T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

# YAHYA NAZÎM DÎVÂNI I
# (İNCELEME-METİN BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Aslıhan ASLAN

Niğde
Temmuz, 2022

**T.C.**
**NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ**
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**
**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

# YAHYA NAZÎM DÎVÂNI I
# (İNCELEME-METİN BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Hazırlayan**
**Aslıhan ASLAN**

**Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Nevin METE**
**Üye : Prof. Dr. Ziya AVŞAR**
**Üye : Doç. Dr. Hakan YALAP**

**Niğde**
**Temmuz, 2022**

## YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum "Yahya Nazîm Dîvînı (İnceleme-Metin Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük) adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım…../…./….

Aslıhan ASLAN

# ÖN SÖZ

Türk-İslam edebiyatının umumi gelişimi içinde estetik ve sanatsal esasları temel alıp, Arap-Fars edebiyatının her bakımdan kuvvetli tesir altında şekillenen klasik edebiyat geniş bir coğrafyada 13.yy'dan 19.yy'a kadar uzanan bir medeniyetin kültürel ve zihinsel yapısı ''Klasik Türk Edebiyatı'' adı ile edebiyat tarihimizde yerini almıştır.

Millî ve mahallî unsurlarımızla birlikte zamanla büyüyerek yüksek ve orijinal bir edebiyat haline gelen divan edebiyatının, yüzyıllar boyunca değişen dil ve anlam yapısına daha yakından bakmak, seçkin bir zevk ve kültür birikimi olan eserlerin anlaşılmasını kolaylaştıracaktır.

17.yy'ın sonları ve 18.yy'ın ilk çeyreğinde yaşamış olan Yahya Nazîm'in beş divandan oluşan külliyatının I. Divanınında da, klasik geleneği temsil eden dil özellikleri ve muhteva zenginliği ile karşılaşmaktayız.

Bu çalışmada "Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü" adlı proje kapsamında, klasik Türk edebiyatı metinlerini günümüz okuru için anlaşılır hale getirmek ve aynı zamanda kültürel varlığı ve zihinsel yapıyı ortaya çıkarmak için Yahya Nazîm külliyatının I. Divanı'nın bağlamsal dizin ve işlevsel sözlüğü hazırlanmıştır.

Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Yahya Nazîm'in hayatı ve sanatı hakkında bilgi verilip, divan hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ise, divanın bağlamsal dizin ve işlevsel sözlüğü ortaya konulmuştur. Bu çalışmamın yürütülmesi esnasında, çalışmalarıma yön veren, bilgi ve yardımlarını esirgemeyen ve bana her türlü desteği sağlayan danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Nevin METE'ye ve her zaman maddi-manevi desteğini esirgemeyen aileme teşekkürü bir borç bilirim.

# ÖZET
# YÜKSEK LİSANS TEZİ
# YAHYA NAZÎM DÎVÂNI I
# [İNCELEME- BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK]

**ASLAN, Aslıhan**
**Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı**
**Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Nevin METE**
**Temmuz 2022, 2565 sayfa**

XVIII. asrın şairlerinden Yahya Nazîm (ö. 1727) Klasik Türk edebiyatı alanında yetişmiş, devrinin önde gelen isimlerindendir. İstanbul'un Kumkapı, Gedikpaşa semtinde doğan şairin asıl adı Yahya'dır. Şaire daha sonra Neşâtî tarafından Nazîm mahlası verilmiştir. Arapça ve Farsça'ya hakim olan şair, özellikle musikî alanında devrin önde gelen musikî-şinaslarındandır. Naatlarıyla ön plana çıkan şairin eseri ise, beş ayrı divandan oluşan Dîvân-ı Belâgat-'unvân-ı Nazîm adıyla bilinmektedir. Klasik Türk Edebiyatı metinlerine ait söz varlığı ve düşünce âlemini tespit etmek amacı güden TEBDİZ projesi kapsamında bu külliyatın birinci divanı incelenmiştir.

Klasik Türk edebiyatı metinlerini anlaşılır duruma getirmek için günümüzde birçok metodolojik çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmalardan biri de bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmasıdır. Bağlamlı dizin, bir edibin kullandığı sözcükleri, metinde geçtikleri yeri ve kullanım sıklığını gösterip, alfabetik olarak dizmektir. Bu dizilim, kelimenin hangi bağlamlarda kullanıldığına açıklık getirir. İşlevsel sözlük, sözcüklerin cümle içinde diğer sözcüklerle kurduğu ilişkiden hareketle anlam kazanmaktadır.



**Anahtar Kelimeler**: Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük, TEBDİZ, Divan, Dil içi bağlam, Yahya Nazîm

**ABSTRACT**
**MASTER'S THESIS**
**DÎVÂN OF YAHYA NAZÎM I**
**[REVİEW- CONTEXTUAL İNDEX AND FUNCTİONAL DİCTİONARY]**

**ASLAN, Aslıhan**
**Deparment of Turkish Language and Literature**
**Supervisor: Dr. Lecturer Nevin METE**
**July 2022, 2565 pages**

XVIII. Yahya Nazîm (d. 1727), one of the poets of the century, was educated in the field of Classical Turkish literature and is one of the leading names of his time. Born in Istanbul's Kumkapı, Gedikpaşa district, the real name of the poet is Yahya. The poet was later given the pseudonym Nazim by Neşâtî. The poet, who is fluent in Arabic and Persian, is one of the leading music-shinas of the period, especially in the field of music. The work of the poet, who stands out with his naats, is known as Dîvân-ı Belâgat-'unvân-ı Nazîm, which consists of five different divans. The first divan of this corpus has been examined within the scope of the TEBDİZ project, which aims to determine the vocabulary and world of thought of Classical Turkish Literature texts.

Today, many methodological studies are carried out to make the texts of classical Turkish literature understandable. One of these studies is the contextual index and functional dictionary study. Contextual index is to list the words used by a literary book, their place in the text and the frequency of use, and to arrange them alphabetically. This sequence clarifies in which contexts the word is used. A functional dictionary gains meaning from the relationship of words with other words in a sentence.

**Keywords :** Contextual Index and Functional Dictionary, TEBDİZ, Divan, Intralingual context, Yahya Nazîm

# İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ ..... I
ÖNSÖZ ..... II
ÖZET ..... III
ABSTRACT ..... IV
İÇİNDEKİLER ..... V
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ ..... VII
KISALTMALAR ..... VIII
GİRİŞ ..... VIII
A. TEZİN AMACI VE HEDEFİ ..... 1
B. TEZİN ÖNEMİ ..... 1
C. TEZİN YÖNTEMİ ..... 2
BİRİNCİ BÖLÜM ..... 3
1.Yahya Nazım ..... 3
1.1.Hayatı ..... 3
1.2. Sanatı ..... 5
Yahyâ Nazîm Divanı ..... 6
2.BÖLÜM ..... 11
İNCELEME-METİN BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK ..... 11
a ..... 11
b ..... 169
c ..... 352
ç ..... 409
d ..... 455
e ..... 635
f ..... 753
g ..... 793
ğ ..... 948
i ..... 1154
ı ..... 1299
j ..... 1300
ķ ..... 1301

l ..... 1479
m ..... 1513
n ..... 1695
o ..... 1835
ö ..... 1969
p ..... 1972
r ..... 2007
s ..... 2061
ş ..... 2206
t ..... 2270
ü ..... 2357
v ..... 2420
y ..... 2457
z ..... 2507
SONUÇ ..... 2539
KAYNAKÇA ..... 2540

## TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

Āā: ا

Bb: ب

Cc: ج

Çç: چ

Dd: د

Ee: ا, ه

Ff: ف

Gg: غ, گ

Ğğ: غ

Ḥḥ: ح

Ḫḫ: خ

Iı: ی

I̱i̱: ی

Jj: ژ

Ḳḳ/Kk: گ

Ll: ل

Mm: م

Ññ/Nn: گ/ن

Oo: وا, و

Öö: وا, و

Pp: پ

Rr: ر

Ŝŝ/Ṣṣ/Ss: س/ ص/ث

Ṭṭ/Tt : ط/ت

Uu/Ūū : و

Üü: و

Vv: و

Yy: ی

Żż/Ẓẓ/Zz: ض/ظ/ز

## KISALTMALAR

Ank. : Ankara

Bkz. : Bakınız

C. :Cilt

G. : Gazel

İst. : İstanbul

K. : Kaside

Kt. : Kıta

MEB. : Milli Eğitim Bakanlığı

S. : Sayı

T. :Tarih

TDV. : Türkiye Diyanet Vakfı

TKB. : Terkib-i bend

Vb. : ve benzeri

Yay. : Yayınlayan

# GİRİŞ

## A. TEZİN AMACI VE HEDEFİ

Yahya Nazîm Dîvânı'nın metin bağlamlı sözlüğünü oluşturup anlam dünyasını belirlemek ve ortaya çıkan verilerle Klasik Türk Edebiyatının anlam dünyasının belirlenmesine katkıda bulunmaktır.

Klasik Türk edebiyatı metinlerini anlamak için günümüzde birçok metodolojik çalışma bulunmaktadır. Bunlardan biri de bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmalarıdır. Bağlamlı dizin, bir edibin kullandığı sözcükleri, metinde geçtikleri yeri ve kullanım sıklığını gösterecek biçimde, alfabetik olarak dizmektir. Böyle bir dizilim, sözcüğün hangi bağlamlarda kullanıldığına açıklık getirir. İşlevsel sözlük, bu çabanın sonunda ortaya çıkar ve sözcüklerin cümle içinde diğer sözcüklerle kurduğu ilişkiden hareketle onlara anlam kazandırır. Klasik edebiyat araştırmalarında, metnin daha iyi anlaşılabilmesi için sözlük çalışmalarının oldukça önemli bir yeri vardır. Çalışmada bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük yöntemiyle hazırlanan Yahya Nazîm Dîvânı Sözlüğü sayesinde şairin üslûbu ve diline dair elde edilen veriler paylaşılıp, hazırlanan çalışmadan kesitler sunulmuştur.

Edebi eserler, hangi dilde yazılırsa yazılsın, hangi millet yahut medeniyete ait olursa olsun şairin, yazarın mizacını yansıtan ve arka planda işlenen duygu ve hayallerin, alelâde anlaşılmaları mümkün değildir. Bu durum sadece şair yada yazarın mizacı ile de izah edilemez. Her dönemin ve toplumun kendine özgü şartları, inançları ve yazılan dilin özellikleri gibi birçok unsur edebî eserlerin anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Edebî eserlerin anlaşılması için çeşitli yöntem ve metodlar her zaman var olmuştur. Divan edebiyatı ürünlerinin anlaşılabilmesi için özellikle XX. asırdan sonra yapılan çalışmalar hız kazanmıştır.

"Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü" adıyla ortaya konulan bu çalısmanın özel amacı Divan edebiyatına ait ve bu edebiyata katkı sağlayan tüm metinlerin ortak bir platformda bağlama dayalı anlamlandırılmasıdır. Genel amacı Klasik Türk Edebiyatı yanında, Türk Edebiyatının tüm eserleri ve çeşitli tarihi metinlerin işlevsel ve bağlamsal sözlüklerini oluşturmasıdır. Böylece Türk edebiyatının söz varlığının ortaya çıkarılması bu çalışmanın nihaî hedefi olmuştur.

Klasik Türk şiirini anlamak, şiiri ve şiiri oluşturan yapıları anlamakla, Klasik Türk Edebiyatının sahip olduğu değerleri bilmekle, şairin iç dünyasına ve kelime hazinesine vakıf olmakla sağlanabilmektedir. Şiiri oluşturan yapıların bilinmesi, bir şiirin tahlil edilmesinde ve çözümlenmesinde büyük rol oynamaktadır.

## B. TEZİN ÖNEMİ

Türk Dili ve Edebiyatı çalışmalarının öncelikli gereksinimlerinden biri tarihsel sözlüklerdir. Türkiye'de 19. yüzyıldan itibaren önem kazanmaya başlayan sözlük çalışmaları, Türk dilinin tarihî seyri içinde sözcüklerin kazandıkları anlamların tümünü, nüansları ile ortaya koyabilecek çalışmalar için zemin teşkil etmiştir. Ancak gelinen noktada, tarihsel metinlerin

tanıklığıyla ve sözcüklerin diğer sözcüklerle bir araya gelerek kazandığı anlamların ortaya konmasıyla oluşturulan sözlüklerin yeterli sayıda olmadığı söylenebilir. Halbuki metinleri anlamlandırma, dil içi çeviri, metin şerhi ve diğer semantik araştırmalarda; elde tarihsel bir bağlamlı dizinin ve işlevsel sözlüğün bulunması araştırmacılara büyük kolaylıklar sağlamıştır.

Bağlamlı dizin, metinleri vücuda getiren sözcüklerin sıklıklarının ve bağlamlarının tespit edilmesine yarar ve bir işlevsel sözlük hazırlayabilmek için gerekli malzemeyi sağlar. Burada "bağlam (context)" ile kastedilen dilbilimsel bağlamdır (context linguistic). Modern dilbilimde bu terim, göstergenin diğer göstergelerle oluşturduğu bütün içinde kazandığı anlamı karşılar. Sözcüklerin cümle içinde diğer sözcüklerle kurduğu ilişki sayesinde kazandığı birbirinden farklı anlamlar; metinlerin tanıklığıyla tespit edilebilir. Daha önce yapılan çalışmalar göz önüne alındığında, proje kapsamında eşzamanlı olarak birçok metnin dijital ortama aktarılması neticesinde oldukça kapsamlı ve işlevsel bir sözlüğün elde edileceği söylenebilir.

Bunlar ve benzeri verilerin elde edilmesi, klasik şairlerin müşterekleri ve farklılıklarını ortaya koyacak ve onların edebiyat tarihinde konumlandırılması için araştırmacılara kolaylık sağlayacaktır. Bunun yanı sıra, eski şiir geleneğinde kastedilen ancak oldukça geç başlayan sözlük çalışmaları kapsamına giremeyen birçok anlam ve bağlam, bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmalarıyla tespit edilebilecektir. Yapılan metin neşirleri göz önüne alındığında, klasik Türk şiirini anlama yolunda katedilmesi gereken ilk mertebenin tarihsel ve muteber bir sözlüğün ortaya konması olduğu anlaşılabilir. Bu da söz konusu alanda yapılan çalışmaları dil ve edebiyat araştırmaları için son derece önemli bir çaba haline getirmektedir.

## C. TEZİN YÖNTEMİ

Araştırma şu aşamalardan oluşmuştur. İnceleme, kaynak tarama, sözlük çalışması, tanık gösterme ve yazım.

Klasik şairlerin şiirlerdeki kelimeleri, söz öbeklerini, tamlamaları, deyim ve atasözlerini vb. yapıları nasıl kullandıkları ve bunlara yükledikleri anlamları ve ayrıca daha önce tespiti yapılmamış, sözlüklerde yer almayan kelimeleri ve yapıları tespit etmek amacıyla Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak'ın önderliğinde Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük Çalışması (TEBDİZ) başlatılmıştır. Bu çalışma kapsamında divanlar elektronik bir sistem içerisinde toplanarak, kelimelerin ve diğer yapıların içlerinde barındırdıkları anlamlarının, bağlamsal anlamlarının tespiti yapılmaya çalışılmaktadır.

Yahya Nazîm Divanı içerisinde yer alan kelimelere, tamlamalara, deyimlere, atasözlerine vb. ifadelere şiirin bağlamından hareketle anlam verilip bu ifadelerin şiirlerde, sözlüklerde yer alan anlamlarından hangilerini karşıladığı ve yahut sözlüklerde yer almayan bir anlamı ifade edip etmediği konusunda değerlendirmeler yapılmıştır. Sözcükler tek tek ele alınarak incelenip kelimelerin bağlamsal anlamları, bu anlamların beyit içerisindeki yeri ve beyitle olan ilişkisi tespit edilmiştir.

Bilgisayar destekli bir proje olan TEBDİZ'e metinlerin yüklenip anlamlandırılması için bir dizi işlemler gerçekleşmiştir. Önce metin word formatına çevrilerek ve gentium plus fontuyla transkribe edilmiştir. Daha sonra metnin şekli ve türüne göre tasnifi yapılarak sisteme yüklenmiş, ardından anlamlandırılarak sistemde eloktonik sözlük oluşturulmuştur.

# BİRİNCİ BÖLÜM

## 1.Yahya Nazîm

### 1.1.Hayatı[1]

XVIII. Yüzyıl Divan şairi Yahya Nazîm, klasik Türk edebiyatının "naat-gû" sıfatlı şairi olarak bilinmektedir. Safâyî tezkiresine atfen "önceleri Halîm mahlasını kullanan şaire, daha sonra Neşâtî tarafından Nazîm mahlası verilmiştir." (Uzun-Özcan, 2006:452) bilgisi kaynaklarda tekerrür etmektedir.

Şairin doğum yeri İstanbul olarak zikredilmektedir. "Es'ad Efendi'ye göre doğduğu semt Kumkapı, Tayyarzâde Ata Bey'e göre ise Kasımpaşa'dır. Yazma divanlarından birinin baş tarafında yer alan notlarda ise Gedikpaşa'da ikamet ettiği bilgisi yer almaktadır. (Gümüş, 2020) "Bu sebeple Gedikpaşalı Nazîm diye anıldı." (Uzun-Özcan, 2006:452)

Doğum tarihi hakkında kesin bilgi bulunmamakla birlikte "... vefat ettiğinde seksen yaşına yakın olduğu söylenilmesi ve bazı kaynaklarda ölüm tarihinin 1139/1727 olarak belirtilmesi (1060/1061-1650/1651) senelerinde doğduğunu göstermektedir." (Gümüş, 2020)

Çalışma konumuz olan I. Divanda yer alan bir tarih manzumesine göre, babası Ali Çelebi isimli bir kişidir.

Nazîm girye-künân fevtine didim târîh

Cihânda kevser içe dem-be-dem Alî Çelebi (1103-1691/92) (T78/ 8 )

Babasının vefatından yaklaşık 12 sene kadar sonra annesini kaybetmiştir:

Didi târîh-i vefâtın el açup Hakka Nazîm

Rûhına vâlidemiñ eyle ilâhî rahmet (1115- 1703/04) (T17/ 3)

[1] Yahya Nazîm'in hayatı ve edebi kişiliği hakkındaki bilgiler; kaynakçada belirtilen TDV İslam Ansiklopedisi'nin "Nazîm" maddesi, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü "Nazîm,Yahya Çelebi"maddesinden ve Mustafa Sefa Çakır, Yahya Nazîm Divanı (İnceleme- tenkidli Metin) adlı yayımlanmamış doktara tezinden özetlenerek alınmıştır.

Ailesi hakkındaki bir diğer bilgi ise, Hüseyin isminde bir kardeşi olduğudur:

Hak karındaşım Hüseyn'in kabrini pür-nûr ide

Eyleyüp ârâm-gâh-ı rûhını huld-ı berîn

Azm-i ukbâ eyledikde didi târîhin Nazîm

Bezm-i cennetde ola hem-dem Hüseyn'e hûr-ı în (1119- 1707/08) (T58/1-2)

Nazîm'in eğitimi hakkında ayrıntılı bilgiler bulunmamakla birlikte her Divan şairi gibi onun da iyi bir eğitim aldığı anlaşılmaktadır. "Şiir ve musikiye kabiliyetli olduğu anlaşılması üzerine genç yaşlarda Enderun'a alındığı ve öğrenimini burada yaptığı bazı kaynaklarda zikredilmektedir. Arapça ve Farsçayı öğrenmiştir." (Çakır, 2018: 58)

Kaynaklar şairin vazife hayatı hakkında ise "...bir ara kilâr-ı hâssa nöbetçibaşılığına getirilmiştir. Daha sonra kendi isteği ile saray dışında bir göreve geçmiş ve ömrünün sonuna kadar İstanbul pazarbaşılığı görevini sürdürmüştür." (Çakır, 2018: 58) bilgisini vermektedir.

Nazîm'in bir tarikata intisab edip etmediği hususunda ise çeşitli bilgiler bulunmaktadır. Neşâtî'nin mahlas vermesi ve bazı Mevlevi dergâhı şeyhlerine vefat tarihi düşürmesi sebebiyle "Bursalı Tahir ve Mehmed Süreyya onun Mevlevi olduğunu söylemektedirler. Galata Mevlevihanesi şeyhi Arzî Dede'ye intisab ederek şiir ve musiki bakımından ilerlediği, şeyhinin ölümü üzerine Edirne'ye giderek Neşâtî Dede'ye intisap edip sohbetlerinde bulunduğu rivayet edilmektedir." (Çakır, 2018: 58)

Sunduğu manzumelerden anlaşıldığı üzere beş padişahın devrini idrak etmiş, uzun bir ömür sürmüştür. "On yedinci asrın ikinci yarısı ile on sekizinci asrın ilk çeyreğinde yaşamış olan Yahya Nazîm, padişahlardan IV. Mehmed, II. Süleyman, II. Ahmed, II. Mustafa ve III. Ahmed devirlerini görmüştür. Uzun denilebilecek bir ömür geçirdikten sonra 1727'de vefat etmiştir.

Dedi yâ hay göçtü Yahyâ-yı Nazîm (1139- 1726/ 27)

mısra'ı ile ölümüne tarih düşürülmüştür." (Kam, 1933:18)

### 1.2. Sanatı

#### 1.2.1. Şairliği

Nazîm, yaşadığı yüzyılda ön plana çıkan şairlerdendir. Daha çok na'tlarıyla tanınmıştır. M. Sefa Çakır Yahyâ Nazîm'in hayatı hakkında müstakil bir eser kaleme alan Ruşen Ferit Kâm'ı kaynak göstererek, onun şairliğini hakkında şu tespitlerde bulunur:

"Nazîm de, arkadaşları gibi mazmun etrafında dolaşmak iptilasından dolayı, yürekten ziyade kafaya hitap eden zümrenin ileri gelenlerindendir. His ve hayal tezgahında dokuduğu kumaşların hepsindeki renkleri, nakışları o devrin modasına uydurmuştur. Çünkü rengi, nakşı başka türlü olan kumaşlara, o zamanlarda kimse kıymet vermezdi. İşte Nazîm'in faal kafası, cevval zekâsı da eserlerini daima o modellere göre yapmış, muvaffak olmuştur. (Çakır, 2021: 62)

I. Divanda yer alan ve şöhret-yâb olduğu naatlarının bazıları kaside nazım şekliyle ve oldukça uzun yazılmış, bu da hoşa gitmemiştir. "Nazîm, bu vadiyi ihtiyar ile gür ve coşkun bir şelale gibi bütün maniaları ezerek, aşarak, akması lazım gelen sözlerini sun'î kanallardan akıtmak, dar, mahdut yollardan geçirmek sureti ile, ruhundaki huruşun ahengini ihlal etmiştir." (Çakır, 2021:62)

Haluk İpekten de Nazîm'in şiiriyle ilgili bazı değerlendirmelerde bulunmuştur: "Nazîm, kasidede Nefi'yi kendisine üstat tanımıştır. Bu şaire nazireler söylemiş ona yetiştiğini, hatta onu geçtiğini iddia etmiş ise de kendisi kasidede Nefi'nin ancak bir taklitçisi sayılabilir. Gazelde Neşâtî'nin te'siri altındadır. Birçok gazellerini tanzir ettiği gibi divanının birçok yerinde de ondan üstat olarak bahsetmektedir." (İpekten, 1997: 143)

Gazelleri ise daha çok dünyevî konulu olup tasavvufî olanlarının bile daha çok rindâne ve âşıkâne kaleme alındığı görülmektedir. İpekten'in müsteşrik Gibb'den hareketle Şarkıları hakkındaki tespiti ise şöyledir:

"Nazîm'in asıl ehemmiyetli tarafı na't ve gazellerinden ziyade divan edebiyatında dörtlüklerin inkişafı ile meydana gelmiş olan ve halk edebiyatındaki türkünün muâdili bulunan şarkı nev'ini ilk deneyenlerden olmasıdır." (İpekten, 1997: 143)

Nazîm de bütün divan şairleri gibi şiirini mübalağalı şekilde methetmesi, orjinal teşbihler bulmaya gayret göstermesi, sebk-i hindi üslubu gereği daha girift manaları kullanması ayrıca yerli söyleyişi kullanmaktaki yetkinliği bakımından, geleneğin devamı olan ve devrinin önde gelen şairlerindendir.

### 2.2.2.Bestekârlığı

Ruşen Ferid Kam'ın *Bestegâr-Şair Nazîm, Hayatı ve Eserleri Hakkında Tetkîkat* adlı çalışmasında müstakil olarak ele aldığı Nazîm, devrinde şairliği kadar bestekârlığı ile de meşhur olmuş bir kişidir. Ruşen Ferit Kâm onun bestekârlığı ve gerek Nazîm'in besteleri gerekse onun şiirlerinden bestelenen eserler hakkında şu bilgileri vermiştir:

"Nazîm, insanlara bedîî heyecan ve tahassüslerini ifade için en güzel, en beliğ vasıta olan musiki ve şiir gibi iki ince san'atin hakikî üstatlarındandır. Diğer şair musikişinaslarımızdan hiçbiri Nazîm kadar bu iki san'atteki ehliyet ve kudretlerini bir hizaya getirememişken Nazîm, her iki sahada da aynı şöhret ve muvaffakiyeti kazanmıştır." (Çakır, 2021:76)

" Murabba, nakış beste, nakış ağır semâi, nakış yürük semai ve şarkı formunda beş yüze yakın eser bestelemiş, üç yüze yakın güftesi de mecmualarda tespit edilmiştir. Besteleri daha çok Bayati makamındadır. Bunlardan ikisi günümüze kadar ulaşmıştır." (Gümüş, 2020)

### Yahyâ Nazîm Dîvânı

Üzerinde çalıştığım divan, içerisinde beş divan ihtiva eden Nazîm'in Dîvân-ı Belâgat-ı'unvân-ı Nazîm isimli külliyatın birinci divanıdır. Divan içerisinde 184 gazel, 53 kaside, 44 matla, 142 rubai, 50 tarih, 4 terci-i bend, 4 terkib-i bend, 1müseddes, 2 şarkı, 11 lugaz, ve biri Dāstān-ı Hicri ü Visāl olan 2 tane mesnevisi bulunmaktadır.

Divanın 11 tane nüshası vardır, bunlar:

1. Nüsha: (T) Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine Kitaplığı, No: H 859.
2. Nüsha: (H) Süleymaniye Kütüphanesi, Hâlet Efendi, No: 654.
3. Nüsha: (R) Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi, Râşid Efendi, No: 1309.
4. Nüsha: (A) Almanya Leipzig Üniversitesi Kütüphanesi, Cod. Turc. 002.
5. Nüsha: (K) Konya Mevlânâ Müzesi İhtisas Kütüphanesi, No: 2440.
6. Nüsha: (E) Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, No: 2707.
7. Nüsha: (S) Süleymaniye Kütüphanesi, Hamidiye, No: 1122.
8. Nüsha: (D) Türk Dil Kurumu Kütüphanesi, No: Yz A 404.
9. Nüsha: (L) Süleymaniye Kütüphanesi, Lala İsmail, No: 400.
10. Nüsha: (İ) İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, No: T 2817.
11. Nüsha: (M) Matbu Nüsha: Râşid Efendi Kütüphanesi, No: 1336.

Ayrıca Yahya Nazım, "Atrâbü'l-Âsâr Fî-Tezkireti Urefâi'l-Edvâr, Nuhbetü'l-Âsâr, Sâlim Efendi Tezkiresi, Tezkire-i Safâyî, Osmanlı Müellifleri, Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye,

Sicill-i Osmânî, Vekâyiü'l-Fuzalâ, Fatîn Tezkiresi, Tayyâr-zâde Atâ Tarihi gibi Osmanlıca kaynaklarda yer almıştır." (Çakır, 2021:15)

TEBDİZ sisteminde kelimelerin ek-kök ayrımı yapılarak cümledeki anlam akışına göre anlamlandırma yapılmıştır.

Yahyâ Nazîm Divanında çeşitli nazım türlerinden birkaç örnek inceleyelim:

***dāmān-ı enbiyā:*** Kalıp İfade
Mısra: **40**
*Peygamberlerin eteği*

*Dergāh-ı ʿizzetüñde nola olsa dembedem*
*Hep ḫıdmet ile bir zede dāmān-ı enbiyā*

(K5/40)

**<u>sulṭān-ı enbiyā:</u>**

***ṣulṭān-ı enbiyā:*** Kalıp İfade
Mısra: **1**
*Nebilerin sultanı Hz. Muhammed (ASM)*

*Ey kişver-i risālete ṣulṭān-ı enbiyā*
*Rūḫ-ı revān-ı cism-i rüsül cān-ı enbiyā*

(K5/1)

**<u>fermān-ber:</u>**

***Fermān-beri:*** -i
Mısra: **59**
*(aldığı emri yerine getiren)*

*Fermān-beri ola rüsül ü enbiyā anuñ*
*Ḥālḳ olduġunca bende-i fermān-ı enbiyā*

(K5/59)

Yahyâ Nazîm divan edebiyatında Şarkı türünün ilk örneklerini vermştir.

***humār-ı cām-ı firḳat:*** -
Mısra: **16**
*Ayrılık şarabının sarhoşluğu*

*Mey-i laʿlin ṣunar ol sāḳį-i nāz*
*Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz*

(Ş2/16)

Şair Nazîm, Dastan-ı Hicri-i Visal mesnevisinde Arapça kelimelerden faydalanmıştır. Şair, Arap edebiyatında kullanılan bir atasözüne de yer vermiş olur. "Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur" ve "Hatasız kul olmaz" gibi Türk atasözlerini kullanarak irsal-i mesel sanatını da yapmış durumdadır.

*Ḳul ḫaṭāsız olur mı pādişehüm*
*Saña lāyıḳ mı ey şeh-i ḫūbān*
(M2/285)

*Maḳdem-i meymenet-lüzūmuñla*
*Ṭaġ Ṭaġa ḳavuşmaz meṣelā*
(M2/254)

Dönemlerini idrak ettiği IV. Mehmet, II. Süleyman, II. Ahmet, II. Mustafa ve III. Ahmet, ayrıca Musahip Mustafa Paşa, Fazıl Ahmet Paşa, Amcazâde Hüseyin Paşa, Abdurrahman Abdi Paşa, Rami Mehmet Paşa gibi gibiler için methiye ve tarihler yazdı, aldığı caizelerle geçimini sağlamaya çalıştı. Bilhassa kendisi gibi sanatkâr olan Kırım Hanı Selim Giray'a ayrı bir yakınlık duyduğunu onun için yazdığı çok sayıda beyit vardır.

**<u>ḫācī selīm girāyuñ:</u>**

**ḫācī selīm girāyuñ:**-*uñ*
**Kaside 43**
Mısra: **19**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Hacı Selim Giray.*

*Ḥācī Selīm Girāyuñ olup dergehinde ḳul*
*Senden Naẓīm o derde ʿubūdiyyet isterüm*

(K43/19)

**<u>ḫācī selīm girāy:</u>**

**ḥācī selīm girāy:**
**Kaside 36**
Mısra: **19**

Kelime Tipi: **-**
*Hacı Selim Giray.*

*Ḥācī Selīm Girāy ki evṣāfın eyleyen*
*Nāḳış da olsa cāʾizesin biʾt-temām alur*

(K36/19)

**ẖaṭ-ı dil-cū-yı muṣṭafā çelebi:**

**ẖaṭ-ı dil-cū-yı muṣṭafā çelebi:**
**Tarih 45**
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
*Mustafa Çelebi'nin gönül cezbedici ayva tüyleri.*

*Didüm Naẓīm görince o liḥye-i pāki*
*Saʿīd ola ẖaṭ-ı dil-cū-yı Muṣṭafā Çelebi*

(T5/10)

**mühr-i süleymāna:**

**mühr-i süleymāna:**-*a*
**Gazel 109**
Mısra: **20**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Hz. Süleyman'ın yüzüğüne verilen addır. Bu yüzüğün üstünde İsm-i Âzâm yazılı imiş. Hz. Süleyman bununla tüm varlıklara hükmedermiş.*

*Yazildi nāme şeh-i ʿaşḳ ey Naẓīm nola*
*İderse mühr-i Süleymāna ṭaʿne ẖātem-i dil*

(G109/20)

**mühr-i yümn:**

**mühr-i yümn:**-*dı*
**Tarih 13**
Mısra: **26**
Kelime Tipi: **-**
*Uğurlu mühür.*

*Düşdi bir tārīḫ-i zībā biñ yüz on beşde Naẓīm*
*Oldı mühr-i yümn ile ḥālā Ḥaşan Pāşā vezīr*

(T13/26)

## 2.BÖLÜM

## İNCELEME-METİN BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK

**a:** *A.(ismin – e hal eki )*

Dôsta dôst düşmene düşmen
Yaḫşiye yaḫşidür yaman**a** yaman
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 218). [a, ]*

**a:** *" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.-nun 3. Tekil iyelik eki ve -dur bildirme eki almış biçimi*

Server-i cemʿ-i rüsül serdār-ı ṣaff-ı enbiyā
Kim **anuñdur** hem risālet hem nübüvvet kişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 106). [anuñdur, -n, -uñ, -dur ]*

**a:** *" O " 3. tekil şahıs zamirinin –nun 3. Tekil iyelik ve –le vasıta eki almış biçimi.*

Yir içerken **anuñla** şām u seḥer
Baña dirken peder ben aña püser
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 137). [anuñla, -nuñ, -la ]*

**a:** *" O" 3. Tekil Şahıs zamiri –da bulunma eki almış biçimi*

Ne vechle varurūz ey Naẓīm o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire **anda** şeyḫ u şāḫ ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 10). [anda, --n, --da, - ]*

Bir dil ki ola mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh
Feyż-i ezelī**anda** tecellī ide her gāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 2). [anda, --n, --da, - ]*

Gülşen-i rifʿatine sebze-i bīgāne felek
Māh bir ayçiçeği **anda** güneş mihr-i giyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 156). [anda, --n, --da, - ]*

Enbiyā vü rüsüle idüp imāmet **anda**
Oldı devletle feres-rān-ı maḳām-ı vālā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 233). [anda, --n, --da, - ]*

Ḳaldı hem-rāhı daḫi **anda** miṣāl-i bülbül
Gül-i rüyından olup dūr didi va-esefā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 259). [anda, --n, --da, - ]*

**a:** *" O" işaret zamirinin –nun 3. Tekil iyelik eki almış biçimi*

Bir dil ki **anda** eyleye işrāk nūr ʿaşḳ
Fānūsdur kı şem-i şeb-ārā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 5). [anda, -n, -da ]*

Ten-i zerd ü niẕārum ḳaldı nīlūfer gibi **anda**
Feżā-yı sīnemi seylāb-ı eşk-i dembedem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 5). [anda, -n, -da ]*

Bir gelür maʿşiyet-i ḫurd u büzürg-i ümmet
Pīş ʿafvinde berāberdür **anuñ** şāḫ u gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 138). [anuñ, -nuñ ]*

Bu muʿallā cāmiʿ-i bī-miṣli bünyād eyleyüp
Eyledi miḥrābın **anuñ** menbaʿ-ı āb-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 22). [anuñ, -nuñ ]*

Ustādına bu ṭarḥ-ı muʿallānuñ āferīn
Kim görmemiş naẓīrin **anuñ** dīde-i beşer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 4). [anuñ, -nuñ ]*

**a:** *"O" 3. teklik kişi zamirinin – n- kaynaştırma eki ve –ı belirtme hal eki almış biçimi*

Cüst ü cū eyleyüp **anı** buldum
Nerede olduġın māḥālle-i yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 223). [anı, -n, -ı ]*

**a:** *"O" üçüncü teklik şahıs zamirinin – le vasıta eki almış biçimi*

Aḥkām-ı derdi **añla** taḳvīm-i ʿaşḳdur bu
Ṭômārını bu fennüñ üstād-ı kār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 11). [añla, -ñ, -la ]*

**a:** *" O" işaret zamiri (onda)'nin –da bulunma hal eki almış biçimi*

Metāʿ-ı dil ki nessāc-ı fenā kālālarındandur
Süveydā **anda** teslīm ü rıżā tamġālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 2). [anda, -n, -da ]*

**a:** *" O " 3. teklik kişi zamirinin –da bulunma hâl eki almış biçimi*

Naẓīm āyīne-i ʿālem-nümādur var ise ṭabʿuñ
Ki **anda** gūne gūne cilvegehdür şāḫid-i maẓmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 14). [anda, -n, -da ]*

Virdi bir bezme şeref ol güher-i tāc-ı rüsül
Ki Naẓīm **anda** olur cevher-i kül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 10). [anda, -n, -da ]*

Ola hemvāre idüp **anda** gülāb-efşānı
Ḥarem-i ʿizzetine ebr-i saʿādet saḳḳa *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 151). [anda, -n, -da ]*

Ol şehüñ ḫān-ı nevālinde Süleymānlar ṭıfıl
Anda sīmurġa meges deñlü olınmaz iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 76). [anda, -n, -da ]*

Ḳaldı **anda** nāle vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi ṣad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 35). [anda, -n, -da ]*

Nahīd çengi sūrına deffāf Mihr Müşteri Lāyıḳdur **anda** aṭlas-ı çarḫ olsa bir ferş-i ḥaḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 18). [anda, -n, -da ]*

**a:** *" A-na: o-na". " O " 3. teklik kişi zamirinin yönelme eki almış hali*

Ḳabūl eyle temennāsın gedā-yı āsitānuñdur
Anı red eyleme şāḫum eġer nīk ü eġer beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 82). [anı, -n, -ı ]*

Neşr idüp būy-ı beḫūr-ı Meryemi bād-ı ṣabā
Eyledi gökde Mesīḥā **anı** şem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 10). [anı, -n, -ı ]*

Anı cān gibi ehli ṣaḳlar
Ele alduḳca gehī mızraḳlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 9). [anı, -n, -ı ]*

Bu lüġaz ḥaḳ bu ki bir ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı fetḥ eyleyen iḫvāne Naẓīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 12). [anı, -n, -ı ]*

Anı bir aç arıḳ ṣaḫṣ-ı müsellem
Alur ol ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 5). [anı, -n, -ı ]*

Anı bir aç arıḳ ṣaḫṣ-ı müsellem
Alur ol ejder aġzından demādem

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 5). [anı, -n, -ı ]*

**a:** *" A-na: "O" İşaret zamirinin -n- kaynaştıma eki ve –a yönelme hâl eki almış biçimi*

Kīmyāger-i ḳanāʿatdür işin altun iden
Gerd-i meydān-ı ġınā birdür **añа** iksīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 6). [añа, -ñ, -a ]*

Ġāşiye ber-dūş olup **añа** o şeb peyk-i Celīl
Bir Burāḳ-ı Berḳ-reftār ile ḳıldı ʿazm-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 3). [añа, -ñ, -a ]*

Olsa ʿāyān şikāf-ı ḳabādan o sīm-ten
Nūr-ı nigāh-ı ʿāşıḳ ola **añа** nīm-ten *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 24, Mısra 2). [añа, -ñ, -a ]*

Yir içerken anuñla şām u seḥer
Baña dirken peder ben **añа** püser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 138). [añа, -ñ, -a ]*

Şemʿ mihrāb **añа** Bū Bekr ü ʿÖmer
Māḥfil ü minberi ʿOs̱mān u ʿAlī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [añа, -ñ, -a ]*

**a:** *" A-na: o-na : "O" İşaret zamirinin -n- kaynaştıma eki ve –a yönelme hâl eki almış biçimi*

Ḳureyşī hem ʿArabi Hāşimī hem
Ṣalāt ile selām **añа** demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 40). [añа, -n, -a ]*

**āb:** *Yağmur*

Pür itdi ʿuḳde-i efkār rūzgārını
Hevāda āb ile vü **ābda** ḥabāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 8). [ābda, -da ]*

**āb:** *Yüz suyu, onur, haysiyet*

Ne deñli ser-keş olsañ pāymāl eyler seni devrān
Ḥaz̲er kıl ḫāke dökme **āb-ı** rūyuñ āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 12). [āb-ı, -ı ]*

**āb:** *Su*

Teʾs̱īr-i feyż-i ʿaşḳ-ı dil-i ṣāfda Naẓīm
Bir **ābdur** ki gevher-i yektā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 14). [ābdur, -dur ]*

**āb:** *Su*

Ḥāḳ-i siyāhı kuḥl-i cilā tārı nūr-ı mahż
**Ābı** laṭīf bādınuñ āşüftesi nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 14). [ābı, -ı ]*

**āb:** *(akan) su.*

Yār eşk ü āhıma rāḥm eylemezdi ey Naẓīm
Olmasa germābe-i sīnemde bu **āb** u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 14). [āb, ]*

Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naẓīm
Ne bād u **āb** u āteş ü ne ḫāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 16). [āb, ]*

Sirişk ü āh-ı ʿāşıḳdan bilürler
Muḥabbet şehrinüñ **āb** u hevāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 6). [āb, ]*

Başını ṭaşdan ṭaşa ursa ʿaceb mi dem-be-dem
ʿĀşıḳ-ı dīdārı oldı kendüsinden kendi **āb***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 16). [āb, ]*

ʿAksine kāʾil oldum **āb** içre
Yāri görseydim nola ḫvāb içre *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 153). [āb, ]*

Nola devr-i ḥayātı her ḥabābuñ zūd-sīr olsa
Biñā-yı ʿömri **āb** üzre ḳurulmış āsiyāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 10). [āb, ]*

Ṣunʿını iẕẖār idüp eżdāde virdi imtizāc
İtdiler āmīzeş **ab** ü āteş ü bād ü türāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 4). [ab, ]*

Eşk-i ter āh-ı seḥerdür o gül-i bī-ẖāruñ
Dembedem ravża-i ʿaşḳında olan **āb** u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 142). [āb, ]*

O deñli müttehid eżdād devr-i ḥıfẓında
Ki birbirine ḳafadar **āb** ü āẕerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 88). [āb, ]*

İçinde çar ʿunṣurdan üçü var
Yidi gencüñ türāb ü **āb** ile nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 10). [āb, ]*

Cūybār-ı ʿizzetinden heft yem kem-ḳaṭre **āb**
Sebzezār-ı rifʿatinden çarẖ-ı aẖżar berg-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 33). [āb, ]*

**āb oldum:** *Su olmak.*

Günāh-ı ġayre baḳup ẖacletümden **āb oldum**
Haṭā eyledi el ben ġarḳa-ı ḥicāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 1). [āb oldum, ]*

**āb u dāne:** Takdir edilmiş rızık

Murġ-ı niyāze nale ki bāl-i eşer virür
Elbette **āb u dānesini** eşk-i ter virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 2). [āb ü dānesini, -si, -ni ]*

**āb u tāb:** *Parlaklık ve güzellik.*

Kıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ gibi olmaz ey Naẓīm
Böyle **āb u tāb** ile bir gevher-i gencīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 14). [āb u tāb, ]*

O rūy-ı āli ʿaraḳ-riz idüp ẖarāret-i mey
Gül-i cemālini açmış bu **āb ü tāb** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 4). [āb ü tāb, ]*

**Āba virmek:** Mahv olmağa bırakmak

Girye-i dembedemle mestāne
Baht-ı ṣabr u şekībi **ābā** virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 6). [āba, ]*

Ola ḳıyamete dek ẖānedānı **ābādan**
Hudā muʿāmmer ide ṣādr-ı ʿizz ü şān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 127). [ābādan, --dan ]*

**ābādan :** *Bakımlı, bayındır.*

Tīşe-i ġamden Biñā-yı şevḳı olmaz rāẖne-dār
Bir dil-i vīrāne kim luṭfıyla **ābādan** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 54). [ābādan, -an ]*

Hānedān-ı ʿizzet ü iḳbāli **ābādān** ola
Her dil-i vīrān ki dest-i luṭf ile taʿmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 91). [ābādān, -an ]*

Dest-i miʿmār-ı ḥıfẓ ı itmededür
Yeʾsi vīrān ümīdi **ābādān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 76). [ābādān, -an ]*

Olup tā rūz-ı ferda ẖāṣılı maʿmūr u **ābādān**
Demādem ṣāḥibi maẓhar ola elṭāf-ı Mevlāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 27). [ābādān, -an ]*

**ābād:** *Bayındır, mâmur, âbâdan. Şen, neşeli.*

Vīrāne-i ẓāhirde olan bāṭını maʿmūr
Bu deyr-i ḫārābātda **ābād** gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 14). [ābād, ]*

**ābād olur:** *Bayındır hale gelmek, imar olmak.*

Ābād olur Naẓīm ḫārābāta ʿazm iden
Ālem yıḳılsa mey-gede maʿmūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 25). [ābād olur, -ur ]*

**āb-āsā:** *Su gibi.*

Demādem sāye-i luṭfuñda ḫoş geçmek ümidiyle
ʿAceb mi serv-i nāzum pāyüñe yüz sürsem **āb-āsā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 4). [āb-āsā, ]*

**ʿabd:** *Kul, köle, hizmetkar.*

ʿ**Abdle** ḳadr ola ol şafiʿ-i küll-i ümemüñ
Ṣa'im-i rūze-i derd ü ġamınuñ rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 43). [ʿabdle, -le ]*

**ʿabd -i ḳadīm:** *Çok eski köle.*

Vaṣf-ı ṣıfātuñ vaẓīfe olmışdur aña
Demdür ki ala vaẓīfesin ʿ**abd -i ḳadīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 4). [ʿabd -i ḳadīm, ]*

**abdāl-ṣıfat:** *Abdal gibi.*

Abdāl-ṣıfāt berehne-ser ḳalmam eger
Destārumı tāzelerse dest-i keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 3). [abdāl-ṣıfāt, ]*

**ʿabd-i ʿaṣīm:** *Günahkar köle.*

ʿAfvüñe şefḳatüñe ḳalmış iken ʿ**abd-i ʿaṣīm**
Levḥ-i ʿişyānumı ʿafvüñ nola ṭūmār itse *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 109). [ʿabd-i ʿaṣīm, ]*

**ʿabd-i ḥabeşi:** *Habeşistanlı, siyah derili köle.*

Ḥaşre dek ravżasma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 13). [ʿabd-i ḥabeşi, -i ]*

**ʿabd-i kemer-beste:** *Beline kemer bağlanmış köle.*

Sāʾil-i dergehine ʿ**abd-i kemer-beste** mülūk
Bende-i bendesidür pādişeh-i heft-iḳlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 41). [ʿabd-i kemer-beste, ]*

**ʿabd-i kemīn:** *Aciz, zavallı kul.*

Ey ġubār-ı dergehüñ tāc-ı şeref-baḫş-ı yemīn
Feyż-i naʿtuñ virdi ṣād-gūne ḥalāvet naẓmuma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 106). [ʿabd-i kemīn, -in ]*

**ʿabd-i kemter:** *Değersiz ve itibarsız kul. Âşık. – i : 3. Tekil iyelik eki*

ʿĀlem mülāzım-ı der-i devlet-medārıdur
Olsam nola biri daḫi ben ʿ**abd-i**

**kemteri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 64). [ʿabd-i kemteri, -i ]*

**ʿAbdu'llāh:** *Hz. Muhammed'in babası.*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa
ʿ**Abdu'llāhı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 6). [ʿabdu'llāhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa
ʿ**Abdu'llāhı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 12). [ʿabdu'llāhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa
ʿ**Abdu'llāhı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 18). [ʿabdu'llāhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa
ʿ**Abdu'llāhı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 24). [ʿabdu'llāhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa
ʿ**Abdu'llāhı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 30). [ʿabdu'llāhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa
ʿ**Abdu'llāhı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 36). [ʿabdu'llāhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa
ʿ**Abdu'llāhı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 42). [ʿabdu'llāhı, -ı ]*

**ʿAbdü’l-mālik:** *Abdülmâlik.*

Ṣād müjde geldi ʿāleme devletle Sulṭān Aḥmedüñ
Ferzendi ʿ**Abdü’l-mālik** ol şehzāde-i rūşen-żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 2). [ʿabdü’l-mālik, ]*

Bu mevlid-i pākīzenüñ tārīḫini didüm Naẓīm
Şeh-zāde ʿ**Abdü’l-māliki** Bārī ide yümn ile pīr (1121) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 30). [ʿabdü’l-māliki, --i ]*

**āb-ı cān-fezā:** *Cana can katan su.*

Sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı Edrine bī-cān idi Ḥaḳ bu kim rūḫ-ı revān oldı bu **āb-ı cān-fezā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 30). [āb-ı cān-fezā, ]*

**āb-ı ḥasret-rīz:** *Özlem sebebiyle dökülen gözyaşı.*

Bunca ṣuyı bunca demlerdür anuñ dergāhına
Dīdesinden **āb-ı ḥasret-rīz** idi ṣubḥ u mesā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 6). [āb-ı ḥasret-rīz, ]*

**āb-ı ḥayāt:** *İçeni ölümsüzlüğe ulaştıran ve nerede olduğu bilinmeyen bir kaynağın suyu.*

Revān olursa revādur ciḫāne **āb-ı ḥayāt**
Ki lūledür ḳalemi çeşmesārı māḫberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 177). [āb-ı ḥayāt, ]*

**āb-ı ḥayāt:** *İçeni ölümsüzlüğe ulaştıran ve nerede olduğu bilinmeyen bir kaynağın suyu. –a : Yönelme eki*

Her ḳaṭre ola **āb-ı ḥayāta** ʿaraḳ-ı şerm Baḫş itse leb-i laʿli zülāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 5). [āb-ı ḥayāta, -a ]*

**āb-ı ḥayāt:** *İçeni ölümsüzlüğe ulaştıran ve nerede olduğu bilinmeyen bir kaynağın suyu.-ı : ismin i hâl eki*

Āb-ı ḥayātı içmem şunsa raḳīb-i nādān
Cām-ı viṣāli çekmem aġyār-ı dūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 11). [āb-ı ḥayātı, -ı ]*

Ṭabʿum İskender-i maʿnā ḳalemüm Ḫıżr-ı beyān
Nola itse süḫanum **āb-ı ḥayātı** icrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 34). [āb-ı ḥayātı, -ı ]*

**āb-ı ḥayvān:** *İçildiğinde ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan efsanevi hayat suyu*

Şerer-i nāʾire-i ḳahrı maʿāẕallāh eger
Āb-ı ḥayvāna eşer itse olur māʾ-i ḥamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 38). [āb-ı ḥayvān, -a ]*

**āb-ı ḥıyāż:** *Havuzların suyu.*

Ey cennet-i bāġ-ı kūyu Firdevs-i riyāż
Tesnīm ü ṭuḥūr o cennete **āb-ı ḥıyāż***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 2). [āb-ı ḥıyāż, ]*

**āb-ı ḫoş-güvar:** *Hoş içimli su.*

Emri nehy itse şiḳāḳ-ı beyn-i eżdādı eġer
Kām-ı cāna eyleye zehrābı **āb-ı ḫoş-güvar***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 92). [āb-ı ḫoş-güvar, ]*

**āb-ı kevşer:** *Kevser suyu.*

Selsebīl-i çemen-i ravżası **āb-ı Kevşer**
Cedvel-i bāġçe-i kūyı dih Ṭuḥūr ü Tesnīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 29). [āb-ı kevşer, ]*

**āb-ı kevşer:** *Kevser suyu. –i : ismin i hâl eki*

Nāvedān-ı ravża-i naʿtuñ olup kilk-i terüm
Cennet-i vaṣfuñda icrā itdi **āb-ı Kevşeri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 198). [āb-ı kevşeri, -i ]*

**āb-ı leṭāfet-perver:** *Tazelik güzellik veren su.*

Bu zülāl-i ṣāfa bu āb-ı leṭāfet-pervere
Kūze-i zerrīn ü sīmīn olsa mihr ü meh sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 11). [āb-ı leṭāfet-perver, --e ]*

**āb-ı nāb :** *Saf ve berrak olan Kevşer (Cennette aktığına kanaat getirilen ırmak) suyu. -ı : 3. Tekil iyelik eki*

Havż-ı mālamālinüñ leb-teşnesi ʿāynü'l-ḥayāt
Āb-ı nābı cān-fezā feyż-i hevāsı dil-güşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 10). [āb-ı nābı, ]*

**āb-ı revān:** *Akarsu.*

Feyż-i ẕātuñla olursañ ben şenākāre muʿin
ʿÖmrüm olduḳça şenāña beẕl idem maḳdūrumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 110). [āb-ı revān, ]*

Çemende seyr idenler ḳāmetüñ serv-i çemān söyler
Görenler şive-i reftāruñı **āb-ı revān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 2). [āb-ı revān, ]*

Gehī **āb-ı revāna** nāv-dāndur
Gehī belden çıḳar āb-ı revāndur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 11). [āb-ı revān, -a*

**<u>āb-ı revān:</u>** *Akarsu.*

Gehī āb-ı revāna nāv-dāndur
Gehī belden çıḳar **āb-ı revāndur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 12). [āb-ı revān, -dur ]*

**<u>āb-ı rūh-ı perhīze:</u>** *Nefisden uzaklaşmış ruhun göz yaşı.*

Pāyını **āb-ı rūḫ-ı perhīze** eyler būse-gāh
Cilve-i reftār kim serv-i ḫırāmānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 7). [āb-ı rūḫ-ı perhīze, ]*

**<u>āb-ı rūh :</u>** *Gözyaşı. . uñ : 3. Tekil kişi iyelik eki*

Meyl-i ẕeḳanı **āb-ı rūḫuñ** ḫāke dökerken
Delv-i dili üftāde-i çāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 5). [āb-ı rūḫuñ, -uñ ]*

**<u>āb-ı rūy-ı dūde-i Cengīz Ḫācī Hān Selīm:</u>** *Cengiz Hân sülalesinin şerefi olan Hacı Han Selim*

**Āb-ı rūy-ı dūde-i Cengīz Ḫācī Hān Selīm**
Kim der-i cūdında ṣulṭānlar anuñ der-bān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 33). [āb-ı rūy-ı dūde-i cengīz ḫācī hān selīm, ]*

**<u>āb-ı rūy-ı nikān:</u>** *İyi kişilerin hatırına*

Bedliġin ʿafv eyle **āb-ı rūy-ı nikān** ḥürmeti
Vezn olunduḳda terāzū-yı cezāda nīk ü bed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 47). [āb-ı rūy-ı nikān, ]*

**<u>āb-ı rū:</u>** *Yüz suyu, şeref, haysiyet – y : kaynaştırma eki - uñ: ilgi eki*

**Āb-ı rūyuñ** dökile minnetle
Bu ise cūd u mürüvvet eyvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 29). [āb-ı rūyuñ, -uñ ]*

**<u>āb-ı rūyuñı:</u>** *Haysiyetini – y : kaynaştırma eki - uñ: ilgi eki - ı : ismin -i hâl eki*

İḥtiyācuñ olsa **āb-ı rūyuñı** rızān idüp
Bir ġanī bulsañ olursuñ sā'il-i ḫāk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 11). [āb-ı rūyuñı, -un, -ı ]*

**<u>āb-ı ṣāf:</u>** *Saf Su.*

**Āb-ı ṣāfı** ḫoş-güvār u rūḥ-baḫş u dil-güşā
Ḥavż-ı mālālālinüñ leb-teşnesi pīr ü civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 7). [āb-ı ṣāf, ]*

**<u>āb-ı ṣāf:</u>** *Saf, durgun su. – a : yönelme hâl eki*

ʿAks-i yāre dīde-i ter ḫāne-i āyīnedür **Āb-ı ṣāfa** ḥaḳ bu gevher-hāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 2). [āb-ı ṣāfa, ]*

**<u>āb-ı ṣafaḳ-baḫş:</u>** *Şafak vaktine kavuşturan göz yaşı.*

Ṭabʿumda Naẓīmā eşer-i feyż-i Hudādur

Bu **āb-ı şafaḳ-baḫş** ki var gevherüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 14). [āb-ı ṣafaḳ-baḫş, ]*

**āb-ı şāf-ı ʿāyn:** *Çeşmenin halis suyu.*

**Āb-ı şāf-ı ʿāyn** cārī ṭarḥ-ı Sulṭān Muṣṭafā
Yazdı tāriḫ-i esāsın ḫāme-i şīrīn-edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 13). [āb-ı ṣāf-ı ʿāyn, ]*

**āb-ı viṣāl:** *Kavuşmanın suyu.- le vasıta hâl eki*

Sönsün Naẓīmüñ āteşi **āb-ı viṣālle**
Yansun dil-i raḳībde nār-ı ḥased yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 13). [āb-ı viṣālle, -le ]*

**āb-ı yeʾs:** *Ümitsizlik suyu*

Leb-i ümidi ider **āb-ı yeʾs** ile şüste
Baḫīl ü dūnuñ iden dest ü dāmenin taḳbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 17). [āb-ı yeʾs, ]*

**āb-ı zindegān:** *Ab-ı hayat.*

Şerāb-ı şādmānī būs-ı laʿli
Zülāl-i vaṣlı **āb-ı zindegāni** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 6). [āb-ı zindegān, --ı ]*

**ābile:** *Su kabarcığı.*

Pür itdi ʿuḳde-i efkār rūzgārını
Hevāda **ābile** vü ābda ḥabāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 8). [ābile, ]*

**ābile-i mevc:** *Dalgaların kabarması.*

Tāb-ı teb-i dīdārladur Ḥaḳ bu Naẓīmā
Bir bir leb-i deryāda ola **ābile-i mevc***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 14). [ābile-i mevc, ]*

ʿ**abir***:Turunç, iğde, gül, amber, misk gibi çeşitli ot, kök ve maddelerin karıştırılması ile elde edilen güzel koku*

Şermsār-ı ḫākrāh-ı dergehi müşg ü ʿ**abīr**
Münfaʿil gerd-i ḥarīm-i ʿizzetinden kīmyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 9). [ʿabīr, ]*

ʿ**abir:** *Misk, kafur ve benzerleriyle elde edilen güzel koku maddesi.*

Oldı Naẓīm vaṣf-ı ḥāl ü ḫatıyla yārüñ
Naẓmum ʿ**abīr-i** ḫoş-bū bu ḫoş maḳāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 12). [ʿabīr-i, --i ]*

ʿ**abīr-i ʿāṭıfet:** *Cömertliğin güzel kokusu.*

ʿ**Abīr-i ʿāṭıfetiyle** ciḫāniyān ḫoş-kām
Buḫur-ı mekrümetiyle ciḫān muʿaṭṭardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 69). [ʿabīr-i ʿāṭıfetiyle, ]*

**āb-ı-rūh:** Şeref, haysiyet, izzetinefis

Döker **āb-ı-rūḫin** ḫāke miṣāl-i mihr-i ʿālem-tāb
Ġurūr-ı ḥüsn ile olduḳca her şūḫ-ı cihān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 5). [āb-ı-rūḫin, --in ]*

**ābisten-i ġufrān:** *Merhamet barındıran, bağışlanmaya gebe*

Müjdeler ey maġfiret-cuyān ki feyż-i ṣavmla
Ṣāʾimüñ her cürmi bir **ābisten-i ġufrān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 8). [ābisten-i ġufrān, ]*

**āb-veş:** *Su gibi*

Meşrebüñ olsun tevazuʿ kibr ü naḫvetden ḥaẕer
**Āb-veş** meyl eyle ḫāke ʿaks-i bād u āteş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 8). [āb-veş, ]*

**ābyār:** *Su veren, sulayan, sulayıcı. Feyizlendiren.*

Bāġbān-ı naẓm olāldan tā ki cānum tendedür
Baġ-ı naʿtüñde ola mīzāb-ı kilküm **ābyār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 122). [ābyār, -e ]*

Cinān-ı maʿrifete **ābyārdur** ḳalemi
Behişt-i dānişe naẓmı zülāl-i Kevşerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 167). [ābyārdur, ]*

**āb-yār:** *mec. feyizlendiren,.*

Kemālin mīve-i şiʿr-i terüñ bulmış Naẓīm el-ḥaḳ
Riyāż-ı naẓmuña gūyā ki ḫāmeñ **āb-yār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 18). [āb-yār, ]*

**aç-:** *Açmak, göstermek.*

Düşdi naẓārum cemāline ʿOşmānuñ
**Açdum** yine fāl muṣḥaf-ı ʿOşmāndan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 4). [açdum, -du, -m ]*

**aç-:** *Açmak.*

ʿĀlem-i bālāya bāl **açdıkda** rāḫş-ı rifʿati
Āsmān rūmāl ile taʿẓīm idüp oldı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 13). [açdıkda, -dık, -da ]*

**aç:** *Büyüyüp gonca halinden çıkmak, açmak.*

O rūy-ı āli ʿaraḳ-riz idüp ḫarāret-i mey
Gül-i cemālini **açmış** bu āb ü tāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 4). [açmış, -mış ]*

**ac:** *Aç, tok karşıtı.*

Aġzı vardur başı ayaġı yoḳ
Giceler ḳarnı **aç** gündüz ṭoḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 4). [aç, ]*

**aç:** *Aç.*

Anı bir **aç** arıḳ şaḫş-ı müsellem
Alur ol ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 5). [aç, ]*

**ac-:** *Açmak.*

Baḳup dendānına ḥayretde ḳaldı dīde-i giryān
Şādef dürr-i yetime **açdı** gūyā yemde āġuşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 6). [açdı, -dı ]*

Dildāre Göñül derd-i derūn defterin **açdı**
Destān-ı ġamuñ girye virür bir yerin **açdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 2). [açdı, -dı ]*

**aç-:** *Çiçeklenmek*

**Açıldı** germī-i meyden rūḫ-ı ʿaraḳ-nāki
Gören didi gül-i pür-jālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 3). [açıldı, -ıl, -dı ]*

**aç-:** *Kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan çıkarmak.*

Dildāre Göñül derd-i derūn defterin **açdı**
Destān-ı ġamuñ girye virür bir yerin **açdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 1). [açdı, -dı ]*

Murġ-ı dil ü cān ṣaydına ebrūları ṣanma
Şāhīn-i dü-çeşm-i siyehi şeh-perin **açdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 4). [açdı, -dı ]*

**aç-:***) Kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan çıkarmak.*

Çeşm-i ḫâb-âlûdın **açmaz** mest-i nāzum var ise
Pür-şikest olmış ḫumār-ı bāde-i dūşīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 5). [açmaz, -maz ]*

**ac-:** *Açık hâle gelmek, çiçeklenmek.*

**Açılmada** gül-i dāġ-ı derūn-ı sīne Naẓīm
Nesīme minneti yoḳ bī-recā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 17). [açılmada, -ıl, -ma, -da ]*

Gūş-ı niyāzı güllere güftārı ṭutdurur
Açdıḳca ḥarf-i nāza o ġonce-dehen dehān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 4). [açdıḳca, -dıḳça ]*

**ac:** *"Aç"; Yoksul, muhtaç kimse, fakir.*

Anı bir **aç** arıḳ ṣaḫṣ-ı müsellem
Alur ol ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 5). [aç, ]*

**ac:** *(Gözünü) Açmak.*

Sende naẓarı ẓāhir u bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā ki seni gördi hemān gözlerin **açdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 6). [açdı, -dı ]*

**ac:** *Açığa vurmak, meydana koymak.*

Meclisde bükā virdi Naẓīm ol şeh-i ḥüsne
Bu şiʿr ile rāz-ı dil-i ġam-perverin **açdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 10). [açdı, -dı ]*

**ac:** *Aç, acıkmak.*

Şeşder-i ġurbetde ey dil nâ-güşâde tā-bekey
Zūr-ı zār-ı kâmranıyla ḳapu **aç** ḫāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 4). [aç, ]*

**aç-:** *(Bir şeyi) Kapalı, örtülü durumdan çıkarmak, görünür hale getirmek.*

ʿUkāb-ı dil hümā-yı evc-i pervāzı ṣalındırmaz
Per **açsa** pençesinde değme şehbāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 2). [açsa, -sa ]*

Başı yuvalansa ne ʿaceb derd ile Ḳaysuñ
Ferhādı görüp tīşe-i ʿaşḳa serin **açdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 8). [açdı, -dı ]*

Ṭayy idüp ʿālemi bir demde gelür hem yirine

Murġ-ı fikrüm ki **açar** bāl ü perin bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 54). [açar, -ar ]*

Hemīşe tā ki **açup** bāl ü per saʿādet ile
Hümā-yı ṣulḥ ṣala sāyesin ciḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 123). [açup, -up ]*

Ne idi baḥr-ı temennāda bād-bān **açmaḳ**
Olaydı zevraḳ-ı ümmīdümiñ ḳapūdanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 3). [açmaḳ, -maḳ ]*

**Açup** ḳara ḫaberlerle dehānın
O dem bir mū gelüp bağlar zebānın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 7). [açup, -up ]*

Yimez içmez üstüḫvānı görinür
Başını **açup** vücūdın bürinür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 4). [açup, -up ]*

**aç-:** *(dudağını) açmak*

Ṣun ey ṣāḳī şarāb-ı laʿlüñ **açılsun**
Naẓīm-i zār
Humār-ı cām-ı hicrüñ derd-i ser virmiş kesellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 13). [açılsun, --ıl, -sun ]*

**aç-:** *(Ağzını) açmak, konuşmaya başlamak.*

Zāde-i ṭabʿ-ı Naẓīmi **açdı** zer-beft-i süḫan
Buldı ḥaḳḳā cāme-i zībā giyüp zīver yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 15). [açdı, -dı ]*

**aç-:** *Açık duruma getirmek; başlamak.*

Çarḫ-ı mīnāya ḳadem başdı **açup** bāl ü perin
peridür ki ola cilvegehi şīşe-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 237). [açup, -up ]*

Per **açup** oldı revān murġ-ı revān-ı pāki
Ḳondı cevlān iderek lānesine Ṭūbāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 3). [açup, -up ]*

**ʿaceb:** *"Acaba" soru kelimesi.*

Yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi āyine olup eline
ʿAceb gelür mi o mest-i mey-i ʿitābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 6). [ʿaceb, ]*

O şemʿ-i nāza aḥvālin ʿ**aceb** mi yansa ser-tā-ser
Göñül pervāne-i pür-sūz-ı bī-pervālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 5). [ʿaceb, ]*

Her ṭarafdan şemʿ-i bezm olsa ʿ**aceb** mi rū-nümā
Şekl-i fānūs-ı müdevver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 9). [ʿaceb, ]*

Şeb-i viṣāl bir olsaḳ ʿ**aceb** midür ikimuz
O sīm-ten niçe bir pīrehende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 9). [ʿaceb, ]*

ʿ**Aceb** mi eylese sīmāb şevḳini ṭaşʿīd
Ki ġonce pūte-i pür-kīmyā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 9). [ʿaceb, ]*

ʿ**Aceb** mi pister ü bālīni berg-i gülden ise
Derūn-ı ġonce ki ḫalvet-serā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 15). [ʿaceb, ]*

Bāġ-ı süḫande vaṣf-ı leb-i yārla Naẓīm
Olsa ʿ**aceb** mi mīve-i güftārum āb-dār

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 18). [ʿaceb, ]*

Meşām-ı cān u dile virdi būy-ı bī-hūşı
Turunc-ı ġabġab-ı dilber ʿ**aceb** şemāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 10). [ʿaceb, ]*

ʿ**Aceb** mi ʿaks-i ḳadd-ı yāri çeksem aġūşa
Hayāli çeşmüme geldükce bī-raḳīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 9). [ʿaceb, ]*

Bisāṭ-ı sīnede bir mühre-bāzdur dil-i zār
ʿ**Aceb** mi mühresini ġayb iderse yine bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 20). [ʿaceb, ]*

ʿ**Aceb** mi bülbüle tercīḥ olursa pervāne
Bu sūz ile anı ḳāl ehli ehl-i ḥāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 5). [ʿaceb, ]*

O serv-i nāzı büyütdüm zemīn-i sīnemde
ʿ**Aceb** midür yerini sevse bir nihāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 4). [ʿaceb, ]*

Memlū yine cevāḫiri dehre niṣār iken
Ṭabʿum ʿ**aceb** ḫazīneye gencūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 18). [ʿaceb, ]*

ʿ**Aceb** mi bir gül içün zaḫm-ı bārını çekseñ
Zamān ola bu çemende dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 3). [ʿaceb, ]*

Bī-kederdür kīneden olsa ʿ**aceb** mi sīne ṣāf
Jengden ʿārī olınca gösterür āyīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 1). [ʿaceb, ]*

Āh-ı derūnum almāyasın bir nefes mi var
Gelsen ʿ**aceb** mi sīneme bād-ı hevā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 12). [ʿaceb, ]*

Bugün ṭıfl-ı dili virdüm yine bir ḫvāce-i ḥüsne
Naẓīm-āsa ʿ**aceb** mi olmasam mehcūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 14). [ʿaceb, ]*

Gözlerüm ṭolsa ʿ**aceb** mi saña itdükce nigāh
Āftāba baḳṣā elbette kişi giryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 85). [ʿaceb, ]*

**ʿaceb** *Garip, acâyip, tuhaf, şaşırtıcı.*

Eyvān-ı ser-bülendin seyr eyleyüp ʿ**aceb** mi
Geçse yire ḥayādan ṭāḳ u revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 9). [ʿaceb, ]*

**ʿaceb:** *"Acaba, hayret, şaşılacak şey" anlamında zarf.*

Kimüñ neẕẕāre-gāhı cilve-i reftār-ı nazuñdur
ʿ**Aceb** çeşm-āşinā-yı kuḥl-i ḫāḳ-i maḳdemün kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 8). [ʿaceb, ]*

**ʿaceb:** *"Acaba, hayret, şaşılacak şey" anlamında zarf.*

Yārüñ ki deḫān-ı tengidür merkez-i cān
Cān gibi ʿ**aceb** mi dīdeden olsa niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 2). [ʿaceb, ]*

**ʿaceb:** *Acayip, tuhaf, şaşılacak şey.*

Çeşmi olmaz ġamzesinden ġamze çeşminden cüdā

Āhū-yı vaḥşīʿ**acebdür** ülfet itmek şîrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 14). [ʿacebdür, -dür ]*

**ʿaceb:** *"Acaba" soru kelimesi.*

Bu ittiḥād u bu yek-rengī-i muḥabbetle
ʿAceb mi merdümek-i dīde olsa tevʾem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 16). [ʿaceb, ]*

Envāʿını cünūnuñ fehm iden ehl-i ḥālüñ
Olsa ʿ**aceb** mi ʿaciz her ẕū-fünūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 8). [ʿaceb, ]*

ʿAceb mi mużṭarib olsa sefīne-i dil ü cān
Ki oldı mevce-i deryā-yı ḥüsn-i yār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 9). [ʿaceb, ]*

ʿAceb mi ḫalḳa-i zer olsa ḥāle-i vuṣlat
O māh-ṭalʿat-ı ʿābid-firīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 11). [ʿaceb, ]*

Ḥāllerle ʿārıż-ı yāre naẕār kıl ey Naẕīm
Der-miyān itmiş ʿ**aceb** dür zengiyân ayīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 14). [ʿaceb, ]*

Nuş-ı dārū-yı leb-i dilber ʿ**aceb** terkīb olur
Cevher-i cāndur meġer var ise cüzʾ-i aʿẓam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 15). [ʿaceb, ]*

Başını ṭaşdan ṭaşa ursa ʿ**aceb** mi dem-be-dem
ʿĀşıḳ-ı dīdārı oldı kendüsinden kendi āb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 15). [ʿaceb, ]*

Olsa ʿ**aceb** mi bāġ-ı İrem gibi bī-ḫazān
Gül-deste-i ġam ile girībān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 37). [ʿaceb, ]*

Noḳṭa-i kilk-i siyūhumda ʿ**aceb** ḥālet var
Ṣūreta ḳaṭre vü maʿnīde yem-ı ṭūfān-zā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 59). [ʿaceb, ]*

İtdi iẓḫār-ı bürūdet tündbād-ı zemherīr
Cebhe-i ebr-i maṭīr olsa ʿ**aceb** mi çīn çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 28). [ʿaceb, ]*

Noḳṭa-i ʿafvıyla ġayb itse ʿ**aceb** mi ʿaybumı
Māḥv olur bir ḳaṭre-i raḥmetle biñ ālem günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 59). [ʿaceb, ]*

ʿ**Aceb** mi ʿālem itse vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın
Hemān ben söylemem peykārını ḫalḳ-ı ciḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 41). [ʿaceb, ]*

ʿ**Aceb** mi dehri Süleymān gibi muṭiʿ itse
Nigīn-i ḥükmine ins ü perī musahḫardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 75). [ʿaceb, ]*

ʿ**Aceb** mi burc-ı şerefden ṭulūʿ iderse müdām
Ki kūy-ı tūġı saʿādet-füruġ-ı aḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 97). [ʿaceb, ]*

ʿ**Aceb** mi eylemese nesr-i ṭāʾire raġbet
Deġil kemendinde şāyeste ṣayd-ı lāġardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 107). [ʿaceb, ]*

Gelse ʿ**aceb** mi nāle-künān kūy-ı yārden
Mey-ḫāneye giden kişi naʿra-zenān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 99). [ʿaceb, ]*

Ḳızārdı rūḫları şahbān dalı al oldı
ʿ**Aceb** mi eylese mestāne ḳanı ḳan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 110). [ʿaceb, ]*

Fenn-i nevā-yı nālede uydum hezāre ben
Olsam ʿ**aceb** mi bāġ-ı ciḫānda hezārfen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 20, Mısra 2). [ʿaceb, ]*

Çeşm-i mesti zīr-i ṭāḳ-ı ebrû-ı pürtābda
Hvāb-ı nāz itse ʿ**aceb** mi arkası miḥrābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 41, Mısra 2). [ʿaceb, ]*

Nicedür ol ġarībüñ ḥāli
ʿ**Aceb** ol derdmendüñ aḥvāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 196). [ʿaceb, ]*

Ḳayd-ı ser-i zülf-i dil-rübādan geçmiş
Dīvāne-i cünūn ile ʿ**aceb** tel ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 4). [ʿaceb, ]*

Dildārı ṣaḳınsa dīdeden dil ne ʿ**aceb**
Zīrā ki ḳabūl-i iştīrak itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 3). [ʿaceb, ]*

Meġer ki bāġ-ı cemālüñ idişdi nevrūzı
ʿ**Aceb** mi olsa berāber henūz rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 6). [ʿaceb, ]*

Aḥbabını itdi mātem-i fevti melūl
ʿİbret alacaḳ ʿ**aceb** maḥaldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 10). [ʿaceb, ]*

Āyā kimüñledür kime oldı ʿ**aceb** nedīm
Yaʿnī kimi sever dir iseñ şimdi ʿanṣamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tercibend 1, Mısra 9). [ʿaceb, ]*

**ʿaceb mi:** *Şaşılır mı ?*

Demādem sāye-i luṭfuñda ḫoş geçmek ümidiyle
ʿ**Aceb mi** serv-i nāzum pāyüñe yüz sürsem āb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 4). [ʿaceb mi, ]*

Dīde-i bīgāne görmezse ʿ**aceb mi** ey Naẓīm
Naẓm-ı rengīnüñde elfāẓ-āşinā maʿnā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 13). [ʿaceb mi, ]*

Bulsa ʿ**aceb mi** zīb ser-engüşt-i her müjem
Reng-i ḫayāli hep aña ḫūn-ı ciġer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 5). [ʿaceb mi, ]*

Olsa ʿ**aceb mi** ḫaṭṭ ile maʿzûl ʿāḳıbet
Nev-devletān-ı ḥüsn ki maġrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 5). [ʿaceb mi, ]*

Olsa ʿ**aceb mi** ṭūṭī-i dil şekkerīn-maḳāl
Mirʾāt idindi āyīne-i ṭabʿ-ı dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 15). [ʿaceb mi, ]*

ʿ**Aceb mi** itse niṣār-ı reh-i veliyy-i niʿam
Leʾāl-i naẓm-ı terin ṭabʿ-ı dürfeşānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 15). [ʿaceb mi, ]*

Hümāyūn ber-hümā-yı evcgāh-ı feṭḥ u nuṣretdür
ʿ**Aceb mi** aşsa tevfīḳ ile per tūġ-ı şehenşāḫī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 12). [ʿaceb mi, ]*

Olsam ʿ**aceb mi** muṭrīb-ı ṣad-naġme bezmine
Def sīne çeng ḳāmet-i ḫam-geşte nale nāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 5). [ʿaceb mi, ]*

ʿ**Aceb mi** devr-i ʿadlinde ciḫān āsūdeḥāl olsa
Ki dāʾim dest-gīri her ḫuṣūṣ-ı ʿavn-i Mevlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 19). [ʿaceb mi, ]*

**ʿaceb mi farż:** *Farz mı acaba.*

Olsa ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyı ʿ**aceb mi farż** Kemter gedā-yı dergehi ṣāḥib-nişāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 39). [ʿaceb mi farż, ]*

ʿ**acebā:** *Acaba.*

ʿAceba li'l-muḥibbi keyfe yenām
Gözümüñ yaşına nigāh eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 261). [ʿaceba, ]*

ʿ**Acem:** *İranlı.*

Māḥkūmı ḫalḳ-ı ālem Rum u ʿArab ʿ**Acem** hem
Şevḳetle reʾy-i aʿẓam hindū-yı pīl-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 11). [ʿacem, ]*

Hindidür kendi ʿavreti amma
Hem ʿArap hem ʿ**Acem** dimiş ḥukemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 6). [ʿacem, ]*

ʿ**Acem:** *İran, İranlı. – de : Bulunma hâl eki*

Ṣadme-i ḳahrı ile Hind ü ʿ**Acemde** o şehüñ
Müminātıyla yire geçdi revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 203). [ʿacemde, -de ]*

ʿArabda nīzesi Hind ü ʿ**Acemde** tīġıdur meşḥūr
Kemān u tīrinüñ evṣāfını Tātār ḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 61). [ʿacemde, -de ]*

ʿ**Acemī:** *Îranlılar, Acemler.*

Eylemiş daʿvetinüñ ḳabża-i teshirine nām
Rūm u Hindū ʿ**Acemi** Mışr ile Şām u Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 22). [ʿacemi, ]*

**açık:** *Açık.*

Oldı alnum **açıḳ** benüm yüzüm aḳ
Hāl-i haşm-ı denī tebāh oldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 311). [açıḳ, ]*

**Açık:** *Çıplak*

Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür baş **açıḳ** yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 22). [açıḳ, ]*

**açıl-:** *(Çiçek için) Büyüyüp gonca halinden çıkmak, açmak.*

Hande-i nāz eylesün ol gül-ʿiẕār u ġonce-leb
Lāleler **açılmaġa** amade olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 4). [açılmaġa, -ma, -ġ, -a ]*

**açıl-:** *Açık hale gelmek.*

Vaktidür dergeh-i Ḥaḳḳa **açıla** dest-i duʿa
Tā ki vaṣf-ı şeh-i kevneyn ile her şām ü seḥer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 333). [açıla, -a ]*

**açıl-:** *(çiçek için) büyüyüp gonca halinden çıkmak, açmak.*

Nola **açılsa** o gül rūḫsārı feyż-i āh u eşk-i ter
Nesīm ile biri hem-dem biri şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 7). [açılsa, -sa ]*

Gülüp **açılsa** nola feyż-i eşk-i bülbülden
Güşāyiş-i güle bādī ṣafā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 3). [açılsa, -sa ]*

Gülüp **açılsa** nola rūy-ı baḫt-ı ʿālemiyān
Ki bu laṭīfe-i ġaybiyye ḫande-āverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 11). [açılsa, -sa ]*

**açıl-:** *Büyüyüp tomurcuk ve gonca halinden çıkmak.*

Ġonce **açılup** oldı gül ārāyiş-i bāzār
Bülbül ḳafes içre sen esīr-i neġamāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 7). [açılup, -up ]*

Maẓḫār-ı gūş-ı ḳabūl it nāleñi bülbül gibi
Ġonce-i dest-i duʿā ey dil **açılsun** gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 2). [açılsun, -sun ]*

**açıl-:** *(Dudak için) Açılmak*

Ehl-i niyāze gelmez **açılmaz** o ġonçe-leb
Sermest-i nāz iken yine mestūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 13). [açılmaz, -maz ]*

**açıl-:** *Meydana gelmek.*

Çīn-i naḫvet gösterür ol ebrūvānı tāb-dār
Cevhere **açılsa** ḫançer ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 6). [açılsa, -sa ]*

**açıl-:** *Birine dertlerini , sırlarını söylemek , ona açılmak*

Benefşe ḫaṭ o fem gül-ġonce sünbül zülf-i ʿānber-bu
**Açıl** ey bülbül-i dil ẕevḳin eyle bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 4). [açıl, ]*

Ol mest-i nāza derd-i derūnı **açıl** Naẓīm
Başla niyāza vāḳıf-ı ḥāl it efendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 13). [açıl, ]*

**açıl-:** *İçini dökmek, derdini paylaşmak.*

Geldüm der-i saʿādetüñe ʿarż-ı ḥālle Derd-i derūnum **açılayum** eyle feṭḥ-i bāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 28). [açılayum, -a, -y, -um ]*

**açıl-:** *Büyüyüp tomurcuk ve gonca halinden çıkmak.*

**Açılmış** lāle vü güller semenler sebze-zār olmış
Yitişmiş otları gülşende bülbüller hezār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 1). [açılmış, -mış ]*

**Açılmış** ġonce güller başlamış feryāda bülbüller
Çemen ser-sebz ü ḥurrem gülşen-i ʿālem güzellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 7). [açılmış, -mış ]*

Dāġ dāġ üstine yaḳmış o perī sāʿidine
Gül içinde gül **açılmış** yine bir dāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 4). [açılmış, -mış ]*

**Açılmış** şāḫda katmer gül-i zībā ḳıyās itdüm
Görüp daġ içre tāze dağını ol sīm-sāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 3). [açılmış, -mış ]*

**açıldı:** *Belirmek, peyda olmak.-dı : -di'ligeçmiş zaman 3. Tekil kişi*

Āfet yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi şimdi dilberüñ
Gülşenserāy-ı ḥüsn ü bahā **açıldı** ḫār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 8). [aç-ıl-dı, ]*

**açıldı:** *Açılmak..-dı : -di'ligeçmiş zaman 3. Tekil kişi*

Hamdülillāh vefḳ-ı maḳṣūd üzre devr itdi felek
Geldi **açıldı** yine baḫt-ı civān-ı çarḫ-ı pīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 2). [aç-ıl-dı, ]*

**açıldı:** *Çiçek açmak.-dı : -di'ligeçmiş zaman 3. Tekil kişi*

ʿAnberīn zülf-i dü-tā yārüñ rūḫında gūyiyā
Ṣaçlı sünbüller **açıldı** ḫam-be-ḫam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 12). [aç-ıl-dı]*

**açılma:** *Birini sevme, başka birine ısınma.-ma : Olumsuzluk eki*

**Açılma** ġayre esrārı unutma ʿahd ü iḳrārı
Baña güldürme aġyārı gel ey ġonce-deḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 7). [açıl-ma, ]*

**açıncadır:** *Açıncaya kadar.*

Mānend-i berḳ göz yumup **açıncadır** beḳā
Ey dil gerekse geşt ü güẕār it ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 11). [aç-ınca-dır, ]*

**ʿāciz:** *Güçsüz, zayıf, gevşek.*

Sen muʿīn ü zahīrüm ol yā Rab
ʿ**Ācizüm** dest-gīrüm ol yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 4). [ʿācizüm, -üm ]*

**ʿāciz:** *Güçsüz, zayıf, beceriksiz.*

Naẓīm-i ʿ**ācize** luṭf it İlāhī
Ki her bir ʿācizüñ sensin penāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 1). [ʿācize, -e ]*

Naẓīm-i ʿācize luṭf it İlāhī
Ki her bir ʿ**ācizüñ** sensin penāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 2). [ʿācizüñ, -üñ ]*

Ey muʿīn ü ẓāhir olan Allāh
ʿ**Ācize** dest-gīr olan Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 2). [ʿācize, -e ]*

Rüstem-i iḳbālinüñ Sām u Nerīmān ʿ**ācizi**
Nīrem-i iclāli dutmaz Ḳahramānı pençe-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 17). [ʿācizi, -i ]*

**ʿāciz:** *Güçsüz, kudretsiz, zayıf (kimse):*

Pāymāl itdi beni bir şehsüvār-ı mülk-i nāz
Dest-gīr ol ʿ**āciz** ü üftādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 6). [ʿāciz, ]*

**ʿāciz:** *Eli ermez, beceriksiz, kabiliyetsiz*

Sālik olsañ mürşid-i kāmil ḳıyās itdüklerin
Kendi noḳṣānın daḫi bilmekde ʿ**āciz**

ekşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 76). [ʿāciz, ]*

**ʿāciz:** *Aciz, güçsüz, çaresiz, zayıf.*

Envāʿını cünūnuñ fehm iden ehl-i ḥālüñ
Olsa ʿaceb mi ʿ**aciz** her ẕū-fünūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 8). [ʿaciz, ]*

Nola ḥallinde ʿ**āciz** olsa ʿaḳl-ı cevher-i evvel
Hümāyūn-nāme-i evṣāfı bir metn-i muʿaḳḳaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 65). [ʿāciz, ]*

Şenāsın ol şeh-i manṣur-rayet ü ẓafer-ḫaylüñ
Ne deñli olsa da ʿ**āciz** Naẓīm-i nā-tüvān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 74). [ʿāciz, ]*

**ʿācizāne:** *Bir kimsenin kendisinden bahsederken kullandığı tevâzu ve nezâket sözü.*

ʿ**Ācizāne** isterüm maḳbūl-i dergāhuñ ola
Lāyıḳ-ı şānuñ degül gerçi bu naẓm-ı yādigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 133). [ʿāciz-āne, ]*

**ʿācizān-ı ḥaşre:** *Kıyamet gününün biçare insanları.*

Rāyet-efrāz-ı şefāʿat sāye-endāz-ı ümem
ʿ**Ācizān-ı ḥaşre** erḥam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 78). [ʿācizān-ı ḥaşr-e, ]*

Şīr ile şīrīn olur perverde olsa engübīn
Rūmda Ḥassān olam vaṣf-ı ṣıfātuñda eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 107). [ʿācizān-ı ḥaşr -e ]*

**ʿācizān-ı rûz-ı ḥaşruñ:** *Mahşer gününde acizlerin sığınağı.*

Mihribān-ı hāl-ı duşvār-ı ʿuṣāt-ı rest-ḫīz
ʿ**Ācizān-ı rüz-ı ḥaşruñ** müşfiḳ-i rāḥm-āveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 156). [ʿācizān-ı rüz-ı ḥaşruñ, -uñ ]*

**ʿacz:** *Acizlik, iktidarsızlık, el yetmeme, zayıf ve kuvvetsiz olma.*

Tedbīr-i müdāvāde düşe ʿ**acze** Felāṭūn
Bir derd-i niḫāndur dil-i ġam-perverüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 3). [ʿacze, -e ]*

ʿAcz ile noḳṣan ile bir ẕerre-i nāçīz iken
Gün gibi vaṣf-ı kemālātuñ da buldum iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 111). [ʿacz, ]*

**ʿacz:** . *Gücü yetmeme durumu, güçsüzlük, âcizlik*

Bir derd-i niḫāndur dil-i bî-ṭâḳatimizde
Kim ʿ**acze** Mesiḥ olsa düşe ʿilletimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 2). [ʿacze, ]*

Ḥaẕer ki çoḳ şeb-i ferzāne tavr-ı naṭʿ-ı ġurur
Hezār ʿ**acz** ile virdi rıżā piyādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 4). [ʿacz, ]*

Heẕār ʿ**acz** ü niyāz ile geldi dergehüñe
Nigāh-ı merḥamet ister Hudāyegāninden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 29). [ʿacz, ]*

ʿ**acz:** *Acizlik, güçsüzlük.*

İder ẖūn-girye mīnā-veş olur ʿ**acz** ile ser-der-pīş
Külāh-ı naẖvet ol maġrūrı kim gerden-firāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 5). [ʿacz, ]*

ʿ**Acz** ile nāmūs-ı ekber midḥat-i ẕātında lāl
ʿAḳl-ı küll vaṣfında ebkem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 59). [ʿacz, ]*

Kātib-i çarẖ eyleyüp evṣāf-ı miʿrācın raḳam
Şundı ʿ**acz** ile olup rū-ber-zemīn ü ʿöẕr-i ẖʿāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 20). [ʿacz, ]*

Dergāhuña ḳuṣūrını iḳrār iden ḳuluñ
Pāy-ı niyāz ʿ**acz** ile pūyān devān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 74). [ʿacz, ]*

ʿ**acz:** *Gücü yetmeme durumu, güçsüzlük, âcizlik*

Neyyir-i künh-i kemālinden nice virsün ẖaber
Ẕerre-i nāçīz iken noḳṣan ü ʿ**acziyle** ẖıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 18). [ʿacziyle, -i, -yle ]*

ʿ**acze düş-:** *Acze düşmek Çaresiz olmak.*

Şıḥne-i nefse esīr olmış āmān ṣād el-amān
Dest-gīr ol ʿ**acze düşmişdür** meded ṣad el-meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 50). [ʿacze düş-, -miş, -dür ]*

**ad:** *İsim, nam, şan, şöhret.*

Sevdāñ ile vir murādumı yā Allāh
DĪvāne-i ʿaşḳ it **adumı** yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 2). [adumı, -um, -ı ]*

**ad:** *Ad, isim, san, nam, şan, şöhret.*

ʿĀlemi mest-i ẖārab itmededür bāde-i ʿaşḳ
Çekilür cām-ı şarābuñ **adı** bīhūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 8). [adı, -ı ]*

Hāne-ber-dūş olsan **aduñ** derbederdür dembedem
Devr-i ebvāb-ı edānīde gezersüñ serseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 51). [ad-uñ, -uñ ]*

**aʿdā:** *Düşman.*

**Aʿdāya** ṭīġı her ṭaraf itdürdi ser-fürū
Baẖt-ı bülend ü ṭāliʿ-i şāẖī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 13). [aʿdāya, -y, -a ]*

Cevābın gönderür **aʿdāya** ṭopdan her suʾālinde
Aña her ṭop-ı ejder peyker-i āteş-feşān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 71). [aʿdāya, -y, -a ]*

**aʿdā:** *Düşman, hasım.*

Her cāmı bir āyīne-i ʿibret-nümādur ġösterür
**Aʿdāyı** giryān u ḥazīn aḥbābı ẖandān u besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 10). [aʿdāyı, -y, -ı ]*

**aʿdā:** *Düşmanlar.*

Her żaʿif ümmeti **aʿdāya** unutdurmışdur
Ḥamle-i Seyyid Baṭṭal ile ḍarb-ı kürebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 41). [aʿdāya, -y, -a ]*

**ʿadālet:** *Adalet, adil davranış.*

İdüp ʿ**adālet** ile pīşe emr-i maʿrūfı
Rıżā-yı Ḥaḳda olup kārı nehy-i münkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 79). [ʿadālet, ]*

ʿ**adālet:** *Hak ve hukūka uyma, herkesin hakkını gözetme, doğruluktan ayrılmama, hakkāniyet.*

ʿ**Adāletle** Stanbūla geçüp mesned-nişīn oldı
Eḥibbā şād u ḫurremdür mükedder ḫāṭır-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 3). [ʿadāletle, -le ]*

**ʿadāvet-i eżdād:** *Karşıt düşmanlık.*

Eġer ʿ**adāvet-i eżdādı** ʿadli menʿ itse
Nigeh-bān olan şīr āhū-yı zamān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 53). [ʿadāvet-i eżdād-ı, -ı ]*

**aʿdā-yı bed-gevher:** *Soysuz düşmanlar.*

Miṣāl-i bülbül pervane dāʾim aġlasun yansun
Ciḫānda nīk- ḫvahuñ olmayan **aʿdā-yı bed-gevher***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 6). [aʿdā-yı bed-gevher, ]*

**aʿdā-yı bed-gümān:** *Şüpheci düşmanlar.*

Şaḥn-ı vegāda biʾz-zāt sürse çü Pilten at
Ferzāne ide şeh-māt **aʿdā-yı bed-gümānī***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 74). [aʿdā-yı bed-gümānī, ]*

**aʿdā-yı devlet:** *Devletin düşmanları.*

Āvāre-i ciḫān olup **aʿdā-yı devleti** Bālīnı seng-i miḥnet ola ḫaḳ pisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 67). [aʿdā-yı devleti, -i ]*

**aʿdā-yı dīn:** *Din düşmanları.*

İtdüklerini bulsun cemʿiyyeti bozulsun **Aʿdā-yı dīnüñ** olsun berbād ḫānmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 186). [aʿdā-yı dīnüñ, -üñ ]*

**aʿdā-yı ser-girān:** *Çok sarhoş düşman.*

Ey pādişāḫı dehrüñ cümle bilād ü şehrüñ
Mest itdi cām-ı ḳahruñ **aʿdā-yı ser-girānı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 138). [aʿdā-yı ser-girānı, -ı ]*

**ʿadd:** *Isim, şan, şöhret, nam.*

Yā Rab beni bī-naṣībden ʿ**add** itme
Bāb-ı keremüñ bu sāʾile sedd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 1). [ʿadd, ]*

**ʿaded:** *Tane*

Naẓīm ola ʿ**adedi** neml ü remlden efzūn
Dürūd-ı rūḫ-ı revān ḳıyām-ı sāʿate dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 9). [ʿadedi, -i ]*

**ʿaded:** *Tane, adet.*

Biñde bir olmaz edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
Her nefesde neml ü reml ü zāriyāt olsa **ʿaded***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 20). [ʿaded, ]*

**ʿAded** yoḳ cürmine ʿaṣī ḳulundur ya Resūla'llāh
Velī ʿafvüñ senüñ luṭf-ı ilāhī gibi bī-ʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 77). [ʿaded, ]*

**ādem:** *Adam, er kişi.*

Ḳaṣr-ı riyāż-ı cāhını seyr iden **ādeme**
Her cānibi nümūne-i bāġ-ı cinān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 35). [ādeme, -e ]*

**ādem:** *Adam, insan, kişi.*

O ḫudāvend-i ʿālem ü **ādem**
Naṣṣ-ı Ḳurʾān ile müsellemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 3). [ādem, ]*

**ādem:** *Adem, insan, insanoğlu.*

**Ādemi** lābüd belāya uġradır sūʾ-i ḳarīn
Geçdi ġañetle şeb ü rūzum dirīġa bilmedüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 121). [ādemi, -i ]*

**ādem:** *İnsan, kişi.*

Ġam-ı ʿālem ezelden var ise **ādemle** tevʾemdür
Anuñçün meclis-i ʿālemde ādem ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 1). [ādemle, -ile ]*

**ādem:** *İlk yaratılan insan ve ilk peygamber*

Dehen-i yāre Naẓīmā iden iṯbāt-ı vücūd
Evvel eyler **ademüñ** şeklini ṭaṣvīr bāña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 18). [ademüñ, -üñ ]*

Ruʾyeti tercih ider ʿāṣıḳ ṣafā-yı vuṣlata
Cennet ey dil **ādeme** zindān olur dīdārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 4). [ādeme, -e ]*

Sebeb-i ʿālem ü **ādem** sened-i mevcūdāt
Husrev-i her dü-ciḫān pādişeh-i her dü-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 101). [ādem, ]*

O kirāmı güherüñ **ādemi** itmiş şerefi
Maẓhār-ı naṣṣ-ı kerīm-i ve leḳad kerramnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 111). [ādemi, -i ]*

Bendeñe ḫalṭ-ı kelām itdirdi sevdā-yı sivā
**Ādem**i muḫtell-dimāġ eyler suʿūd itse buhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 140). [ādemi, -i ]*

Seyyid-i ʿālem ü **ādem** sened-ı mevcūdāt
Mesned-i her dü-serānuñ şeh-i vālā-ḥasebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 3). [ādem, ]*

**ādem:** *İnsan, kişi.*

Ġam-ı ʿālem ezelden var ise ādemle tevʾemdür
Anuñçün meclis-i ʿālemde **ādem** ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 2). [ādem, ]*

O faḫr-i ʿālem u **ādem** ki naṣṣ ile mevlā
Vücūd-ı pākini itmiş sitāyiş ü tebcīl

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 85). [ādem, ]*

Ḳavuşur **ādem** ādem cānā
Nice bir firḳatüñle zār olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 255). [ādem, ]*

Ḳavuşur **ādem** ādem cānā
Nice bir firḳatüñle zār olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 255). [ādem, ]*

Ādem aña dirler ki miṣāl-i minşār
Hem ġayre vü hem kendüye nefʿi doḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 3). [ādem, ]*

**ʿadem:** *yokluk*

Teʿṣir-i ʿaşḳ kisve-i ʿaḳlı yaḳar yıḳar
Maʿmūre-i vücūduñı vīrān ider
ʿ**adem***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 4). [ʿadem, ]*

**ʿadem mū-miyān:** *Varlık karşıtı, yokluk*

Dehānı çeşmesār-ı ʿālem-i cān
Pil-i cūdı ʿ**adem mū-miyānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 10). [ʿadem mū-miyān, --ı ]*

**ādemī:** *İnsana, insan oğluna âit, insanla ilgili.*

Ḥüsnine baḳdum şeker-rīz-i maḳāl oldum Naẓīm
Ṭūṭī-i gūyā ider āyine gördüm
**ādemi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 18). [ādem-î, ]*

**ādemī-peyker:** *İnsan suratlı.*

Sünbülīn-dem ʿānberīn-sem edhem-i müşkīn-bāl
**Ādemī-peyker** melek-şehper felek-pervāz-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 6). [ādemī-peyker, ]*

**ʿādet:** *Adet etmek. Alışılmış bir davranış haline getirmek.Huy, tabiat.*

Nālemi güş eyleyüp ḫandān olur ol mest-i nāz
ʿ**Ādet** oldur bülbül efġān eyledükce gül güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 12). [ʿādet, ]*

**ʿādet:** *Âdet edinmek, olağan ve alışılmış bir huy hâline getirmek.*

ʿ**Ādetüñ** olsa tevāzuʿ ehl-i kibr ü naḫvetüñ
Besmine varsañ olursuñ her naẓārda aḥḳarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 15). [ʿādetüñ, -üñ ]*

**ʿādet-i ʿafv:** *Bağışlama geleneği.*

Ey ʿ**ādet-i** ʿ**afvi** ḫāṭır-ı cürm-nüvāz
Dilrīş-i ḫaṭāya şefḳati merḥamet-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 1). [ʿādet-i ʿafv, --i ]*

**ʿādet-i sühanver:** *Güzel söz söyleme geleneği*

Naẓīm buldı nihāyet ḳaṣīde vü ġazelüñ
Duʿāya başla duʿā ʿ**ādet-i süḫanverdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 202). [ʿādet-i süḫanverdür, -dür ]*

**ʿādil:** *Adaletli.*

Muḥamned-i ʿArabī Ḥażret-i Ḥabību'llah

Ki ẕātı ẕāt-ı Hudā gibi bī-şebīh ü ʿ**adīl***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 82). [ʿadīl, ]*

Hāris ü ʿ**ādil** ü hādī vü ḫātim
Cevād u hem ġanī fettāḥ u kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 23). [ʿādil, ]*

**ʿadīm:** *Yok olan, bulunmayan.*

Yoḳdur bu ḳaṣra ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ gibi naẓīr
Olmış miṯāli kāḫ-ı Muḳarnas gibi ʿ**adīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 20). [ʿadīm, ]*

**ʿadīm:** *Adım.*

Ẓıll-ı şerʿinde ḥużūr itmededür mevcūdāt
Nola Ḥaḳ sāyesini miṯli gibi itse ʿ**adīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 50). [ʿadīm, ]*

**ʿadl:** *Adalet.*

Hān-ı ṣıdḳ u ʿ**adl** ü ḥilm ü ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr ü ʿÖmer ʿOṣmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 81). [ʿadl, ]*

ʿAdl ü dād ile ḫacālet-baḫş-ı şād Nuşirevān
Şermsār-ı cūdı Hātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 51). [ʿadl, ]*

Ṣıdḳ u ʿ**adl** ü ḥilm ü ʿilm-i ẕātına itmiş güvāh
Ḥaḳk Ebū Bekr ü ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 97). [ʿadl, ]*

ʿ**Adl** ü dādı miyān-ı eżdāda
O ḳadar ṣaldı ṭarḥ-ı emn emān ü *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 67). [ʿadl, ]*

Doldı kūs ü nefīr ü ʿ**adliyle**
Ḳubbe-i şeş cihāt ü çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 57). [ʿadliyle, -i, -yle ]*

Eġer ʿadāvet-i eżdādı ʿ**adli** menʿ itse
Nigeh-bān olan şīr āhū-yı zamān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 53). [ʿadli, -i ]*

Kâr-āgehi ʿibāduñ şulṭānı her bilāduñ
Evreng ü ʿ**adl** ü dāduñ ḥaḳān-ı kārdānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 10). [ʿadl, ]*

Dil-i maẓlūmı bīdād-ı sitemden eyleyüp sālim
Benüm gibi nice dil-mürde ʿ**adliyle** olur iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 16). [ʿadliyle, -i, -yle ]*

Ḥaḳ üzre ʿ**adl** ü dād ile icrā-yı emr-i şerʿ idüp
Bürḫān-ı ḥükm-i ṣāʾibi ḫaṭṭ-ı ḫaṭādan sādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 13). [ʿadl, ]*

Taḫṭa geçdükde saʿādetle Naẓīm-āsā didüm
Dehre Sulṭān Mustafā ʿ**adliyle** oldı pādişāḫ (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 62). [ʿadliyle, -i, -yle ]*

Müşīr-i kār-fermā müsteşār-ı ʿālem-ārā kim
Ciḫāna virdi ʿ**adl** ü dād u inṣāf ile pīrāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 4). [ʿadl, ]*

**ʿadil:** *Adaletli*

Mülk-i dil-i Naẓīmi nola yıḳsa cevr-i yār
Sulṭānı şehrüñ olmasa ʿ**ādil** ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 14). [ʿādil, ]*

ʿ**adl:** *Adalet, adil olma.*

Biri ṣıdḳ ile biri ʿ**adl** ile bī-hemtādur
Biri ḥilm ile biri ʿilm ile ferd ü yektā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 213). [ʿadl, ]*

ʿ**adl:** *Adâlet, hakkāniyet, doğruluk, tarafsızlık.*

Hıdīv-i maʿdelet-eyvān ki ʿ**adli** ġālibdür
Vücūh-ı tām ile kesrī-i kāmrān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 13). [ʿadli, -i ]*

**adl:** *Adalet.*

Didi tārīḫini tebşīr idüp āfāḳa Naẓīm
Mühre **adliyle** sezā Rāmī Meḥemmed Pāşā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 58). [adliyle, -i, -y, -le ]*

ʿ**adli zencīre çekmek:** *Adaleti mahkum eder.*

Ol ḫıdīv-i dad-ger kim ʿālem-i inṣāfda
ʿ**Adli zencīre** çeker Nūşīrevān u Senceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 120). [ʿadli zencīre, -e ]*

**adn:** *Cennet.*

Hāzihī cennātü **Adnin** fedhulūhā ḫālidīn
Saʾil-i dergāhınuñ ser-nāme-i iḳbālinüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 89). [adnin, -in ]*

ʿ**adn:** *Adn cenneti.*

Pervāz idince ʿ**Adne** didi Naẓīm tārīḫ
Cān-ı ʿazīz-i Mışrī bir ḳumrı gibi uçdı (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 5). [ʿadne, -e ]*

ʿ**adū:** *Düşman.*

ʿİnādından ʿ**adū** inkār iderse ḍarb-ı kūpālin
Hemān çıḳsun niyāmından o tīġ-ı cān-sitān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 57). [ʿadū, ]*

Delüp baġrın kesüp başın ʿ**adunuñ** ṣaḫn-ı heycāda
Sināna tīġ-ı bürrān tīġ-ı bürrāna sinān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 49). [ʿadunuñ, -nuñ ]*

Olup cārī lisānından miyān-ı bezm-i rezminde
ʿ**Adūnuñ** sergüẕeştin hep o tīġ-ı dert-miyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 56). [ʿadūnuñ, -nuñ ]*

ʿ**Adūyı** tiġ-ı ḳahrı ḳırdı nām-ı ʿālem-ārāsın
Kimisi ḳahramāndur dir kimi ṣāḥib-ḳırān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 43). [ʿadūyı, -y, -ı ]*

Zihī saʿādet-i ʿuẕmā ki sūḳ-ı luṭfında
Ġarīḳ-ı sūd eḥibbā ʿ**adū** Żiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 34). [ʿadū, ]*

Virdi ʿ**adūya** şiven ḳaṭʿ oldı ʿırḳ-ı düşmen
Tīġ-i sitīz olaldan vābeste-i miyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 83). [ʿadūya, -y, -a ]*

Ṣaldı ʿ**adūya** ṣād şūr ṭāburı oldı maḳḥūr
Hayl-i ġuẕāt-ı manṣūr başdurdı ḫāke anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 97). [ʿadūya, -y, -a ]*

Mānend-i Rüstem-i Zāl ḳıldı ʿ**adūyı** pāmāl
Ḳaddin ḫam itdi kūpāl ḥūrd oldı

üstüẖvan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 75). [ʿadūyı, -y, -ı ]*

Nola tenezzül-i baẖtıyla ẓıllet ü idbār
ʿ**Adūlaruñ** ola āvāre ẖānümānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 34). [ʿadūlaruñ, -lar, -uñ ]*

ʿ**adū:** *Düşman*

Ḳırup geçürdi ʿ**adū-yı** ʿānūdı şemşīri
Yine bu müjde-i nev-nuṣret-i mükerrerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 9). [ʿadū-y-ı, -y-ı ]*

Şaḳḳ idüp tıġı enār-āsā ʿ**adūnuñ** dillerin
Nāle-i eyvā Ḳızıl Elmayı itdi pür-ṣada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 7). [ʿadūnuñ, -nuñ ]*

Nüvīd-i maḳdemiyle her ṭaraf sūr itdiler aḥbāb
ʿ**Adūnuñ** çeng-i mātem rīş-i baẖt-ı ṭāliʿin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 6). [ʿadūnuñ, -nuñ ]*

ʿ**adū:** *Düşman*

Ḍarb-ı kūpāl-ı ṣavletiyle gelen
Deheninden ʿ**adūlaruñ** demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 104). [ʿadūlaruñ, -lar, -uñ ]*

ʿ**adū:** *Düşman.*

ʿ**Adū** ʿāşıḳ geçüp yāre benümle imtiḥān olmaz
Ne inṣāfa gelür ẖaşm dil-i şeydā ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 3). [ʿadū, ]*

Sipāh-ı ḥaşmeti manṣūr olup muẓaffer ola
ʿ**Adū** hemīşe ki maḳḥūr olup müdemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 206). [ʿadū, ]*

Gāh gāh eyle az az eyle
Beni senden ayırmış idi ʿ**adū***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 306). [ʿadū, ]*

Itmişdi ʿ**adū** zamānla çoḳ yeri ġaṣb
Oldı yine rāyet ẓafer-i ʿavnle naṣib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 1). [ʿadū, ]*

ʿ**adū tedmīr olur:** *Düşman yok olur.*

Haşmumı pāmāl idüp mümtāz-ı aḳrān it beni
La-büd imdād-ı ricāl ile ʿ**adū tedmīr olur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 76). [ʿadū tedmīr olur, -ur ]*

ʿ**adunuñ tīġı:** *Düşmanın kılıcı.*

Ġılāfında ʿ**adunuñ tīġı** kaṣd-ı intiḳām eyler
Belī ruʾyāda lā-büd bir kişi ḳan dökse ḳan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 59). [ʿadunuñ tīġı, -ı ]*

ʿ**adū-yı bed-hū:** *Kötü huylu düşman.*

Gördükde zūr-ı bāzūşındı ʿ**adū-yı bed-ẖū**
Geldi yitişdi her sū elṭāf-ı müsteʿānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 87). [ʿadū-yı bed-ẖū, ]*

ʿ**adūyı çignedüp:** *Düşmanı çiğnetmek, ezmek.*

ʿ**Adūyı çignedüp** oldı keşān keşān Saḳızı
Ġazā-yı ekber idüp baḥr-ı bī-kerān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 65). [ʿadūyı çignedüp, -üp ]*

**ʿadū-yı kec-rev:** *Eğri gidişli, düşüncesi ve gidişi kötü, tuttuğu yol çarpık olan düşman.*

Rast-gū olmazsa yolında ʿ**adū-yı kec-revi**
Tīri mecrūḥ eyleyüp şemşīri eyler bī-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 13). [ʿadū-yı kec-rev, ]*

**ʿadū-yı münhezim:** *Bozguna uğramış düşman.*

Hücūm-ı mevce-i seylāb-ı tīġ-ı ḳahrından
ʿ**Adū-yı münhezime** cisr-i merg-i maʿberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 128). [ʿadū-yı münhezime, -e ]*

**āfāḳ:** *Gökle yerin birleşir gibi göründüğü yerler.*

Didi tārīḫini tebşīr idüp **āfāḳa** Naẓīm Mühre adliyle sezā Rāmī Meḥemmed Pāşā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 57). [āfāḳa, -a ]*

**āferīde:** *Yaratılmış, mahluk.*

Āferīneş daḫi maʿdūm idi mevcūd iken ol
**Āferīd**e heme nābūd idi ferdā ferdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 170). [āferīde, ]*

**āferīdegān:** *Yaradılmışlar.*

Ferīd-i dehr ki her bir nefesde oldı ehemm
Edā-yı meḥmedeti **āferīdegān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 18). [āferīdegān, ]*

**āferīn:** *"Aferin, bravo, tebrikler" anlamlarına gelen takdir ve beğenilme sözü.*

Söyleye ins ü melek arż u semāda **āferīn**
Luṭfuña iḥsānuña ḳaldum iki destüm tehī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 111). [āferīn, ]*

Naẓmumı gūş idüp ümīdüm odur
Diyesiñ **āferīn** getür ḳaftan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 200). [āferīn, ]*

**Āferīn** ṭabʿ-ı Naẓīme ki odur
Bāġ-ı maʿnā-çemen ü feyż-i miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 69). [āferīn, ]*

Ustādına bu ṭarḥ-ı muʿallānuñ **āferīn**
Kim görmemiş naẓīrin anuñ dīde-i beşer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 3). [āferīn, ]*

Bu ser-āmed çar-sūnuñ **āferīn** üstādına
Kim aña endāze-i himmetle ṭutdurmış temel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 1). [āferīn, ]*

**âferîneş:** *Yaratma, yaratılış.*

**Āferīneş** daḫi maʿdūm idi mevcūd iken ol
Āferīde heme nābūd idi ferdā ferdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 169). [āferīneş, ]*

Ey dü-ʿālem varaḳ-ı ḥaşmetine ḥalḳa-i mīm
**Āferīneş** raḳam-ı cūdına bir noḳṭa-i cīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 2). [āferīneş, ]*

**Āferīneşden** vücūh-ı tām ile mümtāz olup
ʿİlm ü ʿirfān ile aʿlem raḥmeten liʾl-

ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 43). [āferīneşden, ]*

**Āferīneş** yüzinüñ şuyına ḫalḳ olmışdur Raḥmet-i ʿālemiyāndur o dü- ālem sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 13). [āferīneş, ]*

**āfet:** *Bela.*

Bitmez dil-i figārde tā ḥaşr o **āfetüñ** Zaḫm-ı sinān her müje-i müşg-sūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 13). [āfetüñ, ]*

**āfet:** *İnsanı şaşkına çevirip aklını başından alacak kadar güzel kadın.*

**Āfet** yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi şimdi dilberüñ Gülşenserāy-ı ḥüsn ü bahā çldı ḫār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 7). [āfet, ]*

**āfet-i devrān:** *Dünya güzeli, bütün herkesi kendine hayran bırakan güzel.*

Ol ḫoş-ḫırām-ı işve bu reftār-ı nāz ile Āşūb-ı dehr ü **āfet-i devrān** olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 10). [āfet-i devrān, ]*

**āfferīn:** *Kutlarım.*

Merḥabā ey ṭāʾir-i himmet hezāren **āfferīn**
Eyledüñ ẓıll-ı ẓalīlüñde beni fāriġ-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 22, Mısra 1). [āfferīn, ]*

**ʿafīf-i dehr:** *Dünyanın iffetlisi.*

Ḥarem-i ḳadrinüñ el-ḥaḳ **o ʿafīf-i dehrün**
Olmaya süllem-i gerdūnesi bu sebʿ-i şidād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 11). [ʿafīf-i dehr, -üñ ]*

**afrāsiyāb-ı ʿaşr:** *Asrın Afrasiyab'ı.*

**Afrāsiyāb-ı ʿaşr** ki bezm-i nevāline Huddāmı olmaġa nice Cemşīd-şān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 21). [afrāsiyāb-ı ʿaşr, ]*

**afrāsiyāb-ı cem-taḫt:** *Cem'in tahtında oturan Afrasiyab.*

Keyḫüsrev-i civān-baḫt **Afrāsiyāb-ı Cem-taḫt**
Eyler hücumı dil-saḫt Hūşenk ü Ḳahramānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 3). [afrāsiyāb-ı cem-taḫt, ]*

**afrāsiyāb-rāy:** *Afrasiya fikirli.*

Dārā şükūh u debdebe dādār-ı dād-ger İsfendiyār-kevkebe **Afrāsiyāb-rāy***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 20). [afrāsiyāb-rāy, ]*

**āftāb:** *Güneş, parlak çehre.*

Cebīn ü ʿārıżı ol ġurre ġurre-i ḥüsnüñ Düşürdi şanma şafaḳ māh u **āftāba** ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 4). [āftāba, -a ]*

Felekde sen de mi dūr oldun **āftābuñdan**
Bu deñli giryeñe bâʿiş ne ey seḥāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 9). [āftābuñdan, -(u)ñ, -dan ]*

Meşhed-i fetvāda tekrar eyledi ʿarż-ı kemāl
**Āftāba** cilve-gāh oldı yine burc-ı ḥamel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 30). [āftāba, -a ]*

Mūṣāffā her bilūrīn cām-ı tāb-endāzı ġālibdür
Żiyāda **āftāba** nūrda māh-ı şeb-ārāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 18). [āftāba, -a ]*

**āftāb:** *Güneş*

ʿAfv ü cūdıyla seyyiʾāt-ı ümem
Gūyiyā **āftāb** u şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 74). [āftāb, ]*

**āftāb:** *Güneş.*

Gözlerüm ṭolsa ʿaceb mi saña itdükce nigāh
**Āftāba** baḳṣā elbette kişi giryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 86). [āftāba, -a ]*

Ṣanma görüp seḥābı setr itdi **āftābı**
Ṭutdı bu nüh ḳıbābı ʿāh-ı adū düḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 103). [āftābı, -ı ]*

Rāḫş-ı ḳader-şitābı naʿl itmiş **āftābı**
İḳbāl hem-rikābı iclāl hem-ʿinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 125). [āftābı, -ı ]*

**āftāb:** *Güneş*

Her dāg-ı sīne oldı fürūzān bir **āftāb**
Mihrüm o māh-pāreye günden ʿıyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 7). [āftāb, ]*

Biri şeb-zindedārıdur biri her rüz bīdārı
Ḳamer ol şām-zülfüñ **āftāb** ol ṣubḥ-dīdāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 8). [āftāb, ]*

ʿAzīmetüñ nereden böyle bī-niḳāb senüñ
Ki māhtāb-ı rūḫun yaḳmış **āftāb** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 2). [āftāb, ]*

Bīm-i deyden giydi sencāb-ı seḥābı **āftāb**
Ḳaldı ḫākisterde aḫker-veş o rūy-ı āteşin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 31). [āftāb, ]*

Talʿat-ı baḫtı kim bir āyīnedür
**Āftāb** olmış aña āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 52). [āftāb, ]*

ʿAleʿs-ṣabāḥ ṭuluʿ itdi **āftāb** ṣanūr
Gören o dāveri o eşheb-i revān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 89). [āftāb, ]*

Vaṣf-ı ṣıfāt-ı ẕātını ṣebk idene olur
Meh-rīz-i meşḳ-ı levḥa-i zer-kārı **āftāb***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 22). [āftāb, ]*

Çarḫ yanumda berg-i tere idi
Gözüme **āftāb** ẕerre idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 50). [āftāb, ]*

Ben ḫvār u ẕelīli kām-yāb it yā Rab
Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm **āftāb** it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 2). [āftāb, ]*

**āftāb-āsā:** *Güneş gibi.*

Ne deñli ser-keş olsañ pāymāl eyler seni devrān
Ḥaẕer kıl ḫāke dökme āb-ı rūyuñ **āftāb-āsā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 12). [āftāb-āsā, ]*

**āftāb-ḫüsn:** *Yüz güzelliğine sahip dilber.*

Burc-ı sipihr-i sīnede tābān ola müdām
Bir **āftāb-ḫüsn** ü ḳamer-ṭalʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 4). [āftāb-ḫüsn, ]*

**āftāb-ı baḫt:** *Talih güneşi.*

O ḫurşīd-i kemāle ẕerre-i nāçīz olan nāḳış
Ḳamerden ṭāliʿi saʿd **āftāb-ı baḫtı** esveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 22). [āftāb-ı baḫtı, -ı ]*

**āftāb-ı iḳbāl:** *Talih güneşi, kader.*

O neyyir-i şerefüñ **āftāb-ı iḳbāli** Ezelde eyledi burc-ı saʿādete taḥvil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 83). [āftāb-ı iḳbāli, -i ]*

**āftāb-ı ṣubḥ-ı baḫt:** *Talihin sabah güneşi.*

Felekde **āftāb-ı ṣubḥ-ı baḫtum** rūy-ı Aḥmeddür
Hilāl-i āsmān-ı ṭāliʿüm ebrū-yı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 10, Mısra 1). [āftāb-ı ṣubḥ-ı baḫt, --um ]*

**āftāb-ı ṣubḥ-ı saʿīd:** *Uğurlu sabahın güneşi.*

Cebhesi māh-ı bedr-i şām-ı ümīd
ʿĀrızı **āftāb-ı ṣubḥ-ı saʿīd***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 102). [āftāb-ı ṣubḥ-ı saʿīd, ]*

**āftāb-ı zühre-cebīnüñ:** *Zühre yıldızı gibi parlak güneşin.*

Bir **āftāb-ı zühre-cebīnüñ** helākiyüz Kim çāk çāk ider dil-i Mirrīḫi ḫançeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 3). [āftāb-ı zühre-cebīnüñ, -üñ ]*

ʿ**afv:** *Af, bağışlama.*

Ḥüccet-i cürmine ʿ**afvüñ** olup imżā-yı ḳabūl
Şefḳatüñ ola berāt-ı ʿamelinde ṭuġra *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 309). [ʿafvüñ, -(u)ñ ]*

ʿAded yoḳ cürmine ʿaşī ḳulundur ya Resūla'llāh
Velīʿ**afvüñ** senüñ luṭf-ı ilāhī gibi bīʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 78). [ʿafvüñ, -(u)ñ ]*

Dem-i muḥāsebe kilk-i şefāʿat ü ʿ**afvüñ** Yekūn muḥālli meġer cürmüm eyleye tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 131). [ʿafvüñ, -(u)ñ ]*

ʿAfvüñe şefḳatüñe ḳalmış iken ʿabd-i ʿaṣīm
Levḥ-i ʿişyānumı ʿ**afvüñ** nola ṭūmār itse *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 110). [ʿafvüñ, -(u)ñ ]*

Biñ var ise günāhum ʿ**afvuñ** yiter penāhum
Eyle ḳabūl şāḫum bu tāze armağanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 159). [ʿafvuñ, -(u)ñ ]*

ʿ**afv:** *Bağışlamak, affetmek.*

ʿ**Afvüñle** ʿuyūbıñı Naẕīmüñ setr it
Olsun der-i ḫidmetüñde bī-töhmet-i ʿāyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 35, Mısra 3). [ʿafvüñle, -üñle ]*

ʿ**afv:** *Af, bağışlama.*

Bizi de ḳulluġına ʿ**afv** idüp itmez mi ḳabūl
Eyleyen dergehine Yūsufı bāzāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 11). [ʿafv, ]*

Māḥv olsa ʿ**afv** ile nola ey dil-siyeh günāh
Şābūn-ı ṣubḥ şebde ḳomaz leke-i siyāh

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 1). [ʿafv, ]*

ʿ**Afv** ü cūdıyla seyyiʾāt-ı ümem
Gūyiyā āftāb u şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 73). [ʿafv, ]*

Şeh-i żamīr-şināsā şenā-yı ẕātuñda
Haṭāmı eyle işābetle ʿ**āfv** idüp teʾvīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 122). [ʿāfv, ]*

Ġuṣṣa-i ʿışyān Naẓīm-i zāre kār itdi meğer
Eyliye ʿ**afv** ile ḫurrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 88). [ʿafv, ]*

Muttaṣıl ʿ**afv** ü şefāʿatdür yesār u der-yemīn
Ṣāḥibü'l-miʿrāc o peyġamber ki esb-i ḳadrinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 65). [ʿafv, ]*

ʿ**Afv** ü luṭfuñdur ʿusāt-ı ümmete ḥışn-ı ḥaṣīn
Gülşen-i vaṣf-ı ṣıfātuñda yine cūşān olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 99). [ʿafv, ]*

Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla nola küstāḫ isem
ʿ**Afv** olur elbetde mestüñ vaż-ı küsāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 30). [ʿafv, ]*

Ey şefāʿat kānı ʿ**afv** it vażʿ-ı nā-hemvārumı
Midḥat-i ẕātuñda oldum gerçi küstaḫ u fużūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 9). [ʿafv, ]*

Dergehüñde ḥadden efzūndur ḳuṣurum ʿ**afv** ḳıl
Müẕnibüñ çirkāb-ı cürmi ʿ**afv** ile tathīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 82). [ʿafv, ]*

Ḳalb-i müʾminde kibr ü kīn olmaz
Nola ʿ**afv** eyleseñ benüm günehüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 284). [ʿafv, ]*

Ey zīr-i nigīn-i daʿveti mūr ü melaḫ
ʿ**Afv** ü keremle maʿşiyet-i mihrle yaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 2). [ʿafv, ]*

Şerm-i cürm ile mefḫār-i rüsülüñ
ʿ**Afv** ü luṭfından olmazuz meʾyus *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 2). [ʿafv, ]*

Cürmüm nola Ḥaḳ iderse her gāh ʿ**afv**
Eyler ḳulınuñ cināyetin şāḫ ʿ**afv***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 1). [ʿafv, ]*

Bir nāme-siyāh mücrimüm ʿ**afv** eyle
Ey şāḫ-ı serīr-i lî-maʿallâh ʿ**afv***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 3). [ʿafv, ]*

Bir nāme-siyāh mücrimüm ʿ**afv** eyle
Ey şāḫ-ı serīr-i lî-maʿallâh ʿ**afv***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 4). [ʿafv, ]*

Bir ḫaṭṭ-ı ḫaṭā sahāyif-i aʿmālüm
Ey ḫvace-i ʿālem eyle ʿ**afv** ile nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 4). [ʿafv, ]*

ʿAfv ide maʿşiyetin Rabb-ı Ġafūr
Rūḥını şād kıla ʿuḳbāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 17). [ʿafv, ]*

ʿ**afv:** *Af, bağışlama.*

Yaʿni bī-tenhā-nişīn-i ġār-ı ʿışyānum henüz
Ben ġaribe ʿ**afvüni** yār it bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ġār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 164). [ʿafvüni, -ün, -i ]*

ʿ**afv:** *Af, suçunu bağışlama, bağışlamak.*

ʿ**Afvinüñ** seyyiʾāt-ı muḥtācı
Ferāḥ elbette ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 71). [ʿafvinüñ, ]*

ʿ**afv:** *Bağışlamak.*

ʿAşiyān-ı ḥaşre henġām-ı şefāʿat ben daẖi
ʿ**Afvüñe** ümmīd-vārum luṭfuña ümmïd-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 166). [ʿafvüñe, -üñ, -e ]*

ʿ**Afvüñe** şefḳatüñe ḳalmış iken ʿabd-i ʿaṣīm
Levḥ-i ʿiṣyānumı ʿafvüñ nola ṭūmār itse *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 109). [ʿafvüñe, -üñ, -e ]*

ʿ**afv:** *Affetme, suçunu bağışlama.*

ʿAfvi ʿiṣyāndan füzūndur ol cevād-ı muṭlaḳuñ
Maʿẕeretden ġayri yoḳdur destümüzde bir sened *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 29). [ʿafvi, -i ]*

Mevḳıf-ı şerm ü ḥacāletde ḳalan küstāḫım
Her ne emr eyler iseñ ʿ**afv** ile fermān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 14). [ʿafv, ]*

Sebze-zār-ı ḥilmine şefḳat nesim-i rūẖ-baẖş
Şāẖsār-ı rāḥmine ʿ**afv** ü şefāʿat berḳ ü bār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 34). [ʿafv, ]*

Şāẖā bağışla cürmini ʿ**afv** it günāhını
Zīrā kerīme ʿ**afv** ü güneh tevʾemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 71). [ʿafv, ]*

Şāẖā bağışla cürmini ʿ**afv** it günāhını
Zīrā kerīme ʿ**afv** ü güneh tevʾemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 72). [ʿafv, ]*

Şāyed ki ola günāhumuz ʿ**afv** Naẓīm
Dāmān-ı şerif-i ẖırḳasın būs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 3). [ʿafv, ]*

Cürmüm nola Ḥaḳ iderse her gāh ʿ**afv**
Eyler ḳulınuñ cināyetin şāẖ ʿ**afv***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 2). [ʿafv, ]*

Cürm-i ümmetle o şāẖuñ ʿ**afvi**
Oldı mānend-i keh ü bīcāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [ʿafvi, -i ]*

ʿAfvine nisbet ile cürm ü ẖaṭā
Tāb-ı ẖurşīd ile mānende-i berf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 21). [ʿafvine, -i, -n, -e ]*

ʿ**afv eyle:** *Affetmek, bağışlamak.*

Bedliġin ʿ**afv eyle** āb-ı rūy-ı nikān ḥürmeti
Vezn olunduḳda terāzū-yı cezāda nīk ü bed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 47). [ʿafv eyle, ]*

ʿ**afv eyle:** *Affet.*

Gūş idüp naẓmumı ʿ**afv eyle** Naẓīm-i zārı
Şāʿirüñ lā-büd işi lāf u güzāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 13). [ʿafv eyle, ]*

ʿ**afv idüp:** *Affetmek.*

Cürmümi ʿ**afv idüp** benüm olma
Na-seza vażʿ u ṭavruma nigerān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 149). [ʿafv idüp, ]*

**ʿafv ḳıl:** *Affetmek.*

Ey Ḥabīb-i Kibriyā kān-ı keremsüñ
ʿ**afv ḳıl**
Şevḳ-ı evṣāfuñ dil-i küstāḫumı itdi cerī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 195). [ʿafv ḳıl, ]*

**ʿafv ḳıl:** *Affet, bağışla.*

Dergehüñde ḥadden efzūndur ḳuṣurum
ʿ**afv ḳıl**
Müẕnibüñ çirkāb-ı cürmi ʿafv ile tathīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 81). [ʿafv ḳıl, ]*

**ʿafv olur:** *Affetmek,bağışlamak.*

Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla nola küstāḫ isem
ʿAfv olur elbetde mestüñ vaż -ı küstāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 30). [ʿafv olur, -ur ]*

**ʿafv-i günāh:** *Günah affı.*

Bī-rāḥm o ḳadar harâmî-i ġamzesi kim
Ḳan dökmek ile yanında bir ʿ**afv-ı günāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 4). [ʿafv-ı günāh, ]*

**ʿafv-i günāh:** *Günahları affet.*

Ey bende-i āsitānı dervişle şah
Baḫşāyiş-i dest-i cūdı hep ʿ**afv-i günāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 2). [ʿafv-i günāh, ]*

**ʿafv-ı peyġamber:** *Peygamber'in affı.*

İmtinānsuzdur iki ʿālemde
ʿ**Afv-ı peyġamber** ile faẕl-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 16). [ʿafv-ı peyġamber, ]*

**ʿafvinde:** *Affında.*

Bir gelür maʿṣiyet-i ḫurd u büzürg-i ümmet
Pīş ʿ**afvinde** berāberdür anuñ şāḫ u gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 138). [ʿafvinde, ]*

**afyon:** *Haşhaş başlarından çıkan zehirli ve uyutucu madde. Gam.*

Leb-i dilber ṣunardı maʿcūnum
Ḥabbe-i ḫāl-i rūyı **afyonum***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 40). [afyonum, -um ]*

**āgāh:** *1. Haberi olan, haberli, haberdar. 2. Uyanık, basîret sâhibi, sırlara vâkıf, müteyakkız.*

Kendü ẕevḳinde olan naḫvetiyān
Ḥāl-i dilden nice olsun **āgāh**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 34). [āgāh, ]*

**āgāh:** *Haberi olan, haberli, haberdar.*

Ṣād reşk o dīvāneye ol ṭıfla ḥased kim
Ne ġuṣṣādan **agāh** u ne ġamden ḫaberi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 8). [agāh, ]*

**aġar:** *Ağarmak, aklaşmak.*

**Aġardı** mūy-ı ser gelmez mi saña intibāh ey dil
Şebāb-ı ünfüvānī geçdi eyyām-ı herem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 13). [aġardı, -dı ]*

Āteş-i gül şuʿle-i şemʿ ile itmiş ittifāḳ
Bülbül ü pervānenüñ benzi **aġardı** kül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 4). [aġardı, -dı ]*

**aġar:** *Rengi solmak, feri gitmek. (çok ağlamaktan kör olmak).*

Ṣaymaz oldum dāġ-ı hicrān ile baġrum başını
Giryeden çeşmüm **aġardı** bir bilür yoḳ yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 2). [aġardı, -dı ]*

**aġa-yı Meḥemmed-nām:** *Mehemmed namlı ağa.*

Yaʿnī **aġa-yı Meḥemmed-nām** memduhu'l-ḫıṣāl
Sābıḳā gencūr-ı ṣādr-ı aʿẓam-ı devr-i zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 3). [aġa-yı meḥemmed-nām, ]*

**âğâz:** *Başlamak*

İtdükce cenge **aġaz** ol ṣaf-der-i ser-efrāz
Olur ḳaderle hem-sāz tīr-i ḳażā-resānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 63). [aġaz, ]*

**âğâz:** *Başlangıç*

Ezel **āġāzı** encāmı encāmı ebeddür
ʿālem-i ʿaşḳuñ
Beyābān-ı ḳıyāmet teng-ter ṣaḥrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 3). [āġāzı, -ı ]*

**âğâz:** *Başlangıç.*

Ciḫānda vaṣfı olmaz ʿaḳl ile idrāk ile maḥṣur
Ezel **āġāzdur** aña ebed encām-ı serḥaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 68). [āġāzdur, -dur ]*

**âğâz:** *Anlatmak, seslendirmek.*

İder endūh u ġam encāma **āġāz**
Olur rāmişger-i şādī ṭarab-sâz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 13). [āġāz, ]*

**âğâz:** *Başlangıç, giriş, iptidâ.*

Ey muḥīṭ-i kibriyā sende dü-ʿālem ber-zebed
Sunʿınuñ **āġāz** u encāmı ezelden tā ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 2). [āġāz, ]*

**āġāz eylesun:** *Başlamak.*

Güne güne vaṣf-ı ẕātında terennüm-rīz olup
Bezm-i naẓmuñ böyle **āġāz eylesun** rāmiş-geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 100). [āġāz eylesun, -sun ]*

**āġāz-ı duʿa:** *Duanın ilk sözü.*

Bīdādun olur idince **āġāz-ı duʿa**
Tıġ-ı eşeri çevvāre-i dendāne-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 1). [āġāz-ı duʿa, ]*

**aġız:** *ağız*

İki başı iki **aġzı** var müdām
İki aġzında birer dāne licām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 5). [aġzı, -ı ]*

**aġla-:** *Gözyaşı dökmek, ağlamak.*

Āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl olmaz iseñ
Saña bir kimse dimez **aġlama** gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 8). [aġlama, -ma ]*

Vaḳtidür nergis gibi ol gül-ʿiẕāre nāẓır ol
**Aġla** ḥālüñ ey dü-çeşm-i ḫūn-feşānum ḥāżır ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 2). [aġla, ]*

Ḥāli bu imiş bülbül-i zār ile gülüñ
Sen ister iseñ **aġla** göñül ister gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 4). [aġla, ]*

**aġla-:** *Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek; üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.*

Ṭaḳ-ı āġuşa seni alduḳca lā-büd **aġlarum**
Ḥāle-dār olsa meh-i tābān belī bārān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 83). [aġlarum, -r, -um ]*

**agla:** *Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.*

Ey dīde **aġladuñ** dem-i vaṣlın ḫayāl idüp
Bu naḳl-i mācerāya sebeb eski dem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 11). [aġladuñ, -du, -ñ ]*

**agla-:** *Gözyaşı dökmek*

Firḳatinde ol ʿazīz-i kamilüñ ṣanma ṣafaḳ
Rūz ü şeb ḳan **aġlamakda** dīde-i ḫurşīd ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 8). [aġlamakda, -maḳ, -da ]*

**agla-:** *Ağlamak.*

Ben senüñ pervāneñüm ey şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
Kuḥl idüp ʿḫākisterüm geh **aġla** gāhī gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 4). [aġla, ]*

**agla-:** *Gözyaşı dökmek, ağlamak.*

Künc-i ġamde demādem **aġlar** iken
Nār-ı ḥasretle sīne daġlar iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 163). [aġlar, -r ]*

Bir ḫande ider yılda diyü şāḫid-i gül
Dāʾim aña feryād idüp **aġlar** bülbül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 2). [aġlar, -r ]*

**agla-:** *Acı, kederden dolayı göz yaşı dökmek.*

**Aġladup** alma ḥaẕer āh-ı derūnum ṣanma
Naḳd-i ḫūnāb-ı ciġer bād-ı hevādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 11). [aġladup, --t, --up ]*

**agla-:** *Gözyaşı dökmek, ağlamak.*

ʿUşşākı dilber **aġladur** elbette zār zār
Olsaʿaceb mi bir gül içün ṣād hezār zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 1). [aġladur, -dur ]*

Miṣāl-i bülbül pervane dāʾim **aġlasun** yansun
Ciḫānda nīk- ḫvahuñ olmayan aʿdā-yı bed-gevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 5). [aġlasun, -sun ]*

**aġla ḥālüñ:** *Ağlanılacak halde.*

Aġla ḥālüñ yüzüñi sür şeb ü rūz
Eylemez sāʾili redd-i dergāh *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 13). [aġla ḥālüñ, -ün ]*

**aġla-r:** *Göz yaşı döker*

Geh **aġlar** geh güler mānende-i şemʿ
Gülerken dīdesinden aḳıdır demʿ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 9). [aġla-r, ]*

**aġla-sañ:** *Ağlamak, gözyaşı dökmek.*

Hande itseñ yingidür dirler gülerler **aġlasañ**
Sāḳit olsan ẕikr iderler saña bir şūretgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 39). [aġla-sa-ñ, ]*

**āġūş:** *Kucak.*

ʿAceb mi ʿaks-i ḳadd-ı yāri çeksem **aġūşa**
Hayāli çeşmüme geldükce bī-raḳīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 9). [aġūşa, -a ]*

Bārīk o deñli kim kemeri mū-miyānınuñ
**Āġuş** ṭavḳ dīde-i mīm miyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 4). [āġuş, ]*

Her ser-i mūyum olurdı bir zebān-ı ṣad-niyāz
Alsam **āġuşa** miyānuñ ittifaḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 6). [āġuşa, -a ]*

Baḳup dendānına ḥayretde ḳaldı dīde-i giryān
Ṣādef dürr-i yetime açdı gūyā yemde **āġuşın***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 6). [āġuşın, -ı, -n ]*

Görüp ol dürr-i yetīmüñ güher-i mengūşın
Her ṣadef dīde gibi eyledi bāz **āġūşın***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 2). [āġūşın, -ı, -n ]*

Alur **āġūşına** ḳad dil-rübāsın
Çeken ol naḫl-i bālānuñ belāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 1). [āġūşına, -ı, -n, -a ]*

Ruʾyāda seni ḫayr ola **āġūşume** aldum
Taʿbīrini ey Yūsuf-ı ḥüsnüm ne yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 7). [āġūşume, -um, -e ]*

**Āġūşa** çeke ḥāle-veş ol kim meh-i baḫtı
Hurşīd ola tāc-ı zeri eflāk ola taḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 1). [āġūşa, -a ]*

**Āġūş** itdi āḫir dildāre ṭavḳ-ı tesḫīr
Her ḫalḳa-i füsūn kim ʿuşşāk-ı zār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 9). [āġūş, ]*

Gitdi o zamān kim şeb-i vuṣlatda alurdum
**Āġūşa** miyānın gehī pehlūsını gāhī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 10). [āġūşa, -a ]*

Mevc-i deryā-yı tecellī bāz idüp **āġūşını**
Eyledi ol dürr-i yektā baḥr-ı ruʾyetde şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 43). [āġūşını, -ını ]*

**Āġūşumı** ṣabāḥa deġin ḥāle eylerüm
Baña ne şeb ki ol meh-i nā-mihribān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 85). [āġūşumı, -ı, -um ]*

Düşme **āġuşına** mevc-i yeʾsüñ
Eyleme baḥr-ı temennāda şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 45). [āġuşına, -ı, -n, -a ]*

**Āġuşın** o māha itmedi ḥāle Naẓīm
Pīrāheni olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 3). [āġuşın, -ı, -n ]*

İtsem nola ḥāle-dār şeb-tā-be-seḥer
**Āġūşuma** māh-ı mihribānum geldi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 4). [āġūşuma, -u, -m, -a ]*

**<u>āġūş:</u>** *Himaye, koruma.*

Kemer gibi nice mümkindür almak **āġūşa**
Ḳılı bir rükn o ḫançer o mū-miyān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 111). [āġūşa, -a ]*

**<u>āġūş:</u>** *Kucak*

Perī-peykeri aldum yine **aġūşa** bu şeb
Götürüp dāʾire-i daʿvete teshīr itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 17). [aġūşa, -a ]*

**<u>āġūş:</u>** *Kucak*

**Āġūşda** yār olmayıcak pīreheninde
Bir mürdeye beñzer ten-i ʿāşıḳ kefen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 7). [āġūşda, -da ]*

**<u>āġuş-güşā:</u>** *Kucağını açmış.*

Ḳılmış endīşesin **āġuş-güşā** ṭabʿ-ı Naẓīm
Mū-miyānuñla o sīmīn-bedenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 13). [āġuş-güşā, ]*

**<u>āġūş-ı cāna:</u>** *Can kucağı*

Gelsün **āġūş-ı cāna** cānānum
Yirine ʿavdet eylesün cānum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 23). [āġūş-ı cāna, -a ]*

**<u>āġūş-ı pederle:</u>** *Baba kucağı.*

Ḳaṭre-i nīsān ṣādefde dürr-i nā-yāb olsa da
Bilmez **āġūş-ı pederle** dāmen-i māder yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 6). [āġūş-ı pederle, -le ]*

**<u>āġūş-ı vuṣlat-ı gülde:</u>** *Güle kavuşmak için açılan kucak.*

Görince ṣubḥ-dem **āġūş-ı vuṣlat-ı gülde**
Hezāruñ eşk-i teri ḫūn-bahā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 5). [āġūş-ı vuṣlat-ı gülde, -de ]*

**<u>āġuşte:</u>** *Bulanmak.*

Dembedem ḳand-i lebüñ yādın mükerrer eyleyüp
Birbirine eylerüm **āġuşte** şīr ü şekkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 204). [āġuşte, ]*

Beyān-ı vaṣf-ı cemālüñde naẓm-ı şīrīni
Biri birisine **āġuşte** şīr ü şekkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 160). [āġuşte, ]*

**<u>aġyār:</u>** *(Âşığa göre) Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler; başkaları.*

**Aġyā**r olursa ḫalḳ-ı ciḫān yār yār olur
Tāliʿ felekde yāver ise baḫt yār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 13). [aġyār, ]*

Ah itmeġe ḳorḳarum ki **aġyār** işidür
Ancaḳ yine nālemi o dildār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 1). [aġyār, ]*

**<u>aġyār:</u>** *(Âşığa göre) Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler; başkaları.*

Açılma ġayre esrārı unutma ʿahd ü iḳrārı
Baña güldürme **aġyārı** gel ey ġonce-deḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 8). [aġyārı, -ı ]*

**aġyār:** *Gayrılar, başkaları.*

Rāz-ı laʿlin ḥaẕer **aġyāra** Naẓīm eylemeye fāş
Ḳıymet-i gevher-i esrārı ecānib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 9). [aġyāra, -a ]*

**aġyār:** *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler.*

**Aġyāre** yiter rūḫṣat-ı güftār didükce
Esrāruma māḥrem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 5). [aġyāre, -e ]*

**aġyār:***) Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler.*

Bāġ-ı ʿālemde bulınmaz gül-i bī-ḫār Naẓīm
Yārsız ḳalsa nola olmasa **aġyār** diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 14). [aġyār, ]*

**aġyār-ı dūn:** *Alçak rakip.*

Āb-ı ḥayātı içmem şunsa raḳīb-i nādān
Cām-ı viṣāli çekmem **aġyār-ı dūn** elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 12). [aġyār-ı dūn, ]*

**aġyārsız:** *Düşmansız, rakipsiz.*

Perde-i çeşm-i dile naḳş-ı hayāl-i yār iden
Eyledi cān ṣoḥbetin cānanla **aġyārsız***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 10). [aġyār-sız, ]*

**aġz:** *Ağız.*

Anı bir aç arıḳ şaḫṣ-ı müsellem
Alur ol ejder **aġzından** demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 6). [aġzından, -ın, -dan ]*

**aġz:** *Ağız.*

Anı bir aç arıḳ şaḫṣ-ı müsellem
Alur ol ejder **aġzından** demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 6). [aġzından, -ı, -n, -dan ]*

**aġz:** *Ağız, sevgilinin dudaklarına merhem diyen kişinin ağzı.*

İki başı iki aġzı var müdām
İki **aġzında** birer dāne licām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 6). [aġzında, -ın, -da ]*

**aġzı:** *Ağız.*

İkidür gerçi ayaġı amma
Bir ayaġında **aġzı** var ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 4). [aġzı, ]*

**Aġzı** vardur başı ayaġı yoḳ
Giceler ḳarnı aç gündüz ṭoḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 3). [aġzı, ]*

Dili yoḳ **aġzı** var amma ki her gāh
Hemān söyler yürür şām u seḥergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [aġzı, ]*

**aġzı:** *(Sevgilinin) ağzı.*

Aġzı var yoḳ dili gerçi çoḳdur
Dili var yārümüñ **aġzı** yoḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 9, Mısra 2). [aġzı, ]*

**aġzı:**.*Yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye yarayan ve besinlerin sindirilmeye başlandığı organ. 2. Kapların veya içi boş şeylerin açık tarafı. 3. Uç, kenar.*

**Aġz**ı var yoḳ dili gerçi çoḳdur
Dili var yārümüñ aġzı yoḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 9, Mısra 1). [aġzı, ]*

**aġzınuñ suyın akıtduñ:** *1)ağzının suyu akmak 2)imrenmek, hayran kalmak.*

**Aġzınuñ suyın aḳıtduñ** ehl-i naẓmuñ ey Naẓīm
Mīve-i şiʿr-i laṭîfiñde nedür bu çāşnī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 17). [aġzınuñ suyın aḳıtduñ, -du, -n-ı, -nun ]*

**āh:** *'Âşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi.*

Yār eşk ü **āhıma** rāḥm eylemezdi ey Naẓīm
Olmasa germābe-i sīnemde bu āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 13). [āhıma, -ım, -a ]*

**āh:** *"Ah!" özlem, sevgi bildiren ünlem.*

Serinde pārelensün tīşe-i Ferhād o Mecnūnuñ
Ki ednā **āh** ile ṣad bī-sütūnı itmeye Hāmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 10). [āh, ]*

**Āh** kim ser-geşte-i tīh-i ḍalāl itdi beni
Olmadı ḥayfā nedāmet ġıll-ı pāy-ı nefs-i ġūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 7). [āh, ]*

**Āh** elinden ḥāṣid-i dūn u denīnüñ kim müdām
Ceyb-i şevḳum āşinā-yı gūşe-i dāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 65). [āh, ]*

**Āh** kim ey dil-i nādīde-refāh
Seni ṭūl-i emel itmiş güm-rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 1). [āh, ]*

**Āh** ey derd-i ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr
Ki ider şīri kürbe kürbeyi şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 79). [āh, ]*

Baḫtı ber-geşte kārı **āh** oldı
Bāña itmişdi itdigin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 313). [āh, ]*

**Ah** itmeġe ḳorḳarum ki aġyār işidür
Ancaḳ yine nālemi o dildār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 1). [ah, ]*

**Āh** alma ki yiter rūy-ı terkeş gibidür
Teʾsīrde bed-duʿādan evvel yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 3). [āh, ]*

Āvareyüm ey perī cemālüm sensiz
Dīvāneye döndüm **āh** ẓālim sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 2). [āh, ]*

Hāl-i aġyār tebāh oldı yine
Kārı hep nāle vü **āh** oldı yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 6). [āh, ]*

**āh:** *"Ah!" üzüntü, feryat bildiren ünlem.*

**Āha** rūḫṣat virmeyelden hāṭırum āsūdedür
Bād taḥrīk itmese yemde sükūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 3). [āha, -a ]*

Nice istersem öyle gösterdi
Yolına geldi uġradı **āha***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 318). [āha, -a ]*

**āh:** *"Ah" özlem , hasret bildiren ünlem.*

Dilden ḫaṭ-āver görüp **āh** itmeġe deġmez
Āyīne-i ḫorşīdi siyāh itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 1). [āh, ]*

**āh:** *"Ah!" üzüntü, feryat.*

Ḳaldı anda nāle vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi ṣad **āh** u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 36). [āh, ]*

**āh:** *"Ah!" özlem, sevgi, üzüntü bildiren ünlem.*

Rūyında **āhum** eyledi pür-piç o kāküli
Deryāda ẓāḫir itdi yine rūzgār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 5). [āhum, -um ]*

**Āhum** ġam-ı zülfünle şerer-ḫīz-i düḫāndur
Bir toz ḳoparursa ötesi yine dumandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 11, Mısra 1). [āhum, -um ]*

Göçdi ʿuḳbāya cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuḫ
Yaʿnī Sīvāsī Efendi-zāde ṣād feryād u **āh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 2). [āh, ]*

**āh:** *"Ah" acı, özlem ve hasret bildiren ünlem.*

Çarḫı bir **āh** ile ḫāraba virüñ
Āteşi köhne āsiyāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 3). [āh, ]*

**āh u enīn:** *Âh çekip inleme.*

Yārüñ ki çeşmi ḫışmla şemşīr kīn ṭutar
Āşûb-gāh-ı fitneyi **āh u enīn** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 2). [āh u enīn, ]*

**ahālī:** *Ahali; bir memleket, şehir veya semtte oturanların, yaşayanların hepsi.*

Leb-teşne-i nevāli eşrāf ile **ahāli**
Dem-beste-i kemāli cān u dil-i Hocendī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 3). [ahāli, ]*

**aḥbāb:** *Dostlar, bildik, tanıdık, sevilen kimseler.*

Gūş idicek bu muṣībet ḫaberin
Ḳodı **aḥbābınıı** vāveylāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 20). [aḥbābınıı, -ı, -n, -ı ]*

**Aḥbabın**ı itdi mātem-i fevti melūl
ʿİbret alacaḳ ʿaceb maḥaldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 9). [aḥbabını, -ını ]*

**aḥbāb:** *Dost, sevgili.*

**Aḥbābı** ḳand-i luṭña şīrīn-meẕāḳ idüp
Cān-ı ʿadūya deşne-i zehrāb-dāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 5). [aḥbābı, -ı ]*

Çekildi menzil-i ʿuḳbāya el-vedāʿ diyüp
Naẓīm eyledi **aḥbābı** bı-şekīb ü ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 8). [aḥbābı, -ı ]*

Her cāmı bir āyīne-i ʿibret-nümādur ġösterür
Aʿdāyı giryān u ḥazīn **aḥbābı** ḫandān u besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 10). [aḥbābı, -ı ]*

**aḥbāb:** *Dost, bildik, tanıdık; sevilen kimseler, dostlar.*

Lūlesi ʿāyn-ı zülāl-i zindegānidür anuñ
Dembedem nūş eyleyen **aḥbāba** olsun nūş-ı cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 10). [aḥbāba, -a ]*

**aḥbāb:** *Dost, bildik, tanıdık.*

Didi tārīḫini Naẓīm **aḥbāb**
Muṣṭafā ḫuld ide mekānuñ Ḥaḳ (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 9). [aḥbāb, ]*

Nüvīd-i maḳdemiyle her ṭaraf sūr itdiler **aḥbāb**
ʿAdūnuñ çeng-i mātem rīş-i baḫt-ı ṭāliʿin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 5). [aḥbāb, ]*

ʿ**ahd:** *Ar. 1. Söz verme, icrasını üzerine alma. 2. Bir hususun icrası için verilen söz, peyman. 3. Zaman, devr: ahd-i şebâb.*

Peymān idüp benümle bünyād-ı ittihāda
Rüstem biñā-yı ʿ**āhdi** çoḳ bozdı yār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 8). [ʿāhdi, -i ]*

ʿ**ahd:** *Ahd, söz, yemin.*

Açılma ġayre esrārı unutma ʿ**ahd** ü iḳrārı
Baña güldürme aġyārı gel ey ġonce-deḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 7). [ʿahd, ]*

Haṭ gülmese ṣabr iderdüm iḳrāruña līk
El virse eġer o ʿ**ahd** ü peymāne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 4). [ʿahd, ]*

ʿ**ahd:** *Ahd, söz, yemin.*

ʿ**Ahdind**e ḫalḳ ḫoş-ḥāl daʾim müyesser āmāl
Rehvār-ı ʿizz ü iḳbāl her demde zīr-i rānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 35). [ʿahdinde, -i, -n, -de ]*

Benüm gibi nice dil-mürde-i bīdād ʿ**ahdinde**
Zihī ʿİsā-nefes kim nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla iḥyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 23). [ʿahdinde, -i, -n, -de ]*

ʿ**ahd -i vefā:** *Bağlılık sözü.*

Benümle ʿ**ahd -i vefāya** ḥabīb el virdi
Yine ḥasedle telāş-ı raḳīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 1). [ʿahd -i vefā, --ya-y, -a ]*

ʿ**ahd-i adl:** *Adalet sözünde.*

Devr-i inṣāfında azāde demādem her diyār
ʿ**Ahd-i adlinde** müdām āsūdedür her merz-ı būm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 6). [ʿahd-i adl, -in, -de ]*

ʿ**ahd-şiken:** *Ahdini bozan, sözünden dönen, vadini yerine getirmeyen.*

Dili bir ʿ**ahd-şiken** yāre düşürdüm ki Naẓīm
Beni hep vaʿde-i ferdā ile memnūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 13). [ʿahd-şiken, ]*

**āhen:** *Demir.*

Döndürdi kehribāya ġamuñ rūy-ı zerdümi
Sen māʾil olmasañ nola **āhen** rübâ degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 8). [āhen, ]*

**āhen:** *Demir, demir gibi katı, sert.*

ʿArż iderken rūy-ı zerdüñ serdī-i nuṭḳ-ı ḥasūd
**Āhen** eyler ḳalb-i nerm-i dilberdi sīmīn-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 70). [āhen, ]*

**āheng:** *Güzel ve uyumlu ses.*

Nevā-perdāz olup **āheng** idünce sāz-ı vaṣfında
Degül mıżrāb-ı kilk-i ter elinde her benān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 75). [āheng, ]*

ʿ**āh-ı adū:** *Düşmanın ahı.*

Ṣanma görüp seḥābı setr itdi āftābı
Ṭutdı bu nüh ḳıbābı ʿ**āh-ı adū** düḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 104). [ʿāh-ı adū, ]*

**āh-ı ʿalev-niṣārı:** *Alev saçan ah.*

**Āh-ı ʿalev-niṣārı** çıḳar çarḫa dembedem
Ḳānūn-ı dil ki sīnede pür-iltihāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 5). [āh-ı ʿalev-niṣārı, --ı ]*

**āh-ı ʿāşıḳdan:** *Aşığın ahı.*

Sirişk ü **āh-ı ʿāşıḳdan** bilürler Muḥabbet şehrinüñ āb u hevāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 5). [āh-ı ʿāşıḳdan, -dan ]*

**āh-ı derd-ālūd:** *Aşka bulanmış ah.*

**Āh-ı derd-ālūd** ile ʿarż eyledüm ḥāl-i dili
Nāme gönderdüm o şāḫ-ı ḥüsna gūyā tīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 11). [āh-ı derd-ālūd, ]*

**āh-ı derūn:** *Yüreğimin âhı.*

Naẓīma dīdemi **āh-ı derūnum** girye-rīz itdi
Nola mevc ursa deryā tünd-bād-ı nāgeḫān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 13). [āh-ı derūn, -um ]*

**āh-ı derunı:** *Derin âh, içten gelen âh.*

Seng-i ḫārādan geçer peykān-ı teʾsīri ḳaçan
Ḳaddi maẓlūmun kemān **āh-ı derunı** tīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 10). [āh-ı derunı, -ı ]*

**āh-ı derūnum:** *Derin âh, içten gelen âh.*

**Āh-ı derūnum** almāyasın bir nefes mi var
Gelsen ʿaceb mi sīneme bād-ı hevā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 11). [āh-ı derūnum, -um ]*

**āh-ı derūnum:** *Gönülden, içten gelen feryat.*

Aġladup alma ḥaẕer **āh-ı derūnum** ṣanma
Naḳd-i ḫūnāb-ı ciġer bād-ı hevādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 11). [āh-ı derūnum, ]*

**āh-ı dil-i sûzân:** *Yakıcı gönlümün ahı.*

Rūzgārıyla o sengīn-dile teʾsīr eyler
Ḥaẕer itsün ḥaẕer **āh-ı dil-i sûzânımdan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 10). [āh-ı dil-i sûzân, --ım, --dan ]*

**āh-ı şeb-gīrüñi:** *Geceleri uyuyamayanın inlemeleri.*

**Āh-ı şeb-gīrüñi** yād eyler yār Naẓīm
Seni mumlar yaḳup ol māh-veş araya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 13). [āh-ı şeb-gīrüñi, -ü-, -n-, -i- ]*

**āh-ı seḥerdür:** *Seher vakti feryadı.*

Eşk-i ter **āh-ı seḥerdür** o gül-i bī-ḫāruñ
Dembedem ravża-i ʿaşḳında olan āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 141). [āh-ı seḥerdür, -dür ]*

**āh-ı seḥergāhına:** *Seher vaktinin ahı.*

Bir bī-vücūduñ **āh-ı seḥergāhına** Naẓīm
Ne bād u āb u āteş ü ne ḫāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 15). [āh-ı seḥergāhına, -ı, -n-a ]*

**aḥibbā:** *Dostlar.*

Ḥadīka-i emeli sebz ü ḥurrem **aĥibbânıñ**
Riyāż-ı kām-ı ʿadū dembedem ḫazān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 47). [aĥibbânıñ, -nıñ ]*

**āḫir:** *Sondaki.*

Ḳaṣd-ı cevr ile çoḳ kelām itmiş
Āḫirinde velī selām itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 190). [āḫirinde, -i, -n, -de ]*

**āḫir:** *Ahir zaman , kıyamet.*

Gerçi **āḫirde** geldi bu bezme
Enbiyā vü rüsülden aḳdemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 7). [āḫirde, --de ]*

Enbiyā vü rusüle ol şeref-i mevcūdāt
Kevne **āḫirde** gelüp ẕātı olındı taḳdīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 26). [āḫirde, --de ]*

**āḫir:** *Ahir, son, nihayet.*

Bī-hidāyet evvelidür bī-nihāyet **āḫiri**
Bī-şerīk ü bī- naẓīr ü bī-eb ü ümm ü veled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 5). [āḫiri, -i ]*

Gevher-i genc-i ʿulūm-ı evvelin ü **āḫirīn**
Lücce-i taḥḳīḳde yek-dāne dürr-i şāḫvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 29). [āḫirīn, -i, -n ]*

Ḳulzüm-i ʿummān-ı ʿirfān kim yanında ḳaṭredür
Baḥr-ı bī-ḳaʿr-ı ʿulūm-ı evvelīn ü **āḫirīn***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 52). [āḫirīn, -i, -n ]*

**āḫir:** *"Bir sonu olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" anlamında Allah'ın isimlerinden.*

Zülfüñ nice bir eyleye rūḫsāruñı mestur
Ey mihr-i melāḥat şebüñ **āḫir** seḥeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 12). [āḫir, ]*

Destān-ı rūzgāra zinḫār sīne germe
Sührāb iseñ olursun **āḫir** zebūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 6). [āḫir, ]*

Āġūş itdi **āḫir** dildāre ṭavḳ-ı tesḫīr
Her ḫalḳa-i füsūn kim ʿuşşāk-ı zār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 9). [āḫir, ]*

Müşeffiʿ şāfiʿ evvel **āḫir** oldur
Odur bāṭın yine hem ẓāhir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 35). [āḫir, ]*

Hayāl-bāz-ı ecel çeşm-i cāna gösterdi
Verā-yı perdeden **āḫir** bu şekl-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 10). [āḫir, ]*

**āḫir:** *"En son, sonunda, nihayetinde" anlamında zarf.*

Düşdi **āḫir** miyān-ı aġyāre
Ḳaldı ẓulmetde çeşme-i ḥayvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 169). [āḫir, ]*

Başına geldi **āḫir** ey meh-rū
Nice dem gerçi nā-murād oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 307). [āḫir, ]*

**āḫir:** *Son, sonuncu, en sonra olan.*

Evvelīn dürr-i ṣadef-perver-i deryā-yı vücūd
**Āḫirīn** gevher-i gencīne-i ṣunʿ-ı mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 90). [āḫirīn, -iñ ]*

**āḫir:** *"En son, sonunda, nihayetinde" anlamında söz.*

Ḳalmaz bu ṭaravet saña ḫaṭṭuñ gelüp **āḫir**
Cānā seni şimdi ṣaranı sen de ṣararsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 5). [āḫir, ]*

**āḫirete:** *Ahiret günü*

Gitdiler **āḫirete** rūḫları şād olsun
Geçdiler ġuṣṣa-i imrūz u ġam-ı ferdādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 3). [āḫiret-e, ]*

**āḫir-i kār:** *İşin sonu.*

Eşer nesīm-i ḫazān bāġ-ı ḥüsne **āḫir-i kār**
gül-ʿiẕār u o ġonce-dehenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 9). [āḫir-i kār, ]*

Mey-i şādīnüñ encāmı ḫumār-ı ġamdur **āḫir-i kār**
Miṣāl-i şemʿ-i meclis gāh ḫandān gāh giryān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 3). [āḫir-i kār, ]*

**aḥkām-ı derdi:** *Derdin kanunları.*

**Aḥkām-ı derdi** añla taḳvīm-i ʿaşḳdur bu
Ṭômārını bu fennüñ üstād-ı kār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 11). [aḥkām-ı derd-i, ]*

**aḫkar:** *Çok hakir, pek âciz.*

Se-rūze-i devletle dehre ṣıġmayan maġrur
Naẓārda mūrdan **aḫḳardur** olsa cüşşede pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı,*

*Kaside 10, Mısra 24). [aḥḳardur, -dur ]*

**aḥḳar:** *Çok hakir, çok âciz.*

ʿĀdetüñ olsa tevāzuʿ ehl-i kibr ü naḫvetüñ
Besmine varsañ olursuñ her naẕārda **aḥḳarı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 16). [aḥḳarı, -ı ]*

**aḫker:** *Ateşli kül, kül ile karışık ince kor.*

Kül itdi yaḳup ʿaşḳ vücūdum dil-i sūzān
Bir **aḫkere** dönse nola ḫākisterüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 8). [aḫkere, -e ]*

Laʿlinde ḫāl o micmere-gerdān-ı ʿişvenüñ
Döndi o **aḫkere** ola üstinde ʿānberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 10). [aḫkere, -e ]*

Süm-i semendine gerdūn iderse pāy-endāz
Ḳumāş-ı zerkeş-i mihr-i münīri **aḫkerdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 6). [aḫkerdür, -dür ]*

**aḫker:** *Ateş koru.*

Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār ü ẕelīl
Dilinde dāġ ola sūzān ne **aḫker** ü ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 2). [aḫker, ]*

Mihr ile meh iki **aḫker** asmān-ı pür-nücūm
ʿŪd sūz-ı bezminüñ ednā müşebbeh micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 165). [aḫker, ]*

Derdüñi yañsañ yine dirler ḳabāḥat sendedür
Dāġlar yaḳsa enāruñ kendüdendür **aḫkeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 42). [aḫkeri , -i ]*

Bu ḳaṭre ḳaṭre ki ḫūnāb-ı dīde-i terdür
Ġamuñla her biri bir daġ-ı derde **aḫkerdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 188). [aḫkerdür, -dür ]*

**aḫker:** *Ateş koru, ateş közü.*

ʿAşḳ-ı ʿālem-sāzı eşyāya sirāyet itmese
Her ser-i dāġında göstermezdi bir **aḫker** enār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 52). [aḫker, ]*

**aḫker ola:** *Ateş koru olmak.*

Sirişk-i germ odur kim düşünce **aḫker ola**
Kemīne ḳaṭresi her dāġ-ı ḫūn-feşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 117). [aḫker ola, -a ]*

**aḫker-i daġ-ı derūnı:** *Gönül yarasının ateş koru.*

Dīdesinden ṣāʾimüñ her ketre kim rīzān ola
**Aḫker-i daġ-ı derūnı** āteş-i nīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 12). [aḫker-i daġ-ı derūnı, -ı ]*

**aḫker-i dāġ-ı fürūzānumdadur:** *Parlak yaranın ateş koru.*

Berḳ-ı ḫırmen-sūz-ı şems-i rūz-ı rüstâḫīzdür
Her şerer kim **aḫker-i dāġ-ı fürūzānumdadur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 4). [aḫker-i dāġ-ı fürūzānumdadur, -um, -da, -dur ]*

**ahker-i sūzān:** *Yanan,yakıcı ateş koru.*

Baġa varsam **aḫker-i sūzān** olur her şebnemi
Her gül-i ter dāġ-ı cān teʾsīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 5). [aḫker-i sūzān, ]*

**ahker-veş:** *Ateşli kül, kül ile karışık ince kor gibi.*

Bīm-i deyden giydi sencāb-ı seḥābı āftāb
Ḳaldı ḫākisterde **aḫker-veş** o rūy-ı āteşin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 32). [aḫker-veş, ]*

**ahlāḳ-ı ḥüsn:** *Güzel ahlak.*

Meftūn idi ḥüsn ü ḫulḳına ins ü perī
Aḫlāḳ-ı ḥüsnde bir güzeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 4). [aḫlāḳ-ı ḥüsn, -de ]*

**aḥmed:** *Hz. Muhammed.*

Zīb-i şeref Maḳām-ı Māḥmūd Naẓīm
Maḥbūb-ı Hudā Muḥammed ü **Aḥmeddür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 4). [aḥmeddür, -dür ]*

**aḥmed:** *Ahmed-i Dai'nin ismi.*

Serümde suziş-i ʿaşḳı dilümde ṣad teşvir
Ṭaraf ṭaraf yine hep hāy u hūy-ı **Aḥmeddür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 12). [aḥmeddür, -dür ]*

**aḥmed:** *15. yüzyıl divan edebiyatı şairi, Ahmet Paşa.*

Aldı ʿaḳlum yār laʿl-i nābı şāḳī**Aḥmedüñ**
Rūyumı zerd itdi fikr-i sīm-sāḳı **Aḥmedüñ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 1). [aḥmedüñ, -üñ ]*

Āteş-i dilden yine bir yer çerāġān eyledüm
Lālezār itdi tenüm dāġ-ı firāḳı **Aḥmedüñ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 4). [aḥmedüñ, -üñ ]*

Her ser-i mūyum olurdı bir zebān-ı ṣad-niyāz
Alsam āġuşa miyānuñ ittifaḳı **Aḥmedüñ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 6). [aḥmedüñ, -üñ ]*

Nergis-i şehlāsınuñ dil-ḫastesi olsam nola
Cānuma kār itdi derd-i iştiyāḳı **Aḥmedüñ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 8). [aḥmedüñ, -üñ ]*

Ḳande baḳsam cilve-güster ḥüsn-i ʿālem-gīridür
Dīde kim dīdārına oldı mülāḳi **Aḥmedüñ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 10). [aḥmedüñ, -üñ ]*

Laʿl-i şekker-bārı ol āyīne-i rūḫsār ile Ṭutī-i gūyā ider ehl-i meẕāḳı **Aḥmedüñ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 12). [aḥmedüñ, -üñ ]*

Telḫ-kām-ı hicri olmışken dil-i şeydā Naẓīm
Leẕẕet-i vaṣlı dimāġ-ı cānda bāḳī**Aḥmedüñ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 14). [aḥmedüñ, -üñ ]*

**aḥmed:** *"Pek çok methedilmiş, övülmüş kimse" anlamında olup Hz. Muhammed (s.a.v.)'in isimlerindendir.*

Rūy-ı ṣāfuñ baña mirʾāt-ı ṣafādur **Aḥmed**
Haḳ-i pāyuñ gözüme kuḥl-i cilādur

**Aḥmed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 1). [aḥmed, ]*

Rūy-ı ṣāfuñ baña mirʾāt-ı ṣafādur **Aḥmed**
Haḳ-i pāyuñ gözüme kuḥl-i cilādur **Aḥmed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 2). [aḥmed, ]*

Nola miḥrāb-ı niyāz-ı dil ü cān olsa henūz
Kaʿbe-i ḥüsne kaşuñ ḳıble-nümādur **Aḥmed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 4). [aḥmed, ]*

Tīr-i müjgānla baġrum deler ol çeşm-i kebūd
Baña gökden ne belādur ne ḳażādur **Aḥmed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 6). [aḥmed, ]*

Eşk-i ālüm dökülür şimdi velī rūḫlarına
Ṣoñra gülgüne-zen-i şerm ü ḥayādur **Aḥmed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 8). [aḥmed, ]*

Seng-i cevr ile ḫārāb evleme burc-ı bedenüm
Baña bugün yārın elbette sañadur **Aḥmed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 10). [aḥmed, ]*

Aġladup alma ḥaẕer āh-ı derūnum ṣanma
Naḳd-i ḫūnāb-ı ciġer bād-ı hevādur **Aḥmed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 12). [aḥmed, ]*

Bādī-i ʿaşḳuñ ile cām-ı dil-i ṣāf-ı Naẕīm
Ne ḳadar ṭolsa da bī-reng-i riyādur **Aḥmed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 14). [aḥmed, ]*

Hudāvend-i serīr-i mülk-i sermed Muḥammed Muṣṭafā Māḥmud u **Aḥmed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 10). [aḥmed, ]*

Fā i lā tün / Fā i lā tün / Fā i lā tün / Fā i lün
Gözlerüm yaşını sil **Aḥmed**
Muḥammed ʿaşḳına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 206). [aḥmed, ]*

Ḳadrümi bir kerre bil **Aḥmed**
Muḥammed ʿaşḳına
Bāde-i āl olmasun rūḫsāruña reng-i ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 207). [aḥmed, ]*

Kendüñi itme ḫacil **Aḥmed**
Muḥammed ʿaşḳına
Serv-i dāmen-çīde ol seyl-i ʿalāyıḳdan ḥaẕer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 209). [aḥmed, ]*

Cūy-ı ṣāfī-veş çekil **Aḥmed**
Muḥammed ʿaşḳına
El-haẕer şemşīr-i cān-teʾsīr-i āhumdan benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 211). [aḥmed, ]*

Ġayr bezminden kesil **Aḥmed**
Muḥammed ʿaşḳına
Olmasun ālūde-i çirkāb-ı töhmet dāmenüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 213). [aḥmed, ]*

Pāk-rū ol muttaşıl **Aḥmed** Muḥammed ʿaşḳına
Māḥfil-i vaṣluñda yansun tünd-bād-ı hecrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 215). [aḥmed, ]*

Sönmesün ḳandīl-i dil **Aḥmed**
Muḥammed ʿaşḳına
Merḫamet eyle Naẕīm-i zāre ahval-i dilin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 217). [aḥmed, ]*

Söylemek lāzım deġil **Aḥmed**
Muḥammed ʿaşḳına
Kaʿbe-i kūy-ı yāre ṭālib idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 219). [aḥmed, ]*

Saña ẓālim dine baña maẓlūm
Yiter **Aḥmed** bu cevrle ḫārekāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 292). [aḥmed, ]*

Ey nām-ı şerifi sübḥa-pīrā-yı dürūd
Hem **Aḥmed** ü hem Muḥammed ü hem Māḥmūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 2). [aḥmed, ]*

**aḥmed hān:** *Ahmet Han.*

Eyledi yümn ile iclāl ile **Aḥmed Hān** cülūs
Oldı bu tārīḫ-i müsteşnā dür-i maʿnā-ṣadef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 19). [aḥmed hān, ]*

**aḥmed-i devr:** *Devrin Ahmed'i.*

Ferzend-i ṣulṭān-ı ciḫān Hān **Aḥmed-i devr** ü zamān
Ola rikābıñda revān ṣad Erdivān u Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 5). [aḥmed-i devr, ]*

**aḥmed-i muḫtar:** *Hz. Muhammed.*

Kemāndār-ı maḳām-ı Ḳābe-ḳavseyn **Aḥmed-i Muḫtar**
Ki tīr-i ḳaṣdınuñ ser-menzili āmāc-ı maḳṣaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 7). [aḥmed-i muḫtar, ]*

**aḥmed-i mürsel:** *Hz. Muhammed.*

Aḥmed-i mürsel ol peyāmber kim
Rütbesi ʿArşdan muʿaẓẓamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 35). [aḥmed-i mürsel, ]*

**Aḥmed-i mürsel** Muḥamned Muṣṭafā maḥbūb-ı Ḥaḳ
Nāzenin-i bezm-i ḫāṣü'l-ḫāṣ-ı ḳurb-ı Kirdgār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 71). [aḥmed-i mürsel, ]*

**Aḥmed-i mürsel** o māḥbūb-ı İlāhī ki anuñ
Mādiḥi Ḥażret-i Ḥaḳ meḥmedeti naṣṣ-ı kerīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 15). [aḥmed-i mürsel, ]*

Her biri oldı Biñā-yı şerʿine rükn-i rekīn
Ol şehüñ māḥşerde iki ġāşiye-berduşıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 64). [aḥmed-i mürsel, ]*

Neyyir-i burc-ı ezel **Aḥmed-i Mürsel** ki anuñ
Mihrinüñ lerze virür ẕerreye şūr u şaġabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 23). [aḥmed-i mürsel, ]*

**Aḥmed-i Mürsel** Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammed Muṣṭafā
Faḫr-ı ʿālem ʿālem-i hejdeh hezāruñ mefḫarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 115). [aḥmed-i mürsel, ]*

**aḥmed-i sālis:** *Üçüncü Sultan Ahmet.*

Ḥażret-i Hān **Aḥmed-i Sālis** o ṣulṭān-ı ciḫān
İtdi mühr ile anı hem müsteşār u hem müşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 9). [aḥmed-i sālis, ]*

**aḥmedüñ:** *Ahmed, şahıs ismi.*

Ṣād müjde geldi ʿāleme devletle Sulṭān **Aḥmedüñ**
Ferzendi ʿAbdü'l-mālik ol şehzāde-i rūşen-żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 1). [aḥmedüñ, ]*

**aḫrār-ı ḫayl-i server-i ser-cümle-i rüsül:** *Bütün peygamberlerin başının (*

*Hz . Muhammed) topluluğunun hür olanları.*

**Aḥrār-ı ḫayl-i server-i ser-cümle-i rüsül**
Ebrār-ı ceyş-i dāver-i devrān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 7). [aḥrār-ı ḫayl-i server-i ser-cümle-i rüsül, ]*

**aḫşam:** *Akşam vakti.*

Ṣubḥa dek māh encüm-i seyyārla eyler sefer
Devr ider **aḫşama** dek mihr-i ciḫān-ārā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 12). [aḫşama, -a ]*

ʿĀyb itme çīn-i zülfine meyi eyleyen dili
**Aḫşama** ḳaldı belki ġarībü'd-diyār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 6). [aḫşama, -a ]*

Ḳande **aḫşam** ider ola āyā
Bilmezem şimdi ol meh-i Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 173). [aḫşam, ]*

**aḥsente:** *Aferin, bravo.*

**Aḥsente** yine ṭabʿ-ı güher-bār-ı Naẓīme
Baḳ naẓmına bu sübḥa-i dürr-i ʿAdeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 13). [aḥsente, ]*

**ahter:** *Yıldız*

Mehce meh-i münevver gülmīḫ-ı çetri **aḫter** ,
Zer-şemse şems-i enver her lemʿa rīsmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 21). [aḫter, ]*

**ahterī:** *Bir yıldız.*

Şerḥ-i vaṣfında lüġat-ı medḥine ḥayrān olup
Beste-dem bir yıldızı düşmiş gedādur **Aḫterī***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 154). [aḫterī, ]*

**ahter-i baḫt-ı siyāhı:** *Kara bahtın yıldızı.*

**Aḫter-i baḫt-ı siyāhı** dil-ḫārāb-ı mihrümüñ
Fitne-i devrān olan rūyumda ḫālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 13). [aḫter-i baḫt-ı siyāhı, --ı ]*

**ahter-i dünbāledār:** *Kuyruklu yıldız.*

Nola ḥāl-i dem-i ebrūsı dil mülkin ḫārāb itse
Sipihr-i ḥüsne gūyā **aḫter-i dünbāledār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 8). [aḫter-i dünbāledār, ]*

**āhū:** *Ceylan.*

Sulṭān-ı ḥıfẓı bir ān eżdāda itse fermān
Tā ḥaşr iderdi şīrān **āhūlara** şebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 50). [āhūlara, -lar, -a ]*

**āhū:** *Ceylan*

**Āhū-yı** Çīn ü Hıṭā vü Hoteni eyleye mest
Nefḫa-rīz olsa ṣabā vādī-i naḫcīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 5). [āhū-yı, --yı ]*

**āhū:** *Ceylan gözlü, gözleri ceylana benzeyen (sevgili).*

Rām olup sīnede ārām-ı dil ü cānum ola
Şāḫbāz-ı haẓārun bir gözi **āhūda** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 14). [āhūda, -da ]*

**āhū:** *Ceylan (gözlerinin güzelliği sevgiliye atfedilmiştir).*

Hayrān-ı çeşm-i mesti bir ḫāksār **āhū**
Müşgīn ḫaṭ-ı ġamından bir pāymāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 9). [āhū, ]*

**āhū:** *Ceylân, karaca, gazal, meral. (Göz için) İri ve güzel.*

Ünsiyyet iden nigāh-ı ḫūn-rīzüñ ile
**Āhū** ise de ṭabʿīʿat-ı şīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 4). [āhū, ]*

**âhû-nigeh:** *Ceylan bakışlı (sevgili).*

Gözine gelse nola ḫūn-ı dile ḳandurdum
Bir ḳadeḥ meyle o **āhū-nigehi** şīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 16). [āhū-nigehi, -i ]*

**âhuvâne:** *Ceylan gibi.*

O **āhuvāne** nigehle dü-çeşm-i ṣayyādı
Alup kemendine her biri bir ġazāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 7). [āhuvāne, ]*

**āhuvān-ı ḥarem-i ravża-i vālā-terine:** *Çok yüce bahçenin hareminin ahuları*

**Āhuvān-ı ḥarem-i ravża-i vālā-terine**
Çemen-i cennet-i Firdevs-i berīn ola ġıdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 209). [āhuvān-ı ḥarem-i ravża-i vālā-terine, -in, -e ]*

**âhû-veşân:** *Ahuya benzeyen.*

**Âhû-veşân** ḥüsn ile itdüm hezārān ittiḥād
Ben bulmadum sedd olmaya her cilvede rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 3). [âhû-veşân, ]*

**āhū-yı çīn:** *Çin ceylanı.*

Keşret-i berf ol ḳadar kim yolda eylerdi ḫaẓa
Çıḳsa ṣaḥrāya künāmından eger **āhū-yı Çīn***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 22). [āhū-yı çīn, ]*

**āhū-yı çīn:** *Misk ceylanı*

**Āhū-yı Çīni** düşürdüm yine dām-ı reşke
Nāfe-i ṭurre-i ʿānber-şikenüñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 5). [āhū-yı çīn, -i ]*

**āhu-yı remānı:** *Ürkek ceylan.*

Naʿl-i süm-i semendi bir nāfe müşg kendi
Rām eyledi kemendi hep **āhu-yı remānı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 124). [āhu-yı remānı, -ı ]*

**āhū-yı vaḥşī:** *Vahşi ceylan*

Çeşmi olmaz ġamzesinden ġamze çeşminden cüdā
**Āhū-yı vaḥşī** ʿacebdür ülfet itmek şîrle

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 14). [āhū-yı vaḥşī, ]*

**<u>āhū-yı zamān:</u>** *Zamanın ahusu, zamanın ceylanı.*

Eġer ʿadāvet-i eżdādı ʿadli menʿ itse
Nigeh-bān olan şīr **āhū-yı zamān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 54). [āhū-yı zamān, ]*

**<u>ahvāl:</u>** *"hal, durum, vaziyet" kelimelerini karşılayan çokluk bildiren kelime.*

O şemʿ-i nāza **aḥvālin** ʿaceb mi yansa ser-tā-ser
Göñül pervāne-i pür-sūz-ı bī-pervālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 5). [aḥvālin, -in ]*

O şūḫa güne güne fikr ider **aḥvālin** iʿlāma
Dil-i şeydā ḫayālinde bile ifşā-yı rāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 15). [aḥvālin, -in ]*

Böyledür rūzgāruñ **aḥvāli**
Ki deġül nūş nīşden ḫālī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 123). [aḥvāli, -i ]*

Nicedür ol ġarībüñ ḥāli
ʿAceb ol derdmendüñ **aḥvāli***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 196). [aḥvāli, -i ]*

Varup **aḥvālümi** dimiş yāre
cefā-cūya ol sitem-kāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 169). [aḥvālümi, -(ü)m, -i ]*

**<u>aḥvāl-i dil-i ġam-perveri:</u>** *Gamlı gönlün halleri*

Bī-niyāz olsān iderler muẓṭarib ehl-i niyāz
Saña ʿarż itdükce **aḥvāl-i dil-i ġam-perveri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 18). [aḥvāl-i dil-i ġam-perveri, -i ]*

**<u>ahval-i dilin:</u>** *Gönlün hali.*

Sönmesün ḳandīl-i dil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Merḫamet eyle Naẓīm-i zāre **ahval-i dilin***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 218). [ahval-i dilin, -in ]*

**<u>aḥvāl-i perīşān:</u>** *Dağınık hal.*

Yüri ey bād-ı seher şemmesini ʿarż eyle
O perî-şânıma **aḥvāl-i perīşānumdan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 6). [aḥvāl-i perīşān, -um, -dan ]*

**<u>aḥvel:</u>** *Ar. Gözü şaşı olan adam.*

ʿAksüñle olsun āyīnede her zamān iki **Aḥvel** baḳan görür seni ey nev-civān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 2). [aḥvel, ]*

**<u>ahżar:</u>** *Yeşil.*

Ḳāmeti ḫam-geşte elde kāse-i deryūzesi
Sāʾil-i dergāhı itmiş pīr-i çarḫ **aḫżarı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 160). [aḫżarı, -+ı ]*

**<u>ak-:</u>** *Akmak (su bağlamında).*

Oldı bu fevvāre-i dil-cūya tārīḫ ey Naẓīm
Aḳdı rūḥ-ı pāk-i Mevlānā içün şād

ervâh (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 12). [aḳdı, -dı ]*

**ak-:** *(sıvılar veya ufak taneli maddeler için) bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek.*

Zīr-i livā-yı ḥaşmetine eylese aḳın
Deryā gibi **aḳup** sipeh-i bī-kerān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 60). [aḳup, -up ]*

**ak:** *Ak, beyaz.*

Gerçi dāʾim dilinde ẕikr-i Hudā
Yüzi **aḳdur** velīk ḳalbi ḳara *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 6). [aḳdur, -dur ]*

Oldı alnum açıḳ benüm yüzüm **aḳ**
Hāl-i haşm-ı denī tebāh oldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 311). [aḳ, ]*

**ak- :** *Gözyaşı akmak, dökülmek.*

Rūḫsāruña ḳarşu gözümüñ yaşı **aḳarken**
Ḥūrşīd ile şebnem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 7). [aḳarken, -ar, -ken ]*

**ak:** *Ak, beyaz renk.*

**Aḳ** ḥisar üzre cemʿ olup leşker
Leşkere hep o sīm ü zer ḫarcar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 5). [aḳ, ]*

**ak-:** *Aşağıya doğru dökülmek.*

**Aḳdı** bir āb-ı revān gibi bu şiʿr-i dil-nişīn
Mihr-i mührüñ ḥasretinden oldum engüşt-i pesīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 101). [aḳdı, -dı ]*

Ḫıżr-ı fermānıyla **aḳdı** lūle-i māʾü'l-ḥayāt
Yapdı böyle çeşme-i cān-baḫş u ʿāyn-ı dil-küşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 9). [aḳdı, -dı ]*

**aḳdem:** *Önce, evvel.*

Gerçi āḫirde geldi bu bezme
Enbiyā vü rüsülden **aḳdemdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 8). [aḳdemdür, -dür ]*

**ʿākıb:** *Resullerin ardından gelen son Resul.*

Hamīd ü ḫamīd ü Ḳāsım u ʿ**Āḳıb**
Beyān ü ḥüccet ü bürhan u ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 13). [ʿāḳıb, ]*

**ʿāḳıbet:** *Bir şeyin sonu, nihayet, netice, sonuç.*

Nāz u istiġnāsını neyler görürseñ ʿ**ākıbet**
Destüñe bir gün hele āyīne ile şāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 13). [ʿākıbet, ]*

Gözden o perī nigīn laʿlin şaḳınūr
Eller anı ʿ**āḳıbet** görürseñ ṭaḳınur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 2). [ʿāḳıbet, ]*

**ʿāḳıbet:** *"Neticede, sonunda, nihayet" anlamında zarf.*

ʿAşḳ olursa sāḳī-i peymāne-i vaṣl-ı Ayāz
ʿĀşıḳuñ encām-ı kārı ʿ**āḳıbet** māḥmūd

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 6). [ʿāḳıbet, ]*

Olsa ʿaceb mi ḫaṭṭ ile maʿzûl ʿ**āḳıbet**
Nev-devletān-ı ḥüsn ki maġrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 5). [ʿāḳıbet, ]*

ʿ**Ākıbet** meygede-i vuṣlat olur ḫvāb-gehi
Eyleyen vaḳf-ı sebū-yı mey-i ḥasret dūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 7). [ʿākıbet, ]*

**ʿāḳıbet:** *"Neticede, sonunda, nihayet" anlamında zarf.*

Yeksān olur ḥużūr-ı İlāhīde ʿ**āḳıbet**
İster gedā-yı dehr ü gerek şāḫ-zāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 7). [ʿāḳıbet, ]*

Yārden ʿ**āḳıbet** cüdā düşdüm
Derd-i hicrāne mübtelā düşdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 145). [ʿāḳıbet, ]*

Şimdi benden o beş bed-ter oldı
Baña Ḥaḳ ʿ**āḳıbet** o na-merdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 316). [ʿāḳıbet, ]*

**ʿāḳıbet-endīş:** Her işin sonunu düşünen

Olmaz melūl ʿ**āḳıbet-endīş-i** bezm-i dehr
Zehr-âb-ı ġuṣṣa çekse de mesrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 19). [ʿāḳıbet-endīş-i, ]*

**ʿāḳıbet-i ṣubḥ-ı viṣāl:** *Kavuşma sabahının sonu*

Şām-ı hicrān idügi ʿ**āḳıbet-i ṣubḥ-ı viṣāl**
Bize ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı cānān gibi bürḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 3). [ʿāḳıbet-i ṣubḥ-ı viṣāl, ]*

**aḳıd-:** *(Gözyaşı) dökmek.*

Baġladum pāy-ı ḫayālin o sehī-reftāruñ
**Aḳıdup** eşk-i ter-i çeşmümi zencīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 14). [aḳıdup, -(u)p ]*

**aḳıd-:** *Akıtmak.*

Geh aġlar geh güler mānende-i şemʿ
Gülerken dīdesinden **aḳıdır** demʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 10). [aḳıdır, -ır ]*

**ʿākif:** *Islah edici, eden.*

Kaʿbe-i dergehinüñ zāʾiri beyt-i maʿmūr
Ḥarem-i ravżasınuñ ʿ**ākifi** ʿarş-ı aʿlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 116). [ʿākifi, -i ]*

**ʿākifān-i kaʿbe-i dergāhı:** *Kâbe dergahının yetkinleri.*

Ṣaḳınān-ı ravża-i ʿālem-penāhı ins ü cān
ʿ**Ākifān-i Kaʿbe-i dergāhı** ervāḥ-ı kibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 10). [ʿākifān-i kaʿbe-i dergāhı, ]*

**ʿāḳil:** *Akıl.*

Ki farḳı gün gibi rūşen birader olsa dahī
ʿAlī ile nice ḳabīl beraber ola ʿ**ākīl***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 36). [ʿākīl, ]*

ʿ**āḳil:** *Akıl, zeka.*

ʿAḳlunuz var ise şerabā virüñ
Ẕerreyi nūr-ı āftāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 1). [ʿaḳlunuz, -uñuz ]*

ʿ**āḳil:** *Akıl, idrak.*

Fehm eyler iken ḫayr u şeri ʿ**āḳıl** ü mecnūn
Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa ne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 11). [ʿāḳıl, ]*

Münzevī olsañ geçilmez loḳma ile kisveden
ʿ**Aḳıl** ü dīvānede olmaz o sevdādan beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 10). [ʿaḳıl, ]*

Laʿli mest itdi beni rūḫsārı ḥayrān eyledi
Bir ḳadeḥle ʿ**aḳlı** medhuş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 4). [ʿaḳlı, -ı ]*

ʿ**āḳil:** *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi.*

Āşinā bīgāne bilmez mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ
Cürʿasın nūş eylese mecnūn u ʿ**āḳıl** mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 6). [ʿāḳıl, ]*

Dost kim ebleh ola terk it anı
Düşmenüñ ʿ**āḳıl** ise çekme keder *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 12). [ʿāḳıl, ]*

ʿ**āḳıl-ı daña:** *Çok bilgin kimse*

ʿĀrşdan mertebe-i ḳudreti ber-ter idügin
Fehm ider ʿ**āḳıl-ı daña** gibi mecnūn u ṣabī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 36). [ʿāḳıl-ı daña, ]*

ʿ**aḳīm:** *Sonuçsuz, başarısız.*

Māder-i dehri Hudā şibh ü naẓīrüñde ʿ**aḳīm**
Yazmamışdı rüsülüñ nāmını ḫaḳḳāk-i ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 97). [ʿaḳīm, ]*

Ġazī vü Ḥācī Hān Selīm ol ḫüsrev-i dervīş-ḫū
Kim māder-i dehri Hudā itmiş naẓīrinde ʿ**akīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 2). [ʿakīm, ]*

ʿ**aḳīm oldı:** *Bereketsiz, verimsiz olmak.*

Sen o iki ʿālemüñ bir dānesisin kim ezel
Şibh-i ẕātuñda ʿ**aḳīm oldı** dü-kevnüñ māderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 186). [ʿaḳīm oldı, -dı ]*

**aḳın:** *Akın etmek.*

**Aḳın** ṣalup ṣu gibi her ṭarafdan leşker-i Tātār
O şāḫuñ ḫaşmına yaḫşı dimez lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 65). [aḳın, ]*

Zīr-i livā-yı ḥaşmetine eylese **aḳın**
Deryā gibi aḳup sipeh-i bī-kerān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 59). [aḳın, ]*

**akıt-:** *Akıtmak işi, dökmek.*

Yād-ı ḳadd ü ḫaṭṭıyla **aḳıt** rūd-ı sirişküñ
Ey dīde leb-i cūyda serv ü semeni gör

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 9). [aḳıt, ]*

**aḳıt-:** *Akıtmak,*

Yoncānuñ şuyın **aḳıtdı** dergeh-i vālāsına
İtdi icrā çeşme-i māʾü'l-ḥayātı gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 23). [aḳıtdı, -+dı ]*

**ʿaḳl:** *Akıl.*

Zencīr-i bend-i zülfine düş bir perī-veşüñ
Başunda **ʿaḳluñ** ey dil-i dīvāne var ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 4). [ʿaḳluñ, -uñ ]*

**ʿaḳl:** *Akıl.*

**ʿAḳlumı** evvel naẓarda eyledüñ medḥūş-ı nāz
Ey ġubār-ı ḫaṭṭı esrārıyla ḥayrān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 9). [ʿaḳlumı, -um, -ı ]*

Pertev-i mihr-i melāḥatle görüp ol māhı
Ḥüsn-i ḥayret-fikeni **ʿaḳlumı** ḳıldı sāhī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 2). [ʿaḳlumı, -um, -ı ]*

Fikr-i zülfi dili āşüfte-i sevdā itdi
**ʿAḳlumı** ʿaşḳ ile pür-şûriş ü ġavġa itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 14). [ʿaḳlumı, -um, -ı ]*

Yaġmāladı **ʿAḳlumı** o düzdīde nigāh
Lāl itdi beni o çeşm-i bī-sürme-siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 1). [ʿaḳlumı, -um, -ı ]*

**ʿaḳl:** *Akıl, us, düşünme ve anlama yeteneği.*

Reftāre gelse cilve-i nāz ile ʿāşıḳuñ
Evvel ḳademde **ʿaḳlın** o ḳadd-ı ḳıyam alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 8). [ʿaḳlın, -ın ]*

**ʿaḳl:** *Akıl.*

Hevā-yı ʿaşḳa düşüp **ʿaḳlum** oldı āvāre
Hayāl-i yāre yeler ḳāṣıd-ı nigāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 11). [ʿaḳlum, -um ]*

Hāne-ber-dūş-ı hevāyum çün ḥabāb-ı cām-ı mey
Nehb-i ṣaḥbā-yı hevesle oldı **ʿaḳlum** tār u mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 172). [ʿaḳlum, -um ]*

**ʿaḳl:** *Akıl, düşünme, anlama ve kavrama gücü.*

Esir-i dāmıdur göñlüm gibi cānum o gīsunuñ
Perīşān-ḥālidür **ʿaḳlum** gibi fikrüm o destāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 10). [ʿaḳlum, -um ]*

Aldı **ʿaḳlum** yār laʿl-i nābı ṣāḳī Aḥmedüñ
Rūyumı zerd itdi fikr-i sīm-sāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 1). [ʿaḳlum, -um ]*

Görince gitdi **ʿaḳlum** bu cemāl ü ḥüsn ile ānı
Nola mecnūnı olsam bu cemāl ü ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 5). [ʿaḳlum, -um ]*

**ʿaḳl:** *Akıl, düşünme gücü.*

Ḳıyas u **ʿaḳl** ile olmaz iḥāṭa ʿālem-i dil
Ki sıġmaz iki ciḫāna sevād-ı aʿzam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 1). [ʿaḳl, ]*

Zülf-i dilber gibi her demde perīşān-dil olur
Ol ki cemʿ eylemeye başına ʿ**aḳl** u hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 10). [ʿaḳl, ]*

Ciḫānda vaṣfı olmaz ʿ**aḳl** ile idrāk ile maḥṣur
Ezel āġāzdur aña ebed encām-ı serḥaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 67). [ʿaḳl, ]*

Cūd ü iḥsān ü mürüvvetde ḫudāvend-i cevād
Daniş ü ʿ**akl** u kiyāsetde ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 24). [ʿakl, ]*

ʿ**Aḳl** u Ferhengiyle ṣādr-ı maʿdeletde bī-ʿadīl
Rāy-ı tedbīriyle emr-i meşveretde bī-naẓīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 19). [ʿaḳl, ]*

Felāṭūn-ı hikem-pīşe Sikender ʿ**aḳl** ü endīşe
Ki virdi kesr-i şān dārāt-ı cizz ü şānı Darāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 7). [ʿaḳl, ]*

**ʿaḳl:** *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi.*

Ẕevḳ-i imrūzı ḳoyup ġussa-i ferdā çekenüñ
Baña dīvāne gelür ʿ**aḳlı** anuñ var diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 10). [ʿaḳlı, -ı ]*

**ʿaḳl ü şekībe:** *Akıl ve sabır.*

ʿ**Aḳl ü şekībe** yol görinür sū-be-sū ḳaçan
Sulṭān-ı ʿaşḳ şehr-i vücūda nüzūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 11). [ʿaḳl ü şekībe, -e ]*

**ʿaḳl-fersā-yı fuḥūl:** *Büyük alimlerde akıl bırakmayan.*

Ey lügāt-ı vaṣf-ı ẕātı ḥayret-efzā-yı ʿuḳūl
Şerḥ-i taʿrīf-i ṣıfātı ʿ**aḳl-fersā-yı fuḥūl***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 2). [ʿaḳl-fersā-yı fuḥūl, ]*

**ʿaḳl-ı arisṭo:** *Aristo aklı.*

Eşheb-i fikrine ol yekke-süvār-ı rüşdüñ
Olmaya Edhem-i ṣad ʿ**aḳl-ı Arisṭo** hem-pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 30). [ʿaḳl-ı arisṭo, ]*

**ʿaḳl-ı bū cehl:** *Eb'ul Cehl'in aklı gibi.*

Baḫş iden mekteb-i kemālinde
ʿ**Aḳl-ı Bū Cehl** gibi mülzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 54). [ʿaḳl-ı bū cehl, ]*

**ʿaḳl-ı cevher-i evvel:** *İlk cevherin aklı.*

Nola ḥallinde ʿāciz olsa ʿ**aḳl-ı cevher-i evvel**
Hümāyūn-nāme-i evṣāfı bir metn-i muʿaḳḳaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 65). [ʿaḳl-ı cevher-i evvel, ]*

**ʿaḳl-ı evvel:** *İlk akıl, "Allah'ın ilk yarattığı şey akıldır" hadisi ile bu akla işaret edilmiştir.*

Ev ednā-yı ledün ders-i debistān-ı kemālātuñ
Ḥużur-ı ʿizzetinde ʿ**aḳl-ı evvel** ṭıñ-ı ebceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 18). [ʿaḳl-ı evvel, ]*

**ʿaḳl-ı evvelde:** *İlk akıl, "Allah'ın ilk*

*yarattığı şey akıldır" hadisi ile bu akla işaret edilmiştir.*

Ders-i vaṣfında olup muʿterif-i ʿacz ü ḳuṣūr
ʿ**Aḳl-ı evvelde** ola metn-i ş̲enāsında ġabī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 34). [ʿaḳl-ı evvelde, -de ]*

**ʿaḳl-ı evveldür:** *İlk akıl, "Allah'ın ilk yarattığı şey akıldır" hadisi ile bu akla işaret edilmiştir.*

Nāzenīn-i Ḥażret-i Mevlā Ḥabību'llāh kim
ʿ**Aḳl-ı evveldür** kemend-i ʿaşḳınuñ dīvānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 10). [ʿaḳl-ı evveldür, -dür ]*

**ʿaḳl-ı felāṭūn:** *Platon aklı.*

Laġziş-i şīftegī ʿ**aḳl-ı Felāṭūnı** bile Düşürür ḥayrete çāh-ı zeḳanuñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 11). [ʿaḳl-ı felāṭūn, -ı ]*

**ʿaḳlı ferdāya:** *Yarını düşünen akıl.*

Bilmeyen ġuṣṣa-i imrūz ile ferdâne imiş
ʿ**Aḳlı ferdāya** ṣalan ṭıfl ile dīvāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 2). [ʿaḳlı ferdāya, -ya ]*

**ʿaḳl-ı hezār:** *Binlerce akıl.*

Tevfīḳ şemʿ-i bezmi nuṣret livā-yı ʿazmi
Ḥayrān-ı naḳş-ı rezmi ʿ**aḳl-ı hezār** Māni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 80). [ʿaḳl-ı hezār, ]*

**ʿaḳl-ı hodrā:** *Kendi görüşüne göre hareket eden akıllı.*

Mümkināt olmış iken pey siperi sürʿatinüñ
Burada kendüyi ġayb eyledi ʿ**aḳl-ı ḫodrā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 272). [ʿaḳl-ı ḫodrā, ]*

**ʿaḳl-ı küll:** *Herşeyi kavrayan akıl*

ʿAcz ile nāmūs-ı ekber midḥat-i z̲ātında lāl
ʿ**Aḳl-ı küll** vaṣfında ebkem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 60). [ʿaḳl-ı küll, ]*

**ʿaklumı zāʾil:** *Delirtmek.*

ʿ**Aḳlumı zāʾil** ider ḳāmet-i yāre baḳṣam
Baña bu ḥāleti bir mışraʿ-ı mevzūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 7). [ʿaḳlumı zāʾil, ]*

**aḳrān:** *Bir yaşta veya bir rütbede olanlar.*

Menzil-i maḳṣūda **aḳrānuñdan** evvel sen yitiş
Pīş-revlikde miş̲āl-i tīr rūy-ı terkeş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 3). [aḳrānuñdan, -uñ, -dan ]*

**aḳrān:** *Denk, eş; mevki, rütbe bakımından birbirine eşit olanlardan her biri.*

Çevgān-ı hünerle kūy-ı maḳṣūdı Naẓīm **Aḳrānını** ḥaḳ budur ki çeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 12). [aḳrānını, -ı, -n, -ı ]*

**ʿakreb:** *Saatin iki ibresinden kısa olanı.*

Nīk ü bedi rām eyleyüp evḳāt güẕārūz
Raḳḳās iderüz ʿ**aḳrebi** de sāʿatümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 8). [ʿaḳrebi, -i ]*

ʿ**aks:** *Akis, yansıma.*

O ṭıfl-ı nev-resüñ āyīne içre ʿ**aksini** gūyā
Gören taṣvīr-i ʿİsādur ṣanūr Meryem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 5). [ʿaksini, -i, -i ]*

ʿ**aks:** *Işık veya ses dalgalarının yansıtıcı bir yüzeye çarparak geri dönmesi, yansıma.*

Dīdāruñı ḫayāl idemez dīde giryeden
ʿ**Akse** olınca āyīne nem-nāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 10). [ʿakse, --e ]*

ʿ**aks:** *Akis, yansıma, görüntü.*

Naẕīri ʿ**aksidür** āyīne-i tekellümde
Zebān-ı ṭūṭī-i ṭabʿum süḫande yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 11). [ʿaksidür, -idür ]*

Ḥüsnüme Yūsuf gibi yoḳdur melāḥatde naẕīr
Var ise āyīnede ʿ**aks** ü misālimdir benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 20). [ʿaks, ]*

Âyine-i ḫāne-i çeşmümde daḫi ʿ**aks** ideli
Ḳande baḳṣam alamam dīdemi taṣvīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 11). [ʿaks, ]*

Göñül āyīnesi ʿ**aksiyle** pürdür
Şeh-i ḥüsnüm ḳomaz tenhā kirāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 13). [ʿaksiyle, -i, -yle ]*

Var ise miṣli āyīnede ʿ**aksidür** yine
Şekl-i beşerde ġayret-i ḥūr olmış ol perī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 7). [ʿaksidür, -idür ]*

ʿArż itdi yine ʿiẕār-ı pākin cānan
ʿ**Aks** eyleyeli cemāli ʿayniyle Naẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 228). [ʿaks, ]*

ʿ**Aksine** kāʾil oldum āb içre
Yāri görseydim nola ḫvāb içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 153). [ʿaksine, -i, -ne ]*

ʿ**Aks** eyleyeli cemāli ʿāyniyle Naẕīm
Āyīneli çeşme oldı çeşm-i giryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 3). [ʿaks, ]*

ʿ**aks:** *Ters, tam tersi.*

Ḥüsnüñe āyine bilmem nice tāb-āver olur
ʿ**Aksini** vālih iden dilber-i raʿnāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 4). [ʿaksini, -i, -, -i ]*

ʿ**aks:** *Bir cismin parlak bir yere yansıyan görüntüsü.*

ʿ**Aksüñle** olsun āyīnede her zamān iki
Aḥvel baḳan görür seni ey nev-civān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 1). [ʿaksüñle, -üñ, -le ]*

**aks-i ab:** *Suyun yansıması.*

Dīdeden naḳş-ı rūḫı eşk ile olmaz zāʾil
**Aks-i ab** eyleyemez āyīnede sūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 12). [aks-i ab, ]*

ʿ**aks-i āh-ı dilidür:** *Gönül âhının yansıması.*

ʿ**Aks-i āh-ı dilidür** fikr-i ḳadd ü çeşmi ile
Elif ü dāg u gül-i sīne-i abdāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 5). [ʿaks-i āh-ı dilidür, --i-, --dür ]*

ʿ**aks-i bād:** *Rüzgârın yansıması.*

Meşrebüñ olsun tevazuʿ kibr ü naḫvetden ḥaẕer
Āb-veş meyl eyle ḫāke ʿ**aks-i bād** u āteş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 8). [ʿaks-i bād, ]*

ʿ**aks-i cemāline:** *Güzel yüzün yansıması.*

ʿ**Aks-i cemāline** yiridür olsa cilvegāh
Ṭutdı maḳām şīşe-i çeşmümde ol peri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 11). [ʿaks-i cemāline, -in, -e ]*

ʿ**aks-i dīdārı:** *Sevgilinin yüzünün yansıması.*

ʿ**Aks-i Dīdārı** müncelī eyler
Tā ki mirʾāt-ı dīde pür-nemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 123). [ʿaks-i dīdārı, -ı ]*

ʿ**aks-i ebrūları:** *Kaşların yansıması.*

Bir ġılāf içre iki ḫançer idi
ʿ**Aks-i ebrūları** dilümde hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 158). [ʿaks-i ebrūları, -lar, -ı ]*

ʿ**aks-i ḥüsn:** *Güzelliğin yansıması.*

ʿ**Aks-i ḥüsnüñ** girye māḥv itmez derūn-ı sīneden
Şüst ü şū ḳılmaz izāle ṣūreti āyīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 1). [ʿaks-i ḥüsn, ]*

ʿ**aks-i ḥüsn-i yār:** *Sevgilinin güzelliğinin yansıması.*

Her dilde cilve-güster olur ʿ**aks-i ḥüsn-i yār**
Her demde bir maḳāmda mihmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 11). [ʿaks-i ḥüsn-i yār, ]*

ʿ**aks-i ḥüsn-i yār:** *Sevgilin güzelliğinin yansıması.*

Lebāleb itdi dili ʿ**aks-i ḥüsn-i yār** Naẕīm
Fürūġ-ı mihr-i ciḫāntāb-ı ṣubḥgāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 13). [ʿaks-i ḥüsn-i yār, ]*

ʿ**aks-i ḳadd-ı yāri:** *Sevgilinin boyunun yansıması.*

ʿAceb mi ʿ**aks-i ḳadd-ı yāri** çeksem aġūşa
Hayāli çeşmüme geldükce bī-raḳīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 9). [ʿaks-i ḳadd-ı yāri, -i ]*

ʿ**aks-i rūḫ:** *Sevgilinin yanağının hayali*

ʿ**Aks-i rūḫı** lebrīz-i cünūn itdi derūnum
Kim var göre mirʾāt-ı ṣafā-güsterüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 5). [ʿaks-i rūḫ, ]*

ʿ**aks-i rūḫ:** *Yanaklarının yansıması.*

Çeşm ü dilümde ʿ**aks-i rūḫuñdur** Hudā ʿAlīm
Ey dürr-i şāḫvar hem itdüñ beni yetim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [ʿaks-i rūḫ, -uñ, -dur ]*

ʿ**aks-i rūhı:** *Yanağın ışıltısı; parlak yanak.*

Ġamzesi tīġ-ı nigāhından emīn olmaz yine
İtse de ʿ**aks-i rūḫı** dāru'l-emān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 4). [ʿaks-i rūḫı, -ı ]*

ʿ**aks-i rūḫı:** *Yanağın yansıması.*

Çıḳmaz henüz ʿ**Aks-i rūḫi** oldı perī-veşüñ
Bu gösterür ki çeşm-i ter āyīne-ḫānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 11). [ʿaks-i rūḫi, ]*

ʿ**aks-i rūḫi:** *Yanağının yansıması yanağının parlaklığı.*

Düşünce ʿ**aks-i rūḫi** sāḳī-i gül-endāmun
Getürdi sāġara şerm ü şerāb-ı nābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 7). [ʿaks-i rūḫi, --i ]*

ʿ**aks-i rūḥ-ı:** *Yanağın ışıltısı; parlak yanak.*

ʿ**Aks-i rūḫ**-ı cān-sūzuña tāb-āver olan dil
Ser-tā-ḳadem āyine-i fūlād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 5). [ʿaks-i rūḫ-ı, -ı ]*

ʿ**aks-i rūḥ-ı leylāya:** *Leyla'nın yanağının yansıması.*

Dil-i Mecnūn idi ʿ**aks-i rūḫ-ı Leylāya** maḳām
Gānümān-sūz-ı derūn-ı dil-i Leylāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 7). [ʿaks-i rūḫ-ı leylāya, -y, -a ]*

ʿ**aks-i rūhsārı:** *(Sevgilinin) Yüzünün yansıması, görüntüsü.*

Destine alduḳca ol şūḫ-ı ciḫān āyīneyi
ʿ**Aks-i rūḫsārı** ider āyīnedān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 2). [ʿaks-i rūḫsārı, -ı ]*

ʿ**aks-i rūhuñ:** *Yanağın ışıltısı; parlak yanak.*

ʿ**Aks-i rūḫuñ** ki dīde-i bīnā içindedür
ʿAyniyle bir perīdür o mīnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 1). [ʿaks-i rūḫuñ, -uñ ]*

ʿ**aks-i sāḳī:** *Sakinin yansıması.*

Ḥabāb encüm ṣafaḳ mey ʿ**aks-i sāḳī** māh-ı mihr-engīz
Ṣüreyya cem-i meclis devr-i saġar çarḫ-ı mīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 7). [ʿaks-i sāḳī, ]*

ʿ**aks-i yāre:** *Sevgilinin yansıması.*

ʿ**Aks-i yāre** dīde-i ter ḫāne-i āyīnedür
Āb-ı ṣāfa ḥaḳ bu gevher-hāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 1). [ʿaks-i yāre, -e ]*

**aks-i zülf-i yār:** *Sevgilinin saçının yansıması.*

Cilvegerdür **aks-i zülf-i yār** her demde Naẓīm
Şīşe-i çeşm-i terümde bir demed sünbül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 9). [aks-i zülf-i yār, ]*

**al-:** *Almak.*

Gitdi o zamān kim şeb-i vuṣlatda
**alurdum**
Āġūşa miyānın gehī pehlūsını
gāhī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 9). [alurdum, -ur, -du, -m ]*

**al-:** *(bir şeyi veya kimseyi) bir yerden veya kimseden ayırmak.*

Aġladup **alma** ḥaẕer āh-ı derūnum ṣanma
Naḳd-i ḫūnāb-ı ciġer bād-ı hevādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 11). [alma, -ma ]*

**al-:** *(Bir şeyi) Kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.*

Perī-peykeri **aldum** yine aġūşa bu şeb
Götürüp dāʾire-i daʿvete tesḫīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 17). [aldum, -du, -m ]*

Ruʾyāda seni ḫayr ola āġūşume **aldum**
Taʿbīrini ey Yūsuf-ı ḥüsnüm ne yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 7). [aldum, -du, -m ]*

Hamdü liʾllāh ḫvān-ı vaṣfından naṣīb **aldum** yine
Hāmemün hemvāre oldur secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 35). [aldum, -du, -m ]*

ʿİşret-ābād-ı çemende oldı ezḫāre ṣalā
Her gül ü lāle **alup** bir cām-ı Cem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 8). [alup, -up ]*

**al-:** *(Eline) almak.*

Destine **alduḳca** ol şūḫ-ı ciḫān āyīneyi
ʿAks-i rūḫsārı ider āyīnedān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 1). [alduḳca, -duḳça ]*

Anı cān gibi ehli ṣaḳlar
Ele **alduḳca** gehī mızraḳlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 10). [alduḳca, -duḳça ]*

**al-:** *( Bir şeyi ) almak.*

Bu deñli göz yaşın **aldı** ṭaḳıldı ġayre yine
Gülüñ ḫacāleti şimdi berāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 7). [aldı, -dı ]*

ʿAşḳ-ı mülk-i dili **aldı** yüri ey ṣabr u şekīb
Bir vilāyetde bilürsin iki ṣulṭān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 9). [aldı, -dı ]*

Nola Cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret kec-külāh olsa
Yine cām-ı meyüñ sāḳī-i meclis **aldı** ser-pūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 10). [aldı, -dı ]*

Kimdür fiġān iden gül içün zaḫm-ı ḫārdan
Kim **aldı** büy-ı kām meġer rūzgārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 2). [aldı, -dı ]*

**al-:** *(Ders) Almak.*

Vaṣf-ı ṣıfātuñ vaẕīfe olmışdur aña
Demdür ki **ala** vaẕīfesin ʿabd -i ḳadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 4). [ala, -a ]*

**al-:** *Almak.*

Kālā-yı viṣālin nola ol ḫvace-i ḥüsnüñ
Naḳd-i dil ü cān ile **alursam** diġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 4). [alursam, -ur, -sam ]*

Şarā Biñuñ eṣer-i neşvesini ayaḳdan
**alur**

Bu meclisüñ giderek mest-i ser-girānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 9). [alur, ]*

Şāḫbāz-ı himmeti çengāl-i istiġnāsına
Murġ-ı zerrīn-bāl-i ḫurşīdi ider **almakda** ʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 84). [almakda, -maḳ, -da ]*

Pādişāḫ olsañ çekersiñ ʿālemüñ ġavġāsını
Kabża-i tesḫire de **alsañ** eġer baḫr ü beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 6). [alsañ, -sa, -ñ ]*

Nīze **alsa** ele ider her gāh
Gözine ʿālemüñ ciḫānı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 9). [alsa, -sa ]*

Anı bir aç arıḳ şaḫṣ-ı müsellem
**Alur** ol ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 6). [alur, ]*

Anı bir aç arıḳ şaḫṣ-ı müsellem
**Alur** ol ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 6). [alur, ]*

Aḥbabını itdi mātem-i fevti melūl
ʿİbret **alacaḳ** ʿaceb maḥaldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 10). [alacaḳ, -acaḳ ]*

Görmek olur mı **almadan** Allāh cānumı
Cānānumı ḥabībümi ol nev-civānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [almadan, -ma, -dan ]*

Añsam melāl-i ḥāl-i dil-i nātüvānı ben
**Alsam** selāmını o perīnüñ nihānī ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [alsam, -sam ]*

**al:** *Almak*

Zūr-ı ṣahbāya başılma destüñe peymāne al
**Āline** aldanma zinḫār ayaġın merdāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 2). [āline, -in, -e ]*

**al:** *Aile.*

Rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne dürûd ile ṣalāt
**Āl** ü evlādına aṣḥābına teslīm ü ṣenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 224). [āl, ]*

**al:** *Kırmızı.*

Ḳızārdı rūḫları ṣahbān dalı **al** oldı
ʿAceb mi eylese mestāne ḳanı ḳan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 109). [al, ]*

**a-l:** *(Herhangi bir şeyi) Tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.*

**Alur** āġūşına ḳad dil-rübāsın
Çeken ol naḫl-i bālānuñ belāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 1). [alur, -ur ]*

**al-:** *Almak, tutmak.*

**Alsa** kemendi deste eyler hümāyı beste
Gürzi ider şikeste çaḳ farḳ-ı ferḳadānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 69). [alsa, -sa ]*

**al:** *Açık kırmızı renk.*

İdüp ḥicāb o dü-rūḫdan ʿiẕārına her gül
Hezār şerm ile bir **al** dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 10). [al, ]*

Hadd-i gülgūnını ṣandum görüp bir **āl** kāġıdla
Kenār-ı ṣafḥa-i rūḫsāresi vaṣṣâle-dâr olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 3). [āl, ]*

**al-:** *Almak.*

Ẕū'l-fiḳārın daḫi **aldıḳça** olur ḫaṣmı dü-nīm
Bā-ḫuṣūṣ o iki şeh-zāde Ḥaṣan ile Ḥüseyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 77). [aldıḳça, -dıḳ, -ça ]*

**al-:** *(Herhangi bir şeyi) tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.*

Her ser-i mūyum olurdı bir zebān-ı ṣad-niyāz
**Alsam** āġuṣa miyānuñ ittifaḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 6). [alsam, -sa, -m ]*

**al-:** *Almak, elde etmek.*

Gönlüm **alduñ** benüm efsun -ı dü-çeşmünle diyü
cefakārı Naẓīmā yine dil-gīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 19). [alduñ, -duñ ]*

**al-:** *(Herhangi bir şeyi) tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.*

Yārsız **alsa** ele muṭrib-i bezm ey dil-i zār
Görinür terkeş-i pür-tīr baña mūsīḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 40, Mısra 1). [alsa, -sa ]*

**al-:** *Almak, elde etmek.*

Āh-ı derūnum **almāyasın** bir nefes mi var
Gelsen ʿaceb mi sīneme bād-ı hevā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 11). [almāyasın, -ma, -ya, -sın ]*

**al-:** *(bir bedel karşılığında) temin etmek, satın almak.*

Muʿteberdür pīş-i erbāb-ı naẓārda her yetīm
Hākde ḳalmaz ne deñli **alsa** da gevher yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 2). [alsa, -sa ]*

Baġrı yaġı erimezdi eṣer-i tābından
Nūr-ı ḥıfẓından eġer şuʿle-i şemʿ **alsa** żiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 188). [alsa, -sa ]*

**al:** *Aile, sülale; Hz. Muhammed'in kendisiyle birlikte kızı Hz. Fâtıma, damadı Hz. Ali, torunları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'den oluşan ailesi.*

Eyler Eflāṭūnı üftāde ḫam-ı nīrengine
Görmedüm rengiyle şāḳī**āle** māʿil gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 6). [āle, -e ]*

**al:** *(İbret) almak.*

Yoḳdur vefā bu ʿālem-i gānīde ibret **al**
Şeyḫu'ş-şüyūḫ o mürşid-i ʿālī-veḳārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 3). [al, ]*

**âl:** *Tuzak*

Kebūter-i dili ne hile vü ne **āl** ṭutar
dām-ı zülfle o dāne dāne ḫāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 1). [āl, ]*

**al-:** *Almak, sahip olmak*

Ne ḫıred ḳaldı ne ṣabr u ne sükūn u ārām
**Aldı** bir şāḫ-ı ḥüsn burc-ı beden vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 12). [aldı, -dı ]*

**al-:** *(gözlerini) alamamak, çekememek.*

Âyine-i ḫāne-i çeşmümde daḫi ʿaks ideli
Ḳande baḳṣam **alamam** dīdemi taṣvīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 12). [alamam, -a, -ma, -m ]*

**al-:** *(Sevap) Almak, kazanmak, edinmek.*

Feyż **alur** işrâḳıyân-ı şevḳ bī-cām u sebū
Bir ḫum-ı ṣaḥbā-yı derd-i ʿaşḳ Eflāṭunuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 13). [alur, -ur ]*

**al-:** *(Aklı) Almak.*

Şīr-gīr olduġı maʿlūm oldı
Göñlüm **alup** o ġazālāne nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 6). [alup, -up ]*

Ṭop u tüfeng atıldı serler **alup** ṣatıldı
Gökler yire ḳatıldı ḥaşr oldı nāgeḫānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 99). [alup, -up ]*

Bilmezem neyleyüm nice ideyüm
Nireye başumı **alup** gideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 160). [alup, -up ]*

Oldum ḳoluma **alup** Süleymān-ı zemān
Yārüm benüm ey Naẓīm ʿānḳā-beçedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 3). [alup, -up ]*

Şeyḫü'l-islāmuñ **alup** duḫter-i saʿd-aḫterini
Burc-ı iḳbāle şeref virdi iki necm-i murād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 9). [alup, -up ]*

**al-:** *(Yol) almak.*

Çeküp kenāre o sermest-i nāzı kām **alagör**
Maḥall-i furṣatı fevt itme kim zamānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 11). [alagör, -a, -gör ]*

**al-:** *(Almak).*

O āhuvāne nigehle dü-çeşm-i ṣayyādı
**Alup** kemendine her biri bir ġazāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 8). [alup, -up ]*

Feżā-yı ʿişve de ġırbāl-ı nāz **alup** eline
Ġubār-ı çeşm-i Naẓīmi o şīvekar eledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 9). [alup, -up ]*

**al-:** *(isteğe) erişememek, ulaşamamak.*

Bādī-i mihr ü muḥabbetle göñül ḳan zel iken
**Almamışdı** daḫi Cem cām-ı meyüñ serpūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 6). [almamışdı, -ma, -mış, -tı ]*

**al:** *Aile*

Anı redd itme bi-ḥaḳk-ı şāḥb u **āl** ü tābiʿīn
Seyyiʿātum sıġmaz oldı defter-i aʿmālüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 115). [āl, ]*

Māḥremān-ı ṣurre-ı cān-ı velāı-ı ṣaḥb u **āl**
Çār-yār-ı muḥterem yārān-ı devlet ẖānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 15). [āl, ]*

**al:** *" ( Buyur ) al " anlamında kullanılmıştır.*

Gülün elinde iden böyle dest-mālini **āl**
Sirişk-i dembedem-i hāy hāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 5). [āl, ]*

Zūr-ı ṣahbāya başılma destüñe peymāne **al**
Āline aldanma zinẖār ayaġın merdāne **al***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 1). [al, ]*

Zūr-ı ṣahbāya başılma destüñe peymāne **al**
Āline aldanma zinẖār ayaġın merdāne **al***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 2). [al, ]*

Şeşder-i ġurbetde ey dil nâ-güşâde tā-bekey
Zūr-ı zār-ı kâmranıyla ḳapu aç ẖāne **al***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 4). [al, ]*

Eyle sencīde terāzū-yı naẓārda her birin
Ṭartılurlarsa saña Yūsuf-şān mīzāne **al***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 6). [al, ]*

Her girih zülfüñde olsun bend-i zencīr-i cünūn
Bezm-i meyde bir nigehle biñ dil-i dīvāne **al***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 8). [al, ]*

İltifāt-ı nāzuña şāyeste itmezseñ daẖī
Bir selāmum rāḥm idüp ey ġamze-i cānāne **al***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 10). [al, ]*

Āşinā oldun rāḳibe sırruñı fāş eyledi
Kim didi cānā saña var ẖāneñe bīgāne **al***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 12). [al, ]*

Nāz u istiġnāsını neyler görürseñ ʿākıbet
Destüñe bir gün hele āyīne ile şāne **al***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 14). [al, ]*

Tiġ ber-kef kec-küleh dāmānı naẖvet-der-miyān
Ceyb-i ṣabr-ı ʿāşıḳ-ı zārı yiter mestāne **al***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 16). [al, ]*

Ol tezerv-i ẖoş-ẖırām-ı tārı rām eyle Naẓīm
Dām-ı efsūndur ele bir sübḥa-i ṣad-dāne **al***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 18). [al, ]*

**al-:** *(Dersini) almak, öğrenmek.*

Demsāz olur ṣādāña ḳıyās itme kūhsār
Gūş eyle ʿibret **al** saña senden ẖaber virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 8). [al, ]*

**al-:** *(Bir şeyi) almak, elde etmek.*

Nāle-i ehl-i dili **alma** ṣaḳın
Ḳalbüñe ṭaş ise de eyler eṣer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 9). [alma, -ma ]*

Ẕātuñda bul güher gibi tāb u ṭarāveti
Gül gibi **alma** şebnem-i terden leṭāfeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 2). [alma, -ma ]*

**al-:** *(Arasına) Almak.*

Haḳān-ı nükte-dān ki **alur** bāc-ı medḥini
Bendergeh-i ṣenāsına kim kervān gelür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 31). [alur, -ur ]*

Gül gibi destine o ki lebrīz-i cām **ālur**
Peymānesi ṭolunca bu gülşende kām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 1). [ālur, -ur ]*

Gül gibi destine o ki lebrīz-i cām ālur
Peymānesi ṭolunca bu gülşende kām **alur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 2). [alur, -ur ]*

Metaʿ-ı nāz-furūşān ḳumāş-ı işve **alur**
şāḫ-bender-i ḥüsnüñ gelüp dükkānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 5). [alur, -ur ]*

**aʿlā:** *Daha güzel, daha üstün.*

Cem-i devrān ile yeksān ider bir kāse-i ser-şār
Eger ednādan ednādur eger aʿlādan **aʿlādur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 6). [aʿlādur, -dur ]*

Ḳadrüñi ehli bilür ḫāṣidi gūş itme Naẓīm
Ḳo disünler saña ednā ḳatı **aʿlāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 18). [aʿlāsın, -sın ]*

Vezīr-i pāk-gevher kim ġulāman-ı der-i cūdı
Miṣāl-i sübḥa-i lüʾlüʾ biri birinden **aʿlādur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 12). [aʿlādur, -dur ]*

**aʿlā:** *Çok yüce (kimse).*

Cem-i devrān ile yeksān ider bir kāse-i ser-şār
Eger ednādan ednādur eger **aʿlādan** aʿlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 6). [aʿlādan, -dan ]*

Naẓīmā seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet iden **aʿlādur**
İşigi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 9). [aʿlādur, -dur ]*

**aʿlā:** *Daha yüksek, en yüksek, pek yüce.*

Bir yire gelse iderler icrā
Ṣanʿatın biri birinden **aʿlā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 8). [aʿlā, ]*

**ʿalāmet:** *İz , nişan , işaret*

Yine bir fitneyi tahrike ʿ**alāmet** ancaḳ ʿĀlem-i ḳaddini ẓann itme tehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 5). [ʿalāmet, ]*

**ālām-ı derdüñden:** *Derdinin elemleri.*

Dāldur **ālām-ı derdüñden** ḫam olmış dillere
Ey elif-ḳad lām-ı zülfün kim liḳā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 3). [ālām-ı derdüñden, -üñ, -den]*

**ālām-ı devr-i rūzgārından:** *Gelip geçen zamanın elemleri.*

Dil-i pür-ʿuḳdedür **ālām-ı devr-i rūzgārından**
Ḥabāb-ı mey ki yer yer sāġar-ı mīnāda peydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 9). [ālām-ı devr-i rūzgārından, --ın, --dan-ın, -dan ]*

**ālām-ı ḳays:** *Kays acıları.*

**Ālām-ı Ḳays** u Kūh-kene itmez iltifāt
Merd-i muḥabbetüñ dil-i derd-āzmūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 9). [ālām-ı ḳays, ]*

**ʿalā-raġm-ı müddeʿī:** *Davacının inadı üzerinde.*

Sitāyişünde ʿ**alā-raġm-ı müddeʿī** bu ġazel
Bu silk-i naẓm-ı leʿalī niẓama zīverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 185). [ʿalā-raġm-ı müddeʿī, ]*

**ʿalāyıḳ:** *Dünya bağları, alakalar.*

İtmiş āzāde ʿ**alāyıḳdan** iden
Dāmen-i serv-i bülendi kūtāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 55). [ʿalāyıḳdan, -dan ]*

**ʿalāyık:** *Bağ, engel.*

Mesiḥ gibi sebük-bār iseñ ʿ**alāyıḳdan**
Çeḫār ṭāḳ-ı felek menzil-i dü-kāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 11). [ʿalāyıḳdan, -dan ]*

**ālāyiş:** *Gösteriş. Tantana. İsraf.*

Māsivā **ālāyişinden** tā ki taṭhīr olmaya
Eylemez ṣūfī derūn-ı tîreñi peşmîne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 3). [ālāyişinden, -i, -den ]*

**ālāyiş-i dünyā:** *Dünyanın tantanası.*

**Ālāyiş-i dünyādan** emīn kūşe-nişīnüz
İşkencede keşret çile-i vaḥdetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 5). [ālāyiş-i dünyā, --dan ]*

**aldan-:** *.... aldanmak, kanmak, kapılmak, oyuna gelmek.*

Zūr-ı ṣahbāya başılma destüñe peymāne al
Āline **aldanma** zinḫār ayaġın merdāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 2). [aldanma, -ma ]*

**aldı:** *Zevk almak.*

Aldı ʿaḳlum yār laʿl-i nābı ṣāḳī Aḥmedüñ
Rūyumı zerd itdi fikr-i sīm-sāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 1). [aldı, ]*

Çeküp yāri kenāre ʿālem-i vuṣlatda kām **aldı**
Olur cānānuñ ey dil başḳa bir ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 11). [aldı, ]*

**alduḳca:** *Kucağına almak.*

Ṭaḳ-ı āġuşa seni **alduḳca** lā-büd aġlarum
Ḥāle-dār olsa meh-i tābān belī bārān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 83). [alduḳca, ]*

**ʿālem:** *(fâni) dünyâ.*

Ne murād itdi ise virdi iki ʿ**ālemde**
Ḳıldı her ḥācetini Ḥażret-i Allāh revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 267). [ʿālemde, -de ]*

Ḳıyāmet ḳopsa vīrān olsa ʿ**ālem**
māḥfil-i şerʿi
Tezelzülden müberrā beyt-i maʿmūr-ı müşeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 61). [ʿālem, ]*

**ʿālem:** *Dünya*

Pādişāḫ olsañ çekersiñ ʿ**ālemüñ** ġavġāsını
Kabża-i teshire de alsañ eğer baḫr ü beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 5). [ʿālemüñ, -üñ ]*

ʿ**ālem:** *Alamet, nişan işaret; sancak, bayrak.*

Reftāre gelse nāz ile ʿālem ḫārāb olur
Yārüñ sipāh-ı fitnede ḳaddi ʿ**alem** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 4). [ʿalem, ]*

ʿ**ālem:** *Alem, dünya, cihan. Halk, herkes.*

Ẕū-fünūn-ı pür-hüner Fetvā Emīnizādenüñ
Geldi bir ferzendi kevne ʿ**ālem** oldı şādmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 2). [ʿālem, ]*

ʿ**ālem:** *Alamet, nişan, işaret.*

Serv-ḳadler birbirinden şivede mümtazdır
Sāyesinde her niḥālüñ başḳadur bir ʿ**ālemi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 8). [ʿālemi, -i ]*

ʿ**ālem:** *Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren.*

Devrüñ budur ḳıl ʿ**ālemin** ferdāya ṣal ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 17). [ʿālemin, -iñ ]*

Sipeh-i rezmine ol ḫüsrev nuṣret ʿ**ālemüñ**
Oldı her ḥamle-i pür-şūrda hengām-ı veġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 193). [ʿālemüñ, -üñ ]*

Saʿy ider ḥāsid kemālātuñda noḳṣān bulmaġa
ʿ**Alemüñ** noḳṣān eġer ʿallāme-i dānişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 66). [ʿalemüñ, -üñ ]*

Tedbīrde müsellem teslīm-i tīġı ʿ**ālem**
Tafṣīl-i ḥāl-i Rüstem icmal-i dāstānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 77). [ʿālem, ]*

Nola olsa ʿ**ālemüñ** gibi ḳafādār-ı sipāh
İtmiş emvāʿını der-pīş o deryāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 25). [ʿālemüñ, -üñ ]*

Nīze alsa ele ider her gāh
Gözine ʿ**ālemüñ** ciḫānı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 10). [ʿālemüñ, -üñ ]*

Derd-i devri esīr-i künc itdi
Beni ʿ**ālemlere** gülünc itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 150). [ʿālemlere, -ler, -e ]*

Yaʿnī şehzāde Süleymān-ı Süleymān-fer kim
ʿ**Ālemi** zīr-i nigīn itse revā ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 12). [ʿālemi, -i ]*

ʿ**ālem:** *Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren.*

Hūn-rīzlige meyli ḳo ey ḫāme sen olma
Gerçi ṭutalum ʿ**āleme** cellād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 8). [ʿāleme, -e ]*

Mihr-i feyżinden yeter bir kerre iki ʿ**āleme**
Aña tālib ẕerre gibi gerçi bī-pāyān u ḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 35). [ʿāleme, -e ]*

Ne ʿ**āleme** Naẕīm ḳuluñ gibi pür-hüner Ẕātuñ gibi ne dehre şeh-i nüktedān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 67). [ʿāleme, -e ]*

Sıddīḳ-ı ṣıdḳ-ı Ṣadıḳ Efendi ki ʿ**āleme** Fārūḳ-ı ʿadli itmededür dād-güsterī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 27). [ʿāleme, -e ]*

ʿ**Āleme** şūr bırakmış reviş ü reftāruñ
Dehre āşūb ṣalan fitne-i ber-pāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 9). [ʿāleme, -e ]*

Kendisi düşdi ḳazduġı çāha
ʿ**Āleme** ḥasb-i ḥāl olup bu maḳāl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 320). [ʿāleme, -e ]*

Ḥükmini icrā idüp ol pādişāḫ-ı baḥr ü ber
Oldı cāri ʿ**āleme** bu çeşmesār-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 4). [ʿāleme, -e ]*

Bū ʿAlī gelse ider müşkilini luṭfen ʿarż
Nüsḫa-i cūdı yiter ʿ**āleme** Kānun-ı Şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 38). [ʿāleme, -e ]*

Ṣād müjde geldi ʿ**āleme** devletle Sulṭān Aḥmedüñ
Ferzendi ʿAbdü'l-mālik ol şehzāde-i rūşen-żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 1). [ʿāleme, -e ]*

Dīde rūşen müjdeler āyīne-i devran yine
ʿ**Āleme** ʿarż eyledi bir tāze şekl-i dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 6). [ʿāleme, -e ]*

Dürr-i dendānı olup ḥoḳḳa deḫānında bedīd
Güş-vār oldı yine ʿ**āleme** bu tāze ḫaber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 16). [ʿāleme, -e ]*

ʿ**ālem:** *Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren.*

Gülzār-ı dil reyyān iken seylāb-ı eşk-i çeşm ile
Bilmezdi kimse nidügin ʿ**ālemde** şebnem nāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 6). [ʿālemde, -de ]*

Olmayan sāye-veş üftāde nihāl-i ḳadüñe
Sāye gibi ola senden iki ʿ**ālemde** cüdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 296). [ʿālemde, -de ]*

Oldılar her birisi naʾil-ı ṣad-ecr-ı ʿaẓīm
İki ʿ**ālemde** olup maẓhar-ı ḳahr-ı ḳahhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 84). [ʿālemde, -de ]*

Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ eger ẕevḳ u riyā
ʿ**Ālemüñ** eyler seni sālūs u dūn u ebteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 84). [ʿālemüñ, -üñ ]*

ʿÖmri nākış ġamı żiyād olsun
İki ʿ**ālemde** nā-murād olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 144). [ʿālemde, -de ]*

ʿ**Ālemde** o kim nāmı ger mūr oḳınūr
Farḳ-ı serine pür-kerāmet ṣu ḳonūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 1). [ʿālemde, -de ]*

Tekyede bu kār-ı ḫayrı itdi icrā ecrini
İki ʿ**ālemde** vire aña Hudā-yı Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 6). [ʿālemde, -de ]*

İki ʿ**ālemde** olur ḫurrem ü şād
Oḳūyan ders-i ġamından bir ḥarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 19). [ʿālemde, -de ]*

ʿ**ālem:** *Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren.*

Dīde rūşen ey ġarībān-ı şeb-i tārīk-i ġam
Ẓulmet-i cevr ü sitem ʿ**ālemden** oldı ber-ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 4). [ʿālemden, -den ]*

ʿ**ālem:** *(İki âlem) Dünya ve âhiret.*

Keremüñden budur ümmīd ki bī-çāre Naẓīm
İki ʿ**ālemde** daḫi çekmeye renc ü taʿabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 62). [ʿālemde, -de ]*

**ʿālem:** *Yerde ve gökte yaratılmış olan bir bütünü, kâinat, evren.*

ʿ**Alem** yine buldı şeref hem ʿıyd ü hem nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 1). [ʿalem, ]*

Evvel seni sevmem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿ**ālem** dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 2). [ʿālem, ]*

Çeküp yāri kenāre ʿālem-i vuṣlatda kām aldı
Olur cānānuñ ey dil başḳa bir ʿ**ālem** kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 12). [ʿālem, ]*

Reftāre gelse nāz ile ʿ**ālem** ḫārāb olur
Yārüñ sipāh-ı fitnede ḳaddi ʿalem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 3). [ʿālem, ]*

Ey fürūg-ı dü-rūḫı her dü-ciḫān māh-veşi
Pertev-i ḥüsn ü cemāli iki ʿ**ālem** güneşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 2). [ʿālem, ]*

ʿAceb mi ʿ**ālem** itse vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın
Hemān ben söylemem peykārını ḫalḳ-ı ciḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 41). [ʿālem, ]*

Bu şehüñ tā ti devr-i ʿadlinde
Ola āsūde ʿ**ālem** ü insān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 232). [ʿālem, ]*

ʿ**Ālem** mülāzım-ı der-i devlet-medārıdur
Olsam nola biri daḫi ben ʿabd-i kemteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 63). [ʿālem, ]*

Tūġ-ı şāḫīsin çıḳardı bāġa şulṭān-ı baḫār
Lāle dikdi cünd-i ezḫāre ʿ**ālem** nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 4). [ʿālem, ]*

ʿ**Ālem** bilürdi ẓāḫir u bāṭın velāyetin
Mülk-i kemāle ṣūret ü maʿnīde şāḫ idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 5). [ʿālem, ]*

Oldı ḫurşīd gibi zīr-i nigīni ʿ**ālem**
Olıcak mesned-i iḳbālde fermān-fermā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 41). [ʿālem, ]*

Levḥ-i cemal-i behcete ebrūları ḳalem
Ey serv ḳaddi gibi olan ḥüsn ile ʿ**alem***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [ʿalem, ]*

İki ʿ**ālem** güneşi nūr-ı Hudā
Mihr-i cān-ı ḫalāyıḳ-ı ẕerrāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [ʿālem, ]*

**alem:** *Alem, dünya, cihan.*

Ābād olur Naẓīm ḫārābāta ʿazm iden
**Ālem** yıḳılsa mey-gede maʿmūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 26). [ālem, ]*

Noḳṭa-i ʿafvıyla ġayb itse ʿaceb mi ʿaybumı
Māḥv olur bir ḳaṭre-i raḥmetle biñ **ālem** günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 60). [ālem, ]*

**alem:** *Cihan.*

Gerd-i ḥaremi **āleme** iksīr-i murād
Hāk-i ḳademi kuḥl-i dü-çeşm-i ādem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 51, Mısra 3). [āleme, -e ]*

**aʿlem:** *En iyi bilen.*

ʿİlm ü ʿirfān ile o ʿayn-ı ledün
Rusül ü enbiyadan **aʿlemdur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 44). [aʿlemdur, -dür ]*

**aʿlem:** *(Her şeyi) En iyi bilen (Allah).*

Āferīneşden vücūh-ı tām ile mümtāz olup
ʿİlm ü ʿirfān ile **aʿlem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 44). [aʿlem, ]*

**ʿālem oldı:** *En iyi bilen kişi olmak.*

ʿ**Ālem oldı** yıḳılup mey-gede āsūde henüz
Yine mestānelerüñ serleri zānūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 1). [ʿālem oldı, -dı ]*

**ʿālem olur:** *En iyi bilen kişi olmak.*

Olduḳça ol keremver dehre simāṭ-güster
ʿ**Ālem olur** seraser elḥamd-ḫvanı-ı ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 68). [ʿālem olur, -ur ]*

**ʿālem-ārā:** *Âlemi, dünyayı süsleyen, âlemin süsü olan.*

O yektā ʿ**ālem-ārā** şeh-süvār-ı mülk-i lāhūtuñ
Felek çevgān-ı fermānında bir gūy-ı zeberceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 15). [ʿālem-ārā, ]*

Devrüñde ʿ**ālem-ārā** ol şāʿirüm ḫuṣūṣā
Kim ola gūy-ı maʿnā çevganī-i beyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 165). [ʿālem-ārā, ]*

Vaḥīdü'l-ʿasr o kim ẕāt-ı şerīf-i ercümendidür
Kemālat u hünerle ʿ**ālem-ārā** fażıl-ı yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 6). [ʿālem-ārā, ]*

**ʿalem-efrāz-ı feṯḥ:** *Fetih sancağı çeken.*

ʿ**Alem-efrāz-ı feṯḥ** u nuṣret -ḫayl
Maẓḫār-ı tām-ı himmet-i merdān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 15). [ʿalem-efrāz-ı feṯḥ, ]*

**ʿālem-efrāz-ı rüsül:** *Peygamberlik bayrağını yücelten.*

Şuḳḳa-perdāz-ı nübüvvet ʿ**ālem-efrāz-ı rüsül**
Dāver-i şümme denā- taḫt u le ʿamruk-dīhīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 13). [ʿālem-efrāz-ı rüsül, ]*

**ʿālem-gīr:** *Aleme yayılan güneş.*

Pertevi olduġına ʿ**ālem-gīr**
İstemez mihr-i ciḫān-tāb güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 3). [ʿālem-gīr, ]*

**ʿālemi:** *Yerde ve gökte yaratılmış olan bir bütünü, kâinat, evren.*

ʿ**Ālemi** mest-i ḫārab itmededür bāde-i ʿaşḳ
Çekilür cām-ı şarābuñ adı bīhūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 7). [ʿālemi, ]*

Gelince çeşmine cānā şarāb-ı nāb senüñ
Nigāh-ı nāzuñ ider ʿ**ālemi** ḫārāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 2). [ʿālemi, ]*

Ciḫānı şeyle virür ʿ**ālemi** yaḳup kül ider
Sirişk-i dembedem ü nāle-i demādem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 11). [ʿālemi, ]*

Ḳudret-i ẕātıyla yoḳdan ʿ**ālemi** var eyledi
Bānī-i ṣunʿı ezel bī-çend ü çūn muʿtemed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 9). [ʿālemi, ]*

Ṭayy idüp ʿ**ālemi** bir demde gelür hem yirine
Murġ-ı fikrüm ki açar bāl ü perin bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 53). [ʿālemi, ]*

ʿ**Ālemi** sırça-sarāy itdi yine şāḫ-ı şitā
Çekdi mīnādan başīṭ-i ḫāke bir naṭʿ-ı güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 3). [ʿālemi, ]*

Şūrīş-i derd-i derūnı ʿ**ālemi** vīrān ider
Bir dil-i māḥzūn ki bīdād ile pür-teşvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 11). [ʿālemi, ]*

Ṣādme-i āhı ʿ**ālemi** yıḳdı
Nālesi çāk feleklere çıḳdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 175). [ʿālemi, ]*

**ʿālem-i āftāba:** *Kainat güneşi.*

Zıhī o ṭāḳ-ı muʿalla-revāḳ-ı zer-kārī
Ki mehcesi ʿ**ālem-i āftāba** hem-serdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 96). [ʿālem-i āftāba, -a ]*

**ʿālem-i ʿaşḳ:** *Aşkın dünyası.*

O dil ki ol meh-i ṣaḥra-neverd-i ʿ**ālem-i ʿaşḳ**
Ölürse de vaṭanında baña ġarīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 11). [ʿālem-i ʿaşḳ, ]*

**ʿālem-i ʿaşḳuñ:** *Aşkın dünyası.*

Ezel āġāzı encāmı encāmı ebeddür ʿ**ālem-i ʿaşḳuñ**
Beyābān-ı ḳıyāmet teng-ter ṣaḥrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 3). [ʿālem-i ʿaşḳuñ, -uñ ]*

**ʿālem-i bālāya:** *Yüce âlem.*

ʿ**Ālem-i bālāya** bāl açdıkda rāḫş-ı rifʿati
Āsmān rūmāl ile taʿẓīm idüp oldı dütāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 13). [ʿālem-i bālāya, -y, -a ]*

**ʿālem-i cān:** *Canlılar alemi.*

Peyām-ı rūḫ-baḫşuñ mürde diller eylesün iḥyā
Mesīḥ-āsa demādem cān-ı ʿālem ʿ**alem-i cān** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 8). [ʿalem-i cān, ]*

Enbiyānuñ iftiḫārı mürselïnüñ mefḫārı ʿ**Ālem-i cān** cān-ı ʿālem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 20). [ʿālem-i cān, ]*

Ey Ciḫān-ı āmān amān-ı ciḫān ʿ**Ālem-i cān** cān-ı ʿālemiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 2). [ʿālem-i cān, ]*

**ʿālem-i cān:** *Canlılar âlemi.*

Ey ʿ**ālem-i cān** cān-ı kirām-ı ʿālem
Miḥrāb-ı deri ḳıble-i ḥācāt-ı ümem

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 51, Mısra 1). [ʿālem-i cān, ]*

**ʿālem-i cān:** *Canlılar alemi.*

Cān-ı ʿālem ʿ**ālem-i cān** şāẖ biñ şāẖ-ı ciẖān
Pādişāẖ-ı dehr Sulṭān Muṣṭafā ṭāle bekāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 23). [ʿālem-i cān, ]*

**ʿālem-i dil:** *Gönül dünyası.*

Ḳıyas u ʿaḳl ile olmaz iḥāṭa ʿ**ālem-i dil**
Ki sıġmaz iki ciẖāna sevād-ı aʿzam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 1). [ʿālem-i dil, ]*

**ʿālem-i endīşemi:** *Fikir âlemimi.*

Görmiye çeşm-i ẖıred bulmıya seyyāḥ -ı ẖayāl
Arasa ʿ**ālem-i endīşemi** zīr ü bālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 68). [ʿālem-i endīşemi, -m, -i ]*

**ʿālem-i gānī:** *Bolluk alemi.*

Yoḳdur vefā bu ʿ**ālem-i gānīde** ibret al
Şeyẖu'ş-şüyūẖ o mürşid-i ʿālī-veḳārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 3). [ʿālem-i gānī, --de ]*

**ʿālem-i hejdeh hezāruñ mefẖarı:** *On sekiz bin alemin övgüsü.*

Aḥmed-i Mürsel Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammed Muṣṭafā
Faẖr-ı ʿālem ʿ**ālem-i hejdeh hezāruñ mefẖarı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 116). [ʿālem-i hejdeh hezāruñ mefẖarı, -ı ]*

**ʿālem-i hejdeh-hezār:** *On sekiz bin âlem.*

ʿ**Ālem-i hejdeh-hezār** oldı dü ḥarf ile bedīd
Eyleyüp iẓhār-ı ḳudret ol ḥaḳīm-i bīraşād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 11). [ʿālem-i hejdeh-hezār, ]*

**ʿālem-i hejdeh-hezāruñ:** *On sekiz bin âlem.*

Enbiyā vü murselīnüñ eşrefe hem efḍalı
ʿ**Ālem-i hejdeh-hezāruñ** bī-bedel cānānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 20). [ʿālem-i hejdeh-hezāruñ, -uñ ]*

**ʿālem-i inşāfda:** *Merhamet alemi.*

Ol ẖıdīv-i dad-ger kim ʿ**ālem-i inşāfda**
ʿAdli zencīre çeker Nūşīrevān u Senceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 119). [ʿālem-i inşāfda, -da ]*

**ʿālem-i ḳaddi:** *Boyunu işaret etmek.*

Yine bir fitneyi tahrike ʿalāmet ancaḳ
ʿ**Ālem-i ḳaddini** ẓann itme tehī dāmençīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 6). [ʿālem-i ḳaddi, -ni ]*

**ʿālem-i maʿnā:** *Mânâ âlemi.*

Mecmūʿa degül bu ʿ**ālem-i maʿnādur**
Her beyti sevād-ı aʿẓam-ı maʿnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 1). [ʿālem-i maʿnā, --dur ]*

**ʿālem-i mekānı:** *Kâinat âlemi.*

Serbeşer ʿ**ālem-i mekānı** temāşā iderek
Ḳalmadı itmedügi seyr-i cibāl ü şaḥrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 235). [ʿālem-i mekānı, -ı ]*

**ʿālem-i nāsūt:** *İnsanlık alemi.*

Murġ-ı rūḥı ʿ**ālem-i nāsūtdan** pervāz idüp
Āşiyān-ı ʿālem-i lāhūta oldı rū-be-rāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 3). [ʿālem-i nāsūt, -dan ]*

**ʿālem-i nūra:** *Nur âlemi.*

Anı da geçdi olup taḥt-ı revānı Refref
ʿ**Ālem-i nūra** żiyā virdi o ḫurşīd-liḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 264). [ʿālem-i nūra, -a ]*

**ʿālem-i nūrı:** *Nur alemi.*

ʿArş-ı aʿlādan güẕār itdi olup Refref-serīr
ʿ**Ālem-i nūrı** münevver ḳıldı ol nūr-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 40). [ʿālem-i nūrı, -ı ]*

**ʿālem-i rifʿatine:** *Yücelik alemi.*

Rāyet-i ʿizzetine ẕeyl-i zer-efşān ḫurşīd
ʿ**Ālem-i rifʿatine** cirm-i ḳamer mehce-i sīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 44). [ʿālem-i rifʿatine, -i, -n, -e-in, -e ]*

**ʿālem-i vuṣlat:** *Kavuşma âleminin baharı.*

Çeküp yāri kenāre ʿ**ālem-i vuṣlatda** kām aldı
Olur cānānuñ ey dil başḳa bir ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 11). [ʿālem-i vuṣlat, --da ]*

**ʿālemiyān:** *Alemler.*

İtmede kām-ı dil-i ʿ**ālemiyānı** taʿṭīr
İdeli bād-ı şimāl-i ḥaremi neşr-i şemīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 57). [ʿālemiyānı, --ı ]*

Ṣadrı teşrif idüp ol rūḥ-ı revān-ı ʿālem
Geldi cānı yirine ʿ**ālemiyānuñ** ḥaḳḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 52). [ʿālemiyānuñ, -uñ ]*

**ʿālenî:** *Açık, aşikar.*

İki ʿ**ālenîde** lāl ü ebkem ola
ki vaṣfında lāl ü ebkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 127). [ʿālenıde, -ı, -de ]*

**ʿaleʿs-ṣabāḥ:** *Sabahleyin, erkenden.*

ʿ**Aleʿs-ṣabāḥ** ṭuluʿ itdi āftāb ṣanūr
Gören o dāveri o eşheb-i revān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 89). [ʿaleʿs-ṣabāḥ, ]*

**ālet:** *Bir işi yapmak için kullanılan nesne, araç, makine, aygıt.*

Görmemiş yoḳ ciḫānda **āletini**
Bilmemiş yoḳ henüz leẕẕetini *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 3). [āletini, -i, -ni ]*

**ālet-i ḥārbe:** *Savaş aletleri.*

Nedür ol hindī-i żaʿīf-endām
**Ālet-i ḥārbesi** ḳılıfda müdām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 2). [ālet-i ḥārbe, -yen ]*

**ʿale't-taʿcīl:** *Aceleyle.*

Miṣāl-i cūyına ṣādum riyāz-ı ʿālemde
Ki rūzgār-ı edānī geçer ʿ**ale't-taʿcīl***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 56). [ʿale't-taʿcīl, ]*

ʿ**alev:** *Ateşten çıkan parlak ve yanar kıvılcım.*

Ey harman-ı ʿaşḳına felek dāne-i cev
Horşīd ü ḳamer tennūr-ı mihrinde ʿ**alev***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 2). [ʿalev, ]*

ʿ**alev:** *Alev, kıvılcım.*

Şuʿle māh encüm şerār aña şihāb oldı ʿ**alev**
Faṣl-ı deydür yaḳdı āteş-dānını çarḫ-ı metīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 5). [ʿalev, ]*

ʿ**alev-efşān:** *Alev saçan.*

İder ednā şererinden dil-i dūzeḫ feryād ʿAlev-efşān olıcaḳ nār-ı celāl-ı ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 50). [ʿalev-efşān, ]*

ʿ**alev-i nār-ı ʿaşḳ:** *Aşk ateşinin alevi.*

Gitdükce eyleyüp ʿ**alev-i nār-ı ʿaşḳ** eṣer
Darü'l-emān-ı dil tutuşup yandı ser-be-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [ʿalev-i nār-ı ʿaşḳ, ]*

ʿ**aleyhi'ṣ-ṣalavāt:** *Allah'ın selamı onun üzerine olsun.*

Faḫr-ı ʿālem şeref-i mevcūdāt
Şeh-i Kevneyn ʿ**aleyhi'ṣ-ṣalavāt***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 2). [ʿaleyhi'ṣ-ṣalavāt, ]*

ʿ**ali:** *Hz. Ali*

Bū ʿ**Alī** gelse ider müşkilini luṭfen ʿarż
Nüsḫa-i cūdı yiter ʿāleme Kānun-ı Şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 37). [ʿalī, ]*

ʿ**ali:** *Halife Hz. Ali.*

Menbaʿ-ı ḥilm u ḥayā Ḥażret-i ʿOṯmān-ı ḥalīm
Biri anuñ esedu'llah ʿ**Alīdür** ki henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 76). [ʿalīdür, -dür ]*

ʿ**ali:** *Ali bin Ebu Talib d. 599, Mekke - ö. 661, Kûfe), İslam Devleti'nin 656-661 yılları arasındaki halifesi. İslam peygamberi Muhammed'in hem damadı hem de amcası Ebu Talib'in oğlu olan Ali, Muhammed'in İslam'a davetini kabul eden ilk erkektir. Ebu Talib ve Fatıma bint Esed'in çocukları olan Ali, Kabe'de doğan tek insandır.*

ʿAlīl-i derdinüñ bīmārı cān-ı Bū ʿ**Alī** Sīnā
Dil-i dīvānegān-ı ʿaşḳı Eflâṭundan erşeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 33). [ʿalī, ]*

ʿ**ali:** *Dördüncü halife Hz. Ali.*

ʿAllāme-i zemāne ki ṣaff-ı niʿāl olur
Gelse ḥużur-ı dānişine Bū ʿ**Alī** yeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 32). [ʿalī, ]*

ʿ**ali:** *"Ali" özel isim.*

ʿAllāme-i ciḫān ki debistān-ı fażlınuñ
Şāgirdi Bū ʿ**Ali** ile pīr Hocendīdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 4). [ʿali, ]*

Naẓīm girye-künān fevtine didüm tārīḫ
Cinānda Kevs̱er içe dembedem ʿ**Alī**
Çelebi (1103) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 16). [ʿalī, ]*

**ʿali:** *İslam'ın dördüncü halifesi hz. Ali.*

Baḫs̱-i ḥikmet eylese ol feylesof-ı rūzgār
Bū ʿ**Alī** mülzem Felāṭun cehlle teşhīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 40). [ʿalī, ]*

**ʿali:** *Yüksek olan, yüce, ulu.*

Ḳadrüm ola ʿ**ālī** dir iseñ post-nişīn ol
Engüştere şāyān olan engüşt-i pesīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 1). [ʿālī, ]*

Ki farḳı gün gibi rūşen birader olsa dahī
ʿ**Alī** ile nice ḳabīl beraber ola ʿākīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 36). [ʿalī, ]*

Ṣaff-i niʿal ider yirini saʿd ü seyyidüñ
Yā Rab o ẕū-fünün ne ʿ**ālī** cenāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 32). [ʿālī, ]*

Sipihri pāymāl ü ḳadr-i mihr ü māhı pest itmiş
ʿālī bārgah ol muʿteber tūġ-ı şehenşāḫī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 14). [ʿālī, ]*

ʿ**Ālī** Biñā-yı zībā kāşāne-i zer-endūd
Vālā maḳām-ı dil-keş bünyād-ı rūḫ-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 11). [ʿālī, ]*

**ʿali:** *Hazreti Ali'ye telmih yapılmıştır.*

Ḳaṣr-ı şerʿinde Ebū Bekr ü ʿÖmer ol şāḫüñ
Daḫi ʿOsmān u ʿ**Alī** oldılar erkān-ı Biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 212). [ʿalī, ]*

Şemʿ mihrāb aña Bū Bekr ü ʿÖmer Māḥfil ü minberi ʿOs̱mān u ʿ**Alī***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [ʿalī, ]*

**āl-i aḥmed:** *Hz. Muhammed'in ailesi, soyu.*

Şeref-i Ḥażret-i muḥammed içün
Ṣaḥb u evlād u **āl-i Aḥmed** içün
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 6). [āl-i aḥmed, ]*

**āl-i dībā-yı şafaḳ:** *Şafak kumaşının kırmızısı.*

Pāsbān-ı mehdi Behrām aña bir ḫādim Zuḫal
**Āl-i dībā-yı şafaḳ** gehvāre-pūş-ı rifʿati
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 8). [āl-i dībā-yı şafaḳ, ]*

**alī ḥażretün:** *Hz. Ali.*

Ḳadr ü ʿıyd| olsun şeb ü rūzı o **alī ḥażretün**
Ehl-i İslāma şıyān u ʿıyd kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 95). [alī ḥażretün, -ün ]*

**ʿālī -şān:** *Şânı yüce*

İftiḫār-ı sülāle-i Cengīz
Hān-ı velā-tebār u ʿ**ālī -şān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 26). [ʿālī -şān, ]*

**āl-i vālā-yı şafaḳ:** *Şafağın yüce ailesi.*

**Āl-i vālā-yı şafaḳ** aña olup perde-i şerm

Zīnet-i ḫacle-i sūrı vire ḫurşīde küşād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 17). [āl-i vālā-yı şafaḳ, ]*

**ʿālī-cāh:** *Yüce makamlı.*

Müşīr ü müʾtemen düstūr-ı rūşen-rāy u ʿ**ālī-cāh**
Niẓāmü'l-mülk-i devlet müsteşār-ı dīn ü dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 3). [ʿālī-cāh, ]*

**ʿalī-i ḥayderi:** *(Hz. Ali'nin lakabı Ḥaydar ve nispet eki -i ve -iyye ile ḥaydari – ḥaydariyye) Bilhassa dervişler tarafından hırka altına giyilen yakasız, kolsuz, omuz başları 7–8 santimlik bir kulak şeklinde omuzları örten, abâ veya çuhadan hırka.*

Ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilm-i ẕātına itmiş güvāh
Ḥaḳk Ebū Bekr ü ʿÖmer ʿOsmān ʿ**Alī-i Ḥayderi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 98). [ʿalī-i ḥayderi, ]*

**ʿālī-ḳadr:** *Değeri ve kıymeti yüce olan.*

Ey dil Ramażān Efendi ol ʿ**ālī-ḳadr**
Meşḥūr-ı ciḫān u bī-bedeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 1). [ʿālī-ḳadr, ]*

**ʿālī-kevkeb:** *Ihtişamlı, gösterişli.*

Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿ**ālī-kevkeb** Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 10). [ʿālī-kevkeb, ]*

ʿ**alīl:** *Hasta.*

Dāru'ş-şifā-yı ʿaşḳı ʿ**alīli** dil-i rüsül
Derd-i ġam-ı muḥabbeti dermān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 35). [ʿalīli, -i ]*

ʿ**alīl:** *Hasta, hastalıklı.*

Ṭabīb-i derd ki dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında
Devā ḫemişe ṣāḥiḥ saḳam hemīşe ʿ**alīl***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 110). [ʿalīl, ]*

ʿ**alīl:** *Hasta*

Dil-ḫaste-i ʿaşḳı ẕevḳi ider derdinden
Elbette ʿ**alīl** olur devādan māḥẓūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 17, Mısra 2). [ʿalīl, ]*

ʿ**alīl-i derdinüñ:** *Derdinin hastası.*

ʿAlīl-i derdinüñ bīmārı cān-ı Bū ʿAlī Sīnā
Dil-i dīvānegān-ı ʿaşḳı Eflâṭundan erşeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 33). [ʿalīl-i derdinüñ, -i, -nüñ-in, -üñ ]*

ʿ**alīm:** *Bilen, bilgisi dahilinde olan.*

Gūş eyleyince ġulġule-i riḥletin Naẓīm
Ẓann eyleme ki ḳopdı ḳıyāmet Hudā ʿ**Alīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 2). [ʿalīm, ]*

ʿ**alīm:** *"İlmi ezeli ve ebedi olan" anlamında Allah'ın en güzel isimlerindendir.*

Raḳīb ü āmir ü nāhī vü ʿ**ālim**
Muḥāllil māhī vü dāʿī muḥārrim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 21). [ʿālim, ]*

ʿAzīz oldur Raʾūf oldur Rāhim ol
Ḥalīm oldur ʿ**Alīm** oldur Ḥaḳīm ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 26). [ʿalīm, ]*

Çeşm ü dilümde ʿaks-i rūḫuñdur Hudā ʿ**Alīm**
Ey dürr-i şāḫvar hem itdüñ beni yetim
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [ʿalīm, ]*

**ʿalīm:** *Çok bilen, bilici.*

Rütbe-i ḳadrüni ancaḳ yine Āllah ʿ**Ālīm**
Cāmiʿ-i şerʿüñe ey ḳıble-i ḥācāt-ı ümem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 101). [ʿālīm, ]*

**ʿālī-mekān:** *Makamı yüksek olan.*

Felekler āsitān-ı rifʿatinden kesb-i şān eyler
Melekler ḫādimān-ı bezmine ʿ**ālī-mekān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 34). [ʿālī-mekān, ]*

Şād müjde ol diyāre ki teşrīf idüp anı
Bir böyle ḫān-ı ʿādil ü ʿ**ālī-mekān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 12). [ʿālī-mekān, ]*

**ʿālī-mesned:** *Yaradılışı yüce( olan )*

Mülk-i taḥḳīḳüñ muʿallā-pāye ʿ**ālī-mesnedi**
Ṣadr'ı ʿirfānuñ hümā-sāye hümāyūn-manẓarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 145). [ʿālī-mesnedi, -i ]*

**ʿalim-i cān:** *Can âlimi.*

Mefḫār-i ʿālemiyān ʿ**alim-i cān** cān-ı ciḫān
Dāver-i kevn ü mekān dār-ı penāh-ı żuʿafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 97). [ʿalim-i cān, ]*

**ʿālim-i ʿilm:** *İlim bilen âlim olmak.*

ʿĀlim-i ʿilm ü ḥikem kevn ü mekān-ı maġfiret
Ḳulzüm-i zehḫār-ı esrarı u yem-i ʿirfān-niṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 31). [ʿālim-i ʿilm, ]*

**alın-:** *Ele geçirilmek, ulaşılmak.*

Tevfīḳ refīḳ olmayıcaḳ menzil **alınmaz**
Çoḳdur reh-i ṣaḥrā-yı muḥabbetde ḫaṭar-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 3). [alınmaz, -maz ]*

**alın:** *Aldanmak , sevdaya düşmek, tutulmak, kapılmak.*

Sirişk-i ālüñe **alındı** ol gül-i ḫandān
Çıḳardılar ḳızıluñ ey dü çeşm-i ḫūn-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 25, Mısra 1). [alındı, -dı ]*

**alın:** *Alın.*

Oldı **alnum** açıḳ benüm yüzüm aḳ
Hāl-i haşm-ı denī tebāh oldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 311). [alnum, -um ]*

**alınca:** *Almak.*

Sūsen ele **alınca** zümürrüd ḫançer
Laʿlīn siperin sīneye çekdi gül-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 1). [alınca, ]*

**ʿālī-neseb:** *Soylu, soyu yüce.*

Eşref-i ḫalḳ-ı pādişeh-i kevn ü mekān
Tahṭgāh-ı şerefüñ ḫüsrev ü ʿ**ālī-nesebi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 6). [ʿālī-nesebi, ]*

**alınmayan:** *Alınmayan.*

Ol mest-i ġurūra oldı peymāne-i nāz
Bir kerre ele **alınmayan** cām-ı niyāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 2). [alınmayan, ]*

**alınmaz:** *Alınmak, "bir mekana alınmak, kabul edilmek bağlamında.".*

Dem-i ḳıyamete dek tā zamān-ı Ḳābilden
Daḫi **alınmaz** idi ḫūn-ı nā-ḥaḳ-ı Hābīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 60). [alınmaz, -ın, -maz ]*

**alış veriş:** *Alım satım.*

Ṣay naḳd-ı cānı dilbere cānān seviş budur
Bāzār-ı ittihādde **alış veriş** budur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 2). [alış veriş, ]*

ʿ**alī-sīret:** *Hz. Ali ahlaklı.*

Sıddīk-ı ṣıdḳ dāver-i Farūk-menḳābet
ʿOs̱mān-ḥayā vü hilm ʿ**Alī-sīret** ü cenāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 10). [ʿalī-sīret, ]*

ʿ**alī-sīret:** *Hz. Ali ahlaklı.*

Āṣaf-ı dehr ü ʿÖmer-ʿadl ü Ebū Bekr-şiyem
Ḥasenü'l-ḫulḳ u ʿ**Alī-sīret** ü ʿOs̱mān-ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 20). [ʿalī-sīret, ]*

ʿ**alīye:** *Dördüncü halife Hz. Ali.*

Görince kūşe-i çeşmüñde ḥālüñi didiler
ʿ**Alīye** benzer o ʿāynı ile bu Ḳanberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 190). [ʿalīye, -(y)-e ]*

**Allāh:** *Allah.*

Ola düşmelerinüñ cānına **Āllāh** ġārīm
ʿArş-dergāh şehā ḫüsrev-i ḳudsī-sipehā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 85). [āllāh, ]*

Rütbe-i ḳadrüni ancaḳ yine **Āllah** ʿĀlīm
Cāmiʿ-i şerʿüñe ey ḳıble-i ḥācāt-ı ümem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 101). [āllah, ]*

**Allāh:** *Allah, Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık.*

Ruḳabā yāri ider ʿāşıḳına düşmen-i cān
Meded **Allāha** ṣıġınduḳ o münāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 6). [allāha, -a ]*

**Allāh:** *Allah, her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık.*

Saña inṣāf virsün **Allāhum**
Garażuñ cevr ise yiter ṣāhum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 177). [allāhum, -um ]*

**Allāh:***Allah (c.c.).*

Zemīne ẓıllı düşmez nūrdan ḫalḳ eylemiş **Allāh**
Riyāż-ı Yes̱rib ü Baṭḥāda bir serv-i sehī-ḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 45). [allāh, ]*

Derdimüñ çāresini bulmadı ne mīr ü ne şāh
Luṭfuña ḳaldı kerem senden olur yā **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 2). [allāh, ]*

Ey midḥat-i ẕātı Ḳul hüva'llāhu aḥad
Taʿrīf- ṣıfāt-ı pāki **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 2). [allāh, ]*

Luṭf ü keremüñden beni maḥrūm itme
Luṭf ü keremüñ ḥürmetine yā **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 4). [allāh, ]*

Çün kim ola vāhibü'l-ʿatā yā **Allāh**
Eyler beni şādkām inşāʾ Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 1). [allāh, ]*

Feryādın ider resîde-i şemʿ-i ḳabūl
Bir kerre ḫulūṣ ile diyen yā **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 4). [allāh, ]*

Şād it dil-i nā-küşādumı yā **Allāh**
Ḳıl beste der-i kesâdımı yā **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 1). [allāh, ]*

Na-kāmlaruñ viren murādın sensin
Sen vir baña da murādumı yā **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 4). [allāh, ]*

Sevdāñ ile vir murādumı yā **Allāh**
DĪvāne-i ʿaşḳ it adumı yā **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 1). [allāh, ]*

Sevdāñ ile vir murādumı yā **Allāh**
DĪvāne-i ʿaşḳ it adumı yā **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 2). [allāh, ]*

Görmek olur mı almadan **Allāh** cānumı
Cānānumı ḥabībümi ol nev-civānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [allāh, ]*

**Allāh:** *Allah (c.c.).*

Şād it dil-i nā-küşādumı yā **Allāh**
Ḳıl beste der-i kesâdımı yā **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 2). [allāh, ]*

Bir neşve-i müyesser eyle kim bilmeyeyüm
Ne mebdeʾ ü ne meʿâdımı yā **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 4). [allāh, ]*

**Allāh:** *Allah (c.c).*

Ey muʿīn ü ẓāhir olan **Allāh**
ʿĀcize dest-gīr olan **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 1). [allāh, ]*

Ey muʿīn ü ẓāhir olan **Allāh**
ʿĀcize dest-gīr olan **Allāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 2). [allāh, ]*

**Allāhü'ṣ-ṣamed:** *İhlas Sûresi 112/2. "Allah eksiksiz, Samed'dir (Bütün varlıklar O'na muhtaç, fakat O, hiç bir şeye muhtaç değildir).".*

Ḳul huvallāhu eḥad tefsīr-i vaḥdāniyyeti
Āyet-i vaṣf-ı ṣıfāt-ı ẕātı **Allāhu'ṣ-ṣamed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 4). [allāhu'ṣ-ṣamed, ]*

ʿ**allāme:** *Çok âlim, çok bilgili, her şeyi bilen, her ilimde üstat olan kimse.*

ʿ**Allāme** Laʿlī-zāde Muḥammed Efendi kim
Ḥūrşīd mihr-i ḳadrine yākut-ı nāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 25). [ʿallāme, ]*

Müctehid ʿ**allāme** İsmāʿīl Efendi kim odur
Ṣādr-ı Rūma yümn ile ḥālā şeref-baḫş-ı kudüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 1). [ʿallāme, ]*

ʿ**allāme-i cihān:** *Cihanın alimi.*

ʿAllāme-i ciḫān ki debistān-ı faẕlınuñ
Ṣāgirdi Bū ʿAli ile pīr Hocendīdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 3). [ʿallāme-i ciḫān, ]*

ʿ**allāme-i dānā:** *Her şeyi bilen âlim.*

Edīb-i ẕû-fünûn niḥrîr-i kāmil kim odur şimdi
Efāẕıl içre ʿilm ü faẕl ile ʿ**allāme-i dānā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 8). [ʿallāme-i dānā, ]*

ʿ**allāme-i dānişveri:** *Âlimlerin âlimi (en büyük bilgin).*

Saʿy ider ḥāsid kemālātuñda noḳṣān bulmaġa
ʿAlemüñ noḳṣān eġer ʿ**allāme-i dānişveri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 66). [ʿallāme-i dānişveri, ]*

ʿ**allāme-i devrān:** *Çağın âlimleri.*

ʿ**Allāme-i devrān** ki ola Saʿd ile Seyyid
Pūyān u devrān ġāşiye-berduş-ı semendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 3). [ʿallāme-i devrān, ]*

ʿ**allāme-i devrān:** *Devrin alimleri.*

Fāẕıl-ı müşkil-güşā ṣadr-ı fuḥūl-i kāʾināt
Müctehid ʿ**allāme-i devrān** edīb-i bī-bedel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 4). [ʿallāme-i devrān, ]*

ʿ**allāme-i müdaḳḳiḳ:** *Dikkatli, ölçülü ve ince düşünen âlim.*

Ṣanī-i Bū Hanīfe ʿ**allāme-i müdaḳḳiḳ**
Budur fuḥūl-i ʿaṣruñ bi'l-cümle ittifāḳı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 3). [ʿallāme-i müdaḳḳiḳ, ]*

ʿ**allāme-ı niḥrîr:** *Tcrübeli , bilgili âlimler.*

Mekteb-i ʿirfānına şāgird-i ebced-ḫān olan
Feyż-ı istiʿdād ile ʿ**allāme-ı niḥrîr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 46). [ʿallāme-ı niḥrîr, ]*

ʿ**allāme-i revânî:** *Değerli alimler.*

Şerḥ idemez kemālin vaṣf idemez cemālin
Derk idemez celālin ʿ**allāme-i Revânî***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 42). [ʿallāme-i revânî, -ı ]*

ʿ**allāme-i zemāne:** *Zamanın alimleri.*

ʿ**Allāme-i zemāne** ki ṣaff-ı niʿāl olur
Gelse ḥużur-ı dānişine Bū ʿAlī yeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 31). [ʿallāme-i zemāne, ]*

ʿ**allāme-i zemāne-niḥrīr-i kāmil-i dehr:** *Zamanın kamilleri alimleri bilginleri.*

ʿ**Allāme-i zemāne-niḥrīr-i kāmil-i dehr**
Kim Saʿd ü Seyyid anuñ şāgird-i müstemendi *(Yahya Nazîm Dîvânı,*

*Tarih 41, Mısra 3). [ʿallāme-i zemāne-niḥrīr-i kāmil-i dehr, ]*

**alma:** *Alma.*

Āh **alma** ki yiter rūy-ı terkeş gibidür
Teʾs̱īrde bed-duʿādan evvel yitişür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 3). [alma, ]*

**almaḳ:** *Almak , elde tutmak.*

Kemer gibi nice mümkindür **almak** āġūşa
Ḳılı bir rükn o ḫançer o mū-miyān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 111). [almak, ]*

**almaz:** *Almak (göze almak bağlamında).*

Ḥacib-i hāk-deri ʿaynına **almaz** feleġi
Bende-i kemteri gerdūne ider istiġna
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 39). [almaz, ]*

**almıya:** *Almaya.*

Defter-i kevn ü mekān **almıya** evvel satırın
Olsa tafṣīl-i s̱enā-yı ṣıfātı icmālā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 145). [almıya, ]*

**al-reng:** *La'l renkli, kırmızı.*

Bāde nūş itmiş o rūy-ı ṣāde olmış **al-reng**
Bādeden ol rūḫ o rūḫdan bāde olmış **al-reng***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 1). [al-reng, ]*

Bāde nūş itmiş o rūy-ı ṣāde olmış **al-reng**
Bādeden ol rūḫ o rūḫdan bāde olmış **al-reng***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 2). [al-reng, ]*

Hande-i nāz eylesün ol gül-ʿiẕār u ġonce-leb
Lāleler açılmaġa amade olmış **al-reng***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 4). [al-reng, ]*

Fikr-i laʿli zāhide ol deñli ḳan aġlatdı kim
Gūşe-i mihrābda seccāde olmış **al-reng***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 6). [al-reng, ]*

Sürḫ-gündur her ʿaraḳ ṭabʿ-ı rūḫından gūyiyā
Berg-i gülde şebnem-i üftāde olmış **al-reng***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 8). [al-reng, ]*

Īddiʿā-yı ḥüsn iderken seyr idüp yāri Naẓīm
Şermden her dilber-i āzāde olmış **al-reng***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 10). [al-reng, ]*

**alt:** *Alt.*

Süvār olduḳça ṭabʿum eblaḳ-ı endīşeye gāhī
Miyân-ı arṣa-i maʿnada raḳṣā başlar **altında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 8). [altında, -ın, -da ]*

**alt:** *(Örtücü, kaplayıcı nitelikteki şeylerle kullanıldığı zaman) İç, iç taraf.*

Şikār-ı murġ-ı cāna zīr-i bālinden nigāh eyler
İki şehbāzdur gūyā o gözler ḳaşlar **altında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 4). [altında, ]*

Nice mümkin taḥammül imtinān-ı luṭf-ı dūnāna
O yāriñ kūh-ı āhen māḥv olur ḳardaşlar

**altında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 6). [altında, ]*

Naẕīmā seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet iden aʿlādur
İşigi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar
**altında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 10). [altında, ]*

On ḳızuñ işleri bir her birisi āmāde
Ṣaçaḳ **altında** beşi līk beşi ṣaḥrada
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 6). [altında, ]*

**alt:** *Alt, alt kısım, aşağı.*

İşigi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar
**altında**
İlāhī isterüm ḳalsun o başlar ṭaşlar
**altında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 1). [altında, -ı, -n, -da ]*

**altında:** *Ağırlığının altında.*

İşigi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar
**altında**
İlāhī isterüm ḳalsun o başlar ṭaşlar
**altında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 2). [altında, ]*

**altun:** *"Altın"; değerli bir maden*

Bāzār-ı ciḫānda işin **altun** ider ol kim
Bir sīm-beden sīm-ten ü sīm-beri var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 5). [altun, ]*

Ḳuruldı bezm-i gülşen cemʿ olup ezḫār-ı günāgun
Ḥarifâne çıḳardı kīsesinden ġonce bir **altun***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 2). [altun, ]*

Kīmyāger-i ḳanāʿatdür işin **altun** iden
Gerd-i meydān-ı ġınā birdür aña iksīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 5). [altun, ]*

**altun ider:** *Altına çevirmek, altın haline getirmek.*

Yüz sürenler pāyına ḥaḳḳā işin **altun ider**
Bûs idenler ḫāḳ-i rāhın mālik-i iksīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 33). [altun ider, -er ]*

**altun ḳalem:** *Altından yapılmış kalem.*

Şihāb **altun ḳalem** laʿli ṣafaḳdur māh zīr-meşḳ
Berāt-ı cāhına ḫurşīd-i ʿālem-tāb tuġrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 13). [altun ḳalem, ]*

**ālü:** *Âciz, aşağı, geri, değersiz, ahmak, aptal, sersem.*

Dimiş aña tecāhülāne o dem
Baña ne virdi **ālümüz** bilsem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 182). [ālümüz, ]*

**ālūde:** *Karışık, karışmış.*

Olmış şerāb-ı nāz ile **ālūde** çeşm-i yār
Bir bāde-nūş kim ola ḳanzil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 9). [ālūde, ]*

**ālūde:** *Günahkar, suçlu, iffetsiz.*

Yāre bīgāne göñül nāmı velī maḥrem-i rāz
Gürg-i Yūsuf ne-derîde dehen **ālūde** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 10). [ālūde, ]*

**ālūde-i çirkāb-ı töhmet:** *Iftiranın pis suyu karışmış ( bulaşmış ).*

Ġayr bezminden kesil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Olmasun **ālūde-i çirkāb-ı töhmet** dāmenüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 214). [ālūde-i çirkāb-ı töhmet, ]*

**ālūde-i ġubār:** *Toprağa karışmak.*

Cismi **ālūde-i ġubār** oldı
Pisteri yā Rab ola istebraḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 3). [ālūde-i ġubār, ]*

**alur:** *(kadehi) tutmak.*

Reftāre gelse cilve-i nāz ile ʿāşıkuñ
Evvel ḳademde ʿaḳlın o ḳadd-ı ḳıyam **alur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 8). [alur, ]*

**alur:** *Almak.*

Naḳd-i niyāz ile dil-i ḫūbānı cemʿ iden
Ferş-i ḥarem-serā-yı viṣāle rūḫām **alur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 6). [alur, ]*

Zülfiyle seyr-i ḥüsnini setr eylemez baña
Cānan Naẓīm şām u seḥerde duʿam **alur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 16). [alur, ]*

ʿArż eylesem bu gevher-i nasüftemi nola
Tac-ı ser-i kirām o ḫān-ı benām **alur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 18). [alur, ]*

Ḥaḳ-i der-i saʿādetine rūymāl iden
Çeşm-i ümide kuḥl-i cilā-yı merām **alur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 22). [alur, ]*

Olsun kemāl ü ʿömri fūzun ta ki ehl-i dil
Ders-i duʿā-yı devletini ṣubḥ u şām **alur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 26). [alur, ]*

Her ṣubḥı ṣubḥ-ı ʿıyd ola her şāmı şam-ı ḳadr
Tekbīr-i rūz-ı ʿıydi ki ehl-i ṣıyām **alur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 28). [alur, ]*

**alur:** *Almak.*

Ḥācī Selīm Girāy ki evṣāfın eyleyen
Nāḳıṣ da olsa cāʾizesin biʾt-temām **alur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 20). [alur, ]*

**alur:** *(Güzelliğini) almak.*

Çeşmüm dil-i şeydādan **alur** ḫūn-ı sirişki
Ṣarf itse demādem nola īrād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 7). [alur, ]*

**alur ʿaḳluñ:** *Aklını almak, delirtmek.*

Saḳī-i meclis virince bir ayaġı destüñe
Varuñı bulsa **alur ʿaḳluñ** gibi ayaḳ deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 74). [alur ʿaḳluñ, -uñ ]*

**ʿām:** *"Hâs"ın zıddı, bayağı, sıradan; halk, umum.*

Hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı cān-ı ḫāṣ u **ʿām**
Dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı murġ u mūr u mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 17). [ʿām, ]*

Ey nāşiye-sāy-ı dergehi ḫāṣ ile **ʿām**
Levlāk- libāçe lī maʿaʾllāh-maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 1). [ʿām, ]*

**aʿmā:** *Kör, gözleri görmeyen.*

Hüveydādur müdām ehl-i şūḫūda cümle **aʿmāya**
Ki envār-ı cemāl-i Ḥaḳḳā müşṭaġrak o meşheddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 41). [aʿmāya, -y, -a ]*

**aʿmā:** *Manevi körlük, cahillik, bilgisizlik.*

Dūr-bīn-i ḳalemüm ṣāf-nümādur o ḳadar
Ki görür cāy-ı muādın naẓār itse **aʿmā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 26). [aʿmā, ]*

**āmāc:** *Hedef.*

Tīr-i tīz-i rezminüñ **āmācıdur** rūz-ı māṣāf
Ser-be-ser olsa eʿādī Rüstem ü İsfendiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 41). [āmācıdur, -ı, -dur ]*

**amaca ulaşma:** *Amaca ulaşma.*

Rāyet-i manṣūrınuñ innā fetaḥnā şuḳḳāsı
Tiġınuñ zāġı **ẓafer** naṣrun mina'llāh cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 178). [ẓafer, ]*

Ḳande ʿazimet itse **ẓafer** hem-rikāb olur
ʿAvdetde Ḥıżr-ı nuṣret ile hem-ʿinān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 41). [ẓafer, ]*

Pehlevān olmış miyānında kemer
Pīr iken Rüstemlere bulur **ẓafer***(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 8). [ẓafer, ]*

**āmāc-gehi:** *Hedef yeri.*

Ḳābe-ḳavseyn kemān ḳaşlarınuñ ḫamzedesi
Tīr-i müjgānınuñ **āmāc-gehi** ev ednā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 292). [āmāc-gehi, ]*

**āmāc-ı icābet:** *Bir davete uyma, çağrıyı yerine getirmenin amacı.*

Āzmāyiş eylese tīr-i niyāzı rūzedār
Aña **āmāc-ı icābet** ṭabla-i meydān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 10). [āmāc-ı icābet, ]*

**āmāc-ı icābetde:** *Kabul edilmek amacı.*

İtse **āmāc-ı icābetde** nola yir ey Naẓīm
Eyledüm tīr-i duʿā-yı devletin ben de revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 15). [āmāc-ı icābetde, -de ]*

**āmāc-ı maḳṣaddur:** *Amacının hedefi.*

Kemāndār-ı maḳām-ı Ḳābe-ḳavseyn Aḥmed-i Muḫtar
Ki tīr-i ḳaṣdınuñ ser-menzili **āmāc-ı maḳṣaddur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 8). [āmāc-ı maḳṣaddur, -dur ]*

**āmāc-ı murāda:** *Muradımın hedefi.*

İrdi **āmāc-ı murāda** tīr-i maḳṣūdı gelüp
Ḳābe ḳavseyne o şāḫ-ı li-maʿallāh bārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 41). [āmāc-ı murāda, -a ]*

**āmāde:** *Hazır, hazırlanmış, müheyya.*

Gāh mest ü gāh hüşyārum Naẕīm-āsā velī
Luṭfuña her ḥālle **āmādeyüm** yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 10). [āmādeyüm, -y, -üm ]*

Hande-i nāz eylesün ol gül-ʿiẕār u ġonce-leb
Lāleler açılmaġa **amade** olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 4). [amade, ]*

Ḥarem-i ʿizzetinde taʿẓīm
Dāʾim **āmādedür** cibāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 22). [āmādedür, -dür ]*

Virdi şeref bir ẕū-fünūn ṣadr-ı Stanbūla yine
Ḥālā efāżıl şevḳ ile tebrīkine **āmādedür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 2). [āmādedür, -dür ]*

İtdiler töhmet-i ilḥād aña
Bir nice müfsid olup **āmāde***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 4). [āmāde, ]*

Ārzū-yı vaṭan-ı aşlī ile itdi rücuʿ
İrciʿī emrine cānıyla olup **āmāde***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 6). [āmāde, ]*

**āmāde:** *Hazır, hazırlanmış.*

Gül ḫandeye tebessüme **āmāde** ġonçeler
Bülbül şeṭāret eyle ki destūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 9). [āmāde, ]*

On ḳızuñ işleri bir her birisi **āmāde**
Ṣaçaḳ altında beşi līk beşi ṣaḥrada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 5). [āmāde, ]*

Bezm-i cūdında müdām **āmāde** esbāb-ı murād
Meclis-i luṭfında memlū dembedem cām-ı emel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 19). [āmāde, ]*

Nola olsa başı üzre Ṭūbā
Hidmet-i dergehine **āmāde***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [āmāde, ]*

**amal:** *Amel, faaliyet; çare.*

ʿAhdinde ḫalḳ ḫoş-ḥāl daʾim müyesser **āmāl**
Rehvār-ı ʿizz ü iḳbāl her demde zīr-i rānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 35). [āmāl, ]*

**amân:** *"Aman, medet" anlamlarında kullanılan yardım isteme sözü.*

Bir kerre **āmān** virmedüñ ey bād-ı muḥālif
Besdür bu ḳadar keşmekeş-i nāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 7). [āmān, ]*

Şıḥne-i nefse esīr olmış **āmān** ṣād el-amān
Dest-gīr ol ʿacze düşmişdür meded ṣad el-meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 49). [āmān, ]*

**amān-ı cihān:** *Dünyanın amanı.*

Ey Ciḫān-ı āmān **amān-ı ciḫān**
ʿĀlem-i cān cān-ı ʿālemiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 1). [amān-ı ciḫān, ]*

**āmed:** *Geliş.*

Hursend-i ḫayāl-i yār olan ḥayrānuñ
Pāy-ı naẕarında **āmed** ü reft olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 4). [āmed, ]*

**ʿamel:** *Amel, davranış.*

ʿĀyn-ı ḥikmet menbaʿ-ı taḳva vücūd-ı kāmili
Münderic ẕātında hem ʿirfān u hem ʿilm ü ʿ**āmel***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 10). [ʿāmel, ]*

**ʿamel-i nīk:** *Güzel iş, hareket.*

Luṭfı meşşāṭasınuñ muḥtācı
ʿAmel-i nīk ü bed-i ḫūyla zişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [ʿamel-i nīk, ]*

**āmenna:** *İman ettik, inandık.*

Ne dir ise o ḫvāce-i dānā
İşiden dir Nāẓım **āmenna***(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 12). [āmenna, ]*

**āmenna:** *Arapça inandık anlamına gelen bu sözcük, bu söylediğiniz doğrudur, öyledir, diyecek yok, tamam gibi kabul ve onama anlatır.*

Saña īmān ile iḳrār ideli arż u semā
Yirde gökde didiler ins ü melek **āmennā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 290). [āmennā, ]*

**āmīhte:** *Karışmış, karışık olan.*

**Āmīḫte** ḳıl ṣūret ü maʿnāyı Naẓīmā
Ehl-i hüner itdükce naẓār naḳş-ı nigīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 17). [āmīḫte, ]*

**ʿamīḳ:** *Derin.*

Eger dip gösterür elbette sermestān-ı deryā-nūş
Gerekse lücce-i girdāb rıṭl-ı mey ʿ**āmīḳ** olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 10). [ʿāmīḳ, ]*

**āmīn:** *"Öyle olsun, Allah kabul etsin!" anlamlarına gelerek duaların arasında veya sonunda söylenen bir temenni sözü.*

Āmīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 44, Mısra 3). [āmīn, ]*

**āmīn:** *Emin, güvenilir.*

Bir bāde nūş it kim **amin** dil-teşnedür Cem cāmına
Bir ḳayda düş kim cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 1). [amin, ]*

**āminīne:** *Eminler olarak.*

Kıl bir duʿāya durma ser-aġaz kim anuñ
**Āmīnine** ferişte-i nüh āsmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 106). [āmīnine, ]*

**āmir:** *Buyuran, emir veren.*

Raḳīb ü **āmir** ü nāhī vü ʿālim
Muḥāllil māhī vü dāʿī muḥārrim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 21). [āmir, ]*

**āmīzeş:** *Bir arada olma, kaynaşma.*

Ṣunʿını iẓḫār idüp eżdāde virdi imtizāc
İtdiler **āmīzeş** ab ü āteş ü bād ü türāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 4). [āmīzeş, ]*

**ämīziş:** *Alışmak, ülfet etmek; birlikte düşüp kalkmak.*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle
**āmīziş**
Görenler didiler kim bu mey-i nāba ṣu
ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 9). [āmīziş, ]*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle
**āmīziş**
Görenler didiler kim bu mey-i nāba ṣu
ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 9). [āmīziş, ]*

**āmīziş eylemiş:** *Kaynaşmak.*

Levḥ-i beyāżda görüp āsār-ı ḫāmesin
Āmīziş eylemiş ṣanurum şīr ü şekkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 46). [āmīziş eylemiş, -miş ]*

**ammā:** *"Ama" bağlacı.*

Sāyesin evvel dirīġ eylerdi ol nev-naḫl-i nāz
Şimdi **ammā** ḳande olsam sāye-veş yanımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 10). [ammā, ]*

Noḳṭadur **ammā** ḳabūl itmez tecezzī ey ḥaḳim
Noḳṭa-i mevhūmeden yārüñ deḫānı ḫurdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 5). [ammā, ]*

Ḳatı çoḳ baġrı delik ʿāşıḳı var gerçi Naẓīm
Līk sensin gelen **ammā** yine ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 14). [ammā, ]*

İki birāderüñ **amma** budur cevāb-ı ṣāḥiḥ
Harām-zādeye nisbet ḥelāl-zāde ḳabīḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 3). [amma, ]*

Naẓārda gerçi efʿīdür liḳāsı
Olur bir ejderüñ **amma** ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 4). [amma, ]*

Naḳd-i dil ü cāna derd-i ʿaşḳ erzāndür
**Amma** ki Naẓīm bir ḫārīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 4). [amma, ]*

**ammā:** *"Ama" bağlacı.*

Başmaz egerçi dāʾireme ṣūretā ḳadem
**Ammā** gelür o reşk-i perī her zamān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 6). [ammā, ]*

Bilürüm gerçi degüldür saña cānum lāyıḳ
Sensin **amma** ki benüm cānuma lāyıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 10). [amma, ]*

Ṣaḥbā-yı leb-i dilberi añma baña dirseñ
**Ammā** ki Naẓīmā elüñe girse ṣorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 10). [ammā, ]*

Devr-i dergāhı gerçi derd ü miḥnetdür şedīd
Heybet-i ḳurb-ı viṣāl **ammā** ki buʿdından eşed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 24). [ammā, ]*

Ümmī-i nā-ḫvānde **ammā** hvāce-i müşkil-küşā
Müddeʿī baḫş ile mülzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 39). [ammā, ]*

Oldılar **ammā** Süleymānlar aña zīr-i nigīn
Her kemīne bende-i fermānınuñ vaḳt-i ʿaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 85). [ammā, ]*

Bī-kes olsañ redd idüp ḥālüñden itmezler su'āl
Mālik olsa dirler **ammā** ḳande varsañ

gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 26). [ammā, ]*

Haberdār olmaduñ rāz-ı dilimden ey perī gitdi
Lisān-ı ġaybdan söylenseñ **ammā** ol deḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 16). [ammā, ]*

Gerçi arż-ı kemāl ider evvel
Yine **ammā** ṣoñundadur seyrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 210). [ammā, ]*

Haṭṭ-ı sebzüñ yitişüp Ḫıżr-ı dil-i şeydādur
Leb-i cān-baḫş ile **ammā** ki Mesīḫāşın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 6). [ammā, ]*

İkidür gerçi ayaġı **amma**
Bir ayaġında aġzı var ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 3). [amma, ]*

Nedür vefḳ olur o kim şekl-i müseddes
Yidi ḫāne ṣayār **ammā** ki herkes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 2). [ammā, ]*

Ṣaçını añasınuñ yolar üşüp on duḫter
Ne ḳadar yolsalar **ammā** yine ol demde biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 10). [ammā, ]*

Hindidür kendi ʿavreti **amma**
Hem ʿArap hem ʿAcem dimiş ḥukemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 5). [amma, ]*

Her kişide bulunması ḥālā
Farż-ı ʿāyn oldı Naẓīm **amma***(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 14). [amma, ]*

Dili yoḳ aġzı var **amma** ki her gāh
Hemān söyler yürür şām u seḥergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [amma, ]*

Naẓārda gerçi efʿīdür liḳāsı
Olur bir ejderüñ **amma** ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 4). [amma, ]*

**Ammā** ki ḫadeng-i nālesi maẓlumuñ
Eyler hedef-i ḳabūli bir ṣıyt-ı derā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 3). [ammā, ]*

Elbette olur sefine deryāda Naẓīm
**Ammā** bu sefîne içre bir deryādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 4). [ammā, ]*

İḳrār-ı viṣāl idersüñ **ammā** ne zamān
Cāna o kerem ne vaḳt olur ya ne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 1). [ammā, ]*

Gerçi efāżılda sezā tārīḫe çoḳdur ey Naẓīm
**Ammā** Sitanbūla eḥaḳk Hāmid Efendi-zādedür (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 20). [ammā, ]*

Gerçi yirden çıḳar çiçek **ammā**
Hāke defn oldı ol çiçek ancaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 7). [ammā, ]*

ʿ**amruk:** *Le'amruk: Senin ömrüne yemin olsun. "Senin hayatına and olsun ki, onlar sarhoşlukları içinde bocalayıp duruyorlardı." (Kur'an-ı Kerim, Hicr Suresi 15/72.*

Mesned-ārā-yıle ʿ**amruk** tāc-dār-ı istifa
Lī-maʿallāh taḫṭınuñ şulṭān-ı levlāk-efseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 103). [ʿamruk, ]*

ʿ**amruk-mesned:** *"Hayatına and olsun ki, onlar sersemlemiş hâlleriyle saçmalayıp duruyorlardır" ayetinden iktibastır (Hicr Sûresi 15/72). makamı.*

Kürsī vü ʿarşı ḳudūmiyle müşerref eyledi
Ol Hudāvend-i le ʿ**amruk-mesned** ü levlak-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 38). [ʿamruk-mesned, ]*

**añ-:** *1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım **añmaġa** ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 6). [añmaġa, -mag, -a ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım **añmaġa** ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 12). [añmaġa, -mag, -a ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım **añmaġa** ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 18). [añmaġa, -mag, -a ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım **añmaġa** ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 24). [añmaġa, -mag, -a ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım **añmaġa** ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 30). [añmaġa, -mag, -a ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım **añmaġa** ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 42). [añmaġa, -mag, -a ]*

**añ-:** *Adını anmak, söz etmek, bahsetmek.*

Ṣaḥbā-yı leb-i dilberi **añma** baña dirseñ
Ammā ki Naẓīmā elüñe girse ṣorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 9). [añma, -ma ]*

**añ-:** *Adını anmak, söz etmek, bahsetmek.*

Bī-saġar u ṣaḥbā beni mest itdi nigāhuñ
**Añsam** leb-i mey-günuñı māhmūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 12). [añsam, -sa, -m ]*

Maḥbūblaruñ tevʾem imiş hicr ü viṣāli
**Añsam** nola geh derdini dārūsını gāhī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 12). [añsam, -sa, -m ]*

**añ:** *O, üçüncü tekil şahıs zamiri.*

Elbette sebük-ser **andadur** bed mesti
Biñ rıṭl-ı girān çekse mülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 3). [andadur, -da, -dur ]*

**añ-:** *Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım **añmaġa** ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 36). [añmaġa, -maġa ]*

**añ-:** *Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.*

Hayret belī pāmāl ider **añduḳca** o ṣūḫuñ
Reftārını geh ḳāmet-i dil-cūsını gāhī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 5). [añduḳca, -duḳ, -ça ]*

**añ-:** *Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.*

Bağlansa zülfine o büt-i deyr-i ʿişretüñ
Zünnār nāmın **anmaz** idi yir hemen hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 6). [anmaz, -maz ]*

Añsam melāl-i ḥāl-i dil-i nātüvānı ben
Alsam selāmını o perīnüñ nihānī ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [añsam, -sam ]*

**añ:** *An, lahza.*

Ḳabā-yı nāz münāsib o dilsitān üzre
Ki naz ḥüsn-i digerdür o ḥüsn ü **ān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 108). [ān, ]*

**añ:** *"O" işaret zamiri.*

Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u şitā
Olalar germā vü sermā īn berān ü **ān** berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 132). [ān, ]*

**añ-:** *. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek.*

Sebze-i ḫaṭṭuñ **añup** Hıżr ile dem-sāz oldum
Bāġ-ı rūyuñda yitişmiş çemenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 9). [añup, -up ]*

**aña:** *Ana, anne. valide.*

Bir **anadan** iki ḳardaş doġdı dünyāda
Ḥelāl-zāde birisi biri ḥarām-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 1). [anadan, -dan ]*

**aña:** *Ana anne,valide.*

Ṣaçını **añasınuñ** yolar üşüp on duḫter
Ne ḳadar yolsalar ammā yine ol demde biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 9). [añasınuñ, -sı, -nuñ ]*

**aña:** *Anne, valide, ana.*

On kızı var bir **añanuñ** nedür ol ṭurfe lüġaz
Onu da olmadadur māderine cāndan eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 1). [añanuñ, -nun ]*

**aña:** *" A-na: o-na". Üçüncü teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali*

Ḥaḳḳā ki **aña** ẓıll-ı hümā bār-ı girāndur
Bir bī-dile kim zülfüñ ola sāya-berendāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 5). [aña, ]*

Cism-i dilber o ḳadar tāze vü terdür ki Naẓīm
**Aña** terlükde ḳıyās olmaya pālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 16). [aña, ]*

Vaṣf-ı ṣıfātuñ vaẓīfe olmışdur **aña**
Demdür ki ala vaẓīfesin ʿabd -i ḳadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 3). [aña, ]*

**aña:** *" A-na: o-na". Üçüncü teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali.*

**Aña** imdād-res olmazsañ eġer vā-ḥayfā
Keremüñden dü-ciḫānda ne ḳadar müẕnib ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 313). [aña, ]*

Ol Buraḳ-ı lā-mekān-peymā ki hengām-ı şitāb
Hem-ʿinān olmaz **aña** esb-i naẓār bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 8). [aña, ]*

Bir kilīmi bir Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp
**Aña** kibr ü kīn ile Firʿavn ya Hāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 68). [aña, ]*

Vaktidür başla duʿāya itme ṭaṭvīl-i kelām
Her sözüñ bir ʿömr-i Nūḥ olsa **aña** pāyān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 92). [aña, ]*

Bir żaʿīfe eylese himmet ḥuṣūl-i kām içün
Ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād **aña** ḫalḳa-i teshīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 36). [aña, ]*

Nāmını gūş eyleyen ʿizzetle ber-pā olmasa
Aña çūb-ı ẓillet ü idbār ile taʿzīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 38). [aña, ]*

Talʿat-ı baḫtı kim bir āyīnedür
Āftāb olmış **aña** āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 52). [aña, ]*

Tıġ-ı tīz-i zebān-ı ḫāṣid olur
**Aña** nisbetle araya süḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 204). [aña, ]*

Olur elbette nuṭḳa geldükce
Noḳṭa-i ḫāmem **aña** mühr-i deḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 208). [aña, ]*

Evṣāf-ı sūrın yazmaġa alup ele levḥ u ḳalem
Ṣāyeste olsa cān ile **aña** ʿUṭārid bir debīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 16). [aña, ]*

Żiyāfet-ḫāne-i dāru'n-naʿīme rū-be-rāh oldı
Ola **aña** nesīm-i maġfiretle bāb-ı cennet bāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 12). [aña, ]*

**ʿanber:** *Güzel koku.*

Gül o rū ġonce olup lāle o ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Ṣaçlı sünbüldür o **ʿānber** bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 6). [ʿānber, ]*

Ol ṭurre nāfe-i Çīn ol ḫaṭṭ u ḫāl-i ʿānber
Her deste deste kakül bir dest-mâl
**ʿanber***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 2). [ʿanber, ]*

Laʿlindeki o renge yāḳūt-ı nāb uymaz
Rūyındaki o zülfe olmaz miṣāl
**ʿanber***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 8). [ʿanber, ]*

Hayrān-ı çeşm-i mesti bir ḫāksār āhū
Müşgīn ḫaṭ-ı ġamından bir pāymāl
**ʿanber***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 10). [ʿanber, ]*

Oldı Naẓīm vaṣf-ı ḥāl ü ḫatıyla yārüñ
Naẓmum ʿabīr-i ḫoş-bū bu ḫoş maḳāl
**ʿanber***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 12). [ʿanber, ]*

Laʿlinde ḫāl o micmere-gerdān-ı ʿişvenüñ
Döndi o aḫkere ola üstinde
**ʿānberi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 10). [ʿānberi, -i ]*

O püşte püşte olan ḫāḳ-i reh-güẕārında
Ḳudūmı feyżi ile tūde tude
**ʿānberdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 30). [ʿānberdür, -dür ]*

**anberīn:** *Hint Denizi'nde yaşayan bir çeşit ada balığından elde edilen yumuşak, yapışkan, kara renkte güzel kokulu bir madde, amber.*

Hāḳ-ı pāyı o ḳurretü'l-ʿāynıñ
**Anberīn** sürme-i siyāh-ı rüsül *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 14). [anberīn, -in ]*

**ʿanberīn:** *(Sevgilinin) misk kokulu, amber kokulu (saçı).*

ʿ**Ānberīn** būy-ı ḥüsn-i aḫlāḳı
Laḫlaḫ a-sāy-ı nāfe-i şemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 79). [ʿānberīn, ]*

ʿ**Anberīn** zülf-i dü-tā yārüñ rūḫında gūyiyā
Ṣaçlı sünbüller açıldı ḫam-be-ḫam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 11). [ʿanberīn, ]*

**ʿānberīn-i keyvān-ı rūḫsārı:** *Yüzünün Zuhalgezegeninin güzel kokusu*

ʿ**Ānberīn-i keyvān-ı rūḫsārı**
Kisve-i Kaʿbe-i mükerremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 27). [ʿānberīn-i keyvān-ı rūḫsārı, -ı ]*

**ʿānberīn-sem:** *Güzel kokulu zehir*

Ceyb-i meşāme nefḫa-niṣār olmış eyleyen
Bād-ı nesīm revzenini ʿ**ānberīn-şemīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 16). [ʿānberīn-şemīm, -īm ]*

**ʿānberīn-sem:** *Anber kokulu zehir.*

Sünbülīn-dem ʿ**ānberīn-sem** edhem-i müşkīn-bāl
Ādemī-peyker melek-şehper felek-pervāz-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 5). [ʿānberīn-sem, ]*

**ʿanber-şemīm:** *Amber kokulu.*

Gülzār-ı ḫulḳından olup ol pādişāḫuñ feyż-yāb
Bād-ı nesīmi olmada müşgīn-dem ü ʿ**anber-şemīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 8). [ʿanber-şemīm, ]*

**ancaḳ:** *Lâkin*

O ḳaşlar iki yüzlü iki dilli ẕū'l-fiḳār **ancaḳ**
Ya şemşīr- i zebānumla yaḫud ḫāmemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 9). [ancaḳ, ]*

**ancaḳ:** *"Sadece, bir tek" anlamında bağlaç.*

Ṭarḥ itdi üstüḫânum metn-i cünūna mıṣṭar
Ẓann itme anı **ancaḳ** Ḳays-ı nizār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 6). [ancaḳ, ]*

**ancaḳ:** *"Fakat" anlamında bağlama edatı.*

Gerçi yirden çıḳar çiçek ammā
Hāke defn oldı ol çiçek **ancaḳ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 8). [ancaḳ, ]*

**ancaḳ:** *"Lakin, ama, fakat, yalnız.*

Ehl-i beyāna gevher-i gūş-ı ḳabūldür
Naẓmuñ Naẓīm **ancaḳ** olur yādigār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 16). [ancaḳ, ]*

Ah itmeġe ḳorḳarum ki aġyār işidür
Ancaḳ yine nālemi o dildār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 2). [ancaḳ, ]*

**ancaḳ:** *"Sadece" anlamında bağlaç.*

Eyleyen ʿāyn-ı ḥaḳiḳatle temāşā-yı cemāl
Ḳaldı **ancaḳ** şimdi vāre vāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 8). [ancaḳ, ]*

Yine bir fitneyi tahrike ʿalāmet **ancaḳ**
ʿĀlem-i ḳaddini ẓann itme tehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 5). [ancaḳ, ]*

Rütbe-i ḳadrüni **ancaḳ** yine Āllah ʿĀlīm
Cāmiʿ-i şerʿüñe ey ḳıble-i ḥācāt-ı ümem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 101). [ancaḳ, ]*

**ʿandelīb:** *Bülbül.*

Karīn eyle gül-i gūş-ı ḳabūle nāle-i şevḳum
Riyāż-ı midḥatüñde ʿ**āndelībüm** yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 14). [ʿāndelībüm, -ü, -m ]*

**ʿandelīb:** *bülbül.*

Pür itdi nāle-i dil kūy-ı dilberi bilmem
O gülşene nice bir ʿ**āndelīb** el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 10). [ʿāndelīb, ]*

**ʿāndelīb-i çemen-i ḥüsn:** *Güzellik bahçesinin bülbülü.*

ʿ**Āndelīb-i çemen-i ḥüsn** ü cemālüm ki baña
Rūḫ-ı ḫoy-gerde-i dilber gül-i şebnem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 7). [ʿāndelīb-i çemen-i, -i ]*

**ʿāndelīb-i çemen-i yesrib:** *Yesrib bahçesinin bülbülü.*

Gülbün-efrūz-ı Ḳureyş ü gül-i baġ-ı ʿadnān
ʿ**Āndelīb-i çemen-i Yeṣrib** ü serv-i Baṭhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 122). [ʿāndelīb-i çemen-i yeṣrib, ]*

**ʿandelīb-i ḫoş-neva oldı:** *Güzel sesli bülbül oldu.*

ʿ**Andelīb-i ḫoş-neva** oldı yine ṭabʿ-ı Naẓīm
Dinlesü ñ ol gül-ʿiẕār u ġonce-fem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 13). [ʿandelīb-i ḫoş-neva oldı, -dı ]*

**añdur:** *Andırmak, benzemek; hatırlatmak.*

Bāġ-ı dehre çeşm-i ʿibretle nigāh itsem nola
**Añdurur** zülf-i bütānı her biten süñbül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 8). [añdurur, -ur ]*

**ane:** *Ana, anne.*

Doġdı bānū-yı ḫayālümden bu ṭıñ-ı nāzenīn
Böyle ṭıñ-ı nev-resi beş beş doġursun **ānesi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 38). [ānesi, -s, -i ]*

**ānesi:** *Anne.*

Doġdı bānū-yı ḫayālümden bu ṭıñ-ı nāzenīn
Böyle ṭıñ-ı nev-resi beş beş doġursun **ānesi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 38). [ānesi, ]*

**ʿanhumā:** *Allah ondan razı olsun.*

Ẕāt-ı Ḥaṣan Ḥüseyn ile oldı iki hümā
Biz sāyesindeyüz raḍıya'llāhu ʿ**ānhümā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 1, Mısra 2). [ʿānhümā, ]*

**anı:** *Onu.*

Naẓīmā bu lüġaz bir ter güzeldür
**Anı** ḳoynuñda ṣaḳlarsan maḥaldür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 14). [anı, ]*

**anı:** *.O-nu*

Gözden o perī nigīn laʿlin ṣaḳınūr
Eller **anı** ʿāḳıbet görürseñ ṭaḳınur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 2). [anı,o-n-u ]*

**anı:** *" O " İşaret zamiri (yer-zemin).*

Ṭarḥ itdi üstüẖânum metn-i cününa mıṣṭar
Ẓann itme **anı** ancaḳ Ḳays-ı nizār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 6). [anı, ]*

**anı:** *" O " İşaret zamiri.*

Bülbül-i midḥatüñi eyleme bī-berḳ ü nevā
**Anı** da ḳāfile-i luṭfuña ilḥaḳ eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 324). [anı, ]*

**anıl-:** *Adı geçmek, zikredilmek, bahsedilmek, anımsanmak.*

Merḥabā zinde-dil-i istiġnā
Ki **añılsa** diyeler ṭāle beḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 58). [añılsa, -sa ]*

**anıl-:** *Anılmak, bahsi geçmek.*

Nola mektubına ḳat ḳat muḥabbet eylesem yārüñ
Derūn-ı nāmede nāmum **añılmış** hem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 10). [añılmış, -mış ]*

ʿ**anḳā:** *Anka kuşu.*

Cebel-i Ḳāf idi hemān kef-i ḥas
Baña ʿ**Anḳā** gelürdi per-i meges
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 54). [ʿanḳā, ]*

ʿ**anḳā:** *Anka kuşu || Üstünlük, güç.*

Ḳāf-ı istiġnādadur sīmurġ-ı ṭabʿ-ı ehl-i dil
Dīde-i ʿibretle baḳ seyr eyle ʿ**anḳā** bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 8). [ʿanḳā, ]*

Kilk-i çālāk-terüm evc-i süẖande şehbāz
Fikr-i sī-murġ-perüm ḳāf-ı ḥikemde ʿ**anḳā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 36). [ʿanḳā, ]*

ʿ**anḳā:** *Anka kuşu. "Adı var kendi yok" bir kuş olan Anka, renkli tüylerle süslü, kendisinde her hayvandan veya otuz kuştan bir renk ve alamet olan, Kafdağı'nda veya Kafdağı'nın ardında yaşadığına inanılan altın renkli uzun tüylü, kocaman ve güzel sesli bir kuştur. Anka'nın yüzünün insan yüzüne benzediğine, boynunun da gayet uzun ve ak bir halkayla sarılı olduğuna inanılır. Hayalî bir kuş olduğu için de onunla ilgili çeşitli rivayetler bulunmaktadır.*

Bir bāde nūş it kim amin dil-teşnedür
Cem cāmına

Bir ḳayda düş kim cān ata ʿ**ānḳā** demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 2). [ʿānḳā, ]*

**ʿanḳā:** *Simurg veya Zümrüdüanka olarak da bilinen efsanevi kuş.*

Mūr-veş tuḥfe getürdüm derüñe eyle ḳabūl
Kāf-ı rifʿatde Süleymān-fer ü ʿ**ānkāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 28). [ʿānkāsın, -s, -ı, -n ]*

**ʿānḳā-beçe:** *Anka çocuğu.*

Oldum ḳoluma alup Süleymān-ı zemān
Yārüm benüm ey Naẓīm ʿ**ānḳā-beçedür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 4). [ʿānḳā-beçedür, --dür ]*

**ʿan-ḳarīb:** *Hemen, yakında.*

Hemān işāret-i mektūb-ı ḫaṭṭ-ı yāre baḳar
Göñül ki ġurbete düşmişdi ʿ**an-ḳarīb** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 6). [ʿan-ḳarīb, ]*

**ʿānkā-serīn:** *Anka başı.*

Bāli şehbāl-i Hümā ṭāvus dem ʿ**Ānkā-serīn**
Şānına şāyān degüldür fī'l-meṣel olsa eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 77). [ʿānkā-serīn, ]*

**ʿanḳa-şikār:** *Anka avlayıcı olmak.*

Ḳahramānı bād-ı ḫışm u ḳahrı eyler nā-tüvān
Bir meges imdād-ı luṭfıyla olur ʿ**anḳa-şikār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 96). [ʿanḳa-şikār, ]*

**ʿānkā-yı merām:** *Arzunun anka kuşu.*

İltifāṭuñ beni ʿ**ānkā-yı merām** itmez ise
Niyyetüm ʿazm-i reh-i ḳulle-i Kāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 7). [ʿānkā-yı merām, ]*

**añla-:** *Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyle kavramak, akıl erdirmek.*

Ne ḳadr-i kātibi **anlar** o ḳavm-i nāme-siyāh
Ne ḳadr-i levḥ ü ḳālem ne kitābet- i tersīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 51). [anlar, -r ]*

**añla-:** *Anlamak, bilmek, kavramak, idrak etmek.*

Derd-i derūnum **anlayamaz** müddeʿī benüm
Ḥāl-i dilüm bilür o kī ḥālā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 9). [anlayamaz, -y, -a, -maz ]*

**añla:** *Anlamak, bilmek, kavramak, idrak etmek.*

Ḥükmin virürse ḥāl-i lebi yaḫşi **añlamam**
Ola Naẓīm ḥāl-i Süheyl-i Yemen yemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 9). [añlamam, -ma, -m ]*

**añla:** *Anlamak, idrak etmek, kavramak.*

Vaṣf idendür bilen ol dilberi kātib ne bilür
Māḥrem **añlar** ḥaremüñ ḥālini ḥācib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 2). [añlar, -r ]*

**<u>añla:</u>** *Anla, bil, kavra, fark et, bil, idrak et.*

Gel kuhsāre **añla** mecāz u ḥaḳīkati
Söz bir e gerçi ṣavt-ı bedīd ü niḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 15). [añla, ]*

**<u>ʿan-şamīm:</u>** *Cân ü gönülden, candan, yürekten.*

Caʿfer gedā-yı ḫārmen-i inʿāmı ez-derūn
Hātem faḳīr-i mezraʿ-ı iḥsānı ʿ**an-şamīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 8). [ʿan-şamīm, ]*

Āyā kimüñledür kime oldı ʿaceb nedīm
Yaʿnī kimi sever dir iseñ şimdi ʿ**an-şamīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tercibend 1, Mısra 10). [ʿan-şamīm, ]*

**<u>ʿānūdı şemşīri:</u>** *Inatçı kılıç.*

Ḳırup geçürdi ʿadū-yı ʿ**ānūdı şemşīri**
Yine bu müjde-i nev-nuṣret-i mükerrerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 9). [ʿānūdı şemşīri, -i ]*

**<u>anuñçün:</u>** *Bu nedenle.*

Ġam-ı ʿālem ezelden var ise ādemle tevʾemdür
**Anuñçün** meclis-i ʿālemde ādem ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 2). [anuñçün, ]*

**<u>ʿār</u>**. *Utanma, utanç, hayâ, hicap.*

ʿ**Ār** ider nūş itmeġe zer kāse-i ḫurşīdden
Bezm-i ʿaşḳuñ bir gedā mey-ḫāne-i sāġarḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 7). [ʿār, ]*

Şāḫbāz-ı himmeti çengāl-i istiġnāsına
Murġ-ı zerrīn-bāl-i ḫurşīdi ider almakda ʿ**ār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 84). [ʿār, ]*

**<u>ʿar ʿarı:</u>** *Utana utana.*

İştiyāḳ-ı Sidre-i ḳaddüñle Ṭūbā ser-nigūn
Eylemiş pa-der-gil-i ḥayret o ḳāmet ʿ**ar ʿarı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 190). [ʿar ʿarı, -ı ]*

**<u>ara-:</u>** *Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne **aradım** añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 6). [aradım, -dı, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne **aradım** añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 12). [aradım, -dı, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne **aradım** añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 18). [aradım, -dı, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne **aradım** añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 24). [aradım, -dı, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne **aradım** añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 30). [aradım, -dı, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne **aradım** añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 36). [aradım, -dı, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne **aradım** añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 42). [aradım, -dı, -m ]*

**ara-:** *Aramak.*

Günden deründa mihr-i rūḫı āşikāredür
Her şeb **arar** o māhı dil-i bī-ḳarār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 10). [arar, -r ]*

**ara:** *Orta.*

Deḫānuñ ile miyānuñda ḳal ü ḳıyl oldı.
O demde araladı ḫançerüñ **araya** girdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 4). [araya, -y, -a ]*

**ara:** *Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.*

Āh-ı şeb-gīrüñi yād eyler yār Naẕīm
Seni mumlar yaḳup ol māh-veş **araya** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 14). [araya, -y, -a ]*

**ara-:** *Aramak*

Tıġ-ı tīz-i zebān-ı ḫāṣid olur
Aña nisbetle **araya** süḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 204). [araya, -y, -a ]*

**ʿarab:** *Arabistan.*

Māḥkūmı ḫalḳ-ı ālem Rum u ʿ**Arab** ʿAcem hem
Şevḳetle reʾy-i aʿẓam hindū-yı pīl-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 11). [ʿarab, ]*

**ʿarab:** *Arabistan.*

ʿArabda nīzesi Hind ü ʿAcemde tīġıdur meşhūr
Kemān u tīrinüñ evṣāfını Tātār ḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 61). [ʿarabda, -da ]*

ʾA**rabī:** *Arap ırkına mensup.*

Ey faḫr-i ciḫān ciḫāniyānuñ sebebi
Mekkī Medinī vü Hāşimī hem **Arabī***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 2). [arabī, ]*

**ʿarabī:** *Arap ırkına mensup kimse.*

Şeh-i ṭāḫir-neseb ü ḫüsrev-i pākīze ḫaseb
Hāşimī hem Medenī hem Ḳureşī hem ʿ**Arabī***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 8). [ʿarabī, ]*

Bu ḳadar kevkebe-i rifʿat-i cāh ile Zuḫāl
Ḳulle-i mihrinüñ ednā Ḥabeşi bir ʿ**Arabī***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 38). [ʿarabī, ]*

Ḳureyşī hem ʿ**Arabi** Hāşimī hem
Ṣalāt ile selām aña demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 39). [ʿarabi, ]*

**ʿarabī:** *Arapça.*

Ne ẕevḳi var ʿ**Arabīden** ne Fürsden māḥẓuẓ
Hemīşe bir naẓārında ʿimāme vü mendīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 39). [ʿarabīden, -den ]*

**arada:** *(iki kişi, şey vb.) arasında.*

Gāh nāz u gehī niyāz olmış
**Arada** çoḳ niyāz u nāz olmış *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 188). [arada, ]*

ʿ**arafāt:** *Mekke civarında hacıların arefe günü tevakkuf ettikleri mahal.*

Be-maḳāmāt-ı vaḳfe vü ʿ**arafāt**
Be-sirişk-i revān be-pāy-ı devān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 133). [ʿarafāt, ]*

ʿ**arafāt:** *Hacıların kurban bayramı arifesinde hac gereği olarak toplanıp vakfeye durdukları zaman.*

Cān-ı ʿuşşāka kūyıdur ʿ**Arafāt**
Dergehi ḳıblegāh-ı ʿālemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 23). [ʿarafāt, ]*

ʿ**araḳ:** *Rakı.*

Hoy-kerde görüp laʿlini būs itdüm o şūḫuñ
Baña o ʿ**araḳ** ḳand-i nebātla virildi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 8). [ʿaraḳ, ]*

ʿ**araḳ:** *Ter (Çiy bağlamında); rakı.*

Sürḫ-gündur her ʿ**araḳ** ṭabʿ-ı rūḫından gūyiyā
Berg-i gülde şebnem-i üftāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 7). [ʿaraḳ, ]*

ʿ**araḳ-ı şerm:** *Utanma teri.*

Her ḳaṭre ola āb-ı ḥayāta ʿ**araḳ-ı şerm**
Baḫṣ itse leb-i laʿli zülāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 5). [ʿaraḳ-ı şerm, ]*

ʿ**araḳ-rīz:** *Terleyen, ter döken.*

O rūy-ı āli ʿ**araḳ-riz** idüp ḫarāret-i mey
Gül-i cemālini açmış bu āb ü tāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 3). [ʿaraḳ-riz, ]*

ʿ**araḳ-rīz-i ḥicāb:** *Utancından ter dökmek.*

Şanma encümle şafaḳ olmış ʿ**araḳ-rīz-i ḥicāb**
Āsmānı āsitān-ı ḳadri itmiş şerm-sār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 79). [ʿaraḳ-rīz-i ḥicāb, ]*

**arala:** *Aralamak, açmak.*

Deḫānuñ ile miyānuñda ḳal ü ḳıyl oldı.
O demde **araladı** ḫançerüñ araya girdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 4). [araladı, -dı ]*

**ārām:** *Rahat, huzur, sükûn, istirâhat.*

Ne ḫıred ḳaldı ne ṣabr u ne sükūn u **ārām**
Aldı bir şāḫ-ı ḥüsn burc-ı beden vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 11). [ārām, ]*

**ārām idemem:** *Rahatlatmak, huzur vermek.*

Sensiz **ārām idemem** fikr ü ḫayālüm sensin
Dil-i şeydāda niḫān dīdede peydāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 11). [ārām idemem, -e, -me, -m ]*

**ārāmgāh-ı rūḥ:** *Ruhun dinlendiği yer.*

Ḥaḳ karındaşum Ḥüseynüñ ḳabrini pür-nūr ide
Eyleyüp ārāmgāh-ı rūḥını ḫuld-i Berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 2). [ārāmgāh-ı rūḥ, --ı, --nı, --ı ]*

**ārām-ı cān:** *Gönül huzuru.*

Rām eylemek olur mı o ārām-ı cānı ben
Ol şūḫ-ı nāz-perveri ol nev-civānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [ārām-ı cān, --ı ]*

**ārām-ı cānum:** *Can huzuru.*

Hezār olsun mı gülşensiz revā mı ṣoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum ḳalmadı sensiz gel ey **ārām-ı cānum** gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 10). [ārām-ı cānum, -um ]*

**ārām-ı dil:** *Gönül rahatlığı.*

Rām olup sīnede **ārām-ı dil** ü cānum ola
Ṣāḫbāz-ı haẓārun bir gözi āhūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 13). [ārām-ı dil, ]*

**ārām-ı dil:** *Gönül huzuru.*

Bir ḫaber gelmedi **ārām-ı dil** ü cānumdan
Cānımuñ cānı ḫabîbimden o cānānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 1). [ārām-ı dil, ]*

**ʿarap:** *Arap.*

Hindidür kendi ʿavreti amma
Hem ʿ**Arap** hem ʿAcem dimiş ḥukemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 6). [ʿarap, ]*

**ʿarʿar:** *Servi, dağ servisi, dikenli ardıç. Mecazen sevgilideki boy pos.*

Düşürmiş ʿ**arʿar** u şimşādı kühsāre ṣanevber-veş
Göñül düş yanına cülar gibi ol serv-i reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 5). [ʿarʿar, ]*

İde ḳıyamete dek sāyesinde ḫalḳ ḥużūr
Nihāl-i ʿadli ki bāġ-ı ciḫānda ʿ**arʿardur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 208). [ʿarʿardur, -dur ]*

**ʿarʿar-ı bustān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin bahçesinin dağ servisi.*

Hoş geçmezidi sāye-i luṭfuñda olmasa Ḳadd-i bülendi ʿ**arʿar-ı bustān-ı enbiyā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 34). [ʿarʿar-ı bustān-ı enbiyā, ]*

**ʿarʿar-kıyām-ı ḳaddi:** *Ar'ar ağacı gibi uzun boyu.*

ʿ**Arʿar-ḳıyām-ı ḳaddi** o naḫl-i ḳıyāmetüñ
Pest itdi servi ḫaḳe düşürdi ṣanevberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 9). [ʿarʿar-ḳıyām-ı ḳaddi, ]*

**arasa:** *Aramak.*

Görmiye çeşm-i ḫıred bulmıya seyyāḥ -ı ḫayāl
**Arasa** ʿālem-i endīşemi zīr ü bālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 68). [arasa, ]*

**ārāyiş:** *Süs, zinet.*

Sūḳ-ı sipāhiyān yapılup oldı üstüvār
**Ārāyiş** ü metānet ile buldı zīb ü fer

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 2). [ārāyiş, ]*

**ārāyiş:** *Süs, ziynet.*

Müşg ile kāfurdur şām-ı seḥer berf-i sefīd
İtdi **ārāyiş** dukānın Behmen-i serd ü ḫaşīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 16). [ārāyiş, ]*

**ārāyiş-i bāzār:** *Pazarın süsü olmak.*

Ġonce açılup oldı gül **ārāyiş-i bāzār**
Bülbül ḳafes içre sen esīr-i neġamāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 7). [ārāyiş-i bāzār, ]*

**ārāyiş-i kitābe-i eyvān-ı enbiyā:** *Peygamberler köşkünün kitabesindeki süs.*

İtmiş midād-ı sunʿ-ı ṣalāt u selāmeti
**Ārāyiş-i kitābe-i eyvān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 14). [ārāyiş-i kitābe-i eyvān-ı enbiyā, ]*

**ārāyiş-i ṣūret:** *Yüzü süslü.*

Hūb-sīret eylemez **ārāyiş-i ṣūret** ḳābul
Ḥüsn ile zīver bulan neyler ḳabā-yı zerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 5). [ārāyiş-i ṣūret, ]*

ʿ**araż:** *Alamet, belirti, işaret.*

Ey cevher-i ferd-i laʿli güftārı ʿ**araż**
Ol cevher-i ferdden o güftār-ı ġaraż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 1). [ʿaraż, ]*

**are:** *Aramak.*

Baḫş-i miyān-ı yārde olduḳca ḳāl ü ḳıyl
Elbette ḫançeri girüp ortaya
**areler***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 16). [areler, -ler ]*

ʿ**ārī:** *Arınmış.*

Ġamden olmışdı cān ü dil ʿ**ārī**
Germ idi zevḳi u şevḳ bāzārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 55). [ʿārī, ]*

Setr eyle ʿuyūb-ı seyyiʾātum olıcaḳ
Şol dem ki libās-ı ʿāriyetden
ʿ**ārī***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 4). [ʿārī, ]*

ʿ**ārī:** *(Bir şeyden) Kurtulmuş, soyunmuş olan, (o şeyi) üzerinden atmış bulunan.*

Bī-kederdür kīneden olsa ʿaceb mi sīne ṣāf
Jengden ʿ**ārī** olınca gösterür āyīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 2). [ʿārī, ]*

ʿÜryan şanma feżāda Ḳays-ı zārı
Olmışdı libās-ı ʿāriyetden ʿ**ārī***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 2). [ʿārī, ]*

ʿ**ārī:** *(Bir şeyden) yoksun bulunan, (-den) uzak.*

Naẓīm olsa nola naḳş-ı ġayrdan ʿ**ārī**
Derūn-ı dilde henüz ārzū-yı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 13). [ʿārī, ]*

**ārif:** *Özel isim.*

Faḫrü'l-ʿulemā **Ārif** Efendi o ki lāyıḳ
Dergāh-ı kemālinde gedā olsa Hocendi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 1). [ārif, ]*

**ʿārif efendi:** *16. asır Osmanlı şairi.*

Olmaz Naẓīm peyrevi ġayruñ bu ʿarṣada
ʿ**Ārif Efendi** semtini ṭūtdı reviş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 12). [ʿārif, ]*

**ʿārif:** *Alim, bilgin, irfan sahibi, seçkin kul.*

Lā-büd güẕerān üzredür ey dil ġam şādī
ʿĀrif ne ġam-ālūd ne dil-şād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 12). [ʿārif, ]*

**ʿārif:** *Âlim, bilgin, marifet ehli, irfan sahibi.*

Muy-ı sefīd ʿ**ārifi** şeb-zindedār ider
Bīdāre feyż ü ḥāleti vaḳt-i seḥer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 3). [ʿārifî, -i ]*

**ʿārif:** *(Çok anlayışlı, hakkıyla bilen, gördüğünü uzun düşünmeye gerek kalmadan hemen kavrayacak yetenekte olan (kimse), irfan sâhibi, ehlidil.*

Çeker mi s̱ıḳlet-i ḫalḳ-ı ciḫānı ʿizzet içun
Düşer mi ʿ**arif** ola kāʾināte herze-vekīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 22). [ʿarif, ]*

Virmişdi ẕātı savmaʿa-i ʿāleme şeref
Maʿlūm idi o ʿ**ārif** içün sırr-ı men ʿaref *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 2). [ʿārif, ]*

**ʿārif efendi:** *Ârif Efendi.*

Didi fużalā cāhına tārīḫ Naẓīma Ṣādr-ı Anaṭolıda revā ʿ**Ārif Efendi** (1113) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 14). [ʿārif efendi, ]*

**ʿārif efendi:** *Arif Efendi.*

Ṣadr-ı efāżıl-ı dehr ʿ**Ārif Efendi** ol kim
Sīt-i kemāli ṭutdı bu çarḫ-ı nüh-revāḳı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 1). [ʿārif efendi, ]*

**ʿārif efendi:** *Ârif Efendi.*

Tārīḫi düşdi yektā ẕātı gibi Naẓīma
Rum ili mesnedinde ʿ**Ārif Efendi** bāḳī (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 14). [ʿārif efendi, ]*

**ʿārif-i ʿilm-i ledün:** *Gayb ilminin bilgesi.*

Ḳuṭb-ı ʿālem ġavs̱-ı aʿẓam mürşid-i ehl-i ṭarīḳ
ʿĀrif-i ʿilm-i ledün pīr-i kerāmet-ḫānḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 6). [ʿārif-i ʿilm-i ledün, ]*

**ʿārif-i rûşen-derûn:** *Aydın gönüllü irfan sahibi kişiler.*

Lücce-meşrebdür bulınmaz ʿ**ārif-i rûşen-derûn**
Ḥarf-i ṭaʿn-ı ʿāyb-cu tekdīr iderken yine ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 7). [ʿārif-i rûşen-derûn, ]*

**ʿārif-i sırr-ı serāperde-i ḫāṣ-ı lā-reyb:** *Şüphesiz hususi padişah çadırının sırrının irfan sahipleri.*

ʿ**Ārif-i sırr-ı serāperde-i ḫāṣ-ı lā-reyb**
Māḥrem-i bezm-i yaḳīn ḳurb-ı İlāhīde nedīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 9). [ʿārif-i sırr-ı serāperde-i ḫāṣ-ı lā-reyb, ]*

**ʿarif-i sırr-ı ʿulūm-ı evvelīn ü āḫirīn:** *Sonrası ve öncesi ilimlerin arifleri.*

ʿ**Arif-i sırr-ı ʿulūm-ı evvelīn ü āḫirīn**
Kāşif-i her rāz-ı mübhem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 37). [ʿarif-i sırr-ı ʿulūm-ı evvelīn ü āḫirīn, -i, -n ]*

**ärık:** *Zayıf.*

Anı bir aç **arıḳ** şaḫṣ-ı müsellem
Alur ol ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 5). [arıḳ, ]*

**ärık:** *Sulama kanalı, hendek;.*

Anı bir aç **arıḳ** şaḫṣ-ı müsellem
Alur ol ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 5). [arıḳ, ]*

**arisṭo-rüşd:** *Aristo düşünceli.*

Felāṭūn-ı ḥikem-pīşe **Arisṭo-rüşd** ü endīşe
Kemālātıyla ḥālā ṭaʿne-dād-ı İbn-i Sīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 5). [arisṭo-rüşd, ]*

ʿ**ārıż:** *Sevgilinin yanağı.*

Düşince ʿ**ārıża** zülfi çīn çīn oldı
Döküldi Baḥr-ı Sefīde Yem-i Siyāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 9). [ʿārıża, -a ]*

ʿ**ārıż:** *(Sevgilinin) yanağı.*

Cebīn ü ʿ**ārızı** ol ġurre ġurre-i ḥüsnüñ
Düşürdi şanma şafaḳ māh u āftāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 3). [ʿārızı, -ı ]*

Cebhesi māh-ı bedr-i şām-ı ümīd
ʿĀrızı āftāb-ı ṣubḥ-ı saʿīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 102). [ʿārızı, -ı ]*

Ey kāküli şām-ı Ḳadr ü ʿ**arızı** ʿıyd
Vey ṣubḥ-ı cemāli rūz-ı nevrūz-ı saʿīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 1). [ʿarızı, -ı ]*

ʿ**ārıż:** *(Sevgilinin) yanağı.*

ʿ**Ārızında** şanma ḫaṭ ol zerger-i meh-ṭalʿatuñ
Levḥ-i sīme kilk-i ḳudretle sevād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 5). [ʿārızında, -ı, -n, -da ]*

ʿ**ārıż-ı āl:** *Kırmızı yanak.*

ʿArż idüp ʿ**ārıż-ı ālin** nāgāh
Şafaḳ-ı şerme ḳodı mihri o māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 1). [ʿārıż-ı āl, --in ]*

ʿ**ārıż-ı āliyle ḥüseynüñ:** *Hüseyinin al yanağıyla.*

Âteş-fiken - i ḫırmen-i ārām ü sükündur
Gülgün rūḫi ʿ**ārıż-ı āliyle Ḥüseynüñ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 4). [ʿārıż-ı āliyle ḥüseynüñ, --üñ-y, -le ]*

ʿ**ārıż-ı ġāl:** *Haddinden fazla güzel yanak.*

Ḳomış mihri nikāb-ı şerme dildāruñ rūḫ-ı āli
Şafaḳ-pūş-ı ḥicāb itmiş mehi ol ʿārıż-ı ġāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 43, Mısra 2). [ʿārıż-ı ġāl, --i ]*

**ʿārıż-ı pür-ḥāl:** *Benlerle dolu yanak.*

Haṭṭ-ı reyḥān mıdur ol ʿ**ārıż-ı pür-ḥāl** üzre
Sūre-i Nūr mıdur berg-i gül-i āl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 1). [ʿārıż-ı pür-ḥāl, ]*

**ʿārıż-ı rāḫşān-ı dil-efrūz:** *Gönle aydınlık veren parlak yanaklı.*

Ḳaddi gülbün lebi gül-ġonce-i ḫandān-ı besīm
Görüp ol ʿ**ārıż-ı rāḫşān-ı dil**-efrūzı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 40). [ʿārıż-ı rāḫşān-ı dil-efrūz, ]*

**ʿārıż-ı yāre:** *Sevgilinin yanağına*

Ḥāllerle ʿ**ārıż-ı yāre** naẓār kıl ey Naẓīm
Der-miyān itmiş ʿaceb dür zengiyân ayīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 13). [ʿārıż-ı yāre, --e ]*

**arḳa:** *Arka, geri, peş*

Çeşm-i mesti zīr-i ṭāḳ-ı ebrû-ı pür-tābda
Hvāb-ı nāz itse ʿaceb mi **arkası** miḥrābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 41, Mısra 2). [arkası, -s, -ı ]*

**armaġān:** *Armağan, hediye.*

Ḥüsn ile mümtaz iken oldı haṭ-āver dil-rübā
Şāneyi itdüm hediyye **armaġān** āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 10). [armaġān, ]*

**Armaġan** olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 41). [armaġan, ]*

Biñ var ise günāhum ʿafvuñ yiter penāhum
Eyle ḳabūl şāḫum bu tāze **armağanı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 160). [armağanı, -ı ]*

**armaġān:** *Armağan, hediye*

Anı da pāy-ı yāre iderdi niṣār dil
Bir **armaġan** olaydı daḫi bāri cān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 6). [armaġan, ]*

Virsün şeref ṣaḥīfe-i devrāne rūz ü şeb
Her bir ḳaṣīde bezmine kim **armaġan** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 110). [armaġan, ]*

**armaġān:** *Armağan, hediye.*

Ṣalāḥ-ı ṣulḥ ile ıslāh-ı beyn idüp oldı
Ṭaraf ṭaraf yine ilçiler **armaġan** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 78). [armaġan, ]*

**armaġan olsun:** *Armağan olmak, bağışlanmak.*

**Armaġan olsun** ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 41). [armaġan olsun, -s, -un ]*

ʿ**arş:** *Allah'ın dokuzuncu kat gökte tasavvur edilen kudret ve azamet tahtı.*

Kürsī vü ʿ**arşı** ḳudūmiyle müşerref eyledi
Ol Hudāvend-i le ʿamruk-mesned ü levlak-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 37). [ʿarşı, -ı ]*

ʿ**arş:** *İslâm inancına göre göğün en yüksek katı, âlem tasavvurunda en yüksek nokta.*

Aḥmed-i mürsel ol peyāmber kim
Rütbesi ʿ**Arşdan** muʿazzamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 36). [ʿarşdan, -dan ]*

ʿ**Ārşdan** mertebe-i ḳudreti ber-ter idügin
Fehm ider ʿāḳıl-ı daña gibi mecnūn u ṣabī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 35). [ʿārşdan, -dan ]*

ʿ**arş:** *İslâm inancına göre göğün en yüksek katı, âlem tasavvurunda en yüksek nokta.*

Sulṭān-ı rüsül ki ʿ**Arş** aña mesneddür
Evrneg-ṭırāz-ı kişver-i sermeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 1). [ʿarş, ]*

ʿ**arşa:** *Binadan hali yer, meydan: arsa-i vâsia, arsa-i kıyâmet.*

Olmaz Naẕīm peyrevi ġayruñ bu ʿ**arşada**
ʿĀrif Efendi semtini ṭūtdı reviş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 11). [ʿarşada, -da ]*

Olma girān-mizāc ü sebük-ser ḥaẕer ḥaẕer
Bu ʿ**arşada** ne saḫt-kemān ne kepāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 4). [ʿarşada, -da ]*

ʿ**arşa:** *Yer, meydan, açık ve boş alan.*

Behrām o sūra tīġ-bāz cānbāz-ı hindūdur Zuḫal
Çarḫ-ı felek ol ʿ**arşada** luʿbet-nümā pīr-i faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 20). [ʿarşada, -da ]*

ʿ**arşagāh:** *Meydan, dünya.*

O ʿ**arşagāhda** kim ʿaşḳ kārvānı geçer
Ḳaṭār-ı üştür-i nüh-çarḫ-ı āsmānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 1). [ʿarşagāhda, -da ]*

ʿ**arsagāh-ı ġazāda:** *Tanrı uğruna yapılan savaş.meydanı.*

ʿ**Arsagāh-ı ġazāda** Rüstem-rezm Bīşezār-ı vegāda şīr-i jeyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 45). [ʿarsagāh-ı ġazāda, -da ]*

ʿ**arşa-i ʿaşḳ:** *'aşk meydânı.*

Ṣaf çekdi kūy-ı yārde ʿuşşāk ṣubḥ-dem
Gūyā ḳuruldı ʿ**arşa-i ʿaşḳ** içre kār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 6). [ʿarşa-i ʿaşḳ, ]*

ʿ**arşa-i ʿaşḳ:** *Aşk meydanı.*

Per-i murġān degüldür āşiyān itdükde başında
Ser-i Mecnūn-ı şeydā ʿ**arşa-i ʿaşḳ** içre tellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 10). [ʿarşa-i ʿaşḳ, ]*

ʿ**arşa-i ʿaşḳda:** *'aşk meydânı.*

Gūy-ı ḫurşīd-veş irmez seri eflāke o kim
ʿ**Arşa-i** ʿ**aşḳda** sîlî-ḫor -ı çevgān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 8). [ʿarşa-i ʿaşḳda, -da ]*

**ʿarşa-i pehnā-yı maʿānīde:** *Anlamın geniş meydanı.*

Bu ḳadar ḥüsn-i ʿibāretle hünermendāne
Eyleyüp ʿ**arşa-i pehnā-yı maʿānīde** ṣalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 78). [ʿarşa-i pehnā-yı maʿānīde, -de ]*

**ʿarşa-i rezm:** *Savaş meydanı.*

Biñdükce rāḫşa ʿ**arşa-i rezm** içre gūyiyā
Sī-murġ-ı kūh Ḳāña ṣāḥib-ḳırān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 51). [ʿarşa-i rezm, ]*

**ʿarş-dergāh:** *Arş dergahı.*

Ola düşmelerinüñ cānına Āllāh ġārīm
ʿ**Arş-dergāh** şehā ḫüsrev-i ḳudsī-sipehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 86). [ʿarş-dergāh, ]*

**ʿarş-dergāhā:** *En yüksek dergaha.*

Ḥaşre dek furṣat bula iġvāya iblīs-i laʿīn
Pādişāḫā ḳurb-cāhā ʿ**arş-dergāhā** şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 94). [ʿarş-dergāhā, ]*

**ʿarş-ı aʿlā:** *En yüksek gökyüzü.*

Kaʿbe-i dergehinüñ zāʾiri beyt-i maʿmūr
Ḥarem-i ravżasınuñ ʿākifi ʿ**arş-ı aʿlā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 116). [ʿarş-ı aʿlā, ]*

**ʿarş-ı aʿlādan:** *Yüce arş; İslâm inancına göre göğün en yüksek katı, âlem tasavvurunda en yüksek nokta.*

ʿ**Arş-ı aʿlādan** güẕār itdi olup Refref-serīr
ʿĀlem-i nūrı münevver ḳıldı ol nūr-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 39). [ʿarş-ı aʿlādan, -dan ]*

**ʿarş-ı aʿẓamdan:** *Allah'ın yarattığı gök katlarının en yükseği.*

Eylemiş Ḥaḳ pāye-i cāh-ı celāl ū ʿʿizzetin
ʿ**Arş-ı aʿẓamdan** muʿaẓẓam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 46). [ʿarş-ı aʿẓamdan, -dan ]*

**ʿarş-ı ḥaḳ:** *Allah'ın huzuru, makamı.*

ʿ**Arş-ı Ḥaḳ** gibi ne taʿ mīr gerek ne termīm
Meded-i ẕāt-ı güzīnüñle bulup şerʿ ḳıvām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 103). [ʿarş-ı ḥaḳ, ]*

**art:** *Artmak, çoğalmak, fazlalaşmak.*

Ne deñli bezl ü niṣār itse **artar** eksilmez
kim Naẓīm gibi manṣıb-ı kemāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 13). [artar, -ar ]*

**ʿarūs-ı bāde:** *Şarabın gelini gibi.*

Sākī müzeyyen eyle şebistān-ı ʿişreti
Olsun ʿ**arūs-ı bādeye** peymāne ḫacle-

gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 12). [ʿarūs-ı bāde, --y-, --e ]*

**ʿarûs-ı dāniş:** *Alim düğünü.*

Ferīdü'd-dehr Dāmād Efendi-zāde kim oldur
ʿ**Arûs-ı dāniş** ü ʿirfāna ṭabʿıyla tütuḳ-pîrâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 2). [ʿarûs-ı dāniş, ]*

**ʿarūs-ı fikrümüñ:** *Düşünce gelini, orijinal fikir.*

Berḳaʿ-ı ḥüsn-i beyānıyla ʿ**arūs-ı fikrümüñ**
Mükḥeli ḫāmem sevād-ı saṭr-ı naẓmum muʿceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 207). [ʿarūs-ı fikrümüñ, -üm, -üñ ]*

**arz:** *Yeryüzü*

Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend ü çūmdur müdām
Ḥaşredek **arż** u semāda bu direng ü bu şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 12). [arż, ]*

Söyleye ins ü melek **arż** u semāda āferīn
Luṭfuña iḥsānuña ḳaldum iki destüm tehī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 111). [arż, ]*

Rūy-ı zemīn taḥammül ider mi vaḳārına
Vezn olsa ḥilmi **arż** u semādan girān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 58). [arż, ]*

**arz:** *Diyar, toprak, yer.*

Saña īmān ile iḳrār ideli **arż** u semā
Yirde gökde didiler ins ü melek āmennā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 289). [arż, ]*

ʿ**arż:** *Sunmak.*

Olsam hezār şevḳ ile bülbül-fiġānı ben
ʿArż eylesem görince bu nev dāstānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [ʿarż, ]*

ʿ**arż:** *Yeryüzü, dünya.*

Maʿmūre-i kibriyāsınuñ ʿ**arżı** ezel
Mülk-i ḳudüm ü beḳāsınuñ ṭūli ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 3). [ʿarżı, -ı ]*

ʿ**arż:** *Sunma, takdim etme.*

Mihrüñ o māh-peykere ʿ**arẓ** eylesem nola
Mestāne tāb-ı meyle kemāhi küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 9). [ʿarẓ, ]*

Yüri ey bād-ı seher şemmesini ʿ**arż** eyle
O perî-şânıma aḥvāl-i perīşānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 5). [ʿarż, ]*

Görindi ʿ**arż** idicek ol ḳamer-ʿiẕār ebrū
Sipihr-i ḥüsn ü bahāda hilāl-vār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 1). [ʿarż, ]*

Derūnı tīr-i kemāndār-ı ʿaşḳa oldı nişān
Naẓīme ʿ**arż** ideli yār-ı ġamze-kār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 14). [ʿarż, ]*

ʿArż idüp ʿārıż-ı ālin nāgāh
Ṣafaḳ-ı şerme ḳodı mihri o māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 1). [ʿarż, ]*

Kümeyt-i kilk-i Naẓīme hemīşe ḫāzin-i feyż
Cevāḫir-i süḫanı ʿ**arż** ider ḳılādeliğe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 14). [ʿarż, ]*

Āh-ı derd-ālūd ile ʿ**arż** eyledüm ḥāl-i dili
Nāme gönderdüm o şāḫ-ı ḥüsna gūyā tīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 11). [ʿarż, ]*

ʿArż eyle ḥüsn-i dilkeş-i ʿālem-pesendüñi
Mirʾāt-ı ṣāf gibi gören görme kendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 1). [ʿarż, ]*

İntisāb itsen kibāra ʿ**arż** idince ḥālüñi
Sen bizimsüñ dir o ḳavmüñ her müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 13). [ʿarż, ]*

Bī-niyāz olsān iderler muẓṭarib ehl-i niyāz
Saña ʿ**arż** itdükce aḥvāl-i dil-i ġam-perveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 18). [ʿarż, ]*

Tuḥfe-i naẓmın yine ol şaha ʿ**arż** itdi Naẓīm
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 39). [ʿarż, ]*

İdeyüm gevher-i niyāzumı ʿ**arż**
Eyle silk-i ḳabūlüñe şāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 189). [ʿarż, ]*

Bir ayaġ üzre ʿ**arż** idüp hünerin
Ṭutamaz kimseler ciḫānda yerin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 7). [ʿarż, ]*

Ḥasret-keş iken firāḳla dīde-i cān
ʿ**Arż** itdi yine ʿiẕār-ı pākin cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 2). [ʿarż, ]*

Bū ʿAlī gelse ider müşkilini luṭfen ʿ**arż**
Nüsḫa-i cūdı yiter ʿāleme Kānun-ı Şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 37). [ʿarż, ]*

**ʿarż eyle:** *Sunmak, göstermek.*

Hālümi ʿ**arżeylesem** feryāda başlar ehl-i ḥāl
Nāle-i derd-i dilümden nāle ide nālān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 87). [ʿarżeylesem, -se, -m ]*

**ʿarż eyledi:** *Sunmak, göstermek.*

Dīde rūşen müjdeler āyīne-i devran yine
ʿĀleme ʿ**arż eyledi** bir tāze şekl-i dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 6). [ʿarż eyledi, -di ]*

**ʿarż eylesem:** *Sunmak, göstermek.*

Söylemek ḥācet degül keyfiyyetüm maʿlūmdur
Bir daḫi ʿ**arż eylesem** ḥāl-i dili tekrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 78). [ʿarż eylesem, -se, -m ]*

ʿ**Arż eylesem** bu gevher-i nasüftemi nola
Tac-ı ser-i kirām o ḫān-ı benām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 17). [ʿarż eylesem, -se, -m ]*

**arż eylesem:** *Sunmak, göstermek, takdim etmek.*

**Arż eylesem** cevāhir-i naẓmum nola Naẓīm
Cevher-şināsdur o bilür ḳadr-i cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 65). [arż eylesem, -se, -m ]*

**ʿarż iderken:** *Göstermek, ortaya koymak, çıkarmak.*

ʿ**Arż iderken** rūy-ı zerdüñ serdī-i nuṭḳ-ı ḥasūd
Āhen eyler ḳalb-i nerm-i dilberdi sīmīn-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 69). [ʿarż iderken, -er, -iken ]*

**ʿarż it:** *Arz etmek, sunmak.*

Naẓīm ol pençe-i ḫurşīde ʿ**arż it** maşrıḳ-ı sīneñ
Miṣāl-i ṣubḥ-ı sādıḳ çāk-rīz-i ceyb ü dāmān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 13). [ʿarż it, ]*

**ʿarż itdi:** *Arz etmek, sunmak.*

Tuḥfe-i naẓmın yine ol şaha ʿ**arż itdi** Naẓīm
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 39). [ʿarż itdi, -di ]*

ʿ**Arż itdi** rūy-ı zerdin o sīmīn-bere Naẓīm
Bildürdi fenn-i ʿaşḳ idügin kīmyāgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 13). [ʿarż itdi, -di ]*

**ʿarż itdi:** *Sunmak.*

ʿ**Arż itdi** yine ʿiẕār-ı pākin cānan
ʿAks eyleyeli cemāli ʿayniyle Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 227). [ʿarż itdi, -di ]*

**ʿarż itmeġe:** *Sunmak.*

Ḥażret-i ʿallāme La ʿli-zāde kim ʿ**arż itmeġe**
Eyledi ḫāmem bu ṭaḳvimi raḳam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 17). [ʿarż itmeġe, -me, -g, -e ]*

**ʿarż itmesün:** *Sunmak.*

ʿ**Arż itmesün** felekde meh ü mihr rifʿatin
Ol manṣıbı derinde bir ednā ġulām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 23). [ʿarż itmesün, -me, -sün ]*

**arż-ı cemāl:** *Yüzünü göstermek.*

Görüp ḥālüm suʿāl eyle sezāvār-ı viṣāl eyle gel
Yine **arż-ı cemāl** eyle ey şūḫ-ı ciḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 12). [arż-ı cemāl, ]*

**ʿarż-ı efsūs:** *Eyvah , yazık arz etmek.*

Faḫr-i dü-ciḫāne ʿ**arż-ı efsūs** idelüm
ʿAşḳ ile dili çerāġ u fānūs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 1). [ʿarż-ı efsūs, ]*

**ʿarż-ı ḫācet:** *İsteğini bildirme.*

Ḥuṣūl-i maṭlab içün ḳadr-i ẕātuñı itmez Der-i leʿīme varup ʿ**arż-ı ḫācet** ile reẕīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 16). [ʿarż-ı ḫācet, ]*

**ʿarż-ı ḫācet eylese:** *İstek bildirmek, dileğini bildirerek dua etmek.*

ʿArż-ı ḫācet eylese ḫayr ola ṣabr eyle dime
Hayr olan ṣabra ḥācet ne niçün teʾḫīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 19). [ʿarż-ı ḫācet eylese, -se ]*

ʿ**arż-ı ḥāl:** *Durumunu açıklamak.*

Saña bir mübtelā selām eyler
ʿ**Arż-ı ḥāl** ile iḥtirām eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 172). [ʿarż-ı ḥāl, ]*

ʿ**arz-ı ḥāl eyleyüm:** *Halimi arz eyleyeyim.*

Ben de küstāḫ olup ḥużūruñda
ʿ**Arz-ı ḥāl eyleyüm** ġazel-gūyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 152). [ʿarz-ı ḥāl eyleyüm, -y, -üm ]*

ʿ**arz-ı ḥāl iden:** *Halini bildirmek.*

ʿArz-ı ḥāl itsem nola dergāhıma bu naẓmla
ʿ**Arz-ı ḥāl iden** o dergāha işi āsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 70). [ʿarz-ı ḥāl iden, -en ]*

ʿ**arz-ı ḥāl itsem:** *Halini arz etmek.*

ʿ**Arz-ı ḥāl itsem** nola dergāhıma bu naẓmla
ʿArz-ı ḥāl iden o dergāha işi āsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 69). [ʿarz-ı ḥāl itsem, -se, -m ]*

**arż-ı ḥāli:** *Halini arzetme.*

Ḳomaz ol Hüsrev-i ʿālem meẕelletde o nā-kāmı
Olup ḥāl-i dilinden **arż-ı ḥāli** tercemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 78). [arż-ı ḥāli, ]*

ʿ**arż-ı ḥāl-i dergeh-i devlet-medār:** *Büyüklük merkezi olan dergahın halini sunmak.*

Vaṣf-ı kūyuñda yine bir nev ġazel ṭarḥ eyleyüp
Şāḫum itdüm ʿ**arż-ı ḥāl-i dergeh-i devlet-medār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 150). [ʿarż-ı ḥāl-i dergeh-i devlet-medār, ]*

ʿ**arż-ı ḫālle:** *İçini açmak, gönlünden geçeni dile getirme.*

Geldüm der-i saʿādetüñe ʿ**arż-ı ḫālle**
Derd-i derūnum açılayum eyle feṯḥ-i bāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 27). [ʿarż-ı ḫālle, -e ]*

ʿ**arż-ı ḫulūş eyler:** *Sevgi ve samimiyetle bildirmek.*

Cemāl-i bā-kemālüñ İştiyāḳ-ı cāna kār itdi
Naẓīm-i zār ḫāk-i pāyüne ʿ**arż-ı ḫulūş eyler***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 10). [ʿarż-ı ḫulūş eyler, -ler ]*

**arż-ı kemāl:** *Mükmemel sunar.*

Gerçi **arż-ı kemāl** ider evvel
Yine ammā şoñundadur seyrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 209). [arż-ı kemāl, ]*

ʿ**arż-ı kemāl:** *Olgunluk göstermek.*

Meşhed-i fetvāda tekrar eyledi ʿ**arż-ı kemāl**
Āftāba cilve-gāh oldı yine burc-ı ḥamel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 29). [ʿarż-ı kemāl, ]*

**arż-ı maḳāl:** *Söz sunmak.*

Yitişür **arż-ı maḳāl** eyledüñ ey ṭab-ı selīm
Tā ki naʿt-ı şeh-i kevneyni edāya şeb ü

rūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 119). [arż-ı maḳāl, ]*

**ʿarż-ı tuhef:** *Hediyeler sunmak.*

Taḫta geçdükde ḥużūr-ı ʿizzetinde eyledi
Nev-be-nev ṭabʿum bu üç tārīḫ ile **ʿarż-ı tuhef***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 18). [ʿarż-ı tuhef, ]*

**ʿarż-ı żüll ü iftiḳâr:** *Hakir olma ve alçalma yeryüzü.*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim itmede
Pādişehler dergehinde **ʿarż-ı żüll ü iftiḳâr***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 74). [ʿarż-ı żüll ü iftiḳâr, ]*

**arzū:** *Arzu, dilek, istek.*

Bende olsañ **ārzū** eylersiñ āzād olmaġa
Bir efendinüñ olup şām u seḥerde çākeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 7). [ārzū, ]*

**arzū-mend:** *Arzulu, hevesli, istekli.*

Her dil ki kemāle **ārzū-mend** olmaz
Benzer o nihāle kim buru-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 1). [ārzū-mend, ]*

**ārzū-mend-i kemend-i ḥasreti:** *Hasret kemendine istekli.*

Nesr-i ṭāʾir **ārzū-mend-i kemend-i ḥasreti**
Beste-i fitrāk-i sevdası ġazāl-i ḫāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 147). [ārzū-mend-i kemend-i ḥasreti, -i ]*

**ārzū-yı aḥmeddür:** *Ahmed'in arzusu.*

Naẓīm olsa nola naḳş-ı ġayrdan ʿārī
Derūn-ı dilde henüz **ārzū-yı Aḥmeddür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 14). [ārzū-yı aḥmeddür, -dür ]*

**ārzu-yı hātır-ı ʿuşşāḳ-i şeydā:** *Çılgın aşıkların hatrının arzusu.*

Gāh şevḳ-ı būs-ı laʿli gāh ẕevḳ-ı vuṣlatı
**Ārzu-yı ḫātır-ı ʿuşşāḳ-i şeydā** bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 6). [ārzu-yı ḫātır-ı ʿuşşāḳ-i şeydā, ]*

**ārzū-yı vaṭan-ı aṣlī:** *Öz vatanını özleyerek.*

**Ārzū-yı vaṭan-ı aṣlī** ile itdi rücuʿ
İrciʿī emrine cānıyla olup āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 5). [ārzū-yı vaṭan-ı aṣlī, ]*

**ʿarż–ı kemāl:** *Olgunluk, erginlik, bigi vermek.*

Hāṭır-ı feyyāż ile itse eġer **ʿarż–ı kemāl**
Halḳa-i erbāb-ı dāniş meclis-i taṣvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 41). [ʿarż–ı kemāl, ]*

**aş-:** *Bir kimseyi boğazından ip vb. geçirip sallandırarak öldürmek, idam etmek.*

ʿĀleme şūr bırakmış reviş ü reftāruñ
Dehre **āşūb** ṣalan fitne-i ber-pāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 10). [āşūb, -ub ]*

**aş-:** *Geçmek, aşmak.*

Hümāyūn ber-hümā-yı evcgāh-ı feṭḥ u nuṣretdür
ʿAceb mi **aşsa** tevfīḳ ile per tūġ-ı şehenşāh̲ī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 12). [aşsa, -sa ]*

**aş:** *Asmak, bir şeyi aşağıya sarkacak bir biçimde bir yere iliştirip sarkıtmak.*

Birisini **aşarsa** ol bīdād
Dişlerini ḳırar anuñ üstād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 7). [aṣarsa, -ar, -sa ]*

**ʿaşā:** *Uzun çomak, el değneği.*

O Kelīmüm süḫande kim ḳālemüm
Hem ʿ**aşādur** elümde hem s̲uʿbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 216). [ʿaṣādur, -dur ]*

**ʿaşā:** *Uzun çomak, el değneği: asâ-yı Musa.*

Elden ḳoma ʿ**aşāya** düşince bu bāġda
Zerrīn ḳadeḥle nergis ü gül gibi sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 11). [ʿaṣāya, -y, -a ]*

**ʿaşā:** *Asa, değnek, baston.*

Mürşid-i ṭabʿuma ilhām-ı ilāhī rehber
Pīr-i endīşeme çūb-ı ḳalemüm oldı ʿ**aşā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 38). [ʿaṣā, ]*

**āṣaf:** *Vezir, sadrazam.*

Ciḫāniyān olālar sāyebān-ı ʿadlüñde **āṣafuñ** şeb ü rūz emn ile emān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 126). [āṣafuñ, -uñ ]*

**āṣaf-ı dehr:** *Dünyanın , zamanın sadrazamı.*

**Āṣaf-ı dehr** ü ʿÖmer-ʿadl ü Ebū Bekr-şiyem
Ḥasenü'l-ḫulḳ u ʿAlī-sīret ü ʿOs̲mān-ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 19). [āṣaf-ı dehr, ]*

**āṣaf-ı devrān:** *Zamanın Asaf'ı (veziri).*

**Āṣaf-ı devrān** ki fermān ile itse ʿazm-i rāḥ
Ḳande varsa ḥācib-i dergāhına tevḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 23). [āṣaf-ı devrān, ]*

**āṣaf-ı rūṣen-żamīr:** *Varlığı nurlu asaf.*

Mesned-ārā-yı ʿadālet oldı ḳadr ü şān ile
Bir vezīr-i ṣāf-meşreb **āṣaf-ı rūṣen-żamīr***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 8). [āṣaf-ı rūṣen-żamīr, ]*

**āṣaf-ı sānī:** *Devrin ikinci sadrazamı.*

Ḳapūdān eyledi devletle Sulṭān Aḥmed-i S̲āliṣ
Yegāne **āṣaf-ı s̲ānī** vezīr-i kār-fermādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 10). [āṣaf-ı s̲ānī, ]*

**ʿaṣālan:** *Paşalanmak, ağalanmak, büyüklenmek.*

Bir ayaġıyla yürür çūb-ı zerüñ ḥükmini gör
Sāḳiyā pīr-i ḫārābāt ʿ**aṣālanmışdur***(Yahya Nazîm Dîvânı,*

*Gazel 22, Mısra 16). [ʿaṣālanmışdur, -mış , -dur ]*

**<u>āsān:</u>** *Kolay.*

Cān-ı Şīrīnini bir tīşeye ṣatdı Ferhād
Bī-sütūn-ı ġamı dil tīşesi **āsān** deldi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 6). [āsān, ]*

**<u>āsār:</u>** *Eserle, şiirler.*

Dil-i nakkād ki miʿyār-ı hünerver ḥaḳkā
Görüp **āṯārumı** inṣāf ile teslīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 8). [āṯārumı, -um, -ı ]*

**<u>āsār-ı ḫāmesin:</u>** *Kaleminin eserleri.*

Levḥ-i beyāżda görüp **āsār-ı ḫāmesin**
Āmīziş eylemiş ṣanurum şīr ü şekkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 45). [āsār-ı ḫāmesin, -iñ, - ]*

**<u>a-sāy-ı nāfe-i şemdür:</u>** *Kokulu misk asası.*

ʿĀnberīn būy-ı ḥüsn-i aḫlāḳı
Laḫlaḫ **a-sāy-ı nāfe-i şemdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 80). [a-sāy-ı nāfe-i şemdür, -dür ]*

**<u>aşer:</u>** *çokluk*

Pāsbān eyledi heftüm feleġe Keyvānı
Burc-ı isnā **aşere** gezdi olup reh-peymā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 256). [aşere, -e ]*

**<u>aṣḥāb:</u>** *Hazreti Muhammed'in sahabeleri.*

Rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne dürûd ile ṣalāt
Āl ü evlādına **aṣḥābına** teslīm ü ṣenā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 224). [aṣḥābına, -ı, -na ]*

**<u>aṣḥāb-ı velī:</u>** *Cenâb-ı Hakk'a yakınlık mertebesini kazanmış olan seçkin kul, Allah'ın dostu ve sevgili kulu. olanlar.*

Cāmiʿ-i şerʿine tā ṣubḥ-ı ḳıyam
Ṣaff-ı ḳandīldür **aṣḥāb-ı velī***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 8). [aṣḥāb-ı velī, ]*

**<u>ʿāṣī:</u>** *Başkaldıran, itaatsiz, serkeş, isyankâr; günahkâr.*

ʿAded yoḳ cürmine ʿ**aṣī** ḳulundur ya Resūla'llāh
Velī ʿafvüñ senüñ luṭf-ı ilāhī gibi bī-ʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 77). [ʿaṣī, ]*

**<u>ʿāşıḳ:</u>** *'âşık, sevgili.*

Niyāz-ı vaṣl ile nev-devletān-ı mesned-i nāzuñ
Ġam-ı imrūz-ı ʿ**āşıḳ** vaʿde-i ferdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 14). [ʿāşıḳ, ]*

ʿĀşıḳ u maʿşūḳuñ eyler ṣuret-i ḥālin ʿayān
ʿAşḳ güyā bir muṣavver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 11). [ʿāşıḳ, ]*

Figār-ı ġamzesi cism-i niẕār-ı ʿ**āşıḳ** iken
Nigāh iden ne ḫadeng ü ne zaḫm-ı sīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 11). [ʿāşıḳ, ]*

Yārüñ ḫayāl-i ḫāline çün merdüm-i düçeşm

ʿĀşıḳ Naẕīm dīde-i cānında yer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 18). [ʿāşıḳ, ]*

Aña ʿ**āşık** dimem kim seyr-i bag̈ u gülşen itdükce
Yanında bir sehī serv-i ser-efrāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 3). [ʿāşık, ]*

Ruʾyeti tercih ider ʿ**āşıḳ** ṣafā-yı vuṣlata
Cennet ey dil ādeme zindān olur dīdārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 3). [ʿāşıḳ, ]*

Evvel seni sevmem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
ʿ**Āşıḳ** baña ʿālem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 2). [ʿāşıḳ, ]*

ʿ**Āşıḳa** ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu
Bilmem ey çarḫ ne var mihr ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 11). [ʿāşıḳa, -a ]*

Hublar ṣaḳlamaz esrārını ʿāşıḳlardan
Ki olur ʿ**āşıḳ** olanlar gözi açıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 2). [ʿāşıḳ, ]*

Nola göz yaşına garḳ olsa ʿ**āşıḳ**
ṣūḫa naḳl iderken mācerāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 9). [ʿāşıḳ, ]*

ʿAdū ʿ**āşıḳ** geçüp yāre benümle imtiḥān olmaz
Ne inṣāfa gelür ḫaşm dil-i şeydā ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 3). [ʿāşıḳ, ]*

Ne ḳadar bezl ü niṣār itse yine eksilmez ʿ**Āşıka** eşk-i dü-çeşm-i teri sermāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 8). [ʿāşıka, -a ]*

ʿ**Āşıḳ** o perī-veşi gözinden şaḳınūr
Bir kerre nigāha ġayre biñ kez baḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 1). [ʿāşıḳ, ]*

ʿ**āşık:** *Aşık, seven kişi.*

Hublar şaḳlamaz esrārını ʿ**āşıḳlardan**
Ki olur ʿāşıḳ olanlar gözi açıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 1). [ʿāşıḳlardan, -lar, -dan ]*

ʿ**āşıḳ:** *'âşık.*

Zülfinüñ her tārr bir bend-i zebāndur ʿ**āşıḳa**
Çeşmi cādūlarda mekr ile füsūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 9). [ʿāşıḳa, -a ]*

ʿ**Āşıḳa** cāy-ı selāmet ʿaşḳ-ı şūr-engīzdür
Mevcden keşti olur çıḳsa kenāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 11). [ʿāşıḳa, -a ]*

Teşne-i dīdār iken oldı ḫaṭ-āver dil-rübā
Olmasın mı ʿ**āşıḳa** hicrān hicrān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 12). [ʿāşıḳa, -a ]*

ʿ**āşık:** *Âşık, bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.*

Ruḳabā yāri ider ʿ**āşıḳına** düşmen-i cān
Meded Allāha ṣığınduḳ o münāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 5). [ʿāşıḳına, -ı, -n, -a ]*

ʿ**āşık:** *'âşık: Sevgili'ye gönül bağı ile bağlanmış kimse.*

Yārün hümā-yı zülfi ṣalar sāye üstine
Bir ʿ**aşıḳuñ** ki baḫt-ı siyāhı küşādedür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 12). [ʿaşıḳuñ, -uñ ]*

Haṭ-ber-āverde görüp dilberi mātem-zededür
ʿ**Āşıḳuñ** baḫt-ı siyāhı yine berhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 2). [ʿāşıḳuñ, -uñ ]*

ʿAşḳ olursa sāḳī-i peymāne-i vaṣl-ı Ayāz
ʿ**Āşıḳuñ** encām-ı kārı ʿāḳıbet māḥmūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 6). [ʿāşıḳuñ, -uñ ]*

Baḳup cemālüñe ʿ**āşıḳ** nice ḳarārı ḳalur
Seni bu ḥüsn ile kim görse iḫtiyārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 1). [ʿāşıḳ, ]*

Mādām ola tīġ-ı nigehüñ böyle ser-endāz
Bir ḥamlede biñ ʿ**āşıḳı** eyler siper-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 2). [ʿāşıḳı, -ı ]*

Derd-i derūn-ı şerḥe ne ḥācet ki ʿ**āşıḳuñ**
Her bir nigāhı rāz-ı dile tercemān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 9). [ʿāşıḳuñ, -uñ ]*

Ser-pençe-i ġamuñla dem olmaz ki ʿ**āşıḳuñ**
Dāmān u ceybi birbirine āşinā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 3). [ʿāşıḳuñ, -uñ ]*

Ḳatı çoḳ baġrı delik ʿ**āşıḳı** var gerçi Naẕīm
Līk sensin gelen ammā yine ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 13). [ʿāşıḳı, -ı ]*

Hemīşe dāġ-ı muḥabbetle tā ki bir ʿ**āşık**
Miṣāl-i lāle olur dil-figār u ḫvār u ẕelīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 137). [ʿāşık, ]*

Reftāre gelse cilve-i nāz ile ʿ**āşıkuñ**
Evvel ḳademde ʿaḳlın o ḳadd-ı ḳıyam alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 7). [ʿāşıkuñ, -uñ ]*

Havf ile recāda eyleme ser-gerdān
Ey hicr ü viṣāli ʿ**āşıka** yeʾs ü ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 4). [ʿāşıka, -a ]*

ʿ**Āşıḳ** mıdur ol ki ḫidmet-i cānānda
Miskīn ü żaʿif iken tenû-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 3). [ʿāşıḳ, ]*

Ḳalbüñde o yār yir ider ʿ**āşık** iseñ
Ḳān-ı güher olmaz olmayan gevher-i ḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 3). [ʿāşık, ]*

ʿ**āşıḳ:** *Aşık, seven kişi, sevgili'ye gönül bağı ile bağlanmış kimse.*

Gāh olur kim ʿāşıḳ-ı şeydāya istiġnā düşer
Gerçi ʿ**āşıḳdan** gelür elbette istiġna ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 10). [ʿāşıḳdan, -dan ]*

Naẕār it ʿ**āşıḳuña** rūz-ı ceza lāyıḳ mı
Dest-i ḥasret ola dāmān-ı nigāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 3). [ʿāşıḳuña, -uñ, -a ]*

ʿ**āşık:** *Âşık , seven kişi.*

Bir māha ʿ**āşıḳum** ki derūn-sûz ider Naẕīm
Pervāne-i muḥabbeti mihr-i münevveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 13). [ʿāşıḳum, -um ]*

İtmesün ʿ**āşıḳum** diyü beni yād
Ḳulum olursa eyledüm āzād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 183). [ʿāşıḳum, -um ]*

Ki saña ʿ**āşıḳum** diye yāre
Ey büt-i deyr-i ʿişve el-ḥāşıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 279). [ʿāşıḳum, -um ]*

**ʿāşık:** *'âşık: Sevgiliye gönül bağı ile bağlanmış kimse.*

Her ne söylerse o lebler ʿ**āşıḳa** ilḫām olur
Ṣafdur cānā derūn-ı ʿāşıḳ-ı dīrīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 9). [ʿāşıḳa, -a ]*

**ʿāşık olsañ:** *Âşık olmak: Aşka tutulmak, yoğun sevgiye kapılmak, bağlanmak.*

ʿ**Āşık olsañ** dīde-i ümmīdüñe bīm-i raḳīb
Tūtiyā eyler ġubār-ı āsitān-ı dilberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 67). [ʿāşık olsañ, -sa, -ñ ]*

**ʿāşıḳāne:** *'âşığa yaraşır şekilde, kendinden geçmiş bir şekilde.*

ʿ**Āşıḳāne** naġmelerle dembedem nevrūzda
Hep nevādur ḳavl-i ʿuşāḳ-ı ʿAcem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 1). [ʿāşıḳāne, ]*

Ṭoluñı ʿ**āşıḳāne** nūş ideyüm
Beni rüsvā-yı ʿaşḳ iden sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 245). [ʿāşıḳāne, ]*

**āşikār:** *Gizli olmayan, belli, meydanda olan.*

Ne deñli derd-i dili ʿ**āşīḳār** eylemesen
Raḳīb diyü o perīye seni nihānī geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 7). [ʿāşīḳār, ]*

Ṣabā ṣākī sebū ġonce müretteb meclis-i gülşen
Yine her gül birer zerrīn ḳadeḥle ʿ**āşīḳār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 16). [ʿāşīḳār, ]*

Noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş nihān u ʿ**āşiḳār**
Hem süveydā-yı dil ol hem dīdede merdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 5). [ʿāşiḳār, ]*

**āşikār:** *Apaçık, belli.*

Emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳ idi sīnemde üstüḫvān
Deryā-yı ḥüsn eylemeden **āşikār** mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 12). [āşikār, ]*

Dilde fikrüñ cilve-güsterdür ḫayālüñ dīdede
ʿĀşıḳ-ı dīdāruñum şāḫum niḫān u **āşikār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 160). [āşikār, ]*

Ẓāhir u bāṭın eyledüm tevbe
Her ne itdümse **āşikār** u niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 188). [āşikār, ]*

**āşikāre:** *Belli, meydanda, açık.*

Yād-ı lebiyle oldı göñül mest-i ser-girān
Rāz-ı derūnı ḫavfüm odur **āşikāreler***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 12). [āşikāreler, -ler ]*

Günden derūnda mihr-i rūḫı **āşikāredür**
Her şeb arar o māhı dil-i bī-ḳarār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 9). [āşikāredür, -dür ]*

Nihān idi naẓārı evvel ol perīye dilüñ
Cünūn-ı ʿaşḳ ile gitdükce **āşikāreledi***(Yahya Nazîm Dîvânı,*

*Gazel 168, Mısra 8). [āşikāreledi, --le, --di ]*

**āşikāre:** *Apaçık, belli.*

Güftārı **āşikāre** nühüfte dehān-ı yār
Mebẕūl naḳdi kīsesi memhûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 11). [āşikāre, ]*

ʿ**āşıḳare:** *Belli, meydanda, açık.*

Olmamak mümkin mi şemşīr-i müjeñle ey perī
Meyl ider diller niḫān u ʿ**āşıḳāre** çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 6). [ʿāşıḳāre, ]*

ʿ**āşıḳ-ı derd:** *Dert aşığı.*

Vālih-i āyīne-i ṭalʿatüñ Ibni Mesʿūd
ʿ**Āşıḳ-ı derd** ü ġamuñ cān ü dil-i Bū Derdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 300). [ʿāşıḳ-ı derd, ]*

ʿ**āşıḳ-ı dīdār:** *Güzel yüzün aşığı.*

ʿ**Āşıḳ-ı dîdârıyız** mest-i ḳādeḥ-nūş-ı lebi
Neylerüz āyine-i Iskenderi cām-ı Cemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 5). [ʿāşıḳ-ı dîdâr, --ı, --y-, --ız ]*

ʿ**āşık-ı dīdār:** *Sevgilinin yüzüne aşık olmak.*

Zülf-i zencīresīne bend ü giriftār olalı
Ḥüsn-i ḫulḳıyla görüp ʿ**āşıḳ-ı dīdār** olalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 10). [ʿāşıḳ-ı dīdār, ]*

ʿ**āşıḳ-ı dīdāre:** *Güzel yüze aşık olan.*

Leb-i cūda görüp ẓann eyledüm serv-i ser-āzādı
Yine bir ʿ**āşıḳ-ı dīdāre** dilber der-kenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 6). [ʿāşıḳ-ı dīdāre, -e ]*

ʿ**āşıḳ-ı dīdāreyüm:** *Göz önündeki aşık.*

Yār ser-keş ʿ**āşıḳ-ı dīdāreyüm** yā Rab meded
Ne esīrüm belli ne āzādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 1). [ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm, --y-, -üm, - ]*

ʿ**āşıḳ-ı dīdārı:** *Güzel yüze aşık olan.*

Başını ṭaşdan ṭaşa ursa ʿaceb mi dem-be-dem
ʿ**Āşıḳ-ı dīdārı** oldı kendüsinden kendi āb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 16). [ʿāşıḳ-ı dīdārı, -ı ]*

ʿ**āşık-ı dīdār-ı yūsuf:** *Yusuf'un yüzünün aşığı.*

ʿ**Āşık-ı dīdār-ı Yūsuf** vālih-i nuṭḳ-ı Kelīm
Ḥüsn-i ḫulḳıyla müsellem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 21). [ʿāşık-ı dīdār-ı yūsuf, ]*

ʿ**āşıḳ-ı dīdāruñum:** *Güzel yüze aşık olan.*

Dilde fikrüñ cilve-güsterdür ḫayālüñ dīdede
ʿ**Āşıḳ-ı dīdāruñum** şāḫum niḫān u āşikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 160). [ʿāşıḳ-ı dīdāruñum, -uñ, -um ]*

ʿ**āşık-ı şādıklardan:** *Gerçek 'âşık.*

Nāvek-i nālesi ṭaş olsa işābet eyler
Gelmez elbette ḫaṭā ʿ**āşıḳ-ı şādıḳlardan***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 8). [ʿāşıḳ-ı ṣādıḳlardan, -lar, -dan ]*

**ʿāşık-ı şeydāda:** *Çılgın âşık.*

Anı cemālüñ ile virürdi ḫayālüñe
Cānā olaydı ʿ**āşıḳ-ı şeydāda** cān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 4). [ʿāşıḳ-ı şeydāda, -da ]*

**ʿāşık-ı şeydāya:** *Çılgın âşık.*

Gāh olur kim ʿ**āşıḳ-ı şeydāya** istiġnā düşer
Gerçi ʿāşıḳdan gelür elbette istiġna ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 9). [ʿāşıḳ-ı şeydāya, --y, --a ]*

**ʿāşık-ı zār:** *Ağlayan aşık.*

Görmeden dildārı öpdi ḳocdı dirler ey Naẓīm
ʿ**Āşıḳ-ı zāre** olur bühtān bühtān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 16). [ʿāşıḳ-ı zār, --e ]*

**ʿāşık-ı zāruñ:** *Ağlayan aşık.*

Hicr-i leb-i dildār iledür ʿ**āşık-ı zāruñ**
Pergāle-i çeşm-i teriniñ rīziş-i laḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 7). [ʿāşık-ı zāruñ, -uñ ]*

**ʿāşık-keş:** *Âşık çekici.*

Bulmadum görmiş işitmiş dārugīr-i ʿaşḳda
Hicr ile vuṣlat gibi ʿ**āşıḳ-keş** ü dilberḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 12). [ʿāşıḳ-keş, ]*

**ʿāşık-perest:** *Aşk tutkunu, düşkün aşık.*

Şimdi ḫūbān-ı zemāne oldılar ʿ**āşıḳ-perest**
Bender-i ḥüsn ü melāḥatde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 11). [ʿāşıḳ-perest, ]*

**āşıkuñ:** *Aşık.*

**Āşıkuñ** keyfiyyet-i ḥālin nigāhından bilür
Gör ne kāfir-mācerādur kim tecāhülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 3). [āşıkuñ, -uñ ]*

**asıl:** *Açılmak.*

Śanma hilāl-i ġarrā oldı şafaḳda peydā
Çarḫa **aşıldı** ḥālā şemşīr-i ḫūn-feşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 106). [aşıldı, -dı ]*

**asıl:** *Bir şeyin temelini oluşturan, ana.*

Hezār ʿizz ü şeref bulsa pestdür ḳaderi
ʿUlüvv-i cāh ile bir nāḳıs olmadıḳça **asıl***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 48). [asıl, ]*

**āşinā:** *Bildik, tanıdık.*

Cebhe-i cān **āşinā-yı** ḫāk-ı kūy-ı yārdur
Dembedem bīgāne-i seccādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 7). [āşinā-yı, --yı ]*

**āşinā:** *Bildik kimse, dost, enîs.*

Yāri yād itsem nola düşdüm diyār-ı gurbete
**Āşinānuñ** ḳadrini bilmes yine illā ġarīb

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 4). [āşinānuñ, -nuñ ]*

**<u>āşinā:</u>** *Bildik, tanıdık, dost.*

Haṭṭ-ı rūḫı **âşinalığım** ḳaṭʿ itmez
Olmaz o çemende sebz-i bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 3). [âşinalığım, -lıġ, -ım ]*

**<u>āşinā:</u>** *1. bildik, tanıdık 2. yüzücü.*

Ser-pençe-i ġamuñla dem olmaz ki ʿāşıḳuñ
Dāmān u ceybi birbirine **āşinā** degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 4). [āşinā, ]*

Sīne-i sührāb olursa Rüstemāne çāḳ ider
Āşinā bīgāne bilmez ġamze-i ḫançer-keşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 4). [āşinā, ]*

**<u>āşinā:</u>** *Alışıldık, tanıdık, bildik.*

**Āşinā** bīgāne bilmez mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ
Cürʿasın nūş eylese mecnūn u ʿāḳıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 5). [āşinā, ]*

**Āşinā** oldun rāḳibe sırruñı fāş eyledi
Kim didi cānā saña var ḫāneñe bīgāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 11). [āşinā, ]*

Bī-nevā merd-i ġarīb olsan bulınmaz **āşinā**
Olmaduḳca baḫt bir merd-i ġarībüñ yāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 23). [āşinā, ]*

**<u>āşinā:</u>** *(Sevgilinin) tanıdığı, dostu (olan âşık).*

Gerçi maḥbūb-ı şūḫ u şengüldür
**Āşināsı** hezār bir güldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 120). [āşināsı, -(s)ı ]*

**<u>āşinā-dermān:</u>** *Bildik , tanıdık derman.*

Der-i dāru'ş-şifā-yı luṭfında
Derd-i Bīgāne **āşinā-dermān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 60). [āşinā-dermān, ]*

**<u>āşinā-yı baḥr-ı süḫan:</u>** *Söz denizinin bildiği.*

Naẓīm ṭabʿum olup **āşinā-yı baḥr-ı süḫan**
Muvaffaḳ oldı bu tāze zemīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 15). [āşinā-yı baḥr-ı süḫan, ]*

**<u>āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl:</u>** *Erdemli kişilerin kapısında tanıdık olmak.*

**Āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl** olmaz iseñ
Saña bir kimse dimez aġlama gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 7). [āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl, ]*

**<u>āşinā-yı gūşe-i dāmān olur:</u>** *Elbisemin köşesini tanıyan olur.*

Āh elinden ḥāṣid-i dūn u denīnüñ kim müdām
Ceyb-i şevḳum **āşinā-yı gūşe-i dāmān olur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 66). [āşinā-yı gūşe-i dāmān olur, ]*

**<u>āsitān:</u>** *Kapı eşiği, dergah, tekke.*

Bālīn-i farḳ-ı baḫtum idüp **āsitānını** Haḳ-i derinde ṣubḥ u mesā rāḥat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 23). [āsitānını, -ını ]*

**āsitān:** *(Sevgili'nin) kapı eşiği, dergahı.*

Rūz u şeb mihr ü mehi kāse-i deryūze idüp
**Āsitānıñd**a gedādur o şehüñ çarḫ-ı dütā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 140). [āsitānıñda, -ın, -da ]*

**Āsitānıñda** beni müjgān-ı ḫūn-ālūd ile Eyle çārūb-keş bi-ḥaḳk-ı āl ü evlād ü beṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 17). [āsitānıñda, -ın, -da ]*

**Āsitānında** Zuḫal olmasa ʿabd-i ḥabeşi Benzemez ḫame-i ġayra ḳalemüm vaṣfında
Bir midür parmaġuñ engüşt-i şeḥādetle beşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 12). [āsitānında, -ın, -da ]*

**āsitān:** *Kapı, eşik*

**Āsitānında** Züḫāl bir ḥabeşī ḫādimdür Dergeh-i ʿişmetine ḫidmet ile ḫurrem u şād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 13). [āsitānında, -ı, -n, -da ]*

**āsitān:** *Sevgilinin eşiği.*

Ol ḳıble-i murād ki Beytü'l-Ḥāram gibi Rūmāle **āsitānını** ḫalḳ-ı ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 16). [āsitānını, -ını ]*

**āsitān:** *Eşik (sevgilinin kapısının eşiği).*

Başum gözüm üzre ḫidmet-i hāk-derüñ Olsun müjem **āsitānuñ** çārūbı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 4). [āsitānuñ, -(u)ñ ]*

**āsitān:** *Huzur, makam.*

Revādur olsa deri busegāh-ı ʿālemiyān Ki çarḫ nāsiye-ṣadur o **āsitān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 32). [āsitān, ]*

Bir **āsitān** ki çarḫ gibi cebhe-sāy olan Yirden göge varınca ider rifʿat iktisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 3). [āsitān, ]*

Bir **āsitān** ki saʾil-i bāb-ı refiʿ idür Ḥūrşīd ü māhı kāse idüp çarḫ-ı pür-şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 5). [āsitān, ]*

Bir **āsitān** ki ṣāḥibidür ḳadr ü şānla Māḫdūm-ı kāmrān u ḫudāvend-i kāmyāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 7). [āsitān, ]*

**āsitān:** *Eşik.*

Rīzesinüñ **āsitānı** gevher-i tāc-ı mülūk Cevher-i iksīr ile ḫāk-i ḥarimi hem-ʿāyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 13). [āsitānı, -ı ]*

**āsitān:** *Eşik, makam, huzur, kat.*

Dergehinde ḳul olan her ḳayddan āzādedür
**Āsitānın** bekleyen kemter gedālar mıīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 32). [āsitānın, -ı, -n ]*

**āsitān-:** *(Sevgili'nin) kapı eşiği, dergahı.*

Ḥaḳ-i pāyi rūḫ-ı tekrīme maḳām-ı rūmāl

**Āsitānı** leb-i taʿẓīme maĥall-i telsīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 40). [āsitānı, -ı ]*

**<u>āsitān -ı ḥażrete:</u>** *Allah katı makamının eşiği.*

Ġubār- dergehini kuḥl-i çeşm-i cān idelüm
Gel ey göñül gidelüm **āsitān -ı ḥażrete** dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 8). [āsitān -ı ḥażrete, --e ]*

**<u>āsitāne:</u>** *Kapı, eşik.*

Çek sāġar-ı lebālebi peymāne dolmadan
Ġamden penāha mey-gede bir **āsitānedür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 10). [āsitānedür, -dür ]*

**<u>āsitān-ı ḳadr:</u>** *İtibar sarayının eşiği.*

**Āsitān-ı ḳadrine** rūmāl içün bir birini
Devlet ü ʿizzet teʿāḳub eyleyüp eyler hücūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 7). [āsitān-ı ḳadr, -i, -n, -e ]*

**<u>āsitān-ı ḳadri:</u>** *Kıymet eşiği.*

Ṣanma encümle ṣafaḳ olmış ʿaraḳ-rīz-i ḥicāb
Āsmānı **āsitān-ı ḳadri** itmiş şerm-sār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 80). [āsitān-ı ḳadri, -i ]*

**<u>āsitān-ı muʿallāya:</u>** *Yüce makam.*

Gerdūna minnet etmeyen ey dil benüm gibi
Eyler bir **āsitān-ı muʿallāya** intisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 2). [āsitān-ı muʿallāya, -y, -a-ya ]*

**<u>āsitān-ı mürüvvet-penāhuña:</u>** *Insanlığına sığındığımın eşiği.*

Yüz sürdüm **āsitān-ı mürüvvet-penāhuña**
Sedd olmaya ümīdüm odur ḥācib-i ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 29). [āsitān-ı mürüvvet-penāhuña, -uñ, -a ]*

**<u>āsitān-ı nevālinde:</u>** *Ihsan gökyüzü.*

İclāl-i bārigāh-ı celālinde rū-be-ḫāk
İkbāl **āsitān-ı nevālinde** cebhe-sāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 22). [āsitān-ı nevālinde, -in, -de ]*

**<u>āsitān-ı rifʿat:</u>** *Makam eşiği.*

Rīzesinüñ **āsitān-ı rifʿati** çeşm-i nücūm
Ṭāḳ-ı iclālinde āvīze Süheyl ile Süha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 11). [āsitān-ı rifʿat, --i ]*

**<u>āsitān-ı rifʿat:</u>** *Yükseklik eşiği.*

Mihr ü māhı kāse cerr idüp olmış ṣubḥ u şām
**Āsitān-ı rifʿatinde** bir gedā çarḫ-ı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 48). [āsitān-ı rifʿat, -in, -de ]*

**<u>āsitān-ı rifʿatinden:</u>** *Yüksekliğin eşiğinden.*

Felekler **āsitān-ı rifʿatinden** kesb-i şān eyler
Melekler ḫādimān-ı bezmine ʿālī-mekān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı,*

*Kaside 23, Mısra 33). [āsitān-ı rifʿatinden, -in, -den ]*

**āsitān-ı ser-bülend:** *Yüce sarayı.*

Naẓīmi ḫākden refʿ itse lāyıḳ iltifātıyla
Ki oldı **āsitān-ı ser-bülendinde** cebīn-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 20). [āsitān-ı ser-bülend, -in, -de ]*

**āsiyā:** *Değirmen, felek.*

Māverā-yı gerdisinden kendü de bilmez olup
**Āsiyā** cūy-ı celālinde sipihr ü nüh-ḳıbāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 14). [āsiyā, ]*

**āsiyāb:** *Değirmen, su değirmeni.*

Çarḫı bir āh ile ḫāraba virüñ
Āteşi köhne **āsiyāba** virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 4). [āsiyāba, -a ]*

**āsiyāb:** *Su değirmeni; bir amaç uğruna dönen şey.*

Beni hevāsına uydurdı çarḫ-ı bī-ārām
Bu rūzgārda ser-geşte **āsiyāb** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 4). [āsiyāb, ]*

**āsiyāb-āsā:** *Su değirmeni gibi.*

Nola devr-i ḥayātı her ḥabābuñ zūd-sīr olsa
Biñā-yı ʿömri āb üzre ḳurulmış **āsiyāb-āsā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 10). [āsiyāb-āsā, ]*

**āsiyāb-ı devrde:** *Devran değirmeni.*

Döndürür fikr-i daḳīḳuñ çarḫ-ı maʿnāyı Naẓīm
Sen ögünme **āsiyāb-ı devrde** gendüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 10). [āsiyāb-ı devrde, -de ]*

**āsiyāb-ı ḥāl-i gerdūn:** *Asumanın beni dünya.*

Münḳalibdür **āsiyāb-ı ḥāl-i gerdūn** ey Naẓīm
Devr-i çarḫ-ı süst-bünyād ise mā üstündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 13). [āsiyāb-ı ḥāl-i gerdūn, ]*

**āşiyān:** . *Yuva.*

Ol bī-bedel hümânıñ ṭūṭī-i Mışr-ı cānüñ
Ol tāʿir-i cinānuñ ḫuld ola **āşiyānı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 150). [āşiyānı, -ı ]*

**āşiyān:** *Kuş yuvası.*

Per-i murġān degüldür **āşiyān** itdükde başında
Ser-i Mecnūn-ı şeydā ʿarṣa-i ʿaşḳ içre tellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 9). [āşiyān, ]*

Ḳudumi virdi şeref yümn ile Stanbula
O şaḥbaz gelüp ḳondı **āşiyān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 76). [āşiyān, ]*

**āşiyāne:** *Kuş yuvası.*

Maẓḫār olursa gūş-ı ḳabūle terānesi
Her gül çemende bülbüle bir **āşiyānedür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 8). [āşiyānedür, -dür ]*

**âşiyân-gîr-i ḫażīż-i iʿtizār:**

*Bağışlanmanın alçak yerinin kuş yuvasını tutucu.*

Evc-i medḥüñde ḳalup pervāzdan oldı henüz
Murġ-ı ṭabʿum **âşiyân-gîr-i ḥażīż-i iʿtiẕār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 132). [âşiyân-gîr-i ḥażīż-i iʿtiẕār, ]*

**<u>āşiyān-ı ʿālem-i lāhūt:</u>** *Îlâhî alemdeki yuva.*

Murġ-ı rūḥı ʿālem-i nāsūtdan pervāz idüp
Āşiyān-ı ʿālem-i lāhūta oldı rū-be-rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 4). [āşiyān-ı ʿālem-i lāhūt, --a ]*

**<u>āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür:</u>** *Çılgın bülbülün yuvası.*

Bir gelür hep ḫande-i gül nāle-i bülbül baña
**Āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür** her gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 2). [āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür, ]*

**<u>ʿaşiyān-ı ḥaşre:</u>** *Kıyamet yuvası.*

ʿ**Aşiyān-ı ḥaşre** henġām-ı şefāʿat ben daḫi
ʿAfvüñe ümmīd-vārum luṭfuña ümmīd-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 165). [ʿaşiyān-ı ḥaşre, -e ]*

**<u>āşiyān-sāz:</u>** *Yuva yapmak.*

Hümā-yı rūḥ-ı pāki itdi pervāz
Ola Ṭūbāda yā Rab **āşiyān-sāz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 4). [āşiyān-sāz, ]*

**<u>ʿaşḳ:</u>** *'aşk, candan sevme, gönül verme.*

ʿ**Āşıḳ** u maʿşūḳuñ eyler ṣuret-i ḥālin ʿayān
ʿ**Aşḳ** güyā bir muṣavver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 12). [ʿaşḳ, ]*

Ḳānūn-ı ʿ**aşḳdan** ki derūnum nişānedür
Her mū tenümde āteş-i dilden nişānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 1). [ʿaşḳdan, -dan ]*

Bir dil ki anda eyleye işrāk nūr ʿ**aşḳ**
Fānūsdur kı şem-i şeb-ārā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 5). [ʿaşḳ, ]*

ʿ**Aşḳ** olursa sāḳī-i peymāne-i vaṣl-ı Ayāz
ʿĀşıḳuñ encām-ı kārı ʿāḳıbet māḥmūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 5). [ʿaşḳ, ]*

ʿ**Aşḳ** bir ḫum-ḫānedür kim bī-mey ü saġar senüñ
Fikr-i laʿlünle derūn-ı sīnede dil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 9). [ʿaşḳ, ]*

Göñül ʿ**aşḳ** ile pür-sīnede ḫazīne bulur maġribī gibidür gūyiyā define bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 1). [ʿaşḳ, ]*

O ʿarṣagāhda kim ʿ**aşḳ** kārvānı geçer
Ḳaṭār-ı üştür-i nüh-çarḫ-ı āsmānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 1). [ʿaşḳ, ]*

ʿ**Aşḳuñ** birer piyālesini çekdiler ezel
Şimdi daḫi o şevḳledir devr-i mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 7). [ʿaşḳuñ, -uñ ]*

Bî-teźelźüldür esāsı şarṣar-ı āsībden
ʿ**Aşḳ** bir maʿmūredür eyvān eyvān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 8). [ʿaşḳ, ]*

Cism-i pür-dāġa yine yaḳdum serāpā tāze dāġ
ʿ**Aşḳ** giydürdi baña ḳaftan ḳaftan üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 14). [ʿaşḳ, ]*

Kül itdi yaḳup ʿ**aşḳ** vücūdum dil-i sūzān
Bir aḫkere dönse nola ḫākisterüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 7). [ʿaşḳ, ]*

Ferhād ü Ḳays gibi neler eyledi ẓuḥūr
Ya Rab ne ṭurfe dūde olur ʿ**aşḳ** dûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 16). [ʿaşḳ, ]*

Naḳş u nigār-ı ʿaks-i cemāl-i bütān ile
ʿ**Aşḳ** itdi deyr-i sînemi beytü'ṣ-ṣanem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 8). [ʿaşḳ, ]*

Nūr-ı ḫurşīd-i cemāl-i bā-kemālüñ
ʿ**aşḳına**
Eyleme ben ẕerreni bī-tāliʿ ü nā-baḫtiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 145). [ʿaşḳına, -ı, -n, -a ]*

Fā i lā tün / Fā i lā tün / Fā i lā tün / Fā i lün
Gözlerüm yaşını sil Aḥmed Muḥammed ʿ**aşḳına***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 206). [ʿaşḳına, -ı, -n, -a ]*

Ḳadrümi bir kerre bil Aḥmed Muḥammed ʿ**aşḳına**
Bāde-i āl olmasun rūḫsāruña reng-i ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 207). [ʿaşḳına, -ı, -n, -a ]*

Kendüñi itme ḫacil Aḥmed Muḥammed ʿ**aşḳına**
Serv-i dāmen-çīde ol seyl-i ʿalāyıḳdan ḥaẕer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 209). [ʿaşḳına, -ı, -n, -a ]*

Cūy-ı ṣāfī-veş çekil Aḥmed Muḥammed ʿ**aşḳına**
El-haẕer şemşīr-i cān-teʾsīr-i āhumdan benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 211). [ʿaşḳına, -ı, -n, -a ]*

Ġayr bezminden kesil Aḥmed Muḥammed ʿ**aşḳına**
Olmasun ālūde-i çirkāb-ı töhmet dāmenüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 213). [ʿaşḳına, -ı, -n, -a ]*

Pāk-rū ol muttaṣıl Aḥmed Muḥammed ʿ**aşḳına**
Māḥfil-i vaṣluñda yansun tünd-bād-ı hecrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 215). [ʿaşḳına, -ı, -n, -a ]*

Sönmesün ḳandīl-i dil Aḥmed Muḥammed ʿ**aşḳına**
Merḫamet eyle Naẕīm-i zāre ahval-i dilin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 217). [ʿaşḳına, -ı, -n, -a ]*

Söylemek lāzım deġil Aḥmed Muḥammed ʿ**aşḳına**
Kaʿbe-i kūy-ı yāre ṭālib idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 219). [ʿaşḳına, -ı, -n, -a ]*

Bir sīne mi var ki çāk çāk itmez ʿ**aşḳ**
Bir dil bulınūr mı derd-nāk itmez ʿ**aşḳ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 1). [ʿaşḳ, ]*

Bir sīne mi var ki çāk çāk itmez ʿ**aşḳ**
Bir dil bulınūr mı derd-nāk itmez ʿ**aşḳ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 2). [ʿaşḳ, ]*

Dildārı şaḳınsa dīdeden dil ne ʿaceb
Zīrā ki ḳabūl-i iştīrak itmez ʿ**aşḳ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 4). [ʿaşḳ, ]*

ʿ**Aşḳ** ehli odur ki dehre efsāne ola
Bülbül gibi bāġ-ı şemʿe pervāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 1). [ʿaşḳ, ]*

Tengdür ʿ**aşḳına** mülk-i dü-ciḫān
Baḥr-ı ʿummān ḳabūl itmez zārf

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 25). [ʿaşḳına, -ı, -n, -a ]*

ʿ**aşḳ:** *Aşk, candan sevme, muhabbet.*

Baḥr-ı ġam-ı ʿ**aşḳuñda** o çār ebrū-yı pür-çīn
Fülk-i dile çekdirmededür ġāʾile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 9). [ʿaşḳuñda, -uñ, -da ]*

Fikr-i zülfi dili āşüfte-i sevdā itdi
ʿAḳlumı ʿ**aşḳ** ile pür-şûriş ü ġavġa itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 14). [ʿaşḳ, ]*

ʿ**aşḳ:** *'Aşk, candan sevme, gönül verme.*

Faḫr-i dü-ciḫāne ʿarż-ı efsūs idelüm
ʿ**Aşḳ** ile dili çerāġ u fānūs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 2). [ʿaşḳ, ]*

ʿ**aşḳ:** *'aşk, candan sevme, gönül verme; kuvvetli sevgi, muhabbet bağı.*

Gözüm eşk ile mālāmāl göñlüm ʿ**aşḳ** ile memlū
Baʿīdüm ṣūreta maʿnen karībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 7). [ʿaşḳ, ]*

ʿ**aşḳ ehli:** *Âşıklar.*

Nale-senc olsa ceres erbāb-ı māḥmil mest olur
Dem gelür bir nāleden ʿ**aşḳ ehli** ḳanzil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 2). [ʿaşḳ ehli, ]*

ʿ**asker:** *Asker.*

Mültezim olsañ reʿāyānuñ olur ḥāli tebāh
Ṣenā serden geçdi ol dirler olursañ ʿ**askeri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 60). [ʿaskeri, -i ]*

ʿ**aşḳ-ı ʿālem-gīr:** *Cihanı fetheden aşk.*

Yaḳdı yıḳdı mülk-i ʿaḳlı leşker-i teshīrle
Ḥüsn-i ʿālem-sūz-ı dilber ʿ**aşḳ-ı ʿālem-gīrle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 2). [ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr, --le ]*

ʿ**aşḳ-ı ʿālem-sāzı:** *Alem yapan aşk.*

ʿAşḳ-ı ʿālem-sāzı eşyāya sirāyet itmese
Her ser-i dāġında göstermezdi bir aḫker enār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 51). [ʿaşḳ-ı ʿālem-sāzı, ]*

ʿ**aşḳ-ı cān-suzuñla:** *Can yakan aşk.*

ʿ**Aşḳ-ı cān-suzuñla** bezm eyle dil-i fūlādumı
Her dü-çeşmümden dökülsün eşk-i ter gibi şerār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 155). [ʿaşḳ-ı cān-suzuñla, -uñ, -ia ]*

ʿ**aşḳ-ı katmerdür:** *Katmerlenmiş aşk.*

Yañarsa dil nola daġ üzre dāġ-ı derdüñle
Gül-i şüküfte-i gülzār ʿ**aşḳ-ı ḳatmerdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 200). [ʿaşḳ-ı ḳatmerdür, ]*

ʿ**aşḳ-ı mülk-i dili:** *Gönül saltanatının aşkı.*

ʿ**Aşḳ-ı mülk-i dili** aldı yüri ey ṣabr u şekīb
Bir vilāyetde bilürsin iki ṣulṭān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 9). [ʿaşḳ-ı mülk-i dili, -i ]*

**ʿaşḳ-ı şūr-engīzdür:** *Gürültü koparan sevgi.*

ʿĀşıḳa cāy-ı selāmet ʿ**aşḳ-ı şūr-engīzdür**
Mevcden keşti olur çıḳsa kenāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 11). [ʿaşḳ-ı şūr-engīzdür, -dür ]*

**āsmān:** *Gök, sema.*

Ṣanma encümle ṣafaḳ olmış ʿaraḳ-rīz-i ḥicāb
**Āsmānı** āsitān-ı ḳadri itmiş şerm-sār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 80). [āsmānı, -ı ]*

**Āsmana** eyledi teʾsīr bād-ı mihr-i cān
İtdi yaḫdan manḳal-ı mihri sipihr-i çār-mīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 17). [āsmana, -a ]*

Zemin ü **āsmānı** ṭutdı ṣıyt-ı kūs-ı iclāli
Beşer rūy-ı zemīnde āsmānda ḳudsiyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 35). [āsmānı, -ı ]*

Bir **āsmāndur** o nīlī o ṭāḳ-ı vālā-tak
Ki rīsmānı sütūnında ḫaṭṭ-ı miḥverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 93). [āsmāndur, -dur ]*

Kıl bir duʿāya durma ser-aġaz kim anuñ
Āmīnine ferişte-i nüh **āsmān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 106). [āsmān, ]*

İderdi ḳubbe-i gerdūnı bāz-güne-nümā
Düşeydi sāye-i temkīni **āsmān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 50). [āsmān, ]*

**āsmān:** *Gök, gökyüzü, semâ, felek.*

O kim ins ü melek-kerden be- ṭavḳ-ı ḥükmidür ḥālā
Zemīn ü **āsmānda** emri fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 20). [āsmānda, -da ]*

Zemin ü āsmānı ṭutdı ṣıyt-ı kūs-ı iclāli
Beşer rūy-ı zemīnde **āsmānda** ḳudsiyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 36). [āsmānda, -da ]*

**āsmān:** *Gök, gökyüzü, semâ, felek.*

Ḳaṣr-ı ʿizzet-serā-yı cāhında
**Āsmān** heft-pāye süllemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 60). [āsmān, ]*

ʿĀlem-i bālāya bāl açdıkda rāḫş-ı rifʿati
**Āsmān** rūmāl ile taʿẓīm idüp oldı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 14). [āsmān, ]*

Eşiʿa rīsmānlar aña mehce mihr-i ʿālem-tāb
ṭāḳ-ı zer-nigāruñ seyr idenler **āsmān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 40). [āsmān, ]*

**āsmāna:** *Gökyüzü, sema.*

Ḳāṣıd-ı devrān ḳudūm-i pākini tebşīr idüp
Ṭāliʿü baht **āsmāna** itdi pertāb-ı külāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 14). [āsmāna, ]*

**āsmān-ı feyż:** *Verimlilik, bolluk, bereket seması, gökyüzü.*

Ḳubbesi her cāmiʿüñ bir **āsmān-ı feyż** olup
Aña ḳandīl-i fürūzān encüm-i tābān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 21). [āsmān-ı feyż, ]*

**asmān-ı pür-nücūm:** *Yıldızlarla kaplı gökyüzü.*

Mihr ile meh iki aḫker **asmān-ı pür-nücūm**
ʿŪd sūz-ı bezminüñ ednā müşebbeh micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 165). [asmān-ı pür-nücūm, ]*

**āsmān-ḳadr:** *Değer ve kıymeti göğe çıkan.*

**Āsmān-ḳadr** ü ḳader-ḳudret ki rūz-ı rezm olur
Mihribān-ı saṭveti reh-bend-i ṣād Hūşeng ṣāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 27). [āsmān-ḳadr, ]*

**āsmān-mesned:** *Gökyüzü makamlı hükümdar (makamı, rütbesi yüce hükümdar).*

Ṣādr-pīra-yı mülket-i ḫānı
**Āsmān-mesned** ü felek-eyvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 14). [āsmān-mesned, ]*

**āsmān-pāye:** *Payesi gök gibi yüce olan.*

Geçdi ṣadra yine bir dāver-i devrān-ı kemāl
**Āsmān-pāye** hümā-sāye hümāyun-sīmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 8). [āsmān-pāye, ]*

**āsmān-pāye:** *Yüce rütbeli, rütbesi gök gibi yüce olan.*

Şeh-i Dāra-haşem İskender-i iḳlīm-güşā
**Āsmān-pāye** hümā-sāye hümāyūn-efser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 6). [āsmān-pāye, ]*

**asr:** *Yüzyıl, devir, zaman.*

Şehzāde-i ciḫānbān Hān Aḥmed-i hünerdān
Ġāzī ḫıdiv-i devrān **aṣrıñ** ḫudāyegānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 54). [aṣrıñ, -ın ]*

**ʿaṣr:** *Devir, zaman, çağ.*

Tārīḫ-i ʿizz ü cāhın didi Naẓīm-i dāʿī Ṣadr-ı Fuḥūl ʿ**aṣra** Seyyid ʿAlī Efendi (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 16). [ʿaṣra, -a ]*

**ʿaṣr:** *Asır, zaman, devir, çağ.*

Müftī-i dīn-penāh Meḥemmed Efendi kim
ʿ**Aṣruñ** edīb-i muḥterem-i ercümendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 2). [ʿaṣruñ, -uñ ]*

**asr-ı saadet şairlerinden hasan b. sabit:** *Asr-ı Saadet şairlerinden Hasan b. Sabit.*

Şīr ile şīrīn olur perverde olsa engübīn Rūmda **Ḥassān** olam vaṣf-ı ṣıfātuñda eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 108). [ḥassān, ]*

**āstīn:** *Yen, elbisenin kolu.*

Dāmān u **āstīnümi** pür-ḫūn-ı eşk ider Sildükce her dü-çeşmümi pergāle-i ciğer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [āstīnümi, ]*

**āstīn:** *Elbise kolu, yen.*

Pençe-i Behmen ḳabā-yı sebz-i eşcārı yine
Pāre pāre itdi ne dāmen ḳodı ne **āstīn***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 38). [āstīn, ]*

**āşūb:** *Kavga, kargaşalık, gürültü.*

**Āşūbdan** ciḫānı emīn eyleyen emīr
Ḥırz-ı emānı bāzū-yı şemşīri bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 11). [āşūbdan, -dan ]*

Nola şehr-i dile **āşūb** ṣalsa ol gözi tatar
Semend-i nāz ile bilmez nedür yaḫşi yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 9). [āşūb, ]*

Haṭṭında niḫān olup o māhuñ ḫāli
**Āşūbdan** oldı mülk-i ḥüsni ḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 2). [āşūbdan, -dan ]*

**āşūb:** *Kavga, kargaşalık, gürültü.*

Cilvegehdür yine her tārı bir **āşūbe**
Naẓīm
Ne ḳadar olsa da zülf-i siyehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 9). [āşūbe, -e ]*

**āşûb-gāh-ı fitneyi:** *Kargaşanın gürültülü yeri.*

Yārüñ ki çeşmi ḫışmla şemşīr kīn ṭutar
**Āşûb-gāh-ı fitneyi** āh u enīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 2). [āşûb-gāh-ı fitneyi, -yi ]*

**āşūb-ı dehr:** *Zamane âfeti.*

Ol ḫoş-ḫırām-ı işve bu reftār-ı nāz ile
**Āşūb-ı dehr** ü āfet-i devrān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 10). [āşūb-ı dehr, ]*

**āsūde:** *Dingin.*

ʿĀlem oldı yıḳılup mey-gede **āsūde** henüz
Yine mestānelerüñ serleri zānūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 1). [āsūde, ]*

Ser-i engüşt-i muʿārıżdan olur **āsūde**
Bend iden mühr-i sükūt ile leb-i hāmūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 15). [āsūde, ]*

**āsūde:** *Mutlu, huzurlu, rahat, kaygısız.*

Āha rūḫṣat virmeyelden hāṭırum **āsūdedür**
Bād taḥrīk itmese yemde sükūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 3). [āsūdedür, -dür ]*

Devr-i inṣāfında azāde demādem her diyār
ʿAhd-i adlinde müdām **āsūdedür** her merz-ı būm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 6). [āsūdedür, -dür ]*

**āsūde:** *Dingin.*

Ciḫān-ı maʿdeletinde ḫalāyıḳ **āsūde**
Zāmān-ı mekrümetinde gedā tüvān-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 61). [āsūde, ]*

Bu şehüñ tā ti devr-i ʿadlinde
Ola **āsūde** ʿālem ü insān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 232). [āsūde, ]*

**āsūde-ḥāl olsa:** *Mutlu, huzurlu olmak.*

Nola ẓıll-ı ẓalīlinde ciḫān **āsūde-ḥāl olsa**
Yidi iḳlīme ṣalmış sāye her tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 19). [āsūde-ḥāl olsa, -sa ]*

**āsūde-ḥāl olsa:** *Huzurlu olmak, mutlu olmak, neşelenmek.*

ʿAceb mi devr-i ʿadlinde ciḫān **āsūde-ḥāl olsa**
Ki dāʾim dest-gīri her ḫuṣūṣ-ı ʿavn-i

Mevlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 19). [āsūde-ḥāl olsa, -sa ]*

**āsūdelüg:** *Endişelerden uzak, rahat, huzur ve sükûn içinde olma durumu.*

**Āsūdelüġi** şemʿ ile fānūsdan öğren
Merdāne serüñ ḫırḳaya çek ġamden emin ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 7). [āsūdelüġi, -i ]*

**āşüfte:** *Çılgın gibi seven, aşktan perişan olan kimse; işveli, ahlaksız kimse.*

Bad-ı baḫār-ı ḫulḳınuñ **aşüftesi** nesīm
Ebr-i maṭīr-i cūdınuñ āvāresi seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 17). [aşüftesi, -si ]*

Ḥāḳ-i siyāhı kuḥl-i cilā tārı nūr-ı mahż
Ābı laṭīf bādınuñ **āşüftesi** nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 14). [āşüftesi, -si ]*

**āşüfte:** *Aşktan perişan olma, çılgın gibi âşık ve meftun olma durumu.*

Demâġ **aşüfte** geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [aşüfte, ]*

Dimāġ **aşüfte** geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [aşüfte, ]*

Dil-ḫūn-ı eşk-i ḥāli nāfında habbe-i müşġ
Efsûn-ı kāküliyle **āşüfte** ḥāl-i ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 6). [āşüfte, ]*

Buy-ı gīsū-yı laṭīfiyle muʿaṭṭar reyḥān
Sünbül-i şīfte **āşüfte** dimāġ-ı sūrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 160). [āşüfte, ]*

Girih-i kākül-i ʿanber-şikeni müşg-şemīm
Nefḥa-i zülf-i dil-āvīzine **āşüfte** nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 38). [āşüfte, ]*

**āşüfte-ḥāl:** *(sevdadan, aşktan) hâli perişan olan.*

Būy-ı nesīm-i ḫulḳına ḫalḳ-ı ciḫān **āşüfte-ḥāl**
Ḥüsn-i beyān-ı nuṭḳına dünyā bütün dildādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 9). [āşüfte-ḥāl, ]*

**āşüfte-i sevdā:** *Sevdânın baştan çıkardığı.*

Fikr-i zülfi dili **āşüfte-i sevdā** itdi
ʿAḳlumı ʿaşḳ ile pür-şûriş ü ġavġa itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 13). [āşüfte-i sevdā, ]*

**at-:** *(ok için) atmak.*

Ḥażret-i şehzāde Sulṭān Aḥmed-i ṣāḥib-hüner
Dikdi menzil ṭaşını tīrin **atup** yaṣdı kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 2). [atup, -up ]*

**at-:** *Atmak, fırlatmak, ateşlemek.*

Gerçi oḳını **atdı** yāyını yaṣdı velī
Peykān-ı firāḳı cānı deldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 5). [atdı, -dı ]*

**at-:** *Atmak.*

O deñli buldı şeref-rīze seng-i dergāhı
Ki ṭaʿne ṭaşın **atar** Farḳ-ı Ferḳadān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 28). [atar, -ar ]*

Ḳalʿa bāzūsına beñzer dem-i ceng
Her biri ḫaşma **atar** top u tüfeng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 12). [atar, -ar ]*

**at-:** *Atmak*

Şaḥn-ı vegāda biʾz-zāt sürse çü Pilten **at**
Ferzāne ide şeh-māt aʿdā-yı bed-gümānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 73). [at, ]*

**at-:** *Atmak.*

Māverāsından anuñ bulmadılar nām ü nişān
Oḳını **atdı** o dem yayını yaşdı ʿuḳalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 270). [atdı, -dı ]*

Didüm **atduḳda** ṭoḳuz yüz ḳırḳ kez tārīḫin
Menzil-i şehzāde Sulṭān Ammede oldı nişān (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 17). [atduḳda, -duḳ, -da ]*

**at:** *At(hayvan).*

Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaşfında o şāḫuñ **at** süren ferzānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 28). [at, ]*

**at süren:** *Atla ilerlemek.*

Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaşfında o şāḫuñ **at süren** ferzānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 28). [at süren, -en ]*

**ʿaṭā:** *Bağış, ihsan, bahşiş.*

Cūd-ı ṭabʿından seḫā-yı Hātem-i Ṭayy münfaʿil
Luṭf-ı destinden ḫacel dāʿim ʿ**aṭā-yı** Caʿferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 150). [ʿaṭā-yı, -yı ]*

**ʿaṭā:** *Lütuf veren. İhsan sahibi Allah.*

Çün kim ola **vāhibü'l-ʿatā** yā Allāh
Eyler beni şādkām inşāʾ Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 1). [vāhibü'l-ʿatā, ]*

**ʿaṭā:** *Verme, bağışlama,ihsan, lütuf.*

Ḥaḳ Teʿalā aña bir ḫayr-ḫālef itdi ʿ**aṭā** Neyyir-i burc-ı şeref māh-ı saʿādet-aḫter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 9). [ʿaṭā, ]*

**ʿaṭā:** *Cömertçe verme, ihsan, bağış.*

Seḫāda dest-i gevher-bārı ebr-i nev-baḫārīdür
ʿAṭāda cūd-ı ṭabʿın söyliyenler bahr u kān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 30). [ʿaṭāda, -da ]*

**ʿaṭā:** *Cömertçe verme, ihsan, bağış.*

Bī-bahā eyler ʿ**aṭā** Mevlā baḫāneyle virür
Bir baḫāneyle baḫāşız nāʾil olmaḳda şaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 31). [ʿaṭā, ]*

Hıdīv-i keşti ʿ**aṭā** kim dem-i ḥaşād olur
Gedā-yı sünbüle-çīn-i nevāli Mīkāʾīl

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 67). [ʿaṭā, ]*

Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿ**aṭaşı**
Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 10). [ʿaṭaşı, -sı ]*

Hem seḫā vü keremde bī-enbāz
Hem ʿ**aṭā** vü himemde bī-aḳrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 40). [ʿaṭā, ]*

ʿ**atāda:** *Cömertlik konusunda.*

Genc-i kerem küşāde iki eli ʿ**aṭada**
Ser-çeşme-i seḫāda bir lūle her benānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 37). [ʿaṭada, ]*

**atdır-:** *Attırmak.*

Nerrād-baḫt aña düşeş **atdırur** Naẓīm
Bir pulluḳ ola ḫaşm kime olsa yār-zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 9). [atdırur, --ur ]*

**āteş:** . *Ateş.*

Ḳalbiñde kīne ḫāṣid-i bed-gevherüñ müdām
Döndi hemān o **āteşe** ḫāra içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 12). [āteşe, -e ]*

Sūż-ı deruna ṣanma ki eflāk sedd olur
Ḥāṣā ki öyle **āteşe** ḫāṣāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 2). [āteşe, -e ]*

**āteş:** *Ateş*

Nice yanup cigerüm cāna düşmesün **āteş**
Ḥārāretiyle olup dil-fiġār u ḫuşk lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 11). [āteş, ]*

**āteş:** *Ateş.*

Çarḫı bir āh ile ḫāraba virüñ
**Āteşi** köhne āsiyāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 4). [āteşi, -i ]*

Yedi dūzeḫ daḫi sūzān idemez bir mūyin
Ḳulına gülşen ider **āteşi** yā nār diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 4). [āteşi, -i ]*

**āteş:** *Alev, od.*

Ṣunʿını iẓhār idüp eżdāde virdi imtizāc
İtdiler āmīzeş ab ü **āteş** ü bād ü türāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 4). [āteş, ]*

**āteş:** *1. Ateş, alev. 2. Hiddetli, şiddetli. 3.Acı, keder, ızdırap.*

Meşrebüñ olsun tevazuʿ kibr ü naḫvetden ḥaẕer
Āb-veş meyl eyle ḫāke ʿaks-i bād u **āteş** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 8). [āteş, ]*

**āteş:** *Ateş, alev.*

Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naẓīm
Ne bād u āb u **āteş** ü ne ḫāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 16). [āteş, ]*

Her ṭop ṣaçdı **āteş** māḥv oldı ḥaşm-ı serkeş
Nūş itdi ejdehā-veş bir baḥr-ı bī-kerānı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 101). [āteş, ]*

**āteş-dān:** *Mangal, ocak.*

Şuʿle māh encüm şerār aña şihāb oldı ʿalev
Faṣl-ı deydür yaḳdı **āteş-dānını** çarḫ-ı metīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 6). [āteş-dānını, -ı, -n, -ı ]*

**āteş-feşān:** *Ateş saçan.*

Genc-i nuṣretdür meġer ordū-yı pür-iclāli kim
Dem-keşān **āteş-feşān** her ṭopı olmış ejdehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 6). [āteş-feşān, ]*

**âteş-fiken - i hırmen-i ārām:** *Huzur harmanına ateş düşüren.*

**Âteş-fiken - i ḫırmen-i ārām** ü sükūndur
Gülgūn rūḫi ʿārıż-ı āliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 3). [âteş-fiken - i ḫırmen-i ārām, ]*

**āteş-i āh:** *Âh ateşi.*

Hārmen-i minneti yaḳsun yā Rab
Eşer-i sūz-ı dil ü **āteş-i āh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 52). [āteş-i āh, ]*

**āteş-i āh-ı derûn-güdāz:** *Yanmanın ahının ateşi.*

Teʾşīr idince **āteş-i āh-ı derûn-güdāz**
Ne cān ḳalur Naẓīm ne dil māsivā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 13). [āteş-i āh-ı derûn-güdāz, ]*

**āteş-i āhūnda:** *Âh ateşi.*

Hāṭır-ı saḫtını nerm itmiş o bī-merḫametüñ
Nedür ey dil bu eşer **āteş-i āḫūnda** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 10). [āteş-i āḫūnda, -ün, -da ]*

**āteş-i ʿaşk:** *Aşk ateşi. Aşkın acısı.*

**Āteş-i ʿaşḳ** u fürūġ-ı ḥüsn ü ṭābʿ-ı āhdan
Sīneler nīrān beden sūzān ciġer büryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 7). [āteş-i ʿaşḳ, ]*

**āteş-i ʿaşkı:** *Aşk ateşi.*

**Āteş-i ʿaşḳı** dil-i şād-çāküm itsün şuʿle-zār
Lālenüñ yaḳsın derūn-ı sīnesin dāġ-ı ḥased *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 39). [āteş-i ʿaşḳı, --ı ]*

**āteş-i dilden:** *Gönül ateşi.*

Ḳānūn-ı ʿaşḳdan ki derūnum nişānedür
Her mū tenümde **āteş-i dilden** nişānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 2). [āteş-i dilden, -den ]*

Āteş-i dilden yine bir yer çerāġān eyledüm
Lālezār itdi tenüm dāġ-ı firāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 3). [āteş-i dilden, -den ]*

**āteş-i dūrı:** *Ayrılık ateşi.*

Cigerüm yaḳdı **āteş-i dūrı**
Firḳatüñ cānı derd-nāk itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 249). [āteş-i dūrı, -ı ]*

**āteş-i firḳat:** *Ayrılık ateşi.*

Ney gibi oldı nāle işüm şām ile seḥer
Yaḳdum derūna **āteş-i firḳatle** daġlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [āteş-i firḳat, --le ]*

**āteş-i ġayret:** *Kıskançlık ateşi.*

Semen serve sarılmış bīd lerzān çeşm-i nergis mest
Çemende **āteş-i ġayret** derūn-sūz-ı çenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 12). [āteş-i ġayret, ]*

**āteş-i germiyle:** *Coşkulu ateş.*

Sūz-ı āhum eylemiş teʾs̱īr ḳalb-i sahtuña
**Āteş-i germiyle** olmış seng-i ḫāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 4). [āteş-i germiyle, -i, -y, -le ]*

**āteş-i gül:** *Gülün ateşi. Sevgilinin ateşi.*

**Āteş-i gül** şuʿle-i şemʿ ile itmiş ittifāḳ
Bülbül ü pervānenüñ benzi aġardı kül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 3). [āteş-i gül, ]*

**āteş-i hicrān:** *Ayrılık ateşi.*

Cānuma geçdi firḳat-ı cānān
Baġrumı yaḳdı **āteş-i hicrān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 148). [āteş-i hicrān, ]*

**āteş-i mihr:** *Güneşin ateşi , aşkın ateşi.*

Berḳ-ı nāgeh-sūz u cān-teʾs̱īrdür her şuʿlesi
**Āteş-i mihr** ü muḥabbet bī-şerār u dūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 4). [āteş-i mihr, ]*

**āteş-i nīrān:** *Ayrılık ateşi.*

Dīdesinden ṣāʾimüñ her ketre kim rīzān ola
Aḫker-i daġ-ı derūnı **āteş-i nīrān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 12). [āteş-i nīrān, ]*

**āteş-i seyyāle:** *Akıcı ateş*

Sirişk-i germe neden böyle rūḫşat-ı cereyān
Naẓīm o **āteş**-i seyyālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 10). [āteş-i seyyāle, ]*

**ateşîn:** *.Kızgın ateşli olan.*

Dilde nice rāz-ı ʿaşḳı pinḫān olsun
Zīra ḳodılar o **āteşīn** micmere ʿūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 4). [āteşīn, ]*

**āteşīn-mey:** *Yakıcı şarap*

Şikest itdi zücācī tevbemi bir **āteşīn-mey** kim
Naṣūḥ ol bādenüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 5). [āteşīn-mey, ]*

**āteşler yaḳup:** *Ateşler yakmak,aşk ateşinden duyulan hissiyatı arttırmak.*

Sanma eñāk erdebi ʿazminde **āteşler yaḳup**
Ḳaldı andan tūde tūde cā-be-cā ʿḫākisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside*

*16, Mısra 163). [āteşler yaḳup, -ler-up ]*

**ateşperest-i kāfirdür:** *Ateşe tapan kafirdir.*

Olup niḳāb-ı rūḫuñ gizli dīn ṭutar cāna
Meğer ki kakülüñ **ateşperest-i kāfirdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 192). [ateşperest-i kāfirdür, ]*

**ʿaṭf-ı cinān:** *Cennete atfetmek.*

Māh-ı nev sīmīn-rikāb ü mihr aña zerrīn-zīn
Ḳande kim **ʿaṭf-ı cinān** itse livā-yı ʿazmine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 80). [ʿaṭf-ı cinān, ]*

**ʿatf-ı ʿinān:** *Dizgin bağlama, hükmetme.*

Meğer Selīm Girāy Han şeh-i İskender-der
Ki ḳande **ʿaṭf-ı ʿinān** itse Ḫıżr rehberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 16). [ʿaṭf-ı ʿinān, ]*

Pāymāl-i süm-i semendüñdür Nereye eyledünse **ʿaṭf-ı ʿinān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 106). [ʿaṭf-ı ʿinān, ]*

**ʿatf-ı ʿinān:** *Dizgini çevirme.*

Ḳande kim **ʿatf-ı ʿinān** itse refīḳi tevfīḳ
Reh-nümā ʿavn ü ẓafer leşker-i nuṣret be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 49). [ʿatf-ı ʿinān, ]*

**ʿāṭıfet:** *Karşılık beklemeden yapılan iyilik, iyilikseverlik, ihsan.*

Dil-i deryā-niṣārı mekrümetde yemden eşhā-ter
Kef-ī gencīne-baḫşı **ʿāṭıfetde** kāndan ecveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 38). [ʿāṭıfetde, ]*

**ʿāṭıfet-güster:** *Rahmet, iyilik saçan.*

Mekrümet-pīşe ṣevāb-endīşe ṣāḥib-ḫayr u cūd
**ʿĀṭıfet-güster** şehā-perver kerīm ü kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 2). [ʿāṭıfet-güster, ]*

**ʿatīḳ:** *Eski, eski zamana ait.*

Ṭarab-gāh-ı ciḫānda köhne rind-i bāde-āşāmız
Bize sāḳī-i meclis tāze vü şahbā **ʿatīḳ** olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 8). [ʿatīḳ, ]*

**atıl:** *(top) atmak, fırlatmak.*

Ṭop u tüfeng **atıldı** serler alup ṣatıldı
Gökler yire ḳatıldı ḥaşr oldı nāgeḫānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 99). [atıldı, -dı ]*

**atlas:** *Atlas (kumaş çeşidi).*

Seferden eyledi ʿavdet süm-i semendi nola
Başarsa **aṭlas** u zer-beft ü perniyân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 74). [aṭlas, ]*

**aṭlas-ı çarḫ:** *Feleğin atlası.(9. kat göğe verilen isim. Bu kata felek-i atlas da denir.).*

Gelen seferden o şāḫenşeh-i muẓafferdür
Ki rāḫşı **aṭlas-ı çarḫ** üzre cilve-

güsterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 2). [aṭlas-ı çarḫ, ]*

**aṭlas-ı çarh olsa:** *Feleğin atlası, gökyüzü olma.*

Nahīd çengi sürına deffāf Mihr Müşteri
Lāyıḳdur anda **aṭlas-ı çarḫ olsa** bir ferş-i ḥaḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 18). [aṭlas-ı çarḫ olsa, -sa ]*

**aṭlas-ı çarha:** *Feleğin atlası.(9. kat göğe verilen isim. Bu kata felek-i atlas da denir.).*

**Aṭlas-ı çarḫa** eblāḳ-ı ʿazmi
şehün zīb-baḫş-ı maḳdemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 39). [aṭlas-ı çarḫa, -a ]*

**aṭlas-ı çarh-ı felek-güster:** *Felek döşeyen gökyüzünün atlas kumaşı.*

Ol ḫıdīv-i ʿālem-ārā kim serāy-ı cāhına
**Aṭlas-ı çarḫ-ı felek-güster** de bir ferş-i ḥaḳir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 14). [aṭlas-ı çarḫ-ı felek-güster, ]*

**aṭlas-ı çarh-ı pür-inḳılāb:** *Sürekli değişen feleğin atlas kumaşı.*

Olursa ferş-i rehüñ başma merd iseñ ey dil
Eġer ki **aṭlas-ı çarḫ-ı pür-inḳılāb**
senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 12). [aṭlas-ı çarḫ-ı pür-inḳılāb, ]*

**aṭlas-ı çarhuñ:** *Feleğin atlası.(9. kat göğe verilen isim. Bu kata felek-i atlas da denir.).*

Nīm-ten çıḳmaz ḥaḳīr-i dergeh-i iḥsānına
**Aṭlas-ı çarḫuñ** nümāyāndur ḥuşūşā
Ülkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 168). [aṭlas-ı çarḫuñ, -uñ ]*

**aṭlas-ı felek:** *Gök mavisi atlas kumaş.*

Bercīs-i çarḫ-ı himmet o kim **aṭlas-ı felek**
Ferş-i muḥaḳḳār-ı süm-i pāy-ı semendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 11). [aṭlas-ı felek, ]*

**aṭlas-ı gerdūn:** *Yıldız bulunmayan felek tabakası, dokuzuncu felek. Üzerinde görünür bir şey bulunmadığı için desensiz kumaşa teşbihle bu ismi almıştır.*

**Aṭlas-ı gerdūn** olup ferş-i semend-i kevkebi
Ṭaḳdı ḫalḫal-ı hilāli sāḳına ʿizzetle māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 17). [aṭlas-ı gerdūn, ]*

**aṭlas-ı gerdūnı:** *Feleğin atlası.*

Tenezzül eylemeye zinde-pūş-ı istiġnā
Virirse **aṭlas-ı gerdūnı** çarḫ sādelūġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 8). [aṭlas-ı gerdūnı, ]*

**aṭlas-ı gerdūnuñ ülkeri:** *Yıldız bulunmayan felek tabakası, dokuzuncu felek. Üzerinde görünür bir şey bulunmadığı için desensiz kumaşa teşbihle bu ismi almıştır.*

Huddām-ı bezmine dir idüm ferş-i rāh olur
Ger olmayaydı **aṭlas-ı gerdūnuñ Ülkeri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 62). [aṭlas-ı gerdūnuñ ülkeri, -üñ ]*

**ʿatşān:** *Susamış.*

Be-ṭavāf-ı ḥarīm-i Beyt-i Ḥarām
Be-leb-i āb-ı Zemzem ü ʿ**aṭşān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 140). [ʿaṭşān, ]*

Lūlesi bu çeşmenüñ gūyā zebān-ı ḥāldür
Nūş-ı cān olsun diyü ʿ**aṭşān** içün eyler nidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 26). [ʿaṭşān, ]*

**ʿatşān-ı iḥsāna:** *Bağışa susamış.*

Lüledür ʿ**aṭşān-ı iḥsāna** ḳālem parmaḳları
Tabʿ-ı cūy-ı luṭfa maḳsem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 73). [ʿaṭşān-ı iḥsāna, -a ]*

**atup:** *(can) atmak.*

Geldi rūmāl eyledi ṣaḥn-ı serāy-ı ḫāṣına
Cān **atup** oldı o cāy-ı dil-güşāda cebhe-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 8). [atup, ]*

ʿ**avām:** *Halk, aşağı tabaka.*

Ey maḥrem-i rāz-ı meclis-i ḫāṣu'l-ḫāṣ
Muḥtāc-ı şefāʿati ʿ**avām** ile ḫavaṣ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 2). [ʿavām, ]*

**āvāre:** *Perişan, derbeder, zavallı.*

**Āvareyüm** ey perī cemālüm sensiz
Dīvāneye döndüm āh ẓālim sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 1). [āvareyüm, -yüm ]*

**āvāre:** *Aşk, sevgi, muhabbet.*

Nola tenezzül-i baḫtıyla ẓıllet ü idbār ʿAdūlaruñ ola **āvāre** ḫānümānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 34). [āvāre, ]*

**āvāre:** *Kararsız, şaşkın, perîşan.*

Ḳays-veş zülfiyle ḥālin fikr iden **āvārenüñ**
Cismi ʿüryān ḳaddi çevgān güy-ı ser ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 5). [āvārenüñ, -nüñ ]*

**āvāre:** *Kararsız, şaşkın, perîşan..*

Devr-i cām-ı Cem gibi meclis-be-meclis dembedem
Şāḫid-i mey şevḳine **āvāre** bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 12). [āvāre, ]*

Hevā-yı ʿaşḳa düşüp ʿaḳlum oldı **āvāre**
Hayāl-i yāre yeler ḳāṣıd-ı nigāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 11). [āvāre, ]*

İtdi **āvāre** hevā-yı maʿṣiyet cān ü dilüm
Şāḫbāz-ı ʿafvüñe olmazsa vāveylā dūçār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 169). [āvāre, ]*

Nice günler ġarīb ü **āvāre**
Bi-dil ü bī-ḳarār u bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 161). [āvāre, ]*

**āvāre:** *Perişan, derbeder, zavallı kimse: âşıklar.*

Beni böyle ġarīb ü **āvāre**
Ḳomasun firḳatiyle bī-çāre *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 25). [āvāre, ]*

**<u>āvāre:</u>** *Boş gezen, serseri; kararsız, şaşkın.*

Bad-ı baḫār-ı ḫulḳınuñ aşüftesi nesīm
Ebr-i maṭīr-i cūdınuñ **āvāresi** seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 18). [āvāresi, -si ]*

**<u>āvāre-i cihān:</u>** *Dünyanın zavallısı.*

**Āvāre-i ciḫān** olup aʿdā-yı devleti
Bālīnı seng-i miḥnet ola ḫaḳ pisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 67). [āvāre-i ciḫān, ]*

**<u>ʿavdet:</u>** *Dönüş, dönme.*

Ḳande ʿazimet itse ẓafer hem-rikāb olur
ʿAvdetde Ḫıżr-ı nuṣret ile hem-ʿinān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 42). [ʿavdetde, -de ]*

Seferden eyledi ʿ**avdet** süm-i semendi nola
Başarsa aṭlas u zer-beft ü perniyân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 73). [ʿavdet, ]*

**<u>ʿavdet eylesün:</u>** *Dönmek, geri gelmek.*

Gelsün āġūş-ı cāna cānānum
Yirine ʿ**avdet eylesün** cānum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 24). [ʿavdet eylesün, -sün ]*

**<u>āvīhte:</u>** *Asılı, asılmış şey.*

Māh-ı nev ẓann eyleme **āvīḫte** yaḫ-pāredür
Zīr-i bāmından nümāyān itdi bu nüh şeh-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 7). [āvīḫte, ]*

**<u>āvīhte-i gerden-i teslīm-i fuḥūl:</u>** *Büyük alimlerin ileri gelenlerinin itaat( eden) boyunlarına asılmış.*

Naẓmum **āvīḫte-i gerden-i teslīm-i fuḥūl**
Süḫanum dürr-i girān-māye-i gūş-ı füsehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 63). [āvīḫte-i gerden-i teslīm-i fuḥūl, ]*

**<u>āvīze:</u>** *Avize, billûr vesaireden yapılan asma şamdan, askı.*

Beşāret-şemse zerrīn-şemsedür ṭāḳ-ı bülendinde
Kenār-ı saḳfına **āvīzedür** müjde Şüreyyāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 22). [āvīzedür, -dür ]*

**<u>āvīze:</u>** *Avize, süslü aydınlatma aracı.*

Gevher-i nuṭḳ-ı Naẓīm olmaġ içün **āvīze**
Gūş-ı bikr-i süḫeni kilk-i dür-efşān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 9). [āvīze, ]*

**<u>āvīze:</u>** *Tavana asılan billur veya madenden yapılmış süs.*

Mehdi hilāl **āvīzesi** ʿıḳd-ı Şüreyyādur anuñ
Gehvāre cünbānı kamer bālīni ḫurşīd-i münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 13). [āvīzesi, -si ]*

**<u>āvīze:</u>** *Asılı, takılmış.*

Rīzesinüñ āsitān-ı rifʿati çeşm-i nücūm
Ṭāḳ-ı iclālinde **āvīze** Süheyl ile Süha

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 12). [āvīze, ]*

**āvīze:** *Asılı, asılmış.*

Yir yir **āvīze** olan yaḫ-pāre ṣanma çekdiler
Haşmına ṣulṭān-ı dīnüñ cünd-i sermā tīğ-ı kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 43). [āvīze, ]*

Sipihre eyledi **āvīze** tıġını gūyā
Ḳuruldı bir pül-i nev cūy-ı kehkeşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 71). [āvīze, ]*

**āvīze-i bām:** *Kubbe avizesi.*

**Āvīze-i bāmı** ḳamer zer-şemse-i eyvānı şems
Pīr-i felek olsa revā bāb-ı refiʿinde muḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 5). [āvīze-i bām, --ı ]*

**āvīze-i çengāl-i ḳażā:** *Kaza çengelinin avizesi.*

Ola **āvīze-i çengāl-i ḳażā** peyderpey
Ser-nigūn ḫaşm-ı giran-cān-ı uḳūbet-ʿaṣabī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 67). [āvīze-i çengāl-i ḳażā, ]*

**āvīze-i gūş-ı yār:** *Sevgilinin kulağına asılı avize.*

**Āvīze-i gūş-ı yārdur** şimdi Naẓīm
Red-kerde-i iʿtibār olan gevher-i rāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 3). [āvīze-i gūş-ı yār, ]*

**āvīzeler:** *Gelinlere takılan gümüş tel.*

Ol ḫudāvend-i ciḫān-pīrā ki ṭāḳ-ı ḳadrine
Sīm ü zer **āvīzelerdür** māh ile mihr-i münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 12). [āvīzelerdür, -dür ]*

**ʿavn:** *Yardım.*

Seyf-i meslūl-i Ḥaḳ ki ʿ**avn** ü ẓafer
Ḳabża-i ḳudretinde ġamġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 89). [ʿavn, ]*

**ʿavn:** *Yardım.*

Ḳande kim ʿatf-ı ʿinān itse refīḳi tevfīḳ
Reh-nümā ʿ**avn** ü ẓafer leşker-i nuṣret be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 50). [ʿavn, ]*

**ʿavn-i ḥaḳ:** *Allah'ın yardımı.*

Ḳavm-i ʿĀd olsa olur ednā hücūmından şikest
Bir şehüñ kim ʿ**avn-i Ḥaḳdur** rāyet-i leşkerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 10). [ʿavn-i ḥaḳ, --dur ]*

**ʿavn-i ḥaḳ:** *Allah'ın yardımı.*

ʿ**Avn-i Ḥaḳ** olsun ẓāhir ü dest-gīri ol şehüñ
Ṣalṭanatla ömrin efzūn ide Ḥayy Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 3). [ʿavn-i ḥaḳ, ]*

**avn-ı ḥaḳ refīḳ:** *Allah dostunun yardımı.*

Her ḳande ʿazm iderse ola **avn-ı Ḥaḳ refīḳ**
Nuṣret-livā-yı leşkeri tevfīḳ-ı reh-nümāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 25). [avn-ı ḥaḳ refīḳ, -a ]*

**ʿavn-ı ḥakīm:** *Akıllı, derin düşünceli, hükümleri sağlam, basiret ve sağ duyu sahibi kimsenin yardımı.*

Eblaḳ-ı ʿazmine tevfīḳ-ı ilāhī perçem
Tevsen-i rezmine şehbāl-i ẓafer ʿ**avn-ı ḥakīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 46). [ʿavn-ı ḥakīm, ]*

**ʿavn-i hudā:** *Allah'ın yardımı.*

ʿ**Avn-i Hudā** penāhı fetḥ ü ẓafer sipāhı
Nuṣret refīḳ-ı rāhı tevfīḳ sāyebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 23). [ʿavn-i hudā, ]*

**ʿavn-i hudā:** *Allah'ın yardımı.*

Sipeh-i ḥaşmetine ʿ**avn-i Hudā** rehber olup
O şehüñ dem ʿazm-i çemen-zār-ı ġaza itdügi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 199). [ʿavn-i hudā, ]*

**ʿavn-i ilāh:** *Allah'ın yardımı.*

Sipāh-ı ʿazmine ʿ**avn-i ilāh** rāh-nüma
Livā-yı rezmine cünd-i ricāl leşkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 113). [ʿavn-i ilāh, ]*

**ʿavn-i ilāhī:** *Allah'ın yardımı.*

Mevlā muʿāmmer eyleye şehzādesin iclāl ile
Tevfīḳ-ı Ḥaḳḳ aña ẓāhir ʿ**avn-i ilāhī** dest-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 10). [ʿavn-i ilāhī, -i ]*

**ʿavn-i mevlā:** *Allah^'ın himmeti.*

Hıżr u īlyās olup rehberi baḥr u berde
Dest-gīri ola her ḥālde ʿ**avn-i Mevlā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 48). [ʿavn-i mevlā, ]*

**ʿavret:** *Vücûdun mahrem yerleri, edep yerleri.*

Hindidür kendi ʿ**avreti** amma
Hem ʿArap hem ʿAcem dimiş ḥukemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 5). [ʿavreti, -i ]*

Kendi ʿüryān gezer anuñ ekşer
ʿ**Avreti** giydügi zer ü zīver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 8). [ʿavreti, -i ]*

**ay:** *Yılın ayrıldığı on iki bölümden her biri.*

Ne ḳadar olsa da ḳavī-endām
ʿÖmri olur Naẓīm üç **ayda** temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 14). [ayda, -da ]*

**ay:** *Ay*

Ay gördüm ey felek ne gedādur sitāreler
Ben kus diñledün öte dursun naḳāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 1). [ay, ]*

**āyā:** *"Acaba" manasına gelen, şaşkınlık ve merak bildiren bir söz.*

Kim oldı būse-çīn **āyā** leb-i tebḥāle-dārıñdan
Dimāġ-āşüfte-i gül-ġonce-i pür-şebnemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 9). [āyā, ]*

**āyā:** *"Acaba" anlamına gelen ve şaşkınlık bildiren söz.*

Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān -baẖşla ol māh-rū
Yirde gökde Ḥıżr u ʿİsā gibi **āyā** bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 4). [āyā, ]*

Ḳande aẖşam ider ola **āyā**
Bilmezem şimdi ol meh-i Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 173). [āyā, ]*

Rumḥı olursa **āyā** rengīn-i ẖūn-ı aʿdā
Gösterdi bāġ-ı heycâ bir naẖl-i erġavānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 81). [āyā, ]*

**Āyā** kimüñledür kime oldı ʿaceb nedīm
Yaʿnī kimi sever dir iseñ şimdi ʿan-ṣamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [āyā, ]*

**ayaġ-:** *(sevgilinin) ayağı.*

Gelsün **ayaġuña** dir iseñ Leylī-i murād
Semt-i cünūnı ṭut reviş-i âḳılânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 13). [ayaġuña, -(u)ñ, -a ]*

Luṭf eyle sāḳiyā elüm irsün **ayaġuña**
Gül-buse-i murādum o ayaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 11). [ayaġuña, -(u)ñ, -a ]*

**ayaġ:** *Ayak.*

Zūr-ı ṣahbāya baṣılma destüñe peymāne al
Āline aldanma zinẖār **ayaġın** merdāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 2). [ayaġın, -ın ]*

Saḳī-i meclis virince bir **ayaġı** destüñe
Varuñı bulsa alur ʿaḳluñ gibi ayaḳ deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 73). [ayaġı, -ı ]*

Ḥūrşīd ẖāk-i dergehine cebhe-sāy olur
Hengām-ı cūd **ayaġına** māḥṣūl-i kān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 38). [ayaġına, -ı, -n, -a ]*

Nedür ol şahs-ı laġar u cerrār
Bir **ayaġ** üstine ider reftār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 2). [ayaġ, ]*

İkidür gerçi ayaġı amma
Bir **ayaġında** aġzı var ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 4). [ayaġında, -ı, -n, -da ]*

Aġzı vardur başı **ayaġı** yoḳ
Giceler ḳarnı aç gündüz ṭoḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 3). [ayaġı, -ı ]*

Bir **ayaġ** üzre ʿarż idüp hünerin
Ṭutamaz kimseler ciẖānda yerin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 7). [ayaġ, ]*

Başı üzre yürür olduḳça māşī
Başı ayaġıdur **ayaġı** başı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 12). [ayaġı, -ı ]*

**ayaġ:** *İnsan uzvu olan ayak.*

Piyāle elde ne dem bezmüme ḥabīb gelür
**Ayaġuma** ayaġıyla benüm naṣīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 2). [ayaġuma, -um, -a ]*

**ayaġ:** *Ayak.*

Bir **ayaġıyla** yürür çūb-ı zerüñ ḥükmini gör
Sāḳiyā pīr-i ẖārābāt ʿaṣālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 15). [ayaġıyla, -ı, -yla ]*

**ayaġ:** *(sevgilinin) ayağı ve kadeh*

İkidür gerçi **ayaġı** amma
Bir **ayaġında** aġzı var ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 3). [ayaġı, -ı ][ayaġı, -ı –n-da]*

**ayaġ:** *Kadeh.*

Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el ur **ayaġa** sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 9). [ayaġa, -a ]*

**ayaġ:** *Ayak, bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü.*

Başı üzre yürür olduḳça māşī
Başı **ayaġıdur** ayaġı başı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 12). [ayaġıdur, -ı, -dur ]*

**ayaġ:** *Huzur, makam.*

Bezl-i keremde dest-i güher-pāşı baḥr olur
Hengām-ı cūd **ayaġına** māḥṣūl -i kān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 40). [ayaġına, -ı, -n, -a ]*

**ayaḳ:** *Ayak.*

ŞarāBiñuñ eşer-i neşvesini **ayaḳdan** alur
Bu meclisüñ giderek mest-i ser-girānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 9). [ayaḳdan, -dan ]*

Dembedem nāle-künān yalın **ayaḳ** başı ḳabā
Eylesün gülşen-i ḳūyuñda sürür ü neġamāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 321). [ayaḳ, ]*

**ayaḳ:** *(Ayak çekmek ) Ölmek*

Ayaḳ çeküp yüridi bu meclis-i fenādan
Cennetde Kevşer içdi ḥūr-ı cinānı ḳoçdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 3). [ayaḳ, ]*

**ayaḳ:** *Kadeh, şarap.*

Luṭf eyle sāḳiyā elüm irsün ayaġuña
Gül-buse-i murādum o **ayaḳdan** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 12). [ayaḳdan, -dan ]*

Dürdî-i ṣahbā gibi ḳalma **ayaḳlarda** müdām
Sīneñi pāk it ḥabāb-āsā hevā-yı kīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 9). [ayaḳlarda, -lar, -da ]*

**ayaḳ çekdi:** *Ayak çekmek.Ölmek*

Beḳāya göçdi **ayaḳ çekdi** bezm-i fāniden
Muḳīm-i meclis-i Firdevs ola bi-ḥaḳk-ı Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 5). [ayaḳ çekdi, --di ]*

**ayaḳ deri:** *Ayak teri, bir işin yapılması karşılığında verilen emeğe binaen.*

Saḳī-i meclis virince bir ayaġı destüñe
Varuñı bulsa alur ʿaḳluñ gibi **ayaḳ deri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 74). [ayaḳ deri, ]*

**ayaḳda:** *Ayağa kalkmış durumda.*

Dürdî -i ṣaḥbā gibi **ayaḳda** ḳalurdı müdām
Olmaṣaydı çün cenāb-ı mey dil-i bī-kine ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 11). [ayaḳda, ]*

**ʿayān:** *Açık, âşikâr, gözle görülür, belli.*

ʿĀşıḳ u maʿşūḳuñ eyler ṣuret-i ḥālin
ʿ**ayān**
ʿAşḳ gūyā bir muṣavver ẖāne-i
āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 11). [ʿayān, ]*

Olsa ʿ**āyān** şikāf-ı ḳabādan o sīm-ten
Nūr-ı nigāh-ı ʿāşıḳ ola aña nīm-ten
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 24, Mısra 1). [ʿāyān, ]*

**ayān:** *Açık, âşikâr, gözle görülen.*

Olduḳça esb--cünbân ol şehsüvār-ı ẕī-
şān
Olsa o gence **āyān** ṣād erdevān devānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 128). [āyān, ]*

**āyāt-ı naʿtını:** *Peygamberimizi methetmek amacıyla yazılan kasidelerin ayetleri.*

O şeh ki muṣḥaf-ı ẕāt u ṣıfātı vaṣfında
Ḥālāyıḳ itseler **āyāt-ı naʿtını** tertīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 88). [āyāt-ı naʿtını, ]*

ʿ**ayb:** *Hata, kusur.*

ʿ**Āyb** itme çīn-i zülfine meyi eyleyen
dili
Aẖṣama ḳaldı belki ġarībü'd-diyār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 5). [ʿāyb, ]*

Deheni çeşmesār-ı ʿālem-i ġayb
Mū miyānında ḳıl ḳadar yoḳ
ʿ**ayb***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 98). [ʿayb, ]*

ʿ**ayb:** *Ayıp, kusur, utanılacak şey.*

ʿ**Aybuña** kimse naẓār itmez iken
ʿĀybına kimselerüñ itme naẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 4). [ʿāybına, -ı, -n, -a ]*

Zinẖār Naẓīm itme naẓār ʿ**āybına**
ġayruñ
Sensin yine āyīnede zīrā ki naẓār-gāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 13). [ʿāybına, -ı, -n, -a ]*

Noḳṭa-i ʿafvıyla ġayb itse ʿaceb mi
ʿ**aybumı**
Māḥv olur bir ḳaṭre-i raḥmetle biñ ālem
günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 59). [ʿaybumı, -um, -ı ]*

Olsam ne ḳadar Naẓīm müsṬaġrak-ı
ʿayb
Bir noḳṭa-i ʿafv ider benüm ʿ**aybumı**
ġayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 2). [ʿaybumı, -um, -ı ]*

ʿ**ayb:** *Ayıp, kusur, eksiklik, uygunsuzluk, bozukluk.*

Gösterür ʿāybın görürseñ ʿ**āybını**
ġayruñ eġer
Hāne-i dünyā serāser ẖāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 13). [ʿāybını, -ın, -ı ]*

ʿ**ayb:** *Ayıp, kusur, hata, eksiklik, uygunsuzluk, bozukluk, günah.*

Gösterür ʿ**āybın** görürseñ ʿāybını
ġayruñ eġer
Hāne-i dünyā serāser ẖāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 13). [ʿāybın, -ı, -n ]*

ʿAybuña kimse naẓār itmez iken
ʿĀybına kimselerüñ itme naẓār *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 3). [ʿaybuña, -uñ, -a ]*

**ʿayb:** *Utanılacak hal ve davranış.*

Ġayb eyle Naẓīm-i derd-mendüñ ʿ**āybıñ**
Ey dāmen-i ʿafvı sātīr-i ʿayb-ı ʿuṣāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 3). [ʿāybıñ, -ı, -n ]*

**ʿāyb-ı ġayr:** *Başka utanılacak şeye.*

İtmez naẓār ey Naẓīm ʿ**āyb-ı ġayre** Āyine-i ẕātı olmayan ʿayb-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 3). [ʿāyb-ı ġayr, --e ]*

**ʿāyb-ı ʿuṣāt-ı māḥşer:** *Kıyametin günahkarlarının aybı.*

Ey ḥāl-i tebāh-ı ümmetinün ġam-ḫvārı
Vey ʿ**āyb-ı ʿuṣāt-ı māḥşerüñ** settārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 2). [ʿāyb-ı ʿuṣāt-ı māḥşer, -üñ ]*

**ʿayb-nümā:** *Aybını gösteren.*

İtmez naẓār ey Naẓīm ʿāyb-ı ġayre Āyine-i ẕātı olmayan ʿ**ayb-nümā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 4). [ʿayb-nümā, ]*

**ayçiçegi:** *Birleşikgillerden, sarı renkli çiçeği çok iri olan, yurdumuzda çok yetiştirilen bir bitki, gün çiçeği, günebakan, gündöndü (Helianthus annuus) Bu bitkinin yağ çıkarılan ve çerez olarak da yenilen tohumu.*

Gülşen-i rifʿatine sebze-i bīgāne felek Māh bir **ayçiçeġi** anda güneş mihr-i giyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 156). [ayçiçeġi, ]*

**ayda bir:** *Ayda bir kere.*

Ebrūsınuñ hilālini dil **ayda bir** görüp Ol meh-veşüñ vaẓife-i ḥüsnin temām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 9). [ayda bir, -üp ]*

**āyet:** *Kur'ân-ı Kerim'deki sûreleri meydana getiren kelime veya cümlelerden her biri.*

Ol devā bir ü iki bismi'llāh ḫaṭṭ-ı reyḥān ile
Vech-i pür-envārı bir muṣḥafdur **āyet** ber-kenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 50). [āyet, ]*

**āyet:** *Ayet.*

Dükenmeye ḳadinüñ vaṣfı tā ḳıyāmete dek
Bir **āyetinden** eger söylesem nihāyete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 2). [āyetinden, -i, -n, -den ]*

**āyet-i ʿaşḳ:** *Aşk ayeti.*

**Āyet-i ʿaşḳ** u muḥabbet bī-zebān tefsīr olur
Hāme taḥrīr idemez olmaz edā taḳrīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 3). [āyet-i ʿaşḳ, ]*

**āyet-i ʿaşḳı:** *Aşk ayeti.*

Zebān-ı ḥāl ider tefsir iderse **āyet-i ʿaşḳı**
Ne güş-ı huş olur māḥrem ne bir ḥarfin lisān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 19). [āyet-i ʿaşḳı, -ı ]*

**āyet-i cāhı:** *Makamın işareti.*

Muṣḥaf-ı ḳadr ü şeref ʿOs̱mān Pāşā kim anuñ
Āyet-i cāhı devām-ı ʿömrle tefsīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 26). [āyet-i cāhı, ]*

**<u>āyet-i vaṣf-ı ṣıfāt-ı zāt:</u>** *Şahsın niteliğinin özelliğinin şareti.*

Ḳul huvallāhu eḥad tefsīr-i vaḥdāniyyeti
**Āyet-i vaṣf-ı ṣıfāt-ı z̲ātı** Allāhu'ṣ-ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 4). [āyet-i vaṣf-ı ṣıfāt-ı z̲āt, --ı ]*

**<u>āy-ı sāġarı:</u>** *İçki kadehinin ayağı.*

Bezm-i beyān u meclis-i maʿnīde vāridāt
Peymāne-i taṣavvurınuñ **āy-ı sāġarı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 42). [āy-ı sāġarı, -ı ]*

**<u>ayıḳ:</u>** *Aklı başında; kendinde ve bilinçli olan.*

Bī-riyā giryesi h̲oşdur bize mestānelerüñ
Bezm-i taḳvāda riyā eyleyen **ayıḳlardan***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 12). [ayıḳlardan, -lar, -dan ]*

**<u>āyīn:</u>** *Âdet, kanun, töre, usul.*

Dīdāruñı h̲ayāl idemez dīde giryeden
ʿAkse olınca **āyīne** nem-nāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 10). [āyīne, -e ]*

**<u>āyine:</u>** *Ayna.*

ʿİbret yitişür ṭūṭī-i şīrīn-süh̲anı gör
**Āyīnede** baḳ söyleyene söyledeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 2). [āyīnede, --de ]*

Dīdeden naḳş-ı rūh̲ı eşk ile olmaz zāʾil
Aks-i ab eyleyemez **āyīnede** sūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 12). [āyīnede, --de ]*

Ḥüsnüme Yūsuf gibi yoḳdur melāḥatde naẓīr
Var ise **āyīnede** ʿaks ü misālimdir benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 20). [āyīnede, --de ]*

O ṭıfl-ı nev-resüñ **āyīne** içre ʿaksini gūyā
Gören taṣvīr-i ʿİsādur ṣanūr Meryem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 5). [āyīne, ]*

ʿAksüñle olsun **āyīnede** her zamān iki
Aḥvel baḳan görür seni ey nev-civān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 1). [āyīnede, --de ]*

Haṭṭ-ı rūh̲ın iderse nola ġamzesi tırāş
Yārüñ öñinde **āyine** yānında berberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 4). [āyine, ]*

Var ise mis̱li **āyīnede** ʿaksidür yine
Şekl-i beşerde ġayret-i ḥūr olmış ol perī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 7). [āyīnede, --de ]*

Ḥüsnine baḳdum şeker-rīz-i maḳāl oldum Naẓīm
Ṭūṭī-i gūyā ider **āyine** gördüm ādemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 18). [āyine, ]*

Ey ḥarīm-i h̲āṣ-ı bezm-i ruʾyet-i perverdigār
Vech-i Ḥaḳḳa z̲ātı hem **āyine** hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 2). [āyine, ]*

Göñül saña nola şāh̲um sunarsa **āyīnesin**
Gedā-yı ḥüsnüñ olan maġribī

ḳalenderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 197). [āyīnesin, -si, -n ]*

Ḥüsnüñe **āyine** bilmem nice tāb-āver olur
ʿAksini vālih iden dilber-i raʿnāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 3). [āyine, ]*

Hem nāẓır-ı vech-i Ḥaḳ odur hem manẓūr
Hem **āyinedür** cemāli hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 4). [āyinedür, -dür ]*

Cānanı dilüñde cān gibi eyle niḫān
Hem **āyine** ol o māha hem āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 2). [āyine, ]*

**<u>āyine:</u>** *Ayna.*

Destine alduḳca ol şūḫ-ı ciḫān **āyīneyi**
ʿAks-i rūḫsārı ider āyīnedān
**āyīneyi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 1). [āyīneyi, --yi ]*

**<u>āyine:</u>** *Ayna.*

ʿAks-i ḥüsnüñ girye māḥv itmez derūn-ı sīneden
Şüst ü şū ḳılmaz izāle ṣūreti
**āyīneden***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 2). [āyīneden, -den ]*

**<u>āyine:</u>** *Ayna gibi gönül (Saflık, temizlik, hakikatleri olduğu gibi gösterme bağlamında).*

Her nigāh itdükce ebrū-yı kemāndārı ider
Nāvek-i müjgānı levḥ-i imtiḥān
**āyīneyi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 6). [āyīneyi, -y, -i ]*

Hīre-çeşm itdi beni berḳ-ı rūḫi ṭutmış meġer
Mihre ḳarşu ol meh-i nā-mihribān
**āyīneyi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 8). [āyīneyi, -y, -i ]*

Ḥüsn ile mümtaz iken oldı haṭ-āver dil-rübā
Şāneyi itdüm hediyye armaġān
**āyīneyi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 10). [āyīneyi, -y, -i ]*

Ḥāllerle ʿārıż-ı yāre naẓār kıl ey Naẓīm
Der-miyān itmiş ʿaceb dür zengiyân
**ayīneyi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 14). [ayīneyi, -y, -i ]*

Ḳalbümde dilber dilberüñ Ḳalbiñde bir olduḳ hemān
Āyīne-dāne **āyine** ayīneye ayīne-dān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 23, Mısra 2). [āyine, ].*

Destine alduḳca ol şūḫ-ı ciḫān **āyīneyi**
ʿAks-i rūḫsārı ider āyīnedān
**āyīneyi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 2). [āyīneyi, -yi ]*

Zinḫār Naẓīm itme naẓār ʿāybına ġayruñ
Sensin yine **āyīnede** zīrā ki naẓār-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 14). [āyīnede, -de ]*

Ḳalbümde dilber dilberüñ Ḳalbiñde bir olduḳ hemān
Āyīne-dāne āyine **ayīneye** ayīne-dān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 23, Mısra 2). [ayīneye, -y, -e ]*

**<u>āyine:</u>** *Ayna (Burada; "Vahdet-i Vücud" nazariyesini anlatmak için kullanılan "Ayna Teşbihi"ne gönderme vardır. Buna göre Tanrı yokluk denilen aynaya sayısız renk ve şekiller olarak yansımıştır. karşılıklı konulmuş yokluk aynasından bakan bir varlık gibidir. Bu karşılıklı aynalar, ortadaki varlığın*

*binlerce görüntüsünü verir. Ortadaki varlık aynaların önünden çekilirse, aynalar boş kalır. Vücud-i mutlak (mutlak varlık) kendi güzelliğini görmek için bir aynaya yansır gibi ademe (hiçlik ve yokluk), yansımıştır. Böylece, yokluğun içinde evren olarak tecellî etmiştir. Bu düşünceye göre, âlemde görülen her şey, varlığın yokluk aynasındaki hayâlinden başka bir şey değildir.*

Saña dil oldı bāṭın u ẓāhirde cilve-gāh
**Āyīnedür** ki ṣūret ü maʿnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 4). [āyīnedür, ]*

Ġamzesi tīġ-ı nigāhından emīn olmaz yine
İtse de ʿaks-i rūḫı dāru'l-emān
**āyīneyi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 4). [āyīneyi, -y, -i ]*

Sevdiġüñ kimdür baña göster dise ol māh-rū
Destine şād şerm ile ṣunsam hemān
**āyīneyi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 12). [āyīneyi, -y, -i ]*

**āyine:** *Ayna (papağanın aşığın söyledikleri aynen tekrarlayarak karşı tarafa yansıtması bağlamında).*

Talʿat-ı baḫtı kim bir **āyīnedür**
Āftāb olmış aña āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 51). [āyīnedür, -dür ]*

**āyine:** *Ayna (Parlaklık bağlamında)*

Yāre **āyīnesini** ṣundı dil-i zār yine
Varise ol şeh-i ḫūbāna gedālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 13). [āyīnesini, -s, -i, -n, -i ]*

**āyine:** *Ayna ( Gönül).*

Nāz u istiġnāsını neyler görürseñ ʿākıbet
Destüñe bir gün hele **āyīne** ile şāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 14). [āyīne, ]*

**āyine:** *1. Diz kapağı (ayna kemiği). 2. Diz aynası. Şairler sevgilinin dizlerini gaybddan suret gösteren birer aynaya benzetirler. (Şentürk: Osmanlı Şiiri Kılavuzu. 3.cilt:248).*

Yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi **āyine** olup eline
ʿAceb gelür mi o mest-i mey-i ʿitābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 5). [āyine, ]*

**āyīne ṣāf:** *Gönlü temiz.*

Bī-kederdür kīneden olsa ʿaceb mi sīne ṣāf
Jengden ʿārī olınca gösterür **āyīne ṣāf***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 2). [āyīne ṣāf, ]*

**āyīnedān:** *Ayna mahfazası.*

Destine alduḳca ol şūḫ-ı ciḫān āyīneyi
ʿAks-i rūḫsārı ider **āyīnedān** āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 2). [āyīnedān, ]*

Talʿat-ı baḫtı kim bir āyīnedür
Āftāb olmış aña **āyīnedān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 52). [āyīnedān, ]*

**āyīnedān:** *Ayna mahfazası.*

Cānanı dilüñde cān gibi eyle niḫān
Hem āyine ol o māha hem
**āyīnedān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 2). [āyīnedān, ]*

**āyīne-dān:** *Ayna mahfazası.*

Ḳalbümde dilber dilberüñ Ḳalbiñde bir olduḳ hemān
**Āyīne-dāne** āyine ayīneye ayīne-dān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 23, Mısra 2). [āyīne-dāne, --e ]*

**āyīne-dān:** *Ayna mahfazası.*

Ḳalbümde dilber dilberüñ Ḳalbiñde bir olduḳ hemān
Āyīne-dāne āyine ayīneye **ayīne-dān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 23, Mısra 2). [ayīne-dān, ]*

**āyīnedār:** *Ayna tutucu, ayna tutan.*

Hem nāẓır-ı vech-i Ḥaḳ odur hem manẓūr
Hem āyinedür cemāli hem **āyīnedār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 4). [āyīnedār, ]*

**āyīnedār:** *Ayna tutan.*

Ey ḥarīm-i ḫāṣ-ı bezm-i ruʾyet-i perverdigār
Vech-i Ḥaḳḳa ẕātı hem āyine hem **āyīnedār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 2). [āyīnedār, ]*

**āyinedār-ı ṭalʿatı:** *Güzellik aynasını tutan.*

Her ṣubḥ olursa şāḫid-i iḳbālinüñ sezā
**Āyinedār-ı ṭalʿatı** ḫurşīd-i ḫāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 50). [āyinedār-ı ṭalʿatı, ]*

**āyīne-ḫāne:** *Ayna dükkanı.*

Çıḳmaz henüz ʿAks-i rūḫi oldı perī-veşüñ
Bu gösterür ki çeşm-i ter **āyīne-ḫānedür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 12). [āyīne-ḫānedür, -dür ]*

**āyīne-i ʿālem-nümādur:** *Cihanı gösteren ayna, İskender'in aynası.*

Naẓīm **āyīne-i ʿālem-nümādur** var ise ṭabʿuñ
Ki anda güne güne cilvegehdür şāḫid-i mażmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 13). [āyīne-i ʿālem-nümādur, -dur ]*

**āyīne-i billūr:** *Billur ayna.*

Lebrīz ideli nūr-ı rūḫuñ çeşmümi cānā Ḥūrşīd ile **āyīne-i billūr** ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 8). [āyīne-i billūr, ]*

**āyine-i bî-nemed:** *Keçeyle ayna tutan.*

Cān-ber-leb olmadan göreyüm bir nefes seni
Ey vech-i pāki **āyine-i bî-nemed** yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 10). [āyine-i bî-nemed, ]*

**āyīne-i çarḫ:** *Feleğin aynası.*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim gerd-i rāḫş-ı nuṣreti
Çeşm-i ḫaṣma eyledi **āyīne-i çarḫı** siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 32). [āyīne-i çarḫ, --ı ]*

**āyīne-i devrān:** *Zamanın aynası.*

Burc-ı şerefden eyledi bir neyyir-i rāḫşān ṭulūʿ
**Āyīne-i devrān** yine gösterdi şekl-i

müstedir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 4). [āyīne-i devrān, ]*

Dīde rūşen müjdeler **āyīne-i devran** yine
ʿĀleme ʿarż eyledi bir tāze şekl-i dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 5). [āyīne-i devran, ]*

**āyine-i dilden:** *Gönül aynası.*

Ṣayḳal-ı feyż ile rūşenger-i ṭabʿ-ı ṣāfum
Dembedem **āyine-i dilden** olur Jeng-zidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 58). [āyine-i dilden, -den ]*

**āyine-i fūlād:** *Demir ayinesi.*

ʿAks-i rūḫ-ı cān-sūzuña tāb-āver olan dil
Ser-tā-ḳadem **āyine-i fūlād** gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 6). [āyine-i fūlād, ]*

**âyine-i ḫāne-i çeşm:** *Göz evimin aynası.*

**Âyine-i ḫāne-i çeşmümde** daḫi ʿaks ideli
Ḳande baḳşam alamam dīdemi taşvīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 11). [âyine-i ḫāne-i çeşm, -üm, -de ]*

**āyine-i ḥüsni:** *Güzellik aynası.*

O mehüñ **āyine-i ḥüsni** cilālanmışdur
Pertev-i mihr-i melāḥatle żiyālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 1). [āyine-i ḥüsni, ]*

**āyīne-i ʿibret-nümā:** *İbret gösteren ayna.*

Her cāmı bir **āyīne-i ʿibret-nümādur** ġösterür
Aʿdāyı giryān u ḥazīn aḥbābı ḫandān u besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 9). [āyīne-i ʿibret-nümā, -dur ]*

**āyine-i iskender:** *Büyük İskender'in hocası Aristo tarafından İskenderiye'de yaptırılmış olduğuna inanılan, uzaktaki düşmanı gösteren ayna.*

ʿĀşıḳ-ı dîdârıyız mest-i ḳādeḥ-nūş-ı lebi
Neylerüz **āyine-i Iskenderi** cām-ı Cemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 6). [āyine-i iskender, --i ]*

**āyīne-i mihr-i ābgīne:** *Parlak güneş aynası.*

O dil ki olmaya ṣayḳal-peẕīr-i ʿaşḳ gören
Olursa **āyīne-i mihr-i ābgīne** bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 4). [āyīne-i mihr-i ābgīne, -e ]*

**āyīne-i naḳş-ı cemālini:** *Yüz güzelliğini yansıtan ayna.*

Ḳoynında şaḳlar **āyīne-i naḳş-ı cemālini**
Ol şāḫ-ı ḥüsne māʾil ola gösteriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 7). [āyīne-i naḳş-ı cemālini, -i, -ni ]*

**āyīne-i rūḫsār:** *Yanak aynası.*

Laʿl-i şekker-bārı ol **āyīne-i rūḫsār** ile
Ṭutī-i gūyā ider ehl-i meẕāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 11). [āyīne-i rūḫsār, ]*

**āyīne-i rūḥsārını:** *Yanak aynası.*

Seyr idüp **āyīne-i rūḫsārını** gūyā olur
Ṭūṭī-i dil söylemez yār-ı şeker-güftārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 5). [āyīne-i rūḫsārını, -ın, -ı ]*

**āyine-i şūret:** *Görünüş aynası.*

Her vech ile bakṣāñ görinür şāḫid-i maʿnā
Ḥaḳkā ki Naẓīm **āyine-i şūretümüzde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 14). [āyine-i şūret, --ümüz, --de ]*

**āyīne-i ṭabʿ-ı dāveri:** *Adaetli yöneticinin parlaklığının aynası.*

Olsa ʿaceb mi ṭūṭī-i dil şekkerīn-maḳāl
Mirʾāt idindi **āyīne-i ṭabʿ-ı dāveri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 16). [āyīne-i ṭabʿ-ı dāveri, -i ]*

**ayine-i ṭabʿumı:** *Parlak ayna.*

Şāḫid-i vaṣfuña şāyeste muḳabīl ṭutsam
Ṣanʿatum **ayine-i ṭabʿumı** ṣaf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 10). [ayine-i ṭabʿumı, -um, --ı ]*

**āyīne-i taḳdīr:** *Takdir aynası.*

Görmeġe şāḫid-i maḳṣūdumı tedbīr itdüm
Cilvegāhın anuñ **āyīne-i taḳdīr** itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 4). [āyīne-i taḳdīr, ]*

**āyīne-i tekellümde:** *Söz söyleme aynasına.*

Naẓīri ʿaksidür **āyīne-i tekellümde**
Zebān-ı ṭūṭī-i ṭabʿum süḫande yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 11). [āyīne-i tekellümde, -de ]*

**āyine-i ṭıynet:** *Yaradılışımızın aynası.*

Olmış ezelī feyż-i muḥabbetle mūsāffā
Yoḳ gerd-i keder **āyine-i ṭıynetümüzde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 12). [āyine-i ṭıynet, --ümüz, --de ]*

**āyīne-i yekreng-nümâ:** *Tek renk gösteren ayna.*

**Āyīne-i yekreng-nümâ** gibi Naẓīmā
Bir cilvede yüz ṣūret ile sîretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 13). [āyīne-i yekreng-nümâ, ]*

**āyine-i z̲āt:** *Varlığın aynası.*

Mirʾāt-ı musaffā gibi pākīze-ṣıfāt ol
Lebrīz-i tecellī olup **āyīne-i zāt** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 2). [āyīne-i zāt, ]*

**āyine-i zāt:** *Kişilik aynası.*

İtmez naẓār ey Naẓīm ʿāyb-ı ġayre
**Āyine-i z̲ātı** olmayan ʿayb-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 4). [āyine-i z̲āt, --ı ]*

**āyine-i z̲āt:** *Allah'ın varlığının aynası.*

Ey cilvegāh-ı cemāli **āyine-i z̲āt**
Vey nām-ı şerifi zīver-i her ṣalavāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 1). [āyine-i z̲āt, ]*

**āyine-i zāt:** *Allah'ın varlığının aynası.*

Ey ḥüsn-i ebed fürūġı **āyīne-i ẕāt**
Ḥūrşīd-i cemāline dü-ʿālem ẕerrāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 1). [āyīne-i ẕāt, ]*

**<u>āyīneli çeşme:</u>** *Aynalı çeşme.*

**Āyineli çeşme** oldı çeşm-i giryān
Ey meh-i bedr-i şām-ı āmālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 229). [āyineli, ]*

ʿAks eyleyeli cemāli ʿāyniyle Naẓīm
**Āyīneli çeşme** oldı çeşm-i giryān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 4). [āyīneli, ]*

**<u>āyīne-ruḥsār:</u>** *Yanağı ayna gibi parlak sevgili.*

Görüp o **āyīne-rūḫsārı** hem-zebān olurūz
Müdām ṭūṭī-i şekker-şikenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 11). [āyīne-rūḫsārı, -ı ]*

**<u>āyīn-i devre:</u>** *Dönme ayini.*

Çıḳmaz ḥudūd-ı dāʾireden çarḫ çenberi
Āyīn-i devre şānma felek bī-uṣūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 10). [āyīn-i devre, -i, -e ]*

**<u>ayır:</u>** *Ayırmak, ayrı düşürmek, uzaklaştırmak.*

Gāh gāh eyle az az eyle
Beni senden **ayırmış** idi ʿadū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 306). [ayırmış, -mış ]*

**<u>ayır:</u>** *Ayırmak.*

Senden **ayırmaz** idi ölince nigāhını
Murġ-ı dil-i ṭapīde fitrāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 13). [ayırmaz, -maz ]*

**<u>ayır-:</u>** *Ayırmak.*

Vücūdı ṣafḥasını Ḥafızuñ müʾeẕẕin ile **Ayırdı** çünki ḳażā birbirinden itdi dü-post *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 4). [ayırdı, -dı ]*

O melekden beni **ayırdı** ḥasūd
Ola İblīs-i ġūl-veş merdūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 141). [ayırdı, -dı ]*

**<u>ʿayn:</u>** *Göz, görme organı.*

Ḥacib-i hāk-deri ʿ**aynına** almaz feleġi
Bende-i kemteri gerdūne ider istiġna
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 39). [ʿaynına, -ı, -n, -a ]*

**<u>ʿayn:</u>** *Aynı, aynıyla, tıpkı, onun gibi.*

Görince kūşe-i çeşmüñde ḥālüñi didiler
ʿAlīye benzer o ʿ**āynı** ile bu Ḳanberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 190). [ʿāynı, -ı ]*

**<u>ʿayn:</u>** *Gönül aynası, can aynası.*

Naẓarumda felek degüldi kelek
ʿ**Aynuma** gelmez idi ḥūr ü melek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 52). [ʿaynuma, -um, -a ]*

**<u>ʿayn:</u>** *Göz.*

Teşrīf ideli ciḫānı şāḫ-ı kevneyn
Ṣānisini gūş işitmedi görmedi
ʿ**āyn***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 2). [ʿāyn, ]*

**ʿayn:** *Göz.*

ʿAks-i rūḫuñ ki dīde-i bīnā içindedür
ʿ**Ayniyle** bir perīdür o mīnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 2). [ʿayniyle, -i, -y, -le ]*

ʿAks eyleyeli cemāli ʿ**āyniyle** Naẓīm
Āyīneli çeşme oldı çeşm-i giryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 3). [ʿāyniyle, -i, -y, -le ]*

**ʿayn:** *Kaynak, pınar.*

Tehniyet-gūyān didüm sīrāb olup ben de Naẓīm
Bunca ʿ**āynı** ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı Sulṭān Muṣṭafā (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 34). [ʿāynı, -ı ]*

**ʿayn-ı:** *Aynıyla, olduğu gibi.*

Eyleyen ʿ**āyn-ı** ḥaḳiḳatle temāşā-yı cemāl
Ḳaldı ancaḳ şimdi vāre vāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 7). [ʿāyn-ı, ]*

**ʿāyn-ı beḳā:** *Sonsuzluk gözü.*

Ümmid-i beḳā idendedür ẕevḳ-i fenā Zīrā ki bilür fenādadur ʿ**āyn-ı beḳā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 2). [ʿāyn-ı beḳā, ]*

**ʿāyn-ı carī:** *Akan kaynak.*

Seyr idüp itmamına didi Naẓīm-i ṣāf-dil
ʿ**Āyn-ı carī** çeşme-i dil-cūy-ı Sulṭān Muṣṭafā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 16). [ʿāyn-ı carī, ]*

**ʿāyn-ı dil-küşā:** *Gönle ferahlık veren çeşme.*

Ḫıżr-ı fermānıyla aḳdı lūle-i māʾü'l-ḥayāt
Yapdı böyle çeşme-i cān-baḫş u ʿ**āyn-ı dil-küşā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 10). [ʿāyn-ı dil-küşā, ]*

**ʿāyn-ı ḥikmet:** *Hikmet kaynağı.*

ʿ**Āyn-ı ḥikmet** menbaʿ-ı taḳva vücūd-ı kāmili
Münderic ẕātında hem ʿirfān u hem ʿilm ü ʿāmel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 9). [ʿāyn-ı ḥikmet, ]*

**ʿayn-ı ihlās:** *Kulun bütün amel, ibâdet ve davranışlarının şirk ve riyâdan uzak olarak sâdece Allah için olması.*

Ḳalbiñi sebʿu'l-meṯānī nūr-ı leb-rīz eylesün
ʿ**Ayn-ı iḫlās** it bi-ḥaḳk-ı ḳul huvallāhu aḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 58). [ʿayn-ı iḫlās, ]*

**ʿayn-ı ʿināyeti:** *Lütuf , ihsan ,iyilik gözü.*

ʿ**Ayn-ı ʿināyeti** naẓār-endāz-ı ümmetān
Çeşm-i ḥimāyetiyle nigehbān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 45). [ʿayn-ı ʿināyeti, --i ]*

**ʿayn-ı ledün:** *Allah katının çeşmesi.*

ʿİlm ü ʿirfān ile o ʿ**ayn-ı ledün**
Rusül ü enbiyadan aʿlemdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 43). [ʿayn-ı ledün, ]*

**ʿayn-ı naẓār:** *Nazar değdiren göz.*

Her kime ʿucb ile iderse nigāh
Ol göz olur başuña ʿ**ayn-ı naẓār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 6). [ʿayn-ı naẓār, ]*

ʿ**āyn-ı rūḥ-efzā:** *Cana can katan pınar.*

Ḥażret-i Hān Muṣṭafā-yı dād-ger kim eyledi
Bānī-i emri yine bir ʿ**āyn-ı rūḥ-efzā** biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 2). [ʿāyn-ı rūḥ-efzā, ]*

ʿ**āyn-ı ṣafvet-güster:** *Temizlik, arılık, saflık yayan göz.*

Bu muṣaffā çeşmenüñ bu ʿ**āyn-ı ṣafvet-güsterüñ**
Her biri tārīḫini bir güne itmişken edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 31). [ʿāyn-ı ṣafvet-güster, ]*

ʿ**āyn-ı zülāl-i zindegān:** *Hayat yaşam dirilik çeşmesinin gözü.*

Lūlesi ʿ**āyn-ı zülāl-i zindegānidür** anuñ
Dembedem nūş eyleyen aḥbāba olsun nūş-ı cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 9). [ʿāyn-ı zülāl-i zindegān, -i, -dür ]*

ʿ**ayniyle:** *Aralarında ayrım olmayacak şekilde, aynen.*

Lebi ʿ**āyniyle** çeşme-i ḥayvān
Bir içim ṣudur ol şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 91). [ʿāyniyle, ]*

ʿ**ayniyle:** *Aynen, tıpkı, benzer, gibi.*

ʿArż itdi yine ʿiẕār-ı pākin cānan
ʿAks eyleyeli cemāli ʿ**ayniyle** Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 228). [ʿayniyle, ]*

ʿ**aynü'l-ḥayāt:** *Hayat pınarı, kaynağı. (Ab-ı Hayat) II Hz. Muhammed'in cihet-i şehadetleri yani görünen kısımları alemin ab-ı hayatıdır. Alemdeki her şey onun bu hayat pınarından çıkmıştır.*

Havż-ı mālamālinüñ leb-teşnesi ʿ**āynü'l-ḥayāt**
Āb-ı nābı cān-fezā feyż-i hevāsı dil-güşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 9). [ʿāynü'l-ḥayāt, ]*

ʿ**aynü'l-hikem-i dil:** *Gönlün hikmet gözü.*

ʿ**Aynü'l-hikem-i dilden** yenābīʿ-i kemāl
Ser-çeşme-i feyż-i lā-yezāl-i Feyyāż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 3). [ʿaynü'l-hikem-i dil, ]*

**aynü'l-ḳużāt-ı dānişe:** *Alimlerin kadılarının başı.*

Ḳāżī Şüreyḥ-i ġāşiyedār-ı fażīleti
**Aynü'l-ḳużāt-ı dānişe** hem-rikāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 28). [aynü'l-ḳużāt-ı dānişe, -e ]*

ʿ**aynüñ:** *Görme organı, göz, çeşm.*

O deñli mürtefiʿdür kim meh-i nevden idüp ʿ**āynuñ**
İder neẓẓāre pīr-i āsmān ol ṭarḥ-ı vālāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 15). [ʿāynuñ, ]*

**ayrıl:** *Ayrı olma, birbirinden uzak düşme durumu, firak.*

**Ayrılduḳ** o şānevber-i gülzār-ı feyżden
Mānend-i piste olsa nola baġrumuz dünīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 3). [ayrılduḳ, -duḳ ]*

**ayş:** *Eğlence, zevk u safâ.*

Naẕīma **ayş** u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [ayş, ]*

Naẕīma **ayş** u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [ayş, ]*

**ʿayş:** *Eğlence, zevk u safâ.*

Hayf şīrīn-meẕāḳ-ı vuṣlat iken
Eyledi telḫ **ʿayşümi** hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 166). [ʿayşümi, -ü, -m, -i ]*

**ʿāyş-ı cāvidān:** *Sonsuz, ebedî hayat.*

Anuñ ki oldı zamānında bir dilim nānı
Olur ḳıyamete dek **ʿāyş-ı cāvidān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 60). [ʿāyş-ı cāvidān, ]*

**ʿayşuñı telḫ:** *Yemeğini acılaştırmak. Hayatı zehir etmek, yaşamı kötüleştirmek.*

**ʿAyşuñı telḫ** itmesün dirseñ eġer fikr-i vaṭan
Bir muvāfiḳ yār ile var leẕẕet-i ġurbetkeş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 11). [ʿayşuñı telḫ, ]*

**ayvā:** *Ayva, sevgilinin yanakları.*

Beñzi sarardı gūyā **ayvaya** döndi ḥālā
Reng-i şikest-i aʿdā güldürdi zaʿferānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 85). [ayvaya, -(y)a ]*

**ʿayvāş:** *İçkiye düşkün olan, çok içki içen.*

Eylemez ṣaḥbā-yı ʿömr-i câvidānıñla kerem
Bezm-i ʿaşḳuñ dürd-nūş-ı derd olan **ʿayyāşını***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 10). [ʿayyāşını, -ı, -n, -ı ]*

**az:** *"Az, azıcık, çok karşıtı" miktar zarfı.*

Bender-gâh-ı maʿnīde bu minvāl süḫanle
Var ise Naẕīm **az** bulınūr böyle perendāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 10). [az, ]*

**az az:** *Az az.*

Gāh gāh eyle **az az** eyle
Beni senden ayırmış idi ʿadū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 305). [az az, ]*

**āzād:** *Bağlarından kurtulmuş, özgür.*

Ġamden **āzād** olun Naẕīm-āsā
Varıñuz hep şerāb-ı nāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 19). [āzād, ]*

Çıḳup seyr-i cemāle sīnelerden şād olur diller

Gelür eṭfāl **āzād** olṣalar mesrūr
mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 6). [āzād, ]*

İtmesün ʿāşıḳum diyü beni yād
Ḳulum olursa eyledüm **āzād***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 184). [āzād, ]*

Kalbiñi ġamden eyleyüp **āżād**
İdeyüm ḫāṭır-ı ḥazīnini şād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 193). [āżād, ]*

**āzād:** *( Sonbahardan, ayrılıktan) kurtulan.*

Daḫi çāh-ı zenaḫdānından **āzād**
olmadım yārüñ
Yüri ey Yūsuf-ı dil ḳurṭulursañ Mışra
ṣulṭān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 9). [āzād, ]*

**āzād olmaġa:** *Serbest kalmak, kurtulmak.*

Bende olsañ ārzū eylersiñ **āzād olmaġa**
Bir efendinüñ olup şām u seḥerde
çākeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 7). [āzād olmaġa, -a ]*

**āzāde:** *Kurtulmuş, serbest.*

Yār ser-keş ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm yā Rab
meded
Ne esīrüm belli ne **āzādeyüm** yā Rab
meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 2). [āzādeyüm, -y, -üm ]*

**āzāde:** *Azat edilmiş, bağlarından kurtulmuş, özgür, serbest.*

Eylemez hergiz dil-i āgāh meyl-i zülf ü
ḫāl
Kim hümā **āzādedür** elbette dām u
çīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 12). [āzādedür, -dür ]*

Dergehinde ḳul olan her ḳayddan
**āzādedür**
Āsitānın bekleyen kemter gedālar mıīr
olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 31). [āzādedür, -dür ]*

Hāk-derinde ḳul olan şāḫ-ı ciḫāne nāz
ider
Halḳa-be-gūş-ı dergehi her ḳayddan
**āzādedür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 16). [āzādedür, -dür ]*

**āzāde:** *Hür, serbest.*

Hār-ı ṣaḥrā-yı ʿalāyıḳdan iden **āzāde**
Eylemiş ḫayme gibi mihr ü mehi
dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 7). [āzāde, ]*

İtmiş **āzāde** ʿalāyıḳdan iden
Dāmen-i serv-i bülendi kūtāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 55). [āzāde, ]*

Nedür ol serv gibi **āzāde**
Ṣūretā doġru eġri maʿnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 1). [āzāde, ]*

Bir zamān ben de bāġ-ı dünyāda
Her ṭaraf geşt iderdüm **azāde***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 30). [azāde, ]*

**Āzāde** olur dü-ʿālemüñ ḳaydından
Ol zinde cesed ki dīvāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 3). [āzāde, ]*

Devr-i inṣāfında **azāde** demādem her
diyār
ʿAhd-i adlinde müdām āsūdedür her
merz-ı būm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 5). [azāde, ]*

Baṭburun-zāde o pīr-i fānī
Başına olmış iken **āzāde***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 2). [āzāde, ]*

Ey ḥālāyıḳ yoluna üftāde
Çākeri bende ile **āzāde***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 2). [āzāde, ]*

**āzāde-hāṯr:** *Gönlü hoş başı dinç.*

Taḳdire rabṭ-ı ḳalb iden **āzāde-hāṯrırı**
İzzet ne şād-kām ne ẕillet melūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 13). [āzāde-hāṯrırı, --ın ]*

**āzādī-i āzīne:** *Cuma gününün özgürlüğü.*

Hefte-i ʿaşḳuñ diler her rūzı bir sāl olduġın
Ṭıfl-ı dil ḫaṭṭ eylemez **āzādī-i āẕīneden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 4). [āzādī-i āẕīne, -den ]*

**āzār:** *Azarlama, incitme, kırma, üzme.*

Sāʾili **āzār** iderler anı bilmezler mi kim
Her dil-āzāruñ yine āzār-ı dildür keyferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 27). [āzār, ]*

**āzār itmeden:** *Kırmak, incitmek.*

İḥtirāz eyle dil-i meksūrı **āzār itmeden**
Rāḥm iden ḥāl-i żaʿīfe ḫayr ile teẕkīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 13). [āzār itmeden, -me, -den ]*

**āzār-ı dildür:** *Gönül kırmak.*

Sāʾili āzār iderler anı bilmezler mi kim
Her dil-āzāruñ yine **āzār-ı dildür** keyferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 28). [āzār-ı dildür, -dür ]*

**āzer:** *Ateş.*

O deñli müttehid eżdād devr-i ḥıfẓında
Ki birbirine ḳafadar āb ü **āẕerdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 88). [āẕerdür, -dür ]*

**aẕher:** *Daha, pek, en aşikâr. azher mine'ş-şems güneşten daha aşikâr.*

Derūn-ı şebde virür şuʿle şeb-çerāġ gibi
Füruġ-ı mehce-i her tūġı günden **aẕherdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 100). [aẕherdür, -dür ]*

ʿ**aẕīm:** *Büyük, görkemli.*

Ṣad bāreka'allāh ey eser-i ḫān-ı ḳāmrān
Kim Ḥaḳ binā-yı ḳadrini ṭarḥ eylemiş ʿ**aẕīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 2). [ʿaẕīm, ]*

ʿ**azīmet:** *Gitme, gidiş.*

ʿAzīmetüñ nereden böyle bī-niḳāb senüñ
Ki māhtāb-ı rūḫun yaḳmış āftāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 1). [ʿazīmetüñ, -üñ ]*

ʿ**azīmet:** *Bir yere doğru yönelme, yola çıkma; gitme.*

Ḳande ʿ**azimet** itse ẓafer hem-rikāb olur
ʿAvdetde Ḫıżr-ı nuṣret ile hem-ʿinān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 41). [ʿazimet, ]*

ʿ**āzim-i firdevs:** *Cennete yöneldiler.*

Oldılar ʿ**āzim-i Firdevs** iki ehl-i ʿirfān İrciʿī emri gelince ṭaraf-ı Mevlādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 1). [ʿāzim-i firdevs, ]*

ʿ**azīz:** *Değerli.*

Nola her mālik-i dinar ʿ**azīz** olmaz ise Nāmı her Yusuf olan Yusuf-ı Kenʿān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 5). [ʿazīz, ]*

Dôstānı ʿ**aziz** ü ḫurrem ü şād Düşmenānı ẕelīl ü sersemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 67). [ʿaziz, ]*

Yā Rab dü-ciḫānda ʿizzetüñ ḥaḳkı içün Hvār itme Naẓīmi luṭf idüp eyle ʿ**azīz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 4). [ʿazīz, ]*

ʿ**azīz:** *1. Yüce, kıymetli, değerli, mukaddes, muazzez. 2. Saygı duyulan, hürmet edilen, sevgili, dost.*

Biñ cān ile gelürdi peyāpey ciḫāniyān Rūmāl-i pāyine o ʿ**azīzüñ** ṭaraf ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 6). [ʿazīzüñ, -üñ ]*

ʿAzīz oldur Raʾūf oldur Rāhim ol Ḥalīm oldur ʿAlīm oldur Ḥaḳīm ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 25). [ʿazīz, ]*

ʿ**azīz:** *Saygın ve hürmetli kişi.*

Dirīġā Naḳşī İbrāhim Efendi göçdi dünyādan
İlāhī ol ʿ**azīze** cennet ü Kevṣerle kıl iʿzāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 2). [ʿazīze, --e ]*

ʿ**azīz-i kamil:** *Kamil kişilerin sevgili dostu.*

Firḳatinde ol ʿ**azīz-i kamilüñ** şanma şafaḳ
Rūz ü şeb ḳan aġlamakda dīde-i ḫurşīd ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 7). [ʿazīz-i kamil, -üñ ]*

ʿ**azīz-i mışr-ı dü-ʿālem:** *Dünya ve ahiretin Mısırı'nın azizi.*

Şehinşeh-i dü-ciḫān pādişāḫ-ı ḳurb-ı serīr
ʿ**Azīz-i Mışr-ı dü-ʿālem** şeh-i şeref-iklīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 80). [ʿazīz-i mışr-ı dü-ʿālem, ]*

ʿ**azīz-i mışr-ı iḳbālüñ:** *Talihi Mısır'a aziz.*

Sen ʿ**azīz-i Mışr-ı iḳbālüñ** velī her bendesi
Her ne deñlü mücrim olsa başına şulṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 63). [ʿazīz-i mışr-ı iḳbālüñ, -üñ ]*

ʿ**azm:** *Azim, gayret; karar.*

Ber-kabża hāk-i aʿdā rezmi deminde Ḥaḳḳā
Teşhir-i mülk-i dünyā ʿ**azmi** deminde ānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 118). [ʿazmi, -i ]*

ʿ**azm:** *Kasıt, niyet, karar.*

Sanma eñāk erdebi ʿ**azminde** āteşler yaḳup
Ḳaldı andan tūde tūde cā-be-cā ʿḫākisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 163). [ʿazminde, -in, -de ]*

ʿ**azm:** *(Ar.) Bir işi yapmaya kesin karar verme, bir şeyi yapmak hususunda büyük bir kararlılıkla gayret gösterme.*

Terāzū-yı süḫenle menzil-i bālāya ʿ**azm** itdi
Naẓīmā rīsmān-ı naẓma kim pāy-ı ḳalem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 17). [ʿazm, ]*

Pāy-ı edeble ʿ**azm** idüp tārīḫini didüm Naẓīm
Ḥālā Stanbūla eḥaḳk Ḥāmid Efendi-zādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 17). [ʿazm, ]*

ʿ**azm:** *Azim, gayret, çaba, karar.*

Devletle olur ne cānibe ʿ**azm** itseñ
Hāk-i ḳademüñ fütādesi cevher-i kül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 3). [ʿazm, ]*

Rehberi Ḥıżr ola ol İskender-i Dārā-ferüñ
Ḳande ʿ**azm** itse refīḳ-ı rāhı tevfīḳ-ı Hudā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 16). [ʿazm, ]*

Aña behişt-i ʿAdn olup Bāġçe-sarāy ʿ**Azm** eyledi cināne o ḫān-ı ciḫān-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 4). [ʿazm, ]*

ʿ**azm eylerse:** *Uğraşmak, çabalamak, gayret göstermek.*

Nāz u ʿişve ḥüsn-i ʿālem-gīrine zīnet yiter
Ḳande ʿ**azm eylerse** dilber ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 4). [ʿazm eylerse, -r, -se ]*

ʿ**azm iden:** *Niyet etmek, yola çıkmak.*

Ābād olur Naẓīm ḫārābāta ʿ**azm iden**
Ālem yıḳılsa mey-gede maʿmūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 25). [ʿazm iden, -en ]*

ʿ**azm iderse:** *Çabalamak.*

Her ḳande ʿ**azm iderse** ola avn-ı Ḥaḳ refīḳ
Nuṣret-livā-yı leşkeri tevfīḳ-ı reh-nümāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 25). [ʿazm iderse, -se ]*

ʿ**azm idüp:** *Yola koyulmak.*

Çemenzār-ı cināna ʿ**azm idüp** rūḥi revān oldı
Ola bāġ-ı İremde ḥūr ile ġılmān ile dem-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 3). [ʿazm idüp, -üp ]*

ʿ**azm itseñ:** *Yönelmek, niyet etmek.*

Gence ʿ**azm itseñ** eġer minnetle
Görinür her ṣırada mār-ı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 27). [ʿazm itseñ, ]*

**āzmāyiş:** *Tecrübe, deneyiş.*

Āzmāyiş eylese tīr-i niyāzı rūzedār
Aña āmāc-ı icābet ṭabla-i meydān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 9). [āzmāyiş, ]*

ʿ**azmi çarḫ-ı heftümīn :** *Yedi kat felek.*

Sāḳin-i cennet-zemīn-i dergehi Kerrūbiyān Kürsī-i pāy-ı rikāb-ı ʿ**azmi çarḫ-ı heftümīn**
Zīr-i rānında o bī-hemtā Burāḳ-ı dil-keşüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 75). [ʿazmi, ]*

ʿ**azm-i beḳā:** *Ebediyete yönelmek.*

Eyledi ʿ**azm-i beḳā** dār-ı fenādan umarum
Māder-i Müşfiḳamı ḫoş ṭuta Rabb-i ʿizzet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 1). [ʿazm-i beḳā, ]*

ʿ**azm-i çemen-zār-ı ġaza:** *Gaza bahçesine yönelmek.*

Sipeh-i ḥaşmetine ʿavn-i Hudā rehber olup
O şehüñ dem ʿ**azm-i çemen-zār-ı ġaza** itdügi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 200). [ʿazm-i çemen-zār-ı ġaza, ]*

ʿ**azm-i evc-i ʿilliyyīn:** *Sema ve cennetin en yüksek mahalline , yıldızlara azm edip.*

Bu hāk-dānden idüp ʿ**azm-i evc-i ʿilliyyīn**
Hümā-yı rūḫi göge çıḳdı ḳalmadı yirde cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 3). [ʿazm-i evc-i ʿilliyyīn, ]*

ʿ**azm-i gülzār-ı beḳā:** *Fâniliğin gül bahçesine yönelmek.*

ʿ**Azm-i gülzār-ı beḳā** eyledi bir ẕāt-ı şerif
Nāmı yād olmadadur şimdi fenā dünyāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 1). [ʿazm-i gülzār-ı beḳā, ]*

ʿ**azm-i ḳurb:** *Yakınına yönelmek.*

Meşʿal-afrūz-ı niyāz olsa nola nūr-ı siyāh
O ʿ**azm-i ḳurb** şeb-i İsrāda maḥbūb-ı ilāh itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 2). [ʿazm-i ḳurb, ]*

ʿ**azm-i rāh:** *Yola yönelmek, yola niyetlenmek.*

Ġāşiye ber-dūş olup aña o şeb peyk-i Celīl
Bir Burāḳ-ı Berḳ-reftār ile ḳıldı ʿ**azm-i rāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 4). [ʿazm-i rāh, ]*

ʿ**azm-i rāḥ itse:** *Yola düşmek, yola çıkmak.*

Āṣaf-ı devrān ki fermān ile **itse** ʿ**azm-i rāḥ**
Ḳande varsa ḥācib-i dergāhına tevḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 23). [ʿazm-i rāḥ itse, -se ]*

ʿ**azm-i rāh-ı menzil-i maḳṣūd:** *Amacımıza ulaşmak için yürüdüğümüz yolun azmi.*

Ġarībāne idince ʿ**azm-i rāh-ı menzil-i maḳṣūd**
Naẓīm-i zāre yā Rab Ḫıżr-ı tevfīḳuñ refīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 13). [ʿazm-i rāh-ı menzil-i maḳṣūd, ]*

ʿ**azm-i reh-i ḳulle-i kāf:** *Kaf Dağının kubbesine ( giden ) yolu azmetmek.*

İltifāṭuñ beni ʿānkā-yı merām itmez ise Niyyetüm ʿ**azm-i reh-i ḳulle-i Kāf** itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 8). [ʿazm-i reh-i ḳulle-i kāf, ]*

ʿ**azm-i rezmi:** *Savaşa yönelmek.*

O şāḫuñ rehber-i emriyle ʿ**azm-i rezmiden** ġāzī
Livā-yı ʿavn-i tevfīḳiyle manṣūr ü müʿeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı,*

*Kaside 8, Mısra 57). [ʿazm-i rezmi, -den ]*

**ʿazm-i sefer:** *Savaş için sefere çıkmaya niyetlenmek.*

Olur Ḥıżr-ı hidāyet rāh-ber cünd-i ẓafer leşker
Ne semte eylese ʿ**azm-i sefer** tūġ-ı şehenşāẖī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 4). [ʿazm-i sefer, ]*

**ʿazm-i ʿuḳbā:** *Ahirete gitmek.*

ʿ**Azm-i ʿuḳbā** eyledükde didi tārīẖin Naẓīm
Bezm-i cennetde ola hem-dem Ḥüseyne ḥūr-ı ʿ în (1119) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 3). [ʿazm-i ʿuḳbā, ]*

**ʿazrā-ʿiẕār:** *Azra (Vamık u Azra hikayesindeki) yanaklı.*

ʿ**Aẕrā-ʿiẕār** Leylī-i devr ü zamānumı Şekker-maḳāl Hüsrev ü Şīrīn-zebānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [ʿaẕrā-ʿiẕār, ]*

**āzürde:** *İncinmiş, kırılmış, gücenmiş, gücenik.*

Öyle nāzikdür ki rūẖsār-ı leṭāfet-güsteri Sāye-i per-i hümā-yı zülfden **āzürdedür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 8). [āzürdedür, -dür ]*

**āzürde:** *Gücenmiş (âşık).*

Ne şādīden ferāḥ-nāk ol ne ġamden ey dil **āzürde**
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sürı ẖod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 3). [āzürde, ]*

**āzürde-ẖāṭır:** *Gönlü kırık.*

Ciẖānda kimseyi **āzürde-ẖāṭır** eylemedi
Dem-i tehevvür anuñ ḥilm ü rıfḳ idi ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 7). [āzürde-ẖāṭır, ]*

**āzürde-i rāh:** *Yolu incitmek.*

Güyende olup ẖāk-i ser-i kūy-ı bütānı Pāy-ı dili **āzürde-i rāh** itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 8). [āzürde-i rāh*

**bāb:** *Kapı.*

Der-i cūdında Bermekī sāʾil Hātem-i Ṭayy o **bābda** der-bān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 44). [bābda, -da ]*

**bāb olur:** *Kapı olmak*

Fihrist-i rāz-ı dil ki nice faṣl u **bāb olur**
Her ṣafḥası muḳaddime-i ṣad kitāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 1). [bāb olur, -ur ]*

**bāb-ı celāl:** *Büyük , azametli kapı.*

Karaḳullukçu idi **bāb-ı celālinde** Zuḫal
Pāsbān itdi sipihre ol şeh-i ʿālem-penāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 29). [bāb-ı celāl, -in, -de ]*

**bāb-ı celālinde:** *Azametli kapı.*

Revāḳ-ı kāh-ı kemālinde şems-i şemse-i zer
Hilāl **bāb-ı celālinde** ḫalḳa-i derdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 68). [bāb-ı celālinde, -in, -de ]*

**bāb-ı celāline:** *Azamet kapına.*

İskender-i zemāne ki **bāb-ı celāline**
Der-bānluḳ itmeġe nice Dārā-nişān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 23). [bāb-ı celāline, -in, -e ]*

**bāb-ı cennet:** *Cennet kapısı.*

Żiyāfet-ḫāne-i dāruʾn-naʿīme rū-be-rāh oldı
Ola aña nesīm-i maġfiretle **bāb-ı cennet** bāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 12). [bāb-ı cennet, ]*

**bāb-ı dil:** *Gönül erbabı*

Yād it kerem-i müsebbibü'l-esbābı
**Bāb-ı dile** yaz müfettihu'l-ebvābı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 66, Mısra 2). [bāb-ı dil, --e ]*

**bāb-ı ʿirfān:** *Ilim kapısı.*

Hāk-i dergāh-ı kemāli sürme-i ʿaynü'l-ḳużāt
İbn-i Ḥācib **bāb-ı ʿirfānında** çārūb-der-bağal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 14). [bāb-ı ʿirfān, -ın, -da ]*

**bāb-ı kemālinüñ:** *(İlim ve fazilet bakımından) Olgunluk kapısı.*

Şeh-bender-i ʿulūm ki **bāb-ı kemālinüñ**
Her zū-fünūn-ı dehr gedā müstemendidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 7). [bāb-ı kemālinüñ, -in, -üñ ]*

**bāb-ı kerem:** *Kerem kapısı.*

Ey cümle-i māḫlūḳa der-luṭf-ı penāh
**Bāb-ı keremi** sāʾili dervīşle şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 2). [bāb-ı kerem, -i ]*

**bāb-ı kerem:** *Kerem kapısı.*

Yā Rab beni bī-naṣībden ʿadd itme
**Bāb-ı keremüñ** bu sāʾile sedd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 2). [bāb-ı kerem, -üñ ]*

**bāb-ı refiʿi:** *Yüksek makamın kapısında.*

Āvīze-i bāmı ḳamer zer-şemse-i eyvānı şems
Pīr-i felek olsa revā **bāb-ı refiʿ**inde muḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 6). [bāb-ı refiʿi, -n, -de ]*

**bab-ı şerʿinde:** *Şeriat kapısı.*

**Bab-ı şerʿinde** ser-fürū ideli
Hem-ser-i ʿarşdur külāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 25). [bab-ı şerʿinde, -in, -de ]*

**bā-cān:** *Can ile.*

İtdükce gāhī ḫvāb-ı nāz ola meges-rān-ı niyāz
Bāl-i hümāyūn-ı hümā **bā-cān** u dil ber-leb ṣağīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 24). [bā-cān, ]*

**bāc-ı medḥini:** *Övgünün vergisi.*

Haḳān-ı nükte-dān ki alur **bāc-ı medḥini**
Bendergeh-i s̱enāsına kim kervān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 31). [bāc-ı medḥini, -in, -i ]*

**bād:** *Rüzgar.*

Ḥāḳ-i siyāhı kuḥl-i cilā tārı nūr-ı mahż
Ābı laṭīf **bādınuñ** āşüftesi nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 14). [bādınuñ, --ı, -nuñ ]*

**bād:** *Rüzgâr, yel, hava.*

Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naz̲īm
Ne **bād** u āb u āteş ü ne ḫāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 16). [bād, ]*

Āha rūḫṣat virmeyelden hāṭırum āsūdedür
**Bād** taḥrīk itmese yemde sükūn efzūn olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 4). [bād, ]*

Ṣunʿını iz̲hār idüp eżdāde virdi imtizāc
İtdiler āmīzeş ab ü āteş ü **bād** ü türāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 4). [bād, ]*

Eġer itse derūnından güz̲er **bād**
Ola taḫt-ı Süleymān gibi berbād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 11). [bād, ]*

**bād:** *Rüzgâr, yel, hava.*

Devri sürūra **bādı** der-beste nā-murādı
Dillerde ṣevḳ u ṣādī ḫāṭırda ṣādmānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 27). [bādı, -ı ]*

**bādām-ı zencīrinde:** *Badem zinciri.*

Maġzdur **bādām-ı zencīrinde** çeşm-i āhuvān
Öyle ṣayyāduñ esīr-i zülf-i pür-efsūnıyuz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 3). [bādām-ı zencīrinde, -in, -de ]*

**bād-bān:** *Yelken.*

Rūzgār yine düşürmiş **bād-bānı** ber-hevā
Fülk-i cismin ḳullanūr hemvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 5). [bād-bānı, -ı ]*

Zerrin rikābı yer yer fülk-i z̤aferde lenger
Her bir livā-yı pür-zer bir gūne **bād-bānı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 122). [bād-bānı, -ı ]*

**bād-bān:** *Yelken.*

Baḥr-ı ʿummān-ı celālinde veḳārı fülkünüñ
Ḥilmi olmış **bād-bān** temkīn-i z̤ātı lengeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 158). [bād-bān, ]*

Ne idi baḥr-ı temennāda **bād-bān** açmaḳ
Olaydı zevraḳ-ı ümmīdümiñ ḳapūdanı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 3). [bād-bān, ]*

**bāde:** *Şarap, hamur. bâde-fürûş: Bade satan.*

Kaşāne-i taḥḳīḳına ilhām-ı Rabbānī nedim
Peymāne-i taḥḳīḳına feyż-i ilāhı
**bādedür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 12). [bādedür, -dür ]*

**bāde:** *Şarap.*

Olursa **bādesi** bī-derd-i minnet-i ṣākī
Olur sifāl-i şikeste piyāle-i Cem-i dil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 5). [bādesi, -si ]*

**bāde:** *Kadeh, şarap.*

Şikest itdi zücācī tevbemi bir āteşīn-mey kim
Naṣūḥ ol **bādenüñ** rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 6). [bādenüñ, -nüñ ]*

**bāde:** *Şarap, hamr, mey, sahbā.*

Bāde nūş itmiş o rūy-ı şāde olmış al-reng
Bādeden ol rūḫ o rūḫdan**bāde** olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 2). [bāde, ]*

**bāde:** *Şarap, içki, mey.*

**Bāde** nūş itmiş o rūy-ı şāde olmış al-reng
**Bādeden** ol rūḫ o rūḫdan bāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 2). [bādeden, -den ]*

Emdür baña işāret-i ebrīñ ile lebim
Ben sāḳiyā o **bādeyi** zevraḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 8). [bādeyi, -yi ]*

**bāde:** *Şarap, içki, mey.*

ʿUşşāka ḥüsni deñli ider cevri dilberān
Elbette **bāde** keyfi ḳadar derd-i ser virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 14). [bāde, ]*

**Bāde** nūş itmiş o rūy-ı şāde olmış al-reng
Bādeden ol rūḫ o rūḫdan **bāde** olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 1). [bāde, ]*

Bir **bāde** nūş it kim amin dil-teşnedür Cem cāmına
Bir ḳayda düş kim cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 1). [bāde, ]*

**bāde:** *İçki, şarap, kırmızılık, kan; canlılık; kuvvet.*

İtdiler kişt-i ḥayātın ber-bād
Virdiler ḫārmen-i ʿömrin **bāde***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 10). [bāde, ]*

**bāde-i āl:** *Kırmızı kadeh.*

Ḳadrümi bir kerre bil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
**Bāde-i āl** olmasun rūḫsāruña reng-i ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 208). [bāde-i āl, ]*

**bāde-i ʿaşḳ:** *Aşk'ın zevki ve mutluluğu. II. Aşk şarabı.*

ʿĀlemi mest-i ḫārab itmededür **bāde-i ʿaşḳ**
Çekilür cām-ı şarābuñ adı bīhūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 7). [bāde-i ʿaşḳ, ]*

**bāde-i ʿaşḳ:** *Aşk şarabı.*

**Bāde-i ʿaşḳ** ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 21). [bāde-i ʿaşḳ, ]*

**Bāde-i ʿaşḳ** ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 21). [bāde-i ʿaşḳ, ]*

**bāde-i cān-baḫş-ı naẓm-ı āb-dārum:** *Taze şiirin can bağışlayan kadehi.*

Keyf-i ṣahbā-yı ḫayāl-i dil-keşüm bī-derd-i ser
**Bāde-i cān-baḫş-ı naẓm-ı āb-dārum** neşve-bār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 116). [bāde-i cān-baḫş-ı naẓm-ı āb-dārum, ]*

**bāde-i dūşīne:** *Dün geceki şarap.*

Rind-i Cem-meşreb nedür bilmez ḫumār-ı ṣubḥ-dem
Derd-i ser virmez olınca **bāde-i dūşīne** ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 6). [bāde-i dūşīne, -e ]*

**bāde-i gül-reng:** *Gül renkli şarap.*

Hūn-ı dil-i mecrūḫ mı çeşm-i terüm içre
Ya **bāde-i gül-reng** midür sāġarum içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 2). [bāde-i gül-reng, ]*

**bāde-i memzūc-ı ʿaşıḳ:** *Sevgilin karışık kadehi , Aşığın karışık şarabı.*

Neşvesi īrāş-ı ġam itdükce ol ḫoşnūd olur
**Bāde-i memzūc-ı ʿaşıḳ** eşk-i ḫūn-ālūd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 2). [bāde-i memzūc-ı ʿaşıḳ, ]*

**bāde-i nāb:** *Saf şarap.*

Teng-dil olma ḳabūl it nīk ü bed ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf ol **bāde-i nāb** ile memlū ḫum gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 2). [bāde-i nāb, ]*

**bāde-i şiʿrinde:** *Şiirinin kadehi.*

Nükāt **bāde-i şiʿrinde** keyf-i rūḫanī
Beyān piyāle-i naẓmında lāy-ı sāġardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 161). [bāde-i şiʿrinde, -in, -de ]*

**bāde-i vuṣlatuñla:** *Kavuşma kadehi.*

Cāndan var iken ramaḳ baḳī
**Bāde-i vuṣlatuñla** mest eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 242). [bāde-i vuṣlatuñla, -uñ, -la ]*

**bādelük:** *Şarap içmek.*

Bileydi virdügi derd-i ser-i ḫumārı eġer
İderdi şīre-i engūr tevbe **bādelüġe***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 10). [bādelüġe, --e ]*

**bāde-nūş:** *Şarap içen kimse.*

Olmış şerāb-ı nāz ile ālūde çeşm-i yār
Bir **bāde-nūş** kim ola ḳanzil ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 10). [bāde-nūş, ]*

**bāde-nūş olsañ:** *Şarap, içki içmek.*

**Bāde-nūş olsañ** elüñde olmasa zer gül gibi
Mey-fürūşuñ dāġ-ı ḥasretdür saña her saġārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 71). [bāde-nūş olsañ, -sa, -ñ ]*

**badı:** *Bağladı.*

Meded meded pederüm rihlet itdi dünyādan
Ḥayāt-ı cismüme **bādı** vücūdumuñ sebebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 2). [bādı, ]*

**bād-ı baḫār:** *Bahar rüzgarı.*

Rūḫ-ı ʿĪsā ẕevḳ-yāb olsa nola **bād-ı baḫār**
Göklere neşr eyledi būy-ı beḫûr-ı Meryemi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 9). [bād-ı baḫār, ]*

**bad-ı baḥār-ı ḫulḳınuñ:** *Yaradılışımın bahar rüzgarı.*

**Bad-ı baḫār-ı ḫulḳınuñ** aşüftesi nesīm
Ebr-i maṭīr-i cūdınuñ āvāresi seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 17). [bad-ı baḫār-ı ḫulḳınuñ, -ın, -uñ ]*

**bād-ı fenāyla:** *Yokluk rüzgarı, ölüm.*

Bir gün dem-i ḥaṣād gelür urmaz ey Naẓīm
**Bād-ı fenāyla** bu kühen kişt-zāre mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 14). [bād-ı fenāyla, -y, -la ]*

**bād-ı ferāḫla:** *Sevinç, mutluluk rüzgarı.*

Ey ḫātīr-ı veliyy-i niʿām gül gibi müdām
Bāġ-ı ṭarabda **bād-ı ferāḫla** küşāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 22). [bād-ı ferāḫla, -la ]*

**bād-ı hevā:** *Nefsin arzularının rüzgarı.*

Āh-ı derūnum almāyasın bir nefes mi var
Gelsen ʿaceb mi sīneme **bād-ı hevā** degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 12). [bād-ı hevā, ]*

**bād-ı hevādur:** *Bedava.*

Aġladup alma ḥaẓer āh-ı derūnum ṣanma
Naḳd-i ḫūnāb-ı ciġer **bād-ı hevādur**

Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 12). [bād-ı hevādur, --dur ]*

**bād-ı ḫışm:** *Gazap rüzgarı.*

Ḳahramānı **bād-ı ḫışm** u ḳahrı eyler nā-tüvān
Bir meges imdād-ı luṭfıyla olur ʿanḳa-şikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 95). [bād-ı ḫışm, ]*

**bād-ı keder:** *Acı , üzüntü , keder rüzgarı.*

Şemʿ-i ẕātın ide Ḥaḳ **bād-ı kederden** ṣālim
Meşʿal-i māḫirüñe puş ola çarḫ-ı mīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 45). [bād-ı keder, ]*

**bād-ı mihr-i cān:** *Hayat ışığının rüzgarı.*

Āsmana eyledi teʾsīr **bād-ı mihr-i cān**
İtdi yaḫdan manḳal-ı mihri sipihr-i çār-mīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 17). [bād-ı mihr-i cān, ]*

**bād-ı muḫālif:** *Ters rüzgar.*

Bir kerre āmān virmedüñ ey **bād-ı muḫālif**
Besdür bu ḳadar keşmekeş-i nāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 7). [bād-ı muḫālif, ]*

**bād-ı nesīm:** *Hafif hafif esen,hoş ve latif rüzgar.*

Ceyb-i meşāme nefḫa-niṣār olmış eyleyen **Bād-ı nesīm** revzenini ʿānberīn-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 16). [bād-ı nesīm, ]*

**bād-ı nesīm:** *Hafif esen rüzgar Bahar rüzgarı.*

Gülzār-ı ḫulḳından olup ol pādişāḫuñ feyż-yāb
**Bād-ı nesīmi** olmada müşgīn-dem ü ʿanber-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 8). [bād-ı nesīm, -i ]*

**bād-ı nesīm-i:** *Hafif esen yel.*

Muʿaṭṭar eyledi **bād-ı nesīm-i** ṣubḥ-ı viṣāl
Meşām-ı cān yine lebrīz-i būy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 3). [bād-ı nesīm-i, -i ]*

**bād-ı ṣabā:** *Sabah rüzgarı.*

Gül-i taḥḳīḳ pür itdi çemen-i sāmiʿamı
Dem-i cān-baḫşum o gülşende yiter **bād-ı ṣabā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 74). [bād-ı ṣabā, ]*

Neşr idüp būy-ı beḫūr-ı Meryemi **bād-ı ṣabā**
Eyledi gökde Mesīḥā anı şem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 9). [bād-ı ṣabā, ]*

**bādī ṣafā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin huzur rüzgarı.*

Gülüp açılsa nola feyż-i eşk-i bülbülden
Güşāyiş-i güle **bādī ṣafā-yı şebnemdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 4). [bādī ṣafā-yı şebnemdür, --dür-dür ]*

**bād-ı şarṣardur:** *Şiddetli rüzgar, fırtına.*

Dirāḫt-ı ʿömr-i ʿadū ṣarṣılur şitābından
Meġer ki esb-i ṣabā-seyri **bād-ı şarṣardur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 124). [bād-ı ṣarṣardur, -dur ]*

**bād-ı seher:** *Seher rüzgarı.*

Yüri ey **bād-ı seher** şemmesini ʿarż eyle
O perî-şânıma aḥvāl-i perīşānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 5). [bād-ı seher, ]*

**bād-ı sem:** *Kavurucu rüzgar.*

Gülşen-i ḫulḳında enfās-ı Mesīḥādur nesīm
Külḫen-i ḳahrında ednā şīmedür **bād-ı semūm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 10). [bād-ı sem, -ūm ]*

**bād-ı şîmāl-ı ʿanber:** *Anber kokulu şimal rüzgarı.*

ʿItr-ı gül-i rūḫından bir nefḥa şemm ideydi
Baġa nişār iderdi **bād-ı şîmāl-ı ʿanber***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 4). [bād-ı şîmāl-ı ʿanber, ]*

**bād-ı şimāl-i ḥaremi:** *Haremin kuzey rüzgarı.*

İtmede kām-ı dil-i ʿālemiyānı taʿṭīr
İdeli **bād-ı şimāl-i ḥaremi** neşr-i şemīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 58). [bād-ı şimāl-i ḥaremi, -i ]*

**bād-ı şunʿ:** *Amel rüzgarı.*

Berḳ ṣatma zeyl-i bāġ -ı dehre **bād-ı ṣunʿ** ile
Ṭārem-ı ʿulviden nişār oldı berg-i yāsemīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 9). [bād-ı ṣunʿ, ]*

**bādī-i ʿaşḳuñ:** *Aşkın sebebi.*

**Bādī-i ʿaşḳuñ** ile cām-ı dil-i ṣāf-ı Naẓīm
Ne ḳadar ṭolsa da bī-reng-i riyādur Aḥmed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 13). [bādī-i ʿaşḳuñ, --un-uñ ]*

**bādī-i ʿişveyi:** *Cilveye sebep olan.*

**Bādī-i ʿişveyi** mey-i nāzı
iki çeşm-i nīm- ḫvāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 13). [bādī-i ʿişveyi, --y-, --i-y, -i ]*

**bādī-i mihr ü muḥabbetle:** *Sevgi ve muhabbet sebebi.*

**Bādī-i mihr ü muḥabbetle** göñül ḳan zel iken
Almamışdı daḫi Cem cām-ı meyüñ serpūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 5). [bādī-i mihr ü muḥabbetle, -le ]*

**bādī-i naẓārda:** *Bakışa sebep olan.*

Virmedüm cānumı **bādī-i naẓārda** yāre
Hidmet-i rüʾyet-i cānānede taḳṣir itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 9). [bādī-i naẓārda, -da ]*

**bâdiye-i himmet:** *İhsân çölü.*

Ey semt-i mecāzīde olan sālik-i taḥḳīḳ
Ol **bâdiye-i himmet** irşād dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 12). [bâdiye-i himmet, ]*

**bāfte:** *Dokunmuş.*

Olmaz ol ḥüsn gibi **bāfte** şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh tār ile pūd olsa bu minvāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 7). [bāfte, ]*

**bāġ:** *Bağ, ip.*

Dergāh-ı luṭf-ı dāver-i ʿādil ki yümn ile
Her boynı **bağlu** bendesi mālik-rikāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 24). [bağlu, -lu ]*

**bāġ:** *Bağ, bahçe.*

**Baġa** varsam aḫker-i sūzān olur her şebnemi
Her gül-i ter dāġ-ı cān teʾsīrdür sensiz baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 5). [baġa, -a ]*

**bāġ:** *Bağ, bahçe.*

ʿItr-ı gül-i rūḫından bir nefḥa şemm ideydi
**Baġa** nişār iderdi bād-ı şîmāl-ı ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 4). [baġa, -a ]*

Görüp o naḫl-i ḫırāmānı gehī dāmen çīn
Oldılar **bāġda** her serv-i sehī dāmen-çīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 2). [bāġda, -da ]*

Elden ḳoma ʿaṣāya düşince bu **bāġda**
Zerrīn ḳadeḥle nergis ü gül gibi sāġarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 11). [bāġda, -da ]*

**Bāġa** varsañ derd-mendāne olur her lāle dāġ
Şekl-i ṭās-ı āteşīndür saña verd-i aḥmeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 31). [bāġa, -a ]*

**Baġa** varsam ey kemān-ebrū baña senden cüdā
Şāḫ-ı gül mānend-i tīr ġoncesi peykān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 81). [baġa, -a ]*

Tūġ-ı şāḫīsin çıḳardı **bāġa** ṣulṭān-ı baḫār
Lāle dikdi cünd-i ezḫāre ʿālem nevrūzda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 3). [bāġa, -a ]*

Gül gibi tenümde zeyn olup dāġ-ı ġamuñ
Ṭaġ üsti bu sīne çakiñe olsun **bāġ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 4). [bāġ, ]*

**bāġ:** *Bahçe*

Muʿciẕātuñla ciḫān **baġına** ser-sebz itdüñ
Ey vücūdı çemen-ārā-yı gülistān-ı beḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 283). [baġına, -ı, -n, -a ]*

**bāġ u rāġ:** *Bahçe ve çimenlik.*

Meskenüm **bāġ u rāġ** idi evvel
Baña ṭaġ üsti bāġ idi evvel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 59). [bāġ u rāġ, ]*

**baġ –ı rifʿatinüñ:** *Yücelik bağı.*

Hūşe-i ṭāḳi **baġ –ı rifʿatinüñ**
ʿIḳd-ı pervīn sipihr-i Ṭāremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 57). [baġ –ı rifʿatinüñ, -in, -üñ ]*

**baġbān-ı ḥarem-i īzid-i pāk:** *Temiz , Allah'tan gelen haremin bahçıvanı.*

**Baġbān-ı ḥarem-i Īzid-i pāk**
Çemen-ārā-yı riyāż-ı levlāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [baġbān-ı ḥarem-i īzid-i pāk, ]*

**bāġbān-ı naẓm:** *Şiirin bahçıvanı.*

**Bāġbān-ı naẓm** olāldan tā ki cānum tendedür
Baġ-ı naʿtüñde ola mīzāb-ı kilküm ābyār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 121). [bāġbān-ı naẓm, ]*

**bāġbān-ı şevḳ:** *Arzulu bahçıvan.*

Çemen-pīrā-yı ʿaşḳ u **bāġbān-ı şevḳ** u bîhûşı
Gül-i taḥḳīḳi zīb-i ceyb ü destār-ı mecāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 7). [bāġbān-ı şevḳ, ]*

**bāġçe-i cennet:** *Cennet bahçesi.*

Dīdārdur murād olan ey çeşm-i intiẓar
Ne ḥūr-ı ʿıyn ne **bāġçe-i cennet** isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 18). [bāġçe-i cennet, ]*

**bāġçe-sarāy:** *Bâgçesarây.*

Aña behişt-i ʿAdn olup **Bāġçe-sarāy**
ʿAzm eyledi cināne o ḫān-ı ciḫān-penāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 3). [bāġçe-sarāy, ]*

**bāġçe-serāy:** *Bahçesaray. Osmanlı'da Kırım eyaletinin merkezi.*

Olsa nola neẓāregeh-i Hān Selīm Girāy
Vaşfında oldı bu ġazelüm **bāġçe-serāy***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 2). [bāġçe-serāy, ]*

**bāġ-ı ʿālemde:** *Dünya bahçesi.*

**Bāġ-ı ʿālemde** bulınmaz gül-i bī-ḫār Naẓīm
Yārsız ḳalsa nola olmasa aġyār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 13). [bāġ-ı ʿālemde, -de ]*

**baġ-ı ʿaşḳuñ:** *Aşk bahçesi.*

Dūd-ı dildür **bāġ-ı ʿaşḳuñ** sünbül-i müşgīn-demi
Eşk-i terdür gülşen-i mihr ü muḥabbet şebnemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 1). [bāġ-ı ʿaşḳuñ, -uñ ]*

**baġ-ı ʿaşḳuñ:** *Aşk bahçesi.*

Zaḫm peykān ġonce çāk sīne güldür lāle dāġ
**Baġ-ı ʿaşḳuñ** maẓḫār-ı ezḫār-ı günâgûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 8). [baġ-ı ʿaşḳuñ, ]*

**baġ-ı baḫār-ı ṭabʿı:** *Huyumun baharının bahçesi.*

**Baġ-ı baḫār-ı ṭabʿı** o gülzār-i feyżdür Kim güne güne ola şüküfte gül-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 47). [baġ-ı baḫār-ı ṭabʿı, -ı ]*

**bāġ-ı behcet:** *Güler yüzlülük bahçesi.*

Ey **bāġ-ı behcete** lebi gül-ġonce-i besīm
Vey zülfi sünbül-i siyeh-i ʿānberīn-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [bāġ-ı behcet, -e ]*

**baġ-ı beyānda:** *Açıklama bahçesi.*

**Baġ-ı beyānda** ḫurrem ol bülbülüm ki bir dem
Vaṣfuñ terāne itsem māhsūs olur maʿānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 167). [baġ-ı beyānda, ]*

**bāġ-ı bī-hār:** *Dikensiz bağ.*

Būstān-ı rifʿati bir **bāġ-ı bī-ḫār** u ḫazān Gülsitān-ı ʿizzeti bir ravża-i her-dem-baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 23). [bāġ-ı bī-ḫār, ]*

**baġ-ı cāhında:** *Makamının bahçesi.*

**Baġ-ı cāhında** Şüreyyā o saʿādet-çemenüñ Ṭārem-i rifʿatinüñ ḫūşe-gedā-yı ʿinebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 27). [baġ-ı cāhında, -ın, -da ]*

**bāġ-ı celālinde:** *Azamet bahçesi.*

Bülend-i ṭārem-i cāhında ḫūşe ʿıḳd-ı perīn Hilāl **bāġ-ı celālinde** sīmden bir pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 100). [bāġ-ı celālinde, -in, -de ]*

**bāġ-ı cemāl:** *Yüz güzelliğinin bahçesi.*

Meġer ki **bāġ-ı cemālüñ** idişdi nevrūzı ʿAceb mi olsa berāber henūz rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 5). [bāġ-ı cemāl, -üñ ]*

**bāġ-ı cennet:** *Cennet bahçesi.*

Murġ-ı revānı daʿvet olup **bāġ-ı cennete** Oldı o dem revāne-i gülşehgeh-i Naʿim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 5). [bāġ-ı cennet, --e ]*

**bāġ-ı cennete:** *Cennet bahçesi.*

Cinān-ı kūyine cānānuñ itdi cānı revān İrem vişāle diyen gitdi **bāġ-ı cennete** dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 4). [bāġ-ı cennete, -e ]*

**bāġ-ı ciḫān:** *Dünya bahçesi.*

Fenn-i nevā-yı nālede uydum hezāre ben Olsam ʿaceb mi **bāġ-ı ciḫānda** hezār-fen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 20, Mısra 2). [bāġ-ı ciḫān, --da ]*

**bāġ-ı cihānda:** *Dünya bahçesi, cennet.*

İde ḳıyamete dek sāyesinde ḫalḳ ḥużūr
Nihāl-i ʿadli ki **bāġ-ı ciḫānda** ʿarʿardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 208). [bāġ-ı ciḫānda, -da ]*

**bāġ-ı dehre:** *Alem bahçesi.*

**Bāġ-ı dehre** çeşm-i ʿibretle nigāh itsem nola
Añdurur zülf-i bütānı her biten süñbül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 7). [bāġ-ı dehre, ]*

**bāġ-ı dehri:** *Dünya gül bahçesi.*

**Bāġ-ı dehri** tāze vü reyyān ider feyż-i nemi
Bir kef-i nāçīz iken baḥr-i nevālinde seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 5). [bāġ-ı dehri, -i ]*

**baġ-ı derūn:** *Kalp bahçesi.*

**Baġ-ı derūnumuñ** eşer-i ʿaşḳ ile olur
Hurşīde ḫande-rīz gül-i nā-güşūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 7). [baġ-ı derūn, --um, --uñ ]*

**bāġ-ı dünyāda:** *Dünya bahçesi, yeryüzü.*

Seni ḫandān u ḥurrem görmedikçe **bāġ-ı dünyāda**
Gül olsun ḫār-der-pā şemʿ olup ḫāk-i siyeh ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 3). [bāġ-ı dünyāda, -da ]*

Bir zamān ben de **bāġ-ı dünyāda**
Her ṭaraf geşt iderdüm azāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 29). [bāġ-ı dünyāda, -d ]*

**bāġ-ı ġamuñ ḫazānı:** *Sonbahar kederinin bahçesi.*

Ey nev-baḫār-ı ʿizzet vey gülbün-i saʿadet
Bulmaz mı ḥadd ü ġāyet **bāġ-ı ġamuñ ḫazānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 152). [bāġ-ı ġamuñ ḫazānı, -ı ]*

**bāġ-ı ḥayretde:** *Şaşırma aleminde.*

Dīdesi bīdār olāldan ḫvāb-ı rāḥat görmedi
Nergis-i ter **bāġ-ı ḥayretde** küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 4). [bāġ-ı ḥayretde, --de ]*

**bāġ-ı heycâ:** *Savaş bağı.*

Rumḥı olursa āyā rengīn-i ḫūn-ı aʿdā
Gösterdi **bāġ-ı heycâ** bir naḫl-i erġavānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 82). [bāġ-ı heycâ, ]*

**baġ-ı ḥırmān:** *Nasipsizlik bağı.*

Ravża-i ümmīdüñ olsun pergel-i maḳṣūd ile
**Baġ-ı ḥırmān** itmesün lāle-sitānı ıżṭırār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 148). [baġ-ı ḥırmān, ]*

**baġ-ı ḥüsn içre:** *Güzellik bağında.*

Serv o ḳadd lāle o ḫad ġonce o leb gül o ʿiẕār
**Baġ-ı ḥüsn içre** o ḫaṭ sebze-i bigāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 12). [baġ-ı ḥüsn içre, ]*

**bāġ-ı ḥüsne:** *Güzellik bahçesi.*

Eşer nesīm-i ḫazān **bāġ-ı ḥüsne** āḫir-i kār gül-ʿiẕār u o ġonce-dehenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 9). [bāġ-ı ḥüsne, -e ]*

**baġ-ı ʿibretdür:** *İbret alma bahçesi.*

**Baġ-ı ʿibretdür** ḳaşidem mīve- ẕīnaña şala
Şāḫ-ber-şāḫ-ı hikemdür her nihāi-i nev-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 219). [baġ-ı ʿibretdür, -dür ]*

**bāġ-ı irem:** *Cennet bahçesi. İrem bağları.*

Olsa ʿaceb mi **bāġ-ı İrem** gibi bī-ḫazān
Gül-deste-i ġam ile girībān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 37). [bāġ-ı irem, ]*

**bāġ-ı iremde ola:** *Cennet.*

Çemenzār-ı cināna ʿazm idüp rūḥi revān oldı
**Ola bāġ-ı İremde** ḥūr ile ġılmān ile dem-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 4). [bāġ-ı iremde ola, -de ]*

**bāġ-ı kūyından:** *Köyün bağı.*

**Bāġ-ı kūyından** cüdā seyr-i gülistān eylesem
Her gül-i şād berg olur bir dāġ-ı ḥasret yārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 7). [bāġ-ı kūyından, -ın, -dan ]*

**bāġ-ı maʿnā:** *Anlam bağı.*

Mesned-ārā-yı cülus olduḳda tārīḫ eyleyüp
**Bāġ-ı maʿnādan** ḳopardum ben de bir sebzīn giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 60). [bāġ-ı maʿnā, -dan ]*

**bāġ-ı maʿnā-çemen:** *Anlam çimenliğinin bahçesi.*

Āferīn ṭabʿ-ı Naẓīme ki odur
**Bāġ-ı maʿnā-çemen** ü feyż-i miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 70). [bāġ-ı maʿnā-çemen, ]*

**baġ-ı medḥinde:** *Övgü bahçesi.*

Şāḫlar şalsa nola ḫayl-i çemenzār-ı süḫan
**Baġ-ı medḥinde** yine urdum ḳalem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 22). [baġ-ı medḥinde, -in, -de ]*

**bāġ-ı naʿīm:** *Cennet bahçesi.*

Cennet-ābād-ı rūḫı **bāġ-ı naʿīm**
Şerbet-i laʿli zülāl-i Tesnīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 17). [bāġ-ı naʿīm, ]*

**baġ-ı naʿtüñde:** *Na't bağı.*

Bāġbān-ı naẓm olāldan tā ki cānum tendedür
**Baġ-ı naʿtüñde** ola mīzāb-ı kilküm ābyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 122). [baġ-ı naʿtüñde, -üñ, -de ]*

**bāġ-ı nuṣret:** *Zafer bağı.*

Olup naḫl-i çemenzār-ı ẓafer tūġ-ı şehenşāḫī
Dikildi **bāġ-ı nuṣretde** seḥer tūġ-ı şehenşāḫī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 2). [bāġ-ı nuṣret, -de-di ]*

**bāġ-ı nuṣrete:** *Zafer bahçesi.*

Gören o tūġ-ı hümāyūnları ḳıyās eyler
Ki **bāġ-ı nuṣrete** biö bir sehī ṣanevberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 102). [bāġ-ı nuṣrete, -e ]*

**baġ-ı rūḫında:** *Yanak bahçesi.*

**Baġ-ı rūḫında** zülfin idüp deste deste yār
Bir nice şaçlı sünbüli bir yire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 9). [baġ-ı rūḫında, -ın, -da ]*

**bāġ-i ruḫsāruñ:** *Yanak, yanağın bahçesi.*

Benefşe ḫaṭ o fem gül-ġonce sünbül zülf-i ʿānber-bu
Açıl ey bülbül-i dil ẕevḳin eyle **bāġ-i ruḫsāruñ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 4). [bāġ-i ruḫsāruñ, -uñ ]*

**baġ-ı rūḫuñda:** *Yanak bahçesi.*

Baġ-ı rūḫuñda olmış o gīsū-yı ḫambeḫam
Müsgīn-semīm-i sünbül ü reyḥān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 19). [baġ-ı rūḫuñda, -uñ, -da ]*

**bāġ-ı rūy:** *Sevgilinin yüz güzelliğinin bahçesi.*

Sebze-i ḫaṭṭuñ añup Hızır ile dem-sāz oldum
**Bāġ-ı rūyuñda** yitişmiş çemenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 10). [bāġ-ı rūy, --uñ, -da ]*

**bāġ-ı şemʿ:** *Mum bağçesi.*

ʿAşḳ ehli odur ki dehre efsāne ola
Bülbül gibi **bāġ-ı şem**ʿe pervāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 2). [bāġ-ı şemʿ, ]*

**bāġ-ı sīnem:** *Gönül bahçesi.*

Sensüz efġān eyledükce murġ-ı dil ey ġonce-fem
Dağlarla **bāġ-ı sīnem** pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 80). [bāġ-ı sīnem, ]*

**bāġ-ı sīnemde:** *Gönül bahçesi.*

Büyütdüm **bāġ-ı sīnemde** olup dāmen-keşān serkeş
Bülend olduḳça ḳaddi oldı ol serv-i revān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 1). [bāġ-ı sīnemde, -de ]*

**bāġ-ı sühanda:** *Güzel söz bağı.*

Bu kulḳul ile bülbüle-i kilk-i ter-i Naẓīm
**Bāġ-ı süḫanda** bülbül-i ḫūnīn-terānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 22). [bāġ-ı süḫanda, -da ]*

**bāġ-ı sühande:** *Söz, kelam bahçesi.*

**Bāġ-ı süḫande** vaṣf-ı leb-i yārla Naẓīm
Olsa ʿaceb mi mīve-i güftārum āb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 17). [bāġ-ı süḫande, -de ]*

**bāġ-ı sühanumda:** *Söz , kelâm bahçemde.*

Hüdhüd-i nuṭḳumı **bāġ-ı süḫanumda** görse
Ola zindān dil-i Belḳısa çemenzār-ı Ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 61). [bāġ-ı süḫanumda, -um, -da ]*

**bāġ-ı ṭarabda:** *Eğlence bahçesi.*

Ey ḫātīr-ı veliyy-i niʿām gül gibi müdām
**Bāġ-ı ṭarabda** bād-ı ferāḥla küşāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 22). [bāġ-ı ṭarabda, -da ]*

**bāġ-ı ümīd:** *Ümit bahçesi.*

Feyż-i baḫār-ı cūdı o ġāyetde kim ider
**Bāġ-ı ümīdi** ḫāṣiyeti bī-ḫazān-ı bīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 10). [bāġ-ı ümīd, --i ]*

**baġ-ı vaṣfuñda:** *Övgü bağı, bahçesi.*

**Baġ-ı vaṣfuñda** bülbül-i nuṭḳum
Bu ḳasemlerle eylesün elḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 113). [baġ-ı vaṣfuñda, -uñ, -da ]*

**bāġ-ı viṣāl-i yār:** *Yarin kavuşma bahçesi.*

Gül-i ruḫsārına yād el doḳunmış ḥayf ellenmiş
Miyānın ḳocdurup **bāġ-ı viṣāl-i yār** bellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 2). [bāġ-ı viṣāl-i yār, ]*

**bağır:** *Bağır, göğüs, ciğer, gönül.*

Delüp **bağrın** kesüp başın ʿadunuñ ṣaḥn-ı heycāda
Sināna tīġ-ı bürrān tīġ-ı bürrāna sinān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 49). [bağrın, -ın ]*

**bağışla-:** *Affetmek, bağışlamak.*

Şāḫā **bağışla** cürmini ʿafv it günāhını
Zīrā kerīme ʿafv ü güneh tevʾemān gelür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 71). [bağışla, ]*

**bağışla-:** *Affetmek, bağışlamak.*

Cānlar **bağışlar** ol ṣānemüñ zülf-i dil-keşi
Ḥāṣā ki beñzeye büt-i deyrüñ ne cānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 7). [bağışlar, -r ]*

**bağışla-:** *Bağışlamak, bahşetmek.*

Ol ḫüsrev-i tüvānger derbān-ı ḳaṣr-ı Ḳayser
Bir sāʾile **bağışlar** maḥṣūl-i baḥr u kānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 56). [bağışlar, -r ]*

Süḫeni tercümān-ı rūḥ-ı revān
Cān **bağışlar** ne söylese o zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 96). [bağışlar, -r ]*

**bağla-:** *Düzene girmek, yer tutmak.*

Pādişāḫ-ı rubʿ-ı meskūn ḫüsrev-i ʿālem-penāh
Kim revādur ḫidmetinde şāḫlar **bağlarsa** ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 12). [bağlarsa, --r, --sa ]*

**bağla-:** *Bağlamak.*

Gönlin o kim o zülf-i girih-gīre **bağlamış**
Ṣīr-i jeyānı ḥaḳ bu ki zencīre **bağlamış***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 1). [bağlamış, -mış ]*

Gönlin o kim o zülf-i girih-gīre **bağlamış**
Ṣīr-i jeyānı ḥaḳ bu ki zencīre **bağlamış***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 2). [bağlamış, -mış ]*

Yārüñ esīr-i kākülidür boynı bağlu dil
Ṣayyāddur kemendini naḫcīre **bağlamış***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 4). [bağlamış, -mış ]*

Ehl-i niyāzı her nigeh-i nāzı dilberüñ
Bir nāmedür nezāket ile tīre **bağlamış***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 6). [bağlamış, -mış ]*

**Bağlansa** zülfine o büt-i deyr-i ʿişretüñ
Zünnār nāmın anmaz idi yir hemen hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 5). [bağlansa, -n, -sa ]*

Açup ḳara ḫaberlerle dehānın
O dem bir mū gelüp **bağlar** zebānın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 8). [bağlar, -r ]*

**bağla-:** *Bağlamak, tutmak; peklik oluşturmak.*

**Bağladum** pāy-ı ḫayālin o sehī-reftāruñ
Aḳıdup eşk-i ter-i çeşmümi zencīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 13). [bağladum, -dum ]*

**bağla-:** *(Bir kimseyi / şeyi bir yerden) Ayrılamayacak duruma getirmek.*

Rām eyleyen o vaḥşī ġazāl-ı remīdeyi
Dām-ı füsūnı ḫalḳa-i teshīre **bağlamış***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 8). [bağlamış, -mış ]*

Baġ-ı rūḫında zülfin idüp deste deste yār
Bir nice ṣaçlı sünbüli bir yire **bağlamış***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 10). [bağlamış, -mış ]*

Āṣūbdan ciḫānı emīn eyleyen emīr
Ḥırz-ı emānı bāzū-yı şemşīri **bağlamış***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 12). [bağlamış, -mış ]*

Teslīm idüp umūrını Ḥaḳḳā Naẓīm-i zār
Ser-rişte-i irādeti taḳdire **bağlamış***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 14). [bağlamış, -mış ]*

**bağla:** *Bağlamak, raptetmek, dolamak.*

Yoġ idi bende ḳudret-i güftār
**Bağlamışdı** dilüm o mūy-miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 160). [bağlamışdı, -nış, -dı ]*

**bağlan:** *Tutulmak, kapılmak.*

Resen-i minnete **bağlanma** ṣaḳın
Olma peyzen gibi üftāde-i çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 47). [bağlanma, -ma ]*

**bağlan:** *Bağlanmak, tutulmak.*

**Bağlaña** māhmil-i kālā-yı nuʿut-ı ṣuʿarā
Ḳāfile ḳāfile envāʿ-ı taḥiyyāt u ṣalāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 335). [bağlaña, -a ]*

**bağlar:** *Bağlamak, sarmak, takmak.*

Cādū-yı çeşmi ḳomaz derdümi taḳrire mecāl
Zülfi **bağlar** dilümi ġamzesi efsūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 10). [bağlar, ]*

**bağr:** *Ciğer, göğüs, yürek, kalp, gönül.*

Būs idüp ḫāk-i derin **bağruña** baṣ seng-i rehin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 7). [bağruña, -u, -ñ, -a ]*

Ayrılduḳ o ṣānevber-i gülzār-ı feyżden
Mānend-i piste olsa nola **bağrumuz** dü-nīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 4). [bağrumuz, -umuz ]*

**bağr:** *Bağır, göğüs, sine*

Bağrumuñ başına nigāh eyle
Cān u dilden Naẓīm-i ʿāṣıḳuñam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 263). [bağrumuñ, -um, -uñ ]*

**bağr:** *Bağır*

Olur güldeste-çīn-i ārzu-mendi o bī-dil kim
Çemende **bağrına** bir gül-ʿiẕār u ġonce-fem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 12). [bağrına, -ı, -n, -a ]*

Cānuma geçdi firḳat-ı cānān
**Bağrumı** yaḳdı āteş-i hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 148). [bağrumı, -um, -ı ]*

**bağr:** *Göğüs*

Tīr-i müjgānla **bağrum** deler ol çeşm-i kebūd
Baña gökden ne belādur ne ḳażādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 5). [bağrum, -(u)m ]*

Ġamzeñ itsün sīnemi urduḳca yāre çāk çāk
**Bağrum** olsun şerḥa şerḥa pāre pāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 2). [bağrum, -(u)m ]*

Ṣaymaz oldum dāġ-ı hicrān ile **bağrum** başını
Giryeden çeşmüm aġardı bir bilür yoḳ yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 1). [bağrum, -(u)m ]*

**bağrı:** *(Âşığın) sinesi, göğsü.*

Dāġ-ı dil-i sūzānını seyr eyle Naẓīmüñ
Bir **bağrı** yanıḳ lāle-i ḫūnin ciġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 14). [bağrı, ]*

Sīne-i pür-dāġumuzda cāy-ı aḫker ḳalmadı
Biz bu deştüñ **bağrı** yanmış lāle-i dil-ḫūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 10). [bağrı, ]*

Ḳatı çoḳ **bağrı** delik ʿāṣıḳı var gerçi Naẓīm
Līk sensin gelen ammā yine ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 13). [bağrı, ]*

**Bağrı** yaġı erimezdi eṣer-i tābından
Nūr-ı ḥıfẓından eġer ṣuʿle-i şemʿ alsa żiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 187). [bağrı, ]*

**bahā:** *Kıymet, değer, bedel.*

Görindi ʿarż idicek ol ḳamer-ʿiẕār ebrū
Sipihr-i ḥüsn ü **bahāda** hilāl-vār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 2). [bahāda, -da ]*

**bahā:** *Değer, bedel, fiyat.*

Āfet yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi şimdi dilberüñ
Gülşenserāy-ı ḥüsn ü **bahā** çldı ḫār-zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 8). [bahā, ]*

**bahāne:** *Bahane, sebep.*

Bī-bahā eyler ʿaṭā Mevlā **baḫāneyle** virür
Bir **baḫāneyle** baḫāşız nāʾil olmaḳda ṣaded
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 31). [baḫāneyle, -y, -le ]*

Bī-bahā eyler ʿaṭā Mevlā **baḫāneyle** virür
Bir **baḫāneyle** baḫāşız nāʾil olmaḳda ṣaded
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 32). [baḫāneyle, -y, -le ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir **bahāne** aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 30). [bahāne, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir **bahāne** aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 36). [bahāne, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir **bahāne** aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 42). [bahāne, ]*

**bahāne:** *Bahane, mazeret.*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir **bahāne** aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 6). [bahāne, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir **bahāne** aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 12). [bahāne, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir **bahāne** aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 18). [bahāne, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir **bahāne** aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 24). [bahāne, ]*

**bähår:** *Kış ile yaz arasında 21 Mart'tan 22 Haziran'a kadar süren mevsim, ilkbahar.*

Olsun baḫār-ı devleti tā ḥaşr-ı bī-ḫazān
Gülzār-ı dehre tā ki **bahār** u ḫazān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 108). [bahār, ]*

Ḳılsa nehy-i şiḳāḳ-bīn eġer
Bir ola ḥaşre dek **baḫār** u ḫazān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 74). [baḫār, ]*

**bähår:** *Bahar ilkbahar mevsimi.*

Bir Ḥasan-nām Ḥüseyn-aḫlāḳuñ
Rūḫına liḥye virüp ḥüsn ü **baḫār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 2). [baḫār, ]*

**baḫār güftārı:** *Bahar kelamı.*

Çemen çemen gül-i her-dem **baḫār güftārı**
Nesīm-i feyż-i ilāhiyle tāze vü terdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 165). [baḫār güftārı, -ı ]*

**baḫār-ı bī-ḫazān:** *Son baharsız bahar.*

**Baḫār-ı bī-ḫazāndur** naḳş-ı günāgün-ı ezḫārı
Ser-āmed her sütūñı beñzedi bir naḫl-i zibāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 19). [baḫār-ı bī-ḫazān, -dur ]*

**baḫār-ı devleti:** *Mutluluk baharı.*

Olsun **baḫār-ı devleti** tā ḥaşr-ı bī-ḫazān
Gülzār-ı dehre tā ki bahār u ḫazān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 107). [baḫār-ı devleti, -i ]*

**bahāsız:** *Paha biçilemeyen, çok değerli.*

Bī-bahā eyler ʿaṭā Mevlā baḫāneyle virür
Bir baḫāneyle **baḫāşız** nāʾil olmaḳda ṣaded

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 32). [baḫāṣız, ]*

**bahā-yı cān:** *Canın kıymeti.*

**Bahā-yı cāna** keser būs-ı laʿl-i cānānı
Ṭılısm-ı ḥüsne olup tīġ-ı cān-şikār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 11). [bahā-yı cān, ]*

**baḫīl:** *Cimri, pinti.*

Ḳalaydı yanına cürmi esāfil-i dehruñ
Olaydı ẕevḳi u şafāsında her denī vü
**baḫīl***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 58). [baḫīl, ]*

**baḫīl:** *Hasislik, pintilik, cimri.*

Leb-i ümidi ider āb-ı yeʾs ile şüste
**Baḫīl** ü dūnuñ iden dest ü dāmenin taḳbīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 18). [baḫīl, ]*

**baḥr:** *Allah'ın sonsuz sıfatlarının tecelli ettiği sınırsız mekan.*

Naẓīm vaṣfūñu kāḍir degül Niẓāmī-veş
İder mi kārını **Baḥrüñ** temevvüc eylese
Nīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 124). [baḥrüñ, -üñ ]*

**baḥr:** *Deniz.*

Hayālinden cüdā dīde ġamından dūr olan ḫaṭır
Biri **baḥre** ġarīḳ olsun biri nāre ḫārīḳ olsun
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 4). [baḥre, -e ]*

Kef-i kerīmi ile ṭabʿ-ı mekrümet-kārı
Düşürdi **baḥre** ḫacālet ḥicāb-ı kān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 38). [baḥre, -e ]*

Reşk-i kef-i kerīmi ile **baḥr** muẓtarib
Şerm-i nevāl-ı ṭabʿı ile kānde pīç ü tāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 15). [baḥr, ]*

**baḫr:** *Deniz.*

Dürr ü yāḳutuñı ey dīde ey dil beẕl ü ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle **baḥr** olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 6). [baḥr, ]*

Seḫāda dest-i gevher-bārı ebr-i nev-baḫārīdür
ʿAṭāda cūd-ı ṭabʿın söyliyenler **bahr** u kān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 30). [bahr, ]*

Beẕl-i keremde dest-i güher-pāşı **baḥr** olur
Hengām-ı cūd ayaġına māḥṣūl -i kān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 39). [baḥr, ]*

Mümtāz her hünerde meşḥūr **baḥr** u berde
Şemşīr belde serde tāc-ı zer-i keyānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 51). [baḥr, ]*

Hızır u īlyās olup rehberi **baḥr** u berde
Dest-gīri ola her ḥālde ʿavn-i Mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 47). [baḥr, ]*

Didi Naẓīm hāṭif tarīḫīni bu ṭarḥuñ
**Baḥr** üzre ṭarz-ı zībā cāy-ı Ḥüseyn Pāşā (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 14). [baḥr, ]*

**Baḥr** u berde düşmen-i nā-pāydārı her ḳadem
İntiẓām ile olur rāyet-güşā-yı āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 57). [baḥr, ]*

**baḥr ile berdür:** *Deniz ve kara.*

Mutīʿ-i ḫüsrev-i emri gürūḫ-ı ʿālemiyān
Mūsāḫḫār-ı şeh-i fermānı **baḥr ile berdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 64). [baḥr ile berdür, -dür ]*

**baḥr ile kān:** *Deniz ve maden ocağı.*

O şehüñ beẕl-i ʿātıfetinde olur
Dil ü dest-i kerīmi **baḥr ile kān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 36). [baḥr ile kān, ]*

**baḥr u ber:** *Deniz ve kara bütün varlık âlemi; kâinat.*

Luṭf-ı dest ü ṭabʿına nisbetle şāyāndur disem
**Baḥr u ber** cerrār-ı sāʾil kān-ı pür-mümsik ḥasīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 12). [baḥr u ber, ]*

**baḥr ü beri:** *Deniz ve kara.*

Pādişāḫ olsañ çekersiñ ʿālemüñ ġavġāsını Kabża-i teshire de alsañ eğer **baḥr ü beri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 6). [baḥr ü beri, ]*

**baḥri:** *Deniz, derya*

Ey merḫameti ʿuṣatına cāy-ı gürīz Vey şefḳati **Baḥri** lücce-i ʿafv-engīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 2). [baḥri, ]*

**baḥr-ı ʿaden:** *Aden Denizi.*

Hūn-ı dili eşkümle revān eyledi çeşmüm Mercān bulunursa nola **baḥr-ı ʿAden** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 6). [baḥr-ı ʿaden, ]*

**baḥr-ı ʿaşḳ:** *Aşk denizi.*

Dil düşdi baḥr-ı ʿaşḳa görinmez kenār ise Zevraḳ şikeste durmaz eşer rūzgār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 1). [baḥr-ı ʿaşḳ, -a ]*

**baḥr-ı ʿatādur:** *Bağış, ihsan, lütuf denizi.*

Birisi **baḥr-ı ʿatādur** birisi ḳulzüm-i dād Birisi kān-ı ḥayādur birisi genc-i sehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 215). [baḥr-ı ʿatādur, -dur ]*

**baḥr-ı bī-ḳaʿr-ı ʿulūm-ı evvelīn:** *Ilk ilimlerin çok derin denizi.*

Ḳulzüm-i ʿummān-ı ʿirfān kim yanında ḳaṭredür
**Baḥr-ı bī-ḳaʿr-ı ʿulūm-ı evvelīn** ü āḫirīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 52). [baḥr-ı bī-ḳaʿr-ı ʿulūm-ı evvelīn, -in ]*

**baḥr-ı bī-kerān:** *Uçsuz bucaksız bir deniz.*

ʿAdūyı çignedüp oldı keşān keşān Saḳızı Ġazā-yı ekber idüp **baḥr-ı bī-kerān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 66). [baḥr-ı bī-kerān, ]*

**baḥr-ı bī-kerānı:** *Uçsuz bucaksız bir deniz.*

Her ṭop şaçdı āteş māḥv oldı ḥaşm-ı serkeş Nūş itdi ejdehā-veş bir **baḥr-ı bī-kerānı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 102). [baḥr-ı bī-kerānı, -ı ]*

**baḥr-ı endīşe:** *Düşünce, hayal, fikir denizi.*

Çıḳarup kilk-i güher-rīz Naẓīm-i ḫoş-dem **Baḥr-ı endīşeden** ol demde nice gevher-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 22). [baḥr-ı endīşe, -den ]*

**baḥr-ı ġam-ı ʿaşḳuñda:** *Dert, keder denizi.*

**Baḥr-ı ġam-ı ʿaşḳuñda** o çār ebrū-yı pür-çīn
Fülk-i dile çekdirmededür ġāʾile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 9). [baḥr-ı ġam-ı, -ı ]*

**baḥr-ı ḥüsn-i ʿālem-gīrinüñ:** *Dünyaya yayılan güzellik denizi.*

Haṭ-ı laʿliyle olmış ebrūvānı çar mevc-i naz
Temāşā eyle **baḥr-ı ḥüsn-i ʿālem-gīrinüñ** cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 4). [baḥr-ı ḥüsn-i ʿālem-gīrinüñ, --nüñ ]*

**baḥr-ı mevvācı:** *Çok dalgalı deniz, hırçın deniz.*

Serdī-i dey **baḥr-ı mevvācı** müsaṭṭaḥ gösterüp
Ḳaldı zīr-i yaḥda deryāda olan çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 25). [baḥr-ı mevvācı, -ı ]*

**baḥr-ı muḥīṭ:** *Okyanus.*

Virmez dil-i ḥamûle keder ḥarf-i ʿāyb-cū
Ḥaşa ki ṣanma **baḥr-ı muḥīṭ** żarar virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 10). [baḥr-ı muḥīṭ, ]*

**baḥr-ı muḥūṭ-i dil:** *Gönül muhititnin denizi.*

**Baḥr-ı muḥūṭ-i dil** ki telāṭum-peẕīr ola
Nüh künbed-i sipihr aña ednā ḥabāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 7). [baḥr-ı muḥūṭ-i dil, ]*

**baḥr-i nevāl:** *Kısmet denizi.*

Bāġ-ı dehri tāze vü reyyān ider feyż-i nemi
Bir kef-i nāçīz iken **baḥr-i nevālinde** seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 6). [baḥr-i nevāl, -in, -de ]*

**baḥr-ı ruʾyetde:** *Görme , bakma denizi.*

Mevc-i deryā-yı tecellī bāz idüp āġūşını
Eyledi ol dürr-i yektā **baḥr-ı ruʾyetde** şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 44). [baḥr-ı ruʾyetde, -de ]*

**baḥr-ı sefīde:** *Ak denize.*

Düşince ʿārıża zülfi çīn çīn oldı
Döküldi **Baḥr-ı Sefīde** Yem-i Siyāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 10). [baḥr-ı sefīde, ]*

**baḥr-ı tecellī-i hudā:** *Allah'ın tecelli denizi.*

Olmış o yegāne gülber-i ḳurb-ı ṣādef
Hem **baḥr-ı tecellī-i Hudā** hem ġavvāṣ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 4). [baḥr-ı tecellī-i hudā, ]*

**baḥr-ı temennā:** *Arzu istek denizi.*

Ne idi **baḥr-ı temennāda** bād-bān açmaḳ
Olaydı zevraḳ-ı ümmīdümiñ ḳapūdanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 3). [baḥr-ı temennā, -da ]*

**baḥr-ı temennāda:** *Arzu istek denizi.*

Düşme āġuşına mevc-i yeʾsüñ
Eyleme **baḥr-ı temennāda** şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 46). [baḥr-ı temennāda, -da ]*

**baḥr-ı ʿummān:** *Büyük deniz.*

Tengdür ʿaşḳına mülk-i dü-ciḥān
**Baḥr-ı ʿummān** ḳabūl itmez zārf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 26). [baḥr-ı ʿummān, ]*

**baḥr-ı ʿummān-ı celālinde:** *Büyük okyanusun yüceliği.*

**Baḥr-ı ʿummān-ı celālinde** veḳārı fülkünüñ
Ḥilmi olmış bād-bān temkīn-i ẕātı lengeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 157). [baḥr-ı ʿummān-ı celālinde, -in, -de ]*

**baḥr-ı zehḫār-ı ʿulūm:** *İlimin dalgalı, coşkun denizi.*

Fāżıl-ı niḥrīr-i devrān zū-fünūn-ı rūzgār
Ḳulzüm-i esrār u ʿirfān **baḥr-ı zehḫār-ı ʿulūm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 4). [baḥr-ı zehḫār-ı ʿulūm, ]*

**baḥs:** *1. Söz açmak. 2. Bir madde hakkında teftiş ve tahkik tarikıyla söz söylemek.*

Her ḳaṭre ola āb-ı ḥayāta ʿaraḳ-ı şerm
**Baḥş** itse leb-i laʿli zülāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 6). [baḥş, ]*

**baḥs:** *konuşulan şey, konu, söz.*

**Baḥş** iden mekteb-i kemālinde
ʿAḳl-ı Bū Cehl gibi mülzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 53). [baḥş, ]*

**baḥs:** *Parça, bölüm.*

Ḳıyam-ı ḳaddüñi dipler ḳıyāmetden ʿalāmetdür
Haṭından **baḥş** iden ser-fitne-i āḫir zamān dirler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 4). [baḥş, ]*

**-baḥş:** *Üzerinde konuşulan şey, konu.*

Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān **-baḫşla** ol māh-rū
Yirde gökde Ḫıżr u ʿİsā gibi āyā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 3). [-baḫşla, --la ]*

**baḥşāyiş-i dest-i cūd:** *Cömertlik elinin bağışlayışı.*

Ey bende-i āsitānı dervişle şah
Baḫşāyiş-i dest-i cūdı hep ʿafv-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 2). [baḫşāyiş-i dest-i cūd, ]*

**baḥşāyiş-i kāʾinā:** *Âleme bağışlayan.*

Ey ḫilḳat-i ʿāleme vücūdı bāʿiṣ
**Baḫşāyiş-i kāʾināta** cūdı bāʿis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 2). [baḫşāyiş-i kāʾinā, --a ]*

**baḥşende-i baḫt-ı ser-bülend:** *Yüce bahtımın affedicisi.*

**Baḫşende-i baḫt-ı ser-bülendüm** sensin
Dānende-i ḥāl-i müstemendüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 1). [baḫşende-i baḫt-ı ser-bülend, ]*

**bahşiş:** *Armağan, hediye; yardım, ihsan, iyilik.*

O şehüñ kemterīne **baḫşişidür**
Kişver-i Hind ü hıṭṭa-i īrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 33). [baḫşişidür, -idür ]*

**bahşiş:** *Bağış, ihsan, armağan.*

Kemterīne **baḫşişi** maḥṣūl-i ṣād genc ü defīn
Vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld eyvānınuñ teşbīḥidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 87). [baḫşişi, -i ]*

**bahşiş-i hemyān-ı cūdı:** *Cömertlik torbasının bahşişi.*

Kemīne **baḫşiş-i hemyān-ı cūdı** ḫande ider
ʿUlüvv-i himmet ile genc-i şāyegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 39). [baḫşiş-i hemyān-ı cūdı, ]*

**bahşiş-i nevāli:** *Kerem bahşişi.*

Ḳalmaz teleñe ḫāli naḳdīne-i kemāli
Yek **baḫşiş-i nevāli** ṣād genc-i şāyegānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 30). [baḫşiş-i nevāli, ]*

**baḥs ider:** *Bahs etmek. söz etmek. konuşmak.*

Zebūn-ı ḍarb-ı kūpāli ḳaderle **baḥş ider** gūyā
Zebān-ı tīġ-ı bürrānı feżā-yı nāgeḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 53). [baḥş ider, -er ]*

**baḥş-i ḥikmet:** *Bilgelik meselesi.*

**Baḥş-i ḥikmet** eylese ol feylesof-ı rūzgār
Bū ʿAlī mülzem Felāṭun cehlle teşhīr olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 39). [baḥṯ-i ḥikmet, ]*

**baḥṯ-i miyān-ı yārde:** *Sevgilin ince belinden bahsetmek.*

**Baḥṯ-i miyān-ı yārde** olduḳca ḳāl ü ḳıyl
Elbette ḫançeri girüp ortaya areler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 15). [baḥṯ-i miyān-ı yārde, --de-de ]*

**baḫt:** *Talih.*

Ciḫān maḥkûm-ı baḫt-ı zinde-i şeb-zinde-dârândır
Sikender sīr olurdı olsa **baḫtı** zindedārānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 8). [baḫtı, -ı ]*

Girye-i dembedemle mestāne
**Baht-ı** ṣabr u şekībi āba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 6). [baht-ı, -ı ]*

Aġyār olursa ḫalḳ-ı ciḫān yār yār olur
Tāliʿ felekde yāver ise **baḫt** yār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 14). [baḫt, ]*

Bī-nevā merd-i ġarīb olsan bulınmaz āşinā
Olmaduḳca **baḫt** bir merd-i ġarībüñ yāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 24). [baḫt, ]*

**Baḫt**ı ber-geşte kārı āh oldı
Baña itmişdi itdigin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 313). [baḫtı, -ı ]*

**baḫt:** *Allah tarafından ezelde belirlendiği kabul edilen kısmet ve nasip, uygun tâlih, ikbal, şans.*

Ser-firāz eyle bülend it **baḫtumı** iḳbāl ile
Görme lāyıḳ kim olam pāmāl-i her dūn ü cehūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 19). [baḫtumı, -um, -ı ]*

**baḫt:** *Şans, ikbal.*

Ḳāṣıd-ı devrān ḳudūm-i pākini tebşīr idüp
Ṭāliʿü **baht** āsmāna itdi pertāb-ı külāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 14). [baht, ]*

**baḫt:** *Baht, talih.*

Çarḫ-ı kec-rev deġüldi nā-hemvār
Ṭāliʿüm yāver idi **baḫtum** yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 62). [baḫtum, -um ]*

**baht-ı bülend:** *Yüce talih, bahtı açık.*

Aʿdāya ṭīġı her ṭaraf itdürdi ser-fürū
Baḫt-ı bülend ü ṭāliʿ-i şāḫī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 14). [baḫt-ı bülend, ]*

**baḫt-ı civān:** *Güzel iyi talih.*

Mesned-i ʿizz ü saʿādetde olup ʿömri füzūn
Ṭāliʿ-i ferḫunde yāri yāveri **baḫt-ı civān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 8). [baḫt-ı civān, ]*

**bahtı civān:** *Genc(in) bahtı.*

Mesned-i ʿizzet ü saʿādetde
Ola pīr oldugınca **baḫtı civān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 238). [baḫtı civān, ]*

**baht-ı civān-ı çarh-ı pīr:** *Yaşlı feleğin genç talihi.*

Hamdülillāh vefḳ-ı maḳṣūd üzre devr itdi felek
Geldi açıldı yine **baḫt-ı civān-ı çarḫ-ı pīr***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 2). [baḫt-ı civān-ı çarḫ-ı pīr, ]*

**baḫt-ı siyāhı:** *Kötü talih, kara yazı.*

Yārün hümā-yı zülfi şalar sāye üstine
Bir ʿaşıḳuñ ki **baḫt-ı siyāhı** küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 12). [baḫt-ı siyāhı, -ı ]*

Haṭ-ber-āverde görüp dilberi mātem-zededür

ʿĀşıḳuñ **baḫt-ı siyāhı** yine berhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 2). [baḫt-ı siyāhı, -ı ]*

**baḫt-ı vārūnıyla:** *Varlık talihi.*

Sen ḳuṣūr itme ḥuṣūl-i maṭlabında bī-kesüñ
Gerçi bī-kes **baḫt-ı vārūnıyla** pür-taḳṣīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 18). [baḫt-ı vārūnıyla, -u, -y, -ıa ]*

**bā-ḫuṣūṣ:** *Bilhassa, özellikle.*

Ẕū'l-fiḳārın daḫi aldıḳça olur ḫaşmı dünīm
**Bā-ḫuṣūṣ** o iki şeh-zāde Ḥaşan ile Ḥüseyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 78). [bā-ḫuṣūṣ, ]*

**Bā-ḫuṣūṣ** ey şehinşeh-i ġāżī
Midḥatüñde çekince tīġ-ı zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 201). [bā-ḫuṣūṣ, ]*

**baʿīd:** *Uzak.*

Gözüm eşk ile mālāmāl göñlüm ʿaşḳ ile memlū
Baʿīdüm ṣūreta maʿnen karībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 8). [baʿīdüm, -üm ]*

**baʿīd:** *Uzak, ırak*

Mansūr-ı dār-ı zülfi geçer dil yine **baʿīd**
Meydān-ı ḥüsn-i yārda hāżır o dār u dūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 7). [baʿīd, ]*

**bāʿis:** *Sebep olucu, olan, bâdî.*

Ey ḫilḳat-i ʿāleme vücūdı bāʿiṣ
Baḫşāyiş-i kāʾināta cūdı **bāʿis***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 1). [bāʿiṣ, ]*

**bāʿis:** *Sebep olan, gönderen, icap ettiren.*

Ey ḫilḳat-i ʿāleme vücūdı bāʿiṣ
Baḫşāyiş-i kāʾināta cūdı **bāʿis***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 2). [bāʿis, ]*

**bāʿis:** *Sebep.*

Felekde sen de mi dūr oldun āftābuñdan
Bu deñli giryeñe **bâʿiş** ne ey seḥāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 10). [bâʿiş, ]*

Seylāb-ı dü-dīdesin dürūd eylemeġe
Mestāne-i ʿaşḳına dürūdı **bāʿis***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 4). [bāʿis, ]*

**bāʿis-i mevcūdāt:** *Canlı cansız varlıkların sebebi.*

Ey ẕāt-ı şerifi eşref-i māḫlūḳat
İcād-ı vücūdı **bāʿis-i mevcūdāt***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 2). [bāʿis-i mevcūdāt, ]*

**bak-:** *Bakma, bakmak eylemi.*

ʿAḳlumı zāʾil ider ḳāmet-i yāre **baḳşam**
Baña bu ḥāleti bir mışraʿ-ı mevzūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 7). [baḳşam, -sam ]*

Ḳande **baḳsam** cilve-güster ḥüsn-i ʿālem-gīridür
Dīde kim dīdārına oldı mülāḳi Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 9). [baḳsam, -sam ]*

Âyine-i ḫāne-i çeşmümde daḫi ʿaks ideli
Ḳande **baḳşam** alamam dīdemi taşvīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 12). [baḳşam, -sam ]*

ʿAksüñle olsun āyīnede her zamān iki
Aḥvel **baḳan** görür seni ey nev-civān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 2). [baḳan, -an ]*

Nigāh-ı tercümān-ı ḥālidür dembeste-i ʿaşḳuñ
Saña ḥayretle her **baḳdıḳca** bir rāz-ı niḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 18). [baḳdıḳca, -dıḳça ]*

Ḳande **baḳşam** naẓārum ḥāl-i rūḫ-ı ālüñdür

Merdüm-i dīde-i cān ü dil-i şeydāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 15). [baḳşam, -sam ]*

Her ṣubḥ mesāda kārumuz ġañet ü nevm
**Baḳşān** bize benzemez ciḫānda bir ḳavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 2). [baḳşān, -sañ ]*

**baḳ-:** *İtibar etmek, ilgilenmek, değer vermek.*

İdbār-ı tenezzülde teraḳḳide maʿāş
Noḳsānuma **baḳmazsañ** işüm oldı temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 4). [baḳmazsañ, -maz, -sañ ]*

**baḳ-:** *İlgilenmek, değer vermek.*

Ġırbāl olsun vücūdı **baḳmazsa** saña
Biñ çeşme-i ḥaḳiḳat ile bir ehl-i mecāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 3). [baḳmazsa, -maz, -sa ]*

**bak-:** *Bakışı bir şey üzerine çevirmek, bakmak.*

Ḳande **baḳşam** çeşm-i ḫūnīn İştiyāḳuñ ṣerḥ ider
Her müjem bir ḫāme-i taḥrīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 11). [baḳşam, -sa, -m ]*

**bak-:** *Aldırış etmek, ciddiye almak.*

**Baḳmaz** oldun bu bendenüñ yüzine
Ṣoḥbetüñden senüñ olam maḥrūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 289). [baḳmaz, -maz ]*

**bak-:** *Gözleri bir şey üzerine çevirmek..*

Çīn-i cebīn ile **baḳamaz** mihre kimseler
Göl kim felekde cebhe-i māhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 7). [baḳamaz, -amaz ]*

Hemān işāret-i mektūb-ı ḫaṭṭ-ı yāre **baḳar**
Göñül ki ġurbete düşmişdi ʿan-ḳarīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 5). [baḳar, -ar ]*

**Baḳup** dendānına ḥayretde ḳaldı dīde-i giryān
Ṣādef dürr-i yetime açdı gūyā yemde āġuşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 5). [baḳup, -up ]*

Cemāl-i bā-kemālin seyr idüp ol ṭıfl-ı āzāduñ
**Baḳınc**a mest olur olsa çıḳan mestur mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 10). [baḳınca, -ın, -ca ]*

Ḥüsnine **baḳdum** şeker-rīz-i maḳāl oldum Naẓīm
Ṭūṭī-i gūyā ider āyine gördüm ādemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 17). [baḳdum, -dum ]*

Gözlerüm ṭolsa ʿaceb mi saña itdükce nigāh
Āftāba **baḳşā** elbette kişi giryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 86). [baḳşā, -sa ]*

**bak-:** *Gözleri bir şey üzerine çevirmek.*

**Baḳup** cemālüñe ʿāşıḳ nice ḳarārı ḳalur
Seni bu ḥüsn ile kim görse iḫtiyārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 1). [baḳup, -up ]*

Görünce sīneñi şevḳ-ı lebüñle oldı dil gūyā
**Baḳup** mirʾāte lābüd ṭūṭī-i şīrīn-beyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 10). [baḳup, -up ]*

**bak-:** *Aldanma, dikkat etme.*

Gūşe-i tecrīd ey dil bī-keder peyġūledür
Zāl-ı dehre **baḳma** kim çoḳ kimseden mahlūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 2). [baḳma, -ma ]*

**bak-:** *Anlamak, farkına varmak.*

Ẓāhirde yāre kendüyi bigāne gösteren
**Baḳşāñ** niḫānī her nigehinden selām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 4). [baḳşāñ, -sañ ]*

**baḳ-:** *"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.*

Ḳāf-ı istiġnādadur sīmurġ-ı ṭabʿ-ı ehl-i dil
Dīde-i ʿibretle **baḳ** seyr eyle ʿanḳā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 8). [baḳ, ]*

**baḳ-:** *Seyretmek, bakmak.*

Dildārı görüp laʿlini vaṣf eyle Naẓīma
Mirʾāte **baḳup** ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 12). [baḳup, -up ]*

**baḳ-:** *Aldırış etmek,/ ciddiye almak, önem vermek, ilgi göstermek.*

Naẓīm-āsā cefā-yı ḫārına **baḳmaz** olur gül-çīn
Bilen zenbūr-ı hicr ü şehd-i vaṣluñ nīş ile nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 15). [baḳmaz, -maz ]*

**baḳ-:** *"Bak işte, fark et" anlamında bir ifade.*

ʿİbret yitişür ṭūṭī-i şīrīn-süḫanı gör
Āyīnede **baḳ** söyleyene söyledeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 2). [baḳ, ]*

Aḥsente yine ṭabʿ-ı güher-bār-ı Naẓīme **Baḳ** naẓmına bu sübḥa-i dürr-i ʿAdeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 14). [baḳ, ]*

Mecāz-ı ḥāline itme naẓār ḥaḳikate **baḳ**
Gedā-yı ʿaşḳ velī dehre pādişāḫuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 7). [baḳ, ]*

**baḳ-:** *(Birinin arkasından) bakmak.*

Günāh-ı ġayre **baḳup** ḫacletümden āb oldum
Haṭā eyledi el ben ġarḳa-ı ḥicāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 1). [baḳup, -up ]*

**baḳ-:** *"Bak işte, fark et" anlamında bir ifade.*

Çeşm-i ʿibret-bīn ile **baḳ** ol ṣanem taṣvīrine
Naḳşını seyr it taṣavvur eyleyüp naḳḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 5). [baḳ, ]*

**baḳ-:** *1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmak, nazarıîtibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.*

Her vech ile **baḳṣāñ** görinür şāḫid-i maʿnā
Ḥaḳkā ki Naẓīm āyine-i ṣūretümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 13). [baḳṣāñ, -sa, -ñ ]*

**baḳ-:** *"Bak işte, fark et" anlamında bir ünlem ifadesi.*

**Baḳ** ṭabʿ-ı pür-kemāle ḥāli getürdi ḳāle
Bu şāḫid-i maḳāle vaṣfunla virdi anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 161). [baḳ, ]*

**bāḳī:** *1. Ebedî, ölümsüz, kalımlı. 2. Varlığını koruyan, devam eden, devamlı, sürekli 3. Geriye kalmak, artakalmak.*

Telḫ-kām-ı hicri olmışken dil-i şeydā Naẓīm
Leẕẕet-i vaṣlı dimāġ-ı cānda **bāḳī** Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 14). [bāḳī, ]*

**bāḳī:** *"Ebedi olan" anlamında Allah'ın isimlerinden.*

Cāndan var iken ramaḳ **baḳī**
Bāde-i vuṣlatuñla mest eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 241). [baḳī, ]*

Gitdi **bāḳī** menzile tārīḫini didüm Naẓīm
Kürsī-i ʿArşı ide Sīvāsī-zāde cilvegāh (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 9). [bāḳī, ]*

Târîḫi düşdi yektâ ẕâtı gibi Naẓîma
Rum ili mesnedinde ʿÂrif Efendi **bâḳī** (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 14). [bâḳī, ]*

**bâk-i tâb-ı ciġer-sûz:** *Ciğer yakan güzelliğin korkusu.*

Ne **bâk-i tâb-ı ciġer-sûz** mihr-i mâḥşerden
ʿUsâta râyet-i ʿafvüñ ṣalar ẓıll-ı ẓalîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 115). [bâk-i tâb-ı ciġer-sûz, ]*

**bakın:** *Çevreye göz gezdirmek, araştırmak.*

ʿĀşıḳ o perî-veşi gözinden şaḳınûr
Bir kerre nigâha ġayre biñ kez **baḳınûr***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 2). [baḳınûr, -ur ]*

**bâl:** *Kanat*

**Bâli** şehbâl-i Hümâ ṭâvus dem ʿÂnkâ-serîn
Şânına şâyân degüldür fî'l-meṣel olsa eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 77). [bâli, -i ]*

**bâl:** *Kanat.*

Muttaṣıl ṭâvûs-ı ḥüsnüm evc-i istiġnâdadur
ʿİşve vü nâz u girişme perr ü **bâlümdür** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 6). [bâlümdür, -umdur ]*

**bâl:** *Kalp, gönül, yürek.*

Mehdi hilâl âvîzesi ʿıḳd-ı Ş̱üreyyâdur anuñ
Gehvâre cünbânı kamer **bâlîni** ḫurşîd-i münîr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 14). [bâlîni, -in, -i ]*

**bâl:** *Kanat.*

ʿAceb mi pister ü **bâlîni** berg-i gülden ise
Derûn-ı ġonce ki ḫalvet-serâ-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 15). [bâlîni, -î, -n, -i ]*

**bâl:** *Kanat*

Ṭayy idüp ʿâlemi bir demde gelür hem yirine
Murġ-ı fikrüm ki açar **bâl** ü perin bî-pervâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 54). [bâl, ]*

Çarḫ-ı mînâya ḳadem başdı açup **bâl** ü perin
peridür ki ola cilvegehi şîşe-serâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 237). [bâl, ]*

ʿÂlem-i bâlâya **bâl** açdıkda râḫş-ı rifʿati
Âsmân rûmâl ile taʿẓîm idüp oldı dü-tâh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 13). [bâl, ]*

Merdâne çekdi şemşîr **bal** ü per açdı her tîr
Haşm oldı bend-i zencîr cıḳdı göge fiġanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 111). [bal, ]*

**bâl ü per:** *Kanat.*

Hemîşe tâ ki açup **bâl ü per** saʿâdet ile
Hümâ-yı şulḥ ṣala sâyesin ciḫân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 123). [bâl ü per, ]*

**bâlâ:** *Yüksek, yukarı.*

Zîr ü **bâlâsında** imżâ ḥüccet-i evṣâfınuñ
Hem muʾaḫḫâr hem muḳaddem raḥmeten li'l-ʿâlemîn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 3). [bâlâsında, -s, -ı, -n, -da ]*

**bâlâ:** *1. Yüksek, yüce, âlî. 2. Boy, kad, kâmet.*

Ey ḳadr ile rütbe-i rüsülden **bâlâ**
Vey Rifʿat-i câtı enbiyâdan vâlâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 1). [bâlâ, ]*

**bâlâ-terîn:** *Çok yüksek, en yüksek.*

Ey vücuh-ı nâmile vâlâ-ter u **bâlâ-terîn**
Sen o şulṭân-ı dü-ʿâlemsin ki itseñ iltifât

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 95). [bālā-terīn, ]*

**bālā-yı ḳaṣrr-ı ḳaddine:** *Endam kasrının tepesi.*

**Bālā-yı ḳaṣrr-ı ḳaddine** çıḳmak muḥāldür
Nüh pāye süllem olsa aña çarḫ çenberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 57). [bālā-yı ḳaṣrr-ı ḳaddine, -in, -e ]*

**bāl-efşān:** *Kanat saçan.*

Cān u dil pervāne şemʿ-i cemālüñdür senüñ
Vaḳtidür bezm-i viṣāle bulsa **bāl-efşān** vusul *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 14). [bāl-efşān, ]*

**bāl-feşān-ı murġ-ı kef-āmūz:** *Köpük öğreten akıl kuşunun kanat çırpması.*

Teʾsīr ider **bāl-feşān-ı murġ-ı kef-āmūz**
Derdiyle olan nāle be-leb dest be-dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 5). [bāl-feşān-ı murġ-ı kef-āmūz, ]*

**bāl-güşā:** *Kanat açan, uçan.*

Şeb-i miʿrāc o Hudāvend-i Hudāvendāne
Sidreden Ḥażret-i Cibrīl olup **bāl-güşā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 226). [bāl-güşā, ]*

**bālī:** *Eski, eskimiş, köhne.*

Āvāre-i ciḫān olup aʿdā-yı devleti
Bālīnı seng-i miḥnet ola ḫaḳ pisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 68). [bālīnı, -n, -i ]*

**bāl-i ʿazrāʾīl:** *Azrail'in kanadı.*

Ḳażā-kemān ü ḳader-nāvek ü ecel-peykān
Per-i ḫadeng-i ciger-sūzı **bāl-i ʿAzrāʾīl***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 72). [bāl-i ʿazrāʾīl, ]*

**bāl-i bülbül:** *Bülbülün kanadı.*

Hande-i gül yitişür nāle-i zencīr baña
**Bāl-i bülbül** görinür terkeş-i pür-tīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 2). [bāl-i bülbül, -i ]*

**bāl-i eser:** *Rüzgara kanat açmak.*

Murġ-ı niyāze nale ki **bāl-i eser** virür
Elbette āb ü dānesini eşk-i ter virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 1). [bāl-i eser, ]*

**bāl-i hümā:** *Hüma kuşunun kanadı.*

Pāy-ı esb-i ʿazminüñ **bāl-i hümā** ferş-i rehi
Farḳ-ı rāḫş-ı rezminüñ nuşret hümāyun şehperi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 175). [bāl-i hümā, ]*

Nola dergāhınuñ çārubına **bāl-i hümā** dirsem
Görenler ṭāḳ-ı vālāsın felekler tevʾemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 37). [bāl-i hümā, ]*

**bāl-i hümā:** *Anka kuşunun kanadı.*

Pādişāḫ-ı baḥr ü her Hān Muṣṭafā-yı kāmrān
Kim derinde ḫāk-rūb olsa revā **bāl-i hümā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 2). [bāl-i hümā, ]*

**bāl-i hümā:** *Anka kuşunun kanadı.*

Rūz-ı ʿazminde o düstūr-ı hümāyun-baḫtuñ
Farḳ-ı rāḫşında çeleng olsa revā **bāl-i hümā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 32). [bāl-i hümā, ]*

**bāl-i hümā-yı devlet:** *Devlet kuşunun kanadı.*

Hvāb-ı naz itdükce lāyıḳdur meges-rān eylese
Devr-i mehdinde felek **bāl-i hümā-yı**

**devleti** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 12). [bāl-i hümā-yı devlet, -i ]*

**bāl-i hümāyūn-ı hümā:** *Hüma'nın mübarek kol ve kanadı.*

İtdükce gāhī ḫvāb-ı nāz ola meges-rān-ı niyāz
**Bāl-i hümāyūn-ı hümā** bā-cān u dil berleb ṣaġīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 24). [bāl-i hümāyūn-ı hümā, ]*

**bāl-i kudsiyān-ı melekūt:** *Meleklerin ve melâyikelerin kanadı.*

Olmış perr ü **bāl-i ḳudsiyān-ı melekūt**
Şeh-rāh-ı muḥabbetinde çārūb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 3). [bāl-i ḳudsiyān-ı melekūt, ]*

**bāl-i ṣaḥbaz:** *Doğan kuşunun kanadı.*

Emri nehy itse şiḳāḳ-ı beyni **bāl-i ṣaḥbaz**
Hvabda murġ-ı żaʿīfe mirvāḥa-cünbān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 51). [bāl-i ṣaḥbaz, ]*

**bālīn-i farḳ-ı baḫtum:** *Talihin farklı gönül huzuru.*

Bālīn-i farḳ-ı baḫtum idüp āsitānını
Haḳ-i derinde ṣubḥ u mesā rāḥat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 23). [bālīn-i farḳ-ı baḫtum, ]*

**bāliş:** *Yastık, yüz yastığı.*

Şure- ḫāk olsa mekānı **bālişi** seng-i siyāh
Hvab-gāhı rūze-dāruñ ravża-ı rızvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 13). [bālişi, -i ]*

**bāliş-i dīvān-ı enbiyā:** *Peygamberler divanının yastığı.*

Olmış vücūdı ḫilʿat-i levlāk ile ezel
Sulṭān-ı çār **bāliş-i dīvān-ı enbiyā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 26). [bāliş-i dīvān-ı enbiyā, ]*

**bāliş-i nāzı:** *Cilve, işve yastığı.*

kim ḫāk oldı rāh-ı ḥasretüñde **bāliş-i nāzı**
Ser-i zānū-yı ĥavrâdır sitebraḳ ferş-i maḳʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 85). [bāliş-i nāzı, -ı ]*

**bāliş-i zer-kār:** *Altın işlemeli yastık.*

Pister-i zer-tārı mihr ü **bāliş-i zer-kārı** māh
Sebʿa-i seyyāre ser-gerdān-ı ḥüsn-i behceti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 5). [bāliş-i zer-kār, -ı ]*

**baltacı:** *Baltacı Mehmed Paşa.*

**Baltacı** ketḫudāsına beñzer
Gah ṣatır olur belinde kemer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 3). [baltacı, ]*

**bām-ı refiʿi:** *Yüksek çatı.*

Yine miʿmār-ı ṭabʿı eyledi bir nev-biñā ṭarḥın
Ki çarḫ-ı aṭlasa **bām-ı refi**ʿinden düşer sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 14). [bām-ı refiʿi, -n, -den ]*

**bām-ı ser:** *Başımızın üstündeki gök yüzü.*

**Bām-ı serden** düşdi ṭaşt-ı huş dest-i ʿaşḳ ile
Düşmesün mi şehr ü bāzār-ı vücūda ġulġule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 7). [bām-ı ser, -den ]*

**bañа:** . *Birinci teklik şahıs zamiri.*

Gül o rū ġonce olup lāle o ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Ṣaçlı sünbüldür o ʿānber bū gibi kākül **bañа***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 6). [bañа, ]*

**bañа:** *Birinci teklik şahıs zamiri.*

sanevber-reviş ḫırāmuñ içün
**Bañа** bildür günāhumı bileyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 274). [bañа, ]*

**bañа:** *Zamir. (< bañа) Ben zamirinin yönelme hâli.*

Haşm-ı dün eyleye **bañа** bühtan
İʿtimād eyleyüp anuñ sözine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 287). [bañа, -a ]*

**bañа:** *Zamir. (< bañа) Ben zamirinin yönelme hâli.*

Baḫtı ber-geşte kārı āh oldı
**Bañа** itmişdi itdigin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 314). [bañа, -a ]*

**bañа:** *" Ben " birinci teklik kişi zamiri ( Âşık, şair).*

O dil ki ol meh-i ṣaḥra-neverd-i ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse de vaṭanında **bañа** ġarīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 12). [bañа, ]*

Sevdiġüñ kimdür **bañа** göster dise ol māh-rū
Destine şād şerm ile ṣunsam hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 11). [bañа, ]*

**bañа:** *" Ben " birinci tekil şahıs zamirinin yönelme eki almış hali. Âşık, şair Mebnî.*

Bezm-i ʿişret meclis-i taşvīrdür sensiz
**bañа**
Ṣavt-ı muṭrib nāle-i şeb-gīrdür sensiz
**bañа***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 1). [bañа, ]*

Bezm-i ʿişret meclis-i taşvīrdür sensiz
**bañа**
Ṣavt-ı muṭrib nāle-i şeb-gīrdür sensiz
**bañа***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 2). [bañа, ]*

Mevc-i enḫār-ı çemen ey serv-i bāġ-ı iʿtidāl
Halḳa ḫalḳa sūret-i zencīrdür sensiz
**bañа***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 4). [bañа, ]*

Yād-ı ġamzenle çemende sehvle itsem nigāh
Sūsenüñ her bergi bir şemşīrdür sensiz
**bañа***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 8). [bañа, ]*

Şām-ı ġamda ḥasret-i māh-ı nev-i ebrūñ ile
Şuʿle peykān şemʿ-i meclis tīrdür sensiz
**bañа***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 10). [bañа, ]*

Bir gelür hep ḫande-i gül nāle-i bülbül
**bañа**
Āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür her gül
**bañа***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 2). [bañа, ]*

Ben senüñ pervāneñüm ey şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
Kuḥl idüp ʿḫākisterüm geh aġla gāhī gül
**bañа***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 4). [bañа, ]*

Bülbül-i şād-naġmedür ḫūnīn terāneyle Naẓīm
Dembedem ḥalḳ-ı şurāḫından gelen ḳulḳul
**bañа***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 10). [bañа, ]*

Rūy-ı şāfuñ **bañа** mirʾāt-ı ṣafādur Aḥmed
Haḳ-i pāyuñ gözüme kuḥl-i cilādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 1). [bañа, ]*

Tīr-i müjgānla baġrum deler ol çeşm-i kebūd
**Bañа** gökden ne belādur ne ḳażādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 6). [bañа, ]*

Seng-i cevr ile ḫārāb evleme burc-ı bedenüm
**Bañа** bugün yārın elbette sañadur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 10). [bañа, ]*

ʿĀndelīb-i çemen-i ḥüsn ü cemālüm ki
**bañа**
Rūḫ-ı ḫoy-gerde-i dilber gül-i şebnem-

zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 7). [baña, ]*

Yārün **baña** her vechle ḥüsn-i naẕārı var
Ḳalbiñde yer itsem nola ḳalbümde yeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 1). [baña, ]*

Ṣafā-yı gül-şeker-i ġonçe-i lebiyle **baña**
Meges terānesi feryād-ı ʿāndelīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 3). [baña, ]*

Düruġ-ı maṣlahaṭ-āmīzle tesellī ider
**Baña** o ṣūḫ-ı cefā-pīşe dil-firīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 8). [baña, ]*

ʿAḳlumı zāʾil ider ḳāmet-i yāre baḳşam
**Baña** bu ḥāleti bir mışraʿ-ı mevzūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 8). [baña, ]*

**baña:** *" Ben " birinci tekil şahıs zamirinin yönelme eki almış hali.*

Evvel seni sevmem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
ʿĀşıḳ **baña** ʿālem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 2). [baña, ]*

Açılma ġayre esrārı unutma ʿahd ü iḳrārı
**Baña** güldürme aġyārı gel ey ġonce-deḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 8). [baña, ]*

İksīr-i baḫtiyārī yiter kīmyā **baña**
Teʿşīri ne nüḫās ü ne zībaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 3). [baña, ]*

Emdür **baña** işāret-i ebrīñ ile lebim
Ben sāḳiyā o bādeyi zevraḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 7). [baña, ]*

Cism-i pür-dāġa yine yaḳdum serāpā tāze dāġ
ʿAşḳ giydürdi **baña** ḳaftan ḳaftan üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 14). [baña, ]*

Āġūşumı ṣabāḥa deġin ḥāle eylerüm
**Baña** ne şeb ki ol meh-i nā-mihribān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 86). [baña, ]*

Berḳ-ı cemāli nūr-ı nigāhı yaḳar **baña**
Ḥūrşīde gālib olduġı günden ʿıyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 89). [baña, ]*

Baġa varsam ey kemān-ebrū **baña** senden cüdā
Ṣāḫ-ı gül mānend-i tīr ġoncesi peykān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 81). [baña, ]*

Yārüñ ṣafā-yı būs-ı kenarı yiter **baña**
Ne cām-ı Cem ne nuḳl-i mey-i işret isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 5). [baña, ]*

**Baña** virildi manṣıb-ı vaṣfı berātla
Haṭ çekse üstine nola ol sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 11). [baña, ]*

Şīrīnüm olursañ saña Ferhād yirine
Bir dāġ deleyim kim **baña** Ferhād yirine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 2). [baña, ]*

Naḳd-i ṣabrı **baña** evvel o güzel ṣaydurdı
Haṭ ber-āverde olup şimdi ṣaḳal ṣaydırdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 1). [baña, ]*

Yārsız alsa ele muṭrib-i bezm ey dil-i zār
Görinür terkeş-i pür-tīr **baña** mūsīḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 40, Mısra 2). [baña, ]*

**Baña** luṭf it murād u maḳṣūdum
Ey Kerīm ü Rāḥīm maʿbudum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 13). [baña, ]*

Dembedem mecmaʿ-ı hüner-mendān
**Baña** olmışdı mekteb-i ʿirfān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 44). [baña, ]*

Cebel-i Ḳāf idi hemān kef-i ḥas
**Baña** ʿAnḳā gelürdi per-i meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 54). [baña, ]*

Meskenüm bāġ u rāġ idi evvel
**Baña** ṭaġ üsti bāġ idi evvel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 60). [baña, ]*

Evvel eylerken iltifāt **baña**
Ḥased eylerdi kāʾināt **baña***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 125). [baña, ]*

Evvel eylerken iltifāt **baña**
Ḥased eylerdi kāʾināt **baña***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 126). [baña, ]*

Yir içerken anuñla şām u seḥer
**Baña** dirken peder ben aña püser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 138). [baña, ]*

Saña ẓālim dine **baña** maẓlūm
Yiter Aḥmed bu cevrle ḫārekāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 291). [baña, ]*

Şimdi benden o beş bed-ter oldı
**Baña** Ḥaḳ ʿāḳıbet o na-merdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 316). [baña, ]*

Olsam yiridür mülāzim-i hāk-derüñ
Lazım **baña** iltizām-ı bāb-ı keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 4). [baña, ]*

**bā-naṣīb:** *Nasipli, talihli.*

Ṭavāf-ı Kaʿbe-i şevḳ-ı cemalüñ farz-ı ʿaynumdur
Nisāb-ı ḥasretüñden **bā-naṣībüm** yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 6). [bā-naṣībüm, -üm ]*

**bānı:** *Bina eden (Ekseriya yaptıran makamında kullanılır).*

Hādī reh-i ṣavāba hemvāre şeyḫ ü şāba
Maẓlūm-ı dil-ḫārāba miʿmār-ı ʿadli **bānı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 26). [bānı, ]*

**bānī-i emri:** *Emir eden , emir verdi.*

Ḥażret-i Hān Muṣṭafā-yı dād-ger kim eyledi
**Bānī-i emri** yine bir ʿāyn-ı rūḥ-efzā biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 2). [bānī-i emri, -i ]*

**bānī-i ṣunʿı:** *Amel yapan işleyen.*

Ḳudret-i ẕātıyla yoḳdan ʿālemi var eyledi **Bānī-i ṣunʿı** ezel bī-çend ü çūn muʿtemed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 10). [bānī-i ṣunʿı, ]*

**banī-i ṭabʿ-ı hümāyūn-ı kerāmet-güster:** *Keramet yayan mübarek nurlu yapıcı (Allah).*

**Banī-i ṭabʿ-ı hümāyūn-ı kerāmet-güsteri**
Eyledi bir çeşme vü bir cāmiʿ-i zībā bina *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 17). [banī-i ṭabʿ-ı hümāyūn-ı kerāmet-güster, ]*

**bānī-i ṭabʿ-ı kāmil:** *Lîm, fazîlet ve hüner sâhibi, mânevî meziyetleri bakımından belli bir olgunluğa erişmiş kişinin parlak binası.*

**Bānī-i ṭabʿ-ı kāmili** bünyād idüp yine
Bir dil-güşā maḳām-ı laṭīf-i İrem-ḥarīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 11). [bānī-i ṭabʿ-ı kāmil, --i ]*

**bānī-i ṭāḳ-ı hāvernaḳ:** *Havernak köşkünün kubbesini yapan.*

Göreydi **bānī-i ṭāḳ-ı Hāvernaḳ** bu ṭarabgāhı
İderdi kendüye ṣad şerm ile pertāb-ı deryāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 23). [bānī-i ṭāḳ-ı hāvernaḳ, ]*

**bānū-yı ḫayālümden:** *Hayalimdeki asil kadın.*

Doġdı **bānū-yı ḫayālümden** bu ṭıñ-ı nāzenīn
Böyle ṭıñ-ı nev-resi beş beş doġursun ānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 37). [bānū-yı ḫayālümden, -üm, -den ]*

**bar:** *Ağırlık, yük.*

Çekilür **bār** deġüldür bilürem maʿşiyetüm
Şefḳati luṭfuñı hem-keffe-i mīzān eyle

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 15). [bār, ]*

**bar:** *1. Yük, ağırlık veren şey, sıklet. 2. Mânevî ağırlık, eziyet, keder, üzüntü.*

Yitişdi berg ü **bārı** şāḫsār-ı ʿadl ü inṣāfuñ
Niḥāl-i maʿdeletden mīve-çīn oldı yine dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 9). [bārı, -ı ]*

**bārān:** *Yağmur.*

Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u ṣitā
Olalar germā vü sermā īn **berān** ü ān berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 132). [berān, ]*

**bārān:** *Yağmur.*

Eşk-i ter mūy-ı sepīd üzre dökülsün ey Naẓīm
Olsa **bārān** ṣubḥ-dem olur duʿālar müstecāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 20). [bārān, ]*

Onu da kārına meşġul iken olsa **bārān**
Bu ne sırdur ki ider herkesi lā-büd ḫayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 7). [bārān, ]*

**bārān:** *Yağmur..*

Ṭaḳ-ı āġuşa seni alduḳca lā-büd aġlarum
Ḥāle-dār olsa meh-i tābān belī**bārān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 84). [bārān, ]*

**bārān-ı belā:** *Belâ yağmuru.*

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 343). [bārān-ı belā, ]*

**bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ:** *Aşıkların gözünden akan göz yaşı yağmuru.*

Nice **bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ** niṣār olmaz
Haṭ-ı müşgīn ile ol māh-ṭalʿat ḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 5). [bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ, ]*

**bāreka'allāh:** *Beğeni ve övgüyü dile getirmek için 'Allah mübarek etsin, hayırlı uğurlu olsun, maşallah' anlamında bir dua sözü.*

Ṣad **bāreka'allāh** ey eser-i ḫān-ı ḳāmrān
Kim Ḥaḳ binā-yı ḳadrini ṭarḥ eylemiş ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 1). [bāreka'allāh, ]*

**bārgāh:** *Huzur, makam.*

Ḥūrşīd-i zer külāhı eñāk **bārgāhı**
Her rīzesinüñ rāhı bir kevkeb-i yemānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 33). [bārgāhı, -ı ]*

**bārgāh:** *Felek.*

Yüzüm sürüp yiridür ben de ber-murād olsam
**Bārgāh** benüm de ḳul olduġum yerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 148). [bārgāh, ]*

**bārgāh:** *Dünya, alem, kainat.*

İrdi āmāc-ı murāda tīr-i maḳṣūdı gelüp
Ḳābe ḳavseyne o şāḫ-ı li-maʿallāh **bārgāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 42). [bārgāh, ]*

Sipihri pāymāl ü ḳadr-i mihr ü māhı pest itmiş
ʿĀlī**bārgah** ol muʿteber tūġ-ı şehenşāḫī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 14). [bārgah, ]*

**bārgāh:** *Girmek için izin alınması gereken yer, izinle girilebilecek makam, huzur Yüce divan (makam)*

Ey ehl-i niyāz **bārgāhumda** muḳīm
Vey rātibe - ḫâr-ı dergehüñ cān-ı Naẓīm

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 1). [bārgāhumda, -um, -da ]*

**bārgāh-ı ʿarş-ı aʿlādur:** *Yüce arş dergahının eşiği*

Hüsrev-i Kürsī-nişin şāḫenşeh-i Refref-serīr
**Bārgāh-ı ʿArş-ı aʿlādur** melāʾik leşkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 108). [bārgāh-ı ʿarş-ı aʿlādur, -dur ]*

**bārgāh-ı ʿazmine:** *Gayret makamı.*

**Bārgāh-ı ʿazmine** naṣrun minʾAllāh sāyebān
Sāyebān-ı rezmine feṯḥ u ẓafer naḳş ü nigār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 35). [bārgāh-ı ʿazmine, -i, -n, -e ]*

**bâr-gâh-ı ḥaḳḳā:** *Hakkın sarayı.*

Ne vechle varurūz **bâr-gâh-ı Ḥaḳḳā** Naẓīm
Miṣāl-i nāme-i aʿmāl rū-siyāhuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 17). [bâr-gâh-ı ḥaḳḳā, ]*

**bārgāh-ı ʿizzet:** *Yücelik divanı.*

Halḳa-bāb-ı refiʿ-i devleti ḫurşīd ü māh
**Bārgāh-ı ʿizzetinde** bir gedā çarḫ-ı dü-tā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 14). [bārgāh-ı ʿizzet, -in, -de ]*

**bārgāh-ı luṭfıdur:** *Ihsan, iyilik kapısı.*

Rūy der-ḫāk-i niyāz **bārgāh-ı luṭfıdur**
Sāḳinān-ı kūh u ṣaḥrā ile sükkān-ı beled
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 27). [bārgāh-ı luṭfıdur, -ı, -dur ]*

**bārgāh-ı naẓm:** *Şiir makamı.*

Görme erzānı Süleymān **bārgāh-ı naẓm** iken
Çeşm-i baḫtum çeşm-i mūr-ı nā-tüvāndan teng ü tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 143). [bārgāh-ı naẓm, ]*

**bārgeh:** *Makam, huzur.*

Ey dāver-i zemāne ḫıdīv-i murād-baḫş
Vey bī-kesāna **bārgehi** merciʿ u meʾāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 26). [bārgehi, -i ]*

**bārgeh-i mevlā:** *Allah'ın huzurunda.*

Nīk ü bed eyledüġi ẓāḫir olur
Herkesüñ **bārgeh-i Mevlāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 16). [bārgeh-i mevlā, -de ]*

**bārī:** *"Hiç olmazsa, en azından" anlamlarında bağlaç.*

Ḳomaz beni yalıñız ol perī görünmese de
Naẓīm çeşm-i terümde ḫayāli **bāri** ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 10). [bāri, ]*

Anı da pāy-ı yāre iderdi niṣār dil
Bir armaġan olaydı daḫi **bāri** cān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 6). [bāri, ]*

Ẕevḳ eyle varup ṣoḥbetine ehl-i meẕāḳuñ
Gel **bāri** nebāt olmaz isen çūb-ı nebāt ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 4). [bāri, ]*

**bārī:** *"Her şeyi takdir ettiği şekle uygun olarak yaratıp varlığa çıkaran" anlamında Allah'ın güzel isimlerinden.*

İde meşḳur saʿyüñi **Bārī**
Ḳıla maḳbūl ḥaccuñı Sübḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 145). [bārī, ]*

Muṣṭafā Hān bin Meḥemmed Hān-ı Ġāzī kim anuñ
Ṣalṭanatla ʿömrin efzūn eyleye **Bārī** Hudā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 4). [bārī, ]*

Bu mevlid-i pākīzenüñ tārīḫini didüm Naẓīm
Şeh-zāde ʿAbdü'l-māliki **Bārī** ide yümn ile pīr (1121) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 30). [bārī, ]*

**bār-ı ġam-ı ʿaşḳ:** *Aşk derdinin yükü.*

**Bār-ı ġam-ı ʿaşḳla** nizār oldı tenüm
Żaʿf ile henüz nāye döndi bedenüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 1). [bār-ı ġam-ı ʿaşḳ, -la ]*

**bār-ı girāndur:** *Gamın ağır yükü.*

Ḥaḳḳā ki aña ẓıll-ı hümā **bār-ı girāndur**
Bir bī-dile kim zülfüñ ola sāya-ber-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 5). [bār-ı girāndur, -dur ]*

**bār-ı girān-ı ġurbete:** *Yabancı memleketin ağır yükü.*

Bār-ı girān-ı ġurbete ṭāḳat muḥāl iken
Ġayret Naẓīm mūr-ı żaʿīfi ḥamūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 15). [bār-ı girān-ı ġurbete, -e ]*

**bār-ı girān-i ḥasretine:** *Hasretin ağır yükü.*

Yoḳdur firāk-ı yāre ilāhı taḥammülüm
Bār-ı girān-i ḥasretine ṭāḳat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 12). [bār-ı girān-i ḥasretine, -in, -e ]*

**bār-ı günāh:** *Günah yükü.*

Gelür bir kāh-ı kemterden sebük-kûh-ı girān olsa
Eġer bār-ı günāhum ḳonsa nâ-çîzâne mīzāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 10). [bār-ı günāh, -um ]*

**bār-ı minnetin:** *(birine bir iyiliğinden dolayı duyulan) borçluluk yükü.*

Nice taḥammül olur imtinān-ı dünānâ
Ki bulsa mūra ider **bār-ı minnetin** taḥmil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 44). [bār-ı minnetin, -in ]*

**bār-ı temennā:** *Arzuların yükü.*

Şāḫ-ı emele şıḳlet iken **bār-ı temennā**
Naḫl-i ḳadd-i ümmīdi dü-tā itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 11). [bār-ı temennā, ]*

**bār-ı yeʾs:** *Kederin yükü.*

Olmasun naḫl-i emel dünyāda
**Bār-ı yeʾs** ile nigūn-sār u dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 54). [bār-ı yeʾs, ]*

**bārīk:** *Nazik , dakik, ince.*

**Bārīk** o deñli kim kemeri mū-miyānınuñ
Āġuş ṭavḳ dīde-i mīm miyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 3). [bārīk, ]*

**bārīk:** *Nazik, dakik, ince.*

**Bārīk** o ḳadar miyānı kim vāsiʿdür
Aña kemer olsa ḫalḳa-i mīm miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 3). [bārīk, ]*

**bāriḳa-i ḥüsn:** *Güzelliğin parıltısı.*

Ḥūrşīd-güdāz olsa nola ṭalʿat-ı pāki
Bu **bāriḳa-i ḥüsn** ü kemāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 10). [bāriḳa-i ḥüsn, ]*

**barmaḳ:** *Parmak.*

Kef-i desti ile o beş **barmak**
Pençe-i āftābdur el-ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 109). [barmak, ]*

**barmaḳlamazlarsa:** *Parmaklamazlarsa.*

Ne ḥāletdür bu kim bulmaz selāmet
Götin **barmaḳlamazlarsa** o sāʿat *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 12). [barmaḳlamazlarsa, ]*

**baş:** *Baş, kafa.*

Zencīr-i bend-i zülfine düş bir perī-veşüñ
**Başund**a ʿaḳluñ ey dil-i dīvāne var ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 4). [başunda, -(u)ñ, -da ]*

**baş:** *Ayakla çiğnemek, ayak altına almak.*

Olursa ferş-i rehüñ **başma** merd iseñ ey dil
Eger ki aṭlas-ı çarḫ-ı pür-inḳılāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 11). [başma, -ma ]*

Zülāl-i zindegānī-nūşıdur bir meclisüñ dil kim
Ne İskender anı gördi ne aña pāy-ı Cem **başdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 8). [başdı, -dı ]*

Ḥaẕer kim küşte-gîr-i dehre Rüstemler ḥārīf olmaz
Nice Sührâb'a hem meydān-ı furṣat virdi hem **başdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 16). [başdı, -dı ]*

**baş:** *Basmak, kucaklamak.*

Nāsūtı **başdı** kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lāhūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 7). [başdı, -dı ]*

**baş:** *Baş, kafa.*

İşiği ṭaşı yārüñ olmaduḳca **başlar** altında
İlāhī isterüm ḳalsun o **başlar** ṭaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 2). [başlar, -lar ]*

Naẓīmā seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet iden aʿlādur
İşigi ṭaşı yārüñ olmaduḳca **başlar** altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 10). [başlar, -lar ]*

**Başını** ṭaşdan ṭaşa ursa ʿaceb mi dem-be-dem
ʿĀşıḳ-ı dīdārı oldı kendüsinden kendi āb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 15). [başını, -ı, -n, -ı ]*

**baş:** *Akıl, fikir, şuur, zihin.*

Yārün hümā-yı kākülinüñ sāyesindedür
Bir bī-dilüñ **başında** ki devlet nişānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 4). [başında, -ı, -n, -da ]*

**baş:** *Baskın yapmak.*

Rūḫ-ı yāre döküldi çīn-i zülf-i ḫam-be-ḫam **başdı**
Gelüp Rūma Hotenden ol ḥāramī bir ḥarem **başdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 2). [başdı, -dı ]*

**baş:** *Ayağı, üzerine vücûdun veya bacağın ağırlığını verecek şekilde zemine yahut herhangi bir yere koymak.*

**Başmaz** egerçi dāʾireme şūretā ḳadem
Ammā gelür o reşk-i perī her zamān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 5). [başmaz, -maz ]*

**baş:** *Baş.*

Baġrumuñ **başına** nigāh eyle
Cān u dilden Naẓīm-i ʿāşıḳuñam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 263). [başına, -ın, -a ]*

**baş:** *Baş.*

İşiği ṭaşı yārüñ olmaduḳca **başlar** altında
İlāhī isterüm ḳalsun o **başlar** ṭaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 1). [başlar, -lar ]*

**baş:** *Baş, düşünce, fikir, zihin.*

**Başumda** var iken sevdā-yı zülfi
Ciḫānuñ neylerüm ẓıll-ı hümāsın *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 3). [başumda, -um, -da ]*

**baş:** *Baş*

Tā ki mālāmāl idüp dehri zemistān berf ile
**Başına** yaġa tekerek ġussa ḫaşm-ı şerʿinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 134). [başına, -ı, -n, -a ]*

Sen ʿazīz-i Mışr-ı iḳbālüñ velī her bendesi
Her ne deñlü mücrim olsa **başına** şulṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 64). [başına, -ı, -n, -a ]*

**baş:** *Doğrulamak.*

Nāsūtı **başdı** kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 7). [başdı, -dı ]*

**baş:** *(Ayak) basmak*

Yāri görüp kenārda dīdār seyrine
**Başdı** biri birini olup bī-ḳarār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 4). [başdı, -+dı ]*

Nola ḫurşīdi ser-germ itse ḥüsn-i ʿālem-efrūzı
Henüz on dördine ol māh-ı tābānum ḳadem **başdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 4). [başdı, -+dı ]*

**baş:** *Akıl, fikir, şuur, zihin.*

Bilmezem neyleyüm nice ideyüm
Nireye **başumı** alup gideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 160). [başumı, -um, -ı ]*

**baş:** *Kaplamak, yayılmak.*

Ten-i zerd ü niẕārum ḳaldı nīlūfer gibi anda
Feżā-yı sīnemi seylāb-ı eşk-i dembedem **başdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 6). [başdı, -dı ]*

**baş:** *Baş, kişinin kendisi.*

Her kime ʿucb ile iderse nigāh
Ol göz olur **başuña** ʿayn-ı naẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 6). [başuña, -u, -ñ, -a ]*

**baş-:** *Girmek, dahil olmak.*

Aġardı mūy-ı ser gelmez mi saña intibāh ey dil
Şebāb-ı ünfüvānī geçdi eyyām-ı herem **başdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 14). [başdı, -dı ]*

Nasūtı **başdı** kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 7). [başdı, -dı ]*

Nāsūtı **başdı** kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 7). [başdı, -dı ]*

Nāsūtı **başdı** kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 7). [başdı, -dı ]*

**baş:** *Kafa.*

Zülf-i dilber gibi her demde perīşān-dil olur
Ol ki cemʿ eylemeye **başına** ʿaḳl u hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 10). [başına, -ı, -(n)a ]*

**baş:** *Baş , başına gelmek*

**Başına geldi** āḫir ey meh-rū
Nice dem gerçi nā-murād oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 307). [başına, -ı, -n, -a ]*

**baş:** *1-isim, anatomi İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser. 2-isim Bir topluluğu yöneten kimse. 3-isim Temel,*

*esas. 4- isim Başlangıç. 5- isim Bir şeyin genellikle toparlakça ucu.*

İhrāḳ-ı āh şehri idüp deşt-i āteşīn
Yaḳdı ḥaşīr **başına** yer yer mināreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 4). [başına, -ın, -a ]*

Per-i murġān degüldür āşiyān itdükde **başında**
Ser-i Mecnūn-ı şeydā ʿarṣa-i ʿaşḳ içre tellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 9). [başında, -ı, -n, -da ]*

Sāḳī yitişür devlet o mestāne **başında**
Būs ide lebüñ her ṭolu peymāne **başında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 1). [başında, -ı, -n, -da ]*

Sāḳī yitişür devlet o mestāne **başında**
Būs ide lebüñ her ṭolu peymāne **başında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 2). [başında, -ı, -n, -da ]*

Mecnūn-ı derūn-sūḫte oldur ki demādem
Sūz-ı nefesinden ṭutuşa lāne **başında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 4). [başında, -ı, -n, -da ]*

Şuġl-i lemeʿāt-ı ġam iden ṭālib-i derdüñ
Destārı meh ü mihr gibi yine **başında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 6). [başında, -ı, -n, -da ]*

Bir şuʿle-i dīdāre taḥammül idemezken
Şemʿüñ ne bu cemʿiyyet-i pervāne **başında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 8). [başında, -ı, -n, -da ]*

ʿUşşāḳını mecmūʿasına ḳayd idüp ol şūḫ
Ḥaḳḳā ki yazılmış dil-i dīvāne **başında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 10). [başında, -ı, -n, -da ]*

Fehm eyler iken ḫayr u şeri ʿāḳıl ü mecnūn
Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa ne **başında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 12). [başında, -ı, -n, -da ]*

Üstādına raḥmet diyerek şiʿr-i Naẕīmi
Ḥālā götürür māḥrem ü bīgāne **başında***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 14). [başında, -ı, -n, -da ]*

Ṣaymaz oldum dāġ-ı hicrān ile baġrum **başını**
Giryeden çeşmüm aġardı bir bilür yoḳ yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 1). [başını, -ı, -n, -ı ]*

Yimez içmez üstüḫvānı görinür
**Başını** açup vücūdın bürinür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 4). [başını, -ı, -n, -ı ]*

**baş:** *(Âşığın) başı.*

Delüp baġrın kesüp **başın** ʿadunuñ ṣaḥn-ı heycāda
Sināna tīġ-ı bürrān tīġ-ı bürrāna sinān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 49). [başın, -ı, -n ]*

**baş:** *Baş, kafa, ser.*

Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür **baş** açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 22). [baş, ]*

**baş:** *1-isim, anatomi İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser. 2-isim Bir topluluğu yöneten kimse.*

Yuvalanmazdı **başı** murġzār-ı ʿaşḳ-ı Leylāda
Ser-i pür-şūrına Mecnūn eġer cemʿ eylese hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 7). [başı, -ı ]*

**Başı** yuvalansa ne ʿaceb derd ile Ḳaysuñ
Ferhādı görüp tīşe-i ʿaşḳa serin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 7). [başı, -ı ]*

Dembedem nāle-künān yalın ayaḳ **başı** ḳabā
Eylesün gülşen-i ḳūyuñda sürūr ü neġamāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 321). [başı, -ı ]*

Aġzı vardur **başı** ayaġı yoḳ
Giceler ḳarnı aç gündüz ṭoḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 3). [başı, -ı ]*

Başı üzre yürür olduḳça māşī
**Başı** ayaġıdur ayaġı başı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 11). [başı, -ı ]*

Başı üzre yürür olduḳça māşī
**Başı** ayaġıdur ayaġı başı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 12). [başı, -ı ]*

İki **başı** iki aġzı var müdām
İki aġzında birer dāne licām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 5). [başı, -ı ]*

Nola olsa **başı** üzre Ṭūbā
Hidmet-i dergehine āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [başı, -ı ]*

**baş:** *Baş, kafa. ( Baş eğmek )*

Sāḳın sıġamış elinde tīġ-ı ser-tīz
Ol dilber-i ser-tırāşe eġem nola **bāş***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 4). [bāş, ]*

**baş-:** *Ayağı, üzerine vücudun veya bacağın ağırlığını verecek şekilde zemine yahut herhangi bir yere koymak.*

Yiridür **başma** dīdeme ḳademüñ
Cilve-i nāzuña kumāş-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 301). [başma, -ma ]*

**baş-:** *Adım atmak.*

Terāzū-yı sühenle menzil-i bālāya ʿazm itdi
Naẓīmā rīsmān-ı naẓma kim pāy-ı ḳalem **başdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 18). [başdı, -dı ]*

**baş-:** *Üstün gelmek, sindirmek.*

Reʾyi māḥv eyledi tedbīr-i Niẓāmü'l-mülki
Kevkebi kevkebe-i Senceri **başdursa** revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 36). [başdursa, -dur, -sa ]*

**baş-:** *Sıkmak, sıkıntı vermek.*

Şun ey şākī şerāb-ı cām-ı vaṣluñ şād-kām eyle
Humār-ālūd-ı hicrüñdür dil-i sevdāyı ġam **başdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 10). [başdı, -dı ]*

Olur güldeste-çīn-i ārzu-mendi o bī-dil kim
Çemende bağrına bir gül-ʿiẕār u ġonce-fem **başdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 12). [başdı, -dı ]*

**baş-:** *Bastırmak, kapatmak.*

Būs idüp ḫāk-i derin bağruña **baş** seng-i rehin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 7). [baş, ]*

**baş-:** *(Mühür) basmak.*

Rūḫ-ı yāre döküldi çīn-i zülf-i ḫam-be-ḫam **başdı**
Gelüp Rūma Hotenden ol ḥāramī bir ḥarem **başdı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 1). [başdı, --dı ]*

**baş açıḳ:** *Başına bir şey takılı olmayan*

Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür **baş açıḳ** yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 22). [baş açıḳ, ]*

**baş u cān üzre:** *Başım ve canım üzerine.*

Ümīd odur ki idem gūne gūne evṣāfuñ
Eġer icazetüñ olursa **baş u cān üzre***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 100). [baş u cān üzre, ]*

**başar-:** *Başarmak, gücü yetmek, yapabilmek.*

Seferden eyledi ʿavdet süm-i semendi nola **Başarsa** aṭlas u zer-beft ü perniyân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 74). [başarsa, -sa ]*

**başdur:** *Bastırmak, susturmak.*

Sipihri kevkebe-i ḳadr ü şānı **başdurdı**
Tehemten itdi sefer şanki heft-ḫvan üzre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 51). [başdurdı, -dı ]*

Şaldı ʿadūya şād şūr ṭāburı oldı maḳḥūr
Hayl-i ġuẕāt-ı manṣūr **başdurdı** ḫāke anı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 98). [başdurdı, -dı ]*

**başdur:** *Bastırmak.*

Hvābe **başdurdı** yıḳup mestān-ı bezmi zūr-ı mey
Didesi bīdār olan bir yāre bir ben bir ḥabāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 9). [başdurdı, -dı ]*

**başı üzre:** *Baş üstüne.*

Müjde-i teşrīfini gūş eyleyüp biñ cān ile
Hidmetinde döndi **başı üzre** pīr-i çarḫ-ı rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 16). [başı üzre, ]*

**başıl:** *Alt olmak, yenilmek.*

Zūr-ı ṣahbāya **başılma** destüñe peymāne al
Āline aldanma zinḫār ayaġın merdāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 1). [başılma, -ma ]*

**başına:** *Kendi kendisine, kendisi için.*

Baṭburun-zāde o pīr-i fāni
**Başına** olmış iken āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 2). [başına, ]*

**başīṭ-i celālinde:** *Yücelik ,ululuk yayan, dilediğinin rızkını genişleten (Allah ).*

Zemīn **başīṭ-i celālinde** tūde-i kem-ter
Sipihr-i orduy-ı cāhında köhne çāderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 89). [başīṭ-i celālinde, ]*

**başīṭ-i hāke:** *Toprak, dünya.*

ʿĀlemi sırça-sarāy itdi yine şāḫ-ı şitā
Çekdi mīnādan **başīṭ-i ḫāke** bir naṭʿ-ı güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 4). [başīṭ-i ḫāke, -e ]*

**başīṭ-i zemīn:** *Yeryüzü düzlüğü, yeryüzü.*

Sürʿatinden gelür **başīṭ-i zemīn**
Evvelin cilve teng bir meydān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 101). [başīṭ-i zemīn, ]*

**başka:** *Ayrı, farklı.*

Serv-ḳadler birbirinden şivede mümtazdır
Sāyesinde her niḥālüñ **başḳadur** bir ʿālemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 8). [başḳadur, -dur ]*

**başḳa:** *"Başka" anlamında belgisiz sıfat.*

Çeküp yāri kenāre ʿālem-i vuṣlatda kām aldı
Olur cānānuñ ey dil **başḳa** bir ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 12). [başḳa, ]*

Gülbāng-i ṣalā-yı ʿafvüñi gūş ideli
Bir **başḳa** cemāʿat oldılar ehl-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 4). [başḳa, ]*

**başla:** *Başlamak.*

Açılmış ġonce güller **başlamış** feryāda bülbüller
Çemen ser-sebz ü ḥurrem gülşen-i ʿālem güzellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 7). [başlamış, -mış ]*

**başla:** *Bir işe girişmek, harekete geçmek.*

Geldi hengām-ı duʿa **başla** niyāza ṣıdḳ ile
Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl-i tām ile tebşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 87). [başla, ]*

**başla:** *(Bir şey, bir davranış) Olur, yürür ve işler duruma gelmek.*

Ol mest-i nāza derd-i derūnı açıl Naẓīm
Başla niyāza vāḳıf-ı ḥāl it efendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 14). [başla, ]*

Naẓīm buldı nihāyet ḳaṣīde vü ġazelüñ
Duʿāya **başla** duʿā ʿādet-i süḫanverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 202). [başla, ]*

**başla:** *(Bir şey) işler, yürür duruma gelmek.*

Süvār olduḳça ṭabʿum eblaḳ-ı endīşeye gāhī
Miyân-ı arṣa-i maʿnada raḳṣā **başlar** altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 8). [başlar, -r ]*

Hālümi ʿarżeylesem feryāda **başlar** ehl-i ḥāl
Nāle-i derd-i dilümden nāle ide nālān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 87). [başlar, -r ]*

**başla:** *Başla! Harekete geç!.*

Raṭb ü yābis kelīmātıyla yiter olma zaʿīm
Geldi henġām-ı duʿā **başla** niyāza demidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 118). [başla, ]*

Söz temām oldı ḫuluṣ-ı tam ile gel ey Naẓīm
El açup **başla** niyāze vaḳtidür şimden geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 222). [başla, ]*

Vaktidür **başla** duʿāya itme ṭaṭvīl-i kelām
Her sözüñ bir ʿömr-i Nūḥ olsa aña pāyān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 91). [başla, ]*

Kühsâr-ı muḥabbet içre **başla** feryāde
Her demde Naẓīm yār dir yār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 3). [başla, ]*

**başla:** *Başlamak, bir işi yapmak için harekete geçmek, girişmek.*

Böyle söyle dimiş o hem-rāze
Başlamış nice şive vü nāze *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 186). [başlamış, -mış ]*

**başla:** *Başlamak, bir işi yapmak için harekete geçmek, girişmek.*

Bilindi derdi dilüñ ḥasb-i ḥāli ḫatm idelüm
Duʿāya **başlayalum** olmasun süḫan taṭvīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 136). [başlayalum, -y, -alum ]*

**başum gözüm üzre:** *Başım gözüm üzerine Onaylama yemini Söz verme.*

Başum gözüm üzre ḫidmet-i hāk-derüñ
Olsun müjem āsitānuñ çārūbı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 3). [başum gözüm üzre, ]*

**baṭ:** *Kaz.*

Rūḥı pervāz idicek didi Naẓīm
Baṭı uçurdı Beyāżī-zādē (1091) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 22). [baṭı, -ı ]*

**baṭburun-zāde:** *Asıl adı Eyyüb'dür. Potburun-zâde/Patburun-zâde lakabıyla tanınır.*

Baṭburun-zāde o pīr-i fānī
Başına olmış iken āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 1). [baṭburun-zāde, ]*

**baṭḫā:** *Mekke'de bir derenin ismi olup şehr-i mezkûra da alem olmuştur.*

Zemīne ẓıllı düşmez nūrdan ḫalḳ eylemiş Allāh
Riyāż-ı Yeṣrib ü **Baṭḫāda** bir serv-i sehī-ḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 46). [baṭḫāda, -da ]*

**baṭḫî:** *Bath Deresi.*

Medennî **Baṭḥî** Mekkīdür ol şāḫ
Feda cān-ı ümem yolında her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 37). [baṭḥî, ]*

**bātıl:** *Boş, esassız, çürük, temelsiz (şey); doğru ve sahih olmayan, gerçekle ilgisi bulunmayan (şey).*

Ḥüccet-i ḳāṭıʿla ḥaḳk u **bāṭılı** farḳ itmeğe
Tīġ şerʿi seyf-i mübrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 41). [bāṭılı, -ı ]*

**bāṭın:** *İç, gizli, derun, Allah'ın dört isminden biri. (Evvel, Ahir Zâhir, Bâtın).*

Ey ẓāḫiri hūb **bāṭını** zişt liḳā
Ṣūretde işi ṣavāb maʿnīde ḫaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 1). [bāṭını, -ı ]*

**bāṭın:** *İç, gizli, derun.*

Vīrāne-i ẓāhirde olan **bāṭını** maʿmūr
Bu deyr-i ḫārābātda ābād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 13). [bāṭını, -ı ]*

Genc-i maʿmure-i ʿirfān olanuñ **bāṭında**
Ẓāhiri ḫāṭır-ı ʿāşıḳ gibi vīrāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 3). [bāṭında, -da ]*

**bāṭın:** *Görülmeyen, gizli olan.*

Saña dil oldı **bāṭın** u ẓāhirde cilve-gāh
Āyīnedür ki ṣūret ü maʿnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 3). [bāṭın, ]*

ʿĀlem bilürdi ẓāḫir u **bāṭın** velāyetin
Mülk-i kemāle ṣūret ü maʿnīde şāḫ idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 5). [bāṭın, ]*

**bāṭın:** *İç yüz, dâhil, derûn.*

Müşeffiʿ şāfiʿ evvel āḫir oldur
Odur **bāṭın** yine hem ẓāhir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 36). [bāṭın, ]*

**bāṭın:** *Gizli, sır.*

Sende naẓarı ẓāhir u **bāṭın** dil-i zāruñ
Zīrā ki seni gördi hemān gözlerin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 5). [bāṭın, ]*

**bayrak:** *Bayrak, sancak, alem, livâ.*

Merdāne çekdi sancaḳ gösterdi ḫaşma **bayraḳ**
Oldı riʿāyet el-ḥaḳ namus-ı pehlevānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 119). [bayraḳ, ]*

**bāz:** *"Doğan" denilen yırtıcı kuş.*

Mevc-i deryā-yı tecellī**bāz** idüp āġūşını
Eyledi ol dürr-i yektā baḥr-ı ruʾyetde şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 43). [bāz, ]*

**bāz:** *Açık.*

Żiyāfet-ḫāne-i dāru'n-naʿīme rū-be-rāh oldı
Ola aña nesīm-i maġfiretle bāb-ı cennet **bāz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 12). [bāz, ]*

**bāz:** *1) Doğan kuşu 2) Sevgilinin gamzesi.*

Görüp ol dürr-i yetīmüñ güher-i mengūşın
Her ṣadef dīde gibi eyledi **bāz** āġūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 2). [bāz, ]*

**bazâr:** *Pazarlık, alışveriş; pazar yeri.*

Mesīḥ-āsā seyāḥaṭ eyleyenler pāy-ı himmetle
**Baẓar** evvel ḳademde kürsī-i gerdāne merdāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 8). [baẓar, ]*

**bazâr:** *Çarşı, pazar.*

Ṭalib olanuñ o Yūsuf-ḥüsne Naẓīm
Elbette çıḳarmış ipliġi **bāzāre***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 4). [bāzāre, -e ]*

**bazâr:** *Alışveriş yapılan yer. Aşk pazarı.*

Bizi de ḳulluġına ʿafv idüp itmez mi ḳabūl
Eyleyen dergehine Yūsufı **bāzāre** giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 12). [bāzāre, -e ]*

**bazâr:** *Alışveriş yapılan yer, pazar, çarşı.*

Eyleyüp cānānla hemvāre cān **bāzārını**
Hvācegān-ı bender-i ʿaşḳuñ żiyānı sūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 9). [bāzārını, -ı, -n, -ı ]*

**bazâr:** *Alışveriş yapılan yer, pazar, çarşı.*

Cān naḳdinedür viṣālinüñ **bāzārı**
Cānānla ey dil eyle cān bāzārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 3). [bāzārı, -ı ]*

**bazâr:** *Çarşı, pazar; mec. aşk pazarı.*

Cān naḳdinedür viṣālinüñ bāzārı
Cānānla ey dil eyle cān **bāzārın***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 4). [bāzārın, -ıñ ]*

**bāzār-ı cihānda:** *Dünya pazarı.*

**Bāzār-ı ciḫānda** işin altun ider ol kim
Bir sīm-beden sīm-ten ü sīm-beri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 5). [bāzār-ı ciḫānda, -da ]*

**bāzār-ı devletüñde:** *Talih pazarında.*

Sūḳ-ı saʿādetüñde **bāzār-ı devletüñde**
Olsun ḥimayetüñde sūda bedel żiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 145). [bāzār-ı devletüñde, -üñ, -de ]*

**bāzār-ı ittihādde:** *Birlik pazarı.*

Ṣay naḳd-ı cānı dilbere cānān seviş budur
**Bāzār-ı ittihādde** alış veriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 2). [bāzār-ı ittihādde, --de-de ]*

**bāzār-ı mihri:** *Güneş pazarı.*

**Bāzār-ı mihri** olsa nola germ dembedem
Ol māh-ı ḥüsni görse olur mihr müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 7). [bāzār-ı mihri, ]*

**bazār-ı muḥabbet:** *Muhabbet pazarında.*

Ol ḫvāce-i kāʾinātuñ olsa yiridür
**Bazār-ı muḥabbetde** cān-naḳdi kerev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 4). [bazār-ı muḥabbet, ]*

**bāzār-ı vücūd:** *Varlık pazarı.*

Bām-ı serden düşdi ṭaşt-ı huş dest-i ʿaşḳ ile
Düşmesün mi şehr ü **bāzār-ı vücūda** ġulġule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 8). [bāzār-ı vücūd, ]*

**bāz-güne-nümā:** *Baş aşağı görünmek.*

İderdi ḳubbe-i gerdūnı **bāz-güne-nümā**
Düşeydi sāye-i temkīni āsmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 49). [bāz-güne-nümā, ]*

**bāzgūn-ı naʿlle:** *Muradına ermiş ters , uğursuz.*

Düşmenān oldı bīm-i tiguñdan
**Bāzgūn-ı naʿlle** fürs cünbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 108). [bāzgūn-ı naʿlle, ]*

**bāzīçegāh:** *Oyun yeri.*

Oldı **bāziçegāh** rifʿatine
Mihr-i zer gūy māh-ı nev çevgān *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 93). [bāziçegāh, ]*

**bâzî-gâh:** *Oyun yeri eğlence yeri.*

Döner ṣaḥn-ı cināne cemʿ-i ḫūbān ile **bâzî-gâh**
Hırām-ı nāz ile gelse o reşk-i ḥūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 11). [bâzî-gâh, ]*

**bāzīgeh-i muḥabbet:** *Sevginin oyun yeri.*

**Bāzīgeh-i muḥabbeti** germ eyledi idüp
Mihr-i dil-i Naẓīmi o nā-mihribān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 9). [bāzīgeh-i muḥabbet, -i ]*

**bāzū:** *Kolun omuz ile dirsek arasındaki kısmı, pazı.*

Ḳalʿa **bāzūsına** beñzer dem-i ceng
Her biri ḫaşma atar top u tüfeng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 11). [bāzūsına, -sı, -na ]*

**bāzū:** *Kolun omuzla dirsek arasındaki kısmı, pazı.*

Būs eyleyerek gül gül iderdüm ḳanı ol gün
Geh sīne-i sīmīnini **bāzūsını** gāhī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 8). [bāzūsını, -(s)ı, -(n)ı ]*

**bāzū-yı muḥabbet:** *Sevginin kuvveti.*

**Bāzū-yı muḥabbetle** ceyb-i dilümi
Bir pençe-i āftāb çāk itdi benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 3). [bāzū-yı muḥabbet, --le ]*

**bāzū-yı şemşīri:** *Kılıcın gücü.*

Āşūbdan ciḫānı emīn eyleyen emīr
Ḥırz-ı emānı **bāzū-yı şemşīri** bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 12). [bāzū-yı şemşīri, --i-i ]*

**be-:** *1. Edât-ı ilsâk. Türkçede muadili mef'ulün ileyh edatı olan "ë_ - ˆ"dir. tâ-be-sabâh sabaha kadar. mâh-be-mâh aydan aya. 2. Edât-ı mutâbakat. bekavli filân filânın kavlince. 3. Edâtü'l kasem. bi-hakkı Hüdâ Hüda hakkı için.*

O kim ins ü melek-kerden **be-** ṭavḳ-ı ḥükmidür ḥālā
Zemīn ü āsmānda emri fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 19). [be-, ]*

**bebr:** *Kaplan türünden üzeri çizgili yırtıcı hayvan.*

Peleng-i maʿreke **bebr** beyān-ı zūr-ı neberd
Künāmı bīşe-i tevfīḳ olan ġażanferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 109). [bebr, ]*

**be-cāh-ı ḳadr-i imām-ı düvāz-deh:** *On iki imamın yüksek makamına göre değeri.*

Yā Rab **be-cāh-ı ḳadr-i imām-ı düvāz-deh**
Kim oldı ḫāk-i derleri mihrāb-ı âsitân *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 19). [be-cāh-ı ḳadr-i imām-ı düvāz-deh, ]*

**be-ciger-sūzī-i enīn ü fiġān:** *Feryat ,figan ile inlerek ciğer yakandan.*

Be-ḥūrūş-ı terāne-i lebbeyk
**Be-ciger-sūzī-i enīn ü fiġān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 130). [be-ciger-sūzī-i enīn ü fiġān, ]*

**bed:** *Fena, kötü, çirkin.*

Teng-dil olma ḳabūl it nīk ü **bed** ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile memlū ḫum gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 1). [bed, ]*

Bedliġin ʿafv eyle āb-ı rūy-ı nikān ḥürmeti
Vezn olunduḳda terāzū-yı cezāda nīk ü

**bed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 48). [bed, ]*

Ḳabūl eyle temennāsın gedā-yı āsitānuñdur
Anı red eyleme şāḫum eġer nīk ü eġer
**beddür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 82). [beddür, -dür ]*

Elbette sebük-ser andadur **bed** mesti
Biñ rıṭl-ı girān çekse mülden ḳopmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 3). [bed, ]*

Nīk ü **bed** eyledüġi ẓāḫir olur
Herkesüñ bārgeh-i Mevlāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 15). [bed, ]*

**bed-ʿacīn:** *Kendini sefil gösterip acındıran.*

Ṭurfa maʿcūndur bu naḳş-ı bed-sirişt ü
**bed-ʿacīn**
Besdür ey ḫāme yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ ü serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 125). [bed-ʿacīn, ]*

**bed-duʿā:** *Birinin kötü duruma düşmesini gönülden isteme, ilenme, ilenç, kargış.*

Āh alma ki yiter rūy-ı terkeş gibidür
Teʾşīrde **bed-duʿādan** evvel yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 4). [bed-duʿādan, -dan ]*

**bedel:** *Değer, fiyat.*

Dem-i ʿafvinde seḥer-gāh-ı şefāʿat o şehüñ
Derekāte derecāt ola **bedel** ḫavfe recā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 136). [bedel, ]*

Sūḳ-ı saʿādetüñde bāzār-ı devletüñde
Olsun ḥimayetüñde sūda **bedel** żiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 146). [bedel, ]*

**be-dem-i eşk-i maġfiret-cūyān:** *Merhamet isteyen göz yaşının vaktinden.*

Be-reh-i Merve vü be-Saʿy u Ṣafā
Be-dem-i eşk-i maġfiret-cūyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 136). [be-dem-i eşk-i maġfiret-cūyān, ]*

**beden:** *1. hisar bedeni, vücut.*

Şemʿ-i kāfūra nāz ider **bedeni**
Aña fānūs-ı ʿişve pīreheni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 113). [bedeni, -, ]*

**beden:** *Beden, vücut.*

İḳrār-ı nübüvvetüñde olmış ezelī
Her mū **bedenümde** bir zamān ṣadaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 4). [bedenümde, -üm, -de ]*

**beden:** *Beden, vücut.*

Yine geldi yirine bir **bedene** rūḥ gibi
Müjde-i raḥmet ile oldı meşerret-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 275). [bedene, -e ]*

**beden:** *(Âşığın) vücudu, bedeni.*

Ġam-ı muḥabbet-i cānāne tende yektādur
Māḥāll-i şübhe degül cān **bedende** yektādun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 2). [bedende, -de ]*

**beden:** *Vücut, gövde, cisim, ten.*

Āteş-i ʿaşḳ u fürūġ-ı ḥüsn ü ṭābʿ-ı āhdan
Sīneler nīrān **beden** sūzān ciġer büryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 8). [beden, ]*

Yārüñ bu leṭafetle teni pīrehen içre
Gūyā ki hemān rūḥ-ı revāndur **beden** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 2). [beden, ]*

**beden:** *(Âşığın) bedeni, cismi.*

Bār-ı ġam-ı ʿaşḳla nizār oldı tenüm
Żaʿf ile henüz nāye döndi **bedenüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 2). [bedenüm, -üm ]*

**be-dergāh:** *Dergaha, dergah için.*

Teʾs̱īr ider bāl-feşān-ı murġ-ı kef-āmūz
Derdiyle olan nāle be-leb dest **be-dergāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 6). [be-dergāh, ]*

**be-der-i kaʿbe:** *Kaʿbe'nin kapısından.*

Be-der-i Kaʿbe vü seng-i siyāh
Be-leb-i būs-ı ārzūmendān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 141). [be-der-i kaʿbe, ]*

**bed-ḥāl:** *Kötü hâl.*

Devrinde pāy-der-gil her vech ile esāfil
Pāmāldür erāẕil **bed-ḥāldür** edānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 48). [bed-ḥāldür, -dür ]*

**bedī:** *Düzgün ve yerinde söz söyleme usûlünü öğreten belâgat ilminin söz ve mânâ sanatlarından ve süslerinden bahseden bölümü.*

Nīk ü **bedi** rām eyleyüp evḳāt güẕārūz
Raḳḳās iderüz ʿaḳrebi de sāʿatümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 7). [bedi, ]*

**bed-i ḫūy:** *Huy çirkinliği.*

Luṭfı meşşāṭasınuñ muḥtācı
ʿAmel-i nīk ü **bed-i ḫūyla** zişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [bed-i ḫūy, --la ]*

**bedīd:** *Görünmek, ortaya çıkmak.*

Gel kuhsāre añla mecāz u ḥaḳīkati
Söz bir e gerçi ṣavt-ı **bedīd** ü niḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 16). [bedīd, ]*

ʿĀlem-i hejdeh-hezār oldı dü ḥarf ile **bedīd**
Eyleyüp iẓhār-ı ḳudret ol ḥaḳīm-i bī-raşād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 11). [bedīd, ]*

Hem nīm tebessüminde ṣād ṣūr **bedīd**
Her ḥarf-i tekellümünde biñ fitne niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 3). [bedīd, ]*

**bedīd:** *Görünür, açık, meydanda.*

Dürr-i dendānı olup ḥoḳḳa deḫānında **bedīd**
Güş-vār oldı yine ʿāleme bu tāze ḫaber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 15). [bedīd, ]*

**be-dīdār:** *Aşikâr, vazıh, meydanda.*

Ya bir gencīnedür olmış **be-dīdār**
Muṭavvaḳ sīnesinde bir siyeh mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 5). [be-dīdār, ]*

**be-dil-i pāre pāre-i huccāc:** *Hacıların paraça parça gönlünden.*

**Be-dil-i pāre pāre-i huccāc**
Be-girībān-ı çāk-tā-dāmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 131). [be-dil-i pāre pāre-i huccāc, ]*

**bedlik:** *Kötülük , çirkinlik.*

**Bedliğin** ʿafv eyle āb-ı rūy-ı nikān ḥürmeti
Vezn olunduḳda terāzū-yı cezāda nīk ü bed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 47). [bedliğin, --in ]*

**bed-neẓāre:** *Art niyetli bakış, kötü nazar.*

Gevher-i naẓm-ı Naẓīmi görmesün çeşm-i ḥasūd
Ḳıṭʿa-i elmāsı eyrler **bed-neẓāre** çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 14). [bed-neẓāre, ]*

**bedr:** *Ayın on dördü, dolunay.*

Tā hilāl-i rūze **bedr** iken yine olup hilāl
Rūze-dār anuñ gözinden zāʾil ü pinḫān olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 93). [bedr, ]*

**bedraḳa-i ʿuṣāt:** *Asilere yol gösteren.*

Ey mefḫār-ı kā'ināt vey faḫr-ı rüsül
Vey **bedraḳa-i ʿuṣāt** hādī-i sübül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 2). [bedraḳa-i ʿuṣāt, ]*

**bedr-i recā:** *Dua ayı ( dolunay ).*

Māh-ı tābān-ı ʿʿAcem mihr-i dıraḫşān-ı ʿArab
Cebhesi **bedr-i recā** ṭalʿatidür şems-i ḍuḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 118). [bedr-i recā, ]*

**bed-ter:** *Daha kötü, beter.*

Şimdi benden o beş **bed-ter** oldı
Baña Ḥaḳ ʿāḳıbet o na-merdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 315). [bed-ter, ]*

**be-dūş:** *Omuzda.*

Her lāle olup nīze-i yāḳūt **be-dūş**
Elmās ẕerre giydi semen sertāser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 3). [be-dūş, ]*

**be-girībān-ı çāk-tā-dāmān:** *Elbiselerinin yakasını yırtanından.*

Be-dil-i pāre pāre-i huccāc
Be-girībān-ı çāk-tā-dāmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 132). [be-girībān-ı çāk-tā-dāmān, ]*

**be-ġubār-ı ʿabīr-i ravża-i pāk:** *Temiz bahçenin abir kokusunun tozu için.*

**Be-ġubār-ı ʿabīr-i ravża-i pāk**
Be-hevā-yı Medīne vü sükkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 121). [be-ġubār-ı ʿabīr-i ravża-i pāk, ]*

**be-güsiste:** *Kırılmış, kopmuş.*

Rūḫına biñ ḳāfile cins-i ṣalāt olsun revān
Tā olınca nüh-ḳaṭar-ı çarḫ **be-güsiste** mehār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 180). [be-güsiste, ]*

**be-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül:** *Peygamberimizin övünme hakkı için.*

Yā Rab **be-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül** ḫatm-i enbiyâ
Kim ẕāt-ı pākidür sebeb-i ḫilḳat-i ciḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 9). [be-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül, ]*

**be-ḥaḳk-ı ʿismeṭ-i zevcāt-ı ṭāhirat:** *Hz. Peygamber Efendimizin (A.S.M.) ismetli ve iffetli, pâk zevce-i muhteremeleri (R.A.) "Mü'minlerin anneleri" diye bilinen ve Peygamberimize (A.S.M.) âilelik etmek şerefine ermiş mübârek hanımlarının haramdan ve haksızlıktan kaçınması hakkıyla.*

Yā Rab **be-ḥaḳk-ı ʿismeṭ-i zevcāt-ı ṭāḫirat**
Ya Rab be-sahb ü āl-i Beṭūl ü be-ḫanedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 11). [be-ḥaḳk-ı ʿismeṭ-i zevcāt-ı ṭāḫirat, ]*

**be-ḥaşr:** *Haşre dek, kıyamete kadar.*

Meddāḥıyuz o ẕāt-ı şerīfüñ ki tā **be-ḥaşr**
Olmaz eda şenā-yı ṣıfāt-ı sütūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 5). [be-ḥaşr, ]*

**beher:** *Her bir, her biri.*

Gīsūsı şaçlı sünbül-i āşüfte-veş **beher**
Zülf-i nigār o perçem-i pür-çīn ü ḫam-be-ḫam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [beher, ]*

**be-hevā-yı medīne:** *Medine hevesi için.*

Be-ġubār-ı ʿabīr-i ravża-i pāk
**Be-hevā-yı Medīne** vü sükkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 122). [be-hevā-yı medīne, ]*

**be-ḥilm ü şefḳat-i ʿoşmān şeh-i ḥalīm:** *Yumuşak huyluluğun Şeyhi Hz Osman şefkati ve yumuşak huyluluğuyla.*

Yā Rab **be-ḥilm ü şefḳat-i ʿOşmān şeh-i ḥalīm**
Ya Rab be-ʿilm ü fażl-ı ʿAlī şāḫ-ı nüktedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 15). [be-ḥilm ü şefḳat-i ʿoşmān şeh-i ḥalīm, ]*

**behişt-i ʿadn:** *Cennet bahçeleri.*

Aña **behişt-i ʿAdn** olup Bāġçe-sarāy
ʿAzm eyledi cināne o ḫān-ı ciḫān-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 3). [behişt-i ʿadn, ]*

**behişt-i dānişe:** *Bilgi cenneti.*

Cinān-ı maʿrifete ābyārdur ḳalemi
**Behişt-i dānişe** naẓmı zülāl-i Kevşerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 168). [behişt-i dānişe, ]*

**behişt-i melāḥat:** *Güzellik cenneti.*

Mihr-i raḫşān-ı ṣubḥ-ı iḳbālüm
Ey **behişt-i melāḥat** içre müdām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 232). [behişt-i melāḥat, ]*

**behmen-i serd:** *Haşin Behmen.*

Müşg ile kāfurdur şām-ı seḥer berf-i sefīd
İtdi ārāyiş dukānın **Behmen-i serd** ü ḫaşīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 16). [behmen-i serd, ]*

**behrām:** *Behrām. (Gezegenlerden Mirrih harbe alâmettir. Sıfatı nahs-ı asgar (küçük uğursuz) olup kırmızı renk de buna aittir. Behram'da Mirrih'ten kinâyedjr.).*

Pāsbān-ı mehdi **Behrām** aña bir ḫādim Zuḫal
Āl-i dībā-yı şafaḳ gehvāre-pūş-ı rifʿati *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 7). [behrām, ]*

**behrām:** *Behram,Merih,Mars ( Doğu mitolojisinde feleğin celladı olarak bilinir ve minyatürlerde bir elinde kılıç diğer elinde kesik baş tutan delikanlı olarak tasvir edilir. Yeryüzünde savaşların çıkmasında da bu gezegenin etkili olduğuna inanılmıştır).*

Bir żaʿife taḳviyet-baḫş olsa henġām-ı neberd
Eyliye **Behrām** u Keyvānı hirāsān ḫançeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 180). [behrām, ]*

**behrām:** *Behram Çûbin. İran'ın Sâsâniyan tabakasından dördüncü Hürmüz'ün seraskeridir. Buzat bir aralıksaltanat arzusuna düşerek velinimetini tahtından indirip oğlu Hüsrev'i, Pervizî'nin yerine geçirmişse de 579 tarihinden biraz sonra Hüsrev'e de emniyeti kalmamış, İran tahtına kendi oturmuştur. Fakat Hüsrev, üçsene sonra iltica eylediği Şark İmparatoru ve kayınpederi Moris'in yardımıyla yine Medayin'e gelmiş ve harp neticeinde tahta çıkmıştır. Bunun üzerine Behram Çubin Türkistan tarafında kaçmıştır.*

Bīm-i şemşīr-i ciḫān-gīri ile **Behrāmuñ**
Eline raʿşe gelup duşdi o tiġ-ı ġarrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 253). [behrāmuñ, -uñ ]*

**behrām:** *Behram Çûbin. İran'ın Sâsâniyan tabakasından dördüncü Hürmüz'ün seraskeridir. Buzat bir aralıksaltanat arzusuna düşerek velinimetini tahtından indirip oğlu Hüsrev'i, Pervizî'nin yerine geçirmişse de 579 tarihinden biraz sonra Hüsrev'e de emniyeti kalmamış, İran tahtına kendi oturmuştur. Fakat Hüsrev,*

*üçsene sonra iltica eylediği Şark İmparatoru ve kayınpederi Moris'in yardımıyla yine Medayin'e gelmiş ve harp neticeinde tahta çıkmıştır. Bunun üzerine Behram Çubin Türkistan tarafında kaçmıştır.*

Heybetinden dest-i ḫançer-dārını lerzān görüp
İtdi **Behrāmı** silaḥdār-ı felek ol pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 26). [behrāmı, -ı ]*

**behrām:** *Acem hükümdarı II Behram, beşinci gökteki "Merih" gezegenin de adıdır.*

Behrām o sūra tīġ-bāz cānbāz-ı hindūdur Zuḫal
Çarḫ-ı felek ol ʿarṣada luʿbet-nümā pīr-i faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 19). [behrām, ]*

**behre-ver:** *Hisse ve nasibini almış.*

Dil-i efsürde olmaz **behre-ver** ders-i maḥabbetden
Olur şākird-i nā-ḳābil hemīşe dūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 3). [behre-ver, ]*

**be-ḫulūs-ı derūn-ı pāk-dilān:** *Temzi gönüllerin içinin doğruluğu kadar.*

Be-reh-i Mekke vü be-pāy-ı ṭaleb
**Be-ḫulūs-ı derūn-ı pāk-dilān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 124). [be-ḫulūs-ı derūn-ı pāk-dilān, ]*

**be-ḫūrūş-ı terāne-i lebbeyk:** *"Buyrunuz, ne emrettiniz efendim!" nağmesiyle coşandan.*

**Be-ḫūrūş-ı terāne-i lebbeyk**
Be-ciger-sūzī-i enīn ü fiġān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 129). [be-ḫūrūş-ı terāne-i lebbeyk, ]*

**be-ḫūy-ı pāy-ı bādiye-pūyān:** *Çölde koşan ayakların sıkıntısından.*

O ḫānī-i ḳaṭār-ı Ḥicāz
**Be-ḫūy-ı pāy-ı bādiye-pūyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 126). [be-ḫūy-ı pāy-ı bādiye-pūyān, ]*

**behzād:** *XV. yüzyılda yaşamış İranlı ünlü bir minyatürcü.*

Görse **Behzād** naḳş-ı kilk-i terüm
Ḳurı ṣūret gibi ḳala ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 219). [behzād, ]*

**be-ʿilm ü fażl-ı ʿalī:** *Hz Ali'nin ilmiyle ve cömertliğiyle.*

Yā Rab be-ḥilm ü şefḳat-i ʿOsmān şeh-i ḥalīm
Ya Rab **be-ʿilm ü fażl-ı ʿAlī** şāḫ-ı nüktedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 16). [be-ʿilm ü fażl-ı ʿalī, ]*

**beḳā:** *Bakilik, fani olmayış.*

Kemāl-i ʿāyn-ı zeval ü **beḳāsı** māhż-ı fenā
Zamān-ı devlet-i pā-der-hevā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 9). [beḳāsı, ]*

Maʿmūre-i kibriyāsınuñ ʿarżı ezel
Mülk-i ḳudüm ü **beḳāsınuñ** ṭūli ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 4). [beḳāsınuñ, ]*

**beḳā:** *Ebedîlik, devamlılık.*

Fehm it **beḳāsını** bu ṭarabgāh-ı ʿālemüñ
Hüşyār iseñ nümünesi bezm-i şebānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 17). [beḳāsını, -sı, -nı ]*

**beḳā:** *Kalıcı, devamlı, sürekli.*

Mānend-i berḳ göz yumup açıncadır **beḳā**
Ey dil gerekse geşt ü güẕār it ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 11). [beḳā, ]*

**beḳā:** *Ölmezlik, ölümsüzlük, ebediyet, ebedîlik, bâkîlik.*

Beḳāya göçdi ayaḳ çekdi bezm-i fāniden
Muḳīm-i meclis-i Firdevs ola bi-ḥaḳk-ı Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 5). [beḳāya, -y, -a ]*

**Beḳāya** göçdi ḳaldı mülk-i fāni
Nedimi ḥūr ola cennet mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 5). [beḳāya, -y, -a ]*

**be-kafā:** *Kafaya, akla.*

Ḳande kim ʿatf-ı ʿinān itse refīḳi tevfīḳ
Reh-nümā ʿavn ü ẓafer leşker-i nuṣret **be-ḳafā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 50). [be-ḳafā, ]*

**be-kāh:** *Sultana.*

Cān-ı ʿālem ʿālem-i cān şāh biñ şāh-ı ciha̱n
Pādişāh-ı dehr Sulṭān Muṣṭafā ṭāle **be-kāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 24). [be-kāh, ]*

**be-kām-ı dil:** *Gönlün isteğine kavuşmasından duyduğu mutluluk.*

Saʿyinde anuñ ki olmaya taḳṣīri
Her neyse olur **be-kām-ı dil** tesḫīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 2). [be-kām-ı dil, ]*

**be-kerem kârî-i şefīʿ-i ümem:** *Ümmetlerin bembeyaz yaşlanmak keremi için.*

Be-kerem kârî-i şefīʿ-i ümem
Be-ʿuṣāt u be-raḥmet-i Rāḥmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 119). [be-kerem kârî-i şefīʿ-i ümem, ]*

**bekle-:** *(Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını) Gözler vaziyette olmak, durup kollamak, intizar etmek.*

Hem ciḫānı taḫt idüp hem merkezüñ **bekle** göñül
Gāh Ḳays u geh sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 5). [bekle, ]*

**bekle:** *(Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını) Gözler vaziyette olmak, durup kollamak, intizar etmek. || Ummak, ümit etmek.*

Dergehinde ḳul olan her ḳayddan āzādedür
Āsitānın **bekleyen** kemter gedālar mıīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 32). [bekleyen, -y, -en ]*

**beḳāda:** *Ahiret âlemi.*

Beni ġarīb ḳodı bu serāy-ı fānide
**Beḳāda** Kevs̱er ü ḥūr-ı cinān olup ṭalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 4). [beḳāda, ]*

**bel:** *Bel.*

Mümtāz her hünerde meşḥūr baḥr u berde
Şemşīr **belde** serde tāc-ı zer-i keyānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 52). [belde, -de ]*

**bel:** *Bel, bedeninin orta kısmı II Orta kısım.*

Baltacı ketẖudāsına beñzer
Gah ṣatır olur **belinde** kemer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 4). [belinde, -i, -n, -de ]*

Gehī āb-ı revāna nāv-dāndur
Gehī**belden** çıḳar āb-ı revāndur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 12). [belden, -den ]*

**bel:** *Bel, dağ sırtlarında geçit veren çukur yer.*

Gehī āb-ı revāna nāv-dāndur
Gehī**belden** çıḳar āb-ı revāndur *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 12). [belden, -den ]*

**bel bağlama:** *Birisinin kendisine yardımcı olacağına inanmak, güvenmek.*

Bir şehre kim ḳażā ola nazil ḫārāb olur
Bünyad-ı ʿömre bağlama bel bil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 6). [bel bağlama, ]*

**belā:** *1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bâdire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musîbet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.*

Tīr-i müjgānla bağrum deler ol çeşm-i kebūd
Baña gökden ne **belādur** ne ḳażādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 6). [belādur, -dur ]*

Cevrüñ hilāl ider ne **belā** ṭaʿne-i raḳīb
Birdür ölüm olur mı bir ey bī-emān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 7). [belā, ]*

Ādemi lābüd **belāya** uġradır sūʾ-i ḳarīn
Geçdi ġañetle şeb ü rūzum dirīġa bilmedüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 121). [belāya, -y, -a ]*

Dil-i zārı **belāya** uġratdum
Ne **belāya** ḳażāya uġratdum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 68). [belāya, -y, -a ]*

**belā:** *Afet, musibet, çok zor iş.*

**Belā** siḥām-ı ḳażā sürʿatinde peykāndur
Ecel ḥüsām-ı ḳader ḳabżasında cevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 129). [belā, ]*

**belā:** *Dert, sıkıntı, bela.*

Alur āġūşına ḳad dil-rübāsın
Çeken ol naḫl-i bālānuñ **belāsın***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 2). [belāsın, -sın ]*

**belā:** *Afet, musibet, çok zor iş.*

Belā-yı nāzil İken ḫaşma tīr-i ser-tīzi
Bürehne tīġ-ı sitīzi **belā-yı** dīgerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 132). [belā-yı, --yı ]*

**belā:** *Bela, musibet, dert.*

Dil-i zārı **belāya** uġratdum
Ne **belāya** ḳażāya uġratdum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 67). [belāya, -y, -a ]*

**belā-yı dil:** *Gönül belası.*

Ḳıyām-ı nāzla reftāre geldükce sehī-ḳadler
**Belā-yı dil** nihāi-i ḳāmet-i bālālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 12). [belā-yı dil, ]*

**belā-yı nāzil:** *Sıkıntının belası.*

**Belā-yı nāzil** İken ḫaşma tīr-i ser-tīzi
Bürehne tīġ-ı sitīzi belā-yı dīgerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 131). [belā-yı nāzil, ]*

**be-leb:** *(Sevgilinin) dudağında.*

Teʾsīr ider bāl-feşān-ı murġ-ı kef-āmūz
Derdiyle olan nāle **be-leb** dest be-dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 6). [be-leb, ]*

**be-leb-i āb-ı zemzem:** *Zemzem suyunun dudağından.*

Be-ṭavāf-ı ḥarīm-i Beyt-i Ḥarām
**Be-leb-i āb-ı Zemzem** ü ʿaṭşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 140). [be-leb-i āb-ı zemzem, ]*

**be-leb-i būs-ı ārzūmendān:** *Isteklilerin dudağından öpmek.*

Be-der-i Kaʿbe vü seng-i siyāh
**Be-leb-i būs-ı ārzūmendān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 142). [be-leb-i būs-ı ārzūmendān, ]*

**belī:** *"Ben sizin Rabbiniz değil miyim" demiş ve buna kendilerini şahit tutmuştu. Onlar da: "Evet şahidiz" demişlerdi (7/Araf 172).*

Hayret **belī** pāmāl ider añduḳca o şūḫuñ
Reftārını geh ḳāmet-i dil-cūsını gāhī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 5). [belī, ]*

Ġılāfında ʿadunuñ tīġı kaṣd-ı intiḳām eyler
**Belī** ruʾyāda lā-büd bir kişi ḳan dökse ḳan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 60). [belī, ]*

**belī:** *"Evet, gerçekten" anlamında tasdik, pekiştirme ifadesi.*

İtse nola ġafletim füzūn mūy-ı sefīd
Ṣubḥ olsa ḳarīb olur **belī** ḫvāb-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 4). [belī, ]*

**belī:** *Belli, malum.*

Cāna ḫadeng-i çeşm-i kebūdın duyurmadı
Gökden każā gelince **belī** nāgeḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 98). [belī, ]*

Ṭaḳ-ı āġuşa seni alduḳca lā-büd aġlarum
Ḥāle-dār olsa meh-i tābān **belī** bārān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 84). [belī, ]*

O ġonce-leb rūḫ-ı zerdüm görüp tebessüm ider
**Belī** meḫeldür olur ḫande zaʿferān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 114). [belī, ]*

**belki:** *"Bir ihtimal" anlamında kullanılan zarf.*

ʿĀyb itme çīn-i zülfine meyi eyleyen dili
Aḫşama ḳaldı **belki** ġarībüʾd-diyār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 6). [belki, ]*

Hāḳ-i dergāhı ṭutiyā-yı ʿuyūn
Belki kuḥlüʾl-cevāhir-i aʿyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 48). [belki, ]*

**belḳīs:** *Belkıs. (Saba Melikesi Belkıs, günümüz Habeşistan (Etiyopya) veya Yemen'inin olduğu topraklarda hüküm sürdüğü farz edilen, tarih öncesi Saba Kırallığı'nın hükümdarıdır.).*

Olsa **Belḳīs** Züleyḫā mehd-cünbānı sezā
Mehdidür taḫt-ı Süleymān ḥüsni Yūsufdan nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 3). [belḳīs, ]*

**bellen:** *Belirlenmek.*

Gül-i ruḫsārına yād el doḳunmış ḥayf ellenmiş
Miyānın ḳocdurup bāġ-ı viṣāl-i yār **bellenmiş***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 2). [bellenmiş, -miş ]*

**belli:** *Açık, aşikar.*

Yār ser-keş ʿāṣıḳ-ı dīdāreyüm yā Rab meded
Ne esīrüm **belli** ne āzādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 2). [belli, ]*

**be-lüġāt-ı laṭīf-i çār-kitāb:** *Dört kitabın güzel hoş sözlüğü için.*

**Be-lüġāt-ı laṭīf-i çār-kitāb**
Be-nikāt-ı maʿānī-i Ḳurʾān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 117). [be-lüġāt-ı laṭīf-i çār-kitāb, ]*

**be-maḳāmāt-ı vaḳfe:** *Vakfın makamlarından.*

**Be-maḳāmāt-ı vaḳfe** vü ʿarafāt
Be-sirişk-i revān be-pāy-ı devān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 133). [be-maḳāmāt-ı vaḳfe, ]*

**ben-:** *Birinci teklik şahıs zamiri.*

Cūy-ı ṣāfī-veş çekil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
El-haẕer şemşīr-i cān-teʾs̱īr-i āhumdan **benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 212). [benüm, -üm ]*

**ben:** *Ben, birinci tekil şahıs zamiri.*

Ḳalb-i müʾminde kibr ü kīn olmaz
Nola ʿafv eyleseñ **benüm** günehüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 284). [benüm, -üm ]*

**ben:** *"Ben" şahıs zamiri (Allah).*

Hezār olsun mı gülşensiz revā mı ṣoḥbetüñ **bensiz**
Ḳarārum ḳalmadı sensiz gel ey ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 9). [bensiz, -siz ]*

**ben:** *" Ben" birinci tekil kişi zamiri .*

**Bende** ḫatm oldı melāḥat cümle ḫūbān-ı cihān
Leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 15). [bende, -de ]*

Haḳ-i niyāz-ı naḫl-i çemenzār-ı nāzıñum **Benden** ṣaḳınma sāye-i serv-i bülendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 8). [benden, -den ]*

**Bende** olsañ ārzū eylersiñ āzād olmaġa
Bir efendinüñ olup şām u seḥerde çākeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 7). [bende, -de ]*

Yoġ idi **bende** ḳudret-i güftār
Bağlamışdı dilüm o mūy-miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 159). [bende, -de ]*

Şimdi **benden** o beş bed-ter oldı Baña Ḥaḳ ʿāḳıbet o na-merdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 315). [benden, -den ]*

Ey ḳıble-i kūyı secde-fermā-yı cibāh
Miḥrāb-ı derinde secde bir **bende** vü şah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 2). [bende, -de ]*

Ġayre şikāyet eyle dimişsin Naẕīm
**Benden** ferāġat itdi o dîrîne-i ḳadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [benden, -den ]*

**ben:** *" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.*

ʿAdū ʿāşıḳ geçüp yāre **benümle** imtiḥān olmaz
Ne inşāfa gelür ḫaşm dil-i şeydā ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 3). [benümle, -üm, -le ]*

**Benümle** ʿahd -i vefāya ḥabīb el virdi
Yine ḥasedle telāş-ı raḳīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 1). [benümle, -üm, -le ]*

**ben:** *" Ben" birinci tekil kişi zamiri (Kalyopi).*

Naẕīma ayş u nūş it mīhmānsın **bende** bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [bende, -de ]*

Viṣāle naḳd-i cān isterse cānān **bende** cān anuñ
Hemān cān istesün cānāne ey dil **bende** cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 1). [bende, -de ]*

Viṣāle naḳd-i cān isterse cānān **bende** cān anuñ
Hemān cān istesün cānāne ey dil **bende** cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 2). [bende, -de ]*

**ben:** *" Ben" birinci tekil kişi zamir.*

Dimiş aña tecāhülāne o dem
Baña ne virdi ālümüz bilsem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 182). [baña, -a ]*

**ben:** *"Ben" birinci tekil şahıs zamiri (Kabuli).*

Naẕīma ayş u nūş it mīhmānsın **bende** bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [bende, -de ]*

**ben:** *" Ben" birinci tekil kişi zamiri.*

Dilleri ram eyleyen hep çeşmümüñ efsūnıdur
Şīr-i nerler mūnis-i vaḥşī-ġazālümdür
**benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 10). [benüm, -üm ]*

Mihr ü māhı eyleyen pervāne-i pür-sūz ü tāb
Pertev-i şemʿ-i cemāl-i bā-kemālümdür
**benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 12). [benüm, -üm ]*

Aḫter-i baḫt-ı siyāhı dil-ḫārāb-ı mihrümüñ
Fitne-i devrān olan rūyumda ḫālümdür
**benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 14). [benüm, -üm ]*

Bende ḫatm oldı melāḥat cümle ḫūbān-ı cihān
Leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemālümdür
**benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 16). [benüm, -üm ]*

Cilve-güster bir perīdür dīde-i ʿuşşāḳda
Menzili ṣırça serāy olan ḫayālümdür
**benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 18). [benüm, -üm ]*

Ḥüsnüme Yūsuf gibi yoḳdur melāḥatde naẕīr
Var ise āyīnede ʿaks ü misālimdir
**benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 20). [benüm, -üm ]*

Ol büt-i deyr-i cemālüm kim dem-i ʿĪsā gibi
Nuṭḳ-ı cān-baḫşı Naẕīmüñ ḥasb-i ḥālümdür
**benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 22). [benüm, -üm ]*

Bilürüm gerçi degüldür saña cānum lāyıḳ
Sensin amma ki **benüm** cānuma lāyıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 10). [benüm, -üm ]*

**Benüm** ol micmere-gerdān-ı şebistān-ı hüner
Kām-ı ʿālem nefeḥāt-ı süḫanumla būyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 3). [benüm, -üm ]*

**Benüm** ol bülbül-i gülzār-ı beyān kim gūşum
Gül gibi şāḫid-i maʿnī dutar olsam gūyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 5). [benüm, -üm ]*

**Benüm** ol māşita-i rūy-ı ʿarūsān-ı beyān
Kilk-i endīşem olun ṣūret-i maʿnā-pīrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 7). [benüm, -üm ]*

Şaʿir-i siḥr-i beyānum diye davʿā itsem
Kimse daʿvāmı **benüm** eylemez ışġā illā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 80). [benüm, -üm ]*

Devḥa-i medḥinde ṣad gūne neġamla nāle-senc
Gülşen-i evṣāfına bülbül **benüm** gibi hezār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 60). [benüm, -üm ]*

Dembedem eyler mükerrer şekker-i evṣāfuñı
Ṭuṭī-i nuṭḳum **benüm** bilmez ne Mışr u Ḳandeḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 124). [benüm, -üm ]*

**Benüm** ne Ḥaḳḳa sezā ne cenābuma kārum
İki elüm daḫi sevḳ-ı ʿamelde bī-taḥṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 127). [benüm, -üm ]*

Fikr-i bārīküm taṣavvurdan müberrādur **benüm**
Bir heyūlādur hemān Naḳş-ı Hayāl-i Āzerī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 213). [benüm, -üm ]*

Haṭalardan emīn itsün vücūdın Ḥażret-i Mevlā
**Benüm** gibi duʿā-yı devletin pīr ü civān

söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 82). [benüm, -üm ]*

Yüzüm sürüp yiridür ben de ber-murād olsam
bārgāh **benüm** de ḳul olduġum yerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 148). [benüm, -üm ]*

Var idi bir ḫabīr-i aḥvālüm
Aña maʿlūm idi **benüm** ḥālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 166). [benüm, -üm ]*

Oldı alnum açıḳ **benüm** yüzüm aḳ
Hāl-i haṣm-ı denī tebāh oldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 311). [benüm, -üm ]*

Lā-büd ḳulına efendisi raḥm eyler
Ya Rab ḳul kim **benüm** efendüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 4). [benüm, -üm ]*

Bir murā daḫi **benüm** diyü itme cefā
Zinḫār ġurūrı kendüñe görme revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 1). [benüm, -üm ]*

Dil-i maẓlūmı bīdād-ı sitemden eyleyüp sālim
**Benüm** gibi nice dil-mürde ʿadliyle olur iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 16). [benüm, -üm ]*

**Benüm** gibi nice dil-mürde-i bīdād ʿahdinde
Zihī ʿİsā-nefes kim nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla iḥyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 23). [benüm, -üm ]*

**ben:** *" Ben " birinci tekil kişi zamiri ( Mebnî ).*

**Ben** senüñ pervāneñüm ey şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
Kuḫl idüp ʿḫākisterüm geh aġla gāhī gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 3). [ben, ]*

Her perī-sīmā-yı ʿibret gösterür ṣubḥ u menbā
**Ben** bu ḫammāma didüm germābe-i ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 2). [ben, ]*

Sāġar-ı ṣahbā be-kef mey-hvāre bir **ben** bir ḥabāb
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre bir **ben** bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 1). [ben, ]*

Seyr-i ḥüsn-i yār içün cismüm serāser çeşm idüp
Dīdesin vaḳf eylemiş dīdāre bir **ben** bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 4). [ben, ]*

Rūzgār yine düşürmiş bād-bānı ber-hevā
Fülk-i cismin ḳullanūr hemvāre bir **ben** bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 6). [ben, ]*

Eyleyen ʿāyn-ı ḥaḳiḳatle temāşā-yı cemāl
Ḳaldı ancaḳ şimdi vāre vāre bir **ben** bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 8). [ben, ]*

Devr-i cām-ı Cem gibi meclis-be-meclis dembedem
Şāḫid-i mey şevḳine āvāre bir **ben** bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 12). [ben, ]*

Ṣāf-meşreb ṣāf-dil ṣāfī-naẓār ṣāfī-derun
Kim olur dirsen Naẓīm-i zāre bir **ben** bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 14). [ben, ]*

Ne **ben** Naẓīm o şeh-i ḥüsne benzeriñ bulurum
Benüm gibi ne o şeh bende-i kemīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 21). [ben, ]*

**ben:** *" Ben " birinci tekil kişi zamiri (Çeşm-i Afet).*

Hvābe başdurdı yıḳup mestān-ı bezmi zūr-ı mey
Didesi bīdār olan bir yāre bir **ben** bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 10). [ben, ]*

**ben:** *" Ben " birinci teklik kişi zamiri (aşık, şair).*

Baġa varsam aḫker-i sūzān olur her şebnemi

Her gül-i ter dāġ-ı cān teʾsīrdür sensiz
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 6). [bañā, -a ]*

Ḳande baḳşam çeşm-i ḫūnīn İştiyāḳuñ şerḥ ider
Her müjem bir ḫāme-i taḥrīrdür sensiz
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 12). [bañā, -a ]*

Şūrişüm efzūn ider cānā Naẓīm-i zār-veş
Neşve-i mey māye-i teşvīrdür sensiz
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 14). [bañā, -a ]*

Hande-i gül yitişür nāle-i zencīr **bañā**
Bāl-i bülbül görinür terkeş-i pür-tīr
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 1). [bañā, -a ]*

Hande-i gül yitişür nāle-i zencīr **bañā**
Bāl-i bülbül görinür terkeş-i pür-tīr
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 2). [bañā, -a ]*

Yine bir Leylī-i devrānuñ olup Mecnūnı
Oldı zencīr-i cünūn zülf-i girih-ġīr
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 4). [bañā, -a ]*

Haste-i ʿaşḳa devā laʿl-i leb-i dildār imiş
Yitişinceydi eger olsa bu tedbīr
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 6). [bañā, -a ]*

Ḥasret-i çeşm-i teri yāre yine şerḥ idemem
Her müjem olsa da bir ḫāme-i taḥrīr
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 8). [bañā, -a ]*

Naʿl-i daġ u dil-i pür-sūz u güdāz itdürdi
perī-peykeri efsūnla tesḫīr **bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 10). [bañā, -a ]*

Bir şeh-i ḥüsnüñ olup bend-i ser-i fitrāki
Ṣayd-gāh oldı yine vādī-i naḫcīr
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 12). [bañā, -a ]*

İstemez seng-i fesān çarḫa ṭutarsam dönmez
Şerer-i āh olālı cevher-i şemşīr
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 14). [bañā, -a ]*

Güherin ḳadrin ider gerd-i yetīmi efzūn
Hāk-i meydān-ı tevāżuʿ yiter iksīr
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 16). [bañā, -a ]*

Dehen-i yāre Naẓīmā iden iṣbāt-ı vücūd
Evvel eyler ademüñ şeklini ṭaṣvīr
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 18). [bañā, -a ]*

Bir gelür hep ḫande-i gül nāle-i bülbül
**bañā**
Āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür her gül
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 1). [bañā, -a ]*

Bāġ-ı dehre çeşm-i ʿibretle nigāh itsem nola
Añdurur zülf-i bütānı her biten süñbül
**bañā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 8). [bañā, -a ]*

**ben:** *" Ben" birinci tekil kişi zamiri.*

Beni hevāsına uydurdı çarḫ-ı bī-ārām
Bu rūzgārda ser-geşte āsiyāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 3). [beni, -i ]*

Yārden dūr itmek istermiş **beni** ḫāṣid Naẓīm
Bilmemiş cānān ile ben cümleten cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 13). [beni, -i ]*

Laʿli mest itdi **beni** rūḫsārı ḥayrān eyledi
Bir ḳadeḥle ʿaḳlı medḥuş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 3). [beni, -i ]*

Hīre-çeşm itdi **beni** berḳ-ı rūḫi ṭutmış meġer
Mihre ḳarşu ol meh-i nā-mihribān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 7). [beni, -i ]*

Dem-i şādī ferāḥumdan **beni** giryān itdüñ
Ġussa vaḳtinde hem ol mertebe ḫandān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 5). [beni, -i ]*

İtme naḫl-i keremüñden **beni** bir laḥẓa cüdā
Sāye-veş ister iseñ ḫāk ile yeksān eyle

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 7). [beni, -i ]*

İltifāṭuñ **beni** ʿānkā-yı merām itmez ise
Niyyetüm ʿazm-i reh-i ḳulle-i Kāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 7). [beni, -i ]*

**ben:** *" Ben" birinci tek kişi zamiri (Âşık, Nisârî).*

Ḳomaz **beni** yalıñız ol perī görünmese de
Naẓīm çeşm-i terümde ḫayāli bāri ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 9). [beni, -i ]*

Dili bir ʿahd-şiken yāre düşürdüm ki Naẓīm
Beni hep vaʿde-i ferdā ile memnūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 14). [beni, -i ]*

Bī-saġar u ṣaḥbā **beni** mest itdi nigāhuñ
Añsam leb-i mey-gūnuñı māhmūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 11). [beni, -i ]*

Zülfi uġratdı **beni** sevdāya
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 15). [beni, -i ]*

**ben:** *" Ben " birinci tekil kişi zamiri.*

Sāġar-ı ṣahbā be-kef mey-hvāre bir **ben** bir ḥabāb
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre bir **ben** bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 2). [ben, ]*

Gördüm seni **ben** ḳayd-ı ser-i zülfüñe düşdüm
Ey silsile-mū sen daḫi saña düşeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 11). [ben, ]*

Ay gördüm ey felek ne gedādur sitāreler
**Ben** kus diñledün öte dursun naḳāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 2). [ben, ]*

Kām-ı dilüm o fāʿil-i muṭlaḳdan isterüm
Maḳṣūdumı murādumı **ben** Ḥaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 2). [ben, ]*

Emdür baña işāret-i ebrīñ ile lebim
**Ben** sāḳiyā o bādeyi zevraḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 8). [ben, ]*

Günāh-ı ġayre baḳup ḫacletümden āb oldum
Haṭā eyledi el **ben** ġarḳa-ı ḥicāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 2). [ben, ]*Anuñ ki dest-i sitemle zemāne-i bīdād
Binā-yı ḫāṭırını yıḳdı **ben** ḫārāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 6). [ben, ]*

Yārden dūr itmek istermiş beni ḫāṣid Naẓīm
Bilmemiş cānān ile **ben** cümleten cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 14). [ben, ]*

Âhû-veşân ḥüsn ile itdüm hezārān ittiḥād
**Ben** bulmadum sedd olmaya her cilvede rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 4). [ben, ]*

Pervāne gibi şemʿ ile olsaḳ nola bu şeb
**Ben** bir senüñle ey meh-i nā-mihribān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 6). [ben, ]*

**Ben** pāymāl-i ʿaşḳuñı ey şehsüvār-ı ḥüsn
Çiġnetme nāz ile çekerek ṭut semendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 5). [ben, ]*

Ey ḫaṭṭ-ı sebzi Hıżr-ı melāḥat yitiş meded
Gel intizārda ḳoma **ben** derd-mendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 12). [ben, ]*

Nūr-ı ḫurşīd-i cemāl-i bā-kemālüñ ʿaşḳına
Eyleme **ben** ẕerreni bī-tāliʿ ü nā-baḫtiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 146). [ben, ]*

Yaʿni bī-tenhā-nişīn-i ġār-ı ʿişyānum henüz
**Ben** ġaribe ʿafvüni yār it bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ġār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 164). [ben, ]*

ʿAşiyān-ı ḥaşre henġām-ı şefāʿat **ben** daḫi
ʿAfvüñe ümmīd-vārum luṭfuña ümmïd-vār

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 165). [ben, ]*

Köhne olduḳça oḳınmaz ṣafahāt-ı ṭaḳvim
**Ben** de bir sāʾiliñüm redd ile maḥrūm itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 112). [ben, ]*

Feyż-i ẕātuñla olursañ **ben** ṣenākāre muʿin
ʿÖmrüm olduḳça ṣenāña beẕl idem maḳdūrumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 109). [ben, ]*

Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u şekībüm yā Resūla'llāh
Seni her kim sever **ben** raḳībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 2). [ben, ]*

ʿAceb mi ʿālem itse vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın
Hemān **ben** söylemem peykārını ḫalḳ-ı ciḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 42). [ben, ]*

Yüzüm sürüp yiridür **ben** de ber-murād olsam
bārgāh benüm de ḳul olduġum yerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 147). [ben, ]*

Himmet eyle **ben** żaʿīfe ey ḫıdīv-i kām-baḫş
Himmet-i merdān ile bir gürbe zīrā şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 71). [ben, ]*

**Ben** de küstāḫ olup ḥużūruñda
ʿArz-ı ḥāl eyleyüm ġazel-gūyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 151). [ben, ]*

**Ben** daḫi şād-kām olup nāmın
Gül-i baḫtum gibi ḳosam ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 195). [ben, ]*

Görme revā olam **ben** bīmār-ı derd-i şiven
Nuṭḳunla luṭf iderken dāru-yı cāvidānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 157). [ben, ]*

ʿĀlem mülāzım-ı der-i devlet-medārıdur
Olsam nola biri daḫi **ben** ʿabd-i kemteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 64). [ben, ]*

Nabż-gīr olduḳda dermānum ide
Ben ṭabībi vāḳıf-ı derd isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 2). [ben, ]*

Geldükce yār ḫāneme teklīfsüz gelür
**Ben** böyle ol perī-veşi bī-daʿvet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 8). [ben, ]*

Öpdüḳce ehl-i dil ser-i dāmān-ı ʿizzetin
Deġmez mi **ben** fütādesīne ey Naẓīm pāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 14). [ben, ]*

Fenn-i nevā-yı nālede uydum hezāre **ben**
Olsam ʿaceb mi bāġ-ı ciḫānda hezār-fen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 20, Mısra 1). [ben, ]*

Bir zamān **ben** de bāġ-ı dünyāda
Her ṭaraf geşt iderdüm azāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 29). [ben, ]*

Yir içerken anuñla şām u seḥer
Baña dirken peder **ben** aña püser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 138). [ben, ]*

Bī-riyā bir muḥibb-i ṣādıḳuñam
Māʾilüm çeşm-i ʿişve -bāzuña **ben***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 266). [ben, ]*

Kaʾilüm bir nigāh-ı nāzuña **ben**
Ḥālüme çeşm-i ʿişve-bāzuñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 267). [ben, ]*

Olsun ey naḫl-i ʿişve pāy-endāz
**Ben** niyāz eyledükce naz eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 304). [ben, ]*

Nola olsam dil ü cān ile ḳulı ḳurbānı
Dil ü cāhdan severüm **ben** o şeh-i ḫūbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 34). [ben, ]*

**Ben** ḫvār u ẕelīli kām-yāb it yā Rab
Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 1). [ben, ]*

Bir bī-kes ü bir ġarībüñüm eyle ḳabūl
**Ben** bī-kesi ben ġarībüñi redd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 4). [ben, ]*

Bir bī-kes ü bir ġarībüñüm eyle ḳabūl
Ben bī-kesi **ben** ġarībüñi redd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 4). [ben, ]*

**Ben** maʿsiyet eylemekde şerm eylemedüm
Sen maġfiretüñle şerm-nāk eyle beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 3). [ben, ]*

Tehniyet-güyān didüm sīrāb olup **ben** de Naẓīm
Bunca ʿāynı ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı Sulṭān Muṣṭafā (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 33). [ben, ]*

Ṭarḥına itmānına taḥsīn idüp **ben** de Naẓīm
İki tārīḫ eyledüm biri birisinden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 9). [ben, ]*

İtse āmāc-ı icābetde nola yir ey Naẓīm
Eyledüm tīr-i duʿā-yı devletin **ben** de revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 16). [ben, ]*

Mesned-ārā-yı cülus olduḳda tārīḫ eyleyüp
Bāġ-ı maʿnādan ḳopardum **ben** de bir sebzīn giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 60). [ben, ]*

İki tārīḫ idüp **ben** de Naẓīmā
Didüm şād ḥüznle derdā dirīġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 9). [ben, ]*

Rām eylemek olur mı o ārām-ı cānı **ben**
Ol şūḫ-ı nāz-perveri ol nev-civānı **ben***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [ben, ]*

Rām eylemek olur mı o ārām-ı cānı **ben**
Ol şūḫ-ı nāz-perveri ol nev-civānı **ben***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [ben, ]*

Müjgānı tīr-i ʿişve kemān-ebrūvānı **ben**
Virsem peyām-ı laʿline naḳd-i revānı **ben***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [ben, ]*

Müjgānı tīr-i ʿişve kemān-ebrūvānı **ben**
Virsem peyām-ı laʿline naḳd-i revānı **ben***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [ben, ]*

Görsem o gül-ʿiẕārı o ġonce-deḫānı **ben**
Peykān-ı çeşminüñ yine olsam nişānı **ben***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [ben, ]*

Görsem o gül-ʿiẕārı o ġonce-deḫānı **ben**
Peykān-ı çeşminüñ yine olsam nişānı **ben***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [ben, ]*

Añsam melāl-i ḥāl-i dil-i nātüvānı **ben**
Alsam selāmını o perīnüñ nihānī**ben***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [ben, ]*

Añsam melāl-i ḥāl-i dil-i nātüvānı **ben**
Alsam selāmını o perīnüñ nihānī**ben***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [ben, ]*

Olsam hezār şevḳ ile bülbül-fiġānı **ben**
ʿArż eylesem görince bu nev dāstānı **ben***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [ben, ]*

Olsam hezār şevḳ ile bülbül-fiġānı **ben**
ʿArż eylesem görince bu nev dāstānı **ben***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [ben, ]*

**ben:** *" Ben " birinci tekil şahıs zamiri. (Hz. Yusuf).*

Ẕevḳ-i imrūzı ḳoyup ġussa-i ferdā çekenüñ
**Baña** dīvāne gelür ʿaḳlı anuñ var diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 10). [baña, -a ]*

Ṣaḥbā-yı leb-i dilberi añma **baña** dirseñ
Ammā ki Naẓīmā elüñe girse ṣorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 9). [baña, -a ]*

Sevādī ḫaṭṭuñ **baña** berātla virildi
Zülfüñ hevesi ḳayd-ı ḥayātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 1). [baña, -a ]*

Hicrāna taḥammül iderek vaṣluña irdüm
Bu rütbe **baña** ṣabr u ṣebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 4). [baña, -a ]*

Hoy-kerde görüp laʿlini būs itdüm o şūḫuñ
**Baña** o ʿaraḳ ḳand-i nebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 8). [baña, -a ]*

Zülfiyle seyr-i ḥüsnini setr eylemez **bańa**
Cānan Naẓīm şām u seḥerde duʿam alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 15). [bańa, -a ]*

Naẓīm **bańa** suʾāl itseler anı bī-şek
Ḥelāl-zādeden evvel ḥarām-zāde gerek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 5). [bańa, -a ]*

Teb-lerze-i maʿsiyetle bīmār oldum
Eyle **bańa** şerbet-i şefāʿatle ʿilāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 4). [bańa, -a ]*

Yoḳ yerlere ʿömrüm oldı eyvāh telef
Ey dil ḳo beni **bańa** ki derdüm yitişür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 4). [bańa, -a ]*

**Bańa** ḥayātı ile Ḳadr ü ʿıyd idi şeb ü rūz
Dilüñ cemāli idi mihr-i rūzı māh-ı şebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 5). [bańa, -a ]*

Ey būstān-ı kūyı **bańa** gülşen-i İrem
Vey serv-i sidre-ḳāmet ü gül-rūy ü ġonce-fem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [bańa, -a ]*

**ben:** *" Ben " birinci tekil şahıs zamiri. (Hz. Yusuf).*

**Beni** ferdāya ṣalup şimdi kimüñle ṣalınūr
Haberüñ var mı ṣabā serv-i ḫırāmānumdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 3). [beni, -i ]*

**ben:** *" Ben " birinci tekil şahıs zamirinin yönelme eki almış hali (Salih Fâ'ik Bey).*

Na-kāmlaruñ viren murādın sensin
Sen vir **bańa** da murādumı yā Allāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 4). [bańa, -a ]*

Şekl-i beşerde ḥūr-sirişt ü melek-şiyem
Bu vech ile **bańa** kimi gördüñ diseñ disem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [bańa, -a ]*

**ben:** *" Ben " birinci tekil şahıs zamiri.*

Māḥfil-i vaşfuñda istiḥsān idersen yā **beni**
Ṭabʿuma dinse revā Ḥassān-ı devr-i rūzgār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 127). [beni, -i ]*

Yā nebi eyle **beni** şāyeste-i engūşterīn
Pīr ü bernā ḫāk-i pāk-i ravżañı sevgend ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 103). [beni, -i ]*

Şād-kām it devlet-i ḳurb-ı civaruñlā **beni**
Minnetüm daʾim budur eyle temennāmı ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 5). [beni, -i ]*

Āh kim ser-geşte-i tīh-i ḍalāl itdi **beni**
Olmadı ḥayfā nedāmet ġıll-ı pāy-ı nefs-i ġūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 7). [beni, -i ]*

Āsitānıñda **beni** müjgān-ı ḫūn-ālūd ile
Eyle çārūb-keş bi-ḥaḳk-ı āl ü evlād ü beṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 17). [beni, -i ]*

Haşmumı pāmāl idüp mümtāz-ı aḳrān it **beni**
La-büd imdād-ı ricāl ile ʿadū tedmīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 75). [beni, -i ]*

Göñlümi aldı nāzla cānān
**Beni** ḳul itdi bir şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 154). [beni, -i ]*

Bir sözüñ var mı o dīvānda **beni**
Olıcaḳ naʾib ü ḳâđî Allâh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 9). [beni, -i ]*

Deylā-yı midḥati **beni** dīvāne eyledi
Oldum kemāl-i ʿacz ü ḳuṣūr ile jāj-hāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 9). [beni, -i ]*

**Beni** giryān idesiñ sen nice ḫandān olasıñ
Bir işi eyleme kim şoñra peşīmān olasıñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 1). [beni, -i ]*

Merḥabā ey ṭāʾir-i himmet hezāren āfferīn
Eyledüñ ẓıll-ı ẓalīlüñde **beni** fāriġ-nişīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 22, Mısra 2). [beni, -i ]*

Şādmān it **beni** ḥabibüm ile
Hastesi olduġum ṭabībüm ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 15). [beni, -i ]*

Cānı cānānuma mülāḳī ḳıl
**Beni** sermest anı sāḳī ḳıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 18). [beni, -i ]*

**Beni** böyle ġarīb ü āvāre
Ḳomasun firḳatiyle bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 25). [beni, -i ]*

Cāna kār itdi derd-i miḥnet-iʿaşḳ
**Beni** dem-beste ḳıldı heybet-iʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 78). [beni, -i ]*

Ḥüsn ile ḫulḳ ile olup meşḥūr
**Beni** itmişdi luṭfına maġrur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 130). [beni, -i ]*

O melekden **beni** ayırdı ḥasūd
Ola İblīs-i ġūl-veş merdūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 141). [beni, -i ]*

Derd-i devri esīr-i künc itdi
**Beni** ʿālemlere gülünc itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 150). [beni, -i ]*

İtmesün ʿāşıḳum diyü **beni** yād
Ḳulum olursa eyledüm āzād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 183). [beni, -i ]*

Ṭoluñı ʿāşıḳāne nūş ideyüm
**Beni** rüsvā-yı ʿaşḳ iden sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 246). [beni, -i ]*

İntiẕāruñ dili helāk itdi
Şādmān it **beni** ḳudümüñle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 252). [beni, -i ]*

Nice bir zār u bī-ḳarār olayum
**Beni** ḳıldı niẕār o mūy miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 258). [beni, -i ]*

Ġam-ı hicrāne de irişdi zevāl
**Beni** refʿ itdi ḫākden keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 300). [beni, -i ]*

Gāh gāh eyle az az eyle
**Beni** senden ayırmış idi ʿadū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 306). [beni, -i ]*

Oldı fikr-i ẕeḳanıyla dil-i şeydā cāhı
**Beni** ḳul eyledi ol kişver-i ḥüsnüñ şāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 4). [beni, -i ]*

Gülşen-i ḥüsni **beni** bülbül-i şeydā itdi
Ṭabʿumı ḳand-i lebi ṭuṭī-i gūyā itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 15). [beni, -i ]*

Yā Rab **beni** bī-naṣībden ʿadd itme
Bāb-ı keremüñ bu sāʾile sedd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 1). [beni, -i ]*

Luṭf ü keremüñden **beni** maḥrūm itme
Luṭf ü keremüñ ḥürmetine yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 3). [beni, -i ]*

Çün kim ola vāhibü'l-ʿatā yā Allāh
Eyler **beni** şādkām inşāʾAllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 2). [beni, -i ]*

Yā Rab derdiñ ile sīne-çāk eyle **beni**
Şehrāh-ı muḥabbetüñde ḫāk eyle **beni***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 1). [beni, -i ]*

Yā Rab derdiñ ile sīne-çāk eyle **beni**
Şehrāh-ı muḥabbetüñde ḫāk eyle **beni***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 2). [beni, -i ]*

**Ben** maʿsiyet eylemekde şerm eylemedüm
Sen maġfiretüñle şerm-nāk eyle **beni***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 4). [beni, -i ]*

Cām-ı mey-i vuṣlatı olup tevbe-şikest
Ḳıldı **beni** bir civān-ı tersā-beççe mest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 2). [beni, -i ]*

Yoḳ yerlere ʿömrüm oldı eyvāh telef
Ey dil ḳo **beni** baña ki derdüm yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 4). [beni, -i ]*

Yaġmāladı ʿAḳlumı o düzdīde nigāh
Lāl itdi **beni** o çeşm-i bī-sürme-siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 2). [beni, -i ]*

**Beni** ġarīb ḳodı bu serāy-ı fānide
Beḳāda Kevṯer ü ḥūr-ı cinān olup ṭalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 3). [beni, -i ]*

Çeşm ü dilümde ʿaks-i rūḫuñdur Hudā
ʿAlīm

Ey dürr-i şāḫvar hem itdüñ **beni** yetim
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [beni, -i ]*

**benān:** *Parlak.*

Genc-i kerem küşāde iki eli ʿaṭada
Ser-çeşme-i seḫāda bir lūle her **benānı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 38). [benānı, -ı ]*

**benān:** *Parmak.*

Nevā-perdāz olup āheng idünce sāz-ı vaṣfında
Degül mıżrāb-ı kilk-i ter elinde her **benān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 76). [benān, ]*

**bend:** *Bağ.*

Ey ḥālāyıḳ yoluna üftāde
Çākeri **bende** ile āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 2). [bende, -e ]*

**bend:** *Kıvrım, bağ, düğüm.*

Gīsū-yı ʿanberīnin idüp deste deste **bend**
İki elinde iki demed yāsemin ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 5). [bend, ]*

**bend:** *Bağlama, bağlanma.*

Evvel cemālini göreyüm soñra eyle **bend**
Hūşyār iken cünūnuma idrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 7). [bend, ]*

Ser-i engüşt-i muʿārıżdan olur āsūde **Bend** iden mühr-i sükūt ile leb-i hāmūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 16). [bend, ]*

Düzd-i dil zülfine **bend** oldı çıḳup sīnemden
Ṭutulup dāra çekilse nola zindān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 3). [bend, ]*

Zülf-i zencīresīne **bend** ü giriftār olalı
Ḥüsn-i ḫulḳıyla görüp ʿāşıḳ-ı dīdār olalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 9). [bend, ]*

Dīvāne-i sūmenāt dīdārı olup
İtdi dili **bend** zülfi zünnār-perest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 4). [bend, ]*

**bende:** *Kul, köle.*

Baḳmaz oldun bu **bendenüñ** yüzine
Ṣoḥbetüñden senüñ olam maḥrūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 289). [bendenüñ, -ñ, -üñ ]*

**bende:** *Kul, köle.*

Hāk-deriüñe fütāde düşdüm şāḫum
Bir esb ile eyle ḫākden **bendeñi** refʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 4). [bendeñi, -ñ, -i ]*

**bende:** *Bağlı, köle, esir.*

Sen ʿazīz-i Mıṣr-ı iḳbālüñ velī her **bendesi**
Her ne deñlü mücrim olsa başına ṣulṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 63). [bendesi, -si ]*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim olmada
Her kemīne **bendesi** bir dāver-i fermān-revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 4). [bendesi, -si ]*

**bende:** *Kul, köle.*

Bu haberle o dilber-i ṭannāz
Eylemiş **bendesin** yine mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 200). [bendesin, -sin ]*

**bende:** *Köle, esir.*

Hidmetümde **bendeñi** itme vekīle iḫtiyār
Vażʿ-ı nā-sāz-ı vekīlinden kişi tekdīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 79). [bendeñi, -ñi ]*

**Bende**ñe ḫalṭ-ı kelām itdirdi sevdā-yı sivā
Ādemi muḫtell-dimāġ eyler suʿūd itse buhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 139). [bendeñe, -ñ, -e ]*

Pest olurdı yanumda ḳadr-i Zuḫal
**Bendeñe** eyleseñ yirin iḥsān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 194). [bendeñe, -ñ, -e ]*

Dergāh-ı luṭf-ı dāver-i ʿādil ki yümn ile
Her boynı bağlu **bendesi** mālik-rikāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 24). [bendesi, -si ]*

**bende-:** *Kul, köle ‖ kalben bağlı 'âşık.*

O şehüñ **bendesiyüz** kim yed-i şunʿ-ı ezelī
Püşt-i ser-nāme-i ikrāmına ḫātem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 11). [bendesiyüz, -(s)i, -y, -(ü)z ]*

**bende-i āsitān:** *Dergahın kölesi.*

Ey **bende-i āsitānı** dervişle şah
Baḫşāyiş-i dest-i cūdı hep ʿafv-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 1). [bende-i āsitān, ]*

**bende-i āsitān:** *Dergahın kölesi.*

Ey **bende-i āsitānı** dervişle şah
Baḫşāyiş-i dest-i cūdı hep ʿafv-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 1). [bende-i āsitān, ]*

**bende-i āsitān:** *Dergahın kölesi.*

Ey **bende-i āsitānı** dervişle şah
Baḫşāyiş-i dest-i cūdı hep ʿafv-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 1). [bende-i āsitān, ]*

**bende-i āsitān:** *Dergahın kölesi.*

Ey **bende-i āsitānı** dervişle şah
Baḫşāyiş-i dest-i cūdı hep ʿafv-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 1). [bende-i āsitān, ]*

**bende-i āsitānı:** *Eşiğin kölesi.*

O Süleymān-serīr kim olmış
**Bende-i āsitānı** insle cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 30). [bende-i āsitānı, -le ]*

**bende-i bārgeh-i cūd:** *Cömertlik meydanının kölesi.*

Hādim-i ḫalḳa-be-gūş dür-i sādāt-ı kirām
**Bende-i bārgeh-i cūd** ı hezārān çelebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 18). [bende-i bārgeh-i cūd, ]*

**bende-i bendesidür:** *Kölesinin kölesidir.*

Sāʾil-i dergehine ʿabd-i kemer-beste mülūk
**Bende-i bendesidür** pādişeh-i heft-iḳlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 42). [bende-i bendesidür, -dür ]*

**bende-i efgendesi:** *Çaresiz, bitik kul.*

**Bende-i efgendesi** olsam Naẓīm
Bende-perver bir civān-merd isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 3). [bende-i efgendesi, -s, -i ]*

**bende-i fermān-beri:** *Hükme tabi olan köle.*

Şariʿ-i yektā ki ḥālā yirde gökde ḳalmadı
Olmaya ins ü melekde **bende-i fermān-beri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 96). [bende-i fermān-beri, ]*

**bende-i fermān-beri:** *Aldığı emri yerine getiren köleleri.*

O şehüñ sāʾil-i dergāhı kibār ile şıġar
O şehüñ **bende-i fermān-beri** pīr ü bernā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 206). [bende-i fermān-beri, ]*

**bende-i fermān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin emirlerinin kölesi.*

Fermān-beri ola rüsül ü enbiyā anuñ
Ḥālḳ olduġunca **bende-i fermān-ı enbiyā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 60). [bende-i fermān-ı enbiyā, ]*

**bende-i kemīne:** *Aciz bir köle.*

Ne ben Naẓīm o şeh-i ḥüsne benzeriñ bulurum
Benüm gibi ne o şeh **bende-i kemīne** bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 22). [bende-i kemīne, -e ]*

**bende-i kemter:** *Alçak gönüllü adamın kölesi.*

Ḥacib-i hāk-deri ʿaynına almaz feleġi
**Bende-i kemteri** gerdūne ider istiġna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 40). [bende-i kemter, --i ]*

**bende-perver:** *Kendisine mensup olanları kayıran, refah ve terfilerine çalışan mün'im ve lütufkâr.*

Evvel nigāh-ı şefḳatidür raḥm-ı bī-kesān
Ednā teveccüh-i himemi **bende-perverī***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 40). [bende-perverī, ]*

**bende-perver:** *Kendisine mensup olanları kayıran, refah ve terfilerine çalışan mün'im ve lütufkar.*

**Bende-perver** dāverā dādār-ı ʿālī-gevherā
Ey tevḳiʿ-i şeref nāmuñla pür-ʿünvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 59). [bende-perver, ]*

Bende-i efgendesi olsam Naẓīm
**Bende-perver** bir civān-merd isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 4). [bende-perver, ]*

**bender-gâh-ı maʿnīde:** *Söz alışverişinin limanı.*

**Bender-gâh-ı maʿnīde** bu minvāl süḫanle
Var ise Naẓīm az bulınūr böyle per-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 9). [bender-gâh-ı maʿnīde, -de ]*

**bendergeh-i şenāsına:** *Övgüsünün pazar yerine.*

Haḳān-ı nükte-dān ki alur bāc-ı medḥini
**Bendergeh-i şenāsına** kim kervān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 32). [bendergeh-i şenāsına, -sı, -na ]*

**bender-i ḥüsn:** *Güzellik şehri.*

Şimdi ḫūbān-ı zemāne oldılar ʿāşıḳ-perest
**Bender-i ḥüsn** ü melāḥatde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 12). [bender-i ḥüsn, ]*

**bender-i kālā-yı viṣāl:** *Kavuşma kumaşının iskelesi.*

Yire geçsün dilerüm **bender-i kālā-yı viṣāl**
Māl-ı Ḳārūn elüne geçse de medyūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 11). [bender-i kālā-yı viṣāl, ]*

**bend:** *Kıvrım, bağ, düğüm. Sevgili'nin saçındaki kıvrım.*

Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa itmez **bend-i** peyderpey eşer
Māḥmilüñ pest olsa zīra reh-nümūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 5). [bend-i, ]*

**bend-i fitrākinde:** *Atın kayışına bağlı.*

Şehsüvār-ı milk-i ġaybü'l-ġayb kim olmış ezel
**Bend-i fitrākinde** kevneyn iki ṣayd-ı lāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 102). [bend-i fitrākinde, -in, -de ]*

**bend-i girih-gīr-i muḥabbetden:** *Muhebbetin dolaşık düğümü , bağı.*

Hulāṣa çāre yoḳ **bend-i girih-gīr-i muḥabbetden**

Dil-i māḫmūrı der-zencīr-i gīsū-yı Ayāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 9). [bend-i girih-gīr-i muḥabbetden, --den ]*

**bend-i kemend-i diḳḳat:** *İncelik kemedinin bağı.*

**Bend-i kemend-i diḳḳati** olsa nola fuḥūl
Naḫcīrgāh-ı maʿrifetüñ şeh-levendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 15). [bend-i kemend-i diḳḳat, --i-sa ]*

**bend-i kemendinde:** *(Sevgilinin) Kemende benzeyen saç kıvrımlarının bağı.*

Perīşāndur dil-i mecmuʿumuz **bend-i kemendinde**
Doḳun ey şāne zülf-i dilbere dest-i girībān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 11). [bend-i kemendinde, -de ]*

**bend-i rāḫşān:** *Parlak , ışıltılı bağ.*

Ġazāl-i ḫāveri fitrāk **bend-i rāḫşān** iclāli
Kemend-i ḥükmine nesr-i felek ṣayd-ı muḳayyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 31). [bend-i rāḫşān, ]*

**bend-i ser-i:** *Kafasındaki bağ.*

Bir şeh-i ḥüsnüñ olup **bend-i ser-i** fitrāki
Ṣayd-gāh oldı yine vādī-i naḫcīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 11). [bend-i ser-i, --i-i ]*

**bend-i zebāndur:** *Dil bağı, dilini bağlayan, susturan.*

Zülfinüñ her tārr bir **bend-i zebāndur** ʿāşıḳa
Çeşmi cādūlarda mekr ile füsūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 9). [bend-i zebāndur, -dur ]*

**bend-i zencīr:** *Zincir bağı . Sevgilinin saçlarının kıvrımı.*

Nedür ol efʿî-i pür-şur ü teşvīr
Miyān-ı gerdeninde **bend-i zencīr***(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 2). [bend-i zencīr, ]*

**bend-i zencīr:** *Zincir bağı . Sevgilin saçının kıvrımları.*

Nedür ol efʿī-i pür-şur ü teşvīr
Miyān-ı gerdeninde **bend-i zencīr***(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 2). [bend-i zencīr, ]*

**bend-i zencīr:** *Zincir bağı . Sevgilin saçının kıvrımları.*

Nedür ol efʿī-i pür-şur ü teşvīr
Miyān-ı gerdeninde **bend-i zencīr***(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 2). [bend-i zencīr, ]*

**bend-i zencīr:** *Zincir bağı.*

Merdāne çekdi şemşīr bal ü per açdı her tīr
Haşm oldı **bend-i zencīr** cıḳdı göge fiġanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 112). [bend-i zencīr, ]*

**bend-i zencīr-i cünūn:** *Delilik zincirine bağlanmak.*

Kimüñ dīvāne göñlin **bend-i zencīr-i cünūn** itdüñ
Giriftār-ı kemend-i kākül-i ḫam-der-ḫamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 3). [bend-i zencīr-i cünūn, ]*

Her girih zülfüñde olsun **bend-i zencīr-i cünūn**
Bezm-i meyde bir nigehle biñ dil-i dīvāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 7). [bend-i zencīr-i cünūn, ]*

**benefşe:** *Baharın habercisi olan, mor renkli ve güzel kokulu çiçek, menekşe, sevgilinin yüzünde bulunan ayva tüylerine benzetilir.*

**Benefşe** ṣaḥn-ı gülşende dimāġ-āşüfte-i sevdā
Daġıtmış kākülin sünbül perīşān-rūzgār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 7). [benefşe, ]*

**Benefşe** ḫaṭ o fem gül-ġonce sünbül zülf-i ʿānber-bu
Açıl ey bülbül-i dil ẕevḳin eyle bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 3). [benefşe, ]*

Ḥasret-i būy-ı keyvānıyla
Sünbül-āsā **benefşe** derhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 82). [benefşe, ]*

Ruhında ḫaṭṭ-ı müşgīn üzre düşmiş ṣanma kāküldür
Gül-i terle **benefşe** üzre gūyā ṣaçlı sünbüldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 2). [benefşe, ]*

Döküldi berg-i gül üzre **benefşe** sandı gören
Rūḫında sebze-i ḫaṭla o gülşen-i edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 3). [benefşe, ]*

**benefşe-ḫaṭṭ-ı ʿānberīn-raḳam:** *Anber kokusuyla çizilmiş yüzünün menekşeye benzer hatları.*

Hāl-i ʿizārı muşg-ı ter-i ahū-yı ḥarem
Lāle-ḫad ü **benefşe-ḫaṭṭ-ı ʿānberīn-raḳam***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [benefşe-ḫaṭṭ-ı ʿānberīn-raḳam, ]*

**benefşe-i ter:** *Taze menekşe.*

Zülfi sünbül ḫaṭı **benefşe-i ter**
Lāle-ḥad gül-ʿiẕār u nesrīn-ber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 99). [benefşe-i ter, ]*

**beng:** *Esrar, haşhaş.*

**Beng** ü būy-ı ʿārıżından lālede dāġ-ı neşāṭ
Şebnem-i bāġ-ı rūḫından sebz-ter verd-i ṭarī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 135). [beng, ]*

**beni:** *" Ben" birinci tekil kişi zamiri (Aşık).*

Bilürseñ dildeki rāz-ı niḫānı ġayra keşf itmem
**Beni** cāna nola ḳoynuñda ṣaḳlarsañ kitāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 6). [beni, ]*

Pāymāl itdi **beni** bir şehsüvār-ı mülk-i nāz
Dest-gīr ol ʿāciz ü üftādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 5). [beni, ]*

**be-nikāt-ı maʿānī-i kurʾān:** *Kur'an anlamının nükteleri için.*

Be-lüġāt-ı laṭīf-i çār-kitāb
Be-nikāt-ı maʿānī-i Ḳurʾān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 118). [be-nikāt-ı maʿānī-i ḳurʾān, ]*

**benüm:** *Benim (ömrüm).*

Bāzū-yı muḥabbetle ceyb-i dilümi
Bir pençe-i āftāb çāk itdi **benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 4). [benüm, ]*

**benüm:** *Benim, birinci tekil iyelik zamiri.*

Der-i dilberde derde düşdi tenüm
Düşmenüm düşmeye o derde **benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 84). [benüm, ]*

**benüm:** *" Ben" birinci tekil kişi zamiri (Gelibolulu Mustafa Âlî.).*

Zaḫm-ı peykānı sayılmaz tende ḥālā bir midür
Çekdügüm ol ḳaşları yādın **benüm** yā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 2). [benüm, ]*

Ne ben Naẓīm o şeh-i ḥüsne benzeriñ bulurum
**Benüm** gibi ne o şeh bende-i kemīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 22). [benüm, ]*

Gezer zencīr-i emvācıyla düşmiş kūh-ı ṣaḥrāya
**Benüm** dīvāne göñlüm gibi cūlar bī-ḳarār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 10). [benüm, ]*

**benüm:** *" Ben" birinci tekil kişi zamiri (Necâtî).*

Piyāle elde ne dem bezmüme ḥabīb gelür
Ayaġuma ayaġıyla **benüm** naṣīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 2). [benüm, ]*

**benüm:** *" Ben" birinci tekil kişi zamiri ( Seyfü'l-Mülûk).*

Derūn-ı sīnemi yaḳdı firāḳ-ı laʿl-i lebüñ
Ciġer kebabı **benüm** sāḳiyā şarāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 4). [benüm, ]*

Gehī miyānuñı ḳocdur gehī lebüñ emdür
Vebāli var ise cāna **benüm** ṣevābı senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 6). [benüm, ]*

Gül ḥicāb-ālūde-i rūḫsār-ı ālimdir **benüm**
Ġonçe-i dil-teng-i leb rengīn maḳālümdür **benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 1). [benüm, ]*

Gül ḥicāb-ālūde-i rūḫsār-ı ālimdir **benüm**
Ġonçe-i dil-teng-i leb rengīn maḳālümdür **benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 2). [benüm, ]*

Hoş geçer sāyemde her serv-i revān-ı baġ-ı naz
Gülbün-i ʿişve nihāl-i iʿtidalümdür **benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 4). [benüm, ]*

Muttaṣıl ṭāvūs-ı ḥüsnüm evc-i istiġnādadur
ʿİşve vü nāz u girişme perr ü bālümdür **benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 6). [benüm, ]*

Seyr-i baġ itsem yolunda cünbüş-i reftārınuñ
Serv ü şimşād ü ṣanevber pāymālümdür **benüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 8). [benüm, ]*

Göñlüm alduñ **benüm** efsun -ı dü-çeşmünle diyü
cefakārı Naẓīmā yine dil-gīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 19). [benüm, ]*

Ne bir hem-dem ne bir māḥrem ne bir yār-ı ṣādıḳ olsun
**Benüm** ey dil o māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 2). [benüm, ]*

Tā seḥer-gāh-ı ḳıyāmet ser-i ḫākümde **benüm**
Nūr-ı īmānumı ḳandīl-i fürūzān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 9). [benüm, ]*

Cürmümi ʿafv idüp **benüm** olma
Na-seza vażʿ u ṭavruma nigerān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 149). [benüm, ]*

Şimdi şaha **benüm** Naẓīm-āsā
Vaṭanında ġarīb olan elʾān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 181). [benüm, ]*

Hamdü li'llāh ey Muḥammed-ism ü māḥmūdü'l-ḫıṣāl
Meḥmedet-ḫvānuñ **benüm** hem ʿiyd ü hem nevruzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 24). [benüm, ]*

Olsam ne ḳadar Naẓīm müsṬaġrak-ı ʿayb
Bir noḳṭa-i ʿafv ider **benüm** ʿaybumı ġayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 2). [benüm, ]*

Oldum ḳoluma alup Süleymān-ı zemān
Yārüm **benüm** ey Naẓīm ʿānḳā-beçedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 4). [benüm, ]*

**benüm gibi:** *Benim gibi, bana benzeyen.*

Gerdūna minnet etmeyen ey dil **benüm gibi**
Eyler bir āsitān-ı muʿallāya intisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 1). [benüm gibi, ]*

Bir nuṭḳ-ı rüh-baḫşuñ ile çün dem-i Mesīh
İḥyā olur **benüm gibi** pejmürde dil-ḫārāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 32). [benüm gibi, ]*

Ey ḫudāvend-i kerem-pīşe ki luṭf-ı ṭabʿuñ
Her **benüm gibi** güneh-kārı muʿāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 2). [benüm gibi, ]*

**benümle:** *Benimle.*

Peymān idüp **benümle** bünyād-ı ittihāda
Rüstem biñā-yı ʿāhdi çoḳ bozdı yār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 7). [benümle, ]*

**be-nūr-ı dīde-i zehrā:** *Hz Hasan Hz Hüseyin ve Hz. Muhammed'in kızı Hz. Fatma'nın ( Zehrâ) gözünün aydınlığından.*

Yā Rab **be-nūr-ı dīde-i Zehrā** Ḥasan Ḥüseyn
Şehzâdegân-ı ekrem ü zīşān ü kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 17). [be-nūr-ı dīde-i zehrā, ]*

**beñz:** .*Yüzün rengi.*

Āteş-i gül şuʿle-i şemʿ ile itmiş ittifāḳ
Bülbül ü pervānenüñ **benzi** aġardı kül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 4). [benzi, -i ]*

**benzer:** *(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle) Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.*

Her dil ki kemāle ārzū-mend olmaz
**Benzer** o nihāle kim buru-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 2). [benzer, -r ]*

**benzer-:** *(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle) Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.*

Olmada ʿibret-nümā timṯāl-i günāgün ile
Çarḫ-ı mīnā-fām **beñzer** ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 16). [beñzer, -r ]*

Āġūşda yār olmayıcak pīreheninde
Bir mürdeye **beñzer** ten-i ʿāşıḳ kefen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 8). [beñzer, -r ]*

Nübüvvetle muṣayḳal seyf-i meslūl-i ilāhīdür
Ne tīġ-ı ġamġama **benzer** ne şemşīr-i mühemmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 54). [benzer, -r ]*

Görince kūşe-i çeşmüñde ḥālüñi didiler
ʿAlīye **benzer** o ʿāynı ile bu Ḳanberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 190). [benzer, -r ]*

Şekli bir pīr-i żaʿīfe **beñzer**
Üstüḫvānı görinür ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 5). [beñzer, -r ]*

Ḳalʿa bāzūsına **beñzer** dem-i ceng
Her biri ḫaşma atar top u tüfeng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 11). [beñzer, -r ]*

Baltacı ketḫudāsına **beñzer**
Gah ṣatır olur belinde kemer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 3). [beñzer, -r ]*

**beñze:** *(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle) Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.*

Müşgīn sevād-ı ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı yāre **beñzemez**
Bīhūde levḥ-i māhı hemān çarḫ ḳareler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 7). [beñzemez, -mez ]*

Āsitānında Zuḫal olmasa ʿabd-i ḥabeşi
**Benzemez** ḫame-i ġayra ḳalemüm vaṣfında
Bir midür parmaġuñ engüşt-i şeḥādetle beşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 11). [benzemez, -mez ]*

Şiʿr-i ḫāṣid **beñzemez** medḥünde nuṭḳ-ı pāküme
Siḥr-i Hārūt olsa iʿcāze nice tanẓīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 69). [beñzemez, -mez ]*

**Beñzemez** birbirine evżāʿı
Oḳudur ḫāce-i küttāb eşbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 35). [beñzemez, -mez ]*

Her ṣubḥ mesāda kārumuz ġañet ü nevm
Baḳşān bize **benzemez** ciḫānda bir ḳavm

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 2). [benzemez, -mez ]*

**beñze:** *Andırmak, benzemek.*

Cānlar bağışlar ol şānemüñ zülf-i dil-keşi
Ḥāşā ki **beñzeye** büt-i deyrüñ ne cānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 8). [beñzeye, -y, -e ]*

**beñze:** *(İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak ve ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.*

Baḫār-ı bī-ḫazāndur naḳş-ı gūnāgūn-ı ezḫārı
Ser-āmed her sütūñı **beñzedi** bir naḫl-i zibāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 20). [beñzedi, -di ]*

**beñzer:** *Benzer, eş, denk.*

Ne ben Naẓīm o şeh-i ḥüsne **benzeriñ** bulurum
Benüm gibi ne o şeh bende-i kemīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 21). [benzeriñ, -in ]*

**beñzi sarardı:** *Yüzünün rengi solmak.*

Beñzi sarardı gūyā ayvaya döndi ḥālā
Reng-i şikest-i aʿdā güldürdi zaʿferānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 85). [beñzi sarardı, -dı ]*

**be-pā:** *Başlan ayağa.*

Ol fāżıl-ı dāniş-verüñ ol seyyid-i saʿd-aḫterüñ
Pış-i kemālinde fuḥūl cümle **be-pā** istādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 6). [be-pā, ]*

**be-pāy-ı devān:** *Hızlı yürüyen ayağından.*

Be-maḳāmāt-ı vaḳfe vü ʿarafāt
Be-sirişk-i revān **be-pāy-ı devān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 134). [be-pāy-ı devān, ]*

**be-pāy-ı ṭaleb:** *Arzu , istek ayağı için.*

Be-reh-i Mekke vü **be-pāy-ı ṭaleb**
Be-ḫulūs-ı derūn-ı pāk-dilān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 123). [be-pāy-ı ṭaleb, ]*

**ber:** *Yemiş, meyve, mahsul.*

Murād-baḫş o ḫudāvend-i baḫr ü **bersin** kim
Ḳapuñda ḳul olana kām-ı dil müyesserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 145). [bersin, ]*

**ber:** *Kara.*

Ḳahramān-ı pür-hüner şāḥib-kırān-ı baḫr u **ber**
Şuḳḳa-pīrā-yı ẓafer şāḫenşeh-i nuṣret-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 1). [ber, ]*

**ber- ṭaraf:** *Tarafsız.*

Der-beste endūh u miḥen geçdi yire beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden **ber- ṭaraf** hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 4). [ber- ṭaraf, ]*

**berāber:** *Aynı değer ve kıymette, eşit.*

Gedā-yı mey-gede bir cām-ı ḥālet-baḫşla sāḳī
Berāberdür şeh-i faġfūr-ı Çine Cemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 6). [berāberdür, -dür ]*

Bir gelür maʿşiyet-i ḫurd u büzürg-i ümmet
Pīş ʿafvinde **berāberdür** anuñ şāḫ u gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 138). [berāberdür, -dür ]*

**berāber:** *Aynı anda, birlikte.*

Ki farḳı gün gibi rūşen birader olsa dahī ʿAlī ile nice ḳabīl **beraber** ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 36). [beraber, ]*

Dādār-ı dād-perver Dārā-şükūh ü leşker İskendere **berāber** der-bān-ı āsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 6). [berāber, ]*

Meġer ki bāġ-ı cemālüñ idişdi nevrūzı ʿAceb mi olsa **berāber** henüz rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 6). [berāber, ]*

**berāber:** *Aynı değer ve kıymette, eşit.*

Genc-i luṭf ü mekrümet Sulṭān Aḥmed kim anuñ
Dergehinde şeb-çerāġ ile **berāberdür** ḫaẕef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 10). [berāberdür, -dür ]*

**berāberdür:** *Aynı değer ve kıymette.*

Hücūm-ı mevkib-i iclāli eyleyüp pāmāl
Memālik-i ḥuşemā ḫāk ile **berāberdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 116). [berāberdür, ]*

**be-râh:** *Yolu.*

Müjde-i vuṣlatına dīde **be-râhım** şeb ü rūz
Māh-ru zühre-cebīn mihr-i dıraḫşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 11). [be-râhım, --ım ]*

**be-raḥmet-i rāḥmān:** *Rahman'ın rahmeti için.*

Be-kerem kârî-i şefīʿ-i ümem
Be-ʿuṣāt u **be-raḥmet-i Rāḥmān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 120). [be-raḥmet-i rāḥmān, ]*

**ber-ālāy:** *Alayına.*

Gürūḫla **ber-ālāy** bü'l-füżūl ü nā-fehm
Ne güne hem-ser-i ehl-i kemāl olur O ḳabīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 33). [ber-ālāy, ]*

**ber-āsmān:** *Gökyüzünde.*

Ol şehüñ **ber-āsmāndur** ḫayme-i iclālı kim
Mehcesi māh u ṭınābı oldı ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 123). [ber-āsmāndur, -dur ]*

**berāt:** *Bir kimseye herhangi bir imtiyaz verildiğini gösteren belge; Osmanlı Devleti'nde bir kimseye nişan, rütbe, memuriyet veya herhangi bir imtiyaz verildiğini bildiren ferman II gökyüzü.*

Sevādī ḫaṭṭuñ baña **berātla** virildi
Zülfüñ hevesi ḳayd-ı ḥayātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 1). [berātla, --la ]*

Baña virildi manṣıb-ı vaṣfı **berātla**
Haṭ çekse üstine nola ol sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 11). [berātla, --la ]*

**berāt-ı ʿamelinde:** *Yaptıklarının fermanı.*

Ḥüccet-i cürmine ʿafvüñ olup imżā-yı ḳabūl
Şefḳatüñ ola **berāt-ı ʿamelinde** ṭuġra *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 310). [berāt-ı ʿamelinde, ]*

**berāt-ı behcete:** *Sevinç müsaadesi.*

Yāraşmış levḥ-i ḥüsninde o zībā ebrū-yı zer-fām
**Berāt-ı behcete** tuġrā-yı ġarrādur ki ḥāllenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 6). [berāt-ı behcete, --e-e ]*

**berāt-ı cāh:** *Makamın fermanı.*

Şihāb altun ḳalem laʿli şafaḳdur māh zīr-meşḳ
**Berāt-ı cāhına** ḫurşīd-i ʿālem-tāb tuġrādur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 14). [berāt-ı cāh, --ı, --n, --a-ın, -a ]*

**ber-āverde:** *Serpilmiş, yetişmiş, büyümüş.*

Naḳd-i ṣabrı baña evvel o güzel ṣaydurdı
Haṭ **ber-āverde** olup şimdi ṣaḳal ṣaydırdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 2). [ber-āverde, ]*

**berāy-ı şebnemdür:** *Çiğ tanesi için.*

Bu deñli göz yaşın aldı ṭaḳıldı ġayre yine
Gülüñ ḫacāleti şimdi **berāy-ı şebnemdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 8). [berāy-ı şebnemdür, --dür ]*

**ber-bād:** *Bozuk, perişan, harap.*

İtdiler kişt-i ḥayātın **ber-bād**
Virdiler ḫārmen-i ʿömrin bāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 9). [ber-bād, ]*

**berbād:** *Far. Bozuk, perişan, harap, mahv edilmiş, yele verilmiş.*

Eġer itse derūnından güẕer bād
Ola taḫt-ı Süleymān gibi **berbād***(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 12). [berbād, ]*

**berbād olsun:** *Dökülüp gitmek, yok olmaya yüz tutmak (ömür için).*

İtdüklerini bulsun cemʿiyyeti bozulsun
Aʿdā-yı dīnüñ **olsun berbād** ḫānmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 186). [berbād olsun, -sun ]*

**berber:** *Berber; saç ve sakal kesmeyi meslek edinmiş kimse.*

Haṭṭ-ı rūḫın iderse nola ġamzesi tırāş
Yārüñ öñinde āyine yānında **berberi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 4). [berberi, -i ]*

**bercīs:** *Jüpiter, Hürmüz. Eski gökbilim inancına göre altıncı felekte bulunan yıldız. Gökyüzünün sultanı olan güneşin kadısı olup hüküm verme ve güzel konuşma yeteneğine sahiptir. En uğurlu gökcismi olarak nitelenen Bercîs, isabetli kararlar verir.*

Dergeh-i ʿizzetinde şāyeste
Olsa **Bercīs** kātib-i dīvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 56). [bercīs, ]*

**bercīs:** *Müşteri, Jüpiter gezegeni (Mutluluk, kutluluk, uğur getirdiğine inanılır. AND, 2008: 353).*

Müşterī ḳaḍı iken maḥkeme-i nüh-feleğe
İtdi **bercīs** kemālinden anuñ istiḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 252). [bercīs, ]*

**bercīs-i çarh-ı himmet:** *Yardım , ihsan feleğinin Bercişt'i.*

Bercīs-i çarḫ-ı himmet o kim aṭlas-ı felek
Ferş-i muḥaḳḳār-ı süm-i pāy-ı semendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 11). [bercīs-i çarḫ-ı himmet, ]*

**bercīs-maḳām:** *Müşteri yıldızının yeri.*

Ey şems-i şeref-maṭlaʿ u **bercīs-maḳām**
Naḳış ḳuluñum māh-ṣıfāt ṣubḥla şām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 1). [bercīs-maḳām, ]*

**berd:** *Soğuk.*

Bu saṭvet-i zūd **berdiyle** ey şeh-i ġāzi
Meġer maḥall-i neberdüñ feżā-yı māḥşerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 141). [berdiyle, -i, -y, -le ]*

**ber-dehen:** *Ağızda.*

Kefen ber-gerden ü şemşīr-i bürrān **ber-dehen** ḥālā
Hücūm-ı saṭvetinden düşmen-i dīn el-amān

söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 47). [ber-dehen, ]*

**ber-devām:** *Devamlı, dâimi ,sürekli.*

ʿİzz ü celāle **ber-devām** ʿömr ü kemāli müstedām
Devlet saʿadet hem licām iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 27). [ber-devām, ]*

Manṣıb-ı ḳadr ü kemāli müstedām-ı bī-mizāc
Kişver-i ʿizz ü celāli **ber-devām** u bī-ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 16). [ber-devām, ]*

**ber-dûş:** *Omuz üstünde, sırtta.*

Ġāşiye **ber-dūş** olup aña o şeb peyk-i Celīl
Bir Burāḳ-ı Berḳ-reftār ile ḳıldı ʿazm-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 3). [ber-dūş, ]*

**be-reh-i mekke:** *Mekke yolu için.*

**Be-reh-i Mekke** vü be-pāy-ı ṭaleb
Be-ḫulūs-ı derūn-ı pāk-dilān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 123). [be-reh-i mekke, ]*

**be-reh-i merve vü be-saʿy u ṣafā:** *Sefâ , Say ve Merve yolundan.*

**Be-reh-i Merve vü be-Saʿy u Ṣafā**
Be-dem-i eşk-i maġfiret-cūyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 135). [be-reh-i merve vü be-saʿy u ṣafā, ]*

**berehne-ser:** *Başı açık.*

Abdāl-ṣıfāt **berehne-ser** ḳalmam eġer
Destārumı tāzelerse dest-i keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 3). [berehne-ser, ]*

**berekāt:** *Bereketler, ihsanlar.*

Hāre ile dükenmez zer-i endīşe Naẓīmā
Saña o ḫazīne **berekātla** virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 10). [berekātla, -la ]*

**berf:** *Kar.*

Pāre pāre kef niṣār oldı deḫānından yire
**Berfdür** ṣanma eserdi üştür-i çarḫ-ı berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 24). [berfdür, -dür ]*

**berf:** *Kar.*

Penbe-rīz oldı kemāninden yine ḥallācı dehr
**Berf** śundı ditredi cism-i yetīmān-ı ḫazīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 14). [berf, ]*

Tā ki mālāmāl idüp dehri zemistān **berf** ile
Başına yaġa tekerek ġussa ḫaşm-ı şerʿinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 133). [berf, ]*

**berf-i sefīd:** *Beyaz kar.*

Müşg ile kāfurdur şām-ı seḥer **berf-i sefīd**
İtdi ārāyiş dukānın Behmen-i serd ü ḫaşīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 15). [berf-i sefīd, ]*

**berg:** *Yaprak.*

Yād-ı ġamzenle çemende sehvle itsem nigāh
Sūsenüñ her **bergi** bir şemşīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 8). [bergi, -i ]*

Bāġ-ı kūyından cüdā seyr-i gülistān eylesem
Her gül-i şād **berg** olur bir dāġ-ı ḥasret yārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 8). [berg, ]*

Yitişdi **berg** ü bārı şāḫsār-ı ʿadl ü inṣāfuñ
Niḥāl-i maʿdeletden mīve-çīn oldı yine dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 9). [berg, ]*

**ber-gerden:** *Boynunda.*

Kefen **ber-gerden** ü şemşīr-i bürrān ber-dehen ḥālā
Hücūm-ı saṭvetinden düşmen-i dīn el-amān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 47). [ber-gerden, ]*

**ber-geşte:** *Perişan, düşkün.*

Baḫtı **ber-geşte** kārı āh oldı
Baña itmişdi itdigin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 313). [ber-geşte, ]*

**berg-gāh:** *Saman yaprağı; saman sapı.*

Cūybār-ı ʿizzetinden heft yem kem-ḳaṭre āb
Sebzezār-ı rifʿatinden çarḫ-ı aḫżar **berg-gāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 34). [berg-gāh, ]*

**berg-i giyāhı:** *Ot yaprağı.*

Dem-serdī-i hilāfla bostān-ı ḫâhişiñ
Ẓann eylemem ki **berg-i giyāhı** küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 6). [berg-i giyāhı, -ı ]*

**berg-i gül:** *Gül yaprağı.*

Döküldi **berg-i gül** üzre benefşe sandı gören
Rūḫında sebze-i ḫaṭla o gülşen-i edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 3). [berg-i gül, ]*

**berg-i gülde:** *Gül yaprağı.*

Sürḫ-gündur her ʿaraḳ ṭabʿ-ı rūḫından gūyiyā
**Berg-i gülde** şebnem-i üftāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 8). [berg-i gülde, -de ]*

**berg-i gülden:** *Gül yaprağı.*

ʿAceb mi pister ü bālīni **berg-i gülden** ise
Derūn-ı ġonce ki ḫalvet-serā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 15). [berg-i gülden, ]*

**berg-i gül-i āl:** *Kırmızı gül yaprağı.*

Haṭṭ-ı reyḥān mıdur ol ʿārıż-ı pür-ḫāl üzre
Sūre-i Nūr mıdur **berg-i gül-i āl** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 2). [berg-i gül-i āl, ]*

**berg-i tere:** *Tere yaprağı.*

Çarḫ yanumda **berg-i tere** idi
Gözüme āftāb ẕerre idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 49). [berg-i tere, ]*

**berg-i yāsemīn:** *Yasemin yaprağı.*

Berḳ ṣatma ẕeyl-i bāġ -ı dehre bād-ı ṣunʿ ile
Ṭārem-ı ʿulviden niṣār oldı **berg-i yāsemīn***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 10). [berg-i yāsemīn, -in ]*

**ber-güzār:** *Hediye, hatıra.*

Zīb-i destār-ı ḳabūl it lūṭf idüp redd eyleme
Eyledüm dergāhuña bu berḳ-i sebzi **ber-güẕār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 136). [ber-güẕār, ]*

**ber-ḫaṭṭ-ı ḫaṭā:** *Hataları yazmada.*

siyeh-nāme meded ḳalmıya **ber-ḫaṭṭ-ı ḫaṭā**
Ṣaḥn-ı māḥşerde ḳıyamet ḳopara feryādı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 311). [ber-ḫaṭṭ-ı ḫaṭā, ]*

**berhem-zede:** *Karmakarışık, altı üstüne getirilmiş.*

Haṭ-ber-āverde görüp dilberi mātem-zededür
ʿĀşıḳuñ baḫt-ı siyāhı yine **berhem-**

**zededür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 2). [berhem-zededür, -dür ]*

**berhem-zen-i ḫānümān-ı cān:** *Can evinin altını üstüne getiren.*

Berhem-zen-i ḫānümān-ı cānsın ẓālim
Berḳ-efgen-i ḫırmen-i ciḫānsın ẓālim
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 118, Mısra 1). [berhem-zen-i ḫānümān-ı cān, --sın ]*

**ber-hevā:** *Far. Havada.*

Rūzgār yine düşürmiş bād-bānı **ber-hevā**
Fülk-i cismin ḳullanūr hemvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 5). [ber-hevā, ]*

**ber-hümā-yı evcgāh-ı feṯḥ:** *Fethin en yüksek makamı Hüma kuşu üzerine.*

Hümāyūn **ber-hümā-yı evcgāh-ı feṯḥ** u nuṣretdür
ʿAceb mi aşsa tevfīḳ ile per tūġ-ı şehenşāḫī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 11). [ber-hümā-yı evcgāh-ı feṯḥ, ]*

**beri:** *"-den bu yana" anlamında edat.*

Münzevī olsañ geçilmez loḳma ile kisveden
ʿAḳıl ü dīvānede olmaz o sevdādan **beri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 10). [beri, ]*

Bī-kes olsañ redd idüp ḥālüñden itmezler suʾāl
Mālik olsa dirler ammā ḳande varsañ gel **beri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 26). [beri, ]*

**beri:** *-dan beri, -dan bu yana' anlamlarında kullanılan bir edattır.*

Böyle ṭutmazdı el üzre anı pīr-i mey-furūş
Olmasaydı Cem zamānından **beri** sāġar yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 14). [beri, ]*

Bünyād-ı cāh-ı rifʿatini ḳaṣr-ı ʿömrini
Ḥaḳ eyleye tezelzül-i āfātdan **beri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 70). [beri, ]*

**ber-i niḥāl-i bād-ı ecel:** *Ecel rüzgarının fidanının dalı.*

Yıḳdı **ber-i niḥāl-i bād-ı ecel**
İtdi ḫāk-i fenāya müsṬaġraḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 1). [ber-i niḥāl-i bād-ı ecel, ]*

**berīd-i ġaşiye-ber-dūş:** *At eyerinin altına örtülen sırmalı veya şerit süslemeli, sâhibinin servetine göre kıymetli taşlarla bezenmiş örtü omuzunda.ulak.*

O şehsüvār ki feṯḥ u ẓafer rikābında
**Berīd-i ġaşiye-ber-dūş** iki birāderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 18). [berīd-i ġaşiye-ber-dūş, ]*

**berīn:** *Bütün, hepsi.*

Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u şitā
Olalar germā vü sermā īn berān ü ān **berīn***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 132). [berīn, ]*

**berḳ:** *Şimşek, şimşek parıltısı. seyyâle-i berkiyye elektrik.*

Bir **berḳdur** görünmez deryāya düşse sönmez
Çarḫa ṭutarsa dönmez tīġ-ı ḳader-fesānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 107). [berḳdur, -dur ]*

**berḳ:** *Şimşek.*

Berḳ ṣatma ẕeyl-i bāġ -ı dehre bād-ı ṣunʿ ile
Ṭārem-ı ʿulviden niṣār oldı berg-i yāsemīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 9). [berḳ, ]*

**berḳ ü bār:** *Yaprak ve meyve.*

Sebze-zār-ı ḥilmine şefḳat nesim-i rūḥ-baḫş
Şāḫsār-ı rāḥmine ʿafv ü şefāʿat **berḳ ü bār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 34). [berḳ ü bār, ]*

**ber-kabża:** *Kabza üzerinde.*

**Ber-kabża** hāk-i aʿdā rezmi deminde Ḥaḳḳā
Teşhir-i mülk-i dünyā ʿazmi deminde ānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 117). [ber-kabża, ]*

**berḳaʿ-ı ḥüsn-i beyānıyla:** *Güzel söz söylemenin güzelliğinin yüksek yeri.*

**Berḳaʿ-ı ḥüsn-i beyānıyla** ʿarūs-ı fikrümüñ
Mükḥeli ḫāmem sevād-ı saṭr-ı naẓmum muʿceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 207). [berḳaʿ-ı ḥüsn-i beyānıyla, -ı, -y, -la ]*

**ber-kef:** *Elinde.*

Tiġ **ber-kef** kec-küleh dāmānı naḫvet-dermiyān
Ceyb-i ṣabr-ı ʿāşıḳ-ı zārı yiter mestāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 15). [ber-kef, ]*

**berḳ-efgen-i ḥırmen-i cihānsın:** *Aleme ateş saçıp sağlam yıkmak.*

Berhem-zen-i ḫānümān-ı cānsın ẓālim
**Berḳ-efgen-i ḫırmen-i cihānsın** ẓālim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 118, Mısra 2). [berḳ-efgen-i ḫırmen-i cihānsın, ]*

**ber-kenār:** *Kenar, köşe.*

Ol devā bir ü iki bismi'llāh ḫaṭṭ-ı reyḥān ile
Vech-i pür-envārı bir muṣḥafdur āyet **ber-kenār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 50). [ber-kenār, ]*

**berḳ-gāh:** *Yaprakla dolu ağaç.*

Hārmen-i cūd ü nevālinde olur vaḳt-i ḥaṣād
Dāne-i cūd tūde-i ġabrā felekler **Berḳ-gāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 52). [berḳ-gāh, ]*

Vezn olursa keffe-i ʿafv ü şefāʿatle velī
Ṣıḳlet-i bār-ı günāhumdan girāndur **berḳ-gāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 66). [berk-gāh, ]*

**berḳ-ı cāngāh:** *Can evinin şimşeği.*

Yaḳar eczā-yı dü-kevni kül ider
Şuʿle-i minnet o **berḳ-ı cāngāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 50). [berḳ-ı cāngāh, ]*

**berḳ-ı cān-teʿsīrdür:** *Can yakıcı yıldırım.*

**Berḳ-ı cān-teʿsīrdür** sūz-ı derūnından ḥaẕer
Kül ider eczā-yı kevni nāle itse ger yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 7). [berḳ-ı cān-teʿsīrdür, -dür-dür ]*

**berḳ-ı cān-teʿsīrdür:** *Can alıcı kuvvet.*

**Berḳ-ı cān-teʿsīrdür** maġrūra tāc-ı serveri Şuʿledür zīrā ki şemʿ-i bezmüñ iklīl-i seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 3). [berḳ-ı cān-teʿsīrdür, ]*

**berḳ-ı cān-teʾsīr-i derd-i ʿaşḳı:** *Aşk derdinin yüreği etkileyici şimşeği.*

**Berḳ-ı cān-teʾsīr-i derd-i ʿaşḳı** sārī olmasa
Sūz-ı dil iẓhār idüp yanmaz yaḳılmazdı çenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 53). [berḳ-ı cān-teʾsīr-i derd-i ʿaşḳı, ]*

**berḳ-ı cemāl:** *Güzel yüzünün yıldırımları.*

Kenān-ı ṣabrumı virdi fenāya **berḳ-ı cemāl**
Göründi ṭurreden ol rūḫ şeb içre māh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 3). [berḳ-ı cemāl, ]*

**berḳ-ı cemāli:** *Güzel yüzün şimşeği, parlaklığı.*

**Berḳ-ı cemāli** nūr-ı nigāhı yaḳar baña
Ḥūrşīde gālib oldugı günden ʿıyān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 89). [berḳ-ı cemāli, -i ]*

**berḳ-ı cemāli:** *Yüz güzelliğinin şimşeği.*

**Berḳ-ı cemāli** nūr-ı serā-perde-i yaḳīn
Mişkāt-ı ḥüsni şemʿ-i sebistān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 21). [berḳ-ı cemāli, ]*

**berḳ-ı ḫırmen-sūz-ı şems-i rūz-ı rüstâhīzdür:** *Kıyamet gününün güneşi yakıcı yıldırımlar.*

**Berḳ-ı ḫırmen-sūz-ı şems-i rūz-ı rüstâḫīzdür**
Her şerer kim aḫker-i dāġ-ı fürūzānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 3). [berḳ-ı ḫırmen-sūz-ı şems-i rūz-ı rüstâḫīzdür, ]*

**berḳ-ı hışmı:** *Öfke şimekleri.*

Nūr-ı ʿafvi meclis-i rāḥat-fürūz-ı ehl-i ḫuld
**Berḳ-ı ḫışmı** ḫarmen-i ārām-sūz-ı ehl-i nār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 26). [berḳ-ı ḫışmı, ]*

**berḳ-ı nāgeh-sūz:** *Ansızın parlayan şimşek , ansızın yakan yıldırım.*

**Berḳ-ı nāgeh-sūz** u cān-teʾsīrdür her şuʿlesi
Āteş-i mihr ü muḥabbet bī-şerār u dūd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 3). [berḳ-ı nāgeh-sūz, ]*

**berḳ-ı rūḫi:** *Yüzünün şimşeği, parlaklığı.*

Hīre-çeşm itdi beni **berḳ-ı rūḫi** ṭutmış meġer
Mihre ḳarşu ol meh-i nā-mihribān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 7). [berḳ-ı rūḫi, -i ]*

**berḳ-i sebzi:** *Yeşil yaprak.*

Zīb-i destār-ı ḳabūl it lūṭf idüp redd eyleme
Eyledüm dergāhuña bu **berḳ-i sebzi** ber-güẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 136). [berḳ-i sebzi, -i ]*

**berk-i sebz-i dervişānesi:** *Dervişe yakışır yeşil yaprak.*

Tuḥfe-i naẓmın yine ol şaha ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur gerçi **berk-i sebz-i dervişānesi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 40). [berk-i sebz-i dervişānesi, -s, -i ]*

Tuḥfe-i naẓmın yine ol şaha ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur gerçi **berk-i sebz-i dervişānesi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 40). [berk-i sebz-i dervişānesi, -si ]*

**berḳ-i sebzini:** *Yeşil yaprak.*

Redd itme **berḳ-i sebzini** kıl maẓḫār-ı ḳabūl
Gahī ki bezm-i ḫāṣıña ol nā-tüvān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 75). [berḳ-i sebzini, -in, -i ]*

**berḳ-ı sūzāndur:** *Yanan, yakıcı şimşek gibi olmak. II Kılıç kullanımı şimşeğe benzetilmiştir.*

Ser-keşāna **berḳ-ı sūzāndur** külāh-ı serveri
Şu ʿledür zīrā ki şemʿ-i meclisin tāc-ı seri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 1). [berḳ-ı sūzāndur, -dur ]*

**ber-leb:** *Dudakta.*

İtdükce gāhī ḫvāb-ı nāz ola meges-rān-ı niyāz
Bāl-i hümāyūn-ı hümā bā-cān u dil **ber-leb** ṣaġīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 24). [ber-leb, ]*

**bermekī:** *Abbasi Devletinin meşhur vezirlerinin mensub olduğu, cömertliği ile bilinen bir aile.*

Der-i cūdında **Bermekī** sāʾil
Hātem-i Ṭayy o bābda der-bān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 43). [bermekī, ]*

Sāʾil-i bārgeh-i mekrümeti Hāṭem-i Ṭayy
Bermekī dergeh-i luṭfında kerem-beste gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 26). [bermekī, ]*

**ber-mezīd:** *Çoğalsın, ziyade olsun.*

Manṣıb-ı ḳadr ü kemāli **ber-mezīd** ü müstedām
Kişver-i cāh-ı celāli bī-müşīr ü müsteşār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 5). [ber-mezīd, ]*

**ber-murâd:** *Arzusuna kavuşan, dileğine eren.*

Bülbüli gördüm çemende **ber-murād** olmış gibi
Nev-şüküfte ġonceler güllerle şād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 1). [ber-murād, ]*

Eyle Naẓīm-i zārı düʿālemde **ber-murād**
Şensin viren murādumuz ey Rabb-i müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 21). [ber-murād, ]*

Yüzüm sürüp yiridür ben de **ber-murād** olsam
bārgāh benüm de ḳul olduġum yerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 147). [ber-murād, ]*

Dimiş ol ġuṣṣamendi şād ideyüm
Yine vaṣlumda **ber-murād** ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 192). [ber-murād, ]*

**ber-murād eyler:** *Arzusuna kavuşturmak, dileğine eriştirmek.*

Ber-murād eyler seni lā-büd efendüñ ey Nāẓīm
Sen umūruñ Ḥaḳḳā tefvīż eyle zūd ü dīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 83). [ber-murād eyler, -er ]*

**bernā:** *Genç, delikanlı, civan.*

O şehüñ sāʾil-i dergāhı kibār ile ṣıġar
O şehüñ bende-i fermān-beri pīr ü **bernā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 206). [bernā, ]*

Yā nebi eyle beni şāyeste-i engūşterīn
Pīr ü **bernā** ḫāk-i pāk-i ravżañı sevgend ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 104). [bernā, ]*

**ber-pā olmasa:** *1-Ayakta olma. 2-Yıkılmamak, sağlam kalmak. 3-Ayağa kalkmak, doğmak.*

Nāmını gūş eyleyen ʿizzetle **ber-pā olmasa**
Aña çūb-ı ẕillet ü idbār ile taʿzīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 37). [ber-pā olmasa, -ma, -sa ]*

**berr:** *Kara.*

Mümtāz her hünerde meşḥūr baḥr u **berde**
Şemşīr belde serde tāc-ı zer-i keyānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 51). [berde, -de ]*

Hıżr u īlyās olup rehberi baḥr u **berde**
Dest-gīri ola her ḥālde ʿavn-i Mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 47). [berde, -de ]*

Baḥr u **berde** düşmen-i nā-pāydārı her ḳadem
İntiẓām ile olur rāyet-güşā-yı āh u vāh

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 57). [berde, -de ]*

**berre-i püryān:** *Yanmış , kavrulmuş kuzu.*

Nār-ı ḳahrı olsa ger tāb-efgen-i burc-ı ḥamel
Sofra-i devr-i felekde **berre-i püryān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 44). [berre-i püryān, ]*

**ber-ser:** *Baş üzerinde, başında (duran kimse).*

Seni ḫandān u ḥurrem görmedikçe bāġ-ı dünyāda
Gül olsun ḫār-der-pā şemʿ olup ḫāk-i siyeh **ber-ser***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 4). [ber-ser, ]*

**ber-ṭaraf:** *Bir yana, şöyle dursun.*

Dīde rūşen ey ġarībān-ı şeb-i tārīk-i ġam
Ẓulmet-i cevr ü sitem ʿālemden oldı **ber-ṭaraf***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 4). [ber-ṭaraf, ]*

**ber-ter:** *Daha yüce, daha iyi.*

ʿĀrşdan mertebe-i ḳudreti **ber-ter** idügin
Fehm ider ʿāḳıl-ı daña gibi mecnūn u ṣabī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 35). [ber-ter, ]*

Hıdīv-i dād-gerā dāverā ki dergehinüñ
Revāk-ı çarḫ-ı felekden refiʿ ü **ber-terdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 138). [ber-terdür, -dür ]*

**ber-vefḳ-ı ẓāḫir:** *Aşikar görülene uygun olarak.*

Egerçi ṣūreta **ber-vefḳ-ı ẓāḫir**
Yidi gencine üzre ḥükmi nāẓır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 3). [ber-vefḳ-ı ẓāḫir, ]*

**berzaḫ:** *İki şey arasındaki yer. Zorlu, belâlı geçit, can sıkıcı, bunaltıcı yer:.*

Bir kerre delīl olsa luṭfı geçürür
Rāh-ı ṭalebümde olsa da biñ **berzaḫ***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 4). [berzaḫ, ]*

**ber-zebed:** *Köpük üstünde.*

Ey muḥīṭ-i kibriyā sende dü-ʿālem **ber-zebed**
Sunʿınuñ āġāz u encāmı ezelden tā ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 1). [ber-zebed, ]*

**ber-zede-dāmān-:** *Eteği toplamak, paçayı sıvamak. II bir işe girişmek.*

Keşt-i emelde **ber-zede-dāmān-ı** saʿy olan
Dest-i ümīdi sünbüle-çīn-i ḥuṣūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 7). [ber-zede-dāmān-ı, -de ]*

**bes:** *Kâfi, yeter!.*

Vire kālāsına pīrāye o zībā tamġa
Besdür ey ḫāme yiter eyleme taṭvīl-i kelām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 330). [besdür, -dür ]*

**bes:** *Yeter, yetişir, tamam, kâfî . Çok.*

Bir kerre āmān virmedüñ ey bād-ı muḥālif
**Besdür** bu ḳadar keşmekeş-i nāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 8). [besdür, -dür ]*

Ẓahr-ı pākinde yiter ol mühr iṣbāt-ı vücūd
Enbiyā vü mürselīn daʿvāsına **besdür** güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 50). [besdür, -dür ]*

Çözdi **bes** vefḳ-ı müṣelleṣ pergār
LĪk her ḫānesinüñ ṣāḥibi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 3). [bes, ]*

Cürmüm oldur hemān seni severüm
Bu güneh **besdür** ol dil-figāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 278). [besdür, -dür ]*

**bes:** *Kafi, yeter.*

**Besdü**r ey ḫāme yiter ṭaṭvīl-i güftār eyledüñ
Muḫtaṣar eyle kelāmuñ oldı maṭlūb iḫtişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 175). [besdür, -dür ]*

Ṭurfa maʿcūndur bu naḳş-ı bed-sirişt ü bed-ʿacīn
Besdür ey ḫāme yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ ü serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 126). [besdür, -dür ]*

**bes:** *"Beş" sayısı.*

Āsitānında Zuḫal olmasa ʿabd-i ḥabeşi
Benzemez ḫame-i ġayra ḳalemüm vaşfında
Bir midür parmaġuñ engüşt-i şeḥādetle **beşi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 12). [beşi, -i ]*

**Beşi** bir rāḫşa biñüp itmededür seyr-i sefer
**Beşi** gāhīce licāmın uzadup gāh çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 3). [beşi, -i ]*

**Beşi** bir rāḫşa biñüp itmededür seyr-i sefer
**Beşi** gāhīce licāmın uzadup gāh çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 4). [beşi, -i ]*

On ḳızuñ işleri bir her birisi āmāde
Ṣaçaḳ altında **beşi** līk **beşi** ṣaḥrada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 6). [beşi, -i ]*

**bes:** *"Beş" sayı sıfatı.*

Zūr-ı bāzusına anuñ taḥsīn
Bir ḳolı var ḳolında **beş** şāhīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 10). [beş, ]*

Kef-i desti ile o **beş** barmak
Pençe-i āftābdur el-ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 109). [beş, ]*

Şimdi benden o **beş** bed-ter oldı
Baña Ḥaḳ ʿāḳıbet o na-merdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 315). [beş, ]*

**beş beş:** *Beş beş, beşer beşer.*

Doġdı bānū-yı ḫayālümden bu ṭıñ-ı nāzenīn
Böyle ṭıñ-ı nev-resi **beş beş** doġursun ānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 38). [beş beş, ]*

**be-şafā-yı maḳām-ı ibrāḥīm:** *İbrahim Makamının sefasından.*

**Be-şafā-yı Maḳām-ı İbrāḥīm**
Be-temāşāgeh-i dem-i ḳurbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 137). [be-şafā-yı maḳām-ı ibrāḥīm, ]*

**be-sahb ü āl-i beṭūl ü be-ḫanedān:** *Köklü, asil ve büyük âile, târihteki tanınmış bir kimseye dayanan soyu ve Hz. Fatma 'nın sülalesi ve dostlarıyla.*

Yā Rab be-ḥaḳk-ı ʿismeṭ-i zevcāt-ı ṭāḫirat
Ya Rab **be-sahb ü āl-i Beṭūl ü be-ḫanedān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 12). [be-sahb ü āl-i beṭūl ü be-ḫanedān, ]*

**beşāret-şemse:** *Müjde veren güneş.*

**Beşāret-şemse** zerrīn-şemsedür ṭāḳ-ı bülendinde
Kenār-ı saḳfına āvīzedür müjde Şüreyyāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 21). [beşāret-şemse, ]*

**be-seḥer:** *Sabah vaktine.*

Her dīde-i ter ki ṣubḥ-ı dīdār ister
Şeb tā **Be-seḥer** o dīde-i bīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 2). [be-seḥer, ]*

**be-semek:** *Balıklara.*

Māhīye dek emri māhdan cārīdür
Fermānber-i ḥükmi ez-semā ta **be-semek***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 4). [be-semek, ]*

**beşer:** *İnsan cinsi, insan.*

Yine o çeşm-i kebūda taḥammül itmeye dil
Ṭutarsa gökde melekler eġer **beşer** pençe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 6). [beşer, ]*

Nāmını tesbīh idüp gökde melek yirde
**beşer**
İtdiler evrādına żamm raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 93). [beşer, ]*

Zemin ü āsmānı ṭutdı şıyt-ı kūs-ı iclāli
**Beşer** rūy-ı zemīnde āsmānda ḳudsiyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 36). [beşer, ]*

**beşer:** *Insan, insan oğlu, insan türü.*

Vaḥīd-i ʿasr ki vaṣf-ı ṣıfātı elzemdür
Hemīşe yirde **beşer** gökde ḳudsiyān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 20). [beşer, ]*

**be-ser ü dūş-ı sīne-i ʿüryān:** *Çıplak göğsünden baştan aşağıya.*

Be-ten-i māḥrem ü dem-i iḥrām
**Be-ser ü dūş-ı sīne-i ʿüryān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 128). [be-ser ü dūş-ı sīne-i ʿüryān, ]*

**beşi:** *"Beş" sayı sıfatı.*

On ḳızuñ işleri bir her birisi āmāde
Ṣaçaḳ altında **beşi** līk **beşi** ṣaḥrada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 6). [beşi, ]*

**be-ṣıdḳ-ı ḥażret-i ṣıddīk-ı yār-i ġār:** *Mağara dostu Hazreti Ebubekir'in Peygamberimize sadakati.*

Yā Rab **be-ṣıdḳ-ı ḥażret-i ṣıddīk-ı yār-i ġār**
Yā Rab bi-ʿadd-i ḥażret-i farūḳ-ı mihribān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 13). [be-ṣıdḳ-ı ḥażret-i ṣıddīk-ı yār-i ġār, ]*

**be-şıfāt-ı muḳaddes-i yezdān:** *Allah'ın kutsal sıfatı için.*

Be-ulūhiyyet ü be-zāt-ı ilāh
**Be-şıfāt-ı muḳaddes-i Yezdān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 116). [be-ṣıfāt-ı muḳaddes-i yezdān, ]*

**beşim:** *Güleryüzlü.*

Her cāmı bir āyīne-i ʿibret-nümādur ġösterür
Aʿdāyı giryān u ḥazīn aḥbābı ḫandān u **besīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 10). [besīm, ]*

**beşim:** *Akşam.*

Çeşm-i Ḥaḳ-bīnin iden nerkis-i bāġ-ı mā-zāġ
Gül-i rūḫsāresini eyledi ḫandān ü **besīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 48). [besīm, ]*

**beşīr:** *Âleme müjdeler getiren" anlamında Hz. Muhammed için kullanılır. Çünkü ölümün yok oluş olmadığı, Allah'ın ve cennetin var olduğu gibi bilgi insanoğlu için müjdedir. Bunu insanoğluna ileten Hz. Muhammed ise müjdecidir.*

Sirāc oldur münīr oldur **beşīr** ol
Mubeşşir münẕīr oldur hem neẕīr ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 11). [beşīr, ]*

**be-sirişk-i revān:** *Akan gözyaşından.*

Be-maḳāmāt-ı vaḳfe vü ʿarafāt
**Be-sirişk-i revān** be-pāy-ı devān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 134). [be-sirişk-i revān, ]*

**besm:** *Olgun hale gelmek.*

ʿĀdetüñ olsa tevāzuʿ ehl-i kibr ü naḫvetüñ
**Besmine** varsañ olursuñ her naẕārda aḫḳarı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 16). [besmine, -i, -n, -e ]*

**besm-i ḫāṣuʿl-ḫāṣa:** *Rahman'ın ismiyle.*

Göñül bir **besm-i ḫāṣuʿl-ḫāṣa** maḥremdür ki cām-ı Cem
Sifālin pāre-i pāy-ı ḫum-ı ṣaḥbalarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 3). [besm-i ḫāṣuʿl-ḫāṣa, --a ]*

**beste:** *Bağlanmış, bağlı.*

Bīmār-ḫāne-i kerem oldıysa **bestedür**
Dāru'ş-şifā-yı luṭf-ı ilāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 3). [bestedür, -dür ]*

**beste:** *Bağlı, kapalı.*

Şād it dil-i nā-küşādumı yā Allāh
Ḳıl **beste** der-i kesâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 2). [beste, ]*

**beste:** *1. Bir makam ve usûl içinde düzenlenmiş nağmeler bütünü. 2. Bağlanmış, bağlı; kapalı.*

Murād-baḫş-ı dü-ʿālem ki kār-ı müşkil-i ḫalḳ
Ḳalurdı **beste** eġer şerʿi itmese teshīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 78). [beste, ]*

Alsa kemendi deste eyler hümāyı **beste**
Gürzi ider şikeste çaḳ farḳ-ı ferḳadānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 69). [beste, ]*

**beste-dem:** *Nefesi tutulmuş.*

Şerḥ-i vaṣfında lüġat-ı medḥine ḥayrān olup
**Beste-dem** bir yıldızı düşmiş gedādur Aḫterī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 154). [beste-dem, ]*

**beste-i fitrāk-i sevdası:** *Aşk bağına gönül bağlayan.*

Nesr-i ṭāʾir ārzū-mend-i kemend-i ḥasreti
Beste-i fitrāk-i sevdası ġazāl-i ḫāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 148). [beste-i fitrāk-i sevdası, -s, -ı ]*

**be-ṭarf:** *Tarafa.*

Emrine ins ü melek fermān-ber
Oldı māḥkūmı ciḫān ṭarf **be-ṭarf***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 24). [be-ṭarf, ]*

**be-ṭavāf-ı ḥarīm-i beyt-i ḥarām:** *Harem evinin etrafında dönmek.*

**Be-ṭavāf-ı ḥarīm-i Beyt-i Ḥarām**
Be-leb-i āb-ı Zemzem ü ʿaṭşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 139). [be-ṭavāf-ı ḥarīm-i beyt-i ḥarām, ]*

**be-temāşāgeh-i dem-i ḳurbān:** *Kurban kanının döküldüğü yerde.*

Be-ṣafā-yı Maḳām-ı İbrāḥīm
**Be-temāşāgeh-i dem-i ḳurbān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 138). [be-temāşāgeh-i dem-i ḳurbān, ]*

**be-ten-i māḥrem:** *Örtülü teninden.*

**Be-ten-i māḥrem** ü dem-i iḥrām
Be-ser ü dūş-ı sīne-i ʿüryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 127). [be-ten-i māḥrem, ]*

**betūl:** *Erkeklerden tamamıyla müctenib kadın. Târik-i dünyâ. Afif. Hazret-i Fatıma ile Meryem'in lakapları.*

Āsitānıñda beni müjgān-ı ḫūn-ālūd ile
Eyle çārūb-keş bi-ḥaḳk-ı āl ü evlād ü **beṭūl***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 18). [beṭūl, ]*

**be-ulūhiyyet:** *Allah'ın yaptıklarından.*

**Be-ulūhiyyet** ü be-zāt-ı ilāh
Be-ṣıfāt-ı muḳaddes-i Yezdān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 115). [be-ulūhiyyet, ]*

**be-ʿuṣāt:** *Asiler için.*

Be-kerem kârî-i ṣefîʿ-i ümem
**Be-ʿuṣāt** u be-raḥmet-i Rāḥmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 120). [be-ʿuṣāt, ]*

**be-vefḳ-ı dil-ḫah:** *Gönlün arzusuna uygun.*

Dirse daʿvāya gerekdür maʿnā
İdüp iṣbāt **be-vefḳ-ı dil-ḫah***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 74). [be-vefḳ-ı dil-ḫah, ]*

**beyābān:** *Sahra, çöl.*

Göreydi kākül-i şeb-gūnuñı ey sebz-i tih gül-gūn
**Beyābānlard**a yā Leylī dimezdi bir daḫi Mecnūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 4). [beyābānlarda, -larda ]*

**beyābān-ı ḳıyāmet:** *Kıyamet çölünün divanesi.*

Ezel āġāzı encāmı encāmı ebeddür ʿālem-i ʿaşḳuñ
**Beyābān-ı ḳıyāmet** teng-ter şaḥrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 4). [beyābān-ı ḳıyāmet, ]*

**beyān:** *Açıklama, izah, ifade.*

Buldurdı vaṣf-ı şānuñ nāgeh yolın **beyānuñ**
Oldum hünerverānuñ sālār-ı kārvānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 173). [beyānuñ, -uñ ]*

**beyān:** *Açıkça anlatma.*

Olup şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı Sulṭān Muṣṭafā ḫālā
Ciḫāna midḥat-i ẕātın **beyān** eyler ʿıyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 24). [beyān, ]*

Nükāt bāde-i şiʿrinde keyf-i rūḫanī **Beyān** piyāle-i naẓmında lāy-ı sāġardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 162). [beyān, ]*

Hamīd ü ḫamīd ü Ḳāsım u ʿĀḳıb
**Beyān** ü ḥüccet ü bürhan u ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 14). [beyān, ]*

ʿİsī-i çarḫ-ı maʿānī vü **beyān** kim dembedem
Feyż-i enfāsıyla iḥyā olmada şiʿr-i nefîs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 5). [beyān, ]*

**beyān itdi:** *Açıklamak.*

Riyāż-ı vaṣf-ı cemīlüñde bülbül-i nuṭḳum Bu şiʿri **itdi beyān** şu gibi ʿıyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 106). [beyān itdi, -di ]*

**beyān-ı esrār:** *Sırları açıklamak.*

İtse **beyān-ı esrār** ṭūṭī-i nuṭḳı eyler Ḳand-i nebāt-ı maʿnā şīrīn-i her meẕāḳı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 7). [beyān-ı esrār, ]*

**beyān-ı ḥāl-i dil-i pür-melālimi:** *Keder dolu gönlümün halinin beyanı.*

Revādur eylesem eṣnā-yı vaṣf-ı şānuñda **Beyān-ı ḥāl-i dil-i pür-melālimi** teẕyīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 126). [beyān-ı ḥāl-i dil-i pür-melālimi, -im, - ]*

**beyān-ı ḥāl-i edānīde:** *Alçak kimselerinin halinin açıklaması.*

**Beyān-ı ḥāl-i edānīde** nuṭḳ-ı ḳāṣırdur
O dostānuñ olur söyledikce ẕeyli ṭavīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 37). [beyān-ı ḥāl-i edānīde, ]*

**beyān-ı vaṣf-ı cemālüñde:** *Güzel yüzünün özelliklerini açıklamak.*

**Beyān-ı vaṣf-ı cemālüñde** naẓm-ı şīrīni
Biri birisine āġuşte şīr ü şekkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 159). [beyān-ı vaṣf-ı cemālüñde, -üñ, -de ]*

**beyān-ı zūr-ı neberd:** *Savaş gücünün açıklaması.*

Peleng-i maʿreke bebr **beyān-ı zūr-ı neberd**
Künāmı bīşe-i tevfīḳ olan ġażanferdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 109). [beyān-ı zūr-ı neberd, ]*

**beyaz:** *Ak, "siyah" zıddı.*

Sevād-ı ḫaṭṭı **beyāż** olmaz ol meh-i ḥüsnüñ
Naẓīm her süḫanuñ olsa bir kitāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 13). [beyāż, ]*

**beyāż-ı defter-i ḥüsni:** *Güzellik defterinin yaprağı.*

**Beyāż-ı defter-i ḥüsni** sevād ile doldı
Haṭ-āver olduġınuñ vechi var budur sebebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 7). [beyāż-ı defter-i ḥüsni, --i ]*

**beyaż-ı ṣafha-i naẓm-ı teri:** *Yeni şiirin beyaz sayfası.*

Sevād-ı nüsḫa-i şiʿr-i büt-i siyeh-çerde
**Beyaż-ı ṣafha-i naẓm-ı teri** semenberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 172). [beyaż-ı ṣafha-i naẓm-ı teri, ]*

**beyāżī-zādē:** *Beyāżī-zādē.*

Rūḥı pervāz idicek didi Naẓīm
Baṭı uçurdı **Beyāżī-zādē** (1091) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 22). [beyāżī-zādē, ]*

**beyin:** *Aşığın hayal dünyası.*

İçlerinde o demde bir bī-dīn
Yoġ iken **beynümüzde** kibr ile kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 136). [beynümüzde, -ümüz, -de ]*

**beyt:** *Ev, oda.*

Ser-levḥa-i cerīde-i esrār u maʿrifet
Dīvan-ı faẕl ü dānişe şeh **beyt** intiḫāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 14). [beyt, ]*

**beyt:** *Beyit.*

Naẓīm o pençe-i ḫurşīdi vaṣf idüp oldı
Bu penç **beyt** ile merdāne pençe-der-pençe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 10). [beyt, ]*

**beyt:** *Ar. İki dizeden oluşan nazım birimi.*

Mecmūʿa degül bu ʿālem-i maʿnādur
Her **beyti** sevād-ı aʿẓam-ı maʿnādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 2). [beyti, -i ]*

**beyti:** *İki mısradan oluşan nazım.*

Sebʾa -i seyyāre-i çarḫ-ı maʿānidür Naẓīm
Heft **beytiyle** bu naẓm-ı ter ki
dīvānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 14). [beytiyle, -yle ]*

**beyti:** *Anlam bakımından birbirine bağlı iki dizeden oluşmuş nazım birimi.*

Şiʿrümüñ her **beyti** oldı ḥülle-i taʿbīrle
Cennet-i endīşemüñ māḥbūb-ı ḫārā-peykeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 215). [beyti, -i ]*

Dıde-i raġbetle eylerseñ nigāh-ı iltifāt
Şiʿrümüñ her **beyti** zīb-i mekteb-i ʿirfān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 72). [beyti, -i ]*

Ḥüccet-i naẓm-ı Naẓīmi göster
Oldı mażmūnına her **beyti** guvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 76). [beyti, -i ]*

**beyt-i dilkeş-i müjgān:** *Kirpiklerin gönül cezbedici evi.*

Dü **beyt-i dilkeş-i müjgānı** yārüñ bir rubāʿīdür
Dü-mışraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli bu silkde bir semāʿīdär *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 6, Mısra 1). [beyt-i dilkeş-i müjgān, ]*

**beyt-i ḥarem:** *Saray haremi, harem dairesi.*

Ẕeḳanı gūyiyā çeh-i Zemzem
Kisve zülfi cemāli **Beyt-i Ḥarem***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 104). [beyt-i ḥarem, ]*

**beyt-i intihāb-āsā:** *Doğru seçilmiş ev.*

Ġaraż bir būsedür ḥüsn-i beyān-ı ḫaṭṭ-ı laʿlüñden
Hayāl-i māʿni-i rengīn **beyt-i intiḫāb-āsā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 8). [beyt-i intiḫāb-āsā, ]*

**beyt-i kemālüñ oldı:** *Olgunluğunun evi.*

Hāmem bu semti buldı feyż-i süḫanle doldı
**Beyt-i kemālüñ oldı** zerrīn nāvedānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 172). [beyt-i kemālüñ oldı, -dı ]*

**beyt-i maʿmūr:** *Kabe'nin tam üzerinde yedinci kat gökte bulunan ve melekler tarafından tavaf edilen bir köşk.*

Tek ilāhī güher-i ʿaşḳuñı pinḫān eyle
**Beyt-i maʿmūr** ise de ḳalbümi vīrān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 2). [beyt-i maʿmūr, ]*

**beyt-i maʿmūr:** *İmar edilmiş ev.*

Olmış ser-i kuyı **Beyt-i Maʿmūr** gibi
Biñ vech ile cebhezār-ı ervāḥ-ı kirām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 3). [beyt-i maʿmūr, ]*

**beyt-i maʿmūr:** *Bayındır , imar edilmiş ev.*

Kaʿbe-i dergehinüñ zāʾiri **beyt-i maʿmūr**
Ḥarem-i ravżasınuñ ʿākifi ʿarş-ı aʿlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 115). [beyt-i maʿmūr, ]*

**beyt-i maʿmur-ı ḥarīm-i ravżaña:** *Cennet avlusunun mamur evi.*

Eylesem lebbeyk-gūyān Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāf
Beyt-i maʿmur-ı ḥarīm-i ravżaña itsem duḫūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 16). [beyt-i maʿmur-ı ḥarīm-i ravżaña, ]*

**beyt-i maʿmūr-ı müşeyyeddür:** *Sağlam yapılı , bayındır ev.*

Ḳıyāmet ḳopsa vīrān olsa ʿālem māḥfil-i şerʿi
Tezelzülden müberrā **beyt-i maʿmūr-ı müşeyyeddür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 62). [beyt-i maʿmūr-ı müşeyyeddür, -dür ]*

**beyt-i muʿallā:** *Görkemli, ihtişamlı ev.*

Bir dil-ḫarābı yapmada saʿy eyleyen kişi
Olsun ṣafāda **beyt-i muʿallā** içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 8). [beyt-i muʿallā, ]*

**beyt-i sühanum:** *Söz evim.*

Bānī-i ṭabʿ-ı keremkār-ı kerāmet-eşeri
Köhne **beyt-i süḫanum** luṭf ile termīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 6). [beyt-i süḫanum, -um ]*

**beyt-i sānī:** *İkinci beyit.*

Cemāl-i maṭlaʿıdur ebrūvānı
Sevād-ı ḫaṭṭ-ı laʿli **beyt-i şānī***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 2). [beyt-i şānī, ]*

**beyt-i tārīh:** *Tarih beyiti.*

Bu ḳaṣr-ı bī-ḳuṣūruñ **beyt-i tārīḫin** Naẓīm-āsā
Didi hāṭif zihī meʾvā-serā ʿOşmān Pāşāya (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 29). [beyt-i tārīḫ, ]*

**beytü'l-ḥarām:** *Kabe.*

Ol ḳıble-i murād ki **Beytü'l-Ḥāram** gibi
Rūmāle āsitānını ḫalḳ-ı ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 15). [beytü'l-ḥāram, ]*

**beytü'l-ḥarem-i maʿrifet:** *İlim irfan Beytü'l-Ḥarem'i.*

Ẕāt-ı şerifi Kaʿbe-i esrār zāʾiri
**Beytü'l-Ḥarem-i maʿrifetüñ** merd-i ʿākifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 6). [beytü'l-ḥarem-i maʿrifet, --ün ]*

**beytü'l-ḥazen:** *Hz.Yusuf'tan ayrılan Hz.Ya'kûb'un gönül üzgünlüğü yaşadığı ve gözyaşı döktüğü evi.*

Der-beste endūh u miḥen geçdi yire
**beytü'l-ḥazen**
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 3). [beytü'l-ḥazen, ]*

**Beytü'l-ḥazen** it ḫāne-i āyīne-i çeşmüñ
Yaʿḳūb gibi Yūsuf-ı gül-pīreheni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 3). [beytü'l-ḥazen, ]*

**beytü'ş-şanem:** *Put evi, sevgilinin evi.*

Naḳş u nigār-ı ʿaks-i cemāl-i bütān ile
ʿAşḳ itdi deyr-i sīnemi **beytü'ş-şanem** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 8). [beytü'ş-şanem, ]*

**be-zāt-ı ilāh:** *Allah'ın zatı için.*

Be-ulūhiyyet ü **be-zāt-ı ilāh**
Be-ṣıfāt-ı muḳaddes-i Yezdān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 115). [be-zāt-ı ilāh, ]*

**bezl:** *Cömertçe harcama.*

Ne deñli **bezl** ü niṣār itse artar eksilmez kim Naẓīm gibi manṣıb-ı kemāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 13). [bezl, ]*

**bezl:** *Bol bol verme,saçma,dağıtma.*

**Beẕl** eyle Naẓīmā güher-i naẓmı ciḫāna
Genc-i ḥikem ü feyż-i Hudā-dād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 13). [beẕl, ]*

Dürr ü yāḳutuñı ey dīde ey dil **beẕl** ü ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 5). [beẕl, ]*

Ne ḳadar **bezl** ü niṣār itse yine eksilmez
ʿĀşıka eşk-i dü-çeşm-i teri sermāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 7). [bezl, ]*

Feyż-i ẕātuñla olursañ ben şenākāre muʿin
ʿÖmrüm olduḳça şenāña **beẕl** idem maḳdūrumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 110). [beẕl, ]*

**beẕle-senc:** *Bol bol tartan ölçen.*

Beẕle-senc olsañ seni īmā ile eyler meẕāḳ
Meclisüñ dāna-reviş nādān-ı yāve-güsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 45). [beẕle-senc, ]*

**bezl-i ʿātıfetinde olur:** *Kerem ve cömertlik meclisi.*

O şehüñ **beẕl-i ʿātıfetinde olur**
Dil ü dest-i kerīmi baḥr ile kān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 35). [beẕl-i ʿātıfetinde olur, -in, -de ]*

**beẕl-i cūd:** *Cömertliğin saçma.*

**Beẕl-i cūd** itseñ gedā-yı kāse-ber-kef ol ḳadar
Kim vefā itmez virirseñ kīse-i sīm ü zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 19). [beẕl-i cūd, ]*

**Beẕl-i cūd** ü mekrümetde vaḳt-i īṯār u nigār
Desti deryā-bār-ı luṭf u ṭabʿ-ı pāki kān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 39). [beẕl-i cūd, ]*

**bezl-i keremde:** *Cömertliğin bolluğu, cömertliğin saçılması.*

**Beẕl-i keremde** dest-i güher-pāşı baḥr olur
Hengām-ı cūd ayaġına māḥṣūl -i kān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 39). [beẕl-i keremde, -de ]*

**bezm:** *İçki meclisi, dostlar toplantısı, meclis.*

Piyāle elde ne dem **bezmüme** ḥabīb gelür
Ayaġuma ayaġıyla benüm naṣīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 1). [bezmüme, -üm, -e ]*

**bezm:** *Eğlence meclisi, meclis.*

Ġayr **bezminden** kesil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Olmasun ālūde-i çirkāb-ı töhmet dāmenüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 213). [bezminden, -in, -den ]*

**bezm:** *Sohbet ve muhabbet meclisi, iş ü işret mecmaı. İçkili, eğlenceli yiyip içme ve sohbet meclisi.*

Ne şādīden ferāḥ-nāk ol ne ġamden ey dil āzürde
Bu **bezmüñ** nūşı nīş ü sürı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 4). [bezmüñ, -üñ ]*

Virdi bir **bezme** şeref ol güher-i tāc-ı rüsül
Ki Naẓīm anda olur cevher-i kül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 9). [bezme, -e ]*

**bezm:** *İçkili, eğlenceli yiyip içme ve sohbet meclisi.*

Ṭabʿ-ı Naẓīm itdi yine yārān-ı ʿaşruñ **bezmine**
Naẓm-ı dürer-bārın tuḥaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 19). [bezmine, -i, -n, -e ]*

Aña pervāne olur bülbül-i dil kim şeb ü rūz
Şemʿ-i nā-māḥrem ola **bezmine** gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 4). [bezmine, -i, -n, -e ]*

Gerçi āḫirde geldi bu **bezme**
Enbiyā vü rüsülden aḳdemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 7). [bezme, -e ]*

ʿAşḳ-ı cān-suzuñla **bezm** eyle dil-i fūlādumı
Her dü-çeşmümden dökülsün eşk-i ter gibi şerār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 155). [bezm, ]*

Daʿvet itseñ **bezmüñe** efsūn-ı naḳdüñ olmasa
Ṭavḳ-ı teshīrüñde saña ġūl olur her bir perī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 35). [bezmüñe, -üñ, -e ]*

Olmaz edā-yı nāme-i evṣāfı ḥaşre dek
Bu **bezme** gerçi nice ki şehnāme-ḫvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 34). [bezme, -e ]*

Virsün şeref ṣaḥīfe-i devrāne rūz ü şeb
Her bir ḳaṣīde **bezmine** kim armaġan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 110). [bezmine, -i, -n, -e ]*

Ḳılmış o serveti Ḥaḳ nuṣretlere muvaffaḳ
Rüstem olursa elyaḳ **bezminde** kıssa-ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 66). [bezminde, -i, -n, -de ]*

Olsam ʿaceb mi muṭrīb-ı ṣad-naġme **bezmine**
Def sīne çeng ḳāmet-i ḫam-geşte nale nāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 5). [bezmine, -i, -n, -e ]*

Ey sündüs-i ḫuld **bezmine** ferş-i bisāṭ
Kevneyn nevāl-i cūdına iki simāṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 1). [bezmine, -i, -n, -e ]*

**bezmgāh-ı ʿaşḳında:** *Aşk meclisi.*

Şemʿ-veş **bezmgāh-ı ʿaşḳında**
Gāh ḫandān idüm gehī giryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 161). [bezmgāh-ı ʿaşḳında, -ın, -da ]*

**bezmgāh-ı nehyinde:** *Yasak meclisinde.*

O şehüñ **bezmgāh-ı nehyinde**
Cām-ı meksir ḫāṭır-ı Cemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 47). [bezmgāh-ı nehyinde, -in, -de ]*

**bezm-i ʿālemde:** *Dünya meclisi.*

ʿİyş ü ʿişretde şād u ḫurrem iken
**Bezm-i ʿālemde** böyle bī-ġam iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 64). [bezm-i ʿālemde, -de ]*

**bezm-i ʿālemde:** *Dünya , Dünya meclisi.*

Gah māḫmūr-ı keder gāh ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ
**Bezm-i ʿālemde** degüldür kişi bir ḥāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 10). [bezm-i ʿālemde, --de ]*

**bezm-i ʿaşḳuñ:** *Aşk meclisi.*

ʿĀr ider nūş itmeġe zer kāse-i ḫurşīdden
**Bezm-i ʿaşḳuñ** bir gedā mey-ḫāne-i sāġarḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 8). [bezm-i ʿaşḳuñ, -uñ ]*

Eylemez şaḥbā-yı ʿömr-i câvidânıñla kerem
**Bezm-i ʿaşḳuñ** dürd-nūş-ı derd olan ʿayyāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 10). [bezm-i ʿaşḳuñ, -uñ ]*

**bezm-i beyān:** *Beyan meclisi.*

**Bezm-i beyān** u meclis-i maʿnīde vāridāt
Peymāne-i taṣavvurınuñ āy-ı sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 41). [bezm-i beyān, ]*

**bezm-i çemen:** *Bahçedeki eğlence.*

Şundı bir zerrīn ḳadeḥ **bezm-i çemende** gül güle
Her ḳadeḥ bir neşve-i ġaybiyye virdi bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 1). [bezm-i çemen, -de ]*

**bezm-ı çemende:** *Çimenlik meclisi, seyir, toplanma yeri.*

Nālesin itmez idi **bezm-i çemende** tekrār
Naġme-i bülbüle gül ṭutmasa ey dil gūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 3). [bezm-i çemende, -de ]*

**bezm-ı çemende:** *Çimenlikteki mecliste, yeme içme meclisinde.*

**Bezm-ı çemende** ṣoḥbete yārar ʿıyş u ʿişrete
Bir cām-ı cemdür her ḫaẕef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 15). [bezm-ı çemende, --de ]*

**bezm-i cennet:** *Cennet meclisi.*

ʿAzm-i ʿuḳbā eyledükde didi tārīḫin Naẕīm
**Bezm-i cennetde** ola hem-dem Ḥüseyne ḥūr-ı ʿ în (1119) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 4). [bezm-i cennet, ]*

**bezm-i cūd:** *Cömertlik meclisi.*

**Bezm-i cūdında** müdām āmāde esbāb-ı murād
Meclis-i luṭfında memlū dembedem cām-ı emel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 19). [bezm-i cūd, -ın, -da ]*

**bezm-i dehr:** *Dünya yaşamının meclisi.*

Olmaz melūl ʿāḳıbet-endīş-i **bezm-i dehr**
Zehr-âb-ı ġuṣṣa çekse de mesrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 19). [bezm-i dehr, ]*

**bezm-i devrān:** *Zamanın meclisi.*

Olduḳça germ-cevlān raḳḳāṣ **bezm-i devrān**
Görse olurdı ḥayrān ol eşheb-i revānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 133). [bezm-i devrān, ]*

**bezm-i esrār-ı ilāhīde:** *İlahi sırların meclisi.*

**Bezm-i esrār-ı İlāhīde** nedim-i nüktedān
Mekteb-i ʿilm-i ledünde ḫvāce-i ḥikmet-şiʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 27). [bezm-i esrār-ı ilāhīde, -de ]*

**bezm-i fāni:** *Gelip geçici dünyadan.*

Beḳāya göçdi ayaḳ çekdi **bezm-i fāniden**
Muḳīm-i meclis-i Firdevs ola bi-ḥaḳk-ı Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 5). [bezm-i fāni, -den ]*

**bezm-i ġamuñ:** *Gam, keder meclisi.*

Ne bilür ẕevḳını mestān raḥīḳ-ı ʿaşḳuñ
Çekmeyen **bezm-i ġamuñ** sāġar-ı nūşānūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 14). [bezm-i ġamuñ, -uñ ]*

**bezm-i ġaybü'l-ġaybe:** *Hiç ortada eseri, varlığının, geleceğinin izi ve nişanı olmayan, gaybın gaybı olan.meclis.*

Ṣāḥid ü ḥiddet-serā-yı ḳurb-ı maḥbūb-ı Hudā
**Bezm-i ġaybü'l-ġaybe** maḥrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 14). [bezm-i ġaybü'l-ġaybe, -e ]*

**bezm-i gîrûdâr:** *Kavga meclisi.*

Bu **bezm-i gîrûdârda** olṣaydı ümmīd-i beḳā
Ṣunmazdı sāḳī-i fenā peymāne-i sem sāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 7). [bezm-i gîrûdâr, -da ]*

**bezm-i gülşen:** *Gül bahçesindeki meclis.*

Ḳuruldı **bezm-i gülşen** cemʿ olup ezẖār-ı günāgun
Ḥarifâne çıḳardı kīsesinden ġonce bir altun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 1). [bezm-i gülşen, ]*

**bezm-i gülzār-ı beḳā:** *Ahiretin gül bahçesinin sohbeti.*

Çekildi **bezm-i gülzār-ı beḳāya** seyr-i dīdāre
Maḳāmın Kürsī-i ʿArş eyledi ol mürşid-i mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 7). [bezm-i gülzār-ı beḳā, -y, -a ]*

**bezm-i hārābātda:** *İçki içilen yer, meyhane.*

Ṣaḥbā-keş-i meyẖāne-i vīrān-ı ġurūrı
Bu **bezm-i ẖārābātda** maʿmūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 4). [bezm-i ẖārābātda, -da ]*

**bezm-i hāṣ-ı ẖudāya:** *Allah'ın seçkinler meclisi.*

Li-maʿĀllāh maḳām ü ḳurb-ı ḥarīm
**Bezm-i hāṣ-ı ẖudāya** māḥremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 32). [bezm-i hāṣ-ı ẖudāya, -y, -a ]*

**bezm-i ḫāṣıña:** *Seçkinler meclisine.*

Redd itme berḳ-i sebzini kıl maẕḫār-ı ḳabūl
Gahī ki **bezm-i ḫāṣıña** ol nā-tüvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 76). [bezm-i ḫāṣıña, -a ]*

**bezm-i ḫāṣında:** *Seçkinler meclisi.*

O resūlüñ ciḫār yāri içün
Bezm-i ḫāṣında yār-ı ġārı içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 10). [bezm-i ḫāṣında, -ın, -da ]*

**bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa:** *En güzel meclis.*

Māḥrem-i rāz olmayan sālikdedür bu hāy u hūy
**Bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa** ol kim oldı vāṣıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 4). [bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa, ]*

**bezm-i iḳbālinde:** *İkbal meclisi Talih meclisi.*

**Bezm-i iḳbālinde** iclāl ü saʿādet hem-nişīn
Meclis-i ḳadrinde ʿizz ü şān nedīm-i ḫayr-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 39). [bezm-i iḳbālinde, -in, -de ]*

**bezm-i ʿişret:** *Yeme içme meclisi.*

**Bezm-i ʿişret** meclis-i taṣvīrdür sensiz baña
Ṣavt-ı muṭrib nāle-i şeb-gīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 1). [bezm-i ʿişret, ]*

**bezm-i ʿişret:** *Eğlence , sohbet , muhabbet meclisi.*

Gülşen-ābād-ı ṭarabdur **bezm-i ʿişret** sāḳiyā
Gül ḳadeḥ ġonce sebū-yı bāde bülbül bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 3). [bezm-i ʿişret, ]*

**bezm-i istiġnāsına:** *Tokgözlülük meclisi.*

Ol Hudāvend-i Hudāvendān ki ednā bendesi
Hādim itmez **bezm-i istiġnāsına** İskender *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 118). [bezm-i istiġnāsına, -na, -ı, -na ]*

**bezm-i maʿrifetüñ:** *Marifet meclisi.*

Naẕīm nādire-perdāz-ı dehr ise ne ʿaceb
Ki **bezm-i maʿrifetüñ** rind-i nüktedānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 14). [bezm-i maʿrifetüñ, -üñ ]*

**bezm-i mey:** *Şarap meclisi.*

**Bezm-i meyde** nāgeḫān bir hāy u hū ḳopdı yine
Lebleri yādıyla sāḳinüñ fesād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 13). [bezm-i mey, -de ]*

**bezm-i meyde:** *Şarap meclisi.*

Her girih zülfüñde olsun bend-i zencīr-i cünūn
**Bezm-i meyde** bir nigehle biñ dil-i dīvāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 8). [bezm-i meyde, -de ]*

**bezm-i meye:** *Şarap meclisi.*

O ḳadar **bezm-i meye** oldı göñül bīgāne
Gözine gelse olur neşve-i mül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 1). [bezm-i meye, --e ]*

**bezm-i müheyyādur:** *Hazır olan, hazırda bulunan içki meclisi.*

Çemen ezḫār-ı gūnāgūn ile **bezm-i müheyyādur**
Ṣürāḫī ceyb-i ḫām-ı ʿişrete gülrīz-i ṣahbādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 1). [bezm-i müheyyādur, ]*

**bezm-i naẕmuñ:** *Şiir meclisi.*

Güne güne vaṣf-ı ẕātında terennüm-rīz olup
Bezm-i naẕmuñ böyle āġāz eylesun rāmiş-geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 100). [bezm-i naẕmuñ, -uñ ]*

**bezm-i nevāline:** *Bağış, ihsan meclisi.*

Afrāsiyāb-ı ʿaṣr ki **bezm-i nevāline** Huddāmı olmaġa nice Cemşīd-şān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 21). [bezm-i nevāline, -in, -e ]*

**bezm-i nūşānūş-ı ʿişret:** *Yeme içmenin sürekli olduğu meclis.*

Rind-i dürd-aşām derdt-i ʿaşḳa yeksāndur müdām
**Bezm-i nūşānūş-ı ʿişret** meclis-i taṣvīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 8). [bezm-i nūşānūş-ı ʿişret, ]*

**bezm-i nuşānūş-ı meyde:** *Şarabın sürekli içildiği meclis.*

Kimüñle **bezm-i nuşānūş-ı meyde** germ-ülfetsin
Naẕīm-āsā nedīmüñ hem-nişīn ü hem demüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 13). [bezm-i nuşānūş-ı meyde, -de ]*

**bezm-i şebānedür:** *Gece meclisi.*

Fehm it beḳāsını bu ṭarabgāh-ı ʿālemüñ Hüşyār iseñ nümūnesi **bezm-i şebānedür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 18). [bezm-i şebānedür, -dür ]*

**bezm-i şeh:** *Hükümdarın meclisi.*

Bir dil ki derd-i ʿaşḳ ile zerd ü niẕār ola
Bezm-i şeh muḥabbete tār u rebāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 10). [bezm-i şeh, ]*

**bezm-i şevḳime:** *Şevk meclisi.*

Mihr-i rūzum meh-i şebüm sensin
Gel gel ey **bezm-i şevḳime** sāḳī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 240). [bezm-i şevḳime, -im, -e ]*

**bezm-i taḳvāda:** *Takva (Allah'tan korkanların) meclisi. II İşret meclisi.*

Bī-riyā giryesi ḫoşdur bize mestānelerüñ
**Bezm-i taḳvāda** riyā eyleyen ayıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 12). [bezm-i taḳvāda, -da ]*

**bezm-i vaşfında:** *Övgü meclisi.*

Hvace-i müşkil-güşā münşī-i yektā kim anuñ
Rūḫ-ı Vaṣṣāf olsa lāyıḳ **bezm-i vaşfında** enīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 4). [bezm-i vaşfında, -ın, -da ]*

**bezm-i viṣālde:** *Kavuşma meclisi.*

Būs ü kenār-ı dilbere **bezm-i viṣālde** Olmaz vesile cām-ı mey erġuvān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 7). [bezm-i viṣālde, -de ]*

**bezm-i viṣālde:** *Kavuşma meclisinde.*

Şemʿ-i cemāli şevḳına **bezm-i viṣālde** Pervāne-i dilüñ ṭutuşup yandı şeḫ-peri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 5). [bezm-i viṣālde, -de ]*

**bezm-i viṣālde:** *Kavuşma meclisinde.*

Şemʿ-i cemāli şevḳına **bezm-i viṣālde** Pervāne-i dilüñ ṭutuşup yandı şeḫ-peri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 5). [bezm-i viṣālde, -de ]*

**bezm-i viṣāle:** *Kavuşma meclisi.*

Cān u dil pervāne şemʿ-i cemālüñdür senüñ

Vaḳtidür **bezm-i viṣāle** bulsa bāl-efşān vusul *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 14). [bezm-i viṣāle, -e ]*

**bezm-i yaḳīne:** *Gerçek meclis.*

Hādī-i dīn ki nūr-ı sirāc-ı cemālidür
Bezm-i yaḳīne şemʿ-i fürūzān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 48). [bezm-i yaḳīne, -e ]*

**bezm-i yāre:** *Sevgilinin meclisi.*

Dil **bezm-i yāre** maḥrem iken dürdür henüz
Mest-i mey-i viṣāl idi maḫmurdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 1). [bezm-i yāre, -e ]*

**bī:** *Tatrışılmaz olan.*

Ḳudret-i ẕātıyla yoḳdan ʿālemi var eyledi
Bānī-i ṣunʿı ezel **bī-çend** ü çūn muʿtemed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 10). [bī-çend, -çend ]*

**bī- naẓīr:** *Benzersiz ve eşsiz .*

Bī-hidāyet evvelidür bī-nihāyet āḫiri
Bī-şerīk ü **bī- naẓīr** ü bī-eb ü ümm ü veled
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 6). [bī- naẓīr, ]*

**bī-ʿad:** *Sayısız.*

ʿAded yoḳ cürmine ʿaṣī ḳulundur ya Resūla'llāh
Velī ʿafvüñ senüñ luṭf-ı ilāhī gibi **bī-ʿaddür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 78). [bī-ʿaddür, -dür ]*

**bi-ʿadd-i ḥażret-i farūḳ-ı mihribān:** *Merhametli, şefkatli Hz. Ömer hazretleri adaletiyle.*

Yā Rab be-ṣıdḳ-ı ḥażret-i ṣıddīk-ı yār-i ġār
Yā Rab **bi-ʿadd-i ḥażret-i farūḳ-ı mihribān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 14). [bi-ʿadd-i ḥażret-i farūḳ-ı mihribān, ]*

**bī-ʿaded:** *Hesapsız.*

Nedür ol vefḳ-ı müşelleş üslūb
Bī-ʿaded ḫānesi var cümlesi ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 2). [bī-ʿaded, ]*

**bī-ʿadīl:** *Adaletsiz.*

ʿAḳl u Ferhengiyle ṣādr-ı maʿdeletde **bī-ʿadīl**
Rāy-ı tedbīriyle emr-i meşveretde bī-naẓīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 19). [bī-ʿadīl, ]*

**bī-akrān:** *Benzersiz ve dengi olmayan.*

Hem seḫā vü keremde bī-enbāz
Hem ʿaṭā vü himemde **bī-aḳrān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 40). [bī-aḳrān, ]*

**bī-amān:** *Amansız, aman vermeyen, insafsız, merhametsiz.*

İẓhār-ı tebessümde düşnām-ı ḫafī
Maẓlum-nümā vü **bī-amānsın** ẓālim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 118, Mısra 4). [bī-amānsın, -sın ]*

**bī-bahā:** *Bahasız, Çok değerli.*

**Bī-bahā** eyler ʿaṭā Mevlā baḫāneyle virür
Bir baḫāneyle baḫāşız nāʾil olmaḳda ṣaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 31). [bī-bahā, ]*

**bī-bedel:** *Eşsiz, dengi olmayan.*

Ey dil Ramażān Efendi ol ʿālī-ḳadr
Meşḥūr-ı ciḫān u **bī-bedeldi** geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 2). [bī-bedeldi, -di ]*

**bī-bedel:** *Bedelsiz, karşılıksız.*

Enbiyā vü murselīnüñ eşrefe hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ **bī-bedel** cānānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 20). [bī-bedel, ]*

Enbiyā vü murselīnüñ eşrefe hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ **bī-bedel** cānānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 20). [bī-bedel, ]*

**bī-bedel:** *Benzeri olmayan, eşsiz.*

Ey müzeyyen çār-sū ey **bī-bedel** sūk-ı metīn
Çār-sū-yı-muḥkem ü sūḳ-ı metīn u **bī-bedel** (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 11). [bī-bedel, ]*

Ey müzeyyen çār-sū ey **bī-bedel** sūk-ı metīn
Çār-sū-yı-muḥkem ü sūḳ-ı metīn u **bī-bedel** (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 12). [bī-bedel, ]*

**bī-bedel ol:** *Benzeri, dengi olmamak.*

Ol **bī-bedel** hümânıñ ṭūṭī-i Mıṣr-ı cānüñ
Ol tāʿir-i cinānuñ ḫuld ola āşiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 149). [bī-bedel ol, ]*

Ol **bī-bedel** şehzādenüñ ol server-i āzādenüñ
Evṣāf-ı sürında sözüm oldı miṣāl-i ḳand ü şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 25). [bī-bedel ol, ]*

**bī-berk:** *Yapraksız.*

Bülbül-i midḥatüñi eyleme **bī-berḳ** ü nevā
Anı da ḳāfile-i luṭfuña ilḥaḳ eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 323). [bī-berḳ, ]*

**bī-cām:** *Kadehsiz.*

Feyż alur işrâḳıyân-ı şevḳ **bī-cām** u sebū
Bir ḫum-ı ṣaḥbā-yı derd-i ʿaşḳ Eflāṭunuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 13). [bī-cām, ]*

Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra ey dil
Olur **bī-cām** u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 10). [bī-cām, ]*

Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra ey dil
Olur **bī-cām** u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 10). [bī-cām, ]*

**bī-cān:** *Cansız, halsiz.*

Sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı Edrine **bī-cān** idi
Ḥaḳ bu kim rūḫ-ı revān oldı bu āb-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 29). [bī-cān, ]*

**bīçāre:** *Çaresiz.*

Teb-lerze-i ʿaşḳla olup **bīçāre**
Ten döndi temām żaʿf-ı ġamden tāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 1). [bīçāre, ]*

**bī-çāre:** *Çaresiz.*

Sāġar-ı ṣahbā be-kef mey-hvāre bir ben bir ḥabāb
Rind-i derdī-keş gedā **bī-çāre** bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 2). [bī-çāre, ]*

Keremüñden budur ümmīd ki **bī-çāre** Naẓīm
İki ʿālemde daḫi çekmeye renc ü taʿabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 61). [bī-çāre, ]*

Beni böyle ġarīb ü āvāre
Ḳomasun firḳatiyle **bī-çāre***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 26). [bī-çāre, ]*

Nice günler ġarīb ü āvāre
Bi-dil ü bī-ḳarār u **bī-çāre***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 162). [bī-çāre, ]*

Redd itme derüñde bir gedādur şāḫum
**Bī-çāre** Naẓīm nā-murād u bī-kes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 4). [bī-çāre, ]*

Ola **bī-çāre** Naẕīmüñ cānı
ʿIydgāh-ı ġamınuñ ḳurbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 31). [bī-çāre, ]*

**bī-çāre:** *Çaresiz, düşkün*

Eyle dervīşüñi cūd ü keremüñle iġnā
Hem-civār eyle o **bī-çāreyi** bir bī-kesdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 318). [bī-çāreyi, -yi ]*

Ḳoma **bī-çāreyi** ol demde ġarīb ü tenhā
Ṣalevātuñla leb-i cānına ur mühr-i sükūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 327). [bī-çāreyi, -yi ]*

**bī-cedel:** *Tartışmasız.*

Zu-fünūn niḥrīr-i kāmil kim anuñ teslīmidür
Diḳḳat-i taḥrīrine ḥālā efāżıl **bī-cedel***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 6). [bī-cedel, ]*

**biçilür:** *Ekin, ot vb.ni orakla, tırpanla, makine ile kesmek (bu beyitte hayatın son bulması).*

Dās-ı ʿafv ü keremiyle **biçilür**
Toḫm-ı cürm ile olan ḥāṣıl-ı kişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [biçilür, -ür ]*

**bīd:** *Söğüt ağacı.*

Semen serve sarılmış **bīd** lerzān çeşm-i nergis mest
Çemende āteş-i ġayret derūn-sūz-ı çenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 11). [bīd, ]*

**bīdād:** *Gadir, cevr, zulüm.*

Ṣūrīş-i derd-i derūnı ʿālemi vīrān ider
Bir dil-i māḥzūn ki **bīdād** ile pür-teşvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 12). [bīdād, ]*

**bīdād:** *Zulüm, eziyet, adaletsizlik.*

Birisini aṣarsa ol **bīdād**
Dişlerini ḳırar anuñ üstād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 7). [bīdād, ]*

**bīdād:** *Adaletsiz (kimse), zalim. || Sevgili.*

**Bīdādun** olur idince āġāz-ı duʿa
Tıġ-ı eşeri çevvāre-i dendāne-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 1). [bīdādun, -uñ ]*

**bī-dād:** *Zulüm, eziyet, adaletsizlik.*

Virmedi müftī-i devrān fetvā
Kimse rāżī mı olur **bī-dāde***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 6). [bī-dāde, -e ]*

**bīdād ider:** *Adaletsiz davranmak, adalete uygun hareket etmemek.*

Ey vezīr-i dād-güster kim hemān ẓālim degül
Devr-i ʿadlüñde senüñ **bīdād ider** zencīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 62). [bīdād ider, -er ]*

**bīdād-ı sitem:** *Sitem eziyeti.*

Dil-i maẓlūmı **bīdād-ı sitemden** eyleyüp sālim
Benüm gibi nice dil-mürde ʿadliyle olur iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 15). [bīdād-ı sitem, ]*

**bīdār:** *Uyanık, uykusuz.*

Hvābe başdurdı yıḳup mestān-ı bezmi zūr-ı mey
Didesi **bīdār** olan bir yāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 10). [bīdār, ]*

Muy-ı sefīd ʿārifi şeb-zindedār ider
**Bīdāre** feyż ü ḥāleti vaḳt-i seḥer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 4). [bīdāre, -e ]*

Biri şeb-zindedārıdur biri her rüz **bīdārı**
Ḳamer ol şām-zülfüñ āftāb ol ṣubḥ-dīdāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 7). [bīdārı, --ı ]*

Çeşmi der-ḫvābdur ebrū-yı girih-gīrinden
Fitne **bīdār** olamaz ḫaşyet-i şemşīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 2). [bīdār, ]*

Dīdesi **bīdār** olāldan ḫvāb-ı rāḥat görmedi
Nergis-i ter bāġ-ı ḥayretde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 3). [bīdār, ]*

DĪde-i şeb-zindedārı dembedem **bīdārdur**
,
Ṣubḥa dek iḥyā idüp dil-ḥürrem ü ṣādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 15). [bīdārdur, -dur ]*

**bīdār:** *Bahtı, talihi açık, iyi talih.*

**Bīdār** olālı ṣubḥ-ı viṣāliyle Ḥüseynüñ
Gelmez gözüme ḫvāb ḫayāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 1). [bīdār, ]*

Ṭāliʿ Naẓīme ider ol māhı mihribān
**Bīdā**r olursa dīde-i baḫt-ı ġunūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 18). [bīdār, ]*

**bī-daʿvet:** *Davetsiz.*

Geldükce yār ḫāneme teklīfsüz gelür
Ben böyle ol perī-veşi **bī-daʿvet** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 8). [bī-daʿvet, ]*

**bī-derd-i minnet-i ṣākī:** *Sakinin gönül borcunu dert etmeyen.*

Olursa bādesi **bī-derd-i minnet-i ṣākī**
Olur sifāl-i şikeste piyāle-i Cem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 5). [bī-derd-i minnet-i ṣākī, ]*

**bī-derd-i ser:** *Dertsiz baş.*

Keyf-i ṣahbā-yı ḫayāl-i dil-keşüm **bī-derd-i ser**
Bāde-i cān-baḫş-ı naẓm-ı āb-dārum neşve-bār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 115). [bī-derd-i ser, ]*

**bī-dil:** *Gönülsüz, derviş.*

Yārün hümā-yı kākülinüñ sāyesindedür
Bir **bī-dilüñ** başında ki devlet nişānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 4). [bī-dilüñ, -üñ ]*

**bī-dil:** *Âşık, tutkun.*

Ḥaḳḳā ki aña ẓıll-ı hümā bār-ı girāndur
Bir **bī-dile** kim zülfüñ ola sāya-ber-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 6). [bī-dile, -e ]*

**bī-dil:** *Gönlü ve iradesi elden gitmiş.*

Olur güldeste-çīn-i ārzu-mendi o **bī-dil** kim
Çemende bağrına bir gül-ʿiẕār u ġonce-fem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 11). [bī-dil, ]*

**bī-dil:** *(Her şeyden) Gönlü geçmiş (kimse).*

Nice günler ġarīb ü āvāre
**Bi-dil** ü bī-ḳarār u bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 162). [bi-dil, ]*

**bī-dīn:** *Dinsiz.*

İçlerinde o demde bir **bī-dīn**
Yoġ iken beynümüzde kibr ile kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 135). [bī-dīn, ]*

**bī-eb:** *Babasız.*

Bī-hidāyet evvelidür bī-nihāyet āḫiri
Bī-şerīk ü bī- naẓīr ü **bī-eb** ü ümm ü veled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 6). [bī-eb, ]*

**bī-emān:** *Aman vermeyen, amansız, zalim.*

Cevrüñ hilāl ider ne belā ṭaʿne-i raḳīb
Birdür ölüm olur mı bir ey **bī-emān** iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 8). [bī-emān, ]*

**bī-enbāz:** *Eşsiz.*

Hem seḫā vü keremde **bī-enbāz**
Hem ʿaṭā vü himemde bī-aḳrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 39). [bī-enbāz, ]*

**bī-fer:** *Güçsüz, kuvvetsiz.*

Teʾşīr-i tīğı eyler cism-i ʿadūyı **bī-fer**
Gūyā şānūr görenler mehtābla kettānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 109). [bī-fer, ]*

**biġa:** *Biga sancağı. Bugünkü Çanakkale ilinin Anadolu topraklarını kapsıyordu.*

Ḳalemüm ṭūṭī-i gūyā-yı şeker-zār-ı maḳāl
Mışr-ı endīşede şīrīn süḫanumdur
**Bīgā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 14). [bīgā, ]*

**bî-gâliye:** *Hadsiz güzel kokusuz.*

**Bî-gâliyedür** zīver-i gülgūn-ı ḥayādan
Rūḫsāre-i ḫūbāna nigāh itmeġe değmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 3). [bî-gâliyedür, --dür ]*

**bī-ġam-ı rūzgār:** *Zamanın gamsızı.*

**Bī-ġam-ı rūzgār** idi nāmum
Kāmrāne geçerdi eyyāmum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 47). [bī-ġam-ı rūzgār, ]*

**bīgāne:** *Bilinmedik.*

Āşinā **bīgāne** bilmez mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ
Cürʿasın nūş eylese mecnūn u ʿāḳıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 5). [bīgāne, ]*

**bīgāne:** *1. Yabancı, âşinâ olmayan 2. sıf. ve zf. Kayıtsız, ilgisiz, alâkasız, lâkayt.*

Bulamaz mertebe-i evc-i ʿalā hāk-i haẕīẕ
Ki olur dāʾire-i ʿizzete ẕül **bīgāne***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 6). [bīgāne, ]*

Āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl olmaz iseñ
Saña bir kimse dimez aġlama gül
**bīgāne***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 8). [bīgāne, ]*

**bīgāne:** *Yabancı, âşinâ olmayan.*

Yāre **bīgāne** göñül nāmı velī maḥrem-i rāz
Gürg-i Yūsuf ne-derîde dehen ālūde henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 9). [bīgāne, ]*

Āşinā oldun rāḳibe sırruñı fāş eyledi
Kim didi cānā saña var ḫāneñe **bīgāne** al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 12). [bīgāne, ]*

Üstādına raḥmet diyerek şiʿr-i Naẕīmi
Ḥālā götürür māḥrem ü **bīgāne** başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 14). [bīgāne, ]*

O ḳadar bezm-i meye oldı göñül **bīgāne**
Gözine gelse olur neşve-i mül
**bīgāne***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 1). [bīgāne, ]*

O ḳadar bezm-i meye oldı göñül **bīgāne**
Gözine gelse olur neşve-i mül
**bīgāne***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 2). [bīgāne, ]*

Aña pervāne olur bülbül-i dil kim şeb ü rūz
Şemʿ-i nā-māḥrem ola bezmine gül
**bīgāne***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 4). [bīgāne, ]*

Virdi bir bezme şeref ol güher-i tāc-ı rüsül
Ki Naẕīm anda olur cevher-i kül
**bīgāne***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 10). [bīgāne, ]*

Sīne-i sührāb olursa Rüstemāne çāḳ ider
Āşinā **bīgāne** bilmez ġamze-i ḫançer-keşi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 4). [bīgāne, ]*

Ẓāhirde yāre kendüyi **bigāne** gösteren
Baḳṣāñ niḫānī her nigehinden selām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 3). [bigāne, ]*

**bīgāne-i seccādeyüm:** *Örtünün yabancısıyım.*

Cebhe-i cān āşinā-yı ḫāk-ı kūy-ı yārdur
Dembedem **bīgāne-i seccādeyüm** yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 8). [bīgāne-i seccādeyüm, --y, --üm ]*

**bī-ġubār-ı kīne:** *Kedersiz kin.*

Cemāl-i şāḫid-i maḳṣūda cilve-gāh eyler
Dil ki sīnesini **bī-ġubār-ı kīne** bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 8). [bī-ġubār-ı kīne, -e ]*

**bī-günāh:** *Suçsuz, pâk, masum.*

Muḥabbet itdügümüzdür o şūḫa çevre sebeb
Ġarībdür ki ne mücrim ne **bī-günāhuz** biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 16). [bī-günāhuz, -uz ]*

**bih niḫāl-i ser-āmed-i dü-sütūn:** *Iki sütunun önde giden ayva fidanı.*

**Bih niḫāl-i ser-āmed-i dü-sütūn**
Biri Ḥannāndur biri Mennān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 143). [bih niḫāl-i ser-āmed-i dü-sütūn, ]*

**bī-ḥad:** *1.Sayısız , pek çok 2.Hadsiz, küstah.*

ʿÖmr ü kemāli **bī-ḥad** ḳadr ü celāli mümted
Dāʾim ola müʾeyyed cāh-ı felek-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 11). [bī-ḥad, ]*

**bi-ḥaḳḳ-ı:** *Hakkı için.*

Anı redd itme **bi-ḥaḳk-ı** şāḥb u āl ü tābiʿīn
Seyyiʿātum sıġmaz oldı defter-i aʿmālüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 115). [bi-ḥaḳk-ı, ]*

**bi-ḥaḳk-ı āl:** *Bedelinin hakkı için.*

Āsitānıñda beni müjgān-ı ḫūn-ālūd ile
Eyle çārūb-keş **bi-ḥaḳk-ı āl** ü evlād ü beṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 18). [bi-ḥaḳk-ı āl, ]*

**bi-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül:** *Peygamberin övünme hakkı için.*

Yā Rab **bi-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül** tā ki zindedür
Cān-ı Naẓīmi eyle şenā-ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 61). [bi-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül, ]*

**bi-ḥakk-ı ḳul huvallāhu aḥad:** *"De ki: O Allah birdir." hakkı için.*

Ḳalbiñi sebʿu'l-meṣānī nūr-ı leb-rīz eylesün
ʿAyn-ı iḫlās it **bi-ḥaḳk-ı ḳul huvallāhu aḥad***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 58). [bi-ḥaḳk-ı ḳul huvallāhu aḥad, ]*

**bi-ḥaḳk-ı ṣamed:** *Her türlü istek ve ihtiyâcı karşılayacak güce sâhip bulunan, hiç kimseye veya hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah'ın hakkı için.*

Beḳāya göçdi ayaḳ çekdi bezm-i fāniden
Muḳīm-i meclis-i Firdevs ola **bi-ḥaḳk-ı Ṣamed***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 6). [bi-ḥaḳk-ı ṣamed, ]*

**bi-haḳk-ı sūre-i fīl:** *Fil Suresinin hakkı için.*

Müdām ola ser-i aʿdā-yı Kaʿbe-i kūyı
Şikest-i seng-i muṣibet **bi-haḳk-ı sūre-i**

**Fīl***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 140). [bi-haḳk-ı sūre-i fīl, ]*

**bi-ḥaḳk-ı sūre-i sebʿa'l-meṯānī:** *Tekrarlanan yedi sure Hak için.*

Der-i baḫtum ilāhī eyle meftūḥ
**Bi-ḥaḳk-ı sūre-i Sebʿa'l-meṯānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 14). [bi-ḥaḳk-ı sūre-i sebʿa'l-meṯāni, ]*

**bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ġār:** *Mağara arkadaşının hakkı için.*

Yaʿni bī-tenhā-nişīn-i ġār-ı ʿişyānum henüz
Ben ġaribe ʿafvüni yār it **bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ġār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 164). [bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ġār, ]*

**bi-ḥaḳḳ-ı yasīn:** *Yasin hakkı için.*

Ravża-i pākine envāʿ-ı dürūd ü teslīm
Hayr ola ümmetimin kāli **bi-ḥaḳḳ-ı Yasīn***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 124). [bi-ḥaḳḳ-ı yasīn, ]*

**bī-ḫalel:** *Aralıksız, eksiksiz.*

Manşıb-ı ḳadr ü kemāli müstedām-ı bī-mizāc
Kişver-i ʿizz ü celāli ber-devām u **bī-ḫalel***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 16). [bī-ḫalel, ]*

**bi-ḥamdi'llāh:** *"Allah'a şükürler olsun" anlamında, Allah'ın nimetlerine ve lütuflarına minnet ve teşekkürü bildirmek üzere kullanılan bir ifadedir.*

Revādur secde-i şükr itse erbāb-ı ḳalem şimdi
**Bi-ḥamdi'llāh** ki miḥrāb-ı riyāset şāḥibiñ buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 2). [bi-ḥamdi'llāh, ]*

**bī-ḥarf:** *Harfsiz, sözsüz.*

Ḳābe-ḳavseyne gelüp menzil-i ḳurb oldı yiri
Kelīmāt itdi bilā-vāsıṭa **bī-ḥarf** ü şadā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 266). [bī-ḥarf, ]*

**bī-ḫār-ı ḫazān:** *Sonbaharın dikensizi.*

Sulṭān u gedā olsa nola sāye-nişīni
**Bī-ḫār-ı ḫazāndur** çemen-i ʿaşḳ dıraḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 4). [bī-ḫār-ı ḫazān, --dur-dur ]*

**bī-hayl:** *Atlı.*

Şakīn-i ḫāne-i bī-minnet olan
Şeh-i ʿālemdür o **bī-ḫayl** ü sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 64). [bī-ḫayl, ]*

**bī-ḫayme:** *Çadırsız.*

Şıġmaz bu ḳażāya sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ
Kevneyni ṭutar leşkeri **bī-ḫayme** vü ḫārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 10). [bī-ḫayme, ]*

**bī-ḫazān:** *Sonbaharsız.*

Olsa ʿaceb mi bāġ-ı İrem gibi **bī-ḫazān**
Gül-deste-i ġam ile girībān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 37). [bī-ḫazān, ]*

Gülbün-i ravża-i Ṭāhā gül-i bāġ-ı Yāsīn
**Bī-ḫazān** serv-i çemenzār-ı vemâ erselnâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 104). [bī-ḫazān, ]*

**Bī-haẕān** serv-i çemān çemen-i Baṭḥāyī
Gülbün-i ravża-i Yeṯrib gül-i bāġ-ı Ḳureşī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 3). [bī-haẕān, ]*

**Bī-ḫazān** verd-i gülşen-i İslām
Gül-i bī-ḫār-ı gülbün-i īmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 17). [bī-ḫazān, ]*

**bī-hazān-ı bīm:** *Korku sonbaharsız.*

Feyż-i baḫār-ı cūdı o ġāyetde kim ider
Bāġ-ı ümīdi ḫāṣiyeti **bī-ḫazān-ı bīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 10). [bī-ḫazān-ı bīm, ]*

**bī-hemtā:** *Eşi benzeri olmayan.*

Sāḳin-i cennet-zemīn-i dergehi Kerrūbiyān Kürsī-i pāy-ı rikāb-ı ʿazmi çarḫ-ı heftümīn Zīr-i rānında o **bī-hemtā** Burāḳ-ı dil-keşüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 76). [bī-hemtā, ]*

**bī-hemtā:** *Eşsiz,benzersizdir.*

Biri ṣıdḳ ile biri ʿadl ile **bī-hemtādur**
Biri ḥilm ile biri ʿilm ile ferd ü yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 213). [bī-hemtādur, -dur ]*

**bī-hidāyet:** *Hidayetsiz Dalalet içinde olan Doğru yoldan çıkmış.*

**Bī-hidāyet** evvelidür bī-nihāyet āḫiri
Bī-şerīk ü bī- naẓīr ü bī-eb ü ümm ü veled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 5). [bī-hidāyet, ]*

**bî-hod:** *Kendinden geçmiş, bayılmış, bilinçsiz.*

**Bī-ḫodāne** eşk-i ḫūn-ālūd ḫoşdur ey Naẓīm
Dürr ü yāḳūt ile mālāmāl olan gencīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 13). [bī-ḫodāne, -âne ]*

**bī-hodī:** *Baygınlık.*

Gel ey Naẓīm kendüñe tā ki bu **bī-ḫodī**
Geldi yitişdi nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 13). [bī-ḫodī, ]*

**bihter:** *Daha iyi, pek iyi.*

Şeh-i Kevneyn Seyyidü’s-Seḳaleyn
Bihterīn pīşvā-yı rāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 6). [bihterīn, -īn ]*

**bīḫūde:** *Beyhude, boş yere, boşuna.*

Müşgīn sevād-ı ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı yāre beñzemez
**Bīhūde** levḥ-i māhı hemān çarḫ ḳareler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 8). [bīhūde, ]*

ʿĀlemi mest-i ḫārab itmededür bāde-i ʿaşḳ
Çekilür cām-ı şarābuñ adı **bīhūde** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 8). [bīhūde, ]*

**Bīhude** şümār itme figār-ı ser-i tīġuñ
Ḳırsan daḫi ey ġamze-i cellād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 3). [bīhude, ]*

**Bīhūde** ḳaşuñ yāyını ey māh ḳurarsın
Bu ḥüsn ile sen pençe-i ḫurşīdi burarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 1). [bīhūde, ]*

Żayiʿ oldı **bīhūde** bunca ṣüḥūr ile sīnin
Oldı cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿişyān ü fesād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 123). [bīhūde, ]*

Nola maẕmunu ise dillerde leʾīm
Söylemez **bīhüde** lā-büd efvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 42). [bīhüde, ]*

**bîhûşı:** *Aşk sarhoşu olmak.*

Çemen-pīrā-yı ʿaşḳ u bāġbān-ı şevḳ u **bîhûşı**
Gül-i taḥḳīḳi zīb-i ceyb ü destār-ı mecāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 7). [bîhûşı, ]*

**bī-iştibāh:** *Şüphesiz.*

Ol Buraḳ-ı lā-mekān-peymā ki hengām-ı şitāb
Hem-ʿinān olmaz aña esb-i naẓār **bī-iştibāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 8). [bī-iştibāh, ]*

**bī-iştibāh:** *Şüphesiz. Korkusuzca.*

Müjde ey dil bir Süleymān-şalṭanat itdi cülūs
Kim ciḫān zīr-i nigīn-i hükmidür **bī-iştibāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 4). [bī-iştibāh, ]*

**bī-iʿtibār:** *İtibarsız, değersiz.*

Yā nebiyya'llāh ne ḥidemdür ṣenā-yı ḥāżretüñ
Ola vaṣfuñda Süleymān nūrdan **bī-iʿtibār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 138). [bī-iʿtibār, ]*

**bī-ḳarār:** *Kararsız.*

Yāri görüp kenārda dīdār seyrine
Başdı biri birini olup **bī-ḳarār** mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 4). [bī-ḳarār, ]*

Nice günler ġarīb ü āvāre
Bi-dil ü **bī-ḳarār** u bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 162). [bī-ḳarār, ]*

**bī-ḳarār:** *Kararsız.*

Nice bir zār u **bī-ḳarār** olayum
Beni ḳıldı niẕār o mūy miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 257). [bī-ḳarār, ]*

**bī-ḳarār:** *İstikrarsız olma / süreklilik göstere(me)me.*

Gezer zencīr-i emvācıyla düşmiş kūh-ı ṣaḥrāya
Benüm dīvāne göñlüm gibi cūlar **bī-ḳarār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 10). [bī-ḳarār, ]*

**bı-ḳayd:** *Kayıtsız, aldırmaz.*

**Bı-ḳayd** o dil ki kākülüñe mübtelā degül
Rāḥat o ser ki sāye-nişīn-i hümā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 1). [bı-ḳayd, ]*

**bī-keder:** *Üzüntüsüz, kedersiz.*

**Bī-kederdür** kīneden olsa ʿaceb mi sīne ṣāf
Jengden ʿārī olınca gösterür āyīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 1). [bī-kederdür, -dür ]*

**bī-keder:** *Dertsiz, tasasız.*

Güşe-i tecrīd ey dil **bī-keder** peyġūledür
Zāl-ı dehre baḳma kim çoḳ kimseden mahlūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 1). [bī-keder, ]*

**bī-kes:** *Kimsesiz, yalnız.*

Eyle dervīşüñi cūd ü keremüñle iġnā
Hem-civār eyle o bī-çāreyi bir **bī-kesdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 318). [bī-kesdür, -dür ]*

**bī-kes:** *Kimsesiz, çaresiz.*

Bir **bī-kes** ü bir ġarībüñüm eyle ḳabūl
Ben bī-kesi ben ġarībüñi redd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 3). [bī-kes, ]*

Redd itme ġarīb ü **bī-kesüm** eyle ḳabūl
Ey taḫtgeh-i saʿādetüñ ṣulṭānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 3). [bī-kesüm, -üm ]*

**bī-kes:** *Kimsesiz, zavallı, yalnız, çaresiz.*

Yā resūla'llāh meded pest itdi ḳadrüm **bī-kesi**
Gerçi dirler gevhere gerd-i yetīmi der-ḫişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 141). [bī-kesi, -i ]*

**bī-kes:** *Kimsesiz, hamisiz, yalnız.*

Dergāhı gedāluġı o şāḫ-ı rüsülüñ
Bir **bī-kese** ḥaşmet-i Süleymāndan eleẕẕ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 4). [bī-kese, -e ]*

**bī-kes:** *Kimsesiz.*

**Bī-kes** olsañ redd idüp ḥālüñden itmezler su'āl
Mālik olsa dirler ammā ḳande varsañ gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 25). [bī-kes, ]*

Sen ḳuṣūr itme ḥuṣūl-i maṭlabında bī-kesüñ
Gerçi **bī-kes** baḫt-ı vārūnıyla pür-taḳṣīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 18). [bī-kes, ]*

Redd itme derüñde bir gedādur ṣāḫum
Bī-çāre Naẓīm nā-murād u **bī-kes***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 4). [bī-kes, ]*

**bī-kes-:** *Kimsesiz, yalnız.*

Sen ḳuṣūr itme ḥuṣūl-i maṭlabında **bī-kesüñ**
Gerçi bī-kes baḫt-ı vārūnıyla pür-taḳṣīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 17). [bī-kesüñ, -(ü)ñ ]*

**bī-kesān:** *Kimsesizler.*

Ey dāver-i zemāne ḫıdīv-i murād-baḫş
Vey **bī-kesāna** bārgehi merciʿ u meʾāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 26). [bī-kesāna, -a ]*

**bī-kesī:** *Kimsesiz, çaresiz.*

Ṣalsa bir **bī-kesi** girdāb-ı fenā üzre Kelīm
Cemʿ-i aṣḥāba olup şemʿ-i hidāyet lemeʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 67). [bī-kesi, ]*

Bir bī-kes ü bir ġarībüñüm eyle ḳabūl
Ben **bī-kesi** ben ġarībüñi redd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 4). [bī-kesi, ]*

**bı-kesüñ:** *Kesin olmayan, tereddütlü, şüpheli.*

Her ne deñlü kārı ṣaʿb olsa biter bir **bı-kesüñ**
Pīşgāh-ı āṣaf-ı ʿādilde kim taḳrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 21). [bı-kesüñ, ]*

**bikr-i endīşem:** *El değmemiş düşünceler.*

Günu güne ḥulle-bāf-ı kārgāh-ı feyżdür
**Bikr-i endīşem** ḳabūl itmez cihāz-ı musteʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 114). [bikr-i endīşem, ]*

**bikr-i fikretümüñ:** *Düşüncelerimin el değmemişine.*

Oḳur eṭfāl **bikr-i fikretümüñ**
Gūşına ḫāmemün ṣarīri eẕān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 221). [bikr-i fikretümüñ, -üm, -ün ]*

**bil-:** *İdrak etmek, kavramak.*

Ḳulıyuz ḳadr-i kemāli **bilenüñ**
Bilmez ise ḥasedüñdür o günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 65). [bilenüñ, -en, -üñ ]*

**bil-:** *Bilmek.*

Sanevber-reviş ḫırāmuñ içün
Baña bildür günāhumı **bileyüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 274). [bileyüm, -e, -y, -üm ]*

**bil-:** *1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.*

Noḳṭa dögüp żamīrüm **bildi** o ḫāl ü ḫaṭla
Reml-i dili Naẓīmā bir gül-ʿiẕār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 13). [bildi, -di ]*

**bil-:** *Anlamak, idrak etmek, akıl erdirmek.*

**Bilūrīn** gerdeni sīb-i zenaḫdānıyla sāḳīnüñ
Ser-i mīnāya ḳonmış guyiyā bir dāne

elmadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 11). [bilūrīn, -ür, -in ]*

**bil-:** *Anlamak.*

Nāme lāzım degül ol şūḫ **bilür** ḫāme gibi
Şerḥ-i ḥāl-i dilümi çāk-ı girībānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 7). [bilür, -ür ]*

**bil-:** *Anlamak, değerlendirmek, takdir etmek.*

Yārden dūr itmek istermiş beni ḫāṣid Naẕīm
**Bilmemiş** cānān ile ben cümleten cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 14). [bilmemiş, -me, -miş ]*

**Bilmemiş** ẕevḳ-ı viṣālüñ ġam-ı hicrān idügin
Vuṣlata ṣubḥ-ı ṭarab hecre şeb-i tār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 5). [bilmemiş, -me, -miş ]*

Görmemiş yoḳ ciḫānda āletini
Bilmemiş yoḳ henüz leẕẕetini *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 4). [bilmemiş, -me, -miş ]*

**bil-:** *Anlamak, farkına varmak, kavramak.*

Ḳabūl eyle civar-ı ʿizzetünde çekmeyem ġurbet
**Bilürsün** kendi şehrümde ġarībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 4). [bilürsün, -ür, -sün ]*

**Bilmiş** iken o şūḫ-ı mekkārı
Cānumuñ cānı ʿömrümün varı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 131). [bilmiş, -miş ]*

**bil-:** *"Anla, kavra, idrak et" anlamında bir söz.*

Bir şehre kim ḳażā ola nazil ḫārāb olur
Bünyad-ı ʿömre bağlama bel **bil** ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 6). [bil, ]*

Ḳadrümi bir kerre **bil** Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Bāde-i āl olmasun rūḫsāruña reng-i ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 207). [bil, ]*

**Bil** pür-tef-i ʿaşḳ dīde pür-eşk Naẕīm
Guya ki hemān Tennūr u Tūfān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 3). [bil, ]*

**bil-:** *Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkına varmak.*

Gülzār-ı dil reyyān iken seylāb-ı eşk-i çeşm ile
**Bilmezdi** kimse nidügin ʿālemde şebnem nāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 6). [bilmezdi, -mez, -di ]*

Sanevber-reviş ḫırāmuñ içün
Baña **bildür** günāhumı bileyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 274). [bildür, --dür ]*

Mūṣāffā her **bilürīn** cām-ı tāb-endāzı ġālibdür
Żiyāda āftāba nūrda māh-ı şeb-ārāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 17). [bilūrīn, -ür, -in ]*

**bil-:** *Anlamak, fark etmek.*

Bilürüm gerçi degüldür saña cānum lāyıḳ
Sensin amma ki benüm cānuma lāyıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 9). [bilürüm, -(ü)r, -(ü)m ]*

ʿÖẕrümi biñ ḥicāb ile diyeyüm
Bilürüm ey civān-ı sīm-berüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 276). [bilürüm, -(ü)r, -(ü)m ]*

**bil-:** *"Bilmek"; bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak.*

Āşinā bīgāne **bilmez** mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ
Cürʿasın nūş eylese mecnūn u ʿāḳıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 5). [bilmez, -mez ]*

**bil-:** *Anlamak, idrak etmek.*

Meyi itdügüm **bilindi** hilāl ebrūvānına
Mihrüm o māha gün gibi meşḥūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 3). [bilindi, -i, -n, -di ]*

**bil-:** *Anlamak, idrak etmek, kavramak.*

Bilindi derdi dilüñ ḥasb-i ḥāli ḫatm idelüm
Duʿāya başlayalum olmasun süḫan taṭvīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 135). [bilindi, -i, -n, -di ]*

**bil-:** *Anlamak, farkına varmak, bilebilmek.*

Ne **bilür** ẕevḳını mestān raḥīḳ-ı ʿaşḳuñ
Çekmeyen bezm-i ġamuñ sāġar-ı nūşānūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 13). [bilür, -ür ]*

**bil-:** *Allah'ın ezeli ve ebedi ilmi ile kainattaki her şeyi hakkıyla ve en doğru şekilde bilmesi.*

ʿĀlem **bilürdi** ẓāḫir u bāṭın velāyetin
Mülk-i kemāle ṣūret ü maʿnīde şāḫ idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 5). [bilürdi, -ürdi ]*

**bil-:** *Bilmek.*

Bu lüġaz ey Naẓīm raʿnādur
Ḥaḳ budur kim **bilürse** dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 10). [bilürse, -ü, -r, -se ]*

**bil-:** *Anlamak, farkında olmak.*

Sāʾili āzār iderler anı **bilmezler** mi kim
Her dil-āzāruñ yine āzār-ı dildür keyferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 27). [bilmezler, -mez, -ler ]*

**bil-:** *Anlama / kavrama / idrak etme.*

Yāri yād itsem nola düşdüm diyār-ı gurbete
Āşinānuñ ḳadrini **bilmes** yine illā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 4). [bilmes, -mes ]*

Derd-i derūnum anlayamaz müddeʿī benüm
Ḥāl-i dilüm **bilür** o kī ḥālā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 10). [bilür, -ür ]*

Bilür cevher-şināsān-ı ṭarab ḳīrāṭ ile ḳadrin
Meyüñ her ḳaṭresi bir ṭamla yāḳūt-ı ferāḥ-zādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 3). [bilür, -ür ]*

**Bilmeye**n ġuṣṣa-i imrūz ile ferdâne imiş
ʿAḳlı ferdāya ṣalan ṭıfl ile dīvāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 1). [bilmeyen, -me, -y, -en ]*

Sirişk ü āh-ı ʿāşıḳdan **bilürler**
Muḥabbet şehrinüñ āb u hevāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 5). [bilürler, -ür, -ler ]*

Güş iden kimse **bilür** bu lüġazı
Boş bulunūrsa Naẓīmüñ boġazı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 13). [bilür, -ür ]*

**bil-:** *(Kıymetini) bilmek / anlamak / idrak etmek.*

Ṣaymaz oldum dāġ-ı hicrān ile baġrum başını
Giryeden çeşmüm aġardı bir **bilür** yoḳ yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 2). [bilür, -ür ]*

**bil-:** *"Bilmek", bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak.*

ʿAşḳ-ı mülk-i dili aldı yüri ey ṣabr u şekīb
Bir vilāyetde **bilürsin** iki ṣulṭān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 10). [bilürsin, -ür, -sin ]*

Rind-i Cem-meşreb nedür **bilmez** ḫumār-ı ṣubḥ-dem
Derd-i ser virmez olınca bāde-i dūşīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 5). [bilmez, -mez ]*

Ḳaṭre-i nīsān ṣādefde dürr-i nā-yāb olsa da **Bilmez** āġūş-ı pederle dāmen-i māder yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 6). [bilmez, -mez ]*

**Bilmez** lügāt-ı ʿaşḳı efsürde-dil Naẓīma Şerḥ ile geçse bir bir cümle mütūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 13). [bilmez, -mez ]*

Haṭır-ı saḫt-ı yāri nerm eyler
Kimse **bilmez** füsūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 8). [bilmez, -mez ]*

**Bileydi** virdügi derd-i ser-i ḫumārı eger
İderdi şīre-i engūr tevbe bādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 9). [bileydi, -e, -y, -di ]*

Nola şehr-i dile āşūb ṣalsa ol gözi tatar
Semend-i nāz ile **bilmez** nedür yaḫşi yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 10). [bilmez, -mez ]*

Sīne-i sührāb olursa Rüstemāne çāḳ ider
Āşinā bīgāne **bilmez** ġamze-i ḫançer-keşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 4). [bilmez, -mez ]*

Māverā-yı gerdisinden kendü de **bilmez** olup
Āsiyā cūy-ı celālinde sipihr ü nüh-ḳıbāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 13). [bilmez, -mez ]*

Dembedem eyler mükerrer şekker-i evṣāfuñı
Ṭuṭī-i nuṭḳum benüm **bilmez** ne Mışr u Ḳandeḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 124). [bilmez, -mez ]*

Seyf-i meslūl-i Hudādur **bilmez** imdād-ı fesān
Tīġ-ı şerʿi kesdirür bī-minnet ü seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 55). [bilmez, -mez ]*

Hased ol bī-ser ü pā kim **bilmez**
Ne ġam-ı hırka ne teşviş-i külah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 61). [bilmez, -mez ]*

Ḳulıyuz ḳadr-i kemāli bilenüñ
Bilmez ise ḥasedüñdür o günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 66). [bilmez, -mez ]*

**Bilmez** bu rezmi Hāḳan güş itmemiş Süleymān
Görse iderdi ḥayrān Sulṭān Selīm Hānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 91). [bilmez, -mez ]*

Ḳāmillere peyrev ol **bilüp** noḳṣānın
Taḳlīdde ey Naẓīm taḥḳīḳe yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 3). [bilüp, -üp ]*

**bil-:** *Anlamak, idrak etmek.*

Āşıkuñ keyfiyyet-i ḥālin nigāhından **bilür**
Gör ne kāfir-mācerādur kim tecāhülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 3). [bilür, -ür ]*

Naẓīm-i ḫaste-derūna ʿilac ider bulınur
Anuñ da derd-i dilinden **bilür** ṭabīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 16). [bilür, -ür ]*

Ḳıyama gelse ḳuʿūd ü rükūʿa varsa sücūd
Dem-i ṣalāt ne erkān **bilür** ne ḫod taʿdīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 54). [bilür, -ür ]*

Arż eylesem cevāhir-i naẓmum nola Naẓīm
Cevher-şināsdur o **bilür** ḳadr-i cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 66). [bilür, -ür ]*

Ḥaḳḳā **bilür** o derde yirin kürsī-i felek
Bir ehl-i dilde kim şeref-i intisāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 21). [bilür, -ür ]*

Ḳadrüñi ehli **bilür** ḫāṣidi güş itme Naẓīm
Ḳo disünler saña ednā ḳatı aʿlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 17). [bilür, -ür ]*

Ümmid-i beḳā idendedür ẕevḳ-i fenā
Zīrā ki **bilür** fenādadur ʿāyn-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 2). [bilür, -ür ]*

**Bilür** keyfiyyet-i aḥvālümi taḳrīre ḥācet yoḳ
Żamīr-i enverinde rāz-ı pinḫānum hüveydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 25). [bilür, -ür ]*

**bil-:** *Anlamak, farkına varmak, bilebilmek.*

Ādemi lābüd belāya uġradır sūʾ-i ḳarīn
Geçdi ġañetle şeb ü rūzum dirīġa
**bilmedüm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 122). [bilmedüm, -me, -dü, -m ]*

**bil-:** *(Bir şey) bilmek, hakkında bilgi sahibi olmak.*

Ṣabāḥ u şāmumı ders-i s̱enāñ ile geçürüp
Henūz şuġl-i nuʿūtuñda **bilmezem** taʿṭīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 120). [bilmezem, -mez, -em ]*

Ḳande aḫşam ider ola āyā
Bilmezem şimdi ol meh-i Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 174). [bilmezem, -mez, -em ]*

Bilmezem neyleyüm nice ideyüm
Nireye başumı alup gideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 159). [bilmezem, -mez, -em ]*

**bil-:** *"Anla, kavra, idrak et" anlamında bir söz.*

Nücūm-ı erzen aña sünbüle s̱üreyyādur
Sipihr ḫārmen-i cūd ü nevāline ġır
**bil***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 102). [bil, ]*

**bil-:** *1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.*

Elünden istemedüm dāne Kendimi **bileli**
Bu diḳḳatüñ niye ey çarḫ-ı âsiyâb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 13). [bileli, -eli ]*

**bil-:** *Anlamak, fark etmek.*

Ḳondı murġān-ı cünūn deşt-i muḥabbetde Naẓīm
Ser-i sevdā-zede **bildüm** ki yuvalanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 18). [bildüm, -dü, -m ]*

**bil-:** *Anlama / kavrama / idrak etme.*

Lā-büd olur biter yitişür mīve-i murād
Ṣabr eyle ey Naẓīm **bilürseñ** zamānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 14). [bilürseñ, -ür, -señ ]*

**bil-:** *Anlamak, idrak etmek II (kıymetini) bilmek ve (önemini) kavramak.*

Ṣıġmaz derūn-ı ḥavṣalaya sırr-ı derd-i ʿaşḳ
Olmaz **bilürsen** ey dil-i şeydā ʿıyān nihān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 4). [bilürsen, -ür, -señ ]*

**bilād:** *Şehirler, kasabalar.*

Kâr-āgehi ʿibāduñ ṣulṭānı her **bilāduñ**
Evreng ü ʿadl ü dāduñ ḥaḳān-ı kārdānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 9). [bilāduñ, -uñ ]*

**bilād:** *Şehirler.*

Ey pādişāḫı dehrüñ cümle **bilād** ü şehrüñ
Mest itdi cām-ı ḳahruñ aʿdā-yı ser-girānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 137). [bilād, ]*

**bilā-vāsıṭa:** *Vasıtasız, aracı olmaksızın.*

Ḳābe-ḳavseyne gelüp menzil-i ḳurb oldı yiri
Kelīmāt itdi **bilā-vāsıṭa** bī-ḥarf ü ṣadā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 266). [bilā-vāsıṭa, ]*

**bi'l-cümle:** *Bütün, bütünüyle.*

Ṣanī-i Bū Hanīfe ʿallāme-i müdaḳḳiḳ
Budur fuḥūl-i ʿaṣruñ **bi'l-cümle** ittifāḳı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 4). [bi'l-cümle, ]*

**bildür:** *Anlatmak, ifade etmek.*

**Bildürür** ḥaddün saña teng eyleyüp ḥaddad-ı çarḫ
Vüsʿat istersen feżā-yı ʿālem-i pehnāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 21). [bildürür, -ü, -r ]*

**bildür:** *Bildirmek, anlatmak.*

ʿArż itdi rūy-ı zerdin o sīmīn-bere Naẓīm
Bildürdi fenn-i ʿaşḳ idügin kīmyāgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 14). [bildürdi, -di ]*

**bile:** *"-dA, dahi" anlamlarındaki bağlaç.*

O şūḫa güne güne fikr ider aḥvālin iʿlāma
Dil-i şeydā ḫayālinde **bile** ifşā-yı rāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 16). [bile, ]*

**bile:** *"Dahi, de" bağlacı.*

Laġziş-i şīftegī ʿaḳl-ı Felāṭūnı **bile**
Düşürür ḥayrete çāh-ı zeḳanuñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 11). [bile, ]*

**bilen:** *(Hakk'ı) Tanımak, farkında olmak || Kulluk etmek.*

Vaṣf idendür **bilen** ol dilberi kātib ne bilür
Māḥrem añlar ḥaremüñ ḥālini ḥācib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 1). [bilen, ]*

**bilen:** *(Hakk'ı) Tanımak, farkında olmak.*

Naẓīm-āsā cefā-yı ḫārına baḳmaz olur gül-çīn
Bilen zenbūr-ı hicr ü şehd-i vaṣluñ nīş ile nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 16). [bilen, ]*

**bilenle:** *Bilen, bilgili.*

Niḫānī ol büt-i şîrîn- süḫanla söyleşirüz
Lisān-ı ḥāl-i dili biz **bilenle** söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 2). [bilenle, ]*

**bi'l-ḫayr:** *Uğurlu olarak, hayırla.*

Yine bir kār-ı ḫayra itdi niyyet
Temāmında diye **bi'l-ḫayr** temmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 4). [bi'l-ḫayr, ]*

**bilin:** *1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.*

Ṣıdḳ u kiẕbüm **bilindi** şād oldum
Oldılar rū-siyāh ehl-i nifāḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 309). [bilindi, -di ]*

**billūr:** *Billûr, şeffaf cam. Şeffaf bir cevher.*

Yaḳşā nola füruġı süveydā-yı ḳalbümi
Hüsni ile dil ki mihrle **billûrdur** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 16). [billûrdur, -dur ]*

**bilmek:** *Anlamak, farkına varmak, bilebilmek.*

Sālik olsañ mürşid-i kāmil ḳıyās itdüklerin
Kendi noḳṣānın daḫi **bilmekde** ʿāciz ekşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 76). [bilmekde, -de ]*

**bilmem:** *(Sonucu) bilememek, tahmin edememek.*

Çoḳ māh-pāre mihrine duş oldum ey Naẓīm
**Bilmem** felekde ol meh-i nev nā-mihribān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 18). [bilmem, ]*

ʿĀşıḳa ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu
**Bilmem** ey çarḫ ne var mihr ile māhuñda

senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 12). [bilmem, ]*

Lā-beḳā olduġın itmez mi taṣavvur
**bilmem**
Bir iki gün dem uran mesned-i iḳbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 11). [bilmem, ]*

Pür itdi nāle-i dil kūy-ı dilberi **bilmem**
O gülşene nice bir ʿāndelīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 9). [bilmem, ]*

Ḥüsnüñe āyine **bilmem** nice tāb-āver olur
ʿAksini vālih iden dilber-i raʿnāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 3). [bilmem, ]*

**bilmem:** *(Sonucunu) bilememek, tahmin edememek.*

Bilmem nice taḥammül ider sīneler aña
Sūz-ı derūn ciḫānı iderken şerār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 3). [bilmem, ]*

**bilmeyeyüm:** *Bilmeyeyim.*

Bir neşve-i müyesser eyle kim
**bilmeyeyüm**
Ne mebdeʾ ü ne meʿâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 3). [bilmeyeyüm, ]*

**bilsem:** *1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.*

Dimiş aña tecāhülāne o dem
Baña ne virdi ālümüz **bilsem***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 182). [bilsem, ]*

**bilür:** *Bilmek, farkında olmak.*

**Bilürseñ** dildeki rāz-ı niḫānı ġayra keşf itmem
Beni cāna nola ḳoynuñda ṣaḳlarsañ kitāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 5). [bilürseñ, -se, -ñ ]*

**bilür:** *Anlamak, bilmek, farkında olmak.*

Degüldür herkesüñ kārı **bilür** ṭabʿ-ı hünermendān
Bu güne şiʿri söylerse Naẓīm-i nüktedān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 21). [bilür, ]*

**bilürem:** *Anlamak, bilmek, farkında olmak.*

Çekilür bār deġüldür **bilürem** maʿşiyetüm
Şefḳati luṭfuñı hem-keffe-i mīzān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 15). [bilürem, ]*

**bīm:** *Korku.*

Şebnem-i luṭfı niṣār olsa zemīn-i yeʾse
Gül-i ümmīdi vire her ser-i ḫār u ḫasa
**bîm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 36). [bîm, ]*

**bīmār:** *Hasta.*

ʿAlīl-i derdinüñ **bīmārı** cān-ı Bū ʿAlī Sīnā
Dil-i dīvānegān-ı ʿaşḳı Eflâṭundan erşeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 33). [bīmārı, -ı ]*

Nola şerḥ eyledükce vaṣfuñı ceẕb-i ḳulūb itsem
Şenüñ **bīmāruñ** olmışken ṭabībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 18). [bīmāruñ, -uñ ]*

Ey leẕẕet-i mihri şerbet-i cāndan eleẕẕ
**Bīmārına** derd-i ʿaşḳı dermāndan eleẕẕ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 2). [bīmārına, -ı, -n, -a ]*

**Bīmāriyuz** ol ṭabīb-i cānuñ ki Naẓīm
Derdinde niḫān devā devāsında maraż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 3). [bīmāriyuz, --ı, --y-, --uz ]*

**bīmār:** *(manen) Hasta, dertli.*

Teb-lerze-i maʿsiyetle **bīmār** oldum
Eyle baña şerbet-i şefāʿatle ʿilāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 3). [bīmār, ]*

**bīmār-ḫāne-i kerem:** *Kerem hastanesi.*

**Bīmār-ḫāne-i kerem** oldıysa bestedür
Dāru'ş-şifā-yı luṭf-ı ilāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 3). [bīmār-ḫāne-i, ]*

**bīmār-ı derd-i şiven:** *Inleme derdinin hastası.*

Görme revā olam ben **bīmār-ı derd-i şiven**
Nuṭḳunla luṭf iderken dāru-yı cāvidānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 157). [bīmār-ı derd-i şiven, ]*

**bī-merḫamet:** *Merhametsiz, zalim.*

Hāṭır-ı saḫtını nerm itmiş o **bī-merḫametüñ**
Nedür ey dil bu eser āteş-i āḫūnda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 9). [bī-merḫametüñ, -üñ ]*

**bī-mey:** *Şarapsız.*

ʿAşḳ bir ḫum-ḫānedür kim **bī-mey** ü saġar senüñ
Fikr-i laʿlünle derūn-ı sīnede dil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 9). [bī-mey, ]*

**Bī-mey** ü muṭrib ü ṣākī ṣaff-ı rindān-ı ġamuñ
Sīnesi mey-gede dāġ-ı dili peymāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 5). [bī-mey, ]*

**bīm-i buʿdiyle:** *Boyut , varlık korkusu.*

Ḳurbı ümmidiyle şādum **bīm-i buʿdiyle** melūl
Şemʿ-i sūzān gibi kārum gāh ḫande girye gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 61). [bīm-i buʿdiyle, -y, -le ]*

**bīm-i deyden:** *Kış mevsiminin korkusu.*

**Bīm-i deyden** giydi sencāb-ı seḥābı āftāb
Ḳaldı ḫākisterde aḫker-veş o rūy-ı āteşin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 31). [bīm-i deyden, -den ]*

**bīm-i hār:** *Diken korkusu.*

Bu ḳaşidem midḥatüñde ravża-i iḫlāṣdur
Levn-i ezḫārında ne reng-i ḫāzān ne **bīm-i ḫār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 118). [bīm-i ḫār, ]*

**bīm-i hecr:** *Ayrılık korkusu.*

**Bīm-i hecr** ü cevr-i yār ü taʿn-ı bed-gūdan Naẕīm
Kārum efġān ṣabr nālān ḫāṭırum vīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 13). [bīm-i hecr, ]*

**bīm-i ḫışm:** *Öfkenin korkusu.*

**Bīm-i ḫışm** ü ümīd-i luṭfu ile
Şīr-i ner kürbe kürbe żīġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 83). [bīm-i ḫışm, ]*

**bīm-i ḳahr:** *Öfke korkusu.*

**Bīm-i ḳahrı** heybetinden şīr-i ner rūbāhdur
Luṭf-ı ümmīd ile rūbāh-ı żaʿīf olur esed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 25). [bīm-i ḳahr, --ı ]*

**bīm-i luṭf:** *Iyilik korkusu.*

Şerbet-i ümmīd ü **bīm-i luṭf** ü zehr-i ḳahrıdur
Hūşyārı eyleyen mestāne mesti hūşyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 93). [bīm-i luṭf, ]*

**bīm-i raḳīb:** *Rakibin korkusu.*

ʿĀşık olsañ dīde-i ümmīdüñe **bīm-i raḳīb**
Tūtiyā eyler ġubār-ı āsitān-ı dilberi *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 67). [bīm-i raḳīb, ]*

**bīm-i renc-i ḫumār:** *İçkiden sonra gelen baş ağrısının eziyetinin korkusu.*

Ne minnet ü mey ü sāḳī ne **bīm-i renc-i ḫumār**
Piyāle-nuş-ı ṭarabgāh-ı intibâhız biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 3). [bīm-i renc-i ḫumār, ]*

**bīm-i şemşīr-i cihān-gīri:** *Dünyâyı zapteden büyük hükümdar, büyük fâtih in kılıcının korkusu.*

**Bīm-i şemşīr-i ciḫān-gīri** ile Behrāmuñ
Eline raʿşe gelup duşdi o tiġ-ı ġarrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 253). [bīm-i şemşīr-i ciḫān-gīri, ]*

**bīm-i tezelzül:** *Deprem korkusu.*

Tünd-bād-ı ʿaşḳ-ı ʿālem-gīrinün teʾşīridür
Ḥāḳde **bīm-i tezelzül** yemmde mevc-i ıżṭırāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 8). [bīm-i tezelzül, ]*

**bīm-i tīġ:** *KIlıcın korkusu.*

Rüstemāne çekmeden şemşīr-i bürrānın olur
**Bīm-i tīġından** dil-i aʿdāda şād şūr u şeġaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 14). [bīm-i tīġ, -ın, -dan ]*

**bīm-i tīġ-ı celālüñle:** *Büyüklük kılıcının korkusu.*

Ki **bīm-i tīġ-ı celālüñle** ḫaşma rūz-ı meṣāf
Ne fikr-i ḥāl-i peder ne püser ne māderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 143). [bīm-i tīġ-ı celālüñle, ]*

**bīm-i tiguñdan:** *Kılıç korkusu.*

Düşmenān oldı **bīm-i tiguñdan**
Bāzgūn-ı naʿlle fürs cünbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 107). [bīm-i tiguñdan, -dan ]*

**bī-minnet:** *Minnet etmeden, yardımsız.*

Seyf-i meslūl-i Hudādur bilmez imdād-ı fesān
Tīġ-ı şerʿi kesdirür **bī-minnet** ü seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 56). [bī-minnet, ]*

**bī-misl:** *Benzersiz, eşi benzeri olmayan.*

Ẕekāda eẕkiyā-yı dehrden mümtaz ü müsteṣnā
Sehāda eshiyā-yı ʿaṣrdan **bī-miṣl** ü yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 8). [bī-miṣl, ]*

**bī-misl:** *Emsalsiz, benzersiz.*

Fażl u dānişde nola olsa ferid-i rūzgār
Eylemiş **bī-miṣl** ü hemtā anı Hallāḳ-ı Ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 12). [bī-miṣl, ]*

**bî-müşîr:** *İşaret edeni, yol göstereni ve emredeni olmayan; Allâh.*

Manṣıb-ı ḳadr ü kemāli ber-mezīd ü müstedām
Kişver-i cāh-ı celāli **bī-müşīr** ü müsteşār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 6). [bī-müşīr, ]*

**bin-:** *(ata) binmek.*

Beşi bir rāḫşa **biñüp** itmededür seyr-i sefer
Beşi gāhīce licāmın uzadup gāh çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 3). [biñüp, -üp ]*

**biñ:** *Binmek.*

**Biñdükce** rāḫşa ʿarṣa-i rezm içre gūyiyā
Sī-murġ-ı kūh Ḳāña şāḥib-ḳırān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 51). [biñdükce, -dükçe ]*

**biñ:** *Pek çok,binlerce defa.*

ʿÖẕrümi **biñ** ḥicāb ile diyeyüm
Bilürüm ey civān-ı sīm-berüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 275). [biñ, ]*

**biñ:** *Binlerce, pek çok.*

Bir ḥarf ile **biñ** ʿuḳde-i pīçīde ider ḥāll
Taḥrirde her diḳḳat-ı niḥrîr-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 5). [biñ, ]*

**biñ:** *"Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.*

Biñde bir olmaz edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
Her nefesde neml ü reml ü zāriyāt olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 19). [biñde, -de ]*

**biñ:** *" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.*

Naʿt-ı gün-ā-günı dilde tā ki cānum tendedür
Biñ ḫulūṣ ile muṣammem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 66). [biñ, ]*

**biñ:** *Pek çok, sayısız.*

Cān-ı ʿālem ʿālem-i cān şāḫ **biñ** şāḫ-ı ciḫān
Pādişāḫ-ı dehr Sulṭān Muṣṭafā ṭāle be-kāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 23). [biñ, ]*

**biñ:** *"Bin, binlerce, birçok, pek çok" anlamında belgisiz sıfat.*

Ġırbāl olsun vücūdı baḳmazsa saña
**Biñ** çeşme-i ḥaḳiḳat ile bir ehl-i mecāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 4). [biñ, ]*

**biñ:** *" Pek çok, çok fazla" anlamında sayı sıfatı.*

Birisi rūḫ-ı muṣavver birisi nūr-ı cesīm
Gördiler her bir **biñ** cevr ü cefā düşmenden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 80). [biñ, ]*

**Biñ** taḥiyyāt u selām olsun revān-ı pākine
Virdüm olduḳça demādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 95). [biñ, ]*

Müjde-i teşrīfini gūş eyleyüp **biñ** cān ile
Hidmetinde döndi başı üzre pīr-i çarḫ-ı rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 15). [biñ, ]*

**biñ:** *" Pek çok, çok fazla" anlamlarında sayı sıfatı.*

**Biñ** şehsüvāruñ oldı ki göñlüm rubudesi
Olmış yolında hep ser-i ʿuşşāḳ tūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 1). [biñ, ]*

**biñ:** *" Bin " sayı sıfatı.*

Virmez ṣafā-yı ḥüsni ḫaṭṭ-ı laʿli ẕevḳini
**Biñ** kerre olsa lüccede gevher-niṣār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 8). [biñ, ]*

Biñ Pāre olsa ẕerre degül ol deḫān ḳadar
Yanında cüzʾ-i lā-yetecezzī ciḫān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 1). [biñ, ]*

Mādām ola tīġ-ı nigehüñ böyle ser-endāz
Bir ḥamlede **biñ** ʿāşıḳı eyler siper-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 2). [biñ, ]*

Bir būseyi **biñ** vaʿde-i ferdāya ṣalarduñ
Dil-sūḫte sersem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 13). [biñ, ]*

ʿĀşıḳ o perī-veşi gözinden ṣaḳınūr
Bir kerre nigāha ġayre **biñ** kez baḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 2). [biñ, ]*

Hem nīm tebessüminde ṣād şūr bedīd
Her ḥarf-i tekellümünde **biñ** fitne niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 4). [biñ, ]*

**biñ:** *" Bin " sayı sıfatı; " pek çok, çok fazla.".*

Rūḫına **biñ** ḳāfile cins-i ṣalāt olsun revān
Tā olınca nüh-ḳaṭar-ı çarḫ be-güsiste mehār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 179). [biñ, ]*

PĪşgāh-ı ʿizzetinde dāmen-i Rūḫu'l- Ḳudüs
**Biñ** ḥicāb ile ferāḥım raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 10). [biñ, ]*

Noḳṭa-i ʿafvıyla ġayb itse ʿaceb mi ʿaybumı
Māḥv olur bir ḳaṭre-i raḥmetle **biñ** ālem günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 60). [biñ, ]*

Rizesinüñ ḥarem-i ʿizzetini cevher-i küll
Biñ ḥicāb ile ide gevher-i tāc-ı edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 16). [biñ, ]*

Biñ var ise günāhum ʿafvuñ yiter penāhum
Eyle ḳabūl şāḫum bu tāze armağanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 159). [biñ, ]*

**biñ:** *" Bin " sayı sıfatı.*

Her girih zülfüñde olsun bend-i zencīr-i cünūn
Bezm-i meyde bir nigehle **biñ** dil-i dīvāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 8). [biñ, ]*

İbni Sīnā gibi her kūşede **biñ** ḫastesi var
Yazmamış ʿillet-i bīmārını Ḳānūn-ı şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 167). [biñ, ]*

**Biñ** cān ile gelürdi peyāpey ciḫāniyān
Rūmāl-i pāyine o ʿazīzüñ ṭaraf ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 5). [biñ, ]*

Bir kerre delīl olsa luṭfı geçürür
Rāh-ı ṭalebümde olsa da **biñ** berzaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 4). [biñ, ]*

Olmış ser-i kuyı Beyt-i Maʿmūr gibi
**Biñ** vech ile cebhezār-ı ervāḥ-ı kirām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 4). [biñ, ]*

Elbette sebük-ser andadur bed mesti
**Biñ** rıṭl-ı girān çekse mülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 4). [biñ, ]*

Çeksem nola derdüñ ey dil-i dīvāne
**Biñ** cāna deġer muḥabbet-i cānāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 2). [biñ, ]*

Kāş cismümde **biñ** olsa cānum
Yolına her birini itsem ṣarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 29). [biñ, ]*

**biñ yüz on beşde naẓīm:** *(1115 yılında Nazım).*

Düşdi bir tārīḫ-i zībā **biñ yüz on beşde Naẓīm**
Oldı mühr-i yümn ile ḥālā Ḥaṣan Pāşā vezīr (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 25). [biñ yüz on beşde naẓīm, -de ]*

**binā:** *1. Yapılmış, yapı. 2. Yapı yapmak.*

Nola devr-i ḥayātı her ḥabābuñ zūd-sīr olsa
Biñā-yı ʿömri āb üzre ḳurulmış āsiyāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 10). [biñā-yı, -yı ]*

**binā:** *Yapı, inşa edilmiş.*

Peymān idüp benümle bünyād-ı ittihāda
Rüstem **biñā-yı** ʿāhdi çoḳ bozdı yār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 8). [biñā-yı, ]*

**binā:** *Yapı, inşâ.*

Virmez dil-i ḫamūle keder ṭaʿn-ı müddeʿī
Muḥkem olan **Biñā** ḳatı müşkil ḫārāb dlur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 12). [biñā, ]*

Banī-i ṭabʿ-ı hümāyūn-ı kerāmet-güsteri
Eyledi bir çeşme vü bir cāmiʿ-i zībā **bina***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 18). [bina, ]*

Ḥażret-i Hān Muṣṭafā-yı dād-ger kim eyledi

Bānī-i emri yine bir ʿāyn-ı rūḥ-efzā
**biñā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 2). [biñā, ]*

**biñāġūş-ı ḥaḳḳānī:** *Allaht'an gelen bir yumuşaklık.*

Nuṭḳ-ı faṣiḥi dür **Biñāġūş-ı Ḥaḳḳānī**
Her bir ḥadīṯ i ḥüccet ü burḫān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 29). [biñāġūş-ı ḥaḳḳānī, ]*

**bī-naṣīb:** *Nasipsiz, talihsiz.*

Yā Rab beni **bī-naṣībden** ʿadd itme
Bāb-ı keremüñ bu sāʾile sedd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 1). [bī-naṣībden, ]*

**bī-naṣīb-i dāġ-ı derd:** *Dert yarasının kısmetsizliği.*

**Bī-naṣīb-i dāġ-ı derdi** lālesiz bir şūre-hāk
Bī-ṣafā-yı ʿaṣḳ-ı pāki rūḥsız gūyā cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 37). [bī-naṣīb-i dāġ-ı derd, --i ]*

**binā-yı ḫāṭırını:** *Gönül evi.*

Anuñ ki dest-i sitemle zemāne-i bīdād
Binā-yı ḫāṭırını yıḳdı ben ḫārāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 6). [binā-yı ḫāṭırını, -ın, -ı ]*

**binā-yı ḳadr:** *Kadir kıymet yapısı.*

Ṣad bāreka'allāh ey eser-i ḫān-ı ḳāmrān
Kim Ḥaḳ **binā-yı ḳadrini** ṭarḥ eylemiş ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 2). [binā-yı ḳadr, -i, -n, -i ]*

**biñā-yı metīn:** *Sağlam yapı.*

Ṭarḥ-ı güzīn **biñā-yı metīn** ey revāc-geh
Sūḳ-ı bülend ü çār-sū-yı nev-kemer kemer (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 11). [biñā-yı metīn, ]*

**biñā-yı şerʿine:** *Allah'ın emri doğrultusunda dini inançlara göre belirlenmiş kuralların evi.*

Her biri oldı **Biñā-yı şerʿine** rükn-i rekīn
Ol şehüñ māḥşerde iki ġāşiye-ber-duşıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 63). [biñā-yı şerʿine, -e-n, -e ]*

**biñā-yı şevḳı:** *Heybetli yapı.*

Tīşe-i ġamden **Biñā-yı şevḳı** olmaz rāḫne-dār
Bir dil-i vīrāne kim luṭfıyla ābādan olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 53). [biñā-yı şevḳı, -i ]*

**biñā-yı vaṣf-ı ẕātuñda:** *Kişiliğinin sıfatının binası.*

Ümīd oldur ola cāy-ı penāhı köhne ʿişyāndan
**Biñā-yı vaṣf-ı ẕātuñda** bu bir ṭarḥ-ı müceddeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 76). [biñā-yı vaṣf-ı ẕātuñda, -da ]*

**biñā-yı zībā:** *Süslü bina.*

ʿĀlī**Biñā-yı zībā** kāşāne-i zer-endūd
Vālā maḳām-ı dil-keş bünyād-ı rūḫ-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 11). [biñā-yı zībā, ]*

**bī-naẓīr:** *Benzersiz, eşsiz.*

ʿAḳl u Ferhengiyle şādr-ı maʿdeletde bī-ʿadīl
Rāy-ı tedbīriyle emr-i meşveretde **bī-naẓīr***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 20). [bī-naẓīr, ]*

**biñde bir:** *Çok nadir.*

Naẓīma böyle tārīḫ-i müsellem **biñde bir** olmaz
Ḳapūdān-ı mükerrem ḥaḳ bu kim ʿOṯmān

Paşādur (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 19). [biñde bir, ]*

**biñde birin:** *Bin tanede bir tanesi, çok azı.*

Ṣaḥīfeler nice defter ola ḳalem dükene
Cefāñı **biñde birin** eylesem ḥisāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 12). [biñde birin, ]*

**bindükçe:** *Bindikçe.*

Biñdükce esb-i nāze o çābük-süvār-ı ḥüsn
Māh-ı nevi rikāb ide mihr-i rikābdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 5). [biñdükce, ]*

**bī-nevā:** *Sessiz sedasız.*

**Bī-nevā** merd-i ġarīb olsan bulınmaz āşinā
Olmaduḳca baḫt bir merd-i ġarībüñ yāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 23). [bī-nevā, ]*

**bī-nihāyet:** *Nihayetsiz, sınırsız, çok fazla.*

Bī-hidāyet evvelidür **bī-nihāyet** āḫiri
Bī-şerīk ü bī- naẓīr ü bī-eb ü ümm ü veled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 5). [bī-nihāyet, ]*

**bīnī-i mevzūnuñı:** *Biçimli burnu.*

Ol fem o rūḫ o **bīnī-i mevzūnuñı** görüp
Ol ġonçeden o gülden ü zanbaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 9). [bīnī-i mevzūnuñı, --uñı-, --ı-nı ]*

**bī-nikab:** *Yüz örtüsü, peçe olmadan.*

ʿAzīmetüñ nereden böyle **bī-niḳāb** senüñ
Ki māhtāb-ı rūḫun yaḳmış āftāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 1). [bī-niḳāb, ]*

Hoy-kerde rūḫuñ ki **bī-niḳāb** eylersüñ
Sīmābı da vaḳf-ı ıżṭırāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 1). [bī-niḳāb, ]*

**bī-niyāz:** *Niyazsız, ihtiyaçsız, müstağni.*

**Bī-niyāz** olsān iderler muẓṭarib ehl-i niyāz
Saña ʿarż itdükce aḥvāl-i dil-i ġam-perveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 17). [bī-niyāz, ]*

**bī-niyāz idüm:** *Niyazsız, ihtiyaçsız, müstağni.*

Ḥasılı **bī-niyāz idüm** meṣelā
Nāz-ı dehre iderdüm istiġna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 45). [bī-niyāz idüm, -üm ]*

**bī-nokṣān:** *Eksiksiz, tam.*

Şevḳ-ı vesfuñla münāsibdür ġazel ṭarḥ eylesem
Bir ḳāṣide bir ġazel ṭarḥıyla **bī-noḳṣān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 76). [bī-noḳṣān, ]*

Mekrümetde miṣāli nā-mevcūd
Maʿrifetde kemāli **bī-noḳṣān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 42). [bī-noḳṣān, ]*

**binse:** *Naz atına binmek ‖ işve ve cilveye başlamak.*

Semend-i ʿişveye **binse** o şehsüvār-ı ḥüsn
Rikāb-ı nāzını ḫorşīd öper hilāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 5). [binse, ]*

**bī-pāyān:** *Sonsuz, tükenmez, çokça.*

Mihr-i feyżinden yeter bir kerre iki ʿāleme
Aña tālib ẕerre gibi gerçi **bī-pāyān** u ḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 36). [bī-pāyān, ]*

**bī-pervā:** *Çekinmeden, korkusuz bir biçimde.*

Ṭayy idüp ʿālemi bir demde gelür hem yirine
Murġ-ı fikrüm ki açar bāl ü perin **bī-**

**pervā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 54). [bī-pervā, ]*

**bī-pervā:** *Korkusuz. pervasız.*

O şemʿ-i nāza aḥvālin ʿaceb mi yansa ser-tā-ser
Göñül pervāne-i pür-sūz-ı **bī-pervālarındandur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 6). [bī-pervālarındandur, -ları, -(n)dan, -dur ]*

**bir:** *Bir.*

Görinür ṣūreti ẓāhirde sāḳin
Dili **birdür** iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 8). [birdür, -dür ]*

**bir:** *Bir, sayı sıfatı.*

Lā-beḳā olduġın itmez mi taṣavvur bilmem
Bir iki gün dem uran mesned-i iḳbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 12). [bir, ]*

**bir:** *Birlikte.*

Ḳalbümde dilber dilberüñ Ḳalbiñde **bir** olduḳ hemān
Āyīne-dāne āyine ayīneye ayīne-dān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 23, Mısra 1). [bir, ]*

**bir:** *".Bir"belgisiz sıfat*

Sāġar-ı ṣahbā be-kef mey-hvāre **bir** ben **bir** ḥabāb
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 2). [bir, ]*

**Bir** ḫaber gelmedi ārām-ı dil ü cānumdan
Cānımuñ cānı ḫabîbimden o cānānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 1). [bir, ]*

**Bir** bāde nūş it kim amin dil-teşnedür Cem cāmına
**Bir** ḳayda düş kim cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 2). [bir, ]*

Rāḥat olsun mı seven cānan cānan üstine
**Bir** vilāyet görmedim ṣulṭān ṣulṭān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 2). [bir, ]*

Ṣundı **bir** zerrīn ḳadeḥ bezm-i çemende gül güle
Her ḳadeḥ **bir** neşve-i ġaybiyye virdi bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 1). [bir, ]*

Gerdūna minnet etmeyen ey dil benüm gibi
Eyler **bir** āsitān-ı muʿallāya intisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 2). [bir, ]*

İder **bir** sāġar-ı vuṣlat şikeste
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 11). [bir, ]*

Yine mānend-i süveydā-yı derūn
**Bir** siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 2). [bir, ]*

Buldı Leylāsını gūyā Mecnūn
**Bir** siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 4). [bir, ]*

Maẓhar-ı nūr-ı siyāh oldı yine
**Bir** siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 8). [bir, ]*

Çeşm-i āhū-veşi bī-sürme siyāh
**Bir** siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 12). [bir, ]*

Zülfi uġratdı beni sevdāya
**Bir** siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 16). [bir, ]*

Hurşīd olursa itmeyeyüm ẕerrece naẓar
Var ise **bir** daḫi göricek gözlerüm eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [bir, ]*

**bir:** *Bir sayısı.*

Ol tezerv-i ḫoş-ḫırām-ı tārı rām eyle Naẓīm
Dām-ı efsūndur ele **bir** sübḥa-i ṣad-dāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 18). [bir, ]*

**bir:** *Aynı, benzer, gibi, adeta.*

Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān -baḫşla ol māh-rū
Yirde gökde Ḫıżr u ʿİsā gibi āyā **bir** midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 4). [bir, ]*

**bir:** *Bir, sayı sıfatı; aynı.*

**Bir** ayaġıyla yürür çūb-ı zerüñ ḥükmini gör
Sāḳiyā pīr-i ḫārābāt ʿaṣālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 15). [bir, ]*

**bir:** *"Bir" sayısı.*

İki başı iki aġzı var müdām
İki aġzında **birer** dāne licām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 6). [birer, -er ]*

**bir:** *"Bir tek" anlamında sayı sıfatı.*

Ġınā-yı ʿaşḳ ile **birdür** yanında būd ü nebūd
Olur hemîşe müsāvi aña keşir ü ḳalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 9). [birdür, -dür ]*

Saḳī-i meclis virince **bir** ayaġı destüñe
Varuñı bulsa alur ʿaḳluñ gibi ayaḳ deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 73). [bir, ]*

**bir:** *"Tek bir" anlamında sayı sıfatı.*

Gözine gelse nola ḫūn-ı dile ḳandurdum
**Bir** ḳadeḥ meyle o āhū-nigehi şīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 16). [bir, ]*

**bir:** *"Bir" belgisiz sıfat.*

Ḳuruldı bezm-i gülşen cemʿ olup ezḫār-ı gūnāgun
Ḥarifâne çıḳardı kīsesinden ġonce **bir** altun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 2). [bir, ]*

**bir:** *Bir kez, bir sefer.*

Zülfüñ nice **bir** eyleye rūḫsāruñı mestur
Ey mihr-i melāḥat şebüñ āḫir seḥeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 11). [bir, ]*

**bir:** *Aynı, ortak, tek.*

Şeb-i viṣāl **bir** olsaḳ ʿaceb midür ikimuz
O sīm-ten niçe **bir** pīrehende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 9). [bir, ]*

**bir:** *" Bir " belgisiz sıfat.*

Kīmyāger-i ḳanāʿatdür işin altun iden
Gerd-i meydān-ı ġınā **birdür** aña iksīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 6). [birdür, -dür ]*

Cevrüñ hilāl ider ne belā ṭaʿne-i raḳīb
**Birdü**r ölüm olur mı bir ey bī-emān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 8). [birdür, -dür ]*

İki ciḫānda luṭfına muḥtācuz ey Naẓīm
**Birdü**r o pādişāḫ-ı dü-ʿālem ciḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 20). [birdür, -dür ]*

Birine kāse-i zehrāb-ı fenā sundı ḳader
**Birini** tiġ-ı ḳażā itdi emīr-i şühedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 220). [birini, -i, -n, -i ]*

**bir:** *Bir tane, tek.*

Görinür şūreti ẓāhirde sāḳin
Dili **birdür** iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [birdür, -dür ]*

**bir:** *Tek, sadece bir.*

Pervāne gibi şemʿ ile olsaḳ nola bu şeb
Ben **bir** senüñle ey meh-i nā-mihribān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 6). [bir, ]*

**bir:** *"bir"sayı sıfatı.*

Laʿli mest itdi beni rūḫsārı ḥayrān eyledi
**Bir** ḳadeḥle ʿaḳlı medḥuş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 4). [bir, ]*

**bir:** *" Bir " belgisiz sıfat.*

Ḳarār itmez lebüñ yād eyleyüp cām-ı ṣerāb-āsā
Dil-i āvāre sāḳi **bir** hevāyīdür ḥabāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 2). [bir, ]*

Ġaraż **bir** būsedür ḥüsn-i beyān-ı ḫaṭṭ-ı laʿlüñden
Hayāl-i māʿni-i rengīn beyt-i intiḫāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 7). [bir, ]*

Yād-ı ġamzenle çemende sehvle itsem nigāh
Sūsenüñ her bergi **bir** şemşīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 8). [bir, ]*

Ḳande baḳşam çeşm-i ḫūnīn İştiyāḳuñ şerḥ ider
Her müjem **bir** ḫāme-i taḥrīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 12). [bir, ]*

Yine **bir** Leylī-i devrānuñ olup Mecnūnı
Oldı zencīr-i cünūn zülf-i girih-ġīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 3). [bir, ]*

Ḥasret-i çeşm-i teri yāre yine şerḥ idemem
Her müjem olsa da **bir** ḫāme-i taḥrīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 8). [bir, ]*

**Bir** şeh-i ḥüsnüñ olup bend-i ser-i fitrāki
Ṣayd-gāh oldı yine vādī-i naḫcīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 11). [bir, ]*

**Bir** gelür hep ḫande-i gül nāle-i bülbül baña
Āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür her gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 1). [bir, ]*

Şerbet-i vuṣlat niyāz itdükde **bir** dellākden
Didi çoḳ şu götürür ol şūḫ-ı kāfir-mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 11). [bir, ]*

Sāġar-ı ṣahbā be-kef mey-hvāre **bir** ben **bir** ḥabāb
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 1). [bir, ]*

Sāġar-ı ṣahbā be-kef mey-hvāre **bir** ben **bir** ḥabāb
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 1). [bir, ]*

Seyr-i ḥüsn-i yār içün cismüm serāser çeşm idüp
Dīdesin vaḳf eylemiş dīdāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 4). [bir, ]*

Seyr-i ḥüsn-i yār içün cismüm serāser çeşm idüp
Dīdesin vaḳf eylemiş dīdāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 4). [bir, ]*

Rūzgār yine düşürmiş bād-bānı ber-hevā
Fülk-i cismin ḳullanūr hemvāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 6). [bir, ]*

Rūzgār yine düşürmiş bād-bānı ber-hevā
Fülk-i cismin ḳullanūr hemvāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 6). [bir, ]*

Eyleyen ʿāyn-ı ḥaḳiḳatle temāşā-yı cemāl
Ḳaldı ancaḳ şimdi vāre vāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 8). [bir, ]*

Eyleyen ʿāyn-ı ḥaḳiḳatle temāşā-yı cemāl
Ḳaldı ancaḳ şimdi vāre vāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 8). [bir, ]*

> Hvābe baṣdurdı yıḳup mestān-ı bezmi zūr-ı mey
> Didesi bīdār olan **bir** yāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 10). [bir, ]*

> Hvābe baṣdurdı yıḳup mestān-ı bezmi zūr-ı mey
> Didesi bīdār olan **bir** yāre **bir** ben **bir**

ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 10). [bir, ]*

Hvābe başdurdı yıḳup mestān-ı bezmi zūr-ı mey
Didesi bīdār olan **bir** yāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 10). [bir, ]*

Devr-i cām-ı Cem gibi meclis-be-meclis dembedem
Ṣāḫid-i mey şevḳine āvāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 12). [bir, ]*

Devr-i cām-ı Cem gibi meclis-be-meclis dembedem
Ṣāḫid-i mey şevḳine āvāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 12). [bir, ]*

Ṣāf-meşreb ṣāf-dil ṣāfī-naẓār ṣāfī-derun
Kim olur dirsen Naẓīm-i zāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 14). [bir, ]*

Ṣāf-meşreb ṣāf-dil ṣāfī-naẓār ṣāfī-derun
Kim olur dirsen Naẓīm-i zāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 14). [bir, ]*

Bir kerre āmān virmedüñ ey bād-ı muḫālif
Besdür bu ḳadar keşmekeş-i nāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 7). [bir, ]*

Bir gün dem-i ḥaşād gelür urmaz ey Naẓīm
Bād-ı fenāyla bu kühen kişt-zāre mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 13). [bir, ]*

Pāymāl itdi beni **bir** şehsüvār-ı mülk-i nāz
Dest-gīr ol ʿāciz ü üftādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 5). [bir, ]*

Muṭrib terennümde henüz her kūşede **bir** saz ü söz
Göġsün döger meclisde def hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 7). [bir, ]*

Hayr eyle demdür yād ola her **bir** ḳadeḥde şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 11). [bir, ]*

Bezm-ı çemende ṣoḥbete yārar ʿıyş u ʿişrete
**Bir** cām-ı cemdür her ḫaẕef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 16). [bir, ]*

**Bir** şeh-i ḥüsnüñ reh-i ʿaşḳında oldı selsebīl
Çeşm-i ter müjgānlarumla çeşme-i ṣad-lūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 3). [bir, ]*

Gāh şevḳ-ı būs-ı laʿli gāh zevḳ-ı vuṣlatı
Ārzu-yı ḫātır-ı ʿuşşāḳ-i şeydā **bir** midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 6). [bir, ]*

Ḳāf-ı istiġnādadur sīmurġ-ı ṭabʿ-ı ehl-i dil
Dīde-i ʿibretle baḳ seyr eyle ʿanḳā **bir** midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 8). [bir, ]*

Göñül **bir** besm-i ḫāṣuʿl-ḫāṣa maḥremdür
ki cām-ı Cem
Sifālin pāre-i pāy-ı ḫum-ı ṣaḥbalarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 3). [bir, ]*

Göñül **bir** meclisüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur
Ki çeşm-i Cem ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 1). [bir, ]*

ʿĀşıḳ u maʿşūḳuñ eyler ṣuret-i ḥālin ʿayān
ʿAşḳ gūyā **bir** muṣavver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 12). [bir, ]*

Ṣāḫid-i endīşeme ḥüsn-i ʿibāretle Naẓīm
Ṭabʿ-ı ṣāfum **bir** münevver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 18). [bir, ]*

Maẓḫār olursa gūş-ı ḳabūle terānesi
Her gül çemende bülbüle **bir** āşiyānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı,Gazel 19, Mısra 8). [bir, ]*

Çek sāġar-ı lebālebi peymāne dolmadan
Ġamden penāha mey-gede **bir** āsitānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 10). [bir, ]*

ʿAks-i rūḫuñ ki dīde-i bīnā içindedür
ʿAyniyle **bir** perīdür o mīnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 2). [bir, ]*

**Bir** dil ki anda eyleye işrāk nūr ʿaşḳ
Fānūsdur kı şem-i şeb-ārā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 5). [bir, ]*

**Bir** dil-ḫarābı yapmada saʿy eyleyen kişi
Olsun ṣafāda beyt-i muʿallā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 7). [bir, ]*

Teʾsīr-i feyż-i ʿaşḳ-ı dil-i ṣāfda Naẓīm
**Bir** ābdur ki gevher-i yektā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 14). [bir, ]*

Zāhid-i sālūs kim **bir** būriyā üstindedür
Ḳuṭb ise seccāde-i zerḳ-i deryā üstindedür*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 1). [bir, ]*

Rūy-ı zībāñı görenler ol ser-āmed ḳaddile
Ṣandılar **bir** cevheri muṣḥaf livā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 6). [bir, ]*

Merdüm-i çeşm-i ḳanāʿatdir süveydā-yı derūn
Ġuyiyā **bir** noḳṭadur ol kim ġınā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 12). [bir, ]*

Yārün hümā-yı zülfi ṣalar sāye üstine
Bir ʿaşıḳuñ ki baḫt-ı siyāhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 12). [bir, ]*

Ne dāne vü ne dām ü ne ṣayyād gerekdür
Murġ-ı dile **bir** ḳāmet-i şimşād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 2). [bir, ]*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende **bir** kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [bir, ]*

Şeb-i viṣāl **bir** olsaḳ ʿaceb midür ikimuz
O sīm-ten niçe **bir** pīrehende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 10). [bir, ]*

Bilür cevher-şināsān-ı ṭarab ḳīrāṭ ile ḳadrin
Meyüñ her ḳaṭresi **bir** ṭamla yāḳūt-ı ferāḥ-zādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 4). [bir, ]*

Cem-i devrān ile yeksān ider **bir** kāse-i ser-şār
Eġer ednādan ednādur eġer aʿlādan aʿlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 5). [bir, ]*

Bilūrīn gerdeni sīb-i zenaḫdānıyla sāḳīnüñ
Ser-i mīnāya ḳonmış guyiyā **bir** dāne elmadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 12). [bir, ]*

Velī pervāne-i pür-sūz iden ṣaḥbā ḳıyās itme
Miyān-ı meclis-i ṣaḥbāda **bir** şemʿ-i şeb-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 16). [bir, ]*

Nola açılsa o gül rūḫsārı feyż-i āh u eşk-i ter
Nesīm ile **biri** hem-dem **biri** şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 8). [biri, -i ]*

Nola açılsa o gül rūḫsārı feyż-i āh u eşk-i ter
Nesīm ile **biri** hem-dem **biri** şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 8). [biri, -i ]*

Yolında olmadadur **bir** semen-i berḳ īṣār
Bu eşk-i dide ki ḥayret-fezā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 11). [bir, ]*

Ol kim miṣāl-i hāle meh-i mihribānı var
On dört yaşında sīnede **bir** nev-civānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 2). [bir, ]*

Yārün hümā-yı kākülinüñ sāyesindedür
**Bir** bī-dilüñ başında ki devlet nişānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 4). [bir, ]*

Bāzār-ı ciḫānda işin altun ider ol kim
**Bir** sīm-beden sīm-ten ü sīm-beri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 6). [bir, ]*

Dāġ-ı dil-i sūzānını seyr eyle Naẓīmüñ
**Bir** baġrı yanıḳ lāle-i ḫūnin ciġeri var

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 14). [bir, ]*

ʿUşşākı dilber aġladur elbette zār zār
Olsaʿaceb mi **bir** gül içün ṣād hezār zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 2). [bir, ]*

Nerrād-baḫt aña düşeş atdırur Naẓīm
**Bir** pulluḳ ola ḫaṣm kime olsa yār-zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 10). [bir, ]*

Nale-senc olsa ceres erbāb-ı māḥmil mest olur
Dem gelür **bir** nāleden ʿaşḳ ehli ḳanzil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 2). [bir, ]*

ʿAşḳ **bir** ḫum-ḫānedür kim bī-mey ü saġar senüñ
Fikr-i laʿlünle derūn-ı sīnede dil mest olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 9). [bir, ]*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde **bir** ġazel ṭarḥ itdi kim
Ḳavline her kim Naẓīmüñ olsa kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 13). [bir, ]*

**Bir** zaḫm-ı nāze minnet iderdüm nigāhuña
Havfüm budur ki sīnede her çāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 3). [bir, ]*

**Bir** bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naẓīm
Ne bād u āb u āteş ü ne ḫāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 15). [bir, ]*

Midād-ı eşk ile müjgānlarumki ḫāme olur
şūḫa her nigehüm **bir** niyāz-māme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 2). [bir, ]*

Dönünce sübḥa-i mercāna eşk-i ḫūnīnüm
Gören şānūr müjemüñ her **biri** imāme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 4). [biri, -i ]*

Zülfinüñ her tārr **bir** bend-i zebāndur ʿāşıḳa
Çeşmi cādūlarda mekr ile füsūn efzūn olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 9). [bir, ]*

**Bir** şehre kim ḳażā ola nazil ḫārāb olur
Bünyad-ı ʿömre baġlama bel bil ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 5). [bir, ]*

Pīrānuñ olsa ḳaddi nola żaʿf ile dü-tā
**Bir** ḫāne-peste kim ola māʾil ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 8). [bir, ]*

Olmış şerāb-ı nāz ile ālūde çeşm-i yār
**Bir** bāde-nūş kim ola ḳanzil ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 10). [bir, ]*

Kilk-l tīġ u eblāḳ-ı ṭabʿıyla Ḥayderdür Naẓīm
Bu hüner **bir** Ẕū'l-fikār u **bir** de Düldülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 10). [bir, ]*

Bisāṭ-ı sīnede **bir** mühre-bāzdur dil-i zār
ʿAceb mi mühresini ġayb iderse yine bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 19). [bir, ]*

Zülfi zünnār-perest itdi dili **bir** şānemüñ
Anı büt-ḫāne-i ṣūretdeki rāhib ne bilür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 7). [bir, ]*

Her dīdemi **bir** kān-ı ʿaḳiḳ itdi o māhuñ
Ḥāl-i leb-i laʿli o Süheyl-i Yemeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 5). [bir, ]*

Ser sūzen-i Mesīḥ ile olmaz rüfū-peẕīr
**Bir** yāre var mı zaḫm-ı sinān zebān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 14). [bir, ]*

Aña siper rıża ile teslīmdür hemān
**Bir** tīr-i cān-sitān ki ḳażādur kemān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 16). [bir, ]*

Çāk-ı derūnı ḥaşre dek olmaz rüfū-peẕīr
Tīġ-ı zebān ki **bir** dil-i mecrūḫı yāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 6). [bir, ]*

Bülbülüm **bir** güle kim şevḳumı efzūn eyler
Ḥasret-i laʿl-i lebi ġonçeyi dil-ḫūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 1). [bir, ]*

ʿAḳlumı zāʾil ider ḳāmet-i yāre baḳṣam
Baña bu ḥāleti **bir** mışraʿ-ı mevzūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 8). [bir, ]*

Dili **bir** ʿahd-şiken yāre düşürdüm ki Naẕīm
Beni hep vaʿde-i ferdā ile memnūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 13). [bir, ]*

O āhuvāne nigehle dü-çeşm-i ṣayyādı
Alup kemendine her biri **bir** ġazāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 8). [bir, ]*

O āhuvāne nigehle dü-çeşm-i ṣayyādı
Alup kemendine her **biri** bir ġazāl ṭutar*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 8). [biri, -i ]*

**Bir** būse luṭfına ḳasem itmişdi virmedi
Olsun hele ḫaṭṭ-āver o şūḫı yemīn ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 11). [bir, ]*

Derd-i derūn-ı şerḥe ne ḥācet ki ʿāṣıḳuñ
Her **bir** nigāhı rāz-ı dile tercemān imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 10). [bir, ]*

İder şehr-i dil-i ʿuşşākı ṣanma her **biri** ġāret
Gözi tatarlarda yaḫşı mūnisdür yaman serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 7). [biri, -i ]*

**Biri** şeb-zindedārıdur biri her rüz bīdārı
Ḳamer ol şām-zülfüñ āftāb ol ṣubḥ-dīdāruñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 7). [biri, -i ]*

Biri şeb-zindedārıdur **biri** her rüz bīdārı
Ḳamer ol şām-zülfüñ āftāb ol ṣubḥ-dīdāruñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 7). [biri, -i ]*

Ne **bir** hem-dem ne **bir** māḥrem ne**bir** yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 1). [bir, ]*

Hayālinden cüdā dīde ġamından dūr olan ḫaṭır
**Biri** baḥre ġarīḳ olsun biri nāre ḫārīḳ olsun
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 4). [biri, -i ]*

Hayālinden cüdā dīde ġamından dūr olan ḫaṭır
Biri baḥre ġarīḳ olsun **biri** nāre ḫārīḳ olsun
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 4). [biri, -i ]*

**Bir** ḥüsn ü cemāl ile hem-āġuş olagör kim
Gāhī dil ola cilvegehi dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 11). [bir, ]*

**Bir** derd-i niḫāndur dil-i bî-ṭâḳatimizde
Kim ʿacze Mesiḥ olsa düşe ʿilletimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 1). [bir, ]*

Āġūşda yār olmayıcak pīreheninde
Bir mürdeye beñzer ten-i ʿāşıḳ kefen içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 8). [bir, ]*

Yine **bir** nev-niḥāl-i bāġ-ı ʿişve virdi şeftālū
Yitişdi mīve-i naḫl-i viṣāl nev-resān ḳopdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 3). [bir, ]*

Ḳavm-i ʿĀd olsa olur ednā hücūmından şikest
**Bi**r şehüñ kim ʿavn-i Ḥaḳdur rāyet-i leşkerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 10). [bir, ]*

Ṭayy idüp ʿālemi **bir** demde gelür hem yirine
Murġ-ı fikrüm ki açar bāl ü perin bī-pervā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 53). [bir, ]*

Ṭabʿ-ı derrâkime **bir** ḫāṣṣadur istiʿdād
Vālih-i şīftedür fıṭratuma fehm ü ẕekā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 65). [bir, ]*

**Bir** gelür maʿṣiyet-i ḫurd u büzürg-i ümmet
Pīş ʿafvinde berāberdür anuñ şāḫ u gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 137). [bir, ]*

Müjde-i vuṣlat ile daʿvete geldi götürüp
**Bir** hümā-sāye Buraḳ esb-i hümāyūn-sīmā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 228). [bir, ]*

İntiẓār üzre iken maḳdemine ḥasret ile
Oldı **bir** demde yiri mescid-i hāṣ-ı Aḳṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 232). [bir, ]*

**Bir** işāretle dü-şaḳḳ oldı o dem kerde-i māh
O şehüñ kūşe-i ebrūsı īmā idince *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 243). [bir, ]*

Nice **bir** lāf-ı süḫande bu dükenmez daʿvā
Eyle her ḥarf-i ḫaṭāya dü-hezār istiġfār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 331). [bir, ]*

**Biri** ṣıdḳ ile biri ʿadl ile bī-hemtādur
**Biri** ḥilm ile biri ʿilm ile ferd ü yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 213). [biri, -i ]*

Biri ṣıdḳ ile **biri** ʿadl ile bī-hemtādur Biri ḥilm ile **biri** ʿilm ile ferd ü yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 213). [biri, -i ]*

Biri ṣıdḳ ile biri ʿadl ile bī-hemtādur
Biri ḥilm ile biri ʿilm ile ferd ü yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 214). [biri, -i ]*

Biri ṣıdḳ ile **biri** ʿadl ile bī-hemtādur
Biri ḥilm ile **biri** ʿilm ile ferd ü yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 214). [biri, -i ]*

İki şehzāde-i pür-cūd Ḥasan ile Ḥüseyn
Her **biri** olmış iken nūr-ı dü-çeşm-i Zehrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 218). [biri, -i ]*

Oldılar cān ile fermān-ı ḫudāya teslīm
Her **biri** ḥükm-i ḳażā vü ḳadere virdi rıżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 222). [biri, -i ]*

Birine kāse-i zehrāb-ı fenā sundı ḳader
**Birini** tiġ-ı ḳażā itdi emīr-i şühedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 219). [birine, -i, -n, -e ]*

Her **biri** leşker-i muẓafferinüñ
Şeh-i ṣad Ḳahramān u Rüstemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 101). [biri, -i ]*

Risālet-efseri **bir** ser-nübüvvet ḫilʿatı der-ber
Şeh-i mülk-i beḳādur pādişāḫ-ı taḫṭ-ı sermeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 13). [bir, ]*

O yektā ʿālem-ārā şeh-süvār-ı mülk-i lāhūtuñ
Felek çevgān-ı fermānında **bir** güy-ı zeberceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 16). [bir, ]*

Reh-i cāh-ı celālinde zemīn **bir** tūde-i kemter
Güẕergāh-ı kemālinde felek **bir** köhne künbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 29). [bir, ]*

Reh-i cāh-ı celālinde zemīn **bir** tūde-i kemter
Güẕergāh-ı kemālinde felek **bir** köhne künbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 30). [bir, ]*

Zemīne ẓıllı düşmez nūrdan ḫalḳ eylemiş Allāh
Riyāż-ı Yeṯrib ü Baṭḥāda **bir** serv-i sehī-ḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 46). [bir, ]*

Ümīd oldur ola cāy-ı penāhı köhne ʿişyāndan
Biñā-yı vaṣf-ı ẕātuñda bu **bir** ṭarḥ-ı müceddeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 76). [bir, ]*

Ṭabʿ-ı feyż-āṯārına **bir** ẕerre ḫurşīd-i münīr
Dest-i gevher-bārına **bir** ḳaṭre emvāc-ı biḥār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 19). [bir, ]*

Ṭabʿ-ı feyż-āṯārına **bir** ẕerre ḫurşīd-i münīr
Dest-i gevher-bārına **bir** ḳaṭre emvāc-ı biḥār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 20). [bir, ]*

Ol devā **bir** ü iki bismi’llāh ḫaṭṭ-ı reyḥān ile
Vech-i pür-envārı **bir** muṣḥafdur āyet ber-kenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 49). [bir, ]*

Ol devā **bir** ü iki bismi’llāh ḫaṭṭ-ı reyḥān ile
Vech-i pür-envārı **bir** muṣḥafdur āyet ber-

kenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 50). [bir, ]*

ʿAşḳ-ı ʿālem-sāzı eşyāya sirāyet itmese
Her ser-i dāġında göstermezdi **bir** aḫker enār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 52). [bir, ]*

Ol şeh-i kevn ü mekānuñ maṭbaḫ-ı iclāline
**Bir** ḳara ḳulluḳcıdur ṣulṭān-ı mülk-i Zengībār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 78). [bir, ]*

Ḳahramānı bād-ı ḫışm u ḳahrı eyler nā-tüvān
**Bir** meges imdād-ı luṭfıyla olur ʿanḳa-şikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 96). [bir, ]*

**Bir** zʿaīfe taḳviyet-baḫş olsa rāḥm ü şefḳati
Gelmeye seng-i felaḥatle zücāce inkisār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 99). [bir, ]*

Sāḳī-i ḥıfẓı bisāṭ-ı ʿömri tertīb eylese
**Bir** daḫi olmazdı cām-ı zindegānīde ḫumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 104). [bir, ]*

ʿAcz ile noḳṣan ile **bir** ẕerre-i nāçīz iken
Gün gibi vaṣf-ı kemālātuñ da buldum iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 111). [bir, ]*

Vaṣf-ı ẕātuñda yiter **bir** noḳṭasın itseñ ḳabūl
Şāḫid-i güftāruma lā-büd ola ḫāl-i ʿiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 129). [bir, ]*

Vaṣf-ı kūyuñda yine **bir** nev ġazel ṭarḥ eyleyüp
Şāḫum itdüm ʿarż-ı ḥāl-i dergeh-i devlet-medār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 149). [bir, ]*

Bir işaret ola ḳurb-ı āsitānuñdan diyü
Yolda ḳaldı ḥālḳa-i der gibi çeşm-i intiẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 157). [bir, ]*

Ne ẕevḳi var ʿArabīden ne Fürsden māḥẓuẓ
Hemīşe **bir** naẓārında ʿimāme vü mendīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 40). [bir, ]*

Hezār ʿizz ü şeref bulsa pestdür ḳaderi
ʿUlüvv-i cāh ile **bir** nāḳıs olmadıḳça asıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 48). [bir, ]*

Bülend-i ṭārem-i cāhında ḫūşe ʿıḳd-ı perīn
Hilāl bāġ-ı celālinde sīmden **bir** pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 100). [bir, ]*

Hemīşe dāġ-ı muḥabbetle tā ki **bir** ʿāşık
Miṣāl-i lāle olur dil-figār u ḫvār u ẕelīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 137). [bir, ]*

Ey dü-ʿālem varaḳ-ı ḥaşmetine ḥalḳa-i mīm
Āferīneş raḳam-ı cūdına **bir** noḳṭa-i cīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 2). [bir, ]*

Ṣalsa **bir** bī-kesi girdāb-ı fenā üzre Kelīm
Cemʿ-i aṣḥāba olup şemʿ-i hidāyet lemeʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 67). [bir, ]*

Birisi rūḫ-ı muṣavver birisi nūr-ı cesīm
Gördiler her **bir** biñ cevr ü cefā düşmenden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 80). [bir, ]*

Köhne olduḳça oḳınmaz ṣafahāt-ı ṭaḳvim
Ben de **bir** sāʾiliñüm redd ile maḥrūm itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 112). [bir, ]*

Yār-ı ġārı olup eylerdi o şāḫı taʿzīm
**Biri** de Ḥażret-i Fārūk-ı ʿadālet-güster *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 72). [biri, -i ]*

Ki anuñ sāyesine uġrayamaz dīv-i racīm
**Biri** de cāmiʿ-i Ḳurʾān-ı Mübīn Ẕī'n-nūreyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 74). [biri, -i ]*

Menbaʿ-ı ḥilm u ḥayā Ḥażret-i ʿOsmān-ı ḥalīm
**Biri** anuñ esedu'llah ʿAlīdür ki henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 76). [biri, -i ]*

Çekdiler her **biri** bu ġam-gedede renc-i elīm
Buldılar ḳurb-ı İlāhīde ʿulüvv-i derecāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 81). [biri, -i ]*

ʿĀlemi sırça-sarāy itdi yine şāḫ-ı şitā
Çekdi mīnādan baṣīṭ-i ḫāke **bir** naṭʿ-ı güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 4). [bir, ]*

Ṭoñdurup eşcār-ı baġı serdī-i bād-ı ḥārīf
Bir perīdür şīşede yaḫ-beste her naḫl-i güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 34). [bir, ]*

Olmamışken rūḫ-ı Ādem cilve-baḫş-ı mā ü ṭīn
Dehre ḥükm itdi Süleymān-ı Nebī**bir** mühr ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 84). [bir, ]*

Aḳdı **bir** āb-ı revān gibi bu şiʿr-i dil-nişīn
Mihr-i mührüñ ḥasretinden oldum engüşt-i pesīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 101). [bir, ]*

Tā-be-key tekşīr-i güftār eyledüñ ġass u şemīn **Bir** duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [bir, ]*

Her **biri** oldı Biñā-yı şerʿine rükn-i rekīn
Ol şehüñ māḥşerde iki ġāşiye-ber-duşıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 63). [biri, -i ]*

Ġāşiye ber-dūş olup aña o şeb peyk-i Celīl **Bir** Burāḳ-ı Berḳ-reftār ile ḳıldı ʿazm-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 4). [bir, ]*

Menzile varup yine eylerdi **bir** demde rucūʿ
Menzilinden ḳopmadan esb-i ciḫān-gird-i nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 9). [bir, ]*

Noḳṭa-i ʿafvıyla ġayb itse ʿaceb mi ʿaybumı
Māḥv olur **bir** ḳaṭre-i raḥmetle biñ ālem günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 60). [bir, ]*

Feyż-i naʿtiyle mezārumda zamān-ı ḥaşre dek
Midḥatinde **bir** dil ola her biten sebzin giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 68). [bir, ]*

Bu ḳadar kevkebe-i rifʿat-i cāh ile Zuḫāl
Ḳulle-i mihrinüñ ednā Ḥabeşi **bir** ʿArabī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 38). [bir, ]*

Bende olsañ ārzū eylersiñ āzād olmaġa
**Bir** efendinüñ olup şām u seḥerde çākeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 8). [bir, ]*

İḫtiyācuñ olsa āb-ı rūyuñı rızān idüp
**Bir** ġanī bulsañ olursuñ sā'il-i ḫāk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 12). [bir, ]*

Bī-nevā merd-i ġarīb olsan bulınmaz āşinā
Olmaduḳca baḫt **bir** merd-i ġarībüñ yāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 24). [bir, ]*

Daʿvet itseñ bezmüñe efsūn-ı naḳdüñ olmasa
Ṭavḳ-ı tesḫīrüñde saña ġūl olur her **bir** perī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 36). [bir, ]*

Haste olsañ ṣorsa ḥālüñ **bir** kerem-ver ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi her müje **bir** neşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 37). [bir, ]*

Haste olsañ ṣorsa ḥālüñ **bir** kerem-ver ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi her müje **bir** neşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 38). [bir, ]*

Hande itseñ yingidür dirler gülerler aġlasañ
Sāḳit olsan ẕikr iderler saña **bir** ṣūretgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 40). [bir, ]*

Rast-gū olsañ ġalat-fehmān-ı bezm-i iʿtirāż
Üstüñe eyler ḥavāle **bir** muʿārıż kāfiri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 44). [bir, ]*

Şāʿir olsan ḳıymetüñ **bir** pīle-verden pestdür
Rişte-i taḥḳīḳe de çekseñ eġer şiʿr-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 63). [bir, ]*

Ḳuṭb-ı devrāne mürīd olsañ saña itse naẓār
Her görendir üstüne döndi görünce **bir** ḫārı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 78). [bir, ]*

Gülbün-i gülzār-ı mā-evha gül-i şümme denā
Ḳābe ḳavseyn ile ev ednā riyāż ında **biri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 114). [biri, -i ]*

Rāyet-efrāz-ı ẓafersin kim sipāh-ı rezmüñüñ
Her **biri** olmış ciḫānuñ ṣaf-şikāf u ṣaf-deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 194). [biri, -i ]*

Ey dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ **bir** dānesi
Çarḫ-ı aḫżar anuñ ednā sebze-i bīgānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 1). [bir, ]*

Armaġan olsun ḳuşur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene **bir** naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 42). [bir, ]*

Ey dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ **bir** dānesi
Çarḫ-ı aḫżar anuñ ednā sebze-i bīgānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 1). [bir, ]*

Ṭāḳ-ı Kisrā-veş hezārān deyri itdi ser-nigūn
Maḳdem-i teşrīfinüñ **bir** ṣadme-i merdānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 26). [bir, ]*

Armaġan olsun ḳuşur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene **bir** naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 42). [bir, ]*

Ḥaşre dek ṭayy itmeye peyk-i ḫıred **bir** sāḥasın
Mülk-i vaṣfuñ yā Nebī itmez ḳabūl-i ʿarż u ṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 3). [bir, ]*

Ya resūla'llāh ḳabūl eyle Naẓīmüñ ḥācetin
**Bir** ġedā-yı dergehüñdür itme redd ile melül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 22). [bir, ]*

Āsitānında Zuḫal olmasa ʿabd-i ḥabeşi
Benzemez ḫame-i ġayra ḳalemüm vaṣfında **Bir** midür parmaġuñ engüşt-i şeḥādetle beşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 12). [bir, ]*

Yitirmişdüm dili dāġ-ı ġamuñ taʿyīn idüp buldum
Kişi güm-kerdesin elbette bulsa **bir** nişān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 12). [bir, ]*

Nigāh-ı tercümān-ı ḥālidür dembeste-i ʿaşḳuñ
Saña ḥayretle her baḳdıḳca **bir** rāz-ı niḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 18). [bir, ]*

Zebān-ı ḥāl ider tefsir iderse āyet-i ʿaşḳı
Ne gūş-ı huş olur māḥrem ne **bir** ḥarfin lisān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 20). [bir, ]*

Ġılāfında ʿadunuñ tīġı kaṣd-ı intiḳām eyler
Belī ruʾyāda lā-büd **bir** kişi ḳan dökse ḳan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 60). [bir, ]*

İder ẕelīli ser-efrāz sāye-i keremi
Huceste ẕāt-ı hümāyūnı **bir** hümā-ferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 74). [bir, ]*

Sipihr ṣalṭanat ordusıdur ki her topı
Dem-ī celāl çeker heft-ser **bir** ejderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 92). [bir, ]*

**Bir** āsmāndur o nīlī o ṭāḳ-ı vālā-tak
Ki rīsmānı sütūnında ḫaṭṭ-ı miḥverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 93). [bir, ]*

Bu ḳaṭre ḳaṭre ki ḫūnāb-ı dīde-i terdür
Ġamuñla her biri **bir** daġ-ı derde aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 188). [bir, ]*

Sipāh-ı saṭvetinüñ her **biri** dem-i pür-ḫāş
Hezār nīremi nerm eyleyen dilāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 133). [biri, -i ]*

Beyān-ı vaṣf-ı cemālüñde naẓm-ı şīrīni
Biri birisine āġuşte şīr ü şekkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 160). [biri, -i ]*

Bu ḳaṭre ḳaṭre ki ḫūnāb-ı dīde-i terdür
Ġamuñla her **biri** bir daġ-ı derde aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 188). [biri, -i ]*

Devletle **bir** maḳāma seferden ki ḫān gelür
Gūyā füsürde ḳālıb-ı bī-rūḥa cān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 1). [bir, ]*

Cām-ı bilūr-ı revzeninüñ mihr ü meh olur
**Bir** ḳaṣra kim o ṣāḫ-ı felek-āsitān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 6). [bir, ]*

Nesr-i felek düşer süm-i pāy-ı semendine
**Bir** ṣayd-gāha kim o ṣāḫ-ı kāmrān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 8). [bir, ]*

Şād müjde ol diyāre ki teşrīf idüp anı
**Bir** böyle ḫān-ı ʿādil ü ʿālī-mekān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 12). [bir, ]*

Hāṣiyyet-i kelām-ı revān-baḫṣıdur ki hep
Bir pīr varsa meclisine nev-civān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 44). [bir, ]*

**Bir** dil ṭutulsa gelse ḥużūr-ı şerifine
Lerzān olur dili ṭuṭuluʿr bī-zebān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 47). [bir, ]*

Luṭf eyle ḫāṭırın ele al **bir** ġarībdür
Dergāhuña ne dem ki o şīrīn-zebān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 77). [bir, ]*

Kıl **bir** duʿāya durma ser-aġaz kim anuñ
Āmīnine ferişte-i nüh āsmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 105). [bir, ]*

Virsün şeref ṣaḥīfe-i devrāne rūz ü şeb
Her **bir** ḳaṣīde bezmine kim armaġan gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 110). [bir, ]*

Müjdeler ey maġfiret-cuyān ki feyż-i ṣavmla

Ṣāʾimüñ her cürmi **bir** ābisten-i ġufrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 8). [bir, ]*

**Bir** sütūn-ı nūrdur kim her mināre tā seḥer
Ṣuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efṣānla rāḫṣān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 19). [bir, ]*

Ḳubbesi her cāmiʿüñ **bir** āsmān-ı feyż olup
Aña ḳandīl-i fürūzān encüm-i tābān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 21). [bir, ]*

Böyle şebde ḳadre irmek istese **bir** rūze-dār
Vasıl-ı ḫan-ı nevāl-i ḫān-ı ʿālī-şān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 23). [bir, ]*

Ḳurş-ı mihre girde-i māhe tenezzül eylemez
**Bir** gedā kim sofra-i inʿamına mihmān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 26). [bir, ]*

Dürretüʿt-tac-ı selaṭīn kim kitāb-ı medḥinüñ
Her sevād-ı ṣafḥası **bir** defter-i destān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 28). [bir, ]*

Ḳaṭre-bār olsa seḥāb-ı luṭfı **bir** dem ḥaşre dek
Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 41). [bir, ]*

Tīşe-i ġamden Biñā-yı şevḳı olmaz rāḫne-dār
**Bir** dil-i vīrāne kim luṭfıyla ābādan olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 54). [bir, ]*

Gerçi her **bir** daverüñ devrinde **bir** ʿışyānla
Mücrim elbette esīr-i gūşe-i zindān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 61). [bir, ]*

Gerçi her **bir** daverüñ devrinde **bir** ʿışyānla
Mücrim elbette esīr-i gūşe-i zindān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 61). [bir, ]*

**Bir** kilīmi bir Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp
Aña kibr ü kīn ile Firʿavn ya Hāmān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 67). [bir, ]*

Bir kilīmi **bir** Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp
Aña kibr ü kīn ile Firʿavn ya Hāmān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 67). [bir, ]*

Şevḳ-ı vesfuñla münāsibdür ġazel ṭarḥ eylesem
**Bir** ḳāṣide bir ġazel ṭarḥıyla bī-noḳṣān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 76). [bir, ]*

Şevḳ-ı vesfuñla münāsibdür ġazel ṭarḥ eylesem
Bir ḳāṣide **bir** ġazel ṭarḥıyla bī-noḳṣān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 76). [bir,*

Çeşm-i ter kim hecr-i laʿlüñle demādem kān olur
Her biri müjgānumuñ **bir** sübḥa-i mercān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 78). [bir, ]*

Vaktidür başla duʿāya itme ṭaṭvīl-i kelām
Her sözüñ **bir** ʿömr-i Nūḥ olsa aña pāyān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 92). [bir, ]*

Çeşm-i ter kim hecr-i laʿlüñle demādem kān olur
Her **biri** müjgānumuñ bir sübḥa-i mercān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 78). [biri, -i ]*

Ġonce-veş **bir** teng-dil maẓlūma olsan kec-nigāh
Ol nigāha her müjeñ **bir** ḫār-ı dāmen-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 7). [bir, ]*

Ġonce-veş **bir** teng-dil maẓlūma olsan kec-nigāh
Ol nigāha her müjeñ **bir** ḫār-ı dāmen-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 8). [bir, ]*

Eyler elbette iṣābet nāvek-i şaṣt-ı niyāz
**Bir** kemāndār-ı ġamuñ kim ḳāmeti zih-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 16). [bir, ]*

**Bir** żaʿīfe eylese himmet ḥuṣūl-i kām içün
Ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād aña ḫalḳa-i teshīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 35). [bir, ]*

Her oḳunduḳda virür **bir** güne ẕevḳi-ı çāşni
Vaṣf-ı ẕātuñla süḫan gūyā şekerle şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 67). [bir, ]*

Himmet eyle ben żaʿīfe ey ḫıdīv-i kām-baḫş
Himmet-i merdān ile **bir** gürbe zīrā şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 72). [bir, ]*

Geldi hengām-ı duʿa başla niyāza ṣıdḳ ile
**Bir** duʿā ḳıl kim ḳabūl-i tām ile tebşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 88). [bir, ]*

O şeh-i taḫtgāh-ı mekrümetüñ
Her gedā dergehinde **bir** ṣulṭān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 32). [bir, ]*

Talʿat-ı baḫtı kim **bir** āyīnedür
Āftāb olmış aña āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 51). [bir, ]*

İtse **bir** sūḳa emr-i yek-rengi
Eyleye ittiḥād sūd ü żiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 71). [bir, ]*

Sürʿatinden gelür başīṭ-i zemīn
Evvelin cilve teng **bir** meydān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 102). [bir, ]*

Gönlümi aldı nāzla cānān
Beni ḳul itdi **bir** şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 154). [bir, ]*

**Bir** ġılāf içre iki ḫançer idi
ʿAks-i ebrūları dilümde hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 157). [bir, ]*

Bih niḥāl-i ser-āmed-i dü-sütūn
**Biri** Ḥannāndur biri Mennān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 144). [biri, -i ]*

Bih niḥāl-i ser-āmed-i dü-sütūn
Biri Ḥannāndur **biri** Mennān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 144). [biri, -i ]*

**Bir** sözüñ var mı o dīvānda beni
Olıcaḳ naʾib ü ḳâđî Allâh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 9). [bir, ]*

**Bir** dil olsa idemez buḫlini Şerḥ
Hāḳ-i mümsikde biten sebz-i giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 31). [bir, ]*

İddiʿāña eġer ey kilk-i beyān
**Bir** muʿārıż bulınūrsa nāgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 72). [bir, ]*

Ferīd-i dehr ki her **bir** nefesde oldı ehemm
Edā-yı meḥmedeti āferīdegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 17). [bir, ]*

Sipihre eyledi āvīze tıġını gūyā
Ḳuruldı **bir** pül-i nev cūy-ı kehkeşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 72). [bir, ]*

Kemer gibi nice mümkindür almak āġūşa
Ḳılı **bir** rükn o ḫançer o mū-miyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 112). [bir, ]*

Şāḫ-ı sipihr-eyvān şāḫenşeh-i ciḫān-bān
Hāḳ-i derinde Keyvān **bir** zengi pāsbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 8). [bir, ]*

Fermān-beri Feridun māḥkūmı rubʿ-ı meskūn
Ordusı içre gerdūn **bir** çetr-i asmānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 20). [bir, ]*

Hengām-ı luṭf ü iḥsān eyler o şāḫ-ı devrān
Hem-rütbe-i Süleymān **bir** mūr-ı nātüvānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 32). [bir, ]*

Ḥūrşīd-i zer külāhı eñāk bārgāhı
Her rīzesinüñ rāhı **bir** kevkeb-i yemānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 34). [bir, ]*

Genc-i kerem küşāde iki eli ʿaṭada
Ser-çeşme-i seḫāda **bir** lūle her benānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 38). [bir, ]*

Ol ḫüsrev-i tüvānger derbān-ı ḳaṣr-ı Ḳayser
**Bir** sāʾile baġışlar maḥṣūl-i baḥr u kānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 56). [bir, ]*

Rumḥı olursa āyā rengīn-i ḫūn-ı aʿdā
Gösterdi bāġ-ı heycâ **bir** naḫl-i erġavānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 82). [bir, ]*

Çāsāre düşdi teşvīr iklimin itdi teşḫīr
İtmez bu cengi taḳrir **bir** şāʿirüñ lisānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 94). [bir, ]*

Her ṭop şaçdı āteş māḥv oldı ḥaşm-ı serkeş
Nūş itdi ejdehā-veş **bir** baḥr-ı bī-kerānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 102). [bir, ]*

**Bir** berḳdur görünmez deryāya düşse sönmez
Çarḫa ṭutarsa dönmez tīġ-ı ḳader-fesānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 107). [bir, ]*

Zerrin rikābı yer yer fülk-i ẓaferde lenger
Her **bir** livā-yı pür-zer **bir** güne bād-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 122). [bir, ]*

Zerrin rikābı yer yer fülk-i ẓaferde lenger
Her **bir** livā-yı pür-zer **bir** güne bād-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 122). [bir, ]*

Naʿl-i süm-i semendi **bir** nāfe müşg kendi
Rām eyledi kemendi hep āhu-yı remānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 123). [bir, ]*

Gencīnedür nikātum mālīk o gence ẕātum
Olsa nola devātum **bir** ḫum-ı ḫüsrevānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 178). [bir, ]*

ʿĀlem mülāzım-ı der-i devlet-medārıdur
Olsam nola **biri** daḫi ben ʿabd-i kemteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 64). [biri, -i ]*

**Bir** āsitān ki saʾil-i bāb-ı refiʿ idür
Ḥūrşīd ü māhı kāse idüp çarḫ-ı pür-şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 5). [bir, ]*

**Bir** āsitān ki ṣāḥibidür ḳadr ü şānla
Māḫdūm-ı kāmrān u ḫudāvend-i kāmyāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 7). [bir, ]*

**Bir** nuṭḳ-ı rüh-baḫşuñ ile çün dem-i Mesīh
İḥyā olur benüm gibi pejmürde dil-ḫārāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 31). [bir, ]*

Meded ne müşkil olurmış cüdā idince ecel
**Biri** birine ḳavuşmaz ḳalur gider iki dost
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 2). [biri, -i ]*

Meded ne müşkil olurmış cüdā idince ecel
Biri **birine** ḳavuşmaz ḳalur gider iki dost
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 2). [birine, -i, -n, -e ]*

Ḥürşīd gibi çarḫ-ı siyeh-kāseden müdām
**Bir** ḳurş ile ḳanāʿat iden intiḳām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 14). [bir, ]*

ʿArż itmesün felekde meh ü mihr rifʿatin
Ol manṣıbı derinde **bir** ednā ġulām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 24). [bir, ]*

Her **bir** kemīne ḳaṭresi elmāsı çāk ider
Dilden o girye dīdeye kim intiḫāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 15). [bir, ]*

Fehm eyleyen lisān-ı dili ey dil-i Naẓīm
Her **bir** suʾāle dil gibi ḥāżır-cevāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 18). [bir, ]*

Māḫdūm-ı ser-bülendi aña eyler iltifāt
**Bir** dil ki ḫādim-i der-i devlet-meʾāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 20). [bir, ]*

Ḥaḳḳā bilür o derde yirin kürsī-i felek
**Bir** ehl-i dilde kim şeref-i intisāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 22). [bir, ]*

Anı **bir** kīse-i dībāya ḳoyup göndermiş
Ḳāʾilin ḫilʿat-ı zer-dūz ile taʿẓīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 3). [bir, ]*

Ḳaṣduñ ʿulüvv-i şān ise dāʾim fütāde ol
**Bir** neşve ḫāṣıl eyle de derdī-i bāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 2). [bir, ]*

Bende-i efgendesi olsam Naẓīm
Bende-perver **bir** civān-merd isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 4). [bir, ]*

Ne seyr-i bāġ ne çemen-i ṣoḥbet isterüm
**Bir** serv-i ḫoş-ḫırām sehī-ḳāmet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 2). [bir, ]*

Burc-ı sipihr-i sīnede tābān ola müdām
**Bir** āftāb-ḥüsn ü ḳamer-ṭalʿat isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 4). [bir, ]*

Ḥaḳdan duʿā-yı devletin itdükce ol şehüñ
Māhsūs ola icābete **bir** sāʿat isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 22). [bir, ]*

Nice Şerḥ, eyleyüm evṣāfunı ey ḫān-ı kerīm
ʿİlm ü ʿirfānla **bir** nüsha-i kübrāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 22). [bir, ]*

Kitāb-ı ʿaşḳ oḳurum **bir** melek-liḳādan kim
Ferişte oġlı lüġat ögrenür lisānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 11). [bir, ]*

ʿİşret-ābād-ı çemende oldı ezḫāre ṣalā
Her gül ü lāle alup **bir** cām-ı Cem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 8). [bir, ]*

Maẓḫār-ı ġūş-ı ḳabūl itse nola bu naẓmumı
**Bir** hünerver kāmil-i ʿālī -himem nevrūzda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 16). [bir, ]*

Riyāż-ı şalṭanatda **bir** sehī-ḳad serv-i bālādur
Ki çekmiş evc-i nüh-eflāke ser tūġ-ı şehenşāḫī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 7). [bir, ]*

İkidür gerçi ayaġı amma
**Bir** ayaġında aġzı var ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 4). [bir, ]*

Şekli **bir** pīr-i żaʿīfe beñzer
Üstüḫvānı görinür ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 5). [bir, ]*

**Bir** yire gelse iderler icrā
Ṣanʿatın biri birinden aʿlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 7). [bir, ]*

**Bir** yire gelse iderler icrā
Ṣanʿatın **biri** birinden aʿlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 8). [biri, -i ]*

Ḳalʿa bāzūsına beñzer dem-i ceng
Her **biri** ḫaşma atar top u tüfeng *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 12). [biri, -i ]*

**Bir** deġirmi ridāsı var el-ḥaḳ
Dişleri var ridāsına mülḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 5). [bir, ]*

**Bir** anadan iki ḳardaş doġdı dünyāda
Ḥelāl-zāde birisi biri ḥarām-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 1). [bir, ]*

**Bir** anadan iki ḳardaş doġdı dünyāda
Ḥelāl-zāde birisi **biri** ḥarām-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 2). [biri, -i ]*

Beşi **bir** rāḫṣa biñüp itmededür seyr-i sefer
Beşi gāhīce licāmın uzadup gāh çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 3). [bir, ]*

On ḳızuñ işleri **bir** her birisi āmāde
Ṣaçaḳ altında beşi līk beşi ṣaḥrada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 5). [bir, ]*

Ya **bir** gencīnedür olmış be-dīdār
Muṭavvaḳ sīnesinde **bir** siyeh mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 5). [bir, ]*

Ya **bir** gencīnedür olmış be-dīdār
Muṭavvaḳ sīnesinde **bir** siyeh mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 6). [bir, ]*

Dönüp **bir** ḫaste-ḥāl-i bī-ḳarāre
Götinde cānı cismi pāre pāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 9). [bir, ]*

Naẓīmā bu lüġaz **bir** ter güzeldür
Anı ḳoynuñda ṣaḳlarsan maḥaldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 13). [bir, ]*

Naẓārda gerçi efʿīdür liḳāsı
Olur **bir** ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 4). [bir, ]*

Anı **bir** aç arıḳ ṣaḫṣ-ı müsellem
Alur ol ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 5). [bir, ]*

Naẓārda gerçi efʿīdür liḳāsı
Olur **bir** ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 4). [bir, ]*

Anı **bir** aç arıḳ ṣaḫṣ-ı müsellem
Alur ol ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 5). [bir, ]*

O peri-zādı görüp seyre götürdüm tenhā
Bir gören bir götüren ḍarb-ı meṣeldür zīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 2). [bir, ]*

O peri-zādı görüp seyre götürdüm tenhā
Bir gören **bir** götüren ḍarb-ı meṣeldür zīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 2). [bir, ]*

Dü beyt-i dilkeş-i müjgānı yārüñ **bir** rubāʿīdür
Dü-mışraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli bu silkde **bir** semāʿīdär *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 6, Mısra 1). [bir, ]*

Dü beyt-i dilkeş-i müjgānı yārüñ **bir** rubāʿīdür
Dü-mışraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli bu silkde **bir** semāʿīdär *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 6, Mısra 2). [bir, ]*

Āhum ġam-ı zülfünle şerer-ḫīz-i düḫāndur
**Bir** toz ḳoparursa ötesi yine dumandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 11, Mısra 2). [bir, ]*

Beni giryān idesiñ sen nice ḫandān olasıñ
**Bir** işi eyleme kim ṣoñra peşīmān olasıñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 2). [bir, ]*

Naẓīm-i ʿācize luṭf it İlāhī
Ki her **bir** ʿācizüñ sensin penāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 2). [bir, ]*

Yine **bir** kār-ı ḫayra itdi niyyet
Temāmında diye bi'l-ḫayr temmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 3). [bir, ]*

Ḳande **bir** ġonçe ola bülbül idüm
Naġme-perdāz-ı meclis-i gül idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 37). [bir, ]*

Bir şeh-i ḥüsne mübtelā oldum
Dergeh-i ʿaşḳına gedā oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 85). [bir, ]*

Ġam-ı zülfiyle Leylī**bir** miskīn
Hicr-i laʿliyle teşne-leb Şīrīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 89). [bir, ]*

Lebi ʿāyniyle çeşme-i ḥayvān
**Bir** içim ṣudur ol şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 92). [bir, ]*

Gerçi maḥbūb-ı şūḫ u şengüldür
Āşinäsı hezār **bir** güldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 120). [bir, ]*

İçlerinde o demde **bir** bī-dīn
Yoġ iken beynümüzde kibr ile kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 135). [bir, ]*

Var idi **bir** ḫabīr-i aḥvālüm
Aña maʿlūm idi benüm ḥālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 165). [bir, ]*

Saña **bir** mübtelā selām eyler
ʿArż-ı ḥāl ile iḫtirām eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 171). [bir, ]*

Ḳavuşur ādem ādem cānā
Nice **bir** firḳatüñle zār olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 256). [bir, ]*

Nice **bir** zār u bī-ḳarār olayum
Beni ḳıldı niẕār o mūy miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 257). [bir, ]*

Bī-riyā **bir** muḥibb-i ṣādıḳuñam
Mā'ilüm çeşm-i ʿişve -bāzuña ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 265). [bir, ]*

Kaʾilüm **bir** nigāh-ı nāzuña ben
Ḥālüme çeşm-i ʿişve-bāzuñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 267). [bir, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
**Bir** bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 6). [bir, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
**Bir** bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 18). [bir, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
**Bir** bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 24). [bir, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 30). [bir, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
**Bir** bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 36). [bir, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 42). [bir, ]*

Dergāhı gedāluġı o şāḫ-ı rüsülüñ
**Bir** bī-kese ḥaşmet-i Süleymāndan eleẕẕ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 4). [bir, ]*

Redd itme derüñde **bir** gedādur şāḫum
Bī-çāre Naẓīm nā-murād u bī-kes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 3). [bir, ]*

Olsam ne ḳadar Naẓīm müsṬaġrak-ı ʿayb
**Bir** noḳṭa-i ʿafv ider benüm ʿaybumı ġayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 2). [bir, ]*

İḳrār-ı nübüvvetüñde olmış ezelī
Her mū bedenümde **bir** zamān ṣadaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 4). [bir, ]*

Ey dil nice **bir** düruġ u lāf eyleyelüm
Gel vaʿdemüze yitir ḫilāf eyleyelim. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 1). [bir, ]*

Bir dānesidür iki evin ḥaḳ bu Naẓīm
Ol seyyid-i enbiyā resūlü's- ṣeḳaleyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 3). [bir, ]*

**Bir** nāme-siyāh mücrimüm ʿafv eyle
Ey şāḫ-ı serīr-i lî-maʿallâh ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 3). [bir, ]*

**Bir** bī-kes ü bir ġarībüñüm eyle ḳabūl
Ben bī-kesi ben ġarībüñi redd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 3). [bir, ]*

**Bir** bī-kes ü **bir** ġarībüñüm eyle ḳabūl
Ben bī-kesi ben ġarībüñi redd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 3). [bir, ]*

Ey ḳıble-i kūyı secde-fermā-yı cibāh
Miḥrāb-ı derinde secde **bir** bende vü şah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 2). [bir, ]*

Gülbāng-i ṣalā-yı ʿafvüñi gūş ideli
Bir başḳa cemāʿat oldılar ehl-i günāh

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 4). [bir, ]*

**Bir** neşve-i müyesser eyle kim bilmeyeyüm
Ne mebdeʾ ü ne meʿâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 3). [bir, ]*

**Bir** gün ola mı diye ḥużūruñda Naẓīm
Giryān giryān fedāke ümmi ve ebī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 3). [bir, ]*

**Bir** murā daḫi benüm diyü itme cefā
Zinḫār ġurūrı kendüñe görme revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 1). [bir, ]*

Ammā ki ḫadeng-i nālesi maẓlumuñ
Eyler hedef-i ḳabūli **bir** ṣıyt-ı derā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 4). [bir, ]*

Cām-ı mey-i vuṣlatı olup tevbe-şikest
Ḳıldı beni **bir** civān-ı tersā-beççe mest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 2). [bir, ]*

Cān u dili kākülüñ ki teshire çeker
Her **bir** ḫamı dūd-ı āhı zencīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 2). [bir, ]*

Naḳd-i dil ü cāna derd-i ʿaşḳ erzāndür
Amma ki Naẓīm **bir** ḫārīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 4). [bir, ]*

**Bir** şūḫ-ı sitem-gere esīrüz ki Naẓīm
Dil-beste-i bend-i zülfi teller ṭaḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 3). [bir, ]*

Mecmūʿa degül bu nüsḫa-i kübrādur
Her ṣafḥası **bir** zebān ile gūyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 2). [bir, ]*

Elbette olur sefine deryāda Naẓīm
Ammā bu sefîne içre **bir** deryādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 4). [bir, ]*

**Bir** ẓālim-i bī-amāna dūş oldum kim
Ne ṭāḳat-ı dest-bürd ne cāy-ı gürīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 3). [bir, ]*

Ġırbāl olsun vücūdı baḳmazsa saña
Biñ çeşme-i ḥaḳiḳat ile **bir** ehl-i mecāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 4). [bir, ]*

**Bir** dilber-i ser-tırāşe oldum ki tīrāş
Mirʾāt-ı rūḫında naḳd-i cān vaḳf-ı telāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 1). [bir, ]*

Hāk-derüñe fütāde düşdüm şāḫum
**Bir** esb ile eyle ḫākden bendeñi refʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 4). [bir, ]*

**Bir** sīne mi var ki çāk çāk itmez ʿaşḳ
Bir dil bulınūr mı derd-nāk itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 1). [bir, ]*

**Bir** sīne mi var ki çāk çāk itmez ʿaşḳ
Bir dil bulınūr mı derd-nāk itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 2). [bir, ]*

**Bir** ḫande ider yılda diyü şāḫid-i gül
Dāʾim aña feryād idüp aġlar bülbül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 1). [bir, ]*

Her ṣubḥ mesāda kārumuz ġañet ü nevm
Baḳşān bize benzemez ciḫānda **bir** ḳavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 2). [bir, ]*

**Bir** vechle ḥüsn-i zindegânî ḳıl kim
Gülgûn-ʿiẕâr-ı iʿtiẕâr olmaya şerm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 3). [bir, ]*

Bāzū-yı muḥabbetle ceyb-i dilümi
**Bir** pençe-i āftāb çāk itdi benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 4). [bir, ]*

Düşdi dile ḥasret-i dü-ceşm-i cānān
**Bir** şīşeye döndi kim ola nergisden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 2). [bir, ]*

Bī-rāḥm o ḳadar harâmî-i ġamzesi kim
Ḳan dökmek ile yanında **bir** ʿafv-ı günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 4). [bir, ]*

Bulur **bir** gün güşāyiş kār-ı beste
Olur eyyām-ı ġam ʿıyd-i ḫuceste *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 9). [bir, ]*

Aña **bir** tārih-i müsteşnā düşürdüm ey Naẓīm
Nemçe ṭaburını bozdı ḳırdı Sulṭān Muṣṭafā (1108) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 13). [bir, ]*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim olmada
Her kemīne bendesi **bir** dāver-i fermān-

revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 4). [bir, ]*

Halḳa-bāb-ı refiʿ-i devleti ḫurşīd ü māh
Bārgāh-ı ʿizzetinde **bir** gedā çarḫ-ı dü-tā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 14). [bir, ]*

Banī-i ṭabʿ-ı hümāyūn-ı kerāmet-güsteri
Eyledi **bir** çeşme vü **bir** cāmiʿ-i zībā bina
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 18). [bir, ]*

Banī-i ṭabʿ-ı hümāyūn-ı kerāmet-güsteri
Eyledi **bir** çeşme vü **bir** cāmiʿ-i zībā bina
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 18). [bir, ]*

Bu muṣaffā çeşmenüñ bu ʿāyn-ı ṣafvet-güsterüñ
Her biri tārīḫini **bir** güne itmişken edā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 32). [bir, ]*

Bu muṣaffā çeşmenüñ bu ʿāyn-ı ṣafvet-güsterüñ
Her **biri** tārīḫini bir güne itmişken edā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 32). [biri, -i ]*

Ḥażret-i Hān Muṣṭafā-yı dād-ger kim eyledi
Bānī-i emri yine **bir** ʿāyn-ı rūḥ-efzā biñā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 2). [bir, ]*

Ṣaldı pertev yine **bir** mihr-i ciḫān-tāb-ı nevāl
Müjde ey kūşe-nişīnān şeb-i tārīk-i cānā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 5). [bir, ]*

Geçdi ṣadra yine **bir** dāver-i devrān-ı kemāl
Āsmān-pāye hümā-sāye hümāyun-sīmā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 7). [bir, ]*

Mesned-i ʿadle yine virdi saʿādetle şeref
**Bir** felek-mertebe düstūr-ı sadāret-pīrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 10). [bir, ]*

Miʿmar-ı ṭabʿ-ı pākī deryāya ḳarşu yapdı
**Bir** böyle ḥürrem-ābād meʾvā-yı ḥālet-efzā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 6). [bir, ]*

Gūyā bu ṭarḥ-ı raʿnā **bir** şūḫ-ı bī-bedeldür
Çıḳmış kenāre eyler rindāne seyr-i deryā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 7). [bir, ]*

**Bir** Ḥasan-nām Ḥüseyn-aḫlāḳuñ
Rūḫına liḥye virüp ḥüsn ü baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 1). [bir, ]*

Ḥarem-i ḫaşına **bir** muḥteremüñ maḥrem olup
İtdi bu sūr-ı sürūra ferāḥından bünyād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 7). [bir, ]*

Āsitānında Züḫāl **bir** ḥabeşī ḫādimdür
Dergeh-i ʿişmetine ḫidmet ile ḫurrem u şād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 13). [bir, ]*

Mihr **bir** cāriyedür māh ġulām-ı dolāb
Encüm-i ṣābit ü seyyār muṭīʿ ü münḳād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 15). [bir, ]*

Cemʿ olup **bir** yire erbāb-ı süḫen tārīḫin
Eyledi her biri **bir** güne bu sūruñ īrād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 21). [bir, ]*

Cemʿ olup **bir** yire erbāb-ı süḫen tārīḫin
Eyledi her biri **bir** güne bu sūruñ īrād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 22). [bir, ]*

Burc-ı şerefden eyledi **bir** neyyir-i rāḫşān ṭulūʿ
Āyīne-i devrān yine gösterdi şekl-i müstedir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 3). [bir, ]*

Evṣāf-ı sūrın yazmaġa alup ele levḥ u ḳalem
Ṣāyeste olsa cān ile aña ʿUṭārid **bir** debīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 16). [bir, ]*

Nahīd çengi sūrına deffāf Mihr Müşteri
Lāyıḳdur anda aṭlas-ı çarḫ olsa **bir** ferş-i ḥaḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 18). [bir, ]*

Dīde rūşen müjdeler āyīne-i devran yine
ʿĀleme ʿarż eyledi **bir** tāze şekl-i dil-peẕīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 6). [bir, ]*

Mesned-ārā-yı ʿadālet oldı ḳadr ü şān ile
**Bir** vezīr-i ṣāf-meşreb āṣaf-ı rūşen-żamīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 8). [bir, ]*

Ol ḫıdīv-i ʿālem-ārā kim serāy-ı cāhına
Aṭlas-ı çarḫ-ı felek-güster de **bir** ferş-i ḥaḳir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 14). [bir, ]*

Düşdi **bir** tārīḫ-i zībā biñ yüz on beşde Naẓīm
Oldı mühr-i yümn ile ḫālā Ḥaşan Pāşā vezīr (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 25). [bir, ]*

Ḥaḳ Teʿalā aña **bir** ḫayr-ḫālef itdi ʿaṭā
Neyyir-i burc-ı şeref māh-ı saʿādet-aḫter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 9). [bir, ]*

Virmeġe sübḥa-i evṣāf-ı cemīlinde niẓām
ʿlkd-ı lüʾlüʾ-veş olup **bir** yire cemʿ ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 18). [bir, ]*

Olur tedbīri taḳdīre muvāfıḳ her işe ḳādir
Ẓāhir ü dest-gīri **bir** ḳuluñ kim Ḥaḳ Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 2). [bir, ]*

O düsṭūr-ı güzīnüñ manṣıb-ı iclāline el-ḥaḳ
Bu mıṣraʿ cevherī ḥarfiyle **bir** tārīḫ-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 18). [bir, ]*

Virdi şeref **bir** ẕū-fünūn ṣadr-ı Stanbūla yine
Ḥālā efāżıl şevḳ ile tebrīkine āmādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 1). [bir, ]*

Ümmīd odur tezelzül-i āfāt-ı rūzgār
Bir ṭaḳına ḳıyāmete dek virmeye żarar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 6). [bir, ]*

Çeşme-i iḥsānına iki kedüdür mihr ü māh
Sofra-i inʿāmına çarḫ-ı dü-tā **bir** kāse-līs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 14). [bir, ]*

Dīde rūşen ey esīrān-ı bün-i çāh-ı ʿānā
Geçdi taḫt-ı ʿadle **bir** şeh-zāde-i ḫayru'l-ḫālef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 6). [bir, ]*

Oldı **bir** şāḫ-ı ciḫāngīr-i serīr-i salṭanat
Kim derinde ḳul olurdı görse şāḫān-ı selef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 7). [bir, ]*

Ol ḳadar bulmış metānet kim zamān-ı ḥaşre dek
Ṣarṣar-ı āsībden **bir** ṭāḳına gelmez ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 4). [bir, ]*

Miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmili ḥālā yine ṭarḥ eyledi
Çeşm-i beşer görmiş degül **bir** böyle bünyād-ı ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 4). [bir, ]*

Her cāmı **bir** āyīne-i ʿibret-nümādur ġösterür
Aʿdāyı giryān u ḥazīn aḥbābı ḫandān u besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 9). [bir, ]*

Ezḫār-ı bī-ḫār u ḫazān **bir** ravża-i nüzhet-ʿıyān
Şāyestedür aña disem mānend-i gülzār-ı naʿīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 11). [bir, ]*

Müşgīn-türāb-ı bārgehi reşk-i nāf-ı Çīn
Her rīzesinüñ dergehi **bir** gevher-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 4). [bir, ]*

Bānī-i ṭabʿ-ı kāmili bünyād idüp yine
**Bir** dil-güşā maḳām-ı laṭīf-i İrem-ḥarīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 12). [bir, ]*

Cām-ı billūrı nūr-dih-i çeşm-i ʿāşıḳān
Her **bir** sütūnı ḳadd-i bütān gibi müstaḳim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 18). [bir, ]*

Ẕū-fünūn-ı pür-hüner Fetvā Emīni-zādenüñ
Geldi **bir** ferzendi kevne ʿālem oldı şādmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 2). [bir, ]*

**Bir** ḳażā peykān kemān-keş pādişehdür kim olur
Tīr-i rūy-ı terkeşi sehm-i ḳaderle hem-ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 5). [bir, ]*

**Bir** ḥadeng-endāz-ı ṣāḥib-kabżadur kim ibtidā
Şast tīrden dīde-i düşmende eyler imtiḥān

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 7). [bir, ]*

Gencîne gibi oldı niḫān hāk-i tīrede
Bir gevher-i kemāl idi ḥaḳḳā o pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 8). [bir, ]*

Müjde ey dil **bir** Süleymān-ṣalṭanat itdi cülūs
Kim ciḫān zīr-i nigīn-i hükmidür bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 3). [bir, ]*

Mihr ü māhı kāse cerr idüp olmış ṣubḥ u şām
Āsitān-ı rifʿatinde **bir** gedā çarḫ-ı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 48). [bir, ]*

Mesned-ārā-yı cülus olduḳda tārīḫ eyleyüp
Bāġ-ı maʿnādan ḳopardum ben de **bir** sebzīn giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 60). [bir, ]*

Yine miʿmār-ı ṭabʿı eyledi **bir** nev-biñā ṭarḥın
Ki çarḫ-ı aṭlasa bām-ı refiʿinden düşer sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 13). [bir, ]*

Baḫār-ı bī-ḫazāndur naḳş-ı gūnāgūn-ı ezḫārı
Ser-āmed her sütūñı beñzedi **bir** naḫl-i zibāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 20). [bir, ]*

İtdiler töhmet-i ilḥād aña
**Bir** nice müfsid olup āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 4). [bir, ]*

ʿAzm-i gülzār-ı beḳā eyledi **bir** ẕāt-ı şerif
Nāmı yād olmadadur şimdi fenā dünyāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 1). [bir, ]*

ʿİlm ü ʿirfān ile **bir** ẕāt-ı ḥikem-perver idi
Şeyḫ-i murtāż idi ḥattā veraʿ u taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 7). [bir, ]*

Pervāz idince ʿAdne didi Naẓīm tārīḫ
Cān-ı ʿazīz-i Mıṣrī**bir** ḳumrı gibi uçdı (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 6). [bir, ]*

Riyāż-ı ḥüsnini zeyn itdi **bir** nigū-kāruñ
Yitişdi sebze-i ḫaṭṭ-ı rūḫıyla ḫaṭṭ-ı lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 1). [bir, ]*

Ḥażret-i Fetvā Emīni-zāde-i saʿd-aḫterüñ
Geldi mehd-i kevne **bir** ferzend-i rūşen-ṭalʿati *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 2). [bir, ]*

Pāsbān-ı mehdi Behrām aña **bir** ḫādim Zuḫal
Āl-i dībā-yı şafaḳ gehvāre-pūş-ı rifʿati *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 7). [bir, ]*

Meftūn idi ḥüsn ü ḫulḳına ins ü perī
Aḫlāḳ-ı ḥüsnde **bir** güzeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 4). [bir, ]*

Ḥarem-i rifʿatine mihr ile māh
**Biri** zerrīn biri sīmīn ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [biri, -i ]*

Ḥarem-i rifʿatine mihr ile māh
Biri zerrīn **biri** sīmīn ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [biri, -i ]*

**bir:** *" Bir " sayı sıfatı.*

Eyle dervīşüñi cūd ü keremüñle iġnā
Hem-civār eyle o bī-çāreyi **bir** bī-kesdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 318). [bir, ]*

Açup ḳara ḫaberlerle dehānın
O dem **bir** mū gelüp baġlar zebānın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 8). [bir, ]*

**bir:** *Aynı, tek.*

Ḳılsa nehy-i şiḳāḳ-bīn eġer
Bir ola ḥaşre dek baḫār u ḫazān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 74). [bir, ]*

**bir:** *"Bir" sayı sıfat.*

Āyīne-i yekreng-nümâ gibi Naẓīmā
Bir cilvede yüz ṣūret ile sîretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 14). [bir, ]*

Bir ayaġ üzre ʿarż idüp hünerin
Ṭutamaz kimseler ciḫānda yerin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 7). [bir, ]*

**bir:** *Tek, sayı sıfatı.*

Tāb-ı teb-i dīdārladur Ḥaḳ bu Naẓīmā
Bir bir leb-i deryāda ola ābile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 14). [bir, ]*

**bir:** *" Bir " sayı sıfatı.*

Her dilde cilve-güster olur ʿaks-i ḥüsn-i yār
Her demde **bir** maḳāmda mihmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 12). [bir, ]*

**bir:** *"bir" sayı sıfatı.*

Zaḫm-ı peykānı sayılmaz tende ḥālā **bir** midür
Çekdügüm ol ḳaşları yādın benüm yā **bir** midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 1). [bir, ]*

Gülgūn-i eşk-i demdür olursa sebük-ʿinān
Zīrā ki her müjem aña **bir** tâziyânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 4). [bir, ]*

Dāġ dāġ üstine yaḳmış o perī sāʿidine
Gül içinde gül açılmış yine **bir** dāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 4). [bir, ]*

Ḥaḳḳā ki maẓḫār. olmak içün **bir** duʿāsına
Pīr ü civan ṣabāḥ u mesāda çekerdi ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 3). [bir, ]*

Mükerrer cām-ı mey ṣākī miyāh-ı bezm-i ṣahbāda
**Bir** iki dāneli zerrīn ḳadeḥdür devr-i mīnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 28, Mısra 2). [bir, ]*

Şīrīnüm olursañ saña Ferhād yirine
**Bir** dāġ deleyim kim baña Ferhād yirine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 2). [bir, ]*

Ḳadrümi **bir** kerre bil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Bāde-i āl olmasun rūḫsāruña reng-i ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 207). [bir, ]*

**bir:** *"Bir" sayı sıfatı.*

Naẓīm **bir** dizi lüʾlüʾ olup bu naẓm-ı terüm
Henüz mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 15). [bir, ]*

**bir:** *Bir, tek, bir tane.*

Zūr-ı bāzusına anuñ taḥsīn
**Bir** ḳolı var ḳolında beş şāhīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 10). [bir, ]*

**bir:** *"Bir" belgisiz sıfat*

Anı da pāy-ı yāre iderdi niṣār dil
**Bir** armaġan olaydı daḫi bāri cān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 6). [bir, ]*

**bir:** *Bir, sayı sıfatı.*

**Bir** ḥarf ile biñ ʿuḳde-i pīçīde ider ḥāll
Taḥrirde her dikḳat-ı niḥrîr-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 5). [bir, ]*

**bir:** *"bir... bir..." bağlacı.*

Tāb-ı teb-i dīdārladur Ḥaḳ bu Naẓīmā
Bir **bir** leb-i deryāda ola ābile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 14). [bir, ]*

**bir:** *" Bir" sayı sıfatı*

**Bir** bāde nūş it kim amin dil-teşnedür Cem cāmına
Bir ḳayda düş kim cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 1). [bir, ]*

**bir:** *" Bir " belgisiz sıfat*

Gelür ol şehsüvārum pāymāl eyler diyü **bir** gün
Naẓīmā gözlerüm yollarda ḳalmışdur rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 15). [bir, ]*

**bir:** *" Bir " belgisiz sıfat*

**Bir** dil ki ola mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh
Feyż-i ezelī anda tecellī ide her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 1). [bir, ]*

**bir:** *Bir, sayı sıfatı*

**Bir** şuʿle-i dīdāre taḥammül idemezken
Şemʿüñ ne bu cemʿiyyet-i pervāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 7). [bir, ]*

**bir:** *" Bir " belgisiz sıfat*

Sāġar-ı ṣahbā be-kef mey-hvāre **bir** ben **bir** ḥabāb
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre **bir** ben **bir** ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 2). [bir, ]*

Zaḫm-ı peykānı sayılmaz tende ḥālā **bir** midür
Çekdügüm ol ḳaşları yādın benüm yā **bir** midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 2). [bir, ]*

Cevher-i naẓmıyla deryādur dil-i ṣaf-ı Naẓīm
Cūy-ı fikr-i fāsid-i ḫāṣidle deryā **bir** midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 10). [bir, ]*

Şikest itdi zücācī tevbemi **bir** āteşīn-mey kim
Naṣūḥ ol bādenüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 5). [bir, ]*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende **bir** kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [bir, ]*

Gedā-yı mey-gede **bir** cām-ı ḥālet-baḫşla sāḳī
Berāberdür şeh-i faġfūr-ı Çine Cemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 5). [bir, ]*

Müdām gül gibi zerrīn ḳadeḥle ʿişret ider derd-nūş ki destinde **bir** sifāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 4). [bir, ]*

O serv-i nāzı büyütdüm zemīn-i sīnemde
ʿAceb midür yerini sevse **bir** nihāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 4). [bir, ]*

İdüp ḥicāb o dü-rūḫdan ʿiẕārına her gül
Hezār şerm ile **bir** al dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 10). [bir, ]*

Dilber kemend-i zülfini kim çīn çīn ṭutar
Her **bir** ḫamında **bir** dil-i zār u ḥazīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 4). [bir, ]*

Dilber kemend-i zülfini kim çīn çīn ṭutar
Her **bir** ḫamında **bir** dil-i zār u ḥazīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 4). [bir, ]*

Ol ṭurre nāfe-i Çīn ol ḫaṭṭ u ḫāl-i ʿānber
Her deste deste kakül **bir** dest-mâl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 2). [bir, ]*

ʿItr-ı gül-i rūḫından **bir** nefḥa şemm ideydi
Baġa niṣār iderdi bād-ı şîmāl-ı ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 3). [bir, ]*

Hayrān-ı çeşm-i mesti **bir** ḫāksār āhū
Müşgīn ḫaṭ-ı ġamından **bir** pāymāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 9). [bir, ]*

Hayrān-ı çeşm-i mesti **bir** ḫāksār āhū
Müşgīn ḫaṭ-ı ġamından **bir** pāymāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 10). [bir, ]*

Mādām ola tīġ-ı nigehüñ böyle ser-endāz
**Bir** ḥamlede biñ ʿāşıḳı eyler siper-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 2). [bir, ]*

Ḥaḳḳā ki aña ẓıll-ı hümā bār-ı girāndur
**Bir** bī-dile kim zülfüñ ola sāya-ber-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 6). [bir, ]*

Rām olup sīnede ārām-ı dil ü cānum ola
Ṣāḫbāz-ı haẓārun **bir** gözi āhūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 14). [bir, ]*

Aña ʿāşık dimem kim seyr-i bağ u gülşen itdükce
Yanında **bir** sehī serv-i ser-efrāzı

şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 4). [bir, ]*

Ham-ı fitrāk-i nāzında o ṣayyād-ı kemān-ebrū
Māḥāl yoḳdur ki **bir** nahcīr-i mümtāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 8). [bir, ]*

Naẕīm-i pür-hüner dem yoḳ ki gūş-ı bikr-i maʿnâda
Bu güne **bir** kirāmı gevher-i rāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 14). [bir, ]*

Ḳatı **bir** ḫāṭır-ı mecmuʿ perīşān olmaz
Var mı **bir** şemʿ ki ḫandān ola giryān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 1). [bir, ]*

Ḳatı **bir** ḫāṭır-ı mecmuʿ perīşān olmaz
Var mı **bir** şemʿ ki ḫandān ola giryān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 2). [bir, ]*

ʿAşḳ-ı mülk-i dili aldı yüri ey ṣabr u şekīb
Bir vilāyetde bilürsin iki ṣulṭān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 10). [bir, ]*

**Bir** ser-āmed dilber-i Leylī-veşüñ Mecnunuyuz
Kim şikenc-i zülfinüñ her tārınuñ māhbūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 1). [bir, ]*

Pāy-ı nāzında olup **bir** nev-resüñ hāk-i niyāz
Sāye-perverd-i nihāl -i ḳāmet-i mevzûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 5). [bir, ]*

Feyż alur işrâḳıyân-ı şevḳ bī-cām u sebū
**Bir** ḫum-ı ṣaḥbā-yı derd-i ʿaşḳ Eflāṭunuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 14). [bir, ]*

ʿAceb mi **bir** gül içün zaḫm-ı bārını çekseñ
Zamān ola bu çemende dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 3). [bir, ]*

Var mı **bir** rūḫsār kākülsüz ḫaṭ-ı jengārsız
Mārsız gencîne olmaz gül bulınmaz ḫārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 1). [bir, ]*

Bāġ-ı kūyından cüdā seyr-i gülistān eylesem
Her gül-i ṣād berg olur **bir** dāġ-ı ḥasret yārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 8). [bir, ]*

**Bir** siyeh-çerdeye düşdi dil-i sevdā-zede kim
Ḥāl-i rūḫsarı gibi fitnede bir dāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 15). [bir, ]*

**Bir** siyeh-çerdeye düşdi dil-i sevdā-zede kim
Ḥāl-i rūḫsarı gibi fitnede **bir** dāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 16). [bir, ]*

Her dāg-ı sīne oldı fürūzān **bir** āftāb
Mihrüm o māh-pāreye günden ʿıyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 7). [bir, ]*

Ol ẕevḳler o cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey dil o da **bir** zamān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 12). [bir, ]*

Olur elbette **bir** gün cilvegāhı menzil-i maḳṣūd
Naẕīmā olmasun tek tevsen-i baḫtuñ hemān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 9). [bir, ]*

Hadd-i gülgūnını ṣandum görüp **bir** āl kāġıdla
Kenār-ı şafḥa-i rūḫsāresi vaṣṣâle-dâr olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 3). [bir, ]*

Leb-i cūda görüp ẓann eyledüm serv-i ser-āzādı
Yine **bir** ʿāşıḳ-ı dīdāre dilber der-kenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 6). [bir, ]*

Yine **bir** iş çıḳarmış sūzen-i müjgānı Mecnūnuñ
Meġer ṣaḥrāda pāy-ı nāfe-i Leylī dikenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 3). [bir, ]*

Felekde **bir** meh-i nā-mihribāna Müşterī olmış
Raḳīb-i rū-siyāhuñ kevkeb-i baḫtı

Züḫallenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 11). [bir, ]*

Ehl-i niyāzı her nigeh-i nāzı dilberüñ
**Bir** nāmedür nezāket ile tīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 6). [bir, ]*

Baġ-ı rūḫında zülfin idüp deste deste yār
**Bir** nice ṣaçlı sünbüli bir yire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 10). [bir, ]*

Baġ-ı rūḫında zülfin idüp deste deste yār
Bir nice ṣaçlı sünbüli **bir** yire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 10). [bir, ]*

Kıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ gibi olmaz ey Naẓīm
Böyle āb u tāb ile **bir** gevher-i gencīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 14). [bir, ]*

Dükenmeye ḳadinüñ vaṣfı tā ḳıyāmete dek
**Bir** āyetinden eġer söylesem nihāyete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 2). [bir, ]*

**Bir** būseyi biñ vaʿde-i ferdāya ṣalarduñ
Dil-sūḫte sersem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 13). [bir, ]*

Āteş-i dilden yine **bir** yer çerāġān eyledüm
Lālezār itdi tenüm dāġ-ı firāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 3). [bir, ]*

Her ser-i mūyum olurdı **bir** zebān-ı ṣad-niyāz
Alsam āġuşa miyānuñ ittifaḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 5). [bir, ]*

Ḥaşre dek şerḥ idemez ẕevḳi-i viṣāli ey dil
**Bir** zebān olsa da her sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 8). [bir, ]*

Sevād-ı ḫaṭṭı beyāż olmaz ol meh-i ḥüsnüñ
Naẓīm her süḫanuñ olsa **bir** kitāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 14). [bir, ]*

Çarḫı **bir** āh ile ḫāraba virüñ
Āteşi köhne āsiyāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 3). [bir, ]*

Gehī**bir** ḳurṣ gāhī**bir** dilim nān ile ḫandān ol
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 1). [bir, ]*

Gehī**bir** ḳurṣ gāhī**bir** dilim nān ile ḫandān ol
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 1). [bir, ]*

Ne Cem ol ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış ol
Tek hemān **bir** neşve ṭaḥṣīl eyle de dürdī-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 2). [bir, ]*

ʿAyşuñı telḫ itmesün dirseñ eġer fikr-i vaṭan
**Bir** muvāfıḳ yār ile var leẕẕet-i ġurbet-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 12). [bir, ]*

Ferzāne geçerseñ ne ḳadar natʿ-ı ciḫānda
Saña **bir** oyun oynaya bu çarḫ ki māt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 10). [bir, ]*

**Bir** ḥüsne nigāh eyle ki miṣli ola nādir
Ey çeşm-i dil ey dīde-i cān nādire-bīh ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 13). [bir, ]*

Her girih zülfüñde olsun bend-i zencīr-i cünūn
Bezm-i meyde **bir** nigehle biñ dil-i dīvāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 8). [bir, ]*

İltifāt-ı nāzuña şāyeste itmezseñ daḫī
**Bir** selāmum rāḥm idüp ey ġamze-i cānāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 10). [bir, ]*

Nāz u istiġnāsını neyler görürseñ ʿākıbet
Destüñe **bir** gün hele āyīne ile şāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 14). [bir, ]*

Bir ḥüsn-i Yūsuf ile ḳuluñ olmayan senüñ
Māliki olursa Mışra yanumda gedā

degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 5). [bir, ]*

Āh-ı derūnum almāyasın **bir** nefes mi var
Gelsen ʿaceb mi sīneme bād-ı hevā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 11). [bir, ]*

Figār-ı ġamzesidür **bir** kemānkeş-i nāzuñ
Ki zaḫm-ı tīri olur ḫande-riz-i merhem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 9). [bir, ]*

Cilve-güster **bir** perīdür dīde-i ʿuşşāḳda
Menzili ṣırça serāy olan ḫayālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 17). [bir, ]*

Şerer-i āteş-i dil itdi eşer dildāre
Tīġ-ı āhı yine **bir** cevher-i teʾşīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 12). [bir, ]*

Viṣāl-i yār **bir** efsānedür ki gūş ideli
Miṣāl-i baḫt-ı siyeh mübtelā-yı ḫvāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 13). [bir, ]*

Yine **bir** fitneyi tahrike ʿalāmet ancaḳ
ʿĀlem-i ḳaddini ẓann itme tehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 5). [bir, ]*

Cilvegehdür yine her tārı **bir** āṣūbe Naẕīm
Ne ḳadar olsa da zülf-i siyehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 9). [bir, ]*

Ne ḫıred ḳaldı ne ṣabr u ne sükūn u ārām
Aldı **bir** şāḫ-ı ḥüsn burc-ı beden vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 12). [bir, ]*

Ne **bir** hem-dem ne **bir** māḥrem ne**bir** yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 1). [bir, ]*

Ne **bir** hem-dem ne **bir** māḥrem ne **bir** yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 1). [bir, ]*

Göreydi kākül-i şeb-gūnuñı ey sebz-i tih gül-gūn
Beyābānlarda yā Leylī dimezdi **bir** daḫi Mecnūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 4). [bir, ]*

Görüp reftāruñı vaṣf-ı ḳadüñde itdiler īrād
Kenār-ı cūdā her serv-i sehī**bir** mışraʿ-ı mevzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 8). [bir, ]*

Yedi dūzeḫ daḫi sūzān idemez **bir** mūyin
Ḳulına gülşen ider āteşi yā nār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 3). [bir, ]*

Gelmedi **bir** ḫaber-i müjde ile yāre giden
Ḳaldı göñlüm gibi ḫavfüm bu ki dildāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 1). [bir, ]*

Ḳayıdın eyle fenā deştini **bir** kerre ḳıyās
**Bir** daḫi ṣanma gelür ey dil-i āvāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 9). [bir, ]*

Ḳayıdın eyle fenā deştini bir kerre ḳıyās
**Bir** daḫi ṣanma gelür ey dil-i āvāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 10). [bir, ]*

Bugün ṭıfl-ı dili virdüm yine **bir** ḫvāce-i ḥüsne
Naẕīm-āsa ʿaceb mi olmasam mehcūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 13). [bir, ]*

Hefte-i ʿaşḳuñ diler her rūzı **bir** sāl olduġın
Ṭıfl-ı dil ḫaṭṭ eylemez āzādī-i āẕīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 3). [bir, ]*

Siyāh kuḥl ile **bir** sürme-dān ḳıyās itdüm
Gözümdedür daḫi ey dil o vesmedār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 5). [bir, ]*

Doymaz egerçi çeşm-i muḥabbet neẕāreden
Seyr-i cemāle her müjesi olsa **bir** nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 10). [bir, ]*

Gelür **bir** kāh-ı kemterden sebük-kûh-ı girān olsa
Eġer bār-ı günāhum ḳonsa nâ-çîzâne mīzāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 9). [bir, ]*

Çeküp yāri kenāre ʿālem-i vuṣlatda kām aldı
Olur cānānuñ ey dil başḳa **bir** ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 12). [bir, ]*

Bî-teźelźüldür esāsı ṣarṣar-ı āsībden
ʿAṣḳ **bir** maʿmūredür eyvān eyvān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 8). [bir, ]*

**Bir** ṭāʾir-i evc-i şerefiz sāye gedādur
Sımurġ u hümā zīr-i per-i himmetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 9). [bir, ]*

Gah māḫmūr-ı keder gāh ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ
Bezm-i ʿālemde degüldür kişi **bir** ḥāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 10). [bir, ]*

Ḳumaş-ı Naẓm-ı kāmilde bulınmaz tār u pūd-ı ḥaşv
Olur hemvāre minvāl-i ḫayāli **bir** siyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 12). [bir, ]*

Āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl olmaz iseñ
Saña **bir** kimse dimez aġlama gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 8). [bir, ]*

Virdi **bir** bezme şeref ol güher-i tāc-ı rüsül
Ki Naẓīm anda olur cevher-i kül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 9). [bir, ]*

Yāḳut-ı müferrih lebi dendān-ı laṭīfi
Şān **bir** dizi lüʾlüʾdür o dürc-i dehen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 4). [bir, ]*

Tedbīr-i müdāvāde düşe ʿacze Felāṭūn
**Bir** derd-i niḫāndur dil-i ġam-perverüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 4). [bir, ]*

Kül itdi yaḳup ʿaşḳ vücūdum dil-i sūzān
**Bir** aḫkere dönse nola ḫākisterüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 8). [bir, ]*

Zencīr-i bend-i zülfine düş **bir** perī-veşüñ
Başunda ʿaḳluñ ey dil-i dīvāne var ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 3). [bir, ]*

Şundı **bir** zerrīn ḳadeḥ bezm-i çemende gül güle
Her ḳadeḥ **bir** neşve-i ġaybiyye virdi bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 2). [bir, ]*

Her ḳaṭresi **bir** şebnem-i ḫurşīd-rübādur
Ol girye ki rāḥm eyleye yārüñ dil-i saḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 5). [bir, ]*

Rūḫ-ı yāre döküldi çīn-i zülf-i ḫam-be-ḫam başdı
Gelüp Rūma Hotenden ol ḥāramī**bir** ḥarem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 2). [bir, ]*

Zülāl-i zindegānī-nūşıdur **bir** meclisüñ dil kim
Ne İskender anı gördi ne aña pāy-ı Cem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 7). [bir, ]*

Olur güldeste-çīn-i ārzu-mendi o bī-dil kim
Çemende baġrına **bir** gül-ʿiẕār u ġonce-fem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 12). [bir, ]*

Bulup ḳaddi kemālin serv-i bāġ-ı iʿtidāl olmış
ṭıfl-ı nāz-perver **bir** ser-āmed nev-civān olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 6). [bir, ]*

Naḳş oldı ebrūvānı levḥ-i dilümde yārüñ
Ressam-ı ʿaşḳ gūyā **bir** Ẕū'l-fiḳār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 4). [bir, ]*

Noḳṭa dögüp żamīrüm bildi o ḫāl ü ḫaṭla
Reml-i dili Naẓīmā **bir** gül-ʿiẕār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 14). [bir, ]*

Pür itdi nāle-i dil kūy-ı dilberi bilmem
O gülşene nice **bir** ʿāndelīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 10). [bir, ]*

Dildāre Göñül derd-i derūn defterin açdı
Destān-ı ġamuñ girye virür **bir** yerin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 2). [bir, ]*

Cān-ı Şīrīnini **bir** tīşeye ṣatdı Ferhād
Bī-sütūn-ı ġamı dil tīşesi āsān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 5). [bir, ]*

Dökülüp dîde-i terden ḳaṭar-ı āb-ı ḫūnāb
Miṣḳab-ı her müje **bir** sübḥa-i mercān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 8). [bir, ]*

Cevrüñ hilāl ider ne belā ṭaʿne-i raḳīb
Birdür ölüm olur mı **bir** ey bī-emān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 8). [bir, ]*

Gel kuhsāre añla mecāz u ḥaḳīkati
Söz **bir** e gerçi ṣavt-ı bedīd ü niḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 16). [bir, ]*

Misli bulınmaya nice dīvānda ḥaḳ budur
Olmaz bu gūne **bir** ġazel-i dil-sitān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 18). [bir, ]*

**Bir** māha ʿāṣıḳum ki derūn-sûz ider Naẓīm
Pervāne-i muḥabbeti mihr-i münevveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 13). [bir, ]*

Serv-ḳadler birbirinden şivede mümtazdır
Sāyesinde her niḥālüñ başḳadur **bir** ʿālemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 8). [bir, ]*

Maẓhar-ı luṭf-ı ʿitāb-āmūzıyuz kim **bir** şehüñ
Merheminde zaḫmı zaḫmında niḫāndur merhemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 11). [bir, ]*

ʿĀr ider nūş itmeġe zer kāse-i ḫurşīdden
Bezm-i ʿaşḳuñ **bir** gedā mey-ḫāne-i sāġarḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 8). [bir, ]*

Ṣaymaz oldum dāġ-ı hicrān ile baġrum başını
Giryeden çeşmüm aġardı **bir** bilür yoḳ yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 2). [bir, ]*

Öyle **bir** cellād-ı ḥüsnüñ ol şehīd-i ʿaşḳı kim
Eyleye Mirrīḫ tīġ-ı çeşminüñ ṣâbâşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 3). [bir, ]*

Cilvegerdür aks-i zülf-i yār her demde Naẓīm
Şīşe-i çeşm-i terümde **bir** demed sünbül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 10). [bir, ]*

Bezm-i meyde nāgeḫān **bir** hāy u hū ḳopdı yine
Lebleri yādıyla sāḳinüñ fesād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 13). [bir, ]*

Bāġ-ı dehri tāze vü reyyān ider feyż-i nemi
Bir kef-i nāçīz iken baḥr-i nevālinde seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 6). [bir, ]*

**Bir** kerīm-i źü'l-minendir kim ider rūz-ı suʾāl
Her siyeh-nāme ḳuluñ mūy-ı sepīdinden ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 17). [bir, ]*

Biñde **bir** olmaz edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
Her nefesde neml ü reml ü zāriyāt olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 19). [bir, ]*

ʿAfvi ʿişyāndan füzūndur ol cevād-ı muṭlaḳuñ
Maʿẕeretden ġayri yoḳdur destümüzde **bir** sened *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 30). [bir, ]*

Bī-bahā eyler ʿaṭā Mevlā baḫāneyle virür
**Bir** baḫāneyle baḫāṣız nāʾil olmaḳda ṣaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 32). [bir, ]*

Mihr-i feyżinden yeter **bir** kerre iki ʿāleme
Aña tālib ẕerre gibi gerçi bī-pāyān u ḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 35). [bir, ]*

Bī-naṣīb-i dāġ-ı derdi lālesiz **bir** şūre-hāk
Bī-ṣafā-yı ʿaşḳ-ı pāki rūḫsız gūyā cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 37). [bir, ]*

İtme naḫl-i keremüñden beni **bir** laḥẓa cüdā
Sāye-veş ister iseñ ḫāk ile yeksān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 7). [bir, ]*

Nuṭḳ-ı faṣiḥi dür Biñāġūş-ı Ḥaḳkānī
Her **bir** ḥadīṯ i ḥüccet ü burḫān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 30). [bir, ]*

Dergāh-ı ʿizzetüñde nola olsa dembedem
Hep ḫıdmet ile **bir** zede dāmān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 40). [bir, ]*

Oldı **bir** mikḥele her saṭr-ı siyāh-ı naẓmum
Ṣafḥa-i siʿr-i laṭīfüm aña mirʾāt-ı ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 9). [bir, ]*

Tūtī-i Mışra ḳıyās itme bulınmaz hergīz
Murġ-ı ḫāmem gibi **bir** bülbül-i ṣad-güne nevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 46). [bir, ]*

Gülşen-i rifʿatine sebze-i bīgāne felek
Māh **bir** ayçiçeġi anda güneş mihr-i giyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 156). [bir, ]*

Yine geldi yirine **bir** bedene rūḫ gibi
Müjde-i raḥmet ile oldı meşerret-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 275). [bir, ]*

Būstān-ı rifʿati **bir** bāġ-ı bī-ḫār u ḫazān
Gülsitān-ı ʿizzeti **bir** ravżа-i her-dem-baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 23). [bir, ]*

Vaṣf-ı ẕātıyla geçen her dem ḥayāt-ı cāvidān
Naʿt-ı pākiyle olan her **bir** nefes ʿömr-i dübār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 58). [bir, ]*

Gedā-yı mihr ü muḥabbet odur ki bī-ser ü pā
Yolında **bir** şeh-i ḥüsnüñ ola ẕelīl ü sefil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 4). [bir, ]*

**Bir** āsitān ki çarḫ gibi cebhe-sāy olan
Yirden göge varınca ider rifʿat iktisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 3). [bir, ]*

Nedür ol şahs-ı laġar u cerrār
**Bir** ayaġ üstine ider reftār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 2). [bir, ]*

Ḳaddini bükse miḥnet-i devrān
Bir ḥişārı penāh ider ol ān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 8). [bir, ]*

O gencüñ her biri **bir** māra mesken
Velī gerdenlerinde ṭavḳ-ı āhen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 5). [bir, ]*

Ṭutarken her biri **bir** pād-ı zehri
Vücūdın eyler ifnā zehr-i ḳahrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 7). [bir, ]*

Bu lüġazden tā bulunca **bir** nişān
Çoḳ çile çekdi Naẓīm-i nātüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 9). [bir, ]*

On kızı var **bir** añanuñ nedür ol ṭurfe lüġaz
Onu da olmadadur māderine cāndan eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 1). [bir, ]*

Bu lüġaz ḥaḳ bu ki **bir** ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı feṭḥ eyleyen iḫvāne Naẓīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 11). [bir, ]*

Şīşe-i çarḫ-ı felek ṣunʿ-ı yed-i ḳudretdür
İki günli on iki burclı **bir** sāʿatdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 14, Mısra 2). [bir, ]*

**Bir** mehüñ oldum ki mühr-i mihrinüñ fermān-beri
Gökde ḫurşīdi ider yāḳūt-ı laʿli müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 31, Mısra 1). [bir, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 12). [bir, ]*

**Bir** ḫaṭṭ-ı ḫaṭā sahāyif-i aʿmālüm
Ey ḫvace-i ʿālem eyle ʿafv ile nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 3). [bir, ]*

Merdüm-i dīde gibi şimdi Naẓīm
**Bir** siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 20). [bir, ]*

Dīde rūşen pādişāh-ı heft kişverdür bugün
Bir ḫudāvend-i cihān-bān ḫüsrev-i ʿālem-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 2). [bir, ]*

Hāḳ-i dergāhını kuḥl itmeyenüñ Gözine her müje olsun **bir** ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [bir, ]*

İki ʿālemde olur ḫurrem ü şād
Oḳūyan ders-i ġamından **bir** ḥarf *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 20). [bir, ]*

**bir:** *" Bir " sayı sıfat.*

Nola ḥallinde ʿāciz olsa ʿaḳl-ı cevher-i evvel
Hümāyūn-nāme-i evṣāfı **bir** metn-i muʿaḳḳaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 66). [bir, ]*

Būstān-ı rifʿati **bir** bāġ-ı bī-ḫār u ḫazān
Gülsitān-ı ʿizzeti **bir** ravża-i her-dem-baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 24). [bir, ]*

Ḥilye-i naʿtüñi **bir** güne daḫi oldı resīm
Gülşen-i vaṣf-ı cemālüñde olup zemzeme-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 93). [bir, ]*

Şerḥ-i vaṣfında lüġat-ı medḥine ḥayrān olup
Beste-dem **bir** yıldızı düşmiş gedādur Aḫterī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 154). [bir, ]*

Mihr ü meh-felek nücūm evtād zer Cevzā ṭınāb
Erdebī iclālinüñ çarḫ-ı felek **bir** pāderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 174). [bir, ]*

**Bir** żaʿife taḳviyet-baḫş olsa henġām-ı neberd
Eyliye Behrām u Keyvānı hirāsān ḫançeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 179). [bir, ]*

Sen o iki ʿālemüñ **bir** dānesisin kim ezel
Şibh-i ẕātuñda ʿaḳīm oldı dü-kevnüñ māderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 185). [bir, ]*

Gevher-i feyżiyle **bir** gencīnedür ṭabʿum anuñ
Tıġı şemşīr-i zebānum çūb-ı ḫāmem ejderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 211). [bir, ]*

Fikr-i bārīküm taṣavvurdan müberrādur benüm
Bir heyūlādur hemān Naḳş-ı Hayāl-i Āzerī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 214). [bir, ]*

Ṭāḳ-ı Kisrā-veş hezārān deyri itdi sernigūn
Maḳdem-i teşrīfinüñ **bir** ṣadme-i merdānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 26). [bir, ]*

Şūrīş-i derd-i derūnı ʿālemi vīrān ider
**Bir** dil-i māḥzūn ki bīdād ile pür-teşvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 12). [bir, ]*

Her ne deñlü kārı şaʿb olsa biter **bir** bı-kesüñ
Pīşgāh-ı āṣaf-ı ʿādilde kim taḳrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 21). [bir, ]*

Ṣubḥgāh-ı ḥaşre dek tābān olursa vechi var
**Bir** çerāġı pertev-i himmetle kim tenvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 58). [bir, ]*

Vaḳʿı yoḳ dergehinde çıḳsa eġer
Felek-i heftümīne **bir** Keyvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 192). [bir, ]*

**Bir** āftāb-ı zühre-cebīnüñ helākiyüz
Kim çāk çāk ider dil-i Mirrīḫi ḫançeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 3). [bir, ]*

**bir ān:** *Çok kısa süre.*

Sulṭān-ı ḥıfẓı **bir ān** eżdāda itse fermān
Tā ḥaşr iderdi şīrān āhūlara şebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 49). [bir ān, ]*

**bir belāya:** *Bir bela olmak.*

Nageḫān **bir belāya** dūş oldum
Yem-i pür-cūş iken ḫamūş oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 65). [bir belāya, -y, -a ]*

**bir bir:** *Tek tek, Birer birer.*

Bilmez lüġāt-ı ʿaşḳı efsürde-dil Naẓīma
Şerḥ ile geçse **bir bir** cümle mütūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 14). [bir bir, ]*

Gören o tūġ-ı hümāyūnları ḳıyās eyler
Ki bāġ-ı nuṣrete biö bir sehī ṣanevberdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 102). [bir bir, ]*

**bir birini:** *Birbirini.*

Āsitān-ı ḳadrine rūmāl içün **bir birini**
Devlet ü ʿizzet teʿāḳub eyleyüp eyler hücūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 7). [bir birini, ]*

**bir daḫi:** *Bir daha, artık, bundan sonra.*

Söylemek ḥācet degül keyfiyyetüm maʿlūmdur
Bir daḫi ʿarż eylesem ḥāl-i dili tekrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 78). [bir daḫi, ]*

**bir de:** *Aynı zamanda.*

Kilk-l tīġ u eblāḳ-ı ṭabʿıyla Ḥayderdür Naẓīm
Bu hüner bir Ẕū'l-fikār u **bir de** Düldülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 10). [bir de, ]*

**bir dem:** *Bir nefeslik zaman, bir an.*

İtse şitāb **bir dem** eyler ḳıyās
Hink-i felekle tevʾem ol tevsen-i ciḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 131). [bir dem, ]*

Baġ-ı beyānda ḫurrem ol bülbülüm ki **bir dem**
Vaṣfuñ terāne itsem māhsūs olur maʿānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 167). [bir dem, ]*

**bir dil ki:** *Bir gönül ki.*

**Bir dil ki** derd-i ʿaşḳ ile zerd ü niẕār ola
Bezm-i şeh muḥabbete tār u rebāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 9). [bir dil ki, ]*

**bir dilim nānı:** *Bir dilim ekmek II ekmek kırıntısı.*

Anuñ ki oldı zamānında **bir dilim nānı**
Olur ḳıyamete dek ʿāyş-ı cāvidān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 59). [bir dilim nānı, -ı ]*

**bir dizi:** *Bir sıra II sıralanmış, dizilmiş.*

Virür Naẓīm gibi silk-i dürr-i naẓma niẓām
Elinde böyle o kim **bir dizi** leʾāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 14). [bir dizi, ]*

**bir ḥālet:** *Bir durum.*

Keyfiyyeti ḫumāre vire tevbe-i naṣūḥ
bī-sāġar u şarāb ola **bir ḥālet** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 16). [bir ḥālet, ]*

**bir ḥamlede:** *İleriye doğru atılma, atılış.*

**Bir ḥamlede** o saf-der çarḫ-ı felekde eyler
Rūzı şikeste yer yer zencīr-i kehkeşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 61). [bir ḥamlede, -de ]*

**bir kerre:** *Bir defacık.*

**Bir kerre** delīl olsa luṭfı geçürür
Rāh-ı ṭalebümde olsa da biñ berzaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 3). [bir kerre, ]*

Feryādın ider resîde-i şemʿ-i ḳabūl
**Bir kerre** ḫulūṣ ile diyen yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 4). [bir kerre, ]*

ʿĀşıḳ o perī-veşi gözinden şaḳınūr
**Bir kerre** nigāha ġayre biñ kez baḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 2). [bir kerre, ]*

**Bir kerre** gören o rūy-ı pür-tābı henüz
Çeşm-i terine ḥāram ider ḫvābı henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 1). [bir kerre, ]*

Ol mest-i ġurūra oldı peymāne-i nāz
**Bir kerre** ele alınmayan cām-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 2). [bir kerre, ]*

**bir kez:** *Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.*

Yine **bir kez** cemālini göreyüm
Yüzümi ḫāk-i pāyine süreyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 21). [bir kez, ]*

**bir ḳıyāmet ḳoparur:** *Bir yerde çok gürültü ve telaş olmak.*

Ser-i ʿuşşāḳ-ı perīşān-dile itdükce ḳıyām
**Bir ḳıyāmet ḳoparur** ḳāmet-i bālāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 14). [bir ḳıyāmet ḳoparur, -ar, -ur ]*

**bir nefes:** *Bir an.*

Cān-ber-leb olmadan göreyüm **bir nefes** seni
Ey vech-i pāki āyine-i bî-nemed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 9). [bir nefes, ]*

**bir nerre şīr:** *Bir erkek aslan.*

Şükrülillāh oldılar rem-ḫurde gürgān-ı fesāt
Bīşezār-ı devlete başdı ḳadem **bir nerre şīr***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 4). [bir nerre şīr, ]*

**bir şīr-i neri:** *Bir erkek aslan.*

Ḥükm-i ʿadli ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyet itdüren
Hem-civār itse eger cīrāne **bir şīr-i neri***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 170). [bir şīr-i neri, ]*

**bir zamān:** *Geçmişte.*

**Bir zamān** ben de bāġ-ı dünyāda
Her ṭaraf geşt iderdüm azāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 29). [bir zamān, ]*

**birāder:** *Kardeş.*

İki **birāderüñ** amma budur cevāb-ı ṣāḥiḥ
Harām-zādeye nisbet ḥelāl-zāde ḳabīḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 3). [birāderüñ, -üñ ]*

**birāder:** *Kardeş, erkek kardeş.*

O şehsüvār ki fetḥ u ẓafer rikābında
Berīd-i ġaşiye-ber-dūş iki
**birāderdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 18). [birāderdür, -dür ]*

**birāder:** *"Ey dost, arkadaş" anlamındakullanılan bir seslenme sözü.*

Ki farḳı gün gibi rūşen **birader** olsa dahī
ʿAlī ile nice ḳabīl beraber ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 35). [birader, ]*

**bī-raḥm:** *Acımasız, merhametsiz (sevgili).*

Bī-rāḥm o ḳadar harâmî-i ġamzesi kim
Ḳan dökmek ile yanında bir ʿafv-ı günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 3). [bī-rāḥm, ]*

**bırak:** *Arda kalan şey.*

ʿĀleme şūr **bırakmış** reviş ü reftāruñ
Dehre āşūb ṣalan fitne-i ber-pāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 9). [bırakmış, -mış ]*

**bī-raḳīb:** *Rakipsiz.*

ʿAceb mi ʿaks-i ḳadd-ı yāri çeksem aġūşa
Hayāli çeşmüme geldükce **bī-raḳīb** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 10). [bī-raḳīb, ]*

**bırakırken:** *Bırakırken.*

Tenhā dolaşur şehri diyü māh ṭutuldı
Kundak **bırakırken** gice nāgāh ṭutuldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 33, Mısra 2). [bırakırken, ]*

**birbiri:** *Birbiri ile, karşılıklı olarak.*

Serv-ḳadler **birbirinden** şivede mümtazdır
Sāyesinde her niḥālüñ başḳadur bir ʿālemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 7). [birbirinden, -nden ]*

Vücūdı ṣafḥasını Ḥafızuñ müʾezzin ile
Ayırdı çünki ḳażā **birbirinden** itdi dü-post *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 4). [birbirinden, -nden ]*

**birbiri:** *Birbiri.*

O üstüẖvān-ı raḳīḳ ü o sīne-i berrāḳ
Düşürdi mevcleri **birbirine** deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 4). [birbirine, -ne ]*

**birbiri:** *Birbiri , biri birine*

Ser-pençe-i ġamuñla dem olmaz ki ʿāşıḳuñ
Dāmān u ceybi **birbirine** āşinā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 4). [birbirine, -n, -e ]*

Dembedem ḳand-i lebüñ yādın mükerrer eyleyüp
**Birbirine** eylerüm āġuşte şīr ü şekkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 204). [birbirine, -n, -e ]*

O deñli müttehid eżdād devr-i ḥıfẓında
Ki **birbirine** ḳafadar āb ü āẕerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 88). [birbirine, -n, -e ]*

Beñzemez **birbirine** evżāʿı
Oḳudur ẖāce-i küttāb eşbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 35). [birbirine, -n, -e ]*

**bī-recā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin umutsuzluğu.*

Açılmada gül-i dāġ-ı derūn-ı sīne Naẓīm
Nesīme minneti yoḳ **bī-recā-yı şebnemdür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 18). [bī-recā-yı şebnemdür, --dür ]*

**bī-reng-i:** *Renksiz*

Bādī-i ʿaşḳuñ ile cām-ı dil-i ṣāf-ı Naẓīm
Ne ḳadar ṭolsa da **bī-reng-i** riyādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 14). [bī-reng-i, ]*

**birer:** *Bir bir; tek tek, olduğu gibi, tam tamına, eksiksiz olarak; yavaş yavaş.*

ʿAşḳuñ **birer** piyālesini çekdiler ezel
Şimdi daẖi o şevḳledir devr-i mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 7). [birer, ]*

**birer:** *Bir bir; tek tek.*

Oldı her saṭrı **birer** mevc bu raʿnā ġazelün
Lücce-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ yine seyr it cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 17). [birer, ]*

Her ṭamlası **birer** dizi yāḳūt-ı nāb olur
Yād-ı lebiyle dīde-i terden ki ḳan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 93). [birer, ]*

**birer:** *Başlı başına, bir.*

Ṣabā ṣākī sebū ġonce müretteb meclis-i gülşen
Yine her gül **birer** zerrīn ḳadeḥle ʿāşīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 16). [birer, ]*

**biri:** *"Bir tanesi, herhangi biri" anlamında belgisiz zamir.*

Maẓẖār-ı redd ü ḳabūli olanuñ mertebesi
Birinüñ taḫt-ı şerādur **birinüñ** fevḳ-ı ʿalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 186). [birinüñ, -nüñ ]*

Beyān-ı vaṣf-ı cemālüñde naẓm-ı şīrīni
Biri **birisine** āġuşte şīr ü şekkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 160). [birisine, -si, -n, -e ]*

Ṭarḥına itmānına taḥsīn idüp ben de Naẓīm
İki tārīẖ eyledüm biri **birisinden** güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 10). [birisinden, -s, -i, -n, -den ]*

**biri:** *"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan belgisiz zamir.*

Yāri görüp kenārda dīdār seyrine
Başdı biri **birini** olup bī-ḳarār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 4). [birini, -n, -i ]*

Eyle sencīde terāzū-yı naẓārda her **birin**
Ṭartılurlarsa saña Yūsuf-şān mīzāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 5). [birin, -n ]*

**Birisi** baḥr-ı ʿatādur birisi ḳulzüm-i dād
Birisi kān-ı ḥayādur birisi genc-i sehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 215). [birisi, -si ]*

Birisi baḥr-ı ʿatādur **birisi** ḳulzüm-i dād
Birisi kān-ı ḥayādur **birisi** genc-i sehā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 215). [birisi, -si ]*

Birisi baḥr-ı ʿatādur birisi ḳulzüm-i dād
**Birisi** kān-ı ḥayādur birisi genc-i sehā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 216). [birisi, -si ]*

Birisi baḥr-ı ʿatādur **birisi** ḳulzüm-i dād
Birisi kān-ı ḥayādur **birisi** genc-i sehā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 216). [birisi, -si ]*

Birisi rūḫ-ı muṣavver **birisi** nūr-ı cesīm
Gördiler her bir biñ cevr ü cefā düşmenden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 79). [birisi, -si ]*

Oldılar her **birisi** naʾil-ı ṣad-ecr-ı ʿaẓīm
İki ʿālemde olup maẓhar-ı ḳahr-ı ḳahhār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 83). [birisi, -si ]*

Bir yire gelse iderler icrā
Ṣanʿatın biri **birinden** aʿlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 8). [birinden, -n, -den ]*

**Birisini** aṣarsa ol bīdād
Dişlerini ḳırar anuñ üstād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 7). [birisini, -si, -n, -i ]*

Bir anadan iki ḳardaş doġdı dünyāda
Ḥelāl-zāde **birisi** biri ḥarām-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 2). [birisi, -si ]*

Ṭarḥına itmānına taḥsīn idüp ben de Naẓīm
İki tārīḫ eyledüm **biri** birisinden güzel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 10). [biri, ]*

**biri:** *"Bir diğeri" anlamına belgisiz zamir.*

Yāri görüp kenārda dīdār seyrine
Başdı **biri** birini olup bī-ḳarār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 4). [biri, ]*

**biri:** *"Bir tanesi" anlamında zamir.*

Çar-yār oldı o cemʿ içre vefādār-ı ḳadīm
O çeḫāruñ **biridür** Ḥażret-i Ṣıddīk-ı ʿatīḳ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 70). [biridür, -dür ]*

**biri:** *"Bir tanesi" anlamında zamir.*

Maẓḫār-ı redd ü ḳabūli olanuñ mertebesi
Birinüñ taḥt-ı şerādur birinüñ fevḳ-ı ʿalā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 186). [birinüñ, -nüñ ]*

**biri birinden:** *Biri diğerinden, birbirinden.*

Vezīr-i pāk-gevher kim ġulāman-ı der-i cūdı
Miṣāl-i sübḥa-i lüʾlüʾ **biri birinden** aʿlādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 12). [biri birinden, ]*

**biri birine:** *Birbirine.*

Naḳş olmaġa kiṭābesine tehniyet-gûyan
Girdi **biri birine** bu tārīḫler Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 22). [biri birine, ]*

**birinüñ:** *Birinin, birisinin.*

Şiʿr-i cān-baḫş u dil-efrūzla vālā-ter idi
Pāyesi her **birinüñ** mertebe-i şiʿrādan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 6). [birinüñ, ]*

**birisi:** *"Bir tanesi" anlamında belgisiz zamir (münafik).*

**Birisi** rūḫ-ı muṣavver birisi nūr-ı cesīm
Gördiler her bir biñ cevr ü cefā düşmenden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 79). [birisi, -si ]*

**bī-riyā:** *Dürüstlük, samimiyet.*

**Bī-riyā** bir muḥibb-i ṣādıḳuñam
Māʾilüm çeşm-i ʿişve -bāzuña ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 265). [bī-riyā, ]*

**bī-riyā:** *İçi dışı bir, samimi, dürüst.*

**Bī-riyā** giryesi ḫoşdur bize mestānelerüñ
Bezm-i taḳvāda riyā eyleyen ayıḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 11). [bī-riyā, ]*

**bī-rūḥ:** *Ruhsuz kalmak, canlılığı olmamak.*

Zinde-i ʿaşḳ olmayan şôfî gibi dil-mürdedür
Gūyiyā **bī-rūḫ** ḳalmış ḳālıb-ı efsündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 2). [bī-rūḫ, ]*

**bī-ṣabr:** *Sabırsız.*

Reh-i ʿaşḳuñda **bī-ṣabr** u şekībüm yā Resūla'llāh
Seni her kim sever ben raḳībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 1). [bī-ṣabr, ]*

**bī-ṣafā-yı ʿaşḳ:** *Aşkın rahatsızlığı.*

Bī-naṣīb-i dāġ-ı derdi lālesiz bir şūre-hāk
**Bī-ṣafā-yı ʿaşḳ**-ı pāki rūḫsız gūyā cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 38). [bī-ṣafā-yı ʿaşḳ, --ı ]*

**bī-saġar:** *Kadehsiz.*

**Bī-saġar** u ṣaḥbā beni mest itdi nigāhuñ
Añsam leb-i mey-gūnuñı māhmūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 11). [bī-saġar, ]*

Keyfiyyeti ḫumāre vire tevbe-i naṣūḥ
**bī-sāġar** u şarāb ola bir ḥālet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 16). [bī-sāġar, ]*

**bī-ṣahbā:** *Şarapsız.*

Dıde-i şāḫid-i nuṭḳum gibi bī-sürme siyāh
Ṭabʿ-ı şūḫum gibi sermest-i süḫan **bī-ṣahbā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 70). [bī-ṣahbā, ]*

**bisāṭ-ı bezmine:** *Meclisin yaygısı.*

**Bisāṭ-ı bezmine** ḫurşīd def felek deffāf
Ḥarīm-i ḫāṣına nāhīd-i çengi duḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 47). [bisāṭ-ı bezmine, -in, -e ]*

**bisāṭ-ı ʿömri:** *Ömür dünyası.*

Sāḳī-i ḥıfẓı **bisāṭ-ı ʿömri** tertīb eylese
Bir daḫi olmazdı cām-ı zindegānīde ḫumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 103). [bisāṭ-ı ʿömri, -i ]*

**bisāṭ-ı rifʿati:** *Makam ve mertebe yüksekliğinin dünyası.*

**Bisāṭ-ı rifʿati** ḫuddamı enbiyā vü rusül
Simāṭ-ı ʿizzet-i mihmānı rūḫ-ı pāk-i Ḫālīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 95). [bisāṭ-ı rifʿati, ]*

**bisāṭ-ı sīnede:** *Dünyanın kalbinde.*

**Bisāṭ-ı sīnede** bir mühre-bāzdur dil-i zār
ʿAceb mi mühresini ġayb iderse yine bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 19). [bisāṭ-ı sīnede, -de ]*

**bī-şebīh:** *Benzersiz.*

Muḥamned-i ʿArabī Ḥażret-i Ḥabību'llah
Ki ẕātı ẕāt-ı Hudā gibi **bī-şebīh** ü ʿadīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 82). [bī-şebīh, ]*

**bīşe-i tevfīḳ:** *Allah'ın yardım ormanı.*

Peleng-i maʿreke bebr beyān-ı zūr-ı neberd
Künāmı **bīşe-i tevfīḳ** olan ġażanferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 110). [bīşe-i tevfīḳ, ]*

**bī-şek:** *Kuşkusuz.*

Naẓīm baña suʾāl itseler anı **bī-şek**
Ḥelāl-zādeden evvel ḥarām-zāde gerek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 5). [bī-şek, ]*

**bı-şekīb:** *Sabırsız, tahammülsüz.*

Çekildi menzil-i ʿuḳbāya el-vedāʿ diyüp
Naẓīm eyledi aḥbābı **bı-şekīb** ü ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 8). [bı-şekīb, ]*

**bī-ser:** *Başsız.*

Gökde yirde yiri yeḳ ḳaṭre-i sīmāb gibi
Düşmen-i şerʿini Ḥaḳ itmiş ezel **bī-ser** ü pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 148). [bī-ser, ]*

Gedā-yı mihr ü muḥabbet odur ki **bī-ser** ü pā
Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ ola ẕelīl ü sefil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 3). [bī-ser, ]*

**bī-ser:** *Akılsız.*

Pādişāḫa sipihr-dergāhā
Ey iden ḫaşmı **bī-ser** ü sāmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 104). [bī-ser, ]*

Hased ol **bī-ser** ü pā kim bilmez
Ne ġam-ı hırka ne teşviş-i külah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 61). [bī-ser, ]*

**bī-şerār:** *Ateşsiz,kıvılcımsız.*

Berḳ-ı nāgeh-sūz u cān-teʾşīrdür her şuʿlesi
Āteş-i mihr ü muḥabbet **bī-şerār** u dūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 4). [bī-şerār, ]*

**bī-şerīk:** *Eşi benzeri olmayan (Allah).*

Bī-hidāyet evvelidür bī-nihāyet āḫiri
**Bī-şerīk** ü bī- naẓīr ü bī-eb ü ümm ü veled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 6). [bī-şerīk, ]*

**bīşezār-ı devlet:** *Devlet ormanı.*

Şükrülillāh oldılar rem-ḫurde gürgān-ı fesāt
**Bīşezār-ı devlete** başdı ḳadem bir nerre şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 4). [bīşezār-ı devlet, --e-e ]*

**bīşezār-ı vegāda:** *Savaş ormanı.*

ʿArsagāh-ı ġazāda Rüstem-rezm
**Bīşezār-ı vegāda** şīr-i jeyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 46). [bīşezār-ı vegāda, -da ]*

**bi-sırr-ı ḫā mim:** *Ha ( ve ) mimin sır olmayanı.*

Ḳalmıya heftesine ḫaşmı **bi-sırr-ı Ḥā Mim**
Ümmeti cennet-i aʿlāda maḳām itdükce *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 125). [bi-sırr-ı ḥā mim, ]*

**bismi'llāh:** *(a.) Allah'ın adıyla.*

O dü-ebrû-yı keşide olmış
Muṣḥaf-ı ḥüsne iki **Bismi'llāh***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 8). [bismi'llāh, ]*

Ol devā bir ü iki **bismi'llāh** ḫaṭṭ-ı reyḥān ile
Vech-i pür-envārı bir muṣḥafdur āyet berkenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 49). [bismi'llāh, ]*

**bī-sütūn:** *Ferhat'ın Şirin aşkına deldiği dağ.*

Serinde pārelensün tīşe-i Ferhād o Mecnūnuñ
Ki ednā āh ile ṣad **bī-sütūnı** itmeye Hāmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 10). [bī-sütūnı, -ı ]*

**bī-sütūn-ı ġam:** *Gamın , kederin Ferhat'ın Şirin aşkına deldiği dağını.*

Cān-ı Şīrīnini bir tīşeye ṣatdı Ferhād
**Bī-sütūn-ı ġamı** dil tīşesi āsān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 6). [bī-sütūn-ı ġam, --ı ]*

**bit:** *(Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.*

Bāġ-ı dehre çeşm-i ʿibretle nigāh itsem nola
Añdurur zülf-i bütānı her **biten** süñbül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 8). [biten, -en ]*

Bir dil olsa idemez buḫlini Şerḥ
Hāḳ-i mümsikde **biten** sebz-i giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 32). [biten, -en ]*

Ṣaçını añasınuñ yolar üşüp on duḫter
Ne ḳadar yolsalar ammā yine ol demde **biter***(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 10). [biter, -er ]*

**bit:** *Bitirmek; yetiştirmek, büyütmek.*

Feyż-i naʿtiyle mezārumda zamān-ı ḥaşre dek
Midḥatinde bir dil ola her **biten** sebzin giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 68). [biten, -en ]*

**bit:** *Bitmek, tükenmek, sona ermek, nihayete ermek.*

**Bitme**z dil-i fiġārde tā ḥaşr o āfetüñ
Zaḫm-ı sinān her müje-i müşg-sūdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 13). [bitmez, -mez ]*

**bit:** *(Ahiret ilmi) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.*

Lā-büd olur **biter** yitişür mīve-i murād
Ṣabr eyle ey Naẓīm bilürseñ zamānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 13). [biter, -er ]*

**bit-:** *Bitmek, sona ermek.*

**Biter** her nā-murāduñ ḥāceti ednā işāretle
Eġer rūḫşat virürse kūşe-i ebrūsı īmāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 11). [biter, -er ]*

**bī-tāb-ı şitāb:** *Acele etmekten dermansız kalmak.*

**Bī-tāb-ı şitāb** eylemezüz pāy-ı niyāzı
Her neyse gelir rūz-ı ezel ḳısmetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 3). [bī-tāb-ı şitāb, ]*

**bī-tābī-i pāy-ı rāḥat:** *Huzurlu ayağımın takatsizliği.*

Ey eblaḳ-ı luṭf ü cūdı pür-cünbüş-i nefʿ
**Bī-tābī-i pāy-ı rāḥatum** olmadı defʿ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 2). [bī-tābī-i pāy-ı rāḥat, --um ]*

**bī-taḫşīl:** *Tahsilsiz.*

Benüm ne Ḥaḳḳa sezā ne cenābuma kārum
İki elüm daḫi sevḳ-ı ʿamelde **bī-taḫşīl***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 128). [bī-taḫşīl, ]*

**bī-ṭākat:** *Güçsüz, bir şey yapabilmek için gereken gücü ve dermanı olmamak.*

Dest-bürd-i Ḳahramān ḳahrınuñ **bī-ṭāḳatı**
Haşmı olsa Sām ü Rüstem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 57). [bī-ṭāḳatı, ]*

**bī-ṭāliʿ:** *Bahtsız, kısmetsiz, şanssız.*

Nūr-ı ḫurşīd-i cemāl-i bā-kemālüñ ʿaşḳına
Eyleme ben ẕerreni **bī-tāli**ʿ ü nā-baḫtiyār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 146). [bī-tāliʿ, ]*

**bī-tenhā-nişīn-i ġār-ı ʿişyānum:** *Isyan mağarasının tenhada oturanı.*

Yaʿni **bī-tenhā-nişīn-i ġār-ı ʿişyānum**
henüz
Ben ġaribe ʿafvüni yār it bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ġār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 163). [bī-tenhā-nişīn-i ġār-ı ʿişyānum, -um ]*

**biter:** *Bitmek,sonlanmak.*

Her ne deñlü kārı şaʿb olsa **biter** bir bı-kesüñ
Pīşgāh-ı āṣaf-ı ʿādilde kim taḳrīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 21). [biter, -er ]*

**bî-teźelźül:** *Sarsılmayla.*

**Bî-teźelźüldür** esāsı ṣarṣar-ı āsībden
ʿAşḳ bir maʿmüredür eyvān eyvān üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 7). [bî-teźelźüldür, -dür ]*

**bi-töhmet-i ʿayb:** *Ayıp,kusurlarıyla şüpheli.*

Derdī-keş-i derd-i ʿaşḳınuñ eṭvārı
Ḥaḳḳā ki olur Naẓīm **bi-töhmet-i ʿayb***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 2, Mısra 4). [bi-töhmet-i ʿayb, ]*

**bi-töhmet-i ʿayb:** *Ayıpla suçlamadan.*

ʿAfvüñle ʿuyūbıñı Naẓīmüñ setr it
Olsun der-i ḫidmetüñde **bī-töhmet-i ʿāyb***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 35, Mısra 4). [bī-töhmet-i ʿāyb, ]*

**bi't-temām:** *Eksiksiz.*

Ḥācī Selīm Girāy ki evṣāfın eyleyen
Nāḳış da olsa cāʾizesin **bi't-temām** alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 20). [bi't-temām, ]*

**bī-tūr:** *Bir çeşit.*

Seni **bī-Tūr** münācāt-ı Kelīm itdi Hudā
Olmadan menzil-i Mūsā daḫi Ṭūr-ı Sīnā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 279). [bī-tūr, ]*

**bī-uṣūl:** *Tarz, yöntem bilmemek.*

Çıḳmaz ḥudūd-ı dāʾireden çarḫ çenberi
Āyīn-i devre ṣānma felek **bī-uṣūl** ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 10). [bī-uṣūl, ]*

**bī-vāye:** *Nasipsiz, kısmetsiz.*

Dil-i zühhād olamaz rātibe-ḫvār-ı ġam-ı yār
Kısmet-i ʿaşḳdan ol ṭāʾife **bī-vāye** gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 12). [bī-vāye, ]*

**bi-vefā:** *Vefasız, sözünde, muhabbetinde sebatı olmayan adam (sevgili bağlamında).*

Felekde māh-ı burc-ı ḥüsn iken hercāyī kevkebsin
Seni hep söyliyen ey **bī-vefā** nā-mihribān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 14). [bī-vefā, ]*

**bī-vücūd:** *Vücutsuz II soyut.*

Bir **bī-vücūduñ** āh-ı seḥergāhına Naẓīm
Ne bād u āb u āteş ü ne ḫāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 15). [bī-vücūduñ, -uñ ]*

**biz:** *Biz, birinci çoğul şahıs zamiri.*

Mihrāb-ı şefāʿatüñ yiter ḳıble **bize**
Ey dergeh-i luṭfı kaʿbe-i ehl-i niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 3). [bize, -e ]*

**biz:** *"Bir" birinci çokluk şahıs zamiri. II Âşıklar.*

Bī-riyā giryesi ḫoşdur **bize** mestānelerüñ
Bezm-i taḳvāda riyā eyleyen ayıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 11). [bize, -e ]*

**biz:** *"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.*

Ẕāt-ı Ḥaşan Ḥüseyn ile oldı iki hümā
**Biz** sāyesindeyüz raḍıya'llāhu ʿānhümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 1, Mısra 2). [biz, ]*

**biz:** *"Ben" anlamında birinci çoğul şahıs zamiri.*

Bizi de ḳulluġına ʿafv idüp itmez mi ḳabūl
Eyleyen dergehine Yūsufı bāzāre giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 11). [bizi, -i ]*

**biz:** *"Ben" anlamında birinci çoğul şahıs zamiri (Antepli Aynî).*

Sīne-i pür-dāġumuzda cāy-ı aḫker ḳalmadı
**Biz** bu deştüñ baġrı yanmış lāle-i dil-ḫūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 10). [biz, ]*

Niḫānī ol büt-i şîrîn- süḫanla söyleşirüz
Lisān-ı ḥāl-i dili **biz** bilenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 2). [biz, ]*

Bu rūzgārda ẓann itme ḫâk-râhız **biz**
Sevād-ı bāṣıra-i āftāb u māhuz **biz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 1). [biz, ]*

Bu rūzgārda ẓann itme ḫâk-râhız **biz**
Sevād-ı bāṣıra-i āftāb u māhuz **biz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 2). [biz, ]*

Ne minnet ü mey ü sāḳī ne bīm-i renc-i ḫumār
Piyāle-nuş-ı ṭarabgāh-ı intibâhız **biz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 4). [biz, ]*

Ġulām-ı ḫalḳa-be-gūş-ı der-i şeh-i ʿaşḳuz
Ne mīr-i şehr derviş-i ḫānḳāhuz ne **biz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 6). [biz, ]*

Mecāz-ı ḥāline itme naẓār ḥaḳikate baḳ
Gedā-yı ʿaşḳ velī dehre pādişāḫuz **biz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 8). [biz, ]*

Hayāl-i ebrū-yı dildār ile niẓār olālı
Hilāl-i ʿıyd gibi şimdi naẓragāhuz

**biz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 10). [biz, ]*

O naḫl-i râst - ḳadiñ sāyesinde ḫoş geçerüz
Fütāde-i ḳadem-i yār-i kec-külāhuz
**biz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 12). [biz, ]*

Nola o ḳaşları yā itse sīnemüz çü nāl
Delik delik hedef-i nāvek-i nigâhız
**biz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 14). [biz, ]*

Muḥabbet itdügümüzdür o şūḫa çevre sebeb
Ġarībdür ki ne mücrim ne bī-günāhuz
**biz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 16). [biz, ]*

Ne vechle varurūz bâr-gâh-ı Ḥaḳḳā Naẓīm
Miṣāl-i nāme-i aʿmāl rū-siyāhuz **biz***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 18). [biz, ]*

**biz:** *"Ben" anlamında birinci çoğul şahıs zamiri (Çeşm-i Afet).*

Gelüp bulunsa nola daʿvete icābet idüp
**Bize** görünmemeden böyle ol perī ne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 18). [bize, -e ]*

Şām-ı hicrān idügi ʿāḳıbet-i ṣubḥ-ı viṣāl
**Bize** ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı cānān gibi bürḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 4). [bize, -e ]*

Ṭarab-gāh-ı ciḫānda köhne rind-i bāde-āşāmız
**Bize** sāḳī-i meclis tāze vü ṣahbā ʿatīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 8). [bize, -e ]*

Dīvānesiyüz yiter **bize** ṭavḳ-ı cünūn
Saḳīnüñ o sīm sāḳınuñ ḥālḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 3). [bize, -e ]*

**biz:** *"Biz" birinci çoğul kişi zamiri.*

Her ṣubḥ mesāda kārumuz ġañet ü nevm
Baḳṣān **bize** benzemez ciḫānda bir ḳavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 2). [bize, -e ]*

**bī-zebān:** *Dilsiz olmak, hiç konuşmamak.*

İder güş-ı girāndan refʿ-i ʿillet nuṭḳ-ı cān-baḫşı
İşāret eylese feýz-i ḫiṭabʿı **bī-zebān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 32). [bī-zebān, ]*

**bī-zebān:** *Dilsiz, suskun.*

Āyet-i ʿaşḳ u muḥabbet **bī-zebān** tefsīr olur
Hāme taḥrīr idemez olmaz edā taḳrīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 3). [bī-zebān, ]*

Bir dil ṭutulsa gelse ḥużūr-ı şerifine
Lerzān olur dili ṭuṭuluʿr **bī-zebān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 48). [bī-zebān, ]*

Rast-gū olmazsa yolında ʿadū-yı kec-revi
Tīri mecrūḥ eyleyüp şemşīri eyler **bī-zebān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 14). [bī-zebān, ]*

**bizimsüñ:** *Bizimsin.*

İntisāb itsen kibāra ʿarż idince ḥālüñi
Sen **bizimsüñ** dir o ḳavmüñ her müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 14). [bizimsüñ, ]*

**bī-ziyān:** *Ziyân olmayan.*

Sevdā-gerān-ı vaṣfı ḳaṭār-ı beyān ile
Her ḳande gitse sūde gider **bī-żiyān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 62). [bī-żiyān, ]*

**bi'z-zāt:** *Doğrudan doğruya.*

Ṣaḥn-ı vegāda **bi'ẕ-ẕāt** sürse çü Pilten at
Ferzāne ide şeh-māt aʿdā-yı bed-gümānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 73). [bi'ẕ-ẕāt, ]*

Olmışdı ṣadr-ı fetvā ḥasretkeş-i ḳudūmi
Ol mesnede şerefle **bi'ẕ-ẕāt** geçdi kendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 10). [bi'ẕ-ẕāt, ]*

**bī-ḳarār:** *Devamlı olmama, süreklilik göstermeme.*

ʿÖmrüm olduḳca senüñ seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm

Oldum o ṣaḥrada ḥālā cān ü dilden **bī-ḳarār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 110). [bī-ḳarār, ]*

**boġaz:** *Ağzın nihayetindeki dar yer.*

Gūş iden kimse bilür bu lüġazı
Boş bulunūrsa Naẓīmüñ **boġazı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 14). [boġazı, -ı ]*

**boş:** *Boş, içinde bir şey bulunmayan.*

Gūş iden kimse bilür bu lüġazı
Boş bulunūrsa Naẓīmüñ boġazı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 14). [boş, ]*

**bostān-ı cemāl:** *Güzel yüzünün bahçesi.*

Gülzār-ı melāḥatüñ gülidür o deḫān
Bostān-ı cemāl bülbülüdür o zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 2). [bostān-ı cemāl, ]*

**bostān-ı ḫâhişiñ:** *Arzu istek bahçesi.*

Dem-serdī-i hilāfla **bostān-ı ḫâhişiñ**
Ẓann eylemem ki berg-i giyāhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 5). [bostān-ı ḫâhişiñ, --iñ-ün ]*

**boyan:** *Boyanmak, bulaşmak.*

**Boyandı** ḫūn-ı dü-çeşmümle ol ḳadar destüm
Ki bulsa pençe-i mercān ile ṭutar pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 7). [boyandı, -dı ]*

**böyle:** *"böyle, bu şekilde" anlamlarına gelen durum zarfı.*

**Böyledür** rūzgāruñ aḥvāli
Ki değül nūş nīşden ḫālī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 123). [böyledür, -dür ]*

**böyle:** *"Böyle, bu şekilde" anlamına gelen bir durum zarfı.*

Dil-i dīvānemüñ zencīre cünbān oldugı **böyle**
Ṣaçı Leylālaruñ kākülleri sevdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 9). [böyle, ]*

Gülün elinde iden **böyle** dest-mālini āl
Sirişk-i dembedem-i hāy hāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 5). [böyle, ]*

Sirişk-i germe neden **böyle** rūḫşat-ı cereyān
Naẓīm o āteş-i seyyālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 9). [böyle, ]*

Gelüp bulunsa nola daʿvete icābet idüp
Bize görünmemeden **böyle** ol perī ne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 18). [böyle, ]*

Bu Rüstemāne nigehle bu tīġ-ı ġamze ile
Kalırsa **böyle** o ḫūn-rīz Ḳahramānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 4). [böyle, ]*

Mādām ola tīġ-ı nigehüñ **böyle** ser-endāz
Bir ḥamlede biñ ʿāşıḳı eyler siper-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 1). [böyle, ]*

Bender-gâh-ı maʿnīde bu minvāl süḫanle
Var ise Naẓīm az bulınūr **böyle** per-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 10). [böyle, ]*

**Böyle** ṭutmazdı el üzre anı pīr-i mey-furūş
Olmasaydı Cem zamānından beri sāġar yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 13). [böyle, ]*

Naẓīma **böyle** tārīḫ-i müsellem biñde bir olmaz
Ḳapūdān-ı mükerrem ḥaḳ bu kim ʿOsmān Paşādur (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 19). [böyle, ]*

Miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmili ḥālā yine ṭarḥ eyledi
Çeşm-i beşer görmiş degül bir **böyle** bünyād-ı ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 4). [böyle, ]*

**böyle:** *"Böyle, bu şekilde" anlamına gelen bir zarf.*

Keyf-i lebi ciḫānı yıḳar gelmedi daḫi
Meyḫāne-i melāḥate **böyle** şarāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 4). [böyle, ]*

Virür Naẓīm gibi silk-i dürr-i naẓma niẓām
Elinde **böyle** o kim bir dizi leʾāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 14). [böyle, ]*

Kıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ gibi olmaz ey Naẓīm
**Böyle** āb u tāb ile bir gevher-i gencîne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 14). [böyle, ]*

ʿAzīmetüñ nereden **böyle** bī-niḳāb senüñ
Ki māhtāb-ı rūḫun yaḳmış āftāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 1). [böyle, ]*

**böyle:** *"Böyle, bu şekilde" anlamına gelen bir durum zarfı.*

Sen de inṣāf eyle ey reşk-i perī zülfüñ gibi
Şānuña lāyıḳ mıdur **böyle** perişān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 12). [böyle, ]*

Güne güne vaṣf-ı ẕātında terennüm-rīz olup
Bezm-i naẓmuñ **böyle** āġāz eylesun rāmiş-geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 100). [böyle, ]*

**Böyle** günāgun ṣudūr itmezdi eşyā ġaybdan
Olmaşaydı ẕātuñ ey ṣādr-ı dü-ʿālem maṣdarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 187). [böyle, ]*

Doġdı bānū-yı ḫayālümden bu ṭıñ-ı nāzenīn
**Böyle** ṭıñ-ı nev-resi beş beş doġursun ānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 38). [böyle, ]*

Doġdı bānū-yı ḫayālümden bu ṭıñ-ı nāzenīn
**Böyle** ṭıñ-ı nev-resi beş beş doġursun ānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 38). [böyle, ]*

Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
**Böyle** olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 10). [böyle, ]*

Şād müjde ol diyāre ki teşrīf idüp anı
Bir **böyle** ḫān-ı ʿādil ü ʿālī-mekān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 12). [böyle, ]*

Şāḫum şenā-yı ẕātunı itdükce ṭabʿına
Elbette **böyle** bu ġazel-i dil-sitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 82). [böyle, ]*

**Böyle** şebde ḳadre irmek istese bir rūze-dār
Vasıl-ı ḫan-ı nevāl-i ḫān-ı ʿālī-şān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 23). [böyle, ]*

Kilk-i bercīs levḥ-i māh üzre
**Böyle** yazmış şenāsına ʿünvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 8). [böyle, ]*

Geldükce yār ḫāneme teklīfsüz gelür
Ben **böyle** ol perī-veşi bī-daʿvet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 8). [böyle, ]*

Beni **böyle** ġarīb ü āvāre
Ḳomasun firḳatiyle bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 25). [böyle, ]*

ʿİyş ü ʿişretde şād u ḫurrem iken
Bezm-i ʿālemde **böyle** bī-ġam iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 64). [böyle, ]*

**Böyle** söyle dimiş o hem-rāze
Başlamış nice şive vü nāze *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 185). [böyle, ]*

Yine ṣaḥbā-yı vuṣlat nūş iderler
Humār-ı cām-ı firḳat **böyle** ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 2). [böyle, ]*

ḥāletle olur sermest-i ḳanzil
Humār-ı cām-ı firḳat **böyle** ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 4). [böyle, ]*

Çeker peymāne-i bezm-i viṣālin
Humār-ı cām-ı firḳat **böyle** ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 8). [böyle, ]*

İder bir sāġar-ı vuṣlat şikeste
Humār-ı cām-ı firḳat **böyle** ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 12). [böyle, ]*

Mey-i laʿlin şunar ol sāḳī-i nāz
Humār-ı cām-ı firḳat **böyle** ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 16). [böyle, ]*

Ḳomaz sāḳī Naẓīm-i zārı māḫmūr
Humār-ı cām-ı firḳat **böyle** ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 20). [böyle, ]*

Ḫıżr-ı fermānıyla aḳdı lūle-i māʾü'l-ḥayāt
Yapdı **böyle** çeşme-i cān-baḫş u ʿāyn-ı dil-küşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 10). [böyle, ]*

Miʿmar-ı ṭabʿ-ı pākī deryāya ḳarşu yapdı
Bir **böyle** ḥürrem-ābād meʾvā-yı ḥālet-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 6). [böyle, ]*

**Böyle** ṭarḥ-ı dil-güşā vü cān-fezānuñ Ḥaḳ budur
Çeşm-i devrān miṣlini görmiş değüldür mā-ḥaṣal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 5). [böyle, ]*

**böylece:** *"Böyle, bu şekilde, buna benzer" anlamına gelen bir durum zarfı.*

Vuṣlat-ı yāre ere çare Naẓīm
**Böylece** olsa saña dārū-yı ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 14). [böylece, ]*

**boyn:** *Baş ile omuz arasında kalan bölge. II İrade / bir şeyi yapabilme gücü.*

Dergāh-ı luṭf-ı dāver-i ʿādil ki yümn ile
Her **boynı** bağlu bendesi mālik-rikāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 24). [boynı, -ı ]*

**boynı bağlu dil:** *(Bir şey veya bir kimseye) Esir olmuş gönül.*

Yārüñ esīr-i kākülidür **boynı bağlu dil**
Ṣayyāddur kemendini naḫcīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 3). [boynı bağlu dil, ]*

**boz:** *Bozguna uğratmak.*

Aña bir tārīḫ-i müsteṣnā düşürdüm ey Naẓīm
Nemçe ṭaburını **bozdı** ḳırdı Sulṭān Muṣṭafā (1108) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 14). [bozdı, -dı ]*

**boz-:** *(gönlü) yıkmak, tahrip etmek.*

Peymān idüp benümle bünyād-ı ittihāda
Rüstem biñā-yı ʿāhdi çoḳ **bozdı** yār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 8). [bozdı, -dı ]*

**boz-:** *Dağıtmak, yıkmak.*

Nemçe ṭaburın **bozup** ḳırdı geçürdi tīġdan
Güş idince müjde-i fetḥin idüp ḫamd ü ṣenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 11). [bozup, -up ]*

**bozul-:** *Dağılmak, düzensiz bir şekil almak.*

İtdüklerini bulsun cemʿiyyeti **bozulsun**
Aʿdā-yı dīnüñ olsun berbād ḫānmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 185). [bozulsun, -sun ]*

**bu:** *İşaret sıfatı.*

**Bu** hāksārı şerefyāb-ı iltifāt eyle
Hümā tenezzül ider dirler üstüḫvan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 101). [bu, ]*

**bu:** *Koku.*

Gül o rū ġonce olup lāle o ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Ṣaçlı sünbüldür o ʿānber **bū** gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 6). [bū, ]*

**bu:** *İşaret zamiri.*

Āb-ı rūyuñ dökile minnetle
**Bu** ise cūd u mürüvvet eyvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 30). [bu, ]*

**bu:** *Bu, işaret zamiri .*

Böyle ṭarḥ-ı dil-güşā vü cān-fezānuñ Ḥaḳ **budur**
Çeşm-i devrān miṣlini görmiş değüldür mā-ḥaṣal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 5). [budur, -dur ]*

**bu:** *"Bu" işaret sıfatı.*

Ṭabʿumda Naẓīmā eṣer-i feyż-i Hudādur
Bu āb-ı ṣafaḳ-baḫş ki var gevherüm içre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 14). [bu, ]*

Aḥkām-ı derdi añla taḳvīm-i ʿaşḳdur **bu**
Ṭômārını **bu** fennüñ üstād-ı kār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 12). [bu, ]*

**bu:** *Bu, işaret sıfatı.*

Mest itdi ciḫānı eşer-i āh-ı derūnum
**Bu** būy-ı dil-āvīz nedür micmerüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 12). [bu, ]*

**bu:** *"Bu", işaret zamiri.*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur **bu** ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 12). [bu, ]*

**bu:** *"Bu işaret sıfat.*

Oldı her saṭrı birer mevc **bu** raʿnā ġazelün
Lücce-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ yine seyr it cūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 17). [bu, ]*

**bu:** *"Bu" işaret sıfatı.*

Tehniyet-gūyān didüm tārīḫ-i cāhın ey Naẓim
Oldı **bu** İsḥāḳ İsmāʿīl Efendi ṣādr-ı Rūm (1124) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 14). [bu, ]*

**bu:** *"Bu" işaret sıfatı (dünya).*

Ṣadr-ı efāżıl-ı dehr ʿĀrif Efendi ol kim
Sīt-i kemāli ṭutdı **bu** çarḫ-ı nüh-revāḳı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 2). [bu, ]*

**bu:** *" Bu" işaret sıfatı .*

Olmış iken **bu** mertebe merġub
İkisi de anuñ olur maşlub *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 15). [bu, ]*

**bu:** *" Bu" işaret sıfatı.*

ʿArż eylesem **bu** gevher-i nasüftemi nola
Tac-ı ser-i kirām o ḫān-ı benām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 17). [bu, ]*

**bu:** *"Bu" işaret zamiri(nesne).*

Çıḳmaz henüz ʿAks-i rūḫi oldı perī-veşüñ
**Bu** gösterür ki çeşm-i ter āyīne-ḫānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 12). [bu, ]*

**bu:** *" Bu" işaret zamiri.*

**Budu**r ümīdüm ola midḥatüñle vaḳt-i pesīn
Zebān-ı cān ü dilüm pür-terāne-i tehlīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 133). [budur, -dur ]*

Keremüñden **budur** ümmīd ki bī-çāre Naẓīm
İki ʿālemde daḫi çekmeye renc ü taʿabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 61). [budur, -dur ]*

Şād-kām it devlet-i ḳurb-ı civaruñlā beni
Minnetüm daʾim **budur** eyle temennāmı ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 6). [budur, -dur ]*

Ola hemīşe teraḳḳīde cāh-ı iḳbālüñ
**Budur** niyāzı dilüñ Rabb-i müsteānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 32). [budur, -dur ]*

Şanī-i Bū Hanīfe ʿallāme-i müdaḳḳiḳ
**Budur** fuḥūl-i ʿaṣruñ bi'l-cümle ittifāḳı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 4). [budur, -dur ]*

**bu:** *"Bu" işaret sfatı.*

Bu lüġaz ey Naẓīm raʿnādur
Ḥaḳ budur kim bilürse dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 9). [bu, ]*

**bu:** *"Böyledir" anlamına gelen "bu" işaret sıfatının / zamirinin bildirme hal eki almış hali.*

Çevgān-ı hünerle kūy-ı maḳṣūdı Naẓīm
Aḳrānını ḥaḳ **budur** ki çeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 12). [budur, -dur ]*

**bu:** *" Bu" işaret sıfatı..*

Dü beyt-i dilkeş-i müjgānı yārüñ bir rubāʿīdür
Dü-mıṣraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli **bu** silkde bir semāʿīdär *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 6, Mısra 2). [bu, ]*

Naḳş olmaġa kiṭābesine tehniyet-gûyan
Girdi biri birine **bu** tārīḫler Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 22). [bu, ]*

**bu:** *"Bu" işaret sıfatı*

Zīver-i silki ḳabūl it gūş-ı cāna ḳudsiyān
Eylesün medḥüñde **bu** dürr-i Naẓīmi gūş-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 174). [bu, ]*

**bu:** *" Bu" işaret sıfatı.*

Ṣay naḳd-ı cānı dilbere cānān seviş **budur**
Bāzār-ı ittihādde alış veriş **budur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 1). [budur, -dur ]*

Misli bulınmaya nice dīvānda ḥaḳ **budur**
Olmaz bu gūne bir ġazel-i dil-sitān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 17). [budur, -dur ]*

Bu lüġaz ey Naẓīm raʿnādur
Ḥaḳ **budur** kim bilürse dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 10). [budur, -dur ]*

İki birāderüñ amma **budur** cevāb-ı ṣāḥiḥ
Harām-zādeye nisbet ḥelāl-zāde ḳabīḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 3). [budur, -dur ]*

Gūş idicek **bu** muṣībet ḫaberin
Ḳodı aḥbābınıı vāveylāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 19). [bu, ]*

Beyāż-ı defter-i ḥüsni sevād ile doldı
Haṭ-āver olduġınuñ vechi var **budur** sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 8). [budur, -dur ]*

**bu:** *" Bu" işaret zamiri (durum).*

ʿAks-i yāre dīde-i ter ḫāne-i āyīnedür
Āb-ı ṣāfa ḥaḳ **bu** gevher-hāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 2). [bu, ]*

**bu:** *" Bu" işaret sıfatı.*

Görince gitdi ʿaḳlum **bu** cemāl ü ḥüsn ile ānı
Nola mecnūnı olsam **bu** cemāl ü ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 6). [bu, ]*

**bu:** *" Bu" işaret sıfatı .*

Görince gitdi ʿaḳlum **bu** cemāl ü ḥüsn ile ānı
Nola mecnūnı olsam **bu** cemāl ü ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 5). [bu, ]*

**bu:** *"Bu" işaret sıfatı.*

Yoḳdur **bu** ḳaṣra ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ gibi naẓīr
Olmış miṣāli kāḫ-ı Muḳarnas gibi ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 19). [bu, ]*

**bu:** *. İşaret sıfatı*

**Bu** zūr-ı ḥüsn ile ṭutsa o māh eġer pençe
İderdi pençe-i mihri şikest-i ser-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 1). [bu, ]*

Naẓīm o pençe-i ḫurşīdi vaṣf idüp oldı
**Bu** penç beyt ile merdāne pençe-der-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 10). [bu, ]*

Onu da kārına meşġul iken olsa bārān
**Bu** ne sırdur ki ider herkesi lā-büd ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 8). [bu, ]*

Ḥasretiyle gözüm döker ḳan yaş
Görmeyeydüm **bu** demleri ey kāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 152). [bu, ]*

**bu:** *"Bu" işaret zamiri .*

Nücūm içinde döner māh-ı ʿālem-efrūza
Naẓīm ḥaḳ **bu** ki her encümende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 14). [bu, ]*

**bu:** *"Bu" işaret zamiri.*

Ṭarḥ-ı süḫanıñ ġayre ḳıyās itme Naẓīmüñ
Fenninde kişi ḥaḳ **bu** kim üstād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 16). [bu, ]*

**bu:** *"Bu" işaret zamiri (şarap).*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim **bu** mey-i nāba ṣu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [bu, ]*

**bu:** *"Bu" işaret sıfatı.*

Ḥāli **bu** imiş bülbül-i zār ile gülüñ
Sen ister iseñ aġla göñül ister gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 3). [bu, ]*

Vaṣfın **bu** sāḳ-ı bī-bedelüñ eyleyüp edā
Naḳş eylesün ṣaḥīfe-i devrāne kilk-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 7). [bu, ]*

**bu:** *"Bu" işaret zamiri.*

Ḥızır tevfīḳ-ı refīḳi olan īskendersin
Şübhe yoḳdur ya **bu** dārāt ile Darāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 24). [bu, ]*

**bu:** *" Bu" işaret sıfatı.*

Sebʿa -i seyyāre-i çarḫ-ı maʿānidür Naẓīm
Heft beytiyle **bu** naẓm-ı ter ki dīvānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 14). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı.*

**Bu** lüġaz ḥaḳ bu ki bir ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı fetḥ eyleyen iḫvāne Naẓīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 11). [bu, ]*

**bu:** *"Bu" işaret zamiri.*

Göñlin o kim o zülf-i girih-gīre bağlamış
Şīr-i jeyānı ḥaḳ **bu** ki zencīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 2). [bu, ]*

**bu:** *" Bir " belgisiz sıfat.*

Haste-i ʿaşḳa devā laʿl-i leb-i dildār imiş
Yitişinceydi eğer olsa **bu** tedbīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 6). [bu, ]*

Her perī-sīmā-yı ʿibret gösterür ṣubḥ u menbā
Ben **bu** ḫammāma didüm germābe-i ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 2). [bu, ]*

Yār eşk ü āhıma rāḥm eylemezdi ey Naẓīm
Olmasa germābe-i sīnemde **bu** āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 14). [bu, ]*

**Bu** ḳaṣidem midḥatüñde ravża-i iḫlāṣdur
Levn-i ezḫārında ne reng-i ḫāzān ne bīm-i ḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 117). [bu, ]*

Cevāhir-i süḫanum ey dil eyle zīver-i gūş
Yiter **bu** ḳıṭʿa-i yāḳūt ehl iseñ temṣīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 46). [bu, ]*

Lāyıḳ-ı silk-i ḳabūlün ola **bu** dürr-i Naẓīm
Söz temām oldı gel ey hindū-yı kilk-i dü-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 115). [bu, ]*

**Bu** ḳadar kevkebe-i rifʿat-i cāh ile Zuḫāl
Ḳulle-i mihrinüñ ednā Ḥabeşi bir ʿArabī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 37). [bu, ]*

Oldı küstaḫ-rev-i rāh-ı süḫan ḫāme-i mest
Ola maʿẕur umarum**bu** reviş-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 64). [bu, ]*

**Bu** irtifaʿ ile seyr eyleyen ḳıyas eyler
Kemine ṭāḳ-ı bülendi sipihr-i aḫżardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 139). [bu, ]*

Sitāyişünde ʿalā-raġm-ı müddeʿī bu ġazel
**Bu** silk-i naẓm-ı leʿalī niẓama zīverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 186). [bu, ]*

**Bu** ḳaṭre ḳaṭre ki ḫūnāb-ı dīde-i terdür
Ġamuñla her biri bir dağ-ı derde aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 187). [bu, ]*

Görince kūşe-i çeşmüñde ḥālüñi didiler
ʿAlīye benzer o ʿāynı ile **bu** Ḳanberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 190). [bu, ]*

Baġ-ı vaṣfuñda bülbül-i nuṭḳum
**Bu** ḳasemlerle eylesün elḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 114). [bu, ]*

Bilmez **bu** rezmi Hāḳan gūş itmemiş Süleymān
Görse iderdi ḥayrān Sulṭān Selīm Hānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 91). [bu, ]*

Olma girān-mizāc ü sebük-ser ḥaẕer ḥaẕer
**Bu** ʿarṣada ne saḫt-kemān ne kepāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 4). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı .*

Dürr-i dendānı olup ḥoḳḳa deḫānında bedīd
Gūş-vār oldı yine ʿāleme **bu** tāze ḫaber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 16). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı.*

Tāb-ı teb-i dīdārladur Ḥaḳ **bu** Naẕīmā
Bir bir leb-i deryāda ola ābile-i mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 13). [bu, ]*

Cāy-ı iḳāmet olmadığından yegān yegān
Kim ḳonsa **bu** ribāṭ peşīmān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 6). [bu, ]*

Ol ḫoş-ḫırām-ı işve **bu** reftār-ı nāz ile
Āşūb-ı dehr ü āfet-i devrān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 9). [bu, ]*

Hevāsını düşürüp sāḥil-i murāda yitiş
**Bu** lüccede ne sefīne ne rūzgār ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 8). [bu, ]*

Aḥsente yine ṭabʿ-ı güher-bār-ı Naẕīme
Baḳ naẕmına **bu** sübḥa-i dürr-i ʿAdeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 14). [bu, ]*

ʿAceb mi bülbüle tercīḥ olursa pervāne
**Bu** sūz ile anı ḳāl ehli ehl-i ḥāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 6). [bu, ]*

Nola peyrevlük itse **bu** zemīn-i dilkeşe ṭabʿı
Naẕīm-i pür-hüner zīrā ki her vādīde fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 13). [bu, ]*

Ḳalmaz **bu** ṭaravet saña ḫaṭṭuñ gelüp āḫir
Cānā seni şimdi ṣaranı sen de ṣararsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 5). [bu, ]*

Sanma dāġ-ı derūn-ı dildür **bu**
Gül-i bāġ-ı cünūn-ı dildür **bu***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 1). [bu, ]*

Ṭutdı deyr-i ciḫānı feryādum
Nāle-i erġanūn-ı dildür **bu***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 4). [bu, ]*

Haṭır-ı saḫt-ı yāri nerm eyler
Kimse bilmez füsūn-ı dildür **bu***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 8). [bu, ]*

Cān-ı şīrīne itdürür feryād
Vādī-i bī-sütūn-ı dildür **bu***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 10). [bu, ]*

Nefs-i emmāre ser-keş olsa nola
Rāḫş-ı tünd ü ḥarūn-ı dildür **bu***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 12). [bu, ]*

Göñlüñe uyma ey Naẕīm ṣaḳın
Dimesünler zebūn-ı dildür **bu***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 14). [bu, ]*

Gel ey Naẕīm kendüñe tā ki **bu** bī-ḫodī
Geldi yitişdi nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 13). [bu, ]*

Ṣıġmaz **bu** ḳażāya sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ
Kevneyni ṭutar leşkeri bī-ḫayme vü ḫārgāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 9). [bu, ]*

**Bu** bezm-i gîrûdârda olşaydı ümmīd-i beḳā
Ṣunmazdı sāḳī-i fenā peymāne-i sem sāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 7). [bu, ]*

Ṣuyınca varsa eġer rūzgār-ı nā-hemvār
Bu deñli olmaz idi mevc-i kine deryāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 14). [bu, ]*

Naẓīm ṭabʿum olup āşinā-yı baḥr-ı süḫan
Muvaffaḳ oldı **bu** tāze zemīne deryāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 16). [bu, ]*

Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh tār ile pūd olsa **bu** minvāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 8). [bu, ]*

Aġzınuñ suyın aḳıtduñ ehl-i naẓmuñ ey Naẓīm
Mīve-i şiʿr-i latîfiñde nedür **bu** çāşnī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 18). [bu, ]*

Ey dīde aġladuñ dem-i vaṣlın ḫayāl idüp
**Bu** naḳl-i mācerāya sebeb eski dem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 12). [bu, ]*

Lāyıḳ değilse de umarum fażl-ı Ḥaḳ ide
**Bu** Naẓm-ı ʿācizānemi şāyān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 56). [bu, ]*

Cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ idüp icrā ḥükmin
Oldı reyyān u muṭarrā **bu** çemen-zār-ı fenā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 286). [bu, ]*

Gülşen-i naʿt-ı şerifüñde **bu** şiʿr-i ter ile
Bülbül olsa yiridür cān-ı Naẓīm-i şeydā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 287). [bu, ]*

Nice bir lāf-ı süḫande **bu** dükenmez daʿvā
Eyle her ḥarf-i ḫaṭāya dü-hezār istiġfār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 331). [bu, ]*

Olmaz edā-yı nāme-i evṣāfı ḥaşre dek
**Bu** bezme gerçi nice ki şehnāme-ḫvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 34). [bu, ]*

Şāḫum şenā-yı ẕātunı itdükce ṭabʿına
Elbette böyle **bu** ġazel-i dil-sitān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 82). [bu, ]*

ʿArz-ı ḥāl itsem nola dergāhıma **bu** naẓmla
ʿArz-ı ḥāl iden o dergāha işi āsān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 69). [bu, ]*

Yitişür **bu** ḳaşīde-i ġarrā
İddiʿā-yı kemālüme burḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 213). [bu, ]*

**Bu** şehüñ tā ti devr-i ʿadlinde
Ola āsūde ʿālem ü insān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 231). [bu, ]*

Sevād-ı naẓmum ola tūtiyā-yı çeşm-i ḳabūl
Nigāh-ı lütfuñ olursa **bu** dāstān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 98). [bu, ]*

Riyāż-ı vaṣf-ı cemīlüñde bülbül-i nuṭḳum
Bu şiʿri itdi beyān şu gibi ʿıyān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 106). [bu, ]*

Naẓīm ḥaḳ **bu** ki cānbaz-ı kilk-i çūbīn-pā
Hünerler eyledi icrā **bu** rīsmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 120). [bu, ]*

Çāsāre düşdi teşvīr iklimin itdi teşhīr
İtmez **bu** cengi taḳrir bir şāʿirüñ lisānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 94). [bu, ]*

Şanma görüp seḥābı setr itdi āftābı
Ṭutdı **bu** nüh ḳıbābı ʿāh-ı adū düḫānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 104). [bu, ]*

Biñ var ise günāhum ʿafvuñ yiter penāhum
Eyle ḳabūl şāḫum **bu** tāze armağanı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 160). [bu, ]*

Baḳ ṭabʿ-ı pür-kemāle ḥāli getürdi ḳāle
**Bu** şāḫid-i maḳāle vaşfunla virdi anı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 162). [bu, ]*

Hāmem **bu** semti buldı feyż-i süḫanle doldı
Beyt-i kemālüñ oldı zerrīn nāvedānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 171). [bu, ]*

Gül gibi destine o ki lebrīz-i cām ālur
Peymānesi ṭolunca **bu** gülşende kām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 2). [bu, ]*

**Bu** kemāl ile Naẓīmā bu ḫiāl-i ḥüsni
Aña üstād-ı ezel var ise taḳdīr itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 9). [bu, ]*

**Bu** mūṣānnaʿ ḳubūrda bu tüfeng
Oldı genc ile ejdehāya miṯāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 1). [bu, ]*

**Bu** mūṣānnaʿ ḳubūrda **bu** tüfeng
Oldı genc ile ejdehāya miṯāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 1). [bu, ]*

Maẕẖār-ı ġūş-ı ḳabūl itse nola **bu** naẓmumı
Bir hünerver kāmil-i ʿālī -himem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 15). [bu, ]*

Ḥażret-i ʿallāme Laʿli-zāde kim ʿarż itmeġe
Eyledi ẖāmem **bu** ṭaḳvimi raḳam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 18). [bu, ]*

Yoḳdur vefā **bu** ʿālem-i gānīde ibret al
Şeyẖu'ş-şüyūẖ o mürşid-i ʿālī-veḳārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 3). [bu, ]*

Gūş iden kimse bilür **bu** lüġazı
Boş bulunūrsa Naẓīmüñ boġazı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 13). [bu, ]*

Ne ḥāletdür **bu** kim bulmaz selāmet
Götin barmaḳlamazlarsa o sāʿat *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 11). [bu, ]*

Naẓīmā **bu** lüġaz bir ter güzeldür
Anı ḳoynuñda ṣaḳlarsan maḥaldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 13). [bu, ]*

Temennāsın temām itdükde ẖāme
Geze elden ele ya Rab **bu** nāme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 6). [bu, ]*

Ola **bu** nāmenüñ mühr-i ẖitāmı
Resūlüñ ẕikr-i esmā-yı ʿiẕāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 7). [bu, ]*

Ḥasret-i yāre ġayet olmaz imiş
Bu firāḳa nihāyet olmaz imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 158). [bu, ]*

**Bu** haberle o dilber-i ṭannāz
Eylemiş bendesin yine mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 199). [bu, ]*

**Bu** rubāʿiyle eyledüm işʿār
Ḥayretde iken firḳatle dīde-i cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 225). [bu, ]*

**Bu** ẖumār-ı ġamı şikest eyle
Keyf-i cām-ı lebüñle cūş ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 243). [bu, ]*

Cürmüm oldur hemān seni severüm
**Bu** güneh besdür ol dil-figāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 278). [bu, ]*

Baḳmaz oldun **bu** bendenüñ yüzine
Ṣoḥbetüñden senüñ olam maḥrūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 289). [bu, ]*

Saña ẓālim dine baña maẓlūm
Yiter Aḥmed **bu** cevrle ẖārekāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 292). [bu, ]*

Kendisi düşdi ḳazduġı çāha
ʿĀleme ḥasb-i ḥāl olup **bu** maḳāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 320). [bu, ]*

Gül gibi tenümde zeyn olup dāġ-ı ġamuñ
Ṭaġ üsti **bu** sīne çakiñe olsun bāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 4). [bu, ]*

Bir dānesidür iki evin ḥaḳ **bu** Naẓīm
Ol seyyid-i enbiyā resūlü's- şeḳaleyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 3). [bu, ]*

Yā Rab beni bī-naṣībden ʿadd itme
Bāb-ı keremüñ **bu** sāʾile sedd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 2). [bu, ]*

**Bu** ẖırḳa vü bu külāh-ı müşgīn-būdur
Bu ümmete yādigār-ı Veysü'l-Ḳaranī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 3). [bu, ]*

**Bu** ẖırḳa vü **bu** külāh-ı müşgīn-būdur
Bu ümmete yādigār-ı Veysü'l-Ḳaranī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 3). [bu, ]*

**Bu** ẖırḳa vü bu külāh-ı müşgīn-būdur
Bu ümmete yādigār-ı Veysü'l-Ḳaranī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 4). [bu, ]*

Çiġnetme **bu** pāymālüñi gel yitişür
Dāmānuña rūzgārdur el yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 1). [bu, ]*

Mecmūʿa degül **bu** nüsẖa-i kübrādur
Her ṣafḥası bir zebān ile gūyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 1). [bu, ]*

Elbette olur sefine deryāda Naẓīm
Ammā **bu** sefîne içre bir deryādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 4). [bu, ]*

ʿUşşāḳa nedür **bu** cevr-i ẖāṭır-şikenüñ
Feryād elüñden ey cefā-pīşe senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 1). [bu, ]*

Yansun mı **bu** rūzgārda şemʿ-i murād
Fānūs-veş olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 3). [bu, ]*

**Bu** firḳatla bu ḥasretle olup dūr
Dil-i māḥzun olur elbette mebrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 17). [bu, ]*

**Bu** firḳatla **bu** ḥasretle olup dūr
Dil-i māḥzun olur elbette mebrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 17). [bu, ]*

**Bu** muʿallā cāmiʿ-i bī-miṯli bünyād eyleyüp
Eyledi miḥrābın anuñ menbaʿ-ı āb-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 21). [bu, ]*

Lūlesi **bu** çeşmenüñ gūyā zebān-ı ḥāldür
Nūş-ı cān olsun diyü ʿaṭşān içün eyler nidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 25). [bu, ]*

Sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı Edrine bī-cān idi
Ḥaḳ **bu** kim rūẖ-ı revān oldı **bu** āb-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 30). [bu, ]*

**Bu** muṣaffā çeşmenüñ bu ʿāyn-ı ṣafvet-güsterüñ
Her biri tārīẖini bir güne itmişken edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 31). [bu, ]*

**Bu** muṣaffā çeşmenüñ **bu** ʿāyn-ı ṣafvet-güsterüñ
Her biri tārīẖini bir güne itmişken edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 31). [bu, ]*

Ḥükmini icrā idüp ol pādişāẖ-ı baḥr ü ber
Oldı cāri ʿāleme **bu** çeşmesār-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 4). [bu, ]*

**Bu** zülāl-i ṣāfa bu āb-ı leṭāfet-pervere
Kūze-i zerrīn ü sīmīn olsa mihr ü meh sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 11). [bu, ]*

**Bu** zülāl-i ṣāfa **bu** āb-ı leṭāfet-pervere
Kūze-i zerrīn ü sīmīn olsa mihr ü meh sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 11). [bu, ]*

Gūyā **bu** ṭarḥ-ı raʿnā bir ṣūẖ-ı bī-bedeldür
Çıḳmış kenāre eyler rindāne seyr-i deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 7). [bu, ]*

Didi Naẓīm hāṭif tarīẖīni **bu** ṭarḥuñ
Baḥr üzre ṭarz-ı zībā cāy-ı Ḥüseyn Pāşā (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 13). [bu, ]*

Didi teşrīf idince yümn ile **bu** ṣādr-ı vālāyı
Stanbūla eḥaḳk Dāmād Efendi-zādedür ḥālā (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 21). [bu, ]*

Ḥarem-i ẖaşına bir muḥteremüñ maḥrem olup
İtdi **bu** sūr-ı sürūra ferāḥından bünyād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 8). [bu, ]*

Ḥarem-i ḳadrinüñ el-ḥaḳ o ʿafīf-i dehrün
Olmaya süllem-i gerdūnesi **bu** sebʿ-i şidād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 12). [bu, ]*

Cemʿ olup bir yire erbāb-ı süẖen tārīẖin
Eyledi her biri bir güne **bu** sūruñ īrād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 22). [bu, ]*

**Bu** hāk-dānden idüp ʿazm-i evc-i ʿilliyyīn
Hümā-yı rūẖi göge çıḳdı ḳalmadı yirde cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 3). [bu, ]*

Teşrīf idince mesned-i fetvāyı didiler
Ḥaḳḳā ki Bū Hanīfe-i ṯānī**bu** kendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 20). [bu, ]*

O düşṭūr-ı güzīnüñ manṣıb-ı iclāline el-ḥaḳ
**Bu** mışraʿ cevherī ḥarfiyle bir tārīẖ-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 18). [bu, ]*

Naẕīma böyle tārīḫ-i müsellem biñde bir olmaz
Ḳapūdān-ı mükerrem ḥaḳ **bu** kim ʿOs̱mān Paşādur (1115)*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 20). [bu, ]*

Taḫta geçdükde ḥużūr-ı ʿizzetinde eyledi
Nev-be-nev ṭabʿum **bu** üç tārīḫ ile ʿarż-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 18). [bu, ]*

Eyledi yümn ile iclāl ile Aḥmed Hān cülūs
Oldı **bu** tārīḫ-i müsteş̱nā dür-i maʿnā-ṣadef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 20). [bu, ]*

Müjde Sulṭān Aḥmed itdi dehre gün gibi cülūs
İtdi **bu** tārīḫ-i ş̱āni ḫāsidi pür-tāb ü tef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 22). [bu, ]*

**Bu** ser-āmed çar-sūnuñ āferīn üstādına
Kim aña endāze-i himmetle ṭutdurmış temel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 1). [bu, ]*

Tekyede **bu** kār-ı ḫayrı itdi icrā ecrini
İki ʿālemde vire aña Hudā-yı Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 5). [bu, ]*

Oldı **bu** fevvāre-i dil-cūya tārīḫ ey Naẕīm
Aḳdı rūḥ-ı pāk-i Mevlānā içün şād ervâh (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 11). [bu, ]*

Haber-i mūḥiş ile mużṭaribü'l-ḥāl oldı
Zümre-i ehl-i beyān ḫavf ile **bu** maʿnādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 8). [bu, ]*

Oldı tārīḫi Naẕīm ol iki ehl-i hünerüñ
Geçdi Sırrī gibi Rüşdī**bu** fenā dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 10). [bu, ]*

Seyr idüp vech-i ṣabīḥin ḥācetüm oldı revā
Ḥaḳ **bu** kim maḳbūl olur lā-büd duʿā-yı ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 56). [bu, ]*

Göreydi bānī-i ṭāḳ-ı Hāvernaḳ **bu** ṭarabgāhı
İderdi kendüye ṣad şerm ile pertāb-ı deryāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 23). [bu, ]*

Ne meşḳūdür ne Ḳaṣr-ı Ḳayser ü ne Ṭāḳ-ı Kisrādur
Bulınmaz ḥaḳ **bu** kim ş̱ānī**bu** bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 26). [bu, ]*

Ne meşḳūdür ne Ḳaṣr-ı Ḳayser ü ne Ṭāḳ-ı Kisrādur
Bulınmaz ḥaḳ **bu** kim ş̱ānī**bu** bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 26). [bu, ]*

**Bu** ḳaṣr-ı bī-ḳuṣūruñ beyt-i tārīḫin Naẕīm-āsā
Didi hāṭif zihī meʾvā-serā ʿOs̱mān Pāşāya (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 29). [bu, ]*

Ayaḳ çeküp yüridi **bu** meclis-i fenādan
Cennetde Kevs̱er içdi ḥūr-ı cinānı ḳoçdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 3). [bu, ]*

**Bu** cisr-i fenāda görmeyüp resm-i beḳā
Sū-yı Ḥaḳḳā cān ile yöneldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 7). [bu, ]*

Beni ġarīb ḳodı **bu** serāy-ı fānide
Beḳāda Kevs̱er ü ḥūr-ı cinān olup ṭalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 3). [bu, ]*

Hayāl-bāz-ı ecel çeşm-i cāna gösterdi
Verā-yı perdeden āḫir **bu** şekl-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 10). [bu, ]*

Olsam hezār şevḳ ile bülbül-fiġānı ben
ʿArż eylesem görince **bu** nev dāstānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [bu, ]*

Şekl-i beşerde ḥūr-sirişt ü melek-şiyem
**Bu** vech ile bana kimi gördüñ diseñ disem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret zamiri.*

Devrüñ **budur** ḳıl ʿālemin ferdāya ṣal ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 17). [budur, -dur ]*

Ṣay naḳd-ı cānı dilbere cānān seviş **budur**
Bāzār-ı ittihādde alış veriş **budur***(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 2). [budur, -dur ]*

Müşg-i siyāhı nāfede tekrar ḫūn ider
Sevdā-yı ḫāl-i dilber ile perveriş
**budur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 4). [budur, -dur ]*

Geldi yitişdi ey dil-i şeydā o ṭıfl-ı nev
Serv-i çemān-ı nāz olacaḳ gel yitiş
**budur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 6). [budur, -dur ]*

Ḳoynında şaḳlar āyīne-i naḳş-ı cemālini
Ol şāḫ-ı ḥüsne māʾil ola gösteriş
**budur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 8). [budur, -dur ]*

Derdī-i dürdi meygede-i ʿaşḳ-ı yārda
Peymānesi ṭolınca içe Cem-meniş
**budur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 10). [budur, -dur ]*

Olmaz Naẓīm peyrevi ġayruñ bu ʿarşada
ʿĀrif Efendi semtini ṭūtdı reviş
**budur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 12). [budur, -dur ]*

Bir zaḫm-ı nāze minnet iderdüm nigāhuña
Havfüm **budur** ki sīnede her çāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 4). [budur, -dur ]*

Bu minvāl üzre nessāç-ı süḫan elfāẓ u maʿnāya
Naẓīmā ḥaḳ **budur** kim tār u pūd imtiyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 20). [budur, -dur ]*

**Budur** ümmidüm ki olan dāḫil -i silk-i şunār
Gerçi evṣāfı gibi vaṣṣāf-ı ẕātı lā-yuʿad
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 41). [budur, -dur ]*

Remīde itdi vaḥş u ṭayrı ṣıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin ḥaḳ **budur** kim ins ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 70). [budur, -dur ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı*

Bir şuʿle-i dīdāre taḥammül idemezken
Şemʿüñ ne **bu** cemʿiyyet-i pervāne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 8). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı*

Şarāb-ı ʿişveden ey ser-girān-ı sāġar-ı nāz
Nedür **bu** mertebe nergislerüñde ḫvāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 10). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı*

Naẓīm-i pür-hüner dem yoḳ ki güş-ı bikr-i maʿnâda
**Bu** güne bir kirāmı gevher-i rāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 14). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı*

Vaṣf-ı dendānında **bu** silk-i leʾālī ey Naẓīm
Güş-ı yāre dürr-i mengüş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 13). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim **bu** mey-i nāba şu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı*

Yārüñ **bu** leṭafetle teni pīrehen içre
Gūyā ki hemān rūḥ-ı revāndur beden içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 1). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı*

Fehm it beḳāsını **bu** ṭarabgāh-ı ʿālemüñ
Hüşyār iseñ nümūnesi bezm-i şebānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 17). [bu, ]*

Olmaz Naẓīm peyrevi ġayruñ **bu** ʿarşada ʿĀrif Efendi semtini ṭūtdı reviş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 11). [bu, ]*

Bu rūzgārda ẓann itme ḫâk-râhız biz
Sevād-ı bāşıra-i āftāb u māhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 1). [bu, ]*

**bu:** *" Bir " belgisiz sıfat*

Bir gün dem-i ḥaṣād gelür urmaz ey Naẕīm
Bād-ı fenāyla **bu** kühen kişt-zāre mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 14). [bu, ]*

**Bu** kulḳul ile bülbüle-i kilk-i ter-i Naẕīm
Bāġ-ı süḫanda bülbül-i ḫūnīn-terānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 21). [bu, ]*

Vīrāne-i ẓāhirde olan bāṭını maʿmūr
**Bu** deyr-i ḫārābātda ābād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 14). [bu, ]*

**Bu** deñli göz yaşın aldı ṭaḳıldı ġayre yine
Gülüñ ḫacāleti şimdi berāy-ı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 7). [bu, ]*

Yolında olmadadur bir semen-i berḳ īṣār
**Bu** eşk-i dide ki ḥayret-fezā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 12). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı*

Olsa nola neẕāregeh-i Hān Selīm Girāy
Vaṣfında oldı **bu** ġazelüm bāġçe-serāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 2). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı*

Kilk-l tīġ u eblāḳ-ı ṭabʿıyla Ḥayderdür Naẕīm
Bu hüner bir Ẕū'l-fikār u bir de Düldülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 10). [bu, ]*

**bu:** *" Bir " belgisiz sıfat*

ʿAḳlumı zāʾil ider ḳāmet-i yāre baḳṣam
Baña **bu** ḥāleti bir mışraʿ-ı mevzūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 8). [bu, ]*

**bu:** *" Bir " belgisiz sıfat.*

Bu Rüstemāne nigehle **bu** tīġ-ı ġamze ile
Kalırsa böyle o ḫūn-rīz Ḳahramānı geçer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 3). [bu, ]*

**bu:** *" Bir " belgisiz sıfat*

Māḥrem-i rāz olmayan sālikdedür **bu** hāy u hūy
Bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa ol kim oldı vāṣıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 3). [bu, ]*

Baḳup cemālüñe ʿāşıḳ nice ḳarārı ḳalur
Seni **bu** ḥüsn ile kim görse iḫtiyārı ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 2). [bu, ]*

Bu Rüstemāne nigehle bu tīġ-ı ġamze ile
Kalırsa böyle o ḫūn-rīz Ḳahramānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 3). [bu, ]*

Şarā Biñuñ eṣer-i neşvesini ayaḳdan alur
**Bu** meclisüñ giderek mest-i ser-girānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 10). [bu, ]*

Eyler şikeste penceñi **bu** Nîrem-i fenā
Ṣad el-ḥaẕer ki olmayasın Ḳahramān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 11). [bu, ]*

İder siḥr-i ḥelāl eşʿārın ol kim tabʿ-ı seḥḥārı
**Bu** resme peyrevī-i Sırrî-i efsûn- ṭırāz eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 18). [bu, ]*

**Bu** minvāl üzre nessāç-ı süḫan elfāẕ u maʿnāya
Naẕīmā ḥaḳ budur kim tār u pūd imtiyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 19). [bu, ]*

Ṣaḥbā-keş-i meyḫāne-i vīrān-ı ġurūrı
**Bu** bezm-i ḫārābātda maʿmūr ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 4). [bu, ]*

Evṣāf-ı kākülinde **bu** efsūn-ı naẕm ile
Dilber Naẕīmi ṣāʿir-i siḥr-āferīn ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 13). [bu, ]*

Oldı Naẕīm vaṣf-ı ḥāl ü ḫatıyla yārüñ
Naẕmum ʿabīr-i ḫoş-bū **bu** ḫoş maḳāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 12). [bu, ]*

**Bu** ittiḥād u bu yek-rengī-i muḥabbetle
ʿAceb mi merdümek-i dīde olsa tevʾem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 15). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı*

Bender-gâh-ı maʿnīde **bu** minvāl süḫanle
Var ise Naẓīm az bulınūr böyle per-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 9). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı*

Nola ṣabr ile rām itsem o dellāl-ı dil-aramı
**Bu** ḫammāmuñ dimişler nāmına Eyyūb ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 2). [bu, ]*

**bu:** *" Bir " belgisiz sıfat.*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur **bu** ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 12). [bu, ]*

Ne ṣādīden ferāḥ-nāk ol ne ġamden ey dil āzürde
**Bu** bezmüñ nūşı nīş ü sūrı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 4). [bu, ]*

Sīne-i pür-dāġumuzda cāy-ı aḫker ḳalmadı
Biz **bu** deştüñ baġrı yanmış lāle-i dil-ḫūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 10). [bu, ]*

ʿAceb mi bir gül içün zaḫm-ı bārını çekseñ
Zamān ola **bu** çemende dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 4). [bu, ]*

Ḳaldı miyān-ı redd ü ḳabūlüñde fülk-i dil
Girdāba çekmeden anı **bu** cezr ü med yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 6). [bu, ]*

Ḥūrşīd-güdāz olsa nola ṭalʿat-ı pāki
**Bu** bāriḳa-i ḥüsn ü kemāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 10). [bu, ]*

Hāṭır-ı saḫtını nerm itmiş o bī-merḫametüñ
Nedür ey dil **bu** eşer āteş-i āḫūnda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 10). [bu, ]*

O rūy-ı āli ʿaraḳ-riz idüp ḫarāret-i mey
Gül-i cemālini açmış **bu** āb ü tāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 4). [bu, ]*

Elinde cām-ı ṣafā rind-i ṣāf-meşreb iken
Nedür **bu** ʿuḳde derünuñda ey ḥabāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 8). [bu, ]*

Elünden istemedüm dāne Kendimi bileli
**Bu** diḳḳatüñ niye ey çarḫ-ı âsiyâb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 14). [bu, ]*

Ferzāne geçerseñ ne ḳadar natʿ-ı ciḫānda
Saña bir oyun oynaya **bu** çarḫ ki māt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 10). [bu, ]*

**Bu** ittiḥād u **bu** yek-rengī-i muḥabbetle
ʿAceb mi merdümek-i dīde olsa tevʾem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 15). [bu, ]*

Şāpāşını **bu** naẓm-ı revān-baḫşuñ ey Naẓīm
Cān-ı Lebīd ü rūḫ-ı Ferazdakdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 13). [bu, ]*

Perī-peykeri aldum yine aġūşa **bu** şeb
Götürüp dāʾire-i daʿvete teshīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 17). [bu, ]*

Beni hevāsına uydurdı çarḫ-ı bī-ārām
**Bu** rūzgārda ser-geşte āsiyāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 4). [bu, ]*

Naẓīm bir dizi lüʾlüʾ olup **bu** naẓm-ı terüm
Henüz mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 15). [bu, ]*

Her keşākeşden olur serv gibi dāmen-çīn
Hārına **bu** çemenüñ gül güline ḫār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 12). [bu, ]*

Gelmedi bir ḫaber-i müjde ile yāre giden
Ḳaldı göñlüm gibi ḫavfüm **bu** ki dildāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 2). [bu, ]*

Bīhūde ḳaşuñ yāyını ey māh ḳurarsın
**Bu** ḥüsn ile sen pençe-i ḫurşīdi burarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 2). [bu, ]*

Manşūr gibi ol şeh-i ḥüsn ü melāḥatüñ
**Bu** dār-ı ʿaşḳına ola zülfi resen-resān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 8). [bu, ]*

Doldı laht-ı ciġerle dīde-i ter
Turfe mecrā-yı ḫūn-ı dildür **bu***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 6). [bu, ]*

Aḥkām-ı derdi añla taḳvīm-i ʿaşḳdur **bu**
Ṭômārını **bu** fennüñ üstād-ı kār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 11). [bu, ]*

Hicrāna taḥammül iderek vaṣluña irdüm
**Bu** rütbe bana ṣabr u ṣebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 4). [bu, ]*

O ḥüsn-i havṣala-sūzı ṭutuşdı gördükde
Çenāre ḥaḳ **bu** ki vażʿ-ı ġarīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 6). [bu, ]*

Meclisde bükā virdi Naẓīm ol şeh-i ḥüsne
**Bu** şiʿr ile rāz-ı dil-i ġam-perverin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 10). [bu, ]*

Misli bulınmaya nice dīvānda ḥaḳ budur
Olmaz **bu** gūne bir ġazel-i dil-sitān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 18). [bu, ]*

Elden ḳoma ʿaṣāya düşince **bu** bāġda
Zerrīn ḳadeḥle nergis ü gül gibi sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 11). [bu, ]*

Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend ü çūmdur müdām
Ḥaşredek arż u semāda **bu** direng ü **bu** şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 12). [bu, ]*

Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend ü çūmdur müdām
Ḥaşredek arż u semāda **bu** direng ü **bu** şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 12). [bu, ]*

Umarum **bu** sübḥa-i lülü-i tevḥīdüm ola
Ḥaşredek taʿzīm ile ṣubḥ u mesāda zīb-i yed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 43). [bu, ]*

**Bu** ḳadar ḥüsn-i ʿibāretle hünermendāne
Eyleyüp ʿarṣa-i pehnā-yı maʿānīde ṣalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 77). [bu, ]*

Gerçi āḫirde geldi **bu** bezme
Enbiyā vü rüsülden aḳdemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 7). [bu, ]*

Ümīd oldur ola cāy-ı penāhı köhne ʿişyāndan
Biñā-yı vaṣf-ı ẕātuñda **bu** bir ṭarḥ-ı müceddeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 76). [bu, ]*

ʿĀcizāne isterüm maḳbūl-i dergāhuñ ola
Lāyıḳ-ı şānuñ degül gerçi **bu** naẓm-ı yādigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 134). [bu, ]*

Zīb-i destār-ı ḳabūl it lūṭf idüp redd eyleme
Eyledüm dergāhuña **bu** berḳ-i sebzi ber-güẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 136). [bu, ]*

Hezār şükr-i Hudā kim **bu** ḳavm ḥaḳkında
Ne ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ eyledüm ne medḥ-i cemīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 61). [bu, ]*

Dirīġ ḥālüme **bu** hāḳdān-ı ġañetden
Tehī gidersem eġer menzile zamān-ı raḥīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 129). [bu, ]*

Çekdiler her biri **bu** ġam-gedede renc-i elīm
Buldılar ḳurb-ı İlāhīde ʿulüvv-i derecāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 81). [bu, ]*

Eyledi **bu** ġazeli bülbül-i ṭabʿum takşīm
Dem-i ḫilḳatde daḫi eylemiş ey dürr-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 95). [bu, ]*

Māh-ı nev ẓann eyleme āvīḫte yaḫ-pāredür
Zīr-i bāmından nümāyān itdi **bu** nüh şeh-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 8). [bu, ]*

Ṣavlet-i deyden olurdı lerze-nāk sīne-çāk
Şīr-i berfine dūçār olsa **bu** dem şīr-i ġarīn

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 20). [bu, ]*

Aḳdı bir āb-ı revān gibi **bu** şiʿr-i dil-nişīn
Mihr-i mührüñ ḥasretinden oldum engüşt-i pesīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 101). [bu, ]*

Ṭurfa maʿcūndur **bu** naḳş-ı bed-sirişt ü bed-ʿacīn
Besdür ey ḫāme yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ ü serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 125). [bu, ]*

Söyleseñ gūş eylemezler söylemezseñ derd olur
Olmasun kimse **bu** derdüñ ḫaste-ḥāl-i püsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 92). [bu, ]*

Doġdı bānū-yı ḫayālümden **bu** ṭıñ-ı nāzenīn
Böyle ṭıñ-ı nev-resi beş beş doġursun ānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 37). [bu, ]*

Degüldür herkesüñ kārı bilür ṭabʿ-ı hünermendān
Bu güne şiʿri söylerse Naẓīm-i nüktedān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 22). [bu, ]*

Ḳırup geçürdi ʿadū-yı ʿānūdı şemşīri
Yine **bu** müjde-i nev-nuṣret-i mükerrerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 10). [bu, ]*

Gülüp açılsa nola rūy-ı baḫt-ı ʿālemiyān
Ki **bu** laṭīfe-i ġaybiyye ḫande-āverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 12). [bu, ]*

Yazup sitayişini levḥ-i mihre katib-i çarḫ
Yine **bu** maṭlaʿ-ı ṣanī ile ṣena-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 14). [bu, ]*

**Bu** saṭvet-i zūd berdiyle ey şeh-i ġāzi
Meġer maḥall-i neberdüñ feżā-yı māḥşerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 141). [bu, ]*

Ṣenā-yı ḫilye-i ẕāt-ı melek-ṣıfātuñla
**Bu** nev ḳaṣidesi şehnāme-i musavverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 156). [bu, ]*

Sitāyişünde ʿalā-raġm-ı müddeʿī**bu** ġazel
**Bu** silk-i naẓm-ı leʿalī niẓama zīverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 185). [bu, ]*

Tīr ile tıġ der-kār ceyş-i zefer ḳāfādar
Deng eyledi **bu** peykār pīr ile nev-civānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 116). [bu, ]*

Lāf u güẕāf kemdür ey duʿā ehemdür
Eyle ḫamuş demdür **bu** kilk-i ter-zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 180). [bu, ]*

Gül iseñ bülbülündür şemʿ iseñ pervāne-i şevḳuñ
Dil ü cānda nedür dirseñ **bu** nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 8). [bu, ]*

Bu kemāl ile Naẓīmā **bu** ḫiāl-i ḥüsni
Aña üstād-ı ezel var ise taḳdīr itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 9). [bu, ]*

**Bu** lüġazden tā bulunca bir nişān
Çoḳ çile çekdi Naẓīm-i nātüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 9). [bu, ]*

**Bu** lüġaz ḥaḳ **bu** ki bir ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı feṭḥ eyleyen iḫvāne Naẓīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 11). [bu, ]*

Mecmūʿa degül **bu** ʿālem-i maʿnādur
Her beyti sevād-ı aʿẓam-ı maʿnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 1). [bu, ]*

Sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı Edrine bī-cān idi
Ḥaḳ **bu** kim rūḫ-ı revān oldı **bu** āb-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 30). [bu, ]*

**Bu** mevlid-i pākīzenüñ tārīḫini didüm Naẓīm
Şeh-zāde ʿAbdü'l-māliki Bārī ide yümn ile pīr (1121) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 29). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı.*

Naẓīmā **bu** lügaz medtıe sezādur
Anı yazup oḳuyana ṣalādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 13). [bu, ]*

**bu:** *" Bu " işaret sıfatı.*

Sanma dāġ-ı derūn-ı dildür **bu**
Gül-i bāġ-ı cünūn-ı dildür **bu***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 2). [bu, ]*

**bu:** *Yeri gemişken.*

**Bū** ʿAlī gelse ider müşkilini luṭfen ʿarż
Nüsḫa-i cūdı yiter ʿāleme Kānun-ı Şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 37). [bū, ]*

**bu:** *Ebû, Hz. Ebû Bekir*

ʿAllāme-i ciḫān ki debistān-ı faẓlınuñ
Şāgirdi **Bū** ʿAli ile pīr Hocendīdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 4). [bū, ]*

**bu:** *Ebû. Ebû Bekir*

Teşrīf idince mesned-i fetvāyı didiler
Ḥaḳḳā ki **Bū** Hanīfe-i ṯānī bu kendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 20). [bū, ]*

**bu:** *Hz. Ebû Bekir.*

ʿAllāme-i zemāne ki ṣaff-ı niʿāl olur
Gelse ḥużur-ı dānişine **Bū** ʿAlī yeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 32). [bū, ]*

**bu:** *Hz. Ebû Bekir.*

Baḫṯ-i ḥikmet eylese ol feylesof-ı rūzgār
Bū ʿAlī mülzem Felāṭun cehlle teşhīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 40). [bū, ]*

**bū bekr:** *I .Halife. Peygamberimizin ölümünden sonra İslam devletinin başına geçen sahabe. Ebû Bekir*

Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilmine mihmān olup
Oldı **Bū Bekr** ü ʿÖmer ʿOşmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 82). [bū bekr, ]*

**bū bekr ü ʿömer:** *Ebu Bekir ve Ömer.*

Şemʿ mihrāb aña **Bū Bekr ü ʿÖmer**
Māḥfil ü minberi ʿOṯmān u ʿAlī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [bū bekr ü ʿömer, ]*

**bu deñli:** *Bu kadar*

Felekde sen de mi dūr oldun āftābuñdan
**Bu deñli** giryeñe bâʿiṣ ne ey seḥāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 10). [bu deñli, ]*

**bu ḥālet:** *Bu durum, vaziyet.*

İdrār-ı ḳıllet üzre efkār-ı keṯret üzre
Geçdi **bu ḥālet** üzre evkāt-ı zindeganī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 156). [bu ḥālet, ]*

**bu ḳadar:** *Bu kadar, -çok fazla anlamında-.*

Bir kerre āmān virmedüñ ey bād-ı muḥālif
Besdür **bu ḳadar** keşmekeş-i nāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 8). [bu ḳadar, ]*

**bū lehebi:** *Ebû Leheb: Peygamberimizin amcası olup İslâm dinine olan düşmanlığı ile ünlüdür.*

İltihāb-ı ġażabı nā'ire-i ḳahrı ile
Yaḳdı ezcā-yı vücūdun kül idüp **bū Lehebi***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 52). [bū lehebi, -i ]*

**bu şeb:** *Bu gece.*

Pervāne gibi şemʿ ile olsaḳ nola **bu şeb**
Ben bir senüñle ey meh-i nā-mihribān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 5). [bu şeb, ]*

**bu ṭarḥ-ı muʿallānuñ:** *Yüce bina.*

Ustādına **bu ṭarḥ-ı muʿallānuñ** āferīn
Kim görmemiş naẓīrin anuñ dīde-i beşer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 3). [bu ṭarḥ-ı muʿallānuñ, -n, -uñ ]*

**bu vech ile:** *Bunun gibi, böyle.*

Seyr eyleyüp esāsını itmāmına Naẓīm
Didüm **bu vech ile** iki tārīḫ-i muʿteber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 10). [bu vech ile, ]*

**būd ü nebūd:** *Varlık yokluk.*

Ġınā-yı ʿaşḳ ile birdür yanında **būd ü nebūd**
Olur hemîşe müsāvi aña keşir ü ḳalīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 9). [būd ü nebūd, ]*

**būd ü nebūdı:** *Varlık yokluk.*

Ol kim revāc-gāh-ı rıżāya düḫūl ider
Sud ü ziyān **būd ü nebūdı** ḳabūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 2). [būd ü nebūdı, -ı ]*

**buʿdı:** *Boyut, varlık.*

Devr-i dergāhı gerçi derd ü miḥnetdür şedīd
Heybet-i ḳurb-ı viṣāl ammā ki **buʿdından** eşed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 24). [buʿdından, --ın, --dan ]*

**buʿdı sebeb:** *Sebebinin uzaklığı.*

Hicrānuñ olur **buʿdı sebeb** ḳurb-ı viṣāle
Yāre ne ḳadar dur iseñ o deñli yaḳīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 15). [buʿdı sebeb, ]*

**budur:** *Budur.*

Hāvce-i kevn ü mekān maḥkeme-i vaṣfında
Dinleye **budur** ümīdüm o ḫıdīv-i dānā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 82). [budur, ]*

**bugün:** *1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.*

Kime işāret ider şimdi kūşe-i çeşmi
Kime dūçār ola yā Rab **bugün** o çār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 8). [bugün, ]*

**bugün:** *"Bu devirde, bu zamanda, bugün" anlamında zarf.*

Seng-i cevr ile ḫārāb evleme burc-ı bedenüm
Baña **bugün** yārın elbette sañadur Aḥmed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 10). [bugün, ]*

**Bugün** ṭıfl-ı dili virdüm yine bir ḫvāce-i ḥüsne
Naẓīm-āsa ʿaceb mi olmasam mehcūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 13). [bugün, ]*

Dil-i zār itmesün ferdā ḫayālin
**Bugün** yārın görür lā-büd cemālin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 6). [bugün, ]*

Dīde rūşen pādişāh-ı heft kişverdür **bugün**
Bir ḫudāvend-i cihān-bān ḫüsrev-i ʿālem-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 1). [bugün, ]*

**buḫār:** *Buhar, buğu.*

Bendeñe ḫalṭ-ı kelām itdirdi sevdā-yı sivā
Ādemi muḫtell-dimāġ eyler suʿūd itse **buhār***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 140). [buhār, ]*

**buḫlini:** *Hasisliğini , pintiliğini.*

Bir dil olsa idemez **buḫlini** Şerḥ
Hāḳ-i mümsikde biten sebz-i giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 31). [buḫlini, ]*

**bühtân:** *Birine yalandan bir şey isnat etmek, iftira.*

Görmeden dildārı öpdi ḳocdı dirler ey Naẓīm
ʿĀşıḳ-ı zāre olur **bühtān** bühtān üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 16). [bühtān, ]*

**bühtân:** *İftira.*

Görmeden dildārı öpdi ḳocdı dirler ey Naẓīm
ʿĀşıḳ-ı zāre olur **bühtān** bühtān üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 16). [bühtān, ]*

Haşm-ı dūn eyleye baña **bühtan**
İʿtimād eyleyüp anuñ sözine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 287). [bühtan, ]*

**buḫūr-ı āhı:** *Ah tütsüsü.*

**Buḫūr-ı āhı** nola yaḳsa ey peri-sīmā
Derūn-ı sūḫte kim daʿvetüñde micmerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 195). [buḫūr-ı āhı, -ı ]*

**buḫur-ı mekrümetiyle:** *Cömertlik tütsüsü.*

ʿAbīr-i ʿāṭıfetiyle ciḫāniyān ḫoş-kām
**Buḫur-ı mekrümetiyle** ciḫān muʿaṭṭardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 70). [buḫur-ı mekrümetiyle, ]*

**<u>bük:</u>** *Bükmek, eğmek.*

Ḳaddini **bükse** miḥnet-i devrān
Bir ḥişārı penāh ider ol ān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 7). [bükse, -se ]*

**<u>bükā:</u>** *Ağlama, ağlayış.*

Meclisde **bükā** virdi Naẓīm ol şeh-i ḥüsne
Bu şiʿr ile rāz-ı dil-i ġam-perverin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 9). [bükā, ]*

**<u>bükül:</u>** *Bir iş yapamaz duruma gelmek /gücü tükenmek.*

Hamīde ḳadd ile gūş eyleyüp meclisde feryādum
**Büküldi** ḳāmet-i çeng ü dil-i neyden fiġān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 12). [büküldi, -di ]*

**<u>bul-:</u>** *Bulmak.*

Ne ḥāletdür bu kim **bulmaz** selāmet
Götin barmaḳlamazlarsa o sāʿat *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 11). [bulmaz, -maz ]*

**<u>bul-:</u>** *(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.*

Göñül ʿaşḳ ile pür-sīnede ḫazīne **bulur**
maġribī gibidür gūyiyā define **bulur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 1). [bulur, -(u)r ]*

Göñül ʿaşḳ ile pür-sīnede ḫazīne **bulur**
maġribī gibidür gūyiyā define **bulur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 2). [bulur, -(u)r ]*

O dil ki olmaya ṣayḳal-peẕīr-i ʿaşḳ gören
Olursa āyīne-i mihr-i ābgīne **bulur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 4). [bulur, -(u)r ]*

Görince ḫalḳa-i zülfinde ḫālin eyledi meyi
Kebūter-i dili gör dām içinde çīne **bulur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 10). [bulur, -(u)r ]*

Şād **buldum** kūşe-i ġamda dil-i zārı Naẓīm

Meclis-i cānānede var ise yād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 15). [buldum, -du, -m ]*

ʿAcz ile noḳṣan ile bir ẕerre-i nāçīz iken
Gün gibi vaṣf-ı kemālātuñ da **buldum** iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 112). [buldum, -du, -m ]*

Yitirmişdüm dili dāġ-ı ġamuñ taʿyīn idüp **buldum**
Kişi güm-kerdesin elbette bulsa bir nişān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 11). [buldum, -du, -m ]*

**<u>bul-:</u>** *Arayarak temin etmek, elde etmek.*

Kemālin mīve-i şiʿr-i terüñ **bulmış** Naẓīm el-ḥaḳ
Riyāż-ı naẓmuña gūyā ki ḫāmeñ āb-yār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 17). [bulmış, -mış ]*

**<u>bul-:</u>** *(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.*

Ḥaşre dek furṣat **bula** iġvāya iblīs-i laʿīn
Pādişāḫā ḳurb-cāhā ʿarş-dergāhā şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 93). [bula, -a ]*

Geldi vaḳt-i duʿā ḳaşīde Naẓīm
Bula demdür duʿā ile pāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 230). [bula, -a ]*

**<u>bul-:</u>** *(... gibi) görmek, öyle olduğunu düşünmek.*

Cemāl-i şāḫid-i maḳṣūda cilve-gāh eyler
dil ki sīnesini bī-ġubār-ı kīne **bulur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 8). [bulur, -(u)r ]*

Zevali olduġını her kemālüñ ehl-i naẓār
Hatṭ-ı iẕārın o meh-ṭalʿatuñ ḳarīne **bulur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 16). [bulur, -(u)r ]*

**<u>bul-:</u>** *Ulaşmak, elde etmek.*

Pehlevān olmış miyānında kemer
Pīr iken Rüstemlere **bulur** ẓafer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 8). [bulur, -(u)r ]*

Bulur bir gün güşāyiş kār-ı beste
Olur eyyām-ı ġam ʿıyd-i ḫuceste *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 9). [bulur, -(u)r ]*

**bul-:** *Bir durumda veya bir özelliğe sahip olarak görmek.*

Revādur secde-i şükr itse erbāb-ı ḳalem şimdi
Bi-ḥamdi'llāh ki miḥrāb-ı riyāset ṣāḥibiñ **buldı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 2). [buldı, -dı ]*

**bul-:** *(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak; elde etmek; ulaşmak, erişmek.*

Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ʿaşḳ itmeyen derūnında
Ne fikr-i Mekke ne endīşe-i Medīne **bulur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 6). [bulur, -ur ]*

Bisāṭ-ı sīnede bir mühre-bāzdur dil-i zār
ʿAceb mi mühresini ġayb iderse yine **bulur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 20). [bulur, -ur ]*

**bul-:** *(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II. Ermek, elde etmek, ulaşmak.*

Bulamaz mertebe-i evc-i ʿalā hāk-i haẕīẕ
Ki olur dāʾire-i ʿizzete ẕül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 5). [bulamaz, -a, -maz ]*

**bul-:** *(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II. Ermek, ulaşmak.*

Ne ben Naẓīm o şeh-i ḥüsne benzeriñ bulurum
Benüm gibi ne o şeh bende-i kemīne **bulur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 22). [bulur, -ur ]*

**bul-:** *Elde etmek.*

Ne ben Naẓīm o şeh-i ḥüsne benzeriñ **bulurum**
Benüm gibi ne o şeh bende-i kemīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 21). [bulurum, -ur, -um ]*

**bul-:** *Elde etmek, ulaşmak.*

**Bulamayan** feyż-i ġamından o feyyāzuñ naṣīb
Ya mürīd-i muʿteḳid olmış ya pīr-i muʿteḳad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 33). [bulamayan, -a-ma, -y, -an ]*

ʿİzzet ü iḳbāl ile **bulduḳca** ḳadr ü ihtiram
Hāṣid-i cāhı ola çāhī-i idbār u ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 33). [bulduḳca, -duḳça ]*

**bul-:** *Arayarak temin etmek.*

Hūn-ı dili eşkümle revān eyledi çeşmüm
Mercān **bulunursa** nola baḥr-ı ʿAden içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 6). [bulunursa, -un, -u, -r, -sa ]*

Misli **bulınmaya** nice dīvānda ḥaḳ budur
Olmaz bu gūne bir ġazel-i dil-sitān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 17). [bulınmaya, -ı, -n, -ma, -y, -a ]*

Saʿy ider ḥāsid kemālātuñda noḳṣān **bulmaġa**
ʿAlemüñ noḳṣān eġer ʿallāme-i dānişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 65). [bulmaġa, -ma, -ġa ]*

**bul-:** *(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak.*

Ki civarında **bulsa** cīrānı
Gözedür şīr-i ner ḥaḳk-ı cīrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 69). [bulsa, -sa ]*

**bul-:** *Elde edilmek, ele geçirilmek.*

Ḳumaş-ı Naẓm-ı kāmilde **bulınmaz** tār u pūd-ı ḥaşv
Olur hemvāre minvāl-i ḫayāli bir siyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 11). [bulınmaz, -ın, -maz ]*

**bul-:** *Bulmak.*

Hilʿat-ı ḥüsn-i ḳabūlünle **bulur** teşrīf-i tām
Midḥatüñde ol ki sāḳ-ı himmeti teşmīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 63). [bulur, -ur ]*

**bul-:** *Ulaşmak.*

Bulur sirişk-i niyāzı cuyūn çeşminde
Ne deñlü eylese cāri o deñlü ecr-i cezīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 7). [bulur, -ur ]*

**bul-:** *Bulmak, ulaşmak.*

Baḫtı ber-geşte kārı āh oldı
Baña itmişdi itdigin **buldı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 314). [buldı, -dı ]*

**bul-:** *Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.*

ʿAlem yine **buldı** şeref hem ʿıyd ü hem nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 1). [buldı, -dı ]*

Fāş eyleyüp esrārını miʿrācını **buldı**
Zülfüñde dili dārda Manşūr şanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 17). [buldı, -dı ]*

Zāde-i ṭabʿ-ı Naẓīmi açdı zer-beft-i süḫan
**Buldı** ḥaḳḳā câme-i zībā giyüp zīver yetīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 16). [buldı, -dı ]*

Âhû-veşân ḥüsn ile itdüm hezārān ittiḥād
Ben **bulmadum** sedd olmaya her cilvede rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 4). [bulmadum, -ma, -du, -m ]*

**Bulmadum** görmiş işitmiş dārugīr-i ʿaşḳda
Hicr ile vuṣlat gibi ʿāşıḳ-keş ü dilberḳeşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 11). [bulmadum, -ma, -du, -m ]*

Naẓīm **buldı** nihāyet ḳaṣīde vü ġazelüñ
Duʿāya başla duʿā ʿādet-i süḫanverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 201). [buldı, -dı ]*

O deñli **buldı** şeref-rīze seng-i dergāhı
Ki ṭaʿne ṭaşın atar Farḳ-ı Ferḳadān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 27). [buldı, -dı ]*

Hāmem bu semti **buldı** feyż-i süḫanle doldı
Beyt-i kemālüñ oldı zerrīn nāvedānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 171). [buldı, -dı ]*

**Buldı** Leylāsını gūyā Mecnūn
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 3). [buldı, -dı ]*

Sūḳ-ı sipāhiyān yapılup oldı üstüvār
Ārāyiş ü metānet ile **buldı** zīb ü fer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 2). [buldı, -dı ]*

**bul-:** *Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.*

Var mı bir rūḫsār kākülsüz ḫaṭ-ı jengārsız
Mārsız gencîne olmaz gül **bulınmaz** ḫārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 2). [bulınmaz, -ı, -n, -maz ]*

Lücce-meşrebdür **bulınmaz** ʿārif-i rûşen-derûn
Ḥarf-i ṭaʿn-ı ʿāyb-cu tekdīr iderken yine ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 7). [bulınmaz, -ı, -n, -maz ]*

Bāġ-ı ʿālemde **bulınmaz** gül-i bī-ḫār Naẓīm
Yārsız ḳalsa nola olmasa aġyār diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 13). [bulınmaz, -ı, -n, -maz ]*

Cürmümi taḥrīrden ḳaldı Kirāmen Kātibīn
Şerr-i şūrından rehā **bulmaḳ** müyesser olmadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 118). [bulmaḳ, -maḳ ]*

Bī-nevā merd-i ġarīb olsan **bulınmaz** āşinā
Olmaduḳca baḫt bir merd-i ġarībüñ yāveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 23). [bulınmaz, -ı, -n, -maz ]*

Derdimüñ çāresini **bulmadı** ne mīr ü ne şāh
Luṭfuña ḳaldı kerem senden olur yā Allāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 1). [bulmadı, -ma, -dı ]*

**bul-:** *Yaşamak, kendi başına gelmek.*

Oldı tārīḫi Naẓīm ol mevlid-i pākīzenüñ
Geldi Ṣādre'd-dīn Muḥammed tāze cān

**buldı** cihān (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 10). [buldı, -dı ]*

**bul-:** *Bulmak, erişmek, ulaşmak.*

Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 9). [bulsun, -sun ]*

**bul-:** *(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.*

Sūḳ-ı raġbetde eġer **bulsa** revāc-ı iʿtibār
Cins-i kālā-yı hüner ḥadden füzūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 13). [bulsa, -sa ]*

Naẕīm-i ḫaste-derūna ʿilac ider **bulınur**
Anuñ da derd-i dilinden bilür ṭabīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 15). [bulınur, -ı, -n, -ur ]*

Figār-ı ġamzesi cism-i niẕār-ı ʿāşıḳ iken
Nigāh iden ne ḫadeng ü ne zaḫm-ı sīne **bulur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 12). [bulur, -ur ]*

**Bulsa** ʿaceb mi zīb ser-engüşt-i her müjem
Reng-i ḫayāli hep aña ḫūn-ı ciġer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 5). [bulsa, -sa ]*

Boyandı ḫūn-ı dü-çeşmümle ol ḳadar destüm
Ki **bulsa** pençe-i mercān ile ṭutar pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 8). [bulsa, -sa ]*

**Bulup** ḳaddi kemālin serv-i bāġ-ı iʿtidāl olmış
ṭıfl-ı nāz-perver bir ser-āmed nev-civān olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 5). [bulup, -up ]*

Seng-i cevr-i rūzgār anı da eyler münkesir
Dil-şiken **bulmaz** ḳıyās itme şaḳın pādāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 16). [bulmaz, -maz ]*

Ey ḳad-i serv-i çemān-ı çemen-i ġaybü'l-ġayb
Sāyebān eyler idi sāyeñi **bulsa** Ṭūbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 294). [bulsa, -sa ]*

Ḥalel **bulmaz** şüḥūr ile sinīn olsa güsistetār
Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri kim tā ḥaşr mümteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 59). [bulmaz, -maz ]*

Kām-ı ḫalḳ-ı her dü-ʿālem dembedem ḫoş-būydur
Levha-i gülzār-ı aḫlāḳı **bulaldan** intişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 102). [bulaldan, -al, -dan ]*

Nice taḥammül olur imtinān-ı dünānâ
Ki **bulsa** mūra ider bār-ı minnetin taḥmil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 44). [bulsa, -sa ]*

Çekdiler her biri bu ġam-gedede renc-i elīm
**Buldılar** ḳurb-ı İlāhīde ʿulüvv-i derecāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 82). [buldılar, -dı, -lar ]*

ʿArş-ı Ḥaḳ gibi ne taʿ mīr gerek ne termīm
Meded-i ẕāt-ı güzīnüñle **bulup** şerʿ ḳıvām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 104). [bulup, -up ]*

Yitirmişdüm dili dāġ-ı ġamuñ taʿyīn idüp buldum
Kişi güm-kerdesin elbette **bulsa** bir nişān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 12). [bulsa, -sa ]*

**Buldurdı** vaṣf-ı şānuñ nāgeh yolın beyānuñ
Oldum hünerverānuñ sālār-ı kārvānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 173). [buldurdı, -dur, -dı ]*

Reʾy-i feżāʿilinde revān-ı Zemāḫşerī
Pāy-ı semend-ı ʿilmine **bulsa** türāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 34). [bulsa, -sa ]*

Bu lüġazden tā **bulunca** bir nişān
Çoḳ çile çekdi Naẕīm-i nātüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 9). [bulunca, -unca ]*

Bir sīne mi var ki çāk çāk itmez ʿaşḳ
Bir dil **bulınūr** mı derd-nāk itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 2). [bulınūr, -ı, -n, -ur ]*

Bulduḳça temām naḳd-i ʿömrüm noḳṣan
Dilde o ḳadar żiyāde meyl-i ḫūbān *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 1). [bulduḳça, -duḳça ]*

Nola evṣāfını evrādına żamm eyleseler
Şimdi **buldı** daḫi memdūḥını ḥālā ṣuʿarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 44). [buldı, -dı ]*

Ne meşḳūdür ne Ḳaṣr-ı Ḳayser ü ne Ṭāḳ-ı Kisrādur
**Bulınmaz** ḥaḳ bu kim s̱ānī bu bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 26). [bulınmaz, -ı, -n, -maz ]*

**bul-:** *Bir şeyi elde etmek.*

İḫtiyācuñ olsa āb-ı rūyuñı rızān idüp
Bir ġanī**bulsañ** olursuñ sāʾil-i ḫāk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 12). [bulsañ, -sa, -ñ ]*

**bul-:** *Arayarak temin etmek, aradığına rastlamak, ermek, ulaşmak.*

Tūtī-i Mışra ḳıyās itme **bulınmaz** hergīz
Murġ-ı ḫāmem gibi bir bülbül-i ṣad-güne nevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 45). [bulınmaz, -ın, -maz ]*

**bul-:** *Arayarak ortaya çıkarmak, elde etmek.*

Sen ol çerāġ-ı hedāsın ki kimse **bulmaz** idi
Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı eġer ẕātuñ olmaṣaydı delīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 113). [bulmaz, -maz ]*

**bul-:** *Aradığını elde etmek, aradığına rastlamak, ulaşmak.*

Cüst ü cū eyleyüp anı **buldum**
Nerede olduġın māḥālle-i yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 223). [buldum, -du, -m ]*

**bul-:** *Bir şeyi elde etmek.*

Deşt ü dāmānūña yüzüm sürdüm
Bulmış idi kemāl-ı ẕevḳ-ı viṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 298). [bulmış, -mış ]*

**bul-:** *Bir durumla karşılaşmak.*

Ol ḳadar **bulmış** metānet kim zamān-ı ḥaşre dek
Ṣarṣar-ı āsībden bir ṭāḳına gelmez ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 3). [bulmış, -mış ]*

**bul-:** *"Bu" işaret sıfatı.*

Ẕātuñda **bul** güher gibi tāb u ṭarāveti
Gül gibi alma şebnem-i terden leṭāfeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 1). [bul, ]*

**bul-:** *Bulmak*

Gelüp bulunsa nola daʿvete icābet idüp
Bize görünmemeden böyle ol perī ne **bulur***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 18). [bulur, -ur ]*

O ṭabīb-i dil ider ḫaste-i ʿaşḳa dermān
Bulur elbetde devā derdine tīmāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 8). [bulur, -ur ]*

Çengāl-ı ser-i zülf-i siyāhıyla **bulur** yār
Delv-i dil-i üftādemi çāh-ı ẕeḳan içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 11). [bulur, -ur ]*

**bul-:** *-a kavuşmak.*

Hezār ʿizz ü şeref **bulsa** pestdür ḳaderi
ʿUlüvv-i cāh ile bir nāḳıs olmadıḳça asıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 47). [bulsa, -sa ]*

**bul-:** *-ulaşmak*

Hūb-sīret eylemez ārāyiş-i ṣūret ḳābul
Ḥusn ile zīver **bulan** neyler ḳabā-yı zerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 6). [bulan, -an ]*

**bul:** *Ulaşmak, varmak, ermek.*

Haṭif-i ḳudsī didi tārīḫ-i S̱āliṣ ey Naẓīm
**Buldı** Sulṭān Aḥmedüñ dünyā ḳudūmiyle şeref (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 24). [buldı, -dı ]*

**bul:** *(İmkan, fırsat) bulmak.*

Cān u dil pervāne şemʿ-i cemālüñdür senüñ

Vaḳtidür bezm-i viṣāle **bulsa** bāl-efşān vusul *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 14). [bulsa, -sa ]*

**bulamam:** *Bakış acısı, görmek.*

Caña seni tenhā **bulamam** būs ü kenāre
Dünyā dükenirse yine ḥussād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 5). [bulamam, ]*

**bülbül:** *Güzel sesli kuş,*

Gülşen-ābād-ı ṭarabdur bezm-i ʿişret sāḳiyā
Gül ḳadeḥ ġonce sebū-yı bāde **bülbül** bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 4). [bülbül, ]*

**bülbül:** *Güzel sesli maruf kuş.*

Açılmış lāle vü güller semenler sebze-zār olmış
Yitişmiş otları gülşende **bülbülller** hezār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 2). [bülbülller, -ler ]*

**bülbül:** *Güzel sesiyle bilinen kuş*

Gülzār-ı melāḥatüñ gülidür o deḫān
Bostān-ı cemāl **bülbülüdür** o zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 2). [bülbülüdür, -üdür ]*

**bülbül:** *Güzel sesiyle bilinen kuş*

Gül iseñ **bülbülündür** şemʿ iseñ pervāne-i şevḳuñ
Dil ü cānda nedür dirseñ bu nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 7). [bülbülündür, -üñ, -dür ]*

**bülbül:** *Güzel sesli kuş, âşık*

Maẕḫār olursa gūş-ı ḳabūle terānesi
Her gül çemende **bülbüle** bir āşiyānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 8). [bülbüle, -e ]*

**Bülbülüm** bir güle kim şevḳumı efzūn eyler
Ḥasret-i laʿl-i lebi ġonçeyi dil-ḫūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 1). [bülbülüm, -üm ]*

ʿAceb mi **bülbüle** tercīḥ olursa pervāne
Bu sūz ile anı ḳāl ehli ehl-i ḥāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 5). [bülbüle, -e ]*

Hicr ile giryān olan ḫandān-ı vaṣl-ı yār olur
**Bülbüli** gülzāre māḥrem eylemez gülzārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 12). [bülbüli, -i ]*

Açılmış ġonce güller başlamış feryāda **bülbüller**
Çemen ser-sebz ü ḥurrem gülşen-i ʿālem güzellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 7). [bülbüller, -ler ]*

**Bülbüle** gūşe-i gülistānı
Künc-i vīrāneyi ġurūba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 7). [bülbüle, -e ]*

Ṣundı bir zerrīn ḳadeḥ bezm-i çemende gül güle
Her ḳadeḥ bir neşve-i ġaybiyye virdi **bülbüle***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 2). [bülbüle, -e ]*

**Bülbüli** gördüm çemende ber-murād olmış gibi
Nev-şüküfte ġonceler güllerle şād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 1). [bülbüli, -i ]*

Baġ-ı beyānda ḫurrem ol **bülbülüm** ki bir dem
Vaṣfuñ terāne itsem māhsūs olur maʿānī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 167). [bülbülüm, -üm ]*

**Bülbüli** itdi dimāġ-āşüfte būy-ı nev-baḫār
Gülleri açdı nesīm-i ṣubḥ-dem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 5). [bülbüli, -i ]*

**bülbül:** *Âşıkların sembolü olan bülbül, güzel sesiyle bilinir. Güle ulaşmak, güle olan aşkını ifade etmek için öten bir kuştur.*

Gülşen-ābād-ı ṭarabdur bezm-i ʿişret sāḳiyā
Gül ḳadeḥ ġonce sebū-yı bāde bülbül **bülbüle***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 4). [bülbüle, -e ]*

**bülbül:** *Çok güzel öten, sesinin güzelliğiyle meşhur küçük kuş*

Gül heftesinde reng-peẕīr ḫazān olur
**Bülbül** hezār derd ile nālān olup gider

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 8). [bülbül, ]*

Revādir eylese **bülbül** şeṭāretin efzūn
Ki dürc-i ġonce lebāleb ġıdā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 3). [bülbül, ]*

Girmez nevā-yı nāle gül-i gūşuña Naẓīm
**Bülbü**l gibi fiġānı ḳo zinḫār o yār uyur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 10). [bülbül, ]*

Gül ḫandeye tebessüme āmāde ġonçeler
**Bülbül** şeṭāret eyle ki destūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 10). [bülbül, ]*

Ṣabr iden ḫār-ı ġam u nār-ı firāk-ı yāre
Güline **bülbül** imiş şemʿine pervāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 8). [bülbül, ]*

Ġonce açılup oldı gül ārāyiş-i bāzār
**Bülbül** ḳafes içre sen esīr-i neġamāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 8). [bülbül, ]*

Nālemi gūş eyleyüp ḫandān olur ol mest-i nāz
ʿĀdet oldur **bülbül** efġān eyledükce gül güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 12). [bülbül, ]*

Āteş-i gül şuʿle-i şemʿ ile itmiş ittifāḳ
**Bülbül** ü pervānenüñ benzi aġardı kül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 4). [bülbül, ]*

Gülşen-i naʿt-ı şerifüñde bu şiʿr-i ter ile
**Bülbül** olsa yiridür cān-ı Naẓīm-i şeydā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 288). [bülbül, ]*

Devḥa-i medḥinde ṣad güne neġamla nāle-senc
Gülşen-i evṣāfına **bülbül** benüm gibi hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 60). [bülbül, ]*

Ḳaldı anda nāle vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā **bülbül** gibi ṣad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 36). [bülbül, ]*

Gülzār-midḥatinde nevā-yı ṣenāsına
**Bülbül** hezār-naġme-künān pür-feşān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 64). [bülbül, ]*

Hūnīn terānemi gül-i ter gibi güş ider
**Bülbül** miṣāl demdür olursam neġam-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 8). [bülbül, ]*

**Bülbül** gibi her güli ṣordum yitişür
Her ġonce deḫāna meyi ider dem yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 1). [bülbül, ]*

Bir ḫande ider yılda diyü şāḫid-i gül
Dāʾim aña feryād idüp aġlar **bülbül***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 2). [bülbül, ]*

ʿAşḳ ehli odur ki dehre efsāne ola
**Bülbül** gibi bāġ-ı şemʿe pervāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 2). [bülbül, ]*

**bülbül:** *(Fars.) Çok güzel öten, sesinin güzelliğiyle meşhur küçük kuş.*

Buy-ı dil-cū kim meşām-ı bülbüle gülden gelür
Her ṭaraf gūş-ı güle şād-naġme **bülbülden** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 2). [bülbülden, -den ]*

**bülbül idüm:** *Bülbül gibi aşık olmak.*

Ḳande bir ġonçe ola **bülbül idüm**
Naġme-perdāz-ı meclis-i gül idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 37). [bülbül idüm, -üm ]*

**bülbülān-ı bāġı:** *Bağın en güzel ötüşlü bülbülleri.*

Gül gibi ol ġonce-fem gūş eyleyüp feryādumı
**Bülbülān-ı bāġı** ḫāmūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 12). [bülbülān-ı bāġı, ]*

**bülbüle-i kilk-i ter-i naẓīm:** *Nazim'in taze kalem gibi şarap şişesi.*

**Bu kulḳul ile bülbüle-i kilk-i ter-i Naẓīm**
Bāġ-ı süḫanda bülbül-i ḫūnīn-terānedür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 21). [bülbüle-i kilk-i ter-i naẓīm, ]*

**bülbül-fiġān:** *Feryad eden bülbül.*

Olsam hezār şevḳ ile **bülbül-fiġānı** ben
ʿArż eylesem görince bu nev dāstānı ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [bülbül-fiġānı, ]*

**bülbül-i dil:** *Gönül kuşu.*

Benefşe ḫaṭ o fem gül-ġonce sünbül zülf-i ʿānber-bu
Açıl ey **bülbül-i dil** ẕevḳin eyle bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 4). [bülbül-i dil, ]*

Aña pervāne olur **bülbül-i dil** kim şeb ü rūz
Şemʿ-i nā-māḥrem ola bezmine gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 3). [bülbül-i dil, ]*

Gūş idüp gül ġonce-veş çāk-ı girībān eyleye
**Bülbül-i dil** vaṣfın itdükce neġam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 20). [bülbül-i dil, ]*

**bülbül-i gülzār-ı beyān:** *Söyleme bahçemin bülbülü.*

Benüm ol **bülbül-i gülzār-ı beyān** kim gūşum
Gül gibi şāḫid-i maʿnī dutar olsam gūyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 5). [bülbül-i gülzār-ı beyān, ]*

**bülbül-i gülzâr-ı şevḳdir:** *Aşırı hevesli gül bahçesinin bülbülü.*

Hûnîn-terāne **bülbül-i gülzâr-ı şevḳdir**
Gül gibi ol ki cām-ı mey-i erġuvānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 5). [bülbül-i gülzâr-ı şevḳdir, --dir ]*

**bülbül-i gūyā:** *Söyleyen bülbül, konuşan bülbül.*

Gül-i bāġ-ı leṭāfetdür deḫānı
Gül içre **bülbül-i gūyā** zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 4). [bülbül-i gūyā, ]*

**bülbül-i hūnīn-terānedür:** *Çalgıcı bülbülün nağmesi.*

Bu kulḳul ile bülbüle-i kilk-i ter-i Naẓīm
Bāġ-ı süḫanda **bülbül-i ḫūnīn-terānedür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 22). [bülbül-i ḫūnīn-terānedür, -dür ]*

**bülbül-i midḥat:** *Medhetme övme bülbülü.*

Nefḥa-i sūr ola ol demdeki gülbank-i derā
Dem-i āḫirde ola mūnis-i cānı ẕikrüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 325). [bülbül-i midḥat, -üñ, -i ]*

**bülbül-i murġ:** *Bülbül kuşu.*

Lehce-i dil-keş ile ṭabʿ-ı ḫoş-elḥānumdur
Çemen-i maʿrifete **bülbül-i murġ** ile serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 32). [bülbül-i murġ, ]*

**bülbül-i nuṭḳum:** *Söz, kelam bülbülü.*

Baġ-ı vaṣfuñda **bülbül-i nuṭḳum**
Bu ḳasemlerle eylesün elḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 113). [bülbül-i nuṭḳum, -um ]*

**bülbül-i nuṭḳum:** *Konuşma bülbülüm.*

Riyāż-ı vaṣf-ı cemīlüñde **bülbül-i nuṭḳum**
Bu şiʿri itdi beyān şu gibi ʿıyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 105). [bülbül-i nuṭḳum, ]*

**bülbül-i şad-güne nevā:** *Nağmelerimin yüz türlü bülbülü.*

Tūtī-i Mışra ḳıyās itme bulınmaz hergīz
Murġ-ı ḫāmem gibi bir **bülbül-i şad-güne nevā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 46). [bülbül-i şad-güne nevā, ]*

**bülbül-i şād-naġmedür:** *Hoş ötüşlü bülbül.*

**Bülbül-i şād-naġmedür** ḫūnīn terāneyle Naẓīm
Dembedem ḥalḳ-ı şurāḫından gelen ḳulḳul baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 9). [bülbül-i şād-naġmedür, --dür ]*

**bülbül-i şeydā:** *Aşk mecnunu bülbül ‖ çılgın aşık.*

Ṣaḥīfe-i güli pür-nuḳaṭ eylemiş şebnem
Çemende **bülbül-i şeydā** meġer ki fāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 8). [bülbül-i şeydā, ]*

Gülşen-i ḥüsni beni **bülbül-i şeydā** itdi
Ṭabʿumı ḳand-i lebi ṭuṭī-i gūyā itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 15). [bülbül-i şeydā, ]*

**bülbül-i ṭabʿum:** *Mizacımın bülbülü.*

Eyledi bu ġazeli **bülbül-i ṭabʿum** takṣīm
Dem-i ḫilḳatde daḫi eylemiş ey dürr-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 95). [bülbül-i ṭabʿum, ]*

**bülbül-i zār:** *Ağlayıp inleyen bülbül.*

Ḥāli bu imiş **bülbül-i zār** ile gülüñ
Sen ister iseñ aġla göñül ister gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 3). [bülbül-i zār, ]*

**buldı:** *Yardımcı fiil.*

Nüvīd-i maḳdemiyle her ṭaraf sūr itdiler aḥbāb
ʿAdūnuñ çeng-i mātem rīş-i baḫt-ı ṭāliʿin **buldı***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 6). [buldı, ]*

**bülend:** *Uzun, yüksek, yüce.*

Büyütdüm bāġ-ı sīnemde olup dāmen-keşān serkeş
**Bülend** olduḳça ḳaddi oldı ol serv-i revān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 2). [bülend, ]*

**bülend:** *Yüksek.*

Ser-firāz eyle **bülend** it baḫtumı iḳbāl ile
Görme lāyıḳ kim olam pāmāl-i her dūn ü cehūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 19). [bülend, ]*

**bülend itseñ:** *Büyüklük etmek.*

Ḥāḳden refʿ eyleyüp ḳadrüm **bülend itseñ** nola
ʿİzzetüm olduḳça efzūn düşmenüm taḥḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 73). [bülend itseñ, -s, -en ]*

**bülend-i ṭārem-i cāhında:** *Makamının yüksek kubbesi.*

Bülend-i ṭārem-i cāhında ḫūşe ʿıḳd-ı perīn
Hilāl bāġ-ı celālinde sīmden bir pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 99). [bülend-i ṭārem-i cāhında, -ın, -da ]*

**bü'l-füżūl:** *Boş boğaz, geveze, dangalak [bunun da aslı "ebu'l-füzûl"den muhaffeftir. İtibaren Fârisîdir. "ebu'l-füzûl" suretinde kullanılmaz. bu'l-füzûlâne bu'l-füzûcasına.*

Gürūḫla ber-ālāy **bü'l-füżūl** ü nā-fehm
Ne güne hem-ser-i ehl-i kemāl olur O ḳabīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 33). [bü'l-füżūl, ]*

**bulın:** *Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.*

İddiʿāña eġer ey kilk-i beyān
Bir muʿārıż **bulınūrsa** nāgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 72). [bulınūrsa, -ur, -sa ]*

**bulın-:** *(Aranılarak veya tesadüfen) Elde edilmek, ele geçirilmek.*

Semend-i nāz ile meydān-ı ḥüsn işinde henüz
Bulınmadı ṣaf-ı ḫūbānda ol cevānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 6). [bulınmadı, -ma, -dı ]*

**bulın-:** *Bir yerde olmak, mevcut olmak.*

Bender-gâh-ı maʿnīde bu minvāl süḫanle
Var ise Naẓīm az **bulınūr** böyle per-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 10). [bulınūr, -ur ]*

**bulınmaz:** *Bulunmaz, rastlanmaz, yoktur.*

Ḫıżr ü İskender delīl olsa **bulınmazdı** necāt
Çekmese Yeʾcūc ʿişyāna eġer ġufrını sed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 15). [bulınmazdı, -dı ]*

**bulınmaz:** *Bulunmaz, ulaşılmaz.*

Çekilür yār içün ġam-ı aġyār
Hārsız gül **bulınmaz** ey dil-i zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 122). [bulınmaz, ]*

**bulmadı:** *Bulamamak.*

Māverāsından anuñ **bulmadılar** nām ü nişān
Oḳını atdı o dem yayını yaṣdı ʿuḳalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 269). [bulmadılar, ]*

**bulmaz mı:** *Bulmaz mı.*

Ey nev-baḫār-ı ʿizzet vey gülbün-i saʿadet
**Bulmaz mı** ḥadd ü ġāyet bāġ-ı ġamuñ ḫazānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 152). [bulmaz mı, ]*

**bulmıya:** *Bulmaya.*

Görmiye çeşm-i ḫıred **bulmıya** seyyāḥ -ı ḫayāl
Arasa ʿālem-i endīşemi zīr ü bālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 67). [bulmıya, ]*

**bulun-:** *Bulunmak.*

Gelüp **bulunsa** nola daʿvete icābet idüp
Bize görünmemeden böyle ol perī ne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 17). [bulunsa, ]*

**bulun-:** *Herhangi bir durumda olmak.*

Her kişide **bulunması** ḥālā
Farż-ı ʿāyn oldı Naẓīm amma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 13). [bulunması, -ma, -sı ]*

**bulun-:** *Herhangi bir durumda olmak.*

Gūş iden kimse bilür bu lüġazı
Boş **bulunūrsa** Naẓīmüñ boġazı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 14). [bulunūrsa, -ur, -sa ]*

**buluş-:** *Buluşmak, bir araya gelmek, kavuşmak.*

Vaṣf eyle ḫaṭ-ı sebzini būs it leb-i laʿlin
Ḫıżra **buluşup** hem-ḳadeḥ-i āb-ı ḥayāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 6). [buluşup, -up ]*

Mihr ile çıḳdi hużur-ı şeh-i devrāne girüp
**Buluşup** geldi Süleymāne miṣāl-i ʿAnḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 54). [buluşup, -up ]*

**buluş-:** *Buluşmak, bir araya gelmek, kavuşmak.*

O ḫaṭṭ-ı sebzi gördüm gird-i laʿl-i ābdārında
**Buluşdum** Ḫıżra ey dil çeşme-i ḥayvān kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 27, Mısra 2). [buluşdum, -dum ]*

Müşerref oldı ol fülk-i felek-lenger ḳudūmiyle
Süleymāna **buluşdı** gūyiyā Sīmurġ-ı ʿAnḳādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 16). [buluşdı, -dı ]*

**bunca:** *"Bu kadar çok, pek çok" , belgisiz sıfat.*

Żayiʿ oldı bīhūde **bunca** şüḥūr ile sīnin
Oldı cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿişyān ü fesād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 123). [bunca, ]*

Tehniyet-gūyān didüm sīrāb olup ben de Naẓīm
**Bunca** ʿāynı ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı Sulṭān Muṣṭafā (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 34). [bunca, ]*

**Bunc**a şuyı bunca demlerdür anuñ dergāhına
Dīdesinden āb-ı ḥasret-rīz idi ṣubḥ u mesā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 5). [bunca, ]*

**bunca:** *"Bu kadar çok, pek çok" anlamında belgisiz sıfat.*

Bunca şuyı **bunca** demlerdür anuñ dergāhına
Dīdesinden āb-ı ḥasret-rīz idi ṣubḥ u mesā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 5). [bunca, ]*

**bünyād:** *Asıl, esas, temel.*

Ḥarem-i ḫaşına bir muḥteremüñ maḥrem olup
İtdi bu sūr-ı sürūra ferāḥından
**bünyād***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 8). [bünyād, ]*

**bünyād:** *Yapılmış, binâ edilmiş.*

Bānī-i ṭabʿ-ı kāmili **bünyād** idüp yine
Bir dil-güşā maḳām-ı laṭīf-i İrem-ḥarīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 11). [bünyād, ]*

**bünyād:** *Esas, temel.*

Bu muʿallā cāmiʿ-i bī-miṣli **bünyād** eyleyüp
Eyledi miḥrābın anuñ menbaʿ-ı āb-ı beḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 21). [bünyād, ]*

**bünyād-ı ʿaẓīm:** *Azametli , ulu bina.*

Miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmili ḥālā yine ṭarḥ eyledi
Çeşm-i beşer görmiş degül bir böyle **bünyād-ı ʿaẓīm***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 4). [bünyād-ı ʿaẓīm, ]*

**bünyād-ı cāh-ı rifʿatini:** *Yücelik makamının temeli.*

**Bünyād-ı cāh-ı rifʿatini** ḳaṣr-ı ʿömrini
Ḥaḳ eyleye tezelzül-i āfātdan beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 69). [bünyād-ı cāh-ı rifʿatini, -ı, -nı ]*

**bünyād-ı dehr:** *Dünyanın temeli.*

Tā ki maʿmūr olmaya vīran-serāy-ı ḫāṭırum
Görmeyeni **bünyād-ı dehrüñ** ṭaşı üzre ṭaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 12). [bünyād-ı dehr, --üñ ]*

**bünyād-ı ittihād:** *Birleşme binası.*

Peymān idüp benümle **bünyād-ı ittihāda**
Rüstem biñā-yı ʿāhdi çoḳ bozdı yār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 7). [bünyād-ı ittihād, -a ]*

**bünyād-ı muʿallā:** *Yüce yüksek bina.*

Ne meşḳūdür ne Ḳaṣr-ı Ḳayser ü ne Ṭāḳ-ı Kisrādur
Bulınmaz ḥaḳ bu kim şānī bu **bünyād-ı muʿallāya** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 26). [bünyād-ı muʿallā, -y, -a ]*

**bünyad-ı ʿömre:** *Ömrün esası.*

Bir şehre kim ḳażā ola nazil ḫārāb olur
**Bünyad-ı ʿömre** baġlama bel bil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 6). [bünyad-ı ʿömre, -e ]*

**bünyād-ı rūh-baḥşā:** *Ruh veren, ruh bahşeden yapı.*

ʿĀlī Biñā-yı zībā kāşāne-i zer-endūd
Vālā maḳām-ı dil-keş **bünyād-ı rūḫ-baḫşā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 12). [bünyād-ı rūḫ-baḫşā, ]*

**bünyād-ı vefā:** *Sadakat binası.*

Yıḳılmaz değme şūḫ-ı bī-vefānuñ seng-i cevriyle
Zemīn-i dilde **bünyād-ı vefā** muḥkem temellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 4). [bünyād-ı vefā, ]*

**bünyān-ı mühemmeddür:** *Hz. Muhammed'in binası.*

Sevād-ı aʿẓam-ı ʿaşḳı o māḥbūb-ı ilāhīnüñ
Kenār-ı cūybār-ı dilde **bünyān-ı mühemmeddür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 24). [bünyān-ı mühemmeddür, -dür ]*

**bura:** *"Bu" işaret zamiri.*

Mümkināt olmış iken pey siperi sürʿatinüñ
**Burada** kendüyi ġayb eyledi ʿaḳl-ı ḫodrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 272). [burada, -da ]*

**burāḳ:** *Hazreti Muhammed'in Miraç gecesinde bindiği binek.*

Müjde-i vuṣlat ile daʿvete geldi götürüp
Bir hümā-sāye **Buraḳ** esb-i hümāyūn-sīmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 228). [buraḳ, ]*

**burāḳ-ı berḳ-reftār:** *Şimşek yürüyüşlü Burak (Burak, Hz. Muhammed'in, üzerine binerek miraca çıkması için emrine verilen binektir) II çok hızlı yürüyen, koşan Burak.*

Ġāşiye ber-dūş olup aña o şeb peyk-i Celīl
Bir **Burāḳ-ı Berḳ-reftār** ile ḳıldı ʿazm-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 4). [burāḳ-ı berḳ-reftār, ]*

**burāḳ-ı dil-keş:** *Gönül cezbedici Burak.*

Sāḳin-i cennet-zemīn-i dergehi Kerrūbiyān
Kürsī-i pāy-ı rikāb-ı ʿazmi çarḫ-ı heftümīn
Zīr-i rānında o bī-hemtā **Burāḳ-ı dil-keşüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 76). [burāḳ-ı dil-keş, -üñ ]*

**buraḳ-ı lā-mekān-peymā:** *Mekanların ötesini ölçen Burak.*

Ol **Buraḳ-ı lā-mekān-peymā** ki hengām-ı şitāb
Hem-ʿinān olmaz aña esb-i naẓār bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 7). [buraḳ-ı lā-mekān-peymā, ]*

**burar:** *Bir şeyi kendi etrafında döndürmek, çevirmek, kıvırmak, bükmek. (Yenmek, mağlup etmek bağlamında).*

Bīhūde ḳaşuñ yāyını ey māh ḳurarsın
Bu ḥüsn ile sen pençe-i ḫurşīdi **burarsın***(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 2). [burarsın, -sın ]*

**burc:** *Gök küresinde güneşin bir yıl zarfında devrettiği, üzerinde 12 takım yıldızın sıralandığı kuşak biçimindeki alan, Zodyak.*

Şīşe-i çarḫ-ı felek ṣunʿ-ı yed-i ḳudretdür
İki günli on iki **burclı** bir sāʿatdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 14, Mısra 2). [burclı, --lı ]*

**burcı:** *Burç.*

On iki **burcı** saʿādetle temāşā eyleyüp
Encüm-i seyyār u ṡābit pāyına sürdi cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 31). [burcı, ]*

**burc-ı ʿaḳrebe:** *Akrep burcu (Çin astrolojisinde yeşil ejder denilen büyük bir yıldız grubunun şeklinin Batı'da akrep burcu olarak bilinmesinden hareketle ejder fişeği akrep burcuna benzetilmiştir). [Düzlü, Özlem, Seyyid Vehbî Divanı'na Göre 18. Asırda Osmanlılarda Sosyal Hayat, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilimdalı, (Basılmamış Doktora Tezi), Sakarya, 2018, s. 328.].*

Meyl itdi dil görüp o dü-zülf-i muʿanberi
Seyr eyle **burc-ı ʿaḳrebe** ḳonmış kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 2). [burc-ı ʿaḳrebe, -e ]*

**burc-ı baḫt:** *Talih burcu.*

Ḳāmetüñ naḫl-i bāġ-ı cānumdur
**Burc-ı baḫtumda** kevkebüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 238). [burc-ı baḫt, -um, -da ]*

**burc-ı beden:** *Kalenin burcu.*

Ne ḫıred ḳaldı ne ṣabr u ne sükūn u ārām
Aldı bir ṣāḫ-ı ḥüsn **burc-ı beden** vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 12). [burc-ı beden, -ın ]*

**burc-ı bedenüm:** *Beden kalesi.*

Seng-i cevr ile ḫārāb evleme **burc-ı bedenüm**
Baña bugün yārın elbette sañadur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 9). [burc-ı bedenüm, -üm ]*

**burc-ı ḥamel:** *Koç burcu.*

Meşhed-i fetvāda tekrar eyledi ʿarż-ı kemāl
Āftāba cilve-gāh oldı yine **burc-ı ḥamel***(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 30). [burc-ı ḥamel, ]*

**burc-ı ḥüsn:** *Güzellik kalesi.*

Ey **burc-ı ḥüsne** ṭalʿati şems ü rūḫı ḳamer
Meh-ṭalʿaṭān u zühre-cebīnān-ı ʿişve-ger *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [burc-ı ḥüsn, -e ]*

**burc-ı hüviyyetden:** *Hakikat burcu.*

Tecellī ideli nūr-ı aḥad **burc-ı hüviyyetden**
O nūrun ṭavḳ-ı çeşm-i mīm-i Aḥmeddür cilvegāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 5). [burc-ı hüviyyetden, -den ]*

**burc-ı iḳbāl:** *Gelecek , talih burcu.*

Şeyḫü'l-islāmuñ alup duḫter-i saʿd-aḫterini **Burc-ı iḳbāle** şeref virdi iki necm-i murād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 10). [burc-ı iḳbāl, ]*

**burc-ı isnā:** *Yükselme burcu.*

Pāsbān eyledi heftüm feleġe Keyvānı **Burc-ı isnā** aşere gezdi olup reh-peymā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 256). [burc-ı isnā, ]*

**burc-ı ledün:** *Allah katının kalesi.*

Çarḫ-ı Hudāda mihr-i ciḫāntāb-ı maʿrifet **Burc-ı ledünde** maṭlaʿ-ı ḥikmetde māh idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 4). [burc-ı ledün, ]*

**burc-ı melāḥat:** *Güzelliğin kalesi.*

**Burc-ı melāḥat** üzre meh-i mihribānumı Ol gülbün-i letāfet o ġonce-dehānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [burc-ı melāḥat, ]*

**burc-ı nübüvvet:** *Peygamberlik kalesi.*

Mihr-i celī fürūġ-ı sipihr-i risāletüñ **Burc-ı nübüvvete** meh-i tābān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 4). [burc-ı nübüvvet, --e ]*

**burc-ı saʿādete:** *Mutluluk burcu.*

O neyyir-i şerefüñ āftāb-ı iḳbāli Ezelde eyledi **burc-ı saʿādete** taḥvil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 84). [burc-ı saʿādete, -e ]*

**burc-ı şeref:** *Gezegenlerle burçlar arasında vebal (düşüş), şeref (yükselme) ve hubût (güçten düşme) ilişkileri vardır. Her burcun vebali, şerefi ve hubutu vardır. 'Burc-i şeref' mutluluk zamanının, baht açıklığının sembolüdür.*

**Burc-ı şerefden** eyledi bir neyyir-i rāḫşān ṭulūʿ
Āyīne-i devrān yine gösterdi şekl-i müstedir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 3). [burc-ı şeref, ]*

**burc-ı şeref:** *En yukarıda bulunan on iki takım yıldızı ( Zodyak ).*

Çarḫ-ı saʿādet üzre yektā meh-i ciḫān-tāb **Burc-ı şerefde** rāḫşān ḥūrşīd-i ʿālem-ārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 4). [burc-ı şeref, ]*

**burc-ı şerefden:** *Ululuk, azamet burcu; yüce saltanat.*

ʿAceb mi **burc-ı şerefden** ṭulūʿ iderse müdām
Ki kūy-ı tūġı saʿādet-füruġ-ı aḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 97). [burc-ı şerefden, -den ]*

**burc-ı sipihr-i sīnede:** *Göğsündeki gökyüzünün burçları.*

**Burc-ı sipihr-i sīnede** tābān ola müdām Bir āftāb-ḥüsn ü ḳamer-ṭalʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 3). [burc-ı sipihr-i sīnede, -de ]*

**bürehne:** *Açık, çıplak, yalın.*

Belā-yı nāzil İken ḫaşma tīr-i ser-tīzi **Bürehne** tīġ-ı sitīzi belā-yı dīgerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 132). [bürehne, ]*

**bürhān:** *(a.i.c. berâhîn) delîl, ispat, tanık.*

Yitişür bu ḳaşīde-i ġarrā İddiʿā-yı kemālüme **burḫān***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 214). [burḫān, ]*

Hamīd ü ḫamīd ü Ḳāsım u ʿĀḳıb Beyān ü ḥüccet ü **bürhan** u şāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 14). [bürhan, ]*

**bürhān:** *(Ar.) Kanıt, delil, ispat.*

Şām-ı hicrān idügi ʿāḳıbet-i ṣubḥ-ı viṣāl
Bize ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı cānān gibi **bürḫān** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 4). [bürḫān, ]*

**burhān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin delili.*

Nuṭḳ-ı faṣiḥi dür Biñāġūş-ı Ḥaḳkānī
Her bir ḥadīṯ i ḥüccet ü **burḫān-ı enbiyā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 30). [burḫān-ı enbiyā, ]*

**bürhān-ı ḥükm-i ṣāʾibi:** *Saibi'ninhükümlerinin delili.*

Ḥaḳ üzre ʿadl ü dād ile icrā-yı emr-i şerʿ idüp
**Bürḫān-ı ḥükm-i ṣāʾibi** ḫaṭṭ-ı ḫaṭādan sādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 14). [bürḫān-ı ḥükm-i ṣāʾibi, ]*

**bürin:** *Bürünmek.*

Yimez içmez üstüḫvānı görinür
Başını açup vücūdın **bürinür***(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 4). [bürinür, -ür ]*

**būriyā:** *Hasır (fakirlik alameti olarak değerlendirilir.).*

Zāhid-i sālūs kim bir **būriyā** üstindedür
Ḳuṭb ise seccāde-i zerḳ-i deryā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 1). [būriyā, ]*

**buru-mend:** *Fazilet sahibi.*

Her dil ki kemāle ārzū-mend olmaz
Benzer o nihāle kim **buru-mend** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 2). [buru-mend, ]*

**büryān:** *Kavrulmuş, yanmış.*

Āteş-i ʿaşḳ u fürūġ-ı ḥüsn ü ṭābʿ-ı āhdan
Sīneler nīrān beden sūzān ciġer **büryān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 8). [büryān, ]*

**būs:** *Öpme ve kucaklama.*

Şāyed ki ola günāhumuz ʿafv Naẕīm
Dāmān-ı şerif-i ḫırḳasın **būs** idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 4). [būs, ]*

Yüz sürüp i iʿtiẕār ile iderüz
Dāmen-i ḫırḳa-i şerīfini **būs***(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 4). [būs, ]*

**būs:** *Öpme, öpücük.*

**Būs** eyleyerek gül gül iderdüm ḳanı ol gün
Geh sīne-i sīmīnini bāzūsını gāhī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 7). [būs, ]*

**būs:** *Öpme, öpüş.*

Hoy-kerde görüp laʿlini **būs** itdüm o şūḫuñ
Baña o ʿaraḳ ḳand-i nebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 7). [būs, ]*

Ḳademin **būs** idicek oldı hemān raḳṣ-künān
Zühre merġūle-i naʿt ile terennüm-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 247). [būs, ]*

**būs:** *Öpmek.*

Sāḳī yitişür devlet o mestāne başında
**Būs** ide lebüñ her ṭolu peymāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 2). [būs, ]*

Geldi o mest-i nāz ile ṣoḥbet zamānları
**Būs** ü kenār demleri vuṣlat zamānları *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 2). [būs, ]*

Vaṣf eyle ḫaṭ-ı sebzini **būs** it leb-i laʿlin
Ḥızra buluşup hem-ḳadeḥ-i āb-ı ḥayāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 5). [būs, ]*

**Būs** idüp ḫāk-i derin baġruña baş seng-i rehin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 7). [būs, ]*

**bûs idenler:** *Öpenler.*

Yüz sürenler pāyına ḥaḳḳā işin altun ider
**Bûs idenler** ḫāḳ-i rāhın mālik-i iksīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 34). [bûs idenler, -ler ]*

**būs ü kenāre:** *Öpme ve kucaklama.*

Caña seni tenhā bulamam **būs ü kenāre**
Dünyā dükenirse yine ḥussād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 5). [būs ü kenāre, -e ]*

**būs ü kenār-ı:** *Öpme ve kucaklama.*

**Būs ü kenār**-ı dilbere bezm-i viṣālde
Olmaz vesile cām-ı mey erġuvān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 7). [būs ü kenār-ı, -ı ]*

**būse:** *Öpme, bir kere öpme.*

Bir **būse** luṭfına ḳasem itmişdi virmedi
Olsun hele ḫaṭṭ-āver o şūḫı yemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 11). [būse, ]*

**būse:** *Öpme, öpücük.*

Ġaraż bir **būsedür** ḥüsn-i beyān-ı ḫaṭṭ-ı laʿlüñden
Hayāl-i māʿni-i rengīn beyt-i intiḫāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 7). [būsedür, -dür ]*

**būse:** *Öpme, öpücük.*

Bir **būseyi** biñ vaʿde-i ferdāya ṣalarduñ
Dil-sūḫte sersem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 13). [būseyi, -y, -i ]*

**būse-çīn:** *Öpücük alan, öpücük toplayan.*

Kim oldı **būse-çīn** āyā leb-i tebḥāle-dārıñdan
Dimāġ-āşüfte-i gül-ġonce-i pür-şebnemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 9). [būse-çīn, ]*

**būse-gāh:** *Öpülecek yer.*

Pāyını āb-ı rūḫ-ı perhīze eyler **būse-gāh**
Cilve-i reftār kim serv-i ḫırāmānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 7). [būse-gāh, ]*

**busegāh-ı ʿālemiyān:** *Alemlerin öpülecek yeri.*

Revādur olsa deri **busegāh-ı ʿālemiyān**
Ki çarḫ nāsiye-ṣadur o āsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 31). [busegāh-ı ʿālemiyān, ]*

**būsegāh-ı leb-i şeyb:** *Yaşlı dudakların öpülecek yeri.*

Dāmān-ı ʿizz ü şānı o ṣādr-ı saʿadetüñ
Hemvāre **būsegāh-ı leb-i şeyb** ü ṣāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 38). [būsegāh-ı leb-i şeyb, ]*

**būse-i laʿl-i leb-i cānān:** *Sevgilinin kırmızı dudaklarından öpmek.*

**Būse-i laʿl-i leb-i cānāndur**
Yine ʿıyd oldı Naẓīme dil-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 13). [būse-i laʿl-i leb-i cānān, -dur ]*

**būs-ı laʿl:** *Dudak öpmek.*

Şerāb-ı şādmānī **būs-ı laʿli**
Zülāl-i vaṣlı āb-ı zindegāni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 5). [būs-ı laʿl, --i ]*

**būs-ı laʿl-i cānān:** *Sevgilinin dudağını öpmek.*

Bahā-yı cāna keser **būs-ı laʿl-i cānānı**
Ṭılısm-ı ḥüsne olup tīġ-ı cān-şikār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 11). [būs-ı laʿl-i cānān, ]*

**būs-ı laʿliyle:** *Dudağının öpmesiyle.*

Her ḳadeḥde **būs-ı laʿliyle** olup şīrīn-meẕāḳ
Cām-ı vaṣl-ı dilberi nūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 5). [būs-ı laʿliyle, --i, --y-, --le ]*

**būs-ı leb-i gül-fāmuña:** *Gül yanaklı sevgilinin dudağının öpücüğünün saçtığı gece nemi, çiy tanesi.*

Sebeb ṣahbā iken **būs-ı leb-i gül-fāmuña** ṣākī
Yine keyfiyyetin inkār iden cām-ı Cemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 11). [būs-ı leb-i gül-fāmuña, ]*

**būs-ı süm-i yek-rānını:** *Soyu temiz cins atın toynağını öpmek.*

Müşteri kālā-yı luṭfından olınca sūd-mend
Eyledi **būs-ı süm-i yek-rānını** zīb-i şifāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 28). [būs-ı süm-i yek-rānını, -ı, -n, -ı ]*

**būstān-ı kūy:** *Köyün bahçesi.*

Ey **būstān-ı kūyı** baña gülşen-i İrem
Vey serv-i sidre-ḳāmet ü gül-rūy ü ġonce-fem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [būstān-ı kūy, ]*

**būstān-ı rifʿati:** *Makam ve mertebe yüksekliğinin bahçesi.*

**Būstān-ı rifʿati** bir bāġ-ı bī-ḫār u ḫazān
Gülsitān-ı ʿizzeti bir ravża-i her-dem-baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 23). [būstān-ı rifʿati, ]*

**bütān:** *Güzeller, sevgililer.*

O ebrūlar nola olsa perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ
**Bütānuñ** ol ṣanem mümtāz u müsteṯnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 12). [bütānuñ, -uñ ]*

**büt-ḫāne-i:** *Sevgilinin saç kıvrımlarını kiliseye benzetmek.*

Zülfi zünnār-perest itdi dili bir ṣānemüñ
Anı **büt-ḫāne-i** ṣūretdeki rāhib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 8). [büt-ḫāne-i, ]*

**büt-i deyr-i behcetüñ:** *Güzellik kilisesinin putu.*

Setr eyleyüp rūḫın o **büt-i deyr-i behcetüñ**
Zülf-i siyāhı kāfir iken gizli dīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 7). [büt-i deyr-i behcetüñ, --üñ ]*

**büt-i deyr-i cemālüm:** *Güzellik kilisesinin putu, dilberi.*

Ol **büt-i deyr-i cemālüm** kim dem-i ʿĪsā gibi
Nuṭḳ-ı cān-baḫşı Naẓīmüñ ḥasb-i ḥālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 21). [büt-i deyr-i cemālüm, -üm ]*

**büt-i deyr-i ʿişret:** *Eğlenme zamanının güzeli.*

Bağlansa zülfine o **büt-i deyr-i ʿişretüñ**
Zünnār nāmın anmaz idi yir hemen hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 5). [büt-i deyr-i ʿişret, --üñ ]*

**büt-i deyr-i ʿişve:** *Naz kilisesinin putu.*

Ki saña ʿāşıḳum diye yāre
Ey **büt-i deyr-i ʿişve** el-ḥāṣıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 280). [büt-i deyr-i ʿişve, ]*

**büt-i deyrüñ:** *Kilisenin putu.*

Cānlar bağışlar ol ṣānemüñ zülf-i dil-keşi
Ḥāṣā ki beñzeye **büt-i deyrüñ** ne cānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 8). [büt-i deyrüñ, --üñ ]*

**büt-i şîrîn- süḫanla:** *Tatlı dilli güzel.*

Niḫānī ol **büt-i şîrîn- süḫanla** söyleşirüz
Lisān-ı ḥāl-i dili biz bilenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 1). [büt-i şîrîn- süḫanla, --la-la ]*

**büt-perest-i nāz:** *Clveli Sevgili.*

Feryād u nāle eyler ol **büt-perest-i nāzuñ**
Deyr içre gāh nāḳūs geh erġānūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 9). [büt-perest-i nāz, -uñ ]*

**bütün:** *"Bütün, tüm" anlamında belgisiz sıfat ( ashāb-ı vakar).*

Būy-ı nesīm-i ḫulḳına ḫalḳ-ı ciḫān āşüfte-ḥāl
Ḥüsn-i beyān-ı nuṭḳına dünyā **bütün** dildādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 10). [bütün, ]*

**būyā:** *Güzel koku(lu).*

Benüm ol micmere-gerdān-ı şebistān-ı hüner
Kām-ı ʿālem nefeḥāt-ı süḫanumla **būyā***(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 4). [būyā, ]*

**būy-ı ʿārıżından:** *Sevgilinin gül yanağının kokusu.*

Beng ü **būy-ı ʿārıżından** lālede dāġ-ı neşāṭ
Şebnem-i bāġ-ı rūḫından sebz-ter verd-i ṭarī*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 135). [būy-ı ʿārıżından, -ın, -dan ]*

**būy-ı behişt:** *Cennet kokulu.*

Ey ġubār-ı ḳademi müşg-sirişt
Nefḥa-i ḫāk-i deri **būy-ı Behişt***(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 2). [būy-ı behişt, ]*

**būy-ı behûr-ı meryem:** *Meryem'in buhur kokusu.*

Rūḫ-ı ʿĪsā ẕevḳ-yāb olsa nola bād-ı baḫār
Göklere neşr eyledi **būy-ı beḫûr-ı Meryemi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 10). [būy-ı beḫûr-ı meryem, --i ]*

**būy-ı beḫūr-ı meryemi:** *Meryem'in buhur kokusu.*

Neşr idüp **būy-ı beḫūr-ı Meryemi** bād-ı ṣabā
Eyledi gökde Mesīḥā anı şem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 9). [būy-ı beḫūr-ı meryemi, -i ]*

**būy-ı bī-hūşı:** *Aklı başdan alan koku.*

Meşām-ı cān u dile virdi **būy-ı bī-hūşı**
Turunc-ı ġabġab-ı dilber ʿaceb şemāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 9). [būy-ı bī-hūşı, ]*

**būy-ı ciġer:** *Ciğer kokusu. (Yanmış gönül bağlamında).*

Būy-ı ciġer gelürse nola dūd-ı āhdan
Teʾsīr-i tāb-ı āteş-i dilden kebāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 13). [būy-ı ciġer, ]*

**būy-ı dil-āvīz:** *Gönül cezbedici koku.*

Mest itdi ciḫānı eṣer-i āh-ı derūnum
Bu **būy-ı dil-āvīz** nedür micmerüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 12). [būy-ı dil-āvīz, ]*

**buy-ı dil-cū:** *Gönül çeken koku.*

**Buy-ı dil-cū** kim meşām-ı bülbüle gülden gelür
Her ṭaraf gūş-ı güle şād-naġme bülbülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 1). [buy-ı dil-cū, ]*

**būy-ı ezḫār-ı nuʿūtı:** *Naat çiçeklerinin kokusu.*

**Būy-ı ezḫār-ı nuʿūtı** nola cān-baḫş olsa
Dem-i Rūḫu'l-Ḳudüs oldı o çemen-zāre nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 59). [būy-ı ezḫār-ı nuʿūtı, ]*

**buy-ı gīsū-yı laṭīfiyle:** *Letâfetli kakülünün kokusu.*

**Buy-ı gīsū-yı laṭīfiyle** muʿaṭṭar reyḥān
Sünbül-i şīfte āşüfte dimāġ-ı sūrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 159). [buy-ı gīsū-yı laṭīfiyle, -i, -y, -le ]*

**būy-ı ḫulḳ:** *Güzel huy kokusu.*

**Būy-ı ḫulḳ** u feyż-i cūdıyla zemīn-i şūrenüñ
Ḥaḳi müşg ü rīze sengi gevher-i ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 47). [būy-ı ḫulḳ, ]*

**būy-ı ḥüsn-i aḫlāḳı:** *Güzel ahlakın kokusu.*

ʿĀnberīn **būy-ı ḥüsn-i aḫlāḳı**
Laḫlaḫ a-sāy-ı nāfe-i şemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 79). [būy-ı ḥüsn-i aḫlāḳı, -ı ]*

**būy-ı kām:** *Arzu kokusu.*

Kimdür fiġān iden gül içün zaḫm-ı ḫārdan
Kim aldı **būy-ı kām** meġer rūzgārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 2). [būy-ı kām, ]*

**būy-ı nesīm-i ḫulḳ:** *Yaradılışının esintisinin kokusu.*

**Būy-ı nesīm-i ḫulḳına** ḫalḳ-ı ciḫān āşüfte-ḥāl
Ḥüsn-i beyān-ı nuṭḳına dünyā bütün

dildādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 9). [būy-ı nesīm-i ḫulḳ, -ı, -n, -a ]*

**būy-ı nev-bahār:** *İlkbahar kokusu.*

Bülbüli itdi dimāġ-āşüfte **būy-ı nev-baḫār**
Gülleri açdı nesīm-i ṣubḥ-dem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 5). [būy-ı nev-baḫār, ]*

**büyüt:** *Büyütmek, beslemek.*

O serv-i nāzı **büyütdüm** zemīn-i sīnemde
ʿAceb midür yerini sevse bir nihāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 3). [büyütdüm, -düm ]*

**Büyütdüm** bāġ-ı sīnemde olup dāmen-keşān serkeş
Bülend olduḳça ḳaddi oldı ol serv-i revān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 1). [büyütdüm, -düm ]*

**büzürg:** *Büyükler, ulular.*

Māḥkūm-ı ṭavḳ-ı emri ḫalāyıḳ **büzürg** ḫıred
Zīr-i nigīn-i ḥükmi Süleymān u ins ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 5). [büzürg, ]*

Bir gelür maʿṣiyet-i ḫurd u **büzürg-i ümmet**
Pīş ʿafvinde berāberdür anuñ şāḫ u gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 137). [büzürg-i ümmet, ]*

**cāh-ı iḳbāl:** *Talih makamın.*

Ola hemīşe teraḳḳīde **cāh-ı iḳbālüñ**
Budur niyāzı dilüñ Rabb-i müsteānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 31). [cāh-ı iḳbāl, -üñ ]*

**cāh-ı kemāle:** *Olgunluk makamı.*

Oldı **cāh-ı kemāle** mülḥaḳ
Mülk-i maʿnī ile sevād-ı beyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 223). [cāh-ı kemāle, -e ]*

**cāh-ı rüsül:** *Peygamber makamı.*

Şeref-i ḳadr ü cāh-ı iclāli
Şeref-efzā-yı ḳadr ü **cāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 24). [cāh-ı rüsül, ]*

**cāʾize:** *Armağan, bahşiş, hediye.*

Ḥācī Selīm Girāy ki evṣāfın eyleyen
Nāḳış da olsa **cāʾizesin** bi't-temām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 20). [cāʾizesin, ]*

**cām:** *kadeh , şarap.*

Bir bāde nūş it kim amin dil-teşnedür Cem **cāmına**
Bir ḳayda düş kim cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 1). [cāmına, -ı, -n, -a ]*

Celāli naʾline ṭās-ı sīm ü zer meh ü mihr
Sitāre **cām** ü felek ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 46). [cām, ]*

**cām:** *Kadeh.*

Her **cāmı** bir āyīne-i ʿibret-nümādur ġösterür
Aʿdāyı giryān u ḥazīn aḥbābı ḫandān u besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 9). [cāmı, -ı ]*

**cāme:** *Elbise.* Haṭ-āver olduġı dem hüşni kareler giydi
Libāsı mātemiyānuñ siyāh **cāme** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 8). [cāme, ]*

**cāme:** *Elbise, çamaşır, giyecek şey.*
Cāmesinden görinür sīne-i ṣāfı gūyā

O peri nūr-ı leṭāfetle ḳabālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 9). [cāmesinden, -sin, -den ]*

Zer ü sīm ile pür-zīver şeb ü rūz
Serāser **cāmesi** zer-beft ü zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 4). [cāmesi, -si ]*

**cāme-i ṣabrın:** *Sabır elbisesi.*

Mihr-ṭalʿat māh-rū zühre-cebīn dellākler
Müşterīnüñ **cāme-i ṣabrın** ṣoyārlar dāʾimā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 8). [cāme-i ṣabrın, -ın ]*

**cāme-i zībā:** *Süslü elbise.*

Zāde-i ṭabʿ-ı Naẓīmi açdı zer-beft-i süḫan
Buldı ḥaḳḳā **cāme-i zībā** giyüp zīver yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 16). [cāme-i zībā, ]*

**cāmiʿ:** *Cami.*

Ḳubbesi her **cāmiʿüñ** bir āsmān-ı feyż olup
Aña ḳandīl-i fürūzān encüm-i tābān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 21). [cāmiʿüñ, -üñ ]*

**cām-ı billūr:** *Billur kadeh.*

**Cām-ı billūrı** nūr-dih-i çeşm-i ʿāşıḳān
Her bir sütūnı ḳadd-i bütān gibi müstaḳim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 17). [cām-ı billūr, --ı ]*

**cām-ı bilūr-ı revzeninüñ:** *Pencerenin billur camı.*

**Cām-ı bilūr-ı revzeninüñ** mihr ü meh olur
Bir ḳaṣra kim o şāḫ-ı felek-āsitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 5). [cām-ı bilūr-ı revzeninüñ, -in, -üñ ]*

**cām-ı cem:** *Şarabın mucidi eski İran padişahlarından Cem'in içki kadehi.*

Göñül bir besm-i ḫāṣuʿl-ḫāṣa maḥremdür ki **cām-ı Cem**
Sifālin pāre-i pāy-ı ḫum-ı ṣaḥbalarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 3). [cām-ı cem, ]*

Humār-ālüd-ı hicrāne leb-i dilber yiter maʿcūn
Ne mey-ḫāne ne **cām-ı Cem** ne ṣaḥbā-yı raḥīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 12). [cām-ı cem, ]*

Haṭṭ-ı reyḥān o zībā laʿl ü dilkeş fem kenārında
Haṭṭ-ı Yāḳutdur gūyā ki **cām-ı Cem** kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 2). [cām-ı cem, ]*

ʿĀşıḳ-ı dîdârıyız mest-i ḳādeḥ-nūş-ı lebi
Neylerüz āyine-i Iskenderi **cām-ı Cemi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 6). [cām-ı cem, --i ]*

Yārüñ ṣafā-yı būs-ı kenarı yiter baña
Ne **cām-ı Cem** ne nuḳl-i mey-i işret isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 6). [cām-ı cem, ]*

ʿİşret-ābād-ı çemende oldı ezḫāre ṣalā
Her gül ü lāle alup bir **cām-ı Cem** nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 8). [cām-ı cem, ]*

**cām-ı cemdür:** *Şarabın mucidi eski İran padişahlarından Cem'in içki kadehi.*

Bezm-ı çemende ṣoḥbete yārar ʿıyş u ʿişrete
Bir **cām-ı cemdür** her ḫaẕef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 16). [cām-ı cemdür, -dür ]*

**cām-ı cemüñ:** *Şarabın mucidi eski İran padişahlarından Cem'in içki kadehi.*

Sebeb ṣahbā iken būs-ı leb-i gül-fāmuña ṣākī
Yine keyfiyyetin inkār iden **cām-ı Cemüñ** kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 12). [cām-ı cemüñ, -üñ ]*

**cām-ı cünûn:** *Aklını başından eden şarap.*

Gitmezdi Ḳays-ı zāruñ ṣabr u sükūn elinden

Leylānuñ içmeseydi **cām-ı cünûn** elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 2). [cām-ı cünûn, ]*

**cām-ı derd:** *Dert kadehi.*

Māye-i şevḳ-i dil-i Māḫlūḳāt
**Cām-ı derdindeki** dürd-i bāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [cām-ı derd, --in, --de, --ki ]*

**cām-ı dil-i ṣāf-ı naẓīm:** *Nazim'in saf gönlünün kadehi.*

Bādī-i ʿaşḳuñ ile **cām-ı dil-i ṣāf-ı Naẓīm**
Ne ḳadar ṭolsa da bī-reng-i riyādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 13). [cām-ı dil-i ṣāf-ı naẓīm, ]*

**cām-ı dil-i ṣāf-ı naẓīm:** *Nazim'in saf gönlünün kadehi.*

Bādī-i ʿaşḳuñ ile **cām-ı dil-i ṣāf-ı Naẓīm**
Ne ḳadar ṭolsa da bī-reng-i riyādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 13). [cām-ı dil-i ṣāf-ı naẓīm, ]*

**cām-ı emel:** *Emel kadehi.*

Bezm-i cūdında müdām āmāde esbāb-ı murād
Meclis-i luṭfında memlū dembedem **cām-ı emel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 20). [cām-ı emel, ]*

**cām-ı ḫālet-baḫşla:** *Lale gibi kadeh.*

Gedā-yı mey-gede bir **cām-ı ḫālet-baḫşla** sāḳī
Berāberdür şeh-i faġfūr-ı Çine Cemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 5). [cām-ı ḫālet-baḫşla, --la ]*

**cām-ı ḳahruñ:** *Sıkıntı kadehi.*

Ey pādişāḫı dehrüñ cümle bilād ü şehrüñ
Mest itdi **cām-ı ḳahruñ** aʿdā-yı ser-girānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 138). [cām-ı ḳahruñ, -uñ ]*

**cām-ı lebrīz:** *Dolu kadeh.*

**Cām-ı lebrīzin** pey-ender-pey nice nūş eylemez
Güş iden ḥulḳ-ı şürūḫīden demādem ḳulḳule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 5). [cām-ı lebrīz, -in ]*

**cām-ı lebrīz-i:** *Ağzına kadar dolu kadeh.*

Gül-i şād berg jāledār ise de
**Cām-ı lebrīz-i** pür-ḥabāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 16). [cām-ı lebrīz-i, -i ]*

**cām-ı lebrīz-i cünündur:** *Çılgınlık dolu kadeh.*

**Cām-ı lebrīz-i cünündur** derd-nūş-ı ʿaşḳına
Her ḥabāb-ı mey ki çeşm-i yārle maʿhūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 7). [cām-ı lebrīz-i cünündur, --dur ]*

**cām-ı meksur:** *Kırılmış kadeh*

O şehüñ bezmgāh-ı nehyinde
**Cām-ı meksur** ḫāṭır-ı Cemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 48). [cām-ı meksir, ]*

**cām-ı mey:** *Câm-ı mey: Şarap kadehi.*

Būs ü kenār-ı dilbere bezm-i viṣālde
Olmaz vesile **cām-ı mey** erġuvān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 8). [cām-ı mey, ]*

Mükerrer **cām-ı mey** ṣākī miyāh-ı bezm-i ṣahbāda
Bir iki dāneli zerrīn ḳadeḥdür devr-i mīnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 28, Mısra 1). [cām-ı mey, ]*

**cām-ı mey-i erġuvān:** *Kırmızıya çalan şarap kadehi.*

Nuḳl ü kebāb-ı meclis olur tevbe-i naṣūḥ
Ṣākī ki elde **cām-ı mey-i erġuvān** gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 92). [cām-ı mey-i erġuvān, ]*

**cām-ı mey-i erġuvānı:** *Kırmızıya çalan şarap kadehi.*

Hûnîn-terāne bülbül-i gülzâr-ı şevḳdir
Gül gibi ol ki **cām-ı mey-i erġuvānı** var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 6). [cām-ı mey-i erġuvānı, -ı ]*

**cām-ı mey-i hicrüñle:** *Ayrılık şarabının kadehi.*

Ey ṣākī-i tersā-beçe ṣun sāġar-ı vaṣluñ
**Cām-ı mey-i hicrüñle** dilüñ derd-i seri var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 10). [cām-ı mey-i hicrüñle, -üñ, -le ]*

**cām-ı mey-i vuṣlat:** *Kavuşma şarabının kadehi.*

**Cām-ı mey-i vuṣlatı** olup tevbe-şikest
Ḳıldı beni bir civān-ı tersā-beççe mest
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 1). [cām-ı mey-i vuṣlat, --ı ]*

**cām-ı meyüñ:** *Câm-ı mey: Şarap kadehi.*

Nola Cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret kec-külāh olsa
Yine **cām-ı meyüñ** sāḳī-i meclis aldı ser-pūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 10). [cām-ı meyüñ, -üñ ]*

Bādī-i mihr ü muḥabbetle göñül ḳan zel iken
Almamışdı daḫi Cem **cām-ı meyüñ** serpūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 6). [cām-ı meyüñ, -üñ ]*

**cām-ı niyāz:** *Dilek kadehi.*

Ol mest-i ġurūra oldı peymāne-i nāz
Bir kerre ele alınmayan **cām-ı niyāz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 2). [cām-ı niyāz, ]*

**cām-ı ṣafā:** *Mutluluk kadehinin verdiği keyif.*

Elinde **cām-ı ṣafā** rind-i ṣāf-meşreb iken
Nedür bu ʿuḳde derünuñda ey ḥabāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 7). [cām-ı ṣafā, ]*

**cām-ı şarāb-ı āl:** *Kırmızı şarap kadehi.*

O dil ki ne ġam u endūh u ne melāl ṭutar
Elinde gül gibi **cām-ı şarāb-ı āl** ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 2). [cām-ı şarāb-ı āl, ]*

**cām-ı şarābuñ:** *Şarap kadehi.*

ʿĀlemi mest-i ḫārab itmededür bāde-i ʿaşḳ
Çekilür **cām-ı şarābuñ** adı bīhūde henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 8). [cām-ı şarābuñ, -uñ ]*

**cām-ı şerāb-āsā:** *Şarap kadehi gibi. Ḳarār itmez lebüñ yād eyleyüp cām-ı şerāb-āsā.*

Ḳarār itmez lebüñ yād eyleyüp **cām-ı şerāb-āsā**
Dil-i āvāre sāḳi bir hevāyīdür ḥabāb-āsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 1). [cām-ı şerāb-āsā, -âsâ ]*

**cām-ı tāb-endāz:** *Parlak kadeh.*

Mūṣāffā her bilūrīn **cām-ı tāb-endāzı** ġālibdür
Żiyāda āftāba nūrda māh-ı şeb-ārāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 17). [cām-ı tāb-endāz, --ı ]*

**cām-ı vaṣl:** *Kavuşmanın şarabı..*

**Cām-ı vaşl** u nuḳl-i būs ü neşve-i dīdārla
Ġam gürīzān ġuṣṣa pinḫān ü ferāḥ mihman olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 9). [cām-ı vaṣl, ]*

**cām-ı vaşl-ı dilberi:** *Sevgiliye kavuşma kadehi.*

Her ḳadeḥde būs-ı laʿliyle olup şīrīn-meẕāḳ
**Cām-ı vaşl-ı dilberi** nūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 6). [cām-ı vaṣl-ı dilberi, --i ]*

**cām-ı viṣāli:** *Kavuşma kadehi.*

Āb-ı ḥayātı içmem ṣunsa raḳīb-i nādān
**Cām-ı viṣāli** çekmem aġyār-ı dün elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 12). [cām-ı viṣāli, -i ]*

**cām-ı zindegānīde:** *Dirilik kadehi.*

Sāḳī-i ḥıfẓı bisāṭ-ı ʿömri tertīb eylese
Bir daḫi olmazdı **cām-ı zindegānīde** ḫumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 104). [cām-ı zindegānīde, ]*

**cāmiʿ-i bī-mişli:** *Çok büyük cami.*

Bu muʿallā **cāmiʿ-i bī-miṣli** bünyād eyleyüp
Eyledi miḥrābın anuñ menbaʿ-ı āb-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 21). [cāmiʿ-i bī-miṣli, ]*

**cāmi-i esrār:** *İlahi sır.*

Mescid-i Aḳṣa-yı maḳṣūduñ İmām-ı Aʿzāmı
**Cāmi-i esrār** u ʿirfānuñ ḫaṭīb-i minberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 142). [cāmi-i esrār, ]*

**cāmiʿ-i ḳurʾān-ı mübīn:** *İyiyi kötüyü, doğruyu yanlışı birbirinden ayırt eden, açıkça ortaya koyan (Allah)'ın Kur'an'ını toparlayan.*

Ki anuñ sāyesine uġrayamaz dīv-i racīm
Biri de **cāmiʿ-i Ḳurʾān-ı Mübīn** Ẕī'n-nūreyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 74). [cāmiʿ-i ḳurʾān-ı mübīn, ]*

**cāmiʿ-i şerʿ:** *Emirle toplanmak.*

**Cāmiʿ-i şerʿine** tā ṣubḥ-ı ḳıyam
Ṣaff-ı ḳandīldür aṣḥāb-ı velī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [cāmiʿ-i şerʿ, -in, -e ]*

**cāmiʿ-i şerʿüñe:** *Dini emir ve kuralların camisi.*

Rütbe-i ḳadrüni ancaḳ yine Āllah ʿĀlīm
**Cāmiʿ-i şerʿüñe** ey ḳıble-i ḥācāt-ı ümem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 102). [cāmiʿ-i şerʿüñe, -ün, -e ]*

**cāmiʿ-i vaşfuñda:** *Niteliklerini bir araya toplayan.*

Cāmiʿ-i vaṣfuñda her saṭr-ı beyānum çekdi ṣāf
Hāne-i maʿnī- i ṣarīrüm eṣ-ṣalā-hān-ı menār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 119). [cāmiʿ-i vaṣfuñda, -uñ, -da ]*

**cāmiʿ-i zībā:** *Gösterişli cami.*

Banī-i ṭabʿ-ı hümāyūn-ı kerāmet-güsteri
Eyledi bir çeşme vü bir **cāmiʿ-i zībā** bina *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 18). [cāmiʿ-i zībā, ]*

**cāmiʿ-i zühd:** *Sofuların toplandığı yer Sofuluk camisi.*

Minber-i ʿirfān u taḳvāda ḫaṭīb-i bī-miṣāl
**Cāmiʿ-i zühde** imām-ı ʿārif-i bā-intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 38). [cāmiʿ-i zühd, -e ]*

**cān:** *Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.*

Vaṣfınuñ iltizāmı lāzımdur İns ü **cānla** şenāsı elzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 110). [cānla, -la ]*

Ārzū-yı vaṭan-ı aṣlī ile itdi rücuʿ
İrciʿī emrine **cānıyla** olup āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 6). [cānıyla, -ı, -y, -la ]*

**cān:** *Can, ruh*

Bir ḫaber gelmedi ārām-ı dil ü cānumdan
**Cānımuñ** cānı ḫabîbimden o cānānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 2). [cānımuñ, -ı, -m, -uñ ]*

**cān:** *Can.*

Ne sāye sāye-i bāl-i hümā-yı ṣulḥ u ṣalāḥ
Ki sāyebān-ı hidāyetdür ins ü **cān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 6). [cān, ]*

**cān:** *Can , beden*

Ola düşmelerinüñ **cānına** Āllāh ġārīm
ʿArş-dergāh şehā ḫüsrev-i ḳudsī-sipehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 85). [cānına, -ına ]*

**cān:** *(Aşığın) canı, ruhu.*

Cānlar bağışlar ol şānemüñ zülf-i dil-keşi
Ḥāşā ki beñzeye büt-i deyrüñ ne **cānı** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 8). [cānı, -ı ]*

**Cānlar** bağışlar ol şānemüñ zülf-i dil-keşi
Ḥāşā ki beñzeye büt-i deyrüñ ne cānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 7). [cānlar, -lar ]*

Her ne söylerse o lebler ʿāşıḳa ilḫām olur
Ṣafdur **cānā** derūn-ı ʿāşıḳ-ı dīrīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 10). [cānā, -a ]*

Olup nāz-ı girişme ġamze ʿişve ittifāḳ üzre
Yine ḳaṣd itdiler **cān** u dil-i pür-iştiyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 2). [cān, ]*

Naʿt-ı gün-ā-günı dilde tā ki **cānum** tendedür
Biñ ḫulūṣ ile muṣammem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 65). [cānum, -um ]*

Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān olur
Her ṣabāḥ u şāmı Ḳadr ü ʿıyd-i ins ü **cān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 2). [cān, ]*

Dönüp bir ḫaste-ḥāl-i bī-ḳarāre
Götinde **cānı** cismi pāre pāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 10). [cānı, -ı ]*

Bilmiş iken o şūḫ-ı mekkārı
**Cānumuñ** cānı ʿömrümün varı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 132). [cānumuñ, -um, -uñ ]*

**cān:** *Can, hayat*

Bilürüm gerçi degüldür saña **cānum** lāyıḳ
Sensin amma ki benüm cānuma lāyıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 9). [cānum, -um ]*

**cān:** *(Aşığın) canı.*

Viṣāle naḳd-i **cān** isterse cānān bende **cān** anuñ
Hemān **cān** istesün cānāne ey dil bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 1). [cān, ]*

Zülf-i müşgīn tārınuñ **cān** u dil-i āvāreye
Dāne dāne ḫāl ile dām-ı cünündur her ḫamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 13). [cān, ]*

Oldılar **cān** ile fermān-ı ḫudāya teslīm
Her biri ḥükm-i ḳażā vü ḳadere virdi rıżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 221). [cān, ]*

Penāh itse nola **cān** ü dil-i maẓlūm-ı ġam-dīde
Ḥişār-ı ḥıfẓı kim ẓulm ü sitem Yeʾcūcına seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 63). [cān, ]*

Ebrūvānı keşide iki kemān
Nāvek-i çeşmine hedef dil ü **cān** *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 106). [cān, ]*

Ḳılca ḳaldı tenümde hicr ile **cān**
Çeşmüme sensiz oldı ḫvāb ḥārām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 259). [cān, ]*

Baġrumuñ başına nigāh eyle
**Cān** u dilden Naẓīm-i ʿāşıḳuñam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 264). [cān, ]*

Bu cisr-i fenāda görmeyüp resm-i beḳā
Sū-yı Ḥaḳḳā **cān** ile yöneldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 8). [cān, ]*

**cān:** *Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.*

Ne cismüñ **cānısın** iĥyâ-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ kimdür
Ne mehdiñ ṭıflısın gehvāre-cünbān-ı ġamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 1). [cānısın, -ı, -sın ]*

**cān:** *Âşığın canı, kendi varlığı.*

Ġam-ı muḥabbet-i cānāne tende yektādur
Māḥāll-i şübhe degül **cān** bedende yektādun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 2). [cān, ]*

Yārüñ dehānı **cān** gibi gözden niḫān imiş
Cān-ı ciḫān u merkez-i **cān** ol deḫān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 1). [cān, ]*

Teʾşīr idince āteş-i āh-ı derûn-güdāz
Ne **cān** ḳalur Naẓīm ne dil māsivā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 14). [cān, ]*

Murġ-ı dil ü **cān** ṣaydına ebrūları ṣanma
Şāhīn-i dü-çeşm-i siyehi şeh-perin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 3). [cān, ]*

ʿÖmrüm olduḳca senüñ seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm
Oldum o ṣaḥrada ḥālā **cān** ü dilden bī-ḳarār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 110). [cān, ]*

İdeler ehl-i süḫan **cān** ile dilden taşmīm
Ola ḫalḳ-ı dü-ciḫānuñ nefesinden efzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 121). [cān, ]*

Derdidür **cān** ü dil-i zāre devā-yı cāvīd
Sūḳ-var-ı ġamınuñ hep ebedīdür ṭarabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 47). [cān, ]*

**Cān** u dil pervāne şemʿ-i cemālüñdür senüñ
Vaḳtidür bezm-i viṣāle bulsa bāl-efşān vusul *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 13). [cān, ]*

Ṣayda çıḳsa iltifāt itmez ġazāl-i ḫāvere
Nesr-i ṭāʾir **cān** ile fitrākine naḫcīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 52). [cān, ]*

**Cān** u dilden muḥibb ü ṣādıḳdur
Maẓhar-ı luṭfuñ olsa lāyıḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 173). [cān, ]*

Nola olsam dil ü **cān** ile ḳulı ḳurbānı
Dil ü cāhdan severüm ben o şeh-i ḫūbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 33). [cān, ]*

**Cān** naḳdinedür viṣālinüñ bāzārı
Cānānla ey dil eyle cān bāzārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 3). [cān, ]*

Cān naḳdinedür viṣālinüñ bāzārı
Cānānla ey dil eyle **cān** bāzārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 4). [cān, ]*

Geldi rūmāl eyledi ṣaḥn-ı serāy-ı ḫāṣına
**Cān** atup oldı o cāy-ı dil-güṣāda cebhe-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 8). [cān, ]*

**cān:** *(Âşığın) bedeni, cismi, gövdesi.*

Virmedüm **cānumı** bādī-i naẓārda yāre
Hidmet-i rüʾyet-i cānānede taḳṣir itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 9). [cānumı, -(u)m, -ı ]*

**cān:** *(Âşığın) canı, gönlü.*

Bāġbān-ı naẓm olāldan tā ki **cānum** tendedür

Baġ-ı naʿtüñde ola mīzāb-ı kilküm ābyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 121). [cānum, -(u)m ]*

Gelsün āġūş-ı cāna cānānum
Yirine ʿavdet eylesün **cānum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 24). [cānum, -(u)m ]*

**cān:** *Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.*

Ser-levḥa-i taʿlīm-i cünūn-ı dil ü **cāndur**
Rūḫsār u cebīni ḫaṭṭ u ḫāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 11). [cāndur, -dur ]*

**cān:** *(Âşığın) gönlü, ruhu.*

**Cān** u dili kākülüñ ki teshire çeker
Her bir ḫamı dūd-ı āhı zencīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 1). [cān, ]*

**cān:** *(Âşığın) gönlü, yüreği.*

**Cānı** cānānuma mülāḳī ḳıl
Beni sermest anı sāḳī ḳıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 17). [cānı, -ı ]*

**cān:** *(Âşığın) gönlü.*

Bilürüm gerçi degüldür saña cānum lāyıḳ
Sensin amma ki benüm **cānuma** lāyıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 10). [cānuma, -(u)m, -a ]*

**cān:** *"Arkadaş, dost" anlamlarında seslenme sözü.*

Nola miḥrāb-ı niyāz-ı dil ü **cān** olsa henūz
Kaʿbe-i ḥüsne kaşuñ ḳıble-nümādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 3). [cān, ]*

Kālā-yı viṣālin nola ol ḫvace-i ḥüsnüñ
Naḳd-i dil ü **cān** ile alursam diġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 4). [cān, ]*

Eyleyüp cānānla hemvāre **cān** bāzārını
Hvācegān-ı bender-i ʿaşḳuñ żiyānı sūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 9). [cān, ]*

Anı da pāy-ı yāre iderdi niṣār dil
Bir armaġan olaydı daḫi bāri **cān** ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 6). [cān, ]*

Yārden dūr itmek istermiş beni ḫāṣid Naẓīm
Bilmemiş cānān ile ben cümleten **cān** olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 14). [cān, ]*

**Cān** gibi gözden olsa nola ol dehān nihān
Zīrā ki dīdeden olur elbette cān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 1). [cān, ]*

Ne yār geldi ne ḫaber-i müjde-i viṣāl
Hayretde geçdi **cān** u dile intiẓār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 12). [cān, ]*

Cismi rūḫ-ı muṣavver olsa nola
Günleten **cān** ü dili mücessemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 78). [cān, ]*

Ḥāẓık-ı luṭfuñ meġer merhem-resān-ı raḥm ola
Nīş-i ʿişyān eyledi **cān** u dil-i zārum figār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 168). [cān, ]*

Remīde itdi vaḥş u ṭayrı şıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur kim ins ü **cān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 70). [cān, ]*

Biñ **cān** ile gelürdi peyāpey ciḫāniyān
Rūmāl-i pāyine o ʿazīzüñ ṭaraf ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 5). [cān, ]*

Derbān-ı bāb-ı ʿilm i **cān** ile îbn-i Ḥācib
Ferrāş-ı bezm-i faẓlı Kāżī Şüreyh-i Kindi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 5). [cān, ]*

Leb-teşne-i nevāli eşrāf ile ahāli
Dem-beste-i kemāli **cān** u dil-i Hocendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 4). [cān, ]*

**cān:** *(Âşığın) canı, gönlü.*

Şūrişüm efzūn ider **cānā** Naẓīm-i zār-veş
Neşve-i mey māye-i teşvīrdür sensiz bāña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 13). [cānā, -a ]*

Lebrīz ideli nūr-ı rūḫuñ çeşmümi **cānā**
Ḥūrşīd ile āyīne-i billūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 7). [cānā, -a ]*

Cān naḳdinedür kāle-i vaṣlum diyü **cānā**
ʿUşşāḳa muḳaddem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 9). [cānā, -a ]*

Nergis-i şehlāsınuñ dil-ḫastesi olsam nola **Cānuma** kār itdi derd-i iştiyāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 8). [cānuma, -uma ]*

Seylāb-ı dīde çoḳ şu götürse daḫi nola **Cāna** sirişk-i ter dökünür mācerā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 10). [cāna, -a ]*

Ḳalmaz bu ṭaravet saña ḫaṭṭuñ gelüp āḫir **Cānā** seni şimdi ṣaranı sen de ṣararsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 6). [cānā, -a ]*

**Cān** u dil olur mâ-hażar-ı derd-i ġam-ı yār
Mihmān olıcak ḫāne-i bî-minnetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 5). [cān, ]*

**Cānuma** geçdi ḫadeng-i ġam-ı cānān deldi
Tīşe-i ġamze-i dil-dūz ile kān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 1). [cānuma, -uma ]*

Ṣaḳınān-ı ravża-i ʿālem-penāhı ins ü **cān**
ʿĀkifān-i Kaʿbe-i dergāhı ervāḥ-ı kibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 9). [cān, ]*

Kārvān-ı ins ü **cāna** rehber-i fevz ü necāt
Ḳāfile-sālār-ı ekrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 71). [cāna, -a ]*

Ḥacī Selīm Girāy-ı Süleymān-şükūh kim
Dergāhınım Żiyāretine ins ü **cān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 14). [cān, ]*

**Cānuma** geçdi firḳat-ı cānān
Baġrumı yaḳdı āteş-i hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 147). [cānuma, -uma ]*

Güş itdi meġer hezār **cānuñ** zārın
Gösterdi o ġonce-leb gül-i rūḫsārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 1). [cānuñ, -(u)ñ ]*

**cān:** *"Arkadaş, dost" anlamlarında.*

Ḥoḳḳa-i laʿl-i leBiñden o ṭabīb-i dil ü **cān**
Tāzeler zaḫmın. o mecrūḫa ki merhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 3). [cān, ]*

Perde-i çeşm-i dile naḳş-ı hayāl-i yār iden
Eyledi **cān** ṣoḥbetin cānanla aġyārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 10). [cān, ]*

**Cān** naḳdinedür kāle-i vaṣlum diyü cānā
ʿUşşāḳa muḳaddem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 9). [cān, ]*

Māḥkūm-ı ṭavḳ-ı emri ḫalāyıḳ büzürg ḫıred
Zīr-i nigīn-i ḥükmi Süleymān u ins ü **cān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 6). [cān, ]*

ʿIyd-i ʿaşḳında dil ü cān-ı Simāʿīl gibi
Ola ervāḥ-ı muḳaddes dil ü **cān** ile gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 176). [cān, ]*

Ṣıḥḥatinde aña ḳıl cennet-i ḳūyuñ meʾvā
Ḥarem-i ḳūyuñı itsün dil ü **cān** ile ṭavāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 320). [cān, ]*

İtdi āvāre hevā-yı maʿṣiyet **cān** ü dilüm
Ṣāḫbāz-ı ʿafvüñe olmazsa vāveylā dūçār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 169). [cān, ]*

Müjde-i teşrīfini gūş eyleyüp biñ **cān** ile
Hidmetinde döndi başı üzre pīr-i çarḫ-ı rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 15). [cān, ]*

Meded-i ins ü **cān** Habību'llāh
Sened-i enbiyā penāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 9). [cān, ]*

Dil-beste-i kemāli rūḫ-ı revān-ı Cāmi
Şermende-i maḳāli **cān** u dil-i ʿIrāḳī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 6). [cān, ]*

**cān:** *"Arkadaş, dost" anlamlarında seslenme sözü. II Sevgili.*

**Cān** gibi gözden olsa nola ol dehān nihān
Zīrā ki dīdeden olur elbette **cān** nihān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 2). [cān, ]*

Anı cemālüñ ile virürdi ḫayālüñe
Cānā olaydı ʿāşıḳ-ı şeydāda **cān** iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 4). [cān, ]*

Ravża-i tevḥīd ü temcīdüñde olsun **cān** ü dil
Dem-be-dem gül-deste-i ṣıdḳ ile pür iki seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 53). [cān, ]*

Devletle bir maḳāma seferden ki ḫān gelür
Gūyā füsürde ḳālıb-ı bī-rūḫa **cān** gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 2). [cān, ]*

Anı **cān** gibi ehli şaḳlar
Ele alduḳca gehī mızraḳlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 9). [cān, ]*

Tevfīḳa olup refīḳ **cān** ile Naẓīm
Hāk-der-i ḥażrete varup yüz sürelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 3). [cān, ]*

Ey zülf-i siyāhı pūşiş-i Kaʿbe-i nāz
**Cān** u dile ebrūvānı miḥrāb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 2). [cān, ]*

Cānanı dilüñde **cān** gibi eyle niḫān
Hem āyine ol o māha hem āyīnedān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 1). [cān, ]*

Yārüñ ki deḫān-ı tengidür merkez-i cān
**Cān** gibi ʿaceb mi dīdeden olsa niḫān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 2). [cān, ]*

**cān:** *(Âşığın) bedeni.*

Ḫızır u Mesīḥ-meşreb olan zinde-dilleriñ
**Cān** gibi nuṭḳı mürde-dilāna ḥulūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 4). [cān, ]*

Anı daḫi mübhem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
Pervāne iken şemʿüñe **cān** ile Naẓīme
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 12). [cān, ]*

Vālih-i āyīne-i ṭalʿatüñ Ibni Mesʿūd
ʿĀşıḳ-ı derd ü ġamuñ **cān** ü dil-i Bū Derdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 300). [cān, ]*

**cān:** *(Âşığın) canı, varlığı*

Sīnemde saḳlasam nola cānum gibi henüz
Cism-i laṭīf-i yār ki ser-cümle **cān** imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 6). [cān, ]*

**Cān** niṣār itmek olurdı ser-i rāhuñda senüñ
Ḳanlıdur nāmı ḳalur çeşm-i siyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 1). [cān, ]*

**cān:** *(Âşığın) canı.*

Gelince çeşmine **cānā** şarāb-ı nāb senüñ
Nigāh-ı nāzuñ ider ʿālemi ḫārāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 1). [cānā, -a ]*

**cān:** *Yaşam, hayat.*

Süḫeni tercümān-ı rūḥ-ı revān
**Cān** baġışlar ne söylese o zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 96). [cān, ]*

Oldı tārīḫi Naẓīm ol mevlid-i pākīzenüñ
Geldi Ṣādre'd-dīn Muḥammed tāze **cān** buldı cihān (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 10). [cān, ]*

**cān:** *"Arkadaş, dost, oğul " anlamlarında seslenme sözü.*

Seyyid ʿAlī Efendi ṣadr-ı efāżıl ol kim
Dem-beste-i kemāli **cān** u dil-i Hocendī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 2). [cān, ]*

**cān:** *Can, varlık.*

On kızı var bir añanuñ nedür ol ṭurfe lüġaz
Onu da olmadadur māderine **cāndan** eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 2). [cāndan, -dan ]*

Geldi yirine **cānı** ḳużātuñ yine şimdi
Teşrīf idicek Ṣādr-ı Anaṭolıyı kendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 9). [cānı, -ı ]*

**cān:** *(Aşığın) canı, ruhu, gönlü.*

Viṣāle naḳd-i **cān** isterse cānān bende **cān** anuñ
Hemān **cān** istesün cānāne ey dil bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 2). [cān, ]*

Bir ḫaber gelmedi ārām-ı dil ü cānumdan
Cānımuñ **cānı** ḥabîbimden o cānānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 2). [cānı, -ı ]*

Dil ü cānumda vaṣf-ı dīdārı
Dil ü **cānum** ile musammemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 126). [cānum, -um ]*

Dil ü **cānumda** vaṣf-ı dīdārı
Dil ü cānum ile musammemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 125). [cānumda, -um, -da ]*

Saʿy idüp cān-ı dili **cānı** taḳdīm eyler
Kaʿbe-i kūyı ṭavāfında miṣāl-i recebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 19). [cānı, -ı ]*

Ṭūṭī-i ṭabʿ-ı ḫoş-ter medḥüñ ne dem ki söyler
Ḳand-i maḳāli eyler şīrīn-meẕāḳ **cānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 170). [cānı, -ı ]*

Görmek olur mı almadan Allāh **cānumı**
Cānānumı ḥabībümi ol nev-civānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [cānumı, -(u)m, -ı ]*

**cān:** *(Aşığın) canı.*

Gerçi oḳını atdı yāyını yaşdı velī
Peykān-ı firāḳı **cānı** deldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 6). [cānı, -ı ]*

**cān:** *(Âşığın) canı, gönlü.*

Gül iseñ bülbülündür şemʿ iseñ pervāne-i şevḳuñ
Dil ü **cānda** nedür dirseñ bu nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 8). [cānda, --da ]*

**cān:** *(Aşığın) canı, gönlü.*

Görme revā Naẓīm-i şenā-kāruñum henüz
Cismümde pīç ü tāb ola **cānumda** ıżṭırāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 34). [cānumda, -um, -da ]*

Sebeb oldı firāḳ -ı cānāne
Dil ü **cānumda** dāġ-ı hicrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 140). [cānumda, -um, -da ]*

**cān:** *(Kişinin) canı; kendi zatı.*

O Süleymān-serīr kim olmış
Bende-i āsitānı insle **cān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 30). [cān, ]*

**cān at-:** *Hasretlenmek.*

Bir bāde nūş it kim amin dil-teşnedür Cem cāmına
Bir ḳayda düş kim **cān ata** ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 2). [cān at-, --a ]*

**cān atar:** *Çok istemek.*

**Cān atar** rūḥ-ı Felātun da ḫam-ı muḫbireme
Teşne-leb ney-şeker-i ḫāmeme ībni Sīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 39). [cān atar, ]*

**cān ile:** *Candan.*

Evṣāf-ı sūrın yazmaġa alup ele levḥ u ḳalem
Şāyeste olsa **cān ile** aña ʿUṭārid bir debīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 16). [cān ile, ]*

**cān sipār:** *Can veren.*

Şehriyār-ı ʿālem-i lāhut kim ervāḥ-ı ḳuds
Ṣayd-gāh-ı kibriyāsında demādem **cān sipār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 70). [cān sipār, ]*

**cān ü dil:** *Can ve gönül.*

Ġamden olmışdı **cān ü dil** ʿārī
Germ idi ẕevḳi u şevḳ bāzārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 55). [cān ü dil, ]*

**cān viren:** *Ölmek, ruhunu teslim etmek.*

Derd-nūşān-ı fenādur mest-i ṣaḥbā-yı beḳā
**Cān viren** lā-büd Naẓīmā vāṣıl-ı cānān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 90). [cān viren, -en ]*

**cān vırenüñ:** *Hayat vermek, can bağışlamak.*

Tāb-ı mīhrüñle dem-i āḫır ola **cān vırenüñ**
Pertevi tā ṣubḥ-ı māḥşer nūr-ı ḳandīl-i mezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 153). [cān vırenüñ, -üñ ]*

**cānā:** *"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.*

Kimüñ oldun ṭabīb-i zaḫm-ı nâ-sûz-ı dili **cānā**
Figārān-ı ġamuñda sūd-mend-i merhemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 5). [cānā, ]*

Ser-tīşe-i müjgān ile kuhsār-ı ġamuñda **Cāna** saña şīrīn gibi Ferhād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 4). [cāna, ]*

**Caña** seni tenhā bulamam būs ü kenāre
Dünyā dükenirse yine ḥussād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 5). [caña, ]*

**cānā:** *"Ey can, ey sevgili, ey dost!" anlamlarında hitap sözü.*

Bilürseñ dildeki rāz-ı niḫānı ġayra keşf itmem
Beni **cāna** nola ḳoynuñda ṣaḳlarsañ kitāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 6). [cāna, ]*

**cānā:** *"Ey can, ey sevgilim!" anlamlarında sevgili için kullanılan bir hitap sözü.*

Olup niḳāb-ı rūḫuñ gizli dīn ṭutar **cāna**
Meġer ki kakülüñ ateşperest-i kāfirdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 191). [cāna, ]*

**cānā:** *"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.*

Gehī miyānuñı ḳocdur gehī lebüñ emdür
Vebāli var ise **cāna** benüm ṣevābı senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 6). [cāna, ]*

Āşinā oldun rāḳibe sırruñı fāş eyledi
Kim didi **cānā** saña var ḫāneñe bīgāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 12). [cānā, ]*

Dām itmiş idi murġ-ı dil ü **cāna** Naẓīma
Gāhī girih-i zülfini gīsūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 13). [cāna, ]*

Anı cemālüñ ile virürdi ḫayālüñe
**Cānā** olaydı ʿāşıḳ-ı şeydāda cān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 4). [cānā, ]*

Rūḫsāruñ üzre kākülüñi eyle ḫam-be-ḫam
**Cānā** ġazāl-i mihre daḫi ṣal kemendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 4). [cānā, ]*

**Cān**a ḫadeng-i çeşm-i kebūdın duyurmadı
Gökden każā gelince belī nāgeḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 97). [cāna, ]*

Naḳş it ṣahīfe-i dil ü **cāna** s̱enāsını
Sayruñ sitāyişinde velī levḥ-i sāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 17). [cāna, ]*

Ḳavuşur ādem ādem **cānā**
Nice bir firḳatüñle zār olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 255). [cānā, ]*

Naḳd-i dil ü **cāna** derd-i ʿaşḳ erzāndür
Amma ki Naẕīm bir ḫārīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 3). [cāna, ]*

Ne mürde ne zinde ḫaste-i hicrānum
**Cānā** ḳati müşkil oldı ḥālüm sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 4). [cānā, ]*

İḳrār-ı viṣāl idersüñ ammā ne zamān
**Cāna** o kerem ne vaḳt olur ya ne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 2). [cāna, ]*

Çeksem nola derdüñ ey dil-i dīvāne
Biñ **cāna** deġer muḥabbet-i cānāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 2). [cāna, ]*

Geçmişdi Naẕīm **cāna** dehrüñ sitemi
Telḫ itmiş idi me ẕâḳkumu zehr-i ġamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 1). [cāna, ]*

Nice yanup cigerüm **cāna** düşmesün āteş
Ḥāraretiyle olup dil-fiġār u ḫuşk lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 11). [cāna, ]*

**cāna kār itdi:** *Çok etkilenmek, derinden hissetmek.*

**Cāna kār itdi** derd-i miḥnet-iʿaşḳ
Beni dem-beste ḳıldı heybet-iʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 77). [cāna kār itdi, -di ]*

**cān-āferīn:** *Can bağışlayan, yaratıcı.*

Cismini rūḫ-ı muṣavver eylemiş **cān-āferīn**
Ravża-i cennet-ḥarīm-i cāhına ferrāş olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 69). [cān-āferīn, ]*

**cānān:** *Maşuka, dilber, sevilen kadın.*

Cinān-ı kūyine **cānānuñ** itdi cānı revān
İrem viṣāle diyen gitdi bāġ-ı cennete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 3). [cānānuñ, -un ]*

**cānān:** *Maşuka, dilber, sevilen kadın.*

Ne cins-i ferişte̊dür ne ḥūrīçedür
**Cānānum** o nev-civān-ı tersā-beçedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 2). [cānānum, -um ]*

**cānān:** *Sevgili, maşuk.*

Cānı **cānānuma** mülāḳī ḳıl
Beni sermest anı sāḳī ḳıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 17). [cānānuma, -u, -m, -a ]*

**cānān:** *Gönül verilmiş, sevgili.*

Gelsün āġūş-ı cāna **cānānum**
Yirine ʿavdet eylesün cānum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 23). [cānānum, -um ]*

**cānān:** *Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.*

Bir ḫaber gelmedi ārām-ı dil ü cānumdan
Cānımuñ cānı ḫabîbimden o **cānānumdan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 2). [cānānumdan, -um , -dan ]*

**cānān:** *Dilber, sevgili.*

Göñlümi aldı nāzla **cānān**
Beni ḳul itdi bir şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 153). [cānān, ]*

**cānān:** *Canan, dilber, sevgili, gözde, gözbebeği.*

Ṣay naḳd-ı cānı dilbere **cānān** seviş budur
Bāzār-ı ittihādde alış veriş budur *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 1). [cānān, ]*

Ḥasret-keş iken firāḳla dīde-i cān
ʿArż itdi yine ʿiẕār-ı pākin **cānān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 2). [cānān, ]*

**cānān:** *Sevgili, sevilen kadın.*

Viṣāle naḳd-i cān isterse **cānān** bende cān anuñ
Hemān cān istesün cānāne ey dil bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 1). [cānān, ]*

Yārden dūr itmek istermiş beni ḫāṣid Naẕīm
Bilmemiş **cānān** ile ben cümleten cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 14). [cānān, ]*

Rāḥat olsun mı seven **cānan** cānan üstine
Bir vilāyet görmedim ṣulṭān ṣulṭān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 1). [cānan, ]*

Rāḥat olsun mı seven **cānan** cānan üstine
Bir vilāyet görmedim ṣulṭān ṣulṭān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 1). [cānan, ]*

Ne ṣundı laʿlini **cānān** ne ṭutdı nabż-ı dili ḫasteye ne devā ne ṭabīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 7). [cānān, ]*

Zülfiyle seyr-i ḥüsnini setr eylemez baña **Cānan** Naẕīm şām u seḥerde duʿam alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 16). [cānan, ]*

ʿArż itdi yine ʿiẕār-ı pākin **cānan**
ʿAks eyleyeli cemāli ʿayniyle Naẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 227). [cānan, ]*

**cānān:** *Sevgili.*

Olālı cān-ı hazīnüñ o peri **cānānı**
Dil-firībāne nigāh itmededür pinḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 31). [cānānı, -ı ]*

**Cānanı** dilüñde cān gibi eyle niḫān
Hem āyine ol o māha hem āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 1). [cānanı, -ı ]*

**cānān:** *Gönül verilen, âşık olunan sevgili.*

Görmek olur mı almadan Allāh cānumı
**Cānānumı** ḥabībümi ol nev-civānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [cānānumı, -(u)m, -ı ]*

**cānandan:** *Gönül verilen, âşık olunan sevgili, yâr.*

Her vech ile rūy-ı dil görüp **cānāndan**
Tekrār nola muḥabbet itsem cāndan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 1). [cānāndan, -dan ]*

**cānāne:** *Sevgili.*

Viṣāle naḳd-i cān isterse cānān bende cān anuñ
Hemān cān istesün **cānāne** ey dil bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 2). [cānāne, ]*

**cānāne:** *(Fars.) Sevgili, yar.*

Enbiyā vü murselīnüñ eşrefe hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel **cānānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 20). [cānānesi, -si ]*

Enbiyā vü murselīnüñ eşrefe hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel **cānānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 20). [cānānesi, -si ]*

**cānān-ı cihān:** *Âlemin sevgilisi.*

Ey mesned-i her dü-ʿālemüñ ṣulṭānı
**Cānān-ı ciḫān** ciḫāniyānuñ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 2). [cānān-ı ciḫān, ]*

**cānan-ı naẕīm:** *Nazim'in sevgilisi.*

Eyle niṣār cevher-i cānı ḳudumine
**Cānan-ı Naẓīm** gelmeli oldı hemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 102). [cānan-ı naẓīm, ]*

**cānānla:** *Gönül verilen, âşık olunan sevgili, yâr.*

Eyleyüp **cānānla** hemvāre cān bāzārını
Hvācegān-ı bender-i ʿaşḳuñ żiyānı sūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 9). [cānānla, -la ]*

Perde-i çeşm-i dile naḳş-ı hayāl-i yār iden
Eyledi cān ṣoḥbetin **cānanla** aġyārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 10). [cānanla, -la ]*

Cān naḳdinedür viṣālinüñ bāzārı
**Cānānla** ey dil eyle cān bāzārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 4). [cānānla, -la ]*

**cānānuñ:** *sevgili, gönül verilmiş, ma'şûka. sâhib-i cemâl.*

Viṣāle naḳd-i cān isterse cānān bende cān anuñ
Hemān cān istesün cānāne ey dil bende **cānānuñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 2). [cānānuñ, -uñ ]*

Çeküp yāri kenāre ʿālem-i vuṣlatda kām aldı
Olur **cānānuñ** ey dil başḳa bir ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 12). [cānānuñ, -uñ ]*

**cān-baḫş:** *Can bağışlayan, can bağışlarcasına, insanı memnun ve mutlu eden, ferahlık veren.*

Būy-ı ezḫār-ı nuʿūtı nola **cān-baḫş** olsa
Dem-i Rūḥu'l-Ḳudüs oldı o çemen-zāre nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 59). [cān-baḫş, ]*

Kilk-i nikāt-perveri ḥallāl-ı müşkilāt
Nuṭḳ-ı ḥayāt-güsteri **cān-baḫş** u dil-güşāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 18). [cān-baḫş, ]*

**cānbāz-ı hindū:** *Hintli canbaz.*

Behrām o sūra tīġ-bāz **cānbāz-ı hindūdur** Zuḫal
Çarḫ-ı felek olʿarṣada luʿbet-nümā pīr-i faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 19). [cānbāz-ı hindū, -dur ]*

**cānbaz-ı kilk-i çūbīn-pā:** *Çöp ayaklı kalemin canbazlığı.*

Naẓīm ḥaḳ bu ki **cānbaz-ı kilk-i çūbīn-pā** Hünerler eyledi icrā bu rīsmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 119). [cānbaz-ı kilk-i çūbīn-pā, ]*

**can-ber-leb:** *Canı ağzında olmak.*

Cān-ber-leb olmadan göreyüm bir nefes seni
Ey vech-i pāki āyine-i bî-nemed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 9). [cān-ber-leb, ]*

**candan:** *İstekli bir şekilde, gönülden.*

**Cāndan** var iken ramaḳ baḳī
Bāde-i vuṣlatuñla mest eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 241). [cāndan, -dan ]*

**candan:** *"İçtenlikle, istekle, ilgiyle" anlamında zarf.*

Her vech ile rūy-ı dil görüp cānāndan
Tekrār nola muḥabbet itsem **cāndan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 2). [cāndan, ]*

**cān-feżā:** *Cana hayat veren, iç açan.*

Böyle ṭarḥ-ı dil-güşā vü **cān-fezānuñ** Ḥaḳ budur
Çeşm-i devrān miṣlini görmiş değüldür mā-ḥaṣal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 5). [cān-fezānuñ, -nuñ ]*

**cān-feżā:** *Cana can katan, gönle ferahlık veren.*

Havż-ı mālamālinüñ leb-teşnesi ʿāynü'l-ḥayāt
Āb-ı nābı **cān-fezā** feyż-i hevāsı dil-güşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 10). [cān-fezā, ]*

Ẕevḳi-ı fikr-i bārgāhı **cān-fezā** vü dil-küşā
Şevḳ-ı ḳurb-i āsitānı ġam-güdāz ü ġuṣṣa-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 57). [cān-fezā, ]*

Ṭabʿ-ı kerem-şiʿār ı dil-fürūz u **cān-fezā**
Dest-i direm-niṣārı ferāḥ-baḫş u ġam-zidāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 15). [cān-fezā, ]*

**cānı:** *(Âşığın) canı, gönlü.*

Hezār ceyb-i dil ü **cānı** pāre pāre ider
Yegān yegān o dü-müjgan ṣunınca her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 3). [cānı, -ı ]*

Bilmiş iken o şūḫ-ı mekkārı
Cānumuñ **cānı** ʿömrümün varı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 132). [cānı, -ı ]*

Cigerüm yaḳdı āteş-i dūrı
Firḳatüñ **cānı** derd-nāk itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 250). [cānı, -ı ]*

Ey mesned-i her dü-ʿālemüñ ṣulṭānı
Cānān-ı ciḫān ciḫāniyānuñ **cānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 2). [cānı, -ı ]*

Ey cān-ı Naẕīm-i ḫastenüñ dermānı
Olsun yoluña feda Naẕīmüñ **cānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 2). [cānı, -ı ]*

Ṣadrı teşrif idüp ol rūḥ-ı revān-ı ʿālem
Geldi **cānı** yirine ʿālemiyānuñ ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 52). [cānı, -ı ]*

Ola bī-çāre Naẕīmüñ **cānı**
ʿIydgāh-ı ġamınuñ ḳurbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 31). [cānı, -ı ]*

**cān-ı ādem:** *İnsanoğlu hayatı.*

Ḥaḳ vücūd-ı kāmilin itmiş daḫi maʿdūm iken
Cism-i ʿālem **cān-ı ādem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 8). [cān-ı ādem, ]*

**cān-ı ʿadūnuñ:** *Düşmanının canı.*

Düşmen-i şerʿi nola geçse ḳılıçdan ḥaşre dek
Münhemil şemşīridür **cān-ı ʿadūnuñ** maʿberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 182). [cān-ı ʿadūnuñ, -nuñ ]*

**cān-ı ʿadūya:** *Düşmanın bedeni.*

Aḥbābı ḳand-i luṭfña şīrīn-meẕāḳ idüp
**Cān-ı ʿadūya** deşne-i zehrāb-dāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 6). [cān-ı ʿadūya, -y, -a ]*

**cān-ı ʿālem:** *Dünyanın (herkesin) ruhu.*

Peyām-ı rūḫ-baḫşuñ mürde diller eylesün iḥyā
Mesīḥ-āsa demādem **cān-ı ʿālem** ʿalem-i cān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 8). [cān-ı ʿālem, ]*

**cān-ı ʿālem:** *Âlemin canı.*

Enbiyānuñ iftiḫārı mürselïnüñ mefḫārı
ʿĀlem-i cān **cān-ı ʿālem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 20). [cān-ı ʿālem, ]*

**cān-ı ʿālem:** *Alemin sevgilisi.*

**Cān-ı ʿālem** ʿālem-i cān şāḫ biñ şāḫ-ı ciḫān
Pādişāḫ-ı dehr Sulṭān Muṣṭafā ṭāle be-kāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 23). [cān-ı ʿālem, ]*

**cān-ı ʿālemiyān:** *Alemlerin ruhu, canı.*

Ey Ciḫān-ı āmān amān-ı ciḫān
ʿĀlem-i cān **cān-ı ʿālemiyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 2). [cān-ı ʿālemiyān, ]*

**cān-ı ʿaṭşāna:** *Susamış, arzulu can.*

**Cān-ı ʿaṭşāna** ol yem-i cūduñ
Lūle-i her benānı maḳsemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 41). [cān-ı ʿaṭşāna, -a ]*

**cān-ı ʿazīz-i mışrī:** *Mısrî'nin aziz canı.*

Pervāz idince ʿAdne didi Naẕīm tārīḫ
**Cān-ı ʿazīz-i Mışrī** bir ḳumrı gibi uçdı (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 6). [cān-ı ʿazīz-i mışrī, ]*

**cān-ı bū:** *Sevgilinin canı.*

ʿAlīl-i derdinüñ bīmārı **cān-ı Bū** ʿAlī Sīnā
Dil-i dīvānegān-ı ʿaşḳı Eflâṭundan erşeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 33). [cān-ı bū, ]*

**cān-ı ciḫān:** *Dünyanın canı.*

Yārüñ dehānı cān gibi gözden niḫān imiş
**Cān-ı ciḫān** u merkez-i cān ol deḫān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 2). [cān-ı ciḫān, ]*

Der-ḫvab iken o **cān-ı ciḫān** gelse sīneme
Gūyā ki mürde cismüme rūḫ-ı revān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 87). [cān-ı ciḫān, ]*

**cān-ı ciḫān:** *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinatın canı.*

Peyk-i Mevlā ile ol **cān-ı ciḫān** devletinüñ
Sidreye oldı revān sürʿat ile rūḫ-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 257). [cān-ı ciḫān, ]*

**cān-ı cihān:** *Dünyanın canı.*

Mefḫār-i ʿālemiyān ʿalim-i cān **cān-ı ciḫān**
Dāver-i kevn ü mekān dār-ı penāh-ı żuʿafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 97). [cān-ı ciḫān, ]*

**cān-ı dili:** *Gönül canı.*

Saʿy idüp **cān-ı dili** cānı taḳdīm eyler
Kaʿbe-i kūyı ṭavāfında miṣāl-i recebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 19). [cān-ı dili, -i ]*

**cān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin canı.*

Ey kişver-i risālete şulṭān-ı enbiyā
Rūḫ-ı revān-ı cism-i rüsül **cān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 2). [cān-ı enbiyā, ]*

**cān-ı enverī:** *Nurlu ruhu.*

Hāḳān-ı mesned-i hüner ol kim kemālinüñ
Hacletle ser-efgendesidür **cān-ı Enverī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 18). [cān-ı enverī, -i ]*

**cān-ı hāṣ:** *Has canı.*

Hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı **cān-ı ḫāṣ** u ʿām
Dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı murġ u mūr u mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 17). [cān-ı ḫāṣ, ]*

**cān-ı hazīn:** *Hüzünlü ruh.*

Olālı cān-ı hazīnüñ o peri cānānı
Dil-firībāne nigāh itmededür pinḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 31). [cān-ı hazīn, -üñ ]*

**cān-ı īsmāʿīl:** *İsmail'in canı.*

Ḥarīḳ-ı lemʿa-i ḥüsni revān-ı Yūsuf-ı Mışr
Fedā-yı ʿıydgeh-i ʿaşḳı **cān-ı Īsmāʿīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 98). [cān-ı īsmāʿīl, ]*

**cān-ı kelīm:** *Allah ile konuşanın canı.*

Eyledi çārūb-ı müjgānum dü-çeşm-i ḥūr-i ʿıyn
Şevḳ-yāb-ı feyż-i güftārı dil ü **cān-ı Kelīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 72). [cān-ı kelīm, ]*

**cān-ı keykāvus:** *Keykubat'ın torunu ve padişah olan Keykavus'un canı.*

Gedā-yı matbaḫ-ı iclāli **cān-ı Keykāvus**
Ṭufeyl-i ḫvān-ı nevāli revān-ı Caʿferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 65). [cān-ı keykāvus, ]*

**cān-ı kirām-ı ʿālem:** *Alemdeki ulu kişilerin canı.*

Ey ʿālem-i cān **cān-ı kirām-ı ʿālem**
Miḥrāb-ı deri ḳıble-i ḥācāt-ı ümem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 51, Mısra 1). [cān-ı kirām-ı ʿālem, ]*

**cān-ı lebīd:** *Lebid'in gönlü.*

Şāpāşını bu naẓm-ı revān-baḫşuñ ey Naẓīm
**Cān-ı Lebīd** ü rūḫ-ı Ferazdakdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 14). [cān-ı lebīd, ]*

**cān-ı lebīd ü ḥassān:** *Hasan ve Lebid'in canı.*

Vālih-i naẓm-ı terüm **cān-ı Lebīd ü Ḥassān**
Mest-i cām-ı süḫanum rūḫ-ı Cerīr ü Aʿşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 49). [cān-ı lebīd ü ḥassān, ]*

**cān-ı leylā:** *Leylâ'nın canı.*

Görse zencīr-i süṭūr-ı süḫanum şevḳinden
Ola Mecnūn gibi dil-bestesi **cān-ı Leylā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 20). [cān-ı leylā, ]*

**cān-ı māḥlūḳa:** *Yaratılmış şeylerin , insan, hayvan, yaratıkların canları.*

Türāb-ı ravżası iksīr-i devlet **cān-ı māḫlūḳa**
Ġubār-ı kūyı kuḥl-i çeşm-i ervāḥ-ı mücerreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 39). [cān-ı māḫlūḳa, -a ]*

**cān-ı meryem:** *Hz. Meryem'in canı.*

Zinde-i nuṭḳ-ı revān-baḫşı dil-i Ḫıżr-ı Nebī
Rūh-ı ʿĪsā **cān-ı Meryem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 24). [cān-ı meryem, ]*

**cān-ı naẓīm:** *Nazım'ın cani.*

Ey ehl-i niyāz bārgāhumda muḳīm
Vey rātibe--ḥâr-ı dergehüñ **cān-ı Naẓīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 2). [cān-ı naẓīm, ]*

**cān-ı naẓīm:** *Nazim Canına.*

Ḥāl-i diline iki ciḫānda rāḥm it
Raḥmet dine **cān-ı Naẓīme** yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 4). [cān-ı naẓīm, ]*

**cān-ı naẓīmi:** *Nazimi canı.*

Yā Rab bi-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül tā ki zindedür
**Cān-ı Naẓīmi** eyle ṣenā-ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 62). [cān-ı naẓīmi, ]*

**cān-ı naẓīm-i ḫaste:** *Hasta Nazım'ın canı.*

Ey **cān-ı Naẓīm-i ḫastenüñ** dermānı
Olsun yoluña feda Naẓīmüñ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 1). [cān-ı naẓīm-i ḫaste, -nüñ ]*

**cān-ı naẓīm-i şeydā:** *Çılgın Nazimi'nin canı.*

Gülşen-i naʿt-ı şerifüñde bu şiʿr-i ter ile
Bülbül olsa yiridür **cān-ı Naẕīm-i şeydā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 288). [cān-ı naẕīm-i şeydā, ]*

**cānı revān:** *Canını feda etmek, kendi varlığından vazgeçmek.*

Cinān-ı kūyine cānānuñ itdi **cānı revān**
İrem viṣāle diyen gitdi bāġ-ı cennete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 3). [cānı revān, ]*

**cān-ı simāʿīl:** *Hz. İsmail'in canı.*

ʿIyd-i ʿaşḳında dil ü **cān-ı Simāʿīl** gibi
Ola ervāḥ-ı muḳaddes dil ü cān ile gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 175). [cān-ı simāʿīl, ]*

**cān-ı simāʿīl:** *İsmail'in canı.*

Kaʿbe-i cāh-ı celālinde o faḫr-i rüsülüñ
Muʿtekif **cān-ı Simāʿīl** ü dil-i İbrāḥīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 22). [cān-ı simāʿīl, ]*

**cān-ı şīrīn:** *Tatlı can.*

Cān-ı şīrīne itdürür feryād
Vādī-i bī-sütūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 9). [cān-ı şīrīn, --e ]*

**cān-ı şīrīn:** *Şirin sevgilisini.*

**Cān-ı Şīrīnini** bir tīşeye ṣatdı Ferhād
Bī-sütūn-ı ġamı dil tīşesi āsān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 5). [cān-ı şīrīn, --i, --n-, --i ]*

**cān-ı ümem:** *Ümmetin cânı.*

Medennî Baṭḥî Mekkīdür ol şāḫ
Feda **cān-ı ümem** yolında her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 38). [cān-ı ümem, ]*

**cān-ı ümem:** *Ümmetin canı.*

Ṣāʾim-i rūze-i dīdārı dil ü **cān-ı ümem**
Gīsūvānı şeb-i Ḳadr ü rūḫı ʿıyd-i aḍḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 119). [cān-ı ümem, ]*

**cān-ı ümem:** *Ümmetin canı.*

Olmada **cān-ı ümem** dāʾire-i şerʿinde
Ḥaşredek noḳṭa-i pergār gibi pā-ber-cā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 163). [cān-ı ümem, ]*

**cān-ı ʿuşşāka:** *Âşıkların hayatı.*

**Cān-ı ʿuşşāka** kūyıdur ʿArafāt
Dergehi ḳıblegāh-ı ʿālemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 23). [cān-ı ʿuşşāka, -a ]*

**cānib:** *Taraf, cihet, yan.*

Ne semte olsa revān reh-nümunı nuṣretdür
Ne **cānibe** sefer itse ẓafer muḳarrerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 118). [cānibe, -e ]*

Ḳaṣr-ı riyāż-ı cāhını seyr iden ādeme
Her **cānibi** nümūne-i bāġ-ı cinān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 36). [cānibi, -i ]*

Devletle olur ne **cānibe** ʿazm itseñ
Hāk-i ḳademüñ fütādesi cevher-i kül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 3). [cānibe, -e ]*

**cān-naḳdi:** *Can sermayesi.*

Ol ḫvāce-i kāʾinātuñ olsa yiridür
Bazār-ı muḥabbetde **cān-naḳdi** kerev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 4). [cān-naḳdi, ]*

**cān-sipār:** *Canını feda eden, aşık.*

**Cān-sipārı** revān-ı İsmāʿīl
ʿİydgāh-ı ġamında ḥürremdür *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 19). [cān-sipārı, -ı ]*

**cān-sitān:** *Can alıcı.*

Nīzesi cevşen-güz̲ār u ḫançeri Zühre-şikāf
Nevk-i tīri sīne-sūz u tīġ-ı tīzi **cān-sitān**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 12). [cān-sitān, ]*

**cān-sūzuñ:** *Can yakan yan bakışının oku.*

ʿAks-i rūḫ-ı **cān-sūzuña** tāb-āver olan dil
Ser-tā-ḳadem āyine-i fūlād gerekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 5). [cān-sūzuña, ]*

**cān-teʾsīr:** *Yüreği etkileyici.*

Berḳ-ı nāgeh-sūz u **cān-teʾsīrdür** her şuʿlesi
Āteş-i mihr ü muḥabbet bī-şerār u dūd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 3). [cān-teʾsīrdür, --dür ]*

**cānum:** *"Canım, ruhum" anlamında muhataba olan sevgi ve yakınlığı ifade eden bir hitap.*

Bir ḫaber gelmedi ārām-ı dil ü **cānumdan**
Cānımuñ cānı ḫabîbimden o cānānumdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 1). [cānumdan, -dan ]*

**cānum:** *"Canım benim" anlamında bir sözdür.*

Rām olup sīnede ārām-ı dil ü **cānum** ola
Şāḫbāz-ı haẓārun bir gözi āhūda henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 13). [cānum, ]*

Esir-i dāmıdur göñlüm gibi **cānum** o gīsunuñ
Perīşān-ḥālidür ʿaḳlum gibi fikrüm o destāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 9). [cānum, ]*

Ġam-ḫāneme yār-ı nev-civānum geldi
Gūyā yirine Naẓīm **cānum** geldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 2). [cānum, ]*

Kāş cismümde biñ olsa **cānum**
Yolına her birini itsem ṣarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 29). [cānum, ]*

**cānum:** *"Canım, ruhum" anlamında muhataba olan sevgi ve yakınlığı ifade eden bir hitap sözü.*

Sīnemde saḳlasam nola **cānum** gibi henüz
Cism-i laṭīf-i yār ki ser-cümle cān imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 5). [cānum, ]*

**cārī:** *Akan, akıcı. geçmekte olan.*

Māhīye dek emri māhdan **cārīdür**
Fermānber-i ḥükmi ez-semā ta be-semek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 3). [cārīdür, -dür ]*

**cārī:** *Akan, akıcı.*

Ḥaḳḳ-ı cārı ḥaşredek **cārī** iderlerdi eğer
Devr-i ʿadlinde olaydı şīr ü cīrān hem-civār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 97). [cārī, ]*

Bulur sirişk-i niyāzı cuyūn çeşminde
Ne deñlü eylese **cāri** o deñlü ecr-i cezīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 8). [cāri, ]*

Ḥükmini icrā idüp ol pādişāḫ-ı baḥr ü ber
Oldı **cāri** ʿāleme bu çeşmesār-ı cān-fezā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 4). [cāri, ]*

Āb-ı ṣāf-ı ʿāyn **cārī** ṭarḥ-ı Sulṭān Muṣṭafā
Yazdı tārīḫ-i esāsın ḫāme-i şīrīn-edā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 13). [cārī, ]*

**cārī:** *Akan, akıcı.*

Oldı **cārī** yine mīzāb-ı çemenzār-ı neşāṭ
Müjde ey teşne-lebān-ı leben-i ʿıyş u ṣafā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 3). [cārī, ]*

**cārī:** *Allahı zikretmek ve akıcı konuşmak.*

Olup **cārī** lisānından miyān-ı bezm-i rezminde
ʿAdūnuñ sergüẕeştin hep o tīġ-ı dert-miyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 55). [cārī, ]*

**cāriye:** *Halâyık, para ile satılıp alınan hizmetçi kız veya kadın.*

Dergeh-i ḳadrine ferrāş revān-ı Ādem
Ḥarem-i ʿismetine **cāriye** rūḫ-ı Ḥavva *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 172). [cāriye, ]*

**cāriye:** *Para ile alınıp satılan, üzerinde sâhibinin her türlü hakka sâhip bulunduğu kız, halayık.*

Mihr bir **cāriyedür** māh ġulām-ı dolāb
Encüm-i s̱ābit ü seyyār muṭīʿ ü münḳād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 15). [cāriyedür, -dür ]*

**cāy-gāh:** *Mevki, rütbe.*

Tārīḫ-i fevtini didi ṣād ḥüzn ile Naẕīm
Ḥācī Selīm Girāya ola ḫuld **cāy-gāh** (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 10). [cāy-gāh, ]*

**cāy-ı ahker:** *Ateş korunun yeri.*

Sīne-i pür-dāġumuzda **cāy-ı aḫker** ḳalmadı
Biz bu deştüñ baġrı yanmış lāle-i dil-ḫūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 9). [cāy-ı aḫker, ]*

**cāy-ı dil-güşā:** *Gönül açan, kalbe ferah veren yer.*

Geldi rūmāl eyledi ṣaḥn-ı serāy-ı ḫāṣına
Cān atup oldı o **cāy-ı dil-güşāda** cebhe-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 8). [cāy-ı dil-güşā, ]*

**cāy-ı gürīz:** *Kaçış yeri.*

Bir ẓālim-i bī-amāna dūş oldum kim
Ne ṭāḳat-ı dest-bürd ne **cāy-ı gürīz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 4). [cāy-ı gürīz, ]*

**cāy-ı gürīz:** *Kaçma yeri.*

Ey merḫameti ʿuṣatına **cāy-ı gürīz**
Vey şefḳati Baḥri lücce-i ʿafv-engīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 1). [cāy-ı gürīz, ]*

**cāy-ı ḥüseyn pāşā:** *Ḥüseyn Pāşā'nın makamı.*

Didi Naẕīm hāṭif tarīḫīni bu ṭarḥuñ
Baḥr üzre ṭarz-ı zībā **cāy-ı Ḥüseyn Pāşā** (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 14). [cāy-ı ḥüseyn pāşā, ]*

**cāy-ı iḳāmet:** *İkamet edilecek yer.*

Cāy-ı iḳāmet olmadıġından yegān yegān
Kim ḳonsa bu ribāṭ peşīmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 5). [cāy-ı iḳāmet, ]*

**cāy-ı ḳarār:** *Karar yeri.*

Dôstān-ı ḳadrinüñ leyl ü neḫārı Ḳaḍr ü ʿıyd
Düşmenān-ı cāhınuñ **cāy-ı ḳarārı** ḳaʿr-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 44). [cāy-ı ḳarār, -ı ]*

**cāy-ı ḳarāruñ:** *Karar kılınacak, duracak yer.*

Elbette olur zīr-i zemīn **cāy-ı ḳarāruñ**
İsterseñ eġer pādişeh-i rūy-ı zemīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 11). [cāy-ı ḳarāruñ, -uñ ]*

**cāy-ı muādın:** *Eski hali değişmiş yer.*

Dūr-bīn-i ḳalemüm ṣāf-nümādur o ḳadar
Ki görür **cāy-ı muādın** naẕār itse aʿmā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 26). [cāy-ı muādın, -ın ]*

**cāy-ı penāh:** *Sığınacak yer.*

İlticā eyle Ḥabīb-i Ḥaḳḳā
Der-i maʿbūdı idin **cāy-ı penāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 12). [cāy-ı penāh, ]*

**cāy-ı penāhı:** *Koruyucu sığınak yeri.*

Ümīd oldur ola **cāy-ı penāhı** köhne ʿiṣyāndan
Biñā-yı vaṣf-ı z̄ātuñda bu bir ṭarḥ-ı müceddeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 75). [cāy-ı penāhı, -ı ]*

**cāy-ı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin yeri.*

Leṭāfet-i gül-i rūḫsārını ḳıyās it kim
Nişān-ı ḥāl-i siyeh-fāmı **cāy-ı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 14). [cāy-ı şebnemdür, --dür ]*

**cāy-ı selāmet:** *Korku ve endişeden uzak yer, güvenilir yer.*

ʿĀṣıḳa **cāy-ı selāmet** ʿaṣḳ-ı şūr-engīzdür
Mevcden keşti olur çıḳsa kenāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 11). [cāy-ı selāmet, ]*

**cāz̄ib:** *Çekici olmak.*

Cūd-ı bī-minnet ider cezb-i ḳulūb
Ki olur kāh-rübā **cāzib** gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 18). [cāzib, ]*

**cānlar:** *Aşık, seven.*

Dembedem olsa nola **cānlar** fedā-yı kūy-ı yār
Tekyedür ey dil gelür ḳurbān ḳurbān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 5). [cānlar, ]*

**cebel-i ḳāf idi:** *Kaf Dağı.*

**Cebel-i Ḳāf idi** hemān kef-i ḥas
Baña ʿAnḳā gelürdi per-i meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 53). [cebel-i ḳāf idi, -idi ]*

**cebhe:** *Yüz, alın.*

Māh-ı tābān-ı ʿʿAcem mihr-i dıraḫşān-ı ʿArab
**Cebhesi** bedr-i recā ṭalʿatidür şems-i ḍuḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 118). [cebhesi, -si ]*

**cebhe:** *Alın.*

**Cebhes**i māh-ı bedr-i şām-ı ümīd
ʿĀrıżı āftāb-ı ṣubḥ-ı saʿīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 101). [cebhesi, -si ]*

**cebhe-fersā-yı rikābı:** *Üzenginin yüz eskitmesi.*

**Cebhe-fersā-yı rikābı** eşheb-i evṣāfınnuñ
Nice İbrāhim-i Edhem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 61). [cebhe-fersā-yı rikābı, ]*

**cebhe-i cān:** *Can cephesinin.*

**Cebhe-i cān** āşinā-yı ḫāk-ı kūy-ı yārdur
Dembedem bīgāne-i seccādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 7). [cebhe-i cān, ]*

**cebhe-i ebr-i maţīr:** *Yağmurlu günün bulutlarının alnı.*

İtdi iẓḫār-ı bürūdet tündbād-ı zemherīr
**Cebhe-i ebr-i maţīr** olsa ʿaceb mi çīn çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 28). [cebhe-i ebr-i maţīr, ]*

**cebhe-i māhı:** *Ayın yüzü.*

Çīn-i cebīn ile baḳamaz mihre kimseler
Göl kim felekde **cebhe-i māhı** küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 8). [cebhe-i māhı, --ı-ı ]*

**cebhe-sā:** *Birinin karşısında alnını yere koyan, alın sürücü.*

Geldi rūmāl eyledi şaḥn-ı serāy-ı ḫāşına
Cān atup oldı o cāy-ı dil-güşāda **cebhe-sā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 8). [cebhe-sā, ]*

**cebhe-sāy:** *Yüz süren, alın süren, yerlere kadar eğilen, secde eder gibi alnını yere koyup kapanan.*

Ḥūrşīd ḫāk-i dergehine **cebhe-sāy** olur
Hengām-ı cūd ayaġına māḥṣūl-i kān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 37). [cebhe-sāy, ]*

İclāl-i bārigāh-ı celālinde rū-be-ḫāk
İkbāl āsitān-ı nevālinde **cebhe-sāy** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 22). [cebhe-sāy, ]*

**cebhe-sāy olan:** *Yüz süren olmak, yüz sürmek.*

Bir āsitān ki çarḫ gibi **cebhe-sāy olan**
Yirden göge varınca ider rifʿat iktisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 3). [cebhe-sāy olan, -a, -n ]*

**cebhe-sāy-ı bāb-ı luṭfı:** *Lütuf kapısına yüz süren.*

Kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı cūdı şeh-i faġfur u Çin
**Cebhe-sāy-ı bāb-ı luṭfı** pādişāḫ-ı kāmkār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 22). [cebhe-sāy-ı bāb-ı luṭfı, ]*

**cebhe-sāy-ı dergeh-i ʿālem-medārı:** *Dünyanın gururu Erdeşir'in dergahına yüz süren.*

Haḳ-rūb-ı bārgāh-ı iktidārı Keyḳubād
**Cebhe-sāy-ı dergeh-i ʿālem-medārı** Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 16). [cebhe-sāy-ı dergeh-i ʿālem-medārı, ]*

**cebhe-sā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin alnını yere koyması , secde etmesi.*

Cebīn-i gül ki leṭāfet-nümā-yı şebnemdür
Şükūfeler yine hep **cebhe-sā-yı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 2). [cebhe-sā-yı şebnemdür, ]*

**cebhezār-ı ervāḥ-ı kirām:** *Soyu temiz ruhların ön taraftaki yeri.*

Olmış ser-i kuyı Beyt-i Maʿmūr gibi
Biñ vech ile **cebhezār-ı ervāḥ-ı kirām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 4). [cebhezār-ı ervāḥ-ı kirām, ]*

**cebīn:** *Alın.*

**Cebīn** ü ʿārızı ol ġurre ġurre-i ḥüsnüñ
Düşürdi şanma şafaḳ māh u āftāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 3). [cebīn, ]*

Dergeh-i pīr-i muġān ḫāk ile yeksān oldı
Yine mey-ḫāreler ol ḫāke **cebīn** sūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 6). [cebīn, ]*

**cebīn:** *(Sevgilinin) alnı.*

Ser-levḥa-i taʿlīm-i cünūn-ı dil ü cāndur
Rūḫsār u **cebīni** ḫaṭṭ u ḫāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 12). [cebīni, -i ]*

**cebīn-fersā:** *Alın, yüz bırakmayan.*

Naẓīmi ḫākden refʿ itse lāyıḳ iltifātıyla
Ki oldı āsitān-ı ser-bülendinde **cebīn-fersā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 20). [cebīn-fersā, ]*

**cebīn-i gül:** *Gül alnı.*

**Cebīn-i gül** ki leṭāfet-nümā-yı şebnemdür
Şükūfeler yine hep cebhe-sā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 1). [cebīn-i gül, -i ]*

**cebīn-i nāzı ḫubānuñ:** *Sevgilinin nazlı alnı.*

Ġarīk-ı ʿaşḳ ınaçîn -i **cebīn-i nāzı ḫubānuñ**
Nuḫustīn mevce-i deryā-yı istiġnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 9). [cebīn-i nāzı ḫubānuñ, --un ]*

**cebīn-i tekrīm:** *Saygı gösterme alnı.*

O şehüñ ṣubḥ u mesā itmede ervāḥ-ı kirām
Ḥāḳ-i dergāhına fersūde **cebīn-i tekrīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 18). [cebīn-i tekrīm, ]*

**cedvel-i bāġçe-i kūyı:** *Köyün bahçesinin cedveli.*

Selsebīl-i çemen-i ravżası āb-ı Kevşer
**Cedvel-i bāġçe-i kūyı** dih Ṭuḥūr ü Tesnīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 30). [cedvel-i bāġçe-i kūyı, ]*

**cedvel-i feyż:** *Berekel, bolluk cetveli.*

Olup ḫāmem Naẓīmā **cedvel-i feyż**
Muṭarrā oldı gülzār-ı maʿānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 15). [cedvel-i feyż, ]*

**cedvel-i hāmem:** *Kalem cetvelim.*

**Cedvel-i ḫāmem** o mīzāb-ı maʿānīdür kim
Çemenistān-ı beyān andan olur feyż-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 55). [cedvel-i ḫāmem, -m ]*

**cedvel-i ḫūn-ı ḫuṣamā:** *Keskin kılıç kanla çizer.*

Ṣulayup lāle-sitān-ı ẓaferi tīġ-ı ġuẕāt
Küşe küşe dökilür **cedvel-i ḫūn-ı ḫuṣamā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 202). [cedvel-i ḫūn-ı ḫuṣamā, ]*

**cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ:** *Güzelliğin kurallarının cedveli.*

**Cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ** idüp icrā ḥükmin
Oldı reyyān u muṭarrā bu çemen-zār-ı fenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 285). [cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ, -üñ ]*

**cefā:** *Ar. İncitme, eziyet.*

Ṣaḥīfeler nice defter ola ḳalem dükene
**Cefāñı** biñde birin eylesem ḥisāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 12). [cefāñı, -ñ, -ı ]*

**cefā:** *Eziyet, sıkıntı.*

Naẓīm-āsā **cefā-yı** ḫārına baḳmaz olur gül-çīn
Bilen zenbūr-ı hicr ü şehd-i vaṣluñ nīş ile nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 15). [cefā-yı, --yı ]*

**cefā:** *(لفج) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.*

Nola **cefāsına** ṣabr eyleseñ leʿīmanuñ
Ne itdi Ḥażret-i Mūsāya ḳavm-i Īsrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 27). [cefāsına, -sı, -na ]*

Birisi rūḫ-ı muṣavver birisi nūr-ı cesīm
Gördiler her bir biñ cevr ü **cefā** düşmenden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 80). [cefā, ]*

**cefā:** *(Sevgilinin) eziyeti.*

Naẓīm ehl-i niyāze hvācegān-ı bender-i naẓmuñ
**Cefā** evvel mezād-ı sūk-ı

istiġnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 14). [cefā, ]*

Bir murā daḫi benüm diyü itme **cefā**
Zinḫār ġurūrı kendüñe görme revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 1). [cefā, ]*

**cefā-cū:** *Cefa edecek kişi arayan; zalim, gaddar, insafsız; cefa eden, üzen.*

Varup aḥvālümi dimiş yāre
**cefā-cūya** ol sitem-kāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 170). [cefā-cūya, -ya ]*

**cefākār:** *Cefa çeken, eziyet ve sıkıntıya katlanan.*

Göñlüm alduñ benüm efsun -ı dü-çeşmünle diyü
**cefakārı** Naẓīmā yine dil-gīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 20). [cefakārı, ]*

Pīşesi nāz ü ʿişve -endīşe
Hem **cefākār** u hem vefā-pīşe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 118). [cefākār, ]*

**cefā-pīşe:** *Cefa etmeyi, cevretmeyi huy edinmiş olan, zalim -sevgili-.*

ʿUşşāḳa nedür bu cevr-i ḫāṭır-şikenüñ
Feryād elüñden ey **cefā-pīşe** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 2). [cefā-pīşe, ]*

**cehl:** *Bilgisizlik, bilmezlik, cahillik, cehalet.*

Baḫş-i ḥikmet eylese ol feylesof-ı rūzgār
Bū ʿAlī mülzem Felāṭun **cehlle** teşhīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 40). [cehlle, -le ]*

**celāl:** *Yücelik, ululuk.*

Şerḥ idemez kemālin vaṣf idemez cemālin
Derk idemez **celālin** ʿallāme-i Revânî *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 42). [celālin, -in ]*

ʿİzz ü **celāle** ber-devām ʿömr ü kemāli müstedām
Devlet saʿadet hem licām iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 27). [celāle, -e ]*

**celāli:** *büyüklük.*

**Celāli** naʾline ṭās-ı sīm ü zer meh ü mihr
Sitāre cām ü felek ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 45). [celāli, ]*

Manṣıb-ı ḳadr ü kemāli müstedām-ı bī-mizāc
Kişver-i ʿizz ü **celāli** ber-devām u bī-ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 16). [celāli, ]*

ʿÖmr ü kemāli bī-ḥad ḳadr ü **celāli** mümted
Dāʾim ola müʾeyyed cāh-ı felek-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 11). [celāli, ]*

**celāl-i devletine:** *Devletin yüceliği.*

ʿÖmrüñ olınca dergeh-i Ḥaḳda ḫulūsla
Cāh u **celāl-i devletine** var duʿāda ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 16). [celāl-i devletine, -in, --e ]*

**celī:** *Açık, belli, âşikâr, parlak, aydınlık, rûşen.*

**Celī** gördüm muḥaḳḳāk ḫaṭṭ-ı reyḥānī lebin yārüñ
Haṭ-ı Yāḳūtı neşh itmiş nigīn-i laʿl-i dildāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 1). [celī, ]*

**celī:** *Açık.*

Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı **celī** pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 10). [celī, ]*

**cellād:** *İdam hükmünü yerine getirmekle görevli kimse.*

Hūn-rīzlige meyli ḳo ey ḫāme sen olma
Gerçi ṭutalum ʿāleme **cellād** gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 8). [cellād, ]*

**cellād-ı ḥüsn:** *Güzel cellat.*

Öyle bir **cellād-ı ḥüsnüñ** ol şehīd-i ʿaşḳı kim
Eyleye Mirrīḫ tīġ-ı çeşminüñ şâbâşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 3). [cellād-ı ḥüsn, -üñ ]*

**cem:** *Cem (İran hükümdar sülalelerinden Pişdadiyan'a mensup olup uzun yıllar ülkesini esenlik içerisinde yönetir. Azerbaycan'a gelince güneşin doğuşuna yakın yüksek bir yere tahtını kurdurur ve güneşin doğuşu ile tahtı ve üzeri mücevherlerle süslü kaftanı parlamaya başlayınca kendisine Cemşid denilir. İdris peygamberin şeratine göre amel eden Cemşid, sonraları saltanatına güvenerek tanrılık iddiasında bulunur ve bu yüzden halkı kendisinden yüz çevirir. Şarabın mucididir. Ayrıca meşhur bir kasesinin olduğu ve o kase ile dünyanın çeşitli yerlerini seyredebildiği söylenir.).*

Gedā-yı mey-gede bir cām-ı ḥālet-baḫşla sāḳī
Berāberdür şeh-i faġfūr-ı Çine **Cemle** tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 6). [cemle, -le ]*

Ne **Cem** ol ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış ol
Tek hemān bir neşve ṭaḥṣīl eyle de dürdī-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 1). [cem, ]*

Böyle ṭutmazdı el üzre anı pīr-i mey-furūş
Olmasaydı **Cem** zamānından beri sāġar yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 14). [cem, ]*

Bādī-i mihr ü muḥabbetle göñül ḳan zel iken
Almamışdı daḫi **Cem** cām-ı meyüñ serpūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 6). [cem, ]*

Bir bāde nūş it kim amin dil-teşnedür **Cem** cāmına
Bir ḳayda düş kim cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 1). [cem, ]*

**cem**. *Toplama, toplanma, bir araya gelme, getirilme.*

Şemʿüñe **cem** olsa lāyıḳ enbiyā vü mürselin
Hem ḥabīb-i kibriyāsın hem Nebīsin hem resūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 11). [cem, ]*

**cemʿ:** *Bir arada, beraber.(Cem'in çoğulu).*

Zülf-i dilber gibi her demde perīşān-dil olur
Ol ki **cem**ʿ eylemeye başına ʿaḳl u hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 10). [cemʿ, ]*

**cemʿ:** *Bir araya gelme, meclis, sohbet meclisi.*

Virmeġe sübḥa-i evṣāf-ı cemīlinde niẓām ʿlkd-ı lüʾlüʾ-veş olup bir yire **cem**ʿ ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 18). [cemʿ, ]*

**cemʿ:** *Toplama, toplam, toplanmış.*

Yuvalanmazdı başı murġzār-ı ʿaşḳ-ı Leylāda
Ser-i pür-şūrına Mecnūn eġer **cem**ʿ eylese hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 8). [cemʿ, ]*

**cemʿ:** *Bir arada, beraber.*

Ḳuruldı bezm-i gülşen **cem**ʿ olup ezḫār-ı günāgun
Ḥarifâne çıḳardı kīsesinden ġonce bir altun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 1). [cemʿ, ]*

Naḳd-i niyāz ile dil-i ḫūbānı **cem**ʿ iden
Ferş-i ḥarem-serā-yı viṣāle rūḫām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 5). [cemʿ, ]*

Aḳ ḥisar üzre **cem**ʿ olup leşker
Leşkere hep o sīm ü zer ḫarcar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 5). [cemʿ, ]*

**cemʿ:** *Bir araya getirilmek.*

Çar-yār oldı o **cem**ʿ içre vefādār-ı ḳadīm
O çeḫāruñ biridür Ḥażret-i Ṣıddīk-ı ʿatīḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 69). [cemʿ, ]*

**cemʿ olup:** *Toplamak, bir araya getirmek.*

Vāʿiẓ olsañ daḫi iderler **cem**ʿ **olup** ehl-i hevā
Diñlemezler nehyi maʿruf ile emr-i münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 79). [cemʿ olup, -up ]*

**cemʿ olup:** *Toplanıp.*

Cemʿ olup bir yire erbāb-ı süḫen tārīḫin
Eyledi her biri bir güne bu sūruñ īrād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 21). [cemʿ olup, ]*

**cemaʿāt:** *Topluluk.*

Gülbāng-i ṣalā-yı ʿafvüñi gūş ideli
Bir başḳa **cemāʿat** oldılar ehl-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 4). [cemāʿat, ]*

**cemāl:** *Güzel yüz.*

Gözlerüm var imiş seni görecek
Şükrülillāh **cemālüñi** gördüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 296). [cemālüñi, -üñ, -i ]*

**cemāl:** *Güzellik, yüz güzelliği.*

Bende ḫatm oldı melāḥat cümle ḫūbān-ı cihān
Leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn ü **cemālümdür** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 16). [cemālümdür, -üm, -dür ]*

**cemāl:**. *Yüz güzelliği, güzel yüz.*

O ḥabībüñ **cemāli** ḥürmetine
Saña ḳurb ü viṣāli ḥürmetine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 7). [cemāli, -i ]*

**cemāl:** *Sevgilinin güzel yüzü.*

ʿĀndelīb-i çemen-i ḥüsn ü **cemālüm** ki baña
Rūḫ-ı ḫoy-gerde-i dilber gül-i şebnem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 7). [cemālüm, -+(ü)m ]*

Āvareyüm ey perī **cemālüm** sensiz
Dīvāneye döndüm āh ẕālim sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 1). [cemālüm, -+(ü)m ]*

**cemāl:** *(Sevgilinin) güzel yüzü.*

Anı **cemālüñ** ile virürdi ḫayālüñe
Cānā olaydı ʿāşıḳ-ı şeydāda cān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 3). [cemālüñ, -(ü)ñ ]*

**cemāl:** *(Sevgilinin) güzelliği, güzel yüzü.*

Ey fürūg-ı dü-rūḫı her dü-ciḫān māh-veşi
Pertev-i ḥüsn ü **cemāli** iki ʿālem güneşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 2). [cemāli, -i ]*

Ẕeḳanı gūyiyā çeh-i Zemzem
Kisve zülfi **cemāli** Beyt-i Ḥarem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 104). [cemāli, -i ]*

Māh-ı tābān gibi **cemālüñ** içün
Serv-i bālā gibi ḳıyāmuñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 271). [cemālüñ, -(ü)ñ ]*

Düşdi naẕārum **cemāline** ʿOs̱mānuñ
Açdum yine fāl muṣḥaf-ı ʿOs̱māndan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 3). [cemāline, -i, -(n)e ]*

**cemāl:** *Yüz güzelliği, güzel yüz.*

Mihr-i enver ḫacil **cemālinden**
Māh şermende rûy-ı ālinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 87). [cemālinden, -i, -n, -den ]*

**cemāl:** *Yüz güzelliği, güzel yüz.*

Evvel **cemālini** göreyüm soñra eyle bend
Hūşyār iken cünūnuma idrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 7). [cemālini, -i, -n, -i ]*

Bir ḥüsn ü **cemāl** ile hem-āġuş olagör kim
Gāhī dil ola cilvegehi dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 11). [cemāl, ]*

Şerḥ idemez kemālin vaṣf idemez **cemālin**
Derk idemez celālin ʿallāme-i Revânî *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 41). [cemālin, -iñ ]*

ʿArż itdi yine ʿiẕār-ı pākin cānan
ʿAks eyleyeli **cemāli** ʿayniyle Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 228). [cemāli, -i ]*

Yine bir kez **cemālini** göreyüm
Yüzümi ḫāk-i pāyine süreyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 21). [cemālini, -i, -n, -i ]*

Hem nāẓır-ı vech-i Ḥaḳ odur hem manẓūr
Hem āyinedür **cemāli** hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 4). [cemāli, -i ]*

ʿAks eyleyeli **cemāli** ʿāyniyle Naẓīm
Āyīneli çeşme oldı çeşm-i giryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 3). [cemāli, -i ]*

Dil-i zār itmesün ferdā ḫayālin
Bugün yārın görür lā-büd **cemālin** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 6). [cemālin, -iñ ]*

Baña ḥayātı ile Ḳadr ü ʿıyd idi şeb ü rūz
Dilüñ **cemāli** idi mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 6). [cemāli, -i ]*

**cemāl:** *Yüz güzelliği, güzel yüz.*

Görince gitdi ʿaḳlum bu **cemāl** ü ḥüsn ile ānı
Nola mecnūnı olsam bu **cemāl** ü ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 5). [cemāl, ]*

Görince gitdi ʿaḳlum bu **cemāl** ü ḥüsn ile ānı
Nola mecnūnı olsam bu **cemāl** ü ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 6). [cemāl, ]*

**cemāl:** *Güzel yüz. (Kişinin zatı, kendisi bağlamında).*

Baḳup **cemālüñe** ʿāşıḳ nice ḳarārı ḳalur
Seni bu ḥüsn ile kim görse iḫtiyārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 1). [cemālüñe, -üñ, -e ]*

**cemāl-i bā-kemāl:** *Olgunlaşmış yüzünün güzelliği.*

**Cemāl-i bā-kemālin** seyr idüp ol ṭıfl-ı āzāduñ
Baḳınca mest olur olsa çıḳan mestur mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 9). [cemāl-i bā-kemāl, -in ]*

**cemāl-i bā-kemālüñ:** *Tam, mükemmel güzellik.*

**Cemāl-i bā-kemālüñ** İştiyāḳ-ı cāna kār itdi
Naẓīm-i zār ḫāk-i pāyüne ʿarż-ı ḫulūş eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 9). [cemāl-i bā-kemālüñ, -üñ ]*

**cemāl-i dildār:** *Gönül alan sevgilinin güzel yüzü.*

Gözden şaḳınan **cemāl-i dildārı** Naẓīm
Geçmez müjesi nigāh-ı ādābı henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 3). [cemāl-i dildār, --ı ]*

**cemāl-i maṭlaʿı:** *Başlangıç yüz.*

**Cemāl-i maṭla**ʿıdur ebrūvānı
Sevād-ı ḫaṭṭ-ı laʿli beyt-i şānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 1). [cemāl-i maṭlaʿı, --dur-dur ]*

**cemāl-i nüshası:** *Suretinin yüzü.*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış muhaşşā kilk-i ḳudretle
**Cemāl-i nüsḫası** ol ḫvāce-i ḥüsnüñ oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 4). [cemāl-i nüsḫası, --sı ]*

**cemāl-i nüshası:** *Suretinin yüzü.*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış muhaşşā kilk-i ḳudretle
**Cemāl-i nüsḫası** ol ḫvāce-i ḥüsnüñ oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 4). [cemāl-i nüsḫası, -sı ]*

**cemāl-i şāhid-i maḳṣūda:** *Amaç dilberin güzel yüzü.*

**Cemāl-i şāḫid-i maḳṣūda** cilve-gāh eyler dil ki sīnesini bī-ġubār-ı kīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 7). [cemāl-i şāḫid-i maḳṣūda, -a ]*

**cemʿ-i aṣḥāb:** *Bir büyük zat ile sohbet ve mesleğine mutabaat edenlerin toplanması.*

Ṣalsa bir bī-kesi girdāb-ı fenā üzre Kelīm
**Cemʿ-i aṣḥāba** olup şemʿ-i hidāyet lemeʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 68). [cemʿ-i aṣḥāb, -a ]*

**cem-i devrān:** *Devrin Cem'i (Cem, şarabın mucidi olan İran hükümdarlarındandır) II Sadrazam Kara İbrahim Paşa (ö. 1098/1687).*

**Cem-i devrān** ile yeksān ider bir kāse-i ser-şār
Eġer ednādan ednādur eġer aʿlādan aʿlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 5). [cem-i devrān, ]*

Ey Ferīdūn-fer ü İskender-der
Şeh-i Dārā-ḥaşem **Cem-i devrān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 4). [cem-i devrān, ]*

**cemʿ-i hūbān:** *Güzellerin hepsi.*

Döner ṣaḥn-ı cināne **cemʿ-i ḫūbān** ile bâzî-gâh
Hırām-ı nāz ile gelse o reşk-i ḥūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 11). [cemʿ-i ḫūbān, ]*

**cem-i meclis:** *Meclisin cemi.*

Ḥabāb encüm ṣafaḳ mey ʿaks-i sāḳī māh-ı mihr-engīz
Şüreyya **cem-i meclis** devr-i saġar çarḫ-ı mīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 8). [cem-i meclis, ]*

**cemʿ-i şemʿ-i bezm-i mihri enbiyā:** *Peygamber güneşinin meclisinin mumlarının hepsi.*

Pertev-i nūr-ı Hudā kim oldılar pervāne-vār
**Cemʿ-i şemʿ-i bezm-i mihri enbiyā** vü mürselīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 46). [cemʿ-i şemʿ-i bezm-i mihri enbiyā, ]*

**cemʿ-i şemʿüñ:** *İlahi Aşkta fenafillaha eren aşıkların tümü.*

Sensin ol nūr-ı hidāyet pertev-i bezm-i yaḳīn
**Cemʿ-i şemʿüñ** enbiyā vu mürselīn pervāne-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 108). [cemʿ-i şemʿüñ, -üñ ]*

**cemʿiyyet:** *Cemaat, topluluk.*

Göñlüm ne deñli olsa perīşān-ı rūzgār
Yā Rab hezār mertebe **cemʿiyyet** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 14). [cemʿiyyet, ]*

**cemʿiyyet:** *Birlik, bir aradalık, birliktelik.*

İtdüklerini bulsun **cemʿiyyeti** bozulsun
Aʿdā-yı dīnüñ olsun berbād ḫānmānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 185). [cemʿiyyeti, -i ]*

**cemʿiyyet-i pervāne:** *Aşıkların topluluğu.*

Bir şuʿle-i dīdāre taḥammül idemezken
Şemʿüñ ne bu **cemʿiyyet-i pervāne** başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 8). [cemʿiyyet-i pervāne, ]*

**cem-meniş:** *Cem tabiatlı.*

Derdī-i dürdi meygede-i ʿaşḳ-ı yārda
Peymānesi ṭolınca içe **Cem-meniş** budur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 10). [cem-meniş, ]*

**cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret:** *İçki meclisinde Cem'in şarabını içse.*

Nola **Cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret** kec-külāh olsa
Yine cām-ı meyüñ sāḳī-i meclis aldı ser-pūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 9). [cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret, ]*

**cemşīd:** *Cem veya Cemşid Pişdadiyan sülalesinin dördüncü hükümdarıdır ve Klasik edebiyatta iktidar ve ululuk sembolüdür. Beyitte hikayenin erkek kahramanı Hüsrev ile Cemşid arasında ilgi kurulmuştur.*

Hādim derinde **Cemşīd** çengī-i bezmi nāhīd
Ṣad zīb ü ferle ḫurşīd ṭāvūs-ı gülsitānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 15). [cemşīd, ]*

**cemşīd-i keyḫüsrev-ẓafer:** *Keyhüsrev zaferi kazanan Cemşid.*

Keyḫüsrev-i Cemşīd-fer **Cemşīd-i Keyḫüsrev-ẓafer** İskender-i Darā-siyer Darā-yı īskender-serīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 7). [cemşīd-i keyḫüsrev-ẓafer, ]*

**cemşīd-şān:** *Cemşid gibi ünlü.*

Afrāsiyāb-ı ʿaṣr ki bezm-i nevāline
Huddāmı olmaġa nice **Cemşīd-şān** gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 22). [cemşīd-şān, ]*

**ceñ:** *Cenk, savaş.*

İtdükce **cenge** aġaz ol ṣaf-der-i ser-efrāz
Olur ḳaderle hem-sāz tīr-i ḳażā-resānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 63). [cenge, -e ]*

**cenāb:** *"şeref, onur ve büyüklük" terimi olarak kullanılır, hazret.*

Sıddīk-ı ṣıdḳ dāver-i Farūk-menḳābet
ʿOṯmān-ḥayā vü hilm ʿAlī-sīret ü **cenāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 10). [cenāb, ]*

Ṣaff-i niʿal ider yirini saʿd ü seyyidüñ
Yā Rab o ẕū-fünün ne ʿālī **cenāb** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 32). [cenāb, ]*

**cenāb:** *Taraf, yön, cihet.*

Benüm ne Ḥaḳḳa sezā ne **cenābuma** kārum
İki elüm daḫi sevḳ-ı ʿamelde bī-taḥṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 127). [cenābuma, -um, -a ]*

**cenāb:** *Dergâh, huzur, makam.*

Seyyid Şerīf ṣadr-ı feżāʾil **cenābıdur**
Saʿd-ı zemāne ẕāt-ı efāżıl-pesendidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 13). [cenābıdur, -ı, -dur ]*

**cenāb-ı cebrāʾīl:** *Cebrail hazretleri.*

Yegāne fāris-i eblaḳ-süvār-ı māḥbūbı
Ki oldı ġāşiyedārı **cenāb-ı Cebrāʾīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 66). [cenāb-ı cebrāʾīl, ]*

**cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuh:** *Şeyhlerin şeyhi şeref ,onurlu , büyük zat.*

Göçdi ʿuḳbāya **cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuḫ**
Yaʿnī Sīvāsī Efendi-zāde ṣād feryād u āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 1). [cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuḫ, ]*

**cenāb-ı mey:** *Büyük, ulu şarap.*

Dürdî -i ṣaḥbā gibi ayaḳda ḳalurdı müdām
Olmaşaydı çün **cenāb-ı mey** dil-i bī-kine ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 12). [cenāb-ı mey, ]*

**cenāb-ı ʿoşmān u ʿalī:** *Ali ve Osman Hazretleri.*

Ebû Bekr ü ʿÖmer **cenāb-ı ʿOşmān u ʿAlī**
Eyvān-ı refiʿ-ı serāyına çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 25, Mısra 3). [cenāb-ı ʿoşmān u ʿalī, ]*

**cenāb-ı ṣāḥib-i furḳān:** *Kur'an-ı Kerim sahibi hazret.*

**Cenāb-ı ṣāḥib-i furḳān** ki ḥükmin eyledi neşh
Eġer Zebur ile Tevrātdur eġer İncil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 75). [cenāb-ı ṣāḥib-i furḳān, ]*

**cenāb-ı veys-i ḳaren:** *Veysel Karanî hazretleri.*

Henüz dīde-i eyyām görmedi miş̱lin
**Cenāb-ı Veys-i Ḳaren** kim Yemende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 8). [cenāb-ı veys-i ḳaren, ]*

**ceng:** *Savaş, muharebe.*

Şīrāne ḥārb ü **cengi** ḥayrān ider pelengi
Tīr-i ḳader ḫadengi ḳavs-ı ḳażā kemānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 71). [cengi, -i ]*

Çāsāre düşdi teşvīr iklimin itdi teş̱hīr
İtmez bu **cengi** taḳrir bir ṣāʿirüñ lisānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 94). [cengi, -i ]*

Nahīd **çengi** sürına deffāf Mihr Müşteri
Lāyıḳdur anda aṭlas-ı çarḫ olsa bir ferş-i ḥaḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 17). [çengi, -i ]*

**ceng:** *Bir çeşit telli çalgı.*

Olsam ʿaceb mi muṭrīb-ı ṣad-naġme bezmine
Def sīne **çeng** ḳāmet-i ḫam-geşte nale nāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 6). [çeng, ]*

**cennātü:** *Cennetler.*

Hāzihī **cennātü** Adnin fedhulūhā ḫālidīn
Saʾil-i dergāhınuñ ser-nāme-i iḳbālinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 89). [cennātü, ]*

**cennet:** *Ahirette müminlere Allah tarafından va'dedilen ebedî hayat, yaşanacak yer.*

Ruʾyeti tercih ider ʿāşıḳ ṣafā-yı vuṣlata
**Cennet** ey dil ādeme zindān olur dīdārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 4). [cennet, ]*

**cennet:** *1. Îmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükâfat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nîmetlerle dolu yer*

Heves itmez ḥarem-i vuṣlatına yār diyen
İstemez **cenneti** her vechle dīdār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 2). [cenneti, -i ]*

**cennet:** *Îmanlı ve iyi kimselerin ölümden*

*sonra Allah tarafından mükâfat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nîmetlerle dolu yer.*

Merḥum ḫān Muḥammed ol pādişāḫ-ı emced
Eylerdi luṭf-ı bī-ḥad **cennet** ola mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 148). [cennet, ]*

Ey cennet-i bāġ-ı kūyu Firdevs-i riyāż
Tesnīm ü ṭuḥūr o **cennete** āb-ı ḥıyāż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 2). [cennete, -e ]*

Nūr-ı īman ile Ḳurʾān ide ḳabrin rūşen
Menzili **cennet** ola hem-demi ḥūr-ı **cennet** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 4). [cennet, ]*

Dirīġā Naḳşī İbrāhim Efendi göçdi dünyādan
İlāhī ol ʿazīze **cennet** ü Kevs̱erle kıl iʿzāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 2). [cennet, ]*

Ayaḳ çeküp yüridi bu meclis-i fenādan
**Cennetde** Kevs̱er içdi ḥūr-ı cinānı ḳoçdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 4). [cennetde, -de ]*

Beḳāya göçdi ḳaldı mülk-i fānī
Nedimi ḥūr ola **cennet** mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 6). [cennet, ]*

**cennet-ābād-ı rūḥı:** *Yanağının şen cenneti.*

**Cennet-ābād-ı rūḫı** bāġ-ı naʿīm
Şerbet-i laʿli zülāl-i Tesnīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 17). [cennet-ābād-ı rūḫı, --ı ]*

**cennet-i bāġ-ı kūy:** *Köyün bahçesinin cenneti.*

Ey **cennet-i bāġ-ı kūyu** Firdevs-i riyāż
Tesnīm ü ṭuḥūr o cennete āb-ı ḥıyāż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 1). [cennet-i bāġ-ı kūy, -u ]*

**cennet-i endīşemüñ:** *Cennet endişesi.*

Şiʿrümüñ her beyti oldı ḥülle-i taʿbīrle
**Cennet-i endīşemüñ** māḥbūb-ı ḫārā-peykeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 216). [cennet-i endīşemüñ, -m, -ün ]*

**cennet-i ḳūy:** *Sevgilinin cennet gibi olan mahallesi.*

Dembedem nāle-künān yalın ayaḳ başı ḳabā
Eylesün cennet-i ḳūyuñda sürūr ü neġamāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 321). [cennet-i ḳūy, -uñ ]*

**cennet-i vaşfuñda:** *Cennetin özellikleri.*

Nāvedān-ı ravża-i naʿtuñ olup kilk-i terüm
**Cennet-i vaşfuñda** icrā itdi āb-ı Kevs̱eri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 198). [cennet-i vaşfuñda, -uñ, -da ]*

**ceres:** *Hayvanın boynuna asılan çıngırak.*

Şeh-i sipāh-ı ümem olursa lāyıḳdur
**Ceres** ḳaṭār-ı şükūhında sūr-ı İsrāfīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 70). [ceres, ]*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm **ceresi**
Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [ceresi, -i ]*

**ceres:** *Çan, çıngırak.*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm **ceresi**
Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [ceresi, -i ]*

Ey şems ü ḳamer ḳaṭar-ı mihrinde **ceres**
Sīmurġ ser-i simāt-ı ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 1). [ceres, ]*

Sārbān-ı şütür-i ʿizzet ü iḳbāli felek
Māḥmil-i cāh-ı celālinde **ceres** şems ü ḳamer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 8). [ceres, ]*

Nale-senc olsa **ceres** erbāb-ı māḥmil mest olur

Dem gelür bir nāleden ʿaşḳ ehli ḳanzil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 1). [ceres, ]*

Olmış o ḫıdīv-i enbiyā vü rüsülüñ Kevneyn ḳaṭār-ı kibriyāsında **ceres** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 4). [ceres, ]*

**cerī:** *Cür'etli, gözü korkmaz, cesur.*

Ey Ḥabīb-i Kibriyā kān-ı keremsüñ ʿafv ḳıl Şevḳ-ı evṣāfuñ dil-i küstāḫumı itdi **cerī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 196). [cerī, ]*

**cerīde-ı eşeri dil-pesend-i ʿālemiyān:** *Alemlerin gönle hoş gelen şiir mecmuası.*

**Cerīde-ı eşeri dil-pesend-i ʿālemiyān** Ṣahīfe-i hüneri dehre kāġıd-ı zerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 169). [cerīde-ı eşeri dil-pesend-i ʿālemiyān, ]*

**cerr idüp:** *Dilenip.*

Mihr ü māhı kāse **cerr idüp** olmış ṣubḥ u şām
Āsitān-ı rifʿatinde bir gedā çarḫ-ı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 47). [cerr idüp, ]*

**cerrār:** *Dilenci.*

Müsteḥiḳ müdbir ü muḳbil **cerrār** Müttehim gurk ü keşende rūbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 37). [cerrār, ].*

Nedür ol şahs-ı laġar u **cerrār** Bir ayaġ üstine ider reftār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 1). [cerrār, ]*

**cerrār-ı sāʾil:** *Dilenen kimse dilenci.*

Luṭf-ı dest ü ṭabʿına nisbetle şāyāndur disem
Baḥr u ber **cerrār-ı sāʾil** kān-ı pür-mümsik ḥasīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 12). [cerrār-ı sāʾil, ]*

**cesed:** *Cansız, ölü vücut, naaş.*

Bī-naṣīb-i dāġ-ı derdi lālesiz bir şūre-hāk Bī-ṣafā-yı ʿaşḳ-ı pāki rūḫsız gūyā **cesed** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 38). [cesed, ]*

Bu hāk-dānden idüp ʿazm-i evc-i ʿilliyyīn Hümā-yı rūḫi göge çıḳdı ḳalmadı yirde **cesed** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 4). [cesed, ]*

**cesed:** *Vücut, beden.*

Āzāde olur dü-ʿālemüñ ḳaydından Ol zinde **cesed** ki dīvāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 4). [cesed, ]*

**cevāb:** *Açıklama, cevap.*

Naḳd-i cānı suʾāl idüp vaṣlın dehenden çıḳan **cevāba** virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 10). [cevāba, -a ]*

**Cevābın** gönderür aʿdāya ṭopdan her suʾālinde
Aña her ṭop-ı ejder peyker-i āteş-feşān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 71). [cevābın, -ın ]*

**cevāb:** *Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir durum ve ihtiyaca söz, yazı veya başka bir ifade yoluyla verilen karşılık, yanıt.*

Gūş-ı niyāzuma güher-āvīz-i nuṭḳ olup Virseñ nola suʾālüme ṣad luṭf ile **cevāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 36). [cevāb, ]*

**cevāb:** *1-Arpa ile yapılan bir tür şurup. 2-Yanıt, karşılık.*

Cevāb virmez iken ṭıñ-ı ebcede eyler O ḳavm-i echel ü dūn saʿd ü seyyidi techīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 41). [cevāb, ]*

**cevāb-dār:** *Cevap sahibi.*

Divāne dil çekilmez o zencīr-i ṭurradan
Manṣūr-veş suʾāline virse **cevāb-dār**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 14). [cevāb-dār, ]*

**cevāb-ı ṣāḥiḥ:** *Doğru cevabı.*

İki birāderüñ amma budur **cevāb-ı ṣāḥiḥ**
Harām-zādeye nisbet ḥelāl-zāde ḳabīḥ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 3). [cevāb-ı ṣāḥiḥ, ]*

**cevād:** *Cömert, eli açık.*

Hāris ü ʿādil ü hādī vü ḫātim
**Cevād** u hem ġanī fettāḥ u kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 24). [cevād, ]*

**cevād-ı muṭlaḳuñ:** *Allah.*

ʿAfvi ʿişyāndan füzūndur ol **cevād-ı muṭlaḳuñ**
Maʿẕeretden ġayri yoḳdur destümüzde bir sened *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 29). [cevād-ı muṭlaḳuñ, -uñ ]*

**cevāhir:** *Cevherler*

Memlū yine **cevāḫiri** dehre niṣār iken
Ṭabʿum ʿaceb ḫazīneye gencūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 17). [cevāḫiri, -i ]*

**cevāhir:** *Değerli taşlar*

Naẓīme minnet idüp vaṣf-ı laʿl-i dildārı
**Cevāhiri** oluruz güne güne kānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 14). [cevāhiri, -i ]*

**cevāhir-i naẓmum:** *Şiir mücevherleri.*

Arż eylesem **cevāhir-i naẓmum** nola Naẓīm
Cevher-şināsdur o bilür ḳadr-i cevheri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 65). [cevāhir-i naẓmum, -um ]*

**cevāḫir-i süḫan:** *Söz cevherleri.*

Kümeyt-i kilk-i Naẓīme hemīşe ḫāzin-i feyż
**Cevāḫir-i süḫanı** ʿarż ider ḳılādeliğe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 14). [cevāḫir-i süḫan, -ı ]*

**cevāhir-i süḫanum:** *Sözün cevherleri.*

**Cevāhir-i süḫanum** ey dil eyle zīver-i güş
Yiter bu ḳıṭʿa-i yāḳūt ehl iseñ temsīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 45). [cevāhir-i süḫanum, -um ]*

**cevān:** *Genç, delikanlı.*

Semend-i nāz ile meydān-ı ḥüsn işinde henüz
Bulınmadı ṣaf-ı ḫūbānda ol **cevānı** geçer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 6). [cevānı, -ı ]*

**cevāb:** *Açıklama.*

Dem-i suʾāl şehādet iderse her ʿuẕvuñ
Naẓīm itdüğüñe var mıdur **cevāb** senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 16). [cevāb, ]*

**cevher:**. *Farisî gevher'den muarreb. Kendi nefsiyle kaim olan şey, zat, tıynet, cibillet. istidat. Elmas vesaire gibi kıymetli taş. Cem'i: Cevahir.*

Çīn-i naḫvet gösterür ol ebrūvānı tāb-dār
**Cevhere** açılsa ḫançer ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 6). [cevhere, -e ]*

**cevher:** *Cevher, elmas.*

Rūy-ı zībāñı görenler ol ser-āmed ḳaddile
Ṣandılar bir **cevheri** muṣḥaf livā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 6). [cevheri, -i ]*

Rāyet-i manṣūrınuñ innā fetaḥnā ṣuḳḳāsı
Tiġınuñ zāġı ẓafer naṣrun mina'llāh **cevheri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 178). [cevheri, -i ]*

Belā siḥām-ı ḳażā sürʿatinde peykāndur
Ecel ḥüsām-ı ḳader ḳabżasında **cevherdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 130). [cevherdür, -dür ]*

O düşṭūr-ı güzīnüñ manṣıb-ı iclāline el-ḥaḳ
Bu mıṣraʿ **cevherī** ḥarfiyle bir tārīḫ-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 18). [cevherī, -i ]*

**cevher:** *Değer, kıymet.*

Tārīḫini **cevheri** ḥūruf ile didüm
Ḥayfā Ramażān Efendi geldi geçdi (1105) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 13). [cevheri, -i ]*

**cevher-i cān:** *Can mücevheri.*

Nuş-ı dārū-yı leb-i dilber ʿaceb terkīb olur
**Cevher-i cāndur** meger var ise cüzʾ-i aʿẓam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 16). [cevher-i cān, --dur ]*

**cevher-i cāndur:** *Can mücevheri*

Sözüm sitāyiş-i laʿliyle **cevher-i cāndur**
Gözümde kuḥl-i cilā ḫāk-i kūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 5). [cevher-i cāndur, -dur ]*

**cevher-i cānı:** *Ruhun özü.*

Eyle niṣār **cevher-i cānı** ḳudumine
Cānan-ı Naẓīm gelmeli oldı hemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 101). [cevher-i cānı, -ı ]*

**cevher-i cānını:** *Can mücevheri ,gönül.*

Gevher-i mihrine şāyeste degüldür virse
**Cevher-i cānını** ḫalḳ-ı dü-ciḫān müjde-behā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 144). [cevher-i cānını, -ı, -n, -ı ]*

**cevher-i ferd:** *Eşsiz cevher*

Süḫanı rūḥ-ı mücerred deheni **cevher-i ferd**
Kān-ı kevnüñ guher-i mā-ḥaṣal-ı münteḫabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 9). [cevher-i ferd, ]*

**cevher-i ferd:** *Eşsiz cevher.*

Ey **cevher-i ferd**-i laʿli güftārı ʿaraż
Ol cevher-i ferdden o güftār-ı ġaraż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 2). [cevher-i ferd, ]*

**cevher-i ferd-i laʿl:** *Kırmızı dudaklarının eşsiz cevheri.*

Ey **cevher-i ferd-i laʿli** güftārı ʿaraż
Ol cevher-i ferdden o güftār-ı ġaraż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 1). [cevher-i ferd-i laʿl, ]*

**cevheri ḥarf:** *Noktalı harf, menkut, cevher, gevher (tarih düşürülürken başvurulan noktalı harfler).*

Naẓīmā **cevheri ḥarf** ile tārīḫin o ẕi-şānuñ
Didüm kāʾim-maḳām-ı nām-ver ʿOṯmān Pāşādur (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 27). [cevheri ḥarf, ]*

**cevher-i iksīr:** *İksirin kaynağı.*

Rīzesinüñ āsitānı gevher-i tāc-ı mülūk
**Cevher-i iksīr** ile ḫāk-i ḥarimi hem-ʿāyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 14). [cevher-i iksīr, ]*

**cevher-i kül:** *Bütün elmaslar.*

Virdi bir bezme şeref ol güher-i tāc-ı rüsül
Ki Naẓīm anda olur **cevher-i kül** bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 10). [cevher-i kül, ]*

**cevher-i kül:** *Bütün cevheri , bütün varlığı.*

Devletle olur ne cānibe ʿazm itseñ
Hāk-i ḳademüñ fütādesi **cevher-i kül**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 4). [cevher-i kül, ]*

**cevher-i küll:** *Bütün cevherler.*

Seni ḫalḳ itmiş iken mühr-i nübüvvetle vesīm
Gevher-i ẕātuñı vaṣf eyleyemez **cevher-i küll** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 100). [cevher-i küll, ]*

Rizesinüñ ḥarem-i ʿizzetini **cevher-i küll**
Biñ ḥicāb ile ide gevher-i tāc-ı edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 15). [cevher-i küll, ]*

**cevher-i maʿnā:** *Anlam cevheri.*

Meydān-ı süḫande feres-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ
Pīrāstedür **cevher-i maʿnā** ile raḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 10). [cevher-i maʿnā, ]*

**cevher-i naẓmıyla:** *Şiirinin özüyle.*

**Cevher-i naẓmıyla** deryādur dil-i ṣaf-ı Naẓīm
Cūy-ı fikr-i fāsid-i ḫāṣidle deryā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 9). [cevher-i naẓmıyla, --y, --la ]*

**cevher-i şemşīr:** *Kılıcın cevheri/özü.*

İstemez seng-i fesān çarḫa ṭutarsam dönmez
Şerer-i āh olālı **cevher-i şemşīr** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 14). [cevher-i şemşīr, ]*

**cevher-i teʾsīr:** *Etkili bir elmas mücevher.*

Şerer-i āteş-i dil itdi eṣer dildāre
Tīġ-ı āhı yine bir **cevher-i teʾsīr** itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 12). [cevher-i teʾsīr, ]*

**cevher-şinās:** *Cevherden anlayan kişi.*

Arż eylesem cevāhir-i naẓmum nola Naẓīm
**Cevher-şināsdur** o bilür ḳadr-i cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 66). [cevher-şināsdur, -dur ]*

**cevher-şināsān-ı ṭarab:** *Meclisin kuyumcusu meclisin değer bileni.*

Bilür **cevher-şināsān-ı ṭarab** ḳīrāṭ ile ḳadrin
Meyüñ her ḳaṭresi bir ṭamla yāḳūt-ı ferāḫ-zādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 3). [cevher-şināsān-ı ṭarab, ]*

**cevlân:** *Ar. Dolanma, gezinme, gezinti.*

Per açup oldı revān murġ-ı revān-ı pāki
Ḳondı **cevlān** iderek lānesine Ṭūbāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 4). [cevlān, ]*

**cevr:** *Ar. Eza, sitem.*

**Cevrüñ** ki senüñ ey şeh-i bīdād dükenmez
Her kūşede senden saña feryād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 1). [cevrüñ, -üñ ]*

**Cevrüñ** hilāl ider ne belā ṭaʿne-i raḳīb
Birdür ölüm olur mı bir ey bī-emān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 7). [cevrüñ, -üñ ]*

Saña inṣāf virsün Allāhum
Garażuñ **cevr** ise yiter şāhum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 178). [cevr, ]*

**cevr:** *Eza, sitem.*

Saña ẓālim dine baña maẓlūm
Yiter Aḥmed bu **cevrle** ḫārekāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 292). [cevrle, -le ]*

**cevr:** *Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa.*

Gerdūn yiter **cevr** eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl ü yā necef hem ʿıyd ü hem

nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 13). [cevr, ]*

**cevr:** *eziyet, haksızlık.*

İtdügi **cevri** gūsfend-i dile
İtmedi ībn-i Malḳoç u Ḳaraman *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 185). [cevri, -i ]*

**cevr:** *Haksızlık edip incitme, eziyet, zulüm.*

Birisi rūḫ-ı muṣavver birisi nūr-ı cesīm
Gördiler her bir biñ **cevr** ü cefā düşmenden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 80). [cevr, ]*

**cevri dilberān:** *Gönül alan güzelin eziyeti.*

ʿUşşāka ḥüsni deñli ider **cevri dilberān**
Elbette bāde keyfi ḳadar derd-i ser virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 13). [cevri dilberān, -an ]*

**cevr-i hāṭır-şiken:** *Hatır kıranın eziyeti.*

ʿUşşāḳa nedür bu **cevr-i ḫāṭır-şikenüñ**
Feryād elüñden ey cefā-pīşe senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 1). [cevr-i ḫāṭır-şiken, ]*

**cevr-i yār:** *Sevgilinin eziyeti, zulmü.*

Bīm-i hecr ü **cevr-i yār** ü taʿn-ı bed-gūdan Naẓīm
Kārum efġān ṣabr nālān ḫāṭırum vīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 13). [cevr-i yār, ]*

Mülk-i dil-i Naẓīmi nola yıḳsa **cevr-i yār**
Sulṭānı şehrüñ olmasa ʿādil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 13). [cevr-i yār, ]*

**cevşen-güzār:** *Zırh geçiren , zırh takan.*

Nīzesi **cevşen-güẕār** u ḫançeri Zühre-şikāf
Nevk-i tīri sīne-sūz u tīġ-ı tīzi cān-sitān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 11). [cevşen-güẕār, ]*

**cevzā:** *İkizler burcu, semanın kuzey yarım küresinde görünen iki parlak yıldızlı bir burç olup Güneş, mayıs ayında bu burca girer.*

Miyān-ı ʿazmine zerrīn kemer ki **Cevzādur**
Hilāl-i çarḫ o zerrīn kemerde ḫançerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 41). [cevzādur, -dur ]*

**cevzā:** *Ikizler burcu (semanın kuzey yarım küresinde görünen iki parlak yıldızlı bir burçtur).*

Mihr ü meh-felek nücūm evtād zer **Cevzā** ṭınāb
Erdebī iclālinüñ çarḫ-ı felek bir pāderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 173). [cevzā, ]*

**cevzā:** *İkizler burcu (Yükseklik ve yücelikle anılır. Minyatürlerde, birbirine sarılmış iki çocuk ya da bir bedende iki baş şeklinde gösterilir. AND, 2008, 338. Tanıkta da, iki kişinin tek vücut olması açısından değerlendirilir).*

Şeb-i rezminde o encüm-sipeh-i dehre olur
Māh-ı nev tīġ u kemer-bend-i muraṣṣaʿ **cevzā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 34). [cevzā, ]*

**cevzā:** *İkizler burcu.*

Siper-i sīm-i ḳamer miġfer-i zer mihr-i münīr
Māh-ı nev tīġ-ı kemer-bend-i muraṣṣaʿ **cevzā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 196). [cevzā, ]*

**ceyb:** *Yaka , Cep.*

Ser-pençe-i ġamuñla dem olmaz ki ʿāṣıḳuñ
Dāmān u **ceybi** birbirine āşinā degül

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 4). [ceybi, -i ]*

Gülsitān-ı ḥācetün murġānı kim feryād ider
**Ceyb** ü dāmān-ı icābet pür-gül-i teʾs̱īr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 4). [ceyb, ]*

**ceyb-i ʿaḳl:** *Aklımın cebi.*

Girībān-ı şekîbim **ceyb-i ʿaḳlum** gibi çak oldı
Çıḳınca kec-küleh ol dilber-i maġrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 7). [ceyb-i ʿaḳl, -um ]*

**ceyb-i dil:** *Gönül cebi.*

Hezār **ceyb-i dil** ü cānı pāre pāre ider
Yegān yegān o dü-müjgan ṣunınca her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 3). [ceyb-i dil, ]*

**ceyb-i dil:** *Gönül yakası.*

Bāzū-yı muḥabbetle **ceyb-i dilümi**
Bir pençe-i āftāb çāk itdi benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 3). [ceyb-i dil, --üm, --i ]*

**ceyb-i hām-ı ʿişrete:** *Eğlenceye kıvrık yaka.*

Çemen ezẖār-ı gūnāgūn ile bezm-i müheyyādur
Ṣürāẖī **ceyb-i ẖām-ı ʿişrete** gülrīz-i ṣahbādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 2). [ceyb-i ẖām-ı ʿişrete, --e ]*

**ceyb-i ḳasabı:** *Kamış ve neyin yakası.*

Vaṣf-ı z̲āt u ṣıfātında iki dilli olanuñ
Çāk ola kilk-i siyeh-rū gibi **ceyb-i ḳasabı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 54). [ceyb-i ḳasabı, -ı ]*

**ceyb-i meşām:** *Burun kesesi.*

Ceyb-i meşāme nefẖa-niş̲ār olmış eyleyen
Bād-ı nesīm revzenini ʿānberīn-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 15). [ceyb-i meşām, -e ]*

**ceyb-i ṣabr-ı ʿāşıḳ-ı zārı:** *Ağlayıp inleyen aşığın sabrının yakası.*

Tiġ ber-kef kec-küleh dāmānı naẖvet-der-miyān
**Ceyb-i ṣabr-ı ʿāşıḳ-ı zārı** yiter mestāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 16). [ceyb-i ṣabr-ı ʿāşıḳ-ı zārı, --ı ]*

**ceyb-i şevḳum:** *Arzu cebim.*

Āh elinden ḥāṣid-i dūn u denīnüñ kim müdām
**Ceyb-i şevḳum** āşinā-yı gūşe-i dāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 66). [ceyb-i şevḳum, -um ]*

**ceyhūn-ı sirişk:** *Gözyaşının Ceyhun ( Irmağı ) u.*

Yārüñ ki ẖayāli çeşm-i terden geçdi
**Ceyhūn-ı sirişk** deşt ü dereden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 2). [ceyhūn-ı sirişk, ]*

**ceyş-i nuṣret:** *Yardım askeri.*

Rehber-i tevfīḳ der-pīş ü hidāyet der-ḳafā
Cünd-i furṣat der-yemīn ü **ceyş-i nuṣret** der-yesār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 38). [ceyş-i nuṣret, ]*

**ceyş-i zefer:** *Zafer ordusu.*

Tīr ile tıġ der-kār **ceyş-i zefer** ḳāfādar
Deng eyledi bu peykār pīr ile nev-civānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 115). [ceyş-i zefer, ]*

**cezb:** *Kendine çekme, celb; kendine çekme, çekicilik, çekilme ; anıklarda doğal çekim gücüne sahip olan mıknatıs ve kehrübanın bu özelliğini ifade etmek için kullanılmıştır.*

**Ceẕb** ider zerdī-i rūyuñ dil-i ḫūbānı Naẕīm
Ḥālet-i seng-i riyā var gibi kāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 13). [ceẕb, ]*

**cezbe-i dīdār:** *(sevgilinin) güzel yüzünün çekiciliği.*

Ẕerre-veş mihr-i ciḫān-efrūzı noḳṣān eyleye
**Ceẕbe-i dīdār** kim ḫurşīd-i rāḫşānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 6). [ceẕbe-i dīdār, ]*

**cezb-i ḳulūb:** *Kalplerin kendine çekildiği.*

Nola şerḥ eyledükce vaṣfuñı **ceẕb-i ḳulūb** itsem
Şenüñ bīmāruñ olmışken ṭabībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 17). [ceẕb-i ḳulūb, ]*

Cūd-ı bī-minnet ider **cezb-i ḳulūb**
Ki olur kāh-rübā cāzib gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 17). [cezb-i ḳulūb, ]*

**cezr ile med:** *Gel git.*

Serenci-zādenüñ oldı ḥayātı fülki şikest
Ḥūrūş-ı baḥr-i ʿadem gösterince **cezr ile med** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 2). [cezr ile med, ]*

Ḳaldı miyān-ı redd ü ḳabūlüñde fülk-i dil
Girdāba çekmeden anı bu **cezr ü med** yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 6). [cezr ü med, ]*

Ḳaṭresi kevn ü mekānı ġarḳ ider yoḳdur henüz
Raḥmeti deryāsına kaʿr u kenār u **cezr ü med** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 14). [cezr ü med, ]*

**cibāh:** *Alınlar.*

On iki burcı saʿādetle temāşā eyleyüp
Encüm-i seyyār u ṡābit pāyına sürdi **cibāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 32). [cibāh, ]*

Derġeh-i Ḥaḳkı ḳoyup lāyıḳ mı
Der-i ġayrı idesiñ vaḳfa **cibāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 4). [cibāh, ]*

**cibāh-ı rüsül:** *Peygamberin alnı.*

Ḥarem-i ʿizzetinde taʿẕīm
Dāʾim āmādedür **cibāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 22). [cibāh-ı rüsül, ]*

**cibrīl:** *Allah'ın vahyini peygamberlere ulaştırmakla görevli olan melek.*

Ey ġāşiye-berduş-ı Burāḳı **Cibrīl**
Meddāḥı Hudā midḥati naṣṣ-ı tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 1). [cibrīl, ]*

Mekteb-i maʿrifetinde **Cibrīl**
Tıfl-ı ebced gibi levḥ-i sāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [cibrīl, ]*

**ciger:** *(Âşığın) gönlü.*

Hūn-ı dildür şerāb-ı ġamze-i yār
**Cigerüm** çāk idüp kebāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 12). [cigerüm, -(ü)m ]*

**ciger:** *(Âşığın) sinesi, göğsü.*

Ol ḳaşları yā ki reh-güẕerden geçdi
Peykān-ı nigāhı çāk-ı **ciġerden** geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 2). [ciġerden, -den ]*

**ciger:** *(Âşığın) bağrı, yüreği.*

Āteş-i ʿaşḳ u fürūġ-ı ḥüsn ü ṭābʿ-ı āhdan
Sīneler nīrān beden sūzān **ciġer** büryān

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 8). [ciġer, ]*

Derūn-ı sīnemi yaḳdı firāḳ-ı laʿl-i lebüñ
**Ciġer** kebabı benüm sāḳiyā şarāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 4). [ciġer, ]*

**Cigerüm** yaḳdı āteş-i dūrı
Firḳatüñ cānı derd-nāk itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 249). [cigerüm, -(ü)m ]*

Nice yanup **cigerüm** cāna düşmesün āteş
Ḥāraretiyle olup dil-fiġār u ḫuşk lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 11). [cigerüm, -(ü)m ]*

**ciger-ḫūn:** *Ciğeri kan içinde, çok muzdarip, çok üzgün.*

Leylī-i kākül-i müşgīnine Mecnūn oldum
Ḥasret-i būse-i laʿliyle **ciger-ḫūn** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 26). [ciger-ḫūn, ]*

**ciger-i ḫaşma:** *Düşmanın ciğeri.*

Müjesi çeşm-i ḫışm-ı saṭvetinüñ
**Ciger-i ḫaşma** tīr-i mübremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 98). [ciger-i ḫaşma, -a ]*

**ciger-sūz:** *-Gönül yakan.*

Teʾşīr iderdi yāre **ciger-sūz** sözleri
Var ise yaḳdı nāme-i derdüm kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 1). [ciger-sūz, ]*

**cihād:** *Din uğruna düşmanla savaşma.*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim oldı itdikce **cihād**
Tīr-i nuṣretdür kemān ü cünd-i furṣatdur kemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 53). [cihād, ]*

**cihān:** *1. Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2. Dünya, yeryüzü.*

**Ciḫānı** şeyle virür ʿālemi yaḳup kül ider
Sirişk-i dembedem ü nāle-i demādem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 11). [ciḫānı, -+i ]*

Miṣāl-i ġonce olur teng-ḫāṭır u dil-ḫūn
**Ciḫānda** māʾil olan gül gibi küşādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 6). [ciḫānda, -da ]*

Mest itdi **ciḫānı** eṣer-i āh-ı derūnum
Bu būy-ı dil-āvīz nedür micmerüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 11). [ciḫānı, -+i ]*

Olup şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı Sulṭān Muṣṭafā ḫālā
**Ciḫāna** midḥat-i ẕātın beyān eyler ʿıyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 24). [ciḫāna, -a ]*

Revācgah-ı celāli **ciḫānda** germ olālı
Metāʿ-ı devlet ü iḳbāl-i rāyegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 29). [ciḫānda, -da ]*

Ḥāl-i diline iki **ciḫānda** rāḥm it
Raḥmet dine cān-ı Naẓīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 3). [ciḫānda, -da ]*

Her ṣubḥ mesāda kārumuz ġañet ü nevm
Baḳṣān bize benzemez **ciḫānda** bir ḳavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 2). [ciḫānda, -da ]*

Devr-i ḥıfẓında **cihān** ḳayd-ı eşirrādan emīn
Sāye-i ʿadlinde der-zīr-i emān mülk ü milel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 27). [cihān, ]*

**cihān:** *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat*

ʿAbīr-i ʿāṭıfetiyle ciḫāniyān ḫoş-kām
Buḫur-ı mekrümetiyle **ciḫān** muʿaṭṭardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 70). [ciḫān, ]*

**cihān:** *Âlem, kâinat, dünya.*

Revān olursa revādur **ciḫāne** āb-ı ḥayāt
Ki lūledür ḳalemi çeşmesārı māḥberdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 177). [ciḫāne, -e ]*

**cihān:** *Yeryüzü, evren, dünya.*

Oldı tārīḫi Naẓīm ol mevlid-i pākīzenüñ
Geldi Ṣādre'd-dīn Muḥammed tāze cān
buldı **cihān** (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 10). [cihān, ]*

**cihān:** *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat.*

Mānend-i berḳ göz yumup açıncadır beḳā
Ey dil gerekse geşt ü güẕār it **ciḫānı** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 12). [ciḫānı, -+i ]*

Keyf-i lebi **ciḫānı** yıḳar gelmedi daḫi
Meyḫāne-i melāḥate böyle şarāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 3). [ciḫānı, -+i ]*

Bilmem nice taḥammül ider sīneler aña
Sūz-ı derūn **ciḫānı** iderken şerār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 4). [ciḫānı, -+i ]*

Biñ Pāre olsa ẕerre degül ol deḫān ḳadar
Yanında cüzʾ-i lā-yetecezzī **ciḫān** ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 2). [ciḫān, ]*

Āşūbdan **ciḫānı** emīn eyleyen emīr
Ḥırz-ı emānı bāzū-yı şemşīri baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 11). [ciḫānı, -+i ]*

**Ciḫān** maḥkûm-ı baḫt-ı zinde-i şeb-zinde-dârândır
Sikender sīr olurdı olsa baḫtı zindedārānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 7). [ciḫān, ]*

Hem **ciḫānı** taḫt idüp hem merkezüñ bekle göñül
Gāh Ḳays u geh sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 5). [ciḫānı, -+i ]*

Ḳıyas u ʿaḳl ile olmaz iḥāṭa ʿālem-i dil
Ki sıġmaz iki **ciḫāna** sevād-ı aʿzam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 2). [ciḫāna, -a ]*

Başumda var iken sevdā-yı zülfi **Ciḫānuñ** neylerüm ẓıll-ı hümāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 4). [ciḫānuñ, -+uñ ]*

Muʿciẕātuñla **ciḫān** bağına ser-sebz itdüñ
Ey vücūdı çemen-ārā-yı gülistān-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 283). [ciḫān, ]*

Ne raġbete naẓār eyler ne iʿtibāre nigāh
Pür itse gūşına girmez **ciḫānı** ḳal ile ḳīyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 12). [ciḫānı, -+i ]*

Rāyet-efrāz-ı ẓafersin kim sipāh-ı rezmüñüñ
Her biri olmış **ciḫānuñ** ṣaf-şikāf u ṣaf-deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 194). [ciḫānuñ, -+uñ ]*

**Ciḫānuñ** Rüstem-i destānıdur ol ḫüsrev-i ġāzī
Anuñ hengāme-i rezminde Rüstem dāstān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 27). [ciḫānuñ, -+uñ ]*

Heybetle Rüstemāne hirās-ı ʿadū içün
Meydān-ı rezme kim o pehlevān **ciḫān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 28). [ciḫān, ]*

Yine düşürdi hümā sāyesin **ciḫān** üzre
İlāhī ola hümāyun ciḫāniyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 1). [ciḫān, ]*

Zemīn tezelzül-i āşūbdan emin oİdi
Zamān maʿdeletüñde **ciḫān** emān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 58). [ciḫān, ]*

Hemīşe tā ki açup bāl ü per saʿādet ile
Hümā-yı ṣulḥ ṣala sāyesin **ciḫān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 124). [ciḫān, ]*

**Ciḫānı** eyledi memnūn ḫan-ı mekrümeti
Degül nevāle-i iḥsānı imtinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 35). [ciḫānı, -+i ]*

**Ciḫānı** ṭayy ide vaḳt-i ṭuluʿ ḫurşīdüñ
Żiyāsı düşmeden ol eblāḳ-ı ciḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 83). [ciḫānı, -+i ]*

Encüm-sipāh şāḫā gerdūn-bārgāhā
Sulṭān-ı dīn-penāhā ey żabt iden **ciḫānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 136). [ciḫānı, -+i ]*

Sezādur revnaḳ-ı ordū-yı Sulṭān Muṣṭafā olsa
**Ciḫāna** virdi ḥaḳḳā zīb ü fer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 16). [ciḫāna, -a ]*

Nīze alsa ele ider her gāh
Gözine ʿālemüñ **ciḫānı** siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 10). [ciḫānı, -+i ]*

Teşrīf ideli **ciḫānı** şāḫ-ı kevneyn
Şānisini gūş işitmedi görmedi ʿāyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 1). [ciḫānı, -+i ]*

Dem-beste iken **ciḫānı** dutmısdı Naẓīm
Sāz-ı dilinin terāne-i tār-ı evtārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 3). [ciḫānı, -+i ]*

Müjde ey dil bir Süleymān-ṣalṭanat itdi cülūs
Kim **ciḫān** zīr-i nigīn-i hükmidür bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 4). [ciḫān, ]*

Müşīr-i kār-fermā müsteşār-ı ʿālem-ārā kim
**Ciḫāna** virdi ʿadl ü dād u inṣāf ile pīrāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 4). [ciḫāna, -a ]*

Emrine ins ü melek fermān-ber
Oldı māḥkūmı **ciḫān** ṭarf be-ṭarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 24). [ciḫān, ]*

**cihān:** *Dünya, yeryüzü.*

İki **ciḫānda** luṭfına muḥtācuz ey Naẓīm
Birdür o pādişāḫ-ı dü-ʿālem ciḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 19). [ciḫānda, -da ]*

**Ciḫānda** vaṣfı olmaz ʿaḳl ile idrāk ile maḥṣur
Ezel āġāzdur aña ebed encām-ı serḥaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 67). [ciḫānda, -da ]*

Ẕātım iḳrār iden mışr-ı dü-ʿālemde ʿazīz
Ḳadrini inkār iden iki **ciḫānda** ḫāk-sār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 46). [ciḫānda, -da ]*

**Ciḫānd**a sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār ü żelīl
Dilinde dāġ ola sūzān ne aḫker ü ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 1). [ciḫānda, -da ]*

Olur mı dāde-i ġayra **ciḫānda** dest-küşād
Efendisi ḳulunuñ rızḳına olınca kefīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 19). [ciḫānda, -da ]*

Miṣāl-i bülbül pervane dāʾim aġlasun yansun
**Ciḫānda** nīk- ḫvahuñ olmayan aʿdā-yı bed-gevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 6). [ciḫānda, -da ]*

Bir ayaġ üzre ʿarż idüp hünerin
Ṭutamaz kimseler **ciḫānda** yerin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 8). [ciḫānda, -da ]*

Görmemiş yoḳ **ciḫānda** āletini
Bilmemiş yoḳ henüz leẕẕetini *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 3). [ciḫānda, -da ]*

**Ciḫānda** kimseyi āzürde-ḫāṭır eylemedi
Dem-i tehevvür anuñ ḥilm ü rıfḳ idi ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 7). [ciḫānda, -da ]*

**cihān:** *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat.*

Goreydi rūz-ı veġā Rüstemāne peykārın
Olurdı teng **ciḫān** Sām u Ḳahramān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 64). [ciḫān, ]*

**cihān:** *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat.*

İki ciḫānda luṭfına muḥtācuz ey Naẓīm
Birdür o pādişāḫ-ı dü-ʿālem **ciḫān** iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 20). [ciḫān, ]*

Nola ẓıll-ı ẓalīlinde **ciḫān** āsūde-ḥāl olsa
Yidi iḳlīme ṣalmış sāye her tūġ-ı şehenşāḫī

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 19). [ciḫān, ]*

ʿAceb mi devr-i ʿadlinde **ciḫān** āsūde-ḥāl olsa
Ki dāʾim dest-gīri her ḫuṣūṣ-ı ʿavn-i Mevlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 19). [ciḫān, ]*

**ciḫān-ı āmān:** *Aman dünyası.*

Ey **Ciḫān-ı āmān** amān-ı ciḫān
ʿĀlem-i cān cān-ı ʿālemiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 1). [ciḫān-ı āmān, ]*

**ciḫān-ı ciḫāniyān:** *Dünyada yaşayanların dünyası.*

Müftī-i dīn-penāh **ciḫān-ı ciḫāniyān** Pīrāye-baḫş-ı mesned-i şerʿ-i peyamberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 25). [ciḫān-ı ciḫāniyān, ]*

**ciḫān-ı maʿdeletinde:** *Adaletli dünya.*

**Ciḫān-ı maʿdeletinde** ḫalāyıḳ āsūde
Zāmān-ı mekrümetinde gedā tüvān-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 61). [ciḫān-ı maʿdeletinde, -ın, -de ]*

**ciḫāniyān:** *Dünyada yaşayanlar, insanlar.*

Dādār-ı kār-saz ḫudāvend-i bī-niyāz
Maʿbād-ı bī-zeval-i ciḫān ü **ciḫāniyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 4). [ciḫāniyān, ]*

Biñ cān ile gelürdi peyāpey **ciḫāniyān**
Rūmāl-i pāyine o ʿazīzüñ ṭaraf ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 5). [ciḫāniyān, ]*

**ciḫāniyān:** *Dünyâda yaşayanlar, insanlar.*

Ey mesned-i her dü-ʿālemüñ şulṭānı
Cānān-ı ciḫān **ciḫāniyānuñ** cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 2). [ciḫāniyānuñ, -uñ ]*

Ey faḫr-i ciḫān **ciḫāniyānuñ** sebebi
Mekkī Medinī vü Hāşimī hem Arabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 1). [ciḫāniyānuñ, -uñ ]*

**ciḫāniyān:** *Dünyada oturanlar.*

ʿAbīr-i ʿāṭıfetiyle **ciḫāniyān** ḫoş-kām
Buḫur-ı mekrümetiyle ciḫān muʿaṭṭardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 69). [ciḫāniyān, ]*

**Ciḫāniyān** olālar sāyebān-ı ʿadlüñde
āṣafuñ şeb ü rūz emn ile emān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 125). [ciḫāniyān, ]*

**ciḫāniyān üzre:** *Dünyada oturanlar üstüne.*

Yine düşürdi hümā sāyesin ciḫān üzre
İlāhī ola hümāyun **ciḫāniyān üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 2). [ciḫāniyān üzre, ]*

**cihāt:** *Cihetler, taraflar.*

Nevbet-i nām-ı bülendi şeş **cihātı** pür idüp
Ṣıyṭ-ı adli rembedem leb-rīz-i çār-erkān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 49). [cihātı, -ı ]*

**cihāt:** *Cihetler, yönler, taraflar.*

Doldı kūs ü nefīr ü ʿadliyle
Ḳubbe-i şeş **cihāt** ü çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 58). [cihāt, ]*

**cihāz-ı musteʿār:** *Eğreti çeyiz.*

Günu güne ḥulle-bāf-ı kārgāh-ı feyżdür
Bikr-i endīşem ḳabūl itmez **cihāz-ı musteʿār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 114). [cihāz-ı musteʿār, ]*

**cilālan:** *Parlatılmak, parlak duruma getirilmek.*

O mehüñ āyine-i ḥüsni **cilālanmışdur**
Pertev-i mihr-i melāḥatle żiyālanmışdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 1). [cilālanmışdur, --mış, - ]*

**cilve:** *Salınarak gezme*

Ol ẕevḳler o **cilveler** ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey dil o da bir zamān imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 11). [cilveler, -ler ]*

Ser-āmed serv-ḳāmet dilber-i kākül-perīşāndur
Gelüp reftāri itdi **cilveler** tūġ-ı şehenşāh̲ī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 10). [cilveler, -ler ]*

**cilve:** *Görünme, tecelli.*

Feyż-i Ḥaḳ rehber iken ṭabʿuma her vādīde
Tengdür **cilvesine** sāḥa-ı şiʿr ü inşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 30). [cilvesine, -e, -n, -si ]*

**cilve:** *Edâlı davranış, naz, işve.*

Âhû-veşân ḥüsn ile itdüm hezārān ittiḥād
Ben bulmadum sedd olmaya her **cilvede** rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 4). [cilvede, -de ]*

Āyīne-i yekreng-nümâ gibi Naẕīmā
Bir **cilvede** yüz ṣūret ile sîretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 14). [cilvede, -de ]*

**cilve:** *Cilve, işve, edâlı tavır.*

Sürʿatinden gelür baṣīṭ-i zemīn
Evvelin **cilve** teng bir meydān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 102). [cilve, ]*

**cilve-bahş:** *Cilve bağışlayan.*

Olmamışken rūḥ̲-ı Ādem **cilve-baḥş-ı** mā ü ṭīn
Dehre ḥükm itdi Süleymān-ı Nebī bir mühr ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 83). [cilve-baḥ̲ş-ı, ]*

**cilve-gāh:** *Cilve yeri etmek. Görünme yeri yapmak.*

Saña dil oldı bāṭın u ẓāhirde **cilve-gāh**
Āyīnedür ki ṣūret ü maʿnā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 3). [cilve-gāh, ]*

**cilve-gāh:** *Cilve yeri, cilve edecek yer.*

Cemāl-i şāḥ̲id-i maḳṣūda **cilve-gāh** eyler dil ki sīnesini bī-ġubār-ı kīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 7). [cilve-gāh, ]*

**cilve-gāh:** *Görünme ve tecelli etme yeri.*

Meşhed-i fetvāda tekrar eyledi ʿarż-ı kemāl
Āftāba **cilve-gāh** oldı yine burc-ı ḥamel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 30). [cilve-gāh, ]*

**cilvegāh:** *Tecelli ve zuhur yeri, görünme yeri, ortaya çıkış yeri; cilve yapılan yer.*

Ṭıfl iken sīnem idi **cilvegahüñ** dāye gibi
Düşeyüm pāyuña ey serv-i sehī sāye gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 1). [cilvegahüñ, -(u)ñ ]*

**cilvegāh:** *Cilve yeri.*

Tecellī ideli nūr-ı aḥad burc-ı hüviyyetden
O nūrun ṭavḳ-ı çeşm-i mīm-i Aḥmeddür
**cilvegāhı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 6). [cilvegāhı, -ı ]*

**Cilvegāhı** ʿĀrş-ı aʿlā oldı kām-ı evvelin
Ẓıllı ol nūr-ı Hudānuñ düşmese ḥ̲āke nola
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 67). [cilvegāhı, -ı ]*

**cilvegāh:** *Görünme yeri, ortaya çıkış yeri; cilve yapılan yer.*

Gitdi bāḳī menzile tārīḫini didüm Naẓīm
Kürsī-i ʿArşı ide Sīvāsī-zāde **cilvegāh** (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 10). [cilvegāh, ]*

**cilvegāh:** *Cilve yeri, cilve edecek yer*

Görmeġe şāḫid-i maḳṣūdumı tedbīr itdüm
**Cilvegāhın** anuñ āyīne-i taḳdīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 4). [cilvegāhın, ]*

Olur ḫurşīd-i enver şemse-i eyvān-ı tecrīdi
İden mānend-i ʿĪsā **cilvegāhın** çār-ṭāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 8). [cilvegāhın, ]*

**cilvegāh olsa:** *Yer, yurt olmak.*

ʿAks-i cemāline yiridür **olsa cilvegāh**
Ṭutdı maḳām şīşe-i çeşmümde ol peri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 11). [cilvegāh olsa, -sa ]*

**cilvegāh-ı cemāl:** *Yüz güzelliğinin cilve yeri.*

Ey **cilvegāh-ı cemāli** āyine-i ẕāt
Vey nām-ı şerifi zīver-i her şalavāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 1). [cilvegāh-ı cemāl, ]*

**cilvegāhı menzil-i maḳṣūd:** *Hedeflenen buluşma yeri.*

Olur elbette bir gün **cilvegāhı menzil-i maḳṣūd**
Naẓīmā olmasun tek tevsen-i baḫtuñ hemān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 9). [cilvegāhı menzil-i maḳṣūd, ]*

**cilvegāh-ı sitāyişinde:** *Övgünün tecelli yeri*

**Cilvegāh-ı sitāyişinde** henüz
Ḳalemüm Edhem-i muʿallemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 119). [cilvegāh-ı sitāyişinde, -in, -de ]*

**cilvegeh:** *Görünme, tecellî ve zuhur etme yeri, tecellî yeri..*

**Cilvegehdü**r yine her tārı bir āşūbe Naẓīm
Ne ḳadar olsa da zülf-i siyehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 9). [cilvegehdür, -dür ]*

Naẓīm āyīne-i ʿālem-nümādur var ise ṭabʿuñ
Ki anda güne güne **cilvegehdür** şāḫid-i mażmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 14). [cilvegehdür, -dür ]*

**cilvegeh:** *Görünme, tecellî ve zuhur etme yeri, tecellî yeri:*

Bir ḥüsn ü cemāl ile hem-āġuş olagör kim
Gāhī dil ola **cilvegehi** dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 12). [cilvegehi, -i ]*

Çarḫ-ı mīnāya ḳadem başdı açup bāl ü perin
peridür ki ola **cilvegehi** şīşe-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 238). [cilvegehi, -i ]*

**cilvegeh-i ʿaks-i rūḫ-ı yār:** *Sevgilin yanaklarının parlaklığının yansımasının görünme yeri.*

Yiridür **cilvegeh-i ʿaks-i rūḫ-ı yār** olsa
Çeşm-i cān ḫāne-i āyīne-i cānāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 9). [cilvegeh-i ʿaks-i rūḫ-ı yār, ]*

**cilveger:** *Cilveli, nazlı.*

**Cilvegerdür** aks-i zülf-i yār her demde Naẓīm
Şīşe-i çeşm-i terümde bir demed sünbül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 9). [cilvegerdür, -dür ]*

**cilve-güster:** *Cilve yapan.*

Her dilde **cilve-güster** olur ʿaks-i ḥüsn-i yār
Her demde bir maḳāmda mihmān olup

gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 11). [cilve-güster, ]*

Ḳande baḳsam **cilve-güster** ḥüsn-i ʿālem-gīridür
Dīde kim dīdārına oldı mülāḳi Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 9). [cilve-güster, ]*

**Cilve-güster** bir perīdür dīde-i ʿuşşāḳda
Menzili ṣırça serāy olan ḫayālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 17). [cilve-güster, ]*

Dilde fikrüñ **cilve-güsterdür** ḫayālüñ dīdede
ʿĀṣıḳ-ı dīdāruñum ṣāḫum niḫān u āṣikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 159). [cilve-güsterdür, -dür ]*

Gelen seferden o ṣāḫenşeh-i muẓafferdür
Ki rāḫşı aṭlas-ı çarḫ üzre **cilve-güsterdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 2). [cilve-güsterdür, -dür ]*

Hemīşe tā ki seferden gelüp şeh-i Ġāzī
Serīr-i devlet ʿizzetde **cilve-güsterdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 204). [cilve-güsterdür, -dür ]*

**cilve-i nāz:** *Naz cilvesi.*

Reftāre gelse **cilve-i nāz** ile ʿāṣıkuñ
Evvel ḳademde ʿaḳlın o ḳadd-ı ḳıyam alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 7). [cilve-i nāz, ]*

**cilve-i nāz:** *Naz cilvesi, edalı tavır.*

Kūyuñda görüp **cilve-i nāz** ile ḫırāmān
Firdevs-i berīn içre olan ḥūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 15). [cilve-i nāz, ]*

**cilve-i nāz:** *Naz cilvesi.*

Cādū-yı zülfine dil-beste-i efsūn oldum
**Cilve-i nāz** ile reftārına meftūn oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 28). [cilve-i nāz, ]*

**cilve-i nāz eylase:** *Edalı tavrın cilvesini etmek.*

Murġ-ı dest-āmuz-ı ḫāmem **cilve-i nāz eylase**
Ṣad ḫacāletle giderdi kendüden kebk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 217). [cilve-i nāz eylase, -se ]*

**cilve-i nāzuña:** *Naz cilvesi.*

Yiridür başma dīdeme ḳademüñ
**Cilve-i nāzuña** kumāş-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 302). [cilve-i nāzuña, -uñ, -a ]*

**cilve-i reftār:** *Gidişteki cilve/naz.*

Pāyını āb-ı rūḫ-ı perhīze eyler būse-gāh
**Cilve-i reftār** kim serv-i ḫırāmānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 8). [cilve-i reftār, ]*

**cilve-i reftār-ı nazuñdur:** *Gidişteki cilve/naz.*

Kimüñ neẕẕāre-gāhı **cilve-i reftār-ı nazuñdur**
ʿAceb çeşm-āşinā-yı kuḥl-i ḫāḳ-i maḳdemün kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 7). [cilve-i reftār-ı nazuñdur, ]*

**cilve-i şevḳ:** *Şiddetli arzu, istek, aşırı heves edası.*

Ḳulzüm-i şefḳatindedür o şehüñ
**Cilve-i şevḳ** ile sipâh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 16). [cilve-i şevḳ, ]*

**cilve-nümā:** *Cilve gösteren, cilve yapan.*

Mirʾāt-ı dilde **cilve-nümā** sensin ey perī
Olmaz vilāyet içre şeh-i ḳāmrān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 9). [cilve-nümā, ]*

**cilve-rīz olsa:** *Kendini göstermek.*

Kemāl-i nāzla raḳṣān u **cilve-rīz olsa**
Hıram-ı ʿişve ḫāram ola dilberān üzre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 85). [cilve-rīz olsa, -sa ]*

**cinān:** *Cennetler.*

Naẕīm girye-künān fevtine didüm tārīḫ
**Cinānda** Kevs̱er içe dembedem ʿAlī Çelebi (1103) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 16). [cinānda, -da ]*

**cināne:** *Cennetler,bahçeler.*

Aña behişt-i ʿAdn olup Bāġçe-sarāy
ʿAzm eyledi **cināne** o ḫān-ı ciḫān-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 4). [cināne, -e ]*

**cinān-ı cemāle:** *Güzelliğin cennetleri.*

Ḳadd-i Ṭūbā-ḳıyām u Sidre-ḫıram
Ey **cinān-ı cemāle** ḥūr-ı sirişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 234). [cinān-ı cemāle, -e ]*

**cinān-ı kūyine:** *Sevgilinin semtinin cennetleri.*

**Cinān-ı kūyine** cānānuñ itdi cānı revān
İrem viṣāle diyen gitdi bāġ-ı cennete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 3). [cinān-ı kūyine, -in, -e ]*

**cinān-ı maʿrifete:** *Bilgi cennetleri.*

**Cinān-ı maʿrifete** ābyārdur ḳalemi
Behişt-i dānişe naẓmı zülāl-i Kevs̱erdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 167). [cinān-ı maʿrifete, -e ]*

**cināyet:** *İnsanın canına veya uzuvlarına yönelik saldırma, öldürme; adam öldürme derecesinde ağır suç; hata, günah (TULUM, 501).*

Cürmüm nola Ḥaḳ iderse her gāh ʿafv
Eyler ḳulınuñ **cināyetin** şāḫ ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 2). [cināyetin, -in ]*

**cinn:** *Cin, gözle görülmeyen lâtif yaratık.*

Yirde gökde kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins ü melek **cinn** ü peri vü dīv ü ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 22). [cinn, ]*

**cins-i evṣāfıyla:** *Vasıflarının türü.*

**Cins-i evṣāfıyla** envāʿ-ı ḫalāyıḳ leb-küşā
Her lisānda vaṣfı elzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 35). [cins-i evṣāfıyla, -ı, -y, -la ]*

**cins-i ferişte:** *Melek türü.*

Ne **cins-i ferişte**dür ne ḥūrīçedür
Cānānum o nev-civān-ı tersā-beçedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 1). [cins-i ferişte, -dür ]*

**cins-i kālā-yı hüner:** *Hüner kalesinin çeşidi.*

Sūḳ-ı raġbetde eger bulsa revāc-ı iʿtibār
**Cins-i kālā-yı hüner** ḥadden füzūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 14). [cins-i kālā-yı hüner, ]*

**cins-i ṣalāt:** *Namaz türü.*

Rūḫına biñ ḳāfile **cins-i ṣalāt** olsun revān
Tā olınca nüh-ḳaṭar-ı çarḫ be-güsiste mehār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 179). [cins-i ṣalāt, ]*

**cīrān:** *Komşular.*

Ḥaḳḳ-ı cārı ḥaşredek cārī iderlerdi eger
Devr-i ʿadlinde olaydı şīr ü **cīrān** hem-civār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 98). [cīrān, ]*

Ḥükm-i ʿadli ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyet itdüren
Hem-civār itse eger **cīrāne** bir şīr-i neri

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 170). [cīrāne, ]*

Devr-i ḥıfẓında düşünde görse **cīran** şīr-i ner
Ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyetle o düş taʿbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 59). [cīran, ]*

Ki civarında bulsa **cīrānı**
Gözedür şīr-i ner ḥaḳk-ı cīrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 69). [cīrānı, -ı ]*

**cirm-i ḳamer:** *Ay cismi.*

Rāyet-i ʿizzetine ẕeyl-i zer-efşān ḫurşīd
ʿĀlem-i rifʿatine **cirm-i ḳamer** mehce-i sīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 44). [cirm-i ḳamer, ]*

**cism:** *Cisim, gövde.*

**Cismi** rūḫ-ı muṣavver olsa nola
Günleten cān ü dili mücessemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 77). [cismi, -i ]*

Dönüp bir ḫaste-ḥāl-i bī-ḳarāre
Götinde cānı **cismi** pāre pāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 10). [cismi, -i ]*

**cism:** *Beden, gövde, vücut.*

Ne **cismüñ** cānısın iĥyâ-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ kimdür
Ne mehdiñ ṭıflısın gehvāre-cünbān-ı ġamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 1). [cismüñ, -ün ]*

Gūşında o kim fitil-bendüm çıḳara
Cisminde hezār dāġ-ı ḥasret yaḳīnür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 4). [cisminde, -i, -n, -de ]*

**cism:** *Boşlukta bir yer kaplayan varlık, madde, nesne.*

İnceden ince mū miyānuñdur
İsmi var **cismi** yoḳ dehānuñdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 15, Mısra 2). [cismi, -i ]*

**cism:** *(Âşığın) bedeni, cimi, gövdesi.*

Seyr-i ḥüsn-i yār içün **cismüm** serāser çeşm idüp
Dīdesin vaḳf eylemiş dīdāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 3). [cismüm, -(ü)m ]*

İḫtāṭa eyledi göz yaşı **cismümi** didiler
Sefīnede ola deryā sefīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 9). [cismümi, -(ü)m, -i ]*

Şevḳ-ı dīdār ile **cismümde** degüldür üstüḫvān
Mevc urur deryā gibi cūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 9). [cismümde, -üm, -de ]*

Görme revā Naẓīm-i şenā-kāruñum henüz **Cismümd**e pīç ü tāb ola cānumda ıżṭırāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 34). [cismümde, -üm, -de ]*

Kāş **cismümde** biñ olsa cānum
Yolına her birini itsem ṣarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 29). [cismümde, -üm, -de ]*

**cism:** *(Âşığın) bedeni, cismi, vücudu.*

Cismini rūḫ-ı muṣavver eylemiş cān-āferīn
Ravża-i cennet-ḥarīm-i cāhına ferrāş olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 69). [cismini, -i, -(n)i ]*

Cismi ālūde-i ġubār oldı
Pisteri yā Rab ola istebraḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 3). [cismi, -i ]*

**cism-i ʿadūyı:** *Düşmanın bedeni.*

Teʾsīr-i tīġı eyler **cism-i ʿadūyı** bī-fer
Gūyā şānūr görenler mehtābla kettānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 109). [cism-i ʿadūyı, ]*

**cism-i ʿālem:** *Evrenin maddi yapısı.*

Ḥaḳ vücūd-ı kāmilin itmiş daḫi maʿdūm iken
Cism-i ʿālem cān-ı ādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 8). [cism-i ʿālem, ]*

**cism-i dilber:** *Sevgilinin vücudu.*

**Cism-i dilber** o ḳadar tāze vü terdür ki Naẓīm
Aña terlükde ḳıyās olmaya pālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 15). [cism-i dilber, ]*

**cism-i laṭīf-i yār:** *Sevgilinin ince, nazik beden.*

Sīnemde saḳlasam nola cānum gibi henüz **Cism-i laṭīf-i yār** ki ser-cümle cān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 6). [cism-i laṭīf-i yār, ]*

**cism-i laṭīfüñ:** *Hoş, güzel cisim.*

Meġer rūḫ-ı revāndur cümleten **cism-i laṭīfüñ** kim
Görüp taṣvīr-i cān-baḫşuñ ḳıyās itdüm hemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 5). [cism-i laṭīfüñ, -üñ ]*

**cism-i niẕār-ı:** *Zayıf beden.*

Figār-ı ġamzesi **cism-i niẕār-ı** ʿāşıḳ iken
Nigāh iden ne ḫadeng ü ne zaḫm-ı sīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 11). [cism-i niẕār-ı, -ı ]*

**cism-i pür-dāġ:** *Yara dolu gövde.*

**Cism-i pür-dāġa** yine yaḳdum serāpā tāze dāġ
ʿAşḳ giydürdi baña ḳaftan ḳaftan üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 13). [cism-i pür-dāġ, --a ]*

**cismi ʿüryān:** *Çıplak beden.*

Ḳays-veş zülfiyle ḥālin fikr iden āvārenüñ
**Cismi ʿüryān** ḳaddi çevgān güy-ı ser ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 6). [cismi ʿüryān, ]*

**cism-i yetīmān-ı ḫazīn:** *Hüzünlü yetimlerin bedeni.*

Penbe-rīz oldı kemāninden yine ḥallācı dehr
Berf śundı ditredi **cism-i yetīmān-ı ḫazīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 14). [cism-i yetīmān-ı ḫazīn, ]*

**cisr-i fenā:** *Yokluk Köprüsü.*

Bu cisr-i fenāda görmeyüp resm-i beḳā
Sū-yı Ḥaḳḳā cān ile yöneldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 7). [cisr-i fenā, ]*

**cisr-i merg-i maʿberdür:** *Geçitin mutluluk köprüsü.*

Hücūm-ı mevce-i seylāb-ı tīġ-ı ḳahrından
ʿAdū-yı münhezime **cisr-i merg-i maʿberdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 128). [cisr-i merg-i maʿberdür, ]*

**civān:** *Genç.*

Haṭalardan emīn itsün vücūdın Ḥażret-i Mevlā
Benüm gibi duʿā-yı devletin pīr ü **civān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 82). [civān, ]*

Ḥaḳḳā ki maẓḫār. olmak içün bir duʿāsına
Pīr ü **civan** ṣabāḥ u mesāda çekerdi ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 4). [civan, ]*

Āb-ı ṣāfi ḫoş-güvār u rūḥ-baḫş u dil-güşā
Ḥavż-ı mālālālinüñ leb-teşnesi pīr ü **civān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 8). [civān, ]*

**civān:** *Genç sevgili.*

Tenüm zerd ü niẕār itdüñ dil-i zārum figār itdüñ
Raḳībi iḫtiyār itdüñ gel ey tāze **civānum**

gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 6). [civānum, -um ]*

**civān-ı sīm-berüm:** *Gümüş gibi güzel göğüslü genç.*

ʿÖẕrümi biñ ḥicāb ile diyeyüm
Bilürüm ey **civān-ı sīm-berüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 276). [civān-ı sīm-berüm, -üm ]*

**civān-ı tersā-beççe:** *Genç Hristiyan çocuğu.*

Cām-ı mey-i vuṣlatı olup tevbe-şikest
Ḳıldı beni bir **civān-ı tersā-beççe** mest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 2). [civān-ı tersā-beççe, ]*

**civān-merd:** *Mert yaradılışlı, yüce gönüllü, yiğit.*

Bende-i efgendesi olsam Naẓīm
Bende-perver bir **civān-merd** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 4). [civān-merd, ]*

**civār:** *Çevre, etraf.*

Ki **civarında** bulsa cīrānı
Gözedür şīr-i ner ḥaḳk-ı cīrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 69). [civarında, -ı , -n, -da ]*

**civar-ı ʿizzet:** *Yüceliğinin yanı.*

Ḳabūl eyle **civar-ı ʿizzetünde** çekmeyem ġurbet
Bilürsün kendi şehrümde ġarībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 3). [civar-ı ʿizzet, -ün, -de ]*

**civār-ı ʿizzetünde:** *Kıymetinin civarında.*

Civār-ı ʿizzetünde her gedā kim mīhmānuñdur
Serāpā cürm ise ḫuld-i berīn içre muḫalleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 83). [civār-ı ʿizzetünde, -ün, -de ]*

**cû:** *Çünkü; zira.*

Şaḥn-ı vegāda bi'ẕ-ẕāt sürse **çü** Pilten at
Ferzāne ide şeh-māt aʿdā-yı bed-gümānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 73). [çü, ]*

**cû:** *(Sevgiliyi) arayanlar, isteyenler.*

Gezer zencīr-i emvācıyla düşmiş kūh-ı şaḥrāya
Benüm dīvāne göñlüm gibi **cūlar** bī-ḳarār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 10). [cūlar, -lar ]*

Düşürmiş ʿarʿar u şimşādı kühsāre şanevber-veş
Göñül düş yanına **cülar** gibi ol serv-i reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 6). [cülar, -lar ]*

**cû:** *"Çünkü" edatı.*

Nola o ḳaşları yā itse sīnemüz **çü** nāl
Delik delik hedef-i nāvek-i nigâhız biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 13). [çü, ]*

**cû:** *Nehir.*

Cüst ü **cū** eyleyüp anı buldum
Nerede olduġın māḥālle-i yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 223). [cū, ]*

**cūd:** *Cömertlik, sehâvet, el açıklığı.*

Ey ḫilḳat-i ʿāleme vücūdı bāʿiṣ
Baḫşāyiş-i kāʾināta **cūdı** bāʿis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 2). [cūdı, -ı ]*

Ey eblaḳ-ı luṭf ü **cūdı** pür-cünbüş-i nefʿ
Bī-tābī-i pāy-ı rāḥatum olmadı defʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 1). [cūdı, -ı ]*

**cūd:** *Cömertlik.*

ʿAfv ü **cūdıyla** seyyiʾāt-ı ümem
Gūyiyā āftāb u şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 73). [cūdıyla, ]*

**cūd:** *El açıklığı, cömertlik.*

Bāġ-ı kūyından **cüdā** seyr-i gülistān eylesem
Her gül-i şād berg olur bir dāġ-ı ḥasret yārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 7). [cüdā, -a ]*

Hayālinden **cüdā** dīde ġamından dūr olan ḫaṭır
Biri baḥre ġarīḳ olsun biri nāre ḫārīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 3). [cüdā, -a ]*

İtme naḫl-i keremüñden beni bir laḥẓa **cüdā**
Sāye-veş ister iseñ ḫāk ile yeksān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 7). [cüdā, -a ]*

Eyle dervīşüñi **cūd** ü keremüñle iġnā
Hem-civār eyle o bī-çāreyi bir bī-kesdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 317). [cūd, ]*

Ṭab'-ı gencīne-i mürüvvet u **cūd**
Keff-i dest-i mekārimi yemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 65). [cūd, ]*

Baġa varsam ey kemān-ebrū baña senden **cüdā**
Şāḫ-ı gül mānend-i tīr ġoncesi peykān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 81). [cüdā, -a ]*

Āb-ı rūyuñ dökile minnetle
Bu ise **cūd** u mürüvvet eyvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 30). [cūd, ]*

Hemvāre luṭf u **cūdı** teraḳḳīdedür saña
Sen ḫidmet-i niyāzda dāʾim żiyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 13). [cūdı, -ı ]*

**Cūd** ü iḥsān ü mürüvvetde ḫudāvend-i cevād
Daniş ü ʿakl u kiyāsetde ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 23). [cūd, ]*

**cūd:** *Kerimlik, cömertlik, mürüvvetlilik.*

Mekrümet-pīşe şevāb-endīşe ṣāḥib-ḫayr u **cūd**
ʿĀṭıfet-güster şehā-perver kerīm ü kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 1). [cūd, ]*

**cūd:** *Cömertlik, el açıklığı, kerimlik.*

Cuşa geldükce o deryā-yı şeref
Nem degül **cūdı** yanında yem-i Jerf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 18). [cūdı, -ı ]*

**cüdā:** *(Fars.) Ayrı düşmüş, uzak kalmış, ayrı, uzak.*

Hayli demlerdür ki ḳan aġlar ḫayālüñden **cüdā**
Ḥasret-i ḥālüñle düşdi ṭıfl-ı eşk-i ter yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 3). [cüdā, ]*

Çeşmi olmaz ġamzesinden ġamze çeşminden **cüdā**
Āhū-yı vaḥşī ʿacebdür ülfet itmek şîrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 13). [cüdā, ]*

Olmayan sāye-veş üftāde nihāl-i ḳadüñe
Sāye gibi ola senden iki ʿālemde **cüdā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 296). [cüdā, ]*

Ḳaldı anda nāle vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden **cüdā** bülbül gibi ṣad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 36). [cüdā, ]*

Yārden ʿāḳıbet **cüdā** düşdüm
Derd-i hicrāne mübtelā düşdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 145). [cüdā, ]*

**cüdā idince:** *Ayırma, ayrılma.*

Meded ne müşkil olurmış **cüdā idince** ecel
Biri birine ḳavuşmaz ḳalur gider iki dost
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 1). [cüdā idince, -ince ]*

**cūd-ı bī-minnet:** *Minnet etmeden cömertlik ( etmek ).*

**Cūd-ı bī-minnet** ider cezb-i ḳulūb
Ki olur kāh-rübā cāzib gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 17). [cūd-ı bī-minnet, ]*

**cūd-ı caʿferī:** *Caferin cömertliği.*

Kemter işāret-i keremi kār-ı bermeki
Kim pāye-i mürüvvetidür **cūd-ı Caʿferī**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 38). [cūd-ı caʿferī, ]*

**cūd-ı ṭabʿın:** *Cömert mizaç.*

Seḫāda dest-i gevher-bārı ebr-i nev-baḫārīdür
ʿAṭāda **cūd-ı ṭabʿın** söyliyenler bahr u kān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 30). [cūd-ı ṭabʿın, -ın ]*

**cūd-ı ṭabʿından:** *Cömert mizaç.*

**Cūd-ı ṭabʿından** seḫā-yı Hātem-i Ṭayy münfaʿil
Luṭf-ı destinden ḫacel dāʿim ʿaṭā-yı Caʿferi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 149). [cūd-ı ṭabʿından, -ın, -dan ]*

**cüllāḫ:** *Bez dokuyucu.*

Tīr ger ẓulmle çıḳdı gözden
Dīde-i ġayrı çıḳardı **cüllāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 40). [cüllāh, ]*

**cülūs:** *Tahta çıkma.*

Eyledi yümn ile iclāl ile Aḥmed Hān **cülūs**
Oldı bu tārīḫ-i müsteşnā dür-i maʿnā-ṣadef
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 19). [cülūs, ]*

Müjde Sulṭān Aḥmed itdi dehre gün gibi **cülūs**
İtdi bu tārīḫ-i ṣāni ḫāsidi pür-tāb ü tef
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 21). [cülūs, ]*

Müjde ey dil bir Süleymān-ṣalṭanat itdi **cülūs**
Kim ciḫān zīr-i nigīn-i hükmidür bī-iştibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 3). [cülūs, ]*

**cümel:** *cümle'nin cem'i. cümel-i hikemiyye.*

Encüm-i ṣābit ü seyyār anuñ
Rakam-ı cūdınuñ ednā **cümeli** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [cümeli, -i ]*

**cümle:** *"Bütün, hepsi" anlamında belgisiz zamir.*

Nedür ol vefḳ-ı müşelleş üslūb
Bī-ʿaded ḫānesi var **cümlesi** ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 2). [cümlesi, -s, -i ]*

**cümle:** *"Bütün, hep, tüm" anlamındabelgisiz sıfat.*

Yārden dūr itmek istermiş beni ḫāṣid Naẓīm
Bilmemiş cānān ile ben **cümleten** cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 14). [cümleten, -t, -en ]*

Nūrdur naḫl-i revānı sāye olmaz nūrda **Cümleten** rūḫ-ı mücessem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 32). [cümleten, -t, -en ]*

Meġer rūḫ-ı revāndur **cümleten** cism-i laṭīfüñ kim
Görüp taṣvīr-i cān-baḫşuñ ḳıyās itdüm hemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 5). [cümleten, -t, -en ]*

**cümle:** *" Bütün, her bir " anlamında belgisiz sıfat (eşya).*

Bilmez lüġāt-ı ʿaşḳı efsürde-dil Naẓīma
Şerḥ ile geçse bir bir **cümle** mütūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 14). [cümle, ]*

**cümle:** *" Bütün, her bir " anlamında belgisiz sıfat.*

Bende ḫatm oldı melāḥat **cümle** ḫūbān-ı cihān
Leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 15). [cümle, ]*

Oldı māḥkūmı **cümle** mevcūdāt
Ḥükm-i ṣulṭān şerʿ-i aḥkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 51). [cümle, ]*

**cümle:** *" Bütün " anlamında belgisiz sıfat.*

Hüveydādur müdām ehl-i şūḫūda **cümle** aʿmāya
Ki envār-ı cemāl-i Ḥaḳḳā müsṭaġrak o meşheddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 41). [cümle, ]*

Ey pādişāḫı dehrüñ **cümle** bilād ü şehrüñ
Mest itdi cām-ı ḳahruñ aʿdā-yı ser-girānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 137). [cümle, ]*

Nedür ol ejdehā-yı merdüm-ḫvār
Yidügin **cümle** ḳayy ider tekrār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 2). [cümle, ]*

Ol fāżıl-ı dāniş-verüñ ol seyyid-i saʿd-aḫterüñ
Pış-i kemālinde fuḥūl **cümle** be-pā istādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 6). [cümle, ]*

**cümle-i māḫlūḳ:** *Yaradılmışların hepsi.*

Ey **cümle-i māḫlūḳa** der-luṭf-ı penāh
Bāb-ı keremi sāʾili dervīşle şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 1). [cümle-i māḫlūḳ, -a ]*

**cümle-i māḫlūk-ı kün fekān üzre:** *Allah "ol" dedi oldu emri üzerine yaratılanların hepsi.*

Ne sāye sāye-i ebr-i baḫār-ı raḥmet
Çekildi **cümle-i māḫlūk-ı kün fekān üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 8). [cümle-i māḫlūk-ı kün fekān üzre, ]*

**cümle-i şaḫān:** *Padişahların hepsi.*

Dürretü't-tāc-ı ḫüsrevān-ı güzīn
Ḳurretü'l-ʿāynı **cümle-i şaḫān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 22). [cümle-i şaḫān, ]*

**cünbān:** *Sallanan.*

Dil-i dīvānemüñ zencīre **cünbān** oldugı böyle
Şaçı Leylālaruñ kākülleri sevdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 9). [cünbān, ]*

Düşmenān oldı bīm-i tiguñdan
Bāzgūn-ı naʿlle fürs **cünbān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 108). [cünbān, ]*

Mehdi hilāl āvīzesi ʿıḳd-ı Süreyyādur anuñ
Gehvāre **cünbānı** kamer bālīni ḫurşīd-i münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 14). [cünbānı, --ı ]*

**cünbiş:** *Oyun, eğlence; hareketlilik, canlılık.*

Lā-mekān mülkini ṭayy eyledi ol şāḫ-süvār
Şeş-cihāt olsa nola **cünbişine** teng-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 274). [cünbişine, -i, -n, -e ]*

**cünbüş:** *. Kımıldanma, hareket. Zevk, eğlence.*

Tezerv ü kebk ḥayrānı ḫamūşı ṭūṭī-i gūyā
**cünbüşle** o reftāruñ o ḫand ile o güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 12). [cünbüşle, -le ]*

**cünbüş-i nāzı:** *Naz, cilve cümbüşü.*

Çemende serv-i āzādı ḫırām itdükce mestāne
O nev-naḫl-i çemânıñ **cünbüş-i nāzı** şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 12). [cünbüş-i nāzı, -ı ]*

**cünbüş-i reftārınuñ:** *Salınarak yürüme cünbüşü.*

Seyr-i baġ itsem yolunda **cünbüş-i reftārınuñ**
Serv ü şimşād ü şanevber pāymālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 7). [cünbüş-i reftārınuñ, -uñ ]*

**cünd-i emīr-i mükerrem:** *Saygıdeğer hükümdarın askeri.*

**Cünd-i emīr-i mükerrem** ki murādin vire Ḥaḳ
Naẓār-ı luṭf ile dīvānçemi tekrīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 1). [cünd-i emīr-i mükerrem, ]*

**cünd-i ezhār:** *Çiçeklerin askeri.*

Tūġ-ı şāḫīsin çıḳardı bāġa şulṭān-ı baḫār
Lāle dikdi **cünd-i ezḫāre** ʿālem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 4). [cünd-i ezḫār, -e ]*

**cünd-i furṣat:** *Fırsat askeri.*

Rehber-i tevfīḳ der-pīş ü hidāyet der-ḳafā **Cünd-i furṣat** der-yemīn ü ceyş-i nuṣret der-yesār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 38). [cünd-i furṣat, ]*

**cünd-i furṣatdur:** *Fırsat askeri.*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim oldı itdikce cihād
Tīr-i nuṣretdür kemān ü **cünd-i furṣatdur** kemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 54). [cünd-i furṣatdur, -dur ]*

**cünd-i ricāl:** *Büyük mevkide bulunanların askerleri.*

Sipāh-ı ʿazmine ʿavn-i ilāh rāh-nüma
Livā-yı rezmine **cünd-i ricāl** leşkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 114). [cünd-i ricāl, ]*

**cünd-i ricalle:** *Büyük mevkilerde bulunanlar, ileri gelen devlet adamlarının askerleri.*

Ol ṣaf-der-i yegāne **cünd-i ricalle**
İmdād-ı ḫāyl-i rezmine Kerrūbiyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 17). [cünd-i ricalle, ]*

**cünd-i sermā:** *Kış askeri.*

Yir yir āvīze olan yaḫ-pāre ṣanma çekdiler
Haşmına ṣulṭān-ı dīnüñ **cünd-i sermā** tīġ-ı kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 44). [cünd-i sermā, ]*

**cünd-i ẓafer:** *Zafer askeri.*

Olur Ḫıżr-ı hidāyet rāh-ber **cünd-i ẓafer** leşker
Ne semte eylese ʿazm-i sefer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 3). [cünd-i ẓafer, ]*

**cünūn:** *Delilik.*

Evvel cemālini göreyüm soñra eyle bend
Hūşyār iken **cünūnuma** idrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 8). [cünūnuma, ]*

**cünūn:** *Çılgınlık, delilik.*

Envāʿını **cünūnuñ** fehm iden ehl-i ḥālüñ
Olsa ʿaceb mi ʿaciz her ẕū-fünūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 7). [cünūnuñ, -uñ ]*

**cünūn:** *Aklını kaybetmiş kişi. II. Aşık.*

Fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla derd-i derūn efzūn olur
Nev-baḫār eyyāmı elbette **cünūn** efzūn

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 2). [cünūn, ]*

**cünūn-ı ʿaşḳ:** *Aşktan kaynaklı delilik hali.*

**Cünūn-ı ʿaşḳ** ile dīvāne-i muḥabbetüñüñ
Ne ketm-i rāza ne ifşāya iḳtidārı ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 5). [cünūn-ı ʿaşḳ, ]*

Nihān idi naẓārı evvel ol perīye dilüñ
**Cünūn-ı ʿaşḳ** ile gitdükce āşikāreledi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 8). [cünūn-ı ʿaşḳ, ]*

**cür:** *Dolaşmak; bir yeri belli bir amaçla gezmek.*

Şāyed niyāz-ı nāmene rāḥm eyleye görüp
Yāre ḥamāme-i dil-i şeydā o çār o **cūr**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 4). [cūr, ]*

**curʿa:** *Bir yudum.*

Āşinā bīgāne bilmez mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ
**Cürʿasın** nūş eylese mecnūn u ʿāḳıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 6). [cürʿasın, -sın ]*

**cürm:** *Hata, suç.*

Şāḫā bağışla **cürmini** ʿafv it günāhını
Zīrā kerīme ʿafv ü güneh tevʾemān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 71). [cürmini, -i, -n, -i ]*

**cürm:** *suç, günah.*

ʿAded yoḳ **cürmine** ʿaşī ḳulundur ya Resūla'llāh
Velī ʿafvüñ senüñ luṭf-ı ilāhī gibi bī-ʿaddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 77). [cürmine, -i, -n, -e ]*

Dem-i muḥāsebe kilk-i şefāʿat ü ʿafvüñ
Yekūn muḥālli meǧer **cürmüm** eyleye tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 132). [cürmüm, -üm ]*

**cürm:** *Suç, günah*

**Cürmüm** oldur hemān seni severüm
Bu güneh besdür ol dil-figāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 277). [cürmüm, -üm ]*

**cürm:** *Suç, günah.*

Saña iḳrār ideli **cürmümi** inkār idemem
Ne ḳadar mücrim isem ol ḳadar iḥsān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 11). [cürmümi, ]*

**Cürmümi** ʿafv idüp benüm olma
Na-seza vażʿ u ṭavruma nigerān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 149). [cürmümi, ]*

**cürm:** *Suç, günah.*

**Cürmüm** nola Ḥaḳ iderse her gāh ʿafv
Eyler ḳulınuñ cināyetin şāḫ ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 1). [cürmüm, -üm ]*

**cürm:** *Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, günah.*

Civār-ı ʿizzetünde her gedā kim mīhmānuñdur
Serāpā **cürm** ise ḫuld-i berīn içre muḫalleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 84). [cürm, ]*

Dāḫil-i maḥkeme-i ʿafvi seḥergāh-ı ḥisāb
Ne ḳadar **cürm** ü ḫaṭā itse olınmaz tecrīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 54). [cürm, ]*

ʿAfvine nisbet ile **cürm** ü ḫaṭā
Tāb-ı ḫurşīd ile mānende-i berf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 21). [cürm, ]*

**cürmi:** *Günah.*

Ḳalaydı yanına **cürmi** esāfil-i dehruñ
Olaydı ẕevḳi u ṣafāsında her denī vü baḫīl

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 57). [cürmi, ]*

Müjdeler ey maġfiret-cuyān ki feyż-i ṣavmla
Ṣāʾimüñ her **cürmi** bir ābisten-i ġufrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 8). [cürmi, ]*

**cürm-i ümmet:** *Ümmetin eziyeti.*

**Cürm-i ümmetle** o şāḫuñ ʿafvi
Oldı mānend-i keh ü bīcāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [cürm-i ümmet, -le ]*

**cürmümi:** *Suç.*

**Cürmümi** taḥrīrden ḳaldı Kirāmen Kātibīn
Şerr-i şūrından rehā bulmaḳ müyesser olmadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 117). [cürmümi, ]*

**cūş:** *Coşup taşmak.*

Bu ḫumār-ı ġamı şikest eyle
Keyf-i cām-ı lebüñle **cūş** ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 244). [cūş, ]*

**cūş:** *Coşma, taşma, kaynama, coşkunluk, galeyan.*

Feryāda gelüp nāle-i bī-fāṣıla-i mevc
Deryāları hep **cūşa** getürdi gile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 2). [cūşa, -a ]*

Oldı her saṭrı birer mevc bu raʿnā ġazelün
Lücce-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ yine seyr it **cūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 18). [cūşın, -ın ]*

**Cuşa** geldükce o deryā-yı şeref
Nem degül cūdı yanında yem-i Jerf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 17). [cuşa, -a ]*

**cūş:** *Coşkunluk.*

Nesīm-i şevḳ ile **cūş** u ḫurūş idüp yem-i dil
Kemine ḳaṭre iken lücce-rīz olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 3). [cūş, ]*

Haṭ-ı laʿliyle olmış ebrūvānı çar mevc-i naz
Temāşā eyle baḫr-ı ḫüsn-i ʿālem-gīrinüñ **cūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 4). [cūşın, -ın ]*

Cūy-ı sirişk-i dīde firāvān olup gider
Cūş u ḫurūşla yem-i ʿummān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 2). [cūş, ]*

**cūş:** *Coşma, coşkunluk.*

Şevḳ-ı dīdār ile cismümde degüldür üstüḫvān
Mevc urur deryā gibi **cūş** eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 10). [cūş, ]*

Dāstān-ı şevḳ-ı dīdār ile mālāmāl olup
İtmede ṣad **cuş** ile her demde naḳl-i mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 28). [cuş, ]*

**cūşān:** *Coşkun, coşan.*

Nola Ṭabʿ-ı Naẓīmi feyż-i ilhām eylese **cuşān**
Dür-i naẓm-ı terüñ mevvāc olan deryālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 17). [cuşān, ]*

ʿAfv ü luṭfuñdur ʿusāt-ı ümmete ḥışn-ı ḥaṣīn
Gülşen-i vaṣf-ı ṣıfātuñda yine **cūşān** olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 100). [cūşān, ]*

**cūş-ı yemi:** *Denizin coşması.*

Müjgān-ı terüm menʿ idemez seyl-i sirişki
**Cūş-ı yemi** żabṭ eyleyemez silsile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 6). [cūş-ı yemi, -i ]*

**cüsse:** *Gövde, beden.*

Se-rūze-i devletle dehre ṣıġmayan maġrur
Naẕārda mūrdan aḥḳardur olsa **cüşşede** pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 24). [cüşşede, -de ]*

**cüst:** *Arama, araştırma, söyleme.*

Ne söylesem süḫanum ḥarf-i iştiyāḳıdur
Kimi görürsem işüm **cüst** ü cūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 8). [cüst, ]*

Şerm-i cād u keremiyle yire geçdi Ḳārūn
**Cüst** ü cuy-ı ḥaremiyle göge çıḳdı ʿĪsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 184). [cüst, ]*

**Cüst** ü cū eyleyüp anı buldum
Nerede olduġın māḥālle-i yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 223). [cüst, ]*

**cūy:** *Akarsu, ırmak.*

Bulur sirişk-i niyāzı **cuyūn** çeşminde
Ne deñlü eylese cāri o deñlü ecr-i cezīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 7). [cuyūn, -uñ ]*

**cūy:** *Irmak, büyük ırmak -âşığın gözyaşları-.*

Serv-ḳāmet gül-ʿiẕār u sebz-ḫaṭṭ dildārsız
**Cūy** giryān murġ nālān u çemen zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 12). [cūy, ]*

**cūybār-ı ʿizzet:** *Merhamet nehri.*

**Cūybār-ı ʿizzetinden** heft yem kem-ḳaṭre āb
Sebzezār-ı rifʿatinden çarḫ-ı aḫżar berg-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 33). [cūybār-ı ʿizzet, -in, -den ]*

**cūybār-ı ṭabʿ-ı feyyazindān:** *Çok bereketli ışığının ırmağından.*

**Cūybār-ı ṭabʿ-ı feyyazindān** olduḳça niṣār
Ḳaṭre-i feyż-i kemāli ḳulzüm-i ʿummān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 35). [cūybār-ı ṭabʿ-ı feyyazindān, ]*

**cūy-bār-veş:** *Irmak kenarındaki gibi.*

Hoş geçse sāyesinde nola **cūy-bār-veş**
Ol kim zemīn-i sīnede serv-i revānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 9). [cūy-bār-veş, ]*

**cūy-ı aḥmeddür:** *Ahmed'in ırmağı.*

Ne söylesem süḫanum ḥarf-i iştiyāḳıdur
Kimi görürsem işüm cüst ü **cūy-ı Aḥmeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 8). [cūy-ı aḥmeddür, --dür ]*

**cūy-ı celāl:** *Görkemli ırmak.*

Māverā-yı gerdisinden kendü de bilmez olup
Āsiyā **cūy-ı celālinde** sipihr ü nüh-ḳıbāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 14). [cūy-ı celāl, -in, --de ]*

**cūy-ı fenādan:** *Yokluk ırmağı; ölüm.*

Dembedem **cūy-ı fenādan** güẕerān eylemeġe
Pīl-i şemşīri yeter münhal-i cān-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 197). [cūy-ı fenādan, -dan ]*

**cūy-ı fikr-i fāsid-i ḫāṣidle:** *Hasetlerin fesat düşüncelerinin ırmağı.*

Cevher-i naẓmıyla deryādur dil-i ṣaf-ı Naẓīm
**Cūy-ı fikr-i fāsid-i ḫāṣidle** deryā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 10). [cūy-ı fikr-i fāsid-i ḫāṣidle, ]*

**cūy-ı giryenüñ:** *Göz yaşının ırmağı.*

Nergis-i bīmār-veş rāḥm eylemezler yaşuña
Olsa **cūy-ı giryenüñ** iki gözüñ nīlūferi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 30). [cūy-ı giryenüñ, -n, -üñ-nüñ ]*

**cuy-ı ḥarem:** *Harem ırmağı.*

Şerm-i cād u keremiyle yire geçdi Ḳārūn
Cüst ü **cuy-ı ḥaremiyle** göge çıḳdı ʿĪsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 184). [cuy-ı ḥarem, -i, -y, -le ]*

**cūy-ı kehkeşān:** *Samanyolunun nehri.*

Sipihre eyledi āvīze tıġını gūyā
Ḳuruldı bir pül-i nev **cūy-ı kehkeşān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 72). [cūy-ı kehkeşān, ]*

**cūy-ı ṣāfī-veş:** *Duru temiz katkısız akarsu gibi.*

**Cūy-ı ṣāfī-veş** çekil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
El-haẕer şemşīr-i cān-teʾs̱īr-i āhumdan benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 211). [cūy-ı ṣāfī-veş, ]*

**cūy-ı sirişk-i dīde:** *Gözden akan gözyaşı ırmağı.*

**Cūy-ı sirişk-i dīde** firāvān olup gider
Cūş u ḫurūşla yem-i ʿummān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 1). [cūy-ı sirişk-i dīde, ]*

**cūy-veş:** *Akarsu gibi.*

Görmeġe ol maḳāmı rāġıb idüm
**Cuy-veş** sū-be-sū revān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 222). [cuy-veş, ]*

**cüzʾ-i aʿẕam:** *Yücelikten bir parça.*

Nuş-ı dārū-yı leb-i dilber ʿaceb terkīb olur
Cevher-i cāndur meġer var ise **cüzʾ-i aʿẕam** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 16). [cüzʾ-i aʿẓam, ]*

**cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi:** *Bütünlüğün en büyük parçası.*

Geldi hengām-ı duʿā dergāh-ı Ḥaḳḳa el açup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 128). [cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi, ]*

**cüzʾ-i lā-yetecezzī:** *Bölünme imkânı olmayan en ufak zerre.*

Biñ Pāre olsa z̲erre degül ol deḫ̲ān ḳadar
Yanında **cüzʾ-i lā-yetecezzī** ciḫ̲ān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 2). [cüzʾ-i lā-yetecezzī, ]*

*]*

**çābük-süvār:** *Usta binici.*

Biñdükce esb-i nāze o **çābük-süvār**-ı ḥüsn
Māh-ı nevi rikāb ide mihr-i rikābdār (Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 5). [çābük-süvār-ı, -ı ]

**çāder:** *Çadır.*

Zemīn baṣīṭ-i celālinde tūde-i kem-ter
Sipihr-i orduy-ı cāhında köhne **çāder**dür (Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 90). [çāderdür, -dür ]

**çāh:** *Kuyu, çukur.*

İtdiler dūr mekr ile ḥussād
Yūsufı **çāha** ṣaldılar iḫ̲vān (Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 172). [çāha, -a ]

**çāh:** *Makam, derece, rütbe; heybet, ihtişam.*

Tārīḫ̲-i ʿizz ü cāhın didi Naẕīm-i dāʿī
Ṣadr-ı Fuḥūl ʿaṣra Seyyid ʿAlī Efendi

(1112) (Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 15). [cāhın, -ın ]

**çāh:** *Çukur.*

Oldı fikr-i zeḳanıyla dil-i şeydā **cāhı**
Beni ḳul eyledi ol kişver-i ḥüsnüñ şāhı
(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 3). [cāhı, -ı ]

**çāh:** *Itibar, makam, mevki, rütbe, derece; heybet, ihtişam.*

Ḥadd-i imkāna dek o şulṭānuñ
**Cāhına** her dü-kevn munẓamdur (Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 38). [cāhına, -ına ]

Nola olsam dil ü cān ile ḳulı ḳurbānı
Dil ü **cāhdan** severüm ben o şeh-i ḫūbānı
(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 34). [cāhdan, -dan ]

Didi fużalā **cāhına** tārīḫ Naẓīma
Ṣādr-ı Anaṭolıda revā ʿĀrif Efendi (1113)
(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 13). [cāhına, -ına ]

**çāh:** *İtibar, makam, mevki.*

Ezelden tā ebed **cāhı** ḳabūl-i ʿazl u naşb itmez
Risāletle nübüvvet kişveri añа müʿebbeddür (Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 27). [cāhı, -ı ]

**çāh:** *İtibar, makam, mevki.*

Kāh-ı bülend **cāhına** şāyestedür felek
Zerrin kemer iderse eger ḫaṭṭ-ı mihveri
(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 59). [cāhına, -ına ]

**çāh:** *Çukur. Mezar.*

Kendisi düşdi ḳazduġı **çāha**
ʿĀleme ḥasb-i ḥāl olup bu maḳāl (Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 319). [çāha, -a ]

**çāh:** *Yüksek mevki, makam, rütbe.*

İkbāl ü **cāh** u ʿömrüñi efzün ide Hudā
Olsun duʿā-yı devletüñ evrād-ı şeyḫ u şāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 37). [cāh, ]*

ʿÖmrüñ olınca dergeh-i Ḥaḳda ḫulūsla
Cāh u celāl-i devletine var duʿāda ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 16). [cāh, ]*

Her dūn ki māl ü **cāh** ile fevḳa'l-ʿalādadur
Ḳārūn da olsa menzili taḥte'ṣ-ṣerādadur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 1). [cāh, ]*

**çāh-ı cehennemde:** *Cehennem çukuru.*

Düşmen-i cāhı ola **çāh-ı cehennemde** muḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 127). [çāh-ı cehennemde, -de ]*

**çāh-ı zeḳan:** *Çene çukuru.*

Laġziş-i şīftegī ʿaḳl-ı Felāṭūnı bile
Düşürür ḥayrete **çāh-ı zeḳanuñ** vaṣfında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 12). [çāh-ı zeḳan, -uñ ]*

Çengāl-ı ser-i zülf-i siyāhıyla bulur yār
Delv-i dil-i üftādemi **çāh-ı zeḳan** içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 12). [çāh-ı zeḳan, ]*

Üftādesine muḥāl imiş rāh-ı necāt
Ḳanlı kūyudur meġer ki **çāh-ı zeḳanuñ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 4). [çāh-ı zeḳan, -uñ ]*

**çāh-ı zenaḫdānından:** *Sevgilinin çene çukuru; kuyu; zindan.*

Daḫi **çāh-ı zenaḫdānından** āzād olmadım yārüñ
Yüri ey Yūsuf-ı dil ḳurṭulursañ Mışra

ṣulṭān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 9). [çāh-ı zenaḫdānından, -ın, -dan ]*

**<u>çāhī-i idbār:</u>** *Talihsizlik çukuru.*

ʿİzzet ü iḳbāl ile bulduḳca ḳadr ü ihtiram
Hāṣid-i cāhı ola **çāhī-i idbār** u ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 34). [çāhī-i idbār, ]*

**<u>çāhī-i zindān-i ġum:</u>** *Gam keder zindanının çukuru.*

Dostān-ı devleti olduḳça ḫandān gül gibi
Düşmen-i cāhı ola **çāhī-i zindān-i ġumūm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 12). [çāhī-i zindān-i ġum, -ūm ]*

**<u>çâk:</u>** *Yırtmak, parçalanmak.*

Ol ḳaşları yā ki reh-güẕerden geçdi
Peykān-ı nigāhı **çāk-ı** ciġerden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 2). [çāk-ı, --ı ]*

**<u>çâk:</u>** *Parça parça, yarık, yırtık.*

Girībān-ı şekîbim ceyb-i ʿaḳlum gibi **çak** oldı
Çıḳınca kec-küleh ol dilber-i maġrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 7). [çak, ]*

Gül gibi tenümde zeyn olup dāġ-ı ġamuñ
Ṭaġ üsti bu sīne **çakiñe** olsun bāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 4). [çakiñe, -i, -n, -e ]*

**<u>çâk:</u>** *Yaralı (gönül için).*

Bir zaḫm-ı nāze minnet iderdüm nigāhuña
Havfüm budur ki sīnede her **çāk** sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 4). [çāk, ]*

**<u>çâk:</u>** *Yarık, yırtık, çatlak. çâk çâk parça parça.*

Alsa kemendi deste eyler hümāyı beste
Gürzi ider şikeste **çaḳ** farḳ-ı ferḳadānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 70). [çaḳ, ]*

Ṣādme-i āhı ʿālemi yıḳdı
Nālesi **çāk** feleklere çıḳdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 176). [çāk, ]*

Bāzū-yı muḥabbetle ceyb-i dilümi
Bir pençe-i āftāb **çāk** itdi benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 4). [çāk, ]*

**<u>çâk:</u>** *"-e kadar, -e değin, -e dek" anlamında edat.*

Zaḫm peykān ġonce **çāk** sīne güldür lāle dāġ
Baġ-ı ʿaşḳuñ maẕḫār-ı ezḫār-ı gūnâgûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 7). [çāk, ]*

**<u>çâk:</u>** *-den beri.*

Sīne-i sührāb olursa Rüstemāne **çāḳ** ider
Āşinā bīgāne bilmez ġamze-i ḫançer-keşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 3). [çāḳ, ]*

**<u>çâk:</u>** *Parçalanma, kırılma.*

Her bir kemīne ḳaṭresi elmāsı **çāk** ider
Dilden o girye dīdeye kim intiḫāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 15). [çāk, ]*

**<u>çâk:</u>** *Yırtık, yarık*

Ṣevr-i sipihre gürzi doḳınsa ḳażāyla
**Çāk** üstüḫvān-ı gāv-ı zemīnden fiġān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 30). [çāk, ]*

**çāk çāk:** *Paramparça etmek.*

Nola ḫadeng-i nigāhuñla **çāk çāk** olsa .
Dil-i figāruma geldükce yādigarı ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 3). [çāk çāk, ]*

Ġamzeñ itsün sīnemi urduḳca yāre **çāk çāk**
Baġrum olsun şerḥa şerḥa pāre pāre **çāk çāk** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 1). [çāk çāk, ]*

Ġamzeñ itsün sīnemi urduḳca yāre **çāk çāk**
Baġrum olsun şerḥa şerḥa pāre pāre **çāk çāk** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 2). [çāk çāk, ]*

Sūz-ı āhum eylemiş teʾsīr ḳalb-i sahtuña
Āteş-i germiyle olmış seng-i ḫāre **çāk çāk**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 4). [çāk çāk, ]*

Olmamak mümkin mi şemşīr-i müjeñle ey perī
Meyl ider diller niḫān u ʿāşıḳāre **çāk çāk**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 6). [çāk çāk, ]*

Dest-i ġamzeñden ḫalāṣ olsa girībān-ı şekīb
Pençe-i müjgānuñ eyler var mı çāre **çāk çāk** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 8). [çāk çāk, ]*

Sīnem üzre yollar itse eşk-i ḫūnīnüm nola
Seyl ider lā-büd zemīni yāre yāre **çāk çāk**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 10). [çāk çāk, ]*

Bir sīne mi var ki **çāk çāk** itmez ʿaşḳ
Bir dil bulınūr mı derd-nāk itmez ʿaşḳ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 1). [çāk çāk, ]*

**çāk çāk:** *Parça parça.*

ʿĀşıḳa cāy-ı selāmet ʿaşḳ-ı şūr-engīzdür
Mevcden keşti olur çıḳsa kenāre **çāk çāk**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 12). [çāk çāk, ]*

Gevher-i naẓm-ı Naẓīmi görmesün çeşm-i ḥasūd
Ḳıṭʿa-i elmāsı eyrler bed-neẓāre **çāk çāk**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 14). [çāk çāk, ]*

**çāk çāk ider:** *Parça parça etmek, parçalamak.*

Bir āftāb-ı zühre-cebīnüñ helākiyüz
Kim **çāk çāk ider** dil-i Mirrīḫi ḫançeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 4). [çāk çāk ider, -er ]*

**çāk çāk oldı:** *Parça parça olmak.*

Dil-i mecrūhumuz mānend-i şāne **çāk çāk oldı**
Ser-i zülf-i perīşānı ucından ol perī-şānuñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 3). [çāk çāk oldı, ]*

**çāk idüp:** *Parçalamak.Büyük bir üzüntü ve çaresizlik içinde bulunmak.*

Hūn-ı dildür şerāb-ı ġamze-i yār
Cigerüm **çāk idüp** kebāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 12). [çāk idüp, -üp ]*

**çāk ola:** *Parçalana.*

Vaṣf-ı ẕāt u ṣıfātında iki dilli olanuñ
**Çāk ola** kilk-i siyeh-rū gibi ceyb-i ḳasabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 54). [çāk ola, ]*

**çāk-efgen-i ceyb-i nāfe:** *Sevgilin saçlarının yakaları yırtıp yere düşürmesi.*

Ey müşg-i Hoten ġubār-ı pāk-i ḥaremi
**Çāk-efgen-i ceyb-i nāfe** hāk-i ḳademi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 2). [çāk-efgen-i ceyb-i nāfe, ]*

**çāker:** *Kul, köle.*

Bende olsañ ārzū eylersiñ āzād olmaġa
Bir efendinüñ olup şām u seḥerde **çākeri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 8). [çākeri, -i ]*

Niçe Kubād u Feridun derinde çārūb-keş
Niçe Skender ü Dārā o derde **çākerdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 56). [çākerdür, -dür ]*

Ey ḥālāyıḳ yoluna üftāde
**Çākeri** bende ile āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 2). [çākeri, -i ]*

**çāk-ı derūnı:** *Derin yarık.*

**Çāk-ı derūnı** ḥaşre dek olmaz rüfū-peẕīr
Tīġ-ı zebān ki bir dil-i mecrūḥı yāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 5). [çāk-ı derūnı, -ı ]*

**çāk-i derūn-ı ruṭabı:** *Hurmanın içini parçalamak.*

Üstüḫānında niḫāndur eṣeri eyliyeli
Leẕẕet-i şehd-i ġamı **çāk-i derūn-ı ruṭabı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 40). [çāk-i derūn-ı ruṭabı, -ı ]*

**çāk-ı girībān:** *Yaka yırtmak.*

Nāme lāzım degül ol şūḫ bilür ḫāme gibi
Şerḥ-i ḥāl-i dilümi çāk-ı girībānumdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 8). [çāk-ı girībān, --um, --dan ]*

İdüp **çāk-ı girībān** ḫalḳ-ı ʿālem
Feleklerde melekler ṭutdı mātem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 7). [çāk-ı girībān, ]*

**çāk-ı girībān eyleye:** *Yakası yırtık, perişan etmek.*

Güş idüp gül ġonce-veş **çāk-ı girībān eyleye**
Bülbül-i dil vaṣfın itdükce neġam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 19). [çāk-ı girībān eyleye, -y, -e ]*

**çāk-ı serbâm-ı eṣer:** *Eserin bam telinin başının parçalanması.*

**Çāk-ı serbâm-ı eṣerden** düşdi
İşidilmezse nola nāle-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 9). [çāk-ı serbâm-ı eṣer, -den ]*

**çākī-i ceyb-i şekīb:** *Sabır cebini yırtıp.*

Görüp o pençe-i ḫurşīdi farṭ-ı ḥayretden
Naẓīme **çākī-i ceyb-i şekīb** el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 14). [çākī-i ceyb-i şekīb, ]*

**çāk-rīz-i ceyb:** *Yakası parçalanmış.*

Naẓīm ol pençe-i ḫurşīde ʿarż it maşrıḳ-ı sīneñ
Miṣāl-i ṣubḥ-ı sādıḳ **çāk-rīz-i ceyb** ü dāmān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 14). [çāk-rīz-i ceyb, ]*

**çāk-rīz-i ceyb:** *Yakasını parçalayıp yırtmak.*

Dest-bürd-i pençe-i şīr-i nigāhuñdur senüñ
Lahza laḥẓa **çāk-rīz-i ceyb** ü dāmān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 4). [çāk-rīz-i ceyb, ]*

**çak-rīz-i ceyb-i hestīdür:** *Varlığın yakasını parçalamak.*

**Çak-rīz-i ceyb-i hestīdür** Ġazāl-i çeşminüñ
Sürme-i mā-zāġla neẕẕāre-i şīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 23). [çak-rīz-i ceyb-i hestīdür, -dür ]*

**çāpük-semend-i ṭabʿı:** *Tabiatı çabuk olan aceleci tabiatlı.*

Vādī-i midḥatinde ḳıvır rāḫş-ı ḫāmeni
**Çāpük-semend-i ṭabʿı** öñünde piyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 20). [çāpük-semend-i ṭabʿı, ]*

**çāpük-süvār-ı ebreş:** *Alacalı atı hızlı süren.*

Laġziş-i ġaflet ider üıtāde-i çāh-ı ʿadem
Sen gerek Rüstem gibi **çāpük-süvār-ı ebreş** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 10). [çāpük-süvār-ı ebreş, ]*

**çār:** *İlâç, tedbir.*

Kime işāret ider şimdi kūşe-i çeşmi
Kime dūçār ola yā Rab bugün o **çār** ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 8). [çār, ]*

**çār:** *"Dört" sayı sıfatı.*

Şāyed niyāz-ı nāmene rāḥm eyleye görüp
Yāre ḥamāme-i dil-i şeydā o **çār** o cūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 4). [çār, ]*

Haṭ-ı laʿliyle olmış ebrūvānı **çar** mevc-i naz
Temāşā eyle baḥr-ı ḥüsn-i ʿālem-gīrinüñ cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 3). [çar, ]*

Gitmeyen yoluna ʿüryān u faḳīr olsun hep
**Çār** meẕhebde ḫāram ola ẕihāb u ẕehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 56). [çār, ]*

Doldı kūs ü nefīr ü ʿadliyle
Ḳubbe-i şeş cihāt ü **çār** erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 58). [çār, ]*

İçinde **çar** ʿunṣurdan üçü var
Yidi gencüñ türāb ü āb ile nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 9). [çar, ]*

**çār:** *dört*

Baḥr-ı ġam-ı ʿaşḳuñda o **çār** ebrū-yı pür-çīn
Fülk-i dile çekdirmededür ġāʾile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 9). [çār, ]*

**çār deh şāle:** *On dört yıl.*

Kenāre gelmiş iken yār-ı **çār deh şāle** Ḥikāyet-i ġam-ı deh sālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 7). [çār deh şāle, ]*

**çār-bāliş-nişīn-i şādr-ı kemāl:** *Olgunluk makamının padişahların ve devlet büyüklerinin üzerine oturdukları dört katlı şilteye oturan.*

**Çār-bāliş-nişīn-i şādr-ı kemāl**
Mesned-ārā-yı tahtgāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 3). [çār-bāliş-nişīn-i şādr-ı kemāl, ]*

**çāre:** *Deva*

Derdimüñ **çāresini** bulmadı ne mīr ü ne şāh
Luṭfuña ḳaldı kerem senden olur yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 1). [çāresini, -si, -n, -i ]*

**çāre:** *İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.*

Hulāṣa **çāre** yoḳ bend-i girih-gīr-i muḥabbetden
Dil-i māḫmūrı der-zencīr-i gīsū-yı Ayāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 9). [çāre, ]*

Vuṣlat-ı yāre ere **çare** Naẓīm
Böylece olsa saña dārū-yı ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 13). [çare, ]*

Dest-i ġamzeñden ḫalāṣ olsa girībān-ı şekīb
Pençe-i müjgānuñ eyler var mı **çāre** çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 8). [çāre, ]*

**çāre-sāz:** *Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.*

Şad şükr-i Hudā ki **çāre-sāz** oldı yine
Dārū-yı nevāziş-i veliyyü'n-niʿamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 3). [çāre-sāz, ]*

**çarḫ:** *. felek.*

ʿĀşıḳa ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu
Bilmem ey **çarḫ** ne var mihr ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 12). [çarḫ, ]*

Tenezzül eylemeye zinde-pūş-ı istiġnā
Virirse aṭlas-ı gerdūnı **çarḫ** sādelūġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 8). [çarḫ, ]*

Naʿl-i zer ü mıh-ı sīm-rāḫşı **çarḫūñ**
Şems ü ḳamer ü kevākib-i rāḫşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 3). [çarḫūñ, -uñ ]*

**çarḫ:** *Baht, felek, dünya.*

Müşgīn sevād-ı ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı yāre beñzemez
Bīhūde levḥ-i māhı hemān **çarḫ** ḳareler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 8). [çarḫ, ]*

**Çarḫuñ** geçe peykānı ṭoḳuz ḳat siperinden
Ḳullāb-ı ḳażā kim ola tīr-i ḳader-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 7). [çarḫuñ, -uñ ]*

Ferzāne geçerseñ ne ḳadar natʿ-ı ciḫānda
Saña bir oyun oynaya bu **çarḫ** ki māt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 10). [çarḫ, ]*

**çarḫ:** *Alem , dünya.Mec: Baht, talih.*

**Çarḫ** mīzān-ı cūdına kaffe
Mihr ü māh u nücūm dirhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 61). [çarḫ, ]*

Reng-i ṣafaḳla virmededür **çarḫ** dembedem
Yāl-i semend ü rifʿate sürḫī-i ḫiżāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 19). [çarḫ, ]*

**Çarḫ** ḥoḳḳa dūde şeb levḥa ḳamer ḫāme şihāb
Pış-i ḥükminde ʿUṭārid kātib-i fermān-nüvīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 9). [çarḫ, ]*

**çarḫ:** *Çark, bileği taşı.*

İstemez seng-i fesān **çarḫa** ṭutarsa dönmez
Tīr-i dil-dūzı ḳader tiġ-ı ser-endāzı ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 191). [çarḫa, -a ]*

**çarḫ:** *Tâlih, baht, zaman, devran.*

Tekrār ṣadr-ı rūmı teşrif idüp ḳudūmi
**Çarḫ** ile itdi hem-ser ol pāye-i bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 14). [çarḫ, ]*

**çarḫ:** *Çark, dönen tekerlek, tekerlek gibi dönen şey.*

**Çarḫa** çekse tīġ-ı ʿālem-gīrini eyler dünīm
Ne temennā-yı fesān ne minnet-i seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 49). [çarḫa, -a ]*

**çarḫ:** *Çark, dönen tekerlek, tekerlek gibi dönen şey.*

İstemez seng-i fesān **çarḫa** ṭutarsam dönmez
Şerer-i āh olālı cevher-i şemşīr bańa *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 13). [çarḫa, -a ]*

**çarḫ:** *Gökyüzü, kâinat, felek, âlem, dünya.*

Ṣubḥ-dem **çarḫa** çeküp tīġ-ı sitîz -i āhı
Dest-i teʿsirini der-ḳabża-i şemşīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 5). [çarḫa, -a ]*

Revādur olsa deri busegāh-ı ʿālemiyān
Ki **çarḫ** nāsiye-ṣadur o āsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 32). [çarḫ, ]*

Śanma hilāl-i ġarrā oldı şafaḳda peydā
**Çarḫa** aşıldı ḥālā şemşīr-i ḫūn-feşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 106). [çarḫa, -a ]*

Bir āsitān ki **çarḫ** gibi cebhe-sāy olan
Yirden göge varınca ider rifʿat iktisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 3). [çarḫ, ]*

Āh-ı ʿalev-niṣārı çıḳar **çarḫa** dembedem
Ḳānūn-ı dil ki sīnede pür-iltihāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 5). [çarḫa, -a ]*

**Çarḫ** yanumda berg-i tere idi
Gözüme āftāb ẕerre idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 49). [çarḫ, ]*

**çarḫ çenberi:** *Feleğin çenberi dönmek, sonsuza kadar.*

Çıḳmaz ḥudūd-ı dāʾireden **çarḫ çenberi**
Āyīn-i devre ṣānma felek bī-uṣūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 9). [çarḫ çenberi, -i ]*

**çarḫ çenberi:** *-feleğin çenberi.*

Bālā-yı ḳaṣrr-ı ḳaddine çıḳmak muḥāldür
Nüh pāye süllem olsa aña **çarḫ çenberi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 58). [çarḫ çenberi, -i ]*

**çarḫa ṭutarsa:** *Çarh yahut çark pedala bağlı bir kayışla döndürülen bir çeşit bileği çarkıdır. Çarha tutmak ise kılıcı veya kesici bir aleti bu çarka sürerek bilemek demektir (ŞENTÜRK).*

Bir berḳdur görünmez deryāya düşse sönmez
**Çarḫa ṭutarsa** dönmez tīġ-ı ḳader-fesānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 108). [çarḫ-a ṭutarsa, -ar, -sa ]*

**çarḫı:** *Âlem, dünya.*

**Çarḫı** bir āh ile ḫāraba virüñ
Āteşi köhne āsiyāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 3). [çarḫ-ı, ]*

**çarḫ-ı aḫżar:** *Yeşil gökyüzü.*

Ey dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ bir dānesi
**Çarḫ-ı aḫżar** anuñ ednā sebze-i bīgānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 2). [çarḫ-ı aḫżar, ]*

**çarḥ-ı aḫżar:** *Yeşil dünya.*

Cūybār-ı ʿizzetinden heft yem kem-ḳaṭre āb
Sebzezār-ı rifʿatinden **çarḫ-ı aḫżar** berg-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 34). [çarḫ-ı aḫżar, ]*

**çarḫ-ı âsiyâb:** *Feleğin çarkı , dünya.*

Elünden istemedüm dāne Kendimi bileli
Bu diḳḳatüñ niye ey **çarḫ-ı âsiyâb** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 14). [çarḫ-ı âsiyâb, ]*

**çarḥ-ı aṭlas:** *İpekli kumaştan olan elbise.*

Ey muḥīṭ-i ḳudretinde mihr ü māh iki ḥabāb
**Çarḫ-ı aṭlas** sāha-i sunʿında çetr-i bī-ṭınāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 2). [çarḫ-ı aṭlas, ]*

**çarḥ-ı aṭlas:** *Dokuzuncu felek olan atlas feleği. Cisimden arınmış olan ve bütün felekleri saran en büyük, en yüksek felektir. İçinde hiçbir yıldız veya herhangi bir nokta ve nişan olmadığı ve bu hâliyle desensiz bir kumaşı andırdığı için bu adla anılır.*

Yine miʿmār-ı ṭabʿı eyledi bir nev-biñā ṭarḥın
Ki çarḫ-ı aṭlasa bām-ı refiʿinden düşer sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 14). [çarḫ-ı aṭlas, -a ]*

**çarḥ-ı aṭlas:** *Dokuzuncu felek.*

Şehsüvār-ı ʿarṣa-i himmet ki itmez iltifāt
Olsa pāy-ı mevkibinde **çarḫ-ı aṭlas** ferş-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 26). [çarḫ-ı aṭlas, ]*

**çarḥ-ı berīne:** *Göğün en yüksek tabakası.*

Ḥūrşīd ü meh meḫārı heft āsmān ḳaṭārı
**Çarḫ-ı berīne** sārī fermān-ı sārbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 14). [çarḫ-ı berīne, -in, -e ]*

**çarḥ-ı berīne:** *Arş-ı a'lâ yüce felek.*

ʿIrż-ı ʿadūyı yıḳdı zūr-ı neberdi şıḳdı
**Çarḫ-ı berīne** çıkdı feryād-ı el-amānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 96). [çarḫ-ı berīne, ]*

**çarḥ-ı bī-ārām:** *Durup dinlenmeyen felek.*

Beni hevāsına uydurdı **çarḫ-ı bī-ārām**
Bu rūzgārda ser-geşte āsiyāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 3). [çarḫ-ı bī-ārām, ]*

**çarḫ-ı çenberi:** *Çember biçimindeki felek.*

Mīhmān olsan çekilmez imtinān-ı mīz-bān
Māḥv olurdı ḫaml-ı minnet çekse **çarḫ-ı çenberi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 54). [çarḫ-ı çenberi, -i ]*

**çarḥ-ı dü-tā:** *İki büklüm olmuş felek.*

Çeşme-i iḥsānına iki kedüdür mihr ü māh
Sofra-i inʿāmına **çarḫ-ı dü-tā** bir kāse-līs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 14). [çarḫ-ı dü-tā, ]*

**çarḥ-ı dü-tā:** *İki kat, bükülmüş, eğrilmiş, kamburu çıkmış felek.*

Zer-kāse-i mihr elinde olmuş o şehüñ
Dīrīne gedā-yı dergehi **çarḫ-ı dü-tâ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 4). [çarḫ-ı dü-tâ, ]*

**çarḥ-ı dü-tā:** *Beli iki kat bükülmüş felek.*

Halḳa-bāb-ı refiʿ-i devleti ḫurşīd ü māh
Bārgāh-ı ʿizzetinde bir gedā **çarḫ-ı dü-tā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 14). [çarḫ-ı dü-tā, ]*

**çarh-ı dü-tā:** *Beli bükülmüş felek.*

Kāmrān-ı vüzerā ḥażret-i ṣāḥib-devlet
Ki olur dergehine **çarḫ-ı dü-ta** nāṣiye-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 16). [çarḫ-ı dü-ta, ]*

**çarh-ı dü-tā:** *Iki kat bükülmüş , eğrilmiş felek.*

Rūz u şeb mihr ü mehi kāse-i deryūze idüp
Āsitānıñda gedādur o şehüñ **çarḫ-ı dü-tā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 140). [çarḫ-ı dü-tā, ]*

**çarh-ı dü-tāh:** *İki büklüm felek.*

Mihr ü māhı kāse cerr idüp olmış ṣubḥ u ṣām
Āsitān-ı rifʿatinde bir gedā **çarḫ-ı dü-tāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 48). [çarḫ-ı dü-tāh, ]*

**çarh-ı felek:** *Feleğin çarkı, baht, talih, çarkıfelek.*

Mihr ü meh-felek nücūm evtād zer Cevzā ṭınāb
Erdebī iclālinüñ **çarḫ-ı felek** bir pāderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 174). [çarḫ-ı felek, ]*

**çarh-ı felek ol:** *Feleğin çarkı, baht, talih, çarkıfelek.*

Behrām o sūra tīġ-bāz cānbāz-ı hindūdur Zuḫal
**Çarḫ-ı felek ol** ʿarṣada luʿbet-nümā pīr-i faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 20). [çarḫ-ı felek ol, -ol ]*

**çarh-ı felekde:** *Gök yüzünün feleğinde.*

Bir ḥamlede o saf-der **çarḫ-ı felekde** eyler
Rūzı şikeste yer yer zencīr-i kehkeşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 61). [çarḫ-ı felekde, ]*

**çarh-ı ḥaḳḳā:** *Hakk'ın feleği.*

Şeb dūde **çarḫ-ı Ḥaḳḳā** meh-i nev ḳalem-tīrāş
Sīmīn -nüḳāt nücum aña zerrīn ḳalem-şehāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 23). [çarḫ-ı ḥaḳḳā, ]*

**çarh-ı heftümīn:** *Yedinci felek.*

Sāḳin-i cennet-zemīn-i dergehi Kerrūbiyān
Kürsī-i pāy-ı rikāb-ı ʿazmi **çarḫ-ı heftümīn**
Zīr-i rānında o bī-hemtā Burāḳ-ı dil-keşüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 75). [çarḫ-ı heftümīn, ]*

**çarh-ı hudā:** *Allah'ın alemi.*

Çarḫ-ı Hudāda mihr-i ciḫāntāb-ı maʿrifet
Burc-ı ledünde maṭlaʿ-ı ḥikmetde māh idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 3). [çarḫ-ı hudā, --da ]*

**çarḫ-ı kec-rev:** *Feleğin sabit olmayışı - Her daim insanın istediği gibi dönmemesi bağlamında-.*

**Çarḫ-ı kec-rev** deġüldi nā-hemvār
Ṭāliʿüm yāver idi baḫtum yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 61). [çarḫ-ı kec-rev, ]*

**çarh-ı kīne-cū:** *İntikam almaya çalışan felek.*

Dīde rūşen ey dil-efgārān-ı bīdār-ı felek
Düşdi **çarḫ-ı kīne-cūya** nevbet-i ʿöẕr-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 10). [çarḫ-ı kīne-cū, -y, -a ]*

**çarh-ı maʿnā:** *Anlam feleği.*

Döndürür fikr-i daḳīḳuñ **çarḫ-ı maʿnāyı** Naẓīm
Sen ögünme āsiyāb-ı devrde gendüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 9). [çarḫ-ı maʿnā, -yı ]*

**çarh-ı metīn:** *Metanetli felek.*

Şuʿle māh encüm şerār aña şihāb oldı ʿalev Faṣl-ı deydür yaḳdı āteş-dānını **çarḫ-ı metīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 6). [çarḫ-ı metīn, ]*

**çarh-ı mīnā:** *Mavi gökyüzü.*

Gören muḥît-i sirişkümde **çarḫ-ı mīnāyı** Ḳıyās ider ḳadeḥ-i ābgīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 11). [çarḫ-ı mīnā, --yı ]*

**çarh-ı mīnā:** *Mavi gökyüzü.*

**Çarḫ-ı mīnā** Sidre vü Ṭūbā ile kürsī-i ʿArş Ḳaṣr-ı miʿrācında süllem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 27). [çarḫ-ı mīnā, ]*

**çarh-ı mīnā:** *Feleğin çarkı.*

Şemʿ-i ẕātın ide Ḥaḳ bād-ı kederden ṣālim Meşʿal-i māḫirüñe puş ola **çarḫ-ı mīnā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 46). [çarḫ-ı mīnā, ]*

**çarh-ı mīnādur:** *Mavi gökyüzü.*

Ḥabāb encüm ṣafaḳ mey ʿaks-i sāḳī māh-ı mihr-engīz
Şüreyya cem-i meclis devr-i saġar **çarḫ-ı mīnādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 8). [çarḫ-ı mīnādur, --dur-dur ]*

**çarḫ-ı mīnā-fām:** *Mavi gökyüzü.*

Olmada ʿibret-nümā timṣāl-i gūnāgūn ile **Çarḫ-ı mīnā-fām** beñzer ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 16). [çarḫ-ı mīnā-fām, ]*

**çarḫ-ı mīnāya:** *Minâ'nın feleği.*

**Çarḫ-ı mīnāya** ḳadem başdı açup bāl ü perin
peridür ki ola cilvegehi şīşe-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 237). [çarḫ-ı mīnāya, ]*

**çarḫ-ı nüh-revāḳ:** *Dokuz kubbeli felek.*

Ṣadr-ı efāżıl-ı dehr ʿĀrif Efendi ol kim Sīt-i kemāli ṭutdı bu **çarḫ-ı nüh-revāḳı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 2). [çarḫ-ı nüh-revāḳ, --ı ]*

**çarḫ-ı nüh-revāḳ:** *Dokuz revaklı felek.*

Her kemer ḳavs-i ḳuzeḥ her ṭāḳı **çarḫ-ı nüh-revāḳ**
Kim sipihr-i lāciverdüñ hem-seri olsa maḥal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 7). [çarḫ-ı nüh-revāḳ, ]*

**çarh-ı pīr:** *Yaşlı felek.*

Ol Hudāvend-i kerem-güster ki hengām-ı aṭa
Kāse-ber-kef sāʾil-i dergāhı **çarḫ-ı pīr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 30). [çarḫ-ı pīr, ]*

**çarḫ-ı pür-encüm:** *Yıldız dolu felek.*

Ol meh-i nā-mihribānuñ seyrine ṣād çeşm ile
Dāġ-ber-dāġum serāpā **çarḫ-ı pür-encüm** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 4). [çarḫ-ı pür-encüm, ]*

**çarḫ-ı pür-şitāb:** *Aceleci felek.*

Bir āsitān ki saʾil-i bāb-ı refiʿ idür
Ḥūrşīd ü māhı kāse idüp **çarḫ-ı pür-şitāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 6). [çarḫ-ı pür-şitāb, ]*

**çarḫ-ı saʿādet:** *Saadet talihi.*

**Çarḫ-ı saʿādet** üzre yektā meh-i ciḫān-tāb
Burc-ı şerefde rāḫşān ḥūrşīd-i ʿālem-ārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 3). [çarḫ-ı saʿādet, ]*

**çarḫ-ı siyeh-kāse:** *Siyah kase felek.*

Ḥūrşīd gibi **çarḫ-ı siyeh-kāseden** müdām
Bir ḳurş ile ḳanāʿat iden intiḳām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 13). [çarḫ-ı siyeh-kāse, -den ]*

**çarḫ-mesīr:** *Feleğin gezinti yeri.*

Şikāre çıḳsa o encüm-sipāh u **çarḫ-mesīr**
Dü-ṭabʿl-baz aña mihr ü meh-i münevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 103). [çarḫ-mesīr, ]*

**çarḫ-tüvān:** *Feleğin gücü.*

Māh-ı kevkeb ḫıdīv-i mihr-direfş
Şah-ı seyyāre-ceyş ü **çarḫ-tüvān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 10). [çarḫ-tüvān, ]*

**çarḫ-veş:** *Felek, dünya gibi.*

Ṭāslar şems ü ḳamerdür necm-i rāḫşān ġamlar
**Çarḫ-veş** germābe-i nüh-ḳubbedür dinse sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 4). [çarḫ-veş, ]*

**çār-mevc:** *Dört dalga.*

Gösterdi fülk-i hūşe yem-i ḥüsn-i yār mevc
Ebrūlarıyla ḫaṭṭ-ı lebi oldı **çār-mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 2). [çār-mevc, ]*

**çār-sū:** *Çarşı, pazar.*

Ey müzeyyen **çār-sū** ey bī-bedel sūk-ı metīn
Çār-sū-yı-muḥkem ü sūḳ-ı metīn u bī-bedel (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 11). [çār-sū, ]*

**çar-sūn:** *Uzak durmak, sakınmak.*

Bu ser-āmed **çar-sūnuñ** āferīn üstādına
Kim aña endāze-i himmetle ṭutdurmış temel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 1). [çar-sūnuñ, -uñ ]*

**çār-sū-yı nev-kemer:** *Yeni kemerli dört su.*

Ṭarḥ-ı güzīn biñā-yı metīn ey revāc-geh
Sūḳ-ı bülend ü **çār-sū-yı nev-kemer** kemer (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 12). [çār-sū-yı nev-kemer, ]*

**çār-sū-yı-muḥkem:** *Dayanıklı sağlam çarşı.*

Ey müzeyyen çār-sū ey bī-bedel sūk-ı metīn
**Çār-sū-yı-muḥkem** ü sūḳ-ı metīn u bī-

bedel (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 12). [çār-sū-yı-muḥkem, ]*

**çār-ṭāḳ:** *Çardak, dört köşe çadır.*

Olur ḫurşīd-i enver şemse-i eyvān-ı tecrīdi
İden mānend-i ʿĪsā cilvegāhın **çār-ṭāḳ** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 8). [çār-ṭāḳ, ]*

**çārub:** *Süpürge.*

Nola dergāhınuñ **çārubına** bāl-i hümā dirsem
Görenler ṭāḳ-ı vālāsın felekler tevʾemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 37). [çārub-ı-n-a, ]*

Başum gözüm üzre ḫidmet-i hāk-derüñ
Olsun müjem āsitānuñ **çārūbı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 4). [çārūbı, -ı ]*

**çārub:** *Süpürge (Sümbül yapraklarının yerlere dökülmüş olması ve sevgilinin saçlarının yere yayılmış olması bağlamlarında).*

Şāḫ-ı ʿaşḳuñ ferşine **çārūb** iken müjgānları
Rūzgār eyler mi muġber ḫāṭır-ı ferrāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 7). [çārūb, ]*

**çārūb-der-baġal:** *Koltuk altındaki süpürge.*

Hāk-i dergāh-ı kemāli sürme-i ʿaynü'l-ḳużāt
İbn-i Ḥācib bāb-ı ʿirfānında **çārūb-der-baġal** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 14). [çārūb-der-baġal, ]*

**çārūb-ı keş-i hāk-i deri bāl-i hümā:** *Hüma kuşunun kanadındaki makamı çeken ( süpüren ) süpürge.*

Şehper-i şerm ü edeble yüzini fers iderek
Olsa **çārūb-ı keş-i ḫāk-i deri bāl-i hümā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 150). [çārūb-ı keş-i ḫāk-i deri bāl-i hümā, ]*

**çārūb-ı müjgānum:** *Kirpik süpürgesi.*

Sāḳin-i cennet-zemīn-i dergehi Kerrūbiyān
Kürsī-i pāy-ı rikāb-ı ʿazmi çarḫ-ı heftümīn
Zīr-i rānında o bī-hemtā Burāḳ-ı dil-keşüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 75). [çārūb-ı müjgānum, -um ]*

**çārūb-ı niyāz:** *Dua süpürgesi.*

Olmış perr ü bāl-i ḳudsiyān-ı melekūt
Şeh-rāh-ı muḥabbetinde **çārūb-ı niyāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 4). [çārūb-ı niyāz, ]*

**çārūb-keş:** *Süpürgeci, süpüren.*

Āsitānıñda beni müjgān-ı ḫūn-ālūd ile
Eyle **çārūb-keş** bi-ḥaḳk-ı āl ü evlād ü beṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 18). [çārūb-keş, ]*

**çārūb-keş:** *Süpürgeci, süpüren (Evvelce Mekke'de Kâbe'nin, Medine'de camilerin süpürme işi mühim ve şerefli bir vazife ve rütbe idi.).*

Niçe Kubād u Feridun derinde **çārūb-keş**
Niçe Skender ü Dārā o derde çākerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 55). [çārūb-keş, ]*

**çārūbkeş-i bārgeh-i ḳadr-i bülend:** *Yüce , kıymet meydanı ( mahşer meydanı)nın süpürgecisi.*

Olsa yiridür şehper-i ṭāvūs-ı saʿādet
**Çārūbkeş-i bārgeh-i ḳadr-i bülendi**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 8). [çārūbkeş-i bārgeh-i ḳadr-i bülend, --i ]*

**<u>çarūbkeş-i dergeh:</u>** *Dergahın süpürgecisi.*

Ey sāʾil-i bārgāhı ervāḥ-ı kirām
Çarūbkeş-i dergehi sürūşān-ı ʿizām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 2). [çarūbkeş-i dergeh, ]*

**<u>çār-yār:</u>** *Dört dost, dört halife.*

**Çar-yār** oldı o cemʿ içre vefādār-ı ḳadīm
O çeḫāruñ biridür Ḥażret-i Ṣıddīk-ı ʿatīḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 69). [çar-yār, ]*

Ḳaṣr-ı dīne oldı erkān-ı çehār ol **çār-yār**
Tā ḳıyāmet ṣerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 17). [çār-yār, ]*

Ḳaṣr-ı dīne oldı erkān-ı çehār ol **çār-yār**
Tā ḳıyāmet ṣerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 17). [çār-yār, ]*

**<u>çār-yār:</u>** *Dört dost, dört halife (Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali).*

Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr ü ʿÖmer ʿOşmān u Haydar **çār-yār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 82). [çār-yār, ]*

**<u>çār-yār-ı bā-ṣafā:</u>** *Gönül huzuruyla, mutlulukla seçkin dört halife.*

Nāzenīn-i ḳurb-ı Ḥaḳ Māḥbūb-ı Rabbi'l-ʿālemīn
Ol şeh-i kevn ü mekānuñ **çār-yār-ı bā-ṣafā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 62). [çār-yār-ı bā-ṣafā, ]*

**<u>çār-yār-ı ʿizām:</u>** *Ulu dört dost (dört halife).*

**Çār-yār-ı ʿizām** u ṣaḥb-ı kirām
Meclisinde nedīm ü hem-demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 29). [çār-yār-ı ʿizām, ]*

**<u>çār-yār-ı muḫterem:</u>** *Hürmetli seçkin dört halife (Hz. Ebûbekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali).*

Māḥremān-ı ṣurre-ı cān-ı velāı-ı ṣaḥb u āl
**Çār-yār-ı muḫterem** yārān-ı devlet ḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 16). [çār-yār-ı muḫterem, ]*

**<u>çāsār:</u>** *Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman,yaş; yaşındaki.*

**Çāsāre** düşdi teşvīr iklimin itdi teşhīr
İtmez bu cengi taḳrir bir şāʿirüñ lisānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 93). [çāsāre, ]*

**<u>çāşnį:</u>** *Lezzet, tat, çeşni.*

Aġzınuñ suyın aḳıtduñ ehl-i naẓmuñ ey Naẓīm
Mīve-i şiʿr-i latîfiñde nedür bu **çāşnī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 18). [çāşnī, ]*

**<u>çay:</u>** *Çay.*

Gözde ḫayāli fikr-i cemāli göñüldedür
İki perīdür eylediler şişe içre **cāy** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 4). [cāy, ]*

**<u>çeh:</u>** *Çukur, gamze.*

Sensin ol **çeh** ki ṣubḥ u şām olurum
Saña meddah ḫaşma mersiye-ḫvān *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 109). [çeh, ]*

**<u>çeh̲ār:</u>** *Dört halife.*

Mesiḥ gibi sebük-bār iseñ ʿalāyıḳdan
**Çeh̲ār** ṭāḳ-ı felek menzil-i dü-kāme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 12). [çeh̲ār, ]*

**<u>çeh̲ār:</u>** *Dört.*

Çar-yār oldı o cemʿ içre vefādār-ı ḳadīm
O **çeh̲āruñ** biridür Ḥażret-i Ṣıddīḳ-ı ʿatīḳ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 70). [çeh̲āruñ, -uñ ]*

**<u>çeh-i idbār:</u>** *Bahtsızlık kuyusu.*

İtmede fermān-ı iḳbāli **çeh-i idbārda**
Hāṣid-i cāh-ı celālin der-kemend-i dūd-ı āh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 45). [çeh-i idbār, -da ]*

**<u>çeh-i ḳażada:</u>** *Beklenmedik felaket çukuru.*

Gedā-yı dergeh-i luṭfı şeh-i erīke-nişīn
Esīr-i şaḥne-i ḳahrı **çeh-i ḳażada** ḳatīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 104). [çeh-i ḳażada, -da ]*

**<u>çeh-i zemzem:</u>** *Zemzem kuyusu.*

Ẕeḳanı gūyiyā **çeh-i Zemzem**
Kisve zülfi cemāli Beyt-i Ḥarem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 103). [çeh-i zemzem, ]*

**<u>çeh-i zindān:</u>** *Zindan çukuru.*

Düşmen-i cāhınuñ ide Mevlā
Evvelīn pāyesin **çeh-i zindān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 234). [çeh-i zindān, ]*

**<u>çehre-i ʿirfān-ı istiʿdādına:</u>** *Yeteneklerinin bilgisinin yüzüne.*

**Çehre-i ʿirfān-ı istiʿdādına** şāyestedür
Sunʿ-ı Ḥaḳla her gülāb-ı feyż kim taḳṭīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 43). [çehre-i ʿirfān-ı istiʿdādına, -ın, -a ]*

**<u>çek-:</u>** *Yölendirmek, kanalize etmek, iletmek.*

Ḳaldı miyān-ı redd ü ḳabūlüñde fülk-i dil
Girdāba **çekmeden** anı bu cezr ü med yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 6). [çekmeden, -me, -den ]*

**<u>çek-:</u>** *Katlanmak, tahammül etmek.*

Ḳāmet-i şevḳi dü-ta olsa Naẓīmüñ ne ʿaceb
Çille-i ḥasreti ġayretle **çeken,** ġam-zededür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 14). [çeken, -en ]*

**<u>çek-:</u>** *Çekmek.*

Ḥayder-i Kerrārıdur naẓmuñ Naẓīm-i pür-hüner
Ẕū'l-fiḳāra tīġ-ı kilki **çekdi** ṭabʿı düldüle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 14). [çekdi, -di ]*

**<u>çek-:</u>** *Dizmek,Sıralamak.*

Rişte-i naẓma **çeküp** vaṣf-ı dürr-i dendānın
Silk-i tārīḫini hep eylediler pür-cevher
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 19). [çeküp, -üp ]*

**<u>çek-:</u>** *Bağlamak.*

Cān u dili kākülüñ ki tesḫire **çeker**
Her bir ḫamı dūd-ı āhı zencīre **çeker**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 2). [çeker, -er ]*

**<u>çek-:</u>** *(Bir şeyi bulunduğu yerden) Kendine doğru getirmek, kendine yaklaştırmak.*

**Çek** sāġar-ı lebālebi peymāne dolmadan
Ġamden penāha mey-gede bir āsitānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 9). [çek, ]*

Āsūdelüġi şemʿ ile fānūsdan öğren
Merdāne serüñ ḫırḳaya **çek** ġamden emin ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 8). [çek, ]*

Ḥaḳḳā ki maẓḫār. olmak içün bir duʿāsına
Pīr ü civan ṣabāḥ u mesāda **çekerdi** ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 4). [çekerdi, -er, -di ]*

Ḥāle-veş sīneye **çekdüm** o ḳamer-rūḫsārı
Pīrehen gibi geçürdüm yaḳadan dildārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 30, Mısra 1). [çekdüm, -dü, -m ]*

**<u>çek-:</u>** *(Sıkıntı ve üzüntü duyarak) yaşamak, ıztırap içinde olmak.*

Elem **çekme** senüñ de maṭlabuñ ey dil olur ḥāṣıl
Murāduñ neyse virdüm dir o şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 79). [çekme, -me ]*

**<u>çek:</u>** *İçmek, yudumlamak Çekdiler cām-ı fenāyı bize yā Hū didiler Çekdiler cām-ı fenāyı bize yā Hū didiler.*

ʿAşḳuñ birer piyālesini **çekdiler** ezel
Şimdi daḫi o şevḳledir devr-i mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 7). [çekdiler, -di, -ler ]*

**<u>çek-:</u>** *Sıkıntılı bir durumu yaşamak, katlanmak.*

Ḳabūl eyle civar-ı ʿizzetünde **çekmeyem** ġurbet
Bilürsün kendi şehrümde ġarībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 3). [çekmeyem, -me, -y, -em ]*

**<u>çek-:</u>** *(Bir şeyi veya bir kimseyi hareket ettirerek bulunduğu yerden) Başka bir yere doğru götürmek, hareket ettirip sürüklemek.*

ʿAceb mi ʿaks-i ḳadd-ı yāri **çeksem** aġūşa
Hayāli çeşmüme geldükce bī-raḳīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 9). [çeksem, -se, -m ]*

**Çeksem** nola derdüñ ey dil-i dīvāne
Biñ cāna deġer muḥabbet-i cānāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 1). [çeksem, -se, -m ]*

**<u>çek-:</u>** *Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek.*

Yir yir āvīze olan yaḫ-pāre ṣanma **çekdiler**
Haşmına ṣulṭān-ı dīnüñ cünd-i sermā tīġ-ı kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 43). [çekdiler, -di, -ler ]*

**<u>çek-:</u>** *Benzemek.*

Ünsiyyet iden nigāh-ı ḫūn-rīzüñ ile
Āhū ise de ṭabʿīʿat-ı şīre **çeker** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 4). [çeker, -er ]*

**<u>çek-:</u>** *Bir duyguyu içinde yaşatmak.*

Rüstemāne **çekmeden** şemşīr-i bürrānın olur
Bīm-i tīġından dil-i aʿdāda ṣād şūr u şeġaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 13). [çekmeden, -meden ]*

**<u>çek-:</u>** *(İçki) İçmek.*

Çeker peymāne-i bezm-i viṣālin
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 7). [çeker, -er ]*

**çek:** *Başka bir yere doğru götürmek, hareket ettirip sürüklemek.*

Serdī-i bād-ı şitādan mihr ü māhı ḥıfẓ içün
Gökde ḳat ḳat perdeler **çekdi** seḥāb-ı ʿānberīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 42). [çekdi, -di ]*

**çek-:** *(ah) etmek, çekmek.*

ʿĀlemi mest-i ḫārab itmededür bāde-i ʿaşḳ
**Çekilür** cām-ı şarābuñ adı bīhūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 8). [çekilür, -il, -ür ]*

**Çekilür** bār deġüldür bilürem maʿşiyetüm
Şefḳati luṭfuñı hem-keffe-i mīzān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 15). [çekilür, -il, -ür ]*

**Çekilür** yār içün ġam-ı aġyār
Hārsız gül bulınmaz ey dil-i zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 121). [çekilür, -il, -ür ]*

**çek-:** *Bağlamak*

Cān u dili kākülüñ ki teshire **çeker**
Her bir ḫamı dūd-ı āhı zencīre **çeker** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 1). [çeker, -er ]*

**çek-:** *Bir ucundan tutup uzatmak.*

Setr itdi sevād-ı rūyumı mūy-ı sefīd
Ruḫsār-ı şebāne **çekdiler** perde-i şeyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 4). [çekdiler, -di, -ler ]*

**çek-:** *İçmek, yudumlamak.*

Elbette sebük-ser andadur bed mesti
Biñ rıṭl-ı girān **çekse** mülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 4). [çekse, -se ]*

**çek-:** *Bir sıkıntıya katlanmak, dayanmak.*

Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer mi o nār o nūr
Derd-i muḥabbeti nice **çeksün** o zār o zūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 2). [çeksün, -sün ]*

**çek-:** *(Bir şeyi veya bir kimseyi hareket ettirerek bulunduğu yerden) Başka bir yere doğru götürmek.*

ʿĀlemi sırça-sarāy itdi yine şāḫ-ı şitā
**Çekdi** mīnādan baṣīṭ-i ḫāke bir naṭʿ-ı güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 4). [çekdi, -di ]*

**çek-:** *(sürme) çekmek.*

Mīhmān olsan çekilmez imtinān-ı mīz-bān
Māḥv olurdı ḫaml-ı minnet **çekse** çarḫ-ı çenberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 54). [çekse, -se ]*

**çek-:** *(Bir şeyi bulunduğu yerden) Kendine doğru getirmek, kendine yaklaştırmak.*

Āġūşa **çeke** ḫāle-veş ol kim meh-i baḫtı
Hurşīd ola tāc-ı zeri eflāk ola taḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 1). [çeke, -e ]*

**çek-:** *Çekmek, tahammül etmek.*

Keremüñden budur ümmīd ki bī-çāre Naẓīm
İki ʿālemde daḫi **çekmeye** renc ü taʿabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 62). [çekmeye, -me, -y, -e ]*

**<u>çek-:</u>** *Bedenin bir uzvunu bir yöne doğru çekmek, yönlendirmek.*

Āb-ı ḥayātı içmem ṣunsa raḳīb-i nādān
Cām-ı viṣāli **çekmem** aġyār-ı dūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 12). [çekmem, -me, -m ]*

**<u>çek-:</u>** *Bir yerden bir şeyi yukarı doğru almak.*

Çarḫa **çekse** tīġ-ı ʿālem-gīrini eyler dü-nīm
Ne temennā-yı fesān ne minnet-i seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 49). [çekse, -se ]*

**<u>çek-:</u>** *(Bıçak, kılıç, tabanca gibi silahları) Kullanmak üzere çıkarıp eline almak, kullanmaya davranmak.*

Sīnān ü ḫançeri **çekdi** miyān-ı heycāda
Dü-çeşm-i düşmen-i kec-bīne kuḥl-i merg ile mīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 105). [çekdi, -di ]*

**<u>çek-:</u>** *(Boya, badana, astar, sürme, rastık… kelimeleriyle) Sürmek.*

Baña virildi manṣıb-ı vaṣfı berātla
Haṭ **çekse** üstine nola ol sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 12). [çekse, -se ]*

**<u>çek-:</u>** *Katlanmak, tahammül etmek.*

ʿAceb mi bir gül içün zaḫm-ı bārını **çekseñ**
Zamān ola bu çemende dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 3). [çekseñ, ]*

**<u>çek-:</u>** *(Bir şeyi bulunduğu yerden) Kendine doğru getirmek, kendine yaklaştırmak.*

Ḫıżr ü İskender delīl olsa bulınmazdı necāt
**Çekmese** Yeʾcūc ʿiṣyāna eġer ġufrını sed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 16). [çekmese, -me, -se ]*

**<u>çek-:</u>** *(Dert) çekme.*

Zaḫm-ı peykānı sayılmaz tende ḥālā bir midür
Çekdügüm ol ḳaşları yādın benüm yā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 2). [çekdügüm, -düg, -üm ]*

**<u>çek-:</u>** *Sıkıntı çekmek.*

**Çeker** mi ṣıḳlet-i ḫalḳ-ı ciḫānı ʿizzet içun
Düşer mi ʿarif ola kāʾināte herze-vekīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 21). [çeker, -er ]*

**<u>çek-:</u>** *(Bir şeyi bulunduğu yerden) Kendine doğru getirmek, kendine yaklaştırmak.*

Ol ḫıdīv-i dad-ger kim ʿālem-i inṣāfda
ʿAdli zencīre **çeker** Nūşīrevān u Senceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 120). [çeker, -er ]*

Beşi bir rāḫṣa biñüp itmededür seyr-i sefer
Beşi gāhīce licāmın uzadup gāh **çeker** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 4). [çeker, -er ]*

**<u>çek-:</u>** *(Naz kılıcı) çekmek.*

Delik delik dili ġamzeñ ḫadengi yāreledi
Ḳılıç **çeküp** nigehüñ pāre pāre pāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 2). [çeküp, -üp ]*

**<u>çek-:</u>** *(Aşk coşkusuna) tutulmak, devam etmek.*

Ben pāymāl-i ʿaşḳuñı ey şehsüvār-ı ḥüsn
Çiġnetme nāz ile **çekerek** ṭut semendüñi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 6). [çekerek, -erek ]*

**<u>çek-:</u>** *Almak, çekmek.Çekip almak (Vücuda saplanan hançeri).*

Bā-ḫuṣūṣ ey şehinşeh-i ġāżī
Midḥatüñde **çekince** tīġ-ı zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 202). [çekince, --ince ]*

Mestāne **çekince** ġamzesi ḫançer-i tīz
Eyler nigehi füsūn ü nāz ile sitīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 1). [çekince, --ince ]*

**<u>çek-:</u>** *Güç durumlara dayanmak, katlanmak.*

Pādişāḫ olsañ **çekersiñ** ʿālemüñ ġavġāsını
Kabża-i teshire de alsañ eġer baḫr ü beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 5). [çekersiñ, -er, -sin ]*

**<u>çek-:</u>** *(Bir şeyi bulunduğu yerden veya diğer şeyler arasından) Çıkarmak.*

Sipihr ṣalṭanat ordusıdur ki her topı
Dem-ī celāl **çeker** heft-ser bir ejderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 92). [çeker, -er ]*

**<u>çek-:</u>** *(Sıkıntı ve üzüntü duyarak) yaşamak, ıstırap içinde olmak.*

Dost kim ebleh ola terk it anı
Düşmenüñ ʿāḳıl ise **çekme** keder *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 12). [çekme, -me ]*

**<u>çek-:</u>** *Bir şeyi bulunduğu veya korunmuş olduğu yerden çıkarmak.*

Cūy-ı ṣāfī-veş **çekil** Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
El-haẕer şemşīr-i cān-teʾşīr-i āhumdan benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 211). [çekil, -il ]*

**<u>çek-:</u>** *Dayanmak, katlanmak.*

Divāne dil **çekilmez** o zencīr-i ṭurradan
Manṣūr-veş suʾāline virse cevāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 13). [çekilmez, -il, -mez ]*

**<u>çek-:</u>** *(Darağacına) Çekmek, asmak.*

Ṭarabgāh-ı behişte **çekdi** māḥmil
Meḥemmed Hān-ı rābiʿ göçdi ey dil (1104) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 11). [çekdi, -di ]*

**<u>çek-:</u>** *(Âh) Çekmek.*

Ḥabs idüp enḫār-ı kec-reftārı ṣulṭān-ı şitā
Dest-bürd-i berdle **çekdi** ḥişār-ı āhenīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 30). [çekdi, -di ]*

Merdāne **çekdi** sancaḳ gösterdi ḫaşma bayraḳ
Oldı riʿāyet el-ḥaḳ namus-ı pehlevānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 119). [çekdi, -di ]*

Sūsen ele alınca zümürrüd ḫançer
Laʿlīn siperin sīneye **çekdi** gül-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 2). [çekdi, -di ]*

**<u>çekdi:</u>** *Çekmek.*

Bu lüġazden tā bulunca bir nişān
Çoḳ çile **çekdi** Naẓīm-i nātüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 10). [çek-di, ]*

**<u>çekdi:</u>** *(kılıç) çekmek.*

Merdāne **çekdi** şemşīr bal ü per açdı her tīr
Haşm oldı bend-i zencīr cıḳdı göge fiġanı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 111). [çek-di, ]*

**çekdi ṣāf:** *Safları çekti.*

Cāmiʿ-i vaṣfuñda her saṭr-ı beyānum **çekdi ṣāf**
Hāne-i maʿnī- i ṣarīrüm eṣ-ṣalā-hān-ı menār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 119). [çekdi ṣāf, ]*

**çekdiler:** *( Cevr ü cefâ ) Çekmek.*

**Çekdiler** her biri bu ġam-gededе renc-i elīm
Buldılar ḳurb-ı İlāhīde ʿulüvv-i derecāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 81). [çek-di- -ler, ]*

**çekdirmededür:** *Çekdirmektedir.*

Baḥr-ı ġam-ı ʿaşḳuñda o çār ebrū-yı pür-çīn
Fülk-i dile **çekdirmededür** ġāʾile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 10). [çekdirmededür, -dir-, -me-, -de-, -dür- ]*

**çekdür-:** *(Eziyet, sıkıntı) Çektirmek.*

Yeʾcūc-i ġam ṣafā-yı viṣālüñle def ʿolur
Mā-beynümüzde hicr ile **çekdürme** sed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 8). [çekdürme, -, -me ]*

Şehd-i keremüñle eyleyüp şīrīn-kām
**Çekdürme** Naẕīm-i zāruña telḫī-i ʿāyş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 13, Mısra 4). [çekdürme, -, -me ]*

**çeken:** *Kendine doğru çekmek.*

Ẕevḳ-i imrūzı ḳoyup ġussa-i ferdā **çekenüñ**
Baña dīvāne gelür ʿaḳlı anuñ var diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 9). [çeken-üñ, -üñ ]*

**çeken:** *( Çile ) çekmek anlamında kullanılmıştır.*

Alur āġūşına ḳad dil-rübāsın
**Çeken** ol naḫl-i bālānuñ belāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 2). [çeken, ]*

**Çeken** o ḳaşları yānuñ muḥabbeti çilesin
Ḳad-i ḫamīdesini vaḳf ider kepāzelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 11). [çeken, ]*

**çekīde:** *Damlamış; sızmış. Arak, damıtılma yoluyla elde edilen bir alkollü içecektir, aynı zamanda ter anlamına da gelir. Ter de arak gibi, deriden damlama ve sızma yoluyla peyda olur.*

Hāl-i rūḫsār-ı ʿarūsān-ı maʿānidür hep
Hāmesinde ki **çekīde** ola her ḳaṭre midād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 6). [çekīde, ]*

**çekil:** *Çekilme, tahammül edilme.*

Mīhmān olsan **çekilmez** imtinān-ı mīz-bān
Māḥv olurdı ḫaml-ı minnet çekse çarḫ-ı çenberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 53). [çekilmez, -mez ]*

**çekil:** *(Bir şey bir şeyin) Yanına doğru getirilmek, yaklaştırılmak.*

Ne sāye sāye-i ebr-i baḫār-ı raḥmet
**Çekildi** cümle-i māḫlūk-ı kün fekān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 8). [çekildi, -di ]*

**çekil:** *(bir yere) gitmek, girmek, dönmek.*

Düzd-i dil zülfine bend oldı çıḳup sīnemden
Ṭutulup dāra **çekilse** nola zindān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 4). [çekilse, -se ]*

**çekil:** *(Bir kenara) çekilmek.*

Lā-büd giderek vāṣıl olur menzile sālik
Elbette kenāre **çekilür** ḳāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 4). [çekilür, -ür ]*

**çekil:** *(Geri) Çekilmek.*

**Çekildi** bezm-i gülzār-ı beḳāya seyr-i dīdāre
Maḳāmın Kürsī-i ʿArş eyledi ol mürşid-i mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 7). [çekildi, -di ]*

**çekil:** *(Kılıç) Çekilmek II Savaş açmak.*

Tīġ-ı veġā **çekildi** ʿırk-ı ʿadū kesildi
Ḥūrşīd-veş dikildi rāyāt-ı zer-nişānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 113). [çekildi, -di ]*

**çekil-:** *Bulunduğu yerden uzaklaşmak.*

**Çekildi** menzil-i ʿuḳbāya el-vedāʿ diyüp
Naẕīm eyledi aḥbābı bı-şekīb ü ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 7). [çekildi, -di ]*

**çekmeyen:** *Bir durumu, zorluğu, cefayı yaşamayan, görmeyen kimse.*

Ne bilür ẕevḳını mestān raḥīḳ-ı ʿaşḳuñ
**Çekmeyen** bezm-i ġamuñ sāġar-ı nūşānūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 14). [çekmeyen, ]*

**çekmiş:** *Bayrak dikmek.*

Riyāż-ı şalṭanatda bir sehī-ḳad serv-i bālādur
Ki **çekmiş** evc-i nüh-eflāke ser tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 8). [çekmiş, ]*

**çekmiye:** *Çekmeye.*

Mühmel-i ḳadr ü vaḳarında taḥammülden ḳalup
**Çekmiye** heft-üştür-i eflâk eger olsa ḳaṭār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 88). [çekmiye, ]*

**çekse:** *Çekmek. sıkıntı çekmek.*

Olmaz melūl ʿāḳıbet-endīş-i bezm-i dehr
Zehr-âb-ı ġuşşa **çekse** de mesrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 20). [çekse, -se ]*

**çekseñ:** *(Bir şeyi veya bir kimseyi hareket ettirerek bulunduğu yerden ) başka bir yere doğru götürmek, hareket ettirip sürüklemek.*

Şāʿir olsan ḳıymetüñ bir pīle-verden pestdür
Rişte-i taḥḳīḳe de **çekseñ** eger şiʿr-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 64). [çekseñ, ]*

**çeküp:** *(aşk sıkıntısı) çekmek.*

Ṣubḥ-dem çarḫa **çeküp** tīġ-ı sitîz -i āhı
Dest-i teʿsirini der-ḳabża-i şemşīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 5). [çeküp, -/üp ]*

**çeküp:** *Tutup çekmek.*

**Çeküp** kenāre o sermest-i nāzı kām alagör
Maḥall-i furṣatı fevt itme kim zamānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 11). [çeküp, ]*

**Çeküp** yāri kenāre ʿālem-i vuṣlatda kām aldı
Olur cānānuñ ey dil başḳa bir ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 11). [çeküp, ]*

**<u>çeküp:</u>** *( El ) Çekmek.*

Ayaḳ **çeküp** yüridi bu meclis-i fenādan
Cennetde Kevs̱er içdi ḥūr-ı cinānı ḳoçdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 3). [çeküp, ]*

**<u>çel-:</u>** *Ayak uzatarak düşürmek.*

Çevgān-ı hünerle kūy-ı maḳṣūdı Naẕīm
Aḳrānını ḥaḳ budur ki **çeldi** geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 12). [çeldi, --di ]*

**<u>çelebi:</u>** *Efendi.*

Hādim-i ḫalḳa-be-gūş dür-i sādāt-ı kirām
Bende-i bārgeh-i cūd ı hezārān **çelebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 18). [çelebi, ]*

Naẕīm girye-künān fevtine didüm tārīḫ
Cinānda Kevs̱er içe dembedem ʿAlī **Çelebi** (1103) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 16). [çelebi, ]*

**<u>çeleng:</u>** *Osmanlı Devleti'nde savaşta başarısı ve kahramanlığı görülenlerin başına nişan olarak takılan maden, gümüş veya altından sorguç.*

Rūz-ı ʿazminde o düstūr-ı hümāyun-baḫtuñ
Farḳ-ı rāḫṣında **çeleng** olsa revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 32). [çeleng, ]*

**<u>çemān:</u>** *Salınıcı, salınarak yürüyen.*

Olmazdı ḳaddi olmasa serv-i çemen **çemān**
Reftārını görince olur tā Revān revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 1). [çemān, ]*

**<u>çemen:</u>** *Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer. 2. Taze yeşil ot.*

Yād-ı ġamzenle **çemende** sehvle itsem nigāh
Sūsenüñ her bergi bir şemşīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 7). [çemende, -de ]*

**<u>çemen:</u>** *Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik, gül bahçesi.; dünya; bir şeylerin yazılı olduğu sayfa (Tanıkta, Kur'an sayfası ve şiir yazılan sayfa söz konusudur).*

Hatṭ-ı rūḫı âşinalığım ḳaṭʿ itmez
Olmaz o **çemende** sebz-i bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 4). [çemende, -de ]*

**<u>çemen:</u>** *Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik.*

Mevc-i enḫār-ı **çemen** ey serv-i bāġ-ı iʿtidāl
Halḳa ḫalḳa sūret-i zencīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 3). [çemen, ]*

Maẕḫār olursa gūş-ı ḳabūle terānesi
Her gül **çemende** bülbüle bir āşiyānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 8). [çemende, -de ]*

**Çemen** ezḫār-ı günāgün ile bezm-i müheyyādur
Ṣürāḫī ceyb-i ḫām-ı ʿişrete gülrīz-i ṣahbādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 1). [çemen, ]*

Serv-ḳāmet gül-ʿiẕār u sebz-ḫatṭ dildārsız
Cūy giryān murġ nālān u **çemen** zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 12). [çemen, ]*

Ṣaḥīfe-i güli pür-nuḳaṭ eylemiş şebnem
**Çemende** bülbül-i şeydā meġer ki fāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 8). [çemende, -de ]*

**Çemende** serv-i āzādı ḫırām itdükce mestāne
O nev-naḫl-i çemānıñ cünbüş-i nāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 11). [çemende, -de ]*

Semen serve sarılmış bīd lerzān çeşm-i nergis mest
**Çemende** āteş-i ġayret derūn-sūz-ı çenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 12). [çemende, -de ]*

Açılmış ġonce güller başlamış feryāda bülbüller
**Çemen** ser-sebz ü ḥurrem gülşen-i ʿālem güzellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 8). [çemen, ]*

Olur güldeste-çīn-i ārzu-mendi o bī-dil kim
**Çemende** bağrına bir gül-ʿiẕār u ġonce-fem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 12). [çemende, -de ]*

**Çemende** seyr idenler ḳāmetüñ serv-i çemān söyler
Görenler şive-i reftāruñı āb-ı revān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 1). [çemende, -de ]*

**çemen:** *Ağaçlarla çevrili alan, çayır, çimen, yeşillik.*

Her keşākeşden olur serv gibi dāmen-çīn
Hārına bu **çemenüñ** gül güline ḫār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 12). [çemenüñ, -üñ ]*

Sebze-i ḫaṭṭuñ añup Hızır ile dem-sāz oldum
Bāġ-ı rūyuñda yitişmiş **çemenüñ** vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 10). [çemenüñ, -üñ ]*

**çemen:** *Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik yer.*

ʿAceb mi bir gül içün zaḫm-ı bārını çekseñ
Zamān ola bu **çemende** dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 4). [çemende, -de ]*

**çemen:** *Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik.*

Bülbüli gördüm **çemende** ber-murād olmış gibi
Nev-şüküfte ġonceler güllerle şād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 1). [çemende, -de ]*

**çemen çemen:** *Bahçe bahçe (Bahçeden bahçeye nakletmek).*

**Çemen çemen** gül-i her-dem baḫār güftārı
Nesīm-i feyż-i ilāhiyle tāze vü terdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 165). [çemen çemen, ]*

**çemen-ārā-yı edeb:** *Edep çimenliği.*

Şebnem-i feyz ile itmiş **çemen-ārā-yı edeb**
Ġonce-i ter gibi ol kec-külehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 3). [çemen-ārā-yı edeb, ]*

**çemen-ārā-yı gülistān-ı beḳā:** *Sonsuz gül bağının çimenliğinin süsü.*

Muʿciẕātuñla ciḫān bağına ser-sebz itdüñ
Ey vücūdı **çemen-ārā-yı gülistān-ı beḳā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 284). [çemen-ārā-yı gülistān-ı beḳā, ]*

**çemen-ārā-yı riyāż-ı levlāk:** *"Levlâke levlak lema halaktül eflak: Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım." Kudsi hadisinin bahçesinin yeşilliği.*

Bağbān-ı ḥarem-i Īzid-i pāk
**Çemen-ārā-yı riyāż-ı levlāk** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 16). [çemen-ārā-yı riyāż-ı levlāk, ]*

**çemen-i ʿaşḳ:** *Aşk bahçesi.*

Sulṭān u gedā olsa nola sāye-nişīni
Bī-ḫār-ı ḫazāndur **çemen-i ʿaşḳ** dıraḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 4). [çemen-i ʿaşḳ, ]*

**çemen-i baṭḥāyī:** *Bathâ çimenliği.*

Bī-haẕān serv-i çemān **çemen-i Baṭḥāyī**
Gülbün-i ravża-i Yeṯrib gül-i bāġ-ı Ḳureşī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 3). [çemen-i baṭḥāyī, ]*

**çemen-i cennet-i firdevs-i berīn:** *Bütün en güzel cennet bahçeleri.*

Āhuvān-ı ḥarem-i ravża-i vālā-terine
**Çemen-i cennet-i Firdevs-i berīn** ola ġıdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 210). [çemen-i cennet-i firdevs-i berīn, ]*

**çemen-i feyż:** *Bolluk , bereket bahçesi.*

Hāmem **çemen-i feyże** nihāl it yā Rab
Naẓm-ı terümi reşk-i zülāl it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 1). [çemen-i feyż, ]*

**çemen-i maʿrifete:** *Hüner çimeninde.*

Lehce-i dil-keş ile ṭabʿ-ı ḫoş-elḥānumdur
Çemen-i maʿrifete bülbül-i murġ ile serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 32). [çemen-i maʿrifete, ]*

**çemen-i sāmiʿamı:** *Işitme , duyuş bahçesi.*

Gül-i taḥḳīḳ pür itdi **çemen-i sāmiʿamı**
Dem-i cān-baḫşum o gülşende yiter bād-ı ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 73). [çemen-i sāmiʿamı, -m, -ı ]*

**çemen-i şerm ü ḥayā:** *Hâyâ ve utanç çimeni.*

Şebnem-ālūd-ı ġarḳ olsa gül-i rūyı olur
Sebz türāb-ı rūḫıyla **çemen-i şerm ü ḥayā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 154). [çemen-i şerm ü ḥayā, ]*

**çemen-i ṣoḥbet:** *Sohbet çimeni.*

Ne seyr-i bāġ ne **çemen-i ṣoḥbet** isterüm
Bir serv-i ḫoş-ḫırām sehī-ḳāmet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 1). [çemen-i ṣoḥbet, ]*

**çemenistān-ı beyān:** *Açıklama bahçesi.*

Cedvel-i ḫāmem o mīzāb-ı maʿānīdür kim
**Çemenistān-ı beyān** andan olur feyż-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 56). [çemenistān-ı beyān, ]*

**çemen-pīrā:** *Çemeni süsleyen.*

Yitişdirdi ḫaṭṭ-ı sebz-i riyāż-ı ḥüsn-i cānānı
Meğer kim Ḫıżr o gülzāruñ **çemen-pīrālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 8). [çemen-pīrālarındandur, --lar, --ın, --dan, --dur ]*

**çemen-pīrā-yı ʿaşḳ:** *Çemeni süsleyen aşk.*

**Çemen-pīrā-yı ʿaşḳ** u bāġbān-ı şevḳ u bîhûşı
Gül-i taḥḳīḳi zīb-i ceyb ü destār-ı mecāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 7). [çemen-pīrā-yı ʿaşḳ, ]*

**çemen-zār:** *Çimenlik, bahçe.*

Būy-ı ezḫār-ı nuʿūtı nola cān-baḫş olsa
Dem-i Rūḥu'l-Ḳudüs oldı o **çemen-zāre** nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 60). [çemen-zāre, -e ]*

**çemenzār-ı ʿadālet:** *Adalet bahçesi.*

Hıram-ı ḫāme-i Ṭūbā ḳıyamıyla o dānānuñ
**Çemenzār-ı ʿadālet** oldı reşk-i gülşen-i meʾvā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 14). [çemenzār-ı ʿadālet, ]*

**çemenzār-ı cinān:** *Cennet bahçesi.*

**Çemenzār-ı cināna** ʿazm idüp rūḥi revān oldı
Ola bāġ-ı İremde ḥūr ile ġılmān ile dem-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 3). [çemenzār-ı cinān, -a ]*

**çemen-zār-ı fenā:** *Yokluk bahçesi.*

Cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ idüp icrā ḥükmin
Oldı reyyān u muṭarrā bu **çemen-zār-ı fenā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 286). [çemen-zār-ı fenā, ]*

**çemenzār-ı ṣabā:** *Bahar rüzgarının bahçesi.*

Hüdhüd-i nuṭḳumı bāġ-ı süḫanumda görse
Ola zindān dil-i Belḳısa **çemenzār-ı Ṣabā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 62). [çemenzār-ı ṣabā, ]*

**çenār:** *Çınar ağacı.*

O ḥüsn-i havṣala-sūzı ṭutuşdı gördükde
**Çenāre** ḥaḳ bu ki vażʿ-ı ġarīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 6). [çenāre, -e ]*

**çenār:** *Aşık.*

Görse reftāruñ hevā-yı serv-ḳaddüñle **çenār**
Dest-efşān sūz-ber-dil pāy-der-gil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 7). [çenār, ]*

**çenār:** *Çınar ağacı.*

Berḳ-ı cān-teʾsīr-i derd-i ʿaşḳı sārī olmasa
Sūz-ı dil iẓhār idüp yanmaz yaḳılmazdı **çenār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 54). [çenār, ]*

**çenār-ı baḫt-ı ʿadū:** *Düşmanın talihinin çınarı.*

Semūm-ı bādiye-i hevlnāk-i ḫışmından
**Çenār-ı baḫt-ı ʿadū** nār-ı ḳahra maẓḫārdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 86). [çenār-ı baḫt-ı ʿadū, ]*

**çengāl-i istiġnāsına:** *Isteksizlik çengeli.*

Şāḫbāz-ı himmeti **çengāl-i istiġnāsına**
Murġ-ı zerrīn-bāl-i ḫurşīdi ider almakda ʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 83). [çengāl-i istiġnāsına, ]*

**çengāl-ı ser-i zülf-i siyāh:** *Siyah saçlarının ucundaki çengel.*

**Çengāl-ı ser-i zülf-i siyāhıyla** bulur yār
Delv-i dil-i üftādemi çāh-ı zeḳan içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 11). [çengāl-ı ser-i zülf-i siyāh, -ı, -y-, -la ]*

**çengi:** *Çarpare, def, zil veya kaşık çalarak oynayan oyuncu kadın, rakkase.*

Maṣraf-nüvīs-i maṭbaḫ-ı cāhı debīr-i çarḫ
Zühre ḥarīm-i rifʿatinüñ **çengi** duḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 36). [çengi, ]*

**çeng-i mātem:** *Yas savaşı.*

Nüvīd-i maḳdemiyle her ṭaraf sūr itdiler aḥbāb
ʿAdūnuñ **çeng-i mātem** rīş-i baḫt-ı ṭāliʿin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 6). [çeng-i mātem, ]*

**çengī-i bezmi:** *Muhabbetin rakkasesi.*

Hādim derinde Cemşīd **çengī-i bezmi** nāhīd
Ṣad zīb ü ferle ḫurşīd ṭāvūs-ı gülsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 15). [çengī-i bezmi, ]*

**çerāġ:** *Çıra, kandil, mum.*

Ṣubḥgāh-ı ḥaşre dek tābān olursa vechi var
Bir **çerāġı** pertev-i himmetle kim tenvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 58). [çerāġı, -ı ]*

**çerāġ:**. *Yağ kandili ve genellikle mum, meş'ale gibi ışık veren şey*

Faḫr-i dü-ciḫāne ʿarż-ı efsūs idelüm
ʿAşḳ ile dili **çerāġ** u fānūs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 2). [çerāġ, ]*

**çerāġān:** *Bahçelerde kandil ve mumlarla yapılan gece şenliği, donanma.*

Temām düşdi **çerâġâna** meyl-i ḫüsrev-i ʿaşḳ
Donandı dāġ-ı derūn lālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 5). [çerâġâna, -a ]*

Āteş-i dilden yine bir yer **çerāġān** eyledüm
Lālezār itdi tenüm dāġ-ı firāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 3). [çerāġān, ]*

Yaḳ fitīl-i ser-i her dāġ-ı nümāyı Naẓīm
Maʿzeret lāle-sitānında **çerāġān** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 18). [çerāġān, ]*

Lālezār-ı dīn **çerāġānı** ḳıyās eyler gören
Her menār üzre ṣaf-ı ḳandil kim sūzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 17). [çerāġānı, -ı ]*

**çerāġ-ı bahtı:** *Talihin kandili.*

Rūz u şeb sönsüñ **çerāġ-ı baḫtı** ḫaşm-ı şerʿinüñ
Dehrüñ olduḳça fürūzan mihr ü māh-ı enveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 225). [çerāġ-ı baḫtı, -ı ]*

**çerāġ-ı hedāsın:** *Hediye çırası.*

Sen ol **çerāġ-ı hedāsın** ki kimse bulmaz idi
Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı eger ẕātuñ olmaşaydı delīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 113). [çerāġ-ı hedāsın, -sın ]*

**çeşm:** *Göz, dide, ayn.*

Geh fikr iderüm **çeşmini** ebrūsını gāhī
Gāhī nigehin ġamze-i cādusını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 1). [çeşmini, -i, -n, -i ]*

**çeşm:** *Göz.*

Gelince **çeşmine** cānā şarāb-ı nāb senüñ
Nigāh-ı nāzuñ ider ʿālemi ḫārāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 1). [çeşmine, -i, -n, -e ]*

Dilleri ram eyleyen hep **çeşmümüñ** efsūnıdur
Şīr-i nerler mūnis-i vaḥşī-ġazālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 9). [çeşmümüñ, -ü, -m, -üñ ]*

Ḥasret-keş olup kāküline **çeşmine** müştaḳ
Geh yād iderüm nāfesin āhūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 3). [çeşmine, -i, -n, -e ]*

**çeşm:** *Göz, dide, ayn.*

Bulur sirişk-i niyāzı cuyūn **çeşminde**
Ne deñlü eylese cāri o deñlü ecr-i cezīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 7). [çeşminde, -i, -n, -de ]*

**çeşm:** *Görme organı, dide, ayn.*

Çeşmi olmaz ġamzesinden ġamze **çeşminden** cüdā
Āhū-yı vaḥşī ʿacebdür ülfet itmek şîrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 13). [çeşminden, -i, -n, -den ]*

**çeşm:** *Çeşm, göz.*

Hūn-ı dili eşkümle revān eyledi **çeşmüm**
Mercān bulunursa nola baḥr-ı ʿAden içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 5). [çeşmüm, -üm ]*

Ṣaymaz oldum dāġ-ı hicrān ile baġrum başını
Giryeden **çeşmüm** aġardı bir bilür yoḳ yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 2). [çeşmüm, -üm ]*

**çeşm:** *Görme organı, ayn, dîde, çeşm.*

**Çeşm** ü dilümde ʿaks-i rūḫuñdur Hudā ʿAlīm
Ey dürr-i şāḫvar hem itdüñ beni yetim
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [çeşm, ]*

**çeşm:** *(Sevgilinin) gözü.*

Eşk-i terümi sūz-ı derūn eyledi mevʿc
**Çeşm** ü dili ṭūfānla tennūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 6). [çeşm, ]*

**çeşm:** *(Âşığın) gözü.*

**Çeşmüm** dil-i şeydādan alur ḫūn-ı sirişki
Ṣarf itse demādem nola īrād dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 7). [çeşmüm, -(ü)m ]*

**çeşm:** *(Sevgilinin) gözü, bakışı.*

ʿAks-i āh-ı dilidür fikr-i ḳadd ü **çeşmi** ile
Elif ü dāg u gül-i sīne-i abdāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 5). [çeşmi, -i ]*

**Çeşmi** olmaz ġamzesinden ġamze çeşminden cüdā
Āhū-yı vaḥşī ʿacebdür ülfet itmek şîrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 13). [çeşmi, -i ]*

**çeşm:** *Göz.*

**Çeşmi** der-ḫvābdur ebrū-yı girih-gīrinden
Fitne bīdār olamaz ḫaşyet-i şemşīrinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 1). [çeşmi, -i ]*

Haste olsañ ṣorsa ḥālüñ bir kerem-ver ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola **çeşmi** her müje bir neşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 38). [çeşmi, -i ]*

**çeşm:** *(Âşığın) gözü.*

ʿAceb mi ʿaks-i ḳadd-ı yāri çeksem aġūşa
Hayāli **çeşmüme** geldükce bī-raḳīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 10). [çeşmüme, -(ü)m, -e ]*

**Çeşmüme** ḫvābı ḫārām itdüm ḫayāl-i yār ile

Gelmedi şeb-tā-seḥer müjgān müjgān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 3). [çeşmüme, -(ü)m, -e ]*

Ḳılca ḳaldı tenümde hicr ile cān
**Çeşmüme** sensiz oldı ḫvāb ḥārām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 260). [çeşmüme, -(ü)m, -e ]*

**çeşm:** *(Aşığın) gözü.*

Lebrīz ideli nūr-ı rūḫuñ **çeşmümi** cānā
Ḥūrşīd ile āyīne-i billūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 7). [çeşmümi, -üm, -i ]*

**çeşm:** *Bakış, nazar.*

Ol meh-i nā-mihribānuñ seyrine ṣād **çeşm** ile
Dāġ-ber-dāġum serāpā çarḫ-ı pür-encüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 3). [çeşm, ]*

**çeşm idüp:** *Göz etmek.*

Seyr-i ḥüsn-i yār içün cismüm serāser **çeşm idüp**
Dīdesin vaḳf eylemiş dīdāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 3). [çeşm idüp, --üp ]*

**çeşm-āşinā-yı:** *Göz aşinası.*

Kimüñ neẓẓāre-gāhı cilve-i reftār-ı nazuñdur
ʿAceb **çeşm-āşinā-yı** kuḥl-i ḫāḳ-i maḳdemün kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 8). [çeşm-āşinā-yı, ]*

**çeşme:** *Çeşme; pınar; su kaynağı.*

Lūlesi bu **çeşmenüñ** gūyā zebān-ı ḥāldür
Nūş-ı cān olsun diyü ʿaṭşān içün eyler nidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 25). [çeşmenüñ, -n, -üñ ]*

Bu muṣaffā **çeşmenüñ** bu ʿāyn-ı ṣafvet-güsterüñ
Her biri tārīḫini bir güne itmişken edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 31). [çeşmenüñ, -n, -üñ ]*

**çeşme:** *Bir kaynaktan gelip bir haznede toplanan veya borularla getirilen suların, kullanılmak amacıyla üzerindeki musluklar vasıtasıyla akıtılması için yapılmış küçük tesis.*

Āyineli **çeşme** oldı çeşm-i giryān
Ey meh-i bedr-i şām-ı āmālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 229). [çeşme, ]*

ʿAks eyleyeli cemāli ʿāyniyle Naẓīm
Āyīneli **çeşme** oldı çeşm-i giryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 4). [çeşme, ]*

Banī-i ṭabʿ-ı hümāyūn-ı kerāmet-güsteri
Eyledi bir **çeşme** vü bir cāmiʿ-i zībā bina *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 18). [çeşme, ]*

**çeşme-i cān-baḫş:** *Can bağışlayan, can bağışlarcasına, insanı memnun ve mutlu eden, ferahlık veren çeşme.*

Ḫıżr-ı fermānıyla aḳdı lūle-i māʾü'l-ḥayāt
Yapdı böyle **çeşme-i cān-baḫş** u ʿāyn-ı dil-küşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 10). [çeşme-i cān-baḫş, ]*

**çeşme-i cāndur:** *Can veren, can bağışlayan çeşme.*

Dehenüm **çeşme-i cāndur** dehenüñ vaṣfında
Süḫanum rūḥ-ı revāndur süḫanuñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 1). [çeşme-i cāndur, -dur ]*

**çeşme-i dil-cūy-ı sulṭān muṣṭafā:** *Sultan Mustafa'nın gönül alıcı çeşmesi.*

Seyr idüp itmamına didi Naẓīm-i ṣāf-dil
ʿĀyn-ı carī **çeşme-i dil-cūy-ı Sulṭān Muṣṭafā** (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 16). [çeşme-i dil-cūy-ı sulṭān muṣṭafā, ]*

**çeşme-i ḥaḳiḳat:** *Hakikat çeşmesi.*

Ġırbāl olsun vücūdı baḳmazsa saña
Biñ **çeşme-i ḥaḳiḳat** ile bir ehl-i mecāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 4). [çeşme-i ḥaḳiḳat, ]*

**çeşme-i ḥayvān:** *Hayat çeşmesi , içeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan suyun pınarı.*

Lūle-i kilk-i beyānından olaldan müstefīż
Ḫıżr-ı maʿnāya devātı **çeşme-i ḥayvān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 38). [çeşme-i ḥayvān, ]*

Düşdi āḫir miyān-ı aġyāre
Ḳaldı ẓulmetde **çeşme-i ḥayvān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 170). [çeşme-i ḥayvān, ]*

O ḫaṭṭ-ı sebzi gördüm gird-i laʿl-i ābdārında
Buluşdum Ḫıżra ey dil **çeşme-i ḥayvān** kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 27, Mısra 2). [çeşme-i ḥayvān, ]*

Lebi ʿāyniyle **çeşme-i ḥayvān**
Bir içim ṣudur ol şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 91). [çeşme-i ḥayvān, ]*

**çeşme-i iḥsānına:** *İhsan ve cömertlik çeşmesi.*

**Çeşme-i iḥsānına** iki kedüdür mihr ü māh
Sofra-i inʿāmına çarḫ-ı dü-tā bir kāse-līs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 13). [çeşme-i iḥsānına, -ın, -a ]*

**çeşme-i māʾü'l-ḥayāt:** *Hayat suyu çeşmesi.*

Yoncānuñ ṣuyın aḳıtdı dergeh-i vālāsına
İtdi icrā **çeşme-i māʾü'l-ḥayātı** gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 24). [çeşme-i māʾü'l-ḥayāt, ]*

**çeşme-i niyāzı:** *Dua çeşmesi.*

Tamam-ı ʿāṣıḳ-ı dīdār odur ki girye-künān
İde dü-çeşm-i teri **çeşme-i niyāzı** sebīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 6). [çeşme-i niyāzı, -ı ]*

**çeşme-i ṣad-lūledür:** *Yüzlerce lüle saçla kapalı göz.*

Bir şeh-i ḥüsnüñ reh-i ʿaşḳında oldı selsebīl
Çeşm-i ter müjgānlarumla **çeşme-i ṣad-lūledür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 4). [çeşme-i ṣad-lūledür, --dür ]*

**çeşmesār:** *Çeşme başı.*

Revān olursa revādur ciḫāne āb-ı ḥayāt
Ki lūledür ḳalemi **çeşmesārı** māḥberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 178). [çeşmesārı, -ı ]*

**çeşmesār-ı ʿālem-i cān:** *Gönül aleminin çeşmesi.*

Dehānı **çeşmesār-ı ʿālem-i cān**
Pil-i cūdı ʿadem mū-miyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 9). [çeşmesār-ı ʿālem-i cān, ]*

**çeşmesār-ı ʿālem-i ġayb:** *Gizli bir alemin çeşmesi.*

Deheni **çeşmesār-ı ʿālem-i ġayb**
Mū miyānında ḳıl ḳadar yoḳ ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 97). [çeşmesār-ı ʿālem-i ġayb, ]*

**çeşmesār-ı cān-fezā:** *Cana can katan, gönle ferahlık veren çeşme.*

Ḥükmini icrā idüp ol pādişāḫ-ı baḥr ü ber
Oldı cāri ʿāleme bu **çeşmesār-ı cān-fezā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 4). [çeşmesār-ı cān-fezā, ]*

**çeşm-i ʿabheri:** *Nergis gözlü.*

Kuḥl-i mā zaġa'l-başarla ol ḫuceste-manẓāruñ
Nergis-i mekḥūli ḥayrān itdi **çeşm-i ʿabheri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 134). [çeşm-i ʿabheri, -i ]*

**çeşm-i ādāb:** *Ahlak , terbiye gözü.*

Gīsū-yı müşgīninüñ müjgān-ı Rūḫu'l-Ḳudsidür
**Çeşm-i ādāb** ile itdükce neẓāre şānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 6). [çeşm-i ādāb, ]*

**çeşm-i āhuvān:** *Ceylanların gözleri.*

Maġzdur bādām-ı zencīrinde **çeşm-i āhuvān**
Öyle şayyāduñ esīr-i zülf-i pür-efsūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 3). [çeşm-i āhuvān, ]*

**çeşm-i āhū-veşi:** *Ceylan gibi gözlü.*

**Çeşm-i āhū-veşi** bī-sürme siyāh
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 11). [çeşm-i āhū-veşi, ]*

**çeşm-i ʿāşıḳda:** *Aşığın gözü.*

Dürr-i dendānın leb-i laʿlin idüp yārüñ ḫayāl
**Çeşm-i ʿāşıḳda** demādem eşk-i ḫūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 12). [çeşm-i ʿāşıḳda, -da ]*

**çeşm-i baḫtum:** *Talih gözü.*

Görme erzānı Süleymān bārgāh-ı naẓm iken
**Çeşm-i baḫtum** çeşm-i mūr-ı nā-tüvāndan teng ü tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 144). [çeşm-i baḫtum, -um ]*

**çeşm-i beşer:** *İnsanlığın gözü.*

Miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmili ḥālā yine ṭarḥ eyledi
**Çeşm-i beşer** görmiş degül bir böyle bünyād-ı ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 4). [çeşm-i beşer, ]*

**çeşm-i bī-sürme-siyāh:** *Siyah sürmeli göz.*

Yaġmāladı ʿAḳlumı o düzdīde nigāh
Lāl itdi beni o **çeşm-i bī-sürme-siyāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 2). [çeşm-i bī-sürme-siyāh, ]*

**çeşm-i bülbülden:** *Bülbülün gözü.*

Hezārān dīde naẓır gül şanurlar
Giyince **çeşm-i bülbülden** libāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 12). [çeşm-i bülbülden, -den ]*

**çeşmi cādūlarda:** *Büyüleyici göz.*

Zülfinüñ her tārr bir bend-i zebāndur ʿāşıḳa
**Çeşmi cādūlarda** mekr ile füsūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 10). [çeşmi cādūlarda, -da ]*

**çeşm-i cān:** *Gönül pınarı.*

Yiridür cilvegeh-i ʿaks-i rūḫ-ı yār olsa
**Çeşm-i cān** ḫāne-i āyīne-i cānāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 10). [çeşm-i cān, ]*

**çeşm-i cān:** *Gönül gözü .*

Hayāl-bāz-ı ecel **çeşm-i cāna** gösterdi
Verā-yı perdeden āḫir bu şekl-i bü'l-ʿacebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 9). [çeşm-i cān, -a ]*

**çeşm-i cāna:** *Gönül pınarı.*

**Çeşm-i cāna** ḳademüñ ḫāki nola kuḥl olsa
Zaʾir-i Beyt-i Hudā Kaʿbe-i ʿulyāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 29). [çeşm-i cāna, -a ]*

**çeşm-i cāna:** *Can gözü.*

Ṭırāz-ı mesned-i iḳbāl o ẕī-şān-ı mükerrem kim
Ġubār-ı āsitānı **çeşm-i cāna** kuḥl-i zībādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 8). [çeşm-i cāna, ]*

**çeşm-i cān-ı zekeriyyā:** *Zekeriyyā'nın can gözü.*

**Çeşm-i cān-ı Zekeriyyā** rūḫunuñ ḥayrānı
Ḥilye-pīrā-yı cemāli leb-i rūḫ-ı Yaḥyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 181). [çeşm-i cān-ı zekeriyyā, ]*

**çeşm-i cānla:** *Gönül pınarı.*

Vech-i ṣāḥiḥine nażar it gör leṭāfeti
Seyr eyle **çeşm-i cānla** rūḫ-ı muṣavveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 54). [çeşm-i cānla, -la ]*

**çeşm-i cem:** *Cem'in gözü.*

Göñül bir meclisüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur
Ki **çeşm-i Cem** ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 2). [çeşm-i cem, ]*

**çeşm-i çerāg-ı rūzgār:** *Rüzgarın mumunun gözü.*

Meclis-i ḥıfẓında ol **çeşm-i çerāg-ı rūzgār**
Ṣemʿe serpūş eyleye dāmān-ı bād-ı ṣarṣarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 171). [çeşm-i çerāg-ı rūzgār, ]*

**çeşm-i devrān:** *Dünyanın gözü.*

Böyle ṭarḥ-ı dil-güşā vü cān-fezānuñ Ḥaḳ budur
**Çeşm-i devrān** miṣlini görmiş deġüldür mā-ḥaṣal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 6). [çeşm-i devrān, ]*

**çeşm-i dil:** *Gönül gözü.*

Bir ḥüsne nigāh eyle ki miṣli ola nādir
Ey **çeşm-i dil** ey dīde-i cān nādire-bīh ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 14). [çeşm-i dil, ]*

**çeşm-i dil-rübā:** *Gönül kapan sevgilinin gözü.*

Sure-i ṣād üzre gūyā saṭr-ı Bismi'llāhdur
Medd-i ebrū kim o **çeşm-i dil-rübā** üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 8). [çeşm-i dil-rübā, ]*

**çeşm-i füḥūle:** *(İlim, şiir ve edebiyatta, fazîlet ve olgunlukta) En önde gelenler, başkalarına üstün olanların gözü.*

Ey seyyid ü saʿd ḫāk-būs-ı ḳademüñ
Vey **çeşm-i füḥūle** sürme gerd-i ḥaremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 2). [çeşm-i füḥūle, ]*

**<u>çeşm-i giryān:</u>** *Ağlayan göz.*

Āyineli çeşme oldı **çeşm-i giryān**
Ey meh-i bedr-i şām-ı āmālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 229). [çeşm-i giryān, ]*

ʿAks eyleyeli cemāli ʿāyniyle Naẓīm
Āyīneli çeşme oldı **çeşm-i giryān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 4). [çeşm-i giryān, ]*

**<u>çeşm-i giryānumı:</u>** *Ağlayan göz.*

**Çeşm-i giryānumı** deryā-yı şuhūd it yā Rab
Dil-i vīrānumı gencīne-i ʿirfān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 3). [çeşm-i giryānumı, -um, -ı ]*

**<u>çeşm-i ḫâb-âlûd:</u>** *Uykulu göz.*

**Çeşm-i ḫâb-âlûdın** açmaz mest-i nāzum var ise
Pür-şikest olmış ḫumār-ı bāde-i dūşīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 5). [çeşm-i ḫâb-âlûd, -ın ]*

**<u>çeşm-i ḫaḳ-bīnin:</u>** *Hakkı gören göz.*

**Çeşm-i Ḫaḳ-bīnin** iden nerkis-i bāġ-ı māzāġ
Gül-i rūḫsāresini eyledi ḫandān ü besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 47). [çeşm-i ḥaḳ-bīnin, -in ]*

**<u>çeşm-i ḫaşm:</u>** *Düşmanın gözü.*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim gerd-i rāḫş-ı nuṣreti
Çeşm-i ḫaşma eyledi āyīne-i çarḫı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 32). [çeşm-i ḫaşm, -a ]*

**<u>çeşm-i ḥasretüm:</u>** *Hasret gözü.*

Yoldadur **çeşm-i ḥasretüm** yā Rab
Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 27). [çeşm-i ḥasretüm, -üm ]*

**<u>çeşm-i ḥasūd:</u>** *Hasetçinin, kıskancın gözü.*

Gevher-i naẓm-ı Naẓīmi görmesün **çeşm-i ḥasūd**
Ḳıṭʿa-i elmāsı eyrler bed-neẓāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 13). [çeşm-i ḥasūd, ]*

**<u>çeşm-i ḥimāyetiyle:</u>** *Koruyucu göz.*

ʿAyn-ı ʿināyeti naẓār-endāz-ı ümmetān
**Çeşm-i ḥimāyetiyle** nigehbān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 46). [çeşm-i ḥimāyetiyle, -i, -y ]*

**<u>çeşm-i hıred:</u>** *Basiret gözü.*

Görmiye **çeşm-i ḫıred** bulmıya seyyāḥ -ı ḫayāl
Arasa ʿālem-i endīşemi zīr ü bālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 67). [çeşm-i ḫıred, ]*

**<u>çeşm-i hışm-ı saṭvetinüñ:</u>** *Kuvvetin gazap gözü.*

Müjesi **çeşm-i ḫışm-ı saṭvetinüñ**
Ciger-i ḫaşma tīr-i mübremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 97). [çeşm-i ḫışm-ı saṭvetinüñ, ]*

**<u>çeşmi hışmla:</u>** *Öfkeli, amansız göz.*

Yārüñ ki **çeşmi ḫışmla** şemşīr kīn ṭutar
Āşûb-gāh-ı fitneyi āh u enīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 1). [çeşmi ḫışmla, -la ]*

**çeşm-i ḫūn-efşān:** *Kan saçan göz.*

Sirişk-i ālüñe alındı ol gül-i ḫandān
Çıḳardılar ḳızıluñ ey dü **çeşm-i ḫūn-efşān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 25, Mısra 2). [çeşm-i ḫūn-efşān, ]*

**çeşm-i ḫūnīn:** *Kanlı gözyaşılı göz.*

Ḳande baḳṣam **çeşm-i ḫūnīn** İştiyāḳuñ şerḥ ider
Her müjem bir ḫāme-i taḥrīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 11). [çeşm-i ḫūnīn, -in ]*

**çeşm-i ḫūn-rīzi:** *Kan döken göz, kızarmış göz.*

Degül medd-i dü-ebrū ḳahramān **çeşm-i ḫūn-rīzi**
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki şeh-per şoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 5). [çeşm-i ḫūn-rīzi, ]*

**çeşm-i ḫūn-rīzi:** *Kan dökücü göz.*

Degül medd-i dü-ebrū ḳahramān **çeşm-i ḫūn-rīzi**
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki şeh-per şoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 5). [çeşm-i ḫūn-rīzi, ]*

**çeşm-i ʿibret-bīn:** *İbret gören göz (gördüğü şeyden ders çıkaran bağlamında).*

**Çeşm-i ʿibret-bīn** ile baḳ ol ṣanem taṣvīrine
Naḳşını seyr it taṣavvur eyleyüp naḳḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 5). [çeşm-i ʿibret-bīn, ]*

**çeşm-i ʿibretle:** *İbret gözü.*

Bāġ-ı dehre **çeşm-i ʿibretle** nigāh itsem nola
Añdurur zülf-i bütānı her biten süñbül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 7). [çeşm-i ʿibretle, ]*

**çeşm-i iḳbāle:** *Talih gözü.*

Dest-i āmāle ġubār-ı ser-i kūyuñ iksīr
**Çeşm-i iḳbāle** türāb-ı ḳademüñ kuḥl-i cilā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 304). [çeşm-i iḳbāle, ]*

**çeşm-i intiẓār:** *Bekleyen göz.*

Bir işaret ola ḳurb-ı āsitānuñdan diyü
Yolda ḳaldı ḥālḳa-i der gibi **çeşm-i intiẓār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 158). [çeşm-i intiẓār, ]*

**çeşm-i ʿişve -bāzuña:** *Işveli nazlı göz.*

Bī-riyā bir muḥibb-i ṣādıḳuñam
Māʾilüm **çeşm-i ʿişve -bāzuña** ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 266). [çeşm-i ʿişve -bāzuña, -uñ, -a ]*

**çeşm-i ʿişve-bāzuñ:** *Nazlı işveli göz.*

Kaʾilüm bir nigāh-ı nāzuña ben
Ḥālüme **çeşm-i ʿişve-bāzuñ** içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 268). [çeşm-i ʿişve-bāzuñ, -uñ ]*

**çeşm-i kebūd:** *Mavi göz.*

Tīr-i müjgānla bağrum deler ol **çeşm-i kebūd**
Baña gökden ne belādur ne ḳażādur

Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 5). [çeşm-i kebūd, ]*

**<u>çeşm-i kebūd:</u>** *Mavi göz.*

Yine o **çeşm-i kebūda** taḥammül itmeye dil
Ṭutarsa gökde melekler eġer beş̱er pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 5). [çeşm-i kebūd, -a ]*

**<u>çeşm-i kūteh-sīne:</u>** *Kısa kirpikli gözler.*

Kāküliyle **çeşm-i kūteh-sīne** setr eyler ruḫın
ʿÖmri olsun ol şeh-i ḥüsnüñ füzūn kākül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 7). [çeşm-i kūteh-sīne, --e ]*

**<u>çeşm-i mest:</u>** *Sarhoş , baygın göz.*

**Çeşm-i mesti** zīr-i ṭāḳ-ı ebrû-ı pür-tābda
Hvāb-ı nāz itse ʿaceb mi arkası miḥrābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 41, Mısra 1). [çeşm-i mest, --i ]*

**<u>çeşmi mirʾāt:</u>** *Gönül aynasının gözü.*

O rūḫ-ı pāke o gīsūya nigāh eyleyenüñ
**Çeşmi mirʾāt** Naẓīmā müjesi şāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 18). [çeşmi mirʾāt, ]*

**<u>çeşm-i muḥabbet:</u>** *Sevgiyle bakan gözler.*

Doymaz egerçi **çeşm-i muḥabbet** neẓāreden
Seyr-i cemāle her müjesi olsa bir nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 9). [çeşm-i muḥabbet, ]*

**<u>çeşm-i mūr-ı nā-tüvāndan:</u>** *Kuvvetsiz , güçsüz karıncanın gözü.*

Görme erzānı Süleymān bārgāh-ı naẓm iken
Çeşm-i baḫtum **çeşm-i mūr-ı nā-tüvāndan** teng ü tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 144). [çeşm-i mūr-ı nā-tüvāndan, ]*

**<u>çeşm-i nergis:</u>** *Gözleri nergis(e benzeyen sevgili).*

Semen serve sarılmış bīd lerzān **çeşm-i nergis** mest
Çemende āteş-i ġayret derūn-sūz-ı çenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 11). [çeşm-i nergis, ]*

**<u>çeşm-i nīm- ḫvāba:</u>** *Yarı uykulu göz.*

Bādī-i ʿişveyi mey-i nāzı
iki **çeşm-i nīm- ḫvāba** virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 14). [çeşm-i nīm-ḫvāba, ]*

**<u>çeşm-i nücūm:</u>** *Yıldız gözü.*

Rīzesinüñ āsitān-ı rifʿati **çeşm-i nücūm**
Ṭāḳ-ı iclālinde āvīze Süheyl ile Süha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 11). [çeşm-i nücūm, ]*

**<u>çeşm-i siyāh:</u>** *Kara gözlü.*

Fedā o çeşm-i siyāha o çīn-i ebrūya
Hezār **çeşm-i siyāh** ile ṣad hezār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 3). [çeşm-i siyāh, --a ]*

**<u>çeşm-i siyāh:</u>** *Kara gözlü.*

Fedā o çeşm-i siyāha o çīn-i ebrūya
Hezār **çeşm-i siyāh** ile ṣad hezār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 4). [çeşm-i siyāh, ]*

**çeşm-i siyāhı:** *Sevgilinin siyah gözleri.*

Sürme-i ḳudret ile **çeşm-i siyāhı** mekḥūl
Sünbüleyn-i perçemi hem dil-keş ü hem rūḥ-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 229). [çeşm-i siyāhı, -ı ]*

**çeşm-i siyāhuñda:** *Sevgilinin siyah gözleri.*

Cān niṣār itmek olurdı ser-i rāhuñda senüñ
Ḳanlıdur nāmı ḳalur **çeşm-i siyāhuñda** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 2). [çeşm-i siyāhuñda, -uñ, -da ]*

**çeşm-i siyehi:** *Siyah göz.*

Dem-i neẕẕāre ġazāl-i nigehi ṣabr-güẕār
Kuḥl-i mā-zāġla **çeşm-i siyehi** ḥôş-rübā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 128). [çeşm-i siyehi, -i ]*

**çeşm-i ter:** *Genç gözler ‖ canlılığı ve parlaklığı ziyâde, dinç gözler.*

Reh-i āmed-şüd-i dīdārı nem-nāk itmedür kārı
Sirişk-i dembedemle **çeşm-i ter** saḳḳālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 8). [çeşm-i ter, ]*

Çıḳmaz henüz ʿAks-i rūḥi oldı perī-veşüñ
Bu gösterür ki **çeşm-i ter** āyīne-ḫānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 12). [çeşm-i ter, ]*

**Çeşm-i ter** kim hecr-i laʿlüñle demādem kān olur
Her biri müjgānumuñ bir sübḥa-i mercān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 77). [çeşm-i ter, ]*

**çeşm-i ter:** *Yeni , taze , güzel göz.*

Hūn-ı dil-i mecrūḥ mı **çeşm-i terüm** içre
Ya bāde-i gül-reng midür sāġarum içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 1). [çeşm-i ter, --üm ]*

**çeşm-i ter:** *Islak göz.*

Yārüñ ki ḫayāli **çeşm-i terden** geçdi
Ceyhūn-ı sirişk deşt ü dereden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 1). [çeşm-i ter, ]*

**çeşm-i ter:** *Islak göz.*

Bir kerre gören o rūy-ı pür-tābı henüz
**Çeşm-i terine** ḥāram ider ḫvābı henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 2). [çeşm-i ter, -i, -n, -e ]*

**çeşm-i ter müjgānlarumla:** *Gözdeki canlı kirpik.*

Bir şeh-i ḥüsnüñ reh-i ʿaşḳında oldı selsebīl
**Çeşm-i ter müjgānlarumla** çeşme-i şad-lūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 4). [çeşm-i ter müjgānlarumla, -lar, -um, -la ]*

**çeşm-i terümde:** *Yaşlı göz, göz yaşı.*

Ḳomaz beni yalıñız ol perī görünmese de
Naẕīm **çeşm-i terümde** ḫayāli bāri ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 10). [çeşm-i terümde, -de ]*

**çeşm-i ümide:** *Ümit gözü.*

Ḥaḳ-i der-i saʿādetine rūymāl iden
**Çeşm-i ümide** kuḥl-i cilā-yı merām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 22). [çeşm-i ümide, -e ]*

**çeşm-i yār:** *Sevgilinin gözü.*

Olmış şerāb-ı nāz ile ālūde **çeşm-i yār**
Bir bāde-nūş kim ola ḳanzil ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 9). [çeşm-i yār, ]*

**çeşm-i yārle:** *Sevgilinin gözü.*

Cām-ı lebrīz-i cünündur derd-nūş-ı ʿaşḳına
Her ḥabāb-ı mey ki **çeşm-i yārle** maʿhūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 8). [çeşm-i yārle, --le ]*

**çetr-i asmānī:** *Gökyüzü çadırı.*

Fermān-beri Feridun māḥkūmı rubʿ-ı meskūn
Ordusı içre gerdūn bir **çetr-i asmānī**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 20). [çetr-i asmānī, -i ]*

**çetr-i bī-ṭınāb:** *İpsiz çadır.*

Ey muḥīṭ-i ḳudretinde mihr ü māh iki ḥabāb
Çarḫ-ı aṭlas sāha-i sunʿında **çetr-i bī-ṭınāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 2). [çetr-i bī-ṭınāb, ]*

**çetr-i cemālin:** *Yüzünün çadırı.*

Gīsū-yı ʿānberīni döküldi ʿiẕārına
**Çetr-i cemālin** eyledi müşgīn ṭınāb-dār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 8). [çetr-i cemālin, --in-in ]*

**çetr-i cenāb-ı ḫudâygân:** *Hükümdarlığın şeref çadırı.*

Ne sāye ẓıll-ı ẓalīl-i ʿināyet-i Ṣamedī
Ki oldı **çetr-i cenāb-ı ḫudâygân** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 10). [çetr-i cenāb-ı ḫudâygân, ]*

**çevgān:** *(Fa.) Cirirt oyununda kullanılan ucu eğri değnek(sevgilinin saçına benzetiliyor.).*

Ḳays-veş zülfiyle ḥālin fikr iden āvārenüñ
Cismi ʿüryān ḳaddi **çevgān** gūy-ı ser ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 6). [çevgān, ]*

Ey ṣavlecān-ı ḳudretine kūy-ı lā-mekān
**Çevgānı** irādeti māḫlūḳ-ı kün fekān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 2). [çevgānı, -ı ]*

Kelle-i aʿdāyı ġalṭān itdi pāy-ı rāḫşına
Gūy ü **çevgān** oynadı ṣaḥn-ı veġāda gūyiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 10). [çevgān, ]*

**çevgān:** *Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek.*

Oldı bāziçegāh rifʿatine
Mihr-i zer gūy māh-ı nev **çevgān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 94). [çevgān, ]*

**çevgān-ı fermānında:** *Emir , buyruklarının ucu eğri değneği.*

O yektā ʿālem-ārā şeh-süvār-ı mülk-i lāhūtuñ
Felek **çevgān-ı fermānında** bir gūy-ı zeberceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 16). [çevgān-ı fermānında, -ın, -da ]*

**çevgān-ı ġam:** *Dert sopası.*

Ey ṣaf-zede-i muḥabbeti ins ü melek
**Çevgān-ı ġamında** kūy-ı ser-geşte felek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 2). [çevgān-ı ġam, ]*

**çevgān-ı ḫışmı:** *Gazabın eğri değneği.*

Eylemez kūy-ı dil-i āvāresi rāḥat ḳabūl
Redd idüp **çevgān-ı ḫışmı** kim ki ser-gerdān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 56). [çevgān-ı ḫışmı, ]*

**çevgān-ı hüner:** *Hünerde çabuk becerikli.*

**Çevgān-ı hünerle** kūy-ı maḳṣūdı Naẕīm
Aḳrānını ḥaḳ budur ki çeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 11). [çevgān-ı hüner, ]*

**çevgān-ı ḳahrıyla:** *Gücün ucu eğri değneği.*

Ḳabūl itmezse ḥükm-i daʿvetin **çevgān-ı ḳahrıyla**
Ser-i düşmen miṣāl-i kūy-ı seyli ḫurde-i reddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 55). [çevgān-ı ḳahrıyla, -ı, -y, -la ]*

**çevgān-ı ḳażā:** *Kaderin ucu eğri sopası.*

Ol ḳader-ḳudret ki fermān itse **çevgān-ı ḳażā**
Gūy-ı gerdān eyleye farḳ-ı Ḳubād u Ḳayṣeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 121). [çevgān-ı ḳażā, ]*

**çevgān-ı melāḥatde:** *Güzelin ciridi.*

İtmiş dil-i ser-geştemi seyli ḫūr-ı ʿaşḳı
Çevgān-ı melāḥatde o sīb-i ẕeḳanı gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 8). [çevgān-ı melāḥatde, --de-de ]*

**çevganī-i beyānı:** *Açıklama, anlatma, söyleme deyneği.*

Devrüñde ʿālem-ārā ol şāʿirüm ḫuṣūṣā
Kim ola gūy-ı maʿnā **çevganī-i beyānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 166). [çevganī-i beyānı, ]*

**çevre:** *Bir şeyin yakını, dolayı, etraf, periferi.*

Muḥabbet itdügümüzdür o şūḫa **çevre** sebeb
Ġarībdür ki ne mücrim ne bī-günāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 15). [çevre, ]*

**çevvāre-i dendāne-nümā:** *Testere gösteren zalim.*

Bīdādun olur idince āġāz-ı duʿa
Tıġ-ı eşeri **çevvāre-i dendāne-nümā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 2). [çevvāre-i dendāne-nümā, ]*

**çiçek:** *Çiçek hastalığı.*

Olup yir yir **çiçek** zaḫmı nümāyān
Çiçeklendi ḳumāş-ı ḥüsn-i cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 21, Mısra 1). [çiçek, ]*

**çiçek:** *Ağaç ve bitkilerin tohuma durmadan önce verdikleri rengarenk ve ekseri güzel kokulu yapraklar.*

Gerçi yirden çıḳar **çiçek** ammā
Hāke defn oldı ol **çiçek** ancaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 7). [çiçek, ]*

Gerçi yirden çıḳar **çiçek** ammā
Hāke defn oldı ol **çiçek** ancaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 8). [çiçek, ]*

**çiçeklen:** *Çiçeklenmek.*

Olup yir yir çiçek zaḫmı nümāyān
**Çiçeklendi** ḳumāş-ı ḥüsn-i cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 21, Mısra 2). [çiçeklendi, -di ]*

**çignet:** *Ayakla üstüne bastırmak II ezdirip*

*perişan etmek, harap etmek; rezil etmek; arg. pasif eşcinsel erkek olarak kendini kullandırmak.*

Ben pāymāl-i ʿaşḳuñı ey şehsüvār-ı ḥüsn
**Çiġnetme** nāz ile çekerek ṭut semendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 6). [çiġnetme, -me ]*

**Çiġnetme** bu pāymālüñi gel yitişür
Dāmānuña rūzgārdur el yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 1). [çiġnetme, -me ]*

**çihār:** *Dört.*

O resūlüñ **ciḫār** yāri içün
Bezm-i ḫāşında yār-ı ġārı içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 9). [ciḫār, ]*

**çık-:** *Erişmek.*

Āh-ı ʿalev-niş̱ārı **çıḳar** çarḫa dembedem
Ḳānūn-ı dil ki sīnede pür-iltihāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 5). [çıḳar, -ar ]*

**çık-:** *Canı bedeninden gitmek, ölmek.*

Dili **çıḳsa** ḳafāsından maḥalsiz eylemez güftār
Görenler sūsen-i bāġuñ zebān-ı lāl ü ḫamūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 11). [çıḳsa, -sa ]*

**çık-:** *(Bulunduğu yerden) Dışarıya varmak, içeriden dışarıya doğru gitmek.*

Ten-i billūrī fānūs içre gūyā şemʿi-rūşendür
**Çıḳup** germābeden ol sīm-ber kim pīrehenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 12). [çıḳup, -up ]*

**çık-:** *(bir şeyin içinden) çıkmak, ayrılmak.*

**Çıḳmaz** ḥudūd-ı dāʾireden çarḫ çenberi
Āyīn-i devre şānma felek bī-uṣūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 9). [çıḳmaz, ]*

Nīm-ten **çıḳmaz** ḥaḳīr-i dergeh-i iḥsānına
Aṭlas-ı çarḫuñ nümāyāndur ḥuṣūṣā Ülkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 167). [çıḳmaz, ]*

**çık-:** *Ayrılmak, uzaklaşmak.*

Gūyā bu ṭarḥ-ı raʿnā bir şūḫ-ı bī-bedeldür
**Çıḳmış** kenāre eyler rindāne seyr-i deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 8). [çıḳmış, -mış ]*

**çık-:** *Dışarı çıkmak, görünmek.*

ʿİnādından ʿadū inkār iderse ḍarb-ı kūpālin
Hemān **çıḳsun** niyāmından o tīġ-ı cān-sitān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 58). [çıḳsun, ]*

**çık-:** *(bulunduğu yerden) dışarı çıkmak.*

Fiġānum göklere **çıḳdı** ne ṭāliʿdür ki gūş itmez
Fiġānum gibi oldı ol meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 3). [çıḳdı, -dı ]*

**çık-:** *Çıkmak; dışarı çıkmak.*

Mihr ile **çıḳdi** huẓur-ı şeh-i devrāne girüp
Buluşup geldi Süleymāne miş̱āl-i ʿAnḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 53). [çıḳdi, -di ]*

**çık-:** *Ayrılmak, dışarı çıkmak.*

ʿĀşıḳa cāy-ı selāmet ʿaşḳ-ı şūr-engīzdür
Mevcden keşti olur **çıḳsa** kenāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 12). [çıḳsa, -sa ]*

**<u>çık:</u>** *(Bir yerden) Uzaklaşmak, ayrılmak, (bir yeri) terketmek.*

**Çıḳup** seyr-i cemāle sīnelerden şād olur diller
Gelür eṭfāl āzād olşalar mesrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 5). [çıḳup, -up ]*

Düzd-i dil zülfine bend oldı **çıḳup** sīnemden
Ṭutulup dāra çekilse nola zindān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 3). [çıḳup, -up ]*

Tīr ger ẓulmle **çıḳdı** gözden
Dīde-i ġayrı çıḳardı cüllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 39). [çıḳdı, -dı ]*

**<u>çık:</u>** *Peyda olmak, meydana gelmek.*

Keşret-i berf ol ḳadar kim yolda eylerdi ḫaẓa
Çıḳsa ṣaḥrāya künāmından eger āhū-yı Çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 22). [çıḳsa, -sa ]*

Şikāre **çıḳsa** o encüm-sipāh u çarḫ-mesīr
Dü-ṭabʿl-baz aña mihr ü meh-i münevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 103). [çıḳsa, -sa ]*

**Çıḳsa** ṣayd u şikare şīrāne
Ola Nuşirevān o künce revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 85). [çıḳsa, -sa ]*

**<u>çık-:</u>** *Ayrılmak.*

Girībān-ı şekîbim ceyb-i ʿaḳlum gibi çak oldı
**Çıḳınca** kec-küleh ol dilber-i maġrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 8). [çıḳınca, -ınca ]*

**Çıḳınca** pīreheninden o sīne deryāda
Ṣadef ḥārām ola dürr-i şemīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 1). [çıḳınca, -ınca ]*

Bu hāk-dānden idüp ʿazm-i evc-i ʿilliyyīn
Hümā-yı rūḫi göge **çıḳdı** ḳalmadı yirde cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 4). [çıḳdı, -dı ]*

**<u>çık-:</u>** *Ulaşmak.*

Naẓīmā rāḥatü'l-ervāḥ-ı naẓm-ı dil-keşüñ ḥaḳkā
Ḥüseynīye **çıḳup** düşdi Ṣıfāḫān u ʿIraḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 14). [çıḳup, -up ]*

**<u>çık-:</u>** *(Ortaya) çıkmak.*

Gehī āb-ı revāna nāv-dāndur
Gehī belden **çıḳar** āb-ı revāndur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 12). [çıḳar, -ar ]*

**<u>çık-:</u>** *Çıkmak*

Gehī āb-ı revāna nāv-dāndur
Gehī belden **çıḳar** āb-ı revāndur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 12). [çıḳar, -ar ]*

**<u>çık-:</u>** *Çıkarmak.*

Görüp pāyında zer ḫalḫāl ile dürr-i biñāġūşın
Hilālüñ düşdi ḫalḫālı **çıḳardı** māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 2). [çıḳardı, -ar, -dı ]*

**<u>çık-:</u>** *Ulaşmak; erişmek.*

Ḳapuñda rütbeler iḥrāz eyleyem giderek
Ḳadem ḳadem **çıḳılur** çünki nerdübān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 104). [çıḳ-ıl-ur, ]*

**çık-:** *Çıkarmak,ortaya koymak.*

Yine bir iş **çıḳarmış** sūzen-i müjgānı Mecnūnuñ
Meġer ṣaḥrāda pāy-ı nāfe-i Leylī dikenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 3). [çıḳarmış, -ar, -mış ]*

Ṭalib olanuñ o Yūsuf-ḥüsne Naẓīm
Elbette **çıḳarmış** ipliġi bāzāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 4). [çıḳarmış, -ar, -mış ]*

**çık-:** *(Bulunduğu yerden) Dışarıya çıkmak, büyümek.*

Gerçi yirden **çıḳar** çiçek ammā
Hāke defn oldı ol çiçek ancaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 7). [çıḳar, -ar ]*

**çık-:** *(Yüksek bir yere varmak için) Yukarı doğru gitmek, yüksekteki bir yere erişmek.*

Merdāne çekdi şemşīr bal ü per açdı her tīr
Haşm oldı bend-i zencīr **cıḳdı** göge fiġanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 112). [cıḳdı, -dı ]*

**çık-:** *(aklından) çıkmamak.*

**Çıḳmaz** henüz ʿAks-i rūḫi oldı perī-veşüñ
Bu gösterür ki çeşm-i ter āyīne-ḫānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 11). [çıḳmaz, -maz ]*

Derūn-ı tīre olmaz feyż-yāb-ı pend-i rūşen-dil
Sevād-ı māh **çıḳmaz** mihr-i enver olsa da sābūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 12). [çıḳmaz, -maz ]*

**çık-:** *Bir yerden daha yüksek bir yere çıkmak, tırmanmak.*

Ṣādme-i āhı ʿālemi yıḳdı
Nālesi çāk feleklere **çıḳdı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 176). [çıḳdı, -dı ]*

**çık-:** *(bulunduğu yerden) dışarı çıkmak, kurtulmak.*

Şerm-i cād u keremiyle yire geçdi Ḳārūn
Cüst ü cuy-ı ḥaremiyle göge **çıḳdı** ʿĪsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 184). [çıḳdı, -dı ]*

**çık-:** *Yukarı çıkmak.*

ʿIrż-ı ʿadūyı yıḳdı zūr-ı neberdi ṣıḳdı
Çarḫ-ı berīne **çıkdı** feryād-ı el-amānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 96). [çıkdı, -dı ]*

**çık-:** *Ayrılmak, terk etmek.*

Zihī kemānkeş-i diḳḳat ki şād işābetle
Nişāne tīri varur **çıḳmadan** kemānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 26). [çıḳmadan, -madan, - ]*

**çık:** *Bulunduğu yerden dışarıya varmak, içeriden dışarıya doğru gitmek.*

**Çıḳınca** ḫānesinden ṭaşra ey dil
Olur bī-cām u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 9). [çıḳınca, -ınca ]*

**Çıḳınca** ḫānesinden ṭaşra ey dil
Olur bī-cām u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 9). [çıḳınca, -ınca ]*

**çık-:** *Bir şeyin üzerine çıkmak.*

Vaḳʿı yoḳ dergehinde **çıḳsa** eger
Felek-i heftümīne bir Keyvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 191). [çıḳsa, -sa ]*

**çıḳan:** *Bırakan, ayrılan.*

Cemāl-i bā-kemālin seyr idüp ol ṭıfl-ı āzāduñ
Baḳınca mest olur olsa **çıḳan** mestur mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 10). [çıḳan, ]*

**çıḳan:** *Ağızdan çıkan, söylenen.*

Naḳd-i cānı suʾāl idüp vaṣlın
dehenden **çıḳan** cevāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 10). [çıḳan, ]*

**çıḳar-:** *Çıkarmak.*

Tīr ger ẓulmle çıḳdı gözden
Dīde-i ġayrı **çıḳardı** cüllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 40). [çıḳardı, -dı ]*

**çıḳar-:** *(Bulunduğu yerden) Dışarı çıkmasını sağlamak.*

Ḳalurdı ẓulmet-i sevdā-yı kākülinde göñül
Çıḳardı Ḫıżr-ı ḫaṭı serḥad -i selāmete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 6). [çıḳardı, -dı ]*

Ḳuruldı bezm-i gülşen cemʿ olup ezḫār-ı günāgun
Ḥarifâne **çıḳardı** kīsesinden ġonce bir altun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 2). [çıḳardı, -dı ]*

Tūġ-ı şāḫīsin **çıḳardı** bāġa şulṭān-ı baḫār
Lāle dikdi cünd-i ezḫāre ʿālem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 3). [çıḳardı, -dı ]*

**çıḳar-:** *(Bulunduğu yerden) Dışarı çıkmasını sağlamak.*

Görüp yārüñ o zer ḫālḫāl ile dürr-i biñā-gūşın
Hilālüñ düşdi ḫālḫāl **çıḳardı** māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 2). [çıḳardı, -dı ]*

**çıḳar:** *(Giyilen veya takılan şeyleri) Vücuttan ayırmak.*

**Çıḳarup** kilk-i güher-rīz Naẓīm-i ḫoş-dem
Baḥr-ı endīşeden ol demde nice gevher-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 21). [çıḳarup, -up ]*

**çıḳar:** *(bir şeyi) yüksek bir yere taşımak, yukarı iletmek.*

**Çıḳaru**r naḳd-i niyāzuñ ḳarnın
Minnetüñ ya çil ola ya pencāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 43). [çıḳarur, -u, -r ]*

**çıḳar:** *(Bulunduğu yerden) Dışarı çıkmasını sağlamak.*

Sirişk-i ālüñe alındı ol gül-i ḫandān
**Çıḳardılar** ḳızıluñ ey dü çeşm-i ḫūn-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 25, Mısra 2). [çıḳardılar, -dılar ]*

**çıḳar:** *Bir yerden bir şeyi çıkarmak, dışarı atmak, kovmak.*

Güşında o kim fitil-bendüm **çıḳara**
Cisminde hezār dāġ-ı ḥasret yaḳīnūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 3). [çıḳara, -a ]*

**çıḳar:** *(Ateş) çıkarmak.*

Şiddet-i deyden olup efsürde sertāser zemīn
Hāne-i āyīnede sermā **çıḳardı** erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 2). [çıḳardı, -dı ]*

**çıḳmadan:** *Çıkmak; (sır) duyulmak, yayılmak.*

Feryādı **çıḳmadan** göge pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ
Reftār-ı naz ile yetiş ey serv-ḳad yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 3). [çıḳmadan, ]*

**çıḳmak:** *Çıkmak.*

Bālā-yı ḳaṣrr-ı ḳaddine **çıḳmak** muḥāldür
Nüh pāye süllem olsa aña çarḫ çenberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 57). [çıḳmak, ]*

**çil:** *Kırk.*

Çıḳarur naḳd-i niyāzuñ ḳarnın
Minnetüñ ya **çil** ola ya pencāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 44). [çil, ]*

**çile:** *Eziyet, sıkıntı.*

Bu lüġazden tā bulunca bir nişān
Çoḳ **çile** çekdi Naẓīm-i nātüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 10). [çile, ]*

**çile:** *Zevk ve sefadan el çekerek, bir yerde 40 günlük ibâdet.*

Çeken o ḳaşları yānuñ muḥabbeti **çilesin**
Ḳad-i ḫamīdesini vaḳf ider kepāzelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 11). [çilesin, -sin ]*

**çile-i mevc:** *Dalganın çilesi.*

Pür-pīç ü ḫam itmiş eşer-i cāzibe-i ʿaşḳ
Olmış kemer-i derd-i muḥabbet **çile-i mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 12). [çile-i mevc, ]*

**çile-i vaḥdet:** *İnziva çilesi.*

Ālāyiş-i dünyādan emīn kūşe-nişīnüz
İşkencede keşret **çile-i vaḥdetimizde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 6). [çile-i vaḥdet, --imiz, --de ]*

**çille-i ḥasreti:** *Ayrılık, özlem çilesi.*

Ḳāmet-i şevḳi dü-ta olsa Naẓīmüñ ne ʿaceb
**Çille-i ḥasreti** ġayretle çeken, ġam-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 14). [çille-i ḥasreti, -i ]*

**çīn:** *Asya'nın doğusunda bulunan geniş ülke.*

Āhū-yı **Çīn** ü Hıṭā vü Hoteni eyleye mest
Nefḫa-rīz olsa ṣabā vādī-i naḫcīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 5). [çīn, ]*

Görüp o naḫl-i ḫırāmānı gehī dāmen **çīn**
Oldılar bāġda her serv-i sehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 1). [çīn, ]*

Kāse-ṣūy-ı maṭbaḫ-ı cūdı şeh-i faġfur u **Çin**
Cebhe-sāy-ı bāb-ı luṭfı pādişāḫ-ı kāmkār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 21). [çin, ]*

**çīn çīn:** *Büklüm büklüm.*

Ham-ı zülf-i siyāhı **çīn çīn** olmış şikenlenmiş
Haṭā itmem disem ḫāl-i rūḫı müşg-i Hotanlanmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 1). [çīn çīn, ]*

Düşince ʿārıża zülfi **çīn çīn** oldı
Döküldi Baḥr-ı Sefîde Yem-i Siyāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 9). [çīn çīn, ]*

İtdi iẓẖār-ı bürūdet tündbād-ı zemherīr
Cebhe-i ebr-i maṭīr olsa ʿaceb mi **çīn çīn**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 28). [çīn çīn, ]*

**<u>çīn çīn ṭutar:</u>** *Büklüm büklüm etmek.*

Dilber kemend-i zülfini kim **çīn çīn ṭutar**
Her bir ẖamında bir dil-i zār u ḥazīn ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 3). [çīn çīn ṭutar, ]*

**<u>çīne:</u>** *Kuş yemi.*

Eylemez hergiz dil-i āgāh meyl-i zülf ü ẖāl
Kim hümā āzādedür elbette dām u **çīneden**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 12). [çīneden, --den ]*

**<u>çīne:</u>** *Kuş yemi.*

Görince ẖalḳa-i zülfinde ẖālin eyledi meyi
Kebūter-i dili gör dām içinde **çīne** bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 10). [çīne, ]*

O zülf ü ẖāl o ʿiẕār üzre gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı dile dām ü **çīne** deryāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 6). [çīne, ]*

**<u>çīn-i cebīn:</u>** *Alın buruşukluğu,kızma, surat asma.*

**Çīn-i cebīn** ile baḳamaz mihre kimseler
Göl kim felekde cebhe-i māhı küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 7). [çīn-i cebīn, -in ]*

**<u>çīn-i cebīn:</u>** *Cebinin kırışığı.*

Güş idüp sözlerin sūret-i çīn
Gösterüp nāzikāne **çīn-i cebīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 180). [çīn-i cebīn, ]*

**<u>çīn-i cebīn:</u>** *Alnın iki yanından dökülen saç.*

Serdī-i dey baḥr-ı mevvācı müsaṭṭaḥ gösterüp
Ḳaldı zīr-i yaẖda deryāda olan **çīn-i cebīn**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 26). [çīn-i cebīn, ]*

**<u>çīn-i ebrū:</u>** *Kaşının kıvrımı.*

Fedā o çeşm-i siyāha **o çīn-i ebrūya**
Hezār çeşm-i siyāh ile ṣad hezār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 3). [çīn-i ebrū, --ya ]*

**<u>çīn-i naẖvet:</u>** *Büyük , eğri kırışık gösterme.*

Çīn-i naẖvet gösterür ol ebrūvānı tāb-dār
Cevhere açılsa ẖançer ẖāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 5). [çīn-i naẖvet, ]*

**<u>çīn-i zülf:</u>** *Saçının kıvrımı.*

ʿĀyb itme çīn-i zülfine meyi eyleyen dili
Aẖşama ḳaldı belki ġarībü'd-diyār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 5). [çīn-i zülf, -i, -n-, -e ]*

**<u>çīn-i zülf-i ẖam-be-ẖam:</u>** *Büklüm büklüm zülfünün kıvrımı.*

Rūẖ-ı yāre döküldi **çīn-i zülf-i ẖam-be-ẖam** başdı
Gelüp Rūma Hotenden ol ḥāramī bir ḥarem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 1). [çīn-i zülf-i ẖam-be-ẖam, ]*

**çirā:** *Fitil, mum, kandil.*

Mihribānā mededā kehf-i emānā senedā
Ey ʿuṣāt-ı ūmeme müşfiḳ-i bi-çend ü **çirā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 278). [çirā, ]*

**çirkāb-ı cürmi:** *Günahın pis, kirli suyu.*

Dergehüñde ḥadden efzūndur ḳuṣurum ʿafv ḳıl
Müẕnibüñ **çirkāb-ı cürmi** ʿafv ile tathīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 82). [çirkāb-ı cürmi, -i ]*

**çiz-:** *(Bir şeyin üzerinden sert ve sivri bir şey geçirerek) Çizgi hâlinde berelemek, üzerinde çizik peydâ olmasına sebep olmak.*

Vefḳ-ı cemāli ol ḫaṭṭ-ı pergār-vār **çizdi**
Devr-i rûḫında fitne-i āḫir kenār **çizdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 1). [çizdi, -di ]*

Ṭarḥ itdi üstüḫânum metn-i cünūna mıṣṭar
Ẓann itme anı ancaḳ Ḳays-ı nizār **çizdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 6). [çizdi, -di ]*

Peymān idüp benümle bünyād-ı ittihāda
Rüstem biñā-yı ʿāhdi çoḳ bozdı yār **çizdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 8). [çizdi, -di ]*

Āġūş itdi āḫir dildāre ṭavḳ-ı tesḫīr
Her ḫalḳa-i füsūn kim ʿuşşāk-ı zār **çizdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 10). [çizdi, -di ]*

Aḥkām-ı derdi añla taḳvīm-i ʿaşḳdur bu
Ṭômārını bu fennüñ üstād-ı kār **çizdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 12). [çizdi, -di ]*

**çiz-:** *Çizgi çekmek*

Vefḳ-ı cemāli ol ḫaṭṭ-ı pergār-vār **çizdi**
Devr-i rûḫında fitne-i āḫir kenār **çizdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 2). [çizdi, -di ]*

Naḳş oldı ebrūvānı levḥ-i dilümde yārüñ
Ressam-ı ʿaşḳ gūyā bir Ẕū'l-fiḳār **çizdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 4). [çizdi, -di ]*

**çiz-:** *Çizgi çekmek.(Ayva tüylerinin yüzde belirginleşmesi bağlamında.).*

Noḳṭa dögüp żamīrüm bildi o ḫāl ü ḫaṭla
Reml-i dili Naẕīmā bir gül-ʿiẕār **çizdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 14). [çizdi, -di ]*

**çoḳ:** *"Birçok, bir hayli" anlamındaki belgisiz sıfat.*

Tevfīḳ refīḳ olmayıcaḳ menzil alınmaz
**Çoḳdu**r reh-i ṣaḥrā-yı muḥabbetde ḫaṭar-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 4). [çoḳdur, -dur ]*

Aġzı var yoḳ dili gerçi **çoḳdur**
Dili var yārümüñ aġzı yoḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 9, Mısra 1). [çoḳdur, -dur ]*

Gerçi efāżılda sezā tārīḫe **çoḳdur** ey Naẕīm
Ammā Sitanbūla eḥaḳk Hāmid Efendi-zādedür (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 19). [çoḳdur, -dur ]*

**çoḳ:** *"Aşırı bir biçimde" anlamında zarf.*

Şerbet-i vuṣlat niyāz itdükde bir dellākden
Didi **çoḳ** şu götürür ol şūḫ-ı kāfir-mācerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 12). [çoḳ, ]*

Çoḳ māh-pāre mihrine duş oldum ey Naẕīm
Bilmem felekde ol meh-i nev nā-mihribān

ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 17). [çoḳ, ]*

Seylāb-ı dīde **çoḳ** ṣu götürse daḫi nola
Cāna sirişk-i ter dökünür mācerā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 9). [çoḳ, ]*

Gevr ider oldı felek devr-i muḫālifle Naẓīm
Dur düşdüñ ḳatı **çoḳ** yār-ı muvāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 14). [çoḳ, ]*

Şeb-dîz ḫatuñla giderek ey rūḫi gülgûn
**Çoḳ** ḫüsrev ü Şīrīni melāḥatle yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 4). [çoḳ, ]*

Ḳatı **çoḳ** baġrı delik ʿāşıḳı var gerçi Naẓīm
Līk sensin gelen ammā yine ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 13). [çoḳ, ]*

Ḥaẕer ki **çoḳ** şeb-i ferzāne tavr-ı naṭʿ-ı ġurur
Hezār ʿacz ile virdi rıżā piyādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 3). [çoḳ, ]*

Peymān idüp benümle bünyād-ı ittihāda
Rüstem biñā-yı ʿāhdi **çoḳ** bozdı yār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 8). [çoḳ, ]*

Itmişdi ʿadū zamānla **çoḳ** yeri ġaṣb
Oldı yine rāyet ẓafer-i ʿavnle naṣib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 1). [çoḳ, ]*

**Çoḳ** dillidür o zülf-i dil-āvīzi görüp
Tel ḳırmasın ey reşk-i perīşāne daḫi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 3). [çoḳ, ]*

Ḥüccet ile anı ḳatl eylediler
**Çoḳ** nizāʿ oldı velī fetvāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 8). [çoḳ, ]*

**çoḳ:** *"Birçok pek çok, fazla, aşırı" anlamında belgisiz sıfat (çoḳ güzel).*

Gūşe-i tecrīd ey dil bī-keder peyġūledür
Zāl-ı dehre baḳma kim **çoḳ** kimseden mahlūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 2). [çoḳ, ]*

**çok:** *"Aşırı bir biçimde" anlamında zarf.*

Bu lüġazden tā bulunca bir nişān
Çoḳ çile çekdi Naẓīm-i nātüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 10). [çoḳ, ]*

**çok:** *"Aşırı bir biçimde" anlamında belgisiz sıfat.Vaʿde.*

Gāh nāz u gehī niyāz olmış
Arada **çoḳ** niyāz u nāz olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 188). [çoḳ, ]*

Ḳaṣd-ı cevr ile **çoḳ** kelām itmiş
Āḫirinde velī selām itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 189). [çoḳ, ]*

**çok:** *"Aşırı bir biçimde" anlamında belgisiz sıfat. Güzeller.*

İtdükce medḥ-i ẕātuñ yoḳ ḥaddi vāridātuñ
Kilk-i terüm nikātun **çoḳ** dilli tercümānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 164). [çoḳ, ]*

**çok görüp:** *Çok görmek II bir kimseyi bir şeye değer görmemek. III. Yadırgamak.*

Bir kilīmi bir Kelīm-i rūzgāre **çoḳ görüp**
Aña kibr ü kīn ile Firʿavn ya Hāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 67). [çoḳ görüp, -üp ]*

**çokdan:** *"Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri" anlamına gelen zarf.*

Çoḳdan ey Yusuf-ı gül-çehre ḫarīzāruñdur
Naḳd-i cānın dil-i kem-māye saña saya

gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 5). [çoḳdan, ]*

**<u>çöz:</u>** *(Bir şeyi) Bağlı, düğümlü, sarılı veya ilikli… durumdan çıkarmak, açmak.*

**Çözdi** bes vefḳ-ı müs̱elles̱ pergār
LĪk her ḫānesinüñ ṣāḥibi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 3). [çözdi, -di ]*

**<u>çūb-ı ḫāmem:</u>** *Kalemimin tahta parçası.*

Gevher-i feyżiyle bir gencīnedür ṭabʿum anuñ
Tıġı şemşīr-i zebānum **çūb-ı ḫāmem** ejderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 212). [çūb-ı ḫāmem, ]*

**<u>çūb-ı ḳalemüm:</u>** *Kalem parçası.*

Mürşid-i ṭabʿuma ilhām-ı ilāhī rehber
Pīr-i endīşeme **çūb-ı ḳalemüm** oldı ʿaṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 38). [çūb-ı ḳalemüm, -üm ]*

**<u>çūb-ı nebāt:</u>** *Bitkinin (ağacın) sapı, çöpü.*

Ẕevḳ eyle varup ṣoḥbetine ehl-i mez̲āḳuñ
Gel bāri nebāt olmaz isen **çūb-ı nebāt** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 4). [çūb-ı nebāt, ]*

**<u>çūb-ı zerüñ:</u>** *Altın değneğin.*

Bir ayaġıyla yürür **çūb-ı zerüñ** ḥükmini gör
Sāḳiyā pīr-i ḫārābāt ʿaṣālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 15). [çūb-ı zerüñ, --ün ]*

**<u>çūb-ı ẓillet:</u>** *Hakirlik çöpü.*

Nāmını gūş eyleyen ʿizzetle ber-pā olmasa
Aña **çūb-ı ẓillet** ü idbār ile taʿzīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 38). [çūb-ı ẓillet, ]*

**<u>çūm:</u>** *Yummak.*

Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend ü **çūmdur** müdām
Ḥaşredek arż u semāda bu direng ü bu şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 11). [çūmdur, --dur ]*

**<u>çün:</u>** *"-dığında", "-dığı zaman" .*

Yārüñ ḫayāl-i ḫāline **çün** merdüm-i düçeşm
ʿĀşıḳ Naẓīm dīde-i cānında yer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 17). [çün, ]*

**<u>çün:</u>** *"Çünkü" anlamında edat.*

Lebrīz-i şerāb-ı vaṣl-ı cānān oldum
Çün şişe-i pür-terāveş-i cān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 2). [çün, ]*

**<u>çün:</u>** *"-den dolayı, -den ötürü" anlamında edat.*

Dürdî -i ṣaḥbā gibi ayaḳda ḳalurdı müdām
Olmaṣaydı **çün** cenāb-ı mey dil-i bī-kine ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 12). [çün, ]*

**<u>çün:</u>** *"-den dolayı, -den ötürü" anlamında bağlaç.*

Ḳudret-i ẕātıyla yoḳdan ʿālemi var eyledi
Bānī-i ṣunʿı ezel bī-çend ü **çūn** muʿtemed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 10). [çūn, ]*

Hāne-ber-dūş-ı hevāyum **çün** ḥabāb-ı cām-ı mey
Nehb-i ṣaḥbā-yı hevesle oldı ʿaḳlum tār u

mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 171). [çün, ]*

Bir nuṭḳ-ı rüh-baḫşuñ ile **çün** dem-i Mesīh
İḥyā olur benüm gibi pejmürde dil-ḫārāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 31). [çün, ]*

**çün:** *Çünkü, zira, mademki.*

Gerd-i rehi muʿānber hem-būy-ı müşg-i ezfer
Hāḳ-i deri serāser **çün** kuḥl-i Isfaḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 44). [çün, ]*

**çün:** *"Böylece, bu şekilde" anlamında edat.*

Çün kim ola vāhibü'l-ʿatā yā Allāh
Eyler beni şādkām inşāʾ Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 1). [çün, ]*

**çünki:** *"-dığı için, -den dolayı, -den ötürü".*

Ḳapuñda rütbeler iḥrāz eyleyem giderek
Ḳadem ḳadem çıḳılur **çünki** nerdübān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 104). [çünki, ]*

Vücūdı ṣafḥasını Ḥafızuñ müʾezzin ile
Ayırdı **çünki** ḳażā birbirinden itdi dü-post *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 4). [çünki, ]*

**da:** *"-da,-de" bağlacı.*

Naẓīm-i ḫaste-derūna ʿilac ider bulınur
Anuñ **da** derd-i dilinden bilür ṭabīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 16). [da, ]*

Muʿteberdür pīş-i erbāb-ı naẓārda her yetīm
Hākde ḳalmaz ne deñli alsa **da** gevher yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 2). [da, ]*

Derūn-ı tīre olmaz feyż-yāb-ı pend-i rūşen-dil
Sevād-ı māh çıḳmaz mihr-i enver olsa **da** sābūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 12). [da, ]*

ʿAcz ile noḳṣan ile bir ẕerre-i nāçīz iken
Gün gibi vaṣf-ı kemālātuñ **da** buldum iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 112). [da, ]*

**da:** *"-da, -de" bağlacı.*

Ḥasret-i çeşm-i teri yāre yine şerḥ idemem
Her müjem olsa **da** bir ḫāme-i taḥrīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 8). [da, ]*

Bādī-i ʿaşḳuñ ile cām-ı dil-i ṣāf-ı Naẓīm
Ne ḳadar ṭolsa **da** bī-reng-i riyādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 14). [da, ]*

Anı **da** pāy-ı yāre iderdi niṣār dil
Bir armaġan olaydı daḫi bāri cān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 5). [da, ]*

Ol ẕevḳler o cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey dil o **da** bir zamān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 12). [da, ]*

Ḥaşre dek şerḥ idemez ẕevḳi-i viṣāli ey dil
Bir zebān olsa **da** her sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 8). [da, ]*

Ḳaṭre-i nīsān ṣādefde dürr-i nā-yāb olsa **da**
Bilmez āġūş-ı pederle dāmen-i māder yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 5). [da, ]*

Mihr ü meh gibi felekde kevkebi saʿd olsa **da**
Yıldızı düşkün olur ister ġarīb ister yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 9). [da, ]*

Cilvegehdür yine her tārı bir āşūbe Naẓīm
Ne ḳadar olsa **da** zülf-i siyehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 10). [da, ]*

Seng-i cevr-i rūzgār anı **da** eyler münkesir
Dil-şiken bulmaz ḳıyās itme ṣaḳın pādāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 15). [da, ]*

Cān atar rūḫ-ı Felātun **da** ḫam-ı muḫbireme
Teşne-leb ney-şeker-i ḫāmeme ībni Sīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 39). [da, ]*

Bülbül-i midḥatüñi eyleme bī-berḳ ü nevā
Anı **da** ḳāfile-i luṭfuña ilḥaḳ eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 324). [da, ]*

Ṣenāsın ol şeh-i manṣur-rayet ü ẓafer-ḫaylüñ
Ne deñli olsa **da** ʿāciz Naẓīm-i nā-tüvān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 74). [da, ]*

O ḳahramān-ı hünerdür ki ḳarşısında ḥasūd
Süḫande şīr-i jeyān olsa **da** muḥaḳḳārdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 180). [da, ]*

Ḥācī Selīm Girāy ki evṣāfın eyleyen
Nāḳıṣ **da** olsa cāʾizesin bi't-temām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 20). [da, ]*

Ne ḳadar olsa **da** ḳavī-endām
ʿÖmri olur Naẓīm üç ayda temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 13). [da, ]*

On kızı var bir añanuñ nedür ol ṭurfe lüġaz
Onu **da** olmadadur māderine cāndan eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 2). [da, ]*

Her dūn ki māl ü cāh ile fevḳa'l-ʿalādadur
Ḳārūn **da** olsa menzili taḥte'ṣ-ṣerādadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 2). [da, ]*

Na-kāmlaruñ viren murādın sensin
Sen vir baña **da** murādumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 4). [da, ]*

Hoy-kerde rūḫuñ ki bī-niḳāb eylersüñ
Sīmābı **da** vaḳf-ı ıżṭırāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 2). [da, ]*

**dād:** *Adalet.*

ʿAdl ü **dād** ile ḫacālet-baḫş-ı şād
Nuşirevān
Şermsār-ı cūdı Hātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 51). [dād, ]*

Ḥaḳ üzre ʿadl ü **dād** ile icrā-yı emr-i şerʿ idüp
Bürḫān-ı ḥükm-i ṣāʾibi ḫaṭṭ-ı ḫaṭādan sādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 13). [dād, ]*

**dād:** *Adalet, doğruluk, insaf.*

Kâr-āgehi ʿibāduñ ṣulṭānı her bilāduñ
Evreng ü ʿadl ü **dāduñ** ḥaḳān-ı kārdānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 10). [dāduñ, -uñ ]*

**dād:** *Adalet, doğruluk.*

ʿAdl ü **dādı** miyān-ı eżdāda
O ḳadar ṣaldı ṭarḥ-ı emn emān ü *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 67). [dādı, -ı ]*

Nola refʿ eylese rūy-ı ciḫāndan ẓulmet-i ẓulmi
Füruġ-ı ʿadl ü **dādı** şeb-çerāġ-ı ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 16). [dādı, -ı ]*

**dād:** *Adalet, hakkaniyet.*

Müşīr-i kār-fermā müsteşār-ı ʿālem-ārā kim
Ciḫāna virdi ʿadl ü **dād** u inṣāf ile pīrāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 4). [dād, ]*

**dād:** *Adalet, doğruluk.*

Meded Sulṭān Meḥemmed Hān-ı Ġāzī
O evc-i ʿadl ü **dāduñ** şāhbāzı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 2). [dāduñ, -uñ ]*

**dād:** *Vermek; verdi.*

Fażıl-ı pür-hüner İsḥāḳ Efendi ki odur
Diḳḳat ü dāniş ile seyyid-i saʿd-isti **dād** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 2). [dād, ]*

**dādār-ı ʿālī-gevherā:** *Yüce mücevherlerin adaletli hükümdarı.*

Bende-perver dāverā **dādār-ı ʿālī-gevherā**
Ey tevḳiʿ-i şeref nāmuñla pür-ʿünvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 59). [dādār-ı ʿālī-gevherā, ]*

**dādār-ı bī-pervā:** *Çekinmeden Mahşer günü herkese hak ettiğini veren mutlak âdil Allah.*

Muʿāmmer eyleye Mevlā ola iḳbāli rūz-efzūn
Ki ḥāl-i müstemendāne odur **dādār-ı bī-pervā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 18). [dādār-ı bī-pervā, ]*

**dādār-ı dād-ger:** *Adaletli Allah.*

Dārā şükūh u debdebe **dādār-ı dād-ger**
İsfendiyār-kevkebe Afrāsiyāb-rāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 19). [dādār-ı dād-ger, ]*

**dādār-ı dād-güster:** *Adalet yayan Mahşer günü herkese hak ettiğini veren mutlak âdil Allah.*

Ġazī Ḥüseyn Pāşā yaʿnī vezīr-i aʿzam
**Dādār-ı dād-güster** düstūr-ı kār-fermā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 2). [dādār-ı dād-güster, ]*

**dādār-ı dād-perver:** *Adalet besleyen Allah.*

**Dādār-ı dād-perver** Dārā-şükūh ü leşker İskendere berāber der-bān-ı āsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 5). [dādār-ı dād-perver, ]*

**dādār-ı devrān kim:** *Zamanın hükümdarı ki.*

Sikender-şevḳet ü Dārā-ḥaşem **dādār-ı devrān kim**
Maḳām-ı maʿdeletde mekrümetle kār-fermādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 5). [dādār-ı devrān kim, ]*

**dādār-ı dūr-endiş:** *Önceden görüp düşünen mahşer günü herkese hak ettiğini veren mutlak âdil Allah.*

Dāver-i müşkil-güşā **dādār-ı dūr-endiş** kim
Meclis-i reʾyinde dānā-yı ḫıred nādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 31). [dādār-ı dūr-endiş, ]*

**dādār-ı kār-saz:** *Yaratan mahşer günü herkese hak ettiğini veren mutlak âdil Allah.*

**Dādār-ı kār-saz** ḫudāvend-i bī-niyāz
Maʿbād-ı bī-zeval-i ciḫān ü ciḫāniyān

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 3). [dādār-ı kār-saz, ]*

**dāde-i ġayra:** *Başkasına adil olmak.*

Olur mı **dāde-i ġayra** ciḫānda dest-küşād
Efendisi ḳulunuñ rızḳına olınca kefīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 19). [dāde-i ġayra, ]*

**dāde-i mihre:** *Güneşe verilmiş.*

**Dāde-i mihre** olup dest-güşā
Şafaḳ-ı şerme girer gice māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 25). [dāde-i mihre, ]*

**dād-güster:** *Adalet yayan, adaletli.*

Sıddīḳ-ı ṣıdḳ-ı Ṣadıḳ Efendi ki ʿāleme
Fārūḳ-ı ʿadli itmededür **dād-güsterī**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 28). [dād-güsterī, -i ]*

**dād-ı lezzet-i ḳand-i ṭayr-ı zeddür:**
*Vurgun kuşun şekerinin lezzetinin adaleti.*

Edā-yı vaṣf-ı pākinde şeker-pâşân-ı güftāruñ
Maḳāl-i tāʿna **dād-ı lezzet-i ḳand-i ṭayr-ı zeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 72). [dād-ı lezzet-i ḳand-i ṭayr-ı zeddür, ]*

**dād-penāh-ı żuʿafā:** *Zayıfların adalet koruyucusu.*

Ṣāḥib-i tıġ u ḳalem rāfiʿ-i rāyāt-ı himem
Rāfiʿ-i ẓulm ü sitem **dād-penāh-ı żuʿafā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 12). [dād-penāh-ı żuʿafā, ]*

**dāfiʿ-i ḥüzn:** *Hüznü def eden.*

Keyf-i maʿcūn-ı şenāsı şevḳ-baḫş-ı ġam kesel
Neşve-i ṣaḥbā-yı vaṣfı **dāfiʿ-i ḥüzn** ü kesel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 24). [dāfiʿ-i ḥüzn, ]*

**dāġ:** *(Ar.) Yara, yanık yarası, aşk yarası.*

Nice ḳandīl ser-i hāk-i mezārum olsun
Tende her **dāġ** ki derdüñle fürūzān olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 14). [dāġ, ]*

Zaḫm peykān ġonce çāk sīne güldür lāle **dāġ**
Baġ-ı ʿaşḳuñ maẓḫār-ı ezḫār-ı gūnâgûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 7). [dāġ, ]*

Vücūdın **dāġlarla** rāḫnedār itmiş dil-i şeydā
Leb-i şîrîni yādıyla o şūḫuñ Kūh-kenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 5). [dāġlarla, -lar, -la ]*

Cism-i pür-dāġa yine yaḳdum serāpā tāze **dāġ**
ʿAşḳ giydürdi baña ḳaftan ḳaftan üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 13). [dāġ, ]*

**Dāġ** dāġ üstine yaḳmış o perī sāʿidine
Gül içinde gül açılmış yine bir dāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 3). [dāġ, ]*

Dāġ **dāġ** üstine yaḳmış o perī sāʿidine
Gül içinde gül açılmış yine bir dāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 3). [dāġ, ]*

ʿAks-i āh-ı dilidür fikr-i ḳadd ü çeşmi ile
Elif ü **dāg** u gül-i sīne-i abdāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 6). [dāg, ]*

Açılmış şāḫda katmer gül-i zībā ḳıyās itdüm
Görüp **daġ** içre tāze daġını ol sīm-sāḳ üzre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 4). [daġ, ]*

Açılmış şāḫda katmer gül-i zībā ḳıyās itdüm
Görüp daġ içre tāze **daġını** ol sīm-sāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 4). [daġını, -ın, -ı ]*

Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār ü ẕelīl
Dilinde **dāġ** ola sūzān ne aḫker ü ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 2). [dāġ, ]*

Dil-i muḫālifi mecrūḥ ü **dāġ** daġ-ı verem
Vücūd-ı ḫaşm-ı girān-cānı derd-perver-i seyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 107). [dāġ, ]*

Sensüz efġān eyledükce murġ-ı dil ey ġonce-fem
**Daġlarla** bāġ-ı sīnem pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 80). [daġlarla, -lar, -la ]*

Günc-i ġamde demādem aġlar iken
Nār-ı ḥasretle sīne **daġlar** iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 164). [daġlar, -lar ]*

Ney gibi oldı nāle işüm şām ile seḥer
Yaḳdum derūna āteş-i firḳatle **daġlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [daġlar, -lar ]*

**dāġ:** *Çevresindeki arâziye göre büyük bir çıkıntı teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya kütlesi.*

Derdüñi yañsañ yine dirler ḳabāḥat sendedür
**Dāġla**r yaḳsa enāruñ kendüdendür aḫkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 42). [dāġlar, -lar ]*

**dāġ:** *Dağ.*

Şīrīnüm olursañ saña Ferhād yirine
Bir **dāġ** deleyim kim baña Ferhād yirine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 2). [dāġ, ]*

**daġ üzre:** *Yara üstüne yara, üst üste yaralamak.*

Yañarsa dil nola **daġ üzre** dāġ-ı derdüñle
Gül-i şüküfte-i gülzār ʿaşḳ-ı ḳatmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 199). [daġ üzre, ]*

**dāġ-ber-dāġ:** *Yaralarla dolu, yara üstünde yara.*

Ol meh-i nā-mihribānuñ seyrine şād çeşm ile
**Dāġ-ber-dāġum** serāpā çarḫ-ı pür-encüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 4). [dāġ-ber-dāġum, -um ]*

**dāġ-ı cān:** *Can eriten yara.*

Baġa varsam aḫker-i sūzān olur her şebnemi
Her gül-i ter **dāġ-ı cān** teʾsīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 6). [dāġ-ı cān, -ı ]*

**daġ-ı derde:** *Derd yarası.*

Bu ḳaṭre ḳaṭre ki ḫūnāb-ı dīde-i terdür
Ġamuñla her biri bir **daġ-ı derde** aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 188). [daġ-ı derde, -e ]*

**dāġ-ı derdidür:** *Derd yarası.*

Hayāl-i laʿli ile **dāġ-ı derdidür** yārüñ
Hemīşe hemdem-i dīde hemīşe māḥrem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 7). [dāġ-ı derdidür, --i, --dür ]*

**dāġ-ı derdüñle:** *Derd yarası.*

Yañarsa dil nola daġ üzre **dāġ-ı derdüñle**
Gül-i şüküfte-i gülzār ʿaşḳ-ı ḳatmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 199). [dāġ-ı derdüñle, -üñ, -le ]*

**dāġ-ı derūn:** *Gönül yarası.*

Temām düşdi çerâġâna meyl-i ḫüsrev-i ʿaşḳ
Donandı **dāġ-ı derūn** lālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 6). [dāġ-ı derūn, ]*

**dāġ-ı derūn-ı dil:** *Gönlümün içinin yarası , kalp gönlünün yarası.*

Sanma dāġ-ı derūn-ı dildür bu
Gül-i bāġ-ı cünūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 1). [dāġ-ı derūn-ı dil, -dür ]*

**dāġ-ı dil-i cehennemdür:** *Cehennem gönlünün yarası.*

Gülşen-i ʿafvi ravża-i cennet
Ḳahrı **dāġ-ı dil-i cehennemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 70). [dāġ-ı dil-i cehennemdür, -dür ]*

**dāġ-ı dili peymāne imiş:** *Gönül yarasının kadehi imiş (şarap kadehi).*

Bī-mey ü muṭrib ü şākī ṣaff-ı rindān-ı ġamuñ
Sīnesi mey-gede **dāġ-ı dili peymāne imiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 6). [dāġ-ı dili peymāne imiş, -imiş ]*

**dāġ-ı dil-i sūzānını:** *Gönlü yanık yara.*

Dāġ-ı dil-i sūzānını seyr eyle Naẓīmüñ
Bir bağrı yanıḳ lāle-i ḫūnin ciġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 13). [dāġ-ı dil-i sūzānını, -ını ]*

**dāġ-ı firāḳı:** *Ayrılık yarası.*

Āteş-i dilden yine bir yer çerāġān eyledüm
Lālezār itdi tenüm **dāġ-ı firāḳı** Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 4). [dāġ-ı firāḳı, -ı ]*

**dāġ-ı ġam:** *Keder yarası.*

Gül gibi tenümde zeyn olup **dāġ-ı ġamuñ**
Ṭaġ üsti bu sīne çakiñe olsun bāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 3). [dāġ-ı ġam, ]*

**dāġ-ı ġamuñ:** *Gam yarası.*

Yitirmişdüm dili **dāġ-ı ġamuñ** taʿyīn idüp buldum
Kişi güm-kerdesin elbette bulsa bir nişān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 11). [dāġ-ı ġamuñ, -uñ ]*

**dāġ-ı ḥased:** *Kıskançlık yarası.*

Āteş-i ʿaşḳı dil-i şād-çāküm itsün şuʿle-zār
Lālenüñ yaḳsın derūn-ı sīnesin **dāġ-ı ḥased** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 40). [dāġ-ı ḥased, ]*

**dāġ-ı ḥasret:** *Hasret yarası.*

Bāġ-ı kūyından cüdā seyr-i gülistān eylesem
Her gül-i şād berg olur bir **dāġ-ı ḥasret** yārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 8). [dāġ-ı ḥasret, ]*

**dāġ-ı ḥasret:** *Büyük hasret, çok özlemli, hasret yarası.*

Gūşında o kim fitil-bendüm çıḳara
Cisminde hezār **dāġ-ı ḥasret** yaḳīnūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 4). [dāġ-ı ḥasret, ]*

**dāġ-ı ḥasretdür:** *Hasret yarası.*

Bāde-nūş olsañ elüñde olmasa zer gül gibi
Mey-fürūşuñ **dāġ-ı ḥasretdür** saña her saġārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 72). [dāġ-ı ḥasretdür, -dür ]*

**dāġ-ı hicrān:** *Ayrılık yarası.*

Şaymaz oldum **dāġ-ı hicrān** ile bağrum başını
Giryeden çeşmüm aġardı bir bilür yoḳ yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 1). [dāġ-ı hicrān, ]*

**dāġ-ı hicrāne:** *Ayrılık yarası.*

Sebeb oldı firāḳ -ı cānāne
Dil ü cānumda **dāġ-ı hicrāne** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 140). [dāġ-ı hicrāne, -e ]*

**dāġ-ı hūn-feşān:** *Kan saçan yara..*

Sirişk-i germ odur kim düşünce aḫker ola
Kemīne ḳaṭresi her **dāġ-ı ḫūn-feşān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 118). [dāġ-ı ḫūn-feşān, ]*

**dāġ-ı hūnīnümle:** *Kanlı yara.*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm **dāġ-ı ḫūnīnümle** āmīziş
Görenler didiler kim bu mey-i nāba şu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 9). [dāġ-ı ḫūnīnümle, -le ]*

**dāġ-ı hūnīnümle:** *Kan ağlayan yara.*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm **dāġ-ı ḫūnīnümle** āmīziş
Görenler didiler kim bu mey-i nāba şu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 9). [dāġ-ı ḫūnīnümle, --üm, --le ]*

**dāġ-ı muḥabbetle:** *Aşk yarası, acısı.*

Hemīşe **dāġ-ı muḥabbetle** tā ki bir ʿāşık
Miṣāl-i lāle olur dil-figār u ḫvār u ẕelīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 137). [dāġ-ı muḥabbetle, -le ]*

**dāġ-ı neşāṭ:** *Sevinç yarası.*

Beng ü būy-ı ʿārızından lālede **dāġ-ı neşāṭ**
Şebnem-i bāġ-ı rūḫından sebz-ter verd-i ṭarī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 135). [dāġ-ı neşāṭ, ]*

**dāġ-ı nümāyı:** *Görünen yarayı.*

Yaḳ fitīl-i ser-i her **dāġ-ı nümāyı** Naẓīm
Maʿzeret lāle-sitānında çerāġān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 17). [dāġ-ı nümāyı, ]*

**dāġ-ı rıżā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin rıza yarası.*

Naẓīmüñ o gül-i gülzār nāz-ı vaşfında
Midād-ı ḫāmesi **dāġ-ı rıżā-yı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 14). [dāġ-ı rıżā-yı şebnemdür, --dür ]*

**dāg-ı sīne:** *Sinedeki yara.*

Her **dāg-ı sīne** oldı fürūzān bir āftāb
Mihrüm o māh-pāreye günden ʿıyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 7). [dāg-ı sīne, ]*

**dāġ-ı sīnesin:** *Göğsündeki yara.*

Olur fitīle fürūg-ı çerāġ istiġnā
Şeb-i ġınāda ider **dāġ-ı sīnesin** ḳandīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 14). [dāġ-ı sīnesin, -sin ]*

**daġ-ı verem:** *Verem yarası.*

Dil-i muḫālifi mecrūḥ ü dāġ **daġ-ı verem**
Vücūd-ı ḫaşm-ı girān-cānı derd-perver-i seyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 107). [daġ-ı verem, ]*

**dağıt:** *Bozmak, viran etmek.*

**Dağıtdı** kendüsini zülfi dūd-ı āh gibi
Döküldi gerdenine ḫūn-ı bī-günāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 1). [dağıtdı, -dı ]*

**dağıt:** *Karmaşık hale getirmek, dağıtmak.*

Benefşe ṣaḥn-ı gülşende dimāġ-āşüfte-i sevdā
**Dağıtmış** kākülin sünbül perīşān-rūzgār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 8). [dağıtmış, -mış ]*

Naẓīm ol sīm-ten māḥbūbı deryā māliki ṣandum
**Dağıtmış** kākülin ʿüryān görince yem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 14). [dağıtmış, -mış ]*

**daḫi:** *Dahi, de.*

Ḥilye-i naʿtüñi bir güne **daḫi** oldı resīm
Gülşen-i vaṣf-ı cemālüñde olup zemzeme-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 93). [daḫi, ]*

**daḫi:** *Daha.*

Sabur u hem şekūr u şākir oldur
**Daḫi** müzzemmil ü müddeṯṯir oldur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 32). [daḫi, ]*

**daḫi:** *Dahi, artık, daha.*

Meclis-i ḳurb ü şeb-i īsrāda
Nūr-ı mişkāt **daḫi** şemʿ-i celī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 4). [daḫi, ]*

**daḫi:** *Bir daha.*

Hurşīd olursa itmeyeyüm ẕerrece naẓar
Var ise bir **daḫi** göricek gözlerüm eğer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [daḫi, ]*

**daḫi:** *Bile, hatta.*

Söz geçmedi sen yār-i perīşāne **daḫi**
Raḥm eylemedün ḥāl-i perīşāne **daḫi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 2). [daḫi, ]*

**daḫi:** *"Dahi" bağlaç; üstelik.*

Çoḳ dillidür o zülf-i dil-āvīzi görüp
Tel ḳırmasın ey reşk-i perīşāne **daḫi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 4). [daḫi, ]*

**daḫi:** *"Bile, da/de" anlamlarına gelen bağlaç.*

**Daḫi** çāh-ı zenaḫdānından āzād olmadım yārüñ
Yüri ey Yūsuf-ı dil ḳurṭulursañ Mışra ṣulṭān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 9). [daḫi, ]*

Ḳaṣr-ı şerʿinde Ebū Bekr ü ʿÖmer ol şāḫüñ
**Daḫi** ʿOsmān u ʿAlī oldılar erkān-ı Biñā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 212). [daḫi, ]*

**daḫi:** *"Bile" anlamında bağlaç.*

Âyine-i ḫāne-i çeşmümde **daḫi** ʿaks ideli
Ḳande baḳşam alamam dīdemi taṣvīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 11). [daḫi, ]*

Ey nūr-ı şūḫūda Maẓḫār u müstaġraḳ
Mirʾāt **daḫi** secencel-i ruʾyet-i Ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 2). [daḫi, ]*

**daḫi:** *"Daha, henüz" anlamında zarf.*

Nola evṣāfını evrādına żamm eyleseler
Şimdi buldı **daḫi** memdūḥını ḥālā şuʿarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 44). [daḫi, ]*

**daḫi:** *"-da, -de" bağlacı.*

Gördüm seni ben ḳayd-ı ser-i zülfüñe düşdüm
Ey silsile-mū sen **daḫi** saña düşeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 12). [daḫi, ]*

Anı da pāy-ı yāre iderdi niṯār dil
Bir armaġan olaydı **daḫi** bāri cān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 6). [daḫi, ]*

Daḫi nā-ceste iken nāvek-i nāgeh-eṯeri
Zaḫm-ı dil tāzelenür sürʿat-i teʾṯirinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 9). [daḫi, ]*

Göreydi kākül-i şeb-gūnuñı ey sebz-i tih gül-gūn
Beyābānlarda yā Leylī dimezdi bir **daḫi** Mecnūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 4). [daḫi, ]*

Ḳayıdın eyle fenā deştini bir kerre ḳıyās
Bir **daḫi** ṣanma gelür ey dil-i āvāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 10). [daḫi, ]*

Siyāh kuḥl ile bir sürme-dān ḳıyās itdüm
Gözümdedür **daḫi** ey dil o vesmedār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 6). [daḫi, ]*

ʿAşḳuñ birer piyālesini çekdiler ezel
Şimdi **daḫi** o şevḳledir devr-i mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 8). [daḫi, ]*

Ḳaldı hem-rāhı **daḫi** anda miṣāl-i bülbül
Gül-i rūyından olup dūr didi va-esefā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 259). [daḫi, ]*

Seni bī-Tūr münācāt-ı Kelīm itdi Hudā
Olmadan menzil-i Mūsā **daḫi** Ṭūr-ı Sīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 280). [daḫi, ]*

Ḥaḳ vücūd-ı kāmilin itmiş **daḫi** maʿdūm iken
Cism-i ʿālem cān-ı ādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 7). [daḫi, ]*

Sālik olsañ mürşid-i kāmil ḳıyās itdüklerin
Kendi noḳṣānın **daḫi** bilmekde ʿāciz ekṯeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 76). [daḫi, ]*

Vāʿiẓ olsañ **daḫi** iderler cemʿ olup ehl-i hevā
Diñlemezler nehyi maʿruf ile emr-i münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 79). [daḫi, ]*

Nuṭfe iken rāḥm-ı māderde **daḫi** ṭıñ-ı żaʿīf
Hışmını yād eylese reng-i rūḫı Ṭaġyīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 49). [daḫi, ]*

Ben **daḫi** şād-kām olup nāmın
Gül-i baḫtum gibi ḳosam ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 195). [daḫi, ]*

ʿĀlem mülāzım-ı der-i devlet-medārıdur
Olsam nola biri **daḫi** ben ʿabd-i kemteri

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 64). [daḫi, ]*

Bir murā **daḫi** benüm diyü itme cefā
Zinḫār ġurūrı kendüñe görme revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 1). [daḫi, ]*

**daḫi:** *"Bile, da, de" anlamında bağlaç.*

Keyf-i lebi ciḫānı yıḳar gelmedi **daḫi**
Meyḫāne-i melāḥate böyle şarāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 3). [daḫi, ]*

Anı **daḫi** mübhem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
Pervāne iken şemʿüñe cān ile Naẕīme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 11). [daḫi, ]*

**daḫi:** *"-da, -de, bile" bağlacı.*

İltifāt-ı nāzuña şāyeste itmezseñ **daḫī**
Bir selāmum rāḥm idüp ey ġamze-i cānāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 9). [daḫī, ]*

Yedi dūzeḫ **daḫi** sūzān idemez bir mūyin
Ḳulına gülşen ider āteşi yā nār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 3). [daḫi, ]*

Dem-i ḳıyamete dek tā zamān-ı Ḳābilden
**Daḫ**i alınmaz idi ḫūn-ı nā-ḥaḳ-ı Hābīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 60). [daḫi, ]*

**daḫi:** *"Bile, -de,-de" bağlacı.*

Düşmen-i ehl-i hüner olma ḥaẕer
Düşmenüñ olsa **daḫi** ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 2). [daḫi, ]*

Rūḫsāruñ üzre kākülüñi eyle ḫam-be-ḫam
Cānā ġazāl-i mihre **daḫi** ṣal kemendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 4). [daḫi, ]*

**daḫi:** *"-da, -de, bile" bağlacı II daha beter.*

Bīhude şümār itme figār-ı ser-i tīġuñ
Ḳırsan **daḫi** ey ġamze-i cellād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 4). [daḫi, ]*

Seylāb-ı dīde çoḳ şu götürse **daḫi** nola
Cāna sirişk-i ter dökünür mācerā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 9). [daḫi, ]*

Söz geçmedi sen yār-i perīşāne **daḫi**
Raḥm eylemedün ḥāl-i perīşāne **daḫi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 1). [daḫi, ]*

**daḫi:** *"-da, -de, bile " bağlacı.*

Bādī-i mihr ü muḥabbetle göñül ḳan zel iken
Almamışdı **daḫi** Cem cām-ı meyüñ serpūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 6). [daḫi, ]*

Āferīneş **daḫi** maʿdūm idi mevcūd iken ol
Āferīde heme nābūd idi ferdā ferdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 169). [daḫi, ]*

Sāḳī-i ḥıfẓı bisāṭ-ı ʿömri tertīb eylese
Bir **daḫi** olmazdı cām-ı zindegānīde ḫumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 104). [daḫi, ]*

ʿAşiyān-ı ḥaşre henġām-ı şefāʿat ben **daḫi**
ʿAfvüñe ümmīd-vārum luṭfuña ümmīd-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 165). [daḫi, ]*

Ki farḳı gün gibi rūşen birader olsa **dahī**
ʿAlī ile nice ḳabīl beraber ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 35). [dahī, ]*

Benüm ne Ḥaḳḳa sezā ne cenābuma kārum
İki elüm **daḫi** sevḳ-ı ʿamelde bī-taḥṣīl

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 128). [daẖi, ]*

Üstüẖān her ne kadar olsa gülū-gīr ü remīm
Devr-i ḥıfẓında ser-i mūyı **daẖi** olmaya ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 66). [daẖi, ]*

Ẕū'l-fiḳārın **daẖi** aldıḳça olur ẖaşmı dünīm
Bā-ẖuşūş o iki şeh-zāde Ḥaşan ile Ḥüseyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 77). [daẖi, ]*

Eyledi bu ġazeli bülbül-i ṭabʿum takşīm
Dem-i ẖilḳatde **daẖi** eylemiş ey dürr-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 96). [daẖi, ]*

Keremüñden budur ümmīd ki bī-çāre Naẓīm
İki ʿālemde **daẖi** çekmeye renc ü taʿabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 62). [daẖi, ]*

**dāhil -i silk-i şunār:** *Sunulan esere katılan.*

Budur ümmidüm ki olan **dāẖil -i silk-i şunār**
Gerçi evṣāfı gibi vaṣṣāf-ı ẕātı lā-yuʿad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 41). [dāẖil -i silk-i şunār, ]*

**dāẖil-i dāru'l-emān-ı ḥıfẓına:** *Hafızanın güvenli ülkesinin içi.*

Yazdılar ʿünvānını ʿizzet-ḳarīn devlet-rehīn
Ḥāşe-li'llāh **dāẖil-i dāru'l-emān-ı ḥıfẓına** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 92). [dāẖil-i dāru'l-emān-ı ḥıfẓına, -ın, -a ]*

**dāẖil-i maḥkeme-i ʿafvi:** *Af mahkemesinin içi.*

**Dāẖil-i maḥkeme-i ʿafvi** seḥergāh-ı ḥisāb Ne ḳadar cürm ü ẖaṭā itse olınmaz tecrīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 53). [dāẖil-i maḥkeme-i ʿafvi, --i ]*

**dāʿī:** *Insanları hak yola davet eden.*

Didi şād şevḳ u sürür ile Naẓīm-i **dāʿī** Müftī-i dād-ger-i İsḥaḳ Efendi Dāmād (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 23). [dāʿī, ]*

**dāʿī:** *Devamlı, her zaman.*

Raḳīb ü āmir ü nāhī vü ʿālim
Muḥāllil māhī vü **dāʿī** muḥārrim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 22). [dāʿī, ]*

**dā'im:** *Daima, her zaman.*

Kışṣa-ẖvān olsañ olur **dā'im** sozüñ lāf u güzāf
Kışṣa-ẖvānuñ derd-i serdür hep dürūġ-ı bī-fari *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 49). [dā'im, ]*

**dāʿim:** *Daima, devamlı, her zaman, sürekli.*

Cūd-ı ṭabʿından seẖā-yı Hātem-i Ṭayy münfaʿil
Luṭf-ı destinden ẖacel **dāʿim** ʿaṭā-yı Caʿferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 150). [dāʿim, ]*

**dāʾim:** *Daima, devamlı, her zaman, sürekli.*

Ol ẖudāvend-i ẖudāvendān ki **dāʾim** itmede
Pādişehler dergehinde ʿarż-ı źüll ü iftiḳâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 73). [dāʾim, ]*

Şād-kām it devlet-i ḳurb-ı civaruñlā beni
Minnetüm **daʾim** budur eyle temennāmı ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 6). [daʾim, ]*

Ḥarem-i ʿizzetinde taʿẓīm
**Dāʾim** āmādedür cibāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 22). [dāʾim, ]*

ʿAhdinde ḫalḳ ḫoş-ḥāl **daʾim** müyesser āmāl
Rehvār-ı ʿizz ü iḳbāl her demde zīr-i rānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 35). [daʾim, ]*

Miṣāl-i bülbül pervane **dāʾim** aġlasun yansun
Ciḫānda nīk- ḫvahuñ olmayan aʿdā-yı bed-gevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 5). [dāʾim, ]*

Ḳaṣduñ ʿulüvv-i şān ise **dāʾim** fütāde ol
Bir neşve ḫāṣıl eyle de derdī-i bāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 1). [dāʾim, ]*

Hemvāre luṭf u cūdı teraḳḳīdedür saña
Sen ḫidmet-i niyāzda **dāʾim** żiyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 14). [dāʾim, ]*

Gerçi **dāʾim** dilinde ẕikr-i Hudā
Yüzi aḳdur velīk ḳalbi ḳara *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 5). [dāʾim, ]*

Muhyī vü Mümīt lem-yelid **daʾim** ü ferd
Lem yūled lem yekūn lehu küfüven aḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 3). [daʾim, ]*

Bir ḫande ider yılda diyü şāḫid-i gül
Dāʾim aña feryād idüp aġlar bülbül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 2). [dāʾim, ]*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān ki **dāʾim** olmada
Her kemīne bendesi bir dāver-i fermān-revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 3). [dāʾim, ]*

ʿAceb mi devr-i ʿadlinde ciḫān āsūde-ḥāl olsa
Ki **dāʾim** dest-gīri her ḫuṣūṣ-ı ʿavn-i Mevlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 20). [dāʾim, ]*

ʿÖmr ü kemāli bī-ḥad ḳadr ü celāli mümted
**Dāʾim** ola müʾeyyed cāh-ı felek-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 12). [dāʾim, ]*

**dāʾim ide:** *Devam etmek, sürmek, sürüp gitmek.*

Tā kim ḫıdīv-i devrān ḫān Aḥmed-i ciḫānbān
**Dāʾim ide** perişān ḍarb ile düşmenānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 182). [dāʾim ide, ]*

**dāʾim ola:** *Sürekli olmak, devam etmek.*

Şavlecān-ı ḳażāda **dāʾim ola**
Farḳ-ı aʿdāsı gūy-veş ġalṭān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 235). [dāʾim ola, -a ]*

**dāʾima:***Sürekli.*

Muḥtesib olsañ eger erbāb-ı sūḳuñ **dāʾimā**
Keffe-i mīzāne şıġmaz pīş ü kem ḫayr u şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 87). [dāʾimā, ]*

**dāʾima:** *Her vakit, her zaman, devamlı olarak, sürekli.*

Mihr-ṭalʿat māh-rū zühre-cebīn dellākler
Müşterīnüñ câme-i ṣabrın ṣoyārlar **dāʾimā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 8). [dāʾimā, ]*

Ṣadā-yı debdebe-i ṭabl u kūs-ı rezminden
Felekde gūş-ı meh ü mihr **dāʾimā** kerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 120). [dāʾimā, ]*

Nola māh-ı nev olsa aña ḳarīn
Dāʾimā oldı yıldızı Pervīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 10). [dāʾimā, ]*

Dilinde **daʾimā** tefsir ü Ḳurʾān
Derūnında velī zünnār pinḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 3). [daʾimā, ]*

**dāʾire:** *Çevre, civar, muhit, ev II Cin çağırırken çember halinde dizilme durumu.*

Başmaz egerçi **dāʾireme** ṣūretā ḳadem
Ammā gelür o reşk-i perī her zamān nihān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 5). [dāʾireme, -me ]*

**dāʾire-i ʿavdet:** *Geri dönüş meclisi.*

Ol reşk-i peri dāʾire-i ʿavdetümüzde
Micmer gibi dönse yiridür ṣoḥbetümüzde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 3). [dāʾire-i ʿavdet, --ümüz, --de ]*

**dāʾire-i daʿvete:** *Davet yüzüğü.*

Perī-peykeri aldum yine aġūşa bu şeb
Götürüp **dāʾire-i daʿvete** teshīr itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 18). [dāʾire-i daʿvete, --e ]*

**dāʾire-i ʿizzete:** *Ululuk veren içki meclisi.*

Bulamaz mertebe-i evc-i ʿalā hāk-i hażīż
Ki olur **dāʾire-i ʿizzete** ẕül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 6). [dāʾire-i ʿizzete, ]*

**dāʾire-i şerʿi:** *Dini kurallar dairesinde.*

Olmada cān-ı ümem **dāʾire-i şerʿinde**
Ḥaşredek noḳṭa-i pergār gibi pā-ber-cā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 163). [dāʾire-i şerʿi, -n, -de ]*

**dāl:** *Ağaç dalı.*

Ḳızārdı rūḫları ṣahbān **dalı** al oldı
ʿAceb mi eylese mestāne ḳanı ḳan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 109). [dalı, -ı ]*

**dāl:** *Delâlet eden.*

**Dāldur** ālām-ı derdüñden ḫam olmış dillere
Ey elif-ḳad lām-ı zülfün kim liḳā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 3). [dāldur, -dur ]*

**dāl:** *Ağaç ve bitki dalı*

Dāġ dāġ üstine yaḳmış o perī sāʿidine
Gül içinde gül açılmış yine bir **dāl** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 4). [dāl, ]*

**dâl- hançer:** *Hançer dalı.*

Hilāle ġürre-i ebrūsı **dâl- ḫançer** olur
Ġurur-ı ḥüşn ile yoḳdur o kec-külāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 7). [dâl- ḫançer, ]*

**dām:** *Birisini aldatmak için kurulmuş hile.*

**Dām** itmiş idi murġ-ı dil ü cāna Naẕīma
Gāhī girih-i zülfini gīsūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 13). [dām, ]*

**dām:***Tuzak.*

Ey murġ-ı dil görüp ḫam-ı zülfinde ḫālini
Hālī ḳıyās itme ḥaẕer **dām** u dānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 6). [dām, ]*

Ne dāne vü ne **dām** ü ne ṣayyād gerekdür
Murġ-ı dile bir ḳāmet-i şimşād gerekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 1). [dām, ]*

Görince ḫalḳa-i zülfinde ḫālin eyledi meyi
Kebūter-i dili gör **dām** içinde çīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 10). [dām, ]*

Eylemez hergiz dil-i āgāh meyl-i zülf ü ḫāl
Kim hümā āzādedür elbette **dām** u çīneden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 12). [dām, ]*

O zülf ü ḫāl o ʿiẕār üzre gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı dile **dām** ü çīne deryāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 6). [dām, ]*

**dām:** *Tuzak*

Bir bāde nūş it kim amin dil-teşnedür Cem cāmına
Bir ḳayda düş kim cān ata ʿānḳā demādem **dāmına** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 2). [dāmına, -ı, -n, -a ]*

**dāmād:** *Damat.*

Ferīdü'd-dehr **Dāmād** Efendi-zāde kim oldur
ʿArûs-ı dāniş ü ʿirfāna ṭabʿıyla tütuḳ-pîrâ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 1). [dāmād, ]*

**dāmād:** *Damat, güvey.*

Didi teşrīf idince yümn ile bu ṣādr-ı vālāyı
Stanbūla eḥaḳk **Dāmād** Efendi-zādedür ḥālā (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 22). [dāmād, ]*

**dāmān:** *Elbise kenarı, etek.*

Tiġ ber-kef kec-küleh **dāmānı** naḫvet-der-miyān
Ceyb-i ṣabr-ı ʿāşıḳ-ı zārı yiter mestāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 15). [dāmānı, ]*

Ey ḫırḳa-i bī miṣāl şāḫ-ı medenī
**Dāmānına** Ḥaḳ muʿāf ider yüz süreni
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 2). [dāmānına, -ına ]*

**dāmān:** *Elbise, etek.*

Ser-pençe-i ġamuñla dem olmaz ki ʿāşıḳuñ
Dāmān u ceybi birbirine āşinā degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 4). [dāmān, ]*

Dest-bürd-i pençe-i şīr-i nigāhuñdur senüñ
Lahza laḥẓa çāk-rīz-i ceyb ü **dāmān** olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 4). [dāmān, ]*

Deşt ü **dāmānūña** yüzüm sürdüm
Bulmış idi kemāl-ı ẕevḳ-ı viṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 297). [dāmānūña, -uñ, -a ]*

**Dāmān** u āstīnümi pür-ḫūn-ı eşk ider
Sildükce her dü-çeşmümi pergāle-i ciğer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [dāmān, ]*

**dāmān:** *Elbise, etek.*

Naẕīm ol pençe-i ḫurşīde ʿarż it maşrıḳ-ı sīneñ
Miṣāl-i ṣubḥ-ı sādıḳ çāk-rīz-i ceyb ü **dāmān** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 14). [dāmān, ]*

**dāmān:** *(Sevgilinin) eteği.*

Çiġnetme bu pāymālüñi gel yitişür **Dāmānuña** rūzgārdur el yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 2). [dāmānuña, -(u)ñ, -a ]*

**dāmān:** *Etek, uç, kenar.*

Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve **dāmānı** Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile ṭoḳınmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 7). [dāmānı, -ı ]*

Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve **dāmānı** Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile ṭoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 7). [dāmānı, -ı ]*

**dāmān-ı bād-ı şarşarı:** *Fırtına rüzgarının eteği.*

Meclis-i ḥıfẓında ol çeşm-i çerāg-ı rūzgār Şemʿe serpūş eyleye **dāmān-ı bād-ı şarşarı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 172). [dāmān-ı bād-ı şarşarı, ]*

**dāmān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin eteği.*

Dergāh-ı ʿizzetüñde nola olsa dembedem Hep ḫıdmet ile bir zede **dāmān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 40). [dāmān-ı enbiyā, ]*

**daman-ı fetḥi:** *Fetih elbisesi.*

Şāḫenşehā ẓafer-sipehā rezm-gāhuña **Daman-ı Fetḥi** nuşret idüp der-miyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 66). [daman-ı fetḥi, ]*

**dāmān-ı icābet:** *Kabul elbisesi.*

Gülsitān-ı ḥācetün murġānı kim feryād ider Ceyb ü **dāmān-ı icābet** pür-gül-i teʾsīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 4). [dāmān-ı icābet, ]*

**dāmān-ı ʿizz:** *Ululuk ve yücelik eteği.*

**Dāmān-ı ʿizz** ü şānı o ṣādr-ı saʿadetüñ Hemvāre būsegāh-ı leb-i şeyb ü şāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 37). [dāmān-ı ʿizz, ]*

**dāmān-ı nigāhuñda:** *Bakış eteği.*

Naẓār it ʿāşıḳuña rūz-ı ceza lāyıḳ mı Dest-i ḥasret ola **dāmān-ı nigāhuñda** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 4). [dāmān-ı nigāhuñda, -uñ, -da ]*

**dāmān-ı şerif-i hırḳa:** *Eteğini , hırka-i şerifini.*

Şāyed ki ola günāhumuz ʿafv Naẓīm **Dāmān-ı şerif-i ḫırḳasın** būs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 4). [dāmān-ı şerif-i ḫırḳa, -sın ]*

**dāmen:** *Elbise kenarı, etek.*

Leb-i ümidi ider āb-ı yeʾs ile şüste Baḫīl ü dūnuñ iden dest ü **dāmenin** taḳbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 18). [dāmenin, -in ]*

**dāmen:** *Etek.*

Ġayr bezminden kesil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Olmasun ālūde-i çirkāb-ı töhmet **dāmenüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 214). [dāmenüñ, -üñ ]*

**dāmen:** *Etek, uç, kenar.*

Pençe-i Behmen ḳabā-yı sebz-i eşcārı yine Pāre pāre itdi ne **dāmen** ḳodı ne āstīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 38). [dāmen, ]*

**dāmen:** *(Sevgilinin) eteği.*

Görüp o naḫl-i ḫırāmānı gehī **dāmen** çīn
Oldılar bāġda her serv-i sehī dāmen-çīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 1). [dāmen, ]*

**dāmençin:** *Eteğini toplayan*

Görüp o naḫl-i ḫırāmānı gehī dāmen çīn
Oldılar bāġda her serv-i sehī **dāmen-çīn**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 2). [dāmen-çīn, ]*

Şebnem-i feyz ile itmiş çemen-ārā-yı edeb
Ġonce-i ter gibi ol kec-külehi **dāmen-çīn**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 4). [dāmen-çīn, ]*

Yine bir fitneyi tahrike ʿalāmet ancaḳ
ʿĀlem-i ḳaddini ẓann itme tehī **dāmen-çīn**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 6). [dāmen-çīn, ]*

Hār-ı şaḥrā-yı ʿalāyıḳdan iden āzāde
Eylemiş ḫayme gibi mihr ü mehi **dāmen-çīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 8). [dāmen-çīn, ]*

Cilvegehdür yine her tārı bir āşūbe Naẓīm
Ne ḳadar olsa da zülf-i siyehi **dāmen-çīn**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 10). [dāmen-çīn, ]*

Her keşākeşden olur serv gibi **dāmen-çīn**
Hārına bu çemenüñ gül güline ḫār diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 11). [dāmen-çīn, ]*

**dāmen-der-miyān:** *Eteği belinde,*

Dāyesi Şīrīn ü lāla Hüsrev-i Pervīzdür
Hidmet-i gehvāresinde Leylī **dāmen-der-miyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 6). [dāmen-der-miyān, ]*

**dāmen-i ʿafv u şefḳat:** *Şefkat ve af eteği.*

Setr eyle ʿuyūbını Naẓīm-i zāruñ
Ey **dāmen-i ʿafv u şefḳati** sāṭir-ı ʿayb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 32, Mısra 4). [dāmen-i ʿafv u şefḳat, ]*

**dāmen-i ʿafvı:** *Affın eteği.*

Ġayb eyle Naẓīm-i derd-mendüñ ʿāybıñ
Ey **dāmen-i ʿafvı** sātīr-i ʿayb-ı ʿuṣāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 4). [dāmen-i ʿafvı, ]*

**dāmen-i enbiyā:** *Peygamberlerin elbisesi*

Pīş-i ḥükminde ol şeh-i rüsülüñ
**Dāmen-i enbiyā** ferāḫümdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 22). [dāmen-i enbiyā, ]*

**dāmen-i hırḳa-i şerīf:** *Şerefli eteği hırkası.*

Yüz sürüp i iʿtiẕār ile iderüz
**Dāmen-i ḫırḳa-i şerīfini** būs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 4). [dāmen-i ḫırḳa-i şerīf, -i-, --n-, --i ]*

**dāmen-i māder:** *Anne eteği.*

Ḳaṭre-i nīsān şādefde dürr-i nā-yāb olsa da
Bilmez āġūş-ı pederle **dāmen-i māder** yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 6). [dāmen-i māder, ]*

**dāmen-i nāzı:** *Naz eteği.*

Girerse **dāmen-i nāzı** kef-i niyāz-ı dile
Naẓīm o Yusuf-ı gül-pīrehenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 13). [dāmen-i nāzı, -ı ]*

**dāmen-i rūḥu'l- ḳudüs:** *Cebrail'in eteği.*

PĪşgāh-ı ʿizzetinde **dāmen-i Rūḥu'l-Ḳudüs**
Biñ ḥicāb ile ferāḥım raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 9). [dāmen-i rūḥu'l- ḳudüs, ]*

**dāmen-i serv-i bülendi:** *Uzun servinin eteği.*

İtmiş āzāde ʿalāyıḳdan iden
**Dāmen-i serv-i bülendi** kūtāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 56). [dāmen-i serv-i bülendi, ]*

**dāmen-keşān:** *Eteğini çeken*

Büyütdüm bāġ-ı sīnemde olup **dāmen-keşān** serkeş
Bülend olduḳça ḳaddi oldı ol serv-i revān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 1). [dāmen-keşān, ]*

**dāmenkeş-i ḫār ū:** *Dikeni etek çeken.*

**Dāmenkeş-i ḫār** ū ḫas-ı gülzār-ı ʿalāyıḳ
Nādīde ḫazān serv-i ser-āzād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 9). [dāmenkeş-i ḫār ū, ]*

**dām-ı cünūn:** *Delilik tuzağı.*

Zülf-i müşgīn tārınuñ cān u dil-i āvāreye
Dāne dāne ḫāl ile **dām-ı cünündur** her ḫamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 14). [dām-ı cünūn, --dur ]*

**dām-ı efsündur:** *Büyülü bir tuzak.*

Ol tezerv-i ḫoş-ḫırām-ı tārı rām eyle Naẓīm
**Dām-ı efsündur** ele bir sübḥa-i ṣad-dāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 18). [dām-ı efsündur, --dur-dur ]*

**dām-ı füsūnı:** *Sihirli tuzak.*

Rām eyleyen o vaḥşī ġazāl-ı remīdeyi
**Dām-ı füsūnı** ḫalḳa-i teshīre baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 8). [dām-ı füsūnı, --ı ]*

**dām-ı reşke:** *Kıskançlık tuzağı.*

Āhū-yı Çīni düşürdüm yine **dām-ı reşke**
Nāfe-i ṭurre-i ʿānber-şikenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 5). [dām-ı reşke, -e ]*

**dām-ı zülfle:** *Saç tuzağı; sevgilinin saçından kurulmuş olan tuzak.*

Kebūter-i dili ne hile vü ne āl ṭutar
**dām-ı zülfle** o dāne dāne ḫāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 2). [dām-ı zülfle, -le ]*

**dānā:** *Âlim, bilgin, bilgili, bilen kimse.*

Bu lüġaz ey Naẓīm raʿnādur
Ḥaḳ budur kim bilürse **dānādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 10). [dānādur, -dur ]*

**dānā:** *Âlim, bilgin, bilgili, bilen kimse.*

Hıram-ı ḫāme-i Ṭūbā ḳıyamıyla o **dānānuñ**
Çemenzār-ı ʿadālet oldı reşk-i gülşen-i meʾvā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 13). [dānānuñ, -nuñ ]*

**dāna-reviş:** *Âlimlerin üslubu.*

Beẕle-senc olsañ seni īmā ile eyler meẕāḳ
Meclisüñ **dāna-reviş** nādān-ı yāve-güsteri

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 46). [dāna-reviş, ]*

**dānā-yı ḫıred:** *Bilgili, ilim sahibi pîr.*

Dāver-i müşkil-güşā dādār-ı dūr-endiş kim
Meclis-i reʾyinde **dānā-yı ḫıred** nādān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 32). [dānā-yı ḫıred, ]*

**dāne:** *Tane, adet, miktar.*

Sen o iki ʿālemüñ bir **dānesisin** kim ezel
Şibh-i ẕātuñda ʿaḳīm oldı dü-kevnüñ
māderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 185). [dānesisin, -si, -sin ]*

Bir **dānesidür** iki evin ḥaḳ bu Naẓīm
Ol seyyid-i enbiyā resūlüʾs- ṣeḳaleyn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 3). [dānesidür, -si, -dür ]*

**dāne:** *Tane, adet, miktar/tohum.*

Mükerrer cām-ı mey ṣākī miyāh-ı bezm-i ṣahbāda
Bir iki **dāneli** zerrīn ḳadeḥdür devr-i mīnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 28, Mısra 2). [dāneli, -li ]*

**dāne:** *Tane.*

Ey dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ bir **dānesi**
Çarḫ-ı aḫżar anuñ ednā sebze-i bīgānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 1). [dānesi, -s, -i ]*

**dāne:** *Tane, adet.*

Ey dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ bir **dānesi**
Çarḫ-ı aḫżar anuñ ednā sebze-i bīgānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 1). [dānesi, -si ]*

**dāne:** *Tane*

Bilūrīn gerdeni sīb-i zenaḫdānıyla sāḳīnüñ
Ser-i mīnāya ḳonmış guyiyā bir **dāne** elmadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 12). [dāne, ]*

Elünden istemedüm **dāne** Kendimi bileli
Bu diḳḳatüñ niye ey çarḫ-ı âsiyâb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 13). [dāne, ]*

Häller gird-i zenahdānında dönmiş ol mehüñ
Sıb-i gülgüne dizilmiş **dāne** dāne fülfüle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 10). [dāne, ]*

Zülf-i müşgīn tārınuñ cān u dil-i āvāreye
**Dāne** dāne ḫāl ile dām-ı cünündur her ḫamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 14). [dāne, ]*

Zülf-i müşgīn tārınuñ cān u dil-i āvāreye
Dāne **dāne** ḫāl ile dām-ı cünündur her ḫamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 14). [dāne, ]*

İki başı iki aġzı var müdām
İki aġzında birer **dāne** licām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 6). [dāne, ]*

**dāne:** *Adet, tane.*

Bir siyeh-çerdeye düşdi dil-i sevdā-zede kim
Ḥāl-i rūḫşarı gibi fitnede bir **dāne** imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 16). [dāne, ]*

Häller gird-i zenahdānında dönmiş ol mehüñ
Sıb-i gülgüne dizilmiş **dāne** dāne fülfüle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 10). [dāne, ]*

**dāne dāne:** *Tane tane.*

Kebūter-i dili ne hile vü ne āl ṭutar
dām-ı zülfle o **dāne dāne** ḫāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 2). [dāne dāne, ]*

**dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı:** *Ihsan harmanının tane toplayanı.*

Hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı cān-ı ḫāṣ u ʿām
**Dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı** murġ u mūr u mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 18). [dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı, ]*

**dānedür:** *Arpa, buğday gibi ürünleri oluşturan ufacık meyve; tuzak için kullanılan yem.*

Ey murġ-ı dil görüp ḫam-ı zülfinde ḫālini
Hālī ḳıyās itme ḥaẕer dām u **dānedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 6). [dānedür, ]*

**dāne-i cev:** *Arpa tanesi.*

Ey harman-ı ʿaşḳına felek **dāne-i cev**
Horşīd ü ḳamer tennūr-ı mihrinde ʿalev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 1). [dāne-i cev, ]*

**dāne-i cūd:** *Cömertlik tanesi.*

Hārmen-i cūd ü nevālinde olur vaḳt-i ḥaṣād
**Dāne-i cūd** tūde-i ġabrā felekler Berḳ-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 52). [dāne-i cūd, ]*

**dāne-i her:** *Her tanesi.*

Kişt-zār-ı ʿarṣa-i cūdında vezn olsa gelür
**Dāne-i her** ḫūşe-i iḥsānı hem-seng-i cebel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 18). [dāne-i her, ]*

**dānende-i ḥāl-i müstemend:** *Üzüntülü halimi bilen.*

Baḫşende-i baḫt-ı ser-bülendüm sensin
Dānende-i ḥāl-i müstemendüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 2). [dānende-i ḥāl-i müstemend, -üm ]*

**dāniş:** *Bilgi (sahipleri), alim.*

Ser-levḥa-i cerīde-i esrār u maʿrifet
Dīvan-ı faẕl ü **dānişe** şeh beyt intiḫāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 14). [dānişe, -e ]*

Cūd ü iḥsān ü mürüvvetde ḫudāvend-i cevād
**Daniş** ü ʿakl u kiyāsetde ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 24). [daniş, ]*

Faẕıl-ı pür-hüner İsḥāḳ Efendi ki odur
Diḳḳat ü **dāniş** ile seyyid-i saʿd-isti dād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 2). [dāniş, ]*

Hem ḳāmet-i ʿirfānına **dāniş** ḳabā-yı bī-bahā
Hem ḫalvet-i taḳvāsına zühd ü veraʿ seccādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 7). [dāniş, ]*

**dāniş:** *Bilgi, ilim, irfan.*

Faẕl u **dānişde** nola olsa ferid-i rūzgār
Eylemiş bī-miṣl ü hemtā anı Hallāḳ-ı Ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 11). [dānişde, -de ]*

**dār:** *İdama mahkum olanları asmak için dikilen direk.*

Mansūr-ı dār-ı zülfi geçer dil yine baʿīd
Meydān-ı ḥüsn-i yārda hāżır o **dār** u dūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 8). [dār, ]*

**dār:** *Darağacı, idama mahkum olanları asmak için dikilen direk.*

Düzd-i dil zülfine bend oldı çıḳup sīnemden
Ṭutulup **dāra** çekilse nola zindān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 4). [dāra, -a ]*

**dār:** *Dar, küçük.*

Nice şalındugı Manṣūr-ı ser-endāz-ı hüner
Ḳatı meydān-ı muḥabbetde yirüm **dār** diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 8). [dār, ]*

**dārā:**. *Eski İran'ın meşhur bir şahı olup mecazen hükümdar manasına da gelir.*

Ḥıżr tevfīḳ-ı refīḳi olan īskendersin
Şübhe yoḳdur ya bu dārāt ile **Darāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 24). [darāsın, ]*

**dārā:** *Behmen-i Dırâz-dest'in oğludur.*

**Dārā** şükūh u debdebe dādār-ı dād-ger
İsfendiyār-kevkebe Afrāsiyāb-rāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 19). [dārā, ]*

**dārā:** *Eski İran'ın meşhur bir şahı olup mecazen hükümdar manasına da gelir.*

Felāṭūn-ı hikem-pīşe Sikender ʿaḳl ü endīşe
Ki virdi kesr-i şān dārāt-ı cizz ü şānı **Darāya** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 8). [darāya, -(y), -a ]*

**dārā:** *Büyük hükümdar.*

Sedd-i Yeʾcūc-i edānī-i süḫandur nuṭḳum
Kavlüme ola Skender gibi kāʾil **Dārā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 28). [dārā, ]*

Ḥıżr-maḳdem o Sikender-ḥaşem ü ʿünvānuñ
Görse dārātını der-bānı olurdı **Dārā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 28). [dārā, ]*

**dārā:** *Eski İran'ın meşhur bir şahı olup mecazen hükümdar manasına da gelir.*

Niçe Kubād u Feridun derinde çārūb-keş
Niçe Skender ü **Dārā** o derde çākerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 56). [dārā, ]*

**dārā-ḥaşem:** *Dârâ gibi haşmetli, Dârâ kadar görkemli.*

Sikender-şevḳet ü **Dārā-ḥaşem** dādār-ı devrān kim
Maḳām-ı maʿdeletde mekrümetle kār-fermādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 5). [dārā-ḥaşem, ]*

**dārā-nişān:** *Dara nişanı.*

İskender-i zemāne ki bāb-ı celāline
Der-bānluḳ itmeġe nice **Dārā-nişān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 24). [dārā-nişān, ]*

**dārā-şükūh:** *Ulu Cihan padişahı.*

Dādār-ı dād-perver **Dārā-şükūh** ü leşker
İskendere berāber der-bān-ı āsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 5). [dārā-şükūh, ]*

**dārāt:** *Ihtisam, azamet, görkem.*

Ḥıżr tevfīḳ-ı refīḳi olan īskendersin
Şübhe yoḳdur ya bu **dārāt** ile Darāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 24). [dārāt, ]*

**dārāt:** *Büyüklük, heybet, azamet.*

Ḥızr-maḳdem o Sikender-ḥaşem ü ʿünvānuñ
Görse **dārātını** der-bānı olurdı Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 28). [dārātını, ]*

**dārāt-ı cizz:** *Hurma ağacının kökünün heybeti.*

Felāṭūn-ı hikem-pīşe Sikender ʿaḳl ü endīşe
Ki virdi kesr-i şān **dārāt-ı cizz** ü şānı Darāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 8). [dārāt-ı cizz, ]*

**dārāt-ı hüsrevān:** *Sultanların heybeti.*

Hudāyegān-ı felek-āsitān ki rāciḥdür
Şükūh-ı şevḳeti **dārāt-ı ḫüsrevān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 12). [dārāt-ı ḫüsrevān, ]*

**darā-yı īskender-serīr:** *İskender'in tahtında Dara.*

Keyḫüsrev-i Cemşīd-fer Cemşīd-i Keyḫüsrev-ẓafer
İskender-i Darā-siyer **Darā-yı īskender-serīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 8). [darā-yı īskender-serīr, ]*

**dārā-yı iskender-sipāh:** *İskender ordusunun hükümdarı.*

Ḳayṣer-i Kisrā-eşer Kisrā-yı dehr ü tāc-ver
Dāver-i daru'ẓ-ẓafer **Dārā-yı İskender-sipāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 18). [dārā-yı iskender-sipāh, ]*

**ḍarb:** *Darbe, vurma, vuruş, savaş.*

Tā kim ḫıdīv-i devrān ḫān Aḥmed-i ciḫānbān
Dāʾim ide perişān **ḍarb** ile düşmenānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 182). [ḍarb, ]*

**ḍarb-ı ʿamūdıyla:** *Dikine darbe.*

Henüz **ḍarb-ı ʿamūdıyla** pür-şikest olalı
Vücūd-ı düşmene ḫāk-i helāk-pisterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 135). [ḍarb-ı ʿamūdıyla, -ı, -y, -la ]*

**ḍarb-ı kūpāl-ı kader:** *Kaderin demir topuzunu vurma.*

**Ḍarb-ı kūpāl-ı kader** zūr-ı ḳazā-peygarıdur
Kār-ı ḫaşmı zār iden hemvāre vaḳt-i kārzār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 43). [ḍarb-ı kūpāl-ı kader, ]*

**ḍarb-ı kūpāl-ı şavletiyle:** *Demir topuzun saldırısı.*

**Ḍarb-ı kūpāl-ı şavletiyle** gelen Deheninden ʿadūlaruñ demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 103). [ḍarb-ı kūpāl-ı ṣavletiyle, -i, -y, -le ]*

**ḍarb-ı kūpālin:** *Demir topuz dövme.*

ʿİnādından ʿadū inkār iderse **ḍarb-ı kūpālin**
Hemān çıḳsun niyāmından o tīġ-ı cān-sitān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 57). [ḍarb-ı kūpālin, -in ]*

**ḍarb-ı kürebi:** *Keder darbesi.*

Her żaʿif ümmeti aʿdāya unutdurmışdur
Ḥamle-i Seyyid Baṭṭal ile **ḍarb-ı kürebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 42). [ḍarb-ı kürebi, -i ]*

**ḍarb-ı meṣel:** *Meşhur söz.*

O peri-zādı görüp seyre götürdüm tenhā
Bir gören bir götüren **ḍarb-ı meṣeldür** zīrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 2). [ḍarb-ı meṣel, ]*

**ḍarb-ı şemşīr-i ser-endāz:** *Korkusuz , pervasız kılıcın darbesi.*

**Ḍarb-ı şemşīr-i ser-endāzını** Ḥaḳ Düşmenüñ eyledi ḍarbü'l-meṣeli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 11). [ḍarb-ı şemşīr-i ser-endāz, -ın, -ı ]*

**ḍarb-ı tīġ-ı ḳadr-endāz-ı ḳażā peykārı:** *Kaza kader fırlatan okun sivri ucunun darbesi.*

**Ḍarb-ı tīġ-ı ḳadr-endāz-ı ḳażā peykārı** İtdi her ḥamlede düşmenlerini rū-be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 189). [ḍarb-ı tīġ-ı ḳadr-endāz-ı ḳażā peykārı, ]*

**ḍarbü'l-mesel:** *Duruma uygun olarak söylenen söz.*

Ḍarb-ı şemşīr-i ser-endāzını Ḥaḳ Düşmenüñ eyledi **ḍarbü'l-meṣeli** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [ḍarbü'l-meṣeli, -i ]*

**dār-ı ʿaşḳ:** *Aşk evi , dünya evi.*

Manşūr gibi ol şeh-i ḥüsn ü melāḥatüñ
Bu **dār-ı ʿaşḳına** ola zülfi resen-resān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 8). [dār-ı ʿaşḳ, --ı-, --na ]*

**dār-ı fenā:** *Yokluk yurdu.*

Eyledi ʿazm-i beḳā dār-ı fenādan umarum
Māder-i Müşfiḳamı ḫoş ṭuta Rabb-i ʿizzet
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 1). [dār-ı fenā, ]*

**dār-ı penāh-ı żuʿafā:** *Zayıf olanların sığınacağı ev.*

Mefḫār-i ʿālemiyān ʿalim-i cān cān-ı ciḫān
Dāver-i kevn ü mekān **dār-ı penāh-ı żuʿafā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 98). [dār-ı penāh-ı żuʿafā, ]*

**dārugīr-i ʿaşḳ:** *Aşk ilacını tutan.*

Bulmadum görmiş işitmiş **dārugīr-i ʿaşḳda**
Hicr ile vuṣlat gibi ʿāşıḳ-keş ü dilberḳeşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 11). [dārugīr-i ʿaşḳ, --da-da ]*

**dāru'l-emān:** *Güvenilir, emin yer.*

Ġamzesi tīġ-ı nigāhından emīn olmaz yine
İtse de ʿaks-i rūḫı **dāru'l-emān** āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 4). [dāru'l-emān, ]*

**darü'l-emān-ı dil:** *Gönlün güvenli ülkesi.*

Gitdükce eyleyüp ʿalev-i nār-ı ʿaşḳ eṣer
**Darü'l-emān-ı dil** tutuşup yandı ser-be-ser
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [darü'l-emān-ı dil, ]*

**dārūsı:** *İlaç.*

Maḥbūblaruñ tevʾem imiş hicr ü viṣāli
Añsam nola geh derdini **dārūsını** gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 12). [dārūsını, -nı ]*

**dāru'ş-şifā:** *Şifahane, (aşk derdinin) derman merkezi.*

Bīmār-ḫāne-i kerem oldıysa bestedür
**Dāru'ş-şifā-yı** luṭf-ı ilāhī küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 4). [dāru'ş-şifā-yı, -y, -ı ]*

**dāru'ş-şifā-yı ʿaşḳı:** *Aşkı şifa kapısı.*

**Dāru'ş-şifā-yı ʿaşḳı** ʿalīli dil-i rüsül
Derd-i ġam-ı muḥabbeti dermān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 35). [dāru'ş-şifā-yı ʿaşḳı, -ı ]*

**dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında:** *Saklanma şifahanesinde.*

Ṭabīb-i derd ki **dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında**
Devā ḫemişe ṣāḥiḥ saḳam hemīşe ʿalīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 109). [dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında, ]*

**dāru-yı cāvidānı:** *Ebedi ilaç.*

Görme revā olam ben bīmār-ı derd-i şiven
Nuṭḳunla luṭf iderken **dāru-yı cāvidānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 158). [dāru-yı cāvidānı, -ı ]*

**dārū-yı dāru'ş-şifā-yı ʿafv:** *Af şifahanesinin ilacı.*

**Dārū-yı dāru'ş-şifā-yı ʿafvi** her dil-ḫastenüñ
Derd-i bī-dermānına em raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 83). [dārū-yı dāru'ş-şifā-yı ʿafv, ]*

**dārū-yı nevāziş-i veliyyü'n-niʿamı:** *Nimetler sahibi ( Allah'ın ) gönül alma ilacı.*

Ṣad şükr-i Hudā ki çāre-sāz oldı yine
**Dārū-yı nevāziş-i veliyyü'n-niʿamı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 4). [dārū-yı nevāziş-i veliyyü'n-niʿamı, ]*

**dārū-yı ter:** *Ter ilacı.*

Vuṣlat-ı yāre ere çare Naẓīm
Böylece olsa saña **dārū-yı ter** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 14). [dārū-yı ter, ]*

**dās-ı ʿafv:** *Af orağı.*

**Dās-ı ʿafv** ü keremiyle biçilür
Toḫm-ı cürm ile olan ḥāṣıl-ı kişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [dās-ı ʿafv, ]*

**dāstān:** *Destan.*

Sevād-ı naẓmum ola tūtiyā-yı çeşm-i ḳabūl
Nigāh-ı lütfuñ olursa bu **dāstān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 98). [dāstān, ]*

Olsam hezār şevḳ ile bülbül-fiġānı ben
ʿArż eylesem görince bu nev **dāstānı** ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [dāstānı, -ı ]*

**dāstān:** *Destan, hikaye ( Leyla vü Mecnun mesnevisi bağlamında).*

Ciḫānuñ Rüstem-i destānıdur ol ḫüsrev-i ġāzī
Anuñ hengāme-i rezminde Rüstem **dāstān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 28). [dāstān, -da ]*

**dāstān-ı hicr ü viṣāl:** *Kavuşma ve ayrılma destanı.*

Didiler **dāstān-ı hicr ü viṣāl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 321). [dāstān-ı hicr ü viṣāl, ]*

**dāstān-ı şevḳ-ı dīdār:** *Güzel yüzlü sevgilinin arzu dolu destanı.*

**Dāstān-ı şevḳ-ı dīdār** ile mālāmāl olup
İtmede ṣad cuş ile her demde naḳl-i mācerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 27). [dāstān-ı şevḳ-ı dīdār, ]*

**davʿā:** *Bu böyledir yahut değildir veya şu şey benim hakkımdır diye iddia. 2. Bu yolda iki kişi beyninde peyda olan iddia. (Ekseriya müennes itibar olunur. Nazımda üslûb-ı Farisî üzre vav'ın kesir ve meddiyle de kullanılır).*

Şaʿir-i siḥr-i beyānum diye **davʿā** itsem
Kimse daʿvāmı benüm eylemez ışġā illā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 79). [davʿā, ]*

**daʿvā:** *Çözülmesi gereken mesele.*

Şaʿir-i siḥr-i beyānum diye davʿā itsem
Kimse **daʿvāmı** benüm eylemez ışġā illā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 80). [daʿvāmı, -mı ]*

**daʿvā:** *Çözülmesi gereken mesele; iddia.*

Ẓahr-ı pākinde yiter ol mühr iṣbāt-ı vücūd
Enbiyā vü mürselīn **daʿvāsına** besdür güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 50). [daʿvāsına, -s, -ı, -n, -a ]*

**daʿvā:** *Çözülmesi gereken mesele.*

Nice bir lāf-ı süḫande bu dükenmez **daʿvā**
Eyle her ḥarf-i ḫaṭāya dü-hezār istiġfār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 331). [daʿvā , ]*

**daʿvā:** *Hakkını elde etmek veya korunmasını sağlamak yahut bir anlaşmazlığın çözümü için mahkemeye baş vurma.*

Dirse **daʿvāya** gerekdür maʿnā
İdüp iṣbāt be-vefḳ-ı dil-ḫah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 73). [daʿvāya, -y, -a ]*

**dāver:** *Padişah.*

Gerçi her bir **daverüñ** devrinde bir ʿişyānla
Mücrim elbette esīr-i gūşe-i zindān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 61). [daverüñ, -üñ ]*

**dāver:** *Adaletli yönetici.*

İntisāb itsen kibāra ʿarż idince ḥālüñi
Sen bizimsüñ dir o ḳavmüñ her müsellem **dāveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 14). [dāveri, -i ]*

ʿAleʿs-ṣabāḥ ṭuluʿ itdi āftāb ṣanūr
Gören o **dāveri** o eşheb-i revān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 90). [dāveri, -i ]*

**dāver:** *Hükmü elinde bulunduran, vezir.*

Meḫāṣin ile Hudāvend-i merḥamet-güster
Tevūżuʿ ile ḥalīm ü Selīm **dāverdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 54). [dāverdür, -dür ]*

**dāverā:** *Ey adaletli hükümdar.*

Hıdīv-i dād-gerā **dāverā** ki dergehinüñ
Revāk-ı çarḫ-ı felekden refiʿ ü ber-terdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 137). [dāverā, ]*

Bende-perver **dāverā** dādār-ı ʿālī-gevherā
Ey tevḳiʿ-i şeref nāmuñla pür-ʿünvān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 59). [dāverā, ]*

**dāver-i ʿālī-güher:** *Mayası yüce olan, soylu padişah.*

Seyyidü'l-kevneyn ḫātemüʿl-enbiyā ḫayru'l-beşer
**Dāver-i ʿālī-güher** şāḫenşeh-i vālā-tebār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 66). [dāver-i ʿālī-güher, ]*

**dāver-i ʿarş-āsitān:** *Gökyüzünün dergahının padişahı.*

**Dāver-i ʿArş-āsitān** Sidre-mekān Refref-mekīn
Şāḫid-i kāşāne-i esrār ḥabīb-i kibriyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 57). [dāver-i ʿarş-āsitān, ]*

**dāver-i daru'ẓ-ẓafer:** *Zafer yurdunun hükümdarı.*

Ḳayşer-i Kisrā-eşer Kisrā-yı dehr ü tāc-ver
**Dāver-i daru'ẓ-ẓafer** Dārā-yı İskender-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 18). [dāver-i daru'ẓ-ẓafer, ]*

**dāver-i devrān-ı kemāl:** *Olgunluk zamanlarının padişahı.*

Geçdi şadra yine bir **dāver-i devrān-ı kemāl**
Āsmān-pāye hümā-sāye hümāyun-sīmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 7). [dāver-i devrān-ı kemāl, ]*

**dāver-i farūk-menḳābet:** *Hazreti Ömer mankıbelerinin sultanı.*

Sıddīk-ı şıdḳ **dāver-i Farūk-menḳābet**
ʿOşmān-ḥayā vü hilm ʿAlī-sīret ü cenāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 9). [dāver-i farūk-menḳābet, ]*

**dāver-i fermān-revā:** *Emri kabul edilen hükümdar.*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim olmada
Her kemīne bendesi bir **dāver-i fermān-revā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 4). [dāver-i fermān-revā, ]*

**dāver-i kevn:** *Kâinatın padişahı.*

Mefḫār-i ʿālemiyān ʿalim-i cān cān-ı ciḫān
**Dāver-i kevn** ü mekān dār-ı penāh-ı żuʿafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 98). [dāver-i kevn, ]*

**dāver-i müşkil-güşā:** *Zor, çetin işleri veya meseleleri halleden, çözüme kavuşturan, zorlukları yenen Allah.*

**Dāver-i müşkil-güşā** dādār-ı dūr-endiş kim
Meclis-i reʾyinde dānā-yı ḫıred nādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 31). [dāver-i müşkil-güşā, ]*

**dāver-i sümme denā- taḫt:** *Alçaklık tahtının hükümdarı.*

Şuḳḳa-perdāz-ı nübüvvet ʿālem-efrāz-ı rüsül
**Dāver-i sümme denā- taḫt** u le ʿamruk-dīhīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 14). [dāver-i sümme denā- taḫt, ]*

**dāver-i ümmet-i ceyş:** *Ümmet ordusunun komutanı.*

Ey pādişeh-i serīr-i Baṭḥā vü Ḳureyş
Dīdār-ı şefīḳ u **dāver-i ümmet-i ceyş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 13, Mısra 2). [dāver-i ümmet-i ceyş, ]*

**dāver-i zemāne:** *Zamane padişahı.*

Ey **dāver-i zemāne** ḫıdīv-i murād-baḫş
Vey bī-kesāna bārgehi merciʿ u meʾāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 25). [dāver-i zemāne, ]*

**daʿvet:** *Davet etmek, çağırmak.*

Murġ-ı revānı **daʿvet** olup bāġ-ı cennete
Oldı o dem revāne-i gülşehgeh-i Naʿim
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 5). [daʿvet, ]*

**daʿvet:** *Çağırma.*

Eylemiş **daʿvetinüñ** ḳabża-i teshirine nām
Rūm u Hindū ʿAcemi Mışr ile Şām u Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 21). [daʿvetinüñ, -i, -nüñ ]*

**daʿvet:** *Çağırma, gelmesini isteme, çağrı.*

**Daʿvet** itseñ bezmüñe efsūn-ı naḳdüñ olmasa
Ṭavḳ-ı teshīrüñde saña ġūl olur her bir perī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 35). [daʿvet, ]*

**daʿvet:** *Çağrı, çağırma.*

Müjde-i vuṣlat ile **daʿvete** geldi götürüp
Bir hümā-sāye Buraḳ esb-i hümāyūn-sīmā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 227). [daʿvete, ]*

**daʿvete icābet idüp:** *Yapılan daveti geri çevirmemek, kabul etmek.*

Gelüp bulunsa nola **daʿvete icābet idüp**
Bize görünmemeden böyle ol perī ne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 17). [daʿvete icābet idüp, ]*

**daʿvet-seray-ı daʾire:** *Sarayın davetlileri daireme ( gelir).*

Görmez raḳīb diyü o perī-veş niḫān gelür
**Daʿvet-seray-ı daʾireme** her zamān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 84). [daʿvet-seray-ı daʾire, -m, -e ]*

**daʿvet-seray-ı daʾire:** *Sarayın davetlileri daireme ( gelir).*

Görmez raḳīb diyü o perī-veş niḫān gelür
**Daʿvet-seray-ı daʾireme** her zamān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 84). [daʿvet-seray-ı daʾire, -m, -e ]*

**daʿvetüñ:** *Davet.*

Buḫūr-ı āhı nola yaḳsa ey peri-sīmā
Derūn-ı sūḫte kim **daʿvetüñde** micmerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 196). [daʿvetüñde, ]*

**dāye:** *Bir çocuğa süt veren ve bakan cariye, dadı.*

**Dāyesi** Şīrīn ü lāla Hüsrev-i Pervīzdür
Hidmet-i gehvāresinde Leylī dāmen-dermiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 5). [dāyesi, -s, -i ]*

**dāye:** *Bir çocuğa süt veren ve bakan câriye, dadı, içki sunan, sâkî.*

Ṭıfl iken sīnem idi cilvegahüñ **dāye** gibi
Düşeyüm pāyuña ey serv-i sehī sāye gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 1). [dāye, ]*

**ḍayf-ı hudā:** *Allah'ın konuğu.*

Ḳurṣ-ı ḫurşīde nigāh eylemedi ẕerre ḳadar
İtdi ol **ḍayf-ı Hudā** anı Mesīḥe iʿṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 250). [ḍayf-ı hudā, ]*

**dāne:** *Avda tuzak için kullanılan yem.( beyitte sevgilinin beni ).*

Ne **dāne** vü ne dām ü ne ṣayyād gerekdür
Murġ-ı dile bir ḳāmet-i şimşād gerekdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 1). [dāne, ]*

**de:** *" de" eki.*

Feżā-yı ʿişve **de** ġırbāl-ı nāz alup eline
Ġubār-ı çeşm-i Naẕīmi o şīvekar eledi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 9). [de, ]*

Māverā-yı gerdisinden kendü **de** bilmez olup
Āsiyā cūy-ı celālinde sipihr ü nüh-ḳıbāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 13). [de, ]*

**de:** *" dahi, de (bağlaç)".*

O dil ki ol meh-i ṣaḥra-neverd-i ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse **de** vaṭanında baña ġarīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 12). [de, ]*

Ḳomaz beni yalıñız ol perī görünmese **de**
Naẕīm çeşm-i terümde ḫayāli bāri ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 9). [de, ]*

Yire geçsün dilerüm bender-i kālā-yı viṣāl
Māl-ı Ḳārūn elüne geçse **de** medyūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 12). [de, ]*

Nāle-i ehl-i dili alma ṣaḳın
Ḳalbüñe ṭaş ise **de** eyler eṣer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 10). [de, ]*

Divāne eyledi dili sevdā-yı zülf-i yār
Ḥālṭ-ı kelām iderse **de** maʿzūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 8). [de, ]*

Olmaz melūl ʿāḳıbet-endīş-i bezm-i dehr
Zehr-âb-ı ġuṣṣa çekse **de** mesrūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 20). [de, ]*

Felekde sen **de** mi dūr oldun āftābuñdan
Bu deñli giryeñe bâʿiṣ ne ey seḥāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 9). [de, ]*

Gül-i ṣād berg jāledār ise **de**
Cām-ı lebrīz-i pür-ḥabāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 15). [de, ]*

Ne Cem ol ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış ol
Tek hemān bir neşve ṭaḥṣīl eyle **de** dürdī-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 2). [de, ]*

Sen **de** inṣāf eyle ey reşk-i perī zülfüñ gibi
Şānuña lāyıḳ mıdur böyle perişān olduğum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 11). [de, ]*

Bizi **de** ḳulluġına ʿafv idüp itmez mi ḳabūl
Eyleyen dergehine Yūsufı bāzāre giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 11). [de, ]*

Ḳalmaz bu ṭaravet saña ḫaṭṭuñ gelüp āḫir
Cānā seni şimdi ṣaranı sen **de** ṣararsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 6). [de, ]*

Hurşīd ḳābesdür dil-i tâb-efgenimizden
Ḥayretdedür eñâk **de** mâhiyetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 12). [de, ]*

Nīk ü bedi rām eyleyüp evḳāt güẕārūz
Raḳḳās iderüz ʿaḳrebi **de** sāʿatümüzde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 8). [de, ]*

Ġamzesi tīġ-ı nigāhından emīn olmaz yine
İtse **de** ʿaks-i rūḫı dāru'l-emān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 4). [de, ]*

Tek ilāhī güher-i ʿaşḳuñı pinḫān eyle
Beyt-i maʿmūr ise **de** ḳalbümi vīrān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 2). [de, ]*

Lāyıḳ deġilse **de** umarum faẕl-ı Ḥaḳ ide
Bu Naẓm-ı ʿācizānemi şāyān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 55). [de, ]*

Yüzüm sürüp yiridür ben **de** ber-murād olsam
bārgāh benüm **de** ḳul olduġum yerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 148). [de, ]*

Ḳıymet-i şeb-çerāġ pest olmaz
Ḳadrüm itmezse **de** ḥasūd-iẕʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 212). [de, ]*

Olmış iken bu mertebe merġub
İkisi **de** anuñ olur maşlub *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 16). [de, ]*

Ġam-ı hicrāne **de** irişdi zevāl
Beni refʿ itdi ḫākden keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 299). [de, ]*

Tehniyet-gūyān didüm sīrāb olup ben **de** Naẓīm
Bunca ʿāynı ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı Sulṭān Muṣṭafā (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 33). [de, ]*

Ṭarḥına itmānına taḥsīn idüp ben **de** Naẓīm
İki tārīḫ eyledüm biri birisinden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 9). [de, ]*

İki tārīḫ idüp ben **de** Naẓīmā
Didüm ṣād ḥüznle derdā dirīġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 9). [de, ]*

**de:** *"-da, -de" bağlacı.*

Yār-ı ġārı olup eylerdi o şāḫı taʿzīm
Biri **de** Ḥażret-i Fārūk-ı ʿadālet-güster *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 72). [de, ]*

Ki anuñ sāyesine uġrayamaz dīv-i racīm
Biri **de** cāmiʿ-i Ḳurʾān-ı Mübīn Ẕī'n-nūreyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 74). [de, ]*

Köhne olduḳça oḳınmaz ṣafahāt-ı ṭaḳvim
Ben **de** bir sāʾiliñüm redd ile maḥrūm itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 112). [de, ]*

Pādişāḫ olsañ çekersiñ ʿālemüñ ġavġāsını
Kabża-i teshire **de** alsañ eġer baḥr ü beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 6). [de, ]*

Şāʿir olsan ḳıymetüñ bir pīle-verden pestdür
Rişte-i taḥḳīḳe **de** çekseñ eġer şiʿr-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 64). [de, ]*

Elem çekme senüñ **de** maṭlabuñ ey dil olur ḥāṣıl
Murāduñ neyse virdüm dir o şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 79). [de, ]*

Ben **de** küstāḫ olup ḥużūruñda
ʿArz-ı ḥāl eyleyüm ġazel-gūyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 151). [de, ]*

Nān-ı dūnān meh-i bedr olsa ḥaẓer
Ḳurş-ı ḫurşīd ise **de** itme nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 22). [de, ]*

Ḳaṣduñ ʿulüvv-i şān ise dāʾim fütāde ol
Bir neşve ḫāṣıl eyle **de** derdī-i bāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 2). [de, ]*

Bir zamān ben **de** bāġ-ı dünyāda
Her ṭaraf geşt iderdüm azāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 29). [de, ]*

Ẕerreden **de** ḥaḳir iken dil-i zār
Ṭaġlarca henüz ġussası var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 71). [de, ]*

Ol ḫıdīv-i ʿālem-ārā kim serāy-ı cāhına
Aṭlas-ı çarḫ-ı felek-güster **de** bir ferş-i

ḥaḳir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 14). [de, ]*

Mesned-ārā-yı cülus olduḳda tārīḫ eyleyüp
Bāġ-ı maʿnādan ḳopardum ben **de** bir sebzīn giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 60). [de, ]*

**de:** *"-da,-de" bağlacı.*

Yüzüm sürüp yiridür ben **de** ber-murād olsam
bārgāh benüm **de** ḳul olduġum yerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 147). [de, ]*

Hilm ū temkīn-i ẕātına nisbet
Ẕerreden **de** ḫafīf kūh-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 64). [de, ]*

Ünsiyyet iden nigāh-ı ḫūn-rīzüñ ile
Āhū ise **de** ṭabʿīʿat-ı şīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 4). [de, ]*

İtse āmāc-ı icābetde nola yir ey Naẓīm
Eyledüm tīr-i duʿā-yı devletin ben **de** revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 16). [de, ]*

**debdebe:** *Ar. Göz alıcı gösteriş, şatafat, tantana.*

Dārā şükūh u **debdebe** dādār-ı dād-ger
İsfendiyār-kevkebe Afrāsiyāb-rāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 19). [debdebe, ]*

**debīr:** *Far. Kâtip, münşî.*

Evṣāf-ı sūrın yazmaġa alup ele levḥ u ḳalem
Şāyeste olsa cān ile aña ʿUṭārid bir **debīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 16). [debīr, ]*

**debīr-i çarḫ:** *Feleğin katibi.*

Maṣraf-nüvīs-i maṭbaḫ-ı cāhı **debīr-i çarḫ**
Zühre ḥarīm-i rifʿatinüñ çengi duḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 35). [debīr-i çarḫ, ]*

**debīr-i cemāl:** *Yüz katibi.*

Yazınca saṭr-ı ḫaṭ-ı laʿlin ol **debīr-i cemāl**
Ṣaḥife-i rūḫını ḳıl ḳalemle karaladı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 5). [debīr-i cemāl, ]*

**debīr-i debistān-ı enbiyā:** *Peygamberler okulunun katibi.*

Nā-ḫvānde ḫvāce-i sebaḳ-āmūz-ı maʿrifet
Ümmī-laḳab **debīr-i debistān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 18). [debīr-i debistān-ı enbiyā, ]*

**debistān-ı faż̈l:** *Fazilet okulu.*

ʿAllāme-i ciḫān ki **debistān-ı faż̈lınuñ**
Şāgirdi Bū ʿAli ile pīr Hocendīdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 3). [debistān-ı faż̈l, --ı, -nuñ ]*

**debistān-ı ḥaḳikat:** *Gerçekler okulu.*

**Debistān-ı ḥaḳikatde** olup şākird-i nā-kābil
Velī fenn-i mecazīde edībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 9). [debistān-ı ḥaḳikat, -de ]*

**ded:** *Et yiyen yabani hayvanların ortak adı.*

Yirde gökde kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins ü melek cinn ü peri vü dīv ü **ded** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 22). [ded, ]*

**def:** *Def etme, başından kovma, savma.*

Yeʾcūc-i ġam ṣafā-yı viṣālüñle **def** ʿolur
Mā-beynümüzde hicr ile çekdürme sed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 7). [def, ]*

**def:** *Bir tür vurmalı çalgı.*

Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir saz ü söz
Göġsün döger meclisde **def** hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 8). [def, ]*

**def:** *Parmakla vurularak çalınan, bir tarafına ince bir deri gerilmiş ve etrafına birkaç çift zil konmuş, yuvarlak bir kasnaktan oluşan müzik aleti.*

Bisāṭ-ı bezmine ḫurşīd **def** felek deffāf
Ḥarīm-i ḫāṣına nāhīd-i çengi duḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 47). [def, ]*

Olsam ʿaceb mi muṭrīb-ı ṣad-naġme bezmine
Def sīne çeng ḳāmet-i ḫam-geşte nale nāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 6). [def, ]*

**defʿ:** *Def etme, başından kovma, savma.*

Ey eblaḳ-ı luṭf ü cūdı pür-cünbüş-i nefʿ
Bī-tābī-i pāy-ı rāḥatum olmadı **defʿ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 2). [defʿ, ]*

**defʿa:** *Kez, kere.*

Geyürdi ḫalḳ-ı İstanbūla üç kat ḫilʿat-i ʿadli
Üçünci **defʿadūr** ḳāʾim-maḳām-ı dād-pīrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 22). [defʿadūr, -dur ]*

**deffāf:** *(Ar.) Tef çalan.*

Bisāṭ-ı bezmine ḫurşīd def felek **deffāf**
Ḥarīm-i ḫāṣına nāhīd-i çengi duḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 47). [deffāf, ]*

Nahīd çengi sūrına **deffāf** Mihr Müşteri
Lāyıḳdur anda aṭlas-ı çarḫ olsa bir ferş-i ḥaḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 17). [deffāf, ]*

**defīn:** *(Ölü için) Gömme, gömülme.*

Kemterīne baḫşişi maḥṣūl-i ṣād genc ü **defīn**
Vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld eyvānınuñ teşbīḥidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 87). [defīn, ]*

**defīne:** *1. Yere gömülü kıymetdar şey.*

Göñül ʿaşḳ ile pür-sīnede ḫazīne bulur
maġribī gibidür gūyiyā **define** bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 2). [define, ]*

Lebāleb itdi dili şevḳ-ı būse-i laʿli
Velī ne fāʾīde olmış **defīne** deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 8). [defīne, ]*

**defn ol-:** *Gömülmek.*

Gerçi yirden çıḳar çiçek ammā
Hāke **defn oldı** ol çiçek ancaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 8). [defn ol-, -dı ]*

**defter:** *Birbirine rabtedilmiş sade kâğıtların hey'et-i mecmuası.*

Ṣaḥīfeler nice **defter** ola ḳalem dükene
Cefāñı biñde birin eylesem ḥisāb senüñ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 11). [defter, ]*

**defter:** *Defter.*

Dildāre Göñül derd-i derūn **defterin** açdı
Destān-ı ġamuñ girye virür bir yerin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 1). [defterin, -in ]*

**defter:** *Amel defteri.*

Kalur sitāyişinüñ **defteri** yine mücmel
Olursa maḥşere dek saṭr-ı evveli tafṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 89). [defteri, -i ]*

**defter-i aʿmālüme:** *Amel defteri.*

Ṭurfa maʿcūndur bu naḳş-ı bed-sirişt ü bed-ʿacīn
Besdür ey ḫāme yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ ü serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 125). [defter-i aʿmālüme, -e ]*

**defter-i beyān:** *Beyan defteri.*

Kifāyet eylemiye levḥ-i zer-nigār-ı felek ʿUṭārid itse raḳam **defter-i beyān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 96). [defter-i beyān, ]*

**defter-i destān:** *Destan defteri.*

Dürretüʿt-tac-ı selaṭīn kim kitāb-ı medḥinüñ
Her sevād-ı ṣafḥası bir **defter-i destān** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 28). [defter-i destān, ]*

**defter-i ḥüsn:** *Güzellik defteri.*

Defter-i ḥüsni sevād-ı ḫaṭṭ ile görmiş ḥisāb
Noḳṭa-i ḫāl-i rūḫı ṣıfr-ı ziyād olmış gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 9). [defter-i ḥüsn, ]*

**defter-i kevn:** *Dünya defteri.*

**Defter-i kevn** ü mekān almıya evvel saṭırın
Olsa tafṣīl-i ṣenā-yı ṣıfātı icmālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 145). [defter-i kevn, ]*

**deg:** *"Değmek"; eş kıymette olmak, karşılık teşkil edecek değerde bulunmak, denk olmak.*

Dilden ḫaṭ-āver görüp āh itmeġe **deġmez**
Āyīne-i ḫorşīdi siyāh itmeġe **deġmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 1). [deġmez, -mez ]*

Dilden ḫaṭ-āver görüp āh itmeġe **deġmez**
Āyīne-i ḫorşīdi siyāh itmeġe **deġmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 2). [deġmez, -mez ]*

Bî-gâliyedür zīver-i gülgūn-ı ḥayādan
Rūḫsāre-i ḫūbāna nigāh itmeġe **değmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 4). [değmez, -mez ]*

Meyl-i ẕeḳanı āb-ı rūḫuñ ḫāke dökerken
Delv-i dili üftāde-i çāh itmeġe **değmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 6). [değmez, -mez ]*

Güyende olup ḫāk-i ser-i kūy-ı bütānı
Pāy-ı dili āzürde-i rāh itmeġe **değmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 8). [değmez, -mez ]*

Nīreng-i mey-i āl virür reng-i ḫacālet
Derd-i seni fikr olsa günāh itmeġe **değmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 10). [değmez, -mez ]*

Ṣāḫ-ı emele ṣıḳlet iken bār-ı temennā
Naḫl-i ḳadd-i ümmīdi dü-tā itmeġe

**değmez** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 12). [değmez, -mez ]*

Olmazsa eğer râh-nümâ Ḫızr-ı ḥaḳîkat
Deryâ-yı mecâzîde şinâh itmeğe **değmez** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 14). [değmez, -mez ]*

Meyl itme ser-i zülf-i girih-gîre Naẕîmâ
Ḥâl-i dil-i şeydâyı tebâh itmeğe **değmez** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 16). [değmez, -mez ]*

**değer:** *Bedel olmak, karşılığı gelmek.*

Çeksem nola derdüñ ey dil-i dîvâne
Biñ câna **değer** muḥabbet-i cânâne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 2). [değer, ]*

**degil:** *"Değil" ek fiilin olumsuzu.*

Lâyıḳ **değilse** de umarum faẕl-ı Ḥaḳ ide
Bu Naẕm-ı ʿâcizânemi şâyân-ı enbiyâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 55). [değilse, -se ]*

**degil:** *"Değil" ek filin olumsuzu.*

ʿAceb mi eylemese nesr-i ṭâʾire raġbet
**Değil** kemendinde şâyeste ṣayd-ı lâġardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 108). [değil, ]*

Söylemek lâzım **değil** Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Kaʿbe-i kûy-ı yâre ṭâlib idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 219). [değil, ]*

**degin:** *"-e kadar, -e dek" anlamında edat.*

Âġûşumı ṣabâḥa **değin** ḥâle eylerüm
Baña ne şeb ki ol meh-i nâ-mihribân gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 85). [değin, ]*

**değirmi:** *Yuvarlak.*

Bir **değirmi** ridâsı var el-ḥaḳ
Dişleri var ridâsına mülḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 5). [değirmi, ]*

**degme:** *1. Olur olmaz, rastgele, sıradan, herhangi bir 2. Seçme, üstün, değerli.*

ʿUkâb-ı dil hümâ-yı evc-i pervâzı ṣalındırmaz
Per açsa pençesinde **değme** şehbâzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 2). [değme, ]*

Yıḳılmaz **değme** ṣûḫ-ı bî-vefânuñ seng-i cevriyle
Zemîn-i dilde bünyâd-ı vefâ muḥkem temellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 3). [değme, ]*

**değmez mi:** *Değmez mi? II değeri bu kadar etmez mi?.*

Öpdüḳce ehl-i dil ser-i dâmân-ı ʿizzetin
**Değmez mi** ben fütâdesîne ey Naẕîm pây *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 14). [değmez mi, ]*

**degül:** *Değil.*

Ey vezîr-i dâd-güster kim hemân ẓâlim **degül**
Devr-i ʿadlüñde senüñ bîdâd ider zencîr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 61). [degül, ]*

**degül:** *Değildir.*

Böyle ṭarḥ-ı dil-güşâ vü cân-fezânuñ Ḥaḳ budur
Çeşm-i devrân mişlini görmiş **değüldür** mâ-ḥaṣal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 6). [değüldür, -dür ]*

**degül:** *Olumsuzluk anlamı katan bir edat.*

Miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmili ḥālā yine ṭarḥ eyledi
Çeşm-i beşer görmiş **degül** bir böyle bünyād-ı ʿaẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 4). [degül, ]*

**degül:** *"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır).*

Per-i murġān **degüldür** āşiyān itdükde başında
Ser-i Mecnūn-ı şeydā ʿarṣa-i ʿaşḳ içre tellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 9). [degüldür, -dür ]*

Naẕarumda felek **degüldi** kelek
ʿAynuma gelmez idi ḥūr ü melek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 51). [degüldi, -di ]*

Çarḫ-ı kec-rev **deġüldi** nā-hemvār
Ṭāliʿüm yāver idi baḫtum yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 61). [deġüldi, -di ]*

**degül:** *"Değil" anlamına gelen soru eki.*

Biñ Pāre olsa ẕerre **degül** ol deḫān ḳadar
Yanında cüzʾ-i lā-yetecezzī ciḫān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 1). [degül, ]*

Ola meşşāṭa **degül** ġāliye vü ġāze ḫacil
Reng-i ṣahbā o rūḫ-ı āli ki gül-gūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 5). [degül, ]*

**degül:** *"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.*

Böyledür rūzgāruñ aḥvāli
Ki **deġül** nūş nīşden ḫālī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 124). [deġül, ]*

**degül:** *"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır).*

Bilürüm gerçi **degüldür** saña cānum lāyıḳ
Sensin amma ki benüm cānuma lāyıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 9). [degüldür, -dür ]*

Şevḳ-ı dīdār ile cismümde **degüldür** üstüḫvān
Mevc urur deryā gibi cūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 9). [degüldür, -dür ]*

Çekilür bār **deġüldür** bilürem maʿşiyetüm
Şefḳati luṭfuñı hem-keffe-i mīzān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 15). [deġüldür, -dür ]*

Lücce-i cūdına nisbetle o kān-ı keremüñ
Kemterīn ḳaṭre-i pīçīde **degüldür** deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 134). [degüldür, -dür ]*

Gevher-i mihrine şāyeste **degüldür** virse
Cevher-i cānını ḫalḳ-ı dü-ciḫān müjde-behā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 143). [degüldür, -dür ]*

Bāli şehbāl-i Hümā ṭāvus dem ʿĀnkā-serīn
Şānına şāyān **degüldür** fīʾl-meṣel olsa eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 78). [degüldür, -dür ]*

**Degüldür** herkesüñ kārı bilür ṭabʿ-ı hünermendān
Bu güne şiʿri söylerse Naẕīm-i nüktedān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 21). [degüldür, -dür ]*

**degül:** *"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu olumsuzlamak için kullanılır.*

Gah māḫmūr-ı keder gāh ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ
Bezm-i ʿālemde **degüldür** kişi bir ḥāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 10). [degüldür, -dür ]*

**degül:** *"Değil" ek fiilin olumsuzu.*

Bir ḥüsn-i Yūsuf ile ḳuluñ olmayan senüñ
Māliki olursa Mışra yanumda gedā **degül**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 6). [degül, ]*

**degül:** *"Değil edatı.*

**Degül** medd-i dü-ebrū ḳahramān çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki şeh-per şoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 5). [degül, ]*

**Degül** medd-i dü-ebrū ḳahramān çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki şeh-per şoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 5). [degül, ]*

Ġam-ı muḥabbet-i cānāne tende yektādur
Māḥāll-i şübhe **degül** cān bedende yektādun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 2). [degül, ]*

Zīr-i ḥimāyetinde ḫaṭı ol dü-kākülüñ
Ülfet ide ġarīb **degül** mi o mār o mūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 6). [degül, ]*

**Degül** yer yer ḥabāb-ı āb ey dil sūz-ı ṭabʿından
Leb-i cū heybet -i dīdār ile tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 13). [degül, ]*

Bı-ḳayd o dil ki kākülüñe mübtelā **degül**
Rāḥat o ser ki sāye-nişīn-i hümā **degül**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 1). [degül, ]*

Bı-ḳayd o dil ki kākülüñe mübtelā **degül**
Rāḥat o ser ki sāye-nişīn-i hümā **degül**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 2). [degül, ]*

Ser-pençe-i ġamuñla dem olmaz ki ʿāşıḳuñ
Dāmān u ceybi birbirine āşinā **degül**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 4). [degül, ]*

Döndürdi kehribāya ġamuñ rūy-ı zerdümi
Sen māʾil olmasañ nola āhen rübâ **degül**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 8). [degül, ]*

Seylāb-ı dīde çoḳ şu götürse daḫi nola
Cāna sirişk-i ter dökünür mācerā **degül**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 10). [degül, ]*

Āh-ı derūnum almāyasın bir nefes mi var
Gelsen ʿaceb mi sīneme bād-ı hevā **degül**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 12). [degül, ]*

Teʾsīr idince āteş-i āh-ı derūn-güdāz
Ne cān ḳalur Naẓīm ne dil māsivā **degül**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 14). [degül, ]*

Nāme lāzım **degül** ol şūḫ bilür ḫāme gibi
Şerḥ-i ḥāl-i dilümi çāk-ı girībānumdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 7). [degül, ]*

İtdirdi ḫaşma ser-fürū nuṭḳ-ı cihângîr-i Naẓīm
Seng-i fesān lāzım **degül** nevk-i ser-i şamşamına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 10). [degül, ]*

ʿĀcizāne isterüm maḳbūl-i dergāhuñ ola
Lāyıḳ-ı şānuñ **degül** gerçi bu naẓm-ı yādigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 134). [degül, ]*

Naẓīm vaṣfūñu kāḍir **degül** Niẓāmī-veş
İder mi kārını Baḥrüñ temevvüc eylese Nīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 123). [degül, ]*

Mihr-i gerdūn-ı ledün māh-ı sipihr-i ʿirfān
Ki **degül** vāḳıf-ı māhiyyeti ehl-i tencim
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 4). [degül, ]*

Ṣadā-yı tīr u tīġ u gürzi kūh el-Burze dek gitdi
**Degül** şah-ı ʿAcem şahenşeh-i Hindūstan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 64). [degül, ]*

Nevā-perdāz olup āheng idünce sāz-ı vaṣfında
**Degül** mıżrāb-ı kilk-i ter elinde her benān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 76). [degül, ]*

Ciḫānı eyledi memnūn ḫan-ı mekrümeti
**Degül** nevāle-i iḥsānı imtinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 36). [degül, ]*

Ḥāl ehli imiş Naẓīm kāl ehli **degül**
Maʿnīde şeh-i ciḫān ṣūretde gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 3). [degül, ]*

Cuşa geldükce o deryā-yı şeref
Nem **degül** cūdı yanında yem-i Jerf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 18). [degül, ]*

**degül:** *"Değil" ek fiilin olumsuzu.*

Mecmūʿa **degül** bu ʿālem-i maʿnādur
Her beyti sevād-ı aʿẓam-ı maʿnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 1). [degül, ]*

Mecmūʿa **degül** bu nüsḫa-i kübrādur
Her şafḥası bir zebān ile gūyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 1). [degül, ]*

**deh sālenüñ:** *On yıl.*

Kenāre gelmiş iken yār-ı çār deh ṣāle
Ḥikāyet-i ġam-ı **deh sālenüñ** zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 8). [deh sālenüñ, -n, -üñ ]*

**dehān:** *Ağız.*

İnceden ince mū miyānuñdur
İsmi var cismi yoḳ **dehānuñdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 15, Mısra 2). [dehānuñdur, -uñ, -dur ]*

**dehān:** *Ağız.*

Pāre pāre kef niṣār oldı **deḫānından** yire
Berfdür ṣanma eṣerdi üştür-i çarḫ-ı berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 23). [deḫānından, -ı, -n, -dan ]*

Bülbül gibi her güli ṣordum yitişür
Her ġonce **deḫāna** meyi ider dem yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 2). [deḫāna, -a ]*

Dürr-i dendānı olup ḥoḳḳa **deḫānında** bedīd
Güş-vār oldı yine ʿāleme bu tāze ḫaber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 15). [deḫānında, -ı, -n, -da ]*

**dehān:** *(Sevgili'nin) ağzı.*

Biñ Pāre olsa ẕerre degül ol **deḫān** ḳadar
Yanında cüzʾ-i lā-yetecezzī ciḫān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 1). [deḫān, ]*

Yārüñ dehānı cān gibi gözden niḫān imiş
Cān-ı ciḫān u merkez-i cān ol **deḫān** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 2). [deḫān, ]*

Yārüñ **dehānı** cān gibi gözden niḫān imiş
Cān-ı ciḫān u merkez-i cān ol deḫān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 1). [dehānı, -ı ]*

Cān gibi gözden olsa nola ol **dehān** nihān
Zīrā ki dīdeden olur elbette cān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 1). [dehān, ]*

Güş-ı niyāzı güllere güftārı ṭutdurur
Açdıḳca ḥarf-i nāza o ġonce-dehen **dehān**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 4). [dehān, ]*

**Deẖānuñ** ile miyānuñda ḳal ü ḳıyl oldı.
O demde araladı ẖançerüñ araya girdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 3). [deẖānuñ, -un ]*

Gül-i bāġ-ı leṭāfetdür **deẖānı**
Gül içre bülbül-i gūyā zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 3). [deẖānı, -ı ]*

**Dehān**ı çeşmesār-ı ʿālem-i cān
Pil-i cūdı ʿadem mū-miyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 9). [dehānı, -ı ]*

Haberdār olmaduñ rāz-ı dilimden ey perī gitdi
Lisān-ı ġaybdan söylenseñ ammā ol **deẖān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 16). [deẖān, ]*

**Deẖānı** sırr-ı ʿademden ẖaber virür her dem
Rumūz-ı ġayb sebaḳ-ẖvān olur zebānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 7). [deẖānı, -ı ]*

Gülzār-ı melāḥatüñ gülidür o **deẖān**
Bostān-ı cemāl bülbülüdür o zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 1). [deẖān, ]*

**dehān:** *Ağız.*

Ḥaḳ yāver ü muʿīnüñ hemvâre heşt-çīnüñ
Olsun mehīn-i dīnüñ mühr-i leb ü **deẖānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 140). [deẖānı, -ı ]*

**dehān:** *Ağız , dil.*

Açup ḳara ẖaberlerle **dehānın**
O dem bir mū gelüp baġlar zebānın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 7). [dehānın, -ı, -n ]*

**dehān:** *(Sevgilinin) ağzı.*

Duʿāya başla ẖulūṣ üzre ẖatm idüp süẖanı
Sükūt mührini ur vaḳtidür **deẖān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 122). [deẖān, ]*

**dehān-ı ġonce:** *gönce ağızlı*

O eşk-i dīde nīṣār eyledükce girye-künān
**Deẖān-ı ġonce** tebessüm-nümā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 12). [deẖān-ı ġonce, ]*

**dehān-ı tengi:** *Eş , denk , benzer ağızlı.*

Yārüñ ki **deẖān-ı tengidür** merkez-i cān
Cān gibi ʿaceb mi dīdeden olsa niẖān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 1). [deẖān-ı tengi, ]*

**dehān-ı yār:** *Sevgilinin ağzı.*

Güftārı āşikāre nühüfte **dehān-ı yār**
Mebẕūl naḳdi kīsesi memhûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 11). [dehān-ı yār, ]*

**dehān-ı yārden:** *Sevgilinin ağzı.*

**Deẖān-ı yārden** ol kim recā-yı ḥarf-i nāz eyler
Teninde her ser-i mūyın zebān-ı şād-niyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 1). [deẖān-ı yārden, -den ]*

**dehen:** *Ağız.*

Lebrīz-i şerbet-i şekker şükri her **dehen**
Mīzāb-ı cūy-ı bāġçe-i ḥamdi her zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 7). [dehen, ]*

Ḍarb-ı kūpāl-ı ṣavletiyle gelen
**Deheninden** ʿadūlaruñ demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 104). [deheninden, -i, -n, -de, -n ]*

**Deheninde** gören o dendānı
Ṣadefinde güher ṣanur anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 93). [deheninde, -i, -nde ]*

**dehen:** *(Sevgili'nin) ağzı.*

**Deheni** çeşmesār-ı ʿālem-i ġayb
Mū miyānında ḳıl ḳadar yoḳ ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 97). [deheni, -i ]*

**dehen:** *Ağız, dudak.*

Naḳd-i cānı suʾāl idüp vaṣlın
**dehenden** çıḳan cevāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 10). [dehenden, -den ]*

Ṣaḳḳ itseler dilüñ ḥaẕer ifşā-yı rāzdan
Olsa ḳalem gibi **dehenüñde** zebān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 14). [dehenüñde, -üñ, -de ]*

Ẓann eylerüm naṣibi gelür ġaybdan o kim
Vaʿd-i viṣālle o **dehenden** peyām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 12). [dehenden, -den ]*

**dehen:** *Ağız.*

Dehenüm çeşme-i cāndur dehenüñ vaṣfında
Süḫanum rūḥ-ı revāndur süḫanuñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 1). [dehenüm, -üm ]*

Vāridātıyla ṭolu genc-i güherdür **dehenüm**
Aña şemşīr-i zebānum yitişür ejderhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 43). [dehenüm, -üm ]*

**dehen:** *(Sevgilinin) ağzı.*

**Dehenüm** çeşme-i cāndur **dehenüñ** vaṣfında
Süḫanum rūḥ-ı revāndur süḫanuñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 1). [dehenüñ, -üñ ]*

**dehen:** *Ağız.*

Lāledür aña zebānum **dehenümdür** inbiḳ
Nola taḳṭir-i gulāb-ı süḫan itsem ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 11). [dehenümdür, -üm, -dür ]*

**dehen:** *Ağız.*

Yāre bīgāne göñül nāmı velī maḥrem-i rāz
Gürg-i Yūsuf ne-derîde **dehen** ālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 10). [dehen, ]*

**deheni:** *Ağız.*

Süḫanı rūḫ-ı mücerred **deheni** cevher-i ferd
Kān-ı kevnüñ guher-i mā-ḥaṣal-ı münteḫabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 9). [deheni, ]*

**dehen-i yāre:** *Sevgilinin ağzı.*

Dehen-i yāre Naẕīmā iden iṣbāt-ı vücūd
Evvel eyler ademüñ şeklini ṭaṣvīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 17). [dehen-i yāre, ]*

**dehr:** *Dünya, cihan.*

ʿAlem yine buldı şeref hem ʿıyd ü hem nevrūzdur
**Dehr** oldı pür-şūr-ı şeġaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 2). [dehr, ]*

**dehr:** *Dünya, cihan, âlem.*

Se-rūze-i devletle **dehre** ṣıġmayan maġrur
Naẓārda mūrdan aḥḳardur olsa cüssede pīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 23). [dehre, -e ]*

**dehr:** *Dünya, cihan, âlem*

Memlū yine cevāḫiri **dehre** niṣār iken
Ṭabʿum ʿaceb ḫazīneye gencūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 17). [dehre, -e ]*

Ne ʿāleme Naẓīm ḳuluñ gibi pür-hüner
Ẕātuñ gibi ne **dehre** şeh-i nüktedān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 68). [dehre, -e ]*

ʿĀleme şūr bırakmış reviş ü reftāruñ
**Dehre** āşūb ṣalan fitne-i ber-pāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 10). [dehre, -e ]*

**dehr:** *Dünya, cihan, âlem, kâinat.*

Nuʿmān-ı ʿaṣr müctehid-i devr-i rūzgār
**Dehrüñ** felek-cenāb edīb-i hünerveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 24). [dehrüñ, -üñ ]*

**dehr:** *zamane (insanlar).*

Naẓīm nādire-perdāz-ı **dehr** ise ne ʿaceb
Ki bezm-i maʿrifetüñ rind-i nüktedānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 13). [dehr, ]*

**dehr:** *Dünya, cihan, âlem.*

Penbe-rīz oldı kemāninden yine ḥallācı **dehr**
Berf śundı ditredi cism-i yetīmān-ı ḫazīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 13). [dehr, ]*

Tā ki mālāmāl idüp **dehri** zemistān berf ile
Başına yaġa tekerek ġussa ḫaṣm-ı şerʿinüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 133). [dehri, -i ]*

Rūz u şeb sönsüñ çerāġ-ı baḫtı ḫaṣm-ı şerʿinüñ
**Dehrüñ** olduḳça fürūzan mihr ü māh-ı enveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 226). [dehrüñ, -üñ ]*

ʿAceb mi **dehri** Süleymān gibi muṭiʿ itse
Nigīn-i ḥükmine ins ü perī musaḫḫardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 75). [dehri, -i ]*

**Dehrüñ** veliyy-i niʿmeti ḫān-ı kerīm kim
Yaġmā-yı ḫān-ı cūdına yaḫşı yaman gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 19). [dehrüñ, -üñ ]*

**Dehrün** şeh-i hümā-fer ṣulṭān-ı kāmrānı
Hān Aḥmed-i muẓaffer ṣāḥib-ḳırān-ı ṣānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 1). [dehrün, -üñ ]*

Ol şehsüvār-ı ġāzī **dehrüñ** o yekketāzı
İtdükce nīze-bāzī ḳanlar döker sinānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 59). [dehrüñ, -üñ ]*

Geçmişdi Naẓīm cāna **dehrüñ** sitemi
Telḫ itmiş idi me ẕâḳkumu zehr-i ġamı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 1). [dehrüñ, -üñ ]*

**dehr:** *Dünya, cihan, âlem.*

Mecāz-ı ḥāline itme naẓār ḥaḳikate baḳ
Gedā-yı ʿaşḳ velī **dehre** pādişāḫuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 8). [dehre, -e ]*

Olmamışken rūḫ-ı Ādem cilve-baḫş-ı mā ü ṭīn
**Dehre** ḥükm itdi Süleymān-ı Nebī bir mühr ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 84). [dehre, -e ]*

**Dehre** ḥükm eyler Süleymān gibi her ʿabd-i kemīn
ʿĀcizān-ı ḥaşre itmiş Ḥaḳ seni kehfü'l-emān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 97). [dehre, -e ]*

Cerīde-ı eşeri dil-pesend-i ʿālemiyān
Ṣahīfe-i hüneri **dehre** kāġıd-ı zerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 170). [dehre, -e ]*

Hvan-ı nevāli ḥālā **dehre** simāṭ-ı yaġmā
Halḳ-ı ciḫān serāpā hep rīze-çīn-i nānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 39). [dehre, -e ]*

Olduḳça ol keremver **dehre** simāṭ-güster
ʿĀlem olur seraser elḫamd-ḫvanı-ı ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 67). [dehre, -e ]*

ʿAşḳ ehli odur ki **dehre** efsāne ola
Bülbül gibi bāġ-ı şemʿe pervāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 1). [dehre, -e ]*

Müjde Sulṭān Aḥmed itdi **dehre** gün gibi cülūs
İtdi bu tārīḫ-i ṣāni ḫāsidi pür-tāb ü tef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 21). [dehre, -e ]*

Taḫṭa geçdükde saʿādetle Naẓīm-āsā didüm
Dehre Sulṭān Mustafā ʿadliyle oldı pādişāḫ (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 62). [dehre, -e ]*

**dehşet-i emvāc-ı ḥayret:** *Hayret verici dalgaların dehşeti.*

**Dehşet-i emvāc-ı ḥayret** sāḥilin göstermiye
Ḥaşre dek itse ḫıred deryā-yı vaṣfında şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 51). [dehşet-i emvāc-ı ḥayret, ]*

**dek:** *Kadar, değin.*

Dehşet-i emvāc-ı ḥayret sāḥilin göstermiye
Ḥaşre **dek** itse ḫıred deryā-yı vaṣfında şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 52). [dek, ]*

**dek:** *"–e kadar, –e değin" anlamına gelen edat.*

Yirden göge **dek** olsa Naẓīmā nola farḳı
Mâh-ı neviñ ebrūsı hilāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 13). [dek, ]*

Ḥaşre **dek** şerḥ idemez ẕevḳi-i vişāli ey dil
Bir zebān olsa da her sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 7). [dek, ]*

Ḥaşre **dek** levḥ-i şüḥūr ile sinīne terḳīm
Ḥamdüli'llāh ḳalemüm rıḳḳ-ı beyān üzre yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 91). [dek, ]*

Ḥaşre **dek** furṣat bula iġvāya iblīs-i laʿīn
Pādişāḫā ḳurb-cāhā ʿarş-dergāhā şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 93). [dek, ]*

Ḥaşre **dek** ṭayy itmeye peyk-i ḫıred bir sāḥasın
Mülk-i vaṣfuñ yā Nebī itmez ḳabūl-i ʿarż u ṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 3). [dek, ]*

Ṣadā-yı tīr u tīġ u gürzi kūh el-Burze **dek** gitdi
Degül şah-ı ʿAcem şahenşeh-i Hindūstan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 63). [dek, ]*

Olmaz edā-yı nāme-i evṣāfı ḥaşre **dek**
Bu bezme gerçi nice ki şehnāme-ḫvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 33). [dek, ]*

Ḳaṭre-bār olsa seḥāb-ı luṭfı bir dem ḥaşre **dek**
Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān pür-gül ü reyḥān

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 41). [dek, ]*

**dek:** *Değin, dek, kadar.*

Teb-lerze-i muḥabbet ile dil ki ḫastedür
Sīmābe-i ḥaşre **dek** sebeb-i ıżṭırāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 12). [dek, ]*

**dek:** *"-e kadar, -e değin" anlamına gelen edat.*

Ṣubḥa **dek** māh encüm-i seyyārla eyler sefer
Devr ider aḫşama **dek** mihr-i ciḫān-ārā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 11). [dek, ]*

Ṣubḥa **dek** māh encüm-i seyyārla eyler sefer
Devr ider aḫşama **dek** mihr-i ciḫān-ārā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 12). [dek, ]*

Çāk-ı derūnı ḥaşre **dek** olmaz rüfū-peẕīr
Tīġ-ı zebān ki bir dil-i mecrūḫı yāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 5). [dek, ]*

Dükenmeye ḳadinüñ vaṣfı tā ḳıyāmete **dek**
Bir āyetinden eġer söylesem nihāyete **dek**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 1). [dek, ]*

Dükenmeye ḳadinüñ vaṣfı tā ḳıyāmete **dek**
Bir āyetinden eġer söylesem nihāyete **dek**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 2). [dek, ]*

Cinān-ı kūyine cānānuñ itdi cānı revān
İrem viṣāle diyen gitdi bāġ-ı cennete **dek**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 4). [dek, ]*

Ḳalurdı ẓulmet-i sevdā-yı kākülinde göñül
Çıḳardı Ḫıżr-ı ḫaṭı serḥad -i selāmete **dek**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 6). [dek, ]*

Ġubār- dergehini kuḫl-i çeşm-i cān idelüm
Gel ey göñül gidelüm āsitān -ı ḥażrete **dek**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 8). [dek, ]*

Ṣubḥa **dek** yāri der-āġuş eyledüm mehtābda
Mihnet-i hicri ferāmūş eyledüm mehtābda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 1). [dek, ]*

Dem-i ḳıyamete **dek** tā zamān-ı Ḳābilden
Daḫi alınmaz idi ḫūn-ı nā-ḥaḳ-ı Hābīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 59). [dek, ]*

Kalur sitāyişinüñ defteri yine mücmel
Olursa maḥşere **dek** saṭr-ı evveli tafṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 90). [dek, ]*

Ḥaşre **dek** ravżasma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 14). [dek, ]*

İde ḳıyamete **dek** sāyesinde ḫalḳ ḥużūr
Nihāl-i ʿadli ki bāġ-ı ciḫānda ʿarʿardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 207). [dek, ]*

DĪde-i şeb-zindedārı dembedem bīdārdur ,
Ṣubḥa **dek** iḥyā idüp dil-ḥürrem ü şādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 16). [dek, ]*

Ṣubḥgāh-ı ḥaşre **dek** tābān olursa vechi var
Bir çerāġı pertev-i himmetle kim tenvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 57). [dek, ]*

Ḳılsa nehy-i şiḳāḳ-bīn eġer
Bir ola ḥaşre **dek** baḫār u ḫazān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 74). [dek, ]*

Māhīye **dek** emri māhdan cārīdür
Fermānber-i ḥükmi ez-semā ta be-semek

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 3). [dek, ]*

Ol ḳadar bulmış metānet kim zamān-ı ḥaşre **dek**
Ṣarṣar-ı āsībden bir ṭāḳına gelmez ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 3). [dek, ]*

**del:** *Delik açmak, yaralamak.*

Cān-ı Şīrīnini bir tīşeye ṣatdı Ferhād
Bī-sütūn-ı ġamı dil tīşesi āsān **deldi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 6). [deldi, -di ]*

**del-:** *Delik açmak, yaralamak.*

Tīr-i müjgānla baġrum **deler** ol çeşm-i kebūd
Baña gökden ne belādur ne ḳażādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 5). [deler, -er ]*

**del-:** *Delmek, yaralamak.*

Delüp baġrın kesüp başın ʿadunuñ ṣaḥn-ı heycāda
Sināna tīġ-ı bürrān tīġ-ı bürrāna sinān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 49). [delüp, -üp ]*

**del-:** *Delik açmak.*

Cānuma geçdi ḫadeng-i ġam-ı cānān **deldi**
Tīşe-i ġamze-i dil-dūz ile kān **deldi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 1). [deldi, -di ]*

Cānuma geçdi ḫadeng-i ġam-ı cānān **deldi**
Tīşe-i ġamze-i dil-dūz ile kān **deldi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 2). [deldi, -di ]*

Düzd-i dil zülfine bend oldı çıḳup sīnemden
Ṭutulup dāra çekilse nola zindān **deldi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 4). [deldi, -di ]*

Dökülüp dīde-i terden ḳaṭar-ı āb-ı ḫūnāb
Miṣḳab-ı her müje bir sübḥa-i mercān **deldi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 8). [deldi, -di ]*

Gevher-i nuṭḳ-ı Naẓīm olmaġ içün āvīze
Güş-ı bikr-i süḫeni kilk-i dür-efşān **deldi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 10). [deldi, -di ]*

Gerçi oḳını atdı yāyını yaşdı velī
Peykān-ı firāḳı cānı **deldi** geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 6). [deldi, -di ]*

**deleyim:** *Deleyim.*

Şīrīnüm olursañ saña Ferhād yirine
Bir dāġ **deleyim** kim baña Ferhād yirine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 2). [deleyim, ]*

**deli ḳanlu:** *Delikanlı.*

Naẓīmā dillerde söylenür nāmı
Yalıñ yüzlü **deli ḳanlu** ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 14). [deli ḳanlu, ]*

**deli ḳanlu:** *Deli kanlı.*

Naẓīmā dillerde söylenür nāmı
Yalıñ yüzlü **deli ḳanlu** ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 14). [deli ḳanlu, ]*

**delik:** *Delik.*

Ḳatı çoḳ baġrı **delik** ʿāşıḳı var gerçi Naẓīm
Līk sensin gelen ammā yine ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 13). [delik, ]*

**delik:** *Bir cismin bir yanından öbür yanına kadar geçen oyuk şeklindeki açıklık.*

Nola o ḳaşları yā itse sīnemüz çü nāl
**Delik** delik hedef-i nāvek-i nigâhız biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 14). [delik, ]*

Nola o ḳaşları yā itse sīnemüz çü nāl
Delik **delik** hedef-i nāvek-i nigâhız biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 14). [delik, ]*

**Delik** delik dili ġamzeñ ḫadengi yāreledi
Ḳılıç çeküp nigehüñ pāre pāre pāreledi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 1). [delik, ]*

Delik **delik** dili ġamzeñ ḫadengi yāreledi
Ḳılıç çeküp nigehüñ pāre pāre pāreledi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 1). [delik, ]*

**delik delik:** *Boşluk, yara bere, iz.*

Eyler **delik delik** dili peykān-ı ḥasreti
Gāhī ki ḫāṭıra o kemān ebrūvān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 95). [delik delik, ]*

**delīl:** *Ar. is. Kılavuz, rehber, yol gösterici. Bir dava ve meseleyi ispata yarayan şey, burhan. Nişan, alâmet.*

Şeh-i ḳalem-rev-i tevfīḳ Hān Selīm Girāy
**Delīli** Ḥıżr-ı ẓafer peyrevi peyāmberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 4). [delīli, -i ]*

Bir kerre **delīl** olsa luṭfı geçürür
Rāh-ı ṭalebümde olsa da biñ berzaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 3). [delīl, ]*

**delīl:** *Yol gösteren, kılavuz, rehber.*

Ḥıżr ü İskender **delīl** olsa bulınmazdı necāt
Çekmese Yeʾcūc ʿişyāna eġer ġufrını sed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 15). [delīl, ]*

Sen ol çerāġ-ı hedāsın ki kimse bulmaz idi
Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı eġer ẕātuñ olmaşaydı **delīl**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 114). [delīl, ]*

**delīl-i menzil-i maḳṣūd:** *Varılmak istenilen yerin yol göstericisi.*

Ṣaliki evvel ḳademde vāṣıl eyler ey Naẓīm
Pīr-i himmet kim **delīl-i menzil-i maḳṣūd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 14). [delīl-i menzil-i maḳṣūd, ]*

**delīl-i rāh:** *Yol göstermek; kılavuzluk etmek.*

Rūḫ-ı revānı oldı revān-ı ḳaṣr-ı cennet
Īmān refīḳ-ı rāh ola Ḳurʾān **delīl-i rāh**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 6). [delīl-i rāh, ]*

**delīl-i sübül:** *Yolun delili.*

Hādī-yi küll **delīl-i sübül** pīşvā-yı dīn
Şah-ı rüsül şehinşeh-i zī-şān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 5). [delīl-i sübül, ]*

**dellāk:** *Hamamda müşterileri yıkayan adam, tellâk.*

Mihr-ṭalʿat māh-rū zühre-cebīn **dellākler**
Müşterīnüñ cāme-i ṣabrın ṣoyārlar dāʾimā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 7). [dellākler, -ler ]*

**dellāk:** *Tellak, hamamda müşterileri yıkayan adam.*

Şerbet-i vuṣlat niyāz itdükde bir **dellākden**
Didi çoḳ şu götürür ol şūḫ-ı kāfir-mācerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 11). [dellākden, -den ]*

**dellāl-ı dil-aram:** *Gönüle rahatlık veren tellal.*

Nola ṣabr ile rām itsem o **dellāl-ı dil-aramı**
Bu ḫammāmuñ dimişler nāmına Eyyūb ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 1). [dellāl-ı dil-aram, --ı ]*

**dellāl-ı nāz:** *Nazlı çığırtkan.*

Naḳd-i cān ister metāʿ-ı vuṣlata **dellāl-ı nāz**
Sūḳ-ı istiġnada ol ḳālā mezād olmış gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 7). [dellāl-ı nāz, ]*

**delv-i dili:** *Gönül burcu, gönül kovası.*

Meyl-i ẕeḳanı āb-ı rūḫuñ ḫāke dökerken
**Delv-i dili** üftāde-i çāh itmeġe değmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 6). [delv-i dili, -i ]*

**delv-i dil-i üftāde:** *Düşmüş gönlümün kovası.*

Çengāl-ı ser-i zülf-i siyāhıyla bulur yār
**Delv-i dil-i üftādemi** çāh-ı ẕeḳan içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 12). [delv-i dil-i üftāde, --m, --i ]*

**dem:** *Zaman.*

Nefḥa-i sūr ola ol **demdeki** gülbank-i derā
Dem-i āḫirde ola mūnis-i cānı ẕikrüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 325). [demdeki, -de, -ki ]*

**dem:** *An, vakit, zaman.*

Ḳulaḳdan itdi o ḫūnīn terānelerini mest
**Demiñ** żiyād ola ey kāse-i rebāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 6). [demiñ, -i, -n ]*

**dem:** *An, vakit, zaman.*

Geldi o mest-i nāz ile ṣoḥbet zamānları
Būs ü kenār **demleri** vuṣlat zamānları
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 2). [demleri, -leri ]*

**dem:** *"Bir" belirsizlik sıfatıyla birlikte bir an, çok kısa bir süre anlamında kullanılır.*

**Dem** mi var tāʿat-ı ʿaşḳuñda idüp ḫūn-girye
Eşkīmüñ ḳaṭreleri sübḥa-i mercān olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 11). [dem, ]*

Ser-pençe-i ġamuñla **dem** olmaz ki ʿāşıḳuñ
Dāmān u ceybi birbirine āşinā degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 3). [dem, ]*

Bir işāretle dü-şaḳḳ oldı o **dem** kerde-i māh
O şehüñ kūşe-i ebrūsı īmā idince *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 243). [dem, ]*

Māverāsından anuñ bulmadılar nām ü nişān
Oḳını atdı o **dem** yayını yaṣdı ʿuḳalā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 270). [dem, ]*

**dem:** *An, lahza; vakit, zaman.*

Naẓīmā şām-ı vuṣlatda geçen **demler** ḫayāliyle
Kenār-ı dīde ḫūn pergâle-vâr olmış *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 9). [demler, -ler ]*

Ber-kabża hāk-i aʿdā rezmi **deminde** Ḥaḳḳā
Teşhir-i mülk-i dünyā ʿazmi **deminde** ānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 117). [deminde, -i, -n, -de ]*

Ber-kabża hāk-i aʿdā rezmi **deminde** Ḥaḳḳā
Teşhir-i mülk-i dünyā ʿazmi **deminde** ānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 118). [deminde, -i, -n, -de ]*

Ḥasretiyle gözüm döker ḳan yaş
Görmeyeydüm bu **demleri** ey kāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 152). [demleri, -ler, -i ]*

**dem:** *An, lahza; vakit, zaman.*

Vaṣf-ı ḥāl-i sürme-gūnında o māhuñ ey Naẓīm
Hayli **demlerdür** ney-i ḫāmem gelür efşürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 10). [demlerdür, -ler, -dür ]*

Bunca ṣuyı bunca **demlerdür** anuñ dergāhına
Dīdesinden āb-ı ḥasret-rīz idi ṣubḥ u mesā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 5). [demlerdür, -ler, -dür ]*

**dem:** *An, vakit, zaman.*

Hayli **demlerdür** ki ḳan aġlar ḫayālüñden cüdā
Ḥasret-i ḥālüñle düşdi ṭıfl-ı eşk-i ter yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 3). [demlerdür, -ler, -dür ]*

**dem:** *"Bir" belirsizlik sıfatıyla birlikte bir an, çok kısa bir süre anlamında kullanılır.*

Deḫānuñ ile miyānuñda ḳal ü ḳıyl oldı.
O **demde** araladı ḫançerüñ araya girdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 4). [demde, -de ]*

**dem:** *Nefes, soluk.*

Mesīḥ-āsā **demüñden** deyr-i maʿnā rūḫ-ı zār olmış
Naẓīm enfās-ı cān-baḫşun me er Meryemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 11). [demüñden, -üñ, -den ]*

Bülbül gibi her güli ṣordum yitişür
Her ġonce deḫāna meyi ider **dem** yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 2). [dem, ]*

**dem:** *An, vakit, zaman.*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya ṣal ferdā ġamın
ʿIyş u **dem** ile lā-teḫaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 18). [dem, ]*

Hayr eyle **demdür** yād ola her bir ḳadeḥde şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 11). [demdür, -dür ]*

Her dilde cilve-güster olur ʿaks-i ḥüsn-i yār
Her **demde** bir maḳāmda mihmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 12). [demde, -de ]*

Nale-senc olsa ceres erbāb-ı māḥmil mest olur
Dem gelür bir nāleden ʿaşḳ ehli ḳanzil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 2). [dem, ]*

Haṭ-āver olduġı **dem** hüṣni kareler giydi
Libāsı mātemiyānuñ siyāh cāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 7). [dem, ]*

Piyāle elde ne **dem** bezmüme ḥabīb gelür
Ayaġuma ayaġıyla benüm naṣīb gelür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 1). [dem, ]*

Naẓīm-i pür-hüner **dem** yoḳ ki gūş-ı bikr-i maʿnâda
Bu güne bir kirāmı gevher-i rāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 13). [dem, ]*

Zülf-i dilber gibi her **demde** perīşān-dil olur
Ol ki cemʿ eylemeye başına ʿaḳl u hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 9). [demde, -de ]*

Ser-menzil-i ḳabūle yetişmezdi olmasa
Her **demde** tāżiyāne-i teʾsīr-i medd-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 4). [demde, -de ]*

Cilvegerdür aks-i zülf-i yār her **demde** Naẓīm
Şīşe-i çeşm-i terümde bir demed sünbül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 9). [demde, -de ]*

Ey dīde aġladuñ dem-i vaṣlın ḫayāl idüp
Bu naḳl-i mācerāya sebeb eski **dem** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 12). [dem, ]*

Sipeh-i ḥaşmetine ʿavn-i Hudā rehber olup
O şehüñ **dem** ʿazm-i çemen-zār-ı ġaza itdügi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 200). [dem, ]*

Ṭayy idüp ʿālemi bir **demde** gelür hem yirine
Murġ-ı fikrüm ki açar bāl ü perin bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 53). [demde, -de ]*

İntiẓār üzre iken maḳdemine ḥasret ile
Oldı bir **demde** yiri mescid-i hāṣ-ı Aḳṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 232). [demde, -de ]*

Ḳoma bī-çāreyi ol **demde** ġarīb ü tenhā
Ṣalevātuñla leb-i cānına ur mühr-i sükūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 327). [demde, -de ]*

Ḍarb-ı kūpāl-ı ṣavletiyle gelen
Deheninden ʿadūlaruñ **demdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 104). [demdür, -dür ]*

Ola dergāhuña her **demde** ṣād silk-i dürūd ihdā
Miṣāl-i sübḥa-i dürr sübḥa tā kim zīb-i her yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 89). [demde, -de ]*

Vaṣf-ı ẕātıyla geçen her **dem** ḥayāt-ı cāvidān
Naʿt-ı pākiyle olan her bir nefes ʿömr-i dübār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 57). [dem, ]*

Ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla olup dilşād ümem
Haşm ola her **dem** hezīmetle melūl ü sūgvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 186). [dem, ]*

Raṭb ü yābis kelīmātıyla yiter olma zaʿīm
Geldi henġām-ı duʿā başla niyāza **demidür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 118). [demidür, -i, -dür ]*

Ṣavlet-i deyden olurdı lerze-nāk sīne-çāk
Şīr-i berfine dūçār olsa bu **dem** şīr-i ġarīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 20). [dem, ]*

Bāli şehbāl-i Hümā ṭāvus **dem** ʿĀnkā-serīn
Şānına şāyān degüldür fī'l-meṣel olsa eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 77). [dem, ]*

Menzile varup yine eylerdi bir **demde** rucūʿ
Menzilinden ḳopmadan esb-i ciḫān-gird-i nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 9). [demde, -de ]*

Luṭf eyle ḫāṭırın ele al bir ġarībdür
Dergāhuña ne **dem** ki o şīrīn-zebān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 78). [dem, ]*

Ḳaṭre-bār olsa seḥāb-ı luṭfı bir **dem** ḥaşre dek
Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 41). [dem, ]*

Geldi vaḳt-i duʿā ḳaşīde Naẓīm
Bula **demdür** duʿā ile pāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 230). [demdür, -dür ]*

Lāf u güẕāf kemdür ey duʿā ehemdür
Eyle ḫamuş **demdür** bu kilk-i ter-zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 180). [demdür, -dür ]*

Emdürse laʿlini **demidür** ol ṭabīb-i cān
Dil-ḫaste-i muḥabbetiyüm şerbet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 9). [demidür, -i, -dür ]*

Hünīn terānemi gül-i ter gibi güş ider
Bülbül miṣāl **demdür** olursam neġam-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 8). [demdür, -dür ]*

Güş eyleyüp vefātını nāgāh didiler
Kim var ise o **demde** şıġār u kibārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 6). [demde, -de ]*

Murġ-ı revānı daʿvet olup bāġ-ı cennete
Oldı o **dem** revāne-i gülşehgeh-i Naʿim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 6). [dem, ]*

Açup ḳara ḫaberlerle dehānın
O **dem** bir mū gelüp baġlar zebānın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 8). [dem, ]*

Şaçını añasınuñ yolar üşüp on duḫter
Ne ḳadar yolsalar ammā yine ol **demde** biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 10). [demde, -de ]*

Dimiş aña tecāhülāne o **dem**
Baña ne virdi ālümüz bilsem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 181). [dem, ]*

Başına geldi āḫir ey meh-rū
Nice **dem** gerçi nā-murād oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 308). [dem, ]*

İçlerinde o **demde** bir bī-dīn
Yoġ iken beynümüzde kibr ile kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 135). [demde, -de ]*

Setr eyle ʿuyūb-ı seyyiʾātum olıcaḳ
Şol **dem** ki libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 4). [dem, ]*

Kühsâr-ı muḥabbet içre başla feryāde
Her **demde** Naẓīm yār dir yār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 4). [demde, -de ]*

Vaṣf-ı ṣıfātuñ vaẓīfe olmışdur aña
Demdür ki ala vaẓīfesin ʿabd -i ḳadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 4). [demdür, -dür ]*

Dāstān-ı şevḳ-ı dīdār ile mālāmāl olup
İtmede ṣad cuş ile her **demde** naḳl-i mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 28). [demde, -de ]*

Eyledi emrine dünyāyı Süleymān gibi rām
Mühr ile olduġı **dem** ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 56). [dem, ]*

Çıḳarup kilk-i güher-rīz Naẓīm-i ḫoş-dem
Baḥr-ı endīşeden ol **demde** nice gevher-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 22). [demde, -de ]*

**dem:** *Zaman, an.*

Lā-beḳā olduġın itmez mi taṣavvur bilmem
Bir iki gün **dem** uran mesned-i iḳbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 12). [dem, ]*

**demʿ:** *Gözyaşı.*

Geh aġlar geh güler mānende-i şemʿ
Gülerken dīdesinden aḳıdır **demʿ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 10). [demʿ, ]*

**demādem:** *Her zaman, daima, her an.*

Ola rūḫ-ı laṭīfine ihdā
Tende tā kim nefes **demādemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 134). [demādemdür, -dür ]*

**demādem:** *Her vakit, dâima, her an.*

Anı bir aç arıḳ şaḫṣ-ı müsellem
Alur ol ejder aġzından **demādem** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 6). [demādem, ]*

Devr-i inṣāfında azāde **demādem** her diyār
ʿAhd-i adlinde müdām āsūdedür her merz-ı būm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 5). [demādem, ]*

**demādem:** *Anbean, sık sık, her vakit.*

Dürr-i dendānın leb-i laʿlin idüp yārüñ ḫayāl
Çeşm-i ʿāşıḳda **demādem** eşk-i ḫūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 12). [demādem, ]*

Çeşmüm dil-i şeydādan alur ḫūn-ı sirişki
Ṣarf itse **demādem** nola īrād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 8). [demādem, ]*

Peyām-ı rūḫ-baḫşuñ mürde diller eylesün iḥyā
Mesīḥ-āsa **demādem** cān-ı ʿālem ʿalem-i cān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 8). [demādem, ]*

Teshīr-i ehl-i ʿaşḳa meşġūldür **demādem**
Düşmez o ṭıfl-ı nāzuñ levḥ-i füsūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 3). [demādem, ]*

Mecnūn-ı derūn-sūḫte oldur ki **demādem**
Sūz-ı nefesinden ṭutuşa lāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 3). [demādem, ]*

Cām-ı lebrīzin pey-ender-pey nice nūş eylemez
Güş iden ḥulḳ-ı şürūḫīden **demādem** ḳulḳule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 6). [demādem, ]*

Nuʿūt-ı enbiyā vü mürselīn tesbīḥ-i lüʾlüʾ-vār
**Demādem** tā ki efvāh-ı ḫalāyıḳda zebān-zeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 88). [demādem, ]*

Şehriyār-ı ʿālem-i lāhut kim ervāḥ-ı ḳuds
Ṣayd-gāh-ı kibriyāsında **demādem** cān sipār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 70). [demādem, ]*

Biñ taḥiyyāt u selām olsun revān-ı pākine
Virdüm olduḳça **demādem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 96). [demādem, ]*

Şemme-i ḫāk-i reh-i dergāh-ı müşg-efşānıdur
Eyleyen ḫoş-bū **demādem** dūd-ı ʿūd ü micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 140). [demādem, ]*

Çeşm-i ter kim hecr-i laʿlüñle **demādem** kān olur
Her biri müjgānumuñ bir sübḥa-i mercān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 77). [demādem, ]*

Ḳureyşī hem ʿArabi Hāşimī hem
Ṣalāt ile selām aña **demādem** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 40). [demādem, ]*

Künc-i ġamde **demādem** aġlar iken
Nār-ı ḥasretle sīne dağlar iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 163). [demādem, ]*

Olup tā rūz-ı ferda ḫāṣılı maʿmūr u ābādān
**Demādem** ṣāḥibi maẓhar ola elṭāf-ı Mevlāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 28). [demādem, ]*

**demādem:** *Anbean, sürekli, daima.*

**Demādem** sāye-i luṭfuñda ḫoş geçmek ümidiyle
ʿAceb mi serv-i nāzum pāyüñe yüz sürsem āb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 3). [demādem, ]*

Bir bāde nūş it kim amin dil-teşnedür Cem cāmına
Bir ḳayda düş kim cān ata ʿānḳā **demādem** dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 2). [demādem, ]*

**demāġ:** *1-Damak, ağız (Ağızdaki lezzet noktası bağlamında). 2-Zihin.*

**Demâġ** aşüfte geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [demâġ, ]*

**demādem:** *Her zaman, daima.*

Anı bir aç arıḳ şaḫş-ı müsellem
Alur ol ejder aġzından **demādem** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 6). [demādem, ]*

**dem-be-dem:** *An be an, her zaman.*

Başını ṭaşdan ṭaşa ursa ʿaceb mi **dem-be-dem**
ʿĀşıḳ-ı dīdārı oldı kendüsinden kendi āb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 15). [dem-be-dem, ]*

Ravża-i tevḥīd ü temcīdüñde olsun cān ü dil
**Dem-be-dem** gül-deste-i ṣıdḳ ile pür iki seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 54). [dem-be-dem, ]*

**dembedem:** *Her zaman, daima, her an.*

Reh-i āmed-şüd-i dīdārı nem-nāk itmedür kārı
Sirişk-i **dembedemle** çeşm-i ter saḳḳālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 8). [dembedemle, -le ]*

Girye-i **dembedemle** mestāne
Baht-ı ṣabr u şekībi āba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 5). [dembedemle, -le ]*

Nevbet-i nām-ı bülendi şeş cihātı pür idüp
Ṣıyṭ-ı adli **rembedem** leb-rīz-i çār-erkān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 50). [rembedem, ]*

**dembedem:** *Bazen, arasıra, zaman zaman.*

Bülbül-i şād-naġmedür ḫūnīn teräneyle Naẓīm
**Dembedem** ḥalḳ-ı şurāḫından gelen ḳulḳul baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 10). [dembedem, ]*

Devr-i cām-ı Cem gibi meclis-be-meclis **dembedem**
Ṣāḫid-i mey şevḳine āvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 11). [dembedem, ]*

Cebhe-i cān āşinā-yı ḫāk-ı kūy-ı yārdur
**Dembedem** bīgāne-i seccādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 8). [dembedem, ]*

**Dembedem** kūy-ı bütan pür-nāle-i ʿuşşākdur
Kāfiristānda şādā-yı erġanūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 7). [dembedem, ]*

**Dembedem** ġarḳa-be-ḫūn olsa dil ü dīde nola

Hicr-i laʿlüñle senüñ kūşe mi var ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 15). [dembedem, ]*

**Dembedem** olsa nola cānlar fedā-yı kūy-ı yār
Tekyedür ey dil gelür ḳurbān ḳurbān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 5). [dembedem, ]*

Dergāh-ı ʿizzetüñde nola olsa **dembedem**
Hep ḫıdmet ile bir zede dāmān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 39). [dembedem, ]*

**Dembedem** olmada durke- Lebīd fikr ü ḫayāl
Dem-i cān-baḫş-ı Mesīḥ-i süḫanumla iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 21). [dembedem, ]*

Ṣayḳal-ı feyż ile rūşenger-i ṭabʿ-ı ṣāfum
**Dembedem** āyine-i dilden olur Jeng-zidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 58). [dembedem, ]*

Eşk-i ter āh-ı seḥerdür o gül-i bī-ḫāruñ
**Dembedem** ravża-i ʿaşḳında olan āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 142). [dembedem, ]*

**Dembedem** cūy-ı fenādan güẕerān eylemeġe
Pīl-i şemşīri yeter münhal-i cān-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 197). [dembedem, ]*

**Dembedem** nāle-künān yalın ayaḳ başı ḳabā
Eylesün gülşen-i ḳūyuñda sürūr ü neġamāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 321). [dembedem, ]*

Rıżā-cūyān-ı emri **dembedem** maḳbūl-i müsteṣnā
Feżā-pūyān-ı nehyi her ḳadem merdūd ü mürteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 35). [dembedem, ]*

Kām-ı ḫalḳ-ı her dü-ʿālem **dembedem** ḫoş-būydur
Levha-i gülzār-ı aḫlāḳı bulaldan intişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 101). [dembedem, ]*

**Dembedem** eyler mükerrer şekker-i evṣāfuñı
Ṭuṭī-i nuṭḳum benüm bilmez ne Mışr u Ḳandeḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 123). [dembedem, ]*

Keşret-i enfās-ı māḫlūḳātdan efzūn selām
**Dembedem** teslīm ü ihdā ola tā rūz-ı şumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 182). [dembedem, ]*

Tā ki sünbülzār-ı raḥmet leyletü'l-mi'rācdur
Ḥaşmı olsun **dembedem** ġarḳ-ı dūḫān-ı dūd-ı ah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 72). [dembedem, ]*

Hāne-ber-dūş olsan aduñ derbederdür **dembedem**
Devr-i ebvāb-ı edānīde gezersüñ serseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 51). [dembedem, ]*

**Dembedem** ḳand-i lebüñ yādın mükerrer eyleyüp
Birbirine eylerüm āġuşte şīr ü şekkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 203). [dembedem, ]*

Nesīm-i nāmiye-i feyż-i cūd-ı luṭfından
Niḥāl-i bāġ-ı emel **dembedem** müşemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 84). [dembedem, ]*

Ḥurremdür ol zemīn ki ḳudūmıyla **dembedem**
Aña hezār ġamla varan şādmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 3). [dembedem, ]*

DĪde-i şeb-zindedārı **dembedem** bīdārdur ,
Ṣubḥa dek iḥyā idüp dil-ḥürrem ü şādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 15). [dembedem, ]*

Ḫan-ı maʿnī-nevāl-i ṭabʿumda
**Dembedem** vāridātdur mihmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 226). [dembedem, ]*

Ḥadīka-i emeli sebz ü ḥurrem aĥibbânıñ
Riyāż-ı kām-ı ʿadū **dembedem** ḫazān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 48). [dembedem, ]*

Ulüvv-i ḳadr ile olduḳça ḫurrem ü ḫandān
Ḥasūd-ı cāhı ola **dembedem** fiġān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 132). [dembedem, ]*

Bāzār-ı mihri olsa nola germ **dembedem**
Ol māh-ı ḥüsni görse olur mihr müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 7). [dembedem, ]*

Reng-i ṣafaḳla virmededür çarḫ **dembedem**
Yāl-i semend ü rifʿate sürḫī-i ḫiżāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 19). [dembedem, ]*

Āh-ı ʿalev-niṣārı çıḳar çarḫa **dembedem**
Ḳānūn-ı dil ki sīnede pür-iltihāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 5). [dembedem, ]*

ʿĀṣıḳāne naġmelerle **dembedem** nevrūzda
Hep nevādur ḳavl-i ʿuṣāḳ-ı ʿAcem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 1). [dembedem, ]*

**Dembedem** mecmaʿ-ı hüner-mendān
Baña olmışdı mekteb-i ʿirfān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 43). [dembedem, ]*

ʿİsī-i çarḫ-ı maʿānī vü beyān kim **dembedem**
Feyż-i enfāsıyla iḥyā olmada şiʿr-i nefīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 5). [dembedem, ]*

O kān-ı mekrümet kim **dembedem**
hemyān-ı cūdından
O İder lebrīz-i naḳd-i ḫvāhişi dest-i temennāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 9). [dembedem, ]*

Naẓīm girye-künān fevtine didüm tārīḫ
Cinānda Kevṣer içe **dembedem** ʿAlī Çelebi (1103) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 16). [dembedem, ]*

Ferāh-ābād-ı ġamında olsun
**Dembedem** ḫūn-ı dü-çeşmüm şingerf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 28). [dembedem, ]*

**dembedem:**. *Her zaman, daima, her an.*

Bezm-i cūdında müdām āmāde esbāb-ı murād
Meclis-i luṭfında memlū **dembedem** cām-ı emel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 20). [dembedem, ]*

**dembedem:** *Her zaman, daima.*

Lūlesi ʿāyn-ı zülāl-i zindegānidür anuñ
Dembedem nūş eyleyen aḥbāba olsun nūş-ı cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 10). [dembedem, ]*

**dem-beste:** *1- Suskun olma durumu, 2- Dili tutulma.*

Cāna kār itdi derd-i miḥnet-iʿaşḳ
Beni **dem-beste** ḳıldı heybet-iʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 78). [dem-beste, ]*

Dem-beste iken ciḫānı dutmısdı Naẓīm
Sāz-ı dilinin terāne-i tār-ı evtārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 3). [dem-beste, ]*

**dem-beste kemāl:** *Erdem , olgunluk suskunluğu.*

Leb-teşne-i nevāli eşrāf ile ahāli
**Dem-beste-i kemāli** cān u dil-i Hocendī

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 4). [dem-beste kemāl, ]*

**dembeste-i ʿaşḳuñ:** *Aşkın suskunu sarhoşu olma.*

Nigāh-ı tercümān-ı ḥālidür **dembeste-i ʿaşḳuñ**
Saña ḫayretle her baḳdıḳca bir rāz-ı niḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 17). [dembeste-i ʿaşḳuñ, -uñ ]*

**dem-beste-i kemāl:** *Olgunluğun sessizliği.*

Seyyid ʿAlī Efendi ṣadr-ı efāżıl ol kim
**Dem-beste-i kemāli** cān u dil-i Hocendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 2). [dem-beste-i kemāl, --i ]*

**demed:** *Bitki veya çiçek destesi; aynı şeyin bir küme teşkil edecek tarzda bir araya gelmiş şekli II güzeller topluluğu.*

Gīsū-yı ʿanberīnin idüp deste deste bend
İki elinde iki **demed** yāsemin ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 6). [demed, ]*

Cilvegerdür aks-i zülf-i yār her demde Naẓīm
Şīşe-i çeşm-i terümde bir **demed** sünbül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 10). [demed, ]*

**dem-i ʿafv:** *Aff zamanında.*

Dem-i ʿafvinde seḥer-gāh-ı şefāʿat o şehüñ
Derekāte derecāt ola bedel ḫavfe recā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 135). [dem-i ʿafv, -in, -de ]*

**dem-i āḫır:** *Ahir zaman.*

Tāb-ı mīhrüñle **dem-i āḫır** ola cān vırenüñ
Pertevi tā ṣubḥ-ı māḥşer nūr-ı ḳandīl-i mezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 153). [dem-i āḫır, ]*

**dem-i āḫirde:** *Ahiret vakti , son zaman.*

Ḳoma bī-çāreyi ol demde ġarīb ü tenhā
Ṣalevātuñla leb-i cānına ur mühr-i sükūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 328). [dem-i āḫirde, -de ]*

**dem-i cān-baḫş-ı mesīḥ-i süḫanumla:** *Sözüm İsâ'nın can bağışlayan nefesi.*

Dembedem olmada durke- Lebīd fikr ü ḫayāl
**Dem-i cān-baḫş-ı Mesīḥ-i süḫanumla** iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 22). [dem-i cān-baḫş-ı mesīḥ-i süḫanumla, -um, -la ]*

**dem-i cān-bahşum:** *Can bağışlayan nefes (Hz. İsa'nın nefesi).*

Gül-i taḥḳīḳ pür itdi çemen-i sāmiʿamı
**Dem-i cān-baḫşum** o gülşende yiter bād-ı ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 74). [dem-i cān-baḫşum, -um ]*

**dem-ī celāl:** *Ululuk , yücelik zamanı.*

Sipihr ṣalṭanat ordusıdur ki her topı
**Dem-ī celāl** çeker heft-ser bir ejderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 92). [dem-ī celāl, ]*

**dem-i ceng:** *Savaş zamanı.*

Ḳalʿa bāzūsına beñzer **dem-i ceng**
Her biri ḫaṣma atar top u tüfeng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 11). [dem-i ceng, ]*

**dem-i ḥaşād:** *Zamanın hasadını etmek.*

Bir gün **dem-i ḥaṣād** gelür urmaz ey Naẓīm
Bād-ı fenāyla bu kühen kişt-zāre mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 13). [dem-i ḥaṣād, ]*

**dem-i ḥaṣād:** *Hasat zamanı.*

Hıdīv-i keşti ʿaṭā kim **dem-i ḥaṣād** olur
Gedā-yı sünbüle-çīn-i nevāli Mīkāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 67). [dem-i ḥaṣād, ]*

**dem-i ḫilḳatde:** *Yaradılış zamanı.*

Eyledi bu ġazeli bülbül-i ṭabʿum takşīm
**Dem-i ḫilḳatde** daḫi eylemiş ey dürr-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 96). [dem-i ḫilḳatde, -de ]*

**dem-i iḥrām:** *Ihram vakti.*

Be-ten-i māḥrem ü **dem-i iḥrām**
Be-ser ü dūş-ı sīne-i ʿüryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 127). [dem-i iḥrām, ]*

**dem-i ʿīsā:** *Hz. İsa' nın nefesi.*

Ol büt-i deyr-i cemālüm kim **dem-i ʿĪsā** gibi
Nuṭḳ-ı cān-baḫşı Naẓīmüñ ḥasb-i ḥālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 21). [dem-i ʿīsā, ]*

**dem-i ḳatl:** *Öldürme zamanı.*

**Dem-i ḳatlinde** o pīrüñ ḥaḳkā
Merḥamet geldi dil-i cellāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 11). [dem-i ḳatl, -in, -de ]*

**dem-i ḳatlinde:** *Katl zamanında katledilirken öldürülürken.*

Degül medd-i dü-ebrū ḳahramān çeşm-i ḫūn-rīzi
**Dem-i ḳatlinde** ʿuşşākuñ iki şeh-per ṣoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 6). [dem-i ḳatlinde, --in, --de ]*

**dem-i ḳıyamete:** *Kıyamet zamanı.*

**Dem-i ḳıyamete** dek tā zamān-ı Ḳābilden
Daḫi alınmaz idi ḫūn-ı nā-ḥaḳ-ı Hābīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 59). [dem-i ḳıyamete, -e ]*

**dem-i mesīh:** *Mesīḥ'in nefesi, Hz. İsa'nın nefesi.*

Bir nuṭḳ-ı rüh-baḫşuñ ile çün **dem-i Mesīh**
İḥyā olur benüm gibi pejmürde dil-ḫārāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 31). [dem-i mesīh, ]*

**dem-i muḥāsebe:** *Hesap vakti.*

Dem-i muḥāsebe kilk-i şefāʿat ü ʿafvüñ
Yekūn muḥālli meġer cürmüm eyleye tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 131). [dem-i muḥāsebe, -e ]*

**dem-i neẕẓāre:** *Bakma zamanı.*

**Dem-i neẕẓāre** ġazāl-i nigehi ṣabr-güẕār
Kuḥl-i mā-zāġla çeşm-i siyehi ḫôş-rübā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 127). [dem-i neẕẓāre, ]*

**dem-i pākīzesine:** *Mübarek , kutlu an.*

Oldı gülgūn-ı şafaḳ tās-ı felekde ḥāżır
Virdi yāl ü **dem-i pākīzesine** reng-i ḥınā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 242). [dem-i pākīzesine, -si, -n, -e ]*

**dem-i pür-hāş:** *Savaş dolu zamanlar.*

Sipāh-ı saṭvetinüñ her biri **dem-i pür-ḫāş**
Hezār nīremi nerm eyleyen dilāverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 133). [dem-i pür-ḫāş, ]*

**dem-i rūḥu'l-ḳudüs:** *Cebrail'in nefesi.*

**Dem-i Ruḥu'l-Ḳudüs** olsa o şehüñ lāyıḳdur
Maṭbaḫ-ı ʿizzetinüñ şuʿle-fürūz-ı haṭabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 25). [dem-i ruḥu'l-ḳudüs, ]*

**dem-i rūḥu'l-ḳudüs:** *Cebrail'in vakti.*

Būy-ı ezḫār-ı nuʿūtı nola cān-baḫş olsa
**Dem-i Rūḥu'l-Ḳudüs** oldı o çemen-zāre nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 60). [dem-i rūḥu'l-ḳudüs, ]*

**dem-i şādī:** *Mutluluk zamanı.*

**Dem-i şādī** ferāḥumdan beni giryān itdüñ
Ġussa vaḳtinde hem ol mertebe ḫandān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 5). [dem-i şādī, ]*

**dem-i şalāt:** *Namaz vakti.*

Ḳıyama gelse ḳuʿūd ü rükūʿa varsa sücūd
**Dem-i şalāt** ne erkān bilür ne ḫod taʿdīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 54). [dem-i ṣalāt, ]*

**dem-i suʾāl:** *Soru zamanı.*

**Dem-i suʾāl** şehādet iderse her ʿuzvuñ
Naẓīm itdügüñe var mıdur cevāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 15). [dem-i suʾāl, ]*

**dem-i sūr:** *Şenlik zamanı.*

Ḥāsid-i ḫānedān-ı ʿizzetinüñ
Dem-i sūr sürūrı mātemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 108). [dem-i sūr, ]*

**dem-i tehevvür:** *Öfkelenme zamanı.*

Ciḫānda kimseyi āzürde-ḫāṭır eylemedi
**Dem-i tehevvür** anuñ ḥilm ü rıfḳ idi ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 8). [dem-i tehevvür, ]*

**dem-i vaṣlın:** *Kavuşma vakti.*

Ey dīde aġladuñ **dem-i vaṣlın** ḫayāl idüp
Bu naḳl-i mācerāya sebeb eski dem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 11). [dem-i vaṣlın, -ın ]*

**dem-i viṣāl:** *Kavuşma zamanı.*

**Dem-i viṣāl** Göñül nālenüñ zamānı mıdur
Kenār-ı dīdede pergālenüñ zamānı mıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 1). [dem-i viṣāl, ]*

**dem-keşān:** *Nefes kesen.*

Genc-i nuṣretdür meġer ordū-yı pür-iclāli kim
**Dem-keşān** āteş-feşān her ṭopı olmış ejdehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 6). [dem-keşān, ]*

**dem-sāz:** *1.yakın arkadaş.2.sırdaş.*

Sebze-i ḫaṭṭuñ añup Hıżr ile **dem-sāz** oldum
Bāġ-ı rūyuñda yitişmiş çemenüñ vaṣfında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 9). [dem-sāz, ]*

**dem-sāz:** *Arkadaş, dost, sırdaş.*

Çemenzār-ı cināna ʿazm idüp rūḥi revān oldı
Ola bāġ-ı İremde ḥūr ile ġılmān ile **dem-sāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 4). [dem-sāz, ]*

**demsāz:** *Arkadaş, dost.*

**Demsāz** olur ṣādāña ḳıyās itme kūhsār
Gūş eyle ʿibret al saña senden ḫaber virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 7). [demsāz, ]*

**dem-serdī hilāfla:** *Ters düşmenin soğuk zamanı.*

**Dem-serdī-i hilāfla** bostān-ı ḫâhişiñ
Ẓann eylemem ki berg-i giyāhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 5). [dem-serdī-i, ]*

**denā:** *Denilik, alçaklık.*

Gülbün-i gülzār-ı mā-evha gül-i s̱ümme **denā**
Ḳābe ḳavseyn ile ev ednā riyāż ında biri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 113). [denā, ]*

**dendān:** *Sevgilinin inci tanesi gibi olan dişleri.*

Baḳup **dendānına** ḥayretde ḳaldı dīde-i giryān
Ṣādef dürr-i yetime açdı gūyā yemde āġuşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 5). [dendānına, -ı, -n, -a ]*

**dendān:** *Âşığın dişleri.*

Deheninde gören o **dendānı**
Ṣadefinde güher ṣanur anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 93). [dendānı, -ı ]*

**dendān-ı laṭīf:** *Hoş , güzel dişleri.*

Yāḳut-ı müferrih lebi **dendān-ı laṭīfi**
Ṣān bir dizi lüʾlüʾdür o dürc-i dehen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 3). [dendān-ı laṭīf, --i ]*

**deng eyledi:** *Şaşkın,sersem etmek.*

Tīr ile tıġ der-kār ceyş-i zefer ḳāfādar
**Deng eyledi** bu peykār pīr ile nev-civānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 116). [deng eyledi, -di ]*

**denī:** *Alçak.*

Ḳalaydı yanına cürmi esāfil-i dehruñ
Olaydı ẕevḳi u ṣafāsında her **denī** vü baḫīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 58). [denī, ]*

**denī:** *Alçak, değersiz.*

Āh elinden ḥāṣid-i dūn u **denīnüñ** kim müdām
Ceyb-i ṣevḳum āṣinā-yı gūṣe-i dāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 65). [denīnüñ, -nüñ ]*

**deñli:** *Gibi, kadar.*

ʿUṣṣāka ḥüsni **deñli** ider cevri dilberān
Elbette bāde keyfi ḳadar derd-i ser virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 13). [deñli, ]*

Ṣuyınca varsa eġer rūzgār-ı nā-hemvār
Bu **deñli** olmaz idi mevc-i kine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 14). [deñli, ]*

**deñli:** *"Ölçüsünde, derecesinde" anlamlarına gelen "kadar" edatı.*

Ne **deñli** ser-keş olsañ pāymāl eyler seni devrān
Ḥaẕer kıl ḫāke dökme āb-ı rūyuñ āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 11). [deñli, ]*

Bu **deñli** göz yaşın aldı ṭaḳıldı ġayre yine
Gülüñ ḫacāleti şimdi berāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 7). [deñli, ]*

Ne **deñli** derd-i dili ʿāşīḳār eylemesen
Raḳīb diyü o perīye seni nihānī geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 7). [deñli, ]*

Fikr-i laʿli zāhide ol **deñli** ḳan aġlatdı kim
Gūşe-i mihrābda seccāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 5). [deñli, ]*

O **deñli** müttehid eżdād devr-i ḥıfẓında
Ki birbirine ḳafadar āb ü āẕerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 87). [deñli, ]*

O **deñli** mürtefiʿdür kim meh-i nevden idüp ʿāynuñ
İder neẓẓāre pīr-i āsmān ol ṭarḥ-ı vālāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 15). [deñli, ]*

**deñlü:** *"kadar" anlamında üstünlük derecesini belirten bir söz.*

Bulur sirişk-i niyāzı cuyūn çeşminde
Ne **deñlü** eylese cāri o **deñlü** ecr-i cezīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 8). [deñlü, ]*

Seni o **deñlü** ider pāymāl-i kibr ü ġurūr
Sen eyleseñ ne ḳadar kendü nefsüñi teẕlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 25). [deñlü, ]*

**deñlü:** *"Ölçüsünde, derecesinde" anlamlarına gelen "kadar" edatı.*

Ol şehüñ ḫān-ı nevālinde Süleymānlar ṭıfıl
Anda sīmurġa meges **deñlü** olınmaz iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 76). [deñlü, ]*

**der:** *Kapı.*

Revādur olsa **deri** busegāh-ı ʿālemiyān
Ki çarḫ nāsiye-ṣadur o āsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 31). [deri, -i ]*

**der:** *..... huzuru, makamı.*

Ġulam-ı ḫalḳa-be-gūş-ı **deri** şeh-i faġfur
Gedā-yı bārgehi Keyḳubād u Sencerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 49). [deri, -i ]*

Niçe Kubād u Feridun **derinde** çārūb-keş
Niçe Skender ü Dārā o derde çākerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 55). [derinde, -iñ, -de ]*

Oldı bir şāḫ-ı ciḫāngīr-i serīr-i salṭanat
Kim **derinde** ḳul olurdı görse şāḫān-ı selef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 8). [derinde, -iñ, -de ]*

**der:** *Dergâh, kapı, eşik.*

ʿArż itmesün felekde meh ü mihr rifʿatin
Ol manṣıbı **derinde** bir ednā ġulām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 24). [derinde, -i, -n, -de ]*

**der-āġūş:**.. *Kucaklama.*

Ol mū-miyānı fikr-i **der-āġūş** ile henüz
Ḳaldı dil-i żaʿīf o mū-miyān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 3). [der-āġūş, ]*

**der-āġūş:** *Kucaklama*

Ṣubḥa dek yāri **der-āġuş** eyledüm mehtābda
Mihnet-i hicri ferāmūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 1). [der-āġuş, ]*

**der-bān:** *Far. is. Kapıcı, bevvâb.*

Āb-ı rūy-ı dūde-i Cengīz Ḥācī Hān Selīm
Kim der-i cūdında ṣulṭānlar anuñ **der-bān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 34). [der-bān, ]*

Der-i cūdında Bermekī sāʾil
Hātem-i Ṭayy o bābda **der-bān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 44). [der-bān, ]*

**der-bān:** *Kapıcı, kapıya bakan, bekçi.*

Ḥızır-maḳdem o Sikender-ḥaşem ü ʿünvānuñ
Görse dārātını **der-bānı** olurdı Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 28). [der-bānı, -ı ]*

**der-bān-ı āsitānı:** *Eşiğin kapıcısı.*

Dādār-ı dād-perver Dārā-şükūh ü leşker İskendere berāber **der-bān-ı āsitānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 6). [der-bān-ı āsitānı, -ı ]*

**derbān-ı bāb-ı ʿilm:** *Ilim kapısının kapıcısı.*

**Derbān-ı bāb-ı ʿilm** i cān ile ībn-i Ḥācib Ferrāş-ı bezm-i fażlı Kāżī Şüreyh-i Kindi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 5). [derbān-ı bāb-ı ʿilm, ]*

**derbān-ı derdmend:** *Derdi olanların , dertlilerin kapıcısı.*

Hāżır gerekse ġāʾib ḫākderinde ṭālib
Ol derde İbn-i Ḥācib **derbān-ı derdmendi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 8). [derbān-ı derdmend, ]*

**derbān-ı ḳaşr-ı ḳayser:** *Kayser köşkünün kapıcısı.*

Ol ḫüsrev-i tüvānger **derbān-ı ḳaşr-ı Ḳayser**
Bir sāʾile bağışlar maḥṣūl-i baḥr u kānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 55). [derbān-ı ḳaşr-ı ḳayser, ]*

**der-bānluḳ:** *Kjapıcılık.*

İskender-i zemāne ki bāb-ı celāline **Der-bānluḳ** itmeġe nice Dārā-nişān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 24). [der-bānluḳ, ]*

**derbeder:** *(Fa.) Kapı kapı dolaşan serseri.*

Hāne-ber-dūş olsan aduñ **derbederdür** dembedem
Devr-i ebvāb-ı edānīde gezersüñ serseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 51). [derbederdür, -dür ]*

**der-ber:** *Üzerine geçirmek (giymek).*

Risālet-efseri bir ser-nübüvvet ḫilʿatı **der-ber**
Şeh-i mülk-i beḳādur pādişāḫ-ı taḫt-ı sermeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 13). [der-ber, ]*

**der-beste:** *Kapalı.*

**Der-beste** endūh u miḥen geçdi yire beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 3). [der-beste, ]*

**der-beste:** *Kapalı kapı, kapalı, kapanmış.*

Devri sürūra bādı **der-beste** nā-murādı
Dillerde şevḳ u şādī ḫāṭırda şādmānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 27). [der-beste, ]*

**derd-i derūnum:** *Gönül derdi.*

**Derd-i derūnum** anlayamaz müddeʿī benüm
Ḥāl-i dilüm bilür o kī ḥālā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 9). [derd-i, ]*

**derd:** *Dert,*

**Derdüñ** dimeseñ kimseye maġrur ṣanurlar
Söylerseñ eġer ḥavṣaladan dūr ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 1). [derdüñ, -ü, -ñ ]*

Dil-ḫaste-i ʿaşḳı ẕevḳi ider **derdinden**
Elbette ʿalīl olur devādan māḥẓūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 17, Mısra 1). [derdinden, -i, -n, -den ]*

Yoḳ yerlere ʿömrüm oldı eyvāh telef
Ey dil ḳo beni baña ki **derdüm** yitişür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 4). [derdüm, -üm ]*

**derd:** *'âşığın Sevgili'den dolayı çektiği gam, keder ihsân, dermân*

Çeksem nola **derdüñ** ey dil-i dīvāne
Biñ cāna deġer muḥabbet-i cānāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 1). [derdüñ, -(ü)ñ ]*

**derd:** *İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü*

Nīreng-i mey-i āl virür reng-i ḫacālet
**Derd-i** seni fikr olsa günāh itmeġe değmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 10). [derd-i, ]*

**derd:** *Kaygı.*

Ḫıżr u İlyās zinde-i ʿaşḳı
Dil-i Eyyābe **derdi** merhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 16). [derdi, -i ]*

**derd:** *(Ayrılıktan dolayı çekilen) dert, keder.*

Niçe Kubād u Feridun derinde çārūb-keş
Niçe Skender ü Dārā o **derde** çākerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 56). [derde, -e ]*

Hāżır gerekse ġāʾib ḫākderinde ṭālib
Ol **derde** İbn-i Ḥācib derbān-ı derdmendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 8). [derde, -e ]*

**derd:** *(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.*

Cādū-yı çeşmi ḳomaz **derdümi** taḳrire mecāl
Zülfi bağlar dilümi ġamzesi efsūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 9). [derdümi, -üm, -i ]*

Ġusāya düşmeyenler nergis-i bīmārı **derdinden**
Gözi yaşma nīlūfer gibi yā Rab ġarīḳ olsun
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 5). [derdinden, -in, -den ]*

Maḥbūblaruñ tevʾem imiş hicr ü viṣāli
Añsam nola geh **derdini** dārūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 12). [derdini, -i, -n, -i ]*

**Derdi** mużmer derūn-ı sīnemde
Ġamı cān ü dilümde müdġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 113). [derdi, -i ]*

Söyleseñ gūş eylemezler söylemezseñ derd olur
Olmasun kimse bu **derdüñ** ḫaste-ḥāl-i püsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 92). [derdüñ, -üñ ]*

Ḥācī Selīm Girāyuñ olup dergehinde ḳul
Senden Naẓīm o **derde** ʿubūdiyyet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 20). [derde, -e ]*

Bīmāriyuz ol ṭabīb-i cānuñ ki Naẓīm
**Derdind**e niḫān devā devāsında maraż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 4). [derdinde, -i, -n, -de ]*

**derd:** *İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.*

O ṭabīb-i dil ider ḫaste-i ʿaşḳa dermān
Bulur elbetde devā **derdine** tīmāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 8). [derdine, -i, -ñe ]*

**derd:** *Acı, üzüntü, keder, tasa, sıkıntı.*

Yā Rab **derdiñ** ile sīne-çāk eyle beni
Şehrāh-ı muḥabbetüñde ḫāk eyle beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 1). [derdiñ, -iñ ]*

**derd:** *İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.*

Gül heftesinde reng-peẕīr ḫazān olur
Bülbül hezār **derd** ile nālān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 8). [derd, ]*

Teʾsīr ider bāl-feşān-ı murġ-ı kef-āmūz
**Derdiyle** olan nāle be-leb dest be-dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 6). [derdiyle, -i, -y, -le ]*

Başı yuvalansa ne ʿaceb **derd** ile Ḳaysuñ
Ferhādı görüp tīşe-i ʿaşḳa serin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 7). [derd, ]*

Devr-i dergāhı gerçi **derd** ü miḥnetdür şedīd
Heybet-i ḳurb-ı viṣāl ammā ki buʿdından eşed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 23). [derd, ]*

**Derdidür** cān ü dil-i zāre devā-yı cāvīd
Sūḳ-var-ı ġamınuñ hep ebedīdür ṭarabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 47). [derdidür, -i, -dür ]*

**Derdüñ**i yañsañ yine dirler ḳabāḥat sendedür
Dāġlar yaḳsa enāruñ kendüdendür aḫkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 41). [derdüñi, -üñ, -i ]*

**derd:** *(Aşk) derdi, belası.*

Ḥaḳḳā bilür o **derde** yirin kürsī-i felek
Bir ehl-i dilde kim şeref-i intisāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 21). [derde, -e ]*

Der-i dilberde **derde** düşdi tenüm
Düşmenüm düşmeye o **derde** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 83). [derde, -e ]*

Der-i dilberde **derde** düşdi tenüm
Düşmenüm düşmeye o **derde** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 84). [derde, -e ]*

**derd olur:** *İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü olmak.*

Söyleseñ gūş eylemezler söylemezseñ **derd olur**
Olmasun kimse bu derdüñ ḫaste-ḥāl-i püsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 91). [derd olur, -ur ]*

**derdâ:** *"Eyvahlar olsun" anlamında ünlem.*

Vālih-i āyīne-i ṭalʿatüñ Ibni Mesʿūd
ʿĀşıḳ-ı derd ü ġamuñ cān ü dil-i Bū **Derdā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 300). [derdā, ]*

İki tārīḫ idüp ben de Naẓīmā
Didüm şād ḥüznle **derdā** dirīgā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 10). [derdā, ]*

**derd-i ʿaşḳ:** *Aşk derdi.*

Bir dil ki **derd-i ʿaşḳ** ile zerd ü niẕār ola
Bezm-i şeh muḥabbete tār u rebāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 9). [derd-i ʿaşḳ, ]*

Göñlüme **derd-i ʿaşḳ** maḥremdür
Gözüme ḫūn-ı eşk hem-demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 81). [derd-i ʿaşḳ, ]*

Ey leẕẕet-i mihri şerbet-i cāndan eleẕẕ
Bīmārına **derd-i ʿaşḳı** dermāndan eleẕẕ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 2). [derd-i ʿaşḳ, --ı ]*

Naḳd-i dil ü cāna **derd-i ʿaşḳ** erzāndür
Amma ki Naẓīm bir ḫārīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 3). [derd-i ʿaşḳ, ]*

**derd-i ʿaşk-ı ʿālem-gīr:** *Âleme yayılmış aşkın derdi.*

Āh ey **derd-i ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr**
Ki ider şīri kürbe kürbeyi şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 79). [derd-i ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr, ]*

**derd-i bī-dermānına:** *Dermansız dert.*

Dārū-yı dāru'ş-şifā-yı ʿafvi her dil-ḫastenüñ
**Derd-i bī-dermānına** em raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 84). [derd-i bī-dermānına, -ın, -a ]*

**derd-i bīgāne:** *Bilinmedik derdin.*

Der-i dāru'ş-şifā-yı luṭfında
**Derd-i Bīgāne** āşinā-dermān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 60). [derd-i bīgāne, ]*

**derd-i cān-ı ʿalīline:** *Hasta canının derdi.*

Der-i dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında
**Derd-i cān-ı ʿalīline** emdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 88). [derd-i cān-ı ʿalīline, -i, -n, -e ]*

**derd-i derūn:** *Gönül derdi.*

Fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla **derd-i derūn** efzūn olur
Nev-baḫār eyyāmı elbette cünūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 1). [derd-i derūn, ]*

Dildāre Göñül **derd-i derūn** defterin açdı
Destān-ı ġamuñ girye virür bir yerin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 1). [derd-i derūn, ]*

Ol mest-i nāza **derd-i derūnı** açıl Naẓīm
Başla niyāza vāḳıf-ı ḥāl it efendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 13). [derd-i derūn, --ı ]*

**derd-i derūn-ı şerḥe:** *Gönül derdini anlatma.*

**Derd-i derūn-ı şerḥe** ne ḥācet ki ʿāşıḳuñ
Her bir nigāhı rāz-ı dile tercemān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 9). [derd-i derūn-ı şerḥe, -e ]*

**derd-i derūnum:** *Gönül derdi.*

Geldüm der-i saʿādetüñe ʿarż-ı ḥālle
**Derd-i derūnum** açılayum eyle feṯḥ-i bāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 28). [derd-i derūnum, -üm, - ]*

**derd-i devri:** *Zamanın derdi.*

**Derd-i devri** esīr-i künc itdi
Beni ʿālemlere gülünc itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 149). [derd-i devri, -i ]*

**derd-i dili:** *Gönül derdi.*

Ne deñli **derd-i dili** ʿāşīḳār eylemesen
Raḳīb diyü o perīye seni nihānī geçer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 7). [derd-i dili, -i ]*

**derd-i dilinden:** *Gönül derdi.*

Naẕīm-i ḫaste-derūna ʿilac ider bulınur
Anuñ da **derd-i dilinden** bilür ṭabīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 16). [derd-i dilinden, -in, -den ]*

**derdi dilüñ:** *Gönül derdi.*

Bilindi **derdi dilüñ** ḥasb-i ḥāli ḫatm idelüm
Duʿāya başlayalum olmasun süḫan taṭvīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 135). [derdi dilüñ, -üñ ]*

**derd-i ġam-ı muḥabbet:** *Muhabbet kaygısının derdi.*

Dāru'ş-şifā-yı ʿaşḳı ʿalīli dil-i rüsül
**Derd-i ġam-ı muḥabbeti** dermān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 36). [derd-i ġam-ı muḥabbet, --i ]*

**derd-i ġamuñ:** *Gam derdi, dert acısı.*

Derūnda **derd-i ġamuñ** dürlü dürlü müdġamdur
Göñülde fikr-i rūḫuñ güne güne mużmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 193). [derd-i ġamuñ, -uñ ]*

**derd-i hicrāne:** *Ayrılık derdine.*

Yārden ʿāḳıbet cüdā düşdüm
Derd-i hicrāne mübtelā düşdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 146). [derd-i hicrāne, -e ]*

**derd-i ḫumār-ı hicre:** *Ayrılık sarhoşluğunun derdi.*

Neşʾesi tevbe virür **derd-i ḫumār-ı hicre** ki ṣaḥbā-yı leb-i yār ile mestāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 13). [derd-i ḫumār-ı hicre, -e ]*

**derd-i iştiyāḳı:** *(sevgiliye duyulan) arzu ve şevk derdi.*

Nergis-i şehlāsınuñ dil-ḫastesi olsam nola
Cānuma kār itdi **derd-i iştiyāḳı** Aḥmedüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 8). [derd-i iştiyāḳı, -ı ]*

**derd-i miḥnet-iʿaşḳ:** *Aşk sıkıntısının derdi.*

Cāna kār itdi **derd-i miḥnet-iʿaşḳ**
Beni dem-beste ḳıldı heybet-iʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 77). [derd-i miḥnet-iʿaşḳ, ]*

**derd-i muḥabbeti:** *Aşk derdi.*

Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer mi o nār o nūr
**Derd-i muḥabbeti** nice çeksün o zār o zūr

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 2). [derd-i muḥabbeti, -i ]*

**derd-i niḫān:** *Gizli dert.*

Bir **derd-i niḫāndur** dil-i bî-ṭâḳatimizde
Kim ʿacze Mesiḥ olsa düşe ʿilletimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 1). [derd-i niḫān, -dur ]*

**derd-i niḫān:** *Gizli dert.*

Tedbīr-i müdāvāde düşe ʿacze Felāṭūn
Bir **derd-i niḫāndur** dil-i ġam-perverüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 4). [derd-i niḫān, --dur ]*

**derd-i ser:** *Kafa derdi.*

ʿUşşāka ḥüsni deñli ider cevri dilberān
Elbette bāde keyfi ḳadar **derd-i ser** virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 14). [derd-i ser, ]*

Rind-i Cem-meşreb nedür bilmez ḫumār-ı ṣubḥ-dem
**Derd-i ser** virmez olınca bāde-i dūşīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 6). [derd-i ser, ]*

**derd-i ser virmiş:** *Kafa derdi.*

Ṣun ey ṣāḳī şarāb-ı laʿlüñ açılsun Naẓīm-i zār
Humār-ı cām-ı hicrüñ **derd-i ser virmiş** kesellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 14). [derd-i ser virmiş, -miş ]*

**derd-i serdür:** *Kafa derdi.*

Kışşa-ḫvān olsañ olur dā'im sozüñ lāf u güzāf
Kışşa-ḫvānuñ **derd-i serdür** hep dürūġ-ı bī-fari *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 50). [derd-i serdür, -dür ]*

**derd-i seri:** *Baştaki dert, sıkıntı.*

Ey ṣākī-i tersā-beçe ṣun sāġar-ı vaṣluñ
Cām-ı mey-i hicrüñle dilüñ **derd-i seri** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 10). [derd-i seri, ]*

**derd-i ser-i ḫumārı:** *İçkinin verdiği baş ağrısının sıkıntısı.*

Bileydi virdügi **derd-i ser-i ḫumārı** eger İderdi şīre-i engūr tevbe bādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 9). [derd-i ser-i ḫumārı, ]*

**derdī-i alāyiş-i dünyā:** *Dünyanın gösteriş derdi.*

Naẓīmā **derdī-i alāyiş-i dünyā** keder virmez
Zücāc-ı dil ḥabāb-āsā küdūretden müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 17). [derdī-i alāyiş-i dünyā, ]*

**derdī-i bāde:** *Içki derdi.*

Ḳaṣduñ ʿulüvv-i şān ise dāʾim fütāde ol
Bir neşve ḫāṣıl eyle de **derdī-i bāde** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 2). [derdī-i bāde, ]*

**derdī-i dürdi:** *Dert, tasa.*

**Derdī-i dürdi** meygede-i ʿaşḳ-ı yārda
Peymānesi ṭolınca içe Cem-meniş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 9). [derdī-i dürdi, ]*

**derdī-keş-i derd-i ʿaşk:** *Aşk derdinin derdini çekenler.*

**Derdī-keş-i derd-i ʿaşḳınuñ** eṭvārı
Ḥaḳḳā ki olur Naẓīm bi-töhmet-i ʿayb

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 2, Mısra 3). [derdī-keş-i derd-i ʿaşḳ, -ı, -nuñ ]*

**derdimüñ:** *Acı, sıkıntı.*

**Derdimüñ** çāresini bulmadı ne mīr ü ne şāh
Luṭfuña ḳaldı kerem senden olur yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 1). [derdimüñ, ]*

**derd-mend:** *Dert sahibi, tasalı.*

Ey ḫaṭṭ-ı sebzi Hıżr-ı melāḥat yitiş meded
Gel intizārda ḳoma ben **derd-mendüñi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 12). [derd-mendüñi, -üñ, -i ]*

**derd-mendāne:** *Dertlilere yakışır şekilde.*

Bāġa varsañ **derd-mendāne** olur her lāle dāġ
Şekl-i ṭās-ı āteşīndür saña verd-i aḥmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 31). [derd-mendāne, ]*

**derdmendüñ:** *Derdi olan, dertli, üzüntülü.*

Nicedür ol ġarībüñ ḥāli
ʿAceb ol **derdmendüñ** aḥvāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 196). [derdmendüñ, ]*

**derd-nāk:** *Dertli, kederli.*

Cigerüm yaḳdı āteş-i dūrı
Firḳatüñ cānı **derd-nāk** itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 250). [derd-nāk, ]*

Bir sīne mi var ki çāk çāk itmez ʿaşḳ
Bir dil bulınūr mı **derd-nāk** itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 2). [derd-nāk, ]*

**derd-nūş:** *Aşkın derd içeni.*

Müdām gül gibi zerrīn ḳadeḥle ʿişret ider
**derd-nūş** ki destinde bir sifāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 4). [derd-nūş, ]*

**derd-nūşān-ı fenādur:** *Yokluk derdini içenlerdir.*

**Derd-nūşān-ı fenādur** mest-i ṣaḥbā-yı beḳā
Cān viren lā-büd Naẓīmā vāṣıl-ı cānān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 89). [derd-nūşān-ı fenādur, -dur ]*

**derd-nūş-ı ʿaşḳına:** *Aşk derdini içmek.*

Cām-ı lebrīz-i cünündur **derd-nūş-ı ʿaşḳına**
Her ḥabāb-ı mey ki çeşm-i yārle maʿhūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 7). [derd-nūş-ı ʿaşḳına, --ın-, --a ]*

**derd-perver-i seyl:** *Acı çeken dertlenen seli.*

Dil-i muḫālifi mecrūḫ ü dāġ dağ-ı verem
Vücūd-ı ḫaşm-ı girān-cānı **derd-perver-i seyl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 108). [derd-perver-i seyl, ]*

**derdt-i ʿaşḳ:** *Aşk derdi.*

Rind-i **dürd-aşk** derdt-i ʿaşḳa yeksāndur müdām
Bezm-i nūşānūş-ı ʿişret meclis-i taşvīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 7). [derdt-i ʿaşḳ, ]*

**derdüñle:** *Dert, gam*

Nice ḳandīl ser-i hāk-i mezārum olsun
Tende her dāġ ki **derdüñle** fürūzān olmaz

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 14). [derdüñle, ]*

**dere:** *Dere, küçük akarsu.*

Yārüñ ki ḫayāli çeşm-i terden geçdi
Ceyhūn-ı sirişk deşt ü **dereden** geçdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 2). [dereden, -den ]*

**derecāt:** *Dereceler.*

Dem-i ʿafvinde seḥer-gāh-ı şefāʿat o şehüñ
Derekāte **derecāt** ola bedel ḫavfe recā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 136). [derecāt, ]*

**derekāt** *Basamaklar.*

Dem-i ʿafvinde seḥer-gāh-ı şefāʿat o şehüñ
**Derekāt**e derecāt ola bedel ḫavfe recā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 136). [derekāte, ]*

**dergāh:** *Dergah.*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile **dergāhına**
Tā Naẓīme her sene bir naʿt ola sālyānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 41). [dergāhına, -ın, -a ]*

Ḥacī Selīm Girāy-ı Süleymān-şükūh kim
**Dergāhınım** Żiyāretine ins ü cān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 14). [dergāhınım, -ın, -ım ]*

**dergāh:** *Tarîkatlarda dervişlerin zikir ve ibâdet ettikleri ve içinde tarîkatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke.*

Ne vechle varurūz ey Naẓīm o **dergāha**
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda şeyḫ u şāḫ ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 9). [dergāha, -a ]*

ʿArz-ı ḥāl itsem nola dergāhıma bu naẓmla
ʿArz-ı ḥāl iden o **dergāha** işi āsān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 70). [dergāha, -a ]*

Ey miṣāl-i behişt **dergāhı**
Hādim-i bezmi ḥūrla ġılmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 111). [dergāhı, -ı ]*

**Dergāhı** gedāluġı o şāḫ-ı rüsülüñ
Bir bī-kese ḥaşmet-i Süleymāndan eleẕẕ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 3). [dergāhı, -ı ]*

**dergāh:** *Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzuru, eşiği.*

ʿArz-ı ḥāl itsem nola **dergāhıma** bu naẓmla
ʿArz-ı ḥāl iden o dergāha işi āsān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 69). [dergāhıma, -ım, -a ]*

**dergāh:** *Huzur, makam, eşik.*

Nola **dergāhınuñ** çārubına bāl-i hümā dirsem
Görenler ṭāḳ-ı vālāsın felekler tevʾemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 37). [dergāhınuñ, -ı, -nuñ ]*

**dergāh:** *Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzuru, eşiği.*

**Dergāhuñ**a ḳuṣūrını iḳrār iden ḳuluñ
Pāy-ı niyāz ʿacz ile pūyān devān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 73). [dergāhuña, -uñ, -a ]*

Luṭf eyle ḫāṭırın ele al bir ġarībdür
**Dergāhuñ**a ne dem ki o şīrīn-zebān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 78). [dergāhuña, -uñ, -a ]*

**dergāh:** *(Allah'ın) huzuru / eşiği / makamı.*

Yüz sürüp **dergāhuña** geldi ḳabūl it ḥācetin
Eyleme ḥırmān ile yā Rab Naẕīm-i zārı red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 45). [dergāhuña, -uñ, -a ]*

Ola **dergāhuña** her demde ṣād silk-i dürūd ihdā
Miṣāl-i sübḥa-i dürr sübḥa tā kim zīb-i her yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 89). [dergāhuña, -uñ, -a ]*

Zīb-i destār-ı ḳabūl it lūṭf idüp redd eyleme Eyledüm **dergāhuña** bu berḳ-i sebzi ber-güẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 136). [dergāhuña, -uñ, -a ]*

**dergāh:** *(Allah) Huzur, makam, eşik.*

Yüzin **dergāhuña** sürdükde envāʿ-ı taḥiyyātla
Murādı ḥażretünden müjde-i ḥarf-i ḫoş-āmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 79). [dergāhuña, -uñ, -a ]*

**dergāh-ı feyżi:** *İkram, ihsan bereketinin dergahı.*

Redd eylemez gedāsını elbette ey Naẕīm **Dergāh-ı feyżi** nā-mütenāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 16). [dergāh-ı feyżi, -i ]*

**dergāh-ı ʿizzet:** *Yücelik dergahı.*

Geçdükde ṣādr-ı Rūma tebrīk idüp efāżıl **Dergāh-ı ʿizzetinde** hep oldılar mülāḳi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 12). [dergāh-ı ʿizzet, -in, -de ]*

**dergāh-ı ʿizzetüñde:** *İzzet sahibi Allah'ın yüce kapısı.*

**Dergāh-ı ʿizzetüñde** nola olsa dembedem Hep ḫıdmet ile bir zede dāmān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 39). [dergāh-ı ʿizzetüñde, -üñ, -de ]*

**dergāh-ı kemāl:** *Pişkinlik dergahı.*

Faḫrü'l-ʿulemā Ārif Efendi o ki lāyıḳ **Dergāh-ı kemālinde** gedā olsa Hocendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 2). [dergāh-ı kemāl, ]*

**dergāh-ı luṭf-ı dāver-i ʿādil:** *Adaletli padişahın lütuf dergahı.*

**Dergāh-ı luṭf-ı dāver-i ʿādil** ki yümn ile Her boynı baġlu bendesi mālik-rikāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 23). [dergāh-ı luṭf-ı dāver-i ʿādil, ]*

**dergāh-ı muḥabbet:** *Dostça konuşma makamında.*

**Dergāh-ı muḥabbetinde** Ḥaḳkā ki Naẕīm Hādim rüsül ile enbiyādur ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 3). [dergāh-ı muḥabbet, -in, -de ]*

**dergāhına:** *(Der-geh) f. Cenab-ı Hakk'a ibadet edilen yer. Büyük bir huzura girilecek kapı. Kapı. Padişahların kapısı. Şeyhlerin tekkesi.*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile **dergāhına** Tā Naẕīme her sene bir naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 41). [dergāhına, -ın, -a ]*

Bunca ṣuyı bunca demlerdür anuñ **dergāhına**
Dīdesinden āb-ı ḥasret-rīz idi ṣubḥ u mesā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 5). [dergāhına, -ın, -a ]*

**dergeh:** *Dergah, tekke.*

Mürşid-i enbiyā ki **dergehidür**
Menbaʿ-ı feyż ḫānḳāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 11). [dergehidür, ]*

Hıdīv-i dād-gerā dāverā ki **dergehinüñ**
Revāk-ı çarḫ-ı felekden refiʿ ü ber-terdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 137). [dergehinüñ, -i, -nüñ ]*

**dergeh:** *Dergâh*

**Dergehüñ** ḳaʿbe-i ebrār u meṭāf-ı aḥrār
Ḳıble-i ḥācet ü miḥrāb-ı niyāz-ı ʿurefā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 301). [dergehüñ, -üñ ]*

**dergeh** *Tarîkatlarda dervişlerin zikir ve ibâdet ettikleri ve içinde tarîkatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke.*

**Dergehinde** ḳul olan her ḳayddan āzādedür
Āsitānın bekleyen kemter gedālar mıīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 31). [dergehinde, -in, -de ]*

O şeh-i taḫtgāh-ı mekrümetüñ
Her gedā **dergehinde** bir ṣulṭān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 32). [dergehinde, -in, -de ]*

Ḥācī Selīm Girāyuñ olup **dergehinde** ḳul
Senden Naẓīm o derde ʿubūdiyyet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 19). [dergehinde, -in, -de ]*

Genc-i luṭf ü mekrümet Sulṭān Aḥmed kim anuñ
**Dergehinde** şeb-çerāġ ile berāberdür ḫaẕef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 10). [dergehinde, -in, -de ]*

Vezīr-ı dād-güster Ḥażret-i ʿOsmān Pāşā kim
Muʿallā **dergehi** kehf-i emāndur ḫalḳ-ı dünyāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 2). [dergehi, -i ]*

**dergeh:** *Allah katı, huzur, makam.*

Heẓār ʿacz ü niyāz ile geldi **dergehüñe**
Nigāh-ı merḥamet ister Hudāyegāninden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 29). [dergehüñe, -üñ, -e ]*

Tā ḥaşr ola ṭabaḳ ṭabaḳ **dergehüñe**
Envār-ı Cevāhir taḥiyyāt-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 3). [dergehüñe, -üñ, -e ]*

**dergeh:** *Dergah*

**Dergehüñde** ideyüm ḳudretüm olduḳça edā
Deyn olan vācib ü farż u sünen ü müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 59). [dergehüñde, -üñde ]*

**Dergehüñde** ḥadden efzündur ḳuṣurum
ʿafv ḳıl
Müẕnibüñ çirkāb-ı cürmi ʿafv ile tathīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 81). [dergehüñde, -üñde ]*

**dergeh:** *Dergah , huzur,makam.*

Bizi de ḳulluġına ʿafv idüp itmez mi ḳabūl
Eyleyen **dergehine** Yūsufı bāzāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 12). [dergehine, -in, -e ]*

**dergeh:** *Dergah*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim itmede
Pādişehler **dergehinde** ʿarż-ı źüll ü iftiḳâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 74). [dergehinde, -in, -de ]*

**dergeh:** *Dergâh, kapı, eşik.*

Müşgīn-türāb-ı bārgehi reşk-i nāf-ı Çīn
Her rīzesinüñ **dergehi** bir gevher-i yetīm

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 4). [dergehi, -i ]*

**dergeh:** *Tarîkatlarda dervişlerin zikir ve ibâdet ettikleri ve içinde tarîkatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke.*

Olmaḳ dilerseñ ey dil-i ġam-dîde şādkām
Rāmī Efendi **dergehine** rū-nihāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 12). [dergehine, -i, -n, -e ]*

Kāmrān-ı vüzerā ḥażret-i ṣāḥib-devlet
Ki olur **dergehine** çarḫ-ı dü-ta nāṣiye-sā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 16). [dergehine, -i, -n, -e ]*

**dergeh-i ʿaşḳına:** *Aşkın dergahına.*

Bir şeh-i ḥüsne mübtelā oldum
**Dergeh-i ʿaşḳına** gedā oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 86). [dergeh-i ʿaşḳına, -ın, -a ]*

**dergeh-i ḥaḳda:** *Hak dergahı, hak yolu.*

ʿÖmrüñ olınca **dergeh-i Ḥaḳda** ḫulūsla
Cāh u celāl-i devletine var duʿāda ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 15). [dergeh-i ḥaḳda, -da ]*

**derġeh-i ḥaḳkı:** *Allah'ın dergahı.*

**Derġeh-i Ḥaḳkı** ḳoyup lāyıḳ mı
Der-i ġayrı idesiñ vaḳfa cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 3). [derġeh-i ḥaḳkı, ]*

**dergeh-i ḫüsrev-i kemālümde:** *Güzel padişahın dergahı.*

**Dergeh-i ḫüsrev-i kemālümde**
İki ḥācib Ẓāhir ile Selmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 227). [dergeh-i ḫüsrev-i kemālümde, -üm, -le ]*

**dergeh-i ʿişmet:** *Temizlik , güzellik dergahı.*

Āsitānında Züḫāl bir ḥabeşī ḫādimdür
**Dergeh-i ʿişmetine** ḫidmet ile ḫurrem u şād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 14). [dergeh-i ʿişmet, -in, -e ]*

**dergeh-i ʿizzete:** *İzzet dergahı.*

Kārbān-ı ümeme kāfile-sālār-ı necāt
**Dergeh-i ʿizzete** hem reh-rev u rāh-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 124). [dergeh-i ʿizzete, -e ]*

**dergeh-i ʿizzetinde:** *Yüce dergah ( Şeyhülislamlık makamı).*

Dergeh-i ʿizzetinde şāyeste
Olsa Bercīs kātib-i dīvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 55). [dergeh-i ʿizzetinde, -in, -de ]*

**dergeh-i ḳadrine:** *Değer, itibar, haysiyet dergâhı.*

**Dergeh-i ḳadrine** ferrāş revān-ı Ādem
Ḥarem-i ʿismetine cāriye rūḫ-ı Ḥavva *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 171). [dergeh-i ḳadrine, -i, -n, -e ]*

**dergehi ḳıblegāh-ı ʿālemdür:** *Dergehi ḳıblegāh-ı ʿālem?.*

Cān-ı ʿuşşāka kūyıdur ʿArafāt
**Dergehi ḳıblegāh-ı ʿālemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 24). [dergehi ḳıblegāh-ı ʿālemdür, -dür ]*

**dergeh-i luṭf:** *Lütuf dergahı.*

Mihrāb-ı şefāʿatüñ yiter ḳıble bize
Ey **dergeh-i luṭfı** kaʿbe-i ehl-i niyāz

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 4). [dergeh-i luṯf, --ı ]*

**dergeh-i luṯf:** *Bağış dergahı.*

Sāʾil-i bārgeh-i mekrümeti Hāṭem-i Ṭayy
Bermekī **dergeh-i luṭfında** kerem-beste gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 26). [dergeh-i luṯf, -ın, -da ]*

**dergeh-i mīr:** *Dergahın başı.*

Reşk o dervişe ki yeksāndur aña
**Dergeh-i mīr** ü serāperde-i şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 60). [dergeh-i mīr, ]*

**dergeh-i pīr-i muġān:** *Mürşidin tekkesi.*

**Dergeh-i pīr-i muġān** ḫāk ile yeksān oldı
Yine mey-ḫāreler ol ḫāke cebīn sūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 5). [dergeh-i pīr-i muġān, ]*

**dergeh-i vālā:** *Yüksek dergah.*

Yoncānuñ şuyın aḳıtdı **dergeh-i vālāsına**
İtdi icrā çeşme-i māʾü'l-ḥayātı gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 23). [dergeh-i vālā, --sı, --n, --a ]*

**dergeh-i vālāsına:** *Yüce dergahı.*

Ümmeti **dergeh-i vālāsına** olduḳça revān
Ṣalavāt ile taḥiyyāt ola sāz u selebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 69). [dergeh-i vālāsına, -sı, -n, -a ]*

**der-hāb:** *Uykuda.*

Der-ḫvab iken o cān-ı ciḫān gelse sīneme
Gūyā ki mürde cismüme rūḫ-ı revān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 87). [der-ḫvab, ]*

**der-hāk-i niyāz:** *Dua toprağı içinde.*

Rūy **der-ḫāk-i niyāz** bārgāh-ı luṭfıdur
Sāḳinān-ı kūh u ṣaḥrā ile sükkān-ı beled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 27). [der-ḫāk-i niyāz, ]*

**derhem:** *Karmakarışık, incinmiş.*

Ḥasret-i būy-ı keyvānıyla
Sünbül-āsā benefşe **derhemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 82). [derhemdür, -dür ]*

**der-hvāb:** *Uykuda olmak.*

Çeşmi **der-ḫvābdur** ebrū-yı girih-gīrinden
Fitne bīdār olamaz ḫaşyet-i şemşīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 1). [der-ḫvābdur, -dur ]*

**der-i baht:** *Talih kapısı.*

**Der-i baḫtum** ilāhī eyle meftūḥ
Bi-ḥaḳk-ı sūre-i Sebʿa'l-meṯāni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 13). [der-i baḫt, ]*

**der-i cūdında:** *Cömertlik kapısı.*

Āb-ı rūy-ı dūde-i Cengīz Ḥācī Hān Selīm
Kim **der-i cūdında** şulṭānlar anuñ der-bān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 34). [der-i cūdında, -ın, -da ]*

**Der-i cūdında** Bermekī sāʾil
Hātem-i Ṭayy o bābda der-bān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 43). [der-i cūdında, -ın, -da ]*

**der-i dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında:** *Korumasındaki şifahanenin kapısı.*

**Der-i dāru’ş-şifā-yı ḥıfẓında**
Derd-i cān-ı ʿalīline emdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 87). [der-i dāru’ş-şifā-yı ḥıfẓında, -ın, -da ]*

**der-i dāru’ş-şifā-yı luṭfında:** *Ihsan şifahanesinin kapısı.*

**Der-i dāru’ş-şifā-yı luṭfında**
Derd-i Bīgāne āşinā-dermān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 59). [der-i dāru’ş-şifā-yı luṭfında, ]*

**der-i dilberde:** *Dilberin kapısında.*

**Der-i dilberde** derde düşdi tenüm
Düşmenüm düşmeye o derde benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 83). [der-i dilberde, -de ]*

**der-i ġayrı:** *( Allah'tan ) başkasının kapısı.*

Derġeh-i Ḥaḳkı ḳoyup lāyıḳ mı
**Der-i ġayrı** idesiñ vaḳfa cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 4). [der-i ġayrı, ]*

**der-i hidmet:** *Hizmet kapısı.*

ʿAfvüñle ʿuyūbıñı Naẓīmüñ setr it
Olsun **der-i ḫidmetüñde** bī-töhmet-i ʿāyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 35, Mısra 4). [der-i ḫidmet, -üñ, -de ]*

**der-i kesâd:** *Kıtlık , yokluk kapısı.*

Şād it dil-i nā-küşādumı yā Allāh
Ḳıl beste **der-i kesâdımı** yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 2). [der-i kesâd, ]*

**der-i leʿīme:** *Aşağılık kapıya.*

Ḥuṣūl-i maṭlab içün ḳadr-i ẕātuñı itmez
**Der-i leʿīme** varup ʿarż-ı ḥācet ile reẕīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 16). [der-i leʿīme, -e ]*

**der-i maʿbūdı:** *Kayıtsız şartsız kulluk edilmeye lâyık olan, kendisine ibâdet olunan varlık, ilâh'ın kapısı.*

İlticā eyle Ḥabīb-i Ḥaḳḳā
**Der-i maʿbūdı** idin cāy-ı penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 12). [der-i maʿbūdı, ]*

**der-i saʿādetüñe:** *Saadet Kapısı. Topkapı Sarayı'nda üçüncü avluya açılan kapı.*

Geldüm **der-i saʿādetüñe** ʿarż-ı ḥālle
Derd-i derūnum açılayum eyle feṯḥ-i bāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 27). [der-i saʿādetüñe, -ü, -ne ]*

**derin:** *-İç kısımda, aşağılarda.*

Hādim **derinde** Cemşīd çengī-i bezmi nāhīd
Ṣad zīb ü ferle ḫurşīd ṭāvūs-ı gülsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 15). [derinde, -de ]*

Pādişāḫ-ı baḥr ü her Hān Muṣṭafā-yı kāmrān
Kim **derinde** ḫāk-rūb olsa revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 2). [derinde, -de ]*

**derin:** *Daha derin, ayrıntı.*

Dilberi görmege varma **derine** ölmeġe var
Oldı māhrūm-ı şehādet sefere kāra giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 3). [derine, -e ]*

**derin:** *Derinden, içten..*

**Derind**e sāʾil olup ḳad-ḫamīde pīr-i felek
Elinde mihr ile māh iki kāse-i cerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 77). [derinde, -de ]*

**derk:** *Anlama, kavrama, idrâk etme.*

Şerḥ idemez kemālin vaṣf idemez cemālin
**Derk** idemez celālin ʿallāme-i Revânî
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 42). [derk, ]*

**der-ḳabża-i şemşīr:** *Kılıç kabzasında.*

Ṣubḥ-dem çarḫa çeküp tīġ-ı sitîz -i āhı
Dest-i teʿsirini **der-ḳabża-i şemşīr** itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 6). [der-ḳabża-i şemşīr, ]*

**der-ḳabża-i şemşīr:** *Kılıcı elimize alıp.*

Vuṣlat-ı dilber içün nāle-i şeb-gīr idelüm
Dest-i teʾsirini **der-ḳabża-i şemşīr** idelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 19, Mısra 2). [der-ḳabża-i şemşīr, ]*

**der-ḳabża-i şemşīr:** *Kılıcı elimize alıp.*

Vuṣlat-ı dilber içün nāle-i şeb-gīr idelüm
Dest-i teʾsirini **der-ḳabża-i şemşīr** idelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 19, Mısra 2). [der-ḳabża-i şemşīr, ]*

**der-ḳabża-i şemşīr:** *Kılıcı elimize alıp.*

Vuṣlat-ı dilber içün nāle-i şeb-gīr idelüm
Dest-i teʾsirini **der-ḳabża-i şemşīr** idelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 19, Mısra 2). [der-ḳabża-i şemşīr, ]*

**der-ḳabża-i şemşīr:** *Kılıcı elimize alıp.*

Vuṣlat-ı dilber içün nāle-i şeb-gīr idelüm
Dest-i teʾsirini **der-ḳabża-i şemşīr** idelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 19, Mısra 2). [der-ḳabża-i şemşīr, ]*

**der-ḳabża-i şemşīr:** *Kılıcı elimize alıp.*

Vuṣlat-ı dilber içün nāle-i şeb-gīr idelüm
Dest-i teʾsirini **der-ḳabża-i şemşīr** idelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 19, Mısra 2). [der-ḳabża-i şemşīr, ]*

**der’kabża-i şemşīr:** *Kılıcın kabzasının üzerinde.*

Nāle-i derd-i dil-i maẓlūm ki der-kār olsa ger
Dest-i teʾsīri hemān **der’kabża-i şemşīr** olur. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 6). [der’kabża-i şemşīr, ]*

**der-ḳafā:** *Hemen arkasında.*

Rehber-i tevfīḳ der-pīş ü hidāyet **der-ḳafā**
Cünd-i furṣat der-yemīn ü ceyş-i nuṣret der-yesār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 37). [der-ḳafā, ]*

**der-ḳafā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin hemen arkasında.*

Nice ḥużūr ide gülşende seylī-i ḫurşīd
Henüz rāḥat iken **der-ḳafā-yı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 8). [der-ḳafā-yı şebnemdür, --dur ]*

**der-kār:** *Belli, âşikâr.*

Tīr ile tıġ **der-kār** ceyş-i zefer ḳāfādar
Deng eyledi bu peykār pīr ile nev-civānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 115). [der-kār, ]*

**der-kār olsa:** *İş görmek; açığa çıkmak, belli duruma gelmek.*

Nāle-i derd-i dil-i maẓlūm ki **der-kār olsa** ger
Dest-i teʾs̲īri hemān der'kabża-i şemşīr olur. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 5). [der-kār olsa, -sa ]*

**der-kemend-i dūd-ı āh:** *Ah dumanınla bağlı.*

İtmede fermān-ı iḳbāli çeh-i idbārda
Hāṣid-i cāh-ı celālin **der-kemend-i dūd-ı āh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 46). [der-kemend-i dūd-ı āh, ]*

**der-kemīn:** *Pusuda, gizlenerek saldırıya hazır durumda olma.*

Zīr-i külāhda ḥaẕer ey dil o ṭurreden
Sulṭān-ı ḥüsn leşkerini **der-kemīn** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 10). [der-kemīn, ]*

**der-kenār:** *Kenara yazma, not etme.*

Leb-i cūda görüp ẓann eyledüm serv-i ser-āzādı
Yine bir ʿāşıḳ-ı dīdāre dilber **der-kenār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 6). [der-kenār, ]*

**der-luṭf-ı penāh:** *Sığınacak yer iyilik içinde.*

Ey cümle-i māḫlūḳa **der-luṭf-ı penāh**
Bāb-ı keremi sāʾili dervīşle şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 1). [der-luṭf-ı penāh, ]*

**dermān-:** *Çâre, devâ, dert derman zıtlığında sevgilinin aşk derdi.*

Ey leẕẕet-i mihri şerbet-i cāndan eleẕẕ
Bīmārına derd-i ʿaşḳı **dermāndan** eleẕẕ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 2). [dermāndan, -dan ]*

**dermān:** *İlâç, çare,*

O ṭabīb-i dil ider ḫaste-i ʿaşḳa **dermān**
Bulur elbetde devā derdine tīmāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 7). [dermān, ]*

**dermān:** *(Fars.) İlâç, şifâ, devâ, çâre.*

Rahm eyle ḳuluñ Naẓīm-i şikeste-dile
Ey luṭfı şikeste dillerüñ **dermānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 4). [dermānı, -ı ]*

Ey cān-ı Naẓīm-i ḫastenüñ **dermānı**
Olsun yoluña feda Naẓīmüñ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 1). [dermānı, -ı ]*

**dermān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin çaresi.*

Dāru'ş-şifā-yı ʿaşḳı ʿalīli dil-i rüsül
Derd-i ġam-ı muḥabbeti **dermān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 36). [dermān-ı enbiyā, ]*

**dermānum ide:** *Derman olmak.*

Nabż-gīr olduḳda **dermānum ide**
Ben ṭabībi vāḳıf-ı derd isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 1). [dermānum ide, -um, -e ]*

**der-miyān:** *Açık, ortada.*

Ḥāllerle ʿārıż-ı yāre naẕār kıl ey Naẕīm
**Der-miyān** itmiş ʿaceb dür zengiyân ayīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 14). [der-miyān, ]*

Şāḫenşehā ẓafer-sipehā rezm-gāhuña
Daman-ı Fetḥi nuṣret idüp **der-miyān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 66). [der-miyān, ]*

**der-pīş:** *Önde, göz önünde.*

Rehber-i tevfīḳ **der-pīş** ü hidāyet der-ḳafā
Cünd-i furṣat der-yemīn ü ceyş-i nuṣret der-yesār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 37). [der-pīş, ]*

Nola olsa ʿālemüñ gibi ḳafādār-ı sipāh
İtmiş emvāʿını **der-pīş** o deryāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 26). [der-pīş, ]*

**ders-ḫāne-i kevn:** *Kainatın ders yeri.*

Ṣūretde noḳṭadur dil-i şeydā Naẕīm līk
Maʿnīde **ders-ḫāne-i kevn** ü mekān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 14). [ders-ḫāne-i kevn, ]*

**ders-i debistān-ı kemālātuñ:** *Sâhip olunan mânevî hasletler, olgunluklar okulunun dersi.*

Ev ednā-yı ledün **ders-i debistān-ı kemālātuñ**
Ḥużur-ı ʿizzetinde ʿaḳl-ı evvel ṭıfl-ı ebceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 17). [ders-i debistān-ı kemālātuñ, ]*

**ders-i duʿā-yı devletini:** *Talih duasının ersi.*

Olsun kemāl ü ʿömri fūzun ta ki ehl-i dil
**Ders-i duʿā-yı devletini** ṣubḥ u şām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 26). [ders-i duʿā-yı devletini, --i, -n, -i-in, -i ]*

**ders-i ġam:** *Gam dersi.*

İki ʿālemde olur ḫurrem ü şād
Oḳūyan **ders-i ġamından** bir ḥarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 20). [ders-i ġam, -ın, -dan ]*

**ders-i maḥabbet:** *Muhabbet dersi.*

Dil-i efsürde olmaz behre-ver **ders-i maḥabbetden**
Olur şākird-i nā-ḳābil hemīşe dūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 3). [ders-i maḥabbet, -den ]*

**ders-i şenāñ:** *Övgü dersi.*

Ṣabāḥ u şāmumı **ders-i şenāñ** ile geçürüp
Henūz şuġl-i nuʿūtuñda bilmezem taʿṭīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 119). [ders-i şenāñ, ]*

**ders-i vaṣfında:** *Ona özel ders.*

**Ders-i vaṣfında** olup muʿterif-i ʿacz ü ḳuṣūr
ʿAḳl-ı evvelde ola metn-i şenāsında ġabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 33). [ders-i vaṣfında, -ın, -da ]*

**der-ṣubḥ:** *Sabahtan.*

İḳrār-ı nübüvvetiyle **der-ṣubḥ** u mesā
Zīb-i leb-i kāʿināt ṣaddaḳ ṣaddaḳ *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 3). [der-ṣubḥ, ]*

**derūn:** *Bir şeyin içi, dahil. derûn-hâne,*

Dilinde daʾimā tefsir ü Ḳurʾān
**Derūnında** velī zünnār pinḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 4). [derūnında, -da, -ın ]*

**derūn:** *Gönül.*

Günden **derūnda** mihr-i rūḫı āşikāredür
Her şeb arar o māhı dil-i bī-ḳarār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 9). [derūnda, -da ]*

Derūnda derd-i ġamuñ dürlü dürlü müdġamdur
Göñülde fikr-i rūḫuñ gūne gūne mużmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 193). [derūnda, -da ]*

**derūn:** *Gönül.*

Pür-sevād-ı zülf ü ḫaṭṭ u ḫāldür levḥ-i dilüm
Ġayrdan gerçi **derūnı** sādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 4). [derūnı, -ı ]*

Derd-i **derūnum** anlayamaz müddeʿī benüm
Ḥāl-i dilüm bilür o kī ḫālā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 9). [derūnum, -um ]*

Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ʿaşḳ itmeyen **derūnında** Ne fikr-i Mekke ne endīşe-i Medīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 5). [derūnında, -ı, -nda ]*

Nola fikr-i mey-i laʿlünle sevdā-yı viṣāl itsem
**Derūnınd**a olan esrārı mest-i ser-girān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 8). [derūnında, -ı, -nda ]*

Redd itme **derüñde** bir gedādur şāḫum
Bī-çāre Naẓīm nā-murād u bī-kes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 3). [derüñde, -de ]*

Ney gibi oldı nāle işüm şām ile seḥer
Yaḳdum **derūna** āteş-i firḳatle daġlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [derūna, -a ]*

**derūn:** *Gönül, insanın iç alemi.*

Elinde cām-ı ṣafā rind-i ṣāf-meşreb iken
Nedür bu ʿuḳde **derünuñda** ey ḥabāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 8). [derünuñda, -un, -da ]*

Eġer itse **derūnından** güẕer bād
Ola taḫt-ı Süleymān gibi berbād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 11). [derūnından, -ın, -dan ]*

**derūn:** *Gönül, iç.*

**Derūnı** tīr-i kemāndār-ı ʿaşḳa oldı nişān
Naẓīme ʿarż ideli yār-ı ġamze-kār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 13). [derūnı, -ı ]*

**derūn:** *İçten, samimi.*

Kerem-şiʿār ḫıdīvā **derüñden** olālı dur
Geçilmez oldı Naẓīmüñ fiġān fiġānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 27). [derüñden, -den ]*

**derūn:** *(Âşığın) gönlü.*

ʿAks-i rūḫı lebrīz-i cünūn itdi **derūnum**
Kim var göre mirʾāt-ı ṣafā-güsterüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 5). [derūnum, -(u)m ]*

**derūn:** *İç, iç taraf, dâhil.*

Ḳānūn-ı ʿaşḳdan ki **derūnum** nişānedür
Her mū tenümde āteş-i dilden nişānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 1). [derūnum, -um ]*

**derüñe eyle ḳabūl:** *Gönlünce kabul et.*

Mūr-veş tuḥfe getürdüm **derüñe eyle ḳabūl**
Kāf-ı rifʿatde Süleymān-fer ü ʿānkāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 27). [derüñe eyle ḳabūl, ]*

**derūn-ı ʿāşıḳ-ı dīrīne:** *Eski aşıkların gönlü.*

Her ne söylerse o lebler ʿāşıḳa ilḫām olur
Ṣafdur cānā **derūn-ı ʿāşıḳ-ı dīrīne** ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 10). [derūn-ı ʿāşıḳ-ı dīrīne, -e ]*

**derūn-ı dilde:** *Canıgönülden, samimi olarak.*

Naẓīm olsa nola naḳş-ı ġayrdan ʿārī
**Derūn-ı dilde** henüz ārzū-yı Aḥmeddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 14). [derūn-ı dilde, -de ]*

**derūn-ı ġonce:** *Gülün içi.*

**Derūn-ı ġonce** ki feyż-āşinā-yı şebnemdür
Şükūfeler yine ġarḳ-ı ʿaṭā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 1). [derūn-ı ġonce, ]*

ʿAceb mi pister ü bālīni berg-i gülden ise
**Derūn-ı ġonce** ki ḫalvet-serā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 16). [derūn-ı ġonce, ]*

**derūn-ı ġonceyi:** *Gülün içi.*

Şemîm-i ḫaṭṭ-ı müşgīnüñle itmiş laʿl-i ḫandānuñ
**Derūn-ı ġonceyi** pür-dāġ-ı sevda lāleyi dil-ḫūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 6). [derūn-ı ġonceyi, -y, -i ]*

**derūn-ı ḥavṣala:** *Aklın dernliği.*

Ṣıġmaz derūn-ı ḥavṣalaya sırr-ı derd-i ʿaşḳ
Olmaz bilürsen ey dil-i şeydā ʿıyān nihān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 3). [derūn-ı ḥavṣala, -y, -a ]*

**derūn-ı nāme:** *Mektubumun içi.*

Nola mektubına ḳat ḳat muḥabbet eylesem yārüñ
**Derūn-ı nāmede** nāmum añılmış hem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 10). [derūn-ı nāme, --de ]*

**deruñ-ı şaḫit:** *Şahit gönül.*

Maġruruñ olursa ḫâṭırı kibr ile germ
Sen eyle deruñ-ı şaḫtını rıfḳ ile nerm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 2). [deruñ-ı şaḫit, --ı, --n-, --u ]*

**derūn-ı şebde:** *Gecenin gönlü.*

**Derūn-ı şebde** virür şuʿle şeb-çerāġ gibi
Füruġ-ı mehce-i her tūġı günden aẓherdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 99). [derūn-ı şebde, ]*

**derūn-ı sīne:** *Kalp, gönül.*

ʿAks-i ḥüsnüñ girye māḥv itmez **derūn-ı sīneden**
Şüst ü şū ḳılmaz izāle şūreti āyīneden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 1). [derūn-ı sīne, -den ]*

**derūn-ı sīne:** *Göğsün dağlanması.*

Āteş-i ʿaşḳı dil-i şād-çāküm itsün şuʿle-zār
Lālenüñ yaḳsın **derūn-ı sīnesin** dāġ-ı ḥased *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 40). [derūn-ı sīne, --sin ]*

**derūn-ı sīnede:** *Kalp, gönül.*

ʿAşḳ bir ḫum-ḫānedür kim bī-mey ü saġar senüñ
Fikr-i laʿlünle **derūn-ı sīnede** dil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 10). [derūn-ı sīnede, -de ]*

**derūn-ı sīnemde:** *Göğsün içi; kalp, gönül.*

Derdi mużmer **derūn-ı sīnemde**
Ġamı cān ü dilümde müdġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 113). [derūn-ı sīnemde, -de ]*

**derūn-ı sīnemi:** *Göğsün içi; kalp, gönül.*

**Derūn-ı sīnemi** yaḳdı firāḳ-ı laʿl-i lebüñ
Ciġer kebabı benüm sāḳiyā şarāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 3). [derūn-ı sīnemi, -i ]*

**derūn-ı sūḫte:** *Yanık, yanmış gönül.*

Buḫūr-ı āhı nola yaḳsa ey peri-sīmā
Derūn-ı sūḫte kim daʿvetüñde micmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 196). [derūn-ı sūḫte, ]*

**derūn-ı tīre:** *Karanlık gönüller, bulanık kalpler.*

**Derūn-ı tīre** olmaz feyż-yāb-ı pend-i rūşen-dil
Sevād-ı māh çıḳmaz mihr-i enver olsa da sābūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 11). [derūn-ı tīre, ]*

**derūn-ı tīre-i aʿdā:** *Rakibin karanlık gönlü.*

Ġubār-ı naʿl-i küreng-i ẓafer sipāhından
**Derūn-ı tīre-i aʿdā** şikest ü muġberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 122). [derūn-ı tīre-i aʿdā, ]*

**derūn-ı tîreñi:** *Okun derine işlemesi.*

Māsivā ālāyişinden tā ki taṭhīr olmaya
Eylemez ṣūfī **derūn-ı tîreñi** peşmīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 4). [derūn-ı tîreñi, --i-i ]*

**derūn-sûz:** *Gönül yakıcı.*

Bir māha ʿāşıḳum ki **derūn-sûz** ider Naẓīm
Pervāne-i muḥabbeti mihr-i münevveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 13). [derūn-sûz, ]*

**derūn-sūz-ı çenār:** *Aşığın yanan gönlü.*

Semen serve sarılmış bīd lerzān çeşm-i nergis mest
Çemende āteş-i ġayret **derūn-sūz-ı çenār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 12). [derūn-sūz-ı çenār, ]*

**dervīş:** *Derviş, fakir, kalender.*

Eyle **dervīşüñi** cūd ü keremüñle iġnā
Hem-civār eyle o bī-çāreyi bir bī-kesdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 317). [dervīşüñi, -üñi ]*

**dervīş:** *Tarîkata girip bir şeyhe bağlanan, onun izinden Hak yolunda yürüyüp nefsini ıslâh eden, varlık iddiâsından geçip Allah'ın birliğini bütün kâinatta görerek kendini Hakk'a ve onun yarattıklarına adayan kimse, tarîkat müntesibi.*

Ey bende-i āsitānı **dervişle** şah
Baḫşāyiş-i dest-i cūdı hep ʿafv-i günāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 1). [dervişle, -le ]*

Ey cümle-i māḫlūḳa der-luṭf-ı penāh
Bāb-ı keremi sāʾili **dervīşle** şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 2). [dervīşle, -le ]*

**dervīş:** *Tarikata girip bir şeyhe bağlanan, onun izinden Hak yolunda yürüyüp nefsini ıslah eden, varlık iddiasından geçip Allah'ın birliğini bütün kâinatta görerek kendini Hakk'a ve onun yarattıklarına adayan kimse, tarikat müntesibi.*

Ṭuʿme-ḫvār-ı sofra-i inʿāmı **derviş** ü ġanī
Kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı iḥsānı şulṭān u gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 7). [derviş, ]*

**dervīş:**.*Allah için alçakgönüllülüğü ve fukarâlığı kabul eden veya bir tarîkata bağlı bulunan kimse.*

Reşk o **dervişe** ki yeksāndur aña
Dergeh-i mīr ü serāperde-i şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 59). [dervişe, -e ]*

**derviş-i ḫānḳāhuz:** *Tekkenin dervişi.*

Ġulām-ı ḫalḳa-be-gūş-ı der-i şeh-i ʿaşḳuz
Ne mīr-i şehr **derviş-i ḫānḳāhuz** ne biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 6). [derviş-i ḫānḳāhuz, --uz ]*

**deryā-yı ḥüsn:** *Güzel deniz.*

Emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳ idi sīnemde üstüḫvān
**Deryā-yı ḥüsn** eylemeden āşikār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 12). [deryā-yı, --yı ]*

**deryā:** *Deniz.*

Ṣuyınca varsa eġer rūzgār-ı nā-hemvār
Bu deñli olmaz idi mevc-i kine **deryāda**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 14). [deryāda, -da ]*

Oldı şāhidlerinüñ ekṣeri ḳatl
Ḳarada kimi kimi **deryāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 14). [deryāde, -de ]*

Feryāda gelüp nāle-i bī-fāṣıla-i mevc
**Deryāları** hep cūşa getürdi gile-i mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 2). [deryāları, -ları ]*

Cevher-i naẓmıyla **deryādur** dil-i ṣaf-ı Naẓīm
Cūy-ı fikr-i fāsid-i ḫāṣidle deryā bir midür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 9). [deryādur, -dur ]*

Nola olsa ʿālemüñ gibi ḳafādār-ı sipāh
İtmiş emvāʿını der-pīş o **deryāsın** sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 26). [deryāsın, -sın ]*

Elbette olur sefine deryāda Naẓīm
Ammā bu sefîne içre bir **deryādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 4). [deryādur, -dur ]*

Nola Ṭabʿ-ı Naẓīmi feyż-i ilhām eylese cuşān
Dür-i naẓm-ı terüñ mevvāc olan **deryālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 18). [deryālarındandur, -lar, -ın, -dan, -dur ]*

**deryā:** *Allah'ın verdiği dünya nimetleri.*

Miʿmar-ı ṭabʿ-ı pākī **deryāya** ḳarşu yapdı
Bir böyle ḥürrem-ābād meʾvā-yı ḫālet-efzā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 5). [deryāya, -ya ]*

**deryā:** *Bahr, deniz.*

Rūyında āhum eyledi pür-piç o kāküli
**Deryāda** ẓāḫir itdi yine rūzgār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 6). [deryāda, -da ]*

Çıḳınca pīreheninden o sīne **deryāda**
Ṣadef ḥārām ola dürr-i s̱emīne **deryāda**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 2). [deryāda, -da ]*

İḥāṭa eyledi göz yaşı cismümi didiler
Sefīnede ola deryā sefīne **deryāda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 10). [deryāda, -da ]*

**deryā:** *Deniz.*

O üstüḫvān-ı raḳīḳ ü o sīne-i berrāḳ
Düşürdi mevcleri birbirine **deryāda**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 4). [deryāda, -da ]*

O zülf ü ḫāl o ʿiẕār üzre gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı dile dām ü çīne **deryāda**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 6). [deryāda, -da ]*

Lebāleb itdi dili şevḳ-ı būse-i laʿli
Velī ne fāʾīde olmış defīne **deryāda**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 8). [deryāda, -da ]*

Gören muḥît-i sirişkümde çarḫ-ı mīnāyı
Ḳıyās ider ḳadeḥ-i ābgīne **deryāda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 12). [deryāda, -da ]*

Naẓīm ṭabʿum olup āşinā-yı baḥr-ı süḫan
Muvaffaḳ oldı bu tāze zemīne **deryāda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 16). [deryāda, -da ]*

Serdī-i dey baḥr-ı mevvācı müsaṭṭaḥ gösterüp
Ḳaldı zīr-i yaḫda **deryāda** olan çīn-i cebīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 26). [deryāda, -da ]*

Elbette olur sefine **deryāda** Naẓīm
Ammā bu sefîne içre bir deryādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 3). [deryāda, -da ]*

**deryā:** *Deniz.*

Şevḳ-ı dīdār ile cismümde degüldür üstüḫvān
Mevc urur **deryā** gibi cūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 10). [deryā, ]*

**deryā:** *Bahr, deniz..*

Çıḳınca pīreheninden o sīne **deryāda**
Ṣadef ḥārām ola dürr-i s̱emīne **deryāda**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 1). [deryāda, -da ]*

**deryā:** *Deniz.*

Cevher-i naẓmıyla deryādur dil-i ṣaf-ı Naẓīm
Cūy-ı fikr-i fāsid-i ḫāṣidle **deryā** bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 10). [deryā, ]*

Naẓīm ol sīm-ten māḥbūbı **deryā** māliki ṣandum
Dağıtmış kākülin ʿüryān görince yem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 13). [deryā, ]*

İḥāṭa eyledi göz yaşı cismümi didiler
Sefīnede ola **deryā** sefīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 10). [deryā, ]*

Naẓīma dīdemi āh-ı derūnum girye-rīz itdi
Nola mevc ursa **deryā** tünd-bād-ı nāgeḫān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 14). [deryā, ]*

Lücce-i cūdına nisbetle o kān-ı keremüñ
Kemterīn ḳaṭre-i pīçīde degüldür **deryā**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 134). [deryā, ]*

Zīr-i livā-yı ḥaşmetine eylese aḳın
**Deryā** gibi aḳup sipeh-i bī-kerān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 60). [deryā, ]*

Bir berḳdur görünmez **deryāya** düşse sönmez
Çarḫa ṭutarsa dönmez tīġ-ı ḳader-fesānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 107). [deryāya, -ya ]*

**deryā-bār-ı luṭf:** *Iyilik ve tardımın deniz gibi coşması.*

Beẕl-i cūd ü mekrümetde vaḳt-i īṣār u nigār
Desti **deryā-bār-ı luṭf** u ṭabʿ-ı pāki kān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 40). [deryā-bār-ı luṭf, ]*

**deryā-yı mecāzīde:** *Mecaz denizi.*

Olmazsa eġer rāh-nümā Ḫıżr-ı ḥaḳīkat
**Deryā-yı mecāzīde** şināh itmeġe deġmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 14). [deryā-yı mecāzīde, -i, -de ]*

**deryā-yı nevāl:** *İhsan bağış denizi.*

O **deryā-yı nevālüñ** ol yem-i iḳbāl ü iclālüñ
Ṣadef-keştī vücūd-ı bī-naẕīri dürr-i yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 13). [deryā-yı nevāl, -üñ ]*

**deryā-yı şeref:** *Şeref denizi.*

Cuşa geldükce o **deryā-yı şeref**
Nem degül cūdı yanında yem-i Jerf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 17). [deryā-yı şeref, ]*

**deryā-yı şuhūd:** *Mânâ âleminin görünen, vücut bulan denizi.*

Çeşm-i giryānumı **deryā-yı şuhūd** it yā Rab
Dil-i vīrānumı gencīne-i ʿirfān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 3). [deryā-yı şuhūd, ]*

**deryā-yı vaşf:** *Övgü denizi.*

Dehşet-i emvāc-ı ḥayret sāḥilin göstermiye Ḥaşre dek itse ḫıred **deryā-yı vaşfında** şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 52). [deryā-yı vaşf, -ın, -da ]*

**deryā-yı vücūd:** *Varlık denizi.*

Evvelīn dürr-i ṣadef-perver-i **deryā-yı vücūd**
Āḫirīn gevher-i gencīne-i ṣunʿ-ı mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 89). [deryā-yı vücūd, ]*

**der-yemīn:** *Sağ tarafın içinde.*

Rehber-i tevfīḳ der-pīş ü hidāyet der-ḳafā
Cünd-i furṣat **der-yemīn** ü ceyş-i nuṣret der-yesār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 38). [der-yemīn, ]*

**der-yesār:** *Zenginlik içinde.*

Rehber-i tevfīḳ der-pīş ü hidāyet der-ḳafā
Cünd-i furṣat der-yemīn ü ceyş-i nuṣret **der-yesār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 38). [der-yesār, ]*

**der-zencīr-i gīsū-yı ayāz:** *Ayaz'ın omzuna dökülen saçlarının zinciri.*

Hulāṣa çāre yoḳ bend-i girih-gīr-i muḥabbetden
Dil-i māḫmūrı **der-zencīr-i gīsū-yı Ayāz**

eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 10). [der-zencīr-i gīsū-yı ayāz, ]*

**der-zīr-i emān:** *Merhametindeki.*

Devr-i ḥıfẓında cihān ḳayd-ı eşirrādan emīn
Sāye-i ʿadlinde **der-zīr-i emān** mülk ü milel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 28). [der-zīr-i emān, ]*

**deşne-i zehrāb-dāde:** *Zehirli su çıkaran hançer.*

Aḥbābı ḳand-i luṭña şīrīn-meẕāḳ idüp
Cān-ı ʿadūya **deşne-i zehrāb-dāde** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 6). [deşne-i zehrāb-dāde, ]*

**deşne-i zehrāb-dāde:** *Zehirli su çıkaran hançer.*

Aḥbābı ḳand-i luṭña şīrīn-meẕāḳ idüp
Cān-ı ʿadūya **deşne-i zehrāb-dāde** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 6). [deşne-i zehrāb-dāde, ]*

**dest:** *El.*

ʿAfvi ʿiṣyāndan füzūndur ol cevād-ı muṭlaḳuñ
Maʿẕeretden ġayri yoḳdur **destümüzde** bir sened *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 30). [destümüzde, -ümüzde ]*

**dest:** *Bozkır, ova, sahra, çöl.*

Ḳayıdın eyle fenā **deştini** bir kerre ḳıyās
Bir daḫi şanma gelür ey dil-i āvāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 9). [deştini, -i, -n, -i ]*

**dest:** *El, avuç.*

Alsa kemendi **deste** eyler hümāyı beste
Gürzi ider şikeste çaḳ farḳ-ı ferḳadānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 69). [deste, -e ]*

**dest:** *Çöl, sahra.*

Sīne-i pür-dāġumuzda cāy-ı aḫker ḳalmadı
Biz bu **deştüñ** baġrı yanmış lāle-i dil-ḫūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 10). [deştüñ, -üñ ]*

**dest:** *El.*

Teʾsīr ider bāl-feşān-ı murġ-ı kef-āmūz
Derdiyle olan nāle be-leb **dest** be-dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 6). [dest, ]*

Sevdiġüñ kimdür baña göster dise ol māh-rū
**Destine** şād şerm ile şunsam hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 12). [destine, -i, -(n)e ]*

Beẕl-i cūd ü mekrümetde vaḳt-i īsār u nigār
**Desti** deryā-bār-ı luṭf u ṭabʿ-ı pāki kān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 40). [desti, -i ]*

Gül gibi **destine** o ki lebrīz-i cām ālur
Peymānesi ṭolunca bu gülşende kām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 1). [destine, -i, -(n)e ]*

**dest:** *Bilekten başlayarak parmak uçlarına kadar uzanan, iş yapmaya ve tutmaya yarayan organ, el.*

Boyandı ḫūn-ı dü-çeşmümle ol ḳadar **destüm**
Ki bulsa pençe-i mercān ile ṭutar pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 7). [destüm, -üm ]*

Söyleye ins ü melek arż u semāda āferīn
Luṭfuña iḥsānuña ḳaldum iki **destüm** tehī

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 112). [destüm, -üm ]*

**dest:** *Bilekten başlayarak parmak uçlarına kadar uzanan, iş yapmaya ve tutmaya yarayan organ, el.*

Zūr-ı ṣahbāya başılma **destüñe** peymāne al
Āline aldanma zinḫār ayaġın merdāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 1). [destüñe, -üñ, -e ]*

Nāz u istiġnāsını neyler görürseñ ʿākıbet
**Destüñe** bir gün hele āyīne ile şāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 14). [destüñe, -üñ, -e ]*

Saḳī-i meclis virince bir ayaġı **destüñe**
Varuñı bulsa alur ʿaḳluñ gibi ayaḳ deri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 73). [destüñe, -üñ, -e ]*

**dest:** *El.*

Leb-i ümidi ider āb-ı yeʾs ile şüste
Baḫīl ü dūnuñ iden **dest** ü dāmenin taḳbīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 18). [dest, ]*

Deşṭ ü dāmānūña yüzüm sürdüm
Bulmış idi kemāl-ı ẕevḳ-ı viṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 297). [deşṭ, ]*

**dest:** *El.*

**Destine** alduḳca ol şūḫ-ı ciḫān āyīneyi
ʿAks-i rūḫsārı ider āyīnedān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 1). [destine, -i, -n, -e ]*

Dirhem-i berḳ u nücūmuñ **destine** ġırbal olup
Ḥūrdesin dökdi yire ṣarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 11). [destine, -i, -n, -e ]*

Kātib-i çarḫ sunar **destine** levḥ ü ḳalemi
Ṣiʿr ü inşāda idince ḳalemi ṭarḥ-ı sevād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 3). [destine, -i, -n, -e ]*

**dest:** *Bozkır, ova, sahrâ, çöl.*

Yārüñ ki ḫayāli çeşm-i terden geçdi
Ceyhūn-ı sirişk **deşt** ü dereden geçdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 2). [deşt, ]*

**dest:** *Bilekten başlayarak parmak uçlarına kadar uzanan, iş yapmaya ve tutmaya yarayan organ, el.*

Müdām gül gibi zerrīn ḳadeḥle ʿişret ider
derd-nūş ki **destinde** bir sifāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 4). [destinde, -i, -n, -de ]*

**dest- küşa:** *Tasa keder eli.*

Eyle dervīşüñi cūd ü keremüñle iġnā
Hem-civār eyle o bī-çāreyi bir bī-kesdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 318). [dest- küşa, ]*

**destān-ı ġamuñ:** *Gam destanı.*

Dildāre Göñül derd-i derūn defterin açdı
**Destān-ı ġamuñ** girye virür bir yerin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 2). [destān-ı ġamuñ, -uñ ]*

**destān-ı rūzgār:** *Zamanın destanı.*

**Destān-ı rūzgāra** zinḫār sīne germe
Sührāb iseñ olursun āḫir zebūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 5). [destān-ı rūzgār, ]*

**destār:** *Sarık, imame.*

Abdāl-ṣıfāt berehne-ser ḳalmam eġer
Destārumı tāzelerse dest-i keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 4). [destārumı, -umı ]*

**destār:** *Sarık, tülbent.*

Esir-i dāmıdur göñlüm gibi cānum o gīsunuñ
Perīşān-ḥālidür ʿaḳlum gibi fikrüm o **destāruñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 10). [destāruñ, -uñ ]*

**destār:** *Sarık, tülbent, baş örtüsü.*

Şuġl-i lemeʿāt-ı ġam iden ṭālib-i derdüñ
**Destārı** meh ü mihr gibi yine başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 6). [destārı, -ı ]*

**destār-ı mecāz:** *Mecaz örtüsü.*

Çemen-pīrā-yı ʿaşḳ u bāġbān-ı şevḳ u bîhûşı
Gül-i taḥḳīḳi zīb-i ceyb ü **destār-ı mecāz** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 8). [destār-ı mecāz, ]*

**dest-āvīz:** *Küçükten büyüğe verilen hediye, ufak hediye.*

Şāh̲-ı ʿaşḳa dil oldı **dest-āvīz**
Mihre-güyā ki z̲erre-i naçiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 69). [dest-āvīz, ]*

**dest-ber-i tīġ-ı ş̲ebāt:** *Azim ve kararlılık kılıcını eline alan.*

Leşker-i nuṣret-şiʿārı **dest-ber-i tīġ-ı ş̲ebāt**
Düşmen-i nā-pāyidārı pāy-der-rāh-ı firār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 39). [dest-ber-i tīġ-ı ş̲ebāt, ]*

**dest-bürd-i berdle:** *Soğukluğun kudreti.*

Ḥabs idüp enh̲ār-ı kec-reftārı ṣulṭān-ı şitā
**Dest-bürd-i berdle** çekdi ḥiṣār-ı āhenīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 30). [dest-bürd-i berdle, -le ]*

**dest-bürd-i ḳahramān:** *İran mitolojisinde efsanevi bir karakter II yiğit, cesur, bahadır.*

**Dest-bürd-i Ḳahramān** ḳahrınuñ bī-ṭāḳatı
Haşmı olsa Sām ü Rüstem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 57). [dest-bürd-i ḳahramān, ]*

**dest-bürd-i mevkisinden:** *Mevkisinin gücünden.*

Ṭutuldı **dest-bürd-i mevkisinden** dilleri h̲aşmun
Görenler heybetin hem pādişeh hem ḳahramān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 51). [dest-bürd-i mevkisinden, -si, -n, -den ]*

**dest-bürd-i pençe-i şīr-i nigāhuñdur:** *Nazar aslanın pençesinin gücü.*

**Dest-bürd-i pençe-i şīr-i nigāhuñdur** senüñ
Lahza laḥẓa çāk-rīz-i ceyb ü dāmān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 3). [dest-bürd-i pençe-i şīr-i nigāhuñdur, -uñ, -dur ]*

**deste deste:** *Demet demet.*

Gīsū-yı ʿanberīnin idüp **deste deste** bend
İki elinde iki demed yāsemin ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 5). [deste deste, ]*

Ol ṭurre nāfe-i Çīn ol h̲aṭṭ u ḫāl-i ʿānber
Her **deste deste** kakül bir dest-mâl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 2). [deste deste, ]*

Bağ-ı rūḫında zülfin idüp **deste deste** yār
Bir nice ṣaçlı sünbüli bir yire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 9). [deste deste, ]*

**dest-efşān:** *Alkışlamak, el çırpmak (burada razı olmak anlamı var).*

Görse reftāruñ hevā-yı serv-ḳaddüñle çenār
**Dest-efşān** sūz-ber-dil pāy-der-gil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 8). [dest-efşān, ]*

**dest-gīr:** *Düşenin elinden tutan, yardımcı olan.*

Pāymāl itdi beni bir şehsüvār-ı mülk-i nāz
**Dest-gīr** ol ʿāciz ü üftādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 6). [dest-gīr, ]*

Hıżr u īlyās olup rehberi baḥr u berde
**Dest-gīri** ola her ḥālde ʿavn-i Mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 48). [dest-gīri, ]*

Mesned-i nāz ü naʿīm üzre olup ʿömri füzūn
**Dest-gīri** ola Ḥaḳ rāh-beri Peyġamber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 14). [dest-gīri, ]*

ʿAceb mi devr-i ʿadlinde ciḫān āsūde-ḥāl olsa
Ki dāʾim **dest-gīri** her ḫuṣūṣ-ı ʿavn-i Mevlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 20). [dest-gīri, ]*

Olur tedbīri taḳdīre muvāfiḳ her işe ḳādir
Ẓāhir ü **dest-gīri** bir ḳuluñ kim Ḥaḳ Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 2). [dest-gīri, ]*

**dest-gīr:** *Düşenin elinden turan kişi.*

Ṣıḥne-i nefse esīr olmış āmān ṣād el-amān
**Dest-gīr** ol ʿacze düşmişdür meded ṣad el-meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 50). [dest-gīr, ]*

Mevlā muʿāmmer eyleye şehzādesin iclāl ile
Tevfīḳ-ı Ḥaḳḳ aña ẓāhir ʿavn-i ilāhī **dest-gīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 10). [dest-gīr, ]*

**dest-gīr:** *Elinden tutan, düşenin elinden tutan, yardımcı.*

ʿAvn-i Ḥaḳ olsun ẓāhir ü **dest-gīri** ol şehüñ
Ṣalṭanatla ömrin efzūn ide Ḥayy Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 3). [dest-gīri, -i ]*

**dest-gīr olan:** *Yardımcı olmak, yardım etmek, himmet etmek.*

Ey muʿīn ü ẓāhir olan Allāh
ʿĀcize **dest-gīr olan** Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 2). [dest-gīr olan, -an ]*

**destgīr-i żuʿafā-yı māḥşer:** *Kıyamet zayıflarının yardımcıları.*

**Destgīr-i żuʿafā-yı māḥşer**
Sātiru'l-ʿāyb şefīʿu'l-ʿaraṣāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [destgīr-i żuʿafā-yı māḥşer, ]*

**dest-gīrüm ol:** *Yardımcı olmak, yardım etmek, himmet etmek.*

Sen muʿīn ü zahīrüm ol yā Rab
ʿĀcizüm **dest-gīrüm ol** yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 4). [dest-gīrüm ol, -üm ]*

**dest-güşā:** *El açma, yalvarma.*

Dāde-i mihre olup **dest-güşā**
Şafaḳ-ı şerme girer gice māh *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 25). [dest-güşā, ]*

**dest-i āmāle:** *Emeller çölü.*

**Dest-i āmāle** ġubār-ı ser-i kūyuñ iksīr
Çeşm-i iḳbāle türāb-ı ḳademüñ kuḥl-i cilā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 303). [dest-i āmāle, -e ]*

**dest-i ʿaşḳ:** *Aşk çölü.*

Bām-ı serden düşdi ṭaşt-ı huş **dest-i ʿaşḳ** ile
Düşmesün mi şehr ü bāzār-ı vücūda ġulġule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 7). [dest-i ʿaşḳ, ]*

**deşt-i āteşīn:** *Ateşin eli tutmak II kedere, acıya boğmak.*

İhrāḳ-ı āh şehri idüp **deşt-i āteşīn**
Yaḳdı ḥaşīr başına yer yer mināreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 3). [deşt-i āteşīn, -in ]*

**dest-i direm-nişārı:** *Para saçan el.*

Ṭabʿ-ı kerem-şiʿār ı dil-fürūz u cān-fezā
**Dest-i direm-niş̱ārı** ferāḥ-baḫş u ġam-zidāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 16). [dest-i direm-niş̱ārı, --ı ]*

**dest-i duʿa:** *Dua eli.*

Baġlaña māhmil-i kālā-yı nuʿut-ı şuʿarā
Ḳāfile ḳāfile envāʿ-ı taḥiyyāt u ṣalāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 335). [dest-i duʿa, ]*

**deşt-i faż̄īlet:** *Fazilet çölü.*

**Deşt-i Faż̄īletinde** mecnun īmrü'l-Ḳays
Kūhsār-ı dānişinde Ferhād-ı Ṭaşḳendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 7). [deşt-i faż̄īlet, -in, -de ]*

**dest-i ġamzeñden:** *Çene çukurunda eli.*

**Dest-i ġamzeñden** ḫalāṣ olsa girībān-ı şekīb
Pençe-i müjgānuñ eyler var mı çāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 7). [dest-i ġamzeñden, -n, -den ]*

**dest-i gevher-bārı:** *Cevher yağdıran eli.*

Seḫāda **dest-i gevher-bārı** ebr-i nev-baḫārīdür
ʿAṭāda cūd-ı ṭabʿın söyliyenler bahr u kān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 29). [dest-i gevher-bārı, ]*

**dest-i gevher-bārına:** *Cevher saçan el II yetenek, hüner.*

Ṭabʿ-ı feyż-āş̱ārına bir ẕerre ḫurşīd-i münīr
**Dest-i gevher-bārına** bir ḳaṭre emvāc-ı biḥār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 20). [dest-i gevher-bārına, -ın, -a ]*

**dest-i girībān:** *Elle parçalamak.*

Perīşāndur dil-i mecmuʿumuz bend-i kemendinde
Doḳun ey şāne zülf-i dilbere **dest-i girībān** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 12). [dest-i girībān, ]*

**dest-i güher-pāşı:** *Cevher dağıtan el (Cömertlik bağlamında).*

Bez̤l-i keremde **dest-i güher-pāşı** baḥr olur
Hengām-ı cūd ayaġına māḥṣūl -i kān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 39). [dest-i güher-pāşı, -ı ]*

**dest-i ḫançer-dār:** *Hançer çeken el.*

Heybetinden **dest-i ḫançer-dārını** lerzān görüp
İtdi Behrāmı silaḥdār-ı felek ol pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 25). [dest-i ḫançer-dār, -ı, -n, -ı ]*

**dest-i ḥasret:** *Hasret eli.*

Naẓār it ʿāşıḳuña rūz-ı ceza lāyıḳ mı
**Dest-i ḥasret** ola dāmān-ı nigāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 4). [dest-i ḥasret, ]*

**dest-i irādetüñ:** *Irade eli.*

Ṭutmaz anuñ ʿinānını **dest-i irādetüñ**
Rehvār-ı ʿömr şöyle şitābān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 3). [dest-i irādetüñ, --üñ ]*

**dest-i kerem:** *Cömertlik elin.*

Abdāl-ṣıfāt berehne-ser ḳalmam eger
Destārumı tāzelerse **dest-i keremüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 4). [dest-i kerem, -üñ ]*

**dest-i kerīmi:** *Ikram eden el.*

O şehüñ beẕl-i ʿātıfetinde olur
Dil ü **dest-i kerīmi** baḥr ile kān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 36). [dest-i kerīmi, -i ]*

**dest-i luṭf:** *Lütuf eli.*

Hānedān-ı ʿizzet ü iḳbāli ābādān ola
Her dil-i vīrān ki **dest-i luṭf** ile taʿmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 92). [dest-i luṭf, ]*

**dest-i merḥabā:** *Merhaba eli , tokalaşmak.*

Gül-zāre ṣubḥ-dem gelicek ḳāṣıd-ı ṣabā
Eşcāruñ oldı her varaḳı **dest-i merḥabā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 3, Mısra 2). [dest-i merḥabā, ]*

**dest-i miʿmār-ı ḥıfẓ:** *Koruyan mimarın vi.*

**Dest-i miʿmār-ı ḥıfẓ** ı itmededür
Yeʾsi vīrān ümīdi ābādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 75). [dest-i miʿmār-ı ḥıfẓ, ]*

**deşt-i muḥabbetde:** *Muhabbet eli.*

Ḳondı murġān-ı cünūn **deşt-i muḥabbetde** Naẓīm
Ser-i sevdā-zede bildüm ki yuvalanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 17). [deşt-i muḥabbetde, -de ]*

**dest-i mürüvvetüñden:** *İnsaniyet, mertlik, yiğitlik eli.*

**Dest-i mürüvvetüñden** ider minnet-iʿaṭā
Ġayruñ eliyle aña kerem imtinān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 79). [dest-i mürüvvetüñden, -üñ, -den ]*

**dest-i pāki:** *Temiz eli.*

Dil-i ṣāfı güher-i cūd ile kāndan ecved
**Dest-i pāki** kerem ü luṭf ile yemmden eşhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 132). [dest-i pāki, -i ]*

**dest-i saṭveti:** *Güç çölü.*

Gūy-ı seyli ḫurde-i çevgān **dest-i saṭveti**
Farḳ-ı Ḍaḥḥāk ü ser-i Cem raḥmeten liʾl-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 69). [dest-i saṭveti, -i ]*

**dest-i sitemle:** *Sitem eli*

Anuñ ki **dest-i sitemle** zemāne-i bīdād
Binā-yı ḫāṭırını yıḳdı ben ḫārāb oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 5). [dest-i sitemle, -le ]*

**dest-i temennā:** *Yalvarma eli.*

O kān-ı mekrümet kim dembedem
hemyān-ı cūdından
O İder lebrīz-i naḳd-i ḫvāhişi **dest-i temennāya** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 10). [dest-i temennā, -y, -a ]*

**dest-i teʾsir:** *Güç çölü.*

Vuṣlat-ı dilber içün nāle-i şeb-gīr idelüm
**Dest-i teʾsirini** der-ḳabża-i şemşīr idelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 19, Mısra 2). [dest-i teʾsir, --i, --ni ]*

**dest-i teʾsīri:** *Tesirli , etkili eli.*

Nāle-i derd-i dil-i maẓlūm ki der-kār olsa ger
**Dest-i teʾsīri** hemān der'kabża-i şemşīr olur. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 6). [dest-i teʾsīri, -i ]*

**dest-i teʿsirini:** *Etkili çöl.*

Ṣubḥ-dem çarḫa çeküp tīġ-ı sitîz -i āhı
**Dest-i teʿsirini** der-ḳabża-i şemşīr itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 6). [dest-i teʿsirini, --i, --n, --i ]*

**dest-i ümīdi:** *Ümit eli.*

Keşt-i emelde ber-zede-dāmān-ı saʿy olan
**Dest-i ümīdi** sünbüle-çīn-i ḥuṣūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 8). [dest-i ümīdi, -i ]*

**dest-küşād:** *El açıklığı ferahlık.*

Olur mı dāde-i ġayra ciḫānda **dest-küşād**
Efendisi ḳulunuñ rızḳına olınca kefîl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 19). [dest-küşād, ]*

**dest-māl:** *Genellikle cepte taşınmak için dört kenarı süslemeli olarak tasarlanan el mendili.*

Ol ṭurre nāfe-i Çīn ol ḫaṭṭ u ḫāl-i ʿānber
Her deste deste kakül bir **dest-mâl** ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 2). [dest-mâl, ]*

**dest-māl:** *El ve yüz silmeye yarayan mendil, peşkir, yağlık vb. şeyler.*

İdüp ḥicāb o dü-rūḫdan ʿiẕārına her gül
Hezār şerm ile bir al **dest-māl** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 10). [dest-māl, ]*

**dest-māl:** *El bezi.*

Gülün elinde iden böyle **dest-mālini** āl
Sirişk-i dembedem-i hāy hāy-ı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 5). [dest-mālini, --i-, --n-, --i ]*

**destūr:** *İzin, müsaade.*

Gül ḫandeye tebessüme āmāde ġonçeler
Bülbül şeṭāret eyle ki **destūrdur** henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 10). [destūrdur, -dur ]*

**desṭūr-ı nüktedān:** *Nükte bilen, ince ve zarif kimselerin izni.*

Ne söylesem yāraşur güne güne vaṣfında
Seza ne dirse o **desṭūr-ı nüktedān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 80). [desṭūr-ı nüktedān, ]*

**devā:** *Tedbir, çare, derman.*

Bīmāriyuz ol ṭabīb-i cānuñ ki Naẓīm
Derdinde niḫān devā **devāsında** maraż
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 4). [devāsında, -sında, - ]*

**devā:** *Çare, derman.*

Dil-ḫaste-i ʿaşḳı ẕevḳi ider derdinden
Elbette ʿalīl olur **devādan** māḥẓūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 17, Mısra 2). [devādan, -dan ]*

**devā:** *Derman, şifa, çare.*

Olduḳça esb--cünbân ol şehsüvār-ı ẕī-şān
Olsa o gence āyān şād erdevān **devānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 128). [devānı, -ñ, -ı ]*

**devā:** *Çare, ilaç.*

Haste-i ʿaşḳa **devā** laʿl-i leb-i dildār imiş
Yitişinceydi eġer olsa bu tedbīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 5). [devā, ]*

**devā:** *İlâç, derman, şifâ.*

O ṭabīb-i dil ider ḫaste-i ʿaşḳa dermān
Bulur elbetde **devā** derdine tīmāre giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 8). [devā, ]*

Ne şundı laʿlini cānān ne ṭutdı nabż-ı dili
ḫasteye ne **devā** ne ṭabīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 8). [devā, ]*

Ol **devā** bir ü iki bismi'llāh ḫaṭṭ-ı reyḥān ile
Vech-i pür-envārı bir muṣḥafdur āyet ber-kenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 49). [devā, ]*

Ṭabīb-i derd ki dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında
**Devā** ḫemişe ṣāḥiḥ saḳam hemīşe ʿalīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 110). [devā, ]*

Bīmāriyuz ol ṭabīb-i cānuñ ki Naẓīm
Derdinde niḫān **devā** devāsında maraż
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 4). [devā, ]*

**devām-ı ʿömrle:** *Hayatın devamıyla.*

Muṣḥaf-ı ḳadr ü şeref ʿOsmān Pāşā kim anuñ
Āyet-i cāhı **devām-ı ʿömrle** tefsīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 26). [devām-ı ʿömrle, ]*

**devān:** *Hızlı yürüyen.*

Dergāhuña ḳuşūrını iḳrār iden ḳuluñ
Pāy-ı niyāz ʿacz ile pūyān **devān** gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 74). [devān, ]*

**devân- ḫān-ı niʿam:** *Nimetlerin hükümdarına koşan.*

Ey farḳ-ı ümīd tācdār-ı himemüñ
Vey pāy-ı ṭaleb devân- ḫān-ı niʿamıñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 2). [devân- ḫān-ı niʿam, -ıñ ]*

**devāt:** *Divit, içine mürekkep konan ufak hokka, kap.*

**Devāt** mihr varaḳ meh ḳalem-tırāş hilāl
Şehāb-ı ḫāme ḳalemdān-ı zer-nişānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 21). [devāt, ]*

**devāt:** *Divit, içine mürekkep konan ufak hokka, kap*

Gencīnedür nikātum mālīk o gence ẕātum
Olsa nola **devātum** bir ḫum-ı ḫüsrevānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 178). [devātum, -um ]*

**devāt:** *Divit, içine mürekkep konan ufak hokka, kap.*

Lūle-i kilk-i beyānından olaldan müstefīż
Ḥıżr-ı maʿnāya **devātı** çeşme-i ḥayvān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 38). [devātı, -ı ]*

**devā-yı cāvīd:** *Ebedi çare.*

Derdidür cān ü dil-i zāre **devā-yı cāvīd**
Sūḳ-var-ı ġamınuñ hep ebedīdür ṭarabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 47). [devā-yı cāvīd, ]*

**devā-yı şerbet:** *Tatlı ilacı.*

Devā-yı şerbet ü maʿcūnla o merḥūmuñ
İzāle olmadı feryād u ḥayf tāb u tebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 13). [devā-yı şerbet, ]*

**devḥa-i medḥinde:** *Övgünün büyük ağacı.*

**Devḥa-i medḥinde** ṣad güne neġamla nāle-senc
Gülşen-i evṣāfına bülbül benüm gibi hezār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 59). [devḥa-i medḥinde, -in, -de ]*

**devir-i rāḥat-ı endūh-sūz:** *Elem yakıcı rahat devri.*

Dīde rūşen ey ṭalebkārān-ı eyyām-ı neşāṭ
Geldi **devir-i rāḥat-ı endūh-sūz** u ġuṣṣagāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 6). [devir-i rāḥat-ı endūh-sūz, ]*

**devlet:** *Devlet, makam.*

Peyk-i Mevlā ile ol cān-ı ciḫān **devletinüñ**
Sidreye oldı revān sürʿat ile rūḫ-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 257). [devletinüñ, -i, -nüñ ]*

**devlet:** *Devlet, makam , mutluluk, talih.*

Ḳapūdān eyledi **devletle** Sulṭān Aḥmed-i Ṣāliṣ
Yegāne āṣaf-ı ṣānī vezīr-i kār-fermādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 9). [devletle, -le ]*

**devlet:** *Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam.*

Ḥamdü li'llah **devletinde** sīr- ḫan-ı ḥıfẓıdur
Her gedā kim maẓḫār-ı nān-pāre-i iḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 57). [devletinde, -i, -n, -de ]*

**devlet:** *Baht, talih, büyük saadet, büyük mutluluk.*

Enbiyā vü rüsüle idüp imāmet anda
Oldı **devletle** feres-rān-ı maḳām-ı vālā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 234). [devletle, -le ]*

**Devletle** olur ne cānibe ʿazm itseñ
Hāk-i ḳademüñ fütādesi cevher-i kül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 3). [devletle, -le ]*

Ṣād müjde geldi ʿāleme **devletle** Sulṭān Aḥmedüñ
Ferzendi ʿAbdü'l-mālik ol şehzāde-i rūşen-żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 1). [devletle, -le ]*

**devlet:** *devlet, büyük mutluluk; zenginlik; baht, talih; mevki.*

Sāḳī yitişür **devlet** o mestāne başında
Būs ide lebüñ her ṭolu peymāne başında

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 1). [devlet, ]*

**devlet:** *Devlet, saltanat, makam, şan. II Mutluluk.*

**Devletle** bir maḳāma seferden ki ḫān gelür
Gūyā füsürde ḳālıb-ı bī-rūḥa cān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 1). [devletle, -le ]*

**devlet:** *Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam.*

**Devle**t ü iḳbāl ider ihrām-ı ʿizzetle ṭavāf
Kaʿbe-i cāh-ı celālinde ne dem Tekbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 55). [devlet, ]*

ʿİzz ü celāle ber-devām ʿömr ü kemāli müstedām
**Devlet** saʿadet hem licām iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 28). [devlet, ]*

İzzet hemīşe sofra-i iclāline ṭufeyl
**Devlet** hemīşe meclis-i iḳbāline nedīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 6). [devlet, ]*

Āsitān-ı ḳadrine rūmāl içün bir birini
Devlet ü ʿizzet teʿāḳub eyleyüp eyler hücūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 8). [devlet, ]*

**devlet nişānı:** *Gördükleri önemli işlerden dolayı kişileri onurlandırmak için devletçe verilen madalya; mutluluk, saadet belirtisi.*

Yārün hümā-yı kākülinüñ sāyesindedür
Bir bī-dilüñ başında ki **devlet nişānı** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 4). [devlet nişānı, -ı ]*

**devlet-i evṣāf:** *Güzellikler saltanatı.*

Revādur ṭāliʿümde devlet-i evṣāfuñ el virse
Felekde maẓẖār-ı keffü'l-haẕībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 15). [devlet-i evṣāf, -uñ ]*

**devlet-i keffü'l-haẕīb:** *Keffü'l-Ḥazīb talihi.*

Hiżāb-beste kef-i destin öpdüm ol māḫūñ
Felekde **devlet-i keffü'l-haẕīb** el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 4). [devlet-i keffü'l-haẕīb, ]*

**devlet-i ḳurb-ı civaruñlā:** *Etrafına yakınlığın saltanatı.*

Şād-kām it **devlet-i ḳurb-ı civaruñlā** beni
Minnetüm daʾim budur eyle temennāmı ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 5). [devlet-i ḳurb-ı civaruñlā, -uñ, -lā ]*

**devlet-rehīn:** *Devlet yolunun.*

Yazdılar ʿünvānını ʿizzet-ḳarīn **devlet-rehīn**
Ḥāşe-li'llāh dāḫil-i dāru'l-emān-ı ḥıfẓına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 91). [devlet-rehīn, ]*

**devr:** *Devir, çağ.*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya ṣal ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 17). [devrüñ, -üñ ]*

**devr:** *Zaman, çağ.*

Gerçi her bir daverüñ **devrinde** bir ʿişyānla
Mücrim elbette esīr-i gūşe-i zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 61). [devrinde, -i, -n, -de ]*

**Devrinde** pāy-der-gil her vech ile esāfil
Pāmāldür erāẕil bed-ḥāldür edānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 47). [devrinde, -i, -n, -de ]*

**devr:** *Zaman.*

**Devrüñde** ʿālem-ārā ol şāʿirüm ḫuṣūṣā
Kim ola gūy-ı maʿnā çevganī-i beyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 165). [devrüñde, ]*

**devr:** *Dönme, dolaşma.*

Gerdūn yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ **devr** eylesün
Olmış sifāl ü yā necef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 13). [devr, ]*

**devr ider:** *Dönüp dolaşmak, (kendi etrafında) hareket etmek.*

Ṣubḥa dek māh encüm-i seyyārla eyler sefer
**Devr ider** aḫşama dek mihr-i ciḫān-ārā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 12). [devr ider, ]*

**devr itdi:** *Dönüp dolaşmak, (kendi etrafında) hareket etmek.*

Hamdülillāh vefḳ-ı maḳṣūd üzre **devr itdi** felek
Geldi açıldı yine baḫt-ı civān-ı çarḫ-ı pīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 1). [devr itdi, -di ]*

**devran:** *Devir, çağ, dünya.*

**Devrān** murādum üzre döndi didüm Naẓīmā
Müftī güzīde-i dehr Seyyid ʿAlī Efendi (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 13). [devrān, ]*

ʿAllāme-i **devrān** ki ola Saʿd ile Seyyid Pūyān u **devrān** ġāşiye-berduş-ı semendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 4). [devrān, ]*

**devran:** *Kader, tâlih, baht.*

Ne deñli ser-keş olsañ pāymāl eyler seni **devrān**
Ḥaẕer kıl ḫāke dökme āb-ı rūyuñ āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 11). [devrān, ]*

**devr-i ʿadlinde:** *Adalet vakti.*

Ḥaḳḳ-ı cārı ḥaşredek cārī iderlerdi eġer **Devr-i ʿadlinde** olaydı şīr ü cīrān hem-civār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 98). [devr-i ʿadlinde, -in, -de ]*

ʿAceb mi **devr-i ʿadlinde** ciḫān āsūde-ḥāl olsa
Ki dāʿim dest-gīri her ḫuṣūṣ-ı ʿavn-i Mevlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 19). [devr-i ʿadlinde, -in, -de ]*

**devr-i ʿadlinde:** *Adalet devri, adalet zamanı.*

Bu şehüñ tā ti **devr-i ʿadlinde**
Ola āsūde ʿālem ü insān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 231). [devr-i ʿadlinde, -in, -de ]*

**devr-i ʿadlüñde:** *Adalet devrinde.*

Ey vezīr-i dād-güster kim hemān ẓālim degül
**Devr-i ʿadlüñde** senüñ bīdād ider zencīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 62). [devr-i ʿadlüñde, -üñ, -de ]*

**devr-i cām-ı cem:** *Kadeh mecliste elden ele dolaşırken, devrederken.*

**Devr-i cām-ı Cem** gibi meclis-be-meclis dembedem
Ṣāḫid-i mey şevḳine āvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 11). [devr-i cām-ı cem, -i-ı ]*

**devr-i çarḫ-ı süst-bünyād:** *Zayıf feleğin çarkı.*

Münḳalibdür āsiyāb-ı ḥāl-i gerdūn ey Naẓīm
**Devr-i çarḫ-ı süst-bünyād** ise mā üstündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 14). [devr-i çarḫ-ı süst-bünyād, ]*

**devr-i dergāh:** *Tekkenin vakti.*

**Devr-i dergāhı** gerçi derd ü miḥnetdür şedīd
Heybet-i ḳurb-ı viṣāl ammā ki buʿdından eşed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 23). [devr-i dergāh, --ı ]*

**devr-i ebvāb-ı edānīde:** *Kapı kapı dolaşan serseri alçak.*

Hāne-ber-dūş olsan aduñ derbederdür dembedem
**Devr-i ebvāb-ı edānīde** gezersüñ serseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 52). [devr-i ebvāb-ı edānīde, -de ]*

**devr-i ebvāb-ı edānīde:** *Alçak kişilerin kapılarının zamanı.*

Ola sermāye-i ʿömrüñ şeb ü rūz
**Devr-i ebvāb-ı edānīde** tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 6). [devr-i ebvāb-ı edānīde, ]*

**devr-i fānide:** *Dünyevi zamanlar.*

Ṣuffe-i bezm-i şenāsında ṭolular nūş idem
**Devr-i fānide** ṭolınca ʿömrümüñ peymānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 34). [devr-i fānide, -de ]*

Ṣuffe-i bezm-i şenāsında ṭolular nūş idem
**Devr-i fānide** ṭolınca ʿömrümüñ peymānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 34). [devr-i fānide, -de ]*

**devr-i ḥayātı:** *Hayatın devri.*

Nola **devr-i ḥayātı** her ḥabābuñ zūd-sīr olsa
Biñā-yı ʿömri āb üzre ḳurulmış āsiyāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 9). [devr-i ḥayātı, ]*

**devr-i ḥıfẓ:** *Saklama zamanı.*

**Devr-i ḥıfẓında** cihān ḳayd-ı eşirrādan emīn
Sāye-i ʿadlinde der-zīr-i emān mülk ü milel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 27). [devr-i ḥıfẓ, -ın, -da ]*

**devr-i hıfzında:** *Güvenlikten sorumlu olduğu dönem.*

Üstüḫān her ne kadar olsa gülū-gīr ü remīm
**Devr-i ḥıfẓında** ser-i mūyı daḫi olmaya ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 66). [devr-i ḥıfẓında, -ın, -da ]*

O deñli müttehid eżdād **devr-i ḥıfẓında**
Ki birbirine ḳafadar āb ü āẕerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 87). [devr-i ḥıfẓında, -ın, -da ]*

**Devr-i ḥıfẓında** düşünde görse cīran şīr-i ner
Ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyetle o düş taʿbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 59). [devr-i ḥıfẓında, -ın, -da ]*

**devr-i inṣāf:** *Merhamet denizi.*

**Devr-i inṣāfında** azāde demādem her diyār
ʿAhd-i adlinde müdām āsūdedür her merz-ı būm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 5). [devr-i inṣāf, -ın, -da ]*

**devr-i mehd:** *Beşiğin devri.*

Hvāb-ı naz itdükce lāyıḳdur meges-rān eylese
**Devr-i mehdinde** felek bāl-i hümā-yı devleti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 12). [devr-i mehd, -in, -de ]*

**devr-i mihr ü māh:** *Ayın ve güneşin zamanı.*

ʿAşḳuñ birer piyālesini çekdiler ezel
Şimdi daḫi o şevḳledir **devr-i mihr ü māh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 8). [devr-i mihr ü māh, ]*

**devr-i mīnā:** *Şarap zamanı*

Mükerrer cām-ı mey ṣākī miyāh-ı bezm-i ṣahbāda
Bir iki dāneli zerrīn ḳadeḥdür **devr-i mīnāda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 28, Mısra 2). [devr-i mīnā, --da ]*

**devr-i muḫālif:** *Rakiplerin çağı.*

Gevr ider oldı felek **devr-i muḫālifle** Naẓīm
Dur düşdüñ ḳatı çoḳ yār-ı muvāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 13). [devr-i muḫālif, -le ]*

**devr-i rûḥ:** *Yanağının çevresi.*

Vefḳ-ı cemāli ol ḫaṭṭ-ı pergār-vār çizdi
**Devr-i rûḫında** fitne-i āḫir kenār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 2). [devr-i rûḫ, ]*

**devr-i rūḫında:** *(Sevgilinin) yanağının devri/zamanı.*

Ẓann eyledüm ki kisve-i beytü'l-ḥarāmdur
**Devr-i rūḫında** kākül-i müşgīn-i tābdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 16). [devr-i rūḫında, -da ]*

**devr-i saġar:** *(meclisde) kadehin sırayla dönüşü.*

Ḥabāb encüm ṣafaḳ mey ʿaks-i sāḳī māh-ı mihr-engīz
Şüreyya cem-i meclis **devr-i saġar** çarḫ-ı mīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 8). [devr-i saġar, ]*

**devr-i sāġar-ı mülden:** *(meclisde) kadehin sırayla dönüşü; bkz. 'devr-i meclis' md.*

Şevḳ-ı ṣahbā-yı lebüñdür mest-i medḥūş eyleyen
Neşve sāḳī şanma **devr-i sāġar-ı mülden** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 8). [devr-i sāġar-ı mülden, ]*

**devri sürūra:** *Mutluluk dönüşü ( İçki kadehinin meclisde elden ele dönüşü).*

**Devri sürūra** bādı der-beste nā-murādı
Dillerde şevḳ u şādī ḫāṭırda şādmānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 27). [devri sürūra, -a ]*

**deylā-yı midḥati:** *Övgü söyleyen.*

**Deylā-yı midḥati** beni dīvāne eyledi
Oldum kemāl-i ʿacz ü ḳuṣūr ile jāj-hāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 9). [deylā-yı midḥati, ]*

**deyn:** *Borç.*

Dergehūñde ideyüm ḳudretüm olduḳça edā
**Deyn** olan vācib ü farż u sünen ü müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 60). [deyn, ]*

**deyr:** *Kilise, manastır.*

Ṭāḳ-ı Kisrā-veş hezārān **deyri** itdi ser-nigūn
Maḳdem-i teşrīfinüñ bir ṣadme-i merdānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 25). [deyri, -i ]*

**deyr:** *Kilise.*

Feryād u nāle eyler ol büt-perest-i nāzuñ
**Deyr** içre gāh nāḳūs geh erġānūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 10). [deyr, ]*

Ṭāḳ-ı Kisrā-veş hezārān **deyri** itdi ser-nigūn
Maḳdem-i teşrīfinüñ bir ṣadme-i merdānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 25). [deyri, -i ]*

Muḳtedā olālı ol ḳıble-i dīn
Mescid oldı ümeme **deyr** ü künişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [deyr, ]*

**deyr-i ʿaşḳ:** *Aşk dünyası.*

O ebrūlar nola olsa perestişgāh-ı **deyr-i ʿaşḳ**
Bütānuñ ol ṣanem mümtāz u müsteşnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 11). [deyr-i ʿaşḳ, ]*

**deyr-i ciḫān:** *Cihanın dünyası.*

Ṭutdı **deyr-i ciḫānı** feryādum
Nāle-i erġanūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 3). [deyr-i ciḫān, ]*

**deyr-i ḫārābātda:** *Meyhane âlemi.*

Vīrāne-i ẓāhirde olan bāṭını maʿmūr
Bu **deyr-i ḫārābātda** ābād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 14). [deyr-i ḫārābātda, -da ]*

**deyr-i ḥüsn-i melāḥat:** *Sevgilinin yüz güzelliği dünyada.*

Deyr-i ḥüsn-i melāḥat içre müdām
Kāfir-i zülfi düşmen-i İslām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 115). [deyr-i ḥüsn-i melāḥat, ]*

**deyr-i maʿnā:** *Gerçek dünya.*

Mesīḥ-āsā demüñden **deyr-i maʿnā** rūḫ-ı zār olmış
Naẓīm enfās-ı cān-baḫşun me er Meryemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 11). [deyr-i maʿnā, ]*

**deyr-i muḥabbetüñ:** *Sohbet dünyası.*

**Deyr-i muḥabbetüñ** yine rāhi küşādedür
Gāhī ḳapansa mey-gede gāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 1). [deyr-i muḥabbetüñ, --üñ-üñ ]*

**deyr-i sīnemi:** *Göğsümü kilise yapmak.*

Naḳş u nigār-ı ʿaks-i cemāl-i bütān ile
ʿAşḳ itdi **deyr-i sīnemi** beytü'ṣ-ṣanem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 8). [deyr-i sīnemi, --i ]*

**di:** *Demek, söylemek.*

Derdüñ **dimeseñ** kimseye maġrur ṣanurlar
Söylerseñ eġer ḥavṣaladan dūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 1). [dimeseñ, -meseñ ]*

Evvel seni sevmem dir idüñ şimdi ne **dirsüñ**
ʿĀşıḳ baña ʿālem dir idüñ şimdi ne **dirsüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 1). [dirsüñ, ]*

Evvel seni sevmem dir idüñ şimdi ne **dirsüñ**
ʿĀşıḳ baña ʿālem dir idüñ şimdi ne **dirsüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 2). [dirsüñ, ]*

Laʿl-i lebüñle teşne olan ḫaste-i ʿaşḳa
Haṭṭuñ yoġ iken em dir idüñ şimdi ne **dirsüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 4). [dirsüñ, ]*

Aġyāre yiter rūḥṣat-ı güftār didükce
Esrāruma māḥrem dir idüñ şimdi ne **dirsüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 6). [dirsüñ, ]*

Rūḫsāruña ḳarşu gözümüñ yaşı aḳarken
Ḥūrşīd ile şebnem dir idüñ şimdi ne **dirsüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 8). [dirsüñ, ]*

Cān naḳdinedür kāle-i vaṣlum diyü cānā
ʿUṣṣāḳa muḳaddem dir idüñ şimdi ne **dirsüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 10). [dirsüñ, ]*

Anı daḫi mübhem dir idüñ şimdi ne **dirsüñ**
Pervāne iken şemʿüñe cān ile Naẓīme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 11). [dirsüñ, ]*

Bir būseyi biñ vaʿde-i ferdāya ṣalarduñ
Dil-sūḫte sersem dir idüñ şimdi ne **dirsüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 14). [dirsüñ, ]*

Āşinā oldun rāḳibe sırruñı fāş eyledi
Kim **didi** cānā saña var ḫāneñe bīgāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 12). [didi, -di ]*

Kimseler saña gözüñ üzre ḳaşuñ vardur dimez
Kimsenün vardur **dimezseñ** gözi üzre ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 14). [dimezseñ, -mezseñ ]*

Naẓmumı gūş idüp ümīdüm odur
**Diyesiñ** āferīn getür ḳaftan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 200). [diyesiñ, -ye, -sin ]*

Böyle söyle **dimiş** o hem-rāze
Başlamış nice şive vü nāze *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 185). [dimiş, -miş ]*

Seni sevdiyse kāfir olmadı dil
Ehl-i buġż u ġarażda **dīr** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 282). [dīn, -ñ ]*

Yir içerken anuñla şām u seḥer
Baña **dirken** peder ben aña püser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 138). [dirken, -r, -ken ]*

**Didi** Naẓīm hāṭif tarīḫīni bu ṭarḥuñ
Baḥr üzre ṭarz-ı zībā cāy-ı Ḥüseyn Pāşā (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 13). [didi, -di ]*

**Didi** tārīḫ-i vefātın el açup Ḥaḳḳā Naẓīm
Rūḫına vālidemüñ eyle ilāhī raḥmet (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 5). [didi, -di ]*

Gelüp uçurulmadan mevce-i fenā **didiler**
Ḳapatdı fülk vücūduñ Serenci-zāde meded (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 9). [didiler, -di, -ler ]*

Çekildi menzil-i ʿuḳbāya el-vedāʿ **diyüp**
Naẓīm eyledi aḥbābı bı-şekīb ü ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 7). [diyüp, -y, -üp ]*

Güş idüp teşrīfini tārīḫini **didüm** Naẓīm
Meclis-i fetvā yine Ṣādıḳ Efendiye maḥal (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 35). [didüm, -düm ]*

Taḫṭa geçdükde saʿādetle Naẓīm-āsā **didüm**

Dehre Sulṭān Mustafā ʿadliyle oldı pādişāḫ (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 61). [didüm, -düm ]*

Tārīḫ-i ʿizz ü cāhın **didi** Naẓīm-i dāʿī Ṣadr-ı Fuḥūl ʿaşra Seyyid ʿAlī Efendi (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 15). [didi, -di ]*

**Didüm** Naẓīm görince o liḥye-i pāki Saʿīd ola ḫaṭ-ı dil-cū-yı Muṣṭafā Çelebi (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 9). [didüm, -düm ]*

**di:** *Demek, söylemek.*

Saña ẓālim **dine** baña maẓlūm
Yiter Aḥmed bu cevrle ḫārekāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 291). [dine, -n, -e ]*

**di:** *(cevaben) demek, söylemek.*

Didüm ẕeḳanuñ mışr-ı cemālüñde nedür
Yūsuf ḳūyusı didi o Māh-ı Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 3). [didüm, -dü, -m ]*

Tehniyet-gūyān **didüm** tārīḫ-i cāhın ey Naẓim
Oldı bu İsḥāḳ İsmāʿīl Efendi ṣādr-ı Rūm (1124) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 13). [didüm, -dü, -m ]*

Naẓīm girye-künān fevtine **didüm** tārīḫ
Cinānda Kevṯer içe dembedem ʿAlī Çelebi (1103) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 15). [didüm, -dü, -m ]*

İki tārīḫ idüp ben de Naẓīmā
Didüm ṣād ḥüznle derdā dirīġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 10). [didüm, -dü, -m ]*

**di:** *(Cevaben) demek, söylemek.*

Enbıyāsı gibidür ḳavm-ı Kelīmu'llāhuñ **Didi** ol faḫr-ı ciḫān ümmetüm içre ʿulemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 180). [didi, -di ]*

Didüm ẕeḳanuñ mışr-ı cemālüñde nedür
Yūsuf ḳūyusı **didi** o Māh-ı Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 4). [didi, -di ]*

**di:** *(cevaben) demek, söylemek.*

Gitdi bāḳī menzile tārīḫini **didüm** Naẓīm
Kürsī-i ʿArşı ide Sīvāsī-zāde cilvegāh (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 9). [didüm, -düm ]*

**di:** *Demek, dile getirmek, söylemek.*

ʿÖẕrümi biñ ḥicāb ile **diyeyüm**
Bilürüm ey civān-ı sīm-berüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 275). [diyeyüm, -ye, -yüm ]*

**di:** *Demek , söylemek.*

Ne **dir** ise o ḫvāce-i dānā
İşiden **dir** Nāẓim āmenna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 11). [dir, -r ]*

Şekl-i beşerde ḥūr-sirişt ü melek-şiyem
Bu vech ile baña kimi gördüñ **diseñ** disem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [diseñ, ]*

**di:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Ṭāslar şems ü ḳamerdür necm-i rāḫşān ġamlar
Çarḫ-veş germābe-i nüh-ḳubbedür **dinse** sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 4). [dinse, -n, -se ]*

Aġyāre yiter rūḫṣat-ı güftār **didükce**
Esrāruma māḥrem dir idüñ şimdi ne dirsüñ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 5). [didükce, -dükçe ]*

Göñlüñe uyma ey Naẓīm ṣaḳın
**Dimesünle**r zebūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 14). [dimesünler, -me, -sün, -ler ]*

Üstādına raḥmet **diyerek** şiʿr-i Naẓīmi
Ḥālā götürür māḥrem ü bīgāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 13). [diyerek, -y, -erek ]*

O gün olur mı **diyem** kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña ḳurbān ola ümmī vü ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 57). [diyem, -ye, -m ]*

Rāz-ı deḫān-ı dilbere vāḳıfdur ekşeri
ʿUşşāḳ-ı zāre **dinse** nola ġayb erenleri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 39, Mısra 2). [dinse, -n, -se ]*

**di:** *...diye adlandırmak.*

Aña ʿāşık **dimem** kim seyr-i baġ u gülşen itdükce
Yanında bir sehī serv-i ser-efrāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 3). [dimem, -me, -m ]*

**di:** *"Demek, söylemek" Hz. Muhammed'in sözleri; hadis-i şerif.*

Didüm ki nedür nāmuñ eyā gülbün-i cān
**Didi** gülerek Yūsuf o verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 2). [didi, -di ]*

Seyr idüp itmamına **didi** Naẓīm-i ṣāf-dil
ʿĀyn-ı carī çeşme-i dil-cūy-ı Sulṭān Muṣṭafā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 15). [didi, -di ]*

**di-:** *Demek, söylemek.*

Göreydi kākül-i şeb-gūnuñı ey sebz-i tih gül-gūn
Beyābānlarda yā Leylī **dimezdi** bir daḫi Mecnūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 4). [dimezdi, -mez, -di ]*

Māḥfil-i vaṣfuñda istiḥsān idersen yā beni
Ṭabʿuma **dinse** revā Ḥassān-ı devr-i rūzgār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 128). [dinse, -nse ]*

Düşmen-i cāhı ola māḥzūn ü nā-şād ü ġamīn
Ehl-i diller vaṣfın itdükce **disünler** ol şehüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 138). [disünler, -sünler ]*

Ġayre şikāyet eyle **dimişsin** Naẓīm
Benden ferāġat itdi o dîrîne-i ḳadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [dimişsin, -miş, -sin ]*

**di-:** *Demek, söylemek.*

Eğer **dip** gösterür elbette sermestān-ı deryā-nūş
Gerekse lücce-i girdāb rıṭl-ı mey ʿāmīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 9). [dip, ]*

**di-:** *(Cevaben) demek, söylemek.*

Gül iseñ bülbülündür şemʿ iseñ pervāne-i şevḳuñ
Dil ü cānda nedür **dirseñ** bu nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 8). [dirseñ, -r, -se, -ñ ]*

**di-:** *"Demek, söylemek" Hz. Muhammed'in sözleri; hadisişerif.*

Bu ḳaṣr-ı bī-ḳuṣūruñ beyt-i tārīḫin Naẓīm-āsā
**Didi** hātif zihī meʾvā-serā ʿOşmān Pāşāya (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 30). [didi, -di ]*

**di-:** *"Demek, söylemek,anlatmak" anlamına gelir.*

Ehl-i sūḳ olsañ **dimişler** ehl-i sūḳa ehl-i nār
Geh yañar gāhī yaḳarsuñ gelmez olur müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 57). [dimişler, --miş, --ler ]*

Nola ṣabr ile rām itsem o dellāl-ı dil-aramı
Bu ḫammāmuñ **dimişler** nāmına Eyyūb ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 2). [dimişler, --miş, --ler ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler **didiler** kim bu mey-i nāba ṣu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [didiler, --di, --ler ]*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler **didiler** kim bu mey-i nāba ṣu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [didiler, --di, --ler ]*

Cinān-ı kūyine cānānuñ itdi cānı revān
İrem viṣāle **diyen** gitdi bāġ-ı cennete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 4). [diyen, -(y)en ]*

Heves itmez ḥarem-i vuṣlatına yār **diyen**
İstemez cenneti her vechle dīdār **diyen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 1). [diyen, -(y)en ]*

Heves itmez ḥarem-i vuṣlatına yār **diyen**
İstemez cenneti her vechle dīdār **diyen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 2). [diyen, -(y)en ]*

Yedi dūzeḫ daḫi sūzān idemez bir mūyin
Ḳulına gülşen ider āteşi yā nār **diyen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 4). [diyen, -(y)en ]*

Bilmemiş ẕevḳ-ı viṣālüñ ġam-ı hicrān idügin
Vuṣlata ṣubḥ-ı ṭarab hecre şeb-i tār **diyen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 6). [diyen, -(y)en ]*

Nice şalınduġı Manṣūr-ı ser-endāz-ı hüner
Ḳatı meydān-ı muḥabbetde yirüm dār **diyen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 8). [diyen, -(y)en ]*

Ẕevḳ-i imrūzı ḳoyup ġussa-i ferdā çekenüñ
Baña dīvāne gelür ʿaḳlı anuñ var **diyen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 10). [diyen, -(y)en ]*

Her keşākeşden olur serv gibi dāmen-çīn
Hārına bu çemenüñ gül güline ḫār **diyen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 12). [diyen, -(y)en ]*

İḥāṭa eyledi göz yaşı cismümi **didiler**
Sefīnede ola deryā sefīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 9). [didiler, --di, --ler ]*

Sevdiġüñ kimdür baña göster **dise** ol māh-rū
Destine şād şerm ile ṣunsam hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 11). [dise, -se ]*

Kürsi-yi ʿarşa ʿurūc itdi sürūşān-ı kirām
Didiler pāyını taḳbīl idüp ehle sehlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 262). [didiler, --di, --ler ]*

Saña īmān ile iḳrār ideli arż u semā
Yirde gökde **didiler** ins ü melek āmennā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 290). [didiler, --di, --ler ]*

**Didiler** Kerrūbiyān teşrifini tebşīr idüp
Müjde geldi ḫayra maḳdem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 11). [didiler, --di, --ler ]*

Güne güne naʿt-ı pākin gūş idenler **didiler**
Merḥabā nuṭḳ-ı Nāẓim-i pür-hüner tāle-

beḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 69). [didiler, --di, --ler ]*

Kemāl-i maġfiretle miṣli yoḳ **dirlerse** gerçekdür
Ṣecāʿatde naẓīri var diyen kimse yalan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 25). [dirlerse, -r, -ler, -se ]*

Kemāl-i maġfiretle miṣli yoḳ dirlerse gerçekdür
Ṣecāʿatde naẓīri var **diyen** kimse yalan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 26). [diyen, -(y)en ]*

Görince kūşe-i çeşmüñde ḥālüñi **didiler**
ʿAlīye benzer oʿāynı ile bu Ḳanberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 189). [didiler, --di, --ler ]*

Gūş eyleyüp vefātını nāgāh **didiler**
Kim var ise o demde ṣıġār u kibārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 5). [didiler, --di, --ler ]*

Didiler dāstān-ı hicr ü viṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 321). [didiler, --di, --ler ]*

Feryādın ider resîde-i şemʿ-i ḳabūl
Bir kerre ḫulūṣ ile **diyen** yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 4). [diyen, -(y)en ]*

Teşrīf idince mesned-i fetvāyı **didiler**
Ḥaḳḳā ki Bū Hanīfe-i ṣānī bu kendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 19). [didiler, --di, --ler ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Her perī-sīmā-yı ʿibret gösterür ṣubḥ u menbā
Ben bu ḫammāma **didüm** germābe-i ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 2). [didüm, --dü, --m ]*

**Didüm** ki nedür nāmuñ eyā gülbün-i cān
Didi gülerek Yūsuf o verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 1). [didüm, --dü, --m ]*

Tehniyet-gūyān **didüm** sīrāb olup ben de Naẓīm
Bunca ʿāynı ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı Sulṭān Muṣṭafā (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 33). [didüm, --dü, --m ]*

Bu mevlid-i pākīzenüñ tārīḫini **didüm** Naẓīm
Şeh-zāde ʿAbdü'l-māliki Bārī ide yümn ile pīr (1121) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 29). [didüm, --dü, --m ]*

Ṣadrı teşrīf eyledükde ol ḫıdīv-i dād-ger **Didüm** el-ḥaḳ mühr ile oldı Ḥaṣan Pāşā vezīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 24). [didüm, --dü, --m ]*

Naẓīmā cevheri ḥarf ile tārīḫin o ẕi-şānuñ **Didüm** kāʾim-maḳām-ı nām-ver ʿOsmān Pāşādur (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 28). [didüm, --dü, --m ]*

Pāy-ı edeble ʿazm idüp tārīḫini **didüm** Naẓīm
Ḥālā Stanbūla eḥaḳk Ḥāmid Efendi-zādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 17). [didüm, --dü, --m ]*

Seyr eyleyüp esāsını itmāmına Naẓīm **Didüm** bu vech ile iki tārīḫ-i muʿteber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 10). [didüm, --dü, --m ]*

Naẓīmā evc-i lāhūta ʿurūc itdükde tārīḫin Didüm Ḥaḳḳā hümā-yı rūḫ-ı Naḳşī eyledi pervāz (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 14). [didüm, --dü, --m ]*

Tehniyet-gūyān **didüm** tārīḫ-i cāhın ey Naẓīm
Ḳadrle Rāmī Efendi ḥāliyā oldı reʾīs (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 15). [didüm, --dü, --m ]*

Seyr eyleyüp tārīḫini taḥṣīn ile **didüm**
Naẓīm
Zībā mülūkī-menzil-i bālā-yı Ḥācī Hān
Selīm (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 13). [didüm, --dü, --m ]*

**Didüm** atduḳda ṭoḳuz yüz ḳırḳ kez tārīḫin
Menzil-i şehzāde Sulṭān Ammede oldı
nişān (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 17). [didüm, --dü, --m ]*

Devrān murādum üzre döndi **didüm**
Naẓīmā
Müftī güzīde-i dehr Seyyid ʿAlī Efendi
(1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 13). [didüm, --dü, --m ]*

Güş idince mevlid-i tārīḫini **didüm** Naẓīm
Oldı Ṣadre'd-dīn Muḥammed mehd-i
dünya zīneti (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 13). [didüm, --dü, --m ]*

Naẓīm-āsā **didüm** tārīḫ-i cāh-ı ʿizz ü
iclālin
Yine Rāmī Efendi müjdeler hālā reʾīs oldı
(1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 9). [didüm, --dü, --m ]*

Tārīḫini cevheri ḥūruf ile **didüm**
Ḥayfā Ramażān Efendi geldi geçdi (1105)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 13). [didüm, --dü, --m ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Şerbet-i vuṣlat niyāz itdükde bir dellākden
**Didi** çoḳ şu götürür ol şūḫ-ı kāfir-mācerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 12). [didi, --di, - ]*

Açıldı germī-i meyden rūḫ-ı ʿaraḳ-nāki
Gören **didi** gül-i pür-jālenüñ zamānı mıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 4). [didi, --di, - ]*

Ḳaldı hem-rāhı daḫi anda miṣāl-i bülbül
Gül-i rūyından olup dūr **didi** va-esefā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 260). [didi, --di, - ]*

**Didi** tārīḫini tebşīr idüp āfāḳa Naẓīm
Mühre adliyle sezā Rāmī Meḥemmed Pāşā
(1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 57). [didi, --di, - ]*

**Didi** teşrīf idince yümn ile bu ṣādr-ı vālāyı
Stanbūla eḥaḳḳ Dāmād Efendi-zādedür
ḥālā (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 21). [didi, --di, - ]*

**Didi** şād şevḳ u sürür ile Naẓīm-i dāʿī
Müftī-i dād-ger-i İsḥaḳ Efendi Dāmād
(1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 23). [didi, --di, - ]*

Haṭif-i ḳudsī **didi** tārīḫ-i Ṣāliṣ ey Naẓīm
Buldı Sulṭān Aḥmedüñ dünyā ḳudūmiyle
şeref (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 23). [didi, --di, - ]*

**Didi** tārīḫini Naẓīm aḥbāb
Muṣṭafā ḫuld ide mekānuñ Ḥaḳ (1123)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 9). [didi, --di, - ]*

ʿAzm-i ʿuḳbā eyledükde **didi** tārīḫin
Naẓīm
Bezm-i cennetde ola hem-dem Ḥüseyne
ḫūr-ı ʿ în (1119) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 3). [didi, --di, - ]*

Tārīḫ-i fevtini **didi** ṣād ḥüzn ile Naẓīm
Ḥācī Selīm Girāya ola ḫuld cāy-gāh (1114)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 9). [didi, --di, - ]*

Rūḥı pervāz idicek **didi** Naẓīm
Baṭı uçurdı Beyāżī-zādē (1091) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 21). [didi, --di, - ]*

**Didi** tārīḫ-i vefātın ġam u ḥüzn ile Naẓīm
Hū diyüp gitdi meded Himmet Efendi-zāde
(1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 9). [didi, --di, - ]*

Pervāz idince ʿAdne **didi** Naẓīm tārīḫ
Cān-ı ʿazīz-i Mışrī bir ḳumrı gibi uçdı
(1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 5). [didi, --di, - ]*

**Didi** fużalā cāhına tārīḫ Naẓīma
Ṣādr-ı Anaṭolıda revā ʿĀrif Efendi (1113)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 13). [didi, --di, - ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Merḥabā zinde-dil-i istiġnā
Ki añılsa **diyeler** ṭāle beḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 58). [diyeler, --(y)e, --ler ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Ṣāf-meşreb ṣāf-dil ṣāfī-naẓār ṣāfī-derun
Kim olur **dirsen** Naẓīm-i zāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 14). [dirsen, -r, -se, -ñ ]*

ʿAyşuñı telḫ itmesün **dirseñ** eġer fikr-i vaṭan
Bir muvāfıḳ yār ile var leẕẕet-i ġurbet-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 11). [dirseñ, -r, -se, -ñ ]*

Ṣaḥbā-yı leb-i dilberi añma baña **dirseñ**
Ammā ki Naẓīmā elüñe girse ṣorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 9). [dirseñ, -r, -se, -ñ ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Ṣādıḳum **dirse** inanma ol meh-i nā-mihribān
Ṣıdḳ-ı daʿva ṣubḥ-ı kaẕibde olur zīrā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 5). [dirse, -r, -se ]*

Dirse daʿvāya gerekdür maʿnā
İdüp işbāt be-vefḳ-ı dil-ḫah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 73). [dirse, -r, -se ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Kimseler saña gözüñ üzre ḳaşuñ vardur **dimez**
Kimsenün vardur dimezseñ gözi üzre ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 13). [dimez, -mez ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Gelsün ayaġuña **dir** iseñ Leylī-i murād
Semt-i cünūnı ṭut reviş-i âḳılânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 13). [dir, -r ]*

Kühsâr-ı muḥabbet içre başla feryāde
Her demde Naẓīm yār **dir** yār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 4). [dir, -r ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Ham-ı zülf-i siyāhı çīn çīn olmış şikenlenmiş
Haṭā itmem **disem** ḫāl-i rūḫı müşg-i Hotanlanmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 2). [disem, -se, -m ]*

Luṭf-ı dest ü ṭabʿına nisbetle şāyāndur **disem**
Baḥr u ber cerrār-ı sāʾil kān-ı pür-mümsik ḥasīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 11). [disem, -se, -m ]*

Ezḫār-ı bī-ḫār u ḫazān bir ravża-i nüzhet-ʿıyān
Şāyestedür aña **disem** mānend-i gülzār-ı naʿīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 12). [disem, -se, -m ]*

Şekl-i beşerde ḥūr-sirişt ü melek-şiyem
Bu vech ile baña kimi gördüñ diseñ **disem** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [disem, -se, -m ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Hindidür kendi ʿavreti amma
Hem ʿArap hem ʿAcem **dimiş** ḥukemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 6). [dimiş, -miş ]*

Varup aḥvālümi **dimiş** yāre
cefā-cūya ol sitem-kāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 169). [dimiş, -miş ]*

**Dimiş** aña tecāhülāne o dem
Baña ne virdi ālümüz bilsem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 181). [dimiş, -miş ]*

**Dimiş** ol ġuṣṣamendi şād ideyüm
Yine vaṣlumda ber-murād ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 191). [dimiş, -miş ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

ʿArż-ı ḥācet eylese ḫayr ola ṣabr eyle **dime**
Hayr olan ṣabra ḥācet ne niçün teʾḫīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 19). [dime, -me ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Nola dergāhınuñ çārubına bāl-i hümā **dirsem**
Görenler ṭāḳ-ı vālāsın felekler tevʾemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 37). [dirsem, -r, -se, -m ]*

Rūy-ı ḫandānıyla ḥüsn ü ḫulḳla her vechle
Ẕātına şāyestedür **dirsem** güẕellerden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 22). [dirsem, -r, -se, -m ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Niḥāl-i ḳaddini Ṭūbāya eylemem teşbīh
Egerçi **dirler** o naḫl-i bülende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 6). [dirler, -r, -ler ]*

Görmeden dildārı öpdi ḳocdı **dirler** ey Naẓīm
ʿĀşıḳ-ı zāre olur bühtān bühtān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 15). [dirler, -r, -ler ]*

Yā resūla'llāh meded pest itdi ḳadrüm bī-kesi
Gerçi **dirler** gevhere gerd-i yetīmi der-ḫiṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 142). [dirler, -r, -ler ]*

Bī-kes olsañ redd idüp ḥālüñden itmezler su'āl
Mālik olsa **dirler** ammā ḳande varsañ gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 26). [dirler, -r, -ler ]*

Hande itseñ yingidür **dirler** gülerler aġlasañ
Sāḳit olsan ẕikr iderler saña bir ṣūretgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 39). [dirler, -r, -ler ]*

Derdüñi yañsañ yine **dirler** ḳabāḥat sendedür
Dāġlar yaḳsa enāruñ kendüdendür aḫkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 41). [dirler, -r, -ler ]*

Mültezim olsañ reʿāyānuñ olur ḥāli tebāh
Ṣenā serden geçdi ol **dirler** olursañ ʿaskeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 60). [dirler, -r, -ler ]*

Nāʾib ü ḳāżī olup icrā-yı aḥkām eyleseñ
Rüşvet almazsañ eġer **dirler** riyādur işleri

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 90). [dirler, -r, -ler ]*

Ḳıyam-ı ḳaddüñi dipler ḳıyāmetden ʿalāmetdür
Haṭından baḥs iden ser-fitne-i āḫir zamān **dirler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 4). [dirler, -r, -ler ]*

Bu hāksārı şerefyāb-ı iltifāt eyle
Hümā tenezzül ider **dirler** üstüḫvan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 102). [dirler, -r, -ler ]*

Ādem aña **dirler** ki miṣāl-i minşār
Hem ġayre vü hem kendüye nefʿi doḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 3). [dirler, -r, -ler ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Didi tārīḫ-i vefātın ġam u ḥüzn ile Naẓīm
Hū **diyüp** gitdi meded Himmet Efendi-zāde (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 10). [diyüp, -(y)üp ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.*

Ḳadrüñi ehli bilür ḫāṣidi gūş itme Naẓīm
Ḳo **disünler** saña ednā ḳatı aʿlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 18). [disünler, -sün, -ler ]*

**di-:** *"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamlarına gelir.*

Bāġ-ı ʿālemde bulınmaz gül-i bī-ḫār Naẓīm
Yārsız ḳalsa nola olmasa aġyār **diyen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 14). [diyen, -(y), -en ]*

**di-:** *Demek, dile getirmek, söylemek II düşünmek.*

Āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl olmaz iseñ
Saña bir kimse **dimez** aġlama gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 8). [dimez, -mez ]*

**dībā-yı sefīd:** *Beyaz elbise.*

Gehvāre-i rūzgārına hemvāre pāy-endāz içün
Ṣubḥ oldı **dībā-yı sefīd** şām-ı siyeh miski ḫārir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 22). [dībā-yı sefīd, ]*

**dīdār:** *Yüz, çehre; sevgilinin yüzü.*

Seyr-i ḥüsn-i yār içün cismüm serāser çeşm idüp
Dīdesin vaḳf eylemiş **dīdāre** bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 4). [dīdāre, -e ]*

**dīdār:** *Yüz, güzel yüz, çehre.*

**Dīdāruñı** ḫayāl idemez dīde giryeden
ʿAkse olınca āyīne nem-nāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 9). [dīdāruñı, ]*

**Dīdārdu**r murād olan ey çeşm-i intiẓar
Ne ḥūr-ı ʿıyn ne bāġçe-i cennet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 17). [dīdārdur, ]*

**dīdār:** *Güzel yüz , sevgili.*

Ḳande baḳsam cilve-güster ḥüsn-i ʿālem-gīridür
Dīde kim **dīdārına** oldı mülāḳi Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 10). [dīdārına, -ın, -a ]*

**dīdār:** *Güzel yüz, çehre; güzel görünüş*

Ruʾyeti tercih ider ʿāşıḳ ṣafā-yı vuṣlata
Cennet ey dil ādeme zindān olur **dīdārsız**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 4). [dīdārsız, -sız ]*

**dīdār:** *(Sevgilinin) yüzü.*

**Dīdāruña** dīvāne geçen kec-naẓar anı
Küstāḫ nigāh eylese maġdur ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 19). [dīdāruña, -(u)ñ, -a ]*

**dīdār:** *(Sevgilinin) güzel yüzü.*

Heves itmez ḥarem-i vuṣlatına yār diyen
İstemez cenneti her vechle **dīdār** diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 2). [dīdār, ]*

**dīdār seyrine:** *Güzel yüzü seyir etmek.*

Yāri görüp kenārda **dīdār seyrine**
Başdı biri birini olup bī-ḳarār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 3). [dīdār seyrine, -i, -ne ]*

**dīdārı:** *(Sevgilinin) yüzü, çehresi.*

Dīvāne-i sūmenāt **dīdārı** olup
İtdi dili bend zülfi zünnār-perest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 3). [dīdārı, -ı ]*

**dīdār-ı şefīḳ:** *Merhameti ve sevgisi bol güzel yüzlü.*

Ey pādişeh-i serīr-i Baṭḥā vü Ḳureyş
**Dīdār-ı şefīḳ** u dāver-i ümmet-i ceyş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 13, Mısra 2). [dīdār-ı şefīḳ, ]*

**dīde:** *Göz, çeşm, ayn.*

Naẓīma **dīdemi** āh-ı derūnum girye-rīz itdi
Nola mevc ursa deryā tünd-bād-ı nāgeḫān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 13). [dīdemi, ]*

**dīde:** *Göz.*

Geh aġlar geh güler mānende-i şemʿ
Gülerken **dīdesinden** aḳıdır demʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 10). [dīdesinden, -si, -n, -den ]*

**dīde:** *Görme organı, göz, çeşm.*

Seyr-i ḥüsn-i yār içün cismüm serāser çeşm idüp
Dīdesin vaḳf eylemiş dīdāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 4). [dīdesin, -si, -n ]*

Yārüñ ḫayāli **dīdede** sevdāsı dildedür
Lā-büd olur ʿıyān ʿıyān u niḫān nihān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 7). [dīdede, -de ]*

Noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş nihān u ʿāşiḳār
Hem süveydā-yı dil ol hem **dīdede** merdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 6). [dīdede, -de ]*

Dilde fikrüñ cilve-güsterdür ḫayālüñ **dīdede**
ʿĀşıḳ-ı dīdāruñum şāḫum niḫān u āşikār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 159). [dīdede, -de ]*

Her bir kemīne ḳaṭresi elmāsı çāk ider
Dilden o girye **dīdeye** kim intiḫāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 16). [dīdeye, -ye ]*

Sensiz ārām idemem fikr ü ḫayālüm sensin
Dil-i şeydāda niḫān **dīdede** peydāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 12). [dīdede, -de ]*

Dīde rūşen müjdeler ey nāvek-endāzān-ı yeʾs
Sīne-i ümmīd oldı tīr-i maḳṣūda hedef

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 1). [dīde, ]*

**dīde:** *Göz, çeşm, ayn.*

Her **dīdemi** bir kān-ı ʿaḳiḳ itdi o māhuñ
Ḥāl-i leb-i laʿli o Süheyl-i Yemeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 5). [dīdemi, -m, -i ]*

Âyine-i ḫāne-i çeşmümde daḫi ʿaks ideli
Ḳande baḳşam alamam **dīdemi** taşvīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 12). [dīdemi, -m, -i ]*

**dīde:** *(Âşığın) gözü.*

Dīdāruñı ḫayāl idemez **dīde** giryeden
ʿAkse olınca āyīne nem-nāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 9). [dīde, ]*

Kākül ü rūy-ı ʿaraḳ-riz u leb-i laʿlin görüp
Dil perīşān eşk rīzān **dīde** ḫūn-efşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 4). [dīde, ]*

Yād-ı ḳadd ü ḫaṭṭıyla aḳıt rūd-ı sirişküñ
Ey **dīde** leb-i cūyda serv ü semeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 10). [dīde, ]*

Dembedem ġarḳa-be-ḫūn olsa dil ü **dīde** nola
Hicr-i laʿlüñle senüñ kūşe mi var ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 15). [dīde, ]*

Dürr ü yāḳutuñı ey **dīde** ey dil beẕl ü ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 5). [dīde, ]*

Hezārān **dīde** naẓır gül ṣanurlar
Giyince çeşm-i bülbülden libāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 11). [dīde, ]*

Hayālinden cüdā **dīde** ġamından dūr olan ḫaṭır
Biri baḥre ġarīḳ olsun biri nāre ḫārīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 3). [dīde, ]*

Müjde-i vuṣlatına **dīde** be-râhım şeb ü rūz
Māh-ru zühre-cebīn mihr-i dıraḫşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 11). [dīde, ]*

Ey **dīde** aġladuñ dem-i vaṣlın ḫayāl idüp
Bu naḳl-i mācerāya sebeb eski dem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 11). [dīde, ]*

Lebrīz **dīde** nemle ḳaddüm dü-tā elemle
İtdi ʿubur ġamla eyyām-ı ʿünfüvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 153). [dīde, ]*

Bil pür-tef-i ʿaşḳ **dīde** pür-eşk Naẓīm
Guya ki hemān Tennūr u Tūfān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 3). [dīde, ]*

**Dīde** rūşen ey ṭalebkārān-ı eyyām-ı neşāṭ
Geldi devir-i rāḥat-ı endūh-sūz u ġuṣṣagāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 5). [dīde, ]*

**Dīde** rūşen ey dil-efgārān-ı bīdār-ı felek
Düşdi çarḫ-ı kīne-cūya nevbet-i ʿöẕr-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 9). [dīde, ]*

**dīde:** *(Âşığın) gözü.*

**Dīdeden** naḳş-ı rūḫı eşk ile olmaz zāʾil
Aks-i ab eyleyemez āyīnede sūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 11). [dīdeden, -den ]*

Yārüñ ki deḫān-ı tengidür merkez-i cān
Cān gibi ʿaceb mi **dīdeden** olsa niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 2). [dīdeden, -den ]*

**dīde:** *Nazar-ı ilahî.*

**Dīde** rūşen pādişāh-ı heft kişverdür bugün
Bir ḫudāvend-i cihān-bān ḫüsrev-i ʿālem-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 1). [dīde, ]*

**dīde:** *Görme organı: göz, çeşm, ayn.*

**Dīdesi** bīdār olāldan ḫvāb-ı rāḥat görmedi
Nergis-i ter bāġ-ı ḥayretde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 3). [dīdesi, -si ]*

**dīde:** *Sevgilinin gözü.*

Ḳande baḳsam cilve-güster ḥüsn-i ʿālem-gīridür
**Dīde** kim dīdārına oldı mülāḳi Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 10). [dīde, ]*

Görüp ol dürr-i yetīmüñ güher-i mengūşın
Her ṣadef **dīde** gibi eyledi bāz āġūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 2). [dīde, ]*

**dīde:** *Görme organı, göz, çeşm.*

Hvābe başdurdı yıḳup mestān-ı bezmi zūr-ı mey
**Didesi** bīdār olan bir yāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 10). [didesi, -si ]*

**dīde:** *Göz.*

**Dīdesinden** ṣāʾimüñ her ketre kim rīzān ola
Aḫker-i daġ-ı derūnı āteş-i nīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 11). [dīdesinden, -si, -n, -den ]*

Bunca ṣuyı bunca demlerdür anuñ dergāhına
Dīdesinden āb-ı ḥasret-rīz idi ṣubḥ u mesā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 6). [dīdesinden, -si, -n, -den ]*

**dīde:** *(Âşığın) gözü.*

Yiridür başma **dīdeme** ḳademüñ
Cilve-i nāzuña kumāş-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 301). [dīdeme, -m, -e ]*

**dīde rūşen:** *"Gözün aydın!" anlamında kullanılan bir kutlama sözü.*

**Dīde rūşen** müjdeler āyīne-i devran yine
ʿĀleme ʿarż eyledi bir tāze şekl-i dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 5). [dīde rūşen, ]*

**Dīde rūşen** ey ġarībān-ı şeb-i tārīk-i ġam
Ẓulmet-i cevr ü sitem ʿālemden oldı ber-ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 3). [dīde rūşen, ]*

**Dīde rūşen** ey esīrān-ı bün-i çāh-ı ʿānā
Geçdi taḫt-ı ʿadle bir şeh-zāde-i ḫayru'l-ḫālef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 5). [dīde rūşen, ]*

**dīdeden:** *(Sevgilinin) yaralayıcı gözleri.*

Cān gibi gözden olsa nola ol dehān nihān
Zīrā ki **dīdeden** olur elbette cān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 2). [dīdeden, -den ]*

Dildārı şaḳınsa **dīdeden** dil ne ʿaceb
Zīrā ki ḳabūl-i işţīrak itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 3). [dīdeden, -den ]*

**dīde-i *ibretle*:** *İbret gözü.*

Ḳāf-ı istiġnādadur sīmurġ-ı ṭabʿ-ı ehl-i dil
***Dīde-i ʿibretle*** baḳ seyr eyle ʿanḳā bir

midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 8). [dīde-i, ]*

**dīde-i ʿadā-yı bed-gümān:** *Şüpheci düşmanın gözü.*

Kemān-ı ḳaşdınuñ olsun ḫadeng-i dil-dūzı
Ḥālīde **dīde-i ʿadā-yı bed-gümān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 134). [dīde-i ʿadā-yı bed-gümān, ]*

**dīde-i baḫt-ı ġunūde:** *Uyumuş , ölmüş talihin gözü.*

Ṭāliʿ Naẓīme ider ol māhı mihribān
Bīdār olursa **dīde-i baḫt-ı ġunūdesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 18). [dīde-i baḫt-ı ġunūde, --si-si ]*

**dīde-i beşer:** *Insan gözü.*

Ustādına bu ṭarḥ-ı muʿallānuñ āferīn
Kim görmemiş naẓīrin anuñ **dīde-i beşer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 4). [dīde-i beşer, ]*

**dīde-i bīdār:** *Uyanık göz.*

Her dīde-i ter ki ṣubḥ-ı dīdār ister
Şeb tā Be-seḥer o **dīde-i bīdār** ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 2). [dīde-i bīdār, ]*

**dīde-i bīnā:** *Gören göz. ferasetli nazar.*

ʿAks-i rūḫuñ ki **dīde-i bīnā** içindedür
ʿAyniyle bir perīdür o mīnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 1). [dīde-i bīnā, ]*

**dīde-i cān:** *Gönül gözü.*

Bir ḥüsne nigāh eyle ki miṣli ola nādir
Ey çeşm-i dil ey **dīde-i cān** nādire-bīh ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 14). [dīde-i cān, ]*

**dīde-i cān:** *Âşığın gözü.*

Medār-ı ḫāme-i ḳudretle zīb-i rūy-ı cānāndur
Süveydā-yı derūn-ı dil-i sevdā **dīde-i cāndur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 7, Mısra 2). [dīde-i cān, -dur ]*

**dīde-i cān:** *Sevgilinin gözü.*

Ḥasret-keş iken firāḳla **dīde-i cān**
ʿArż itdi yine ʿiẕār-ı pākin cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 1). [dīde-i cān, ]*

**dīde-i cān:** *Can gözü.*

Bu rubāʿiyle eyledüm işʿār
Ḥayretde iken firḳatle **dīde-i cān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 226). [dīde-i cān, ]*

**dīde-i cānında:** *Gönül gözü.*

Yārüñ ḫayāl-i ḫāline çün merdüm-i dü-çeşm
ʿĀşıḳ Naẓīm **dīde-i cānında** yer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 18). [dīde-i cānında, -ın, -da ]*

**dīde-i cem:** *Cem'in gözü.*

Ḳalmış naẓār-ı ḥasret ile **dīde-i Cemdür**
Seyr eyle ḥabābı ḳadeh-i ʿişretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 9). [dīde-i cem, -dür ]*

**dīde-i düşmen:** *Düşmanın gözü.*

Bir ḥadeng-endāz-ı ṣāḥib-kabżadur kim ibtidā

Şast tīrden **dīde-i düşmende** eyler imtiḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 8). [dīde-i düşmen, -de ]*

**dīde-i eyyām:** *Günlerin gözü.*

Henüz **dīde-i eyyām** görmedi miṣlin
Cenāb-ı Veys-i Ḳaren kim Yemende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 7). [dīde-i eyyām, ]*

**dīde-i ġayrı:** *Başkasının gözü.*

Tīr ger ẓulmle çıḳdı gözden
**Dīde-i ġayrı** çıḳardı cüllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 40). [dīde-i ġayrı, -ı ]*

**dīde-i giryān:** *Ağlayan göz.*

Baḳup dendānına ḥayretde ḳaldı **dīde-i giryān**
Ṣādef dürr-i yetime açdı gūyā yemde āġuşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 5). [dīde-i giryān, ]*

**dīde-i ḥırṣ:** *Aç gözlülük.*

Olsa ṭabʿı eṣ-ṣalā-fermūde-ḫān-ı luṭf u cūd
**Dīde-i ḥırṣ** u ṭamaʿ evvel naẓārda sīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 54). [dīde-i ḥırṣ, ]*

**dīde-i ḫurşīd:** *Güneşin gözü.*

Kuḥl eyleye her ẕerresini **dīde-i ḫurşīd**
Pāmāl-i ser-i kūyuña olsañ naẓār-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 3). [dīde-i ḫurşīd, ]*

**dīde-i ḫurşīd ü māh:** *Ay ve güneşin gözü.*

Firḳatinde olʿazīz-i kamilüñ ṣanma ṣafaḳ
Rūz ü şeb ḳan aġlamakda **dīde-i ḫurşīd ü māh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 8). [dīde-i ḫurşīd ü māh, ]*

**dīde-i māḫlūḳāt:** *Yaratılmışların gözü.*

Ne miṣkini gördi **dīde-i māḫlūḳāt**
Mānend-i Nazîmi ne gūş eyledi semʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 3). [dīde-i māḫlūḳāt, ]*

**dīde-i mīm:** *Mimin gözü.*

Bārīk o deñli kim kemeri mū-miyānınuñ
Āġuş ṭavḳ **dīde-i mīm** miyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 4). [dīde-i mīm, ]*

**dīde-i mükaḥḥāli:** *Sürmeli göz.*

Ol **dīde-i mükaḥḥāli** vaṣf idenüñ sezā
Nūr-ı siyeh mürekkebiñüñ olsa dūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 3). [dīde-i mükaḥḥāli, ]*

**dıde-i raġbetle:** *Itibar gözü.*

**Dıde-i raġbetle** eylerseñ nigāh-ı iltifāt
Şiʿrümüñ her beyti zīb-i mekteb-i ʿirfān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 71). [dıde-i raġbetle, -le ]*

**dıde-i şāḫid-i nuṭḳum:** *Sözümün şahidi göz.*

**Dıde-i şāḫid-i nuṭḳum** gibi bī-sürme siyāh
Ṭabʿ-ı şūḫum gibi sermest-i süḫan bī-şahbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 69). [dıde-i şāḫid-i nuṭḳum, -um ]*

**dīde-i şeb-zindedārı:** *Geceleri uyumayan göz.*

**Dide-i şeb-zindedārı** dembedem bīdārdur ,
Ṣubḥa dek iḥyā idüp dil-ḥürrem ü ṣādān

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 15). [dîde-i şeb-zindedārı, -ı ]*

**dîde-i ter:** *Islak gözler.*

ʿAks-i yāre **dîde-i ter** ḫāne-i āyīnedür
Āb-ı ṣāfa ḥaḳ bu gevher-hāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 1). [dîde-i ter, ]*

Doldı laht-ı ciġerle **dîde-i ter**
Turfe mecrā-yı ḫūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 5). [dîde-i ter, ]*

Bir ḥüsn ü cemāl ile hem-āġuş olagör kim
Gāhī dil ola cilvegehi **dîde-i ter** gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 12). [dîde-i ter, ]*

Her **dîde-i ter** ki ṣubḥ-ı dîdār ister
Şeb tā Be-seḥer o dîde-i bîdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 1). [dîde-i ter, ]*

**dîde-i terden:** *Islak gözler.*

Teʾsīr-i sūz-ı ʿaşḳla ẓann itme eşk-i germ
Yer yer döküldi **dîde-i terden** şerāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 14). [dîde-i terden, ]*

Dökülüp **dîde-i terden** ḳaṭar-ı āb-ı ḫūnāb
Miṣḳab-ı her müje bir sübḥa-i mercān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 7). [dîde-i terden, -den ]*

Her ṭamlası birer dizi yāḳūt-ı nāb olur
Yād-ı lebiyle **dîde-i terden** ki ḳan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 94). [dîde-i terden, -den ]*

**dîde-i ümmīdüñe:** *Ümit, istek gözü.*

ʿĀşık olsañ **dîde-i ümmīdüñe** bīm-i raḳīb
Tūtiyā eyler ġubār-ı āsitān-ı dilberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 67). [dîde-i ümmīdüñe, -üñ, -e ]*

**dîde-i ʿuşşāḳda:** *Aşıkların gözü.*

Cilve-güster bir perīdür **dîde-i ʿuşşāḳda**
Menzili ṣırça serāy olan ḫayālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 17). [dîde-i ʿuşşāḳda, -da ]*

**dīger:** *Başka, öteki, öbür.*

Belā-yı nāzil İken ḫaṣma tīr-i ser-tīzi
Bürehne tīġ-ı sitīzi belā-yı **dīgerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 132). [dīgerdür, -dür ]*

**dīger:** *"Başka, öteki, öbür" anlamında belgisiz sıfat.*

Kālā-yı viṣālin nola ol ḫvace-i ḥüsnüñ
Naḳd-i dil ü cān ile alursam **diġeri** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 4). [diġeri, -i ]*

**dih:** *Köy, karye.*

Selsebīl-i çemen-i ravżası āb-ı Kevşer
Cedvel-i bāġçe-i kūyı **dih** Ṭuḥūr ü Tesnīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 30). [dih, ]*

**dik-:** *(Bir şeyi) Dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.*

O kemāndār-ı nuṣretüñ tīri
**Dikdi** ser-menzil-i ẓaferde nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 38). [dikdi, -di ]*

**dik:** *Dikmek, geçirmek.*

Vücūd-ı düşmeni şemşīri itdi ḫūn-ālūd
Ser-i bürīde-i ḫaşmı **diküp** sinān üzre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 70). [diküp, -üp ]*

**dik:** *(Bir bitkiyi) Kök salıp yetişmesi için toprağa yerleştirmek.*

Tūġ-ı şāḫīsin çıḳardı bāġa ṣulṭān-ı baḫār
Lāle **dikdi** cünd-i ezḫāre ʿālem nevrūzda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 4). [dikdi, -di ]*

**dik:** *(Bir şeyi) Dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek II (Bir bitkiyi) Kök salıp yetişmesi için toprağa yerleştirmek.*

Ḥażret-i şehzāde Sulṭān Aḥmed-i ṣāḥib-hüner
**Dikdi** menzil ṭaşını tīrin atup yaṣdı kemān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 2). [dikdi, -di ]*

**diken:** *Bazı nebatatta bulunan sivri ve batan iğne.*

Yine bir iş çıḳarmış sūzen-i müjgānı Mecnūnuñ
Meġer ṣaḥrāda pāy-ı nāfe-i Leylī **dikenlenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 4). [dikenlenmiş, -len, -miş ]*

**diken:** *Bazı bitkilerde bulunan sivri ve batan iğne.*

ʿAceb mi bir gül içün zaḫm-ı bārını çekseñ Zamān ola bu çemende **dikenle** söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 4). [dikenle, -le ]*

**dikil-:** *Bir yöne doğru yönelmek.*

Tīġ-ı veġā çekildi ʿırk-ı ʿadū kesildi Ḥūrşīd-veş **dikildi** rāyāt-ı zer-nişānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 114). [dikildi, -di ]*

**dikil-:** *(Bir şey) Dik olarak bir yere konup yerleştirilmek.*

Olup naḫl-i çemenzār-ı ẓafer tūġ-ı şehenşāḫī
**Dikildi** bāġ-ı nuṣretde seḥer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 2). [dikildi, -di ]*

**dikḳat:** *İncelik: dikkat-i nazar.*

Elünden istemedüm dāne Kendimi bileli
Bu **dikḳatüñ** niye ey çarḫ-ı âsiyâb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 14). [dikḳatüñ, -üñ ]*

Faẓıl-ı pür-hüner İsḥāḳ Efendi ki odur
**Dikḳat** ü dāniş ile seyyid-i saʿd-isti dād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 2). [dikḳat, ]*

**dikḳat-ı niḥrîr-pesend:** *Âlimlerin beğendiği , önem verdiği.*

Bir ḥarf ile biñ ʿuḳde-i pīçīde ider ḥāll
Taḥrirde her **dikḳat-ı niḥrîr-pesendi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 6). [dikḳat-ı niḥrîr-pesend, --i ]*

**dikḳat-i taḥrīr:** *Yazmaya dikkatli.*

Zu-fünūn niḥrīr-i kāmil kim anuñ teslīmidür
**Dikḳat-i taḥrīrine** ḥālā efāżıl bī-cedel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 6). [dikḳat-i taḥrīr, --i, --n, --e ]*

**dil:** *Dil, lisan. Konuşma dili.*

Dāldur ālām-ı derdüñden ḫam olmış **dillere**
Ey elif-ḳad lām-ı zülfün kim liḳā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 3). [dillere, -ler, -e ]*

O ḳaşlar iki yüzlü iki **dilli** ẕū'l-fiḳār ancaḳ
Ya şemşīr- i zebānumla yaḫud ḫāmemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 9). [dilli, -li ]*

Derdi mużmer derūn-ı sīnemde
Ġamı cān ü **dilümde** müdġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 114). [dilümde, -ü, -m, -de ]*

İtdükce medḥ-i ẕātuñ yoḳ ḥaddi vāridātuñ
Kilk-i terüm nikātun çoḳ **dilli** tercümānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 164). [dilli, -li ]*

**dil:** *Yürek, gönül.*

Bilürseñ **dildeki** rāz-ı niḫānı ġayra keşf itmem
Beni cāna nola ḳoynuñda ṣaḳlarsañ kitāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 5). [dildeki, -de, -ki ]*

**dil:** *Ağız boşluğunda yer alan, tat duymaya, besinleri ağız içinde evirip çevirmeye, yutmaya ve sesleri çıkarmaya yarayan etli, uzun ve hareketli organ.*

Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār ü ẕelīl
**Dilinde** dāġ ola sūzān ne aḫker ü ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 2). [dilinde, -i, -n, -de ]*

Olıcak lüʾlüʾ-i dendānı nümāyān **dili**
Dürr-i dürc-i fem-i şehzāde-i pākīze-güher (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 23). [dili, -i ]*

**dil:** *Uzuv olarak dil.*

Görinür ṣūreti ẓāhirde sāḳin
**Dili** birdür iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 8). [dili, -i ]*

**dil:** *Gönül; dil.*

O ḫaṭṭ-ı sebzi gördüm gird-i laʿl-i ābdārında
Buluşdum Ḥıżra ey **dil** çeşme-i ḥayvān kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 27, Mısra 2). [dil, ]*

**dil:** *Dil, lisan.*

**Dilind**e daʾimā tefsir ü Ḳurʾān
Derūnında velī zünnār pinḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 3). [dilinde, -in, -de ]*

**dil:** *Gönül, yürek.*

Ne yār geldi ne ḫaber-i müjde-i viṣāl
Hayretde geçdi cān u **dile** intiẕār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 12). [dile, -e ]*

**dil:** *Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan organ,.*

Ṭutuldı dest-bürd-i mevkisinden **dilleri** ḫaşmun
Görenler heybetin hem pādişeh hem ḳahramān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 51). [dilleri, -ler, -i ]*

**dil:** *Dil, lisan.*

Cādū-yı çeşmi ḳomaz derdümi taḳrire mecāl
Zülfi bağlar **dilümi** ġamzesi efsūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 10). [dilümi, -ü, -mi ]*

**dil:** *(Aşığın) gönlü.*

**Dil** bezm-i yāre maḥrem iken dūrdur henüz
Mest-i mey-i viṣāl idi maḫmurdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 1). [dil, ]*

Ol ẕevḳler o cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey **dil** o da bir zamān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 12). [dil, ]*

Olursa ferş-i rehüñ başma merd iseñ ey **dil**
Eġer ki aṭlas-ı çarḫ-ı pür-inḳılāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 11). [dil, ]*

Olmamak mümkin mi şemşīr-i müjeñle ey perī
Meyl ider **diller** niḫān u ʿāşıḳāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 6). [diller, -ler ]*

Çıḳup seyr-i cemāle sīnelerden şād olur **diller**
Gelür eṭfāl āzād olṣalar mesrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 5). [diller, -ler ]*

Tenüme lerze düşer fikr-i der-āġuşuñ ile
Dilümi raʿşe ṭutar pīrehenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 4). [dilümi, -i, -üm ]*

Nihān idi naẓārı evvel ol perīye **dilüñ**
Cünūn-ı ʿaşḳ ile gitdükce āşikāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 7). [dilüñ, -üñ ]*

Şaḳḳ itseler **dilüñ** ḥaẕer ifşā-yı rāzdan
Olsa ḳalem gibi dehenüñde zebān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 13). [dilüñ, -üñ ]*

Devri sürūra bādı der-beste nā-murādı
Dillerde şevḳ u şādī ḫāṭırda şādmānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 28). [dillerde, -ler, -de ]*

Ey zülf-i siyāhı pūşiş-i Kaʿbe-i nāz
Cān u **dile** ebrūvānı miḥrāb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 2). [dile, -e ]*

Düşdi **dile** ḥasret-i dü-ceşm-i cānān
Bir şīşeye döndi kim ola nergisden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 1). [dile, -e ]*

Yine teşrīf idince şādrınn ol māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
Lebāleb şevḳ olup **diller** feraḥla sīneler doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 4). [diller, -ler ]*

**dil:** *Aşk ve sevginin kaynağı, gönül, kalp.*

Yārüñ ḫayāli dīdede sevdāsı **dildedür**
Lā-büd olur ʿıyān ʿıyān u niḫān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 7). [dildedür, -de, -dür ]*

Cānanı **dilüñde** cān gibi eyle niḫān
Hem āyine ol o māha hem āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 1). [dilüñde, -üñ, -de ]*

**dil:** *(لد) iGönül, yürek.*

Peyām-ı rūḫ-baḫşuñ mürde **diller** eylesün iḥyā
Mesīḥ-āsa demādem cān-ı ʿālem ʿalem-i cān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 7). [diller, -ler ]*

**dil:** *Dillerde, ağızlarda.*

Naẓīmā **dillerde** söylenür nāmı
Yalıñ yüzlü deli ḳanlu ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 13). [dillerde, -ler, -de ]*

Naẓīmā **dillerde** söylenür nāmı
Yalıñ yüzlü deli ḳanlu ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 13). [dillerde, -ler, -de ]*

**dil:** *Ağız boşluğunda bulunan organ.*

Aġzı var yoḳ **dili** gerçi çoḳdur
Dili var yārümüñ aġzı yoḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 9, Mısra 1). [dili, -i ]*

Aġzı var yoḳ **dili** gerçi çoḳdur
Dili var yārümüñ aġzı yoḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 9, Mısra 2). [dili, -i ]*

**dil:** *Dil, söylem, zikir.*

Gerçi dāʾim **dilinde** ẕikr-i Hudā
Yüzi aḳdur velīk ḳalbi ḳara *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 5). [dilinde, -i, -n, -de ]*

**dil:** *Aşığın gönlü.*

Rahm eyle ḳuluñ Naẓīm-i şikeste-dile
Ey luṭfı şikeste **dillerüñ** dermānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 4). [dillerüñ, --ler, --üñ ]*

**dil:** *(Âşığın) gönlü.*

Serümde suziş-i ʿaşḳı **dilümde** ṣad teşvir
Ṭaraf ṭaraf yine hep hāy u hūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 11). [dilümde, -(ü)m, -de ]*

**Diller**i ram eyleyen hep çeşmümüñ efsūnıdur
Şīr-i nerler mūnis-i vaḥşī-ġazālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 9). [dilleri, -ler, -i ]*

Bir ġılāf içre iki ḫançer idi
ʿAks-i ebrūları **dilümde** hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 158). [dilümde, -(ü)m, -de ]*

**dil:** *(Âşığın) gönlü.*

Zülfi zünnār-perest itdi **dili** bir ṣānemüñ
Anı büt-ḫāne-i ṣūretdeki rāhib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 7). [dili, -i ]*

**Dili** bir ʿahd-şiken yāre düşürdüm ki Naẓīm
Beni hep vaʿde-i ferdā ile memnūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 13). [dili, -i ]*

Eşk-i terümi sūz-ı derūn eyledi mevʿc
Çeşm ü **dili** ṭūfānla tennūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 6). [dili, -i ]*

Divāne eyledi **dili** sevdā-yı zülf-i yār
Ḥālṭ-ı kelām iderse de maʿzūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 7). [dili, -i ]*

**Dilden** ḫaṭ-āver görüp āh itmeġe deġmez
Āyīne-i ḫorşīdi siyāh itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 1). [dilden, ]*

ʿĀyb itme çīn-i zülfine meyi eyleyen **dili**
Aḫṣama ḳaldı belki ġarībü'd-diyār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 5). [dili, -i ]*

Lebāleb itdi **dili** ʿaks-i ḥüsn-i yār Naẓīm
Fürūġ-ı mihr-i ciḫāntāb-ı ṣubḥgāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 13). [dili, -i ]*

Cismi rūḫ-ı muṣavver olsa nola
Günleten cān ü **dili** mücessemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 78). [dili, -i ]*

İtdi āvāre hevā-yı maʿṣiyet cān ü **dilüm**
Şāḫbāz-ı ʿafvüñe olmazsa vāveylā dūçār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 169). [dilüm, -(ü)m ]*

Budur ümīdüm ola midḥatüñle vaḳt-i pesīn
Zebān-ı cān ü **dilüm** pür-terāne-i tehlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 134). [dilüm, -(ü)m ]*

Yitirmişdüm **dili** dāġ-ı ġamuñ taʿyīn idüp buldum
Kişi güm-kerdesin elbette bulsa bir nişān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 11). [dili, -i ]*

Eyler delik delik **dili** peykān-ı ḥasreti
Gāhī ki ḫāṭıra o kemān ebrūvān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 95). [dili, -i ]*

Yoġ idi bende ḳudret-i güftār
Baġlamışdı **dilüm** o mūy-miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 160). [dilüm, -(ü)m ]*

Dud-ı siyāh-ı āh ki **dilden** ẓuhūr ider
Tā ḥaşr kuḥl-i bāṣıra-i āftāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 3). [dilden, ]*

Her bir kemīne ḳaṭresi elmāsı çāk ider
**Dilden** o girye dīdeye kim intiḫāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 16). [dilden, ]*

Cān u **dilden** muḥibb ü ṣādıḳdur
Maẓhar-ı luṭfuñ olsa lāyıḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 173). [dilden, ]*

Baġrumuñ başına nigāh eyle
Cān u **dilden** Naẓīm-i ʿāşıḳuñam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 264). [dilden, ]*

İntiẕāruñ **dili** helāk itdi
Şādmān it beni ḳudümüñle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 251). [dili, -i ]*

Fikr-i zülfi **dili** āşüfte-i sevdā itdi
ʿAḳlumı ʿaşḳ ile pür-şûriş ü ġavġa itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 13). [dili, -i ]*

Faḫr-i dü-ciḫāne ʿarż-ı efsūs idelüm
ʿAşḳ ile **dili** çerāġ u fānūs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 2). [dili, -i ]*

Dīvāne-i sūmenāt dīdārı olup
İtdi **dili** bend zülfi zünnār-perest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 4). [dili, -i ]*

Cān u **dili** kākülüñ ki teşḫire çeker
Her bir ḫamı dūd-ı āhı zencīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 1). [dili, -i ]*

**dil:** *Gönül.*

Müjde ey **dil** bir Süleymān-ṣalṭanat itdi cülūs
Kim ciḫān zīr-i nigīn-i hükmidür bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 3). [dil, ]*

**dil:** *Gönül*

Çeşm ü **dilümde** ʿaks-i rūḫuñdur Hudā ʿAlīm
Ey dürr-i şāḫvar hem itdüñ beni yetim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [dilümde, -üm, -de ]*

**dil:** *(Âşığın) gönlü.*

Gözümde neşve-i cām-ı muḥabbet **dilde** şād teşvīr
Serümde şevḳ-ı maʿcūn-ı leb-ı dilber ne sevdādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 13). [dilde, -de ]*

Bulduḳça temām naḳd-i ʿömrüm noḳṣan **Dilde** o ḳadar żiyāde meyl-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 2). [dilde, -de ]*

**dil:** *Konuşma organı dil*

Nola maẕmunu ise **dillerde** leʾīm
Söylemez bīhüde lā-büd efvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 41). [dillerde, -ler, -de ]*

**dil:** *(Âşığın) gönlü, kalbi.*

Rāzuñı nā-māḥreme keşf itme ey **dil** olmasun

Güş-ı dihḳānīde mengüş-i dür-i yektā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 7). [dil, ]*

**Dil** seyr-i ḥüsn iderken esir oldı zülfine Ġarḳābesin muḳaddem iderdi kenār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 9). [dil, ]*

Güşe-i tecrīd ey **dil** bī-keder peyġüledür Zāl-ı dehre baḳma kim çoḳ kimseden mahlūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 1). [dil, ]*

Saʿy idüp Kaʿbe-i kūyında maḳām eyledi **dil**
Zemzem-i laʿl-i leb-i yāri ṣafālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 3). [dil, ]*

ʿAks-i rūḫ-ı cān-sūzuña tāb-āver olan **dil**
Ser-tā-ḳadem āyine-i fūlād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 5). [dil, ]*

Lā-büd güẕerān üzredür ey **dil** ġam şādī
ʿĀrif ne ġam-ālūd ne dil-şād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 11). [dil, ]*

Ne şādīden ferāḫ-nāk ol ne ġamden ey **dil** āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sūrı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 3). [dil, ]*

Mānend-i berḳ göz yumup açıncadır beḳā Ey **dil** gerekse geşt ü güẕār it ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 12). [dil, ]*

ʿAşḳ bir ḫum-ḫānedür kim bī-mey ü saġar senüñ
Fikr-i laʿlünle derūn-ı sīnede **dil** mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 10). [dil, ]*

Kākül ü rūy-ı ʿaraḳ-riz u leb-i laʿlin görüp **Dil** perīşān eşk rīzān dīde ḫūn-efşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 4). [dil, ]*

Mest-i müdām-ı ġaflet olan **dil** ḫārāb olur La-büd memerr -i seylde menzil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 1). [dil, ]*

Nāfe-i ḫūnin ulur kām-ı niyāz-ı cān u **dil**
Her şemīm-i nāz kim ol zülf ü kākülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 5). [dil, ]*

O **dil** ki ol meh-i ṣaḥra-neverd-i ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse de vaṭanında baña ġarīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 11). [dil, ]*

O **dil** ki olmaya ṣayḳal-peẕīr-i ʿaşḳ gören Olursa āyīne-i mihr-i ābgīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 3). [dil, ]*

Eşer-i feyż-i müʾessirdedür ey **dil** taḥḳīḳ Ḥükm-i teʾsīri feleklerde kevākib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 3). [dil, ]*

Anı da pāy-ı yāre iderdi niṣār **dil**
Bir armaġan olaydı daḫi bāri cān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 5). [dil, ]*

**Dil** tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer mi o nār o nūr Derd-i muḥabbeti nice çeksün o zār o zūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 1). [dil, ]*

Mansūr-ı dār-ı zülfi geçer **dil** yine baʿīd Meydān-ı ḥüsn-i yārda hāżır o dār u dūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 7). [dil, ]*

O **dil** ki ne ġam u endūh u ne melāl ṭutar Elinde gül gibi cām-ı şarāb-ı āl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 1). [dil, ]*

Yaḳşā nola füruġı süveydā-yı ḳalbümi Hüsni ile **dil** ki mihrle billûrdur henüz

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 16). [dil, ]*

ʿUkāb-ı **dil** hümā-yı evc-i pervāzı şalındırmaz
Per açsa pençesinde deġme şehbāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 1). [dil, ]*

Dembedem ġarḳa-be-ḫūn olsa **dil** ü dīde nola
Hicr-i laʿlüñle senüñ kūşe mi var ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 15). [dil, ]*

Nola ḥāl-i dem-i ebrūsı **dil** mülkin ḫārāb itse
Sipihr-i ḥüsne gūyā aḫter-i dünbāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 7). [dil, ]*

Degül yer yer ḥabāb-ı āb ey **dil** sūz-ı ṭabʿından
Leb-i cū heybet -i dīdār ile tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 13). [dil, ]*

Ḥaşre dek şerḥ idemez ẕevḳi-i viṣāli ey **dil**
Bir zebān olsa da her sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 7). [dil, ]*

Hāṭır-ı saḫtını nerm itmiş o bī-merḫametüñ
Nedür ey **dil** bu eṣer āteş-i āḫūnda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 10). [dil, ]*

Bı-ḳayd o **dil** ki kākülüñe mübtelā degül
Rāḥat o ser ki sāye-nişīn-i hümā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 1). [dil, ]*

Teʾşīr idince āteş-i āh-ı derûn-güdāz
Ne cān ḳalur Naẓīm ne **dil** māsivā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 14). [dil, ]*

Siyāh kuḥl ile bir sürme-dān ḳıyās itdüm
Gözümdedür daḫi ey **dil** o vesmedār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 6). [dil, ]*

Bir **dil** ki ola mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh
Feyż-i ezelī anda tecellī ide her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 1). [dil, ]*

Bir ḥüsn ü cemāl ile hem-āġuş olagör kim
Gāhī **dil** ola cilvegehi dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 12). [dil, ]*

Yine o çeşm-i kebūda taḥammül itmeye **dil**
Ṭutarsa gökde melekler eġer beşer pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 5). [dil, ]*

Çeküp yāri kenāre ʿālem-i vuṣlatda kām aldı
Olur cānānuñ ey **dil** başḳa bir ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 12). [dil, ]*

Dembedem olsa nola cānlar fedā-yı kūy-ı yār
Tekyedür ey **dil** gelür ḳurbān ḳurbān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 6). [dil, ]*

Kayd-ı bend-i ʿaşḳa gerden-beste-i teslīm olup
**Dil** ḫam-ı zülfinde yārüñ şīrdür zencīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 10). [dil, ]*

**Dil** düşdi baḥr-ı ʿaşḳa görinmez kenār ise
Zevraḳ şikeste durmaz eşer rūzgār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 1). [dil, ]*

Zülāl-i zindegānī-nūşıdur bir meclisüñ **dil** kim
Ne İskender anı gördi ne aña pāy-ı Cem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 7). [dil, ]*

Aġardı mūy-ı ser gelmez mi saña intibāh ey **dil**
Şebāb-ı ünfüvānī geçdi eyyām-ı herem

başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 13). [dil, ]*

Cān-ı Şīrīnini bir tīşeye ṣatdı Ferhād
Bī-sütūn-ı ġamı **dil** tīşesi āsān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 6). [dil, ]*

Ġayre ṭarīḳ-ı ʿaşḳda **dil** uymasa nola
Hep dôstān-ı ehl-i muḥabbet şinûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 11). [dil, ]*

Şekker olursa itme mükerrer maḳālüñe
Gūş-ı girāne ey **dil** oḳınmaz ez̲ān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 12). [dil, ]*

Maz̲ḥār-ı gūş-ı ḳabūl it nāleñi bülbül gibi
Ġonce-i dest-i duʿā ey **dil** açılsun gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 2). [dil, ]*

Ravża-i tevḥīd ü temcīdüñde olsun cān ü **dil**
Dem-be-dem gül-deste-i ṣıdḳ ile pür iki seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 53). [dil, ]*

Ṣāʾim-i rūze-i dīdārı **dil** ü cān-ı ümem
Gīsūvānı şeb-i Ḳadr ü rūḫı ʿıyd-i aḍḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 119). [dil, ]*

ʿIyd-i ʿaşḳında **dil** ü cān-ı Simāʿīl gibi
Ola ervāḥ-ı muḳaddes **dil** ü cān ile gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 175). [dil, ]*

ʿIyd-i ʿaşḳında **dil** ü cān-ı Simāʿīl gibi
Ola ervāḥ-ı muḳaddes **dil** ü cān ile gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 176). [dil, ]*

Ṣıḥḥatinde aña ḳıl cennet-i ḳūyuñ meʾvā
Ḥarem-i ḳūyuñı itsün **dil** ü cān ile ṭavāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 320). [dil, ]*

Cevāhir-i süḫanum ey **dil** eyle zīver-i gūş
Yiter bu ḳıṭʿa-i yāḳūt ehl iseñ temsīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 45). [dil, ]*

Eyledi çārūb-ı müjgānum dü-çeşm-i ḥūr-i ʿıyn
Şevḳ-yāb-ı feyż-i güftārı **dil** ü cān-ı Kelīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 72). [dil, ]*

Feyż-i naʿtiyle mezārumda zamān-ı ḥaşre dek
Midḥatinde bir **dil** ola her biten sebzin giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 68). [dil, ]*

Cān u **dil** pervāne şemʿ-i cemālüñdür senüñ
Vaḳtidür bezm-i viṣāle bulsa bāl-efşān vusul *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 13). [dil, ]*

Görünce sīneñi şevḳ-ı lebüñle oldı **dil** güyā
Baḳup mirʾāte lābüd ṭūṭī-i şīrīn-beyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 9). [dil, ]*

Elem çekme senüñ de maṭlabuñ ey **dil** olur ḥāṣıl
Murāduñ neyse virdüm dir o şāh̲-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 79). [dil, ]*

O şehüñ bez̲l-i ʿātıfetinde olur
Dil ü dest-i kerīmi baḥr ile kān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 36). [dil, ]*

Bir **dil** olsa idemez buḫlini Şerḥ
Hāḳ-i mümsikde biten sebz-i giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 31). [dil, ]*

Meyl itdi **dil** görüp o dü-zülf-i muʿanberi
Seyr eyle burc-ı ʿaḳrebe ḳonmış kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 1). [dil, ]*

Ebrūsınuñ hilālini **dil** ayda bir görüp
Ol meh-veşüñ vaẓife-i ḥüsnin temām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 9). [dil, ]*

Fehm eyleyen lisān-ı dili ey dil-i Naẓīm
Her bir suʾāle **dil** gibi ḥāżır-cevāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 18). [dil, ]*

Māḫdūm-ı ser-bülendi aña eyler iltifāt
Bir **dil** ki ḫādim-i der-i devlet-meʾāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 20). [dil, ]*

Gül iseñ bülbülündür şemʿ iseñ pervāne-i şevḳuñ
Dil ü cānda nedür dirseñ bu nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 8). [dil, ]*

Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra ey **dil**
Olur bī-cām u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 9). [dil, ]*

O tīr-endāz-ı nāẓuñ tā ki **dil** ḫāṭır-nişānıdur
Kemān ebrūsınuñ levḥ-i ḫādeng imtiḫānıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 5, Mısra 1). [dil, ]*

Ebrūvānı keşide iki kemān
Nāvek-i çeşmine hedef **dil** ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 106). [dil, ]*

Sebeb oldı firāḳ -ı cānāne
**Dil** ü cānumda dāġ-ı hicrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 140). [dil, ]*

Seni sevdiyse kāfir olmadı **dil**
Ehl-i buġż u ġarażda dīn olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 281). [dil, ]*

Nola olsam **dil** ü cān ile ḳulı ḳurbānı
Dil ü cāhdan severüm ben o şeh-i ḫūbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 33). [dil, ]*

Maḥbūb-ı Hudā ki mihri her ẕerrede var
Oldı **dil** o mihre ẕerre-i bī-mikdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 2). [dil, ]*

Ey **dil** nice bir düruġ u lāf eyleyelüm
Gel vaʿdemüze yitir ḫilāf eyleyelim. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 1). [dil, ]*

Yoḳ yerlere ʿömrüm oldı eyvāh telef
Ey **dil** ḳo beni baña ki derdüm yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 4). [dil, ]*

Her **dil** ki kemāle ārzū-mend olmaz
Benzer o nihāle kim buru-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 1). [dil, ]*

Ey **dil** yüri durma Ḫıżr-ı tevfiḳa yitiş
Var ḫidmet-i çār yār Ṣıddīḳa yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 1). [dil, ]*

Cān naḳdinedür viṣālinüñ bāzārı
Cānānla ey **dil** eyle cān bāzārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 4). [dil, ]*

İtdükce gāhī ḫvāb-ı nāz ola meges-rān-ı niyāz
Bāl-i hümāyūn-ı hümā bā-cān u **dil** ber-leb ṣaġīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 24). [dil, ]*

Ey **dil** Ramażān Efendi ol ʿālī-ḳadr
Meşḥūr-ı ciḫān u bī-bedeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 1). [dil, ]*

Ṭarabgāh-ı behişte çekdi māḫmil
Meḥemmed Hān-ı rābiʿ göçdi ey **dil** (1104) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 12). [dil, ]*

**dil:** *Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan tat alma ve konuşma organı.*

Görinür ṣūreti ẓāhirde sāḳin
**Dili** birdür iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [dili, -i ]*

**dil:** *Gönül, yürek.*

Şaḳḳ idüp tıġı enār-āsā ʿadūnuñ **dillerin**
Nāle-i eyvā Ḳızıl Elmayı itdi pür-ṣada

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 7). [dillerin, -leri, -n ]*

**dil:** *(Âşığın) gönlü, yüreği, kalbi.*

Saña **dil** oldı bāṭın u ẓāhirde cilve-gāh
Āyīnedür ki ṣūret ü maʿnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 3). [dil, ]*

Bir **dil** ki anda eyleye işrāk nūr ʿaşḳ
Fānūsdur kı şem-i şeb-ārā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 5). [dil, ]*

Divāne **dil** çekilmez o zencīr-i ṭurradan
Manṣūr-veş suʾāline virse cevāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 13). [dil, ]*

Cemāl-i şāḫid-i maḳṣūda cilve-gāh eyler
**dil** ki sīnesini bī-ġubār-ı kīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 8). [dil, ]*

Ḥaḳ sözi gūş idicek eyle ḳabūl
Ḳavlüme ḳāʾil iseñ ey **dil** eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 8). [dil, ]*

Ruʾyeti tercih ider ʿāşıḳ ṣafā-yı vuṣlata
Cennet ey **dil** ādeme zindān olur dīdārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 4). [dil, ]*

Ne bir hem-dem ne bir māḥrem ne bir yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey **dil** o māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 2). [dil, ]*

Yañarsa **dil** nola dağ üzre dāġ-ı derdüñle
Gül-i şüküfte-i gülzār ʿaşḳ-ı ḳatmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 199). [dil, ]*

Bir sīne mi var ki çāk çāk itmez ʿaşḳ
Bir **dil** bulınūr mı derd-nāk itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 2). [dil, ]*

**dil:** *Gönül, yürek.*

Ey ṣākī-i tersā-beçe ṣun sāġar-ı vaṣluñ
Cām-ı mey-i hicrüñle **dilüñ** derd-i seri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 10). [dilüñ, -üñ ]*

Dili çıḳsa ḳafāsından maḥalsiz eylemez güftār
Görenler sūsen-i bāġuñ zebān-ı lāl ü ḫamūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 11). [dili, -i ]*

Lebāleb itdi **dili** şevḳ-ı būse-i laʿli
Velī ne fāʾīde olmış defīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 7). [dili, -i ]*

ʿÖmrüm olduḳca senüñ seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm
Oldum o ṣaḥrada ḥālā cān ü **dilden** bī-ḳarār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 110). [dilden, -den ]*

İdeler ehl-i süḫan cān ile **dilden** taşmīm
Ola ḫalḳ-ı dü-ciḫānuñ nefesinden efzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 121). [dilden, -den ]*

Baña ḥayātı ile Ḳadr ü ʿıyd idi şeb ü rūz
**Dilüñ** cemāli idi mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 6). [dilüñ, -üñ ]*

**dil:** *(Âşığın) gönlü, kalbi.*

Meşām-ı cān u **dile** virdi būy-ı bī-hūşı
Turunc-ı ġabġab-ı dilber ʿaceb şemāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 9). [dile, -e ]*

O zülf ü ḫāl o ʿiẕār üzre gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı **dile** dām ü çīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 6). [dile, -e ]*

**dil:** *Gönül.*

Zīr-i külāhda ḥaẕer ey **dil** o ṭurreden
Sulṭān-ı ḥüsn leşkerini der-kemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 9). [dil, ]*

Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra ey **dil**
Olur bī-cām u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 9). [dil, ]*

Nola olsam **dil** ü cān ile ḳulı ḳurbānı
Dil ü cāhdan severüm ben o şeh-i ḫūbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 34). [dil, ]*

**dil:** *Dil, konuşma organı.*

Ṭutuldı nuṭḳı ḫayāl-ı füsūn-ı zülfiyle
Zebān-ı bend-i **dilüm** tār-ı mūy-ı
Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 10). [dilüm, -ü, -m ]*

**dil:** *(Âşığın) gönlü, yüreği, kalbi.*

Viṣāle naḳd-i cān isterse cānān bende cān anuñ
Hemān cān istesün cānāne ey **dil** bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 2). [dil, ]*

Dürr ü yāḳutuñı ey dīde ey **dil** beẕl ü ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 5). [dil, ]*

Şeşder-i ġurbetde ey **dil** nâ-güşâde tā-bekey
Zūr-ı zār-ı kâmranıyla ḳapu aç ḫāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 3). [dil, ]*

Cān u **dil** olur mâ-haẕar-ı derd-i ġam-ı yār
Mihmān olıcak ḫāne-i bî-minnetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 5). [dil, ]*

Dil ü cānumda vaṣf-ı dīdārı
Dil ü cānum ile musammemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 125). [dil, ]*

Dil ü cānumda vaṣf-ı dīdārı
**Dil** ü cānum ile musammemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 126). [dil, ]*

Dil rişte-i ülfeti urup el ḳırmış
Peyvend-i ʿalāḳayı muḥaṣṣıl ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 1). [dil, ]*

Dildārı ṣaḳınsa dīdeden **dil** neʿaceb
Zīrā ki ḳabūl-i işţīrak itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 3). [dil, ]*

Döndi dolāb-ı felek vefḳ-ı murād üzre henüz
Müjde ey **dil** yine ʿıyd eyledi ḫalḳ-ı dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 2). [dil, ]*

**dil gūşın:** *Gönül açan.*

Nālesin itmez idi bezm-i çemende tekrār
Naġme-i bülbüle gül ṭutmasa ey **dil gūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 4). [dil gūşın, -ın ]*

**dil ki:** *Gönül ki.*

Teb-lerze-i muḥabbet ile **dil ki** ḫastedür
Sīmābe-i ḥaşre dek sebeb-i ıżṭırāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 11). [dil ki, ]*

**dil oldı:** *Dile gelmek, konuşmak.*

Mülk-i cān u **dil oldı** pür-teşvīr
Fitne-i ʿaşḳ itdi şūr-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 73). [dil oldı, -dı ]*

**dil oldı:** *Gönül olmak.*

Şāḫ-ı ʿaşḳa **dil oldı** dest-āvīz
Mihre-gūyā ki ẕerre-i naçiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 69). [dil oldı, -dı ]*

**dil ṭutulsa:** *-gönlün bağlanması.*

Bir **dil ṭutulsa** gelse ḥużūr-ı şerifine
Lerzān olur dili ṭuṭuluʿr bī-zebān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 47). [dil ṭutulsa, -sa ]*

**dilāver:** *Gönül getiren, gönül alan.*

Sipāh-ı saṭvetinüñ her biri dem-i pür-ḫāş
Hezār nīremi nerm eyleyen **dilāverdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 134). [dilāverdür, -dür ]*

**dil-āvīz:** *Gönlü çeken, gönlü kendine cezbeden güzel.*

Nuṭḳ-ı şīrīn ü **dil-āvīz** ü füsūn-perverle
Fikr-i bārīk ile tedḳīḳ-ı süḫande Ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 75). [dil-āvīz, ]*

**dil-āzāruñ:** *Gönlü inciten.*

Sāʾili āzār iderler anı bilmezler mi kim
Her **dil-āzāruñ** yine āzār-ı dildür keyferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 28). [dil-āzāruñ, ]*

**dilber:** *Aşık olunan, sevilen, maşuk.*

Şay naḳd-ı cānı **dilbere** cānān seviş budur
Bāzār-ı ittihādde alış veriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 1). [dilbere, -e ]*

Āfet yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi şimdi **dilberüñ**
Gülşenserāy-ı ḥüsn ü bahā çldı ḫār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 7). [dilberüñ, -üñ ]*

**dilber:** *Gönlü kendine çeken, güzel.*

**Dilber** kemend-i zülfini kim çīn çīn ṭutar
Her bir ḫamında bir dil-i zār u ḥazīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 3). [dilber, ]*

Evṣāf-ı kākülinde bu efsūn-ı naẓm ile
**Dilber** Naẓīmi şāʿir-i siḥr-āferīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 14). [dilber, ]*

Leb-i cūda görüp ẓann eyledüm serv-i ser-āzādı
Yine bir ʿāşıḳ-ı dīdāre **dilber** der-kenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 6). [dilber, ]*

Ḳalbümde **dilber** dilberüñ Ḳalbiñde bir olduḳ hemān
Āyīne-dāne āyine ayīneye ayīne-dān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 23, Mısra 1). [dilber, ]*

**dilber:** *Aşık olunan, gönlü kendine çeken.*

Nāz u ʿişve ḥüsn-i ʿālem-gīrine zīnet yiter
Ḳande ʿazm eylerse **dilber** ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 4). [dilber, ]*

Teşnesin mevc-i şarāb-ı nāz ile sīrāb ider
**Dilberüñ** ġarḳ-ı zülāl-i vaʿde-i kemmûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 12). [dilberüñ, -üñ ]*

Ḳalbümde dilber **dilberüñ** Ḳalbiñde bir olduḳ hemān
Āyīne-dāne āyine ayīneye ayīne-dān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 23, Mısra 1). [dilberüñ, -üñ ]*

**dilber:** *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Būs ü kenār-ı **dilbere** bezm-i viṣālde
Olmaz vesile cām-ı mey erġuvān ḳadar

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 7). [dilbere, -e ]*

Dilbere sūz-ı derūnı nice teʾs̱īr eyler
Olmayan lāle-ṣıfāt sīnesi yanıḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 3). [dilbere, -e ]*

**dilber:** *(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.*

Haṭ-ber-āverde görüp **dilberi** mātem-zededür
ʿĀṣıḳuñ baḫt-ı siyāhı yine berhem-zededür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 1). [dilberi, -i ]*

**dilberān:** *Gönül alıcı güzeller.*

Kemāl-i nāzla raḳṣān u cilve-rīz olsa
Hıram-ı ʿişve ḫāram ola **dilberān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 86). [dilberān, ]*

Hūblar ṭālib idi ülfetüme
Dilberān rāġıb idi ṣoḥbetüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 36). [dilberān, ]*

**dilberī:** *Bir güzel.*

Vaṣf idendür bilen ol **dilberi** kātib ne bilür
Māḥrem añlar ḥaremüñ ḥālini ḥācib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 1). [dilberi, ]*

**Dilberi** görmege varma derine ölmeġe var
Oldı māhrūm-ı şehādet sefere kāra giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 3). [dilberi, ]*

**dilber-i āzāde:** *Hür dilber.*

Īddiʿā-yı ḥüsn iderken seyr idüp yāri Naẓīm
Şermden her **dilber-i āzāde** olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 10). [dilber-i āzāde, ]*

**dilber-i kākül-perīşāndur:** *Kakülleri dağılmış gönül alan sevgili.*

Ser-āmed serv-ḳāmet **dilber-i kākül-perīşāndur**
Gelüp reftāri itdi cilveler tūġ-ı şehenşāḫī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 9). [dilber-i kākül-perīşāndur, -dur ]*

**dilber-i leylī-veşüñ:** *Leylâ'ya benzeyen güzelin.*

Bir ser-āmed **dilber-i Leylī-veşüñ** Mecnunuyuz
Kim şikenc-i zülfinüñ her tārınuñ māhbūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 1). [dilber-i leylī-veşüñ, --üñ ]*

**dilber-i maġrūr:** *Gururlu güzel.*

Girībān-ı şekîbim ceyb-i ʿaḳlum gibi çak oldı
Çıḳınca kec-küleh ol **dilber-i maġrūr** mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 8). [dilber-i maġrūr, ]*

**dilber-i raʿnāsın:** *Güzel, latif sevgili.*

Ḥüsnüñe āyine bilmem nice tāb-āver olur
ʿAksini vālih iden **dilber-i raʿnāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 4). [dilber-i raʿnāsın, -s, -ın ]*

**dilber-i ser-tırāş:** *Berber güzel.*

Bir **dilber-i ser-tırāşe** oldum ki tīrāş
Mirʾāt-ı rūḫında naḳd-i cān vaḳf-ı telāş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 1). [dilber-i ser-tırāş, ]*

**dilber-i ser-tırāş:** *Berber güzel.*

Sāḳın sıġamış elinde tīġ-ı ser-tīz
Ol **dilber-i ser-tırāşe** eġem nola bāş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 4). [dilber-i ser-tırāş, --e ]*

**dilber-i ṭannāz:** *Alaycı dilber.*

Bu haberle o **dilber-i ṭannāz**
Eylemiş bendesin yine mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 199). [dilber-i ṭannāz, ]*

**dilberḳeş:** *Gönül çeken.*

Bulmadum görmiş işitmiş dārugīr-i ʿaşḳda
Hicr ile vuṣlat gibi ʿāşıḳ-keş ü **dilberḳeşi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 12). [dilberḳeşi, --i ]*

**dil-beste:** *Gönül bağlama, gönül verme.*

Görse zencīr-i süṭūr-ı süḫanum şevḳinden
Ola Mecnūn gibi **dil-bestesi** cān-ı Leylā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 20). [dil-bestesi, -si ]*

Nola **dil-bestesi** hep enbiyā vü mürselīn olsa
ʿİḳāl-i ʿaḳl-ı Rūḫu'l-Ḳuds o gīsū-yı mücaʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 49). [dil-bestesi, -si ]*

**dil-beste:** *Gönlü bağlı.*

Ol eblaḳ-ı sebük-pā ol rāḫş-ı berḳ-sīmā
Eyler ḫırāmı ḥayfā **dil-beste** ins ü cānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 130). [dil-beste, ]*

**dil-beste kelīm:** *Allah ile konuşanın gönül bağı.*

Şerbet-i laʿl-i revān-baḫşına leb-teşne Mesīḥ
Muʿciz-i nuṭḳ-ı dil-āvīzine **dil-beste Kelīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 28). [dil-beste kelīm, ]*

**dil-beste-i bend-i zülf:** *Zülfünün zincir gibi kıvrımlarına gönül bağlamış.*

Bir şūḫ-ı sitem-gere esīrüz ki Naẓīm
**Dil-beste-i bend-i zülfi** teller ṭaḳınūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 4). [dil-beste-i bend-i zülf, ]*

**dil-beste-i efsūn:** *Sihrine gönül bağlamak.*

Cādū-yı zülfine **dil-beste-i efsūn** oldum
Cilve-i nāz ile reftārına meftūn oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 27). [dil-beste-i efsūn, ]*

**dil-beste-i kemāl:** *En olgun döneminde gönül vermiş.*

**Dil-beste-i kemāli** rūḫ-ı revān-ı Cāmi
Şermende-i maḳāli cān u dil-i ʿIrāḳī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 5). [dil-beste-i kemāl, ]*

**dildāde:** *Aşık olmak, gönül vermek.*

Būy-ı nesīm-i ḫulḳına ḫalḳ-ı ciḫān āşüfte-ḥāl
Ḥüsn-i beyān-ı nuṭḳına dünyā bütün **dildādedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 10). [dildādedür, -dür ]*

**dil-dādesin:** *Âşık, tutkun, gönül vermiş.*

Görüp **dil-dādesin** māḫfī nigāh-ı iltifātından
Göñül virmek o şīrīn-kāre göñlümden hemān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 7). [dil-dādesin, -si, -n ]*

**dildār:** *Birinin gönlüne malik olan maşuka.*

**Dildārı** görüp laʿlini vaṣf eyle Naẕīma
Mirʾāte baḳup ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 11). [dildārı, -ı ]*

Ḥāle-veş sīneye çekdüm o ḳamer-rūḫsārı
Pīrehen gibi geçürdüm yaḳadan **dildārı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 30, Mısra 2). [dildārı, -ı ]*

**dildār:** *Birinin gönlüne malik olan maşuka: güzel ‖ Sevgili.*

Ḳomış mihri nikāb-ı şerme **dildāruñ** rūḫ-ı āli
Şafaḳ-pūş-ı ḥicāb itmiş mehi ol ʿārıż-ı ġāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 43, Mısra 1). [dildāruñ, -uñ ]*

**dildār:** *Birinin gönlüne malik olan maşuka. Görüp aġyāruñ elinde ayaġın dildāruñ Görüp aġyāruñ elinde ayaġın dildāruñ.*

**Dildārı** şaḳınsa dīdeden dil neʿaceb
Zīrā ki ḳabūl-i iştīrak itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 3). [dildārı, ]*

**dildār:** *Gönül alan, gül; sevgili.*

Serv-ḳāmet gül-ʿiẕār u sebz-ḫaṭṭ **dildārsız**
Cūy giryān murġ nālān u çemen zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 11). [dildārsız, -sız ]*

**dildār:** *Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.*

Haste-i ʿaşḳa devā laʿl-i leb-i **dildār** imiş
Yitişinceydi eġer olsa bu tedbīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 5). [dildār, ]*

Şerer-i āteş-i dil itdi eṣer **dildāre**
Tīġ-ı āhı yine bir cevher-i teʾsīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 11). [dildāre, -e ]*

Gelmedi bir ḫaber-i müjde ile yāre giden
Ḳaldı göñlüm gibi ḫavfüm bu ki **dildāre** giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 2). [dildāre, -e ]*

**Dildāre** Göñül derd-i derūn defterin açdı
Destān-ı ġamuñ girye virür bir yerin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 1). [dildāre, -e ]*

Ah itmeġe ḳorḳarum ki aġyār işidür
Ancaḳ yine nālemi o **dildār** işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 2). [dildār, ]*

**dildāre:** *Âşığın gönlünü alan sevgili.*

Āġūş itdi āḫir **dildāre** ṭavḳ-ı teşḫīr
Her ḫalḳa-i füsūn kim ʿuşşāk-ı zār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 9). [dildāre, -e ]*

**dildārı:** *Güzel, sevgili.*

Görmeden **dildārı** öpdi ḳocdı dirler ey Naẕīm
ʿĀşıḳ-ı zāre olur bühtān bühtān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 15). [dildārı, ]*

**dildāruñ:** *Birinin gönlüne malik olan maşuka. Görüp aġyāruñ elinde ayaġın dildāruñ Görüp aġyāruñ elinde ayaġın dildāruñ.*

Nesīm-i āh-ı pür-tâbım zamān olmaz ki **dildāruñ**
Dü-rūḫsārında ol zülf-i füsūn-sāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 5). [dildāruñ, ]*

**dilde:** *1-Gönül, yürek. 2-Konuşma organı, dil.*

**Dilde** nice rāz-ı ʿaşḳı pinḫān olsun
Zīra ḳodılar o āteşīn micmere ʿūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 3). [dilde, ]*

**dilde:** *(Âşığın) gönlü, yüreği.*

Her **dilde** cilve-güster olur ʿaks-i ḥüsn-i yār
Her demde bir maḳāmda mihmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 11). [dilde, -de ]*

**Dilde** fikrüñ cilve-güsterdür ḫayālüñ dīdede
ʿĀşıḳ-ı dīdāruñum şāḫum niḫān u āşikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 159). [dilde, -de ]*

Naʿt-ı gün-ā-günı **dilde** tā ki cānum tendedür
Biñ ḫulūṣ ile muṣammem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 65). [dilde, -de ]*

**dile:** *Dilemek, istemek, arzulamak.*

Yire geçsün **dilerüm** bender-i kālā-yı viṣāl
Māl-ı Ḳārūn elüne geçse de medyūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 11). [dilerüm, -r, -üm ]*

**dile:** *Arzu etme, isteme.*

Olmaḳ **dilerseñ** ey dil-i ġam-dīde şādkām
Rāmī Efendi dergehine rū-nihāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 11). [dilerseñ, -r, -se, -ñ ]*

**dil-efgārān-ı bīdār-ı felek:** *Feleğin efkarlı uyanık gönülleri.*

Dīde rūşen ey **dil-efgārān-ı bīdār-ı felek**
Düşdi çarḫ-ı kīne-cūya nevbet-i ʿöẕr-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 9). [dil-efgārān-ı bīdār-ı felek, ]*

**dil-efrūz:** *Gönül aydınlatan, gönle ferahlık veren, sevindiren.*

Şiʿr-i cān-baḫş u **dil-efrūzla** vālā-ter idi
Pāyesi her birinüñ mertebe-i şiʿrādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 5). [dil-efrūzla, ]*

**diler:** *"Dilemek" fiilinin geniş zaman eki almış biçimi.*

Hefte-i ʿaşḳuñ **diler** her rūzı bir sāl olduġın
Ṭıfl-ı dil ḫaṭṭ eylemez āzādī-i āẕīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 3). [diler, ]*

**dil-figâr:** *Gönlü yaralı..*

Nice yanup cigerüm cāna düşmesün āteş
Ḥāraretiyle olup **dil-fiġār** u ḫuşk lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 12). [dil-fiġār, ]*

**dil-figâr:** *Gönlü yaralı.*

Hemīşe dāġ-ı muḥabbetle tā ki bir ʿāşık
Miṣāl-i lāle olur **dil-figār** u ḫvār u ẕelīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 138). [dil-figār, ]*

**dil-figâr:** *Gönlü yaralı.*

Cürmüm oldur hemān seni severüm
Bu güneh besdür ol **dil-figāre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 278). [dil-figāre, -e ]*

**dil-figār-ı ḫıdem-i dergehi:** *Dergahın gönlü yaralı hizmetkarı.*

**Dil-figār-ı ḫıdem-i dergehi** ḥūr ü ġılmān
Şermsār-ı ḥarem-i ravżası gülzār-ı naʿīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 31). [dil-figār-ı ḫıdem-i dergehi, ]*

**dil-firīb:** *Cazibeli, hoş.*

Düruġ-ı maṣlahaṭ-āmīzle tesellī ider
Baña o ṣūḫ-ı cefā-pīşe **dil-firīb** gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 8). [dil-firīb, ]*

**dil-firībān:** *Gönül aldatıcı güzeller.*

Olālı cān-ı hazīnüñ o peri cānānı
Dil-firībāne nigāh itmededür pinḫānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 32). [dil-firībāne, ]*

**dil-fürūz:** *Gönül aydınlatan, gönle ferahlık veren.*

Ṭabʿ-ı kerem-şiʿār ı **dil-fürūz** u cān-fezā
Dest-i direm-niṣārı ferāḥ-baḫş u ġam-zidāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 15). [dil-fürūz, ]*

**dil-gīr:** *Gücenmiş, hatırı kalmış.*

Göñlüm alduñ benüm efsun -ı dü-çeşmünle diyü
cefakārı Naẓīmā yine **dil-gīr** itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 20). [dil-gīr, ]*

**dil-güşā:** *gönül açan, iç açan.*

Havż-ı mālamālinüñ leb-teşnesi ʿāynü'l-ḥayāt
Āb-ı nābı cān-fezā feyż-i hevāsı **dil-güşā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 10). [dil-güşā, ]*

Bānī-i ṭabʿ-ı kāmili bünyād idüp yine
Bir **dil-güşā** maḳām-ı laṭīf-i İrem-ḥarīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 12). [dil-güşā, ]*

**dil-güşā:** *Gönle ferahlık veren, iç açıcı, ferahlatıcı.*

Āb-ı ṣāfi ḫoş-güvār u rūḥ-baḫş u **dil-güşā**
Ḥavż-ı mālālālinüñ leb-teşnesi pīr ü civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 7). [dil-güşā, ]*

**dil-güşāy:** *Iç açıcı, gönlü ferahlık veren.*

Kilk-i nikāt-perveri ḥallāl-ı müşkilāt
Nuṭḳ-ı ḥayāt-güsteri cān-baḫş u **dil-güşāy**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 18). [dil-güşāy, ]*

**dil-ḫarāb:** *Gönlü harab olmuş, gönlü yıkılmış/ kırılmış.*

Bir **dil-ḫarābı** yapmada saʿy eyleyen kişi
Olsun ṣafāda beyt-i muʿallā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 7). [dil-ḫarābı, -ı ]*

Bir nuṭḳ-ı rüh-baḫşuñ ile çün dem-i Mesīh
İḥyā olur benüm gibi pejmürde **dil-ḫārāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 32). [dil-ḫārāb, ]*

**dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa:** *Aşkın harap gönüllüleri, aşıklar.*

**Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa** itmez bend-i peyderpey eṣer
Māḥmilüñ pest olsa zīra reh-nümūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 5). [dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa, -a ]*

**dil-ḫārāb-ı mihrümüñ:** *Sevgilimin harap olmuş gönlü.*

Aḫter-i baḫt-ı siyāhı **dil-ḫārāb-ı mihrümüñ**
Fitne-i devrān olan rüyumda ḫālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112,*

*Mısra 13). [dil-ḫārāb-ı mihrümüñ, --üm, -üñ ]*

**dil-ḫaste:** *Gönlü hasta, hasta gönüllü âşık.*

Dārū-yı dāru'ş-şifā-yı ʿafvi her **dil-ḫastenüñ**
Derd-i bī-dermānına em raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 83). [dil-ḫastenüñ, -nüñ ]*

**dil-ḫaste:** *Hasta gönüllü; kırgın, gücenmiş gönül sahibi.*

Nergis-i şehlāsınuñ **dil-ḫastesi** olsam nola
Cānuma kār itdi derd-i iştiyāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 7). [dil-ḫastesi, -si ]*

**dil-ḫaste-i ʿaşḳ:** *Aşk gönül kırıklığı.*

**Dil-ḫaste-i ʿaşḳı** ẕevḳi ider derdinden
Elbette ʿalīl olur devādan māḥẓūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 17, Mısra 1). [dil-ḫaste-i ʿaşḳ, ]*

**dil-ḫaste-i muḥabbetiyüm:** *Muhabbetine gönlüm hasta.*

Emdürse laʿlini demidür ol ṭabīb-i cān
**Dil-ḫaste-i muḥabbetiyüm** şerbet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 10). [dil-ḫaste-i muḥabbetiyüm, --i, -y, -üm ]*

**dil-ḫūn:** *Içi kan ağlayan.*

Miṣāl-i ġonce olur teng-ḫāṭır u **dil-ḫūn**
Ciḫānda māʾil olan gül gibi küşādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 5). [dil-ḫūn, ]*

**dil-hūn-ı eşk-i ḥāli:** *Siyah gözleri kan ağlar.*

**Dil-ḫūn-ı eşk-i ḥāli** nāfında habbe-i müşġ
Efsûn-ı kāküliyle āşüfte ḥāl-i ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 5). [dil-ḫūn-ı eşk-i ḥāli, --i ]*

**dil-ḫürrem:** *Gönül açıcı , şen.*

DĪde-i şeb-zindedārı dembedem bīdārdur ,
Ṣubḥa dek iḥyā idüp **dil-ḫürrem** ü ṣādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 16). [dil-ḥürrem, ]*

**dil-ḫvāh:** *Gönlün arzu ettiği, gönlün istediği, arzu edilen.*

Būse-i laʿl-i leb-i cānāndur
Yine ʿıyd oldı Naẓīme **dil-ḫvāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 14). [dil-ḫvāh, ]*

**dili:** *Dil.*

**Dili** yoḳ aġzı var amma ki her gāh
Hemān söyler yürür şām u seḥergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [dili, ]*

**dil-i aʿdād:** *Düşmanın gönlü.*

Rüstemāne çekmeden şemşīr-i bürrānın olur
Bīm-i tīġından **dil-i aʿdāda** şād şūr u şeġaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 14). [dil-i aʿdād, -a ]*

**dil-i āgāh:** *Uyanık gönül.*

Eylemez hergiz **dil-i āgāh** meyl-i zülf ü ḫāl
Kim hümā āzādedür elbette dām u çīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 11). [dil-i āgāh, ]*

**dil-i aṣḥābı:** *Hz. Muhammed zamânında*

*yaşamış, onu görmüş ve sohbetinde bulunmuş kimseler, sahâbelerin gönlü.*

Rīcʿat itdükde **dil-i aṣḥābı** ṣādāb eyledi
Ṣebnem-i tebşīr ile ol gülbün-i ḥikmet-miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 45). [dil-i aṣḥābı, -ı ]*

**dil-i āvāre:** *Dağınık, perişan gönül.*

Ḳarār itmez lebüñ yād eyleyüp cām-ı ṣerāb-āsā
**Dil-i āvāre** sāḳi bir hevāyīdür ḥabāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 2). [dil-i āvāre, ]*

Ḳayıdın eyle fenā deştini bir kerre ḳıyās
Bir daḫi ṣanma gelür ey **dil-i āvāre** giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 10). [dil-i āvāre, ]*

**dil-i āvāre:** *Serseri gönlü.*

Zülf-i müşgīn tārınuñ cān u **dil-i āvāreye**
Dāne dāne ḫāl ile dām-ı cünündur her ḫamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 13). [dil-i āvāre, --ye ]*

**dil-i belḳısa:** *Belkıs'ın gönlü.*

Hüdhüd-i nuṭḳumı bāġ-ı süḫanumda görse
Ola zindān **dil-i Belḳısa** çemenzār-ı Ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 62). [dil-i belḳısa, -a ]*

**dil-i bī-ḳarār:** *Kararsız gönül.*

Günden derūnda mihr-i rūḫı āşikāredür
Her şeb arar o māhı **dil-i bī-ḳarār** ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 10). [dil-i bī-ḳarār, ]*

**dil-i bī-kine:** *Kinsiz gönül.*

Dürdî -i ṣaḥbā gibi ayaḳda ḳalurdı müdām
Olmaṣaydı çün cenāb-ı mey **dil-i bī-kine** ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 12). [dil-i bī-kine, -e ]*

**dil-i bīmār-ı ʿuṣātuñ:** *Âsilerin hasta gönlü.*

**Dil-i bīmār-ı ʿuṣātuñ** o ṭabib-i cānuñ
Şerbet-i ʿafvi ile zā'il olur ṭābʿ-ı tebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 45). [dil-i bīmār-ı ʿuṣātuñ, -uñ ]*

**dil-i bî-ṭâḳat:** *Dermansız, güçsüz , kuvvetsiz gönül.*

Bir derd-i niḫāndur **dil-i bî-ṭâḳatimizde**
Kim ʿacze Mesiḥ olsa düşe ʿilletimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 1). [dil-i bî-ṭâḳat, --imiz, --de ]*

**dil-i bū:** *Çok dolu gönlü.*

Vālih-i āyīne-i ṭalʿatüñ Ibni Mesʿūd
ʿĀşıḳ-ı derd ü ġamuñ cān ü **dil-i Bū** Derdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 300). [dil-i bū, ]*

**dil-i cellād:** *Celladın gönlü.*

Dem-i ḳatlinde o pīrüñ ḥaḳkā
Merḥamet geldi **dil-i cellāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 12). [dil-i cellād, ]*

**dili dārda:** *Gönül evi, gönül yurdu. Âşığın gönlü.*

Fāş eyleyüp esrārını miʿrācını buldı
Zülfüñde **dili dārda** Manṣūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 18). [dili dārda, -da ]*

**dil-i derd-āzmūde:** *Det çekmeyle sınanmış gönül.*

Ālām-ı Ḳays u Kūh-kene itmez iltifāt
Merd-i muḥabbetüñ **dil-i derd-āzmūdesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 10). [dil-i derd-āzmūde, -si ]*

**dil-i deryā-nisārı:** *Denizleri dağıtan gönül.*

**Dil-i deryā-niṣārı** mekrümetde yemden eṣhā-ter
Kef-ī gencīne-baḫşı ʿāṭıfetde kāndan ecveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 37). [dil-i deryā-niṣārı, ]*

**dil-i dīvāne:** *Divane gönül.*

Her girih zülfüñde olsun bend-i zencīr-i cünūn
Bezm-i meyde bir nigehle biñ **dil-i dīvāne** al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 8). [dil-i dīvāne, ]*

ʿUṣṣāḳını mecmūʿasına ḳayd idüp ol şūḫ
Ḥaḳḳā ki yazılmış **dil-i dīvāne** başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 10). [dil-i dīvāne, ]*

Çeksem nola derdüñ ey **dil-i dīvāne**
Biñ cāna deġer muḥabbet-i cānāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 1). [dil-i dīvāne, ]*

**dil-i dīvāne:** *Deli gönül.*

Zencīr-i bend-i zülfine düş bir perī-veşüñ
Başunda ʿaḳluñ ey **dil-i dīvāne** var ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 4). [dil-i dīvāne, ]*

**dil-i dīvānegān-ı ʿaşḳı:** *Aşkın aklı başından gitmiş gönlü.*

ʿAlīl-i derdinüñ bīmārı cān-ı Bū ʿAlī Sīnā
**Dil-i dīvānegān-ı ʿaşḳı** Eflâṭundan erşeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 34). [dil-i dīvānegān-ı ʿaşḳı, -ı ]*

**dil-i dīvānemüñ:** *(Âşığın) deli, divane, çılgın gönlünün zinciri.*

**Dil-i dīvānemüñ** zencīre cünbān oldugı böyle
Ṣaçı Leylālaruñ kākülleri sevdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 9). [dil-i dīvānemüñ, ]*

**dil-i dūzeḫ:** *Cehennem gönlü.*

İder ednā şererinden **dil-i dūzeḫ** feryād
ʿAlev-efşān olıcaḳ nār-ı celāl-ı ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 49). [dil-i dūzeḫ, ]*

**dil-i efsür:** *Gayretsiz gönül.*

**Dil-i efsürde** olmaz behre-ver ders-i maḥabbetden
Olur şākird-i nā-ḳābil hemīşe dūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 3). [dil-i efsür, -de ]*

**dil-i eyyābe:** *Hz. Eyüp dili.*

Ḫıżr u İlyās zinde-i ʿaşḳı
**Dil-i Eyyābe** derdi merhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 16). [dil-i eyyābe, -e ]*

**dil-i figār:** *Yaralı gönül.*

Bitmez **dil-i figārde** tā ḥaşr o āfetüñ
Zaḫm-ı sinān her müje-i müşg-sūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 13). [dil-i figār, --de ]*

**dil-i figāruma:** *Yaralı gönül.*

Nola ḫadeng-i nigāhuñla çāk çāk olsa .
**Dil-i figāruma** geldükce yādigarı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 4). [dil-i figāruma, -um, -a ]*

**dil-i fūlādumı:** *Çelik gibi sert, katı gönül.*

ʿAşḳ-ı cān-suzuñla bezm eyle **dil-i fūlādumı**
Her dü-çeşmümden dökülsün eşk-i ter gibi şerār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 155). [dil-i fūlādumı, -um, -i ]*

**dil-i ġam-perver:** *Gam çeken gönül.*

Tedbīr-i müdāvāde düşe ʿacze Felāṭūn
Bir derd-i niḫāndur **dil-i ġam-perverüm** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 4). [dil-i ġam-perver, --üm ]*

**dili ġamzeñ:** *Yan bakışa sahip gönül.*

Delik delik **dili ġamzeñ** ḫadengi yāreledi
Ḳılıç çeküp nigehüñ pāre pāre pāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 1). [dili ġamzeñ, -ñ ]*

**dil-i germiyle:** *Sıcak gönlüyle.*

**Dil-i germiyle** eşk-i çeşm-i terüm
Oldı gūyā tennūrla tūfān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 179). [dil-i germiyle, ]*

**dil-i ḥamūle:** *Tahammüllü gönül.*

Virmez **dil-i ḫamūle** keder ṭaʿn-ı müddeʿī
Muḥkem olan Biñā ḳatı müşkil ḫārāb dlur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 11). [dil-i ḫamūle, --e-e ]*

**dil-i ḥamūle:** *Sabırlı gönül.*

Virmez **dil-i ḥamûle** keder ḥarf-i ʿāyb-cū
Ḥaşa ki ṣanma baḥr-ı muḥīṭ żarar virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 9). [dil-i ḥamûle, --e-e ]*

**dil-i ḫārab:** *Yıkık gönül.*

Vīrān idi tezelzül-i cūd ile yāb yāb
Miʿmār tekyesinde yapıldı **dil-i ḫārab** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 4, Mısra 2). [dil-i ḫārab, ]*

**dil-i ḫıżr-ı nebī:** *Hızır Peygamber'in gönlü.*

Zinde-i nuṭḳ-ı revān-baḫşı **dil-i Ḫıżr-ı Nebī**
Rūh-ı ʿĪsā cān-ı Meryem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 23). [dil-i ḫıżr-ı nebī, ]*

**dil-i hocendī:** *Hocend'in gönlü.*

Leb-teşne-i nevāli eşrāf ile ahāli
Dem-beste-i kemāli cān u **dil-i Hocendī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 4). [dil-i hocendī, ]*

**dil-i hocendī:** *Hocendi gönlü.*

Seyyid ʿAlī Efendi ṣadr-ı efāżıl ol kim
Dem-beste-i kemāli cān u **dil-i Hocendī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 2). [dil-i hocendī, ]*

**dil-i ḫūbān:** *Güzellerin gönlü.*

Naḳd-i niyāz ile **dil-i ḫūbānı** cemʿ iden
Ferş-i ḥarem-serā-yı viṣāle rūḫām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 5). [dil-i ḫūbān, --ı-en ]*

**dil-i ḫūbānı:** *Güzellerin gönlü.*

Ceẕb ider zerdī-i rūyuñ **dil-i ḫūbānı** Naẓīm
Ḥālet-i seng-i riyā var gibi kāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 13). [dil-i ḫūbānı, -ı ]*

**dil-i ḫūbānı:** *Güzellerin gönlü.*

Ceẕb ider zerdī-i rūyuñ **dil-i ḫūbānı**
Naẓīm
Ḥālet-i seng-i riyā var gibi kāhuñda senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 13). [dil-i ḫūbānı, -ı ]*

**dil-i ibrāḫīm:** *İbrahim'in gönlü.*

Kaʿbe-i cāh-ı celālinde o faḫr-i rüsülüñ
Muʿtekif cān-ı Simāʿīl ü **dil-i İbrāḫīm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 22). [dil-i ibrāḫīm, ]*

**dil-i idbār-ı saḳīm:** *Hastalıklı bahtsız gönül.*

Şeh-i dāna ki şifā- ḫāne-i iclālinde
Ṭabʿ-ı iḳbāl-i ṣāḥiḥ ü **dil-i idbār-ı saḳīm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 8). [dil-i idbār-ı saḳīm, ]*

**dil-i ʿirāḳī:** *Iraklı gönlü ( sevgilisi ).*

Dil-beste-i kemāli rūḫ-ı revān-ı Cāmi
Şermende-i maḳāli cān u **dil-i ʿIrāḳī**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 6). [dil-i ʿirāḳī, ]*

**dil-i kem-māye:** *Özü kötü gönül.*

Çoḳdan ey Yusuf-ı gül-çehre ḫarīzāruñdur
Naḳd-i cānın **dil-i kem-māye** saña saya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 6). [dil-i kem-māye, ]*

**dil-i kūh-kenle:** *Kuhken'in gönlü.*

Feżā vü kuha düşürdükçe reh-güẕārumuzı
Revān-ı Ḳays u **dil-i Kūh-kenle** söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 6). [dil-i kūh-kenle, --le-le ]*

**dil-i küstāḫumı:** *Kaba gönül.*

Ey Ḥabīb-i Kibriyā kān-ı keremsüñ ʿafv ḳıl
Şevḳ-ı evṣāfuñ **dil-i küstāḫumı** itdi cerī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 196). [dil-i küstāḫumı, -um, -ı ]*

**dil-i māḥmūrı:** *Sarhoş gönül.*

Hulāṣa çāre yoḳ bend-i girih-gīr-i muḥabbetden
**Dil-i māḫmūrı** der-zencīr-i gīsū-yı Ayāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 10). [dil-i māḫmūrı, ]*

**dil-i māḥzun:** *Kederli gönül. Dil-i maḥzūna vuṣlatdan firāḳ-ı dilrübā yigdür Dil-i maḥzūna vuṣlatdan firāḳ-ı dilrübā yigdür.*

Şūrīş-i derd-i derūnı ʿālemi vīrān ider
Bir **dil-i māḥzūn** ki bīdād ile pür-teşvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 12). [dil-i māḥzūn, ]*

Bu firḳatla bu ḥasretle olup dūr
**Dil-i māḥzun** olur elbette mebrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 18). [dil-i māḥzun, ]*

**dil-i maẓlūm:** *Mazlum gönlü.*

**Dil-i maẓlūmı** bīdād-ı sitemden eyleyüp sālim
Benüm gibi nice dil-mürde ʿadliyle olur iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 15). [dil-i maẓlūm, -ı ]*

**dil-i maẓlūm-ı ġam-dīde:** *Gam görmüş mazlum gönül.*

Penāh itse nola cān ü **dil-i maẓlūm-ı ġam-dīde**
Ḥişār-ı ḥıfẓı kim ẓulm ü sitem Yeʾcūcına

seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 63). [dil-i maẓlūm-ı ġam-dīde, ]*

**dil-i mecmuʿumuz:** *Bütün gönül, cümle gönül.*

Perīşāndur **dil-i mecmuʿumuz** bend-i kemendinde
Doḳun ey şāne zülf-i dilbere dest-i girībān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 11). [dil-i mecmuʿumuz, -muz ]*

**dil-i mecnūn idi:** *Deli gönül.*

**Dil-i Mecnūn idi** ʿaks-i rūḫ-ı Leylāya maḳām
Gānümān-sūz-ı derūn-ı dil-i Leylāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 7). [dil-i mecnūn idi, -idi ]*

**dil-i mecrūḥ:** *Yaralı gönül.*

Peykān-ı zaḫmını **dil-i mecrūḥ** duymadı
Teʾşīr-i tīr-i ġamzesini rūḥ duymadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 36, Mısra 1). [dil-i mecrūḥ, ]*

**dil-i mecrūḥı:** *Yaralı gönül.*

Çāk-ı derūnı ḥaşre dek olmaz rüfū-peẕīr
Tīġ-ı zebān ki bir **dil-i mecrūḫı** yāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 6). [dil-i mecrūḫı, ]*

**dil-i mecrūhumuz:** *Yaralı gönül.*

**Dil-i mecrūhumuz** mānend-i şāne çāk çāk oldı
Ser-i zülf-i perīşānı ucından ol perī-şānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 3). [dil-i mecrūhumuz, -u, -muz ]*

**dil-i meksūrı:** *Kırılmış gönül.*

İḥtirāz eyle **dil-i meksūrı** āzār itmeden
Rāḥm iden ḥāl-i żaʿīfe ḫayr ile teẕkīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 13). [dil-i meksūrı, -ı ]*

**dil-i mirrīḫi:** *Merih'in gönlü.*

Bir āftāb-ı zühre-cebīnüñ helākiyüz
Kim çāk çāk ider **dil-i Mirrīḫi** ḫançeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 4). [dil-i mirrīḫi, -i ]*

**dil-i muḫālifi:** *Muhalifin gönlü.*

**Dil-i muḫālifi** mecrūḫ ü dāġ daġ-ı verem
Vücūd-ı ḫaşm-ı girān-cānı derd-perver-i seyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 107). [dil-i muḫālifi, ]*

**dil-i müşkil-küşā-yı ehl-i kemāl:** *Ilim ve fazilet sahipleri, kâmil insanların zorlukları aşan gönülleri.*

**Dil-i müşkil-küşā-yı ehl-i kemāl**
Nuṭḳ-ı ḥallāl-ı rāz-ı mübhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 63). [dil-i müşkil-küşā-yı ehl-i kemāl, ]*

**dil-i nādīde-refāh:** *Görülmemiş huzurlu gönül.*

Āh kim ey **dil-i nādīde-refāh**
Seni ṭūl-i emel itmiş güm-rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 1). [dil-i nādīde-refāh, ]*

**dil-i nāhīde:** *Zühre yıldızının gönlü.*

Ḳırdı o tārın nevā-yı şerʿin itdükde simāʿ
Şerm-i ḫacletle **dil-i nāhīde** geldi intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 22). [dil-i nāhīde, -de ]*

**dil-i nakkād:** *Temiz gönül.*

**Dil-i nakkād** ki miʿyār-ı hünerver ḥaḳkā
Görüp āṣārumı inṣāf ile teslīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 7). [dil-i nakkād, ]*

**dil-i nā-küşād:** *Kapalı gönül ( Bahtsız talihsiz ).*

Şād it **dil-i nā-küşādumı** yā Allāh
Ḳıl beste der-i kesâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 1). [dil-i nā-küşād, ]*

**dil-i ney:** *Neyin dili.*

Hamīde ḳadd ile güş eyleyüp meclisde feryādum
Büküldi ḳāmet-i çeng ü **dil-i neyden** fiġān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 12). [dil-i ney, -den ]*

**dil-i pervāneye:** *Aşık gönül.*

O şemʿ-i ḥüsni yād itdükce ednā şuʿle-i āhum
**Dil-i pervāneye** taʿlīm-i şād sūz ü güdāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 14). [dil-i pervāneye, --y-, --e ]*

**dil-i pür-iştiyāḳ:** *Arzu dolu gönül.*

Olup nāz-ı girişme ġamze ʿişve ittifāḳ üzre
Yine ḳaṣd itdiler cān u **dil-i pür-iştiyāḳ** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 2). [dil-i pür-iştiyāḳ, ]*

**dil-i pür-şūr:** *Karmakarışık gönül.*

**Dil-i pür-şūr** senüñ ḳalbüñe girse yiridür
Kim ki kān-ı güher olmaz güher-i kān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 17). [dil-i pür-şūr, ]*

**dil-i pür-sūz:** *Çok yanmış gönül.*

Naʿl-i daġ u **dil-i pür-sūz** u güdāz itdürdi
perī-peykeri efsūnla teshīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 9). [dil-i pür-sūz, ]*

**dil-i pür-ʿuḳdedür:** *Halli güç iş, çözülmesi zor meselelerle dolu gönül.*

**Dil-i pür-ʿuḳdedür** ālām-ı devr-i rūzgārından
Ḥabāb-ı mey ki yer yer sāġar-ı mīnāda peydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 9). [dil-i pür-ʿuḳdedür, -dür ]*

**dil-i raḳībde:** *Uğursuz düşmanın gönlü.*

Sönsün Naẓīmüñ āteşi āb-ı viṣālle
Yansun **dil-i raḳībde** nār-ı ḥased yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 14). [dil-i raḳībde, -de ]*

**dil-i rüsül:** *Peygamberin gönlü.*

Dāru'ş-şifā-yı ʿaşḳı ʿalīli **dil-i rüsül**
Derd-i ġam-ı muḥabbeti dermān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 35). [dil-i rüsül, ]*

**dil-i şād-çāk:** *Paramparça olmuş gönül.*

Āteş-i ʿaşḳı **dil-i şād-çāküm** itsün şuʿle-zār
Lālenüñ yaḳsın derūn-ı sīnesin dāġ-ı ḥased *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 39). [dil-i şād-çāk, --üm ]*

**dil-i şaf-ı:** *Temiz kalpli ,iyi yürekli.*

Cevher-i naẓmıyla deryādur **dil-i ṣaf-ı** Naẓīm
Cūy-ı fikr-i fāsid-i ḫāṣidle deryā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 9). [dil-i ṣaf-ı, ]*

**dil-i şāfı:** *Saf gönül.*

**Dil-i şāfı** güher-i cūd ile kāndan ecved
Dest-i pāki kerem ü luṭf ile yemmden eşhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 131). [dil-i ṣāfi, -ı ]*

**dil-i saḫt:** *Sert gönlü.*

Her ḳaṭresi bir şebnem-i ḫurşīd-rübādur
Ol girye ki rāḥm eyleye yārüñ **dil-i saḫtı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 6). [dil-i saḫt, -ı ]*

**dil-i ser-geştemi:** *Başı dönmüş, şaşkın gönül II perişan âşık.*

İtmiş **dil-i ser-geştemi** seyli ḫūr-ı ʿaşḳı
Çevgān-ı melāḥatde o sīb-i ẕeḳanı gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 7). [dil-i ser-geştemi, -em, -i ]*

**dil-i sevdā:** *Âşık gönlü.*

Ṣun ey ṣākī şerāb-ı cām-ı vaṣluñ ṣād-kām eyle
Humār-ālūd-ı hicrüñdür **dil-i sevdāyı** ġam baṣdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 10). [dil-i sevdā, -yı ]*

**dil-i sevdā-zede:** *Sevdaya tutulmuş gönül.*

Bir siyeh-çerdeye düşdi **dil-i sevdā-zede** kim
Ḥāl-i rūḫsarı gibi fitnede bir dāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 15). [dil-i sevdā-zede, ]*

**dil-i şeydā:** *Çılgın gönül.*

Ṣūretde noḳṭadur **dil-i şeydā** Naẓīm līk
Maʿnīde ders-ḫāne-i kevn ü mekān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 13). [dil-i şeydā, ]*

Vücūdın dāġlarla rāḫnedār itmiş **dil-i şeydā**
Leb-i şîrîni yādıyla o şūḫuñ Kūh-kenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 5). [dil-i şeydā, ]*

Telḫ-kām-ı hicri olmışken **dil-i şeydā** Naẓīm
Leẕẕet-i vaṣlı dimāġ-ı cānda bāḳī Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 13). [dil-i şeydā, ]*

Ṣıġmaz derūn-ı ḥavṣalaya sırr-ı derd-i ʿaşḳ
Olmaz bilürsen ey **dil-i şeydā** ʿıyān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 4). [dil-i şeydā, ]*

ʿAdū ʿāşıḳ geçüp yāre benümle imtiḥān olmaz
Ne inṣāfa gelür ḫaşm **dil-i şeydā** ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 4). [dil-i şeydā, ]*

**Dil-i şeydā** gibi şikest oldı
Şīşe-i ʿahd ü sāġar-ı peymān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 175). [dil-i şeydā, ]*

Oldı fikr-i ẕeḳanıyla **dil-i şeydā** cāhı
Beni ḳul eyledi ol kişver-i ḥüsnüñ şāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 3). [dil-i şeydā, ]*

**dil-i şeydā:** *Deli gönül.*

Yār gitdi sīneden ḳaldı tek ü tenhā ġarīb
Oldı gūyā kendü şehrinde **dil-i şeydā** ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 2). [dil-i şeydā, ]*

Geldi yitişdi ey **dil-i şeydā** o ṭıfl-ı nev
Serv-i çemān-ı nāz olacaḳ gel yitiş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 5). [dil-i şeydā, ]*

O şūḫa güne güne fikr ider aḥvālin iʿlāma
**Dil-i şeydā** ḫayālinde bile ifşā-yı rāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 16). [dil-i şeydā, ]*

**dil-i şeydāda:** *Çılgın gönül.*

Sensiz ārām idemem fikr ü ḫayālüm sensin
**Dil-i şeydāda** niḫān dīdede peydāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 12). [dil-i şeydāda, -da ]*

**dil-i şeydādan:** *Çılgın gönül.*

Çeşmüm **dil-i şeydādan** alur ḫūn-ı sirişki
Ṣarf itse demādem nola īrād dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 7). [dil-i şeydādan, -dan ]*

**dil-i şeydāsın:** *Çılgın gönül.*

Ḳande baḳṣam naẓārum ḥāl-i rūḫ-ı ālüñdür
Merdüm-i dīde-i cān ü **dil-i şeydāsın** sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 16). [dil-i şeydāsın, -s, -ın ]*

**dil-i sūzān:** *Yakıcı gönül.*

Kül itdi yaḳup ʿaşḳ vücūdum **dil-i sūzān**
Bir aḫkere dönse nola ḫākisterüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 7). [dil-i sūzān, ]*

**dil-i tâb-efgen:** *Işık saçan, ışığı dışarı taşıran gönül.*

Hurşīd ḳābesdür **dil-i tâb-efgenimizden**
Ḥayretdedür eñâk de mâhiyetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 11). [dil-i tâb-efgen, --imiz, --den ]*

**dili ṭuṭuluʿr:** *Sevinç, korku, şaşkınlık vb. sebeplerle birdenbire söz söyleyemez olmak.*

Bir dil ṭutulsa gelse ḥużūr-ı şerifine
Lerzān olur **dili ṭuṭuluʿr** bī-zebān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 48). [dili ṭuṭuluʿr, -ur ]*

**dil-i vīrān:** *Yıkık, harap gönül.*

Çeşm-i giryānumı deryā-yı şuhūd it yā Rab
**Dil-i vīrānumı** gencīne-i ʿirfān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 4). [dil-i vīrān, -um, -ı ]*

Hānedān-ı ʿizzet ü iḳbāli ābādān ola
Her **dil-i vīrān** ki dest-i luṭf ile taʿmīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 92). [dil-i vīrān, ]*

**dil-i vīrāne:** *Yıkık, harap gönül.*

Ẓuḥūr itmiş kühen meyḫānelerde tāze şākīler
Yine kūy-ı ḫarābāt ey **dil-i vīrāne** şenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 10). [dil-i vīrāne, ]*

Tīşe-i ġamden Biñā-yı şevḳı olmaz rāḫne-dār
Bir **dil-i vīrāne** kim luṭfıyla ābādan olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 54). [dil-i vīrāne, -e ]*

**dil-i żaʿīf:** *(Aşığın) zayıf, güçsüz gönlü.*

Ol mū-miyānı fikr-i der-āġūş ile henüz
Ḳaldı **dil-i żaʿīf** o mū-miyān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 4). [dil-i żaʿīf, ]*

**dil-i żaʿīfümi:** *Zayıf gönlüm.*

**Dil-i żaʿīfümi** şimdi esīr-i zülfi iden
Zihī şikar ki murġı şikeste-bāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 11). [dil-i żaʿīfümi, --üm-, --i-i ]*

**dil-i zār:** *Ağlayan, inleyen gönül.*

Yāre āyīnesini şundı **dil-i zār** yine
Varise ol şeh-i ḫūbāna gedālanmışdur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 13). [dil-i zār, ]*

Bisāṭ-ı sīnede bir mühre-bāzdur **dil-i zār**
ʿAceb mi mühresini ġayb iderse yine bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 19). [dil-i zār, ]*

Dilber kemend-i zülfini kim çīn çīn ṭutar
Her bir ḫamında bir **dil-i zār** u ḥazīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 4). [dil-i zār, ]*

Ẕerreden de ḥaḳir iken **dil-i zār**
Ṭaġlarca henüz ġussası var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 71). [dil-i zār, ]*

**dil-i zār:** *Ağlayan inleyen gönül.*

**Dil-i zār** itmesün ferdā ḫayālin
Bugün yārın görür lā-büd cemālin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 5). [dil-i zār, ]*

**dil-i zār:** *Ağlayan, inleyen gönül.*

Sende naẓarı ẓāhir u bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā ki seni gördi hemān gözlerin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 5). [dil-i zār, --uñ ]*

**dil-i zār:** *Acı çeken , inleyen gönül.*

Yārsız alsa ele muṭrib-i bezm ey **dil-i zār**
Görinür terkeş-i pür-tīr baña mūsīḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 40, Mısra 1). [dil-i zār, ]*

**dil-i zār:** *Inleyen gönlüm.*

Çekilür yār içün ġam-ı aġyār
Hārsız gül bulınmaz ey **dil-i zār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 122). [dil-i zār, ]*

**dil-i zāre:** *Ağlayan, inleyen gönül.*

Derdidür cān ü **dil-i zāre** devā-yı cāvīd
Sūḳ-var-ı ġamınuñ hep ebedīdür ṭarabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 47). [dil-i zāre, ]*

**dil-i zārı:** *Ağlayan inleyen gönül.*

Şād buldum kūşe-i ġamda **dil-i zārı** Naẓīm
Meclis-i cānānede var ise yād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 15). [dil-i zārı, ]*

**dil-i zārı:** *Ağlayan inleyen gönül.*

**Dil-i zārı** belāya uġratdum
Ne belāya ḳażāya uġratdum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 67). [dil-i zārı, ]*

**dil-i zārum:** *Ağlayan, inleyen gönül.*

Tenüm zerd ü niẕār itdüñ **dil-i zārum** figār itdüñ
Raḳībi iḫtiyār itdüñ gel ey tāze civānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 5). [dil-i zārum, -um ]*

Ḥāẕık-ı luṭfuñ meġer merhem-resān-ı raḥm ola
Nīş-i ʿişyān eyledi cān u **dil-i zārum** figār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 168). [dil-i zārum, -um ]*

**dil-i zāruñ:** *Ağlayan, inleyen gönül.*

Mekr ü keydinden **dil-i zāruñ** hulāsa ey Naẓīm
Maḫlaṣ itdün şerʿ-i pāk-i Ḥażret-i Peyġamberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 93). [dil-i zāruñ, -uñ ]*

**dil-i zühhād:** *Takva sahibi kişilerin gönlü.*

**Dil-i zühhād** olamaz rātibe-ḫvār-ı ġam-ı yār
Kısmet-i ʿaşḳdan ol ṭāʾife bī-vāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 11). [dil-i zühhād, ]*

**dilim:** *Bir şeyin boyuna veya enine bölünmüş, kesilmiş veya ayrılmış parçası.*

Gehī bir ḳurṣ gāhī bir **dilim** nān ile ḫandān ol
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 1). [dilim, ]*

**dilīrāne:** *Cesurca, mertçe.*

Remīde itdi vaḥş u ṭayrı ṣıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur kim ins ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 70). [dilīrāne, ]*

**dilīr-i deşt-i ġazā:** *Savaş çölünün yiğtliği.*

**Dilīr-i deşt-i ġazā** ṣaf-şikāf-ı ṣaḥn-ı meṣāf
Hıdīv-i ḳalʿa-güşā pādişāḫ-ı ṣaf-derdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 35). [dilīr-i deşt-i ġazā, ]*

**dil-keş:** *Gönül cezbedici.*

Sürme-i ḳudret ile çeşm-i siyāhı mekḥūl
Sünbüleyn-i perçemi hem **dil-keş** ü hem rūḫ-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 230). [dil-keş, ]*

**dilkeş:** *Cezbeden, hoşa giden.*

Haṭṭ-ı reyḥān o zībā laʿl ü **dilkeş** fem kenārında
Haṭṭ-ı Yāḳutdur gūyā ki cām-ı Cem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 1). [dilkeş, ]*

**dil-küşā:** *Gönle ferahlık veren.*

Ẕevḳ-ı fikr-i bārgāhı cān-fezā vü **dil-küşā** Şevḳ-ı ḳurb-i āsitānı ġam-güdāz ü ġuṣṣa-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 57). [dil-küşā, ]*

**dilli:** *Konuşkan, sürekli ve tatlı konuşan.*

Çoḳ **dillidür** o zülf-i dil-āvīzi görüp
Tel ḳırmasın ey reşk-i perīşāne daḫi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 3). [dillidür, -dür ]*

**dilli defterdür:** *Tafsilâtlı defter.*

Olursa maẓḫār-ı ʿayn-ı ʿināyetüñ yiridür
Edā-yı midḥat-i ẕātuñda **dilli defterdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 158). [dilli defterdür, -dür ]*

**dil-mürde:** *Gönlü ölü, duygusuz.*

Zinde-i ʿaşḳ olmayan ṣôfī gibi **dil-mürdedür**
Gūyiyā bī-rūḫ ḳalmış ḳālıb-ı efsündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 1). [dil-mürdedür, -dür ]*

Dil-i maẓlūmı bīdād-ı sitemden eyleyüp sālim
Benüm gibi nice **dil-mürde** ʿadliyle olur iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 16). [dil-mürde, ]*

**dil-mürde-i bīdād:** *Zulmün adaletsizliğin ölü gönlü.*

Benüm gibi nice **dil-mürde-i bīdād** ʿahdinde
Zihī ʿİsā-nefes kim nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla iḥyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 23). [dil-mürde-i bīdād, ]*

**dil-nüvāz:** *Gönül okşayan.*

Haṭ-āver olmaduḳca vāḳıf olmaz ḥāl-i ʿuşşāḳa
Ser-germ-i ġurūrı ṣabr-ı ʿāşıḳ **dil-nüvāz** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 12). [dil-nüvāz, ]*

**dil-rīş ser-nîş-i zebān:** *Dilinin iğnesiyle gönlü yaralı.*

Ser-şikendür seng-i pādāş-ı zemāne eyleme Kimseyi **dil-rīş ser-nîş-i zebān** kejdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 8). [dil-rīş ser-nîş-i zebān, ]*

**dilrīş-i ḫaṭā:** *Hataları gönlüne alan.*

Ey ʿādet-i ʿafvi ḫāṭır-ı cürm-nüvāz
Dilrīş-i ḫaṭāya şefḳati merḥamet-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 2). [dilrīş-i ḫaṭā, -ya ]*

**dil-rübā:** *Gönül kapıcı, mahbube.*

Alur āġūşına ḳad **dil-rübāsın**
Çeken ol naḫl-i bālānuñ belāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 1). [dil-rübāsın, -sıñ ]*

Teşne-i dīdār iken oldı ḫaṭ-āver **dil-rübā**
Olmasın mı ʿāşıḳa hicrān hicrān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 11). [dil-rübā, ]*

**dilşād:** *Gönlü sevinçli.*

Ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla olup **dilşād** ümem
Haşm ola her dem hezīmetle melūl ü sūgvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 185). [dilşād, ]*

**dil-şād:** *Gönlü hoş, mutlu, sevinmiş.*

Lā-büd güẕerān üzredür ey dil ġam şādī ʿĀrif ne ġam-ālūd ne **dil-şād** gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 12). [dil-şād, ]*

**dil-saḫt:** *Katı yürekli acımasız.*

Keyḫüsrev-i civān-baḫt Afrāsiyāb-ı Cem-taḫt
Eyler hücumı **dil-saḫt** Hūşenk ü Ḳahramānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 4). [dil-saḫt, ]*

**dil-şiken:** *Gönül kıran, inciten.*

Seng-i cevr-i rūzgār anı da eyler münkesir **Dil-şiken** bulmaz ḳıyās itme ṣaḳın pādāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 16). [dil-şiken, ]*

**dil-sitān:** *Gönül alan.*

Ḳıyām-ı nāz ile tā kim o nev-ḫaṭ **dil-sitān** ḳopdı
Ḳıyāmet ẓāhir oldı fitne-i āḫir zamān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 1). [dil-sitān, ]*

**dilsitān:** *Gönül alan; güzel.*

Ḳabā-yı nāz münāsib o **dilsitān** üzre
Ki naz ḥüsn-i digerdür o ḥüsn ü ān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 107). [dilsitān, ]*

**dil-siyeh:** *Kararmış gönül.*

Māḥv olsa ʿafv ile nola ey **dil-siyeh** günāh
Ṣābūn-ı ṣubḥ şebde ḳomaz leke-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 1). [dil-siyeh, ]*

**dil-sūḫte:** *Yüreği yanık, kederli.*

Bir būseyi biñ vaʿde-i ferdāya ṣalarduñ
Dil-sūḫte sersem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 14). [dil-sūḫte, ]*

**dil-teşne:** *Bağrı yanık, susamış gönül.*

Bir bāde nūş it kim amin **dil-teşnedür** Cem cāmına
Bir ḳayda düş kim cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 1). [dil-teşnedür, -dür ]*

**dil-teşne:** *Bağrı yanık, gönlü susamış.*

Nuṭḳ-ı şīrīnine ṭūṭī gibi **dil-teşne** hezār
Lebiñe ġonce-i ter rūyine verd-i raʿnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 157). [dil-teşne, ]*

**dimāġ:** *Akıl, bilinç, şuur.*

**Dimāġ** aşüfte geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [dimāġ, ]*

**dimāġ-āşüfte:** *Aklı perîşan olmuş.*

Kim oldı būse-çīn āyā leb-i tebḫāle-dārıñdan
Dimāġ-āşüfte-i gül-ġonce-i pür-şebnemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 10). [dimāġ-āşüfte-i, ]*

Bülbüli itdi **dimāġ-āşüfte** būy-ı nev-baḫār
Gülleri açdı nesīm-i ṣubḥ-dem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 5). [dimāġ-āşüfte, ]*

**dimāġ-āşüfte-i sevdā:** *Aklı perişan olmuş aşık.*

Benefşe ṣaḥn-ı gülşende **dimāġ-āşüfte-i sevdā**
Dağıtmış kākülin sünbül perīşān-rūzgār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 7). [dimāġ-āşüfte-i sevdā, ]*

**dimaġ-ı rāḥat-ı ervāḥ:** *Ruhların huzur bilinci.*

Meşām-ı cān-ı eşbāh **dimaġ-ı rāḥat-ı ervāḥ**
Şemīm-i ḥüsn-i ḫulḳıyla muʿanberdur muʿavveddir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 51). [dimaġ-ı rāḥat-ı ervāḥ, ]*

**dimāġ-ı sūrā:** *Meclisin aklı.*

Buy-ı gīsū-yı laṭīfiyle muʿaṭṭar reyḥān
Sünbül-i şīfte āşüfte **dimāġ-ı sūrā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 160). [dimāġ-ı sūrā, ]*

**dimez:** *1)Demek,söylemek.*

Aḳın ṣalup ṣu gibi her ṭarafdan leşker-i Tātār
O şāḫuñ ḫaşmına yaḫşı **dimez** lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 66). [dimez, --mez ]*

**din:** *Söylenmek, ifade edilmek.*

Ḥāl-i diline iki ciḫānda rāḥm it
Raḥmet **dine** cān-ı Naẓīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 4). [dine, -e ]*

**din:** *Sona ermek, bitmek, durmak.*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm ceresi
Gelince menzil-i maḳṣūde **diñmedi** nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 2). [diñmedi, -me, -di ]*

**din:** *Adı verilmek, … diye isimlendirilmek.*

Ne iʿtibārına ne nāmına **dinür** Keyvān Felekden. inse Züḫāl olsa māh-ı nev zenbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 49). [dinür, -ür ]*

**din:** *İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan îmanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütününü ve bu îmâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu.*

Olup niḳāb-ı rūḫuñ gizli **dīn** ṭutar cāna Meġer ki kakülüñ ateşperest-i kāfirdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 191). [dīn, ]*

Hvāce-i dānā-yı ʿālem müftı-i dünyā vü **dīn**
Ḥażret-i Ṣādıḳ Efendi ol ḫudāvend-i ecel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 1). [dīn, ]*

**din-:** *Sona ermek, durmak.*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm ceresi Gelince menzil-i maḳṣūde **diñmedi** nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 2). [diñmedi, -me, -di ]*

**dīn ṭutar:** *Gizli dine girme.*

Setr eyleyüp rūḫın o büt-i deyr-i behcetüñ Zülf-i siyāhı kāfir iken gizli **dīn ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 8). [dīn ṭutar, ]*

**dīn-ī ḳavīm:** *Topluluğun dini.*

Ḳuvvet-i şerʿ-i metīnüñle ḳavī **dīn-ī ḳavīm** Naʾil-i luṭfuñ olup rütbe-i aʿlāda ṣāḥiḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 105). [dīn-ī ḳavīm, ]*

**dinle-:** *Kulak vermek, dinlemek.*

Sāz-ı niyāzı **diñlemeyen** ser-girān-ı nāz Mıżrāb-ı ʿaşḳa kāse-i ṭanbūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 21). [diñlemeyen, -meyen ]*

**dinle-:** *Kulak vermek.*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz **diñledüm** ceresi Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [diñledüm, -düm ]*

**dinle-:** *Dinleyin, kulak verin.*

Vāʿiẓ olsañ daḫi iderler cemʿ olup ehl-i hevā
Diñlemezler nehyi maʿruf ile emr-i münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 80). [diñlemezler, -mez, -ler ]*

**dinle-:** *Dinlemek, duymak, işitmek, kulak vermek.*

Ay gördüm ey felek ne gedādur sitāreler Ben kus **diñledün** öte dursun naḳāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 2). [diñledün, -dü, -ñ ]*

**diñle-:** *Kulak vermek, dinlemek.*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz **diñledüm** ceresi Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [diñledüm, -dü, -m ]*

**dinlen-:** *Dinlenmek, sözüne kulak verilmek.*

Ẕeyl-i meṭḥinde sezā ḥāl-i dili Şerḥ eylesem
**Diñlenü**r lābüd nedīm-i meclisüñ efsānesi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 32). [diñlenür, -ür ]*

**diñlen:** *Dinlenmek, soluklanmak.*

Ẕeyl-i meṭḥinde sezā ḥāl-i dili Şerḥ eylesem
**Diñlenü**r lābüd nedīm-i meclisüñ efsānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 32). [diñlenür, -ür ]*

**dinlesü ñ:** *Kulak vermek, işitmek.*

ʿAndelīb-i ḫoş-neva oldı yine ṭabʿ-ı Naẓīm
**Dinlesü ñ** ol gül-ʿiẕār u ġonce-fem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 14). [dinlesü ñ, ]*

**diñleye:** *Dinle.*

Hāvce-i kevn ü mekān maḥkeme-i vaṣfında
**Dinleye** budur ümīdüm o ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 82). [dinleye, ]*

**dipler:** *Derler.*

Ḳıyam-ı ḳaddüñi **dipler** ḳıyāmetden ʿalāmetdür
Haṭından baḥs iden ser-fitne-i āḫir zamān dirler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 3). [dipler, ]*

**dir:** *"-dir" bildirme eki.*

Evvel seni sevmem **dir** idüñ şimdi ne dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿālem **dir** idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 1). [dir, ]*

Evvel seni sevmem **dir** idüñ şimdi ne dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿālem **dir** idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 2). [dir, ]*

Laʿl-i lebüñle teşne olan ḫaste-i ʿaşḳa
Haṭṭuñ yoḳ iken em **dir** idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 4). [dir, ]*

Aḳyāre yiter rūḫṣat-ı güftār didükce
Esrāruma māḥrem **dir** idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 6). [dir, ]*

Rūḫsāruña ḳarşu gözümüñ yaşı aḳarken
Ḫūrşīd ile şebnem **dir** idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 8). [dir, ]*

Cān naḳdinedür kāle-i vaṣlum diyü cānā
ʿUşşāḳa muḳaddem **dir** idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 10). [dir, ]*

Anı daḫi mübhem **dir** idüñ şimdi ne dirsüñ
Pervāne iken şemʿüñe cān ile Naẓīme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 11). [dir, ]*

Bir būseyi biñ vaʿde-i ferdāya ṣalarduñ
Dil-sūḫte sersem **dir** idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 14). [dir, ]*

Ḳadrüm ola ʿālī **dir** iseñ post-nişīn ol
Engüştere şāyān olan engüşt-i pesīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 1). [dir, ]*

İntisāb itsen kibāra ʿarż idince ḥālüñi
Sen bizimsüñ **dir** o ḳavmüñ her müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 14). [dir, ]*

ʿAdūyı tiġ-ı ḳahrı ḳırdı nām-ı ʿālem-ārāsın
Kimisi ḳahramāndur **dir** kimi ṣāḥib-ḳırān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 44). [dir, ]*

Elem çekme senüñ de maṭlabuñ ey dil olur ḥāṣıl

Murāduñ neyse virdüm **dir** o şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 80). [dir, ]*

Huddām-ı bezmine **dir** idüm ferş-i rāh olur
Ger olmayaydı aṭlas-ı gerdūnuñ Ülkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 61). [dir, ]*

Ne **dir** ise o ḫvāce-i dānā
İşiden **dir** Nāẓim āmenna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 12). [dir, ]*

Āyā kimüñledür kime oldı ʿaceb nedīm
Yaʿnī kimi sever **dir** iseñ şimdi ʿan-şamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [dir, ]*

**dīr olur:** *Murat ettiği şeyin olması.*

Ber-murād eyler seni lā-büd efendüñ ey Nāẓīm
Sen umūruñ Ḥaḳḳā tefvīż eyle zūd ü **dīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 84). [dīr olur, -ur ]*

**dıraht:** *Ağaç.*

Sulṭān u gedā olsa nola sāye-nişīni
Bī-ḫār-ı ḫazāndur çemen-i ʿaşḳ **dıraḫtı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 4). [dıraḫtı, -ı ]*

**dırāḫt-ı baḫt:** *Talih ağaçı.*

Riyāż-ı ʿizzetin mīzāb-ı iḳbāl eyledi ser-sebz
**Dırāḫt-ı baḫtı** ḥussādun ḫazān-ı ḥüzn ile şoldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 8). [dırāḫt-ı baḫt, ]*

**dirāht-ı ʿömr-i ʿadū:** *Düşmanın ömrünün ağacı.*

**Dirāḫt-ı ʿömr-i ʿadū** şarşılur şitābından
Meġer ki esb-i ṣabā-seyri bād-ı şarṣardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 123). [dirāḫt-ı ʿömr-i ʿadū, ]*

**dırāz:** *Uzun.*

Ḳāmeti serv-i ser-efrāz olsun
ʿÖmri zülfi gibi **dırāz** olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 202). [dırāz, ]*

**direm:** *Akça, dirhem.*

Ol nedür kim yüz vaḳiyye ḳuvveti
Kendi gelmez yüz **direm** yinmez eti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 2). [direm, ]*

**direng:** *Durma, sebat etme.*

Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend ü çūmdur müdām
Ḥaşredek arż u semāda bu **direng** ü bu şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 12). [direng, ]*

**dirhem:** *Akçe, para.*

Çarḫ mīzān-ı cūdına kaffe
Mihr ü māh u nücūm **dirhemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 62). [dirhemdür, -dür ]*

**dirhem-i berḳ:** *Şimşek akçesi.*

**Dirhem-i berḳ** u nücūmuñ destine ġırbal olup
Ḥūrdesin dökdi yire ṣarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 11). [dirhem-i berḳ, ]*

**dirīġ:** *"Eyvah, çok yazık" anlamında ünlem.*

**Dirīġ** ḥālüme bu hāḳdān-ı ġañetden
Tehī gidersem eġer menzile zamān-ı raḥīl

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 129). [dirīġ, ]*

Ḥācī Selīm Girāy vefāt eyledi **dirīġ**
Lebrīz-i nūr-ı raḥmet ide ḳabrini ilāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 1). [dirīġ, ]*

**dirīġ:** *"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.*

Sāyesin evvel **dirīġ** eylerdi ol nev-naẖl-i nāz
Şimdi ammā ḳande olsam sāye-veş yanımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 9). [dirīġ, ]*

Māhmūruñum şerāb-ı lebüñ eyleme **dirīġ**
Ṣāḳī ṣun ol raḥīḳ-ı muravvaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 5). [dirīġ, ]*

**diriġ itdi:** *Esirgemek, sakınmak.*

Şekīb ü ṣabrumı yaġmaladı ṣaf-ı müjgān
Diriġ itdi ẖārāmī o kārvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 116). [diriġ itdi, -di ]*

**dirīġā:** *"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.*

Ādemi lābüd belāya uġradır sūʾ-i ḳarīn
Geçdi ġañetle şeb ü rūzum **dirīġa** bilmedüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 122). [dirīġa, ]*

**Dirīġā** Naḳşī İbrāhim Efendi göçdi dünyādan
İlāhī ol ʿazīze cennet ü Kevşerle kıl iʿzāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 1). [dirīġā, ]*

İki tārīẖ idüp ben de Naẓīmā
Didüm ṣād ḥüznle derdā **dirīġā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 10). [dirīġā, ]*

**dīrīne:** *Eski, kadim.*

Zer-kāse-i mihr elinde olmuş o şehüñ
**Dīrīn**e gedā-yı dergehi çarẖ-ı dü-tâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 4). [dīrīne, ]*

**dîrîne-i ḳadīm:** *Başlangıcı olmayacak kadar eski.*

Ġayre şikāyet eyle dimişsin Naẓīm
Benden ferāġat itdi o **dîrîne-i ḳadīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [dîrîne-i ḳadīm, ]*

**diş:** *Diş.*

Birisini aşarsa ol bīdād
Dişlerini ḳırar anuñ üstād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 8). [dişlerini, -ler, -i, -ni ]*

**diş:** *Çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri.*

Bir değirmi ridāsı var el-ḥaḳ
Dişleri var ridāsına mülḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 6). [dişleri, -leri ]*

**ditre-:** *Hızlı hızlı hareketlerle sürekli kımıldamak.*

Penbe-rīz oldı kemāninden yine ḥallācı dehr
Berf śundı **ditredi** cism-i yetīmān-ı ẖazīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 14). [ditredi, -di ]*

**dīv:** *Dev, efsanevi büyük yaratık.*

Yirde gökde kūy-veş ser-der-ẖam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins ü melek cinn ü peri vü **dīv** ü

ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 22). [dīv, ]*

**dīvān:** *Şiir kitabı.*

Sebʾa -i seyyāre-i çarḫ-ı maʿānidür Naẓīm
Heft beytiyle bu naẓm-ı ter ki
**dīvānumdadur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 14). [dīvānumdadur, -um, -da, -dır ]*

**dīvān:** *Divan şairlerinin, yerleşmiş bir tertip üzere şiirlerini dizerek meydana getirdikleri eser.*

Hudāvendā ḳabūl eyle Naẓīmüñ tuḥfe-i naʿtin
Egerçi midḥatüñde nice **divānlar** mücelleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 74). [divānlar, -lar ]*

**dīvān:** *Eskiden şâirlerin aruz vezniyle yazdıkları şiirlerini, nazım şekillerine ve kafiyelerinin son harfine göre belli bir sıraya bağlı kalarak düzenledikleri şiir mecmuası.*

Bir sözüñ var mı o **dīvānda** beni
Olıcaḳ naʾib ü ḳâđî Allâh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 9). [dīvānda, -da ]*

**dīvān:** *Allah'ın huzuru.*

Misli bulınmaya nice **dīvānda** ḥaḳ budur
Olmaz bu gūne bir ġazel-i dil-sitān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 17). [dīvānda, -da ]*

**dīvānçe:** *Küçük şiir mecmuası.*

Cünd-i emīr-i mükerrem ki murādin vire Ḥaḳ
Naẓār-ı luṭf ile **dīvānçemi** tekrīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 2). [dīvānçemi, -m, -i ]*

**dīvāne:** *'aşk ile kendinden geçmiş (kimse), 'aşk delisi.*

Ṣād reşk o **dīvāneye** ol ṭıfla ḥased kim
Ne ġuṣṣādan agāh u ne ġamden ḫaberi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 7). [dīvāneye, -ye ]*

**Divāne** dil çekilmez o zencīr-i ṭurradan
Manṣūr-veş suʾāline virse cevāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 13). [divāne, ]*

Dīdāruña **dīvāne** geçen kec-naẓar anı
Küstāḫ nigāh eylese maġdur ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 19). [dīvāne, ]*

**Divāne** eyledi dili sevdā-yı zülf-i yār
Ḥālṭ-ı kelām iderse de maʿzūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 7). [divāne, ]*

Bilmeyen ġuṣṣa-i imrūz ile ferdâne imiş
ʿAḳlı ferdāya ṣalan ṭıfl ile **dīvāne** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 2). [dīvāne, ]*

Gezer zencīr-i emvācıyla düşmiş kūh-ı ṣaḥrāya
Benüm **dīvāne** göñlüm gibi cūlar bī-ḳarār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 10). [dīvāne, ]*

Eyle ol **divāneyi** ḳayd-ı maʿāsīden ḫalāṣ
Olmasın üftāde-i zencīr-i hablün min mesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 51). [divāneyi, -(y)i ]*

Āvareyüm ey perī cemālüm sensiz
**Dīvāneye** döndüm āh ẓālim sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 2). [dīvāneye, -ye ]*

**dīvāne:** *Deli, mecnun, meczup; bkz. 'ķıpķızıl dīvāne' md.*

Cünūn-ı ʿaşḳ ile **dīvāne-i** muḥabbetüñüñ
Ne ketm-i rāza ne ifşāya iḳtidārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 5). [dīvāne-i, --i ]*

**dīvāne:** *'aşk ile kendinden geçmiş, aşk delisi.*

Āzāde olur dü-ʿālemüñ ḳaydından
Ol zinde cesed ki **dīvāne** ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 4). [dīvāne, ]*

**dīvāne:** *Deli, mecnun. 'aşk ile kendinden geçmiş (kimse), 'aşk delisi.*

Dīvānesiyüz yiter bize ṭavḳ-ı cünūn
Saḳīnüñ o sīm sāḳınuñ ḥālḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 3). [dīvānesiyüz, -s, -i, -y, -üz ]*

**dīvāne:** *'Âşk ile kendinden geçmiş (kimse), 'aşk delisi.*

Leb-i laʿli olup tebḫâle-dâr ol zer-ger-i ḥüsnüñ
Ḳıyās itdüm görüp **dīvānedür** ḫātem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 8). [dīvānedür, -dür ]*

**dīvāne:** *Çılgın, deli, mecnun.*

Münzevī olsañ geçilmez loḳma ile kisveden
ʿAḳıl ü **dīvānede** olmaz o sevdādan beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 10). [dīvānede, -de ]*

**dīvāne:** *Çılgın, deli, mecnun.*

Ẕevḳ-i imrūzı ḳoyup ġussa-i ferdā çekenüñ
Baña **dīvāne** gelür ʿaḳlı anuñ var diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 10). [dīvāne, ]*

**dīvāne eyledi:** *Delirtmek, aklını kaybettirmek (Leyla ile Mecnun hikayesinde, Mecnun'un durumuna telmihte bulunulur) II çok üzmek, zor duruma düşürmek.*

Deylā-yı midḥati beni **dīvāne eyledi**
Oldum kemāl-i ʿacz ü ḳuṣūr ile jāj-hāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 9). [dīvāne eyledi, -di ]*

**dīvāne göñlin:** *Deliye dönmüş gönül. II Aşığın kalbi.*

Kimüñ **dīvāne göñlin** bend-i zencīr-i cünūn itdüñ
Giriftār-ı kemend-i kākül-i ḫam-der-ḫamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 3). [dīvāne göñlin, -ün ]*

**dīvāne-i ʿaşḳ:** *Aşk delisi.*

Sevdāñ ile vir murādumı yā Allāh
DĪvāne-i ʿaşḳ it adumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 2). [dīvāne-i ʿaşḳ, ]*

**dīvāne-i cünūn:** *Delilerin divanesi.*

Ḳayd-ı ser-i zülf-i dil-rübādan geçmiş
Dīvāne-i cünūn ile ʿaceb tel ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 4). [dīvāne-i cünūn, ]*

**dīvāne-i sūmenāt:** *Puthanenin delisi.*

Dīvāne-i sūmenāt dīdārı olup
İtdi dili bend zülfi zünnār-perest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 3). [dīvāne-i sūmenāt, ]*

**dīvan-ı faẕ̇l:** *Fazilet kitabı.*

Ser-levḥa-i cerīde-i esrār u maʿrifet
**Dīvan-ı faẕ̇l** ü dānişe şeh beyt intiḫāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 14). [dīvan-ı faẕ̇l, ]*

**dīv-i racīm:** *Kovulmuş, taşlanmış, lanetlenmiş dev || Şeytan. (Allahü teâlânın rahmetinden kovulmuş uzaklaştırılmış manasında şeytanın Kur'an-ı kerîmde bildirilen sıfatı.).*

Ki anuñ sāyesine uġrayamaz **dīv-i racīm**
Biri de cāmiʿ-i Ḳurʾān-ı Mübīn Ẕī'n-nūreyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 73). [dīv-i racīm, ]*

**diyār:** *memleket, ülke.*

Ey nesīm-i dergehüñ ʿıṭr-ı dimāġ-ı her **diyār**
Hāk-i kūyuñ nefḫa-rīz-i nāfe-i müşg-i Tatār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 151). [diyār, ]*

Şād müjde ol **diyāre** ki teşrīf idüp anı
Bir böyle ḫān-ı ʿādil ü ʿālī-mekān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 11). [diyāre, -e ]*

Devr-i inṣāfında azāde demādem her **diyār**
ʿAhd-i adlinde müdām āsūdedür her merz-ı būm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 5). [diyār, ]*

**diyār-ı gurbete:** *Gurbet diyarı.*

Yāri yād itsem nola düşdüm **diyār-ı gurbete**
Āşinānuñ ḳadrini bilmes yine illā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 3). [diyār-ı gurbete, ]*

**diye:** *"Diye, diyerek" anlamında zarf.*

Yine bir kār-ı ḫayra itdi niyyet
Temāmında **diye** bi'l-ḫayr temmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 4). [diye, ]*

Ki saña ʿāşıḳum **diye** yāre
Ey büt-i deyr-i ʿişve el-ḥāṣıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 279). [diye, ]*

Bir gün ola mı **diye** ḥużūruñda Naẓīm
Giryān giryān fedāke ümmi ve ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 3). [diye, ]*

**diye:** *"Adında, isminde" anlamında zarf.*

Şaʿir-i siḥr-i beyānum **diye** davʿā itsem
Kimse daʿvāmı benüm eylemez ışġā illā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 79). [diye, ]*

**diyü:** *"Diye" zarf.*

Gelür ol şehsüvārum pāymāl eyler **diyü** bir gün
Naẓīmā gözlerüm yollarda ḳalmışdur rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 15). [diyü, ]*

Bir murā daḫi benüm **diyü** itme cefā
Zinḫār ġurūrı kendüñe görme revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 1). [diyü, ]*

Lūlesi bu çeşmenüñ gūyā zebān-ı ḥāldür
Nūş-ı cān olsun **diyü** ʿaṭşān içün eyler nidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 26). [diyü, ]*

**diyü:** *"Diye" zarf, diyerek.*

Ne deñli derd-i dili ʿāşīḳār eylemesen
Raḳīb **diyü** o perīye seni nihānī geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 8). [diyü, ]*

Cān naḳdinedür kāle-i vaşlum **diyü** cānā
ʿUşşāḳa muḳaddem dir idüñ şimdi ne

dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 9). [diyü, ]*

Göñlüm alduñ benüm efsun -ı dü-çeşmünle **diyü**
cefakārı Naẕīmā yine dil-gīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 19). [diyü, ]*

Bir işaret ola ḳurb-ı āsitānuñdan **diyü**
Yolda ḳaldı ḥālḳa-i der gibi çeşm-i intiẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 157). [diyü, ]*

Görmez raḳīb **diyü** o perī-veş niḫān gelür
Daʿvet-seray-ı daʾireme her zamān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 83). [diyü, ]*

Tenhā dolaşur şehri **diyü** māh ṭutuldı
Kundak bırakırken gice nāgāh ṭutuldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 33, Mısra 1). [diyü, ]*

İtmesün ʿāşıḳum **diyü** beni yād
Ḳulum olursa eyledüm āzād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 183). [diyü, ]*

Bir ḫande ider yılda **diyü** şāḫid-i gül
Dāʾim aña feryād idüp aġlar bülbül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 1). [diyü, ]*

**dizi:** *Sıra.*

Naẕīm bir **dizi** lüʾlüʾ olup bu naẓm-ı terüm
Henüz mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 15). [dizi, ]*

**dizi:** *Dizi, sıra; yan yana gelmiş parçalar bütünü.*

Yāḳut-ı müferrih lebi dendān-ı laṭīfi
Şān bir **dizi** lüʾlüʾdür o dürc-i dehen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 4). [dizi, ]*

Her ṭamlası birer **dizi** yāḳūt-ı nāb olur
Yād-ı lebiyle dīde-i terden ki ḳan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 93). [dizi, ]*

**dizil:** *Dikilmek (muma iliştirilerek).*

Hāller gird-i zenahdānında dönmiş ol mehüñ
Sıb-i gülgüne **dizilmiş** dāne dāne fülfüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 10). [dizilmiş, -miş ]*

**dīde-i bīgāne:** *Yabancı göz.*

**Dīde-i bīgāne** görmezse ʿaceb mi ey Naẕīm
Naẓm-ı rengīnüñde elfāẕ-āşinā maʿnā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 13). [dīde-i bīgāne, ]*

**dög-:** *Bir şey bir yere arka arkaya vurmak, üst üste, tekrar tekrar çarpmak.*

Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir saz ü söz
Göġsün **döger** meclisde def hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 8). [döger, -er ]*

**dog:** *Doğmak, dünyaya gelmek.*

Zīr-i ser-i zülfinde o rūḫsārı görenler
Gūyā şeb-i Ḳadr içre **doġan** nūr şanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 10). [doġan, -an ]*

Bir anadan iki ḳardaş **doġdı** dünyāda
Ḥelāl-zāde birisi biri ḥarām-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 1). [doġdı, -dı ]*

**dog:** *1. (Güneş, ay, yıldızlar) Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulû*

*etmek 2. Var olup ortaya çıkmak, zuhur etmek.*

Noḳṭa **dögüp** żamīrüm bildi o ḫāl ü ḫaṭla
Reml-i dili Naẓīmā bir gül-ʿiẕār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 13). [dögüp, -up ]*

Mihri pervāne iden māh-ı şeb-ārāsın sen
Güni maġribde **doġan** ġurre-i ġarrāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 2). [doġan, -an ]*

**dog:** *(Güneş, ay, yıldızlar) Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulû etmek.*

Meryem-i fikrüm olup ḥāmile-i feyż-i Hudā
Doġdı gehvāre-i ṭabʿumda Mesīḥ-i maʿnā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 2). [doġdı, -dı ]*

Gün **doġdı** ḳıyās ider gören maġribden
Olsa ḫam-ı ṭurreden o rūḫsar ʿıyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 3). [doġdı, -dı ]*

**dog:** *Doğmak, dünyaya gelmek.*

**Doġdı** bānū-yı ḫayālümden bu ṭıñ-ı nāzenīn
Böyle ṭıñ-ı nev-resi beş beş doġursun ānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 37). [doġdı, -dı ]*

**doġru:** *Doğru, düzgün.*

Nedür ol serv gibi āzāde
Ṣūretā **doġru** eġri maʿnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 2). [doġru, ]*

**dögün:** *Aşırı üzüntü, çaresizlik, pişmanlık duyarak çırpınmak, kendi kendini dövmekIIÇok üzülmek.*

Haşm-ı denı **dögünsün** şemʿ-i murādı sönsün
Maḳṣūdı üzre dönsün dolāb-ı devr-i fānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 183). [dögünsün, ]*

**doġur:** *Doğurmak, dünyaya getirmek.*

Doġdı bānū-yı ḫayālümden bu ṭıñ-ı nāzenīn
Böyle ṭıñ-ı nev-resi beş beş **doġursun** ānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 38). [doġursun, -sun ]*

**dök-:** *Akıtmak, dökmek.*

Eşk-i ālüm **dökülür** şimdi velī rūḫlarına
Ṣoñra gülgüne-zen-i şerm ü ḥayādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 7). [dökülür, -ül, -ür ]*

Teʾsīr-i sūz-ı ʿaşḳla ẓann itme eşk-i germ
Yer yer **döküldi** dīde-i terden şerāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 14). [döküldi, -ül, -di ]*

**Dökülüp** dīde-i terden ḳaṭar-ı āb-ı ḫūnāb
Miṣḳab-ı her müje bir sübḥa-i mercān deldi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 7). [dökülüp, -ülüp ]*

Ġılāfında ʿadunuñ tīġı kaṣd-ı intiḳām eyler
Belī ruʾyāda lā-büd bir kişi ḳan **dökse** ḳan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 60). [dökse, -se ]*

Āb-ı rūyuñ **dökile** minnetle
Bu ise cūd u mürüvvet eyvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 29). [dökile, -ile ]*

**dök-:** *(Göz yaşı, kan, ter vb.) Akıtmak.*

Göz yaşı **dökmeden** ümmīd-i viṣāl oldı hemān
Müflisüñ ḫvābda ḳaṭʿ eyledügi pāye gibi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 9). [dökmeden, -me, -den ]*

**dök-:** *Akıtmak, dökmek, serpmek.*

Düşince ʿārıża zülfi çīn çīn oldı
**Döküldi** Baḥr-ı Sefîde Yem-i Siyāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 10). [döküldi, -ül, -di ]*

**dök:** *(gözyaşı) dökme.*

Ne deñli ser-keş olsañ pāymāl eyler seni devrān
Ḥaẕer kıl ḫāke **dökme** āb-ı rūyuñ āftāb-āsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 12). [dökme, -me ]*

**dökdi:** *Dökmek.*

Dirhem-i berḳ u nücūmuñ destine ġırbal olup
Ḥūrdesin **dökdi** yire ṣarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 12). [dökdi, ]*

**döker:** *Saçmak, serpmek.*

Meyl-i ẕeḳanı āb-ı rūḫuñ ḫāke **dökerken**
Delv-i dili üftāde-i çāh itmeġe değmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 5). [dökerken, -ken ]*

**döker:** *( Kan ağlamak ) dökmek, akıtmak.*

**Döker** āb-ı-rūḫin ḫāke miṣāl-i mihr-i ʿālem-tāb
Ġurūr-ı ḥüsn ile olduḳca her ṣūḫ-ı cihān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 5). [döker, ]*

Ḥasretiyle gözüm **döker** ḳan yaş
Görmeyeydüm bu demleri ey kāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 151). [döker, ]*

**dökil-:** *-e düşmek.*

Ṣulayup lāle-sitān-ı ẓaferi tīġ-ı ġuẕāt
Kūşe kūşe **dökilür** cedvel-i ḫūn-ı ḫuṣamā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 202). [dökilür, -ür ]*

**doḳın-:** *Dokunmak, isabet etmek.*

Ṣevr-i sipihre gürzi **doḳınsa** ḳażāyla
Çāk üstüḫvān-ı gāv-ı zemînden fiġān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 29). [doḳınsa, -sa ]*

**doḳın-:** *Dokunmak; ulaşmak.*

Ādem aña dirler ki miṣāl-i minṣār
Hem ġayre vü hem kendüye nefʿi **doḳınūr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 4). [doḳınūr, -ur ]*

**doḳın-:** *Dokunmak, ulaşmak.*

Ḥasret-i muy miyānuñla raḳīb-i bed-gū
Yine ʿuṣṣāḳa **doḳınmış** sözi ortaya gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 4). [doḳınmış, -mış ]*

**dökül:** *Dökülmek, akmak.*

Eşk-i ter mūy-ı sepīd üzre **dökülsün** ey Naẓīm
Olsa bārān ṣubḥ-dem olur duʿālar müstecāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 19). [dökülsün, -sün ]*

ʿAşḳ-ı cān-suzuñla bezm eyle dil-i fūlādumı
Her dü-çeşmümden **dökülsün** eşk-i ter gibi şerār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 156). [dökülsün, -sün ]*

**dökül-:** *Dökülmek*

Gīsū-yı ʿānberīni **döküldi** ʿiẕārına
Çetr-i cemālin eyledi müşgīn ṭınāb-dār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 7). [döküldi, -di ]*

**Döküldi** berg-i gül üzre benefşe sandı gören
Rūḫında sebze-i ḫaṭla o gülşen-i edebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 3). [döküldi, -di ]*

**dökül-:** *Aşağı doğru sarkmak( Saç bağlamında).*

Zülf-i müşgīnüñ **dökülmüş** ṣafḥa-i rūḫsāruña
Sūre-i ve'l-leyi dür kim Ve'ḍ-ḍuḥā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 9). [dökülmüş, -müş ]*

**dökül-:** *Aşağı doğru inmek, sarkmak; yayılmak, saçılmak II etkisini kaybetmek.*

Rūḫ-ı yāre **döküldi** çīn-i zülf-i ḫam-be-ḫam başdı
Gelüp Rūma Hotenden ol ḥāramī bir ḥarem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 1). [döküldi, -di ]*

Daġıtdı kendüsini zülfi dūd-ı āh gibi
Döküldi gerdenine ḫūn-ı bī-günāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 2). [döküldi, -di ]*

**doḳun-:** *Ellemek, el sürmek, el sürüp karıştırmak.*

Gül-i ruḫsārına yād el **doḳunmış** ḥayf ellenmiş
Miyānın ḳocdurup bāġ-ı viṣāl-i yār bellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 1). [doḳunmış, -mış ]*

Gül-i ṭabʿuñla şemʿ-i ẕātunı pür-tef ü tāb itmiş
Doḳunmış rūzgār-ı nāḫoş ey mīr-i hüner-perver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 2). [doḳunmış, -mış ]*

**doḳun-:** *İsabet etmek (TS, 71); üzmek.*

Demâġ aşüfte geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre **doḳunmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 2). [doḳunmışdur, -mış, -dur ]*

Dimāġ aşüfte geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre **doḳunmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 2). [doḳunmışdur, -mış, -dur ]*

**doḳun-:** *Dokunmak, temas etmek.*

Perīşāndur dil-i mecmuʿumuz bend-i kemendinde
**Doḳun** ey şāne zülf-i dilbere dest-i girībān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 12). [doḳun, ]*

**dökün-:** *Dökülmek.*

Seylāb-ı dīde çoḳ şu götürse daḫi nola
Cāna sirişk-i ter **dökünür** mācerā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 10). [dökünür, --ür ]*

**dol:** *Dolu duruma gelmek.*

Çek sāġar-ı lebālebi peymāne **dolmadan**
Ġamden penāha mey-gede bir āsitānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 9). [dolmadan, -ma, -dan ]*

**dol-:** *Dolmak.*

Beyāż-ı defter-i ḥüsni sevād ile **doldı**
Haṭ-āver olduġınuñ vechi var budur sebebi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 7). [doldı, -dı ]*

**dol-:** *(Gözyaşı) dolması.*

**Doldı** laht-ı ciğerle dîde-i ter
Turfe mecrā-yı ḫūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 5). [doldı, -dı ]*

**dol-:** *Bir duygu insanın içini, gönlünü… kaplamak, sarmak.*

Hāmem bu semti buldı feyż-i süḫanle **doldı**
Beyt-i kemālüñ oldı zerrīn nāvedānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 171). [doldı, -dı ]*

Yine teşrīf idince ṣādrınn ol māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
Lebāleb şevḳ olup diller feraḥla sīneler **doldı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 4). [doldı, -dı ]*

**dol-:** *(Çok sabretmekten) Taşacak duruma gelmek.*

**Doldı** kūs ü nefīr ü ʿadliyle
Ḳubbe-i şeş cihāt ü çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 57). [doldı, -dı ]*

**dolāb-ı devr-i fānī:** *Ölümlü geçici devrin dolabı.*

Haṣm-ı denı dögünsün şemʿ-i murādı sönsün
Maḳṣūdı üzre dönsün **dolāb-ı devr-i fānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 184). [dolāb-ı devr-i fānī, ]*

**dolāb-ı felek:** *Felek çarkı.*

Döndi **dolāb-ı felek** vefḳ-ı murād üzre henüz
Müjde ey dil yine ʿıyd eyledi ḫalḳ-ı dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 1). [dolāb-ı felek, ]*

**dolaş-:** *Gezinmek, gidip gelmek; vakit geçirmek için gelişigüzel gezmek.*

Tenhā **dolaşur** şehri diyü māh ṭutuldı
Kundak bırakırken gice nāgāh ṭutuldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 33, Mısra 1). [dolaşur, -ur ]*

**dön-:** *Dönmek, kendi etrafında hareket etmek.*

**Dönünc**e sübḥa-i mercāna eşk-i ḫūnīnüm
Gören şānūr müjemüñ her biri imāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 3). [dönünce, -ünce ]*

**dön-:** *Vazgeçmek, caymak.*

Hicrān-ı yāri yolda ḫaber aldum ey Naẓīm
Rāh-ı vişālde yārı yoldan **dönem** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 14). [dönem, -em ]*

**dön-:** *Devretmek,dolaşmak.*

Haṣm-ı denı dögünsün şemʿ-i murādı sönsün
Maḳṣūdı üzre **dönsün** dolāb-ı devr-i fānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 184). [dönsün, -sün ]*

**dön-:** *(Bir şeyin etrafında) dolaşmak.*

**Döner** ṣaḥn-ı cināne cemʿ-i ḫūbān ile bâzî-gâh
Hırām-ı nāz ile gelse o reşk-i ḥūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 11). [döner, -er ]*

**dön-:** *(baş) dönmek*

Nücūm içinde **döner** māh-ı ʿālem-efrūza
Naẓīm ḥaḳ bu ki her encümende yektādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 13). [döner, -er ]*

Şevḳ-ı laʿliyle varan kūyına şūrīde gelür
Mest-i medḥuş **döner** ḫāne-i ḫammāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 6). [döner, -er ]*

**dön-:** *...gibi olmak, benzemek.*

Hāller gird-i zenahdānında **dönmiş** ol mehüñ
Sıb-i gülgüne dizilmiş dāne dāne fülfüle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 9). [dönmiş, -miş ]*

Beñzi sarardı gūyā ayvaya **döndi** ḥālā
Reng-i şikest-i aʿdā güldürdi zaʿferānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 85). [döndi, -di ]*

Bār-ı ġam-ı ʿaşḳla nizār oldı tenüm
Żaʿf ile henūz nāye **döndi** bedenüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 2). [döndi, -di ]*

**dön-:** *(bir şeyi) bir istikamete döndürmek, dönmek, dönmesini sağlamak.*

Ḳalbiñde kīne ḫāṣid-i bed-gevherüñ müdām
**Döndi** hemān o āteşe ḫāra içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 12). [döndi, -di ]*

Müjde-i teşrīfini gūş eyleyüp biñ cān ile
Hidmetinde **döndi** başı üzre pīr-i çarḫ-ı rāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 16). [döndi, -di ]*

**Döndi** dolāb-ı felek vefḳ-ı murād üzre henüz
Müjde ey dil yine ʿıyd eyledi ḫalḳ-ı dünyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 1). [döndi, -di ]*

Devrān murādum üzre **döndi** didüm Naẓīmā
Müftī güzīde-i dehr Seyyid ʿAlī Efendi (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 13). [döndi, -di ]*

**dön-:** *Benzemek*

**Dönüp** bir ḫaste-ḥāl-i bī-ḳarāre
Götinde cānı cismi pāre pāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 9). [dönüp, -üp ]*

**dön:** *Bir şeyin etrafında dolaşmak.*

İstemez seng-i fesān çarḫa ṭutarsa **dönmez** Tīr-i dil-dūzı ḳader tiġ-ı ser-endāzı ḳażā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 191). [dönmez, -+mez ]*

**dön-:** *(Bir şeyi) bir istikamete döndürmek, dönmek, dönmesini sağlamak.*

**Döndürür** fikr-i daḳīḳuñ çarḫ-ı maʿnāyı Naẓīm
Sen ögünme āsiyāb-ı devrde gendüm gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 9). [döndürür, -dür, -ür ]*

**dön-:** *(Başı) dönmek.*

Ol reşk-i peri dāʾire-i ʿavdetümüzde
Micmer gibi **dönse** yiridür ṣoḥbetümüzde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 4). [dönse, -se ]*

**dön:** *Dönmek, hareket etmek.*

Bir berḳdur görünmez deryāya düşse sönmez
Çarḫa ṭutarsa **dönmez** tīġ-ı ḳader-fesānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 108). [dönmez, -mez ]*

**dön-:** *Dönmek, kendi ekseninde hareket etmek.*

İstemez seng-i fesān çarḫa ṭutarsam
**dönmez**
Şerer-i āh olālı cevher-i şemşīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 13). [dönmez, ]*

**dön-:** *Başka bir şey halini almak, dönüşmek, değişmek.*

Āvareyüm ey perī cemālüm sensiz
Dīvāneye **döndüm** āh ẓālim sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 2). [döndüm, -dü, -m ]*

**dön-:** *Benzemek*

Düşdi dile ḥasret-i dü-ceşm-i cānān
Bir şīşeye **döndi** kim ola nergisden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 2). [döndi, ]*

**dön-:** *...gibi olmak, benzemek.*

Kül itdi yaḳup ʿaşḳ vücūdum dil-i sūzān
Bir aḫkere **dönse** nola ḫākisterüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 8). [dönse, -se ]*

**dön-:** *(Bir yere) Geri gitmek veya geri gelmek, avdet etmek.*

Laʿlinde ḫāl o micmere-gerdān-ı ʿışvenüñ
**Döndi** o aḫkere ola üstinde ʿānberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 10). [döndi, -di ]*

Teb-lerze-i ʿaşḳla olup bīçāre
Ten **döndi** temām żaʿf-ı ġamden tāre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 2). [döndi, -di ]*

**doñan-:** *Donanmak; giyinip kuşanmak, süslenmek.*

Temām düşdi çerâġâna meyl-i ḫüsrev-i ʿaşḳ
**Donandı** dāġ-ı derūn lālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 6). [donandı, -dı ]*

Subḥa-dek yandı ḳanādīl-i nücūm-ı rāḫşān
Eyledi yümn-i ḳudūmiyle felek **donanma** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 240). [donanma, -ma ]*

**döndür:** *Başka bir şey halini almak, dönüşmek, değişmek.*

**Döndürdi** kehribāya ġamuñ rūy-ı zerdümi
Sen māʾil olmasañ nola āhen rübâ degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 7). [döndürdi, -di ]*

**dört:** *"Dört" sayı sıfatı.*

Ol kim miṣāl-i hāle meh-i mihribānı var
On **dört** yaşında sīnede bir nev-civānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 2). [dört, ]*

**dost:** *1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.*

İnsān odur ki ḫulḳı ide **dôst** düşmeni
Dünyāyı luṭfa kişi kendüye ḳul ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 5). [dôst, ]*

**Dost** kim ebleh ola terk it anı
Düşmenüñ ʿāḳıl ise çekme keder *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 11). [dost, ]*

**dôsta dôst düşmene düşmen:** *Dosta dost,düşmana düşman olmak.*

**Dôsta dôst düşmene düşmen**
Yaẖşiye yaẖşidür yaman a yaman *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 217). [dôsta dôst düşmene düşmen, ]*

**dôstān:** *Dostlar.*

Beyān-ı ḥāl-i edānīde nuṭḳ-ı ḳāṣırdur
O **dostānuñ** olur söyledikce ẕeyli ṭavīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 38). [dostānuñ, -uñ ]*

**dôstān:** *Destan, destanlar.*

**Dôstānı** ʿaziz ü ẖurrem ü şād
Düşmenānı ẕelīl ü sersemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 67). [dôstānı, -ı ]*

**dostān-ı devlet:** *Devlet dostları.*

**Dostān-ı devleti** olduḳça ẖandān gül gibi
Düşmen-i cāhı ola çāhī-i zindān-i ġumūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 11). [dostān-ı devlet, --i ]*

**dôstān-ı dūdmānı:** *Soy sopun dostları.*

Düşmanān-ı ẖānedānı maẓẖār-ı ḳahr-ı itʿāb
**Dôstān-ı dūdmānı** nāʾil-i ẕevḳi u refāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 54). [dôstān-ı dūdmānı, -ı ]*

**dôstān-ı ehl-i muḥabbet:** *Muhabbet ehlinin dostları.*

Ġayre ṭarīḳ-ı ʿaşḳda dil uymasa nola
Hep **dôstān-ı ehl-i muḥabbet** şinûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 12). [dôstān-ı ehl-i muḥabbet, ]*

**dôstān-ı hānedānı:** *Asil ve soylu büyük ailenin dostları.*

Güş idenler raḥmetu ʿİlāhi ʿaleyhim ecmaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 140). [dôstān-ı ẖānedānı, --ı ]*

**dôstān-ı ḳadr:** *Kıymetli dostlar.*

**Dôstān-ı ḳadrinüñ** leyl ü neẖārı Ḳaḍr ü ʿıyd
Düşmenān-ı cāhınuñ cāy-ı ḳarārı ḳaʿr-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 43). [dôstān-ı ḳadr, -i, -nüñ ]*

**dôstān-ı ḳadr:** *Değer , itibar dostları.*

**Dôstān-ı ḳadr** ü iḳbāli ʿazīz ü ser-bülend
Düşmenān-ı ʿizz ü iclāli ẕelīl ü ẖvār u zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 11). [dôstān-ı ḳadr, ]*

**döy:** *Dayanmak, katlanmak.*

Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre **döyer** mi o nār o nūr
Derd-i muḥabbeti nice çeksün o zār o zūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 1). [döyer, -er ]*

**doý-:** *Bıkmak, usanmak.*

**Doyma**z egerçi çeşm-i muḥabbet neẓāreden
Seyr-i cemāle her müjesi olsa bir nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 9). [doymaz, -maz ]*

**dōst:** *1)dost. 2)bir şeyin hizmetinde bulunan. 3)sahiplenen, himaye eden. 4)dost. hami. esma-i hüsnadan;veliyy.*

Meded ne müşkil olurmış cüdā idince ecel
Biri birine ḳavuşmaz ḳalur gider iki **dost** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 2). [dost, ]*

**dü:** *" İki " sayı sıfatı ( bālā).*

ʿĀlem-i hejdeh-hezār oldı **dü** ḥarf ile bedīd
Eyleyüp iẓhār-ı ḳudret ol ḥaḳīm-i bī-raṣād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 11). [dü, ]*

**Dü** beyt-i dilkeş-i müjgānı yārüñ bir rubāʿīdür
Dü-mıṣraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli bu silkde bir semāʿīdär *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 6, Mısra 1). [dü, ]*

Sirişk-i ālüñe alındı ol gül-i ḫandān
Çıḳardılar ḳızıluñ ey **dü** çeşm-i ḫūn-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 25, Mısra 2). [dü, ]*

**dü- ālem:** *İki dünya(dünya ve ahiret).*

Āferīneş yüzinüñ ṣuyına ḫalḳ olmışdur
Raḥmet-i ʿālemiyāndur o **dü- ālem** sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 14). [dü- ālem, ]*

**dü kākül:** *Sevgilin yüzüne düşen iki yanlı saç, perçem.*

Zīr-i ḥimāyetinde ḫaṭı ol **dü-kākülüñ**
Ülfet ide ġarīb degül mi o mār o mūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 5). [dü-kākülüñ, -üñ ]*

**duʿā:** *Allah'a yalvarma, niyaz.*

Lāf u güẕāf kemdür ey **duʿā** ehemdür
Eyle ḫamuş demdür bu kilk-i ter-zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 179). [duʿā, ]*

**duʿā:** *Allah'a yalvarma; niyaz.*

Ricālü'l-ġaybdur innā fetaḥnā-ḫvan-ı pür-hāşı
**Duʿā-yı** seyf-i nuṣret-cevherin Kerrūbiyan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 46). [duʿā-yı, -y, -ı ]*

Taṣdīʿi ḳo duʿāya şüruʿ eyle ey ḳalem
Zīrā **duʿāyla** süḫane ḳadr ü şān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 104). [duʿāyla, ]*

**duʿā:** *Allah' a yalvarma, niyâz.*

Tā-be-key teḳṣīr-i güftār eyledüñ ġass u ṣemīn Bir **duʿā** ḳıl kim ḳabūl ide mucību'ṣ-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [duʿā, ]*

Taṣdīʿi ḳo **duʿāya** şüruʿ eyle ey ḳalem
Zīrā duʿāyla süḫane ḳadr ü şān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 103). [duʿāya, -(y)a ]*

Vaktidür başla **duʿāya** itme ṭaṭvīl-i kelām
Her sözüñ bir ʿömr-i Nūḥ olsa aña pāyān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 91). [duʿāya, -(y)a ]*

Geldi hengām-ı duʿa başla niyāza ṣıdḳ ile
Bir **duʿā** ḳıl kim ḳabūl-i tām ile tebşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 88). [duʿā, ]*

Zülfiyle seyr-i ḥüsnini setr eylemez baña
Cānan Naẓīm şām u seḥerde **duʿam** alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 16). [duʿam, -m ]*

Vech-i ṣabīḥini görüp eyle ṣenā Naẓīm
Zīrā ṣabāḥa ḳarşu **duʿā** müsteʿāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 42). [duʿā, ]*

**duʿā:** *(Ar.) Güçsüzlük ve ihtiyâcını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.*

Eşk-i ter mūy-ı sepīd üzre dökülsün ey Naẓīm
Olsa bārān ṣubḥ-dem olur **duʿālar**

müstecāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 20). [duʿālar, -lar ]*

Bilindi derdi dilüñ ḥasb-i ḥāli ḫatm idelüm
**Duʿāya** başlayalum olmasun süḫan taṭvīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 136). [duʿāya, -(y)a ]*

Naẓīm buldı nihāyet ḳaṣīde vü ġazelüñ
Duʿāya başla **duʿā** ʿādet-i süḫanverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 202). [duʿā, ]*

Naẓīm buldı nihāyet ḳaṣīde vü ġazelüñ
**Duʿāya** başla duʿā ʿādet-i süḫanverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 202). [duʿāya, -(y)a ]*

Kıl bir **duʿāya** durma ser-aġaz kim anuñ
Āmīnine ferişte-i nüh āsmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 105). [duʿāya, -(y)a ]*

Geldi vaḳt-i **duʿā** ḳaṣīde Naẓīm
Bula demdür **duʿā** ile pāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 230). [duʿā, ]*

Ḥaḳḳā ki maẓḫār. olmak içün bir **duʿāsına**
Pīr ü civan ṣabāḥ u mesāda çekerdi ṣaf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 3). [duʿāsına, -sı, -n, -a ]*

**duʿāda ol:** *Dua edilen zaman.*

ʿÖmrüñ olınca dergeh-i Ḥaḳda ḫulūsla
Cāh u celāl-i devletine var **duʿāda ol**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 16). [duʿāda ol, ]*

**dü-ʿālem:** *Dünya ve ahiret, iki dünya.*

Ey **dü-ʿālem** kişt-zār-ı cūdınuñ bir dānesi
Çarḫ-ı aḫżar anuñ ednā sebze-i bīgānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 1). [dü-ʿālem, ]*

**dü-ʿālem:** *Dünya ve ahiret, iki cihan.*

Ey muḥīṭ-i kibriyā sende **dü-ʿālem** berzebed
Sunʿınuñ āġāz u encāmı ezelden tā ebed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 1). [dü-ʿālem, ]*

Kām-ı ḫalḳ-ı her **dü-ʿālem** dembedem ḫoş-būydur
Levha-i gülzār-ı aḫlāḳı bulaldan intişār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 101). [dü-ʿālem, ]*

Ey **dü-ʿālem** varaḳ-ı ḥaşmetine ḥalḳa-i mīm
Āferīneş raḳam-ı cūdına bir noḳṭa-i cīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 1). [dü-ʿālem, ]*

Ey **dü-ʿālem** kişt-zār-ı cūdınuñ bir dānesi
Çarḫ-ı aḫżar anuñ ednā sebze-i bīgānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 1). [dü-ʿālem, ]*

Ey ḥüsn-i ebed fürūġı āyīne-i ẕāt
Ḥūrşīd-i cemāline **dü-ʿālem** ẕerrāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 2). [dü-ʿālem, ]*

Ey pādişāḫ-ı ḳalemrev-i ruʾyet-i Ḥaḳ
Vey kişver-i cāhına **dü-ʿālem** mülḥaḳ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 2). [dü-ʿālem, ]*

**dü-ʿālem:** *Dünya ve ahiret, iki dünya.*

Āzāde olur **dü-ʿālemüñ** ḳaydından
Ol zinde cesed ki dīvāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 3). [dü-ʿālemüñ, ]*

**düʿālem:** *Dünya ve ahiret, iki dünya.*

Eyle Naẓīm-i zārı **düʿālemde** ber-murād
Şensin viren murādumuz ey Rabb-i müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 21). [düʿālemde, -de ]*

**duʿāya başla:** *Dua et.*

**Duʿāya başla** ḫulūṣ üzre ḫatm idüp süḫanı
Sükūt mührini ur vaḳtidür deḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 121). [duʿāya başla, ]*

**duʿā-yı devletin:** *Mutluluk duası.*

Haṭalardan emīn itsün vücūdın Ḥażret-i Mevlā
Benüm gibi **duʿā-yı devletin** pīr ü civān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 82). [duʿā-yı devletin, -in ]*

**duʿā-yı devletin itdükce:** *Devlete dua etmek.*

Ḥaḳdan **duʿā-yı devletin itdükce** ol şehüñ
Māhsūs ola icābete bir sāʿat isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 21). [duʿā-yı devletin itdükce, -dükçe ]*

**duʿā-yı devletüñ:** *Baht , talih duası.*

İkbāl ü cāh u ʿömrüñi efzün ide Hudā
Olsun **duʿā-yı devletüñ** evrād-ı şeyḫ u şāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 38). [duʿā-yı devletüñ, -üñ-üñ, -sun ]*

**duʿā-yı ṣubḥgāh:** *Sabah vaktinin duası.*

Seyr idüp vech-i ṣabīḥin ḥācetüm oldı revā
Ḥaḳ bu kim maḳbūl olur lā-büd **duʿā-yı ṣubḥgāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 56). [duʿā-yı ṣubḥgāh, ]*

**dūçār:** *Duçar olmak: Uğramak, yakalanmak, tutulmak.*

İtdi āvāre hevā-yı maʿṣiyet cān ü dilüm
Ṣāḫbāz-ı ʿafvüñe olmazsa vāveylā **dūçār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 170). [dūçār, ]*

Ṣavlet-i deyden olurdı lerze-nāk sīne-çāk
Ṣīr-i berfine **dūçār** olsa bu dem ṣīr-i ġarīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 20). [dūçār, ]*

**dūçār:** *Uğramış, yakalanmış, tutulmuş.*

Kime işāret ider şimdi kūşe-i çeşmi
Kime **dūçār** ola yā Rab bugün o çār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 8). [dūçār, ]*

**dü-çeşm:** *Iki göz.*

Eyledi çārūb-ı müjgānum **dü-çeşm-i** ḥūr-i ʿıyn
Şevḳ-yāb-ı feyż-i güftārı dil ü cān-ı Kelīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 71). [dü-çeşm-i, --i ]*

**Dü-çeşmine** gele mīl-i ʿadem ilāhī rast
O kim ide naẓār-ı kec o ḫānedān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 129). [dü-çeşmine, -in, -e ]*

Dāmān u āstīnümi pür-ḫūn-ı eşk ider
Sildükce her **dü-çeşmümi** pergāle-i ciğer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [dü-çeşmümi, ]*

**dü-çeşm teri:** *Hoş iki göz.*

Tamam-ı ʿāşıḳ-ı dīdār odur ki girye-künān
İde **dü-çeşm-i teri** çeşme-i niyāzı sebīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 6). [dü-çeşm teri, -i ]*

**dü-çeşm-i düşmen-i kec-bīne:** *Şaşı bakan düşmanın iki gözü.*

Sīnān ü ḫançeri çekdi miyān-ı heycāda
**Dü-çeşm-i düşmen-i kec-bīne** kuḥl-i merg ile mīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 106). [dü-çeşm-i düşmen-i kec-bīne, ]*

**dü-çeşm-i ḫūn-feşān:** *Kan saçan iki göz.*

Vaḳtidür nergis gibi ol gül-ʿiẕāre nāẓır ol
Aġla ḥālüñ ey **dü-çeşm-i ḫūn-feşānum**
ḥāżır ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 2). [dü-çeşm-i ḫūn-feşān, -um ]*

**dü-çeşm-i mīhmān:** *Misafirin iki gözü.*

Mīz-bān olsan eġer ṭoymaz **dü-çeşm-i mīhmān**
Mā-ḥażar itseñ aña ḫūn-ı dil ü eşk-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 55). [dü-çeşm-i mīhmān, ]*

**dü-çeşm-i mihr ü mehe:** *Ay'ın ve güneşin iki gözü.*

ʿUlüvv-i cāhını gör kim **dü-çeşm-i mihr ü mehe**
Sipihr sürme çeker ḫāk-i āsitānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 23). [dü-çeşm-i mihr ü mehe, -e ]*

**dü-çeşm-i ṣayyādı:** *Avcının iki gözü.*

O āhuvāne nigehle **dü-çeşm-i ṣayyādı**
Alup kemendine her biri bir ġazāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 7). [dü-çeşm-i ṣayyādı, -ı ]*

**dü-çeşm-i yār:** *Sevgilinin iki gözü.*

Mānend-i şāḫbāz süzülsün **dü-çeşm-i yār**
Murġ-ı dil-i żaʿīfi murādı şikār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 7). [dü-çeşm-i yār, ]*

**dü-çeşmümden:** *İki göz.*

ʿAşḳ-ı cān-suzuñla bezm eyle dil-i fūlādumı
Her **dü-çeşmümden** dökülsün eşk-i ter gibi şerār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 156). [dü-çeşmümden, -+üm, -+den ]*

**dü-cihān:** *Dünya ve ahiret.*

Sebeb-i ʿālem ü ādem sened-i mevcūdāt
Husrev-i her **dü-ciḫān** pādişeh-i her dü-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 102). [dü-ciḫān, ]*

Aña imdād-res olmazsañ eġer vā-ḥayfā
Keremüñden **dü-ciḫānda** ne ḳadar müẕnib ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 314). [dü-ciḫānda, -da ]*

Lücce-i ʿafv-ı şefāʿat kān-ı cūd-ı merḥamet
Çāre-sāz-ı ʿillet-i ümmet şefīʿu'l-müẕnibīn
Mefḫār-ı her **dü-ciḫān** bālā-nişīn vālā-nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 56). [dü-ciḫān, ]*

Ey fürūg-ı dü-rūḫı her **dü-ciḫān** māh-veşi
Pertev-i ḥüsn ü cemāli iki ʿālem güneşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 1). [dü-ciḫān, ]*

**dü-cihān:** *Dünya ve ahiret, iki cihan.*

Yā Rab **dü-ciḫānda** ʿizzetüñ ḥaḳkı içün
Hvār itme Naẕīmi luṭf idüp eyle ʿazīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 3). [dü-ciḫānda, -da ]*

**dūd:** *Duman, pus*

Berḳ-ı nāgeh-sūz u cān-teʾsīrdür her şuʿlesi
Āteş-i mihr ü muḥabbet bī-şerār u **dūd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 4). [dūd, ]*

**dūde:** *Mürekkep yapılan çıra isi.*

Ol dīde-i mükaḥḥāli vaṣf idenüñ sezā
Nūr-ı siyeh mürekkebiñüñ olsa **dūdesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 4). [dūdesi, -si ]*

Ferhād ü Ḳays gibi neler eyledi ẓuḥūr
Ya Rab ne ṭurfe dūde olur ʿaşḳ **dûdesi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 16). [dûdesi, --si ]*

**dūde:** *Duman.*

Ferhād ü Ḳays gibi neler eyledi ẓuḥūr
Ya Rab ne ṭurfe **dūde** olur ʿaşḳ dûdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 16). [dūde, ]*

Suṭūr-ı ḥarf evṣāfında şeb **dūde** ṣafaḳ laʿli
Felek levḥ-i zer-efşān noḳṭa encüm māh nevmīddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 69). [dūde, ]*

Şeb **dūde** çarḫ-ı Ḥaḳḳā meh-i nev ḳalem-tīrāş
Sīmīn -nüḳāt nücum aña zerrīn ḳalem-şehāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 23). [dūde, ]*

Çarḫ ḥoḳḳa **dūde** şeb levḥa ḳamer ḫāme şihāb
Pış-i ḥükminde ʿUṭārid kātib-i fermān-nüvīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 9). [dūde, ]*

**dūde-şeb:** *Dumanlı ,sisli akşam.*

**Dūde-şeb** surḫ-ṣafaḳ ḫāme-şihāb encüm-rīk
Muḥbire māh-ı felekler ṣafaḥāt-ı ḥaşebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 31). [dūde-şeb, ]*

**Dude-şeb** laʿli-ṣafaḳ ḫame-şihāb encüm-nuḳaṭ
Ṣubḥ kāġıd mihr mühre māh-ı enver māḥberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 129). [dude-şeb, ]*

**dūd-ı āh:** *Ahın dumanı.*

Dağıtdı kendüsini zülfi **dūd-ı āh** gibi
Döküldi gerdenine ḫūn-ı bī-günāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 1). [dūd-ı āh, ]*

Cān u dili kākülüñ ki teşḫire çeker
Her bir ḫamı **dūd-ı āhı** zencīre çeker
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 2). [dūd-ı āh, --ı ]*

**dūd-ı āha:** *Çekilen ateşli ahlardan çıkan duman ‖ yürek yangını.*

Ocaġına su ḳodı **dūd-ı āha** yoḳ imkān
Yasaġı seyl-i revān olālı düḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 55). [dūd-ı āha, ]*

**dūd-ı āhdan:** *Ahın dumanı.*

Būy-ı ciġer gelürse nola **dūd-ı āhdan**
Teʾşīr-i tāb-ı āteş-i dilden kebāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 13). [dūd-ı āhdan, -dan ]*

**dud-ı dil:** *Gönül dumanı.*

Eşk-i dīde **dud-ı dil** hūn-ı ciġer sūz-ı derūn
Hep senüñçündür ṣaḳın incitme ḳurbān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 7). [dud-ı dil, ]*

**dūd-ı dildür:** *Yürekten çıkan ah.*

**Dūd-ı dildür** bāġ-ı ʿaşḳuñ sünbül-i müşgīn-demi
Eşk-i terdür gülşen-i mihr ü muḥabbet şebnemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 1). [dūd-ı dildür, -dür ]*

**dud-ı siyāh-ı āh:** *Ahın siyah dumanı.*

**Dud-ı siyāh-ı āh** ki dilden ẓuḥūr ider
Tā ḥaşr kuḥl-i bāṣıra-i āftāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 3). [dud-ı siyāh-ı āh, ]*

**dūd-ı ʿūd:** *Buhurdanlık ve öd ağacının dumanı.*

Şemme-i ḫāk-i reh-i dergāh-ı müşg-efşānıdur
Eyleyen ḫoş-bū demādem **dūd-ı ʿūd** ü micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 140). [dūd-ı ʿūd, ]*

**dü-ebrû-yı keşide:** *Dizilmiş iki kaş.*

O **dü-ebrû-yı keşide** olmış
Muṣḥaf-ı ḥüsne iki Bismi'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 7). [dü-ebrû-yı keşide, ]*

**duḫān:** *Ar. Duman.*

Ṣanma görüp seḥābı setr itdi āftābı
Ṭutdı bu nüh ḳıbābı ʿāh-ı adū **düḫānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 104). [düḫānı, -ı ]*

Ocaġına su ḳodı dūd-ı āha yoḳ imkān
Yasaġı seyl-i revān olālı **düḫān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 56). [düḫān, ]*

**düḫān-ı āhı:** *Aşığın ahının dumanı.*

Naẕīm jende-be-dûşân-ı tekye-ı ʿaşḳuñ
**Düḫān-ı āhı** serinde siyeh ʿimāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 14). [düḫān-ı āhı, ]*

**dü-hezār:** *İki Bin sayısı.*

Nice bir lāf-ı süḫande bu dükenmez daʿvā
Eyle her ḥarf-i ḫaṭāya **dü-hezār** istiġfār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 332). [dü-hezār, ]*

**duḫter:** *Kız.*

Ṣevḳ-ı naʿtüñle olur mülk-i süḫande nām-zed
Ṣāḫid-i maʿnāya elfaẕ-ı beyānum **duḫteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 206). [duḫteri, -i ]*

Maṣraf-nüvīs-i maṭbaḫ-ı cāhı debīr-i çarḫ
Zühre ḥarīm-i rifʿatinüñ çengi **duḫteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 36). [duḫteri, -i ]*

**duḫter:** *Kız çocuk, kız*

Bisāṭ-ı bezmine ḫurşīd def felek deffāf
Ḥarīm-i ḫāṣına nāhīd-i çengi **duḫterdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 48). [duḫterdür, ]*

**duḫter:** *Kız çocuk, kız.*

Ṣaçını añasınuñ yolar üşüp on **duḫter**
Ne ḳadar yolsalar ammā yine ol demde biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 9). [duḫter, ]*

**duḫter-i baḫtuñ:** *Talihin kızı.*

Ṭaliʿ-i yārūñ ile fikr-i kenār itseñ eġer
**Duḫter-i baḫtuñ** olur Zāl-i sipihrūñ ḫaheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 34). [duḫter-i baḫtuñ, -uñ ]*

**duḫter-i rez:** *Üzüm kızı.*

**Duḫter-i rez** ḫacle-dār olduḳca kendin gösterür
Sāḳiyā var ise sāġar ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 7). [duḫter-i rez, ]*

**duḫter-i saʿd-aḫter:** *İyi talihli kızı.*

Şeyḫü'l-islāmuñ alup duḫter-i saʿd-aḫterini
Burc-ı iḳbāle şeref virdi iki necm-i murād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 9). [duḫter-i saʿd-aḫter, --i, --n, --i ]*

**duḫūl:** *Davul, tabl.*

Ol kim revāc-gāh-ı rıżāya **düḫūl** ider
Sud ü ziyān būd ü nebūdı ḳabūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 1). [düḫūl, ]*

**duḫūl:** *Girme, giriş.*

Eylesem lebbeyk-gūyān Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāf
Beyt-i maʿmur-ı ḥarīm-i ravżaña itsem
**duḫūl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 16). [duḫūl, ]*

**dükān:** *Dükkan.*

Müşg ile kāfurdur şām-ı seḥer berf-i sefīd
İtdi ārāyiş **dukānın** Behmen-i serd ü ḫaşīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 16). [dukānın, -ın ]*

**dü-kemān-ebrū-yı peykān-nigeh:** *Ok gibi bakışlı iki keman kaş.*

Oldı ṣandūḳa-i sīnem gibi ḳandīl-i derūn
**Dü-kemān-ebrū-yı peykān-nigehüñ**
tīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 8). [dü-kemān-ebrū-yı peykān-nigeh, -üñ ]*

**düken:** *Bitmek, sona ermek.*

Caña seni tenhā bulamam būs ü kenāre
Dünyā **dükenirse** yine ḥussād dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 6). [dükenirse, -ir, -se ]*

Ṣaḥīfeler nice defter ola ḳalem **dükene**
Cefāñı biñde birin eylesem ḥisāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 11). [dükene, ]*

**düken:** *Bitme, sona erme.*

İtme ʿulüvv-i ṭabʿla iksīre iltifāt
Naḳd-i ġına hemīşe **dükenmez** ḫızānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 16). [dükenmez, -mez ]*

Cevrüñ ki senüñ ey şeh-i bīdād **dükenmez**
Her kūşede senden saña feryād **dükenmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 2). [dükenmez, -mez ]*

Caña seni tenhā bulamam būs ü kenāre
Dünyā dükenirse yine ḥussād **dükenmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 6). [dükenmez, -mez ]*

Çeşmüm dil-i şeydādan alur ḫūn-ı sirişki
Ṣarf itse demādem nola īrād **dükenmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 8). [dükenmez, -mez ]*

Ṣebt olsa eġer mücmeli mecmuʿa-i dehre
Tafṣīl-i ġam-ı ḫāṭır-ı nā-şād **dükenmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 10). [dükenmez, -mez ]*

Ey semt-i mecāzīde olan sālik-i taḥḳīḳ
Ol bâdiye-i himmet irşād **dükenmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 12). [dükenmez, -mez ]*

Beẕl eyle Naẓīmā güher-i naẓmı ciḫāna
Genc-i ḥikem ü feyż-i Hudā-dād
**dükenmez** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 14). [dükenmez, -mez ]*

Hāre ile **dükenmez** zer-i endīşe Naẓīmā
Saña o ḫazīne berekātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 9). [dükenmez, -mez ]*

Nice bir lāf-ı süḫande bu **dükenmez** daʿvā
Eyle her ḥarf-i ḫaṭāya dü-hezār istiġfār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 331). [dükenmez, -mez ]*

**düken-:** *Bitmek, sona ermek.*

**Dükenmeye** ḳadinüñ vaṣfı tā ḳıyāmete dek
Bir āyetinden eġer söylesem nihāyete dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 1). [dükenmeye, -me, -y, -e ]*

**düken-:** *Bitmek, sona ermek.*

Cevrüñ ki senüñ ey şeh-i bīdād **dükenmez**
Her kūşede senden saña feryād **dükenmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 1). [dükenmez, -mez ]*

**düken-:** *Bitmek, hiç kalmamak.*

Bīhude şümār itme fiġār-ı ser-i tīġuñ
Ḳırsan daḫi ey ġamze-i cellād **dükenmez**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 4). [dükenmez, -mez ]*

**dü-kevn:** *Dünya ve ahiret.*

Ḥadd-i imkāna dek o ṣulṭānuñ
Cāhına her **dü-kevn** munẓamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 38). [dü-kevn, ]*

**dü-kevn:** *Dünya ve ahiret, iki cihan.*

Sen o iki ʿālemüñ bir dānesisin kim ezel
Şibh-i ẕātuñda ʿaḳīm oldı **dü-kevnüñ** māderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 186). [dü-kevnüñ, -ün ]*

**dükkān:** *Ar. Esnafın perakende satış yaptığı, küçük zanaat sahiplerinin çalıştıkları yer.*

Metaʿ-ı nāz-furūşān ḳumāş-ı işve alur
şāḫ-bender-i ḥüsnüñ gelüp **dükkānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 6). [dükkānından, -ı , -n, -dan ]*

**dükkān-ı riyānuñ:** *Iki yüzlülük dükkanı.*

Mey-füruş-ı rızḳ u **dükkān-ı riyānuñ** ey Naẓīm
Ne mey-i nābı gerek ne māʾil-i maʿcūnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 15). [dükkān-ı riyānuñ, --nuñ-uñ ]*

**düldül:** *Hz. Ali'nin atı,Salsalname'de geçer.*

Kilk-l tīġ u eblāḳ-ı ṭabʿıyla Ḥayderdür Naẓīm
Bu hüner bir Ẕū'l-fikār u bir de **Düldülden** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 10). [düldülden, -den ]*

**düldül-i çālāk:** *Hz. Ali'nin hızlı atı.*

Ḥayder-i Kerrār-ı meydān-ı ṣenā-yı ẕātuñum
Esb-i ṭabʿum **düldül-i çālāk** ḫāmem ẕū'l-fikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 126). [düldül-i çālāk, ]*

**düldül-i endīşemüñ:** *Endişemin düldülü.*

Ḥayder-i Kerrār naẓmum Ẕū'l-fiḳārum kilk-i ter
**Düldül-i endīşemüñ** ḥüsn-i edādur Ḳanberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 210). [düldül-i endīşemüñ, -m, -üñ ]*

**dulun-:** *Kaybolmak, görünmez hale gelmek, batmak.*

**Dulunınc**a o māh-ı mihr-efrūz
Yine ḳan aġladı felekde ṣafaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 5). [dulunınca, -ınca ]*

**duman:** *Sis veya tozların havada meydana getirdiği bulanıklık, sis, pus.*

Āhum ġam-ı zülfünle şerer-ḫīz-i düḫāndur
Bir toz ḳoparursa ötesi yine **dumandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 11, Mısra 2). [dumandur, -dur ]*

**dü-mışraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli:** *Sevgilinin kırmızı dudaklarının çizgilerinin iki satırı.*

Dü beyt-i dilkeş-i müjgānı yārüñ bir rubāʿīdür
**Dü-mışraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli** bu silkde bir semāʿīdär *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 6, Mısra 2). [dü-mışraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli, ]*

**dü-müjgan:** *İki kirpik.*

Hezār ceyb-i dil ü cānı pāre pāre ider
Yegān yegān o **dü-müjgan** ṣunınca her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 4). [dü-müjgan, ]*

**dūn:** *Aşağılık, soysuz.*

Leb-i ümidi ider āb-ı yeʾs ile şüste
Baḫīl ü **dūnuñ** iden dest ü dāmenin taḳbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 18). [dūnuñ, -uñ ]*

**dūn:** *Alçak , soysuz*

Nola muḥāl ise maġrur **dūn** ile ülfet
Olur vücūdı gibi ṣoḥbet-i leʾīm ṣakil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 29). [dūn, ]*

Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ eğer ẕevḳ u riyā ʿĀlemüñ eyler seni sālūs u **dūn** u ebteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 84). [dūn, ]*

Her **dūn** ki māl ü cāh ile fevḳa'l-ʿalādadur
Ḳārūn da olsa menzili taḥte'ṣ-ṣerādadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 1). [dūn, ]*

**dūn:** *Aşağı, aşağılık. , alçak, soysuz kimse.*

Cevāb virmez iken ṭıñ-ı ebcede eyler
O ḳavm-i echel ü **dūn** saʿd ü seyyidi techīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 42). [dūn, ]*

**dūn:** *Alçak, aşağılık.*

Heftümīn zīr-i zemīnden **dūndur**
İmtinān ile olan rütbe-i cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 23). [dūndur, -dur ]*

**dü-nīm:** *(Vav-ı resmiyye ile) İki parça, ikiye bölünmüş.*

Çarḫa çekse tīġ-ı ʿālem-gīrini eyler **dü-nīm**
Ne temennā-yı fesān ne minnet-i seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 49). [dü-nīm, ]*

**dü-nīm:** *İki parça, ikiye bölünmüş.*

Olur emriyle siyāsetgehi tehnîde ḳażā
İmtiṣāl itmeyene şerʿine tīġ u **dü-nîm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 52). [dü-nîm, ]*

**dü-nīm:** *İki parça, ikiye ayrılmış (Kamış kalemin ve kılıcın ucu nitelenir).*

Ayrılduḳ o şānevber-i gülzār-ı feyżden
Mānend-i piste olsa nola bağrumuz **dü-nīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 4). [dü-nīm, ]*

**dünyā:** *Dünya.*

ʿAzm-i gülzār-ı beḳā eyledi bir ẕāt-ı şerif
Nāmı yād olmadadur şimdi fenā **dünyāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 2). [dünyāde, -de ]*

**dünyā:** *(fani ve güven olmaz) dünya.*

Hudāvend-i kerem-güster ḫıdīv-i cūd-perverdür
Müşīr-i mülk ü millet müşteşār-ı dīn ü **dünyādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 12). [dünyādur, -dur ]*

**dünyā:** *İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan.*

İnsān odur ki ḫulḳı ide dôst düşmeni
**Dünyāyı** luṭfa kişi kendüye ḳul ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 6). [dünyāyı, -y, -ı ]*

Caña seni tenhā bulamam būs ü kenāre
**Dünyā** dükenirse yine ḫussād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 6). [dünyā, ]*

Kesmez ümmīdini ey hāce-i dīn ü **dünyā**
Eyleme dest- küşa dāde-i ġayra şāḫum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 315). [dünyā, ]*

Olmasun naḫl-i emel **dünyāda**
Bār-ı yeʾs ile nigūn-sār u dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 53). [dünyāda, -da ]*

Bir anadan iki ḳardaş doġdı **dünyāda**
Ḥelāl-zāde birisi biri ḥarām-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 1). [dünyāda, -da ]*

Eyledi emrine **dünyāyı** Süleymān gibi rām
Mühr ile olduġı dem ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 55). [dünyāyı, -y, -ı ]*

Būy-ı nesīm-i ḫulḳına ḫalḳ-ı ciḫān āşüfte-ḥāl
Ḥüsn-i beyān-ı nuṭḳına **dünyā** bütün dildādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 10). [dünyā, ]*

İdüp gülbāng-i tevḥīd ile rıḥlet mülk-i lāhūta
Fenā **dünyāda** ol ṣāḥib-kerāmet bulmadı hem-rāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 10). [dünyāda, -da ]*

Dirīġā Naḳşī İbrāhim Efendi göçdi **dünyādan**
İlāhī ol ʿazīze cennet ü Kevşerle kıl iʿzāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 1). [dünyādan, -dan ]*

Haṭif-i ḳudsī didi tārīḫ-i Şāliş ey Naẓīm
Buldı Sulṭān Aḥmedüñ **dünyā** ḳudūmiyle şeref (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 24). [dünyā, ]*

Oldı tārīḫi Naẓīm ol iki ehl-i hünerüñ
Geçdi Sırrī gibi Rüşdī bu fenā **dünyādan** (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 10). [dünyādan, -dan ]*

Meded meded pederüm rihlet itdi **dünyādan**
Ḥayāt-ı cismüme bādı vücūdumuñ sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 1). [dünyādan, -dan ]*

**dünyā:** *(Ar.) İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. Dünya içinde yaşayan insanlar.*

Yitişdi berg ü bārı şāḫsār-ı ʿadl ü inṣāfuñ
Niḥāl-i maʿdeletden mīve-çīn oldı yine **dünyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 10). [dünyā, ]*

**dü-post:** *Iki makam.*

Vücūdı ṣafḥasını Ḥafızuñ müʾezzin ile
Ayırdı çünki ḳażā birbirinden itdi **dü-post** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 4). [dü-post, ]*

**dur-:** *(...siz) beklemek.*

Dil düşdi baḥr-ı ʿaşḳa görinmez kenār ise
Zevraḳ şikeste **durmaz** eşer rūzgār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 2). [durmaz, -maz ]*

**dur-:** *Beklemek.*

Ay gördüm ey felek ne gedādur sitāreler
Ben kus diñledün öte **dursun** naḳāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 2). [dursun, -sun ]*

**dur:** *İnci; değerli, seçkin kimse; iyi şair.*

Dil bezm-i yāre maḥrem iken **dūrdur** henüz
Mest-i mey-i viṣāl idi maḫmurdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 1). [dūrdur, -dür ]*

**dur-:** *Durmak.*

Gevr ider oldı felek devr-i muḫālifle Naẓīm
**Dur** düşdüñ ḳatı çoḳ yār-ı muvāfıḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 14). [dur, ]*

**dur:** *Uzak, ayrı.*

Yārden **dūr** itmek istermiş beni ḫāṣid Naẓīm
Bilmemiş cānān ile ben cümleten cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 13). [dūr, ]*

**dur:** *Uzak.*

Mansūr-ı dār-ı zülfi geçer dil yine baʿīd
Meydān-ı ḥüsn-i yārda hāżır o dār u **dūr**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 8). [dūr, ]*

Felekde sen de mi **dūr** oldun āftābuñdan
Bu deñli giryeñe bâʿiş ne ey seḥāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 9). [dūr, ]*

Hicrānuñ olur buʿdı sebeb ḳurb-ı viṣāle
Yāre ne ḳadar **dur** iseñ o deñli yaḳīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 16). [dur, ]*

Hayālinden cüdā dīde ġamından **dūr** olan ḫaṭır
Biri baḥre ġarīḳ olsun biri nāre ḫārīḳ olsun
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 3). [dūr, ]*

Ḳaldı hem-rāhı daḫi anda miṣāl-i bülbül
Gül-i rūyından olup **dūr** didi va-esefā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 260). [dūr, ]*

**dur:** *İnci.*

Dil-i efsürde olmaz behre-ver ders-i maḥabbetden
Olur şākird-i nā-ḳābil hemīşe **dūr** mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 4). [dūr, ]*

Ḥāllerle ʿārıż-ı yāre naẓār kıl ey Naẓīm
Der-miyān itmiş ʿaceb **dür** zengiyân ayīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 14). [dür, ]*

İtdiler **dūr** mekr ile ḥussād
Yūsufı çāha şaldılar iḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 171). [dūr, ]*

**dur:** *Bekle!.*

Dur olmasun mufārıḳ-ı ehl-i kemālden
Ẓıll-ı saʿādeti ki odur sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 23). [dur, ]*

**dur:** *"-dır" bildirme eki.*

Zülf-i müşgīnüñ dökülmüş ṣafḥa-i rūḫsāruña

Sūre-i ve'l-leyi **dür** kim Ve'ḍ-ḍuḥā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 10). [dür, ]*

Derdüñ dimeseñ kimseye maġrur ṣanurlar
Söylerseñ eġer ḥavṣaladan **dūr** ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 2). [dūr, ]*

Nuṭḳ-ı faṣiḥi **dür** Biñāġūş-ı Ḥaḳḳānī
Her bir ḥadīṯ i ḥüccet ü burḫān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 29). [dür, ]*

Kerem-şiʿār ḫıdīvā derüñden olālı **dur**
Geçilmez oldı Naẓīmüñ fiġān fiġānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 27). [dur, ]*

Bu firḳatla bu ḥasretle olup **dūr**
Dil-i māḥzun olur elbette mebrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 17). [dūr, ]*

**dūr-bīn-i ḳalemüm:** *Kalemimin uzak görüşü.*

**Dūr-bīn-i ḳalemüm** ṣāf-nümādur o ḳadar
Ki görür cāy-ı muādın naẓār itse aʿmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 25). [dūr-bīn-i ḳalemüm, -üm ]*

**dürc-i dehen:** *Ağzın küçük mücevher sandığına veya hokkaya benzer olması.*

Yāḳut-ı müferrih lebi dendān-ı laṭīfi
Şān bir dizi lüʾlüʾdür o **dürc-i dehen** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 4). [dürc-i dehen, ]*

**dürc-i ġonce:** *Gonca gibi ağız.*

Revādir eylese bülbül şeṭāretin efzūn
Ki **dürc-i ġonce** lebāleb ġıdā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 4). [dürc-i ġonce, ]*

**dürd-i bāde:** *Şarap tortusu.*

Māye-i şevḳ-i dil-i Māḫlūḳāt
Cām-ı derdindeki **dürd-i bāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [dürd-i bāde, ]*

**dürdî -i ṣaḥbā:** *Şarabın dibindeki tortu.*

**Dürdî -i ṣaḥbā** gibi ayaḳda ḳalurdı müdām
Olmaṣaydı çün cenāb-ı mey dil-i bī-kine ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 11). [dürdî -i ṣaḥbā, ]*

**dürdî-i ṣahbā:** *Şarabın tortusu.*

**Dürdî-i ṣahbā** gibi ḳalma ayaḳlarda müdām
Sīneñi pāk it ḥabāb-āsā hevā-yı kīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 9). [dürdî-i ṣahbā, ]*

**dürdī-keş:** *İçki içen.*

Ne Cem ol ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış ol
Tek hemān bir neşve ṭaḥṣīl eyle de **dürdī-keş** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 2). [dürdī-keş, ]*

**dürd-nūş-ı derd:** *Dert tortusu.*

Eylemez ṣaḥbā-yı ʿömr-i câvidânıñla kerem
Bezm-i ʿaşḳuñ **dürd-nūş-ı derd** olan ʿayyāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 10). [dürd-nūş-ı derd, ]*

**dür-efşān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin inci saçması.*

Vaṣf-ı cevāḫir-i ṣıfātıdur ṭabaḳ ṭabaḳ
Nuṭḳ-ı güher-niṣār u **dür-efşān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 50). [dür-efşān-ı enbiyā, ]*

**dür-i deryā ol:** *Denizin incisi.*

Hān Selīm **ol dür-i deryā** şeref-i medḥinde
Güher-i nuṭḳ ile pür lücce-i maʿnāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 19). [dür-i deryā ol, ]*

**dür-i deryā-yı kerem:** *Cömertlik deryasının incisi.*

Ḳulzüm-i ʿafv u şefāʿat **dür-i deryā-yı kerem**
Menbaʿ-ı raḥmet ü şefḳat güher-i kān-ı ʿaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 105). [dür-i deryā-yı kerem, ]*

**dür-i maʿnā-şadef:** *Mânâ sedefinin incisi.*

Eyledi yümn ile iclāl ile Aḥmed Hān cülūs
Oldı bu tārīḫ-i müsteṣnā **dür-i maʿnā-şadef** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 20). [dür-i maʿnā-ṣadef, ]*

**dür-i naẓm-ı:** *Nazım incisi.*

Nola Ṭabʿ-ı Naẓīmi feyż-i ilhām eylese cuşān
**Dür-i naẓm**-ı terüñ mevvāc olan deryālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 18). [dür-i naẓm-ı, -ı ]*

**dür-i sādāt-ı kirām:** *Soyu temiz seyyitin incisi.*

Hādim-i ḫalḳa-be-gūş **dür-i sādāt-ı kirām**
Bende-i bārgeh-i cūd ı hezārān çelebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 17). [dür-i sādāt-ı kirām, ]*

**dür-i yektā:** *Eşsiz inci.*

Nola olsa o tesbīḥe imāme ol **dür-i yektā**
Ki mecmuʿ-ı rüsülden enbiyādan ẕātı müfreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 3). [dür-i yektā, -à ]*

**durke- lebīd:** *Lebid'in ölüye can vermesi.*

Dembedem olmada **durke- Lebīd** fikr ü ḫayāl
Dem-i cān-baḫş-ı Mesīḥ-i süḫanumla iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 21). [durke- lebīd, ]*

**dürlü:** *"Türlü", çeşit çeşit, farklı.*

Derūnda derd-i ġamuñ **dürlü** dürlü müdġamdur
Göñülde fikr-i rūḫuñ güne güne mużmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 193). [dürlü, ]*

Derūnda derd-i ġamuñ **dürlü** dürlü müdġamdur
Göñülde fikr-i rūḫuñ güne güne mużmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 193). [dürlü, ]*

**durma:** *"Durma, haydi yap!" anlamlarında bir emir ifadesi.*

Kıl bir duʿāya **durma** ser-aġaz kim anuñ
Āmīnine ferişte-i nüh āsmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 105). [durma, ]*

Ey dil yüri **durma** Ḫıżr-ı tevfiḳa yitiş
Var ḫidmet-i çār yār Ṣıddīḳa yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 1). [durma, ]*

**dürr:** *İnci.*

Bī-ḫodāne eşk-i ḫūn-ālūd ḫoşdur ey Naẓīm
**Dürr** ü yāḳūt ile mālāmāl olan gencīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 14). [dürr, ]*

**dürr:** *Inci.*

**Dürr** ü yāḳutuñı ey dīde ey dil beẕl ü ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 5). [dürr, ]*

**dürretü't-tāc-ı ḫüsrevān-ı güzīn:** *Seçilmiş padişahların inciyle süslenmiş tacı.*

**Dürretü't-tāc-ı ḫüsrevān-ı güzīn** Ḳurretü'l-ʿāynı cümle-i şaḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 21). [dürretü't-tāc-ı ḫüsrevān-ı güzīn, ]*

**dürretü't-tāc-ı nübüvvet:** *Peygamberliğin inci taşlı başlığı.*

Ḳurretü'l-ʿayn-ı rüsül nūr-ı dü-çeşm-i Cibrīl
**Dürretü't-tāc-ı nübüvvet** şeh-i levlāk-i ḳabâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 94). [dürretü't-tāc-ı nübüvvet, ]*

**dürretüʿt-tac-ı selaṭīn:** *Sultanların inci taşlı başlığı.*

**Dürretüʿt-tac-ı selaṭīn** kim kitāb-ı medḥinüñ
Her sevād-ı ṣafḥası bir defter-i destān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 27). [dürretüʿt-tac-ı selaṭīn, ]*

**dürr-i biñāġūş:** *Kulak memesindeki inci.*

Görüp pāyında zer ḫalḫāl ile **dürr-i biñāġūşın**
Hilālüñ düşdi ḫalḫālı çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 1). [dürr-i biñāġūş, -ın ]*

**dürr-i biñā-gūşın:** *Kulağın incisi II İnci küpe.*

Görüp yārüñ o zer ḫālḫāl ile **dürr-i biñā-gūşın**
Hilālüñ düşdi ḫālḫāl çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 1). [dürr-i biñā-gūşın, -ın ]*

**dürr-i cūd:** *Cömertlik incisi.*

Ey **dürr-i cūdı** lī maʿa 'llāh-i şādef
Vey gevher-i ẕātı zīver-i kān-ı şeref *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 1). [dürr-i cūd, --ı ]*

**dürr-i dendān:** *Dişleri inci ( gibi ).*

**Dürr-i dendānı** olup ḥoḳḳa deḫānında bedīd
Güş-vār oldı yine ʿāleme bu tāze ḫaber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 15). [dürr-i dendān, --ı ]*

**dürr-i dendānın:** *Inci gibi dişler.*

**Dürr-i dendānın** leb-i laʿlin idüp yārüñ ḫayāl
Çeşm-i ʿāşıḳda demādem eşk-i ḫūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 11). [dürr-i dendānın, -ın ]*

**dürr-i deryā-yı şefāʿat:** *Şefaat denizinin incisi, damlası.*

Menbaʿ-ı cūd ü mürüvvet genc-i luṭf u mekrümet
**Dürr-i deryā-yı şefāʿat** kān-ı ʿafvüñ gevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 112). [dürr-i deryā-yı şefāʿat, ]*

**dürr-i dürc-i fem-i şehzāde-i pākīze-güher:** *Gerçek Mücevher Şehzadenin dudakların içindeki kutucuktaki inciler.*

Olıcak lüʾlüʾ-i dendānı nümāyān dili
**Dürr-i dürc-i fem-i şehzāde-i pākīze-güher** (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 24). [dürr-i dürc-i fem-i şehzāde-i pākīze-güher, ]*

**dürr-i girān-māye-i gūş-ı füsehā:** *Güzel, açık ve düzgün söz söyleyenler, yazanların kulaklarında ağır pahalı bir inci.*

Naẓmum āvīḫte-i gerden-i teslīm-i fuḥūl
Süḫanum **dürr-i girān-māye-i gūş-ı füsehā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 64). [dürr-i girān-māye-i gūş-ı füsehā, ]*

**dürr-i mengūş:** *Küpeleri inci gibi parlayan.*

Vaṣf-ı dendānında bu silk-i leʾālī ey Naẓīm
Gūş-ı yāre **dürr-i mengūş** eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 14). [dürr-i mengūş, ]*

**dürr-i nā-yāb:** *Eşi, benzeri olmayan inci tanesi.*

Ḳaṭre-i nīsān ṣādefde **dürr-i nā-yāb** olsa da
Bilmez āġūş-ı pederle dāmen-i māder yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 5). [dürr-i nā-yāb, ]*

**dürr-i naẓīm:** *Yahya Nazim inci olur.*

Lāyıḳ-ı silk-i ḳabūlün ola bu **dürr-i Naẓīm**
Söz temām oldı gel ey hindū-yı kilk-i dü-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 115). [dürr-i naẓīm, ]*

**dürr-i naẓīmi:** *Yahya Nazim'in incisi.*

Zīver-i silki ḳabūl it gūş-ı cāna ḳudsiyān
Eylesün medḥüñde bu **dürr-i Naẓīmi** gūş-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 174). [dürr-i naẓīmi, ]*

**dürr-i ṣadef-perver-i deryā-yı vücūd:** *Varlık denizinin sedefinin beslediği inci.*

Evvelīn **dürr-i ṣadef-perver-i deryā-yı vücūd**
Āḫirīn gevher-i gencīne-i ṣunʿ-ı mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 89). [dürr-i ṣadef-perver-i deryā-yı vücūd, ]*

**dürr-i şāhvar:** *İri taneli inci.*

Gevher-i genc-i ʿulūm-ı evvelin ü āḫirīn
Lücce-i taḥḳīḳde yek-dāne **dürr-i şāḫvār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 30). [dürr-i şāḫvār, ]*

**dürr-i şāḫvar:** *Şaha, sultana layık inci.*

Çeşm ü dilümde ʿaks-i rūḫuñdur Hudā ʿAlīm
Ey **dürr-i şāḫvar** hem itdüñ beni yetim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [dürr-i şāḫvar, ]*

**dürr-i şemīn:** *Zehirli inci.*

Çıḳınca pīreheninden o sīne deryāda
Ṣadef ḥārām ola **dürr-i şemīne** deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 2). [dürr-i şemīn, -e ]*

**dürr-i yek-dāne-i baḥr-ı ḫilḳat:** *Yaradılış denizinin tek incisi.*

**Dürr-i yek-dāne-i baḥr-ı ḫilḳat**
Ḳan-ı kevnüñ güher-i mā-ḥaṣalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 5). [dürr-i yek-dāne-i baḥr-ı ḫilḳat, ]*

**dürr-i yektā:** *Eşsiz benzersiz inci.*

O deryā-yı nevālüñ ol yem-i iḳbāl ü iclālüñ
Ṣadef-keştī vücūd-ı bī-naẓīri **dürr-i yektādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 14). [dürr-i yektā, --dur ]*

**dürr-i yektā:** *Tek, bir tane, eşi ve benzeri olmayan inci.*

Mevc-i deryā-yı tecellī bāz idüp āġūşını
Eyledi ol **dürr-i yektā** baḥr-ı ruʾyetde şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 44). [dürr-i yektā, ]*

**dürr-i yetīm:** *Bir sedefte tek başına meydana gelen büyük ve iri, çok makbul inci. (Âilesinin tek çocuğu olduğu ve yetim olarak doğduğu için) Hz. Muhammed.*

Eyledi bu ġazeli bülbül-i ṭabʿum takşīm
Dem-i ḫilḳatde daḫi eylemiş ey **dürr-i yetīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 96). [dürr-i yetīm, ]*

**dürr-i yetime:** *Bir sedefte tek başına meydana gelen büyük ve iri, çok makbul inci. (Âilesinin tek çocuğu olduğu ve yetim olarak doğduğu için) Hz. Muhammed.*

Baḳup dendānına ḥayretde ḳaldı dīde-i giryān
Ṣādef **dürr-i yetime** açdı gūyā yemde āġuşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 6). [dürr-i yetime, -e ]*

**dürr-i yetīmüñ:** *Bir sedefte tek başına meydana gelen büyük ve iri, çok makbul inci.*

Görüp ol **dürr-i yetīmüñ** güher-i mengūşın
Her ṣadef dīde gibi eyledi bāz āġūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 1). [dürr-i yetīmüñ, -üñ ]*

**dürūd:** *Dua.*

Seylāb-ı dü-dīdesin dürūd eylemeġe
Mestāne-i ʿaşḳına **dürūdı** bāʿis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 4). [dürūdı, -ı ]*

**dürūd:** *Dua, esenlik, selam, rahmet.*

Rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne **dürûd** ile ṣalāt
Āl ü evlādına aṣḥābına teslīm ü ṣenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 223). [dürûd, ]*

Ṣalavāt u **dürūd** u teslīmi
Ümmete tā ki semt-i eslemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 131). [dürūd, ]*

**dürūd:** *Duâ, medih, övme sözü, selâm.*

Seylāb-ı dü-dīdesin **dürūd** eylemeġe
Mestāne-i ʿaşḳına dürūdı bāʿis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 3). [dürūd, -sun ]*

**dürūd-ı rūḫ-ı revān:** *Sevgiliyi saygıyla anmak.*

Naẓīm ola ʿadedi neml ü remlden efzūn
**Dürūd-ı rūḫ-ı revān** ḳıyām-ı sāʿate dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 10). [dürūd-ı rūḫ-ı revān, ]*

**durūġ:** *Yalan.*

Ey dil nice bir **düruġ** u lāf eyleyelüm
Gel vaʿdemüze yitir ḫilāf eyleyelim. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 1). [düruġ, ]*

**dürūġ-ı bī-far:** *Eşsiz yalan.*

Kışşa-ḫvān olsañ olur dā'im sozüñ lāf u güzāf
Kışşa-ḫvānuñ derd-i serdür hep **dürūġ-ı bī-fari** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 50). [dürūġ-ı bī-far, -i ]*

**düruġ-ı maṣlaḥaṭ-āmīzle:** *İş bitirmek için söylenen yalan.*

**Düruġ-ı maṣlaḥaṭ-āmīzle** tesellī ider
Baña o ṣūḫ-ı cefā-pīşe dil-firīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 7). [düruġ-ı maṣlaḥaṭ-āmīzle, ]*

**dü-rūḫ:** *İki yanak.*

İdüp ḥicāb o **dü-rūḫdan** ʿiẕārına her gül
Hezār şerm ile bir al dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 9). [dü-rūḫdan, -dan ]*

**dü-rūḫsār:** *İki yanak.*

Nesīm-i āh-ı pür-tâbım zamān olmaz ki dildāruñ
**Dü-rūḫsārında** ol zülf-i füsūn-sāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 6). [dü-rūḫsārında, -ın, -da ]*

Rūz ü şeb maṭlaʿ-ı nübüvvetde
Her **dü-rūḫsārı** mihr ü māh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 18). [dü-rūḫsārı, -ı ]*

**düş:** *Düşmek, sendelemek.*

Ṭıfl iken sīnem idi cilvegahüñ dāye gibi
**Düşeyüm** pāyuña ey serv-i sehī sāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 2). [düşeyüm, -e, -yüm ]*

**düş:** *Yer çekiminin etkisiyle boşlukta, yukarıdan aşağıya inmek; uğramak, kapılmak.*

**Düşince** ʿārıża zülfi çīn çīn oldı
Döküldi Baḥr-ı Sefîde Yem-i Siyāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 9). [düşince, -ince ]*

**düş:** *Denk gelmek, yansımak.*

Cebīn ü ʿārızı ol ġurre ġurre-i ḥüsnüñ
**Düşürdi** şanma şafaḳ māh u āftāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 4). [düşürdi, -ür, -di ]*

**düş:** *Akmak.*

Olmada ḥāl-i rūḫ-ı şāḫid-i endīşe Naẓīm
Her **düşen** noḳṭa ser-i kilk-i dür-efşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 14). [düşen, -en ]*

**düş:** *Düşmek.*

Gevr ider oldı felek devr-i muḫālifle Naẓīm
Dur **düşdüñ** ḳatı çoḳ yār-ı muvāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 14). [düşdüñ, -düñ ]*

**düş:** *Düşmek.*

Sirişk-i germ odur kim **düşünce** aḫker ola
Kemīne ḳaṭresi her dāġ-ı ḫūn-feşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 117). [düşünce, -ünce ]*

**düş:** *İstenmeyen bir durumda bulunmak.*

Hemān işāret-i mektūb-ı ḫaṭṭ-ı yāre baḳar
Göñül ki ġurbete **düşmişdi** ʿan-ḳarīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 6). [düşmişdi, -miş, -di ]*

**düş:** *(Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak.*

Bām-ı serden düşdi ṭaşt-ı huş dest-i ʿaşḳ ile
**Düşmesün** mi şehr ü bāzār-ı vücūda ġulġule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 8). [düşmesün, -me, -sün ]*

Nice yanup cigerüm cāna **düşmesün** āteş
Ḥāraretiyle olup dil-fiġār u ḫuşk lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 11). [düşmesün, -me, -sün ]*

**düş:** *Yere düşmek.*

**Düşdi** āḫir miyān-ı aġyāre
Ḳaldı ẓulmetde çeşme-i ḥayvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 169). [düşdi, -di ]*

**düş:** *Yansımak, aksetmek.*

Ciḫānı ṭayy ide vaḳt-i ṭuluʿ ḫurşīdüñ
Żiyāsı **düşmeden** ol eblāḳ-ı ciḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 84). [düşmeden, -me, -den ]*

**düş:** *Düşmek, yansımak (gölge).*

Yine miʿmār-ı ṭabʿı eyledi bir nev-biñā ṭarḥın
Ki çarḫ-ı aṭlasa bām-ı refiʿinden **düşer** sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 14). [düşer, -er ]*

**düş:** *Düş, rüya.*

Devr-i ḥıfẓında düşünde görse cīran şīr-i ner
Ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyetle o **düş** taʿbīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 60). [düş, ]*

**düş:** *Bir nesnenin yukarıdan aşağıya inmesi.*

Ruhında ḫaṭṭ-ı müşgīn üzre **düşmiş** ṣanma kāküldür
Gül-i terle benefşe üzre gūyā ṣaçlı sünbüldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 1). [düşmiş, -miş ]*

**düş:** *(yere) düşmek.*

Bīm-i şemşīr-i ciḫān-gīri ile Behrāmuñ
Eline raʿşe gelup **duşdi** o tiġ-ı ġarrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 254). [duşdi, -di ]*

**düş:** *(Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.*

Esīr-i ḥāli olup ḫaṭṭı fikrine **düşdüm**
Kemīne noḳṭa-i nāçīz idüm kitāb oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 11). [düşdüm, -dü, -m ]*

**Düşme** āġuşına mevc-i yeʾsüñ
Eyleme baḥr-ı temennāda şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 45). [düşme, -me ]*

**düş:** *(yol bağlamında) girmek, koyulmak, yürümek, katetmek.*

Düşürmiş ʿarʿar u şimşādı kühsāre ṣanevber-veş
Göñül **düş** yanına cülar gibi ol serv-i reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 6). [düş, ]*

Zencīr-i bend-i zülfine **düş** bir perī-veşüñ
Başunda ʿaḳluñ ey dil-i dīvāne var ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 3). [düş, ]*

**düş:** *...hale gelmek.*

Hāk-derüñe fütāde **düşdüm** şāḫum
Bir esb ile eyle ḫākden bendeñi refʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 3). [düşdüm, -dü, -m ]*

**düş:** *... içine düşmek.*

Bir derd-i niḫāndur dil-i bî-ṭâḳatimizde
Kim ʿacze Mesiḥ olsa **düşe** ʿilletimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 2). [düşe, -e ]*

Tedbīr-i müdāvāde **düşe** ʿacze Felāṭūn
Bir derd-i niḫāndur dil-i ġam-perverüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 3). [düşe, -e ]*

**düş:** *Müptela olmak, alışmak.*

Teshīr-i ehl-i ʿaşḳa meşġūldür demādem
**Düşmez** o ṭıfl-ı nāzuñ levḥ-i füsūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 4). [düşmez, -mez ]*

**düş:** *Düşmek, kapılmak.*

Bir ẓālim-i bī-amāna **dūş** oldum kim
Ne ṭāḳat-ı dest-bürd ne cāy-ı gürīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 3). [dūş, ]*

**düş:** *Aşka düşmek.*

Hevā-yı ʿaşḳa **düşüp** ʿaḳlum oldı āvāre
Hayāl-i yāre yeler ḳāṣıd-ı nigāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 11). [düşüp, -üp ]*

**düş:** *(Dile) Düşmek.*

**Düş**di dile ḥasret-i dü-ceşm-i cānān
Bir şīşeye döndi kim ola nergisden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 1). [düşdi, -di ]*

**düş:** *Dost, arkadaş.*

ʿĀkıbet meygede-i vuṣlat olur ḫvāb-gehi
Eyleyen vaḳf-ı sebū-yı mey-i ḥasret **dūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 8). [dūşın, -ın ]*

**düş:** *Bir bölüşme sonunda payına ayrılmak.*

Gördüm seni ben ḳayd-ı ser-i zülfüñe düşdüm
Ey silsile-mū sen daḫi saña **düşeni** gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 12). [düşeni, -en, -i ]*

**düş:** *Başvurmak, intisap etmek, sığınmak.*

Bir bāde nūş it kim amin dil-teşnedür Cem cāmına
Bir ḳayda **düş** kim cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 2). [düş, ]*

**düş:** *(Aşka)tutulmak, müptela olmak.*

Cilvegāhı ʿĀrş-ı aʿlā oldı kām-ı evvelin
Ẓıllı ol nūr-ı Hudānuñ **düşmese** ḫāke nola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 68). [düşmese, -me, -se ]*

**düş-:** *Düşmek, sendelemek.*

Çāsāre **düşdi** teşvīr iklimin itdi teshīr
İtmez bu cengi taḳrir bir şāʿirüñ lisānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 93). [düşdi, -di ]*

**düş-:** *Düşmek.*

Naẓīmā rāḥatü'l-ervāḥ-ı naẓm-ı dil-keşüñ ḥaḳkā
Ḥüseynīye çıḳup **düşdi** Ṣıfāḫān u ʿIraḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 14). [düşdi, -di ]*

Görüp pāyında zer ḫalḫāl ile dürr-i biñāġūşın
Hilālüñ **düşdi** ḫalḫālı çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 2). [düşdi, -di ]*

**düş-:** *Düşmek, kaybetmek.*

Elden ḳoma ʿaṣāya **düşince** bu bāġda
Zerrīn ḳadeḥle nergis ü gül gibi sāġarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 11). [düşince, --ince ]*

**düş-:** *Aciz, çaresiz kalmak, sefil olmak.*

Gezer zencīr-i emvācıyla **düşmiş** kūh-ı ṣaḥrāya
Benüm dīvāne göñlüm gibi cūlar bī-ḳarār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 9). [düşmiş, -miş ]*

**düş-:** *(Bir şey veya kimse) Dengesini kaybederek yıkılmak, dik durumda iken devrilip yatık duruma gelmek.*

Nesr-i felek **düşer** süm-i pāy-ı semendine
Bir ṣayd-gāha kim o şāh̲-ı kāmrān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 7). [düşer, -er ]*

**düş-:** *(Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek.*

İderdi ḳubbe-i gerdūnı bāz-güne-nümā
Düşeydi sāye-i temkīni āsmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 50). [düşeydi, -e, -(y)di ]*

**düş-:** *Aksetmek, vurmak, yansımak.*

**Düşünce** ʿaks-i rūḥi sāḳī-i gül-endāmun
Getürdi sāġara şerm ü şerāb-ı nābe ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 7). [düşünce, -ünce ]*

Zemīne ẓıllı **düşmez** nūrdan ḫalḳ eylemiş Allāh
Riyāż-ı Yeṯrib ü Baṭḥāda bir serv-i sehī-ḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 45). [düşmez, -mez ]*

**düş-:** *Tuzağa düşmek, yakalanmak.*

Kendisi **düşdi** ḳazduġı çāha
ʿĀleme ḥasb-i ḥāl olup bu maḳāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 319). [düşdi, -di ]*

**düş-:** *Ayrı kalmak.*

Yārden ʿāḳıbet cüdā **düşdüm**
Derd-i hicrāne mübtelā **düşdüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 145). [düşdüm, -düm ]*

**düş-:** *(Bir şey bir yerde) Görülmek, belirmek, ortaya çıkmak.*

Gāh olur kim ʿāşıḳ-ı şeydāya istiġnā **düşer**
Gerçi ʿāşıḳdan gelür elbette istiġna ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 9). [düşer, -er ]*

Tenüme lerze **düşer** fikr-i der-āġuşuñ ile
Dilümi raʿşe ṭutar pīrehenüñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 3). [düşer, -er ]*

**düş-:** *Yukarıdan aşağıya inmek, düşmek. II Damlamak.*

Çeker mi s̲ıḳlet-i ḫalḳ-ı ciḫānı ʿizzet içun
**Düşe**r mi ʿarif ola kāʾināte herze-vekīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 22). [düşer, -er ]*

**düş-:** *Mübtela olmak, bağlanmak.*

Ġusāya **düşmeyenler** nergis-i bīmārı derdinden
Gözi yaşma nīlūfer gibi yā Rab ġarīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 5). [düşmeyenler, -me, -(y)en, -ler ]*

**düş-:** *(Aşk ateşine) Düşmek.*

Dil **düşdi** baḥr-ı ʿaşḳa görinmez kenār ise
Zevraḳ şikeste durmaz eşer rūzgār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 1). [düşdi, -di ]*

**düş-:** *(Aşk derdine) Düşmek.*

Hayli demlerdür ki ḳan aġlar ḫayālüñden cüdā
Ḥasret-i ḥālüñle **düşdi** ṭıfl-ı eşk-i ter yetīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 4). [düşdi, -di ]*

Düşdi naẓārum cemāline ʿOşmānuñ
Açdum yine fāl muṣḥaf-ı ʿOşmāndan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 3). [düşdi, -di ]*

**düş-:** *Tarih düşmek.*

**Düşdi** bir tārīḫ-i zībā biñ yüz on beşde Naẓīm
Oldı mühr-i yümn ile ḥālā Ḥaşan Pāşā vezīr (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 25). [düşdi, --di ]*

**dūş oldum:** *Uğramak, müptela olmak.*

Nageḫān bir belāya **dūş oldum**
Yem-i pür-cūş iken ḫamūş oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 65). [dūş oldum, -um ]*

**dūş oldum:** *Müptela olmak, giriftar olmak.*

Çoḳ māh-pāre mihrine **duş oldum** ey Naẓīm
Bilmem felekde ol meh-i nev nā-mihribān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 17). [duş oldum, ]*

**dü-şaḳḳ:** *Ikiye yarılmak.*

Bir işāretle **dü-şaḳḳ** oldı o dem kerde-i māh
O şehüñ kūşe-i ebrūsı īmā idince *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 243). [dü-şaḳḳ, ]*

**düşdi:** *Yazmak.*

Tārīḫi **düşdi** yektā ẕātı gibi Naẓīma
Rum ili mesnedinde ʿĀrif Efendi bāḳī (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 13). [düşdi, ]*

**düşdi:** *( Aşk ateşi ) Düşmek.*

Temām **düşdi** çerâġâna meyl-i ḫüsrev-i ʿaşḳ
Donandı dāġ-ı derūn lālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 5). [düşdi, ]*

Bir siyeh-çerdeye **düşdi** dil-i sevdā-zede kim
Ḥāl-i rūḫsarı gibi fitnede bir dāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 15). [düşdi, ]*

Görüp yārüñ o zer ḫālḫāl ile dürr-i biñā-gūşın
Hilālüñ **düşdi** ḫālḫāl çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 2). [düşdi, ]*

Ne sāye sāye-i şehper-i ṭāʾir-i tevfīḳ
Ki **düşdi** farḳ-ı ser-i pīr ü nev-cüvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 4). [düşdi, ]*

Der-i dilberde derde **düşdi** tenüm
Düşmenüm düşmeye o derde benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 83). [düşdi, ]*

Yine mānend-i süveydā-yı derūn
Bir siyeh-çerdeye **düşdi** göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 2). [düşdi, ]*

Buldı Leylāsını gūyā Mecnūn
Bir siyeh-çerdeye **düşdi** göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 4). [düşdi, ]*

Maẓhar-ı nūr-ı siyāh oldı yine
Bir siyeh-çerdeye **düşdi** göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 8). [düşdi, ]*

Çeşm-i āhū-veşi bī-sürme siyāh
Bir siyeh-çerdeye **düşdi** göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 12). [düşdi, ]*

Zülfi uġratdı beni sevdāya
Bir siyeh-çerdeye **düşdi** göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 16). [düşdi, ]*

Merdüm-i dīde gibi şimdi Naẓīm
Bir siyeh-çerdeye **düşdi** göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 20). [düşdi, ]*

Dīde rūşen ey dil-efgārān-ı bīdār-ı felek
Düşdi çarḫ-ı kīne-cūya nevbet-i ʿöẕr-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 10). [düşdi, ]*

**düşdi:** *( Atından ) düşmek.*

Çāk-ı serbâm-ı eserden **düşdi**
İşidilmezse nola nāle-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 9). [düşdi, ]*

Bām-ı serden **düşdi** ṭaşt-ı huş dest-i ʿaşḳ ile
Düşmesün mi şehr ü bāzār-ı vücūda ġulġule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 7). [düşdi, ]*

**düşdüm:** *( Derdine ) düşmek.*

Yāri yād itsem nola **düşdüm** diyār-ı gurbete
Āşinānuñ ḳadrini bilmes yine illā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 3). [düşdüm, ]*

Gördüm seni ben ḳayd-ı ser-i zülfüñe **düşdüm**
Ey silsile-mū sen daḫi saña düşeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 11). [düşdüm, ]*

Yārden ʿāḳıbet cüdā **düşdüm**
Derd-i hicrāne mübtelā **düşdüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 146). [düşdüm, ]*

**düşeler:** *Merak sarmak.*

Maẓhar-ı iltifātuñ olduġumı
**Düşele**r reşke seyr iden yārān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 198). [düşeler, ]*

**dü-serā:** *Dünya ve âhiret.*

Seyyid-i ʿālem ü ādem sened-ı mevcūdāt
Mesned-i her **dü-serānuñ** şeh-i vālā-ḥasebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 4). [dü-serānuñ, -nuñ ]*

**dūşeş:** *Tavla oyununda iki zarın da altı gelmesi*

Nerrād-baḫt aña **düşeş** atdırur Naẓīm
Bir pulluḳ ola ḫaşm kime olsa yār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 9). [düşeş, ]*

**dūşīze-i ḥarīm-i nikāt-ı beyānına:** *İzah edilen nüktelerin avlusunun el değmemmişi.*

**Dūşīze-i ḥarīm-i nikāt-ı beyānına**
Laʿlīn midād-ı ḫāmesi gül-gun ḫiẕāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 35). [dūşīze-i ḥarīm-i nikāt-ı beyānına, --ı, -n, -a-ın, -a ]*

**düşkün:** *Düşkün, aciz, zavallı.*

Mihr ü meh gibi felekde kevkebi saʿd olsa da
Yıldızı **düşkün** olur ister ġarīb ister yetīm

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 10). [düşkün, ]*

**düşmanān-ı ḫānedānı:** *Hanedanın düşmanları.*

**Düşmanān-ı ḫānedānı** maẕ̲hār-ı ḳahr-ı itʿāb
Dôstān-ı dūdmānı nāʾil-i ẕevḳı u refāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 53). [düşmanān-ı ḫānedānı, -ı ]*

**düşmelerinüñ:** *Düşmanlarının.*

Ola **düşmelerinüñ** cānına Āllāh ġārīm
ʿArş-dergāh şehā ḫüsrev-i ḳudsī-sipehā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 85). [düşmelerinüñ, ]*

**düşmen:** *Birinin kötülüğünü isteyen, ona zarar vermeye çalışan kimse; rakip.*

Düşmeni Sām u Rüstem olsa olur
Ḳabża-i ḳudretinde ḳaddi kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 81). [düşmeni, -i ]*

**düşmen:** *Dost olmayan, hasım, rakip, düşman.*

Ḍarb-ı tīġ-ı ḳadr-endāz-ı ḳażā peykārı
İtdi her ḥamlede **düşmenlerini** rū-be-ḳafā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 190). [düşmenlerini, -ler, -iñ, -i ]*

**düşmen:** *"Rakip; düşman".*

Hemvāre olup tīġ-ı ḫamiyyetkeş-i aḥbāb
Mānend-ī siper **düşmene** pür-çīn-i cebīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 4). [düşmene, -e ]*

Nola düşnām-ı telḫ-ı zaḫmına ṭāḳat getürmezse
Zebān-ı rumḥ-ı rezmi **düşmene** ṭaʿna zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 68). [düşmene, -e ]*

Rūz-ı mesāf tefriḳa-baḫş olsa **düşmene**
Peyk-i ẓafer rikābına müjde-resān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 53). [düşmene, -e ]*

**düşmen:** *Birine karşı iyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse, yağı, hasım.*

Ḥāḳden refʿ eyleyüp ḳadrüm bülend itseñ nola
ʿİzzetüm olduḳça efzūn **düşmenüm** taḥḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 74). [düşmenüm, -üm ]*

Der-i dilberde derde düşdi tenüm
Düşmenüm düşmeye o derde benüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 84). [düşmenüm, -üm ]*

**düşmen:** *(Birine karşı) İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse, yağı, hasım, adû.*

İnsān odur ki ḫulḳı ide dôst **düşmeni**
Dünyāyı luṭfa kişi kendüye ḳul ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 5). [düşmeni, -i ]*

Düşmen-i ehl-i hüner olma ḥaẕer
**Düşmenüñ** olsa daḫi ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 2). [düşmenüñ, -ün ]*

Dost kim ebleh ola terk it anı
**Düşmenüñ** ʿāḳıl ise çekme keder *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 12). [düşmenüñ, -ün ]*

Ümmeti olduḳça gül-çīn-i sürür-ı bāġ-ı sūr
Düşmeni olsun figār-ı ḫārzār-ı ḫārḫār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 184). [düşmeni, -i ]*

Ümmeti pür-sūr-ı iḳbāl ü ẓafer idbār ile **Düşmeni** pür-şār-ı matem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 68). [düşmeni, -i ]*

Ḍarb-ı şemşīr-i ser-endāzını Ḥaḳ **Düşmenüñ** eyledi ḍarbü'l-meṯeli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [düşmenüñ, -ün ]*

**düşmenān:** *Düşman kelimesinin cem'i. düşmanlar.*

**Düşmenān** oldı bīm-i tiguñdan Bāzgūn-ı naʿlle fürs cünbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 107). [düşmenān, ]*

Temām zelzele-nāk itdi kāfiristānı Hücūm ı tefriḳa-dād oldı **düşmenān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 68). [düşmenān, ]*

**düşmenān:** *Düşmanlar.*

Dôstānı ʿaziz ü ḫurrem ü şād Düşmenānı ẕelīl ü sersemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 68). [düşmenānı, -ı ]*

Tā kim ḫıdīv-i devrān ḫān Aḥmed-i ciḫānbān Dāʾim ide perişān ḍarb ile **düşmenānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 182). [düşmenānı, -ı ]*

**düşmenān-ı cāh:** *Makamının düşmanları.*

Dôstān-ı ḳadrinüñ leyl ü neḫārı Ḳaḍr ü ʿıyd **Düşmenān-ı cāhınuñ** cāy-ı ḳarārı ḳaʿr-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 44). [düşmenān-ı cāh, -ın, -uñ ]*

**düşmenān-ı cāh-ı iclāli:** *Yücelik makamının düşmanları.*

Ṭūl-i ʿömr ile olup mesned-nişīn-i dāveri **Düşmenān-ı cāh-ı iclāli** ola ḫvār u faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 22). [düşmenān-ı cāh-ı iclāli, ]*

**düşmenān-ı ʿizz:** *Saygınlık düşmanları.*

Dôstān-ı ḳadr ü iḳbāli ʿazīz ü ser-bülend **Düşmenān-ı ʿizz** ü iclāli ẕelīl ü ḫvār u zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 12). [düşmenān-ı ʿizz, ]*

**düşmenden:** *Birinin kötülüğünü isteyen, ona zarar vermeye çalışan kimse; rakip.*

Birisi rūḫ-ı muṣavver birisi nūr-ı cesīm Gördiler her bir biñ cevr ü cefā **düşmenden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 80). [düşmenden, ]*

**düşmen-i cāh:** *Makam düşmanı.*

Dostān-ı devleti olduḳça ḫandān gül gibi **Düşmen-i cāhı** ola çāhī-i zindān-i ġumūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 12). [düşmen-i cāh, --ı ]*

**düşmen-i cāh:** *Makamımın düşmanı.*

**Düşmen-i cāhınuñ** ide Mevlā Evvelīn pāyesin çeh-i zindān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 233). [düşmen-i cāh, -ın, -uñ ]*

**düşmen-i cāhı:** *Heybetli, ihtişamlı düşman.*

**Düşmen-i cāhı** ola çāh-ı cehennemde muḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 127). [düşmen-i cāhı, -ı ]*

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 146). [düşmen-i cāhı, -ı ]*

**düşmen-i cāhı:** *Makam düşmanı.*

ʿÖmr ü iḳbālin ide efzūn Hudā-yı zü'l-minen
**Düşmen-i cāhı** ola zindānī-i çāh-ı esef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 16). [düşmen-i cāhı, -ı ]*

**düşmen-i cān:** *Cân düşmanı.*

Ruḳabā yāri ider ʿāşıḳına **düşmen-i cān**
Meded Allāha ṣığınduḳ o münāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 5). [düşmen-i cān, ]*

**düşmen-i dīn:** *Din düşmanı, kafirler.*

Kefen ber-gerden ü şemşīr-i bürrān ber-dehen ḥālā
Hücūm-ı saṭvetinden **düşmen-i dīn** el-amān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 48). [düşmen-i dīn, ]*

**düşmen-i ehl-i hüner:** *Hüner sahibi düşman.*

**Düşmen-i ehl-i hüner** olma ḥaẕer
Düşmenüñ olsa daḫi ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 1). [düşmen-i ehl-i hüner, ]*

**düşmen-i islām:** *İslâm düşmanı.*

Deyr-i ḥüsn-i melāḥat içre müdām
Kāfir-i zülfi **düşmen-i İslām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 116). [düşmen-i islām, ]*

**düşmen-i nā-pāydār:** *Gelip geçici düşman.*

Baḥr u berde **düşmen-i nā-pāydārı** her ḳadem
İntiẓām ile olur rāyet-güşā-yı āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 57). [düşmen-i nā-pāydār, --ı ]*

**düşmen-i nā-pāyidārı:** *Ayakta kalamayacak olan düşman.*

Leşker-i nuṣret-şiʿārı dest-ber-i tīġ-ı ṣebāt
**Düşmen-i nā-pāyidārı** pāy-der-rāh-ı firār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 40). [düşmen-i nā-pāyidārı, ]*

**düşmen-i şerʿi:** *Kötü düşman.*

**Düşmen-i şerʿi** nola geçse ḳılıçdan ḥaşre dek
Münhemil şemşīridür cān-ı ʿadūnuñ maʿberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 181). [düşmen-i şerʿi, -i ]*

**düşmen-i şerʿi:** *Din kurallarının düşmöanı.*

Gökde yirde yiri yeḳ ḳaṭre-i sīmāb gibi
**Düşmen-i şerʿini** Ḥaḳ itmiş ezel bī-ser ü pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 148). [düşmen-i şerʿi, -n, -i ]*

**düşmeye:** *Düşmesin ( istek ).*

Der-i dilberde derde düşdi tenüm
Düşmenüm **düşmeye** o derde benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 84). [düşmeye, ]*

**düşnām-ı hafī:** *Gizli sövüp sayan.*

İẓhār-ı tebessümde **düşnām-ı ḫafī**
Maẓlum-nümā vü bī-amānsın ẓālim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 118, Mısra 3). [düşnām-ı ḫafī, ]*

**düşnām-ı telh-ı zahmına:** *Yaranın acısıyla sövüp sayma.*

Nola **düşnām-ı telḫ-ı zaḫmına** ṭāḳat getürmezse
Zebān-ı rumḥ-ı rezmi düşmene ṭaʿna zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 67). [düşnām-ı telḫ-ı zaḫmına, -ın, -a ]*

**düşse:** *Bir şeyin içine düşmek*

Bir berḳdur görünmez deryāya **düşse** sönmez
Çarḫa ṭutarsa dönmez tīġ-ı ḳader-fesānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 107). [düşse, ]*

**düstūr-ı dānādur:** *Alim vezir hazretleri.*

Vezīr-i dād-güster Ḥażret-i ʿOs̱mān Paşā kim
Hıdīv-i nükte-perver pür-hüner **düstūr-ı dānādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 2). [düstūr-ı dānādur, -dur ]*

**düsṭūr-ı güzīn:** *Seçkin , soylu vezir.*

O düsṭūr-ı güzīnüñ manṣıb-ı iclāline el-ḥaḳ
Bu mıṣraʿ cevherī ḥarfiyle bir tārīḫ-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 17). [düsṭūr-ı güzīn, -üñ ]*

**düstūr-ı hümāyun-baḫtuñ:** *Padişah talihli vezir.*

Rūz-ı ʿazminde o **düstūr-ı hümāyun-baḫtuñ**
Farḳ-ı rāḫşında çeleng olsa revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 31). [düstūr-ı hümāyun-baḫtuñ, ]*

**düstūr-ı kār-fermā:** *İş buyuran , amir , hükümdar vezir.*

Ġazī Ḥüseyn Pāşā yaʿnī vezīr-i aʿzam
Dādār-ı dād-güster **düstūr-ı kār-fermā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 2). [düstūr-ı kār-fermā, ]*

**düstūr-ı rūşen-rāy:** *Parlak fikirli vezir.*

Müşīr ü müʾtemen **düstūr-ı rūşen-rāy** u ʿālī-cāh
Niẓāmü'l-mülk-i devlet müsteşār-ı dīn ü dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 3). [düstūr-ı rūşen-rāy, ]*

**düstūr-ı sadāret-pīrā:** *Sadrazamlık makamını süsleyen vezir.*

Mesned-i ʿadle yine virdi saʿādetle şeref
Bir felek-mertebe **düstūr-ı sadāret-pīrā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 10). [düstūr-ı sadāret-pīrā, ]*

**düşünde görse:** *Rüyasında görmek.*

Devr-i ḥıfẓında **düşünde görse** cīran şīr-i ner
Ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyetle o düş taʿbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 59). [düşünde görse, -se ]*

**düşür-:** *Yere düşürmek , kaybetmek*

Hāḳ-i dergāhını rū-māle gelüp şerminden **Düşüre** nāfesini yolda ġazālān-ı Hıṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 208). [düşüre, --e ]*

**düşür-:** *Düşürmek, atmak, bırakmak.*

Kef-i kerīmi ile ṭabʿ-ı mekrümet-kārı **Düşürd**i baḥre ḫacālet ḥicāb-ı kān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 38). [düşürdi, -di ]*

**düşür-:** *Ebced hesabıyla tarih düşürmek.*

Aña bir tārih-i müsteşnā **düşürdüm** ey Naẓīm
Nemçe ṭaburını bozdı ḳırdı Sulṭān Muṣṭafā (1108) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 13). [düşürdüm, -dü, -m ]*

**düşür:** *Düşmesine yol açmak, düşmesine sebep olmak.*

Rūzgār yine **düşürmiş** bād-bānı ber-hevā
Fülk-i cismin ḳullanūr hemvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 5). [düşürmiş, -miş ]*

**düşür:** *Uğramak , gitmek*

Feżā vü kuha **düşürdükçe** reh-güẕārumuzı
Revān-ı Ḳays u dil-i Kūh-kenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 5). [düşürdükçe, -dükçe ]*

**düşür:** *Düşürmek.*

O üstüẖvān-ı raḳīḳ ü o sīne-i berrāḳ
**Düşürdi** mevcleri birbirine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 4). [düşürdi, -di ]*

**düşür-:** *Gönlünü kaptırmak*

Dili bir ʿahd-şiken yāre **düşürdüm** ki Naẓīm
Beni hep vaʿde-i ferdā ile memnūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 13). [düşürdüm, -dü, -m ]*

**düşür-:** *Gāfil avlayıp tutulmasına sebep olmak, elde etmek; rastlamak.*

Āhū-yı Çīni **düşürdüm** yine dām-ı reşke
Nāfe-i ṭurre-i ʿānber-şikenüñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 5). [düşürdüm, -dü, -m ]*

**düşür:** *Aksettirmek, yansıtmak.*

**Düşürmiş** ʿarʿar u şimşādı kühsāre ṣanevber-veş
Göñül düş yanına cülar gibi ol serv-i reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 5). [düşürmiş, -miş ]*

**düşür:** *(Elinden) yere düşürmek.*

Yine **düşürdi** hümā sāyesin ciẖān üzre
İlāhī ola hümāyun ciẖāniyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 1). [düşürdi, -di ]*

ʿArʿar-ḳıyām-ı ḳaddi o naẖl-i ḳıyāmetüñ
Pest itdi servi ḫaḳe **düşürdi** ṣanevberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 10). [düşürdi, -di ]*

**düşürüp:** *Bir durumun içine koymak, bir durumu yaşatmak.*

Hevāsını **düşürüp** sāḥil-i murāda yitiş
Bu lüccede ne sefīne ne rūzgār ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 7). [düşürüp, ]*

**düşürür ḥayrete:** *Hayrete düşürmek.*

Laġziş-i şīftegī ʿaḳl-ı Felāṭūnı bile
**Düşürür ḥayrete** çāh-ı zeḳanuñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 12). [düşürür ḥayrete, ]*

**dut:** *Kaplamak.*

Dem-beste iken ciẖānı **dutmısdı** Naẓīm
Sāz-ı dilinin terāne-i tār-ı evtārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 3). [dutmısdı, -mış, -dı ]*

**dut:** *Bir yerde kalmaya karar vermek; bir kararda durmak.*

Rüstem-i iḳbālinüñ Sām u Nerīmān ʿācizi
Nīrem-i iclāli **dutmaz** Ḳahramānı pençe-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 18). [dutmaz, -mal ]*

**dū-tā:** *(Vav-ı resmiyye ile) İki kat, bükülmüş, eğrilmiş.*

Pīrānuñ olsa ḳaddi nola żaʿf ile **dü-tā**
Bir ḫāne-peste kim ola māʾil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 7). [dü-tā, ]*

**dū-tā:** *İki kat, bükülmüş, eğrilmiş.*

Şāḫ-ı emele şıḳlet iken bār-ı temennā
Naḫl-i ḳadd-i ümmīdi **dü-tā** itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 12). [dü-tā, ]*

**dū-tā:** *İki kat, bükülmüş, eğrilmiş.*

Ḳāmet-i şevḳi **dü-ta** olsa Naẓīmüñ ne ʿaceb
Çille-i ḥasreti ġayretle çeken, ġam-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 13). [dü-ta, ]*

Lebrīz dīde nemle ḳaddüm **dü-tā** elemle
İtdi ʿubur ġamla eyyām-ı ʿünfüvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 153). [dü-tā, ]*

**dü-ṭabʿl-baz:** *Iki davullu doğan.*

Şikāre çıḳsa o encüm-sipāh u çarḫ-mesīr
**Dü-ṭabʿl-baz** aña mihr ü meh-i münevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 104). [dü-ṭabʿl-baz, ]*

**dü-tāh:** *İki büklüm eylemek.*

ʿĀlem-i bālāya bāl açdıkda rāḫş-ı rifʿati
Āsmān rūmāl ile taʿẓīm idüp oldı **dü-tāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 14). [dü-tāh, ]*

Olmasun naḫl-i emel dünyāda
Bār-ı yeʾs ile nigūn-sār u **dü-tāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 54). [dü-tāh, ]*

**dutar:** *Herhangi bir durumda kalmasını sağlamak, tutmak, kaplamak.*

Benüm ol bülbül-i gülzār-ı beyān kim gūşum
Gül gibi şāḫid-i maʿnī **dutar** olsam gūyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 6). [dutar, ]*

**düvel:** *Devletler, hükumetler.*

Niẓam-ı mülk ü milelde ḫıdīv-i Sencer-fer
Umūr-ı dīn ü **düvelde** sütūde-serverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 44). [düvelde, -de ]*

Hamī-i dīn ü **düvel** māḥī-i her mekr ü ḥiyel
Nāẓır-ı mülk ü milel kehf-i emān-ı fuḳarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 13). [düvel, ]*

Ḥükmini taḳvīm-i şerʿüñ eyledi icrā yine
Vefḳ-ı ʿadli oldı ḥırz-ı bāzū-yı dīn ü **düvel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 26). [düvel, ]*

**duy:** *Duymak, işitmek.*

Peykān-ı zaḫmını dil-i mecrūḥ **duymadı**
Teʾsīr-i tīr-i ġamzesini rūḥ **duymadı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 36, Mısra 1). [duymadı, -ma, -dı ]*

Peykān-ı zaḫmını dil-i mecrūḥ **duymadı**
Teʾsīr-i tīr-i ġamzesini rūḥ **duymadı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 36, Mısra 2). [duymadı, -ma, -dı ]*

**duyur:** *Duymayı sağlamak, duyurmak.*

**Duyurmas**a nola zaḫm-ı ḫadeng-i dil-dūzın
ebrūvān-ı kemān-keş o fende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 3). [duyurmasa, -ma, -sa ]*

Şaṣt-ı ṣāfındandur ebrū-yı kemāndāruñ henüz
Zaḫm-ı peykānın **duyurmaz** murġ-ı bismil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 12). [duyurmaz, -maz ]*

**duyurmadı:** *Duyurmadı.*

Cāna ḫadeng-i çeşm-i kebūdın **duyurmadı** Gökden każā gelince belī nāgeḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 97). [duyurmadı, ]*

**düzd:** *Far. Hırsız, sârık. düzdî: Hırsızlık.*

Şaḥne olsañ **düzd** ü medyūnı ḳalursuñ farḳdan
Düzd ü medyūnuñ yekūn olmaz huṣūṣ-ı defteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 85). [düzd, ]*

Şaḥne olsañ düzd ü medyūnı ḳalursuñ farḳdan
**Düzd** ü medyūnuñ yekūn olmaz huṣūṣ-ı defteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 86). [düzd, ]*

**düzd-i dil:** *Gönül hırsızı.*

**Düzd-i dil** zülfine bend oldı çıḳup sīnemden
Ṭutulup dāra çekilse nola zindān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 3). [düzd-i dil, ]*

**duzdīde:** *Çalınmış, çalıntı.*

Yaġmāladı ʿAḳlumı o **düzdīde** nigāh
Lāl itdi beni o çeşm-i bī-sürme-siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 1). [düzdīde, ]*

**düzdīde ġamzeler:** *Göz ucuyla bakış.*

Tārāce virdi ḳāfile-i ṣabr u hūşumı
**Düzdīde ġamzeler** o ḥarāmī neẓāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 10). [düzdīde ġamzeler, -ler ]*

**duzeh:** *Cehennem, cehennem ateşi.*

Yedi **dūzeḫ** daḫi sūzān idemez bir mūyin
Ḳulına gülşen ider āteşi yā nār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 3). [dūzeḫ, ]*

**dü-zülf-i:** *Ağzın, uzun boyun, saçların.*

Meyl itdi dil görüp o **dü-zülf-i** muʿanberi
Seyr eyle burc-ı ʿaḳrebe ḳonmış kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 1). [dü-zülf-i, ]*

**dü-zülf-i hizāb-dār:** *Dalgalı uzun saçlar.*

Ṣandum görince ṣaʿṣaʿa-i āftābdur
Rūḫsār-ı yārle o **dü-zülf-i ḫizāb-dār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 10). [dü-zülf-i ḫizāb-dār, ]*

**dü-zülf-i siyehi:** *Siyah iki zülfü.*

E eṣer-i āteş-i āh-ı dil-i sûzānımdan
Mūy-ı müşgīn-i **dü-zülf-i siyehi** ḫam-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 6). [dü-zülf-i siyehi, ]*

**e:** *"E" seslenme ünlemi.*

Gel kuhsāre añla mecāz u ḥaḳīkati
Söz bir **e** gerçi ṣavt-ı bedīd ü niḫān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 16). [e, ]*

**e:** *'Öyle ise, öyle olunca, mademki öyle' anlamlarında bir söz.*

**E** eşer-i āteş-i āh-ı dil-i sûzānımdan
Mūy-ı müşgīn-i dü-zülf-i siyehi ḫam-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 5). [e, ]*

**eʿādī:** *Düşmanlar.*

Tīr-i tīz-i rezminüñ āmācıdur rūz-ı māṣāf
Ser-be-ser olsa **eʿādī** Rüstem ü İsfendiyār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 42). [eʿādī, ]*

**eʿazz:** *En aziz, en değerli.*

On kızı var bir añanuñ nedür ol ṭurfe lüġaz
Onu da olmadadur māderine cāndan **eʿazz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 2). [eʿazz, ]*

**eb:** *Baba.*

O gün olur mı diyem kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña ḳurbān ola ümmī vü **ebī**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 58). [ebī, -i ]*

**ebed:** *Gelecekte muteber sonu olmayan zaman.*

Ezel āġāzı encāmı encāmı **ebeddür** ʿālem-i ʿaşḳuñ
Beyābān-ı ḳıyāmet teng-ter ṣaḥrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 3). [ebeddür, -dür ]*

**ebed:** *Sonsuza kadar, hiçbir vakit, kat'a.*

Maʿmūre-i kibriyāsınuñ ʿarżı ezel
Mülk-i ḳudüm ü beḳāsınuñ ṭūli **ebed**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 4). [ebed, ]*

**ebed:** *Sonu olmayan gelecek zaman.*

Ey muḥīṭ-i kibriyā sende dü-ʿālem ber-zebed
Sunʿınuñ āġāz u encāmı ezelden tā **ebed**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 2). [ebed, ]*

Ezelden tā **ebed** cāhı ḳabūl-i ʿazl u naşb itmez
Risāletle nübüvvet kişveri aña müʿebbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 27). [ebed, ]*

Ciḫānda vaṣfı olmaz ʿaḳl ile idrāk ile maḥṣur
Ezel āġāzdur aña **ebed** encām-ı serḥaddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 68). [ebed, ]*

**ebedī:** *Devamlı, sürekli.*

Derdidür cān ü dil-i zāre devā-yı cāvīd
Sūḳ-var-ı ġamınuñ hep **ebedīdür** ṭarabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 48). [ebedīdür, -dür ]*

**ebkem:** *Dilsiz. ebkemiyet dilsizlik.*

İki ʿālenıde lāl ü **ebkem** ola
ki vaṣfında lāl ü ebkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 127). [ebkem, ]*

**ebkem:** *Dilsiz. Konuşamıyan. Söz söylemeye muktedir olmayan.*

İki ʿālenıde lāl ü ebkem ola
ki vaṣfında lāl ü **ebkemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 128). [ebkemdür, -dür ]*

**ebkem:** *Dilsiz, konuşamayan.*

ʿAcz ile nāmūs-ı ekber midḥat-i ẕātında lāl
ʿAḳl-ı küll vaṣfında **ebkem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 60). [ebkem, ]*

**eblāḳ-ı ʿazmi:** *Alaca atın kemiği*

Aṭlas-ı çarḫa **eblāḳ-ı ʿazmi**
şehün zīb-baḫş-ı maḳdemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 39). [eblāḳ-ı ʿazmi, -i ]*

**eblaḳ-ı ʿazmine:** *Alacalı atın kemiğine.*

Eblaḳ-ı ʿazmine tevfīḳ-ı ilāhī perçem
Tevsen-i rezmine şehbāl-i ẓafer ʿavn-ı ḥakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 45). [eblaḳ-ı ʿazmine, ]*

**eblāḳ-ı ciḫān:** *Cihanın alaca atı*

Ciḫānı ṭayy ide vaḳt-i ṭuluʿ ḫurşīdüñ
Żiyāsı düşmeden ol **eblāḳ-ı ciḫān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 84). [eblāḳ-ı ciḫān, ]*

**eblaḳ-ı endīşe:** *Endişenin türlü halleri.*

Süvār olduḳça ṭabʿum **eblaḳ-ı endīşeye** gāhī
Miyân-ı arṣa-i maʿnada raḳṣā başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 7). [eblaḳ-ı endīşe, --ye ]*

**eblaḳ-ı luṭf:** *Lütfun alaca rengi.*

Ey **eblaḳ-ı luṭf** ü cūdı pür-cünbüş-i nefʿ
Bī-tābī-i pāy-ı rāḥatum olmadı defʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 1). [eblaḳ-ı luṭf, ]*

**eblaḳ-ı sebük-pā:** *Ayağı çabuk alacalı, karışık renkli at.*

Ol **eblaḳ-ı sebük-pā** ol rāḫş-ı berḳ-sīmā
Eyler ḫırāmı ḥayfā dil-beste ins ü cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 129). [eblaḳ-ı sebük-pā, ]*

**eblaḳ-ı sebük-pā:** *Ayağı çabuk alacalı, karışık renkli at.*

Ol **eblaḳ-ı sebük-pā** ol rāḫş-ı berḳ-sīmā
Eyler ḫırāmı ḥayfā dil-beste ins ü cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 129). [eblaḳ-ı sebük-pā, ]*

**eblāḳ-ı ṭabʿıyla:** *Rengarenk tabiat.*

Kilk-l tīġ u **eblāḳ-ı ṭabʿıyla** Ḥayderdür Naẓīm
Bu hüner bir Ẕū'l-fikār u bir de Düldülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 9). [eblāḳ-ı ṭabʿıyla, -ı, -yla ]*

**eblāḳ-süvār-ı deşt-i maʿānī:** *Mâna çölünün alaca renkli atlarına binenler.*

Eblāḳ-süvār-ı deşt-i maʿānī ki her ḳadem
Ehl-i hikem şikārī-i fitrāk-i bendidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 9). [eblāḳ-süvār-ı deşt-i maʿānī, -i ]*

**ebleh:** *Ahmak, akılsız, düşüncesiz.*

Dost kim **ebleh** ola terk it anı
Düşmenüñ ʿāḳıl ise çekme keder *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 11). [ebleh, ]*

**ebrār-ı ceyş-i dāver-i devrān-ı enbiyā:** *Peygamberler devrinin padişahının ordusunun fazileti.*

Aḥrār-ı ḫayl-i server-i ser-cümle-i rüsül
**Ebrār-ı ceyş-i dāver-i devrān-ı enbiyā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 8). [ebrār-ı ceyş-i dāver-i devrān-ı enbiyā, ]*

**ebr-i feżā:** *Gökyüzünün bulutu.*

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 343). [ebr-i feżā, ]*

**ebr-i maṭīr-i cūdınuñ:** *Cömertliğinin yağmur yüklü bulutu.*

Bad-ı baḫār-ı ḫulḳınuñ aşüftesi nesīm
**Ebr-i maṭīr-i cūdınuñ** āvāresi seḥāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 18). [ebr-i maṭīr-i cūdınuñ, -ı, -nuñ ]*

**ebr-i nehyi:** *Yasaklama bulutu.*

Seḥāb-ı emri ki tevʾemdür **ebr-i nehyi** ile
Ḥavale eyleyeli yaḫşı vü yaman üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 45). [ebr-i nehyi, ]*

**ebr-i nev-baḥārīdür:** *Ilk baharın bulutu.*

Seḫāda dest-i gevher-bārı **ebr-i nev-baḫārīdür**
ʿAṭāda cūd-ı ṭabʿın söyliyenler bahr u kān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 29). [ebr-i nev-baḫārīdür, ]*

**ebr-i saʿādet:** *Saadet bulutu.*

Ola hemvāre idüp anda gülāb-efşānı
Ḥarem-i ʿizzetine **ebr-i saʿādet** saḳḳa
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 152). [ebr-i saʿādet, ]*

**ebrū:** *Kaş.*

Māh-ı nev **ebrūsınuñ** ḫamyāze-rīz-i ḥasreti
Mihr-i enver şemʿ-i bezm-i ḥüsninüñ pervānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 3). [ebrūsınuñ, -sınuñ ]*

Māh-ı nev **ebrūsınuñ** ḫamyāze-rīz-i ḥasreti
Mihr-i enver şemʿ-i bezm-i ḥüsninüñ pervānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 3). [ebrūsınuñ, -sınuñ ]*

**Ebrūsınuñ** hilālini dil ayda bir görüp
Ol meh-veşüñ vaẓife-i ḥüsnin temām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 9). [ebrūsınuñ, -sınuñ ]*

O tīr-endāz-ı nāẓuñ tā ki dil ḫāṭır-nişānıdur
Kemān **ebrūsınuñ** levḥ-i ḫādeng imtiḫānıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 5, Mısra 2). [ebrūsınuñ, -sınuñ ]*

**ebrū:** *Kaş.*

Gösterdi fülk-i hūşe yem-i ḥüsn-i yār mevc
**Ebrūlarıyla** ḫaṭṭ-ı lebi oldı çār-mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 2). [ebrūlarıyla, -ları, -y, -la ]*

Geh fikr iderüm çeşmini **ebrūsını** gāhī
Gāhī nigehin ġamze-i cādusını gāhī *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 1). [ebrūsını, -sı, -nı ]*

**ebrū:** *Kaş.*

**Ebrūlarıyla** ol rūḫ-ı rāḫşān-ı müstenīr
Māh-ı nev-i ümīdümi gösterdi müstedīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 13, Mısra 1). [ebrūlarıyla, -lar, -ı, -y, -la ]*

**ebrū:** *Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar, kaş.*

Yirden göge dek olsa Naẓīmā nola farḳı
Mâh-ı neviñ **ebrūsı** hilāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 14). [ebrūsı, -sı ]*

Ey sūre-i Nūn ve'l-ḳalem **ebrūsı**
Ve'l-leyl sevād-ı ʿānberīn gīsūsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 1). [ebrūsı, -sı ]*

**ebrū:** *(Sevgilinin yaya benzeyen) kaşları.*

Murġ-ı dil ü cān ṣaydına **ebrūları** ṣanma
Şāhīn-i dü-çeşm-i siyehi şeh-perin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 3). [ebrūları, -lar, -ı ]*

Levḥ-i cemal-i behcete **ebrūları** ḳalem
Ey serv ḳaddi gibi olan ḥüsn ile ʿalem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [ebrūları, -lar, -ı ]*

**ebrū:** *(Sevgilinin) kaş (kılıca benzerliği yönünden).*

Görindi ʿarż idicek ol ḳamer-ʿiẕār **ebrū**
Sipihr-i ḥüsn ü bahāda hilāl-vār **ebrū**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 1). [ebrū, ]*

Görindi ʿarż idicek ol ḳamer-ʿiẕār **ebrū**
Sipihr-i ḥüsn ü bahāda hilāl-vār **ebrū**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 2). [ebrū, ]*

Fedā o çeşm-i siyāha o çīn-i ebrūya
Hezār çeşm-i siyāh ile ṣad hezār **ebrū**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 4). [ebrū, ]*

Siyāh kuḥl ile bir sürme-dān ḳıyās itdüm
Gözümdedür daḫi ey dil o vesmedār **ebrū**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 6). [ebrū, ]*

Kime işāret ider şimdi kūşe-i çeşmi
Kime dūçār ola yā Rab bugün o çār **ebrū**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 8). [ebrū, ]*

ʿAceb mi mużṭarib olsa sefīne-i dil ü cān
Ki oldı mevce-i deryā-yı ḥüsn-i yār **ebrū**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 10). [ebrū, ]*

Bahā-yı cāna keser būs-ı laʿl-i cānānı
Ṭılısm-ı ḥüsne olup tīġ-ı cān-şikār **ebrū**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 12). [ebrū, ]*

Derūnı tīr-i kemāndār-ı ʿaşḳa oldı nişān
Naẓīme ʿarż ideli yār-ı ġamze-kār **ebrū**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 14). [ebrū, ]*

**ebrū-kemān:** *Kaşları yay gibi kavisli olan sevgili.*

Naẓīm-i zār u nālānum perī-şānum perīşānum
Nişān-ı tīr-i hicrānum gel ey **ebrū-kemānum** gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 14). [ebrū-kemānum, -um ]*

**ebrûlar:** *Kaş*

O **ebrūlar** nola olsa perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ
Bütānuñ ol ṣanem mümtāz u

müsteşnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 11). [ebrūlar, -kaş ]*

**ebrūvān:** *Far. Ebru'lar, kaşlar.*

Çīn-i naḫvet gösterür ol **ebrūvānı** tāb-dār
Cevhere açılsa ḫançer ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 5). [ebrūvānı, -ı ]*

Haṭ-ı laʿliyle olmış **ebrūvānı** çar mevc-i naz
Temāşā eyle baḥr-ı ḥüsn-i ʿālem-gīrinüñ cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 3). [ebrūvānı, -ı ]*

Naḳş oldı **ebrūvānı** levḥ-i dilümde yārüñ
Ressam-ı ʿaşḳ gūyā bir Ẕū'l-fiḳār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 3). [ebrūvānı, -ı ]*

Cemāl-i maṭlaʿıdur **ebrūvānı**
Sevād-ı ḫaṭṭ-ı laʿli beyt-i şānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 1). [ebrūvānı, -ı ]*

Ey zülf-i siyāhı pūşiş-i Kaʿbe-i nāz
Cān u dile **ebrūvānı** miḥrāb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 2). [ebrūvānı, -ı ]*

**ebrūvān:** *Kaşlar.*

Şikeste reng-i gül-i mihr rūy-i ālinden
Hilāl ḫam-zede peyveste **ebrūvānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 4). [ebrūvānından, -ın, -dan ]*

**Ebrūvānı** keşide iki kemān
Nāvek-i çeşmine hedef dil ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 105). [ebrūvānı, -ı ]*

**ebrūvān:** *Kaşlar.*

Göñül görüp yem-i ḥüsninde mevc-i çīn-i cebīn
**ebrūvānı** nigūnsār iki sefīne gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 14). [ebrūvānı, -ı ]*

**ebrūvān:** *Kaşlar.*

Meyi itdügüm bilindi hilāl **ebrūvānına**
Mihrüm o māha gün gibi meşḥūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 3). [ebrūvānına, -ı, -n, -a ]*

**ebrūvān:** *Kaşlar*

Zülfi rūḫında perde-i Beytü'l-ḥarem gibi
Ol iki **ebrūvān** ise Nūn ve'l-ḳalem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 2). [ebrūvān, ]*

**ebrūvān:** *Ebrular,kaşlar.*

Eyler delik delik dili peykān-ı ḥasreti
Gāhī ki ḫāṭıra o kemān **ebrūvān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 96). [ebrūvān, ]*

**ebruvân-ı kemān-keş:** *Keman kaşlar.*

Duyurmasa nola zaḫm-ı ḫadeng-i dil-dūzın
**ebrūvān-ı kemān-keş** o fende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 4). [ebrūvān-ı, -kaşlar ]*

**ebrū-yı aḥmed:** *Muhammed'in kaşı.*

Felekde āftāb-ı ṣubḥ-ı baḫtum rūy-ı Aḥmeddür
Hilāl-i āsmān-ı ṭāliʿüm **ebrū-yı Aḥmeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 10, Mısra 2). [ebrū-yı aḥmed, -dür ]*

**ebrū-yı girih-gīri:** *Çatık kaş.*

Çeşmi der-ḫvābdur **ebrū-yı girih-gīrinden**
Fitne bīdār olamaz ḫaşyet-i şemşīrinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 1). [ebrū-yı girih-gīri, -in, -den ]*

**ebrū-yı kemāndārı:** *Yay tutan kaş, yay gibi kaş.*

Her nigāh itdükce **ebrū-yı kemāndārı** ider
Nāvek-i müjgānı levḥ-i imtiḥān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 5). [ebrū-yı kemāndārı, -ı ]*

**ebrū-yı kemāndāruñ:** *Yay ve ok taşıyan kaş, yay gibi kaş.*

Şaṣt-ı ṣāfındandur **ebrū-yı kemāndāruñ** henüz
Zaḫm-ı peykānın duyurmaz murġ-ı bismil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 11). [ebrū-yı kemāndāruñ, ]*

**ebrū-yı pür-çīn:** *Çatılmış kaş.*

Baḥr-ı ġam-ı ʿaşḳuñda o çār **ebrū-yı pür-çīn**
Fülk-i dile çekdirmededür ġāʾile-i mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 9). [ebrū-yı pür-çīn, ]*

**ebrū-yı zer-fām:** *Altın renkli kaşlar.*

Yāraşmış levḥ-i ḥüsninde o zībā **ebrū-yı zer-fām**
Berāt-ı behcete tuġrā-yı ġarrādur ki ḥāllenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 5). [ebrū-yı zer-fām, ]*

**ebter:** *Bir işe yaramayan, faydasız, kötü.*

Ne ḳadar itse iddiʿā-yı hüner
Ḥāsid-i dūn ü **ebter** ü nādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 206). [ebter, ]*

**ebter:** *Faydasız şey, zürriyetsiz ve hayırsız (adam).*

Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ eġer ẕevḳ u riyā ʿĀlemüñ eyler seni sālūs u dūn u **ebteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 84). [ebteri, -i ]*

**ebū bekr:** *Hz. Ebû Bekir.*

**Ebû Bekr** ü ʿÖmer cenāb-ı ʿOṯmān u ʿAlī Eyvān-ı refiʿ-ı serāyına çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 25, Mısra 3). [ebû bekr, ]*

**ebū bekr:** *Hz. Ebû Bekir.*

Ḳaṣr-ı şerʿinde **Ebū Bekr** ü ʿÖmer ol şāḫüñ
Daḫi ʿOsmān u ʿAlī oldılar erkān-ı Biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 211). [ebū bekr, ]*

**ebū bekr-şiyem:** *Ebu Bekir huylu.*

Āṣaf-ı dehr ü ʿÖmer-ʿadl ü **Ebū Bekr-şiyem**
Ḥasenü'l-ḫulḳ u ʿAlī-sīret ü ʿOṯmān-ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 19). [ebū bekr-şiyem, ]*

**ecānib:** *Ecnebiler, yabancılar.*

Rāz-ı laʿlin ḥaẕer aġyāra Naẕīm eylemeye fāş
Ḳıymet-i gevher-i esrārı **ecānib** ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 10). [ecānib, ]*

**ecel:** *Ölüm.*

Ḳażā kemān u ḳader tīrdür **ecel** peykān
Şihāb-ı nīze sipihr mihr ü Māh miġferdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 23). [ecel, ]*

Belā siḥām-ı ḳażā sürʿatinde peykāndur
**Ecel** ḥüsām-ı ḳader ḳabżasında cevherdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 130). [ecel, ]*

Meded ne müşkil olurmış cüdā idince **ecel**
Biri birine ḳavuşmaz ḳalur gider iki dost
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 1). [ecel, ]*

**ecel-peykān:** *Ölüm, ok termeni gibi.*

Ḳażā-kemān ü ḳader-nāvek ü **ecel-peykān**
Per-i ḫadeng-i ciger-sūzı bāl-i ʿAzrāʾīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 71). [ecel-peykān, ]*

Oldı gūyā kemān-ı ḫışmında
Merg-i sūfār-ı tīr **ecel-peykān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 84). [ecel-peykān, ]*

**ecmaʿīn:** *Hepsi, bütünü.*

Gūş idenler raḥmetu ʿİlāhi ʿaleyhim
**ecmaʿīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 139). [ecmaʿīn, ]*

**ecr:** *Ahirete ait mükafat, sevap.*

Tekyede bu kār-ı ḫayrı itdi icrā **ecrini**
İki ʿālemde vire aña Hudā-yı Müsteʿān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 5). [ecrini, ]*

**ecr-i cezīl:** *Çok, bol sevap veya iyilik.*

Bulur sirişk-i niyāzı cuyūn çeşminde
Ne deñlü eylese cāri o deñlü **ecr-i cezīl**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 8). [ecr-i cezīl, ]*

**ecved:** *Çok (daha, en, pek) cömert*

Dil-i ṣāfı güher-i cūd ile kāndan **ecved**
Dest-i pāki kerem ü luṭf ile yemmden eşhā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 131). [ecved, ]*

Dil-i deryā-niṣārı mekrümetde yemden eşhā-ter
Kef-ī gencīne-baḫşı ʿāṭıfetde kāndan **ecveddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 38). [ecveddür, -dür ]*

**eczā-yı dü-kevni:** *Dünya ve ahiretin çaresi.*

Yaḳar **eczā-yı dü-kevni** kül ider
Ṣuʿle-i minnet o berḳ-ı cāngāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 49). [eczā-yı dü-kevni, ]*

**eczā-yı kevni:** *Kainatın parçaları.*

Berḳ-ı cān-teʿsīrdür sūz-ı derūnından ḫaẕer
Kül ider **eczā-yı kevni** nāle itse ger yetīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 8). [eczā-yı kevni, --i ]*

**edā:** *Anlatmak, dile getirmek.*

Dergehūñde ideyüm ḳudretüm olduḳça **edā**
Deyn olan vācib ü farż u sünen ü müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 59). [edā, ]*

**edā:** *Nazlı, cilveli, işveli.*

Ola Hüsrev eger gūş itse ḳāʾil
Naẓīm ḫurşīdümüñ şīrīn **edāsın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 16). [edāsın, -sın ]*

**edā:** *Şiir söyleyerek, şiir yazarak dile getirmek.*

Bu muṣaffā çeşmenüñ bu ʿāyn-ı ṣafvet-gösterüñ
Her biri tārih̲ini bir güne itmişken **edā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 32). [edā, ]*

**edā:** *Tarz, üslûp, davranış veya anlatış biçimi.*

Āyet-i ʿaşḳ u muḥabbet bī-zebān tefsīr olur
Hāme taḥrīr idemez olmaz **edā** taḳrīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 4). [edā, ]*

Meddāḥıyuz o z̲āt-ı şerīfüñ ki tā be-ḥaşr
Olmaz **eda** s̲enā-yı ṣıfāt-ı sütūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 6). [eda, ]*

**edā:** *Dile getirme, söyleme.*

Yitişür arż-ı maḳāl eyledüñ ey ṭab-ı selīm
Tā ki naʿt-ı şeh-i kevneyni **edāya** şeb ü rūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 120). [edāya, -y, -a ]*

**edā:** *Arz, üslûp, davranış veya anlatış biçimi.*

Vaṣfın bu sāḳ-ı bī-bedelüñ eyleyüp **edā**
Naḳş eylesün s̲aḥīfe-i devrāne kilk-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 7). [edā, ]*

**edânî:** *Alçak kimseler.*

Devrinde pāy-der-gil her vech ile esāfil
Pāmāldür erāz̲il bed-ḥāldür **edānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 48). [edānī, ]*

**edā-yı meḥmedeti:** *Yardım isteyeni söylemek.*

Ferīd-i dehr ki her bir nefesde oldı ehemm
**Edā-yı meḥmedeti** āferīdegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 18). [edā-yı meḥmedeti, ]*

**edā-yı midḥat-i z̲ātuñda:** *Allah'ın varlığını öven şiir.*

Olursa maz̲h̲ār-ı ʿayn-ı ʿināyetüñ yiridür
**Edā-yı midḥat-i z̲ātuñda** dilli defterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 158). [edā-yı midḥat-i z̲ātuñda, ]*

**edā-yı nāme-i evṣāfı:** *Niteliklerinin şiirini okuma.*

Olmaz **edā-yı nāme-i evṣāfı** ḥaşre dek
Bu bezme gerçi nice ki şehnāme-h̲vān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 33). [edā-yı nāme-i evṣāfı, -e ]*

**edā-yı şükri:** *Üzerine borç olan veya borç hükmünde bulunan teşekkürü, minneti yerine getirme.*

Biñde bir olmaz **edā-yı şükri** tā rūz-ı ḥisāb
Her nefesde neml ü reml ü zāriyāt olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 19). [edā-yı şükri, -i ]*

**edā-yı vaṣf-ı pākinde:** *Temiz özelliğini söylemek.*

**Edā-yı vaṣf-ı pākinde** şeker-pâşân-ı güftāruñ
Maḳāl-i tāʿna dād-ı le̲z̲z̲et-i ḳand-i ṭayr-ı zeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 71). [edā-yı vaṣf-ı pākinde, -in, -de ]*

**edeb:** *Edeb, terbiye.*

Şehper-i şerm ü **edeble** yüzini fers iderek
Olsa çārūb-ı keş-i h̲āk-i deri bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 149). [edeble, -le ]*

**edhem-i ʿaḳl-ı aristo:** *Aristo'nun aklının Edhem'i ( varlığı ).*

**Edhem-i ʿaḳl-ı Aristo** ḳala evvel ḳademe
Eşheb-i fikr-i serîʿimle olursa hem-pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 41). [edhem-i ʿaḳl-ı aristo, ]*

**edhem-i ḳadrinüñ olur:** *Itibarımın kara yağız atı olur.*

**Edhem-i ḳadrinüñ olur** lā-büd
Naʿl-i sīm-i sümi meh-i tābān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 91). [edhem-i ḳadrinüñ olur, -i, -nüñ ]*

**edhem-i muʿallemdür:** *Eğitim görmüş karayağız at.*

Cilvegāh-ı sitāyişinde henüz
Ḳalemüm **Edhem-i muʿallemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 120). [edhem-i muʿallemdür, -dür ]*

**edhem-i müşkīn-bāl:** *Misk kokulu bal atı.*

Sünbülīn-dem ʿānberīn-sem **edhem-i müşkīn-bāl**
Ādemī-peyker melek-şehper felek-pervāz-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 5). [edhem-i müşkīn-bāl, ]*

**edhem-i ṣad:** *Yüzlerce kara yağız at*

Eşheb-i fikrine ol yekke-süvār-ı rüşdüñ
Olmaya **Edhem-i ṣad** ʿaḳl-ı Arisṭo hem-pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 30). [edhem-i ṣad, ]*

**edhem-i tevfīḳ:** *Allah'ın yardımının kara yağız atı.*

**Edhem-i tevfīḳ** kim māhmil-keş-i tedbīr olur
Her ḳademde hem-rikāb-ı Eşheb-i taḳdir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 1). [edhem-i tevfīḳ, ]*

**edi:** *Ek fiil.*

O şehüñ mā-ḥażar-ı cūdın iḥāṭa idemez
Süfre-i niʿmetine rūy-ı zemīn olsa **edīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 20). [edīm, -m ]*

**edīb:** *Yaratılışı güzel olan kimse.*

Debistān-ı ḥaḳikatde olup şākird-i nā-kābil
Velī fenn-i mecazīde **edībüm** yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 10). [edībüm, ]*

**edīb-i bī-bedel:** *Eşi benzeri olmayan edip.*

Fāżıl-ı müşkil-güşā ṣadr-ı fuḥūl-i kāʾināt
Müctehid ʿallāme-i devrān **edīb-i bī-bedel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 4). [edīb-i bī-bedel, ]*

**edīb-i hünerveri:** *Marifetli güzel ve sanatlı söz söyleyen.*

Nuʿmān-ı ʿaṣr müctehid-i devr-i rūzgār
Dehrüñ felek-cenāb **edīb-i hünerveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 24). [edīb-i hünerveri, ]*

**edīb-i muḥterem-i ercümend:** *İtibarlı , saygı değer edib.*

Müftī-i dīn-penāh Meḥemmed Efendi kim
ʿAṣruñ **edīb-i muḥterem-i ercümendidür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 2). [edīb-i muḥterem-i ercümend, --i, -dür ]*

**edīb-i zû-fünûn:** *Bilgili edip.*

**Edīb-i ẕû-fünûn** niḥrîr-i kāmil kim odur şimdi
Efāżıl içre ʿilm ü fażl ile ʿallāme-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 7). [edīb-i ẕû-fünûn, ]*

**ednā:** *Aşağı , daha, pek aşağı.*

Cem-i devrān ile yeksān ider bir kāse-i ser-şār
Eġer ednādan **ednādur** eġer aʿlādan aʿlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 6). [ednādur, ]*

**ednā:** *Azıcık, küçücük.*

Biter her nā-murāduñ ḥāceti **ednā** işāretle
Eġer rūḥṣat virürse kūşe-i ebrūsı īmāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 11). [ednā, ]*

**ednā:** *Aşağı, değersiz.*

Ḳābe-ḳavseyn kemān ḳaşlarınuñ ḫam-zedesi
Tīr-i müjgānınuñ āmāc-gehi ev **ednā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 292). [ednā, ]*

**ednā:** *(Rütbe olarak) Aşağı, alçak (kimse).*

Cem-i devrān ile yeksān ider bir kāse-i ser-şār
Eġer **ednādan** ednādur eġer aʿlādan aʿlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 6). [ednādan, -dan ]*

**ednā:** *Basit kişiler, aşağılık kimseler.*

Ḳābe ḳavseyn mi ol maẓḫār-ı ev **ednānuñ**
Sūre-i nūn undur ya o ḳalem gibi ḳaşı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 5). [ednānuñ, -n, -uñ ]*

**ednā:** *Çok (daha, en, pek) aşağı, âdî.*

Ṣaḥbā-yı ʿaşḳ ḥavṣalaya ṣıġmasa nola
**Ednā** ḥababı kāse-i nüh-āsmān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 10). [ednā, ]*

Serinde pārelensün tīşe-i Ferhād o Mecnūnuñ
Ki **ednā** āh ile ṣad bī-sütūnı itmeye Hāmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 10). [ednā, ]*

Ḳavm-i ʿĀd olsa olur **ednā** hücūmından şikest
Bir şehüñ kim ʿavn-i Ḥaḳdur rāyet-i leşkerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 9). [ednā, ]*

Bu ḳadar kevkebe-i rifʿat-i cāh ile Zuḫāl
Ḳulle-i mihrinüñ **ednā** Ḥabeşi bir ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 38). [ednā, ]*

İder **ednā** şererinden dil-i dūzeḫ feryād
ʿAlev-efşān olıcaḳ nār-ı celāl-ı ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 49). [ednā, ]*

Mihr ile meh iki aḫker asmān-ı pür-nücūm
ʿŪd sūz-ı bezminüñ **ednā** müşebbeh micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 166). [ednā, ]*

Ey dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ bir dānesi
Çarḫ-ı aḫżar anuñ **ednā** sebze-i bīgānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 2). [ednā, ]*

Ey dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ bir dānesi
Çarḫ-ı aḫżar anuñ **ednā** sebze-i bīgānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 2). [ednā, ]*

Evvel nigāh-ı şefḳatidür raḥm-ı bī-kesān
Ednā teveccüh-i himemi bende-perverī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 40). [ednā, ]*

Baḥr-ı muḥūṭ-i dil ki telāṭum-peẕīr ola
Nüh künbed-i sipihr aña **ednā** ḥabāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 8). [ednā, ]*

Ḳadrüñi ehli bilür ḫāṣidi güş itme Naẓīm
Ḳo disünler saña **ednā** ḳatı aʿlāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 18). [ednā, ]*

Gülşen-i ḫulḳında enfās-ı Mesīḥādur nesīm
Külḫen-i ḳahrında **ednā** şīmedür bād-ı semūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 10). [ednā, ]*

Encüm-i ṡābit ü seyyār anuñ
Rakam-ı cūdınuñ **ednā** cümeli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [ednā, ]*

**ednā:** *(Rütbe olarak) Aşağı, alçak (kimse).*

O şemʿ-i ḥüsni yād itdükce **ednā** şuʿle-i āhum
Dil-i pervāneye taʿlīm-i şād sūz ü güdāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 13). [ednā, ]*

ʿArż itmesün felekde meh ü mihr rifʿatin
Ol manṣıbı derinde bir **ednā** ġulām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 24). [ednā, ]*

**ednā bendesi:** *Aşağılık kul*

Ol Hudāvend-i Hudāvendān ki **ednā bendesi**
Hādim itmez bezm-i istiġnāsına İskender
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 117). [ednā bendesi, -s, -i ]*

**ednā-yı ledün:** *Allah katının aşağısı.*

Ev **ednā-yı ledün** ders-i debistān-ı kemālātuñ
Ḥużur-ı ʿizzetinde ʿaḳl-ı evvel ṭıfl-ı ebceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 17). [ednā-yı ledün, ]*

**efʿâl-i ẕemīm:** *Beğenilmeyen işler.*

Terbiyet-kerde-i ḫulḳ-ı ḥaseni olsa ṭıbāʿ
Ḥüsn-i aḫlāḳa mübeddel ola **efʿâl-i ẕemīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 56). [efʿâl-i ẕemīm, ]*

**efāżıl:** *Pek mümtaz olanlar, çok bilgililer.*

Gerçi **efāżılda** sezā tārīḫe çoḳdur ey Naẓīm
Ammā Sitanbūla eḥaḳḳ Hāmid Efendi-zādedür (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 19). [efāżılda, -da ]*

**efāżıl:** *Bilgililer, faziletli kişiler.*

Edīb-i ẕû-fünûn niḥrîr-i kāmil kim odur şimdi
**Efāżıl** içre ʿilm ü faẕl ile ʿallāme-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 8). [efāżıl, ]*

Virdi şeref bir ẕū-fünūn ṣadr-ı Stanbūla yine
Ḥālā **efāżıl** şevḳ ile tebrīkine āmādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 2). [efāżıl, ]*

Geçdükde ṣādr-ı Rūma tebrīk idüp **efāżıl**
Dergāh-ı ʿizzetinde hep oldılar mülāḳi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 11). [efāżıl, ]*

**efāżıl:** *Faziletli kimseler.*

Zu-fünūn niḥrīr-i kāmil kim anuñ teslīmidür
Diḳḳat-i taḥrīrine ḥālā **efāżıl** bī-cedel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 6). [efāżıl, ]*

**efḍal:** *Çok faziletli, çok üstün.*

Enbiyā vü murselīnüñ eşrefe hem **efḍalı**
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 19). [efḍalı, -ı ]*

Enbiyā vü murselīnüñ eşrefe hem **efḍalı**
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 19). [efḍalı, -ı ]*

**efendi:** *Efendi.*

Nasūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī **Efendinüñ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 8). [efendinüñ, -nüñ ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī **Efendinüñ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 8). [efendinüñ, -nüñ ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī **Efendinüñ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 8). [efendinüñ, -nüñ ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī **Efendinüñ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 8). [efendinüñ, -nüñ ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lāhūt ola maḳāmı Selāmī **Efendinüñ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 8). [efendinüñ, -nüñ ]*

**efendi:** *Buyruğu yürüyen, sözü geçen kimse, efendi*

Ol mest-i nāza derd-i derūnı açıl Naẕīm
Başla niyāza vāḳıf-ı ḥāl it **efendüñi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 14). [efendüñi, -üñ, -i ]*

Tārīḫini cevheri ḥūruf ile didüm
Ḥayfā Ramażān **Efendi** geldi geçdi (1105)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 14). [efendi, ]*

**efendi:** *Buyruğu yürüyen, sözü geçen kimse, efendi.*

Olur mı dāde-i ġayra ciḫānda dest-küşād
**Efendisi** ḳulunuñ rızḳına olınca kefīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 20). [efendisi, -si ]*

**efendi:** *Efendi, sevgili.*

Ey dil Ramażān **Efendi** ol ʿālī-ḳadr
Meşḥūr-ı ciḫān u bī-bedeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 1). [efendi, ]*

**efendi:** *Allah.*

Bende olsañ ārzū eylersiñ āzād olmaġa
Bir **efendinüñ** olup şām u seḥerde çākeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 8). [efendinüñ, ]*

**efendi:** *Bir hitap sözü, efendi.*

Rāmī **Efendi** hażreti kim ẕāt-ı pākidür
Ḥālā reʾīs-i pādişeh-i mālikü'r-riḳāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 11). [efendi, ]*

**efendi:** *Bey.*

Faḫrü'l-ʿulemā Ārif **Efendi** o ki lāyıḳ
Dergāh-ı kemālinde gedā olsa Hocendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 1). [efendi, ]*

**efendi:** *(Bir hitap sözü olarak) Ey yâren, okuyucu.*

Olmaz Naẓīm peyrevi ġayruñ bu ʿarṣada
ʿĀrif **Efendi** semtini ṭūtdı reviş budur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 12). [efendi, ]*

**efendi:** *[tas.] Allah.*

Lā-büd ḳulına **efendisi** raḥm eyler
Ya Rab ḳul kim benüm efendüm sensin
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 3). [efendisi, -s, -i ]*

**efendī-zāde:** *Efendi olan.*

Ferīdü'd-dehr Dāmād **Efendi-zāde** kim oldur
ʿArûs-ı dāniş ü ʿirfāna ṭabʿıyla tütuḳ-pîrâ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 1). [efendi-zāde, ]*

Göçdi ʿuḳbāya cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuḫ
Yaʿnī Sīvāsī **Efendi-zāde** ṣād feryād u āh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 2). [efendi-zāde, ]*

Didi tārīḫ-i vefātın ġam u ḥüzn ile Naẓīm
Hū diyüp gitdi meded Himmet **Efendi-zāde** (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 10). [efendi-zāde, ]*

**efendī-zāde:** *Efendi oğlu.*

Didi teşrīf idince yümn ile bu ṣādr-ı vālāyı
Stanbūla eḥaḳk Dāmād **Efendi-zādedür** ḥālā (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 22). [efendi-zādedür, -dür ]*

**efendü:** *Efendi, bey, sahip.*

Ber-murād eyler seni lā-büd **efendüñ** ey Nāẓīm
Sen umūruñ Ḥaḳḳā tefvīż eyle zūd ü dīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 83). [efendüñ, -ñ ]*

**efendü:** *Bir hitap sözü, efendi.*

Lā-büd ḳulına efendisi raḥm eyler
Ya Rab ḳul kim benüm **efendüm** sensin
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 4). [efendüm, -m ]*

**efendüm:** *Efendi, sultan, sevgili.*

Sulṭānumı **efendümi** şāh-ı cihānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [efendümi, -i ]*

Sulṭānumı **efendümi** şāh-ı cihānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [efendümi, -i ]*

Sulṭānumı **efendümi** şāh-ı cihānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [efendümi, -i ]*

Sulṭānumı **efendümi** şāh-ı cihānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [efendümi, -i ]*

Sulṭānumı **efendümi** şāh-ı cihānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [efendümi, -i ]*

**efgân:** *Acı ile bağırıp çağırma, inleme, feryat.*

Nālemi gūş eyleyüp ḫandān olur ol mest-i nāz
ʿĀdet oldur bülbül **efġān** eyledükce gül güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 12). [efġān, ]*

**efgân:** *Acıyla haykırma, bağırma.*

Bīm-i hecr ü cevr-i yār ü taʿn-ı bed-gūdan Naẓīm
Kārum **efġān** ṣabr nālān ḫāṭırum vīrān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 14). [efġān, ]*

**efġān eyledükce:** *Bağırmak.*

Sensüz **efġān eyledükce** murġ-ı dil ey ġonce-fem
Dağlarla bāġ-ı sīnem pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 79). [efġān eyledükce, -ce ]*

**efʿī:** *Engerek yılanı.*

Naẓārda gerçi **efʿīdür** liḳāsı
Olur bir ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 3). [efʿīdür, -dür ]*

**efʿī:** *Engerek yılanı, kötü, sinsi kimse.*

Naẓārda gerçi **efʿīdür** liḳāsı
Olur bir ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [efʿīdür, -dür ]*

**efʿī-i pür-şur:** *Fitne dolu kötü biri.*

Nedür ol **efʿî-i pür-şur** ü teşvīr
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 1). [efʿî-i pür-şur, ]*

**efʿī-i pür-şur:** *Fitne dolu kötü biri.*

Nedür ol **efʿî-i pür-şur** ü teşvīr
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 1). [efʿî-i pür-şur, ]*

**efʿī-i pür-şur:** *Kötülük dolu fitne biri.*

Nedür ol **efʿî-i pür-şur** ü teşvīr
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 1). [efʿî-i pür-şur, ]*

**efʿī-i pür-şur:** *Kötülük dolu fitne biri.*

Nedür ol **efʿī-i pür-şur** ü teşvīr
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 1). [efʿī-i pür-şur, ]*

**efkār-ı kesret:** *Çok düşünce.*

İdrār-ı ḳıllet üzre **efkār-ı keşret** üzre
Geçdi bu ḥālet üzre evkāt-ı zindeganī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 155). [efkār-ı keşret, ]*

**eflâk:** *Felekler; gökyüzü. baht, talih.*

Sūż-ı deruna şanma ki **eflāk** sedd olur
Ḥāşā ki öyle āteşe ḫāşāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 1). [eflāk, ]*

Āġūşa çeke ḥāle-veş ol kim meh-i baḫtı
Hurşīd ola tāc-ı zeri **eflāk** ola taḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 2). [eflāk, ]*

**eflāṭūn:** *M.Ö. 430-348 yılları arasında yaşamış, Aristo'nun hocası olan Yunanlı filozof. Asıl adı Platon'dur. Edebiyatta akıl, hikmet ve isabetli görüş timsali olarak kabul edilir (bkz. Felâtûn).*

Feyż alur işrâḳıyân-ı şevḳ bī-cām u sebū
Bir ḫum-ı şaḥbā-yı derd-i ʿaşḳ **Eflāṭunuyuz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 14). [eflāṭunuyuz, --u-, --y-, --uz ]*

Eyler **Eflāṭūnı** üftāde ḫam-ı nīrengine
Görmedüm rengiyle ṣāḳī āle māʿil gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 5). [eflāṭūnı, -ı ]*

ʿAlīl-i derdinüñ bīmārı cān-ı Bū ʿAlī Sīnā
Dil-i dīvānegān-ı ʿaşḳı **Eflâṭundan** erşeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 34). [eflâṭundan, -dan ]*

**efrūḫte:** *Parlamış, tutuşmuş, yanmış.*

Ey şemʿ-i cemāline rüsül ḫalḳa-i cemʿ
Pervanesi enbiyā o **efrūḫte** şemʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 2). [efrūḫte, ]*

**efṣaḥ:** *Ar. Daha, pek fasih. efsahü'l-Arab: Hazret-i Muhammed aleyhi's-salavatü ve's-selâm.*

Ṭūr-ı şevḳinde nola ol ene **efṣaḥ** ḫaberüñ
Ḳāʾil-i ḳavl-i ḥükm-perveri olsa Mūsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 177). [efṣaḥ, ]*

**efsāne:** *Dillere destan olmuş, meşhur.*

Viṣāl-i yār bir **efsānedür** ki gūş ideli
Miṣāl-i baḫt-ı siyeh mübtelā-yı ḫvāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 13). [efsānedür, -dür ]*

**efsāne:** *Asılsız rivayet, gerçekliği kanıtlanmamış şey, söylenti.*

ʿAşḳ ehli odur ki dehre **efsāne** ola
Bülbül gibi bāġ-ı şemʿe pervāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 1). [efsāne, ]*

**efsāne:** *Asılsız rivayet, gerçekliği kanıtlanmamış şey, söylenti; hurafe.*

Ẕeyl-i meṭḥinde sezā ḥāl-i dili Şerḥ eylesem
Diñlenür lābüd nedīm-i meclisüñ **efsānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 32). [efsānesi, -si ]*

**efser:** *Padişah tacı.*

Kümeyt-i rezmine nuṣret ḳuṭās u feṯḥ-i çelenk
Per-i hümā-yı ẓafer **efserinde** şeh-perdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 112). [efserinde, -i, -nde ]*

**efsūn:** *Sihir, büyü.*

Naʿl-i daġ u dil-i pür-sūz u güdāz itdürdi perī-peykeri **efsūnla** teshīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 10). [efsūnla, -la ]*

Dilleri ram eyleyen hep çeşmümüñ **efsūnıdur**
Şīr-i nerler mūnis-i vaḥşī-ġazālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 9). [efsūnıdur, --ı, --dur ]*

**efsūn:** *Büyü, sihir.*

Cādū-yı çeşmi ḳomaz derdümi taḳrire mecāl
Zülfi bağlar dilümi ġamzesi **efsūn** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 10). [efsūn, ]*

**efsun -ı dü-çeşmünle:** *İki gözünün büyüsü.*

Göñlüm alduñ benüm **efsun -ı dü-çeşmünle** diyü
cefakārı Naẓīmā yine dil-gīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 19). [efsun -ı dü-çeşmünle, --ün-, --le-ün, -le ]*

**efsûn-ı kāküliyle:** *Kakülünün büyüsü.*

Dil-ḫūn-ı eşk-i ḥāli nāfında habbe-i müşg
**Efsûn-ı kāküliyle** āşüfte ḥāl-i ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 6). [efsûn-ı kāküliyle, --yle ]*

**efsūn-ı naḳdüñ:** *Sermayenin büyüsü.*

Daʿvet itseñ bezmüñe **efsūn-ı naḳdüñ** olmasa
Ṭavḳ-ı teshīrüñde saña ġūl olur her bir perī

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 35). [efsūn-ı naḳdüñ, -üñ ]*

**efsūn-ı naẓm:** *Şiirin büyüsü.*

Evṣāf-ı kākülinde bu **efsūn-ı naẓm** ile
Dilber Naẓīmi şāʿir-i siḥr-āferīn ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 13). [efsūn-ı naẓm, ]*

**efsürde:** *Donmuş, donuk, gayretsiz.*

Şiddet-i deyden olup **efsürde** sertāser zemīn
Hāne-i āyīnede sermā çıḳardı erbaʿīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 1). [efsürde, ]*

Ḥükm-i sermā ol ḳadar eşyāya teʾs̱īr itdi kim
Oldı **efsürde** ṣadefde ḳaṭre-i dürr-i semīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 36). [efsürde, ]*

**efsürde-dil:** *Duygusuz gönül.*

Bilmez lüġāt-ı ʿaşḳı **efsürde-dil** Naẓīma
Şerḥ ile geçse bir bir cümle mütūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 13). [efsürde-dil, ]*

**efvāh:** *Ağızlar.*

Nola maẓmunu ise dillerde leʾīm
Söylemez bīhüde lā-büd **efvāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 42). [efvāh, ]*

**efvāh-ı ḫalāyıḳda:** *Kölelerin ateşli silahlarının ağzı.*

Nuʿūt-ı enbiyā vü mürselīn tesbīḥ-i lüʾlüʾ-vār
Demādem tā ki **efvāh-ı ḫalāyıḳda** zebān-zeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 88). [efvāh-ı ḫalāyıḳda, -da ]*

**efzūn:** *Fazla, artık.*

Revādir eylese bülbül şeṭāretin **efzūn**
Ki dürc-i ġonce lebāleb ġıdā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 3). [efzūn, ]*

Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa itmez bend-i peyderpey eṣer
Māḥmilüñ pest olsa zīra reh-nümūn **efzūn** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 6). [efzūn, ]*

Gūne gūne ey Naẓīm itsem nola ṭarḥ-ı süḫan
İltifāt ile kemāl-i zū-fünūn **efzūn** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 16). [efzūn, ]*

Keṣret-i enfās-ı māḫlūḳātdan **efzūn** selām
Dembedem teslīm ü ihdā ola tā rūz-ı şumār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 181). [efzūn, ]*

O şehüñ yʾazmaġa ṭuġrā-yı berāt-ı naʿtin
Katib-i çarḫuñ olursa nola **efzūn** ṭalebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 30). [efzūn, ]*

Ḥāḳden refʿ eyleyüp ḳadrüm bülend itseñ nola
ʿİzzetüm olduḳça **efzūn** düşmenüm taḥḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 74). [efzūn, ]*

Muṣṭafā Hān bin Meḥemmed Hān-ı Ġāzī kim anuñ
Ṣalṭanatla ʿömrin **efzūn** eyleye Bārī Hudā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 4). [efzūn, ]*

ʿAvn-i Ḥaḳ olsun ẓāhir ü dest-gīri ol şehüñ
Ṣalṭanatla ömrin **efzūn** ide Ḥayy Müsteʿān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 4). [efzūn, ]*

**efzūn:** *Çok fazla, ziyade.*

Bülbülüm bir güle kim şevḳumı **efzūn** eyler
Ḥasret-i laʿl-i lebi ġonçeyi dil-ḫūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 1). [efzūn, ]*

İdeler ehl-i süḫan cān ile dilden taşmīm
Ola ḫalḳ-ı dü-ciḫānuñ nefesinden **efzūn**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 122). [efzūn, ]*

Dergehüñde ḥadden **efzūndur** ḳuṣurum
ʿafv ḳıl
Müẕnibüñ çirkāb-ı cürmi ʿafv ile tathīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 81). [efzūndur, -dur ]*

**efzūn:** *Çok.*

Āha rūḫṣat virmeyelden hāṭırum āsūdedür
Bād taḥrīk itmese yemde sükūn **efzūn** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 4). [efzūn, ]*

**efzūn:** *Fazla; çok; aşkın.*

Şūrişüm **efzūn** ider cānā Naẕīm-i zār-veş
Neşve-i mey māye-i teşvīrdür sensiz baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 13). [efzūn, ]*

**efzūn:** *Artmak, çoğalmak.*

Güherin ḳadrin ider gerd-i yetīmi **efzūn**
Hāk-i meydān-ı tevāżuʿ yiter iksīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 15). [efzūn, ]*

Fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla derd-i derūn **efzūn** olur
Nev-baḫār eyyāmı elbette cünūn **efzūn** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 1). [efzūn, ]*

Fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla derd-i derūn **efzūn** olur
Nev-baḫār eyyāmı elbette cünūn **efzūn** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 2). [efzūn, ]*

Dembedem kūy-ı bütan pür-nāle-i ʿuşşākdur
Kāfiristānda ṣādā-yı erġanūn **efzūn** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 8). [efzūn, ]*

Zülfinüñ her tārr bir bend-i zebāndur ʿāşıḳa
Çeşmi cādūlarda mekr ile füsūn **efzūn** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 10). [efzūn, ]*

Dürr-i dendānın leb-i laʿlin idüp yārüñ ḫayāl
Çeşm-i ʿāşıḳda demādem eşk-i ḫūn **efzūn** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 12). [efzūn, ]*

Sūḳ-ı raġbetde eġer bulsa revāc-ı iʿtibār
Cins-i kālā-yı hüner ḥadden füzūn **efzūn** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 14). [efzūn, ]*

Naẕīm ola ʿadedi neml ü remlden **efzūn**
Dürūd-ı rūḫ-ı revān ḳıyām-ı sāʿate dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 9). [efzūn, ]*

**efzūn ide:** *Artırmak, çoğaltmak.*

İkbāl ü cāh u ʿömrüñi **efzün ide** Hudā
Olsun duʿā-yı devletüñ evrād-ı şeyḫ u şāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 37). [efzün ide, -e ]*

ʿÖmr ü iḳbālin **ide efzūn** Hudā-yı zū'l-minen
Düşmen-i cāhı ola zindānī-i çāh-ı esef
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 15). [efzūn ide, -e ]*

**eg:** *Eğmek, bükmek.*

Sāḳın sıġamış elinde tīġ-ı ser-tīz
Ol dilber-i ser-tırāşe **eġem** nola bāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 4). [eġem, -em ]*

**eger:** *"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.*

ʿAyşuñı telḫ itmesün dirseñ **eġer** fikr-i vaṭan
Bir muvāfıḳ yār ile var leẕẕet-i ġurbet-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 11). [eġer, ]*

**eger:** *Eğer, şayet, ancak, diyelim ki.*

Cem-i devrān ile yeksān ider bir kāse-i ser-şār
Eġer ednādan ednādur **eġer** aʿlādan aʿlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 6). [eġer, ]*

**eger:** *"Eğer" edatı.*

Niḥāl-i ḳaddini Ṭūbāya eylemem teşbīh
**Egerçi** dirler o naḫl-i bülende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 6). [egerçi, -çi ]*

Sūḳ-ı raġbetde **eġer** bulsa revāc-ı iʿtibār
Cins-i kālā-yı hüner ḥadden füzūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 13). [eġer, ]*

Derdüñ dimeseñ kimseye maġrur şanurlar
Söylerseñ **eġer** ḥavṣaladan dūr şanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 2). [eġer, ]*

Ḥaḳ sözi gūş idicek eyle ḳabūl
Ḳavlüme ḳāʾil iseñ ey dil **eġer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 8). [eġer, ]*

Olmazsa **eġer** rāh-nümā Ḫıżr-ı ḥaḳīkat
Deryā-yı mecāzīde şināh itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 13). [eġer, ]*

**Egerçi** ḫāk-i niyāzuz o naḫl-i nâza velî
Raḳīb ile yine tīġ u kefenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 7). [egerçi, -çi ]*

Şebt olsa **eġer** mücmeli mecmuʿa-i dehre
Tafṣīl-i ġam-ı ḫāṭır-ı nā-şād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 9). [eġer, ]*

Dükenmeye ḳadinüñ vaṣfı tā ḳıyāmete dek
Bir āyetinden **eġer** söylesem nihāyete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 2). [eġer, ]*

Elbette olur zīr-i zemīn cāy-ı ḳarāruñ
İsterseñ **eġer** pādişeh-i rūy-ı zemīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 12). [eġer, ]*

Başmaz **egerçi** dāʾireme ṣūretā ḳadem
Ammā gelür o reşk-i perī her zamān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 5). [egerçi, -çi ]*

Yuvalanmazdı başı murġzār-ı ʿaşḳ-ı Leylāda
Ser-i pür-şūrına Mecnūn **eġer** cemʿ eylese hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 8). [eġer, ]*

Hum-ı ʿaḳl-ı Felātūnı şikest eylerdi seng-i reşk
**Eġe**r görse ḫārābātuñ sebū-yı bāde-berdūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 14). [eġer, ]*

Şıḳlet-i zerk u riyādan ḫıffet isterseñ **eġer**
Fāriġ ol zāhid ridādan tācdan peşmīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 7). [eġer, ]*

Doymaz **egerçi** çeşm-i muḥabbet neẕāreden
Seyr-i cemāle her müjesi olsa bir nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 9). [egerçi, -çi ]*

Bu zūr-ı ḥüsn ile ṭutsa o māh **eġer** pençe
İderdi pençe-i mihri şikest-i ser-pençe

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 1). [eġer, ]*

Yine o çeşm-i kebūda taḥammül itmeye dil
Ṭutarsa gökde melekler **eġer** beşer pençe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 6). [eġer, ]*

Gelür bir kāh-ı kemterden sebük-kûh-ı girān olsa
**Eġer** bār-ı günāhum ḳonsa nâ-çîzâne mīzāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 10). [eġer, ]*

Bileydi virdügi derd-i ser-i ḫumārı **eġer**
İderdi şīre-i engūr tevbe bādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 9). [eġer, ]*

Ḫızır ü İskender delīl olsa bulınmazdı necāt
Çekmese Yeʾcūc ʿişyāna **eġer** ġufrını sed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 16). [eġer, ]*

Baġrı yaġı erimezdi eşer-i tābından
Nūr-ı ḥıfẓından **eġer** şuʿle-i şemʿ alsa żiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 188). [eġer, ]*

Aña imdād-res olmazsañ **eġer** vā-ḥayfā
Keremüñden dü-ciḫānda ne ḳadar müẕnib ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 313). [eġer, ]*

Umarum ey Naẓīm ola maḳbūl
Hidmet-i naʿti pīş **eġer** kemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 130). [eġer, ]*

Ḳabūl eyle temennāsın gedā-yı āsitānuñdur
Anı red eyleme şāḫum **eġer** nīk ü **eġer** beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 82). [eġer, ]*

Ḳabūl eyle temennāsın gedā-yı āsitānuñdur
Anı red eyleme şāḫum **eġer** nīk ü **eġer** beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 82). [eġer, ]*

Hudāvendā ḳabūl eyle Naẓīmüñ tuḥfe-i naʿtin
**Egerç**i midḥatüñde nice divānlar mücelleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 74). [egerçi, -çi ]*

Mühmel-i ḳadr ü vaḳarında taḥammülden ḳalup
Çekmiye heft-üştür-i eflâk **eġer** olsa ḳaṭār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 88). [eġer, ]*

Emri nehy itse şiḳāḳ-ı beyn-i eżdādı **eġer**
Kām-ı cāna eyleye zehrābı āb-ı ḫoş-güvar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 91). [eġer, ]*

Ḥaḳḳ-ı cārı ḥaşredek cārī iderlerdi **eġer**
Devr-i ʿadlinde olaydı şīr ü cīrān hem-civār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 97). [eġer, ]*

Cenāb-ı şāḥib-i furḳān ki ḥükmin eyledi neşh
**Eġer** Zebur ile Tevrātdur eġer İncil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 76). [eġer, ]*

Cenāb-ı şāḥib-i furḳān ki ḥükmin eyledi neşh
Eġer Zebur ile Tevrātdur **eġer** İncil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 76). [eġer, ]*

Murād-baḫş-ı dü-ʿālem ki kār-ı müşkil-i ḫalḳ
Ḳalurdı beste **eġer** şerʿi itmese teshīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 78). [eġer, ]*

Sen ol çerāġ-ı hedāsın ki kimse bulmaz idi
Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı **eġer** ẕātuñ olmaşaydı delīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 114). [eġer, ]*

Dirīġ ḥālüme bu hāḳdān-ı ġañetden
Tehī gidersem **eġer** menzile zamān-ı raḥīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 130). [eġer, ]*

Şerer-i nāʾire-i ḳahrı maʿāẕallāh **eger**
Āb-ı ḥayvāna eṣer itse olur māʾ-i ḥamīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 37). [eger, ]*

Keṣret-i berf ol ḳadar kim yolda eylerdi ḫaẓa
Çıḳsa ṣaḥrāya künāmından **eġer** āhū-yı Çīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 22). [eġer, ]*

Şīr ile şīrīn olur perverde olsa engübīn
Rūmda Ḥassān olam vaṣf-ı ṣıfātuñda **eġer**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 108). [eġer, ]*

Pādişāḫ olsañ çekersiñ ʿālemüñ ġavġāsını
Kabża-i teshire de alsañ **eġer** baḥr ü beri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 6). [eġer, ]*

Ṭaliʿ-i yārūñ ile fikr-i kenār itseñ **eġer**
Duḫter-i baḫtuñ olur Zāl-i sipihrūñ ḫaheri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 33). [eġer, ]*

Mīz-bān olsan **eġer** ṭoymaz dü-çeşm-i mīhmān
Mā-ḥażar itseñ aña ḫūn-ı dil ü eşk-i teri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 55). [eġer, ]*

Şāʿir olsan ḳıymetüñ bir pīle-verden pestdür
Rişte-i taḥḳīḳe de çekseñ **eġer** şiʿr-i teri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 64). [eġer, ]*

Saʿy ider ḥāsid kemālātuñda noḳṣān bulmaġa
ʿAlemüñ noḳṣān **eġer** ʿallāme-i dānişveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 66). [eġer, ]*

Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ **eġer** ẕevḳ u riyā
ʿĀlemüñ eyler seni sālūs u dūn u ebteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 83). [eġer, ]*

Muḥtesib olsañ **eġer** erbāb-ı sūḳuñ dāʾimā
Keffe-i mīzāne ṣıġmaz pīş ü kem ḫayr u şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 87). [eġer, ]*

Nāʾib ü ḳāżī olup icrā-yı aḥkām eyleseñ
Rüşvet almazsañ **eġer** dirler riyādur işleri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 90). [eġer, ]*

Ḥükm-i ʿadli ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyet itdüren
Hem-civār itse **eġer** cīrāne bir şīr-i neri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 170). [eġer, ]*

Ḳulun Naẓīmi Ḳoma künc-i ġamda ḫāk-ālūd
**Egerç**i gerd-i yetimi ḫişār-ı gevherdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 150). [egerçi, -çi ]*

Fenn-i süḫande ḥüsn-i edāda yegānedür
Gerçek sözi **egerçi** ḥasūde yalan gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 70). [egerçi, -çi ]*

Hāṭır-ı feyyāż ile itse **eġer** ʿarż–ı kemāl
Halḳa-i erbāb-ı dāniş meclis-i taşvīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 41). [eġer, ]*

Ḳılsa nehy-i şiḳāḳ-bīn **eġer**
Bir ola ḥaşre dek baḫār u ḫazān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 73). [eġer, ]*

Vaḳʿı yoḳ dergehinde çıḳsa **eġer**
Felek-i heftümīne bir Keyvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 191). [eġer, ]*

Gence ʿazm itseñ **eġer** minnetle
Görinür her şırada mār-ı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 27). [eġer, ]*

İddiʿāña **eġer** ey kilk-i beyān
Bir muʿārıż bulınūrsa nāgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 71). [eġer, ]*

Şükūfesi ola yāḳūt ü laʿl **eġer** olsa
Nesīm-i luṭfı revān naḫl-i erġavān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 41). [eġer, ]*

**Eġer** ʿadāvet-i eżdādı ʿadli menʿ itse
Nigeh-bān olan şīr āhū-yı zamān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 53). [eġer, ]*

Ferişte-ẕāt o memdūḥ-ı ins ü cānsın kim
Sitāyişüñ **eġer** emr olsa şāʿirān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 94). [eġer, ]*

Ümīd odur ki idem güne güne evṣāfuñ
**Eġer** icazetüñ olursa baş u cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 100). [eġer, ]*

Müşgīn-süṭūr-ı kilk-i revān-baḫşunuñ revā
Nūr-ı nigāh olursa **eġer** tār-ı masṭarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 44). [eġer, ]*

Kāh-ı bülend cāhına şāyestedür felek
Zerrin kemer iderse **eġer** ḫaṭṭ-ı mihveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 60). [eġer, ]*

Nesīm-i şurṭa-i luṭfuñ vezān olursa **eġer**
Sefīne-i dil-i ser-geşte ṭayy ider anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 5). [eġer, ]*

**Eġe**r itse derūnından güẕer bād
Ola taḫt-ı Süleymān gibi berbād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 11). [eġer, ]*

**Egerçi** ṣūreta ber-vefḳ-ı ẓāḫir
Yidi gencine üzre ḥükmi nāẓır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 3). [egerçi, -çi ]*

Abdāl-ṣıfāt berehne-ser ḳalmam **eġer**
Destārumı tāzelerse dest-i keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 3). [eġer, ]*

Haṭ gülmese ṣabr iderdüm iḳrāruña līk
El virse **eġer** o ʿahd ü peymāne zamān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 4). [eġer, ]*

Biter her nā-murāduñ ḥāceti ednā işāretle
**Eġer** rūḫṣat virürse kūşe-i ebrūsı īmāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 12). [eġer, ]*

Hurşīd olursa itmeyeyüm ẕerrece naẓar
Var ise bir daḫi göricek gözlerüm **eġer**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [eġer, ]*

**eger:** *"Eğer" şart edatı.*

Gösterür ʿāybın görürseñ ʿāybını ġayruñ **eġer**
Hāne-i dünyā serāser ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 13). [eġer, ]*

**eger:** *"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir.*

Haste-i ʿaşḳa devā laʿl-i leb-i dildār imiş
Yitişinceydi **eġer** olsa bu tedbīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 6). [eġer, ]*

Ola Hüsrev **eġer** gūş itse ḳāʾil
Naẓīm ḫurşīdümüñ şīrīn edāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 15). [eġer, ]*

**Eġe**r dip gösterür elbette sermestān-ı deryā-nūş
Gerekse lücce-i girdāb rıṭl-ı mey ʿāmīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 9). [eġer, ]*

**eger:** *"Eğer" şayet, koşul anlamı veren bağlaç.*

Bāli şehbāl-i Hümā ṭāvus dem ʿĀnkā-serīn
Şānına şāyān degüldür fī'l-meṣel olsa **eġer**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 78). [eġer, ]*

**eger:** *"Eğer, şayet" anlamında şart edatı.*

Cem-i devrān ile yeksān ider bir kāse-i ser-şār
**Eġer** ednādan ednādur eger aʿlādan aʿlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 6). [eġer, ]*

**eger:** *"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir; "eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.*

Şuyınca varsa **eġer** rūzgār-ı nā-hemvār
Bu deñli olmaz idi mevc-i kine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 13). [eġer, ]*

**eġer ki:** *Şayet.*

Olursa ferş-i rehüñ başma merd iseñ ey dil
**Eġer** ki aṭlas-ı çarḫ-ı pür-inḳılāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 12). [eġer ki, ]*

**egri:** *Eğri, bükülmüş.*

Nedür ol serv gibi āzāde
Şūretā doġru **eġri** maʿnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 2). [eġri, ]*

**eḥaḳḳ:** *Çok (daha, en, pek) lâyık, yakışır, müstahak.*

Didi teşrīf idince yümn ile bu ṣādr-ı vālāyı
Stanbūla **eḥaḳḳ** Dāmād Efendi-zādedür ḥālā (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 22). [eḥaḳḳ, ]*

Pāy-ı edeble ʿazm idüp tārīḫini didüm Naẓīm
Ḥālā Stanbūla **eḥaḳḳ** Ḥāmid Efendi-zādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 18). [eḥaḳḳ, ]*

Gerçi efāżılda sezā tārīḫe çoḳdur ey Naẓīm
Ammā Sitanbūla **eḥaḳḳ** Hāmid Efendi-zādedür (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 20). [eḥaḳḳ, ]*

**ehem:** *Çok (daha, en, pek) önemli, en ehemmiyetli.*

Lāf u güẕāf kemdür ey duʿā **ehemdür**
Eyle ḫamuş demdür bu kilk-i ter-zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 179). [ehemdür, -dür ]*

**ehemm oldı:** *Çok önemli olmak.*

Ferīd-i dehr ki her bir nefesde **oldı ehemm**
Edā-yı meḥmedeti āferīdegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 17). [ehemm oldı, -dı ]*

**eḥibbā:** *Dostlar, ahbaplar, tanıdıklar.*

Zihī saʿādet-i ʿuẕmā ki sūḳ-ı luṭfında
Ġarīḳ-ı sūd **eḥibbā** ʿadū Żiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 34). [eḥibbā, ]*

ʿAdāletle Stanbūla geçüp mesned-nişīn oldı
**Eḥibb**ā şād u ḫurremdür mükedder ḫāṭır-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 4). [eḥibbā, ]*

**ehl:** *Ehil, bir işten anlayan.*

Cevāhir-i süḫanum ey dil eyle zīver-i gūş
Yiter bu ḳıṭʿa-i yāḳūt **ehl** iseñ temsīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 46). [ehl, ]*

Ḳadrüñi **ehli** bilür ḫāṣidi gūş itme Naẓīm
Ḳo disünler saña ednā ḳatı aʿlāsın sen

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 17). [ehli, -i ]*

Anı cān gibi **ehli** ṣaḳlar
Ele alduḳca gehī mızraḳlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 9). [ehli, -i ]*

ʿAşḳ **ehli** odur ki dehre efsāne ola
Bülbül gibi bāġ-ı şemʿe pervāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 1). [ehli, -i ]*

**ehl:** *Bir işin ustası, o işte becerikli kimse, ehil.*

Ḥāl **ehli** imiş Naẓīm kāl **ehli** degül
Maʿnīde şeh-i ciḫān ṣūretde gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 3). [ehli, -i ]*

Ḥāl **ehli** imiş Naẓīm kāl **ehli** degül
Maʿnīde şeh-i ciḫān ṣūretde gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 3). [ehli, -i ]*

**ehle sehlā:** *Hoş geldin ve merhaba.*

Kürsi-yi ʿarşa ʿurūc itdi sürūşān-ı kirām
Didiler pāyını taḳbīl idüp **ehle sehlā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 262). [ehle sehlā, ]*

**ehl-i beyān:** *İzah etme işinden anlayanlar.*

**Ehl-i beyāna** gevher-i gūş-ı ḳabūldür
Naẓmuñ Naẓīm ancaḳ olur yādigār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 15). [ehl-i beyān, --a ]*

**ehl-i buġż:** *Nefret ehli.*

Seni sevdiyse kāfir olmadı dil
**Ehl-i buġż** u ġarażda dīn olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 282). [ehl-i buġż, ]*

**ehl-i dil:** *Âşıklar ‖ gönül adamları, ârifler.*

Olsun kemāl ü ʿömri fūzun ta ki **ehl-i dil**
Ders-i duʿā-yı devletini ṣubḥ u şām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 25). [ehl-i dil, ]*

Öpdüḳce **ehl-i dil** ser-i dāmān-ı ʿizzetin
Deġmez mi ben fütādesīne ey Naẓīm pāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 13). [ehl-i dil, ]*

**ehl-i dilde:** *Gönül ehli*

Ḥaḳḳā bilür o derde yirin kürsī-i felek
Bir **ehl-i dilde** kim şeref-i intisāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 22). [ehl-i dilde, -de ]*

**ehl-i diller:** *Gönül ehilleri*

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 147). [ehl-i diller, -ler ]*

**ehl-i firāre:** *Kaçan, sıvışma erbabı.*

**Ehl-i firāre** yer yer Tātār Hanı gönder
Görsün o ḳavm-i ebter yaḫşı ile yamanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 141). [ehl-i fırāre, ]*

**ehl-i günāh:** *Günah ehli , günahkarlar.*

Gülbāng-i ṣalā-yı ʿafvüñi gūş ideli
Bir başḳa cemāʿat oldılar **ehl-i günāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 4). [ehl-i günāh, ]*

**ehl-i ḥāl:** *Derviş yaratılışlı.*

Hālümi ʿarżeylesem feryāda başlar **ehl-i ḥāl**
Nāle-i derd-i dilümden nāle ide nālān olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 87). [ehl-i ḥāl, ]*

**ehl-i ḥāl:** *Gönül ehli; İlâhi tecellilere ve mânevi feyze mazhar olan.*

ʿAceb mi bülbüle tercīḥ olursa pervāne
Bu sūz ile anı ḳāl ehli **ehl-i ḥāl** ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 6). [ehl-i ḥāl, ]*

**ehl-i ḥālüñ:** *Gönül ehli.*

Envāʿını cünūnuñ fehm iden **ehl-i ḥālüñ**
Olsa ʿaceb mi ʿaciz her ẕū-fünūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 7). [ehl-i ḥālüñ, -üñ ]*

**ehl-i hevā:** *Haylaz, hovarda; nefsin arzularına uyanlar; ehl-i sünnet mezhebinden başka mezheplere mensup olanlar.*

Vāʿiẓ olsañ daḫi iderler cemʿ olup **ehl-i hevā**
Diñlemezler nehyi maʿruf ile emr-i münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 79). [ehl-i hevā, ]*

**ehl-i hikem:** *Hikmetler sahibi.*

Eblāḳ-süvār-ı deşt-i maʿānī ki her ḳadem
**Ehl-i hikem** şikārī-i fitrāk-i bendidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 10). [ehl-i hikem, ]*

**ehl-i hüner:** *Hünerli olanlar.*

Āmīḫte ḳıl ṣūret ü maʿnāyı Naẓīmā
**Ehl-i hüner** itdükce naẓār naḳş-ı nigīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 18). [ehl-i hüner, ]*

Virmeġe sübḥa-i evṣāf-ı cemīlinde niẓām
ʿlkd-ı lüʾlüʾ-veş olup bir yire cemʿ **ehl-i hüner** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 18). [ehl-i hüner, ]*

**ehl-i hüner:** *Hüner sahipleri, yazarlar.*

Düşmen-i **ehl-i hüner** olma ḥaẕer
Düşmenüñ olsa daḫi **ehl-i hüner** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 2). [ehl-i hüner, ]*

**ehl-i hüner:** *Bilgi, ilim, ustalık, maharet ustası.*

Oldı tārīḫi Naẓīm ol iki **ehl-i hünerüñ**
Geçdi Sırrī gibi Rüşdī bu fenā dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 9). [ehl-i hüner, ]*

**ehl-i ʿirfān:** *İrfan ehli.*

Oldılar ʿāzim-i Firdevs iki **ehl-i ʿirfān**
İrciʿī emri gelince ṭaraf-ı Mevlādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 1). [ehl-i ʿirfān, ]*

**ehl-i islāma:** *İslam ehli.*

Ḳadr ü ʿıyd| olsun şeb ü rūzı o alī ḥażretün
**Ehl-i İslāma** şıyān u ʿıyd kim fermān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 96). [ehl-i islāma, -a ]*

**ehl-i ḳalem:** *Kalem ehli ( şairler - yazarlar ).*

Ḥażret-i Rāmī Efendi müjde ey **ehl-i ḳalem**
Oldı eyvān-ı riyāsetde şerefle hem-celīs
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 1). [ehl-i ḳalem, ]*

**ehl-i kemāl ü maʿrifet:** *Marifet ve kemal ehli.*

Ol yekketāz-ı dānişüñ **ehl-i kemāl ü maʿrifet**
Pāy-ı semend-i fażlına yüz sürmeġe üftādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 3). [ehl-i kemāl ü maʿrifet, ]*

**ehl-i kibr:** *Kibir, büyüklük taslama sahibi.*

ʿĀdetüñ olsa tevāzuʿ **ehl-i kibr** ü naḫvetüñ
Besmine varsañ olursuñ her naẓārda aḥḳarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 15). [ehl-i kibr, ]*

**ehl-i mecāz:** *Gerçek olmayan şeylerin üstadı.*

Ġırbāl olsun vücūdı baḳmazsa saña
Biñ çeşme-i ḥaḳiḳat ile bir **ehl-i mecāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 4). [ehl-i mecāz, ]*

**ehl-i meẕāḳı:** *Zevk sahipleri, ehl-i keyf, rind meşrep.*

Laʿl-i şekker-bārı ol āyīne-i rūḫsār ile
Ṭutī-i gūyā ider **ehl-i meẕāḳı** Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 12). [ehl-i meẕāḳı, -ı ]*

**ehl-i meẕāḳuñ:** *Zevk sahipleri, ehl-i keyf, rind meşrep.*

Ẕevḳ eyle varup ṣoḥbetine **ehl-i meẕāḳuñ**
Gel bāri nebāt olmaz isen çūb-ı nebāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 3). [ehl-i meẕāḳuñ, --uñ ]*

**ehl-i nār:** *Cehennem ehli.*

Ehl-i sūḳ olsañ dimişler ehl-i sūḳa **ehl-i nār**
Geh yañar gāhī yaḳarsuñ gelmez olur müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 57). [ehl-i nār, ]*

**ehl-i naẓār:** *Bakış ehli.*

Zevali olduġını her kemālüñ **ehl-i naẓār**
Haṭṭ-ı ʿiẕārın o meh-ṭalʿatuñ ḳarīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 15). [ehl-i naẓār, ]*

**ehl-i naẓmuñ:** *Nazım ehli, şairler.*

Aġzınuñ suyın aḳıtduñ **ehl-i naẓmuñ** ey Naẓīm
Mīve-i şiʿr-i latîfiñde nedür bu çāşnī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 17). [ehl-i naẓmuñ, -uñ ]*

**ehl-i nifāḳ:** *Nifak ehli.*

Ṣıdḳ u kiẕbüm bilindi şād oldum
Oldılar rū-siyāh **ehl-i nifāḳ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 310). [ehl-i nifāḳ, ]*

**ehl-i niyāz:** *Yakaranlar, dua edenler.*

Bī-niyāz olsān iderler muẓṭarib **ehl-i niyāz**
Saña ʿarż itdükce aḥvāl-i dil-i ġam-perveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 17). [ehl-i niyāz, ]*

Ey **ehl-i niyāz** bārgāhumda muḳīm
Vey rātibe--ḥār-ı dergehüñ cān-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 1). [ehl-i niyāz, ]*

**ehl-i niyāze:** *Yakaranlar, dua edenler.*

Naẓīm **ehl-i niyāze** hvācegān-ı bender-i naẓmuñ
Cefā evvel mezād-ı sūk-ı istiġnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 13). [ehl-i niyāze, --ew ]*

**Ehl-i niyāze** gelmez açılmaz o ġonçe-leb
Sermest-i nāz iken yine mestūrdur henüz

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 13). [ehl-i niyāze, -e ]*

**ehl-i niyāzı:** *Yakaranlar, dua edenler.*

Ehl-i niyāzı her nigeh-i nāzı dilberüñ
Bir nāmedür nezāket ile tīre bağlamış
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 5). [ehl-i niyāzı, -ı ]*

**ehl-i ṣıyām:** *Oruç ehli.*

Her ṣubḥı ṣubḥ-ı ʿıyd ola her şāmı şam-ı ḳadr
Tekbīr-i rūz-ı ʿıydi ki **ehl-i ṣıyām** alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 28). [ehl-i ṣıyām, ]*

**ehl-i süḫan:** *Söz sahipleri.*

İdeler **ehl-i süḫan** cān ile dilden taṣmīm
Ola ḫalḳ-ı dü-ciḫānuñ nefesinden efzūn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 121). [ehl-i süḫan, ]*

**ehl-i süḫen:** *Söz ustaları.*

İhyā-yı maʿānīde Naẕīmā yine sensin
Feyż-i dem-i cān-baḫş ile **ehl-i süḫen** içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 14). [ehl-i süḫen, ]*

**ehl-i şūḫūda:** *Şahitler.*

Hüveydādur müdām **ehl-i şūḫūda** cümle aʿmāya
Ki envār-ı cemāl-i Ḥaḳḳā müṣṭaġrak o meşheddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 41). [ehl-i şūḫūda, ]*

**ehl-i sūḳ olsañ:** *Çarşı halkı, esnaf.*

**Ehl-i sūḳ olsañ** dimişler ehl-i sūḳa ehl-i nār
Geh yañar gāhī yaḳarsuñ gelmez olur müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 57). [ehl-i sūḳ olsañ, -sa, -n ]*

**ehl-i sūḳa:** *Çarşı halkı, esnaf.*

Ehl-i sūḳ olsañ dimişler **ehl-i sūḳa** ehl-i nār
Geh yañar gāhī yaḳarsuñ gelmez olur müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 57). [ehl-i sūḳa, -a ]*

**ehl-i tencim:** *Yıldız ilmiyle uğraşanlar.*

Mihr-i gerdūn-ı ledün māh-ı sipihr-i ʿirfān
Ki degül vāḳıf-ı māhiyyeti **ehl-i tencim**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 4). [ehl-i tencim, ]*

**ejdehā:** *Bin tane başı olan efsanevî, korkunç ve pek büyük bir hayvan, büyük yılan.*

Bu mūṣānnaʿ ḳubūrda bu tüfeng
Oldı genc ile **ejdehāya** miṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 2). [ejdehāya, -ya ]*

Genc-i nuṣretdür meġer ordū-yı pür-iclāli kim
Dem-keşān āteş-feşān her ṭopı olmış **ejdehā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 6). [ejdehā, ]*

**ejdehā-veş:** *Ejderha gibi.*

Her ṭop şaçdı āteş māḥv oldı ḥaşm-ı serkeş
Nūş itdi **ejdehā-veş** bir baḥr-ı bī-kerānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 102). [ejdehā-veş, ]*

**ejdehā-yı merdüm-ḫvār:** *İnsan yiyen ejderha.*

Nedür ol **ejdehā-yı merdüm-ḫvār**
Yidügin cümle ḳayy ider tekrār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 1). [ejdehā-yı merdüm-ḫvār, ]*

**ejder:** *Az çok yılana benzeyen efsanevi, korkunç, pek büyük hayvan.*

Gevher-i feyżiyle bir gencīnedür ṭabʿum anuñ
Tıġı şemşīr-i zebānum çūb-ı ḫāmem **ejderi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 212). [ejderi, -i ]*

Naẓārda gerçi efʿīdür liḳāsı
Olur bir **ejderüñ** amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 4). [ejderüñ, -üñ ]*

Naẓārda gerçi efʿīdür liḳāsı
Olur bir **ejderüñ** amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 4). [ejderüñ, -üñ ]*

**ejder:** *Az çok yılana benzeyen efsanevi, korkunç, pek büyük hayvan.*

Sipihr şalṭanat ordusıdur ki her topı
Dem-ī celāl çeker heft-ser bir **ejderdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 92). [ejderdür, -dür ]*

**ejder:** *Az çok yılana benzeyen efsanevi, korkunç, pek büyük hayvan // kalem (hazineyi beklemesi bağlamında).*

Ṭılısm-ı ḫayme-i iclālini ḥıfẓ itmeġe gūyā
Nigeh-bān olmış **ejderdür** meġer tūġ-ı şehenşāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 18). [ejderdür, -dür ]*

**ejder:** *Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal canavarı.*

Anı bir aç arıḳ şaḫṣ-ı müsellem
Alur ol **ejder** aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 6). [ejder, ]*

Anı bir aç arıḳ şaḫṣ-ı müsellem
Alur ol **ejder** aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 6). [ejder, ]*

**ejderhā:** *Bin tane başı olan efsanevî, korkunç ve pek büyük bir hayvan, büyük yılan.*

Vāridātıyla ṭolu genc-i güherdür dehenüm
Aña şemşīr-i zebānum yitişür **ejderhā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 44). [ejderhā, ]*

**ekber:** *Daha, pek büyük.*

Ḳadr ü ʿizzetde kirām u enbiyānuñ ekseri
Gāh- u rifʿatde kibār-ı mürselīnüñ **ekberi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 144). [ekberi, -i ]*

**ekser:** *Çok, çoğu.*

Rāz-ı deḫān-ı dilbere vāḳıfdur **ekṣeri** ʿUṣṣāḳ-ı zāre dinse nola ġayb erenleri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 39, Mısra 1). [ekṣeri, -i ]*

**ekṣeri:** *Büyük bir kısmı, çoğu.*

Ḳadr ü ʿizzetde kirām u enbiyānuñ **ekseri** Gāh- u rifʿatde kibār-ı mürselīnüñ ekberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 143). [ekseri, ]*

Oldı şāhidlerinüñ **ekṣeri** ḳatl
Ḳarada kimi kimi deryāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 13). [ekṣeri, ]*

**ekṣeri:** *Çoğunluğu.*

Sālik olsañ mürşid-i kāmil ḳıyās itdüklerin
Kendi noḳṣānın daḫi bilmekde ʿāciz **ekşeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 76). [ekşeri, ]*

**eksil:** *Azalmak.*

Ne deñli bezl ü niṣār itse artar **eksilmez**
kim Naẓīm gibi manṣıb-ı kemāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 13). [eksilmez, -mez ]*

Ne ḳadar bezl ü niṣār itse yine **eksilmez**
ʿĀşıka eşk-i dü-çeşm-i teri sermāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 7). [eksilmez, -mez ]*

**ekser:** *(Ar. ekseriyyā'nın kısaltılmış şekli ekseri / ekser) Çok defa, çok zaman, çoğunlukla, genellikle, ekseriya.*

Kendi ʿüryān gezer anuñ **ekşer**
ʿAvreti giydügi zer ü zīver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 7). [ekşer, ]*

**el:** *El.*

Dil rişte-i ülfeti urup **el** ḳırmış
Peyvend-i ʿalāḳayı muḥaṣṣıl ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 1). [el, ]*

**el:** *Güç, iktidar, irade.*

Yire geçsün dilerüm bender-i kālā-yı viṣāl
Māl-ı Ḳārūn **elüne** geçse de medyūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 12). [elüne, -üñ, -e ]*

**el:** *El (organ).*

Nīze alsa **ele** ider her gāh
Gözine ʿālemüñ ciḫānı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 9). [ele, -e ]*

Sūsen **ele** alınca zümürrüd ḫançer
Laʿlīn siperin sīneye çekdi gül-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 1). [ele, -e ]*

**el:** *Bedenin bir uzvu.*

Ol tezerv-i ḫoş-ḫırām-ı tārı rām eyle Naẓīm
Dām-ı efsūndur **ele** bir sübḥa-i ṣad-dāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 18). [ele, -e ]*

Ol mest-i ġurūra oldı peymāne-i nāz
Bir kerre **ele** alınmayan cām-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 2). [ele, -e ]*

**el:** *Başkaları, ağyar.*

Çiġnetme bu pāymālüñi gel yitişür
Dāmānuña rūzgārdur **el** yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 2). [el, ]*

Gözden o perī nigīn laʿlin ṣaḳınūr
Eller anı ʿāḳıbet görürseñ ṭaḳınur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 2). [eller, -ler ]*

**el:** *(ال) (Ar. harf-i târif el-) Arapça'da isimleri mârife yapan (belirli duruma getiren) bir ön ek olup dilimize aşağıdaki şekillerde girmiştir [Başına geldiği kelimelerin ilk harfi hurûf-ı şemsiyyeden biri ise er-, es- eş-, et- vb. şekiller alır]. Örneğin; El-Kemahi, Muhyiddin el-Arabi vs.*

Bulsun ḫumār-ı ġam fenā **el** ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 9). [el, ]*

**el:** *İnsanın bir uzvu, el.*

Teshīr-i ehl-i ʿaşḳa meşġūldür demādem
Düşmez o ṭıfl-ı nāzuñ levḥ-i füsūn **elinden**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 4). [elinden, -i, -n, -den ]*

**el:** *"Sahiplik, mülkiyet" anlamındadır.*

Gülün **elinde** iden böyle dest-mālini āl
Sirişk-i dembedem-i hāy hāy-ı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 5). [elinde, -i, -(n)de ]*

Ḳāmeti ḫam-geşte **elde** kāse-i deryūzesi
Sāʾil-i dergāhı itmiş pīr-i çarḫ aḫżarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 159). [elde, -de ]*

Elinde murġ-ı kef-amūz-ı ḫāme-i dil-keş
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i maʿnī iden kebūterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 175). [elinde, -i, -(n)de ]*

Zer-kāse-i mihr **elinde** olmuş o şehüñ
Dīrīne gedā-yı dergehi çarḫ-ı dü-tâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 3). [elinde, -i, -(n)de ]*

**el:** *Hakimiyet.*

Bāde-nūş olsañ **elüñde** olmasa zer gül gibi
Mey-fürūşuñ dāġ-ı ḥasretdür saña her saġārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 71). [elüñde, -üñ, -de ]*

**el:** *Bedenin bir uzvu, el.*

Āb-ı ḥayātı içmem şunsa raḳīb-i nādān
Cām-ı vişāli çekmem aġyār-ı dūn **elinden**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 12). [elinden, -in, -den ]*

Feżā-yı ʿişve de ġırbāl-ı nāz alup **eline**
Ġubār-ı çeşm-i Naẓīmi o şīvekar eledi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 9). [eline, -ine ]*

Bīm-i şemşīr-i ciḫān-gīri ile Behrāmuñ
**Eline** raʿşe gelup duşdi o tiġ-ı ġarrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 254). [eline, -ine ]*

**el:** *El.*

Yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi āyine olup **eline**
ʿAceb gelür mi o mest-i mey-i ʿitābe ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 5). [eline, -iñ, -e ]*

**el:** *Bedenin bir uzvu, el.*

Yārsız alsa **ele** muṭrib-i bezm ey dil-i zār
Görinür terkeş-i pür-tīr baña mūsīḳār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 40, Mısra 1). [ele, -e ]*

**el:** *Bedenin bir uzvu; el, yed.*

Gül-i ruḫsārına yād **el** doḳunmış ḥayf ellenmiş
Miyānın ḳocdurup bāġ-ı vişāl-i yār bellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 1). [el, ]*

**el:** *Bedenin bir uzvu; el, yed.*

Gitmezdi Ḳays-ı zāruñ ṣabr u sükūn **elinden**
Leylānuñ içmeseydi cām-ı cünûn **elinden**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 2). [elinden, -(i)n, -den ]*

**el:** *Bedenin bir uzvu, el, avuç.*

O Kelīmüm süḫande kim ḳālemüm
Hem ʿaṣādur **elümde** hem şuʿbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 216). [elümde, -üm,- de ]*

**el:** *"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.*

Destān-ı rūzgāra zinḫār sīne germe
Sührāb iseñ olursun āḫir zebūn **elinden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 6). [elinden, -i, -n, -den ]*

Envāʿını cünūnuñ fehm iden ehl-i ḥālüñ
Olsa ʿaceb mi ʿaciz her ẕū-fünūn **elinden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 8). [elinden, -i, -n, -den ]*

Bilmez lüġāt-ı ʿaşḳı efsürde-dil Naẓīma
Şerḥ ile geçse bir bir cümle mütūn **elinden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 14). [elinden, -i, -n, -den ]*

Āh **elinden** ḥāṣid-i dūn u denīnüñ kim müdām
Ceyb-i şevḳum āşinā-yı gūşe-i dāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 65). [elinden, -i, -n, -den ]*

**el:** *(Sevgilinin) eli.*

O dil ki ne ġam u endūh u ne melāl ṭutar
**Elinde** gül gibi cām-ı şarāb-ı āl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 2). [elinde, -i, -n, -de ]*

**el:** *Bedenin bir uzvu; el.*

Piyāle **elde** ne dem bezmüme ḥabīb gelür
Ayaġuma ayaġıyla benüm naṣīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 1). [elde, -de ]*

**el:** *Bedenin bir uzvu olan el, yed.*

Luṭf eyle sāḳiyā **elüm** irsün ayaġuña
Gül-buse-i murādum o ayaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 11). [elüm, -üm ]*

Benüm ne Ḥaḳḳa sezā ne cenābuma kārum
İki **elüm** daḫi sevḳ-ı ʿamelde bī-taḥṣīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 128). [elüm, -üm ]*

**el:** *Bedenin bir uzvu, el.*

Derinde sāʾil olup ḳad-ḫamīde pīr-i felek
**Elinde** mihr ile māh iki kāse-i cerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 78). [elinde, -i, -n, -de ]*

**el:** *Elden bırakmamak.*

**Elden** ḳoma ʿaṣāya düşince bu bāġda
Zerrīn ḳadeḥle nergis ü gül gibi sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 11). [elden, -den ]*

**el:** *Aitlik, sahip olma durumu.*

Yār ile olsun ʿişretüñ var iken **elde** furṣatuñ
Evkātuñı itme telef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 5). [elde, -de ]*

Nuḳl ü kebāb-ı meclis olur tevbe-i naṣūḥ
Ṣāḳī ki **elde** cām-ı mey-i erġuvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 92). [elde, -de ]*

**el:** *(Bir kimsenin) Elinden, yüzünden.*

**Elünden** istemedüm dāne Kendimi bileli
Bu diḳḳatüñ niye ey çarḫ-ı âsiyâb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 13). [elünden, -üñ, -den ]*

ʿUşşāḳa nedür bu cevr-i ḫāṭır-şikenüñ
Feryād **elüñden** ey cefā-pīşe senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 2). [elüñden, -üñ, -den ]*

**el:** *Ahali, halk, başkaları.*

Günāh-ı ġayre baḳup ḫacletümden āb oldum
Haṭā eyledi **el** ben ġarḳa-ı ḥicāb oldum

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 2). [el, ]*

**el:** *(Herhangi bir kimsenin) eli.*

Nevā-perdāz olup āheng idünce sāz-ı vaṣfında
Degül mıżrāb-ı kilk-i ter **elinde** her benān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 76). [elinde, -inde ]*

Sāḳın sıġamış **elinde** tīġ-ı ser-tīz
Ol dilber-i ser-tırāşe eġem nola bāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 3). [elinde, -inde ]*

**el:** *Aracılığıyla.*

Dest-i mürüvvetüñden ider minnet-iʿaṭā
Ġayruñ **eliyle** aña kerem imtinān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 80). [eliyle, -iyle ]*

**el aç-:** *1- Ellerini açmak 2- El açıp , dua ederek.*

Didi tārīḫ-i vefātın **el açup** Ḥaḳḳā Naẓīm
Rūḫına vālidemüñ eyle ilāhī raḥmet (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 5). [el aç-, -up ]*

Söz temām oldı ḫuluṣ-ı tam ile gel ey Naẓīm
**El açup** başla niyāze vaḳtidür şimden geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 222). [el açup, -up ]*

**el üzre:** *Değer vermek.*

Böyle ṭutmazdı **el üzre** anı pīr-i mey-furūş
Olmasaydı Cem zamānından beri sāġar yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 13). [el üzre, ]*

**el vir-:** *İzin vermek.*

Hiżāb-beste kef-i destin öpdüm ol māḫūñ
Felekde devlet-i keffü'l-hażīb **el virdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 4). [el vir-, ]*

O ḥüsn-i havṣala-sūzı ṭutuşdı gördükde
Çenāre ḥaḳ bu ki vażʿ-ı ġarīb **el virdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 6). [el vir-, --di ]*

**el vir-:** *Çare olmak.*

Ne şundı laʿlini cānān ne ṭutdı nabż-ı dili ḫasteye ne devā ne ṭabīb **el virdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 8). [el vir-, --di ]*

**el vir-:** *Yurt edinmek.*

Pür itdi nāle-i dil kūy-ı dilberi bilmem
O gülşene nice bir ʿāndelīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 10). [el vir-, --di ]*

**el vir-:** *El uzatmak.*

ʿAceb mi ḫalḳa-i zer olsa ḥāle-i vuṣlat
O māh-ṭalʿat-ı ʿābid-firīb **el virdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 12). [el vir-, --di ]*

**el vir-:** *Elini vermek.*

Görüp o pençe-i ḫurşīdi farṭ-ı ḥayretden
Naẓīme çākī-i ceyb-i şekīb **el virdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 14). [el vir-, --di ]*

**el virdi:** *İzin vermek.*

Benümle ʿahd -i vefāya ḥabīb **el virdi**
Yine ḥasedle telāş-ı raḳīb **el virdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 1). [el virdi, --di ]*

Benümle ʿahd -i vefāya ḥabīb **el virdi**
Yine ḥasedle telāş-ı raḳīb **el virdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 2). [el virdi, --di ]*

**el virse:** *İzin vermek.*

Haṭ gülmese ṣabr iderdüm iḳrāruña līk
**El virse** eġer o ʿahd ü peymāne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 4). [el virse, --se ]*

**el virse:** *Yardım etmek, fırsat vermek.*

Revādur ṭāliʿümde devlet-i evṣāfuñ **el virse**
Felekde maẓẖār-ı keffü'l-haẕībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 15). [el virse, -se ]*

**el-amān:** *"Aman, imdat, medet!" anlamlarındaki yardım isteme ve yalvarma sözü.*

Şıḥne-i nefse esīr olmış āmān ṣād **el-amān**
Dest-gīr ol ʿacze düşmişdür meded ṣad el-meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 49). [el-amān, ]*

Kefen ber-gerden ü şemşīr-i bürrān ber-dehen ḥālā
Hücūm-ı saṭvetinden düşmen-i dīn **el-amān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 48). [el-amān, ]*

Şemşīr-i tīz ü tīr-i sitīzinden ol şehüñ
Her küşeden ṣadā-yı amān **el-amān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 50). [el-amān, ]*

**El-amān** ey muḥabbet-i cānān
El-amān ey meşaḳḳat-i hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 155). [el-amān, ]*

El-amān ey muḥabbet-i cānān
**El-amān** ey meşaḳḳat-i hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 156). [el-amān, ]*

**elʾān:** *Şimdi, hâlâ; şimdiki halde.*

Şimdi şaha benüm Naẓīm-āsā
Vaṭanında ġarīb olan **elʾān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 182). [elʾān, ]*

**el-ʿan:** *Şimdi.*

Ṭabʿum güherle **el-ʿan** gevher-feşān-ı ʿirfān
Ẓāhirde gerçi vīrān gencīnedür niḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 175). [el-ʿan, ]*

**elbet:** *Elbet, mutlaka.*

O ṭabīb-i dil ider ḫaste-i ʿaşḳa dermān
Bulur **elbetde** devā derdine tīmāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 8). [elbetde, -de ]*

**Elbetde** olur ḫātime-i muṣḥaf-ı ümmīd
İḫlāṣ ki var Fātiḥa-i niyyetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 7). [elbetde, -de ]*

Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla nola küstāḫ isem
ʿAfv olur **elbetde** mestüñ vaż-ı küsāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 30). [elbetde, -de ]*

**elbet:** *Elbette, mutlaka, şüphesiz.*

Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla nola küstāḫ isem
ʿAfv olur **elbetde** mestüñ vaż -ı küstāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 30). [elbetde, -de ]*

**elbette:** *"Mutlaka, hiç şüphesiz" anlamlarında kullanılan kelime.*

Gāh olur kim ʿāşıḳ-ı şeydāya istiġnā düşer
Gerçi ʿāşıḳdan gelür **elbette** istiġna ġarīb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 10). [elbette, ]*

Lā-büd giderek vāṣıl olur menzile sālik
**Elbette** kenāre çekilür ḳāfile-i mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 4). [elbette, ]*

Seng-i cevr ile ḫārāb evleme burc-ı bedenüm
Baña bugün yārın **elbette** sañadur Aḥmed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 10). [elbette, ]*

Redd eylemez gedāsını **elbette** ey Naẓīm
Dergāh-ı feyżi nā-mütenāhī küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 15). [elbette, ]*

ʿUşşākı dilber aġladur **elbette** zār zār
Olsaʿaceb mi bir gül içün şād hezār zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 1). [elbette, ]*

Fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla derd-i derūn efzūn olur
Nev-baḫār eyyāmı **elbette** cünūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 2). [elbette, ]*

Baḫş-i miyān-ı yārde olduḳca ḳāl ü ḳıyl
**Elbette** ḫançeri girüp ortaya areler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 16). [elbette, ]*

Murġ-ı niyāze nale ki bāl-i eşer virür
**Elbette** āb ü dānesini eşk-i ter virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 2). [elbette, ]*

ʿUşşāka ḫüsni deñli ider cevri dilberān
**Elbette** bāde keyfi ḳadar derd-i ser virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 14). [elbette, ]*

Olur **elbette** bir gün cilvegāhı menzil-i maḳṣūd
Naẓīmā olmasun tek tevsen-i baḫtuñ hemān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 9). [elbette, ]*

**Elbett**e olur zīr-i zemīn cāy-ı ḳarāruñ
İsterseñ eġer pādişeh-i rūy-ı zemīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 11). [elbette, ]*

Cān gibi gözden olsa nola ol dehān nihān
Zīrā ki dīdeden olur **elbette** cān nihān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 2). [elbette, ]*

Nāvek-i nālesi ṭaş olsa işābet eyler
Gelmez **elbette** ḫaṭā ʿāşıḳ-ı şādıḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 8). [elbette, ]*

Eġer dip gösterür **elbette** sermestān-ı deryā-nūş
Gerekse lücce-i girdāb rıṭl-ı mey ʿāmīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 9). [elbette, ]*

Eylemez hergiz dil-i āgāh meyl-i zülf ü ḫāl
Kim hümā āzādedür **elbette** dām u çīneden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 12). [elbette, ]*

**Elbette** mecāzuñ yoludur semt-i ḥaḳīkat
Mādām ola ḳanṭara-i ʿaşḳ güẕergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 7). [elbette, ]*

ʿAfvinüñ seyyiʾāt-ı muḥtācı
Ferāḥ **elbette** ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 72). [elbette, ]*

Yitirmişdüm dili dāġ-ı ġamuñ taʿyīn idüp buldum
Kişi güm-kerdesin **elbette** bulsa bir nişān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 12). [elbette, ]*

Şāḫum ṣenā-yı ẕātunı itdükce ṭabʿına
**Elbette** böyle bu ġazel-i dil-sitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 82). [elbette, ]*

Gözlerüm ṭolsa ʿaceb mi saña itdükce nigāh
Āftāba baḳṣā **elbette** kişi giryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 86). [elbette, ]*

Eyler **elbette** işābet nāvek-i şaṣt-ı niyāz
Bir kemāndār-ı ġamuñ kim ḳāmeti zih-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 15). [elbette, ]*

Olur **elbette** nuṭḳa geldükce
Noḳṭa-i ḫāmem aña mühr-i deḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 207). [elbette, ]*

Dil-ḫaste-i ʿaşḳı ẕevḳi ider derdinden
**Elbette** ʿalīl olur devādan māḥẓūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 17, Mısra 2). [elbette, ]*

**Elbette** olur sefine deryāda Naẓīm
Ammā bu sefîne içre bir deryādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 3). [elbette, ]*

**Elbette** sebük-ser andadur bed mesti
Biñ rıṭl-ı girān çekse mülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 3). [elbette, ]*

Ṭalib olanuñ o Yūsuf-ḥüsne Naẓīm
**Elbette** çıḳarmış ipliġi bāzāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 4). [elbette, ]*

Bu firḳatla bu ḥasretle olup dūr
Dil-i māḥzun olur **elbette** mebrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 18). [elbette, ]*

**elbette:** *"Mutlaka, hiç şüphesiz" anlamlarında kullanılan zarf.*

Gerçi her bir daverüñ devrinde bir ʿişyānla
Mücrim **elbette** esīr-i gūşe-i zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 62). [elbette, ]*

**el-burze:** *El- Burze.*

Ṣadā-yı tīr u tīġ u gürzi kūh **el-Burze** dek gitdi
Degül şah-ı ʿAcem şahenşeh-i Hindūstan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 63). [el-burze, ]*

**elden ele:** *Elden ele.*

Temennāsın temām itdükde ḫāme
Geze **elden ele** ya Rab bu nāme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 6). [elden ele, ]*

**ele-:** *Taneli veya un gibi toz durumunda olan şeyleri yabancı maddelerden ayıklamak veya incesini kabasından ayırmak için kullanılan, tahta bir kasnak ve tek tarafa gerilmiş, gözenekli tel, kıl, bez vb.nden oluşan araç.*

Feżā-yı ʿişve de ġırbāl-ı nāz alup eline
Ġubār-ı çeşm-i Naẓīmi o şīvekar **eledi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 10). [eledi, --di ]*

**ele al:** *Tutmak, eline almak.*

Anı cān gibi ehli şaḳlar
**Ele alduḳca** gehī mızraḳlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 10). [ele, ]*

Luṭf eyle ḫāṭırın **ele al** bir ġarībdür
Dergāhuña ne dem ki o şīrīn-zebān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 77). [ele al, ]*

**ele alup:** *Tutmak, eline almak.*

Evṣāf-ı sūrın yazmaġa **alup ele** levḥ u ḳalem
Şāyeste olsa cān ile aña ʿUṭārid bir debīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 15). [ele alup, -a, -up-up ]*

**elem:** *Acı, ıztırap.*

**Elem** çekme senüñ de maṭlabuñ ey dil olur ḥāṣıl
Murāduñ neyse virdüm dir o şāh̲-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 79). [elem, ]*

**elem:** *Ağrı, acı, sızı, sancı , keder, dert, maddî ve manevî ıstırap.*

Lebrīz dīde nemle ḳaddüm dü-tā **elemle**
İtdi ʿubur ġamla eyyām-ı ʿünfüvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 153). [elemle, -le ]*

**elezz:** *leẕāẕet "lezzetli olmak"tan eleẕẕ: Çok (daha, en, pek) lezzetli Kubbealtı Lügati.*

Dergāhı gedāluġı o şāh̲-ı rüsülüñ
Bir bī-kese ḥaşmet-i Süleymāndan **eleẕẕ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 4). [eleẕẕ, ]*

**elezz:** *Daha lezzetli.*

Ey leẕẕet-i mihri şerbet-i cāndan **eleẕẕ**
Bīmārına derd-i ʿaşḳı dermāndan **eleẕẕ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 1). [eleẕẕ, ]*

Ey leẕẕet-i mihri şerbet-i cāndan **eleẕẕ**
Bīmārına derd-i ʿaşḳı dermāndan **eleẕẕ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 2). [eleẕẕ, ]*

**elfāz:** *Sözler.*

Bu minvāl üzre nessāç-ı süḫan **elfāẓ** u maʿnāya
Naẓīmā ḥaḳ budur kim tār u pūd imtiyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 19). [elfāẓ, ]*

**elfāz:** *Lafızlar, sözler.*

Tāze **elfāz** ile güftārumı gūş eylemeġe
Pāy-ı taʿbīrumi taḳbīle gelür ḥüsn-i edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 47). [elfāz, ]*

**elfāz-āşinā:** *Tanıdık sözler.*

Dīde-i bīgāne görmezse ʿaceb mi ey Naẓīm
Naẓm-ı rengīnüñde **elfāẓ-āşinā** maʿnā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 14). [elfāẓ-āşinā, ]*

**elfaz-ı beyānum:** *Kelimeleri ifade edebilme.*

Şevḳ-ı naʿtüñle olur mülk-i süḫande nām-zed
Şāḫid-i maʿnāya **elfaẓ-ı beyānum** duḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 206). [elfaẓ-ı beyānum, -um ]*

**el-ḥaḳ:** *Allah için, gerçekten, doğrusu.*

Kim iderse aña naẓār **el-ḥaḳ**
Ola nūr-ı siyāha müsṭaġrak *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 11). [el-ḥaḳ, ]*

**el-ḥaḳ:** *"Hak ve gerçek olan budur" anlamına gelen ifade.*

Kemālin mīve-i şiʿr-i terüñ bulmış Naẓīm **el-ḥaḳ**
Riyāż-ı naẓmuña gūyā ki ḫāmeñ āb-yār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 17). [el-ḥaḳ, ]*

**el-ḥaḳ:** *"Hak ve gerçek olan budur!" anlamına gelen ifade.*

Merdāne çekdi sancaḳ gösterdi ḫaşma bayraḳ
Oldı riʿāyet **el-ḥaḳ** namus-ı pehlevānı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 120). [el-ḥaḳ, ]*

Bir deġirmi ridāsı var **el-ḥaḳ**
Dişleri var ridāsına mülḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 5). [el-ḥaḳ, ]*

Kef-i desti ile o beş barmak
Pençe-i āftābdur **el-ḥaḳ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 110). [el-ḥaḳ, ]*

Ḥarem-i ḳadrinüñ **el-ḥaḳ** o ʿafīf-i dehrün
Olmaya süllem-i gerdūnesi bu sebʿ-i şidād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 11). [el-ḥaḳ, ]*

Ṣadrı teşrīf eyledükde ol ḫıdīv-i dād-ger
Didüm **el-ḥaḳ** mühr ile oldı Ḥaṣan Pāṣā vezīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 24). [el-ḥaḳ, ]*

O düsṭūr-ı güzīnüñ manṣıb-ı iclāline **el-ḥaḳ**
Bu mışraʿ cevherī ḥarfiyle bir tārīḫ-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 17). [el-ḥaḳ, ]*

Ṣaḫāne ṭarḥı menzil-i Ḥācī Selīm Girāy
El-ḥaḳ mekān-ı bī-bedel-i Ḥācī Hān Selīm (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 24). [el-ḥaḳ, ]*

**elḫamd-ḫvanı-ı ḫvanı:** *Yemeğin şükür yemeği.*

Olduḳça ol keremver dehre simāṭ-güster
ʿĀlem olur seraser **elḫamd-ḫvanı-ı ḫvanı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 68). [elḫamd-ḫvanı-ı ḫvanı, ]*

**elḫān:** *Nağmeler, ezgiler, melodiler.*

Baġ-ı vaṣfuñda bülbül-i nuṭḳum
Bu ḳasemlerle eylesün **elḫān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 114). [elḫān, ]*

**el-ḥāṣıl:** *Sözün kısası.*

Ki saña ʿāṣıḳum diye yāre
Ey büt-i deyr-i ʿişve **el-ḥāṣıl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 280). [el-ḥāṣıl, ]*

**el-ḥaẕer:** *"Sakın, sakınalım, sakınınız," mânâsına kullanılır.*

Eyler şikeste penceñi bu Nîrem-i fenā
Ṣad **el-ḥaẕer** ki olmayasın Ḳahramān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 12). [el-ḥaẕer, ]*

Ḥaẕer ṣad **el-ḥaẕer** gūy itdigüñ esrārı ifşādan
Yiter Ferḥād-ı ʿibret kūh-veş olmaz nifāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 5). [el-ḥaẕer, ]*

Cūy-ı ṣāfī-veş çekil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
**El-haẕer** şemşīr-i cān-teʾsīr-i āhumdan benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 212). [el-haẕer, ]*

**elif:** *(Âşığın sinesinde bulunan) elif şeklindeki yaralar.*

ʿAks-i āh-ı dilidür fikr-i ḳadd ü çeşmi ile
**Elif** ü dāg u gül-i sīne-i abdāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 6). [elif, ]*

**elif-ḳad:** *(Sevgilinin) elif harfi gibi düzgün, uzun boyu.*

Dāldur ālām-ı derdüñden ḫam olmış dillere
Ey **elif-ḳad** lām-ı zülfün kim liḳā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 4). [elif-ḳad, ]*

**elinde:** *(Bir şeyin birisinin) Elinin içinde olma durumu.*

Gīsū-yı ʿanberīnin idüp deste deste bend
İki **elinde** iki demed yāsemin ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 6). [elinde, ]*

**elinde:** *Avucunda,hakimiyetinde bulunmak.*

Virür Naẓīm gibi silk-i dürr-i naẓma niẓām
**Elinde** böyle o kim bir dizi leʾāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 14). [elinde, -in, -de ]*

**Elinde** cām-ı ṣafā rind-i ṣāf-meşreb iken
Nedür bu ʿuḳde derünuñda ey ḥabāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 7). [elinde, -in, -de ]*

**elinden:** *(birinin) elinden; yüzünden, -den dolayı.*

Gitmezdi Ḳays-ı zāruñ ṣabr u sükūn
**elinden**
Leylānuñ içmeseydi cām-ı cünûn **elinden**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 1). [elinden, ]*

**elinden:** *(Birinin veya bir şeyin) elinden.*

Feryād u nāle eyler ol büt-perest-i nāzuñ
Deyr içre gāh nāḳūs geh erġānūn **elinden**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 10). [elinden, ]*

**ellen:** *Uğraşılmak.*

Gül-i ruḫsārına yād el doḳunmış ḥayf
**ellenmiş**
Miyānın ḳocdurup bāġ-ı viṣāl-i yār
bellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 1). [ellenmiş, -miş ]*

**elma:** *Elma.*

Şaḳḳ idüp tıġı enār-āsā ʿadūnuñ dillerin
Nāle-i eyvā Ḳızıl **Elmayı** itdi pür-ṣada
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 8). [elmayı, -y, -ı ]*

**elma:** *Elma*

Bilūrīn gerdeni sīb-i zenaḫdānıyla sāḳīnüñ
Ser-i mīnāya ḳonmış guyiyā bir dāne
**elmadur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 12). [elmadur, -dur ]*

**elmās:** *Mücevher olarak kullanılan, saydam, değerli bir taş.*

Her bir kemīne ḳaṭresi **elmāsı** çāk ider
Dilden o girye dīdeye kim intiḫāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 15). [elmāsı, ]*

Her lāle olup nīze-i yāḳūt be-düş
Elmās ẕerre giydi semen sertāser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 4). [elmās, ]*

**el-meded:** *Aman, yardım, imdat.*

Ṣıḥne-i nefse esīr olmış āmān ṣād el-amān
Dest-gīr ol ʿacze düşmişdür meded ṣad **el-meded** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 50). [el-meded, ]*

**elṭāf-ı mevlā:** *Allah'ın lütfu.*

Olup tā rūz-ı ferda ḫāṣılı maʿmūr u ābādān
Demādem ṣāḥibi maẓhar ola **elṭāf-ı Mevlāya** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 28). [elṭāf-ı mevlā, -y, -a ]*

**elṭāf-ı müsteʿānı:** *Allah'ın lütufları.*

Gördükde zūr-ı bāzūşındı ʿadū-yı bed-ḫū
Geldi yitişdi her sū **elṭāf-ı müsteʿānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 88). [elṭāf-ı müsteʿānı, -ı ]*

**elüñe girse:** *Ulaşmak, sahip olmak; vakti gelmek, kavuşmak.*

Ṣaḥbā-yı leb-i dilberi añma bana dirseñ
Ammā ki Naẓīmā **elüñe girse** ṣorarsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 10). [elüñe girse, -se ]*

**el-vedāʿ:** *"Güle güle" anlamında son veda ifadesi.*

İntiẕārı irişdi pāyāne
Eylesün **el-vedāʿ** hicrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 198). [el-vedāʿ, ]*

Çekildi menzil-i ʿuḳbāya **el-vedāʿ** diyüp
Naẓīm eyledi aḥbābı bı-ṣekīb ü ḫıred
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 7). [el-vedāʿ, ]*

**elyaḳ:** *Daha münasip, daha layık.*

Ḳılmış o serveti Ḥaḳ nuṣretlere muvaffaḳ
Rüstem olursa **elyaḳ** bezminde kıssa-ḫvanı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 66). [elyaḳ, ]*

**elzem:** *Daha (en, pek) lāzım, lüzūmlu.*

Vaṣfınuñ iltizāmı lāzımdur
İns ü cānla ṣenāsı **elzemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 110). [elzemdür, -dür ]*

**elzem:** *Çok/daha gerekli.*

Cins-i evṣāfıyla envāʿ-ı ḫalāyıḳ leb-küşā
Her lisānda vaṣfı **elzem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 36). [elzem, ]*

**elzem:** *Çok lüzumlu.*

Vaḥīd-i ʿasr ki vaṣf-ı ṣıfātı **elzemdür**
Hemīşe yirde beşer gökde ḳudsiyān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 19). [elzemdür, -dür ]*

**em:** *İlaç, çare.*

Laʿl-i lebüñle teşne olan ḫaste-i ʿaşḳa
Haṭṭuñ yoġ iken **em** dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 4). [em, ]*

Gehī miyānuñı ḳocdur gehī lebüñ **emdür**
Vebāli var ise cāna benüm ṣevābı senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 5). [emdür, -dür ]*

**Emdür** baña işāret-i ebrīñ ile lebim
Ben sāḳiyā o bādeyi zevraḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 7). [emdür, -dür ]*

Der-i dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında
Derd-i cān-ı ʿalīline **emdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 88). [emdür, -dür ]*

**em:** *Bundan sonra.*

Dārū-yı dāru'ş-şifā-yı ʿafvi her dil-ḫastenüñ
Derd-i bī-dermānına **em** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 84). [em, ]*

**emān:** *Aman dileme.*

Zemīn tezelzül-i āşūbdan emin oİdi
Zamān maʿdeletüñde ciḫān **emān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 58). [emān, ]*

Ciḫāniyān olālar sāyebān-ı ʿadlüñde
āṣafuñ şeb ü rūz emn ile **emān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 126). [emān, ]*

**emcād:** *Şeref, onur ve haysiyet sahibi olanlar.*

Mīhmān sūr-ı sürurında meḫādīm ü kirām
Ḥalka-i şemʿ-i şebistānı kibār u **emcād**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 20). [emcād, ]*

**emdür:** *Emdirmek, öptürmek*

**Emdürse** laʿlini demidür ol ṭabīb-i cān
Dil-ḫaste-i muḥabbetiyüm şerbet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 9). [emdürse, -se ]*

**emīn:** *Ar. Güvenilir.*

Haṭalardan **emīn** itsün vücūdın Ḥażret-i Mevlā
Benüm gibi duʿā-yı devletin pīr ü civān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 81). [emīn, ]*

**emīn:** *Güvenilir, inanılır, îtimat edilir (kimse). Hz. Muhammed.*

Āsūdelüġi şemʿ ile fānūsdan öğren
Merdāne serüñ ḫırḳaya çek ġamden **emin** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 8). [emin, ]*

Ġamzesi tīġ-ı nigāhından **emīn** olmaz yine
İtse de ʿaks-i rūḫı dāru'l-emān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 3). [emīn, ]*

Zemīn tezelzül-i āşūbdan **emin** oİdi
Zamān maʿdeletüñde ciḫān emān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 57). [emin, ]*

Devr-i ḥıfẓında cihān ḳayd-ı eşirrādan **emīn**
Sāye-i ʿadlinde der-zīr-i emān mülk ü milel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 27). [emīn, ]*

**emīn:** *Güvenilir, inanılır, îtimat edilir (kimse).*

Āşūbdan ciḫānı **emīn** eyleyen emīr
Ḥırz-ı emānı bāzū-yı şemşīri bağlamış
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 11). [emīn, ]*

Ālāyiş-i dünyādan **emīn** kūşe-nişīnüz
İşkencede keşret çile-i vaḥdetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 5). [emīn, ]*

**emīni-zāde:** *Eminzade.*

Ẕū-fünūn-ı pür-hüner Fetvā **Emīni-zādenüñ**
Geldi bir ferzendi kevne ʿālem oldı şādmān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 1). [emīni-zādenüñ, -nüñ ]*

**emīni-zāde-i saʿd-aḫter:** *Yıldızı kutlu, tâlihli, uğurlu, bahtlı Emin-zâde.*

Ḥażret-i Fetvā **Emīni-zāde-i saʿd-aḫterüñ**
Geldi mehd-i kevne bir ferzend-i rūşen-ṭalʿati *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 1). [emīni-zāde-i saʿd-aḫter, ]*

**emir:** *Bedehşan mülkünün yöneticisi.*

Āşūbdan ciḫānı emīn eyleyen **emīr**
Ḥırz-ı emānı bāzū-yı şemşīri bağlamış
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 11). [emīr, ]*

**emīr-i şühedā:** *Şehitlerin hükümdarı.*

Birine kāse-i zehrāb-ı fenā sundı ḳader
Birini tiġ-ı ḳażā itdi **emīr-i şühedā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 220). [emīr-i şühedā, ]*

**emn:** *Korkusuzluk, eminlik.*

Ciḫāniyān olālar sāyebān-ı ʿadlüñde āṣafuñ şeb ü rūz **emn** ile emān üzre *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 126). [emn, ]*

**emr:** *Bir şeyin yapılması veya yapılmaması hususunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk.*

Mevḳıf-ı şerm ü ḥacāletde ḳalan küstāḫım
Her ne **emr** eyler iseñ ʿafv ile fermān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 14). [emr, ]*

**emr:** *Allah'ın buyruğu.*

Māhīye dek **emri** māhdan cārīdür
Fermānber-i ḥükmi ez-semā ta be-semek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 3). [emri, -i ]*

**emr:** *"Emir", buyruk. Cenabıhakk'ın emir ve yasakları.*

**Emrine** ins ü melek fermān-ber
Oldı māḥkūmı ciḫān ṭarf be-ṭarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 23). [emrine, -i, -(n)e ]*

**emr:** *Buyruk.*

Olur **emriyle** siyāsetgehi tehnîde ḳażā
İmtiṣāl itmeyene şerʿine tīġ u dü-nîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 51). [emriyle, -i, -y, -ile ]*

**emr:** *Bir şeyin yapılması veya yapılmaması hususunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk.*

Eyledi **emrine** dünyāyı Süleymān gibi rām
Mühr ile olduġı dem ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 55). [emrine, -i, -ñ, -e ]*

**emr:** *Allah'ın emir ve yasakları.*

O kim ins ü melek-kerden be- ṭavḳ-ı ḥükmidür ḥālā
Zemīn ü āsmānda **emri** fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 20). [emri, -i ]*

**emr olsa:** *Hükmetmek, emir vermek.*

Ferişte-ẕāt o memdūḥ-ı ins ü cānsın kim
Sitāyişüñ eġer **emr olsa** şāʿirān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 94). [emr olsa, -sa ]*

**emr-i maʿrūfı:** *Tanrı ve kula göre doğru ve âdil olan.*

İdüp ʿadālet ile pīşe **emr-i maʿrūfı**
Rıżā-yı Ḥaḳda olup kārı nehy-i münkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 79). [emr-i maʿrūfı, -ı ]*

**emr-i meşveret:** *Fikir alışverişinde bulunma emri.*

ʿAḳl u Ferhengiyle ṣādr-ı maʿdeletde bī-ʿadīl
Rāy-ı tedbīriyle **emr-i meşveretde** bī-naẓīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 20). [emr-i meşveret, -de ]*

**emr-i münkeri:** *Kötülüğü emretmek.*

Vāʿiẓ olsañ daḫi iderler cemʿ olup ehl-i hevā
Diñlemezler nehyi maʿruf ile **emr-i münkeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 80). [emr-i münkeri, -i ]*

**emri nehy:** *Yasaklar, yasak emirler.*

**Emri nehy** itse ṣiḳāḳ-ı beyn-i eżdādı eġer
Kām-ı cāna eyleye zehrābı āb-ı ḫoş-güvar

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 91). [emri nehy, ]*

**Emri nehy** itse şiḳāḳ-ı beyni bāl-i şaḥbaz
Hvabda murġ-ı żaʿīfe mirvāḥa-cünbān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 51). [emri nehy, ]*

**emr-i yek-rengi:** *Aynı renkte olan, değişiklik göstermeyen emir.*

İtse bir sūḳa **emr-i yek-rengi**
Eyleye ittiḥād sūd ü żiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 71). [emr-i yek-rengi, -i ]*

**emvāʿ:** *Dalgalar*

Nola olsa ʿālemüñ gibi ḳafādār-ı sipāh
İtmiş **emvāʿını** der-pīş o deryāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 26). [emvāʿını, -ı, -n, -ı ]*

**emvāc:** *Dalgalar*

Ey lücce-i şefḳati muḥīṭ-i mevvāc
Ey ḳulzüm-i ʿafvine şefāʿat **emvāc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 2). [emvāc, ]*

**emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳ:** *Aşk denizinin dalgaları.*

**Emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳ** idi sīnemde üstüḫvān
Deryā-yı ḥüsn eylemeden āşikār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 11). [emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳ, ]*

**emvāc-ı beyān:** *Açıklama dalgaları.*

Tertībiñ süṭūr-ı ṣafḥasın seyr eyle
**Emvāc-ı beyān** ile yemm-i maʿnādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 4). [emvāc-ı beyān, ]*

**emvāc-ı biḥār:** *Bütün denizlerin dalgaları.*

Ṭabʿ-ı feyż-āsārına bir zerre ḫurşīd-i münīr
Dest-i gevher-bārına bir ḳaṭre **emvāc-ı biḥār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 20). [emvāc-ı biḥār, ]*

**eñâk:** *En sonunda.*

Hurşīd ḳābesdür dil-i tâb-efgenimizden
Ḥayretdedür **eñâk** de mâhiyetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 12). [eñâk, ]*

Sanma **eñāk** erdebi ʿazminde āteşler yaḳup
Ḳaldı andan tūde tūde cā-be-cā ʿḫākisteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 163). [eñāk, ]*

Ḥūrşīd-i zer külāhı **eñāk** bārgāhı
Her rīzesinüñ rāhı bir kevkeb-i yemānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 33). [eñāk, ]*

**enār:** *Nar.*

Derdüñi yañsañ yine dirler ḳabāḥat sendedür
Dāġlar yaḳsa **enāruñ** kendüdendür aḫkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 42). [enāruñ, -un ]*

**enār:** *Nar meyvesi.*

ʿAşḳ-ı ʿālem-sāzı eşyāya sirāyet itmese
Her ser-i dāġında göstermezdi bir aḫker **enār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 52). [enār, ]*

**enār-āsā:** *Ateş gibi.*

Şaḳḳ idüp tıġı **enār-āsā** ʿadūnuñ dillerin
Nāle-i eyvā Ḳızıl Elmayı itdi pür-şada
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 7). [enār-āsā, ]*

**enbeta'llāhu nebāten ḥaşenā:** *Bir nebat yetiştirir gibi onu yetiştirdi, geliştirdi Âl-i İmrân Suresi 37. Ayet.*

Oldı tārīḫ-i ḫaṭ-ı sebzi Naẓīm
**Enbeta'llāhu nebāten ḥaşenā** (1092)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 4). [enbeta'llāhu nebāten ḥaşenā, ]*

**enbiyā:** *Nebi'ler, peygamberler.*

**Enbıyāsı** gibidür ḳavm-ı Kelīmu'llāhuñ
Didi ol faḫr-ı ciḫān ümmetüm içre ʿulemā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 179). [enbıyāsı, -sı ]*

ʿİlm ü ʿirfān ile o ʿayn-ı ledün
Rusül ü **enbiyadan** aʿlemdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 44). [enbiyadan, -dan ]*

Nola olsa o tesbīḥe imāme ol dür-i yektā
Ki mecmuʿ-ı rüsülden **enbiyādan** ẕātı müfreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 4). [enbiyādan, -dan ]*

Zihī şeref rūsül ü **enbiyāya** kim ẕātı
Olındı rūz-ı ezelde vücūh ile tafḍîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 93). [enbiyāya, -ya ]*

Ey şemʿ-i cemāline rüsül ḫalḳa-i cemʿ
Pervanesi **enbiyā** o efrūḫte şemʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 2). [enbiyā, ]*

**Enbiyā** vü rüsülüñ sālārı
Rehber-i ḳāfile-i fevz ü necāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [enbiyā, ]*

**enbiyā:** *Nebi'ler, peygamberler.*

Dergāh-ı muḥabbetinde Ḥaḳkā ki Naẓīm
Hādim rüsül ile **enbiyādur** ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 4). [enbiyādur, -dur ]*

**enbiyā:** *Nebîler, peygamberler.*

Fermān-beri ola rüsül ü **enbiyā** anuñ
Ḥālḳ olduġunca bende-i fermān-ı **enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 59). [enbiyā, ]*

**Enbiyā** vü rüsül içre aña yoḳdur şānī
Ki nübüvvetle risāletle odur müstesnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 109). [enbiyā, ]*

Şemʿ-i cemʿ-i rüsülüñ rāh-nümāsı sübülüñ
**Enbiyā** hep o gülüñ ravżasına nāsiye-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 114). [enbiyā, ]*

Mīhmān-ı ser-i ḫvānı keremi rūḫ-ı Ḫālil
**Enbiyā** vü rüsül ol ḫvāna ṭıfıl olsa sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 174). [enbiyā, ]*

**Enbiyā** vü rüsüle idüp imāmet anda
Oldı devletle feres-rān-ı maḳām-ı vālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 233). [enbiyā, ]*

Gerçi āḫirde geldi bu bezme
**Enbiyā** vü rüsülden aḳdemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 8). [enbiyā, ]*

Oldı fermān-beri Süleymānlar
**Enbiyā** içre faṣṣ-ı ḫātemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 12). [enbiyā, ]*

Nola dil-bestesi hep **enbiyā** vü mürselīn olsa
ʿİḳāl-i ʿaḳl-ı Rūḫu'l-Ḳuds o gīsū-yı mücaʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 49). [enbiyā, ]*

Sensin ol nūr-ı hidāyet pertev-i bezm-i yaḳīn
Cemʿ-i şemʿüñ **enbiyā** vu mürselīn pervāne-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 108). [enbiyā, ]*

Bisāṭ-ı rifʿati ḫuddamı **enbiyā** vü rusül
Simāṭ-ı ʿizzet-i mihmānı rūḫ-ı pāk-i Ḥālīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 95). [enbiyā, ]*

**Enbiyā** vü rusüle ol şeref-i mevcūdāt
Kevne āḫirde gelüp ẕātı olındı taḳdīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 25). [enbiyā, ]*

**Enbiyānuñ** iftiḫārı mürselïnüñ mefḫārı
ʿĀlem-i cān cān-ı ʿālem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 19). [enbiyānuñ, -nuñ ]*

Pādişāḫ-ı ʿarş-mesned kim muṭīʿ-i şerʿidür
**Enbiyā** vü mürselīn ü evliyā-yı kümmelīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 50). [enbiyā, ]*

Ẓahr-ı pākinde yiter ol mühr iṣbāt-ı vücūd
**Enbiyā** vü mürselīn daʿvāsına besdür güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 50). [enbiyā, ]*

Ey ledün mektebiñüñ hvāce-i ümmī-laḳabı
**Enbiyā** vü rüsülüñ zīver ü teşbiḥ-i lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 2). [enbiyā, ]*

Vāṣıl-ı bezm-i aṣl hādī-i ḳurb-ı lem-yezel
Ḳāfile-sālār-ı mürsel **enbiyānuñ** rehberi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 110). [enbiyānuñ, -nuñ ]*

Ḳadr ü ʿizzetde kirām u **enbiyānuñ** ekseri
Gāh- u rifʿatde kibār-ı mürselīnüñ ekberi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 143). [enbiyānuñ, -nuñ ]*

**Enbiyā** vü murselīnüñ eşrefe hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 19). [enbiyā, ]*

**Enbiyā** vü murselīnüñ eşrefe hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 19). [enbiyā, ]*

Şemʿüñe cem olsa lāyıḳ **enbiyā** vü mürselin
Hem ḥabīb-i kibriyāsın hem Nebīsin hem resūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 11). [enbiyā, ]*

Kān-ı ʿirfān u kemālüñ güheri
**Enbiyā** vü rüsülüñ tāc-ı seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 16). [enbiyā, ]*

**enbiyā-ḫayl:** *Bir çok Enbiya.*

Ey ser-āmed şeh-i sipāh-ı rüsül
**Enbiyā-ḫayl** ü pādişāḫ-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 2). [enbiyā-ḫayl, ]*

**enbiyā-hayl:** *Peygamberler topluluğu.*

Hilʿat-ārā-yı leʿamruk seh-i Levlāk-efser
**Enbiyā-ḫayl** ü rüsül-mevkib ü tevfīḳ-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 86). [enbiyā-ḫayl, ]*

**encām:** *İşin sonu. Son.*

Ezel āġāzı **encāmı** encāmı ebeddür ʿālem-i ʿaşḳuñ
Beyābān-ı ḳıyāmet teng-ter ṣaḥrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 3). [encāmı, -ı ]*

Ezel āġāzı **encāmı** encāmı ebeddür ʿālem-i ʿaşḳuñ
Beyābān-ı ḳıyāmet teng-ter ṣaḥrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 3). [encāmı, -ı ]*

Mey-i şādīnüñ **encāmı** ḫumār-ı ġamdur
āḫir-i kār
Miṣāl-i şemʿ-i meclis gāh ḫandān gāh giryān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 3). [encāmı, -ı ]*

**encām:** *Son, akıbet: encamı, sonu hayırlı.*

Ey muḥīṭ-i kibriyā sende dü-ʿālem berzebed
Sunʿınuñ āġāz u **encāmı** ezelden tā ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 2). [encāmı, -ı ]*

**encāma:** *işin sonu, gelecek.*

İder endūh u ġam **encāma** āġāz
Olur rāmişger-i şādī ṭarab-sâz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 13). [encāma, ]*

**encām-ı kārı:** *Faydanın sonu.*

ʿAşḳ olursa sāḳī-i peymāne-i vaṣl-ı Ayāz
ʿĀşıḳuñ **encām-ı kārı** ʿāḳıbet māḥmūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 6). [encām-ı kārı, --ı ]*

**encām-ı serḥaddür:** *Sınırlarının sonu.*

Ciḫānda vaṣfı olmaz ʿaḳl ile idrāk ile maḥṣur
Ezel āġāzdur aña ebed **encām-ı serḥaddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 68). [encām-ı serḥaddür, -dür ]*

**encüm:** *"Necm"in cem'i. Yıldızlar. Kevkebler, sitâreler.*

Suṭūr-ı ḥarf evṣāfında şeb dūde ṣafaḳ laʿli
Felek levḥ-i zer-efşān noḳṭa **encüm** māh nevmīddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 70). [encüm, ]*

Şuʿle māh **encüm** şerār aña şihāb oldı ʿalev
Faṣl-ı deydür yaḳdı āteş-dānını çarḫ-ı metīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 5). [encüm, ]*

Mühre **encüm** aña şihāb-ı fişeng
Kīse māh-ı münīr zene hilā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 3). [encüm, ]*

**encüm:** *Yıldızlar.*

Zer-mühre ḳamer sipihr levḥ-i zer-kār
**Encüm** raḳam-ı şenāsına sīm nuḳaṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 4). [encüm, ]*

**encüm:** *Yıldız, aşığın gözyaşları.*

Ḥabāb **encüm** şafaḳ mey ʿaks-i sāḳī māh-ı mihr-engīz
Şüreyya cem-i meclis devr-i saġar çarḫ-ı mīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 7). [encüm, ]*

**encüm:** *Yıldızlar, nücum.*

Şanma **encümle** şafaḳ olmış ʿaraḳ-rīz-i ḥicāb
Āsmānı āsitān-ı ḳadri itmiş şerm-sār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 79). [encümle, -le ]*

**encümen:** *içkili eğlenceli meclis, bezm.*

Nücūm içinde döner māh-ı ʿālem-efrūza
Naẓīm ḥaḳ bu ki her **encümende** yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 14). [encümende, -de ]*

**encüm-i rāḫşān:** *Parlak yıldızlar; parıltılı yıldızlar.*

Ẕāt-ı pāki miyān-ı leşkerde
Māh-ı bedr ile **encüm-i rāḫşān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 78). [encüm-i rāḫşān, ]*

**encüm-i seyyār:** *Yıldızlar kâfilesi.*

On iki burcı saʿādetle temāşā eyleyüp
**Encüm-i seyyār** u ṣābit pāyına sürdi cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 32). [encüm-i seyyār, ]*

**encüm-i seyyārla:** *Gezgin yıldızlarla.*

Ṣubḥa dek māh **encüm-i seyyārla** eyler sefer
Devr ider aḫşama dek mihr-i ciḫān-ārā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 11). [encüm-i seyyārla, --a ]*

**encüm-i ṡābit:** *Hareketsiz duran yıldızlar.*

**Encüm-i ṡābit** ü seyyār anuñ
Rakam-ı cūdınuñ ednā cümeli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [encüm-i ṡābit, ]*

**encüm-i ṡābit:** *Hareketsiz , sabit yıldız.*

Mihr bir cāriyedür māh ġulām-ı dolāb
**Encüm-i ṡābit** ü seyyār muṭīʿ ü münḳād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 16). [encüm-i ṡābit, ]*

**encüm-i tābān:** *Parlak yıldızlar.*

Ḳubbesi her cāmiʿüñ bir āsmān-ı feyż olup
Aña ḳandīl-i fürūzān **encüm-i tābān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 22). [encüm-i tābān, ]*

**encüm-nuḳaṭ:** *Nokta gibi yıldızlar.*

Dude-şeb laʿli-ṣafaḳ ḫame-şihāb **encüm-nuḳaṭ**
Ṣubḥ kāġıd mihr mühre māh-ı enver māḥberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 129). [encüm-nuḳaṭ, ]*

**encüm-rīk:** *Kum gibi ( kurutma kumu ) yıldızlar.*

Dūde-şeb surḫ-ṣafaḳ ḫāme-şihāb **encüm-rīk**
Muḥbire māh-ı felekler ṣafaḥāt-ı ḥaşebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 31). [encüm-rīk, ]*

**encüm-sipāh:** *İhtişamlı/heybetli Yıldızlar ordusu.*

Şikāre çıḳsa o **encüm-sipāh** u çarḫ-mesīr
Dü-ṭabʿl-baz aña mihr ü meh-i münevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 103). [encüm-sipāh, ]*

**Encüm-sipāh** ṣāḫā gerdūn-bārgāhā
Sulṭān-ı dīn-penāhā ey żabt iden ciḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 135). [encüm-sipāh, ]*

**encüm-sipeh-i dehr:** *Âlemin yıldız ordusu.*

Şeb-i rezminde o **encüm-sipeh-i dehre** olur
Māh-ı nev tīġ u kemer-bend-i muraṣṣaʿ cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 33). [encüm-sipeh-i dehr, ]*

**endāze-i himmet:** *Gayret ölçüsü.*

Bu ser-āmed çar-sūnuñ āferīn üstādına
Kim aña **endāze-i himmetle** ṭutdurmış temel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 2). [endāze-i himmet, -le ]*

**endāze-i himmet:** *Gayret ölçüsü.*

Bu ser-āmed çar-sūnuñ āferīn üstādına
Kim aña **endāze-i himmetle** ṭutdurmış temel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 2). [endāze-i himmet, -le ]*

**endīşe:**. *Düşünce, muhterizane düşünme, merak, özenti.*

Pīşesi nāz ü ʿişve **-endīşe**
Hem cefākār u hem vefā-pīşe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 117). [-endīşe, ]*

**endīşe:** *Düşünce, fikir.*

Felāṭūn-ı ḥikem-pīşe Arisṭo-rüşd ü **endīşe**
Kemālātıyla ḥālā ṭaʿne-dād-ı İbn-i Sīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 5). [endīşe, ]*

Felāṭūn-ı hikem-pīşe Sikender ʿaḳl ü **endīşe**
Ki virdi kesr-i şān dārāt-ı cizz ü şānı Darāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 7). [endīşe, ]*

**endīşe:** *Düşünce, kaygı.*

Ḳılmış **endīşesin** āġuş-güşā ṭabʿ-ı Naẓīm
Mū-miyānuñla o sīmīn-bedenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 13). [endīşesin, -sin ]*

**endīşe-i medīne:** *Medine için endişelenmek, arzulamak.*

Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ʿaşḳ itmeyen derūnında
Ne fikr-i Mekke ne **endīşe-i Medīne** bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 6). [endīşe-i medīne, ]*

**endūh:** *Gam, iç sıkıntısı.*

Der-beste **endūh** u miḥen geçdi yire beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 3). [endūh, ]*

O dil ki ne ġam u **endūh** u ne melāl ṭutar
Elinde gül gibi cām-ı şarāb-ı āl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 1). [endūh, ]*

İder **endūh** u ġam encāma āġāz
Olur rāmişger-i şādī ṭarab-sâz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 13). [endūh, ]*

**endūh-gīn:** *Gamlı, tasalı.*

Şiddet-i berf-i meşāʿible olā **endūh-gīn**
Dôstān-ı ḫānedānı ḫurrem ü ḫandān olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 135). [endūh-gīn, ]*

**ene:** *Anne.*

Ṭūr-ı şevḳinde nola ol **ene** efṣaḥ ḫaberüñ
Ḳāʾil-i ḳavl-i ḥükm-perveri olsa Mūsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 177). [ene, ]*

**enfās-ı cān-bahşun:** *Can verenin nefesi.*

Mesīḥ-āsā demüñden deyr-i maʿnā rūḫ-ı zār olmış
Naẓīm **enfās-ı cān-baḫşun** me er Meryemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 12). [enfās-ı cān-baḫşun, ]*

**enfās-ı mesīḥā:** *Hz İsa'nin nefesi.*

Gülşen-i ḫulḳında **enfās-ı Mesīḥādur** nesīm
Külḫen-i ḳahrında ednā şīmedür bād-ı semūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 9). [enfās-ı mesīḥā, -dur ]*

**engübīn:** *Bal.*

Şīr ile şīrīn olur perverde olsa **engübīn**
Rūmda Ḥassān olam vaṣf-ı ṣıfātuñda eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 107). [engübīn, ]*

**engüşter:** *Yüzük.*

Ḳadrüm ola ʿālī dir iseñ post-nişīn ol
**Engüştere** şāyān olan engüşt-i pesīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 2). [engüştere, -e ]*

**engüşt-i pesīn:** *Son parmak.*

Ḳadrüm ola ʿālī dir iseñ post-nişīn ol
Engüştere şāyān olan **engüşt-i pesīn** ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 2). [engüşt-i pesīn, ]*

**engüşt-i şeḥādetle:** *Şehadet parmağı. Hz. Muhammed'in şehadet parmağıyla ayı ikiye bölmesi bağlamında.*

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 21). [engüşt-i şeḥādetle, -le ]*

**enhār-ı kec-reftārı:** *Eğri akan ırmaklar.*

Ḥabs idüp **enẖār-ı kec-reftārı** ṣulṭān-ı şitā
Dest-bürd-i berdle çekdi ḥiṣār-ı āhenīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 29). [enẖār-ı kec-reftārı, -ı ]*

**enîn:** *İnilti, inleme.*

Ḳalb-i saẖt-ı yāre teʾsīr itmez oldı sūz-ı dil
Gūyiya toñdı şitādan nāle-i āh ü **enīn**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 40). [enīn, ]*

**enīs:** *Dost, arkadaş.*

Hvace-i müşkil-güşā münşī-i yektā kim anuñ
Rūẖ-ı Vaṣṣāf olsa lāyıḳ bezm-i vaṣfında **enīs** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 4). [enīs, ]*

**envāʿ:** *Neviler, çeşitler, türler.*

**Envāʿını** cünūnuñ fehm iden ehl-i ḥālüñ
Olsa ʿaceb mi ʿaciz her ẕū-fünūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 7). [envāʿını, -ı, -nı ]*

**envāʿ-ı dürūd:** *Duaların türlüsü.*

Ravża-i pākine **envāʿ-ı dürūd** ü teslīm
Hayr ola ümmetimin kāli bi-ḥaḳḳ-ı Yasīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 123). [envāʿ-ı dürūd, ]*

**envāʿ-ı ḫalāyıḳ leb-küşā:** *Dudak açan halayıklarının çeşidi.*

Cins-i evṣāfıyla **envāʿ-ı ẖalāyıḳ leb-küşā**
Her lisānda vaṣfı elzem raḥmeten liʾl-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 35). [envāʿ-ı ẖalāyıḳ leb-küşā, ]*

**envāʿ-ı taḥiyyat u selām:** *Selâların ve hayır dualarının türlüsü.*

Tā ḥaşr ravżasına ṣubḥ ile şām
Ola **envāʿ-ı taḥiyyat u selām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 16). [envāʿ-ı taḥiyyat u selām, ]*

**envāʿ-ı taḥiyyātla:** *Çeşitli "Allah ömürler versin!" demeler; selâmlar, hayır dualar.*

Yüzin dergāhuña sürdükde **envāʿ-ı taḥiyyātla**
Murādı ḥażretünden müjde-i ḥarf-i ẖoş-āmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 79). [envāʿ-ı taḥiyyātla, ]*

**envār-ı cemāl-i ḥaḳḳā:** *Allah'ın güzel yüzünün nuru.*

Hüveydādur müdām ehl-i şūẖūda cümle aʿmāya
Ki **envār-ı cemāl-i Ḥaḳḳā** müştaġrak o meşheddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 42). [envār-ı cemāl-i ḥaḳḳā, ]*

**envār-ı cevāhir:** *Mücevherlerin ışıltıları.*

Tā ḥaşr ola ṭabaḳ ṭabaḳ dergehüñe
**Envār-ı Cevāhir** taḥiyyāt-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 4). [envār-ı cevāhir, ]*

**envār-ı niʿam:** *Nimetlerle nurlandırmak.*

Ġark eyleyüp **envār-ı niʿama** yā Rab
Yaḳma tenümi nār-ı caḥīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 1). [envār-ı niʿam, --a ]*

**er:** *.Koca.*

Mesīḥ-āsā demüñden deyr-i maʿnā rūḫ-ı zār olmış
Naẓīm enfās-ı cān-baḫşun me **er** Meryemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 12). [er, ]*

**er:** *Adam, erkek, yiğit.*

Vuşlat-ı yāre **ere** çare Naẓīm
Böylece olsa saña dārū-yı ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 13). [ere, -e ]*

**erāzil:** *Çok rezil, bayağı ve âdî kimseler.*

Devrinde pāy-der-gil her vech ile esāfil
Pāmāldür **erāẕil** bed-ḥāldür edānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 48). [erāẕil, ]*

**erbāb-ı hüner:** *Hüner sahipleri; sanatkârlar.*

Sözini kesdürür **erbāb-ı hüner**
İstemez tīġ-ı zebān seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 67). [erbāb-ı hüner, ]*

**erbāb-ı ḳalem:** *Kalem ustaları.*

Revādur secde-i şükr itse **erbāb-ı ḳalem** şimdi
Bi-ḥamdi'llāh ki miḥrāb-ı riyāset ṣāḥibiñ buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 1). [erbāb-ı ḳalem, ]*

**erbāb-ı māḥmil:** *Gönül erbabı.*

Nale-senc olsa ceres **erbāb-ı māḥmil** mest olur
Dem gelür bir nāleden ʿaşḳ ehli ḳanzil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 1). [erbāb-ı māḥmil, ]*

**erbāb-ı sühen:** *Söz erbabı , söz ustası.*

Cemʿ olup bir yire **erbāb-ı süḫen** tārīḫin
Eyledi her biri bir güne bu sūruñ īrād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 21). [erbāb-ı süḫen, ]*

**erbāb-ı sūḳuñ:** *-Sakinlik sahibi.*

Muḥtesib olsañ eġer **erbāb-ı sūḳuñ** dāʾimā
Keffe-i mīzāne ṣıġmaz pīş ü kem ḫayr u şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 87). [erbāb-ı sūḳuñ, ]*

**erbāb-ı-dānişş:** *Âlimlerin dostu.*

Taḥrīr-i kāʾināt ki **erbāb-ı-dānişüñ**
ʿİrfān ile faẓīlet ile ser-bülendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 5). [erbāb-ı-dānişüñ, -üñ ]*

**erbaʿīn:** *Kırk, kırkıncı.*

Şiddet-i deyden olup efsürde sertāser zemīn
Hāne-i āyīnede sermā çıḳardı **erbaʿīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 2). [erbaʿīn, ]*

Tā-be-key tekşīr-i güftār eyledüñ ġass u şemīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-

sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda **erbaʿīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 130). [erbaʿīn, ]*

**erdeb:** *Muharebe, ceng, cidâl, kavga.*

Sanma eñāk **erdebi** ʿazminde āteşler yaḳup
Ḳaldı andan tūde tūde cā-be-cā ʿḫākisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 163). [erdebi, -i ]*

Mihr ü meh-felek nücūm evtād zer Cevzā ṭınāb
Erdebī iclālinüñ çarḫ-ı felek bir pāderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 174). [erdebī, -i ]*

**erdeşīr:** *Cesur, kahraman, aslan yürekli kimse.*

Ferzend-i şulṭān-ı ciḫān Hān Aḥmed-i devr ü zamān
Ola rikābıñda revān ṣad Erdivān u **Erdeşīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 6). [erdeşīr, ]*

Haḳ-rūb-ı bārgāh-ı iktidārı Keyḳubād
Cebhe-sāy-ı dergeh-i ʿālem-medārı
**Erdeşīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 16). [erdeşīr, ]*

**erdevān:** *Eşkanilerin son padişahı.*

Olduḳça esb--cünbân ol şehsüvār-ı ẕī-şān
Olsa o gence āyān ṣād **erdevān** devānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 128). [erdevān, ]*

**erdivān:** *Eski İran Hükümdarlarından biri.*

Ferzend-i şulṭān-ı ciḫān Hān Aḥmed-i devr ü zamān
Ola rikābıñda revān ṣad **Erdivān** u Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 6). [erdivān, ]*

**eren:** *Er, asker.*

Rāz-ı deḫān-ı dilbere vāḳıfdur ekşeri
ʿUşşāḳ-ı zāre dinse nola ġayb **erenleri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 39, Mısra 2). [erenleri, -leri ]*

**erġanūn:** *Org, kiliselerde çalınan büyük çalgı.*

Feryād u nāle eyler ol büt-perest-i nāzuñ
Deyr içre gāh nāḳūs geh **erġānūn** elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 10). [erġānūn, ]*

**erġuvān:** *Erguvan rengi yani kırmızı yaptım (kanlı gözyaşı bağlamında).*

Būs ü kenār-ı dilbere bezm-i viṣālde
Olmaz vesile cām-ı mey **erġuvān** ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 8). [erġuvān, ]*

**erḥam:** *Çok (daha, en, pek) merhametli.*

Rāyet-efrāz-ı şefāʿat sāye-endāz-ı ümem
ʿĀcizān-ı ḥaşre **erḥam** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 78). [erḥam, ]*

**erḫam:** *Çok merhametli.*

Peder ü māderinden ümmetine
Müşfiḳ ü mihribān u **erḥamdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 76). [erḥamdür, -dür ]*

**erimezdi:** *Erimezdi.*

Baġrı yaġı **erimezdi** eşer-i tābından
Nūr-ı ḥıfẓından eger şuʿle-i şemʿ alsa żiyā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 187). [erimezdi, ]*

**erkān:** *Dinin esasları, vecibeleri..*

Ḳıyama gelse ḳuʿūd ü rükūʿa varsa sücūd
Dem-i ṣalāt ne **erkān** bilür ne ḫod taʿdīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 54). [erkān, ]*

**erkān:** *Bir şeyde temel durumunda olan taraflar, çok kuvvetli ve güçlü olan yönler, esaslar, direkler . Âdet, yol yöntem, usûl, âdap.*

Doldı kūs ü nefīr ü ʿadliyle
Ḳubbe-i şeş cihāt ü çār **erkān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 58). [erkān, ]*

**erkān çār serāyına refiʿ-ı eyvān-ı:** *Din sarayının yanındaki eyvanın dört sütunu.*

Ebû Bekr ü ʿÖmer cenāb-ı ʿOs̱mān u ʿAlī
**Eyvān-ı refiʿ-ı serāyına çār erkān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 25, Mısra 4). [erkān çār serāyına refiʿ-ı eyvān-ı, ]*

**erkān-ı biñā:** *Kurucu , yapıcı bina edici ustalar.*

Ḳaṣr-ı şerʿinde Ebū Bekr ü ʿÖmer ol şāḫüñ
Daḫi ʿOsmān u ʿAlī oldılar **erkān-ı Biñā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 212). [erkān-ı biñā, ]*

**erkān-ı çehār:** *Dört ileri gelen (halife)*

Ḳaṣr-ı dīne oldı **erkān-ı çehār** ol çār-yār
Tā ḳıyāmet şerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 17). [erkān-ı çehār, ]*

Ḳaṣr-ı dīne oldı **erkān-ı çehār** ol çār-yār
Tā ḳıyāmet şerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 17). [erkān-ı çehār, ]*

**erkān-i şerʿiyle:** *Din kurallarının temelleri, din kurallarının esasları.*

ʿİllet-i maʿmūre-i kevn ü mekān kim olmada
Ḳaṣr-ı dīn **erkān-i şerʿiyle** metīn ü üstüvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 68). [erkān-i şerʿiyle, -i, -y, -le ]*

**er-rızḳu izā etāke daḳḳa´l-bāb:** *Bütün rızkları veren ve kapıları açan ( Allah).*

Miftāḥ-ı ḫazīneyi naṣīb eyle Naẓīm
**Er-rızḳu iẕā etāke daḳḳa´l-bāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 66, Mısra 4). [er-rızḳu iẕā etāke daḳḳa´l-bāb, ]*

**erşed:** *En doğru yolu tutmuş, doğru yola en yakın olan, davranışları en iyi olan.*

ʿAlīl-i derdinüñ bīmārı cān-ı Bū ʿAlī Sīnā
Dil-i dīvānegān-ı ʿaşḳı Eflāṭundan **erşeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 34). [erşeddür, -dür ]*

**erselnā:** *Gönderdik.*

Ṭuġra-yi dü-ebrūvānı Ḳābe ḳavseyn
Menşur-ı nübüvveti ve mā **erselnā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 4). [erselnā, ]*

**ervāḥ:** *Ruhlar.*

Oldı bu fevvāre-i dil-cūya tārīḫ ey Naẓīm
Aḳdı rūḥ-ı pāk-i Mevlānā içün şād **ervâh** (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 12). [ervâh, ]*

**ervāḥ-ı kibār:** *Nazik ruhlar.*

Ṣaḳınān-ı ravża-i ʿālem-penāhı ins ü cān
ʿĀkifān-i Kaʿbe-i dergāhı **ervāḥ-ı kibār**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 10). [ervāḥ-ı kibār, ]*

**ervāḥ-ı kirām:** *Ulu kişilerin ruhları.*

O şehüñ ṣubḥ u mesā itmede **ervāḥ-ı kirām**
Ḥāḳ-i dergāhına fersūde cebīn-i tekrīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 17). [ervāḥ-ı kirām, ]*

Ey sāʾil-i bārgāhı **ervāḥ-ı kirām**
Çarūbkeş-i dergehi sürūşān-ı ʿizām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 1). [ervāḥ-ı kirām, ]*

**ervāḥ-ı ḳuds:** *Mübarek ruhlar.*

Şehriyār-ı ʿālem-i lāhut kim **ervāḥ-ı ḳuds**
Ṣayd-gāh-ı kibriyāsında demādem cān sipār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 69). [ervāḥ-ı ḳuds, ]*

**ervāḥ-ı muḳaddes:** *Kutsal, değerli ruhlar.*

ʿIyd-i ʿaşḳında dil ü cān-ı Simāʿīl gibi
Ola **ervāḥ-ı muḳaddes** dil ü cān ile gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 176). [ervāḥ-ı muḳaddes, ]*

**ervāh-ı rindān-ı selef:** *Yerine gelenlerin rindane ruhları.*

Hayr eyle demdür yād ola her bir ḳadeḥde şād ola
**Ervāh-ı rindān-ı selef** hem ʿiyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 12). [ervāh-ı rindān-ı selef, -ı ]*

**erzān:** *Kolay elde edilebilir, ucuz.*

Naḳd-i dil ü cāna derd-i ʿaşḳ **erzāndür**
Amma ki Naẕīm bir ḫārīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 3). [erzāndür, -dur ]*

**erzānī:** *Bağışlamak.*

Luṭf-ı yāre olınca **erzānī**
Eyledüm şevḳle ġazel-ḫvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 203). [erzānī, ]*

**eş:** *(Rüzgarın) bir yerden bir yere hareket etmesi.*

Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa itmez bend-i peyderpey **eşer**
Māḥmilüñ pest olsa zīra reh-nümūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 5). [eşer, -(e)r ]*

**eş:** *1-Benzer. 2-Eş, hayat arkadaşı.*

Merḥamet-guster şehā şulṭān-ı şefḳat-dergehā
Eş şefāʿatle iden ḥurrem ʿuṣāt-ı māḥşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 184). [eş, ]*

**eş:** *Arkadaş,dost,sevgili,yâr.*

Merd-i meydān-ı hünerseñ esb-i ṭabʿuñla Naẕīm
Yekke-tāzān-ı süḫanle semt-i maʿnāda **eş** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 14). [eş, ]*

**es-:** *Esmek.*

Pāre pāre kef niṣār oldı deḫānından yire
Berfdür şanma **eserdi** üştür-i çarḫ-ı berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 24). [eserdi, -er, -di ]*

**es-:** *(Hava için) Bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek, esmek.*

Dil düşdi baḥr-ı ʿaşḳa görinmez kenār ise
Zevraḳ şikeste durmaz **eşer** rūzgār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 2). [eşer, -er ]*

**esāfil:** *Esfel'ler, halkın aşağı, bayağı takımı.*

Devrinde pāy-der-gil her vech ile **esāfil**
Pāmāldür erāẕil bed-ḥāldür edānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 47). [esāfil, ]*

**esāfil-i dehruñ:** *Zamanın sefilleri.*

Ḳalaydı yanına cürmi **esāfil-i dehruñ**
Olaydı ẕevḳi u ṣafāsında her denī vü baḫīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 57). [esāfil-i dehruñ, ]*

**eşʿār:** *Şiirler, manzum olarak kaleme alınmış eserler.*

İder siḥr-i ḥelāl **eşʿārın** ol kim tabʿ-ı seḥḥārı
Bu resme peyrevī-i Sırrî-i efsûn- ṭırāz eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 17). [eşʿārın, -ın ]*

Zamān-ı ṣalṭanatuñda hüner-veran içre
Ser-āmed-i ṣuʿarādur süḫande **eşʿardur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 154). [eşʿardur, -dur ]*

**eşʿār:** *Şiirler.*

Ṭabʿumı feyż-i nuʿūtuñ eyledi Ḥassān-ı Rum
Hamdu li'llāh şāʿirān-ı dehrüñ oldum **eşʿarı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 202). [eşʿarı, -ı ]*

**eşʿār-ı selis:** *Akıcı, ahenkli şiirler.*

Kilk-i siḥr-iṣārına vābeste inşā-yı laṭīf
Hāṭır-ı feyyāżına şāyeste **eşʿār-ı selis**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 8). [eşʿār-ı selis, ]*

**esās:** *Temel.*

Bî-teźelźüldür **esāsı** ṣarṣar-ı āsībden
ʿAşḳ bir maʿmüredür eyvān eyvān üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 7). [esāsı, -ı ]*

Seyr eyleyüp **esāsını** itmāmına Naẓīm
Didüm bu vech ile iki tārīḫ-i muʿteber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 9). [esāsını, -ı , -n, -ı ]*

**esb:** *At, beygir.*

Hāk-derüñe fütāde düşdüm şāḫum
Bir **esb** ile eyle ḫākden bendeñi refʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 4). [esb, ]*

**esbāb-ı murād:** *Arzu sebepleri.*

Bezm-i cūdında müdām āmāde **esbāb-ı murād**
Meclis-i luṭfında memlū dembedem cām-ı emel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 19). [esbāb-ı murād, ]*

**eşbāh:** *Şahıslar, cisimler, vücutlar.*

Beñzemez birbirine evżāʿı
Oḳudur ḫāce-i küttāb **eşbāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 36). [eşbāh, ]*

**esb--cünbân:** *Sallanan at.*

Olduḳça **esb--cünbân** ol şehsüvār-ı ẕī-şān
Olsa o gence āyān şād erdevān devānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 127). [esb--cünbân, ]*

**esb-i cihān-gird-i nigāh:** *Bakışı dünyayı etkisi altına almış beygir.*

Menzile varup yine eylerdi bir demde rucūʿ
Menzilinden ḳopmadan **esb-i ciḫān-gird-i nigāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 10). [esb-i ciḫān-gird-i nigāh, ]*

**esb-i hümāyūn-sīmā:** *Padişah tuğrası yüzlü beygir.*

Müjde-i vuṣlat ile daʿvete geldi götürüp
Bir hümā-sāye Buraḳ **esb-i hümāyūn-sīmā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 228). [esb-i hümāyūn-sīmā, ]*

**esb-i hünerle:** *Hüner atı.*

Hep Fārisān-ı ʿilmün ol ẕū-fünūn-ı yektā
**Esb-i hünerle** olmış her fende şeh-levendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 12). [esb-i hünerle, -le ]*

**esb-i ḳadrinüñ:** *İtibarınn beygiri.*

Muttaṣıl ʿafv ü şefāʿatdür yesār u der-yemīn
Ṣāḥibü'l-miʿrāc o peyġamber ki **esb-i ḳadrinüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 66). [esb-i ḳadrinüñ, -i, -nüñ-üñ ]*

**esb-i naẓār:** *Nazar atı.*

Ol Buraḳ-ı lā-mekān-peymā ki hengām-ı şitāb
Hem-ʿinān olmaz aña **esb-i naẓār** bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 8). [esb-i naẓār, ]*

**esb-i nāze:** *Naz atı.*

Biñdükce **esb-i nāze** o çābük-süvār-ı ḥüsn
Māh-ı nevi rikāb ide mihr-i rikābdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 5). [esb-i nāze, -e ]*

**esb-i ṣabā-seyri:** *Kuzey doğudan esen hafif ve tatlı rüzgar ile hareket eden beygir.*

Dirāḫt-ı ʿömr-i ʿadū ṣarṣılur şitābından
Meġer ki **esb-i ṣabā-seyri** bād-ı ṣarṣardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 124). [esb-i ṣabā-seyri, ]*

**esb-i ṭabʿum:** *Şairin şiirlerinde görülen mizacı.*

Ḥayder-i Kerrār-ı meydān-ı ṣenā-yı ẕātuñum
**Esb-i ṭabʿum** düldül-i çālāk ḫāmem ẕū'l-fikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 126). [esb-i ṭabʿum, -um ]*

**esb-i ṭabʿuñla:** *Yaratılış atı.*

Merd-i meydān-ı hünerseñ **esb-i ṭabʿuñla** Naẓīm
Yekke-tāzān-ı süḫanle semt-i maʿnāda eş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 13). [esb-i ṭabʿuñla, -la ]*

**eşcār:** *Ağaçlar.*

Gül-zāre ṣubḥ-dem gelicek ḳāṣıd-ı ṣabā
**Eşcāruñ** oldı her varaḳı dest-i merḥabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 3, Mısra 2). [eşcāruñ, -un ]*

**eşcār-ı baġı:** *Bağın ağaçları.*

Ṭoñdurup **eşcār-ı baġı** serdī-i bād-ı ḥārīf
Bir perīdür şīşede yaḫ-beste her naḫl-i güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 33). [eşcār-ı bağı, ]*

**eşed:** *Daha, pek şiddetli.*

Devr-i dergāhı gerçi derd ü miḥnetdür şedīd
Heybet-i ḳurb-ı viṣāl ammā ki buʿdından **eşed** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 24). [eşed, ]*

Bīm-i ḳahrı heybetinden şīr-i ner rūbāhdur
Luṭf-ı ümmīd ile rūbāh-ı żaʿīf olur **esed** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 26). [esed, ]*

**esedu'llāh:** *Allah'ın arslanı (Hz. Ali'nin lakabı).*

Menbaʿ-ı ḥilm u ḥayā Ḥażret-i ʿOs̱mān-ı ḥalīm
Biri anuñ **esedu'llah** ʿAlīdür ki henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 76). [esedu'llah, ]*

**eser:** *Eser, iz, belirti.*

Gitdükce eyleyüp ʿalev-i nār-ı ʿaşḳ **es̱er**
Darü'l-emān-ı dil tutuşup yandı ser-be-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [es̱er, ]*

**eser:** *(Bir şeyin varlığını gösteren) Belirti, alâmet, işaret, iz.*

Üstüḫānında niḫāndur **eş̱eri** eyliyeli
Leẕẕet-i şehd-i ġamı çāk-i derūn-ı ruṭabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 39). [eş̱eri, -i ]*

**eser:** *Sarf edilen bir emek, yapılan bir iş sonucunda meydana gelen, yetenek, gayret veya emek ürünü şey, yapıt.*

Nāle-i ehl-i dili alma ṣaḳın
Ḳalbüñe ṭaş ise de eyler **eş̱er** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 10). [eş̱er, ]*

Ṣerer-i āteş-i dil itdi **eş̱er** dildāre
Tīġ-ı āhı yine bir cevher-i teʾs̱īr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 11). [eş̱er, ]*

**eser:** *Sarf edilen bir emek, yapılan bir iş sonucunda meydana gelen, yetenek, gayret veya emek ürünü şey, yapıt*

**Eş̱er** nesīm-i ḫazān bāġ-ı ḥüsne āḫir-i kār
gül-ʿiẕār u o ġonce-dehenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 9). [eş̱er, ]*

Hāṭır-ı saḫtını nerm itmiş o bī-merḫametüñ
Nedür ey dil bu **eş̱er** āteş-i āḫūnda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 10). [eş̱er, ]*

Ṣerer-i nāʾire-i ḳahrı maʿāẕallāh eger
Āb-ı ḥayvāna **eş̱er** itse olur māʾ-i ḥamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 38). [eş̱er, ]*

**eser-i ḫān-ı ḳāmrān:** *İsteğine, amacına ulaşmış, bahtiyar, mesut hükümdarın eseri.*

Ṣad bāreka'allāh ey **eser-i ḫān-ı ḳāmrān**
Kim Ḥaḳ binā-yı ḳadrini ṭarḥ eylemiş ʿaẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 1). [eser-i ḫān-ı ḳāmrān, ]*

**eş̱hā:** *Çok cömert, merhametli.*

Dil-i ṣāfı güher-i cūd ile kāndan ecved
Dest-i pāki kerem ü luṭf ile yemmden **eş̱hā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 132). [eş̱hā, ]*

**eşheb-i evṣāfınnuñ:** *Vasıflarının kır atı.*

Cebhe-fersā-yı rikābı **eşheb-i evṣāfınnuñ**
Nice İbrāhim-i Edhem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 61). [eşheb-i evṣāfınnuñ, -ı, -nuñ ]*

**eşheb-i fikr:** *Düşüncenin kır atı.*

**Eşheb-i fikrine** ol yekke-süvār-ı rüşdüñ
Olmaya Edhem-i şad ʿaḳl-ı Arisṭo hem-pā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 29). [eşheb-i fikr, -in, -e ]*

**eşheb-i fikr-i serîʿimle:** *Çabuk , hızlı düşüncelerimin kır atı.*

Edhem-i ʿaḳl-ı Aristo ḳala evvel ḳademe
**Eşheb-i fikr-i serîʿimle** olursa hem-pā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 42). [eşheb-i fikr-i serîʿimle, -m, -le ]*

**eşheb-i revān:** *Yürüyüp giden kırat.*

ʿAleʿs-ṣabāḥ ṭuluʿ itdi āftāb ṣanūr
Gören o dāveri o **eşheb-i revān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 90). [eşheb-i revān, ]*

**eşheb-i revānı:** *Giden , yürüyen kır at.*

Olduḳça germ-cevlān raḳḳāṣ bezm-i devrān
Görse olurdı ḥayrān ol **eşheb-i revānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 134). [eşheb-i revānı, -ı ]*

**eşheb-i şerʿinüñ:** *Kurallarının kır atı.*

**Eşheb-i şerʿinüñ** rikābında
Ġāşiye-dārı pīr-i Edhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 85). [eşheb-i şerʿinüñ, -nüñ ]*

**eşheb-rān:** *Güzel koku süren.*

Ḳaṣd-ı ṣayd-ı ġazāl-i ḫāver idüp
Rākib-i ʿazmi olsa **eşheb-rān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 90). [eşheb-rān, ]*

**eshiyā-yı ʿaşr:** *Asrın cömertleri.*

Ẕekāda eẕkiyā-yı dehrden mümtaz ü müsteşnā
Sehāda **eshiyā-yı ʿaşrdan** bī-miṣl ü yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 8). [eshiyā-yı ʿaşr, -dan ]*

**eşi:** *Eş, benzer.*

Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur **eşi**
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 9). [eşi, ]*

**eşiʿa:** *Güneş ışığı.*

**Eşi**ʿ**a** rīsmānlar aña mehce mihr-i ʿālem-tāb
ṭāḳ-ı zer-nigāruñ seyr idenler āsmān söyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 39). [eşiʿa, ]*

**esīr:** *Mahkum, tutsak.*

Yār ser-keş ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm yā Rab meded
Ne **esīrüm** belli ne āzādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 2). [esīrüm, -üm ]*

**esīr:** *Köle, esir, tutsak.*

Bir şūḫ-ı sitem-gere **esīrüz** ki Naẓīm
Dil-beste-i bend-i zülfi teller ṭaḳınūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 3). [esīrüz, -üz ]*

**esīr:** *Tutsak.*

Şıḥne-i nefse **esīr** olmış āmān şād el-amān
Dest-gīr ol ʿacze düşmişdür meded şad el-

meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 49). [esīr, ]*

**esir oldı:** *Köle olmak. Bir şeye tutulmak, müptela olmak,bağlılık göstermek.*

Dil seyr-i ḥüsn iderken **esir oldı** zülfine
Ġarḳābesin muḳaddem iderdi kenār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 9). [esir oldı, -dı ]*

**esīrān-ı bün-i çāh-ı ʿānā:** *Güçlük zahmet makamının asıl köleleri.*

Dīde rūşen ey **esīrān-ı bün-i çāh-ı ʿānā**
Geçdi taḫt-ı ʿadle bir şeh-zāde-i ḫayru'l-ḫālef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 5). [esīrān-ı bün-i çāh-ı ʿānā, ]*

**esīr-i çīn-i zülf:** *Saçının kıvrımının esiri.*

**Esīr-i çīn-i zülfi** rūḥ-ı Behzād
Ġubār-ı ḫaṭṭınuñ ḥayrānı Mani *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 11). [esīr-i çīn-i zülf, --i ]*

**esir-i dāmıdur:** *Tuzağına düşmek, tutsağı olmak.*

**Esir-i dāmıdur** göñlüm gibi cānum o gīsunuñ
Perīşān-ḥālidür ʿaḳlum gibi fikrüm o destāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 9). [esir-i dāmıdur, -ı, -dur ]*

**esīr-i gūşe-i zindān:** *Zindan köşesinin esiri.*

Gerçi her bir daverüñ devrinde bir ʿişyānla
Mücrim elbette **esīr-i gūşe-i zindān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 62). [esīr-i gūşe-i zindān, ]*

**esīr-i ḫāli:** *Yaratılmışların (dünya) esiri olmak.*

**Esīr-i ḫāli** olup ḫaṭṭı fikrine düşdüm
Kemīne noḳṭa-i nāçīz idüm kitāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 11). [esīr-i ḫāli, -i ]*

**esīr-i kākülidür:** *(Sevgilinin) saçlarının esiri.*

Yārüñ **esīr-i kākülidür** boynı bağlu dil
Ṣayyāddur kemendini naḫcīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 3). [esīr-i kākülidür, -dür ]*

**esīr-i künc:** *Köşe bucak esir.*

Derd-i devri **esīr-i künc** itdi
Beni ʿālemlere gülünc itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 149). [esīr-i künc, ]*

**esīr-i neġamāt:** *Nağmelerin esiri.*

Ġonce açılup oldı gül ārāyiş-i bāzār
Bülbül ḳafes içre sen **esīr-i neġamāt** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 8). [esīr-i neġamāt, ]*

**esīr-i şaḥne-i ḳahrı:** *Gazabın güvenlik memurunun esiri.*

Gedā-yı dergeh-i luṭfı şeh-i erīke-nişīn
**Esīr-i şaḥne-i ḳahrı** çeh-i ḳażada ḳatīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 104). [esīr-i şaḥne-i ḳahrı, ]*

**esīr-i zülfi iden:** *Sevgilinin saçlarında tutsak olan âşık.*

Dil-i żaʿīfümi şimdi **esīr-i zülfi iden**
Zihī şikar ki murġı şikeste-bāl ṭutar *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 11). [esīr-i zülfi iden, -i ]*

**esīr-i zülf-i pür-efsūnıyuz:** *Sevgilinin saçında büyülenip esiri olduk.*

Maġzdur bādām-ı zencīrinde çeşm-i āhuvān
Öyle ṣayyāduñ **esīr-i zülf-i pür-efsūnıyuz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 4). [esīr-i zülf-i pür-efsūnıyuz, -ı, -yuz ]*

**eşk-i terdür:** *Far. Taze göz yaşı, dem'.*

Dūd-ı dildür bāġ-ı ʿaşḳuñ sünbül-i müşgīn-demi
**Eşk-i terdür** gülşen-i mihr ü muḥabbet şebnemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 2). [eşk-i, ]*

**eşk:** *Göz yaşı.*

Dem mi var tāʿat-ı ʿaşḳuñda idüp ḫūn-girye
**Eşkīmüñ** ḳaṭreleri sübḥa-i mercān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 12). [eşkīmüñ, -i, -m, -üñ ]*

Hūn-ı dili **eşkümle** revān eyledi çeşmüm
Mercān bulunursa nola baḥr-ı ʿAden içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 5). [eşkümle, -ümle ]*

**eşk:** *(Âşığın) gözyaşı.*

Yār **eşk** ü āhıma rāḥm eylemezdi ey Naẓīm
Olmasa germābe-i sīnemde bu āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 13). [eşk, ]*

Kākül ü rūy-ı ʿaraḳ-riz u leb-i laʿlin görüp
Dil perīşān **eşk** rīzān dīde ḫūn-efşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 4). [eşk, ]*

Dīdeden naḳş-ı rūḫı **eşk** ile olmaz zāʾil
Aks-i ab eyleyemez āyīnede sūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 11). [eşk, ]*

Gözüm **eşk** ile mālāmāl göñlüm ʿaşḳ ile memlū
Baʿīdüm ṣūreta maʿnen karībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 7). [eşk, ]*

**eski:** *"Önceki, evvelki" anlamında sıfat (adet).*

Ey dīde aġladuñ dem-i vaṣlın ḫayāl idüp
Bu naḳl-i mācerāya sebeb **eski** dem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 12). [eski, ]*

**eşk-i ālüm:** *(Âşığın) Kanlı gözyaşı.*

Eşk-i ālüm dökülür şimdi velī rūḫlarına
Ṣoñra gülgüne-zen-i şerm ü ḥayādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 7). [eşk-i ālüm, ]*

**eşk-i çeşm-i terüm:** *Henüz akan gözyaşı.*

Dil-i germiyle **eşk-i çeşm-i terüm**
Oldı gūyā tennūrla tūfān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 179). [eşk-i çeşm-i terüm, -üm ]*

**eşk-i çeşminden:** *Gözyaşı.*

**Eşk-i çeşminden** ṣaḳın rāḥm eyle rūy-ı zerdine
Ġarḳ-ı āb-ı dīdedür mānend-i nīlüfer yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 11). [eşk-i çeşminden, -in, -den ]*

**eşk-i demdür:** *Kanlı gözyaşı.*

Gülgūn-i **eşk-i demdür** olursa sebük-ʿinān
Zīrā ki her müjem aña bir tâziyânedür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 3). [eşk-i demdür, -dür ]*

**eşk-i dīde:** *Gözyaşı.*

O **eşk-i dīde** nīṣār eyledükce girye-künān
Deḫān-ı ġonce tebessüm-nümā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 11). [eşk-i dīde, ]*

Yolında olmadadur bir semen-i berḳ īṣār
Bu **eşk-i dide** ki ḥayret-fezā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 12). [eşk-i dide, ]*

**eşk-i dīde:** *Gözünün yaşı.*

**Eşk-i dīde** dud-ı dil hūn-ı ciġer sūz-ı derūn
Hep senüñçündür ṣaḳın incitme ḳurbān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 7). [eşk-i dīde, ]*

**eşk-i dü-çeşm-i teri:** *Nazik iki gözünün göz yaşı.*

Ne ḳadar bezl ü niṣār itse yine eksilmez
ʿĀşıka **eşk-i dü-çeşm-i teri** sermāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 8). [eşk-i dü-çeşm-i teri, --i ]*

**eşk-i dü-çeşmüm:** *İki gözün yaşı.*

İdüp **eşk-i dü-çeşmüm** dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim bu mey-i nāba ṣu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 9). [eşk-i dü-çeşmüm, ]*

**eşk-i dü-çeşmüm:** *Iki gözümden akan yaş.*

İdüp **eşk-i dü-çeşmüm** dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim bu mey-i nāba ṣu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 9). [eşk-i dü-çeşmüm, --üm ]*

**eşk-i germ:** *Sıcak gözyaşı.*

Teʾsīr-i sūz-ı ʿaşḳla ẓann itme **eşk-i germ**
Yer yer döküldi dīde-i terden şerāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 13). [eşk-i germ, ]*

**eşk-i ḫūn:** *Kanlı gözyaşı.*

Dürr-i dendānın leb-i laʿlin idüp yārüñ ḫayāl
Çeşm-i ʿāşıḳda demādem **eşk-i ḫūn** efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 12). [eşk-i ḫūn, ]*

**eşk-i ḫūn-ālūd:** *Kana bulanmış göz yaşı.*

Neşvesi īrāṣ-ı ġam itdükce ol ḫoşnūd olur
Bāde-i memzūc-ı ʿaşıḳ **eşk-i ḫūn-ālūd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 2). [eşk-i ḫūn-ālūd, ]*

**eşk-i ḫūn-ālūd:** *Kana bulanmış göz yaşı.*

Bī-ḫodāne **eşk-i ḫūn-ālūd** ḫoşdur ey Naẓīm
Dürr ü yāḳūt ile mālāmāl olan gencīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 13). [eşk-i ḫūn-ālūd, ]*

**eşk-i ḫūnīnüm:** *Kanlı gözyaşı.*

Dönünce sübḥa-i mercāna **eşk-i ḫūnīnüm**
Gören ṣānūr müjemüñ her biri imāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 3). [eşk-i ḫūnīnüm, -üm ]*

Sīnem üzre yollar itse **eşk-i ḫūnīnüm** nola
Seyl ider lā-büd zemīni yāre yāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 9). [eşk-i ḫūnīnüm, -üm ]*

**eşk-i ter:** *Taze gözyaşı.*

Murġ-ı niyāze nale ki bāl-i eşer virür
Elbette āb ü dānesini **eşk-i ter** virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 2). [eşk-i ter, ]*

**Eşk-i ter** mūy-ı sepīd üzre dökülsün ey Naẓīm
Olsa bārān ṣubḥ-dem olur duʿālar müstecāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 19). [eşk-i ter, ]*

ʿAşḳ-ı cān-suzuñla bezm eyle dil-i fūlādumı
Her dü-çeşmümden dökülsün **eşk-i ter** gibi şerār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 156). [eşk-i ter, ]*

**eşk-i ter:** *Taze göz yaşı.*

Nola açılsa o gül rūḫsārı feyż-i āh u **eşk-i ter**
Nesīm ile biri hem-dem biri şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 7). [eşk-i ter, ]*

**eşk-i ter:** *Taze göz yaşı.*

Hanümān-sūz-ı nigāh olmış idi şuʿle-i nāz
Olmadan **eşk-i terüm** revġan-ı ḳandil-i niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 16, Mısra 2). [eşk-i ter, ]*

**eşk-i ter:** *Taze göz yaşı.*

Eşk-i ter āh-ı seḥerdür o gül-i bī-ḫāruñ
Dembedem ravża-i ʿaşḳında olan āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 141). [eşk-i ter, ]*

**eşk-i teri:** *Taze gözyaşı.*

Görince ṣubḥ-dem āġūş-ı vuṣlat-ı gülde
Hezāruñ **eşk-i teri** ḫūn-bahā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 6). [eşk-i teri, ]*

Mīz-bān olsan eġer ṭoymaz dü-çeşm-i mīhmān
Mā-ḥażar itseñ aña ḫūn-ı dil ü **eşk-i teri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 56). [eşk-i teri, -i ]*

**eşk-i ter-i çeşmümi:** *Göz yaşı.*

Baġladum pāy-ı ḫayālin o sehī-reftāruñ
Aḳıdup **eşk-i ter-i çeşmümi** zencīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 14). [eşk-i ter-i çeşmümi, -üm, -i ]*

**eşk-i terümi:** *Taze gözyaşı, her an dökülen gözyaşı.*

**Eşk-i terümi** sūz-ı derūn eyledi mevʿc
Çeşm ü dili ṭūfānla tennūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 5). [eşk-i terümi, -i ]*

**eşrāf:** *İleri gelenler, itibar sahipleri.*

Leb-teşne-i nevāli **eşrāf** ile ahāli
Dem-beste-i kemāli cān u dil-i Hocendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 3). [eşrāf, ]*

**esrār:** *Sırlar, gizler.*

Aġyāre yiter rūḫṣat-ı güftār didükce
**Esrāruma** māḥrem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 6). [esrāruma, -uma ]*

**esrār:** *Sırlar, gizler*

ʿAḳlumı evvel naẓarda eyledüñ medḥūş-ı nāz
Ey ġubār-ı ḫaṭṭı **esrārıyla** ḥayrān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 10). [esrārıyla, -ı, -y, -la ]*

**esrār:** *Sırlar, gizli olan şeyler.*

Rāz-ı laʿlin ḥaẕer aġyāra Naẓīm eylemeye fāş
Ḳıymet-i gevher-i **esrārı** ecānib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 10). [esrārı, -ı ]*

**esrār:** *(Ar.) Gizli olan, herkesçe bilinmeyen şeyler, herkese açık olmayan gizlilikler, sırlar.*

Fāş eyleyüp **esrārını** miʿrācını buldı
Zülfüñde dili dārda Manṣūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 17). [esrārını, -ı, -n, -ı ]*

Açılma ġayre **esrārı** unutma ʿahd ü iḳrārı
Baña güldürme aġyārı gel ey ġonce-deḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 7). [esrārı, -ı ]*

Hublar ṣaḳlamaz **esrārını** ʿāṣıḳlardan
Ki olur ʿāṣıḳ olanlar gözi açıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 1). [esrārını, -ı, -n, -ı ]*

Ḥaẕer ṣad el-ḥaẕer gūy itdigüñ **esrārı** ifṣādan
Yiter Ferḥād-ı ʿibret kūh-veş olmaz nifāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 5). [esrārı, -ı ]*

**esrārı mest-i ser-girān:** *Kendinden geçmiş olan sarhoşun sırları.*

Nola fikr-i mey-i laʿlünle sevdā-yı viṣāl itsem
Derūnında olan **esrārı mest-i ser-girān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 8). [esrārı mest-i ser-girān, ]*

**esrār-ı nāşīde:** *Şiir okuyan , şiir söyleyenin sırları.*

Nā-güfte her maḳālüñ o ḳuṭb idi vāḳıfı
**Esrār-ı nāşīdenüñ** olmışdı kāşifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 2). [esrār-ı nāşīde, ]*

**eşref:** *Daha (en, pek) şerefli, namuslu.*

Enbiyā vü murselīnüñ **eşrefe** hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 19). [eşrefe, -e ]*

Enbiyā vü murselīnüñ **eşrefe** hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 19). [eşrefe, -e ]*

**eşref-i halḳ-ı pādişeh-i kevn:** *Dünya padişahının halkının şereflileri.*

**Eşref-i ḫalḳ-ı pādişeh-i kevn** ü mekān
Taḥtgāh-ı şerefüñ ḫüsrev ü ʿālī-nesebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 5). [eşref-i ḫalḳ-ı pādişeh-i kevn, ]*

**eşref-i māhlūḳat:** *Yaratılmışların en şereflisi.*

Ey ẕāt-ı şerifi **eşref-i māḫlūḳat**
İcād-ı vücūdı bāʿis-i mevcūdāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 1). [eşref-i māḫlūḳat, ]*

**es-ṣalā:** *"Haberdar olun" anlamında nida ifadesi.*

Hân-ı dîdâra idelden ol şeh-i ḥüsn **eṣ-ṣalā**
Keşret-i neẕẕāreden mihmān mihmān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 9). [eṣ-ṣalā, ]*

**eṣ-ṣalā-hān-ı menār:** *Minarenin meydan okuma, "kendine güvenen varsa çıksın" diye bağıranı.*

Cāmiʿ-i vaṣfuñda her saṭr-ı beyānum çekdi ṣāf
Hāne-i maʿnī- i ṣarīrüm **eṣ-ṣalā-hān-ı menār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 120). [eṣ-ṣalā-hān-ı menār, ]*

**esved:** *Kara, siyah.*

O ẖurşīd-i kemāle ẕerre-i nāçīz olan nāḳış
Ḳamerden ṭāliʿi saʿd āftāb-ı baẖtı
**esveddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 22). [esveddür, -dür ]*

**eşyā:** *Ar.. Şeyler, mevcudat.*

Ḥükm-i sermā ol ḳadar **eşyāya** teʾsīr itdi kim
Oldı efsürde ṣadefde ḳaṭre-i dürr-i semīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 35). [eşyāya, -ya ]*

**eşyā:** *Allah'ın yarattığı her şey.*

Böyle günāgun ṣudūr itmezdi **eşyā** ġaybdan
Olmaşaydı ẕātuñ ey ṣādr-ı dü-ʿālem maṣdarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 187). [eşyā, ]*

**eşyā:** *Bütün mahlukat / yaratılmış.*

ʿAşḳ-ı ʿālem-sāzı **eşyāya** sirāyet itmese
Her ser-i dāġında göstermezdi bir aẖker enār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 51). [eşyāya, -y, -a ]*

**eser-i āh-ı derūn:** *Gönül âhının izi.*

Mest itdi ciẖānı **eser-i āh-ı derūnum**
Bu būy-ı dil-āvīz nedür micmerüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 11). [eser-i āh-ı derūn, ]*

**eser-i ʿaşḳ:** *Aşk nişanı.*

Baġ-ı derūnumuñ **eser-i ʿaşḳ** ile olur
Hurşīde ẖande-rīz gül-i nā-güşūdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 7). [eser-i ʿaşḳ, ]*

**eser-i āteş-i āh-ı dil-i sûzānımdan:** *Tutuşmuş gönlümün âının ateşinin izi.*

E **eser-i āteş-i āh-ı dil-i sûzānımdan**
Mūy-ı müşgīn-i dü-zülf-i siyehi ẖam-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 5). [eser-i āteş-i āh-ı dil-i sûzānımdan, --ım, --dan ]*

**eser-i cāzibe-i ʿaşḳ:** *Aşk cazibesinin nişanı.*

Pür-pīç ü ẖam itmiş **eser-i cāzibe-i ʿaşḳ**
Olmış kemer-i derd-i muḥabbet çile-i mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 11). [eser-i cāzibe-i ʿaşḳ, -i ]*

**eser-i feyż-i hudā:** *Allah'ın bereketinin eseri.*

Ṭabʿumda Naẓīmā **eser-i feyż-i Hudādur**
Bu āb-ı ṣafaḳ-baẖş ki var gevherüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 13). [eser-i feyż-i hudā, --dur ]*

**eser-i feyż-i müʾessirdedür:** *İlim, irfan eserlerin yazarı.*

**Eser-i feyż-i müʾessirdedür** ey dil taḥḳīḳ
Ḥükm-i teʾsīri feleklerde kevākib ne bilür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 3). [eser-i feyż-i müʾessirdedür, -de, -dür-i ]*

**eser-i muʿcize-i bāẖiresiyle:** *Mucize sahibinin eseri.*

**Eser-i muʿcize-i bāẖiresiyle** o şehüñ
Oldı gūyā yed-i pākdeki seng-i ẖārā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 161). [eser-i muʿcize-i bāẖiresiyle, -si, -y, -le ]*

**eser-i neşvesini:** *Sevincin eseri.*

ŞarāBiñuñ **eşer-i neşvesini** ayaḳdan alur
Bu meclisüñ giderek mest-i ser-girānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 9). [eşer-i neşvesini, --si-, --n-, --i-si, -ni ]*

**eşer-i sūz-ı dil:** *Gönül ateşinin eseri.*

Hārmen-i minneti yaḳsun yā Rab
**Eşer-i sūz-ı dil** ü āteş-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 52). [eşer-i sūz-ı dil, ]*

**eşer-i tābından:** *Parlaklık eseri.*

Baġrı yaġı erimezdi **eşer-i tābından**
Nūr-ı ḥıfẓından eger şuʿle-i şemʿ alsa żiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 187). [eşer-i tābından, -ı, -n, -dan ]*

**eshā-ter:** *Taze leziz.*

Dil-i deryā-nişārı mekrümetde yemden **eşhā-ter**
Kef-ī gencīne-baḫşı ʿāṭıfetde kāndan ecveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 37). [eşhā-ter, ]*

**eşnā-yı vaşf-ı şānuñda:** *Şöhretinin özelliğinde sıradışı dilber.*

Revādur eylesem **eşnā-yı vaşf-ı şānuñda**
Beyān-ı ḥāl-i dil-i pür-melālimi teẕyīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 125). [eşnā-yı vaşf-ı şānuñda, -uñ, -da ]*

**et:** *1. İnsan ve hayvan vücûdunun kas ve yağdan meydana gelen, kemikle deri arasında bulunan kısmı 2. Hayvan vücûdunun yiyecek maddesi olarak kullanılan kas kısmı. Burada Bıldırcın kuşunun eti anlamında.*

Ol nedür kim yüz vaḳiyye ḳuvveti
Kendi gelmez yüz direm yinmez **eti** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 2). [eti, --i ]*

**etfâl:** *Çocuklar*

Çıḳup seyr-i cemāle sīnelerden şād olur diller
Gelür **eṭfāl** āzād olşalar mesrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 6). [etfāl, ]*

Oḳur **eṭfāl** bikr-i fikretümüñ
Gūşına ḫāmemün ṣarīri eẕān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 221). [etfāl, ]*

**eṭvārı:** *Perişan haller.*

Derdī-keş-i derd-i ʿaşḳınuñ **eṭvārı**
Ḥaḳḳā ki olur Naẓīm bi-töhmet-i ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 2, Mısra 3). [eṭvārı, ]*

**ev:** *Barınma yeri, dünya.*

Ḳābe-ḳavseyn kemān ḳaşlarınuñ ḫam-zedesi
Tīr-i müjgānınuñ āmāc-gehi **ev** ednā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 292). [ev, ]*

**Ev** ednā-yı ledün ders-i debistān-ı kemālātuñ
Ḥużur-ı ʿizzetinde ʿaḳl-ı evvel ṭıfl-ı ebceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 17). [ev, ]*

Bir dānesidür iki **evin** ḥaḳ bu Naẓīm
Ol seyyid-i enbiyā resūlü's- şeḳaleyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 3). [evin, -in ]*

**ev ednā:** *(İki yay aralığı kadar) ya da daha yakın anlamına gelen bu tabir, Hz. Muhammed'in Miraç hadisesi sırasında Allah ile olan yakınlığını ifade eder.*

Gülbün-i gülzār-ı mā-evha gül-i şümme denā
Ḳābe ḳavseyn ile **ev ednā** riyāż ında biri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 114). [ev ednā, ]*

**evcgāh-ı kibriyāda:** *Yüceliğin en yüce yeri.*

**Evcgāh-ı kibriyāda** şāḫbāz-ı ʿazminüñ
Gülbün-efrūz-ı firāz-ı lā-mekāndur lānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 13). [evcgāh-ı kibriyāda, -da ]*

Evcgāh-ı kibriyāda şāḫbāz-ı ʿazminüñ
Gülbün-efrūz-ı firāz-ı lā-mekāndur lānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 13). [evcgāh-ı kibriyāda, -da ]*

**evc-geh-i istiġnâ:** *Tok gözlülük doruk yeri.*

Ṭāʾir-i ṭabʿ-ı bülendüm ṭayerān itdükce
Görinür ḫāk-i ḥażīż **evc-geh-i istiġnâ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 52). [evc-geh-i istiġnâ, ]*

**evc-i ʿadl:** *Adaletin en yüksek doruğu.*

Meded Sulṭān Meḥemmed Hān-ı Ġāzī
O **evc-i ʿadl** ü dāduñ şāhbāzı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 2). [evc-i ʿadl, ]*

**evc-i ḥıfẓında:** *Gökyüzünün en yüksek noktasında korunan.*

Olurdı hem-ser-i şehbāz **evc-i ḥıfẓında**
Ḥimāyet eylese güncişk-i nātüvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 61). [evc-i ḥıfẓında, ]*

**evc-i istiġnādadur:** *Nazlanmanın doruğu.*

Muttaṣıl ṭāvūs-ı ḥüsnüm **evc-i istiġnādadur**
ʿİşve vü nāz u girişme perr ü bālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 5). [evc-i istiġnādadur, --da, --dur ]*

**evc-i lāhūt:** *İlahi alemin yıldızı.*

Naẓīmā **evc-i lāhūta** ʿurūc itdükde tārīḫin
Didüm Ḥaḳḳā hümā-yı rūḫ-ı Naḳşī eyledi pervāz (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 13). [evc-i lāhūt, -a ]*

**evc-i medḥüñde:** *Övgü seması, sena zirvesi.*

**Evc-i medḥüñde** ḳalup pervāzdan oldı henüz
Murġ-ı ṭabʿum âşiyân-gîr-i ḥażīż-i iʿtiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 131). [evc-i medḥüñde, -üñ, -de ]*

**evc-i nüh-eflāke:** *Dokuz feleğin en üst yeri.*

Riyāż-ı ṣalṭanatda bir sehī-ḳad serv-i bālādur
Ki çekmiş **evc-i nüh-eflāke** ser tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 8). [evc-i nüh-eflāke, -e ]*

**evc-i süḫande:** *Sözün doruğu.*

Kilk-i çālāk-terüm **evc-i süḫande** şehbāz
Fikr-i sī-murġ-perüm ḳāf-ı ḥikemde ʿanḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 35). [evc-i süḫande, -de ]*

**evḫā-çemen:** *Yeşil vaha.*

Serv-i gülzār-ı le ʿamruk naḫl-i mā **evḫā-çemen**
Gülbün-i levlāk-şebnem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 17). [evḫā-çemen, ]*

**evḳāt:** *Zamanlar, vakitler.*

Yār ile olsun ʿişretüñ var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 6). [evkātuñı, -uñ, -ı ]*

**evḳāt:** *Zamanlar, vakitler.*

Nīk ü bedi rām eyleyüp **evḳāt** güz̲ārūz
Raḳḳās iderüz ʿaḳrebi de sāʿatümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 7). [evḳāt, ]*

**evkāt-ı zindeganī:** *Canlılık vakti.*

İdrār-ı ḳıllet üzre efkār-ı keş̱ret üzre
Geçdi bu ḥālet üzre **evkāt-ı zindeganī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 156). [evkāt-ı zindeganī, -i ]*

**evlād:** *Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.*

Şeref-i Ḥażret-i muḥammed içün
Ṣaḥb u **evlād** u āl-i Aḥmed içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 6). [evlād, ]*

**evlād:** *Bir anne baba için kendi oğulları veya kızları.*

Āsitānıñda beni müjgān-ı ḫūn-ālūd ile
Eyle çārūb-keş bi-ḥaḳk-ı āl ü **evlād** ü beṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 18). [evlād, ]*

**evlād:** *Bir anne baba için kendi oğulları veya kızları.*

Rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne dürûd ile ṣalāt
Āl ü **evlādına** aṣḥābına teslīm ü s̱enā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 224). [evlādına, -ı, -n, -a ]*

**evliyā-yı kümmelīn:** *Kamillerin evliyaları.*

Pādişāḫ-ı ʿarş-mesned kim muṭīʿ-i şerʿidür
Enbiyā vü mürselīn ü **evliyā-yı kümmelīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 50). [evliyā-yı kümmelīn, -in ]*

**evrād:** *Evrat; okunması âdet edinilmiş olan belli âyet, sûre ve duâlar.*

Nola evṣāfını **evrādına** żamm eyleseler
Şimdi buldı daḫi memdūḥını ḥālā ṣuʿarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 43). [evrādına, -ı, -(n)a ]*

**evrād:** *Okunması âdet edinilmiş olan belli âyet, sûre ve duâlar.*

Nāmını tesbīh idüp gökde melek yirde beş̱er
İtdiler **evrādına** żamm raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 94). [evrādına, -ı , -n, -a ]*

**evrād-ı şeyḫ u şāb:** *Cemaatin ve şeyhin tekrarlanan duası.*

İkbāl ü cāh u ʿömrüñi efzün ide Hudā
Olsun duʿā-yı devletüñ **evrād-ı şeyḫ u şāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 38). [evrād-ı şeyḫ u şāb, ]*

**evreng:** *Taht.*

Kâr-āgehi ʿibāduñ ṣulṭānı her bilāduñ
**Evreng** ü ʿadl ü dādıuñ ḥaḳān-ı kārdānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 10). [evreng, ]*

**evreng-i nübüvvet:** *Peygamberlik tahtı.*

Evreng-i nübüvvet üzre ṣulṭān-ı rüsül
Levlāk libāçe vü leʿamruk iklīl *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 3). [evreng-i nübüvvet, ]*

**evreng-nişīn-i kişver-i ev-ednâ:** *Necm Suresi 9. ayette geçen " Kabe kavseyn ev edna/ iki yayın beraberliği gibi, belki ondan da yakın." ibaresindeki memleketin sultanı.*

Levlâk-nişân-ı mülk-i Ḳābe- ḳavseyn
**Evreng-nişīn-i kişver-i ev-ednâ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 30, Mısra 4). [evreng-nişīn-i kişver-i ev-ednâ, ]*

**evreng-nişîn-i taḫtgāh-ı lā-reyb:** *Hiç şüphesiz başkentin tahtına oturan" Sultan, pâdişah.*

Ey pādişeh-i ḳalem-rev-i ġaybü'l-ġayb
**Evreng-nişîn-i taḫtgāh-ı lā-reyb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 35, Mısra 2). [evreng-nişîn-i taḫtgāh-ı lā-reyb, ]*

**evrneg-ṭırāz-ı kişver-i sermed:** *Ebedi ülkelerle taht donatan.*

Sulṭān-ı rüsül ki ʿArş aña mesneddür
**Evrneg-ṭırāz-ı kişver-i sermeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 2). [evrneg-ṭırāz-ı kişver-i sermed, -dür ]*

**evṣāf:** *Güzellikler.*

Olsa lāyıḳdur ʿUṭarid ṣebt içün **evṣāfını**
Vaṣf olurken ol sipihr-i ʿizzetüñ şād aḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 127). [evṣāfını, -ını ]*

**evṣāf:** *Vasıf'lar, sıfatlar, tarifler.*

Nola **evṣāfına** meyl itse hümā māʿil olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 64). [evṣāfına, -ı, -na ]*

**evṣāf:** *Güzellikler.*

Nice Şerḥ, eyleyüm **evṣāfunı** ey ḫān-ı kerīm
ʿİlm ü ʿirfānla bir nüsha-i kübrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 21). [evṣāfunı, -uñı ]*

**evṣāf:** *Vasıflar, özellikler.*

ʿArabda nīzesi Hind ü ʿAcemde tīġıdur meşhūr
Kemān u tīrinüñ **evṣāfını** Tātār ḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 62). [evṣāfını, -ı, -n, -ı ]*

Ümīd odur ki idem güne güne **evṣāfuñ**
Eġer icazetüñ olursa baş u cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 99). [evṣāfuñ, -uñ ]*

Nola **evṣāfını** evrādına żamm eyleseler
Şimdi buldı daḫi memdūḥını ḥālā şuʿarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 43). [evṣāfını, -ı, -n, -ı ]*

**evṣāf:** *Nitelikler; nitelemeler.*

Suṭūr-ı ḥarf **evṣāfında** şeb dūde ṣafaḳ laʿli
Felek levḥ-i zer-efşān noḳṭa encüm māh nevmīddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 69). [evṣāfında, -ı , -n, -da ]*

**evṣāf:** *Nitelikler, vasıflar.*

Budur ümmidüm ki olan dāḫil -i silk-i şunār
Gerçi **evṣāfı** gibi vaṣṣāf-ı ẕātı lā-yuʿad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 42). [evṣāfı, -ı ]*

**evṣāf-ı kākülinde:** *Kakülünün güzelliklerinde.*

**Evṣāf-ı kākülinde** bu efsūn-ı naẓm ile
Dilber Naẓīmi ṣāʿir-i siḥr-āferīn ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 13). [evṣāf-ı kākülinde, --in-, --de-in, -de ]*

**evṣāf-ı miʿrācın:** *Miracın güzellikleri.*

Kātib-i çarḫ eyleyüp **evṣāf-ı miʿrācın** raḳam
Ṣundı ʿacz ile olup rū-ber-zemīn ü ʿöẕr-i ḫʿāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 19). [evṣāf-ı miʿrācın, ]*

**evṣāf-ı ṣıfātın:** *Yüzünün güzelliği.*

Oldı her ḥarfi girih-bend-i zebān-ı taʿbīr
İdemez nāṭıḳa **evṣāf-ı ṣıfātın** tefhīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 62). [evṣāf-ı ṣıfātın, ]*

**evṣāf-ı sūrın:** *Düğünün güzellikleri, vasıfları, özellikleri.*

**Evṣāf-ı sūrın** yazmaġa alup ele levḥ u ḳalem
Şāyeste olsa cān ile aña ʿUṭārid bir debīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 15). [evṣāf-ı sūrın, -ın ]*

**evṣāf-ı sūrında:** *Düğünün güzellikleri, vasıfları, özellikleri.*

Ol bī-bedel şehzādenüñ ol server-i āzādenüñ
**Evṣāf-ı sūrında** sözüm oldı miṣāl-i ḳand ü şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 26). [evṣāf-ı sūrında, -ın, -da ]*

**evṣāfın eyleyen:** *Vasıflarını saymak, dile getirmek.*

Ḥācī Selīm Girāy ki **evṣāfın eyleyen**
Nāḳıṣ da olsa cāʾizesin biʾt-temām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 19). [evṣāfın eyleyen, -y, -en ]*

**evtād:** *) Direkler, kazıklar.*

Mihr ü meh-felek nücūm **evtād** zer Cevzā ṭınāb
Erdebī iclālinüñ çarḫ-ı felek bir pāderi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 173). [evtād, ]*

**evvel:** *A. önce, ilk, ev-vel krş. avval.*

Olsa ṭabʿı eṣ-ṣalā-fermūde-ḫān-ı luṭf u cūd
Dīde-i ḥırṣ u ṭamaʿ **evvel** naẓārda sīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 54). [evvel, ]*

**evvel:** *"Bütün mevcûdâta nispetle her şeyden önce var olan" anlamında Allah'ın isimlerinden.*

Müşeffiʿ şāfiʿ **evvel** āḫir oldur
Odur bāṭın yine hem ẓāhir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 35). [evvel, ]*

**evvel:** *Önce.*

Āh alma ki yiter rūy-ı terkeş gibidür
Teʾsīrde bed-duʿādan **evvel** yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 4). [evvel, ]*

**evvel:** *Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.*

**Evvel** nigāh-ı şefḳatidür raḥm-ı bī-kesān
Ednā teveccüh-i himemi bende-perverī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 39). [evvel, ]*

**evvel:** *"Önce" anlamında kullanılan zarf.*

Naẓīm ehl-i niyāze hvācegān-ı bender-i naẓmuñ
Cefā **evvel** mezād-ı sūk-ı

istiġnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 14). [evvel, ]*

Sāyesin **evvel** dirīġ eylerdi ol nev-naḫl-i nāz
Şimdi ammā ḳande olsam sāye-veş yanımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 9). [evvel, ]*

Şaliki **evvel** ḳademde vāṣıl eyler ey Naẓīm
Pīr-i himmet kim delīl-i menzil-i maḳṣūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 13). [evvel, ]*

**Evvel** cemālini göreyüm soñra eyle bend
Hūşyār iken cünūnuma idrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 7). [evvel, ]*

**Evvel** seni sevmem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿālem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 1). [evvel, ]*

Menzil-i maḳṣūda aḳrānuñdan **evvel** sen yitiş
Pīş-revlikde miṣāl-i tīr rūy-ı terkeş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 3). [evvel, ]*

ʿAḳlumı **evvel** naẓarda eyledüñ medḥūş-ı nāz
Ey ġubār-ı ḫaṭṭı esrārıyla ḥayrān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 9). [evvel, ]*

Mesīḥ-āsā seyāḥaṭ eyleyenler pāy-ı himmetle
Baẓar **evvel** ḳademde kürsī-i gerdāne merdāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 8). [evvel, ]*

Nihān idi naẓārı **evvel** ol perīye dilüñ
Cünūn-ı ʿaşḳ ile gitdükce āşikāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 7). [evvel, ]*

Edhem-i ʿaḳl-ı Aristo ḳala **evvel** ḳademe
Eşheb-i fikr-i serîʿimle olursa hem-pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 41). [evvel, ]*

Defter-i kevn ü mekān almıya **evvel** saṭırın
Olsa tafṣīl-i ṣenā-yı ṣıfātı icmālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 145). [evvel, ]*

Gerçi arż-ı kemāl ider **evvel**
Yine ammā şoñundadur seyrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 209). [evvel, ]*

Reftāre gelse cilve-i nāz ile ʿāşıkuñ
**Evvel** ḳademde ʿaḳlın o ḳadd-ı ḳıyam alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 8). [evvel, ]*

Naẓīm baña suʾāl itseler anı bī-şek
Ḥelāl-zādeden **evvel** ḥarām-zāde gerek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 6). [evvel, ]*

Naḳd-i ṣabrı baña **evvel** o güzel ṣaydurdı
Haṭ ber-āverde olup şimdi ṣaḳal ṣaydırdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 1). [evvel, ]*

Meskenüm bāġ u rāġ idi **evvel**
Baña ṭaġ üsti bāġ idi **evvel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 59). [evvel, ]*

Meskenüm bāġ u rāġ idi **evvel**
Baña ṭaġ üsti bāġ idi **evvel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 60). [evvel, ]*

**Evvel** eylerken iltifāt baña
Ḥased eylerdi kāʾināt baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 125). [evvel, ]*

**evvel eyler:** *Bir sıralamaya göre önce yapılan, önce yapma.*

Dehen-i yāre Naẓīmā iden iṣbāt-ı vücūd
**Evvel eyler** ademüñ şeklini ṭaṣvīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 18). [evvel eyler, -r ]*

**evvelī:** *En önce olan, ilk..*

Bī-hidāyet **evvelidür** bī-nihāyet āḫiri
Bī-şerīk ü bī- naẓīr ü bī-eb ü ümm ü veled
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 5). [evvelidür, -dür ]*

**evvelīn:** *Evvelki, en iptidaki.*

**Evvelīn** dürr-i ṣadef-perver-i deryā-yı vücūd
Āḫirīn gevher-i gencīne-i ṣunʿ-ı mevlā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 89). [evvelīn, ]*

Sürʿatinden gelür baṣīṭ-i zemīn
**Evvelin** cilve teng bir meydān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 102). [evvelin, ]*

**evvelīn:** *Önceki, ilk.*

Düşmen-i cāhınuñ ide Mevlā
**Evvelīn** pāyesin çeh-i zindān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 234). [evvelīn, ]*

Varurdı maġribe maşrıkdan **evvelīn** ḳademe
Şitāb ü sürʿatini olsañ imtiḥān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 87). [evvelīn, ]*

**evżāʿ:** *Haller, vaziyetler.*

Beñzemez birbirine **evżāʿı**
Oḳudur ḫāce-i küttāb eşbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 35). [evżāʿı, -ı ]*

**ey:** *Seslenme ünlemi, ey!.*

**Ey** mefḫār-ı kā'ināt vey faḫr-ı rüsül
Vey bedraḳa-i ʿuṣāt hādī-i sübül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 1). [ey, ]*

Rahm eyle ḳuluñ Naẓīm-i şikeste-dile
**Ey** luṭfi şikeste dillerüñ dermānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 4). [ey, ]*

**ey:** *Ünlem, nida sözü.*

Ey ġāşiye-berduş-ı Burāḳı Cibrīl
Meddāḥı Hudā midḥati naṣṣ-ı tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 1). [ey, ]*

**ey:** *Ünlem, seslenme ünlemi.*

Müjde **ey** ḫalḳ-ı ciḫān nüh ḳubbe-i eflākden
Şanmanuz tābān olan ṣubḥ u mesāda mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 11). [ey, ]*

**ey:** *Ey, seslenme ünlemi.*

**Ey** şāḫ-ı bende-perver ḫan-ı nevālünüñ ger
Olsa Naẓīm-i kemter şāyeste mīhmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 143). [ey, ]*

**ey:** *"Bir varlığa seslenme ünlemi (Ey!).".*

Şeh-i ʿuṣāt-penāha ümem-i sipāh-ı şāḫa
**Eyā** saʿādet ile rehnümā-yı ehl-i sebīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 112). [eyā, -a ]*

Vezīr-i dād-penāhā sipihr-dergāhā
Eyā ḳudūmi şeref-baḫş her mekān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 92). [eyā, -a ]*

Muḥīt-i cūd yem-i luṭf u ḳulzüm-i iḥsān
Eyā keremle iden ġarḳ-ı şerm ʿummānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 2). [eyā, -a ]*

Didüm ki nedür nāmuñ **eyā** gülbün-i cān
Didi gülerek Yūsuf o verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 1). [eyā, -a ]*

Mey-āṣāmān-ı bezm-i ʿişrete **ey** ḫāne mey-ḫāne
Huṣūṣa sāḳī-i meclis ṣuna kestāne mestāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** dīde aġladuñ dem-i vaṣlın ḫayāl idüp
Bu naḳl-i mācerāya sebeb eski dem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 11). [ey, ]*

**Ey** ḫudāvend-i kerem-pīşe ki luṭf-ı ṭabʿuñ
Her benüm gibi güneh-kārı muʿāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 1). [ey, ]*

Vaḳtidür nergis gibi ol gül-ʿiẕāre nāẓır ol
Aġla ḥālüñ **ey** dü-çeşm-i ḫūn-feşānum ḥāżır ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 2). [ey, ]*

Çoḳ dillidür o zülf-i dil-āvīzi görüp
Tel ḳırmasın **ey** reşk-i perīşāne daḫi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 4). [ey, ]*

**ey:** *"Ey", seslenme ünlemi.*

Gel **ey** Naẓīm kendüñe tā ki bu bī-ḫodī
Geldi yitişdi nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 13). [ey, ]*

Dembedem olsa nola cānlar fedā-yı kūy-ı yār
Tekyedür **ey** dil gelür ḳurbān ḳurbān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 6). [ey, ]*

Mihribānā mededā kehf-i emānā senedā
**Ey** ʿuṣāt-ı ümeme müşfiḳ-i bi-çend ü çirā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 278). [ey, ]*

Rütbe-i ḳadrüni ancaḳ yine Āllah ʿĀlīm
Cāmiʿ-i şerʿüñe **ey** ḳıble-i ḥācāt-ı ümem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 102). [ey, ]*

**Ey** iden ümmetini nāʾil-i elṭāf-ı ʿamīm
Umarum ey güher-i kān-ı kerem luṭfuñdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 113). [ey, ]*

**Ey** iden ümmetini nāʾil-i elṭāf-ı ʿamīm
Umarum **ey** güher-i kān-ı kerem luṭfuñdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 114). [ey, ]*

Lāyıḳ-ı silk-i ḳabūlün ola bu dürr-i Naẓīm
Söz temām oldı gel **ey** hindū-yı kilk-i dü-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 116). [ey, ]*

Söz temām oldı yiter **ey** ḫāme taṭvīl-i kelām
Mūcib-i ṭaşdīʿdür güftār kim teḳṣir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 85). [ey, ]*

Pādişāḫa sipihr-dergāhā
**Ey** iden ḫaşmı bī-ser ü sāmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 104). [ey, ]*

**Ey** miṣāl-i behişt dergāhı
Hādim-i bezmi ḥūrla ġılmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 111). [ey, ]*

Ey penāh-ı gürūḫ-ı ehl-i kemāl
Vey muʿīn ü ẓahīr-i nükte-verān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 147). [ey, ]*

Bā-ḫuṣūṣ **ey** şehinşeh-i ġāżī
Midḥatüñde çekince tīġ-ı zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 201). [ey, ]*

İddiʿāña eġer **ey** kilk-i beyān
Bir muʿārıż bulınūrsa nāgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 71). [ey, ]*

Encüm-sipāh şāḫā gerdūn-bārgāhā
Sulṭān-ı dīn-penāhā **ey** żabt iden ciḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 136). [ey, ]*

**Ey** pādişāḫı dehrüñ cümle bilād ü şehrüñ
Mest itdi cām-ı ḳahruñ aʿdā-yı ser-girānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 137). [ey, ]*

**Ey** nev-baḫār-ı ʿizzet vey gülbün-i saʿadet
Bulmaz mı ḥadd ü ġāyet bāġ-ı ġamuñ ḫazānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 151). [ey, ]*

Lāf u güẕāf kemdür **ey** duʿā ehemdür
Eyle ḫamuş demdür bu kilk-i ter-zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 179). [ey, ]*

Ey dāver-i zemāne ḫıdīv-i murād-baḫş
Vey bī-kesāna bārgehi merciʿ u meʾāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 25). [ey, ]*

Gül-i ṭabʿuñla şemʿ-i ẕātunı pür-tef ü tāb itmiş
Doḳunmış rūzgār-ı nāḫoş **ey** mīr-i hüner-perver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 2). [ey, ]*

**Ey** ḫātīr-ı veliyy-i niʿām gül gibi müdām
Bāġ-ı ṭarabda bād-ı ferāḥla küşāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 21). [ey, ]*

Nice Şerḥ, eyleyüm evṣāfunı **ey** ḫān-ı kerīm
ʿİlm ü ʿirfānla bir nüsha-i kübrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 21). [ey, ]*

Hamdü li’llāh **ey** Muḥammed-ism ü māḥmūdü’l-ḫıṣāl
Meḥmedet-ḫvānuñ benüm hem ʿiyd ü hem nevruzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 23). [ey, ]*

Öpdüḳce ehl-i dil ser-i dāmān-ı ʿizzetin
Deġmez mi ben fütādesīne **ey** Naẕīm pāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 14). [ey, ]*

Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra **ey** dil
Olur bī-cām u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 9). [ey, ]*

O ḫaṭṭ-ı sebzi gördüm gird-i laʿl-i ābdārında
Buluşdum Ḫıżra **ey** dil çeşme-i ḥayvān kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 27, Mısra 2). [ey, ]*

Āh **ey** derd-i ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr
Ki ider şīri kürbe kürbeyi şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 79). [ey, ]*

Çekilür yār içün ġam-ı aġyār
Hārsız gül bulınmaz **ey** dil-i zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 122). [ey, ]*

Ḥasretiyle gözüm döker ḳan yaş
Görmeyeydüm bu demleri **ey** kāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 152). [ey, ]*

El-amān **ey** muḥabbet-i cānān
El-amān **ey** meşaḳḳat-i hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 155). [ey, ]*

El-amān **ey** muḥabbet-i cānān
El-amān **ey** meşaḳḳat-i hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 156). [ey, ]*

Āyineli çeşme oldı çeşm-i giryān
**Ey** meh-i bedr-i şām-ı āmālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 230). [ey, ]*

Mihr-i raḫşān-ı ṣubḥ-ı iḳbālüm
**Ey** behişt-i melāḥat içre müdām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 232). [ey, ]*

Ḳadd-i Ṭūbā-ḳıyām u Sidre-ḫıram
**Ey** cinān-ı cemāle ḥūr-ı sirişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 234). [ey, ]*

Mihr-i rūzum meh-i şebüm sensin
Gel gel **ey** bezm-i şevḳime sāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 240). [ey, ]*

Mest-i ṣahbā-yı ʿaşḳ iden sensin
Ḳandesin ḳande **ey** gözüm nūrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 248). [ey, ]*

ʿÖẕrümi biñ ḥicāb ile diyeyüm
Bilürüm **ey** civān-ı sīm-berüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 276). [ey, ]*

Ki saña ʿāşıḳum diye yāre
**Ey** büt-i deyr-i ʿişve el-ḥāṣıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 280). [ey, ]*

Ḳul ḫaṭāsız olur mı pādişehüm
Saña lāyıḳ mı **ey** şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 286). [ey, ]*

Rūḥ-ı pāk-i Muḫammede ṣalavāt
Ḥamdülillāh ki **ey** naẓīr-i melek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 294). [ey, ]*

Olsun **ey** naḫl-i ʿişve pāy-endāz
Ben niyāz eyledükce naz eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 303). [ey, ]*

Başına geldi āḫir **ey** meh-rū
Nice dem gerçi nā-murād oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 307). [ey, ]*

**Ey** şāḫid-i nāzenīn-i bezm-i İsrā
Maḥbūb-ı Hudā ḥabībiñā mevlānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 1). [ey, ]*

Ey māḥrem-i ḫāṣ-ı meclis-i ġaybü'l-ġayb
Kāşāne-i ṭırāz-ı bezmgāh-ı lā-reyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 2, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** pādişeh-i memālik-i ma evha
Sulṭān-ı serir-i hıtta-i şümme-denâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 30, Mısra 1). [ey, ]*

Mihrāb-ı şefāʿatüñ yiter ḳıble bize
**Ey** dergeh-i luṭfı kaʿbe-i ehl-i niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 4). [ey, ]*

Ey nāşiye-sāy-ı dergehi ḫāṣ ile ʿām
Levlāk- libāçe lī maʿa'llāh-maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 1). [ey, ]*

Ey ʿālem-i cān cān-ı kirām-ı ʿālem
Miḥrāb-ı deri ḳıble-i ḥācāt-ı ümem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 51, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** dil nice bir düruġ u lāf eyleyelüm
Gel vaʿdemüze yitir ḫilāf eyleyelim.
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 1). [ey, ]*

Bir nāme-siyāh mücrimüm ʿafv eyle
**Ey** şāḫ-ı serīr-i lî-maʿallâh ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 4). [ey, ]*

Bir ḫaṭṭ-ı ḫaṭā sahāyif-i aʿmālüm
**Ey** ḫvace-i ʿālem eyle ʿafv ile nigāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 4). [ey, ]*

**Ey** ḳıble-i kūyı secde-fermā-yı cibāh
Miḥrāb-ı derinde secde bir bende vü şah
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 1). [ey, ]*

Ey ins ü melek muṭavvaḳ-ı fermānı
Vey kūy-ı zemīn rübūde-i çevgānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** mesned-i her dü-ʿālemüñ ṣulṭānı
Cānān-ı ciḫān ciḫāniyānuñ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** faḫr-i ciḫān ciḫāniyānuñ sebebi
Mekkī Medinī vü Hāşimī hem Arabī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** cān-ı Naẓīm-i ḫastenüñ dermānı
Olsun yoluña feda Naẓīmüñ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 1). [ey, ]*

Redd itme ġarīb ü bī-kesüm eyle ḳabūl
Ey taḫṭgeh-i saʿādetüñ ṣulṭānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 4). [ey, ]*

**Ey** ḥāl-i tebāh-ı ümmetinün ġam-ḫvārı
Vey ʿāyb-ı ʿuṣāt-ı māḥşerüñ settārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ḫırḳa-i bī miṣāl ṣāḫ-ı medenī
Dāmānına Ḥaḳ muʿāf ider yüz süreni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** mihr-i sipihr-i ʿālem māḥbūbı
Vey māh mışr-ı cemālinüñ māḥcūbı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** müşg-i Hoten ġubār-ı pāk-i ḥaremi
Çāk-efgen-i ceyb-i nāfe hāk-i ḳademi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 1). [ey, ]*

Havf ile recāda eyleme ser-gerdān
**Ey** hicr ü viṣāli ʿāşıka yeʾs ü ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 4). [ey, ]*

Oldum ḳoluma alup Süleymān-ı zemān
Yārüm benüm **ey** Naẓīm ʿānḳā-beçedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 4). [ey, ]*

Yoḳ yerlere ʿömrüm oldı eyvāh telef
**Ey** dil ḳo beni baña ki derdüm yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 4). [ey, ]*

Aña bir tārīḫ-i müsteṣnā düşürdüm **ey** Naẓīm
Nemçe ṭaburını bozdı ḳırdı Sulṭān Muṣṭafā (1108) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 13). [ey, ]*

Gerçi efāżılda sezā tārīḫe çoḳdur **ey** Naẓīm
Ammā Sitanbūla eḥaḳk Hāmid Efendi-zādedür (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 19). [ey, ]*

Ṭarḥ-ı güzīn biñā-yı metīn **ey** revāc-geh
Sūḳ-ı bülend ü çār-sū-yı nev-kemer kemer (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 11). [ey, ]*

Ḥażret-i Rāmī Efendi müjde **ey** ehl-i ḳalem
Oldı eyvān-ı riyāsetde şerefle hem-celīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 1). [ey, ]*

Dīde rūşen müjdeler **ey** nāvek-endāzān-ı yeʾs
Sīne-i ümmīd oldı tīr-i maḳṣūda hedef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 1). [ey, ]*

Dīde rūşen **ey** ġarībān-ı şeb-i tārīk-i ġam
Ẓulmet-i cevr ü sitem ʿālemden oldı ber-ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 3). [ey, ]*

Dīde rūşen **ey** esīrān-ı bün-i çāh-ı ʿānā
Geçdi taḫt-ı ʿadle bir şeh-zāde-i ḫayru'l-ḫālef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 5). [ey, ]*

**Ey** müzeyyen çār-sū ey bī-bedel sūk-ı metīn
Çār-sū-yı-muḥkem ü sūḳ-ı metīn u bī-bedel (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 11). [ey, ]*

**Ey** müzeyyen çār-sū **ey** bī-bedel sūk-ı metīn
Çār-sū-yı-muḥkem ü sūḳ-ı metīn u bī-bedel (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 11). [ey, ]*

Ṣad bāreka'allāh **ey** eser-i ḫān-ı ḳāmrān
Kim Ḥaḳ binā-yı ḳadrini ṭarḥ eylemiş ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 1). [ey, ]*

Tehniyet-gūyān didüm tārīḫ-i cāhın **ey** Naẓim
Oldı bu İsḥāḳ İsmāʿīl Efendi ṣādr-ı Rūm (1124) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 13). [ey, ]*

İtse āmāc-ı icābetde nola yir **ey** Naẓīm
Eyledüm tīr-i duʿā-yı devletin ben de revān

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 15). [ey, ]*

Müjde **ey** dil bir Süleymān-ṣalṭanat itdi cülūs
Kim ciḫān zīr-i nigīn-i hükmidür bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 3). [ey, ]*

Dīde rūşen **ey** ṭalebkārān-ı eyyām-ı neşāṭ
Geldi devir-i rāḥat-ı endūh-sūz u ġuṣṣagāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 5). [ey, ]*

**ey:** *"Bir varlığa (yar) seslenme ünlemi (Ey!)".*

Sirişk-i ālüñe alındı ol gül-i ḫandān
Çıḳardılar ḳızıluñ **ey** dü çeşm-i ḫūn-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 25, Mısra 2). [ey, ]*

**ey:** *Seslenme sözü.*

Bu lüġaz **ey** Naẓīm raʿnādur
Ḥaḳ budur kim bilürse dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 9). [ey, ]*

**ey:** *Ey (Seslenme ünlemi).*

Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra **ey** dil
Olur bī-cām u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 9). [ey, ]*

**ey:** *" Bir varlığa ( Allah) seslenme ünlemi (Ey!)".*

Ey muʿīn ü ẓāhir olan Allāh
ʿĀcize dest-gīr olan Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 1). [ey, ]*

**ey:** *" Bir " varlığa ( gönül ) seslenme ünlemi (Ey!)".*

Cevāhir-i süḫanum **ey** dil eyle zīver-i güş
Yiter bu ḳıṭʿa-i yāḳūt ehl iseñ temsīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 45). [ey, ]*

**ey:** *" Bir " varlığa ( ġam-zedeler) seslenme ünlemi (Ey!)".*

Mevc-i enḫār-ı çemen **ey** serv-i bāġ-ı iʿtidāl
Halḳa ḫalḳa sūret-i zencīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 3). [ey, ]*

Ben senüñ pervāneñüm **ey** şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
Kuḥl idüp ʿḫākisterüm geh aġla gāhī gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 3). [ey, ]*

Yār eşk ü āhıma rāḥm eylemezdi **ey** Naẓīm
Olmasa germābe-i sīnemde bu āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 13). [ey, ]*

Rāzuñı nā-māḥreme keşf itme **ey** dil olmasun
Güş-ı dihḳānīde mengūş-i dür-i yektā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 7). [ey, ]*

Dīde-i bīgāne görmezse ʿaceb mi **ey** Naẓīm
Naẓm-ı rengīnüñde elfāẕ-āşinā maʿnā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 13). [ey, ]*

Ne vechle varurūz **ey** Naẓīm o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda şeyḫ u şāḫ ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 9). [ey, ]*

Bir kerre āmān virmedüñ **ey** bād-ı muḥālif
Besdür bu ḳadar keşmekeş-i nāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 7). [ey, ]*

Bir gün dem-i ḥaşād gelür urmaz **ey** Naẓīm
Bād-ı fenāyla bu kühen kişt-zāre mevc

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 13). [ey, ]*

Gūşe-i tecrīd **ey** dil bī-keder peyġūledür
Zāl-ı dehre baḳma kim çoḳ kimseden mahlūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 1). [ey, ]*

Tāze ṭarhıyla nola maḳbūle geçse **ey** Naẓīm
Tuḥfe-i naẓm-ı terüm yārān-ı İstanbuladur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 9). [ey, ]*

**Ey** murġ-ı dil görüp ḫam-ı zülfinde ḫālini
Hālī ḳıyās itme ḥaẕer dām u dānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 5). [ey, ]*

Geldi yitişdi **ey** dil-i şeydā o ṭıfl-ı nev
Serv-i çemān-ı nāz olacaḳ gel yitiş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 5). [ey, ]*

Dāldur ālām-ı derdüñden ḫam olmış dillere
**Ey** elif-ḳad lām-ı zülfün kim liḳā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 4). [ey, ]*

Münḳalibdür āsiyāb-ı ḥāl-i gerdūn **ey** Naẓīm
Devr-i çarḫ-ı süst-bünyād ise mā üstündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 13). [ey, ]*

Noḳṭadur ammā ḳabūl itmez tecezzī **ey** ḥaḳim
Noḳṭa-i mevhūmeden yārüñ deḫānı ḫurdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 5). [ey, ]*

Vaṣf-ı ḥāl-i sürme-gūnında o māhuñ **ey** Naẓīm
Hayli demlerdür ney-i ḫāmem gelür efşürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 9). [ey, ]*

Redd eylemez gedāsını elbette **ey** Naẓīm
Dergāh-ı feyżi nā-mütenāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 15). [ey, ]*

Hūn-rīzlige meyli ḳo **ey** ḫāme sen olma
Gerçi ṭutalum ʿāleme cellād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 7). [ey, ]*

Lā-büd güẕerān üzredür **ey** dil ġam şādī
ʿĀrif ne ġam-ālūd ne dil-şād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 11). [ey, ]*

Ne şādīden ferāḥ-nāk ol ne ġamden **ey** dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sūrı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 3). [ey, ]*

Mānend-i berḳ göz yumup açıncadır beḳā
Ey dil gerekse geşt ü güẕār it ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 12). [ey, ]*

Lā-büd olur biter yitişür mīve-i murād
Ṣabr eyle **ey** Naẓīm bilürseñ zamānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 14). [ey, ]*

**Ey** ṣākī-i tersā-beçe ṣun sāġar-ı vaṣluñ
Cām-ı mey-i hicrüñle dilüñ derd-i seri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 9). [ey, ]*

Zülfüñ nice bir eyleye rūḫsāruñı mestur
**Ey** mihr-i melāḥat şebüñ āḫir seḥeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 12). [ey, ]*

Güne güne **ey** Naẓīm itsem nola ṭarḥ-ı süḫan
İltifāt ile kemāl-i zū-fünūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 15). [ey, ]*

Eṣer-i feyż-i müʾeṣṣirdedür **ey** dil taḥḳīḳ
Ḥükm-i teʾṣīri feleklerde kevākib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 3). [ey, ]*

Yād-ı ḳadd ü ḫaṭṭıyla aḳıt rūd-ı sirişküñ
**Ey** dīde leb-i cūyda serv ü semeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 10). [ey, ]*

Gördüm seni ben ḳayd-ı ser-i zülfüñe düşdüm
Ey silsile-mū sen daḫi saña düşeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 12). [ey, ]*

Çoḳ māh-pāre mihrine duş oldum **ey** Naẓīm
Bilmem felekde ol meh-i nev nā-mihribān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 17). [ey, ]*

Ay gördüm **ey** felek ne gedādur sitāreler
Ben kus diñledün öte dursun naḳāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 1). [ey, ]*

Neydi felekde ṭaliʿ-i fīrūz **ey** Naẓīm
Na-mihribānluḳ itmeseler māh-pāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 17). [ey, ]*

Zīr-i külāhda ḥaẕer **ey** dil o ṭurreden
Sulṭān-ı ḥüsn leşkerini der-kemīn ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 9). [ey, ]*

Ḥaḳ sözi gūş idicek eyle ḳabūl
Ḳavlüme ḳāʾil iseñ **ey** dil eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 8). [ey, ]*

ʿAşḳ-ı mülk-i dili aldı yüri **ey** ṣabr u şekīb
Bir vilāyetde bilürsin iki ṣulṭān olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 9). [ey, ]*

Mey-füruş-ı rızḳ u dükkān-ı riyānuñ **ey** Naẓīm
Ne mey-i nābı gerek ne māʾil-i maʿcūnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 15). [ey, ]*

Ruʾyeti tercih ider ʿāṣıḳ ṣafā-yı vuṣlata
Cennet **ey** dil ādeme zindān olur dīdārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 4). [ey, ]*

Pādişāḫ-ı ʿaşḳ teşrif itmeyeliden **ey** Naẓīm
Ḳaldı vīrān taḫtgāh-ı şehr-i dil miʿmārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 13). [ey, ]*

Cevrüñ ki senüñ **ey** şeh-i bīdād dükenmez
Her kūşede senden saña feryād dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 1). [ey, ]*

Bīhude şümār itme figār-ı ser-i tīġuñ
Ḳırsan daḫi **ey** ġamze-i cellād dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 4). [ey, ]*

**Ey** semt-i mecāzīde olan sālik-i taḥḳīḳ
Ol bâdiye-i himmet irşād dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 11). [ey, ]*

Ol ẕevḳler o cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi **ey** dil o da bir zamān imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 12). [ey, ]*

**Ey** gül-ʿiẕār u ġonce-fem ü lāle-ḫad yetiş
Oldum zebūn-ı pister-i hicrüñ meded yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 1). [ey, ]*

Feryādı çıḳmadan göge pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ
Reftār-ı naz ile yetiş **ey** serv-ḳad yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 4). [ey, ]*

Cān-ber-leb olmadan göreyüm bir nefes seni
**Ey** vech-i pāki āyine-i bî-nemed yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 10). [ey, ]*

Degül yer yer ḥabāb-ı āb **ey** dil sūz-ı ṭabʿından
Leb-i cū heybet -i dīdār ile tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 13). [ey, ]*

Ẕuḥūr itmiş kühen meyḫānelerde tāze şākīler
Yine kūy-ı ḫarābāt **ey** dil-i vīrāne şenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 10). [ey, ]*

Şun **ey** ṣāḳī ṣarāb-ı laʿlüñ açılsun Naẓīm-i zār
Humār-ı cām-ı hicrüñ derd-i ser virmiş kesellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 13). [ey, ]*

Kıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ gibi olmaz **ey** Naẓīm
Böyle āb u tāb ile bir gevher-i gencīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 13). [ey, ]*

Ġubār- dergehini kuḥl-i çeşm-i cān idelüm
Gel **ey** göñül gidelüm āsitān -ı ḥażrete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 8). [ey, ]*

Benefşe ḫaṭ o fem gül-ġonce sünbül zülf-i ʿānber-bu
Açıl **ey** bülbül-i dil ẕevḳin eyle bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 4). [ey, ]*

Viṣāle naḳd-i cān isterse cānān bende cān anuñ
Hemān cān istesün cānāne **ey** dil bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 2). [ey, ]*

Kākül-i ḫam-be-ḫamuñ **ey** gül-i nev-reste-i nāz
Ṣaçlı sünbül gibidür ṭarf-ı külāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 5). [ey, ]*

Ḥaşre dek şerḥ idemez ẕevḳi-i viṣāli **ey** dil
Bir zebān olsa da her sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 7). [ey, ]*

Hāṭır-ı saḫtını nerm itmiş o bī-merḫametüñ
Nedür **ey** dil bu eşer āteş-i āḫūnda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 10). [ey, ]*

ʿĀşıḳa ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu
Bilmem **ey** çarḫ ne var mihr ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 12). [ey, ]*

Ḳulaḳdan itdi o ḫūnīn terānelerini mest
Demiñ żiyād ola **ey** kāse-i rebāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 6). [ey, ]*

Elinde cām-ı ṣafā rind-i ṣāf-meşreb iken
Nedür bu ʿuḳde derünuñda **ey** ḥabāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 8). [ey, ]*

Felekde sen de mi dūr oldun āftābuñdan
Bu deñli giryeñe bâʿiṣ ne **ey** seḥāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 10). [ey, ]*

Olursa ferş-i rehüñ başma merd iseñ **ey** dil
Eġer ki aṭlas-ı çarḫ-ı pür-inḳılāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 11). [ey, ]*

Elünden istemedüm dāne Kendimi bileli
Bu diḳḳatüñ niye **ey** çarḫ-ı âsiyâb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 14). [ey, ]*

Şarāb-ı ʿişveden **ey** ser-girān-ı sāġar-ı nāz
Nedür bu mertebe nergislerüñde ḫvāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 9). [ey, ]*

Olmamak mümkin mi şemşīr-i müjeñle **ey** perī
Meyl ider diller niḫān u ʿāşıḳāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 5). [ey, ]*

Dürr ü yāḳutuñı **ey** dīde **ey** dil beẕl ü ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 5). [ey, ]*

Dürr ü yāḳutuñı **ey** dīde **ey** dil beẕl ü ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān

ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 5). [ey, ]*

Daḫi çāh-ı zenaḫdānından āzād olmadım yārüñ
Yüri **ey** Yūsuf-ı dil ḳurṭulursañ Mıṣra ṣulṭān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 10). [ey, ]*

Perīşāndur dil-i mecmuʿumuz bend-i kemendinde
Doḳun **ey** ṣāne zülf-i dilbere dest-i girībān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 12). [ey, ]*

Bir ḥüsne nigāh eyle ki miṣli ola nādir
Ey çeşm-i dil **ey** dīde-i cān nādire-bīh ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 14). [ey, ]*

Bir ḥüsne nigāh eyle ki miṣli ola nādir
Ey çeşm-i dil **ey** dīde-i cān nādire-bīh ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 14). [ey, ]*

Şeşder-i ġurbetde **ey** dil nâ-güşâde tā-bekey
Zūr-ı zār-ı kâmranıyla ḳapu aç ḫāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 3). [ey, ]*

İltifāt-ı nāzuña şāyeste itmezseñ daḫī
Bir selāmum rāḥm idüp **ey** ġamze-i cānāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 10). [ey, ]*

Yazildi nāme şeh-i ʿaşḳ **ey** Naẓīm nola
İderse mühr-i Süleymāna ṭaʿne ḫātem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 19). [ey, ]*

Yoluñda pāymāl oldum gel **ey** serv-i revānum gel
Ġam-ı hicrüñle lāl oldum gel **ey** serv-i revānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 1). [ey, ]*

Yoluñda pāymāl oldum gel **ey** serv-i revānum gel
Ġam-ı hicrüñle lāl oldum gel **ey** serv-i revānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 2). [ey, ]*

Gözüm peymāne-i ʿaşḳuñ göñül meyḫāne-i ʿaşḳuñ
Tenüm vīrāne-i ʿaşḳuñ gel **ey** genc-i niḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 4). [ey, ]*

Tenüm zerd ü niẕār itdüñ dil-i zārum figār itdüñ
Raḳībi iḫtiyār itdüñ gel **ey** tāze civānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 6). [ey, ]*

Açılma ġayre esrārı unutma ʿahd ü iḳrārı
Baña güldürme aġyārı gel **ey** ġonce-deḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 8). [ey, ]*

Hezār olsun mı gülşensiz revā mı ṣoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum ḳalmadı sensiz gel **ey** ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 10). [ey, ]*

Görüp ḥālüm suʿāl eyle sezāvār-ı viṣāl eyle gel
Yine arż-ı cemāl eyle **ey** ṣūḫ-ı ciḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 12). [ey, ]*

Naẓīm-i zār u nālānum perī-şānum perīşānum
Nişān-ı tīr-i hicrānum gel **ey** ebrū-kemānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 14). [ey, ]*

Şāpāşını bu naẓm-ı revān-baḫşuñ **ey** Naẓīm
Cān-ı Lebīd ü rūḫ-ı Ferazdakdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 13). [ey, ]*

ʿAḳlumı evvel naẓarda eyledüñ medḥūş-ı nāz
**Ey** ġubār-ı ḫaṭṭı esrārıyla ḥayrān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 10). [ey, ]*

Sen de inṣāf eyle **ey** reşk-i perī zülfüñ gibi
Şānuña lāyıḳ mıdur böyle perişān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 11). [ey, ]*

Ṣıġmaz derūn-ı ḥavṣalaya sırr-ı derd-i ʿaşḳ
Olmaz bilürsen **ey** dil-i şeydā ʿıyān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 4). [ey, ]*

Nālesin itmez idi bezm-i çemende tekrār
Naġme-i bülbüle gül ṭutmasa **ey** dil gūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 4). [ey, ]*

Ne bir hem-dem ne bir māḥrem ne bir yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm **ey** dil o māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 2). [ey, ]*

Göreydi kākül-i şeb-gūnuñı **ey** sebz-i tih gül-gūn
Beyābānlarda yā Leylī dimezdi bir daḫi Mecnūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 3). [ey, ]*

Ḳayıdın eyle fenā deştini bir kerre ḳıyās
Bir daḫi ṣanma gelür **ey** dil-i āvāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 10). [ey, ]*

Bīhūde ḳaşuñ yāyını **ey** māh ḳurarsın
Bu ḥüsn ile sen pençe-i ḫurşīdi burarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 1). [ey, ]*

Şeb-dîz ḫatuñla giderek **ey** rūḫi gülgûn
Çoḳ ḫüsrev ü Şīrīni melāḥatle yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 3). [ey, ]*

Ruʾyāda seni ḫayr ola āġūşume aldum
Taʿbīrini **ey** Yūsuf-ı ḥüsnüm ne yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 8). [ey, ]*

Yüri **ey** bād-ı seher şemmesini ʿarż eyle
O perî-şânıma aḥvāl-i perīşānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 5). [ey, ]*

Bī-ḫodāne eşk-i ḫūn-ālūd ḫoşdur **ey** Naẓīm
Dürr ü yāḳūt ile mālāmāl olan gencīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 13). [ey, ]*

Siyāh kuḥl ile bir sürme-dān ḳıyās itdüm
Gözümdedür daḫi **ey** dil o vesmedār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 6). [ey, ]*

Māḥv olsa ʿafv ile nola **ey** dil-siyeh günāh
Ṣābūn-ı ṣubḥ şebde ḳomaz leke-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 1). [ey, ]*

Vaṣf-ı dendānında bu silk-i leʾālī **ey** Naẓīm
Gūş-ı yāre dürr-i mengūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 13). [ey, ]*

Zencīr-i bend-i zülfine düş bir perī-veşüñ
Başunda ʿaḳluñ **ey** dil-i dīvāne var ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 4). [ey, ]*

ʿAksüñle olsun āyīnede her zamān iki
Aḥvel baḳan görür seni **ey** nev-civān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 2). [ey, ]*

Hicrān-ı yāri yolda ḫaber aldum **ey** Naẓīm
Rāh-ı viṣālde yārı yoldan dönem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 13). [ey, ]*

Ṭıfl iken sīnem idi cilvegahüñ dāye gibi
Düşeyüm pāyuña **ey** serv-i sehī sāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 2). [ey, ]*

Çoḳdan **ey** Yusuf-ı gül-çehre ḫarīzāruñdur
Naḳd-i cānın dil-i kem-māye saña saya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 5). [ey, ]*

Ey muḥīṭ-i ḳudretinde mihr ü māh iki ḥabāb

Çarḫ-ı aṭlas sāha-i sunʿında çetr-i bī-ṭınāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 1). [ey, ]*

Kesmez ümmīdini **ey** hāce-i dīn ü dünyā
Eyleme dest- küşa dāde-i ġayra şāḫum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 315). [ey, ]*

Vire kālāsına pīrāye o zībā tamġa
Besdür **ey** ḫāme yiter eyleme taṭvīl-i kelām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 330). [ey, ]*

Ey sündüs-i ḫuld bezmine ferş-i bisāṭ
Kevneyn nevāl-i cūdına iki simāṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** sūre-i Nūn ve'l-ḳalem ebrūsı
Ve'l-leyl sevād-ı ʿānberīn gīsūsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ḫātem-i ʿafvi zîb-i her nāme-siyāh
Imżā-yı ḳabūli zīver-i levḥ-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 1). [ey, ]*

Ey ẓāḫiri hūb bāṭını zişt liḳā
Şūretde işi şavāb maʿnīde ḫaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** seyyid ü saʿd ḫāk-būs-ı ḳademüñ
Vey çeşm-i füḥūle sürme gerd-i ḥaremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** dil Ramażān Efendi ol ʿālī-ḳadr
Meşḥūr-ı ciḫān u bī-bedeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 1). [ey, ]*

Ṭarabgāh-ı behişte çekdi māḥmil
Meḥemmed Hān-ı rābiʿ göçdi **ey** dil (1104) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 12). [ey, ]*

**ey:** *" Bir " varlığa ( habib) seslenme ünlemi (Ey!) ".*

Ṣaliki evvel ḳademde vāṣıl eyler **ey** Naẓīm
Pīr-i himmet kim delīl-i menzil-i maḳṣūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 13). [ey, ]*

**ey:** *" Bir " varlığa ( aşk) seslenme ünlemi (Ey!) ".*

Göñlüñe uyma **ey** Naẓīm şaḳın
Dimesünler zebūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 13). [ey, ]*

Ey ḫaṭṭ-ı sebzi Hıżr-ı melāḥat yitiş meded
Gel intizārda ḳoma ben derd-mendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 11). [ey, ]*

Maẓḫār-ı gūş-ı ḳabūl it nāleñi bülbül gibi
Ġonce-i dest-i duʿā **ey** dil açılsun gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 2). [ey, ]*

Eşk-i ter mūy-ı sepīd üzre dökülsün **ey** Naẓīm
Olsa bārān ṣubḥ-dem olur duʿālar müstecāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 19). [ey, ]*

**Ey** muḥīṭ-i kibriyā sende dü-ʿālem ber-zebed
Sunʿınuñ āġāz u encāmı ezelden tā ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** kişver-i risālete ṣulṭān-ı enbiyā
Rūḫ-ı revān-ı cism-i rüsül cān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 1). [ey, ]*

Muʿciẕātuñla ciḫān bağına ser-sebz itdüñ
**Ey** vücūdı çemen-ārā-yı gülistān-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 284). [ey, ]*

**Ey** ḳad-i serv-i çemān-ı çemen-i ġaybü'l-ġayb
Sāyebān eyler idi sāyeñi bulsa Ṭūbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 293). [ey, ]*

Umarum **ey** Naẓīm ola maḳbūl
Hidmet-i naʿti pīş eġer kemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 129). [ey, ]*

**Ey** ḥarīm-i ḫāṣ-ı bezm-i ruʾyet-i perverdigār
Vech-i Ḥaḳḳa ẕātı hem āyine hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 1). [ey, ]*

Li-maʿallāh-gulsitān Yāsīn ü Ṭāhā-būstān
**Ey** nihāl-i bāġ-ı levlāk ü leʿamruk şāḫsār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 106). [ey, ]*

**Ey** nesīm-i dergehüñ ʿıṭr-ı dimāġ-ı her diyār
Hāk-i kūyuñ nefḫa-rīz-i nāfe-i müşg-i Tatār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 151). [ey, ]*

**Ey** dü-ʿālem varaḳ-ı ḥaşmetine ḥalḳa-i mīm
Āferīneş raḳam-ı cūdına bir noḳṭa-i cīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ʿusāta sebeb-i maġfiret-i Rabb-i raḥīm
Sen o memdūḥ-ı Hudā faḫr-ı dü-ʿālemsiñ kim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 87). [ey, ]*

Eyledi bu ġazeli bülbül-i ṭabʿum takşīm
Dem-i ḫilḳatde daḫi eylemiş **ey** dürr-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 96). [ey, ]*

Ey ḫudāvend-i mükerrem raḥmeten li'l-ʿālemīn
Hem ḥabīb-i kibriyā hem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 1). [ey, ]*

Ḥasret-i ḫāk-i deri mużmer żamīrümde müdām
**Ey** ġamı cānumda müdġam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 90). [ey, ]*

**Ey** vücuh-ı nāmile vālā-ter u bālā-terīn
Sen o ṣulṭān-ı dü-ʿālemsin ki itseñ iltifāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 95). [ey, ]*

**Ey** ġubār-ı dergehüñ tāc-ı şeref-baḫş-ı yemīn
Feyż-i naʿtuñ virdi ṣād-güne ḥalāvet naẓmuma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 105). [ey, ]*

Ṭurfa maʿcūndur bu naḳş-ı bed-sirişt ü bed-ʿacīn
Besdür **ey** ḫāme yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ ü serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 126). [ey, ]*

**Ey** ledün mektebiñüñ hvāce-i ümmī-laḳabı
Enbiyā vü rüsülüñ zīver ü teşbiḥ-i lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ bir dānesi
Çarḫ-ı aḫżar anuñ ednā sebze-i bīgānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ bir dānesi
Çarḫ-ı aḫżar anuñ ednā sebze-i bīgānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** lügāt-ı vaṣf-ı ẕātı ḥayret-efzā-yı ʿuḳūl
Şerḥ-i taʿrīf-i ṣıfātı ʿaḳl-fersā-yı fuḥūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** şefāʿat kānı ʿafv it vażʿ-ı nā-hemvārumı
Midḥat-i ẕātuñda oldum gerçi küstaḫ u fużūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 9). [ey, ]*

**Ey** ser-āmed şeh-i sipāh-ı rüsül
Enbiyā-ḫayl ü pādişāḫ-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** fürūg-ı dü-rūḫı her dü-ciḫān māh-veşi
Pertev-i ḥüsn ü cemāli iki ʿālem güneşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 1). [ey, ]*

Felekde māh-ı burc-ı ḥüsn iken hercāyī kevkebsin
Seni hep söyliyen **ey** bī-vefā nā-mihribān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 14). [ey, ]*

Haberdār olmaduñ rāz-ı dilimden **ey** perī gitdi
Lisān-ı ġaybdan söylenseñ ammā ol deḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 15). [ey, ]*

Elem çekme senüñ de maṭlabuñ **ey** dil olur ḥāṣıl
Murāduñ neyse virdüm dir o şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 79). [ey, ]*

Bu saṭvet-i zūd berdiyle **ey** şeh-i ġāzi
Meġer maḥall-i neberdüñ feżā-yı māḥşerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 141). [ey, ]*

Buḫūr-ı āhı nola yaḳsa **ey** peri-sīmā
Derūn-ı sūḫte kim daʿvetüñde micmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 195). [ey, ]*

Taṣdīʿi ḳo duʿāya şüruʿ eyle **ey** ḳalem
Zīrā duʿāyla süḫane ḳadr ü şān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 103). [ey, ]*

Müjdeler **ey** maġfiret-cuyān ki feyż-i ṣavmla
Ṣāʾimüñ her cürmi bir ābisten-i ġufrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 7). [ey, ]*

Bende-perver dāverā dādār-ı ʿālī-gevherā
**Ey** tevḳiʿ-i şeref nāmuñla pür-ʿünvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 60). [ey, ]*

Sensüz efġān eyledükce murġ-ı dil **ey** ġonce-fem
Daġlarla bāġ-ı sīnem pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 79). [ey, ]*

Baġa varsam **ey** kemān-ebrū baña senden cüdā
Ṣāḫ-ı gül mānend-i tīr ġoncesi peykān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 81). [ey, ]*

**Ey** vezīr-i dād-güster kim hemān ẓālim degül
Devr-i ʿadlüñde senüñ bīdād ider zencīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 61). [ey, ]*

**Ey** Ciḫān-ı āmān amān-ı ciḫān
ʿĀlem-i cān cān-ı ʿālemiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** Ferīdūn-fer ü İskender-der
Şeh-i Dārā-ḥaşem Cem-i devrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 3). [ey, ]*

**Ey** felek-kevkeb ü sitāre-sipāh
V'ey ḳader ḳudret ü ḳażā-fermān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 5). [ey, ]*

**ey:** *" Bir " varlığa ( fer-i meşrıḳ-ı celāl u cemāl ) seslenme ünlemi (Ey!)".*

Çeküp yāri kenāre ʿālem-i vuṣlatda kām aldı
Olur cānānuñ **ey** dil başḳa bir ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 12). [ey, ]*

Görmeden dildārı öpdi ḳocdı dirler **ey** Naẓīm
ʿĀşıḳ-ı zāre olur bühtān bühtān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 15). [ey, ]*

Ṣun **ey** ṣākī şerāb-ı cām-ı vaṣluñ şād-kām eyle
Humār-ālūd-ı hicrüñdür dil-i sevdāyı ġam başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 9). [ey, ]*

Aġardı mūy-ı ser gelmez mi saña intibāh **ey** dil
Şebāb-ı ünfüvānī geçdi eyyām-ı herem

başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 13). [ey, ]*

Ḥāllerle ʿārıż-ı yāre naẕār kıl **ey** Naẕīm
Der-miyān itmiş ʿaceb dür zengiyân ayīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 13). [ey, ]*

Pervāne gibi şemʿ ile olsaḳ nola bu şeb
Ben bir senüñle **ey** meh-i nā-mihribān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 6). [ey, ]*

Cevrüñ hilāl ider ne belā ṭaʿne-i raḳīb
Birdür ölüm olur mı bir **ey** bī-emān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 8). [ey, ]*

Mirʾāt-ı dilde cilve-nümā sensin **ey** perī
Olmaz vilāyet içre şeh-i ḳāmrān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 9). [ey, ]*

Şekker olursa itme mükerrer maḳālüñe
Gūş-ı girāne **ey** dil oḳınmaz eẕān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 12). [ey, ]*

İki ciḫānda luṭfına muḥtācuz **ey** Naẕīm
Birdür o pādişāḫ-ı dü-ʿālem ciḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 19). [ey, ]*

Aġzınuñ suyın aḳıtduñ ehl-i naẕmuñ **ey** Naẕīm
Mīve-i şiʿr-i latîfiñde nedür bu çāşnī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 17). [ey, ]*

Ben pāymāl-i ʿaşḳuñı **ey** şehsüvār-ı ḥüsn
Çiġnetme nāz ile çekerek ṭut semendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 5). [ey, ]*

**Ey** ṣavlecān-ı ḳudretine kūy-ı lā-mekān
Çevgānı irādeti māḫlūḳ-ı kün fekān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 1). [ey, ]*

Eyle Naẕīm-i zārı düʿālemde ber-murād
Şensin viren murādumuz **ey** Rabb-i müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 22). [ey, ]*

Yitişür arż-ı maḳāl eyledüñ **ey** ṭab-ı selīm
Tā ki naʿt-ı şeh-i kevneyni edāya şeb ü rūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 119). [ey, ]*

Merḥabā **ey** ṭāʾir-i himmet hezāren āfferīn
Eyledüñ ẕıll-ı ẕalīlüñde beni fāriġ-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 22, Mısra 1). [ey, ]*

Yārsız alsa ele muṭrib-i bezm **ey** dil-i zār
Görinür terkeş-i pür-tīr baña mūsīḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 40, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** serv-i çemān-ı ġülistān-ı melekūt
Vey naḫl-i revān-ı būstān-ı ceberūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 3, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ḫilḳat-i ʿāleme vücūdı bāʿiṣ
Baḫşāyiş-i kāʾināta cūdı bāʿis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** lücce-i şefḳati muḥīṭ-i mevvāc
Ey ḳulzüm-i ʿafvine şefāʿat emvāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** lücce-i şefḳati muḥīṭ-i mevvāc
Ey ḳulzüm-i ʿafvine şefāʿat emvāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 2). [ey, ]*

**Ey** ẕāt-ı şerifi gülbün-i gülşen-i rūḫ
Vey naṣṣ-ı kerīmle ṣıfātı memdūḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** zīr-i nigīn-i daʿveti mūr ü melaḫ
ʿAfv ü keremle maʿṣiyet-i mihrle yaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** nām-ı şerifi sübḥa-pīrā-yı dürūd
Hem Aḥmed ü hem Muḥammed ü hem Māḥmūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** leẕẕet-i mihri şerbet-i cāndan eleẕẕ
Bīmārına derd-i ʿaşḳı dermāndan eleẕẕ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ḳurb-ı serīr ü lī müce'llā-maḳam
Levlāk lema ḥālāktü'l-eñak-efser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ṣubḥ-ı cebīni maşrıḳ-ı neyyir-i rāz
Ḥūrşīd ü ḳamer ġam ile pür-sūz ü güdāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** şems ü ḳamer ḳaṭar-ı mihrinde ceres
Sīmurġ ser-i simāt-ı ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** pādişeh-i serīr-i Baṭḥā vü Ḳureyş
Dīdār-ı şefīḳ u dāver-i ümmet-i ceyş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 13, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** maḫrem-i rāz-ı meclis-i ḫāṣu'l-ḫāṣ
Muḥtāc-ı şefāʿati ʿavām ile ḫavaṣ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** cennet-i bāġ-ı kūyu Firdevs-i riyāż
Tesnīm ü ṭuḥūr o cennete āb-ı ḥıyāż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** şemʿ-i cemāline rüsül ḫalḳa-i cemʿ
Pervanesi enbiyā o efrūḫte şemʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** vālih-i çeşmi tūtiyā-yı mā zāġ
Ḥāḳ-i ser-i kūyı laḫlaḫa-sāy-ı dimāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** dürr-i cūdı lī maʿa 'llāh-i ṣādef
Vey gevher-i ẕātı zīver-i kān-ı şeref *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** nūr-ı şūḫūda Maẕḫār u müstaġraḳ
Mirʾāt daḫi secencel-i ruʾyet-i Ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ṣaf-zede-i muḥabbeti ins ü melek
Çevgān-ı ġamında kūy-ı ser-geşte felek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** şemʿ-i cemāli pertev-i nūr-ı cemīl
Hādim ḥarem-i celālüne peyk-i celīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** sāʾil-i bārgāhı ervāḥ-ı kirām
Çarūbkeş-i dergehi sürūşān-ı ʿizām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** Sidre-mekān u Kürsī-i ʿArş- mekīn
Vey taḫt-ı revānı Refref-i ḳurb- maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 3). [ey, ]*

**Ey** mefḫār-ı kāʾināt faḫr-ı dü-ciḫān
Vey ẕāt-ı kerīmi raḥmet-i ʿālemiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 25, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** harman-ı ʿaşḳına felek dāne-i cev
Horşīd ü ḳamer tennūr-ı mihrinde ʿalev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** bende-i āsitānı dervişle şah
Baḫşāyiş-i dest-i cūdı hep ʿafv-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ḳadr ile rütbe-i rüsülden bālā
Vey Rifʿat-i cātı enbiyādan vālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** maḫrem-i rāz-ı meclis-i ġaybü'l-ġayb
Kaşāne-i ṭarrar-ı bezmgāh-ı lā reyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 32, Mısra 1). [ey, ]*

Setr eyle ʿuyūbını Naẕīm-i zāruñ
**Ey** dāmen-i ʿafv u şefḳati sāṭir-ı ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 32, Mısra 4). [ey, ]*

**Ey** pādişeh-i ḳalem-rev-i ġaybü'l-ġayb
Evreng-nişîn-i taḫṭgāh-ı lā-reyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 35, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ẕāt-ı şerifi eşref-i māḫlūḳat
İcād-ı vücūdı bāʿis-i mevcūdāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 1). [ey, ]*

Ġayb eyle Naẓīm-i derd-mendüñ ʿāybıñ
**Ey** dāmen-i ʿafvı sātīr-i ʿayb-ı ʿuṣāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 4). [ey, ]*

Ey cilvegāh-ı cemāli āyine-i ẕāt
Vey nām-ı şerifi zīver-i her ṣalavāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ḥüsn-i ebed fürūġı āyīne-i ẕāt
Ḥūrşīd-i cemāline dü-ʿālem ẕerrāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** vaṣf-ı ṣıfātı Ḳul hüva'llāhu aḥad
Rāḥman u Rāḥim ü Ḥayy ü Ḳayyum ü Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** midḥat-i ẕātı Ḳul hüva'llāhu aḥad
Taʿrīf- ṣıfāt-ı pāki Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** merḫameti ʿuṣatına cāy-ı gürīz
Vey şefḳati Baḥri lücce-i ʿafv-engīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ʿādet-i ʿafvi ḫāṭır-ı cürm-nüvāz
Dilrīş-i ḫaṭāya şefḳati merḥamet-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** şems ü ḳamer tennūr-ı mihrinde ḳābes
Sīmurġ simāṭ-ı derd-i ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** pādişāḫ-ı ḳalemrev-i ruʾyet-i Ḥaḳ
Vey kişver-i cāhına dü-ʿālem mülḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** cümle-i māḫlūḳa der-luṭf-ı penāh
Bāb-ı keremi sāʾili dervīşle şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 1). [ey, ]*

İtmez naẓār **ey** Naẓīm ʿāyb-ı ġayre
Āyine-i ẕātı olmayan ʿayb-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 3). [ey, ]*

**Ey** kāküli şām-ı Ḳadr ü ʿarıżı ʿıyd
Vey ṣubḥ-ı cemāli rūz-ı nevrūz-ı saʿīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** murġ-ı niyāz Göñülden ḳopmaz
Gül-deste-i nāz o nahl-ı gülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** zülf-i siyāhı pūşiş-i Kaʿbe-i nāz
Cān u dile ebrūvānı miḥrāb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 1). [ey, ]*

Āvareyüm **ey** perī cemālüm sensiz
Dīvāneye döndüm āh ẓālim sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** dil yüri durma Ḫıżr-ı tevfiḳa yitiş
Var ḫidmet-i çār yār Ṣıddīḳa yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 1). [ey, ]*

Ḳāmillere peyrev ol bilüp noḳṣānın
Taḳlīdde **ey** Naẓīm taḥḳīḳe yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 4). [ey, ]*

**Ey** cevher-i ferd-i laʿli güftārı ʿaraż
Ol cevher-i ferdden o güftār-ı ġaraż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** eblaḳ-ı luṭf ü cūdı pür-cünbüş-i nefʿ
Bī-tābī-i pāy-ı rāḥatum olmadı defʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** farḳ-ı ümīd tācdār-ı himemüñ
Vey pāy-ı ṭaleb devân- ḫān-ı niʿamıñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 1). [ey, ]*

ʿUşşāḳa nedür bu cevr-i ḫāṭır-şikenüñ
Feryād elüñden **ey** cefā-pīşe senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 2). [ey, ]*

Kim söyleşür **ey** peri nigāhuñla senüñ
Sen ġamzeñe mest iken ʿitāb eylersüñ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 3). [ey, ]*

**Ey** şems-i şeref-maṭlaʿ u bercīs-maḳām
Naḳış ḳuluñum māh-ṣıfāt ṣubḥla şām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ehl-i niyāz bārgāhumda muḳīm
Vey rātibe--ḥār-ı dergehüñ cān-ı Naẕīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 1). [ey, ]*

Cān naḳdinedür viṣālinüñ bāzārı
Cānānla **ey** dil eyle cān bāzārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 4). [ey, ]*

Çeksem nola derdüñ **ey** dil-i dīvāne
Biñ cāna deġer muḥabbet-i cānāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 1). [ey, ]*

Döndi dolāb-ı felek vefḳ-ı murād üzre henüz
Müjde **ey** dil yineʿıyd eyledi ḫalḳ-ı dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 2). [ey, ]*

Oldı cārī yine mīzāb-ı çemenzār-ı neşāṭ
Müjde **ey** teşne-lebān-ı leben-iʿıyş u ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 4). [ey, ]*

Ṣaldı pertev yine bir mihr-i ciḫān-tāb-ı nevāl
Müjde **ey** kūşe-nişīnān şeb-i tārīk-i cānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 6). [ey, ]*

Oldı bu fevvāre-i dil-cūya tārīḫ **ey** Naẕīm
Aḳdı rūḥ-ı pāk-i Mevlānā içün şād ervâh (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 11). [ey, ]*

Müjde **ey** miḥnet-keşān-ı künc-iʿahd-i bī-kesī
Oldı ḥāl-i rūzgār-ı nā-be-sāmānī tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 7). [ey, ]*

Dīde rūşen **ey** dil-efgārān-ı bīdār-ı felek
Düşdi çarḫ-ı kīne-cūya nevbet-iʿöẕr-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 9). [ey, ]*

**Ey** burc-ı ḥüsne ṭalʿati şems ü rūḫı ḳamer
Meh-ṭalʿaṭān u zühre-cebīnān-ıʿişve-ger *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [ey, ]*

**Ey** būstān-ı kūyı baña gülşen-i İrem
Vey serv-i sidre-ḳāmet ü gül-rūy ü ġonce-fem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [ey, ]*

Levḥ-i cemal-i behcete ebrūları ḳalem
**Ey** serv ḳaddi gibi olan ḥüsn ileʿalem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [ey, ]*

**Ey** bāġ-ı behcete lebi gül-ġonce-i besīm
Vey zülfi sünbül-i siyeh-iʿānberīn-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [ey, ]*

Çeşm ü dilümdeʿaks-i rūḫuñdur Hudāʿ Alīm
**Ey** dürr-i şāḫvar hem itdüñ beni yetim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [ey, ]*

**Ey** ḥarīm-i ḥarem-i lem-yezelī
Māḥrem-i perde-serā-yı ezelī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 1). [ey, ]*

**Ey** ġubār-ı ḳademi müşg-sirişt
Nefḥa-i ḫāk-i deri būy-ı Behişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 1). [ey, ]*

Ey ḥālāyıḳ yoluna üftāde
Çākeri bende ile āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 1). [ey, ]*

**ey:** *" Bir " varlığa ( ḫāme ) seslenme ünlemi (Ey!)".*

Besdür **ey** ḫāme yiter ṭaṭvīl-i güftār eyledüñ
Muḫtaṣar eyle kelāmuñ oldı maṭlūb iḫtişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 175). [ey, ]*

**ey:** *" Bir " varlığa (dil) seslenme ünlemi (Ey!)".*

Āh kim **ey** dil-i nādīde-refāh
Seni ṭūl-i emel itmiş güm-rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 1). [ey, ]*

**ey çeşm-i intiẓar:** *Ey -Bekleyen II hasret çeken göz.*

Dīdārdur murād olan **ey çeşm-i intiẓar**
Ne ḥūr-ı ʿıyn ne bāġçe-i cennet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 17). [ey çeşm-i intiẓar, ]*

**ey dil:** *Ey gönül.*

Gerdūna minnet etmeyen **ey dil** benüm gibi
Eyler bir āsitān-ı muʿallāya intisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 1). [ey dil, ]*

**ey dil-i ġam-dīde:** *Kederli gönül.*

Olmaḳ dilerseñ **ey dil-i ġam-dīde** şādkām
Rāmī Efendi dergehine rū-nihāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 11). [ey dil-i ġam-dīde, ]*

**ey dil-i naẓīm:** *Ey Nazım'ın gönlü (Yahya Nazım).*

Fehm eyleyen lisān-ı dili **ey dil-i Naẓīm**
Her bir suʾāle dil gibi ḥāżır-cevāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 17). [ey dil-i naẓīm, ]*

**ey ḥabīb-i kibriyā:** *Ey büyük Allahın sevgilisi (seslenme).*

**Ey Ḥabīb-i Kibriyā** kān-ı keremsüñ ʿafv ḳıl
Şevḳ-ı evṣāfuñ dil-i küstāḫumı itdi cerī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 195). [ey ḥabīb-i kibriyā, -â ]*

**ey hıdīv-i kām-baḫş:** *Ey herkesin arzusunu yerine getiren hükümdar.(Allah).*

Himmet eyle ben żaʿīfe **ey ḫıdīv-i kām-baḫş**
Himmet-i merdān ile bir gürbe zīrā şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 71). [ey ḫıdīv-i kām-baḫş, ]*

**ey kerīm ü rāḥīm:** *Ey cömert ve merhametli (seslenme).*

Baña luṭf it murād u maḳṣūdum
**Ey Kerīm ü Rāḥīm** maʿbudum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 14). [ey kerīm ü rāḥīm, ]*

**ey naẓīm:** *Ey Yahya Nazım.*

Mekr ü keydinden dil-i zāruñ hulāsa **ey Naẓīm**
Maḫlaṣ itdün şerʿ-i pāk-i Ḥażret-i Peyġamberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 93). [ey naẓīm, ]*

Söz temām oldı ḫuluṣ-ı tam ile gel **ey Naẓīm**
El açup başla niyāze vaḳtidür şimden geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 221). [ey naẓīm, ]*

Ber-murād eyler seni lā-büd efendüñ **ey Nāẓīm**
Sen umūruñ Ḥaḳḳā tefvīż eyle zūd ü dīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 83). [ey nāẓīm, ]*

Tārīḫi oldı ṭabʿuma ilḫām **ey Naẓīm**
Mehdī-i kevn Müftī Meḥemmed Efendidür (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 21). [ey naẓīm, ]*

Gerçi efāżılda sezā tārīḫe çoḳdur **ey Naẓīm**
Ammā Sitanbūla eḥaḳk Hāmid Efendi-zādedür (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 19). [ey naẓīm, ]*

Tehniyet-güyān didüm tārīḫ-i cāhın **ey Naẓīm**
Ḳadrle Rāmī Efendi ḥāliyā oldı reʾīs (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 15). [ey naẓīm, ]*

**ey naẓīm:** *Ey Yahya Nazım.*

Haṭif-i ḳudsī didi tārīḫ-i Sāliṣ **ey Naẓīm**
Buldı Sulṭān Aḥmedüñ dünyā ḳudūmiyle şeref (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 23). [ey naẓīm, ]*

**ey ṣādr-ı dü-ʿālem:** *Ey iki cihanın başkanı.*

Böyle günāgun ṣudūr itmezdi eşyā ġaybdan
Olmaşaydı ẕātuñ **ey ṣādr-ı dü-ʿālem** maṣdarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 188). [ey ṣādr-ı dü-ʿālem, ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak, kılmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.*

Fażl u dānişde nola olsa ferid-i rūzgār
**Eylemiş** bī-miṣl ü hemtā anı Hallāḳ-ı Ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 12). [eylemiş, -miş ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Saʿy idüp Kaʿbe-i kūyında maḳām **eyledi** dil
Zemzem-i laʿl-i leb-i yāri ṣafālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 3). [eyledi, --di, - ]*

Muʿaṭṭar **eyledi** bād-ı nesīm-i ṣubḥ-ı viṣāl
Meşām-ı cān yine lebrīz-i būy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 3). [eyledi, --di, - ]*

Gīsū-yı ʿānberīni döküldi ʿiẕārına
Çetr-i cemālin **eyledi** müşgīn ṭınāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 8). [eyledi, --di, - ]*

Ẓann **eyledüm** ki kisve-i beytü'l-ḥarāmdur
Devr-i rūḫında kākül-i müşgīn-i tābdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 15). [eyledüm, -dü, -m ]*

Görince ḫalḳa-i zülfinde ḫālin **eyledi** meyi
Kebūter-i dili gör dām içinde çīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 9). [eyledi, --di, - ]*

Leb-i cūda görüp ẓann **eyledüm** serv-i ser-āzādı
Yine bir ʿāşıḳ-ı dīdāre dilber der-kenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 5). [eyledüm, -dü, -m ]*

Āteş-i dilden yine bir yer çerāġān **eyledüm**
Lālezār itdi tenüm dāġ-ı firāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 3). [eyledüm, -dü, -m ]*

Māhmūruñum şerāb-ı lebüñ **eyleme** dirīġ
Ṣāḳī ṣun ol raḫīḳ-ı muravvaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 5). [eyleme, -me ]*

Sözüñ zehrâbe-nûşân-ı ġama tiryāḳ-ı şevḳ eyle
Zebānuñ nīş-i āzār **eyleme** yārāne mārāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 6). [eyleme, -me ]*

Ṣubḥa dek yāri der-āġuş **eyledüm** mehtābda
Mihnet-i hicri ferāmūş **eyledüm** mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 1). [eyledüm, -dü, -m ]*

Ṣubḥa dek yāri der-āġuş **eyledüm** mehtābda
Mihnet-i hicri ferāmūş **eyledüm** mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 2). [eyledüm, -dü, -m ]*

Laʿli mest itdi beni rūḫsārı ḥayrān eyledi
Bir ḳadeḥle ʿaḳlı medḥuş **eyledüm** mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 4). [eyledüm, -dü, -m ]*

Her ḳadeḥde būs-ı laʿliyle olup şīrīn-meẕāḳ
Cām-ı vaṣl-ı dilberi nūş **eyledüm** mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 6). [eyledüm, -dü, -m ]*

Şām-ı vuṣlat lālezār-ı dāġ-ı sīnem seyr idüp
Ol semen-simāyı gül-pūş **eyledüm** mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 8). [eyledüm, -dü, -m ]*

Şevḳ-ı dīdār ile cismümde degüldür üstüḫvān
Mevc urur deryā gibi cūş **eyledüm** mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 10). [eyledüm, -dü, -m ]*

Gül gibi ol ġonce-fem gūş eyleyüp feryādumı
Bülbülān-ı bāġı ḫāmūş **eyledüm** mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 12). [eyledüm, -dü, -m ]*

Vaṣf-ı dendānında bu silk-i leʾālī ey Naẓīm
Gūş-ı yāre dürr-i mengūş **eyledüm** mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 14). [eyledüm, -dü, -m ]*

Āh-ı derd-ālūd ile ʿarż **eyledüm** ḥāl-i dili
Nāme gönderdüm o şāḫ-ı ḥüsna gūyā tīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 11). [eyledüm, -dü, -m ]*

Rūḫ-ı ʿĪsā ẕevḳ-yāb olsa nola bād-ı baḫār
Göklere neşr **eyledi** būy-ı beḫûr-ı Meryemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 10). [eyledi, --di, - ]*

Ser-şikendür seng-i pādāş-ı zemāne **eyleme**
Kimseyi dil-rīş ser-nîş-i zebān kejdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 7). [eyleme, -me ]*

Yüz sürüp dergāhuña geldi ḳabūl it ḥācetin **Eyleme** ḥırmān ile yā Rab Naẓīm-i zārı red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 46). [eyleme, -me ]*

Kesmez ümmīdini ey hāce-i dīn ü dünyā **Eyleme** dest- küşa dāde-i ġayra şāḫum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 316). [eyleme, -me ]*

Vire kālāsına pīrāye o zībā tamġa
Besdür ey ḫāme yiter **eyleme** taṭvīl-i kelām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 330). [eyleme, -me ]*

Ḳabūl eyle temennāsın gedā-yı āsitānuñdur
Anı red **eyleme** şāḫum eġer nīk ü eġer beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 82). [eyleme, -me ]*

Zīb-i destār-ı ḳabūl it lūṭf idüp redd eyleme
Eyledüm dergāhuña bu berḳ-i sebzi ber-güẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 136). [eyledüm, -dü, -m ]*

Zīb-i destār-ı ḳabūl it lūṭf idüp redd **eyleme**
Eyledüm dergāhuña bu berḳ-i sebzi ber-güẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 135). [eyleme, -me ]*

Nūr-ı ḫurşīd-i cemāl-i bā-kemālüñ ʿaşḳına **Eyleme** ben ẕerreni bī-tāliʿ ü nā-baḫtiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 146). [eyleme, -me ]*

**Eyleme** ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān
Hilʿāt-ı eyyāma tā kim ṣubḥ u şāmı pūd u tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 177). [eyleme, -me ]*

Hezār şükr-i Hudā kim bu ḳavm ḥaḳkında
Ne ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ **eyledüm** ne medḥ-i cemīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 62). [eyledüm, -dü, -m ]*

Māh-ı nev ẓann **eyleme** āvīẖte yaẖ-pāredür
Zīr-i bāmından nümāyān itdi bu nüh şehnişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 7). [eyleme, -me ]*

Dembedem ḳand-i lebüñ yādın mükerrer eyleyüp
Birbirine **eylerüm** āġuşte şīr ü şekkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 204). [eylerüm, -r, -üm ]*

Düşme āġuşına mevc-i yeʾsüñ
Eyleme baḥr-ı temennāda şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 46). [eyleme, -me ]*

Alsa kemendi deste **eyler** hümāyı beste
Gürzi ider şikeste çaḳ farḳ-ı ferḳadānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 69). [eyler, -r ]*

Gūş eyleyince ġulġule-i riḥletin Naẓīm
Ẓann **eyleme** ki ḳopdı ḳıyāmet Hudā ʿAlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 2). [eyleme, -me ]*

Beni giryān idesiñ sen nice ẖandān olasıñ
Bir işi **eyleme** kim şoñra peşīmān olasıñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 2). [eyleme, -me ]*

İtmesün ʿāşıḳum diyü beni yād
Ḳulum olursa **eyledüm** āzād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 184). [eyledüm, -dü, -m ]*

Luṭf-ı yāre olınca erzānī
**Eyledüm** şevḳle ġazel-ẖvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 204). [eyledüm, -dü, -m ]*

Havf ile recāda **eyleme** ser-gerdān
Ey hicr ü viṣāli ʿāşıka yeʾs ü ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 3). [eyleme, -me ]*

Ḥażret-i Hān Muṣṭafā-yı dād-ger kim **eyledi**
Bānī-i emri yine bir ʿāyn-ı rūḥ-efzā biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 1). [eyledi, --di, - ]*

Ṭarḥına itmānına taḥsīn idüp ben de Naẓīm
İki tārīẖ **eyledüm** biri birisinden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 10). [eyledüm, -dü, -m ]*

Āsitān-ı ḳadrine rūmāl içün bir birini
Devlet ü ʿizzet teʿāḳub eyleyüp **eyler** hücūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 8). [eyler, -r ]*

İtse āmāc-ı icābetde nola yir ey Naẓīm
**Eyledüm** tīr-i duʿā-yı devletin ben de revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 16). [eyledüm, -dü, -m ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Gerdūn yiter cevr **eylesün** sākī ḳadeḥ devr **eylesün**
Olmış sifāl ü yā necef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 13). [eylesün, -sün ]*

Eyleyüp cānānla hemvāre cān bāzārını
Hvācegān-ı bender-i ʿaşḳuñ żiyānı sūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 9). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Hande-i nāz **eylesün** ol gül-ʿiẕār u ġonceleb
Lāleler açılmaġa amade olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 3). [eylesün, -sün ]*

Peyām-ı rūẖ-baẖşuñ mürde diller **eylesün** iḥyā
Mesīḥ-āsa demādem cān-ı ʿālem ʿalem-i cān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 7). [eylesün, -sün ]*

Girer saʿy **eyleyüp** iḥrām-ı şevḳe
İdenler Kaʿbe-i ʿaşḳuñ ṣafāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 7). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Nīk ü bedi rām **eyleyüp** evḳāt güẕārūz
Raḳḳās iderüz ʿaḳrebi de sāʿatümüzde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 7). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Gül gibi ol ġonce-fem güş **eyleyüp** feryādumı
Bülbülān-ı bāġı ḫāmūş eyledüm mehtābda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 11). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Nālemi güş **eyleyüp** ḫandān olur ol mest-i nāz
ʿĀdet oldur bülbül efġān eyledükce gül güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 11). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Hamīde ḳadd ile güş **eyleyüp** meclisde feryādum
Büküldi ḳāmet-i çeng ü dil-i neyden fiġān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 11). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Çeşm-i ʿibret-bīn ile baḳ ol ṣanem taṣvīrine
Naḳşını seyr it taṣavvur **eyleyüp** naḳḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 6). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Ḳalbiñi sebʿu'l-meṯānī nūr-ı leb-rīz **eylesün**
ʿAyn-ı iḫlās it bi-ḥaḳk-ı ḳul huvallāhu aḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 57). [eylesün, -sün ]*

ʿĀlem-i hejdeh-hezār oldı dü ḥarf ile bedīd
**Eyleyüp** iẓhār-ı ḳudret ol ḥaḳīm-i bī-raṣād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 12). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Dembedem nāle-künān yalın ayaḳ başı ḳabā
Eylesün gülşen-i ḳūyuñda sürūr ü neġamāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 322). [eylesün, -sün ]*

Bu ḳadar ḥüsn-i ʿibāretle hünermendāne
**Eyleyüp** ʿarṣa-i pehnā-yı maʿānīde ṣalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 78). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Ṭabʿumı **eyleyüp** lebāleb feyż
Vāridāt-ı nuʿūtı mülhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 115). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Zīver-i silki ḳabūl it güş-ı cāna ḳudsiyān
**Eylesün** medḥüñde bu dürr-i Naẓīmi güş-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 174). [eylesün, -sün ]*

Müjde-i teşrīfini güş **eyleyüp** biñ cān ile
Hidmetinde döndi başı üzre pīr-i çarḫ-ı rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 15). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Kātib-i çarḫ **eyleyüp** evṣāf-ı miʿrācın raḳam
Ṣundı ʿacz ile olup rū-ber-zemīn ü ʿöẕr-i ḫʿāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 19). [eyleyüp, -(y)üp ]*

On iki burcı saʿādetle temāşā **eyleyüp**
Encüm-i seyyār u ṯābit pāyına sürdi cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 31). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Bildürür ḥaddün saña teng **eyleyüp** ḥaddad-ı çarḫ
Vüsʿat istersen feżā-yı ʿālem-i pehnāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 21). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Hücūm-ı mevkib-i iclāli **eyleyüp** pāmāl
Memālik-i ḥuṣemā ḫāk ile berāberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 115). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Baġ-ı vaṣfuñda bülbül-i nuṭḳum
Bu ḳasemlerle **eylesün** elḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 114). [eylesün, -sün ]*

Güş **eyleyüp** vefātını nāgāh didiler
Kim var ise o demde ṣıġār u kibārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 5). [eyleyüp, -(y)üp ]*

İntiẓārı irişdi pāyāne
**Eylesün** el-vedāʿ hicrāne *(Yahya Nazîm*

*Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 198). [eylesün, -sün ]*

Kalbiñi ġamden **eyleyüp** āżād
İdeyüm ḫāṭır-ı ḥazīnini şād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 193). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Haşm-ı dūn eyleye baña bühtan
İʿtimād **eyleyüp** anuñ sözine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 288). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Şehd-i keremüñle **eyleyüp** şīrīn-kām
Çekdürme Naẓīm-i zāruña telḫī-i ʿāyş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 13, Mısra 3). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Ġark **eyleyüp** envār-ı niʿama yā Rab
Yaḳma tenümi nār-ı caḥīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 1). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Redd itme ġarīb ü bī-kesüm **eyle** ḳabūl
Ey taḫṭgeh-i saʿādetüñ şulṭānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 3). [eyle, ]*

Bu muʿallā cāmiʿ-i bī-miṣli bünyād **eyleyüp**
Eyledi miḥrābın anuñ menbaʿ-ı āb-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 21). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Eyvān-ı ser-bülendin seyr **eyleyüp** ʿaceb mi
Geçse yire ḥayādan ṭāḳ u revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 9). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Dil-i maẓlūmı bīdād-ı sitemden **eyleyüp** sālim
Benüm gibi nice dil-mürde ʿadliyle olur iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 15). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Vaṣfın bu sāḳ-ı bī-bedelüñ **eyleyüp** edā
Naḳş eylesün ṣaḥīfe-i devrāne kilk-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 7). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Āsitān-ı ḳadrine rūmāl içün bir birini
Devlet ü ʿizzet teʿāḳub **eyleyüp** eyler hücūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 8). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Rast-gū olmazsa yolında ʿadū-yı kec-revi
Tīri mecrūḥ **eyleyüp** şemşīri eyler bī-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 14). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Ḥaḳ karındaşum Ḥüseynüñ ḳabrini pür-nūr ide
**Eyleyüp** ārāmgāh-ı rūḥını ḫuld-i Berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 2). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Mesned-ārā-yı cülus olduḳda tārīḫ **eyleyüp**
Bāġ-ı maʿnādan ḳopardum ben de bir sebzīn giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 59). [eyleyüp, -(y)üp ]*

Gitdükce **eyleyüp** ʿalev-i nār-ı ʿaşḳ eşer
Darü'l-emān-ı dil tutuşup yandı ser-be-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [eyleyüp, -(y)üp ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.*

Olsun ey naḫl-i ʿişve pāy-endāz
Ben niyāz **eyledükce** naz eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 304). [eyledükce, -dükçe ]*

**eyle-:** *"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Gerdūn yiter cevr **eylesün** sākī ḳadeḥ devr **eylesün**
Olmış sifāl ü yā necef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 13). [eylesün, -sün ]*

**eyle-:** *"Etme,yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Mihrüñ o māh-peykere ʿarẕ **eylesem** nola
Mestāne tāb-ı meyle kemāhi küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 9). [eylesem, -se, -m ]*

Ṣaḥīfeler nice defter ola ḳalem dükene
Cefāñı biñde birin **eylesem** ḥisāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 12). [eylesem, -se, -m ]*

Nola mektubına ḳat ḳat muḥabbet **eylesem** yārüñ
Derūn-ı nāmede nāmum añılmış hem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 9). [eylesem, -se, -m ]*

Revādur **eylesem** eşnā-yı vaṣf-ı şānuñda
Beyān-ı ḥāl-i dil-i pür-melālimi teẕyīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 125). [eylesem, -se, -m ]*

Ẕeyl-i metḥinde sezā ḥāl-i dili Şerḥ **eylesem**
Diñlenür lābüd nedīm-i meclisüñ efsānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 31). [eylesem, -se, -m ]*

**Eylesem** lebbeyk-gūyān Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāf
Beyt-i maʿmur-ı ḥarīm-i ravżaña itsem duḫūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 15). [eylesem, -se, -m ]*

Olsam hezār şevḳ ile bülbül-fiġānı ben
ʿArż **eylesem** görince bu nev dāstānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [eylesem, -se, -m ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek" anlamından kullanılan yardımcı fiildir.*

Ne deñli ser-keş olsañ pāymāl **eyler** seni devrān
Ḥaẕer kıl ḫāke dökme āb-ı rūyuñ āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 11). [eyler, -r ]*

Gelür ol şehsüvārum pāymāl **eyler** diyü bir gün
Naẕīmā gözlerüm yollarda ḳalmışdur rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 15). [eyler, -r ]*

Ṣubḥa dek māh encüm-i seyyārla **eyler** sefer
Devr ider aḫşama dek mihr-i ciḫān-ārā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 11). [eyler, -r ]*

ʿĀşıḳ u maʿşūḳuñ **eyler** ṣuret-i ḥālin ʿayān
ʿAşḳ gūyā bir muṣavver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 11). [eyler, -r ]*

Pāyını āb-ı rūḫ-ı perhīze **eyler** būse-gāh
Cilve-i reftār kim serv-i ḫırāmānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 7). [eyler, -r ]*

Ṣaliki evvel ḳademde vāṣıl **eyler** ey Naẕīm
Pīr-i himmet kim delīl-i menzil-i maḳṣūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 13). [eyler, -r ]*

Cemāl-i şāḫid-i maḳṣūda cilve-gāh **eyler** dil ki sīnesini bī-ġubār-ı kīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 7). [eyler, -r ]*

**Eyler** şikeste penceñi bu Nîrem-i fenā
Ṣad el-ḥaẕer ki olmayasın Ḳahramān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 11). [eyler, -r ]*

Bülbülüm bir güle kim şevḳumı efzūn **eyler**
Ḥasret-i laʿl-i lebi ġonçeyi dil-ḫūn **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 1). [eyler, -r ]*

Bülbülüm bir güle kim şevḳumı efzūn **eyler**
Ḥasret-i laʿl-i lebi ġonçeyi dil-ḫūn **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 2). [eyler, -r ]*

Nuṭḳa gelse leb-i Şīrīnler olur Ferhādı
Zülf-i ḫam-der-ḫamı Leylāları Mecḫūn

**eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 4). [eyler, -r ]*

Ola meşşāṭa degül ġāliye vü ġāze ḫacil
Reng-i ṣahbā o rūḫ-ı āli ki gül-gūn **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 6). [eyler, -r ]*

ʿAḳlumı zāʾil ider ḳāmet-i yāre baḳṣam
Baña bu ḥāleti bir mışraʿ-ı mevzūn **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 8). [eyler, -r ]*

Cādū-yı çeşmi ḳomaz derdümi taḳrire mecāl
Zülfi baġlar dilümi ġamzesi efsūn **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 10). [eyler, -r ]*

Yire geçsün dilerüm bender-i kālā-yı viṣāl
Māl-ı Ḳārūn elüne geçse de medyūn **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 12). [eyler, -r ]*

Dili bir ʿahd-şiken yāre düşürdüm ki Naẕīm
Beni hep vaʿde-i ferdā ile memnūn **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 14). [eyler, -r ]*

Deḫān-ı yārden ol kim recā-yı ḥarf-i nāz **eyler**
Teninde her ser-i mūyın zebān-ı şād-niyāz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 1). [eyler, -r ]*

Deḫān-ı yārden ol kim recā-yı ḥarf-i nāz **eyler**
Teninde her ser-i mūyın zebān-ı şād-niyāz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 2). [eyler, -r ]*

Umūrın ol ki tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz **eyler**
Ne ẕılletden ne miḥnetden ne ġamdan iḫtīraz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 3). [eyler, -r ]*

Umūrın ol ki tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz **eyler**
Ne ẕılletden ne miḥnetden ne ġamdan iḫtīraz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 4). [eyler, -r ]*

İder ḫūn-girye mīnā-veş olur ʿacz ile ser-der-pīş
Külāh-ı naḫvet ol maġrūrı kim gerden-firāz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 6). [eyler, -r ]*

Çemen-pīrā-yı ʿaşḳ u bāġbān-ı şevḳ u bîhûşı
Gül-i taḥḳīḳi zīb-i ceyb ü destār-ı mecāz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 8). [eyler, -r ]*

Hulāṣa çāre yoḳ bend-i girih-gīr-i muḥabbetden
Dil-i māḫmūrı der-zencīr-i gīsū-yı Ayāz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 10). [eyler, -r ]*

Haṭ-āver olmaduḳca vāḳıf olmaz ḥāl-i ʿuşşāḳa
Ser-germ-i ġurūrı ṣabr-ı ʿāşıḳ dil-nüvāz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 12). [eyler, -r ]*

O şemʿ-i ḥüsni yād itdükce ednā şuʿle-i āhum
Dil-i pervāneye taʿlīm-i şād sūz ü güdāz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 14). [eyler, -r ]*

O şūḫa güne güne fikr ider aḥvālin iʿlāma
Dil-i şeydā ḫayālinde bile ifşā-yı rāz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 16). [eyler, -r ]*

İder siḥr-i ḥelāl eşʿārın ol kim tabʿ-ı seḥḥārı
Bu resme peyrevī-i Sırrî-i efsûn- ṭırāz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 18). [eyler, -r ]*

Bu minvāl üzre nessāç-ı süḫan elfāẕ u maʿnāya
Naẕīmā ḥaḳ budur kim tār u pūd imtiyāz **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 20). [eyler, -r ]*

Nāle-i ehl-i dili alma ṣaḳın
Ḳalbüñe ṭaş ise de **eyler** eṯer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 10). [eyler, -r ]*

Mādām ola tīġ-ı nigehüñ böyle ser-endāz
Bir ḥamlede biñ ʿāşıḳı **eyler** siper-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 2). [eyler, -r ]*

Ser-menzil-i murāda yüri himmet ile var
Eyler şuḥūr her ne ise nīk ü bed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 12). [eyler, -r ]*

Dest-i ġamzeñden ḫalāṣ olsa girībān-ı şekīb
Pençe-i müjgānuñ **eyler** var mı çāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 8). [eyler, -r ]*

Feryād u nāle **eyler** ol büt-perest-i nāzuñ
Deyr içre gāh nāḳūs geh erġānūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 9). [eyler, -r ]*

Dilbere sūz-ı derūnı nice teʾṯīr **eyler**
Olmayan lāle-ṣıfāt sīnesi yanıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 3). [eyler, -r ]*

Nāvek-i nālesi ṭaş olsa işābet **eyler**
Gelmez elbette ḫaṭā ʿāşıḳ-ı ṣādıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 7). [eyler, -r ]*

Rūzgārıyla o sengīn-dile teʾṯīr **eyler**
Ḥaẕer itsün ḥaẕer āh-ı dil-i sûzânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 9). [eyler, -r ]*

Haṭır-ı saḫt-ı yāri nerm **eyler**
Kimse bilmez füsūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 7). [eyler, -r ]*

Lebiñde ḫāl-i müşgīni ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḥüsne
O hindûdur vużūʿ **eyler** gelüp Zemzem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 4). [eyler, -r ]*

Şikār-ı murġ-ı cāna zīr-i bālinden nigāh **eyler**
İki şehbāzdur gūyā o gözler ḳaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 3). [eyler, -r ]*

Fehm **eyler** iken ḫayr u şeri ʿāḳıl ü mecnūn
Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa ne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 11). [eyler, -r ]*

Ṣāḫ-ı ʿaşḳuñ ferşine çārūb iken müjgānları
Rūzgār **eyler** mi muġber ḫāṭır-ı ferrāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 8). [eyler, -r ]*

Seng-i cevr-i rūzgār anı da **eyler** münkesir
Dil-şiken bulmaz ḳıyās itme ṣaḳın pādāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 15). [eyler, -r ]*

**Eyler** Eflāṭūnı üftāde ḫam-ı nīrengine
Görmedüm rengiyle ṣāḳī āle māʿil gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 5). [eyler, -r ]*

Kāküliyle çeşm-i kūteh-sīne setr **eyler** ruḫın
ʿÖmri olsun ol şeh-i ḥüsnüñ füzūn kākül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 7). [eyler, -r ]*

Bī-bahā **eyler** ʿaṭā Mevlā baḫāneyle virür
Bir baḫāneyle baḫāşız nāʾil olmaḳda ṣaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 31). [eyler, -r ]*

Mevḳıf-ı şerm ü ḥacāletde ḳalan küstāḫım
Her ne emr **eyler** iseñ ʿafv ile fermān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 14). [eyler, -r ]*

Ey ḳad-i serv-i çemān-ı çemen-i ġaybü'l-ġayb
Sāyebān **eyler** idi sāyeñi bulsa Ṭūbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 294). [eyler, -r ]*

ʿAks-i Dīdārı müncelī **eyler**
Tā ki mirʾāt-ı dīde pür-nemdür *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 123). [eyler, -r ]*

Ḳahramānı bād-ı ḫışm u ḳahrı **eyler** nā-tüvān
Bir meges imdād-ı luṭfıyla olur ʿanḳa-şikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 95). [eyler, -r ]*

Dembedem **eyler** mükerrer şekker-i evṣāfuñı
Ṭuṭī-i nuṭḳum benüm bilmez ne Mıṣr u Ḳandeḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 123). [eyler, -r ]*

Bendeñe ḫalṭ-ı kelām itdirdi sevdā-yı sivā
Ādemi muḫtell-dimāġ **eyler** suʿūd itse buhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 140). [eyler, -r ]*

Ne raġbete naẓār **eyler** ne iʿtibāre nigāh
Pür itse gūşına girmez ciḫānı ḳal ile ḳīyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 11). [eyler, -r ]*

Cevāb virmez iken ṭıñ-ı ebcede **eyler**
O ḳavm-i echel ü dūn saʿd ü seyyidi techīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 41). [eyler, -r ]*

Dehre ḥükm **eyler** Süleymān gibi her ʿabd-i kemīn
ʿĀcizān-ı ḥaşre itmiş Ḥaḳ seni kehfü'l-emān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 97). [eyler, -r ]*

Saʿy idüp cān-ı dili cānı taḳdīm **eyler**
Kaʿbe-i kūyı ṭavāfında miṣāl-i recebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 19). [eyler, -r ]*

Rast-gū olsañ ġalat-fehmān-ı bezm-i iʿtirāż
Üstüñe **eyler** ḥavāle bir muʿārıż kāfiri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 44). [eyler, -r ]*

Beẕle-senc olsañ seni īmā ile **eyler** meẕāḳ
Meclisüñ dāna-reviş nādān-ı yāve-güsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 45). [eyler, -r ]*

ʿArż iderken rūy-ı zerdüñ serdī-i nuṭḳ-ı ḥasūd
Āhen **eyler** ḳalb-i nerm-i dilberdi sīmīn-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 70). [eyler, -r ]*

Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ eġer ẕevḳ u riyā
ʿĀlemüñ **eyler** seni sālūs u dūn u ebteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 84). [eyler, -r ]*

Olup şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı Sulṭān Muṣṭafā ḥālā
Ciḫāna midḥat-i ẕātın beyān **eyler** ʿıyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 24). [eyler, -r ]*

Felekler āsitān-ı rifʿatinden kesb-i şān **eyler**
Melekler ḫādimān-ı bezmine ʿālī-mekān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 33). [eyler, -r ]*

Ġılāfında ʿadunuñ tīġı kaṣd-ı intiḳām **eyler**
Belī ruʾyāda lā-büd bir kişi ḳan dökse ḳan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 59). [eyler, -r ]*

Gören o tūġ-ı hümāyūnları ḳıyās **eyler**
Ki bāġ-ı nuṣrete biö bir sehī ṣanevberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 101). [eyler, -r ]*

Bu irtifaʿ ile seyr eyleyen ḳıyas **eyler**
Kemine ṭāḳ-ı bülendi sipihr-i aḫżardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 139). [eyler, -r ]*

**Eyler** delik delik dili peykān-ı ḥasreti
Gāhī ki ḫāṭıra o kemān ebrūvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 95). [eyler, -r ]*

Lālezār-ı dīn çerāġānı ḳıyās **eyler** gören
Her menār üzre ṣaf-ı ḳandil kim sūzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 17). [eyler, -r ]*

**Eyler** elbette işābet nāvek-i şaṣt-ı niyāz
Bir kemāndār-ı ġamuñ kim ḳāmeti zih-gīr

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 15). [eyler, -r ]*

Keyḫüsrev-i civān-baḫt Afrāsiyāb-ı Cem-taḫt
**Eyler** hücumı dil-saḫt Hūşenk ü Ḳahramānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 4). [eyler, -r ]*

Ol pādişāḫ-ı ṣaf-der ġāzī şeh-i muẓaffer
Taḥsin-i rezmi **eyler** ṣaf-beste ḳudsiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 58). [eyler, -r ]*

Bir ḥamlede o saf-der çarḫ-ı felekde **eyler**
Rūzı şikeste yer yer zencīr-i kehkeşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 61). [eyler, -r ]*

Teʾşīr-i tīġı **eyler** cism-i ʿadūyı bī-fer
Gūyā ṣānūr görenler mehtābla kettānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 109). [eyler, -r ]*

Ol eblaḳ-ı sebük-pā ol rāḫş-ı berḳ-sīmā
**Eyler** ḫırāmı ḥayfā dil-beste ins ü cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 130). [eyler, -r ]*

Ṭūṭī-i ṭabʿ-ı ḫoş-ter medḥüñ ne dem ki söyler
Ḳand-i maḳāli **eyler** şīrīn-meẕāḳ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 170). [eyler, -r ]*

Gerdūna minnet etmeyen ey dil benüm gibi
**Eyler** bir āsitān-ı muʿallāya intisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 2). [eyler, -r ]*

Māḫdūm-ı ser-bülendi aña **eyler** iltifāt
Bir dil ki ḫādim-i der-i devlet-meʾāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 19). [eyler, -r ]*

Ṭutarken her biri bir pād-ı zehri
Vücūdın **eyler** ifnā zehr-i ḳahrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 8). [eyler, -r ]*

Saña bir mübtelā selām **eyler**
ʿArż-ı ḥāl ile iḫtirām **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 171). [eyler, -r ]*

Saña bir mübtelā selām **eyler**
ʿArż-ı ḥāl ile iḫtirām **eyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 172). [eyler, -r ]*

Lā-büd ḳulına efendisi raḥm **eyler**
Ya Rab ḳul kim benüm efendüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 3). [eyler, -r ]*

Cürmüm nola Ḥaḳ iderse her gāh ʿafv
**Eyler** ḳulınuñ cināyetin şāḫ ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 2). [eyler, -r ]*

Çün kim ola vāhibü'l-ʿatā yā Allāh
**Eyler** beni şādkām inşāʾAllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 2). [eyler, -r ]*

Ammā ki ḫadeng-i nālesi maẓlumuñ
**Eyler** hedef-i ḳabūli bir ṣıyt-ı derā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 4). [eyler, -r ]*

Lūlesi bu çeşmenüñ gūyā zebān-ı ḥāldür
Nūş-ı cān olsun diyü ʿaṭşān içün **eyler** nidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 26). [eyler, -r ]*

Gūyā bu ṭarḥ-ı raʿnā bir şūḫ-ı bī-bedeldür
Çıḳmış kenāre **eyler** rindāne seyr-i deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 8). [eyler, -r ]*

Bir ḥadeng-endāz-ı şāḥib-kabżadur kim ibtidā
Şast tīrden dīde-i düşmende **eyler** imtiḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 8). [eyler, -r ]*

Rast-gū olmazsa yolında ʿadū-yı kec-revi
Tīri mecrūḥ eyleyüp şemşīri **eyler** bī-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 14). [eyler, -r ]*

İtse beyān-ı esrār ṭūṭī-i nuṭḳı **eyler**
Ḳand-i nebāt-ı maʿnā şīrīn-i her meẕāḳı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 7). [eyler, -r ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Tenezzül **eylemez** ḫvān-ı felekde ḳurṣ-ı ḫurşīde
Göñül perverde-i ḫūn-ı cigerdür laʿl-i nāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 13). [eylemez, -mez ]*

Redd **eylemez** gedāsını elbette ey Naẕīm
Dergāh-ı feyżi nā-mütenāhī küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 15). [eylemez, -mez ]*

Hicr ile giryān olan ḫandān-ı vaṣl-ı yār olur
Bülbüli gülzāre māḥrem **eylemez** gülzārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 12). [eylemez, -mez ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

**Eyleyen** ʿāyn-ı ḥaḳiḳatle temāşā-yı cemāl
Ḳaldı ancaḳ şimdi vāre vāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 7). [eyleyen, -(y)en ]*

Bir dil-ḫarābı yapmada saʿy **eyleyen** kişi
Olsun ṣafāda beyt-i muʿallā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 7). [eyleyen, -(y)en ]*

Şevḳ-ı ṣahbā-yı lebüñdür mest-i medḥūş **eyleyen**
Neşve sāḳī ṣanma devr-i sāġar-ı mülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 7). [eyleyen, -(y)en ]*

Rām **eyleyen** o vaḥşī ġazāl-ı remīdeyi
Dām-ı füsūnı ḫalḳa-i teshīre bağlamış
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 7). [eyleyen, -(y)en ]*

Āşūbdan ciḫānı emīn **eyleyen** emīr
Ḥırz-ı emānı bāzū-yı şemşīri bağlamış
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 11). [eyleyen, -(y)en ]*

Dilleri ram **eyleyen** hep çeşmümüñ efsūnıdur
Şīr-i nerler mūnis-i vaḥşī-ġazālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 9). [eyleyen, -(y)en ]*

Mihr ü māhı **eyleyen** pervāne-i pür-sūz ü tāb
Pertev-i şemʿ-i cemāl-i bā-kemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 11). [eyleyen, -(y)en ]*

ʿĀkıbet meygede-i vuṣlat olur ḫvāb-gehi
**Eyleyen** vaḳf-ı sebū-yı mey-i ḥasret dūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 8). [eyleyen, -(y)en ]*

Bī-riyā giryesi ḫoşdur bize mestānelerüñ
Bezm-i taḳvāda riyā **eyleyen** ayıḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 12). [eyleyen, -(y)en ]*

Bizi de ḳulluġına ʿafv idüp itmez mi ḳabūl
**Eyleyen** dergehine Yūsufı bāzāre giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 12). [eyleyen, -(y)en ]*

ʿĀyb itme çīn-i zülfine meyi **eyleyen** dili
Aḫşama ḳaldı belki ġarībü'd-diyār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 5). [eyleyen, -(y)en ]*

Mübdiʿ-i kevn ü mekān kim iḫtirāc-ı ṣunʿıdur
Eyleyen nüh ḳubbe-i eñāki ṭarḥ-ı bī-ʿamed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 8). [eyleyen, -(y)en ]*

Şerbet-i ümmīd ü bīm-i luṭf ü zehr-i ḳahrıdur
Hūşyārı **eyleyen** mestāne mesti hūşyār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 94). [eyleyen, -(y)en ]*

Kīmyā-yı ḫāk-i pāy-ı cūdınuñ teʾsīridür
**Eyleyen** ṣulṭān-ı mülk-i ḫāveri zerrīn-külah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 24). [eyleyen, -(y)en ]*

Şemme-i ḫāk-i reh-i dergāh-ı müşg-efşānıdur
Eyleyen ḫoş-bū demādem dūd-ı ʿūd ü micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 140). [eyleyen, -(y)en ]*

Bu irtifaʿ ile seyr **eyleyen** ḳıyas eyler
Kemine ṭāḳ-ı bülendi sipihr-i aḫżardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 139). [eyleyen, -(y)en ]*

Bu lüġaz ḥaḳ bu ki bir ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı feth **eyleyen** iḫvāne Naẓīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 12). [eyleyen, -(y)en ]*

Ceyb-i meşāme nefḫa-niṣār olmış **eyleyen**
Bād-ı nesīm revzenini ʿānberīn-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 15). [eyleyen, -(y)en ]*

Lūlesi ʿāyn-ı zülāl-i zindegānidür anuñ
Dembedem nūş **eyleyen** aḥbāba olsun nūş-ı cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 10). [eyleyen, -(y)en ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Pest olurdı yanumda ḳadr-i Zuḫal
Bendeñe **eyleseñ** yirin iḥsān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 194). [eyleseñ, -se, -ñ ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Nola Ṭabʿ-ı Naẓīmi feyż-i ilhām **eylese** cuşān
Dür-i naẓm-ı terüñ mevvāc olan deryālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 17). [eylese, -se ]*

ʿAceb mi **eylese** sīmāb şevḳini ṭaşʿīd
Ki ġonce pūte-i pür-kīmyā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 9). [eylese, -se ]*

Revādir **eylese** bülbül şeṭāretin efzūn
Ki dürc-i ġonce lebāleb ġıdā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 3). [eylese, -se ]*

Āşinā bīgāne bilmez mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ
Cürʿasın nūş **eylese** mecnūn u ʿāḳıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 6). [eylese, -se ]*

Dīdāruña dīvāne geçen kec-naẓar anı
Küstāḫ nigāh **eylese** maġdur şanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 20). [eylese, -se ]*

Yuvalanmazdı başı murġzār-ı ʿaşḳ-ı Leylāda
Ser-i pür-şūrına Mecnūn eger cemʿ **eylese** hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 8). [eylese, -se ]*

Kürsī-i ʿarş-ı muʿallā ola neẓẓāre-gehi
Tūtiyā **eylese** hāk-i derüñinā-bīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 298). [eylese, -se ]*

Bulur sirişk-i niyāzı cuyūn çeşminde
Ne deñlü **eylese** cāri o deñlü ecr-i cezīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 8). [eylese, -se ]*

Naẓīm vaṣfūñu kāḍir degül Niẓāmī-veş
İder mi kārını Baḥrüñ temevvüc **eylese** Nīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 124). [eylese, -se ]*

İder güş-ı girāndan refʿ-i ʿillet nuṭḳ-ı cān-baḫşı
İşāret **eylese** feýz-i ḫiṭabʿı bī-zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 32). [eylese, -se ]*

Tenezzül **eylese** naḫcīrgāh-ı gerdanda
Kemīne ṣayd-ı kemendi ġazāl-i ḫāverdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 105). [eylese, -se ]*

Ḳaṣd **eylese** ʿiḳāb-ı sipihri şikār ider
Fitrâk-i bendi olmaġa şīr-i jeyān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 9). [eylese, -se ]*

Zīr-i livā-yı ḥaşmetine **eylese** aḳın
Deryā gibi aḳup sipeh-i bī-kerān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 59). [eylese, -se ]*

Āzmāyiş **eylese** tīr-i niyāzı rūzedār
Aña āmāc-ı icābet ṭabla-i meydān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 9). [eylese, -se ]*

Bir żaʿīfe **eylese** himmet ḥuṣūl-i kām içün
Ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād aña ḫalḳa-i teshīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 35). [eylese, -se ]*

Baḫṣ-i ḥikmet **eylese** ol feylesof-ı rūzgār
Bū ʿAlī mülzem Felāṭun cehlle teşhīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 39). [eylese, -se ]*

**Eylese** iẓhār-ı burḫān-ı feżāʾil şermden
Levḥ-i ʿünvān-ı efāżıl ḥüccet-i tezvīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 47). [eylese, -se ]*

Ḳızārdı rūḫları şahbān dalı al oldı
ʿAceb mi **eylese** mestāne ḳanı ḳan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 110). [eylese, -se ]*

Īẕārın **eylese** şerm-i neẓāre ḫūy-kerde
Olur ḥayā gül-i pür-jāle gülsitānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 9). [eylese, -se ]*

Olur Ḫıżr-ı hidāyet rāh-ber cünd-i ẓafer leşker
Ne semte **eylese** ʿazm-i sefer tūġ-ı şehenşāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 4). [eylese, -se ]*

Hvāb-ı naz itdükce lāyıḳdur meges-rān **eylese**
Devr-i mehdinde felek bāl-i hümā-yı devleti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 11). [eylese, -se ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek" yardımcı fiili.*

Ẕerre-veş mihr-i ciḫān-efrūzı noḳṣān **eyleye**
Ceẕbe-i dīdār kim ḫurşīd-i rāḫşānumdadur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 5). [eyleye, -y, -e ]*

Bir dil ki anda **eyleye** işrāk nūr ʿaşḳ
Fānūsdur kı şem-i şeb-ārā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 5). [eyleye, -y, -e ]*

Zülfüñ nice bir **eyleye** rūḫsāruñı mestur
Ey mihr-i melāḥat şebüñ āḫir seḥeri var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 11). [eyleye, -y, -e ]*

Şāyed niyāz-ı nāmene rāḥm **eyleye** görüp
Yāre ḥamāme-i dil-i şeydā o çār o cūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 3). [eyleye, -y, -e ]*

Kuḥl **eyleye** her ẕerresini dīde-i ḫurşīd
Pāmāl-i ser-i kūyuña olsañ naẓār-endāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 3). [eyleye, -y, -e ]*

Āhū-yı Çīn ü Hıṭā vü Hoteni **eyleye** mest
Nefḫa-rīz olsa şabā vādī-i naḫcīrinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 5). [eyleye, -y, -e ]*

Her ḳaṭresi bir şebnem-i ḫurşīd-rübādur
Ol girye ki rāḥm **eyleye** yārüñ dil-i saḫtı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 6). [eyleye, -y, -e ]*

Öyle bir cellād-ı ḥüsnüñ ol şehīd-i ʿaşḳı kim
**Eyleye** Mirrīḫ tīġ-ı çeşminüñ şâbâşını
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 4). [eyleye, -y, -e ]*

Emri nehy itse şiḳāḳ-ı beyn-i eżdādı eġer
Kām-ı cāna **eyleye** zehrābı āb-ı ḫoş-güvar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 92). [eyleye, -y, -e ]*

Dem-i muḥāsebe kilk-i şefāʿat ü ʿafvüñ
Yekūn muḥālli meġer cürmüm **eyleye** tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 132). [eyleye, -y, -e ]*

Tā-be-key tekṣīr-i güftār eyledüñ ġass u şemīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā **eyleye** faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 130). [eyleye, -y, -e ]*

İtse bir sūḳa emr-i yek-rengi
**Eyleye** ittiḥād sūd ü żiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 72). [eyleye, -y, -e ]*

Haşm-ı dūn **eyleye** baña bühtan
İʿtimād eyleyüp anuñ sözine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 287). [eyleye, -y, -e ]*

Muʿāmmer **eyleye** Mevlā ola iḳbāli rūz-efzūn
Ki ḥāl-i müstemendāne odur dādār-ı bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 17). [eyleye, -y, -e ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek" yardımcı fiili.*

Bende olsañ ārzū **eylersiñ** āzād olmaġa
Bir efendinüñ olup şām u seḥerde çākeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 7). [eylersiñ, -r, -sin ]*

**eyle-:** *"Etmek" anlamında yardımcı fiil.*

Hayr **eyle** demdür yād ola her bir ḳadeḥde şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 11). [eyle, ]*

Lā-büd olur biter yitişür mīve-i murād
Ṣabr **eyle** ey Naẓīm bilürseñ zamānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 14). [eyle, ]*

Dāġ-ı dil-i sūzānını seyr **eyle** Naẓīmüñ
Bir baġrı yanıḳ lāle-i ḫūnin ciġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 13). [eyle, ]*

Evvel cemālini göreyüm soñra **eyle** bend
Hūşyār iken cünūnuma idrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 7). [eyle, ]*

Demsāz olur ṣādāña ḳıyās itme kūhsār
Güş **eyle** ʿibret al saña senden ḫaber virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 8). [eyle, ]*

Ḥaḳ sözi güş idicek **eyle** ḳabūl
Ḳavlüme ḳāʾil iseñ ey dil eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 7). [eyle, ]*

Gül ḫandeye tebessüme āmāde ġonçeler
Bülbül şeṭāret **eyle** ki destūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 10). [eyle, ]*

Beẕl **eyle** Naẓīmā güher-i naẓmı ciḫāna
Genc-i ḥikem ü feyż-i Hudā-dād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 13). [eyle, ]*

Benefşe ḫaṭ o fem gül-ġonce sünbül zülf-i ʿānber-bu
Açıl ey bülbül-i dil ẕevḳin **eyle** bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 4). [eyle, ]*

Dürr ü yāḳutuñı ey dīde ey dil beẕl ü ṣarf **eyle**
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 5). [eyle, ]*

Ne Cem ol ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış ol
Tek hemān bir neşve ṭaḥṣīl **eyle** de dürdī-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 2). [eyle, ]*

Meşrebüñ olsun tevazuʿ kibr ü naḫvetden ḥaẕer
Āb-veş meyl **eyle** ḫāke ʿaks-i bād u āteş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 8). [eyle, ]*

Ẕevḳ **eyle** varup ṣoḥbetine ehl-i meẕāḳuñ
Gel bāri nebāt olmaz isen çūb-ı nebāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 3). [eyle, ]*

Dildārı görüp laʿlini vaṣf **eyle** Naẕīma
Mirʾāte baḳup ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 11). [eyle, ]*

Bir ḥüsne nigāh **eyle** ki miṣli ola nādir
Ey çeşm-i dil ey dīde-i cān nādire-bīh ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 13). [eyle, ]*

**Eyle** sencīde terāzū-yı naẕārda her birin
Ṭartılurlarsa saña Yūsuf-şān mīzāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 5). [eyle, ]*

Ol tezerv-i ḫoş-ḫırām-ı tārı rām **eyle** Naẕīm
Dām-ı efsūndur ele bir sübḥa-i ṣad-dāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 17). [eyle, ]*

Görüp ḥālüm suʿāl **eyle** sezāvār-ı viṣāl **eyle** gel
Yine arż-ı cemāl **eyle** ey şūḫ-ı ciḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 11). [eyle, ]*

Görüp ḥālüm suʿāl **eyle** sezāvār-ı viṣāl **eyle** gel
Yine arż-ı cemāl **eyle** ey şūḫ-ı ciḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 11). [eyle, ]*

Görüp ḥālüm suʿāl **eyle** sezāvār-ı viṣāl **eyle** gel
Yine arż-ı cemāl **eyle** ey şūḫ-ı ciḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 12). [eyle, ]*

Luṭf **eyle** sāḳiyā elüm irsün ayaġuña
Gül-buse-i murādum o ayaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 11). [eyle, ]*

Eşk-i çeşminden ṣaḳın rāḥm **eyle** rūy-ı zerdine
Ġarḳ-ı āb-ı dīdedür mānend-i nīlüfer yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 11). [eyle, ]*

Haṭ-ı laʿliyle olmış ebrūvānı çar mevc-i naz
Temāşā **eyle** baḥr-ı ḥüsn-i ʿālem-gīrinüñ cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 4). [eyle, ]*

**eyle-:** *“Etmek, yapmak” anlamında yardımcı fiil.*

Rūyında āhum **eyledi** pür-piç o kāküli
Deryāda ẓāḫir itdi yine rūzgār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 5). [eyledi, -di ]*

Seferden **eyledi** ʿavdet süm-i semendi nola
Başarsa aṭlas u zer-beft ü perniyân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 73). [eyledi, -di ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Merḥum ḫān Muḥammed ol pādişāḫ-ı emced
**Eylerdi** luṭf-ı bī-ḥad cennet ola mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 148). [eylerdi, -r, -di ]*

Girye itsem teraḥḥum **eylerdi**
Her nigehde tebessüm **eylerdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 127). [eylerdi, -r, -di ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek" yardımcı fiili.*

Gözde ḫayāli fikr-i cemāli göñüldedür
İki perīdür **eylediler** şişe içre cāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 4). [eylediler, -di, -ler ]*

Rişte-i naẓma çeküp vaṣf-ı dürr-i dendānın
Silk-i tārīḫini hep **eylediler** pür-cevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 20). [eylediler, -di, -ler ]*

**eyle:** *Etmek, yapmak.*

Ne deñli derd-i dili ʿāṣīḳār **eylemesen**
Raḳīb diyü o perīye seni nihānī geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 7). [eylemesen, -me, -se, -ñ ]*

Kifāyet **eylemiye** levḥ-i zer-nigār-ı felek
ʿUṭārid itse raḳam defter-i beyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 95). [eylemiye, -mi, -y, -e ]*

Nice Şerḥ, **eyleyüm** evṣāfunı ey ḫān-ı kerīm
ʿİlm ü ʿirfānla bir nüsha-i kübrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 21). [eyleyüm, -yüm ]*

**eyle:** *Demek, söylemek.*

Ey dil nice bir düruġ u lāf **eyleyelüm**
Gel vaʿdemüze yitir ḫilāf eyleyelim. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 1). [eyleyelüm, -yelüm ]*

**eyle:** *Etmek, eylemek, yapmak.*

Dīdeden naḳş-ı rūḫı eşk ile olmaz zāʾil
Aks-i ab **eyleyemez** āyīnede sūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 12). [eyleyemez, -y, -e, -mez ]*

Seni ḫalḳ itmiş iken mühr-i nübüvvetle vesīm
Gevher-i ẕātuñı vaṣf **eyleyemez** cevher-i küll *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 100). [eyleyemez, -y, -e, -mez ]*

Evvel eylerken iltifāt baña
Ḥased **eylerdi** kāʾināt baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 126). [eylerdi, -r, -di ]*

Evvel **eylerken** iltifāt baña
Ḥased eylerdi kāʾināt baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 125). [eylerken, -r, -ken ]*

Söz geçmedi sen yār-i perīşāne daḫi
Raḥm **eylemedün** ḥāl-i perīşāne daḫi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 2). [eylemedün, -me, -dü, -ñ ]*

**eyle:** *Etmek, eylemek, yapmak.*

Mesīḥ-āsā seyāḥaṭ **eyleyenler** pāy-ı himmetle
Baẓar evvel ḳademde kürsī-i gerdāne merdāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 7). [eyleyenler, -yen, -ler ]*

**eyle:** *Etmek, eylemek .*

Saʿy ile varup o kaʿbe-i cān ḥaremin
Iḥrām-ı niyāzla ṭavāf **eyleyelüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 4). [eyleyelüm, -y, -elü, -m ]*

Seyr **eyleyüp** tārīḫini taḥṣīn ile didüm Naẓīm
Zībā mülūkī-menzil-i bālā-yı Ḥācī Hān Selīm (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 13). [eyleyüp, -(y), -üp ]*

Sipihre **eyledi** āvīze tıġını gūyā
Ḳuruldı bir pül-i nev cūy-ı kehkeşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 71). [eyledi, -di ]*

**eyle:** *Etmek, eylemek.*

**Eyledükce** ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn nessāc-ı ʿaşḳ
Kārgāh-ı dilde ṣabr u huş tār u pud olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 11). [eyledükce, -dükçe ]*

Nola şerḥ **eyledükce** vaṣfuñı ceẕb-i ḳulūb itsem
Şenüñ bīmāruñ olmışken ṭabībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 17). [eyledükce, -dükçe ]*

**eyle:** *Etmek, eylemek, yapmak. II … haline getirmek.*

Bī-tāb-ı şitāb **eylemezüz** pāy-ı niyāzı
Her neyse gelir rūz-ı ezel ḳısmetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 3). [eylemezüz, -me, -züz ]*

Ben maʿsiyet eylemekde şerm **eylemedüm**
Sen maġfiretüñle şerm-nāk eyle beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 3). [eylemedüm, -me, -dü, -m ]*

**eyle:** *Etmek. eylemek. yapmak.*

Ol ḳader-ḳudret ki fermān itse çevgān-ı ḳażā
Gūy-ı gerdān **eyleye** farḳ-ı Ḳubād u Ḳayṣeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 122). [eyleye, -(y), -e ]*

**eyle:** *...haline getirmek.*

Ṣubḥum olmışdı gün gibi tābān
Şebüm **eylerdi** meh-veşān rāḫşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 34). [eylerdi, -r, -di ]*

**eyle:** *"Eylemek, etmek.".*

Hāk-derüñe fütāde düşdüm şāḫum
Bir esb ile **eyle** ḫākden bendeñi refʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 4). [eyle, ]*

**eyle:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Yār eşk ü āhıma rāḥm **eylemezdi** ey Naẓīm
Olmasa germābe-i sīnemde bu āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 13). [eylemezdi, -mez, -di ]*

Seyr-i ḥüsn-i yār içün cismüm serāser çeşm idüp
Dīdesin vaḳf **eylemiş** dīdāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 4). [eylemiş, -miş ]*

Sāyesin evvel dirīġ **eylerdi** ol nev-naḫl-i nāz
Şimdi ammā ḳande olsam sāye-veş yanımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 9). [eylerdi, -r, -di ]*

Dem-serdī-i hilāfla bostān-ı ḫâhişiñ
Ẓann **eylemem** ki berg-i giyāhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 6). [eylemem, -me, -m ]*

Niḥāl-i ḳaddini Ṭūbāya **eylemem** teşbīh
Egerçi dirler o naḫl-i bülende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 5). [eylemem, -me, -m ]*

Rāz-ı laʿlin ḥaẕer aġyāra Naẓīm **eylemeye** fāş
Ḳıymet-i gevher-i esrārı ecānib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 9). [eylemeye, -me, -y, -e ]*

Ṣaḥīfe-i güli pür-nuḳaṭ **eylemiş** şebnem
Çemende bülbül-i şeydā meġer ki fāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 7). [eylemiş, -miş ]*

ʿAḳlumı evvel naẓarda **eyledüñ** medḥūş-ı nāz
Ey ġubār-ı ḫaṭṭı esrārıyla ḥayrān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 9). [eyledüñ, -dü, -ñ ]*

Hār-ı ṣaḥrā-yı ʿalāyıḳdan iden āzāde
Eylemiş ḫayme gibi mihr ü mehi dāmen-

çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 8). [eylemiş, -miş ]*

Hum-ı ʿaḳl-ı Felātūnı şikest **eylerdi** seng-i reşk
Eġer görse ḫārābātuñ sebū-yı bāde-berdūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 13). [eylerdi, -r, -di ]*

Zülf-i dilber gibi her demde perīşān-dil olur
Ol ki cemʿ **eylemeye** başına ʿaḳl u hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 10). [eylemeye, -me, -y, -e ]*

Tenezzül **eylemeye** zinde-pūş-ı istiġnā
Virirse aṭlas-ı gerdūnı çarḫ sādelūġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 7). [eylemeye, -me, -y, -e ]*

Būs **eyleyerek** gül gül iderdüm ḳanı ol gün
Geh sīne-i sīmīnini bāzūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 7). [eyleyerek, -y, -erek ]*

Ḥaḳ ẕātuñ **eylemiş** niʿam-ı cūd u luṭf ile
Sālār-ı bī-niyāz-ı ser-i ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 31). [eylemiş, -miş ]*

Ḳurṣ-ı ḫurşīde nigāh **eylemedi** ẕerre ḳadar
İtdi ol ḍayf-ı Hudā anı Mesīḥe iʿṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 249). [eylemedi, -me, -di ]*

Tāze elfāz ile güftārumı gūş **eylemeġe**
Pāy-ı taʿbīrumi taḳbīle gelür ḥüsn-i edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 47). [eylemeġe, -meg, -e ]*

Dembedem cüy-ı fenādan güẕerān **eylemeġe**
Pīl-i şemşīri yeter münhal-i cān-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 197). [eylemeġe, -meg, -e ]*

Zemīne ẓıllı düşmez nūrdan ḫalḳ **eylemiş** Allāh
Riyāż-ı Yeṯrib ü Baṭḥāda bir serv-i sehī-ḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 45). [eylemiş, -miş ]*

Besdür ey ḫāme yiter ṭaṭvīl-i güftār **eyledüñ**
Muḫtaṣar eyle kelāmuñ oldı maṭlūb iḫtiṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 175). [eyledüñ, -dü, -ñ ]*

İştiyāḳ-ı ʿārıżıyla ḥasret-i ebrūları
Mihri ser-germ **eylemiş** māh-ı nevi ḳılmış niẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 48). [eylemiş, -miş ]*

Yitişür arż-ı maḳāl **eyledüñ** ey ṭab-ı selīm
Tā ki naʿt-ı şeh-i kevneyni edāya şeb ü rūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 119). [eyledüñ, -dü, -ñ ]*

Eyledi bu ġazeli bülbül-i ṭabʿum takşīm
Dem-i ḫilḳatde daḫi **eylemiş** ey dürr-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 96). [eylemiş, -miş ]*

Yār-ı ġārı olup **eylerdi** o şāḫı taʿzīm
Biri de Ḥażret-i Fārūk-ı ʿadālet-güster *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 71). [eylerdi, -r, -di ]*

**Eylemiş** Ḥaḳ pāye-i cāh-ı celāl ū ʿʿizzetin ʿArş-ı aʿẓamdan muʿaẓẓam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 45). [eylemiş, -miş ]*

**Eylemiş** yümn-i ḳudūmı leyletüʿl-miʿrācda Ḳāmet-i eflâki pūr-ḫam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 53). [eylemiş, -miş ]*

Tā-be-key teksīr-i güftār **eyledüñ** ġass u semīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [eyledüñ, -dü, -ñ ]*

Cismini rūḫ-ı muṣavver **eylemiş** cān-āferīn
Ravża-i cennet-ḥarīm-i cāhına ferrāş olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 69). [eylemiş, -miş ]*

Keşret-i berf ol ḳadar kim yolda **eylerdi** ḫaẕa
Çıḳsa ṣaḥrāya künāmından eger āhū-yı Çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 21). [eylerdi, -r, -di ]*

Menzile varup yine **eylerdi** bir demde rucūʿ
Menzilinden ḳopmadan esb-i ciḫān-gird-i nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 9). [eylerdi, -r, -di ]*

**Eylemiş** daʿvetinüñ ḳabża-i tesḫirine nām
Rūm u Hindū ʿAcemi Mıṣr ile Şām u Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 21). [eylemiş, -miş ]*

Nergis-i bīmār-veş rāḥm **eylemezler** yaşuña
Olsa cūy-ı giryenüñ iki gözüñ nīlūferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 29). [eylemezler, -mez, -ler ]*

İştiyāḳ-ı Sidre-i ḳaddüñle Ṭūbā ser-nigūn
**Eylemiş** pa-der-gil-i ḥayret o ḳāmet ʿar ʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 190). [eylemiş, -miş ]*

ʿAceb mi **eylemese** nesr-i ṭāʾire raġbet
Deġil kemendinde şāyeste ṣayd-ı lāġardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 107). [eylemese, -me, -se ]*

Dıde-i raġbetle **eylerseñ** nigāh-ı iltifāt
Şiʿrümüñ her beyti zīb-i mekteb-i ʿirfān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 71). [eylerseñ, -r, -se, -ñ ]*

Merḥabā ey ṭāʾir-i himmet hezāren āfferīn
**Eyledüñ** ẓıll-ı ẓalīlüñde beni fāriġ-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 22, Mısra 2). [eyledüñ, -dü, -ñ ]*

Bu haberle o dilber-i ṭannāz
**Eylemiş** bendesin yine mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 200). [eylemiş, -miş ]*

Girye itsem teraḥḥum **eylerdi**
Her nigehde tebessüm **eylerdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 128). [eylerdi, -r, -di ]*

Seylāb-ı dü-dīdesin dürūd **eylemeġe**
Mestāne-i ʿaşḳına dürūdı bāʿis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 3). [eylemeġe, -meg, -e ]*

Ben maʿsiyet **eylemekde** şerm eylemedüm
Sen maġfiretüñle şerm-nāk eyle beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 3). [eylemekde, -mek, -de ]*

Ṣad bāreka'allāh ey eser-i ḫān-ı ḳāmrān
Kim Ḥaḳ binā-yı ḳadrini ṭarḥ **eylemiş** ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 2). [eylemiş, -miş ]*

Ciḫānda kimseyi āzürde-ḫāṭır **eylemedi**
Dem-i tehevvür anuñ ḥilm ü rıfḳ idi ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 7). [eylemedi, -me, -di ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamlarında kullanılan yardımcı fiil.*

Göz yaşı dökmeden ümmīd-i viṣāl oldı hemān
Müflisüñ ḫvābda ḳaṭʿ **eyledügi** pāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 10). [eyledügi, -dü, -gi ]*

Pāymāl-i süm-i semendüñdür
Nereye **eyledünse** ʿaṭf-ı ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 106). [eyledünse, -dü, -üñ, -se ]*

Bu rubāʿiyle **eyledüm** işʿār
Ḥayretde iken firḳatle dīde-i cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 225). [eyledüm, -dü, -m ]*

ʿAzm-i gülzār-ı beḳā **eyledi** bir ẕāt-ı şerif
Nāmı yād olmadadur şimdi fenā dünyāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 1). [eyledi, -di ]*

Cüst ü cū **eyleyüp** anı buldum
Nerede olduġın māḥālle-i yār *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 223). [eyleyüp, -y, -(ü)p ]*

**eyle-:** *(Yardımcı fiil) Eylemek, etmek.*

Muṣṭafā Hān bin Meḥemmed Hān-ı Ġāzī kim anuñ
Ṣalṭanatla ʿömrin efzūn **eyleye** Bārī Hudā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 4). [eyleye, -y, -e ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Yā Rab derdiñ ile sīne-çāk **eyle** beni
Şehrāh-ı muḥabbetüñde ḫāk **eyle** beni
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 1). [eyle, ]*

Didi tārīḫ-i vefātın el açup Ḥaḳḳā Naẓīm
Rūḫına vālidemüñ **eyle** ilāhī raḥmet (1115)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 6). [eyle, ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Divāne **eyledi** dili sevdā-yı zülf-i yār
Ḥālṭ-ı kelām iderse de maʿzūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 7). [eyledi, -di ]*

Perde-i çeşm-i dile naḳş-ı hayāl-i yār iden
**Eyledi** cān ṣoḥbetin cānanla aġyārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 10). [eyledi, -di ]*

Hūbānı ser-efgende-i şerm **eyledi** ḥaḳḳā
Hulḳ-ı ḥaseni ḥüsn-i cemāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 7). [eyledi, -di ]*

Āşinā oldun rāḳibe sırruñı fāş **eyledi**
Kim didi cānā saña var ḫāneñe bīgāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 11). [eyledi, -di ]*

Günāh-ı ġayre baḳup ḫacletümden āb oldum
Haṭā **eyledi** el ben ġarḳa-ı ḥicāb oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 2). [eyledi, -di ]*

Bāzīgeh-i muḥabbeti germ **eyledi** idüp
Mihr-i dil-i Naẓīmi o nā-mihribān nihān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 9). [eyledi, -di ]*

Görüp ol dürr-i yetīmüñ güher-i mengūşın
Her ṣadef dīde gibi **eyledi** bāz āġūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 2). [eyledi, -di ]*

İḥāṭa **eyledi** göz yaşı cismümi didiler
Sefīnede ola deryā sefīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 9). [eyledi, -di ]*

Laʿli mest itdi beni rūḫsārı ḫayrān **eyledi**
Bir ḳadeḥle ʿaḳlı medḥuş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 3). [eyledi, -di ]*

Hūn-ı dili eşkümle revān **eyledi** çeşmüm
Mercān bulunursa nola baḥr-ı ʿAden içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 5). [eyledi, -di ]*

Ferhād ü Ḳays gibi neler **eyledi** ẓuhūr
Ya Rab ne ṭurfe dūde olur ʿaşḳ dûdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 15). [eyledi, -di ]*

Ḳudret-i ẕātıyla yoḳdan ʿālemi var **eyledi**
Bānī-i ṣunʿı ezel bī-çend ü çūn muʿtemed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 9). [eyledi, -di ]*

Subḥa-dek yandı ḳanādīl-i nücūm-ı rāḫşān
**Eyledi** yümn-i ḳudūmiyle felek donanma
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 240). [eyledi, -di ]*

Pāsbān **eyledi** heftüm feleġe Keyvānı
Burc-ı isnā aşere gezdi olup reh-peymā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 255). [eyledi, -di ]*

Mümkināt olmış iken pey siperi sürʿatinüñ
Burada kendüyi ġayb **eyledi** ʿaḳl-ı ḫodrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 272). [eyledi, -di ]*

Lā-mekān mülkini ṭayy **eyledi** ol şāḫ-süvār
Şeş-cihāt olsa nola cünbişine teng-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 273). [eyledi, -di ]*

Seni Ḥaḳ **eyledi** miṣbāḥ-ı hidāyet-lemeʿān
İtdi güm-rāhlara şerʿini mişkāt-ı belā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 281). [eyledi, -di ]*

Ḥāẕık-ı luṭfuñ meġer merhem-resān-ı raḥm ola
Nīş-i ʿışyān **eyledi** cān u dil-i zārum figār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 168). [eyledi, -di ]*

Cenāb-ı şāḥib-i furḳān ki ḥükmin **eyledi** neşh
Eġer Zebur ile Tevrātdur eġer İncil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 75). [eyledi, -di ]*

O neyyir-i şerefüñ āftāb-ı iḳbāli
Ezelde **eyledi** burc-ı saʿādete taḥvil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 84). [eyledi, -di ]*

Çeşm-i Ḥaḳ-bīnin iden nerkis-i bāġ-ı mā-zāġ
Gül-i rūḫsāresini **eyledi** ḫandān ü besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 48). [eyledi, -di ]*

**Eyledi** bu ġazeli bülbül-i ṭabʿum takşīm
Dem-i ḫilḳatde daḫi eylemiş ey dürr-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 95). [eyledi, -di ]*

Āsmana **eyledi** teʾşīr bād-ı mihr-i cān
İtdi yaḫdan manḳal-ı mihri sipihr-i çār-mīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 17). [eyledi, -di ]*

**Eyledi** çārūb-ı müjgānum dü-çeşm-i ḥūr-i ʿıyn
Şevḳ-yāb-ı feyż-i güftārı dil ü cān-ı Kelīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 71). [eyledi, -di ]*

Müşteri kālā-yı luṭfından olınca sūd-mend
Eyledi būs-ı süm-i yek-rānını zīb-i şifāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 28). [eyledi, -di ]*

Maḳdemiyle virdi pīrāye ser-efrāz **eyledi**
Sidreye geldikde ol şāḫenşeh-i ḳudsī-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 33). [eyledi, -di ]*

Ḳaldı anda nāle vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi ṣad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 36). [eyledi, -di ]*

Kürsī vü ʿarşı ḳudūmiyle müşerref **eyledi**
Ol Hudāvend-i leʿamruk-mesned ü levlak-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 37). [eyledi, -di ]*

Mevc-i deryā-yı tecellī bāz idüp āġūşını
**Eyledi** ol dürr-i yektā baḥr-ı ruʾyetde şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 44). [eyledi, -di ]*

Rīcʿat itdükde dil-i aṣḥābı ṣādāb **eyledi**
Şebnem-i tebşīr ile ol gülbün-i ḥikmet-miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 45). [eyledi, -di ]*

**Eyledi** mışr-ı cismümi ġarḳab
Nīl-i eşk itdi ol ḳadar ṭuğyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 177). [eyledi, -di ]*

Neşr idüp būy-ı beḫūr-ı Meryemi bād-ı ṣabā
**Eyledi** gökde Mesīḥā anı şem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 10). [eyledi, -di ]*

Oldı fikr-i ẕeḳanıyla dil-i şeydā cāhı
Beni ḳul **eyledi** ol kişver-i ḥüsnüñ şāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 4). [eyledi, -di ]*

Ne miş̱kini gördi dîde-i mā ḫ̲lūḳāt
Mānend-i Nazîmi ne gūş **eyledi** semʿ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 4). [eyledi, -di ]*

Banī-i ṭabʿ-ı hümāyūn-ı kerāmet-güsteri
**Eyled**i bir çeşme vü bir cāmiʿ-i zībā bina
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 18). [eyledi, -di ]*

Bu muʿallā cāmiʿ-i bī-miş̱li bünyād eyleyüp
**Eyledi** miḥrābın anuñ menbaʿ-ı āb-ı beḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 22). [eyledi, -di ]*

Geldi rūmāl **eyledi** ṣaḥn-ı serāy-ı ḫ̲āṣına
Cān atup oldı o cāy-ı dil-güṣāda cebhe-sā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 7). [eyledi, -di ]*

Döndi dolāb-ı felek vefḳ-ı murād üzre henüz
Müjde ey dil yine ʿıyd **eyledi** ḫ̲alḳ-ı dünyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 2). [eyledi, -di ]*

Reʾyi māḥv **eyledi** tedbīr-i Niẓāmü'l-mülki
Kevkebi kevkebe-i Senceri baṣdursa revā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 35). [eyledi, -di ]*

**Eyledi** emrine dünyāyı Süleymān gibi rām
Mühr ile olduġı dem ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 55). [eyledi, -di ]*

Müşerref **eyledi** seccāde-i şerʿi ḳudūmiyle
Olınca ḳadr ile ṣādr-ı Stanbūla şeref-baḫ̲ṣā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 11). [eyledi, -di ]*

**Eyled**i ʿazm-i beḳā dār-ı fenādan umarum
Māder-i Müşfiḳamı ḫ̲oş ṭuta Rabb-i ʿizzet
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 1). [eyledi, -di ]*

Cemʿ olup bir yire erbāb-ı süḫ̲en tārīḫ̲in
**Eyledi** her biri bir güne bu sūruñ īrād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 22). [eyledi, -di ]*

Çekildi menzil-i ʿuḳbāya el-vedāʿ diyüp
Naẓīm **eyledi** aḥbābı bı-şekīb ü ḫ̲ıred
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 8). [eyledi, -di ]*

Burc-ı şerefden **eyledi** bir neyyir-i rāḫ̲şān ṭulūʿ
Āyīne-i devrān yine gösterdi şekl-i müstedir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 3). [eyledi, -di ]*

Ḳapūdān **eyledi** devletle Sulṭān Aḥmed-i Ş̱āliş̱
Yegāne āṣaf-ı ş̱ānī vezīr-i kār-fermādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 9). [eyledi, -di ]*

Naẓīmā evc-i lāhūta ʿurūc itdükde tārīḫ̲in
Didüm Ḥaḳḳā hümā-yı rūḫ̲-ı Naḳşī **eyledi** pervāz (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 14). [eyledi, -di ]*

Taḫ̲ta geçdükde ḥużūr-ı ʿizzetinde **eyledi**
Nev-be-nev ṭabʿum bu üç tārīḫ̲ ile ʿarż-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 17). [eyledi, -di ]*

**Eyledi** yümn ile iclāl ile Aḥmed Hān cülūs
Oldı bu tārīḫ̲-i müsteş̱nā dür-i maʿnā-ṣadef
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 19). [eyledi, -di ]*

Ḥükmini taḳvīm-i şerʿüñ **eyledi** icrā yine
Vefḳ-ı ʿadli oldı ḥırz-ı bāzū-yı dīn ü düvel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 25). [eyledi, -di ]*

Meşhed-i fetvāda tekrar **eyledi** ʿarż-ı kemāl
Āftāba cilve-gāh oldı yine burc-ı ḥamel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 29). [eyledi, -di ]*

Miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmili ḥālā yine ṭarḥ **eyledi**
Çeşm-i beşer görmiş degül bir böyle bünyād-ı ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 3). [eyledi, -di ]*

Söyledi tārīḫini hātif-i ḳudsī Naẓim
Ḥācī Sefer **eyledi** gülşen-i ʿAdni maḳām
(1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 28, Mısra 2). [eyledi, -di ]*

Ḥācī Selīm Girāy vefāt **eyledi** dirīġ
Lebrīz-i nūr-ı raḥmet ide ḳabrini ilāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 1). [eyledi, -di ]*

Aña behişt-i ʿAdn olup Bāġçe-sarāy
ʿAzm **eyledi** cināne o ḫān-ı ciḫān-penāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 4). [eyledi, -di ]*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim gerd-i rāḫş-ı nuṣreti
Çeşm-i ḫaşma **eyledi** āyīne-i çarḫı siyāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 32). [eyledi, -di ]*

Yine miʿmār-ı ṭabʿı **eyledi** bir nev-biñā ṭarḥın
Ki çarḫ-ı aṭlasa bām-ı refiʿinden düşer sāye
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 13). [eyledi, -di ]*

Riyāż-ı ʿizzetin mīzāb-ı iḳbāl **eyledi** ser-sebz
Dırāḫt-ı baḫtı ḥussādun ḫazān-ı ḥüzn ile ṣoldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 7). [eyledi, -di ]*

Ḍarb-ı şemşīr-i ser-endāzını Ḥaḳ
Düşmenüñ **eyledi** ḍarbü'l-meṣeli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [eyledi, -di ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Māsivā ālāyişinden tā ki taṯhīr olmaya
**Eylemez** ṣūfī derūn-ı tîreñi peşmīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 4). [eylemez, -mez ]*

Dili çıḳsa ḳafāsından maḥalsiz **eylemez** güftār
Görenler sūsen-i bāġuñ zebān-ı lāl ü ḫamūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 11). [eylemez, -mez ]*

Hefte-i ʿaşḳuñ diler her rūzı bir sāl olduġın
Ṭıfl-ı dil ḫaṭṭ **eylemez** āzādī-i āẕīneden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 4). [eylemez, -mez ]*

**Eylemez** hergiz dil-i āgāh meyl-i zülf ü ḫāl
Kim hümā āzādedür elbette dām u çīneden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 11). [eylemez, -mez ]*

Cām-ı lebrīzin pey-ender-pey nice nūş **eylemez**
Güş iden ḥulḳ-ı şürūḫīden demādem ḳulḳule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 5). [eylemez, -mez ]*

Hūb-sīret **eylemez** ārāyiş-i ṣūret ḳābul
Ḥüsn ile zīver bulan neyler ḳabā-yı zerkeşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 5). [eylemez, -mez ]*

**Eylemez** ṣaḥbā-yı ʿömr-i câvidânıñla kerem
Bezm-i ʿaşḳuñ dürd-nūş-ı derd olan ʿayyāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 9). [eylemez, -mez ]*

Ṣaʿir-i siḥr-i beyānum diye davʿā itsem
Kimse daʿvāmı benüm **eylemez** ışġā illā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 80). [eylemez, -mez ]*

Ölünce vaṣfuña ṣarf itsem nola ʿömrüm
Hudā ki ḫulḳumı ḫalḳ itdi **eylemez** tebdil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 118). [eylemez, -mez ]*

Ḳurş-ı mihre girde-i māhe tenezzül **eylemez**
Bir gedā kim sofra-i inʿamına mihmān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 25). [eylemez, -mez ]*

**Eylemez** kūy-ı dil-i āvāresi rāḥat ḳabūl
Redd idüp çevgān-ı ḫışmı kim ki ser-gerdān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 55). [eylemez, -mez ]*

Zülfiyle seyr-i ḥüsnini setr **eylemez** baña
Cānan Naẓīm şām u seḥerde duʿam alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 15). [eylemez, -mez ]*

**eyle-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Seni o deñlü ider pāymāl-i kibr ü ġurūr
Sen **eyleseñ** ne ḳadar kendü nefsüñi teẕlīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 26). [eyleseñ, -se, -ñ ]*

Nola cefāsına şabr **eyleseñ** leʿīmanuñ
Ne itdi Ḥażret-i Mūsāya ḳavm-i Īsrāʾīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 27). [eyleseñ, -se, -ñ ]*

Ḳalb-i müʾminde kibr ü kīn olmaz
Nola ʿafv **eyleseñ** benüm günehüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 284). [eyleseñ, -se, -ñ ]*

**eyle-:** *"Eylemek, etmek, yapmak, kılmak" yardımcı fiil olarak kullanılır.*

Mestāne çekince ġamzesi ḫançer-i tīz
Eyler nigehi füsūn ü nāz ile sitīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 2). [eyler, -r ]*

Çarḫa çekse tīġ-ı ʿālem-gīrini **eyler** dü-nīm
Ne temennā-yı fesān ne minnet-i seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 49). [eyler, -r ]*

**eyle-:** *"Etmek" anlamında yardımcı fiil.*

Sen de inşāf **eyle** ey reşk-i perī zülfüñ gibi
Şānuña lāyıḳ mıdur böyle perişān olduğum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 11). [eyle, ]*

Ḳayıdın **eyle** fenā deştini bir kerre ḳıyās
Bir daḫi şanma gelür ey dil-i āvāre giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 9). [eyle, ]*

Naḳd-i hemyānçe-i endīşeni ḫārc **eyle** Naẓîmî
Şānma yābāne gider naẓm-ı dürer-bāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 13). [eyle, ]*

Yüri ey bād-ı seher şemmesini ʿarż **eyle**
O perî-şânıma aḥvāl-i perīşānumdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 5). [eyle, ]*

Sākī müzeyyen **eyle** şebistān-ı ʿişreti
Olsun ʿarūs-ı bādeye peymāne ḫacle-gāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 11). [eyle, ]*

Sözüñ zehrâbe-nûşân-ı ġama tiryāḳ-ı şevḳ **eyle**
Zebānuñ nīş-i āzār eyleme yārāne mārāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 5). [eyle, ]*

Ḳalmış naẓār-ı ḥasret ile dīde-i Cemdür
Seyr **eyle** ḥabābı ḳadeh-i ʿişretimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 10). [eyle, ]*

Ṣun ey ṣākī şerāb-ı cām-ı vaṣluñ şād-kām **eyle**
Humār-ālūd-ı hicrüñdür dil-i sevdāyı ġam başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 9). [eyle, ]*

ʿArż **eyle** ḥüsn-i dilkeş-i ʿālem-pesendüñi
Mirʾāt-ı ṣāf gibi gören görme kendüñi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 1). [eyle, ]*

Rūḫsāruñ üzre kākülüñi **eyle** ḫam-be-ḫam
Cānā ġazāl-i mihre daḫi ṣal kemendüñi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 3). [eyle, ]*

Olsun güher-niṣār-ı vefā laʿl-i dil-keşüñ
Ḳan-ı tebessüm **eyle** leb-i nūş-ḫandüñi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 10). [eyle, ]*

Der-i baḫtum ilāhī **eyle** meftūḥ
Bi-ḥaḳk-ı sūre-i Sebʿa'l-meṣāni *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 13). [eyle, ]*

**Eyle** ol divāneyi ḳayd-ı maʿāsīden ḫalāṣ
Olmasın üftāde-i zencīr-i hablün min mesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 51). [eyle, ]*

Eyle ḳandīl-i fürūzān nūr-ı īmānı aña
Pisteri olduḳda yā Rab künc-i tārīk-i lahd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 55). [eyle, ]*

Eyle Naẓīm-i zārı düʿālemde ber-murād
Şensin viren murādumuz ey Rabb-i müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 21). [eyle, ]*

Tek ilāhī güher-i ʿaşḳuñı pinḫān **eyle**
Beyt-i maʿmūr ise de ḳalbümi vīrān **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 1). [eyle, ]*

Tek ilāhī güher-i ʿaşḳuñı pinḫān **eyle**
Beyt-i maʿmūr ise de ḳalbümi vīrān **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 2). [eyle, ]*

Çeşm-i giryānumı deryā-yı şuhūd it yā Rab
Dil-i vīrānumı gencīne-i ʿirfān **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 4). [eyle, ]*

Dem-i şādī ferāḥumdan beni giryān itdüñ
Ġussa vaḳtinde hem ol mertebe ḫandān **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 6). [eyle, ]*

İtme naḫl-i keremüñden beni bir laḥẓa cüdā
Sāye-veş ister iseñ ḫāk ile yeksān **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 8). [eyle, ]*

Tā seḥer-gāh-ı ḳıyāmet ser-i ḫākümde benüm
Nūr-ı īmānumı ḳandīl-i fürūzān **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 10). [eyle, ]*

Saña iḳrār ideli cürmümi inkār idemem
Ne ḳadar mücrim isem ol ḳadar iḥsān **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 12). [eyle, ]*

Mevḳıf-ı şerm ü ḥacāletde ḳalan küstāḫım
Her ne emr eyler iseñ ʿafv ile fermān **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 14). [eyle, ]*

Çekilür bār deġüldür bilürem maʿṣiyetüm
Şefḳati luṭfuñı hem-keffe-i mīzān **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 16). [eyle, ]*

Yaḳ fitīl-i ser-i her dāġ-ı nümāyı Naẓīm
Maʿzeret lāle-sitānında çerāġān **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 18). [eyle, ]*

Yā Rab bi-ḥaḳḳ-ı faḫr-i rüsül tā ki zindedür
Cān-ı Naẓīmi **eyle** şenā-ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 62). [eyle, ]*

Ḥüccet-i vaṣf-ı ṣıfātuñda ḫaṭā itse Naẓīm
Keremüñden ḳālem-i ʿafv ile **eyle** imżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 308). [eyle, ]*

Eyle dervīşüñi cūd ü keremüñle iġnā
Hem-civār eyle o bī-çāreyi bir bī-kesdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 317). [eyle, ]*

Eyle dervīşüñi cūd ü keremüñle iġnā
Hem-civār **eyle** o bī-çāreyi bir bī-kesdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 318). [eyle, ]*

Bülbül-i midḥatüñi eyleme bī-berḳ ü nevā
Anı da ḳāfile-i luṭfuña ilḥaḳ **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 324). [eyle, ]*

Nice bir lāf-ı süḫande bu dükenmez daʿvā
**Eyle** her ḥarf-i ḫaṭāya dü-hezār istiġfār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 332). [eyle, ]*

Hudāvendā ḳabūl **eyle** Naẓīmüñ tuḥfe-i naʿtin
Egerçi midḥatüñde nice divānlar mücelleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 73). [eyle, ]*

Ḳabūl **eyle** temennāsın gedā-yı āsitānuñdur
Anı red eyleme şāḫum eġer nīk ü eġer beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 81). [eyle, ]*

ʿAşḳ-ı cān-suzuñla bezm **eyle** dil-i fūlādumı
Her dü-çeşmümden dökülsün eşk-i ter gibi şerār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 155). [eyle, ]*

Şayḳal-ı mihrüñle **eyle** tābdār u müncelī
İtmesüñ gerd-i sivā mirʿāt-ı ḳalbūmi ġubār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 161). [eyle, ]*

Besdür ey ḫāme yiter ṭaṭvīl-i güftār eyledüñ
Muḫtaṣar **eyle** kelāmuñ oldı maṭlūb iḫtiṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 176). [eyle, ]*

Cevāhir-i süḫanum ey dil **eyle** zīver-i gūş
Yiter bu ḳıṭʿa-i yāḳūt ehl iseñ temsīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 45). [eyle, ]*

Şeh-i żamīr-şināsā senā-yı zātuñda
Haṭāmı **eyle** iṣābetle ʿāfv idüp teʾvīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 122). [eyle, ]*

Yā nebi **eyle** beni şāyeste-i engūşterīn
Pīr ü bernā ḫāk-i pāk-i ravżañı sevgend ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 103). [eyle, ]*

Sāʾilüm **eyle** simāṭ-ı şefḳatüñden rīze-çīn
Yā resūlaʾllāh Naẓīm-i bī-kesi **eyle** ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 113). [eyle, ]*

Sāʾilüm **eyle** simāṭ-ı şefḳatüñden rīze-çīn
Yā resūlaʾllāh Naẓīm-i bī-kesi **eyle** ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 114). [eyle, ]*

Şād-kām it devlet-i ḳurb-ı civaruñlā beni
Minnetüm daʾim budur **eyle** temennāmı ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 6). [eyle, ]*

Āsitānıñda beni müjgān-ı ḫūn-ālūd ile
**Eyle** çārūb-keş bi-ḥaḳk-ı āl ü evlād ü beṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 18). [eyle, ]*

Ser-firāz **eyle** bülend it baḫtumı iḳbāl ile
Görme lāyıḳ kim olam pāmāl-i her dūn ü cehūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 19). [eyle, ]*

Ya resūlaʾllāh ḳabūl **eyle** Naẓīmüñ ḥācetin
Bir ġedā-yı dergehüñdür itme redd ile melūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 21). [eyle, ]*

Ḳabūl **eyle** civar-ı ʿizzetünde çekmeyem ġurbet
Bilürsün kendi şehrümde ġarībüm yā Resūlaʾllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 3). [eyle, ]*

Karīn **eyle** gül-i gūş-ı ḳabūle nāle-i şevḳum
Riyāż-ı midḥatüñde ʿāndelībüm yā Resūlaʾllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 13). [eyle, ]*

Luṭf **eyle** ḫāṭırın ele al bir ġarībdür
Dergāhuña ne dem ki o şīrīn-zebān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 77). [eyle, ]*

**Eyle** nişār cevher-i cānı ḳudumine
Cānan-ı Naẓīm gelmeli oldı hemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 101). [eyle, ]*

Taşdīʿi ḳo duʿāya şūruʿ **eyle** ey ḳalem
Zīrā duʿāyla süḫane ḳadr ü şān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 103). [eyle, ]*

İdeyüm gevher-i niyāzumı ʿarż
**Eyle** silk-i ḳabūlüñe şāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 190). [eyle, ]*

Bu hāksārı şerefyāb-ı iltifāt **eyle**
Hümā tenezzül ider dirler üstüẖvan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 101). [eyle, ]*

Vech-i ṣabīḥini görüp **eyle** şenā Naẓīm
Zīrā ṣabāḥa ḳarşu duʿā müsteʿāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 41). [eyle, ]*

İlāhī ḳażā **eyle** ḥācātumı
Ḳabūle kārīn it münācātumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 44, Mısra 1). [eyle, ]*

Sönmesün ḳandīl-i dil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Merẖamet **eyle** Naẓīm-i zāre ahval-i dilin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 218). [eyle, ]*

Cāndan var iken ramaḳ baḳī
Bāde-i vuṣlatuñla mest **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 242). [eyle, ]*

Bu ẖumār-ı ġamı şikest **eyle**
Keyf-i cām-ı lebüñle cūş ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 243). [eyle, ]*

ʿAceba li'l-muḥibbi keyfe yenām
Gözümüñ yaşına nigāh **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 262). [eyle, ]*

Baġrumuñ başına nigāh **eyle**
Cān u dilden Naẓīm-i ʿāşıḳuñam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 263). [eyle, ]*

Naẓār **eyle** nigāh-ı nāzuñ içün
Neyyir-i ḥüsn-i bī-miṯālüñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 269). [eyle, ]*

Olsun ey naẖl-i ʿişve pāy-endāz
Ben niyāz eyledükce naz **eyle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 304). [eyle, ]*

Gāh gāh **eyle** az az **eyle**
Beni senden ayırmış idi ʿadū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 305). [eyle, ]*

Gāh gāh **eyle** az az **eyle**
Beni senden ayırmış idi ʿadū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 305). [eyle, ]*

Teb-lerze-i maʿsiyetle bīmār oldum
**Eyle** baña şerbet-i şefāʿatle ʿilāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 4). [eyle, ]*

Setr **eyle** ʿuyūbını Naẓīm-i zāruñ
Ey dāmen-i ʿafv u şefḳati sāṭir-ı ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 32, Mısra 3). [eyle, ]*

Ġayb **eyle** Naẓīm-i derd-mendüñ ʿāybıñ
Ey dāmen-i ʿafvı sātīr-i ʿayb-ı ʿuṣāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 3). [eyle, ]*

Yā Rab dü-ciẖānda ʿizzetüñ ḥaḳkı içün
Hvār itme Naẓīmi luṭf idüp **eyle** ʿazīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 4). [eyle, ]*

Bir nāme-siyāh mücrimüm ʿafv **eyle**
Ey şāẖ-ı serīr-i lî-maʿallâh ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 3). [eyle, ]*

Bir bī-kes ü bir ġarībüñüm **eyle** ḳabūl
Ben bī-kesi ben ġarībüñi redd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 3). [eyle, ]*

Bir ẖaṭṭ-ı ẖaṭā sahāyif-i aʿmālüm
Ey ẖvace-i ʿālem **eyle** ʿafv ile nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 4). [eyle, ]*

Bir neşve-i müyesser **eyle** kim bilmeyeyüm
Ne mebdeʾ ü ne meʿâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 3). [eyle, ]*

Miftāḥ-ı ẖazīneyi naṣīb **eyle** Naẓīm
Er-rızḳu iẓā etāke daḳḳa´l-bāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 66, Mısra 3). [eyle, ]*

Rahm **eyle** ḳuluñ Naẕīm-i şikeste-dile
Ey luṭfı şikeste dillerüñ dermānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 3). [eyle, ]*

Setr **eyle** ʿuyūb-ı seyyiʾātum olıcaḳ
Şol dem ki libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 3). [eyle, ]*

Yā Rab derdiñ ile sīne-çāk **eyle** beni
Şehrāh-ı muḥabbetüñde ḫāk **eyle** beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 2). [eyle, ]*

Ben maʿsiyet eylemekde şerm eylemedüm
Sen maġfiretüñle şerm-nāk **eyle** beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 4). [eyle, ]*

Maġruruñ olursa ḫâṭırı kibr ile germ
Sen **eyle** deruñ-ı şaḫtını rıfḳ ile nerm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 2). [eyle, ]*

Cānanı dilüñde cān gibi **eyle** niḫān
Hem āyine ol o māha hem āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 1). [eyle, ]*

Cān naḳdinedür viṣālinüñ bāzārı
Cānānla ey dil **eyle** cān bāzārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 4). [eyle, ]*

Ġayre şikāyet **eyle** dimişsin Naẕīm
Benden ferāġat itdi o dîrîne-i ḳadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [eyle, ]*

**eyledi hāmem:** *Kelam etti.*

Ḥażret-i ʿallāme Laʿli-zāde kim ʿarż itmeġe
**Eyledi ḫāmem** bu ṭaḳvimi raḳam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 18). [eyledi ḫāmem, -di ]*

**eyledi telḫ:** *Acı, yakıcı eylemek.*

Hayf şīrīn-meẕāḳ-ı vuṣlat iken
**Eyledi** telḫ ʿayşümi hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 166). [eyledi telḫ, -di ]*

**eyledügi:** *Ne yaptığını.*

Nīk ü bed **eyledüġi** ẓāḫir olur
Herkesüñ bārgeh-i Mevlāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 15). [eyledüġi, ]*

**eyledükçe:** *Ah çekmek, inlemek.*

Nālemi gūş eyleyüp ḫandān olur ol mest-i nāz
ʿĀdet oldur bülbül efġān **eyledükce** gül güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 12). [eyledükce, ]*

**eyledükçe:** *Yaptığı, ettiği sürece.*

O eşk-i dīde nīşār **eyledükce** girye-künān
Deḫān-ı ġonce tebessüm-nümā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 11). [eyledükce, ]*

**eyledükde:** *Etmek, eylemek.*

ʿAzm-i ʿuḳbā **eyledükde** didi tārīḫin Naẕīm
Bezm-i cennetde ola hem-dem Ḥüseyne ḫūr-ı ʿ în (1119) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 3). [eyledükde, --dük, --de ]*

**eyleme:** *Eylememek.*

Bülbül-i midḥatüñi **eyleme** bī-berḳ ü nevā
Anı da ḳāfile-i luṭfuña ilḥaḳ eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 323). [eyleme, ]*

**eylemeden:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳ idi sīnemde üstüḫvān
Deryā-yı ḥüsn **eylemeden** āşikār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 12). [eylemeden, --meden ]*

**eylemek:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Rām **eylemek** olur mı o ārām-ı cānı ben
Ol şūḫ-ı nāz-perveri ol nev-civānı ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [eylemek, ]*

**eylemez:** *Etmez, eylemez, yapmaz.*

Aġla ḥālüñ yüzüñi sür şeb ü rūz
**Eylemez** sāʾili redd-i dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 14). [eylemez, ]*

**eyler:** *Etmek, yapmak.*

Gevher-i naẓm-ı Naẓīmi görmesün çeşm-i ḥasūd
Ḳıṭʿa-i elmāsı **eyrler** bed-neẓāre çāk çāk
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 14). [eyrler, ]*

**eylersüñ:** *Etmek, eylemek.*

Hoy-kerde rūḫuñ ki bī-niḳāb **eylersüñ**
Sīmābı da vaḳf-ı ıżṭırāb **eylersüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 1). [eylersüñ, ]*

Hoy-kerde rūḫuñ ki bī-niḳāb **eylersüñ**
Sīmābı da vaḳf-ı ıżṭırāb **eylersüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 2). [eylersüñ, ]*

Kim söyleşür ey peri nigāhuñla senüñ
Sen ġamzeñe mest iken ʿitāb **eylersüñ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 4). [eylersüñ, ]*

**eylerüm:** *Etmek, eylemek.*

Āġūşumı ṣabāḥa deġin ḥāle **eylerüm**
Baña ne şeb ki ol meh-i nā-mihribān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 85). [eylerüm, ]*

**eyleseler:** *Etmek, eylemek, hâline getirmek.*

Olsa ḫalḳ-ı dü-ciḫān nādire-sencān ü fehīm
Fihris-i vaṣfuñı şerḥ itmeyeler **eyleseler**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 90). [eyleseler, -se, -ler ]*

Nola evṣāfını evrādına żamm **eyleseler**
Şimdi buldı daḫi memdūḥını ḥālā şuʿarā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 43). [eyleseler, -se, -ler ]*

**eyleyeli:** *Etmek, eylemek.*

ʿArż itdi yine ʿiẕār-ı pākin cānan
ʿAks **eyleyeli** cemāli ʿayniyle Naẓīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 228). [eyleyeli, ]*

ʿAks **eyleyeli** cemāli ʿāyniyle Naẓīm
Āyīneli çeşme oldı çeşm-i giryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 3). [eyleyeli, ]*

**eyleyelim.:** *Etmek, eylemek.*

Ey dil nice bir düruġ u lāf eyleyelüm
Gel vaʿdemüze yitir ḫilāf **eyleyelim.**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 2). [eyleyelim., ]*

**eyleyen:** *Yapan, eden.*

O rūḫ-ı pāke o gīsūya nigāh **eyleyenüñ**
Çeşmi mirʾāt Naẓīmā müjesi şāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 17). [eyleyenüñ, -üñ ]*

**eyleyince:** *Duyunca duymak.*

Gūş **eyleyince** ġulġule-i riḥletin Naẓīm
Ẓann eyleme ki ḳopdı ḳıyāmet Hudā ʿAlīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 1). [eyleyince, ]*

**eyli:** *Eylemek, etmek.*

Ġuṣṣa-i ʿışyān Naẓīm-i zāre kār itdi meğer
**Eyliye** ʿafv ile ḫurrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 88). [eyliye, -y, -e ]*

Bir żaʿife taḳviyet-baḫş olsa henġām-ı neberd
Eyliye Behrām u Keyvānı hirāsān ḫançeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 180). [eyliye, -y, -e ]*

**eyliyeli:** *Eyleyeli.*

Üstüḫānında niḫāndur eşeri **eyliyeli**
Leẕẕet-i şehd-i ġamı çāk-i derūn-ı ruṭabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 39). [eyliyeli, ]*

**eyvāh:** *"Yazık" anlamında, kötü bir haber veya olay karşısında duyulan üzüntüyü, korku, panik, pişmanlık, esef, hayıflanma gibi duyguları ifade etmek için kullanılan bir ünlem.*

Āb-ı rūyuñ dökile minnetle
Bu ise cūd u mürüvvet **eyvāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 30). [eyvāh, ]*

Yoḳ yerlere ʿömrüm oldı **eyvāh** telef
Ey dil ḳo beni bāña ki derdüm yitişür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 3). [eyvāh, ]*

**eyvān:** *Balkon, sundurma.*

Kemterīne baḫşişi maḥṣūl-i şād genc ü defīn
Vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld **eyvānınuñ** teşbīḥidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 88). [eyvānınuñ, -ın, -uñ ]*

**eyvān:** *1. saray, köşk.*

Bî-teżelźüldür esāsı şarşar-ı āsībden
ʿAşḳ bir maʿmüredür **eyvān** eyvān üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 8). [eyvān, ]*

Bî-teżelźüldür esāsı şarşar-ı āsībden
ʿAşḳ bir maʿmüredür **eyvān** eyvān üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 8). [eyvān, ]*

**eyvān-ı riyāset:** *Başkanlık köşkü.*

Ḥażret-i Rāmī Efendi müjde ey ehl-i ḳalem
Oldı eyvān-ı riyāsetde şerefle hem-celīs
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 2). [eyvān-ı riyāset, -de ]*

**eyvān-ı ser-bülend:** *Yüce köşkü.*

**Eyvān-ı ser-bülendin** seyr eyleyüp ʿaceb mi
Geçse yire ḥayādan ṭāḳ u revāḳ-ı Kisrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 9). [eyvān-ı ser-bülend, -in ]*

**eyyām:** *1. Yevm'ler, günler. 2. Devir, zaman: eyyâm-ı malûmât: Zilhiccenin ilk on günü.*

Fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla derd-i derūn efzūn olur
Nev-baḫār **eyyāmı** elbette cünūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 2). [eyyāmı, -ı ]*

**eyyām-ı ġam:** *Keder günleri.*

Bulur bir gün güşāyiş kār-ı beste
Olur **eyyām-ı ġam** ʿıyd-i ḫuceste *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 10). [eyyām-ı ġam, ]*

**eyyām-ı herem:** *Yaşlılık günleri.*

Aġardı mūy-ı ser gelmez mi saña intibāh ey dil
Şebāb-ı ünfüvānī geçdi **eyyām-ı herem** başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 14). [eyyām-ı herem, ]*

**eyyām-ı ʿünfüvānī:** *Gençlik yılları.*

Lebrīz dīde nemle ḳaddüm dü-tā elemle
İtdi ʿubur ġamla **eyyām-ı ʿünfüvānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 154). [eyyām-ı ʿünfüvānī, ]*

**eyyāmum geçerdi:** *Günlerin geçmesi.*

Bī-ġam-ı rūzgār idi nāmum
Kāmrāne **geçerdi eyyāmum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 48). [eyyāmum geçerdi, -er, -di ]*

**eyyūb:** *Eyüp Peygamber'den mülhem konulan erkek ismi.*

Nola ṣabr ile rām itsem o dellāl-ı dil-aramı
Bu ḫammāmuñ dimişler nāmına **Eyyūb** ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 2). [eyyūb, ]*

**ezan:** *Müslümanlara namaz vaktini bildirmek ve namaza çağırmak için müezzin tarafından genellikle minareden yüksek sesle yapılan davet; ezan.*

Ṭıfl-ı dilümüñ ġuşına gülbāng-i muḥabbet
Ḥaḳḳā ki **ezāndur** ṣalavātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 6). [ezāndur, -dur ]*

**ezan:** *Ar. Müslümanlara namaz vaktini bildirmek ve namaza çağırmak için müezzin tarafından genellikle minareden yüksek sesle yapılan davet; ezan.*

Şekker olursa itme mükerrer maḳālüñe
Güş-ı girāne ey dil oḳınmaz **ezān** iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 12). [ezān, ]*

Menār-ı cāmiʿ-i ʿirfānda ṣavt-ı kilki **ezān**
Nevā-yı nuṭḳ-ı bülendi ḫaṭīb-i minberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 163). [ezān, ]*

Oḳur eṭfāl bikr-i fikretümüñ
Güşına ḫāmemün ṣarīri **ezān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 222). [ezān, ]*

**ezcā-yı vücūdun:** *Varlığını yerle bir etmek.*

İltihāb-ı ġażabı nā'ire-i ḳahrı ile
Yaḳdı **ezcā-yı vücūdun** kül idüp bū Lehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 52). [ezcā-yı vücūdun, -un ]*

**eżdād:** *Mukabil ve muhalif olan şeyler, birbirinin tersi veya zıddı olanlar.*

O deñli müttehid **eżdād** devr-i ḥıfẓında
Ki birbirine ḳafadar āb ü āẕerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 87). [eżdād, ]*

**eżdād:** *Muhalif, karşıt (kimseler)*

Ṣunʿını iẓhār idüp **eżdāde** virdi imtizāc
İtdiler āmīzeş ab ü āteş ü bād ü türāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 3). [eżdāde, -e ]*

Sulṭān-ı ḥıfẓı bir ān **eżdāda** itse fermān
Tā ḥaşr iderdi şīrān āhūlara şebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 49). [eżdāda, -a ]*

**ezel:** *Çok eskiden beri.*

ʿAşḳuñ birer piyālesini çekdiler **ezel**
Şimdi daḫi o şevḳledir devr-i mihr ü māh

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 7). [ezel, ]*

**ezel:** *Başlangıcı belli olmayan zaman.*

O neyyir-i şerefüñ āftāb-ı iḳbāli
Ezelde eyledi burc-ı saʿādete taḥvil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 84). [ezelde, -de ]*

**ezel:** *Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.*

**Ezel** āġāzı encāmı encāmı ebeddür ʿālem-i ʿaşḳuñ
Beyābān-ı ḳıyāmet teng-ter şaḥrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 3). [ezel, ]*

Ġam-ı ʿālem **ezelden** var ise ādemle tevʾemdür
Anuñçün meclis-i ʿālemde ādem ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 1). [ezelden, -den ]*

Olmış **ezelī** feyż-i muḥabbetle mūsāffā
Yoḳ gerd-i keder āyine-i ṭıynetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 11). [ezelī, -i ]*

Ḳudret-i z̲ātıyla yoḳdan ʿālemi var eyledi
Bānī-i ṣunʿı **ezel** bī-çend ü çūn muʿtemed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 10). [ezel, ]*

Ey muḫīṭ-i kibriyā sende dü-ʿālem berzebed
Sunʿınuñ āġāz u encāmı **ezelden** tā ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 2). [ezelden, -den ]*

Olmış vücūdı ḫilʿat-i levlāk ile **ezel**
Sulṭān-ı çār bāliş-i dīvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 25). [ezel, ]*

Gökde yirde yiri yeḳ ḳaṭre-i sīmāb gibi
Düşmen-i şerʿini Ḥaḳ itmiş **ezel** bī-ser ü pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 148). [ezel, ]*

Ciḫānda vaṣfı olmaz ʿaḳl ile idrāk ile maḥṣur
**Ezel** āġāzdur aña ebed encām-ı serḥaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 68). [ezel, ]*

**Ezelden** tā ebed cāhı ḳabūl-i ʿazl u naşb itmez
Risāletle nübüvvet kişveri aña müʿebbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 27). [ezelden, -den ]*

Şehsüvār-ı milk-i ġaybü'l-ġayb kim olmış **ezel**
Bend-i fitrākinde kevneyn iki ṣayd-ı lāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 101). [ezel, ]*

Sen o iki ʿālemüñ bir dānesisin kim **ezel**
Şibh-i z̲ātuñda ʿaḳīm oldı dü-kevnüñ māderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 185). [ezel, ]*

Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki olmış tā **ezel**
Serbeser maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 7). [ezel, ]*

Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki olmış tā **ezel**
Serbeser maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 7). [ezel, ]*

Maʿmūre-i kibriyāsınuñ ʿarżı **ezel**
Mülk-i ḳudüm ü beḳāsınuñ ṭūli ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 3). [ezel, ]*

İḳrār-ı nübüvvetüñde olmış **ezelī**
Her mū bedenümde bir zamān ṣadaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 3). [ezelī, -i ]*

Virmiş raḥīḳ-ı şiʿri mestān-ı naẓma ḥālet
Şunmış aña **ezelde** ṣahbā-yı feyżi ṣāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 10). [ezelde, -de ]*

**ezelī:** *ezel'e mensup, başlangıcı olmayan.*

Hvāce-i faż̤l ü kemālāt ki olmış **ezelī**
Mekteb-i ʿilmine kevneyn iki levḥ-i taʿlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 5). [ezelī, ]*

**ezhār:** *Çiçekler.*

Gülāb-efşān olup şebnem yine rūḫsār-ı **ezḫārı**
Uyanmış her şükūfe ḫābdan ṣubḥ-ı baḫār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 3). [ezḫārı, -ı ]*

**ezhār:** *Çiçekler.*

ʿİşret-ābād-ı çemende oldı **ezḫāre** ṣalā
Her gül ü lāle alup bir cām-ı Cem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 7). [ezḫāre, -e ]*

**ezḫār-ı bī-ḫār:** *Dikensiz çiçekler.*

**Ezḫār-ı bī-ḫār** u ḫazān bir ravża-i nüzhet-ʿıyān
Şāyestedür aña disem mānend-i gülzār-ı naʿīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 11). [ezḫār-ı bī-ḫār, ]*

**ezhār-ı gūnāgūn:** *Türlü türlü çiçekler.*

Çemen **ezḫār-ı gūnāgūn** ile bezm-i müheyyādur
Şürāḫī ceyb-i ḫām-ı ʿişrete gülrīz-i ṣahbādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 1). [ezḫār-ı gūnāgūn, ]*

Ḳuruldı bezm-i gülşen cemʿ olup **ezḫār-ı gūnāgun**
Ḥarifāne çıḳardı kīsesinden ġonce bir altun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 1). [ezḫār-ı gūnāgun, ]*

**ezkiyā-yı dehr:** *Dünyada zekilerin kendisiyle övündüğü.*

Ẕekāda **ezkiyā-yı dehrden** mümtaz ü müsteṣnā
Sehāda eshiyā-yı ʿaṣrdan bī-miṣl ü yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 7). [ezkiyā-yı dehr, -den ]*

**ez-semā:** *Gökten.*

Māhīye dek emri māhdan cārīdür
Fermānber-i ḥükmi **ez-semā** ta be-semek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 4). [ez-semā, ]*

**fā i lā tün:** *Fā i lā tün.*

Fā i lā tün / **Fā i lā tün** / **Fā i lā tün** / Fā i lün
Gözlerüm yaşını sil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 205). [fā i lā tün, ]*

**fahr-ı ʿālem:** *Alemin iftiharı.*

**Fahr-i ʿālem** Muḥammed-i ʿArabī
Mesned-efrūz-ı ʿArş-ı Aʿẓamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 33). [fahr-i ʿālem, ]*

Aḥmed-i Mürsel Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammed Muṣṭafā
**Faḫr-ı ʿālem** ʿālem-i hejdeh hezāruñ mefḫarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 116). [faḫr-ı ʿālem, ]*

**fahr-ı ʿālem:** *Âlemin, kainatın övüncü; Hazreti Muhammed.*

O **faḫr-i ʿālem** u ādem ki naṣṣ ile mevlā
Vücūd-ı pākini itmiş sitāyiş ü tebcīl *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 85). [faḫr-i ʿālem, ]*

**faḫr-ı ʿālem:** *Alemin övünmesi.*

**Faḫr-ı ʿālem** şeref-i mevcūdāt
Şeh-i Kevneyn ʿaleyhi'ṣ-ṣalavāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 1). [faḫr-ı ʿālem, ]*

**faḫr-ı ʿālem:** *Âlemin övüncü.*

**Faḫr-i ʿālem** şeh-i kevneyn resūlü'ş-şeḳaleyn
Maḥrem-i rāz-ı Hudā şāḫid-i bezm-i İsrâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 87). [faḫr-i ʿālem, ]*

**faḫr-ı ciḫān:** *Dünyanın iftihar kaynağı.*

Ey **faḫr-i ciḫān** ciḫāniyānuñ sebebi
Mekkī Medinī vü Hāşimī hem Arabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 1). [faḫr-i ciḫān, ]*

**faḫr-ı ciḫān:** *Cihanın övüncü.*

Enbıyāsı gibidür ḳavm-ı Kelīmu'llāhuñ
Didi ol **faḫr-ı ciḫān** ümmetüm içre ʿulemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 180). [faḫr-ı ciḫān, ]*

**faḫr-ı dü-ʿālemsiñ:** *Iki alemin övüncüsün.*

Ey ʿusāta sebeb-i maġfiret-i Rabb-i raḥīm
Sen o memdūḥ-ı Hudā **faḫr-ı dü-ʿālemsiñ** kim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 88). [faḫr-ı dü-ʿālemsiñ, ]*

**faḫr-ı dü-ciḫān:** *İki cihanla övünme.*

**Faḫr-i dü-ciḫāne** ʿarż-ı efsūs idelüm
ʿAşḳ ile dili çerāġ u fānūs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 1). [faḫr-i dü-ciḫān, ]*

**faḫr-ı dü-ciḫān:** *İki cihanın iftihar ettiği.*

Ey mefḫār-ı kāʾināt **faḫr-ı dü-ciḫān**
Vey ẕāt-ı kerīmi raḥmet-i ʿālemiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 25, Mısra 1). [faḫr-ı dü-ciḫān, ]*

**faḫr-i kirām:** *Yüceliğiyle övünen.*

Yaʿnī hem-nām-ı şehinşāh-ı rüsül **faḫr-i kirām**
Kerem-endīşe seḫā-pīşe vezīr-i yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 17). [faḫr-i kirām, ]*

**faḫr-ı rüsül:** *Peygamberle övünme.*

Ey mefḫār-ı kā'ināt vey **faḫr-ı rüsül**
Vey bedraḳa-i ʿuṣāt hādī-i sübül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 1). [faḫr-ı rüsül, ]*

**faḫr-i rüsülüñ:** *Peygamberlerin övünç kaynağı.*

Kaʿbe-i cāh-ı celālinde o **faḫr-i rüsülüñ**
Muʿtekif cān-ı Simāʿīl ü dil-i İbrāḥīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 21). [faḫr-i rüsülüñ, -üñ ]*

**faḫrü'l-ʿulemā:** *Alimlerin iftihar sebebi.*

**Faḫrü'l-ʿulemā** Ārif Efendi o ki lāyıḳ
Dergāh-ı kemālinde gedā olsa Hocendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 1). [faḫrü'l-ʿulemā, ]*

**fāʾide:** *Yarar, fayda.*

Lebāleb itdi dili şevḳ-ı būse-i laʿli
Velī ne **fāʾīde** olmış defīne deryāda *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 8). [fāʾīde, ]*

**fāʿil-i muṭlaḳdan:** *Yaptığı şey hakkında kimseye hesap vermek zorunda olmayan, yaptığı şeyleri bağımsız ve kesin olarak yapan, Allah.*

Kām-ı dilüm o **fāʿil-i muṭlaḳdan** isterüm
Maḳṣūdumı murādumı ben Ḥaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 1). [fāʿil-i muṭlaḳdan, -dan ]*

**faḳīr:** *Fakirlik, yoksulluk, muhtaçlık.*

Geldüm ḳapuña **fakır** ü muḥtac ẕelīl
Fażl u keremüñle feṯḥ-i bāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 3). [fakır, ]*

**faḳīr:** *Aciz, çaresiz.*

Ṭūl-i ʿömr ile olup mesned-nişīn-i dāveri
Düşmenān-ı cāh-ı iclāli ola ḫvār u **faḳīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 22). [faḳīr, ]*

**faḳīr:** *Aciz, muhtaç.*

Gitmeyen yoluna ʿüryān u **faḳīr** olsun hep
Çār meẕhebde ḫāram ola ẕihāb u ẕehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 55). [faḳīr, ]*

**faḳīr-i mezraʿ-ı iḥsān:** *Bağış tarlasının dilencisi.*

Caʿfer gedā-yı ḫārmen-i inʿāmı ez-derūn
Hātem **faḳīr-i mezraʿ-ı iḥsānı** ʿan-ṣamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 8). [faḳīr-i mezraʿ-ı iḥsān, --ı ]*

**fāl:** *Bakı; talih, kısmet.*

Düşdi naẓārum cemāline ʿOsmānuñ
Açdum yine **fāl** muṣḥaf-ı ʿOsmāndan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 4). [fāl, ]*

**fāl ṭutar:** *Fal açmak.*

Ṣaḥīfe-i güli pür-nuḳaṭ eylemiş şebnem
Çemende bülbül-i şeydā meġer ki **fāl ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 8). [fāl ṭutar, -ar ]*

**fānūs:** *1. Şişeden kandil ve fener örtüsü 2. Yekpare şişe kapak.*

Ten-i billūrī **fānūs** içre gūyā şemʿi-rūşendür
Çıḳup germābeden ol sīm-ber kim pīrehenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 11). [fānūs, ]*

Āsūdelüġi şemʿ ile **fānūsdan** öğren
Merdāne serüñ ḫırḳaya çek ġamden emin ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 7). [fānūsdan, -dan ]*

**fānūs:** *İçinde mum yakılan fener, camlı mahfaza, abajur.*

Bir dil ki anda eyleye işrāk nūr ʿaşḳ
Fānūsdur kı şem-i şeb-ārā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 6). [fānūsdur, --dur ]*

**fānūs:** *Bir ışık kaynağının etrafına geçirilen cam mahfaza.*

Faḫr-i dü-ciḫāne ʿarż-ı efsūs idelüm
ʿAşḳ ile dili çerāġ u **fānūs** idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 2). [fānūs, ]*

**fānūs-ı ʿişve:** *Cilve kandili.*

Şemʿ-i kāfūra nāz ider bedeni
Aña **fānūs-ı ʿişve** pīreheni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 114). [fānūs-ı ʿişve, ]*

**fānus-veş:** *İçerisinde mum yakılan uzun ayaklı, süslü, sabit ve büyük fener gibi.*

Yansun mı bu rūzgārda şemʿ-i murād
**Fānūs-veş** olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 4). [fānūs-veş, ]*

**fâriġ:** *Dünyadan elini ayağını kesme işi.*

Ṣıḳlet-i zerk u riyādan ḫıffet isterseñ eġer
**Fāriġ** ol zāhid ridādan tācdan peşmīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 8). [fāriġ, ]*

**fārig-nişīn:** *Huzur içinde oturan.*

Merḥabā ey ṭāʾir-i himmet hezāren āfferīn
Eyledüñ ẓıll-ı ẓalīlüñde beni **fāriġ-nişīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 22, Mısra 2). [fāriġ-nişīn, ]*

**fārisān-ı ʿilm:** *İlmin süvarileri.*

Hep **Fārisān-ı ʿilmün** ol ẕū-fünūn-ı yektā
Esb-i hünerle olmış her fende şeh-levendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 11). [fārisān-ı ʿilm, -ün ]*

**fāris-i devrān:** *Çağların at binicisi.*

Yegāne **fāris-i devrān** ki ṣubḥgāh-ı şikār
Süvār olınca semend-i sebük-ʿinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 81). [fāris-i devrān, ]*

**fāris-i eblak-süvār-ı māḥbūbı:** *Muhabbet duyulan. sevilen, sevgili (Hz. Muhammed) nin karışık renkli atlarının sürücüsü.*

Yegāne **fāris-i eblaḳ-süvār-ı māḥbūbı**
Ki oldı ġāşiyedārı cenāb-ı Cebrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 65). [fāris-i eblaḳ-süvār-ı māḥbūbı, -ı ]*

**farḳ:** *Başkalık, başkalık alâmeti: Aralarında fark var.*

Yirden göge dek olsa Naẓīmā nola **farḳı**
Mâh-ı neviñ ebrūsı hilāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 13). [farḳı, -ı ]*

Ki **farḳı** gün gibi rūşen birader olsa dahī
ʿAlī ile nice ḳabīl beraber ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 35). [farḳı, -ı ]*

**farḳ:** *Fark, başkalık, ayrım.*

Ṣaḥne olsañ düzd ü medyūnı ḳalursuñ
**farḳdan**
Düzd ü medyūnuñ yekūn olmaz huṣūṣ-ı defteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 85). [farḳdan, -dan ]*

**farḳ:** *Ayırma, seçme, ayırt etme.*

Tā ki her bir ked-külāh-ı naḫvetüñ mānend-i şemʿ
Ṣuʿle-i cān-sūz ola **farḳında** iklīl-i zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 224). [farḳında, -ın, -da ]*

**farḳ itmeġe:** *Sezmek.*

Ḥüccet-i ḳāṭıʿla ḥaḳk u bāṭılı **farḳ itmeġe**
Tīġ şerʿi seyf-i mübrem raḥmeten liʾl-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 41). [farḳ itmeġe, ]*

**farḳ-ı aʿdāsı:** *Düşman ayırt etme.*

Ṣavlecān-ı ḳażāda dāʾim ola
**Farḳ-ı aʿdāsı** gūy-veş ġalṭān *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 236). [farḳ-ı aʿdāsı, -sı ]*

**farḳ-ı ḍaḥḥāk:** *Dahhak'ın farkı.*

Güy-ı seyli ḫurde-i çevgān dest-i saṭveti
**Farḳ-ı Ḍaḥḥāk** ü ser-i Cem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 70). [farḳ-ı ḍaḥḥāk, ]*

**farḳ-ı ferḳadāñ:** *Dübb-i asgar (Küçükayı) denilen yıldız kümesinin en parlak yıldızlan olan "Dübb" ve "Merak"ın müşterek adı*

O deñli buldı şeref-rīze seng-i dergāhı
Ki ṭaʿne ṭaşın atar **Farḳ-ı Ferḳadān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 28). [farḳ-ı ferḳadān, ]*

**farḳ-ı ferḳadāñ:** *Kuzey kutbuna yakın olan ve ikizler olarak bilinen iki yıldızın farkı.*

Ẕevḳi-baḫş-ı rūḥ-ı ʿĪsādur o nuṭḳ-ı sükkerīn
Rīzesinüñ rehgüẕār-ı rezmi **farḳ-ı ferḳadāñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 74). [farḳ-ı ferḳadāñ, ]*

**farḳ-ı ferḳadānı:** *Dübb-i asgar (Küçükayı) denilen yıldız kümesinin en parlak yıldızlan olan "Dübb" ve "Merak"ın müşterek adı II Ferkadan yıldızının en tepesi.*

Alsa kemendi deste eyler hümāyı beste
Gürzi ider şikeste çaḳ **farḳ-ı ferḳadānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 70). [farḳ-ı ferḳadānı, -ı ]*

**farḳ-ı ḳubād u ḳayṣeri:** *Kayseri ve Kubad'ın farkı.*

Ol ḳader-ḳudret ki fermān itse çevgān-ı ḳażā
Güy-ı gerdān eyleye **farḳ-ı Ḳubād u Ḳayṣeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 122). [farḳ-ı ḳubād u ḳayṣeri, -i ]*

**farḳ-ı naẕīme:** *Nazım'ın farkı.*

Ṣal **farḳ-ı Naẕīme** sāye-i merḥametüñ
Pür-tāb ü tef-i ḳıyāmet olduḳda ʿusāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 3). [farḳ-ı naẕīme, ]*

**farḳ-ı rāḫş:** *Gösterişli atın tepesi.*

Rūz-ı ʿazminde o düstūr-ı hümāyun-baḫtuñ
**Farḳ-ı rāḫşında** çeleng olsa revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 32). [farḳ-ı rāḫş, -ın, -da ]*

**farḳ-ı rāḫş-ı rezm:** *Savaş atının farkı.*

Pāy-ı esb-i ʿazminüñ bāl-i hümā ferş-i rehi
**Farḳ-ı rāḫş-ı rezminüñ** nuṣret hümāyun şehperi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 176). [farḳ-ı rāḫş-ı rezm, -i, -nüñ-in, -üñ ]*

**farḳ-ı ser:** *Başı farklı.*

ʿĀlemde o kim nāmı ger mūr oḳınūr
Farḳ-ı serine pür-kerāmet ṣu ḳonūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 2). [farḳ-ı ser, --i, --n, --e ]*

**farḳ-ı ser-i pīr:** *Yaşlının başının farkı.*

Ne sāye sāye-i şehper-i ṭāʾir-i tevfīḳ
Ki düşdi **farḳ-ı ser-i pīr** ü nev-cüvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 4). [farḳ-ı ser-i pīr, ]*

**farḳ-ı ümīd:** *Ümidi farklı olan.*

Ey **farḳ-ı ümīd** tācdār-ı himemüñ
Vey pāy-ı ṭaleb devân- ḫān-ı niʿamüñ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 1). [farḳ-ı ümīd, ]*

**farṭ-ı ḥayret:** *Hayret edilecek kadar yakın , benzer.*

Görüp o pençe-i ḫurşīdi **farṭ-ı ḥayretden** Naẓīme çākī-i ceyb-i şekīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 13). [farṭ-ı ḥayret, --den ]*

**farṭ-ı şafā:** *Safa'ya yakın.*

Kaʿbe-i dergehüñe **farṭ-ı şafādan** geldüm Saʿyüm iḥrām-ı ḥaḳīḳatde ṭavāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 3). [farṭ-ı şafā, -dan ]*

**fārūḳ-ı ʿadli:** *Adaleti sağlayan hz.Ömer.*

Sıddīḳ-ı ṣıdḳ-ı Ṣadıḳ Efendi ki ʿāleme **Fārūḳ-ı ʿadli** itmededür dād-güsterī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 28). [fārūḳ-ı ʿadli, ]*

**farż:** *Allah'ın işlenmesi kesin gerekli, bırakılması günah olan buyruğu, emri.*

Dergehüñde ideyüm ḳudretüm olduḳça edā Deyn olan vācib ü **farż** u sünen ü müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 60). [farż, ]*

**farż-ı ʿāyn:** *Göz Farzı.*

Her kişide bulunması ḥālā **Farż-ı ʿāyn** oldı Naẓīm amma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 14). [farż-ı ʿāyn, ]*

**farz-ı ʿaynumdur:** *Allah'ın teker teker her Müslümanın yerine getirmesi gereken emri.*

Ṭavāf-ı Kaʿbe-i şevḳ-ı cemalüñ **farz-ı ʿaynumdur**
Nisāb-ı ḥasretüñden bā-naṣībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 5). [farz-ı ʿaynumdur, -um, -dur ]*

**fāş:** *Açığa çıkarmak, belirgin hale getirmek, belli etmek.*

Rāz-ı laʿlin ḥaẕer aġyāra Naẓīm eylemeye **fāş**
Ḳıymet-i gevher-i esrārı ecānib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 9). [fāş, ]*

Āşinā oldun rāḳibe sırruñı **fāş** eyledi
Kim didi cānā saña var ḫāneñe bīgāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 11). [fāş, ]*

**fāş eyleyüp:** *Ortaya çıkarmak, ifşa etmek.*

**Fāş eyleyüp** esrārını miʿrācını buldı
Zülfüñde dili dārda Manşūr şanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 17). [fāş eyleyüp, -yüp ]*

**faşīḥ:** *Açık, anlaşılır ve düzgün ifade.*

Reşīd ü ṭāḫir oldur hem muṭahḫār
**Faşih** u nāṭıḳ oldur hem muẓaffer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 34). [faṣih, ]*

**faşl:** *aralık, ara.*

Fihrist-i rāz-ı dil ki nice **faşl** u bāb olur
Her şafḥası muḳaddime-i ṣad kitāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 1). [faşl, ]*

**faşl-ı deydür:** *Kış mevsimi.*

Şuʿle māh encüm şerār aña şihāb oldı ʿalev
**Faṣl-ı deydür** yaḳdı āteş-dānını çarḫ-ı metīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 6). [faṣl-ı deydür, -dür ]*

**faṣl-ı şitāda:** *Kış mevsimi zamanı.*

Gūş idenler raḥmetu ʿİlāhi ʿaleyhim ecmaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 140). [faṣl-ı şitāda, -da ]*

**faṣṣ-ı ḫātemdür:** *Mühür yüzüğünün taşı.*

Oldı fermān-beri Süleymānlar
Enbiyā içre **faṣṣ-ı ḫātemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 12). [faṣṣ-ı ḫātemdür, -dür ]*

**fātiḥa-i niyyet:** *Niyet edip Fatiha okumak.*

Elbetde olur ḫātime-i muṣḥaf-ı ümmīd
İḫlāṣ ki var **Fātiḥa-i niyyetümüzde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 8). [fātiḥa-i niyyet, --imiz, --de ]*

**fażīlet:** *İyi huy, erdem, güzel ahlak.*

ʿOsmān ḥayā vü ḥilm ki māḫṣūṣ-ı zātıdur
ʿİlm ü **feżīlet** ile kemālāt-ı Ḥayderī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 30). [feżīlet, ]*

**fażīlet:** *Dürüstlük, iffet, nâmus, merhamet, alçak gönüllülük, yiğitlik, sadâkat, adâlet, kerem ve ihsan gibi ahlâkî meziyetlerin hepsine birden verilen isim, erdem.*

Taḥrīr-i kāʾināt ki erbāb-ı-dānişüñ
ʿİrfān ile **fażīlet** ile ser-bülendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 6). [fażīlet, ]*

**fāżıl-ı dāniş-ver:** *Alimin fazileti.*

Ol **fāżıl-ı dāniş-verüñ** ol seyyid-i saʿd-aḫterüñ
Pış-i kemālinde fuḥūl cümle be-pā istādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 5). [fāżıl-ı dāniş-ver, -üñ ]*

**fāżıl-ı devrān:** *Zamanın erdemli, faziletli kişisi.*

İtse revā o **fāżıl-ı devrān** şeb-i raḥīl
Meşʿalkeş-i ʿazīmeti māh-ı münevveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 51). [fāżıl-ı devrān, ]*

**fāżıl-ı hemedān:** *Hemdan'ın faziletlileri.*

Pīş-i dānā-yı dānişinde olur
Heme nādān **fāżıl-ı Hemedān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 50). [fāżıl-ı hemedān, ]*

**fāżıl-ı müşkil-güşā:** *Müşgil işleri çözen faziletli kişi.*

**Fāżıl-ı müşkil-güşā** ṣadr-ı fuḥūl-i kāʾināt
Müctehid ʿallāme-i devrān edīb-i bī-bedel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 3). [fāżıl-ı müşkil-güşā, ]*

**fāżıl-ı niḥrīr-i devrān:** *Çağın âlim , bilgili , faziletlisi.*

**Fāżıl-ı niḥrīr-i devrān** zū-fünūn-ı rūzgār
Ḳulzüm-i esrār u ʿirfān baḥr-ı zehḫār-ı ʿulūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 3). [fāżıl-ı niḥrīr-i devrān, ]*

**fażıl-ı pür-hüner:** *Çok hünerli faziletli.*

**Fażıl-ı pür-hüner** İsḥāḳ Efendi ki odur
Diḳḳat ü dāniş ile seyyid-i saʿd-isti dād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 1). [fażıl-ı pür-hüner, ]*

**fażıl-ı yektā:** *Tek faziletli.*

Vaḥīdü'l-ʿasr o kim ẕāt-ı şerīf-i ercümendidür
Kemālat u hünerle ʿālem-ārā **fażıl-ı yektā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 6). [fażıl-ı yektā, ]*

**fażl:** *Fazilet, bilgi.*

Mekteb-i **fażl** u kemālinde kemāl ü **fażl** ile Müşkİlāt-ı Seyyīd ü seydā iderdi gelse ḥāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 7). [fażl, ]*

**fażl:** *Âlîcenaplık, cömertlik.*

**Fażl** u kemāl mektebiñiñ pīr-i kāmili
ʿİlm-i ledün mesāʾilinüñ şeyḫ-i ʿārifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 3). [fażl, ]*

Geldüm ḳapuña fakır ü muḥtac ẕelīl
**Fażl** u keremüñle feṭḥ-i bāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 4). [fażl, ]*

Edīb-i ẕû-fünûn niḥrîr-i kāmil kim odur şimdi
Efāżıl içre ʿilm ü **fażl** ile ʿallāme-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 8). [fażl, ]*

**Fażl** u dānişde nola olsa ferid-i rūzgār
Eylemiş bī-miṣl ü hemtā anı Hallāḳ-ı Ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 11). [fażl, ]*

**fażl u kemāli:** *Erdem ve olgunluk.*

Gelse ḥużūr-ı dānişine ībn-i Ḥācibe
**Fażl u kemāli** perde-i şerm ü ḥivāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 30). [fażl u kemāli, -i ]*

**fażl-ı ḥaḳ:** *Allah'ın lütfu.*

Lāyıḳ değilse de umarum **fażl-ı Ḥaḳ** ide
Bu Naẓm-ı ʿācizānemi şāyān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 55). [fażl-ı ḥaḳ, ]*

**fażl-ı ilāh:** *Allah'ın lutfu. Fazlullah: Hurufilere göre Fazlullah Allah'ın bir zuhurudur.*

İmtinānsuzdur iki ʿālemde
ʿAfv-ı peyġamber ile **fażl-ı ilāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 16). [fażl-ı ilāh, ]*

**fedā:** *Bir şeye mukabil diğer değerli bir şeyden vazgeçip ondan mahrumiyeti ihtiyar etme canını esirgemeyen, canından geçen.*

**Fedā** o çeşm-i siyāha o çīn-i ebrūya
Hezār çeşm-i siyāh ile ṣad hezār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 3). [fedā, ]*

Medennî Baṭḥî Mekkīdür ol şāḫ
Feda cān-ı ümem yolında her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 38). [feda, ]*

Ey cān-ı Naẓīm-i ḫastenüñ dermānı
Olsun yoluña **feda** Naẓīmüñ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 2). [feda, ]*

**fedāke ümmi ve ebī:** *Fedâke Ebî Ve Ümmî ve Nefsî Yâ Rasûlallâh (Sav)( Anam babam sana fedâ olsunYâ Rasûlallâh ).*

Bir gün ola mı diye ḥużūruñda Naẓīm
Giryān giryān **fedāke ümmi ve ebī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 4). [fedāke ümmi ve ebī, ]*

**fedā-yı ʿıydgeh-i ʿaşḳı:** *Aşkın bayram yerini feda etme.*

Ḥarīḳ-ı lemʿa-i ḥüsni revān-ı Yūsuf-ı Mışr
**Fedā-yı ʿıydgeh-i ʿaşḳı** cān-ı Īsmāʿīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 98). [fedā-yı ʿıydgeh-i ʿaşḳı, ]*

**fedā-yı kūy-ı yār:** *Sevgilin köyünde buluşmak.*

Dembedem olsa nola cānlar **fedā-yı kūy-ı yār**
Tekyedür ey dil gelür ḳurbān ḳurbān üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 5). [fedā-yı kūy-ı yār, ]*

**fehim:** *Anlama, anlayış.*

Olsa ḫalḳ-ı dü-ciḫān nādire-sencān ü **fehīm**
Fihris-i vaṣfuñı şerḥ itmeyeler eyleseler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 89). [fehīm, ]*

**fehm:** *Anlama, anlayış, idrak.*

Envāʿını cünūnuñ **fehm** iden ehl-i ḥālüñ
Olsa ʿaceb mi ʿaciz her ẕū-fünūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 7). [fehm, ]*

**Fehm** eyler iken ḫayr u şeri ʿāḳıl ü mecnūn
Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa ne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 11). [fehm, ]*

Ṭabʿ-ı derrâkime bir ḫāṣṣadur istiʿdād
Vālih-i şīftedür fiṭratuma **fehm** ü ẕekā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 66). [fehm, ]*

ʿĀrşdan mertebe-i ḳudreti ber-ter idügin
Fehm ider ʿāḳıl-ı daña gibi mecnūn u ṣabī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 36). [fehm, ]*

**fehm eyleyen:** *Anlamak.*

**Fehm eyleyen** lisān-ı dili ey dil-i Naẓīm
Her bir suʾāle dil gibi ḥāżır-cevāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 17). [fehm eyleyen, -y, -en ]*

**fehm it:** *Anlamak.*

**Fehm it** beḳāsını bu ṭarabgāh-ı ʿālemüñ
Hüşyār iseñ nümūnesi bezm-i şebānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 17). [fehm it, ]*

**felāṭūn:** *Eflatun, Platon.*

Tedbīr-i müdāvāde düşe ʿacze **Felāṭūn**
Bir derd-i niḫāndur dil-i ġam-perverüm
içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 3). [felāṭūn, ]*

**felāṭūn:** *Antik Yunan filozofu ve bilgesi, Platon.*

Baḫş-i ḥikmet eylese ol feylesof-ı rūzgār
Bū ʿAlī mülzem **Felāṭun** cehlle teşhīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 40). [felāṭun, ]*

**felāṭūn-ı ḥikem-pīşe:** *Bilgeliği huy edinmiş Eflatun.*

**Felāṭūn-ı hikem-pīşe** Sikender ʿaḳl ü endīşe
Ki virdi kesr-i şān dārāt-ı cizz ü şānı
Darāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 7). [felāṭūn-ı hikem-pīşe, ]*

**felāṭūn-ı ḥikem-pīşe:** *Hikmetli söz sanatının Eflatunu.*

**Felāṭūn-ı ḥikem-pīşe** Arisṭo-rüşd ü endīşe
Kemālātıyla ḥālā ṭaʿne-dād-ı İbn-i Sīnādur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 5). [felāṭūn-ı ḥikem-pīşe, ]*

**feleg:** *Gökyüzü, semâ. , dünya, âlem, devran.*

Pāsbān eyledi heftüm **feleġe** Keyvānı
Burc-ı isnā aşere gezdi olup reh-peymā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 255). [feleġe, -e ]*

**feleg:** *Felek, dünya, talih.*

Ḥacib-i hāk-deri ʿaynına almaz **feleġi**
Bende-i kemteri gerdūne ider istiġna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 39). [feleġi, -i ]*

**felek:** *Gök, asuman.*

Eşer-i feyż-i müʾessirdedür ey dil taḥḳīḳ
Ḥükm-i teʾşīri **feleklerde** kevākib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 4). [feleklerde, -ler, -de ]*

Ne iʿtibārına ne nāmına dinür Keyvān
**Felekden.** inse Züḫāl olsa māh-ı nev zenbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 50). [felekden., -den ]*

**felek:** *Gökyüzü.*

**Felekde** māh-ı burc-ı ḥüsn iken hercāyī kevkebsin
Seni hep söyliyen ey bī-vefā nā-mihribān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 13). [felekde, -de ]*

**felek:** *Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.*

Aġyār olursa ḫalḳ-ı ciḫān yār yār olur
Tāliʿ **felekde** yāver ise baḫt yār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 14). [felekde, -de ]*

Hiżāb-beste kef-i destin öpdüm ol māḫūñ
Felekde devlet-i keffü'l-hażīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 4). [felekde, -de ]*

Gülşen-i rifʿatine sebze-i bīgāne **felek**
Māh bir ayçiçeġi anda güneş mihr-i giyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 155). [felek, ]*

Ey harman-ı ʿaşḳına **felek** dāne-i cev
Horşīd ü ḳamer tennūr-ı mihrinde ʿalev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 1). [felek, ]*

**felek:** *Âlem, dünya.*

Çıḳmaz ḥudūd-ı dāʾireden çarḫ çenberi
Āyīn-i devre ṣānma **felek** bī-uṣūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 10). [felek, ]*

O yektā ʿālem-ārā şeh-süvār-ı mülk-i lāhūtuñ
**Felek** çevgān-ı fermānında bir gūy-ı zeberceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 16). [felek, ]*

Bisāṭ-ı bezmine ḫurşīd def **felek** deffāf
Ḥarīm-i ḫāṣına nāhīd-i çengi duḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 47). [felek, ]*

Kāh-ı bülend cāhına şāyestedür **felek**
Zerrin kemer iderse eġer ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 59). [felek, ]*

Hamdülillāh vefḳ-ı maḳṣūd üzre devr itdi **felek**
Geldi açıldı yine baḫt-ı civān-ı çarḫ-ı pīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 1). [felek, ]*

**felek:** *Gök, gökyüzü, asuman.*

Ṣādme-i āhı ʿālemi yıḳdı
Nālesi çāk **feleklere** çıḳdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 176). [feleklere, -ler, -e ]*

**felek:** *Âlem, dünya, gökyüzü, baht, talih.*

Felekler āsitān-ı rifʿatinden kesb-i şān eyler
Melekler ḫādimān-ı bezmine ʿālī-mekān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 33). [felekler, -ler ]*

**felek:** *(Ar.) Gökyüzü, semâ II. Dünya, âlem, devran.*

Çīn-i cebīn ile baḳamaz mihre kimseler
Göl kim **felekde** cebhe-i māhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 8). [felekde, -de ]*

Mest iken ol māh-ı mihr-engīz kim raḳṣān olur
Māh lerzān mihr ser-gerdān **felek** ḥayrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 2). [felek, ]*

Çoḳ māh-pāre mihrine duş oldum ey Naẕīm
Bilmem **felekde** ol meh-i nev nā-mihribān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 18). [felekde, -de ]*

Ay gördüm ey **felek** ne gedādur sitāreler
Ben kus diñledün öte dursun naḳāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 1). [felek, ]*

Neydi **felekde** ṭaliʿ-i fīrūz ey Naẕīm
Na-mihribānluḳ itmeseler māh-pāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 17). [felekde, -de ]*

**Felekde** bir meh-i nā-mihribāna Müşterī olmış
Raḳīb-i rū-siyāhuñ kevkeb-i baḫtı Züḫallenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 11). [felekde, -de ]*

Felekde sen de mi dūr oldun āftābuñdan
Bu deñli giryeñe bâʿiş ne ey seḥāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 9). [felekde, -de ]*

O mihr-i burc-ı melāḥatle ittihād ideli
**Felekde** ẕerre iken reşk-i āftāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 10). [felekde, -de ]*

Subḥa-dek yandı ḳanādīl-i nücūm-ı rāḫşān
Eyledi yümn-i ḳudūmiyle **felek** donanma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 240). [felek, ]*

Reh-i cāh-ı celālinde zemīn bir tūde-i kemter
Güẕergāh-ı kemālinde **felek** bir köhne künbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 30). [felek, ]*

Suṭūr-ı ḥarf evṣāfında şeb dūde ṣafaḳ laʿli
**Felek** levḥ-i zer-efşān noḳṭa encüm māh nevmīddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 70). [felek, ]*

Hārmen-i cūd ü nevālinde olur vaḳt-i ḥaṣād
Dāne-i cūd tūde-i ġabrā **felekler** Berḳ-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 52). [felekler, -ler ]*

Revādur ṭāliʿümde devlet-i evṣāfuñ el virse
Felekde maẕḫār-ı keffü'l-haẕībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 16). [felekde, -de ]*

Nola dergāhınuñ çārubına bāl-i hümā dirsem
Görenler ṭāḳ-ı vālāsın **felekler** tevʾemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 38). [felekler, -ler ]*

Celāli naʾline ṭās-ı sīm ü zer meh ü mihr
Sitāre cām ü **felek** ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 46). [felek, ]*

Ṣadā-yı debdebe-i ṭabl u kūs-ı rezminden
**Felekde** gūş-ı meh ü mihr dāʾimā kerdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 120). [felekde, -de ]*

ʿArż itmesün **felekde** meh ü mihr rifʿatin
Ol manṣıbı derinde bir ednā ġulām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 23). [felekde, -de ]*

**Felekde** āftāb-ı ṣubḥ-ı baḫtum rūy-ı Aḥmeddür
Hilāl-i āsmān-ı ṭāliʿüm ebrū-yı Aḥmeddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 10, Mısra 1). [felekde, -de ]*

Naẓarumda **felek** degüldi kelek
ʿAynuma gelmez idi ḥūr ü melek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 51). [felek, ]*

Sārbān-ı şütür-i ʿizzet ü iḳbāli **felek**
Māḥmil-i cāh-ı celālinde ceres şems ü ḳamer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 7). [felek, ]*

Dulunınca o māh-ı mihr-efrūz
Yine ḳan ağladı **felekde** ṣafaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 6). [felekde, -de ]*

Hvāb-ı naz itdükce lāyıḳdur meges-rān eylese
Devr-i mehdinde **felek** bāl-i hümā-yı devleti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 12). [felek, ]*

İdüp çāk-ı girībān ḫalḳ-ı ʿālem
**Feleklerde** melekler ṭutdı mātem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 8). [feleklerde, -ler, -de ]*

**felek:** *Dünya, cihan, yeryüzü.*

Gevr ider oldı **felek** devr-i muḫālifle Naẓīm
Dur düşdüñ ḳatı çoḳ yār-ı muvāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 13). [felek, ]*

**felek-cenāb:** *Yüce felek*

Nuʿmān-ı ʿaṣr müctehid-i devr-i rūzgār
Dehrüñ **felek-cenāb** edīb-i hünerveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 24). [felek-cenāb, ]*

**felekde:** *Âlem, dünya, felek.*

Gehī bir ḳurṣ gāhī bir dilim nān ile ḫandān ol
**Felekde** mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 2). [felekde, -/de ]*

Mihr ü meh gibi **felekde** kevkebi saʿd olsa da
Yıldızı düşkün olur ister ġarīb ister yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 9). [felekde, -/de ]*

**felek-eyvān:** *Köşkü felek olan /rütbesi yüce olan.*

Ṣādr-pīra-yı mülket-i ḫānı
Āsmān-mesned ü **felek-eyvān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 14). [felek-eyvān, ]*

**felek-i heftümīne:** *Yedinci feleğime.*

Vaḳʿı yoḳ dergehinde çıḳsa eğer
**Felek-i heftümīne** bir Keyvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 192). [felek-i heftümīne, ]*

**felek-kevkeb:** *Feleğin ihtişamı.*

Ey **felek-kevkeb** ü sitāre-sipāh
V'ey ḳader ḳudret ü ḳażā-fermān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 5). [felek-kevkeb, ]*

**felek-mertebe:** *Mertebesi, payesi felek olan, felek kadar yüce olan.*

Mesned-i ʿadle yine virdi saʿādetle şeref
Bir **felek-mertebe** düstūr-ı sadāret-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 10). [felek-mertebe, ]*

**felek-pervāz-gāh:** *Gökyüzünde uçtuğu yer.*

Sünbülīn-dem ʿānberīn-sem edhem-i müşkīn-bāl
Ādemī-peyker melek-şehper **felek-pervāz-gāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 6). [felek-pervāz-gāh, ]*

**felek-rān-ı muḫīṭ-i ġazā:** *Savaş muhitinin hükmettiği felek.*

O **felek-rān-ı muḫīṭ-i ġazā** ki ṣubḥ u mesā
Rikābı zevraḳ-ı nuṣretde iki lengerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 25). [felek-rān-ı muḫīṭ-i ġazā, ]*

**felek-rifʿat:** *Azameti felekler gibi olan.*

Melek-sīret **felek-rifʿat** ḳamer-dīdār u mihr-āsār
Hudāvend-i hümā-sāye ḫıdīv-i āsmān-pāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 5). [felek-rifʿat, ]*

**felek-serīr:** *Gökyüzü tahtlı.*

**Felek-serīr** ü kevākib- ḫaşem hilāl-ʿālem
Ḳamer-rikāb şeh-i āftāb-efserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 37). [felek-serīr, ]*

**fem:** *Ağız.*

Benefşe ḫaṭ o **fem** gül-ġonce sünbül zülf-i ʿānber-bu
Açıl ey bülbül-i dil ẕevḳin eyle bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 3). [fem, ]*

Ol **fem** o rūḫ o bīnī-i mevzūnuñı görüp
Ol ġonçeden o gülden ü zanbaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 9). [fem, ]*

Ol ki vird-i zebān-ı her **femdür**
Ümmet-i pāk-i ḥabīb-i ekremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 1). [femdür, -dür ]*

**fem:** *Sevgilinin ağzı.*

Haṭṭ-ı reyḥān o zībā laʿl ü dilkeş **fem** kenārında
Haṭṭ-ı Yāḳutdur gūyā ki cām-ı Cem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 1). [fem, ]*

**fen:** *Fen, ilim.*

Hep Fārisān-ı ʿilmün ol ẕū-fünūn-ı yektā
Esb-i hünerle olmış her **fende** şeh-levendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 12). [fende, -de ]*

**fen:** *Alan, sanat.*

Ṭarḥ-ı süḫanıñ ġayre ḳıyās itme Naẓīmüñ
**Fenninde** kişi ḥaḳ bu kim üstād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 16). [fenninde, -nin, -de ]*

Duyurmasa nola zaḫm-ı ḫadeng-i dil-dūzın ebrūvān-ı kemān-keş o **fende** yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 4). [fende, -de ]*

**fenā:** *Yok olmak, zeval bulmak.*

Kenān-ı ṣabrumı virdi **fenāya** berḳ-ı cemāl
Göründi ṭurreden ol rūḫ şeb içre māh gibi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 3). [fenāya, -y, -a ]*

**fenā:** *Yok olmak, sona ermek, zeval bulmak.*

Ümmid-i beḳā idendedür ẕevḳ-i fenā
Zîrā ki bilür **fenādadur** ʿāyn-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 2). [fenādadur, -da, -dur ]*

**fenā:** *1. Yok olma, yokluk, geçip gitme ["bulmak" fiili ile kullanılır], "beka" mn zıddı, [tasavvufta maddî varlıktan sıyrılıp hakka ulaşma]. 2. Kötü, iyi olmayan, uygunsuz [olan] fena şey, fena adam, fena söz.*

Ḳayıdın eyle **fenā** deştini bir kerre ḳıyās
Bir daḫi ṣanma gelür ey dil-i āvāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 9). [fenā, ]*

İdüp gülbāng-i tevḥīd ile rıḥlet mülk-i lāhūta
**Fenā** dünyāda ol ṣāḥib-kerāmet bulmadı hem-rāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 10). [fenā, ]*

**fenā:** *Yokluk*

Ḳutb-ı sipihr-i ʿirfān ġavṯ-ı zemān Mıṣrī
Riḥlet idüp **fenādan** mülk-i beḳāya göçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 2). [fenādan, -dan ]*

**fenā:** *Yokluk.*

Oldı tārīḫi Naẓīm ol iki ehl-i hünerüñ
Geçdi Sırrī gibi Rüşdī bu **fenā** dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 10). [fenā, ]*

ʿAzm-i gülzār-ı beḳā eyledi bir ẕāt-ı şerif
Nāmı yād olmadadur şimdi **fenā** dünyāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 2). [fenā, ]*

**fenā:** *Hoşa gitmeyecek durumda olan, istenen veya gereken nitelikte bulunmayan, kötü.*

Bulsun ḫumār-ı ġam **fenā** el ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 9). [fenā, ]*

Her ṭarḥına ḳażā vü ḳader tār u pūd olur
Nessāc-ı kārgāh-ı **fenā** kim zemānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 20). [fenā, ]*

**fenlen:** *Bilgi sahibi olmak.*

Nola peyrevlük itse bu zemīn-i dilkeşe ṭabʿı
Naẓīm-i pür-hüner zîrā ki her vādîde **fenlenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 14). [fenlenmiş, -miş ]*

**fenn:** *Bilim.*

Aḥkām-ı derdi añla taḳvīm-i ʿaşḳdur bu
Ṭômārını bu **fennüñ** üstād-ı kār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 12). [fennüñ, -üñ ]*

**fenn-i ʿaşḳ:** *Aşk feni.*

ʿArż itdi rūy-ı zerdin o sīmīn-bere Naẓīm
Bildürdi **fenn-i ʿaşḳ** idügin kīmyāgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 14). [fenn-i ʿaşḳ, ]*

**fenn-i mecaz:** *Mecaz ilmi.*

Debistān-ı ḥaḳikatde olup şākird-i nā-kābil
Velī **fenn-i mecazīde** edībüm yā

Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 10). [fenn-i mecaz, -de ]*

**fenn-i nevā-yı nāle:** *İniltinin sesindeki türlü hünerler.*

Fenn-i nevā-yı nālede uydum hezāre ben
Olsam ʿaceb mi bāġ-ı ciḫānda hezār-fen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 20, Mısra 1). [fenn-i nevā-yı nāle, --de ]*

**fenn-i süḫande:** *Sözün ilminde.*

Fenn-i süḫande ḥüsn-i edāda yegānedür
Gerçek sözi egerçi ḥasūde yalan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 69). [fenn-i süḫande, ]*

**fer:** *Parlaklık, aydınlık, nur.*

Hādim derinde Cemşīd çengī-i bezmi nāhīd
Ṣad zīb ü **ferle** ḫurşīd ṭāvūs-ı gülsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 16). [ferle, -le ]*

**ferāġat:** *El çekme, vazgeçme.*

Ġayre şikāyet eyle dimişsin Naẓīm
Benden **ferāġat** itdi o dîrîne-i ḳadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [ferāġat, ]*

**ferah:** *Sevinç ve mutluluk.*

Dem-i şādī **ferāḥumdan** beni giryān itdüñ
Ġussa vaḳtinde hem ol mertebe ḫandān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 5). [ferāḥumdan, ]*

Pīş-i ḥükminde ol şeh-i rüsülüñ
Dāmen-i enbiyā **ferāḥümdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 22). [ferāḥümdür, -üm, -dür ]*

PĪşgāh-ı ʿizzetinde dāmen-i Rūḫu'l- Ḳudüs
Biñ ḥicāb ile **ferāḥım** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 10). [ferāḥım, -ım ]*

**ferah:** *Hoşa giden bir halden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç, sevinme.*

Ḥarem-i ḫaşına bir muḥteremüñ maḥrem olup
İtdi bu sūr-ı sürūra **ferāḥından** bünyād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 8). [ferāḥından, -ın, -dan ]*

Yine teşrīf idince ṣādrınn ol māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
Lebāleb şevḳ olup diller **feraḥla** sīneler doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 4). [feraḥla, -la ]*

**ferah:** *Hoşa giden bir halden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç, sevinme.*

Cām-ı vaṣl u nuḳl-i būs ü neşve-i dīdārla
Ġam gürīzān ġuṣṣa pinḫān ü **ferāḥ** mihman olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 10). [ferāḥ, ]*

ʿAfvinüñ seyyiʾāt-ı muḥtācı
Ferāḥ elbette ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 72). [ferāḥ, ]*

**ferāh-ābād-ı ġam:** *Gamından feraha kavuşmak.*

**Ferāh-ābād-ı ġamında** olsun
Dembedem ḫūn-ı dü-çeşmüm şingerf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 27). [ferāh-ābād-ı ġam, -ın, -da ]*

**feraḥ-baḫş:** *Far. Ferah bağışlayıcı, müferrih.*

Ṭabʿ-ı kerem-şiʿār ı dil-fürūz u cān-fezā
Dest-i direm-niṣārı **ferāḥ-baḫş** u ġam-

zidāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 16). [ferāḥ-baḫş, ]*

**feraḥ-nāk:** *Sevinçli.*

Ne şādîden **ferāḥ-nāk** ol ne ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sürı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 3). [ferāḥ-nāk, ]*

**ferāḳ:** *Ayrılma.*

Ḳālıb-ı ḥüsn-i beyāna vaṣfuñ **ferāḳ** idenüñ
Ṭıynet-i endīşesi ilḫām ile taḫmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 65). [ferāḳ, ]*

**ferāmūş:** *Unutmak.*

Ṣubḥa dek yāri der-āġuş eyledüm mehtābda
Mihnet-i hicri **ferāmūş** eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 2). [ferāmūş, ]*

**ferd:** *Allah'ın bir olması, birlik.*

Muhyī vü Mümīt lem-yelid daʾim ü **ferd**
Lem yūled lem yekūn lehu küfüven aḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 3). [ferd, ]*

**ferd:** *Tek, yalnız, eşsiz..*

Biri ṣıdḳ ile biri ʿadl ile bī-hemtādur
Biri ḥilm ile biri ʿilm ile **ferd** ü yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 214). [ferd, ]*

**ferdâ:** *Ertesi gün, yarın*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin **ferdāya** ṣal ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 17). [ferdāya, -ya ]*

Beni **ferdāya** ṣalup şimdi kimüñle ṣalınūr
Haberüñ var mı ṣabā serv-i ḫırāmānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 3). [ferdāya, -ya ]*

**ferdâ:** *Gelecek, gelecek zaman.*

Dil-i zār itmesün **ferdā** ḫayālin
Bugün yārın görür lā-büd cemālin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 5). [ferdā, ]*

**ferdā ferdā:** *Tek tek, bir bir.*

Āferīneş daḫi maʿdūm idi mevcūd iken ol
Āferīde heme nābūd idi **ferdā ferdā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 170). [ferdā ferdā, ]*

**ferdā ġamın:** *Gelecek kaygısı, ümitsizlik.*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya ṣal **ferdā ġamın**
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 17). [ferdā ġamın, -ın ]*

**ferdâne:** *Tektir.*

Bilmeyen ġuṣṣa-i imrūz ile **ferdâne** imiş
ʿAḳlı ferdāya ṣalan ṭıfl ile dīvāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 1). [ferdâne, ]*

**feres-i ṭabʿ-ı naẓīmüñ:** *Nazim'ün parıltılı feleğinin atı.*

Meydān-ı süḫande **feres-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ**
Pīrāstedür cevher-i maʿnā ile raḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 9). [feres-i ṭabʿ-ı naẓīmüñ, ]*

**feres-rān-ı maḳām-ı vālā:** *Yüce makamın at koşturanı.*

Enbiyā vü rüsüle idüp imāmet anda
Oldı devletle **feres-rān-ı maḳām-ı vālā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 234). [feres-rān-ı maḳām-ı vālā, ]*

**ferhād:** *"Ferhat"; Ferhat ile Şirin hikayesinin erkek kahramanıdır.*

Ser-tīşe-i müjgān ile kuhsār-ı ġamuñda
Cāna saña şīrīn gibi **Ferhād** gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 4). [ferhād, ]*

Cān-ı Şīrīnini bir tīşeye ṣatdı **Ferhād**
Bī-sütūn-ı ġamı dil tīşesi āsān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 5). [ferhād, ]*

**Ferhād** ü Ḳays gibi neler eyledi ẓuhūr
Ya Rab ne ṭurfe dūde olur ʿaşḳ dûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 15). [ferhād, ]*

Şīrīnüm olursañ saña **Ferhād** yirine
Bir dāġ deleyim kim baña **Ferhād** yirine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 1). [ferhād, ]*

Şīrīnüm olursañ saña **Ferhād** yirine
Bir dāġ deleyim kim baña **Ferhād** yirine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 2). [ferhād, ]*

**ferhād:** *Fars kökenli Hüsrev ü Şîrîn ve Ferhâd ü Şîrîn aşk hikâyelerinin erkek kahramanı.*

Nuṭḳa gelse leb-i Şīrīnler olur **Ferhādı**
Zülf-i ḫam-der-ḫamı Leylāları Mecḫūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 3). [ferhādı, -ı ]*

Başı yuvalansa ne ʿaceb derd ile Ḳaysuñ
**Ferhādı** görüp tīşe-i ʿaşḳa serin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 8). [ferhādı, -ı ]*

**ferḥād-ı ʿibret:** *İbretin Ferhadı.*

Ḥaẕer ṣad el-ḥaẕer gūy itdigüñ esrārı ifşādan
Yiter **Ferḥād-ı ʿibret** kūh-veş olmaz nifāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 6). [ferḥād-ı ʿibret, ]*

**ferhād-ı ṭaşḳend:** *Taşkendli Ferhad.*

Deşt-i Fażīletinde mecnun īmrü'l-Ḳays
Kūhsār-ı dānişinde **Ferhād-ı Ṭaşḳendī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 8). [ferhād-ı ṭaşḳend, --i ]*

**ferhengi:** *Hünerli, marifetli.*

ʿAḳl u **Ferhengiyle** ṣādr-ı maʿdeletde bī-ʿadīl
Rāy-ı tedbīriyle emr-i meşveretde bī-naẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 19). [ferhengiyle, -y, -le ]*

**ferḫunde:** *İç açıcı,güzel,parlak. .*

Nāsūt ẓuhūr-ı maḳdemiyle ḫurrem
**Ferḫunde** ḳudüm-i ʿizzetiyle lāhūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 3, Mısra 4). [ferḫunde, ]*

**ferhunde-fer:** *Uğurlu, kutlu.*

Huceste-maḳdem **ferḫunde-fer** hümāyun-baḫt
Küşāde-tāliʿ ü iḳbāl yār ü yāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 57). [ferḫunde-fer, ]*

**ferīd-i dehr:** *Dünyadaki eşsiz ve benzersiz kişi. II Hz. Peygamber.*

**Ferīd-i dehr** ki her bir nefesde oldı ehemm Edā-yı meḥmedeti āferīdegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 17). [ferīd-i dehr, ]*

**ferid-i rūzgār:** *Zamanında eşi benzeri olmayan.*

Faż̈l u dānişde nola olsa **ferid-i rūzgār** Eylemiş bī-miṣl ü hemtā anı Hallāḳ-ı Ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 11). [ferid-i rūzgār, ]*

**ferīdü'd-dehr:** *Dünyada tek olan.*

**Ferīdü'd-dehr** Dāmād Efendi-zāde kim oldur
ʿArûs-ı dāniş ü ʿirfāna ṭabʿıyla tütuḳ-pîrâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 1). [ferīdü'd-dehr, ]*

**ferīdūn:** *İran'da Pişdadi sülalesinin altıncı hükümdarıdır.Lakabı Ferruh'dur.*

Niçe Kubād u **Feridun** derinde çārūb-keş Niçe Skender ü Dārā o derde çākerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 55). [feridun, ]*

**ferīdūn:** *İran'ın millî destanı Şehname'nin kahramanlarından Pişdaniyan sülalesinin altıncı hükümdarı., Cemşid'in soyundan gelen Abtin'in oğludur. İran tahtını Cemşid'in elinden aldıktan bir süre sonra zulme başlayan Dahhak'ı öldürüp yerine tahta geçen Feridun, adaletiyle ünlenmiş ve böylelikle Divan şiiri ve nesrinde adalet timsali olmuştur. Zagotçu, Gencay (2018). Klasik Türk Edebiyatı Sözlüğü, Kocaeli: Umuttepe Yay.*

Fermān-beri **Feridun** māḥkūmı rubʿ-ı meskūn
Ordusı içre gerdūn bir çetr-i asmānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 19). [feridun, ]*

**ferīdūn-fer:** *Feridun gibi şanlı ( Feridun, Pişdadiyan sülalesinden altıncı hükümdar olan İranlı meşhur padişahtır. Klasik edebiyatta adalet timsali olarak anılır.)*

Ey **Ferīdūn-fer** ü İskender-der
Şeh-i Dārā-ḥaşem Cem-i devrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 3). [ferīdūn-fer, ]*

**ferişte:** *ferişte, melek.*

Kitāb-ı ʿaşḳ oḳurum bir melek-liḳādan kim **Ferişte** oġlı lüġat ögrenür lisānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 12). [ferişte, ]*

**ferişte-i nüh:** *Dokuz melek ( günah yazan melekler ).*

Kıl bir duʿāya durma ser-aġaz kim anuñ Āmīnine **ferişte-i nüh** āsmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 106). [ferişte-i nüh, ]*

**ferişte-z̤āt:** *Çok güzel ve iyi huylu kimse ( Melek gibi insan ).*

**Ferişte-z̤āt** o memdūḥ-ı ins ü cānsın kim Sitāyişüñ eġer emr olsa şāʿirān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 93). [ferişte-z̤āt, ]*

**fermān:** *Emir, buyruk.*

Mevḳıf-ı şerm ü ḥacāletde ḳalan küstāḫım Her ne emr eyler iseñ ʿafv ile **fermān** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 14). [fermān, ]*

Āṣaf-ı devrān ki **fermān** ile itse ʿazm-i rāḥ Ḳande varsa ḥācib-i dergāhına tevḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 23). [fermān, ]*

Sulṭān-ı ḥıfẓı bir ān eżdāda itse **fermān**
Tā ḥaşr iderdi şīrān āhūlara şebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 49). [fermān, ]*

**fermān itse:** *Ferman etmek, buyurmak, emretmek.*

Ol ḳader-ḳudret ki **fermān itse** çevgān-ı ḳażā
Gūy-ı gerdān eyleye farḳ-ı Ḳubād u Ḳayşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 121). [fermān itse, -se ]*

**fermān olur:** *Birisinin emrine itaat etmek, tabi olmak.*

Ḳadr ü ʿıyd| olsun şeb ü rūzı o alī ḥażretün
Ehl-i İslāma şıyān u ʿıyd kim **fermān olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 96). [fermān olur, -ur ]*

**fermān-ber:** *Aldığı emri yerine getiren.*

**Fermān-beri** ola rüsül ü enbiyā anuñ
Ḥālḳ olduġunca bende-i fermān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 59). [fermān-beri, -i ]*

**Fermān-beri** Feridun māḥkūmı rubʿ-ı meskūn
Ordusı içre gerdūn bir çetr-i asmānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 19). [fermān-beri, -i ]*

Bir mehüñ oldum ki mühr-i mihrinüñ **fermān-beri**
Gökde ḫurşīdi ider yāḳūt-ı laʿli müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 31, Mısra 1). [fermān-beri, -i ]*

Emrine ins ü melek **fermān-ber**
Oldı māḥkūmı ciḫān ṭarf be-ṭarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 23). [fermān-ber, ]*

**fermān-beri:** *Emrini yerine getiren.*

Oldı **fermān-beri** Süleymānlar
Enbiyā içre faṣṣ-ı ḫātemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 11). [fermān-beri, ]*

**fermānber-i ḥükm:** *Hüküm fermanı.*

Māhīye dek emri māhdan cārīdür
**Fermānber-i ḥükmi** ez-semā ta be-semek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 4). [fermānber-i ḥükm, ]*

**fermān-fermā:** *Hükmü geçen.*

Oldı ḫurşīd gibi zīr-i nigīni ʿālem
Olıcak mesned-i iḳbālde **fermān-fermā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 42). [fermān-fermā, ]*

**fermān-ı ḫudāya:** *Allah'ın emirleri.*

Oldılar cān ile **fermān-ı ḫudāya** teslīm
Her biri ḥükm-i ḳażā vü ḳadere virdi rıżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 221). [fermān-ı ḫudāya, -ya ]*

**fermān-ı iḳbāl:** *Talihin fermanı.*

İtmede **fermān-ı iḳbāli** çeh-i idbārda
Hāṣid-i cāh-ı celālin der-kemend-i dūd-ı āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 45). [fermān-ı iḳbāl, ]*

**fermān-ı müʾekkeddür:** *Kuvvetlendirilmiş emirler.*

O kim ins ü melek-kerden be- ṭavḳ-ı ḥükmidür ḥālā
Zemīn ü āsmānda emri **fermān-ı müʾekkeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 20). [fermān-ı müʾekkeddür, -dür ]*

**fermān-ı sārbānı:** *Deve kervancısının fermanı.*

Ḥūrşīd ü meh meḫārı heft āsmān ḳaṭārı
Çarḫ-ı berīne sārī **fermān-ı sārbānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 14). [fermān-ı sārbānı, ]*

**ferrāş:** *Yayıcı, ulaştırıcı olmak*

Dergeh-i ḳadrine **ferrāş** revān-ı Ādem
Ḥarem-i ʿismetine cāriye rūḫ-ı Ḥavva
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 171). [ferrāş, ]*

**ferrāş:** *Süpüren, çöpçü, hizmetçi*

Cismini rūḫ-ı muṣavver eylemiş cān-āferīn
Ravża-i cennet-ḥarīm-i cāhına **ferrāş** olup
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 70). [ferrāş, ]*

**ferrāş-ı bezm-i faẓl:** *Fazilet meclisinin süpürgecisi.*

Derbān-ı bāb-ı ʿilm i cān ile ībn-i Ḥācib
**Ferrāş-ı bezm-i faẓlı** Kāẓī Şüreyh-i Kindi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 6). [ferrāş-ı bezm-i faẓl, --ı ]*

**ferş:** *Döşeme, yazma, yazgı, yeryüzü.*

Şehper-i şerm ü edeble yüzini **fers** iderek
Olsa çārūb-ı keş-i ḫāk-i deri bāl-i hümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 149). [fers, ]*

**ferş-i bisāṭ:** *Kilim dünya.*

Ey sündüs-i ḫuld bezmine **ferş-i bisāṭ**
Kevneyn nevāl-i cūdına iki simāṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 1). [ferş-i bisāṭ, ]*

**ferş-i ḥaḳīr:** *Değersiz zemin.*

Nahīd çengi sūrına deffāf Mihr Müşteri
Lāyıḳdur anda aṭlas-ı çarḫ olsa bir **ferş-i ḥaḳīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 18). [ferş-i ḥaḳīr, ]*

Ol ḫıdīv-i ʿālem-ārā kim serāy-ı cāhına
Aṭlas-ı çarḫ-ı felek-güster de bir **ferş-i ḥaḳir** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 14). [ferş-i ḥaḳir, ]*

**ferş-i ḥarem-serā-yı viṣāl:** *Kavuşma harem köşkünün zemini.*

Naḳd-i niyāz ile dil-i ḫūbānı cemʿ iden
**Ferş-i ḥarem-serā-yı viṣāle** rūḫām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 6). [ferş-i ḥarem-serā-yı viṣāl, -e ]*

**ferş-i maḳʿaddür:** *Minderli , alçak sedirin zemini.*

kim ḫāk oldı rāh-ı ḥasretüñde bāliş-i nāzı
Ser-i zānū-yı ĥavrâdır sitebraḳ **ferş-i maḳʿaddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 86). [ferş-i maḳʿaddür, -dür ]*

**ferş-i muḥaḳḳār-ı süm-i pāy-ı semendi:** *Çevik atın ayağının altındaki değersiz yer yüzü.*

Bercīs-i çarḫ-ı himmet o kim aṭlas-ı felek
**Ferş-i muḥaḳḳār-ı süm-i pāy-ı semendidür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 12). [ferş-i muḥaḳḳār-ı süm-i pāy-ı semendi, --dür ]*

**ferş-i rāh:** *Yolun zemini.*

Şehsüvār-ı ʿarṣa-i himmet ki itmez iltifāt
Olsa pāy-ı mevkibinde çarḫ-ı aṭlas **ferş-i rāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 26). [ferş-i rāh, ]*

**ferş-i rāh olur:** *Yoluna halı gibi döşenmek.*

Huddām-ı bezmine dir idüm **ferş-i rāh olur**
Ger olmayaydı aṭlas-ı gerdūnuñ Ülkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 61). [ferş-i rāh olur, -ur ]*

**ferş-i rehi:** *Yol halısı/yaygısı.*

Pāy-ı esb-i ʿazminüñ bāl-i hümā **ferş-i rehi**
Farḳ-ı rāḫş-ı rezminüñ nuṣret hümāyun şehperi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 175). [ferş-i rehi, -i ]*

**ferş-i reh-i celāl:** *Yücelik yolunun zemini.*

Rūḫsār-ı māh u ḫurşīd **ferş-i reh-i celāli**
Kuḥl-i cilā-yı nāhīd gerd-i süm-i semendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 5). [ferş-i reh-i celāl, --i ]*

**ferş-i rehüñ:** *Yol halısı*

Olursa **ferş-i rehüñ** başma merd iseñ ey dil
Eġer ki aṭlas-ı çarḫ-ı pür-inḳılāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 11). [ferş-i rehüñ, -üñ ]*

**ferş-i semend-i kevkebi:** *Yıldızların çevik atlarının yeryüzü.*

Aṭlas-ı gerdūn olup **ferş-i semend-i kevkebi**
Ṭaḳdı ḫalḫal-ı hilāli sāḳına ʿizzetle māh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 17). [ferş-i semend-i kevkebi, -i ]*

**ferşine:** *Yer yüzü.*

Ṣāḫ-ı ʿaşḳuñ **ferşine** çārūb iken müjgānları
Rūzgār eyler mi muġber ḫāṭır-ı ferrāşını
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 7). [ferşine, ]*

**fersūde:** *Eskimiş, yıpranmış.*

O şehüñ ṣubḥ u mesā itmede ervāḥ-ı kirām
Ḥāḳ-i dergāhına **fersūde** cebīn-i tekrīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 18). [fersūde, ]*

**feryād:** *Bağırıp çağırmak, yardım istemek.*

Kühsâr-ı muḥabbet içre başla **feryāde**
Her demde Naẓīm yār dir yār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 3). [feryāde, -e ]*

**feryād:** *Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek.*

Ṭutdı deyr-i ciḫānı **feryādum**
Nāle-i erġanūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 3). [feryādum, -um ]*

Hamīde ḳadd ile güş eyleyüp meclisde **feryādum**
Büküldi ḳāmet-i çeng ü dil-i neyden fiġān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 11). [feryādum, -um ]*

**feryād:** *Bağırıp çağırma, inleme*

**Feryādı** çıḳmadan göge pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ
Reftār-ı naz ile yetiş ey serv-ḳad yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 3). [feryādı, -ı ]*

Gül gibi ol ġonce-fem güş eyleyüp **feryādumı**
Bülbülān-ı bāġı ḫāmūş eyledüm mehtābda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 11). [feryādumı, -um, -ı ]*

siyeh-nāme meded ḳalmıya ber-ḫaṭṭ-ı ḫaṭā
Ṣaḥn-ı māḥşerde ḳıyamet ḳopara **feryādı**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 312). [feryādı, -ı ]*

**feryād:** *"Eyvah!".*

Göçdi ʿuḳbāya cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuḫ
Yaʿnī Sīvāsī Efendi-zāde şād **feryād** u āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 2). [feryād, ]*

Devā-yı şerbet ü maʿcūnla o merḥūmuñ
İzāle olmadı **feryād** u ḥayf tāb u tebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 14). [feryād, ]*

**feryād:** *(Fars.) Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık, figan.*

Cevrüñ ki senüñ ey şeh-i bīdād dükenmez
Her kūşede senden saña **feryād** dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 2). [feryād, ]*

**Feryād** u nāle eyler ol büt-perest-i nāzuñ
Deyr içre gāh nāḳūs geh erġānūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 9). [feryād, ]*

Cān-ı şīrīne itdürür **feryād**
Vādī-i bī-sütūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 9). [feryād, ]*

Ḳaldı anda nāle vü **feryād** ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi şad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 35). [feryād, ]*

ʿUşşāḳa nedür bu cevr-i ḫāṭır-şikenüñ
**Feryād** elüñden ey cefā-pīşe senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 2). [feryād, ]*

Bir ḫande ider yılda diyü şāḫid-i gül
Dāʾim aña **feryād** idüp aġlar bülbül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 2). [feryād, ]*

**feryād:** *(Âşığın) bağırıp, çağırması.*

İder ednā şererinden dil-i dūzeḫ **feryād**
ʿAlev-efşān olıcaḳ nār-ı celāl-ı ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 49). [feryād, ]*

**feryād ider:** *Bağırıp çağırmak, haykırmak.*

Gülsitān-ı ḥācetün murġānı kim **feryād ider**
Ceyb ü dāmān-ı icābet pür-gül-i teʾşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 3). [feryād ider, -er ]*

**feryāda:** *Bağırıp çağırma, inleme*

**Feryāda** gelüp nāle-i bī-fāşıla-i mevc
Deryāları hep cūşa getürdi gile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 1). [feryāda, ]*

Açılmış ġonce güller başlamış **feryāda** bülbüller
Çemen ser-sebz ü ḥurrem gülşen-i ʿālem güzellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 7). [feryāda, ]*

Hālümi ʿarżeylesem **feryāda** başlar ehl-i ḥāl
Nāle-i derd-i dilümden nāle ide nālān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 87). [feryāda, ]*

**feryād-ı ʿāndelīb:** *Bülbülün feryadı*

Ṣafā-yı gül-şeker-i ġonçe-i lebiyle baña
Meges terānesi **feryād-ı ʿāndelīb** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 4). [feryād-ı ʿāndelīb, ]*

**feryād-ı el-amānı:** *"Aman, imdat, medet!" feryadı.*

ʿIrż-ı ʿadūyı yıḳdı zūr-ı neberdi şıḳdı
Çarḫ-ı berîne çıkdı **feryād-ı el-amānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 96). [feryād-ı el-amānı, -ı ]*

**feryādın:** *Yardım istemek için çıkarılan yüksek ses; bağrışma, çağrışma.*

**Feryādın** ider resîde-i şemʿ-i ḳabūl
Bir kerre ḫulūṣ ile diyen yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 3). [feryādın, ]*

**ferzāne:** *Âlim, bilgin*

**Ferzāne** geçerseñ ne ḳadar natʿ-ı ciḫānda
Saña bir oyun oynaya bu çarḫ ki māt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 9). [ferzāne, ]*

Ṣaḥn-ı vegāda biʾz-zāt sürse çü Pilten at
**Ferzāne** ide şeh-māt aʿdā-yı bed-gümānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 74). [ferzāne, ]*

**ferzāne:** *Seçkin, benzerlerinden, emsâlinden farklı, mümtaz.*

Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaṣfında o şāḫuñ at süren **ferzānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 28). [ferzānesi, -si ]*

Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaṣfında o şāḫuñ at süren **ferzānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 28). [ferzānesi, -si ]*

**ferzend:** *Çocuk, oğul.*

Ẕū-fünūn-ı pür-hüner Fetvā Emīni-zādenüñ
Geldi bir **ferzendi** kevne ʿālem oldı şādmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 2). [ferzendi, -i ]*

**ferzend:** *Far. Erkek çocuk.*

Ṣād müjde geldi ʿāleme devletle Sulṭān Aḥmedüñ
**Ferzendi** ʿAbdü'l-mālik ol şehzāde-i rūşen-żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 2). [ferzendi, -i ]*

**ferzend-i rūşen-ṭalʿat:** *Parlak yüzlü çocuk.*

Ḥażret-i Fetvā Emīni-zāde-i saʿd-aḫterüñ
Geldi mehd-i kevne bir **ferzend-i rūşen-ṭalʿati** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 2). [ferzend-i rūşen-ṭalʿat, -i ]*

**ferzend-i şulṭān-ı ciḫān:** *Cihan Sultanının oğlu.*

**Ferzend-i şulṭān-ı ciḫān** Hān Aḥmed-i devr ü zamān
Ola rikābıñda revān ṣad Erdivān u Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 5). [ferzend-i şulṭān-ı ciḫān, ]*

**fesād:** *Kargaşa, karışıklık.*

Bezm-i meyde nāgeḫān bir hāy u hū ḳopdı yine
Lebleri yādıyla sāḳinüñ **fesād** olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 14). [fesād, ]*

Żayiʿ oldı bīhūde bunca şüḥūr ile sīnin
Oldı cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿişyān ü **fesād** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 124). [fesād, ]*

**fetaḥnā-ḫvan-ı pür-hāşı:** *Savaşın fetheden hanı.*

Ricālü'l-ġaybdur innā **fetaḥnā-ḫvan-ı pür-hāşı**
Duʿā-yı seyf-i nuṣret-cevherin Kerrūbiyan

söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 45). [fetaḥnā-ḫvan-ı pür-hāşı, ]*

**feth:** *Açma, açılma; fetih, ele geçirme.*

Bārgāh-ı ʿazmine naṣrun min'Allāh sāyebān
Sāyebān-ı rezmine **fetḥ** u ẓafer naḳş ü nigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 36). [fetḥ, ]*

**feth:** *Fetih, ele geçirme.*

O şehsüvār ki **fetḥ** u ẓafer rikābında
Berīd-i ġaşiye-ber-dūş iki birāderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 17). [fetḥ, ]*

ʿAvn-i Hudā penāhı **fetḥ** ü ẓafer sipāhı
Nuṣret refīḳ-ı rāhı tevfīḳ sāyebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 23). [fetḥ, ]*

**feth:** *Bir memleket, şehir veya mevkii savaşla düşman elinden alma, ele geçirme, zaptetme.*

O gencüñ her biri gevher yaṭaġı
Naẓīmā **fetḥ** idüp ol şeb-çerāġı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 14). [fetḥ, ]*

**feth:** *Ele geçirme.*

Bu lüġaz ḥaḳ bu ki bir ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı **fetḥ** eyleyen iḫvāne Naẓīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 12). [fetḥ, ]*

**fetḥa:**. *Üstün, üstün işareti nasb: fetha-i hafîfe. Cem'i: fetehât.*

Farḳ-ı cān-ı ḥasūd-ı bī-sūda
Nīzesi **fetḥa** şeşperi żammdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 106). [fetḥa, ]*

**fetḥ-i bāb:** *Kapıyı fethet.*

Geldüm ḳapuña fakır ü muḥtac ẕelīl
Faż̇l u keremüñle **fetḥ-i bāb** it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 4). [fetḥ-i bāb, ]*

**fetḥ-i bāb eyle:** *Fethedilecek yerin en kritik mevkisi olan giriş kapısının ele geçirilmesi.*

Geldüm der-i saʿādetüñe ʿarż̇-ı ḥālle
Derd-i derūnum açılayum **eyle fetḥ-i bāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 28). [fetḥ-i bāb eyle, ]*

**fetḥ-i çelenk:** *Zafer çelengi.*

Kümeyt-i rezmine nuṣret ḳuṭās u **fetḥ-i çelenk**
Per-i hümā-yı ẓafer efserinde şeh-perdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 111). [fetḥ-i çelenk, ]*

**fetḥ-i mübīn:** *Hayrı, şerri; iyiyi, kötüyü ayıran fetih.*

Şuḳḳaḍur naṣrun min'allāh ser-ʿālem **fetḥ-i Mübīn**
Mālik olmışdı risāletle nübüvvet mülkine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 81). [fetḥ-i mübīn, ]*

**fettāḥ:** *"Kullarına rahmet ve bereket kapılarını açan" anlamına gelen Allah'ın El-Fettâh ism-i şerifi.*

Hāris ü ʿādil ü hādī vü ḫātim
Cevād u hem ġanī **fettāḥ** u kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 24). [fettāḥ, ]*

**fetvā:** *Fetva, hüküm, açıklama, yorum.*

Ḥüccet ile anı ḳatl eylediler
Çoḳ nizāʿ oldı velī **fetvāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 8). [fetvāde, -de ]*

**fetvā:** *Şeyhülislam ve müftülerin verdikleri din hükümleri.*

Ẕū-fünūn-ı pür-hüner **Fetvā** Emīni-zādenüñ
Geldi bir ferzendi kevne ʿālem oldı şādmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 1). [fetvā, ]*

Virmedi müftī-i devrān **fetvā**
Kimse rāżī mı olur bī-dāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 5). [fetvā, ]*

**fevḳa'l-ʿalāda:** *Her zaman görülen, yapılan veya süregelmekte olandan başka, alışılmışın dışında, olağanüstü, aliyülâlâ.*

Her dūn ki māl ü cāh ile **fevḳa'l-ʿalādadur**
Ḳārūn da olsa menzili taḥte'ş-şerādadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 1). [fevḳa'l-ʿalādadur, --dur ]*

**fevḳaʿl-ʿalāde:** *Her zaman görülen, yapılan veya süregelmekte olandan başka, alışılmışın dışında, olağanüstü, aliyülâlâ.*

Olalar taḥte'ş-şerāda gāv u māhī mużṭarib
Olsa ger **fevḳaʿl-ʿalāde** sāye- endâz-ı vaḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 90). [fevḳaʿl-ʿalāde, ]*

**fevḳ-ı ʿalā:** *Büyük üstü.*

Maẕẖār-ı redd ü ḳabūli olanuñ mertebesi
Birinüñ taḥt-ı şerādur birinüñ **fevḳ-ı ʿalā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 186). [fevḳ-ı ʿalā, ]*

**fevt itme:** *Bir daha ele geçmemek üzere kaybetme, elden çıkarma, kaçırma.*

Çeküp kenāre o sermest-i nāzı kām alagör
Maḥall-i furṣatı **fevt itme** kim zamānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 12). [fevt, ]*

**fevtine:** *Bir daha ele geçmemek üzere kaybetmek, mec. Ölüm, mevt.*

Naẓīm girye-künān **fevtine** didüm tārīẖ
Cinānda Kevşer içe dembedem ʿAlī Çelebi (1103) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 15). [fevtine, ]*

**fevvāre-i dil-cū:** *Gönül alıcı fiskiye.*

Oldı bu **fevvāre-i dil-cūya** tārīẖ ey Naẓīm
Aḳdı rūḥ-ı pāk-i Mevlānā içün şād ervâh (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 11). [fevvāre-i dil-cū, -y, -a ]*

**feylesof-ı rūzgār:** *Zamanın filozofu.*

Baḥş-i ḥikmet eylese ol **feylesof-ı rūzgār**
Bū ʿAlī mülzem Felāṭun cehlle teşhīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 39). [feylesof-ı rūzgār, ]*

**feyyāż:** *Ziyade feyz ve bereket veren, Allah.*

Bulamayan feyż-i ġamından o **feyyāzuñ** naṣīb
Ya mürīd-i muʿteḳid olmış ya pīr-i muʿteḳad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 33). [feyyāzuñ, -un ]*

**feyż:** *Bolluk, bereketlilik.*

O püşte püşte olan ẖāḳ-i reh-güẕārında
Ḳudūmı **feyżi** ile tūde tude ʿānberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 30). [feyżi, -i ]*

**feyż:** *Allah tarafından kula lutfedilen ve ilham yoluyle kalbe gelen şey.*

Muy-ı sefîd ʿārifi şeb-zindedār ider
Bîdâre **feyż** ü ḥāleti vaḳt-i seḥer virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 4). [feyż, ]*

**feyż:** *Allah tarafından kula lutfedilen ve ilham yoluyle kalbe gelen şey.*

**Feyż** alur işrâḳıyân-ı şevḳ bī-cām u sebū
Bir ḫum-ı ṣaḥbā-yı derd-i ʿaşḳ Eflāṭunuyuz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 13). [feyż, ]*

Ṭabʿumı eyleyüp lebāleb **feyż**
Vāridāt-ı nuʿūtı mülhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 115). [feyż, ]*

**feyż-āşinā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin bolluğu.*

Derūn-ı ġonce ki **feyż-āşinā-yı şebnemdür**
Şükūfeler yine ġarḳ-ı ʿaṭā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 1). [feyż-āşinā-yı şebnemdür, --dür ]*

**feyż-i āh:** *Özlemin bereketiyle.*

Nola açılsa o gül rūḫsārı **feyż-i āh** u eşk-i ter
Nesīm ile biri hem-dem biri şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 7). [feyż-i āh, ]*

**feyż-i bahār-ı cūd:** *Cömertlik baharının bereketi.*

**Feyż-i baḫār-ı cūdı** o ġāyetde kim ider
Bāġ-ı ümīdi ḫāṣiyeti bī-ḫazān-ı bīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 9). [feyż-i baḫār-ı cūd, --ı ]*

**feyż-i cūdıyla:** *Cömertliğin feyzi, çokluğu.*

Būy-ı ḫulḳ u **feyż-i cūdıyla** zemīn-i şūrenüñ
Ḥaḳi müşg ü rīze sengi gevher-i ġalṭān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 47). [feyż-i cūdıyla, -ı, -y, -la ]*

**feyż-i dem-i cān-baḫş:** *Can bağışlayana zamanın bereketi.*

İhyā-yı maʿānîde Naẓīmā yine sensin
**Feyż-i dem-i cān-baḫş** ile ehl-i süḫen içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 14). [feyż-i dem-i cān-baḫş, ]*

**feyż-i enfāsıyla:** *Şifa veren nefesin bereketi.*

ʿİsī-i çarḫ-ı maʿānī vü beyān kim dembedem
**Feyż-i enfāsıyla** iḥyā olmada şiʿr-i nefîs
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 6). [feyż-i enfāsıyla, -ı, -y, -la ]*

**feyż-i eşk-i bülbülden:** *Bülbülün gözyaşı.*

Gülüp açılsa nola **feyż-i eşk-i bülbülden**
Güşāyiş-i güle bādī ṣafā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 3). [feyż-i eşk-i bülbülden, -den ]*

**feyż-i ezelī:** *Geçmişten gelen bereket.*

Bir dil ki ola mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh
**Feyż-i ezelī** anda tecellī ide her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 2). [feyż-i ezelī, ]*

**feyż-i ġam:** *Gamın keremi.*

Bulamayan **feyż-i ġamından** o feyyāzuñ naṣīb
Ya mürīd-i muʿteḳid olmış ya pīr-i

muʿteḳad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 33). [feyż-i ġam, --ın, --dan ]*

**feyż-i ḥaḳ:** *Allah'ın lütfu.*

**Feyż-i Ḥaḳ** rehber iken ṭabʿuma her vādīde
Tengdür cilvesine sāḥa-ı şiʿr ü inşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 29). [feyż-i ḥaḳ, ]*

**feyż-i ḥaḳkuñ maẕẖārı:** *Allah'ın feyzi, İlahi feyiz ve bereket.*

Münkirüñ yanında nāmuñ mülḥid ü zındīḳdur
Hālḳa-i ẕikr içre olsañ **feyż-i Ḥaḳkuñ maẕẖārı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 82). [feyż-i ḥaḳkuñ maẕẖārı, -ı-uñ ]*

**feyż-i hevāsı:** *Havanın/hevesin bereketi.*

Havż-ı mālamālinüñ leb-teşnesi ʿāynü'l-ḥayāt
Āb-ı nābı cān-fezā **feyż-i hevāsı** dil-güşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 10). [feyż-i hevāsı, -sı ]*

**feyż-i hevā-yı baġçe-i küy-ı dilīrān:** *Mertlik köyünün bahçesinin ihsan bereketi.*

**Feyż-i hevā-yı baġçe-i küy-ı dilīrān**
Tasvīr-i murġa ẖāṣṣa-i bāl ü per virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 15). [feyż-i hevā-yı baġçe-i küy-ı dilīrān, ]*

**feýz-i hiṭabʿı:** *Söylenen sözlerin bereketi.*

İder gūş-ı girāndan refʿ-i ʿillet nuṭḳ-ı cān-baḫşı
İşāret eylese **feýz-i ẖiṭabʿı** bī-zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 32). [feýz-i ẖiṭabʿı, ]*

**feyż-i hudā:** *Allah'ın ihsanı.*

Ṭabʿuma **feyż-i Hudā** ẕāʾika-baḫş-ı ilhām
Ḳand-i maʿnā leb-i endīşeme hāżır ḥelvā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 15). [feyż-i hudā, ]*

**feyż-i hudā-dād:** *Allah vergisi bolluk/bereket.*

Beẕl eyle Naẓīmā güher-i naẓmı ciḫāna
Genc-i ḥikem ü **feyż-i Hudā-dād** dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 14). [feyż-i hudā-dād, ]*

**feyż-i ilāh:** *Allah'ın bereketi.*

Kaşāne-i taḫḳīḳına ilhām-ı Rabbānī nedim
Peymāne-i taḫḳīḳına **feyż-i ilāhı** bādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 12). [feyż-i ilāh, --ı ]*

**feyż-i ilhām:** *Ilham bolluğu.*

Nola Ṭabʿ-ı Naẓīmi **feyż-i ilhām** eylese cuşān
Dür-i naẓm-ı terüñ mevvāc olan deryālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 17). [feyż-i ilhām, ]*

**feyż-ı istiʿdād:** *Yetenekli olmak.*

Mekteb-i ʿirfānına şāgird-i ebced-ḫān olan **Feyż-ı istiʿdād** ile ʿallāme-ı niḥrîr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 46). [feyż-ı istiʿdād, ]*

**feyż-i kemāli:** *En üst düzeydeki bereket.*

Naḫl-i bülend-i ʿaşḳ-ı baḫārı mecāzdur
**Feyż-i kemāli** gör ki ḥaḳīkat ṣemer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 12). [feyż-i kemāli, -i ]*

**feyż-i miyāh:** *Suların bolluğu.*

Āferīn ṭabʿ-ı Naẓīme ki odur
Bāġ-ı maʿnā-çemen ü **feyż-i miyāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 70). [feyż-i miyāh, ]*

**feyż-i muḥabbet:** *Muhabbetin bereketi.*

Olmış ezelī feyż-i muḥabbetle mūsāffā
Yoḳ gerd-i keder āyine-i ṭıynetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 11). [feyż-i muḥabbet, --le ]*

**feyż-i naʿtiyle:** *Methetmenin verdiği feyz.*

**Feyż-i naʿtiyle** mezārumda zamān-ı ḥaşre dek
Midḥatinde bir dil ola her biten sebzin giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 67). [feyż-i naʿtiyle, -i, -y, -le ]*

**feyż-i nemi:** *Çoğalan bereket.*

Bāġ-ı dehri tāze vü reyyān ider **feyż-i nemi**
Bir kef-i nāçīz iken baḥr-i nevālinde seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 5). [feyż-i nemi, -i ]*

**feyż-i nuʿūtuñ eyledi:** *Bereketli övgüler söylemek.*

Ṭabʿumı **feyż-i nuʿūtuñ eyledi** Ḥassān-ı Rum
Hamdu li'llāh şāʿirān-ı dehrüñ oldum eşʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 201). [feyż-i nuʿūtuñ eyledi, -di ]*

**feyż-i ṣavmla:** *Orucun bereketiyle.*

Müjdeler ey maġfiret-cuyān ki **feyż-i ṣavmla**
Ṣāʾimüñ her cürmi bir ābisten-i ġufrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 7). [feyż-i ṣavmla, ]*

**feyż-i süḫanle:** *Sözün bereketi.*

Hāmem bu semti buldı **feyż-i süḫanle** doldı
Beyt-i kemālüñ oldı zerrīn nāvedānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 171). [feyż-i süḫanle, -le ]*

**feyż-i ẕātuñla:** *Şahsından kaynaklanan feyiz ve bereket.*

Cürmümi taḥrīrden ḳaldı Kirāmen Kātibīn
Şerr-i şūrından rehā bulmaḳ müyesser olmadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 118). [feyż-i ẕātuñla, -uñ, -ia ]*

**feyż-nümā:** *Feyz gösteren.*

Cedvel-i ḫāmem o mīzāb-ı maʿānīdür kim
Çemenistān-ı beyān andan olur **feyż-nümā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 56). [feyż-nümā, ]*

**feyż-yāb:** *Feyiz bulan, bolluk ve bereket gören.*

Gülzār-ı ḫulḳından olup ol pādişāḫuñ **feyż-yāb**
Bād-ı nesīmi olmada müşgīn-dem ü ʿanber-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 7). [feyż-yāb, ]*

**feyż-yāb-ı pend-i rūşen-dil:** *Gönlü aydın olanın nasihatlerinin bereketi.*

Derūn-ı tīre olmaz **feyż-yāb-ı pend-i rūşen-dil**
Sevād-ı māh çıḳmaz mihr-i enver olsa da sābūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 11). [feyż-yāb-ı pend-i rūşen-dil, ]*

**feżā:** *Bu'd-ı mücerred, ucu bucağı bulunmayan boşluk..*

ʿÜryan şanma **feżāda** Ḳays-ı zārı
Olmışdı libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 1). [feżāda, -da ]*

**feżā:** *Geniş düzlük, ova.*

**Feżā** vü kuha düşürdükçe reh-güẕārumuzı
Revān-ı Ḳays u dil-i Kūh-kenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 5). [feżā, ]*

**feżā-pūyān-ı nehyi:** *Hakk'ın yapılmasını yasakladığı şeylerin sonsuz gökyüzünde koşup gideni.*

Rıżā-cūyān-ı emri dembedem maḳbūl-i müsteṣnā
**Feżā-pūyān-ı nehyi** her ḳadem merdūd ü mürteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 36). [feżā-pūyān-ı nehyi, -i ]*

**feżā-yı ʿālem-i pehnāveri:** *Geniş âlemin uçsuz bucaksız gökyüzü.*

Bildürür ḥaddün saña teng eyleyüp ḥaddad-ı çarḫ
Vüsʿat istersen **feżā-yı ʿālem-i pehnāveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 22). [feżā-yı ʿālem-i pehnāveri, -i ]*

**feżā-yı hecri:** *Ayrılık yeri.*

**Feżā-yı hecri** geçen saʿy-ı pāy-ı himmetle
Ṣafā ile ṭaraf-ı Kâʿbe-ı viṣāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 9). [feżā-yı hecri, --i-i ]*

**feżā-yı ʿişve:** *İşve , naz eda alanı.*

**Feżā-yı ʿişve** de ġırbāl-ı nāz alup eline
Ġubār-ı çeşm-i Naẓīmi o şīvekar eledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 9). [feżā-yı ʿişve, ]*

**feżā-yı māḥşerdür:** *Kıyamet alanı.*

Bu saṭvet-i zūd berdiyle ey şeh-i ġāzi
Meġer maḥall-i neberdüñ **feżā-yı māḥşerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 142). [feżā-yı māḥşerdür, -dür ]*

**feżā-yı nāgehān:** *Ansızın gökyüzü.*

Zebūn-ı ḍarb-ı kūpāli ḳaderle baḫṣ ider gūyā
Zebān-ı tīġ-ı bürrānı **feżā-yı nāgeḫān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 54). [feżā-yı nāgeḫān, ]*

**feżā-yı sīnemi:** *Göğüs boşluğu.*

Ten-i zerd ü niẓārum ḳaldı nīlūfer gibi anda
**Feżā-yı sīnemi** seylāb-ı eşk-i dembedem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 6). [feżā-yı sīnemi, -i ]*

**fiġān:** *Acı inilti, çığlık.*

Girmez nevā-yı nāle gül-i gūşuña Naẓīm
Bülbül gibi **fiġānı** ḳo zinḫār o yār uyur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 10). [fiġānı, -ı ]*

Merdāne çekdi şemşīr bal ü per açdı her tīr
Haşm oldı bend-i zencīr cıḳdı göge **fiġanı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 112). [fiġanı, -ı ]*

Kerem-şiʿār ḫıdīvā derüñden olālı dur
Geçilmez oldı Naẓīmüñ fiġān **fiġānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 28). [fiġānından, -ından ]*

**fiġān:** *( "ga" uzun okunur. f.i. ) : ıztırap ile bağırıp çağırma,inleme.*

**Fiġānum** göklere çıḳdı ne ṭāliʿdür ki gūş itmez
Fiġānum gibi oldı ol meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 4). [fiġānum, -(u)m ]*

Hamīde ḳadd ile gūş eyleyüp meclisde feryādum
Büküldi ḳāmet-i çeng ü dil-i neyden **fiġān** ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 12). [fiġān, ]*

Ṣevr-i sipihre gürzi doḳınsa ḳażāyla
Çāk üstüẖvān-ı gāv-ı zemīnden **fiġān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 30). [fiġān, ]*

Kimdür **fiġān** iden gül içün zaẖm-ı ẖārdan
Kim aldı būy-ı kām meġer rūzgārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 1). [fiġān, ]*

**fiġān:** *(Aşk sebebiyle ıstırap içinde sarfedilen) Feryat, haykırış, bağırtı.*

**Fiġānum** göklere çıḳdı ne ṭāliʿdür ki gūş itmez
Fiġānum gibi oldı ol meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 3). [fiġānum, --um ]*

**fiġān:** *(Âşığın) feryat figanı.*

Ulüvv-i ḳadr ile olduḳça ẖurrem ü ẖandān
Ḥasūd-ı cāhı ola dembedem **fiġān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 132). [fiġān, ]*

Kerem-şiʿār ẖıdīvā derüñden olālı dur
Geçilmez oldı Naẕīmüñ **fiġān** fiġānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 28). [fiġān, ]*

**figār:** *Yara.*

Tenüm zerd ü niẕār itdüñ dil-i zārum **figār** itdüñ
Raḳībi iẖtiyār itdüñ gel ey tāze civānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 5). [figār, ]*

**figār:** *Yaralı, mecruh.*

Ḥāẕık-ı luṭfuñ meġer merhem-resān-ı raḥm ola
Nīş-i ʿişyān eyledi cān u dil-i zārum **figār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 168). [figār, ]*

**figārān-ı ġamuñda:** *Gam yaraları.*

Kimüñ oldun ṭabīb-i zaẖm-ı nâ-sûz-ı dili cānā
**Figārān-ı ġamuñda** sūd-mend-i merhemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 6). [figārān-ı ġamuñda, --un, --da ]*

**figār-ı ġamzesi:** *Yaralı bakış.*

**Figār-ı ġamzesi** cism-i niẕār-ı ʿāşıḳ iken
Nigāh iden ne ẖadeng ü ne zaẖm-ı sīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 11). [figār-ı ġamzesi, -si ]*

**figār-ı ġamzesidür:** *Gamzenin yarası.*

**Figār-ı ġamzesidür** bir kemānkeş-i nāzuñ
Ki zaẖm-ı tīri olur ẖande-riz-i merhem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 9). [figār-ı ġamzesidür, --si-, --dür ]*

**figār-ı hārzār-ı hārhār:** *Üzüntü çalısının yarası.*

Ümmeti olduḳça gül-çīn-i sürür-ı bāġ-ı sūr
Düşmeni olsun **figār-ı ẖārzār-ı ẖārẖār**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 184). [figār-ı ḫārzār-ı ḫārḫār, ]*

**<u>figār-ı ser-i tīġuñ:</u>** *Sevgilin kılıç gibi bakışını başına dert etne.*

Bīhude şümār itme **figār-ı ser-i tīġuñ**
Ḳırsan daḫi ey ġamze-i cellād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 3). [figār-ı ser-i tīġuñ, -uñ ]*

**<u>fihris-i nüsḫa-i ḫudāvendī:</u>** *Her şeyin sahibi olan Allah'ın defter kataloğu.*

**Fihris-i nüsḫa-i ḫudāvendī**
Levḥa-i defter-i ḫudāvendān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 23). [fihris-i nüsḫa-i ḫudāvendī, ]*

**<u>fihris-i vaṣf:</u>** *Özelliklerinin defteri.*

Olsa ḫalḳ-ı dü-ciḫān nādire-sencān ü fehīm
**Fihris-i vaṣfuñı** şerḥ itmeyeler eyleseler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 90). [fihris-i vaṣf, -uñ, -ı ]*

**<u>fihrist-i rāz-ı dil:</u>** *Gönlün gizli listesi.*

**Fihrist-i rāz-ı dil** ki nice faṣl u bāb olur
Her ṣafḥası muḳaddime-i ṣad kitāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 1). [fihrist-i rāz-ı dil, ]*

**<u>fikr:</u>** *Düşünme, mülâhaza, teemmül.*

O şūḫa güne güne **fikr** ider aḥvālin iʿlāma
Dil-i şeydā ḫayālinde bile ifşā-yı rāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 15). [fikr, ]*

**<u>fikr:</u>** *Düşünce.*

Esir-i dāmıdur göñlüm gibi cānum o gīsunuñ
Perīşān-ḥālidür ʿaḳlum gibi **fikrüm** o destāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 10). [fikrüm, -üm ]*

**<u>fikr:</u>** *Düşünce.*

Esīr-i ḥāli olup ḫaṭṭı **fikrine** düşdüm
Kemīne noḳṭa-i nāçīz idüm kitāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 11). [fikrine, -i, -n, -e ]*

**<u>fikr:</u>** *Düşünce, fikir..*

Ol mū-miyānı **fikr-i** der-āġūş ile henüz
Ḳaldı dil-i żaʿīf o mū-miyān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 3). [fikr-i, ]*

**<u>fikr:</u>** *Akıl, zeka, düşünce.*

Dembedem olmada durke- Lebīd **fikr** ü ḫayāl
Dem-i cān-baḫş-ı Mesīḥ-i süḫanumla iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 21). [fikr, ]*

**<u>fikr:</u>** *Düşünme, düşünce.*

Ḳays-veş zülfiyle ḥālin **fikr** iden āvārenüñ
Cismi ʿüryān ḳaddi çevgān gūy-ı ser ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 5). [fikr, ]*

Nīreng-i mey-i āl virür reng-i ḫacālet
Derd-i seni **fikr** olsa günāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 10). [fikr, ]*

Geh **fikr** iderüm çeşmini ebrūsını gāhī
Gāhī nigehin ġamze-i cādusını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 1). [fikr, ]*

Sensiz ārām idemem **fikr** ü ḫayālüm sensin
Dil-i şeydāda niḫān dīdede peydāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 11). [fikr, ]*

**fikr:** *Amaç, gaye, niyet.*

Dilde **fikrüñ** cilve-güsterdür ḫayālüñ dīdede
ʿĀşıḳ-ı dīdāruñum şāḫum niḫān u āşikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 159). [fikrüñ, -üñ ]*

**fikr-i bārīk:** *İnce düşünce.*

Nuṭḳ-ı şīrīn ü dil-āvīz ü füsūn-perverle
Fikr-i bārīk ile tedḳīḳ-ı süḫande Ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 76). [fikr-i bārīk, ]*

**fikr-i bārīküm:** *İnce düşünce.*

**Fikr-i bārīküm** taşavvurdan müberrādur benüm
Bir heyūlādur hemān Naḳş-ı Hayāl-i Āzerī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 213). [fikr-i bārīküm, -üm ]*

**fikr-i cemāl:** *Sevgilinin güzel yüzünün düşüncesi.*

O Yūsuf-ı ḥüsnüñ yitişür **fikr-i cemāli**
Yaʿḳūb-ı dile kūşe-i Beytü'l-ḥazen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 9). [fikr-i cemāl, --i ]*

**fikr-i cemāli:** *Güzel düşünce.*

Gözde ḫayāli **fikr-i cemāli** göñüldedür
İki perīdür eylediler şişe içre cāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 3). [fikr-i cemāli, -i ]*

**fikr-i daḳīḳ:** *İnce düşünceli.*

Döndürür **fikr-i daḳīḳuñ** çarḫ-ı maʿnāyı Naẓīm
Sen ögünme āsiyāb-ı devrde gendüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 9). [fikr-i daḳīḳ, -uñ ]*

**fikr-i der-āġuş:** *Kucaklama düşüncesi.*

Tenüme lerze düşer **fikr-i der-āġuşuñ** ile
Dilümi raʿşe ṭutar pīrehenüñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 3). [fikr-i der-āġuş, -uñ ]*

**fikr-i ḥāl-i peder:** *Babanın halinin düşüncesi.*

Ki bīm-i tīġ-ı celālüñle ḫaşma rūz-ı meşāf
Ne **fikr-i ḥāl-i peder** ne püser ne māderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 144). [fikr-i ḥāl-i peder, ]*

**fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla:** *Sevgilinin ayva tüylerinin hayali.*

**Fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla** derd-i derūn efzūn olur
Nev-baḫār eyyāmı elbette cünūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 1). [fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla, -la ]*

**fikr-i ḳadd:** *Boy pos düşüncesi.*

ʿAks-i āh-ı dilidür **fikr-i ḳadd** ü çeşmi ile
Elif ü dāg u gül-i sīne-i abdāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 5). [fikr-i ḳadd, ]*

**fikr-i kenār:** *Sevgiliyle yalnız kalma, sevgiliyi kucaklama fikri.*

Ṭaliʿ-i yārūñ ile **fikr-i kenār** itseñ eger
Duḫter-i baḫtuñ olur Zāl-i sipihrūñ ḫaheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 33). [fikr-i kenār, ]*

**fikr-i laʿli:** *Sevgilinin lal gibi olan dudağının düşüncesi.*

**Fikr-i laʿli** zāhide ol deñli ḳan aġlatdı kim
Gūşe-i mihrābda seccāde olmış al-reng
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 5). [fikr-i laʿli, --i ]*

**fikr-i laʿlünle:** *Dudağının hayali.*

ʿAşḳ bir ḫum-ḫānedür kim bī-mey ü saġar senüñ
**Fikr-i laʿlünle** derūn-ı sīnede dil mest olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 10). [fikr-i laʿlünle, -le ]*

**fikr-i mekke:** *Mekkeyi düşünmek, hissetmek.*

Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ʿaşḳ itmeyen derūnında
Ne **fikr-i Mekke** ne endīşe-i Medīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 6). [fikr-i mekke, ]*

**fikr-i mey-i laʿlünle:** *Lal taşına benzeyen kırmızı dudağın şarabını düşünme.*

Nola **fikr-i mey-i laʿlünle** sevdā-yı viṣāl itsem
Derūnında olan esrārı mest-i ser-girān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 7). [fikr-i mey-i laʿlünle, -üñ, -le ]*

**fikr-i rūḫuñ:** *Sevgilinin yanağı.*

Derūnda derd-i ġamuñ dürlü dürlü müdġamdur
Göñülde **fikr-i rūḫuñ** güne güne mużmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 194). [fikr-i rūḫuñ, -uñ ]*

**fikr-i sīm-sāḳı aḥmedüñ:** *Ahmed'in gümüş saçan düşünceleri.*

Aldı ʿaḳlum yār laʿl-i nābı ṣāḳī Aḥmedüñ
Rūyumı zerd itdi **fikr-i sīm-sāḳı Aḥmedüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 2). [fikr-i sīm-sāḳı aḥmedüñ, --üñ-ı ]*

**fikr-i sī-murġ-perüm:** *Si-murg kanatlı düşüncelerim.*

Kilk-i çālāk-terüm evc-i süḫande şehbāz
**Fikr-i sī-murġ-perüm** ḳāf-ı ḥikemde ʿanḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 36). [fikr-i sī-murġ-perüm, -üm ]*

**fikr-i vaṭan:** *Vatan düşüncesi, sıla düşüncesi.*

ʿAyşuñı telḫ itmesün dirseñ eger **fikr-i vaṭan**
Bir muvāfıḳ yār ile var leẕẕet-i ġurbet-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 11). [fikr-i vaṭan, ]*

**fikr-i zeḳan:** *İki çenenin birleştiği yer hayali.*

Oldı **fikr-i ẕeḳanıyla** dil-i şeydā cāhı
Beni ḳul eyledi ol kişver-i ḥüsnüñ şāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 3). [fikr-i ẕeḳan, --ı, --y, --la ]*

**fikr-i zer-beft:** *Sırmalı kumaş düşüncesi.*

Mümtāz-ı ḥüsnde meyl-i her heft olmaz
Sulṭān-ı ciḫānda **fikr-i zer-beft** olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 2). [fikr-i zer-beft, ]*

**fikr-i zülf:** *Zülfünün hayali.*

**Fikr-i zülfi** dili āşüfte-i sevdā itdi
ʿAḳlumı ʿaşḳ ile pür-şûriş ü ġavġa itdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 13). [fikr-i zülf, --i ]*

**fi'l-mesel:** *Diyelim ki, farz edelim ki, mesela.*

Bāli şehbāl-i Hümā ṭāvus dem ʿĀnkā-serīn
Şānına şāyān degüldür **fī'l-meşel** olsa eğer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 78). [fī'l-meşel, ]*

**firāḳ:** *Ayrılık.*

Ḥasret-keş iken **firāḳla** dīde-i cān
ʿArż itdi yine ʿiẕār-ı pākin cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 1). [firāḳla, -la ]*

**firāḳ:** *1. ayrılık, ayrılma. 2. hüzün, keder, sıkıntı.*

Ḥasret-i yāre ġayet olmaz imiş
Bu **firāḳa** nihāyet olmaz imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 158). [firāḳa, -a ]*

**firāḳ -ı cānāne:** *Sevgiliden ayrı kalmak.*

Sebeb oldı **firāḳ -ı cānāne**
Dil ü cānumda dāġ-ı hicrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 139). [firāḳ -ı cānāne, -e ]*

**firāḳ-ı laʿl-i lebüñ:** *Sevgilinin lal gibi kırmızı dudağından ayrı düşme.*

Derūn-ı sīnemi yaḳdı **firāḳ-ı laʿl-i lebüñ**
Ciğer kebabı benüm sāḳiyā şarāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 3). [firāḳ-ı laʿl-i lebüñ, -üñ ]*

**firāk-ı yāre:** *Sevgiliden ayrılık.*

Yoḳdur **firāk-ı yāre** ilāhı taḥammülüm
Bār-ı girān-i ḥasretine ṭāḳat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 11). [firāk-ı yāre, -e ]*

**firâvân:** *Bol, aşırı, çok.*

Cūy-ı sirişk-i dīde **firāvān** olup gider
Cūş u ḫurūşla yem-i ʿummān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 1). [firāvān, ]*

**firʿavn:** *Allahlık iddiāsında bulunduğu için Hz. Mūsā'nın mücādele ettiği Mısır hükümdārı.*

Bir kilīmi bir Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp
Aña kibr ü kīn ile **Firʿavn** ya Hāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 68). [firʿavn, ]*

**firdevs-i berīn:** *En yüce firdevs cenneti.*

Kūyuñda görüp cilve-i nāz ile ḫırāmān
**Firdevs-i berīn** içre olan ḥūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 16). [firdevs-i berīn, ]*

**firdevs-i riyāż:** *Güzel bahçelerin cennet bağçesi.*

Ey cennet-i bāġ-ı kūyu **Firdevs-i riyāż**
Tesnīm ü ṭuḥūr o cennete āb-ı ḥıyāż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 1). [firdevs-i riyāż, ]*

**firḳat:** *Ayrılık.*

Bu rubāʿiyle eyledüm işʿār
Ḥayretde iken **firḳatle** dīde-i cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 226). [firḳatle, -le ]*

Cigerüm yaḳdı āteş-i dūrı
**Firḳatüñ** cānı derd-nāk itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 250). [firḳatüñ, -üñ ]*

Ḳavuşur ādem ādem cānā
Nice bir **firḳatüñle** zār olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 256). [firḳatüñle, -üñle ]*

**firḳat:** *Ayrılık, ayrılış.*

Bu **firḳatla** bu ḥasretle olup dūr
Dil-i māḥzun olur elbette mebrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 17). [firḳatla, -la ]*

**firḳat:** *Ayrılık, ayrılış, firak, hicran.*

Beni böyle ġarīb ü āvāre
Ḳomasun **firḳatiyle** bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 26). [firḳatiyle, -i, -y, -le ]*

**firḳat:** *Ayrılık, ayrılış, firak, hicran.*

**Firḳatinde** olʿazīz-i kamilüñ ṣanma ṣafaḳ
Rūz ü şeb ḳan aġlamakda dīde-i ḫurşīd ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 7). [firḳatinde, -i, -n, -de ]*

**firḳat-ı cānān:** *Sevgilinin ayrılığı.*

Cānuma geçdi **firḳat-ı cānān**
Baġrumı yaḳdı āteş-i hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 147). [firḳat-ı cānān, ]*

**fitīl:** *Meşhurdur. Kandile ve muma koyup yağla yakarlar. Arabî'dir ve zâl-i mu'cemenin zammı bâ-i muvahhidenin feth ve meddi lâmın fethi ahirde hâ-i vakf ile zübâledir. Cem'i hasız zübâl gelir ve şîn-i mu'cemenin fethi ayn-ı mühmelenin kesr ve meddi ahirde lâm ile şa'îl ucunda ateşi olan fitildir. Farisîsi bâ-i Fârisiyye'nin fethi lâmın kesr ve meddi tâ-i fevœâniyyenin fethi ahirde ha ile pelîte ve hazf-ı lâm ile pîte dahi derler.*

Olur **fitīle** fürūg-ı çerāġ istiġnā
Şeb-i ġınāda ider dāġ-ı sīnesin ḳandīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 13). [fitīle, -e ]*

**fitīl:** *Lambada, kandilde ve mumda yağın, çakmakta benzinin yanmasını sağlayan, türlü biçimlerde bükülmüş veya dokunmuş pamuktan yapılan genellikle yağ çekici madde.*

Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār ü ẕelīl
Dilinde dāġ ola sūzān ne aḫker ü ne **fitīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 2). [fìtīl, ]*

**fitil-bend:** *Fitil bağım.*

Güşında o kim **fitil-bendüm** çıḳara
Cisminde hezār dāġ-ı ḥasret yaḳīnūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 3). [fitil-bendüm, --üm ]*

**fitīl-i ser-i her:** *Tüm baş fitlleri.*

Yaḳ **fitīl-i ser-i her** dāġ-ı nümāyı Naẓīm
Maʿzeret lāle-sitānında çerāġān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 17). [fìtīl-i ser-i her, ]*

**fitne:** *Ara bozucu, kışkırtıcı, fitneci.*

Yine bir **fitneyi** tahrike ʿalāmet ancaḳ
ʿĀlem-i ḳaddini ẓann itme tehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 5). [fitneyi, -y, -i ]*

**fitne:** *fitne, fesat.*

Çeşmi der-ḫvābdur ebrū-yı girih-gīrinden
**Fitne** bīdār olamaz ḫaşyet-i şemşīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 2). [fitne, ]*

Hem nīm tebessüminde ṣād ṣūr bedīd
Her ḥarf-i tekellümünde biñ **fitne** niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 4). [fitne, ]*

**fitne:** *Ara bozucu kimse, kışkırtıcı, fitneci. Karışıklığa sebep olacak kadar güzel kadın yüz, göz vb., afet.*

Bir siyeh-çerdeye düşdi dil-i sevdā-zede kim
Ḥāl-i rūḫsarı gibi **fitnede** bir dāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 16). [fitnede, -de ]*

**fitne-i āḫir:** *Ahir zaman fitnesi.*

Ḳıyām-ı nāz ile tā kim o nev-ḫaṭ dil-sitān ḳopdı
Ḳıyāmet ẓāhir oldı **fitne-i āḫir** zamān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 2). [fitne-i āḫir, ]*

Vefḳ-ı cemāli ol ḫaṭṭ-ı pergār-vār çizdi
Devr-i rûḫında **fitne-i āḫir** kenār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 2). [fitne-i āḫir, ]*

**fitne-i ʿaşḳ itdi:** *Aşkın fitnesini etti.*

Mülk-i cān u dil oldı pür-teşvīr
Fitne-i ʿaşḳ itdi şūr-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 74). [fitne-i ʿaşḳ itdi, -di ]*

**fitne-i ber-pāsın:** *Ayakta duranın fesadı (fitne boy ilişkisi).*

ʿĀleme şūr bırakmış reviş ü reftāruñ
Dehre āşūb ṣalan **fitne-i ber-pāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 10). [fitne-i ber-pāsın, -s, -ın ]*

**fitne-i devrān:** *Döner dünyanın fitnesi.*

Aḫter-i baḫt-ı siyāhı dil-ḫārāb-ı mihrümüñ
**Fitne-i devrān** olan rūyumda ḫālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 14). [fitne-i devrān, ]*

**fitne-nişān-ı şerāre-i şerdür:** *Başındaki kıvılcımla fitne nişanı taşıyan.*

O ḫayr-māḥż ki seylāb-ı tıġı ʿālemden
Hemīşe **fitne-nişān-ı şerāre-i şerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 20). [fitne-nişān-ı şerāre-i şerdür, -dür ]*

**fitrāk:** *Atın terkisi, terki kayışı.*

Ġazāl-i ḥāveri **fitrāk** bend-i rāḫşān iclāli
Kemend-i ḥükmine nesr-i felek ṣayd-ı muḳayyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 31). [fitrāk, ]*

**fitrāk:** *Terki kayışı, av yapılırken avlanan hayvanların asılması için bele takılan kemer .*

Ṣayda çıḳsa iltifāt itmez ġazāl-i ḫāvere
Nesr-i ṭāʾir cān ile **fitrākine** naḫcīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 52). [fitrākine, -in, -e ]*

**fitrāk:** *Kuşak.*

Bir şeh-i ḥüsnüñ olup bend-i ser-i **fitrāki**
Ṣayd-gāh oldı yine vādī-i naḫcīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 11). [fitrāki, --i ]*

**fitrāk:** *Atın terkisi, terki kayışı, eyerin ardındaki tasma.*

Senden ayırmaz idi ölince nigāhını
Murġ-ı dil-i ṭapīde **fitrāk** sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 14). [fitrāk, ]*

**fitrâk-i bendi:** *Eğerin arkasındaki terkinin bağı.*

Ḳaṣd eylese ʿiḳāb-ı sipihri şikār ider
**Fitrâk-i bendi** olmaġa şīr-i jeyān gelür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 10). [fitrâk-i bendi, -i ]*

**fıṯrat:** *Yaratılma, yaratılış.*

Ṭabʿ-ı derrâkime bir ḫāṣṣadur istiʿdād
Vālih-i şīftedür **fıṯratuma** fehm ü ẕekā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 66). [fıṯratuma, -um, -a ]*

**fuḥūl:** *Büyük alimlerin ileri gelenleri.*

Bend-i kemend-i diḳḳati olsa nola **fuḥūl**
Naḫcīrgāh-ı maʿrifetüñ şeh-levendidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 15). [fuḥūl, ]*

**fuḥūl:** *fahl'in cem'i. Fazl ve kemal cihetiyle akranına faik olanlar. fuhûl-i ulemâ, fuhûl-i muhaddisîn. (Müfredi kullanılmaz).*

Ol fāżıl-ı dāniş-verüñ ol seyyid-i saʿd-aḫterüñ
Pış-i kemālinde **fuḥūl** cümle be-pā istādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 6). [fuḥūl, ]*

**fuḥūl:** *Bilginlerin toplandığı yer.*

Seyyid ʿAlī Efendi şānī-i Bū Ḥanīfe
Ḥālā **fuḥūlüñ** oldur mümtāz u ser-bülendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 2). [fuḥūlüñ, -üñ ]*

**fuḥūl-i ʿaṣr:** *Devrin en önde geleni.*

Şanī-i Bū Hanīfe ʿallāme-i müdaḳḳiḳ
Budur **fuḥūl-i ʿaṣruñ** bi'l-cümle ittifāḳı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 4). [fuḥūl-i ʿaṣr, -uñ ]*

**fülfül:** *Kara biber.*

Häller gird-i zenahdānında dönmiş ol mehüñ
Sıb-i gülgüne dizilmiş dāne dāne **fülfüle**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 10). [fülfüle, -e ]*

**fülfül:** *Hint coğrafyasından mahsul edilen bir tür baharat, karabiber (Sevgilinin yüzündeki ben fülfüle benzetilir.).*

Hāl-i hindūlar o ʿutārid-i kān-ı behcetüñ
Ṭabla-i ḫüsninde gūyā **fülfül** ü ḳāḳūledür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 8). [fülfül, ]*

**fülk:** *Kayık.*

Baḥr-ı ʿummān-ı celālinde veḳārı **fülkünüñ**
Ḥilmi olmış bād-bān temkīn-i ẕātı lengeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 157). [fülkünüñ, -ü, -nüñ ]*

**fülk:** *Gemi.*

Gelüp uçurulmadan mevce-i fenā didiler
Ḳapatdı **fülk** vücūduñ Serenci-zāde meded (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 10). [fülk, ]*

**fülk:** *Gemi.*

Serenci-zādenüñ oldı ḥayātı **fülki** şikest
Ḥūrūş-ı baḥr-i ʿadem gösterince cezr ile med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 1). [fülki, ]*

**fülk-i cismin:** *Varlık gemisi.*

Rūzgār yine düşürmiş bād-bānı ber-hevā
**Fülk-i cismin** ḳullanūr hemvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 6). [fülk-i cismin, -in ]*

**fülk-i dil:** *Gönül gemisi.*

Ḳaldı miyān-ı redd ü ḳabūlüñde **fülk-i dil**
Girdāba çekmeden anı bu cezr ü med yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 5). [fülk-i dil, ]*

**fülk-i dile:** *Gönül gemisi.*

Baḥr-ı ġam-ı ʿaşḳuñda o çār ebrū-yı pür-çīn
**Fülk-i dile** çekdirmededür ġāʾile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 10). [fülk-i dile, -e ]*

**fülk-i felek-lenger:** *Feleğin çapasını (taşıyan ) gemi.*

Müşerref oldı ol **fülk-i felek-lenger** ḳudūmiyle
Süleymāna buluşdı gūyiyā Sīmurġ-ı ʿAnḳādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 15). [fülk-i felek-lenger, ]*

**fülk-i hūşe:** *Salkım gemiler.*

Gösterdi **fülk-i hūşe** yem-i ḥüsn-i yār mevc
Ebrūlarıyla ḫaṭṭ-ı lebi oldı çār-mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 1). [fülk-i hūşe, ]*

**fülk-i ẓaferde:** *Zafer gemisinde.*

Zerrin rikābı yer yer **fülk-i ẓaferde** lenger
Her bir livā-yı pür-zer bir güne bād-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 121). [fülk-i ẓaferde, ]*

**fürs:** *Şark kavimleri.*

Ne ẕevḳi var ʿArabīden ne **Fürsden** māhẕuẕ
Hemīşe bir naẕārında ʿimāme vü mendīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 39). [fürsden, -den ]*

**fürs:** *Farslılar.*

Düşmenān oldı bīm-i tiguñdan
Bāzgūn-ı naʿlle **fürs** cünbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 108). [fürs, ]*

**furṣat:** *Fırsat, uygun zaman.*

Yār ile olsun ʿişretüñ var iken elde **furṣatuñ**
Evkātuñı itme telef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 5). [furṣatuñ, -uñ ]*

Ḥaşre dek **furṣat** bula iġvāya iblīs-i laʿīn
Pādişāḫā ḳurb-cāhā ʿarş-dergāhā şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 93). [furṣat, ]*

**fürūġ:** *Işık, nur, parlaklık.*

Yaḳṣā nola **füruġı** süveydā-yı ḳalbümi
Hüsni ile dil ki mihrle billûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 15). [füruġı, -ı ]*

Ey ḥüsn-i ebed **fürūġı** āyīne-i ẕāt
Ḥürşīd-i cemāline dü-ʿālem ẕerrāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 1). [fürūġı, -ı ]*

**füruġ-ı ʿadl:** *Adaletin ışığı.*

Nola refʿ eylese rūy-ı ciḫāndan ẓulmet-i ẓulmi
**Füruġ-ı ʿadl** ü dādı şeb-çerāġ-ı ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 16). [füruġ-ı ʿadl, ]*

**fürūg-ı çerāġ:** *Çıranın ışığı.*

Olur fitīle **fürūg-ı çerāġ** istiġnā
Şeb-i ġınāda ider dāġ-ı sīnesin ḳandīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 13). [fürūg-ı çerāġ, ]*

**fürūg-ı dü-rūhı:** *İki yanağının parlaklığı.*

Ey **fürūg-ı dü-rūḫı** her dü-ciḫān māh-veşi
Pertev-i ḥüsn ü cemāli iki ʿālem güneşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 1). [fürūg-ı dü-rūḫı, -ı ]*

**fürūg-ı dü-rūhı:** *Iki yanağının güzelliği.*

Ey **fürūg-ı dü-rūḫı** her dü-ciḫān māh-veşi
Pertev-i ḥüsn ü cemāli iki ʿālem güneşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 1). [fürūg-ı dü-rūḫı, -ı ]*

**fürūġ-ı ḥüsn:** *Güzellik ışığı.*

Āteş-i ʿaşḳ u **fürūġ-ı ḥüsn** ü ṭābʿ-ı āhdan
Sīneler nīrān beden sūzān ciġer büryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 7). [fürūġ-ı ḥüsn, ]*

**furuġ-ı mehce-i her:** *Bütün küçük ayın ( hilalin ) parlaklığı.*

Derūn-ı şebde virür şuʿle şeb-çerāġ gibi
**Füruġ-ı mehce-i her** tūġı günden aẓherdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 100). [furuġ-ı mehce-i her, ]*

**fürūġ-ı mihr-i ciḫāntāb-ı ṣubḥgāh:**
*Sabah vakti dünyayı saran güneşin ışığı.*

Lebāleb itdi dili ʿaks-i ḥüsn-i yār Naẓīm
**Fürūġ-ı mihr-i ciḫāntāb-ı ṣubḥgāh** gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 14). [fürūġ-ı mihr-i ciḫāntāb-ı ṣubḥgāh, ]*

**fürūġ-ı sipihr-i risāletüñ:** *Peygamberliğin gökyüzünün parlaklığı.*

Mihr-i celī **fürūġ-ı sipihr-i risāletüñ**
Burc-ı nübüvvete meh-i tābān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 3). [fürūġ-ı sipihr-i risāletüñ, ]*

**fürüzân:** *Aydınlık.*

Nice ḳandīl ser-i hāk-i mezārum olsun
Tende her dāġ ki derdüñle **fürūzān** olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 14). [fürūzān, ]*

**fürüzân:** *Aydınlık,parlak.*

Her dāg-ı sīne oldı **fürūzān** bir āftāb
Mihrüm o māh-pāreye günden ʿıyān imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 7). [fürūzān, ]*

Rūz u şeb sönsüñ çerāġ-ı baḫtı ḫaşm-ı şerʿinüñ
Dehrüñ olduḳça **fürūzan** mihr ü māh-ı enveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 226). [fürūzan, ]*

**füsūn:** *Büyü, sihir, tılsım (Şiir bağlamında).*

Zülfinüñ her tārr bir bend-i zebāndur ʿāşıḳa
Çeşmi cādūlarda mekr ile **füsūn** efzūn olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 10). [füsūn, ]*

Mestāne çekince ġamzesi ḫançer-i tīz
Eyler nigehi **füsūn** ü nāz ile sitīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 2). [füsūn, ]*

**füsūn-ı dil:** *Gönül büyüsü.*

Haṭır-ı saḫt-ı yāri nerm eyler
Kimse bilmez **füsūn-ı dildür** bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 8). [füsūn-ı dil, --dür ]*

**füsūn-ı naẓm:** *Nazım büyüsü.*

Naẓīmā sāḥirān-ı Bābil-i maʿnāyı lāl itdi
**Füsūn-ı naẓm** ile kilk-i beyān-ı ṭabʿ-ı
sehḫāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 14). [füsūn-ı naẓm, ]*

**füsūn-perver:** *Sihri seven.*

Nuṭḳ-ı şīrīn ü dil-āvīz ü **füsūn-perverle**
Fikr-i bārīk ile tedḳīḳ-ı süḫande Ḥaḳḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 75). [füsūn-perverle, -le ]*

**füsurde:** *Pörsümüş.*

Devletle bir maḳāma seferden ki ḫān gelür
Gūyā **füsürde** ḳālıb-ı bī-rūḫa cān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 2). [füsürde, ]*

**fütāde:** *Düşkün, Tutkun.*

Devletle olur ne cānibe ʿazm itseñ
Hāk-i ḳademüñ **fütādesi** cevher-i kül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 4). [fütādesi, -si ]*

**fütāde:** *Âşık.*

Öpdüḳce ehl-i dil ser-i dāmān-ı ʿizzetin
Değmez mi ben **fütādesīne** ey Naẓīm pāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 14). [fütādesīne, -si, -n, -e ]*

**fütāde:** *Âşık, tutkun, düşkün.*

Hāk-derüñe **fütāde** düşdüm şāḫum
Bir esb ile eyle ḫākden bendeñi refʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 3). [fütāde, ]*

**fütāde ol:** *Âşık olmak.*

Ḳaṣduñ ʿulüvv-i şān ise dāʾim **fütāde ol**
Bir neşve ḫāṣıl eyle de derdī-i bāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 1). [fütāde ol, ]*

**fütāde-i ḳadem-i yār-i kec-külāhuz:** *Eğri külah sevgilinin ayağa düşmesi.*

O naḫl-i râst - ḳadiñ sāyesinde ḫoş geçerüz
**Fütāde-i ḳadem-i yār-i kec-külāhuz** biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 12). [fütāde-i ḳadem-i yār-i kec-külāhuz, --uz ]*

**fütādelüġ:** *Düşkünlük.*

O kim tevazuʿ ile meyl ide **fütādelüġe**
İder gedāluġı tercih şeḫzādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 1). [fütādelüġe, -e ]*

**fużalā:** *Faziletliler.*

Didi **fużalā** cāhına tārīḫ Naẓīma
Ṣādr-ı Anaṭolıda revā ʿĀrif Efendi (1113)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 13). [fużalā, ]*

**fużūl:** *1. Gereksiz fazla şey, söz, davranış. 2. Haddi aşan, haddini bilmez kimse.*

Ey şefāʿat kānı ʿafv it vażʿ-ı nā-hemvārumı
Midḥat-i ẕātuñda oldum gerçi küstaḫ u
**fużūl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 10). [fużūl, ]*

**füzūn:** *pek çok, pek fazla.*

Sūḳ-ı raġbetde eğer bulsa revāc-ı iʿtibār
Cins-i kālā-yı hüner ḥadden **füzūn** efzūn
olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 14). [füzūn, ]*

İtse nola ġafletim **füzūn** mūy-ı sefīd
Ṣubḥ olsa ḳarīb olur belī ḫvāb-ı girān

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 3). [füzūn, ]*

**füzūn:** *Çok fazla, ziyade.*

Mesned-i ʿizz ü saʿādetde olup ʿömri **füzūn**
Ṭāliʿ-i ferḫunde yāri yāveri baḫt-ı civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 7). [füzūn, ]*

**füzūn:** *Çok fazla, bir hayli, aşırı.*

Kāküliyle çeşm-i kūteh-sīne setr eyler ruḫın
ʿÖmri olsun ol şeh-i ḥüsnüñ **füzūn** kākül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 8). [füzūn, ]*

ʿAfvi ʿişyāndan **füzūndur** ol cevād-ı muṭlaḳuñ
Maʿẕeretden ġayri yoḳdur destümüzde bir sened *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 29). [füzūndur, -dur ]*

**füzūn (ol):** *Artmak, çoğalmak.*

Mesned-i nāz ü naʿīm üzre olup ʿömri **füzūn**
Dest-gīri ola Ḥaḳ rāh-beri Peyġamber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 13). [füzūn, ]*

**ġabī:** *Aklı az kimse, ahmak, bön.*

Ders-i vaṣfında olup muʿterif-i ʿacz ü ḳuṣūr
ʿAḳl-ı evvelde ola metn-i şenāsında **ġabī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 34). [ġabī, ]*

**ġaflet:** *Farkında olmama hali, bilinçsizlik.*

İtse nola **ġafletim** füzūn müy-ı sefīd
Ṣubḥ olsa ḳarīb olur belī ḫvāb-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 3). [ġafletim, -im ]*

**gāh:** *Zaman.*

Dili yoḳ aġzı var amma ki her **gāh**
Hemān söyler yürür şām u seḥergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [gāh, ]*

Cürmüm nola Ḥaḳ iderse her **gāh** ʿafv
Eyler ḳulınuñ cināyetin şāḫ ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 1). [gāh, ]*

**gāh:** *Yer, mekan.*

Nīze alsa ele ider her **gāh**
Gözine ʿālemüñ ciḫānı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 9). [gāh, ]*

**gāh:** *"Gâh ... gâh ..." bazen, ara sıra anlamında bağlaç.*

Gāh mest ü **gāh** hüşyārum Naẓīm-āsā velī
Luṭfuña her ḥālle āmādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 9). [gāh, ]*

Gāh şevḳ-ı būs-ı laʿli **gāh** ẕevḳ-ı vuṣlatı
Ārzu-yı ḫātır-ı ʿuşşāḳ-i şeydā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 5). [gāh, ]*

Şām-ı hicrüñde ümıd-i vuṣlatuñdur şemʿ-veş
Ṣubḥ olınca **gāh** giryān **gāh** nālān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 6). [gāh, ]*

Şām-ı hicrüñde ümıd-i vuṣlatuñdur şemʿ-veş
Ṣubḥ olınca **gāh** giryān **gāh** nālān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 6). [gāh, ]*

Bir ḥüsn ü cemāl ile hem-āġuş olagör kim
Gāhī dil ola cilvegehi dīde-i ter **gāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 12). [gāh, ]*

Baltacı ketḫudāsına beñzer
**Gah** ṣatır olur belinde kemer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 4). [gah, ]*

Beşi bir rāḫşa biñüp itmededür seyr-i sefer
Beşi gāhīce licāmın uzadup **gāh** çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 4). [gāh, ]*

**gāh:** *"Bazen de, kimi zaman da" anlamı veren "geh/gâh... geh/gâh ..." bağlacı.*

**Gāh** olur kim ʿāşıḳ-ı şeydāya istiġnā düşer
Gerçi ʿāşıḳdan gelür elbette istiġna ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 9). [gāh, ]*

**Gāh** mest ü gāh hüşyārum Naẓīm-āsā velī
Luṭfuña her ḥālle āmādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 9). [gāh, ]*

**Gāh** şevḳ-ı būs-ı laʿli gāh ẕevḳ-ı vuṣlatı
Ārzu-yı ḫātır-ı ʿuşşāḳ-i şeydā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 5). [gāh, ]*

Bir dil ki ola mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh
Feyż-i ezelī anda tecellī ide her **gāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 2). [gāh, ]*

**Gah** māḫmūr-ı keder gāh ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ
Bezm-i ʿālemde degüldür kişi bir ḥāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 9). [gah, ]*

Gah māḫmūr-ı keder **gāh** ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ
Bezm-i ʿālemde degüldür kişi bir ḥāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 9). [gāh, ]*

Cūd-ı bī-minnet ider cezb-i ḳulūb
Ki olur kāh-rübā cāzib **gāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 18). [gāh, ]*

**Gāh** nāz u gehī niyāz olmış
Arada çoḳ niyāz u nāz olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 187). [gāh, ]*

**gāh:** *Zaman, vakit.*

Medennî Baṭḥî Mekkīdür ol şāḫ
Feda cān-ı ümem yolında her **gāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 38). [gāh, ]*

**gāh gāh:** *Bazan…..bazan, kimi…..kimi, kâh…..kâh.*

Ḳurbı ümmidiyle şādum bīm-i buʿdiyle melūl
Şemʿ-i sūzān gibi kārum **gāh** ḫande girye **gāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 62). [gāh gāh, ]*

**gāh gāh:** *Ara ara.*

**Gāh gāh** eyle az az eyle
Beni senden ayırmış idi ʿadū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 305). [gāh gāh, ]*

**gāh gāh:** *Bazan…..bazan, kimi…..kimi, kâh…..kâh.*

Mey-i şādīnüñ encāmı ḫumār-ı ġamdur
āḫir-i kār

Miṣāl-i ṣemʿ-i meclis gāh ḫandān gāh giryān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 4). [gāh gāh, ]*

**gāh geh:** *Ara ara.*

Feryād u nāle eyler ol büt-perest-i nāzuñ
Deyr içre **gāh** nāḳūs **geh** erġānūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 10). [gāh geh, ]*

**gāh geh:** *Bazen...bazen.*

Hem ciḫānı taḫt idüp hem merkezüñ bekle göñül
**Gāh** Ḳays u **geh** sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 6). [gāh geh, ]*

**gāh gehī:** *Vakit vakit, bazı bazı, ara sıra.*

Şemʿ-veş bezmgāh-ı ʿaşḳında
**Gāh** ḫandān idüm **gehī** giryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 162). [gāh gehī, ]*

**gāh- u rifʿatde:** *Makamın yüksekliği, yüceliği.*

Ḳadr ü ʿizzetde kirām u enbiyānuñ ekseri
**Gāh- u rifʿatde** kibār-ı mürselīnüñ ekberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 144). [gāh- u rifʿatde, -de ]*

**gāhī:** *Bazen de.*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı **gāhī**
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 11). [gāhī, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı **gāhī**
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 17). [gāhī, ]*

**gāhī:** *Ara sıra, bâzan, bâzı defa.*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı **gāhī**
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 23). [gāhī, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı **gāhī**
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 35). [gāhī, ]*

**gāhī:** *Ara sıra, bazen.*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı **gāhī**
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 41). [gāhī, ]*

**gāhī:** *"Gâh ... gâh ..." bağlacı. Bazen, ara sıra.*

Beşi bir rāḫşa biñüp itmededür seyr-i sefer
Beşi **gāhīce** licāmın uzadup **gāh** çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 4). [gāhīce, -ce ]*

**gāhī:** *Bazen, kimi zaman.*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı **gāhī**
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 29). [gāhī, ]*

**gāhī:** *"Gâh ... gâh ..." bağlacı, bazen, ara sıra.*

Gehī bir ḳurş **gāhī** bir dilim nān ile ḫandān ol
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 1). [gāhī, ]*

**gāhī:** *"Bazen de, kimi zaman da" anlamı veren "geh/gâh... geh/gâh ..." bağlacı.*

Ben senüñ pervāneñüm ey şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
Kuḫl idüp ʿḫākisterüm geh aġla **gāhī** gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 4). [gāhī, ]*

Deyr-i muḥabbetüñ yine rāhi küşādedür
**Gāhī** ḳapansa mey-gede gāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 2). [gāhī, ]*

Deyr-i muḥabbetüñ yine rāhi küşādedür
Gāhī ḳapansa mey-gede **gāhī** küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 2). [gāhī, ]*

Bir ḥüsn ü cemāl ile hem-āġuş olagör kim
**Gāhī** dil ola cilvegehi dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 12). [gāhī, ]*

Süvār olduḳça ṭabʿum eblaḳ-ı endīşeye **gāhī**
Miyân-ı arṣa-i maʿnada raḳṣā başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 7). [gāhī, ]*

Geh fikr iderüm çeşmini ebrūsını **gāhī**
Gāhī nigehin ġamze-i cādusını **gāhī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 1). [gāhī, ]*

Geh fikr iderüm çeşmini ebrūsını gāhī
**Gāhī** nigehin ġamze-i cādusını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 2). [gāhī, ]*

Geh fikr iderüm çeşmini ebrūsını **gāhī**
Gāhī nigehin ġamze-i cādusını **gāhī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 2). [gāhī, ]*

Ḥasret-keş olup kāküline çeşmine müştaḳ
Geh yād iderüm nāfesin āhūsını **gāhī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 4). [gāhī, ]*

Hayret belī pāmāl ider añduḳca o şūḫuñ
Reftārını geh ḳāmet-i dil-cūsını **gāhī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 6). [gāhī, ]*

Būs eyleyerek gül gül iderdüm ḳanı ol gün
Geh sīne-i sīmīnini bāzūsını **gāhī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 8). [gāhī, ]*

Gitdi o zamān kim şeb-i vuṣlatda alurdum
Āġūşa miyānın gehī pehlūsını **gāhī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 10). [gāhī, ]*

Maḥbūblaruñ tevʾem imiş hicr ü viṣāli
Añsam nola geh derdini dārūsını **gāhī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 12). [gāhī, ]*

Dām itmiş idi murġ-ı dil ü cāna Naẓīma
**Gāhī** girih-i zülfini gīsūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 14). [gāhī, ]*

Dām itmiş idi murġ-ı dil ü cāna Naẓīma
Gāhī girih-i zülfini gīsūsını **gāhī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 14). [gāhī, ]*

Ehl-i sūḳ olsañ dimişler ehl-i sūḳa ehl-i nār
Geh yañar **gāhī** yaḳarsuñ gelmez olur müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 58). [gāhī, ]*

Redd itme berḳ-i sebzini kıl maẓḫār-ı ḳabūl
**Gahī** ki bezm-i ḫāṣıña ol nā-tüvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 76). [gahī, ]*

Eyler delik delik dili peykān-ı ḥasreti
**Gāhī** ki ḫāṭıra o kemān ebrūvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 96). [gāhī, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola māhı **gāhī**
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 5). [gāhī, ]*

İtdükce **gāhī** ḫvāb-ı nāz ola meges-rān-ı niyāz
Bāl-i hümāyūn-ı hümā bā-cān u dil ber-leb şaġīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 23). [gāhī, ]*

**ġāʾib:** *Ar. Bulunmama, olmama.*

Hāżır gerekse **ġāʾib** ḫākderinde ṭālib
Ol derde İbn-i Ḥācib derbān-ı derdmendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 7). [ġāʾib, ]*

**ġāʾile-i mevc:** *Dalganın telaşı.*

Baḥr-ı ġam-ı ʿaşḳuñda o çār ebrū-yı pür-çīn
Fülk-i dile çekdirmededür **ġāʾile-i mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 10). [ġāʾile-i mevc, ]*

**ġalat-fehmān-ı bezm-i iʿtīrāż:** *Itiraz meclisinin yanlış anlayanları.*

Rast-gū olsañ **ġalat-fehmān-ı bezm-i iʿtīrāż**
Üstüñe eyler ḥavāle bir muʿārıż kāfiri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 43). [ġalat-fehmān-ı bezm-i iʿtīrāż, ]*

**ġālib:** *(herkesten) üstün.*

Hıdīv-i maʿdelet-eyvān ki ʿadli **ġālibdür**
Vücūh-ı tām ile kesrī-i kāmrān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 13). [ġālibdür, -dür ]*

**ġālib:** *Galip gelen, yenen, üstün gelen, baskın (kimse).*

Mūṣāffā her bilūrīn cām-ı tāb-endāzı **ġālibdür**
Żiyāda āftāba nūrda māh-ı şeb-ārāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 17). [ġālibdür, -dür ]*

**ġālib:** *Üstün gelen, baskın çıkan.*

Tā ki geh **ġālib** gehī maġlūb olup ṣayf u şitā
Olalar germā vü sermā īn berān ü ān berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 131). [ġālib, ]*

Berḳ-ı cemāli nūr-ı nigāhı yaḳar baña
Ḥūrşīde **gālib** olduġı günden ʿıyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 90). [gālib, ]*

**gāliye:** *Misk kokulu.*

Ola meşşāṭa degül **ġāliye** vü ġāze ḫacil
Reng-i ṣahbā o rūḫ-ı āli ki gül-gūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 5). [ġāliye, ]*

**ġalṭān:** *Yuvarlak, yuvarlanan.*

Kelle-i aʿdāyı **ġalṭān** itdi pāy-ı rāḫşına
Güy ü çevgān oynadı ṣaḥn-ı veġāda gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 9). [ġalṭān, ]*

**ġalṭān:** *Yuvarlanan.*

Ḳays-veş zülfiyle ḥālin fikr iden āvārenüñ
Cismi ʿüryān ḳaddi çevgān gūy-ı ser **ġalṭān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 6). [ġalṭān, ]*

**ġaltān-ı dergeh:** *Dergahın aşığı.*

Her kūy-ı ser ki olmıya ġaltān-ı dergehi
Olsun ḳafā-ḫor-ı ḫam-ı cevgān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 53). [ġaltān-ı dergeh, --i ]*

**ġam:** *Ar. Kaygı, tasa, endûh, gussa.*

ʿAbdle ḳadr ola ol ṣafiʿ-i küll-i ümemüñ
Ṣa'im-i rūze-i derd ü **ġamınuñ** rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 44). [ġamınuñ, -ı, -n, -uñ ]*

**ġam:** *Dertsiz, kaygısız.*

ʿİyş ü ʿişretde şād u ḫurrem iken
Bezm-i ʿālemde böyle **bī-ġam** iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 64). [bī-ġam, ]*

**ġam:** *Aşkın neden olduğu tasa, sıkıntı, keder.*

Āhum **ġam-ı** zülfünle şerer-ḫīz-i düḫāndur
Bir toz ḳoparursa ötesi yine dumandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 11, Mısra 1). [ġam-ı, --ı ]*

**ġam:** *Acı, keder, üzüntü.*

Çek sāġar-ı lebālebi peymāne dolmadan
**Ġamden** penāha mey-gede bir āsitānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 10). [ġamden, ]*

Ne şādīden ferāḥ-nāk ol ne **ġamden** ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sūrı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 3). [ġamden, ]*

Şād reşk o dīvāneye ol ṭıfla ḥased kim
Ne ġuṣṣādan agāh u ne **ġamden** ḫaberi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 8). [ġamden, ]*

**Ġamden** āzād olun Naẕīm-āsā
Varıñuz hep şerāb-ı nāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 19). [ġamden, ]*

Āsūdelüġi şemʿ ile fānūsdan öğren
Merdāne serüñ ḫırḳaya çek **ġamden** emin ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 8). [ġamden, ]*

**Ġamde**n olmışdı cān ü dil ʿārī
Germ idi ẕevḳi u şevḳ bāzārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 55). [ġamden, ]*

Kalbiñi **ġamden** eyleyüp āżād
İdeyüm ḫāṭır-ı ḥazīnini şād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 193). [ġamden, ]*

**ġam:** *Acı, dert, keder, üzüntü.*

Ġam-ı ʿālem ezelden var ise ādemle tevʾemdür
Anuñçün meclis-i ʿālemde ādem **ġamla** tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 2). [ġamla, -la ]*

Umūrın ol ki tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz eyler
Ne ẕılletden ne miḥnetden ne **ġamdan** iḫtīraz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 4). [ġamdan, -dan ]*

Hayālinden cüdā dīde **ġamından** dūr olan ḫaṭır
Biri baḥre ġarīḳ olsun biri nāre ḫārīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 3). [ġamından, -ın, -dan ]*

ʿAfvinüñ seyyiʾāt-ı muḥtācı
Ferāḥ elbette **ġamla** tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 72). [ġamla, -la ]*

Ḥurremdür ol zemīn ki ḳudūmıyla dembedem
Aña hezār **ġamla** varan şādmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 4). [ġamla, -la ]*

Lebrīz dīde nemle ḳaddüm dü-tā elemle
İtdi ʿubur **ġamla** eyyām-ı ʿünfüvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 154). [ġamla, -la ]*

ʿÖmri nākış **ġamı** żiyād olsun
İki ʿālemde nā-murād olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 143). [ġamı, -ı ]*

**ġam:** *Acı, dert, keder, üzüntü.*

Bu ḳaṭre ḳaṭre ki ḫūnāb-ı dīde-i terdür
**Ġamuñla** her biri bir daġ-ı derde aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 188). [ġamuñla, -uñ, -la ]*

**ġam:** *Acı, dert, keder, üzüntü. II Âşığın sevgiliden dolayı çektiği acı, keder.*

Ṭāslar şems ü ḳamerdür necm-i rāḫşān **ġamlar**
Çarḫ-veş germābe-i nüh-ḳubbedür dinse sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 3). [ġamlar, -lar ]*

**ġam:** *Acı, dert, keder, üzüntü.*

Döndürdi kehribāya **ġamuñ** rūy-ı zerdümi
Sen māʾil olmasañ nola āhen rübâ degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 7). [ġamuñ, -uñ ]*

Vālih-i āyīne-i ṭalʿatüñ Ibni Mesʿūd
ʿĀşıḳ-ı derd ü **ġamuñ** cān ü dil-i Bū Derdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 300). [ġamuñ, -uñ ]*

**ġam:** *Acı, keder, üzüntü.*

Der-beste endūh u miḥen geçdi yire beytü'l-ḥazen
**Ġam** sīnelerden ber- ṭaraf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 4). [ġam, ]*

Ey ṣubḥ-ı cebīni maşrıḳ-ı neyyir-i rāz
Ḥūrşīd ü ḳamer **ġam** ile pür-sūz ü güdāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 2). [ġam, ]*

İder endūh u **ġam** encāma āġāz
Olur rāmişger-i şādī ṭarab-sâz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 13). [ġam, ]*

**ġam:** *Acı, dert, keder, üzüntü.*

Lā-büd güẕerān üzredür ey dil **ġam** şādī
ʿĀrif ne ġam-ālūd ne dil-şād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 11). [ġam, ]*

Cām-ı vaṣl u nuḳl-i būs ü neşve-i dīdārla
**Ġam** gürīzān ġuṣṣa pinḫān ü ferāḥ mihman olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 10). [ġam, ]*

O dil ki ne **ġam** u endūh u ne melāl ṭutar
Elinde gül gibi cām-ı şarāb-ı āl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 1). [ġam, ]*

Ṣun ey ṣākī şerāb-ı cām-ı vaṣluñ şād-kām eyle
Humār-ālūd-ı hicrüñdür dil-i sevdāyı **ġam** başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 10). [ġam, ]*

Didi tārīḫ-i vefātın **ġam** u ḥüzn ile Naẕīm
Hū diyüp gitdi meded Himmet Efendi-zāde (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 9). [ġam, ]*

**ġam-ālūd:** *Üzüntülü.*

Lā-büd güẕerān üzredür ey dil ġam şādī
ʿĀrif ne **ġam-ālūd** ne dil-şād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 12). [ġam-ālūd, ]*

**ġam-fersā:** *Gam dağıtıp yok eden, gam giderici.*

Keyf-i ṣahbā-yı refīḳ-ı hünerüm ġuṣṣa-şiken
Neşve-cām-ı raḥīḳ-ı eşerüm **ġam-fersā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 24). [ġam-fersā, ]*

**ġamġam:** *Kahraman'ın karanlıkta mehtap gibi parlayan elmas kılıcı. (bkz. Ḳahramān).*

Seyf-i meslūl-i Ḥaḳ ki ʿavn ü ẓafer
Ḳabża-i ḳudretinde **ġamġamdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 90). [ġamġamdur, -dur ]*

**ġam-gede:** *Gamlı yer.*

Çekdiler her biri bu **ġam-gededе** renc-i elīm
Buldılar ḳurb-ı İlāhīde ʿulüvv-i derecāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 81). [ġam-gededе, -de ]*

**ġam-güdāz:** *Gam yakan , gam eriten.*

Ẕevḳi-ı fikr-i bārgāhı cān-fezā vü dil-küşā
Şevḳ-ı ḳurb-i āsitānı **ġam-güdāz** ü ġuṣṣa-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 58). [ġam-güdāz, ]*

**ġam-güsār:** *Dert ortağı, arkadaş.sevgili.*

Māḥrem-i rāz u yār-i ġārum idi
Kūşe-i ġamde **ġam-güsārum** idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 168). [ġam-güsārum, -um ]*

**ġam-hāne:** *Gam evi, dert evi. Âşığın dertli gönlü.*

**Ġam-ḫāneme** yār-ı nev-civānum geldi
Gūyā yirine Naẓīm cānum geldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 1). [ġam-ḫāneme, -m, -e ]*

**ġam-ḫvārı:** *Gam yiyen (dert çeken), kederli.*

Nā-tüvān ümmetinüñ **ġam-ḫvārı**
Müşfiḳ-i ḥāl-i dil-i zār-ı ʿusāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 5). [ġam-ḫvārı, ]*

**ġam-ḫvārı:** *Gamlı, üzüntülü.*

Ey ḥāl-i tebāh-ı ümmetinün **ġam-ḫvārı**
Vey ʿāyb-ı ʿuṣāt-ı māḥşerüñ settārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 1). [ġam-ḫvārı, ]*

**ġam-ı aġyār:** *Başkalarının derdi.*

Çekilür yār içün **ġam-ı aġyār**
Hārsız gül bulınmaz ey dil-i zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 121). [ġam-ı aġyār, ]*

**ġam-ı ʿālem:** *Alemin derdi.*

**Ġam-ı ʿālem** ezelden var ise ādemle tevʾemdür
Anuñçün meclis-i ʿālemde ādem ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 1). [ġam-ı ʿālem, ]*

**ġamı cān:** *Can derdi.*

Derdi mużmer derūn-ı sīnemde
**Ġamı cān** ü dilümde müdġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 114). [ġamı cān, ]*

**ġamı cānumda:** *Can derdi.*

Ḥasret-i ḫāk-i deri mużmer żamīrümde müdām
Ey **ġamı cānumda** müdġam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 90). [ġamı cānumda, -um, -da ]*

**ġam-ı ferdā:** *Gelecek kaygısı.*

Gitdiler āḫirete rūḫları şād olsun
Geçdiler ġuṣṣa-i imrūz u **ġam-ı ferdādan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 4). [ġam-ı ferdā, -dan ]*

**ġam-ı hicrān:** *Ayrılık acısı.*

Bilmemiş ẕevḳ-ı viṣālüñ **ġam-ı hicrān** idügin
Vuṣlata ṣubḥ-ı ṭarab hecre şeb-i tār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 5). [ġam-ı hicrān, ]*

**ġam-ı hicrāne:** *Ayrılık gamı.*

**Ġam-ı hicrāne** de irişdi zevāl
Beni refʿ itdi ḫākden keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 299). [ġam-ı hicrāne, -e ]*

**ġam-ı hicrüñle:** *Ayrılık acısı.*

Yoluñda pāymāl oldum gel ey serv-i revānum gel
**Ġam-ı hicrüñle** lāl oldum gel ey serv-i revānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 2). [ġam-ı hicrüñle, -le ]*

**ġam-ı hırka:** *Hırkanın gamı.*

Hased ol bī-ser ü pā kim bilmez
Ne **ġam-ı hırka** ne teşviş-i külah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 62). [ġam-ı hırka, ]*

**ġam-ı imrūz-ı ʿāşıḳ :** *Bugün kaygısı aşık.*

Niyāz-ı vaṣl ile nev-devletān-ı mesned-i nāzuñ
**Ġam-ı imrūz-ı ʿāşıḳ** vaʿde-i ferdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 14). [ġam-ı imrūz-ı, ]*

**ġam-ı muḥabbet-i cānāne:** -*Sevgiliye karşı duyulan aşk ve sevda hüznü.*

**Ġam-ı muḥabbet-i cānāne** tende yektādur
Māḥāll-i şübhe degül cān bedende yektādun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 1). [ġam-ı muḥabbet-i cānāne, ]*

**ġam-ı zülfiyle:** *Zülfün gamı.*

Ġam-ı zülfiyle Leylī bir miskīn
Hicr-i laʿliyle teşne-leb Şīrīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 89). [ġam-ı zülfiyle, -i, -yl-, -le ]*

**gamīn:** *Gamlı, kederli.*

Düşmen-i cāhı ola māḥzūn ü nā-şād ü **ġamīn**
Ehl-i diller vaṣfın itdükce disünler ol şehüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 137). [ġamīn, ]*

**gamze:** *Göz kırpma, gözle işaret yapma, süzgün bakış. Sevgilinin güzel gözlerinde yan bakışla meydana gelen latif, hoş, çekici hareket.*

Olup nāz-ı girişme **ġamze** ʿişve ittifāḳ üzre
Yine ḳaṣd itdiler cān u dil-i pür-iştiyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 1). [ġamze, ]*

**gamze:** *(Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yan bakışı.*

Mestāne çekince **ġamzesi** ḫançer-i tīz
Eyler nigehi füsūn ü nāz ile sitīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 1). [ġamzesi, -s, -i ]*

**gamze:** *(Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yan bakışı.*

**Ġamzeñ** itsün sīnemi urduḳca yāre çāk çāk
Baġrum olsun şerḥa şerḥa pāre pāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 1). [ġamzeñ, -ñ ]*

**gamze:** *(Sevgilinin) can alıcı yan bakışı,.*

Çeşmi olmaz ġamzesinden **ġamze** çeşminden cüdā
Āhū-yı vaḥşī ʿacebdür ülfet itmek şîrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 13). [ġamze, ]*

**gamze:** *(Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yan bakışı.*

Kim söyleşür ey peri nigāhuñla senüñ
Sen **ġamzeñe** mest iken ʿitāb eylersüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 4). [ġamzeñe, -ñ, -e ]*

**gamze:** *(Sevgilinin) göz ucu ile bakışı.*

Cādū-yı çeşmi ḳomaz derdümi taḳrire mecāl
Zülfi bağlar dilümi **ġamzesi** efsūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 10). [ġamzesi, -s, -i ]*

Ġamzesi tīġ-ı nigāhından emīn olmaz yine
İtse de ʿaks-i rūḫı dāru'l-emān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 3). [ġamzesi, -s, -i ]*

Haṭṭ-ı rūḫın iderse nola **ġamzesi** tırāş
Yārüñ öñinde āyine yānında berberi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 3). [ġamzesi, -s, -i ]*

**ġam-zede:** *Kederli, gamlı; seven.*

Ḳāmet-i şevḳi dü-ta olsa Naẓīmüñ ne ʿaceb
Çille-i ḥasreti ġayretle çeken, **ġam-zededür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 14). [ġam-zededür, -dür ]*

**ġamze-i bī-bāk:** *Korkusuz yan bakış.*

Tīġ-ı müjeñ keşer yolını Ḳahramānlaruñ
Rüstemlere o **ġamze-i bī-bāk** sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 6). [ġamze-i bī-bāk, ]*

**ġamze-i cādusını:** *Cadı bakış. || Büyüleyen süzgün bakış.*

Geh fikr iderüm çeşmini ebrūsını gāhī
Gāhī nigehin **ġamze-i cādusını** gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 2). [ġamze-i cādusını, -n, -ı ]*

**ġamze-i cānāne:** *Sevgilinin gamzesi.*

İltifāt-ı nāzuña şāyeste itmezseñ daḫī
Bir selāmum rāḥm idüp ey **ġamze-i cānāne** al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 10). [ġamze-i cānāne, -e ]*

**ġamze-i cellād:** *(Sevgilinin) Acımasız, cellada benzer yan bakışı.*

Bīhude şümār itme figār-ı ser-i tīġuñ
Ḳırsan daḫi ey **ġamze-i cellād** dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 4). [ġamze-i cellād, ]*

**ġamze-i hançer-keş:** *Hançer çeken gamze.*

Sīne-i sührāb olursa Rüstemāne çāḳ ider
Āşinā bīgāne bilmez **ġamze-i ḫançer-keşi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 4). [ġamze-i ḫançer-keş, --i ]*

**gamzesinden:** *(Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yaralayan yan bakışı.*

Çeşmi olmaz **ġamzesinden** ġamze çeşminden cüdā
Āhū-yı vaḥşī ʿacebdür ülfet itmek şîrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 13). [gamzesinden, -si, -n, -den ]*

**ġam-zidāy:** *Gam parlatan gam çoğaltan.*

Ṭabʿ-ı kerem-şiʿār ı dil-fürūz u cān-fezā
Dest-i direm-niṣārı ferāḫ-baḫş u **ġam-**

**zidāy** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 16). [ġam-zidāy, ]*

**ġañet:** *Uyuşukluk.*

Ādemi lābüd belāya uġradır sūʾ-i ḳarīn
Geçdi **ġañetle** şeb ü rūzum dirīġa bilmedüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 122). [ġañetle, -le ]*

Her ṣubḥ mesāda kārumuz **ġañet** ü nevm
Baḳṣān bize benzemez ciḫānda bir ḳavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 1). [ġañet, ]*

**ġanī:** *Zengin.*

İḫtiyācuñ olsa āb-ı rūyuñı rızān idüp
Bir **ġanī** bulsañ olursuñ sā'il-i ḫāk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 12). [ġanī, ]*

Hāris ü ʿādil ü hādī vü ḫātim
Cevād u hem **ġanī** fettāḥ u kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 24). [ġanī, ]*

Ṭuʿme-ḫvār-ı sofra-i inʿāmı derviş ü **ġanī**
Kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı iḥsānı ṣulṭān u gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 7). [ġanī, ]*

**gānümān-sūz-ı derūn-ı dil-i leylāsın:** *Leyla'nın gönlünün derinlerindeki kalp ateşi.*

Dil-i Mecnūn idi ʿaks-i rūḫ-ı Leylāya maḳām
**Gānümān-sūz-ı derūn-ı dil-i Leylāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 8). [gānümān-sūz-ı derūn-ı dil-i leylāsın, ]*

**ġaraż:** *Amaç, arzu, maksat, niyet, düşünce.*

**Ġaraż** bir būsedür ḥüsn-i beyān-ı ḫaṭṭ-ı laʿlüñden
Hayāl-i māʿni-i rengīn beyt-i intiḫāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 7). [ġaraż, ]*

**Ġarażum** kāf gibi ḫaṭır-ı aʿdāñı müdām
Tīġ-ı ser-tīz-i zebānumla şikāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 11). [ġarażum, -um ]*

**ġaraż:** *Amaç, arzu, maksat, niyet, düşünce.*

Saña inṣāf virsün Allāhum
**Garażuñ** cevr ise yiter şāhum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 178). [garażuñ, -uñ ]*

**ġarażda:** *Birine karşı beslenen kötü niyet, gizli düşmanlık, hınç, kin.*

Seni sevdiyse kāfir olmadı dil
Ehl-i buġż u **ġarażda** dīn olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 282). [ġarażda, ]*

**ġarb:** *Batı.*

Şarḳ u **ġarb** ola mülāḳi kuvvet-i temkīn ile
Sīne-i rūy-ı zemīne olsa hükmi pâ-niṣâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 85). [ġarb, ]*

**gāret:** *Çapul, yağma.*

İder şehr-i dil-i ʿuşşākı şanma her biri **ġāret**
Gözi tatarlarda yaḫşı mūnisdür yaman serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 7). [ġāret, ]*

**ġarīb:** *Kimsesiz, zavallı, biçare.*

Bir bī-kes ü bir ġarībüñüm eyle ḳabūl
Ben bī-kesi ben **ġarībüñi** redd itme *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 4). [ġarībüñi, -üñ, -i ]*

Bir bī-kes ü bir **ġarībüñüm** eyle ḳabūl
Ben bī-kesi ben ġarībüñi redd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 3). [ġarībüñüm, -üñ, -üm ]*

**ġarīb:** *Tuhaf, acayip.*

Muḥabbet itdügümüzdür o şūḫa çevre sebeb
**Ġarībdür** ki ne mücrim ne bī-günāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 16). [ġarībdür, -dür ]*

**ġarīb:** *Düşkün, zavallı, biçare,aşık.*

Nicedür ol **ġarībüñ** ḥāli
ʿAceb ol derdmendüñ aḥvāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 195). [ġarībüñ, -üñ ]*

**ġarīb:** *Alışılan tarz ve surette olmamakla tuhaf görünen, acayip, bambaşka II oldukça, fazlasıyla.*

Mihr ü meh gibi felekde kevkebi saʿd olsa da
Yıldızı düşkün olur ister **ġarīb** ister yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 10). [ġarīb, ]*

Beni böyle **ġarīb** ü āvāre
Ḳomasun firḳatiyle bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 25). [ġarīb, ]*

**ġarīb:** *Gurbet ellerde kalmış, kendi ilinden ayrılmış, bulunduğu yerde yabancı olan (kimse), yabancı.*

Luṭf eyle ḫāṭırın ele al bir **ġarībdür**
Dergāhuña ne dem ki o şīrīn-zebān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 77). [ġarībdür, -dür ]*

**ġarīb:** *Garip, zavallı, biçare.*

Ḳabūl eyle civar-ı ʿizzetünde çekmeyem ġurbet
Bilürsün kendi şehrümde **ġarībüm** yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 4). [ġarībüm, -üm ]*

**ġarīb:** *Çaresiz.*

Redd itme **ġarīb** ü bī-kesüm eyle ḳabūl
Ey taḫṭgeh-i saʿādetüñ ṣulṭānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 3). [ġarīb, ]*

**ġarīb:** *Acayip, garip.*

Yār gitdi sīneden ḳaldı tek ü tenhā **ġarīb**
Oldı gūyā kendü şehrinde dil-i şeydā **ġarīb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 1). [ġarīb, ]*

Yār gitdi sīneden ḳaldı tek ü tenhā **ġarīb**
Oldı gūyā kendü şehrinde dil-i şeydā **ġarīb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 2). [ġarīb, ]*

Yāri yād itsem nola düşdüm diyār-ı gurbete
Āşinānuñ ḳadrini bilmes yine illā **ġarīb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 4). [ġarīb, ]*

Ṣādıḳum dirse inanma ol meh-i nā-mihribān
Ṣıdḳ-ı daʿva ṣubḥ-ı kaẕibde olur zīrā **ġarīb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 6). [ġarīb, ]*

Rāzuñı nā-māḥreme keşf itme ey dil olmasun
Gūş-ı dihḳānīde mengūş-i dür-i yektā **ġarīb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 8). [ġarīb, ]*

Gāh olur kim ʿāşıḳ-ı şeydāya istiġnā düşer
Gerçi ʿāşıḳdan gelür elbette istiġna **ġarīb**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 10). [ġarīb, ]*

Ṣubḥa dek māh encüm-i seyyārla eyler sefer
Devr ider aḫşama dek mihr-i ciḫān-ārā **ġarīb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 12). [ġarīb, ]*

Dīde-i bīgāne görmezse ʿaceb mi ey Naẓīm
Naẓm-ı rengīnüñde elfāẓ-āşinā maʿnā **ġarīb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 14). [ġarīb, ]*

O dil ki ol meh-i ṣaḥra-neverd-i ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse de vaṭanında baña **ġarīb** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 12). [ġarīb, ]*

Zīr-i ḥimāyetinde ḫaṭı ol dü-kākülüñ
Ülfet ide **ġarīb** degül mi o mār o mūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 6). [ġarīb, ]*

**ġarīb:** *Çaresiz, düşkün, zavallı.*

Ḳoma bī-çāreyi ol demde **ġarīb** ü tenhā
Ṣalevātuñla leb-i cānına ur mühr-i sükūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 327). [ġarīb, ]*

Nice günler **ġarīb** ü āvāre
Bi-dil ü bī-ḳarār u bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 161). [ġarīb, ]*

Beni **ġarīb** ḳodı bu serāy-ı fānide
Beḳāda Kevşer ü ḥūr-ı cinān olup ṭalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 3). [ġarīb, ]*

**ġarīb:** *Aciz , zavallı.*

Yaʿni bī-tenhā-nişīn-i ġār-ı ʿişyānum henüz
Ben **ġaribe** ʿafvüni yār it bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ġār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 164). [ġaribe, -e ]*

**ġarīb olan:** *Acayip olan.*

Şimdi şaha benüm Naẓīm-āsā
Vaṭanında **ġarīb olan** elʾān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 182). [ġarīb olan, ]*

**ġarībāne:** *Gariban bir vaziyette, aciz bir hâlde.*

**Ġarībāne** idince ʿazm-i rāh-ı menzil-i maḳṣūd
Naẓīm-i zāre yā Rab Ḫıżr-ı tevfīḳuñ refīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 13). [ġarībāne, ]*

**ġarībān-ı şeb-i tārīk-i ġam:** *Gam , keder yolunun gecesinin garibanları.*

Dīde rūşen ey **ġarībān-ı şeb-i tārīk-i ġam**
Ẓulmet-i cevr ü sitem ʿālemden oldı bertaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 3). [ġarībān-ı şeb-i tārīk-i ġam, ]*

**ġarībü'd-diyār:** *Memleketin yabancısı.*

ʿĀyb itme çīn-i zülfine meyi eyleyen dili
Aḫşama ḳaldı belki **ġarībü'd-diyār** ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 6). [ġarībü'd-diyār, ]*

**ġarīḳ:** *Dalmış, batmış, boğulmuş.*

Hayālinden cüdā dīde ġamından dūr olan ḫaṭır
Biri baḥre **ġarīḳ** olsun biri nāre ḫārīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 4). [ġarīḳ, ]*

**ġarīḳ:** *(Göz yaşına) boğulmuş.*

Ġusāya düşmeyenler nergis-i bīmārı derdinden
Gözi yaşma nīlūfer gibi yā Rab **ġarīḳ**

olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 6). [ġarīḳ, ]*

**ġarīk-ı ʿaşḳ:** *Aşka boğulmak.*

**Ġarīk-ı ʿaşḳ** ınaçîn -i cebīn-i nāzı ḫubānuñ
Nuḫustīn mevce-i deryā-yı istiġnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 9). [ġarīk-ı ʿaşḳ, ]*

**ġarīḳ-ı sūd:** *Kazanca boğulmak.*

Zihī saʿādet-i ʿuẓmā ki sūḳ-ı luṭfında
Ġarīḳ-ı sūd eḥibbā ʿadū Żiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 34). [ġarīḳ-ı sūd, ]*

**ġarīm:** *Alacaklı, üstün; rakip; denk.*

Ola düşmelerinüñ cānına Āllāh **ġārīm**
ʿArş-dergāh şehā ḫüsrev-i ḳudsī-sipehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 85). [ġārīm, ]*

**ġarḳ:** *Batırmak, boğmak.*

Nola göz yaşına **garḳ** olsa ʿāşıḳ
şūḫa naḳl iderken mācerāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 9). [garḳ, ]*

**ġarḳ:** *(Suya) batma, (suya) batırma, (suda) boğulma.*

**Ġark** eyleyüp envār-ı niʿama yā Rab
Yaḳma tenümi nār-ı caḥīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 1). [ġark, ]*

**ġarḳ ider:** *Boğmak, batırmak, sular içinde bırakmak; ızdırap çekmek, hüzünlenmek.*

Ḳaṭresi kevn ü mekānı **ġarḳ ider** yoḳdur henüz
Raḥmeti deryāsına kaʿr u kenār u cezr ü med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 13). [ġarḳ ider, -er ]*

**ġarḳ-āb:** *Suya batmış, boğulmuş.*

Eyledi mışr-ı cismümi **ġarḳab**
Nīl-i eşk itdi ol ḳadar ṭuğyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 177). [ġarḳab, ]*

**ġarḳa-be-hūn:** *Kana boğulmak.*

Dembedem **ġarḳa-be-ḫūn** olsa dil ü dīde nola
Hicr-i laʿlüñle senüñ kūşe mi var ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 15). [ġarḳa-be-ḫūn, ]*

**ġarḳābesin:** *Çaresiz boğar.*

Dil seyr-i ḥüsn iderken esir oldı zülfine
Ġarḳābesin muḳaddem iderdi kenār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 10). [ġarḳābesin, ]*

**ġarḳa-ı ḥicāb:** *Utanmaya boğulma.*

Günāh-ı ġayre baḳup ḫacletümden āb oldum
Haṭā eyledi el ben **ġarḳa-ı ḥicāb** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 2). [ġarḳa-ı ḥicāb, ]*

**ġarḳ-ı āb-ı dīdedür:** *Göz yaşına boğulur.*

Eşk-i çeşminden şaḳın rāḥm eyle rūy-ı zerdine
Ġarḳ-ı āb-ı dīdedür mānend-i nīlüfer yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 12). [ġarḳ-ı āb-ı dīdedür, -dür ]*

**ġarḳ-ı ʿaṭā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin ihsana boğması.*

Derūn-ı ġonce ki feyż-āşinā-yı şebnemdür
Şükūfeler yine **ġarḳ-ı ʿaṭā-yı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 2). [ġarḳ-ı ʿaṭā-yı şebnemdür, -dür ]*

**ġarḳ-ı dūhān-ı dūd-ı ah:** *Ah dumanının dumanına boğulmak.*

Tā ki sünbülzār-ı raḥmet leyletü'l-mi'rācdur
Ḥaşmı olsun dembedem **ġarḳ-ı dūḫān-ı dūd-ı ah** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 72). [ġarḳ-ı dūḫān-ı dūd-ı ah, ]*

**ġarḳ-ı nūr-ı ezheri:** *Batının ışıklı ayı.*

Pertev-i şemʿ-i rūḫuñ pervānesi şems ü ḳamer
Zühre-i zehrā o şemsüñ **ġarḳ-ı nūr-ı ezheri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 192). [ġarḳ-ı nūr-ı ezheri, -i ]*

**ġarḳ-ı şerm:** *Utanca boğmak.*

Muḫīt-i cūd yem-i luṭf u ḳulzüm-i iḥsān
Eyā keremle iden **ġarḳ-ı şerm** ʿummānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 2). [ġarḳ-ı şerm, ]*

**ġarḳ-ı zülāl-i vaʿde-i kemmûnuyuz:** *Kimyonun sonundaki hoş suya boğulmak.*

Teşnesin mevc-i şarāb-ı nāz ile sīrāb ider
Dilberüñ **ġarḳ-ı zülāl-i vaʿde-i kemmûnuyuz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 12). [ġarḳ-ı zülāl-i vaʿde-i kemmûnuyuz, -i-ı, -yuz ]*

**ġasb:** *Zorla alma, zaptetme.*

Itmişdi ʿadū zamānla çoḳ yeri **ġaṣb**
Oldı yine rāyet ẓafer-i ʿavnle naṣib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 1). [ġaṣb, ]*

**ġāşiye:** *At eyerinin altına örtülen sırmalı veya şerit süslemeli, sâhibinin servetine göre kıymetli taşlarla bezenmiş örtü, haşa.*

**Ġāşiye** ber-dūş olup aña o şeb peyk-i Celīl
Bir Burāḳ-ı Berḳ-reftār ile ḳıldı ʿazm-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 3). [ġāşiye, ]*

**ġāşiye-ber-duş:** *Omuz üstünde örtü.*

Her biri oldı Biñā-yı şerʿine rükn-i rekīn
Ol şehüñ māḥşerde iki **ġāşiye-ber-duşıdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 64). [ġāşiye-ber-duşıdur, -dur ]*

**ġāşiye-berduş-ı burāḳ:** *Burak'ın üzerine örtülen sim işlemeli örtü.*

**Ey ġāşiye-berduş-ı Burāḳı** Cibrīl
Meddāḥı Hudā midḥatı naṣṣ-ı tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 1). [ġāşiye-berduş-ı burāḳ, ]*

**ġāşiye-berduş-ı semend:** *Atın eyerinin altına örtülen sırmalı veya şerit süslemeli, sâhibinin servetine göre kıymetli taşlarla bezenmiş örtü.*

ʿAllāme-i devrān ki ola Saʿd ile Seyyid
Pūyān u devrān **ġāşiye-berduş-ı semendi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 4). [ġāşiye-berduş-ı semend, ]*

**ġāşiye-dār:** *At uşağı, seyis.*

Eşheb-i şerʿinüñ rikābında
**Ġāşiye-dārı** pīr-i Edhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 86). [ġāşiye-dārı, -ı ]*

**ġass:** *Zayıf.*

Tā-be-key tekṣīr-i güftār eyledüñ **ġass** u ṣemīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [ġass, ]*

**gāv u māhī:** *Öküz ve balık: eski inanışa göre dünya, bir öküzün boynuzları arasında durmaktadır. Öküz, balığın sırtında; balık ise suyun içindedir.*

Olalar tahte'ṣ-ṣerāda **gāv u māhī** muẓṭarib Olsa ger fevḳaʿl-ʿalāde sāye- endâz-ı vaḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 89). [gāv u māhī, -i ]*

**ġavgā:** *Çekişme, anlaşamama, dövüş; aşık ile rakip arasındaki anlaşmazlık.*

Fehm eyler iken ḫayr u şeri ʿāḳıl ü mecnūn Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı **ġavġa** ne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 12). [ġavġa, ]*

Pādişāḫ olsañ çekersiñ ʿālemüñ **ġavġāsını** Kabża-i teshire de alsañ eğer baḫr ü beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 5). [ġavġāsını, -sını ]*

**ġavgā:** *Döğüşme, gürültü.*

Kākülüñ sevdāsıdur zencīre-cünbān olduġum
Ḳāmetüñ **ġavġāsıdur** ḫāk ile yeksān olduġum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 2). [ġavġāsıdur, -sı, -dur ]*

**ġavgā:** *1. Şiddetli tartışma veya dövüş, mücâdele. 2. Savaş, cenk.*

Fikr-i zülfi dili āşüfte-i sevdā itdi ʿAḳlumı ʿaşḳ ile pür-şûriş ü **ġavġa** itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 14). [ġavġa, ]*

**gāv-ı zemīn:** *Arz öküzü; eski inanışa göre dünya, bir öküzün boynuzları arasında durmaktadır. Öküz, balığın sırtında; balık ise suyun içindedir.*

Gökde sevr-i felek olup muẓtarr Yirde **gāv-ı zemīn** ola lerzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 98). [gāv-ı zemīn, ]*

**gāv-ı zemīn:** *Eskiden dünyayı boynuzunda taşıdığına inanılan öküz.*

Sāye-i ḥilm ü vaḳārından olup ḫam-geşte çarḫ
Ṣevr-i gerdūn muẓṭarib **gāv-ı zemīn** lerzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 46). [gāv-ı zemīn, -in ]*

**ġavs-ı aʿẓam:** *Ulu kişilere yardım edici.*

Ḳuṭb-ı ʿālem **ġavṣ-ı aʿẓam** mürşid-i ehl-i ṭarīḳ
ʿĀrif-i ʿilm-i ledün pīr-i kerāmet-ḫānḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 5). [ġavṣ-ı aʿẓam, ]*

**ġavs-ı zemān:** *Bir zamanlar medet verici.*

Ḳutb-ı sipihr-i ʿirfān **ġavṣ-ı zemān** Mıṣrī Riḥlet idüp fenādan mülk-i beḳāya göçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 1). [ġavṣ-ı zemān, ]*

**ġavs-ı zemāne:** *Zamanın Gavs'ı.*

Şeyḫ-i güzīn ü pīr-i kerāmet-penāh idi **Ġavṣ-ı zemāne** ḳuṭb-ı felek-bārgāh, idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 2). [ġavṣ-ı zemāne, ]*

**ġavvāṣ:** *Dalgıç*

Olmış o yegāne gülber-i ḳurb-ı ṣādef
Hem baḥr-ı tecellī-i Hudā hem **ġavvāṣ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 4). [ġavvāṣ, ]*

**ġayb:** *Kaybolmak, gaiplik.*

Olsam ne ḳadar Naẓīm müsṬaġrak-ı ʿayb
Bir noḳṭa-i ʿafv ider benüm ʿaybumı **ġayb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 2). [ġayb, ]*

**ġayb:** *Gizli olan, görünmeyen, belirsiz.*

Noḳṭa-i ʿafvıyla **ġayb** itse ʿaceb mi ʿaybumı
Māḥv olur bir ḳaṭre-i raḥmetle biñ ālem günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 59). [ġayb, ]*

**Ġayb** eyle Naẓīm-i derd-mendüñ ʿāybıñ
Ey dāmen-i ʿafvı sātīr-i ʿayb-ı ʿuṣāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 3). [ġayb, ]*

**ġayb:** *Ar. Görünmeyen, bilinmeyen hâl ve ahval (âlemü'l-gayb).*

Bisāṭ-ı sīnede bir mühre-bāzdur dil-i zār
ʿAceb mi mühresini **ġayb** iderse yine bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 20). [ġayb, ]*

Mümkināt olmış iken pey siperi sürʿatinüñ
Burada kendüyi **ġayb** eyledi ʿaḳl-ı ḫodrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 272). [ġayb, ]*

**ġayb:** *Akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanı..*

Rāz-ı deḫān-ı dilbere vāḳıfdur ekṣeri
ʿUṣṣāḳ-ı zāre dinse nola **ġayb** erenleri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 39, Mısra 2). [ġayb, ]*

**ġayb:** *Akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanı.*

Böyle günāgun ṣudūr itmezdi eşyā **ġaybdan**
Olmaṣaydı ẕātuñ ey ṣādr-ı dü-ʿālem maṣdarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 187). [ġaybdan, -dan ]*

Ẓann eylerüm naṣibi gelür **ġaybdan** o kim
Vaʿd-i viṣālle o dehenden peyām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 11). [ġaybdan, -dan ]*

**ġāyet:** *"Çok, oldukça, pek, son derece" anlamında miktar zarfı.*

Feyż-i baḫār-ı cūdı o **ġāyetde** kim ider
Bāġ-ı ümīdi ḫāṣiyeti bī-ḫazān-ı bīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 9). [ġāyetde, -de ]*

**ġāyet:** *"Çok, oldukça, pek, son derece" anlamında miktar zarfı.*

Ey nev-baḫār-ı ʿizzet vey gülbün-i saʿadet
Bulmaz mı ḥadd ü **ġāyet** bāġ-ı ġamuñ ḫazānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 152). [ġāyet, ]*

Ḥasret-i yāre **ġayet** olmaz imiş
Bu firāḳa nihāyet olmaz imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 157). [ġayet, ]*

**ġayr:** *Allah'tan başka her şey.*

Pür-sevād-ı zülf ü ḫaṭṭ u ḥāldür levḥ-i dilüm
**Ġayrdan** gerçi derūnı sādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 4). [ġayrdan, -dan ]*

Olmaz Naẓīm peyrevi **ġayruñ** bu ʿarṣada
ʿĀrif Efendi semtini ṭūtdı reviş budur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 11). [ġayruñ, -ün ]*

Bu deñli göz yaşın aldı ṭaḳıldı **ġayre** yine
Gülüñ ḫacāleti şimdi berāy-ı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 7). [ġayre, -e ]*

Dest-i mürüvvetüñden ider minnet-iʿaṭā
**Ġayruñ** eliyle aña kerem imtinān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 80). [ġayruñ, -ün ]*

ʿĀşıḳ o perī-veşi gözinden şaḳınūr
Bir kerre nigāha **ġayre** biñ kez baḳınūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 2). [ġayre, -e ]*

**Ġayre** şikāyet eyle dimişsin Naẓīm
Benden ferāġat itdi o dîrîne-i ḳadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [ġayre, -e ]*

**ġayr:** *Başka bir kimse, başkası, yabancı.*

Bilürseñ dildeki rāz-ı niḫānı **ġayra** keşf itmem
Beni cāna nola ḳoynuñda ṣaḳlarsañ kitāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 5). [ġayra, -a ]*

**ġayr:** *Başka bir kimse veya şey, başkası.*

Açılma **ġayre** esrārı unutma ʿahd ü iḳrārı
Baña güldürme aġyārı gel ey ġonce-deḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 7). [ġayre, -e ]*

**ġayr:** *Allah'tan başka her şey, masiva.*

Ṭarḥ-ı süḫanıñ **ġayre** ḳıyās itme Naẓīmüñ
Fenninde kişi ḥaḳ bu kim üstād gerekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 15). [ġayre, -e ]*

**Ġayre** ṭarīḳ-ı ʿaşḳda dil uymasa nola
Hep dôstān-ı ehl-i muḥabbet şinûdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 11). [ġayre, -e ]*

Ādem aña dirler ki miṣāl-i minşār
Hem **ġayre** vü hem kendüye nefʿi doḳınūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 4). [ġayre, -e ]*

**ġayr:** *Bundan böyle.*

Ġayr bezminden kesil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Olmasun ālūde-i çirkāb-ı töhmet dāmenüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 213). [ġayr, ]*

**ġayr:** *Başka bir kimse, başkası.*

Gösterür ʿāybın görürseñ ʿāybını **ġayruñ** eġer
Hāne-i dünyā serāser ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 13). [ġayruñ, -uñ ]*

Zinḫār Naẓīm itme naẓār ʿāybına **ġayruñ**
Sensin yine āyīnede zīrā ki naẓār-gāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 13). [ġayruñ, -uñ ]*

**ġayr:** *(Allah'tan) Başkası / diğeri.*

O şehüñ medḥ-i ẕātınun **ġayrı**
Şiʿr-i siḥr-i ḥelāl ise ẕemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 49). [ġayrı, -ı ]*

**ġayr:** *Allah'tan başka her şey.*

Mey içme **ġayr** ile itme ʿiẕāruñı gül-reng
Ṣaḳın olur rūḫuña perde-i ḥicāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 7). [ġayr, ]*

**ġayret:** *Çaba, azim.*

Ḳāmet-i şevḳi dü-ta olsa Naẕīmüñ ne ʿaceb
Çille-i ḥasreti **ġayretle** çeken, ġam-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 14). [ġayretle, -le ]*

**ġayret:** *İçten gelerek çalışma, belli bir şey için çabalama, didinme, çaba, ceht.*

Bār-ı girān-ı ġurbete ṭāḳat muḥāl iken
**Ġayret** Naẕīm mūr-ı żaʿīfi ḥamūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 16). [ġayret, ]*

**ġayret-i āhuvān-ı çīn ü hıṭā:** *Hıta ve Çin'in olmayacak şeyleri meydana getirme gayreti.*

Hāl-i müşgīni ḥabbetü’s-sevdā
**Ġayret-i āhuvān-ı Çīn ü Hıṭā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 108). [ġayret-i āhuvān-ı çīn ü hıṭā, ]*

**ġayret-i ḥūr:** *Hurileri kıskandıran dilber.*

Var ise miṯli āyīnede ʿaksidür yine
Şekl-i beşerde **ġayret-i ḥūr** olmış ol perī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 8). [ġayret-i ḥūr, ]*

**ġayri:** *"-den başka" edatı.*

ʿAfvi ʿişyāndan füzūndur ol cevād-ı muṭlaḳuñ
Maʿẕeretden **ġayri** yoḳdur destümüzde bir sened *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 30). [ġayri, ]*

**ġazā:** *Tanrı uğruna yapılan savaş.*

Ḳażā-tüvān ü ḳader-zūr ṣaf-der-i devrān
Veġāda Ḥamza-neberd ü **ġazāda** Ḥayderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 34). [ġazāda, -da ]*

**ġażab:** *Öfke.*

Ciḫānda kimseyi āzürde-ḫāṭır eylemedi
Dem-i tehevvür anuñ ḥilm ü rıfḳ idi **ġażabı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 8). [ġażabı, -ı ]*

**ġażabı heft-caḥīm:** *Yedi makamın gazabı.*

Ġonce-i gülşen-i cūd ü keremi heşt-behişt
Şuʿle-i külḫan-ı ḳahr u **ġażabı heft-caḥīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 34). [ġażabı heft-caḥīm, -īm ]*

**ġazāl:** *Ahu, ceylan..*

O āhuvāne nigehle dü-çeşm-i ṣayyādı
Alup kemendine her biri bir **ġazāl** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 8). [ġazāl, ]*

**ġazālāne:** *Ceylâna benzer, ceylân gibi.*

Şīr-gīr olduġı maʿlūm oldı
Göñlüm alup o **ġazālāne** nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 6). [ġazālāne, ]*

**ġazālān-ı hıṭā:** *Hıta Ceylanları.*

Hāḳ-i dergāhını rū-māle gelüp şerminden
Düşüre nāfesini yolda **ġazālān-ı Hıṭā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 208). [ġazālān-ı hıṭā, ]*

**ġazāl-i çeşminüñ:** *Ceylan gözü.*

Çak-rīz-i ceyb-i hestīdür **Ġazāl-i çeşminüñ**
Sürme-i mā-zāġla neẕẕāre-i şīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 23). [ġazāl-i çeşminüñ, -in, -üñ ]*

Çak-rīz-i ceyb-i hestīdür **Ġazāl-i çeşminüñ**
Sürme-i mā-zāġla neẕẓāre-i şīrānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 23). [ġazāl-i çeşminüñ, -in, -üñ ]*

**ġazāl-i ḫāverdür:** *Doğu ceylanı.*

Tenezzül eylese naḫcīrgāh-ı gerdanda
Kemīne ṣayd-ı kemendi **ġazāl-i ḫāverdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 106). [ġazāl-i ḫāverdür, ]*

**ġazāl-i ḫāvere:** *Doğu ceylanına.*

Ṣayda çıḳsa iltifāt itmez **ġazāl-i ḫāvere**
Nesr-i ṭāʾir cān ile fitrākine naḫcīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 51). [ġazāl-i ḫāvere, -e ]*

**ġazāl-i ḫāveri:** *Şark ceylanı.*

Nesr-i ṭāʾir ārzū-mend-i kemend-i ḥasreti
Beste-i fitrāk-i sevdası **ġazāl-i ḫāveri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 148). [ġazāl-i ḫāveri, -i ]*

**ġazāl-i ḫāveri:** *Doğu ceylanı.*

**Ġazāl-i ḫāveri** fitrāk bend-i rāḫşān iclāli
Kemend-i ḥükmine nesr-i felek ṣayd-ı muḳayyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 31). [ġazāl-i ḫāveri, ]*

**ġazāl-i mihr:** *Güneş ceylanı.*

Rūḫsāruñ üzre kākülüñi eyle ḫam-be-ḫam
Cānā **ġazāl-i mihre** daḫi ṣal kemendüñi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 4). [ġazāl-i mihr, -e ]*

**ġazāl-i nigehi:** *Bakış ceylanı.*

Dem-i neẕẓāre **ġazāl-i nigehi** ṣabr-güẕār
Kuḥl-i mā-zāġla çeşm-i siyehi ḫôş-rübā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 127). [ġazāl-i nigehi, -i ]*

**ġazāl-i nigeh-i leylā:** *Ceylan gözlü Leyla.*

İde remḫurde **ġazāl-i nigeh-i Leylāyı**
Maġz-ı bādām-ı cünün ḫalḳa-i zencīrinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 3). [ġazāl-i nigeh-i leylā, -y, -ı-yı ]*

**ġazāl-ı remīdeyi:** *Ürkek ceylan.*

Rām eyleyen o vaḥşī **ġazāl-ı remīdeyi**
Dām-ı füsūnı ḫalḳa-i tesḫīre bağlamış
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 7). [ġazāl-ı remīdeyi, -de, -i ]*

**ġazanfer:** *İri arslan.*

Peleng-i maʿreke bebr beyān-ı zūr-ı neberd
Künāmı bīşe-i tevfīḳ olan **ġażanferdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 110). [ġażanferdür, -dür ]*

**ġazā-yı ekber:** *Çok büyük savaş.*

ʿAdūyı çignedüp oldı keşān keşān Saḳızı
**Ġazā-yı ekber** idüp baḥr-ı bī-kerān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 66). [ġazā-yı ekber, ]*

**ġāze:** *Allık.*

Ola meşşāṭa degül ġāliye vü **ġāze** ḫacil
Reng-i ṣahbā o rūḫ-ı āli ki gül-gūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 5). [ġāze, ]*

**ġazel:** *Şi'r-i âşıkane ki ekalli dört veya beş ve ekseri on bir veya on beş beyit olur: gazel-hân: Gazel okuyan.*

Olsa nola neẓāregeh-i Hān Selīm Girāy
Vaṣfında oldı bu **ġazelüm** bāġçe-serāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 2). [ġazelüm, -üm ]*

**ġazel:** *Beyit sayısı 5-10 arasında değişen, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan Divan edebiyatı nazım biçimi.*

Oldı her saṭrı birer mevc bu raʿnā **ġazelün**
Lücce-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ yine seyr it cūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 17). [ġazelün, -üñ ]*

Eyledi bu **ġazeli** bülbül-i ṭabʿum takşīm
Dem-i ḫilḳatde daḫi eylemiş ey dürr-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 95). [ġazeli, -i ]*

Naẓīm buldı nihāyet ḳaṣīde vü **ġazelüñ**
Duʿāya başla duʿā ʿādet-i süḫanverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 201). [ġazelüñ, -üñ ]*

**ġazel:** *1. Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısrâları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısrâları birinci beyitle kâfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli. 2. Güftesi aynı isimdeki nazım şeklinden alınan, yalnız başına veya sazla birlikte irticâlen, türlü makamları dolaşmak sûretiyle bir kişi tarafından okunan, sesle taksim şeklindeki mûsikî parçası.*

Vaṣf-ı kūyuñda yine bir nev **ġazel** ṭarḥ eyleyüp
Şāḫum itdüm ʿarż-ı ḥāl-i dergeh-i devlet-medār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 149). [ġazel, ]*

Sitāyişünde ʿalā-raġm-ı müddeʿī bu **ġazel**
Bu silk-i naẓm-ı leʿalī niẓama zīverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 185). [ġazel, ]*

Şevḳ-ı vesfuñla münāsibdür **ġazel** ṭarḥ eylesem
Bir ḳāṣide bir **ġazel** ṭarḥıyla bī-noḳṣān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 75). [ġazel, ]*

Şevḳ-ı vesfuñla münāsibdür **ġazel** ṭarḥ eylesem
Bir ḳāṣide bir **ġazel** ṭarḥıyla bī-noḳṣān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 76). [ġazel, ]*

**ġazel:** *Ar. Divan edebiyatında, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan nazım biçimi.*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir **ġazel** ṭarḥ itdi kim
Ḳavline her kim Naẓīmüñ olsa kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 13). [ġazel, ]*

**ġazel-gūyān:** *Gazel söyleyen.*

Ben de küstāḫ olup ḥużūruñda
ʿArz-ı ḥāl eyleyüm **ġazel-gūyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 152). [ġazel-gūyān, ]*

**ġazel-hvānī:** *Gazel hanı.*

Luṭf-ı yāre olınca erzānī
Eyledüm şevḳle **ġazel-ḫvānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 204). [ġazel-ḫvānī, ]*

**ġazel-i dil-sitān:** *Gönül alan gazel.*

Misli bulınmaya nice dīvānda ḥaḳ budur
Olmaz bu güne bir **ġazel-i dil-sitān** iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 18). [ġazel-i dil-sitān, ]*

Şāḫum şenā-yı ẕātunı itdükce ṭabʿına
Elbette böyle bu **ġazel-i dil-sitān** gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 82). [ġazel-i dil-sitān, ]*

**ġāzī:** *Müslümanlıkta düşmanla savaşan veya savaş yapmış kimse.*

O şāḫuñ rehber-i emriyle ʿazm-i rezmiden
**ġāzī**
Livā-yı ʿavn-i tevfiḳiyle manṣūr ü müʿeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 57). [ġāzī, ]*

Şehzāde-i ciḫānbān Hān Aḥmed-i hünerdān
**Ġāzī** ḫıdiv-i devrān aṣrıñ ḫudāyegānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 54). [ġāzī, ]*

Ol pādişāḫ-ı ṣaf-der **ġāzī** şeh-i muẓaffer
Taḥsin-i rezmi eyler ṣaf-beste ḳudsiyānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 57). [ġāzī, ]*

**Ġazī** Ḥüseyn Pāşā yaʿnī vezīr-i aʿzam
Dādār-ı dād-güster düstūr-ı kār-fermā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 1). [ġazī, ]*

**ġāzī:** *Gazâ eden, İslâm dini ve vatan uğruna elde silâh düşmanla savaşan, gazâdan şehit olmadan dönen kimse.*

**Ġazī** vü Ḥācī Hān Selīm ol ḫüsrev-i dervīş-ḫū
Kim māder-i dehri Hudā itmiş naẓīrinde ʿakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 1). [ġazī, ]*

**ġazī ḥüseyn pāşā:** *Gazi Hüseyin Paşa.*

Vezīr-i ʿādil **Ġazī Ḥüseyn Pāşā** kim
Şenāsı olmada hemvāre her lisān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 21). [ġazī ḥüseyn pāşā, ]*

**gebr:** *Gavur.*

Ser-fürū-bürde olup maḥkeme-i ʿadlinde
Ḥükmine virdi rıżā **gebr** ü yehūd u tersā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 166). [gebr, ]*

**geç-:** *(Yılları) geçmek, (ömrü) tüketmek.*

Ol ẕevḳler o cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi **geçdi** ey dil o da bir zamān imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 12). [geçdi, -di ]*

Ey dil Ramażān Efendi ol ʿālī-ḳadr
Meşḥūr-ı ciḫān u bī-bedeldi **geçdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 2). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *(Bir yerden) geçmek, (bir yere) uğramak.*

Çarḫuñ **geçe** peykānı ṭoḳuz ḳat siperinden
Ḳullāb-ı ḳażā kim ola tīr-i ḳader-endāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 7). [geçe, -e ]*

**geç-:** *Bir nesnenin bir tarafından girip öbür tarafından çıkmak.*

Düşmen-i şerʿi nola **geçse** ḳılıçdan ḥaşre dek
Münhemil şemşīridür cān-ı ʿadūnuñ maʿberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 181). [geçse, -se ]*

**geç-:** *Bir yandan girip diğer yandan çıkmak.*

Gerçi oḳını atdı yāyını yaşdı velī
Peykān-ı firāḳı cānı deldi **geçdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 6). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *(bir şeyden) vazgeçmek, (bir şeye) yüz çevirmek.*

Gitdiler āḫirete rūḥları şād olsun
**Geçdiler** ġuṣṣa-i imrūz u ġam-ı ferdādan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 4). [geçdiler, -di, -ler ]*

**geç-:** *Geçmek.*

Yire **geçsün** dilerüm bender-i kālā-yı viṣāl
Māl-ı Ḳārūn elüne geçse de medyūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 11). [geçsün, -sün ]*

**geç-:** *Oturmak(tahta geçmek).*

Dīde rūşen ey esīrān-ı bün-i çāh-ı ʿānā
**Geçdi** taḫt-ı ʿadle bir şeh-zāde-i ḫayru'l-ḫālef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 6). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *(Bir miktarı, bir sınır veya haddi) Aşıp ilerisine gitmek.*

ʿAdū ʿāşıḳ **geçüp** yāre benümle imtiḥān olmaz
Ne inşāfa gelür ḫaşm dil-i şeydā ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 3). [geçüp, -üp ]*

**Geçmişdi** Naẓīm cāna dehrüñ sitemi
Telḫ itmiş idi me ẕâḳkumu zehr-i ġamı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 1). [geçmişdi, -miş, -di ]*

Olmışdı ṣadr-ı fetvā ḥasretkeş-i ḳudūmi
Ol mesnede şerefle bi'z-zāt **geçdi** kendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 10). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *(Bir yeri) İçinden veya üstünden yol almak sûretiyle aşıp geride bırakmak, boydan boya katetmek II (Bir şey) Bir nesnenin bir tarafından girip öbür tarafından çıkmak.*

Yārüñ ki ḫayāli çeşm-i terden **geçdi**
Ceyhūn-ı sirişk deşt ü dereden **geçdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 2). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *(Zaman, ömür için) Geçmek, aşmak, gelip geçmek.*

Bilmez lüġāt-ı ʿaşḳı efsürde-dil Naẓīma
Şerḥ ile **geçse** bir bir cümle mütūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 14). [geçse, -se ]*

**geç-:** *(Ad, isim, söz, zikr, bahis vb. kelimelerle) Söylenmek, konuşulmak.*

Ḳayd-ı ser-i zülf-i dil-rübādan **geçmiş**
Dīvāne-i cünūn ile ʿaceb tel ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 3). [geçmiş, -miş ]*

**geç-:** *(Bir yerden) geçmek.*

Bu Rüstemāne nigehle bu tīġ-ı ġamze ile
Kalırsa böyle o ḫūn-rīz Ḳahramānı **geçer**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 4). [geçer, -er ]*

**geç-:** *Geçmek. II Gitmek.*

Mültezim olsañ reʿāyānuñ olur ḥāli tebāh
Şenā serden **geçdi** ol dirler olursañ ʿaskeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 60). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *Hayal etmek.*

Yārüñ ki ḫayāli çeşm-i terden **geçdi**
Ceyhūn-ı sirişk deşt ü dereden **geçdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 1). [geçdi, --di ]*

**geç-:** *Akıldan geçirmek , kurgulamak.*

Āġuşın o māha itmedi ḥāle Naẓīm
Pīrāheni olmaduḳca serden **geçdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 4). [geçdi, --di ]*

**geç:** *(Bir yerden) geçmek, (bir yere) uğramak.*

Hoş **geçse** sāyesinde nola cūy-bār-veş
Ol kim zemīn-i sīnede serv-i revānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 9). [geçse, -se ]*

O ʿarṣagāhda kim ʿaşḳ kārvānı **geçer**
Ḳaṭār-ı üştür-i nüh-çarḫ-ı āsmānı **geçer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 2). [geçer, -er ]*

Semend-i nāz ile meydān-ı ḥüsn işinde henüz
Bulınmadı şaf-ı ḫūbānda ol cevānı **geçer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 6). [geçer, -er ]*

Feżā-yı hecri **geçen** saʿy-ı pāy-ı himmetle
Şafā ile ṭaraf-ı Kâʿbe-ı viṣāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 9). [geçen, -en ]*

Ferzāne **geçerseñ** ne ḳadar natʿ-ı ciḫānda
Saña bir oyun oynaya bu çarḫ ki māt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 9). [geçerseñ, -er, -se, -ñ ]*

Şerm-i cād u keremiyle yire **geçdi** Ḳārūn
Cüst ü cuy-ı ḥaremiyle göge çıḳdı ʿĪsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 183). [geçdi, -di ]*

Ol ḳaşları yā ki reh-güẕerden **geçdi**
Peykān-ı nigāhı çāk-ı ciġerden **geçdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 1). [geçdi, -di ]*

**Geçdi** ṣadra yine bir dāver-i devrān-ı kemāl
Āsmān-pāye hümā-sāye hümāyun-sīmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 7). [geçdi, -di ]*

Oldı tārīḫi Naẓīm ol iki ehl-i hünerüñ
**Geçdi** Sırrī gibi Rüşdī bu fenā dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 10). [geçdi, -di ]*

**geç:** *Bir yerden başka bir yere gitmek.*

ʿAdāletle Stanbūla **geçüp** mesned-nişīn oldı
Eḥibbā şād u ḫurremdür mükedder ḫāṭır-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 3). [geçüp, -üp ]*

**geç-:** *Çıkmak, oturmak (tahta oturmak bağlamında).*

Taḫta **geçdükde** ḥużūr-ı ʿizzetinde eyledi
Nev-be-nev ṭabʿum bu üç tārīḫ ile ʿarż-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 17). [geçdükde, -dük, -de ]*

Taḫta **geçdükde** saʿādetle Naẓīm-āsā didüm
Dehre Sulṭān Mustafā ʿadliyle oldı pādişāḫ (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 61). [geçdükde, -dük, -de ]*

**geç-:** *(zaman) geride bırakmak, aşmak.*

Ne deñli derd-i dili ʿāşīḳār eylemesen
Raḳīb diyü o perīye seni nihānī **geçer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 8). [geçer, -er ]*

**geç-:** *Bırakmak, vazgeçmek.*

Aḥbabını itdi mātem-i fevti melūl
ʿİbret alacaḳ ʿaceb maḥaldi **geçdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 10). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *Bitmez , tükenmez*

Gözden ṣaḳınan cemāl-i dildārı Naẓīm
**Geçme**z müjesi nigāh-ı ādābı henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 4). [geçmez, -mez ]*

**geç-:** *Geçip gitmek.*

Naẓīm nādire-perdāz-ı dehr ise ne ʿaceb
Ki bezm-i maʿrifetüñ rind-i nüktedānı
**geçer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 14). [geçer, -er ]*

**geç-:** *Aşmak, geçmek.*

Anı da **geçdi** olup taḥt-ı revānı Refref
ʿĀlem-i nūra żiyā virdi o ḫurşīd-liḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 263). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *(Bir olay, bir iş) Vukū bulmak, cereyan etmek.*

Dīdāruña dīvāne **geçen** kec-naẓar anı
Küstāḫ nigāh eylese maġdur ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 19). [geçen, --en ]*

**geç-:** *... olarak bilinmek, ... olarak anılmak, ... sayılmak.*

O naḫl-i râst - ḳadiñ sāyesinde ḫoş **geçerüz**
Fütāde-i ḳadem-i yār-i kec-külāhuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 11). [geçerüz, -er, -üz ]*

**geç:** *(Bir durumda) yaşamak.*

ŞarāBiñuñ eṣer-i neşvesini ayaḳdan alur
Bu meclisüñ giderek mest-i ser-girānı
**geçer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 10). [geçer, -(e)r ]*

**geç-:** *Geçip gitmek, uzaklaşmak.*

Miṣāl-i cūyına ṣādum riyāz-ı ʿālemde
Ki rūzgār-ı edānī **geçer** ʿale't-taʿcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 56). [geçer, -er ]*

**geç-:** *(Bir şeyin) Etkisi altına girmek.*

Der-beste endūh u miḥen **geçdi** yire beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 3). [geçdi, -di ]*

Cānuma **geçdi** firḳat-ı cānān
Baġrumı yaḳdı āteş-i hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 147). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *(Bir şey) Bir nesnenin bir tarafından girip öbür tarafından çıkmak.*

O ʿarṣagāhda kim ʿaşḳ kārvānı **geçer**
Ḳaṭār-ı üştür-i nüh-çarḫ-ı āsmānı **geçer**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 1). [geçer, -er ]*

**geç-:** *(ele) geçmek.*

Yire geçsün dilerüm bender-i kālā-yı viṣāl
Māl-ı Ḳārūn elüne **geçse** de medyūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 12). [geçse, -se ]*

**geç-:** *İçinden geçmek , halkanın içinden geçmek*

Mansūr-ı dār-ı zülfi **geçer** dil yine baʿīd
Meydān-ı ḥüsn-i yārda hāżır o dār u dūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 7). [geçer, -er ]*

**geç:** *Belli bir yönde belli bir yol tâkip etmek.*

**Geçdükde** ṣādr-ı Rūma tebrīk idüp efāżıl
Dergāh-ı ʿizzetinde hep oldılar mülāḳi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 11). [geçdükde, -dük, -de ]*

**geç:** *Akmak, ilerlemek -*

Bu cisr-i fenāda görmeyüp resm-i beḳā
Sū-yı Ḥaḳḳā cān ile yöneldi **geçdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 8). [geçdi, -di ]*

**geç:** *(Güzel) geçmesi.*

Hoş **geçer** sāyemde her serv-i revān-ı baġ-ı naz
Gülbün-i ʿişve nihāl-i iʿtidalümdür benüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 3). [geçer, -er ]*

**geç-:** *Birinin bitip , diğerinin başlaması*

Aġardı mūy-ı ser gelmez mi saña intibāh ey dil
Şebāb-ı ünfüvānī **geçdi** eyyām-ı herem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 14). [geçdi, -ti ]*

Cānuma **geçdi** ḫadeng-i ġam-ı cānān deldi
Tīşe-i ġamze-i dil-dūz ile kān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 1). [geçdi, -ti ]*

Ol ḳaşları yā ki reh-güẕerden **geçdi**
Peykān-ı nigāhı çāk-ı ciġerden **geçdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 2). [geçdi, -ti ]*

**geç-:** *(Zaman, ömür için) Geçmek, aşmak, gelip geçmek.*

Meftūn idi ḥüsn ü ḫulḳına ins ü perī
Aḫlāḳ-ı ḥüsnde bir güzeldi **geçdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 4). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *Geçip gitmek, bitmek, sona ermek.*

Çevgān-ı hünerle kūy-ı maḳṣūdı Naẕīm
Aḳrānını ḥaḳ budur ki çeldi **geçdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 12). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *(Zaman için) Akmak, gitmek, geçmek.*

Çeküp kenāre o sermest-i nāzı kām alagör
Maḥall-i furṣatı fevt itme kim zamānı **geçer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 12). [geçer, -er ]*

**geç-:** *(zaman) geçmek, geride kalmak.*

İdrār-ı ḳıllet üzre efkār-ı keşret üzre
**Geçd**i bu ḥālet üzre evkāt-ı zindeganī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 156). [geçdi, -di ]*

**geç-:** *(Zaman) geçmek, geride kalmak.*

Ne yār geldi ne ḫaber-i müjde-i viṣāl
Hayretde **geçdi** cān u dile intiẕār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 12). [geçdi, -di ]*

Yansun mı bu rūzgārda şemʿ-i murād
Fānūs-veş olmaduḳca serden **geçdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 4). [geçdi, -di ]*

**geçdi:** *Geçmek.*

Ādemi lābüd belāya uġradır sūʾ-i ḳarīn
**Geçdi** ġañetle şeb ü rūzum dirīġa bilmedüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 122). [geçdi, ]*

**geçen:** *(zaman anlamında) geçmek.*

Naẓīmā şām-ı vuṣlatda **geçen** demler ḫayāliyle
Kenār-ı dīde ḫūn pergâle-vâr olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 9). [geçen, ]*

Vaṣf-ı ẕātıyla **geçen** her dem ḥayāt-ı cāvidān
Naʿt-ı pākiyle olan her bir nefes ʿömr-i dübār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 57). [geçen, ]*

**geçer:** *Delip geçmek.*

Seng-i ḫārādan **geçer** peykān-ı teʾsīri ḳaçan
Ḳaddi maẓlūmun kemān āh-ı derunı tīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 9). [geçer, ]*

**geçil:** *(Bir yerden başka bir yere) Gidilmek // Aşılmak, geride bırakılmak.*

Münzevī olsañ **geçilmez** loḳma ile kisveden
ʿAḳıl ü dīvānede olmaz o sevdādan beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 9). [geçilmez, -mez ]*

Kerem-şiʿār ḫıdīvā derüñden olālı dur
**Geçilmez** oldı Naẓīmüñ fiġān fiġānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 28). [geçilmez, -mez ]*

**geçmek:** *Anılmak, hatırlanmak.*

Demādem sāye-i luṭfuñda ḫoş **geçmek** ümidiyle
ʿAceb mi serv-i nāzum pāyüñe yüz sürsem āb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 3). [geçmek, -mek ]*

**geçmez:** *Iyi, hoş geçmemesi durumu.*

Hoş **geçmezidi** sāye-i luṭfuñda olmasa
Ḳadd-i bülendi ʿarʿar-ı bustān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 33). [geçmezidi, -idi ]*

**geçse:** *Yere geçse.*

Eyvān-ı ser-bülendin seyr eyleyüp ʿaceb mi
**Geçse** yire ḥayādan ṭāḳ u revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 10). [geçse, ]*

**geçür:** *Bir nesneyi başka bir nesnenin bir tarafından girdirip öbür tarafından çıkarmak.*

Ḥāle-veş sīneye çekdüm o ḳamer-rūḫsārı
Pīrehen gibi **geçürdüm** yaḳadan dildārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 30, Mısra 2). [geçürdüm, -düm ]*

**geçür-:** *Zaman harcamak.*

Ne ḳadar rind olur ol cādū-fen
Gördügüni **geçürmede** yaḳadan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 12). [geçürmede, -me, -de ]*

**geçür-:** *Geçirmek*

Bir kerre delīl olsa luṭfı **geçürür**
Rāh-ı ṭalebümde olsa da biñ berzaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 3). [geçürür, -ür ]*

**geçürüp:** *Geçirip.*

Ṣabāḥ u şāmumı ders-i şenāñ ile **geçürüp**
Henūz şuġl-i nuʿūtuñda bilmezem taʿṭīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 119). [geçürüp, ]*

**gedā:** *Dilenci, yoksul, fakir: Kul, köle.*

Sāġar-ı ṣahbā be-kef mey-hvāre bir ben bir ḥabāb
Rind-i derdī-keş **gedā** bī-çāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 2). [gedā, ]*

Bir ḥüsn-i Yūsuf ile ḳuluñ olmayan senüñ
Māliki olursa Mıṣra yanumda **gedā** degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 6). [gedā, ]*

Sulṭān u **gedā** olsa nola sāye-nişīni
Bī-ḫār-ı ḫazāndur çemen-i ʿaşḳ dıraḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 3). [gedā, ]*

ʿĀr ider nūş itmeġe zer kāse-i ḫurşīdden
Bezm-i ʿaşḳuñ bir **gedā** mey-ḫāne-i sāġarḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 8). [gedā, ]*

Bir gelür maʿṣiyet-i ḫurd u büzürg-i ümmet
Pīş ʿafvinde berāberdür anuñ şāḫ u **gedā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 138). [gedā, ]*

Civār-ı ʿizzetünde her **gedā** kim mīhmānuñdur
Serāpā cürm ise ḫuld-i berīn içre muḫalleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 83). [gedā, ]*

Ciḫān-ı maʿdeletinde ḫalāyıḳ āsūde
Zāmān-ı mekrümetinde **gedā** tüvān-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 62). [gedā, ]*

Mir ü **gedā** nevāle-i cūdıyla muġtenem
Ḥurrem o mīz-bān ki aña mīhmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 45). [gedā, ]*

Ḳurṣ-ı mihre girde-i māhe tenezzül eylemez
Bir **gedā** kim sofra-i inʿamına mihmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 26). [gedā, ]*

O şeh-i taḫtgāh-ı mekrümetüñ
Her **gedā** dergehinde bir ṣulṭān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 32). [gedā, ]*

Bir şeh-i ḥüsne mübtelā oldum
Dergeh-i ʿaşḳına **gedā** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 86). [gedā, ]*

Ṭuʿme-ḫvār-ı sofra-i inʿāmı derviş ü ġanī
Kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı iḥsānı ṣulṭān u **gedā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 8). [gedā, ]*

Halḳa-bāb-ı refiʿ-i devleti ḫurşīd ü māh
Bārgāh-ı ʿizzetinde bir **gedā** çarḫ-ı dü-tā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 14). [gedā, ]*

Sāʾil-i bārgeh-i mekrümeti Hāṭem-i Ṭayy
Bermekī dergeh-i luṭfında kerem-beste **gedā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 26). [gedā, ]*

Mihr ü māhı kāse cerr idüp olmış ṣubḥ u şām
Āsitān-ı rifʿatinde bir **gedā** çarḫ-ı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 48). [gedā, ]*

Faḫrü'l-ʿulemā Ārif Efendi o ki lāyıḳ
Dergāh-ı kemālinde **gedā** olsa Hocendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 2). [gedā, ]*

**gedā:** *Dilenci*

Rūz u şeb mihr ü mehi kāse-i deryūze idüp
Āsitānıñda **gedādur** o şehüñ çarḫ-ı dü-tā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 140). [gedādur, -dur ]*

Redd itme derüñde bir **gedādur** şāḫum
Bī-çāre Naẓīm nā-murād u bī-kes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 3). [gedādur, -dur ]*

**gedā:** *Aciz, çaresiz, düşkün.*

Ay gördüm ey felek ne **gedādur** sitāreler
Ben kus diñledün öte dursun naḳāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 1). [gedādur, -dur ]*

Bir ṭāʾir-i evc-i şerefiz sāye **gedādur**
Sımurġ u hümā zīr-i per-i himmetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 9). [gedādur, -dur ]*

ʿIyd-i ʿaşḳında dil ü cān-ı Simāʿīl gibi
Ola ervāḥ-ı muḳaddes dil ü cān ile **gedā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 176). [gedā, ]*

Mīhmān-ı mīzbān-ı luṭfı ṣulṭān ü **gedā**
Ḥamd-ḫvān-ı ḫvān-ı cūdı pīr ü tıfl-ı şîr-hâr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 15). [gedā, ]*

Şerḥ-i vaṣfında lüġat-ı medḥine ḥayrān olup
Beste-dem bir yıldızı düşmiş **gedādur**
Aḫterī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 154). [gedādur, -dur ]*

Ḥamdü li'llah devletinde sīr- ḫan-ı ḥıfẓıdur
Her **gedā** kim maẓḫār-ı nān-pāre-i iḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 58). [gedā, ]*

Ḥāl ehli imiş Naẓīm kāl ehli degül
Maʿnīde şeh-i ciḫān ṣūretde **gedā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 4). [gedā, ]*

Şeh-bender-i ʿulūm ki bāb-ı kemālinüñ
Her zū-fünūn-ı dehr **gedā** müstemendidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 8). [gedā, ]*

**gedā:** *Dilenci, yoksul, fakir.*

Redd eylemez **gedāsını** elbette ey Naẓīm
Dergāh-ı feyżi nā-mütenāhī küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 15). [gedāsını, -sı, -n, -ı ]*

**gedālan:** *KUL.*

Yāre āyīnesini ṣundı dil-i zār yine
Varise ol şeh-i ḫūbāna **gedālanmışdur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 14). [gedālanmışdur, -mış, -dur ]*

**gedāluġ:** *Kimsesiz, gariplik.*

O kim tevazuʿ ile meyl ide fütādelüġe
İder **gedāluġı** tercih şeḫzādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 2). [gedāluġı, ]*

Dergāhı **gedāluġı** o şāḫ-ı rüsülüñ
Bir bī-kese ḥaşmet-i Süleymāndan eleẕẕ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 3). [gedāluġı, ]*

**gedā-yı āsitānuñdur:** *Eşiğinin dilencisi.*

Ḳabūl eyle temennāsın **gedā-yı āsitānuñdur**
Anı red eyleme şāḫum eġer nīk ü eġer beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 81). [gedā-yı āsitānuñdur, -uñ, -dur ]*

**gedā-yı ʿaşḳ:** *Aşkın dilencisi: sevgiliden meded uman âşık.*

Mecāz-ı ḥāline itme naẓār ḥaḳikate baḳ
**Gedā-yı ʿaşḳ** velī dehre pādişāḫuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 8). [gedā-yı ʿaşḳ, ]*

**gedā-yı bārgehi:** *Makamın dilencisi.*

Ġulam-ı ḫalḳa-be-gūş-ı deri şeh-i faġfur
**Gedā-yı bārgehi** Keyḳubād u Sencerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 50). [gedā-yı bārgehi, ]*

**gedā-yı dehr:** *Devrin yoksulları.*

Yeksān olur ḥużūr-ı İlāhīde ʿāḳıbet
İster **gedā-yı dehr** ü gerek şāḫ-zāde ol

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 8). [gedā-yı dehr, ]*

**gedā-yı dergeh:** *Dergahın dilencisi.*

Zer-kāse-i mihr elinde olmuş o şehüñ
Dīrīne **gedā-yı dergehi** çarḫ-ı dü-tâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 4). [gedā-yı dergeh, ]*

**gedā-yı dergehi:** *Dergahın yoksulu.*

Olsa ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyı ʿaceb mi farż
Kemter **gedā-yı dergehi** ṣāḥib-niṣāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 40). [gedā-yı dergehi, --i ]*

**gedā-yı dergeh-i luṭfı:** *Lütuf dergahının dilencisi.*

**Gedā-yı dergeh-i luṭfı** şeh-i erīke-nişīn
Esīr-i şaḥne-i ḳahrı çeh-i ḳażada ḳatīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 103). [gedā-yı dergeh-i luṭfı, ]*

**ġedā-yı dergehüñdür:** *Dergahın kölesi.*

Ya resūla'llāh ḳabūl eyle Naẓīmüñ ḥācetin
Bir **ġedā-yı dergehüñdür** itme redd ile melül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 22). [ġedā-yı dergehüñdür, -üñ, -dür ]*

**gedā-yı ḫārmen-i inʿāmı ez-derūn:** *Gönülden yapılan iyilik harmanının dilencisi.*

Caʿfer **gedā-yı ḫārmen-i inʿāmı ez-derūn**
Hātem faḳīr-i mezraʿ-ı iḥsānı ʿan-ṣamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 7). [gedā-yı ḫārmen-i inʿāmı ez-derūn, ]*

**gedā-yı ḥüsnüñ:** *Güzelliğin kölesi - Aşığın, sevgiliye karşı aczini anlatmak için kullanılır.-.*

Göñül saña nola şāḫum sunarsa āyīnesin
**Gedā-yı ḥüsnüñ** olan maġribī ḳalenderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 198). [gedā-yı ḥüsnüñ, -üñ ]*

**gedā-yı kāse-ber-kef:** *Ahlaksız , namussuz dilenci.*

Beẕl-i cūd itseñ **gedā-yı kāse-ber-kef** ol ḳadar
Kim vefā itmez virirseñ kīse-i sīm ü zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 19). [gedā-yı kāse-ber-kef, ]*

**gedā-yı kūyı:** *Mahallenin dilencisi.*

Mālik-i mülk-i Süleymāndur **gedā-yı kūyı** kim
Ṭaʿn ider yāḳūt-ı mihre gevher-i engüşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 161). [gedā-yı kūyı, -ı ]*

**gedā-yı matbaḫ-ı iclāli:** *Ululuk mutfağının dilencisi.*

**Gedā-yı matbaḫ-ı iclāli** cān-ı Keykāvus
Ṭufeyl-i ḫvān-ı nevāli revān-ı Caʿferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 65). [gedā-yı matbaḫ-ı iclāli, ]*

**gedā-yı mey-gede:** *Meyhanenin dilencisi.*

**Gedā-yı mey-gede** bir cām-ı ḥālet-baḫşla sāḳī
Berāberdür şeh-i faġfūr-ı Çine Cemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 5). [gedā-yı mey-gede, ]*

**gedā-yı mihr:** *Aşk fakiri.*

**Gedā-yı mihr** ü muḥabbet odur ki bī-ser ü pā

Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ ola z̲elīl ü sefil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 3). [gedā-yı mihr, ]*

**gedā-yı sünbüle-çīn-i nevāli:** *Talih sünbülünü toplayan dilenci.*

Hıdīv-i keşti ʿaṭā kim dem-i ḥaṣād olur
**Gedā-yı sünbüle-çīn-i nevāli** Mīkāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 68). [gedā-yı sünbüle-çīn-i nevāli, ]*

**geh:** *"Gâh ... gâh ..." bazen, ara sıra anlamında bağlaç.*

Ben senüñ pervāneñüm ey şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
Kuḥl idüp ʿḫākisterüm **geh** aġla gāhī gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 4). [geh, ]*

**Geh** aġlar **geh** güler mānende-i şemʿ
Gülerken dīdesinden aḳıdır demʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 9). [geh, ]*

**Geh** aġlar **geh** güler mānende-i şemʿ
Gülerken dīdesinden aḳıdır demʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 9). [geh, ]*

**geh:** *"Bazen de, kimi zaman da" anlamı veren "geh/gâh... geh/gâh ..." bağlacı.*

**Geh** fikr iderüm çeşmini ebrūsını gāhī
Gāhī nigehin ġamze-i cādusını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 1). [geh, ]*

Ḥasret-keş olup kāküline çeşmine müştaḳ
**Geh** yād iderüm nāfesin āhūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 4). [geh, ]*

Hayret belī pāmāl ider añduḳca o şūḫuñ
Reftārını **geh** ḳāmet-i dil-cūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 6). [geh, ]*

Būs eyleyerek gül gül iderdüm ḳanı ol gün
**Geh** sīne-i sīmīnini bāzūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 8). [geh, ]*

Maḥbūblaruñ tevʾem imiş hicr ü viṣāli
Añsam nola **geh** derdini dārūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 12). [geh, ]*

Ehl-i sūḳ olsañ dimişler ehl-i sūḳa ehl-i nār
**Geh** yañar gāhī yaḳarsuñ gelmez olur müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 58). [geh, ]*

**geh gehī:** *Bazen... bazen (de)...*

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 141). [geh gehī, ]*

**gehī:** *"Gâh ... gâh ..." bazen, ara sıra anlamında bağlaç.*

**Gehī** bir ḳurş gāhī bir dilim nān ile ḫandān ol
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 1). [gehī, ]*

**Gehī** āb-ı revāna nāv-dāndur
**Gehī** belden çıḳar āb-ı revāndur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 11). [gehī, ]*

**gehī:** *"Bazen de, kimi zaman da" anlamı veren "geh/gâh... geh/gâh ..." bağlacı.*

**Gehī** miyānuñı ḳocdur **gehī** lebüñ emdür
Vebāli var ise cāna benüm ş̲evābı senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 5). [gehī, ]*

Görüp o naḫl-i ḫırāmānı **gehī** dāmen çīn
Oldılar bāġda her serv-i sehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 1). [gehī, ]*

Gitdi o zamān kim şeb-i vuṣlatda alurdum
Āġūşa miyānın **gehī** pehlūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 10). [gehī, ]*

Anı cān gibi ehli şaḳlar
Ele alduḳca **gehī** mızraḳlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 10). [gehī, ]*

Gāh nāz u **gehī** niyāz olmış
Arada çoḳ niyāz u nāz olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 187). [gehī, ]*

**gehvāre:** *Beşik.*

Mehdi hilāl āvīzesi ʿıḳd-ı Şüreyyādur anuñ
**Gehvāre** cünbānı kamer bālīni ḫurşīd-i münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 14). [gehvāre, ]*

**gehvāre-cünbān-ı ġamuñ:** *Gam beşiğini sallayan.*

Ne cismüñ cānısın iĥyâ-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ kimdür
Ne mehdiñ ṭıflısın **gehvāre-cünbān-ı ġamuñ** kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 2). [gehvāre-cünbān-ı ġamuñ, -uñ ]*

**gehvāre-i rūzgār:** *Rüzgarın beşiği.*

**Gehvāre-i rūzgārına** hemvāre pāy-endāz içün
Ṣubḥ oldı dībā-yı sefīd şām-ı siyeh miski ḫārir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 21). [gehvāre-i rūzgār, -ın, --a-ın, -a ]*

**gehvāre-i ṭabʿumda:** *Nur ve güç beşiği.*

Meryem-i fikrüm olup ḫāmile-i feyż-i Hudā
Doġdı **gehvāre-i ṭabʿumda** Mesīḥ-i maʿnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 2). [gehvāre-i ṭabʿumda, -um-um, -da ]*

**gehvāre-pūş-ı rifʿati:** *Makam mertebe yüksekliğinin beşik örtüsü.*

Pāsbān-ı mehdi Behrām aña bir ḫādim Zuḫal
Āl-i dībā-yı şafaḳ **gehvāre-pūş-ı rifʿati** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 8). [gehvāre-pūş-ı rifʿati, ]*

**gel-:** *Gelmek.*

**Geldi** hengām-ı duʿā dergāh-ı Ḥaḳḳa el açup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 128). [geldi, -di ]*

Dīde rūşen ey ṭalebkārān-ı eyyām-ı neşāṭ
**Geld**i devir-i rāḥat-ı endūh-sūz u ġuṣṣagāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 6). [geldi, -di ]*

**gel-:** *Gelmek, buyurmak, şereflendirmek.*

ʿAllāme-i zemāne ki ṣaff-ı niʿāl olur
Gelse ḥużur-ı dānişine Bū ʿAlī yeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 32). [gelse, -se ]*

**gel-:** *Gelmek.*

Mekteb-i faẕl u kemālinde kemāl ü faẕl ile
Müşkİlāt-ı Seyyīd ü seydā iderdi **gelse** ḥāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 8). [gelse, -se ]*

**gel-:** *Gelmek.*

Ẕū-fünūn-ı pür-hüner Fetvā Emīni-zādenüñ
**Geld**i bir ferzendi kevne ʿālem oldı şādmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 2). [geldi, -di ]*

**gel-:** *Ulaşmak.*

Nice istersem öyle gösterdi
Yolına **geldi** uġradı āha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 318). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(gözüne) görünmek, tesir etmek.*

Bīdār olālı ṣubḥ-ı viṣāliyle Ḥüseynüñ
**Gelmez** gözüme ḫvāb ḫayāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 2). [gelmez, -mez ]*

**gel-:** *Gelmek, ulaşmak, varmak.*

Mihr ile çıḳdi huẕur-ı şeh-i devrāne girüp
Buluşup **geldi** Süleymāne miṣāl-i ʿAnḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 54). [geldi, -di ]*

**gel-:** *Gelmek; akla gelmek.*

**Gelse** ʿaceb mi nāle-künān kūy-ı yārden
Mey-ḫāneye giden kişi naʿra-zenān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 100). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *Gelmek; ulaşmak.*

Cāna ḫadeng-i çeşm-i kebūdın duyurmadı
Gökden każa gelince belī nāgeḫān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 98). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret etmek.*

Kıl bir duʿāya durma ser-aġaz kim anuñ
Āmīnine ferişte-i nüh āsmān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 106). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *Bir durumun gerçekleşmesi.*

**Gelsün** āġūş-ı cāna cānānum
Yirine ʿavdet eylesün cānum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 23). [gelsün, -sün ]*

**gel-:** *(Ağızdan) çıkmak, söylemek.*

Ehl-i niyāze **gelmez** açılmaz o ġonçe-leb
Sermest-i nāz iken yine mestūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 13). [gelmez, -mez ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) Bir yere uğramak,gelmek, ziyâret etmek.*

Geldüm der-i saʿādetüñe ʿarż-ı ḥālle
Derd-i derūnum açılayum eyle feṯḥ-i bāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 27). [geldüm, -dü, -m ]*

**gel-:** *"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.*

Ḥayāda reng-i rūḫından **gelün** niḳāba ḥicāb
Virür o ġonce-i bāġ-ı edeb ḥicāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 1). [gelün, -üñ ]*

**gel-:** *(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.*

Bir gün dem-i ḥaṣād **gelür** urmaz ey Naẓīm
Bād-ı fenāyla bu kühen kişt-zāre mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 13). [gelür, -ür ]*

Ḳatı çoḳ baġrı delik ʿāṣıḳı var gerçi Naẓīm
Līk sensin **gelen** ammā yine ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 14). [gelen, ]*

Yine **geldi** yirine bir bedene rūḫ gibi
Müjde-i raḥmet ile oldı meşerret-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 275). [geldi, -di ]*

**Gelen** seferden o şāḫenşeh-i muẓafferdür
Ki rāḫşı aṭlas-ı çarḫ üzre cilve-güsterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 1). [gelen, ]*

Bir dil ṭutulsa **gelse** ḥużūr-ı şerifine
Lerzān olur dili ṭuṭuluʿr bī-zebān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 47). [gelse, -se ]*

Devletle bir maḳāma seferden ki ḫān **gelür**
Gūyā füsürde ḳālıb-ı bī-rūḥa cān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 1). [gelür, -ür ]*

Ḳaṣd eylese ʿiḳāb-ı sipihri şikār ider
Fitrâk-i bendi olmaġa şīr-i jeyān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 10). [gelür, -ür ]*

Haḳān-ı nükte-dān ki alur bāc-ı medḥini
Bendergeh-i şenāsına kim kervān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 32). [gelür, -ür ]*

Olmaz edā-yı nāme-i evṣāfı ḥaşre dek
Bu bezme gerçi nice ki şehnāme-ḫvān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 34). [gelür, -ür ]*

**Geldi** hengām-ı duʿa başla niyāza ṣıdḳ ile
Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl-i tām ile tebşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 87). [geldi, -di ]*

Gördükde zūr-ı bāzūşındı ʿadū-yı bed-ḫū
**Geldi** yitişdi her sū elṭāf-ı müsteʿānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 88). [geldi, -di ]*

**Geldükc**e yār ḫāneme teklīfsüz gelür
Ben böyle ol perī-veşi bī-daʿvet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 7). [geldükce, -dükçe ]*

**gel-:** *Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.*

Nola ḫadeng-i nigāhuñla çāk çāk olsa .
Dil-i figāruma **geldükce** yādigarı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 4). [geldükce, -dük, -çe ]*

**gel-:** *"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.*

Lebiñde ḥāl-i müşgīni ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḥüsne
O hindûdur vużūʿ eyler **gelüp** Zemzem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 4). [gelüp, --(ü)p ]*

Ḳudumi virdi şeref yümn ile Stanbula
O ṣaḥbaz **gelüp** ḳondı āşiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 76). [gelüp, --(ü)p ]*

**gel-:** *"Gel" çağırma sözü.*

Ey ḫaṭṭ-ı sebzi Hıżr-ı melāḥat yitiş meded
**Gel** intizārda ḳoma ben derd-mendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 12). [gel, ]*

Bī-kes olsañ redd idüp ḥālüñden itmezler suʾāl
Mālik olsa dirler ammā ḳande varsañ **gel** beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 26). [gel, ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) bir yere gelmek, bir yerde bulunmak.*

Der-ḫvab iken o cān-ı ciḫān **gelse** sīneme
Gūyā ki mürde cismüme rūḫ-ı revān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 87). [gelse, -se ]*

**gel-:** *(Bir kimse üzerinde) belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.*

Nāfe-i ḫūnin ulur kām-ı niyāz-ı cān u dil
Her şemīm-i nāz kim ol zülf ü kākülden

**gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 6). [gelür, -ür ]*

Şevḳ-ı ṣahbā-yı lebüñdür mest-i medḥūş eyleyen
Neşve sāḳī ṣanma devr-i sāġar-ı mülden **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 8). [gelür, -ür ]*

Kilk-l tīġ u eblāḳ-ı ṭabʿıyla Ḥayderdür Naẓīm
Bu hüner bir Ẕū'l-fikār u bir de Düldülden **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 10). [gelür, -ür ]*

Ẕevḳ-i imrūzı ḳoyup ġussa-i ferdā çekenüñ
Baña dīvāne **gelür** ʿaḳlı anuñ var diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 10). [gelür, -ür ]*

Ḥurremdür ol zemīn ki ḳudūmıyla dembedem
Aña hezār ġamla varan şādmān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 4). [gelür, -ür ]*

Der-ḫvab iken o cān-ı ciḫān gelse sīneme
Gūyā ki mürde cismüme rūḫ-ı revān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 88). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *"Gel, buyur, haydi" anlamlarında emir sözü.*

Gözüm peymāne-i ʿaşḳuñ göñül meyḫāne-i ʿaşḳuñ
Tenüm vīrāne-i ʿaşḳuñ **gel** ey genc-i niḫānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 4). [gel, ]*

Hezār olsun mı gülşensiz revā mı ṣoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum ḳalmadı sensiz **gel** ey ārām-ı cānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 10). [gel, ]*

**gel-:** *1. Belirmek, ortaya çıkmak. 2.Erişmek, gelmek, vâsıl olmak, ulaşmak.*

Nuṭḳa **gelse** leb-i Şīrīnler olur Ferhādı
Zülf-i ḫam-der-ḫamı Leylāları Mecḫūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 3). [gelse, -se ]*

Gelse ḥużūr-ı dānişine ībn-i Ḥācibe
Faẕl u kemāli perde-i şerm ü ḥivāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 29). [gelse, -se ]*

**gel-:** *(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak, etkisini göstermek.*

Aġardı mūy-ı ser **gelmez** mi saña intibāh ey dil
Şebāb-ı ünfüvānī geçdi eyyām-ı herem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 13). [gelmez, -mez ]*

**gel-:** *(Göğse) Gelmek.*

Ġam-ḫāneme yār-ı nev-civānum **geldi**
Gūyā yirine Naẓīm cānum **geldi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 1). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(aklına) gelmek.*

Yüz sürüp dergāhuña **geldi** ḳabūl it ḥācetin
Eyleme ḥırmān ile yā Rab Naẓīm-i zārı red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 45). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret etmek.*

Bir zʿaīfe taḳviyet-baḫş olsa rāḥm ü şefḳati **Gelmeye** seng-i felaḥatle zücāce inkisār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 100). [gelmeye, -me, -y, -e ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) bir yere uğramak, gelmek.*

Bir **gelür** maʿṣiyet-i ḫurd u büzürg-i ümmet
Pīş ʿafvinde berāberdür anuñ şāḫ u gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 137). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *Çağırma, davet sözü.*

Tenüm zerd ü niẕār itdüñ dil-i zārum figār itdüñ
Raḳībi iḫtiyār itdüñ **gel** ey tāze civānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 6). [gel, ]*

**gel-:** *Bir olay veya bir duruma uğramak.*

Ḳıyama **gelse** ḳuʿūd ü rükūʿa varsa sücūd
Dem-i ṣalāt ne erkān bilür ne ḫod taʿdīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 53). [gelse, ]*

**gel-:** *Zuhur etmek.*

Oldı tārīḫi Naẓīm ol mevlid-i pākīzenüñ **Geldi** Ṣādre'd-dīn Muḥammed tāze cān buldı cihān (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 10). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) Bir yere gelmek II Esmek.*

Ol ẕevḳler o cilveler ol hāy u hūylar
Hep **geldi** geçdi ey dil o da bir zamān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 12). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak.*

Gerçi āḫirde **geldi** bu bezme
Enbiyā vü rüsülden aḳdemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 7). [geldi, -di ]*

**gel-:** *Ulaşmak, varmak.*

Eyle niṣār cevher-i cānı ḳudumine
Cānan-ı Naẓīm **gelmeli** oldı hemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 102). [gelmeli, -meli ]*

**gel-:** *(Aklına) gelmek, hatırlamak.*

Biñ cān ile **gelürdi** peyāpey ciḫāniyān
Rūmāl-i pāyine o ʿazīzüñ ṭaraf ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 5). [gelürdi, -ür, -di ]*

**gel-:** *Gelmek, bir yere ulaşmak, ziyaret etmek.*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm ceresi
**Gelinc**e menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 2). [gelince, -ince ]*

**gel-:** *Gelince, geldiği zaman.*

İḳtidā itdi ṣufūf-ı enbiyā vü mürselīn
Mescid-ï Aḳṣāya **geldikde** imām oldı o şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 12). [geldikde, -dik, -de ]*

Maḳdemiyle virdi pīrāye ser-efrāz eyledi
Sidreye **geldikde** ol şāḫenşeh-i ḳudsī-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 34). [geldikde, -dik, -de ]*

**gel-:** *(Aklına) gelmek.*

Demâġ aşüfte **geldi** gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(Bir şeyi söylemeye) başlamak.*

Didiler Kerrūbiyān teşrifini tebşīr idüp
Müjde **geldi** ḫayra maḳdem raḥmeten li'l-

ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 12). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(Bir yere) Gelmek.*

Ne yār **geldi** ne ḫaber-i müjde-i viṣāl
Hayretde geçdi cān u dile intiẕār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 11). [geldi, -di ]*

**Geldi** rūmāl eyledi ṣaḥn-ı serāy-ı ḫāṣına
Cān atup oldı o cāy-ı dil-güṣāda cebhe-sā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 7). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(Az) Gelmek.*

**Geldi** o mest-i nāz ile ṣoḥbet zamānları
Būs ü kenār demleri vuṣlat zamānları
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 1). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(Bir maksatla bir yere) Gitmek, varmak, ulaşmak.*

Eyle niṣār cevher-i cānı ḳudumine
Cānan-ı Naẓīm gelmeli oldı hemān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 102). [gelür, -ür ]*

Geldükce yār ḫāneme teklīfsüz **gelür**
Ben böyle ol perī-veşi bī-daʿvet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 7). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *Gelmek.*

Bir **gelür** hep ḫande-i gül nāle-i bülbül baña
Āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür her gül baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 1). [gelür, -ür ]*

Sürʿatinden **gelür** başīṭ-i zemīn
Evvelin cilve teng bir meydān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 101). [gelür, -ür ]*

Çıḳup seyr-i cemāle sīnelerden şād olur diller
**Gelür** eṭfāl āzād olşalar mesrūr mektebden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 6). [gelür, ]*

Bir ḫaber **gelmedi** ārām-ı dil ü cānumdan
Cānımuñ cānı ḫabîbimden o cānānumdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 1). [gelmedi, -me, -di ]*

Çeşmüme ḫvābı ḫārām itdüm ḫayāl-i yār ile
**Gelmedi** şeb-tā-seḥer müjgān müjgān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 4). [gelmedi, -me, -di ]*

Raṭb ü yābis kelīmātıyla yiter olma zaʿīm
Geldi henġām-ı duʿā başla niyāza demidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 118). [geldi, -di ]*

Cuşa **geldükce** o deryā-yı şeref
Nem degül cūdı yanında yem-i Jerf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 17). [geldükce, -dük, -çe ]*

**gel-:** *Gelmek, ortaya çıkmak.*

Gözine **gelse** nola ḫūn-ı dile ḳandurdum
Bir ḳadeḥ meyle o āhū-nigehi şīr itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 15). [gelse, -se ]*

**gel-:** *Gelmek.*

Ḳıyām-ı nāzla reftāre **geldükce** sehī-ḳadler
Belā-yı dil nihāi-i ḳāmet-i bālālarındandur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 11). [geldükce, -dükçe ]*

**gel-:** *(Bir kimse veya yer üzerinde) Belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.*

Āşıkuñ keyfiyyet-i ḥālin nigāhından bilür
Gör ne kāfir-mācerādur kim tecāhülden **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 4). [gelür, -ür ]*

Olsun baḫār-ı devleti tā ḥaşr-ı bī-ḫazān
Gülzār-ı dehre tā ki bahār u ḫazān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 108). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *Gelmek, ulaşmak.*

Dehrüñ veliyy-i niʿmeti ḫān-ı kerīm kim
Yaġmā-yı ḫān-ı cūdına yaḫşı yaman **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 20). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *Belirmek, görünmek.*

ʿAceb mi ʿaks-i ḳadd-ı yāri çeksem aġūşa
Hayāli çeşmüme **geldükce** bī-raḳīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 10). [geldükce, -dük, -çe ]*

Şevḳ-ı laʿliyle varan kūyına şūrīde **gelür**
Mest-i medḥuş döner ḫāne-i ḫammāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 5). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *Belirmek, ortaya çıkmak.*

Açup ḳara ḫaberlerle dehānın
O dem bir mū **gelüp** baġlar zebānın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 8). [gelüp, -üp ]*

**gel-:** *Geçmek.*

Ġam-ḫāneme yār-ı nev-civānum **geldi**
Gūyā yirine Naẓīm cānum **geldi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 2). [geldi, -di ]*

**gel-:** *Gelmek, buyurmak, şereflendirmek.*

Rızḳ-ı maḳsūm gelürken saña ḥayf
**Gelmiye** ḥırṣ u ṭamaʿdan ikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 20). [gelmiye, -mi, -ye ]*

**gel-:** *Belirmek, çıkmak.*

Bīm-i şemşīr-i ciḫān-gīri ile Behrāmuñ
Eline raʿşe **gelup** duşdi o tiġ-ı ġarrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 254). [gelup, -üp ]*

**gel-:** *Gelmek*

Heẓār ʿacz ü niyāz ile **geldi** dergehüñe
Nigāh-ı merḥamet ister Hudāyegāninden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 29). [geldi, -di ]*

**gel-:** *Gelmek*

Bir yire **gelse** iderler icrā
Ṣanʿatın biri birinden aʿlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 7). [gelse, -se ]*

**gel-:** *Gelmek, varmak, ulaşmak.*

İtsem nola ḥāle-dār şeb-tā-be-seḥer
Āġūşuma māh-ı mihribānum **geldi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 4). [geldi, -di ]*

**gel-:** *Ortaya çıkmak.*

Ḥażret-i Fetvā Emīni-zāde-i saʿd-aḫterüñ
**Geldi** mehd-i kevne bir ferzend-i rūşen-ṭalʿati *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 2). [geldi, -di ]*

**gel-:** *Bir yerden bir yere ulaşmak, varmak.*

Rızḳ-ı maḳsūm **gelürken** saña ḥayf
Gelmiye ḥırṣ u ṭamaʿdan ikrāh *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 19). [gelürken, -ür, -ken ]*

**gel-:** *(bir maksatla) bir yere uğramak, ziyaret etmek.*

**Gelse** ʿaceb mi nāle-künān kūy-ı yārden
Mey-ḫāneye giden kişi naʿra-zenān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 99). [gelse, -se ]*

**gel-:** *(Bir hâl bir kimseye) hâkim olmak; belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.*

Kenāre **gelmiş** iken yār-ı çār deh ṣāle
Ḥikāyet-i ġam-ı deh sālenüñ zamānı mıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 7). [gelmiş, -miş ]*

Ḍarb-ı kūpāl-ı ṣavletiyle **gelen**
Deheninden ʿadūlaruñ demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 103). [gelen, -en ]*

Cāna ḫadeng-i çeşm-i kebūdın duyurmadı
Gökden każā **gelince** belī nāgeḫān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 98). [gelince, -ince ]*

Būy-ı ciġer **gelürse** nola dūd-ı āhdan
Teʾşīr-i tāb-ı āteş-i dilden kebāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 13). [gelürse, -ür, -se ]*

**gel-:** *... gibi gelmek, ... olarak görülmek, ... olarak kabul edilmek.*

ʿAceb mi ʿaks-i ḳadd-ı yāri çeksem aġūşa
Hayāli çeşmüme geldükce bī-raḳīb **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 10). [gelür, -ür ]*

O dil ki ol meh-i ṣaḥra-neverd-i ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse de vaṭanında baña ġarīb **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 12). [gelür, -ür ]*

Peyām-ı ṣoḥbet-i yāri kime suʾāl ideyüm
Ḥarīm-i kūyına kim varsa nā-şekīb **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 14). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *... gibi gelmek, ... olarak görülmek, ... olarak kabul edilmek.*

Düruġ-ı maşlahaṭ-āmīzle tesellī ider
Baña o şūḫ-ı cefā-pīşe dil-firīb **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 8). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *Gelmek, varmak.*

Afrāsiyāb-ı ʿaṣr ki bezm-i nevāline
Huddāmı olmaġa nice Cemşīd-şān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 22). [gelür, -ür ]*

Terkeş ḳūşansa şaḫn-ı veġāda miyānına
Tīri şehābdan meh-i nevden kemān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 56). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *Olmaz.*

Ol ḳadar bulmış metānet kim zamān-ı ḥaşre dek
Ṣarṣar-ı āsībden bir ṭāḳına **gelmez** ḫalel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 4). [gelmez, -mez ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) Bir yere gelmek.*

**Gelüp** bulunsa nola daʿvete icābet idüp
Bize görünmemeden böyle ol perī ne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 17). [gelüp, -üp ]*

Rūḫ-ı yāre döküldi çīn-i zülf-i ḫam-be-ḫam başdı
**Gelüp** Rūma Hotenden ol ḥāramī bir

ḥarem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 2). [gelüp, -üp ]*

İrdi āmāc-ı murāda tīr-i maḳṣūdı **gelüp**
Ḳābe ḳavseyne o şāḫ-ı li-maʿallāh bārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 41). [gelüp, -üp ]*

**Gelüp** uçurulmadan mevce-i fenā didiler
Ḳapatdı fülk vücūduñ Serenci-zāde meded (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 9). [gelüp, -üp ]*

**gel-:** *Duyulmak. İşitilmek.*

**Gelmedi** bir ḫaber-i müjde ile yāre giden
Ḳaldı göñlüm gibi ḫavfüm bu ki dildāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 1). [gelmedi, -me, -di ]*

**gel-:** *(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak; (iyi durumlar için) kaplamak, olumlu etkisini göstermek, (kötü durumlar için) ârız olmak anlamını taşır.*

Hamdülillāh vefḳ-ı maḳṣūd üzre devr itdi felek
**Geldi** açıldı yine baḫt-ı civān-ı çarḫ-ı pīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 2). [geldi, -di ]*

**gel-:** *Gelmek.*

Dembedem olsa nola cānlar fedā-yı kūy-ı yār
Tekyedür ey dil **gelür** ḳurbān ḳurbān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 6). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *(bir maksatla) bir yere gelmek.*

Ḳalmaz bu ṭaravet saña ḫaṭṭuñ **gelüp** āḫir
Cānā seni şimdi ṣaranı sen de ṣararsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 5). [gelüp, -üp ]*

Metaʿ-ı nāz-furūşān ḳumāş-ı işve alur
şāḫ-bender-i ḥüsnüñ **gelüp** dükkānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 6). [gelüp, -üp ]*

**gel-:** *Belirmek, görünmek, ortaya çıkmak.*

Keyf-i lebi ciḫānı yıḳar **gelmedi** daḫi
Meyḫāne-i melāḥate böyle şarāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 3). [gelmedi, -me, -di ]*

**gel-:** *Gelmek.*

**Geldi** yirine cānı ḳużātuñ yine şimdi
Teşrīf idicek Ṣādr-ı Anaṭolıyı kendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 9). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak, etkisini göstermek.*

Naẓīm-i ḫaste-derūna ʿilac ider bulınur
Anuñ da derd-i dilinden bilür ṭabīb **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 16). [gelür, -ür ]*

Devletle bir maḳāma seferden ki ḫān **gelür**
Gūyā füsürde ḳālıb-ı bī-rūḫa cān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 2). [gelür, -ür ]*

Rūy-ı zemīn taḥammül ider mi vaḳārına
Vezn olsa ḥilmi arż u semādan girān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 58). [gelür, -ür ]*

Şāḫā baġışla cürmini ʿafv it günāhını
Zīrā kerīme ʿafv ü güneh tevʾemān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 72). [gelür, -ür ]*

Taṣdīʿi ḳo duʿāya şüruʿ eyle ey ḳalem
Zīrā duʿāyla süḫane ḳadr ü şān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 104). [gelür, -ür ]*

Virsün şeref ṣaḥīfe-i devrāne rūz ü şeb
Her bir ḳaṣīde bezmine kim armaġan **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 110). [gelür, -ür ]*

**gel-:** *.....den dolayı*

Gāh olur kim ʿāşıḳ-ı şeydāya istiġnā düşer
Gerçi ʿāşıḳdan **gelür** elbette istiġna ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 10). [gelür, -(ü)r ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) Bir yere gelmek.*

Ḳırdı o tārın nevā-yı şerʿin itdükde simāʿ
Şerm-i ḫacletle dil-i nāhīde **geldi** intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 22). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret etmek,gelmek.*

Cebel-i Ḳāf idi hemān kef-i ḥas
Baña ʿAnḳā **gelürdi** per-i meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 54). [gelürdi, --ür, --di ]*

**gel:** *"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.*

Tenüm zerd ü niẕār itdüñ dil-i zārum figār itdüñ
Raḳībi iḫtiyār itdüñ **gel** ey tāze civānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 6). [gel, ]*

Döner ṣaḥn-ı cināne cemʿ-i ḫūbān ile bâzî-gâh
Hırām-ı nāz ile **gelse** o reşk-i ḥūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 12). [gelse, -se ]*

O ḳadar bezm-i meye oldı göñül bīgāne
Gözine **gelse** olur neşve-i mül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 2). [gelse, -se ]*

**gel-:** *(Dua zamanı) Gelmek.*

**Geldi** vaḳt-i duʿā ḳaṣīde Naẕīm
Bula demdür duʿā ile pāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 229). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(bir maksatla) bir yere uğramak, gelmek, ziyaret etmek.*

Gül-zāre ṣubḥ-dem **gelicek** ḳāṣıd-ı ṣabā
Eşcāruñ oldı her varaḳı dest-i merḥabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 3, Mısra 1). [gelicek, -icek ]*

**gel-:** *"Gel, hadi" anlamında temenni veya emir bildiren söz.*

**Gelür** ol şehsüvārum pāymāl eyler diyü bir gün
Naẕīmā gözlerüm yollarda ḳalmışdur rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 15). [gelür, -ür ]*

Yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi āyine olup eline
ʿAceb **gelür** mi o mest-i mey-i ʿitābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 6). [gelür, -ür ]*

Nale-senc olsa ceres erbāb-ı māḥmil mest olur
Dem **gelür** bir nāleden ʿaşḳ ehli ḳanzil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 2). [gelür, -ür ]*

Buy-ı dil-cū kim meşām-ı bülbüle gülden **gelür**
Her ṭaraf gūş-ı güle şād-naġme bülbülden **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 1). [gelür, -ür ]*

Buy-ı dil-cū kim meşām-ı bülbüle gülden **gelür**
Her ṭaraf gūş-ı güle şād-naġme bülbülden **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 2). [gelür, -ür ]*

Piyāle elde ne dem bezmüme ḥabīb **gelür**
Ayaġuma ayaġıyla benüm naṣīb **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 1). [gelür, -ür ]*

Piyāle elde ne dem bezmüme ḥabīb **gelür**
Ayaġuma ayaġıyla benüm naṣīb **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 2). [gelür, -ür ]*

Ṣafā-yı gül-şeker-i ġonçe-i lebiyle baña
Meges terānesi feryād-ı ʿāndelīb **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 4). [gelür, -ür ]*

Hemān işāret-i mektūb-ı ḫaṭṭ-ı yāre baḳar
Göñül ki ġurbete düşmişdi ʿan-ḳarīb **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 6). [gelür, -ür ]*

Nāvek-i nālesi ṭaş olsa işābet eyler
Gelmez elbette ḫaṭā ʿāşıḳ-ı ṣādıḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 8). [gelmez, -mez ]*

ʿAdū ʿāşıḳ geçüp yāre benümle imtiḥān olmaz
Ne inṣāfa **gelür** ḫaşm dil-i şeydā ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 4). [gelür, -ür ]*

**Gelür** bir kāh-ı kemterden sebük-kûh-ı girān olsa
Eġer bār-ı günāhum ḳonsa nâ-çîzâne mīzāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 9). [gelür, -ür ]*

Ẓann eylerüm naṣibi **gelür** ġaybdan o kim
Vaʿd-i viṣālle o dehenden peyām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 11). [gelür, -ür ]*

Ol nedür kim yüz vaḳiyye ḳuvveti
Kendi **gelmez** yüz direm yinmez eti
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 2). [gelmez, -mez ]*

**gel-:** *Ulaşmak, varmak, gelmek.*

Müjde-i vuṣlat ile daʿvete **geldi** götürüp
Bir hümā-sāye Buraḳ esb-i hümāyūn-sīmā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 227). [geldi, -di ]*

**gel-:** *Bir duruma gelmek, gerçekleşmek.*

Ṣadrı teşrif idüp ol rūḥ-ı revān-ı ʿālem
**Geldi** cānı yirine ʿālemiyānuñ ḥaḳḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 52). [geldi, -di ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) Bir yere uğramak, gitmek.*

**Geldüm** ḳapuña fakır ü muḥtac ẕelīl
Faẓl u keremüñle feṯḥ-i bāb it yā Rab
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 3). [geldüm, -dü, -m ]*

**gel:** *"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.*

Naẓīm-i zār u nālānum perī-şānum perīşānum
Nişān-ı tīr-i hicrānum **gel** ey ebrū-kemānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 14). [gel, ]*

**gel:** *"Bırak, dön" anlamında bir söz.*

Ġubār- dergehini kuḥl-i çeşm-i cān idelüm
**Gel** ey göñül gidelüm āsitān -ı ḥażrete dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 8). [gel, ]*

Ẕevḳ eyle varup ṣoḥbetine ehl-i meẕāḳuñ
**Gel** bāri nebāt olmaz isen çūb-ı nebāt ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 4). [gel, ]*

Yoluñda pāymāl oldum **gel** ey serv-i revānum **gel**
Ġam-ı hicrüñle lāl oldum **gel** ey serv-i revānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 1). [gel, ]*

Açılma ġayre esrārı unutma ʿahd ü iḳrārı
Baña güldürme aġyārı **gel** ey ġonce-deḫānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 8). [gel, ]*

Açılma ġayre esrārı unutma ʿahd ü iḳrārı
Baña güldürme aġyārı **gel** ey ġonce-deḫānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 8). [gel, ]*

Çiġnetme bu pāymālüñi **gel** yitişür
Dāmānuña rūzgārdur el yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 1). [gel, ]*

**gel-:** *(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.*

Feryāda **gelüp** nāle-i bī-fāṣıla-i mevc
Deryāları hep cūşa getürdi gile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 1). [gelüp, -üp ]*

Hāḳ-i dergāhını rū-māle **gelüp** şerminden
Düşüre nāfesini yolda ġazālān-ı Hıṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 207). [gelüp, -üp ]*

Ḳābe-ḳavseyne **gelüp** menzil-i ḳurb oldı yiri
Kelīmāt itdi bilā-vāsıṭa bī-ḥarf ü ṣadā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 265). [gelüp, -üp ]*

Enbiyā vü rusüle ol şeref-i mevcūdāt
Kevne āḫirde **gelüp** ẕātı olındı taḳdīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 26). [gelüp, -üp ]*

Hemīşe tā ki seferden **gelüp** şeh-i Ġāzī
Serīr-i devlet ʿizzetde cilve-güsterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 203). [gelüp, -üp ]*

Ser-āmed serv-ḳāmet dilber-i kākül-perīşāndur
**Gelüp** reftāri itdi cilveler tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 10). [gelüp, -üp ]*

**gel:** *"Buyur, haydi".*

Söz temām oldı ḫuluṣ-ı tam ile **gel** ey Naẓīm
El açup başla niyāze vaḳtidür şimden geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 221). [gel, ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret etmek, gelmek.*

**Gelsün** ayaġuña dir iseñ Leylī-i murād
Semt-i cünūnı ṭut reviş-i âḳılânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 13). [gelsün, -sün ]*

**gel-:** *(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret etmek, gelmek.*

Āh-ı derūnum almāyasın bir nefes mi var
Gelsen ʿaceb mi sīneme bād-ı hevā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 12). [gelsen, -+se, -+n ]*

**gel-:** *Gelmek*

**Geldi** yitişdi ey dil-i şeydā o ṭıfl-ı nev
Serv-i çemān-ı nāz olacaḳ gel yitiş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 5). [geldi, -di ]*

Dimāġ aşüfte **geldi** gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [geldi, -di ]*

**Gel** ey Naẓīm kendüñe tā ki bu bī-ḫodī
Geldi yitişdi nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 14). [geldi, -di ]*

Reftāre **gelse** nāz ile ʿālem ḫārāb olur
Yārüñ sipāh-ı fitnede ḳaddi ʿalem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 3). [gelse, -se ]*

Kaʿbe-i dergehüñe farṭ-ı ṣafādan **geldüm**
Saʿyüm iḥrām-ı ḥaḳīḳatde ṭavāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 3). [geldüm, -dü, -m ]*

Ṣād müjde **geldi** ʿāleme devletle Sulṭān Aḥmedüñ
Ferzendi ʿAbdü'l-mālik ol şehzāde-i rūşen-żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 1). [geldi, -di ]*

**gel-:** *"Gel, hadi" anlamında temenni ifade eden söz.*

Gözüm peymāne-i ʿaşḳuñ göñül meyḫāne-i ʿaşḳuñ
Tenüm vīrāne-i ʿaşḳuñ **gel** ey genc-i niḫānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 4). [gel, ]*

**gel:** *"Buyur, haydi gel" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma ifadesi.*

Hezār olsun mı gülşensiz revā mı ṣoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum ḳalmadı sensiz **gel** ey ārām-ı cānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 10). [gel, ]*

**gel-:** *(Vakit) Ulaşmak, erişmek, girmek.*

Bülbül-i şād-naġmedür ḫūnīn terāneyle Naẓīm
Dembedem ḥalḳ-ı ṣurāḫından **gelen** ḳulḳul baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 10). [gelen, -en ]*

**gel:** *"Buyur, haydi gel!".*

Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre **gel** sāġar-be-kef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 10). [gel, ]*

Geldi yitişdi ey dil-i şeydā o ṭıfl-ı nev
Serv-i çemān-ı nāz olacaḳ **gel** yitiş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 6). [gel, ]*

Yoluñda pāymāl oldum **gel** ey serv-i revānum **gel**
Ġam-ı hicrüñle lāl oldum **gel** ey serv-i revānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 2). [gel, ]*

Yoluñda pāymāl oldum **gel** ey serv-i revānum **gel**
Ġam-ı hicrüñle lāl oldum **gel** ey serv-i revānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 2). [gel, ]*

Görüp ḥālüm suʿāl eyle sezāvār-ı viṣāl eyle **gel**
Yine arż-ı cemāl eyle ey şūḫ-ı ciḫānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 12). [gel, ]*

Naẓīm-i zār u nālānum perī-şānum perīşānum
Nişān-ı tīr-i hicrānum **gel** ey ebrū-kemānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 14). [gel, ]*

**Gel** ey Naẓīm kendüñe tā ki bu bī-ḫodī
Geldi yitişdi nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 13). [gel, ]*

**Gel** kuhsāre añla mecāz u ḥaḳīkati
Söz bir e gerçi ṣavt-ı bedīd ü niḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 15). [gel, ]*

Lāyıḳ-ı silk-i ḳabūlün ola bu dürr-i Naẓīm
Söz temām oldı **gel** ey hindū-yı kilk-i dü-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 116). [gel, ]*

Mihr-i rūzum meh-i şebüm sensin
**Ge**l gel ey bezm-i şevḳime sāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 240). [gel, ]*

Mihr-i rūzum meh-i şebüm sensin
Gel **gel** ey bezm-i şevḳime sāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 240). [gel, ]*

Ey dil nice bir düruġ u lāf eyleyelüm
**Gel** vaʿdemüze yitir ḫilāf eyleyelim. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 2). [gel, ]*

**gel-:** *(Bir yere) gelmek.*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm ceresi
**Gelinc**e menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 2). [gelince, -ince ]*

**gel:** *"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.*

Yoluñda pāymāl oldum **gel** ey serv-i revānum **gel**
Ġam-ı hicrüñle lāl oldum **gel** ey serv-i revānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 1). [gel, ]*

**gel:** *(Merhamete) gelmek.*

Dem-i ḳatlinde o pīrüñ ḥaḳkā
Merḥamet **geldi** dil-i cellāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 12). [geldi, -di ]*

**gel:** *(başına bir olay) gelmek.*

Başına **geldi** āḫir ey meh-rū
Nice dem gerçi nā-murād oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 307). [geldi, -di ]*

**gel:** *"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.*

Görüp ḥālüm suʿāl eyle sezāvār-ı viṣāl eyle **gel**
Yine arż-ı cemāl eyle ey şūḫ-ı ciḫānum **gel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 11). [gel, ]*

**geldi geçdi:** *Yaşayıp ölmek.*

Tārīḫini cevheri ḥūruf ile didüm
Ḥayfā Ramażān Efendi **geldi geçdi** (1105) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 14). [geldi geçdi, ]*

**gele:** *Gelsin.*

Dü-çeşmine **gele** mīl-i ʿadem ilāhī rast
O kim ide naẓār-ı kec o ḫānedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 129). [gele, ]*

**gelince:** *-e gelince; "sıra gelince, ilgili olarak" anlamlarına gelerek bir konu bittikten sonra sözü başka bir konuya getirmeye yarayan bir söz.*

**Gelince** çeşmine cānā şarāb-ı nāb senüñ
Nigāh-ı nāzuñ ider ʿālemi ḫārāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 1). [gelince, ]*

**gelince:** *"-e gelince; sıra gelince" anlamlarında bir söz.*

Oldılar ʿāzim-i Firdevs iki ehl-i ʿirfān
İrciʿī emri **gelince** ṭaraf-ı Mevlādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 2). [gelince, ]*

**gelir:** *(Vakit, zaman) olur.*

Bī-tāb-ı şitāb eylemezüz pāy-ı niyāzı
Her neyse **gelir** rūz-ı ezel ḳısmetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 4). [gelir, -(i)r ]*

**gelmez idi:** *Gelmezdi.*

Naẕarumda felek degüldi kelek
ʿAynuma **gelmez idi** ḥūr ü melek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 52). [gelmez idi, ]*

**gelmez olur:** *Gelmemek, uğramamak.*

Ehl-i sūḳ olsañ dimişler ehl-i sūḳa ehl-i nār
Geh yañar gāhī yaḳarsuñ **gelmez olur** müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 58). [gelmez olur, -ur ]*

**gelse:** *Gelse.*

Bū ʿAlī **gelse** ider müşkilini luṭfen ʿarż
Nüsẖa-i cūdı yiter ʿāleme Kānun-ı Şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 37). [gelse, ]*

**gelür:** *Gelmek.*

Cām-ı bilūr-ı revzeninüñ mihr ü meh olur
Bir ḳaṣra kim o şāẖ-ı felek-āsitān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 6). [gelür, ]*

Nesr-i felek düşer süm-i pāy-ı semendine
Bir ṣayd-gāha kim o şāẖ-ı kāmrān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 8). [gelür, ]*

Şād müjde ol diyāre ki teşrīf idüp anı
Bir böyle ẖān-ı ʿādil ü ʿālī-mekān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 12). [gelür, ]*

Ḥacī Selīm Girāy-ı Süleymān-şükūh kim
Dergāhınım Żiyāretine ins ü cān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 14). [gelür, ]*

Ol ḳıble-i murād ki Beytü'l-Ḥāram gibi
Rūmāle āsitānını ẖalḳ-ı ciẖān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 16). [gelür, ]*

Ol ṣaf-der-i yegāne cünd-i ricalle
İmdād-ı ẖāyl-i rezmine Kerrūbiyān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 18). [gelür, ]*

İskender-i zemāne ki bāb-ı celāline
Der-bānluḳ itmeġe nice Dārā-nişān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 24). [gelür, ]*

İsfendiyār-ı maʿreke Nīrem-i neberd kim
Meydānına ne Rüstem ü ne Ḳahramān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 26). [gelür, ]*

Heybetle Rüstemāne hirās-ı ʿadū içün
Meydān-ı rezme kim o pehlevān ciẖān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 28). [gelür, ]*

Ṣevr-i sipihre gürzi doḳınsa ḳażāyla
Çāk üstüẖvān-ı gāv-ı zemīnden fiġān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 30). [gelür, ]*

Ḳaṣr-ı riyāż-ı cāhını seyr iden ādeme
Her cānibi nümūne-i bāġ-ı cinān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 36). [gelür, ]*

Ḥürşīd ẖāk-i dergehine cebhe-sāy olur
Hengām-ı cūd ayaġına māḥṣūl-i kān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 38). [gelür, ]*

Beẕl-i keremde dest-i güher-pāşı baḥr olur
Hengām-ı cūd ayaġına māḥṣūl -i kān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 40). [gelür, ]*

Hāṣiyyet-i kelām-ı revān-baẖşıdur ki hep
Bir pīr varsa meclisine nev-civān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 44). [gelür, ]*

Mir ü gedā nevāle-i cūdıyla muġtenem
Ḥurrem o mīz-bān ki aña mīhmān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 46). [gelür, ]*

Bir dil ṭutulsa gelse ḥużūr-ı şerifine
Lerzān olur dili ṭuṭuluʿr bī-zebān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 48). [gelür, ]*

Biñdükce rāḫşa ʿarṣa-i rezm içre gūyiyā
Sī-murġ-ı kūh Ḳāña ṣāḥib-ḳırān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 52). [gelür, ]*

Rūz-ı mesāf tefriḳa-baḫş olsa düşmene
Peyk-i ẓafer rikābına müjde-resān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 54). [gelür, ]*

Zīr-i livā-yı ḥaşmetine eylese aḳın
Deryā gibi aḳup sipeh-i bī-kerān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 60). [gelür, ]*

Gülzār-midḥatinde nevā-yı şenāsına
Bülbül hezār-naġme-künān pür-feşān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 64). [gelür, ]*

Şāḫenşehā ẓafer-sipehā rezm-gāhuña
Daman-ı Fetḥi nuşret idüp der-miyān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 66). [gelür, ]*

Ne ʿāleme Naẓīm ḳuluñ gibi pür-hüner
Ẕātuñ gibi ne dehre şeh-i nüktedān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 68). [gelür, ]*

Fenn-i süḫande ḥüsn-i edāda yegānedür
Gerçek sözi egerçi ḥasūde yalan **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 70). [gelür, ]*

Redd itme berḳ-i sebzini kıl maẓḫār-ı ḳabūl
Gahī ki bezm-i ḫāṣıña ol nā-tüvān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 76). [gelür, ]*

Luṭf eyle ḫāṭırın ele al bir ġarībdür
Dergāhuña ne dem ki o şīrīn-zebān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 78). [gelür, ]*

Dest-i mürüvvetüñden ider minnet-iʿaṭā
Ġayruñ eliyle aña kerem imtinān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 80). [gelür, ]*

Şāḫum şenā-yı ẕātunı itdükce ṭabʿına
Elbette böyle bu ġazel-i dil-sitān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 82). [gelür, ]*

Görmez raḳīb diyü o perī-veş niḫān **gelür**
Daʿvet-seray-ı daʾireme her zamān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 83). [gelür, ]*

Görmez raḳīb diyü o perī-veş niḫān **gelür**
Daʿvet-seray-ı daʾireme her zamān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 84). [gelür, ]*

Āġūşumı ṣabāḥa deġin ḥāle eylerüm
Baña ne şeb ki ol meh-i nā-mihribān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 86). [gelür, ]*

Berḳ-ı cemāli nūr-ı nigāhı yaḳar baña
Ḥūrşīde gālib olduġı günden ʿıyān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 90). [gelür, ]*

Nuḳl ü kebāb-ı meclis olur tevbe-i naṣūḥ
Ṣākī ki elde cām-ı mey-i erġuvān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 92). [gelür, ]*

**gelür:** *Gelmek, varmak.*

Şemşīr-i tīz ü tīr-i sitīzinden ol şehüñ
Her kūşeden ṣadā-yı amān el-amān **gelür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 50). [gelür, ]*

**gelür:** *Gelmek.*

Tāze elfāz ile güftārumı gūş eylemeġe
Pāy-ı taʿbīrumi taḳbīle **gelür** ḥüsn-i edā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 48). [gelür, --ür ]*

**gelür:** *(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak.*

Sevdā-gerān-ı vaṣfı ḳaṭār-ı beyān ile
Her ḳande gitse sūde gider bī-żiyān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 62). [gelür, ]*

Dergāhuña ḳuṣūrını iḳrār iden ḳuluñ
Pāy-ı niyāz ʿacz ile pūyān devān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 74). [gelür, ]*

**gelür:** *(Bir maksatla) Bir yere gelmek.*

Göñül görüp yem-i ḥüsninde mevc-i çīn-i cebīn
ebrūvānı nigūnsār iki sefīne **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 14). [gelür, ]*

Başmaz egerçi dāʾireme ṣūretā ḳadem
Ammā **gelür** o reşk-i perī her zamān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 6). [gelür, ]*

Ḳayıdın eyle fenā deştini bir kerre ḳıyās
Bir daḫi şanma **gelür** ey dil-i āvāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 10). [gelür, ]*

Ṭayy idüp ʿālemi bir demde **gelür** hem yirine
Murġ-ı fikrüm ki açar bāl ü perin bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 53). [gelür, ]*

Kişţzār-ı ʿarşa-i cūdında vezn olsa **gelür**
Dāne-i her ḫūşe-i iḥsānı hem-seng-i cebel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 17). [gelür, ]*

**gelür:** *( Kan ) gelmesi.*

Her ṭamlası birer dizi yāḳūt-ı nāb olur
Yād-ı lebiyle dīde-i terden ki ḳan **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 94). [gelür, ]*

**gelür:** *Gelmek; ulaşmak.*

Eyler delik delik dili peykān-ı ḥasreti
Gāhī ki ḫāṭıra o kemān ebrūvān **gelür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 96). [gelür, ]*

**gelür efşürde:** *Üzgün gelmek.*

Vaṣf-ı ḥāl-i sürme-gūnında o māhuñ ey Naẓīm
Hayli demlerdür ney-i ḫāmem **gelür efşürdedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 10). [gelür efşürdedür, --dür ]*

**genc:** *Hazine, define, kenz.*

Var mı bir rūḫsār kākülsüz ḫaṭ-ı jengārsız
Mārsız **gencīne** olmaz gül bulınmaz ḫārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 2). [gencīne, -i, -n, -e ]*

O **gencüñ** her biri bir māra mesken
Velī gerdenlerinde ṭavḳ-ı āhen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 5). [gencüñ, -üñ ]*

İçinde çar ʿunṣurdan üçü var
Yidi **gencüñ** türāb ü āb ile nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 10). [gencüñ, -üñ ]*

O **gencüñ** her biri gevher yaṭaġı
Naẓīmā feṭḥ idüp ol şeb-çerāġı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 13). [gencüñ, -üñ ]*

**genc:** *Hazîne.*

Kemterīne baḫşişi maḥṣūl-i şād **genc** ü defīn
Vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld eyvānınuñ teşbīḥidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 87). [genc, ]*

**genc:** *Genç olma durumu.*

Olduḳça esb--cünbân ol şehsüvār-ı ẕī-şān
Olsa o **gence** āyān ṣād erdevān devānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 128). [gence, -e ]*

Gencīnedür nikātum mālīk o **gence** ẕātum
Olsa nola devātum bir ḫum-ı ḫüsrevānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 177). [gence, -e ]*

**genc:** *Hazîne.*

Bu mūṣānnaʿ ḳubūrda bu tüfeng
Oldı **genc** ile ejdehāya miṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 2). [genc, ]*

**genc:** *Altın, değerli madde.*

**Gence** ʿazm itseñ eġer minnetle
Görinür her ṣırada mār-ı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 27). [gence, -e ]*

**genc-i dil:** *Gönül hazînesi.*

Muḫtefīdür **genc-i dil** vīrān-serāy-ı sīnede
Gevher-i ʿaşḳ-ı ilāhī genc-i vīrānumdadur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 11). [genc-i dil, ]*

**genc-i güherdür:** *Cevher hazinesi.*

Vāridātıyla ṭolu **genc-i güherdür** dehenüm
Aña şemşīr-i zebānum yitişür ejderhā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 43). [genc-i güherdür, -dür ]*

**genc-i ḥikem:** *Hikmetler hazinesi.*

Beẕl eyle Naẓīmā güher-i naẓmı ciḫāna
**Genc-i ḥikem** ü feyż-i Hudā-dād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 14). [genc-i ḥikem, ]*

**genc-i kerem:** *Cömertlik hazinesi.*

**Genc-i kerem** küşāde iki eli ʿaṭada
Ser-çeşme-i seḫāda bir lūle her benānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 37). [genc-i kerem, ]*

**genc-i luṭf:** *Lütuf hazinesi.*

Menbaʿ-ı cūd ü mürüvvet **genc-i luṭf** u mekrümet
Dürr-i deryā-yı şefāʿat kān-ı ʿafvüñ gevheri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 111). [genc-i luṭf, ]*

**Genc-i luṭf** ü mekrümet Sulṭān Aḥmed kim anuñ
Dergehinde şeb-çerāġ ile berāberdür ḫaẕef
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 9). [genc-i luṭf, ]*

**genc-i maʿmure-i ʿirfān:** *İlim şehrinin hazinesi.*

**Genc-i maʿmure-i ʿirfān** olanuñ bāṭında
Ẓāhiri ḫāṭır-ı ʿāşıḳ gibi vīrāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 3). [genc-i maʿmure-i ʿirfān, ]*

**genc-i niḫān:** *Gizli hazine.*

Vīrān-serā-yı sīnede **genc-i niḫānumı**
Maʿmūre-i dilümde şeh-i kāmrānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [genc-i niḫān, -um, --ı ]*

**genc-i nihānum:** *Âşkım*

Gözüm peymāne-i ʿaşḳuñ göñül meyḫāne-i ʿaşḳuñ
Tenüm vīrāne-i ʿaşḳuñ gel ey **genc-i**

**niḫānum** gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 4). [genc-i niḫānum, -um ]*

**genc-i nuṣret:** *Zafer hazinesi.*

**Genc-i nuṣretdür** meǧer ordū-yı pür-iclāli kim
Dem-keşān āteş-feşān her ṭopı olmış ejdehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 5). [genc-i nuṣret, ]*

**genc-i pinḫānuñ:** *Gizli hazine.*

Ḥasretiyle o **genc-i pinḫānuñ**
Oldı maʿmure-i dilüm vīrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 167). [genc-i pinḫānuñ, -uñ ]*

**genc-i pür-gevher-i esrār:** *Sırların mücevher dolu hazinesi.*

**Genc-i pür-gevher-i esrār** u ṭılısm-ı hikemüñ
İdemez Şerḥ-i ṣıfātın ne mühendis ne ḥekim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 23). [genc-i pür-gevher-i esrār, ]*

**genc-i pür-gevher-i esrār:** *Sırların mücevher dolu hazinesi.*

**Genc-i pür-gevher-i esrār** u ṭılısm-ı hikemüñ
İdemez Şerḥ-i ṣıfātın ne mühendis ne ḥekim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 23). [genc-i pür-gevher-i esrār, ]*

**genc-i şāyegān:** *Gençlere layık olan.*

Kemīne baḫşiş-i hemyān-ı cūdı ḫande ider
ʿUlüvv-i himmet ile **genc-i şāyegān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 40). [genc-i şāyegān, ]*

**genc-i şāyegānı:** *Gençlere layık olan.*

Ḳalmaz teleñe ḫāli naḳdīne-i kemāli
Yek baḫşiş-i nevāli şād **genc-i şāyegānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 30). [genc-i şāyegānı, -ı ]*

**genc-i sehā:** *Cömertlik hazinesi.*

Birisi baḥr-ı ʿatādur birisi ḳulzüm-i dād
Birisi kān-ı ḫayādur birisi **genc-i sehā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 216). [genc-i sehā, ]*

**genc-i vīrānumdadur:** *Yıkık hazine.*

Muḫtefīdür genc-i dil vīrān-serāy-ı sīnede
Gevher-i ʿaşḳ-ı ilāhī **genc-i vīrānumdadur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 12). [genc-i vīrānumdadur, -da, -dur ]*

**gencīne:** *Hazine.*

Gevher-i feyżiyle bir **gencīnedür** ṭabʿum anuñ
Tıǧı şemşīr-i zebānum çūb-ı ḫāmem ejderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 211). [gencīnedür, -dür ]*

Ṭabʿum güherle el-ʿan gevher-feşān-ı ʿirfān
Ẓāhirde gerçi vīrān **gencīnedür** niḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 176). [gencīnedür, -dür ]*

**Gencīnedü**r nikātum mālīk o gence ẕātum
Olsa nola devātum bir ḫum-ı ḫüsrevānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 177). [gencīnedür, -dür ]*

**gencīne:** *Hazine ‖ büyük bağlılık duyulan, değer verilen şey (GTS).*

Ya bir **gencīnedür** olmış be-dīdār
Muṭavvaḳ sīnesinde bir siyeh mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 5). [gencīnedür, -dür ]*

**gencīne:** *Hazine.*

Egerçi ṣūreta ber-vefḳ-ı ẓāḫir
Yidi **gencine** üzre ḥükmi nāẓır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 4). [gencine, ]*

**gencīne:** *Hazine.*

**Gencīne** gibi oldı niḫān hāk-i tīrede
Bir gevher-i kemāl idi ḥaḳḳā o pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 7). [gencīne, ]*

**gencīne:** *Hazine*

Bī-ḫodāne eşk-i ḫūn-ālūd ḫoşdur ey Naẓīm
Dürr ü yāḳūt ile mālāmāl olan **gencīneden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 14). [gencīneden, -den ]*

**gencīne-i ʿirfān:** *İrfan hazinesi.*

Çeşm-i giryānumı deryā-yı şuhūd it yā Rab
Dil-i vīrānumı **gencīne-i ʿirfān** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 4). [gencīne-i ʿirfān, ]*

**gencīne-i muṭassamdur:** *Tılsımlı hazine*

Gevher-i midḥatiyle mālāmāl
Sīne **gencīne-i muṭassamdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 118). [gencīne-i muṭassamdur, -dur ]*

**gencūr:** *Hazinedar, hazine bekçisi.*

Memlū yine cevāḫiri dehre niṣār iken
Ṭabʿum ʿaceb ḫazīneye **gencūrdur** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 18). [gencūrdur, -dur ]*

**gencūr-ı ṣādr-ı aʿẓam-ı devr-i zamān:** *Zamanın devrin sadrazamı feleğin hazinedarı.*

Yaʿnī aġa-yı Meḥemmed-nām memduhu'l-ḫıṣāl
Sābıḳā **gencūr-ı ṣādr-ı aʿẓam-ı devr-i zamān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 4). [gencūr-ı ṣādr-ı aʿẓam-ı devr-i zamān, ]*

**gendüm:** *Buğday.*

Döndürür fikr-i daḳīḳuñ çarḫ-ı maʿnāyı Naẓīm
Sen ögünme āsiyāb-ı devrde **gendüm** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 10). [gendüm, ]*

**ger:** *"Eğer" bağlacı.*

Berḳ-ı cān-teʿsīrdür sūz-ı derūnından ḥaẕer
Kül ider eczā-yı kevni nāle itse **ger** yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 8). [ger, ]*

Nola ẓāhirde **ger** muʾaḫḫar ise
Haberi ẕātınuñ muḳaddemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 9). [ger, ]*

Olalar tahṭe'ṣ-ṣerāda gāv u māhī mużṭarib
Olsa **ger** fevḳaʿl-ʿalāde sāye- endâz-ı vaḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 90). [ger, ]*

Nār-ı ḳahrı olsa **ger** tāb-efgen-i burc-ı ḥamel
Sofra-i devr-i felekde berre-i püryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 43). [ger, ]*

Nāle-i derd-i dil-i maẓlūm ki der-kār olsa **ger**
Dest-i teʾṣīri hemān der'kabża-i şemşīr olur. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 5). [ger, ]*

Tīr **ger** ẓulmle çıḳdı gözden
Dīde-i ġayrı çıḳardı cüllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 39). [ger, ]*

Ey şāḫ-ı bende-perver ḫan-ı nevālünüñ **ger**
Olsa Naẓīm-i kemter şāyeste mīhmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 143). [ger, ]*

ʿĀlemde o kim nāmı **ger** mūr oḳınūr
Farḳ-ı serine pür-kerāmet ṣu ḳonūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 1). [ger, ]*

**ger olmayaydı:** *Eğer olmasaydı.*

Huddām-ı bezmine dir idüm ferş-i rāh olur
**Ger olmayaydı** aṭlas-ı gerdūnuñ Ülkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 62). [ger olmayaydı, -y, -a, -ydı ]*

**gerçek:** *Doğru olan şey, hakikat; aslı olan, uydurma olmayan.*

Kemāl-i maġfiretle miṣli yoḳ dirlerse **gerçekdür**
Şecāʿatde naẓīri var diyen kimse yalan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 25). [gerçekdür, -dür ]*

**gerçek:** *Aslı olan, uydurma olmayan, doğru, sahih.*

Fenn-i süḫande ḥüsn-i edāda yegānedür
**Gerçek** sözi egerçi ḥasūde yalan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 70). [gerçek, ]*

**gerçi:** *"Her ne kadar" anlamında zarf.*

**Gerçi** yirden çıḳar çiçek ammā
Hāke defn oldı ol çiçek ancaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 7). [gerçi, ]*

**gerçi:** *"Aslına bakılırsa" anlamında zarf.*

Gāh olur kim ʿāşıḳ-ı şeydāya istiġnā düşer
Gerçi ʿāşıḳdan gelür elbette istiġna ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 10). [gerçi, ]*

Pür-sevād-ı zülf ü ḫaṭṭ u ḥāldür levḥ-i dilüm
Ġayrdan **gerçi** derūnı sādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 4). [gerçi, ]*

Yā resūla'llāh meded pest itdi ḳadrüm bī-kesi
**Gerçi** dirler gevhere gerd-i yetīmi der-ḫiṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 142). [gerçi, ]*

Şefḳatinden nā-ümīd olmam yine rūz-ı cezā
**Gerçi** kim sūʾ-i ʿamel ḥāl-i dilüm itdi tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 64). [gerçi, ]*

Ey şefāʿat kānı ʿafv it vaż'-ı nā-hemvārumı
Midḥat-i ẕātuñda oldum **gerçi** küstaḫ u fużūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 10). [gerçi, ]*

Olmaz edā-yı nāme-i evṣāfı ḥaşre dek
Bu bezme **gerçi** nice ki şehnāme-ḫvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 34). [gerçi, ]*

Sen ḳuṣūr itme ḥuṣūl-i matlabında bī-kesüñ
**Gerçi** bī-kes baḫt-ı vārūnıyla pür-taḳṣīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 18). [gerçi, ]*

**Gerçi** pervāne-i muḥabbeti
Yanmadan şemʿ eylemez sūzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 163). [gerçi, ]*

**Gerçi** arż-ı kemāl ider evvel
Yine ammā şoñundadur seyrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 209). [gerçi, ]*

Ṭabʿum güherle el-ʿan gevher-feşān-ı ʿirfān

Ẓāhirde **gerçi** vīrān gencīnedür niḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 176). [gerçi, ]*

İkidür **gerçi** ayaġı amma
Bir ayaġında aġzı var ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 3). [gerçi, ]*

Naẓārda **gerçi** efʿīdür liḳāsı
Olur bir ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 3). [gerçi, ]*

Aġzı var yoḳ dili **gerçi** çoḳdur
Dili var yārümüñ aġzı yoḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 9, Mısra 1). [gerçi, ]*

**gerçi:** *" Her ne kadar; …ise de" anlamlarında bağlaç.*

Hūn-rīzlige meyli ḳo ey ḫāme sen olma
**Gerç**i ṭutalum ʿāleme cellād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 8). [gerçi, ]*

Bilürüm **gerçi** degüldür saña cānum lāyıḳ
Sensin amma ki benüm cānuma lāyıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 9). [gerçi, ]*

Devr-i dergāhı **gerçi** derd ü miḥnetdür şedīd
Heybet-i ḳurb-ı viṣāl ammā ki buʿdından eşed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 23). [gerçi, ]*

Mihr-i feyżinden yeter bir kerre iki ʿāleme
Aña tālib ẕerre gibi **gerçi** bī-pāyān u ḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 36). [gerçi, ]*

Budur ümmidüm ki olan dāḫil -i silk-i şunār
**Gerç**i evṣāfı gibi vaṣṣāf-ı ẕātı lā-yuʿad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 42). [gerçi, ]*

**gerçi:** *"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.*

Ḳatı çoḳ baġrı delik ʿāṣıḳı var **gerçi** Naẓīm
Līk sensin gelen ammā yine ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 13). [gerçi, ]*

Tuḥfe-i naẓmın yine ol şaha ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur **gerçi** berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 40). [gerçi, ]*

Başına geldi āḫir ey meh-rū
Nice dem **gerçi** nā-murād oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 308). [gerçi, ]*

**gerçi:** *" Her ne kadar; …ise de" anlamlarında bağlaç.*

Gel kuhsāre añla mecāz u ḥaḳīkati
Söz bir e **gerçi** ṣavt-ı bedīd ü niḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 16). [gerçi, ]*

**Gerçi** āḫirde geldi bu bezme
Enbiyā vü rüsülden aḳdemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 7). [gerçi, ]*

ʿĀcizāne isterüm maḳbūl-i dergāhuñ ola
Lāyıḳ-ı şānuñ degül **gerçi** bu naẓm-ı yādigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 134). [gerçi, ]*

Tuḥfe-i naẓmın yine ol şaha ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur **gerçi** berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 40). [gerçi, ]*

**Gerçi** her bir daverüñ devrinde bir ʿişyānla
Mücrim elbette esīr-i gūşe-i zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 61). [gerçi, ]*

**Gerçi** dāʾim dilinde ẕikr-i Hudā
Yüzi aḳdur velīk ḳalbi ḳara *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 5). [gerçi, ]*

Naẓārda **gerçi** efʿīdür liḳāsı
Olur bir ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [gerçi, ]*

**Gerçi** maḥbūb-ı şūḫ u şengüldür
Āşināsı hezār bir güldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 119). [gerçi, ]*

**Gerçi** efāżılda sezā tārīḫe çoḳdur ey Naẓīm
Ammā Sitanbūla eḥaḳk Hāmid Efendi-zādedür (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 19). [gerçi, ]*

**Gerçi** oḳını atdı yāyını yaṣdı velī
Peykān-ı firāḳı cānı deldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 5). [gerçi, ]*

**gerd-efşān:** *Toz toprak saçan.*

Ṣadme-i tünd ü tīz rehvārı
Pāy kūpāl olınca **gerd-efşān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 96). [gerd-efşān, ]*

**gerden:** *Boyun, gerdan.*

O gencüñ her biri bir māra mesken
Velī **gerdenlerinde** ṭavḳ-ı āhen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 6). [gerdenlerinde, -ler, -in, -de ]*

**gerden:** *Boyun, gerdan*

Dağıtdı kendüsini zülfi dūd-ı āh gibi
Döküldi **gerdenine** ḫūn-ı bī-günāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 2). [gerdenine, -i, -n, -e ]*

**gerden:** *(Fars.) Boyun, gerdan.*

Bilürīn **gerdeni** sīb-i zenaḫdānıyla sāḳınüñ
Ser-i mīnāya ḳonmış guyiyā bir dāne elmadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 11). [gerdeni, -i ]*

**gerden-beste-i teslīm:** *Teslim olup boyun eğmiş.*

Kayd-ı bend-i ʿaşḳa **gerden-beste-i teslīm** olup
Dil ḫam-ı zülfinde yārüñ şīrdür zencīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 9). [gerden-beste-i teslīm, ]*

**gerden-firāz:** *Far. Boynunu kaldırıcı, kaldıran, müftehir.*

İder ḫūn-girye mīnā-veş olur ʿacz ile ser-der-pīş
Külāh-ı naḫvet ol maġrūrı kim **gerden-firāz** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 6). [gerden-firāz, ]*

**gerd-i ḥarem:** *Mescid-i Aksa ve yöresinin tozu.*

Ey seyyid ü saʿd ḫāk-būs-ı ḳademüñ
Vey çeşm-i füḥūle sürme **gerd-i ḥaremüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 2). [gerd-i ḥarem, -üñ ]*

**gerd-i ḥarem:** *Mekke ve Medine şehirleriyle çevrelerindeki belirli bölgelerin tozu.*

**Gerd-i ḥaremi** āleme iksīr-i murād
Hāk-i ḳademi kuḥl-i dü-çeşm-i ādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 51, Mısra 3). [gerd-i ḥarem, --i ]*

**gerd-i ḥarīmi:** *Avlunun toprağı.*

Kuḥl-i ʿuyūn-ı cān-ı rüsül Haḳ-i maḳdemi
**Gerd-i ḥarīmi** sürme-i aʿyān-ı enbiyā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 24). [gerd-i ḥarīmi, --i ]*

**gerd-i ḥarīm-i ʿizzet:** *Yücelik avlusunun tozu.*

Şermsār-ı ḫākrāh-ı dergehi müşg ü ʿabīr
Münfaʿil **gerd-i ḥarīm-i ʿizzetinden** kīmyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 10). [gerd-i ḥarīm-i ʿizzet, -in, -den ]*

**gerd-i keder:** *Keder tozu toprağı.*

Olmış ezelī feyż-i muḥabbetle mūsāffā
Yoḳ **gerd-i keder** āyine-i ṭıynetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 12). [gerd-i keder, ]*

**gerd-i meydān-ı ġınā:** *Zenginlik meydanının tozu.*

Kīmyāger-i ḳanāʿatdür işin altun iden
**Gerd-i meydān-ı ġınā** birdür aña iksīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 6). [gerd-i meydān-ı ġınā, ]*

**gerd-i rāḫş-ı nuṣret:** *Yardım atının tozu.*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim gerd-i rāḫş-ı nuṣreti
Çeşm-i ḫaṣma eyledi āyīne-i çarḫı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 31). [gerd-i rāḫş-ı nuṣret, --i ]*

**gerd-i rehi:** *Yolun tozu.*

**Gerd-i rehi** muʿānber hem-būy-ı müşg-i ezfer
Hāḳ-i deri serāser çün kuḥl-i Isfaḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 43). [gerd-i rehi, ]*

**gerd-i sivā mirʿāt-ı ḳalbūmi:** *Kalp aynasının başka tozu.*

Ṣayḳal-ı mihrüñle eyle tābdār u müncelī
İtmesüñ **gerd-i sivā mirʿāt-ı ḳalbūmi** ġubār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 162). [gerd-i sivā mirʿāt-ı ḳalbūmi, -üm, -i ]*

**gerd-i süm-i semend:** *Atın toynağının tozu.*

Rūḫsār-ı māh u ḫurşīd ferş-i reh-i celāli
Kuḥl-i cilā-yı nāhīd **gerd-i süm-i semendi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 6). [gerd-i süm-i semend, --i ]*

**gerd-i yetīmi:** *Bir tek tozu, eşsiz tozu.*

Güherin ḳadrin ider **gerd-i yetīmi** efzūn
Hāk-i meydān-ı tevāżuʿ yiter iksīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 15). [gerd-i yetīmi, ]*

Ḳulun Naẓīmi Ḳoma künc-i ġamda ḫāk-ālūd
Egerçi **gerd-i yetimi** ḫişār-ı gevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 150). [gerd-i yetimi, -i ]*

**gerd-i yetīmi der- hişār:** *Hisar içindeki yetimin tozu.*

Yā resūla'llāh meded pest itdi ḳadrüm bī-kesi
Gerçi dirler gevhere **gerd-i yetīmi der-ḫişār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 142). [gerd-i yetīmi der- ḫişār, ]*

**gerdūn:** *Felek, dünya*

Ḥacib-i hāk-deri ʿaynına almaz feleġi
Bende-i kemteri **gerdūne** ider istiġna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 40). [gerdūne, -e ]*

**gerdūn:** *Dünya, semâ, felek, gökyüzü.*

**Gerdūna** minnet etmeyen ey dil benüm gibi
Eyler bir āsitān-ı muʿallāya intisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 1). [gerdūna, -a ]*

**gerdūn:** *Dünya, sema, felek.*

**Gerdūn** yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl ü yā necef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 13). [gerdūn, ]*

**gerdūn:** *Asuman, felek, gök.*

Fermān-beri Feridun māḥkūmı rubʿ-ı meskūn
Ordusı içre **gerdūn** bir çetr-i asmānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 20). [gerdūn, ]*

**gerdūn:** *Asuman, felek, gök; baht, talih.*

Süm-i semendine **gerdūn** iderse pāy-endāz
Ḳumāş-ı zerkeş-i mihr-i münīri aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 5). [gerdūn, ]*

**gerdūn-bārgāh:** *Felek otağlı (Sultan 2. Mahmud).*

Encüm-sipāh şāḫā **gerdūn-bārgāhā**
Sulṭān-ı dīn-penāhā ey żabt iden ciḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 135). [gerdūn-bārgāhā, ]*

**gerek:** *Elzem, lazım, olmalı.*

Ne dāne vü ne dām ü ne ṣayyād **gerekdür**
Murġ-ı dile bir ḳāmet-i şimşād **gerekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 1). [gerekdür, -dür ]*

Ne dāne vü ne dām ü ne ṣayyād **gerekdür**
Murġ-ı dile bir ḳāmet-i şimşād **gerekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 2). [gerekdür, -dür ]*

Ser-tīşe-i müjgān ile kuhsār-ı ġamuñda
Cāna saña şīrīn gibi Ferhād **gerekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 4). [gerekdür, -dür ]*

ʿAks-i rūḫ-ı cān-sūzuña tāb-āver olan dil
Ser-tā-ḳadem āyine-i fūlād **gerekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 6). [gerekdür, -dür ]*

Hūn-rīzlige meyli ḳo ey ḫāme sen olma
Gerçi ṭutalum ʿāleme cellād **gerekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 8). [gerekdür, -dür ]*

Dāmenkeş-i ḫār ü ḫas-ı gülzār-ı ʿalāyıḳ
Nādīde ḫazān serv-i ser-āzād **gerekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 10). [gerekdür, -dür ]*

Lā-büd güẕerān üzredür ey dil ġam şādī
ʿĀrif ne ġam-ālūd ne dil-şād **gerekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 12). [gerekdür, -dür ]*

Vīrāne-i ẓāhirde olan bāṭını maʿmūr
Bu deyr-i ḫārābātda ābād **gerekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 14). [gerekdür, -dür ]*

Ṭarḥ-ı süḫanıñ ġayre ḳıyās itme Naẕīmüñ
Fenninde kişi ḥaḳ bu kim üstād **gerekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 16). [gerekdür, -dür ]*

Eġer dip gösterür elbette sermestān-ı deryā-nūş
**Gerekse** lücce-i girdāb rıṭl-ı mey ʿāmīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 10). [gerekse, -se ]*

Dirse daʿvāya **gerekdür** maʿnā
İdüp iṣbāt be-vefḳ-ı dil-ḫah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 73). [gerekdür, -dür ]*

**gerek:** *Bir şeyin yapılabilmesi veya gerçekleşmesi bazı nesne, fiil vb.ne bağlı olmak, gerek olmak, lazım olmak, icap etmek, iktiza etmek.*

Mānend-i berḳ göz yumup açıncadır beḳā
Ey dil **gerekse** geşt ü güẕār it ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 12). [gerekse, -se ]*

**gerek:** *Gerek, olmalı, lazım.*

ʿArş-ı Ḥaḳ gibi ne taʿ mīr **gerek** ne termīm
Meded-i ẕāt-ı güzīnüñle bulup şerʿ ḳıvām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 103). [gerek, ]*

**gerek:** *"Olmalı" anlamında kullanılan bir söz.*

Laġziş-i ġaflet ider üıtāde-i çāh-ı ʿadem
Sen **gerek** Rüstem gibi çāpük-süvār-ı ebreş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 10). [gerek, ]*

**gerek:** *"Gerek ... gerek/gerekse ... " bağlacı. "İster" anlamında kullanılır.*

Yeksān olur ḥużūr-ı İlāhīde ʿāḳıbet
İster gedā-yı dehr ü **gerek** şāḫ-zāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 8). [gerek, ]*

**gerek:** *"Olmalı" anlamında kullanılan bir söz, lazım.*

Mey-füruş-ı rızḳ u dükkān-ı riyānuñ ey Naẕīm
Ne mey-i nābı **gerek** ne māʾil-i maʿcūnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 16). [gerek, ]*

**gerek:** *"Gerek ... gerek ..." bağlacı.*

Hāżır **gerekse** ġāʾib ḫākderinde ṭālib
Ol derde İbn-i Ḥācib derbān-ı derdmendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 7). [gerekse, -se ]*

**gerek:** *"Olmalı, icap, gerekli" anlamında kullanılan bir söz.*

Naẕīm baña suʾāl itseler anı bī-şek
Ḥelāl-zādeden evvel ḥarām-zāde **gerek** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 6). [gerek, ]*

**geri:** *Bir şeyin sonrası, devâmı, arkadan gelen kısmı.*

Söz temām oldı ḫuluṣ-ı tam ile gel ey Naẕīm
El açup başla niyāze vaḳtidür şimden **geri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 222). [geri, ]*

**germ:** *Hararet, sıcaklık.*

Bāzīgeh-i muḥabbeti **germ** eyledi idüp
Mihr-i dil-i Naẕīmi o nā-mihribān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 9). [germ, ]*

**germ:** *(İklim) Sıcak.*

Revācgah-ı celāli ciḫānda **germ** olālı
Metāʿ-ı devlet ü iḳbāl-i rāyegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 29). [germ, ]*

Bāzār-ı mihri olsa nola **germ** dembedem
Ol māh-ı ḥüsni görse olur mihr müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 7). [germ, ]*

**germ:** *Hararetlenmek, kızışmak.*

Maġruruñ olursa ḫâṭırı kibr ile **germ**
Sen eyle deruñ-ı şaḫtını rıfḳ ile nerm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 1). [germ, ]*

**germ idi:** *Isıtmak.*

Ġamden olmışdı cān ü dil ʿārī
**Germ idi** ẕevḳi u şevḳ bāzārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 56). [germ idi, -i ]*

**germā:** *Sıcak, sıcaklık.*

Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u şitā
Olalar **germā** vü sermā īn berān ü ān berīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 132). [germā, ]*

**germābe:** *Sıcak su hamamı.*

Her perī-sīmā-yı ʿibret gösterür ṣubḥ u menbā
Ben bu ḫammāma didüm **germābe-i** ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 2). [germābe-i, -i ]*

Ten-i billūrī fānūs içre gūyā şemʿi-rūşendür
Çıḳup **germābeden** ol sīm-ber kim pīrehenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 12). [germābeden, -den ]*

**germābe-i nüh-ḳubbedür:** *Dokuz kubbe.*

Ṭāslar şems ü ḳamerdür necm-i rāḫşān ġamlar
Çarḫ-veş **germābe-i nüh-ḳubbedür** dinse sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 4). [germābe-i nüh-ḳubbedür, --dür ]*

**germābe-i sīnemde:** *Sinemin ateşinde ( hamamında).*

Yār eşk ü āhıma rāḥm eylemezdi ey Naẓīm
Olmasa **germābe-i sīnemde** bu āb u hevā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 14). [germābe-i sīnemde, --de-de ]*

**germ-bāzār idüm:** *Bir şeyi beğenmek ve ona revaç göstermek.*

**Germ-bāzār idüm** şerāb gibi
Hāne-ber-dūş idüm kebāb gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 41). [germ-bāzār idüm, -üm ]*

**germ-cevlān:** *Tez canlılık etmek, tez canlı olmak.*

Olduḳça **germ-cevlān** raḳḳāṣ bezm-i devrān
Görse olurdı ḥayrān ol eşheb-i revānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 133). [germ-cevlān, ]*

**germe:** *Göğsünü germek.*

Destān-ı rūzgāra zinḫār sīne **germe**
Sührāb iseñ olursun āḫir zebūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 5). [germe, ]*

**germī-i meyden:** *Şarabın sarhoşluğu.*

Açıldı **germī-i meyden** rūḫ-ı ʿaraḳ-nāki
Gören didi gül-i pür-jālenüñ zamānı mıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 3). [germī-i meyden, -den ]*

**germ-reftār-ı āhuvāne:** *Ceylan gibi hızlı yürüyen.*

O **germ-reftār-ı āhuvāne** ile
Tek ü taz itse ol sebük-cevelān *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 99). [germ-reftār-ı āhuvāne, ]*

**germ-ülfet:** *Samimi olmak, içli dışlı olmak.*

Kimüñle bezm-i nuşānūş-ı meyde **germ-ülfetsin**
Naẕīm-āsā nedīmüñ hem-nişīn ü hem demüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 13). [germ-ülfetsin, -sin ]*

**geşt:** *Dolaşmak, gezmek.*

Mānend-i berḳ göz yumup açıncadır beḳā
Ey dil gerekse **geşt** ü güẕār it ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 12). [geşt, ]*

**geşt iderdüm:** *Dolaşmak, gezmek.*

Bir zamān ben de bāġ-ı dünyāda
Her ṭaraf **geşt iderdüm** azāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 30). [geşt iderdüm, -er, -düm ]*

**getür-:** *Eriştirmek, ulaştırmak.*

Feryāda gelüp nāle-i bī-fāṣıla-i mevc
Deryāları hep cūşa **getürdi** gile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 2). [getürdi, -di ]*

**getür-:** *(Bir yere) Bir kimse veya şeyle birlikte gelmek, gelirken o kimse veya şey yanında olmak.*

Düşünce ʿaks-i rūḫi sāḳī-i gül-endāmun
**Getürdi** sāġara şerm ü şerāb-ı nābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 8). [getürdi, -di ]*

**getür-:** *(Bir araya) Getirmek, birleştirmek.*

Baḳ ṭabʿ-ı pür-kemāle ḥāli **getürdi** ḳāle
Bu şāḫid-i maḳāle vaṣfunla virdi anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 161). [getürdi, -di ]*

**getür:** *Gelmesini sağlamak; bir şeyi yanında veya üstünde bulundurmak II esmek.*

Nola düşnām-ı telḫ-ı zaḫmına ṭāḳat **getürmezse**
Zebān-ı rumḥ-ı rezmi düşmene ṭaʿna zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 67). [getürmezse, -mez, -se ]*

**getür:** *Getirmek ‖ sunmak, takdim etmek.*

Mūr-veş tuḥfe **getürdüm** derüñe eyle ḳabūl
Kāf-ı rifʿatde Süleymān-fer ü ʿānkāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 27). [getürdüm, -düm ]*

**getür:** *(Bir şeyi) getirmek.*

Naẕmumı gūş idüp ümīdüm odur
Diyesiñ āferīn **getür** ḳaftan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 200). [getür, ]*

**gevher:** *Cevher, mücevher.*

Ṭabʿumda Naẕīmā eşer-i feyż-i Hudādur
Bu āb-ı ṣafaḳ-baḫş ki var **gevherüm** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 14). [gevherüm, -üm ]*

**gevher:** *Cevher, mücevher, elmas, inci.*

Muʿteberdür pīş-i erbāb-ı naẕārda her yetīm
Hākde ḳalmaz ne deñli alsa da **gevher** yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 2). [gevher, ]*

O gencüñ her biri **gevher** yaṭağı
Naẓīmā feṯḥ idüp ol şeb-çerāġı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 13). [gevher, ]*

**gevher:** *Cevher, mücevher, elmas, inci.*

Yā resūla'llāh meded pest itdi ḳadrüm bī-kesi
Gerçi dirler **gevhere** gerd-i yetīmi der-ḫişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 142). [gevhere, -e ]*

**gevher-feşān-ı ʿāṭıfet:** *Merhametin altın saçanı.*

Zer-niṣān-ı mekrümet **gevher-feşān-ı ʿāṭıfet**
Ṭabʿ-ı desti kān ile yem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 49). [gevher-feşān-ı ʿāṭıfet, ]*

**gevher-feşān-ı ʿirfān:** *Bilimin mücevher saçanı.*

Ṭabʿum güherle el-ʿan **gevher-feşān-ı ʿirfān**
Ẓāhirde gerçi vīrān gencīnedür niḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 175). [gevher-feşān-ı ʿirfān, ]*

**gevher-hāne-i āyīnedür:** *Aynanın mücevhanesi.*

ʿAks-i yāre dīde-i ter ḫāne-i āyīnedür
Āb-ı ṣāfa ḥaḳ bu **gevher-hāne-i āyīnedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 2). [gevher-hāne-i āyīnedür, --dür ]*

**gevher-i ʿaşḳ-ı ilāhī:** *İlahi aşkın cevheri.*

Muḫtefīdür genc-i dil vīrān-serāy-ı sīnede
**Gevher-i ʿaşḳ-ı ilāhī** genc-i vīrānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 12). [gevher-i ʿaşḳ-ı ilāhī, ]*

**gevher-i āvīze-i gehvāre:** *Beşiğe takılan mücevher.*

**Gevher-i āvīze-i gehvāresi** ʿıkd-ı perin
Mehd-cünbān Müşterī Zühre kenīz-i ḫidmeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 3). [gevher-i āvīze-i gehvāre, -si ]*

**gevher-i dendānı:** *Inci gibi dişler.*

ʿİllet-i ʿacz ü ḳuṣūr ile perişān nüṣḫadur
**Gevher-i dendānı** naẓmında Ṣıhāh-ı Cevherī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 152). [gevher-i dendānı, -ı ]*

**gevher-i engüşteri:** *Yüzük cevheri.*

Mālik-i mülk-i Süleymāndur gedā-yı kūyı kim
Ṭaʿn ider yāḳūt-ı mihre **gevher-i engüşteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 162). [gevher-i engüşteri, -i ]*

**gevher-i feyżiyle:** *Bereket, bolluk cevheri.*

**Gevher-i feyżiyle** bir gencīnedür ṭabʿum anuñ
Tıġı şemşīr-i zebānum çūb-ı ḫāmem ejderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 211). [gevher-i feyżiyle, -i, -yle ]*

**gevher-i ġalṭān:** *Inci cevheri.*

Būy-ı ḫulḳ u feyż-i cūdıyla zemīn-i şūrenüñ
Ḥaḳi müşg ü rīze sengi **gevher-i ġalṭān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 48). [gevher-i ġalṭān, ]*

**gevher-i genc-i ʿulūm-ı evvelin:** *Ilk ilimlerin hazinesinin mücevheri.*

**Gevher-i genc-i ʿulūm-ı evvelin** ü āḫirīn
Lücce-i taḥḳīḳde yek-dāne dürr-i şāḫvār

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 29). [gevher-i genc-i ʿulūm-ı evvelin, ]*

**gevher-i gencīne ṣāf:** *Saf gönlün mücevheri.*

Kıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ gibi olmaz ey Naẓīm
Böyle āb u tāb ile bir **gevher-i gencīne ṣāf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 14). [gevher-i gencīne ṣāf, -e ]*

**gevher-i gencīne-i ʿirfān:** *İrfan hazinesinin elması.*

**Gevher-i gencīne-i ʿirfān** ki olmış tā ezel Serbeşer maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 7). [gevher-i gencīne-i ʿirfān, ]*

**Gevher-i gencīne-i ʿirfān** ki olmış tā ezel Serbeşer maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 7). [gevher-i gencīne-i ʿirfān, ]*

**gevher-i gencīne-i ṣunʿ-ı mevlā:** *Allah'ın kudretinin hazinesinin cevheri.*

Evvelīn dürr-i ṣadef-perver-i deryā-yı vücūd
Āḫirīn **gevher-i gencīne-i ṣunʿ-ı mevlā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 90). [gevher-i gencīne-i ṣunʿ-ı mevlā, ]*

**gevher-i gūş-ı ḳabūl:** *Kabul edilen dinleme hazinesi.*

Ehl-i beyāna **gevher-i gūş-ı ḳabūldür** Naẓmuñ Naẓīm ancaḳ olur yādigār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 15). [gevher-i gūş-ı ḳabūl, -dür ]*

**gevher-i ḳān:** *Kan cevheri.*

Ḳalbüñde o yār yir ider ʿāşık iseñ
Ḳān-ı güher olmaz olmayan **gevher-i ḳān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 4). [gevher-i ḳān, ]*

**gevher-i kemāl:** *Olgunluk cevheri.*

Gencīne gibi oldı niḫān hāk-i tīrede
Bir **gevher-i kemāl** idi ḥaḳḳā o pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 8). [gevher-i kemāl, ]*

**gevher-i midḥatiyle:** *Övülen, anılan mücevher.*

**Gevher-i midḥatiyle** mālāmāl
Sīne gencīne-i muṭassamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 117). [gevher-i midḥatiyle, -i, -y, -le ]*

**gevher-i mihrine:** *Güneşin , aşkın cevheri.*

Gevher-i mihrine şāyeste degüldür virse
Cevher-i cānını ḫalḳ-ı dü-ciḫān müjde-behā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 143). [gevher-i mihrine, -i, -n, -e ]*

**gevher-i nasüfte:** *Delinmemiş cevher.*

ʿArż eylesem bu **gevher-i nasüftemi** nola
Tac-ı ser-i kirām o ḫān-ı benām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 17). [gevher-i nasüfte, -m, --i ]*

**gevher-i naẓm-ı naẓīmi:** *Şiir hazinesi olan Yahya Nazım.*

**Gevher-i naẓm-ı Naẓīmi** görmesün çeşm-i ḥasūd
Ḳıṭʿa-i elmāsı eyrler bed-neẓāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 13). [gevher-i naẓm-ı naẓīmi, -i ]*

**gevher-i niyāzumı:** *Dua cevherim.*

İdeyüm **gevher-i niyāzumı** ʿarż
Eyle silk-i ḳabūlüñe şāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 189). [gevher-i niyāzumı, ]*

**gevher-i nuṭḳ-ı naẓīm:** *Nazim'in söz hazinesi.*

**Gevher-i nuṭḳ-ı Naẓīm** olmaġ içün āvīze
Gūş-ı bikr-i süẖeni kilk-i dür-efşān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 9). [gevher-i nuṭḳ-ı naẓīm, ]*

**gevher-i rāz:** *Sır cevheri.*

Āvīze-i gūş-ı yārdur şimdi Naẓīm
Red-kerde-i iʿtibār olan **gevher-i rāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 4). [gevher-i rāz, ]*

**gevher-i rāzı:** *Gizli saklı mücevherler.*

Naẓīm-i pür-hüner dem yoḳ ki gūş-ı bikr-i maʿnâda
Bu güne bir kirāmı **gevher-i rāzı** şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 14). [gevher-i rāzı, --ı-ı ]*

**gevher-i tāc-ı edebi:** *Edep tacının mücevheri.*

Rizesinüñ ḥarem-i ʿizzetini cevher-i küll
Biñ ḥicāb ile ide **gevher-i tāc-ı edebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 16). [gevher-i tāc-ı edebi, -i ]*

**gevher-i tāc-ı mülūk:** *Hükümdarların tacının mücevheri.*

Rīzesinüñ āsitānı **gevher-i tāc-ı mülūk**
Cevher-i iksīr ile ẖāk-i ḥarimi hem-ʿāyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 13). [gevher-i tāc-ı mülūk, ]*

**gevher-i ter:** *Taze cevher.*

Çıḳarup kilk-i güher-rīz Naẓīm-i ẖoş-dem
Baḥr-ı endīşeden ol demde nice **gevher-i ter** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 22). [gevher-i ter, ]*

**gevher-i yektā:** *Benzersiz, eşsiz inci (Tanıkta, gökyüzündeki parlak yıldızlar inci olarak düşünülür).*

Teʾsīr-i feyż-i ʿaşḳ-ı dil-i ṣāfda Naẓīm
Bir ābdur ki **gevher-i yektā** içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 14). [gevher-i yektā, ]*

**gevher-i yektāsın:** *Tek mücevher.*

Ḥāṣılı naḳd-ı dü-ʿālem saña olmaz kıymet
Şeref-i kān-ı kerem **gevher-i yektāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 34). [gevher-i yektāsın, -s, -ın ]*

**gevher-i yetīm:** *Yetim cevher.*

Müşgīn-türāb-ı bārgehi reşk-i nāf-ı Çīn
Her rīzesinüñ dergehi bir **gevher-i yetīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 4). [gevher-i yetīm, ]*

**gevher-i ẕātı:** *Allah'ın zatının mücevheri ( incisi).*

Ey dürr-i cūdı lī maʿa ’llāh-i ṣādef
Vey **gevher-i ẕātı** zīver-i kān-ı şeref *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 2). [gevher-i ẕātı, ]*

**gevher-i zāt-ı muhammeddür:** *Muhammed'in zatının mücevheridir.*

Vücūd-ı enbiyā tesbīḥ-i dürr gibi ser-āmeddür
O tesbīḥe imāme **gevher-i ẕāt-ı**

**Muḫammeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 2). [gevher-i ẕāt-ı muḫammeddür, -dür ]*

**gevher-i ẕātuñı:** *Kişilik cevheri; değerli, kıymetli kişilik.*

Seni ḫalḳ itmiş iken mühr-i nübüvvetle vesīm
**Gevher-i ẕātuñı** vaṣf eyleyemez cevher-i küll *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 100). [gevher-i ẕātuñı, -uñ, -ı ]*

**gevherkeş:** *Mücevher saçan.*

Vaṣf-ı dendānı niẓāmından müsellemdür Naẓīm
Rişte-i naẓm-ı dürer-bāruñ odur
**gevherkeşi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 14). [gevherkeşi, --i ]*

**gevher-nisār:** *Mücevher saçan.*

Virmez ṣafā-yı ḥüsni ḫaṭṭ-ı laʿli ẕevḳini
Biñ kerre olsa lüccede **gevher-niṣār** mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 8). [gevher-niṣār, ]*

**gevr:** *Set çekmek.*

**Gevr** ider oldı felek devr-i muḫālifle Naẓīm
Dur düşdüñ ḳatı çoḳ yār-ı muvāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 13). [gevr, ]*

**gey:** *Giydirmek.*

**Geyürd**i ḫalḳ-ı İstanbūla üç kat ḫilʿat-i ʿadli
Üçünci defʿadūr ḳāʾim-maḳām-ı dād-pīrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 21). [geyürdi, -ür, -di ]*

**gez:** *Dolaşmak.*

Temennāsın temām itdükde ḫāme
**Geze** elden ele ya Rab bu nāme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 6). [geze, -e ]*

**gez:** *Dolaşmak.*

Hāne-ber-dūş olsan aduñ derbederdür dembedem
Devr-i ebvāb-ı edānīde **gezersüñ** serseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 52). [gezersüñ, -er, -süñ ]*

**gez:** *(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

**Gezer** zencīr-i emvācıyla düşmiş kūh-ı ṣaḥrāya
Benüm dīvāne göñlüm gibi cūlar bī-ḳarār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 9). [gezer, -er ]*

Kendi ʿüryān **gezer** anuñ ekşer
ʿAvreti giydügi zer ü zīver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 7). [gezer, -er ]*

**gez-:** *(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

Pāsbān eyledi heftüm feleġe Keyvānı
Burc-ı isnā aşere **gezdi** olup reh-peymā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 256). [gezdi, -di ]*

**gibi:** *"Gibi" edatı.*

Aḳın ṣalup şu **gibi** her ṭarafdan leşker-i Tātār
O şāḫuñ ḫaşmına yaḫşı dimez lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 65). [gibi, ]*

**gibi:** *"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.*

Mekteb-i maʿrifetinde Cibrīl
Tıfl-ı ebced **gibi** levḥ-i sāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [gibi, ]*

**gibi:** *"gibi" benzetme edatı.*

Enbıyāsı **gibidür** ḳavm-ı Kelīmu'llāhuñ
Didi ol faḫr-ı ciḫān ümmetüm içre ʿulemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 179). [gibidür, -dür ]*

Āh alma ki yiter rūy-ı terkeş **gibidür**
Teʾsīrde bed-duʿādan evvel yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 3). [gibidür, -dür ]*

**gibi:** *"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.*

Göñül ʿaşḳ ile pür-sīnede ḫazīne bulur
maġribī **gibidür** gūyiyā define bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 2). [gibidür, --dür, - ]*

**gibi:** *"Gibi" benzetme edatı.*

Ten-i zerd ü niẕārum ḳaldı nīlūfer **gibi** anda
Feżā-yı sīnemi seylāb-ı eşk-i dembedem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 5). [gibi, ]*

Vaḳtidür nergis **gibi** ol gül-ʿiẕāre nāẓır ol
Aġla ḥālüñ ey dü-çeşm-i ḫūn-feşānum ḫāżır ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 1). [gibi, ]*

Ẕātuñda bul güher **gibi** tāb u ṭarāveti
Gül **gibi** alma şebnem-i terden leṭāfeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 2). [gibi, ]*

Ḳāmeti serv-i ser-efrāz olsun
ʿÖmri zülfi **gibi** dırāz olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 202). [gibi, ]*

Māh-ı tābān **gibi** cemālüñ içün
Serv-i bālā **gibi** ḳıyāmuñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 271). [gibi, ]*

Tārīḫi düşdi yektā ẕātı **gibi** Naẓīma
Rum ili mesnedinde ʿĀrif Efendi bāḳī (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 13). [gibi, ]*

**gibi:** *"Gibi" edatı.*

Ceẕb ider zerdī-i rūyuñ dil-i ḫūbānı Naẓīm
Ḥālet-i seng-i riyā var **gibi** kāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 14). [gibi, ]*

Olmaz ol ḥüsn **gibi** bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh tār ile pūd olsa bu minvāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 7). [gibi, ]*

Nedür ol serv **gibi** āzāde
Ṣūretā doġru eġri maʿnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 1). [gibi, ]*

Māh-ı tābān **gibi** cemālüñ içün
Serv-i bālā **gibi** ḳıyāmuñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 272). [gibi, ]*

**gibi:** *"-e benzer" anlamında kullanılan edat.*

Şevḳ-ı dīdār ile cismümde degüldür üstüḫvān
Mevc urur deryā **gibi** cūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 10). [gibi, ]*

**gibi:** *"-e benzer" anlamında edat.*

Müdām gül **gibi** zerrīn ḳadeḥle ʿişret ider
derd-nūş ki destinde bir sifāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 3). [gibi, ]*

Hilāle ġürre-i ebrūsı dâl- ḫançer olur
Ġurur-ı ḥüşn ile yoḳdur o kec-külāh **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 8). [gibi, ]*

Ḥūrşīd **gibi** çarḫ-ı siyeh-kāseden müdām
Bir ḳurş ile ḳanāʿat iden intiḳām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 13). [gibi, ]*

Gül **gibi** tenümde zeyn olup dāġ-ı ġamuñ
Ṭaġ üsti bu sīne çakiñe olsun bāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 3). [gibi, ]*

Olmış ser-i kuyı Beyt-i Maʿmūr **gibi**
Biñ vech ile cebhezār-ı ervāḥ-ı kirām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 3). [gibi, ]*

Cānanı dilüñde cān **gibi** eyle niḫān
Hem āyine ol o māha hem āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 1). [gibi, ]*

Yārüñ ki deḫān-ı tengidür merkez-i cān
Cān **gibi** ʿaceb mi dīdeden olsa niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 2). [gibi, ]*

ʿAşḳ ehli odur ki dehre efsāne ola
Bülbül **gibi** bāġ-ı şemʿe pervāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 2). [gibi, ]*

Dil-i maẓlūmı bīdād-ı sitemden eyleyüp sālim
Benüm **gibi** nice dil-mürde ʿadliyle olur iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 16). [gibi, ]*

Dostān-ı devleti olduḳça ḫandān gül **gibi**
Düşmen-i cāhı ola çāhī-i zindān-i ġumūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 11). [gibi, ]*

Oldı tārīḫi Naẓīm ol iki ehl-i hünerüñ
Geçdi Sırrī **gibi** Rüşdī bu fenā dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 10). [gibi, ]*

Gencīne **gibi** oldı niḫān hāk-i tīrede
Bir gevher-i kemāl idi ḥaḳḳā o pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 7). [gibi, ]*

Pervāz idince ʿAdne didi Naẓīm tārīḫ
Cān-ı ʿazīz-i Mışrī bir ḳumrı **gibi** uçdı (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 6). [gibi, ]*

**gibi:** *"- e benzer" anlamında edat.*

Gül o rū ġonce olup lāle o ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Şaçlı sünbüldür o ʿānber bū **gibi** kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 6). [gibi, ]*

Ġıll ü ġışdan ḳalb-i ʿāşıḳ **gibi** levḥ-i sādedür
Vechi var olsa ziḥām-ı şāfı mirʾātü'ş-şafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 5). [gibi, ]*

Devr-i cām-ı Cem **gibi** meclis-be-meclis dembedem
Şāḫid-i mey şevḳine āvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 11). [gibi, ]*

Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān -baḫşla ol māh-rū
Yirde gökde Ḫıżr u ʿİsā **gibi** āyā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 4). [gibi, ]*

Ser-tīşe-i müjgān ile kuhsār-ı ġamuñda
Cāna saña şīrīn **gibi** Ferhād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 4). [gibi, ]*

Hûnîn-terāne bülbül-i gülzâr-ı şevḳdir
Gül **gibi** ol ki cām-ı mey-i erġuvānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 6). [gibi, ]*

Mesiḥ **gibi** sebük-bār iseñ ʿalāyıḳdan
Çeḫār ṭāḳ-ı felek menzil-i dü-kāme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 11). [gibi, ]*

Ne ben Naẓīm o şeh-i ḥüsne benzeriñ bulurum
Benüm **gibi** ne o şeh bende-i kemīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 22). [gibi, ]*

Beytü'l-ḥazen it ḫāne-i āyīne-i çeşmüñ
Yaʿḳūb **gibi** Yūsuf-ı gül-pīreheni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 4). [gibi, ]*

Girmez nevā-yı nāle gül-i güşuña Naẓīm
Bülbül **gibi** fiġānı ḳo zinḫār o yār uyur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 10). [gibi, ]*

Ḫıżr u Mesīḥ-meşreb olan zinde-dilleriñ
Cān **gibi** nuṭḳı mürde-dilāna ḥulūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 4). [gibi, ]*

O dil ki ne ġam u endūh u ne melāl ṭutar
Elinde gül **gibi** cām-ı şarāb-ı āl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 2). [gibi, ]*

Ne deñli bezl ü niṣār itse artar eksilmez kim Naẓīm **gibi** manṣıb-ı kemāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 14). [gibi, ]*

Virür Naẓīm **gibi** silk-i dürr-i naẓma niẓām
Elinde böyle o kim bir dizi leʾāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 13). [gibi, ]*

Meyi itdügüm bilindi hilāl ebrūvānına
Mihrüm o māha gün **gibi** meşḥūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 4). [gibi, ]*

Şām-ı hicrān idügi ʿāḳıbet-i ṣubḥ-ı viṣāl
Bize ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı cānān **gibi** bürḫān olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 4). [gibi, ]*

Hayāl-i ebrū-yı dildār ile niẓār olālı
Hilāl-i ʿıyd **gibi** şimdi naẓragāhuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 10). [gibi, ]*

Genc-i maʿmure-i ʿirfān olanuñ bāṭında
Ẓāhiri ḫāṭır-ı ʿāşıḳ **gibi** vīrāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 4). [gibi, ]*

Bir siyeh-çerdeye düşdi dil-i sevdā-zede kim
Ḥāl-i rūḫşarı **gibi** fitnede bir dāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 16). [gibi, ]*

Yārüñ dehānı cān **gibi** gözden niḫān imiş
Cān-ı ciḫān u merkez-i cān ol deḫān imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 1). [gibi, ]*

Sīnemde saḳlasam nola cānum **gibi** henüz
Cism-i laṭīf-i yār ki ser-cümle cān imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 5). [gibi, ]*

Fiġānum göklere çıḳdı ne ṭāliʿdür ki güş itmez
Fiġānum **gibi** oldı ol meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 4). [gibi, ]*

Gezer zencīr-i emvācıyla düşmiş kūh-ı ṣaḥrāya
Benüm dīvāne göñlüm **gibi** cūlar bī-ḳarār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 10). [gibi, ]*

Dürdî -i ṣaḥbā **gibi** ayaḳda ḳalurdı müdām
Olmaṣaydı çün cenāb-ı mey dil-i bī-kine ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 11). [gibi, ]*

Kıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ **gibi** olmaz ey Naẓīm
Böyle āb u tāb ile bir gevher-i gencīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 13). [gibi, ]*

Düşürmiş ʿarʿar u şimşādı kühsāre ṣanevber-veş

Göñül düş yanına cülar **gibi** ol serv-i reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 6). [gibi, ]*

Esir-i dāmıdur göñlüm **gibi** cānum o gīsunuñ
Perīşān-ḥālidür ʿaḳlum **gibi** fikrüm o destāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 9). [gibi, ]*

Esir-i dāmıdur göñlüm **gibi** cānum o gīsunuñ
Perīşān-ḥālidür ʿaḳlum **gibi** fikrüm o destāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 10). [gibi, ]*

Kākül-i ḫam-be-ḫamuñ ey gül-i nev-reste-i nāz
Ṣaçlı sünbül **gibidür** ṭarf-ı külāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 6). [gibidür, -dür ]*

Gehī bir ḳurş gāhī bir dilim nān ile ḫandān ol
Felekde mihr ü māh-ı nev **gibi** mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 2). [gibi, ]*

Laġziş-i ġaflet ider üıtāde-i çāh-ı ʿadem
Sen gerek Rüstem **gibi** çāpük-süvār-ı ebreş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 10). [gibi, ]*

Mirʾāt-ı musaffā **gibi** pākīze-ṣıfāt ol
Lebrīz-i tecellī olup āyīne-i zāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 1). [gibi, ]*

Pīş-i naẓār-ı ʿārif-i dânâda sebük-rūḥ
Nādaña velī kūh-ı girān **gibi** metīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 10). [gibi, ]*

Ḥüsnüme Yūsuf **gibi** yoḳdur melāḥatde naẓīr
Var ise āyīnede ʿaks ü misālimdir benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 19). [gibi, ]*

Ol büt-i deyr-i cemālüm kim dem-i ʿĪsā **gibi**
Nuṭḳ-ı cān-baḫşı Naẓīmüñ ḥasb-i ḥālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 21). [gibi, ]*

Mihr ü meh **gibi** felekde kevkebi saʿd olsa da
Yıldızı düşkün olur ister ġarīb ister yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 9). [gibi, ]*

Sen de inşāf eyle ey reşk-i perī zülfüñ **gibi**
Şānuña lāyıḳ mıdur böyle perişān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 11). [gibi, ]*

Cān **gibi** gözden olsa nola ol dehān nihān
Zīrā ki dīdeden olur elbette cān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 1). [gibi, ]*

Oldı ṣandūḳa-i sīnem **gibi** ḳandīl-i derūn
Dü-kemān-ebrū-yı peykān-nigehüñ tīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 7). [gibi, ]*

Şebnem-i feyz ile itmiş çemen-ārā-yı edeb
Ġonce-i ter **gibi** ol kec-külehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 4). [gibi, ]*

Hār-ı şaḥrā-yı ʿalāyıḳdan iden āzāde
Eylemiş ḫayme **gibi** mihr ü mehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 8). [gibi, ]*

Görüp ol dürr-i yetīmüñ güher-i mengūşın
Her ṣadef dīde **gibi** eyledi bāz āġūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 2). [gibi, ]*

Zülf-i dilber **gibi** her demde perīşān-dil olur
Ol ki cemʿ eylemeye başına ʿaḳl u hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 9). [gibi, ]*

Ġusāya düşmeyenler nergis-i bīmārı derdinden

Gözi yaşma nīlūfer **gibi** yā Rab ġarīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 6). [gibi, ]*

Her keşākeşden olur serv **gibi** dāmen-çīn
Hārına bu çemenüñ gül güline ḫār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 11). [gibi, ]*

Gelmedi bir ḫaber-i müjde ile yāre giden
Ḳaldı göñlüm **gibi** ḫavfüm bu ki dildāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 2). [gibi, ]*

Girībān-ı şekîbim ceyb-i ʿaḳlum **gibi** çak oldı
Çıḳınca kec-küleh ol dilber-i maġrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 7). [gibi, ]*

Nāme lāzım degül ol şūḫ bilür ḫāme **gibi**
Şerḥ-i ḥāl-i dilümi çāk-ı girībānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 7). [gibi, ]*

Dürdî-i şahbā **gibi** ḳalma ayaḳlarda müdām
Sīneñi pāk it ḥabāb-āsā hevā-yı kīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 9). [gibi, ]*

Manşūr **gibi** ol şeh-i ḥüsn ü melāḥatüñ
Bu dār-ı ʿaşḳına ola zülfi resen-resān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 7). [gibi, ]*

Meyde nühüfte ʿişve **gibi** ṣaḳla rāzuñı
İtme miṣāl-i şīşe-i mey sırruñı tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 5). [gibi, ]*

Gül **gibi** ol ġonce-fem güş eyleyüp feryādumı
Bülbülān-ı bāġı ḫāmūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 11). [gibi, ]*

Şuġl-i lemeʿāt-ı ġam iden ṭālib-i derdüñ
Destārı meh ü mihr **gibi** yine başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 6). [gibi, ]*

O şāḫsüvār-ı reh-i ʿaşḳum ki piyāde
Mecnūn **gibi** niñ şifte var leşkerüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 10). [gibi, ]*

Ferhād ü Ḳays **gibi** neler eyledi ẓuḥūr
Ya Rab ne ṭurfe dūde olur ʿaşḳ dûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 15). [gibi, ]*

Pervāne **gibi** şemʿ ile olsaḳ nola bu şeb
Ben bir senüñle ey meh-i nā-mihribān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 5). [gibi, ]*

Şaḳḳ itseler dilüñ ḥaẕer ifşā-yı rāzdan
Olsa ḳalem **gibi** dehenüñde zebān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 14). [gibi, ]*

Elden ḳoma ʿaṣāya düşince bu bāġda
Zerrīn ḳadeḥle nergis ü gül **gibi** sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 12). [gibi, ]*

Bulmadum görmiş işitmiş dārugīr-i ʿaşḳda
Hicr ile vuṣlat **gibi** ʿāşıḳ-keş ü dilberḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 12). [gibi, ]*

ʿArż eyle ḥüsn-i dilkeş-i ʿālem-pesendüñi
Mirʾāt-ı ṣāf **gibi** gören görme kendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 2). [gibi, ]*

Maẕḫār-ı güş-ı ḳabūl it nāleñi bülbül **gibi**
Ġonce-i dest-i duʿā ey dil açılsun gül **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 2). [gibi, ]*

Āteş-i gül şuʿle-i şemʿ ile itmiş ittifāḳ
Bülbül ü pervānenüñ benzi aġardı kül **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 4). [gibi, ]*

Eyler Eflāṭūnı üftāde ḫam-ı nīrengine
Görmedüm rengiyle ṣāḳī āle māʿil gül **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 6). [gibi, ]*

Kāküliyle çeşm-i kūteh-sīne setr eyler ruḫın
ʿÖmri olsun ol şeh-i ḥüsnüñ füzūn kākül **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 8). [gibi, ]*

Cilvegerdür aks-i zülf-i yār her demde Naẓīm
Şīşe-i çeşm-i terümde bir demed sünbül **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 10). [gibi, ]*

Teng-dil olma ḳabūl it nīk ü bed ḳulzüm **gibi**
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile memlū ḫum **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 1). [gibi, ]*

Teng-dil olma ḳabūl it nīk ü bed ḳulzüm **gibi**
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile memlū ḫum **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 2). [gibi, ]*

Ol meh-i nā-mihribānuñ seyrine ṣād çeşm ile
Dāġ-ber-dāġum serāpā çarḫ-ı pür-encüm **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 4). [gibi, ]*

Noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş nihān u ʿāşiḳār
Hem süveydā-yı dil ol hem dīdede merdüm **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 6). [gibi, ]*

Ser-şikendür seng-i pādāş-ı zemāne eyleme
Kimseyi dil-rīş ser-nîş-i zebān kejdüm **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 8). [gibi, ]*

Döndürür fikr-i daḳīḳuñ çarḫ-ı maʿnāyı Naẓīm
Sen ögünme āsiyāb-ı devrde gendüm **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 10). [gibi, ]*

Zülfi rūḫında perde-i Beytü'l-ḥarem **gibi**
Ol iki ebrūvān ise Nūn ve'l-ḳalem **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 2). [gibi, ]*

Gösterdi üstüḫvān-ı tenüm tündbād-ı āh
İtdüm ḫurūş mevc-i demādemle yem **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 6). [gibi, ]*

Ṭıfl iken sīnem idi cilvegahüñ dāye **gibi**
Düşeyüm pāyuña ey serv-i sehī sāye **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 1). [gibi, ]*

Ḥasret-i muy miyānuñla raḳīb-i bed-gū
Yine ʿuşşāḳa doḳınmış sözi ortaya **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 4). [gibi, ]*

Çoḳdan ey Yusuf-ı gül-çehre ḫarīzāruñdur
Naḳd-i cānın dil-i kem-māye saña saya **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 6). [gibi, ]*

Ne ḳadar bezl ü niṣār itse yine eksilmez
ʿĀşıka eşk-i dü-çeşm-i teri sermāye **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 8). [gibi, ]*

Göz yaşı dökmeden ümmīd-i viṣāl oldı hemān
Müflisüñ ḫvābda ḳaṭʿ eyledügi pāye **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 10). [gibi, ]*

Āh-ı şeb-gīrüñi yād eyler yār Naẓīm
Seni mumlar yaḳup ol māh-veş araya **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 14). [gibi, ]*

Dağıtdı kendüsini zülfi dūd-ı āh **gibi**
Döküldi gerdenine ḫūn-ı bī-günāh **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 1). [gibi, ]*

Dağıtdı kendüsini zülfi dūd-ı āh **gibi**
Döküldi gerdenine ḫūn-ı bī-günāh **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 2). [gibi, ]*

Kenān-ı ṣabrumı virdi fenāya berḳ-ı cemāl
Göründi ṭurreden ol rūḫ şeb içre māh **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 4). [gibi, ]*

İhāta itdi ʿiẕārın o ḫaṭṭ-ı ʿanber-fām
Ṭavāf-ı Kaʿbe iden maġribī sipāh **gibi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 6). [gibi, ]*

Düşince ʿārıża zülfi çīn çīn oldı
Döküldi Baḥr-ı Sefīde Yem-i Siyāh **gibi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 10). [gibi, ]*

Hevā-yı ʿaşḳa düşüp ʿaḳlum oldı āvāre
Hayāl-i yāre yeler ḳāṣıd-ı nigāh **gibi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 12). [gibi, ]*

Lebāleb itdi dili ʿaks-i ḥüsn-i yār Naẕīm
Fürūġ-ı mihr-i ciḫāntāb-ı ṣubḥgāh **gibi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 14). [gibi, ]*

Mihr-i feyżinden yeter bir kerre iki ʿāleme
Aña tālib ẕerre **gibi** gerçi bī-pāyān u ḥad
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 36). [gibi, ]*

Budur ümmidüm ki olan dāḫil -i silk-i şunār
Gerçi evṣāfı **gibi** vaṣṣāf-ı ẕātı lā-yuʿad
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 42). [gibi, ]*

Olsa ʿaceb mi bāġ-ı İrem **gibi** bī-ḫazān
Gül-deste-i ġam ile girībān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 37). [gibi, ]*

Benüm ol bülbül-i gülzār-ı beyān kim gūşum
Gül **gibi** şāḫid-i maʿnī dutar olsam gūyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 6). [gibi, ]*

Görse zencīr-i süṭūr-ı süḫanum şevḳinden
Ola Mecnūn **gibi** dil-bestesi cān-ı Leylā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 20). [gibi, ]*

Sedd-i Yeʾcūc-i edānī-i süḫandur nuṭḳum
Kavlüme ola Skender **gibi** kāʾil Dārā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 28). [gibi, ]*

Tūtī-i Mışra ḳıyās itme bulınmaz hergīz
Murġ-ı ḫāmem **gibi** bir bülbül-i şad-gūne nevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 46). [gibi, ]*

Dıde-i şāḫid-i nuṭḳum **gibi** bī-sürme siyāh
Ṭabʿ-ı şūḫum **gibi** sermest-i süḫan bī-şahbā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 69). [gibi, ]*

Dıde-i şāḫid-i nuṭḳum **gibi** bī-sürme siyāh
Ṭabʿ-ı şūḫum **gibi** sermest-i süḫan bī-şahbā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 70). [gibi, ]*

Gökde yirde yiri yeḳ ḳaṭre-i sīmāb **gibi**
Düşmen-i şerʿini Ḥaḳ itmiş ezel bī-ser ü pā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 147). [gibi, ]*

Nuṭḳ-ı şīrīnine ṭūṭī **gibi** dil-teşne hezār
Lebiñe ġonce-i ter rūyine verd-i raʿnā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 157). [gibi, ]*

Olmada cān-ı ümem dāʾire-i şerʿinde
Ḥaşredek noḳṭa-i pergār **gibi** pā-ber-cā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 164). [gibi, ]*

İbni Sīnā **gibi** her kūşede biñ ḫastesi var
Yazmamış ʿillet-i bīmārını Ḳānūn-ı şifā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 167). [gibi, ]*

ʿIyd-i ʿaşḳında dil ü cān-ı Simāʿīl **gibi**
Ola ervāḥ-ı muḳaddes dil ü cān ile gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 175). [gibi, ]*

Yine geldi yirine bir bedene rūḫ **gibi**
Müjde-i raḥmet ile oldı meşerret-baḫşā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 275). [gibi, ]*

Olmayan sāye-veş üftāde nihāl-i ḳadüñe
Sāye **gibi** ola senden iki ʿālemde cüdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 296). [gibi, ]*

Baḫş iden mekteb-i kemālinde
ʿAḳl-ı Bū Cehl **gibi** mülzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 54). [gibi, ]*

Vücūd-ı enbiyā tesbīḥ-i dürr **gibi** ser-āmeddür
O tesbīḥe imāme gevher-i ẕāt-ı Muḥammeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 1). [gibi, ]*

ʿAded yoḳ cürmine ʿaṣī ḳulundur ya Resūla'llāh
Velī ʿafvüñ senüñ luṭf-ı ilāhī **gibi** bī-ʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 78). [gibi, ]*

Devḥa-i medḥinde ṣad güne neġamla nāle-senc
Gülşen-i evṣāfına bülbül benüm **gibi** hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 60). [gibi, ]*

ʿAcz ile noḳṣan ile bir ẕerre-i nāçīz iken
Gün **gibi** vaṣf-ı kemālātuñ da buldum iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 112). [gibi, ]*

ʿAşḳ-ı cān-suzuñla bezm eyle dil-i fūlādumı
Her dü-çeşmümden dökülsün eşk-i ter **gibi** şerār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 156). [gibi, ]*

Bir işaret ola ḳurb-ı āsitānuñdan diyü
Yolda ḳaldı ḥālḳa-i der **gibi** çeşm-i intiẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 158). [gibi, ]*

Nola muḥāl ise maġrur dūn ile ülfet
Olur vücūdı **gibi** ṣoḥbet-i leʾīm ṣakil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 30). [gibi, ]*

Ki farḳı gün **gibi** rūşen birader olsa dahī
ʿAlī ile nice ḳabīl beraber ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 35). [gibi, ]*

Muḥamned-i ʿArabī Ḥażret-i Ḥabību'llah
Ki ẕātı ẕāt-ı Hudā **gibi** bī-şebīh ü ʿadīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 82). [gibi, ]*

Ẓıll-ı şerʿinde ḥużūr itmededür mevcūdāt
Nola Ḥaḳ sāyesini miṣli **gibi** itse ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 50). [gibi, ]*

ʿArş-ı Ḥaḳ **gibi** ne taʿ mīr gerek ne termīm
Meded-i ẕāt-ı güzīnüñle bulup şerʿ ḳıvām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 103). [gibi, ]*

Dehre ḥükm eyler Süleymān **gibi** her ʿabd-i kemīn
ʿĀcizān-ı ḥaşre itmiş Ḥaḳ seni kehfü'l-emān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 97). [gibi, ]*

Aḳdı bir āb-ı revān **gibi** bu şiʿr-i dil-nişīn
Mihr-i mührüñ ḥasretinden oldum engüşt-i pesīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 101). [gibi, ]*

Ḳaldı anda nāle vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül **gibi** ṣad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 36). [gibi, ]*

Ḳurbı ümmidiyle şādum bīm-i buʿdiyle melūl
Şemʿ-i sūzān **gibi** kārum gāh ḫande girye gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 62). [gibi, ]*

ʿĀrşdan mertebe-i ḳudreti ber-ter idügin
Fehm ider ʿāḳıl-ı daña **gibi** mecnūn u ṣabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 36). [gibi, ]*

Vaṣf-ı ẕāt u ṣıfātında iki dilli olanuñ
Çāk ola kilk-i siyeh-rū **gibi** ceyb-i ḳasabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 54). [gibi, ]*

Muḍḥik olsañ ḳadruñi pāmāl ider ʿırżuñ **gibi**
Muḍḥiküñ ṣaff-ı niʿāl olur maḳām-ı berteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 47). [gibi, ]*

Saḳī-i meclis virince bir ayaġı destüñe
Varuñı bulsa alur ʿaḳluñ **gibi** ayaḳ deri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 74). [gibi, ]*

Ḳābe ḳavseyn mi ol maẓẖār-ı ev ednānuñ
Sūre-i nūn undur ya o ḳalem **gibi** ḳaşı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 6). [gibi, ]*

Haṭalardan emīn itsün vücūdın Ḥażret-i Mevlā
Benüm **gibi** duʿā-yı devletin pīr ü civān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 82). [gibi, ]*

ʿAceb mi dehri Süleymān **gibi** muṭiʿ itse
Nigīn-i ḥükmine ins ü perī musahẖardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 75). [gibi, ]*

Derūn-ı şebde virür şuʿle şeb-çerāġ **gibi**
Füruġ-ı mehce-i her tūġı günden aẓherdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 99). [gibi, ]*

Ol ḳıble-i murād ki Beytü'l-Ḥāram **gibi**
Rūmāle āsitānını ẖalḳ-ı ciẖān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 15). [gibi, ]*

Zīr-i livā-yı ḥaşmetine eylese aḳın
Deryā **gibi** aḳup sipeh-i bī-kerān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 60). [gibi, ]*

Ne ʿāleme Naẓīm ḳuluñ **gibi** pür-hüner
Ẕātuñ **gibi** ne dehre şeh-i nüktedān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 67). [gibi, ]*

Ne ʿāleme Naẓīm ḳuluñ **gibi** pür-hüner
Ẕātuñ **gibi** ne dehre şeh-i nüktedān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 68). [gibi, ]*

Dil-i şeydā **gibi** şikest oldı
Şīşe-i ʿahd ü sāġar-ı peymān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 175). [gibi, ]*

Ben daẖi şād-kām olup nāmın
Gül-i baẖtum **gibi** ḳosam ẖandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 196). [gibi, ]*

Görse Behzād naḳş-ı kilk-i terüm
Ḳurı şūret **gibi** ḳala ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 220). [gibi, ]*

Resen-i minnete bağlanma şaḳın
Olma peyzen **gibi** üftāde-i çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 48). [gibi, ]*

Kemer **gibi** nice mümkindür almak āġūşa
Ḳılı bir rükn o ẖançer o mū-miyān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 111). [gibi, ]*

Bir āsitān ki çarẖ **gibi** cebhe-sāy olan
Yirden göge varınca ider rifʿat iktisāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 3). [gibi, ]*

Ġarażum kāf **gibi** ẖaṭır-ı aʿdāñı müdām
Tīġ-ı ser-tīz-i zebānumla şikāf itmekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 11). [gibi, ]*

Fehm eyleyen lisān-ı dili ey dil-i Naẓīm
Her bir suʾāle dil **gibi** ḥāżır-cevāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 18). [gibi, ]*

Nola olsa ʿālemüñ **gibi** ḳafādār-ı sipāh
İtmiş emvāʿını der-pīş o deryāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 25). [gibi, ]*

Hūnīn terānemi gül-i ter **gibi** gūş ider
Bülbül miṣāl demdür olursam neġam-serāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 7). [gibi, ]*

Merdüm-i dīde **gibi** şimdi Naẓīm
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 19). [gibi, ]*

Benüm **gibi** nice dil-mürde-i bīdād
ʿahdinde

Zihī ʿİsā-nefes kim nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla iḥyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 23). [gibi, ]*

Cām-ı billūrı nūr-dih-i çeşm-i ʿāşıḳān
Her bir sütūnı ḳadd-i bütān **gibi** müstaḳim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 18). [gibi, ]*

Yoḳdur bu ḳaṣra ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ **gibi** naẓīr
Olmış miṡāli kāḫ-ı Muḳarnas **gibi** ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 19). [gibi, ]*

Ney **gibi** oldı nāle işüm şām ile seḥer
Yaḳdum derūna āteş-i firḳatle dağlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [gibi, ]*

Levḥ-i cemal-i behcete ebrūları ḳalem
Ey serv ḳaddi **gibi** olan ḥüsn ile ʿalem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [gibi, ]*

**gibi:** *"- e benzer, misal" anlamında edat.*

Zinde-i ʿaşḳ olmayan ṣôfī **gibi** dil-mürdedür
Gūyiyā bī-rūḫ ḳalmış ḳālıb-ı efsündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 1). [gibi, ]*

Āyīne-i yekreng-nümâ **gibi** Naẓīmā
Bir cilvede yüz ṣūret ile sîretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 13). [gibi, ]*

Ol reşk-i peri dāʾire-i ʿavdetümüzde
Micmer **gibi** dönse yiridür ṣoḥbetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 4). [gibi, ]*

Miṡāl-i ġonce olur teng-ḫāṭır u dil-ḫūn
Ciḫānda māʾil olan gül **gibi** küşādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 6). [gibi, ]*

Bülbüli gördüm çemende ber-murād olmış **gibi**
Nev-şüküfte ġonceler güllerle şād olmış **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 1). [gibi, ]*

Bülbüli gördüm çemende ber-murād olmış **gibi**
Nev-şüküfte ġonceler güllerle şād olmış **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 2). [gibi, ]*

Dīdesi bīdār olāldan ḫvāb-ı rāḥat görmedi
Nergis-i ter bāġ-ı ḥayretde küşād olmış **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 4). [gibi, ]*

ʿĀrızında şanma ḫaṭ ol zerger-i meh-ṭalʿatuñ
Levḥ-i sīme kilk-i ḳudretle sevād olmış **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 6). [gibi, ]*

Naḳd-i cān ister metāʿ-ı vuṣlata dellāl-ı nāz
Sūḳ-ı istiġnada ol ḳālā mezād olmış **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 8). [gibi, ]*

Defter-i ḥüsni sevād-ı ḫaṭṭ ile görmiş ḥisāb
Noḳṭa-i ḫāl-i rūḫı ṣıfr-ı ziyād olmış **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 10). [gibi, ]*

Şimdi ḫūbān-ı zemāne oldılar ʿāşıḳ-perest
Bender-i ḥüsn ü melāḥatde küşād olmış **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 12). [gibi, ]*

Bezm-i meyde nāgeḫān bir hāy u hū ḳopdı yine
Lebleri yādıyla sāḳinüñ fesād olmış **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 14). [gibi, ]*

Şād buldum kūşe-i ġamda dil-i zārı Naẓīm
Meclis-i cānānede var ise yād olmış **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 16). [gibi, ]*

Zülfi rūḫında perde-i Beytü'l-ḥarem **gibi**
Ol iki ebrūvān ise Nūn ve'l-ḳalem **gibi**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 1). [gibi, ]*

Reftāre gelse nāz ile ʿālem ḫārāb olur
Yārüñ sipāh-ı fitnede ḳaddi ʿalem **gibi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 4). [gibi, ]*

Naḳş u nigār-ı ʿaks-i cemāl-i bütān ile
ʿAşḳ itdi deyr-i sīnemi beytü'ṣ-ṣanem **gibi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 8). [gibi, ]*

Rüsvā-yı ʿaşḳa silsile-i ṣaḫne-i cünūn
Olmaz o zülf-i pür-şiken-i ḫam-be-ḫam **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 10). [gibi, ]*

Ey dīde aġladuñ dem-i vaṣlın ḫayāl idüp
Bu naḳl-i mācerāya sebeb eski dem **gibi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 12). [gibi, ]*

Hicrān-ı yāri yolda ḫaber aldum ey Naẕīm
Rāh-ı viṣālde yārı yoldan dönem **gibi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 14). [gibi, ]*

Ṭıfl iken sīnem idi cilvegahüñ dāye **gibi**
Düşeyüm pāyuña ey serv-i sehī sāye **gibi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 2). [gibi, ]*

Dil-i zühhād olamaz rātibe-ḫvār-ı ġam-ı yār
Kısmet-i ʿaşḳdan ol ṭāʾife bī-vāye **gibi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 12). [gibi, ]*

Anı cān **gibi** ehli ṣaḳlar
Ele alduḳca gehī mızraḳlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 9). [gibi, ]*

Oldı ḫurşīd **gibi** zīr-i nigīni ʿālem
Olıcak mesned-i iḳbālde fermān-fermā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 41). [gibi, ]*

Eyledi emrine dünyāyı Süleymān **gibi** rām
Mühr ile olduġı dem ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 55). [gibi, ]*

**gibi:** *"gibi" benzetme edatı.*

Eġer itse derūnından güẕer bād
Ola taḫt-ı Süleymān **gibi** berbād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 12). [gibi, ]*

Bu lüġaz ḥaḳ bu ki bir ḳalʿa **gibi** oldı metīn
Anı feth eyleyen iḫvāne Naẕīma taḥsīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 11). [gibi, ]*

Ḥāle-veş sīneye çekdüm o ḳamer-rūḫsārı
Pīrehen **gibi** geçürdüm yaḳadan dildārı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 30, Mısra 2). [gibi, ]*

Ẕātuñda bul güher **gibi** tāb u ṭarāveti
Gül **gibi** alma şebnem-i terden leṭāfeti
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 1). [gibi, ]*

Germ-bāzār idüm şerāb **gibi**
Hāne-ber-dūş idüm kebāb **gibi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 42). [gibi, ]*

Bülbül **gibi** her güli ṣordum yitişür
Her ġonce deḫāna meyi ider dem yitişür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 1). [gibi, ]*

Müjde Sulṭān Aḥmed itdi dehre gün **gibi** cülūs
İtdi bu tārīḫ-i ṣāni ḫāsidi pür-tāb ü tef
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 21). [gibi, ]*

Yoḳdur bu ḳaṣra ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ **gibi** naẕīr
Olmış miṣāli kāḫ-ı Muḳarnas **gibi** ʿadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 20). [gibi, ]*

**gic:** *Geç bir vakte, ileri ki bir zamana, belirli bir zamandan sonra.*

**Gice** meclisde nūr inse maḥaldür üstine ḥaḳḳā
Muḥabbet küştesidür şemʿ-i kāfūrı kefenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 7). [gice, -e ]*

**gice:** *Gece.*

Dāde-i mihre olup dest-güşā
Şafaḳ-ı şerme girer **gice** māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 26). [gice, ]*

Tenhā dolaşur şehri diyü māh ṭutuldı
Kundak bırakırken **gice** nāgāh ṭutuldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 33, Mısra 2). [gice, ]*

**giceler:** *Gece, gece vakti, geceleyin,*

Aġzı vardur başı ayaġı yoḳ
Giceler ḳarnı aç gündüz ṭoḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 4). [giceler, ]*

**gid-:** *Gitmek.*

Sevdā-gerān-ı vaṣfı ḳaṭār-ı beyān ile
Her ḳande gitse sūde **gider** bī-ziyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 62). [gider, -er ]*

**gid-:** *(Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek.*

Gelmedi bir ḫaber-i müjde ile yāre **giden**
Ḳaldı göñlüm gibi ḫavfüm bu ki dildāre **giden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 2). [giden, -en ]*

**gid-:** *(Mec) Ölmek.*

Meded ne müşkil olurmış cüdā idince ecel
Biri birine ḳavuşmaz ḳalur **gider** iki dost *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 2). [gider, -(e)r ]*

**gid-:** *Akıp gitmek, sürüklenmek.*

Cūy-ı sirişk-i dīde firāvān olup **gider**
Cūş u ḫurūşla yem-i ʿummān olup **gider** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 1). [gider, --er ]*

**gid-:** *(Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek, yürümek, ilerlemek.*

Vaṣf-ı şifāt-ı Seyyid-i Kevneyn ile Naẓīm
Hāk-i derinde peyrev-i Ḥassān olup **gider** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 14). [gider, -er ]*

**gid-:** *Giderek, yavaş yavaş, zamanla.*

Lā-büd **giderek** vāṣıl olur menzile sālik
Elbette kenāre çekilür ḳāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 3). [giderek, -erek ]*

**gid-:** *(Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek, yürümek, ilerlemek.*

Şeb-dîz ḫatuñla **giderek** ey rūḫi gülgûn
Çoḳ ḫüsrev ü Şīrīni melāḥatle yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 3). [giderek, -erek ]*

Ḳapuñda rütbeler iḥrāz eyleyem **giderek**
Ḳadem ḳadem çıḳılur çünki nerdübān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 103). [giderek, -erek ]*

**ġıdā:** *Besin, nimet.*

Naẓārda gerçi efʿīdür liḳāsı
Olur bir ejderüñ amma **ġıdāsı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 4). [ġıdāsı, -sı ]*

**ġıdā:** *Besin, yiyecek.*

Naẓārda gerçi efʿīdür liḳāsı
Olur bir ejderüñ amma **ġıdāsı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 4). [ġıdāsı, -sı ]*

**ġıdā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin besini.*

Revādir eylese bülbül şeṭāretin efzūn
Ki dürc-i ġonce lebāleb **ġıdā-yı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 4). [ġıdā-yı şebnemdür, --i-, --dür ]*

**ġılāf:** *Kılıf, kın.*

**Ġılāfında** ʿadunuñ tīġı kaṣd-ı intiḳām eyler
Belī ruʾyāda lā-büd bir kişi ḳan dökse ḳan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 59). [ġılāfında, -ın, - ]*

**ġılāf:** *Kılıf.*

Bir **ġılāf** içre iki ẖançer idi
ʿAks-i ebrūları dilümde hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 157). [ġılāf, ]*

**gile-i mevc:** *Dalganın yakınması sızlanması.*

Feryāda gelüp nāle-i bī-fāṣıla-i mevc
Deryāları hep cūşa getürdi **gile-i mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 2). [gile-i mevc, ]*

**ġıll:** *Gizli kin, düşmanlık, garaz.*

**Ġıll** ü ġışdan ḳalb-i ʿāşıḳ gibi levḥ-i sādedür
Vechi var olsa ziḥām-ı ṣāfı mirʾātüʾṣ-ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 5). [ġıll, ]*

**ġıll-ı pāy-ı nefs-i ġūl:** *Gül nefsinin ayağına düşen düşmanlık.*

Āh kim ser-geşte-i tīh-i ḍalāl itdi beni
Olmadı ḥayfā nedāmet **ġıll-ı pāy-ı nefs-i ġūl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 8). [ġıll-ı pāy-ı nefs-i ġūl, ]*

**ġılmān:** *Cennetteki erkek köle.*

Dil-figār-ı ẖıdem-i dergehi ḥūr ü **ġılmān**
Şermsār-ı ḥarem-i ravżası gülzār-ı naʿīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 31). [ġılmān, ]*

Hādīman-ı ravża-i cennet zemīn-i dergehi
Ḥūr u **ġılmān** ile tevʾem raḥmeten liʾl-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 64). [ġılmān, ]*

Ey miṣāl-i behişt dergāhı
Hādim-i bezmi ḥūrla **ġılmān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 112). [ġılmān, ]*

**ġılmān:** *Cennette hizmet edeceğine inanılan delikanlı / cennet erkeği.*

Çemenzār-ı cināna ʿazm idüp rūḥi revān oldı
Ola bāġ-ı İremde ḥūr ile **ġılmān** ile dem-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 4). [ġılmān, ]*

**ġınā:** *Zenginlik.*

Merdüm-i çeşm-i ḳanāʿatdir süveydā-yı derūn
Ġuyiyā bir noḳṭadur ol kim **ġınā** üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 12). [ġınā, ]*

**ġınā-yı ʿaşḳ:** *Aşkın zenginliği.*

Ġınā-yı ʿaşḳ ile birdür yanında būd ü nebūd

Olur hemîşe müsāvi aña keşir ü ḳalīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 9). [ġınā-yı ʿaşḳ, ]*

**gir-:** *Girmek, dahil olmak.*

**Girerse** dāmen-i nāzı kef-i niyāz-ı dile
Naẓīm o Yusuf-ı gül-pīrehenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 13). [girerse, -er, -se ]*

**gir-:** *(Bir şeyin içine) sığmak.*

Dil-i pür-şūr senüñ ḳalbüñe **girse** yiridür
Kim ki kān-ı güher olmaz güher-i kān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 17). [girse, -se ]*

**gir-:** *Anlaşılmak.*

Ne raġbete naẓār eyler ne iʿtibāre nigāh
Pür itse gūşına **girmez** ciḫānı ḳal ile ḳīyl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 12). [girmez, -mez ]*

**gir-:** *(Dışarıdan içeriye) Geçmek, (içeriye) varmak, dahil olmak, duhul etmek.*

Ṣafāsından ider saʿy ü ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳṣud
**Girüp** iḥrām-ı şevḳe yüz ṭutan Hannāne Mennāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 12). [girüp, -+(ü)p ]*

**gir-:** *(Dışarıdan içeriye) Geçmek, (içeriye) varmak, dahil olmak.*

Baḫş-i miyān-ı yārde olduḳca ḳāl ü ḳıyl
Elbette ḫançeri **girüp** ortaya areler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 16). [girüp, -+(ü)p ]*

**gir-:** *Duymamak, nasip olmamak.*

**Girmez** nevā-yı nāle gül-i gūşuña Naẓīm
Bülbül gibi fiġānı ḳo zinḫār o yār uyur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 9). [girmez, -me, -z ]*

**gir:** *Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu boş ve geniş yer, kır.*

Nücūm-ı erzen aña sünbüle şüreyyādur
Sipihr ḫārmen-i cūd ü nevāline **ġır** bil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 102). [ġır, ]*

**gir-:** *(Araya) Girmek.*

Deḫānuñ ile miyānuñda ḳal ü ḳıyl oldı.
O demde araladı ḫançerüñ araya **girdi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 4). [girdi, -di ]*

Naḳş olmaġa kiṭābesine tehniyet-gûyan
**Girdi** biri birine bu tārīḫler Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 22). [girdi, -di ]*

**gir-:** *(Dışarıdan içeriye) Geçmek, (içeriye) varmak.*

**Girer** saʿy eyleyüp iḥrām-ı şevḳe
İdenler Kaʿbe-i ʿaşḳuñ ṣafāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 7). [girer, -er ]*

Dāde-i mihre olup dest-güşā
Şafaḳ-ı şerme **girer** gice māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 26). [girer, -er ]*

**gir-:** *Bir mekana, bir binaya girmek.*

Mihr ile çıḳdi huẓur-ı şeh-i devrāne **girüp**
Buluşup geldi Süleymāne miṣāl-i ʿAnḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 53). [girüp, -üp ]*

**girān:** *Ağır, beter.*

Vezn olursa keffe-i ʿafv ü şefāʿatle velī
Ṣıḳlet-i bār-ı günāhumdan **girāndur** berk-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 66). [girāndur, -dur ]*

**girān:** *Ağır; zor, güç.*

Rūy-ı zemīn taḥammül ider mi vaḳārına
Vezn olsa ḥilmi arż u semādan **girān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 58). [girān, ]*

**girān-mizāc:** *Ağır mizaclı.*

Olma **girān-mizāc** ü sebük-ser ḥaẕer ḥaẕer
Bu ʿarṣada ne saḫt-kemān ne kepāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 3). [girān-mizāc, ]*

**ġırbāl:** *Kalbur.*

Dirhem-i berḳ u nücūmuñ destine **ġırbal** olup
Ḥūrdesin dökdi yire ṣarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 11). [ġırbal, ]*

**Ġırbāl** olsun vücūdı baḳmazsa saña
Biñ çeşme-i ḥaḳiḳat ile bir ehl-i mecāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 3). [ġırbāl, ]*

**ġırbāl:** *Harmandan elde edilen hububatı samandan ayırmak için kullanılan elek, kalbur.*

Ḳatı çoḳ baġrı delik ʿāşıḳı var gerçi Naẕīm
Līk sensin gelen ammā yine **ġırbāl** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 14). [ġırbāl, ]*

**ġırbāl-ı nāz:** *Naz kalburu.*

Feżā-yı ʿişve de **ġırbāl-ı nāz** alup eline
Ġubār-ı çeşm-i Naẕīmi o şīvekar eledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 9). [ġırbāl-ı nāz, ]*

**girdāb:** *Gam, keder girdabı.*

Ḳaldı miyān-ı redd ü ḳabūlüñde fülk-i dil
**Girdāba** çekmeden anı bu cezr ü med yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 6). [girdāba, -a ]*

**girdāb-ı fenā:** *Yokluk girdabı.*

Ṣalsa bir bī-kesi **girdāb-ı fenā** üzre Kelīm
Cemʿ-i aṣḥāba olup şemʿ-i hidāyet lemeʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 67). [girdāb-ı fenā, ]*

**girde-i māhe:** *Ay yufkası. (Açılmış bir yufkaya benzetilen dolunayın üzerindeki lekeler de yer yer yanık olarak düşünülmüştür.).*

Ḳurṣ-ı mihre **girde-i māhe** tenezzül eylemez
Bir gedā kim sofra-i inʿamına mihmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 25). [girde-i māhe, -e ]*

**gird-i laʿl-i ābdār:** *Taze , sulu dudaklarının yuvarlağı.*

O ḫaṭṭ-ı sebzi gördüm gird-i laʿl-i ābdārında
Buluşdum Ḫıżra ey dil çeşme-i ḥayvān kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 27, Mısra 1). [gird-i laʿl-i ābdār, -ın, -da ]*

**gird-i zenahdān:** *Çene çukurunun yuvarlağında.*

Häller **gird-i zenahdānında** dönmiş ol mehüñ
Sıb-i gülgüne dizilmiş däne däne fülfüle

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 9). [gird-i zenahdān, -ın, -da ]*

**girībān:** *Elbise yakası.*

**Girībānı** lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile ṭoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 7). [girībānı, -ı ]*

**girībān:** *Elbise yakası.*

**Girībānı** lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile ṭoḳınmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 7). [girībānı, -ı ]*

**girībān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin yakası.*

Olsa ʿaceb mi bāġ-ı İrem gibi bī-ḫazān
Gül-deste-i ġam ile **girībān-ı enbiyā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 38). [girībān-ı enbiyā, ]*

**girībān-ı şekīb:** *Sabrın elbise yakası.*

Dest-i ġamzeñden ḫalāṣ olsa **girībān-ı şekīb**
Pençe-i müjgānuñ eyler var mı çāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 7). [girībān-ı şekīb, ]*

**girībān-ı şekîbim:** *Sabır elbisesinin yakası.*

**Girībān-ı şekîbim** ceyb-i ʿaḳlum gibi çak oldı
Çıḳınca kec-küleh ol dilber-i maġrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 7). [girībān-ı şekîbim, --ım ]*

**giriftār:** *Düşkün, âşık, tutkun.*

Zülf-i zencīresīne bend ü **giriftār** olalı
Ḥüsn-i ḫulḳıyla görüp ʿāşıḳ-ı dīdār olalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 9). [giriftār, ]*

**giriftār-ı kemend-i kākül-i:** *(Sevgilinin) Saçının kıvrımına tutulmuş, bağlanmış (bk. zülf*).*

Kimüñ dīvāne göñlin bend-i zencīr-i cünūn itdüñ
**Giriftār-ı kemend-i kākül-i** ḫam-der-ḫamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 4). [giriftār-ı kemend-i kākül-i, ]*

**girih:** *Düğüm, saç bağı.*

Her **girih** zülfüñde olsun bend-i zencīr-i cünūn
Bezm-i meyde bir nigehle biñ dil-i dīvāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 7). [girih, ]*

**girih-bend-i zebān-ı taʿbīr:** *Açıklama dilinin düğümü.*

Oldı her ḥarfi **girih-bend-i zebān-ı taʿbīr** İdemez nāṭıḳa evṣāf-ı ṣıfātın tefhīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 61). [girih-bend-i zebān-ı taʿbīr, ]*

**girih-i kākül-i ʿanber-şiken:** *Anber saçan kakülün kıvrımı.*

**Girih-i kākül-i ʿanber-şikeni** müşg-şemīm
Nefḥa-i zülf-i dil-āvīzine āşüfte nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 37). [girih-i kākül-i ʿanber-şiken, --i ]*

**girih-i zülfini:** *Zülf, saç bağı.*

Dām itmiş idi murġ-ı dil ü cāna Naẓīma
Gāhī **girih-i zülfini** gīsūsını gāhī *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 14). [girih-i zülfini, -in, -i ]*

**girih-kuşā-yı ḫalāyıḳ:** *Cariyelerin düğüm çözeni , zorluklarını halledeni.*

**Girih-kuşā-yı ḫalāyıḳ** ki ʿuḳde-i ʿişyān
Ser-i enāmil-i ʿafv ile olmada taḫlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 73). [girih-kuşā-yı ḫalāyıḳ, ]*

**girişme:** *Dilberlerin kaşla, gözle işareti, iması, gamze, işve.*

Muttaṣıl ṭāvūs-ı ḥüsnüm evc-i istiġnādadur
ʿİşve vü nāz u **girişme** perr ü bālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 6). [girişme, ]*

**giryān:** *Ağlamaklı.*

Serv-ḳāmet gül-ʿiẕār u sebz-ḫaṭṭ dildārsız
Cüy **giryān** murġ nālān u çemen zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 12). [giryān, ]*

Mey-i şādīnüñ encāmı ḫumār-ı ġamdur āḫir-i kār
Miṡāl-i şemʿ-i meclis gāh ḫandān gāh **giryān** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 4). [giryān, ]*

Şām-ı hicrüñde ümıd-i vuṣlatuñdur şemʿ-veş
Ṣubḥ olınca gāh **giryān** gāh nālān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 6). [giryān, ]*

Dem-i şādī ferāḥumdan beni **giryān** itdüñ
Ġussa vaḳtinde hem ol mertebe ḫandān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 5). [giryān, ]*

Şemʿ-veş bezmgāh-ı ʿaşḳında
Gāh ḫandān idüm gehī **giryān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 162). [giryān, ]*

Beni **giryān** idesiñ sen nice ḫandān olasıñ
Bir işi eyleme kim ṣoñra peşīmān olasıñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 1). [giryān, ]*

**giryān:** *Ağlamaklı.*

Bir gün ola mı diye ḥużūruñda Naẓīm
**Giryān** giryān fedāke ümmi ve ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 4). [giryān, ]*

Bir gün ola mı diye ḥużūruñda Naẓīm
Giryān **giryān** fedāke ümmi ve ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 4). [giryān, ]*

Her cāmı bir āyīne-i ʿibret-nümādur ġösterür
Aʿdāyı **giryān** u ḥazīn aḥbābı ḫandān u besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 10). [giryān, ]*

**giryān:** *Ağlamaklı,üzüntülü.*

Hicr ile **giryān** olan ḫandān-ı vaṣl-ı yār olur
Bülbüli gülzāre māḥrem eylemez gülzārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 11). [giryān, ]*

**giryān olmaz:** *Ağlamak.*

Ḳatı bir ḫāṭır-ı mecmuʿ perīşān olmaz
Var mı bir şemʿ ki ḫandān ola **giryān olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 2). [giryān olmaz, -maz ]*

**giryān olur:** *Göz yaşı dökmek; yağmak.*

Gözlerüm ṭolsa ʿaceb mi saña itdükce nigāh
Āftāba baḳṣā elbette kişi **giryān olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 86). [giryān olur, -ur ]*

**girye-i dembedemle:** *Yer yer ağlama, ağlayış.*

**Girye-i dembedemle** mestāne
Baht-ı ṣabr u şekībi āba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 5). [girye-i, -i ]*

**girye:** *Ağlama, gözyaşı.*

Felekde sen de mi dūr oldun āftābuñdan
Bu deñli **giryeñe** bâʿiṣ ne ey seḥāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 10). [giryeñe, -ñ, -e ]*

Bī-riyā **giryesi** ḫoşdur bize mestānelerüñ
Bezm-i taḳvāda riyā eyleyen ayıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 11). [giryesi, -si ]*

Tamam-ı ʿāşıḳ-ı dīdār odur ki **girye-künān**
İde dü-çeşm-i teri çeşme-i niyāzı sebīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 5). [girye-künān, ]*

Naẓīm **girye-künān** fevtine didüm tārīḫ
Cinānda Kevṯer içe dembedem ʿAlī Çelebi (1103) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 15). [girye-künān, ]*

**girye:** *Ağlama.*

Dīdāruñı ḫayāl idemez dīde **giryeden**
ʿAkse olınca āyīne nem-nāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 9). [giryeden, -den ]*

Ṣaymaz oldum dāġ-ı hicrān ile baġrum başını
**Giryeden** çeşmüm aġardı bir bilür yoḳ yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 2). [giryeden, -den ]*

**girye:** *Ağlama.*

Dildāre Göñül derd-i derūn defterin açdı
Destān-ı ġamuñ **girye** virür bir yerin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 2). [girye, ]*

Ḳurbı ümmidiyle şādum bīm-i buʿdiyle melūl
Şemʿ-i sūzān gibi kārum gāh ḫande **girye** gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 62). [girye, ]*

Her bir kemīne ḳaṭresi elmāsı çāk ider
Dilden o **girye** dīdeye kim intiḫāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 16). [girye, ]*

**Girye** itsem teraḥḥum eylerdi
Her nigehde tebessüm eylerdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 127). [girye, ]*

**girye:** *Ağlama, ağlayış, gözyaşı.*

ʿAks-i ḥüsnüñ **girye** māḥv itmez derūn-ı sīneden
Şüst ü şū ḳılmaz izāle ṣūreti āyīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 1). [girye, ]*

Her ḳaṭresi bir şebnem-i ḫurşīd-rübādur
Ol **girye** ki rāḥm eyleye yārüñ dil-i saḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 6). [girye, ]*

**girye-künān:** *Ağlamak, gözyaşı dökmek.*

O eşk-i dīde nīṣār eyledükce **girye-künān**
Deḫān-ı ġonce tebessüm-nümā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 11). [girye-künān, ]*

**girye-rīz:** *Ağlayan, gözyaşı döken.*

Naẓīma dīdemi āh-ı derūnum **girye-rīz** itdi
Nola mevc ursa deryā tünd-bād-ı nāgeḫān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 13). [girye-rīz, ]*

**ġış:** *Aldatma, hile.*

Ġıll ü **ġışdan** ḳalb-i ʿāşıḳ gibi levḥ-i sādedür
Vechi var olsa ziḥām-ı ṣāfı mirʾātü'ṣ-ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 5). [ġışdan, -dan ]*

**gīsū:** *Omuz üstüne dökülen saç.*

O rūḫ-ı pāke o **gīsūya** nigāh eyleyenüñ
Çeşmi mirʾāt Naẕīmā müjesi şāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 17). [gīsūya, -y, -a ]*

Dām itmiş idi murġ-ı dil ü cāna Naẕīma
Gāhī girih-i zülfini **gīsūsını** gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 14). [gīsūsını, -sı, -n, -ı ]*

**gīsū:** *Omuz üstüne dökülen saç.*

Esir-i dāmıdur göñlüm gibi cānum o **gīsunuñ**
Perīşān-ḥālidür ʿaḳlum gibi fikrüm o destāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 9). [gīsunuñ, -nuñ ]*

**gīsū:** *(Sevgilinin) omuza dökülen siyah uzun saçı, kahkül.*

Ey sūre-i Nūn ve'l-ḳalem ebrūsı
Ve'l-leyl sevād-ı ʿānberīn **gīsūsı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 2). [gīsūsı, --sı ]*

**Gīsūsı** şaçlı sünbül-i āşüfte-veş beher
Zülf-i nigār o perçem-i pür-çīn ü ḫam-be-ḫam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [gīsūsı, --sı ]*

**gīsūvān:***Se.vgilinin siyah saçlarına benzetilen kafirler.*

Ṣāʾim-i rūze-i dīdārı dil ü cān-ı ümem
**Gīsūvānı** şeb-i Ḳadr ü rūḫı ʿıyd-i aḍḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 120). [gīsūvānı, -ı ]*

**gīsuvān-ı müşg-fāmı:** *Misk renkli saçları.*

**Gīsuvān-ı müşg-fāmı** kisve-i Beytü'l-Ḥarām
Teşne-i dīdārı zemzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 29). [gīsuvān-ı müşg-fāmı, -ı ]*

**gīsū-yı ʿānberīni:** *Anber kokulu saç II sevgili.*

**Gīsū-yı ʿānberīni** döküldi ʿiẕārına
Çetr-i cemālin eyledi müşgīn ṭınāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 7). [gīsū-yı ʿānberīni, -i, -ni ]*

**gīsū-yı ʿanberīnin:** *Anber kokulu saç II sevgili.*

**Gīsū-yı ʿanberīnin** idüp deste deste bend
İki elinde iki demed yāsemin ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 5). [gīsū-yı ʿanberīnin, -in, -in ]*

**gīsū-yı ḫambeḫam:** *Boynun bükülmesiyle omuza dökülen saçlar.*

Baġ-ı rūḫuñda olmış o **gīsū-yı ḫambeḫam**
Müsgīn-semīm-i sünbül ü reyḥān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 19). [gīsū-yı ḫambeḫam, ]*

**gīsū-yı mücaʿaddür:** *Kıvırtılmış,omuz üstüne dökülen saç.*

Nola dil-bestesi hep enbiyā vü mürselīn olsa
ʿİḳāl-i ʿaḳl-ı Rūḫu'l-Ḳuds o **gīsū-yı mücaʿaddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı,*

*Kaside 8, Mısra 50). [gīsū-yı mücaʿaddür, -dür ]*

**gīsū-yı müşgīninüñ:** *Misk telli saç.*

**Gīsū-yı müşgīninüñ** müjgān-ı Rūḫu'l-Ḳudsidür
Çeşm-i ādāb ile itdükce neẕāre şānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 5). [gīsū-yı müşgīninüñ, -üñ ]*

**gīsū-yı müşgīninüñ:** *Misk kokulu saç.*

**Gīsū-yı müşgīninüñ** müjgān-ı Rūḫu'l-Ḳudsidür
Çeşm-i ādāb ile itdükce neẕāre şānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 5). [gīsū-yı müşgīninüñ, -in, -üñ ]*

**git-:** *Gitmek.*

Bilmezem neyleyüm nice ideyüm
Nireye başumı alup **gideyüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 160). [gideyüm, -eyüm ]*

**git-:** *Bir iş yapmaya, bir yöne doğru yönelmek.*

Nihān idi naẕārı evvel ol perīye dilüñ
Cünūn-ı ʿaşḳ ile **gitdükce** āşikāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 8). [gitdükce, -dükçe ]*

**git-:** *Dünyayı terk etmek, ölmek.*

Didi tārīḫ-i vefātın ġam u ḥüzn ile Naẕīm
Hū diyüp **gitdi** meded Himmet Efendi-zāde (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 10). [gitdi, -di ]*

**git-:** *(Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek, yolda ilerlemek.*

Her dilde cilve-güster olur ʿaks-i ḥüsn-i yār
Her demde bir maḳāmda mihmān olup **gider** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 12). [gider, -er ]*

**git-:** *(Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek, yolda ilerlemek ll Yürümek.*

**Gitdiler** āḫirete rūḫları şād olsun
Geçdiler ġuṣṣa-i imrūz u ġam-ı ferdādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 3). [gitdiler, -di, -ler ]*

**git-:** *(Yol) Gitmek.*

ŞarāBiñuñ eşer-i neşvesini ayaḳdan alur
Bu meclisüñ **giderek** mest-i ser-girānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 10). [giderek, -erek ]*

**git-:** *(Belli bir maksat için) Bir yerde bulunmak.*

Dirīġ ḥālüme bu hāḳdān-ı ġañetden
Tehī **gidersem** eġer menzile zamān-ı raḥīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 130). [gidersem, -er, -se, -m ]*

**git-:** *(Belli bir maksat için) Bir yerde bulunmak.*

Dilberi görmege varma derine ölmeġe var
Oldı māhrūm-ı şehādet sefere kāra **giden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 4). [giden, -en ]*

O ṭabīb-i dil ider ḫaste-i ʿaşḳa dermān
Bulur elbetde devā derdine tīmāre **giden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 8). [giden, -en ]*

Ḳayıdın eyle fenā deştini bir kerre ḳıyās
Bir daḫi ṣanma gelür ey dil-i āvāre **giden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 10). [giden, -en ]*

Naḳd-i hemyānçe-i endīşeni ḫārc eyle Naẓîmî
Şānma yābāne gider naẓm-ı dürer-bāre **giden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 14). [giden, -en ]*

**git-:** *"Aldı gitti." anlamını pekiştiren fiil.*

**Gitdi** o zamān kim şeb-i vuṣlatda alurdum Āġūşa miyānın gehī pehlūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 9). [gitdi, -di ]*

Ṣadā-yı tīr u tīġ u gürzi kūh el-Burze dek **gitdi**
Degül şah-ı ʿAcem şahenşeh-i Hindūstan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 63). [gitdi, -di ]*

**git-:** *Bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.*

Gitmezdi Ḳays-ı zāruñ ṣabr u sükūn elinden
Leylānuñ içmeseydi cām-ı cünûn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 1). [gitmezdi, -mez, -di ]*

**git-:** *Gitmek, uzaklaşmak.*

**Gitmeyen** yoluna ʿüryān u faḳīr olsun hep Çār meẕhebde ḫāram ola ẕihāb u ẕehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 55). [gitmeyen, -me, -y, -en ]*

**git-:** *Akmak.*

Sevdā-gerān-ı vaṣfı ḳaṭār-ı beyān ile Her ḳande **gitse** sūde gider bī-żiyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 62). [gitse, -se ]*

**git-:** *(Belli bir maksat için) bir yerde bulunmak; yönelmek, meyletmek.*

Gelmedi bir ḫaber-i müjde ile yāre **giden** Ḳaldı göñlüm gibi ḫavfüm bu ki dildāre **giden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 1). [giden, -en ]*

Şevḳ-ı laʿliyle varan kūyına şūrīde gelür Mest-i medḥuş döner ḫāne-i ḫammāre **giden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 6). [giden, -en ]*

Bizi de ḳulluġına ʿafv idüp itmez mi ḳabūl Eyleyen dergehine Yūsufı bāzāre **giden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 12). [giden, -en ]*

Gelse ʿaceb mi nāle-künān kūy-ı yārden Mey-ḫāneye **giden** kişi naʿra-zenān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 100). [giden, -en ]*

**git-:** *(Bir şeyden bir şeye, bir kimseden bir kimseye) gitmek, geçmek, intikal etmek; uzaklaşmak.*

Yār **gitdi** sīneden ḳaldı tek ü tenhā ġarīb Oldı gūyā kendü şehrinde dil-i şeydā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 1). [gitdi, -di ]*

**git-:** *(Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesâfe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.*

**Gitdükce** eyleyüp ʿalev-i nār-ı ʿaşḳ eşer Darü'l-emān-ı dil tutuşup yandı ser-be-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [gitdükce, -dükçe ]*

**git-:** *(Belli bir amaç için) Belli bir yol takip etmek.*

Ṭutmaz anuñ ʿinānını dest-i irādetüñ Rehvār-ı ʿömr şöyle şitābān olup **gider** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 4). [gider, -er ]*

Ol ḫoş-ḫırām-ı işve bu reftār-ı nāz ile
Āşūb-ı dehr ü āfet-i devrān olup **gider**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 10). [gider, -er ]*

**git-:** *Aklının başından gitmesi*

Görince **gitdi** ʿaḳlum bu cemāl ü ḥüsn ile ānı
Nola mecnūnı olsam bu cemāl ü ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 5). [gitdi, -di ]*

Haberdār olmaduñ rāz-ı dilimden ey perī **gitdi**
Lisān-ı ġaybdan söylenseñ ammā ol deḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 15). [gitdi, -di ]*

**git-:** *(Belli bir amaç için) Belli bir yol takip etmek.*

Cāy-ı iḳāmet olmadığından yegān yegān
Kim ḳonsa bu ribāṭ peşīmān olup **gider**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 6). [gider, -er ]*

Gül heftesinde reng-peẕīr ḫazān olur
Bülbül hezār derd ile nālān olup **gider**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 8). [gider, -er ]*

**git-:** *(Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek, yürümek, ilerlemek.*

Ġubār- dergehini kuḥl-i çeşm-i cān idelüm
Gel ey gönül **gidelüm** āsitān -ı ḥażrete dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 8). [gidelüm, -elü, -m ]*

**git:** *Ölmek*

Cinān-ı kūyine cānānuñ itdi cānı revān
İrem viṣāle diyen **gitdi** bāġ-ı cennete dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 4). [gitdi, -di ]*

**git:** *Akıp gitmek,devam etmek.*

Cūy-ı sirişk-i dīde firāvān olup **gider**
Cūş u ḫurūşla yem-i ʿummān olup **gider**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 2). [gider, -er ]*

**gitdi:** *Gitmek.*

**Gitdi** bāḳī menzile tārīḫini didüm Naẓīm
Kürsī-i ʿArşı ide Sīvāsī-zāde cilvegāh
(1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 9). [gitdi, ]*

**gīv:** *Gîv; Firdevsi'nin Şehname'sinde Zaloğlu Rüstem'in damadı ve Bijen'in babası olarak geçer.*

Serdār o ḫıdīv-i Ḳahramān-ferdür kim
Seylī-ḫūr-i rezmi Rüstem ü **Gīv** ü Güşāsb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 4). [gīv, ]*

**giy:** *Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.*

Haṭ-āver olduġı dem hüşni kareler **giydi**
Libāsı mātemiyānuñ siyāh câme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 7). [giydi, -di ]*

Zāde-i ṭabʿ-ı Naẓīmi açdı zer-beft-i süḫan
Buldı ḥaḳḳā câme-i zībā **giyüp** zīver yetīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 16). [giyüp, -üp ]*

Cism-i pür-dāġa yine yaḳdum serāpā tāze dāġ
ʿAşḳ **giydürdi** baña ḳaftan ḳaftan üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 14). [giydürdi, -dür, -di ]*

Bīm-i deyden **giydi** sencāb-ı seḥābı āftāb
Ḳaldı ḫākisterde aḫker-veş o rūy-ı āteşin
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 31). [giydi, -di ]*

**giy:** *Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.*

Hezārān dīde naẓır gül ṣanurlar
**Giyince** çeşm-i bülbülden libāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 12). [giyince, -ince ]*

**giy:** *Giyinmek, kaplamak.*

Her lāle olup nīze-i yāḳūt be-düş
Elmās ẕerre **giydi** semen sertāser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 4). [giydi, -di ]*

**giy:** *(Örtünüp korunmak veya süslenmek için) Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.*

Kendi ʿüryān gezer anuñ ekṣer
ʿAvreti **giydügi** zer ü zīver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 8). [giydügi, -düg, -i ]*

**giyāh:** *Far. Ot, saman, alef.*

Feyż-i naʿtiyle mezārumda zamān-ı ḥaşre dek
Midḥatinde bir dil ola her biten sebzin **giyāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 68). [giyāh , ]*

Mesned-ārā-yı cülus olduḳda tārīḫ eyleyüp
Bāġ-ı maʿnādan ḳopardum ben de bir sebzīn **giyāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 60). [giyāh, ]*

**gizli:** *Gizli.*

Olup niḳāb-ı rūḫuñ **gizli** dīn ṭutar cāna
Meġer ki kakülüñ ateşperest-i kāfirdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 191). [gizli, ]*

**gizli:** *Başkalarından saklanan, duyurulmayan.*

Setr eyleyüp rūḫın o büt-i deyr-i behcetüñ
Zülf-i siyāhı kāfir iken **gizli** dīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 8). [gizli, ]*

**göç-:** *Bulunduğu yerden ayrılıp başka yere gitmek; ölmek.*

Dirīġā Naḳşī İbrāhim Efendi **göçdi** dünyādan
İlāhī ol ʿazīze cennet ü Kevṣerle kıl iʿzāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 1). [göçdi, -di ]*

**göç-:** *Ölmek.*

Beḳāya **göçdi** ayaḳ çekdi bezm-i fāniden
Muḳīm-i meclis-i Firdevs ola bi-ḥaḳḳ-ı Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 5). [göçdi, -di ]*

**Göçdi** ʿuḳbāya cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuḫ
Yaʿnī Sīvāsī Efendi-zāde ṣād feryād u āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 1). [göçdi, -di ]*

Ḳutb-ı sipihr-i ʿirfān ġavṣ-ı zemān Mıṣrī
Riḥlet idüp fenādan mülk-i beḳāya **göçdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 2). [göçdi, -di ]*

Beḳāya **göçdi** ḳaldı mülk-i fānī
Nedimi ḥūr ola cennet mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 5). [göçdi, -di ]*

**göç-:** *Ölmek .*

Ṭarabgāh-ı behişte çekdi māḥmil
Meḥemmed Hān-ı rābiʿ **göçdi** ey dil (1104) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 12). [göçdi, -di ]*

**gög:** *Gök.*

Yirden **göge** dek olsa Naẓīmā nola farḳı
Mâh-ı neviñ ebrūsı hilāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 13). [göge, -e ]*

**göğüs:** *Bağır, sine; kalp, gönül.*

Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir saz ü söz
**Göğsün** döger meclisde def hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 8). [göğsün, -ü, -n ]*

**gök:** *Gök, gökyüzü.*

Bir mehüñ oldum ki mühr-i mihrinüñ fermān-beri
**Gökde** ḫurşīdi ider yāḳūt-ı laʿli müşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 31, Mısra 2). [gökde, -de ]*

**gök:** *Gök, gökyüzü.*

Feryādı çıḳmadan **göge** pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ
Reftār-ı naz ile yetiş ey serv-ḳad yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 3). [göge, -e ]*

Şerm-i cād u keremiyle yire geçdi Ḳārūn
Cüst ü cuy-ı ḥaremiyle **göge** çıḳdı ʿĪsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 184). [göge, -e ]*

Bir āsitān ki çarḫ gibi cebhe-sāy olan
Yirden **göge** varınca ider rifʿat iktisāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 4). [göge, -e ]*

Bu hāk-dānden idüp ʿazm-i evc-i ʿilliyyīn
Hümā-yı rūḫi **göge** çıḳdı ḳalmadı yirde cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 4). [göge, -e ]*

**gök:** *Âsmân, semâ.*

Tīr-i müjgānla baġrum deler ol çeşm-i kebūd
Baña **gökden** ne belādur ne ḳażādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 6). [gökden, -den ]*

Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān -baḫşla ol māh-rū
Yirde **gökde** Ḫıżr u ʿİsā gibi āyā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 4). [gökde, -de ]*

Yine o çeşm-i kebūda taḥammül itmeye dil
Ṭutarsa **gökde** melekler eġer beşer pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 6). [gökde, -de ]*

Ol māh-ı zühre-ṭalʿat-ı burc-ı melāḥatüñ
Yāḳūt-ı laʿli **gökde** ider mihri müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 6). [gökde, -de ]*

Yirde **gökde** kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins ü melek cinn ü peri vü dīv ü ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 21). [gökde, -de ]*

**Gökd**e yirde yiri yeḳ ḳaṭre-i sīmāb gibi
Düşmen-i şerʿini Ḥaḳ itmiş ezel bī-ser ü pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 147). [gökde, -de ]*

Saña īmān ile iḳrār ideli arż u semā
Yirde **gökde** didiler ins ü melek āmennā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 290). [gökde, -de ]*

Nāmını tesbīh idüp **gökde** melek yirde beşer
İtdiler evrādına żamm raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 93). [gökde, -de ]*

Serdī-i bād-ı şitādan mihr ü māhı ḥıfẓ içün
**Gökde** ḳat ḳat perdeler çekdi seḥāb-ı ʿānberīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 42). [gökde, -de ]*

Oldı naḳd-ı cān-be-kef ol māh-ı bedrüñ mührine
**Gökde** Mirrīḫ u Zuḫal Zühre ʿUṭarid Muşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 132). [gökde, -de ]*

Yirde **gökde** o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 9). [gökde, -de ]*

Cāna ḫadeng-i çeşm-i kebūdın duyurmadı
**Gökden** każā gelince belī nāgeḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 98). [gökden, -den ]*

Gökde sevr-i felek olup mużtarr
Yirde gāv-ı zemīn ola lerzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 97). [gökde, -de ]*

Vaḥīd-i ʿasr ki vaṣf-ı ṣıfātı elzemdür
Hemīşe yirde beşer **gökde** ḳudsiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 20). [gökde, -de ]*

Neşr idüp būy-ı beḫūr-ı Meryemi bād-ı ṣabā
Eyledi **gökde** Mesīḥā anı şem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 10). [gökde, -de ]*

**gök:** *Gök, gökyüzü, sema.*

Merdāne çekdi şemşīr bal ü per açdı her tīr
Haşm oldı bend-i zencīr cıḳdı **göge** fiġanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 112). [göge, -e ]*

**gök:** *Bütün gök cisimlerini içine alan sonsuz boşluk; gökyüzü; sema.*

Ṭop u tüfeng atıldı serler alup ṣatıldı
**Gökler** yire ḳatıldı ḥaşr oldı nāgeḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 100). [gökler, -ler ]*

**gökle:** *Gök, gökyüzü.*

Fiġānum **göklere** çıḳdı ne ṭāliʿdür ki gūş itmez
Fiġānum gibi oldı ol meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 3). [göklere, -re ]*

Rūḫ-ı ʿĪsā ẕevḳ-yāb olsa nola bād-ı baḫār
**Göklere** neşr eyledi būy-ı beḫûr-ı Meryemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 10). [göklere, -re ]*

**göl:** *1. Karalar üzerinde, oluşması genellikle tektonik, volkanik vb. olaylara bağlı olan, dört yanından kapalı, kimi zaman akarsularla da beslenen, az çok derin ve geniş, tuzlu ya da tatlı su örtüsü. 2. yapay olarak oluşturulmuş, geniş ve derince su birikintisi.*

Çīn-i cebīn ile baḳamaz mihre kimseler
**Göl** kim felekde cebhe-i māhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 8). [göl, ]*

**ġonçe:** *Gonca, henüz açılmamış çiçek, tomurcuk.*

Baġa varsam ey kemān-ebrū baña senden cüdā
Şāḫ-ı gül mānend-i tīr **ġoncesi** peykān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 82). [ġoncesi, -si ]*

**ġonçe:** *Gonca; henüz açılmamış gül tomurcuğu.*

Ḳuruldı bezm-i gülşen cemʿ olup ezḫār-ı günāgun
Ḥarifâne çıḳardı kīsesinden **ġonce** bir altun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 2). [ġonce, ]*

**ġonçe:** *Açmamış gül, gonca.*

Ol fem o rūḫ o bīnī-i mevzūnuñı görüp
Ol **ġonçeden** o gülden ü zanbaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 10). [ġonçeden, -den ]*

**ġonçe:** *Açılmamış gül.*

Açılmış **ġonce** güller başlamış feryāda bülbüller
Çemen ser-sebz ü ḥurrem gülşen-i ʿālem güzellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 7). [ġonce, ]*

**ġonçe:** *Açılmamış çiçek, tomurcuk (bk. gonca*).*

Gül ḫandeye tebessüme āmāde **ġonçeler**
Bülbül şeṭāret eyle ki destūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 9). [ġonçeler, -ler ]*

Bülbüli gördüm çemende ber-murād olmış gibi
Nev-şüküfte **ġonceler** güllerle şād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 2). [ġonceler, -ler ]*

**ġonçe:** *Açılmamış gül.*

Gül o rū **ġonce** olup lāle o ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Şaçlı sünbüldür o ʿānber bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 5). [ġonce, ]*

**ġonçe:** *Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk.*

ʿAceb mi eylese sīmāb şevḳini ṭaşʿīd
Ki **ġonce** pūte-i pür-kīmyā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 10). [ġonce, ]*

Zaḫm peykān **ġonce** çāk sīne güldür lāle dāġ
Baġ-ı ʿaşḳuñ maẓḫār-ı ezḫār-ı günâgûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 7). [ġonce, ]*

Serv o ḳadd lāle o ḫad **ġonce** o leb gül o ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre o ḫaṭ sebze-i bigāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 11). [ġonce, ]*

Ṣabā ṣākī sebū **ġonce** müretteb meclis-i gülşen
Yine her gül birer zerrīn ḳadeḥle ʿāṣīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 15). [ġonce, ]*

**Ġonce** açılup oldı gül ārāyiş-i bāzār
Bülbül ḳafes içre sen esīr-i neġamāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 7). [ġonce, ]*

Gülşen-ābād-ı ṭarabdur bezm-i ʿişret sāḳiyā
Gül ḳadeḥ **ġonce** sebū-yı bāde bülbül bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 4). [ġonce, ]*

Bülbül gibi her güli ṣordum yitişür
Her **ġonce** deḫāna meyi ider dem yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 2). [ġonce, ]*

**ġonçe ola:** *Gonca açmak. açılmamış çiçek tomurcuğunun açılması.*

Ḳande bir **ġonçe ola** bülbül idüm
Naġme-perdāz-ı meclis-i gül idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 37). [ġonçe ola, -ola ]*

**ġonce-dehān:** *Gonca ağızlı.*

Açılma ġayre esrārı unutma ʿahd ü iḳrārı
Baña güldürme aġyārı gel ey **ġonce-deḫānum** gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 8). [ġonce-deḫānum, -um ]*

**ġonce-dehān:** *Gonca ağızlı II küçük ağızlı sevgili (Tanıkta, sevgilinin ağzını*

*açmadığı, âşıkla konuşmadığına da işaret edilir).*

Görsem o gül-ʿiẕārı o **ġonce-deḫānı** ben
Peykān-ı çeşminüñ yine olsam nişānı ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [ġonce-deḫānı, -ı ]*

Burc-ı melāḥat üzre meh-i mihribānumı
Ol gülbün-i letāfet o **ġonce-dehānumı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [ġonce-dehānumı, -um, --ı ]*

**gonce-dehen:** *Gonca ağızlı (sevgili).*

Eṣer nesīm-i ḫazān bāġ-ı ḥüsne āḫir-i kār
gül-ʿiẕār u o **ġonce-dehenle** söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 10). [ġonce-dehenle, -le ]*

Gūş-ı niyāzı güllere güftārı ṭutdurur
Açdıḳca ḥarf-i nāza o **ġonce-dehen** dehān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 4). [ġonce-dehen, ]*

**ġonce-fem:** *Gonca ağızlı.*

Sensüz efġān eyledükce murġ-ı dil ey **ġonce-fem**
Dağlarla bāġ-ı sīnem pür-gül ü reyḥān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 79). [ġonce-fem, ]*

ʿAndelīb-i ḫoş-neva oldı yine ṭabʿ-ı Naẕīm
Dinlesü ñ ol gül-ʿiẕār u **ġonce-fem** nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 14). [ġonce-fem, ]*

Ey būstān-ı kūyı baña gülşen-i İrem
Vey serv-i sidre-ḳāmet ü gül-rūy ü **ġonce-fem** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [ġonce-fem, ]*

**ġonce-fem:** *Gonca ağızlı (sevgili).*

Ey gül-ʿiẕār u **ġonce-fem** ü lāle-ḫad yetiş
Oldum zebūn-ı pister-i hicrüñ meded yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 1). [ġonce-fem, ]*

Gül gibi ol **ġonce-fem** güş eyleyüp feryādumı
Bülbülān-ı bāġı ḫāmūş eyledüm mehtābda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 11). [ġonce-fem, ]*

Olur güldeste-çīn-i ārzu-mendi o bī-dil kim
Çemende baġrına bir gül-ʿiẕār u **ġonce-fem** başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 12). [ġonce-fem, ]*

**ġonce-i bāġ-ı edeb:** *Edeb bağının goncesi.*

Ḥayāda reng-i rūḫından gelün niḳāba ḥicāb
Virür o **ġonce-i bāġ-ı edeb** ḥicāba ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 2). [ġonce-i bāġ-ı edeb, ]*

**ġonce-i dest-i duʿā:** *Dua elinin goncası.*

Maẕḫār-ı gūş-ı ḳabūl it nāleñi bülbül gibi
**Ġonce-i dest-i duʿā** ey dil açılsun gül gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 2). [ġonce-i dest-i duʿā, ]*

**ġonçe-i dil-teng-i leb:** *Sevgilinin dudaklarını gonca gibi sıkması.*

Gül ḥicāb-ālūde-i rūḫsār-ı ālimdir benüm
**Ġonçe-i dil-teng-i leb** rengīn maḳālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 2). [ġonçe-i dil-teng-i leb, ]*

**ġonce-i gülşen-i cūd:** *Cömertliğin gül bahçesinin goncası.*

**Ġonce-i gülşen-i cūd** ü keremi heşt-behişt
Ṣuʿle-i külḫan-ı ḳahr u ġażabı heft-caḥīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 33). [ġonce-i gülşen-i cūd, ]*

**ġonce-i laʿl-i sühen-gū:** *Söz söyleyen dudakların goncası.*

Gül-i rūḫsār-ı vefā-būyına ḳurbān olayum
**Ġonce-i laʿl-i sühen-gūyına** ḳurbān olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 20). [ġonce-i laʿl-i süḫen-gū, --y-, --ı-, --n-, --a ]*

**ġonce-i ter:** *Taze gonca.*

Şebnem-i feyz ile itmiş çemen-ārā-yı edeb
**Ġonce-i ter** gibi ol kec-külehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 4). [ġonce-i ter, ]*

Nuṭḳ-ı şīrīnine ṭūṭī gibi dil-teşne hezār
Lebiñe **ġonce-i ter** rūyine verd-i raʿnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 158). [ġonce-i ter, ]*

**ġonçe-leb:** *Gonca dudaklı*

Ehl-i niyāze gelmez açılmaz o **ġonçe-leb**
Sermest-i nāz iken yine mestūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 13). [ġonçe-leb, ]*

Hande-i nāz eylesün ol gül-ʿiẕār u **ġonce-leb**
Lāleler açılmaġa amade olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 3). [ġonce-leb, ]*

O **ġonce-leb** rūḫ-ı zerdüm görüp tebessüm ider
Belī meṣeldür olur ḫande zaʿferān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 113). [ġonce-leb, ]*

Gūş itdi meġer hezār cānuñ zārın
Gösterdi o **ġonce-leb** gül-i rūḫsārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 2). [ġonce-leb, ]*

**ġonce-veş:** *Gonca gibi.*

**Ġonce-veş** bir teng-dil maẕlūma olsan kec-nigāh
Ol nigāha her müjeñ bir ḫār-ı dāmen-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 7). [ġonce-veş, ]*

Güş idüp gül **ġonce-veş** çāk-ı girībān eyleye
Bülbül-i dil vaṣfın itdükce neġam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 19). [ġonce-veş, ]*

**ġonçeyi dil-ḫūn:** *İçi kan ağlayan sevgili.*

Bülbülüm bir güle kim şevḳumı efzūn eyler
Ḥasret-i laʿl-i lebi **ġonçeyi dil-ḫūn** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 2). [ġonçeyi dil-ḫūn, ]*

**gönde:** *Göndermek.*

Ehl-i firāre yer yer Tātār Hanı **gönder**
Görsün o ḳavm-i ebter yaḫşı ile yamanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 141). [gönder, -r ]*

**gönder:** *Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.*

Anı bir kīse-i dībāya ḳoyup **göndermiş**
Ḳāʾilin ḫilʿat-ı zer-dūz ile taʿẓīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 3). [göndermiş, -miş ]*

**gönder:** *Belli bir yere, belli bir işi yapmak üzere gitmesini sağlamak, bir görevle yollamak.*

Cevābın **gönderür** aʿdāya ṭopdan her suʾālinde
Aña her ṭop-ı ejder peyker-i āteş-feşān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 71). [gönderür, -ü, -r ]*

**gönder-:** *Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek.*

Āh-ı derd-ālūd ile ʿarż eyledüm ḥāl-i dili
Nāme **gönderdüm** o şāḫ-ı ḥüsna gūyā tīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 12). [gönderdüm, --dü, --m ]*

**gönl:** *Gönül.*

**Göñlüñe** uyma ey Naẓīm şaḳın
Dimesünler zebūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 13). [göñlüñe, -üñ, -e ]*

**gönl:** *Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır vb. kalpte oluşan duyguların kaynağı*

Görüp dil-dādesin māḫfī nigāh-ı iltifātından
Göñül virmek o şīrīn-kāre **göñlümden** hemān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 8). [göñlümden, -üm, -den ]*

**gönl:** *(Âşığın) duygu merkezi.*

Gezer zencīr-i emvācıyla düşmiş kūh-ı ṣaḥrāya
Benüm dīvāne **göñlüm** gibi cūlar bī-ḳarār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 10). [göñlüm, -(ü)m ]*

Esir-i dāmıdur **göñlüm** gibi cānum o gīsunuñ
Perīşān-ḥālidür ʿaḳlum gibi fikrüm o destāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 9). [göñlüm, -(ü)m ]*

**Göñlüm** alduñ benüm efsun -ı dü-çeşmünle diyü
cefakārı Naẓīmā yine dil-gīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 19). [göñlüm, -(ü)m ]*

Gelmedi bir ḫaber-i müjde ile yāre giden
Ḳaldı **göñlüm** gibi ḫavfüm bu ki dildāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 2). [göñlüm, -(ü)m ]*

Biñ şehsüvāruñ oldı ki **göñlüm** rubudesi
Olmış yolında hep ser-i ʿuşşāḳ tūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 1). [göñlüm, -(ü)m ]*

Gözüm eşk ile mālāmāl **göñlüm** ʿaşḳ ile memlū
Baʿīdüm şūreta maʿnen karībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 7). [göñlüm, -(ü)m ]*

**göñlin:** *(Âşığın) gönlü, yüreği.*

**Göñlin** o kim o zülf-i girih-gīre baġlamış
Şīr-i jeyānı ḫaḳ bu ki zencīre baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 1). [göñlin, -in ]*

**göñlüm:** *"Canım, ruhum" anlamında muhataba olan sevgi ve yakınlığı ifade eden bir hitap.*

Yine mānend-i süveydā-yı derūn
Bir siyeh-çerdeye düşdi **göñlüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 2). [göñlüm, ]*

Merdüm-i dīde gibi şimdi Naẓīm
Bir siyeh-çerdeye düşdi **göñlüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 20). [göñlüm, ]*

**göñlüm:** *(Âşığın) gönlü, kalbi, yüreği.*

**Göñlüm** ne deñli olsa perīşān-ı rūzgār
Yā Rab hezār mertebe cemʿiyyet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 13). [göñlüm, -(ü)m ]*

**göñlümi aldı:** *Aşık etmek, kendine bağlamak.*

**Göñlümi** aldı nāzla cānān
Beni ḳul itdi bir şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 153). [göñlümi aldı, -dı-üm, -i ]*

**gönül:** *İnsanın duydu merkezi, yüreğin manevi yönü.*

Dem-i viṣāl **Göñül** nālenüñ zamānı mıdur
Kenār-ı dīdede pergālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 1). [göñül, ]*

Gözde ḫayāli fikr-i cemāli **göñüldedür**
İki perīdür eylediler şişe içre cāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 3). [göñüldedür, -dedür ]*

Şīr-gīr olduġı maʿlūm oldı
**Göñlüm** alup o ġazālāne nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 6). [göñlüm, -üm ]*

Buldı Leylāsını gūyā Mecnūn
Bir siyeh-çerdeye düşdi **göñlüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 4). [göñlüm, -üm ]*

Maẓhar-ı nūr-ı siyāh oldı yine
Bir siyeh-çerdeye düşdi **göñlüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 8). [göñlüm, -üm ]*

Çeşm-i āhū-veşi bī-sürme siyāh
Bir siyeh-çerdeye düşdi **göñlüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 12). [göñlüm, -üm ]*

Zülfi uġratdı beni sevdāya
Bir siyeh-çerdeye düşdi **göñlüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 16). [göñlüm, -üm ]*

**gönül:** *Kalp,yürek,insanın duygu merkezi.*

Ḥāli bu imiş bülbül-i zār ile gülüñ
Sen ister iseñ aġla **göñül** ister gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 4). [göñül, ]*

**gönül:** *"Ey gönül!" "Ey kişi!" anlamlarında bir ifade.*

**Göñül** ki ṭūṭī-i mirʾāt-ı rūy-ı Aḥmeddür
Hemīşe zemzemesi güft ü gūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 1). [göñül, ]*

**gönül:** *(Âşığın) duygu merkezi.*

Ḳalurdı ẓulmet-i sevdā-yı kākülinde **göñül**
Çıḳardı Ḫıżr-ı ḫaṭı serḥad -i selāmete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 5). [göñül, ]*

Hem ciḫānı taḫt idüp hem merkezüñ bekle **göñül**
Gāh Ḳays u geh sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 5). [göñül, ]*

Gözüm peymāne-i ʿaşḳuñ **göñül** meyḫāne-i ʿaşḳuñ
Tenüm vīrāne-i ʿaşḳuñ gel ey genc-i niḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 3). [göñül, ]*

**gönül:** *(Âşığın) gönlü, yüreği.*

Derūnda derd-i ġamuñ dürlü dürlü müdġamdur
**Göñülde** fikr-i rūḫuñ güne güne mużmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 194). [göñülde, -de ]*

**gönül:** *"Ey gönül" ,"Ey âşık" anlamlarında bir ifade.*

Dildāre **Göñül** derd-i derūn defterin açdı
Destān-ı ġamuñ girye virür bir yerin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 1). [göñül, ]*

**gönül:** *(Âşığın) gönlü ,yüreği.*

Yāre bīgāne **göñül** nāmı velī maḥrem-i rāz
Gürg-i Yūsuf ne-derîde dehen ālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 9). [göñül, ]*

O ḳadar bezm-i meye oldı **göñül** bīgāne
Gözine gelse olur neşve-i mül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 1). [göñül, ]*

**gönül:** *(Âşığın) gönlü ,yüreği, kendisi.*

Tenezzül eylemez ḫvān-ı felekde ḳurṣ-ı ḫurşīde
**Göñül** perverde-i ḫūn-ı cigerdür laʿl-i nāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 14). [göñül, ]*

**Göñül** bir besm-i ḫāṣuʿl-ḫāṣa maḥremdür ki cām-ı Cem
Sifālin pāre-i pāy-ı ḫum-ı ṣaḥbalarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 3). [göñül, ]*

**Göñül** bir meclisüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur
Ki çeşm-i Cem ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 1). [göñül, ]*

O şemʿ-i nāza aḥvālin ʿaceb mi yansa ser-tā-ser
**Göñül** pervāne-i pür-sūz-ı bī-pervālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 6). [göñül, ]*

Hemān işāret-i mektūb-ı ḫaṭṭ-ı yāre baḳar
**Göñül** ki ġurbete düşmişdi ʿan-ḳarīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 6). [göñül, ]*

**Göñül** ʿaşḳ ile pür-sīnede ḫazīne bulur maġribī gibidür gūyiyā define bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 1). [göñül, ]*

Göñül görüp yem-i ḥüsninde mevc-i çīn-i cebīn
ebrūvānı nigūnsār iki sefīne gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 13). [göñül, ]*

Yād-ı lebiyle oldı **göñül** mest-i ser-girān
Rāz-ı derūnı ḫavfüm odur āşikāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 11). [göñül, ]*

Ġubār- dergehini kuḥl-i çeşm-i cān idelüm
Gel ey **göñül** gidelüm āsitān -ı ḥażrete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 8). [göñül, ]*

**gönül:** *"Ey âşık!".*

Düşürmiş ʿarʿar u şimşādı kühsāre ṣanevber-veş
**Göñül** düş yanına cülar gibi ol serv-i reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 6). [göñül, ]*

**gönül:** *"Ey gönül!" "Ey kişi!" anlamlarında bir ifade.*

**Göñül** saña nola şāḫum sunarsa āyīnesin
Gedā-yı ḥüsnüñ olan maġribī ḳalenderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 197). [göñül, ]*

**gönül:** *(Âşığın) gönlü ,yüreği.*

Bādī-i mihr ü muḥabbetle **göñül** ḳan zel iken
Almamışdı daḫi Cem cām-ı meyüñ serpūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 5). [göñül, ]*

**göñ(ü)l:** *(Âşığın) gönlü, kalbi, yüreği.*

**Göñlüme** derd-i ʿaşḳ maḥremdür
Gözüme ḫūn-ı eşk hem-demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 81). [göñlüme, -üm, -e ]*

**gönül āyīnesi:** *Gönül aynası.*

**Gönül āyīnesi** ʿaksiyle pürdür
Şeh-i ḥüsnüm ḳomaz tenhā kirāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 13). [gönül āyīnesi, -si ]*

**gönül virmek:** *Âşık olmak , bağlanmak.*

Görüp dil-dādesin māḫfī nigāh-ı iltifātından
**Gönül virmek** o şīrīn-kāre gönlümden hemān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 8). [gönül virmek, ]*

**gönülden:** *(Âşığın) gönlü, kalbi, yüreği.*

Ey murġ-ı niyāz **Gönülden** ḳopmaz
Gül-deste-i nāz o nahl-ı gülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 1). [gönülden, -den ]*

**gör-:** *Görmek.*

**Görsem** o gül-ʿiẕārı o ġonce-deḫānı ben
Peykān-ı çeşminüñ yine olsam nişānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [görsem, -se, -m ]*

**gör-:** *Bakmak, görmek.*

Ser-firāz eyle bülend it baḫtumı iḳbāl ile
**Görm**e lāyıḳ kim olam pāmāl-i her dūn ü cehūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 20). [görme, -me ]*

Ne ḳadar rind olur ol cādū-fen
**Gördügüni** geçürmede yaḳadan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 12). [gördügüni, -düg, -ün, -i ]*

**gör-:** *Bakmak, tanık olmak.*

Ḥasretiyle gözüm döker ḳan yaş
**Görmeyeydüm** bu demleri ey kāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 152). [görmeyeydüm, -me, -y, -e, -y, -düm ]*

**gör-:** *Görmek, idrak etmek, anlamak.*

Ḥüsnine baḳdum şeker-rīz-i maḳāl oldum Naẓīm
Ṭūṭī-i gūyā ider āyine **gördüm** ādemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 18). [gördüm, -dü, -m ]*

**gör-:** *(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.*

Dīde-i bīgāne **görmezse** ʿaceb mi ey Naẓīm
Naẓm-ı rengīnüñde elfāẕ-āşinā maʿnā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 13). [görmezse, -mez, -se ]*

Bülbüli **gördüm** çemende ber-murād olmış gibi
Nev-şüküfte ġonceler güllerle şād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 1). [gördüm, -dü, -m ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.*

**Görmeden** dildārı öpdi ḳocdı dirler ey Naẓīm
ʿĀşıḳ-ı zāre olur bühtān bühtān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 15). [görmeden, -me, -den ]*

**gör-:** *(beyitte) Görmek, bulmak. (bulunmaz).*

Dil düşdi baḥr-ı ʿaşḳa **görinmez** kenār ise
Zevraḳ şikeste durmaz eşer rūzgār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 1). [görinmez, --in ,-mez ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.*

**Görmemiş** yoḳ ciḫānda āletini
Bilmemiş yoḳ henüz lezzetini *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 3). [görmemiş, -me, -miş ]*

Ustādına bu ṭarḥ-ı muʿallānuñ āferīn
Kim **görmemiş** naẓīrin anuñ dīde-i beşer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 4). [görmemiş, -me, -miş ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak, tecrübe etmek.*

ʿAksüñle olsun āyīnede her zamān iki
Aḥvel baḳan **görür** seni ey nev-civān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 2). [görür, -ür ]*

Birisi rūḫ-ı muṣavver birisi nūr-ı cesīm
Gördiler her bir biñ cevr ü cefā düşmenden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 80). [gördiler, -di, -ler ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak,.*

**Görme**k olur mı almadan Allāh cānumı
Cānānumı ḥabībümi ol nev-civānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [görmek, -mek ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak.*

Ḳuṭb-ı devrāne mürīd olsañ saña itse naẓār
Her görendir üstüne döndi **görünce** bir ḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 78). [görünce, -ünce ]*

**Görünce** sīneñi şevḳ-ı lebüñle oldı dil gūyā
Baḳup mirʾāte lābüd ṭūṭī-i şīrīn-beyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 9). [görünce, -ünce ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.*

Dūr-bīn-i ḳalemüm ṣāf-nümādur o ḳadar
Ki **görür** cāy-ı muādın naẓār itse aʿmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 26). [görür, -ür ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.*

Ne söylesem süḫanum ḥarf-i iştiyāḳıdur
Kimi **görürsem** işüm cüst ü cūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 8). [görürsem, -ür, -se, -m ]*

**gör-:** *Algılamak.*

Bir berḳdur **görünmez** deryāya düşse sönmez
Çarḫa ṭutarsa dönmez tīġ-ı ḳader-fesānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 107). [görünmez, -ün, -mez ]*

**gör-:** *Algılamak, şahit olmak.*

Döküldi berg-i gül üzre benefşe sandı **gören**
Rūḫında sebze-i ḫaṭla o gülşen-i edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 3). [gören, -en ]*

**gör-:** *"Görmek" fiilinin geniş zaman olumsuz çekimi. "Görmemek".*

**Görmez** raḳīb diyü o perī-veş niḫān gelür
Daʿvet-seray-ı daʾireme her zamān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 83). [görmez, -mez ]*

**gör-:** *Görmek.*

Tā ki maʿmūr olmaya vīran-serāy-ı ḫāṭırum
**Görmeyeni** bünyād-ı dehrüñ ṭaşı üzre ṭaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 12). [görmeyeni, -me, -y, -en, -i ]*

Görmiye çeşm-i ḫıred bulmıya seyyāḥ -ı ḫayāl
Arasa ʿālem-i endīşemi zīr ü bālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 67). [görmiye, -mi, -ye ]*

**gör-:** *Görünmek.*

Şekli bir pīr-i żaʿīfe beñzer
Üstüḫvānı **görinür** ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 6). [görinür, -in, -ür ]*

**Görinü**r ṣūreti ẓāhirde sāḳin
Dili birdür iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 7). [görinür, -in, -ür ]*

**gör-:** *Görmek, bakmak.*

Ne miṣkini **gördi** dīde-i māḫlūḳāt
Mānend-i Nazîmi ne gūş eyledi semʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 3). [gördi, -di ]*

**gör-:** *Bakmak, görmek.*

Evvel cemālini **göreyüm** soñra eyle bend
Hūşyār iken cünūnuma idrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 7). [göreyüm, -e, -y, -üm ]*

Cān-ber-leb olmadan **göreyüm** bir nefes seni
Ey vech-i pāki āyine-i bî-nemed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 9). [göreyüm, -e, -y, -üm ]*

Yine bir kez cemālini **göreyüm**
Yüzümi ḫāk-i pāyine süreyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 21). [göreyüm, -e, -y, -üm ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, tanıklık etmek.*

Açılmış şāḫda katmer gül-i zībā ḳıyās itdüm
**Görüp** daġ içre tāze daġını ol sīm-sāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 4). [görüp, -üp ]*

**gör-:** *Bakmak, tanık olmak.*

Seni ḫandān u ḥurrem **görmedikçe** bāġ-ı dünyāda
Gül olsun ḫār-der-pā şemʿ olup ḫāk-i siyeh ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 3). [görmedikçe, -me, -dikçe ]*

**gör-:** *Görmek, bakmak.*

Ḳuṭb-ı devrāne mürīd olsañ saña itse naẓār
Her **görendir** üstüne döndi görünce bir ḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 78). [görendir, -endir ]*

**gör-:** *Düşünmek, zannetmek.*

Bir murā daḫi benüm diyü itme cefā
Zinḫār ġurūrı kendüñe **görme** revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 2). [görme, ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.*

Hoy-kerde **görüp** laʿlini būs itdüm o şūḫuñ
Baña o ʿaraḳ ḳand-i nebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 7). [görüp, -üp ]*

Teşrīf ideli ciḫānı şāḫ-ı kevneyn
Ṣānisini gūş işitmedi **görmedi** ʿāyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 2). [görmedi, -me, -di ]*

**gör-:** *Gördüğü zaman.*

Didüm Naẓīm **görince** o liḥye-i pāki
Saʿīd ola ḫaṭ-ı dil-cū-yı Muṣṭafā Çelebi
(1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 9). [görince, -ince ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit olmak, müşahede etmek.*

Yāri **görüp** kenārda dīdār seyrine
Başdı biri birini olup bī-ḳarār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 3). [görüp, -üp ]*

Ey murġ-ı dil **görüp** ḫam-ı zülfinde ḫālini
Hālī ḳıyās itme ḥaẕer dām u dānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 5). [görüp, -üp ]*

Haṭ-ber-āverde **görüp** dilberi mātem-zededür
ʿĀşıḳuñ baḫt-ı siyāhı yine berhem-zededür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 1). [görüp, -üp ]*

Kākül ü rūy-ı ʿaraḳ-riz u leb-i laʿlin **görüp**
Dil perīşān eşk rīzān dīde ḫūn-efşān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 3). [görüp, -üp ]*

Göñül **görüp** yem-i ḥüsninde mevc-i çīn-i cebīn
ebrūvānı nigūnsār iki sefīne gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 13). [görüp, -üp ]*

Şāyed niyāz-ı nāmene rāḥm eyleye **görüp**
Yāre ḥamāme-i dil-i şeydā o çār o cūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 3). [görüp, -üp ]*

Kūyuñda **görüp** cilve-i nāz ile ḫırāmān
Firdevs-i berīn içre olan ḥūr şanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 15). [görüp, -üp ]*

Sāgar-ı meyde ḳıyās itme **görüp** şekl-i ḥabāb
Yelkeni zevraḳ-ı cām-ı ṭarabıñ şuda henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 3). [görüp, -üp ]*

Dilden ḫaṭ-āver **görüp** āh itmeġe deġmez
Āyīne-i ḫorşīdi siyāh itmeġe deġmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 1). [görüp, -üp ]*

**Görüp** o āyīne-rūḫsārı hem-zebān olurüz
Müdām ṭūṭī-i şekker-şikenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 11). [görüp, -üp ]*

Hadd-i gülgūnını ṣandum **görüp** bir āl kāġıdla
Kenār-ı ṣafḥa-i rūḫsāresi vaṣṣâle-dâr olmış
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 3). [görüp, -üp ]*

Leb-i cūda **görüp** ẓann eyledüm serv-i ser-āzādı
Yine bir ʿāşıḳ-ı dīdāre dilber der-kenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 5). [görüp, -üp ]*

**Görüp** ḥālüm suʿāl eyle sezāvār-ı viṣāl eyle gel
Yine arż-ı cemāl eyle ey şūḫ-ı ciḫānum gel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 11). [görüp, -üp ]*

Ol fem o rūḫ o bīnī-i mevzūnuñı **görüp**
Ol ġonçeden o gülden ü zanbaḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 9). [görüp, -üp ]*

**Görüp** o naḫl-i ḫırāmānı gehī dāmen çīn
Oldılar bāġda her serv-i sehī dāmen-çīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 1). [görüp, -üp ]*

**Görüp** yārüñ o zer ḫālḫāl ile dürr-i biñā-gūşın
Hilālüñ düşdi ḫālḫāl çıḳardı māh mengūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 1). [görüp, -üp ]*

**Görüp** ol dürr-i yetīmüñ güher-i mengūşın
Her ṣadef dīde gibi eyledi bāz āġūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 1). [görüp, -üp ]*

**Görüp** reftāruñı vaṣf-ı ḳadüñde itdiler īrād
Kenār-ı cūdā her serv-i sehī bir mışraʿ-ı mevzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 7). [görüp, -üp ]*

Rāḥat olsun mı seven cānan cānan üstine
Bir vilāyet **görmedim** ṣulṭān ṣulṭān üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 2). [görmedim, -me, -di, -m ]*

**Görüp** dil-dādesin māḫfī nigāh-ı iltifātından
Göñül virmek o şīrīn-kāre göñlümden hemān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 7). [görüp, -üp ]*

**Görüp** o pençe-i ḫurşīdi farṭ-ı ḥayretden
Naẓīme çākī-i ceyb-i şekīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 13). [görüp, -üp ]*

Başı yuvalansa neʿaceb derd ile Ḳaysuñ
Ferhādı **görüp** tīşe-i ʿaşḳa serin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 8). [görüp, -üp ]*

Heybetinden dest-i ḫançer-dārını lerzān **görüp**
İtdi Behrāmı silaḥdār-ı felek ol pādişāḫ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 25). [görüp, -üp ]*

Meġer rūḫ-ı revāndur cümleten cism-i laṭīfüñ kim
**Görüp** taṣvīr-i cān-baḫşuñ ḳıyās itdüm hemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 6). [görüp, -üp ]*

O ġonce-leb rūḫ-ı zerdüm **görüp** tebessüm ider
Belī meşeldür olur ḫande zaʿferān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 113). [görüp, -üp ]*

Ṣanma **görüp** seḥābı setr itdi āftābı
Ṭutdı bu nüh ḳıbābı ʿāh-ı adū düḫānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 103). [görüp, -üp ]*

Meyl itdi dil **görüp** o dü-zülf-i muʿanberi
Seyr eyle burc-ı ʿaḳrebe ḳonmış kebūteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 1). [görüp, -üp ]*

Levḥ-i beyāżda **görüp** āsār-ı ḫāmesin
Āmīziş eylemiş ṣanurum şīr ü şekkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 45). [görüp, -üp ]*

Ebrūsınuñ hilālini dil ayda bir **görüp**
Ol meh-veşüñ vaẓife-i ḥüsnin temām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 9). [görüp, -üp ]*

Vech-i ṣabīḥini **görüp** eyle şenā Naẓīm
Zīrā ṣabāḥa ḳarşu duʿā müsteʿāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 41). [görüp, -üp ]*

Dil-i nakkād ki miʿyār-ı hünerver ḥaḳkā
**Görüp** āşārumı inṣāf ile teslīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 8). [görüp, -üp ]*

O peri-zādı **görüp** seyre götürdüm tenhā
Bir gören bir götüren ḍarb-ı meşeldür zīrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 1). [görüp, -üp ]*

Pertev-i mihr-i melāḥatle **görüp** ol māhı
Ḥüsn-i ḥayret-fikeni ʿaḳlumı ḳıldı sāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 1). [görüp, -üp ]*

Zülf-i zencīresīne bend ü giriftār olalı
Ḥüsn-i ḫulḳıyla **görüp** ʿāşıḳ-ı dīdār olalı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 10). [görüp, -üp ]*

Ḳaddi gülbün lebi gül-ġonce-i ḫandān-ı besīm
**Görüp** olʿārıż-ı rāḫşān-ı dil-efrūzı Naẓīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 40). [görüp, -üp ]*

Çoḳ dillidür o zülf-i dil-āvīzi **görüp**
Tel ḳırmasın ey reşk-i perīşāne daḫi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 3). [görüp, -üp ]*

**gör-:** *(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit olmak, müşahede etmek.*

Açıldı germī-i meyden rūḫ-ı ʿaraḳ-nāki
**Gören** didi gül-i pür-jālenüñ zamānı mıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 4). [gören, -en ]*

Dönünce sübḥa-i mercāna eşk-i ḫūnīnüm
**Gören** ṣānūr müjemüñ her biri imāme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 4). [gören, -en ]*

O dil ki olmaya ṣayḳal-peẕīr-i ʿaşḳ **gören**
Olursa āyīne-i mihr-i ābgīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 3). [gören, -en ]*

O ṭıfl-ı nev-resüñ āyīne içre ʿaksini gūyā
**Gören** taṣvīr-i ʿİsādur ṣanūr Meryem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 6). [gören, -en ]*

**Gören** muḥît-i sirişkümde çarḫ-ı mīnāyı
Ḳıyās ider ḳadeḥ-i ābgīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 11). [gören, -en ]*

ʿArż eyle ḥüsn-i dilkeş-i ʿālem-pesendüñi
Mirʾāt-ı ṣāf gibi **gören** görme kendüñi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 2). [gören, -en ]*

**Gören** o tūġ-ı hümāyūnları ḳıyās eyler
Ki bāġ-ı nuṣrete biö bir sehī ṣanevberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 101). [gören, -en ]*

Lālezār-ı dīn çerāġānı ḳıyās eyler **gören**
Her menār üzre ṣaf-ı ḳandil kim sūzān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 17). [gören, -en ]*

ʿAleʿs-ṣabāḥ ṭuluʿ itdi āftāb ṣanūr
**Gören** o dāveri o eşheb-i revān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 90). [gören, -en ]*

Deheninde **gören** o dendānı
Ṣadefinde güher ṣanur anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 93). [gören, -en ]*

Bir kerre **gören** o rūy-ı pür-tābı henüz
Çeşm-i terine ḥāram ider ḫvābı henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 1). [gören, -en ]*

Gün doġdı ḳıyās ider **gören** maġribden
Olsa ḫam-ı ṭurreden o rūḫsar ʿıyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 3). [gören, -en ]*

**gör-:** *İş yapmak, çalışmak. İşini görmek.*

Kār-dih-i müjgandan oldur nigāh-ı serkeşi
İş **görür** yārüñ muḳaddem tīr-i rūy-ı terkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 2). [görür, -ür ]*

**gör-:** *Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek; karşılaşmak, rastlaşmak -*

Şekl-i beşerde ḥūr-sirişt ü melek-şiyem
Bu vech ile baña kimi **gördüñ** diseñ disem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [gördüñ, -dü, -ñ ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.*

Rūy-ı zībāñı **görenler** ol ser-āmed ḳaddile
Ṣandılar bir cevheri muṣḥaf livā üstindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 5). [görenler, -en, -ler ]*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
**Görenler** didiler kim bu mey-i nāba ṣu

ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [görenler, -en, -ler ]*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
**Görenler** didiler kim bu mey-i nāba ṣu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [görenler, -en, -ler ]*

Görse reftāruñ hevā-yı serv-ḳaddüñle çenār
Dest-efşān sūz-ber-dil pāy-der-gil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 7). [görse, -se ]*

Baḳup cemālüñe ʿāşıḳ nice ḳarārı ḳalur
Seni bu ḥüsn ile kim **görse** iḫtiyārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 2). [görse, -se ]*

Ay **gördüm** ey felek ne gedādur sitāreler
Ben kus diñledün öte dursun naḳāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 1). [gördüm, -dü, -m ]*

Zīr-i ser-i zülfinde o rūḫsārı **görenler**
Gūyā şeb-i Ḳadr içre doġan nūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 9). [görenler, -en, -ler ]*

Celī **gördüm** muḥaḳḳāk ḫaṭṭ-ı reyḥānī lebin yārüñ
Haṭ-ı Yāḳūtı neşh itmiş nigīn-i laʿl-i dildāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 1). [gördüm, -dü, -m ]*

Dili çıḳsa ḳafāsından maḥalsiz eylemez güftār
Görenler sūsen-i bāġuñ zebān-ı lāl ü ḫamūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 12). [görenler, -en, -ler ]*

Hum-ı ʿaḳl-ı Felātūnı şikest eylerdi seng-i reşk
Eġer **görse** ḫārābātuñ sebū-yı bāde-berdūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 14). [görse, -se ]*

Leb-i laʿli olup tebḫâle-dâr ol zer-ger-i ḥüsnüñ
Ḳıyās itdüm **görüp** dīvānedür ḫātem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 8). [görüp, -üp ]*

Görse zencīr-i süṭūr-ı süḫanum şevḳinden
Ola Mecnūn gibi dil-bestesi cān-ı Leylā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 19). [görse, -se ]*

Hüdhüd-i nuṭḳumı bāġ-ı süḫanumda **görse**
Ola zindān dil-i Belḳısa çemenzār-ı Ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 61). [görse, -se ]*

Çemende seyr idenler ḳāmetüñ serv-i çemān söyler
**Görenler** şive-i reftāruñı āb-ı revān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 2). [görenler, -en, -ler ]*

Nola dergāhınuñ çārubına bāl-i hümā dirsem
Görenler ṭāḳ-ı vālāsın felekler tevʾemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 38). [görenler, -en, -ler ]*

Ṭutuldı dest-bürd-i mevkisinden dilleri ḫaşmun
**Görenler** heybetin hem pādişeh hem ḳahramān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 52). [görenler, -en, -ler ]*

Teʾsīr-i tīġı eyler cism-i ʿadūyı bī-fer
Gūyā ṣānūr **görenler** mehtābla kettānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 110). [görenler, -en, -ler ]*

Bilmez bu rezmi Hāḳan güş itmemiş Süleymān
**Görse** iderdi ḫayrān Sulṭān Selīm Hānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 92). [görse, -se ]*

Olduḳça germ-cevlān raḳḳāş bezm-i devrān
**Görse** olurdı ḫayrān ol eşheb-i revānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 134). [görse, -se ]*

Ehl-i firāre yer yer Tātār Hanı gönder
**Görsün** o ḳavm-i ebter yaḫşı ile yamanı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 142). [görsün, -sün ]*

Bāzār-ı mihri olsa nola germ dembedem
Ol māh-ı ḥüsni **görse** olur mihr müşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 8). [görse, -se ]*

O peri-zādı görüp seyre götürdüm tenhā
Bir **gören** bir götüren ḍarb-ı meṯeldür zīrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 2). [gören, -en ]*

O ḫaṭṭ-ı sebzi **gördüm** gird-i laʿl-i ābdārında
Buluşdum Ḫıżra ey dil çeşme-i ḥayvān kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 27, Mısra 1). [gördüm, -dü, -m ]*

**Görüp** pāyında zer ḫalḫāl ile dürr-i biñāġūşın
Hilālüñ düşdi ḫalḫālı çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 1). [görüp, -üp ]*

Ṣıdḳ ile niyāz-nāmemüz irgürelüm
Ḥācetlerümüz ḳabūl olur mı **görelüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 2). [görelüm, -elüm ]*

Her vech ile rūy-ı dil **görüp** cānāndan
Tekrār nola muḥabbet itsem cāndan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 1). [görüp, -üp ]*

Ḫıżr-maḳdem o Sikender-ḥaşem ü ʿünvānuñ
**Görse** dārātını der-bānı olurdı Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 28). [görse, -se ]*

Oldı bir ṣāḫ-ı ciḫāngīr-i serīr-i salṭanat
Kim derinde ḳul olurdı **görse** ṣāḫān-ı selef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 8). [görse, -se ]*

Bu cisr-i fenāda **görmeyüp** resm-i beḳā
Sū-yı Ḫaḳḳā cān ile yöneldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 7). [görmeyüp, -me, -yüp ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.*

Henüz dīde-i eyyām **görmedi** miṯlin
Cenāb-ı Veys-i Ḳaren kim Yemende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 7). [görmedi, -me, -di ]*

Teşne-i Zemzem olan hindūlar
Lebi üzre **görinen** ḫāl-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 12). [görinen, -i, -nen ]*

Bulmadum **görmiş** işitmiş dārugīr-i ʿaşḳda
Hicr ile vuṣlat gibi ʿāşıḳ-keş ü dilberḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 11). [görmiş, -miş ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.*

**Görince** ṣubḥ-dem āġūş-ı vuṣlat-ı gülde
Hezāruñ eşk-i teri ḫūn-bahā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 5). [görince, -ince ]*

Ṣandum **görince** ṣaʿṣaʿa-i āftābdur
Rūḫsār-ı yārle o dü-zülf-i ḫizāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 9). [görince, -ince ]*

**Görince** ḫalḳa-i zülfinde ḫālin eyledi meyi
Kebūter-i dili gör dām içinde çīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 9). [görince, -ince ]*

**Görince** gitdi ʿaḳlum bu cemāl ü ḥüsn ile ānı
Nola mecnūnı olsam bu cemāl ü ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 5). [görince, -ince ]*

**Göreydi** kākül-i şeb-gūnuñı ey sebz-i tih gül-gūn
Beyābānlarda yā Leylī dimezdi bir daḫi

Mecnūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 3). [göreydi, -e, -y, -di ]*

Olmazdı ḳaddi olmasa serv-i çemen çemān
Reftārını **görince** olur tā Revān revān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 2). [görince, -ince ]*

Naẓīm ol sīm-ten māḥbūbı deryā māliki ṣandum
Dağıtmış kākülin ʿüryān **görince** yem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 14). [görince, -ince ]*

O ḥüsn-i havṣala-sūzı ṭutuşdı **gördükde**
Çenāre ḥaḳ bu ki vażʿ-ı ġarīb el virdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 5). [gördükde, -dük, -de ]*

**Görince** kūşe-i çeşmüñde ḥālüñi didiler
ʿAlīye benzer o ʿāynı ile bu Ḳanberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 189). [görince, -ince ]*

**Goreydi** rūz-ı veġā Rüstemāne peykārın
Olurdı teng ciḫān Sām u Ḳahramān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 63). [goreydi, -e, -y, -di ]*

**Gördükde** zūr-ı bāzūṣındı ʿadū-yı bed-ḫū
Geldi yitişdi her sū elṭāf-ı müsteʿānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 87). [gördükde, -dük, -de ]*

**Göreyd**i bānī-i ṭāḳ-ı Hāvernaḳ bu ṭarabgāhı
İderdi kendüye ṣad şerm ile pertāb-ı deryāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 23). [göreydi, -e, -y, -di ]*

Olsam hezār şevḳ ile bülbül-fiġānı ben
ʿArż eylesem **görince** bu nev dāstānı ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [görince, -ince ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.*

**Gördüm** seni ben ḳayd-ı ser-i zülfüñe düşdüm
Ey silsile-mū sen daḫi saña düşeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 11). [gördüm, -düm ]*

Eyler Eflāṭūnı üftāde ḫam-ı nīrengine
**Görmedüm** rengiyle ṣāḳī āle māʿil gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 6). [görmedüm, -me, -dü, -m ]*

**gör-:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak-*

Cāmesinden **görinür** sīne-i ṣāfı gūyā
O peri nūr-ı leṭāfetle ḳabālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 9). [görinür, -in, -ür ]*

Her vech ile baḳṣāñ **görinür** şāḫid-i maʿnā
Ḥaḳkā ki Naẓīm āyine-i ṣūretümüzde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 13). [görinür, -in, -ür ]*

Ṭāʾir-i ṭabʿ-ı bülendüm ṭayerān itdükce
**Görinü**r ḫāk-i ḥażīż evc-geh-i istiġnâ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 52). [görinür, -in, -ür ]*

Gence ʿazm itseñ eġer minnetle
Görinür her ṣırada mār-ı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 28). [görinür, -in, -ür ]*

Yimez içmez üstüḫvānı **görinür**
Başını açup vücūdın bürinür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 3). [görinür, -in, -ür ]*

**Görinür** ṣūreti ẓāhirde sāḳin
Dili birdür iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [görinür, -in, -ür ]*

Yārsız alsa ele muṭrib-i bezm ey dil-i zār
**Görinür** terkeş-i pür-tīr baña mūsīḳār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 40, Mısra 2). [görinür, -in, -ür ]*

**gör:** *"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.*

Yād-ı ḳadd ü ḫaṭṭıyla aḳıt rūd-ı sirişküñ
Ey dīde leb-i cūyda serv ü semeni **gör**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 10). [gör, ]*

**gör:** *"Bak!, fark et"!.*

Āşıkuñ keyfiyyet-i ḥālin nigāhından bilür
**Gör** ne kāfir-mācerādur kim tecāhülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 4). [gör, ]*

Beytü'l-ḥazen it ḫāne-i āyīne-i çeşmüñ
Yaʿḳūb gibi Yūsuf-ı gül-pīreheni **gör**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 4). [gör, ]*

İtmiş dil-i ser-geştemi seyli ḫūr-ı ʿaşḳı
Çevgān-ı melāḥatde o sīb-i zeḳanı **gör**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 8). [gör, ]*

Gördüm seni ben ḳayd-ı ser-i zülfüñe düşdüm
Ey silsile-mū sen daḫi saña düşeni **gör**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 12). [gör, ]*

**gör:** *Anlamak, fark etmek, kavramak.*

Dildārı **görüp** laʿlini vaṣf eyle Naẓīma
Mirʾāte baḳup ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 11). [görüp, -üp ]*

**gör:** *(gibi) görünmek.*

ʿAḳl ü şekībe yol **görinür** sū-be-sū ḳaçan
Sulṭān-ı ʿaşḳ şehr-i vücūda nüzūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 11). [görinür, -i(-n), -ür ]*

**gör:** *Yapmak (iş görmek anlamında).*

Bir ayaġıyla yürür çūb-ı zerüñ ḥükmini **gör**
Sāḳiyā pīr-i ḫārābāt ʿaṣālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 15). [gör, ]*

**gör:** *"Bak!" anlamında bir ünlem.*

Görince ḫalḳa-i zülfinde ḫālin eyledi meyi
Kebūter-i dili **gör** dām içinde çīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 10). [gör, ]*

Her dīdemi bir kān-ı ʿaḳīḳ itdi o māhuñ
Ḥāl-i leb-i laʿli o Süheyl-i Yemeni **gör**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 6). [gör, ]*

Naḫl-i bülend-i ʿaşḳ-ı baḫārı mecāzdur
Feyż-i kemāli **gör** ki ḥaḳīkat ṣemer virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 12). [gör, ]*

ʿUlüvv-i cāhını **gör** kim dü-çeşm-i mihr ü mehe
Sipihr sürme çeker ḫāk-i āsitānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 23). [gör, ]*

**gör:** *"Bak!, Gör!, Seyret!" anlamlarında bir ünlem.*

ʿİbret yitişür ṭūṭī-i şīrīn-süḫanı **gör**
Āyīnede baḳ söyleyene söyledeni **gör**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 1). [gör, ]*

ʿİbret yitişür ṭūṭī-i şīrīn-süḫanı **gör**
Āyīnede baḳ söyleyene söyledeni **gör**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 2). [gör, ]*

**gör:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak, tecrübe etmek.*

Gösterür ʿāybın **görürseñ** ʿāybını ġayruñ eġer
Hāne-i dünyā serāser ḫāne-i āyīnedür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 13). [görürseñ, -(ü)r, -se, -ñ ]*

Nāz u istiġnāsını neyler **görürseñ** ʿākıbet
Destüñe bir gün hele āyīne ile şāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 13). [görürseñ, -(ü)r, -se, -ñ ]*

Gözden o perī nigīn laʿlin ṣaḳınūr
Eller anı ʿāḳıbet **görürseñ** ṭaḳınur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 2). [görürseñ, -(ü)r, -se, -ñ ]*

**gör:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak (için).*

**Görmeġe** şāḫid-i maḳṣūdumı tedbīr itdüm
Cilvegāhın anuñ āyīne-i taḳdīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 3). [görmeġe, -mek, -e ]*

Dilberi **görmege** varma derine ölmeġe var
Oldı māhrūm-ı şehādet sefere kāra giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 3). [görmege, -mek, -e ]*

Görmeġe ol maḳāmı rāġıb idüm
Cuy-veş sū-be-sū revān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 221). [görmeġe, -mek, -e ]*

**gör:** *(Bir olaya, bir duruma) şahit olmak, görmek.*

Zülāl-i zindegānī-nūşıdur bir meclisüñ dil kim
Ne İskender anı **gördi** ne aña pāy-ı Cem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 8). [gördi, -di ]*

Sende naẓarı ẓāhir u bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā ki seni **gördi** hemān gözlerin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 6). [gördi, -di ]*

**gör:** *"Gör, bak, bil, öğren!" anlamlarında bir ünlem.*

Vech-i ṣāḥiḥine nażar it **gör** leṭāfeti
Seyr eyle çeşm-i cānla rūḫ-ı muṣavveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 53). [gör, ]*

**gör:** *(Bir şeyi) görmek.*

Defter-i ḥüsni sevād-ı ḫaṭṭ ile **görmiş** ḥisāb
Noḳṭa-i ḫāl-i rūḫı ṣıfr-ı ziyād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 9). [görmiş, -miş ]*

Böyle ṭarḥ-ı dil-güşā vü cān-fezānuñ Ḥaḳ budur
Çeşm-i devrān miṣlini **görmiş** degüldür mā-ḥaṣal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 6). [görmiş, -miş ]*

Miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmili ḥālā yine ṭarḥ eyledi
Çeşm-i beşer **görmiş** degül bir böyle bünyād-ı ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 4). [görmiş, -miş ]*

**gör:** *"Bak!, Gör!, Seyret!" anlamlarında bir ünlem.*

Aḥsente yine ṭabʿ-ı güher-bār-ı Naẓīme
Baḳ naẓmına bu sübḥa-i dürr-i ʿAdeni **gör** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 14). [gör, ]*

**gör:** *(Bir hâl üzere) görmek, rastlamak.*

Dil-i zār itmesün ferdā ḫayālin
Bugün yārın **görür** lā-büd cemālin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 6). [görür, -ür ]*

**gör:** *(Birini) görmek.*

Hurşīd olursa itmeyeyüm ẕerrece naẓar
Var ise bir daḫi **göricek** gözlerüm eġer

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [göricek, -icek ]*

**gör:** *(Bir şeye) bakmak, dikkat etmek.*

ʿArż eyle ḥüsn-i dilkeş-i ʿālem-pesendüñi
Mirʾāt-ı ṣāf gibi gören **görme** kendüñi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 2). [görme, -me ]*

Görme revā olam ben bīmār-ı derd-i şiven
Nuṭḳunla luṭf iderken dāru-yı cāvidānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 157). [görme, -me ]*

**gör:** *(Birini) görmek, rast gelmek.*

Gözlerüm var imiş seni görecek
Şükrülillāh cemālüñi **gördüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 296). [gördüm, -dü, -m ]*

**gör:** *(Bir şeyi) görmek.*

**Görs**e Behzād naḳş-ı kilk-i terüm
Ḳurı ṣūret gibi ḳala ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 219). [görse, -se ]*

**göre:** *"-e göre" Açısından.*

ʿAks-i rūḫı lebrīz-i cünün itdi derūnum
Kim var **göre** mirʾāt-ı ṣafā-güsterüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 6). [göre, ]*

**göre:** *"-e göre" edat. Açısından.*

Ḥāle **göre** söyle ḳālüñi olma ḥaẕer
Mānend-i mināre kec-dil ü rāst-nümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 3). [göre, ]*

**görecek:** *Görecek, kıymetini anlayacak (aşık).*

Gözlerüm var imiş seni **görecek**
Şükrülillāh cemālüñi gördüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 295). [görecek, ]*

**görin-:** *-mış,-miş gibi gelmek.*

**Görindi** ʿarż idicek ol ḳamer-ʿiẕār ebrū
Sipihr-i ḥüsn ü bahāda hilāl-vār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 1). [görindi, -di ]*

**görin:**. *Görünmek.*

Hande-i gül yitişür nāle-i zencīr baña
Bāl-i bülbül **görinür** terkeş-i pür-tīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 2). [görinür, -ür ]*

**görme:** *Görmemek.*

**Görme** revā Naẕīm-i şenā-kāruñum henüz
Cismümde pīç ü tāb ola cānumda ıżṭırāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 33). [görme, ]*

**görme erzānı:** *Ucuz bulmak.*

**Görme** erzānı Süleymān bārgāh-ı naẕm iken
Çeşm-i baḫtum çeşm-i mūr-ı nā-tüvāndan teng ü tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 143). [görme erzānı, -ı ]*

**görmedi:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak.*

Dīdesi bīdār olāldan ḫvāb-ı rāḥat **görmedi**
Nergis-i ter bāġ-ı ḥayretde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 3). [görmedi, ]*

**görmesün:** *(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şâhid olmak, müşâhede etmek.*

Gevher-i naẓm-ı Naẓīmi **görmesün** çeşm-i ḥasūd
Ḳıṭʿa-i elmāsı eyrler bed-neẓāre çāk çāk
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 13). [görmesün, --me, --sü, --n ]*

**görseydim:** *Görseydim.*

ʿAksine kāʾil oldum āb içre
Yāri **görseydim** nola ḫvāb içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 154). [görseydim, ]*

**görün-:** *Görünmek.*

Ḳomaz beni yalıñız ol perī **görünmese** de
Naẓīm çeşm-i terümde ḫayāli bāri ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 9). [görünmese, -me, -se ]*

**görün-:** *(Bir işin yapılması gereği) ortaya çıkmak.*

Kenān-ı ṣabrumı virdi fenāya berḳ-ı cemāl
**Göründ**i ṭurreden ol rūḫ şeb içre māh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 4). [göründi, -di ]*

**görünme:** *Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükmek, zuhur etmek.*

Gelüp bulunsa nola daʿvete icābet idüp
Bize **görünmemeden** böyle ol perī ne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 18). [görünmemeden, -den ]*

**göster:** *Göstermek.*

ʿAşḳ-ı ʿālem-sāzı eşyāya sirāyet itmese
Her ser-i dāġında **göstermezdi** bir aḫker enār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 52). [göstermezdi, -mez, -di ]*

**göster-:** *(Bir hâlini, bir niteliğini) Ortaya koyacak tarzda davranmak.*

Çīn-i naḫvet **gösterür** ol ebrūvānı tāb-dār
Cevhere açılsa ḫançer ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 5). [gösterür, -ür ]*

**Gösterür** ʿāybın görürseñ ʿāybını ġayruñ eġer
Hāne-i dünyā serāser ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 13). [gösterür, -ür ]*

Çıḳmaz henüz ʿAks-i rūḫi oldı perī-veşüñ
Bu **gösterür** ki çeşm-i ter āyīne-ḫānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 12). [gösterür, -ür ]*

Bī-kederdür kīneden olsa ʿaceb mi sīne ṣāf
Jengden ʿārī olınca **gösterür** āyīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 2). [gösterür, -ür ]*

**göster-:** *Görülmesine yol açmak, ortaya çıkarmak.*

Serenci-zādenüñ oldı ḥayātı fülki şikest
Ḥūrūş-ı baḥr-i ʿadem **gösterince** cezr ile med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 2). [gösterince, -ince ]*

**göster-:** *Açığa çıkarmak, görünür hale getirmek.*

Güş idüp sözlerin sūret-i çīn
**Gösterüp** nāzikāne çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 180). [gösterüp, -üp ]*

Her cāmı bir āyīne-i ʿibret-nümādur
**ġösterür**
Aʿdāyı giryān u ḥazīn aḥbābı ḫandān u

besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 9). [ġösterür, -ür ]*

**göster-:** *Örnek olmak*

Her perī-sīmā-yı ʿibret **gösterür** ṣubḥ u menbā
Ben bu ḫammāma didüm germābe-i ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 1). [gösterür, -(ü)r ]*

Eġer dip **gösterür** elbette sermestān-ı deryā-nūş
Gerekse lücce-i girdāb rıṭl-ı mey ʿāmīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 9). [gösterür, -(ü)r ]*

**göster:** *Belirtmek, anlatmak.*

Ẓāhirde yāre kendüyi bigāne **gösteren**
Baḳṣāñ niḫānī her nigehinden selām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 3). [gösteren, -en ]*

**göster-:** *(Birinin) Görmesini sağlamak.*

Sevdiġüñ kimdür baña **göster** dise ol māh-rū
Destine şād şerm ile ṣunsam hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 11). [göster, ]*

Ḥüccet-i naẓm-ı Naẓīmi **göster**
Oldı mażmūnına her beyti guvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 75). [göster, ]*

**göster-:** *(Birinin) Görmesini sağlamak.*

**Gösterd**i fülk-i hūşe yem-i ḥüsn-i yār mevc
Ebrūlarıyla ḫaṭṭ-ı lebi oldı çār-mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 1). [gösterdi, -di ]*

Merdāne çekdi sancaḳ **gösterdi** ḫaṣma bayraḳ
Oldı riʿāyet el-ḥaḳ namus-ı pehlevānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 119). [gösterdi, -di ]*

**göster-:** *Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep olmak.*

Ebrūlarıyla ol rūḫ-ı rāḫşān-ı müstenīr
Māh-ı nev-i ümīdümi **gösterdi** müstedīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 13, Mısra 2). [gösterdi, -di ]*

**göster-:** *(Bir hâlini, bir niteliğini) Ortaya koyacak tarzda davranmak.*

**Gösterdi** üstüḫvān-ı tenüm tündbād-ı āh
İtdüm ḫurūş mevc-i demādemle yem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 5). [gösterdi, -di ]*

Rumḥı olursa āyā rengīn-i ḫūn-ı aʿdā
**Gösterdi** bāġ-ı heycâ bir naḫl-i erġavānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 82). [gösterdi, -di ]*

Nice istersem öyle **gösterdi**
Yolına geldi uġradı āha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 317). [gösterdi, -di ]*

Gūş itdi meġer hezār cānuñ zārın
**Gösterdi** o ġonce-leb gül-i rūḫsārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 2). [gösterdi, -di ]*

Burc-ı şerefden eyledi bir neyyir-i rāḫşān ṭulūʿ
Āyīne-i devrān yine **gösterdi** şekl-i müstedir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 4). [gösterdi, -di ]*

Hayāl-bāz-ı ecel çeşm-i cāna **gösterdi**
Verā-yı perdeden āḫir bu şekl-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 9). [gösterdi, -di ]*

**göster-:** *Görülmesini sağlamak, göstermek.*

Duḫter-i rez ḫacle-dār olduḳca kendin **gösterür**
Sāḳiyā var ise sāġar ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 7). [gösterür, -ür ]*

**gösteriş:** *Gösterme eylemi ya da biçimi.*

Ḳoynında ṣaḳlar āyīne-i naḳş-ı cemālini
Ol ṣāḫ-ı ḥüsne māʾil ola **gösteriş** budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 8). [gösteriş, ]*

**göstermiye:** *Göstermesin.*

Dehşet-i emvāc-ı ḥayret sāḥilin **göstermiye**
Ḥaşre dek itse ḫıred deryā-yı vaṣfında şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 51). [göstermiye, ]*

**gösterüp:** *Açıkça ortaya koymak.*

Serdī-i dey baḥr-ı mevvācı müsaṭṭaḥ **gösterüp**
Ḳaldı zīr-i yaḫda deryāda olan çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 25). [gösterüp, ]*

**göt:** *Popo, kıç.*

Ne ḥāletdür bu kim bulmaz selāmet **Götin** barmaḳlamazlarsa o sāʿat *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 12). [götin, --in ]*

Dönüp bir ḫaste-ḥāl-i bī-ḳarāre
Götinde cānı cismi pāre pāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 10). [götinde, --i, --n, --de ]*

**götür:** *(Bir kimseyi bir yere giderken) Beraberinde bulundurmak, onunla beraber gitmek, refakatine almak.*

O peri-zādı görüp seyre **götürdüm** tenhā
Bir gören bir götüren ḍarb-ı meṣeldür zīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 1). [götürdüm, -düm ]*

**götür-:** *(Bulunulan yerden daha uzak bir yere) Taşımak, ulaştırmak, iletmek.*

Seylāb-ı dīde çoḳ şu **götürse** daḫi nola
Cāna sirişk-i ter dökünür mācerā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 9). [götürse, -se ]*

**götür-:** *(Bir kimseyi bir yere giderken) Beraberinde bulundurmak, onunla beraber gitmek.*

Müjde-i vuṣlat ile daʿvete geldi **götürüp**
Bir hümā-sāye Buraḳ esb-i hümāyūn-sīmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 227). [götürüp, -üp ]*

**götür-:** *(Bulunulan yerden daha uzak bir yere) Beraberinde taşımak.*

Perī-peykeri aldum yine aġūşa bu şeb **Götürüp** dāʾire-i daʿvete teshīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 18). [götürüp, -üp ]*

**götür-:** *(Belli bir maksat için bir yere gitmesini sağlamak üzere) Birinin berâberinde gitmek.*

Şerbet-i vuṣlat niyāz itdükde bir dellākden
Didi çoḳ şu **götürür** ol şūḫ-ı kāfir-mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 12). [götürür, -ür ]*

Üstādına raḥmet diyerek şiʿr-i Naẓīmi
Ḥālā **götürür** māḥrem ü bīgāne başında

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 14). [götürür, -ür ]*

**götüren:** *Götüren, taşıyan.*

O peri-zādı görüp seyre götürdüm tenhā
Bir gören bir **götüren** ḍarb-ı meş̲eldür zīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 2). [götüren, ]*

**göz:** *1. Göz. 2. Suyun çıktığı yer.*

Rūḫ̲sāruña ḳarşu **gözümüñ** yaşı aḳarken
Ḥūrşīd ile şebnem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 7). [gözümüñ, -ümüñ ]*

Kimseler saña **gözüñ** üzre ḳaşuñ vardur dimez
Kimsenün vardur dimezseñ gözi üzre ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 13). [gözüñ, -ün ]*

**Gözden** o perī nigīn laʿlin ṣaḳınūr
Eller anı ʿāḳıbet görürseñ ṭaḳınur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 1). [gözden, -den ]*

**göz:** *Göz.*

Siyāh kuḥl ile bir sürme-dān ḳıyās itdüm
**Gözümdedür** daḫ̲i ey dil o vesmedār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 6). [gözümdedür, -üm, -de, -dür ]*

**göz:** *Görme uzvu, ayn,çeşm.*

O ḳadar bezm-i meye oldı göñül bīgāne
**Gözine** gelse olur neşve-i mül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 2). [gözine, --i-, --n-, --e ]*

**göz:** *Görme organı.*

Kimseler saña gözüñ üzre ḳaşuñ vardur dimez
Kimsenün vardur dimezseñ **gözi** üzre ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 14). [gözi, -i ]*

**göz:** *Görme organı.*

Her kime ʿucb ile iderse nigāh
Ol **göz** olur başuña ʿayn-ı naẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 6). [göz, ]*

**göz:** *Bakış, nazar.*

Rām olup sīnede ārām-ı dil ü cānum ola
Ṣāḥ̲bāz-ı haẕārun bir **gözi** āhūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 14). [gözi, -i ]*

Nola şehr-i dile āşūb ṣalsa ol **gözi** tatar
Semend-i nāz ile bilmez nedür yaḫ̲şi yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 9). [gözi, -i ]*

Tā hilāl-i rūze bedr iken yine olup hilāl
Rūze-dār anuñ **gözinden** zāʾil ü pinḫ̲ān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 94). [gözinden, -inden ]*

**göz:** *-Nazarımda, bana göre- anlamında.*

Bīdār olālı ṣubḥ-ı viṣāliyle Ḥüseynüñ
Gelmez **gözüme** ḫ̲vāb ḫ̲ayāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 2). [gözüme, -üm, -e ]*

Çarḫ̲ yanumda berg-i tere idi
**Gözüme** āftāb ẕerre idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 50). [gözüme, -üm, -e ]*

Göñlüme derd-i ʿaşḳ maḥremdür
**Gözüme** ḫ̲ūn-ı eşk hem-demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 82). [gözüme, -üm, -e ]*

**göz:** *Bakış, nazar.*

ʿĀşıḳ o perī-veşi **gözinden** şaḳınūr
Bir kerre nigāha ġayre biñ kez baḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 1). [gözinden, -i, -n, -den ]*

**göz:** *Bakış, görüş.*

Cān gibi **gözden** olsa nola ol dehān nihān
Zīrā ki dīdeden olur elbette cān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 1). [gözden, -den ]*

Gözden şaḳınan cemāl-i dildārı Naẓīm
Geçmez müjesi nigāh-ı ādābı henūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 3). [gözden, -den ]*

**göz:** *"Görme organı" olsa da beyitte mecaz-ı mürsel yoluyla "kişi" anlamında kullanılmıştır.*

Bu deñli **göz** yaşın aldı ṭaḳıldı ġayre yine
Gülüñ ḫacāleti şimdi berāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 7). [göz, ]*

Mānend-i berḳ **göz** yumup açıncadır beḳā
Ey dil gerekse geşt ü güẕār it ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 11). [göz, ]*

**göz:** *Görme organı, bakış.*

Nīze alsa ele ider her gāh
**Gözine** ʿālemüñ ciḫānı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 10). [gözine, -i, -(n)e ]*

**göz:** *Bakış, nazar, göz.*

Tīr ger ẓulmle çıḳdı **gözden**
Dīde-i ġayrı çıḳardı cüllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 39). [gözden, -den ]*

**göz:** *Âşığın gözü.*

Rūy-ı şāfuñ baña mirʾāt-ı şafādur Aḥmed
Haḳ-i pāyuñ **gözüme** kuḥl-i cilādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 2). [gözüme, -üm, -e ]*

**göz:** *Bakış, göz*

**Gözde** ḫayāli fikr-i cemāli göñüldedür
İki perīdür eylediler şişe içre cāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 3). [gözde, -de ]*

**göz:** *Görme organı, çeşm, ayn.*

Gelür ol şehsüvārum pāymāl eyler diyü bir gün
Naẓīmā **gözlerüm** yollarda ḳalmışdur rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 16). [gözlerüm, -ler, -üm ]*

**göz:** *Bakış, nazar.*

İder şehr-i dil-i ʿuşşākı şanma her biri ġāret
**Gözi** tatarlarda yaḫşı mūnisdür yaman serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 8). [gözi, -i ]*

**göz:** *(Âşığın) gözü.*

**Gözümd**e neşve-i cām-ı muḥabbet dilde şād teşvīr
Serümde şevḳ-ı maʿcūn-ı leb-ı dilber ne sevdādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 13). [gözümde, -(ü)m, -de ]*

Sözüm sitāyiş-i laʿliyle cevher-i cāndur
**Gözümde** kuḥl-i cilā ḫāk-i kūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 6). [gözümde, -(ü)m, -de ]*

**Gözine** gelse nola ḫūn-ı dile ḳandurdum
Bir ḳadeḥ meyle o āhū-nigehi şīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 15). [gözine, -i, -(n)e ]*

Hāḳ-i dergāhını kuḥl itmeyenüñ
**Gözine** her müje olsun bir ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [gözine, -i, -(n)e ]*

**göz:** *(Âşığın) gözü.*

Gözüm eşk ile mālāmāl gönlüm ʿaşḳ ile memlū
Baʿīdüm ṣūreta maʿnen karībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 7). [gözüm, -(ü)m ]*

**göz:** *(Âşığın) gözü.*

ʿAceba li'l-muḥibbi keyfe yenām
**Gözümüñ** yaşına nigāh eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 262). [gözümüñ, -üm, -üñ ]*

**göz:** *(Âşığın) gözü.*

**Gözlerüm** yaşını sil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 206). [gözlerüm, -ler, -(ü)m ]*

**Gözlerüm** var imiş seni görecek
Şükrülillāh cemālüñi gördüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 295). [gözlerüm, -ler, -(ü)m ]*

**göz:** *(Âşığın) gözü.*

Nergis-i bīmār-veş rāḥm eylemezler yaşuña
Olsa cūy-ı giryenüñ iki **gözüñ** nīlūferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 30). [gözüñ, -(ü)ñ ]*

**göz:** *Görme organı, göz.*

Hurşīd olursa itmeyeyüm ẕerrece naẓar
Var ise bir daḫi göricek **gözlerüm** eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [gözlerüm, -ler, -üm ]*

**göz:** *Görme organı, ayn.*

Sende naẓarı ẓāhir u bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā ki seni gördi hemān **gözlerin** açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 6). [gözlerin, -ler, -in ]*

**göz yaşı:** *Gözyaşı.*

İḥāṭa eyledi **göz yaşı** cismümi didiler
Sefīnede ola deryā sefīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 9). [göz yaşı, ]*

**Göz yaşı** dökmeden ümmīd-i viṣāl oldı hemān
Müflisüñ ḫvābda ḳaṭʿ eyledügi pāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 9). [göz yaşı, ]*

**göz yaşına:** *Gözyaşı.*

Nola **göz yaşına** garḳ olsa ʿāşıḳ
şūḫa naḳl iderken mācerāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 9). [göz yaşına, -n, -a ]*

**gözden nihān:** *Gözden uzak, gözden kaybolmak.*

Yārüñ dehānı cān gibi **gözden niḫān** imiş
Cān-ı ciḫān u merkez-i cān ol deḫān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 1). [gözden niḫān, ]*

**gözed:** *Dikkatle bakmak, gözlemek, gözetlemek.*

Ki civarında bulsa cīrānı
**Gözedür** şīr-i ner ḥaḳk-ı cīrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 70). [gözedür, -ür ]*

**gözi açıḳlardan:** *Fırsattan yararlanan, kurnazca davranan.*

Hublar ṣaḳlamaz esrārını ʿāşıḳlardan
Ki olur ʿāşıḳ olanlar **gözi açıḳlardan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 2). [gözi açıḳlardan, -lar, -dan ]*

**gözi yaşma:** *Gözü yaşlı, bağrı (yüreği) yaralı.*

Ġusāya düşmeyenler nergis-i bīmārı derdinden
**Gözi yaşma** nīlūfer gibi yā Rab ġarīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 6). [gözi yaşma, -ım, -a ]*

**gözler:** *Görme organı.*

Şikār-ı murġ-ı cāna zīr-i bālinden nigāh eyler
İki şehbāzdur gūyā o **gözler** ḳaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 4). [gözler, ]*

**gözlerüm ṭolsa:** *Üzüntü ve kederden gözleri dolmak.*

**Gözlerüm ṭolsa** ʿaceb mi saña itdükce nigāh
Āftāba baḳṣā elbette kişi giryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 85). [gözlerüm ṭolsa, -ler, -(ü)m-sa ]*

**gözüm:** *Görme organı.*

Ḥasretiyle **gözüm** döker ḳan yaş
Görmeyeydüm bu demleri ey kāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 151). [gözüm, ]*

**gözüm:** *"Kıymetlim" anlamında sevgi hitabı .*

**Gözüm** peymāne-i ʿaşḳuñ göñül meyḫāne-i ʿaşḳuñ
Tenüm vīrāne-i ʿaşḳuñ gel ey genc-i niḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 3). [gözüm, ]*

Mest-i ṣahbā-yı ʿaşḳ iden sensin
Ḳandesin ḳande ey **gözüm** nūrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 248). [gözüm, ]*

**ġubār:** *Bulanıklık, gam, tasa tozu.*

Ṣayḳal-ı mihrüñle eyle tābdār u müncelī
İtmesüñ gerd-i sivā mirʿāt-ı ḳalbümi **ġubār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 162). [ġubār, ]*

**ġubār- dergehini:** *Kapının eşiğindeki toz.*

**Ġubār- dergehini** kuḥl-i çeşm-i cān idelüm
Gel ey göñül gidelüm āsitān -ı ḥażrete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 7). [ġubār- dergehini, --i-i, -ni ]*

**ġubār-ı āsitānı:** *Devlet kapısının tozu.*

Ṭırāz-ı mesned-i iḳbāl o ẕī-şān-ı mükerrem kim
**Ġubār-ı āsitānı** çeşm-i cāna kuḥl-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 8). [ġubār-ı āsitānı, -ı ]*

**ġubār-ı āsitān-ı dilberi:** *Sevgilinin makam eşiğinin tozu.*

ʿĀşık olsañ dīde-i ümmīdüñe bīm-i raḳīb
Tūtiyā eyler **ġubār-ı āsitān-ı dilberi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 68). [ġubār-ı āsitān-ı dilberi, -i ]*

**ġubār-ı çeşm-i naẕīmi:** *Nazim'in gözünün sürmesi.*

Feżā-yı ʿişve de ġırbāl-ı nāz alup eline
**Ġubār-ı çeşm-i Naẕīmi** o şīvekar eledi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 10). [ġubār-ı çeşm-i naẕīmi, ]*

**ġubār-ı ḫaṭṭ:** *Sevgilinin yanağındaki ayva tüylerinin tozu.*

Esīr-i çīn-i zülfi rūḥ-ı Behzād
**Ġubār-ı ḫaṭṭınuñ** ḥayrānı Mani *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 12). [ġubār-ı ḫaṭṭ, ]*

**ġubār-ı ḫaṭṭı:** *Ayva tüyünün tozu.*

ʿAḳlumı evvel naẕarda eyledüñ medḥūş-ı nāz
Ey **ġubār-ı ḫaṭṭı** esrārıyla ḥayrān olduğum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 10). [ġubār-ı ḫaṭṭı, --ı ]*

**ġubār-ı ḫaṭṭile:** *Ayva tüyünün tozu.*

**Ġubār-ı ḫaṭṭile** olmış muhaşşā kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası ol ḫvāce-i ḥüsnüñ oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 3). [ġubār-ı ḫaṭṭile, --i, --ile ]*

**ġubār-ı ḫaṭṭile:** *Ayva tüyü tozu.*

**Ġubār-ı ḫaṭṭile** olmış muhaşşā kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası ol ḫvāce-i ḥüsnüñ oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 3). [ġubār-ı ḫaṭṭile, -e ]*

**ġubār-ı ḳadem:** *Ayak tozu.*

Ey **ġubār-ı ḳademi** müşg-sirişt
Nefḥa-i ḫāk-i deri būy-ı Behişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 1). [ġubār-ı ḳadem, ]*

**ġubār-ı kūyı:** *(Sevgili'nin) bulunduğu yerin , semtin mahallesinin tozu.*

Türāb-ı ravżası iksīr-i devlet cān-ı māḫlūḳa
**Ġubār-ı kūyı** kuḥl-i çeşm-i ervāḥ-ı mücerreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 40). [ġubār-ı kūyı, -ı ]*

**ġubār-ı naʿl-i küreng-i ẓafer:** *Zaferin al atının nalının tozu.*

**Ġubār-ı naʿl-i küreng-i ẓafer** sipāhından
Derūn-ı tīre-i aʿdā şikest ü muġberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 121). [ġubār-ı naʿl-i küreng-i ẓafer, ]*

**ġubār-ı pāk-i ḥarem:** *Temiz harem ( Kâbe) in sürmesi.*

Ey müşg-i Hoten **ġubār-ı pāk-i ḥaremi**
Çāk-efgen-i ceyb-i nāfe hāk-i ḳademi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 1). [ġubār-ı pāk-i ḥarem, ]*

**ġubār-ı rehgüzeri:** *Yolunun toprağı.*

O nūr-ı dīde-i devrān ki oldı ḫâk-efşān
**Ġubār-ı rehgüẕeri** kuḥl-i İşfaḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 24). [ġubār-ı rehgüẕeri, ]*

**ġubār-ı şāh-rehi:** *Şah yolunun tozu.*

Türāb-ı bārgehi kuḥl-i çeşm-i āhū-yı Çīn
Ġubār-ı şāḫ-rehi reşk-i müşg-i ezferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 72). [ġubār-ı şāḫ-rehi, ]*

**ġubār-ı ser-i kūyuñ:** *Köyün başındaki toz.*

Dest-i āmāle **ġubār-ı ser-i kūyuñ** iksīr
Çeşm-i iḳbāle türāb-ı ḳademüñ kuḥl-i cilā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 303). [ġubār-ı ser-i kūyuñ, ]*

**güdāz:** *(Mânen) tutuşmuş.*

O şemʿ-i ḥüsni yād itdükce ednā şuʿle-i āhum
Dil-i pervāneye taʿlīm-i şād sūz ü **güdāz** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 14). [güdāz, ]*

**güdāz:** *Eriten yakan, mahveden.*

Ey ṣubḥ-ı cebīni maşrıḳ-ı neyyir-i rāz
Ḥūrşīd ü ḳamer ġam ile pür-sūz ü **güdāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 2). [güdāz, ]*

**güdāz itdürdi:** *Can yakıcı bir şekilde feryat etmek.*

Naʿl-i dağ u dil-i pür-sūz u **güdāz itdürdi** perī-peykeri efsūnla tesḫīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 9). [güdāz itdürdi, -dür, -di ]*

**güdāziş:** *Yanma, tutuşma, yakılış.*

Gül iseñ bülbülündür şemʿ iseñ pervāne-i şevḳuñ
Dil ü cānda nedür dirseñ bu nālişler **güdāzişler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 8). [güdāzişler, --ler ]*

**ġufr:** *Bağışlama. Affetme.*

Ḫıżr ü İskender delīl olsa bulınmazdı necāt
Çekmese Yeʾcūc ʿışyāna eger **ġufrını** sed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 16). [ġufrını, --ın, --ı ]*

**güft:** *Söyledi.*

Göñül ki ṭūṭī-i mirʾāt-ı rūy-ı Aḥmeddür
Hemīşe zemzemesi **güft** ü gūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 2). [güft, ]*

**güftār:** *Söz, kelâm.*

**Güftārı** āşikāre nühüfte dehān-ı yār
Mebz̲ūl naḳdi kīsesi memhûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 11). [güftārı, -ı ]*

Tezerv ü kebk ḥayrānı ḫamūşı ṭūṭī-i gūyā cünbüşle o reftāruñ o ḫand ile o **güftāruñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 12). [güftāruñ, -un ]*

Dili çıḳsa ḳafāsından maḥalsiz eylemez **güftār**
Görenler sūsen-i bāġuñ zebān-ı lāl ü ḫamūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 11). [güftār, ]*

Tāze elfāz ile **güftārumı** gūş eylemeġe
Pāy-ı taʿbīrumi taḳbīle gelür ḥüsn-i edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 47). [güftārumı, -um, -ı ]*

Söz temām oldı yiter ey ḫāme taṭvīl-i kelām
Mūcib-i ṭaşdīʿdür **güftār** kim tekṣir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 86). [güftār, ]*

Ey cevher-i ferd-i laʿli **güftārı** ʿaraż
Ol cevher-i ferdden o güftār-ı ġaraż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 1). [güftārı, -ı ]*

**güftār:** *Söylenen söz, hitâb.*

Gūş-ı niyāzı güllere **güftārı** ṭutdurur
Açdıḳca ḥarf-i nāza o ġonce-dehen dehān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 3). [güftārı, -ı ]*

**güftār-ı ġaraż:** *Maksat sözleri.*

Ey cevher-i ferd-i laʿli güftārı ʿaraż
Ol cevher-i ferdden o **güftār-ı ġaraż**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 2). [güftār-ı ġaraż, ]*

**güftār-ı şīrīni:** *Tatlı sözü.*

Tekellüf ḳaydı lā-büd telḫ ider **güftār-ı şīrīni**
Şeker-pāş-ı maḳāl ol güne güne her meẕāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 9). [güftār-ı şīrīni, --i ]*

**güher:** *Cevher.*

O kirāmı **güherüñ** ādemi itmiş şerefi
Maẓhār-ı naṣṣ-ı kerīm-i ve leḳad kerramnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 111). [güherüñ, -üñ ]*

**güher:** *Cevher.*

Ṭabʿum **güherle** el-ʿan gevher-feşān-ı ʿirfān
Ẓāhirde gerçi vīrān gencīnedür niḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 175). [güherle, -le ]*

**güher:** *Cevher, öz; yaradılış.*

**Güherin** ḳadrin ider gerd-i yetīmi efzūn
Hāk-i meydān-ı tevāżuʿ yiter iksīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 15). [güherin, -i, -n ]*

**güher:** *Aşığın gözyaşları.*

Ẕātuñda bul **güher** gibi tāb u ṭarāveti
Gül gibi alma şebnem-i terden leṭāfeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 1). [güher, ]*

Deheninde gören o dendānı
Ṣadefinde **güher** ṣanur anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 94). [güher, ]*

**güher-āvīz-i nuṭḳ:** *Sözü asılı mücevher.*

Gūş-ı niyāzuma **güher-āvīz-i nuṭḳ** olup
Virseñ nola suʾālüme ṣad luṭf ile cevāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 35). [güher-āvīz-i nuṭḳ, ]*

**güheri:** *Cevher.*

Kān-ı ʿirfān u kemālüñ **güheri**
Enbiyā vü rüsülüñ tāc-ı seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [güheri, ]*

**güher-i ʿaşḳ:** *Aşk incisi.*

Tek ilāhī **güher-i ʿaşḳuñı** pinḫān eyle
Beyt-i maʿmūr ise de ḳalbümi vīrān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 1). [güher-i ʿaşḳ, -uñ, -ı ]*

**güher-i cūd:** *Cömertlik cevheri,.*

Dil-i ṣāfı **güher-i cūd** ile kāndan ecved
Dest-i pāki kerem ü luṭf ile yemmden eşhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 131). [güher-i cūd, ]*

**güher-i kān:** *Madenin cevheri.*

Dil-i pür-şūr senüñ ḳalbüñe girse yiridür
Kim ki kān-ı güher olmaz **güher-i kān** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 18). [güher-i kān, ]*

**güher-i kān-ı ʿaṭā:** *İhsan , bağış madeninin cevheri.*

Ḳulzüm-i ʿafv u şefāʿat dür-i deryā-yı kerem
Menbaʿ-ı raḥmet ü şefḳat **güher-i kān-ı ʿaṭā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 106). [güher-i kān-ı ʿaṭā, ]*

**güher-i kān-ı kerem:** *Kerem madeninin cevheri.*

Ey iden ümmetini nāʾil-i elṭāf-ı ʿamīm
Umarum ey **güher-i kān-ı kerem**
luṭfuñdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 114). [güher-i kān-ı kerem, ]*

**güher-i mā-ḥaṣal:** *Sonunda ortaya çıkan cevheri.*

Dürr-i yek-dāne-i baḥr-ı ḫilḳat
Ḳan-ı kevnüñ **güher-i mā-ḥaṣalı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [güher-i mā-ḥaṣal, -ı ]*

**guher-i mā-ḥaṣal-ı münteḫabı:** *Bir çok incinin içinden seçilmiş olan.*

Süḫanı rūḫ-ı mücerred deheni cevher-i ferd
Kān-ı kevnüñ **guher-i mā-ḥaṣal-ı münteḫabı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 10). [guher-i mā-ḥaṣal-ı münteḫabı, -ı ]*

**güher-i mengūş:** *Küpe incisi.*

Görüp ol dürr-i yetīmüñ **güher-i mengūşın**
Her ṣadef dīde gibi eyledi bāz āġūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 1). [güher-i mengūş, -ın ]*

**güher-i naẓmı :** *İnci gibi olan şiiri.*

Beẕl eyle Naẓīmā **güher-i naẓmı ciḫāna**
Genc-i ḥikem ü feyż-i Hudā-dād dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 13). [güher-i naẓmı ciḫāna, -a ]*

**güher-i nuṭḳ:** *Söz incisi.*

Hān Selīm ol dür-i deryā şeref-i medḥinde
**Güher-i nuṭḳ** ile pür lücce-i maʿnāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 20). [güher-i nuṭḳ, ]*

**güher-i tāc-ı rüsül:** *Peygamberler tacının incisi.*

Virdi bir bezme şeref ol **güher-i tāc-ı rüsül**
Ki Naẓīm anda olur cevher-i kül bīgāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 9). [güher-i tāc-ı rüsül, ]*

**güher-niṣār-ı vefā:** *Vefa incisi saçan.*

Olsun **güher-niṣār-ı vefā** laʿl-i dil-keşüñ
Ḳan-ı tebessüm eyle leb-i nūş-ḫandüñi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 9). [güher-niṣār-ı vefā, ]*

**gül-:** *Gülmek.*

Geh aġlar geh güler mānende-i şemʿ
**Gülerken** dīdesinden aḳıdır demʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 10). [gülerken, -er, -ken ]*

**gül:** *Gülmek.*

Āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl olmaz iseñ
Saña bir kimse dimez aġlama **gül** bīgāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 8). [gül, ]*

**gül:** *Gül*

Ḥāli bu imiş bülbül-i zār ile gülüñ
Sen ister iseñ aġla göñül ister **gül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 4). [gül, ]*

**gül-:** *Gülmek, mutlu olmak.*

Beñzi sarardı güyā ayvaya döndi ḥālā
Reng-i şikest-i aʿdā **güldürdi** zaʿferānı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 86). [güldürdi, -dür, -di ]*

**gül-:** *Gülmek ‖ mutlu ve mesrûr olmak.*

Haṭ **gülmese** ṣabr iderdüm iḳrāruña līk
El virse eġer o ʿahd ü peymāne zamān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 3). [gülmese, -me, -se ]*

**gül:** *Gül ağacının güzel kokulu, pek çok çeşidi bulunan çok makbul çiçeği.*

**Gülün** elinde iden böyle dest-mālini āl
Sirişk-i dembedem-i hāy hāy-ı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 5). [gülün, -(ü)ñ ]*

Var mı bir rūḫsār kākülsüz ḫaṭ-ı jengārsız
Mārsız gencīne olmaz **gül** bulınmaz ḫārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 2). [gül, ]*

Ṣabā ṣākī sebū ġonce müretteb meclis-i gülşen
Yine her **gül** birer zerrīn ḳadeḥle ʿāṣīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 16). [gül, ]*

Ġonce açılup oldı **gül** ārāyiş-i bāzār
Bülbül ḳafes içre sen esīr-i neġamāt ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 7). [gül, ]*

Nālesin itmez idi bezm-i çemende tekrār
Naġme-i bülbüle **gül** ṭutmasa ey dil gūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 4). [gül, ]*

Hezārān dīde naẓır **gül** ṣanurlar
Giyince çeşm-i bülbülden libāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 11). [gül, ]*

**gül-:** *Gülerek.*

**Gülüp** açılsa nola feyż-i eşk-i bülbülden
Güşāyiş-i güle bādī ṣafā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 3). [gülüp, -üp ]*

**Gülüp** açılsa nola rūy-ı baḫt-ı ʿālemiyān
Ki bu laṭīfe-i ġaybiyye ḫande-āverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 11). [gülüp, -üp ]*

**gül:** *Bilinen çiçek, gül çiçeği; gül ağacı.*

Bülbüli gördüm çemende ber-murād olmış gibi
Nev-şüküfte ġonceler **güllerle** şād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 2). [güllerle, -ler, -le ]*

**gül:** *Bilinen çiçek, gül çiçeği; gül ağacı.*

Zaḫm peykān ġonce çāk sīne **güldür** lāle dāġ
Baġ-ı ʿaşḳuñ maẓḫār-ı ezḫār-ı gūnâgûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 7). [güldür, -dür ]*

**gül:** *Bilinen çiçek,gül çiçeği,gül ağacı.*

Müdām **gül** gibi zerrīn ḳadeḥle ʿişret ider derd-nūş ki destinde bir sifāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 3). [gül, ]*

Bülbül gibi her **güli** ṣordum yitişür
Her ġonce deḫāna meyi ider dem yitişür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 1). [güli, -i ]*

**gül-:** *Alaya almak, haline gülmek.*

Hande itseñ yingidür dirler **gülerler** aġlasañ
Sāḳit olsan ẕikr iderler saña bir ṣūretgeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 39). [gülerler, -erler ]*

**gül:** *Gül çiçeği.*

**Gül** gibi tenümde zeyn olup dāġ-ı ġamuñ
Ṭaġ üsti bu sīne çakiñe olsun bāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 3). [gül, ]*

**gül:** *"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.*

Buy-ı dil-cū kim meşām-ı bülbüle **gülden** gelür
Her ṭaraf gūş-ı güle ṣād-naġme bülbülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 1). [gülden, -den ]*

ʿAceb mi bir **gül** içün zaḫm-ı bārını çekseñ
Zamān ola bu çemende dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 3). [gül, ]*

Aña pervāne olur bülbül-i dil kim şeb ü rūz
Şemʿ-i nā-māḥrem ola bezmine **gül** bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 4). [gül, ]*

**gül** *Gül çiçeği*

Ẕātuñda bul güher gibi tāb u ṭarāveti
**Gül** gibi alma şebnem-i terden leṭāfeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 2). [gül, ]*

**gül:** *(İnsanın, kişinin) hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında, genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmak.*

Didüm ki nedür nāmuñ eyā gülbün-i cān
Didi **gülerek** Yūsuf o verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 2). [gülerek, -erek ]*

**gül:** *Şarap kadehi.*

O dil ki ne ġam u endūh u ne melāl ṭutar
Elinde **gül** gibi cām-ı şarāb-ı āl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 2). [gül, ]*

**gül:** *Gül çiçeği.*

**Gül** o rū ġonce olup lāle o ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Ṣaçlı sünbüldür o ʿānber bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 5). [gül, ]*

**gül:** *.Bilinen çiçek,gül çiçeği,gül ağacı.*

Açılmış lāle vü **güller** semenler sebze-zār olmış
Yitişmiş otları gülşende bülbülller hezār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 1). [güller, -ler ]*

**gül:** *"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.*

Maẓḫār olursa gūş-ı ḳabūle terānesi
Her **gül** çemende bülbüle bir āşiyānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 8). [gül, ]*

Bülbülüm bir **güle** kim şevḳumı efzūn eyler
Ḥasret-i laʿl-i lebi ġonçeyi dil-ḫūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 1). [güle, -e ]*

Gūş-ı niyāzı **güllere** güftārı ṭutdurur
Açdıḳca ḥarf-i nāza o ġonce-dehen dehān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 3). [güllere, -ler, -e ]*

Dāġ dāġ üstine yaḳmış o perī sāʿidine
Gül içinde **gül** açılmış yine bir dāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 4). [gül, ]*

Şundı bir zerrīn ḳadeḥ bezm-i çemende gül **güle**
Her ḳadeḥ bir neşve-i ġaybiyye virdi bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 1). [güle, -e ]*

Ḳaldı anda nāle vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn Eyledi **gülden** cüdā bülbül gibi ṣad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 36). [gülden, -den ]*

**gül:** *"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "insanlar" kastedilir.*

Nola açılsa o **gül** rūḫsārı feyż-i āh u eşk-i ter
Nesīm ile biri hem-dem biri şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 7). [gül, ]*

Hûnîn-terāne bülbül-i gülzâr-ı şevḳdir **Gül** gibi ol ki cām-ı mey-i erġuvānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 6). [gül, ]*

**Gül** ḥicāb-ālūde-i rūḫsār-ı ālimdir benüm Ġonçe-i dil-teng-i leb rengīn maḳālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 1). [gül, ]*

**Gül** gibi ol ġonce-fem güş eyleyüp feryādumı
Bülbülān-ı bāġı ḫāmūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 11). [gül, ]*

Dāġ dāġ üstine yaḳmış o perī sāʿidine **Gül** içinde gül açılmış yine bir dāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 4). [gül, ]*

Miṣāl-i ġonce olur teng-ḫāṭır u dil-ḫūn Ciḫānda māʾil olan **gül** gibi küşādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 6). [gül, ]*

Şundı bir zerrīn ḳadeḥ bezm-i çemende **gül** güle
Her ḳadeḥ bir neşve-i ġaybiyye virdi bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 1). [gül, ]*

Gülşen-ābād-ı ṭarabdur bezm-i ʿişret sāḳiyā **Gül** ḳadeḥ ġonce sebū-yı bāde bülbül bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 4). [gül, ]*

Nālemi güş eyleyüp ḫandān olur ol mest-i nāz
ʿĀdet oldur bülbül efġān eyledükce **gül** güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 12). [gül, ]*

Būs eyleyerek **gül** gül iderdüm ḳanı ol gün Geh sīne-i sīmīnini bāzūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 7). [gül, ]*

Eyler Eflāṭūnı üftāde ḫam-ı nīrengine Görmedüm rengiyle ṣāḳī āle māʿil **gül** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 6). [gül, ]*

Güş idüp **gül** ġonce-veş çāk-ı girībān eyleye
Bülbül-i dil vaṣfın itdükce neġam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 19). [gül, ]*

Kimdür fiġān iden **gül** içün zaḫm-ı ḫārdan Kim aldı būy-ı kām meġer rūzgārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 1). [gül, ]*

Çekilür yār içün ġam-ı aġyār
Hārsız **gül** bulınmaz ey dil-i zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 122). [gül, ]*

**gül:** *Çiçeklerin ser-firâzı olan maruf hoş-bû çiçek, verd.*

Gülzār-ı melāḥatüñ **gülidür** o deḫān Bostān-ı cemāl bülbülüdür o zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 1). [gülidür, -i, -dür ]*

**gül:** *Gül çiçeği.*

Dostān-ı devleti olduḳça ḫandān **gül** gibi
Düşmen-i cāhı ola çāhī-i zindān-i ġumūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 11). [gül, ]*

**gül-:** *Tebessüm etmek, gülmek.*

Ben senüñ pervāneñüm ey şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
Kuḥl idüp ʿḫākisterüm geh aġla gāhī **gül** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 4). [gül, ]*

**gül:** *"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.*

Gerçi maḥbūb-ı şūḫ u şengüldür
Āşinäsı hezār bir **güldür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 120). [güldür, -dür ]*

**gül-:** *Gülmek*

Geh aġlar geh **güler** mānende-i şemʿ
Gülerken dīdesinden aḳıdır demʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 9). [güler, -er ]*

**gül:** *"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.*

Bu deñli göz yaşın aldı ṭaḳıldı ġayre yine
**Gülüñ** ḫacāleti şimdi berāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 8). [gülüñ, -ün ]*

Ḥāli bu imiş bülbül-i zār ile **gülüñ**
Sen ister iseñ aġla göñül ister gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 3). [gülüñ, -ün ]*

**gül:** *"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.*

Bir gelür hep ḫande-i **gül** nāle-i bülbül baña
Āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür her **gül** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 2). [gül, ]*

**gül:** *"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.*

ʿUşşākı dilber aġladur elbette zār zār
Olsaʿaceb mi bir **gül** içün şād hezār zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 2). [gül, ]*

**gül:** *Dikenli ve küçük ağaçta yetişen katmerli ve kokulu bir çiçek.*

Gül heftesinde reng-peẕīr ḫazān olur
Bülbül hezār derd ile nālān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 7). [gül, ]*

**gül:** *Bilinen çiçek,gül çiçeği,gül ağacı.*

Şemʿ-i cemʿ-i rüsülüñ rāh-nümäsı sübülüñ
Enbiyā hep o **gülüñ** ravżasına näsiye-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 114). [gülüñ, -ün ]*

**gül:** *Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu bir çiçek türü.*

Ṣabr iden ḫār-ı ġam u nār-ı firāk-ı yāre
Güline bülbül imiş şemʿine pervāne imiş

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 8). [güline, -i, -ne ]*

Her keşākeşden olur serv gibi dāmen-çīn
Hārına bu çemenüñ gül **güline** ḫār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 12). [güline, -i, -ne ]*

**gül:** *Gül ağacının güzel kokulu, pek çok çeşidi bulunan çok makbul çiçeği.*

İdüp ḥicāb o dü-rūḫdan ʿiẕārına her **gül**
Hezār şerm ile bir al dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 9). [gül, ]*

Her keşākeşden olur serv gibi dāmen-çīn
Hārına bu çemenüñ **gül** güline ḫār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 12). [gül, ]*

Elden ḳoma ʿaṣāya düşince bu bāġda
Zerrīn ḳadeḥle nergis ü **gül** gibi sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 12). [gül, ]*

Gül-i bāġ-ı leṭāfetdür deḫānı
**Gül** içre bülbül-i gūyā zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 4). [gül, ]*

Maẕḫār-ı gūş-ı ḳabūl it nāleñi bülbül gibi
Ġonce-i dest-i duʿā ey dil açılsun **gül** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 2). [gül, ]*

Benüm ol bülbül-i gülzār-ı beyān kim gūşum
**Gül** gibi şāḫid-i maʿnī dutar olsam gūyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 6). [gül, ]*

Seni ḫandān u ḥurrem görmedikçe bāġ-ı dünyāda
**Gül** olsun ḫār-der-pā şemʿ olup ḫāk-i siyeh ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 4). [gül, ]*

**Gül** iseñ bülbülündür şemʿ iseñ pervāne-i şevḳuñ
Dil ü cānda nedür dirseñ bu nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 7). [gül, ]*

ʿİşret-ābād-ı çemende oldı ezḫāre ṣalā
Her **gül** ü lāle alup bir cām-ı Cem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 8). [gül, ]*

**gül:** *Çiçek, gül çiçeği.*

Ol fem o rūḫ o bīnī-i mevzūnuñı görüp
Ol ġonçeden o **gülden** ü zanbaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 10). [gülden, -den ]*

**gül:** *"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle değerli ve diğerlerinden güzel olmak kastedilir.*

Daʿvet itseñ bezmüñe efsūn-ı naḳdüñ olmasa
Ṭavḳ-ı tesḫīrüñde saña **ġūl** olur her bir perī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 36). [ġūl, ]*

**gül:** *Gül ağacının güzel kokulu, pek çok çeşidi bulunan çok makbul çiçeği.*

Açılmış ġonce **güller** başlamış feryāda bülbüller
Çemen ser-sebz ü ḥurrem gülşen-i ʿālem güzellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 7). [güller, -ler ]*

**gül:** *"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte sevgilinin kırmızı dudağına teşbihle kullanılmış ve Allah'ın tecellileri ifade edilmek istenmiştir.*

Būs eyleyerek **gül** gül iderdüm ḳanı ol gün
Geh sīne-i sīmīnini bāzūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 7). [gül, ]*

**gül gibi:** *Gül gibi( güzel ve kırmızı).*

Ey ḫātīr-ı veliyy-i niʿām **gül gibi** müdām
Bāġ-ı ṭarabda bād-ı ferāḥla küşāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 21). [gül gibi, ]*

**gül gibi:** *Gül gibi*

**Gül** gibi destine o ki lebrīz-i cām ālur
Peymānesi ṭolunca bu gülşende kām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 1). [gül gibi, ]*

**gül handeye:** *Gülümsemek, gülmek.*

**Gül ḫandeye** tebessüme āmāde ġonçeler
Bülbül şeṭāret eyle ki destūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 9). [gül ḫandeye, ]*

**gülāb:** *Gül suyu.*

O ṣaf-şikāf-ı ḳazānuñ o şāḫ-ı ġāzīnüñ
**Gülāb** u müşgle ḫāḳ-i rehi muḫammerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 28). [gülāb, ]*

**gülāb-efşān:** *Gül suyu saçan.*

**Gülāb-efşān** olup şebnem yine rūḫsār-ı ezḫārı
Uyanmış her şükūfe ḫābdan ṣubḥ-ı baḫār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 3). [gülāb-efşān, ]*

Ola hemvāre idüp anda **gülāb-efşānı**
Ḥarem-i ʿizzetine ebr-i saʿādet saḳḳa
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 151). [gülāb-efşānı, --ı ]*

**gülāb-ı feyż:** *Bolluk, bereket gül suyu.*

Çehre-i ʿirfān-ı istiʿdādına şāyestedür
Sunʿ-ı Ḥaḳla her **gülāb-ı feyż** kim taḳṭīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 44). [gülāb-ı feyż, ]*

**ġulām alur:** *Köle, esir almak.*

ʿArż itmesün felekde meh ü mihr rifʿatin
Ol manşıbı derinde bir ednā **ġulām alur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 24). [ġulām alur, -ur ]*

**ġulāman-ı der-i cūd:** *Cömertlik kapının köleleri.*

Vezīr-i pāk-gevher kim **ġulāman-ı der-i cūdı**
Miṣāl-i sübḥa-i lüʾlüʾ biri birinden aʿlādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 11). [ġulāman-ı der-i cūd, --ı ]*

**ġulām-ı dolāb:** *Dolap kölesi.*

Mihr bir cāriyedür māh **ġulām-ı dolāb**
Encüm-i ṣābit ü seyyār muṭīʿ ü münḳād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 15). [ġulām-ı dolāb, ]*

**ġulam-ı ḫalḳa-be-gūş-ı:** *Kulağı küpeli köle.*

**Ġulam-ı ḫalḳa-be-gūş-ı** deri şeh-i faġfur
Gedā-yı bārgehi Keyḳubād u Sencerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 49). [ġulam-ı ḫalḳa-be-gūş-ı, ]*

**ġulām-ı ḫalḳa-be-gūş-ı der-i şeh-i ʿaşḳuz:** *Aşk şehrindeki kulağı halkalı köleler.*

**Ġulām-ı ḫalḳa-be-gūş-ı der-i şeh-i ʿaşḳuz**
Ne mīr-i şehr derviş-i ḫānḳāhuz ne biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 5).*

*[ġulām-ı ḫalḳa-be-gūş-ı der-i şeh-i ʿaşḳuz, --uz ]*

**gülbāng-i muḥabbet:** *Sevgi , aşk ilâhisi.*

Ṭıfl-ı dilümüñ ġuşına **gülbāng-i muḥabbet**
Ḥaḳḳā ki ezāndur ṣalavātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 5). [gülbāng-i muḥabbet, ]*

**gülbāng-i ṣalā-yı ʿafvi:** *Af selasının ilahisi , duası.*

Gülbāng-i ṣalā-yı ʿafvüñi gūş ideli
Bir başḳa cemāʿat oldılar ehl-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 3). [gülbāng-i ṣalā-yı ʿafvi, --üñ, --i ]*

**gülbāng-i tevḥīd:** *Tevhidi güzel okumak.*

İdüp **gülbāng-i tevḥīd** ile rıḥlet mülk-i lāhūta
Fenā dünyāda ol ṣāḥib-kerāmet bulmadı hem-rāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 9). [gülbāng-i tevḥīd, -üp ]*

**gülberg-i ḳurb-ı ṣādef:** *Allaha yakınlıkta sedefe işlenmiş gül yaprağı gibi olan.*

Olmış o yegāne **gülberg-i ḳurb-ı ṣādef**
Hem baḥr-ı tecellī-i Hudā hem ġavvāṣ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 3). [gülber-i ḳurb-ı ṣādef, ]*

**gülbün:** *Gül fidanı.*

Ḳaddi **gülbün** lebi gül-ġonce-i ḫandān-ı besīm
Görüp ol ʿārıż-ı rāḫşān-ı dil-efrūzı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 39). [gülbün, ]*

**gülbün- ṭırāz-ı ravża-i ḥüsn:** *Güzellik bahçesinin süsü gül fidanı.*

**Gülbün- ṭırāz-ı ravża-i ḥüsn** ü vefā-nesīm
Gülşen-serā-yı kūyı riyāż-ı īrem-ḥarīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [gülbün- ṭırāz-ı ravża-i ḥüsn, ]*

**gülbün-efrūz-ı firāz-ı lā-mekāndur:** *Mekan ötesi yerin üstündeki parlak gül fidanı.*

Evcgāh-ı kibriyāda şāḫbāz-ı ʿazminüñ **Gülbün-efrūz-ı firāz-ı lā-mekāndur** lānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 14). [gülbün-efrūz-ı firāz-ı lā-mekāndur, ]*

**gülbün-efrūz-ı ḳureyş:** *Kureyş'in parlak gül fidanı.*

**Gülbün-efrūz-ı Ḳureyş** ü gül-i baġ-ı ʿadnān
ʿĀndelīb-i çemen-i Yeşrib ü serv-i Baṭhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 121). [gülbün-efrūz-ı ḳureyş, ]*

**gülbün-efrūz-ı riyāż-ı lā-reyb:** *Şüphesiz bahçenin en ışık saçan gül fidanısın.*

**Gülbün-efrūz-ı riyāż-ı lā-reyb**
Gül-i şād-berg-i çemen-suffe-i ġayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [gülbün-efrūz-ı riyāż-ı lā-reyb, ]*

**gülbün-i cān:** *Canın gülü ( Sevgili ).*

Didüm ki nedür nāmuñ eyā **gülbün-i cān**
Didi gülerek Yūsuf o verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 1). [gülbün-i cān, ]*

**gülbün-i cān:** *Canın gülü ( Sevgili ).*

Didüm ki nedür nāmuñ eyā **gülbün-i cān**
Didi gülerek Yūsuf o verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 1). [gülbün-i cān, ]*

**gülbün-i cān:** *Canın gülü ( Sevgili ).*

Didüm ki nedür nāmuñ eyā **gülbün-i cān**
Didi gülerek Yūsuf o verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 1). [gülbün-i cān, ]*

**gülbün-i gülşen-i rūh:** *Yanağının gül bahçesinin güzel kokulu gül ağacı.*

Ey ẕāt-ı şerifi **gülbün-i gülşen-i rūḫ**
Vey naṣṣ-ı kerīmle ṣıfātı memdūḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 1). [gülbün-i gülşen-i rūḫ, ]*

**gülbün-i gülzār-ı mā-evha:** *Vahiy bahçesinin gül fidanı.*

**Gülbün-i gülzār-ı mā-evha** gül-i ṣümme denā
Ḳābe ḳavseyn ile ev ednā riyāż ında biri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 113). [gülbün-i gülzār-ı mā-evha, ]*

**gülbün-i ḥikmet-miyāh:** *Hikmetli suların gül fidanı.*

Rīcʿat itdükde dil-i aṣḥābı ṣādāb eyledi
Şebnem-i tebşīr ile ol **gülbün-i ḥikmet-miyāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 46). [gülbün-i ḥikmet-miyāh, ]*

**gülbün-i ʿişve:** *Cilvenin gül ağacı.*

Hoş geçer sāyemde her serv-i revān-ı baġ-ı naz
**Gülbün-i ʿişve** nihāl-i iʿtidalümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 4). [gülbün-i ʿişve, ]*

**gülbün-i letāfet:** *Gül bahçesinin gül fidanı.*

Burc-ı melāḥat üzre meh-i mihribānumı
Ol **gülbün-i letāfet** o ġonce-dehānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [gülbün-i letāfet, ]*

**gülbün-i levlāk-şebnem:** *Levlake ( Sen Olmasaydın )çiğ taneli gül fidanı.*

Serv-i gülzār-ı leʿamruk naḫl-i mā evḥā-çemen
**Gülbün-i levlāk-şebnem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 18). [gülbün-i levlāk-şebnem, ]*

**gülbün-i ravża-i ṭāhā:** *Tâhâ bahçesinin gül fidanı.*

**Gülbün-i ravża-i Ṭāhā** gül-i bāġ-ı Yāsīn
Bī-ḫazān serv-i çemenzār-ı vemâ erselnâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 103). [gülbün-i ravża-i ṭāhā, ]*

**gülbün-i ravża-i yeşrib:** *Yesrib bahçesinin gül ağacı.*

Bī-haẕān serv-i çemān çemen-i Baṭḥāyī
**Gülbün-i ravża-i Yeşrib** gül-i bāġ-ı Ḳureşī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 4). [gülbün-i ravża-i yeşrib, ]*

**gülbün-i saʿadet:** *Mutluluk güllüğünün bahçesi.*

Ey nev-baḫār-ı ʿizzet vey **gülbün-i saʿadet**
Bulmaz mı ḥadd ü ġāyet bāġ-ı ġamuñ ḫazānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 151). [gülbün-i saʿadet, ]*

**gül-buse-i murādum:** *Muradım gül öpüşlü.*

Luṭf eyle sāḳiyā elüm irsün ayaġuña
**Gül-buse-i murādum** o ayaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 12). [gül-buse-i murādum, --um-um ]*

**gül-çīn:** *Gül devşiren, gül toplayan.*

Naẓīm-āsā cefā-yı ḫārına baḳmaz olur **gül-çīn**
Bilen zenbūr-ı hicr ü şehd-i vaṣluñ nīş ile nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 15). [gül-çīn, ]*

**gül-çīn-i sürur-ı bāġ-ı sūr:** *Eğlence bahçesinin sevinçli gül toplayanı.*

Ümmeti olduḳça **gül-çīn-i sürür-ı bāġ-ı sūr**
Düşmeni olsun figār-ı ḫārzār-ı ḫārḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 183). [gül-çīn-i sürür-ı bāġ-ı sūr, ]*

**güldeste-çīn-i ārzu-mend:** *Büyük bir hevesle gül destesi toplayan.*

**Olur güldeste-çīn-i ārzu-mendi** o bī-dil kim
Çemende baġrına bir gül-ʿiẕār u ġonce-fem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 11). [güldeste-çīn-i ārzu-mend, --i ]*

**gül-deste-i ġam:** *Gam güldestesi.*

Olsa ʿaceb mi bāġ-ı İrem gibi bī-ḫazān
**Gül-deste-i ġam** ile girībān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 38). [gül-deste-i ġam, ]*

**gül-deste-i nāz:** *Naz, cilve, işve gül demeti.*

Ey murġ-ı niyāz Göñülden ḳopmaz
**Gül-deste-i nāz** o nahl-ı gülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 2). [gül-deste-i nāz, ]*

**gül-deste-i ṣıdḳ:** *Doğruluğun gül destesi.*

Ravża-i tevḥīd ü temcīdüñde olsun cān ü dil
Dem-be-dem **gül-deste-i ṣıdḳ** ile pür iki seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 54). [gül-deste-i ṣıdḳ, ]*

**güldür:** *Güldürmek II alaylı bir şekilde gülmek.*

Açılma ġayre esrārı unutma ʿahd ü iḳrārı
Baña **güldürme** aġyārı gel ey ġonce-deḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 8). [güldürme, -me ]*

**güle:** *Gülerek, eğlenerek, mutlu mesut bir şekilde.*

Nālemi güş eyleyüp ḫandān olur ol mest-i nāz
ʿĀdet oldur bülbül efġān eyledükce gül **güle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 12). [güle, ]*

**gül-ġonce:** *Gül goncesi, henüz açılmamış gül.*

Benefşe ḫaṭ o fem **gül-ġonce** sünbül zülf-i ʿānber-bu
Açıl ey bülbül-i dil zevḳin eyle bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 3). [gül-ġonce, ]*

**gül-ġonce-i besīm:** *Gülümseyen gül goncesi.*

Ey bāġ-ı behcete lebi **gül-ġonce-i besīm**
Vey zülfi sünbül-i siyeh-i ʿānberīn-şemīm

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [gül-ġonce-i besīm, ]*

**gül-ġonce-i ḫandān-ı besīm:** *Güler yüzlü gülen gül goncesi.*

Ḳaddi gülbün lebi **gül-ġonce-i ḫandān-ı besīm**
Görüp ol ʿārıż-ı rāḫşān-ı dil-efrūzı Naẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 39). [gül-ġonce-i ḫandān-ı besīm, ]*

**gül-ġonce-i pür-şebnemüñ:** *Çiy kaplı gül goncası, tomurcuğu (sevgili bağlamında).*

Kim oldı büse-çīn āyā leb-i tebḫāle-dārıñdan
Dimāġ-āşüfte-i **gül-ġonce-i pür-şebnemüñ** kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 10). [gül-ġonce-i pür-şebnemüñ, -un ]*

**ġulġule:** *Dalga dalga ortalığa yayılan gürültülü ses, her ağızdan bir ses çıkmasından meydana gelen karışık gürültü, velvele.*

Bām-ı serden düşdi ṭaşt-ı huş dest-i ʿaşḳ ile
Düşmesün mi şehr ü bāzār-ı vücūda **ġulġule** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 8). [ġulġule, ]*

**ġulġule-i riḥlet:** *Göç depremi.*

Gūş eyleyince **ġulġule-i riḥletin** Naẕīm
Ẓann eyleme ki ḳopdı ḳıyāmet Hudā ʿAlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 1). [ġulġule-i riḥlet, --in ]*

**gülgūn:** *Gül renkli.*

Şeb-dîz ḫatuñla giderek ey rūḥi **gülgûn**
Çoḳ ḫüsrev ü Şīrīni melāḥatle yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 3). [gülgûn, ]*

**gülgūn:** *Gül renkli*

**Gülgūn**-i eşk-i demdür olursa sebük-ʿinān
Zīrā ki her müjem aña bir tâziyânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 3). [gülgūn-i, -i ]*

**gülgūn:** *Gül-renkli.*

Âteş-fiken - i ḫırmen-i ārām ü sükūndur
Gülgūn rūḫi ʿārıż-ı āliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 4). [gülgūn, ]*

**gül-gūn:** *Gül-renkli.*

Göreydi kākül-i şeb-gūnuñı ey sebz-i tih
**gül-gūn**
Beyābānlarda yā Leylī dimezdi bir daḫi
Mecnūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 3). [gül-gūn, ]*

**gül-gūn:** *Gül renkli.*

Ola meşşāṭa degül ġāliye vü ġāze ḫacil
Reng-i ṣahbā o rūḫ-ı āli ki **gül-gūn** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 6). [gül-gūn, ]*

Dūşīze-i ḥarīm-i nikāt-ı beyānına
Laʿlīn midād-ı ḫāmesi **gül-gun** ḫizāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 36). [gül-gun, ]*

**gülgūne-zen-i şerm:** *Utandırıcı allık sürünen.*

Eşk-i ālüm dökülür şimdi velī rūḫlarına
Ṣoñra **gülgūne-zen-i şerm** ü ḥayādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 8). [gülgūne-zen-i şerm, ]*

**gülgūn-ı şafak:** *Şafağın gül rengi.*

Oldı **gülgūn-ı şafaḳ** tās-ı felekde ḥāżır
Virdi yāl ü dem-i pākīzesine reng-i ḥınā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 241). [gülgūn-ı ṣafaḳ, ]*

**gülgûn-‘izâr-ı i‘tizâr:** *Özür dileyince yanakların gül pembesi rengi alması.*

Bir vechle ḥüsn-i zindegânî ḳıl kim
**Gülgûn-‘iẕâr-ı i‘tiẕâr** olmaya şerm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 4). [gülgûn-‘iẕâr-ı i‘tiẕâr, ]*

**gül-i āl:** *Karışık renkli, alaca gül*

Ser-i hezāra ola tās-ı āteşīn **gül-i āl**
Semūm-ı ḳahrı vezān olsa gülsitān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 43). [gül-i āl, ]*

**gül-i baġ-ı ʿadnān:** *Adn cennetinin gülü.*

Gülbün-efrūz-ı Ḳureyş ü **gül-i baġ-ı ʿadnān**
ʿĀndelīb-i çemen-i Yeṣrib ü serv-i Baṭhā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 121). [gül-i baġ-ı ʿadnān, ]*

**gül-i bāġ-ı cünūn-ı dil:** *Gönlü tutkun ( deli ) olanların bahçesinin gülü.*

Sanma dāġ-ı derūn-ı dildür bu
**Gül-i bāġ-ı cünūn-ı dildür** bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 2). [gül-i bāġ-ı cünūn-ı dil, ]*

**gül-i bāġ-ı kureşī:** *Küreyş kabilesinin bağının gülü.*

Bī-haẕān serv-i çemān çemen-i Baṭḥāyī
Gülbün-i ravża-i Yeṣrib **gül-i bāġ-ı Ḳureşī**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 4). [gül-i bāġ-ı ḳureşī, -i ]*

**gül-i bāġ-ı leṭāfet:** *Güzellik bağının gülü.*

**Gül-i bāġ-ı leṭāfetdür** deḫānı
Gül içre bülbül-i gūyā zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 3). [gül-i bāġ-ı leṭāfet, --dür ]*

**gül-i bāġ-ı yāsīn:** *Yâsîn bağının gülü.*

Gülbün-i ravża-i Ṭāhā **gül-i bāġ-ı Yāsīn**
Bī-ḫazān serv-i çemenzār-ı vemâ erselnâ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 103). [gül-i bāġ-ı yāsīn, ]*

**gül-i bahtum:** *Bahtın gülü, talihin gülü.*

Ben daḫi şād-kām olup nāmın
**Gül-i baḫtum** gibi ḳosam ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 196). [gül-i baḫtum, -um ]*

**gül-i bī-hār:** *Dikensiz gül.*

Bāġ-ı ʿālemde bulınmaz **gül-i bī-ḫār**
Naẓīm
Yārsız ḳalsa nola olmasa aġyār diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 13). [gül-i bī-ḫār, ]*

**gül-i bī-hār-ı gülbün-i īmān:** *İman gül fidanının dikensiz gülü.*

Bī-ḫazān verd-i gülşen-i İslām
**Gül-i bī-ḫār-ı gülbün-i īmān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 18). [gül-i bī-ḫār-ı gülbün-i īmān, ]*

**gül-i bī-hāruñ:** *Dikensiz bir gül.*

Eşk-i ter āh-ı seḥerdür o **gül-i bī-ḫāruñ**
Dembedem ravża-i ʿaşḳında olan āb u hevā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 141). [gül-i bī-ḫāruñ, ]*

**gül-i cemālini:** *Gül güzelliğindeki yüz, gül yüzlü.*

O rūy-ı āli ʿaraḳ-riz idüp ḫarāret-i mey
**Gül-i cemālini** açmış bu āb ü tāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 4). [gül-i cemālini, -i, -ni ]*

**gül-i dāġ-ı derūn-ı sīne:** *Sinedeki derin yaranın gülü.*

Açılmada **gül-i dāġ-ı derūn-ı sīne** Naẓīm
Nesīme minneti yoḳ bī-recā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 17). [gül-i dāġ-ı derūn-ı sīne, ]*

**gül-i gülzār:** *Gül bahçesinin gülü.*

Naẓīmüñ o **gül-i gülzār** nāz-ı vaṣfında
Midād-ı ḫāmesi dāġ-ı rıżā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 13). [gül-i gülzār, ]*

**gül-i gūş-ı ḳabūl:** *Kabul kulağının gülü.*

Karīn eyle **gül-i gūş-ı ḳabūle** nāle-i şevḳum
Riyāż-ı midḥatüñde ʿāndelībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 13). [gül-i gūş-ı ḳabūl, -e ]*

**gül-i gūşuña:** *Katmerli güle benzeyen Sevgilinin kulağı.*

Girmez nevā-yı nāle **gül-i gūşuña** Naẓīm
Bülbül gibi fiġānı ḳo zinḫār o yār uyur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 9). [gül-i gūşuña, -a ]*

**gül-i handān:** *Gülen gül.*

Sirişk-i ālüñe alındı ol **gül-i ḫandān**
Çıḳardılar ḳızıluñ ey dü çeşm-i ḫūn-efşān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 25, Mısra 1). [gül-i ḫandān, ]*

**gül-i her-dem:** *Her zaman gül.*

Çemen çemen **gül-i her-dem** baḫār güftārı
Nesīm-i feyż-i ilāhiyle tāze vü terdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 165). [gül-i her-dem, ]*

**gül-i nā-güşūde:** *Açılmamış gül.*

Baġ-ı derūnumuñ eşer-i ʿaşḳ ile olur
Hurşīde ḫande-rīz **gül-i nā-güşūdesi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 8). [gül-i nā-güşūde, --si-si ]*

**gül-i nev-reste-i nāz:** *Taze nazlı gül*

Kākül-i ḫam-be-ḫamuñ ey **gül-i nev-reste-i nāz**
Ṣaçlı sünbül gibidür ṭarf-ı külāhuñda senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 5). [gül-i nev-reste-i nāz, ]*

**gül-i pür-jāle:** *Su damlacıkları (çiy) ile dolu olan gül.*

Īẕārın eylese şerm-i neẓāre ḫūy-kerde
Olur ḥayā **gül-i pür-jāle** gülsitānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 10). [gül-i pür-jāle, ]*

**gül-i pür-jālenüñ:** *Su damlacıkları (çiy) ile dolu olan gül.*

Açıldı germī-i meyden rūḫ-ı ʿaraḳ-nāki
Gören didi **gül-i pür-jālenüñ** zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 4). [gül-i pür-jālenüñ, -n, -üñ ]*

**gül-i rūhsār:** *Gül yüz.*

Gūş itdi meġer hezār cānuñ zārın
Gösterdi o ġonce-leb **gül-i rūḫsārın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 2). [gül-i rūḫsār, -ın ]*

**gül-i rūhsāresini:** *Gül yanaklı.*

Çeşm-i Ḥaḳ-bīnin iden nerkis-i bāġ-ı mā-zāġ
**Gül-i rūḫsāresini** eyledi ḫandān ü besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 48). [gül-i rūḫsāresini, -si, -ni ]*

**gül-i rūḫsār-ı vefā-būy:** *Vefa kokulu yanaklarının gülü.*

**Gül-i rūḫsār-ı vefā-būyına** ḳurbān olayum
Ġonce-i laʿl-i süḫen-gūyına ḳurbān olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 19). [gül-i rūḫsār-ı vefā-būy, --ı, --n-, --a ]*

**gül-i ruhsārına:** *Gül yüzlü, yanaklı (sevgili).*

**Gül-i ruḫsārına** yād el doḳunmış ḥayf ellenmiş
Miyānın ḳocdurup bāġ-ı viṣāl-i yār bellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 1). [gül-i ruḫsārına, -ın, -a ]*

**gül-i rūyı:** *Gül yüzlü (sevgili).*

**Gül-i rūyı** olup ḫūy-gerde yārün jāledār olmış
Leb-i rengīni tāb-ı bādeden tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 1). [gül-i rūyı, -ı ]*

**gül-i rūyı:** *Yanağının gülü.*

Şebnem-ālūd-ı ġarḳ olsa **gül-i rūyı** olur
Sebz türāb-ı rūḫıyla çemen-i şerm ü ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 153). [gül-i rūyı, -ı ]*

**gül-i rūyından:** *Yüzünün gülü.*

Ḳaldı hem-rāhı daḫi anda miṣāl-i bülbül
**Gül-i rūyından** olup dūr didi va-esefā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 260). [gül-i rūyından, -ın, -dan ]*

**gül-i şād:** *Yüz yapraklı gül.*

Bāġ-ı kūyından cüdā seyr-i gülistān eylesem
Her **gül-i şād** berg olur bir dāġ-ı ḥasret yārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 8). [gül-i şād, ]*

**gül-i şād berg:** *Yüzlerce gül yaprağı.*

**Gül-i şād berg** jāledār ise de
Cām-ı lebrīz-i pür-ḥabāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 15). [gül-i şād berg, ]*

**gül-i şād-berg-i çemen-suffe-i ġayb:***Gayb alemine vakıf sahabe çimenliğinin yüz yapraklı gülü.*

Gülbün-efrūz-ı riyāż-ı lā-reyb
**Gül-i şād-berg-i çemen-suffe-i ġayb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 16). [gül-i şād-berg-i çemen-suffe-i ġayb, ]*

**gül-i şebnem-zededür:** *Üzerine çiğ düşmüş gül gibi.*

ʿĀndelīb-i çemen-i ḥüsn ü cemālüm ki baña
Rūḫ-ı ḫoy-gerde-i dilber **gül-i şebnem-zededür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 8). [gül-i şebnem-zededür, -dür ]*

**gül-i sīne-i abdāl:** *Aşığın göğsündeki gül.*

ʿAks-i āh-ı dilidür fikr-i ḳadd ü çeşmi ile
Elif ü dāg u **gül-i sīne-i abdāl** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 6). [gül-i sīne-i abdāl, ]*

**gül-i şüküfte-i gülzār:** *Gül bahçesinin açılmış gülü.*

Yañarsa dil nola daġ üzre dāġ-ı derdüñle
**Gül-i şüküfte-i gülzār** ʿaşḳ-ı ḳatmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 200). [gül-i şüküfte-i gülzār, ]*

**gül-i şümme:** *Sonraki gül.*

Gülbün-i gülzār-ı mā-evha **gül-i şümme** denā
Ḳābe ḳavseyn ile ev ednā riyāż ında biri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 113). [gül-i şümme, ]*

**gül-i ṭabʿuñla:** *Gül -gibi güzel- karakter, mizaç.*

**Gül-i ṭabʿuñla** şemʿ-i zātunı pür-tef ü tāb itmiş
Doḳunmış rūzgār-ı nāḫoş ey mīr-i hüner-perver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 1). [gül-i ṭabʿuñla, -uñ, -la ]*

**gül-i taḥḳīḳ:** *Gerçek gül.*

**Gül-i taḥḳīḳ** pür itdi çemen-i sāmiʿamı
Dem-i cān-baḫşum o gülşende yiter bād-ı ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 73). [gül-i taḥḳīḳ, ]*

**gül-i taḥḳīḳi:** *Gerçek gül.*

Çemen-pīrā-yı ʿaşḳ u bāġbān-ı şevḳ u bîhûşı
**Gül-i taḥḳīḳi** zīb-i ceyb ü destār-ı mecāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 8). [gül-i taḥḳīḳi, --i ]*

**gül-i ter:** *Taze gül.*

Baġa varsam aḫker-i sūzān olur her şebnemi
Her **gül-i ter** dāġ-ı cān teʾsīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 6). [gül-i ter, -i ]*

Hūnīn terānemi **gül-i ter** gibi gūş ider
Bülbül miṣāl demdür olursam neġam-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 7). [gül-i ter, ]*

Ruhında ḫaṭṭ-ı müşgīn üzre düşmiş ṣanma kāküldür
**Gül-i terle** benefşe üzre gūyā ṣaçlı sünbüldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 2). [gül-i ter, --le ]*

Sūsen ele alınca zümürrüd ḫançer
Laʿlīn siperin sīneye çekdi **gül-i ter** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 2). [gül-i ter, ]*

**gül-i teri:** *Taze gül.*

Baġ-ı baḫār-ı ṭabʿı o gülzār-i feyżdür
Kim güne güne ola şüküfte **gül-i teri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 48). [gül-i teri, -i ]*

**gül-i ümmīdi:** *Ümit gülü.*

Şebnem-i luṭfı niṣār olsa zemīn-i yeʾse
**Gül-i ümmīdi** vire her ser-i ḫār u ḫasa bîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 36). [gül-i ümmīdi, --i ]*

**gül-i zībā:** *Gösterişli güzel gül.*

Açılmış şāḫda katmer **gül-i zībā** ḳıyās itdüm
Görüp daġ içre tāze daġını ol sīm-sāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 3). [gül-i zībā, ]*

**gülistān-ı nübüvvetde:** *Peygamberlik bahçesi (gül bahçesi).*

Hıyābān-ı risāletde **gülistān-ı nübüvvetde** Sehī-ḳad gül-ʿiẕār u lāle-rūḫsār u semen-ḫaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 47). [gülistān-ı nübüvvetde, -de ]*

**gül-ʿiẕār:** *Gül yanaklı (dilber).*

Zülfi sünbül ḫaṭı benefşe-i ter
Lāle-ḥad **gül-ʿiẕār** u nesrīn-ber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 100). [gül-ʿiẕār, ]*

**gül-ʿiẕār:** *Gül yanaklı.*

Olur güldeste-çīn-i ārzu-mendi o bī-dil kim
Çemende baġrına bir **gül-ʿiẕār** u ġonce-fem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 12). [gül-ʿiẕār, ]*

**gül-ʿiẕār:** *Gül yanaklı.*

Vaḳtidür nergis gibi ol **gül-ʿiẕāre** nāẓır ol
Aġla ḥālüñ ey dü-çeşm-i ḫūn-feşānum ḥāżır ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 1). [gül-ʿiẕāre, --e ]*

**gül-ʿiẕār:** *Gül bahçesi.*

Görsem o **gül-ʿiẕārı** o ġonce-deḫānı ben
Peykān-ı çeşminüñ yine olsam nişānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [gül-ʿiẕārı, -ı ]*

**gül-ʿiẕār ol:** *Gül yanaklı olmak.*

ʿAndelīb-i ḫoş-neva oldı yine ṭabʿ-ı Naẓīm
Dinlesü ñ ol **gül-ʿiẕār** u ġonce-fem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 14). [gül-ʿiẕār ol, ]*

**gül-ʿiẕār:** *Gül bahçesi*

Serv-ḳāmet **gül-ʿiẕār** u sebz-ḫaṭṭ dildārsız
Cūy giryān murġ nālān u çemen zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 11). [gül-ʿiẕār, ]*

Eşer nesīm-i ḫazān bāġ-ı ḥüsne āḫir-i kār
**gül-ʿiẕār** u o ġonce-dehenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 10). [gül-ʿiẕār, ]*

Ey **gül-ʿiẕār** u ġonce-fem ü lāle-ḫad yetiş
Oldum zebūn-ı pister-i hicrüñ meded yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 1). [gül-ʿiẕār, ]*

Hande-i nāz eylesün ol **gül-ʿiẕār** u ġonce-leb
Lāleler açılmaġa amade olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 3). [gül-ʿiẕār, ]*

Noḳṭa dögüp żamīrüm bildi o ḫāl ü ḫaṭla
Reml-i dili Naẓīmā bir **gül-ʿiẕār** çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 14). [gül-ʿiẕār, ]*

Hıyābān-ı risāletde gülistān-ı nübüvvetde Sehī-ḳad **gül-ʿiẕār** u lāle-rūḫsār u semen-ḫaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 48). [gül-ʿiẕār, ]*

**gülleri açdı:** *Gülleri çiçeklendirmek, güllerin açılmasını sağlamak; gülleri ferahlatmak II yüzleri güldürmek, kişileri eğlendirmek; güzel sevgilileri keyiflendirmek, eğlendirmek; arg. eş cinsel erkekleri eğlendirmek.*

Bülbüli itdi dimāġ-āşüfte būy-ı nev-baḫār
**Gülleri açdı** nesīm-i şubḥ-dem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 6). [gülleri açdı, -dı ]*

**gülmīḫ-ı çetri:** *Çadırın çivisi.*

Mehce meh-i münevver **gülmīḫ-ı çetri** aḫter ,
Zer-şemse şems-i enver her lemʿa rīsmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 21). [gülmīḫ-ı çetri, ]*

**gül-pīrehen:** *Gül kokulu gömlek.*

Beytü'l-ḥazen it ḫāne-i āyīne-i çeşmüñ
Yaʿḳūb gibi Yūsuf-ı **gül-pīreheni** gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 4). [gül-pīreheni, -i ]*

**gül-pūş:** *Gül örten, gül gibi güzel, pembemsi renkte olan sevgilinin yanağını örten saçlara sahip güzel.*

Şām-ı vuṣlat lālezār-ı dāġ-ı sīnem seyr idüp
Ol semen-simāyı **gül-pūş** eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 8). [gül-pūş, ]*

**gül-reng:** *Gül renkli (kırmızı).*

Mey içme ġayr ile itme ʿiẕāruñı **gül-reng** Şaḳın olur rūḫuña perde-i ḥicāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 7). [gül-reng, ]*

**gülrīz-i şahbādur:** *Şarabın gül saçması.*

Çemen ezḫār-ı gūnāgūn ile bezm-i müheyyādur
Şürāḫī ceyb-i ḫām-ı ʿişrete **gülrīz-i şahbādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 2). [gülrīz-i şahbādur, --dur ]*

**gül-rūy:** *Far. Gül yüzlü.*

Ey būstān-ı kūyı baña gülşen-i İrem
Vey serv-i sidre-ḳāmet ü **gül-rūy** ü ġonce-fem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [gül-rūy, ]*

**gülşen:** *Bahçe, gül bahçesi.*

Hezār olsun mı **gülşensiz** revā mı şoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum ḳalmadı sensiz gel ey ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 9). [gülşensiz, -siz ]*

**gülşen:** *Gül bahçesi*

Demâġ aşüfte geldi **gülşene** sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [gülşene, -e ]*

Dimāġ aşüfte geldi **gülşene** sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [gülşene, -e ]*

Pür itdi nāle-i dil kūy-ı dilberi bilmem
O **gülşene** nice bir ʿāndelīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 10). [gülşene, -e ]*

**gülşen:** *Gül bahçesi, gülistan, gülzar.*

Nice ḥużūr ide **gülşende** seylī-i ḫurşīd
Henüz rāḥat iken der-ḳafā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 7). [gülşende, -de ]*

Açılmış lāle vü güller semenler sebze-zār olmış
Yitişmiş otları **gülşende** bülbülller hezār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 2). [gülşende, -de ]*

Yedi dūzeḫ daḫi sūzān idemez bir mūyin
Ḳulına **gülşen** ider āteşi yā nār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 4). [gülşen, ]*

Gül-i taḥḳīḳ pür itdi çemen-i sāmiʿamı
Dem-i cān-baḫşum o **gülşende** yiter bād-ı

ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 74). [gülşende, -de ]*

Gül gibi destine o ki lebrīz-i cām ālur
Peymānesi ṭolunca bu **gülşende** kām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 2). [gülşende, -de ]*

**Gülşen-i ḫulḳında** enfās-ı Mesīḥādur nesīm
Külḫen-i ḳahrında ednā şīmedür bād-ı semūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 9). [gülşen-i, --i ]*

**gülşen:** *Gül bahçesi.*

Aña ʿāşık dimem kim seyr-i baġ u **gülşen** itdükce
Yanında bir sehī serv-i ser-efrāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 3). [gülşen, ]*

**gülşen-ābād-ı ṭarabdur:** *Ferah , bayındır gül bahçesi.*

**Gülşen-ābād-ı ṭarabdur** bezm-i ʿişret sāḳiyā
Gül ḳadeḥ ġonce sebū-yı bāde bülbül bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 3). [gülşen-ābād-ı ṭarabdur, -dur ]*

**gülşen-i ʿadni:** *Cennet bahçesi.*

Söyledi tārīḫini hātif-i ḳudsī Naẓim
Ḥācī Sefer eyledi **gülşen-i ʿAdni** maḳām (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 28, Mısra 2). [gülşen-i ʿadni, ]*

**gülşen-i ʿafvi:** *Affın gül bahçesi.*

**Gülşen-i ʿafvi** ravża-i cennet
Ḳahrı dāġ-ı dil-i cehennemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 69). [gülşen-i ʿafvi, ]*

**gülşen-i ʿālem:** *Dünyanın gül bahçesi; dünya.*

Açılmış ġonce güller başlamış feryāda bülbüller
Çemen ser-sebz ü ḥurrem **gülşen-i ʿālem** güzellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 8). [gülşen-i ʿālem, ]*

**gülşen-i edebi:** *Terbiyenin gül bahçesi.*

Döküldi berg-i gül üzre benefşe sandı gören
Rūḫında sebze-i ḫaṭla o **gülşen-i edebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 4). [gülşen-i edebi, ]*

**gülşen-i evṣāfına:** *Vasıflarının gül bahçesi.*

Devḥa-i medḥinde ṣad gūne neġamla nāle-senc
**Gülşen-i evṣāfına** bülbül benüm gibi hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 60). [gülşen-i evṣāfına, ]*

**gülşen-i ḥüsn:** *Güzel gül bahçesi.*

**Gülşen-i ḥüsni** beni bülbül-i şeydā itdi
Ṭabʿumı ḳand-i lebi ṭuṭī-i gūyā itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 15). [gülşen-i ḥüsn, --i ]*

**gülşen-i irem:** *İrem Bağı'nın gül bahçesi.*

Ey būstān-ı kūyı baña **gülşen-i İrem**
Vey serv-i sidre-ḳāmet ü gül-rūy ü ġonce-fem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [gülşen-i irem, ]*

**gülşen-i mihr:** *Aşk bahçesi içine.*

Dūd-ı dildür bāġ-ı ʿaşḳuñ sünbül-i müşgīn-demi

Eşk-i terdür **gülşen-i mihr** ü muḥabbet şebnemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 2). [gülşen-i mihr, ]*

**gülşen-i naʿt-ı şerifüñde:** *Na't-ı şerifinin gülşeni.*

**Gülşen-i naʿt-ı şerifüñde** bu şiʿr-i ter ile
Bülbül olsa yiridür cān-ı Naẕīm-i şeydā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 287). [gülşen-i naʿt-ı şerifüñde, -üñ, -de ]*

**gülşen-i rifʿat:** *Yücelik makamının gül bahçesi.*

**Gülşen-i rifʿatine** sebze-i bīgāne felek
Māh bir ayçiçeği anda güneş mihr-i giyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 155). [gülşen-i rifʿat, -in, -e ]*

**gülşen-i vaṣf-ı cemālüñde:** *(Sevgilinin) Güzel yüzünün övüldüğü gül bahçesi.*

Ḥilye-i naʿtüñi bir güne daḫi oldı resīm
**Gülşen-i vaṣf-ı cemālüñde** olup zemzeme-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 94). [gülşen-i vaṣf-ı cemālüñde, -üñ, -de ]*

**gülşenserāy-ı ḥüsn:** *Sevgilinin güzelliğinin gül bahçesi.*

Āfet yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi şimdi dilberüñ
**Gülşenserāy-ı ḥüsn** ü bahā çldı ḫār-zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 8). [gülşenserāy-ı ḥüsn, ]*

**gülşen-serā-yı kūy:** *(Sevgilinin ) Köyünün gül bahçesini öven.*

Gülbün- ṭırāz-ı ravża-i ḥüsn ü vefā-nesīm
**Gülşen-serā-yı kūyı** riyāż-ı īrem-ḥarīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [gülşen-serā-yı kūy, -ı ]*

**gülsitān:** *Bahçe, gül bahçesi.*

Ser-i hezāra ola tās-ı āteşīn gül-i āl
Semūm-ı ḳahrı vezān olsa **gülsitān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 44). [gülsitān, ]*

**gülsitān:** *Gül bahçesi.*

Īẕārın eylese şerm-i neẕāre ḫūy-kerde
Olur ḥayā gül-i pür-jāle **gülsitānından**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 10). [gülsitānından, -ı, -n, -dan ]*

**gülsitān-ı ḥācetün:** *Dileklerin gül bahçesi.*

**Gülsitān-ı ḥācetün** murġānı kim feryād ider
Ceyb ü dāmān-ı icābet pür-gül-i teʾsīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 3). [gülsitān-ı ḥācetün, -ün ]*

**gülsitān-ı ʿizzeti:** *Ululuk gül bahçesi.*

Būstān-ı rifʿati bir bāġ-ı bī-ḫār u ḫazān
**Gülsitān-ı ʿizzeti** bir ravża-i her-dem-baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 24). [gülsitān-ı ʿizzeti, ]*

**gülū-gīr:** *Boğazdan güçlükle geçen, boğazı tıkayan.*

Üstüḫān her ne kadar olsa **gülū-gīr** ü remīm
Devr-i ḥıfẓında ser-i mūyı daḫi olmaya ter
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 65). [gülū-gīr, ]*

**gülünç:** *Güldürücü, tuhaf, komik.*

Derd-i devri esīr-i künc itdi
Beni ʿālemlere **gülünc** itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 150). [gülünc, ]*

**gül-zâr:** *Gül bahçesi.*

**Gül-zāre** ṣubḥ-dem gelicek ḳāṣıd-ı ṣabā
Eşcāruñ oldı her varaḳı dest-i merḥabā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 3, Mısra 1). [gül-zāre, -e ]*

**gülzār:** *Bahçe, gül bahçesi.*

Hicr ile giryān olan ḫandān-ı vaṣl-ı yār olur
Bülbüli **gülzāre** māḥrem eylemez gülzārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 12). [gülzāre, -e ]*

**gülzār:** *Gül bahçesi.*

Yitişdirdi ḫaṭṭ-ı sebz-i riyāż-ı ḥüsn-i cānānı
Meġer kim Ḫızır o **gülzāruñ** çemen-pīrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 8). [gülzāruñ, -uñ ]*

**gülzār-ı dehre:** *Zamanın gül bahçesi.*

Olsun baḫār-ı devleti tā ḥaşr-ı bī-ḫazān
**Gülzār-ı dehre** tā ki bahār u ḫazān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 108). [gülzār-ı dehre, -e ]*

**gülzār-ı dil:** *Gönlün gül bahçesinde türkü söyleyen.*

**Gülzār-ı dil** reyyān iken seylāb-ı eşk-i çeşm ile
Bilmezdi kimse nidügin ʿālemde şebnem nāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 5). [gülzār-ı dil, ]*

**gülzār-i feyżdür:** *Gül bahçesinin feyzi.*

Baġ-ı baḫār-ı ṭabʿı o **gülzār-i feyżdür**
Kim güne güne ola şüküfte gül-i teri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 47). [gülzār-i feyżdür, -dür ]*

**gülzār-ı ḫulḳ:** *Yaradılışının gül bahçesi.*

**Gülzār-ı ḫulḳından** olup ol pādişāḫuñ feyż-yāb
Bād-ı nesīmi olmada müşgīn-dem ü ʿanber-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 7). [gülzār-ı ḫulḳ, -ın, -dan ]*

**gülzār-ı iʿtidāl:** *Ilımlı (ölçülü, uyumlu) oluşun gül bahçesi.*

**Gülzār-ı iʿtidālde** serv-i çemānumı
Māḥṣūl-i baġ-ı ömrümi naḫl-i revānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [gülzār-ı iʿtidāl, -de ]*

**gülzār-ı maʿānī:** *Manalar gül bahçesi.*

Olup ḫāmem Naẓīmā cedvel-i feyż
Muṭarrā oldı **gülzār-ı maʿānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 16). [gülzār-ı maʿānī, ]*

**gülzār-ı melāḥat:** *Tatlılığın gül bahçesi.*

**Gülzār-ı melāḥatüñ** gülidür o deḫān
Bostān-ı cemāl bülbülüdür o zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 1). [gülzār-ı melāḥat, -üñ ]*

**gülzār-ı naʿīm:** *Na'im cennetinin gül bahçesi.*

Dil-figār-ı ḫıdem-i dergehi ḥūr ü ġılmān
Şermsār-ı ḥarem-i ravżası **gülzār-ı naʿīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 32). [gülzār-ı naʿīm, ]*

**gülzār-midḥatinde:** *Gül bahçesinin övgüsünde.*

**Gülzār-midḥatinde** nevā-yı ṣenāsına
Bülbül hezār-naġme-künān pür-feşān gelür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 63). [gülzār-midḥatinde, ]*

**gülzārsız:** *Gül bahçesi.*

Hicr ile giryān olan ḫandān-ı vaṣl-ı yār olur
Bülbüli gülzāre māḥrem eylemez **gülzārsız** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 12). [gülzārsız, ]*

**güm-kerde:** *Kaybolmuş; kaybedilmiş şey.*

Yitirmişdüm dili dāġ-ı ġamuñ taʿyīn idüp buldum
Kişi **güm-kerdesin** elbette bulsa bir nişān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 12). [güm-kerdesin, -si, -n ]*

**güm-rāh:** *Yolunu şaşırmış, doğru yoldan ayrılmış.*

Seni Ḥaḳ eyledi mişbāḥ-ı hidāyet-lemeʿān
İtdi **güm-rāhlara** şerʿini mişkāt-ı belā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 282). [güm-rāhlara, -lara ]*

**güm-rāh:** *Sıf. ( Fars. ' yolunu kaybetmiş, mecrasından çıkmış, taşkın'dan ) : Bol, gür.*

Āh kim ey dil-i nādīde-refāh
Seni ṭūl-i emel itmiş **güm-rāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 2). [güm-rāh, ]*

**güm-reḫān-ı ẓulmet-i ʿişyāna:** *Allah'ın emirlerine uymamanın karanlık yollarında kaybolmak.*

**Güm-reḫān-ı ẓulmet-i ʿişyāna** nūr-ı ʿafv ile
Reh-nümūn-ı semt-i eşlem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 79). [güm-reḫān-ı ẓulmet-i ʿişyāna, -a ]*

**gün:** *Gün.*

Lā-beḳā olduġın itmez mi taṣavvur bilmem
Bir iki **gün** dem uran mesned-i iḳbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 12). [gün, ]*

Devḥa-i medḥinde ṣad **gūne** neġamla nāle-senc
Gülşen-i evṣāfına bülbül benüm gibi hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 59). [gūne, -e ]*

**gün:** *Gün, zaman.*

Şīşe-i çarḫ-ı felek ṣunʿ-ı yed-i ḳudretdür
İki **günli** on iki burclı bir sāʿatdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 14, Mısra 2). [günli, -li ]*

**gün:** *(her) gün.*

Meyi itdügüm bilindi hilāl ebrūvānına
Mihrüm o māha **gün** gibi meşḥūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 4). [gün, ]*

Ser-i dār-ı siyāset-gāh-ı ʿaşḳında **gün** olmaz kim
Şeh-i ḥüsnüm nice ʿuşşāḳ-ı ser-bāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 9). [gün, ]*

**gün:** *Gün.*

Nice **günler** ġarīb ü āvāre
Bi-dil ü bī-ḳarār u bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 161). [günler, ]*

**gün:** *Yirmi dört saatlik zaman dilimi.*

**Gün** doġdı ḳıyās ider gören maġribden
Olsa ḫam-ı ṭurreden o rūḫsar ʿıyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 3). [gün, ]*

Bulur bir **gün** güşāyiş kār-ı beste
Olur eyyām-ı ġam ʿıyd-i ḫuceste *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 9). [gün, ]*

**gün:** *Açık, apaçık.*

Ki farḳı **gün** gibi rūşen birader olsa dahī
ʿAlī ile nice ḳabīl beraber ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 35). [gün, ]*

Müjde Sulṭān Aḥmed itdi dehre **gün** gibi cülūs
İtdi bu tārīḫ-i ṯānī ḫāsidi pür-tāb ü tef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 21). [gün, ]*

**gün:** *Belirsiz bir zaman, an, vakit.*

Misli bulınmaya nice dīvānda ḥaḳ budur
Olmaz bu **gūne** bir ġazel-i dil-sitān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 18). [gūne, -e ]*

**gün:** *An, vakit, zaman.*

Naẓīm-i pür-hüner dem yoḳ ki gūş-ı bikr-i maʿnâda
Bu **güne** bir kirāmı gevher-i rāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 14). [güne, -e ]*

**Günden** derūnda mihr-i rūḫı āşikāredür
Her şeb arar o māhı dil-i bī-ḳarār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 9). [günden, -den ]*

Gūnu **gūne** ḥulle-bāf-ı kārgāh-ı feyżdür
Bikr-i endīşem ḳabūl itmez cihāz-ı musteʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 113). [gūne, -e ]*

Gürūḫla ber-ālāy bü'l-füżūl ü nā-fehm
Ne **gūne** hem-ser-i ehl-i kemāl olur O ḳabīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 34). [gūne, -e ]*

Ḥilye-i naʿtüñi bir **gūne** daḫi oldı resīm
Gülşen-i vaṣf-ı cemālüñde olup zemzeme-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 93). [gūne, -e ]*

Degüldür herkesüñ kārı bilür ṭabʿ-ı hünermendān
Bu **gūne** şiʿri söylerse Naẓīm-i nüktedān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 22). [gūne, -e ]*

Derūn-ı şebde virür şuʿle şeb-çerāġ gibi
Füruġ-ı mehce-i her tūġı **günden** aẓherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 100). [günden, -den ]*

Berḳ-ı cemāli nūr-ı nigāhı yaḳar baña
Ḥūrşīde gālib olduġı **günden** ʿıyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 90). [günden, -den ]*

Her oḳunduḳda virür bir **gūne** ẕevḳi-ı çāşni
Vaṣf-ı ẕātuñla süḫan gūyā şekerle şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 67). [gūne, -e ]*

Zerrin rikābı yer yer fülk-i ẓaferde lenger
Her bir livā-yı pür-zer bir **gūne** bād-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 122). [gūne, -e ]*

Mihri pervāne iden māh-ı şeb-ārāsın sen
**Güni** maġribde doġan ġurre-i ġarrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 2). [güni, -i ]*

Bu muṣaffā çeşmenüñ bu ʿāyn-ı ṣafvet-güsterüñ
Her biri tārīḫini bir **gūne** itmişken edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 32). [gūne, -e ]*

Cemʿ olup bir yire erbāb-ı süḫen tārīḫin
Eyledi her biri bir **gūne** bu sūruñ īrād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 22). [gūne, -e ]*

**gün:** *Belirsiz zaman dilimi.*

Gelür ol şehsüvārum pāymāl eyler diyü bir **gün**
Naẓīmā gözlerüm yollarda ḳalmışdur rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 15). [gün, ]*

Bir **gün** dem-i ḥaşād gelür urmaz ey Naẓīm
Bād-ı fenāyla bu kühen kişt-zāre mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 13). [gün, ]*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç **gün**
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [gün, ]*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç **gün**
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [gün, ]*

Olur elbette bir **gün** cilvegāhı menzil-i maḳṣūd
Naẓīmā olmasun tek tevsen-i baḫtuñ hemān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 9). [gün, ]*

Nāz u istiġnāsını neyler görürseñ ʿākıbet
Destüñe bir **gün** hele āyīne ile şāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 14). [gün, ]*

ʿAcz ile noḳṣan ile bir ẕerre-i nāçīz iken
**Gün** gibi vaṣf-ı kemālātuñ da buldum iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 112). [gün, ]*

O **gün** olur mı diyem kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña ḳurbān ola ümmī vü ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 57). [gün, ]*

Bir **gün** ola mı diye ḥużūruñda Naẓīm
Giryān giryān fedāke ümmi ve ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 3). [gün, ]*

**gün:** *Aydınlık, parlak (yüz).*

Būs eyleyerek gül gül iderdüm ḳanı ol **gün**
Geh sīne-i sīmīnini bāzūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 7). [gün, ]*

**gün:** *Dünyanın kendi yörüngesi etrafında bir defa dönmesinden ibaret yirmi dört saatlik zaman parçası.*

**Günu** güne ḥulle-bāf-ı kārgāh-ı feyżdür
Bikr-i endīşem ḳabūl itmez cihāz-ı musteʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 113). [günu, -ü ]*

**gün gibi:** *Âşikar, ortada.*

Şubḥum olmışdı **gün gibi** tābān
Şebüm eylerdi meh-veşān rāḫşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 33). [gün gibi, ]*

**günāgün:** *Türlü türlü, çeşit çeşit.*

Böyle **günāgun** ṣudūr itmezdi eşyā ġaybdan
Olmaṣaydı ẕātuñ ey ṣādr-ı dü-ʿālem maṣdarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 187). [günāgun, ]*

**günāḫ:** *Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet.*

Şāḫā bağışla cürmini ʿafv it **günāhını**
Zīrā kerīme ʿafv ü güneh tevʾemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 71). [günāhını, -ı, -n, -ı ]*

**günāḫ:** *Allah'ın istemediği şeyleri yapma; suç, kusur, kabahat.*

Nīreng-i mey-i āl virür reng-i ḫacālet
Derd-i seni fikr olsa **günāh** itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 10). [günāh, ]*

**günāḥ:** *Günah.*

Şāyed ki ola **günāhumuz** ʿafv Naẕīm
Dāmān-ı şerif-i ḫırḳasın būs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 3). [günāhumuz, -umuz ]*

**günāḥ:** *Allah katında yasaklanan şey // Suç, hata, kusur.*

Biñ var ise **günāhum** ʿafvuñ yiter penāhum
Eyle ḳabūl şāḫum bu tāze armağanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 159). [günāhum, -um ]*

**günāḥ:** *Allah'ın emir ve yasaklarına uymayan davranış.*

Noḳṭa-i ʿafvıyla ġayb itse ʿaceb mi ʿaybumı
Māḥv olur bir ḳaṭre-i raḥmetle biñ ālem **günāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 60). [günāh, ]*

**günāḥ:** *Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış || Suç, kusur, hata, kabahat.*

sanevber-reviş ḫırāmuñ içün
Baña bildür **günāhumı** bileyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 274). [günāhumı, -um, -ı ]*

**günāḥ:** *1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.*

Māḥv olsa ʿafv ile nola ey dil-siyeh **günāh**
Ṣābūn-ı ṣubḥ şebde ḳomaz leke-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 1). [günāh, ]*

Ḳulıyuz ḳadr-i kemāli bilenüñ
Bilmez ise ḥasedüñdür o **günāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 66). [günāh, ]*

**günāh-ı ġayre:** *Başkasının günahı.*

**Günāh-ı ġayre** baḳup ḫacletümden āb oldum
Haṭā eyledi el ben ġarḳa-ı ḥicāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 1). [günāh-ı ġayre, --e-e ]*

**güncişk-i nātüvān:** *Zayıf , güçsüz serçe.*

Olurdı hem-ser-i şehbāz evc-i ḥıfẓında
Ḥimāyet eylese **güncişk-i nātüvān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 62). [güncişk-i nātüvān, ]*

**günden ʿıyān:** *Gün gibi ortada.*

Her dāg-ı sīne oldı fürūzān bir āftāb
Mihrüm o māh-pāreye **günden ʿıyān** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 8). [günden ʿıyān, -den ]*

**gündüz:** *Gündüz.*

Aġzı vardur başı ayaġı yoḳ
Giceler ḳarnı aç **gündüz** ṭoḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 4). [gündüz, ]*

**gūne gūne:** *Rengârenk, türlü türlü.*

**Gūne gūne** ey Naẕīm itsem nola ṭarḥ-ı süḫan
İltifāt ile kemāl-i zū-fünūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 15). [gūne gūne, ]*

O şūḫa **gūne gūne** fikr ider aḥvālin iʿlāma
Dil-i şeydā ḫayālinde bile ifşā-yı rāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 15). [gūne gūne, ]*

Naẓīm āyīne-i ʿālem-nümādur var ise ṭabʿuñ
Ki anda **gūne gūne** cilvegehdür şāḫid-i mażmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 14). [gūne gūne, ]*

Tekellüf ḳaydı lā-büd telḫ ider güftār-ı şīrīni
Şeker-pāş-ı maḳāl ol **gūne gūne** her meẕāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 10). [gūne gūne, ]*

**Güne güne** naʿt-ı pākin gūş idenler didiler
Merḥabā nuṭḳ-ı Nāẓim-i pür-hüner tāle-beḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 69). [güne güne, ]*

**Gūne gūne** vaṣf-ı ẕātında terennüm-rīz olup
Bezm-i naẓmuñ böyle āġāz eylesun rāmiş-geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 99). [gūne gūne, ]*

Derūnda derd-i ġamuñ dürlü dürlü müdġamdur
Göñülde fikr-i rūḫuñ **gūne gūne** mużmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 194). [gūne gūne, ]*

Ne söylesem yāraşur **gūne gūne** vaṣfında
Seza ne dirse o desṭūr-ı nüktedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 79). [gūne gūne, ]*

Ümīd odur ki idem **gūne gūne** evṣāfuñ
Eġer icazetüñ olursa baş u cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 99). [gūne gūne, ]*

Baġ-ı baḫār-ı ṭabʿı o gülzār-i feyżdür
Kim **gūne gūne** ola şüküfte gül-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 48). [gūne gūne, ]*

Naẓīme minnet idüp vaṣf-ı laʿl-i dildārı
Cevāhiri oluruz **gūne gūne** kānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 14). [gūne gūne, ]*

**güneh:** *Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet.*

Şāḫā bağışla cürmini ʿafv it günāhını
Zīrā kerīme ʿafv ü **güneh** tevʾemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 72). [güneh, ]*

Cürmüm oldur hemān seni severüm
Bu **güneh** besdür ol dil-figāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 278). [güneh, ]*

**güneh:** *Günah, suç.*

Ḳalb-i müʾminde kibr ü kīn olmaz
Nola ʿafv eyleseñ benüm **günehüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 284). [günehüm, -üm ]*

**güneh-kārı:** *Günah işlemiş, hatası, kusuru çok olan kimse.*

Ey ḫudāvend-i kerem-pīşe ki luṭf-ı ṭabʿuñ
Her benüm gibi **güneh-kārı** muʿāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 2). [güneh-kārı, ]*

**güneş:** *Dünya ve diğer gezegenlerin etrâfında döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayâtın devâmı için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı, dünyâya en yakın yıldız, şems*

Gülşen-i rifʿatine sebze-i bīgāne felek
Māh bir ayçiçeği anda **güneş** mihr-i giyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 156). [güneş, ]*

**güneşi:** *Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı.*

Ey fürūg-ı dü-rūḫı her dü-ciḫān māh-veşi
Pertev-i ḥüsn ü cemāli iki ʿālem **güneşi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 2). [güneşi, ]*

İki ʿālem **güneşi** nūr-ı Hudā
Mihr-i cān-ı ḫalāyıḳ-ı ẕerrāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [güneşi, ]*

**günlet:** *Günleten , güneşleten , gün üstüne gün geçiren.*

Cismi rūḫ-ı muṣavver olsa nola
Günleten cān ü dili mücessemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 78). [günleten, ]*

**gürbe:** *Kedi.*

Himmet eyle ben żaʿīfe ey ḫıdīv-i kām-baḫş
Himmet-i merdān ile bir **gürbe** zīrā şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 72). [gürbe, ]*

**ġurbet:** *Yabancı memleket, yad el*

Hemān işāret-i mektūb-ı ḫaṭṭ-ı yāre baḳar
Göñül ki **ġurbete** düşmişdi ʿan-ḳarīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 6). [ġurbete, -e ]*

Ḳabūl eyle civar-ı ʿizzetünde çekmeyem **ġurbet**
Bilürsün kendi şehrümde ġarībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 3). [ġurbet, ]*

**gürgān-ı fesāt:** *Fenalık canavarları.*

Şükrülillāh oldılar rem-ḫurde **gürgān-ı fesāt**
Bīşezār-ı devlete başdı ḳadem bir nerre şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 3). [gürgān-ı fesāt, ]*

**gürg-i nāgah-gīr:** *Ansızın ortaya çıkan canavar.*

Ḥāsid-i dūn o **gürg-i nāgah-gīr**
Remme-i ʿaḳlum itdi ser-gerdān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 183). [gürg-i nāgah-gīr, ]*

**gürg-i yūsuf:** *Hz. Yusuf'u (parçalayan) kurt.*

Yāre bīgāne göñül nāmı velī maḥrem-i rāz
**Gürg-i Yūsuf** ne-derîde dehen ālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 10). [gürg-i yūsuf, ]*

**gürīzān:** *Kaçmış, kaçan.*

Cām-ı vaṣl u nuḳl-i būs ü neşve-i dīdārla
Ġam **gürīzān** ġuṣṣa pinḫān ü ferāḥ mihman olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 10). [gürīzān, ]*

**gürk:** *Kurt.*

Müsteḥiḳ müdbir ü muḳbil cerrār
Müttehim **gurk** ü keşende rūbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 38). [gurk, ]*

**ġurre:***Yüzdeki nurânîlik.*

Cebīn ü ʿārızı ol **ġurre** ġurre-i ḥüsnüñ
Düşürdi ṣanma ṣafaḳ māh u āftāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 3). [ġurre, ]*

**ġürre-i ebrūsı:** *Hilal kaşının parlaklığı.*

Hilāle **ġürre-i ebrūsı** dâl- ḫançer olur
Ġurur-ı ḥüşn ile yoḳdur o kec-külāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 7). [ġürre-i ebrūsı, --s-, --ı ]*

**ġurre-i ġarrāsın:** *Hilâl.*

Mihri pervāne iden māh-ı şeb-ārāsın sen
Güni maġribde doġan **ġurre-i ġarrāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 2). [ġurre-i ġarrāsın, -s, -ın ]*

**ġurre-i ḥüsnüñ:** *Güzelliğinin yeni ay gibi parlaklığı.*

Cebīn ü ʿārızı ol ġurre **ġurre-i ḥüsnüñ**
Düşürdi şanma şafaḳ māh u āftāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 3). [ġurre-i ḥüsnüñ, -üñ ]*

**ġurūb:** *Güneşin batması, gün batımı.*

Bülbüle gūşe-i gülistānı
Künc-i vīrāneyi **ġurūba** virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 8). [ġurūba, -a ]*

**gürūḫ:** *Cemaat, bölük, takım, taife.*

**Gürūḫl**a ber-ālāy bü'l-füżūl ü nā-fehm
Ne güne hem-ser-i ehl-i kemāl olur O ḳabīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 33). [gürūḫla, -la ]*

**gürūḫ-ı ʿālemiyān:** *Alemlerin topluluğu.*

Mutīʿ-i ḫüsrev-i emri **gürūḫ-ı ʿālemiyān**
Mūsāḫḫār-ı şeh-i fermānı baḥr ile berdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 63). [gürūḫ-ı ʿālemiyān, ]*

**ġurūr:** *Gurur, kendini beğenme, büyüklenme, kibir.*

Bir murā daḫi benüm diyü itme cefā
Zinḫār **ġurūrı** kendüñe görme revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 2). [ġurūrı, -ı ]*

**ġurūr-ı ḥüsn:** *Güzellik gururu.*

Döker āb-ı-rūḫin ḫāke miśāl-i mihr-i ʿālem-tāb
**Ġurūr-ı ḥüsn** ile olduḳca her şūḫ-ı cihān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 6). [ġurūr-ı ḥüsn, ]*

**ġurūr-ı ḥüsn:** *Güzelliğin gururu.*

Hilāle ġürre-i ebrūsı dâl- ḫançer olur
**Ġurur-ı ḥüşn** ile yoḳdur o kec-külāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 8). [ġurur-ı ḥüşn, ]*

**gürz:** *Ateşli silahların icadından önce savaş aleti olarak kullanılan, demir, tunç, bakır veya pirinçten ağır topuz.*

Şadā-yı tīr u tīġ u **gürzi** kūh el-Burze dek gitdi
Degül şah-ı ʿAcem şahenşeh-i Hindūstan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 63). [gürzi, -i ]*

Şevr-i sipihre **gürzi** doḳınsa ḳażāyla
Çāk üstüḫvān-ı gāv-ı zemīnden fiġān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 29). [gürzi, -i ]*

Alsa kemendi deste eyler hümāyı beste
**Gürzi** ider şikeste çaḳ farḳ-ı ferḳadānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 70). [gürzi, -i ]*

**gūş:** *Dinlemek, kulak vermek.*

Oḳur eṭfāl bikr-i fikretümüñ
**Gūşın**a ḫāmemün şarīri ezān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 222). [gūşına, -ı, -n, -a ]*

**gūş:** *İşitmek.*

Ne miş̱kini gördi dīde-i māḫ̱lūḳāt
Mānend-i Nazîmi ne **güş** eyledi semʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 4). [güş, ]*

**güş:** *İşitme, kulak verme.*

Ṭıfl-ı dilümüñ **ġuşına** gülbāng-i muḥabbet
Ḥaḳḳā ki ez̲āndur ṣalavātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 5). [ġuşına, -ı, -n, -a ]*

**güş:** *Kulak.*

**Güşında** o kim fitil-bendüm çıḳara
Cisminde hezār dāġ-ı ḥasret yaḳīnūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 3). [güşında, -ı, -n, -da ]*

**güş:** *Dinleme, kulak verme.*

Demsāz olur ṣādāña ḳıyās itme kūhsār
**Güş** eyle ʿibret al saña senden ḫ̱aber virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 8). [güş, ]*

Fiġānum göklere çıḳdı ne ṭāliʿdür ki **güş** itmez
Fiġānum gibi oldı ol meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 3). [güş, ]*

Ola Hüsrev eġer **güş** itse ḳāʾil
Naẕīm ḫ̱urşīdümüñ şīrīn edāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 15). [güş, ]*

Gül gibi ol ġonce-fem **güş** eyleyüp feryādumı
Bülbülān-ı bāġı ḫ̱āmūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 11). [güş, ]*

Cām-ı lebrīzin pey-ender-pey nice nūş eylemez
**Güş** iden ḥulḳ-ı şürūḫ̱īden demādem ḳulḳule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 6). [güş, ]*

Nālemi **güş** eyleyüp ḫ̱andān olur ol mest-i nāz
ʿĀdet oldur bülbül efġān eyledükce gül güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 11). [güş, ]*

Hamīde ḳadd ile **güş** eyleyüp meclisde feryādum
Büküldi ḳāmet-i çeng ü dil-i neyden fiġān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 11). [güş, ]*

Tāze elfāz ile güftārumı **güş** eylemeġe
Pāy-ı taʿbīrumi taḳbīle gelür ḥüsn-i edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 47). [güş, ]*

**Güş** idenler raḥmetu ʿİlāhi ʿaleyhim ecmaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 139). [güş, ]*

Müjde-i teşrīfini **güş** eyleyüp biñ cān ile
Hidmetinde döndi başı üzre pīr-i çarḫ̱-ı rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 15). [güş, ]*

Güne güne naʿt-ı pākin **güş** idenler didiler
Merḥabā nuṭḳ-ı Nāẕim-i pür-hüner tāle-beḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 69). [güş, ]*

Ḳadrüñi ehli bilür ḫ̱āṣidi **güş** itme Naẕīm
Ḳo disünler saña ednā ḳatı aʿlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 17). [güş, ]*

**Güş** eyleyüp vefātını nāgāh didiler
Kim var ise o demde ṣıġār u kibārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 5). [güş, ]*

**Güş** eyleyince ġulġule-i riḥletin Naẕīm
Ẓann eyleme ki ḳopdı ḳıyāmet Hudā ʿAlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 1). [güş, ]*

**Güş** iden kimse bilür bu lügazı
Boş bulunūrsa Naẓīmüñ boġazı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 13). [güş, ]*

Güş idüp sözlerin sūret-i çīn
Gösterüp nāzikāne çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 179). [güş, ]*

Teşrīf ideli ciḫānı şāḫ-ı kevneyn
Şānisini **güş** işitmedi görmedi ʿāyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 2). [güş, ]*

Gülbāng-i ṣalā-yı ʿafvüñi **güş** ideli
Bir başḳa cemāʿat oldılar ehl-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 3). [güş, ]*

**Güş** itdi meġer hezār cānuñ zārın
Gösterdi o ġonce-leb gül-i rūḫsārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 1). [güş, ]*

Nemçe ṭaburın bozup ḳırdı geçürdi tīġdan
**Güş** idince müjde-i fetḥin idüp ḫamd ü şenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 12). [güş, ]*

**Güş** idüp teşrīfini tārīḫini didüm Naẓīm
Meclis-i fetvā yine Ṣādıḳ Efendiye maḥal (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 35). [güş, ]*

**Güş** idince mevlid-i tārīḫini didüm Naẓīm
Oldı Ṣadre'd-dīn Muḥammed mehd-i dünya zīneti (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 13). [güş, ]*

**güş:** *Kulak; işitme, dinleme.*

Benüm ol bülbül-i gülzār-ı beyān kim **güşum**
Gül gibi şāḫid-i maʿnī dutar olsam gūyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 5). [güşum, -um ]*

**güş:** *Kulak*

Ne raġbete naẓār eyler ne iʿtibāre nigāh
Pür itse **güşına** girmez ciḫānı ḳal ile ḳīyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 12). [güşına, -ı, -na ]*

**güş eyledükde:** *Dinlemek, kulak vermek.*

**Güş eyledükde** mevlidin ins ü melek sūr eyledi
Oldı sürūr-ı surına maẓḫār ṣaġır ile kebīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 11). [güş eyledükde, -dükçe, - ]*

**güş eylemezler:** *Dinlemek, kulak vermek.*

Söyleseñ **güş eylemezler** söylemezseñ derd olur
Olmasun kimse bu derdüñ ḫaste-ḥāl-i püsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 91). [güş eylemezler, -mez, -ler ]*

**güş eyleyen:** *İşitmek, duymak.*

Nāmını **güş eyleyen** ʿizzetle ber-pā olmasa
Aña çūb-ı ẕillet ü idbār ile taʿzīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 37). [güş eyleyen, ]*

**güş ideli:** *Kulak vermek, dinlemek.*

Viṣāl-i yār bir efsānedür ki **güş ideli**
Miṣāl-i baḫt-ı siyeh mübtelā-yı ḫvāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 13). [güş ideli, -eli ]*

**güş ider:** *Kulak vermek, dinlemek.*

Hūnīn terānemi gül-i ter gibi **güş ider**
Bülbül miṣāl demdür olursam neġam-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 7). [güş ider, -er ]*

**güş idicek:** *Duyunca.*

**Güş** idicek bu muṣībet ḫaberin
Ḳodı aḥbābınıı vāveylāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 19). [güş idicek, ]*

**gūş idüp:** *Kulak vermek, dinlemek.*

Naẓmumı **güş idüp** ümīdüm odur
Diyesiñ āferīn getür ḳaftan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 199). [güş idüp, ]*

**Güş** idüp naẓmumı ʿafv eyle Naẓīm-i zārı
Ṣāʿirüñ lā-büd işi lāf u güzāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 13). [güş idüp, -üp ]*

**Güş** idüp gül ġonce-veş çāk-ı girībān eyleye
Bülbül-i dil vaṣfın itdükce neġam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 19). [güş idüp, -üp ]*

**güş itmemiş:** *Dinlemek; dinleyip uygulamaya koymak.*

Bilmez bu rezmi Hāḳan **güş itmemiş** Süleymān
Görse iderdi ḥayrān Sulṭān Selīm Hānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 91). [güş itmemiş, -me, -miş ]*

**ġusā:** *Keder, kaygı, tasa.*

**Ġusāy**a düşmeyenler nergis-i bīmārı derdinden
Gözi yaşma nīlūfer gibi yā Rab ġarīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 5). [ġusāya, -y, -a ]*

**güşāsb:** *İran Hükümdarlarından Güştâsb.*

Serdār o ḫıdīv-i Ḳahramān-ferdür kim
Seylī-ḫūr-i rezmi Rüstem ü Gīv ü **Güşāsb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 4). [güşāsb, ]*

**güşāyiş:** *Açıklık, ferahlık.*

Bulur bir gün **güşāyiş** kār-ı beste
Olur eyyām-ı ġam ʿıyd-i ḫuceste *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 9). [güşāyiş, ]*

**güşāyiş-i güle:** *Gülün açılması.*

Gülüp açılsa nola feyż-i eşk-i bülbülden
**Güşāyiş-i güle** bādī ṣafā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 4). [güşāyiş-i güle, ]*

**gūşe-i ebrū:** *Kaşın köşesi.*

Rakibe rūḫşat-ı ṭaʿn u telāş-ı ʿāşıḳ-ı şeydā māhuñ **güşe-i ebrū** ile īmālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 16). [güşe-i ebrū, ]*

**gūşe-i gülistānı:** *Gül bahçesinin köşesi.*

Bülbüle **gūşe-i gülistānı**
Künc-i vīrāneyi ġurūba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 7). [güşe-i gülistānı, -ı ]*

**gūşe-i mihrābda:** *mihrab köşesinde.*

Fikr-i laʿli zāhide ol deñli ḳan aġlatdı kim
**Güşe-i mihrābda** seccāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 6). [güşe-i mihrābda, -da ]*

**gūşe-i tecrīd:** *Tecrit köşesi , el ayak çekme köşesi.*

**Güşe-i tecrīd** ey dil bī-keder peyġūledür
Zāl-ı dehre baḳma kim çoḳ kimseden mahlūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 1). [güşe-i tecrīd, ]*

**gūsfend-i dile:** *Gönül koyunu, uysal gönül.*

İtdügi cevri **gūsfend-i dile**
İtmedi ībn-i Malḳoç u Ḳaraman *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 185). [gūsfend-i dile, ]*

**gūş-ı bikr-i maʿnâda:** *Kulakların işitmediği mana, orjinal mana.*

Naẓīm-i pür-hüner dem yoḳ ki **gūş-ı bikr-i maʿnâda**
Bu güne bir kirāmı gevher-i rāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 13). [gūş-ı bikr-i maʿnâda, --da-de ]*

**gūş-ı bikr-i sühen:** *Kulakların işitmediği söz, orjinal söz.*

Gevher-i nuṭḳ-ı Naẓīm olmaġ içün āvīze
**Gūş-ı bikr-i sühẹni** kilk-i dür-efşān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 10). [gūş-ı bikr-i sühẹn, --i ]*

**gūş-ı cāna:** *Can kulağı.*

Zīver-i silki ḳabūl it **gūş-ı cāna** ḳudsiyān
Eylesün medḥüñde bu dürr-i Naẓīmi gūş-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 173). [gūş-ı cāna, ]*

**gūş-ı dihḳānīde:** *Köylünün kulağında.*

Rāzuñı nā-māḥreme keşf itme ey dil olmasun
**Gūş-ı dihḳānīde** mengūş-i dür-i yektā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 8). [gūş-ı dihḳānīde, --de-i, -de ]*

**gūş-ı girāndan:** *Kulağı ağır işitmek, iyi duymamak.*

İder **gūş-ı girāndan** refʿ-i ʿillet nuṭḳ-ı cān-baḫşı
İşāret eylese feýz-i ḫiṭabʿı bī-zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 31). [gūş-ı girāndan, -dan ]*

**gūş-ı girāne:** *Kulağa ağır gelen, zor.*

Şekker olursa itme mükerrer maḳālüñe
**Gūş-ı girāne** ey dil oḳınmaz eẕān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 12). [gūş-ı girāne, -e ]*

**gūş-ı güle:** *Gülün kulağı, kulağa benzeyen gül.*

Buy-ı dil-cū kim meşām-ı bülbüle gülden gelür
Her ṭaraf **gūş-ı güle** şād-naġme bülbülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 2). [gūş-ı güle, ]*

**gūş-ı huş:** *Mantık, akıl kulağı. (Dinleyip idrak etmek bağlamında).*

Zebān-ı ḥāl ider tefsir iderse āyet-i ʿaşḳı
Ne **gūş-ı huş** olur māḥrem ne bir ḥarfin lisān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 20). [gūş-ı huş, ]*

**gūş-ı ḳabūle terānesi:** *Huzuruna çağırıp dinlemek.*

Maẓḫār olursa **gūş-ı ḳabūle terānesi**
Her gül çemende bülbüle bir āşiyānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 7). [gūş-ı ḳabūle terānesi, -si ]*

**gūş-ı meh:** *Ay ve güneşin kulağını açıp dinlemesi.*

Ṣadā-yı debdebe-i ṭabl u kūs-ı rezminden
Felekde **gūş-ı meh** ü mihr dāʾimā kerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 120). [gūş-ı meh, ]*

**gūş-ı niyāz:** *Duaya kulak vermek.*

**Gūş-ı niyāzı** güllere güftārı ṭutdurur
Açdıḳca ḥarf-i nāza o ġonce-dehen dehān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 3). [gūş-ı niyāz, --ı ]*

**gūş-ı niyāzuma:** *Duaya kulak vermek.*

**Gūş-ı niyāzuma** güher-āvīz-i nuṭḳ olup
Virseñ nola suʾālüme ṣad luṭf ile cevāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 35). [gūş-ı niyāzuma, -u, -ma ]*

**gūş-ı yāre:** *Sevgiliyi dinlemek.*

Vaṣf-ı dendānında bu silk-i leʾālī ey Naẓīm
**Gūş-ı yāre** dürr-i mengūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 14). [gūş-ı yāre, --e ]*

**güsiste-tār:** *Teli kopmuş çalgı.*

Ḥalel bulmaz ṣüḥūr ile sinīn olsa **güsiste-tār**
Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri kim tā ḥaşr mümteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 59). [güsiste-tār, ]*

**ġuṣṣa:** *Ar. Sıkınıtı,kaygı, tasa.*

Ṣād reşk o dīvāneye ol ṭıfla ḥased kim
Ne **ġuṣṣādan** agāh u ne ġamden ḫaberi var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 8). [ġuṣṣādan, -dan ]*

**ġuṣṣa:** *Acı, sıkıntı, keder, kaygı, tasa.*

Cām-ı vaṣl u nuḳl-i būs ü neşve-i dīdārla
Ġam gürīzān **ġuṣṣa** pinḫān ü ferāḥ mihman olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 10). [ġuṣṣa, ]*

**ġuṣṣa:** *Acı, gam, dert, keder, üzüntü, sıkıntı.*

Dem-i ṣādī ferāḥumdan beni giryān itdüñ
**Ġussa** vaḳtinde hem ol mertebe ḫandān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 6). [ġussa, ]*

Tā ki mālāmāl idüp dehri zemistān berf ile
Başına yaġa tekerek **ġussa** ḫaşm-ı şerʿinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 134). [ġussa, ]*

**ġuṣṣagāh:** *Gam keder yeri.*

Dīde rūşen ey ṭalebkārān-ı eyyām-ı neşāṭ
Geldi devir-i rāḥat-ı endūh-sūz u **ġuṣṣagāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 6). [ġuṣṣagāh, ]*

**ġuṣṣa-gāh:** *Gam keder yeri.*

Ẕevḳi-ı fikr-i bārgāhı cān-fezā vü dil-küşā
Şevḳ-ı ḳurb-i āsitānı ġam-güdāz ü **ġuṣṣa-gāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 58). [ġuṣṣa-gāh, ]*

**ġussa-i ferdā:** *Gelecek kaygısı.*

Ẕevḳ-i imrūzı ḳoyup **ġussa-i ferdā** çekenüñ
Baña dīvāne gelür ʿaḳlı anuñ var diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 9). [ġussa-i ferdā, ]*

**ġuṣṣa-i imrūz:** *Bugünün derdi.*

Bilmeyen **ġuṣṣa-i imrūz** ile ferdâne imiş
ʿAḳlı ferdāya ṣalan ṭıfl ile dīvāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 1). [ġuṣṣa-i imrūz, ]*

**ġuṣṣa-i imrūz:** *Bugünün gam tasa kederi.*

Gitdiler āḫirete rūḫları şād olsun
Geçdiler **ġuṣṣa-i imrūz** u ġam-ı ferdādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 4). [ġuṣṣa-i imrūz, ]*

**ġuṣṣa-i ʿişyān:** *İsyanın etmenin verdiği gam, keder.*

**Ġuṣṣa-i ʿişyān** Naẓīm-i zāre kār itdi meğer
Eyliye ʿafv ile ḫurrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 87). [ġuṣṣa-i ʿişyān, ]*

**ġuṣṣamend:** *Gamlı kederli.*

Dimiş ol **ġuṣṣamendi** şād ideyüm
Yine vaṣlumda ber-murād ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 191). [ġuṣṣamendi, -i ]*

**ġussası var:** *Sıkıntı, kaygı, tasa mevcut.*

Ẕerreden de ḥaḳir iken dil-i zār
Ṭaġlarca henüz **ġussası var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 72). [ġussası var, ]*

**ġuṣṣa-şiken:** *Sıkıntı dağıtan.*

Keyf-i ṣahbā-yı refīḳ-ı hünerüm **ġuṣṣa-şiken**
Neşve-cām-ı raḥīḳ-ı eserüm ġam-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 23). [ġuṣṣa-şiken, ]*

**gūş-vār:** *Küpe.*

Dürr-i dendānı olup ḥoḳḳa deḫānında bedīd
**Gūş-vār** oldı yine ʿāleme bu tāze ḫaber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 16). [gūş-vār, ]*

**gūş-vār:** *Küpe yapmak.*

Zīver-i silki ḳabūl it gūş-ı cāna ḳudsiyān
Eylesün medḥüñde bu dürr-i Naẓīmi **gūş-vār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 174). [gūş-vār, ]*

**güvāh:** *şahit, tanık; delil.*

Ẓahr-ı pākinde yiter ol mühr iṣbāt-ı vücūd
Enbiyā vü mürselīn daʿvāsına besdür **güvāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 50). [güvāh, ]*

Ḥüccet-i naẓm-ı Naẓīmi göster
Oldı mażmūnına her beyti **guvāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 76). [guvāh, ]*

**güvāh:** *Şahit, delil, tanık.*

Pertevi olduġına ʿālem-gīr
İstemez mihr-i ciḫān-tāb **güvāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 4). [güvāh, ]*

**güvāh itmiş:** *Delillendirmek, tanıklamak.*

Ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilm-i ẕātına **itmiş güvāh**
Ḥaḳk Ebū Bekr ü ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 97). [güvāh itmiş, -miş ]*

**güvāh-ı ḥālidür:** *Durumuna tanıktır.*

Naẓīmā vāḳıf-ı ḥāl-i rumūz-ı nüktedānān ol
**Güvāh-ı ḥālidür** zīrā rumūz nüktedānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 10). [güvāh-ı ḥālidür, --i, --dür-dür ]*

**gūy:** *Çevgan oyununda oynanan top.*

Oldı bāziçegāh rifʿatine
Mihr-i zer **gūy** māh-ı nev çevgān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 94). [gūy, ]*

**gūy:** *Çevgan oyununda oynanan top*

Kelle-i aʿdāyı ġalṭān itdi pāy-ı rāḫşına
**Gūy** ü çevgān oynadı ṣaḥn-ı veġāda gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 10). [gūy, ]*

**gūy:** *Söylemek, konuşmak.*

Ḥaẕer ṣad el-ḥaẕer **gūy** itdigüñ esrārı ifşādan
Yiter Ferḥād-ı ʿibret kūh-veş olmaz nifāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 5). [gūy, ]*

**gūyā:** *Söyleyici, söyleyen, dile getiren (yazmak bağlamında).*

Mecmūʿa degül bu nüsḫa-i kübrādur
Her ṣafḥası bir zebān ile **gūyādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 2). [gūyādur, -dur ]*

**gūyā:** *"Adeta, sanki, gibi" edatı.*

Hāl-i hindūlar o ʿutārid-i kān-ı behcetüñ
Ṭabla-i ḫüsninde **gūyā** fülfül ü ḳāḳüledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 8). [gūyā, ]*

Cāmesinden görinür sīne-i ṣāfı **gūyā**
O peri nūr-ı leṭāfetle ḳabālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 9). [gūyā, ]*

Sure-i ṣād üzre **gūyā** saṭr-ı Bismi'llāhdur
Medd-i ebrū kim o çeşm-i dil-rübā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 7). [gūyā, ]*

Sālik-i semt-i mecāza ṭaʿn idermiş müddeʿī
Menzil-i taḥḳīḳe **gūyā** vāṣıl-ı reh-bürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 4). [gūyā, ]*

Ṣaf çekdi kūy-ı yārde ʿuşşāk ṣubḥ-dem
**Gūyā** ḳuruldı ʿarṣa-i ʿaşḳ içre kār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 6). [gūyā, ]*

Zīr-i ser-i zülfinde o rūḫsārı görenler
**Gūyā** şeb-i Ḳadr içre doġan nūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 10). [gūyā, ]*

Seyr idüp āyīne-i rūḫsārını **gūyā** olur
Ṭūṭī-i dil söylemez yār-ı şeker-güftārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 5). [gūyā, ]*

Nola ḥāl-i dem-i ebrūsı dil mülkin ḫārāb itse
Sipihr-i ḥüsne **gūyā** aḫter-i dünbāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 8). [gūyā, ]*

Kemālin mīve-i şiʿr-i terüñ bulmış Naẕīm el-ḥaḳ
Riyāż-ı naẕmuña **gūyā** ki ḫāmeñ āb-yār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 18). [gūyā, ]*

Ten-i billūrī fānūs içre **gūyā** şemʿi-rūşendür
Çıḳup germābeden ol sīm-ber kim pīrehenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 11). [gūyā, ]*

Tezerv ü kebk ḥayrānı ḫamūşı ṭūṭī-i **gūyā** cünbüşle o reftāruñ o ḫand ile o güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 11). [gūyā, ]*

Yārüñ bu leṭafetle teni pīrehen içre
**Gūyā** ki hemān rūḥ-ı revāndur beden içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 2). [gūyā, ]*

Bil pür-tef-i ʿaşḳ dīde pür-eşk Naẕīm
**Guya** ki hemān Tennūr u Tūfān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 4). [guya, ]*

Buldı Leylāsını **gūyā** Mecnūn
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 3). [gūyā, ]*

**gūyā:** *"Güya, sanki, âdeta" anlamlarında zarf.*

Yār gitdi sīneden ḳaldı tek ü tenhā ġarīb
Oldı **gūyā** kendü şehrinde dil-i şeydā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 2). [gūyā, ]*

ʿĀşıḳ u maʿşūḳuñ eyler ṣuret-i ḥālin ʿayān
ʿAşḳ **gūyā** bir muṣavver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 12). [gūyā, ]*

Devletle bir maḳāma seferden ki ḫān gelür
**Gūyā** füsürde ḳālıb-ı bī-rūḥa cān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 2). [gūyā, ]*

Ġam-ḫāneme yār-ı nev-civānum geldi
**Gūyā** yirine Naẓīm cānum geldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 2). [gūyā, ]*

**gūyā:** *"Adeta, sanki, gibi" edatı.*

Baḳup dendānına ḥayretde ḳaldı dīde-i giryān
Ṣādef dürr-i yetime açdı **gūyā** yemde āġuşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 6). [gūyā, ]*

Haṭṭ-ı reyḥān o zībā laʿl ü dilkeş fem kenārında
Haṭṭ-ı Yāḳutdur **gūyā** ki cām-ı Cem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 2). [gūyā, ]*

O ṭıfl-ı nev-resüñ āyīne içre ʿaksini **gūyā**
Gören taṣvīr-i ʿİsādur ṣanūr Meryem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 5). [gūyā, ]*

Şikār-ı murġ-ı cāna zīr-i bālinden nigāh eyler
İki şehbāzdur **gūyā** o gözler ḳaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 4). [gūyā, ]*

Āh-ı derd-ālūd ile ʿarż eyledüm ḥāl-i dili
Nāme gönderdüm o şāḫ-ı ḥüsna **gūyā** tīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 12). [gūyā, ]*

Naḳş oldı ebrūvānı levḥ-i dilümde yārüñ
Ressam-ı ʿaşḳ **gūyā** bir Ẕū'l-fiḳār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 4). [gūyā, ]*

Bī-naṣīb-i dāġ-ı derdi lālesiz bir şūre-hāk
Bī-ṣafā-yı ʿaşḳ-ı pāki rūḫsız **gūyā** cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 38). [gūyā, ]*

Benüm ol bülbül-i gülzār-ı beyān kim gūşum
Gül gibi şāḫid-i maʿnī dutar olsam **gūyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 6). [gūyā, ]*

Eṣer-i muʿcize-i bāḥiresiyle o şehüñ
Oldı **gūyā** yed-i pākdeki seng-i ḫārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 162). [gūyā, ]*

Görünce sīneñi şevḳ-ı lebüñle oldı dil **gūyā**
Baḳup mirʾāte lābüd ṭūṭī-i şīrīn-beyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 9). [gūyā, ]*

Zebūn-ı ḍarb-ı kūpāli ḳaderle baḫṣ ider **gūyā**
Zebān-ı tīġ-ı bürrānı feżā-yı nāgeḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 53). [gūyā, ]*

Der-ḫvab iken o cān-ı ciḫān gelse sīneme
**Gūyā** ki mürde cismüme rūḥ-ı revān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 88). [gūyā, ]*

Her oḳunduḳda virür bir güne ẕevḳi-ı çāşni
Vaṣf-ı ẕātuñla süḫan **gūyā** şekerle şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 68). [gūyā, ]*

Oldı **gūyā** kemān-ı ḫışmında
Merg-i sūfār-ı tīr ecel-peykān *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 83). [gūyā, ]*

Dil-i germiyle eşk-i çeşm-i terüm
Oldı **gūyā** tennūrla tūfān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 180). [gūyā, ]*

Sipihre eyledi āvīze tıġını **gūyā**
Ḳuruldı bir pül-i nev cūy-ı kehkeşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 71). [gūyā, ]*

Beñzi sarardı **gūyā** ayvaya döndi ḥālā
Reng-i şikest-i aʿdā güldürdi zaʿferānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 85). [gūyā, ]*

Teʾşīr-i tīġı eyler cism-i ʿadūyı bī-fer
**Gūyā** ṣānūr görenler mehtābla kettānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 110). [gūyā, ]*

Ṭılısm-ı ḫayme-i iclālini ḥıfẓ itmeġe **gūyā**
Nigeh-bān olmış ejderdür meġer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 17). [gūyā, ]*

Ruhında ḫaṭṭ-ı müşgīn üzre düşmiş ṣanma kāküldür
Gül-i terle benefşe üzre **gūyā** ṣaçlı sünbüldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 2). [gūyā, ]*

Lūlesi bu çeşmenüñ **gūyā** zebān-ı ḥāldür
Nūş-ı cān olsun diyü ʿaṭşān içün eyler nidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 25). [gūyā, ]*

**Gūyā** bu ṭarḥ-ı raʿnā bir şūḫ-ı bī-bedeldür
Çıḳmış kenāre eyler rindāne seyr-i deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 7). [gūyā, ]*

**gūyende:** *Şarkı söyleyen.*

**Gūyende** olup ḫāk-i ser-i kūy-ı bütānı
Pāy-ı dili āzürde-i rāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 7). [gūyende, ]*

**gūy-ı aḥmeddür:** *Ahmed'in sözü.*

Göñül ki ṭūṭī-i mirʾāt-ı rūy-ı Aḥmeddür
Hemīşe zemzemesi güft ü **gūy-ı Aḥmeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 2). [gūy-ı aḥmeddür, --dür ]*

**gūy-ı gerdān:** *Dönen feleğin sözü.*

Ol ḳader-ḳudret ki fermān itse çevgān-ı ḳażā
**Gūy-ı gerdān** eyleye farḳ-ı Ḳubād u Ḳayṣeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 122). [gūy-ı gerdān, -y, -e ]*

**gūy-ı ḫurşīd-veş:** *Güneş gibi parlak yuvarlak.*

**Gūy-ı ḫurşīd-veş** irmez seri eflāke o kim
ʿArṣa-i ʿaşḳda sîlî-ḫor -ı çevgān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 7). [gūy-ı ḫurşīd-veş, ]*

**gūy-ı maʿnā:** *Anlam söyleyen.*

Devrüñde ʿālem-ārā ol şāʿirüm ḫuṣūṣā
Kim ola **gūy-ı maʿnā** çevganī-i beyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 166). [gūy-ı maʿnā, ]*

**gūy-ı ser:** *Baş topu.*

Ḳays-veş zülfiyle ḥālin fikr iden āvārenüñ
Cismi ʿüryān ḳaddi çevgān **gūy-ı ser** ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 6). [gūy-ı ser, ]*

**gūy-ı seyli:** *Sel topu.*

**Gūy-ı seyli** ḫurde-i çevgān dest-i saṭveti
Farḳ-ı Ḍaḥḥāk ü ser-i Cem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 69). [gūy-ı seyli, ]*

**gūy-ı zeberceddür:** *Yeşil renkli değerli taştan top.*

O yektā ʿālem-ārā şeh-süvār-ı mülk-i lāhūtuñ
Felek çevgān-ı fermānında bir **gūy-ı zeberceddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 16). [gūy-ı zeberceddür, -dür ]*

**gūyiyā:** *"Sanki, âdeta, zannedersin ki" anlamlarında zarf.*

Merdüm-i çeşm-i ḳanāʿatdir süveydā-yı derūn
**Ġuyiyā** bir noḳṭadur ol kim ġınā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 12). [ġuyiyā, ]*

**gūyiyā:** *"Güya, sanki, âdeta, zannedersin ki" anlamlarında zarf.*

Zinde-i ʿaşḳ olmayan ṣôfî gibi dil-mürdedür
**Gūyiyā** bī-rūḫ ḳalmış ḳālıb-ı efsündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 2). [gūyiyā, ]*

Bilūrīn gerdeni sīb-i zenaḫdānıyla sāḳīnüñ
Ser-i mīnāya ḳonmış **guyiyā** bir dāne elmadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 12). [guyiyā, ]*

Göñül ʿaşḳ ile pür-sīnede ḫazīne bulur maġribī gibidür **gūyiyā** define bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 2). [gūyiyā, ]*

Sürḫ-gündur her ʿaraḳ ṭabʿ-ı rūḫından **gūyiyā**
Berg-i gülde şebnem-i üftāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 7). [gūyiyā, ]*

O zülf ü ḫāl o ʿiẕār üzre **gūyiyā** oldı
Şikār-ı murġ-ı dile dām ü çīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 5). [gūyiyā, ]*

ʿAfv ü cūdıyla seyyiʾāt-ı ümem **Gūyiyā** āftāb u şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 74). [gūyiyā, ]*

Ḳalb-i saḫt-ı yāre teʾsīr itmez oldı sūz-ı dil **Gūyiya** toñdı şitādan nāle-i āh ü enīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 40). [gūyiya, ]*

Biñdükce rāḫşa ʿarṣa-i rezm içre **gūyiyā** Sī-murġ-ı kūh Ḳāña ṣāḥib-ḳırān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 51). [gūyiyā, ]*

ʿAnberīn zülf-i dü-tā yārüñ rūḫında **gūyiyā** Ṣaçlı sünbüller açıldı ḫam-be-ḫam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 11). [gūyiyā, ]*

Ẕeḳanı **gūyiyā** çeh-i Zemzem
Kisve zülfi cemāli Beyt-i Ḥarem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 103). [gūyiyā, ]*

Yoncānuñ ṣuyın aḳıtdı dergeh-i vālāsına
İtdi icrā çeşme-i māʾü'l-ḥayātı **gūyiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 24). [gūyiyā, ]*

Müşerref oldı ol fülk-i felek-lenger ḳudūmiyle
Süleymāna buluşdı **gūyiyā** Sīmurġ-ı ʿAnḳādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 16). [gūyiyā, ]*

Ḳonup murġ-ı revānı şāḫsār-ı naḫl-i Ṭūbāya
Ḳadīmī lānesi üzre süzüldi **gūyiyā** şehbāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 6). [gūyiyā, ]*

**gūyiyā:** *"Sanki, âdeta, zannedersin ki" anlamlarında zarf.*

Kelle-i aʿdāyı ġalṭān itdi pāy-ı rāḫşına
Güy ü çevgān oynadı ṣaḥn-ı veġāda **gūyiyā**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 10). [gūyiyā, ]*

**gūy-veş ġalṭān:** *Yuvarlanan top gibi.*

Ṣavlecān-ı ḳażāda dāʾim ola
Farḳ-ı aʿdāsı **gūy-veş ġalṭān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 236). [gūy-veş ġalṭān, ]*

**güzâr:** *Geçme, geçiş.*

Nīk ü bedi rām eyleyüp evḳāt **güẕārūz**
Raḳḳās iderüz ʿaḳrebi de sāʿatümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 7). [güẕārūz, --ūz ]*

**güzâr:** *Gitmek, ilerlemek.*

ʿArş-ı aʿlādan **güẕār** itdi olup Refref-serīr
ʿĀlem-i nūrı münevver ḳıldı ol nūr-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 39). [güẕār, ]*

**güzâr:** *Akıp geçme.*

Mānend-i berḳ göz yumup açıncadır beḳā
Ey dil gerekse geşt ü **güẕār** it ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 12). [güẕār, ]*

**ġuzāt:** *Gaziler.*

Yemīninde yesārında müretteb leşker-i īslām
Nola olsa **ġuẕāta** rāh-ber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 6). [ġuẕāta, -a ]*

**güzel:** *Güzel.*

Meftūn idi ḥüsn ü ḫulḳına ins ü perī
Aḫlāḳ-ı ḥüsnde bir **güzeldi** geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 4). [güzeldi, -di ]*

**güzel:** *Dilber, sevgili.*

Naẓīmā bu lüġaz bir ter **güzeldür**
Anı ḳoynuñda ṣaḳlarsan maḥaldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 13). [güzeldür, -dür ]*

**güzel:** *Çekici, cazip kimse (Sevgili).*

Naḳd-i ṣabrı baña evvel o **güzel** ṣaydurdı
Haṭ ber-āverde olup şimdi ṣaḳal ṣaydırdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 1). [güzel, ]*

**güzel:** *1. Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren, cemil. 2. Taşıdığı üstün nitelikler veya isteğe uygun olması sebebiyle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran.*

Rūy-ı ḫandānıyla ḥüsn ü ḫulḳla her vechle
Ẕātına şāyestedür dirsem **güẕellerden** güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 22). [güẕellerden, -ler, -den ]*

**güzel:** *"Güzel, hoş" anlamında sıfat.*

Rūy-ı ḫandānıyla ḥüsn ü ḫulḳla her vechle
Ẕātına şāyestedür dirsem güẕellerden **güzel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 22). [güzel, ]*

Ṭarḥına itmānına taḥsīn idüp ben de Naẓīm
İki tārīḫ eyledüm biri birisinden **güzel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 10). [güzel, ]*

**güzellen:** *Güzelleşmek.*

Açılmış ġonce güller başlamış feryāda bülbüller
Çemen ser-sebz ü ḥurrem gülşen-i ʿālem

**güzellenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 8). [güzellenmiş, -miş ]*

**güzer:** *Geçiş, geçme.*

Eġer itse derūnından **güẕer** bād
Ola taḫt-ı Süleymān gibi berbād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 11). [güẕer, ]*

**güẕerān:** *Geçilen yer, geçme, geçiş.*

Lā-büd **güẕerān** üzredür ey dil ġam şādī
ʿĀrif ne ġam-ālūd ne dil-şād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 11). [güẕerān, ]*

**güzerān:** *Geçip giden.*

Dembedem cūy-ı fenādan **güẕerān** eylemeġe
Pīl-i şemşīri yeter münhal-i cān-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 197). [güẕerān, ]*

**güzergāh:** *Geçilen yer, geçit.*

Elbette mecāzuñ yoludur semt-i ḥaḳīkat
Mādām ola ḳanṭara-i ʿaşḳ **güẕergāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 8). [güẕergāh, ]*

**güzergāh-ı kemālinde:** *Olgunluğunun gelip geçtiği yol.*

Reh-i cāh-ı celālinde zemīn bir tūde-i kemter
Güẕergāh-ı kemālinde felek bir köhne künbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 30). [güẕergāh-ı kemālinde, -in, -de ]*

**güzīde-i dehr:** *Zamanın seçkinleri.*

Devrān murādum üzre döndi didüm Naẓīmā
Müftī **güzīde-i dehr** Seyyid ʿAlī Efendi (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 14). [güzīde-i dehr, ]*

**ġāşiyedārı:** *Seyis, at bakıcı.*

Yegāne fāris-i eblaḳ-süvār-ı māḥbūbı
Ki oldı **ġāşiyedārı** cenāb-ı Cebrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 66). [ġāşiyedārı, ]*

**ġıdā:** *Besin.*

Āhuvān-ı ḥarem-i ravża-i vālā-terine
Çemen-i cennet-i Firdevs-i berīn ola **ġıdā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 210). [ġıdā, ]*

**ḫāb:** *Uyku.*

Gülāb-efşān olup şebnem yine rūḫsār-ı ezḫārı
Uyanmış her şükūfe **ḫābdan** ṣubḥ-ı baḫār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 4). [ḫābdan, -dan ]*

**ḥabāb:** *Ar. 1. Su üzerinde peyda olan kabarcık. 2. Şebnem.*

Nola devr-i ḥayātı her **ḥabābuñ** zūd-sīr olsa
Biñā-yı ʿömri āb üzre ḳurulmış āsiyāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 9). [ḥabābuñ, --uñ, - ]*

Ṣaḥbā-yı ʿaşḳ ḥavṣalaya ṣıġmasa nola
Ednā **ḥababı** kāse-i nüh-āsmān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 10). [ḥababı, -ı ]*

Elinde cām-ı ṣafā rind-i ṣāf-meşreb iken
Nedür bu ʿuḳde derünuñda ey **ḥabāb** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 8). [ḥabāb, ]*

**ḥabāb:** *Şarabın üstündeki kabarcıklar.*

Ḳalmış naẓār-ı ḥasret ile dīde-i Cemdür
Seyr eyle **ḥabābı** ḳadeh-i ʿişretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 10). [ḥabābı, -ı ]*

**ḥabāb:** *Bülbül coşturan gül.*

Sāġar-ı ṣahbā be-kef mey-hvāre bir ben bir **ḥabāb**
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre bir ben bir **ḥabāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 2). [ḥabāb, ]*

**ḥabāb:** *Kadehin üzerinde oluşan hava kabarcığı , şarap köpüğü.*

Seyr-i ḥüsn-i yār içün cismüm serāser çeşm idüp
Dīdesin vaḳf eylemiş dīdāre bir ben bir **ḥabāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 4). [ḥabāb, ]*

Rūzgār yine düşürmiş bād-bānı ber-hevā
Fülk-i cismin ḳullanūr hemvāre bir ben bir **ḥabāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 6). [ḥabāb, ]*

Eyleyen ʿāyn-ı ḥaḳiḳatle temāşā-yı cemāl
Ḳaldı ancaḳ şimdi vāre vāre bir ben bir **ḥabāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 8). [ḥabāb, ]*

Hvābe başdurdı yıḳup mestān-ı bezmi zūr-ı mey
Didesi bīdār olan bir yāre bir ben bir **ḥabāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 10). [ḥabāb, ]*

Devr-i cām-ı Cem gibi meclis-be-meclis dembedem
Ṣāḫid-i mey şevḳine āvāre bir ben bir **ḥabāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 12). [ḥabāb, ]*

Ṣāf-meşreb ṣāf-dil ṣāfī-naẓār ṣāfī-derun
Kim olur dirsen Naẓīm-i zāre bir ben bir **ḥabāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 14). [ḥabāb, ]*

**Ḥabāb** encüm ṣafaḳ mey ʿaks-i sāḳī māh-ı mihr-engīz
Ṣüreyya cem-i meclis devr-i saġar çarḫ-ı mīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 7). [ḥabāb, ]*

Pür itdi ʿuḳde-i efkār rūzgārını
Hevāda ābile vü ābda **ḥabāb** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 8). [ḥabāb, ]*

Ey muḥīṭ-i ḳudretinde mihr ü māh iki **ḥabāb**
Çarḫ-ı aṭlas sāha-i sunʿında çetr-i bī-ṭınāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 1). [ḥabāb, ]*

**ḥabāb:** *Kadehin üzerinde oluşan hava kabarcığı, şarap köpüğü.*

Sāġar-ı şahbā be-kef mey-hvāre bir ben bir **ḥabāb**
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre bir ben bir **ḥabāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 1). [ḥabāb, ]*

**ḥabāb olur:** *Şarabın üzerinde oluşan hava kabarcığına benzemek.*

Baḥr-ı muḥūṭ-i dil ki telāṭum-peẕīr ola
Nüh künbed-i sipihr aña ednā **ḥabāb olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 8). [ḥabāb olur, -ur ]*

**habāb-āsā:** *Şarap köpüğü gibi.*

Ḳarār itmez lebüñ yād eyleyüp cām-ı şerāb-āsā
Dil-i āvāre sāḳi bir hevāyīdür **ḥabāb-āsā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 2). [ḥabāb-āsā, ]*

Naẕīmā derdī-i alāyiş-i dünyā keder virmez
Zücāc-ı dil **ḥabāb-āsā** küdūretden müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 18). [ḥabāb-āsā, ]*

Dürdî-i şahbā gibi ḳalma ayaḳlarda müdām
Sīneñi pāk it **ḥabāb-āsā** hevā-yı kīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 10). [ḥabāb-āsā, ]*

**ḥabāb-ı āb:** *Su üzerindeki kabacıklar.*

Degül yer yer **ḥabāb-ı āb** ey dil sūz-ı ṭabʿından
Leb-i cū heybet -i dīdār ile tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 13). [ḥabāb-ı āb, ]*

**ḥabāb-ı cām-ı mey:** *Şaraptaki su kabarcığı.*

Hāne-ber-dūş-ı hevāyum çün **ḥabāb-ı cām-ı mey**
Nehb-i ṣaḥbā-yı hevesle oldı ʿaḳlum tār u mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 171). [ḥabāb-ı cām-ı mey, ]*

**ḥabāb-ı mey:** *Şarabın üzerindeki hava kabarcıkları.*

Dil-i pür-ʿuḳdedür ālām-ı devr-i rūzgārından
**Ḥabāb-ı mey** ki yer yer sāġar-ı mīnāda peydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 10). [ḥabāb-ı mey, ]*

**ḥabāb-ı mey:** *Şarap köpüğü.*

Cām-ı lebrīz-i cünündur derd-nūş-ı ʿaşḳına
Her **ḥabāb-ı mey** ki çeşm-i yārle maʿhūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 8). [ḥabāb-ı mey, ]*

**ḥabāb-ı sāġar-ı:** *Kadehin üzerinde bulunan kabarcıklar. Kibirlenme* (Bu sarı boyadığım iki çizginin anlamı var mı?)

Göñül bir meclisüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur
Ki çeşm-i Cem **ḥabāb-ı sāġar-ı** ṣahbālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 2). [ḥabāb-ı sāġar-ı, -ı ]*

**ḥabbe-i hāl-i rūyı:** *Yüzündeki ben tanesi.*

Leb-i dilber ṣunardı maʿcūnum
**Ḥabbe-i ḫāl-i rūyı** afyonum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 40). [ḥabbe-i ḫāl-i rūyı, -ı ]*

**habbe-i müşġ:** *Misk zerresi.*

Dil-ḫūn-ı eşk-i ḥāli nāfında **habbe-i müşġ**
Efsûn-ı kāküliyle āşüfte ḥāl-i ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 5). [habbe-i müşġ, ]*

**ḫabbetü’s-sevdā:** *Çörek otu (Çöre otu olarak da adlandırılıp nazara karşı kullanılır. TTS, 150) II ben; göz (Allah'ın nazarı, tecellisi bağlamında).*

Hāl-i müşgīni **ḫabbetü’s-sevdā**
Ġayret-i āhuvān-ı Çīn ü Hıṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 107). [ḥabbetü’s-sevdā, ]*

**ḫaber:** *Naklolunan söz.*

Ṭūr-ı şevḳinde nola ol ene efṣaḥ **ḫaberüñ**
Ḳāʾil-i ḳavl-i ḥükm-perveri olsa Mūsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 177). [ḫaberüñ, -üñ ]*

**ḫaber:** *Haber, bilgi.*

Açup ḳara **ḫaberlerle** dehānın
O dem bir mū gelüp bağlar zebānın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 7). [ḫaberlerle, -ler, -le ]*

Ruḳebā hayf ittifāḳ itmiş
**Haberüm** yoġ iken nifāḳ itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 134). [haberüm, -üm ]*

**ḫaber:** *Bilgi, havadis.*

Beni ferdāya ṣalup şimdi kimüñle ṣalınūr
**Haberüñ** var mı ṣabā serv-i ḫırāmānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 4). [haberüñ, -üñ ]*

Bu **haberle** o dilber-i ṭannāz
Eylemiş bendesin yine mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 199). [haberle, -le ]*

**ḫaber:** *Haber, bilgi.*

Dürr-i dendānı olup ḥoḳḳa deḫānında bedīd
Gūş-vār oldı yine ʿāleme bu tāze **ḫaber** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 16). [ḫaber, ]*

Gūş idicek bu muṣībet **ḫaberin**
Ḳodı aḥbābınıı vāveylāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 19). [ḫaberin, -iñ ]*

**ḫaber:** *(Ar.) Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dâir orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz.*

Ṣād reşk o dīvāneye ol ṭıfla ḥased kim
Ne ġuṣṣādan agāh u ne ġamden **ḫaberi** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 8). [ḫaberi, -i ]*

Demsāz olur ṣādāña ḳıyās itme kūhsār
Gūş eyle ʿibret al saña senden **ḫaber** virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 8). [ḫaber, ]*

Bir **ḫaber** gelmedi ārām-ı dil ü cānumdan
Cānımuñ cānı ḫabîbimden o cānānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 1). [ḫaber, ]*

Neyyir-i künh-i kemālinden nice virsün **ḫaber**
Ẕerre-i nāçīz iken noḳṣan ü ʿacziyle ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 17). [ḫaber, ]*

**ḫaber aldum:** *Haber almak.*

Hicrān-ı yāri yolda **ḫaber aldum** ey Naẓīm
Rāh-ı viṣālde yārı yoldan dönem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 13). [ḫaber aldum, --du, --m ]*

**ḫaber virür:** *Ulaştırmak, bildirmek.*

Deḫānı sırr-ı ʿademden **ḫaber virür** her dem
Rumūz-ı ġayb sebaḳ-ḫvān olur zebānından

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 7). [ẖaber virür, -ür ]*

**ẖaberdâr:** *Bilgi sahibi olan.*

**Haberdār** olmaduñ rāz-ı dilimden ey perī gitdi
Lisān-ı ġaybdan söylenseñ ammā ol deẖān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 15). [haberdār, ]*

**ẖaber-i mūḥiş:** *Korkunç haber.*

**Haber-i mūḥiş** ile mużṭaribü'l-ḥāl oldı
Zümre-i ehl-i beyān ẖavf ile bu maʿnādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 7). [haber-i mūḥiş, ]*

**ẖaber-i müjde:** *Müjde haberi.*

Gelmedi bir **ẖaber-i müjde** ile yāre giden
Ḳaldı göñlüm gibi ẖavfüm bu ki dildāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 1). [ẖaber-i müjde, ]*

**ẖaber-i müjde-i viṣāl:** *Kavuşma müjdesinin haberi.*

Ne yār geldi ne **ẖaber-i müjde-i viṣāl**
Hayretde geçdi cān u dile intiẕār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 11). [ẖaber-i müjde-i viṣāl, ]*

**ẖaberi ẕātınuñ:** *Haber vere kişi.*

Nola ẓāhirde ger muʾaẖẖar ise
**Haberi ẕātınuñ** muḳaddemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 10). [haberi ẕātınuñ, -ın, -uñ ]*

**ẖabeşī:** *Habeşistan halkından olan (kimse).*

Bu ḳadar kevkebe-i rifʿat-i cāh ile Zuẖāl
Ḳulle-i mihrinüñ ednā **Ḥabeşi** bir ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 38). [ḥabeşi, ]*

Āsitānında Züẖāl bir **ḥabeşī** ẖādimdür
Dergeh-i ʿişmetine ẖidmet ile ẖurrem u şād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 13). [ḥabeşī, ]*

**ẖabīb:** *Sevgili, mahbup.*

Görmek olur mı almadan Allāh cānumı
Cānānumı **ḥabībümi** ol nev-civānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [ḥabībümi, -üm, -i ]*

**ẖabīb:** *(Allah'ın sevgilisi) Hz. Muhammed.*

Ḥālīl ü hem **Ḥabīb** ü hem Ṭabīb ol
Ḳarīb ü hem münīb ü hem ẖaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 15). [ḥabīb, ]*

Şādmān it beni **ḥabibüm** ile
Hastesi olduġum ṭabībüm ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 15). [ḥabibüm, -üm ]*

O **ḥabībüñ** cemāli ḥürmetine
Saña ḳurb ü viṣāli ḥürmetine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 7). [ḥabībüñ, -üñ ]*

**ẖabīb:** *sevgili, mahbup.*

Piyāle elde ne dem bezmüme **ḥabīb** gelür
Ayaġuma ayaġıyla benüm naṣīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 1). [ḥabīb, ]*

**ẖabīb:** *Sevilen kimse, sevgili, dost. , (Habîbullah "Allah'ın sevgilisi" sözünün kısaltılmışı olarak) Hz. Muhammed.*

Benümle ʿahd -i vefāya **ḥabīb** el virdi
Yine ḥasedle telāş-ı raḳīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 1). [ḥabīb, ]*

**ḫabīb:** *Sevgili dost.*

Bir ḫaber gelmedi ārām-ı dil ü cānumdan
Cānımuñ cānı **ḫabîbimden** o cānānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 2). [ ḫabîbimden, --im, --den ]*

**ḫabībi:** *Sevgili; Hz. Muhammed.*

Ey şāḫid-i nāzenīn-i bezm-i İsrā
Maḥbūb-ı Hudā **ḥabībiñā** mevlānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 2). [ḥabībiñā, -na ]*

**ḫabīb-ı emceddür:** *Allah'ın çok şeref sahibi sevgilisi, mahbubu. (Hz.Muhammed).*

Maḳām-ı sidre vü refref ḳudumiyle müşerrefdür
Muḳīm-i kürsī-yi ʿArş-ı mecīd ol **ḥabīb-ı emceddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 26). [ḥabīb-ı emceddür, -dür ]*

**ḫabīb-i ḥaḳ:** *Allah'ın sevgilisi (Hz. Muhammed).*

Aḥmed-i Mürsel **Ḥabīb-i Ḥaḳ** Muḥammed Muṣṭafā
Faḫr-ı ʿālem ʿālem-i hejdeh hezāruñ mefḫarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 115). [ḥabīb-i ḥaḳ, ]*

**ḫabīb-i ḥaḳḳā:** *Allah'ın sevgilisi II Hz. Muhammed.*

İlticā eyle **Ḥabīb-i Ḥaḳḳā**
Der-i maʿbūdı idin cāy-ı penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 11). [ḥabīb-i ḥaḳḳā, ]*

**ḫabīb-i kibriyā:** *Allah'ın sevgilisi.*

Ey ḫudāvend-i mükerrem raḥmeten li'l-ʿālemīn
Hem **ḥabīb-i kibriyā** hem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 2). [ḥabīb-i kibriyā, ]*

**ḫabīb-i kibriyāsın:** *Büyüklük , yücelik sevgilisi.*

Şemʿüñe cem olsa lāyıḳ enbiyā vü mürselin
Hem **ḥabīb-i kibriyāsın** hem Nebīsin hem resūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 12). [ḥabīb-i kibriyāsın, -sın ]*

**ḫabīb-i rabb-i celīl:** *Yüce Allah'ın sevgilisi, Hz. Muhammed.*

Henūz vird-i zebānumla ḥırz-ı cānumdur
Ṣenā-yı ẕāt-ı cemīl **ḥabīb-i Rabb-i celīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 64). [ḥabīb-i rabb-i celīl, ]*

**ḫabību'llāh:** *Allah'ın sevgilisi, Hazreti Muhammed.*

Meded-i ins ü cān **Habību'llāh**
Sened-i enbiyā penāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 9). [habību'llāh, ]*

**ḫabīr-i aḥvālüm:** *Halimin haberi.*

Var idi bir **ḫabīr-i aḥvālüm**
Aña maʿlūm idi benüm ḥālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 165). [ḫabīr-i aḥvālüm, -üm ]*

**ḫabl-i metīn-i şerʿi:** *Din kurallarının sağlam urganı.*

Tā ola ünmetinüñ **ḥabl-i metīn-i şerʿi**
Zīver-i gerden-i teslīmi ṣenā zīb-i lebi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 65). [ḥabl-i metīn-i şerʿi, ]*

**ḥabs:** *Hapis:Bir yere kapatıp salıvermeme.*

**Ḥabs** idüp enḫār-ı kec-reftārı şulṭān-ı şitā
Dest-bürd-i berdle çekdi ḥişār-ı āhenīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 29). [ḥabs, ]*

**ḥabs-i medīd:** *Uzun hapis.*

İcrā-yı emr-i şerʿle maʿrūf o deñli kim
Sulṭān-ı nehyi **ḥabs-i medīd** itdi münkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 56). [ḥabs-i medīd, ]*

**ḥac:** *Genellikle tek tanrılı dinlerde kutsal olarak tanınan yerlerin, o dinden olanlarca yılın belli aylarında ziyaret edilmesi.II İslam'ın beş şartından biri olan, Müslümanlarca zilhicce ayında Mekke'de yapılan Kâbe'yi ziyaret ve tavaf ibadeti.*

Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz
Ne **ḥac** ne ẕekāt u ne ṣalāt ile na ṣavm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 4). [ḥac, ]*

**ḥacālet:** *Mahcubiyet, utanma.*

Bu deñli göz yaşın aldı ṭaḳıldı ġayre yine
Gülüñ **ḫacāleti** şimdi berāy-ı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 8). [ḫacāleti, -i ]*

Mevḳıf-ı şerm ü **ḥacāletde** ḳalan küstāḫım
Her ne emr eyler iseñ ʿafv ile fermān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 13). [ḥacāletde, -de ]*

Kef-i kerīmi ile ṭabʿ-ı mekrümet-kārı
Düşürdi baḥre **ḫacālet** ḥicāb-ı kān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 38). [ḫacālet, ]*

**ḫacālet:** *Utanma, mahcup olma, utanç.*

Murġ-ı dest-āmuz-ı ḫāmem cilve-i nāz eylase
Ṣad **ḫacāletle** giderdi kendüden kebk-i deri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 218). [ḫacāletle, -le ]*

**ḫacālet-baḫş-ı şād:** *Mutluluğun utandırması.*

ʿAdl ü dād ile **ḫacālet-baḫş-ı şād** Nuşirevān
Şermsār-ı cūdı Hātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 51). [ḫacālet-baḫş-ı şād, ]*

**ḥācāt:** *İstekler, dilekler.*

İlāhī ḳażā eyle **ḥācātumı**
Ḳabūle kārīn it münācātumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 44, Mısra 1). [ḥācātumı, -um, -ı ]*

**hacc:** *Islâm'ın beş şartından biri olan ve muayyen zamanda Mekke'deki "Kâbe-i Şerife" yi ziyaret etmek üzere yola çıkma farizası.*

İde meşḳur saʿyüñi Bārī
Ḳıla maḳbūl **ḥaccuñı** Sübḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 146). [ḥaccuñı, -uñ, -ı ]*

**Haccuñı** Ḥaḳḳ ide maḳbūl ola saʿyuñ meşḳūr
Maẓḫār-ı ʿātıfet-i Ḥażret-i Mevlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 31). [haccuñı, -uñ, -ı ]*

**hāce-i küttāb:** *Katiplerin efendisi.*

Beñzemez birbirine evżāʿı
Oḳudur **ḫāce-i küttāb** eşbāh *(Yahya Nazîm*

*Dîvânı, Kaside 29, Mısra 36). [ḫāce-i küttāb, ]*

**ḫacel:** *Keklik, kebk.*

Cūd-ı ṭabʿından seḫā-yı Hātem-i Ṭayy münfaʿil
Luṭf-ı destinden **ḫacel** dāʿim ʿaṭā-yı Caʿferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 150). [ḫacel, ]*

**ḫacerü'l-esved:** *Kabe'nin duvarında bulunan ve cennetten geldiğine inanılan meşhur kara taş.*

Hāl-i rūḫsāresi zülāl-i lebi
**Ḥacerü'l-esved** ile zemzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 26). [ḥacerü'l-esved, ]*

**ḫacerü'l-esved-i süveydāsın:** *Siyah Ḥacerü'l-esved.*

Kucaḳlamış **Ḥacerü'l-esved-i süveydāsın**
Siyāh kisve ile Kaʿbe-i Mükerrem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 17). [ḥacerü'l-esved-i süveydāsın, --sın-sın ]*

**ḫācet:** *Allah'tan veya büyük bir makamdan yerine getirilmesi, gerçekleştirilmesi istenen dilek.*

Ṣıdḳ ile niyāz-nāmemüz irgürelüm
**Ḥācetlerümüz** ḳabūl olur mı görelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 2). [ḥācetlerümüz, -ler, -ümüz ]*

Seyr idüp vech-i ṣabīḥin **ḥācetüm** oldı revā
Ḥaḳ bu kim maḳbūl olur lā-büd duʿā-yı ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 55). [ḥācetüm, -üm ]*

**ḫācet:** *Allah'tan gerçekleştirilmesi istenen dilek.*

Biter her nā-murāduñ **ḥāceti** ednā işāretle
Eger rūḫṣat virürse kūşe-i ebrūsı īmāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 11). [ḥāceti, -i ]*

**ḫācet:** *Allah'tan veya büyük bir makamdan yerine getirilmesi, gerçekleştirilmesi istenen dilek.*

Ne murād itdi ise virdi iki ʿālemde
Ḳıldı her **ḥācetini** Ḥażret-i Allāh revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 268). [ḥācetini, -i, -ni ]*

**ḫācet:** *Gerek duyulan, muhtaç olunan şey, ihtiyaç II. Herhangi bir şey için gerekli olma, lüzum.*

Yüz sürüp dergāhuña geldi ḳabūl it **ḥācetin**
Eyleme ḥırmān ile yā Rab Naẓīm-i zārı red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 45). [ḥācetin, -+in ]*

Ya resūla'llāh ḳabūl eyle Naẓīmüñ **ḥācetin**
Bir ġedā-yı dergehüñdür itme redd ile melūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 21). [ḥācetin, -+in ]*

ʿArż-ı **ḥācet** eylese ḫayr ola ṣabr eyle dime
Hayr olan ṣabra **ḥācet** ne niçün teʾḫīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 20). [ḥācet, ]*

**ḫācet degül:** *Gerekmez, İhtiyacı yoktur.*

Söylemek **ḥācet degül** keyfiyyetüm maʿlūmdur
Bir daḫi ʿarż eylesem ḥāl-i dili tekrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 77). [ḥācet degül, ]*

**ḥācet yoḳ:** *Gerek yok.*

Bilür keyfiyyet-i aḥvālümi taḳrīre **ḥācet yoḳ**
Żamīr-i enverinde rāz-ı pinẖānum hüveydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 25). [ḥācet yoḳ, ]*

**ḥācī:** *Hacceden zat.*

Söyledi tārīẖini hātif-i ḳudsī Naẓım
**Ḥācī** Sefer eyledi gülşen-i ʿAdni maḳām (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 28, Mısra 2). [ḥācī, ]*

**Ḥācī** Selīm Girāy vefāt eyledi dirīġ
Lebrīz-i nūr-ı raḥmet ide ḳabrini ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 1). [ḥācī, ]*

Tārīẖ-i fevtini didi ṣād ḥüzn ile Naẓīm
**Ḥācī** Selīm Girāya ola ẖuld cāy-gāh (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 10). [ḥācī, ]*

**ḥācī hān selīm:** *Hacı Han Selim.*

Kaʿbe-i cūd **Ḥācī Han Selīm**
Şeref-i dūde-i Bahādır Han *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 27). [ḥācī han selīm, ]*

Ġazī vü **Ḥācī Hān Selīm** ol ẖüsrev-i dervīş-ẖū
Kim māder-i dehri Hudā itmiş naẓīrinde ʿakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 1). [ḥācī hān selīm, ]*

**ḥācī selīm girāy:** *Hacı Selim Giray.*

**Ḥācī Selīm Girāy** ki evṣāfın eyleyen Nāḳış da olsa cāʾizesin biʾt-temām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 19). [ḥācī selīm girāy, ]*

**ḥacī selīm girāy-ı süleymān-şükūh:** *Ulu Süleyman'ın Hacı Selim Giray'ı.*

**Ḥacī Selīm Girāy-ı Süleymān-şükūh** kim Dergāhınım Żiyāretine ins ü cān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 13). [ḥacī selīm girāy-ı süleymān-şükūh, ]*

**ḥācī selīm girāyuñ:** *Hacı Selim Giray.*

**Ḥācī Selīm Girāyuñ** olup dergehinde ḳul Senden Naẓīm o derde ʿubūdiyyet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 19). [ḥācī selīm girāyuñ, -uñ ]*

**ḥācib:** *1. Kapıcı, perdeci. 2. Kaş.-tesniye bünyesiyle- hâcibeyn: Kaşlar, iki kaş.*

Vaṣf idendür bilen ol dilberi kātib ne bilür Māḥrem añlar ḥaremüñ ḥālini **ḥācib** ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 2). [ḥācib, ]*

**ḥācib:** *Kapıcı.*

Dergeh-i ẖüsrev-i kemālümde
İki **ḥācib** Ẓāhir ile Selmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 228). [ḥācib, ]*

**ḥācib-i dergāhına:** *Dergahına kapıcı ( olmak ).*

Āṣaf-ı devrān ki fermān ile itse ʿazm-i rāḥ Ḳande varsa **ḥācib-i dergāhına** tevḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 24). [ḥācib-i dergāhına, -ın, -a ]*

**ḥācib-i deri:** *Dergahın kapıcıs.*

Mesned-nişīn-i faẓl ü hüner zü-fünūn-ı dehr
Kim ībn-i Ḥacib olsa revā **ḥācib-i deri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 34). [ḥācib-i deri, ]*

**ḫacib-i hāk-der:** *Kapısının eşiğindeki kapıcı.*

**Ḥacib-i hāk-deri** ʿaynına almaz feleġi
Bende-i kemteri gerdūne ider istiġna
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 39). [ḥacib-i hāk-der, -i ]*

**ḫācib-i ḥicāb:** *Utanma perdesi.*

Yüz sürdüm āsitān-ı mürüvvet-penāhuña
Sedd olmaya ümīdüm odur **ḥācib-i ḥicāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 30). [ḥācib-i ḥicāb, ]*

**ḫacīl:** *Utanmış. Utanan.*

Ola meşşāṭa degül ġāliye vü ġāze **ḫacil**
Reng-i ṣahbā o rūḫ-ı āli ki gül-gūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 5). [ḫacil, ]*

**ḫacīl:** *Utanmış, mahçup*

Mihr-i enver **ḫacil** cemālinden
Māh şermende rûy-ı ālinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 87). [ḫacil, ]*

**ḫacīl:** *Utancından kimsenin yüzüne bakamayacak duruma düşmüş olan, küçük düşüp utanmış, mahcup olmuş (kimse).*

Yegāne ḫvāce-i dānā-yı mekteb-i maʿnā
ʿUṭārid ola **ḫacil** ḫāme-i beyānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 18). [ḫacil, ]*

Kendüñi itme **ḫacil** Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Serv-i dāmen-çīde ol seyl-i ʿalāyıḳdan ḥaẕer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 209). [ḫacil, ]*

**ḫacle-dār:** *Gelin evi.*

Duḫter-i rez **ḫacle-dār** olduḳca kendin gösterür
Sāḳiyā var ise sāġar ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 7). [ḫacle-dār, ]*

**ḫacle-gāh:** *Gelin odası , süslü, gösterişli yer; yüksek mevkideki kimsenin huzuru, makamı.*

Sākī müzeyyen eyle şebistān-ı ʿişreti
Olsun ʿarūs-ı bādeye peymāne **ḫacle-gāh**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 12). [ḫacle-gāh, ]*

**ḫaclet:** *Utanma.*

Günāh-ı ġayre baḳup **ḫacletümden** āb oldum
Haṭā eyledi el ben ġarḳa-ı ḥicāb oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 1). [ḫacletümden, ]*

**ḫaclet:** *Utanma, mahcup olma.*

Hāḳān-ı mesned-i hüner ol kim kemālinüñ
**Hacletle** ser-efgendesidür cān-ı Enverī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 18). [hacletle, -le ]*

**ḫad:** *Sınır.*

Mihr-i feyżinden yeter bir kerre iki ʿāleme
Aña tālib ẕerre gibi gerçi bī-pāyān u **ḥad**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 36). [ḥad, ]*

**ḫad:** *Yanak, ruh, ruhsar.*

Serv o ḳadd lāle o **ḫad** ġonce o leb gül o ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre o ḫaṭ sebze-i bigāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 11). [ḫad, ]*

**ḫad:** *Yanak , sevgilin yüzü.*

Gül o rū ġonce olup lāle o **ḥad** ol ḫaṭṭ-ı semen
Ṣaçlı sünbüldür o ʿānber bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 5). [ḥad, ]*

**ḫadd:** *Sınır.*

Sūḳ-ı raġbetde eġer bulsa revāc-ı iʿtibār
Cins-i kālā-yı hüner **ḥadden** füzūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 14). [ḥadden, -en ]*

Dergehüñde **ḥadden** efzūndur ḳuṣurum ʿafv ḳıl
Müẕnibüñ çirkāb-ı cürmi ʿafv ile tathīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 81). [ḥadden, -en ]*

Ey nev-baḫār-ı ʿizzet vey gülbün-i saʿadet
Bulmaz mı **ḥadd** ü ġāyet bāġ-ı ġamuñ ḫazānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 152). [ḥadd, ]*

**ḫadd:** *Derece, mertebe.*

İtdükce medḥ-i ẕātuñ yoḳ **ḥaddi** vāridātuñ
Kilk-i terüm nikātun çoḳ dilli tercümānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 163). [ḥaddi, -i ]*

**ḫaddad-ı çarḫ:** *Feleğin demircisi.*

Bildürür ḥaddün saña teng eyleyüp
**ḥaddad-ı çarḫ**
Vüsʿat istersen feżā-yı ʿālem-i pehnāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 21). [ḥaddad-ı çarḫ, ]*

**hadd-i gülgūnını:** *Gül renkli yanak.*

**Hadd-i gülgūnını** ṣandum görüp bir āl kāġıdla
Kenār-ı ṣafḥa-i rūḫsāresi vaṣṣâle-dâr olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 3). [hadd-i gülgūnını, -ın, -ı ]*

**ḫadd-i imkāna dek:** *Imkan sınırlarını zorlama.*

**Ḫadd-i imkāna dek** o ṣulṭānuñ
Cāhına her dü-kevn munẕamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 37). [ḥadd-i imkāna dek, -a ]*

**haddüñ:** *(Sevgilinin) yanağı.*

Bildürür **ḥaddün** saña teng eyleyüp
ḥaddad-ı çarḫ
Vüsʿat istersen feżā-yı ʿālem-i pehnāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 21). [ḥaddün, ]*

**ḫadeng:** *Kayın ağacından yapılmış ok.*

Ṣīrāne ḥārb ü cengi ḥayrān ider pelengi
Tīr-i ḳader **ḫadengi** ḳavs-ı ḳażā kemānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 72). [ḫadengi, -i ]*

**ḫadeng:** *Kayın ağacından yapılmış ok*

Delik delik dili ġamzeñ **ḫadengi** yāreledi
Ḳılıç çeküp nigehüñ pāre pāre pāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 1). [ḫadengi, -i ]*

**ḫadeng:** *Ok.*

Figār-ı ġamzesi cism-i niẕār-ı ʿāşıḳ iken
Nigāh iden ne **ḫadeng** ü ne zaḫm-ı sīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 12). [ḫadeng, ]*

**ḫadeng-endāz-ı ṣāḥib-kabża:** *Okçuluğa ehliyeti olan ok atıcı.*

Bir **ḥadeng-endāz-ı şāḥib-kabżadur** kim ibtidā
Şast tīrden dīde-i düşmende eyler imtiḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 7). [ḥadeng-endāz-ı şāḥib-kabża, --dur ]*

**ḫadeng-i çeşm-i kebūdın:** *Mavi gözün oku.*

Cāna **ḫadeng-i çeşm-i kebūdın** duyurmadı
Gökden każā gelince belī nāgeḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 97). [ḫadeng-i çeşm-i kebūdın, ]*

**hadeng-i dil-dūzı:** *Gönül delenin okunun yarası.*

Kemān-ı ḳaṣdınuñ olsun **ḫadeng-i dil-dūzı**
Ḥālīde dīde-i ʿadā-yı bed-gümān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 133). [ḫadeng-i dil-dūzı, ]*

**hadeng-i ġam-ı cānān:** *Sevgilinin keder oku.*

Cānuma geçdi **ḫadeng-i ġam-ı cānān** deldi
Tīşe-i ġamze-i dil-dūz ile kān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 1). [ḫadeng-i ġam-ı cānān, ]*

**hadeng-i nāle:** *İnilti oku.*

Ammā ki **ḫadeng-i nālesi** maẓlumuñ
Eyler hedef-i ḳabūli bir şıyt-ı derā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 3). [ḫadeng-i nāle, --si ]*

**hadeng-i nigāhuñla:** *Bakış oku.*

Nola **ḫadeng-i nigāhuñla** çāk çāk olsa .
Dil-i figāruma geldükce yādigarı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 3). [ḫadeng-i nigāhuñla, -uñ, -la ]*

**hadeng-i reʾyi:** *Düşünce oku.*

Kemān-bedūş-ı ḫıred kim per-i işābetle
**Hadeng-i reʾyi** varur muttaşıl nişān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 16). [hadeng-i reʾyi, ]*

**hādī:** *Allah'ın sıfatlarından olup "Doğru yolu gösteren, hidayet eden." anlamlarını ihtiva eder.*

Hāris ü ʿādil ü **hādī** vü ḫātim
Cevād u hem ġanī fettāḥ u kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 23). [hādī, ]*

**hādī:** *"Hadi, hemen, bir an önce" anlamlarında kullanılmıştır.*

**Hādī** reh-i ṣavāba hemvāre şeyḫ ü şāba
Maẓlūm-ı dil-ḫārāba miʿmār-ı ʿadli bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 25). [hādī, ]*

**hādī-i cem-ʿi rüsül:** *Bütün peygamberlere doğru yolu gösteren.*

Ḥaḳ risāletle nübüvvetle vücūdın itmiş
**Hādī-i cem-ʿi rüsül** rāh-ber-i fevc-i nebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 12). [hādī-i cem-ʿi rüsül, ]*

**hādī-i dīn:** *Dinin doğru yolu göstereni.*

**Hādī-i dīn** ki nūr-ı sirāc-ı cemālidür
Bezm-i yaḳīne şemʿ-i fürūzān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 47). [hādī-i dīn, ]*

**hādī-i ḳurb-ı lem-yezel:** *Allah'a yakın olanlara hidayet eden, doğru yolu gösteren.*

Vāṣıl-ı bezm-i aṣl **hādī-i ḳurb-ı lem-yezel**
Ḳāfile-sālār-ı mürsel enbiyānuñ rehberi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 109). [hādī-i ḳurb-ı lem-yezel, ]*

**hādī-i sübül:***Doğru yolu, yöntemi gösteren.*

Ey mefḫār-ı kā'inât vey faḫr-ı rüsül
Vey bedraḳa-i ʿuṣāt **hādī-i sübül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 2). [hādī-i sübül, ]*

**ḫadīka-i emeli:** *İstek bahçesi.*

**Ḥadīka-i emeli** sebz ü ḥurrem aĥibbânıñ
Riyāż-ı kām-ı ʿadū dembedem ḫazān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 47). [ḥadīka-i emeli, ]*

**ḫadīḳa-i sāmān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin zenginlik bahçesi.*

Nīsān-ı feyż-i cān-ı celāliyle ol şehüñ
Ser-sebzdür **ḥadīḳa-i sāmān-ı enbiyā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 42). [ḥadīḳa-i sāmān-ı enbiyā, ]*

**ḫādim:** *Hizmetçi.*

**Hādim** derinde Cemşīd çengī-i bezmi nāhīd
Ṣad zīb ü ferle ḫurşīd ṭāvūs-ı gülsitānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 15). [hādim, ]*

Ey şemʿ-i cemāli pertev-i nūr-ı cemīl
**Hādim** ḥarem-i celālüne peyk-i celīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 2). [hādim, ]*

Āsitānında Züḫāl bir ḥabeşī **ḫādimdür**
Dergeh-i ʿişmetine ḫidmet ile ḫurrem u şād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 13). [ḫādimdür, -dür ]*

Pāsbān-ı mehdi Behrām aña bir **ḫādim**
Zuḫal
Āl-i dībā-yı şafaḳ gehvāre-pūş-ı rifʿati
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 7). [ḫādim, ]*

**ḫādim:** *Hizmet eden, yardımcı olan kimse.*

Dergāh-ı muḥabbetinde Ḥaḳkā ki Naẓīm
**Hādim** rüsül ile enbiyādur ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 4). [hādim, ]*

**hādim itmez:** *Hizmetçi etmek, kılmak.*

Ol Hudāvend-i Hudāvendān ki ednā bendesi
**Hādim itmez** bezm-i istiġnāsına İskender
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 118). [hādim itmez, -mez ]*

**hādimān-ı bezmine:** *Meclisine hizmetçiler.*

Felekler āsitān-ı rifʿatinden kesb-i şān eyler
Melekler **ḫādimān-ı bezmine** ʿālī-mekān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 34). [ḫādimān-ı bezmine, -in, -e ]*

**hādīman-ı ravża-i cennet:** *Cennet bahçesinin hizmetçileri.*

**Hādīman-ı ravża-i cennet** zemīn-i dergehi
Ḥūr u ġılmān ile tevʾem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 63). [hādīman-ı ravża-i cennet, ]*

**hādim-i bezmi:** *Meclisin hizmetçisi.*

Ey miṣāl-i behişt dergāhı
**Hādim-i bezmi** ḥūrla ġılmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 112). [hādim-i bezmi, ]*

**hādim-i dergāhı:** *Dergahın hizmetçisi.*

Hāk-rūb-ı bārgāhı şeh-per-i Kerrūbiyān
**Hādim-i dergāhı** Rūḫu'l-Ḳudsdür leyl ü neḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 8). [hādim-i dergāhı, -ı ]*

**hādim-i der-i devlet-meʾāb:** *Hükümdarın kapısının hizmetçisi.*

Māḫdūm-ı ser-bülendi aña eyler iltifāt
Bir dil ki **ḫādim-i der-i devlet-meʾāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 20). [ḫādim-i der-i devlet-meʾāb, ]*

**hādim-i ḫalḳa-be-gūş:** *Kulağı halkalı köleler , hizmetkarlar.*

**Hādim-i ḫalḳa-be-gūş** dür-i sādāt-ı kirām
Bende-i bārgeh-i cūd ı hezārān çelebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 17). [hādim-i ḫalḳa-be-gūş, ]*

**hadīs:** *Hazret-i Peygamberin kelâm-ı şerîfi.*

Nuṭḳ-ı faṣiḥi dür Biñāġūş-ı Ḥaḳkānī
Her bir **ḥadīṯ** i ḥüccet ü burḫān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 30). [ḥadīṯ, ]*

**hādī-yi küll:** *Bütün doğru yolları gösteren.*

**Hādī-yi küll** delīl-i sübül pīşvā-yı dīn
Şah-ı rüsül şehinşeh-i zī-şān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 5). [hādī-yi küll, ]*

**hafīf:** *Az.*

Hilm ū temkīn-i ẕātına nisbet
Ẕerreden de **ḫafīf** kūh-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 64). [ḫafīf, ]*

**ḫāfız:** *Ey Hâfız! (Hâfız Ahmed Paşa, şair).*

Vücūdı ṣafḥasını **Ḥafızuñ** müʾezzin ile
Ayırdı çünki ḳażā birbirinden itdi dü-post *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 3). [ḥafizuñ, -uñ ]*

**ḫāfız:** *Kur'an'ı bütünüyle ezberlemiş olan ve ezberden okuyabilen kimse.*

Mübīn ü nūr imām ümmī vü **ḥafıẓ**
Muṭīʿ muḳteşīd meẕkūr u vaʿiẓ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 27). [ḥafıẓ, ]*

**haher:** *Kız kardeş, hemşire.*

Ṭaliʿ-i yārūñ ile fikr-i kenār itseñ eġer
Duḫter-i baḫtuñ olur Zāl-i sipihrūñ **ḫaheri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 34). [ḫaheri, ]*

**ḫāk:** *Toprak.*

Āvāre-i ciḫān olup aʿdā-yı devleti
Bālīnı seng-i miḥnet ola **ḫaḳ** pisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 68). [ḫaḳ, ]*

**ḫāk:** *Toprak.*

Ġam-ı hicrāne de irişdi zevāl
Beni refʿ itdi **ḫākden** keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 300). [ḫākden, -den ]*

**ḫāk:** *Toprak, türap.*

Kākülüñ sevdāsıdur zencīre-cünbān olduġum
Ḳāmetüñ ġavġāsıdur **ḫāk** ile yeksān olduġum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 2). [ḫāk, ]*

Tünd-bād-ı ʿaşḳ-ı ʿālem-gīrinün teʾşīridür
**Ḥāḳde** bīm-i tezelzül yemmde mevc-i ıżṭırāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 8). [ḥāḳde, -de ]*

Hāk-derüñe fütāde düşdüm şāḫum
Bir esb ile eyle **ḫākden** bendeñi refʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 4). [ḫākden, -den ]*

**hāk:** *Allah.*

**Ḥāḳden** refʿ eyleyüp ḳadrüm bülend itseñ nola
ʿİzzetüm olduḳça efzūn düşmenüm taḥḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 73). [ḥāḳden, -den ]*

**hāk:** *Doğru, hakikat, gerçek.*

Böyle ṭarḥ-ı dil-güşā vü cān-fezānuñ **Ḥaḳ** budur
Çeşm-i devrān miślini görmiş deġüldür mā-ḥaṣal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 5). [ḥaḳ, ]*

**hāk:** *Hak.*

Yā Rab dü-ciḫānda ʿizzetüñ **ḥaḳkı** içün
Hvār itme Naẓīmi luṭf idüp eyle ʿazīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 3). [ḥaḳkı, -ḳı ]*

**hāk:** *Toprak, türab, yer, zemin.*

Muʿteberdür pīş-i erbāb-ı naẓārda her yetīm
Hākde ḳalmaz ne deñli alsa da gevher yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 2). [hākde, -de ]*

**hāk:** *Toprak.*

Yā Rab derdiñ ile sīne-çāk eyle beni
Şehrāh-ı muḥabbetüñde **ḫāk** eyle beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 2). [ḫāk, ]*

**hāk:** *Yer, zemin, toprak.*

İtme naḫl-i keremüñden beni bir laḥẓa cüdā
Sāye-veş ister iseñ **ḫāk** ile yeksān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 8). [ḫāk, ]*

**hāk:** *" Allah (c.c.)".*

Tāb-ı teb-i dīdārladur **Ḥaḳ** bu Naẓīmā
Bir bir leb-i deryāda ola ābile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 13). [ḥaḳ, ]*

Ṭarḥ-ı süḫanıñ ġayre ḳıyās itme Naẓīmüñ
Fenninde kişi **ḥaḳ** bu kim üstād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 16). [ḥaḳ, ]*

**Ḥaḳ** sözi gūş idicek eyle ḳabūl
Ḳavlüme ḳāʾil iseñ ey dil eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 7). [ḥaḳ, ]*

Kām-ı dilüm o fāʿil-i muṭlaḳdan isterüm
Maḳṣūdumı murādumı ben **Ḥaḳdan** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 2). [ḥaḳdan, -dan ]*

**Ḥaḳ** ẕātuñ eylemiş niʿam-ı cūd u luṭf ile
Sālār-ı bī-niyāz-ı ser-i ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 31). [ḥaḳ, ]*

Gökde yirde yiri yeḳ ḳaṭre-i sīmāb gibi
Düşmen-i şerʿini **Ḥaḳ** itmiş ezel bī-ser ü pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 148). [ḥaḳ, ]*

Ẓıll-ı şerʿinde ḥużūr itmededür mevcūdāt
Nola **Ḥaḳ** sāyesini miśli gibi itse ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 50). [ḥaḳ, ]*

**Ḥaḳ** vücūd-ı kāmilin itmiş daḫi maʿdūm iken
Cism-i ʿālem cān-ı ādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 7). [ḥaḳ, ]*

Eylemiş **Ḥaḳ** pāye-i cāh-ı celāl ū ʿʿizzetin ʿArş-ı aʿẓamdan muʿaẓẓam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 45). [ḥaḳ, ]*

Dehre ḥükm eyler Süleymān gibi her ʿabd-i kemīn
ʿĀcizān-ı ḥaşre itmiş **Ḥaḳ** seni kehfü'l-emān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 98). [ḥaḳ, ]*

Ravża-i pür-nūrına olduḳça teslīm-i dürūd
Ḥasid-i cānın ide **Ḥaḳ** ser-nigūn māḥbus-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 74). [ḥaḳ, ]*

**Ḥaḳ** risāletle nübüvvetle vücūdın itmiş
Hādī-i cem-ʿi rüsül rāh-ber-i fevc-i nebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 11). [ḥaḳ, ]*

Hücūm-ı mevkib-i iclāli eyleyüp pāmāl
Memālik-i ḥuşemā **ḫāk** ile berāberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 116). [ḫāk, ]*

Ḳılmış o serveti **Ḥaḳ** nuşretlere muvaffaḳ
Rüstem olursa elyaḳ bezminde kıssa-ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 65). [ḥaḳ, ]*

**Ḥaḳ** yāver ü muʿīnüñ hemvâre heşt-çīnüñ
Olsun mehīn-i dīnüñ mühr-i leb ü deḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 139). [ḥaḳ, ]*

Cünd-i emīr-i mükerrem ki murādin vire **Ḥaḳ**
Naẓār-ı luṭf ile dīvānçemi tekrīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 1). [ḥaḳ, ]*

**Ḥaḳdan** duʿā-yı devletin itdükce ol şehüñ
Māhsūs ola icābete bir sāʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 21). [ḥaḳdan, -dan ]*

Şimdi benden o beş bed-ter oldı
Baña **Ḥaḳ** ʿāḳıbet o na-merdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 316). [ḥaḳ, ]*

Cürmüm nola **Ḥaḳ** iderse her gāh ʿafv
Eyler ḳulınuñ cināyetin şāḫ ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 1). [ḥaḳ, ]*

Ey ḫırḳa-i bī miṣāl şāḫ-ı medenī
Dāmānına **Ḥaḳ** muʿāf ider yüz süreni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 2). [ḥaḳ, ]*

Sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı Edrine bī-cān idi
**Ḥaḳ** bu kim rūḫ-ı revān oldı bu āb-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 30). [ḥaḳ, ]*

Şemʿ-i ẕātın ide **Ḥaḳ** bād-ı kederden ṣālim
Meşʿal-i māḫirüñe puş ola çarḫ-ı mīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 45). [ḥaḳ, ]*

**Ḥaḳ** Teʿalā aña bir ḫayr-ḫālef itdi ʿaṭā
Neyyir-i burc-ı şeref māh-ı saʿādet-aḫter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 9). [ḥaḳ, ]*

Mesned-i nāz ü naʿīm üzre olup ʿömri füzūn
Dest-gīri ola **Ḥaḳ** rāh-beri Peyġamber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 14). [ḥaḳ, ]*

Olur tedbīri taḳdīre muvāfıḳ her işe ḳādir
Ẓāhir ü dest-gīri bir ḳuluñ kim **Ḥaḳ** Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 2). [ḥaḳ, ]*

Didi tārīḫini Naẓīm aḥbāb
Muṣṭafā ḫuld ide mekānuñ **Ḥaḳ** (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 10). [ḥaḳ, ]*

Ṣad bāreka'allāh ey eser-i ḫān-ı ḳāmrān
Kim **Ḥaḳ** binā-yı ḳadrini ṭarḥ eylemiş

ʿaẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 2). [ḥaḳ, ]*

Nüsha-i taʿvīẕinün kilk-i ʿUṭārid kātibi
**Ḥaḳ** ser-efrāz ide ol nev-naḫl-i bāġ-ı ʿizzeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 10). [ḥaḳ, ]*

Ḍarb-ı şemşīr-i ser-endāzını **Ḥaḳ**
Düşmenüñ eyledi ḍarbü'l-meṣeli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 11). [ḥaḳ, ]*

**<u>hāk:</u>** *"Gerçek, doğru ve sabit olmak, gerekli ve layık olmak, olabilirlik niteliği taşımak, sürekli var olmak, gerçeğe uygun bulunmak" anlamındadır.*

ʿAks-i yāre dīde-i ter ḫāne-i āyīnedür
Āb-ı ṣāfa **ḥaḳ** bu gevher-hāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 2). [ḥaḳ, ]*

Nücūm içinde döner māh-ı ʿālem-efrūza
Naẕīm **ḥaḳ** bu ki her encümende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 14). [ḥaḳ, ]*

Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naẕīm
Ne bād u āb u āteş ü ne **ḫāk** sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 16). [ḫāk, ]*

Bu minvāl üzre nessāç-ı süḫan elfāẕ u maʿnāya
Naẕīmā **ḥaḳ** budur kim tār u pūd imtiyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 20). [ḥaḳ, ]*

Göñlin o kim o zülf-i girih-gīre bağlamış
Şīr-i jeyānı **ḥaḳ** bu ki zencīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 2). [ḥaḳ, ]*

O ḥüsn-i havṣala-sūzı ṭutuşdı gördükde
Çenāre **ḥaḳ** bu ki vażʿ-ı ġarīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 6). [ḥaḳ, ]*

Misli bulınmaya nice dīvānda **ḥaḳ** budur
Olmaz bu güne bir ġazel-i dil-sitān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 17). [ḥaḳ, ]*

Seni **Ḥaḳ** eyledi miṣbāḥ-ı hidāyet-lemeʿān
İtdi güm-rāhlara şerʿini mişkāt-ı belā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 281). [ḥaḳ, ]*

kim **ḫāk** oldı rāh-ı ḥasretüñde bāliş-i nāzı
Ser-i zānū-yı ĥavrâdır sitebraḳ ferş-i maḳʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 85). [ḫāk, ]*

Remīde itdi vaḥş u ṭayrı şıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin **ḥaḳ** budur kim ins ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 70). [ḥaḳ, ]*

Bu lüġaz ey Naẕīm raʿnādur
**Ḥaḳ** budur kim bilürse dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 10). [ḥaḳ, ]*

Bu lüġaz **ḥaḳ** bu ki bir ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı feṭḥ eyleyen iḫvāne Naẕīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 11). [ḥaḳ, ]*

Bir dānesidür iki evin **ḥaḳ** bu Naẕīm
Ol seyyid-i enbiyā resūlü's- ṣeḳaleyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 3). [ḥaḳ, ]*

Naẕīma böyle tārīḫ-i müsellem biñde bir olmaz
Ḳapūdān-ı mükerrem **ḥaḳ** bu kim ʿOṣmān Paşādur (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 20). [ḥaḳ, ]*

**Ḥaḳ** karındaşum Ḥüseynüñ ḳabrini pür-nūr ide
Eyleyüp ārāmgāh-ı rūḥını ḫuld-i Berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 1). [ḥaḳ, ]*

Seyr idüp vech-i ṣabīḥin ḥācetüm oldı revā
**Ḥaḳ** bu kim maḳbūl olur lā-büd duʿā-yı

ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 56). [ḥaḳ, ]*

Ne meşḳūdür ne Ḳaṣr-ı Ḳayser ü ne Ṭāḳ-ı Kisrādur
Bulınmaz **ḥaḳ** bu kim s̱ānī bu bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 26). [ḥaḳ, ]*

Çevgān-ı hünerle kūy-ı maḳṣūdı Naẕīm
Aḳrānını **ḥaḳ** budur ki çeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 12). [ḥaḳ, ]*

**<u>hāk:</u>** *Toprak*

Naẕīmi **ẖākden** refʿ itse lāyıḳ iltifātıyla
Ki oldı āsitān-ı ser-bülendinde cebīn-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 19). [ẖākden, -den ]*

**<u>ẖāk:</u>** *Toprak.*

Ne deñli ser-keş olsañ pāymāl eyler seni devrān
Ḥaz̲er kıl **ẖāke** dökme āb-ı rūyuñ āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 12). [ẖāke, -e ]*

Dergeh-i pīr-i muġān ẖāk ile yeksān oldı
Yine mey-ẖāreler ol **ẖāke** cebīn sūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 6). [ẖāke, -e ]*

Meyl-i z̲eḳanı āb-ı rūẖuñ **ẖāke** dökerken
Delv-i dili üftāde-i çāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 5). [ẖāke, -e ]*

Döker āb-ı-rūẖin **ẖāke** miṣ̲āl-i mihr-i ʿālem-tāb
Ġurūr-ı ḥüsn ile olduḳca her şūẖ-ı cihān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 5). [ẖāke, -e ]*

Meşrebüñ olsun tevazuʿ kibr ü naẖvetden ḥaz̲er
Āb-veş meyl eyle **ẖāke** ʿaks-i bād u āteş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 8). [ẖāke, -e ]*

Cilvegāhı ʿĀrş-ı aʿlā oldı kām-ı evvelin
Ẓıllı ol nūr-ı Hudānuñ düşmese **ẖāke** nola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 68). [ẖāke, -e ]*

Gerçi yirden çıḳar çiçek ammā
**Hāke** defn oldı ol çiçek ancaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 8). [hāke, -e ]*

**<u>ẖaḳ bu ki:</u>** *Doğrusu bu ki.*

Naẕīm **ḥaḳ bu ki** cānbaz-ı kilk-i çūbīn-pā
Hünerler eyledi icrā bu rīsmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 119). [ḥaḳ bu ki, ]*

**<u>ẖaḳ eyleye:</u>** *Toprak etmek, öldürmek.*

Bünyād-ı cāh-ı rifʿatini ḳaṣr-ı ʿömrini
**Ḥaḳ eyleye** tezelzül-i āfātdan beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 70). [ḥaḳ eyleye, -y, -e ]*

**<u>hāk -i der- i yārda:</u>** *Yarin kapısının toprağında.*

Miḥek-i tecrübe-i derdine sürdüm ruẖ-ı zerd
İşümi **hāk -i der i yārda** iksīr İtdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 8). [hāk -i der i yārda, --da ]*

**<u>ẖāk ile yeksān:</u>** *Yerle bir olmak.*

Dergeh-i pīr-i muġān **<u>ẖāk ile yeksān</u>** oldı
Yine mey-ẖāreler ol ẖāke cebīn sūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 5). [ẖāk ile yeksān, ]*

**<u>hāk-ālūd:</u>** *Toprağa karışmış; toprak olmuş.*

Ḳulun Naẕīmi Ḳoma künc-i ġamda **ḫāk-ālūd**
Egerçi gerd-i yetimi ḫişār-ı gevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 149). [ḫāk-ālūd, ]*

**ḫāḳān:** *Büyük padişah.*

Kāse-şuy-ı tenevvür iclāli
Şeh-i faġfur u ḫüsrev ü **ḫaḳān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 54). [ḫaḳān, ]*

Bilmez bu rezmi **Hāḳan** güş itmemiş Süleymān
Görse iderdi ḥayrān Sulṭān Selīm Hānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 91). [hāḳan, ]*

**ḫaḳān-ı kārdānı:** *Iş ehlinin sultanı.*

Kâr-āgehi ʿibāduñ şulṭānı her bilāduñ
Evreng ü ʿadl ü dāduñ **ḥaḳān-ı kārdānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 10). [ḥaḳān-ı kārdānı, -ı ]*

**hāḳān-ı mesned-i hüner:** *Hüner payeli hükümdar.*

**Hāḳān-ı mesned-i hüner** ol kim kemālinüñ
Hacletle ser-efgendesidür cān-ı Enverī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 17). [hāḳān-ı mesned-i hüner, ]*

**haḳān-ı nükte-dān:** *Nükteli söz söyleyen, nükte yapmakta mahir olan hükümdar.*

**Haḳān-ı nükte-dān** ki alur bāc-ı medḥini
Bendergeh-i şenāsına kim kervān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 31). [haḳān-ı nükte-dān, ]*

**hāk-būs-ı ḳadem:** *Ayağının altındaki toprağı öpmek.*

Ey seyyid ü saʿd **ḫāk-būs-ı ḳademüñ**
Vey çeşm-i füḥūle sürme gerd-i ḥaremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 1). [ḫāk-būs-ı ḳadem, ]*

**hāk-dānden:** *Topraktan ayrılıp.*

Bu **hāk-dānden** idüp ʿazm-i evc-i ʿilliyyīn
Hümā-yı rūḫi göge çıḳdı ḳalmadı yirde cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 3). [hāk-dānden, ]*

**hāḳdān-ı ġañetden:** *Uyuşukluk toprağından.*

Dirīġ ḥālüme bu **hāḳdān-ı ġañetden**
Tehī gidersem eġer menzile zamān-ı raḥīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 129). [hāḳdān-ı ġañetden, -den ]*

**hākder:** *Altındaki toprak.*

Hāżır gerekse ġāʾib **ḫākderinde** ṭālib
Ol derde İbn-i Ḥācib derbān-ı derdmendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 7). [ḫākderinde, -in, --de ]*

**hāk-der:** *Altındaki toprak.*

**Hāk-derüñe** fütāde düşdüm şāḫum
Bir esb ile eyle ḫākden bendeñi refʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 3). [hāk-derüñe, -üñ, -e ]*

**hāk-der:** *Hakkın kapısı.*

**Hāk-derinde** ḳul olan şāḫ-ı ciḫāne nāz ider
Halḳa-be-gūş-ı dergehi her ḳayddan āzādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 15). [hāk-derinde, -in, -de ]*

**hāk-der-i ḥażret:** *Bir büyük zattan*

*bahsedilirken isim yerine kullanılır II Hz. Muhammed.'in ayağına kapanıp.*

Tevfīḳa olup refīḳ cān ile Naẕīm
**Hāk-der-i ḥażrete** varup yüz sürelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 4). [hāk-der-i ḥażret, --e ]*

**hāke:** *Toprak.*

Ṣaldı ʿadūya ṣād şūr ṭāburı oldı maḳḥūr
Hayl-i ġuẕāt-ı manṣūr başdurdı **ḫāke** anı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 98). [ḫāke, ]*

**hâk-efşān:** *Doğruluk saçan.*

O nūr-ı dīde-i devrān ki oldı **ḫâk-efşān**
Ġubār-ı rehgüẕeri kuḥl-i İṣfaḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 23). [ḫâk-efşān, ]*

**hāk-i aʿdā:** *Düşman toprağı.*

Ber-kabża **hāk-i aʿdā** rezmi deminde Ḥaḳḳā
Teşhir-i mülk-i dünyā ʿazmi deminde ānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 117). [hāk-i aʿdā, ]*

**hāk-i āsitānından:** *Eşiğinin toprağı.*

ʿUlüvv-i cāhını gör kim dü-çeşm-i mihr ü mehe
Sipihr sürme çeker **ḫāk-i āsitānından**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 24). [ḫāk-i āsitānından, -ın, -dan ]*

**hāk-i der:** *Kapı , eşik.*

Yā Rab be-cāh-ı ḳadr-i imām-ı düvāz-deh
Kim oldı **ḫāk-i derleri** mihrāb-ı âsitân
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 20). [ḫāk-i der, --ler-, --i ]*

**hāḳ-i dergāh:** *Dergahın toprağı.*

**Hāḳ-i dergāhını** kuḥl itmeyenüñ
Gözine her müje olsun bir ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 11). [hāḳ-i dergāh, -ın, -ı ]*

**hāḳ-i dergāhı:** *Eşiğin, huzurun toprağı.*

**Hāḳ-i dergāhı** şevḳ-ı dīdārı
Nūr-ı dīdem sürūr-ı sīnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 111). [hāḳ-i dergāhı, -ı ]*

**hāk-i dergāhı:** *Dergahın toprağı.*

**Hāḳ-i dergāhı** ṭutiyā-yı ʿuyūn
Belki kuḥlü'l-cevāhir-i aʿyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 47). [hāḳ-i dergāhı, ]*

**hāk-i dergāh-ı kemāl:** *Pişkinlik dergahının toprağı.*

**Hāk-i dergāh-ı kemāli** sürme-i ʿaynü'l-ḳużāt
İbn-i Ḥācib bāb-ı ʿirfānında çārūb-der-baġal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 13). [hāk-i dergāh-ı kemāl, --i ]*

**hāḳ-i dergāhına:** *Allah youlunda.*

O şehüñ ṣubḥ u mesā itmede ervāḥ-ı kirām
**Ḥāḳ-i dergāhına** fersūde cebīn-i tekrīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 18). [ḥāḳ-i dergāhına, -ın, -a ]*

**hāḳ-i dergāhını:** *Dergahına doğru.*

**Hāḳ-i dergāhını** rū-māle gelüp şerminden
Düşüre nāfesini yolda ġazālān-ı Hıṭā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 207). [hāḳ-i dergāhını, -ın, -ı ]*

**hāk-i dergehine:** *Dergahının toprağına.*

Ḥürşīd **ḫāk-i dergehine** cebhe-sāy olur
Hengām-ı cūd ayaġına māḥṣūl-i kān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 37). [ḫāk-i dergehine, -in, -e ]*

**hāḳ-i deri:** *Kapı, eşik, eşiğin toprağı.*

Gerd-i rehi muʿānber hem-būy-ı müşg-i ezfer
**Hāḳ-i deri** serāser çün kuḥl-i Isfaḫānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 44). [hāḳ-i deri, ]*

**ḫaḳ-i der-i saʿādetine:** *Saadet kapısının eşiği.*

**Ḥaḳ-i der-i saʿādetine** rūymāl iden
Çeşm-i ümide kuḥl-i cilā-yı merām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 21). [ḥaḳ-i der-i saʿādetine, -in, -ne ]*

**hāk-i der-i ʿuzlet:** *Yalnızlık kapısının toprağı.*

İksīr-i ġına **hāk-i der-i ʿuzletümüzde**
Sīmurġ megesdür naẓār-ı raġbetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 1). [hāk-i der-i ʿuzlet, --ümüz, --de ]*

**hāk-i derinde:** *Kapı, eşik.*

Bālīn-i farḳ-ı baḫtum idüp āsitānını
**Haḳ-i derinde** ṣubḥ u mesā rāḥat isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 24). [haḳ-i derinde, -in, -de ]*

**hāk-i derinde:** *Eşik tozu, eşik toprağı.*

Vaṣf-ı ṣifāt-ı Seyyid-i Kevneyn ile Naẓīm
**Hāk-i derinde** peyrev-i Ḥassān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 14). [hāk-i derinde, ]*

**hāk-i derinde:** *Kapının toprağı.*

Ṣāḫ-ı sipihr-eyvān şāḫenşeh-i ciḫān-bān
Hāḳ-i derinde Keyvān bir zengi pāsbānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 8). [hāḳ-i derinde, -de ]*

**hāk-i derūñınā:** *Kapısının toprağı.*

Kürsī-i ʿarş-ı muʿallā ola nezẓāre-gehi
Tūtiyā eylese **hāk-i derüñınā** bīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 298). [hāk-i derüñinā-bīnā, ]*

**hāk-i eyvān-ı refiʿü'ş-şān:** *Şöhretli yüce sarayın eşiğinin toprağı.*

**Hāk-i eyvān-ı refiʿü'ş-şānı** iksīr-i murād
Ḳıblegāh-ı āsitānı secde-fermā-yı cibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 41). [hāk-i eyvān-ı refiʿu'ş-şān, --ı ]*

**ḫāk-i fenā:** *Yokluk toprağı.*

Yıḳdı ber-i niḫāl-i bād-ı ecel
İtdi **ḫāk-i fenāya** müsṬaġraḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 2). [ḫāk-i fenā, ]*

**hāk-i ḥarimi:** *(sevgilinin) bulunduğu yerin hürmet edilen toprağı.*

Rīzesinüñ āsitānı gevher-i tāc-ı mülūk
Cevher-i iksīr ile **ḫāk-i ḥarimi** hem-ʿāyār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 14). [ḫāk-i ḥarimi, -i ]*

**hāk-i ḥażīż:** *En aşağıdaki topraklar.*

Bulamaz mertebe-i evc-i ʿalā **hāk-i hażīż**
Ki olur dāʾire-i ʿizzete ẕül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 5). [hāk-i hażīż, ]*

**ḫāk-i ḥażīż:** *Dağ eteğinin toprağı.*

Ṭāʾir-i ṭabʿ-ı bülendüm ṭayerān itdükce
Görinür **ḫāk-i ḥażīż** evc-geh-i istiġnâ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 52). [ḫāk-i ḥażīż, ]*

**hāk-i helāk-pisterdür:** *Ölüm döşeğinin toprağı.*

Henüz ḍarb-ı ʿamūdıyla pür-şikest olalı
Vücūd-ı düşmene **ḫāk-i helāk-pisterdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 136). [ḫāk-i helāk-pisterdür, ]*

**hāk-i ḳadem:** *Ayağı tozu/toprağı, eşik.*

Devletle olur ne cānibe ʿazm itseñ
**Hāk-i ḳademüñ** fütādesi cevher-i kül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 4). [hāk-i ḳadem, -üñ ]*

Gerd-i ḥaremi āleme iksīr-i murād
**Hāk-i ḳademi** kuḥl-i dü-çeşm-i ādem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 51, Mısra 4). [hāk-i ḳadem, --i ]*

Ey müşg-i Hoten ġubār-ı pāk-i ḥaremi
Çāk-efgen-i ceyb-i nāfe **hāk-i ḳademi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 2). [hāk-i ḳadem, --i ]*

**ḫāk-ı kūy-ı yārdur:** *Sevgilinin köyünün toprağı.*

Cebhe-i cān āşinā-yı **ḫāk-ı kūy-ı yārdur**
Dembedem bīgāne-i seccādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 7). [ḫāk-ı kūy-ı, -ı ]*

**hāk-i kūy-ı aḥmeddür:** *Ahmed`in sokağının toprağı.*

Sözüm sitāyiş-i laʿliyle cevher-i cāndur
Gözümde kuḥl-i cilā **ḫāk-i kūy-ı Aḥmeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 6). [ḫāk-i kūy-ı aḥmeddür, -dür ]*

**hāk-i kūyuñ:** *Köyünün toprağı.*

Ey nesīm-i dergehüñ ʿıṭr-ı dimāġ-ı her diyār
**Hāk-i kūyuñ** nefḫa-rīz-i nāfe-i müşg-i Tatār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 152). [hāk-i kūyuñ, -uñ ]*

**haḳ-i maḳdemi:** *Ayak basılan toprak.*

Kuḥl-i ʿuyūn-ı cān-ı rüsül **Haḳ-i maḳdemi**
Gerd-i ḥarīmi sürme-i aʿyān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 23). [haḳ-i maḳdemi, -i ]*

Ḳurretüʿl-ʿāyn-ı mülūk ol şeh ki **ḫāk-i maḳdemi**
Ṭutiyā-yı nūr-baḫş-ı dīde-i devrān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 29). [ḫāk-i maḳdemi, -i ]*

**hāk-i meydān-ı tevāżuʿ:** *Tavazu meydanının toprağı.*

Güherin ḳadrin ider gerd-i yetīmi efzūn
**Hāk-i meydān-ı tevāżuʿ** yiter iksīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 16). [hāk-i meydān-ı tevāżuʿ, ]*

**hāḳ-i mümsikde:** *Cimrinin toprağı.*

Bir dil olsa idemez buḫlini Şerḥ
**Hāḳ-i mümsikde** biten sebz-i giyāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 32). [hāḳ-i mümsikde, -de ]*

**haḳi müşg:** *Mis kokulu toprak, Kabe toprağı.*

Būy-ı ḫulḳ u feyż-i cūdıyla zemīn-i şūrenüñ
**Ḥaḳi müşg** ü rīze sengi gevher-i ġalṭān

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 48). [ḥaḳi müşg, ]*

**hāk-i niyāz:** *Dua yolu.*

Pāy-ı nāzında olup bir nev-resüñ **hāk-i niyāz**
Sāye-perverd-i nihāl -i ḳāmet-i mevzûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 5). [hāk-i niyāz, ]*

**haḳ-i niyāz-ı naḫl-i çemenzār-ı nāz:** *Naz bahçesinin fidanının dua toprağı.*

**Haḳ-i niyāz-ı naḫl-i çemenzār-ı nāzıñum**
Benden ṣaḳınma sāye-i serv-i bülendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 7). [haḳ-i niyāz-ı naḫl-i çemenzār-ı nāz, -ıñ , -um ]*

**hāk-i niyāzuz:** *Dua yolu.*

Egerçi **ḫāk-i niyāzuz** o naḫl-i nâza velî
Raḳīb ile yine tīġ u kefenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 7). [ḫāk-i niyāzuz, -uz ]*

**hāk-i pāk-i ḳademi:** *Ayak bastığı saf toprak.*

Kerd-i gird-i ḥarimi nūr-ı siyehle tevʾem
**Hāk-i pāk-i ḳademi** kuḥl-i dü-çeşm-i ḥūrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 126). [hāk-i pāk-i ḳademi, -i ]*

**ḫāk-i pāk-i ravżañı:** *Cennet bahçesinin temiz toprağı.*

Yā nebi eyle beni şāyeste-i engūşterīn
Pīr ü bernā **ḫāk-i pāk-i ravżañı** sevgend ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 104). [ḫāk-i pāk-i ravżañı, -ñ, -ı-ñı ]*

**haḳ-i pāyi:** *Ayak toprağı.*

**Hāḳ-ı pāyı** o ḳurretü'l-ʿāynıñ
Anberīn sürme-i siyāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 13). [hāḳ-ı pāyı, -ı ]*

**ḫak-i pāyi:** *Ayağının toprağı.*

**Ḫaḳ-i pāyi** rūḫ-ı tekrīme maḳām-ı rūmāl
Āsitānı leb-i taʿẓīme maĥall-i telsīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 39). [ḥaḳ-i pāyi, ]*

**hāk-i pāyine süreyüm:** *Yüzünü sevgilinin ayağının toprağına sürmek.*

Yine bir kez cemālini göreyüm
Yüzümi **ḫāk-i pāyine süreyüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 22). [ḫāk-i pāyine süreyüm, -e, -y, -üm ]*

**haḳ-i pāyuñ:** *Ayağının toprağı.*

Rūy-ı ṣāfuñ baña mirʾāt-ı ṣafādur Aḥmed
**Haḳ-i pāyuñ** gözüme kuḥl-i cilādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 2). [haḳ-i pāyuñ, ]*

**hāk-i pāyüne:** *Ayak toprağı.*

Cemāl-i bā-kemālüñ İştiyāḳ-ı cāna kār itdi
Naẓīm-i zār **ḫāk-i pāyüne** ʿarż-ı ḫulūş eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 10). [ḫāk-i pāyüne, -ü, -ne ]*

**hāk-i rāhın:** *Yolun toprağı.*

Yüz sürenler pāyına ḥaḳḳā işin altun ider
Bûs idenler **ḫāḳ-i rāhın** mālik-i iksīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 34). [ḫāḳ-i rāhın, -ın ]*

**hāk-i reh-güzārında:** *Geçilen yolun toprağı, tozu.*

O püşte püşte olan **ḫāḳ-i reh-güẕārında**
Ḳudūmı feyżi ile tūde tude ʿānberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 29). [ḫāḳ-i reh-güẕārında, -ın, -da ]*

**hāḳ-i rehi:** *Padişah, sevgilinin yürüdüğü yer, eşik.*

O ṣaf-şikāf-ı ḳazānuñ o şāḫ-ı ġāzīnüñ
Gülāb u müşgle **ḫāḳ-i rehi** muḫammerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 28). [ḫāḳ-i rehi, -i ]*

**ḫāḳ-i ser-i kūy:** *Sokağının başındaki toprak.*

Ey vālih-i çeşmi tūtiyā-yı mā zāġ
**Ḫāḳ-i ser-i kūyı** laḫlaḫa-sāy-ı dimāġ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 2). [ḫāḳ-i ser-i kūy, --ı ]*

**hāk-i ser-i kūy-ı bütānı:** *Güzellerin sokağının başının toprağı.*

Güyende olup **ḫāk-i ser-i kūy-ı bütānı**
Pāy-ı dili āzürde-i rāh itmeġe değmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 7). [ḫāk-i ser-i kūy-ı bütānı, --ı-ı ]*

**ḫāḳ-i siyāh:** *Kara toprak.*

**Ḫāḳ-i siyāhı** kuḥl-i cilā tārı nūr-ı mahż
Ābı laṭīf bādınuñ āşüftesi nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 13). [ḫāḳ-i siyāh, --ı ]*

**hāk-i siyeh:** *Siyah toprağa.*

Seni ḫandān u ḥurrem görmedikçe bāġ-ı dünyāda
Gül olsun ḫār-der-pā şemʿ olup **ḫāk-i siyeh** ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 4). [ḫāk-i siyeh, ]*

**hāk-i tīre:** *Karanlık toprak.*

Gencīne gibi oldı niḫān **hāk-i tīrede**
Bir gevher-i kemāl idi ḥaḳḳā o pādişāḫ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 7). [hāk-i tīre, -de ]*

**hakīkat:** *Doğru olan, asıl.*

Mecāz-ı ḥāline itme naẓār **ḥaḳikate** baḳ
Gedā-yı ʿaşḳ velī dehre pādişāḫuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 7). [ḥaḳikate, -e ]*

**hakīkat:** *Gerçek, doğru*

Naḫl-i bülend-i ʿaşḳ-ı baḫārı mecāzdur
Feyż-i kemāli gör ki **ḥaḳīkat** ṣemer virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 12). [ḥaḳīkat, ]*

**hakīkat:** *Asıl olan durum ve şekil, gerçek, asıl.*

Gel kuhsāre añla mecāz u **ḥaḳīkati**
Söz bir e gerçi ṣavt-ı bedīd ü niḫān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 15). [ḥaḳīkati, -i ]*

**ḫakīḳatle:** *Gerçek, doğru; gerçekten, doğrusu.*

Eyleyen ʿāyn-ı **ḥaḳiḳatle** temāşā-yı cemāl
Ḳaldı ancaḳ şimdi vāre vāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 7). [ḥaḳiḳatle, -le ]*

**hakīm:** *Akıllı, bilgili, hükümleri sağlam*

Noḳṭadur ammā ḳabūl itmez tecezzī ey **ḥaḳim**
Noḳṭa-i mevhūmeden yārüñ deḫānı ḫurdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 5). [ḥaḳim, ]*

ʿAzīz oldur Raʾūf oldur Rāhim ol
Ḥalīm oldur ʿAlīm oldur **Ḥaḳīm** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 26). [ḥaḳīm, ]*

**ḥakīm-i bī-raşād:** *Gözlemeyen bilgeler.*

ʿĀlem-i hejdeh-hezār oldı dü ḥarf ile bedīd
Eyleyüp iẓhār-ı ḳudret ol **ḥaḳīm-i bī-raşād** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 12). [ḥaḳīm-i bī-raşād, ]*

**ḥakir iken:** *Değersiz, aşağı.*

Ẕerreden de **ḥaḳir iken** dil-i zār
Ṭaġlarca henüz ġussası var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 71). [ḥaḳir iken, ]*

**ḥaḳīr-i dergeh-i iḥsānına:** *Bağış dergahının değersizi.*

Nīm-ten çıḳmaz **ḥaḳīr-i dergeh-i iḥsānına**
Aṭlas-ı çarḫuñ nümāyāndur ḥuṣūṣā Ülkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 167). [ḥaḳīr-i dergeh-i iḥsānına, -ı, -n, -a ]*

**ʿhākister:** *Kül, ateş külü, remâd. hâkisterî: Hakistere mensup, hâkister gibi: reng-i hâkisterî:.*

Ben senüñ pervāneñüm ey şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
Kuḥl idüp **ʿḫākisterüm** geh aġla gāhī gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 4). [ʿḫākisterüm, -üm ]*

**ʿhākister:** *Kül, ateş külü.*

Sanma eñāk erdebi ʿazminde āteşler yaḳup
Ḳaldı andan tūde tūde cā-be-cā **ʿḫākisteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 164). [ʿḫākisteri, -i ]*

**ḫākister:** *Kül, ateş külü.*

Kül itdi yaḳup ʿaşḳ vücūdum dil-i sūzān
Bir aḫkere dönse nola **ḫākisterüm** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 8). [ḫākisterüm, -üm ]*

Bīm-i deyden giydi sencāb-ı seḥābı āftāb
Ḳaldı **ḫākisterde** aḫker-veş o rūy-ı āteşin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 32). [ḫākisterde, -de ]*

**hakk:** *Doğru, gerçek.*

**Ḥaḳ** üzre ʿadl ü dād ile icrā-yı emr-i şerʿ idüp
Bürḫān-ı ḥükm-i ṣāʾibi ḫaṭṭ-ı ḫaṭādan sādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 13). [ḥaḳ, ]*

**hakk:** *"Varlığı ezelden ebede sabit olan, hiçbir değişikliğe uğramadan var ve daimi olan, batıl olmayan" anlamında Allah'ın en güzel isimlerindendir*

Zāde-i ṭabʿ-ı Naẓīmi açdı zer-beft-i süḫan
Buldı **ḥaḳḳā** câme-i zībā giyüp zīver yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 16). [ḥaḳḳā, -a ]*

**hakk:** *"Gerçek, doğru ve sabit olmak, gerekli ve layık olmak, olabilirlik niteliği taşımak, sürekli var olmak, gerçeğe uygun bulunmak; bir şeyi sabit ve gerekli kılmak" anlamlarında mastar ve bu anlamlara dayalı bir sıfat olup Allah'a nispet edildiğinde "bizzat ve sürekli olarak var olan, gerçekliği mevcut bulunan, varlığı ve uluhiyyeti fiilen tahakkuk eden" manasına gelen; Allah.*

Mutavassıṭ u **Ḥaḳḳ** u hem sābıḳ oldur
Muṣāddaḳ mühtedī vu ṣādık oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 29). [ḥaḳḳ, ]*

**hakk:** *"Gerçek, doğru ve sabit olmak, gerekli ve layık olmak, olabilirlik niteliği taşımak, sürekli var olmak, gerçeğe uygun bulunmak; bir şeyi sabit ve gerekli kılmak" anlamlarında mastar ve bu anlamlara dayalı bir sıfat olup Allah'a nispet edildiğinde "bizzat ve sürekli olarak var olan, gerçekliği mevcut bulunan, varlığı ve uluhiyyeti fiilen tahakkuk eden" manasına gelen; Allah.*

Her vech ile baḳṣāñ görinür ṣāḫid-i maʿnā
**Ḥaḳḳā** ki Naẓīm āyine-i ṣūretümüzde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 14). [ḥaḳḳā, -a ]*

Nuṭḳ-ı şīrīn ü dil-āvīz ü füsūn-perverle
Fikr-i bārīk ile tedḳīḳ-ı süḫande **Ḥaḳḳā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 76). [ḥaḳḳā, -a ]*

**Ḥaḳḳā** bilür o derde yirin kürsī-i felek
Bir ehl-i dilde kim şeref-i intisāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 21). [ḥaḳḳā, -a ]*

Dil-i nakkād ki miʿyār-ı hünerver **ḥaḳkā**
Görüp āṣārumı inṣāf ile teslīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 7). [ḥaḳkā, -a ]*

**Ḥaḳḳā** ki maẓḫār. olmak içün bir duʿāsına
Pīr ü civan ṣabāḥ u mesāda çekerdi ṣaf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 3). [ḥaḳḳā, -a ]*

Derdī-keş-i derd-i ʿaşḳınuñ eṭvārı
**Ḥaḳḳā** ki olur Naẓīm bi-töhmet-i ʿayb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 2, Mısra 4). [ḥaḳḳā, -a ]*

Dergāh-ı muḥabbetinde **Ḥaḳkā** ki Naẓīm
Hādim rüsül ile enbiyādur ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 3). [ḥaḳkā, -a ]*

**Ḥaḳḳā** ki Naẓīmüñ oldı hep nūr-ı siyāh
Vaṣf-ı ḳademüñde her midād ḳalemi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 3). [ḥaḳḳā, -a ]*

**Ḥaḳḳā** ki ne işlese kişi rāst gelür
Taḳdīr olınıcaḳ muvāfıḳ-ı tedbīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 3). [ḥaḳḳā, -a ]*

Gencīne gibi oldı niḫān hāk-i tīrede
Bir gevher-i kemāl idi **ḥaḳḳā** o pādişāḫ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 8). [ḥaḳḳā, -a ]*

**hakk:** *"Gerçek, doğru ve sabit olmak, gerekli ve layık olmak, olabilirlik niteliği taşımak, sürekli var olmak, gerçeğe uygun bulunmak; bir şeyi sabit ve gerekli kılmak" anlamlarında mastar ve bu anlamlara dayalı bir sıfat olup Allah'a nispet edildiğinde "bizzat ve sürekli olarak var olan, gerçekliği mevcut bulunan, varlığı ve uluhiyyeti fiilen tahakkuk eden" manasına gelen; Allah. Doğruluk, gerçeklik.*

Gice meclisde nūr inse maḥaldür üstine
**ḥaḳḳā**
Muḥabbet küştesidür şemʿ-i kāfūrı
kefenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 7). [ḥaḳḳā, -a ]*

**hakk:** *" Allah (c.c.)".*

**Ḥaḳḳā** ki aña ẓıll-ı hümā bār-ı girāndur
Bir bī-dile kim zülfüñ ola sāya-ber-endāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 5). [ḥaḳḳā, -a ]*

Teslīm idüp umūrını **Ḥaḳḳā** Naẓīm-i zār
Ser-rişte-i irādeti taḳdire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 13). [ḥaḳḳā, -a ]*

Hūbānı ser-efgende-i şerm eyledi **ḥaḳḳā**
Hulḳ-ı ḥaseni ḥüsn-i cemāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 7). [ḥaḳḳā, -a ]*

ʿUşşāḳını mecmūʿasına ḳayd idüp ol şūḫ
**Ḥaḳḳā** ki yazılmış dil-i dīvāne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 10). [ḥaḳḳā, -a ]*

Ṭıfl-ı dilümüñ ġuşına gülbāng-i muḥabbet
**Ḥaḳḳā** ki eẕāndur ṣalavātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 6). [ḥaḳḳā, -a ]*

Benüm ne **Ḥaḳḳa** sezā ne cenābuma kārum
İki elüm daḫi sevḳ-ı ʿamelde bī-taḥṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 127). [ḥaḳḳa, -a ]*

Ḥüccet-i ḳāṭıʿla **ḥaḳk** u bāṭılı farḳ itmeġe
Tīġ şerʿi seyf-i mübrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 41). [ḥaḳk, ]*

Yüz sürenler pāyına **ḥaḳḳā** işin altun ider
Bûs idenler ḫāḳ-i rāhın mālik-i iksīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 33). [ḥaḳḳā, -a ]*

Ber-murād eyler seni lā-büd efendüñ ey Nāẓīm
Sen umūruñ **Ḥaḳḳā** tefvīż eyle zūd ü dīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 84). [ḥaḳḳā, -a ]*

Ber-kabża hāk-i aʿdā rezmi deminde **Ḥaḳḳā**
Teşhir-i mülk-i dünyā ʿazmi deminde ānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 117). [ḥaḳḳā, -a ]*

Haccuñı **Ḥaḳḳ** ide maḳbūl ola saʿyuñ meşḳūr
Maẓḫār-ı ʿātıfet-i Ḥażret-i Mevlāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 31). [ḥaḳḳ, ]*

Sezādur revnaḳ-ı ordū-yı Sulṭān Muṣṭafā olsa
Ciḫāna virdi **ḥaḳḳā** zīb ü fer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 16). [ḥaḳḳā, -a ]*

Ṣadrı teşrif idüp ol rūḥ-ı revān-ı ʿālem
Geldi cānı yirine ʿālemiyānuñ **ḥaḳḳā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 52). [ḥaḳḳā, -a ]*

Didi tārīḫ-i vefātın el açup **Ḥaḳḳā** Naẓīm
Rūḫına vālidemüñ eyle ilāhī raḥmet (1115)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 5). [ḥaḳḳā, -a ]*

Teşrīf idince mesned-i fetvāyı didiler
**Ḥaḳḳā** ki Bū Hanīfe-i ṯānī bu kendidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 20). [ḥaḳḳā, -a ]*

Naẓīmā evc-i lāhūta ʿurūc itdükde tārīḫin
Didüm **Ḥaḳḳā** hümā-yı rūḫ-ı Naḳşī eyledi pervāz (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 14). [ḥaḳḳā, -a ]*

Dem-i ḳatlinde o pīrüñ **ḥaḳkā**
Merḥamet geldi dil-i cellāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 11). [ḥaḳkā, -a ]*

**ḥaḳk ebū bekr:** *Doğru Ebu BEKİR.*

Ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilm-i ẕātına itmiş güvāh
**Ḥaḳk Ebū Bekr** ü ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 98). [ḥaḳk ebū bekr, ]*

**ḥaḳkā olmış:** *Doğru olmak.*

Ḳaṣr-ı celāli **ḥaḳkā olmış** refiʿ u vālā
Anuñ sipihr-i mīnā nüh pāye nerdübānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 45). [ḥaḳkā olmış, -mış ]*

**ḥaḳkāk-i ezel:** *Allah.*

Māder-i dehri Hudā şibh ü naẓīrüñde ʿaḳīm
Yazmamışdı rüsülüñ nāmını **ḫaḳkāk-i ezel**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 98). [ḫaḳkāk-i ezel, ]*

**ḥaḳḳ-ı cārı:** *Sevgili Allah.*

**Ḥaḳḳ-ı cārı** ḥaşredek cārī iderlerdi eger
Devr-i ʿadlinde olaydı şīr ü cīrān hem-civār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 97). [ḥaḳḳ-ı cārı, ]*

**ḥaḳk-ı cīrān:** *Hızlı koşan, biçimli ve güzel gözlü bir ahunun hakkı.*

Ki civarında bulsa cīrānı
Gözedür şīr-i ner **ḥaḳk-ı cīrān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 70). [ḥaḳk-ı cīrān, ]*

**ḥaḳk-ı cīrānı:** *Komşuluk hakkı.*

Ḥükm-i ʿadli **ḥaḳk-ı cīrānı** riʿāyet itdüren
Hem-civār itse eger cīrāne bir şīr-i neri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 169). [ḥaḳk-ı cīrānı, -ı ]*

**ḥaḳk-ı cīrānı:** *Komşularının hakkı.*

Devr-i ḥıfẓında düşünde görse cīran şīr-i ner
**Ḥaḳk-ı cīrānı** riʿāyetle o düş taʿbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 60). [ḥaḳk-ı cīrānı, ]*

**ḥaḳḳında:** *Bir şeye ilişkin, üzerine.*

Hezār şükr-i Hudā kim bu ḳavm **ḥaḳḳında**
Ne ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ eyledüm ne medḥ-i cemīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 61). [ḥaḳḳında, ]*

**ḫâk-râh:** *Yolunun tozu, toprağı.*

Bu rūzgārda ẓann itme **ḫâk-râhız** biz
Sevād-ı bāṣıra-i āftāb u māhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 1). [ḫâk-râhız, --ız ]*

**hāk-rūb:** *Süpürge.*

Pādişāḫ-ı baḥr ü her Hān Muṣṭafā-yı kāmrān
Kim derinde **ḫāk-rūb** olsa revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 2). [ḫāk-rūb, ]*

**hāk-rūb-ı bārgāhı:** *Yüksek divanın süpürgecisi.*

**Hāk-rūb-ı bārgāhı** şeh-per-i Kerrūbiyān
Hādim-i dergāhı Rūḫu'l-Ḳudsdür leyl ü neḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 7). [hāk-rūb-ı bārgāhı, -ı ]*

**haḳ-rūb-ı bārgāh-ı iktidār:** *Kudret çadırını süpürgesi.*

**Haḳ-rūb-ı bārgāh-ı iktidārı** Keyḳubād
Cebhe-sāy-ı dergeh-i ʿālem-medārı Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 15). [haḳ-rūb-ı bārgāh-ı iktidār, -ı-ı ]*

**hāksār:** *Toz toprak içinde kalmış; hâli perişan.*

Hayrān-ı çeşm-i mesti bir **ḫāksār** āhū
Müşgīn ḫaṭ-ı ġamından bir pāymāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 9). [ḫāksār, ]*

**hāk-sār:** *Perîşan, düşkün, hakir.*

Ẕātım iḳrār iden mışr-ı dü-ʿālemde ʿazīz
Ḳadrini inkār iden iki ciḫānda **ḫāk-sār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 46). [ḫāk-sār, ]*

**hāksārı:** *perişanlık, düşkünlük.*

Bu **hāksārı** şerefyāb-ı iltifāt eyle
Hümā tenezzül ider dirler üstüḫvan üzre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 101). [hāksārı, ]*

**ḫāl:** *Ben.*

**Ḥāllerle** ʿārıż-ı yāre naẕār kıl ey Naẕīm
Der-miyān itmiş ʿaceb dür zengiyân ayīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 13). [ḥāllerle, -ler, -le ]*

**ḫāl:** *Vaziyet, hâl, durum.*

Aḫter-i baḫt-ı siyāhı dil-ḫārāb-ı mihrümüñ
Fitne-i devrān olan rūyumda **ḫālümdür** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 14). [ḫālümdür, -ümdür ]*

**ḫāl:** *hâl, durum.*

Dirīġ **ḥālüme** bu hāḳdān-ı ġañetden
Tehī gidersem eġer menzile zamān-ı raḥīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 129). [ḥālüme, -üme ]*

Görince kūşe-i çeşmüñde **ḥālüñi** didiler
ʿAlīye benzer o ʿāynı ile bu Ḳanberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 189). [ḥālüñi, -uñ, -i ]*

Kaʾilüm bir nigāh-ı nāzuña ben **Ḥālüme** çeşm-i ʿişve-bāzuñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 268). [ḥālüme, -üme ]*

**ḫāl:** *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.*

Hıżr u īlyās olup rehberi baḥr u berde
Dest-gīri ola her **ḥālde** ʿavn-i Mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 48). [ḥālde, -de ]*

**ḫāl:** *Durum, vaziyyet.*

Bī-kes olsañ redd idüp **ḥālüñden** itmezler su'āl
Mālik olsa dirler ammā ḳande varsañ gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 25). [ḥālüñden, -üñ, -den ]*

**ḫāl:** *hâl, durum.*

Haste olsañ ṣorsa **ḥālüñ** bir kerem-ver ḫāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi her müje bir neşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 37). [ḥālüñ, -üñ ]*

**ḫāl:** *1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır. 3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.*

Var idi bir ḫabīr-i aḥvālüm
Aña maʿlūm idi benüm **ḥālüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 166). [ḥālüm, -üm ]*

**Ḥāle** göre söyle ḳālüñi olma ḥaẕer
Mānend-i mināre kec-dil ü rāst-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 3). [ḥāle, -e ]*

**ḫāl:** *Durum, hal, vaziyet.*

İntisāb itsen kibāra ʿarż idince **ḥālüñi**
Sen bizimsüñ dir o ḳavmüñ her müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 13). [ḥālüñi, -uñ, -i ]*

**ḫāl:** *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.*

Ne mürde ne zinde ḫaste-i hicrānum
Cānā ḳati müşkil oldı **ḥālüm** sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 4). [ḥālüm, -üm ]*

**ḫāl:** *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. ( tas.) Kulun gayreti ve kastı olmadan sırf Allah'ın bir lutfu olarak kalbe gelen mânâ, feyiz, bunun dervişe geçici olarak verdiği coşkunluk ve cezbe.*

Nicedür ol ġarībüñ **ḥāli**
ʿAceb ol derdmendüñ aḥvāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 195). [ḥāli, -i ]*

**ḫāl:** *(Sevgilinin) güzel görüntüsü.*

Ḳays-veş zülfiyle **ḥālin** fikr iden āvārenüñ
Cismi ʿüryān ḳaddi çevgān gūy-ı ser ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 5). [ḥālin, -(i)n ]*

Görince ḫalḳa-i zülfinde **ḫālin** eyledi meyi
Kebūter-i dili gör dām içinde çīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 9). [ḫālin, -(i)n ]*

**ḫāl:** *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.*

Vaḳtidür nergis gibi ol gül-ʿiẕāre nāẓır ol
Aġla **ḥālüñ** ey dü-çeşm-i ḫūn-feşānum ḥāżır ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 2). [ḥālüñ, -üñ ]*

**ḫāl:** *(Sevgilinin) beni.*

Zülf-i müşgīn tārınuñ cān u dil-i āvāreye
Dāne dāne **ḫāl** ile dām-ı cünündur her ḫamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 14). [ḫāl, ]*

**ḫāl:** *Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.*

**Hālle**r gird-i zenahdānında dönmiş ol mehüñ
Sıb-i gülgüne dizilmiş dāne dāne fülfüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 9). [hāller, -ler ]*

**ḥāl:** *Durum.*

Pür-sevād-ı zülf ü ḫaṭṭ u **ḥāldür** levḥ-i dilüm
Ġayrdan gerçi derūnı sādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 3). [ḥāldür, -dür ]*

Görüp **ḥālüm** suʿāl eyle sezāvār-ı viṣāl eyle gel
Yine arż-ı cemāl eyle ey şūḫ-ı ciḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 11). [ḥālüm, -üm ]*

**ḫāl:** *(Sevgilinin) beni.*

Haṭṭında niḫān olup o māhuñ **ḫāli**
Āşūbdan oldı mülk-i ḥüsni **ḫāli** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 1). [ḫāli, -i ]*

**ḫāl:** *Durum, vaziyet.*

Gāh mest ü gāh hüşyārum Naẓīm-āsā velī
Luṭfuña her **ḥālle** āmādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 10). [ḥālle, -le ]*

**ḫāl:** *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.*

Ey murġ-ı dil görüp ḫam-ı zülfinde ḫālini
**Hālī** ḳıyās itme ḫaẕer dām u dānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 6). [hālī, -i ]*

Noḳṭa dögüp żamīrüm bildi o **ḫāl** ü ḫaṭla
Reml-i dili Naẓīmā bir gül-ʿiẕār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 13). [ḫāl, ]*

Laʿlinde **ḫāl** o micmere-gerdān-ı ʿişvenüñ
Döndi o aḫkere ola üstinde ʿānberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 9). [ḫāl, ]*

**Ḥāl**i bu imiş bülbül-i zār ile gülüñ
Sen ister iseñ aġla göñül ister gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 3). [ḥāli, -i ]*

**ḫāl:** *(Sevgilinin) vücudundaki siyah nokta iz, ben.*

Āġūşumı ṣabāḥa deġin **ḥāle** eylerüm
Baña ne şeb ki ol meh-i nā-mihribān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 85). [ḥāle, -e ]*

**ḫāl:** *(Manevî) Durum / vaziyet.*

Eylemez hergiz dil-i āgāh meyl-i zülf ü **ḫāl**
Kim hümā āzādedür elbette dām u çīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 11). [ḫāl, ]*

Gah māḫmūr-ı keder gāh ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ
Bezm-i ʿālemde degüldür kişi bir **ḥāl** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 10). [ḥāl, ]*

Ḥāl ehli imiş Naẕīm kāl ehli degül
Maʿnīde şeh-i ciḫān ṣūretde gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 3). [ḥāl, ]*

**ḫāl:** *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.*

Meḫāṣin ile Hudāvend-i merḥamet-güster
Tevūżuʿ ile **ḥalīm** ü Selīm dāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 54). [ḥalīm, -im ]*

ʿAzīz oldur Raʾūf oldur Rāhim ol
**Ḥalīm** oldur ʿAlīm oldur Ḥaḳīm ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 26). [ḥalīm, -im ]*

**ḫāl:** *(Manevî) Durum, vaziyet.*

Mekteb-i faẕl u kemālinde kemāl ü faẕl ile
Müşkİlāt-ı Seyyīd ü seydā iderdi gelse **ḥāl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 8). [ḥāl, ]*

**ḫāl:** *(Âşığın) durumu, vaziyeti.*

**Hālümi** ʿarżeylesem feryāda başlar ehl-i ḥāl
Nāle-i derd-i dilümden nāle ide nālān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 87). [hālümi, -(ü)m, -i ]*

**ḫāl:** *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.*

Ey murġ-ı dil görüp ḫam-ı zülfinde **ḫālini**
Hālī ḳıyās itme ḫaẕer dām u dānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 5). [ḫālini, -in, -i ]*

Vaṣf idendür bilen ol dilberi kātib ne bilür
Māḥrem añlar ḥaremüñ **ḥālini** ḥācib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 2). [ḥālini, -in, -i ]*

**ḫāl:** *.davranış, tutum, tavır, huy.*

Ḳalmaz teleñe **ḫāli** naḳdīne-i kemāli
Yek baḫşiş-i nevāli şād genc-i şāyegānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 29). [ḫāli, -i ]*

**ḫāl:** *(Sevgilinin) beni*

O zülf ü **ḫāl** o ʿiẕār üzre gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı dile dām ü çīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 5). [ḫāl, ]*

**hāl ṭutar:** *(sevgilinin) ben ve saçlarının tuzağına düşürmek.*

Kebūter-i dili ne hile vü ne āl ṭutar
dām-ı zülfle o dāne dāne **ḫāl ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 2). [ḫāl ṭutar, ]*

**ḫālā:** *"Bu zamana kadar, şimdi bile, hâlen" anlamlarında zarf.*

Derd-i derūnum anlayamaz müddeʿī benüm
Ḥāl-i dilüm bilür o kī **ḥālā** içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 10). [ḥālā, ]*

Nola evṣāfını evrādına żamm eyleseler
Şimdi buldı daḫi memdūḥını **ḥālā** şuʿarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 44). [ḥālā, ]*

**ḫālā:** *"Bu zamana kadar, şimdi bile, hâlen" anlamlarında zarf.".*

Zaḫm-ı peykānı sayılmaz tende **ḥālā** bir midür
Çekdügüm ol ḳaşları yādın benüm yā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 1). [ḥālā, ]*

Beñzi sarardı gūyā ayvaya döndi **ḥālā**
Reng-i şikest-i aʿdā güldürdi zaʿferānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 85). [ḥālā, ]*

Seyyid ʿAlī Efendi ṣānī-i Bū Ḥanīfe
**Ḥālā** fuḥūlüñ oldur mümtāz u ser-bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 2). [ḥālā, ]*

**ḫālā:** *"Bu zamana kadar, hâlen, henüz" anlamlarına gelen zarf.*

Üstādına raḥmet diyerek şiʿr-i Naẓīmi
**Ḥālā** götürür māḥrem ü bīgāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 14). [ḥālā, ]*

Lāledür aña zebānum dehenümdür inbiḳ
Nola taḳṭir-i gulāb-ı süḫan itsem **ḥālā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 12). [ḥālā, ]*

O kim ins ü melek-kerden be- ṭavḳ-ı ḥükmidür **ḥālā**
Zemīn ü āsmānda emri fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 19). [ḥālā, ]*

ʿÖmrüm olduḳca senüñ seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm
Oldum o ṣaḥrada **ḥālā** cān ü dilden bī-ḳarār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 110). [ḥālā, ]*

Şariʿ-i yektā ki **ḥālā** yirde gökde ḳalmadı
Olmaya ins ü melekde bende-i fermān-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 95). [ḥālā, ]*

Kefen ber-gerden ü şemşīr-i bürrān ber-dehen **ḥālā**
Hücūm-ı saṭvetinden düşmen-i dīn el-amān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 47). [ḥālā, ]*

Hvan-ı nevāli **ḥālā** dehre simāṭ-ı yaġmā
Halḳ-ı ciḫān serāpā hep rīze-çīn-i nānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 39). [ḥālā, ]*

Śanma hilāl-i ġarrā oldı şafaḳda peydā
Çarḫa aşıldı **ḥālā** şemşīr-i ḫūn-feşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 106). [ḥālā, ]*

Rāmī Efendi ḥażreti kim ẕāt-ı pākidür
**Ḥālā** reʾīs-i pādişeh-i mālikü'r-riḳāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 12). [ḥālā, ]*

İkidür gerçi ayaġı amma
Bir ayaġında aġzı var **ḥālā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 4). [ḥālā, ]*

Her kişide bulunması **ḥālā**
Farż-ı ʿāyn oldı Naẓīm amma *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 13). [ḥālā, ]*

Dergāh-ı muḥabbetinde Ḥaḳḳā ki Naẓīm
Hādim rüsül ile enbiyādur **ḥālā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 4). [ḥālā, ]*

Didi teşrīf idince yümn ile bu ṣādr-ı vālāyı
Stanbūla eḥaḳk Dāmād Efendi-zādedür **ḥālā** (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 22). [ḥālā, ]*

Düşdi bir tārīḫ-i zībā biñ yüz on beşde Naẓīm
Oldı mühr-i yümn ile **ḥālā** Ḥaṣan Pāṣā vezīr (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 26). [ḥālā, ]*

Felāṭūn-ı ḥikem-pīşe Arisṭo-rüşd ü endīşe
Kemālātıyla **ḥālā** ṭaʿne-dād-ı İbn-i Sīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 6). [ḥālā, ]*

Virdi şeref bir ẕū-fünūn ṣadr-ı Stanbūla yine
**Ḥālā** efāżıl şevḳ ile tebrīkine āmādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 2). [ḥālā, ]*

Pāy-ı edeble ʿazm idüp tārīḫini didüm Naẓīm
**Ḥālā** Stanbūla eḥaḳk Ḥāmid Efendi-zādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 18). [ḥālā, ]*

Zu-fünūn niḥrīr-i kāmil kim anuñ teslīmidür
Diḳḳat-i taḥrīrine **ḥālā** efāżıl bī-cedel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 6). [ḥālā, ]*

Miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmili **ḥālā** yine ṭarḥ eyledi
Çeşm-i beşer görmiş degül bir böyle bünyād-ı ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 3). [ḥālā, ]*

Müctehid ʿallāme İsmāʿīl Efendi kim odur
Ṣādr-ı Rūma yümn ile **ḥālā** şeref-baḫş-ı kudüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 2). [ḥālā, ]*

Naẓīm-āsā didüm tārīḫ-i cāh-ı ʿizz ü iclālin
Yine Rāmī Efendi müjdeler **hālā** reʾīs oldı (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 10). [hālā, ]*

**ḫālā:** *"Bu zamana kadar, şimdi bile, hâlen" anlamlarında zarf.*

Meḥmedet-ḫvān-ı ṣıfāt-ı pāki **ḫālā** her zebān
Vaṣf-ı ẕātı zīb-i her fem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 91). [ḫālā, ]*

**ḫālāktü'l-eñak-efser:** *Neşe ve sevinçle taçlandırılarak yaratılmış.*

Ey ḳurb-ı serīr ü lī müce'llā-maḳam
Levlāk lema **ḫālāktü'l-eñak-efser** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 2). [ḫālāktü'l-eñak-efser, ]*

**ḫalāṣ:** *Kurtulma, kurtuluş.*

Dest-i ġamzeñden **ḫalāṣ** olsa girībān-ı şekīb
Pençe-i müjgānuñ eyler var mı çāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 7). [ḫalāṣ, ]*

Eyle ol divāneyi ḳayd-ı maʿāsīden **ḫalāṣ**
Olmasın üftāde-i zencīr-i hablün min mesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 51). [ḫalāṣ, ]*

**ḫalāvet:** *Hoşluk, lezzet.*

Ey ġubār-ı dergehüñ tāc-ı şeref-baḫş-ı yemīn
Feyż-i naʿtuñ virdi ṣād-gūne **ḫalāvet** naẓmuma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 106). [ḫalāvet, ]*

**halāyıḳ:** *Cariye, hizmetçi.*

Māḥkūm-ı ṭavḳ-ı emri **ḫalāyıḳ** büzürg ḫıred
Zīr-i nigīn-i ḥükmi Süleymān u ins ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 5). [ḫalāyıḳ, ]*

O şeh ki muṣḥaf-ı ẕāt u ṣıfātı vaṣfında **Ḥālāyıḳ** itseler āyāt-ı naʿtını tertīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 88). [ḥālāyıḳ, ]*

Ciḫān-ı maʿdeletinde **ḫalāyıḳ** āsūde
Zāmān-ı mekrümetinde gedā tüvān-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 61). [ḫalāyıḳ, ]*

Ey **ḥālāyıḳ** yoluna üftāde
Çākeri bende ile āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 1). [ḥālāyıḳ, ]*

**hāle:** *ay çevresindeki parlaklık.*

Āġuşın o māha itmedi **ḥāle** Naẓīm
Pīrāheni olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 3). [ḥāle, ]*

**ḫaleb:** *Suriye'de bir şehir, Halep.*

Eylemiş daʿvetinüñ ḳabża-i teslīrine nām
Rūm u Hindū ʿAcemi Mıṣr ile Şām u **Ḥalebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 22). [ḥalebi, -i ]*

**hāle-dār:** *Aydınlatan.*

İtsem nola **ḥāle-dār** şeb-tā-be-seḥer
Āġūşuma māh-ı mihribānum geldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 3). [ḥāle-dār, ]*

**hāledār:** *Uçuklamış, uçuklu.*

Nice bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ niṣār olmaz
Haṭ-ı müşgīn ile ol māh-ṭalʿat **ḥāledār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 6). [ḥāledār, ]*

**hāle-dār olsa:** *Etrafı ışıklı hale gelmek*

Ṭaḳ-ı āġuşa seni alduḳca lā-büd aġlarum
**Ḥāle-dār olsa** meh-i tābān belī bārān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 84). [ḥāle-dār olsa, -sa ]*

**hāle-i vuṣlat:** *Kavuşma ışığı.*

ʿAceb mi ḫalḳa-i zer olsa **ḥāle-i vuṣlat**
O māh-ṭalʿat-ı ʿābid-fırīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 11). [ḥāle-i vuṣlat, ]*

**halel:** *Bozukluk, eksiklik, fesat, noksan.*

**Ḫalel** bulmaz şüḥūr ile sinīn olsa güsistetār
Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri kim tā ḥaşr mümteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 59). [ḥalel, ]*

**halel:** *Bozukluk , zarar ziyan*

Ol ḳadar bulmış metānet kim zamān-ı ḥaşre dek
Ṣarṣar-ı āsībden bir ṭāḳına gelmez **ḫalel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 4). [ḫalel, ]*

**ḫālet:** *Hal, durum, vaziyet.*

ḥāletle olur sermest-i ḳanzil
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 3). [ḥāletle, -le ]*

**ḫālet:** *Durum, hâl, keyfiyet.*

ʿAḳlumı zāʾil ider ḳāmet-i yāre baḳṣam
Baña bu **ḥāleti** bir mıṣraʿ-ı mevzūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 8). [ḥāleti, -i ]*

**ḫālet:** *Durum , hal , vaziyet.*

Muy-ı sefīd ʿārifi şeb-zindedār ider
Bīdāre feyż ü **ḥāleti** vaḳt-i seḥer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 4). [ḥāleti, -i ]*

Noḳṭa-i kilk-i siyūhumda ʿaceb **ḥālet** var
Ṣūreta ḳaṭre vü maʿnīde yem-ı ṭūfān-zā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 59). [ḥālet, ]*

**ḫālet:** *Hal, nitelik, keyfiyet.*

Virmiş raḥīḳ-ı şiʿri mestān-ı naẓma **ḥālet**
Ṣunmış aña ezelde ṣahbā-yı feyżi ṣāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 9). [ḥālet, ]*

**ḫāletdür:** *Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.*

Ne **ḥāletdür** bu kim bulmaz selāmet
Götin barmaḳlamazlarsa o sāʿat *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 11). [ḥāletdür, -dür ]*

**ḫālet-i seng-i riyā:** *İki yüzlülük taşının durumu.*

Ceẕb ider zerdī-i rūyuñ dil-i ḫūbānı Naẓīm
**Ḥālet-i seng-i riyā** var gibi kāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 14). [ḥālet-i seng-i riyā, ]*

**hāle-veş:** *Ay ağılı, ay etrafında bazen peyda olan daire gibi.*

Āġūşa çeke **ḥāle-veş** ol kim meh-i baḫtı
Hurşīd ola tāc-ı zeri eflāk ola taḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 1). [ḥāle-veş, -ın ]*

**Ḥāle-veş** sīneye çekdüm o ḳamer-rūḫsārı
Pīrehen gibi geçürdüm yaḳadan dildārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 30, Mısra 1). [ḥāle-veş, -ın ]*

**ḫalḫāl:** *Ayak bileziği.*

Görüp pāyında zer **ḫalḫāl** ile dürr-i biñāġūşın
Hilālüñ düşdi ḫalḫālı çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 1). [ḫalḫāl, ]*

Görüp pāyında zer ḫalḫāl ile dürr-i biñāġūşın
Hilālüñ düşdi **ḫalḫālı** çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 2). [ḫalḫālı, -ı ]*

Dīvānesiyüz yiter bize ṭavḳ-ı cünūn
Saḳīnüñ o sīm sāḳınuñ **ḥālḫāli** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 4). [ḥālḫāli, -i ]*

**ḫalḫāl:***Arabistan'da kadınların ayaklarına taktıkları ziynet, ayak bileziği.*

Görüp yārüñ o zer **ḫālḫāl** ile dürr-i biñā-gūşın
Hilālüñ düşdi **ḫālḫāl** çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 1). [ḫālḫāl, ]*

Görüp yārüñ o zer **ḫālḫāl** ile dürr-i biñā-gūşın
Hilālüñ düşdi **ḫālḫāl** çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 2). [ḫālḫāl, ]*

**halhal-ı hilāli:** *Hilalin halhalı.*

Aṭlas-ı gerdūn olup ferş-i semend-i kevkebi
Ṭaḳdı **ẖalẖal-ı hilāli** sāḳına ʿizzetle māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 18). [ẖalẖal-ı hilāli, -i ]*

**ẖāli:** *"Bir vakit, bir zaman" anlamında Farsça bir sözcük.*

Böyledür rūzgāruñ aḥvāli
Ki deġül nūş nīşden **ẖālī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 124). [ẖālī, ]*

**ẖāli:** *"Bir vakit, bir zaman" anlamına gelen Farsça ifade.*

Baḳ ṭabʿ-ı pür-kemāle **ḥāli** getürdi ḳāle
Bu şāẖid-i maḳāle vaṣfunla virdi anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 161). [ḥāli, ]*

Haṭṭında niẖān olup o māhuñ **ẖāli**
Āşūbdan oldı mülk-i ḥüsni **ẖāli** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 2). [ẖāli, ]*

**ẖāl-i ʿadū:** *Düşmanın hali.*

Temām-ı ḍarbet-i kūpāli itdi ẖurd ü şikest
Sınuḳ ḳırıḳ yine **ḥāl-i ʿadū** mükedderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 126). [ḥāl-i ʿadū, ]*

**hāl-i aġyār:** *Yabancının hali.*

**Hāl-i aġyār** tebāh oldı yine
Kārı hep nāle vü āh oldı yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 5). [hāl-i aġyār, ]*

**ẖāl-i ʿanber:** *(Sevgilinin yanağındaki) misk kokulu ben.*

Dil-ẖūn-ı eşk-i ḥāli nāfında habbe-i müşg
Efsûn-ı kāküliyle āşüfte **ḥāl-i ʿanber** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 6). [ḥāl-i ʿanber, ]*

**ẖāl-i dem-i ebrūsı:** *Kaşlarındaki bir anlık ben.*

Nola **ḥāl-i dem-i ebrūsı** dil mülkin ẖārāb itse
Sipihr-i ḥüsne gūyā aẖter-i dünbāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 7). [ḥāl-i dem-i ebrūsı, --sı-sı ]*

**ẖāl-i dil:** *Gönlümün hali.*

Āh-ı derd-ālūd ile ʿarż eyledüm ḥāl-i dili
Nāme gönderdüm o şāẖ-ı ḥüsna gūyā tīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 11). [ḥāl-i dil, --i ]*

**ẖāl-i dil:** *Gönül hali.*

**Ḥāl-i diline** iki ciẖānda rāḥm it
Raḥmet dine cān-ı Naẕīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 3). [ḥāl-i dil, --in, --e ]*

**ẖāl-i dilden:** *Gönlün hali, durumu.*

Kendü ẕevḳinde olan naẖvetiyān
**Ḥāl-i dilden** nice olsun āgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 34). [ḥāl-i dilden, -den ]*

**ẖāl-i dili:** *Gönül durumu, ruh hali.*

Ẕeyl-i meṭẖinde sezā **ḥāl-i dili** Şerḥ eylesem
Diñlenür lābüd nedīm-i meclisüñ efsānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 31). [ḥāl-i dili, ]*

**ẖāl-i dili:** *Gönlün hali, durumu.*

Ẕeyl-i meṯḥinde sezā **ḥāl-i dili** Şerḥ eylesem
Diñlenür lābüd nedīm-i meclisüñ efsānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 31). [ḥāl-i dili, -i ]*

Söylemek ḥācet degül keyfiyyetüm maʿlūmdur
Bir daḫi ʿarż eylesem **ḥāl-i dili** tekrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 78). [ḥāl-i dili, -i ]*

**ḫāl-i dil-i şeydāyı:** *Çılgın gönlün hali.*

Meyl itme ser-i zülf-i girih-gīre Naẕīmā
**Ḥāl-i dil-i şeydāyı** tebāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 16). [ḥāl-i dil-i şeydāyı, -y, -ı ]*

**ḫāl-i dilinden:** *Dilin hali, dilin dermanı.*

Ḳomaz ol Hüsrev-i ʿālem meẕelletde o nā-kāmı
Olup **ḥāl-i dilinden** arż-ı ḥāli tercemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 78). [ḥāl-i dilinden, -in, -den ]*

**ḫāl-i dilüm:** *Gönül durumu.*

**Derd-i derūnum** anlayamaz müddeʿī benüm
Ḥāl-i dilüm bilür o kī ḥālā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 10). [ḥāl-i dilüm, ]*

**ḫāl-i dilüm:** *Gönlümün hali.*

Şefḳatinden nā-ümīd olmam yine rūz-ı cezā
Gerçi kim sūʾ-i ʿamel **ḥāl-i dilüm** itdi tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 64). [ḥāl-i dilüm, -üm ]*

**ḫāl-i haşm-ı denī:** *Alçak düşmanın durumu.*

Oldı alnum açıḳ benüm yüzüm aḳ
Hāl-i haşm-ı denī tebāh oldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 312). [hāl-i haşm-ı denī, ]*

**ḫāl-i hindūlar:** *Hindular'ın halince.*

**Hāl-i hindūlar** o ʿutārid-i kān-ı behcetüñ
Ṭabla-i ḥüsninde gūyā fülfül ü ḳāḳūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 7). [hāl-i hindūlar, -lar ]*

**ḫāl-i ʿizār:** *Yanağın beni.*

Vaṣf-ı ẕātuñda yiter bir noḳṭasın itseñ ḳabūl
Şāḫid-i güftāruma lā-büd ola **ḫāl-i ʿiẕār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 130). [ḫāl-i ʿiẕār, ]*

**ḫāl-i ʿizār:** *( Sevgilinin ) Yanağındaki ben.*

**Hāl-i ʿizārı** muşg-ı ter-i ahū-yı ḥarem
Lāle-ḫad ü benefşe-ḫaṭṭ-ı ʿānberīn-raḳam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [hāl-i ʿizār, -ı ]*

**ḫāl-i leb:** *Dudağın vaziyeti, durumu.*

Ḥükmin virürse **ḥāl-i lebi** yaḫşi añlamam
Ola Naẕīm ḥāl-i Süheyl-i Yemen yemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 9). [ḥāl-i leb, ]*

**ḫāl-i leb-i laʿli:** *(Sevgilinin) kırmızı renkli dudağı üstünde bulunan beni.*

Her dīdemi bir kān-ı ʿaḳīḳ itdi o māhuñ
**Ḥāl-i leb-i laʿli** o Süheyl-i Yemeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 6). [ḥāl-i leb-i laʿli, -i ]*

**ḫāl-i müşg:** *Misk kokulu ben.*

**Hāl-i müşgīni** miyān-ı ebrūvān-ı yārde
Ṣanʿat iẕẖār itdi hindūdur iki şemşīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 15). [hāl-i müşg, -i, -n-, -i ]*

**ẖāl-i müşgī:** *Misk kokulu beni.*

Lebiñde **ẖāl-i müşgīni** ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḥüsne
O hindûdur vużūʿ eyler gelüp Zemzem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 3). [ẖāl-i müşgī, -i-, -n-, -i ]*

**hāl-i müşgīni:** *Misk kokulu halin.*

**Hāl-i müşgīni** ḥabbetü'ş-sevdā
Ġayret-i āhuvān-ı Çīn ü Hıṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 107). [hāl-i müşgīni, -īn, -i ]*

**ẖāl-i müstemendāne:** *Üzüntülü, kederli, hüzünlü; çaresiz, zavallı; talihsiz, mutsuz.hali.*

Muʿāmmer eyleye Mevlā ola iḳbāli rūz-efzūn
Ki **ẖāl-i müstemendāne** odur dādār-ı bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 18). [ẖāl-i müstemendāne, ]*

**ẖāl-i perīşān:** *Perişan , darmadağınık hale.*

Söz geçmedi sen yār-i perīşāne daẖi
Raḥm eylemedün **ẖāl-i perīşāne** daẖi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 2). [ẖāl-i perīşān, ]*

**ẖāl-i rūẖı:** *Yüzdeki ben.*

Ham-ı zülf-i siyāhı çīn çīn olmış şikenlenmiş
Haṭā itmem disem **ẖāl-i rūẖı** müşg-i Hotanlanmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 2). [ẖāl-i rūẖı, -ı ]*

**ẖāl-i rūh-ı ālüñdür:** *(Sevgilinin) kırmızı yanağındaki ben.*

Ḳande baḳşam naẓārum **ẖāl-i rūẖ-ı ālüñdür**
Merdüm-i dīde-i cān ü dil-i şeydāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 15). [ẖāl-i rūẖ-ı ālüñdür, -üñ, -dür ]*

**ẖāl-i rūh-ı şāhid-i endīşe:** *Tasalı tanığın yanağındaki ben.*

Olmada **ẖāl-i rūẖ-ı şāẖid-i endīşe** Naẓīm
Her düşen noḳṭa ser-i kilk-i dür-efşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 13). [ẖāl-i rūẖ-ı şāẖid-i endīşe, ]*

**hāl-i rūẖsāresi:** *Yanak beni.*

**Hāl-i rūẖsāresi** zülāl-i lebi Ḥacerü'l-esved ile zemzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 25). [hāl-i rūẖsāresi, -s, -i-si ]*

**ẖāl-i rūẖşarı:** *Yanağındaki ben.*

Bir siyeh-çerdeye düşdi dil-i sevdā-zede kim
**Ḫāl-i rūẖşarı** gibi fitnede bir dāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 16). [ẖāl-i rūẖşarı, -ı ]*

**hāl-i rūhsār-ı ʿarūsān-ı maʿāni:** *Mana gelininin yanağındaki ben.*

**Hāl-i rūẖsār-ı ʿarūsān-ı maʿānidür** hep Hāmesinde ki çekīde ola her ḳaṭre midād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 5). [hāl-i rūẖsār-ı ʿarūsān-ı maʿāni, -dür ]*

**ẖāl-i rūzgār-ı nā-be-sāmānī:** *Huzursuz rüzgarın durumu.*

Müjde ey miḥnet-keşān-ı künc-i ʿahd-i bī-kesī
Oldı **ḥāl-i rūzgār-ı nā-be-sāmānī** tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 8). [ḥāl-i rūzgār-ı nā-be-sāmānī, ]*

**ḫāl-i siyāh:** *Siyah ben.*

Teşne-i Zemzem olan hindūlar
Lebi üzre görinen **ḫāl-i siyāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 12). [ḫāl-i siyāh, ]*

**ḫāl-i süheyl-i yemen:** *Yemenli Süheyl'in durumu.*

Ḥükmin virürse ḥāl-i lebi yaḫşi añlamam
Ola Naẓīm **ḥāl-i Süheyl-i Yemen** yemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 10). [ḥāl-i süheyl-i yemen, ]*

**ḫāli tebāh:** *Yıkılmış, mahvolmuş, harap olmuş durum.*

Mültezim olsañ reʿāyānuñ olur **ḥāli tebāh**
Şenā serden geçdi ol dirler olursañ ʿaskeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 59). [ḥāli tebāh, ]*

**ḫāl-i tebāh-ı ümmet:** *Ümmetin yıkılmış hali.*

Ey **ḥāl-i tebāh-ı ümmetinün** ġam-ḫvārı
Vey ʿāyb-ı ʿuṣāt-ı māḥşerüñ settārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 1). [ḥāl-i tebāh-ı ümmet, -in, -ün ]*

**ḫāl-i ʿuşşāḳa:** *Sevdalıların vaziyeti.*

Haṭ-āver olmaduḳca vāḳıf olmaz **ḥāl-i ʿuşşāḳa**
Ser-germ-i ġurūrı ṣabr-ı ʿāşıḳ dil-nüvāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 11). [ḥāl-i ʿuşşāḳa, ]*

**ḫāl-i żaʿīfe:** *Güçsüz vaziyeti.*

İḥtirāz eyle dil-i meksūrı āzār itmeden
Rāḥm iden **ḥāl-i żaʿīfe** ḫayr ile teẕkīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 14). [ḥāl-i żaʿīfe, ]*

**ḫalīde:** *Dürtülerek batırılmış, saplanmış.*

Kemān-ı ḳaṣdınuñ olsun ḫadeng-i dil-düzı
**Ḫālīde** dīde-i ʿadā-yı bed-gümān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 134). [ḫālīde, ]*

**ḫalīl:** *Allah dostu.*

**Ḫālīl** ü hem Ḥabīb ü hem Ṭabīb ol
Ḳarīb ü hem münīb ü hem ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 15). [ḫālīl, ]*

**ḫālīl-cūd ibrāhim efendi:** *Cömertlikte Halil gibi olan İbrahim Efendi.*

**Hālīl-cūd İbrāhim Efendi** kim olmış
Nevāziş-i dil-i ehl-i niyāz şānandın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 19). [hālīl-cūd ibrāhim efendi, ]*

**ḫāliyā:** *O hâlde, şimdi.*

Tehniyet-gūyān didüm tārīḫ-i cāhın ey Naẓīm
Ḳadrle Rāmī Efendi **ḫāliyā** oldı reʾīs (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 16). [ḫāliyā, ]*

**ḫalḳ:** *Bir milleti meydana getiren insan topluluğu.*

Fermān-beri ola rüsül ü enbiyā anuñ
**Ḫālḳ** olduġunca bende-i fermān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 60). [ḫālḳ, ]*

İde ḳıyamete dek sāyesinde **ḫalḳ** ḥużūr
Nihāl-i ʿadli ki bāġ-ı ciḫānda ʿarʿardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 207). [ḫalḳ, ]*

ʿAhdinde **ḫalḳ** ḫoş-ḥāl daʾim müyesser āmāl
Rehvār-ı ʿizz ü iḳbāl her demde zīr-i rānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 35). [ḫalḳ, ]*

**ḫalḳ:** *Bir milleti meydana getiren insan topluluğu, insanlar, ahali.*

Seni **ḫalḳ** itmiş iken mühr-i nübüvvetle vesīm
Gevher-i ẕātuñı vaṣf eyleyemez cevher-i küll *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 99). [ḫalḳ, ]*

**ḫalḳ:** *Yaratma, yok iken var etme.*

Zemīne ẓıllı düşmez nūrdan **ḫalḳ** eylemiş Allāh
Riyāż-ı Yeṣrib ü Baṭḥāda bir serv-i sehī-ḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 45). [ḫalḳ, ]*

Ölünce vaṣfuña ṣarf itsem nola ʿömrüm
Hudā ki ḫulḳumı **ḫalḳ** itdi eylemez tebdil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 118). [ḫalḳ, ]*

Āferīneş yüzinüñ ṣuyına **ḫalḳ** olmışdur
Raḥmet-i ʿālemiyāndur o dü- ālem sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 13). [ḫalḳ, ]*

**ḫalḳa ḫalḳa:** *Halka halka (halka şeklinde).*

Mevc-i enḫār-ı çemen ey serv-i bāġ-ı iʿtidāl
**Halḳa ḫalḳa** sūret-i zencīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 4). [halḳa ḫalḳa, -a ]*

**ḫalḳa-bāb-ı refiʿ-i devlet:** *Saltanatın şeref halkasının kapısı.*

**Halḳa-bāb-ı refiʿ-i devleti** ḫurşīd ü māh
Bārgāh-ı ʿizzetinde bir gedā çarḫ-ı dü-tā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 13). [halḳa-bāb-ı refiʿ-i devlet, ]*

**ḫalḳa-be-gūş-ı dergeh:** *Dergahının kulağı halkalı, küpeli (köle), âşık.*

Hāk-derinde ḳul olan şāh-ı ciḫāne nāz ider
**Halḳa-be-gūş-ı dergehi** her ḳayddan āzādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 16). [halḳa-be-gūş-ı dergeh, -i ]*

**ḫalḳa-i cemʿ:** *Topluluk dairesi.*

Ey şemʿ-i cemāline rüsül **ḫalḳa-i cemʿ**
Pervanesi enbiyā o efrūḫte şemʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 1). [ḫalḳa-i cemʿ, ]*

**ḫālḳa-i der:** *Kapı halkası.*

Bir işaret ola ḳurb-ı āsitānuñdan diyü
Yolda ḳaldı **ḫālḳa-i der** gibi çeşm-i intiẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 158). [ḫālḳa-i der, ]*

**ḫalḳa-i derdür:** *Kapı halkası.*

Revāḳ-ı kāh-ı kemālinde şems-i şemse-i zer
Hilāl bāb-ı celālinde **ḫalḳa-i derdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 68). [ḫalḳa-i derdür, -dür ]*

**ḫālka-i devri:** *Dönen halka.*

Noḳṭa-i cīm-i celāl-i ʿizzeti kevn ü mekān
**Ḫālḳa-i devri** muḥīṭ-i ʿālem-i hejdeh hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 4). [ḫālḳa-i devri, -i ]*

**halḳa-i erbāb-ı dāniş:** *Âlimlerin, ustalarının halkası.*

Hāṭır-ı feyyāż ile itse eger ʿarż–ı kemāl
**Halḳa-i erbāb-ı dāniş** meclis-i taşvīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 42). [halḳa-i erbāb-ı dāniş, ]*

**halḳa-i füsūn:** *Sihirli halka.*

Āġūş itdi āḫir dildāre ṭavḳ-ı tesḫīr
Her **ḫalḳa-i füsūn** kim ʿuşşāk-ı zār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 10). [ḫalḳa-i füsūn, ]*

**ḫalḳa-i mīm:** *Mim harfinin halkası etmek*

Ey dü-ʿālem varaḳ-ı ḥaşmetine **ḫalḳa-i mīm**
Āferīneş raḳam-ı cūdına bir noḳṭa-i cīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 1). [ḥalḳa-i mīm, ]*

**ḫalḳa-i mīm:** *Mimin halkası.*

Bārīk o ḳadar miyānı kim vāsiʿdür
Aña kemer olsa **ḫalḳa-i mīm** miyān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 4). [ḫalḳa-i mīm, ]*

**ḫalka-i şemʿ-i şebistān:** *Harem odasının mumunun etrafındaki halka.*

Mīhmān sūr-ı sürurında meḫādīm ü kirām
**Ḥalka-i şemʿ-i şebistānı** kibār u emcād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 20). [ḥalka-i şemʿ-i şebistān, ]*

**halḳa-i teshīr:** *Etkilem, hayran bırakma halkası.*

Bir żaʿīfe eylese himmet ḥuṣūl-i kām içün
Ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād aña **ḫalḳa-i tesḫīr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 36). [ḫalḳa-i tesḫīr, ]*

**halḳa-i teshīre:** *Büyülü halka.*

Rām eyleyen o vaḥşī ġazāl-ı remīdeyi
Dām-ı füsūnı **ḫalḳa-i tesḫīre** bağlamış
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 8). [ḫalḳa-i tesḫīre, -e ]*

**ḫalḳa-i zencīrinden:** *Zincir halkası.*

İde remḫurde ġazāl-i nigeh-i Leylāyı
Maġz-ı bādām-ı cünūn **ḫalḳa-i zencīrinden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 4). [ḫalḳa-i zencīrinden, -in, -den ]*

**halḳa-i zer:** *Altın halka.*

ʿAceb mi **ḫalḳa-i zer** olsa ḥāle-i vuṣlat
O māh-ṭalʿat-ı ʿābid-firīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 11). [ḫalḳa-i zer, ]*

**hālḳa-i ẕikr:** *Tasavvufta, zikir esnasında daire şeklinde oturmak.*

Münkirüñ yanında nāmuñ mülḥid ü zındīḳdur
**Hālḳa-i ẕikr** içre olsañ feyż-i Ḥaḳkuñ maẕḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 82). [hālḳa-i ẕikr, ]*

**halḳa-i zülfinde:** *Zülüf halkaları.*

Görince **ḫalḳa-i zülfinde** ḫālin eyledi meyi
Kebūter-i dili gör dām içinde çīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 9). [ḫalḳa-i zülfinde, -in, -de ]*

**halḳ-ı ʿālem:** *Kainat halkı.*

İdüp çāk-ı girībān **ḫalḳ-ı ʿālem**
Feleklerde melekler ṭutdı mātem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 7). [ḫalḳ-ı ʿālem, ]*

**halḳ-ı ālem:** *Dünyanın halkı.*

Māḥkūmı **ḫalḳ-ı ālem** Rum u ʿArab ʿAcem hem
Şevḳetle reʾy-i aʿẓam hindū-yı pīl-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 11). [ḫalḳ-ı ālem, ]*

**halḳ-ı ciḫān:** *Herkes, cümlesi.*

Aġyār olursa **ḫalḳ-ı ciḫān** yār yār olur
Tāliʿ felekde yāver ise baḫt yār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 13). [ḫalḳ-ı ciḫān, ]*

Ol ḳıble-i murād ki Beytü'l-Ḥāram gibi
Rūmāle āsitānını **ḫalḳ-ı ciḫān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 16). [ḫalḳ-ı ciḫān, ]*

Hvan-ı nevāli ḥālā dehre simāṭ-ı yaġmā
**Halḳ-ı ciḫān** serāpā hep rīze-çīn-i nānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 40). [halḳ-ı ciḫān, ]*

Būy-ı nesīm-i ḫulḳına **ḫalḳ-ı ciḫān** āşüfte-ḥāl
Ḥüsn-i beyān-ı nuṭḳına dünyā bütün dildādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 9). [ḫalḳ-ı ciḫān, ]*

**halḳ-ı ciḫān:** *Bütün insanlar.*

ʿAceb mi ʿālem itse vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın
Hemān ben söylemem peykārını **ḫalḳ-ı ciḫān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 42). [ḫalḳ-ı ciḫān, ]*

Müjde ey **ḫalḳ-ı ciḫān** nüh ḳubbe-i eflākden
Şanmanuz tābān olan ṣubḥ u mesāda mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 11). [ḫalḳ-ı ciḫān, ]*

**halḳ-ı dü-ciḫān:** *Iki dünyanın halkı.*

Olsa **ḫalḳ-ı dü-ciḫān** nādire-sencān ü fehīm
Fihris-i vaṣfuñı şerḥ itmeyeler eyleseler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 89). [ḫalḳ-ı dü-ciḫān, ]*

**halḳ-ı dü-ciḫān:** *Iki cihanın halkı.*

Gevher-i mihrine şāyeste degüldür virse
Cevher-i cānını **ḫalḳ-ı dü-ciḫān** müjde-behā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 144). [ḫalḳ-ı dü-ciḫān, ]*

**halḳ-ı dü-ciḫānuñ:** *Iki dünyanın halkı.*

İdeler ehl-i süḫan cān ile dilden taşmīm
Ola **ḫalḳ-ı dü-ciḫānuñ** nefesinden efzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 122). [ḫalḳ-ı dü-ciḫānuñ, -uñ ]*

**halḳ-ı dünyā:** *Dünya halkı.*

Döndi dolāb-ı felek vefḳ-ı murād üzre henüz
Müjde ey dil yine ʿıyd eyledi **ḫalḳ-ı dünyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 2). [ḫalḳ-ı dünyā, ]*

**halḳ-ı dünyā:** *Dünya halkı.*

Vezīr-ı dād-güster Ḥażret-i ʿOsmān Pāşā kim
Muʿallā dergehi kehf-i emāndur **ḫalḳ-ı dünyā**ya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 2). [ḫalḳ-ı dünyā, -ya ]*

**halḳ-ı istanbūla:** *Istanbul halkı.*

Geyürdi **ḫalḳ-ı İstanbūla** üç kat ḫilʿat-i ʿadli
Üçünci defʿadūr ḳāʾim-maḳām-ı dād-pīrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 21). [ḫalḳ-ı istanbūla, -a ]*

**ḫalḳ-ı şurāḫından:** *Sürahinin boğazından, ağzından çıkan ses.*

Bülbül-i şād-naġmedür ḫūnīn terāneyle Naẓīm
Dembedem **ḫalḳ-ı şurāḫından** gelen ḳulḳul baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 10). [ḫalḳ-ı şurāḫından, -ın, -dan ]*

**ḫall:** *Meselesinin çözümü.*

Nola **ḫallinde** ʿāciz olsa ʿaḳl-ı cevher-i evvel
Hümāyūn-nāme-i evṣāfı bir metn-i muʿaḳḳaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 65). [ḫallinde, -i, -n, -de ]*

**ḫāllāc:** *Pamuk atan kimse.*

Penbe-rīz oldı kemāninden yine **ḫallācı** dehr
Berf śundı ditredi cism-i yetīmān-ı ḫazīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 13). [ḫallācı, -ı ]*

**hallāḳ-ı ezel:** *Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman ı yaratan.*

Faẓl u dānişde nola olsa ferid-i rūzgār
Eylemiş bī-miṣl ü hemtā anı **Hallāḳ-ı Ezel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 12). [hallāḳ-ı ezel, ]*

**ḫallāl:** *Halleden, çare bulan, çözen kimse.*

**Ḫallāl** her su'āl ki nuṭḳ-ı fasīhidür
Müşkil-güşā-yı mekteb-i ʿirfān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 15). [ḫallāl, ]*

**ḫallāl-ı müşkilāt:** *Zorlukları halleden.*

**Ḫallāl-ı müşkilāt** ki ẕāt-ı şerīgidür
Ṣadr-ı şerīʿatüñ şeref ü zīb ü zīveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 19). [ḫallāl-ı müşkilāt, ]*

**ḫallāl-ı müşkilāt:** *Müşkilata çare bulan.*

Kilk-i nikāt-perveri **ḫallāl-ı müşkilāt**
Nuṭḳ-ı ḥayāt-güsteri cān-baḫş u dil-güşāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 17). [ḫallāl-ı müşkilāt, ]*

**ḫāllen:** *Yeni bir duruma girmek, değişmek.*

Yāraşmış levḥ-i ḥüsninde o zībā ebrū-yı zer-fām
Berāt-ı behcete tuġrā-yı ġarrādur ki **ḫāllenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 6). [ḫāllenmiş, -miş ]*

**halṭ-ı kelām:** *Sözü karışık ve bozuk söyleme, bozma.*

Bendeñe **ḫalṭ-ı kelām** itdirdi sevdā-yı sivā
Ādemi muḫtell-dimāġ eyler suʿūd itse buhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 139). [ḫalṭ-ı kelām, ]*

**hālṭ-ı kelām iderse:** *Sözü karışık ve bozuk söylemek, bozmak.*

Divāne eyledi dili sevdā-yı zülf-i yār
**Ḫālṭ-ı kelām iderse** de maʿzūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 8). [ḫālṭ-ı kelām iderse, -er, -se ]*

**hālvet-i isrāda:** *Yalnız gece yürüyüşü, Hz. Muhammed'in mîrâca çıktığı gece.*

Rāzdān-ı li-maʿallāh maḥrem-i bezm-i şuḫūd
**Ḥālvet-i İsrāda** hem-dem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 26). [ḥālvet-i isrāda, ]*

**halvet-i taḳvā:** *Allah korkusu ile günahlardan kaçınmak için yalnız kalınan yer.*

Hem ḳāmet-i ʿirfānına dāniş ḳabā-yı bī-bahā
**Hem ḫalvet-i taḳvāsına** zühd ü veraʿ seccādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 8). [ḫalvet-i taḳvā, -sı, -n, -a ]*

**halvet-serā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin halvet yeridir.*

ʿAceb mi pister ü bālīni berg-i gülden ise
Derūn-ı ġonce ki **ḫalvet-serā-yı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 16). [ḫalvet-serā-yı şebnemdür, --dür ]*

**ham:** *Büklüm, kıvrım.*

Dilber kemend-i zülfini kim çīn çīn ṭutar
Her bir **ḫamında** bir dil-i zār u ḥazīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 4). [ḫamında, -ın, -da ]*

Zülf-i müşgīn tārınuñ cān u dil-i āvāreye
Dāne dāne ḫāl ile dām-ı cünūndur her **ḫamı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 14). [ḫamı, -ı ]*

**ham:** *Büklüm, iki büklüm.*

O şehüñ pīşgāh-ı emrinde
Ḳadd-i bālā-yı ser-keşān **ḫamdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 46). [ḫamdur, -dur ]*

**ham:** *Kıvrım, büklüm ,sevgilinin saç kıvrımı.*

Cān u dili kākülüñ ki teshire çeker
Her bir **ḫamı** dūd-ı āhı zencīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 2). [ḫamı, -ı ]*

**ham:** *Büklüm, iki büklüm.*

Dāldur ālām-ı derdüñden **ḫam** olmış dillere
Ey elif-ḳad lām-ı zülfün kim liḳā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 3). [ḫam, ]*

**ham itdi:** *İki büklüm etmek.*

Mānend-i Rüstem-i Zāl ḳıldı ʿadūyı pāmāl
Ḳaddin **ḫam itdi** kūpāl ḥūrd oldı üstüḫvan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 76). [ḫam itdi, -di ]*

**ham itmiş:** *İki büklüm etmek.*

Pür-pīç ü **ḫam itmiş** eşer-i cāzibe-i ʿaşḳ
Olmış kemer-i derd-i muḥabbet çile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 11). [ḫam itmiş, -miş ]*

**ḫamāme:** *Güvercin, kumru.*

Oyāre kāġıd uçursam kebūter-i dil-i zār
Hevā-yı ʿaşḳla hem nāme hem **ḫamāme** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 6). [ḫamāme, ]*

**ḫamāme-i dil-i şeydā:** *Divane olmuş gönül güvercini.*

Şāyed niyāz-ı nāmene rāḥm eyleye görüp
Yāre **ḥamāme-i dil-i şeydā** o çār o cūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 4). [ḥamāme-i dil-i şeydā, ]*

**hāmān:** *Hz. Musa ile acımasızca mücâdele eden Firavun'un veziri.*

Bir kilīmi bir Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp
Aña kibr ü kīn ile Firʿavn ya **Hāmān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 68). [hāmān, ]*

**ḫam-be-ḫam:** *Büklüm büklüm.*

Rūḫsāruñ üzre kākülüñi eyle **ḫam-be-ḫam**
Cānā ġazāl-i mihre daḫi ṣal kemendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 3). [ḫam-be-ḫam, ]*

ʿAnberīn zülf-i dü-tā yārüñ rūḫında gūyiyā
Ṣaçlı sünbüller açıldı **ḫam-be-ḫam** nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 12). [ḫam-be-ḫam, ]*

**ḫam-be-ḫam:** *Büklüm büklüm.*

Gīsūsı ṣaçlı sünbül-i āṣüfte-veş beher
Zülf-i nigār o perçem-i pür-çīn ü **ḫam-be-ḫam** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [ḫam-be-ḫam, ]*

**ḥamd:** *(a.i.) Allah'a olan şükran duygularını bildirme.*

Nemçe ṭaburın bozup ḳırdı geçürdi tīġdan
Gūş idince müjde-i fetḥin idüp **ḥamd** ü ṣenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 12). [ḥamd, ]*

**ḫam-der-ḫamuñ:** *Büklüm büklüm saçın ucu.*

Kimüñ dīvāne göñlin bend-i zencīr-i cünūn itdüñ
Giriftār-ı kemend-i kākül-i **ḫam-der-ḫamuñ** kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 4). [ḫam-der-ḫamuñ, ]*

**ḥamd-ḥvān-ı ḥvān-ı cūdı:** *Yemek sofrasının hamd okuyanı.*

Mīhmān-ı mīzbān-ı luṭfı ṣulṭān ü gedā
**Ḥamd-ḫvān-ı ḫvān-ı cūdı** pīr ü tıfl-ı şîr-hâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 16). [ḥamd-ḫvān-ı ḫvān-ı cūdı, ]*

**hamdu li'llāh:** *Hamd, ancak Allah'adır.*

Ṭabʿumı feyż-i nuʿūtuñ eyledi Ḥassān-ı Rum
**Hamdu li'llāh** şāʿirān-ı dehrüñ oldum eşʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 202). [hamdu li'llāh, ]*

**Hamdü li'llāh** ḫvān-ı vaṣfından naṣīb aldum yine
Hāmemün hemvāre oldur secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 35). [hamdü li'llāh, ]*

**Hamdü li'llāh** ḫvān-ı vaṣfından naṣīb aldum yine
Hāmemün hemvāre oldur secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 35). [hamdü li'llāh, ]*

**Ḥamdü li'llah** devletinde sīr- ḫan-ı ḥıfẓıdur
Her gedā kim maẓḫār-ı nān-pāre-i iḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 57). [ḥamdü li'llah, ]*

**Hamdü li'llāh** ey Muḥammed-ism ü māḥmūdü'l-ḫıṣāl
Meḥmedet-ḫvānuñ benüm hem ʿiyd ü hem nevruzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 23). [hamdü li'llāh, ]*

**hamdülillāh:** *"Allah'a hamdolsun, elhamdülillah" anlamlarında bir şükür sözü.*

Rūḥ-ı pāk-i Muḫammede ṣalavāt
**Ḥamdülillāh** ki ey naẓīr-i melek *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 294). [ḥamdülillāh, ]*

**Hamdülillāh** vefḳ-ı maḳṣūd üzre devr itdi felek
Geldi açıldı yine baḫt-ı civān-ı çarḫ-ı pīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 1). [hamdülillāh, ]*

**ḥamdüli'llāh:** *Allah'a hamdolsun.*

Ḥaşre dek levḥ-i ṣüḥūr ile sinîne terḳīm
**Ḥamdüli'llāh** ḳalemüm rıḳḳ-ı beyān üzre yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 92). [ḥamdüli'llāh, ]*

**ḫāme:** *Yontulmuş kalem.*

Hāl-i rūḫsār-ı ʿarūsān-ı maʿānidür hep
**Hāmesinde** ki çekīde ola her ḳaṭre midād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 6). [hāmesinde, -s, -i, -n, -de ]*

**ḫāme:** *Kalem*

Hūn-rīzlige meyli ḳo ey **ḫāme** sen olma
Gerçi ṭutalum ʿāleme cellād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 7). [ḫāme, ]*

**ḫāme:** *Kalem.*

Midād-ı eşk ile müjgānlarumki **ḫāme** olur
ṣūḫa her nigehüm bir niyāz-māme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 1). [ḫāme, ]*

Kemālin mīve-i şiʿr-i terüñ bulmış Naẓīm el-ḥaḳ
Riyāż-ı naẓmuña gūyā ki **ḫāmeñ** āb-yār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 18). [ḫāmeñ, -ñ ]*

Nāme lāzım degül ol ṣūḫ bilür **ḫāme** gibi
Şerḥ-i ḥāl-i dilümi çāk-ı girībānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 7). [ḫāme, ]*

Olup **ḫāmem** Naẓīmā cedvel-i feyż
Muṭarrā oldı gülzār-ı maʿānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 15). [ḫāmem, ]*

Vire kālāsına pīrāye o zībā tamġa
Besdür ey **ḫāme** yiter eyleme taṭvīl-i kelām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 330). [ḫāme, ]*

Besdür ey **ḫāme** yiter ṭaṭvīl-i güftār eyledüñ
Muḫtaṣar eyle kelāmuñ oldı maṭlūb iḫtiṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 175). [ḫāme, ]*

Ḥayder-i Kerrār-ı meydān-ı ṣenā-yı ẕātuñum
Esb-i ṭabʿum düldül-i çālāk **ḫāmem** ẕü'l-fikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 126). [ḫāmem, ]*

Ṭurfa maʿcūndur bu naḳş-ı bed-sirişt ü bed-ʿacīn
Besdür ey **ḫāme** yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ ü serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 126). [ḫāme, ]*

Berḳaʿ-ı ḥüsn-i beyānıyla ʿarūs-ı fikrümüñ
Mükḥeli **ḫāmem** sevād-ı saṭr-ı naẓmum muʿceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 208). [ḫāmem, ]*

Söz temām oldı yiter ey **ḫāme** taṭvīl-i kelām
Mūcib-i ṭaşdīʿdür güftār kim teḳṣir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 85). [ḫāme, ]*

**Hāmem** bu semti buldı feyż-i süḫanle doldı
Beyt-i kemālüñ oldı zerrīn nāvedānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 171). [hāmem, ]*

Temennāsın temām itdükde **ḫāme**
Geze elden ele ya Rab bu nāme *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 5). [ẖāme, ]*

Çarẖ ḥoḳḳa dūde şeb levḥa ḳamer **ẖāme** şihāb
Pış-i ḥükminde ʿUṭārid kātib-i fermān-nüvīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 9). [ẖāme, ]*

**ẖāme:** *Kalem*

Āyet-i ʿaşḳ u muḥabbet bī-zebān tefsīr olur
Hāme taḥrīr idemez olmaz edā taḳrīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 4). [hāme, ]*

**ẖāme:** *Kalem, yazı yazmaya mahsus kamış veya demir alet.*

**Hāmem** çemen-i feyże nihāl it yā Rab
Naẓm-ı terümi reşk-i zülāl it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 1). [hāmem, -m ]*

**ẖāme:** *Kalem*

Lūle-i vird-i dürūdına **ẖāmem**
Ḥāside līk māʾ-i pür-semdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 121). [ẖāmem, -m ]*

**ẖāme-i beyānından:** *Kalemle açıklamak.*

Yegāne ẖvāce-i dānā-yı mekteb-i maʿnā ʿUṭārid ola ẖacil **ẖāme-i beyānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 18). [ẖāme-i beyānından, -ın, -dan ]*

**hame-i ġayra:***Başkalarının, rakiplerin kalemi.*

Āsitānında Zuẖal olmasa ʿabd-i ḥabeşi
Benzemez **ẖame-i ġayra** ḳalemüm vaşfında
Bir midür parmaġuñ engüşt-i şeḥādetle beşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 11). [ẖame-i ġayra, -a ]*

**ẖāme-i mest:** *(Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı) aklı başından gitmiş, kendinden geçmiş;kalem.*

Oldı küstaẖ-rev-i rāh-ı süẖan **ẖāme-i mest**
Ola maʿẕur umarum bu reviş-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 63). [ẖāme-i mest, ]*

**ẖāme-i şehd-i zebān:** *Dilinin bal kalemi.*

Şerḥ-i rummān-ı lebiñden iki şaḳḳ oldı Naẓīm
**Hāme-i şehd-i zebān** leẕẕet-i taʿbīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 14). [hāme-i şehd-i zebān, ]*

**ẖāme-i şīrīn-edā:** *Tatlı dilli kalem.*

Āb-ı ṣāf-ı ʿāyn cārī ṭarḥ-ı Sulṭān Muṣṭafā
Yazdı tāriẖ-i esāsın **ẖāme-i şīrīn-edā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 14). [ẖāme-i şīrīn-edā, ]*

**ẖāme-i taḥrīr:** *Yazan kalem*

Ḥasret-i çeşm-i teri yāre yine şerḥ idemem
Her müjem olsa da bir **ẖāme-i taḥrīr** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 8). [ẖāme-i taḥrīr, ]*

**ẖāme-i taḥrīrdür:** *Yazan kalem*

Ḳande baḳşam çeşm-i ẖūnīn İştiyāḳuñ şerḥ ider
Her müjem bir **ẖāme-i taḥrīrdür** sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 12). [ẖāme-i taḥrīrdür, -i, -dür ]*

**ẖāme-i zerrīn:** *Altın kalem.*

Ol ḫıdīv-i nükte-perver kim sevād-ı midḥati
Levḥ-i māha **ḫāme-i zerrīn** ile taḥrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 28). [ḫāme-i zerrīn, ]*

**ḫāmem:** *Söz söyleme yeteneği, şairlik.*

O ḳaşlar iki yüzlü iki dilli ẕū'l-fiḳār ancaḳ
Ya şemşīr- i zebānumla yaḫud **ḫāmemle** tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 10). [ḫāmemle, --le ]*

**ḫāmem:** *Söz söyleme yeteneği, şairlik.*

Hamdü li'llāh ḫvān-ı vaṣfından naṣīb aldum yine
**Hāmemün** hemvāre oldur secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 36). [hāmemün, -üň ]*

Hamdü li'llāh ḫvān-ı vaṣfından naṣīb aldum yine
**Hāmemün** hemvāre oldur secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 36). [hāmemün, -üň ]*

Oḳur eṭfāl bikr-i fikretümüñ
Gūşına **ḫāmemün** ṣarīri ezān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 222). [ḫāmemün, -üň ]*

**hāme-şihāb:** *Kalemin kıvılcımı.*

Dūde-şeb surḫ-şafaḳ **ḫāme-şihāb** encüm-rīk
Muḥbire māh-ı felekler ṣafaḥāt-ı ḥaşebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 31). [ḫāme-şihāb, ]*

Dude-şeb laʿli-şafaḳ **ḫame-şihāb** encüm-nuḳaṭ
Ṣubḥ kāġıd mihr mühre māh-ı enver māḥberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 129). [ḫame-şihāb, ]*

**ḫam-geşte:** *Eğilmiş, bükülmüş.*

Ḳāmeti **ḫam-geşte** elde kāse-i deryūzesi
Sāʾil-i dergāhı itmiş pīr-i çarḫ aḫżarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 159). [ḫam-geşte, ]*

Rüstem-i destān kemān-ı saḫtınuñ **ḫam-geştesi**
Pençe-i pür-zūrınuñ zinḫār-ḫvāhı Ḳahramān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 9). [ḫam-geştesi, ]*

**ham-geşte çarḫ:** *Eğrilmiş, bükülmüş dünya.*

Sāye-i ḥilm ü vaḳārından olup **ḫam-geşte çarḫ**
Ṣevr-i gerdūn mużṭarib gāv-ı zemīn lerzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 45). [ḫam-geşte çarḫ, ]*

**ham-ı fitrāk-i nāzında:** *Cilveyle bağlayan saç.*

**Ham-ı fitrāk-i nāzında** o ṣayyād-ı kemān-ebrū
Māḥāl yoḳdur ki bir nahcīr-i mümtāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 7). [ham-ı fitrāk-i nāzında, --da-da ]*

**ham-ı muḫbireme:** *Muhbire (ihbarcı kadın ) min saçının kıvrımı.*

Cān atar rūḫ-ı Felātun da **ḫam-ı muḫbireme**
Teşne-leb ney-şeker-i ḫāmeme ībni Sīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 39). [ḫam-ı muḫbireme, -m, -e ]*

**ham-ı nīrengin:** *Büyüleyici, güzel saçının kıvrımları.*

Eyler Eflāṭūnı üftāde **ḫam-ı nīrengine**
Görmedüm rengiyle şāḳī āle māʿil gül gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 5). [ḫam-ı nīrengin, ]*

**ham-ı ṭurre:** *Alna düşen saçın kıvrımı.*

Gün doġdı ḳıyās ider gören maġribden
Olsa **ḫam-ı ṭurreden** o rūḫsar ʿıyān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 4). [ḫam-ı ṭurre, ]*

**ham-ı zülf:** *Saç kıvrımı.*

Kayd-ı bend-i ʿaşḳa gerden-beste-i teslīm olup
Dil **ḫam-ı zülfinde** yārüñ şīrdür zencīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 10). [ḫam-ı zülf, --i, --n, --de ]*

**ham-ı zülf-i siyāhı:** *Siyah saçın büklümü.*

**Ham-ı zülf-i siyāhı** çīn çīn olmış şikenlenmiş
Haṭā itmem disem ḫāl-i rūḫı müşg-i Hotanlanmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 1). [ham-ı zülf-i siyāhı, -ı ]*

**ham-ı zülfinde:** *(sevgilinin) zülfünün / saçının kıvrımı.*

Ey murġ-ı dil görüp **ḫam-ı zülfinde** ḫālini
Hālī ḳıyās itme ḥaẕer dām u dānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 5). [ḫam-ı zülfinde, -de ]*

**ḥamīd:** *Allah'ın isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biri. II Kendisine hiçbir yerginin yönelmediği varlık, dıştan bir sebep olmaksızın zâtıyla övgüye lâyık bulunan, Allah.*

**Hamīd** ü ḫamīd ü Ḳāsım u ʿĀḳıb
Beyān ü ḥüccet ü bürhan u ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 13). [hamīd, ]*

Hamīd ü **ḫamīd** ü Ḳāsım u ʿĀḳıb
Beyān ü ḥüccet ü bürhan u ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 13). [ḫamīd, ]*

**ḫāmid efendi-zādedür:** *Hamit Efendi zade.*

Pāy-ı edeble ʿazm idüp tārīḫini didüm Naẓīm
Ḥālā Stanbūla eḥaḳk **Ḥāmid Efendi-zādedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 18). [ḥāmid efendi-zādedür, -dür ]*

**ḫāmid efendi-zādedür:** *Hâmid Efendi-zâde.*

Gerçi efāżılda sezā tārīḫe çoḳdur ey Naẓīm
Ammā Sitanbūla eḥaḳk **Hāmid Efendi-zādedür** (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 20). [hāmid efendi-zādedür, -dür ]*

**ḫamīde:** *Eğilmiş, bükülmüş.*

**Hamīde** ḳadd ile gūş eyleyüp meclisde feryādum
Büküldi ḳāmet-i çeng ü dil-i neyden fiġān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 11). [hamīde, ]*

**hamī-i dīn:** *Dini himaye eden.*

**Hamī-i dīn** ü düvel māḥī-i her mekr ü ḥiyel
Nāẓır-ı mülk ü milel kehf-i emān-ı fuḳarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 13). [hamī-i dīn, ]*

**ḫāmile-i feyż-i hudā:** *Allah'ın ilim, irfan ve mağrifetine hamile ( olmak).*

Meryem-i fikrüm olup **ḥāmile-i feyż-i Hudā**
Doġdı gehvāre-i ṭabʿumda Mesīḥ-i maʿnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 1). [ḥāmile-i feyż-i hudā, ]*

**ḫamle:** *Hamle, hareket, hücum.*

Mādām ola tīġ-ı nigehüñ böyle ser-endāz
Bir **ḥamlede** biñ ʿāşıḳı eyler siper-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 2). [ḥamlede, -de ]*

Ḍarb-ı tīġ-ı ḳadr-endāz-ı ḳażā peykārı
İtdi her **ḥamlede** düşmenlerini rū-be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 190). [ḥamlede, -de ]*

**ḫamle-i pür-şūrda:** *Ziyafet , şenlik dolu hamle.*

Sipeh-i rezmine ol ḫüsrev nuṣret ʿālemüñ
Oldı her **ḥamle-i pür-şūrda** hengām-ı veġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 194). [ḥamle-i pür-şūrda, -da ]*

**ḫamle-i seyyid baṭṭal:** *Seyyit battal saldırısı.*

Her żaʿif ümmeti aʿdāya unutdurmışdur
**Ḥamle-i Seyyid Baṭṭal** ile ḍarb-ı kürebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 42). [ḥamle-i seyyid baṭṭal, ]*

**ḫaml-ı minnet:** *Minnet taşımak , minnet duymak.*

Mīhmān olsan çekilmez imtinān-ı mīz-bān
Māḥv olurdı **ḫaml-ı minnet** çekse çarḫ-ı çenberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 54). [ḫaml-ı minnet, ]*

**ḫammām:** *Sıcak kaplıca, germâbe.*

Her perī-sīmā-yı ʿibret gösterür şubḥ u menbā
Ben bu **ḫammāma** didüm germābe-i ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 2). [ḫammāma, -a ]*

**ḫammām:** *Hamam, sıcak kaplıca.*

Nola ṣabr ile rām itsem o dellāl-ı dil-aramı
Bu **ḫammāmuñ** dimişler nāmına Eyyūb ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 2). [ḫammāmuñ, -uñ ]*

**ḫammāmı:** *(...) Hamamı.*

Nola ṣabr ile rām itsem o dellāl-ı dil-aramı
Bu ḫammāmuñ dimişler nāmına Eyyūb **ḫammāmı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 2). [ḫammāmı, ]*

**ḫamu:** *Kamu, bütün, herkes.*

Tezerv ü kebk ḥayrānı **ḫamūşı** ṭūṭī-i gūyā cünbüşle o reftāruñ o ḫand ile o güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 11). [ḫamūşı, -s, -ı ]*

**hāmūn:** *Doğu İran ve Güney Afganistan'da bulunan Helmand havzasına bitişik bölgelerde doğal mevsimsel rezervuarlar olarak oluşan iç çöl gölleri veya bataklıkları ifade eder. Bölgenin vahşi yaşamında, su canlılarında, kuşlarda ve karada kritik bir bağlantı oluştururlar.*

Serinde pārelensün tīşe-i Ferhād o Mecnūnuñ
Ki ednā āh ile ṣad bī-sütūnı itmeye **Hāmūn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 10). [hāmūn, ]*

**ḫamuş:** *1. Suskun, durgun 2. Kederli, mahzun.*

Gül gibi ol ġonce-fem güş eyleyüp feryādumı
Bülbülān-ı bāġı **ḫāmūş** eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 12). [ḫāmūş, ]*

**ḫamuş eyle:** *Susmak, susturmak.*

Lāf u güẕāf kemdür ey duʿā ehemdür
Eyle ḫamuş demdür bu kilk-i ter-zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 180). [ḫamuş eyle, ]*

**ḫamūş oldum:** *Susmak.*

Nageḫān bir belāya dūş oldum
Yem-i pür-cūş iken **ḫamūş oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 66). [ḫamūş oldum, -du, -m ]*

**ḫamūşı:** *Susmuş.*

Dili çıḳsa ḳafāsından maḥalsiz eylemez güftār
Görenler sūsen-i bāġuñ zebān-ı lāl ü **ḫamūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 12). [ḫamūşın, -n ]*

**ḫamyāze-rīz-i ḥasreti:** *Özlem çekmekten bıkıp usanan.*

Māh-ı nev ebrūsınuñ **ḫamyāze-rīz-i ḥasreti**
Mihr-i enver şemʿ-i bezm-i ḥüsninüñ pervānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 3). [ḫamyāze-rīz-i ḥasreti, -i ]*

Māh-ı nev ebrūsınuñ **ḫamyāze-rīz-i ḥasreti**
Mihr-i enver şemʿ-i bezm-i ḥüsninüñ pervānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 3). [ḫamyāze-rīz-i ḥasreti, -i ]*

**ḫamza-neberd:** *Hz. Hamza gibi savaşan.*

Ḳażā-tüvān ü ḳader-zūr ṣaf-der-i devrān
Veġāda **Ḥamza-neberd** ü ġazāda Ḥayderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 34). [ḥamza-neberd, ]*

**ham-zede:** *Eğrilmiş, bükülmüş.*

E eşer-i āteş-i āh-ı dil-i sûzānımdan
Müy-ı müşgīn-i dü-zülf-i siyehi **ḫam-zededür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 6). [ḫam-zededür, -dür ]*

Ḳābe-ḳavseyn kemān ḳaşlarınuñ **ḫam-zedesi**
Tīr-i müjgānınuñ āmāc-gehi ev ednā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 291). [ḫam-zedesi, ]*

Şikeste reng-i gül-i mihr rūy-i ālinden
Hilāl **ḫam-zede** peyveste ebrūvānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 4). [ḫam-zede, ]*

**ḫān:** *Baş, hükümdâr gibi kimse.*

Merḥum **ḫān** Muḥammed ol pādişāḫ-ı emced
Eylerdi luṭf-ı bī-ḥad cennet ola mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 147). [ḫān, ]*

**ḫān:** *Baş kişi, hükümdar gibi kimse.*

Pādişāḫ-ı baḥr ü her **Hān** Muṣṭafā-yı kāmrān
Kim derinde ḫāk-rūb olsa revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 1). [hān, ]*

**ḫān:** *Padişah, hükümdar.*

Ferzend-i şulṭān-ı ciḫān **Hān** Aḥmed-i devr ü zamān
Ola rikābıñda revān ṣad Erdivān u Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 5). [hān, ]*

**ẖān:** *Han, hükümdar.*

Devletle bir maḳāma seferden ki **ẖān** gelür
Gūyā füsürde ḳālıb-ı bī-rūḫa cān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 1). [ẖān, ]*

**hān aḥmed-i cihānbān:** *Dünya'nın sahibi, hükümdarı Hz Muhammed Han.*

Tā kim ḫıdīv-i devrān **ẖān Aḥmed-i ciẖānbān**
Dāʾim ide perişān ḍarb ile düşmenānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 181). [ẖān aḥmed-i ciẖānbān, ]*

**hān aḥmed-i hünerdān:** *Maharetli Ahmet han.*

Şehzāde-i ciẖānbān **Hān Aḥmed-i hünerdān**
Ġāzī ḫıdiv-i devrān aṣrıñ ḫudāyegānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 53). [hān aḥmed-i hünerdān, ]*

**hān aḥmed-i muẓaffer ṣāḥib-ḳırān-ı ṣānī:** *Her zaman muvaffak olan ve üstünlük kazanan zafer kazanmış II. Ahmed Han.*

Dehrün şeh-i hümā-fer ṣulṭān-ı kāmrānı
**Hān Aḥmed-i muẓaffer ṣāḥib-ḳırān-ı ṣānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 2). [hān aḥmed-i muẓaffer ṣāḥib-ḳırān-ı ṣānī, ]*

**hān selīm:** *Yavuz sultan Selim. Dokuzuncu Osmanlı padişahı ve 88. İslam halifesidir. Aynı zamanda ilk Türk İslam halifesi ve Hâdim'ul-Harameyn'uş-Şerifeyn unvanına sahiptir.*

**Hān Selīm** ol dür-i deryā şeref-i medḥinde
Güher-i nuṭḳ ile pür lücce-i maʿnāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 19). [hān selīm, ]*

**hān selīm girāy:** *Kırım han'ı Selim Giray Han.*

Şeh-i ḳalem-rev-i tevfīḳ **Hān Selīm Girāy**
Delīli Ḥıżr-ı ẓafer peyrevi peyāmberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 3). [hān selīm girāy, ]*

**hançer:** *Hançer, kılıç.*

Miyān-ı ʿazmine zerrīn kemer ki Cevzādur
Hilāl-i çarḫ o zerrīn kemerde **ẖançerdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 42). [ẖançerdür, -dür ]*

**ẖançer:** *Kamadan küçük, ucu eğri ve sivri, iki yanı keskin bıçak.*

Çīn-i naẖvet gösterür ol ebrūvānı tāb-dār
Cevhere açılsa **ẖançer** ẖāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 6). [ẖançer, ]*

Deẖānuñ ile miyānuñda ḳal ü ḳıyl oldı.
O demde araladı **ẖançerüñ** araya girdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 4). [ẖançerüñ, -üñ ]*

Bir ġılāf içre iki **ẖançer** idi
ʿAks-i ebrūları dilümde hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 157). [ẖançer, ]*

Kemer gibi nice mümkindür almak āġūşa
Ḳılı bir rükn o **ẖançer** o mū-miyān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 112). [ẖançer, ]*

Sūsen ele alınca zümürrüd **ẖançer**
Laʿlīn siperin sīneye çekdi gül-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 1). [ẖançer, ]*

**ẖançerī:** *Hançer, kılıç.*

Baḫş-i miyān-ı yārde olduḳca ḳāl ü ḳıyl
Elbette **ẖançeri** girüp ortaya areler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 16). [ẖançeri, ]*

Bir żaʿife taḳviyet-baḫş olsa henġām-ı neberd
Eyliye Behrām u Keyvānı hirāsān **ẖançeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 180). [ẖançeri, ]*

Nīzesi cevşen-güẕār u **ẖançeri** Zühre-şikāf
Nevk-i tīri sīne-sūz u tīġ-ı tīzi cān-sitān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 11). [ẖançeri, ]*

**ẖançerī:** *Hançer, kılıç.*

Sīnān ü **ẖançeri** çekdi miyān-ı heycāda
Dü-çeşm-i düşmen-i kec-bīne kuḥl-i merg ile mīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 105). [ẖançeri, ]*

Bir āftāb-ı zühre-cebīnüñ helākiyüz
Kim çāk çāk ider dil-i Mirrīḫi **ẖançeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 4). [ẖançeri, ]*

**ẖançer-i mirrīḫi:** *Merih'in hançeri.*

Takınsa **ẖançer-i mirrīḫi** ḥükmini viremez
Ḥasūd olursa Zuḫal-pāye naḫs-ı ekberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 181). [ẖançer-i mirrīḫi, ]*

**ẖançer-i tīz:** *Keskin hançer.*

Mestāne çekince ġamzesi **ẖançer-i tīz**
Eyler nigehi füsūn ü nāz ile sitīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 1). [ẖançer-i tīz, ]*

**hand:** *Gülen yüz.*

Tezerv ü kebk ḥayrānı ẖamūşı ṭūṭī-i gūyā
cünbüşle o reftāruñ o **ẖand** ile o güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 12). [ẖand, ]*

**ẖandān:** *Gülen.*

Mey-i şādīnüñ encāmı ẖumār-ı ġamdur āḫir-i kār
Miṣāl-i şemʿ-i meclis gāh **ẖandān** gāh giryān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 4). [ẖandān, ]*

**ẖandān:** *Gülen, gülegen.*

Gehī bir ḳurş gāhī bir dilim nān ile **ẖandān** ol
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 1). [ẖandān, ]*

**ẖandān:** *Açılmış gül.*

Ḳatı bir ẖāṭır-ı mecmuʿ perīşān olmaz
Var mı bir şemʿ ki **ẖandān** ola giryān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 2). [ẖandān, ]*

**ẖandān:** *Açılmış gül, gülen.*

Dem-i şādī ferāḫumdan beni giryān itdüñ
Ġussa vaḳtinde hem ol mertebe **ẖandān** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 6). [ẖandān, ]*

Şiddet-i berf-i meşāʿible olā endūh-gīn
Dôstān-ı ẖānedānı ẖurrem ü **ẖandān** olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 136). [ẖandān, ]*

Ben daḫi şād-kām olup nāmın
Gül-i baẖtum gibi ḳosam **ẖandān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 196). [ẖandān, ]*

Ulüvv-i ḳadr ile olduḳça ḫurrem ü **ḫandān**
Ḥasūd-ı cāhı ola dembedem fiġān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 131). [ḫandān, ]*

Seni **ḫandān** u ḫurrem görmedikçe bāġ-ı dünyāda
Gül olsun ḫār-der-pā şemʿ olup ḫāk-i siyeh ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 3). [ḫandān, ]*

Beni giryān idesiñ sen nice **ḫandān** olasıñ
Bir işi eyleme kim ṣoñra peşīmān olasıñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 1). [ḫandān, ]*

Her cāmı bir āyīne-i ʿibret-nümādur ġösterür
Aʿdāyı giryān u ḥazīn aḥbābı **ḫandān** u besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 10). [ḫandān, ]*

**handān:** *Gülen, neşeli.*

Nālemi güş eyleyüp **ḫandān** olur ol mest-i nāz
ʿĀdet oldur bülbül efġān eyledükce gül güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 11). [ḫandān, ]*

Çeşm-i Ḥaḳ-bīnin iden nerkis-i bāġ-ı mā-zāġ
Gül-i rūḫsāresini eyledi **ḫandān** ü besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 48). [ḫandān, ]*

Dostān-ı devleti olduḳça **ḫandān** gül gibi
Düşmen-i cāhı ola çāhī-i zindān-i ġumūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 11). [ḫandān, ]*

**handān idüm:** *Güler idim.*

Şemʿ-veş bezmgāh-ı ʿaşḳında
Gāh **ḫandān idüm** gehī giryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 162). [ḫandān idüm, -üm ]*

**handān-ı vaṣl-ı yār:** *Sevgiliye kavuşmanın mutluluğu.*

Hicr ile giryān olan **ḫandān-ı vaṣl-ı yār** olur
Bülbüli gülzāre māḫrem eylemez gülzārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 11). [ḫandān-ı vaṣl-ı yār, -ı ]*

**hande:** *Gülme, gülüş.*

Ḳurbı ümmidiyle şādum bīm-i buʿdiyle melūl
Şemʿ-i sūzān gibi kārum gāh **ḫande** girye gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 62). [ḫande, ]*

O ġonce-leb rūḫ-ı zerdüm görüp tebessüm ider
Belī meḫseldür olur **ḫande** zaʿferān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 114). [ḫande, ]*

**hande:** *Çiçeğin açılması;Gülme, gülüş.*

**Hande** itseñ yingidür dirler gülerler aġlasañ
Sāḳit olsan ẕikr iderler saña bir ṣūretgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 39). [hande, ]*

**hande:** *Çiçeğin açılması.*

Bir **ḫande** ider yılda diyü şāḫid-i gül
Dāʾim aña feryād idüp aġlar bülbül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 1). [ḫande, ]*

**hande ider:** *Gülmek, tebessüm etmek II canlanmak, hayat vermek, mutlu etmek, sevinmek.*

Kemīne baḫşiş-i hemyān-ı cūdı **ḫande ider**
ʿUlüvv-i himmet ile genc-i şāyegān üzre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 39). [ẖande ider, -er ]*

**ẖande-āverdür:** *Gülüş veren.*

Gülüp açılsa nola rūy-ı baẖt-ı ʿālemiyān
Ki bu laṭīfe-i ġaybiyye **ẖande-āverdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 12). [ẖande-āverdür, ]*

**ẖande-i çāk-ı girībānum:** *Elbise yakasının yırtık gülüşü.*

Ṣubḥ-ı māḥşer **ẖande-i çāk-ı girībānumdadur**
Mevc-i ṭūfān-ı ḳıyāmet seyl-i dâmânımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 1). [ẖande-i çāk-ı girībānum, ]*

**hande-i gül:** *Gülün gülmesi; açılması.*

**Hande-i gül** yitişür nāle-i zencīr baña
Bāl-i bülbül görinür terkeş-i pür-tīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 1). [hande-i gül, ]*

Bir gelür hep **ẖande-i gül** nāle-i bülbül baña
Āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür her gül baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 1). [ẖande-i gül, ]*

**hande-i nāz:** *Nazlı gülüş.*

**Hande-i nāz** eylesün ol gül-ʿiẕār u ġonce-leb
Lāleler açılmaġa amade olmış al-reng
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 3). [hande-i nāz, ]*

**ẖande-rīz:** *Gülüp duran.*

Baġ-ı derūnumuñ eṣer-i ʿaşḳ ile olur
Hurşīde **ẖande-rīz** gül-i nā-güşūdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 8). [ẖande-rīz, ]*

**ẖande-riz-i merhem-i dil:** *Gönüle merhem olan gülücükler.*

Figār-ı ġamzesidür bir kemānkeş-i nāzuñ
Ki zaẖm-ı tīri olur **ẖande-riz-i merhem-i dil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 10). [ẖande-riz-i merhem-i dil, ]*

**hāne:** *Ev, beyt, mesken.*

Geldükce yār **ẖāneme** teklīfsüz gelür
Ben böyle ol perī-veşi bī-daʿvet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 7). [ẖāneme, -me ]*

Nedür vefḳ olur o kim şekl-i müseddes
Yidi **ẖāne** ṣayār ammā ki herkes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 2). [ẖāne, ]*

**hāne:** *Ev*

Çözdi bes vefḳ-ı müşelleş pergār
LĪk her **ẖānesinüñ** ṣāḥibi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 4). [ẖānesinüñ, -si, -n, -üñ ]*

**hāne:** ,*Ev.*

Şeşder-i ġurbetde ey dil nâ-güşâde tā-bekey
Zūr-ı zār-ı kâmranıyla ḳapu aç **ẖāne** al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 4). [ẖāne, ]*

Mey-āṣāmān-ı bezm-i ʿişrete ey **ẖāne** mey-ẖāne
Huṣūṣa sāḳī-i meclis ṣuna kestāne mestāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 1). [ẖāne, ]*

**hāne:** *Ev, konut.*

Çıḳınca **ḫānesinden** ṭaşra ey dil
Olur bī-cām u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 9). [ḫānesinden, -si, -n, -den ]*

Çıḳınca **ḫānesinden** ṭaşra ey dil
Olur bī-cām u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 9). [ḫānesinden, -si, -n, -den ]*

**hāne:** *(Gönül) Evi.*

Nedür ol vefḳ-ı müşelleş üslūb
Bī-ʿaded **ḫānesi** var cümlesi ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 2). [ḫānesi, -si ]*

**hâne-ber-dûş:** *Yersiz, yurtsuz, serseri.*

**Hāne-ber-dūş** olsan aduñ derbederdür dembedem
Devr-i ebvāb-ı edānīde gezersüñ serseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 51). [hāne-ber-dūş, ]*

Germ-bāzār idüm şerāb gibi
**Hāne-ber-dūş** idüm kebāb gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 42). [hāne-ber-dūş, ]*

**hāne-ber-dūş-ı hevāyum:** *Arzunun serserisi.*

**Hāne-ber-dūş-ı hevāyum** çün ḥabāb-ı cām-ı mey
Nehb-i şaḥbā-yı hevesle oldı ʿaḳlum tār u mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 171). [hāne-ber-dūş-ı hevāyum, -y, -um ]*

**ḫānedān:** *Köklü, asil ve büyük âile, târihteki tanınmış bir kimseye dayanan soy.*

Ola ḳıyamete dek **ḫānedānı** ābādan
Hudā muʿāmmer ide ṣādr-ı ʿizz ü şān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 127). [ḫānedānı, -ı ]*

**ḫānedān:** *Köklü, asil ve büyük âile, târihteki tanınmış bir kimseye dayanan soy.*

Dü-çeşmine gele mīl-i ʿadem ilāhī rast
O kim ide naẓār-ı kec o **ḫānedān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 130). [ḫānedān, -di ]*

**hānedān-ı ʿizzet:** *Asil, soylu hanedan.*

**Hānedān-ı ʿizzet** ü iḳbāli ābādān ola
Her dil-i vīrān ki dest-i luṭf ile taʿmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 91). [hānedān-ı ʿizzet, ]*

**hāne-i āyīnede:** *Aynalı oda.*

Şiddet-i deyden olup efsürde sertāser zemīn
**Hāne-i āyīnede** sermā çıḳardı erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 2). [hāne-i āyīnede, -de ]*

**hāne-i āyīnedür:** *Aynalı ev.*

ʿAks-i yāre dīde-i ter **ḫāne-i āyīnedür**
Āb-ı şāfa ḥaḳ bu gevher-hāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 1). [ḫāne-i āyīnedür, -dür ]*

Nāz u ʿişve ḥüsn-i ʿālem-gīrine zīnet yiter
Ḳande ʿazm eylerse dilber **ḫāne-i āyīnedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 4). [ḫāne-i āyīnedür, -dür ]*

Çīn-i naḫvet gösterür ol ebrūvānı tāb-dār
Cevhere açılsa ḫançer **ḫāne-i āyīnedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 6). [ḫāne-i āyīnedür, -dür ]*

Her ṭarafdan şemʿ-i bezm olsa ʿaceb mi rū-nümā

Şekl-i fānūs-ı müdevver **ḫāne-i āyīnedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 10). [ḫāne-i āyīnedür, -dür ]*

ʿĀşıḳ u maʿşūḳuñ eyler şuret-i ḥālin ʿayān
ʿAşḳ gūyā bir muṣavver **ḫāne-i āyīnedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 12). [ḫāne-i āyīnedür, -dür ]*

Gösterür ʿāybın görürseñ ʿāybını ġayruñ eġer
Hāne-i dünyā serāser **ḫāne-i āyīnedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 14). [ḫāne-i āyīnedür, -dür ]*

Olmada ʿibret-nümā timṯāl-i gūnāgūn ile
Çarḫ-ı mīnā-fām beñzer **ḫāne-i āyīnedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 16). [ḫāne-i āyīnedür, -dür ]*

Şāḫid-i endīşeme ḥüsn-i ʿibāretle Naẓīm
Ṭabʿ-ı şāfum bir münevver **ḫāne-i āyīnedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 18). [ḫāne-i āyīnedür, -dür ]*

**ḫāne-i āyīnedür:** *Ayna evi.*

Duḫter-i rez ḫacle-dār olduḳca kendin gösterür
Sāḳiyā var ise sāġar **ḫāne-i āyīnedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 8). [ḫāne-i āyīnedür, --dür ]*

**ḫāne-i āyīne-i cānāne:** *Sevgilinin aynasının evi.*

Yiridür cilvegeh-i ʿaks-i rūḫ-ı yār olsa
Çeşm-i cān **ḫāne-i āyīne-i cānāne** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 10). [ḫāne-i āyīne-i cānāne, -e ]*

**ḫāne-i āyīne-i çeşmüñ:** *Göz yaşlarının döküldüğü analı ev.*

Beytü'l-ḥazen it **ḫāne-i āyīne-i çeşmüñ**
Yaʿḳūb gibi Yūsuf-ı gül-pīreheni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 3). [ḫāne-i āyīne-i çeşmüñ, -üñ ]*

**ḫāne-i bî-minnet:** *Minnetsizlik evi.*

Cān u dil olur mâ-hażar-ı derd-i ġam-ı yār
Mihmān olıcak **ḫāne-i bî-minnetimizde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 6). [ḫāne-i bî-minnet, --imiz, --de ]*

**ḫāne-i dünyā:** *Dünya denilen ev.*

Gösterür ʿāybın görürseñ ʿāybını ġayruñ eġer
**Hāne-i dünyā** serāser ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 14). [hāne-i dünyā, ]*

**ḫāne-i ḫammāre:** *Şarap evi, meyhane.*

Şevḳ-ı laʿliyle varan kūyına şūrīde gelür
Mest-i medḫuş döner **ḫāne-i ḫammāre** giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 6). [ḫāne-i ḫammāre, ]*

**ḫāne-i maʿnī- i şarīrüm:** *Kalemimden çıkan cızırtının mana evi.*

Cāmiʿ-i vaṣfuñda her saṭr-ı beyānum çekdi ṣāf
**Hāne-i maʿnī- i şarīrüm** eṣ-ṣalā-hān-ı menār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 120). [hāne-i maʿnī- i şarīrüm, -üm ]*

**ḫāneñe:** *Ev, mesken, beyt.*

Āşinā oldun rāḳibe sırruñı fāş eyledi
Kim didi cānā saña var **ḫāneñe** bīgāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 12). [ḫāneñe, -ñ, -e ]*

**hāne-pest:** *Hane, ev yıkan.*

Pīrānuñ olsa ḳaddi nola żaʿf ile dü-tā
Bir **ẖāne-peste** kim ola māʾil ẖārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 8). [ẖāne-peste, --e ]*

**hān-ı ʿādil:** *Adaletli padişah.*

Şād müjde ol diyāre ki teşrīf idüp anı
Bir böyle **ẖān-ı ʿādil** ü ʿālī-mekān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 12). [ẖān-ı ʿādil, ]*

**hān-ı benām:** *Meşhur hükümdar.*

ʿArż eylesem bu gevher-i nasüftemi nola
Tac-ı ser-i kirām o **ẖān-ı benām** alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 18). [ẖān-ı benām, ]*

**hān-ı ciẖān-penāh:** *Dünyanın sığındığı muhafız, pâdişâh.*

Aña behişt-i ʿAdn olup Bāġçe-sarāy
ʿAzm eyledi cināne o **ẖān-ı ciẖān-penāh**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 4). [ẖān-ı ciẖān-penāh, ]*

**hân-ı dîdâr:** *Yüz okuyan.*

**Hân-ı dîdâra** idelden ol şeh-i ḥüsn eṣ-ṣalā
Keşret-i neẕẕāreden mihmān mihmān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 9). [hân-ı dîdâr, --a ]*

**hān-ı ġāzī:** *Gazi Hükümdar.*

Meded Sulṭān Meḥemmed **Hān-ı Ġāzī**
O evc-i ʿadl ü dāduñ şāhbāzı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 1). [hān-ı ġāzī, ]*

**hān-ı kerem-şiʿār:** *Vasfı cömertlik olan hükümdar.*

**Hān-ı kerem-şiʿār** ki ḥüsn-i beyān ile
Vaṣfında şiʿrümi oḳuyup ẖilʿat isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 25). [hān-ı kerem-şiʿār, ]*

**hān-ı kerīm:** *"Çok veren, lütuf ve ihsanı bol, kendisine sığınanı geri çevirmeyen" manasına gelen Allah'ın isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biri.*

Dehrüñ veliyy-i niʿmeti **ẖān-ı kerīm** kim
Yaġmā-yı ẖān-ı cūdına yaẖşı yaman gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 19). [ẖān-ı kerīm, ]*

Nice Şerḥ, eyleyüm evṣāfunı ey **ẖān-ı kerīm**
ʿİlm ü ʿirfānla bir nüsha-i kübrāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 21). [ẖān-ı kerīm, ]*

**han-ı maʿnī-nevāl-i ṭabʿumda:** *Şiirimin talihli anlamının hükümdarı.*

**Ḫan-ı maʿnī-nevāl-i ṭabʿumda**
Dembedem vāridātdur mihmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 225). [ḫan-ı maʿnī-nevāl-i ṭabʿumda, -um, -da ]*

**han-ı mekrümeti:** *Cömertlik sofrası.*

Ciẖānı eyledi memnūn **ẖan-ı mekrümeti**
Degül nevāle-i iḥsānı imtinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 35). [ẖan-ı mekrümeti, -i ]*

**hān-ı nevālinde:** *Talih , ihsan hükümdarı.*

Ol şehüñ **ẖān-ı nevālinde** Süleymānlar ṭıfıl
Anda sīmurġa meges deñlü olınmaz iʿtibār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 75). [ẖān-ı nevālinde, -in, -de-n, -de ]*

**han-ı nevālünüñ:** *Bağış , ihsan hükümdarının.*

Ey şāḫ-ı bende-perver **ḫan-ı nevālünüñ** ger
Olsa Naẓīm-i kemter şāyeste mīhmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 143). [ḫan-ı nevālünüñ, ]*

**hān-ı rābiʿ:** *Dördüncü padişah.*

Ṭarabgāh-ı behişte çekdi māḥmil
Meḥemmed **Hān-ı rābiʿ** göçdi ey dil (1104) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 12). [hān-ı rābiʿ, ]*

**hān-ı şıdḳ:** *Doğruluk hükümdarı.*

**Hān-ı şıdḳ** u ʿadl ü ḥilm ü ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr ü ʿÖmer ʿOṣmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 81). [hān-ı şıdḳ, ]*

**hān-ı velā-tebār:** *Aynı soydan gelenlerin hanı.*

İftiḫār-ı sülāle-i Cengīz
**Hān-ı velā-tebār** u ʿālī -şān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 26). [hān-ı velā-tebār, ]*

**hanīfe-i ṣānī:** *İkinci Hanife.*

Teşrīf idince mesned-i fetvāyı didiler
Ḥaḳḳā ki Bū **Hanīfe-i ṣānī** bu kendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 20). [hanīfe-i ṣānī, ]*

**hānī-i ḳaṭār-ı ḥicāz:** *Hicaz katarının hanı.*

O **ḫānī-i ḳaṭār-ı Ḥicāz**
Be-ḫūy-ı pāy-ı bādiye-pūyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 125). [ḫānī-i ḳaṭār-ı ḥicāz, ]*

**hānḳāh-ı rüsül:** *Resullerin tekkesi.*

Mürşid-i enbiyā ki dergehidür
Menbaʿ-ı feyż **ḫānḳāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 12). [ḫānḳāh-ı rüsül, ]*

**hānmān:** *Ev, bark, ocak, yurt, yuva.*

İtdüklerini bulsun cemʿiyyeti bozulsun
Aʿdā-yı dīnüñ olsun berbād **ḫānmānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 186). [ḫānmānı, -ı ]*

**ḫannān:** *Çok merhametli, çok acıyan" anlamında Allah'ın sıfatlarındandır.*

Bih niḥāl-i ser-āmed-i dü-sütūn
Biri **Ḥannāndur** biri Mennān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 144). [ḥannāndur, ]*

**ḫannāne:** *Resûlullah efendimizin dayanarak hutbe okuduğu, Mescid-i Nebevî'de dikili bulunan hurma kütüğü.*

Ṣafāsından ider saʿy ü ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳṣud
Girüp iḥrām-ı şevḳe yüz ṭutan **Hannāne** Mennāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 12). [hannāne, ]*

**ḫānumān:** *Ev, bark, aile.*

Nola tenezzül-i baḫtıyla ẕıllet ü idbār
ʿAdūlaruñ ola āvāre **ḫānümānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 34). [ḫānümānından, -ıñ, -dan ]*

**hanümān-sūz-ı nigāh:** *Sevgilinin bakışı ev bark yakar, ocak yıkar .*

**Hanümān-sūz-ı nigāh** olmış idi şuʿle-i nāz
Olmadan eşk-i terüm revġan-ı ḳandil-i niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 16, Mısra 1). [hanümān-sūz-ı nigāh, ]*

**hār-:** *Diken.*

Ḳalbiñde kīne ḫāṣid-i bed-gevherüñ müdām
Döndi hemān o āteşe **ḫāra** içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 12). [ḫāra, -a ]*

**hār:** *Diken.*

Var mı bir rūḫsār kākülsüz ḫaṭ-ı jengārsız
Mārsız gencīne olmaz gül bulınmaz **ḫārsız** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 2). [ḫārsız, -sız ]*

Çekilür yār içün ġam-ı aġyār
Hārsız gül bulınmaz ey dil-i zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 122). [hārsız, -sız ]*

**hār:** *Ateş, hararet.*

Her keşākeşden olur serv gibi dāmen-çīn
Hārına bu çemenüñ gül güline **ḫār** diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 12). [ḫār, ]*

**hār:** *Diken.*

Her keşākeşden olur serv gibi dāmen-çīn
**Hārına** bu çemenüñ gül güline ḫār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 12). [hārına, -ın, -a ]*

**hār:** *Ateş, hararet.*

Hāre ile dükenmez zer-i endīşe Naẓīmā
Saña o ḫazīne berekātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 9). [hāre, -e ]*

**harāb:** *Yıkıntı, yıkılmış, bakımsız.*

Mest-i müdām-ı ġaflet olan dil **ḫārāb** olur
La-büd memerr -i seylde menzil **ḫārāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 2). [ḫārāb, ]*

Bir şehre kim ḳażā ola nazil **ḫārāb** olur
Bünyad-ı ʿömre bağlama bel bil **ḫārāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 5). [ḫārāb, ]*

Anuñ ki dest-i sitemle zemāne-i bīdād
Binā-yı ḫāṭırını yıḳdı ben **ḫārāb** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 6). [ḫārāb, ]*

**harāb:** *Bozulmuş, yıkılmış, virân olmuş.*

Reftāre gelse nāz ile ʿālem **ḫārāb** olur
Yārüñ sipāh-ı fitnede ḳaddi ʿalem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 3). [ḫārāb, ]*

**harāb:** *Yıkık, harap.*

Mest-i müdām-ı ġaflet olan dil **ḫārāb** olur
La-büd memerr -i seylde menzil **ḫārāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 1). [ḫārāb, ]*

Bir şehre kim ḳażā ola nazil **ḫārāb** olur
Bünyad-ı ʿömre bağlama bel bil **ḫārāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 6). [ḫārāb, ]*

Pīrānuñ olsa ḳaddi nola żaʿf ile dü-tā
Bir ḫāne-peste kim ola māʾil **ḫārāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 8). [ḫārāb, ]*

Olmış şerāb-ı nāz ile ālūde çeşm-i yār
Bir bāde-nūş kim ola ḳanzil **ḫārāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 10). [ḫārāb, ]*

Virmez dil-i ḫamūle keder ṭaʿn-ı müddeʿī
Muḥkem olan Biñā ḳatı müşkil **ḫārāb** dlur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 12). [ḫārāb, ]*

Mülk-i dil-i Naẕīmi nola yıḳsa cevr-i yār
Sulṭānı şehrüñ olmasa ʿādil **ḫārāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 14). [ḫārāb, ]*

Nola ḥāl-i dem-i ebrūsı dil mülkin **ḫārāb** itse
Sipihr-i ḥüsne gūyā aḫter-i dünbāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 7). [ḫārāb, ]*

Gelince çeşmine cānā şarāb-ı nāb senüñ
Nigāh-ı nāzuñ ider ʿālemi **ḫārāb** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 2). [ḫārāb, ]*

**ḫarāb:** *Yıkık dökük, yıkılmaya yüz tutmuş, vîran.*

Çarḫı bir āh ile **ḫāraba** virüñ
Āteşi köhne āsiyāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 3). [ḫāraba, -a ]*

**hārāb evleme:** *Viraneye çevirmek, yıkmak; hüzün, gam, keder vermek.*

Seng-i cevr ile **ḫārāb evleme** burc-ı bedenüm
Baña bugün yārın elbette sañadur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 9). [ḫārāb evleme, -me ]*

**ḫarābāt:** *Meyhaneler, içki içilen yerler.*

Hum-ı ʿaḳl-ı Felātūnı şikest eylerdi seng-i reşk
Eger görse **ḫārābātuñ** sebū-yı bāde-berdūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 14). [ḫārābātuñ, -uñ ]*

**harābāt:** *Harap olan yerler.*

Ābād olur Naẕīm **ḫārābāta** ʿazm iden
Ālem yıḳılsa mey-gede maʿmūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 25). [ḫārābāta, -a ]*

**ḫarām:** *1.Din kurallarına aykırı olan, dinî bakımdan yasak olan, helal karşıtı. 2. Yasak. 3. Yakışmaz,.*

Çıḳınca pīreheninden o sīne deryāda
Ṣadef **ḥārām** ola dürr-i şemīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 2). [ḥārām, ]*

Gitmeyen yoluna ʿüryān u faḳīr olsun hep
Çār meẕhebde **ḫāram** ola ẕihāb u ẕehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 56). [ḫāram, ]*

**harām:**. *haram.*

Çeşmüme ḫvābı **ḫārām** itdüm ḫayāl-i yār ile
Gelmedi şeb-tā-seḥer müjgān müjgān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 3). [ḫārām, ]*

Ḳılca ḳaldı tenümde hicr ile cān
Çeşmüme sensiz oldı ḫvāb **ḥārām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 260). [ḥārām, ]*

Bir kerre gören o rūy-ı pür-tābı henüz
Çeşm-i terine **ḫāram** ider ḫvābı henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 2). [ḥāram, ]*

**hāram ola:** *Haram olmak.*

Kemāl-i nāzla raḳṣān u cilve-rīz olsa
Hıram-ı ʿişve **ḫāram ola** dilberān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 86). [ḫāram ola, -a ]*

**ḫarāmī:** *Haydut, serseri.*

Tārāce virdi ḳāfile-i ṣabr u hūşumı
Düzdīde ġamzeler o **ḥarāmī** neẕāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 10). [ḥarāmī, ]*

Rūḫ-ı yāre döküldi çīn-i zülf-i ḫam-be-ḫam başdı
Gelüp Rūma Hotenden ol **ḥāramī** bir ḥarem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 2). [ḥāramī, ]*

Naẓīmā dillerde söylenür nāmı
Yalıñ yüzlü deli ḳanlu **ḥarāmī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 14). [ḥarāmī, ]*

Naẓīmā dillerde söylenür nāmı
Yalıñ yüzlü deli ḳanlu **ḥarāmī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 14). [ḥarāmī, ]*

**ḫarāmī:** *Haydut, yol kesen kimse.*

Şekīb ü ṣabrumı yaġmaladı ṣaf-ı müjgān
Dirīġ itdi **ḫārāmī** o kārvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 116). [ḫārāmī, ]*

**harâmî-i ġamze:** *Gamze eşkıyası, yan bakışıyla kan döken.*

Bī-rāḥm o ḳadar harâmî-i ġamzesi kim
Ḳan dökmek ile yanında bir ʿafv-ı günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 3). [harâmî-i ġamze, ]*

**harām-zāde:** *Soysuz, ahlâksız kimse, haram yiyici.*

İki birāderüñ amma budur cevāb-ı ṣāḥiḥ
**Harām-zādeye** nisbet ḥelāl-zāde ḳabīḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 4). [harām-zādeye, --ye, - ]*

**ḫarāret:** *Zevk, şevk, aruz ve istek.*

Nice yanup cigerüm cāna düşmesün āteş
**Ḥāraretiyle** olup dil-fiġār u ḫuşk lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 12). [ḥāraretiyle, -i, -yle ]*

**harāret-i mey:** *Şarabın harareti.*

O rūy-ı āli ʿaraḳ-riz idüp **ḫarāret-i mey**
Gül-i cemālini açmış bu āb ü tāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 3). [ḫarāret-i mey, ]*

**ḫarām-zāde:** *Haram yiyen, ahlaksız.*

Bir anadan iki ḳardaş doġdı dünyāda
Ḥelāl-zāde birisi biri **ḥarām-zāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 2). [ḥarām-zāde, ]*

Naẓīm baña suʾāl itseler anı bī-şek
Ḥelāl-zādeden evvel **ḥarām-zāde** gerek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 6). [ḥarām-zāde, ]*

**ḫarb:** *Harp, savaş.*

Şīrāne **ḥārb** ü cengi ḥayrān ider pelengi
Tīr-i ḳader ḫadengi ḳavs-ı ḳażā kemānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 71). [ḥārb, ]*

**harc:**. *Harcamak.*

Naḳd-i hemyānçe-i endīşeni **ḫārc** eyle Naẓîmî
Ṣānma yābāne gider naẓm-ı dürer-bāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 13). [ḫārc, ]*

**harca:** *Harcamak, tüketmek.*

Aḳ ḥisar üzre cemʿ olup leşker
Leşkere hep o sīm ü zer **ḫarcar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 6). [ḫarcar, -r ]*

**hār-der-pā:** *Dikeninden köküne kadar ( gül için ).*

Seni ẖandān u ḥurrem görmedikçe bāġ-ı dünyāda
Gül olsun **ẖār-der-pā** şemʿ olup ẖāk-i siyeh ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 4). [ẖār-der-pā, ]*

**ẖarekāt:** *Hal hareket, tavırlar.*

Saña ẓālim dine baña maẓlūm
Yiter Aḥmed bu cevrle **ẖārekāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 292). [ẖārekāt, ]*

**ẖarem:** *Herkesin girmesine izin verilmeyen, saygı gösterilmesi gereken yer.*

Saʿy ile varup o kaʿbe-i cān **ḥaremin**
Iḥrām-ı niyāzla ṭavāf eyleyelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 3). [ḥaremin, -+in ]*

**ẖarem:** *(ḥirmān "yasaklamak"tan ḥarem) Herkesin girmesine izin verilmeyen, saygı gösterilmesi gereken yer // sevgilinin mekânı.*

Vaṣf idendür bilen ol dilberi kātib ne bilür
Māḥrem añlar **ḥaremüñ** ḥālini ḥācib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 2). [ḥaremüñ, -üñ ]*

**ẖarem:** *Herkesin girmesine izin verilmeyen, saygı gösterilmesi gereken*

Rūẖ-ı yāre döküldi çīn-i zülf-i ẖam-be-ẖam başdı
Gelüp Rūma Hotenden ol ḥāramī bir **ḥarem** başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 2). [ḥarem, ]*

**ẖarem-i bārgeh:** *Makamın haremi.*

Kürsi-yi sīm zer-i dergehi māh u ẖurşīd
Rīzesinüñ **ḥarem-i bārgehi** necm-i şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 130). [ḥarem-i bārgeh, ]*

**ẖarem-i celāl:** *Yüce ev ( Mekke-i Mükerreme'de maruf mevâzi-i şerîfe-i mahdûd ).*

Ey şemʿ-i cemāli pertev-i nūr-ı cemīl
Hādim **ḥarem-i celālüne** peyk-i celīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 2). [ḥarem-i celāl, -ün, --e ]*

**ẖarem-i haṣ:** *Seçkin , özel harem.*

**Ḥarem-i ẖaṣına** bir muḥteremüñ maḥrem olup
İtdi bu sūr-ı sürūra ferāḥından bünyād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 7). [ḥarem-i ẖaṣ, --ı, -n, -a ]*

**ẖarem-i ʿismetine:** *Masumluk , günahsızlık haremi ( Mekke ).*

Dergeh-i ḳadrine ferrāş revān-ı Ādem
Ḥarem-i ʿismetine cāriye rūẖ-ı Ḥavva *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 172). [ḥarem-i ʿismetine, -in, -e ]*

**ẖarem-i ʿizzet:** *Hürmet , saygı , izzet haremi ( Mekke ).*

Ola hemvāre idüp anda gülāb-efşānı
**Ḥarem-i ʿizzetine** ebr-i saʿādet saḳḳa *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 152). [ḥarem-i ʿizzet, -i, -n, -e ]*

**ẖarem-i ʿizzetinde:** *İkram, ihsan haremi II Büyük, yüce harem.*

**Ḥarem-i ʿizzetinde** taʿẓīm
Dāʾim āmādedür cibāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 21). [ḥarem-i ʿizzetinde, -in, -de ]*

**ḥarem-i ʿizzetini:** *İkram, ihsan haremi.*

Rizesinüñ **ḥarem-i ʿizzetini** cevher-i küll
Biñ ḥicāb ile ide gevher-i tāc-ı edebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 15). [ḥarem-i ʿizzetini, -in, -i ]*

**ḥarem-i ḳadr:** *Kıymetli haremi.*

**Ḥarem-i ḳadrinüñ** el-ḥaḳ o ʿafīf-i dehrün
Olmaya süllem-i gerdūnesi bu sebʿ-i şidād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 11). [ḥarem-i ḳadr, -i, -nüñ ]*

**ḥarem-i ḳūy:** *Köyün haremi.*

Dembedem nāle-künān yalın ayaḳ başı ḳabā
Eylesün **ḥarem-i ḳūyuñda** sürūr ü neġamāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 322). [ḥarem-i ḳūy, -uñ, -ı ]*

**ḥarem-i ravżasınuñ:** *Bahçesinin haremi.*

Kaʿbe-i dergehinüñ zāʾiri beyt-i maʿmūr
**Ḥarem-i ravżasınuñ** ʿākifi ʿarş-ı aʿlā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 116). [ḥarem-i ravżasınuñ, -sı, -nuñ ]*

**ḥarem-i rifʿat:** *Yücelik, ululuk makamı.*

**Ḥarem-i rifʿatine** mihr ile māh
Biri zerrīn biri sīmīn ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [ḥarem-i rifʿat, --in-, --e ]*

**ḥarem-i vuṣlatına:** *Kavuşma haremi, yeri.*

Heves itmez **ḥarem-i vuṣlatına** yār diyen
İstemez cenneti her vechle dīdār diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 1). [ḥarem-i vuṣlatına, -ın, -a ]*

**ḥarf:** *Harf.*

O düsṭūr-ı güzīnüñ manṣıb-ı iclāline el-ḥaḳ
Bu mışraʿ cevherī **ḥarfiyle** bir tārīḫ-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 18). [ḥarfiyle, --i, -y, -le ]*

**ḥarf:** *Alfabeyi meydana getiren işâretlerden her biri, harf.*

Oldı her **ḥarfi** girih-bend-i zebān-ı taʿbīr
İdemez nāṭıḳa evṣāf-ı ṣıfātın tefhīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 61). [ḥarfi, -i ]*

**ḥarf:** *Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işâretlerden her biri.*

ʿĀlem-i hejdeh-hezār oldı dü **ḥarf** ile bedīd
Eyleyüp iẓhār-ı ḳudret ol ḥaḳīm-i bī-raşād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 11). [ḥarf, ]*

Bir **ḥarf** ile biñ ʿuḳde-i pīçīde ider ḥāll
Taḥrirde her diḳḳat-ı niḥrîr-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 5). [ḥarf, ]*

İki ʿālemde olur ḫurrem ü şād
Oḳūyan ders-i ġamından bir **ḥarf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 20). [ḥarf, ]*

**ḥarf:** *Ar. Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işâretlerden her biri; harf.*

Zebān-ı ḥāl ider tefsir iderse āyet-i ʿaşḳı
Ne gūş-ı huş olur māḥrem ne bir **ḥarfin** lisān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 20). [ḥarfin, -üñ ]*

**ḥarf-i ʿāyb-cū:** *Ayıp arayan bir söz.*

Virmez dil-i ḥamûle keder **ḥarf-i ʿāyb-cū**
Ḥaşa ki şanma baḥr-ı muḥīṭ żarar virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 9). [ḥarf-i ʿāyb-cū, ]*

**ḫarf-i iştiyāḳıdur:** *Arzu sözü.*

Ne söylesem süḫanum **ḥarf-i iştiyāḳıdur**
Kimi görürsem işüm cüst ü cūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 7). [ḥarf-i iştiyāḳıdur, --ı-, --dur ]*

**ḫarf-i nāz:** *Cilveli söz.*

Güş-ı niyāzı güllere güftārı ṭutdurur
Açdıḳca **ḥarf-i nāza** o ġonce-dehen dehān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 4). [ḥarf-i nāz, --a ]*

**ḫarf-i ṭaʿn-ı ʿāyb-cu:** *Kişinin aybını arayan acayip sözler.*

Lücce-meşrebdür bulınmaz ʿārif-i rûşen-derûn
**Ḥarf-i ṭaʿn-ı ʿāyb-cu** tekdīr iderken yine şāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 8). [ḥarf-i ṭaʿn-ı ʿāyb-cu, ]*

**ḫarf-i tekellüm:** *Konuşmanın her harfinde.*

Hem nīm tebessüminde şād şūr bedīd
Her **ḥarf-i tekellümünde** biñ fitne niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 4). [ḥarf-i tekellüm, -ün, -de ]*

**ḫargāh:** *Far. Büyük çadır, otağ.*

Şıġmaz bu ḳażāya sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ
Kevneyni ṭutar leşkeri bī-ḫayme vü **ḫārgāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 10). [ḫārgāh, ]*

**ḫārı:** *Ateş.*

Ḳuṭb-ı devrāne mürīd olsañ saña itse naẕār
Her görendir üstüne döndi görünce bir **ḫārı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 78). [ḫārı, -ı ]*

**ḫār-ı dāmen-gīr olur:** *Eteğe yapışan diken olmak; Kıymeti olmamak.*

Ġonce-veş bir teng-dil maẕlūma olsan kec-nigāh
Ol nigāha her müjeñ bir **ḫār-ı dāmen-gīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 8). [ḫār-ı dāmen-gīr olur, -ur ]*

**ḫār-ı ġam:** *Üzüntü dikeni.*

Ṣabr iden **ḫār-ı ġam** u nār-ı firāk-ı yāre
Güline bülbül imiş şemʿine pervāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 7). [ḫār-ı ġam, ]*

**ḫār-ı ṣaḥrā-yı ʿalāyık:** *Oyalayan dünya çölünün dikeni.*

**Hār-ı ṣaḥrā-yı ʿalāyıḳdan** iden āzāde
Eylemiş ḫayme gibi mihr ü mehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 7). [hār-ı ṣaḥrā-yı ʿalāyıḳ, -dan ]*

**ḫarīdār:** *Alıcı, müşteri.*

Naḳd-i dil ü cāna derd-i ʿaşḳ erzāndür
Amma ki Naẕīm bir **ḫārīdār** ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 4). [ḫārīdār, ]*

**ḫarīf:** *Adam.*

Ḥaẕer kim küşte-gîr-i dehre Rüstemler **ḥārīf** olmaz
Nice Sührâb'a hem meydān-ı furṣat virdi

hem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 15). [ḥārîf, ]*

**ḥarīfāne:** *Hünerli bir kimse.*

Ḳuruldı bezm-i gülşen cemʿ olup ezḫār-ı günāgun
**Ḥarifâne** çıḳardı kīsesinden ġonce bir altun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 2). [ḥarifâne , ]*

**ḥarīḳ:** *Yanmış, tutuşmuş.*

Hayālinden cüdā dīde ġamından dūr olan ḫaṭır
Biri baḥre ġarīḳ olsun biri nāre **ḫārīḳ** olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 4). [ḫārīḳ, ]*

**ḥarīḳ-ı lemʿa-i ḥüsni:** *Güzelliğinin parlaklığıyla yanmış.*

**Ḥarīḳ-ı lemʿa-i ḥüsni** revān-ı Yūsuf-ı Mıṣr
Fedā-yı ʿıydgeh-i ʿaşḳı cān-ı Īsmāʿīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 97). [ḥarīḳ-ı lemʿa-i ḥüsni, -i ]*

**ḥarīm-i ḥarem-i lem-yezelī:** *Son bulmazlık hareminin avlusu.*

Ey **ḥarīm-i ḥarem-i lem-yezelī**
Māḥrem-i perde-serā-yı ezelī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 1). [ḥarīm-i ḥarem-i lem-yezelī, ]*

**ḥarīm-i ḫāṣ-ı bezm-i ruʾyet-i perverdigār:** *Allah'ın görülme meclisinin has avlusu.*

Ey **ḥarīm-i ḫāṣ-ı bezm-i ruʾyet-i perverdigār**
Vech-i Ḥaḳḳa ẕātı hem āyine hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 1). [ḥarīm-i ḫāṣ-ı bezm-i ruʾyet-i perverdigār, ]*

**ḥarīm-i ḫāṣına:** *Seçkin kutsal mekan.*

Bisāṭ-ı bezmine ḫurşīd def felek deffāf
**Ḥarīm-i ḫāṣına** nāhīd-i çengi duḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 48). [ḥarīm-i ḫāṣına, -ın, -a ]*

**ḥarīm-i ḳurb-ı ḥaḳ:** *Allah'ın yakınındaki ev.*

**Ḥarīm-i ḳurb-ı Ḥaḳ** Māḥrem-serāy-ı sırr-ı Sübḥānī
Ki miḥrāb-ı der-i cānı ibāduʿllaha maʿbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 11). [ḥarīm-i ḳurb-ı ḥaḳ, ]*

**ḥarīm-i kūyına:** *Sevgilinin bulunduğu yerin sakinleri.*

Peyām-ı şoḥbet-i yāri kime suʾāl ideyüm
**Ḥarīm-i kūyına** kim varsa nā-şekīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 14). [ḥarīm-i kūyına, -a ]*

**ḥarīm-i rifʿatinüñ:** *Yücelik evi.*

Maṣraf-nüvīs-i maṭbaḫ-ı cāhı debīr-i çarḫ
Zühre **ḥarīm-i rifʿatinüñ** çengi duḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 36). [ḥarīm-i rifʿatinüñ, -i, -nüñ ]*

**hārına:** *Diken.*

Naẓīm-āsā cefā-yı **ḫārına** baḳmaz olur gül-çīn
Bilen zenbūr-ı hicr ü şehd-i vaṣluñ nīş ile nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 15). [ḫārına, ]*

**ḥarīş:** *Bir şeyi elde etmek hususunda aşırı derecede istekli olan, hırslı.*

**Hāris** ü ʿādil ü hādī vü ḫātim
Cevād u hem ġanī fettāḥ u kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 23). [hāris, ]*

**harīzār:** *Dikenlik çalılık.*

Çoḳdan ey Yusuf-ı gül-çehre **ḫarīzāruñdur**
Naḳd-i cānın dil-i kem-māye saña saya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 5). [ḫarīzāruñdur, --uñ-, --dur ]*

**harman-ı ʿaşḳ:** *Aşk harmanı.*

Ey **harman-ı ʿaşḳına** felek dāne-i cev
Horşīd ü ḳamer tennūr-ı mihrinde ʿalev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 1). [harman-ı ʿaşḳ, ]*

**ḫarmen-i ārām-sūz-ı ehl-i nār:** *Ateş ehlinin huzur yakan harmanı.*

Nūr-ı ʿafvi meclis-i rāḥat-fürūz-ı ehl-i ḫuld
Berḳ-ı ḫışmı **ḫarmen-i ārām-sūz-ı ehl-i nār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 26). [ḫarmen-i ārām-sūz-ı ehl-i nār, ]*

**ḫārmen-i cūd:** *Cömertliğin harmanı.*

**Hārmen-i cūd** ü nevālinde olur vaḳt-i ḥaṣād
Dāne-i cūd tūde-i ġabrā felekler Berḳ-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 51). [hārmen-i cūd, ]*

**ḫārmen-i cūd:** *Cömertlik harmanı.*

Nücūm-ı erzen aña sünbüle s̱üreyyādur
Sipihr **ḫārmen-i cūd** ü nevāline ġır bil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 102). [ḫārmen-i cūd, ]*

**hārmen-i minneti:** *Minnet harmanı.*

**Hārmen-i minneti** yaḳsun yā Rab
Eṣer-i sūz-ı dil ü āteṣ-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 51). [hārmen-i minneti, -i ]*

**ḫārmen-i ʿömr:** *Ömür harmanı.*

İtdiler kişt-i ḥayātın ber-bād
Virdiler **ḫārmen-i ʿömrin** bāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 10). [ḫārmen-i ʿömr, -in ]*

**ḫarūn-ı dil:** *Gönül Harun'u (zengini).*

Nefs-i emmāre ser-keş olsa nola
Rāḫş-ı tünd ü **ḥarūn-ı dildür** bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 12). [ḥarūn-ı dil, --dür ]*

**ḫār-zār:** *Dikenlik, çalılık.*

Āfet yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi şimdi dilberüñ
Gülşenserāy-ı ḥüsn ü bahā çldı **ḫār-zār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 8). [ḫār-zār, ]*

**hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān:** *Dikenli, çalılı harman bahçesi.*

Ḳaṭre-bār olsa seḥāb-ı luṭfı bir dem ḥaşre dek
**Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān** pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 42). [hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān, ]*

**ḫāṣ:** *Bir şeye veya bir kimseye âit olup başkasında bulunmayan, ona mahsus olan, özgü.*

Ey nāşiye-sāy-ı dergehi **ḫāṣ** ile ʿām
Levlāk- libāçe lī maʿa'llāh-maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 1). [ḫāṣ, ]*

**ḫāşā:** *"Allah göstermesin, Allah korusun!"*

*anlamında, söylenilen şeyin gerçekleşmesinin istenilmediğini belirtmek için kullanılan bir söz.*

Cānlar bağışlar ol şānemüñ zülf-i dil-keşi
**Ḥāşā** ki beñzeye büt-i deyrüñ ne cānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 8). [ḥāşā, ]*

Sūż-ı deruna şanma ki eflāk sedd olur
**Ḥāşā** ki öyle āteşe ḫāşāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 2). [ḥāşā, ]*

Virmez dil-i ḥamûle keder ḥarf-i ʿāyb-cū
**Ḥaşa** ki şanma baḥr-ı muḥīṭ żarar virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 10). [ḥaşa, ]*

**ḫāşā:** *"Allah göstermesin, Allah korusun!" anlamında, söylenilen şeyin gerçekleşmesinin istenilmediğini belirtmek için kullanılan bir söz.*

Medhüñi Ḥażret-i Ḥaḳ itmiş iken māhlūḳat
Nice taʿrīf ideler ẕāt-ı şerifüñ **ḥāşā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 306). [ḥāşā, ]*

Şebnem-i luṭfı niṣār olsa zemīn-i yeʾse
Gül-i ümmīdi vire her ser-i ḫār u **ḫasa** bîm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 36). [ḫasa, ]*

**ḫāşāk:** *çöp, süprüntü.*

Sūż-ı deruna şanma ki eflāk sedd olur
Ḥāşā ki öyle āteşe **ḫāşāk** sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 2). [ḫāşāk, ]*

**hasan:** *(d. 625 - ö. 669) Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hasan. On iki imamın ikincisidir.*

Yā Rab be-nūr-ı dīde-i Zehrā **Ḥasan**
Ḥüseyn
Şehzâdegân-ı ekrem ü zīşān ü kāmrān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 17). [ḥasan, ]*

**ḥaşan ile ḥüseyn:** *Hazret-i Ali'nin oğulları. Hasan ve Hüseyin.*

Ẕū'l-fiḳārın daḫi aldıḳça olur ḫaşmı dü-nīm
Bā-ḫuşūş o iki şeh-zāde **Ḥaşan ile Ḥüseyn**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 78). [ḥaşan ile ḥüseyn, ]*

**Ḥaşan ile Ḥüseyn** ḥürmetine
Veled ü vālideyn ḥürmetine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 11). [ḥaşan ile ḥüseyn, ]*

**ḫaşan pāşā vezīr:** *Hasan Paşa vezir oldu.*

Düşdi bir tārīḫ-i zībā biñ yüz on beşde Naẓīm
Oldı mühr-i yümn ile ḥālā **Ḥaşan Pāşā vezīr** (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 26). [ḥaşan pāşā vezīr, ]*

**ḫaşan pāşā vezīr oldı:** *Hasan Paşa vezir oldu.*

Ṣadrı teşrīf eyledükde ol ḫıdīv-i dād-ger
Didüm el-ḥaḳ mühr ile **oldı Ḥaşan Pāşā vezīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 24). [ḥaşan pāşā vezīr oldı, -dı ]*

**ḫasan-nām:** *Hasan adında.*

Bir **Ḥasan-nām** Ḥüseyn-aḫlāḳuñ
Rūḫına liḥye virüp ḥüsn ü baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 1). [ḥasan-nām, ]*

**ḫasb-i ḥāl:** *Hasbihal.*

Kendisi düşdi ḳazduġı çāha
ʿĀleme **ḥasb-i ḥāl** olup bu maḳāl *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 320). [ḥasb-i ḥāl, ]*

**ḥasb-i ḥāli:** *Görüşüp dertleşme.*

Bilindi derdi dilüñ **ḥasb-i ḥāli** ḫatm idelüm
Duʿāya başlayalum olmasun süḫan taṭvīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 135). [ḥasb-i ḥāli, -i ]*

**ḥasb-i ḥālümdür:** *Dertleşme.*

Ol büt-i deyr-i cemālüm kim dem-i ʿĪsā gibi
Nuṭḳ-ı cān-baḫşı Naẕīmüñ **ḥasb-i ḥālümdür** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 22). [ḥasb-i ḥālümdür, -dür ]*

**ḥāşe li'ilāh:** *Allah korusun.*

Maẕḫār-ı ḳahruñ olup pāye-i esfelde leʾīm
**Ḥāşe li'İlāh** keremüñden ola maḥrūm senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 108). [ḥāşe li'ilāh, ]*

**haseb:** *Asalet, soyluluk.*

Şeh-i ṭāḫir-neseb ü ḫüsrev-i pākīze **ḥaseb**
Hāşimī hem Medenī hem Ḳureşī hem ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 7). [ḥaseb, ]*

**hased:** *Çekememezlik.*

Şād reşk o dīvāneye ol ṭıfla **ḥased** kim
Ne ġuṣṣādan agāh u ne ġamden ḫaberi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 7). [ḥased, ]*

Benümle ʿahd -i vefāya ḥabīb el virdi
Yine **ḥasedle** telāş-ı raḳīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 2). [ḥasedle, -le ]*

Evvel eylerken iltifāt baña
**Ḥased** eylerdi kāʾināt baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 126). [ḥased, ]*

**ḥased:** *"Hased" kelimesi (Çekememezlik).*

**Hased** ol bī-ser ü pā kim bilmez
Ne ġam-ı hırka ne teşviş-i külah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 61). [hased, ]*

**ḥasedüñ:** *Haset; kıskançlık, çekememezlik.*

Ḳulıyuz ḳadr-i kemāli bilenüñ
Bilmez ise **ḥasedüñdür** o günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 66). [ḥasedüñdür, -dür ]*

**ḥāşe-li'llāh:** *Allâh göstermesin, asla, hiçbir vakit (bkz. Hâşâ). Kur'ân 522 tabirlerindendir.*

Yazdılar ʿünvānını ʿizzet-ḳarīn devlet-rehīn
**Ḥāşe-li'llāh** dāḫil-i dāru'l-emān-ı ḥıfẓına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 92). [ḥāşe-li'llāh, ]*

**ḥasenü'l-ḫulḳ:** *Güzel ahlâk, iyi huy.*

Āṣaf-ı dehr ü ʿÖmer-ʿadl ü Ebū Bekr-şiyem
**Ḥasenü'l-ḫulḳ** u ʿAlī-sīret ü ʿOṯmān-ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 20). [ḥasenü'l-ḫulḳ, ]*

**has-ı gülzār-ı ʿalāyıḳ:** *Dünyaya bağlayan gül bahçesinin en güzeli.*

Dāmenkeş-i ḫār ü **ḫas-ı gülzār-ı ʿalāyıḳ**
Nādīde ḫazān serv-i ser-āzād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 9). [ḫas-ı gülzār-ı ʿalāyıḳ, ]*

**ḫāsid:** *Haset eden, çekemeyen, kıskanç.*

Tīġ-ı elmās-ı hünerdür süḫan-ı pāk-ı Naẓīm
**Ḥāsidüñ** redd ü ḳabūli aña sūḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 22). [ḥāsidüñ, -ün ]*

Haste olsañ ṣorsa ḥālüñ bir kerem-ver **ḥāsidüñ**
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi her müje bir neşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 37). [ḥāsidüñ, -ün ]*

Ne vech ile ide iṡbat-ı müddeʿā **ḫāṣid**
Ki ṣafḥa-i süḫanı ḥüccet-i müzevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 183). [ḫāṣid, ]*

Ḳadrüñi ehli bilür **ḫāṣidi** gūş itme Naẓīm
Ḳo disünler saña ednā ḳatı aʿlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 17). [ḫāṣidi, -i ]*

Müjde Sulṭān Aḥmed itdi dehre gün gibi cülūs
İtdi bu tārīḫ-i ṡāni **ḫāsidi** pür-tāb ü tef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 22). [ḫāsidi, -i ]*

**ḫāsid:** *Haset eden, çekemeyen, kıskanç (kimse).*

Yārden dūr itmek istermiş beni **ḫāṣid** Naẓīm
Bilmemiş cānān ile ben cümleten cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 13). [ḫāṣid, ]*

Saʿy ider **ḥāsid** kemālātuñda noḳṣān bulmaġa
ʿAlemüñ noḳṣān eġer ʿallāme-i dānişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 65). [ḥāsid, ]*

**ḫāside līk:** *Hasetçi, kıskanç.*

Lūle-i vird-i dürūdına ḫāmem
**Ḥāside līk** māʾ-i pür-semdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 122). [ḥāside līk, -e, -lik ]*

**ḫāṣid-i bed-gevherüñ:** *Mayası, aslı kötü hasetçi.*

Ḳalbiñde kīne **ḫāṣid-i bed-gevherüñ** müdām
Döndi hemān o āteşe ḫāra içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 11). [ḫāṣid-i bed-gevherüñ, ]*

**ḫāṣid-i cāh:** *Makamı kıskananlar.*

ʿİzzet ü iḳbāl ile bulduḳca ḳadr ü ihtiram
**Hāṣid-i cāhı** ola çāhī-i idbār u ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 34). [hāṣid-i cāh, --ı ]*

**ḫāṣid-i cāh-ı celāl:** *Yüce makamını kıskananlar.*

İtmede fermān-ı iḳbāli çeh-i idbārda
**Hāṣid-i cāh-ı celālin** der-kemend-i dūd-ı āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 46). [hāṣid-i cāh-ı celāl, -in ]*

**ḫasid-i cānın:** *Canın hasetçileri.*

Ravża-i pür-nūrına olduḳça teslīm-i dürūd
**Ḥasid-i cānın** ide Ḥaḳ ser-nigūn māḥbus-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 74). [ḥasid-i cānın, -ın ]*

**ḫāṣid-i dūn:** *Alçak, haset eden.*

Āh elinden **ḥāṣid-i dūn** u denīnüñ kim müdām
Ceyb-i şevḳum āşinā-yı güşe-i dāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 65). [ḥāṣid-i dūn, ]*

**Ḥāsid-i dūn** o gürg-i nāgah-gīr
Remme-i ʿaḳlum itdi ser-gerdān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 183). [ḥāsid-i dūn, ]*

Ne ḳadar itse iddiʿā-yı hüner
Ḥāsid-i dūn ü ebter ü nādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 206). [ḥāsid-i dūn, ]*

**ḫāsid-i ḫānedān-ı ʿizzetinüñ:** *Asil, soylu hanedan?.*

**Ḥāsid-i ḫānedān-ı ʿizzetinüñ**
Dem-i sūr sürūrı mātemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 107). [ḥāsid-i ḫānedān-ı ʿizzetinüñ, -in, -üñ ]*

**ḫāṣıl:** *Doğrusu, sözün kısası, kısaca.*

Elem çekme senüñ de maṭlabuñ ey dil olur **ḥāṣıl**
Murāduñ neyse virdüm dir o şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 79). [ḥāṣıl, ]*

**ḫāṣıl eyle:** *Ortaya çıkarmak.*

Ḳaṣduñ ʿulüvv-i şān ise dāʾim fütāde ol
Bir neşve **ḫāṣıl eyle** de derdī-i bāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 2). [ḫāṣıl eyle, ]*

**ḫāṣılı:** *"Doğrusu, sözün kısası, kısacası, velhasıl" anlamında zarf.*

**Ḥāṣılı** naḳd-ı dü-ʿālem saña olmaz kıymet
Şeref-i kān-ı kerem gevher-i yektāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 33). [ḥāṣılı, ]*

Olup tā rūz-ı ferda **ḫāṣılı** maʿmūr u ābādān
Demādem ṣāḥibi maẓhar ola elṭāf-ı Mevlāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 27). [ḫāṣılı, ]*

**ḫāṣılı:** *"Doğrusu, velhasıl, sözün kısası" anlamında zarf.*

**Ḥasılı** bī-niyāz idüm meşelā
Nāz-ı dehre iderdüm istiġna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 45). [ḥasılı, ]*

**ḫāṣıl-ı kişt:** *Ekin hasılatı.*

Dās-ı ʿafv ü keremiyle biçilür
Toḫm-ı cürm ile olan **ḥāṣıl-ı kişt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 8). [ḥāṣıl-ı kişt, ]*

**ḫāşimī:** *Kureyş kabilesinin Hz. Peygamber'in de mensup olduğu kolu.*

Ḳureyşī hem ʿArabi **Hāşimī** hem
Ṣalāt ile selām aña demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 39). [hāşimī, ]*

**ḫāşimī:** *Kureyş kabilesinin Hz. Muhammed'in de mensup olduğu kolu.*

Şeh-i ṭāḫir-neseb ü ḫüsrev-i pākīze ḥaseb
**Hāşimī** hem Medenī hem Ḳureşī hem ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 8). [hāşimī, ]*

Ey faḫr-i ciḫān ciḫāniyānuñ sebebi
Mekkī Medinī vü **Hāşimī** hem Arabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 2). [hāşimī, ]*

**ḫāşimī ḫāl-i ʿabīr-ālūdınuñ:** *Abir (misk) kokusu bulaşmış Haşim'in beni.*

**Hāşimī ḫāl-i ʿabīr-ālūdınuñ** sevdāsıdur
Nāfesinde ḫūn iden tekrār müşg-i ezferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 137). [hāşimī ḫāl-i ʿabīr-ālūdınuñ, ]*

**haşin:** *Sert, katı, kırıcı.*

Müşg ile kāfurdur şām-ı seḥer berf-i sefîd
İtdi ārāyiş dukānın Behmen-i serd ü **ḫaşīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 16). [ḫaşīn, ]*

**hāşir:** *Ottan örülü maruf döşeme.*

İhrāḳ-ı āh şehri idüp deşt-i āteşīn
Yaḳdı **ḥaşīr** başına yer yer mināreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 4). [ḥaşīr, ]*

**hāşir:** *Cenâbıhakk'ın kıyâmet gününde, dünya hayâtında işlediklerinin hesâbını sormak üzere ölüleri diriltip bir araya toplaması.*

Nebī vü mürsel ü mehdi vü **hāşir**
Şehīd ü şāḫid ü muḫtar u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 19). [hāşir, ]*

**hasīs:** *Bahıl, cimri.*

Luṭf-ı dest ü ṭabʿına nisbetle şāyāndur disem
Baḥr u ber cerrār-ı sāʾil kān-ı pür-mümsik **ḥasīs** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 12). [ḥasīs, ]*

**haşiyet:** *Bir şeye ilişkin güç, kuvvet, etki.*

Feyż-i baḫār-ı cūdı o ġāyetde kim ider
Bāġ-ı ümīdi **ḫāşiyeti** bī-ḫazān-ı bīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 10). [ḫāşiyeti, -i ]*

**hāşiyyet-i kelām-ı revān-bahşıdur:** *Can bağışlayıcı, cana can katan sözün niteliğidir.*

**Hāşiyyet-i kelām-ı revān-baḫşıdur** ki hep
Bir pīr varsa meclisine nev-civān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 43). [hāşiyyet-i kelām-ı revān-baḫşıdur, ]*

**haşm:** *.Düşman.*

Nerrād-baḫt aña düşeş atdırur Naẓīm
Bir pulluḳ ola **ḫaşm** kime olsa yār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 10). [ḫaşm, ]*

İtdirdi **ḫaşma** ser-fürū nuṭḳ-ı cihângîr-i Naẓīm
Seng-i fesān lāzım degül nevk-i ser-i şamşamına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 9). [ḫaşma, -a ]*

Dest-bürd-i Ḳahramān ḳahrınuñ bī-ṭāḳatı
**Haşmı** olsa Sām ü Rüstem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 58). [haşmı, -ı ]*

Aḳın şalup şu gibi her ṭarafdan leşker-i Tātār
O şāḫuñ **ḫaşmına** yaḫşı dimez lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 66). [ḫaşmına, -ına ]*

Belā-yı nāzil İken **ḫaşma** tīr-i ser-tīzi
Bürehne tīġ-ı sitīzi belā-yı dīgerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 131). [ḫaşma, -a ]*

Ki bīm-i tīġ-ı celālüñle **ḫaşma** rūz-ı meşāf
Ne fikr-i ḥāl-i peder ne püser ne māderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 143). [ḫaşma, -a ]*

Sensin ol çeh ki ṣubḥ u şām olurum
Saña meddah **ḫaşma** mersiye-ḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 110). [ḫaşma, -a ]*

Ḳalʿa bāzūsına beñzer dem-i ceng
Her biri **ḫaşma** atar top u tüfeng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 12). [ḫaşma, -a ]*

**haşm:** *Hışım, sertlik.*

Ḳalmıya heftesine **ḫaşmı** bi-sırr-ı Ḥā Mim
Ümmeti cennet-i aʿlāda maḳām itdükce

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 125). [ḫaşmı, -ı ]*

**haşm:** *Düşman.*

Yir yir āvīze olan yaḫ-pāre şanma çekdiler
**Haşmına** şulṭān-ı dīnüñ cünd-i sermā tīġ-ı kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 44). [haşmına, -ı, -n, -a ]*

Merdāne çekdi sancaḳ gösterdi **ḫaşma** bayraḳ
Oldı riʿāyet el-ḥaḳ namus-ı pehlevānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 119). [ḫaşma, -a ]*

**haşm:** *Düşman.*

Tā ki sünbülzār-ı raḥmet leyletü'l-mi'rācdur
**Ḥaşmı** olsun dembedem ġarḳ-ı dūḫān-ı dūd-ı ah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 72). [ḥaşmı, -ı ]*

Rūz-ı heycāda kesüp biçer **ḫaşmı**
İstemez tīġ -ı tizi seng-i fesān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 79). [ḫaşmı, -ı ]*

Pādişāḫa sipihr-dergāhā
Ey iden **ḫaşmı** bī-ser ü sāmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 104). [ḫaşmı, -ı ]*

**haşm:** *Düşman, hasım, yağı.*

**Haşmumı** pāmāl idüp mümtāz-ı aḳrān it beni
La-büd imdād-ı ricāl ile ʿadū tedmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 75). [haşmumı, -um, -ı ]*

**haşm:** *Düşman.*

ʿAdū ʿāşıḳ geçüp yāre benümle imtiḥān olmaz
Ne inşāfa gelür **ḫaşm** dil-i şeydā ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 4). [ḫaşm, ]*

Ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla olup dilşād ümem
**Haşm** ola her dem hezīmetle melūl ü sūgvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 186). [haşm, ]*

**haşm oldı:** *Düşman olmak.*

Merdāne çekdi şemşīr bal ü per açdı her tīr
**Haşm oldı** bend-i zencīr cıḳdı göge fiġanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 112). [haşm oldı, -dı ]*

**ḫaşmet-i süleymān:** *Hz. Süleyman'dan daha ihtişamlı.*

Dergāhı gedāluġı o şāḫ-ı rüsülüñ
Bir bī-kese **ḥaşmet-i Süleymāndan** eleẕẕ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 4). [ḥaşmet-i süleymān, -dan ]*

**haşm-ı denı:** *Alçak soysuz düşman.*

**Haşm-ı denı** dögünsün şemʿ-i murādı sönsün
Maḳṣūdı üzre dönsün dolāb-ı devr-i fānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 183). [haşm-ı denı, ]*

**haşm-ı dūn:** *Alçak düşman.*

**Haşm-ı dūn** eyleye baña bühtan
İʿtimād eyleyüp anuñ sözine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 287). [haşm-ı dūn, ]*

**haşmı dü-nīm:** *Aşağılık düşman.*

Ẕū'l-fiḳārın daḫi aldıḳça olur **ḫaşmı dü-nīm**
Bā-ḫuṣūṣ o iki şeh-zāde Ḥaşan ile Ḥüseyn

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 77). [ḫaşmı dü-nīm, -im ]*

**<u>haşm-ı şerʿinüñ:</u>** *Din düşmanı.*

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 143). [ḫaşm-ı şerʿinüñ, -in, -ün ]*

**<u>haşm-ı şerʿinüñ:</u>** *Din kurallarının düşmanı.*

Rūz u şeb sönsüñ çerāġ-ı baḫtı **ḫaşm-ı şerʿinüñ**
Dehrüñ olduḳça fürūzan mihr ü māh-ı enveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 225). [ḫaşm-ı şerʿinüñ, -nüñ-üñ ]*

**<u>haşm-ı serkeş:</u>** *Dik başlı düşman.*

Her ṭop şaçdı āteş māḥv oldı **ḫaşm-ı serkeş**
Nūş itdi ejdehā-veş bir baḫr-ı bī-kerānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 101). [ḫaşm-ı serkeş, ]*

**<u>haşmuñ:</u>** *Düşman.*

Ṭutuldı dest-bürd-i mevkisinden dilleri **ḫaşmun**
Görenler heybetin hem pādişeh hem ḳahramān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 51). [ḫaşmun, ]*

**<u>haşr:</u>** *Allâh'ın ölülere ruhlarını geri verip onları hesaba çekmek üzere toplaması ve toplanma yerine sevk etmesi, dirilme. diriliş.*

Tā **ḥaşr** ravżasına ṣubḥ ile şām
Ola envāʿ-ı taḥiyyat u selām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [ḥaşr, ]*

**<u>haşr:</u>** *Toplama, bir araya getirme.*

Tā **ḥaşr** ola ṭabaḳ ṭabaḳ dergehüñe
Envār-ı Cevāhir taḥiyyāt-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 3). [ḥaşr, ]*

**<u>haşr:</u>** *Allah'ın hesap sormak için ölüleri diriltip bir araya toplaması.*

Çāk-ı derūnı **ḥaşre** dek olmaz rüfū-peẕīr
Tīġ-ı zebān ki bir dil-i mecrūḥı yāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 5). [ḥaşre, -e ]*

**Ḥaşre** dek şerḥ idemez ẕevḳi-i viṣāli ey dil
Bir zebān olsa da her sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 7). [ḥaşre, -e ]*

**Ḥaşre** dek levḥ-i ṣüḥūr ile sinīne terḳīm
Ḥamdüli'llāh ḳalemüm rıḳḳ-ı beyān üzre yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 91). [ḥaşre, -e ]*

**Ḥaşre** dek furṣat bula iġvāya iblīs-i laʿīn
Pādişāḫā ḳurb-cāhā ʿarş-dergāhā şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 93). [ḥaşre, -e ]*

**Ḥaşre** dek ṭayy itmeye peyk-i ḫıred bir sāḥasın
Mülk-i vaṣfuñ yā Nebī itmez ḳabūl-i ʿarż u ṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 3). [ḥaşre, -e ]*

**Ḥaşre** dek ravżasma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 14). [ḥaşre, -e ]*

Olmaz edā-yı nāme-i evṣāfı **ḥaşre** dek
Bu bezme gerçi nice ki şehnāme-ḫvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 33). [ḥaşre, -e ]*

Ḳaṭre-bār olsa seḥāb-ı luṭfı bir dem **ḥaşre** dek
Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 41). [ḥaşre, -e ]*

Ḳılsa nehy-i şiḳāḳ-bīn eġer
Bir ola **ḥaşre** dek baḫār u ḫazān *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 74). [ḥaşre, -e ]*

**ḥaşr:** *Allah'ın hesap sormak için ölüleri diriltip bir araya toplaması; ölülerin diriltilip bir araya toplandığı zaman, kıyâmet.*

Bitmez dil-i figârde tā **ḥaşr** o āfetüñ
Zaḫm-ı sinān her müje-i müşg-sūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 13). [ḥaşr, ]*

Ḥalel bulmaz şüḥūr ile sinīn olsa güsistetār
Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri kim tā **ḥaşr** mümteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 60). [ḥaşr, ]*

**ḥaşr:** *Allah'ın kıyamet gününde, dünya hayatında işlediklerinin hesabını sormak üzere ölüleri diriltip bir araya toplaması.*

Dehşet-i emvāc-ı ḥayret sāḥilin göstermiye **Ḥaşre** dek itse ḫıred deryā-yı vaṣfında şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 52). [ḥaşre, --e ]*

**ḫaşr:** *1. Sınırlı ve dar bir yer içine alma. 2. Yalnız bir şeye mahsus kılma, bir şey için ayırma ve sarfetme.*

Tā **Ḥaşr** niṣār-ı ravża-i pāki ola
Hemvāre ṭabaḳ ṭabaḳ taḥiyyāt u ṣalāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 3). [ḥaşr, ]*

**haşr iderdi:** *Buluşturmak ‖ kıyamet günü.*

Sulṭān-ı ḥıfẓı bir ān eżdāda itse fermān
Tā **ḥaşr iderdi** şīrān āhūlara şebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 50). [ḥaşr iderdi, -er, -di ]*

**haşr oldı:** *Yeniden dirilmek.*

Ṭop u tüfeng atıldı serler alup ṣatıldı
Gökler yire ḳatıldı **ḥaşr oldı** nāgeḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 100). [ḥaşr oldı, -dı ]*

**haşre dek:** *Kıyamete kadar.*

**Ḥaşre-dek** ebr-i feżā yaġdıra bārān-ı belā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 341). [ḥaşre-dek, ]*

Düşmen-i şerʿi nola geçse ḳılıçdan **ḥaşre dek**
Münhemil şemşīridür cān-ı ʿadūnuñ maʿberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 181). [ḥaşre dek, ]*

**haşret-:** *(Allah) Kıyamet günü ölüleri diriltip bir araya toplamak; bir araya getirmek.*

Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend ü çūmdur müdām
**Ḥaşredek** arż u semāda bu direng ü bu şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 12). [ḥaşredek, -ek ]*

Umarum bu sübḥa-i lülü-i tevḥīdüm ola
Ḥaşredek taʿzīm ile ṣubḥ u mesāda zīb-i yed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 44). [ḥaşredek, -ek ]*

Olmada cān-ı ümem dāʾire-i şerʿinde **Ḥaşrede**k noḳṭa-i pergār gibi pā-ber-cā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 164). [ḥaşredek, -ek ]*

Ḥaḳḳ-ı cārı **ḥaşredek** cārī iderlerdi eġer
Devr-i ʿadlinde olaydı şīr ü cīrān hem-civār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 97). [ḥaşredek, -ek ]*

**hasret:** *Ayrı kalınan bir kimseye veya bir şeye karşı duyulan özlem. II Âşığın sevgiliye duyduğu hasret.*

Aḳdı bir āb-ı revān gibi bu şiʿr-i dil-nişīn
Mihr-i mührüñ **ḥasretinden** oldum engüşt-i pesīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 102). [ḥasretinden, -(i)n, -den ]*

Bu firḳatla bu **ḥasretle** olup dūr
Dil-i māḥzun olur elbette mebrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 17). [ḥasretle, -le ]*

**ḫasret:** *Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.*

**Ḥasretiyle** o genc-i pinḫānuñ
Oldı maʿmure-i dilüm vīrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 167). [ḥasretiyle, -i, -y, -le ]*

**Ḥasretiyle** gözüm döker ḳan yaş
Görmeyeydüm bu demleri ey kāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 151). [ḥasretiyle, -i, -y, -le ]*

**ḫasret:** *Ayrı kalınan bir kimseye karşı duyulan özlem.*

İntiẓār üzre iken maḳdemine **ḥasret** ile
Oldı bir demde yiri mescid-i hāṣ-ı Aḳṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 231). [ḥasret, ]*

**ḫasret-i būse-i laʿl:** *( Sevgilinin ) kırmızı dudaklarını öpme hasreti.*

Leylī-i kākül-i müşgīnine Mecnūn oldum
**Ḥasret-i būse-i laʿliyle** ciger-ḫūn oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 26). [ḥasret-i būse-i laʿl, --i-, --y-, --le ]*

**ḫasret-i būy-ı keyvānıyla:** *Zühal yıldızının etkisinin hasreti.*

**Ḥasret-i būy-ı keyvānıyla**
Sünbül-āsā benefşe derhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 81). [ḥasret-i būy-ı keyvānıyla, -ı, -y, -la ]*

**ḫasret-i çeşm teri:** *(sevgili için) ceylan gözlünün özlemi.*

**Ḥasret-i çeşm-i teri** yāre yine şerḥ idemem
Her müjem olsa da bir ḫāme-i taḥrīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 7). [ḥasret-i çeşm, -i ]*

**ḫasret-i dü-ceşm-i cānān:** *Sevgilinin iki gözünün hasreti.*

Düşdi dile **ḥasret-i dü-ceşm-i cānān**
Bir şīşeye döndi kim ola nergisden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 1). [ḥasret-i dü-ceşm-i cānān, ]*

**ḫasret-i ebrūları:** *Sevgilinin kaşlarına olan özlem.*

İştiyāḳ-ı ʿārıżıyla **ḥasret-i ebrūları**
Mihri ser-germ eylemiş māh-ı nevi ḳılmış niẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 47). [ḥasret-i ebrūları, -lar, -ı ]*

**ḫasret-i ḫāk-i deri:** *Kapısının toprağının hasreti.*

**Ḥasret-i ḫāk-i deri** mużmer żamīrümde müdām
Ey ġamı cānumda müdġam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 89). [ḥasret-i ḫāk-i deri, -i ]*

**ḫasret-i ḫālüñle:** *Sevgilinin benlerinin özlemi.*

Hayli demlerdür ki ḳan aġlar ḫayālüñden cüdā
**Ḥasret-i ḫālüñle** düşdi ṭıfl-ı eşk-i ter yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 4). [ḥasret-i ḫālüñle, -üñ, -le ]*

**ḥasret-i laʿl-i lebi:** *Sevgilinin lal dudağının hasreti.*

Bülbülüm bir güle kim şevḳumı efzūn eyler
**Ḥasret-i laʿl-i lebi** ġonçeyi dil-ḫūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 2). [ḥasret-i laʿl-i lebi, --i-i ]*

**ḥasret-i māh-ı nev-i ebrūñ:** *Yeni ay gibi kaşının hasreti.*

Şām-ı ġamda **ḥasret-i māh-ı nev-i ebrūñ** ile
Şuʿle peykān şemʿ-i meclis tīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 9). [ḥasret-i māh-ı nev-i ebrūñ, --n-ñ ]*

**ḥasret-i muy:** *Sevgilinin saçına hasret.*

**Ḥasret-i muy** miyānuñla raḳīb-i bed-gū
Yine ʿuşşāḳa doḳınmış sözi ortaya gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 3). [ḥasret-i muy, ]*

**ḥasret-i yāre:** *Sevgilinin hasreti.*

**Ḥasret-i yāre** ġayet olmaz imiş
Bu firāḳa nihāyet olmaz imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 157). [ḥasret-i yāre, -e ]*

**ḥasret-keş:** *Hasret çeken.*

Ḥasret-keş olup kāküline çeşmine müştaḳ
Geh yād iderüm nāfesin āhūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 3). [ḥasret-keş, ]*

Ḥasret-keş iken firāḳla dīde-i cān
ʿArż itdi yine ʿiẕār-ı pākin cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 1). [ḥasret-keş, ]*

**ḥasretkeş-i ḳudūm:** *Bir makama gelme yükselme hasreti çeken.*

Olmışdı ṣadr-ı fetvā **ḥasretkeş-i ḳudūmi**
Ol mesnede şerefle biʾz-ẕāt geçdi kendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 9). [ḥasretkeş-i ḳudūm, --i ]*

**ḥasretkeş-i reftār:** *(Sevgilinin) salına salına, hoş bir şekilde yürüyüşüne hasret çekeli.*

O niḥāl-i çemen-i nāze hevādār olalı
O sehī-ḳāmete **ḥasretkeş-i reftār** olalı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 8). [ḥasretkeş-i reftār, ]*

**ḥaşr-ı bī-ḥazān:** *Sonbaharsız toplama.*

Olsun baḫār-ı devleti tā **ḥaşr-ı bī-ḫazān**
Gülzār-ı dehre tā ki bahār u ḫazān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 107). [ḥaşr-ı bī-ḫazān, ]*

**ḫāṣṣa:** *(hisseden, duyan) İnsan ve hayvanlarda dış dünyâdan gelen etkileri bunlara mahsus organlar aracılığıyle idrak etme yeteneği, duyu.*

Ṭabʿ-ı derrâkime bir **ḫāṣṣadur** istiʿdād
Vālih-i şīftedür fıṭratuma fehm ü ẕekā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 65). [ḫāṣṣadur, --dur ]*

**ḫāṣṣa-i bāl:** *Beden özelliği.*

Feyż-i hevā-yı bağçe-i küy-ı dilīrān
Tasvīr-i murġa **ḫāṣṣa-i bāl** ü per virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 16). [ḫāṣṣa-i bāl, ]*

**ḥassān-ı devr-i rūzgār:** *Zamanın döneminin Hassan'ı.*

Māḥfil-i vaṣfuñda istiḥsān idersen yā beni
Ṭabʿuma dinse revā **Ḥassān-ı devr-i rūzgār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 128). [ḥassān-ı devr-i rūzgār, ]*

**ḫassān-ı rum:** *Anadolulu Hasan.*

Ṭabʿumı feyż-i nuʿūtuñ eyledi **Ḥassān-ı Rum**
Hamdu li'llāh şāʿirān-ı dehrüñ oldum eşʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 201). [ḥassān-ı rum, ]*

**ḫaste:** *Hasta.*

Teb-lerze-i muḥabbet ile dil ki **ḫastedür**
Sīmābe-i ḥaşre dek sebeb-i ıżṭırāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 11). [ḫastedür, -dür ]*

**ḫaste:** *Yorgun, takatsiz.*

Neşʿe-i nuṭḳıdur Kelīmu'llāh
**Hastesi** rūḫ-ı íbni Meryemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 14). [hastesi, -si ]*

**ḫaste:** *Aşk derdiyle hasta düşmüş, âşık.*

Haste olsañ ṣorsa ḥālüñ bir kerem-ver ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi her müje bir neşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 37). [haste, ]*

**ḫaste:** *Hasta, aşık.*

İbni Sīnā gibi her kūşede biñ **ḫastesi** var
Yazmamış ʿillet-i bīmārını Ḳānūn-ı şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 167). [ḫastesi, -si ]*

**ḫaste:** *(Aşkından dolayı) hasta, perişan (olmuş âşık).*

Ne ṣundı laʿlini cānān ne ṭutdı nabż-ı dili **ḫasteye** ne devā ne ṭabīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 8). [ḫasteye, -(y)e ]*

**ḫaste-derūn:** *Gönlü hasta, yüreği yaralı.*

Naẓīm-i **ḫaste-derūna** ʿilac ider bulınur
Anuñ da derd-i dilinden bilür ṭabīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 15). [ḫaste-derūna, -a ]*

**ḫaste-ḥāl-i bī-ḳarāre:** *Huzursuz, rahatsız, muztarip hastalık hali.*

Dönüp bir **ḫaste-ḥāl-i bī-ḳarāre**
Götinde cānı cismi pāre pāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 9). [ḫaste-ḥāl-i bī-ḳarāre, ]*

**ḫaste-ḥāl-i püsteri:** *Yatak döşek hasta halde yatan perişan.*

Söyleseñ güş eylemezler söylemezseñ derd olur
Olmasun kimse bu derdüñ **ḫaste-ḥāl-i püsteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 92). [ḫaste-ḥāl-i püsteri, -i ]*

**ḫaste-i ʿaşḳ:** *Aşk hastalığı.*

O ṭabīb-i dil ider **ḫaste-i ʿaşḳa** dermān
Bulur elbetde devā derdine tīmāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 7). [ḫaste-i ʿaşḳ, --a ]*

**haste-i ʿaşka:** *Aşk hastası; aşktan dolayı acı çekip kederlenme.*

**Haste-i ʿaşḳa** devā laʿl-i leb-i dildār imiş
Yitişinceydi eğer olsa bu tedbīr bāña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 5). [haste-i ʿaşḳa, -i, -a ]*

Laʿl-i lebüñle teşne olan **ḫaste-i ʿaşḳa**
Haṭṭuñ yoġ iken em dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 3). [ḫaste-i ʿaşḳa, -a ]*

**haste-i hecri:** *Ayrılık hastası.*

ʿİlāci şerbet-i rummān-ı laʿl-i dilberdür
Ne dem ki **ḫaste-i hecri** teb-i melāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 12). [ḫaste-i hecri, -i ]*

**haste-i hicrān:** *Ayrılık hastası.*

Ne mürde ne zinde **ḫaste-i hicrānum**
Cānā ḳati müşkil oldı ḥālüm sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 3). [ḫaste-i hicrān, --um ]*

**hastesi olduġum:** *Âşık olmak, gönül vermek.*

Şādmān it beni ḥabibüm ile
**Hastesi olduġum** ṭabībüm ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 16). [hastesi olduġum, -duğ, -um ]*

**ḫasūd:** *Hasetçi, kıskanç ‖ düşman.*

Fenn-i süḫande ḥüsn-i edāda yegānedür
Gerçek sözi egerçi **ḥasūde** yalan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 70). [ḥasūde, ]*

**ḫasūd:** *Çok hased eden.*

O ḳahramān-ı hünerdür ki ḳarşısında **ḥasūd**
Süḫande şīr-i jeyān olsa da muḥaḳḳārdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 179). [ḥasūd, ]*

Takınsa ḫançer-i mirrīḫi ḥükmini viremez **Ḥasūd** olursa Zuḫal-pāye naḫs-ı ekberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 182). [ḥasūd, ]*

O melekden beni ayırdı **ḥasūd**
Ola İblīs-i ġūl-veş merdūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 141). [ḥasūd, ]*

**ḫasūd-ı bī-sūda:** *Faydasız haset kişi*

Farḳ-ı cān-ı **ḥasūd-ı bī-sūda**
Nīzesi fetḥa şeşperi żammdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 105). [ḥasūd-ı bī-sūda, ]*

**ḫasūd-ı cāhı:** *Yüksek mevkinin çok kıskanç kimsesi. Yüksek mevkide bulunan kimseyi çok kıskanan kişi*

Ulüvv-i ḳadr ile olduḳça ḫurrem ü ḫandān
**Ḥasūd-ı cāhı** ola dembedem fiġān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 132). [ḥasūd-ı cāhı, -ı ]*

**ḫasūd-iẕʿān:** *Kıskançlık bildirme.*

Ḳıymet-i şeb-çerāġ pest olmaz
Ḳadrüm itmezse de **ḥasūd-iẕʿān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 212). [ḥasūd-iẕʿān, ]*

**ḫaşyet-i şemşīrinden:** *Kılıç korkusu.*

Çeşmi der-ḫvābdur ebrū-yı girih-gīrinden
Fitne bīdār olamaz **ḫaşyet-i şemşīrinden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 2). [ḫaşyet-i şemşīrinden, -in, -den ]*

**ḫasm-ı giran-cān-ı uḳūbet-ʿaşabī:** *Can sıkıcı işkencecinin ağır canlı düşmanı.*

Ola āvīze-i çengāl-i ḳażā peyderpey
Ser-nigūn **ḫaşm-ı giran-cān-ı uḳūbet-ʿaşabī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 68). [ḫaşm-ı giran-cān-ı uḳūbet-ʿaşabī, ]*

**ḫaṭ:** *Sevgilinin yüzündeki ince ayva tüyleri.*

Oldı Naẓīm vaṣf-ı ḥāl ü **ḫatıyla** yārüñ
Naẓmum ʿabīr-i ḫoş-bū bu ḫoş maḳāl
ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 11). [ḫatıyla, -ı, -y, -la ]*

Noḳṭa dögüp żamīrüm bildi o ḫāl ü **ḫaṭla**
Reml-i dili Naẓīmā bir gül-ʿiẕār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 13). [ḫaṭla, -la ]*

Ḳıyam-ı ḳaddüñi dipler ḳıyāmetden ʿalāmetdür
**Haṭından** baḫṣ iden ser-fitne-i āḫir zamān dirler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 4). [haṭından, -ıñ, -dan ]*

**ḫaṭ:** *(sevgilinin yanağındaki) ayva tüyü.*

Serv o ḳadd lāle o ḫad ġonce o leb gül o ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre o **ḫaṭ** sebze-i bigāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 12). [ḫaṭ, ]*

**ḫaṭ:** *(Sevgilinin yanağındaki) ayva tüyleri.*

Benefşe **ḫaṭ** o fem gül-ġonce sünbül zülf-i ʿānber-bu
Açıl ey bülbül-i dil ẕevḳin eyle bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 3). [ḫaṭ, ]*

Haṭ gülmese ṣabr iderdüm iḳrāruña līk
El virse eġer o ʿahd ü peymāne zamān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 3). [haṭ, ]*

**ḫaṭ:** *(Sevgilinin) ayva tüyleri.*

Zīr-i ḥimāyetinde **ḫaṭı** ol dü-kākülüñ
Ülfet ide ġarīb degül mi o mār o mūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 5). [ḫaṭı, -ı ]*

**ḫaṭ:** *(Sevgilinin yanağındaki) ince tüyler, ayva tüyleri.*

Zülfi sünbül **ḫaṭı** benefşe-i ter
Lāle-ḥad gül-ʿiẕār u nesrīn-ber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 99). [ḫaṭı, -ı ]*

**ḫaṭ:** *Çizgi.*

ʿĀrıżında ṣanma **ḫaṭ** ol zerger-i meh-ṭalʿatuñ
Levḥ-i sīme kilk-i ḳudretle sevād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 5). [ḫaṭ, ]*

Baña virildi manṣıb-ı vaṣfı berātla
**Haṭ** çekse üstine nola ol sāye-i ḫudāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 12). [haṭ, ]*

Naḳd-i ṣabrı baña evvel o güzel ṣaydurdı
**Haṭ** ber-āverde olup şimdi ṣaḳal ṣaydırdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 2). [haṭ, ]*

**ḫaṭā:** *Yanlış, yanlışlık.*

Rıżāda zühd ü taḳvāda hemān levḥ-i derūn sāde
**Haṭāda** ṣafḥa-i pür-naḳş u zībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 12). [haṭāda, -da ]*

Haṭalardan emīn itsün vücūdın Ḥażret-i Mevlā
Benüm gibi duʿā-yı devletin pīr ü civān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 81). [haṭalardan, -lar, -dan ]*

**ḫaṭā:** *Aslına uygun olmayan, doğru olmayan şey; yanlış, yanlışlık. Karşıtı: SAVAB. Makbul olmayan iş, kusurlu davranış, kabahat.*

Şeh-i żamīr-şināsā ş̲enā-yı z̲ātuñda
**Haṭāmı** eyle işābetle ʿāfv idüp teʾvīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 122). [haṭāmı, --m, --ı ]*

**ḫaṭā:** *Aslına uygun olmayan, doğru olmayan şey; yanlış, yanlışlık.*

Ham-ı zülf-i siyāhı çīn çīn olmış şikenlenmiş
Haṭā itmem disem ḫāl-i rūḫı müşg-i Hotanlanmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 2). [haṭā, ]*

Günāh-ı ġayre baḳup ḫacletümden āb oldum
**Haṭā** eyledi el ben ġarḳa-ı ḥicāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 2). [haṭā, ]*

Nāvek-i nālesi ṭaş olsa işābet eyler
Gelmez elbette **ḫaṭā** ʿāşıḳ-ı ṣādıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 8). [ḫaṭā, ]*

Ḥüccet-i vaṣf-ı ṣıfātuñda **ḫaṭā** itse Naẓīm
Keremüñden ḳālem-i ʿafv ile eyle imżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 307). [ḫaṭā, ]*

Ey ẓāḫiri hūb bāṭını zişt liḳā
Ṣūretde işi ṣavāb maʿnīde **ḫaṭā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 2). [ḫaṭā, ]*

ʿAfvine nisbet ile cürm ü **ḫaṭā**
Tāb-ı ḫurşīd ile mānende-i berf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 21). [ḫaṭā, ]*

**ḫaṭā itse:** *Hata etmek, yanlışlık yapmak, yanılgıya düşmek.*

Dāḫil-i maḥkeme-i ʿafvi seḥergāh-ı ḥisāb
Ne ḳadar cürm ü **ḫaṭā itse** olınmaz tecrīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 54). [ḫaṭā itse, ]*

**ḫaṭar-gāh:** *Tehlikeli yer.*

Tevfīḳ refīḳ olmayıcaḳ menzil alınmaz
Çoḳdur reh-i ṣaḥrā-yı muḥabbetde **ḫaṭar-gāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 4). [ḫaṭar-gāh, ]*

**ḫaṭāsız:** *Hatasız.*

Ḳul **ḫaṭāsız** olur mı pādişehüm
Saña lāyıḳ mı ey şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 285). [ḫaṭāsız, ]*

**ḫaṭ-āver:** *Sevgilinin yüzündeki ayva tüylerinin yeni bitmeye başlaması.*

Beyāż-ı defter-i ḥüsni sevād ile doldı
**Haṭ-āver** oldugınuñ vechi var budur sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 8). [haṭ-āver, ]*

**ḫaṭ-āver:** *Ayva tüyleri yeni bitmeye başlamış (güzeller).*

**Haṭ-āver** oldugı dem hüşni kareler giydi
Libāsı mātemiyānuñ siyāh cāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 7). [haṭ-āver, ]*

Teşne-i dīdār iken oldı **ḫaṭ-āver** dil-rübā
Olmasın mı ʿāşıḳa hicrān hicrān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 11). [ḫaṭ-āver, ]*

**ḫaṭ-āver:** *Ayva tüyleri yeni bitmeye başlamış*

**Haṭ-āver** olmaduḳca vāḳıf olmaz ḥāl-i ʿuşşāḳa
Ser-germ-i ġurūrı ṣabr-ı ʿāşıḳ dil-nüvāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 11). [haṭ-āver, ]*

Dilden **ḫaṭ-āver** görüp āh itmeġe deġmez
Āyīne-i ḫorşīdi siyāh itmeġe deġmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 1). [ḫaṭ-āver, ]*

**haṭ-āver dil-rübā:** *Gönül çalan yeni yetme güzel.*

Ḥüsn ile mümtaz iken oldı **haṭ-āver dil-rübā**
Şāneyi itdüm hediyye armaġān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 9). [haṭ-āver dil-rübā, ]*

**haṭ-ber-āverde:** *Yüzünde ayva tüyleri olan, güzeller.*

**Haṭ-ber-āverde** görüp dilberi mātem-zededür
ʿĀşıḳuñ baḫt-ı siyāhı yine berhem-zededür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 1). [haṭ-ber-āverde, ]*

**hātem:** *Arapların Tayy kabilesinden cömertliğiyle ünlü İbn Abdullah bin Sa'd'ın lakabı.*

Sāʾil-i kemterīn-i cergeninuñ
Saʾil-i kemterīni **Hātemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 56). [hātemdür, -dür ]*

**hātem:** *Mühür, son.*

ʿAdl ü dād ile ḫacālet-baḫş-ı şād Nuşirevān
Şermsār-ı cūdı **Hātem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 52). [hātem, ]*

**hātem:** *1)Arapların Tayy kabilesinden, cömertliğiyle ünlü İbn Abdullah bin Sa'd'ın lakabı.*

Leb-i laʿli olup tebḫâle-dâr ol zer-ger-i ḥüsnüñ
Ḳıyās itdüm görüp dīvānedür **ḫātem** kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 8). [ḫātem, ]*

**hātem:** *Mühür, işaret.*

Caʿfer gedā-yı ḫārmen-i inʿāmı ez-derūn
**Hātem** faḳīr-i mezraʿ-ı iḥsānı ʿan-şamīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 8). [hātem, ]*

**hātem-i ʿafvi:** *Af mührü.*

Ey **ḫātem-i ʿafvi** zîb-i her nāme-siyāh
Imżā-yı ḳabūli zīver-i levḥ-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 1). [ḫātem-i ʿafvi, ]*

**hātem-i dil:** *Gönlün yüzüğü, mührü.*

Yazildi nāme şeh-i ʿaşḳ ey Naẓīm nola
İderse mühr-i Süleymāna ṭaʿne **ḫātem-i dil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 20). [ḫātem-i dil, ]*

**hāṭem-i ṭayy:** *Arap kabileleri arasında tanınmış "Tayyi" kabilesine mensup ve cömertli meşhur olan "İbnü Abdillâh Bin Sa'd" in lakabı; çok cömert [adam].*

Der-i cūdında Bermekī sāʾil
**Hātem-i Ṭayy** o bābda der-bān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 44). [hātem-i ṭayy, ]*

**hāṭem-i ṭayy:** *Tayy'ın mührü.*

Sāʾil-i bārgeh-i mekrümeti **Hāṭem-i Ṭayy**
Bermekī dergeh-i luṭfında kerem-beste gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 25). [hāṭem-i ṭayy, ]*

**hātemüʿl-enbiyā:** *Nebilerin, Peygamberlerin sonuncusu.*

Seyyidü'l-kevneyn **ḫātemüʿl-enbiyā**
ḫayru'l-beşer
Dāver-i ʿālī-güher şāḫenşeh-i vālā-tebār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 65). [ḫātemüʿl-enbiyā, ]*

**<u>ḫātem-zede:</u>** *Yüzüğe bağlı.*

O şehüñ bendesiyüz kim yed-i şunʿ-ı ezelī
Püşt-i ser-nāme-i ikrāmına **ḫātem-zededür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 12). [ḫātem-zededür, --dür ]*

**<u>haṭ-ı dil-cū-yı muṣṭafā çelebi:</u>** *Mustafa Çelebi'nin gönül cezbedici ayva tüyleri.*

Didüm Naẓīm görince o liḥye-i pāki
Saʿīd ola **ḫaṭ-ı dil-cū-yı Muṣṭafā Çelebi**
(1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 10). [ḫaṭ-ı dil-cū-yı muṣṭafā çelebi, ]*

**<u>haṭ-ı ġamından:</u>** *Gam yarası.*

Hayrān-ı çeşm-i mesti bir ḫāksār āhū
Müşgīn **ḫaṭ-ı ġamından** bir pāymāl ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 10). [ḫaṭ-ı ġamından, -ın, -dan ]*

**<u>haṭ-ı jengārsız:</u>** *Yeni çıkmış, pas rengi almamış ayva tüyleri(olmayan var mı).*

Var mı bir rūḫsār kākülsüz **ḫaṭ-ı jengārsız**
Mārsız gencîne olmaz gül bulınmaz ḫārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 1). [ḫaṭ-ı jengārsız, -sız ]*

**<u>haṭ-ı laʿliyle:</u>** *Lal taşı gibi (kırmızı) dudağın kenarındaki ayva tüyler.*

**Haṭ-ı laʿliyle** olmış ebrūvānı çar mevc-i naz
Temāşā eyle baḥr-ı ḥüsn-i ʿālem-gīrinüñ cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 3). [haṭ-ı laʿliyle, -i, -y, -le ]*

**<u>haṭ-ı müşgīn:</u>** *Misk kokulu/misk renginde, siyah, kara yazı.*

Nice bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ nisār olmaz
**Haṭ-ı müşgīn** ile ol māh-ṭalʿat ḥāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 6). [haṭ-ı müşgīn, ]*

**<u>haṭ-ı sebzini:</u>** *Yeni terleyen bıyıklar.*

Vaṣf eyle **ḫaṭ-ı sebzini** būs it leb-i laʿlin
Ḥıżra buluşup hem-ḳadeḥ-i āb-ı ḥayāt ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 5). [ḫaṭ-ı sebzini, -in, -i ]*

**<u>haṭ-ı yāḳūtı:</u>** *Yakut renkli ayva tüyleri II yakut hattı. (ayva tüyleriyle birlikte düşünülmüş, yakut üzerinde tevriye yapılarak Yakut Mustâ'sımî, hat kelimesinde tevriye yapılarak yazı kastedilmiştir. Yâkut Mustâ'sımî (?-1298) İslam dünyasında hat tarihinin büyük sanatkarıdır. Son Abbasî halifesi Musta'sım'ın kölelerinden olup, bu halife tarafından yetiştirilip nisbesini de ondan almıştır.).*

Celī gördüm muḥaḳḳāk ḫaṭṭ-ı reyḥānī lebin yārüñ
**Haṭ-ı Yāḳūtı** neşh itmiş nigīn-i laʿl-i dildāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 2). [haṭ-ı yāḳūtı, -ı ]*

**<u>ḫatīb:</u>** *Hitap eden, öğüt veren, söz söyleyen.*

Ḥālīl ü hem Ḥabīb ü hem Ṭabīb ol
Ḳarīb ü hem münīb ü hem **ḫaṭīb** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 16). [ḫaṭīb, ]*

**<u>haṭīb-i bī-miṣāl:</u>** *Emsalsiz sevgili.*

Minber-i ʿirfān u taḳvāda **ḫaṭīb-i bī-miṣāl**
Cāmiʿ-i zühde imām-ı ʿārif-i bā-intibāh

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 37). [ḫaṭīb-i bī-miṣāl, ]*

**ḫaṭīb-i minberdür:** *Minberde hutbe okuyan.*

Menār-ı cāmiʿ-i ʿirfānda ṣavt-ı kilki eẕān
Nevā-yı nuṭḳ-ı bülendi **ḫaṭīb-i minberdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 164). [ḫaṭīb-i minberdür, -dür ]*

**ḫaṭīb-i minberi:** *Minberde hutbe okuyan.*

Mescid-i Aḳṣa-yı maḳṣūduñ İmām-ı Aʿẓāmı
Cāmi-i esrār u ʿirfānuñ **ḫaṭīb-i minberi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 142). [ḫaṭīb-i minberi, -i ]*

**hātif:** *Gaybdan seslenir gibi haber veren melek.*

Bu ḳaṣr-ı bī-ḳuṣūruñ beyt-i tārīḫin Naẓīm-āsā
Didi **hāṭif** zihī meʾvā-serā ʿOṯmān Pāşāya
(1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 30). [hāṭif, ]*

**hātif:** *Gaybdan seslenir gibi haber veren melek.*

Didi Naẓīm **hāṭif** tarīḫīni bu ṭarḥuñ
Baḥr üzre ṭarz-ı zībā cāy-ı Ḥüseyn Pāşā
(1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 13). [hāṭif, ]*

**ḥaṭif-i ḳudsī:** *Gaybdan haber veren kutsal melek; seslenici.*

Söyledi tārīḫini **hātif-i ḳudsī** Naẓim
Ḥācī Sefer eyledi gülşen-i ʿAdni maḳām
(1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 28, Mısra 1). [hātif-i ḳudsī, ]*

**ḥaṭif-i ḳudsī:** *Kutsal , seslenici melek.*

**Haṭif-i ḳudsī** didi tārīḫ-i Şāliṯ ey Naẓīm
Buldı Sulṭān Aḥmedüñ dünyā ḳudūmiyle şeref (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 23). [haṭif-i ḳudsī, ]*

**ḫatim:** *Kuran'ı başından sonuna kadar ezberden okuma.*

Hāris ü ʿādil ü hādī vü **ḫātim**
Cevād u hem ġanī fettāḥ u kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 23). [ḫātim, ]*

**hātime-i muṣḥaf-ı ümmīd:** *Ümidimiz Kur'an'ı hatmetmek.*

Elbetde olur **ḫātime-i muṣḥaf-ı ümmīd**
İḫlāṣ ki var Fātiḥa-i niyyetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 7). [ḫātime-i muṣḥaf-ı ümmīd, ]*

**hātır:** *Gönül, gönülde olan his.*

Āha rūḫṣat virmeyelden **hāṭırum** āsūdedür
Bād taḥrīk itmese yemde sükūn efzūn olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 3). [hāṭırum, -um ]*

Hayālinden cüdā dīde ġamından dūr olan **ḫaṭır**
Biri baḥre ġarīḳ olsun biri nāre ḫārīḳ olsun
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 3). [ḫaṭır, ]*

Devri sürūra bādı der-beste nā-murādı
Dillerde şevḳ u şādī **ḫāṭırda** şādmānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 28). [ḫāṭırda, -da ]*

**hātır:** *Gönül, duygu, his.*

Maġruruñ olursa **ḫâṭırı** kibr ile germ
Sen eyle deruñ-ı şaḫtını rıfḳ ile nerm

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 1). [ḫâṭırı, -ı ]*

**ḫāṭır:** *Akıl, fikir, düşünce*

Luṭf eyle **ḫāṭırın** ele al bir ġarībdür
Dergāhuña ne dem ki o şīrīn-zebān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 77). [ḫāṭırın, -ın ]*

**ḫāṭır:** *(Âşığın) gönlü.*

Bīm-i hecr ü cevr-i yār ü taʿn-ı bed-gūdan Naẓīm
Kārum efġān ṣabr nālān **ḫāṭırum** vīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 14). [ḫāṭırum, -(u)m ]*

**ḫāṭıra:** *Unutulmayan, akılda kalan şey.*

Eyler delik delik dili peykān-ı ḥasreti
Gāhī ki **ḫāṭıra** o kemān ebrūvān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 96). [ḫāṭıra, ]*

**ḫāṭır-ı aʿdā:** *Düşman hatrı.*

ʿAdāletle Stanbūla geçüp mesned-nişīn oldı
Eḥibbā şād u ḫurremdür mükedder **ḫāṭır-ı aʿdā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 4). [ḫāṭır-ı aʿdā, ]*

**ḫaṭır-ı aʿdāñı:** *Düşmanların gönlü.*

Ġarażum kāf gibi **ḫaṭır-ı aʿdāñı** müdām
Tīġ-ı ser-tīz-i zebānumla şikāf itmekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 11). [ḫaṭır-ı aʿdāñı, --ı ]*

**ḫāṭır-ı ʿāşıḳ:** *Aşığın gönlü.*

Genc-i maʿmure-i ʿirfān olanuñ bāṭında
Ẓāhiri **ḫāṭır-ı ʿāşıḳ** gibi vīrāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 4). [ḫāṭır-ı ʿāşıḳ, ]*

**ḫāṭır-ı cemdür:** *Cemşid'in hatırı.*

O şehüñ bezmgāh-ı nehyinde
Cām-ı meksir **ḫāṭır-ı Cemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 48). [ḫāṭır-ı cemdür, -dür ]*

**ḫāṭır-ı cürm-nüvāz:** *Suç kabahat okşayan gönül.*

Ey ʿādet-i ʿafvi **ḫāṭır-ı cürm-nüvāz**
Dilrīş-i ḫaṭāya şefḳati merḥamet-sāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 1). [ḫāṭır-ı cürm-nüvāz, ]*

**ḫāṭır-ı ferrāş:** *Çöpçünün gönlü.*

Şāḫ-ı ʿaşḳuñ ferşine çārūb iken müjgānları
Rūzgār eyler mi muġber **ḫāṭır-ı ferrāşını** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 8). [ḫāṭır-ı ferrāş, --ı, --n-, --ı ]*

**ḫāṭır-ı feyyāż:** *Feyizli gönül.*

Hāṭır-ı feyyāż ile itse eġer ʿarż–ı kemāl
Halḳa-i erbāb-ı dāniş meclis-i taṣvīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 41). [hāṭır-ı feyyāż, ]*

**ḫāṭır-ı feyyāżına:** *Feyizli gönül.*

Kilk-i siḥr-isārına vābeste inşā-yı laṭīf
**Hāṭır-ı feyyāżına** şāyeste eşʿār-ı selis
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 8). [hāṭır-ı feyyāżına, -ın, -a ]*

**ḫāṭır-ı ḥazīnini:** *Hüzünlü gönlü.*

Kalbiñi ġamden eyleyüp āżād
İdeyüm **ḫāṭır-ı ḥazīnini** şād *(Yahya Nazîm*

*Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 194). [ḫāṭır-ı ḥazīnini, -i, -n, -i ]*

**ḫāṭır-ı mecmuʿ:** *Derli toplu gönül, zihin.*

Ḳatı bir **ḫāṭır-ı mecmuʿ** perīşān olmaz
Var mı bir şemʿ ki ḫandān ola giryān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 1). [ḫāṭır-ı mecmuʿ, ]*

**hāṭır-ı mecrūḫa:** *Yaralı gönül.*

ʿİllet-i bīmār-ı ʿişyāna ṭabīb-i çāre-sāz
**Hāṭır-ı mecrūḫa** merhem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 86). [hāṭır-ı mecrūḫa, -a ]*

**haṭır-ı saht-ı yār:** *Sevgilinin katı kalbi.*

**Haṭır-ı saḫt-ı yāri** nerm eyler
Kimse bilmez füsūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 7). [haṭır-ı saḫt-ı yār, -i ]*

**hāṭır-ı sahtını:** *Güçlü, kuvvetli gönül.*

**Hāṭır-ı saḫtını** nerm itmiş o bī-merḥametüñ
Nedür ey dil bu eser āteş-i āḫūnda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 9). [hāṭır-ı saḫtını, -ın, -ı ]*

**hātīr-ı veliyy-i niʿām:** *Nimet sahibinin hatırı.*

Ey **ḫātīr-ı veliyy-i niʿām** gül gibi müdām
Bāġ-ı ṭarabda bād-ı ferāḥla küşāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 21). [ḫātīr-ı veliyy-i niʿām, ]*

**hāṭır-nişān:** *Hatırda kalmış*

O tīr-endāz-ı nāẕuñ tā ki dil **ḫāṭır-nişānıdur**
Kemān ebrūsınuñ levḥ-i ḫādeng imtiḫānıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 5, Mısra 1). [ḫāṭır-nişānıdur, -ıdur ]*

**ḫatm:** *Mühürleme, mühürlenme.*

Duʿāya başla ḫulūş üzre **ḫatm** idüp süḫanı
Sükūt mührini ur vaḳtidür deḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 121). [ḫatm, ]*

**hatm:** *Bitirme.*

Bilindi derdi dilüñ ḥasb-i ḥāli **ḫatm** idelüm
Duʿāya başlayalum olmasun süḫan taṭvīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 135). [ḫatm, ]*

**ḫatm:** *Bitirmek II Bütün sıkıntıları tanıma ve onlara katlanma durumu.*

Bende **ḫatm** oldı melāḥat cümle ḫūbān-ı cihān
Leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 15). [ḫatm, ]*

**hatm-i enbiyâ:** *Peygamberlerin sonuncusu.*

Yā Rab be-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül **ḫatm-i enbiyâ**
Kim zāt-ı pākidür sebeb-i ḫilḳat-i ciḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 9). [ḫatm-i enbiyâ, ]*

**hatmü'l-enbiyā:** *Son peygamber.*

Hvāce-i kevneyn **ḫatmü'l-enbiyā** ḫayru'l-beşer
Mürşid-i rāh-ı yaḳīn ḳuṭb-ı risālet-ḫānḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 47). [ḫatmü'l-enbiyā, ]*

**ḫaṭṭ:** *(Sevgili'nin) yüzündeki ayva tüyleri.*

Pür-sevād-ı zülf ü **ḫaṭṭ** u ḥāldür levḥ-i dilüm
Ġayrdan gerçi derūnı sādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 3). [ḫaṭṭ, ]*

Olsa ʿaceb mi **ḫaṭṭ** ile maʿzûl ʿāḳıbet
Nev-devletān-ı ḥüsn ki maġrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 5). [ḫaṭṭ, ]*

Laʿl-i lebüñle teşne olan ḫaste-i ʿaşḳa
**Haṭṭuñ** yoġ iken em dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 4). [haṭṭuñ, -uñ ]*

Esīr-i ḥāli olup **ḫaṭṭı** fikrine düşdüm
Kemīne noḳṭa-i nāçīz idüm kitāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 11). [ḫaṭṭı, -ı ]*

Ḳalmaz bu ṭaravet saña **ḫaṭṭuñ** gelüp āḫir
Cānā seni şimdi ṣaranı sen de ṣararsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 5). [ḫaṭṭuñ, -uñ ]*

Hefte-i ʿaşḳuñ diler her rūzı bir sāl olduġın
Ṭıfl-ı dil **ḫaṭṭ** eylemez āzādī-i āẕīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 4). [ḫaṭṭ, ]*

Sevādī **ḫaṭṭuñ** baña berātla virildi
Zülfüñ hevesi ḳayd-ı ḥayātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 1). [ḫaṭṭuñ, -uñ ]*

**ḫaṭṭ:** *(Sevgilinin yanağındaki) ayva tüyleri.*

Yād-ı ḳadd ü **ḫaṭṭıyla** aḳıt rūd-ı sirişküñ
Ey dīde leb-i cūyda serv ü semeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 9). [ḫaṭṭıyla, -ı, -y, -la ]*

**Haṭṭında** niḫān olup o māhuñ ḫāli
Āşūbdan oldı mülk-i ḥüsni ḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 1). [haṭṭında, -ıñ, -da ]*

**ḫaṭṭ:** *(sevgilinin yüzündeki) ayva tüyü.*

Yazmış kenār-ı nüsha-i ḥüsne **ḫaṭṭı** nola
Ol ḫvāce-i melāḥate olsa kitāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 11). [ḫaṭṭı, -ı ]*

**ḫaṭṭ u ḫāl-i ʿānber:** *Anber renkli, kokulu ayva tüylü ve benli.*

Ol ṭurre nāfe-i Çīn ol **ḫaṭṭ u ḫāl-i ʿānber**
Her deste deste kakül bir dest-mâl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 1). [ḫaṭṭ u ḫāl-i ʿānber, ]*

**ḫaṭṭ u ḫāliyle:** *(Sevgilinin yanağındaki) ayva tüyleri ve ben.*

Ser-levḥa-i taʿlīm-i cünūn-ı dil ü cāndur
Rūḫsār u cebīni **ḫaṭṭ u ḫāliyle** Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 12). [ḫaṭṭ u ḫāliyle, -i, -y, -le ]*

**hattā:** *"Bile, dahi" anlamında bağlaç.*

ʿİlm ü ʿirfān ile bir ẕāt-ı ḥikem-perver idi
Şeyḫ-i murtāż idi **ḥattā** veraʿ u taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 8). [ḥattā, ]*

**ḫaṭṭ-āver:** *Ayva tüylerinin çıkması durumu.*

Bir büse luṭfına ḳasem itmişdi virmedi
Olsun hele **ḫaṭṭ-āver** o şūḫı yemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 12). [ḫaṭṭ-āver, ]*

**ḫaṭṭ-ı ʿanber-fām:** *Anber kokulu (Sevgili'nin) yüzündeki ayva tüyleri.*

İhāta itdi ʿiẕārın o **ḫaṭṭ-ı ʿanber-fām**
Ṭavāf-ı Kaʿbe iden maġribī sipāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 5). [ḫaṭṭ-ı ʿanber-fām, ]*

**haṭṭ-ı haṭā:** *Hatalı yazı.*

Bir **ḫaṭṭ-ı ḫaṭā** sahāyif-i aʿmālüm
Ey ḫvace-i ʿālem eyle ʿafv ile nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 3). [ḫaṭṭ-ı ḫaṭā, ]*

**haṭṭ-ı haṭā:** *Hata'nın yazısı.*

Ḥaḳ üzre ʿadl ü dād ile icrā-yı emr-i şerʿ idüp
Bürḫān-ı ḥükm-i ṣāʾibi **ḫaṭṭ-ı ḫaṭādan** sādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 14). [ḫaṭṭ-ı ḫaṭā, --dan ]*

**haṭṭ-ı ʿiẕārın:** *(Sevgilinin) yanağındaki ayva tüyler.*

Zevali olduġını her kemālüñ ehl-i naẓār
**Haṭṭ-ı ʿiẕārın** o meh-ṭalʿatuñ ḳarīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 16). [haṭṭ-ı ʿiẕārın, -ın ]*

**haṭṭ-ı laʿli:** *Sevgilinin dudağının ayva tüyü.*

Virmez ṣafā-yı ḥüsni **ḫaṭṭ-ı laʿli** ẕevḳini
Biñ kerre olsa lüccede gevher-niṣār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 7). [ḫaṭṭ-ı laʿli, ]*

**haṭṭ-ı leb:** *Dudağının tüyleri.*

Riyāż-ı ḥüsnini zeyn itdi bir nigū-kāruñ
Yitişdi sebze-i ḫaṭṭ-ı rūḫıyla ḫaṭṭ-ı lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 2). [ḫaṭṭ-ı leb, ]*

**haṭṭ-ı lebi:** *Dudağın üzerindeki ayva tüyü.*

Gösterdi fülk-i hūşe yem-i ḥüsn-i yār mevc
Ebrūlarıyla **ḫaṭṭ-ı lebi** oldı çār-mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 2). [ḫaṭṭ-ı lebi, -i ]*

**haṭṭ-ı leb-i şekker-şikenüñ:** *Tatlı konuşan dudaklarının çizgisi.*

Teshīr-i dile laʿlüñ olup mühr-i Süleymān
**Haṭṭ-ı leb-i şekker-şikenüñ** mūr ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 14). [haṭṭ-ı leb-i şekker-şikenüñ, --üñ-i ]*

**haṭṭ-ı miḥverdür:** *Sevgilinin yüzündeki ayva tüylerinin ekseni.*

Bir āsmāndur o nīlī o ṭāḳ-ı vālā-tak
Ki rīsmānı sütūnında **ḫaṭṭ-ı miḥverdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 94). [ḫaṭṭ-ı miḥverdür, -dür ]*

**haṭṭ-ı mihveri:** *Sevgilinin yüzündeki ayva tüylerinin ekseni.*

Ol şehüñ ber-āsmāndur ḫayme-i iclālı kim
Mehcesi māh u ṭınābı oldı **ḫaṭṭ-ı mihveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 124). [ḫaṭṭ-ı mihveri, -i ]*

Kāh-ı bülend cāhına şāyestedür felek
Zerrin kemer iderse eġer **ḫaṭṭ-ı mihveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 60). [ḫaṭṭ-ı mihveri, -i ]*

**haṭṭ-ı müşg:** *Mis kokulu yüz.*

Ruhında **ḫaṭṭ-ı müşgīn** üzre düşmiş ṣanma kāküldür
Gül-i terle benefşe üzre gūyā ṣaçlı sünbüldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 1). [ḫaṭṭ-ı müşg, ]*

**haṭṭ-ı pergār-vār:** *Pergel gibi çizgileri.*

Vefḳ-ı cemāli ol **ẖaṭṭ-ı pergār-vār** çizdi
Devr-i rûḫında fitne-i āḫir kenār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 1). [ẖaṭṭ-ı pergār-vār, ]*

**haṭṭ-ı pergār-vār:** *Pergel gibi çizgileri.*

Vefḳ-ı cemāli ol **ẖaṭṭ-ı pergār-vār** çizdi
Devr-i rûḫında fitne-i āḫir kenār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 1). [ẖaṭṭ-ı pergār-vār, ]*

**haṭṭ-ı reyḥān:** *Kur'an yazımında kullanılan yazı; sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.*

Ol devā bir ü iki bismi'llāh **ẖaṭṭ-ı reyḥān** ile
Vech-i pür-envārı bir muṣḥafdur āyet ber-kenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 49). [ẖaṭṭ-ı reyḥān, ]*

**haṭṭ-ı reyḥān:** *Reyhan Tüyleri.*

**Haṭṭ-ı reyḥān** mıdur ol ʿārıż-ı pür-ḥāl üzre
Sūre-i Nūr mıdur berg-i gül-i āl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 1). [haṭṭ-ı reyḥān, ]*

**haṭṭ-ı reyḥān:** *Fesleğen kokulu ayva tüyleri.*

Haṭṭ-ı reyḥān o zībā laʿl ü dilkeş fem kenārında
Haṭṭ-ı Yāḳutdur güyā ki cām-ı Cem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 1). [haṭṭ-ı reyḥān, ]*

**haṭṭ-ı reyḥānī:** *Kur'an yazımında kullanılan yazı; sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.*

Celī gördüm muḥaḳḳāk **ẖaṭṭ-ı reyḥānī** lebin yārüñ
Haṭ-ı Yāḳūtı neşh itmiş nigīn-i laʿl-i dildāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 1). [ẖaṭṭ-ı reyḥānī, -i ]*

**haṭṭ-ı rūḫ:** *Yüzdeki ayva tüyleri.*

Haṭṭ-ı rūḫı âşinalığım ḳaṭʿ itmez
Olmaz o çemende sebz-i bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 3). [haṭṭ-ı rūḫ, ]*

**haṭṭ-ı rūḫi:** *Yüzdeki ayva tüyleri.*

Yitişdi **ẖaṭṭ-ı rūḫi** āyine olup eline
ʿAceb gelür mi o mest-i mey-i ʿitābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 5). [ẖaṭṭ-ı rūḫi, ]*

Āfet yitişdi **ẖaṭṭ-ı rūḫi** şimdi dilberüñ
Gülşenserāy-ı ḥüsn ü bahā çldı ẖār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 7). [ẖaṭṭ-ı rūḫi, ]*

**haṭṭ-ı rūh-ı cānān:** *Sevgilinin yanaklarının ayva tüyleri.*

Şām-ı hicrān idügi ʿāḳıbet-i ṣubḥ-ı viṣāl
Bize **ẖaṭṭ-ı rūḫ-ı cānān** gibi bürḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 4). [ẖaṭṭ-ı rūḫ-ı cānān, ]*

**haṭṭ-ı rūḫın:** *Yüzdeki ayva tüyleri.*

**Haṭṭ-ı rūḫın** iderse nola ġamzesi tırāş
Yārüñ öñinde āyine yānında berberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 3). [haṭṭ-ı rūḫın, -ın ]*

**haṭṭ-ı sebz:** *Taze ayva tüylü.*

Ey **ẖaṭṭ-ı sebzi** Hıżr-ı melāḥat yitiş meded
Gel intizārda ḳoma ben derd-mendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 11). [ẖaṭṭ-ı sebz, --i ]*

**<u>haṭṭ-ı sebz:</u>** *Taze tüyler.*

O **ḫaṭṭ-ı sebzi** gördüm gird-i laʿl-i ābdārında
Buluşdum Ḫıżra ey dil çeşme-i ḥayvān kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 27, Mısra 1). [ḫaṭṭ-ı sebz, --i ]*

**<u>haṭṭ-ı sebz-i:</u>** *Taze tüy.*

Yitişdirdi **ḫaṭṭ-ı sebz-i** riyāż-ı ḥüsn-i cānānı
Meğer kim Ḫıżr o gülzāruñ çemen-pīrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 7). [ḫaṭṭ-ı sebz-i, ]*

**<u>haṭṭ-ı sebziyle:</u>** *Taze tüy.*

**Haṭṭ-ı sebziyle** leb-i cān -baḫşla ol māh-rū
Yirde gökde Ḫıżr u ʿİsā gibi āyā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 3). [haṭṭ-ı sebziyle, -yle ]*

**<u>haṭṭ-ı sebzüñ:</u>** *Yeşil (taze) ayva tüyü.*

**Haṭṭ-ı sebzüñ** nola sīrāb-ı lebüñ olsa henüz
Ḫıżr içün vāsıṭa-i çeşme-i ḥayvān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 19). [haṭṭ-ı sebzüñ, ]*

**<u>haṭṭ-ı sebzüñ:</u>** *Yeni çıkan sakallar ( çizgi ).*

**Haṭṭ-ı sebzüñ** yitişüp Ḫıżr-ı dil-i şeydādur
Leb-i cān-baḫş ile ammā ki Mesīḫāşın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 5). [haṭṭ-ı sebzüñ, -üñ ]*

**<u>haṭṭ-ı semen:</u>** *Yasemin gibi, yasemine benzeyen ayva tüyleri.*

Gül o rū ġonce olup lāle o ḥad ol **ḫaṭṭ-ı semen**
Ṣaçlı sünbüldür o ʿānber bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 5). [ḫaṭṭ-ı semen, ]*

**<u>haṭṭ-ı yāḳūt:</u>** *Yakuta ait hat.*

Haṭṭ-ı reyḥān o zībā laʿl ü dilkeş fem kenārında
**Haṭṭ-ı Yāḳutdur** güyā ki cām-ı Cem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 2). [haṭṭ-ı yāḳut, -dur ]*

Hoş-nüvīs olsañ muḥaḳḳāk nüsha taʿliḳ ideler
**Haṭṭ-ı Yāḳūt** ile reyḥānuñ olursan hem-seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 62). [haṭṭ-ı yāḳūt, ]*

**<u>ḫavāle:</u>** *Ismarlamak, sipariş.*

Rast-gū olsañ ġalat-fehmān-ı bezm-i iʿtīrāż
Üstüñe eyler **ḥavāle** bir muʿārıż kāfiri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 44). [ḥavāle, ]*

**<u>ḫavale eyleyeli:</u>** *Göndermek, sevk etmek, yönlendirmek.*

Seḥāb-ı emri ki tevʾemdür ebr-i nehyi ile
**Ḥavale eyleyeli** yaḫşı vü yaman üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 46). [ḥavale eyleyeli, -y, -eli ]*

**<u>ḫavāṣ:</u>** *Saygın olanlar.*

Ey maḥrem-i rāz-ı meclis-i ḫāṣu'l-ḫāṣ
Muḥtāc-ı şefāʿati ʿavām ile **ḫavaṣ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 2). [ḫavaṣ, ]*

**<u>hāvce-i kevn:</u>** *Kainat hocası.*

**Hāvce-i kevn** ü mekān maḥkeme-i vaṣfında
Dinleye budur ümīdüm o ḫıdīv-i dānā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 81). [hāvce-i kevn, ]*

**ḫavf:** *Korku, endişe.*

Bir zaḫm-ı nāze minnet iderdüm nigāhuña
**Havfüm** budur ki sīnede her çāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 4). [havfüm, -um ]*

Yād-ı lebiyle oldı göñül mest-i ser-girān
Rāz-ı derūnı **ḫavfüm** odur āşikāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 12). [ḫavfüm, -um ]*

Gelmedi bir ḫaber-i müjde ile yāre giden
Ḳaldı göñlüm gibi **ḫavfüm** bu ki dildāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 2). [ḫavfüm, -um ]*

**ḫavf:** *Korku*

**Havf** ile recāda eyleme ser-gerdān
Ey hicr ü viṣāli ʿāşıka yeʾs ü ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 3). [havf, ]*

Haber-i mūḥiş ile mużṭaribü'l-ḥāl oldı
Zümre-i ehl-i beyān **ḫavf** ile bu maʿnādan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 8). [ḫavf, ]*

**ḫavf:** *Korku.*

Dem-i ʿafvinde seḥer-gāh-ı şefāʿat o şehüñ
Derekāte derecāt ola bedel **ḫavfe** recā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 136). [ḫavfe, -e ]*

**ḫavṣala:** *Anlayış, akıl.*

Ṣaḥbā-yı ʿaşḳ **ḫavṣalaya** ṣıġmasa nola
Ednā ḥababı kāse-i nüh-āsmān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 9). [ḫavṣalaya, -ya ]*

Derdüñ dimeseñ kimseye maġrur ṣanurlar
Söylerseñ eġer **ḫavṣaladan** dūr ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 2). [ḫavṣaladan, -dan ]*

**ḫavż-ı mālālāl:** *Ağzına kadar dolu havuz.*

Āb-ı ṣāfı ḫoş-güvār u rūḥ-baḫş u dil-güşā
**Ḫavż-ı mālālālinüñ** leb-teşnesi pīr ü civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 8). [ḫavż-ı mālālāl, ]*

**ḫavż-ı mālamālinüñ:** *Dopdolu havuzunun.*

**Havż-ı mālamālinüñ** leb-teşnesi ʿāynü'l-ḥayāt
Āb-ı nābı cān-fezā feyż-i hevāsı dil-güşā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 9). [havż-ı mālamālinüñ, --i, --nün--i, -nün ]*

**hāv:** *(Hayy) "Bütün varlıkların hayat kaynağı, ebedî ve hakiki hayat sahibi" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.*

ʿOsmān **ḥayā** vü ḥilm ki māḫṣūṣ-ı zātıdur
ʿİlm ü feżīlet ile kemālāt-ı Ḥayderī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 29). [ḥayā, -a ]*

**hāv:** *Vay!, Eyvah!.*

Bezm-i meyde nāgeḫān bir **hāy** u hū ḳopdı yine
Lebleri yādıyla sāḳinüñ fesād olmış gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 13). [hāy, ]*

**hāy u hūy:** *Neşe sevinç.*

Māḥrem-i rāz olmayan sālikdedür bu **hāy u hūy**
Bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa ol kim oldı vāṣıl mest

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 3). [hāy u hūy, ]*

**hāy u hūy-ı:** *Neşe sevinç.*

Serümde suziş-i ʿaşḳı dilümde ṣad teşvir
Ṭaraf ṭaraf yine hep **hāy u hūy-ı**
Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 12). [hāy u hūy-ı, -ı ]*

**hāy u hūylar:** *Neşe sevinç.*

Ol ẕevḳler o cilveler ol **hāy u hūylar**
Hep geldi geçdi ey dil o da bir zamān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 11). [hāy u hūylar, -lar ]*

**ḥayā:** *Edeb.*

Eyvān-ı ser-bülendin seyr eyleyüp ʿaceb mi
Geçse yire **ḥayādan** ṭāḳ u revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 10). [ḥayādan, -dan ]*

**ḥayā:** *Edep.*

Eşk-i ālüm dökülür şimdi velī rūḥlarına
Ṣoñra gülgüne-zen-i şerm ü **ḥayādur**
Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 8). [ḥayādur, -dur ]*

**ḥayā:** *Ar, namus, edep.*

Menbaʿ-ı ḥilm u **ḥayā** Ḥażret-i ʿOsmān-ı ḥalīm
Biri anuñ esedu'llah ʿAlīdür ki henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 75). [ḥayā, ]*

**ḥayā:** *Edep, ar.*

Ḥayāda reng-i rūḥından gelün niḳāba ḥicāb
Virür o ġonce-i bāġ-ı edeb ḥicāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 1). [ḥayāda, -da ]*

**ḥayā olur:** *Utanmaz, edebsiz olmak.*

Īẕārın eylese şerm-i neẕāre ḫūy-kerde
**Olur ḥayā** gül-i pür-jāle gülsitānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 10). [ḥayā olur, -ur ]*

**ḫayāl:** *Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.*

Dīdāruñı **ḫayāl** idemez dīde giryeden
ʿAkse olınca āyīne nem-nāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 9). [ḫayāl, ]*

Dürr-i dendānın leb-i laʿlin idüp yārüñ **ḫayāl**
Çeşm-i ʿāşıḳda demādem eşk-i ḫūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 11). [ḫayāl, ]*

Ey dīde aġladuñ dem-i vaṣlın **ḫayāl** idüp
Bu naḳl-i mācerāya sebeb eski dem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 11). [ḫayāl, ]*

Dembedem olmada durke- Lebīd fikr ü **ḫayāl**
Dem-i cān-baḫş-ı Mesīḥ-i süḫanumla iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 21). [ḫayāl, ]*

**ḫayāl:** *Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.*

O şūḫa güne güne fikr ider aḥvālin iʿlāma
Dil-i şeydā **ḫayālinde** bile ifşā-yı rāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 16). [ḫayālinde, -i, -n, -de ]*

Cilve-güster bir perīdür dīde-i ʿuşşāḳda
Menzili şırça serāy olan **ḫayālümdür** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 18). [ḫayālümdür, -üm, -dür ]*

**Hayālinde**n cüdā dīde ġamından dūr olan ḫaṭır
Biri baḥre ġarīḳ olsun biri nāre ḫārīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 3). [hayālinden, -in, -den ]*

Anı cemālüñ ile virürdi **ḫayālüñe**
Cānā olaydı ʿāşıḳ-ı şeydāda cān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 3). [ḫayālüñe, -üñ, -e ]*

Sensiz ārām idemem fikr ü **ḫayālüm** sensin
Dil-i şeydāda niḫān dīdede peydāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 11). [ḫayālüm, -üm ]*

**ḫayāl:** *hayal.*

Dilde fikrüñ cilve-güsterdür **ḫayālüñ** dīdede
ʿĀşıḳ-ı dīdāruñum şāḫum niḫān u āşikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 159). [ḫayālüñ, -üñ ]*

Dil-i zār itmesün ferdā **ḫayālin**
Bugün yārın görür lā-büd cemālin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 5). [ḫayālin, -iñ ]*

**ḫayāl:** *Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş II bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sûreti*

Naẓīmā şām-ı vuṣlatda geçen demler **ḫayāliyle**
Kenār-ı dīde ḫūn pergâle-vâr olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 9). [ḫayāliyle, -i, -y, -le ]*

Bīdār olālı ṣubḥ-ı viṣāliyle Ḥüseynüñ
Gelmez gözüme ḫvāb **ḫayāliyle** Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 2). [ḫayāliyle, -i, -y, -le ]*

**ḫayāl:** *(Sevgilinin) hayali, düşüncesi.*

Hayli demlerdür ki ḳan aġlar **ḫayālüñden** cüdā
Ḥasret-i ḥālüñle düşdi ṭıfl-ı eşk-i ter yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 3). [ḫayālüñden, -üñ, -den ]*

**ḫayāl-bāz-ı ecel:** *Ölümün gölge oynatıcısı.*

**Hayāl-bāz-ı ecel** çeşm-i cāna gösterdi
Verā-yı perdeden āḫir bu şekl-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 9). [hayāl-bāz-ı ecel, ]*

**ḫayāli:** *(onun ) hayali.*

ʿAceb mi ʿaks-i ḳadd-ı yāri çeksem aġūşa
Hayāli çeşmüme geldükce bī-raḳīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 10). [hayāli, ]*

Ḳomaz beni yalıñız ol perī görünmese de
Naẓīm çeşm-i terümde **ḫayāli** bāri ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 10). [ḫayāli, ]*

Gözde **ḫayāli** fikr-i cemāli göñüldedür
İki perīdür eylediler şişe içre cāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 3). [ḫayāli, ]*

Yārüñ ki **ḫayāli** çeşm-i terden geçdi
Ceyhūn-ı sirişk deşt ü dereden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 1). [ḫayāli, ]*

**ḫayāl-i ebrū-yı dildār:** *Sevgilinin kaşının hayali.*

**Hayāl-i ebrū-yı dildār** ile niẕār olālı
Hilāl-i ʿıyd gibi şimdi naẓragāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 9). [hayāl-i ebrū-yı dildār, ]*

**ḫayāl-ı füsūn-ı zülfiyle:** *Zülfünün büyüleyici hayaliyle.*

Ṭutuldı nuṭḳı **ḫayāl-ı füsūn-ı zülfiyle**
Zebān-ı bend-i dilüm tār-ı mūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 9). [ḫayāl-ı füsūn-ı zülfiyle, --yle-i, -yle ]*

**ḫayāl-i ḫāline:** *(sevgilinin) beninin hayali.*

Yārüñ **ḫayāl-i ḫāline** çün merdüm-i düçeşm
ʿĀşıḳ Naẓīm dīde-i cānında yer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 17). [ḫayāl-i ḫāline, -ne ]*

**ḫayāl-i laʿli:** *Kırmızı şaraba (benzeyen dudağının) hayali.*

**Hayāl-i laʿli** ile dāġ-ı derdidür yārüñ
Hemīşe hemdem-i dīde hemīşe māḥrem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 7). [hayāl-i laʿli, --i ]*

**ḫayāl-i māʿni-i rengīn:** *Renkli manaların hayali.*

Ġaraż bir būsedür ḥüsn-i beyān-ı ḫaṭṭ-ı laʿlüñden
**Hayāl-i māʿni-i rengīn** beyt-i intiḫāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 8). [hayāl-i māʿni-i rengīn, -in ]*

**ḫayāl-i yār:** *Yarin hayali.*

Çeşmüme ḫvābı ḫārām itdüm **ḫayāl-i yār** ile
Gelmedi şeb-tā-seḥer müjgān müjgān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 3). [ḫayāl-i yār, ]*

**ḫayāl-i yāre:** *Yarin hayali.*

Hevā-yı ʿaşḳa düşüp ʿaḳlum oldı āvāre
**Hayāl-i yāre** yeler ḳāṣıd-ı nigāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 12). [hayāl-i yāre, --e ]*

**ḫayāl-i zülf:** *Sevgilinin zülüflerinin hayali.*

Hevā-yı naḫl-i ḳaddi rūḥ-perver
**Hayāl-i zülfi** ʿömr-i cāvidāni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 8). [hayāl-i zülf, --i ]*

**ḫayāt:** *Hayat, yaşam.*

Serenci-zādenüñ oldı **ḥayātı** fülki şikest
Ḥūrūş-ı baḥr-i ʿadem gösterince cezr ile med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 1). [ḥayātı, -ı ]*

Baña **ḥayātı** ile Ḳadr ü ʿıyd idi şeb ü rūz
Dilüñ cemāli idi mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 5). [ḥayātı, -ı ]*

**ḫayāt-ı cāvidān:** *Sonsuz hayat.*

Vaṣf-ı ẕātıyla geçen her dem **ḥayāt-ı cāvidān**
Naʿt-ı pākiyle olan her bir nefes ʿömr-i dübār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 57). [ḥayāt-ı cāvidān, ]*

**ḫayāt-ı cism:** *Beden.*

Meded meded pederüm rihlet itdi dünyādan
**Ḥayāt-ı cismüme** bādı vücūdumuñ sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 2). [ḥayāt-ı cism, -üm, -e ]*

**haydar:** *(Özel isim) Asıl anlamı "arslan" olan kelime Hazret-i Ali'nin lakabıdır.*

Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr ü ʿÖmer ʿOşmān u **Haydar** çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 82). [haydar, ]*

**ḫayder:** *Hz. Ali (Hz. Ali'nin savaş gücü ve onun ucu çatallı, ortası yivli olan meşhur kılıcı Zülfekâr tanıkta hatırlatılır).*

Kilk-l tīġ u eblāḳ-ı ṭabʿıyla **Ḥayderdür**
Naẓīm
Bu hüner bir Ẕū'l-fikār u bir de Düldülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 9). [ḥayderdür, -dür ]*

Ḳażā-tüvān ü ḳader-zūr ṣaf-der-i devrān
Veġāda Ḥamza-neberd ü ġazāda
**Ḥayderdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 34). [ḥayderdür, -dür ]*

**ḫayder-i kerrār:** *(Döne döne, tekrar tekrar savaşan, yiğit, Hz. Ali.*

**Ḥayder-i Kerrārıdur** naẓmuñ Naẓīm-i pür-hüner
Ẕū'l-fiḳāra tīġ-ı kilki çekdi ṭabʿı düldüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 13). [ḥayder-i kerrār, -ı, -dur ]*

**ḫayder-i kerrār:** *Savaş esnasında döne döne düşmanın üzerine defalarca saldıran Hazreti Ali'nin lakabı.*

**Ḥayder-i Kerrār** naẓmum Ẕū'l-fiḳārum kilk-i ter
Düldül-i endīşemüñ ḥüsn-i edādur Ḳanberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 209). [ḥayder-i kerrār, ]*

**ḫayder-i kerrār-ı meydān-ı şenā-yı zātuñum:** *Şahsının övgü meydanının Hz. Ali'si.*

**Ḥayder-i Kerrār-ı meydān-ı şenā-yı zātuñum**
Esb-i ṭabʿum düldül-i çālāk ḫāmem ẕū'l-fikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 125). [ḥayder-i kerrār-ı meydān-ı şenā-yı zātuñum, ]*

**ḫayf:** *Haksızlık, zulüm.*

Gül-i ruḫsārına yād el doḳunmış **ḥayf** ellenmiş
Miyānın ḳocdurup bāġ-ı viṣāl-i yār bellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 1). [ḥayf, ]*

**ḫayf:** *"Eyvah! Yazık!" anlamlarına gelen ünlem.*

**Hayf** şīrīn-meẕāḳ-ı vuṣlat iken
Eyledi telḫ ʿayşümi hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 165). [hayf, ]*

Rızḳ-ı maḳsūm gelürken saña **ḥayf**
Gelmiye ḥırṣ u ṭamaʿdan ikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 19). [ḥayf, ]*

Ruḳebā **hayf** ittifāḳ itmiş
Haberüm yoġ iken nifāḳ itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 133). [hayf, ]*

Devā-yı şerbet ü maʿcūnla o merḥūmuñ
İzāle olmadı feryād u **ḥayf** tāb u tebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 14). [ḥayf, ]*

**ḫayfā:** *"Eyvah, yazık!" anlamına gelen ünlem.*

Āh kim ser-geşte-i tīh-i ḍalāl itdi beni
Olmadı **ḥayfā** nedāmet ġıll-ı pāy-ı nefs-i ġūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 8). [ḥayfā, ]*

Ol eblaḳ-ı sebük-pā ol rāḫş-ı berḳ-sīmā
Eyler ḫırāmı **ḥayfā** dil-beste ins ü cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 130). [ḥayfā, ]*

Tārīḫini cevheri ḥūruf ile didüm
**Ḥayfā** Ramażān Efendi geldi geçdi (1105) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 14). [ḥayfā, ]*

**hāy-ı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin eyvahı.*

Gülün elinde iden böyle dest-mālini āl
Sirişk-i dembedem-i hāy **hāy-ı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 6). [hāy-ı şebnemdür, --dür ]*

**ḫayli:** *"Birçok, çok fazla, epeyce" anlamına gelen sıfat ( ḫayli ġazel).*

Vaṣf-ı ḥāl-i sürme-gūnında o māhuñ ey Naẓīm
**Hayli** demlerdür ney-i ḫāmem gelür efşürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 10). [hayli, ]*

**Hayli** demlerdür ki ḳan aġlar ḫayālüñden cüdā
Ḥasret-i ḥālüñle düşdi ṭıfl-ı eşk-i ter yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 3). [hayli, ]*

**ḫayl-i çemenzār-ı sühan:** *Söz bahçesinin askeri.*

Şāḫlar ṣalsa nola **ḫayl-i çemenzār-ı süḫan** Baġ-ı medḥinde yine urdum ḳalem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 21). [ḫayl-i çemenzār-ı süḫan, ]*

**ḫayl-i ġuzāt-ı manṣūr:** *Allah'ın yardımıyla galip gelmiş gaziler.*

Ṣaldı ʿadūya ṣād şūr ṭāburı oldı maḳḥūr
**Hayl-i ġuẓāt-ı manṣūr** başdurdı ḫāke anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 98). [hayl-i ġuẓāt-ı manṣūr, ]*

**ḫayme:** *Çadır, otağ.*

Hār-ı ṣaḥrā-yı ʿalāyıḳdan iden āzāde
Eylemiş **ḫayme** gibi mihr ü mehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 8). [ḫayme, ]*

**ḫayme-i iclālı kim:** *Büyüklük, azamet çadırı.*

Ol şehüñ ber-āsmāndur **ḫayme-i iclālı kim** Mehcesi māh u ṭınābı oldı ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 123). [ḫayme-i iclālı kim, -ı ]*

**ḫayr:** *"şer" mukabili, halkın muhabbet ve rağbet eylediği şey, iyi şey, nafi şey.*

Didiler Kerrūbiyān teşrifini tebşīr idüp
Müjde geldi **ḫayra** maḳdem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 12). [ḫayra, -a ]*

Muḥtesib olsañ eġer erbāb-ı sūḳuñ dāʾimā
Keffe-i mīzāne ṣıġmaz pīş ü kem **ḫayr** u şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 88). [ḫayr, ]*

**ḫayr:** *Hayır, fayda, yarar.*

**Hay**r eyle demdür yād ola her bir ḳadeḥde şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 11). [hayr, ]*

Ravża-i pākine envāʿ-ı dürūd ü teslīm
**Hayr** ola ümmetimin kāli bi-ḥaḳḳ-ı Yasīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 124). [hayr, ]*

**ḫayr:** *Hayırlı, faydalı, mübarek.*

Ruʾyāda seni **ḫayr** ola āġūşume aldum
Taʿbīrini ey Yūsuf-ı ḥüsnüm ne yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 7). [ḫayr, ]*

**ḫayr:** *İyilik.*

Fehm eyler iken **ḫayr** u şeri ʿāḳıl ü mecnūn

Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa ne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 11). [ḫayr, ]*

İḫtirāz eyle dil-i meksūrı āzār itmeden
Rāḥm iden ḥāl-i żaʿīfe **ḫayr** ile teẕkīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 14). [ḫayr, ]*

**ḫayr ola:** *Bir durum, iş veya rüya karşısında iyiliği, hayrı temenni eden söz.*

ʿArż-ı ḥācet eylese **ḫayr ola** ṣabr eyle dime
Hayr olan ṣabra ḥācet ne niçün teʾḫīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 19). [ḫayr ola, ]*

**ḫayr olan:** *Hayırlı olmak; iyi, güzel olmak.*

ʿArż-ı ḥācet eylese ḫayr ola ṣabr eyle dime
**Hayr olan** ṣabra ḥācet ne niçün teʾḫīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 20). [hayr olan, -an ]*

**ḥayrān:** *(Bir şeyin) Etkisine girmiş, tutkun.*

ʿAḳlumı evvel naẓarda eyledüñ medḥūş-ı nāz
Ey ġubār-ı ḫaṭṭı esrārıyla **ḥayrān** olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 10). [ḥayrān, ]*

**ḫayrān:** *Hayran.*

Hursend-i ḫayāl-i yār olan **ḥayrānuñ**
Pāy-ı naẓarında āmed ü reft olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 3). [ḥayrānuñ, -uñ ]*

**ḫayrān:** *(Ar.) Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.*

Mest iken ol māh-ı mihr-engīz kim raḳṣān olur
Māh lerzān mihr ser-gerdān felek **ḥayrān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 2). [ḥayrān, ]*

Laʿli mest itdi beni rūḫsārı **ḥayrān** eyledi
Bir ḳadeḥle ʿaḳlı medḥuş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 3). [ḥayrān, ]*

Şīrāne ḥārb ü cengi **ḥayrān** ider pelengi
Tīr-i ḳader ḫadengi ḳavs-ı ḳażā kemānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 71). [ḥayrān, ]*

Onu da kārına meşġul iken olsa bārān
Bu ne sırdur ki ider herkesi lā-büd **ḥayrān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 8). [ḥayrān, ]*

**ḫayrān iderdi:** *Kendinden geçirmek ‖ âşık etmek ‖ esrar içmek.*

Bilmez bu rezmi Hāḳan gūş itmemiş Süleymān
Görse **iderdi ḥayrān** Sulṭān Selīm Hānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 92). [ḥayrān iderdi, -er, -di ]*

**ḫayrān itdi:** *Hayran etmek.*

Kuḥl-i mā zaġa'l-başarla ol ḫuceste-manẓāruñ
Nergis-i mekḥūli **ḥayrān itdi** çeşm-i ʿabheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 134). [ḥayrān itdi, -di ]*

**ḫayrān olup:** *Çok beğenmek, kendinden geçmek; bağlanmak.*

Şerḥ-i vaṣfında lüġat-ı medḥine **ḥayrān olup**
Beste-dem bir yıldızı düşmiş gedādur Aḫterī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 153). [ḥayrān olup, -up ]*

**ḫayrān olurdı:** *Çok beğenmek, kendinden geçmek; bağlanmak.*

Olduḳça germ-cevlān raḳḳāṣ bezm-i devrān
Görse olurdı **ḥayrān ol** eşheb-i revānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 134). [ḥayrān olurdı, -ur, -du ]*

**ḫayrānı:** *Beğenmek, hayran olmak.*

Tezerv ü kebk **ḥayrānı** ḫamūşı ṭūṭī-i gūyā cünbüşle o reftāruñ o ḫand ile o güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 11). [ḥayrānı, ]*

Esīr-i çīn-i zülfi rūḥ-ı Behzād
Ġubār-ı ḫaṭṭınuñ **ḥayrānı** Mani *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 12). [ḥayrānı, ]*

Çeşm-i cān-ı Zekeriyyā rūḫunuñ **ḥayrānı**
Ḥilye-pīrā-yı cemāli leb-i rūḫ-ı Yaḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 181). [ḥayrānı, ]*

**ḫayrān-ı çeşm-i mesti:** *Baygın gözlerinin hayranı.*

**Hayrān-ı çeşm-i mesti** bir ḫāksār āhū
Müşgīn ḫaṭ-ı ġamından bir pāymāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 9). [hayrān-ı çeşm-i mesti, --i-i ]*

**ḫayrān-ı naḳş-ı rezmi:** *Savaş resminin hayranı.*

Tevfīḳ şemʿ-i bezmi nuṣret livā-yı ʿazmi
**Ḥayrān-ı naḳş-ı rezmi** ʿaḳl-ı hezār Māni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 80). [ḥayrān-ı naḳş-ı rezmi, -i ]*

**ḫayrān-ı tecellī-i cemāli:** *Güzel yüzünün görünmesine hayran.*

Leb-teşne zülāl-i nuṭḳına Ḫıżr u Mesiḥ
**Ḥayrān-ı tecellī-i cemāli** Mūsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 4). [ḥayrān-ı tecellī-i cemāli, ]*

**ḫayret:** *Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.*

Hurşīd ḳābesdür dil-i tâb-efgenimizden
**Ḥayretdedür** eñâk de mâhiyetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 12). [ḥayretdedür, -de, -dür ]*

**ḫayret:** *Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.*

Nigāh-ı tercümān-ı ḥālidür dembeste-i ʿaşḳuñ
Saña **ḥayretle** her baḳdıḳca bir rāz-ı niḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 18). [ḥayretle, -le ]*

**ḫayret:** *Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, hüküm vereceğini bilememe, şaşkınlık..*

Baḳup dendānına **ḥayretde** ḳaldı dīde-i giryān
Ṣādef dürr-i yetime açdı gūyā yemde āġuşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 5). [ḥayretde, -de ]*

Ne yār geldi ne ḫaber-i müjde-i viṣāl
**Hayretde** geçdi cān u dile intiẓār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 12). [hayretde, -de ]*

Bu rubāʿiyle eyledüm işʿār
**Ḥayretd**e iken firḳatle dīde-i cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 226). [ḥayretde, -de ]*

**ḫayret:** *Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.*

**Hayret** belī pāmāl ider añduḳca o şūḫuñ
Reftārını geh ḳāmet-i dil-cūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 5). [hayret, ]*

**ḫayret-efzā-yı ʿuḳūl:** *Akıllara şaşkınlık veren.*

Ey lügāt-ı vaṣf-ı ẕātı **ḥayret-efzā-yı ʿuḳūl**
Ṣerḥ-i taʿrīf-i ṣıfātı ʿaḳl-fersā-yı fuḥūl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 1). [ḥayret-efzā-yı ʿuḳūl, ]*

**ḫayret-fezā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin hayret vermesidir.*

Yolında olmadadur bir semen-i berḳ īsār
Bu eşk-i dide ki **ḥayret-fezā-yı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 12). [ḥayret-fezā-yı şebnemdür, -dür ]*

**ḫayr-ḫālef:** *Hayırlı evlât.*

Ḥaḳ Teʿalā aña bir **ḫayr-ḫālef** itdi ʿaṭā
Neyyir-i burc-ı şeref māh-ı saʿādet-aḫter
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 9). [ḫayr-ḫālef, ]*

**ḫayr-māḥż:** *Sırf hayır olmak, mahza faydalı olmak.*

O **ḫayr-māḥż** ki seylāb-ı tıġı ʿālemden
Hemīşe fitne-nişān-ı şerāre-i şerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 19). [ḫayr-māḥż, ]*

**ḫayru'l-beşer:** *İnsanların en hayırlısı || Hz. Muhammed.*

Seyyidü'l-kevneyn ḫātemüʿl-enbiyā **ḫayru'l-beşer**
Dāver-i ʿālī-güher şāḫenşeh-i vālā-tebār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 65). [ḫayru'l-beşer, ]*

Hvāce-i kevneyn ḫatmü'l-enbiyā **ḫayru'l-beşer**
Mürşid-i rāh-ı yaḳīn ḳuṭb-ı risālet-ḫānḳāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 47). [ḫayru'l-beşer, ]*

**Hayru'l-beşer** ü ḫulāṣa-i mevcūdāt
Sulṭān-ı rüsül şeh-i nübüvvet- kişver
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 3). [hayru'l-beşer, ]*

**ḫayy:**. *Dirilmekle muttasıf olan bârî tealâ hazretleri.*

Ey vaṣf-ı ṣıfātı Ḳul hüva'llāhu aḥad
Rāḥman u Rāḥim ü **Ḥayy** ü Ḳayyum ü Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 2). [ḥayy, ]*

**ḫayy:** *Bütün varlıkların hayat kaynağı , ebedî ve hakîkî hayat sahibi Allah.*

ʿAvn-i Ḥaḳ olsun ẕāhir ü dest-gīri ol şehüñ
Ṣalṭanatla ömrin efzūn ide **Ḥayy** Müsteʿān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 4). [ḥayy, ]*

**ḫayy-ı lem-yezel:** *Baki, sonsuz olan Allah.*

Ṣadr-ı fetvāya yine pīrāye virdi maḳdemi
Ṭūl-i ömr ile muʿammer ide **Ḥayy-ı lem-yezel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 32). [ḥayy-ı lem-yezel, ]*

**hāzā:** *Bu.*

Keşret-i berf ol ḳadar kim yolda eylerdi **ḫaẓa**
Çıḳsa ṣaḥrāya künāmından eger āhū-yı Çīn

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 21). [ḫaẕa, ]*

**ḫazān:** *Güz, sonbahar.*

Dāmenkeş-i ḫār ū ḫas-ı gülzār-ı ʿalāyıḳ
Nādīde **ḫazān** serv-i ser-āzād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 10). [ḫazān, ]*

**ḫazān:** *Ayrılık sebebiyle hüznün arttığı vakit.*

Miyān-ı meclis-i bāġ-ı baḫār-ı ʿadlinde
**Hazan** piyālekeş-i dest-i verd-i aḥmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 82). [hazan, ]*

**ḫazān:** *Güz, sonbahar.*

Ezḫār-ı bī-ḫār u **ḫazān** bir ravża-i nüzhet-ʿıyān
Şāyestedür aña disem mānend-i gülzār-ı naʿīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 11). [ḫazān, ]*

**hazān:** *Güz mevsimi, yaprak dökümü zamanı, sonbahar.*

Gül heftesinde reng-peẕīr **ḫazān** olur
Bülbül hezār derd ile nālān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 7). [ḫazān, ]*

Būstān-ı rifʿati bir bāġ-ı bī-ḫār u **ḫazān**
Gülsitān-ı ʿizzeti bir ravża-i her-dem-baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 23). [ḫazān, ]*

Olsun baḫār-ı devleti tā ḥaşr-ı bī-ḫazān
Gülzār-ı dehre tā ki bahār u **ḫazān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 108). [ḫazān, ]*

Ḳılsa nehy-i şiḳāḳ-bīn eġer
Bir ola ḥaşre dek baḫār u **ḫazān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 74). [ḫazān, ]*

Ḥadīka-i emeli sebz ü ḥurrem aĥibbânıñ
Riyāż-ı kām-ı ʿadū dembedem **ḫazān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 48). [ḫazān, ]*

**hazān-ı ḥüzn:** *Hüzün sonbaharı.*

Riyāż-ı ʿizzetin mīzāb-ı iḳbāl eyledi ser-sebz
Dırāḫt-ı baḫtı ḥussādun **ḫazān-ı ḥüzn** ile şoldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 8). [ḫazān-ı ḥüzn, ]*

**hazef:** *Çanak çömlek gibi çamurdan işlenip ateşte pişirilen şeyler.*

Bezm-ı çemende ṣoḥbete yārar ʿıyş u ʿişrete
Bir cām-ı cemdür her **ḫaẕef** hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 16). [ḫaẕef, ]*

**hazer:** *Sakın! Çekin!.*

Rāz-ı laʿlin **ḥaẕer** aġyāra Naẕīm eylemeye fāş
Ḳıymet-i gevher-i esrārı ecānib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 9). [ḥaẕer, ]*

**hazer:** *"Sakın, çekin!" anlamında bir ünlem.*

Ne deñli ser-keş olsañ pāymāl eyler seni devrān
**Ḥaẕe**r kıl ḫāke dökme āb-ı rūyuñ āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 12). [ḥaẕer, ]*

Aġladup alma **ḥaẕer** āh-ı derūnum ṣanma
Naḳd-i ḫūnāb-ı ciġer bād-ı hevādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 11). [ḥaẕer, ]*

Ey murġ-ı dil görüp ḫam-ı zülfinde ḫālini
Hālī ḳıyās itme **ḥaẕer** dām u dānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 6). [ḥaẕer, ]*

Zīr-i külāhda **ḥaẕer** ey dil o ṭurreden
Sulṭān-ı ḥüsn leşkerini der-kemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 9). [ḥaẕer, ]*

Düşmen-i ehl-i hüner olma **ḥaẕer**
Düşmenüñ olsa daḫi ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 1). [ḥaẕer, ]*

Meşrebüñ olsun tevazuʿ kibr ü naḫvetden **ḥaẕer**
Āb-veş meyl eyle ḫāke ʿaks-i bād u āteş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 7). [ḥaẕer, ]*

Berḳ-ı cān-teʿsīrdür sūz-ı derūnından **ḥaẕer**
Kül ider eczā-yı kevni nāle itse ger yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 7). [ḥaẕer, ]*

Rūzgārıyla o sengīn-dile teʾsīr eyler
**Ḥaẕer** itsün ḥaẕer āh-ı dil-i sûzânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 10). [ḥaẕer, ]*

Rūzgārıyla o sengīn-dile teʾsīr eyler
Ḥaẕer itsün **ḥaẕer** āh-ı dil-i sûzânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 10). [ḥaẕer, ]*

**Ḥaẕe**r ṣad el-ḥaẕer gūy itdigüñ esrārı ifṣādan
Yiter Ferḥād-ı ʿibret kūh-veş olmaz nifāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 5). [ḥaẕer, ]*

**Ḥaẕe**r ki çoḳ şeb-i ferzāne tavr-ı naṭʿ-ı ġurur
Hezār ʿacz ile virdi rıżā piyādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 3). [ḥaẕer, ]*

**Ḥaẕer** kim küşte-gîr-i dehre Rüstemler ḥārīf olmaz
Nice Sührâb'a hem meydān-ı furṣat virdi hem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 15). [ḥaẕer, ]*

Şaḳḳ itseler dilüñ **ḥaẕer** ifṣā-yı rāzdan
Olsa ḳalem gibi dehenüñde zebān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 13). [ḥaẕer, ]*

Nān-ı dūnān meh-i bedr olsa **ḥaẕer**
Ḳurṣ-ı ḫurşīd ise de itme nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 21). [ḥaẕer, ]*

Kendüñi itme ḫacil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Serv-i dāmen-çīde ol seyl-i ʿalāyıḳdan **ḥaẕer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 210). [ḥaẕer, ]*

Ḥāle göre söyle ḳālüñi olma **ḥaẕer**
Mānend-i mināre kec-dil ü rāst-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 3). [ḥaẕer, ]*

**ḫazer ḫazer:** *Sakın sakın, aman ha!.*

Olma girān-mizāc ü sebük-ser **ḥaẕer ḥaẕer**
Bu ʿarṣada ne saḫt-kemān ne kepāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 3). [ḥaẕer ḥaẕer, ]*

**hazihi:** *İşte, bu.*

**Hāzihī** cennātü Adnin fedhulūhā ḫālidīn
Saʾil-i dergāhınuñ ser-nāme-i iḳbālinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 89). [hāzihī, ]*

**hāzık-ı luṭfuñ:** *Lütuf işinin ehli.*

**Ḥāẕık-ı luṭfuñ** meġer merhem-resān-ı raḥm ola
Nīş-i ʿişyān eyledi cān u dil-i zārum figār

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 167). [ḥāẕık-ı luṭfuñ, ]*

**ḫazīn:** *Hüzünlü ve kederli etmek.*

Dilber kemend-i zülfini kim çīn çīn ṭutar
Her bir ḫamında bir dil-i zār u **ḥazīn** ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 4). [ḥazīn, ]*

**ḫazīn:** *Hüzün dolu, kederli, gamlı.*

Yeksān naẓār it mertebe-i evc ü ḥażīże
Ne ʿizzet şād ne ẕilletle ile **ḥazīn** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 6). [ḥazīn, ]*

Her cāmı bir āyīne-i ʿibret-nümādur ġösterür
Aʿdāyı giryān u **ḥazīn** aḥbābı ḫandān u besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 10). [ḥazīn, ]*

**ḫazīne:** *Devlet malının, devlet parasının saklandığı yer.*

Göñül ʿaşḳ ile pür-sīnede **ḫazīne** bulur
maġribī gibidür gūyiyā define bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 1). [ḫazīne, ]*

Hāre ile dükenmez zer-i endīşe Naẓīmā
Saña o **ḫazīne** berekātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 10). [ḫazīne, ]*

**ḫazīne:** *Altın, gümüş gibi değerli şeylerin saklandığı yer. || Aşığın gönlü.*

Memlū yine cevāḫiri dehre nişār iken
Ṭabʿum ʿaceb **ḫazīneye** gencūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 18). [ḫazīneye, -y, -e ]*

**hāzin-i feyż:** *Bolluk bereket hazinesinin koruyucusu.*

Kümeyt-i kilk-i Naẓīme hemīşe **ḫāzin-i feyż**
Cevāḫir-i süḫanı ʿarż ider ḳılādeliğe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 13). [ḫāzin-i feyż, ]*

**hāżır:** *Bir işi yapmak için gerekli her türlü şeyini tamamlamış olan.*

Mansūr-ı dār-ı zülfi geçer dil yine baʿīd
Meydān-ı ḥüsn-i yārda **hāżır** o dār u dūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 8). [hāżır, ]*

Ṭabʿuma feyż-i Hudā ẕāʾika-baḫş-ı ilhām
Ḳand-i maʿnā leb-i endīşeme **hāżır** ḥelvā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 16). [hāżır, ]*

Oldı gülgūn-ı ṣafaḳ tās-ı felekde **ḥāżır**
Virdi yāl ü dem-i pākīzesine reng-i ḥınā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 241). [ḥāżır, ]*

Vaḳtidür nergis gibi ol gül-ʿiẕāre nāẓır ol
Aġla ḥālüñ ey dü-çeşm-i ḫūn-feşānum **ḥāżır** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 2). [ḥāżır, ]*

**Hāżır** gerekse ġāʾib ḫākderinde ṭālib
Ol derde İbn-i Ḥācib derbān-ı derdmendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 7). [hāżır, ]*

**hāżır-cevāb:** *Bir söze derhal cevap veren, bir sözün çarçabuk karşılığını bulan.*

Fehm eyleyen lisān-ı dili ey dil-i Naẓīm
Her bir suʾāle dil gibi **ḥāżır-cevāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 18). [ḥāżır-cevāb, ]*

**haẕīẕ:** *Alçak yer.*

Yeksān naẕār it mertebe-i evc ü **ḥażīże**
Ne ʿizzet şād ne ẕilletle ile ḥazīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 5). [ḥażīże, -e ]*

**ḫażret:** *Saygı ifadesi.*

Rāmī Efendi **hażreti** kim ẕāt-ı pākidür
Ḥālā reʾīs-i pādişeh-i mālikü'r-riḳāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 11). [hażreti, -i ]*

**ḫażret:** *Şahıs veya kutsal sayılan varlık isimlerinin başına getirilip Farsça isim tamlaması şeklinde kullanılır ve saygı ifâde eder: "Hazret-i Peygamber." "Hazret-i Kur'an*

Yüzin dergāhuña sürdükde envāʿ-ı taḥiyyātla
Murādı **ḥażretünden** müjde-i ḥarf-i ḫoş-āmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 80). [ḥażretünden, -üñ, -den ]*

**hażret-i allāh:** *Hazret- i Allah (c.c).*

Ne murād itdi ise virdi iki ʿālemde
Ḳıldı her ḥācetini **Ḥażret-i Allāh** revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 268). [ḥażret-i allāh, ]*

**hażret-i ʿallāme:** *Bilgili zat.*

Ḥażret-i ʿallāme Laʿli-zāde kim ʿarż itmeġe
Eyledi ḫāmem bu ṭaḳvimi raḳam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 17). [ḥażret-i ʿallāme, -e ]*

**hażret-i cibrīl:** *Cebrâil Hazretleri.*

Şeb-i miʿrāc o Hudāvend-i Hudāvendāne
Sidreden **Ḥażret-i Cibrīl** olup bāl-güşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 226). [ḥażret-i cibrīl, ]*

**ḫażret-i fārūk-ı ʿadālet-güster:** *Adâlet yayan, dağıtan Hz.Ömer.*

Yār-ı ġārı olup eylerdi o şāḫı taʿzīm
Biri de **Ḥażret-i Fārūk-ı ʿadālet-güster** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 72). [ḥażret-i fārūk-ı ʿadālet-güster, ]*

**ḫażret-i fetvā:** *Fetvanın Saygısını kazanmış.*

Ḥażret-i Fetvā Emīni-zāde-i saʿd-aḫterüñ
Geldi mehd-i kevne bir ferzend-i rūşen-ṭalʿati *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 1). [ḥażret-i fetvā, ]*

**ḫażret-i ḥabību'llah:** *Hz. Muhammed (sav.) Allah'ın sevgilisi.*

Muḥamned-i ʿArabī **Ḥażret-i Ḥabību'llah**
Ki ẕātı ẕāt-ı Hudā gibi bī-şebīh ü ʿadīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 81). [ḥażret-i ḥabību'llah, ]*

**hażret-i ḥaḳ:** *Allah.*

Medhüñi **Ḥażret-i Ḥaḳ** itmiş iken māhlūḳat
Nice taʿrīf ideler ẕāt-ı şerifüñ ḫāṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 305). [ḥażret-i ḥaḳ, ]*

Aḥmed-i mürsel o māḥbūb-ı İlāhī ki anuñ
Mādiḥi **Ḥażret-i Ḥaḳ** meḥmedeti naṣṣ-ı kerīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 16). [ḥażret-i ḥaḳ, ]*

**hażret-i hān:** *Hükümdarların Yücesi.*

**Ḥażret-i Hān** Muṣṭafā-yı dād-ger kim eyledi
Bānī-i emri yine bir ʿāyn-ı rūḥ-efzā biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 1). [ḥażret-i hān, ]*

**Ḥażret-i Hān** Aḥmed-i Ṣāliṣ o ṣulṭān-ı ciḫān
İtdi mühr ile anı hem müsteşār u hem müşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 9). [ḥażret-i hān, ]*

**ḥażret-i mevlā:** *Allah.*

Haṭalardan emīn itsün vücūdın **Ḥażret-i Mevlā**
Benüm gibi duʿā-yı devletin pīr ü civān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 81). [ḥażret-i mevlā, ]*

**ḥażret-i mūsāya:** *Musa peygamber.*

Nola cefāsına ṣabr eyleseñ leʿīmanuñ
Ne itdi **Ḥażret-i Mūsāya** ḳavm-i Īsrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 28). [ḥażret-i mūsāya, -y, -a ]*

**ḥażret-i ʿoṣmān paşā:** *Osman Paşa Hazreti.*

Vezīr-i dād-güster **Ḥażret-i ʿOṣmān Paşā** kim
Hıdīv-i nükte-perver pür-hüner düstūr-ı dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 1). [ḥażret-i ʿoṣmān paşā, ]*

Vezīr-ı dād-güster **Ḥażret-i ʿOṣmān Pāşā** kim
Muʿallā dergehi kehf-i emāndur ḫalḳ-ı dünyāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 1). [ḥażret-i ʿoṣmān pāşā, ]*

**ḥażret-i ʿoṣmān paşā-yı celī-kevkeb:** *Yıldızı parlak Osman Paşa Hazretleri.*

Huṣūṣā **Ḥażret-i ʿOṣmān Paşā-yı celī-kevkeb**
Ki reʾy-i enveri mihr-i münīr-i ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 3). [ḥażret-i ʿoṣmān paşā-yı celī-kevkeb, ]*

**ḥażret-i ʿosmān-ı ḥalīm:** *Vakur Hazreti Osman.*

Menbaʿ-ı ḥilm u ḥayā **Ḥażret-i ʿOṣmān-ı ḥalīm**
Biri anuñ esedu'llah ʿAlīdür ki henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 75). [ḥażret-i ʿoṣmān-ı ḥalīm, ]*

**ḥażret-i rāmī efendi:** *Rami Efendi Hazretleri.*

**Ḥażret-i Rāmī Efendi** müjde ey ehl-i ḳalem
Oldı eyvān-ı riyāsetde şerefle hem-celīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 1). [ḥażret-i rāmī efendi, ]*

**ḥażret-i ṣādıḳ efendi:** *Sadık Efendi Hazretleri.*

Hvāce-i dānā-yı ʿālem müftı-i dünyā vü dīn
**Ḥażret-i Ṣādıḳ Efendi** ol ḫudāvend-i ecel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 2). [ḥażret-i ṣādıḳ efendi, ]*

**ḥażret-i ṣāḥib-devlet:** *Devlet sahibi saygın kişi.*

Kāmrān-ı vüzerā **ḥażret-i ṣāḥib-devlet**
Ki olur dergehine çarḫ-ı dü-ta nāṣiye-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 15). [ḥażret-i ṣāḥib-devlet, ]*

**ḥażret-i şehzāde sulṭān aḥmed-i ṣāḥib-hüner:** *Bilgelik ve hüner sahibi Hazreti Şehzade Sultan Ahmed.*

**Ḥażret-i şehzāde Sulṭān Aḥmed-i ṣāḥib-hüner**
Dikdi menzil ṭaşını tīrin atup yaṣdı kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 1). [ḥażret-i şehzāde sulṭān aḥmed-i ṣāḥib-hüner, ]*

**ḫażret-i şıddīk-ı ʿatīḳ:** *Hz. Ebubekir. Sıddik, "çok samimi, dâimâ doğruluk üzere ve Allah'a ve Peygamberine çok sâdık olan er, özü sözü bir olan kimse" anlamında olup Hz. Ebubekir'in bir lakabıdır. Atîk, "güzel, soylu, eski, azat edilmiş" anlamında Hz. Ebubekir'in lakabıdır.*

Çar-yār oldı o cemʿ içre vefādār-ı ḳadīm
O çeḫāruñ biridür **Ḥażret-i Ṣıddīk-ı ʿatīḳ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 70). [ḥażret-i ṣıddīk-ı ʿatīḳ, ]*

**ḫażreṭ-i sulṭān aḥmed:** *Sultan Ahmet Hazretleri.*

Hüsrev-i rūy-ı zemīn **Ḥażreṭ-i Sulṭān Aḥmed**
Ki odur şāḫ-ı ciḫānbān-ı ʿadālet-güster *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 1). [ḥażreṭ-i sulṭān aḥmed, ]*

**hecr:** *Ayrılık.*

Bilmemiş ẕevḳ-ı viṣālüñ ġam-ı hicrān idügin
Vuṣlata ṣubḥ-ı ṭarab **hecre** şeb-i tār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 6). [hecre, -e ]*

**hecr-i laʿlüñle:** *Sevgilinin lal gibi kırmızı dudağından ayrılmak.*

Çeşm-i ter kim **hecr-i laʿlüñle** demādem kān olur
Her biri müjgānumuñ bir sübḥa-i mercān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 77). [hecr-i laʿlüñle, -ün, -le ]*

**hedef:** *Hedef - Aşığın, sevgilinin ok gibi kirpiklerine kendisini hedef etmesi-.*

Dīde rūşen müjdeler ey nāvek-endāzān-ı yeʾs
Sīne-i ümmīd oldı tīr-i maḳṣūda **hedef** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 2). [hedef, ]*

**hedef:** *Hedef (Aşığın, sevgilinin ok gibi kirpiklerine kendisini hedef etmesi bağlamında).*

Ebrūvānı keşide iki kemān
Nāvek-i çeşmine **hedef** dil ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 106). [hedef, ]*

**hedef-i ḳabūli:** *Razı olma hedefi.*

Ammā ki ḫadeng-i nālesi maẓlumuñ
Eyler **hedef-i ḳabūli** bir ṣıyt-ı derā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 4). [hedef-i ḳabūli, ]*

**hedef-i nāvek-i nigâhız:** *Gizli okun hedefi.*

Nola o ḳaşları yā itse sīnemüz çü nāl
Delik delik **hedef-i nāvek-i nigâhız** biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 14). [hedef-i nāvek-i nigâhız, --ız ]*

**hediyye:** *Armağan.*

Ḥüsn ile mümtaz iken oldı haṭ-āver dil-rübā
Şāneyi itdüm **hediyye** armaġān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 10). [hediyye, ]*

**heft:** *Yedi, seb'a.*

Heftümīn zīr-i zemīnden dündur
İmtinān ile olan rütbe-i cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 23). [heftümīn, -ümīn ]*

**heft:** *"Yedi" sayısı.*

Sebʾa -i seyyāre-i çarḫ-ı maʿānidür Naẓīm
Heft beytiyle bu naẓm-ı ter ki dīvānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 14). [heft, ]*

Ḳulzüm-i bī-ḳıyās-ı cūdından
Ḳaṭredür **heft** lücce-i ʿummān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 62). [heft, ]*

Cūybār-ı ʿizzetinden **heft** yem kem-ḳaṭre āb
Sebzezār-ı rifʿatinden çarḫ-ı aḫżar berg-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 33). [heft, ]*

**heft āsmān:** *Yedi kat gök.*

Ḥūrşīd ü meh meḫārı **heft āsmān** ḳaṭārı
Çarḫ-ı berîne sārī fermān-ı sārbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 13). [heft āsmān, ]*

**hefte:** *Haftasına varmamak, çok uzun sürmemek.*

Ḳalmıya **heftesine** ḫaşmı bi-sırr-ı Ḥā Mim
Ümmeti cennet-i aʿlāda maḳām itdükce *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 125). [heftesine, -si, -n, -e ]*

**hefte-i ʿaşḳ:** *Aşk haftası.*

Hefte-i ʿaşḳuñ diler her rūzı bir sāl olduġın
Ṭıfl-ı dil ḫaṭṭ eylemez āzādī-i āẕīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 3). [hefte-i ʿaşḳ, -uñ ]*

**heftesi:** *Haftasına varmamak, çok uzun sürmemek.*

Gül **heftesinde** reng-peẕīr ḫazān olur
Bülbül hezār derd ile nālān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 7). [heftesinde, ]*

**heft-ḫvān:** *Yedi sofra.*

Sipihri kevkebe-i ḳadr ü şānı başdurdı
Tehemten itdi sefer şanki **heft-ḫvan** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 52). [heft-ḫvan, ]*

**heft-pāye:** *Yedi kat.*

Ḳaṣr-ı ʿizzet-serā-yı cāhında
Āsmān **heft-pāye** süllemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 60). [heft-pāye, ]*

**heft-ser:** *Yedi baş.*

Sipihr ṣalṭanat ordusıdur ki her topı
Dem-ī celāl çeker **heft-ser** bir ejderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 92). [heft-ser, ]*

**heftüm:** *Yedinci.*

Pāsbān eyledi **heftüm** feleġe Keyvānı
Burc-ı isnā aşere gezdi olup reh-peymā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 255). [heftüm, ]*

**heft-üşṭür-i eflâk:** *Talihin yedi devesi.*

Mühmel-i ḳadr ü vaḳarında taḥammülden ḳalup
Çekmiye **heft-üşṭür-i eflâk** eġer olsa ḳaṭār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 88). [heft-üṣtür-i eflâk, ]*

**hekīm:** *Doktor.*

Genc-i pür-gevher-i esrār u ṭılısm-ı hikemüñ
İdemez Şerḥ-i ṣıfātın ne mühendis ne **ḥekim** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 24). [ḥekim, ]*

**helāk:** *Mahvolmuş.*

Bir āftāb-ı zühre-cebīnüñ **helākiyüz**
Kim çāk çāk ider dil-i Mirrīḫi ḫançeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 3). [helākiyüz, -i, -y, -üz ]*

**helāk:** *Heläk et-: helak etmek, mahvetmek, aşırı derecede yormak, bitkin duruma getirmek.*

İntiẕāruñ dili **helāk** itdi
Şādmān it beni ḳudümüñle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 251). [helāk, ]*

**helāl-zāde:** *Nâmuslu bir âileden geldiğini belli edecek tarzda hareket eden, dürüst ve doğru kimse. Helal süt emmiş.*

Bir anadan iki ḳardaş doġdı dünyāda
**Ḥelāl-zāde** birisi biri ḥarām-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 2). [ḥelāl-zāde, ]*

İki birāderüñ amma budur cevāb-ı ṣāḥiḥ
Harām-zādeye nisbet **ḥelāl-zāde** ḳabīḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 4). [ḥelāl-zāde, ]*

Naẕīm baña suʾāl itseler anı bī-şek
**Ḥelāl-zādeden** evvel ḥarām-zāde gerek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 6). [ḥelāl-zādeden, --den ]*

**hele:** *"Biraz bekle, dur bakalım!" anlamında cümlelerin başına getirilen bir kelime.*

Bir būse luṭfına ḳasem itmişdi virmedi
Olsun **hele** ḫaṭṭ-āver o ṣūḫı yemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 12). [hele, ]*

Nāz u istiġnāsını neyler görürseñ ʿākıbet
Destüñe bir gün **hele** āyīne ile şāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 14). [hele, ]*

**ḫelvā:** *Tatlı, helva.*

Ṭabʿuma feyż-i Hudā ẕāʾika-baḫş-ı ilhām
Ḳand-i maʿnā leb-i endīşeme hāżır **ḥelvā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 16). [ḥelvā, ]*

**hem:** *Hem ... hem ... bağlacı.*

Hindidür kendi ʿavreti amma
Hem ʿArap **hem** ʿAcem dimiş ḥukemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 6). [hem, ]*

Ḥālīl ü **hem** Ḥabīb ü **hem** Ṭabīb ol
Ḳarīb ü **hem** münīb ü **hem** ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 15). [hem, ]*

Ḥālīl ü **hem** Ḥabīb ü **hem** Ṭabīb ol
Ḳarīb ü **hem** münīb ü **hem** ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 16). [hem, ]*

Ḳureyşī **hem** ʿArabi Hāşimī **hem**
Ṣalāt ile selām aña demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 39). [hem, ]*

Pīşesi nāz ü ʿişve -endīşe
Hem cefākār u **hem** vefā-pīşe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 118). [hem, ]*

Ey nām-ı şerifi sübḥa-pīrā-yı dürūd
**Hem** Aḥmed ü hem Muḥammed ü hem
Māḥmūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 2). [hem, ]*

Ey nām-ı şerifi sübḥa-pīrā-yı dürūd
Hem Aḥmed ü **hem** Muḥammed ü **hem**
Māḥmūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 2). [hem, ]*

Ey nām-ı şerifi sübḥa-pīrā-yı dürūd
Hem Aḥmed ü **hem** Muḥammed ü **hem** Māḥmūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 2). [hem, ]*

Olmış o yegāne gülber-i ḳurb-ı ṣādef
Hem baḥr-ı tecellī-i Hudā **hem** ġavvāṣ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 4). [hem, ]*

**Hem** nāẓır-ı vech-i Ḥaḳ odur hem manẓūr
Hem āyinedür cemāli hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 3). [hem, ]*

Ādem aña dirler ki miṣāl-i minşār
**Hem** ġayre vü hem kendüye nefʿi doḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 4). [hem, ]*

ʿĀyn-ı ḥikmet menbaʿ-ı taḳva vücūd-ı kāmili
Münderic ẕātında **hem** ʿirfān u **hem** ʿilm ü ʿāmel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 10). [hem, ]*

**hem:** *Hem ... hem ... bağlacı.*

Oyāre kāġıd uçursam kebūter-i dil-i zār
Hevā-yı ʿaşḳla **hem** nāme **hem** ḫamāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 6). [hem, ]*

Hindidür kendi ʿavreti amma
**Hem** ʿArap hem ʿAcem dimiş ḥukemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 6). [hem, ]*

Śafâ Ṭâhā vü Yāsîn mürteżâ **hem**
Müzekkī **hem** muʿallā müctebā **hem** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 18). [hem, ]*

Ḳureyşī **hem** ʿArabi Hāşimī **hem**
Ṣalāt ile selām aña demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 39). [hem, ]*

Olmış o yegāne gülber-i ḳurb-ı ṣādef
Hem baḥr-ı tecellī-i Hudā hem ġavvāṣ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 4). [hem, ]*

Cānanı dilüñde cān gibi eyle niḫān
Hem āyine ol o māha **hem** āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 2). [hem, ]*

Ey faḫr-i ciḫān ciḫāniyānuñ sebebi
Mekkī Medinī vü Hāşimī **hem** Arabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 2). [hem, ]*

**Hem** nīm tebessüminde ṣād şūr bedīd
Her ḥarf-i tekellümünde biñ fitne niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 3). [hem, ]*

**hem:** *Ayrıca, üstelik, bir de, ilave olarak.*

Śafâ Ṭâhā vü Yāsîn mürteżâ **hem**
Müzekkī **hem** muʿallā müctebā **hem** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 17). [hem, ]*

**hem:** *Hem... hem ... bağlacı.*

Ḥālīl ü **hem** Ḥabīb ü **hem** Ṭabīb ol
Ḳarīb ü **hem** münīb ü **hem** ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 15). [hem, ]*

Ḥālīl ü **hem** Ḥabīb ü **hem** Ṭabīb ol
Ḳarīb ü **hem** münīb ü **hem** ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 16). [hem, ]*

Śafâ Ṭâhā vü Yāsîn mürteżâ **hem**
Müzekkī **hem** muʿallā müctebā **hem** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 18). [hem, ]*

Pīşesi nāz ü ʿişve -endīşe
Hem cefākār u hem vefā-pīşe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 118). [hem, ]*

Ādem aña dirler ki miṣāl-i minşār
Hem ġayre vü **hem** kendüye nefʿi doḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 4). [hem, ]*

**hem:** *Hem, aynı zamanda.*

Çeşm ü dilümde ʿaks-i rūḫuñdur Hudā ʿAlīm
Ey dürr-i şāḫvar **hem** itdüñ beni yetim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [hem, ]*

**hem:** *Aynı zamanda.*

Hem ciḫānı taḫt idüp **hem** merkezüñ bekle göñül
Gāh Ḳays u geh sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 5). [hem, ]*

**hem:** *Hem... hem bağlacı.*

**Hem** nāẓır-ı vech-i Ḥaḳ odur hem manẓūr
Hem āyinedür cemāli hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 4). [hem, ]*

Hem nāẓır-ı vech-i Ḥaḳ odur **hem** manẓūr
Hem āyinedür cemāli **hem** āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 4). [hem, ]*

Cānanı dilüñde cān gibi eyle niḫān
**Hem** āyine ol o māha hem āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 2). [hem, ]*

ʿĀyn-ı ḥikmet menbaʿ-ı taḳva vücūd-ı kāmili
Münderic ẕātında **hem** ʿirfān u **hem** ʿilm ü ʿāmel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 10). [hem, ]*

**hem:** *"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.*

ʿAlem yine buldı şeref **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 1). [hem, ]*

Ḥaẕer kim küşte-gîr-i dehre Rüstemler ḥārīf olmaz
Nice Sührâb'a **hem** meydān-ı furṣat virdi **hem** başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 16). [hem, ]*

Sabur u **hem** şekūr u şākir oldur
Daḫi müzzemmil ü müddeṯṯir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 31). [hem, ]*

Reşīd ü ṭāḫir oldur **hem** muṭahḫār
Faṣih u nāṭıḳ oldur **hem** muẓaffer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 33). [hem, ]*

Reşīd ü ṭāḫir oldur **hem** muṭahḫār
Faṣih u nāṭıḳ oldur **hem** muẓaffer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 34). [hem, ]*

Müşeffiʿ şāfiʿ evvel āḫir oldur
Odur bāṭın yine **hem** ẓāhir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 36). [hem, ]*

**hem:** *Aynı zamanda, hem.*

Mutavassıṭ u Ḥaḳḳ u **hem** sābıḳ oldur
Muṣāddaḳ mühtedī vu ṣādık oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 29). [hem, ]*

**hem:** *"Aynı zamanda" anlamında kullanılan bağlaç.*

Hāris ü ʿādil ü hādī vü ḫātim
Cevād u **hem** ġanī fettāḥ u kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 24). [hem, ]*

**Hem** ḳāmet-i ʿirfānına dāniş ḳabā-yı bī-bahā
Hem ḫalvet-i taḳvāsına zühd ü veraʿ seccādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 7). [hem, ]*

Hem ḳāmet-i ʿirfānına dāniş ḳabā-yı bī-bahā
**Hem** ḫalvet-i taḳvāsına zühd ü veraʿ seccādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 8). [hem, ]*

**hem:** *"Aynı zamanda, ayrıca" anlamlarında kullanılan bağlaç.*

Sirāc oldur münīr oldur beşīr ol
Mubeşşir münẕīr oldur **hem** neẕīr ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 12). [hem, ]*

**hem:** *"Aynı zamanda, ayrıca " anlamlarına gelen bağlaç.*

Enbiyā vü murselīnüñ eşrefe **hem** efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 19). [hem, ]*

Hem nāẕır-ı vech-i Ḥaḳ odur **hem** manẕūr
Hem āyinedür cemāli **hem** āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 3). [hem, ]*

**hem:** *"Aynı anda, aynı zamanda" anlamında kullanılan bağlaç.*

ʿAlem yine buldı şeref **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 1). [hem, ]*

ʿAlem yine buldı şeref **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 2). [hem, ]*

ʿAlem yine buldı şeref **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 2). [hem, ]*

Der-beste endūh u miḥen geçdi yire beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 4). [hem, ]*

Der-beste endūh u miḥen geçdi yire beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 4). [hem, ]*

Yār ile olsun ʿişretüñ var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 6). [hem, ]*

Yār ile olsun ʿişretüñ var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 6). [hem, ]*

Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir saz ü söz
Göġsün döger meclisde def **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 8). [hem, ]*

Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir saz ü söz
Göġsün döger meclisde def **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 8). [hem, ]*

Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 10). [hem, ]*

Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef **hem** ʿıyd ü **hem**

nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 10). [hem, ]*

Hayr eyle demdür yād ola her bir ḳadeḥde şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 12). [hem, ]*

Hayr eyle demdür yād ola her bir ḳadeḥde şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 12). [hem, ]*

Gerdūn yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl ü yā necef **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 14). [hem, ]*

Gerdūn yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl ü yā necef **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 14). [hem, ]*

Bezm-ı çemende şoḥbete yārar ʿıyş u ʿişrete
Bir cām-ı cemdür her ḫaẕef **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 16). [hem, ]*

Bezm-ı çemende şoḥbete yārar ʿıyş u ʿişrete
Bir cām-ı cemdür her ḫaẕef **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 16). [hem, ]*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya şal ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 18). [hem, ]*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya şal ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 18). [hem, ]*

Ṭabʿ-ı Naẓīm itdi yine yārān-ı ʿaṣruñ bezmine
Naẓm-ı dürer-bārın tuḥaf **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 20). [hem, ]*

Ṭabʿ-ı Naẓīm itdi yine yārān-ı ʿaṣruñ bezmine
Naẓm-ı dürer-bārın tuḥaf **hem** ʿıyd ü **hem** nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 20). [hem, ]*

Ḥaẕer kim küşte-gîr-i dehre Rüstemler ḥārīf olmaz
Nice Sührâb'a **hem** meydān-ı furṣat virdi **hem** başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 16). [hem, ]*

Ṭayy idüp ʿālemi bir demde gelür **hem** yirine
Murġ-ı fikrüm ki açar bāl ü perin bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 53). [hem, ]*

Kārbān-ı ümeme kāfile-sālār-ı necāt
Dergeh-i ʿizzete **hem** reh-rev u rāh-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 124). [hem, ]*

ʿİzz ü celāle ber-devām ʿömr ü kemāli müstedām
Devlet saʿadet **hem** licām iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 28). [hem, ]*

**hem:** *Hem (Bağlaç).*

Oyāre kāġıd uçursam kebūter-i dil-i zār
Hevā-yı ʿaşḳla **hem** nāme **hem** ḫamāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 6). [hem, ]*

**hem:** *"-da, -de" bağlacı.*

**Hem** ciḫānı taḫt idüp hem merkezüñ bekle göñül
Gāh Ḳays u geh sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş

ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 5). [hem, ]*

Nola mektubına ḳat ḳat muḥabbet eylesem yārüñ
Derūn-ı nāmede nāmum añılmış **hem** kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 10). [hem, ]*

Dem-i şādī ferāḥumdan beni giryān itdüñ
Ġussa vaḳtinde **hem** ol mertebe ḫandān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 6). [hem, ]*

Server-i cemʿ-i rüsül serdār-ı ṣaff-ı enbiyā
Kim anuñdur **hem** risālet **hem** nübüvvet kişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 106). [hem, ]*

Server-i cemʿ-i rüsül serdār-ı ṣaff-ı enbiyā
Kim anuñdur **hem** risālet **hem** nübüvvet kişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 106). [hem, ]*

Enbiyā vü murselīnüñ eşrefe **hem** efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 19). [hem, ]*

Māḥkūmı ḫalḳ-ı ālem Rum u ʿArab ʿAcem **hem**
Şevḳetle reʾy-i aʿẓam hindū-yı pīl-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 11). [hem, ]*

**hem demüñ:** *Aynı zamanda.aynı döneme ait.*

Kimüñle bezm-i nuşānūş-ı meyde germ-ülfetsin
Naẓīm-āsā nedīmüñ hem-nişīn ü **hem demüñ** kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 14). [hem demüñ, ]*

**hem hem:** *Her ikisi de geçerli olan iki durumu anlatan bağlaç.*

Ey ḥarīm-i ḫāṣ-ı bezm-i ruʾyet-i perverdigār
Vech-i Ḥaḳḳa ẕātı **hem** āyine hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 2). [hem hem, ]*

Ey ḫudāvend-i mükerrem raḥmeten li'l-ʿālemīn
**Hem** ḥabīb-i kibriyā hem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 2). [hem hem, ]*

Hamdü li'llāh ey Muḥammed-ism ü māḥmūdü'l-ḫıṣāl
Meḥmedet-ḫvānuñ benüm hem ʿiyd ü hem nevruzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 24). [hem hem, ]*

**hem hem:** *Hem...hem.*

Zīr ü bālāsında imżā ḥüccet-i evṣāfınuñ
**Hem** muʾaḫḫār **hem** muḳaddem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 4). [hem hem, ]*

**hem hem:** *Bağlaç (hem...hem).*

Noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş nihān u ʿāşiḳār
**Hem** süveydā-yı dil ol **hem** dīdede merdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 6). [hem hem, ]*

Sürme-i ḳudret ile çeşm-i siyāhı mekḥūl
Sünbüleyn-i perçemi **hem** dil-keş ü **hem** rūḫ-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 230). [hem hem, ]*

Ṭutuldı dest-bürd-i mevkisinden dilleri ḫaşmun
Görenler heybetin **hem** pādişeh **hem** ḳahramān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 52). [hem hem, ]*

**Hem** seḫā vü keremde bī-enbāz
Hem ʿaṭā vü himemde bī-aḳrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 40). [hem hem, ]*

O Kelīmüm süḫande kim ḳālemüm
**Hem** ʿaṣādur elümde hem ṣuʿbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 216). [hem hem, ]*

Ḥażret-i Hān Aḥmed-i Ṣāliṣ o ṣulṭān-ı ciḫān
İtdi mühr ile anı **hem** müsteşār u hem müşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 10). [hem hem, ]*

**hem hem hem:** *Bağlaç (hem...hem...hem de).*

Şemʿüñe cem olsa lāyıḳ enbiyā vü mürselin
**Hem** ḥabīb-i kibriyāsın **hem** Nebīsin **hem** resūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 12). [hem hem hem, ]*

**hem hem hem:** *Bağlaç: hem...hem...hem de, hepsinin de geçerli olduğunu anlatan bağlaç.*

Şeh-i ṭāḫir-neseb ü ḫüsrev-i pākīze ḥaseb
Hāşimī **hem** Medenī **hem** Ḳureşī **hem** ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 8). [hem hem hem, ]*

**hem-āġūş:** *Kucak kucağa.*

Bir ḥüsn ü cemāl ile **hem-āġuş** olagör kim
Gāhī dil ola cilvegehi dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 11). [hem-āġuş, ]*

**hemān:** *"Hemen, çabucak" anlamında zarf.*

Dili yoḳ aġzı var amma ki her gāh
**Hemān** söyler yürür şām u seḥergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [hemān, ]*

**hemān:** *Aşağı yukarı, yaklaşık.*

Baġlansa zülfine o büt-i deyr-i ʿişretüñ
Zünnār nāmın anmaz idi yir hemen **hemān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 6). [hemān, ]*

**hemān:** *"Derhal, çabucak, hemen, birden" anlamlarında zarf.*

Ḳalbiñde kīne ḫāṣid-i bed-gevherüñ müdām
Döndi **hemān** o āteşe ḫāra içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 12). [hemān, ]*

Aña siper rıża ile teslīmdür **hemān**
Bir tīr-i cān-sitān ki ḳażādur kemān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 15). [hemān, ]*

Müşgīn sevād-ı ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı yāre beñzemez
Bīhūde levḥ-i māhı **hemān** çarḫ ḳareler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 8). [hemān, ]*

Olur elbette bir gün cilvegāhı menzil-i maḳṣūd
Naẓīmā olmasun tek tevsen-i baḫtuñ **hemān** serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 10). [hemān, ]*

Ne Cem ol ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış ol
Tek **hemān** bir neşve ṭaḥṣīl eyle de dürdī-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 2). [hemān, ]*

Yārüñ bu leṭafetle teni pīrehen içre
Gūyā ki **hemān** rūḥ-ı revāndur beden içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 2). [hemān, ]*

Görüp dil-dādesin māḫfī nigāh-ı iltifātından
Göñül virmek o şīrīn-kāre göñlümden **hemān** ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 8). [hemān, ]*

Sende naẓarı ẓāhir u bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā ki seni gördi **hemān** gözlerin açdı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 6). [hemān, ]*

Sevdiġüñ kimdür baña göster dise ol māh-rū
Destine şād şerm ile ṣunsam **hemān** āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 12). [hemān, ]*

Göz yaşı dökmeden ümmīd-i viṣāl oldı **hemān**
Müflisüñ ḫvābda ḳaṭʿ eyledügi pāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 9). [hemān, ]*

Ḳademin būs idicek oldı **hemān** raḳṣ-künān
Zühre merġūle-i naʿt ile terennüm-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 247). [hemān, ]*

Fikr-i bārīküm taṣavvurdan müberrādur benüm
Bir heyūlādur **hemān** Naḳş-ı Hayāl-i Āzerī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 214). [hemān, ]*

Rıżāda zühd ü taḳvāda **hemān** levḥ-i derūn sāde
Haṭāda ṣafḥa-i pür-naḳş u zībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 11). [hemān, ]*

Meġer rūḫ-ı revāndur cümleten cism-i laṭīfüñ kim
Görüp taṣvīr-i cān-baḫşuñ ḳıyās itdüm **hemān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 6). [hemān, ]*

ʿAceb mi ʿālem itse vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın
**Hemān** ben söylemem peykārını ḫalḳ-ı ciḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 42). [hemān, ]*

ʿİnādından ʿadū inkār iderse ḍarb-ı kūpālin
**Hemān** çıḳsun niyāmından o tīġ-ı cān-sitān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 58). [hemān, ]*

Eyle niṣār cevher-i cānı ḳudumine
Cānan-ı Naẓīm gelmeli oldı **hemān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 102). [hemān, ]*

Nāle-i derd-i dil-i maẓlūm ki der-kār olsa ger
Dest-i teʾsīri **hemān** der'kabża-i şemşīr olur. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 6). [hemān, ]*

Ey vezīr-i dād-güster kim **hemān** ẓālim degül
Devr-i ʿadlüñde senüñ bīdād ider zencīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 61). [hemān, ]*

Ḳalbümde dilber dilberüñ Ḳalbiñde bir olduḳ **hemān**
Āyīne-dāne āyine ayīneye ayīne-dān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 23, Mısra 1). [hemān, ]*

Bil pür-tef-i ʿaşḳ dīde pür-eşk Naẓīm
Guya ki **hemān** Tennūr u Tūfān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 4). [hemān, ]*

**hemān:** *"Aksine, ancak, buna mukabil" anlamında bağlaç.*

**Hemān** işāret-i mektūb-ı ḫaṭṭ-ı yāre baḳar
Göñül ki ġurbete düşmişdi ʿan-ḳarīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 5). [hemān, ]*

Viṣāle naḳd-i cān isterse cānān bende cān anuñ
**Hemān** cān istesün cānāne ey dil bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 2). [hemān, ]*

Bir ġılāf içre iki ḫançer idi
ʿAks-i ebrūları dilümde **hemān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 158). [hemān, ]*

Cebel-i Ḳāf idi **hemān** kef-i ḫas
Baña ʿAnḳā gelürdi per-i meges *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 53). [hemān, ]*

**hemān:** *"Hemen, çabucak" anlamında zarf.*

Cürmüm oldur **hemān** seni severüm
Bu güneh besdür ol dil-figāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 277). [hemān, ]*

**hem-ʿayār:** *Değerini arttırmak.*

Rīzesinüñ āsitānı gevher-i tāc-ı mülūk
Cevher-i iksīr ile ḫāk-i ḥarimi **hem-ʿāyār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 14). [hem-ʿāyār, ]*

**hem-būy-ı müşg-i ezfer:** *Güzel kokulu miskle aynı kokan.*

Gerd-i rehi muʿānber **hem-būy-ı müşg-i ezfer**
Hāḳ-i deri serāser çün kuḥl-i Isfaḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 43). [hem-būy-ı müşg-i ezfer, ]*

**hem-celīs:** *Dost, yakın arkadaş.*

Ḥażret-i Rāmī Efendi müjde ey ehl-i ḳalem
Oldı eyvān-ı riyāsetde şerefle **hem-celīs** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 2). [hem-celīs, ]*

**hem-civār:** *Aynı yerde oturan kimse, komşu.*

Eyle dervīşüñi cūd ü keremüñle iġnā
**Hem-civār** eyle o bī-çāreyi bir bī-kesdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 318). [hem-civār, ]*

**hem-civār:** *Aynı civarda, yakın.*

Ḥaḳḳ-ı cārı ḥaşredek cārī iderlerdi eġer
Devr-i ʿadlinde olaydı şīr ü cīrān **hem-civār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 98). [hem-civār, ]*

Ḥükm-i ʿadli ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyet itdüren
**Hem-civār** itse eġer cīrāne bir şīr-i neri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 170). [hem-civār, ]*

**hem-dem:** *Arkadaş, dost.*

Nūr-ı īman ile Ḳurʾān ide ḳabrin rūşen
Menzili cennet ola **hem-demi** ḥūr-ı cennet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 4). [hem-demi, -i ]*

**hem-dem:** *Arkadaş, dost.*

Çār-yār-ı ʿizām u ṣaḥb-ı kirām
Meclisinde nedīm ü **hem-demdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 30). [hem-demdür, -dür ]*

Göñlüme derd-i ʿaşḳ maḥremdür
Gözüme ḫūn-ı eşk **hem-demdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 82). [hem-demdür, -dür ]*

**hem-dem (ol):** *Arkadaş olmak, dost olmak.*

Nola açılsa o gül rūḫsārı feyż-i āh u eşk-i ter
Nesīm ile biri **hem-dem** biri şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 8). [hem-dem, ]*

Ne bir **hem-dem** ne bir māḥrem ne bir yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 1). [hem-dem, ]*

Rāzdān-ı li-maʿallāh maḥrem-i bezm-i şuḫūd
Ḫālvet-i İsrāda **hem-dem** raḥmeten liʾl-

ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 26). [hem-dem, ]*

ʿAzm-i ʿuḳbā eyledükde didi tārīḫin Naẓīm
Bezm-i cennetde ola **hem-dem** Ḥüseyne ḫūr-ı ʿ în (1119) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 4). [hem-dem, ]*

**hemdem-i dīde:** *Göz arkadaşı.*

Hayāl-i laʿli ile dāġ-ı derdidür yārüñ
Hemīşe **hemdem-i dīde** hemīşe māḥrem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 8). [hemdem-i dīde, ]*

**heme:** *Bütün.*

Āferīneş daḫi maʿdūm idi mevcūd iken ol
Āferīde **heme** nābūd idi ferdā ferdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 170). [heme, ]*

**heme:** *Bütün, hep, cümle.*

Pīş-i dānā-yı dānişinde olur
**Heme** nādān fāżıl-ı Hemedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 50). [heme, ]*

**hemen:** *Aşağı yukarı.*

Bağlansa zülfine o büt-i deyr-i ʿişretüñ
Zünnār nāmın anmaz idi yir **hemen** hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 6). [hemen, ]*

**hem-ʿinān:** *Dizgini bir, atbaşı beraber olan.*

Ḳande ʿazimet itse ẓafer hem-rikāb olur
ʿAvdetde Ḫıżr-ı nuṣret ile **hem-ʿinān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 42). [hem-ʿinān, ]*

**hem-ʿinān:** *At başı beraber giden, eşit durumda olan.*

Ol Buraḳ-ı lā-mekān-peymā ki hengām-ı şitāb
**Hem-ʿinān** olmaz aña esb-i naẓār bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 8). [hem-ʿinān, ]*

Bir ḳażā peykān kemān-keş pādişehdür kim olur
Tīr-i rūy-ı terkeşi sehm-i ḳaderle **hem-ʿinān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 6). [hem-ʿinān, ]*

**hem-ʿinān:** *Dizgini bir, yan yana birlikte bulunan, arkadaş.*

Rāḫş-ı ḳader-şitābı naʿl itmiş āftābı
İḳbāl hem-rikābı iclāl **hem-ʿinānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 126). [hem-ʿinānı, -ı ]*

**hemīşe:** *Sürekli, daima, her zaman, her vakit.*

Hayāl-i laʿli ile dāġ-ı derdidür yārüñ
Hemīşe hemdem-i dīde **hemīşe** māḥrem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 8). [hemīşe, ]*

**hemīşe:** *Daima, her vakit, her zaman.*

İzzet **hemīşe** sofra-i iclāline ṭufeyl
Devlet **hemīşe** meclis-i iḳbāline nedīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 6). [hemīşe, ]*

**hemīşe:** *Daima , sürekli.*

İzzet **hemīşe** sofra-i iclāline ṭufeyl
Devlet **hemīşe** meclis-i iḳbāline nedīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 5). [hemīşe, ]*

**hemīşe:** *Daima, her vakit, her zaman.*

İtme ʿulüvv-i ṭabʿla iksīre iltifāt
Naḳd-i ġına **hemīşe** dükenmez ḫızānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 16). [hemīşe, ]*

Göñül ki ṭūṭī-i mirʾāt-ı rūy-ı Aḥmeddür
**Hemīşe** zemzemesi güft ü gūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 2). [hemīşe, ]*

Hayāl-i laʿli ile dāġ-ı derdidür yārüñ
**Hemīşe** hemdem-i dīde hemīşe māḥrem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 8). [hemīşe, ]*

Dil-i efsürde olmaz behre-ver ders-i maḥabbetden
Olur şākird-i nā-ḳābil **hemīşe** dür mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 4). [hemīşe, ]*

Kümeyt-i kilk-i Naẓīme **hemīşe** ḫāzin-i feyż
Cevāḫir-i süḫanı ʿarż ider ḳılādeliğe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 13). [hemīşe, ]*

Ne ẕevḳi var ʿArabīden ne Fürsden māhẓuẓ
**Hemīşe** bir naẓārında ʿimāme vü mendīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 40). [hemīşe, ]*

Ṭabīb-i derd ki dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında
Devā **ḫemişe** ṣāḥiḥ saḳam hemīşe ʿalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 110). [ḫemişe, ]*

Ṭabīb-i derd ki dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında
Devā ḫemişe ṣāḥiḥ saḳam **hemīşe** ʿalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 110). [hemīşe, ]*

**Hemīşe** dāġ-ı muḥabbetle tā ki bir ʿāşık
Miṣāl-i lāle olur dil-figār u ḫvār u ẕelīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 137). [hemīşe, ]*

O ḫayr-māḥż ki seylāb-ı tıġı ʿālemden
**Hemīşe** fitne-nişān-ı şerāre-i şerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 20). [hemīşe, ]*

**Hemīşe** tā ki seferden gelüp şeh-i Ġāzī
Serīr-i devlet ʿizzetde cilve-güsterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 203). [hemīşe, ]*

Vaḥīd-i ʿasr ki vaṣf-ı ṣıfātı elzemdür
**Hemīşe** yirde beşer gökde ḳudsiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 20). [hemīşe, ]*

**Hemīşe** tā ki açup bāl ü per saʿādet ile
Hümā-yı ṣulḥ ṣala sāyesin ciḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 123). [hemīşe, ]*

**hemīşe:** *"Daima, her zaman, sürekli, hep." anlamında zarf.*

Ġınā-yı ʿaşḳ ile birdür yanında būd ü nebūd
Olur **hemîşe** müsāvi aña keşir ü ḳalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 10). [hemîşe, ]*

Sipāh-ı ḥaşmeti manṣūr olup muẓaffer ola ʿAdū **hemīşe** ki maḳḥūr olup müdemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 206). [hemīşe, ]*

**hemīşe ola:** *Daim olmak.*

**Ola hemīşe** teraḳḳīde cāh-ı iḳbālüñ
Budur niyāzı dilüñ Rabb-i müsteānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 31). [hemīşe ola, -a ]*

**hem-kadeḥ-i āb-ı ḥayāt:** *Ölümsüzlük suyu ile aynı kadehte olmak.*

Vaṣf eyle ḫaṭ-ı sebzini būs it leb-i laʿlin
Ḫıżra buluşup **hem-ḳadeḥ-i āb-ı ḥayāt** ol

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 6). [hem-ḳadeḥ-i āb-ı ḥayāt, ]*

**hem-keffe-i mīzān:** *Terazinin iki kefesini denklemek.*

Çekilür bār deġüldür bilürem maʿṣiyetüm
Şefḳati luṭfuñı **hem-keffe-i mīzān** eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 16). [hem-keffe-i mīzān, ]*

**hem-nām-ı şehinşāh-ı rüsül:** *Peygamberlerin şahının adaşı.*

Yaʿnī **hem-nām-ı şehinşāh-ı rüsül** faḫr-i kirām
Kerem-endīşe seḫā-pīşe vezīr-i yektā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 17). [hem-nām-ı şehinşāh-ı rüsül, ]*

**hem-nīşīn:** *Beraber oturup kalkan, samimi arkadaş.*

Kimüñle bezm-i nuşānūş-ı meyde germ-ülfetsin
Naẓīm-āsā nedīmüñ **hem-nişīn** ü hem demüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 14). [hem-nişīn, ]*

**hem-nīşīn:** *Beraber oturup kalkan, teklifsiz arkadaş.*

Bezm-i iḳbālinde iclāl ü saʿādet **hem-nişīn**
Meclis-i ḳadrinde ʿizz ü şān nedīm-i ḫayr-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 39). [hem-nişīn, ]*

**hem-pā:** *Arkadaş , yoldaş.*

Edhem-i ʿaḳl-ı Aristo ḳala evvel ḳademe
Eşheb-i fikr-i serîʿimle olursa **hem-pā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 42). [hem-pā, ]*

Eşheb-i fikrine ol yekke-süvār-ı rüşdüñ
Olmaya Edhem-i ṣadʿaḳl-ı Arisṭo **hem-pā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 30). [hem-pā, ]*

**hem-rāh:** *Yol arkadaşı, yoldaş.*

Ḳaldı **hem-rāhı** daḫi anda miṣāl-i bülbül
Gül-i rüyından olup dūr didi va-esefā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 259). [hem-rāhı, -ı ]*

**hem-rāz:** *Sırdaş.*

Böyle söyle dimiş o **hem-rāze**
Başlamış nice şive vü nāze *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 185). [hem-rāze, -e ]*

**hem-rāz:** *Dost, sırdaş.*

İdüp gülbāng-i tevḥīd ile rıḥlet mülk-i lāhūta
Fenā dünyāda ol ṣāḥib-kerāmet bulmadı **hem-rāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 10). [hem-rāz, ]*

**hem-rikāb:** *Üzengi arkadaşı; yoldaş.*

Rāḫş-ı ḳader-şitābı naʿl itmiş āftābı
İḳbāl **hem-rikābı** iclāl hem-ʿinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 126). [hem-rikābı, -ı ]*

**hem-rikāb:** *Yol arkadaşı, dost.*

Ḳande ʿazimet itse ẓafer **hem-rikāb** olur
ʿAvdetde Ḫıżr-ı nuṣret ile hem-ʿinān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 41). [hem-rikāb, ]*

**hem-rikāb olur:** *Denk olmak.*

Ḳāżī Şüreyḥ-i ġāşiyedār-ı fażīleti
Aynü'l-ḳużāt-ı dānişe **hem-rikāb olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 28). [hem-rikāb olur, -ur ]*

**hem-rikāb-ı eşheb-i taḳdir:** *Takdir atının aynı üzengisi.*

Edhem-i tevfīḳ kim māhmil-keş-i tedbīr olur
Her ḳademde **hem-rikāb-ı Eşheb-i taḳdir** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 2). [hem-rikāb-ı eşheb-i taḳdir, ]*

**hem-rütbe-i süleymān:** *Süleyman'ın rütbesine denk.*

Hengām-ı luṭf ü iḥsān eyler o şāḫ-ı devrān
**Hem-rütbe-i Süleymān** bir mūr-ı nātüvānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 32). [hem-rütbe-i süleymān, ]*

**hem-sāz:** *Yakın arkadaş, sırdaş.*

İtdükce cenge aġaz ol ṣaf-der-i ser-efrāz
Olur ḳaderle **hem-sāz** tīr-i ḳażā-resānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 64). [hem-sāz, ]*

**hem-seng-i cebel:** *Dağla aynı ayarda.*

Kişţzār-ı ʿarṣa-i cūdında vezn olsa gelür
Dāne-i her ḫūşe-i iḥsānı **hem-seng-i cebel**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 18). [hem-seng-i cebel, ]*

**hem-ser:** *Arkadaş, dost, eş.*

Hoş-nüvīs olsañ muḥaḳḳāk nüsha taʿliḳ ideler
Haṭṭ-ı Yāḳūt ile reyḥānuñ olursan **hem-seri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 62). [hem-seri, -i ]*

Her kemer ḳavs-i ḳuzeḥ her ṭāḳı çarḫ-ı nüh-revāḳ
Kim sipihr-i lāciverdüñ **hem-seri** olsa maḥal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 8). [hem-seri, -i ]*

**hem-ser:** *Aynı, benzer, eş, denk.*

Zıhī o ṭāḳ-ı muʿalla-revāḳ-ı zer-kārī
Ki mehcesi ʿālem-i āftāba **hem-serdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 96). [hem-serdür, -dür ]*

**hem-ser:** *Arkadaş, dost.*

Şāḫ-ı sipāh-perver şāḫenşeh-i muẓaffer
Saḳf-ı semāya **hem-ser** ṭāḳ-ı evṭāḳ-ı şān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 18). [hem-ser, ]*

Tekrār ṣadr-ı rūmı teşrif idüp ḳudūmi
Çarḫ ile itdi **hem-ser** ol pāye-i bülendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 14). [hem-ser, ]*

**hem-ser-i ʿarşdur:** *Arşa eş değer tutmak.*

Bab-ı şerʿinde ser-fürū ideli
**Hem-ser-i ʿarşdur** külāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 26). [hem-ser-i ʿarşdur, -dur ]*

**hem-ser-i ehl-i kemāl:** *Olgunluk ehlinin arkadaşı.*

Gürūḫla ber-ālāy bü'l-füżūl ü nā-fehm
Ne güne **hem-ser-i ehl-i kemāl** olur O ḳabīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 34). [hem-ser-i ehl-i kemāl, ]*

**hem-ser-i saḳf-ı semā:** *Gök yüzü çatısının arkadaşı.*

Şems-i ʿālem-tāb aña şemse ḳanādīl-i nücūm

Künkür-i ṭāḳ-ı bülendi **hem-ser-i saḳf-ı semā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 20). [hem-ser-i saḳf-ı semā, ]*

**hem-ser-i şehbāz:** *Alıcı kuşun arkadaşı.*

Olurdı **hem-ser-i şehbāz** evc-i ḥıfẓında
Ḥimāyet eylese güncişk-i nātüvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 61). [hem-ser-i şehbāz, ]*

**hemtā:** *Eş, benzer, denk.*

Faẓl u dānişde nola olsa ferid-i rūzgār
Eylemiş bī-miṣl ü **hemtā** anı Hallāḳ-ı Ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 12). [hemtā, ]*

**hemvāre:** *Daima, devamlı.*

Rūzgār yine düşürmiş bād-bānı ber-hevā
Fülk-i cismin ḳullanūr **hemvāre** bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 6). [hemvāre, ]*

Eyleyüp cānānla **hemvāre** cān bāzārını
Hvācegān-ı bender-i ʿaşḳuñ żiyānı sūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 9). [hemvāre, ]*

Ḳumaş-ı Naẓm-ı kāmilde bulınmaz tār u pūd-ı ḥaşv
Olur **hemvāre** minvāl-i ḫayāli bir siyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 12). [hemvāre, ]*

Ola **hemvāre** idüp anda gülāb-efşānı
Ḥarem-i ʿizzetine ebr-i saʿādet saḳḳa *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 151). [hemvāre, ]*

Hamdü li'llāh ḫvān-ı vaṣfından naṣīb aldum yine
Hāmemün **hemvāre** oldur secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 36). [hemvāre, ]*

Vezīr-i ʿādil Ġazī Ḥüseyn Pāşā kim
Ṣenāsı olmada **hemvāre** her lisān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 22). [hemvāre, ]*

Ḥaḳ yāver ü muʿīnüñ **hemvâre** heşt-çīnüñ
Olsun mehīn-i dīnüñ mühr-i leb ü deḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 139). [hemvâre, ]*

Dāmān-ı ʿizz ü şānı o ṣādr-ı saʿadetüñ **Hemvāre** būsegāh-ı leb-i şeyb ü şāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 38). [hemvāre, ]*

**Hemvāre** luṭf u cūdı teraḳḳīdedür saña
Sen ḫidmet-i niyāzda dāʾim żiyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 13). [hemvāre, ]*

**hemvāre:** *Daima.*

**Hemvāre** olup tīġ-ı ḫamiyyetkeş-i aḥbāb
Mānend-ī siper düşmene pür-çīn-i cebīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 3). [hemvāre, ]*

Ḍarb-ı kūpāl-ı kader zūr-ı ḳazā-peygarıdur
Kār-ı ḫaşmı zār iden **hemvāre** vaḳt-i kār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 44). [hemvāre, ]*

Hamdü li'llāh ḫvān-ı vaṣfından naṣīb aldum yine
Hāmemün **hemvāre** oldur secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 36). [hemvāre, ]*

Hādī reh-i ṣavāba **hemvāre** şeyḫ ü şāba
Maẓlūm-ı dil-ḫārāba miʿmār-ı ʿadli bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 25). [hemvāre, ]*

Gehvāre-i rūzgārına **hemvāre** pāy-endāz içün
Ṣubḥ oldı dībā-yı sefīd şām-ı siyeh miski ḥārir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 21). [hemvāre, ]*

Hıred **hemvāre** vaṣf-ı cevher-i z̲āt u ṣıfātında
Nola iẓh̲ār-ı ʿacz itse taṣavvurdan müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 17). [hemvāre, ]*

**hemvāre:** *Daima, her vakit, her zaman.*

Tā Ḥaşr niṣ̲ār-ı ravża-i pāki ola
**Hemvāre** ṭabaḳ ṭabaḳ taḥiyyāt u ṣalāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 4). [hemvāre, ]*

**hem-yānçe-i endīşeyi:** *Endişeye taraf tutmak , düşünceyi desteklemek.*

Naḳdīne-i güftār-ı Naẓīm olmada īṣ̲ār
**Hem-yānçe-i endīşeyi** memḥūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 22). [hem-yānçe-i endīşeyi, --y-, --i-i ]*

**hemyān-ı cūdı:** *Cömertlik kesesi.*

O kān-ı mekrümet kim dembedem
**hemyān-ı cūdından**
O İder lebrīz-i naḳd-i ḫ̲vāhişi dest-i temennāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 9). [hemyān-ı cūdı, -n, -dan ]*

**hemyān-ı enbiyā:** *Peygamberler kesesi.*

Lebrīz olup muḥabbet-i ʿaşḳıyle tā-be-ḥaşr
Pürdür o naḳd-i şevḳle **hemyān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 52). [hemyān-ı enbiyā, ]*

**hem-zebān:** *Aynı dili konuşan, lisanları aynı olan.*

Görüp o āyīne-rūḫ̲sārı **hem-zebān** olurūz
Müdām ṭūṭī-i şekker-şikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 11). [hem-zebān, ]*

**hengāme-i rezminde:** *Savaşın kavga gürültüsü.*

Ciḫ̲ānuñ Rüstem-i destānıdur ol ḫ̲üsrev-i ġāzī
Anuñ **hengāme-i rezminde** Rüstem dāstān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 28). [hengāme-i rezminde, -in, -de ]*

**hengām-ı aṭa:** *Hediye vakti.*

Ol Hudāvend-i kerem-güster ki **hengām-ı aṭa**
Kāse-ber-kef sāʾil-i dergāhı çarḫ̲-ı pīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 29). [hengām-ı aṭa, ]*

**hengām-ı cūd:** *Cömertlik vakti.*

Beẕl-i keremde dest-i güher-pāşı baḥr olur
**Hengām-ı cūd** ayaġına māḥṣūl -i kān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 40). [hengām-ı cūd, ]*

**hengām-ı cūd:** *Cömertlik zamanı.*

Ḥūrşīd ḫ̲āk-i dergehine cebhe-sāy olur
**Hengām-ı cūd** ayaġına māḥṣūl-i kān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 38). [hengām-ı cūd, ]*

**henġām-ı duʿā:** *Dua zamanı.*

Geldi **hengām-ı duʿa** başla niyāza ṣıdḳ ile
Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl-i tām ile tebşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 87). [hengām-ı duʿa, ]*

**henġām-ı duʿā:** *Dua zamanı.*

Raṭb ü yābis kelīmātıyla yiter olma zaʿīm
Geldi **henġām-ı duʿā** başla niyāza demidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 118). [henġām-ı duʿā, ]*

**hengām-ı luṭf:** *Cömertlik zamanı.*

**Hengām-ı luṭf** ü iḥsān eyler o şāḫ-ı devrān
Hem-rütbe-i Süleymān bir mūr-ı nātüvānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 31). [hengām-ı luṭf, ]*

**henġām-ı neberd:** *Savaş zamanı.*

Bir żaʿife taḳviyet-baḫş olsa **henġām-ı neberd**
Eyliye Behrām u Keyvānı hirāsān ḫançeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 179). [henġām-ı neberd, ]*

**henġām-ı şefāʿat:** *Bağışlama zamanı.*

ʿAşiyān-ı ḥaşre **henġām-ı şefāʿat** ben daḫi
ʿAfvüñe ümmīd-vārum luṭfuña ümmïd-vār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 165). [henġām-ı şefāʿat, ]*

**hengām-ı şitāb:** *Acele etme zamanı.*

Ol Buraḳ-ı lā-mekān-peymā ki **hengām-ı şitāb**
Hem-ʿinān olmaz aña esb-i naẓār bī-iştibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 7). [hengām-ı şitāb, ]*

**hengām-ı veġā:** *Gürültü, patırtı, kavga zamanı.*

Sipeh-i rezmine ol ḫüsrev nuṣret ʿālemüñ
Oldı her ḥamle-i pür-şūrda **hengām-ı veġā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 194). [hengām-ı veġā, ]*

**henüz:** *Daha şimdi, yeni .*

Yaʿni bī-tenhā-nişīn-i ġār-ı ʿışyānum **henüz**
Ben ġaribe ʿafvüni yār it bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ġār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 163). [henüz, ]*

Bir kerre gören o rūy-ı pür-tābı henūz
Çeşm-i terine ḥāram ider ḫvābı **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 2). [henüz, ]*

**henüz:** *"Daha" anlamında zarf.*

Çıḳmaz **henüz** ʿAks-i rūḫi oldı perī-veşüñ
Bu gösterür ki çeşm-i ter āyīne-ḫānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 11). [henüz, ]*

Nice ḥużūr ide gülşende seylī-i ḫurşīd
**Henüz** rāḥat iken der-ḳafā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 8). [henüz, ]*

Naẓīm olsa nola naḳş-ı ġayrdan ʿārī
Derūn-ı dilde **henüz** ārzū-yı Aḥmeddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 14). [henüz, ]*

Şaṣt-ı şāfındandur ebrū-yı kemāndāruñ **henüz**
Zaḫm-ı peykānın duyurmaz murġ-ı bismil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 11). [henüz, ]*

Semend-i nāz ile meydān-ı ḥüsn işinde **henüz**
Bulınmadı ṣaf-ı ḫūbānda ol cevānı geçer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 5). [henüz, ]*

Ol mū-miyānı fikr-i der-āġūş ile **henüz**
Ḳaldı dil-i żaʿīf o mū-miyān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 3). [henüz, ]*

Dil bezm-i yāre maḥrem iken dürdur **henüz**
Mest-i mey-i viṣāl idi maḫmurdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 1). [henüz, ]*

Dil bezm-i yāre maḥrem iken dūrdur **henüz**
Mest-i mey-i viṣāl idi maḫmurdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 2). [henüz, ]*

Meyi itdügüm bilindi hilāl ebrūvānına
Mihrüm o māha gün gibi meşḥūrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 4). [henüz, ]*

Olsa ʿaceb mi ḫaṭṭ ile maʿzûl ʿāḳıbet
Nev-devletān-ı ḥüsn ki maġrūrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 6). [henüz, ]*

Divāne eyledi dili sevdā-yı zülf-i yār
Ḥālṭ-ı kelām iderse de maʿzūrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 8). [henüz, ]*

Gül ḫandeye tebessüme āmāde ġonçeler
Bülbül şeṭāret eyle ki destūrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 10). [henüz, ]*

Güftārı āşikāre nühüfte dehān-ı yār
Mebẕūl naḳdi kīsesi memhûrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 12). [henüz, ]*

Ehl-i niyāze gelmez açılmaz o ġonçe-leb
Sermest-i nāz iken yine mestūrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 14). [henüz, ]*

Yaḳşā nola füruġı süveydā-yı ḳalbümi
Hüsni ile dil ki mihrle billûrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 16). [henüz, ]*

Memlū yine cevāḫiri dehre niṣār iken
Ṭabʿum ʿaceb ḫazīneye gencūrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 18). [henüz, ]*

Olmaz melūl ʿāḳıbet-endīş-i bezm-i dehr
Zehr-âb-ı ġuṣṣa çekse de mesrūrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 20). [henüz, ]*

Sāz-ı niyāzı diñlemeyen ser-girān-ı nāz
Mıżrāb-ı ʿaşḳa kāse-i ṭanbūrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 22). [henüz, ]*

Sīr olmayan nevāl-i Süleymān ile teni
Zīr-i zemīnde mā-hażarı nūrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 24). [henüz, ]*

Ābād olur Naẕīm ḫārābāta ʿazm iden
Ālem yıḳılsa mey-gede maʿmūrdur **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 26). [henüz, ]*

ʿĀlem oldı yıḳılup mey-gede āsūde **henüz**
Yine mestānelerüñ serleri zānūda **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 1). [henüz, ]*

ʿĀlem oldı yıḳılup mey-gede āsūde **henüz**
Yine mestānelerüñ serleri zānūda **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 2). [henüz, ]*

Sāgar-ı meyde ḳıyās itme görüp şekl-i ḥabāb
Yelkeni zevraḳ-ı cām-ı ṭarabıñ şuda **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 4). [henüz, ]*

Dergeh-i pīr-i muġān ḫāk ile yeksān oldı
Yine mey-ḫāreler ol ḫāke cebīn sūda **henüz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 6). [henüz, ]*

ʿĀlemi mest-i ḫārab itmededür bāde-i ʿaşḳ
Çekilür cām-ı şarābuñ adı bīhūde **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 8). [henüz, ]*

Yāre bīgāne göñül nāmı velī maḥrem-i rāz
Gürg-i Yūsuf ne-derîde dehen ālūde **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 10). [henüz, ]*

Dīdeden naḳş-ı rūḫı eşk ile olmaz zāʾil
Aks-i ab eyleyemez āyīnede sūde **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 12). [henüz, ]*

Rām olup sīnede ārām-ı dil ü cānum ola
Ṣāḫbāz-ı haẕārun bir gözi āhūda **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 14). [henüz, ]*

Cism-i dilber o ḳadar tāze vü terdür ki Naẕīm
Aña terlükde ḳıyās olmaya pālūde **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 16). [henüz, ]*

Haṭṭ-ı sebzüñ nola sīrāb-ı lebüñ olsa **henüz**
Ḫıżr içün vāsıṭa-i çeşme-i ḥayvān olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 19). [henüz, ]*

Sīnemde saḳlasam nola cānum gibi **henüz**
Cism-i laṭīf-i yār ki ser-cümle cān imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 5). [henüz, ]*

Naẕīm bir dizi lüʾlüʾ olup bu naẕm-ı terüm
**Henüz** mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 16). [henüz, ]*

Nola ḫurşīdi ser-germ itse ḥüsn-i ʿālem-efrūzı
**Henüz** on dördine ol māh-ı tābānum ḳadem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 4). [henüz, ]*

İḳtibaş-ı nūr ider andan meh-i enver **henüz**
Olmamışken ẕerre-i şems-i cemāl-i āftāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 9). [henüz, ]*

Ḳaṭresi kevn ü mekānı ġarḳ ider yoḳdur **henüz**
Raḥmeti deryāsına kaʿr u kenār u cezr ü med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 13). [henüz, ]*

Cilvegāh-ı sitāyişinde **henüz**
Ḳalemüm Edhem-i muʿallemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 119). [henüz, ]*

Ṣabāḥ u şāmumı ders-i ṣenāñ ile geçürüp
**Henüz** şuġl-i nuʿūtuñda bilmezem taʿṭīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 120). [henüz, ]*

Menbaʿ-ı ḥilm u ḥayā Ḥażret-i ʿOṣmān-ı ḥalīm
Biri anuñ esduʾllah ʿAlīdür ki **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 76). [henüz, ]*

**Henüz** ḍarb-ı ʿamūdıyla pür-şikest olalı
Vücūd-ı düşmene ḫāk-i helāk-pisterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 135). [henüz, ]*

Görme revā Naẕīm-i ṣenā-kāruñum **henüz**
Cismümde pīç ü tāb ola cānumda ıżṭırāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 33). [henüz, ]*

Görmemiş yoḳ ciḫānda āletini
Bilmemiş yoḳ **henüz** leẕẕetini *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 4). [henüz, ]*

Ẕerreden de ḥaḳir iken dil-i zār
Ṭaġlarca **henüz** ġussası var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 72). [henüz, ]*

Gözden şaḳınan cemāl-i dildārı Naẕīm
Geçmez müjesi nigāh-ı ādābı **henüz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 4). [henūz, ]*

**henüz:** *"Daha şimdi, yeni" anlamlarında zarf.*

Nola miḥrāb-ı niyāz-ı dil ü cān olsa **henüz**
Kaʿbe-i ḥüsne kaşuñ ḳıble-nümādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 3). [henūz, ]*

Muṭrib terennümde **henüz** her kūşede bir saz ü söz
Göġsün döger meclisde def hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 7). [henüz, ]*

**Henüz** dīde-i eyyām görmedi miṣlin
Cenāb-ı Veys-i Ḳaren kim Yemende

yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 7). [henüz, ]*

Evc-i medḥüñde ḳalup pervāzdan oldı **henüz**
Murġ-ı ṭabʿum âşiyân-gîr-i ḥażīż-i iʿtiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 131). [henüz, ]*

**Henüz** vird-i zebānumla ḥırz-ı cānumdur
Ṣenā-yı ẕāt-ı cemīl ḥabīb-i Rabb-i celīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 63). [henüz, ]*

Bir kerre gören o rūy-ı pür-tābı **henüz**
Çeşm-i terine ḥāram ider ḫvābı henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 1). [henüz, ]*

Bār-ı ġam-ı ʿaşḳla nizār oldı tenüm
Żaʿf ile **henüz** nāye döndi bedenüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 2). [henüz, ]*

Döndi dolāb-ı felek vefḳ-ı murād üzre **henüz**
Müjde ey dil yine ʿıyd eyledi ḫalḳ-ı dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 1). [henüz, ]*

Meġer ki bāġ-ı cemālüñ idişdi nevrūzı
ʿAceb mi olsa berāber **henüz** rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 6). [henüz, ]*

**hep:** *Tamamen, hep.*

Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz
Ne ḥac ne ẕekāt u ne ṣalāt ile na ṣavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 3). [hep, ]*

**hep:** *"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.*

Dili bir ʿahd-şiken yāre düşürdüm ki Naẕīm
Beni **hep** vaʿde-i ferdā ile memnūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 14). [hep, ]*

Hāl-i aġyār tebāh oldı yine
Kārı **hep** nāle vü āh oldı yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 6). [hep, ]*

**hep:** *"Her zaman" anlamında kullanılan zarf.*

Feryāda gelüp nāle-i bī-fāṣıla-i mevc
Deryāları **hep** cūşa getürdi gile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 2). [hep, ]*

Bulsa ʿaceb mi zīb ser-engüşt-i her müjem
Reng-i ḫayāli **hep** aña ḫūn-ı ciġer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 6). [hep, ]*

Ol ẕevḳler o cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey dil o da bir zamān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 12). [hep, ]*

**hep:** *"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz zamir.*

Cebīn-i gül ki leṭāfet-nümā-yı şebnemdür
Şükūfeler yine **hep** cebhe-sā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 2). [hep, ]*

Serümde suziş-i ʿaşḳı dilümde ṣad teşvir
Ṭaraf ṭaraf yine **hep** hāy u hūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 12). [hep, ]*

Felekde māh-ı burc-ı ḥüsn iken hercāyī kevkebsin
Seni **hep** söyliyen ey bī-vefā nā-mihribān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 14). [hep, ]*

Hāṣiyyet-i kelām-ı revān-baḫşıdur ki **hep**
Bir pīr varsa meclisine nev-civān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 43). [hep, ]*

**hep:** *"Bütün, hepsi" anlamında belgisiz sıfat ( hep ṣaf-ı ḫayl-i müjgân).*

Bir gelür **hep** ḫande-i gül nāle-i bülbül baña
Āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür her gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 1). [hep, ]*

**hep:** *" Bütün, her bir " anlamında belgisiz sıfat.*

Ġamden āzād olun Naẓīm-āsā
Varıñuz **hep** şerāb-ı nāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 20). [hep, ]*

Dilleri ram eyleyen **hep** çeşmümüñ efsūnıdur
Şīr-i nerler mūnis-i vaḥşī-ġazālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 9). [hep, ]*

Eşk-i dīde dud-ı dil hūn-ı ciġer sūz-ı derūn
**Hep** senüñçündür ṣaḳın incitme ḳurbān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 8). [hep, ]*

Biñ şehsüvāruñ oldı ki göñlüm rubudesi
Olmış yolında **hep** ser-i ʿuşşāḳ tūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 2). [hep, ]*

Ġayre ṭarīḳ-ı ʿaşḳda dil uymasa nola
**Hep** dôstān-ı ehl-i muḥabbet şinûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 12). [hep, ]*

Dergāh-ı ʿizzetüñde nola olsa dembedem
**Hep** ḫıdmet ile bir zede dāmān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 40). [hep, ]*

Şemʿ-i cemʿ-i rüsülüñ rāh-nümāsı sübülüñ
Enbiyā **hep** o gülüñ ravżasına nāsiye-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 114). [hep, ]*

Nola dil-bestesi **hep** enbiyā vü mürselīn olsa
ʿİḳāl-i ʿaḳl-ı Rūḫu'l-Ḳuds o gīsū-yı mücaʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 49). [hep, ]*

Derdidür cān ü dil-i zāre devā-yı cāvīd
Sūḳ-var-ı ġamınuñ **hep** ebedīdür ṭarabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 48). [hep, ]*

Gitmeyen yoluna ʿüryān u faḳīr olsun **hep**
Çār meẕhebde ḫāram ola ẕihāb u ẕehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 55). [hep, ]*

Kışşa-ḫvān olsañ olur dā'im sozüñ lāf u güzāf
Kışşa-ḫvānuñ derd-i serdür **hep** dürūġ-ı bī-fari *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 50). [hep, ]*

Olup cārī lisānından miyān-ı bezm-i rezminde
ʿAdūnuñ sergüẕeştin **hep** o tīġ-ı dert-miyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 56). [hep, ]*

Şām-ı iftārı meẕerret-baḫş-ı cān-ı rūze-dār
Ṣubḥ-ı imsāḳinde **hep** ins ü melek yeksān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 4). [hep, ]*

Hvan-ı nevāli ḥālā dehre simāṭ-ı yaġmā
Halḳ-ı ciḫān serāpā **hep** rīze-çīn-i nānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 40). [hep, ]*

Naʿl-i süm-i semendi bir nāfe müşg kendi
Rām eyledi kemendi **hep** āhu-yı remānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 124). [hep, ]*

ʿĀşıḳāne naġmelerle dembedem nevrūzda
**Hep** nevādur ḳavl-i ʿuşāḳ-ı ʿAcem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 2). [hep, ]*

Aḳ ḥisar üzre cemʿ olup leşker
Leşkere **hep** o sīm ü zer ḫarcar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 6). [hep, ]*

Ḥaḳḳā ki Naẓīmüñ oldı **hep** nūr-ı siyāh
Vaṣf-ı ḳademüñde her midād ḳalemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 3). [hep, ]*

Rişte-i naẓma çeküp vaṣf-ı dürr-i dendānın
Silk-i tārīḫini **hep** eylediler pür-cevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 20). [hep, ]*

Geçdükde ṣādr-ı Rūma tebrīk idüp efāżıl
Dergāh-ı ʿizzetinde **hep** oldılar mülāḳi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 12). [hep, ]*

**hep:** *"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.*

Ey bende-i āsitānı dervişle şah
Baḫşāyiş-i dest-i cūdı **hep** ʿafv-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 2). [hep, ]*

Hāl-i rūḫsār-ı ʿarūsān-ı maʿānidür **hep**
Hāmesinde ki çekīde ola her ḳaṭre midād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 5). [hep, ]*

**Hep** Fārisān-ı ʿilmün ol ẕū-fünūn-ı yektā
Esb-i hünerle olmış her fende şeh-levendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 11). [hep, ]*

**her:** *Tüm.*

Nice bir lāf-ı süḫande bu dükenmez daʿvā
Eyle **her** ḥarf-i ḫaṭāya dü-hezār istiġfār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 332). [her, ]*

**her:** *Tüm, bütün, hep.*

Ẓāhirde yāre kendüyi bigāne gösteren
Baḳṣāñ niḫānī **her** nigehinden selām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 4). [her, ]*

**her:** *Bütün, her.*

Ḳuṭb-ı devrāne mürīd olsañ saña itse naẓār
**Her** görendir üstüne döndi görünce bir ḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 78). [her, ]*

**her:** *Kim olursa.*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir ġazel ṭarḥ itdi kim
Ḳavline **her** kim Naẓīmüñ olsa kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 14). [her, ]*

Nola devr-i ḥayātı **her** ḥabābuñ zūd-sīr olsa
Biñā-yı ʿömri āb üzre ḳurulmış āsiyāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 9). [her, ]*

Âhû-veşân ḥüsn ile itdüm hezārān ittiḥād
Ben bulmadum sedd olmaya **her** cilvede rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 4). [her, ]*

**her:** *"Her bir, bütün" anlamında belgisiz sıfat (her dāġ).*

**Her** bir kemīne ḳaṭresi elmāsı çāk ider
Dilden o girye dīdeye kim intiḫāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 15). [her, ]*

**her:** *Belgisiz sıfat:Her bir.*

Saʿyinde anuñ ki olmaya taḳṣīri
**Her** neyse olur be-kām-ı dil teshīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 2). [her, ]*

**her:** *" Her " belgisiz sıfat ( an ).*

Gāh mest ü gāh hüşyārum Naẕīm-āsā velī
Luṭfuña **her** ḥālle āmādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 10). [her, ]*

**her:** *" Bütün, her bir " anlamında belgisiz sıfat ( bâr ).*

Ḳānūn-ı ʿaşḳdan ki derūnum nişānedür
**Her** mū tenümde āteş-i dilden nişānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 2). [her, ]*

**her:** *" Bütün, her bir " anlamında belgisiz sıfat ( şerār-ı āh).*

Bāġ-ı dehre çeşm-i ʿibretle nigāh itsem nola
Añdurur zülf-i bütānı **her** biten süñbül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 8). [her, ]*

**Her** nigāh itdükce ebrū-yı kemāndārı ider
Nāvek-i müjgānı levḥ-i imtiḥān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 5). [her, ]*

**her:** *" Bütün, her bir " anlamında belgisiz sıfat.*

Baġa varsam aḫker-i sūzān olur **her** şebnemi
Her gül-i ter dāġ-ı cān teʾsīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 5). [her, ]*

Baġa varsam aḫker-i sūzān olur her şebnemi
**Her** gül-i ter dāġ-ı cān teʾsīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 6). [her, ]*

Yād-ı ġamzenle çemende sehvle itsem nigāh
Sūsenüñ **her** bergi bir şemşīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 8). [her, ]*

Ḳande baḳşam çeşm-i ḫūnīn İştiyāḳuñ şerḥ ider
**Her** müjem bir ḫāme-i taḥrīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 12). [her, ]*

Ḥasret-i çeşm-i teri yāre yine şerḥ idemem
**Her** müjem olsa da bir ḫāme-i taḥrīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 8). [her, ]*

Bir gelür hep ḫande-i gül nāle-i bülbül baña
Āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür **her** gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 2). [her, ]*

**Her** perī-sīmā-yı ʿibret gösterür ṣubḥ u menbā
Ben bu ḫammāma didüm germābe-i ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 1). [her, ]*

Muṭrib terennümde henüz **her** küşede bir saz ü söz
Göġsün döger meclisde def hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 7). [her, ]*

Hayr eyle demdür yād ola **her** bir ḳadeḥde şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 11). [her, ]*

Bezm-ı çemende ṣoḥbete yārar ʿıyş u ʿişrete
Bir cām-ı cemdür **her** ḫaẕef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 16). [her, ]*

**He**r ṭarafdan şemʿ-i bezm olsa ʿaceb mi rū-nümā
Şekl-i fānūs-ı müdevver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 9). [her, ]*

Gülgūn-i eşk-i demdür olursa sebük-ʿinān
Zīrā ki **her** müjem aña bir tâziyânedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 4). [her, ]*

Maẕẖār olursa gūş-ı ḳabūle terānesi
**Her** gül çemende bülbüle bir āşiyānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 8). [her, ]*

Her ṭarḥına ḳażā vü ḳader tār u pūd olur
Nessāc-ı kārgāh-ı fenā kim zemānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 19). [her, ]*

Berḳ-ı ḫırmen-sūz-ı şems-i rūz-ı rüstâḫīzdür
**Her** şerer kim aḫker-i dāġ-ı fürūzānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 4). [her, ]*

Her dilde cilve-güster olur ʿaks-i ḥüsn-i yār
**Her** demde bir maḳāmda mihmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 11). [her, ]*

**Her** dilde cilve-güster olur ʿaks-i ḥüsn-i yār
Her demde bir maḳāmda mihmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 12). [her, ]*

Aʿdāya ṭīġı **her** ṭaraf itdürdi ser-fürū
Baḫt-ı bülend ü ṭāliʿ-i şāḫī küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 13). [her, ]*

Nücūm içinde döner māh-ı ʿālem-efrūza
Naẕīm ḥaḳ bu ki **her** encümende yektādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 14). [her, ]*

Bilür cevher-şināsān-ı ṭarab ḳīrāṭ ile ḳadrin
Meyüñ **her** ḳaṭresi bir ṭamla yāḳūt-ı ferāḥ-zādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 4). [her, ]*

Yārün baña **her** vechle ḥüsn-i naẕārı var
Ḳalbiñde yer itsem nola ḳalbümde yeri var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 1). [her, ]*

Berḳ-ı nāgeh-sūz u cān-teʾsīrdür **her** şuʿlesi
Āteş-i mihr ü muḥabbet bī-şerār u dūd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 3). [her, ]*

Cām-ı lebrīz-i cünündur derd-nūş-ı ʿaşḳına
**Her** ḥabāb-ı mey ki çeşm-i yārle maʿhūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 8). [her, ]*

Bir zaḫm-ı nāze minnet iderdüm nigāhuña
Havfüm budur ki sīnede **her** çāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 4). [her, ]*

Midād-ı eşk ile müjgānlarumki ḫāme olur
şūḫa **her** nigehüm bir niyāz-māme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 2). [her, ]*

Dönünce sübḥa-i mercāna eşk-i ḫūnīnüm
Gören şānūr müjemüñ **her** biri imāme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 4). [her, ]*

Zülfinüñ **her** tārr bir bend-i zebāndur ʿāşıḳa
Çeşmi cādūlarda mekr ile füsūn efzūn olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 9). [her, ]*

Buy-ı dil-cū kim meşām-ı bülbüle gülden gelür
**Her** ṭaraf gūş-ı güle şād-naġme bülbülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 2). [her, ]*

Nāfe-i ḫūnin ulur kām-ı niyāz-ı cān u dil
**Her** şemīm-i nāz kim ol zülf ü kākülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 6). [her, ]*

Zevali olduġını **her** kemālüñ ehl-i naẕār
Haṭṭ-ı ʿiẕārın o meh-ṭalʿatuñ ḳarīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 15). [her, ]*

**He**r dīdemi bir kān-ı ʿaḳiḳ itdi o māhuñ
Ḥāl-i leb-i laʿli o Süheyl-i Yemeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 5). [her, ]*

Deẖān-ı yārden ol kim recā-yı ḥarf-i nāz eyler
Teninde **her** ser-i mūyın zebān-ı şād-niyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 2). [her, ]*

O āhuvāne nigehle dü-çeşm-i ṣayyādı
Alup kemendine **her** biri bir ġazāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 8). [her, ]*

İdüp ḥicāb o dü-rūẖdan ʿiẕārına **her** gül
Hezār şerm ile bir al dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 9). [her, ]*

Dilber kemend-i zülfini kim çīn çīn ṭutar
**Her** bir ẖamında bir dil-i zār u ḥazīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 4). [her, ]*

Ol ṭurre nāfe-i Çīn ol ẖaṭṭ u ḫāl-i ʿānber
**Her** deste deste kakül bir dest-mâl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 2). [her, ]*

Kuḥl eyleye **her** ẕerresini dīde-i ẖurşīd
Pāmāl-i ser-i kūyuña olsañ naẕār-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 3). [her, ]*

Nola **her** mālik-i dinar ʿazīz olmaz ise
Nāmı **her** Yusuf olan Yusuf-ı Kenʿān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 5). [her, ]*

Nola **her** mālik-i dinar ʿazīz olmaz ise
Nāmı **her** Yusuf olan Yusuf-ı Kenʿān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 6). [her, ]*

Nice ḳandīl ser-i hāk-i mezārum olsun
Tende **her** dāġ ki derdüñle fürūzān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 14). [her, ]*

Bir ser-āmed dilber-i Leylī-veşüñ Mecnunuyuz
Kim şikenc-i zülfinüñ **her** tārınuñ māhbūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 2). [her, ]*

Bāġ-ı kūyından cüdā seyr-i gülistān eylesem
**Her** gül-i şād berg olur bir dāġ-ı ḥasret yārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 8). [her, ]*

Cevrüñ ki senüñ ey şeh-i bīdād dükenmez
**Her** kūşede senden saña feryād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 2). [her, ]*

**Her** dāg-ı sīne oldı fürūzān bir āftāb
Mihrüm o māh-pāreye günden ʿıyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 7). [her, ]*

Derd-i derūn-ı şerḥe ne ḥācet ki ʿāşıḳuñ
**Her** bir nigāhı rāz-ı dile tercemān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 10). [her, ]*

Döker āb-ı-rūẖin ẖāke miṣāl-i mihr-i ʿālem-tāb
Ġurūr-ı ḥüsn ile olduḳca **her** şūẖ-ı cihān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 6). [her, ]*

İder şehr-i dil-i ʿuşşākı şanma **her** biri ġāret
Gözi tatarlarda yaẖşı mūnisdür yaman serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 7). [her, ]*

Ser-menzil-i murāda yüri himmet ile var
Eyler şuḥūr **her** ne ise nīk ü bed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 12). [her, ]*

Gülāb-efşān olup şebnem yine rūẖsār-ı ezẖārı
Uyanmış **her** şükūfe ẖābdan ṣubḥ-ı baẖār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 4). [her, ]*

Ṣabā ṣākī sebū ġonce müretteb meclis-i gülşen
Yine **her** gül birer zerrīn ḳadeḥle ʿāşīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 16). [her, ]*

Nola peyrevlük itse bu zemīn-i dilkeşe ṭabʿı
Naẓīm-i pür-hüner zīrā ki **her** vādīde fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 14). [her, ]*

Ehl-i niyāzı **her** nigeh-i nāzı dilberüñ
Bir nāmedür nezāket ile tīre baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 5). [her, ]*

**Her** ne söylerse o lebler ʿāşıḳa ilḫām olur
Ṣafdur cānā derūn-ı ʿāşıḳ-ı dīrīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 9). [her, ]*

Biri şeb-zindedārıdur biri **her** rüz bīdārı
Ḳamer ol şām-zülfüñ āftāb ol ṣubḥ-dīdāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 7). [her, ]*

**He**r ser-i mūyum olurdı bir zebān-ı ṣad-niyāz
Alsam āġuşa miyānuñ ittifaḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 5). [her, ]*

**Her** ḳaṭre ola āb-ı ḥayāta ʿaraḳ-ı şerm
Baḫş itse leb-i laʿli zülāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 5). [her, ]*

Ḥaşre dek şerḥ idemez ẕevḳi-i viṣāli ey dil
Bir zebān olsa da **her** sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 8). [her, ]*

Dem-i suʾāl şehādet iderse **her** ʿuẕvuñ
Naẓīm itdügüñe var mıdur cevāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 15). [her, ]*

Sevād-ı ḫaṭṭı beyāż olmaz ol meh-i ḥüsnüñ
Naẓīm **her** süḫanuñ olsa bir kitāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 14). [her, ]*

Sürḫ-gündur **her** ʿaraḳ ṭabʿ-ı rūḫından gūyiyā
Berg-i gülde şebnem-i üftāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 7). [her, ]*

Īddiʿā-yı ḥüsn iderken seyr idüp yāri Naẓīm
Şermden **her** dilber-i āzāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 10). [her, ]*

Bī-tāb-ı şitāb eylemezüz pāy-ı niyāzı
**Her** neyse gelir rūz-ı ezel ḳısmetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 4). [her, ]*

Şiʿr-i cān-baḫş u dil-efrūzla vālā-ter idi
Pāyesi **her** birinüñ mertebe-i şiʿrādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 6). [her, ]*

Nüvīd-i maḳdemiyle **her** ṭaraf sūr itdiler aḥbāb
ʿAdūnuñ çeng-i mātem rīş-i baḫt-ı ṭāliʿin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 5). [her, ]*

**her:** *" Bütün, her bir " anlamında belgisiz sıfat ( evde).*

**Her** ḳadeḥde būs-ı laʿliyle olup şīrīn-meẕāḳ
Cām-ı vaṣl-ı dilberi nūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 5). [her, ]*

**her:** *" Bütün " anlamında belgisiz sıfat.*

Eyle sencīde terāzū-yı naẓārda **her** birin
Ṭartılurlarsa saña Yūsuf-şān mīzāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 5). [her, ]*

**Her** girih zülfüñde olsun bend-i zencīr-i cünūn
Bezm-i meyde bir nigehle biñ dil-i dīvāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 7). [her, ]*

Hoş geçer sāyemde **her** serv-i revān-ı baġ-ı naz
Gülbün-i ʿişve nihāl-i iʿtidalümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 3). [her, ]*

Muʿteberdür pīş-i erbāb-ı naẓārda **her** yetīm
Hākde ḳalmaz ne deñli alsa da gevher yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 1). [her, ]*

Başmaz egerçi dāʾireme ṣūretā ḳadem
Ammā gelür o reşk-i perī **her** zamān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 6). [her, ]*

Envāʿını cünūnuñ fehm iden ehl-i ḥālüñ
Olsa ʿaceb mi ʿaciz **her** ẕū-fünūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 8). [her, ]*

Görüp o naḫl-i ḫırāmānı gehī dāmen çīn
Oldılar bāġda **her** serv-i sehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 2). [her, ]*

Cilvegehdür yine **her** tārı bir āşūbe Naẓīm
Ne ḳadar olsa da zülf-i siyehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 9). [her, ]*

Görüp ol dürr-i yetīmüñ güher-i mengūşın
**Her** ṣadef dīde gibi eyledi bāz āġūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 2). [her, ]*

Zülf-i dilber gibi **her** demde perīşān-dil olur
Ol ki cemʿ eylemeye başına ʿaḳl u hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 9). [her, ]*

Oldı **her** saṭrı birer mevc bu raʿnā ġazelün
Lücce-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ yine seyr it cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 17). [her, ]*

Görüp reftāruñı vaṣf-ı ḳadüñde itdiler īrād
Kenār-ı cūdā **her** serv-i sehī bir mışraʿ-ı mevzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 8). [her, ]*

Heves itmez ḥarem-i vuṣlatına yār diyen
İstemez cenneti **her** vechle dīdār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 2). [her, ]*

**Her** keşākeşden olur serv gibi dāmen-çīn
Hārına bu çemenüñ gül güline ḫār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 11). [her, ]*

Olāldan Ḳays Leylā nāẓır u manẓūr mektebden
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer **her** seḥer ṣād şūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 2). [her, ]*

Olmada ḥāl-i rūḫ-ı şāḫid-i endīşe Naẓīm
**Her** düşen noḳṭa ser-i kilk-i dür-efşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 14). [her, ]*

Hefte-i ʿaşḳuñ diler **her** rūzı bir sāl olduġın
Ṭıfl-ı dil ḫaṭṭ eylemez āzādī-i āẕīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 3). [her, ]*

Ser-menzil-i ḳabūle yetişmezdi olmasa
**Her** demde tāżiyāne-i teʾsīr-i medd-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 4). [her, ]*

Doymaz egerçi çeşm-i muḥabbet neẓāreden
Seyr-i cemāle **her** müjesi olsa bir nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 10). [her, ]*

Bir dil ki ola mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh
Feyż-i ezelī anda tecellī ide **her** gāh

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 2). [her, ]*

Hezār ceyb-i dil ü cānı pāre pāre ider
Yegān yegān o dü-müjgan ṣunınca **her** pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 4). [her, ]*

**Her** vech ile baḳṣāñ görinür ṣāḫid-i maʿnā
Ḥaḳkā ki Naẓīm āyine-i ṣūretümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 13). [her, ]*

Tekellüf ḳaydı lā-büd telḫ ider güftār-ı ṣīrīni
Şeker-pāş-ı maḳāl ol güne güne **her** meẕāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 10). [her, ]*

Sāḳī yitişür devlet o mestāne başında
Būs ide lebüñ **her** ṭolu peymāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 2). [her, ]*

Günden derūnda mihr-i rūḫı āşikāredür
**Her** şeb arar o māhı dil-i bī-ḳarār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 10). [her, ]*

Ṣundı bir zerrīn ḳadeḥ bezm-i çemende gül güle
Her ḳadeḥ bir neşve-i ġaybiyye virdi bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 2). [her, ]*

**Her** ḳaṭresi bir şebnem-i ḫurşīd-rübādur
Ol girye ki rāḥm eyleye yārüñ dil-i saḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 5). [her, ]*

Āġūş itdi āḫir dildāre ṭavḳ-ı tesḫīr
**Her** ḫalḳa-i füsūn kim ʿuşşāk-ı zār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 10). [her, ]*

Bitmez dil-i figārde tā ḥaşr o āfetüñ
Zaḫm-ı sinān **her** müje-i müşg-sūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 14). [her, ]*

ʿAksüñle olsun āyīnede **her** zamān iki
Aḥvel baḳan görür seni ey nev-civān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 1). [her, ]*

Serv-ḳadler birbirinden şivede mümtazdır
Sāyesinde **her** niḥālüñ başḳadur bir ʿālemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 8). [her, ]*

Zülf-i müşgīn tārınuñ cān u dil-i āvāreye
Dāne dāne ḫāl ile dām-ı cünündur **her** ḫamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 14). [her, ]*

Cilvegerdür aks-i zülf-i yār **her** demde Naẓīm
Şīşe-i çeşm-i terümde bir demed sünbül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 9). [her, ]*

Bir kerīm-i źü'l-minendir kim ider rūz-ı suʾāl
**Her** siyeh-nāme ḳuluñ mūy-ı sepīdinden ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 18). [her, ]*

Biñde bir olmaz edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
**Her** nefesde neml ü reml ü zāriyāt olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 20). [her, ]*

Lebrīz-i şerbet-i şekker şükri **her** dehen
Mīzāb-ı cūy-ı bāġçe-i ḥamdi her zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 7). [her, ]*

Lebrīz-i şerbet-i şekker şükri her dehen
Mīzāb-ı cūy-ı bāġçe-i ḥamdi **her** zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 8). [her, ]*

Mevḳıf-ı şerm ü ḥacāletde ḳalan küstāḫım
**Her** ne emr eyler iseñ ʿafv ile fermān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 14). [her, ]*

Ḥallāl **her** su'āl ki nuṭḳ-ı fasīhidür
Müşkil-güşā-yı mekteb-i ʿirfān-ı enbiyā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 15). [her, ]*

Nuṭḳ-ı faṣiḥi dür Biñāġūş-ı Ḥaḳḳānī
**Her** bir ḥadīṯ i ḥüccet ü burẖān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 30). [her, ]*

**Her** kūy-ı ser ki olmıya ġaltān-ı dergehi
Olsun ḳafā-ẖor-ı ẖam-ı cevgān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 53). [her, ]*

Oldı bir mikẖele **her** saṭr-ı siyāh-ı naẓmum
Ṣafḥa-i siʿr-i laṭīfüm aña mirʾāt-ı ṣafā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 9). [her, ]*

**Her** midād-ı ḳalemüm reşk-i süveydā-yı niẓām
Noḳṭa-i naẓm-ı terüm merdüm-i çeşm-i rüknā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 17). [her, ]*

Feyż-i Ḥaḳ rehber iken ṭabʿuma **her** vādīde
Tengdür cilvesine sāḥa-ı şiʿr ü inşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 29). [her, ]*

Sebeb-i ʿālem ü ādem sened-i mevcūdāt
Husrev-i **her** dü-ciẖān pādişeh-i **her** dü-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 102). [her, ]*

İbni Sīnā gibi **her** kūşede biñ ẖastesi var
Yazmamış ʿillet-i bīmārını Ḳānūn-ı şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 167). [her, ]*

Ḍarb-ı tīġ-ı ḳadr-endāz-ı ḳażā peykārı
İtdi **her** ḥamlede düşmenlerini rū-be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 190). [her, ]*

Sipeh-i rezmine ol ẖüsrev nuṣret ʿālemüñ
Oldı **her** ḥamle-i pür-şūrda hengām-ı veġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 194). [her, ]*

İki şehzāde-i pür-cūd Ḥasan ile Ḥüseyn
**Her** biri olmış iken nūr-ı dü-çeşm-i Zehrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 218). [her, ]*

Oldılar cān ile fermān-ı ẖudāya teslīm
**Her** biri ḥükm-i ḳażā vü ḳadere virdi rıżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 222). [her, ]*

Ne murād itdi ise virdi iki ʿālemde
Ḳıldı **her** ḥācetini Ḥażret-i Allāh revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 268). [her, ]*

Vaktidür dergeh-i Ḥaḳḳa açıla dest-i duʿa
Tā ki vaṣf-ı şeh-i kevneyn ile **her** şām ü seḥer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 334). [her, ]*

Ravża-i pākine teslīm ola **her** ṣubḥ u mesā
Hādim-i şer i olup fevḳ-ı ʿalāda mesrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 337). [her, ]*

Ol ki vird-i zebān-ı **her** femdür
Ümmet-i pāk-i ḥabīb-i ekremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 1). [her, ]*

Ḥadd-i imkāna dek o ṣulṭānuñ
Cāhına **her** dü-kevn munẓamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 38). [her, ]*

**Her** biri leşker-i muẓafferinüñ
Şeh-i ṣad Ḳahramān u Rüstemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 101). [her, ]*

Rıżā-cūyān-ı emri dembedem maḳbūl-i müsteşnā
Feżā-pūyān-ı nehyi **her** ḳadem merdūd ü mürteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 36). [her, ]*

Civār-ı ʿizzetünde **her** gedā kim mīhmānuñdur
Serāpā cürm ise ẖuld-i berīn içre muẖalleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 83). [her, ]*

Ola dergāhuña **her** demde ṣād silk-i dürūd ihdā

Miṣāl-i sübḥa-i dürr sübḥa tā kim zīb-i **her** yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 89). [her, ]*

ʿAşḳ-ı ʿālem-sāzı eşyāya sirāyet itmese
**Her** ser-i dāġında göstermezdi bir aḫker enār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 52). [her, ]*

Vaṣf-ı ẕātıyla geçen **her** dem ḥayāt-ı cāvidān
Naʿt-ı pākiyle olan **her** bir nefes ʿömr-i dübār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 57). [her, ]*

Vaṣf-ı ẕātıyla geçen **her** dem ḥayāt-ı cāvidān
Naʿt-ı pākiyle olan **her** bir nefes ʿömr-i dübār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 58). [her, ]*

Cāmiʿ-i vaṣfuñda **her** saṭr-ı beyānum çekdi ṣāf
Hāne-i maʿnī- i ṣarīrüm eṣ-ṣalā-hān-ı menār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 119). [her, ]*

ʿAşḳ-ı cān-suzuñla bezm eyle dil-i fūlādumı
**Her** dü-çeşmümden dökülsün eşk-i ter gibi şerār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 156). [her, ]*

Ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla olup dilşād ümem
Haşm ola **her** dem hezīmetle melūl ü sūgvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 186). [her, ]*

Ḳalaydı yanına cürmi esāfil-i dehruñ
Olaydı ẕevḳi u ṣafāsında **her** denī vü baḫīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 58). [her, ]*

Şebnem-i luṭfı niṣār olsa zemīn-i yeʾse
Gül-i ümmīdi vire **her** ser-i ḫār u ḫasa bîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 36). [her, ]*

Oldı **her** ḥarfi girih-bend-i zebān-ı taʿbīr
İdemez nāṭıḳa evṣāf-ı ṣıfātın tefhīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 61). [her, ]*

Üstüḫān **her** ne kadar olsa gülū-gīr ü remīm
Devr-i ḥıfẓında ser-i mūyı daḫi olmaya ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 65). [her, ]*

Birisi rūḫ-ı muṣavver birisi nūr-ı cesīm
Gördiler **her** bir biñ cevr ü cefā düşmenden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 80). [her, ]*

Çekdiler **her** biri bu ġam-gedede renc-i elīm
Buldılar ḳurb-ı İlāhīde ʿulüvv-i derecāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 81). [her, ]*

Oldılar **her** birisi naʾil-ı ṣad-ecr-ı ʿaẓīm
İki ʿālemde olup maẓhar-ı ḳahr-ı ḳahhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 83). [her, ]*

Cins-i evṣāfıyla envāʿ-ı ḫalāyıḳ leb-küşā
**Her** lisānda vaṣfı elzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 36). [her, ]*

Dārū-yı dāru'ş-şifā-yı ʿafvi **her** dil-ḫastenüñ
Derd-i bī-dermānına em raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 83). [her, ]*

Meḥmedet-ḫvān-ı ṣıfāt-ı pāki ḥālā **her** zebān
Vaṣf-ı ẕātı zīb-i **her** fem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 91). [her, ]*

Ṭoñdurup eşcār-ı baġı serdī-i bād-ı ḥārīf
Bir perīdür şīşede yaḫ-beste **her** naḫl-i güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 34). [her, ]*

**Her** biri oldı Biñā-yı şerʿine rükn-i rekīn
Ol şehüñ māḥşerde iki ġāşiye-ber-duşıdur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 63). [her, ]*

Oldılar ammā Süleymānlar aña zīr-i nigīn
**Her** kemīne bende-i fermānınuñ vaḳt-i ʿaṭā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 86). [her, ]*

Dehre ḥükm eyler Süleymān gibi **her** ʿabd-i kemīn
ʿĀcizān-ı ḥaşre itmiş Ḥaḳ seni kehfü'l-emān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 97). [her, ]*

Feyż-i naʿtiyle mezārumda zamān-ı ḥaşre dek
Midḥatinde bir dil ola **her** biten sebzin giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 68). [her, ]*

**Her** żaʿif ümmeti aʿdāya unutdurmışdur
Ḥamle-i Seyyid Baṭṭal ile ḍarb-ı kürebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 41). [her, ]*

İntisāb itsen kibāra ʿarż idince ḥālüñi
Sen bizimsüñ dir o ḳavmüñ **her** müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 14). [her, ]*

ʿĀdetüñ olsa tevāzuʿ ehl-i kibr ü naḫvetüñ
Besmine varsañ olursuñ **her** naẓārda aḥḳarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 16). [her, ]*

Sāʾili āzār iderler anı bilmezler mi kim
**Her** dil-āzāruñ yine āzār-ı dildür keyferi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 28). [her, ]*

Bāġa varsañ derd-mendāne olur **her** lāle dāġ
Şekl-i ṭās-ı āteşīndür saña verd-i aḥmeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 31). [her, ]*

Daʿvet itseñ bezmüñe efsūn-ı naḳdüñ olmasa
Ṭavḳ-ı teshīrüñde saña ġūl olur **her** bir perī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 36). [her, ]*

Haste olsañ ṣorsa ḥālüñ bir kerem-ver ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi **her** müje bir neşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 38). [her, ]*

Bāde-nūş olsañ elüñde olmasa zer gül gibi
Mey-fürūşuñ dāġ-ı ḥasretdür saña **her** saġārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 72). [her, ]*

Rāyet-efrāz-ı ẓafersin kim sipāh-ı rezmüñüñ
**He**r biri olmış ciẖānuñ ṣaf-şikāf u ṣaf-deri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 194). [her, ]*

Şiʿrümüñ **her** beyti oldı ḥülle-i taʿbīrle
Cennet-i endīşemüñ māḥbūb-ı ẖārā-peykeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 215). [her, ]*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme **her** sene bir naʿt ola sālyānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 42). [her, ]*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme **her** sene bir naʿt ola sālyānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 42). [her, ]*

Rūz ü şeb maṭlaʿ-ı nübüvvetde
**Her** dü-rūẖsārı mihr ü māh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 18). [her, ]*

Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u şekībüm yā Resūla'llāh
Seni **her** kim sever ben raḳībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 2). [her, ]*

Ey fürūg-ı dü-rūẖı **her** dü-ciẖān māh-veşi
Pertev-i ḥüsn ü cemāli iki ʿālem güneşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 1). [her, ]*

Nigāh-ı tercümān-ı ḥālidür dembeste-i ʿaşḳuñ
Saña ḥayretle **her** baḳdıḳca bir rāz-ı niḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 18). [her, ]*

Aḳın şalup şu gibi **her** ṭarafdan leşker-i Tātār
O şāḫuñ ḫaşmına yaḫşı dimez lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 65). [her, ]*

Cevābın gönderür aʿdāya ṭopdan **her** suʾālinde
Aña **her** ṭop-ı ejder peyker-i āteş-feşān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 71). [her, ]*

Cevābın gönderür aʿdāya ṭopdan **her** suʾālinde
Aña **her** ṭop-ı ejder peyker-i āteş-feşān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 72). [her, ]*

Nevā-perdāz olup āheng idünce sāz-ı vaşfında
Degül mıżrāb-ı kilk-i ter elinde **her** benān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 76). [her, ]*

Sipihr şalṭanat ordusıdur ki **her** topı
Dem-ī celāl çeker heft-ser bir ejderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 91). [her, ]*

Sipāh-ı saṭvetinüñ **her** biri dem-i pür-ḫāş
Hezār nīremi nerm eyleyen dilāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 133). [her, ]*

Bu ḳaṭre ḳaṭre ki ḫūnāb-ı dīde-i terdür
Ġamuñla **her** biri bir daġ-ı derde aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 188). [her, ]*

Ḳaṣr-ı riyāż-ı cāhını seyr iden ādeme
**Her** cānibi nümüne-i bāġ-ı cinān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 36). [her, ]*

Şemşīr-i tīz ü tīr-i sitīzinden ol şehüñ
**Her** kūşeden ṣadā-yı amān el-amān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 50). [her, ]*

Sevdā-gerān-ı vaṣfı ḳaṭār-ı beyān ile
**Her** ḳande gitse sūde gider bī-żiyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 62). [her, ]*

Görmez raḳīb diyü o perī-veş niḫān gelür
Daʿvet-seray-ı daʾireme **her** zamān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 84). [her, ]*

**Her** ṭamlası birer dizi yāḳūt-ı nāb olur
Yād-ı lebiyle dīde-i terden ki ḳan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 93). [her, ]*

Virsün şeref ṣaḥīfe-i devrāne rūz ü şeb
**Her** bir ḳaṣīde bezmine kim armaġan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 110). [her, ]*

Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān olur
**Her** ṣabāḥ u şāmı Ḳadr ü ʿıyd-i ins ü cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 2). [her, ]*

Müjdeler ey maġfiret-cuyān ki feyż-i ṣavmla
Ṣāʾimüñ **her** cürmi bir ābisten-i ġufrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 8). [her, ]*

Dīdesinden ṣāʾimüñ **her** ketre kim rīzān ola
Aḫker-i daġ-ı derūnı āteş-i nīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 11). [her, ]*

Lālezār-ı dīn çerāġānı ḳıyās eyler gören
**Her** menār üzre ṣaf-ı ḳandil kim sūzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 18). [her, ]*

Bir sütūn-ı nūrdur kim **her** mināre tā seḥer
Şuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efşānla rāḫşān olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 19). [her, ]*

Ḳubbesi **her** cāmiʿüñ bir āsmān-ı feyż olup
Aña ḳandīl-i fürūzān encüm-i tābān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 21). [her, ]*

Dürretüʿt-tac-ı selaṭīn kim kitāb-ı medḥinüñ
**Her** sevād-ı ṣafḥası bir defter-i destān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 28). [her, ]*

Ḥamdü li'llah devletinde sīr- ḫan-ı ḥıfẓıdur
**Her** gedā kim maẓḫār-ı nān-pāre-i iḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 58). [her, ]*

Gerçi **her** bir daverüñ devrinde bir ʿişyānla
Mücrim elbette esīr-i gūşe-i zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 61). [her, ]*

Sen ʿazīz-i Mışr-ı iḳbālüñ velī **her** bendesi
**Her** ne deñlü mücrim olsa başına ṣulṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 63). [her, ]*

Sen ʿazīz-i Mışr-ı iḳbālüñ velī her bendesi
**Her** ne deñlü mücrim olsa başına ṣulṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 64). [her, ]*

Dıde-i raġbetle eylerseñ nigāh-ı iltifāt
Şiʿrümüñ **her** beyti zīb-i mekteb-i ʿirfān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 72). [her, ]*

Çeşm-i ter kim hecr-i laʿlüñle demādem kān olur
**Her** biri müjgānumuñ bir sübḥa-i mercān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 78). [her, ]*

Vaktidür başla duʿāya itme ṭaṭvīl-i kelām
**Her** sözüñ bir ʿömr-i Nūḥ olsa aña pāyān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 92). [her, ]*

Edhem-i tevfīḳ kim māhmil-keş-i tedbīr olur
**Her** ḳademde hem-rikāb-ı Eşheb-i taḳdir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 2). [her, ]*

Ġonce-veş bir teng-dil maẓlūma olsan kec-nigāh
Ol nigāha **her** müjeñ bir ḫār-ı dāmen-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 8). [her, ]*

Dergehinde ḳul olan **her** ḳayddan āzādedür
Āsitānın bekleyen kemter gedālar mıīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 31). [her, ]*

Çehre-i ʿirfān-ı istiʿdādına şāyestedür
Sunʿ-ı Ḥaḳla **her** gülāb-ı feyż kim taḳṭīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 44). [her, ]*

**Her** oḳunduḳda virür bir güne ẕevḳi-ı çāşni
Vaṣf-ı ẕātuñla süḫan güyā şekerle şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 67). [her, ]*

Hānedān-ı ʿizzet ü iḳbāli ābādān ola
**Her** dil-i vīrān ki dest-i luṭf ile taʿmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 92). [her, ]*

O şeh-i taḫṭgāh-ı mekrümetüñ
**Her** gedā dergehinde bir ṣulṭān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 32). [her, ]*

Gence ʿazm itseñ eġer minnetle
Görinür **her** ṣırada mār-ı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 28). [her, ]*

Ḥüccet-i naẓm-ı Naẓīmi göster
Oldı mażmūnına **her** beyti guvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 76). [her, ]*

Ferīd-i dehr ki **her** bir nefesde oldı ehemm
Edā-yı meḥmedeti āferīdegān üzre *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 17). [her, ]*

Vezīr-i ʿādil Ġazī Ḥüseyn Pāşā kim
Şenāsı olmada hemvāre **her** lisān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 22). [her, ]*

Vezīr-i dād-penāhā sipihr-dergāhā
Eyā ḳudūmi şeref-baḫş **her** mekān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 92). [her, ]*

Sirişk-i germ odur kim düşünce aḫker ola
Kemīne ḳaṭresi **her** dāġ-ı ḫūn-feşān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 118). [her, ]*

Kâr-āgehi ʿibāduñ şulṭānı **her** bilāduñ
Evreng ü ʿadl ü dāduñ ḥaḳān-ı kārdānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 9). [her, ]*

Mehce meh-i münevver gülmīḫ-ı çetri aḫter ,
Zer-şemse şems-i enver **her** lemʿa rīsmānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 22). [her, ]*

Ḥūrşīd-i zer külāhı eñāk bārgāhı
**Her** rīzesinüñ rāhı bir kevkeb-i yemānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 34). [her, ]*

Genc-i kerem küşāde iki eli ʿaṭada
Ser-çeşme-i seḫāda bir lūle **her** benānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 38). [her, ]*

Mümtāz **her** hünerde meşḥūr baḥr u berde
Şemşīr belde serde tāc-ı zer-i keyānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 51). [her, ]*

**Her** ṭop şaçdı āteş māḥv oldı ḥaşm-ı serkeş
Nūş itdi ejdehā-veş bir baḥr-ı bī-kerānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 101). [her, ]*

Merdāne çekdi şemşīr bal ü per açdı **her** tīr
Haşm oldı bend-i zencīr cıḳdı göge fiġanı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 111). [her, ]*

Zerrin rikābı yer yer fülk-i ẓaferde lenger
**Her** bir livā-yı pür-zer bir güne bād-bānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 122). [her, ]*

Taḥrīr-i kāʾināt ki taḥrīr-i kilkinüñ
**Her** noḳṭası muḥīṭ-i kemāl-i Zemāḥşerī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 22). [her, ]*

Ey ḫudāvend-i kerem-pīşe ki luṭf-ı ṭabʿuñ
**Her** benüm gibi güneh-kārı muʿāf
itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 2). [her, ]*

**Her** ṣubḥı ṣubḥ-ı ʿıyd ola **her** şāmı şam-ı ḳadr
Tekbīr-i rūz-ı ʿıydi ki ehl-i şıyām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 27). [her, ]*

Fihrist-i rāz-ı dil ki nice faṣl u bāb olur
**Her** ṣafḥası muḳaddime-i ṣad kitāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 2). [her, ]*

Fehm eyleyen lisān-ı dili ey dil-i Naẓīm
**Her** bir suʾāle dil gibi ḥāżır-cevāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 18). [her, ]*

Dergāh-ı luṭf-ı dāver-i ʿādil ki yümn ile
**Her** boynı baġlu bendesi mālik-rikāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 24). [her, ]*

ʿİsā miṣāl nuṭḳ-ı revān-baḫşla Naẓīm
**Her** ḳālıb-ı füsündeye rūḫ-ı iʿāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 10). [her, ]*

ʿİşret-ābād-ı çemende oldı ezhāre ṣalā
**Her** gül ü lāle alup bir cām-ı Cem
nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 8). [her, ]*

Nola ẕıll-ı ẕalīlinde ciḫān āsūde-ḥāl olsa
Yidi iḳlīme ṣalmış sāye **her** tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 20). [her, ]*

**Her** ḳande ʿazm iderse ola avn-ı Ḥaḳ refīḳ
Nuṣret-livā-yı leşkeri tevfīḳ-ı reh-nümāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 25). [her, ]*

Nā-güfte **her** maḳālüñ o ḳuṭb idi vāḳıfı
Esrār-ı nāşīdenüñ olmışdı kāşifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 1). [her, ]*

Çözdi bes vefḳ-ı müşelleş pergār
LĪk **her** ḫānesinüñ ṣāḥibi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 4). [her, ]*

Ḳalʿa bāzūsına beñzer dem-i ceng
**Her** biri ḫaşma atar top u tüfeng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 12). [her, ]*

Nīze alsa ele ider **her** gāh
Gözine ʿālemüñ ciḫānı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 9). [her, ]*

**Her** kişide bulunması ḥālā
Farż-ı ʿāyn oldı Naẓīm amma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 13). [her, ]*

Dili yoḳ aġzı var amma ki **her** gāh
Hemān söyler yürür şām u seḥergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [her, ]*

Gül-zāre ṣubḥ-dem gelicek ḳāṣıd-ı ṣabā
Eşcāruñ oldı **her** varaḳı dest-i merḥabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 3, Mısra 2). [her, ]*

**Her** dūn ki māl ü cāh ile fevḳa'l-ʿalādadur
Ḳārūn da olsa menzili taḥte'ş-şerādadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 1). [her, ]*

Naẓīm-i ʿācize luṭf it İlāhī
Ki **her** bir ʿācizüñ sensin penāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 2). [her, ]*

Medennî Baṭḥî Mekkīdür ol şāḫ
Feda cān-ı ümem yolında **her** gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 38). [her, ]*

Girye itsem teraḥḥum eylerdi
**Her** nigehde tebessüm eylerdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 128). [her, ]*

Maḥbūb-ı Hudā ki mihri **her** ẕerrede var
Oldı dil o mihre ẕerre-i bī-mikdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 1). [her, ]*

İḳrār-ı nübüvvetüñde olmış ezelī
**Her** mū bedenümde bir zamān ṣadaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 4). [her, ]*

Cürmüm nola Ḥaḳ iderse **her** gāh ʿafv
Eyler ḳulınuñ cināyetin şāḫ ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 1). [her, ]*

Ḥaḳḳā ki Naẓīmüñ oldı hep nūr-ı siyāh
Vaṣf-ı ḳademüñde **her** midād ḳalemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 4). [her, ]*

Cān u dili kākülüñ ki teşḫire çeker
**Her** bir ḫamı dūd-ı āhı zencīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 2). [her, ]*

Kühsâr-ı muḥabbet içre başla feryāde
**Her** demde Naẓīm yār dir yār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 4). [her, ]*

**Her** dīde-i ter ki ṣubḥ-ı dīdār ister
Şeb tā Be-seḥer o dīde-i bīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 1). [her, ]*

Bülbül gibi **her** güli ṣordum yitişür
**Her** ġonce deḫāna meyi ider dem yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 1). [her, ]*

Bülbül gibi her güli ṣordum yitişür
**Her** ġonce deḫāna meyi ider dem yitişür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 2). [her, ]*

**Her** lāle olup nīze-i yāḳūt be-dūş
Elmās ẕerre giydi semen sertāser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 3). [her, ]*

**Her** ṣubḥ mesāda kārumuz ġañet ü nevm
Baḳṣān bize benzemez ciḫānda bir ḳavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 1). [her, ]*

Her vech ile rūy-ı dil görüp cānāndan
Tekrār nola muḥabbet itsem cāndan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 1). [her, ]*

Hem nīm tebessüminde ṣād ṣūr bedīd
**Her** ḥarf-i tekellümünde biñ fitne niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 4). [her, ]*

Genc-i nuṣretdür meġer ordū-yı pür-iclāli kim
Dem-keşān āteş-feşān **her** ṭopı olmış ejdehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 6). [her, ]*

Pādişāḫ-ı baḥr ü **her** Hān Muṣṭafā-yı kāmrān
Kim derinde ḫāk-rūb olsa revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 1). [her, ]*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim olmada
**Her** kemīne bendesi bir dāver-i fermān-revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 4). [her, ]*

Dāstān-ı şevḳ-ı dīdār ile mālāmāl olup
İtmede ṣad cuş ile **her** demde naḳl-i mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 28). [her, ]*

Bu muṣaffā çeşmenüñ bu ʿāyn-ı ṣafvet-güsterüñ
**Her** biri tāriḫini bir güne itmişken edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 32). [her, ]*

Hıżr u īlyās olup rehberi baḥr u berde
Dest-gīri ola **her** ḥālde ʿavn-i Mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 48). [her, ]*

Hāl-i rūḫsār-ı ʿarūsān-ı maʿānidür hep
Hāmesinde ki çekīde ola **her** ḳaṭre midād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 6). [her, ]*

Şeh-bender-i ʿulūm ki bāb-ı kemālinüñ
**Her** zū-fünūn-ı dehr gedā müstemendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 8). [her, ]*

ʿAceb mi devr-i ʿadlinde ciḫān āsūde-ḥāl olsa
Ki dāʾim dest-gīri **her** ḫuṣūṣ-ı ʿavn-i Mevlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 20). [her, ]*

Olur tedbīri taḳdīre muvāfıḳ **her** işe ḳādir
Ẓāhir ü dest-gīri bir ḳuluñ kim Ḥaḳ Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 1). [her, ]*

Hāk-derinde ḳul olan şāḫ-ı ciḫāne nāz ider
Halḳa-be-gūş-ı dergehi **her** ḳayddan āzādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 16). [her, ]*

Rūy-ı ḫandānıyla ḥüsn ü ḫulḳla **her** vechle
Ẕātına şāyestedür dirsem güẕellerden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 21). [her, ]*

**Her** kemer ḳavs-i ḳuzeḥ her ṭāḳı çarḫ-ı nüh-revāḳ
Kim sipihr-i lāciverdüñ hem-seri olsa maḥal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 7). [her, ]*

**Her** kemer ḳavs-i ḳuzeḥ **her** ṭāḳı çarḫ-ı nüh-revāḳ
Kim sipihr-i lāciverdüñ hem-seri olsa maḥal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 7). [her, ]*

**Her** cāmı bir āyīne-i ʿibret-nümādur ġösterür

Aʿdāyı giryān u ḥazīn aḥbābı ḫandān u besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 9). [her, ]*

Müşgīn-türāb-ı bārgehi reşk-i nāf-ı Çīn
**Her** rīzesinüñ dergehi bir gevher-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 4). [her, ]*

Cām-ı billūrı nūr-dih-i çeşm-i ʿāşıḳān
**Her** bir sütūnı ḳadd-i bütān gibi müstaḳim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 18). [her, ]*

Devr-i inṣāfında azāde demādem **her** diyār
ʿAhd-i adlinde müdām āsūdedür **her** merz-ı būm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 5). [her, ]*

Devr-i inṣāfında azāde demādem **her** diyār
ʿAhd-i adlinde müdām āsūdedür **her** merz-ı būm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 6). [her, ]*

Baḥr u berde düşmen-i nā-pāydārı **her** ḳadem
İntiẓām ile olur rāyet-güşā-yı āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 57). [her, ]*

Biter **her** nā-murāduñ ḥāceti ednā işāretle
Eġer rūḫṣat virürse kūşe-i ebrūsı īmāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 11). [her, ]*

Müşāffā **her** bilūrīn cām-ı tāb-endāzı ġālibdür
Żiyāda āftāba nūrda māh-ı şeb-ārāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 17). [her, ]*

Baḫār-ı bī-ḫazāndur naḳş-ı gūnāgūn-ı ezḫārı
Ser-āmed **her** sütūñı beñzedi bir naḫl-i zibāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 20). [her, ]*

Hep Fārisān-ı ʿilmün ol ẕū-fünūn-ı yektā
Esb-i hünerle olmış **her** fende şeh-levendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 12). [her, ]*

Bir ḥarf ile biñ ʿuḳde-i pīçīde ider ḥāll
Taḥrirde **her** diḳḳat-ı niḥrîr-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 6). [her, ]*

Dāmān u āstīnümi pür-ḫūn-ı eşk ider
Sildükce **her** dü-çeşmümi pergāle-i ciğer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [her, ]*

Hāḳ-i dergāhını kuḥl itmeyenüñ
Gözine **her** müje olsun bir ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [her, ]*

**her:** *" Bütün " anlamında belgisiz sıfat (tag).*

Mecmūʿa degül bu nüsḫa-i kübrādur
Her ṣafḥası bir zebān ile gūyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 2). [her, ]*

**her:** *" Bütün " anlamında belgisiz sıfat (kār).*

Mecmūʿa degül bu ʿālem-i maʿnādur
**Her** beyti sevād-ı aʿẓam-ı maʿnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 2). [her, ]*

**Her** dil ki kemāle ārzū-mend olmaz
Benzer o nihāle kim buru-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 1). [her, ]*

**her bir:** *Her bir.*

Olur **her bir** lisānın tercümānı
Serin ḳaṭʿ itseler söyler zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 5). [her bir, ]*

**her bir:** *Hepsi, tüm.*

Tā ki **her bir** ked-külāh-ı naḫvetüñ mānend-i şemʿ
Şuʿle-i cān-sūz ola farḳında iklīl-i zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 223). [her bir, ]*

**her biri:** *Her biri.*

O gencüñ **her biri** bir māra mesken
Velī gerdenlerinde ṭavḳ-ı āhen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 5). [her biri, ]*

Ṭutarken **her biri** bir pād-ı zehri
Vücūdın eyler ifnā zehr-i ḳahrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 7). [her biri, ]*

O gencüñ **her biri** gevher yaṭaġı
Naẓīmā feṯḥ idüp ol şeb-çerāġı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 13). [her biri, ]*

On ḳızuñ işleri bir **her birisi** āmāde
Şaçaḳ altında beşi līk beşi şaḥrada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 5). [her biri, -si ]*

Cemʿ olup bir yire erbāb-ı süḫen tārīḫin
Eyledi **her biri** bir güne bu sūruñ īrād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 22). [her biri, ]*

Kāş cismümde biñ olsa cānum
Yolına **her birini** itsem ṣarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 30). [her biri, -ni ]*

**her dem:** *Her zaman.*

Deḫānı sırr-ı ʿademden ḫaber virür **her dem**
Rumūz-ı ġayb sebaḳ-ḫvān olur zebānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 7). [her dem, ]*

**her demde:** *Her zaman.*

ʿAhdinde ḫalḳ ḫoş-ḥāl daʾim müyesser āmāl
Rehvār-ı ʿizz ü iḳbāl **her demde** zīr-i rānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 36). [her demde, -de ]*

**her ḳadem:** *Her adımda.*

Eblāḳ-süvār-ı deşt-i maʿānī ki **her ḳadem**
Ehl-i hikem şikārī-i fitrāk-i bendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 9). [her ḳadem, ]*

**her kime:** *Herhangi birine, kimseye.*

**Her kime** ʿucb ile iderse nigāh
Ol göz olur başuña ʿayn-ı naẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 5). [her kime, ]*

**her müjem:** *Her bir kirpik.*

Bulsa ʿaceb mi zīb ser-engüşt-i **her müjem**
Reng-i ḫayāli hep aña ḫūn-ı ciġer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 5). [her müjem, ]*

**her ne deñlü:** *Her ne kadar.*

**Her ne deñlü** kārı şaʿb olsa biter bir bı-kesüñ
Pīşgāh-ı āṣaf-ı ʿādilde kim taḳrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 21). [her ne deñlü, ]*

**her ne itdümse:** *Her ne ettiyse.*

Ẓāhir u bāṭın eyledüm tevbe
**Her ne itdümse** āşikār u niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 188). [her ne itdümse, -düm, -se ]*

**her nihāl-i nev-beri:** *Her fidanında taze meyve (bilgi) verir.*

Baġ-ı ʿibretdür ḳaṣidem mīve- ẕīnaña ṣala
Ṣāḫ-ber-ṣāḫ-ı hikemdür **her nihāl-i nev-beri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 220). [her nihāi-i nev-beri, ]*

**her sū:** *Her taraf, her tarafta.*

Gördükde zūr-ı bāzūşındı ʿadū-yı bed-ḫū
Geldi yitişdi **her sū** elṭāf-ı müsteʿānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 88). [her sū, ]*

**her ṣubḥ:** *Her sabah.*

**Her ṣubḥ** olursa şāḫid-i iḳbālinüñ sezā
Āyinedār-ı ṭalʿatı ḫurşīd-i ḫāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 49). [her ṣubḥ, ]*

**her ṣubḥı:** *Her sabah.*

**Her ṣubḥı** ṣubḥ-ı ʿıyd ola her şāmı şam-ı ḳadr
Tekbīr-i rūz-ı ʿıydi ki ehl-i ṣıyām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 27). [her ṣubḥı, -ı ]*

**her ṭaraf:** *Her yer.*

Bir zamān ben de bāġ-ı dünyāda
**Her ṭaraf** geşt iderdüm azāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 30). [her ṭaraf, ]*

**her vech:** *Her yönden, her açıdan, tamamen; herkes.*

Devrinde pāy-der-gil **her vech** ile esāfil
Pāmāldür erāẕil bed-ḥāldür edānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 47). [her vech, ]*

**hercāyī:** *Kararsız, sebatsız.*

Felekde māh-ı burc-ı ḥüsn iken **hercāyī** kevkebsin
Seni hep söyliyen ey bī-vefā nā-mihribān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 13). [hercāyī, ]*

**hergiz:** *Asla, hiçbir zaman, katiyen.*

Eylemez **hergiz** dil-i āgāh meyl-i zülf ü ḫāl
Kim hümā āzādedür elbette dām u çīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 11). [hergiz, ]*

**hergiz:** *Asla, hiçbir zaman, katiyen.*

Tūtī-i Mışra ḳıyās itme bulınmaz **hergīz**
Murġ-ı ḫāmem gibi bir bülbül-i ṣad-güne nevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 45). [hergīz, ]*

**herkes:** *Herkes, birçokları.*

Nīk ü bed eyledüġi ẕāḫir olur
**Herkesüñ** bārgeh-i Mevlāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 16). [herkesüñ, -üñ ]*

**herkes:** *Birçok insan.*

Degüldür **herkesüñ** kārı bilür ṭabʿ-ı hünermendān
Bu güne şiʿri söylerse Naẓīm-i nüktedān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 21). [herkesüñ, -üñ ]*

**herkes:** *Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.*

Onu da kārına meşġul iken olsa bārān
Bu ne sırdur ki ider **herkesi** lā-büd ḫayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 8). [herkesi, -i ]*

**herkes:** *"Herkes" belgisiz zamir; bütün insanlar.*

Nedür vefḳ olur o kim şekl-i müseddes
Yidi ḫāne ṣayār ammā ki **herkes** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 2). [herkes, ]*

**herze-vekīl:** *Boş söz söyleyen, saçma sapan konuşan vekil.*

Çeker mi ṣıḳlet-i ḫalḳ-ı ciḫānı ʿizzet içun
Düşer mi ʿarif ola kāʾināte **herze-vekīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 22). [herze-vekīl, ]*

**heşt-çīnüñ:** *Sekiz toplayan.*

Ḥaḳ yāver ü muʿīnüñ hemvâre **heşt-çīnüñ**
Olsun mehīn-i dīnüñ mühr-i leb ü deḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 139). [heşt-çīnüñ, ]*

**hevā:** *Aşk, sevgi, tutkunluk.*

**Hevāsını** düşürüp sāḥil-i murāda yitiş
Bu lüccede ne sefīne ne rūzgār ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 7). [hevāsını, -s, -ı, -n, -ı ]*

Sirişk ü āh-ı ʿāşıḳdan bilürler
Muḥabbet şehrinüñ āb u **hevāsın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 6). [hevāsın, --s, --ı, --n ]*

**hevā:** *İstek, arzu, heves, meyil.*

Beni **hevāsına** uydurdı çarḫ-ı bī-ārām
Bu rūzgārda ser-geşte āsiyāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 3). [hevāsına, -sı, -na ]*

**hevā:** *(Nefisten gelen) Arzu, iptilâ.*

Eşk-i ter āh-ı seḥerdür o gül-i bī-ḫāruñ
Dembedem ravża-i ʿaşḳında olan āb u **hevā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 142). [hevā, ]*

**hevā:** *Hava.*

Pür itdi ʿuḳde-i efkār rūzgārını
**Hevād**a ābile vü ābda ḥabāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 8). [hevāda, -da ]*

**hevā:** *(Nefisten gelen) Arzu, istek.*

Yār eşk ü āhıma rāḥm eylemezdi ey Naẓīm
Olmasa germābe-i sīnemde bu āb u **hevā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 14). [hevā, ]*

**hevādār:** *Hevesli, meyilli, tutkun.*

O niḥāl-i çemen-i nāze **hevādār** olalı
O sehī-ḳāmete ḥasretkeş-i reftār olalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 7). [hevādār, ]*

**hevālan:** *Güzelleri temaşa etmek ( Gönül kuşu bağlamında).*

Ḳatı yüksekde uçar murġ-ı dil-i āvāre
Heves-i lāne-i zülfiyle **hevālanmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 8). [hevālanmışdur, -mış, -dır ]*

**hevāyī:** *Havaya dair, boş, batıl.*

Ḳarār itmez lebüñ yād eyleyüp cām-ı şerāb-āsā
Dil-i āvāre sāḳi bir **hevāyīdür** ḥabāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 2). [hevāyīdür, -dür ]*

**hevā-yı ʿaşḳa:** *Aşkın hevesi.*

Hevā-yı ʿaşḳa düşüp ʿaḳlum oldı āvāre
Hayāl-i yāre yeler ḳāṣıd-ı nigāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 11). [hevā-yı ʿaşḳa, --a ]*

**hevā-yı ʿaşḳla:** *Aşk arzusu.*

Oyāre kāġıd uçursam kebūter-i dil-i zār
**Hevā-yı ʿaşḳla** hem nāme hem ḫamāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 6). [hevā-yı ʿaşḳla, -la ]*

**hevā-yı kīne:** *Düşmanlık hevesi.*

Dürdî-i ṣahbā gibi ḳalma ayaḳlarda müdām
Sīneñi pāk it ḥabāb-āsā **hevā-yı kīneden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 10). [hevā-yı kīne, -den ]*

**hevā-yı maʿṣiyet:** *Isyan hevesi, isyan arzusu, isyan isteği.*

İtdi āvāre **hevā-yı maʿṣiyet** cān ü dilüm
Ṣāḫbāz-ı ʿafvüñe olmazsa vāveylā dūçār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 169). [hevā-yı maʿṣiyet, ]*

**hevā-yı naḫl-i ḳadd:** *Boyu fidan olana heves etmek.*

**Hevā-yı naḫl-i ḳaddi** rūḥ-perver
Hayāl-i zülfi ʿömr-i cāvidāni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 7). [hevā-yı naḫl-i ḳadd, --i ]*

**hevā-yı serv-ḳaddüñle:** *Servi boylu sevgilinin âşığı.*

Görse reftāruñ **hevā-yı serv-ḳaddüñle** çenār
Dest-efşān sūz-ber-dil pāy-der-gil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 7). [hevā-yı serv-ḳaddüñle, -le ]*

**heves:** *Arzu ve heves, istek.*

**Heves** itmez ḥarem-i vuṣlatına yār diyen
İstemez cenneti her vechle dīdār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 1). [heves, ]*

**heves-i lāne-i zülfiyle:** *Saçındaki kuş yuvasının hevesiyle.*

Ḳatı yüksekde uçar murġ-ı dil-i āvāre
**Heves-i lāne-i zülfiyle** hevālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 8). [heves-i lāne-i zülfiyle, -ile-yle ]*

**heybet:** *Mehâbet, mehiblik, korku verme.*

Bīm-i ḳahrı **heybetinden** şīr-i ner rūbāhdur
Luṭf-ı ümmīd ile rūbāh-ı żaʿīf olur esed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 25). [heybetinden, -in, -den ]*

**heybet:** *Büyüklük, azamet, iri görünüş.*

Ṭutuldı dest-bürd-i mevkisinden dilleri ḫaşmun
Görenler **heybetin** hem pādişeh hem ḳahramān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 52). [heybetin, -i, -n ]*

**Heybetle** Rüstemāne hirās-ı ʿadū içün
Meydān-ı rezme kim o pehlevān ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 27). [heybetle, -le ]*

**heybet:** *Bir şey karşısında hissedilen korku ile karışık saygı duygusu.*

**Heybetinden** dest-i ḫançer-dārını lerzān görüp
İtdi Behrāmı silaḥdār-ı felek ol pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 25). [heybetinden, -in, -den ]*

**heybet -i dīdār:** *Sevgilinin yüzünün azemeti.*

Degül yer yer ḥabāb-ı āb ey dil sūz-ı ṭabʿından
Leb-i cū **heybet -i dīdār** ile tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 14). [heybet -i dīdār, ]*

**heybet-i ḳahramān-ı resminden:** *Kahraman görünüşünün heybeti.*

**Heybet-i ḳahramān-ı resminden**
Şīrler teb-girifte-i remdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 93). [heybet-i ḳahramān-ı resminden, -in, -den ]*

**heybet-i ḳurb-ı viṣāl:** *Kavuşma vaktinin yaklaşması düşüncesinin ululuğu.*

Devr-i dergāhı gerçi derd ü miḥnetdür şedīd
**Heybet-i ḳurb-ı viṣāl** ammā ki buʿdından eşed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 24). [heybet-i ḳurb-ı viṣāl, ]*

**heybet-iʿaşḳ:** *Güçlü aşk.*

Cāna kār itdi derd-i miḥnet-iʿaşḳ
Beni dem-beste ḳıldı **heybet-iʿaşḳ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 78). [heybet-iʿaşḳ, ]*

**heyūlā:** *Eşyanın aslı ve gerçek olan kısmı; madde.*

Fikr-i bārīküm taṣavvurdan müberrādur benüm
Bir **heyūlādur** hemān Naḳş-ı Hayāl-i Āzerī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 214). [heyūlādur, -dur ]*

**hezār:** *Bülbül (aşık).*

Görince ṣubḥ-dem āġūş-ı vuṣlat-ı gülde
**Hezāruñ** eşk-i teri ḫūn-bahā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 6). [hezāruñ, -uñ ]*

**hezār:** *Bülbül, andelib*

Fenn-i nevā-yı nālede uydum **hezāre** ben
Olsam ʿaceb mi bāġ-ı ciḫānda hezār-fen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 20, Mısra 1). [hezāre, -e ]*

**hezār:** *Bülbül*

Gerçi maḥbūb-ı şūḫ u şengüldür
Āşināsı **hezār** bir güldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 120). [hezār, ]*

**hezār:** *"Bin, binlerce" anlamında belgisiz sıfat ( hezâr 'aşık ).*

Gül heftesinde reng-peẕīr ḫazān olur
Bülbül **hezār** derd ile nālān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 8). [hezār, ]*

ʿUşşākı dilber ağladur elbette zār zār
Olsaʿaceb mi bir gül içün şād **hezār** zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 2). [hezār, ]*

Açılmış lāle vü güller semenler sebze-zār olmış
Yitişmiş otları gülşende bülbülller **hezār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 2). [hezār, ]*

**hezār:** *"Bin, binlerce" anlamında belgisiz sıfat ( büt-gedey).*

İdüp ḥicāb o dü-rūḫdan ʿiẕārına her gül
**Hezār** şerm ile bir al dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 10). [hezār, ]*

**Hezār** olsun mı gülşensiz revā mı şoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum ḳalmadı sensiz gel ey ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 9). [hezār, ]*

Fedā o çeşm-i siyāha o çīn-i ebrūya
**Hezār** çeşm-i siyāh ile ṣad hezār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 4). [hezār, ]*

Fedā o çeşm-i siyāha o çīn-i ebrūya
Hezār çeşm-i siyāh ile ṣad **hezār** ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 4). [hezār, ]*

**Hezā**r ceyb-i dil ü cānı pāre pāre ider
Yegān yegān o dü-müjgan ṣunınca her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 3). [hezār, ]*

Gūşında o kim fitil-bendüm çıḳara
Cisminde **hezār** dāġ-ı ḥasret yaḳīnūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 4). [hezār, ]*

**hezār:** *"Bin, binlerce" anlamında belgisiz sıfat.*

Ḥaẕer ki çoḳ şeb-i ferzāne tavr-ı naṭʿ-ı ġurur
**Hezār** ʿacz ile virdi rıżā piyādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 4). [hezār, ]*

Nuṭḳ-ı şīrīnine ṭūṭī gibi dil-teşne **hezār**
Lebiñe ġonce-i ter rūyine verd-i raʿnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 157). [hezār, ]*

Noḳṭa-i cīm-i celāl-i ʿizzeti kevn ü mekān
Ḥālḳa-i devri muḥīṭ-i ʿālem-i hejdeh **hezār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 4). [hezār, ]*

Devḥa-i medḥinde ṣad gūne neġamla nāle-senc
Gülşen-i evṣāfına bülbül benüm gibi **hezār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 60). [hezār, ]*

**Hezār** ʿizz ü şeref bulsa pestdür ḳaderi
ʿUlüvv-i cāh ile bir nāḳıs olmadıḳça asıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 47). [hezār, ]*

**Hezār** şükr-i Hudā kim bu ḳavm ḥaḳkında
Ne ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ eyledüm ne medḥ-i cemīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 61). [hezār, ]*

Sipāh-ı saṭvetinüñ her biri dem-i pür-ḫāş
**Hezār** nīremi nerm eyleyen dilāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 134). [hezār, ]*

Ḥurremdür ol zemīn ki ḳudūmıyla dembedem
Aña **hezār** ġamla varan şādmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 4). [hezār, ]*

Göñlüm ne deñli olsa perīşān-ı rūzgār
Yā Rab **hezār** mertebe cemʿiyyet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 14). [hezār, ]*

**Heẕār** ʿacz ü niyāz ile geldi dergehüñe
Nigāh-ı merḥamet ister Hudāyegāninden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 29). [heẕār, ]*

Gūş itdi meġer **hezār** cānuñ zārın
Gösterdi o ġonce-leb gül-i rūḫsārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 1). [hezār, ]*

Olsam **hezār** şevḳ ile bülbül-fiġānı ben
ʿArż eylesem görince bu nev dāstānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [hezār, ]*

**hezārān:** *"Bin, binlerce, pek çok" anlamında belgisiz sıfat (hezâr).*

Ṭāḳ-ı Kisrā-veş **hezārān** deyri itdi ser-nigūn

Maḳdem-i teşrīfinüñ bir ṣadme-i merdānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 25). [hezārān, ]*

**hezārān:** *"Bin, binlerce, pek çok" anlamında belgisiz sıfat ( hezārān cevr).*

Hezārān dīde naẕır gül ṣanurlar
Giyince çeşm-i bülbülden libāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 11). [hezārān, ]*

Âhû-veşân ḥüsn ile itdüm **hezārān** ittiḥād
Ben bulmadum sedd olmaya her cilvede rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 3). [hezārān, ]*

**hezārān:** *"Bin, binlerce" anlamında belgisiz sıfat.*

Hādim-i ḫalḳa-be-gūş dür-i sādāt-ı kirām
Bende-i bārgeh-i cūd ı **hezārān** çelebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 18). [hezārān, ]*

Ṭāḳ-ı Kisrā-veş **hezārān** deyri itdi ser-nigūn
Maḳdem-i teşrīfinüñ bir ṣadme-i merdānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 25). [hezārān, ]*

**hezāren:** *Binler.*

Merḥabā ey ṭāʾir-i himmet **hezāren** āfferīn
Eyledüñ ẕıll-ı ẕalīlüñde beni fāriġ-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 22, Mısra 1). [hezāren, ]*

**hezār-fen:** *Bilgili, bilgin.*

Fenn-i nevā-yı nālede uydum hezāre ben
Olsam ʿaceb mi bāġ-ı ciḫānda **hezār-fen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 20, Mısra 2). [hezār-fen, ]*

**hezār-naġme-künān:** *Binlerce mağme söyleyen.*

Gülzār-midḥatinde nevā-yı ṣenāsına
Bülbül **hezār-naġme-künān** pür-feşān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 64). [hezār-naġme-künān, ]*

**hezīmet:** *Bozguna uğrama, yenilme.*

Ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla olup dilşād ümem
Haşm ola her dem **hezīmetle** melūl ü sūgvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 186). [hezīmetle, -le ]*

**hilāl-i ḥüsni:** *Güzelliğinin ayı, ay gibi olan kaşı.*

Bu kemāl ile Naẕīmā bu **ḫilāl-i ḥüsni**
Aña üstād-ı ezel var ise taḳdīr itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 9). [ḫilāl-i ḥüsni, --i-i ]*

**hicāb:** *Utanç.*

Ḥayāda reng-i rūḫından gelün niḳāba ḥicāb
Virür o ġonce-i bāġ-ı edeb **ḥicāba** ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 2). [ḥicāba, -a ]*

**hicāb:** *Utanma, sıkılma.*

Ḥayāda reng-i rūḫından gelün niḳāba **ḥicāb**
Virür o ġonce-i bāġ-ı edeb ḥicāba **ḥicāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 2). [ḥicāb, ]*

İdüp **ḥicāb** o dü-rūḫdan ʿiẕārına her gül
Hezār şerm ile bir al dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 9). [ḥicāb, ]*

PĪşgāh-ı ʿizzetinde dāmen-i Rūḫu'l- Ḳudüs
Biñ **ḥicāb** ile ferāḥım raḥmeten li'l-ʿālemīn

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 10). [ḥicāb, ]*

Rizesinüñ ḥarem-i ʿizzetini cevher-i küll
Biñ **ḥicāb** ile ide gevher-i tāc-ı edebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 16). [ḥicāb, ]*

ʿÖẕrümi biñ **ḥicāb** ile diyeyüm
Bilürüm ey civān-ı sīm-berüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 275). [ḥicāb, ]*

**ḥicāb:** *Perde, örtü, engel*

Ḥayāda reng-i rūḫından gelün niḳāba **ḥicāb**
Virür o ġonce-i bāġ-ı edeb ḥicāba **ḥicāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 1). [ḥicāb, ]*

Cebīn ü ʿārıżı ol ġurre ġurre-i ḥüsnüñ
Düşürdi şanma şafaḳ māh u āftāba **ḥicāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 4). [ḥicāb, ]*

Yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi āyine olup eline
ʿAceb gelür mi o mest-i mey-i ʿitābe **ḥicāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 6). [ḥicāb, ]*

Düşünce ʿaks-i rūḫi sāḳī-i gül-endāmun
Getürdi sāġara şerm ü şerāb-ı nābe **ḥicāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 8). [ḥicāb, ]*

Ne vechle varurūz ey Naẓīm o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda şeyḫ u şāḫ **ḥicāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 10). [ḥicāb, ]*

Bir kerīm-i źü'l-minendir kim ider rūz-ı suʾāl
Her siyeh-nāme ḳuluñ mūy-ı sepīdinden **ḥicāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 18). [ḥicāb, ]*

**ḥicāb-ālūde-i rūhsār-ı ālimdir:** *Kırmızı yanakların örtüye bürünmesi.*

Gül **ḥicāb-ālūde-i rūḫsār-ı ālimdir** benüm
Ġonçe-i dil-teng-i leb rengīn maḳālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 1). [ḥicāb-ālūde-i rūḫsār-ı ālimdir, --dir ]*

**ḥicāb-ı kān:** *Altın ve gümüş gibi madenlerin çıktığı maden ocağının örtüsü.*

Kef-i kerīmi ile ṭabʿ-ı mekrümet-kārı
Düşürdi baḥre ḫacālet **ḥicāb-ı kān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 38). [ḥicāb-ı kān, ]*

**hicr:** *Ayrılık.*

**Hicr** ile giryān olan ḫandān-ı vaṣl-ı yār olur
Bülbüli gülzāre māḥrem eylemez gülzārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 11). [hicr, ]*

Yeʾcūc-i ġam ṣafā-yı viṣālüñle defʿolur
Mā-beynümüzde **hicr** ile çekdürme sed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 8). [hicr, ]*

Maḥbūblaruñ tevʾem imiş **hicr** ü viṣāli
Añsam nola geh derdini dārūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 11). [hicr, ]*

Bulmadum görmiş işitmiş dārugīr-i ʿaşḳda **Hicr** ile vuṣlat gibi ʿāşıḳ-keş ü dilberḳeşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 12). [hicr, ]*

Ḳılca ḳaldı tenümde **hicr** ile cān
Çeşmüme sensiz oldı ḫvāb ḥārām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 259). [hicr, ]*

Havf ile recāda eyleme ser-gerdān
Ey **hicr** ü viṣāli ʿāṣıka yeʾs ü ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 4). [hicr, ]*

**hicrān:** *Ayrılık ‖ ayrılık acısı.*

**Hicrānuñ** olur buʿdı sebeb ḳurb-ı viṣāle
Yāre ne ḳadar dur iseñ o deñli yaḳīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 15). [hicrānuñ, -uñ ]*

**hicrān:** *Ayrılık*

**Hicrāna** taḥammül iderek vaṣluña irdüm
Bu rütbe baña ṣabr u s̱ebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 3). [hicrāna, -a ]*

**hicrān:** *Ayrılık.*

Teşne-i dīdār iken oldı ḫaṭ-āver dil-rübā
Olmasın mı ʿāşıḳa **hicrān** hicrān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 12). [hicrān, ]*

Teşne-i dīdār iken oldı ḫaṭ-āver dil-rübā
Olmasın mı ʿāşıḳa **hicrān** hicrān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 12). [hicrān, ]*

**hicrān:** *(Sevgiliden) ayrılık.*

Hayf şīrīn-meẕāḳ-ı vuṣlat iken
Eyledi telḫ ʿayşümi **hicrān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 166). [hicrān, ]*

**hicrāne:** *Ayrılık.*

İntiẕārı irişdi pāyāne
Eylesün el-vedāʿ **hicrāne** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 198). [hicrāne, ]*

**hicrān-ı yāri:** *Sevgiliden ayrılma vakti.*

**Hicrān-ı yāri** yolda ḫaber aldum ey Naẕīm
Rāh-ı viṣālde yārı yoldan dönem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 13). [hicrān-ı yāri, --i ]*

**hicr-i laʿliyle:** *Sevgilinin dudağının ayrılığı.*

Ġam-ı zülfiyle Leylī bir miskīn
**Hicr-i laʿliyle** teşne-leb Şīrīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 90). [hicr-i laʿliyle, -i, -y, -le ]*

**hicr-i laʿlüñle:** *Sevgilinin dudağının ayrılığı.*

Dembedem ġarḳa-be-ḫūn olsa dil ü dīde nola
**Hicr-i laʿlüñle** senüñ kūşe mi var ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 16). [hicr-i laʿlüñle, -üñ, -le ]*

**hicr-i leb-i dildār:** *Sevgilin dudağının ayrılığı.*

**Hicr-i leb-i dildār** iledür ʿāşık-ı zāruñ
Pergāle-i çeşm-i teriniñ rīziş-i laḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 7). [hicr-i leb-i dildār, ]*

**hidāyet:** *Doğru yolu gösterme, hakka sevk etme.*

Rehber-i tevfīḳ der-pīş ü **hidāyet** der-ḳafā
Cünd-i furṣat der-yemīn ü ceyş-i nuṣret der-yesār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 37). [hidāyet, ]*

**ḥiddet-serā-yı ḳurb-ı maḥbūb-ı hudā:** *Allah'ın sevgilisine yakın olanlara karşı kötü söyleyenler.*

Şāḫid ü **ḥiddet-serā-yı ḳurb-ı maḥbūb-ı Hudā**
Bezm-i ġaybü'l-ġaybe maḥrem raḥmeten

li’l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 13). [ḥiddet-serā-yı ḳurb-ı maḥbūb-ı hudā, ]*

**ḫidem:** *Hizmetler.*

Yā nebiyya’llāh ne **ḫidemdür** şenā-yı ḥāżretüñ
Ola vaşfuñda Süleymān nūrdan bī-iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 137). [ḫidemdür, -dür ]*

**ḫıdīvā:** *Ey büyük devlet adamı.*

Kerem-şiʿār **ḫıdīvā** derüñden olālı dur
Geçilmez oldı Naẓīmüñ fiġān fiġānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 27). [ḫıdīvā, ]*

**ḫıdīv-i ʿālem-ārā:** *Cihanı süsleyen hükümdar.*

Ol **ḫıdīv-i ʿālem-ārā** kim serāy-ı cāhına
Aṭlas-ı çarḫ-ı felek-güster de bir ferş-i ḥaḳir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 13). [ḫıdīv-i ʿālem-ārā ol, -ol ]*

**ḫıdīv-i āsmān-pāye:** *Payesi gök gibi yüce olan hükümdar.*

Melek-sīret felek-rifʿat ḳamer-dīdār u mihr-āsār
Hudāvend-i hümā-sāye **ḫıdīv-i āsmān-pāye** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 6). [ḫıdīv-i āsmān-pāye, ]*

**ḫıdīv-i cūd-perver:** *Cömertlik besleyen hükümdar.*

Hudāvend-i kerem-güster **ḫıdīv-i cūd-perverdür**
Müşīr-i mülk ü millet müşteşār-ı dīn ü dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 11). [ḫıdīv-i cūd-perver, -dür ]*

**ḫıdīv-i dad-ger:** *Adaletli vezir.*

Ol **ḫıdīv-i dad-ger** kim ʿālem-i inṣāfda
ʿAdli zencīre çeker Nūşīrevān u Senceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 119). [ḫıdīv-i dad-ger, ]*

**ḫıdīv-i dād-ger ol:** *Adaletli vezir ol.*

Ṣadrı teşrīf eyledükde ol **ḫıdīv-i dād-ger**
Didüm el-ḥaḳ mühr ile oldı Ḥaşan Pāşā vezīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 23). [ḫıdīv-i dād-ger ol, ]*

**ḫıdīv-i dād-gerā:** *Adaletli padişah.*

**Hıdīv-i dād-gerā** dāverā ki dergehinüñ
Revāk-ı çarḫ-ı felekden refiʿ ü ber-terdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 137). [hıdīv-i dād-gerā, -dür ]*

**ḫıdīv-i dānā:** *Âlim vezir.*

Cūd ü iḥsān ü mürüvvetde ḫudāvend-i cevād
Daniş ü ʿakl u kiyāsetde **ḫıdīv-i dānā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 24). [ḫıdīv-i dānā, ]*

**ḫıdīv-i dānā:** *Bilge hükümdar.*

Hāvce-i kevn ü mekān maḥkeme-i vaşfında
Dinleye budur ümīdüm o **ḫıdīv-i dānā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 82). [ḫıdīv-i dānā, ]*

**ḫıdīv-i dehr:** *Zamanın veziri.*

Hudāyegān-ı ciḫān pādişāḫ-ı ʿālemiyān
**Hıdīv-i dehr** ü Hudāvend-i heft kişverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 32). [hıdīv-i dehr, ]*

**ḫıdīv-i devrān:** *Zamanın valisi.*

Tā kim **ḫıdīv-i devrān** ḫān Aḥmed-i ciḫānbān
Dāʾim ide perişān ḍarb ile düşmenānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 181). [ḫıdīv-i devrān, ]*

**ḫıdīv-i devrān:** *Çağın hükümdarı.*

Şehzāde-i ciḫānbān Hān Aḥmed-i hünerdān
Ġāzī **ḫıdiv-i devrān** aşrıñ ḫudāyegānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 54). [ḫıdiv-i devrān, ]*

**ḫıdīv-i enbiyā:** *Peygamberlerin hükümdarı.*

Olmış o **ḫıdīv-i enbiyā** vü rüsülüñ
Kevneyn ḳaṭār-ı kibriyāsında ceres *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 3). [ḫıdīv-i enbiyā, ]*

**ḫıdīv-i ḳahramān-fer:** *Kahraman Sultan.*

Serdār o **ḫıdīv-i Ḳahramān-ferdür** kim
Seylī-ḫūr-i rezmi Rüstem ü Gīv ü Güşāsb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 3). [ḫıdīv-i ḳahramān-fer, ]*

**ḫıdīv-i ḳalʿa-güşā:** *Kale fetheden hükümdar.*

Dilīr-i deşt-i ġazā ṣaf-şikāf-ı ṣaḥn-ı meṣāf
**Hıdīv-i ḳalʿa-güşā** pādişāḫ-ı ṣaf-derdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 36). [hıdīv-i ḳalʿa-güşā, ]*

**ḫıdīv-i keşti:** *Geminin hükümdarı.*

**Hıdīv-i keşti** ʿaṭā kim dem-i ḥaṣād olur
Gedā-yı sünbüle-çīn-i nevāli Mīkāʾīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 67). [hıdīv-i keşti, ]*

**ḫıdīv-i maʿdelet-eyvān:** *Adalet sarayının hükümdarı.*

**Hıdīv-i maʿdelet-eyvān** ki ʿadli ġālibdür
Vücūh-ı tām ile kesrī-i kāmrān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 13). [hıdīv-i maʿdelet-eyvān, ]*

**ḫıdīv-i mihr-direfş:** *Güneş sancağının hükümdarı.*

Māh-ı kevkeb **ḫıdīv-i mihr-direfş**
Şah-ı seyyāre-ceyş ü çarḫ-tüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 9). [ḫıdīv-i mihr-direfş, ]*

**ḫıdīv-i mihr-kevkeb:** *Güneş yıldızlı hükümdar.*

Hudāvend-i felek-pāye **ḫıdīv-i mihr-kevkeb** kim
Semend-i ḳadrinüñ naʿli Ḳamer mīḫı Şüreyyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 9). [ḫıdīv-i mihr-kevkeb, ]*

**ḫıdīv-i murād-baḫş:** *Isteklerini bahşeden hükümdar.*

Ey dāver-i zemāne **ḫıdīv-i murād-baḫş**
Vey bī-kesāna bārgehi merciʿ u meʾāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 25). [ḫıdīv-i murād-baḫş, ]*

**ḫıdīv-i nükte-perver:** *Nükteci hükümdar.*

Ol **ḫıdīv-i nükte-perver** kim sevād-ı midḥati
Levḥ-i māha ḫāme-i zerrīn ile taḥrīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 27). [ḫıdīv-i nükte-perver, ]*

Vezīr-i dād-güster Ḥażret-i ʿOs̱mān Paşā kim
**Hıdīv-i nükte-perver** pür-hüner düstūr-ı dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 2). [hıdīv-i nükte-perver, ]*

**hıdīv-i sencer-fer:** *Sencer gibi parlak hükümdar.*

Niẓam-ı mülk ü milelde **ẖıdīv-i Sencer-fer**
Umūr-ı dīn ü düvelde sütūde-serverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 43). [ẖıdīv-i sencer-fer, ]*

**hıdīv-i tahṭgāh-ı li-maʿallāh:** *Allah'la birlikte başkentin padişahı.*

**Hıdīv-i tahṭgāh-ı li-maʿallāh** seyyidü'l-kevneyn
Hudāvend-i leʿamruk-efser ü levlāk-mesneddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 9). [hıdīv-i tahṭgāh-ı li-maʿallāh, ]*

**hıdmet:** *Hizmet (birinin işini görme, saygı duyulan birinin işlerini yapmaya hazır olma bağlamında).*

**Hidmetümde** bendeñi itme vekīle iḫtiyār
Vażʿ-ı nā-sāz-ı vekīlinden kişi tekdīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 79). [hidmetümde, -ümde ]*

**hıdmet:** *Birinin işini görme, başkalarına âit yapılması gereken günlük işleri yapma.*

Müjde-i teşrīfini gūş eyleyüp biñ cān ile
**Hidmetind**e döndi başı üzre pīr-i çarḫ-ı rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 16). [hidmetinde, -in, -de ]*

Pādişāḫ-ı rubʿ-ı meskūn ḫüsrev-i ʿālem-penāh
Kim revādur **ẖidmetinde** şāḫlar bağlarsa ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 12). [ẖidmetinde, -in, -de ]*

**hıdmet:** *Hizmet.*

Āsitānında Züḫāl bir ḥabeşī ḫādimdür
Dergeh-i ʿişmetine **ẖidmet** ile ḫurrem u şād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 14). [ẖidmet, ]*

**hıdmet:** *Birinin işini görme; görev, vazife, hizmet.*

Dergāh-ı ʿizzetüñde nola olsa dembedem
Hep **ẖıdmet** ile bir zede dāmān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 40). [ẖıdmet, ]*

**hidmet-i cānān:** *Sevgilinin hizmetinde.*

ʿĀşıḳ mıdur ol ki **ẖidmet-i cānānda**
Miskīn ü żaʿif iken tenû-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 3). [ẖidmet-i cānān, -da ]*

**ẖidmet-i çār yār:** *Dört dost ( Hz. Muhammed'den sonra halîfe olan Hz. Ebûbekir, Ömer, Osman ve Ali'ye verilen ortak isim) un hizmeti.*

Ey dil yüri durma Ḫıżr-ı tevfīḳa yitiş
Var **ẖidmet-i çār yār** Ṣıddīḳa yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 2). [ẖidmet-i çār yār çār yār, ]*

**hidmet-i dergeh:** *Dergah hizmeti.*

Nola olsa başı üzre Ṭūbā
**Hidmet-i dergehine** āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [hidmet-i dergeh, -i, -n, -e ]*

**hidmet-i gehvāre:** *Beşiğinin hizmetinde.*

Dāyesi Şīrīn ü lāla Hüsrev-i Pervīzdür
**Hidmet-i gehvāresinde** Leylī dāmen-der-

miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 6). [hidmet-i gehvāre, -si, -, -de ]*

**hidmet-i hāk-derüñ:** *Üzerine bastığın toprağın hizmetçisi.*

Başum gözüm üzre **ḫidmet-i hāk-derüñ**
Olsun müjem āsitānuñ çārūbı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 3). [ḫidmet-i hāk-derüñ, ]*

**hidmet-i naʿti:** *Methetme hizmetiyle.*

Umarum ey Naẓīm ola maḳbūl
**Hidmet-i naʿti** pīş eġer kemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 130). [hidmet-i naʿti, -i ]*

**hidmet-i niyāzda:** *Dua hizmeti.*

Hemvāre luṭf u cūdı teraḳḳīdedür saña
Sen **ḫidmet-i niyāzda** dāʾim żiyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 14). [ḫidmet-i niyāzda, --da ]*

**hidmet-i rüʾyet-i cānānede:** *Yarini görme vazifesi.*

Virmedüm cānumı bādī-i naẓārda yāre
**Hidmet-i rüʾyet-i cānānede** taḳṣir itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 10). [hidmet-i rüʾyet-i cānānede, --de-de ]*

**hıffet:** *Hafiflik, ağır olmama hâli.*

Ṣıḳlet-i zerk u riyādan **ḫıffet** isterseñ eġer
Fāriġ ol zāhid ridādan tācdan peşmīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 7). [ḫıffet, ]*

**ḫıfẓ:** *Koruma, saklama, muhâfaza etme.*

Serdī-i bād-ı şitādan mihr ü māhı **ḫıfẓ** içün
Gökde ḳat ḳat perdeler çekdi seḥāb-ı ʿānberīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 41). [ḫıfẓ, ]*

**ḫıfẓ itmeġe:** *Saklamak, korumak.*

Ṭılısm-ı ḫayme-i iclālini **ḫıfẓ itmeġe** gūyā
Nigeh-bān olmış ejderdür meġer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 17). [ḫıfẓ itmeġe, -g, -e ]*

**ḫikāyet-i ġam-ı:** *Gam, dert, keder hikayesi.*

Kenāre gelmiş iken yār-ı çār deh şāle
**Ḫikāyet-i ġam-ı** deh sālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 8). [ḫikāyet-i ġam-ı, -ı ]*

**ḫikem:** *Hikmet'in cem'i: hikem-i ilâhiyye, hikem-i bâliga.*

ʿĀlim-i ʿilm ü **ḫikem** kevn ü mekān-ı maġfiret
Ḳulzüm-i zehḫār-ı esrarı u yem-i ʿirfān-niṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 31). [ḫikem, ]*

**hilāf:** *Ters, zıt, karşı, yanlışlık.*

Dem-serdī-i **hilāfla** bostān-ı ḫâhişiñ
Ẓann eylemem ki berg-i giyāhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 5). [hilāfla, -la ]*

**hilāf:** *Karşıt, zıt.*

Ey dil nice bir düruġ u lāf eyleyelüm
Gel vaʿdemüze yitir **ḫilāf** eyleyelim. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 2). [ḫilāf, ]*

**hilāl:** *Yeni ay.*

Görüp yārüñ o zer ḫālḫāl ile dürr-i biñā-gūşın
**Hilālüñ** düşdi ḫālḫāl çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 2). [hilālüñ, -üñ ]*

**Hilāle** ġürre-i ebrūsı dâl- ḫançer olur
Ġurur-ı ḥüşn ile yoḳdur o kec-külāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 7). [hilāle, -e ]*

Revāḳ-ı kāh-ı kemālinde şems-i şemse-i zer
**Hilāl** bāb-ı celālinde ḫalḳa-i derdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 68). [hilāl, ]*

Ebrūsınuñ **hilālini** dil ayda bir görüp
Ol meh-veşüñ vaẓife-i ḥüsnin temām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 9). [hilālini, -i, -n, -i ]*

Görüp pāyında zer ḫalḫāl ile dürr-i biñāġūşın
**Hilālüñ** düşdi ḫalḫālı çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 2). [hilālüñ, -üñ ]*

**hilāl:** *Hilal, Yeni ay. Yaka.*

Yirden göge dek olsa Naẓīmā nola farḳı
Mâh-ı neviñ ebrūsı **hilāliyle** Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 14). [hilāliyle, -iyle ]*

**hilāl:** *Yeni ay*

Bülend-i ṭārem-i cāhında ḫūşe ʿıḳd-ı perīn
**Hilāl** bāġ-ı celālinde sīmden bir pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 100). [hilāl, ]*

Tā hilāl-i rūze bedr iken yine olup **hilāl**
Rūze-dār anuñ gözinden zāʾil ü pinḫān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 93). [hilāl, ]*

Devāt mihr varaḳ meh ḳalem-tırāş **hilāl**
Şehāb-ı ḫāme ḳalemdān-ı zer-nişānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 21). [hilāl, ]*

Mehdi **hilāl** āvīzesi ʿıḳd-ı Şüreyyādur anuñ
Gehvāre cünbānı kamer bālīni ḫurşīd-i münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 13). [hilāl, ]*

**hilāl:** *Yeni ay*

Semend-i ʿişveye binse o şehsüvār-ı ḥüsn
Rikāb-ı nāzını ḫorşīd öper **hilāl** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 6). [hilāl, ]*

Meyi itdügüm bilindi **hilāl** ebrūvānına
Mihrüm o māha gün gibi meşḥūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 3). [hilāl, ]*

Cevrüñ **hilāl** ider ne belā ṭaʿne-i raḳīb
Birdür ölüm olur mı bir ey bī-emān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 7). [hilāl, ]*

Şikeste reng-i gül-i mihr rūy-i ālinden
**Hilāl** ḫam-zede peyveste ebrūvānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 4). [hilāl, ]*

**hilāl-ʿālem:** *Hilal sancağı.*

Felek-serīr ü kevākib- ḫaşem **hilāl-ʿālem**
Ḳamer-rikāb şeh-i āftāb-efserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 37). [hilāl-ʿālem, ]*

**hilāl-i āsmān-ı ṭāliʿ:** *Talih gökyüzünün ayı.*

Felekde āftāb-ı ṣubḥ-ı baḫtum rūy-ı Aḥmeddür
**Hilāl-i āsmān-ı ṭāliʿüm** ebrū-yı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 10, Mısra 2). [hilāl-i āsmān-ı ṭāliʿ, -üm ]*

**hilāl-i çarḫ:** *Feleğin ayı.*

Miyān-ı ʿazmine zerrīn kemer ki Cevzādur
**Hilāl-i çarḫ** o zerrīn kemerde ḫançerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 42). [hilāl-i çarḫ, ]*

**hilāl-i ġarrā:** *Parlak yeni ay.*

Śanma **hilāl-i ġarrā** oldı şafaḳda peydā
Çarḫa aşıldı ḥālā şemşīr-i ḫūn-feşānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 105). [hilāl-i ġarrā, ]*

**hilāl-i ʿıyd:** *Bayram hilali*

Hayāl-i ebrū-yı dildār ile niẓār olālı
**Hilāl-i ʿıyd** gibi şimdi naẓragāhuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 10). [hilāl-i ʿıyd, ]*

**hilāl-i müzesine:** *Çizmesinin hilal şeklindeki parlak, metal süsüne.*

**Hilāl-i müzesine** naʿlçe perin kebkeb
Meġer ki naʿl-i süm-i rāḫşı māh-ı enverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 7). [hilāl-i müzesine, -s, -i, -ne-si, -n, -e ]*

**hilāl-i rūze:** *Ramazan ayı, oruç ayı.*

Tā **hilāl-i rūze** bedr iken yine olup hilāl
Rūze-dār anuñ gözinden zāʾil ü pinḫān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 93). [hilāl-i rūze, -e ]*

**hilāl-l rūze:** *Gündüz hilali.*

Maṭlaʿından kim **hilāl-l rūze** nūr-efşān olur
Her ṣabāḥ u şāmı Ḳadr ü ʿıyd-i ins ü cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 1). [hilāl-l rūze, -e ]*

**hilāl-vār:** *Hilal gibi.*

Görindi ʿarż idicek ol ḳamer-ʿiẓār ebrū
Sipihr-i ḥüsn ü bahāda **hilāl-vār** ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 2). [hilāl-vār, ]*

**hilʿat:** *Kaftan.*

Risālet-efseri bir ser-nübüvvet **ḫilʿatı** der-ber
Şeh-i mülk-i beḳādur pādişāḫ-ı taḫṭ-ı sermeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 13). [ḫilʿatı, -ı ]*

**hilʿat:** *Pâdişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükâfat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.*

Hān-ı kerem-şiʿār ki ḥüsn-i beyān ile
Vaṣfında şiʿrümi oḳuyup **ḫilʿat** isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 26). [ḫilʿat, ]*

**hilʿat-ārā-yı leʿamruk:** *Le'amruk: Senin ömrüne yemin olsun. "Senin hayatına and olsun ki, onlar sarhoşlukları içinde bocalayıp duruyorlardı." (Kur'an-ı Kerim, Hicr Suresi 15/72) kaftanını süsler.*

**Hilʿat-ārā-yı leʿamruk** seh-i Levlāk-efser Enbiyā-ḫayl ü rüsül-mevkib ü tevfīḳ-livā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 85). [hilʿat-ārā-yı leʿamruk, ]*

**hilʿat-i ʿadl:** *Adaletin fermanı.*

Geyürdi ḫalḳ-ı İstanbūla üç kat **ḫilʿat-i ʿadli**
Üçünci defʿadūr ḳāʾim-maḳām-ı dād-pīrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 21). [ḫilʿat-i ʿadl, --i ]*

**hilʿāt-ı eyyām:** *Günlerin kaftanı.*

Eyleme ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān
**Hilʿāt-ı eyyāma** tā kim ṣubḥ u şāmı pūd u tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 178). [hilʿāt-ı eyyām, -a ]*

**hilʿat-ı ḥüsn-i ḳabūlünle:** *Razı olmanın güzelliğinin kaftanıyla.*

**Hilʿat-ı ḥüsn-i ḳabūlünle** bulur teşrīf-i tām
Midḥatüñde ol ki sāḳ-ı himmeti teşmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 63). [hilʿat-ı ḥüsn-i ḳabūlünle, -üñ, -le ]*

**ẖilʿat-i levlāk:** *"Sen olmasaydın (Hz. Muhammed) kâinatı yaratmazdım." anlamına gelen bir hadisten alıntı kaftanı.*

Olmış vücūdı **ẖilʿat-i levlāk** ile ezel
Sulṭān-ı çār bāliş-i dīvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 25). [ẖilʿat-i levlāk, ]*

**ẖilʿat-ı zer-dūz:** *Altın ve sırma işlemeli kaftan.*

Anı bir kīse-i dībāya ḳoyup göndermiş
Ḳāʾilin **ẖilʿat-ı zer-dūz** ile taʿẓīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 4). [ẖilʿat-ı zer-dūz, ]*

**hile:** *Aldatma, kandırma.*

Kebūter-i dili ne **hile** vü ne āl ṭutar
dām-ı zülfle o dāne dāne ẖāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 1). [hile, ]*

**hile:** *Hile, oyun, düzen, aldatma.*

Mühre encüm aña şihāb-ı fişeng
Kīse māh-ı münīr zene **hilā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 4). [hilā, ]*

**ẖilḳat-i ʿālem:** *Kainatın yaradılışı.*

Ey **ẖilḳat-i ʿāleme** vücūdı bāʿiṯ
Baḫṣāyiṣ-i kāʾināta cūdı bāʿis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 1). [ẖilḳat-i ʿālem, ]*

**ẖilm:** *Huy yumuşaklığı, tabiat yavaşlığı (insana mahsustur).*

Biri ṣıdḳ ile biri ʿadl ile bī-hemtādur
Biri **ẖilm** ile biri ʿilm ile ferd ü yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 214). [ẖilm, ]*

**ẖilm:** *Huy yumuşaklığı, yumuşak huyluluk.*

Ṣıdḳ u ʿadl ü **ẖilm** ü ʿilm-i ẕātına itmiş güvāh
Ḥaḳk Ebū Bekr ü ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 97). [ẖilm, ]*

Rūy-ı zemīn taḥammül ider mi vaḳārına
Vezn olsa **ẖilmi** arż u semādan girān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 58). [ẖilmi, -i ]*

**ẖilm:** *Huy yumuşaklığı.*

Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl ü **ẖilm** ü ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr ü ʿÖmer ʿOṣmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 81). [ẖilm, ]*

**Hilm** ü temkīn-i ẕātına nisbet
Ẕerreden de ẖafīf kūh-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 63). [hilm, ]*

ʿOṣmān ḥayā vü **ẖilm** ki māḫṣūṣ-ı ẕātıdur
ʿİlm ü feżīlet ile kemālāt-ı Ḥayderī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 29). [ẖilm, ]*

Sıddīk-ı ṣıdḳ dāver-i Farūk-menḳābet
ʿOs̱mān-ḥayā vü **hilm** ʿAlī-sīret ü cenāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 10). [hilm, ]*

Ci ḫānda kimseyi āzürde-ḫāṭır eylemedi
Dem-i tehevvür anuñ **ḥilm** ü rıfḳ idi ġażabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 8). [ḥilm, ]*

**ḥilm:** *Ağır başlılık.*

Baḥr-ı ʿummān-ı celālinde veḳārı fülkünüñ
**Ḥilmi** olmış bād-bān temkīn-i z̤ātı lengeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 158). [ḥilmi, -i ]*

**ḥilye-i naʿtüñi:** *Hz. Muhammed'in özelliklerinin anlatıldığı manzume.*

**Ḥilye-i naʿtüñi** bir güne daḫi oldı resīm
Gülşen-i vaṣf-ı cemālüñde olup zemzeme-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 93). [ḥilye-i naʿtüñi, -üñ, -i ]*

**ḥilye-pīrā-yı cemāli:** *Yüzünü süsleyen.*

Çeşm-i cān-ı Zekeriyyā rūḫunuñ ḥayrānı
**Ḥilye-pīrā-yı cemāli** leb-i rūḫ-ı Yaḥyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 182). [ḥilye-pīrā-yı cemāli, ]*

**himāyet:** *Koruma, gözetme.*

Sūḳ-ı saʿādetüñde bāzār-ı devletüñde
Olsun **ḥimayetüñde** sūda bedel żiyānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 146). [ḥimayetüñde, -ün, -de ]*

**ḫimāyet eylese:** *Korumak, esirgemek, koruması altına almak.*

Olurdı hem-ser-i şehbāz evc-i ḥıfẓında
**Ḥimāyet eylese** güncişk-i nātüvān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 62). [ḥimāyet eylese, -se ]*

**himem:** *Gayretler.*

Hem seḫā vü keremde bī-enbāz
Hem ʿaṭā vü **himemde** bī-aḳrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 40). [himemde, -de ]*

**himmet:** *Yardım, ihsan.*

Ser-menzil-i murāda yüri **himmet** ile var
Eyler şuḥūr her ne ise nīk ü bed yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 11). [himmet, ]*

Rāstī ʿömrüm olınca ḳuluñum pādişehüm
**Himmetüm** sedd-i reh-i semt-i ḫilāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 6). [himmetüm, -üm ]*

**himmet:** *Yardım, ihsan.*

Bir żaʿīfe eylese **himmet** ḥuṣūl-i kām içün
Ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād aña ḫalḳa-i teshīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 35). [himmet, ]*

**himmet:** *Himmet ( Özel isim ).*

Didi tārīḫ-i vefātın ġam u ḥüzn ile Naẓīm
Hū diyüp gitdi meded **Himmet** Efendi-zāde (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 10). [himmet, ]*

**himmet eyle:** *Yardım etmek.*

**Himmet eyle** ben żaʿīfe ey ḫıdīv-i kām-baḫş
Himmet-i merdān ile bir gürbe zīrā şīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 71). [himmet eyle, ]*

**himmet-i merdān:** *Gönül adamlarının gayreti.*

Himmet eyle ben żaʿīfe ey ḫıdīv-i kām-baḫş
**Himmet-i merdān** ile bir gürbe zīrā şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 72). [himmet-i merdān, ]*

**ḥınālan:** *Kınalanmış, kına yakılmış.*

Sürh-gūn olsa nola zülf-i girih-beste-i yār
Reng-i gülgūn-ı ṭarāvetle **ḥınālanmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 12). [ḥınālanmışdur, -mış, -dır ]*

**hind:** *Hindistan*

Ṣadme-i ḳahrı ile **Hind** ü ʿAcemde o şehüñ
Müminātıyla yire geçdi revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 203). [hind, ]*

ʿArabda nīzesi **Hind** ü ʿAcemde tīġıdur meşḥūr
Kemān u tīrinüñ evṣāfını Tātār ḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 61). [hind, ]*

**hindī:** *Hintli*

**Hindidü**r kendi ʿavreti amma
Hem ʿArap hem ʿAcem dimiş ḥukemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 5). [hindidür, -dür ]*

**hindī-i żaʿīf-endām:** *Güzel vücutlu Hintli.*

Nedür ol **hindī-i żaʿīf-endām**
Ālet-i ḥārbesi ḳılıfda müdām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 1). [hindī-i żaʿīf-endām, ]*

**hindū:** *Sevgilinin beni.*

Hāl-i müşgīni miyān-ı ebrūvān-ı yārde
Ṣanʿat iẓḫār itdi **hindūdur** iki şemşīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 16). [hindūdur, -dur ]*

**hindū:** *Hintli.*

Lebiñde ḥāl-i müşgīni ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḥüsne
O **hindûdur** vużūʿ eyler gelüp Zemzem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 4). [hindûdur, -dur ]*

**hindū:** *Hintli.*

Eylemiş daʿvetinüñ ḳabża-i teshirine nām
Rūm u **Hindū** ʿAcemi Mışr ile Şām u Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 22). [hindū, ]*

**hindūlar:** *(Sevgilinin) siyah ırka mensup Hintliler gibi siyah renkli olan saçı, siyah-kara.*

Teşne-i Zemzem olan **hindūlar**
Lebi üzre görinen ḫāl-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 11). [hindūlar, ]*

**hindū-yı kilk-i dü-zebān:** *Iki dilli kalemin Hindusu (karası), ucu yarık kamış kalemin siyah mürekkebi.*

Lāyıḳ-ı silk-i ḳabūlün ola bu dürr-i Naẓīm
Söz temām oldı gel ey **hindū-yı kilk-i dü-zebān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 116). [hindū-yı kilk-i dü-zebān, ]*

**hindū-yı pīl-bānı:** *Fil seyisi Hintli.*

Māḥkūmı ḫalḳ-ı ālem Rum u ʿArab ʿAcem hem
Şevḳetle reʾy-i aʿẓam **hindū-yı pīl-bānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 12). [hindū-yı pīl-bānı, ]*

**hink-i felekle:** *Feleğin kır atı; güneş.*

İtse şitāb bir dem eyler ḳıyās
Hink-i felekle tevʾem ol tevsen-i ciḫānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 132). [hink-i felekle, -le ]*

**hırām:** *Salına salına yürümek.*

sanevber-reviş **ḫırāmuñ** içün
Baña bildür günāhumı bileyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 273). [ḫırāmuñ, -uñ ]*

**hırām:** *Salına salına, naz ve eda ile yürüme.*

Ol eblaḳ-ı sebük-pā ol rāḫş-ı berḳ-sīmā
Eyler **ḫırāmı** ḥayfā dil-beste ins ü cānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 130). [ḫırāmı, -ı ]*

**ḫırām:** *Nazlı ve edalı yürüyüş.*

Çemende serv-i āzādı **ḫırām** itdükce mestāne
O nev-naḫl-i çemânıñ cünbüş-i nāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 11). [ḫırām, ]*

**hırāmān:** *Naz ve edâ yaparak, salına salına yürüyen.*

Kūyuñda görüp cilve-i nāz ile **ḫırāmān**
Firdevs-i berīn içre olan ḥūr ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 15). [ḫırāmān, ]*

**hıram-ı ḫāme-i ṭūbā:** *Tuba (cennet bitkisi, güzel )nın kalem gibi salınarak yürümesi.*

**Hıram-ı ḫāme-i Ṭūbā** ḳıyamıyla o dānānuñ
Çemenzār-ı ʿadālet oldı reşk-i gülşen-i meʾvā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 13). [hıram-ı ḫāme-i ṭūbā, ]*

**hıram-ı ʿişve:** *İşveyle salınarak yürüme.*

Kemāl-i nāzla raḳṣān u cilve-rīz olsa
**Hıram-ı ʿişve** ḫāram ola dilberān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 86). [hıram-ı ʿişve, ]*

**hırām-ı nāz:** *Nazla salınıp yürüyen.*

Döner ṣaḥn-ı cināne cemʿ-i ḫūbān ile bâzî-gâh
**Hırām-ı nāz** ile gelse o reşk-i ḥūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 12). [hırām-ı nāz, ]*

**hirāsān:** *Korkan, korkak. Hirâsân etmek (eylemek): Korkutmak: Hirâsân olmak: Korkmak:.*

Bir żaʿife taḳviyet-baḫş olsa henġām-ı neberd
Eyliye Behrām u Keyvānı **hirāsān** ḫançeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 180). [hirāsān, ]*

**hirās-ı ʿadū:** *Düşman korkusu.*

Heybetle Rüstemāne **hirās-ı ʿadū** içün
Meydān-ı rezme kim o pehlevān ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 27). [hirās-ı ʿadū, ]*

**ḫīre-çeşm:** *Kamaşmış göz.*

**Hīre-çeşm** itdi beni berḳ-ı rūḫi ṭutmış meġer
Mihre ḳarşu ol meh-i nā-mihribān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 7). [hīre-çeşm, ]*

**hıred:** *Akıl.*

Ne **ḫıred** ḳaldı ne ṣabr u ne sükūn u ārām
Aldı bir şāḫ-ı ḥüsn burc-ı beden vārūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 11). [ḫıred, ]*

Neyyir-i künh-i kemālinden nice virsün ḫaber
Ẕerre-i nāçīz iken noḳṣan ü ʿacziyle **ḫıred**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 18). [ḫıred, ]*

Süḫan şikencededür tengī-i deḫānından
**Hıred** müżāyaḳada ṭavḳ-ı mū-miyānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 2). [hıred, ]*

**Hıred** hemvāre vaṣf-ı cevher-i ẕāt u ṣıfātında
Nola iẓḫār-ı ʿacz itse taṣavvurdan müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 17). [hıred, ]*

**ḫıred:** *Akıl; düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.*

Çekildi menzil-i ʿuḳbāya el-vedāʿ diyüp
Naẓīm eyledi aḥbābı bı-şekīb ü **ḫıred**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 8). [ḫıred, ]*

**ḫıred:** *Akıl, fikir, zihin.*

Māḥkūm-ı ṭavḳ-ı emri ḫalāyıḳ büzürg **ḫıred**
Zīr-i nigīn-i ḥükmi Süleymān u ins ü cān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 5). [ḫıred, ]*

Dehşet-i emvāc-ı ḥayret sāḥilin göstermiye
Ḥaşre dek itse **ḫıred** deryā-yı vaṣfında şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 52). [ḫıred, ]*

**ḫırḳa:** *Dervişlerin üstlerine giydikleri, biçimi ve rengi mensup oldukları tarîkata göre değişen, kollu, yakasız, pamuklu giyecek.*

Bu **ḫırḳa** vü bu külāh-ı müşgīn-būdur
Bu ümmete yādigār-ı Veysü'l-Ḳaranī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 3). [ḫırḳa, ]*

**ḫırḳa:** *Hırka; içi pamuklu, kalın, önden açık, dizden aşağıya inebilen kollu giyecek. II Dervişlerin üstlerine giydikleri, biçimi ve rengi mensup oldukları tarîkata göre değişen, kollu, yakasız, pamuklu giyecek.*

Āsūdelüġi şemʿ ile fānūsdan öğren
Merdāne serüñ **ḫırḳaya** çek ġamden emin ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 8). [ḫırḳaya, -y, -a ]*

**ḫırḳa-dūz-ı ümmetinüñ:** *Ümmetinin örülmüş hırkası.*

Sūzını **ḫırḳa-dūz-ı ümmetinüñ**
Ser-i aʿdāya seyf-i şārimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 95). [hırḳa-dūz-ı ümmetinüñ, -i, -nüñ-in, -üñ ]*

**ḫırḳa-i bī miṣāl:** *Emsalsiz hırka.*

Ey **ḫırḳa-i bī miṣāl** şāḫ-ı medenī
Dāmānına Ḥaḳ muʿāf ider yüz süreni
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 1). [ḫırḳa-i bī miṣāl, ]*

**ḫırmān:** *Harman.*

Yüz sürüp dergāhuña geldi ḳabūl it ḥācetin
Eyleme **ḫırmān** ile yā Rab Naẓīm-i zārı red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 46). [ḫırmān, ]*

**ḫırs:** *Aç gözlülük, tamah.*

Rızḳ-ı maḳsūm gelürken saña ḫayf
Gelmiye **ḫırş** u ṭamaʿdan ikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 20). [ḫırş, ]*

**ḥırz-ı bāzū-yı dīn:** *Din gücünün güvenli yeri.*

Ḥükmini taḳvīm-i şerʿüñ eyledi icrā yine
Vefḳ-ı ʿadli oldı **ḥırz-ı bāzū-yı dīn** ü düvel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 26). [ḥırz-ı bāzū-yı dīn, ]*

**ḥırz-ı cānumdur:** *Canı gibi saklama.*

Henüz vird-i zebānumla **ḥırz-ı cānumdur**
Şenā-yı ẕāt-ı cemīl ḥabīb-i Rabb-i celīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 63). [ḥırz-ı cānumdur, -dur ]*

**ḥırz-ı emānı:** *Yardım bekleyenlerin sığınacakları yer.*

Āşūbdan ciḫānı emīn eyleyen emīr
**Ḥırz-ı emānı** bāzū-yı şemşīri bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 12). [ḥırz-ı emānı, -ı ]*

**ḥisāb:** *Hesap, ölçü.*

Ṣaḥīfeler nice defter ola ḳalem dükene
Cefāñı biñde birin eylesem **ḥisāb** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 12). [ḥisāb, ]*

Defter-i ḥüsni sevād-ı ḫaṭṭ ile görmiş **ḥisāb**
Noḳṭa-i ḫāl-i rūḫı ṣıfr-ı ziyād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 9). [ḥisāb, ]*

**ḥişār:** *Kale.*

Aḳ **ḥisar** üzre cemʿ olup leşker
Leşkere hep o sīm ü zer ḫarcar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 5). [ḥisar, ]*

Ḳaddini bükse miḥnet-i devrān
Bir **ḥişārı** penāh ider ol ān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 8). [ḥişārı, -ı ]*

**ḥişār-ı āhenīn:** *Demirden kale.*

Ḥabs idüp enḫār-ı kec-reftārı şulṭān-ı şitā
Dest-bürd-i berdle çekdi **ḥişār-ı āhenīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 30). [ḥişār-ı āhenīn, -in ]*

**ḥişār-ı gevherdür:** *Cevher kalesi.*

Ḳulun Naẓīmi Ḳoma künc-i ġamda ḫāk-ālūd
Egerçi gerd-i yetimi **ḫişār-ı gevherdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 150). [ḫişār-ı gevherdür, -dür ]*

**ḥişār-ı ḥıfẓı:** *Ezber kalesi.*

Penāh itse nola cān ü dil-i maẓlūm-ı ġamdīde
**Ḥişār-ı ḥıfẓı** kim ẓulm ü sitem Yeʾcūcına seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 64). [ḥişār-ı ḥıfẓı, -ı ]*

**hışm:** *Aynı soydan gelen veya evlenme yoluyle aralarında yakınlık bulunanlardan her biri.*

Nuṭfe iken rāḥm-ı māderde daḫi ṭıñ-ı żaʿīf
**Hışmını** yād eylese reng-i rūḫı Ṭaġyīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 50). [hışmını, -ını ]*

**ḫışt:** *Küçük mızrak, el mızrağı.*

Hāḳ-i dergāhını kuḥl itmeyenüñ
Gözine her müje olsun bir **ḫışt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [ḫışt, ]*

Ḥarem-i rifʿatine mihr ile māh
Biri zerrīn biri sīmīn **ḫışt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [ḫışt, ]*

**ḫıṭā:** *Çin, Çinli*

Āhū-yı Çīn ü **Hıṭā** vü Hoteni eyleye mest
Nefḫa-rīz olsa ṣabā vādī-i naḫcīrinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 5). [hıṭā, ]*

**hıṭṭa-i īrān:** *İran ülkesi.*

O şehüñ kemterīne baḫşişidür
Kişver-i Hind ü **hıṭṭa-i īrān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 34). [hıṭṭa-i īrān, ]*

**ḥicāb olur:** *Perde olmak, örtü olmak.*

Gelse ḥużūr-ı dānişine ībn-i Ḥācibe
Faż̈l u kemāli perde-i şerm ü **ḥicāb olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 30). [ḥivāb olur, -ur ]*

**hıyābān-ı risāletde:** *Peygamberlik yolu.*

**Hıyābān-ı risāletde** gülistān-ı nübüvvetde
Sehī-ḳad gül-ʿiẕār u lāle-rūḫsār u semen-ḫaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 47). [hıyābān-ı risāletde, -de ]*

**hiyel:** *Hîleler, aldatmacalar, dalavereler.*

Hamī-i dīn ü düvel māḥī-i her mekr ü **ḥiyel**
Nāẓır-ı mülk ü milel kehf-i emān-ı fuḳarā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 13). [ḥiyel, ]*

**hiẕāb olur:** *Kına olmak.*

Dūşīze-i ḥarīm-i nikāt-ı beyānına
Laʿlīn midād-ı ḫāmesi gül-gun **ḫiẕāb olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 36). [ḫiẕāb olur, -ur ]*

**hiżāb-beste:** *Kına yakmak.*

**Hiżāb-beste** kef-i destin öpdüm ol māḫūñ
Felekde devlet-i keffü'l-hażīb el virdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 3). [hiżāb-beste, ]*

**ḫızāne:** *Hazine.*

İtme ʿulüvv-i ṭabʿla iksīre iltifāt
Naḳd-i ġına hemīşe dükenmez **ḫızānedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 16). [ḫızānedür, -dür ]*

**ḫıżr:** *Âb-ı hayat içtiği için ölümsüzlüğe erdiğine, bereketi temsil ettiğine ve kul sıkıştığında imdadına yetiştiğine inanılan kimse.*

Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān -baḫşla ol māh-rū
Yirde gökde **Ḫıżr** u ʿİsā gibi āyā bir midür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 4). [ḫıżr, ]*

Yitişdirdi ḫaṭṭ-ı sebz-i riyāż-ı ḥüsn-i cānānı
Meġer kim **Ḫıżr** o gülzāruñ çemen-pīrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 8). [ḫıżr, ]*

**Ḫıżr** u Mesīḥ-meşreb olan zinde-dilleriñ
Cān gibi nuṭḳı mürde-dilāna ḥulūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 3). [ḫıżr, ]*

Haṭṭ-ı sebzüñ nola sīrāb-ı lebüñ olsa henüz
**Ḫıżr** içün vāsıṭa-i çeşme-i ḥayvān olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 20). [ḫıżr, ]*

Vaṣf eyle ḫaṭ-ı sebzini būs it leb-i laʿlin
**Ḫıżra** buluşup hem-ḳadeḥ-i āb-ı ḥayāt ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 6). [ḫıżra, -a ]*

Sebze-i ḫaṭṭuñ añup **Hıżr** ile dem-sāz oldum
Bāġ-ı rūyuñda yitişmiş çemenüñ vaṣfında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 9). [hıżr, ]*

**Ḫıżr** ü İskender delīl olsa bulınmazdı necāt
Çekmese Yeʾcūc ʿişyāna eġer ġufrını sed

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 15). [ḥıżr, ]*

**Ḥıżr** u İlyās zinde-i ʿaşḳı
Dil-i Eyyābe derdi merhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 15). [ḥıżr, ]*

Meġer Selīm Girāy Han şeh-i İskender-der
Ki ḳande ʿaṭf-ı ʿinān itse **Ḥıżr** rehberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 16). [ḥıżr, ]*

**Ḥıżr** tevfīḳ-ı refīḳi olan īskendersin
Şübhe yoḳdur ya bu dārāt ile Darāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 23). [ḥıżr, ]*

O ḫaṭṭ-ı sebzi gördüm gird-i laʿl-i ābdārında
Buluşdum **Ḥıżra** ey dil çeşme-i ḥayvān kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 27, Mısra 2). [ḥıżra, -a ]*

Leb-teşne zülāl-i nuṭḳına **Ḥıżr** u Mesiḥ
Ḥayrān-ı tecellī-i cemāli Mūsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 3). [ḥıżr, ]*

Sīrāb-ı zülāl-i keremi **Ḥıżr** ü Mesīḥ
Mihmān-ı simāṭ-ı niʿamı rūḫ-ı Ḥālil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 3). [ḥıżr, ]*

Rehberi **Ḥıżr** ola ol İskender-i Dārā-ferüñ
Ḳande ʿazm itse refīḳ-ı rāhı tevfīḳ-ı Hudā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 15). [ḥıżr, ]*

**Hıżr** u īlyās olup rehberi baḥr u berde
Dest-gīri ola her ḥālde ʿavn-i Mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 47). [hıżr, ]*

**ḥıżr-ı beyān:** *İçenlere ölümsüzlük suyu veren suyu içmiş ve kul sıkıştığı zaman imdadına yetişen Hz. Hızır'a benzer sözüm, şiirim.*

Ṭabʿum İskender-i maʿnā ḳalemüm **Ḥıżr-ı beyān**
Nola itse süḫanum āb-ı ḥayātı icrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 33). [ḥıżr-ı beyān, ]*

**ḥıżr-ı dil-i şeydādur:** *Çılgın gönlün Hızır'ı.*

Haṭṭ-ı sebzüñ yitişüp **Ḥıżr-ı dil-i şeydādur**
Leb-i cān-baḫş ile ammā ki Mesīḫāşın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 5). [ḥıżr-ı dil-i şeydādur, -dur ]*

**ḥıżr-ı fermān:** *Hz. Hızır'ın emriyle.*

**Ḥıżr-ı fermānıyla** aḳdı lūle-i māʾü'l-ḥayāt
Yapdı böyle çeşme-i cān-baḫş u ʿāyn-ı dil-küşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 9). [ḥıżr-ı fermān, -ı, -yla ]*

**ḥıżr-ı ḥaḳīkat:** *Hakikatin Hızır'ı.*

Olmazsa eġer rāh-nümā **Ḥıżr-ı ḥaḳīkat**
Deryā-yı mecāzīde şināh itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 13). [ḥıżr-ı ḥaḳīkat, ]*

**ḥıżr-ı ḫaṭı:** *Sevgilinin Hızır'a benzeyen ayva tüyleri.*

Ḳalurdı ẓulmet-i sevdā-yı kākülinde gönül
Çıḳardı **Ḥıżr-ı ḫaṭı** serḥad -i selāmete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 6). [ḥıżr-ı ḫaṭı, -ı ]*

**ḥıżr-ı hidāyet:** *Hak Yolunun Hızırı.*

Olur **Ḥıżr-ı hidāyet** rāh-ber cünd-i ẓafer leşker
Ne semte eylese ʿazm-i sefer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 3). [ḥıżr-ı hidāyet, -ur ]*

**ḥıżr-ı maʿnāya:** *Mana Hızır'ı.*

Lūle-i kilk-i beyānından olaldan müstefīż **Ḥıżr-ı maʿnāya** devātı çeşme-i ḥayvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 38). [ḥıżr-ı maʿnāya, -y, -a ]*

**hıżr-ı melāḥat:** *Güzelliğin Hızrı.*

Ey ḫaṭṭ-ı sebzi **Hıżr-ı melāḥat** yitiş meded
Gel intizārda ḳoma ben derd-mendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 11). [hıżr-ı melāḥat, ]*

**hıżr-ı nuṣret:** *Yardım Hızır'ı.*

Ḳande ʿazimet itse ẓafer hem-rikāb olur
ʿAvdetde **Ḥıżr-ı nuṣret** ile hem-ʿinān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 42). [ḥıżr-ı nuṣret, ]*

**ḥıżr-ı tevfiḳ:** *Allah'ın yardımcısı Hızır(a.s.)a.*

Ey dil yüri durma **Ḥıżr-ı tevfiḳa** yitiş
Var ḫidmet-i çār yār Ṣıddīḳa yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 1). [ḥıżr-ı tevfiḳ, --a ]*

**ḥıżr-ı tevfīḳuñ:** *Herkese yardım eden Hızır.*

Ġarībāne idince ʿazm-i rāh-ı menzil-i maḳṣūd
Naẓīm-i zāre yā Rab **Ḥıżr-ı tevfīḳuñ** refīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 14). [ḥıżr-ı tevfīḳuñ, -uñ ]*

**hıżr-ı ẓafer:** *Zaferin Hızırı.*

Şeh-i ḳalem-rev-i tevfīḳ Hān Selīm Girāy
Delīli **Ḥıżr-ı ẓafer** peyrevi peyāmberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 4). [ḥıżr-ı ẓafer, ]*

**hıżr-maḳdem:** *Hızır gelişli.*

**Ḥıżr-maḳdem** o Sikender-ḥaşem ü ʿünvānuñ
Görse dārātını der-bānı olurdı Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 27). [ḥıżr-maḳdem, ]*

**hocendī:** *İslâm kültür ve medeniyetinde önemli bir yeri olan Hucend şehrine mensup olan, bu şehirde yetişen âlim ve bilginlerden olan.*

ʿAllāme-i ciḫān ki debistān-ı faẕlınuñ
Şāgirdi Bū ʿAli ile pīr **Hocendīdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 4). [hocendīdür, --dür ]*

Faḫrü'l-ʿulemā Ārif Efendi o ki lāyıḳ
Dergāh-ı kemālinde gedā olsa **Hocendi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 2). [hocendi, ]*

**ḫod:** *Artık.*

Ne şādīden ferāḥ-nāk ol ne ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sūrı **ḫod** mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 4). [ḫod, ]*

**ḫod:** *"Zira" anlamındadır.*

Ḳıyama gelse ḳuʿūd ü rükūʿa varsa sücūd
Dem-i ṣalāt ne erkān bilür ne **ḫod** taʿdīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 54). [ḫod, ]*

**hoḳḳa:** *Küçük ve biçimli (ağız).*

Dürr-i dendānı olup **ḥoḳḳa** deḫānında bedīd
Güş-vār oldı yine ʿāleme bu tāze ḫaber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 15). [ḥoḳḳa, ]*

**hokka:** *Metal, cam veya topraktan*

*yapılmış, içine mürekkep vb. şeyler konulan küçük kap.*

Çarḫ **ḥoḳḳa** dūde şeb levḥa ḳamer ḫāme şihāb
Pış-i ḥükminde ʿUṭārid kātib-i fermān-nüvīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 9). [ḥoḳḳa, ]*

**ḥoḳḳa-i laʿl-i lebiñden:** *Kırmızı hokka gibi dudaklarından.*

**Ḥoḳḳa-i laʿl-i leBiñden** o ṭabīb-i dil ü cān Tāzeler zaḫmın. o mecrūḥa ki merhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 3). [ḥoḳḳa-i laʿl-i lebiñden, -den ]*

**ḥoḳḳa-i mercān:** *Kırmızı dudak.*

İki silk-i lāʾāl-i dendānı
Leb-i laʿlīni **ḥoḳḳa-i mercān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 156). [ḥoḳḳa-i mercān, ]*

**horşīd:** *Güneş.*

Ey harman-ı ʿaşḳına felek dāne-i cev Horşīd ü ḳamer tennūr-ı mihrinde ʿalev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 2). [horşīd, ]*

**horşīd:** *Güneş.*

Dilden ḫaṭ-āver görüp āh itmeğe deġmez Āyīne-i **ḫorşīdi** siyāh itmeğe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 2). [ḫorşīdi, -i ]*

**ḫorşīd:** *Güneş.*

Semend-i ʿişveye binse o şehsüvār-ı ḥüsn Rikāb-ı nāzını **ḫorşīd** öper hilāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 6). [ḫorşīd, ]*

**ḫoş-:** *Beğenilen, duyguları okşayan, güzel, iyi.*

Bī-riyā giryesi **ḫoşdur** bize mestānelerüñ Bezm-i taḳvāda riyā eyleyen ayıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 11). [ḫoşdur, --dur, - ]*

Bī-ḫodāne eşk-i ḫūn-ālūd **ḫoşdur** ey Naẓīm
Dürr ü yāḳūt ile mālāmāl olan gencīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 13). [ḫoşdur, --dur, - ]*

**hoş:** *Beğenilen , güzel.*

**Hoş** geçmezidi sāye-i luṭfuñda olmasa Ḳadd-i bülendi ʿarʿar-ı bustān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 33). [hoş, ]*

**hoş:** *Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.*

Demādem sāye-i luṭfuñda **ḫoş** geçmek ümidiyle
ʿAceb mi serv-i nāzum pāyüñe yüz sürsem āb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 3). [ḫoş, ]*

**hoş:** *Beğenilen, güzel.*

**Hoş** geçer sāyemde her serv-i revān-ı baġ-ı naz
Gülbün-i ʿişve nihāl-i iʿtidalümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 3). [hoş, ]*

**hoş:** *"Ne güzel, ne iyi, hamdolsun!".*

**Hoş** geçse sāyesinde nola cūy-bār-veş Ol kim zemīn-i sīnede serv-i revānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 9). [hoş, ]*

Oldı Naẓīm vaṣf-ı ḥāl ü ḫatıyla yārüñ
Naẓmum ʿabīr-i ḫoş-bū bu **ḫoş** maḳāl
ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 12). [ḫoş, ]*

O naḫl-i râst - ḳadiñ sāyesinde **ḫoş** geçerüz
Fütāde-i ḳadem-i yār-i kec-külāhuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 11). [ḫoş, ]*

**hoş ṭut-:** *Duyguları okşayan bir biçimde.*

Eyledi ʿazm-i beḳā dār-ı fenādan umarum
Māder-i Müşfiḳamı **ḫoş ṭuta** Rabb-i ʿizzet
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 2). [ḫoş ṭut-, --a ]*

**hoş-bū:** *Güzel koku.*

Oldı Naẓīm vaṣf-ı ḥāl ü ḫatıyla yārüñ
Naẓmum ʿabīr-i **ḫoş-bū** bu ḫoş maḳāl
ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 12). [ḫoş-bū, ]*

Şemme-i ḫāk-i reh-i dergāh-ı müşg-efşānıdur
Eyleyen **ḫoş-bū** demādem dūd-ı ʿūd ü micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 140). [ḫoş-bū, ]*

**hoş-būy:** *Güzel, hoş kokulu.*

Kām-ı ḫalḳ-ı her dü-ʿālem dembedem **ḫoş-būydur**
Levha-i gülzār-ı aḫlāḳı bulaldan intişār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 101). [ḫoş-būydur, -dur ]*

**hoş-güvār:** *Hoş içimli lezzetli, tatlı, leziz.*

Āb-ı ṣāfı **ḫoş-güvār** u rūḥ-baḫş u dil-güşā
Ḥavż-ı mālālālinüñ leb-teşnesi pīr ü civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 7). [ḫoş-güvār, ]*

**hoş-ḥāl:** *Durumu iyi, mesut, bahtiyar, memnun.*

ʿAhdinde ḫalḳ **ḫoş-ḥāl** daʾim müyesser āmāl
Rehvār-ı ʿizz ü iḳbāl her demde zīr-i rānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 35). [ḫoş-ḥāl, ]*

**hoş-hırām-ı işve:** *Işveyle salınarak yürüme.*

Ol **ḫoş-ḫırām-ı işve** bu reftār-ı nāz ile
Āşūb-ı dehr ü āfet-i devrān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 9). [ḫoş-ḫırām-ı işve, ]*

**hoş-kâm:** *İsteğine kavuşmuş, memnun.*

ʿAbīr-i ʿāṭıfetiyle ciḫāniyān **ḫoş-kām**
Buḫur-ı mekrümetiyle ciḫān muʿaṭṭardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 69). [ḫoş-kām, ]*

**hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı:** *Iyilik sofrasının hoş gelmişi.*

**Hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı** cān-ı ḫāṣ u ʿām
Dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı murġ u mūr u mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 17). [hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı, ]*

**hoşnūd:** *Bir kimseden veya bir halden memnun durumda olan, râzı.*

Neşvesi īrāş-ı ġam itdükce ol **ḫoşnüd** olur
Bāde-i memzūc-ı ʿaşıḳ eşk-i ḫūn-ālūd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 1). [ḫoşnüd, ]*

**hoş-nüvīs:** *Güzel yazı yazan, hattat.*

**Hoş-nüvīs** olsañ muḥaḳḳāk nüsha taʿliḳ ideler

Haṭṭ-ı Yāḳūt ile reyḥānuñ olursan hem-seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 61). [hoş-nüvīs, ]*

**ḫôş-rübā:** *Güzelliği, zarifliği üzerine çeken.*

Dem-i neẕẕāre ġazāl-i nigehi ṣabr-güẕār
Kuḥl-i mā-zāġla çeşm-i siyehi **ḫôş-rübā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 128). [ḫôş-rübā, ]*

**hoten:** *Hotan ( Doğu Türkistan'da bir şehir) ve buradan elde edilen misk kokusu.*

Rūḫ-ı yāre döküldi çīn-i zülf-i ḫam-be-ḫam başdı
Gelüp Rūma **Hotenden** ol ḥāramī bir ḥarem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 2). [hotenden, -den ]*

**hoten:** *Doğu Türkistan'da bir şehir.*

Āhū-yı Çīn ü Hıṭā vü **Hoteni** eyleye mest
Nefḫa-rīz olsa ṣabā vādī-i naḫcīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 5). [hoteni, -i ]*

**ḫoy-kerde:** *Terlemiş , utanmış, sıkılmış; sakal, bıyık bitmiş.*

**Hoy-kerde** görüp laʿlini būs itdüm o şūḫuñ
Baña o ʿaraḳ ḳand-i nebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 7). [hoy-kerde, ]*

**Hoy-kerde** rūḫuñ ki bī-niḳāb eylersüñ
Sīmābı da vaḳf-ı ıżṭırāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 1). [hoy-kerde, ]*

**hū:** *Yazıklar olsun.*

Bezm-i meyde nāgeḫān bir hāy u **hū** ḳopdı yine
Lebleri yādıyla sāḳinüñ fesād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 13). [hū, ]*

**hū:** *"O" manasındaki "hüve" zamiri, Allah.*

Didi tārīḫ-i vefātın ġam u ḥüzn ile Naẓīm
**Hū** diyüp gitdi meded Himmet Efendi-zāde (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 10). [hū, ]*

**ḫūb:** *Güzel.*

**Hublar** ṣaḳlamaz esrārını ʿāşıḳlardan
Ki olur ʿāşıḳ olanlar gözi açıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 1). [hublar, -lar ]*

**ḫūb:** *Güzel(ler).*

**Hūblar** ṭālib idi ülfetüme
Dilberān rāġıb idi ṣoḥbetüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 35). [hūblar, -lar ]*

**ḫūb:** *Güzel (kadın).*

Nedür ol sīm-ten maḥbūb-ı maşlūb
Yine maşlūb iken reftār ider **ḫūb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 2). [ḫūb, ]*

**ḫūb:** *Güzel, hoş.*

Nedür ol vefḳ-ı müşelleş üslūb
Bī-ʿaded ḫānesi var cümlesi **ḫūb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 2). [ḫūb, ]*

Ey ẓāḫiri **hūb** bāṭını zişt liḳā
Ṣūretde işi ṣavāb maʿnīde ḫaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 1). [hūb, ]*

**hūbān:** *Güzeller, dilberler.*

**Hūbānı** ser-efgende-i şerm eyledi ḥaḳḳā
Hulḳ-ı ḥaseni ḥüsn-i cemāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 7). [hūbānı, -ı ]*

**hūbān-ı cihān:** *Dünya güzelleri*

Bende ḫatm oldı melāḥat cümle **ḫūbān-ı cihān**
Leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 15). [ḫūbān-ı cihān, ]*

**hūbān-ı zemāne:** *Zamane güzelleri.*

Şimdi **ḫūbān-ı zemāne** oldılar ʿāṣıḳ-perest
Bender-i ḥüsn ü melāḥatde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 11). [ḫūbān-ı zemāne, ]*

**hūb-sīret:** *Güzel ahlaklı.*

**Hūb-sīret** eylemez ārāyiş-i ṣūret ḳābul
Ḥüsn ile zīver bulan neyler ḳabā-yı zerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 5). [hūb-sīret, ]*

**ḫüccet:** *Delil, vesika, senet, belge.*

Nuṭḳ-ı faṣiḥi dür Biñāġūş-ı Ḥaḳkānī
Her bir ḥadīṯ i **ḫüccet** ü burḫān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 30). [ḫüccet, ]*

Hamīd ü ḫamīd ü Ḳāsım u ʿĀḳıb
Beyān ü **ḫüccet** ü bürhan u ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 14). [ḫüccet, ]*

**Ḫüccet** ile anı ḳatl eylediler
Çoḳ nizāʿ oldı velī fetvāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 7). [ḫüccet, ]*

**ḫüccet-i cürmine:** *Suçunun delili.*

**Ḫüccet-i cürmine** ʿafvüñ olup imżā-yı ḳabūl
Şefḳatüñ ola berāt-ı ʿamelinde ṭuġra *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 309). [ḫüccet-i cürmine, -in, -e ]*

**ḫüccet-i evṣāfınuñ:** *Niteliklerinin delili.*

Zīr ü bālāsında imżā **ḫüccet-i evṣāfınuñ**
Hem muʾaḫḫār hem muḳaddem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 3). [ḫüccet-i evṣāfınuñ, -ı, -nuñ-uñ ]*

**hüccet-i ḳāṭıʿla:** *Katılım belgesi.*

**Ḫüccet-i ḳāṭıʿla** ḥaḳk u bāṭılı farḳ itmeġe
Tīġ şerʿi seyf-i mübrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 41). [ḫüccet-i ḳāṭıʿla, ]*

**ḫüccet-i müzevverdür:** *Uydurulmuş delil.*

Ne vech ile ide iṣbat-ı müddeʿā ḫāṣid
Ki ṣafḥa-i süḫanı **ḫüccet-i müzevverdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 184). [ḫüccet-i müzevverdür, -dür ]*

**ḫüccet-i naẓm-ı naẓīmi:** *Nazimi'nin şiirinin belgesi.*

**Ḫüccet-i naẓm-ı Naẓīmi** göster
Oldı maẓmūnına her beyti guvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 75). [ḫüccet-i naẓm-ı naẓīmi, -i ]*

**hüccet-i tezvīr:** *Dedikoduculuk belgesi.*

Eylese iẓhār-ı burḫān-ı feżāʾil şermden
Levḥ-i ʿünvān-ı efāżıl **ḫüccet-i tezvīr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 48). [ḫüccet-i tezvīr, ]*

**ḫüccet-i vaṣf-ı ṣıfātuñda:** *Sıfatının özelliğinin delili.*

**Ḥüccet-i vaṣf-ı ṣıfātuñda** ḫaṭā itse Naẕīm
Keremüñden ḳālem-i ʿafv ile eyle imżā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 307). [ḥüccet-i vaṣf-ı ṣıfātuñda, ]*

**huceste:** *Hayırlı, bereketli, uğurlu.*

İder ẕelīli ser-efrāz sāye-i keremi
**Huceste** ẕāt-ı hümāyūnı bir hümā-ferdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 74). [huceste, ]*

**huceste-maḳdem:** *Kutlu geliş.*

**Huceste-maḳdem** ferḫunde-fer hümāyun-baḫt
Küşāde-tāliʿ ü iḳbāl yār ü yāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 57). [huceste-maḳdem, ]*

**huceste-manẓā:** *Kutlu görünüşlü.*

Kuḥl-i mā zaġa'l-baṣarla ol **ḫuceste-manẓāruñ**
Nergis-i mekḥūli ḥayrān itdi çeşm-i ʿabheri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 133). [ḫuceste-manẓāruñ, -uñ ]*

**hücum:** *Saldırış, saldırma.*

Ḳavm-i ʿĀd olsa olur ednā **hücūmından** şikest
Bir şehüñ kim ʿavn-i Ḥaḳdur rāyet-i leşkerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 9). [hücūmından, -ın, -dan ]*

Āsitān-ı ḳadrine rūmāl içün bir birini
Devlet ü ʿizzet teʿāḳub eyleyüp eyler **hücūm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 8). [hücūm, ]*

**hücum:** *Saldırı.*

O Ḳahramān-ı ṣaf-endāz kim **hücumıyla**
Ne dem ki tefriḳa-baḫş-ı ʿadū-yı ebterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 21). [hücumıyla, -ı, -y, -la ]*

**hücum:** *Saldırı, saldırma.*

Keyḫüsrev-i civān-baḫt Afrāsiyāb-ı Cem-taḫt
Eyler **hücumı** dil-saḫt Hūşenk ü Ḳahramānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 4). [hücumı, -ı ]*

**hücūm ı tefriḳa-dād:** *Adalet dağıtan saldırı.*

Temām zelzele-nāk itdi kāfiristānı
**Hücūm ı tefriḳa-dād** oldı düşmenān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 68). [hücūm ı tefriḳa-dād, -dı ]*

**hücūm-ı dīde-i çālāk:** *Aceleci gözlerin saldırısı.*

Olmaz nigāh kesret-i neẕẕāreden saña
Yer yer **hücūm-ı dīde-i çālāk** sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 12). [hücūm-ı dīde-i çālāk, ]*

**hücūm-ı mevce-i seylāb-ı tīġ-ı kahrından:** *Kahredici kılıcının sel gibi dalga dalga saldırması.*

**Hücūm-ı mevce-i seylāb-ı tīġ-ı ḳahrından**
ʿAdū-yı münhezime cisr-i merg-i maʿberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 127). [hücūm-ı mevce-i seylāb-ı tīġ-ı ḳahrından, ]*

**hücūm-ı mevkib-i iclāli:** *Büyüklük kafilesinin hücumu.*

**Hücūm-ı mevkib-i iclāli** eyleyüp pāmāl
Memālik-i ḥuşemā ḫāk ile berāberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 115). [hücūm-ı mevkib-i iclāli, ]*

**hücūm-ı saṭvetinden:** *Güçlü hücumu.*

Kefen ber-gerden ü şemşīr-i bürrān ber-dehen ḥālā
**Hücūm-ı saṭvetinden** düşmen-i dīn el-amān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 48). [hücūm-ı saṭvetinden, -in, -den ]*

**hüdā:** *Allah.*

Ölünce vaṣfuña ṣarf itsem nola ʿömrüm
**Hudā** ki ḫulḳumı ḫalḳ itdi eylemez tebdil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 118). [hudā, ]*

Māder-i dehri **Hudā** şibh ü naẓīrüñde ʿaḳīm
Yazmamışdı rüsülüñ nāmını ḫaḳḳāk-i ezel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 97). [hudā, ]*

**hüdā:** *Allah II mutlak doğru, hakikat.*

Ġazī vü Ḥācī Hān Selīm ol ḫüsrev-i dervīş-ḫū
Kim māder-i dehri **Hudā** itmiş naẓīrinde ʿakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 2). [hudā, ]*

**hüdā:** *"nūr-ı Ḫudāsın" ifadesini pekiştirmek amacıyla Ḫudā ifadesi tekrar kullanılmıştır. "Allah nurudur Allah." anlamı taşımaktadır.*

Seni bī-Tūr münācāt-ı Kelīm itdi **Hudā**
Olmadan menzil-i Mūsā daḫi Ṭūr-ı Sīnā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 279). [hudā, ]*

**hüdā:** *Allah (c.c.).*

Muṣṭafā Hān bin Meḥemmed Hān-ı Ġāzī kim anuñ
Ṣalṭanatla ʿömrin efzūn eyleye Bārī **Hudā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 4). [hudā, ]*

**hüdā:** *(Ey) Allah'ım!.*

Hezār şükr-i **Hudā** kim bu ḳavm ḥaḳkında
Ne ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ eyledüm ne medḥ-i cemīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 61). [hudā, ]*

Ola ḳıyamete dek ḫānedānı ābādan
**Hudā** muʿāmmer ide ṣādr-ı ʿizz ü şān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 128). [hudā, ]*

İkbāl ü cāh u ʿömrüñi efzün ide **Hudā**
Olsun duʿā-yı devletüñ evrād-ı şeyḫ u şāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 37). [hudā, ]*

Güş eyleyince ġulġule-i riḥletin Naẓīm
Ẓann eyleme ki ḳopdı ḳıyāmet **Hudā** ʿAlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 2). [hudā, ]*

Ey ġāşiye-berduş-ı Burāḳı Cibrīl
Meddāḥı **Hudā** midḥati naşş-ı tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 2). [hudā, ]*

Çeşm ü dilümde ʿaks-i rūḫuñdur **Hudā** ʿAlīm
Ey dürr-i şāḫvar hem itdüñ beni yetim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [hudā, ]*

**hudāvend:** *Allah; efendi, sahip; hakim, hükümdar.*

Kürsī vü ʿarşı ḳudūmiyle müşerref eyledi
Ol **Hudāvend-i** le ʿamruk-mesned ü

levlak-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 38). [hudāvend-i, --i ]*

**ḫudāvendā:** *Allah (c.c.), Cenâb-ı Hak.*

**Hudāvendā** ḳabūl eyle Naẓīmüñ tuḥfe-i naʿtin
Egerçi midḥatüñde nice divānlar mücelleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 73). [hudāvendā, ]*

**ḫudāvend-i ʿālem:** *Alemlerin hükümdarı, Allah.*

O **ḫudāvend-i ʿālem** ü ādem
Naṣṣ-ı Ḳurʾān ile müsellemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 3). [ḫudāvend-i ʿālem, ]*

**ḫudāvend-i baḫr:** *Deniz komutanı.*

Murād-baḫş o **ḫudāvend-i baḫr** ü bersin kim
Ḳapuñda ḳul olana kām-ı dil müyesserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 145). [ḫudāvend-i baḫr, ]*

**ḫudāvend-i bī-niyāz:** *Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan dünyanın hükümdarı. ( Allah).*

Dādār-ı kār-saz **ḫudāvend-i bī-niyāz**
Maʿbād-ı bī-zeval-i ciḫān ü ciḫāniyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 3). [ḫudāvend-i bī-niyāz, ]*

**ḫudāvend-i cevād:** *Eli açık hükümdar.*

Cūd ü iḥsān ü mürüvvetde **ḫudāvend-i cevād**
Daniş ü ʿakl u kiyāsetde ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 23). [ḫudāvend-i cevād, ]*

**ḫudāvend-i cihān-bān:** *Dünyayı koruyan hükümdar.*

Dīde rūşen pādişāh-ı heft kişverdür bugün
Bir **ḫudāvend-i cihān-bān** ḫüsrev-i ʿālem-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 2). [ḫudāvend-i cihān-bān, ]*

**ḫudāvend-i ciḫān-pīrā:** *Cihanı süsleyen hükümdar.*

Ol **ḫudāvend-i ciḫān-pīrā** ki ṭāḳ-ı ḳadrine
Sīm ü zer āvīzelerdür māh ile mihr-i münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 11). [ḫudāvend-i ciḫān-pīrā, ]*

**ḫudāvend-i ecel:** *Ecelin Sultanı.*

Hvāce-i dānā-yı ʿālem müftı-i dünyā vü dīn
Ḥażret-i Ṣādıḳ Efendi ol **ḫudāvend-i ecel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 2). [ḫudāvend-i ecel, ]*

**ḫudāvend-i felek-pāye:** *Felek makamlı(felek kadar yüksek mertebe) her şeyin sahibi olan.*

**Hudāvend-i felek-pāye** ḫıdīv-i mihr-kevkeb kim
Semend-i ḳadrinüñ naʿli Ḳamer mīḫı Şüreyyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 9). [hudāvend-i felek-pāye, -e ]*

**ḫudāvend-i heft kişverdür:** *Yedi vilayetin sultanı.*

Hudāyegān-ı ciḫān pādişāḫ-ı ʿālemiyān
Hıdīv-i dehr ü **Hudāvend-i heft kişverdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 32). [hudāvend-i heft kişverdür, -dür ]*

**ḫudāvend-i ḫudāvendān:** *Hükümdarlar hükümdarı.*

Ol **ḫudāvend-i ḫudāvendān** ki dāʾim itmede
Pādişehler dergehinde ʿarż-ı źüll ü iftiḳâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 73). [ḫudāvend-i ḫudāvendān, ]*

Ol **Hudāvend-i Hudāvendān** ki ednā bendesi
Hādim itmez bezm-i istiġnāsına İskender *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 117). [hudāvend-i hudāvendān, ]*

**ḫudāvend-i ḫudāvendān:** *Padişahlar padişahı.*

Ol **ḫudāvend-i ḫudāvendān** ki dāʾim olmada
Her kemîne bendesi bir dāver-i fermān-revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 3). [ḫudāvend-i ḫudāvendān, ]*

**hudāvend-i hudāvendāne:**
*Hükümdarların hükümdarı.*

Şeb-i miʿrāc o **Hudāvend-i Hudāvendāne**
Sidreden Ḥażret-i Cibrīl olup bāl-güşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 225). [hudāvend-i hudāvendāne, ]*

**hudāvend-i hümā-sāye:** *Hüma gibi gölgesi âleme uğur ve zenginlik veren, lütuf ve iyilikleri her yanı kaplamış olan dünyanın hükümdarı.*

Melek-sīret felek-rifʿat ḳamer-dīdār u mihr-āsār
**Hudāvend-i hümā-sāye** ḫıdīv-i āsmān-pāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 6). [hudāvend-i hümā-sāye, ]*

**hudāvend-i ḳader-ḳudret:** *Kader kudretli padişah.*

Ol **ḫudāvend-i ḳader-ḳudret** ki tīġ-ı saṭveti
İstemez seng-i fesān mānend-i şemşīr-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 5). [ḫudāvend-i ḳader-ḳudret, ]*

**hudāvend-i kāmyāb:** *Muradına ermiş hükümdar.*

Bir āsitān ki ṣāḥibidür ḳadr ü şānla
Māḫdūm-ı kāmrān u **ḫudāvend-i kāmyāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 8). [ḫudāvend-i kāmyāb, ]*

**hudāvend-i kerem-güster:** *Kerem, bağış sahibi hükümdar.*

Ol **Hudāvend-i kerem-güster** ki hengām-ı aṭa
Kāse-ber-kef sāʾil-i dergāhı çarḫ-ı pīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 29). [hudāvend-i kerem-güster, ]*

**Hudāvend-i kerem-güster** ḫıdīv-i cūd-perverdür
Müşīr-i mülk ü millet müşteşār-ı dīn ü dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 11). [hudāvend-i kerem-güster, ]*

**hudāvend-i kerem-pīşe:** *Cömert davranan hükümdar.*

Ey **ḫudāvend-i kerem-pīşe** ki luṭf-ı ṭabʿuñ
Her benüm gibi güneh-kārı muʿāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 1). [ḫudāvend-i kerem-pīşe, ]*

**hudāvend-i leʿamruk-efser:** *Le ʻAmruk tacını taşıyan hükümdar.*

Hıdīv-i taḫtgāh-ı li-maʿallāh seyyidü'l-kevneyn
**Hudāvend-i leʿamruk-efser** ü levlāk-mesneddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 10). [hudāvend-i leʿamruk-efser, ]*

**hudāvend-i merḥamet-güster:** *Merhamet eden Allah.*

Meḫāṣın ile **Hudāvend-i merḥamet-güster**
Tevūżuʿ ile ḥalīm ü Selīm dāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 53). [hudāvend-i merḥamet-güster, ]*

**ḫudāvend-i mükerrem:** *Saygı değer, hürmete layık, yüce efendi.*

Ey **ḫudāvend-i mükerrem** raḥmeten li'l-ʿālemīn
Hem ḥabīb-i kibriyā hem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 1). [ḫudāvend-i mükerrem, ]*

**hudāvend-i serīr-i mülk-i sermed:** *Ebedi memleketlerin tahtının sultanı.*

**Hudāvend-i serīr-i mülk-i sermed**
Muḥammed Muṣṭafā Māḥmud u Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 9). [hudāvend-i serīr-i mülk-i sermed, ]*

**hudāyegān:** *Hükümdar-ı celîl, melikü'l-mülûk, şehinşâh.*

Şehzāde-i ciḫānbān Hān Aḥmed-i hünerdān
Ġāzī ḫıdiv-i devrān aşrıñ **ḫudāyegānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 54). [ḫudāyegānı, ]*

**hudāyegāni:** *Hükümdar-ı celîl, melikü'l-mülûk, şehinşâh.*

Heẕār ʿacz ü niyāz ile geldi dergehüñe
Nigāh-ı merḥamet ister **Hudāyegāninden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 30). [hudāyegāninden, -in, -den ]*

**hudāyegān-ı cihān:** *Cihanın sultanı.*

**Hudāyegān-ı ciḫān** pādişāḫ-ı ʿālemiyān
Hıdīv-i dehr ü Hudāvend-i heft kişverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 31). [hudāyegān-ı ciḫān, ]*

**ḫudāyegān-ı felek-āsitān:** *Eşiği gökyüzü olan yüce hükümdarı.*

**Hudāyegān-ı felek-āsitān** ki rāciḥdür
Şükūh-ı şevḳeti dārāt-ı ḫüsrevān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 11). [hudāyegān-ı felek-āsitān, ]*

**hudā-yı müsteʿān:** *Kendisinden yardım istenen Allah.*

Tekyede bu kār-ı ḫayrı itdi icrā ecrini
İki ʿālemde vire aña **Hudā-yı Müsteʿān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 6). [hudā-yı müsteʿān, ]*

**hudā-yı zū'l-minen:** *Lütuf sahibi Allah.*

ʿÖmr ü iḳbālin ide efzūn **Hudā-yı zū'l-minen**
Düşmen-i cāhı ola zindānī-i çāh-ı esef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 15). [hudā-yı zū'l-minen, ]*

**hüddām:** *Hizmetçiler.*

Bisāṭ-ı rifʿati **ḫuddamı** enbiyā vü rusül
Simāṭ-ı ʿizzet-i mihmānı rūḫ-ı pāk-i Ḥālīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 95). [ḫuddamı, -ı ]*

**hüddām:** *Hizmetçiler.*

Afrāsiyāb-ı ʿaṣr ki bezm-i nevāline
**Huddām**ı olmaġa nice Cemşīd-şān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 22). [huddāmı, -ı ]*

**huddām-ı bezmine:** *Hizmetçi sohbeti.*

**Huddām-ı bezmine** dir idüm ferş-i rāh olur
Ger olmayaydı aṭlas-ı gerdūnuñ Ülkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 61). [huddām-ı bezmine, -in, -e ]*

**hüdhüd-i nuṭḳumı:** *Hüdhüd kuşu gibi sözlerim.*

**Hüdhüd-i nuṭḳumı** bāġ-ı süḫanumda görse
Ola zindān dil-i Belḳısa çemenzār-ı Ṣabā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 61). [hüdhüd-i nuṭḳumı, -um, -ı ]*

**ḥudūd-ı dāʾireden:** *Dairenin sınırı.*

Çıḳmaz **ḥudūd-ı dāʾireden** çarḫ çenberi
Āyīn-i devre ṣānma felek bī-uṣūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 9). [ḥudūd-ı dāʾireden, -den ]*

**ḥukemā:** *Alimler, bilginler.*

Hindidür kendi ʿavreti amma
Hem ʿArap hem ʿAcem dimiş **ḥukemā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 6). [ḥukemā, ]*

**ḥükm:** *Emir, buyruk.*

Bir ayaġıyla yürür çūb-ı zerüñ **ḥükmini** gör
Sāḳiyā pīr-i ḫārābāt ʿaṣālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 15). [ḥükmini, -in, -i ]*

Cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ idüp icrā **ḥükmin**
Oldı reyyān u muṭarrā bu çemen-zār-ı fenā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 285). [ḥükmin, -in ]*

Tā-be-key tekṣīr-i güftār eyledüñ ġass u ṣemīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
**Ḥükmin** icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 130). [ḥükmin, -in ]*

**hükm:** *Hâkimin muhasemeyi kat ü hasm eylemesi. 2. Bu böyledir veya değildir demek. 3. Emr ü fermân-ı celîl-i hazret-i pâdişâhî: hükm-i şerif. 4. Tesir, ehemmiyet.*

Ser-fürū-bürde olup maḥkeme-i ʿadlinde **Ḥükmin**e virdi rıżā gebr ü yehūd u tersā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 166). [ḥükmine, -i, -n, -e ]*

**hükm:** *Bir şeyin şöyle veya böyle olduğu hakkında verilen karar, yargı.*

Olursa maẓḫār-ı feyż-i Hudā nuṭḳ-ı ciḫāngīrüñ
Naẓīma **ḥükm** ider Turān ile İrāne mīrāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 14). [ḥükm, ]*

Olmamışken rūḫ-ı Ādem cilve-baḫş-ı mā ü ṭīn
Dehre **ḥükm** itdi Süleymān-ı Nebī bir mühr ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 84). [ḥükm, ]*

Dehre **ḥükm** eyler Süleymān gibi her ʿabd-i kemīn
ʿĀcizān-ı ḥaşre itmiş Ḥaḳ seni kehfü'l-emān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 97). [ḥükm, ]*

**hükm:** *Emir, buyruk; güç, kudret*

Yirde gökde kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
**Ḥükminüñ** ins ü melek cinn ü peri vü dīv ü ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 22). [ḥükminüñ, -i, -nüñ ]*

**hükm:** *Hüküm, ferman.*

Şarḳ u ġarb ola mülāḳi kuvvet-i temkīn ile Sīne-i rūy-ı zemīne olsa **hükmi** pâ-niṣâr

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 86). [hükmi, -i ]*

Egerçi ṣūreta ber-vefḳ-ı ẓāḫir
Yidi gencine üzre **ḥükmi** nāẓır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 4). [ḥükmi, -i ]*

**ḥükm:** *Buyruk.*

**Ḥükmin** virürse ḥāl-i lebi yaḫşi añlamam
Ola Naẓīm ḥāl-i Süheyl-i Yemen yemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 9). [ḥükmin, -i, -n ]*

Cenāb-ı ṣāḥib-i furḳān ki **ḥükmin** eyledi neṣh
Eğer Zebur ile Tevrātdur eğer İncil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 75). [ḥükmin, -i, -n ]*

**ḥükm-i ʿadli:** *Adaletle hükmetme.*

**Ḥükm-i ʿadli** ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyet itdüren
Hem-civār itse eğer cīrāne bir şīr-i neri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 169). [ḥükm-i ʿadli, ]*

**ḥükm-i daʿvetin:** *Çağırma hükmü.*

Ḳabūl itmezse **ḥükm-i daʿvetin** çevgān-ı ḳahrıyla
Ser-i düşmen miṣāl-i kūy-ı seyli ḫurde-i reddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 55). [ḥükm-i daʿvetin, -in ]*

**ḥükm-i ḳażā:** *Her hususta Allah tarafından önceden verilmiş hüküm.*

Oldılar cān ile fermān-ı ḫudāya teslīm
Her biri **ḥükm-i ḳażā** vü ḳadere virdi rıżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 222). [ḥükm-i ḳażā, ]*

**ḥükm-i şerʿ:** *İslam hukukunun hükmü.*

Tā **ḥükm-i şerʿ** ile ola ol seyyidü'l-beşer
Ṣadr-ı risālet üzre ḳalemrān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 57). [ḥükm-i şerʿ, ]*

**ḥükm-i sermā:** *Kış mevsiminin buyuruğu.*

**Ḥükm-i sermā** ol ḳadar eşyāya teʾsīr itdi kim
Oldı efsürde ṣadefde ḳaṭre-i dürr-i semīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 35). [ḥükm-i sermā, ]*

**ḥükm-i şulṭān:** *Allah'ın emri.*

Oldı māḥkūmı cümle mevcūdāt
**Ḥükm-i şulṭān** şerʿ-i aḥkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 52). [ḥükm-i şulṭān, ]*

**ḥükm-i teʾsīri:** *Emir tesiri.*

Eşer-i feyż-i müʾessirdedür ey dil taḥḳīḳ
**Ḥükm-i teʾsīri** feleklerde kevākib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 4). [ḥükm-i teʾsīri, -i ]*

**ḥükmini taḳvīm-i şerʿ:** *Allah'ın emirleri emirlerin.*

**Ḥükmini taḳvīm-i şerʿüñ** eyledi icrā yine
Vefḳ-ı ʿadli oldı ḥırz-ı bāzū-yı dīn ü düvel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 25). [ḥükmini taḳvīm-i şerʿ, -üñ ]*

**ḥüküm:** *Bir şeyin şöyle veya böyle olduğu hakkında verilen karar, yargı.*

Virir mi **ḥükmini** safrā-yı kibr-i nahvistân
Sikencübīn-i mücāzāt olmaṣaydı mezīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 31). [ḥükmini, -i, -n, -i ]*

Takınsa ḫançer-i mirrīḫi **ḥükmini** viremez
Ḥasūd olursa Zuḫal-pāye naḫs-ı ekberdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 181). [ḥükmini, -i, -n, -i ]*

**Ḥükmini** icrā idüp ol pādişāẖ-ı baḥr ü ber
Oldı cāri ʿāleme bu çeşmesār-ı cān-fezā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 3). [ḥükmini, -i, -n, -i ]*

**hülāṣa:** *Bir sözün veya yazının özünü belirten kısaltılmış şekli.*

**Hulāṣ**a çāre yoḳ bend-i girih-gīr-i muḥabbetden
Dil-i māẖmūrı der-zencīr-i gīsū-yı Ayāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 9). [hulāṣa, ]*

Mekr ü keydinden dil-i zāruñ **hulāsa** ey Naẓīm
Maẖlaş itdün şerʿ-i pāk-i Ḥażret-i Peyġamberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 93). [hulāsa, ]*

**hulāṣa-i mevcūdāt:** *Canlı cansız bütün varlıkların özü.*

Hayru'l-beşer ü **ẖulāṣa-i mevcūdāt**
Sulṭān-ı rüsül şeh-i nübüvvet- kişver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 3). [ẖulāṣa-i mevcūdāt, ]*

**ẖuld:** *Cennet.*

Ol bī-bedel hümānıñ ṭūṭī-i Mışr-ı cānüñ
Ol tāʿir-i cinānuñ **ẖuld** ola āşiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 150). [ẖuld, ]*

**ẖuld:** *Cennet, dördüncü cennetin adı.*

Didi tārīẖini Naẓīm aḥbāb
Muṣṭafā **ẖuld** ide mekānuñ Ḥaḳ (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 10). [ẖuld, ]*

Tārīẖ-i fevtini didi şād ḥüzn ile Naẓīm
Ḥācī Selīm Girāya ola **ẖuld** cāy-gāh (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 10). [ẖuld, ]*

**ẖuld-i berīn:** *Kutsal cennet.*

Civār-ı ʿizzetünde her gedā kim mīhmānuñdur
Serāpā cürm ise **ẖuld-i berīn** içre muẖalleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 84). [ẖuld-i berīn, -iñ ]*

Ḥaḳ karındaşum Ḥüseynüñ ḳabrini pür-nūr ide
Eyleyüp ārāmgāh-ı rūḥını **ẖuld-i Berīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 2). [ẖuld-i berīn, ]*

**ẖulḳ:** *Huy, tabiat, yaratılış.*

Ölünce vaşfuña ṣarf itsem nola ʿömrüm
Hudā ki **ẖulḳumı** ẖalḳ itdi eylemez tebdil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 118). [ẖulḳumı, -umı ]*

Rūy-ı ẖandānıyla ḥüsn ü **ẖulḳla** her vechle
Ẕātına şāyestedür dirsem güẕellerden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 21). [ẖulḳla, -la ]*

Meftūn idi ḥüsn ü **ẖulḳına** ins ü perī
Aẖlāḳ-ı ḥüsnde bir güzeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 3). [ẖulḳına, -ı, -n, -a ]*

**ẖulḳ:** *Güzel huy, iyi ahlâk.*

İnsān odur ki **ẖulḳı** ide dôst düşmeni
Dünyāyı luṭfa kişi kendüye ḳul ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 5). [ẖulḳı, -ı ]*

**ẖulḳ:** *Yaratılış, mizaç. , ahlak.*

Gülşen-i **ḫulḳında** enfās-ı Mesīḥādur nesīm
Külḫen-i ḳahrında ednā şīmedür bād-ı semūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 9). [ḫulḳında, -ı, -n, -da ]*

**ḫulḳ:** *Ahlak, iyi huy.*

Ḥüsn ile **ḫulḳ** ile olup meşḥūr
Beni itmişdi luṭfına maġrur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 129). [ḫulḳ, ]*

**hulḳ-ı ḥaseni:** *Güzel ahlak.*

Hūbānı ser-efgende-i şerm eyledi ḥaḳḳā
**Hulḳ-ı ḥaseni** ḥüsn-i cemāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 8). [hulḳ-ı ḥaseni, ]*

**ḫulḳ-ı şürūḫī:** *Şarap sürahisinin huyu.*

Cām-ı lebrīzin pey-ender-pey nice nūş eylemez
Gūş iden **ḫulḳ-ı şürūḫīden** demādem ḳulḳule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 6). [ḫulḳ-ı şürūḫī, -den ]*

**ḫulle-bāf-ı kārgāh-ı feyżdür:** *Bolluk bereket işyerinin (dünya) terzisi.*

Gūnu gūne **ḫulle-bāf-ı kārgāh-ı feyżdür**
Bikr-i endīşem ḳabūl itmez cihāz-ı musteʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 113). [ḫulle-bāf-ı kārgāh-ı feyżdür, -dür ]*

**ḫülle-i taʿbīrle:** *Mananın cennet elbisesi.*

Şiʿrümüñ her beyti oldı **ḫülle-i taʿbīrle**
Cennet-i endīşemüñ māḫbūb-ı ḫārā-peykeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 215). [ḫülle-i taʿbīrle, -le ]*

**ḫulūl:** *Bir şeyin içine işleme, girme, nüfuz etme.*

Ḫızr u Mesīḥ-meşreb olan zinde-dilleriñ
Cān gibi nuṭḳı mürde-dilāna **ḫulūl** ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 4). [ḫulūl, ]*

**ḫulūş:** *Halislik, saflık, doğruluk, yalan ve hilesi olmayan; [tas.] amellerin şüphelerden temizlenmesi; kulun, ibadetlerini, hareketlerini, sükunlarını yalnızca ve yalnızca Allah rızası için yapması.*

ʿÖmrüñ olınca dergeh-i Ḥaḳda **ḫulūsla**
Cāh u celāl-i devletine var duʿāda ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 15). [ḫulūsla, -la ]*

**ḫulūş:** *Doğruluk.*

Naʿt-ı gün-ā-günı dilde tā ki cānum tendedür
Biñ **ḫulūş** ile muṣammem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 66). [ḫulūş, ]*

Feryādın ider resîde-i şemʿ-i ḳabūl
Bir kerre **ḫulūş** ile diyen yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 4). [ḫulūş, ]*

**hulūş üzre:** *Doğruluk üzerine.*

Duʿāya başla **ḫulūş üzre** ḫatm idüp süḫanı
Sükūt mührini ur vaḳtidür deḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 121). [ḫulūş üzre, ]*

**huluş-ı tam:** *Tam samimiyet; büyük samimiyet.*

Söz temām oldı **ḫuluş-ı tam** ile gel ey Naẓīm

El açup başla niyāze vaḳtidür şimden geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 221). [ḫuluṣ-ı tam, ]*

**ḫum:** *Küp.*

Teng-dil olma ḳabūl it nīk ü bed ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile memlū **ḫum** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 2). [ḫum, ]*

**hümā:** *Devlet kuşu, talih kuşu. Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi bir kuş.*

Ol bī-bedel **hümânıñ** ṭūṭī-i Mışr-ı cānüñ
Ol tāʿir-i cinānuñ ḫuld ola āşiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 149). [hümânıñ, -nıñ ]*

**hümā:** *(Ulu) kuş.*

Ẕāt-ı Ḥaşan Ḥüseyn ile oldı iki **hümā**
Biz sāyesindeyüz raḍıya'llāhu ʿānhümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 1, Mısra 1). [hümā, ]*

**hümā:**. *Saadet, mutluluk kuşu.*

Nola evṣāfına meyl itse **hümā** māʿil olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 64). [hümā, ]*

Yine düşürdi **hümā** sāyesin ciḫān üzre
İlāhī ola hümāyun ciḫāniyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 1). [hümā, ]*

Yine düşürdi hümā sāyesin ciḫān üzre
İlāhī ola **hümāyun** ciḫāniyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 2). [hümāyun, -yūn ]*

Hümāyūn ber-hümā-yı evcgāh-ı feṭḥ u nuṣretdür
ʿAceb mi aşsa tevfīḳ ile per tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 11). [hümāyūn, -yūn ]*

**hümā:** *Devlet kuşu, talih kuşu, Cennet kuşu.*

Alsa kemendi deste eyler **hümāyı** beste
Gürzi ider şikeste çaḳ farḳ-ı ferḳadānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 69). [hümāyı, --(y)ı ]*

**hümā:***Kafdağı'nda ve daimi karlar bölgesinde yaşadığı kabul edilen, boz renkli, kanatları zümrüt yeşili, gölgesinin bir kimsenin üzerine düşmesi o kimsenin başına devlet kuşu konacağına alâmet sayılan, çok büyük, yırtıcı, efsanevi kuş.*

Eylemez hergiz dil-i āgāh meyl-i zülf ü ḫāl
Kim **hümā** āzādedür elbette dām u çīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 12). [hümā, ]*

Bir ṭāʾir-i evc-i şerefiz sāye gedādur
Sımurġ u **hümā** zīr-i per-i himmetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 10). [hümā, ]*

Bu hāksārı şerefyāb-ı iltifāt eyle
**Hümā** tenezzül ider dirler üstüḫvan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 102). [hümā, ]*

**hümā-fer:** *Devlet kuşunu taşıyan; devlete hükümdarlık eden, yöneten.*

İder ẕelīli ser-efrāz sāye-i keremi
Huceste ẕāt-ı hümāyūnı bir **hümā-ferdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 74). [hümā-ferdür, -dür ]*

**humār:** *İçkiden sonra gelen baş ağrısı, mahmurluk, sersemlik.*

Keyfiyyeti **ḫumāre** vire tevbe-i naṣūḥ bī-sāġar u şarāb ola bir ḥālet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 15). [ḫumāre, -e ]*

**ḫumār:** *İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik.*

Sāḳī-i ḥıfẓı bisāṭ-ı ʿömri tertīb eylese
Bir daḫi olmazdı cām-ı zindegānīde **ḫumār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 104). [ḫumār, ]*

**humār-ālūd-ı hicr:** *Ayrılık sersemliği.*

Şun ey şākī şerāb-ı cām-ı vaṣluñ şād-kām eyle
**Humār-ālūd-ı hicrüñdür** dil-i sevdāyı ġam başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 10). [humār-ālūd-ı hicr, --üñ, --dür ]*

**humār-ālüd-ı hicrāne:** *Ayrılık sebebiyle kendinden geçmiş, şaşkın.*

**Humār-ālüd-ı hicrāne** leb-i dilber yiter maʿcūn
Ne mey-ḫāne ne cām-ı Cem ne şaḥbā-yı raḥīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 11). [humār-ālüd-ı hicrāne, -e ]*

**ḫumār-ı bāde-i dūşīne:** *Dün gece içilen şarabın baş ağrısı.*

Çeşm-i ḫâb-âlûdın açmaz mest-i nāzum var ise
Pür-şikest olmış **ḫumār-ı bāde-i dūşīneden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 6). [ḫumār-ı bāde-i dūşīne, -den ]*

**humār-ı cām-ı firḳat:** *Ayrılık şarabının sarhoşluğu.*

Yine şaḥbā-yı vuşlat nūş iderler
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 2). [humār-ı cām-ı firḳat, ]*

**humār-ı cām-ı firḳat:** *Ayrılık şarabının sarhoşluğu.*

ḥāletle olur sermest-i ḳanzil
**Humār-ı cām-ı firḳat** böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 4). [humār-ı cām-ı firḳat, ]*

**humār-ı cām-ı firḳat:** *Ayrılık şarabının sarhoşluğu.*

Çeker peymāne-i bezm-i viṣālin
**Humār-ı cām-ı firḳat** böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 8). [humār-ı cām-ı firḳat, ]*

**humār-ı cām-ı firḳat:** *Ayrılık şarabının sarhoşluğu.*

Ḳomaz sāḳī Naẓīm-i zārı māḫmūr
**Humār-ı cām-ı firḳat** böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 20). [humār-ı cām-ı firḳat, ]*

**humār-ı cām-ı firḳat:** *Ayrılık şarabının sarhoşluğu.*

Mey-i laʿlin şunar ol sāḳī-i nāz
**Humār-ı cām-ı firḳat** böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 16). [humār-ı cām-ı firḳat, ]*

**humār-ı cām-ı firḳat:** *Ayrılık şarabının sarhoşluğu.*

İder bir sāġar-ı vuşlat şikeste
**Humār-ı cām-ı firḳat** böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 12). [humār-ı cām-ı firḳat, ]*

**humār-ı cām-ı hicrüñ:** *Ayrılık şarabının sarhoşluğu.*

Şun ey şāḳī şarāb-ı laʿlüñ açılsun Naẓīm-i zār
**Humār-ı cām-ı hicrüñ** derd-i ser virmiş kesellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 14). [humār-ı cām-ı hicrüñ, --üñ ]*

**ḫumār-ı ġam:** *Dert sersemliği.*

Bulsun **ḫumār-ı ġam** fenā el ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 9). [ḫumār-ı ġam, ]*

**humār-ı ġamdur:** *Sıkıntı yaratan sersemlik, baş ağrısı.*

Mey-i şādīnüñ encāmı **ḫumār-ı ġamdur** āḫir-i kār
Miṣāl-i şemʿ-i meclis gāh ḫandān gāh giryān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 3). [ḫumār-ı ġamdur, -dur ]*

**ḫumār-ı ġamı:** *Gam sarhoşluğunun aş ağrısı.*

Bu **ḫumār-ı ġamı** şikest eyle
Keyf-i cām-ı lebüñle cūş ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 243). [ḫumār-ı ġamı, -ı ]*

**humār-ı ṣubḥ-dem:** *Sabah vaktinin sarhoşluğu.*

Rind-i Cem-meşreb nedür bilmez **ḫumār-ı ṣubḥ-dem**
Derd-i ser virmez olınca bāde-i dūşīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 5). [ḫumār-ı ṣubḥ-dem, ]*

**hümā-sāye:** *Hüma gibi aleme uğur ve zenginlik veren gölge.*

Müjde-i vuṣlat ile daʿvete geldi götürüp
Bir **hümā-sāye** Buraḳ esb-i hümāyūn-sīmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 228). [hümā-sāye, ]*

Mülk-i taḫḳīḳüñ muʿallā-pāye ʿālī-mesnedi Ṣadr'ı ʿirfānuñ **hümā-sāye** hümāyūn-manẓarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 146). [hümā-sāye, ]*

Geçdi ṣadra yine bir dāver-i devrān-ı kemāl
Āsmān-pāye **hümā-sāye** hümāyun-sīmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 8). [hümā-sāye, ]*

Şeh-i Dāra-haşem İskender-i iḳlīm-güşā
Āsmān-pāye **hümā-sāye** hümāyūn-efser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 6). [hümā-sāye, ]*

**hümā-yı evc-i pervāzı:** *Gökyüzüne kanat açan Hûma kuşu.*

ʿUkāb-ı dil **hümā-yı evc-i pervāzı** ṣalındırmaz
Per açsa pençesinde değme şehbāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 1). [hümā-yı evc-i pervāzı, --ı-ı ]*

**hümā-yı kākülinüñ:** *Perçemimdeki talih kuşu ( hüma kuşu ).*

Yārün **hümā-yı kākülinüñ** sāyesindedür
Bir bī-dilüñ başında ki devlet nişānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 3). [hümā-yı kākülinüñ, --ün ]*

**hümā-yı rūḫi:** *Ruhunun Huma kuşu.*

Bu hāk-dānden idüp ʿazm-i evc-i ʿilliyyīn **Hümā-yı rūḫi** göge çıḳdı ḳalmadı yirde

cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 4). [hümā-yı rūḫi, ]*

**hümā-yı rūḥ-ı naḳşī:** *Nakşi'nin ruhunun hüma kuşu.*

Naẓīmā evc-i lāhūtaʿ urūc itdükde tārīḫin
Didüm Ḥaḳḳā **hümā-yı rūḫ-ı Naḳşī** eyledi pervāz (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 14). [hümā-yı rūḫ-ı naḳşī, ]*

**hümā-yı rūḥ-ı pāki:** *Saf temiz parlak yanaklı Anka kuşu.*

**Hümā-yı rūḥ-ı pāki** itdi pervāz
Ola Ṭūbāda yā Rab āşiyān-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 3). [hümā-yı rūḥ-ı pāki, ]*

**hümā-yı şulḫ:** *Barışın talih kuşu.*

Hemīşe tā ki açup bāl ü per saʿādet ile
**Hümā-yı şulḫ** şala sāyesin ciḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 124). [hümā-yı şulḫ, ]*

**hümā-yı zülfi:** *Saçının Hüması.*

Yārün **hümā-yı zülfi** şalar sāye üstine
Bir ʿaşıḳuñ ki baḫt-ı siyāhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 11). [hümā-yı zülfi, ]*

**hümāyun:** *Mutluluk kuşu.*

Pāy-ı esb-i ʿazminüñ bāl-i hümā ferş-i rehi
Farḳ-ı rāḫş-ı rezminüñ nuşret **hümāyun** şehperi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 176). [hümāyun, ]*

**hümayun-baḫt:** *Bahtı açık olan; bahtı kutlu, uğurlu, mübarek.*

Huceste-maḳdem ferḫunde-fer **hümāyun-baḫt**
Küşāde-tāliʿ ü iḳbāl yār ü yāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 57). [hümāyun-baḫt, ]*

**hümāyūn-efser:** *Padişah tacı.*

Şeh-i Dāra-haşem İskender-i iḳlīm-güşā
Āsmān-pāye hümā-sāye **hümāyūn-efser** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 6). [hümāyūn-efser, ]*

**hümāyūn-manẓar:** *Mübarek kişinin yüzü.*

Mülk-i taḫḳīḳüñ muʿallā-pāye ʿālī-mesnedi
Ṣadr'ı ʿirfānuñ hümā-sāye **hümāyūn-manẓarı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 146). [hümāyūn-manẓarı, -ı ]*

**hümāyūn-nāme-i evṣāfı:** *Vasıflarının Hümayün-nâmesi.*

Nola ḥallinde ʿāciz olsa ʿaḳl-ı cevher-i evvel
**Hümāyūn-nāme-i evṣāfı** bir metn-i muʿaḳḳaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 66). [hümāyūn-nāme-i evṣāfi, ]*

**hümāyūn-sīmā:** *Padişah tuğrası yüzlü.*

Geçdi ṣadra yine bir dāver-i devrān-ı kemāl
Āsmān-pāye hümā-sāye **hümāyun-sīmā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 8). [hümāyun-sīmā, ]*

**hum-ḫāne:** *Meyhane, Şarap mahzeni.*

ʿAşḳ bir **ḫum-ḫānedür** kim bī-mey ü saġar senüñ
Fikr-i laʿlünle derūn-ı sīnede dil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 9). [ḫum-ḫānedür, -dür ]*

**hum-ı ʿaḳl-ı felātūn:** *Felatun'un akıl küpü.*

**Hum-ı ʿaḳl-ı Felātūnı** şikest eylerdi seng-i reşk
Eġer görse ẖārābātuñ sebū-yı bāde-berdūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 13). [hum-ı ʿaḳl-ı felātūn, --ı ]*

**hum-ı hüsrevānī:** *Hükümdara layık şarap küpü II çok iyi şarap.*

Gencīnedür nikātum mālīk o gence z̲ātum
Olsa nola devātum bir **ẖum-ı ẖüsrevānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 178). [ẖum-ı ẖüsrevānī, -i ]*

**hum-ı nüh-āsām:** *Nuh küpü gibi.*

Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur **ẖum-ı nüh-āsām**
Mihr ü mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 21). [ẖum-ı nüh-āsām, -m ]*

**hum-ı şaḥbā-yı derd-i ʿaşḳ:** *Aşk derdinin küpündeki şarap.*

Feyż alur işrâḳıyân-ı şevḳ bī-cām u sebū
Bir **ẖum-ı şaḥbā-yı derd-i ʿaşḳ**
Eflāṭunuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 14). [ẖum-ı şaḥbā-yı derd-i ʿaşḳ, ]*

**hūn:** *Kan, dem.*

**Hūnīn** terānemi gül-i ter gibi gūş ider
Bülbül miṣāl demdür olursam neġam-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 7). [hūnīn, -īn ]*

**ẖūn:** *Kan.*

Ḳulaḳdan itdi o **ẖūnīn** terānelerini mest
Demiñ żiyād ola ey kāse-i rebāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 5). [ẖūnīn, -īn ]*

**ẖūn:** *Kan.*

Müşg-i siyāhı nāfede tekrar **ẖūn** ider
Sevdā-yı ẖāl-i dilber ile perveriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 3). [ẖūn, ]*

Naẕīmā şām-ı vuṣlatda geçen demler ẖayāliyle
Kenār-ı dīde **ẖūn** pergâle-vâr olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 10). [ẖūn, ]*

**ẖūn iden:** *Kanla doldurmak.*

Hāşimī ẖāl-i ʿabīr-ālūdınuñ sevdāsıdur
Nāfesinde **ẖūn iden** tekrār müşg-i ezferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 138). [ẖūn iden, -en ]*

**hūnāb-ı ciġerle:** *Ciğer kanı.*

Dürr ü yāḳutuñı ey dīde ey dil beẕl ü ṣarf eyle
Sirişk-i terle **ẖūnāb-ı ciġerle** baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 6). [ẖūnāb-ı ciġerle, -le ]*

**ẖūnāb-ı dīde-i terdür:** *Kanlı göz yaşı.*

Bu ḳaṭre ḳaṭre ki **ẖūnāb-ı dīde-i terdür**
Ġamuñla her biri bir daġ-ı derde aẖkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 187). [ẖūnāb-ı dīde-i terdür, -dür ]*

**ẖūn-ālūd:** *Kana bulanmış.*

Vücūd-ı düşmeni şemşīri itdi **ẖūn-ālūd**
Ser-i bürīde-i ẖaşmı diküp sinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 69). [ẖūn-ālūd, ]*

**hūn-bahā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin diyeti.*

Görince ṣubḥ-dem āġūş-ı vuṣlat-ı gülde
Hezāruñ eşk-i teri **ḫūn-bahā-yı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 6). [ḫūn-bahā-yı şebnemdür, --dür ]*

**hūn-efşān:** *Kanlar saçmak.*

Kākül ü rūy-ı ʿaraḳ-riz u leb-i laʿlin görüp
Dil perīşān eşk rīzān dīde **ḫūn-efşān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 4). [ḫūn-efşān, ]*

**hüner:** *Bilgi, ilim; ustalık, maharet.*

Vaḥīdü'l-ʿasr o kim ẕāt-ı şerīf-i ercümendidür
Kemālat u **hünerle** ʿālem-ārā faẕıl-ı yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 6). [hünerle, -le ]*

**hüner:** *Bir işte gösterilen ustalık, beceriklilik, mahâret 2. Bir şeyi iyi bilmekten, iyi yapabilmekten gelen üstün hal, mârifet.*

Kilk-ı tīġ u eblāḳ-ı ṭabʿıyla Ḥayderdür Naẓīm
Bu **hüner** bir Ẕū'l-fikār u bir de Düldülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 10). [hüner, ]*

Mesned-nişīn-i faẕl ü **hüner** zü-fünūn-ı dehr
Kim ībn-i Ḥacib olsa revā ḥācib-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 33). [hüner, ]*

Bir ayaġ üzre ʿarż idüp **hünerin**
Ṭutamaz kimseler ciḫānda yerin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 7). [hünerin, -in ]*

**hüner:** *Beceri isteyen ustalık, beceriklilik.*

Mümtāz her **hünerde** meşḥūr baḥr u berde
Şemşīr belde serde tāc-ı zer-i keyānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 51). [hünerde, -de ]*

**hünerler eyledi:** *Hüner gösterme, yeteneğini ortaya koyma.*

Naẓīm ḥaḳ bu ki cānbaz-ı kilk-i çūbīn-pā
**Hünerler eyledi** icrā bu rīsmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 120). [hünerler eyledi, -di ]*

**hünermendān:** *Hüner sahibi, hünerli, marifetli kimseler.*

Bu ḳadar ḥüsn-i ʿibāretle **hünermendāne**
Eyleyüp ʿarṣa-i pehnā-yı maʿānīde ṣalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 77). [hünermendāne, -e ]*

**hünerver:** *Marifetli.*

Buldurdı vaṣf-ı şānuñ nāgeh yolın beyānuñ
Oldum **hünerverānuñ** sālār-ı kārvānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 174). [hünerverānuñ, ]*

**hünerver:** *Hünerli kişi.*

Maẓḫār-ı ġūş-ı ḳabūl itse nola bu naẓmumı
Bir **hünerver** kāmil-i ʿālī -himem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 16). [hünerver, ]*

**hüner-veran:** *Hünerli kişiler.*

Zamān-ı ṣalṭanatuñda **hüner-veran** içre
Ser-āmed-i şuʿarādur süḫande eşʿardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 153). [hüner-veran, ]*

**ḫūn-girye:** *Kanlı gözyaşı.*

İder **ḫūn-girye** mīnā-veş olur ʿacz ile ser-der-pīş
Külāh-ı naḫvet ol maġrūrı kim gerden-firāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 5). [ḫūn-girye, ]*

Dem mi var tāʿat-ı ʿaşḳuñda idüp **ḫūn-girye**
Eşkīmüñ ḳaṭreleri sübḥa-i mercān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 11). [ḫūn-girye, ]*

**ḫūn-ı bī-günāh:** *Günahsız kan.*

Daġıtdı kendüsini zülfi dūd-ı āh gibi
Döküldi gerdenine **ḫūn-ı bī-günāh** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 2). [ḫūn-ı bī-günāh, ]*

**ḫūn-ı ciġer:** *Yürek kanı.*

Bulsa ʿaceb mi zīb ser-engüşt-i her müjem
Reng-i ḫayāli hep aña **ḫūn-ı ciġer** virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 6). [ḫūn-ı ciġer, ]*

Eşk-i dīde dud-ı dil **ḫūn-ı ciġer** sūz-ı derūn
Hep senüñçündür ṣaḳın incitme ḳurbān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 7). [ḫūn-ı ciġer, ]*

**ḫūn-ı cigerdür:** *Ciğer kanı.*

Tenezzül eylemez ḫvān-ı felekde ḳurṣ-ı ḫurşīde
Göñül perverde-i **ḫūn-ı cigerdür** laʿl-i nāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 14). [ḫūn-ı cigerdür, --dür ]*

**ḫūn-ı dil:** *Gönül kanı.*

**Hūn-ı dili** eşkümle revān eyledi çeşmüm
Mercān bulunursa nola baḥr-ı ʿAden içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 5). [ḫūn-ı dil, -i ]*

**ḫūn-ı dil:** *Gönül kanı.*

Mīz-bān olsan eġer ṭoymaz dü-çeşm-i mīhmān
Mā-ḥażar itseñ aña **ḫūn-ı dil** ü eşk-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 56). [ḫūn-ı dil, ]*

**ḫūn-ı dildür:** *Gönül kanı.*

**Hūn-ı dildür** şerāb-ı ġamze-i yār
Cigerüm çāk idüp kebāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 11). [ḫūn-ı dildür, -dür ]*

**ḫūn-ı dile:** *Gönül kanı.*

Gözine gelse nola **ḫūn-ı dile** ḳandurdum
Bir ḳadeḥ meyle o āhū-nigehi şīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 15). [ḫūn-ı dile, -e ]*

**ḫūn-ı dil-i mecrūḥ:** *Yaralı gönlün kanı.*

**Hūn-ı dil-i mecrūḥ** mı çeşm-i terüm içre
Ya bāde-i gül-reng midür sāġarum içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 1). [ḫūn-ı dil-i mecrūḥ, ]*

**ḫūn-ı dü-çeşm:** *İki gözün kanı.*

Boyandı **ḫūn-ı dü-çeşmümle** ol ḳadar destüm
Ki bulsa pençe-i mercān ile ṭutar pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 7). [ḫūn-ı dü-çeşm, --üm, --le ]*

**ḫūn-ı dü-çeşm:** *İki gözünden kan akması.*

Ferāh-ābād-ı ġamında olsun
Dembedem **ḫūn-ı dü-çeşmüm** şingerf

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 28). [ḫūn-ı dü-çeşm, ]*

**ḫūn-ı eşk:** *Kanlı gözyaşı.*

Gönlüme derd-i ʿaşḳ maḥremdür
Gözüme **ḫūn-ı eşk** hem-demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 82). [ḫūn-ı eşk, ]*

**ḫūn-ı nā-ḥaḳ-ı hābīl:** *Habil'in beyhude kanı.*

Dem-i ḳıyamete dek tā zamān-ı Ḳābilden
Daḫi alınmaz idi **ḫūn-ı nā-ḥaḳ-ı Hābīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 60). [ḫūn-ı nā-ḥaḳ-ı hābīl, ]*

**ḫūn-ı sirişki:** *Kanlı gözyaşı.*

Çeşmüm dil-i şeydādan alur **ḫūn-ı sirişki**
Ṣarf itse demādem nola īrād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 7). [ḫūn-ı sirişki, -i ]*

**ḫūnīn:** *Kanlı, hûn-âlûd: dîde-i hûnîn, eşk-i hûnîn.*

Bülbül-i şād-naġmedür **ḫūnīn** terāneyle Naẓīm
Dembedem ḥalḳ-ı şurāḫından gelen ḳulḳul baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 9). [ḫūnīn, ]*

**hûnîn-terāne:** *Kanlı şarkı.*

**Hûnîn-terāne** bülbül-i gülzâr-ı şevḳdir
Gül gibi ol ki cām-ı mey-i erġuvānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 5). [hûnîn-terāne, ]*

**ḫūn-rīz:** *Kan dökücü: gamze-i hûn-rîz.*

Bu Rüstemāne nigehle bu tīġ-ı ġamze ile
Kalırsa böyle o **ḫūn-rīz** Ḳahramānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 4). [ḫūn-rīz, ]*

**ḫūn-rīz:** *Kan döken, kan dökücü.*

**Hūn-rīzlige** meyli ḳo ey ḫāme sen olma
Gerçi ṭutalum ʿāleme cellād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 7). [hūn-rīzlige, ]*

**ḫūr:** *Ahu gözlüler, cennet kızları.*

Dil-figār-ı ḫıdem-i dergehi **ḫūr** ü ġılmān
Şermsār-ı ḥarem-i ravżası gülzār-ı naʿīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 31). [ḫūr, ]*

Hādīman-ı ravża-i cennet zemīn-i dergehi **Ḫūr** u ġılmān ile tevʾem raḥmeten liʾl-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 64). [ḫūr, ]*

Çemenzār-ı cināna ʿazm idüp rūḫi revān oldı
Ola bāġ-ı İremde **ḫūr** ile ġılmān ile demsāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 4). [ḫūr, ]*

Beḳāya göçdi ḳaldı mülk-i fāni
Nedimi **ḫūr** ola cennet mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 6). [ḫūr, ]*

**ḫūr:** *Cennet kızı, cennet mahlûku.*

Kūyuñda görüp cilve-i nāz ile ḫırāmān
Firdevs-i berīn içre olan **ḫūr** ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 16). [ḫūr, ]*

**ḫūr:** *Cennet güzeli, cennet kızı.*

Ey miṣāl-i behişt dergāhı
Hādim-i bezmi **ḫūrla** ġılmān *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 112). [ḥūrla, -la ]*

**ḫūr:** *huri, güzel.*

Naẓarumda felek degüldi kelek
ʿAynuma gelmez idi **ḥūr** ü melek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 52). [ḥūr, ]*

**ḫurd:** *Kırık, ehemmiyetsiz, küçük, ufak.*

Temām-ı ḍarbet-i kūpāli itdi **ḫurd** ü şikest
Sınuḳ ḳırıḳ yine ḥāl-i ʿadū mükedderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 125). [ḫurd, ]*

**ḫūrd oldı:** *Hurda oldu.*

Mānend-i Rüstem-i Zāl ḳıldı ʿadūyı pāmāl
Ḳaddin ḫam itdi kūpāl **ḥūrd oldı** üstüḫvan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 76). [ḥūrd oldı, ]*

**ḫurde:** *Ufak, parça, kırıntı.*

Noḳṭadur ammā ḳabūl itmez tecezzī ey ḥaḳim
Noḳṭa-i mevhūmeden yārüñ deḫānı **ḫurdedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 6). [ḫurdedür, ]*

**ḫurde:** *Parça, kırıntı.*

Dirhem-i berḳ u nücūmuñ destine ġırbal olup
**Ḥūrdesin** dökdi yire ṣarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 12). [ḥūrdesin, -sin ]*

**ḫurde-i çevgān:** *Çevgan oyunun küçükleri.*

Gūy-ı seyli **ḫurde-i çevgān** dest-i saṭveti
Farḳ-ı Ḍaḥḥāk ü ser-i Cem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 69). [ḫurde-i çevgān, ]*

**ḫurde-i reddür:** *Geri çevrilen ufak tefek şeyler.*

Ḳabūl itmezse ḥükm-i daʿvetin çevgān-ı ḳahrıyla
Ser-i düşmen miṣāl-i kūy-ı seyli **ḫurde-i reddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 56). [ḫurde-i reddür, -dür ]*

**ḫūr-ı ʿîn:** *Cennet kızı.*

ʿAzm-i ʿuḳbā eyledükde didi tārīḫin Naẓīm
Bezm-i cennetde ola hem-dem Ḥüseyne **ḥūr-ı ʿîn** (1119) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 4). [ḥūr-ı ʿîn, ]*

**ḫūr-ı ʿaşḳı:** *Aşk güneşi.*

İtmiş dil-i ser-geştemi seyli **ḫūr-ı ʿaşḳı**
Çevgān-ı melāḥatde o sīb-i ẕeḳanı gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 7). [ḫūr-ı ʿaşḳı, --ı-ı ]*

**ḫūr-ı cennet:** *Cennet hurileri.*

Nūr-ı īman ile Ḳurʾān ide ḳabrin rūşen
Menzili cennet ola hem-demi **ḥūr-ı cennet** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 4). [ḥūr-ı cennet, ]*

**ḫūr-ı cinān:** *Cennet hurileri.*

Ayaḳ çeküp yüridi bu meclis-i fenādan
Cennetde Kevṣer içdi **ḥūr-ı cinānı** ḳoçdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 4). [ḥūr-ı cinān, ]*

**ḫūr-ı cinān:** *Cennetin hurileri.*

Beni ġarīb ḳodı bu serāy-ı fānide
Beḳāda Kevṣer ü **ḥūr-ı cinān** olup ṭalebi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 4). [ḥūr-ı cinān, ]*

**ḥūr-i ʿıyn:** *İri ve güzel gözlü huri, cennet kızı.*

Dîdârdur murād olan ey çeşm-i intiẓar
Ne **ḥūr-ı ʿıyn** ne bāġçe-i cennet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 18). [ḥūr-ı ʿıyn, ]*

**ḥūr-ı sirişt:** *Huri yaratılışlı.*

Ḳadd-i Ṭūbā-ḳıyām u Sidre-ḫıram
Ey cinān-ı cemāle **ḥūr-ı sirişt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 234). [ḥūr-ı sirişt, ]*

**ḥūrīçe:** *Hûrî güzelliğinde olan güzel.*

Ne cins-i ferişte dür ne **ḥūrīçedür**
Cānānum o nev-civān-ı tersā-beçedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 1). [ḥūrīçedür, -dür ]*

**ḫurmet:** *1. Haysiyet, şeref 2. İhtiram.*

Bedliġin ʿafv eyle āb-ı rūy-ı nikān **ḥürmeti**
Vezn olunduḳda terāzū-yı cezāda nīk ü bed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 47). [ḥürmeti, -i ]*

O ḥabībüñ cemāli **ḥürmetine**
Saña ḳurb ü viṣāli **ḥürmetine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 8). [ḥürmetine, -i, -ne ]*

Ḥaṣan ile Ḥüseyn **ḥürmetine**
Veled ü vālideyn **ḥürmetine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 11). [ḥürmetine, -i, -ne ]*

Ḥaṣan ile Ḥüseyn **ḥürmetine**
Veled ü vālideyn **ḥürmetine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 12). [ḥürmetine, -i, -ne ]*

**ḫurmet:** *... nin hatırı için, ... şerefine, –e olan saygı sebebiyle (Hz. Muhammet kast edilmiştir.).*

O ḥabībüñ cemāli **ḥürmetine**
Saña ḳurb ü viṣāli **ḥürmetine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 7). [ḥürmetine, -i, -(n)e ]*

Luṭf ü keremüñden beni maḥrūm itme
Luṭf ü keremüñ **ḥürmetine** yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 4). [ḥürmetine, -i, -(n)e ]*

**ḫurrem:** *Sevinçli, mesrur.*

Dôstānı ʿaziz ü **ḫurrem** ü şād
Düşmenānı ẕelīl ü sersemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 67). [ḫurrem, ]*

Cān-sipārı revān-ı İsmāʿīl
ʿİydgāh-ı ġamında **ḥürremdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 20). [ḥürremdür, -dür ]*

Ġuṣṣa-i ʿişyān Naẕīm-i zāre kār itdi meğer
Eyliye ʿafv ile **ḫurrem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 88). [ḫurrem, ]*

Şiddet-i berf-i meṣāʿible olā endūh-gīn
Dôstān-ı ḫānedānı **ḫurrem** ü ḫandān olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 136). [ḫurrem, ]*

Merḥamet-guster şehā ṣulṭān-ı şefḳat-dergehā
Eş şefāʿatle iden **ḥurrem** ʿuṣāt-ı māḥşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 184). [ḥurrem, ]*

Mir ü gedā nevāle-i cūdıyla muġtenem
**Ḥurrem** o mīz-bān ki aña mīhmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 46). [ḥurrem, ]*

**Ḥurremdür** ol zemīn ki ḳudūmıyla dembedem
Aña hezār ġamla varan şādmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 3). [ḥurremdür, -dür ]*

Ḥadīka-i emeli sebz ü **ḥurrem** aĥibbânıñ
Riyāż-ı kām-ı ʿadū dembedem ḫazān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 47). [ḥurrem, ]*

Ulüvv-i ḳadr ile olduḳça **ḫurrem** ü ḫandān
Ḥasūd-ı cāhı ola dembedem fiġān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 131). [ḫurrem, ]*

Seni ḫandān u **ḥurrem** görmedikçe bāġ-ı dünyāda
Gül olsun ḫār-der-pā şemʿ olup ḫāk-i siyeh ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 3). [ḥurrem, ]*

Nāsūt ẓuḥūr-ı maḳdemiyle **ḫurrem**
Ferḫunde ḳudüm-i ʿizzetiyle lāhūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 3, Mısra 3). [ḫurrem, ]*

ʿAdāletle Stanbūla geçüp mesned-nişīn oldı
Eḥibbā şād u **ḫurremdür** mükedder ḫāṭır-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 4). [ḫurremdür, -dür ]*

İki ʿālemde olur **ḫurrem** ü şād
Oḳūyan ders-i ġamından bir ḥarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 19). [ḫurrem, ]*

**ḫurrem:** *Canlı, taze.*

Açılmış ġonce güller başlamış feryāda bülbüller
Çemen ser-sebz ü **ḥurrem** gülşen-i ʿālem güzellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 8). [ḥurrem, ]*

**ḫurrem:** *1. Sevinçli, mesrur. 2. Taravetli, meserret verici, dil-küşâ. hurrem-gâh, hurrem-geh: Meserretli mahal, cây-ı dil-küşâ. hurremî: Hürremlik.*

Āsitānında Züḫāl bir ḥabeşī ḫādimdür
Dergeh-i ʿişmetine ḫidmet ile **ḫurrem** u şād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 14). [ḫurrem, ]*

**ḫurrem ol:** *Sevinmek, Mutlu olmak.*

Baġ-ı beyānda **ḫurrem ol** bülbülüm ki bir dem
Vaṣfuñ terāne itsem māhsūs olur maʿānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 167). [ḫurrem ol, ]*

**ḫürrem-ābād:** *Sevinçli neşeli mamur.*

Miʿmar-ı ṭabʿ-ı pākī deryāya ḳarşu yapdı
Bir böyle **ḥürrem-ābād** meʾvā-yı ḥālet-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 6). [ḥürrem-ābād, ]*

**hursend-i ḫayāl-i yār:** *Sevgili hayali kanaat eden, kısmetine razı olan, tokgözlü, gözü tok olan.*

**Hursend-i ḫayāl-i yār** olan ḥayrānuñ
Pāy-ı naẓarında āmed ü reft olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 3). [hursend-i ḫayāl-i yār, ]*

**ḫurşīd:** *Güneş.*

Tenezzül eylemez ḫvān-ı felekde ḳurṣ-ı **ḫurşīde**
Göñül perverde-i ḫūn-ı cigerdür laʿl-i nāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 13). [ḫurşīde, -e ]*

Berḳ-ı cemāli nūr-ı nigāhı yaḳar baña **Ḥūrşīde** gālib olduġı günden ʿıyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 90). [ḥūrşīde, -e ]*

Āl-i vālā-yı şafaḳ aña olup perde-i şerm
Zīnet-i ḫacle-i sūrı vire **ḫurşīde** küşād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 18). [ḫurşīde, -e ]*

**ḫurşīd:** *Güneş.*

Ola Hüsrev eġer güş itse ḳāʾil
Naẓīm **ḫurşīdümüñ** şīrīn edāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 16). [ḫurşīdümüñ, --ü , --m, --üñ ]*

**ḫurşīd:** *Güneş.*

Baġ-ı derūnumuñ eṣer-i ʿaşḳ ile olur
Hurşīde ḫande-rīz gül-i nā-güşūdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 8). [hurşīde, -e ]*

Rīzesinüñ şāḫrāh-ı rifʿāti **ḫurşīd** ü māh
Tūdesi nüh- ṭāḳ-ı ṭārem raḥmeten liʾl-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 47). [ḫurşīd, ]*

Ciḫānı ṭayy ide vaḳt-i ṭuluʿ **ḫurşīdüñ**
Żiyāsı düşmeden ol eblāḳ-ı ciḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 83). [ḫurşīdüñ, -ün ]*

Bir mehüñ oldum ki mühr-i mihrinüñ fermān-beri
Gökde **ḫurşīdi** ider yāḳūt-ı laʿli müşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 31, Mısra 2). [ḫurşīdi, -i ]*

**ḫurşīd:** *Güneş ,güneş gibi parlayan,aydınlık yüzlü sevgili.*

Nola **ḫurşīdi** ser-germ itse ḥüsn-i ʿālem-efrūzı
Henüz on dördine ol māh-ı tābānum ḳadem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 3). [ḫurşīdi, -i ]*

**ḫurşīd:** *1. Güneş 2. Hükümdar Siyavuş ve Ay Hatun'un kızı.*

Lebrīz ideli nūr-ı rūḫuñ çeşmümi cānā
**Ḥūrşīd** ile āyīne-i billūr şanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 8). [ḥūrşīd, ]*

Rūḫsāruña ḳarşu gözümüñ yaşı aḳarken
**Ḥūrşīd** ile şebnem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 8). [ḥūrşīd, ]*

**Hurşīd** ḳābesdür dil-i tâb-efgenimizden
Ḥayretdedür eñâk de mâhiyetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 11). [hurşīd, ]*

Āġūşa çeke ḥāle-veş ol kim meh-i baḫtı
**Hurşīd** ola tāc-ı zeri eflāk ola taḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 2). [hurşīd, ]*

**Ḥūrşīd** ḫāk-i dergehine cebhe-sāy olur
Hengām-ı cūd ayaġına māḥṣūl-i kān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 37). [ḥūrşīd, ]*

Hādim derinde Cemşīd çengī-i bezmi nāhīd
Ṣad zīb ü ferle **ḫurşīd** ṭāvūs-ı gülsitānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 16). [ḫurşīd, ]*

Bir āsitān ki saʾil-i bāb-ı refiʿ idür
**Ḥūrşīd** ü māhı kāse idüp çarḫ-ı pür-şitāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 6). [ḥūrşīd, ]*

**Ḥūrşīd** gibi çarḫ-ı siyeh-kāseden müdām
Bir ḳurş ile ḳanāʿat iden intiḳām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 13). [ḥūrşīd, ]*

ʿAllāme Laʿlī-zāde Muḥammed Efendi kim
**Ḥūrşīd** mihr-i ḳadrine yākut-ı nāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 26). [ḥūrşīd, ]*

Ey ṣubḥ-ı cebīni maşrıḳ-ı neyyir-i rāz
**Ḥūrşīd** ü ḳamer ġam ile pür-sūz ü güdāz

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 2). [ḥūrşīd, ]*

Halḳa-bāb-ı refiʿ-i devleti **ḫurşīd** ü māh
Bārgāh-ı ʿizzetinde bir gedā çarḫ-ı dü-tā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 13). [ḫurşīd, ]*

Oldı **ḫurşīd** gibi zīr-i nigīni ʿālem
Olıcak mesned-i iḳbālde fermān-fermā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 41). [ḫurşīd, ]*

Rūḫsār-ı māh u **ḫurşīd** ferş-i reh-i celāli
Kuḥl-i cilā-yı nāhīd gerd-i süm-i semendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 5). [ḫurşīd, ]*

**Hurşīd** olursa itmeyeyüm ẕerrece naẓar
Var ise bir daḫi göricek gözlerüm eġer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [hurşīd, ]*

**ḫurşīd:** *Güneş.*

Kürsi-yi sīm zer-i dergehi māh u **ḫurşīd**
Rīzesinüñ ḥarem-i bārgehi necm-i şehā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 129). [ḫurşīd, ]*

Bisāṭ-ı bezmine **ḫurşīd** def felek deffāf
Ḥarīm-i ḫāṣına nāhīd-i çengi duḫterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 47). [ḫurşīd, ]*

**Ḥūrşīd** ü meh meḫārı heft āsmān ḳaṭārı
Çarḫ-ı berīne sārī fermān-ı sārbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 13). [ḥūrşīd, ]*

**ḫurşīd ü māh:** *Güneş ve ay.*

Serīr-i ṣalṭanata ḫüsrev-i melek-manẓār
Sipihr-i şevḳete **ḫurşīd ü māh** peykerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 60). [ḫurşīd ü māh, ]*

**ḫūrşīd-güdāz:** *Güneş eriten.*

**Ḥūrşīd-güdāz** olsa nola ṭalʿat-ı pāki
Bu bāriḳa-i ḥüsn ü kemāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 9). [ḥūrşīd-güdāz, ]*

**ḫūrşīd-i ʿālem-ārā:** *Âlemi, dünyayı süsleyen, âlemin süsü olan güneş.*

Çarḫ-ı saʿādet üzre yektā meh-i ciḫān-tāb
Burc-ı şerefde rāḫşān **ḥūrşīd-i ʿālem-ārā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 4). [ḥūrşīd-i ʿālem-ārā, ]*

**ḫurşīd-i ʿālem-tāb:** *Dünyayı aydınlatan güneş.*

Şihāb altun ḳalem laʿli şafaḳdur māh zīr-meşḳ
Berāt-ı cāhına **ḫurşīd-i ʿālem-tāb** tuġrādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 14). [ḫurşīd-i ʿālem-tāb, ]*

**ḫūrşīd-i cemāl:** *Yüz güzelliğinin güneşi.*

Ey ḥüsn-i ebed fürūġı āyīne-i ẕāt
**Ḥūrşīd-i cemāline** dü-ʿālem ẕerrāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 2).*
*[ḥūrşīd-i cemāl, --in, --e ]*

**ḫurşīd-i enver:** *Parlak güneş.*

Olur **ḫurşīd-i enver** şemse-i eyvān-ı tecrīdi
İden mānend-i ʿĪsā cilvegāhın çār-ṭāḳ üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 7). [ḫurşīd-i enver, ]*

**ḫurşīd-i ḫāveri:** *Doğu güneşi.*

Her ṣubḥ olursa şāḫid-i iḳbālinüñ sezā
Āyinedār-ı ṭalʿatı **ḫurşīd-i ḫāveri** *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 50). [ẖurşīd-i ẖāveri, ]*

**ẖurşīd-i kemāle:** *Olgunluk güneşi.*

O **ẖurşīd-i kemāle** ẕerre-i nāçīz olan nāḳış
Ḳamerden ṭāliʿi saʿd āftāb-ı baẖtı esveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 21). [ẖurşīd-i kemāle, -e ]*

**ẖurşīd-i münīr:** *Parlak güneş.*

Ṭabʿ-ı feyż-āṣārına bir ẕerre **ẖurşīd-i münīr**
Dest-i gevher-bārına bir ḳaṭre emvāc-ı biḥār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 19). [ẖurşīd-i münīr, ]*

Mehdi hilāl āvīzesi ʿıḳd-ı Ṣüreyyādur anuñ
Gehvāre cünbānı kamer bālīni **ẖurşīd-i münīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 14). [ẖurşīd-i münīr, ]*

**ẖurşīd-i rāẖşānumdadur:** *Parlak Güneş.*

Ẕerre-veş mihr-i ciẖān-efrūzı noḳṣān eyleye
Ceẕbe-i dīdār kim **ẖurşīd-i rāẖşānumdadur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 6). [ẖurşīd-i rāẖşānumdadur, -da, -dur ]*

**ẖūrşīd-i zer:** *Altın renkli güneş.*

**Ḥūrşīd-i zer** külāhı eñāk bārgāhı
Her rīzesinüñ rāhı bir kevkeb-i yemānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 33). [ḥūrşīd-i zer, ]*

**ẖūrşīd-liḳā:** *Güneş yüzlü.*

Anı da geçdi olup taḫt-ı revānı Refref
ʿĀlem-i nūra żiyā virdi o **ẖurşīd-liḳā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 264). [ẖurşīd-liḳā, ]*

**ẖūrşīd-veş:** *Güneş gibi.*

Tīġ-ı veġā çekildi ʿırk-ı ʿadū kesildi
**Ḥūrşīd-veş** dikildi rāyāt-ı zer-nişānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 114). [ḥūrşīd-veş, ]*

**ẖūr-sirişt:** *Huri yaratılışlı, huri mizaçlı.*

Şekl-i beşerde **ḥūr-sirişt** ü melek-şiyem
Bu vech ile baña kimi gördüñ diseñ disem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [ḥūr-sirişt, ]*

**ẖurūf:** *Harfler.*

Tārīẖini cevheri **ḥūruf** ile didüm
Ḥayfā Ramażān Efendi geldi geçdi (1105) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 13). [ḥūruf, ]*

**hurūş:** *Çağlayan, coşan.*

Nesīm-i şevḳ ile cūş u **ẖurūş** idüp yem-i dil
Kemine ḳaṭre iken lücce-rīz olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 3). [ẖurūş, ]*

Gösterdi üstüẖvān-ı tenüm tündbād-ı āh
İtdüm **ẖurūş** mevc-i demādemle yem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 6). [ẖurūş, ]*

**hurūş:** *Coşma.*

Cūy-ı sirişk-i dīde firāvān olup gider
Cūş u **ẖurūşla** yem-i ʿummān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 2). [ẖurūşla, -la ]*

**hūrūş-ı baẖr-i ʿadem:** *Yokluk denizinin coşması.*

Serenci-zādenüñ oldı ḥayātı fülki şikest
**Ḥūrūş-ı baḥr-i ʿadem** gösterince cezr ile med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 2). [ḥūrūş-ı baḥr-i ʿadem, ]*

**hūş:** *Akıl, fikir, iyi ile kötüyü ayırma hissi.*

Eyledükce ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn nessāc-ı ʿaşḳ
Kārgāh-ı dilde ṣabr u **huş** tār u pud olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 12). [huş, ]*

Yuvalanmazdı başı murġzār-ı ʿaşḳ-ı Leylāda
Ser-i pür-şūrına Mecnūn eġer cemʿ eylese **hūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 8). [hūşın, -ın ]*

**hūş:** *Akıl, şuur.*

Zülf-i dilber gibi her demde perīşān-dil olur
Ol ki cemʿ eylemeye başına ʿaḳl u **hūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 10). [hūşın, -ın ]*

**hūş:** *Akıl, fikir.*

Tārāce virdi ḳāfile-i ṣabr u **hūşumı**
Düzdīde ġamzeler o ḥarāmī neẓāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 9). [hūşumı, -um, -ı ]*

**hüsām-ı ḳader:** *Kaderin keskin kılıcı.*

Belā siḥām-ı ḳażā sürʿatinde peykāndur
Ecel **ḥüsām-ı ḳader** ḳabżasında cevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 130). [ḥüsām-ı ḳader, ]*

**hūşe:** *Başak, başak demeti, salkım.*

Bülend-i ṭārem-i cāhında **ḫūşe** ʿıḳd-ı perīn
Hilāl bāġ-ı celālinde sīmden bir pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 99). [ḫūşe, ]*

**hūşe-gedā-yı ʿinebi:** *Üzüm salkımı gibi yoksullar.*

Baġ-ı cāhında Şüreyyā o saʿādet-çemenüñ
Ṭārem-i rifʿatinüñ **ḫūşe-gedā-yı ʿinebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 28). [ḫūşe-gedā-yı ʿinebi, ]*

**hūşe-i iḥsān:** *Bağış salkımı.*

Kişţzār-ı ʿarṣa-i cūdında vezn olsa gelür
Dāne-i her **ḫūşe-i iḥsānı** hem-seng-i cebel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 18). [ḫūşe-i iḥsān, --ı ]*

**hūşe-i ṭāḳi:** *Kemerin salkımı.*

**Hūşe-i ṭāḳi** baġ-ı rifʿatinüñ
ʿIḳd-ı pervīn sipihr-i Ṭāremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 57). [hūşe-i ṭāḳi, ]*

**hūşeng:** *İran mitolojisinde Kiyumers'in torunu, Siyamek'in yiğit ve zeki oğlu.*

Āsmān-ḳadr ü ḳader-ḳudret ki rūz-ı rezm olur
Mihribān-ı saṭveti reh-bend-i şād **Hūşeng** şāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 28). [hūşeng, ]*

**hūşenk:** *Huşenk, Pişdadiyan sülalesinin ikinci hükümdarıdır, Şehname'de geçen Siyam. b. Keyumers'in oğludur.*

Keyḫüsrev-i civān-baḫt Afrāsiyāb-ı Cem-taḫt
Eyler hücumı dil-saḫt **Hūşenk** ü Ḳahramānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 4). [hūşenk, ]*

**ḥüseyin:** *Hüseyin; özel isim.*

Ḥaḳ karındaşum **Ḥüseynüñ** ḳabrini pür-nūr ide
Eyleyüp ārāmgāh-ı rūḥını ḫuld-i Berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 1). [ḥüseynüñ, -üñ ]*

**hüseyn:** *Aynı yy.da 1) HÜSEYNİ, Mısri, 2)HÜSEYNÎ, Sultân Hüseyin Baykara, şairler varsa da hangisi olduğu belli değildir.*

Bīdār olālı ṣubḥ-ı viṣāliyle **Ḥüseynüñ**
Gelmez gözüme ḫvāb ḫayāliyle **Ḥüseynüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 1). [ḥüseynüñ, -üñ ]*

Bīdār olālı ṣubḥ-ı viṣāliyle **Ḥüseynüñ**
Gelmez gözüme ḫvāb ḫayāliyle **Ḥüseynüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 2). [ḥüseynüñ, -üñ ]*

Her ḳaṭre ola āb-ı ḥayāta ʿaraḳ-ı şerm
Baḥṣ itse leb-i laʿli zülāliyle **Ḥüseynüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 6). [ḥüseynüñ, -üñ ]*

Hūbānı ser-efgende-i şerm eyledi ḥaḳḳā
Hulḳ-ı ḥaseni ḥüsn-i cemāliyle **Ḥüseynüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 8). [ḥüseynüñ, -üñ ]*

Ḥūrşīd-güdāz olsa nola ṭalʿat-ı pāki
Bu bāriḳa-i ḥüsn ü kemāliyle **Ḥüseynüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 10). [ḥüseynüñ, -üñ ]*

Ser-levḥa-i taʿlīm-i cünūn-ı dil ü cāndur
Rūḫsār u cebīni ḫaṭṭ u ḫāliyle **Ḥüseynüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 12). [ḥüseynüñ, -üñ ]*

Yirden göge dek olsa Naẓīmā nola farḳı
Mâh-ı neviñ ebrūsı hilāliyle **Ḥüseynüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 14). [ḥüseynüñ, -üñ ]*

**hüseyn:** *Amcazade Hüseyin Paşa II. Mustafa saltanatında, 11 Eylül 1697 - 4 Eylül 1702 tarihleri arasında dört yıl on bir ay on altı gün sadrazamlık yapmış Osmanlı devlet adamı.*

Ġazī **Ḥüseyn** Pāşā yaʿnī vezīr-i aʿzam
Dādār-ı dād-güster düstūr-ı kār-fermā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 1). [ḥüseyn, ]*

**hüseyn:** *Hüseyin.*

ʿAzm-i ʿuḳbā eyledükde didi tārīḫin Naẓīm
Bezm-i cennetde ola hem-dem **Ḥüseyne** ḥūr-ı ʿ în (1119) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 4). [ḥüseyne, -e ]*

**hüseyn:** *(d. 626 - ö. 681) Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hüseyin. On iki imamın üçüncüsüdür.*

Yā Rab be-nūr-ı dīde-i Zehrā Ḥasan **Ḥüseyn**
Şehzâdegân-ı ekrem ü zīşān ü kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 17). [ḥüseyn, ]*

**ḥüseyn-aḫlāḳ:** *Hüseyin ahlaklı.*

Bir Ḥasan-nām **Ḥüseyn-aḫlāḳuñ**
Rūḫına liḥye virüp ḥüsn ü baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 1). [ḥüseyn-aḫlāḳuñ, -uñ ]*

**ḥüseynī:** *Klasik Türk müziğinde dügâh perdesinde karar kılan bir makam.*

Naẓīmā rāḥatü'l-ervāḥ-ı naẓm-ı dil-keşüñ ḥaḳkā
**Ḥüseynīye** çıḳup düşdi Ṣıfāḫān u ʿIraḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 14). [ḥüseynīye, -y, -e ]*

**hūşk:** *Kuru.*

Nice yanup cigerüm cāna düşmesün āteş
Ḥāraretiyle olup dil-fiġār u **ẖuşk** lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 12). [ẖuşk, ]*

**ẖüsn:** *Güzellik.*

Emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳ idi sīnemde üstüẖvān
Deryā-yı **ẖüsn** eylemeden āşikār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 12). [ẖüsn, ]*

ʿĀndelīb-i çemen-i **ẖüsn** ü cemālüm ki baña
Rūẖ-ı ẖoy-gerde-i dilber gül-i şebnem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 7). [ẖüsn, ]*

Biñdükce esb-i nāze o çābük-süvār-ı **ẖüsn**
Māh-ı nevi rikāb ide mihr-i rikābdār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 5). [ẖüsn, ]*

Baḳup cemālüñe ʿāşıḳ nice ḳarārı ḳalur
Seni bu **ẖüsn** ile kim görse iẖtiyārı ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 2). [ẖüsn, ]*

Görince gitdi ʿaḳlum bu cemāl ü **ẖüsn** ile ānı
Nola mecnūnı olsam bu cemāl ü **ẖüsn** ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 5). [ẖüsn, ]*

Bir **ẖüsne** nigāh eyle ki miṯli ola nādir
Ey çeşm-i dil ey dīde-i cān nādire-bīh ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 13). [ẖüsne, -e ]*

Olmaz ol **ẖüsn** gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh tār ile pūd olsa bu minvāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 7). [ẖüsn, ]*

**Ḫüsn** ile mümtaz iken oldı haṭ-āver dil-rübā
Şāneyi itdüm hediyye armaġān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 9). [ẖüsn, ]*

**Ḫüsnine** baḳdum şeker-rīz-i maḳāl oldum Naẕīm
Ṭūṭī-i gūyā ider āyine gördüm ādemi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 17). [ẖüsnine, -i, -n, -e ]*

Hūb-sīret eylemez ārāyiş-i ṣūret ḳābul
Ḫüsn ile zīver bulan neyler ḳabā-yı zerkeşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 6). [ẖüsn, ]*

Rūy-ı ẖandānıyla **ẖüsn** ü ẖulḳla her vechle
Ẕātına şāyestedür dirsem güẕellerden güzel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 21). [ẖüsn, ]*

Meftūn idi **ẖüsn** ü ẖulḳına ins ü perī
Aẖlāḳ-ı ẖüsnde bir güzeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 3). [ẖüsn, ]*

Levḥ-i cemal-i behcete ebrūları ḳalem
Ey serv ḳaddi gibi olan **ẖüsn** ile ʿalem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [ẖüsn, ]*

**hüsn:** *Güzellik.*

**Ḫüsnüme** Yūsuf gibi yoḳdur melāḥatde naẕīr
Var ise āyīnede ʿaks ü misālimdir benüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 19). [ẖüsnüme, -üm, -e ]*

**hüsn:** *(Sevgilinin) güzelliği.*

Görince gitdi ʿaḳlum bu cemāl ü **ẖüsn** ile ānı
Nola mecnūnı olsam bu cemāl ü **ẖüsn** ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 6). [ẖüsn, ]*

Bīhūde ḳaşuñ yāyını ey māh ḳurarsın
Bu **ẖüsn** ile sen pençe-i ẖurşīdi burarsın

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 2). [ḥüsn, ]*

Bir **ḥüsn** ü cemāl ile hem-āġuş olagör kim
Gāhī dil ola cilvegehi dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 11). [ḥüsn, ]*

Âhû-veşân **ḥüsn** ile itdüm hezārān ittiḥād
Ben bulmadum sedd olmaya her cilvede rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 3). [ḥüsn, ]*

Ḳabā-yı nāz münāsib o dilsitān üzre
Ki naz ḥüsn-i digerdür o **ḥüsn** ü ān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 108). [ḥüsn, ]*

**Ḥüsn** ile ḫulḳ ile olup meşḥūr
Beni itmişdi luṭfına maġrur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 129). [ḥüsn, ]*

Bir Ḥasan-nām Ḥüseyn-aḫlāḳuñ
Rūḫına liḥye virüp **ḥüsn** ü baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 2). [ḥüsn, ]*

**ḥüsn:** *Güzel, güzellik.*

Olsa Belḳīs Züleyḫā mehd-cünbānı sezā
Mehdidür taḫt-ı Süleymān **ḥüsni** Yūsufdan nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 4). [ḥüsni, -i ]*

**ḥüsn:** *Güzellik ,sevgilinin güzelliği.*

Ẕerresi ṭalʿatinüñ mihr ile māh
**Ḥüsninüñ** sūḫtesi nūr-ı nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 10). [ḥüsninüñ, -in, -üñ ]*

**ḥüsn:** *Güzellik.*

**Ḥüsnüñe** āyine bilmem nice tāb-āver olur
ʿAksini vālih iden dilber-i raʿnāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 3). [ḥüsnüñe, -üñ, -e ]*

**ḥüsn:** *Güzellik.*

Haṭ-āver olduġı dem **hüşni** kareler giydi
Libāsı mātemiyānuñ siyāh câme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 7). [hüşni, -i ]*

ʿUşşāka **ḥüsni** deñli ider cevri dilberān
Elbette bāde keyfi ḳadar derd-i ser virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 13). [ḥüsni, -i ]*

Yaḳşā nola füruġı süveydā-yı ḳalbümi
**Hüsn**i ile dil ki mihrle billûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 16). [hüsni, -i ]*

**ḥüsn-i aḫlāḳa:** *Ahlak güzelliği.*

Terbiyet-kerde-i ḫulḳ-ı ḥaseni olsa ṭıbāʿ
**Ḥüsn-i aḫlāḳa** mübeddel ola efʿâl-i ẕemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 56). [ḥüsn-i aḫlāḳa, -a ]*

**ḥüsn-i ʿālem-efrūz:** *Dünyayı aydınlatan güzelliği.*

Nola ḫurşīdi ser-germ **itse ḥüsn-i ʿālem-efrūzı**
Henüz on dördine ol māh-ı tābānum ḳadem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 3). [ḥüsn-i ʿālem-efrūz, -ı ]*

**ḥüsn-i ʿālem-gīridür:** *Dünyaya yayılan güzellik.*

Ḳande baḳsam cilve-güster **ḥüsn-i ʿālem-gīridür**
Dīde kim dīdārına oldı mülāḳi Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 9). [ḥüsn-i ʿālem-gīridür, -dür ]*

**ḥüsn-i ʿālem-gīrine:** *Dünyaya yayılan güzellik.*

Nāz u ʿişve **ḥüsn-i ʿālem-gīrine** zīnet yiter
Ḳande ʿazm eylerse dilber ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 3). [ḥüsn-i ʿālem-gīrine, ]*

**ḥüsn-i ʿālem-sūz-ı dilber:** *Sevgilinin alemi yakan güzelliği.*

Yaḳdı yıḳdı mülk-i ʿaḳlı leşker-i teshīrle
**Ḥüsn-i ʿālem-sūz-ı dilber** ʿaşḳ-ı ʿālem-gīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 2). [ḥüsn-i ʿālem-sūz-ı dilber, ]*

**ḥüsn-i beyān:** *Iyi, güzel anlatış.*

Hān-ı kerem-şiʿār ki **ḥüsn-i beyān** ile
Vaṣfında şiʿrümi oḳuyup ḫilʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 25). [ḥüsn-i beyān, ]*

**ḥüsn-i beyān-ı ḥaṭṭ-ı laʿlüñden:** *(Sevgilinin) kırmızı dudağındaki ayva tüylerinin ifade güzelliği.*

Ġaraż bir büsedür **ḥüsn-i beyān-ı ḫaṭṭ-ı laʿlüñden**
Hayāl-i māʿni-i rengīn beyt-i intiḫāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 7). [ḥüsn-i beyān-ı ḫaṭṭ-ı laʿlüñden, -ü, -ñ, -den ]*

**ḥüsn-i beyān-ı nuṭḳ:** *Konuşmasının açıklamasının güzelliği.*

Būy-ı nesīm-i ḫulḳına ḫalḳ-ı ciḫān āşüfte-ḥāl
**Ḥüsn-i beyān-ı nuṭḳına** dünyā bütün dildādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 10). [ḥüsn-i beyān-ı nuṭḳ, -ı, -n, -a ]*

**ḥüsn-i cemāliyle:** *Güzel yüz.*

Hūbānı ser-efgende-i şerm eyledi ḥaḳḳā
Hulḳ-ı ḥaseni **ḥüsn-i cemāliyle** Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 8). [ḥüsn-i cemāliyle, -i, -y, -le ]*

**ḥüsn-i digerdür:** *Başka güzellik, ayrı bir güzellik.*

Ḳabā-yı nāz münāsib o dilsitān üzre
Ki naz **ḥüsn-i digerdür** o ḥüsn ü ān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 108). [ḥüsn-i digerdür, -dür ]*

**ḥüsn-i dilkeş-i ʿālem-pesend:** *Herkesin beğendiği gönül cezbeden güzel.*

ʿArż eyle **ḥüsn-i dilkeş-i ʿālem-pesendüñi**
Mirʾāt-ı ṣāf gibi gören görme kendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 1). [ḥüsn-i dilkeş-i ʿālem-pesend, --ü , --ñ, -- i ]*

**ḥüsn-i ebed:** *Sonsuz güzellik.*

Ey **ḥüsn-i ebed** fürūġı āyīne-i ẕāt
Ḥūrşīd-i cemāline dü-ʿālem ẕerrāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 1). [ḥüsn-i ebed, ]*

**ḥüsn-i edā:** *Hoşnutluk.*

Tāze elfāz ile güftārumı güş eylemeġe
Pāy-ı taʿbīrumi taḳbīle gelür **ḥüsn-i edā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 48). [ḥüsn-i edā, ]*

**ḥüsn-i edāda:** *Hoşnutluk.*

Fenn-i süḫande **ḥüsn-i edāda** yegānedür
Gerçek sözi egerçi ḥasūde yalan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 69). [ḥüsn-i edāda, -da ]*

**ḥüsn-i edādur:** *Hoşnutluk.*

Ḥayder-i Kerrār naẓmum Ẕū'l-fiḳārum kilk-i ter
Düldül-i endīşemüñ **ḥüsn-i edādur**
Ḳanberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 210). [ḥüsn-i edādur, -dur ]*

**ḥüsn-i havṣala-sūz:** *Takati, tahammülü yakan, mahveden güzellik.*

O **ḥüsn-i havṣala-sūzı** ṭutuşdı gördükde
Çenāre ḥaḳ bu ki vaż'-ı ġarīb el virdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 5). [ḥüsn-i havṣala-sūz, --ı ]*

**ḥüsn-i ḥayret-fiken:** *Hayrete düşüren güzelliği.*

Pertev-i mihr-i melāḥatle görüp ol māhı
**Ḥüsn-i ḥayret-fikeni** 'aḳlumı ḳıldı sāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 2). [ḥüsn-i ḥayret-fiken, --i ]*

**ḥüsn-i ḫulḳ:** *Yaradılışının güzelliği.*

Zülf-i zencīresīne bend ü giriftār olalı
**Ḥüsn-i ḫulḳıyla** görüp 'āşıḳ-ı dīdār olalı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 10). [ḥüsn-i ḫulḳ, --ı, --y-, --la ]*

**ḥüsn-i ḫulḳıyla:** *Güzel ahlak.*

'Āşık-ı dīdār-ı Yūsuf vālih-i nuṭḳ-ı Kelīm
**Ḥüsn-i ḫulḳıyla** müsellem raḥmeten li'l-'ālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 22). [ḥüsn-i ḫulḳıyla, -y, -ia ]*

**ḥüsn-i 'ibāretle:** *Söz dizisinin güzelliği*

Şāḫid-i endīşeme **ḥüsn-i 'ibāretle** Naẓīm Ṭab'-ı şāfum bir münevver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 17). [ḥüsn-i 'ibāretle, -le ]*

**ḥüsn-i 'ibāretle:** *Güzellikten meydana gelmiş.*

Bu ḳadar **ḥüsn-i 'ibāretle** hünermendāne
Eyleyüp 'arṣa-i pehnā-yı ma'ānīde ṣalā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 77). [ḥüsn-i 'ibāretle, -le ]*

**ḥüsn-i naẓārı:** *Güzel bakış, iyi gözle bakma, takdir etme, iltifat.*

Yārün baña her vechle **ḥüsn-i naẓārı** var
Ḳalbiñde yer itsem nola ḳalbümde yeri var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 1). [ḥüsn-i naẓārı, ]*

**ḥüsn-i yūsuf:** *Hz.Yusuf'un güzelliğ.*

Bir **ḥüsn-i Yūsuf** ile ḳuluñ olmayan senüñ
Māliki olursa Mışra yanumda gedā degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 5). [ḥüsn-i yūsuf, ]*

**ḥüsn-i zindegânî:** *Yaşam güzelliği.*

Bir vechle **ḥüsn-i zindegânî** ḳıl kim
Gülgûn-'iẕâr-ı i'tiẕâr olmaya şerm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 3). [ḥüsn-i zindegânî, ]*

**husrev:** *Hükümdar.*

Sebeb-i 'ālem ü ādem sened-i mevcūdāt
**Husrev**-i her dü-ciḫān pādişeh-i her dü-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 102). [husrev-i, ]*

**husrev:** *Ebü'l-Hasen Emîr Hüsrev b. Emîr Seyfiddîn Mahmûd-ı Dihlevî (ö. 725/1325). Hindistan'da yaşayan Türk asıllı şair, tarihçi ve mutasavvıf.*

Ola **Hüsrev** eger gūş itse ḳā'il
Naẓīm ḫurşīdümüñ şīrīn edāsın *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 15). [hüsrev, ]*

Eşref-i ḫalḳ-ı pādişeh-i kevn ü mekān
Tahṭgāh-ı şerefüñ **ḫüsrev** ü ʿālī-nesebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 6). [ḫüsrev, ]*

ʿAẕrā-ʿiẕār Leylī-i devr ü zamānumı
Şekker-maḳāl **Hüsrev** ü Şīrīn-zebānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [hüsrev, ]*

**husrev:** *Hükümdar, padişah.*

Kāse-şuy-ı tenevvür iclāli
Şeh-i faġfur u **ḫüsrev** ü ḫaḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 54). [ḫüsrev, ]*

**ḫusrev:** *Hükümdar, padişah.*

Sipeh-i rezmine ol **ḫüsrev** nuṣret ʿālemüñ
Oldı her ḥamle-i pür-şūrda hengām-ı veġā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 193). [ḫüsrev, ]*

**hüsrev ü şīrīni:** *Çift kahramanlı aşk hikâyelerinden olup erkek kahramanı Hüsrev, kadın kahramanı Şirin'dir.*

Şeb-dîz ḫatuñla giderek ey rūḫi gülgûn
Çoḳ **ḫüsrev ü Şīrīni** melāḥatle yorarsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 4). [ḫüsrev ü şīrīni, -i ]*

**hüsrev-i ʿālem:** *Cihan padişahı.*

Ḳomaz ol **Hüsrev-i ʿālem** meẕelletde o nā-kāmı
Olup ḥāl-i dilinden arż-ı ḥāli tercemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 77). [hüsrev-i ʿālem, ]*

**hüsrev-i ʿālem-penāh:** *Âlemi koruyan padişah.*

Dīde rūşen pādişāh-ı heft kişverdür bugün
Bir ḫudāvend-i cihān-bān **ḫüsrev-i ʿālem-penāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 2). [ḫüsrev-i ʿālem-penāh, ]*

**hüsrev-i ʿālem-penāh:** *Alemi koruyan padişah.*

Pādişāḫ-ı rubʿ-ı meskūn **ḫüsrev-i ʿālem-penāh**
Kim revādur ḫidmetinde şāḫlar baġlarsa ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 11). [ḫüsrev-i ʿālem-penāh, ]*

**hüsrev-i bālā-nīşīn:** *Yüce makamlı hükümdar.*

**Hüsrev-i bālā-nīşīn** şāhenşeh-i vālā-nişān
Mehdī-i rūy-ı zemīn ṣāḥib-zamān ẓıll-ı ilāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 21). [hüsrev-i bālā-nīşīn, ]*

**hüsrev-i dervīş-ḫū:** *Hû çeken dervişlerin Sultanı.*

Ġazī vü Ḥācī Hān Selīm ol **ḫüsrev-i dervīş-ḫū**
Kim māder-i dehri Hudā itmiş naẕīrinde ʿakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 1). [ḫüsrev-i dervīş-ḫū, ]*

**hüsrev-i encüm-ḥaşem:** *Maiyeti yıldızlar kadar çok olan hükümdar.*

Māh-ı tābān-ı kerem mihr-i dırāḫşān-ı himem
**Hüsrev-i encüm-ḥaşem** sulṭān-ı gerdūn-bārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 16). [hüsrev-i encüm-ḥaşem, ]*

**hüsrev-i ġāzī:** *Gaza eden, gazi hükümdar.*

Ciḫānuñ Rüstem-i destānıdur ol **ḫüsrev-i ġāzī**
Anuñ hengāme-i rezminde Rüstem dāstān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 27). [ḫüsrev-i ġāzī, ]*

**ḫüsrev-i ḳudsī-sipehā:** *Kutsal orduların komutanı.*

Ola düşmelerinüñ cānına Āllāh ġārīm
ʿArş-dergāh şehā **ḫüsrev-i ḳudsī-sipehā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 86). [ḫüsrev-i ḳudsī-sipehā, ]*

**hüsrev-i kürsī-nişīn:** *Makam ve mevki sahibi hükümdar.*

**Hüsrev-i Kürsī-nişin** şāḫenşeh-i Refref-serīr
Bārgāh-ı ʿArş-ı aʿlādur melāʾik leşkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 107). [hüsrev-i kürsī-nişin, ]*

**ḫüsrev-i kürsī-nişīn:** *Makam mevkisi olan hükümdar.*

Hüsrev-i kürsī-nişīn şāḫenşeh-i Refref-mekīn
Zīb-i ṣadr-ı ʿArş-ı aʿẓam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 15). [hüsrev-i kürsī-nişīn, ]*

**ḫüsrev-i levlāk-ḥarīm:** *Levlak Hareminin sultanı.*

Ḳābe ḳavseyn- erīke seh-i ṣāḥib-miʿrāc
Li-maʿallāh-ḥarem **ḫüsrev-i levlāk-ḥarīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 12). [ḫüsrev-i levlāk-ḥarīm, ]*

**ḫüsrev-i melek-manẓār:** *Melek görünümlü hükümdar.*

Serīr-i ṣalṭanata **ḫüsrev-i melek-manẓār**
Sipihr-i şevḳete ḫurşīd ü māh peykerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 59). [ḫüsrev-i melek-manẓār, ]*

**hüsrev-i pākīze:** *Pak, temiz padişah.*

Şeh-i ṭāḫir-neseb ü **ḫüsrev-i pākīze** ḥaseb
Hāşimī hem Medenī hem Ḳureşī hem ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 7). [ḫüsrev-i pākīze, ]*

**hüsrev-i pervīz:** *Hürmüz'ün oğlu İran hükümdarının Husrev'in lakabı II İkbal ve izzet sahibi, galip.*

Dāyesi Şīrīn ü lāla **Hüsrev-i Pervīzdür**
Hidmet-i gehvāresinde Leylī dāmen-der-miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 5). [hüsrev-i pervīz, --dür ]*

**hüsrev-i refref-süvār:** *Refref süren hükümdar.*

Nāme-i şānında ʿünvān raḥmeten li'l-ʿālemīn
Pādişāḫ-ı ʿĀrş-mesned **Hüsrev-i Refref-süvār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 62). [hüsrev-i refref-süvār, ]*

**hüsrev-i rūy-ı zemīn:** *Yer yüzünün Hüsrev'i.*

**Hüsrev-i rūy-ı zemīn** Ḥażreṭ-i Sulṭān Aḥmed
Ki odur şāḫ-ı ciḫānbān-ı ʿadālet-güster *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 1). [hüsrev-i rūy-ı zemīn, ]*

**hüsrev-i tüvānger:** *Güçlü , iktidar sahibi hükümdar.*

Ol **ḫüsrev-i tüvānger** derbān-ı ḳaṣr-ı Ḳayser
Bir sāʾile bağışlar maḫṣūl-i baḥr u kānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 55). [ḫüsrev-i tüvānger, ]*

**ḥussād:** *Hasetçiler*

Caña seni tenhā bulamam būs ü kenāre
Dünyā dükenirse yine **ḥussād** dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 6). [ḥussād, ]*

İtdiler dūr mekr ile **ḥussād**
Yūsufı çāha ṣaldılar iḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 171). [ḥussād, ]*

**ḥussād:** *Hasetçi, kıskanç kimseler.*

Riyāż-ı ʿizzetin mīzāb-ı iḳbāl eyledi ser-sebz
Dırāḫt-ı baḫtı **ḥussādun** ḫazān-ı ḥüzn ile ṣoldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 8). [ḥussādun, -uñ ]*

**ḥuṣūl-i kām:** *Mutluluğun ortaya çıkışı.*

Bir żaʿīfe eylese himmet **ḥuṣūl-i kām** içün
Ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād aña ḫalḳa-i tesḫīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 35). [ḥuṣūl-i kām, ]*

**ḥuṣūl-i maṭlab:** *İsteğinin yerine gelmesi için.*

**Ḥuṣūl-i maṭlab** içün ḳadr-i ẕātuñı itmez
Der-i leʿīme varup ʿarż-ı ḥācet ile reẕīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 15). [ḥuṣūl-i maṭlab, ]*

**ḥuṣūl-i matlabında:** *Isteğinin gerçekleşmesinde.*

Sen ḳuṣūr itme **ḥuṣūl-i matlabında** bī-kesüñ
Gerçi bī-kes baḫt-ı vārūnıyla pür-taḳṣīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 17). [ḥuṣūl-i matlabında, ]*

**ḥuṣūṣā:** *Bilhassa, özellikle.*

Mey-āṣāmān-ı bezm-i ʿişrete ey ḫāne mey-ḫāne
Huṣūṣa sāḳī-i meclis ṣuna kestāne mestāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 2). [huṣūṣa, ]*

Nīm-ten çıḳmaz ḥaḳīr-i dergeh-i iḥsānına
Aṭlas-ı çarḫuñ nümāyāndur **ḥuṣūṣā** Ülkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 168). [ḥuṣūṣā, ]*

Devrüñde ʿālem-ārā ol şāʿirüm **ḫuṣūṣā**
Kim ola gūy-ı maʿnā çevganī-i beyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 165). [ḫuṣūṣā, ]*

**Huṣūṣā** Ḥażret-i ʿOṣmān Paşā-yı celī-kevkeb
Ki reʾy-i enveri mihr-i münīr-i ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 3). [huṣūṣā, ]*

**huṣūṣ-ı ʿavn-i mevlā:** *Allah'ın yardımı konusu.*

ʿAceb mi devr-i ʿadlinde ciḫān āsūde-ḥāl olsa
Ki dāʾim dest-gīri her **ḫuṣūṣ-ı ʿavn-i Mevlādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 20). [ḫuṣūṣ-ı ʿavn-i mevlā, -dur ]*

**huṣūṣ-ı defteri:** *Birisine, bir şeye mahsûs defter.*

Şaḫne olsañ düzd ü medyūnı ḳalursuñ farḳdan
Düzd ü medyūnuñ yekūn olmaz **huṣūṣ-ı defteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 86). [huṣūṣ-ı defteri, -i ]*

**hüşyār:** *Açık, uyanık, ayık.*

Evvel cemālini göreyüm soñra eyle bend
**Hūşyā**r iken cünūnuma idrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 8). [hūşyār, ]*

**hüşyār:** *Aklı başında olan, sarhoş olmayan (kimse), ayık.*

Fehm it beḳāsını bu ṭarabgāh-ı ʿālemüñ
**Hüşyā**r iseñ nümūnesi bezm-i şebānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 18). [hüşyār, ]*

Şerbet-i ümmīd ü bīm-i luṭf ü zehr-i ḳahrıdur
**Hūşyārı** eyleyen mestāne mesti **hūşyār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 94). [hūşyār, ]*

**hüşyār:** *1. Aklı başında olan, sarhoş olmayan (kimse), ayık. 2. Akıllı, uyanık (kimse).*

Şerbet-i ümmīd ü bīm-i luṭf ü zehr-i ḳahrıdur
**Hūşyārı** eyleyen mestāne mesti hūşyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 94). [hūşyārı, -ı ]*

**hüşyārum:** *Ayık, uyanık, aklı başında kimse.*

Gāh mest ü gāh **hüşyārum** Naẓīm-āsā velī
Luṭfuña her ḥālle āmādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 9). [hüşyārum, ]*

**huṭbe-i vaşfında:** *Sıfatının hutbesi.*

Minber-ārā-yı risālet muḳtedā-yı enbiyā
**Huṭbe-i vaşfında** munżam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 34). [huṭbe-i vaşfında, -in, -da-ın, -da ]*

**hüveydādur:** *Aşikâr, zâhir, belli, apaçık.*

**Hüveydādur** müdām ehl-i şūḫūda cümle aʿmāya
Ki envār-ı cemāl-i Ḥaḳḳā müsṭaġrak o meşheddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 41). [hüveydādur, -dur ]*

Bilür keyfiyyet-i aḥvālümi taḳrīre ḥācet yoḳ
Żamīr-i enverinde rāz-ı pinḫānum **hüveydādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 26). [hüveydādur, -dur ]*

**hūy-gerde:** *Terlemiş.*

Gül-i rūyı olup **ḫūy-gerde** yārün jāledār olmış
Leb-i rengīni tāb-ı bādeden tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 1). [ḫūy-gerde, ]*

**hūy-kerde:** *Terlemiş.*

Īẕārın eylese şerm-i neẓāre **ḫūy-kerde**
Olur ḥayā gül-i pür-jāle gülsitānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 9). [ḫūy-kerde, ]*

**hüzn:** *Gam, keder, tasa.*

İki tārīḫ idüp ben de Naẓīmā
Didüm şād **ḥüznle** derdā dirīġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 10). [ḥüznle, --le ]*

**hüzn:** *Gam, keder, sıkıntı.*

Didi tārīḫ-i vefātın ġam u **ḥüzn** ile Naẓīm
Hū diyüp gitdi meded Himmet Efendi-zāde (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 9). [ḥüzn, ]*

**hüzn:** *Gönülde hissedilen gariplik ve burukluk, arzulanan bir şeyin elden kaçması veya istenmeyen bir şeyin başa gelmesi yüzünden duyulan tasa, üzüntü, gam, keder.*

Tārīḫ-i fevtini didi şād **ḥüzn** ile Naẓīm
Ḥācī Selīm Girāya ola ḫuld cāy-gāh (1114)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 9). [ḥüzn, ]*

**ḥużūr:** *İç rahatlığı, hâlinden memnun olup gönlünde rahatlık duyma, kendini rahat ve memnun hissetme durumu.*

Nice **ḥużūr** ide gülşende seylī-i ḫurşīd
Henüz rāḥat iken der-ḳafā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 7). [ḥużūr, ]*

Ẓıll-ı şerʿinde **ḥużūr** itmededür mevcūdāt
Nola Ḥaḳ sāyesini miṣli gibi itse ʿadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 49). [ḥużūr, ]*

İde ḳıyamete dek sāyesinde ḫalḳ **ḥużūr**
Nihāl-i ʿadli ki bāġ-ı ciḫānda ʿarʿardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 207). [ḥużūr, ]*

**ḥużūr:** *Önemli bir makāmın veya kişinin var olduğu, bulunduğu yer, o makam veya şahsın önü, katı, yanı.*

Ben de küstāḫ olup **ḥużūruñda**
ʿArz-ı ḥāl eyleyüm ġazel-gūyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 151). [ḥużūruñda, -ı, -n, -da ]*

Bir gün ola mı diye **ḥużūruñda** Naẓīm
Giryān giryān fedāke ümmi ve ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 3). [ḥużūruñda, -ı, -n, -da ]*

**ḥużur-ı dānişine:** *Alimlerin huzuruna.*

Gelse **ḥużūr-ı dānişine** ībn-i Ḥācibe
Faẓl u kemāli perde-i şerm ü ḥivāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 29). [ḥużūr-ı dānişine, --i, -n, -e-in, -e ]*

**ḥużur-ı dānişine:** *Alimlerin huzuruna.*

ʿAllāme-i zemāne ki ṣaff-ı niʿāl olur
Gelse **ḥużur-ı dānişine** Bū ʿAlī yeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 32). [ḥużur-ı dānişine, ]*

**ḥużūr-ı ilāhīde:** *İlahî makam.*

Yeksān olur **ḥużūr-ı İlāhīde** ʿāḳıbet
İster gedā-yı dehr ü gerek şāḫ-zāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 7). [ḥużūr-ı ilāhīde, -de ]*

**ḥużūr-ı ʿizzet:** *İtibar huzuru.*

Taḫta geçdükde **ḥużūr-ı ʿizzetinde** eyledi
Nev-be-nev ṭabʿum bu üç tārīḫ ile ʿarż-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 17). [ḥużūr-ı ʿizzet, -di-in, -de ]*

**ḥużur-ı ʿizzetinde:** *Ululuk , yücelik huzuru.*

Ev ednā-yı ledün ders-i debistān-ı kemālātuñ
**Ḥużur-ı ʿizzetinde** ʿaḳl-ı evvel ṭıñ-ı ebceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 18). [ḥużur-ı ʿizzetinde, -in, -de ]*

**ḥużur-ı şeh-i devrāne:** *Devrin padişahının huzuru.*

Mihr ile çıḳdi **ḥużur-ı şeh-i devrāne** girüp
Buluşup geldi Süleymāne miṣāl-i ʿAnḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 53). [ḥużur-ı şeh-i devrāne, ]*

**ḥużūr-ı şerifine:** *Yüce makam, kat.*

Bir dil ṭutulsa gelse **ḥużūr-ı şerifine**
Lerzān olur dili ṭuṭuluʿr bī-zebān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 47). [ḥużūr-ı şerifine, -i, -ne ]*

**ḥvāb:** *Uyku.*

**Hvābe** başdurdı yıḳup mestān-ı bezmi zūr-ı mey
Didesi bīdār olan bir yāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 9). [hvābe, -a ]*

Bīdār olālı ṣubḥ-ı viṣāliyle Ḥüseynüñ
Gelmez gözüme **ḫvāb** ḫayāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 2). [ḫvāb, ]*

Ṣarāb-ı ʿişveden ey ser-girān-ı sāġar-ı nāz
Nedür bu mertebe nergislerüñde **ḫvāb** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 10). [ḫvāb, ]*

Çeşmüme **ḫvābı** ḫārām itdüm ḫayāl-i yār ile
Gelmedi şeb-tā-seḥer müjgān müjgān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 3). [ḫvābı, -ı ]*

Ḳılca ḳaldı tenümde hicr ile cān
Çeşmüme sensiz oldı **ḫvāb** ḥārām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 260). [ḫvāb, ]*

Bir kerre gören o rūy-ı pür-tābı henüz
Çeşm-i terine ḥāram ider **ḫvābı** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 2). [ḫvābı, -ı ]*

**ḫvāb:** *Uyku, nevm.*

ʿAksine kāʾil oldum āb içre
Yāri görseydim nola **ḫvāb** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 154). [ḫvāb, ]*

**ḫvāb:** *Uyku, rüya.*

Göz yaşı dökmeden ümmīd-i viṣāl oldı hemān
Müflisüñ **ḫvābda** ḳaṭʿ eyledügi pāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 10). [ḫvābda, -da ]*

Emri nehy itse şiḳāḳ-ı beyni bāl-i ṣaḥbaz
Hvabda murġ-ı żaʿīfe mirvāḥa-cünbān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 52). [hvabda, -da ]*

**ḫvābda:** *Rüyada görmek -sevgiliyi-.*

**Hvābda** Yūsuf-ı ümmīdümi taṣvīr itdüm
Vuṣlat-ı şāḫid-i maḳṣūd ile taʿbīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 1). [hvābda, ]*

**ḫvab-gāhı rūze-dāruñ:** *Oruçlunun yattığı yer.*

Şure- ḫāk olsa mekānı bālişi seng-i siyāh
**Hvab-gāhı rūze-dāruñ** ravża-ı rıżvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 14). [hvab-gāhı rūze-dāruñ, ]*

**ḫvāb-geh:** *Uyunacak yer.*

ʿĀkıbet meygede-i vuṣlat olur **ḫvāb-gehi**
Eyleyen vaḳf-ı sebū-yı mey-i ḥasret dūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 7). [ḫvāb-gehi, -i ]*

**ḫvāb-ı girān:** *Ağır gaflet uykusu.*

İtse nola ġafletim füzūn mūy-ı sefīd
Ṣubḥ olsa ḳarīb olur belī **ḫvāb-ı girān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 4). [ḫvāb-ı girān, ]*

**ḫvāb-ı nāz:** *Naz uykusu.*

İtdükce gāhī **ḫvāb-ı nāz** ola meges-rān-ı niyāz
Bāl-i hümāyūn-ı hümā bā-cān u dil ber-leb ṣaġīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 23). [ḫvāb-ı nāz, ]*

**ḫvāb-ı nāz:** *Nazın gaflet uykusu.*

Çeşm-i mesti zīr-i ṭāḳ-ı ebrû-ı pür-tābda
Hvāb-ı nāz itseʿaceb mi arkası miḥrābda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 41, Mısra 2). [hvāb-ı nāz, ]*

**hvāb-ı nāz:** *Naz Uykusu.*

**Hvāb-ı naz** itdükce lāyıḳdur meges-rān eylese
Devr-i mehdinde felek bāl-i hümā-yı devleti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 11). [hvāb-ı naz, ]*

**hvāb-ı rāḥat:** *Rahat, huzurlu uyku.*

**Hvāb-ı rāḥat** olursa māye-i rūḥ
Leb-i deryāda māhtāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 17). [hvāb-ı rāḥat, ]*

**hvāb-ı rāḥat:** *Rahat uykusu.*

Dīdesi bīdār olāldan **ḫvāb-ı rāḥat** görmedi
Nergis-i ter bāġ-ı ḥayretde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 3). [ḫvāb-ı rāḥat, ]*

**hvācegān-ı bender-iʿaşḳuñ:** *Aşk limanın ustaları.*

Eyleyüp cānānla hemvāre cān bāzārını
**Hvācegān-ı bender-iʿaşḳuñ** żiyānı sūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 10). [hvācegān-ı bender-iʿaşḳuñ, --un ]*

**hvācegān-ı bender-i naẓmuñ:** *Şiir limanının ustaları.*

Naẓīm ehl-i niyāze **hvācegān-ı bender-i naẓmuñ**
Cefā evvel mezād-ı sūk-ı istiġnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 13). [hvācegān-ı bender-i naẓmuñ, ]*

**ḫvace-iʿālem:** *Âlemlerin hocası.*

Bir ḫaṭṭ-ı ḫaṭā sahāyif-i aʿmālüm
Ey **ḫvace-iʿālem** eyleʿafv ile nigāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 4). [ḫvace-iʿālem, ]*

**ḫvāce-i dānā:** *Âlim Hoca.*

Ne dir ise o **ḫvāce-i dānā**
İşiden dir Nāẓim āmenna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 11). [ḫvāce-i dānā, ]*

**ḫvāce-i dānā-yıʿālem:** *Dünyadaki âlimlerin hocası.*

**Hvāce-i dānā-yıʿālem** müftı-i dünyā vü dīn
Ḥażret-i Ṣādıḳ Efendi ol ḫudāvend-i ecel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 1). [hvāce-i dānā-yıʿālem, ]*

**ḫvāce-i dānā-yı mekteb-i maʿnā:** *Mana mektebinin hocası.*

Yegāne **ḫvāce-i dānā-yı mekteb-i maʿnā**
ʿUṭārid ola ḫacil ḫāme-i beyānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 17). [ḫvāce-i dānā-yı mekteb-i maʿnā, ]*

**ḫvāce-i faẓl:** *Fazilet hocası.*

**Hvāce-i faẓl** ü kemālāt ki olmış ezelī
Mekteb-iʿilmine kevneyn iki levḥ-i taʿlīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 5). [hvāce-i faẓl, ]*

**ḫvāce-i ḥikmet-şiʿār:** *Hikmet nişanlı hoca.*

Bezm-i esrār-ı İlāhīde nedim-i nüktedān
Mekteb-iʿilm-i ledünde **ḫvāce-i ḥikmet-**

**şiʿār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 28). [ḫvāce-i ḥikmet-şiʿār, ]*

**ḫvāce-i ḥüsn:** *Güzellik hocası.*

Bugün ṭıfl-ı dili virdüm yine bir **ḫvāce-i ḥüsne**
Naẕīm-āsa ʿaceb mi olmasam mehcūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 13). [ḫvāce-i ḥüsn, --e ]*

**ḫvāce-i ḥüsnüñ:** *Güzellik tüccarı.*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış muhaşşā kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası ol **ḫvāce-i ḥüsnüñ** oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 4). [ḫvāce-i ḥüsnüñ, -ün ]*

Kālā-yı viṣālin nola ol **ḫvace-i ḥüsnüñ**
Naḳd-i dil ü cān ile alursam diġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 3). [ḫvace-i ḥüsnüñ, -üñ ]*

**ḫvāce-i ḥüsnüñ:** *Güzellik hocası.*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış muhaşşā kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası ol **ḫvāce-i ḥüsnüñ** oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 4). [ḫvāce-i ḥüsnüñ, --üñ ]*

**ḫvāce-i kāʾināt:** *Kainatın hocası.*

Ol **ḫvāce-i kāʾinātuñ** olsa yiridür
Bazār-ı muḥabbetde cān-naḳdi kerev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 3). [ḫvāce-i kāʾināt, ]*

**ḫvāce-i kevneyn:** *Cismani ve ruhani âlem; dünya ve ahiretin hocası.*

Hvāce-i kevneyn ḫatmü'l-enbiyā ḫayru'l-beşer
Mürşid-i rāh-ı yaḳīn ḳuṭb-ı risālet-ḫānḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 47). [hvāce-i kevneyn, ]*

**ḫvāce-i mekteb-i ʿirfān-ı ledün:** *Allah katındaki ilimlerin okulunun hocası.*

**Hvāce-i mekteb-i ʿirfān-ı ledün**
Muṣhaf-ı ḥikmet-i muʿciz-āyāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [hvāce-i mekteb-i ʿirfān-ı ledün, ]*

**ḫvāce-i melāḥate:** *Güzellik hocası.*

Yazmış kenār-ı nüsha-i ḥüsne ḫaṭṭı nola
Ol **ḫvāce-i melāḥate** olsa kitāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 12). [ḫvāce-i melāḥate, --e-e ]*

**hvace-i müşkil-güşā:** *Zorlukları yenen, çetin işleri halleden hoca.*

**Hvace-i müşkil-güşā** münşī-i yektā kim anuñ
Rūḫ-ı Vaṣṣāf olsa lāyıḳ bezm-i vaṣfında enīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 3). [hvace-i müşkil-güşā, ]*

**ḫvāce-i müşkil-küşā:** *Zorluğu gideren hoca.*

Ümmī-i nā-ḫvānde ammā **ḫvāce-i müşkil-küşā**
Müddeʿī baḫş ile mülzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 39). [ḫvāce-i müşkil-küşā, ]*

**ḫvāce-i ümmī-laḳabı:** *Okuma yazma bilmeyen lakaplı hocası.*

Ey ledün mektebiñüñ **ḫvāce-i ümmī-laḳabı**
Enbiyā vü rüsülüñ zīver ü teşbiḥ-i lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 1). [ḫvāce-i ümmī-laḳabı, -ı ]*

**ḫvān:** *Yemek.*

Mīhmān-ı ser-i ḫvānı keremi rūḫ-ı Ḫālil Enbiyā vü rüsül ol **ḫvāna** ṭıfıl olsa sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 174). [ḫvāna, -a ]*

**hvān-ı cūdında:** *Cömertlik, kerem sofrası.*

**Hvān-ı cūdında** rūḫ-ı İbrāḥīm Mīhmān-ı ʿazīz ü mükremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 17). [hvān-ı cūdında, -ın, -da ]*

**hvān-ı felekde:** *Feleğin dostları.*

Tenezzül eylemez **ḫvān-ı felekde** ḳurṣ-ı ḫurşīde
Göñül perverde-i ḫūn-ı cigerdür laʿl-i nāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 13). [ḫvān-ı felekde, --de ]*

**hvān-ı muḥabbetinde:** *Muhabbetinin sofrası.*

Kān-ı melāḥat ol ki zenehdān-ı dürcidür **Hvān-ı muḥabbetinde** nemekdān-ı Enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 44). [hvān-ı muḥabbetinde, -in, --de-in, -de ]*

**hvan-ı nevāli:** *Kerem sofrası.*

**Hvan-ı nevāli** ḥālā dehre simāṭ-ı yaġmā Halḳ-ı ciḫān serāpā hep rīze-çīn-i nānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 39). [hvan-ı nevāli, -i ]*

**hvān-ı vaṣfından:** *Kerem sofrasının nimetleri.*

Hamdü li'llāh **ḫvān-ı vaṣfından** naṣīb aldum yine
Hāmemün hemvāre oldur secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 35). [ḫvān-ı vaṣfından, -in, -dan ]*

Hamdü li'llāh **ḫvān-ı vaṣfından** naṣīb aldum yine
Hāmemün hemvāre oldur secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 35). [ḫvān-ı vaṣfından, -ın, -da ]*

**ḫvār:** *Hor, değersiz.*

Dôstān-ı ḳadr ü iḳbāli ʿazīz ü ser-bülend Düşmenān-ı ʿizz ü iclāli ẕelīl ü **ḫvār** u zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 12). [ḫvār, ]*

Hemīşe dāġ-ı muḥabbetle tā ki bir ʿāşık Miṣāl-i lāle olur dil-figār u **ḫvār** u ẕelīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 138). [ḫvār, ]*

Ben **ḫvār** u ẕelīli kām-yāb it yā Rab Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 1). [ḫvār, ]*

Yā Rab dü-ciḫānda ʿizzetüñ ḥaḳkı içün **Hvār** itme Naẓīmi luṭf idüp eyle ʿazīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 4). [hvār, ]*

Ṭūl-i ʿömr ile olup mesned-nişīn-i dāveri Düşmenān-ı cāh-ı iclāli ola **ḫvār** u faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 22). [ḫvār, ]*

**hazef:** *Çanak çömlek gibi çamurdan işlenip ateşte pişirilen şeyler.*

Genc-i luṭf ü mekrümet Sulṭān Aḥmed kim anuñ
Dergehinde şeb-çerāġ ile berāberdür **ḫazef** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 10). [ḫazef, ]*

**i-:** *"i- mek " yardımcı fiili.*

Evvel seni sevmem dir **idüñ** şimdi ne dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿālem dir **idüñ** şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 1). [idüñ, -dü, -ñ ]*

Evvel seni sevmem dir **idüñ** şimdi ne dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿālem dir **idüñ** şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 2). [idüñ, -dü, -ñ ]*

Cān naḳdinedür kāle-i vaṣlum diyü cānā
ʿUṣṣāḳa muḳaddem dir **idüñ** şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 10). [idüñ, -dü, -ñ ]*

Anı daḫi mübhem dir **idüñ** şimdi ne dirsüñ
Pervāne iken şemʿüñe cān ile Naẓīme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 11). [idüñ, -dü, -ñ ]*

Bir būseyi biñ vaʿde-i ferdāya ṣalarduñ
Dil-sūḫte sersem dir **idüñ** şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 14). [idüñ, -dü, -ñ ]*

Ṣuyınca varsa eġer rūzgār-ı nā-hemvār
Bu deñli olmaz **idi** mevc-i kine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 14). [idi, -di ]*

**İdeyüm** gevher-i niyāzumı ʿarż
Eyle silk-i ḳabūlüñe şāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 189). [ideyüm, -de, -yüm ]*

Bilmezem neyleyüm nice **ideyüm**
Nireye başumı alup gideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 159). [ideyüm, -de, -yüm ]*

Dimiş ol ġuṣṣamendi ṣād **ideyüm**
Yine vaṣlumda ber-murād **ideyüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 192). [ideyüm, -de, -yüm ]*

Kalbiñi ġamden eyleyüp āżād
**İdeyüm** ḫāṭır-ı ḥazīnini ṣād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 194). [ideyüm, -de, -yüm ]*

Ṭoluñı ʿāşıḳāne nūş **ideyüm**
Beni rüsvā-yı ʿaşḳ iden sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 245). [ideyüm, -de, -yüm ]*

**i-:** *"i-" ek-fiilinin görülen geçmiş zaman çekimi.*

Bir āsitān ki saʾil-i bāb-ı refiʿ **idür**
Ḥūrşīd ü māhı kāse idüp çarḫ-ı pür-şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 5). [idür, -dür ]*

**i-:** *"i-" ek fiili (görülen geçmiş zaman çekimi).*

Söylemek lāzım deġil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Kaʿbe-i kūy-ı yāre ṭālib **idüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 220). [idüm, -dü, -m ]*

**i-:** *"-i" ek fiili (duyulan geçmiş zaman çekimi).*

Haste-i ʿaşḳa devā laʿl-i leb-i dildār **imiş**
Yitişinceydi eġer olsa bu tedbīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 5). [imiş, -miş ]*

Bilmeyen ġuṣṣa-i imrūz ile ferdâne **imiş**
ʿAḳlı ferdāya ṣalan ṭıfl ile dīvāne **imiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 1). [imiş, -miş ]*

Bilmeyen ġuṣṣa-i imrūz ile ferdâne **imiş**
ʿAḳlı ferdāya ṣalan ṭıfl ile dīvāne **imiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 2). [imiş, -miş ]*

Genc-i maʿmure-i ʿirfān olanuñ bāṭında
Ẓāhiri ḫāṭır-ı ʿāşıḳ gibi vīrāne **imiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 4). [imiş, -miş ]*

Ṣabr iden ḫār-ı ġam u nār-ı firāk-ı yāre
Güline bülbül **imiş** şemʿine pervāne **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 8). [imiş, -miş ]*

Ṣabr iden ḫār-ı ġam u nār-ı firāk-ı yāre
Güline bülbül **imiş** şemʿine pervāne **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 8). [imiş, -miş ]*

Yiridür cilvegeh-i ʿaks-i rūḫ-ı yār olsa
Çeşm-i cān ḫāne-i āyīne-i cānāne **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 10). [imiş, -miş ]*

Serv o ḳadd lāle o ḫad ġonce o leb gül o ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre o ḫaṭ sebze-i bigāne **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 12). [imiş, -miş ]*

Neşʾesi tevbe virür derd-i ḫumār-ı hicre
ki ṣaḥbā-yı leb-i yār ile mestāne **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 14). [imiş, -miş ]*

Bir siyeh-çerdeye düşdi dil-i sevdā-zede kim
Ḥāl-i rūḫṣarı gibi fitnede bir dāne **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 16). [imiş, -miş ]*

O rūḫ-ı pāke o gīsūya nigāh eyleyenüñ
Çeşmi mirʾāt Naẓīmā müjesi şāne **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 18). [imiş, -miş ]*

Yārüñ dehānı cān gibi gözden niḫān **imiş**
Cān-ı ciḫān u merkez-i cān ol deḫān **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 1). [imiş, -miş ]*

Yārüñ dehānı cān gibi gözden niḫān **imiş**
Cān-ı ciḫān u merkez-i cān ol deḫān **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 2). [imiş, -miş ]*

Bārīk o deñli kim kemeri mū-miyānınuñ
Āġuş ṭavḳ dīde-i mīm miyān **imiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 4). [imiş, -miş ]*

Sīnemde saḳlasam nola cānum gibi henüz
Cism-i laṭīf-i yār ki ser-cümle cān **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 6). [imiş, -miş ]*

Her dāg-ı sīne oldı fürūzān bir āftāb
Mihrüm o māh-pāreye günden ʿıyān **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 8). [imiş, -miş ]*

Derd-i derūn-ı şerḥe ne ḥācet ki ʿāşıḳuñ
Her bir nigāhı rāz-ı dile tercemān **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 10). [imiş, -miş ]*

Ol ẕevḳler o cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey dil o da bir zamān **imiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 12). [imiş, -miş ]*

Maḥbūblaruñ tevʾem **imiş** hicr ü viṣāli
Añsam nola geh derdini dārūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 11). [imiş, -miş ]*

Ḥasret-i yāre ġayet olmaz **imiş**
Bu firāḳa nihāyet olmaz **imiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 157). [imiş, -miş ]*

Ḥasret-i yāre ġayet olmaz **imiş**
Bu firāḳa nihāyet olmaz **imiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 158). [imiş, -miş ]*

Ḥāl ehli **imiş** Naẓīm kāl ehli degül
Maʿnīde şeh-i ciḫān ṣūretde gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 3). [imiş, -miş ]*

**i-:** *"-i" ek fiili.*

Laʿl-i lebüñle teşne olan ḫaste-i ʿaşḳa
Haṭṭuñ yoġ iken em dir **idüñ** şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 4). [idüñ, -dü, -ñ ]*

Aġyāre yiter rūḫṣat-ı güftār didükce
Esrāruma māḥrem dir **idüñ** şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 6). [idüñ, -dü, -ñ ]*

Rūḫsāruña ḳarşu gözümüñ yaşı aḳarken
Ḥūrşīd ile şebnem dir **idüñ** şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 8). [idüñ, -dü, -ñ ]*

Ṣiġar varaḳçe -i teng-i derūna ṣıġmaz **iken**
Ḳonulsa ṣafḥa-i eyyāma noḳṭa-i ġam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 13). [iken, -ken ]*

Gülzār-ı dil reyyān **iken** seylāb-ı eşk-i çeşm ile
Bilmezdi kimse nidügin ʿālemde şebnem nāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 5). [iken, -ken ]*

Görme erzānı Süleymān bārgāh-ı naẓm **iken**
Çeşm-i baḫtum çeşm-i mūr-ı nā-tüvāndan teng ü tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 143). [iken, -ken ]*

Onu da kārına meşġul **iken** olsa bārān
Bu ne sırdur ki ider herkesi lā-büd ḫayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 7). [iken, -ken ]*

Nedür ol sīm-ten maḥbūb-ı maṣlūb
Yine maṣlūb **iken** reftār ider ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 2). [iken, -ken ]*

**i-:** *"-i" ek fiili.*

Naẓīm nādire-perdāz-ı dehr **ise** ne ʿaceb
Ki bezm-i maʿrifetüñ rind-i nüktedānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 13). [ise, -se ]*

**i-:** *"-i" ek fiilin öğrenilen geçmiş zaman çekimi.*

Sebeb ṣahbā **iken** būs-ı leb-i gül-fāmuña ṣākī
Yine keyfiyyetin inkār iden cām-ı Cemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 11). [iken, -ken ]*

Nice ḥużūr ide gülşende seylī-i ḫurşīd
Henüz rāḥat **iken** der-ḳafā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 8). [iken, -ken ]*

Vīrān **idi** tezelzül-i cūd ile yāb yāb
Miʿmār tekyesinde yapıldı dil-i ḫārab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 4, Mısra 1). [idi, -di ]*

Var **idi** bir ḫabīr-i aḥvālüm
Aña maʿlūm **idi** benüm ḥālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 166). [idi, -di ]*

Geçmişdi Naẓīm cāna dehrüñ sitemi
Telḫ itmiş **idi** me ẕâḳkumu zehr-i ġamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 2). [idi, -di ]*

**i-:** *"-i" ek fiili (duyulan geçmiş zaman eki).*

Ṣūretde noḳṭadur dil-i şeydā Naẓīm līk
Maʿnīde ders-ḫāne-i kevn ü mekān **imiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 14). [imiş, -miş ]*

**i:** *"Ey!" seslenme ünlemi ('amû).*

Nuṭḳ-ı faṣiḥi dür Biñāġūş-ı Ḥaḳkānī
Her bir ḥadīṯ **i** ḥüccet ü burḫān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 30). [i, ]*

Yüz sürüp **i** iʿtiẕār ile iderüz
Dāmen-i ḫırḳa-i şerīfini būs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 3). [i, ]*

Derbān-ı bāb-ı ʿilm **i** cān ile ībn-i Ḥācib
Ferrāş-ı bezm-i faẓlı Kāżī Şüreyh-i Kindi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 5). [i, ]*

**i-:** *"İ-" ek fiilinin zarf-fiil eki almış hali (-iken).*

Dil bezm-i yāre maḥrem **iken** dūrdur henüz
Mest-i mey-i viṣāl idi maḫmurdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 1). [iken, -ken ]*

Olmış **iken** bu mertebe merġub
İkisi de anuñ olur maşlub *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 15). [iken, -ken ]*

Kim söyleşür ey peri nigāhuñla senüñ
Sen ġamzeñe mest **iken** ʿitāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 4). [iken, -ken ]*

Ḥasret-keş **iken** firāḳla dīde-i cān
ʿArż itdi yine ʿiẕār-ı pākin cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 1). [iken, -ken ]*

**i:** **Hatalı yazım.*

Hādim-i ḫalḳa-be-gūş dür-i sādāt-ı kirām
Bende-i bārgeh-i cūd **ı** hezārān çelebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 18). [ı, ]*

Dest-i miʿmār-ı ḥıfẓ **ı** itmededür
Yeʾsi vīrān ümīdi ābādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 75). [ı, ]*

**i-:** *"i-" ek fiilinin zarf fiil eki almış hali.*

Teşne-i dīdār **iken** oldı ḫaṭ-āver dil-rübā
Olmasın mı ʿāşıḳa hicrān hicrān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 11). [iken, -ken ]*

Müşterī ḳaḍı **iken** maḥkeme-i nüh-feleğe
İtdi bercīs kemālinden anuñ istiḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 251). [iken, -ken ]*

ʿAfvüñe şefḳatüñe ḳalmış **iken** ʿabd-i ʿaṣīm
Levḥ-i ʿiṣyānumı ʿafvüñ nola ṭūmār itse *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 109). [iken, -ken ]*

Hayf şīrīn-meẕāḳ-ı vuṣlat **iken**
Eyledi telḫ ʿayşümi hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 165). [iken, -ken ]*

Bilmiş **iken** o şūḫ-ı mekkārı
Cānumuñ cānı ʿömrümün varı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 131). [iken, -ken ]*

İçlerinde o demde bir bī-dīn
Yoġ **iken** beynümüzde kibr ile kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 136). [iken, -ken ]*

Künc-i ġamde demādem aġlar **iken**
Nār-ı ḥasretle sīne daġlar **iken** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 163). [iken, -ken ]*

Künc-i ġamde demādem aġlar **iken**
Nār-ı ḥasretle sīne daġlar **iken** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 164). [iken, -ken ]*

Bu rubāʿiyle eyledüm işʿār
Ḥayretde **iken** firḳatle dīde-i cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 226). [iken, -ken ]*

ʿĀşıḳ mıdur ol ki ḫidmet-i cānānda
Miskīn ü żaʿif **iken** tenû-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 4). [iken, -ken ]*

Baṭburun-zāde o pīr-i fānı
Başına olmış **iken** āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 2). [iken, -ken ]*

**i-:** *"i" ek fiilinin koşul eki (-sa) almış hali.*

Āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl olmaz **iseñ**
Saña bir kimse dimez aġlama gül bīgāne

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 7). [iseñ, -se, -ñ ]*

İtme naḫl-i keremüñden beni bir laḥẓa cüdā
Sāye-veş ister **iseñ** ḫāk ile yeksān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 8). [iseñ, -se, -ñ ]*

Mevḳıf-ı şerm ü ḥacāletde ḳalan küstāḫım
Her ne emr eyler **iseñ** ʿafv ile fermān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 14). [iseñ, -se, -ñ ]*

Gül **iseñ** bülbülündür şemʿ **iseñ** pervāne-i şevḳuñ
Dil ü cānda nedür dirseñ bu nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 7). [iseñ, -se, -ñ ]*

Gül **iseñ** bülbülündür şemʿ **iseñ** pervāne-i şevḳuñ
Dil ü cānda nedür dirseñ bu nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 7). [iseñ, -se, -ñ ]*

Ḳalbüñde o yār yir ider ʿāşık **iseñ**
Ḳān-ı güher olmaz olmayan gevher-i ḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 3). [iseñ, -se, -ñ ]*

**i-:** *"-i" ek fiili.*

Nālesin itmez **idi** bezm-i çemende tekrār
Naġme-i bülbüle gül ṭutmasa ey dil güşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 3). [idi, -di ]*

Baġlansa zülfine o büt-i deyr-i ʿişretüñ
Zünnār nāmın anmaz **idi** yir hemen hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 6). [idi, -di ]*

Nihān **idi** naẓārı evvel ol perīye dilüñ
Cünūn-ı ʿaşḳ ile gitdükce āşikāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 7). [idi, -di ]*

Dām itmiş **idi** murġ-ı dil ü cāna Naẓīma
Gāhī girih-i zülfini gīsūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 13). [idi, -di ]*

Āferīneş daḫi maʿdūm **idi** mevcūd iken ol
Āferīde heme nābūd **idi** ferdā ferdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 169). [idi, -di ]*

Āferīneş daḫi maʿdūm **idi** mevcūd iken ol
Āferīde heme nābūd **idi** ferdā ferdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 169). [idi, -di ]*

Ey ḳad-i serv-i çemān-ı çemen-i ġaybü'l-ġayb
Sāyebān eyler **idi** sāyeñi bulsa Ṭūbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 294). [idi, -di ]*

Dem-i ḳıyamete dek tā zamān-ı Ḳābilden
Daḫi alınmaz **idi** ḫūn-ı nā-ḥaḳ-ı Hābīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 60). [idi, -di ]*

Sen ol çerāġ-ı hedāsın ki kimse bulmaz **idi**
Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı eġer ẕātuñ olmaşaydı delīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 113). [idi, -di ]*

Karaḳullukçu **idi** bāb-ı celālinde Zuḫal
Pāsbān itdi sipihre ol şeh-i ʿālem-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 29). [idi, -di ]*

Ne **idi** baḫr-ı temennāda bād-bān açmaḳ
Olaydı zevraḳ-ı ümmīdümiñ ḳapūdanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 3). [idi, -di ]*

Şeyḫ-i güzīn ü pīr-i kerāmet-penāh **idi**
Ġavṣ-ı zemāne ḳuṭb-ı felek-bārgāh, **idi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 1). [idi, -di ]*

Şeyḫ-i güzīn ü pīr-i kerāmet-penāh **idi**
Ġavṣ-ı zemāne ḳuṭb-ı felek-bārgāh, **idi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 1). [idi, -di ]*

Şeyḫ-i güzīn ü pīr-i kerāmet-penāh **idi**
Ġavṣ-ı zemāne ḳuṭb-ı felek-bārgāh, **idi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 2). [idi, -di ]*

Çarḫ-ı Hudāda mihr-i ciḫāntāb-ı maʿrifet
Burc-ı ledünde maṭlaʿ-ı ḥikmetde māh **idi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 4). [idi, -di ]*

ʿĀlem bilürdi ẓāḫir u bāṭın velāyetin
Mülk-i kemāle ṣūret ü maʿnīde şāḫ **idi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 6). [idi, -di ]*

Virmişdi ẕātı savmaʿa-i ʿāleme şeref
Maʿlūm **idi** o ʿārif içün sırr-ı men ʿaref *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 2). [idi, -di ]*

Nā-güfte her maḳālüñ o ḳuṭb **idi** vāḳıfı
Esrār-ı nāşīdenüñ olmışdı kāşifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 1). [idi, -di ]*

Hanümān-sūz-ı nigāh olmış **idi** şuʿle-i nāz
Olmadan eşk-i terüm revġan-ı ḳandil-i niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 16, Mısra 1). [idi, -di ]*

Pāy-ı ʿaḳlumda yoġ **idi** ḳaydum
Şāḫbazān-ı nāz **idi** ṣaydum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 32). [idi, -di ]*

Bī-ġam-ı rūzgār **idi** nāmum
Kāmrāne geçerdi eyyāmum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 47). [idi, -di ]*

Çarḫ yanumda berg-i tere **idi**
Gözüme āftāb ẕerre **idi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 49). [idi, -di ]*

Pür-neşāṭ **idi** meclis-i ṭarabum
ʿİyd ü Ḳadr olmış **idi** rūz ü şebüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 57). [idi, -di ]*

Meskenüm bāġ u rāġ **idi** evvel
Baña ṭaġ üsti bāġ **idi** evvel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 60). [idi, -di ]*

Var **idi** bir ḫabīr-i aḥvālüm
Aña maʿlūm **idi** benüm ḥālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 165). [idi, -di ]*

Māḥrem-i rāz u yār-i ġārum **idi**
Kūşe-i ġamde ġam-güsārum **idi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 167). [idi, -di ]*

Gāh gāh eyle az az eyle
Beni senden ayırmış **idi** ʿadū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 306). [idi, -di ]*

Sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı Edrine bī-cān **idi**
Ḥaḳ bu kim rūḫ-ı revān oldı bu āb-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 29). [idi, -di ]*

Bunca ṣuyı bunca demlerdür anuñ dergāhına
Dīdesinden āb-ı ḥasret-rīz **idi** ṣubḥ u mesā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 6). [idi, -di ]*

Şiʿr-i cān-baḫş u dil-efrūzla vālā-ter **idi**
Pāyesi her birinüñ mertebe-i şiʿrādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 5). [idi, -di ]*

ʿİlm ü ʿirfān ile bir ẕāt-ı ḥikem-perver **idi**
Şeyḫ-i murtāż **idi** ḥattā veraʿ u taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 7). [idi, -di ]*

ʿİlm ü ʿirfān ile bir ẕāt-ı ḥikem-perver **idi**
Şeyḫ-i murtāż **idi** ḥattā veraʿ u taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 8). [idi, -di ]*

Meftūn **idi** ḥüsn ü ḫulḳına ins ü perī
Aḫlāḳ-ı ḥüsnde bir güzeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 3). [idi, -di ]*

Baña ḥayātı ile Ḳadr ü ʿıyd **idi** şeb ü rūz
Dilüñ cemāli **idi** mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 5). [idi, -di ]*

Baña ḥayātı ile Ḳadr ü ʿıyd **idi** şeb ü rūz
Dilüñ cemāli **idi** mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 6). [idi, -di ]*

Ciḫānda kimseyi āzürde-ḫāṭır eylemedi
Dem-i tehevvür anuñ ḥilm ü rıfḳ **idi** ġażabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 8). [idi, -di ]*

**i-:** *"-i" ek fiili.*

Var **ise** miṣli āyīnede ʿaksidür yine
Şekl-i beşerde ġayret-i ḥūr olmış ol perī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 7). [ise, -se ]*

Ne murād itdi **ise** virdi iki ʿālemde
Ḳıldı her ḥācetini Ḥażret-i Allāh revā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 267). [ise, -se ]*

Aña imdād-res olmazsañ eġer vā-ḥayfā
Keremüñden dü-ciḫānda ne ḳadar müẕnib **ise** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 314). [ise, -se ]*

Civār-ı ʿizzetünde her gedā kim mīhmānuñdur
Serāpā cürm **ise** ḫuld-i berīn içre muḫalleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 84). [ise, -se ]*

Nola muḥāl **ise** maġrur dūn ile ülfet
Olur vücūdı gibi ṣoḥbet-i leʾīm ṣakil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 29). [ise, -se ]*

**i-:** *"-i" ek fiili.*

Gözlerüm var **imiş** seni görecek
Şükrülillāh cemālüñi gördüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 295). [imiş, -miş ]*

Üftādesine muḥāl **imiş** rāh-ı necāt
Ḳanlı kūyudur meġer ki çāh-ı zeḳanuñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 3). [imiş, -miş ]*

Ḥāli bu **imiş** bülbül-i zār ile gülüñ
Sen ister iseñ aġla göñül ister gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 3). [imiş, -miş ]*

**i-:** *"-i" ek fiili.*

Cevāhir-i süḫanum ey dil eyle zīver-i gūş
Yiter bu ḳıṭʿa-i yāḳūt ehl **iseñ** temṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 46). [iseñ, -se, -ñ ]*

Ḥāli bu imiş bülbül-i zār ile gülüñ
Sen ister **iseñ** aġla göñül ister gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 4). [iseñ, -se, -ñ ]*

Āyā kimüñledür kime oldı ʿaceb nedīm
Yaʿnī kimi sever dir **iseñ** şimdi ʿan-şamīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [iseñ, -se, -ñ ]*

**i-:** *"-i" yardımcı fiili.*

Fehm it beḳāsını bu ṭarabgāh-ı ʿālemüñ
Hüşyār **iseñ** nümūnesi bezm-i şebānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 18). [iseñ, -se, -ñ ]*

Esīr-i ḥāli olup ḫaṭṭı fikrine düşdüm
Kemīne noḳṭa-i nāçīz **idüm** kitāb oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 12). [idüm, -dü, -m ]*

Bilmemiş ẕevḳ-ı vişālüñ ġam-ı hicrān **idügin**
Vuṣlata ṣubḥ-ı ṭarab hecre şeb-i tār diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 5). [idügin, -düg, -i, -n ]*

Ḳande bir ġonçe ola bülbül **idüm**
Naġme-perdāz-ı meclis-i gül **idüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 38). [idüm, -dü, -m ]*

**i-:** *"-i" ek fiili.*

Emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳ **idi** sīnemde üstüḫvān
Deryā-yı ḥüsn eylemeden āşikār mevc

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 11). [idi, -di ]*

Gelsün ayaġuña dir **iseñ** Leylī-i murād
Semt-i cünūnı ṭut reviş-i âḳılânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 13). [iseñ, -se, -ñ ]*

Senden ayırmaz **idi** ölince nigāhını
Murġ-ı dil-i ṭapīde fitrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 13). [idi, -di ]*

Dil bezm-i yāre maḥrem iken dūrdur henüz
Mest-i mey-i viṣāl **idi** maḫmurdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 2). [idi, -di ]*

Ẕevḳ eyle varup ṣoḥbetine ehl-i meẕāḳuñ
Gel bāri nebāt olmaz **isen** çūb-ı nebāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 4). [isen, -se, -ñ ]*

Destān-ı rūzgāra zinḫār sīne germe
Sührāb **iseñ** olursun āḫir zebūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 6). [iseñ, -se, -ñ ]*

Ṭıfl iken sīnem **idi** cilvegahüñ dāye gibi
Düşeyüm pāyuña ey serv-i sehī sāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 1). [idi, -di ]*

Bir ġılāf içre iki ḫançer **idi**
ʿAks-i ebrūları dilümde hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 157). [idi, -di ]*

ʿArż itdi rūy-ı zerdin o sīmīn-bere Naẕīm
Bildürdi fenn-i ʿaşḳ **idügin** kīmyāgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 14). [idügin, -düg, -i, -n ]*

Huddām-ı bezmine dir **idüm** ferş-i rāh olur
Ger olmayaydı aṭlas-ı gerdūnuñ Ülkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 61). [idüm, -dü, -m ]*

Meskenüm bāġ u rāġ **idi** evvel
Baña ṭaġ üsti bāġ **idi** evvel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 59). [idi, -di ]*

Māḥrem-i rāz u yār-i ġārum **idi**
Kūşe-i ġamde ġam-güsārum **idi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 168). [idi, -di ]*

Deşt ü dāmānūña yüzüm sürdüm
Bulmış **idi** kemāl-ı ẕevḳ-ı viṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 298). [idi, -di ]*

Germ-bāzār **idüm** şerāb gibi
Hāne-ber-dūş **idüm** kebāb gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 42). [idüm, -dü, -m ]*

Görmeġe ol maḳāmı rāġıb **idüm**
Cuy-veş sū-be-sū revān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 221). [idüm, -dü, -m ]*

Gencīne gibi oldı niḫān hāk-i tīrede
Bir gevher-i kemāl **idi** ḥaḳḳā o pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 8). [idi, -di ]*

**i-:** *"i" ek fiili.*

Bāġ-ı dehri tāze vü reyyān ider feyż-i nemi
Bir kef-i nāçīz **iken** baḥr-i nevālinde seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 6). [iken, -ken ]*

**i-:** *"-i" ek fiili.*

İlticā eyle Ḥabīb-i Ḥaḳḳā
Der-i maʿbūdı **idin** cāy-ı penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 12). [idin, -di, -ñ ]*

**-i:** *İ- yardımcı fiili.*

Ġarīk-ı ʿaşḳ ınaçîn **-i** cebīn-i nāzı ḫubānuñ
Nuḫustīn mevce-i deryā-yı

istiġnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 9). [-i, ]*

**ʿibād:** *Kullar.*

Kâr-āgehi ʿ**ibāduñ** şulṭānı her bilāduñ
Evreng ü ʿadl ü dāduñ ḥaḳān-ı kārdānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 9). [ʿibāduñ, -uñ ]*

**ibāduʿllah:** *Allah'ın kulları.*

Ḥarīm-i ḳurb-ı Ḥaḳ Māḥrem-serāy-ı sırr-ı Sübḥānī
Ki miḥrāb-ı der-i cānı **ibāduʿllaha** maʿbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 12). [ibāduʿllaha, -a ]*

**iblīs-i ġūl-veş merdūd:** *Kovulmuş gül yüzlü şeytan.*

O melekden beni ayırdı ḥasūd
Ola **İblīs-i ġūl-veş merdūd** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 142). [iblīs-i ġūl-veş merdūd, ]*

**ibn-i ḫācib:** *İbn-i Hâcib.*

Hāżır gerekse ġāʾib ḫākderinde ṭālib
Ol derde **İbn-i Ḥācib** derbān-ı derdmendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 8). [ibn-i ḥācib, ]*

**ibn-i ḫācib:** *Sadrazamın oğlu.*

Derbān-ı bāb-ı ʿilm i cān ile **ībn-i Ḥācib**
Ferrāş-ı bezm-i faẓlı Kāẓī Şüreyh-i Kindi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 5). [ībn-i ḥācib, ]*

**ibn-i ḫācib:** *Hâcib ( Sadrâzam, vezir, mâbeyinci vb. devlet büyüklerine verilen unvan. ) ın oğlu.*

Hāk-i dergāh-ı kemāli sürme-i ʿaynü'l-ḳużāt
**İbn-i Ḥācib** bāb-ı ʿirfānında çārūb-der-baġal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 14). [ibn-i ḥācib, ]*

**ibn-i ḫācib:** *Kapıcının oğlu.*

Mesned-nişīn-i faẓl ü hüner zü-fünūn-ı dehr
Kim **ībn-i Ḥacib** olsa revā ḥācib-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 34). [ībn-i ḥacib, -sa ]*

**ībn-i ḫācibe:** *İbn-i Hacib; asıl adı Osman bin Ömer bin Ebubekir olan Mâlikî mezhebinin meşhur fıkıh âlimi, dil bilimci ve yazar.*

Gelse ḥużūr-ı dānişine **ībn-i Ḥācibe**
Faẓl u kemāli perde-i şerm ü ḥivāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 29). [ībn-i ḥācibe, -e ]*

**ībn-i malḳoç:** *Malkoçoğlu.*

İtdügi cevri gūsfend-i dile
İtmedi **ībn-i Malḳoç** u Ḳaraman *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 186). [ībn-i malḳoç, ]*

**ibni mesʿūd:** *İbn - i Mesud.*

Vālih-i āyīne-i ṭalʿatüñ **Ibni Mesʿūd**
ʿĀşıḳ-ı derd ü ġamuñ cān ü dil-i Bū Derdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 299). [ibni mesʿūd, ]*

**ibni sīnā:** *İbn-i Sina; büyük bir alim.*

**İbni Sīnā** gibi her kūşede biñ ḫastesi var
Yazmamış ʿillet-i bīmārını Ḳānūn-ı şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 167). [ibni sīnā, ]*

**ibni sīnā:** *İbnî Sinâ.*

Cān atar rūḫ-ı Felātun da ḫam-ı muḫbireme
Teşne-leb ney-şeker-i ḫāmeme **ībni Sīnā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 40). [ībni sīnā, ]*

**ibrāhim efendi:** *İbrahim Efendi.*

Dirīġā Naḳşī **İbrāhim Efendi** göçdi dünyādan
İlāhī ol ʿazīze cennet ü Kevṯerle kıl iʿzāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 1). [ibrāhim efendi, ]*

**ibrāhim-i edhem:** *İbrahim bin Edhem, zahid, sufi muhaddis.*

Cebhe-fersā-yı rikābı eşheb-i evṣāfınnuñ
Nice **İbrāhim-i Edhem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 62). [ibrāhim-i edhem, ]*

**ibret:** *Ders alma, uyarıcı ders.*

Yoḳdur vefā bu ʿālem-i gānīde **ibret** al
Şeyḫu'ş-şüyūḫ o mürşid-i ʿālī-veḳārdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 3). [ibret, ]*

ʿ**ibret:** *Bir olaydan çıkarılan göz açıcı, uyarıcı ders.*

Aḥbabını itdi mātem-i fevti melūl
ʿ**İbret** alacaḳ ʿaceb maḥaldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 10). [ʿibret, ]*

ʿ**ibret:** *Bir olaydan çıkarılan göz açıcı, uyarıcı ders.*

Ḳāf-ı istiġnādadur sīmurġ-ı ṭabʿ-ı ehl-i dil
Dīde-i ʿ**ibretle** baḳ seyr eyle ʿanḳā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 8). [ʿibretle, -le ]*

ʿ**İbret** yitişür ṭūṭī-i şīrīn-süḫanı gör
Āyīnede baḳ söyleyene söyledeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 1). [ʿibret, ]*

ʿ**ibret:** *Bir olaydan çıkarılan göz açıcı, uyarıcı ders.*

Her perī-sīmā-yı ʿ**ibret** gösterür ṣubḥ u menbā
Ben bu ḫammāma didüm germābe-i ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 1). [ʿibret, ]*

Demsāz olur ṣādāña ḳıyās itme kūhsār
Güş eyle ʿ**ibret** al saña senden ḫaber virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 8). [ʿibret, ]*

ʿ**ibret-nümā:** *Ibret gösteren, ibret veren.*

Her perī-sīmā-yı ʿibret gösterür ṣubḥ u menbā
Ben bu ḫammāma didüm germābe-i ʿ**ibret-nümā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 2). [ʿibret-nümā, ]*

Olmada ʿ**ibret-nümā** timṯāl-i günāgün ile
Çarḫ-ı mīnā-fām beñzer ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 15). [ʿibret-nümā, ]*

**ibtidā:** *Önce, ilk olarak.*

Bir ḥadeng-endāz-ı ṣāḥib-kabżadur kim **ibtidā**
Şast tīrden dīde-i düşmende eyler imtiḥān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 7). [ibtidā, ]*

**iç-:** *Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.*

Āb-ı ḥayātı **içmem** ṣunsa raḳīb-i nādān
Cām-ı viṣāli çekmem aġyār-ı dūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 11). [içmem, -me, -m ]*

Yir **içerken** anuñla şām u seḥer
Baña dirken peder ben aña püser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 137). [içerken, -er, -ken ]*

**<u>iç-:</u>** *Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.*

Gitmezdi Ḳays-ı zāruñ ṣabr u sükūn elinden
Leylānuñ **içmeseydi** cām-ı cünûn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 2). [içmeseydi, -me, -se, -y, -di ]*

**<u>iç:</u>** *Arasında, içinde; -da/-de.*

ʿAks-i rūḫuñ ki dīde-i bīnā **içindedür**
ʿAyniyle bir perīdür o mīnā **içindedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 1). [içindedür, -i, -n, -de, -dür ]*

ʿAks-i rūḫuñ ki dīde-i bīnā **içindedür**
ʿAyniyle bir perīdür o mīnā **içindedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 2). [içindedür, -i, -n, -de, -dür ]*

Saña dil oldı bāṭın u ẓāhirde cilve-gāh
Āyīnedür ki ṣūret ü maʿnā **içindedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 4). [içindedür, -i, -n, -de, -dür ]*

Bir dil ki anda eyleye işrāk nūr ʿaşḳ
Fānūsdur kı şem-i şeb-ārā **içindedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 6). [içindedür, -i, -n, -de, -dür ]*

Bir dil-ḫarābı yapmada saʿy eyleyen kişi
Olsun ṣafāda beyt-i muʿallā **içindedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 8). [içindedür, -i, -n, -de, -dür ]*

Derd-i derūnum anlayamaz müddeʿī benüm
Ḥāl-i dilüm bilür o kī ḥālā **içindedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 10). [içindedür, -i, -n, -de, -dür ]*

Ḳalbiñde kīne ḫāṣid-i bed-gevherüñ müdām
Döndi hemān o āteşe ḫāra **içindedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 12). [içindedür, -i, -n, -de, -dür ]*

Teʾsīr-i feyż-i ʿaşḳ-ı dil-i ṣāfda Naẓīm
Bir ābdur ki gevher-i yektā **içindedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 14). [içindedür, -i, -n, -de, -dür ]*

**<u>iç-:</u>** *(su) içmek.*

Naẓīm girye-künān fevtine didüm tārīḫ
Cinānda Kevṯer **içe** dembedem ʿAlī Çelebi (1103) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 16). [içe, -e ]*

**<u>iç-:</u>** *Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.*

Mey **içme** ġayr ile itme ʿiẕāruñı gül-reng
Ṣaḳın olur rūḫuña perde-i ḥicāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 7). [içme, -me ]*

**<u>iç-:</u>** *Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.*

Yimez **içmez** üstüḫvānı görinür
Başını açup vücūdın bürinür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 3). [içmez, -mez ]*

**<u>iç-:</u>** *Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.*

Ayaḳ çeküp yüridi bu meclis-i fenādan
Cennetde Kevṯer **içdi** ḥūr-ı cinānı ḳoçdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 4). [içdi, -di ]*

**<u>iç-:</u>** *Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak*

Derdī-i dürdi meygede-i ʿaşḳ-ı yārda
Peymānesi ṭolınca **içe** Cem-meniş budur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 10). [içe, -e ]*

**icābet:** *Ar. Kabul etmek, edilmek.*

Ḥaḳdan duʿā-yı devletin itdükce ol şehüñ
Māhsūs ola **icābete** bir sāʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 22). [icābete, ]*

**icād-ı vücūd:** *Allah'ın varlığının yaratma gücü.*

Ey ẕāt-ı şerifi eşref-i māḫlūḳat
**İcād-ı vücūdı** bāʿis-i mevcūdāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 2). [icād-ı vücūd, --ı ]*

**iʿcāze:** *Şaşırtmak.*

Şiʿr-i ḫāṣid beñzemez medḥünde nuṭḳ-ı pāküme
Siḥr-i Hārūt olsa **iʿcāze** nice tanẓīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 70). [iʿcāze, ]*

**icāzet:** *İzin, ruhsat.*

Ümīd odur ki idem güne güne evṣāfuñ
Eġer **icazetüñ** olursa baş u cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 100). [icazetüñ, -üñ ]*

**içim:** *Bir yudum miktarında olan.*

Lebi ʿāyniyle çeşme-i ḥayvān
Bir **içim** ṣudur ol şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 92). [içim, ]*

**içinde:** *"İçinde, arasında" anlamlarına gelen bir ifade.*

Nücūm **içinde** döner māh-ı ʿālem-efrūza
Naẓīm ḥaḳ bu ki her encümende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 13). [içinde, ]*

Görince ḫalḳa-i zülfinde ḫālin eyledi meyi
Kebūter-i dili gör dām **içinde** çīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 10). [içinde, ]*

Dāġ dāġ üstine yaḳmış o perī sāʿidine
Gül **içinde** gül açılmış yine bir dāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 4). [içinde, ]*

**içinde:** *İçinde*

**İçinde** çar ʿunṣurdan üçü var
Yidi gencüñ türāb ü āb ile nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 9). [içinde, ]*

**iclāl:** *Ululuk, mehâbet.*

Ġazāl-i ḥāveri fitrāk bend-i rāḫṣān **iclāli**
Kemend-i ḥükmine nesr-i felek ṣayd-ı muḳayyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 31). [iclāli, ]*

Dôstān-ı ḳadr ü iḳbāli ʿazīz ü ser-bülend
Düşmenān-ı ʿizz ü **iclāli** ẕelīl ü ḫvār u zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 12). [iclāli, ]*

Kāse-şuy-ı tenevvür **iclāli**
Şeh-i faġfur u ḫüsrev ü ḫaḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 53). [iclāli, ]*

Rāḫṣ-ı ḳader-şitābı naʿl itmiş āftābı
İḳbāl hem-rikābı **iclāl** hem-ʿinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 126). [iclāl, ]*

**iclāl:** *Büyüklük, ululuk, azamet, kudret.*

Mihr ü meh-felek nücūm evtād zer Cevzā ṭınāb
Erdebī **iclālinüñ** çarḫ-ı felek bir pāderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 174). [iclālinüñ, -i, -nüñ ]*

**iclāl:** *Büyük ve ulu.*

Eyledi yümn ile **iclāl** ile Aḥmed Hān cülūs
Oldı bu tārīḫ-i müsteşnā dür-i maʿnā-ṣadef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 19). [iclāl, ]*

Bezm-i iḳbālinde **iclāl** ü saʿādet hem-nişīn
Meclis-i ḳadrinde ʿizz ü şān nedīm-i ḫayr-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 39). [iclāl, ]*

**iclāl ile:** *Büyüklükle, azametle.*

Mevlā muʿāmmer eyleye şehzādesin **iclāl ile**
Tevfīḳ-ı Ḥaḳḳ aña ẓāhir ʿavn-i ilāhī dest-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 9). [iclāl ile, ]*

**iclāl-i bārigāh-ı celālinde:***Görkemli çadırın ululuğu.*

**İclāl-i bārigāh-ı celālinde** rū-be-ḫāk
İkbāl āsitān-ı nevālinde cebhe-sāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 21). [iclāl-i bārigāh-ı celālinde, -in, -de-n, -de ]*

**içlerinde:** *Aralarında.*

**İçlerinde** o demde bir bī-dīn
Yoġ iken beynümüzde kibr ile kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 135). [içlerinde, ]*

**icmālā:** *Kısaca, özetleyerek.*

Defter-i kevn ü mekān almıya evvel saṭırın
Olsa tafṣīl-i şenā-yı ṣıfātı **icmālā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 146). [icmālā, ]*

**icmal-i dāstānı:** *Destanı özetlemek.*

Tedbīrde müsellem teslīm-i tīġı ʿālem
Tafṣīl-i ḥāl-i Rüstem **icmal-i dāstānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 78). [icmal-i dāstānı, -ı ]*

**icrā:** *Akıtma, akma.*

Ṭabʿum İskender-i maʿnā ḳalemüm Ḫıżr-ı beyān
Nola itse süḫanum āb-ı ḥayātı **icrā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 34). [icrā, ]*

**icrā:** *1-Yapma, yerine getirme, uygulama.*

Cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ idüp **icrā** ḥükmin
Oldı reyyān u muṭarrā bu çemen-zār-ı fenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 285). [icrā, ]*

Tā-be-key tekşīr-i güftār eyledüñ ġass u şemīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin **icrā** eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 130). [icrā, ]*

Naẓīm ḥaḳ bu ki cānbaz-ı kilk-i çūbīn-pā
Hünerler eyledi **icrā** bu rīsmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 120). [icrā, ]*

Yoncānuñ ṣuyın aḳıtdı dergeh-i vālāsına
İtdi **icrā** çeşme-i māʾü'l-ḥayātı gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 24). [icrā, ]*

Ḥükmini **icrā** idüp ol pādişāḫ-ı baḥr ü ber
Oldı cāri ʿāleme bu çeşmesār-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 3). [icrā, ]*

Ḥükmini taḳvīm-i şerʿüñ eyledi **icrā** yine
Vefḳ-ı ʿadli oldı ḥırz-ı bāzū-yı dīn ü düvel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 25). [icrā, ]*

Tekyede bu kār-ı ḫayrı itdi **icrā** ecrini
İki ʿālemde vire aña Hudā-yı Müsteʿān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 5). [icrā, ]*

**icrā itdi:** *Yapmak, yerine getirmek, bir işi yürütmek.*

Nāvedān-ı ravża-i naʿtuñ olup kilk-i terüm
Cennet-i vaṣfuñda **icrā itdi** āb-ı Kevs̱eri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 198). [icrā itdi, -di ]*

**icrā-yı aḥkām eyleseñ:** *Hükümleri yerine getirmek.*

Nāʾib ü ḳāżī olup **icrā-yı aḥkām eyleseñ**
Rüşvet almazsañ eger dirler riyādur işleri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 89). [icrā-yı aḥkām eyleseñ, -se, -n ]*

**icrā-yı emr-i şerʿ:** *Adalet kanunlarını yerine getirmek.*

Ḥaḳ üzre ʿadl ü dād ile **icrā-yı emr-i şerʿ** idüp
Bürḫān-ı ḥükm-i ṣāʾibi ḫaṭṭ-ı ḫaṭādan sādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 13). [icrā-yı emr-i şerʿ, ]*

**icrā-yı emr-i şerʿle:** *Şeriat emirlerini yerine getirmekle.*

**İcrā-yı emr-i şerʿle** maʿrūf o deñli kim
Sulṭān-ı nehyi ḥabs-i medīd itdi münkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 55). [icrā-yı emr-i şerʿle, ]*

**icrā:** *Yapma, yerine getirme.*

Bir yire gelse iderler **icrā**
Ṣanʿatın biri birinden aʿlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 7). [icrā, ]*

**içre:** *" İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.*

Ṣaf çekdi kūy-ı yārde ʿuşşāk ṣubḥ-dem
Gūyā ḳuruldı ʿarşa-i ʿaşḳ **içre** kār-zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 6). [içre, ]*

Zīr-i ser-i zülfinde o rūḫsārı görenler
Gūyā şeb-i Ḳadr **içre** doġan nūr ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 10). [içre, ]*

**içre:** *"-de,-da", içinde.*

Kūyuñda görüp cilve-i nāz ile ḫırāmān
Firdevs-i berīn **içre** olan ḥūr ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 16). [içre, ]*

**içre:** *" İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.*

Ten-i billūrī fānūs **içre** gūyā şemʿi-rūşendür
Çıḳup germābeden ol sīm-ber kim pīrehenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 11). [içre, ]*

Per-i murġān degüldür āşiyān itdükde başında
Ser-i Mecnūn-ı şeydā ʿarşa-i ʿaşḳ **içre** tellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 10). [içre, ]*

Ġonce açılup oldı gül ārāyiş-i bāzār
Bülbül ḳafes **içre** sen esīr-i neġamāt ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 8). [içre, ]*

Feryād u nāle eyler ol büt-perest-i nāzuñ
Deyr **içre** gāh nāḳūs geh erġānūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 10). [içre, ]*

Açılmış şāḫda katmer gül-i zībā ḳıyās itdüm
Görüp daġ **içre** tāze daġını ol sīm-sāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 4). [içre, ]*

Yārüñ bu leṭafetle teni pīrehen **içre**
Gūyā ki hemān rūḥ-ı revāndur beden **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 1). [içre, ]*

Yārüñ bu leṭafetle teni pīrehen **içre**
Gūyā ki hemān rūḥ-ı revāndur beden **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 2). [içre, ]*

**içre:** *" İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.*

O ṭıfl-ı nev-resüñ āyīne **içre** ʿaksini gūyā
Gören taṣvīr-i ʿİsādur ṣanūr Meryem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 5). [içre, ]*

Mirʾāt-ı dilde cilve-nümā sensin ey perī
Olmaz vilāyet **içre** şeh-i ḳāmrān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 10). [içre, ]*

**içre:** *" İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.*

Yāḳut-ı müferrih lebi dendān-ı laṭīfi
Şān bir dizi lüʾlüʾdür o dürc-i dehen **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 4). [içre, ]*

Hūn-ı dili eşkümle revān eyledi çeşmüm
Mercān bulunursa nola baḥr-ı ʿAden **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 6). [içre, ]*

Āġūşda yār olmayıcak pīreheninde
Bir mürdeye beñzer ten-i ʿāşıḳ kefen **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 8). [içre, ]*

O Yūsuf-ı ḥüsnüñ yitişür fikr-i cemāli
Yaʿḳūb-ı dile kūşe-i Beytü'l-ḥazen **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 10). [içre, ]*

Çengāl-ı ser-i zülf-i siyāhıyla bulur yār
Delv-i dil-i üftādemi çāh-ı ẕeḳan **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 12). [içre, ]*

İhyā-yı maʿānīde Naẓīmā yine sensin
Feyż-i dem-i cān-baḫş ile ehl-i süḫen **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 14). [içre, ]*

Hūn-ı dil-i mecrūḫ mı çeşm-i terüm **içre**
Ya bāde-i gül-reng midür sāġarum **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 1). [içre, ]*

Hūn-ı dil-i mecrūḫ mı çeşm-i terüm **içre**
Ya bāde-i gül-reng midür sāġarum **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 2). [içre, ]*

Tedbīr-i müdāvāde düşe ʿacze Felāṭūn
Bir derd-i niḫāndur dil-i ġam-perverüm **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 4). [içre, ]*

ʿAks-i rūḫı lebrīz-i cünūn itdi derūnum
Kim var göre mirʾāt-ı ṣafā-güsterüm **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 6). [içre, ]*

Kül itdi yaḳup ʿaşḳ vücūdum dil-i sūzān
Bir aḫkere dönse nola ḫākisterüm **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 8). [içre, ]*

O şāḫsüvār-ı reh-i ʿaşḳum ki piyāde
Mecnūn gibi niñ şifte var leşkerüm **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 10). [içre, ]*

Mest itdi ciḫānı eşer-i āh-ı derūnum
Bu būy-ı dil-āvīz nedür micmerüm **içre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 12). [içre, ]*

Ṭabʿumda Naẓīmā eşer-i feyż-i Hudādur
Bu āb-ı ṣafaḳ-baḫş ki var gevherüm **içre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 14). [içre, ]*

Gül-i bāġ-ı leṭāfetdür deḫānı
Gül **içre** bülbül-i gūyā zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 4). [içre, ]*

Enbiyā vü rüsül **içre** aña yoḳdur şānī
Ki nübüvvetle risāletle odur müsteşnā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 109). [içre, ]*

Enbıyāsı gibidür ḳavm-ı Kelīmu'llāhuñ
Didi ol faḫr-ı ciḫān ümmetüm **içre** ʿulemā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 180). [içre, ]*

Oldı fermān-beri Süleymānlar
Enbiyā **içre** faṣṣ-ı ḫātemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 12). [içre, ]*

Civār-ı ʿizzetünde her gedā kim mīhmānuñdur
Serāpā cürm ise ḫuld-i berīn **içre** muḫalleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 84). [içre, ]*

Çar-yār oldı o cemʿ **içre** vefādār-ı ḳadīm
O çeḫāruñ biridür Ḥażret-i Ṣıddīk-ı ʿatīḳ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 69). [içre, ]*

Münkirüñ yanında nāmuñ mülḥid ü zındīḳdur
Hālḳa-i ẕikr **içre** olsañ feyż-i Ḥaḳkuñ maẓḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 82). [içre, ]*

Zamān-ı şalṭanatuñda hüner-veran **içre**
Ser-āmed-i şuʿarādur süḫande eşʿardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 153). [içre, ]*

Biñdükce rāḫşa ʿarṣa-i rezm **içre** gūyiyā
Sī-murġ-ı kūh Ḳāña ṣāḥib-ḳırān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 51). [içre, ]*

Bir ġılāf **içre** iki ḫançer idi
ʿAks-i ebrūları dilümde hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 157). [içre, ]*

Fermān-beri Feridun māḥkūmı rubʿ-ı meskūn
Ordusı **içre** gerdūn bir çetr-i asmānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 20). [içre, ]*

Gözde ḫayāli fikr-i cemāli göñüldedür
İki perīdür eylediler şişe **içre** cāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 4). [içre, ]*

Deyr-i ḥüsn-i melāḥat **içre** müdām
Kāfir-i zülfi düşmen-i İslām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 115). [içre, ]*

ʿAksine kāʾil oldum āb **içre**
Yāri görseydim nola ḫvāb **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 153). [içre, ]*

ʿAksine kāʾil oldum āb **içre**
Yāri görseydim nola ḫvāb **içre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 154). [içre, ]*

Mihr-i raḫşān-ı ṣubḥ-ı iḳbālüm
Ey behişt-i melāḥat **içre** müdām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 232). [içre, ]*

Kühsâr-ı muḥabbet **içre** başla feryāde
Her demde Naẓīm yār dir yār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 3). [içre, ]*

Elbette olur sefine deryāda Naẓīm
Ammā bu sefîne **içre** bir deryādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 4). [içre, ]*

Edīb-i ẕû-fünûn niḥrîr-i kāmil kim odur şimdi
Efāżıl **içre** ʿilm ü faż̇l ile ʿallāme-i dānā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 8). [içre, ]*

**içün:** *İçin; uğruna, maksadıyla.*

Yā Rab dü-ciḫānda ʿizzetüñ ḥaḳkı **içün**
Hvār itme Naẓīmi luṭf idüp eyle ʿazīz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 3). [içün, ]*

**içün:** *"Amaç" anlamı katmıştır.*

Haṭṭ-ı sebzüñ nola sīrāb-ı lebüñ olsa henüz
Ḫıżr **içün** vāsıṭa-i çeşme-i ḥayvān olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 20). [içün, ]*

**içün:** *"İçin" edatı.*

Kaʾilüm bir nigāh-ı nāzuña ben
Ḫālüme çeşm-i ʿişve-bāzuñ **içün** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 268). [içün, ]*

Naẓār eyle nigāh-ı nāzuñ **içün**
Neyyir-i ḥüsn-i bī-miṯālüñ **içün** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 269). [içün, ]*

Naẓār eyle nigāh-ı nāzuñ **içün**
Neyyir-i ḥüsn-i bī-miṯālüñ **içün** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 270). [içün, ]*

Māh-ı tābān gibi cemālüñ **içün**
Serv-i bālā gibi ḳıyāmuñ **içün** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 271). [içün, ]*

Māh-ı tābān gibi cemālüñ **içün**
Serv-i bālā gibi ḳıyāmuñ **içün** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 272). [içün, ]*

sanevber-reviş ḫırāmuñ **içün**
Baña bildür günāhumı bileyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 273). [içün, ]*

**içün:** *"-dAn dolayı" anlamında edat.*

Seyr-i ḥüsn-i yār **içün** cismüm serāser çeşm idüp
Dīdesin vaḳf eylemiş dīdāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 3). [içün, ]*

ʿAceb mi bir gül **içün** zaḫm-ı bārını çekseñ
Zamān ola bu çemende dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 3). [içün, ]*

**içün:** *" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.*

Çeker mi ṣıḳlet-i ḫalḳ-ı ciḫānı ʿizzet **içun**
Düşer mi ʿarif ola kāʾināte herze-vekīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 21). [içun, ]*

Serdī-i bād-ı şitādan mihr ü māhı ḥıfẓ **içün**
Gökde ḳat ḳat perdeler çekdi seḥāb-ı ʿānberīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 41). [içün, ]*

Olsa lāyıḳdur ʿUṭarid ṣebt **içün** evṣāfını
Vaṣf olurken ol sipihr-i ʿizzetüñ şād aḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 127). [içün, ]*

Bir żaʿīfe eylese himmet ḥuṣūl-i kām **içün**
Ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād aña ḫalḳa-i teshīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 35). [içün, ]*

Kimdür fiġān iden gül **içün** zaḫm-ı ḫārdan
Kim aldı būy-ı kām meğer rūzgārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 1). [içün, ]*

Virmişdi ẕātı savmaʿa-i ʿāleme şeref
Maʿlūm idi o ʿārif **içün** sırr-ı men ʿaref *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 2). [içün, ]*

Ḥaḳḳā ki maẕẖār. olmak **içün** bir duʿāsına
Pīr ü civan ṣabāḥ u mesāda çekerdi ṣaf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 3). [içün, ]*

Vuṣlat-ı dilber **içün** nāle-i şeb-gīr idelüm
Dest-i teʾs̱irini der-ḳabża-i şemşīr idelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 19, Mısra 1). [içün, ]*

O resūlüñ ciẖār yāri **içün**
Bezm-i ẖāṣında yār-ı ġārı **içün** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 10). [içün, ]*

Çekilür yār **içün** ġam-ı aġyār
Hārsız gül bulınmaz ey dil-i zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 121). [içün, ]*

Lūlesi bu çeşmenüñ gūyā zebān-ı ḥāldür
Nūş-ı cān olsun diyü ʿaṭşān **içün** eyler nidā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 26). [içün, ]*

Āsitān-ı ḳadrine rūmāl **içün** bir birini
Devlet ü ʿizzet teʿāḳub eyleyüp eyler hücūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 7). [içün, ]*

**içün:** *"...için, ... uğruna" anlamlarında edat.*

ʿUşşāḳı dilber aġladur elbette zār zār
Olsaʿaceb mi bir gül **içün** ṣād hezār zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 2). [içün, ]*

Gevher-i nuṭḳ-ı Naẓīm olmaġ **içün** āvīze
Gūş-ı bikr-i sülẖeni kilk-i dür-efşān deldi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 9). [içün, ]*

Oldı bu fevvāre-i dil-cūya tārīẖ ey Naẓīm
Aḳdı rūḥ-ı pāk-i Mevlānā **içün** şād ervâh (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 12). [içün, ]*

**içün:** *"İçin", Amacıyla, maksadıyla; uğruna, yoluna.*

Şeref-i Ḥażret-i muḥammed **içün**
Ṣaḥb u evlād u āl-i Aḥmed **içün** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 5). [içün, ]*

**içün:** *"...için, ... uğruna" anlamlarında edat.*

Ḥuṣūl-i maṭlab **içün** ḳadr-i z̄ātuñı itmez
Der-i leʿīme varup ʿarż-ı ḥācet ile rez̄īl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 15). [içün, ]*

Heybetle Rüstemāne hirās-ı ʿadū **içün**
Meydān-ı rezme kim o pehlevān ciẖān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 27). [içün, ]*

Şeref-i Ḥażret-i muḥammed **içün**
Ṣaḥb u evlād u āl-i Aḥmed **içün** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 6). [içün, ]*

O resūlüñ ciẖār yāri **içün**
Bezm-i ẖāṣında yār-ı ġārı **içün** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 9). [içün, ]*

Gehvāre-i rūzgārına hemvāre pāy-endāz **içün**
Ṣubḥ oldı dībā-yı sefīd şām-ı siyeh miski ḥārir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 21). [içün, ]*

**id-:** *Etmek, eylemek.*

Nevā-perdāz olup āheng **idünce** sāz-ı vaṣfında
Degül mıżrāb-ı kilk-i ter elinde her benān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 75). [idünce, ]*

İḳrār-ı viṣāl **idersüñ** ammā ne zamān
Cāna o kerem ne vaḳt olur ya ne zamān

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 1). [idersüñ, -ersün ]*

**id-:** *Etmek, eylemek, yapmak.*

Peyām-ı ṣoḥbet-i yāri kime suʾāl **ideyüm**
Ḥarīm-i kūyına kim varsa nā-ṣekīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 13). [ideyüm, -e, -yüm ]*

Dimiş ol ġuṣṣamendi şād **ideyüm**
Yine vaṣlumda ber-murād **ideyüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 191). [ideyüm, -e, -yüm ]*

Bu ḫumār-ı ġamı şikest eyle
Keyf-i cām-ı lebüñle cūş **ideyüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 244). [ideyüm, -e, -yüm ]*

**id-:** *Etmek, eylemek, yapmak.*

ʿĀrşdan mertebe-i ḳudreti ber-ter **idügin**
Fehm ider ʿāḳıl-ı daña gibi mecnūn u ṣabī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 35). [idügin, -ügin ]*

**id-:** *Bir işi yapamamak, üstesinden gelememek.*

Āyet-i ʿaşḳ u muḥabbet bī-zebān tefsīr olur
Hāme taḥrīr **idemez** olmaz edā taḳrīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 4). [idemez, -e, -me, -z ]*

**id-:** *Etmek , eylemek.*

Dü-çeşmine gele mīl-i ʿadem ilāhī rast
O kim **ide** naẓār-ı kec o ḫānedān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 130). [ide, -e ]*

**id-:** *"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.*

Dil seyr-i ḥüsn iderken esir oldı zülfine
Ġarḳābesin muḳaddem **iderdi** kenār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 10). [iderdi, -+er, -+di ]*

Sālik-i semt-i mecāza ṭaʿn **idermiş**
müddeʿī
Menzil-i taḥḳīḳe gūyā vāṣıl-ı reh-bürdedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 3). [idermiş, -er, -miş ]*

Nice ḥużūr **ide** gülşende seylī-i ḫurşīd
Henüz rāḥat iken der-ḳafā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 7). [ide, -e ]*

Biñdükce esb-i nāze o çābük-süvār-ı ḥüsn
Māh-ı nevi rikāb **ide** mihr-i rikābdār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 6). [ide, -e ]*

Anı da pāy-ı yāre **iderdi** niṣār dil
Bir armaġan olaydı daḫi bāri cān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 5). [iderdi, -+er, -+di ]*

İnsān odur ki ḫulḳı **ide** dôst düşmeni
Dünyāyı luṭfa kişi kendüye ḳul ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 5). [ide, -e ]*

ʿItr-ı gül-i rūḫından bir nefḥa şemm ideydi
Baġa niṣār **iderdi** bād-ı şîmāl-ı ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 4). [iderdi, -+er, -+di ]*

Teʾsīr **idince** āteş-i āh-ı derûn-güdāz
Ne cān ḳalur Naẓīm ne dil māsivā degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 13). [idince, -ince ]*

**İde** remḫurde ġazāl-i nigeh-i Leylāyı
Maġz-ı bādām-ı cünūn ḫalḳa-i zencīrinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 3). [ide, -e ]*

Ġarībāne **idince** ʿazm-i rāh-ı menzil-i maḳṣūd
Naẓīm-i zāre yā Rab Ḫıżr-ı tevfīḳuñ refīḳ

olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 13). [idince, -ince ]*

Bir dil ki ola mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh
Feyż-i ezelī anda tecellī **ide** her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 2). [ide, -e ]*

Bu zūr-ı ḥüsn ile ṭutsa o māh eġer pençe
**İderdi** pençe-i mihri şikest-i ser-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 2). [iderdi, -+er, -+di ]*

Nīk ü bedi rām eyleyüp evḳāt güẕārūz
Raḳḳās **iderüz** ʿaḳrebi de sāʿatümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 8). [iderüz, -erüz ]*

O kim tevazuʿ ile meyl **ide** fütādelüġe
İder gedāluġı tercih şeḫzādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 1). [ide, -e ]*

Bileydi virdügi derd-i ser-i ḫumārı eġer
İderdi şīre-i engūr tevbe bādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 10). [iderdi, -+er, -+di ]*

Hicrāna taḥammül **iderek** vaṣluña irdüm
Bu rütbe baña ṣabr u şebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 3). [iderek, -erek ]*

Teʾşīr **iderdi** yāre ciger-sūz sözleri
Var ise yaḳdı nāme-i derdüm kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 1). [iderdi, -+er, -+di ]*

Lāyıḳ deġilse de umarum faẕl-ı Ḥaḳ **ide**
Bu Naẓm-ı ʿācizānemi şāyān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 55). [ide, -e ]*

Şehper-i şerm ü edeble yüzini fers **iderek**
Olsa çārūb-ı keş-i ḫāk-i deri bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 149). [iderek, -erek ]*

Serbeşer ʿālem-i mekānı temāşā **iderek**
Ḳalmadı itmedügi seyr-i cibāl ü ṣaḥrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 235). [iderek, -erek ]*

Tamam-ı ʿāşıḳ-ı dīdār odur ki girye-künān
**İde** dü-çeşm-i teri çeşme-i niyāzı sebīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 6). [ide, -e ]*

Zihī peyāmber-i ümmī-laḳab ki nā-ḫvānde
ʿUlūm-i evveli vü āḫiri **ide** tekmīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 92). [ide, -e ]*

Tā-be-key tekşīr-i güftār eyledüñ ġass u şemīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl **ide** mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [ide, -e ]*

Ravża-i pür-nūrına olduḳça teslīm-i dürūd
Ḥasid-i cānın **ide** Ḥaḳ ser-nigūn māḥbus-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 74). [ide, -e ]*

Rizesinüñ ḥarem-i ʿizzetini cevher-i küll
Biñ ḥicāb ile **ide** gevher-i tāc-ı edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 16). [ide, -e ]*

İntisāb itsen kibāra ʿarż **idince** ḥālüñi
Sen bizimsüñ dir o ḳavmüñ her müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 13). [idince, -ince ]*

Ne vech ile **ide** işbat-ı müddeʿā ḫāṣid
Ki ṣafḥa-i süḫanı ḥüccet-i müzevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 183). [ide, -e ]*

**İde** ḳıyamete dek sāyesinde ḫalḳ ḥużūr
Nihāl-i ʿadli ki bāġ-ı ciḫānda ʿarʿardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 207). [ide, -e ]*

Hālümi ʿarżeylesem feryāda başlar ehl-i ḥāl
Nāle-i derd-i dilümden nāle **ide** nālān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 88). [ide, -e ]*

**İde** meşḳur saʿyüñi Bārī
Ḳıla maḳbūl ḥaccuñı Sübḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 145). [ide, -e ]*

Düşmen-i cāhınuñ **ide** Mevlā
Evvelīn pāyesin çeh-i zindān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 233). [ide, -e ]*

Derġeh-i Ḥaḳkı ḳoyup lāyıḳ mı
Der-i ġayrı **idesiñ** vaḳfa cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 4). [idesiñ, -e, -sin ]*

Ciḫānı ṭayy **ide** vaḳt-i ṭuluʿ ḫurşīdüñ
Żiyāsı düşmeden ol eblāḳ-ı ciḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 83). [ide, -e ]*

**İderdi** ḳubbe-i gerdūnı bāz-gūne-nümā
Düşeydi sāye-i temkīni āsmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 49). [iderdi, -+er, -+di ]*

Şaḥn-ı vegāda biʾz-zāt sürse çü Pilten at
Ferzāne **ide** şeh-māt aʿdā-yı bed-gümānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 74). [ide, -e ]*

Şerḥ **idemez** kemālin vaṣf **idemez** cemālin
Derk **idemez** celālin ʿallāme-i Revânî *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 42). [idemez, -e, -me, -z ]*

Haccuñı Ḥaḳḳ **ide** maḳbūl ola saʿyuñ meşḳūr
Maẕḫār-ı ʿātıfet-i Ḥażret-i Mevlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 31). [ide, -e ]*

Saḳī-i muḥabbetüñ şunarsa ṭolusın
Peymāne-i tevbesin şikest **ide** naṣūḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 4). [ide, -e ]*

Yüz sürüp i iʿtiẕār ile **iderüz**
Dāmen-i ḫırḳa-i şerīfini būs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 3). [iderüz, -erüz ]*

Bīdādun olur **idince** āġāz-ı duʿa
Tıġ-ı eşeri çevvāre-i dendāne-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 1). [idince, -ince ]*

Nemçe ṭaburın bozup ḳırdı geçürdi tīġdan
Güş **idince** müjde-i fetḥin idüp ḫamd ü şenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 12). [idince, -ince ]*

Şemʿ-i zātın **ide** Ḥaḳ bād-ı kederden ṣālim
Meşʿal-i māḫirüñe puş ola çarḫ-ı mīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 45). [ide, -e ]*

Didi teşrīf **idince** yümn ile bu ṣādr-ı vālāyı
Stanbūla eḥaḳk Dāmād Efendi-zādedür ḥālā (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 21). [idince, -ince ]*

Nūr-ı īman ile Ḳurʾān **ide** ḳabrin rūşen
Menzili cennet ola hem-demi ḥūr-ı cennet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 3). [ide, -e ]*

Kātib-i çarḫ sunar destine levḥ ü ḳalemi
Şiʿr ü inşāda **idince** ḳalemi ṭarḥ-ı sevād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 4). [idince, -ince ]*

Bu mevlid-i pākīzenüñ tārīḫini didüm Naẕīm
Şeh-zāde ʿAbdü'l-māliki Bārī **ide** yümn ile pīr (1121) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 30). [ide, -e ]*

Didi tārīḫini Naẕīm aḥbāb
Muṣṭafā ḫuld **ide** mekānuñ Ḥaḳ (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 10). [ide, -e ]*

Ṣadr-ı fetvāya yine pīrāye virdi maḳdemi
Ṭūl-i ömr ile muʿammer **ide** Ḥayy-ı lem-yezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 32). [ide, -e ]*

ʿAvn-i Ḥaḳ olsun ẓāhir ü dest-gīri ol şehüñ
Ṣalṭanatla ömrin efzūn **ide** Ḥayy Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 4). [ide, -e ]*

Ḥaḳ karındaşum Ḥüseynüñ ḳabrini pür-nūr **ide**
Eyleyüp ārāmgāh-ı rūḥını ḫuld-i Berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 1). [ide, -e ]*

Ḥācī Selīm Girāy vefāt eyledi dirīġ
Lebrīz-i nūr-ı raḥmet **ide** ḳabrini ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 2). [ide, -e ]*

Göreydi bānī-i ṭāḳ-ı Hāvernaḳ bu ṭarabgāhı **İderdi** kendüye ṣad şerm ile pertāb-ı deryāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 24). [iderdi, -+er, -+di ]*

Gitdi bāḳī menzile tārīḫini didüm Naẓīm
Kürsī-i ʿArşı **ide** Sīvāsī-zāde cilvegāh (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 10). [ide, -e ]*

ʿAfv **ide** maʿṣiyetin Rabb-ı Ġafūr
Rūḥını şād kıla ʿuḳbāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 17). [ide, -e ]*

Pervāz **idince** ʿAdne didi Naẓīm tārīḫ
Cān-ı ʿazīz-i Mıṣrī bir ḳumrı gibi uçdı (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 5). [idince, -ince ]*

Nüsha-i taʿvīẕinün kilk-i ʿUṭārid kātibi
Ḥaḳ ser-efrāz **ide** ol nev-naḫl-i bāġ-ı ʿizzeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 10). [ide, -e ]*

Gūş **idince** mevlid-i tārīḫini didüm Naẓīm
Oldı Ṣadre'd-dīn Muḥammed mehd-i dünya zīneti (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 13). [idince, -ince ]*

Yine teşrīf **idince** ṣādrınn ol māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
Lebāleb şevḳ olup diller feraḥla sīneler doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 3). [idince, -ince ]*

**id:** *"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.*

Medhüñi Ḥażret-i Ḥaḳ itmiş iken māhlūḳat
Nice taʿrīf **ideler** ẕāt-ı şerifüñ ḥāṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 306). [ideler, -e, -ler ]*

**İdeler** ehl-i süḫan cān ile dilden taşmīm
Ola ḫalḳ-ı dü-ciḫānuñ nefesinden efzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 121). [ideler, -e, -ler ]*

**id-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ **idüp** icrā ḥükmin
Oldı reyyān u muṭarrā bu çemen-zār-ı fenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 285). [idüp, -üp ]*

Beni giryān **idesiñ** sen nice ḫandān olasıñ
Bir işi eyleme kim ṣoñra peşīmān olasıñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 1). [idesiñ, -e, -sin ]*

Yā Rab dü-ciḫānda ʿizzetüñ ḥaḳkı içün
Hvār itme Naẓīmi luṭf **idüp** eyle ʿazīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 4). [idüp, -üp ]*

**id-:** *Etmek, eylemek.*

Ḳande varsan **ideler** istiṣḳal
Ṣıḳletüñden olma istikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 7). [ideler, -e, -ler ]*

**id-:** *"Etmek, eylemek"; yapar, gerçekleştirir.*

Ḳande baḳṣam çeşm-i ḫūnīn İştiyāḳuñ şerḥ **ider**
Her müjem bir ḫāme-i taḥrīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 11). [ider, --er ]*

Güherin ḳadrin **ider** gerd-i yetīmi efzūn
Hāk-i meydān-ı tevāżuʿ yiter iksīr baña

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 15). [ider, --er ]*

Naẓīm-i ḫaste-derūna ʿilac **ider** bulınur
Anuñ da derd-i dilinden bilür ṭabīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 15). [ider, --er ]*

**İder** ḫūn-girye mīnā-veş olur ʿacz ile ser-der-pīş
Külāh-ı naḫvet ol maġrūrı kim gerden-firāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 5). [ider, --er ]*

Tekellüf ḳaydı lā-büd telḫ **ider** güftār-ı şīrīni
Şeker-pāş-ı maḳāl ol güne güne her meẕāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 9). [ider, --er ]*

Cūd-ı bī-minnet **ider** cezb-i ḳulūb
Ki olur kāh-rübā cāzib gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 17). [ider, --er ]*

Alsa kemendi deste eyler hümāyı beste
Gürzi **ider** şikeste çaḳ farḳ-ı ferḳadānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 70). [ider, --er ]*

Şīrāne ḥārb ü cengi ḥayrān **ider** pelengi
Tīr-i ḳader ḫadengi ḳavs-ı ḳażā kemānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 71). [ider, --er ]*

Her bir kemīne ḳaṭresi elmāsı çāk **ider**
Dilden o girye dīdeye kim intiḫāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 15). [ider, --er ]*

Şemʿ-i kāfūra nāz **ider** bedeni
Aña fānūs-ı ʿişve pīreheni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 113). [ider, --er ]*

Olsam ne ḳadar Naẓīm müsṬaġrak-ı ʿayb
Bir noḳṭa-i ʿafv **ider** benüm ʿaybumı ġayb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 2). [ider, --er ]*

Bülbül gibi her güli şordum yitişür
Her ġonce deḫāna meyi **ider** dem yitişür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 2). [ider, --er ]*

Bir kerre gören o rūy-ı pür-tābı henüz
Çeşm-i terine ḥāram **ider** ḫvābı henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 2). [ider, --er ]*

**id-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.*

Teşrīf **ideli** ciḫānı şāḫ-ı kevneyn
Şānisini gūş işitmedi görmedi ʿāyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 1). [ideli, -eli ]*

**id-:** *"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.*

Şūrişüm efzūn **ider** cānā Naẓīm-i zār-veş
Neşve-i mey māye-i teşvīrdür sensiz baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 13). [ider, --er ]*

Dehen-i yāre Naẓīmā **iden** işbāt-ı vücūd
Evvel eyler ademüñ şeklini ṭaşvīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 17). [iden, -en ]*

Ben senüñ pervāneñüm ey şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
Kuḥl **idüp** ʿḫākisterüm geh aġla gāhī gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 4). [idüp, -üp ]*

Dil seyr-i ḥüsn **iderken** esir oldı zülfine
Ġarḳābesin muḳaddem iderdi kenār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 9). [iderken, -er, -ken ]*

Saʿy **idüp** Kaʿbe-i kūyında maḳām eyledi dil
Zemzem-i laʿl-i leb-i yāri şafālanmışdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 3). [idüp, -üp ]*

Müşg-i siyāhı nāfede tekrar ḫūn **ider**
Sevdā-yı ḫāl-i dilber ile perveriş budur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 3). [ider, --er ]*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim bu mey-i nāba şu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim bu mey-i nāba şu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

Velī pervāne-i pür-sūz **iden** ṣaḥbā ḳıyās itme
Miyān-ı meclis-i ṣaḥbāda bir şemʿ-i şeb-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 15). [iden, -en ]*

Cem-i devrān ile yeksān **ider** bir kāse-i ser-şār
Eġer ednādan ednādur eġer aʿlādan aʿlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 5). [ider, --er ]*

Bāzār-ı ciḫānda işin altun **ider** ol kim
Bir sīm-beden sīm-ten ü sīm-beri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 5). [ider, --er ]*

Vech-i münīr olmasa yārüñ niḳāb-dār
Nūr-ı nigāhı māḥv **ider** ol rūy-ı tāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 2). [ider, --er ]*

Bilmem nice taḥammül **ider** sīneler aña
Sūz-ı derūn ciḫānı iderken şerār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 3). [ider, --er ]*

Bilmem nice taḥammül ider sīneler aña
Sūz-ı derūn ciḫānı **iderken** şerār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 4). [iderken, -er, -ken ]*

Ḳays-veş zülfiyle ḥālin fikr **iden** āvārenüñ
Cismi ʿüryān ḳaddi çevgān gūy-ı ser ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 5). [iden, -en ]*

Dürr-i dendānın leb-i laʿlin **idüp** yārüñ ḫayāl
Çeşm-i ʿāşıḳda demādem eşk-i ḫūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 11). [idüp, -üp ]*

Teʿşir-i ʿaşḳ kisve-i ʿaḳlı yaḳar yıḳar
Maʿmūre-i vücūduñı vīrān **ider** ʿadem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 4). [ider, --er ]*

Düruġ-ı maṣlahaṭ-āmīzle tesellī **ider**
Baña o şūḫ-ı cefā-pīşe dil-firīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 7). [ider, --er ]*

İhrāḳ-ı āh şehri **idüp** deşt-i āteşīn
Yaḳdı ḥaşīr başına yer yer mināreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 3). [idüp, -üp ]*

ʿAḳlumı zāʾil **ider** ḳāmet-i yāre baḳşam
Baña bu ḥāleti bir mışraʿ-ı mevzūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 7). [ider, --er ]*

O şūḫa güne güne fikr **ider** aḥvālin iʿlāma
Dil-i şeydā ḫayālinde bile ifşā-yı rāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 15). [ider, --er ]*

İder siḥr-i ḥelāl eşʿārın ol kim tabʿ-ı seḥḥārı
Bu resme peyrevī-i Sırrî-i efsûn- ṭırāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 17). [ider, --er ]*

Lebrīz **ideli** nūr-ı rūḫuñ çeşmümi cānā
Ḥūrşīd ile āyīne-i billūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 7). [ideli, -eli ]*

Ol kim revāc-gāh-ı rıżāya düḫūl **ider**
Sud ü ziyān būd ü nebūdı ḳabūl **ider** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 1). [ider, --er ]*

Ol kim revāc-gāh-ı rıżāya düḫūl **ider**
Sud ü ziyān būd ü nebūdı ḳabūl **ider**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 2). [ider, --er ]*

Ḫıżr u Mesīḥ-meşreb olan zinde-dilleriñ
Cān gibi nuṭḳı mürde-dilāna ḥulūl **ider**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 4). [ider, --er ]*

Keşt-i emelde ber-zede-dāmān-ı saʿy olan
Dest-i ümīdi sünbüle-çīn-i ḫuşūl **ider**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 8). [ider, --er ]*

Çıḳmaz ḥudūd-ı dāʾireden çarḫ çenberi
Āyīn-i devre şānma felek bī-uṣūl **ider**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 10). [ider, --er ]*

ʿAḳl ü şekībe yol görinür sū-be-sū ḳaçan
Sulṭān-ı ʿaşḳ şehr-i vücūda nüzūl **ider**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 12). [ider, --er ]*

Taḳḍire rabṭ-ı ḳalb iden āzāde-hāṭırırı
İzzet ne şād-kām ne ẓillet melūl **ider**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 14). [ider, --er ]*

Bār-ı girān-ı ġurbete ṭāḳat muḥāl iken
Ġayret Naẓīm mūr-ı żaʿīfi ḥamūl **ider**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 16). [ider, --er ]*

Muy-ı sefīd ʿārifi şeb-zindedār **ider**
Bīdāre feyż ü ḥāleti vaḳt-i seḥer virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 3). [ider, --er ]*

ʿUşşāka ḥüsni deñli **ider** cevri dilberān
Elbette bāde keyfi ḳadar derd-i ser virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 13). [ider, --er ]*

Müdām gül gibi zerrīn ḳadeḥle ʿişret **ider**
derd-nūş ki destinde bir sifāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 3). [ider, --er ]*

**İdüp** ḥicāb o dü-rūḫdan ʿiẕārına her gül
Hezār şerm ile bir al dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

Gīsū-yı ʿanberīnin **idüp** deste deste bend
İki elinde iki demed yāsemin ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 5). [idüp, -üp ]*

Her kime ʿucb ile **iderse** nigāh
Ol göz olur başuña ʿayn-ı naẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 5). [iderse, -er, -se ]*

Dem mi var tāʿat-ı ʿaşḳuñda **idüp** ḫūn-girye
Eşkīmüñ ḳaṭreleri sübḥa-i mercān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 11). [idüp, -üp ]*

Ruʾyeti tercih **ider** ʿāşıḳ ṣafā-yı vuṣlata
Cennet ey dil ādeme zindān olur dīdārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 3). [ider, --er ]*

Seyr **idüp** āyīne-i rūḫsārını gūyā olur
Ṭūṭī-i dil söylemez yār-ı şeker-güftārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 5). [idüp, -üp ]*

İder şehr-i dil-i ʿuşşākı şanma her biri ġāret
Gözi tatarlarda yaḫşı mūnisdür yaman serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 7). [ider, --er ]*

Baġ-ı rūḫında zülfin **idüp** deste deste yār
Bir nice şaçlı sünbüli bir yire baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

Teslīm **idüp** umūrını Ḥaḳḳā Naẓīm-i zār
Ser-rişte-i irādeti taḳdire baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 13). [idüp, -üp ]*

Lücce-meşrebdür bulınmaz ʿārif-i rûşen-derûn
Ḥarf-i ṭaʿn-ı ʿāyb-cu tekdīr **iderken** yine

şāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 8). [iderken, -er, -ken ]*

Laʿl-i şekker-bārı ol āyīne-i rūḫsār ile
Ṭutī-i gūyā **ider** ehl-i meẕāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 12). [ider, --er ]*

Ceẕb **ider** zerdī-i rūyuñ dil-i ḫūbānı Naẓīm
Ḥālet-i seng-i riyā var gibi kāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 13). [ider, --er ]*

Dem-i suʾāl şehādet **iderse** her ʿużvuñ
Naẓīm itdügüñe var mıdur cevāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 15). [iderse, -er, -se ]*

O rūy-ı āli ʿaraḳ-riz **idüp** ḫarāret-i mey
Gül-i cemālini açmış bu āb ü tāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 3). [idüp, -üp ]*

Gelince çeşmine cānā şarāb-ı nāb senüñ
Nigāh-ı nāzuñ **ider** ʿālemi ḫārāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 2). [ider, --er ]*

Īddiʿā-yı ḥüsn **iderken** seyr idüp yāri Naẓīm
Şermden her dilber-i āzāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 9). [iderken, -er, -ken ]*

Īddiʿā-yı ḥüsn iderken seyr **idüp** yāri Naẓīm
Şermden her dilber-i āzāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

Olmamak mümkin mi şemşīr-i müjeñle ey perī
Meyl **ider** diller niḫān u ʿāşıḳāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 6). [ider, --er ]*

Naḳd-i cānı suʾāl **idüp** vaṣlın dehenden çıḳan cevāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

Laġziş-i ġaflet **ider** üıtāde-i çāh-ı ʿadem
Sen gerek Rüstem gibi çāpük-süvār-ı ebreş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 9). [ider, --er ]*

Hem ciḫānı taḫt **idüp** hem merkezüñ bekle göñül
Gāh Ḳays u geh sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 5). [idüp, -üp ]*

İltifāt-ı nāzuña şāyeste itmezseñ daḫī
Bir selāmum rāḥm **idüp** ey ġamze-i cānāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 10). [idüp, -üp ]*

Ciḫānı şeyle virür ʿālemi yaḳup kül **ider**
Sirişk-i dembedem ü nāle-i demādem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 11). [ider, --er ]*

Yazildi nāme şeh-i ʿaşḳ ey Naẓīm nola
İderse mühr-i Süleymāna ṭaʿne ḫātem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 20). [iderse, -er, -se ]*

Nesīm-i şevḳ ile cūş u ḫurūş **idüp** yem-i dil
Kemine ḳaṭre iken lücce-rīz olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 3). [idüp, -üp ]*

O mihr-i burc-ı melāḥatle ittihād **ideli**
Felekde ẕerre iken reşk-i āftāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 9). [ideli, -eli ]*

Bāzīgeh-i muḥabbeti germ eyledi **idüp**
Mihr-i dil-i Naẓīmi o nā-mihribān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

Âyine-i ḫāne-i çeşmümde daḫi ʿaks **ideli**
Ḳande baḳşam alamam dīdemi taşvīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 11). [ideli, -eli ]*

Ruḳabā yāri **ider** ʿāşıḳına düşmen-i cān
Meded Allāha şığınduḳ o münāfıḳlardan

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 5). [ider, --er ]*

Gevr **ider** oldı felek devr-i muḫālifle Naẓīm
Dur düşdüñ ḳatı çoḳ yār-ı muvāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 13). [ider, --er ]*

Nola göz yaşına garḳ olsa ʿāşıḳ
şūḫa naḳl **iderken** mācerāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 10). [iderken, -er, -ken ]*

Yedi dūzeḫ daḫi sūzān idemez bir mūyin
Ḳulına gülşen **ider** āteşi yā nār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 4). [ider, --er ]*

O ṭabīb-i dil **ider** ḫaste-i ʿaşḳa dermān
Bulur elbetde devā derdine tīmāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 7). [ider, --er ]*

Bizi de ḳulluġına ʿafv **idüp** itmez mi ḳabūl
Eyleyen dergehine Yūsufı bāzāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 11). [idüp, -üp ]*

Cemāl-i bā-kemālin seyr **idüp** ol ṭıfl-ı āzāduñ
Baḳınca mest olur olsa çıḳan mestur mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

Derūnı tīr-i kemāndār-ı ʿaşḳa oldı nişān
Naẓīme ʿarż **ideli** yār-ı ġamze-kār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 14). [ideli, -eli ]*

Kime işāret **ider** şimdi kūşe-i çeşmi
Kime dūçār ola yā Rab bugün o çār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 7). [ider, --er ]*

ʿArż **idüp** ʿārıż-ı ālin nāgāh
Ṣafaḳ-ı şerme ḳodı mihri o māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 1). [idüp, -üp ]*

Teʾsīr **ider** bāl-feşān-ı murġ-ı kef-āmūz
Derdiyle olan nāle be-leb dest be-dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 5). [ider, --er ]*

Hezār ceyb-i dil ü cānı pāre pāre **ider**
Yegān yegān o dü-müjgan ṣunınca her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 3). [ider, --er ]*

Naẓīm o pençe-i ḫurşīdi vaṣf **idüp** oldı
Bu penç beyt ile merdāne pençe-der-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

Ṣafāsından **ider** saʿy ü ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳṣud
Girüp iḥrām-ı şevḳe yüz ṭutan Hannāne Mennāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 11). [ider, --er ]*

Olursa maẓḫār-ı feyż-i Hudā nuṭḳ-ı ciḫāngīrüñ
Naẓīma ḥükm **ider** Turān ile İrāne mīrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 14). [ider, --er ]*

Gören muḥît-i sirişkümde çarḫ-ı mīnāyı
Ḳıyās **ider** ḳadeḥ-i ābgīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 12). [ider, --er ]*

Şām-ı vuṣlat lālezār-ı dāġ-ı sīnem seyr **idüp**
Ol semen-simāyı gül-pūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 7). [idüp, -üp ]*

Şuġl-i lemeʿāt-ı ġam **iden** ṭālib-i derdüñ
Destārı meh ü mihr gibi yine başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 5). [iden, -en ]*

ʿUṣṣāḳını mecmūʿasına ḳayd **idüp** ol şūḫ
Ḥaḳḳā ki yazılmış dil-i dīvāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

O kim tevazuʿ ile meyl ide fütādelüġe
**İder** gedāluġı tercih şeḫzādelüġe *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 2). [ider, --er ]*

Çeken o ḳaşları yānuñ muḥabbeti çilesin
Ḳad-i ḫamīdesini vaḳf **ider** kepāzelüġe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 12). [ider, --er ]*

Kümeyt-i kilk-i Naẓīme hemīşe ḫāzin-i feyż
Cevāḫir-i süḫanı ʿarż **ider** ḳılādeliğe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 14). [ider, --er ]*

Peymān **idüp** benümle bünyād-ı ittihāda
Rüstem biñā-yı ʿāhdi çoḳ bozdı yār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 7). [idüp, -üp ]*

Destine alduḳca ol şūḫ-ı ciḫān āyīneyi
ʿAks-i rūḫsārı **ider** āyīnedān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 2). [ider, --er ]*

Her nigāh itdükce ebrū-yı kemāndārı **ider**
Nāvek-i müjgānı levḥ-i imtiḥān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 5). [ider, --er ]*

Hayret belī pāmāl **ider** añduḳca o şūḫuñ
Reftārını geh ḳāmet-i dil-cūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 5). [ider, --er ]*

Ṭāliʿ Naẓīme **ider** ol māhı mihribān
Bīdār olursa dīde-i baḫt-ı ġunūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 17). [ider, --er ]*

Cevrüñ hilāl **ider** ne belā ṭaʿne-i raḳīb
Birdür ölüm olur mı bir ey bī-emān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 7). [ider, --er ]*

Ol māh-ı zühre-ṭalʿat-ı burc-ı melāḥatüñ
Yāḳūt-ı laʿli gökde **ider** mihri müşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 6). [ider, --er ]*

Bir māha ʿāşıḳum ki derūn-sûz **ider** Naẓīm
Pervāne-i muḥabbeti mihr-i münevveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 13). [ider, --er ]*

Haṭṭ-ı rūḫın **iderse** nola ġamzesi tırāş
Yārüñ öñinde āyine yānında berberi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 3). [iderse, -er, -se ]*

Ḥüsnine baḳdum şeker-rīz-i maḳāl oldum Naẓīm
Ṭūṭī-i gūyā **ider** āyine gördüm ādemi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 18). [ider, --er ]*

Sīne-i sührāb olursa Rüstemāne çāḳ **ider**
Āşinā bīgāne bilmez ġamze-i ḫançer-keşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 3). [ider, --er ]*

ʿĀr **ider** nūş itmeġe zer kāse-i ḫurşīdden
Bezm-i ʿaşḳuñ bir gedā mey-ḫāne-i sāġarḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 7). [ider, --er ]*

Ey dīde aġladuñ dem-i vaşlın ḫayāl **idüp**
Bu naḳl-i mācerāya sebeb eski dem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 11). [idüp, -üp ]*

Bāġ-ı dehri tāze vü reyyān **ider** feyż-i nemi
Bir kef-i nāçīz iken baḥr-i nevālinde seḥāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 5). [ider, --er ]*

İḳtibaş-ı nūr **ider** andan meh-i enver henüz
Olmamışken ẕerre-i şems-i cemāl-i āftāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 9). [ider, --er ]*

Bir kerīm-i ź̇ü'l-minendir kim **ider** rūz-ı suʾāl
Her siyeh-nāme ḳuluñ mūy-ı sepīdinden ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 17). [ider, --er ]*

Ṣunʿını iẓḫār **idüp** eżdāde virdi imtizāc
İtdiler āmīzeş ab ü āteş ü bād ü türāb

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 3). [idüp, -üp ]*

Saña iḳrār **ideli** cürmümi inkār idemem
Ne ḳadar mücrim isem ol ḳadar iḥsān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 11). [ideli, -eli ]*

Saña īmān ile iḳrār **ideli** arż u semā
Yirde gökde didiler ins ü melek āmennā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 289). [ideli, -eli ]*

Ṭayy **idüp** ʿālemi bir demde gelür hem yirine
Murġ-ı fikrüm ki açar bāl ü perin bī-pervā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 53). [idüp, -üp ]*

Rūz u şeb mihr ü mehi kāse-i deryūze **idüp**
Āsitānıñda gedādur o şehüñ çarḫ-ı dü-tā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 139). [idüp, -üp ]*

Ola hemvāre **idüp** anda gülāb-efşānı
Ḥarem-i ʿizzetine ebr-i saʿādet saḳḳa
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 151). [idüp, -üp ]*

Enbiyā vü rüsüle **idüp** imāmet anda
Oldı devletle feres-rān-ı maḳām-ı vālā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 233). [idüp, -üp ]*

Kürsi-yi ʿarşa ʿurūc itdi sürūşān-ı kirām
Didiler pāyını taḳbīl **idüp** ehle sehlā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 262). [idüp, -üp ]*

Baḥş **iden** mekteb-i kemālinde
ʿAḳl-ı Bū Cehl gibi mülzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 53). [iden, -en ]*

Tecellī **ideli** nūr-ı aḥad burc-ı hüviyyetden
O nūrun ṭavḳ-ı çeşm-i mīm-i Aḥmeddür
cilvegāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 5). [ideli, -eli ]*

Şāḫbāz-ı himmeti çengāl-i istiġnāsına
Murġ-ı zerrīn-bāl-i ḫurşīdi **ider** almakda
ʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 84). [ider, --er ]*

Berḳ-ı cān-teʾşīr-i derd-i ʿaşḳı sārī olmasa
Sūz-ı dil iẓḫār **idüp** yanmaz yaḳılmazdı çenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 54). [idüp, -üp ]*

Zīb-i destār-ı ḳabūl it lūṭf **idüp** redd eyleme
Eyledüm dergāhuña bu berḳ-i sebzi ber-güẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 135). [idüp, -üp ]*

Olur fitīle fürūg-ı çerāġ istiġnā
Şeb-i ġınāda **ider** dāġ-ı sīnesin ḳandīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 14). [ider, --er ]*

Leb-i ümidi **ider** āb-ı yeʾs ile şüste
Baḫīl ü dūnuñ iden dest ü dāmenin taḳbīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 17). [ider, --er ]*

Seni o deñlü **ider** pāymāl-i kibr ü ġurūr
Sen eyleseñ ne ḳadar kendü nefsüñi teẕlīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 25). [ider, --er ]*

Nice taḥammül olur imtinān-ı dünānâ
Ki bulsa mūra **ider** bār-ı minnetin taḥmil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 44). [ider, --er ]*

Naẕīm vaṣfūñu kāḍir degül Niẓāmī-veş
**İder** mi kārını Baḥrüñ temevvüc eylese Nīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 124). [ider, --er ]*

Şeh-i żamīr-şināsā şenā-yı ẕātuñda
Haṭāmı eyle işābetle ʿāfv **idüp** teʾvīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 122). [idüp, -üp ]*

İtmede kām-ı dil-i ʿālemiyānı taʿṭīr
**İdeli** bād-ı şimāl-i ḥaremi neşr-i şemīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 58). [ideli, -eli ]*

Didiler Kerrūbiyān teşrifini tebşīr **idüp**
Müjde geldi ḫayra maḳdem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 11). [idüp, -üp ]*

Nāmını tesbīh **idüp** gökde melek yirde beşer
İtdiler evrādına żamm raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 93). [idüp, -üp ]*

Feyż-i zātuñla olursañ ben şenākāre muʿin
ʿÖmrüm olduḳça şenāña beẕl **idem** maḳdūrumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 110). [idem, -em ]*

Yā nebi eyle beni şāyeste-i engūşterīn
Pīr ü bernā ḫāk-i pāk-i ravżañı sevgend **ider** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 104). [ider, --er ]*

Ḥabs **idüp** enḫār-ı kec-reftārı şulṭān-ı şitā
Dest-bürd-i berdle çekdi ḥişār-ı āhenīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 29). [idüp, -üp ]*

Tā ki mālāmāl **idüp** dehri zemistān berf ile
Başına yaġa tekerek ġussa ḫaşm-ı şerʿinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 133). [idüp, -üp ]*

ʿĀlem-i bālāya bāl açdıkda rāḫş-ı rifʿati
Āsmān rūmāl ile taʿẓīm **idüp** oldı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 14). [idüp, -üp ]*

Mevc-i deryā-yı tecellī bāz **idüp** āġūşını
Eyledi ol dürr-i yektā baḥr-ı ruʾyetde şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 43). [idüp, -üp ]*

ʿĀrşdan mertebe-i ḳudreti ber-ter idügin
Fehm **ider** ʿāḳıl-ı daña gibi mecnūn u ṣabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 36). [ider, --er ]*

**İder** ednā şererinden dil-i dūzeḫ feryād
ʿAlev-efşān olıcaḳ nār-ı celāl-ı ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 49). [ider, --er ]*

Saʿy **idüp** cān-ı dili cānı taḳdīm eyler
Kaʿbe-i kūyı ṭavāfında miṣāl-i recebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 19). [idüp, -üp ]*

İltihāb-ı ġażabı nā'ire-i ḳahrı ile
Yaḳdı ezcā-yı vücūdun kül **idüp** bū Lehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 52). [idüp, -üp ]*

Merḥamet-guster şehā ṣulṭān-ı şefḳat-dergehā
Eş şefāʿatle **iden** ḥurrem ʿuṣāt-ı māḥşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 184). [iden, -en ]*

Muḍḥik olsañ ḳadruñi pāmāl **ider** ʿırżuñ gibi
Muḍḥiküñ ṣaff-ı niʿāl olur maḳām-ı ber-teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 47). [ider, --er ]*

Bī-niyāz olsān **iderler** muẓṭarib ehl-i niyāz
Saña ʿarż itdükce aḥvāl-i dil-i ġam-perveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 17). [iderler, -er, -ler ]*

Sāʾili āzār **iderler** anı bilmezler mi kim
Her dil-āzāruñ yine āzār-ı dildür keyferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 27). [iderler, -er, -ler ]*

Hande itseñ yingidür dirler gülerler aġlasañ
Sāḳit olsan ẕikr **iderler** saña bir ṣūretgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 40). [iderler, -er, -ler ]*

Vāʿiẓ olsañ daḫi **iderler** cemʿ olup ehl-i hevā
Diñlemezler nehyi maʿruf ile emr-i münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 79). [iderler, -er, -ler ]*

İḥtiyācuñ olsa āb-ı rūyuñı rızān **idüp**
Bir ġanī bulsañ olursuñ sā'il-i ḫāk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 11). [idüp, -üp ]*

Bī-kes olsañ redd **idüp** ḥālüñden itmezler su'āl

Mālik olsa dirler ammā ḳande varsañ gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 25). [idüp, -üp ]*

Bab-ı şerʿinde ser-fürū **ideli**
Hem-ser-i ʿarşdur külāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 25). [ideli, -eli ]*

Būs **idüp** ḫāk-i derin baġruña baṣ seng-i rehin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 7). [idüp, -üp ]*

Zebān-ı ḥāl **ider** tefsir iderse āyet-i ʿaşḳı
Ne gūş-ı huş olur māḥrem ne bir ḥarfin lisān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 19). [ider, --er ]*

**İder** gūş-ı girāndan refʿ-i ʿillet nuṭḳ-ı cān-baḫşı
İşāret eylese feýz-i ḫiṭabʿı bī-zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 31). [ider, --er ]*

Zebān-ı ḥāl ider tefsir **iderse** āyet-i ʿaşḳı
Ne gūş-ı huş olur māḥrem ne bir ḥarfin lisān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 19). [iderse, -er, -se ]*

ʿİnādından ʿadū inkār **iderse** ḍarb-ı kūpālin
Hemān çıḳsun niyāmından o tīġ-ı cān-sitān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 57). [iderse, -er, -se ]*

**İder** ẕelīli ser-efrāz sāye-i keremi
Huceste ẕāt-ı hümāyūnı bir hümā-ferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 73). [ider, --er ]*

Süm-i semendine gerdūn **iderse** pāy-endāz
Ḳumāş-ı zerkeş-i mihr-i münīri aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 5). [iderse, -er, -se ]*

ʿAceb mi burc-ı şerefden ṭulūʿ **iderse** müdām
Ki kūy-ı tūġı saʿādet-füruġ-ı aḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 97). [iderse, -er, -se ]*

**İdüp** ʿadālet ile pīşe emr-i maʿrūfı
Rıżā-yı Ḥaḳda olup kārı nehy-i münkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 79). [idüp, -üp ]*

Ḳaṣr-ı riyāż-ı cāhını seyr **iden** ādeme
Her cānibi nümūne-i bāġ-ı cinān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 35). [iden, -en ]*

Ḳaṣd eylese ʿiḳāb-ı sipihri şikār **ider**
Fitrâk-i bendi olmaġa şīr-i jeyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 9). [ider, --er ]*

Rūy-ı zemīn taḥammül **ider** mi vaḳārına
Vezn olsa ḥilmi arż u semādan girān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 57). [ider, --er ]*

Dest-i mürüvvetüñden **ider** minnet-iʿaṭā
Ġayruñ eliyle aña kerem imtinān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 79). [ider, --er ]*

Ṣād müjde ol diyāre ki teşrīf **idüp** anı
Bir böyle ḫān-ı ʿādil ü ʿālī-mekān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 11). [idüp, -üp ]*

Ṣāḫenşehā ẓafer-sipehā rezm-gāhuña
Daman-ı Fetḥi nuṣret **idüp** der-miyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 66). [idüp, -üp ]*

DĪde-i şeb-zindedārı dembedem bīdārdur , Ṣubḥa dek iḥyā **idüp** dil-ḥürrem ü ṣādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 16). [idüp, -üp ]*

Nevbet-i nām-ı bülendi şeş cihātı pür **idüp**
Ṣıyṭ-ı adli rembedem leb-rīz-i çār-erkān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 49). [idüp, -üp ]*

Eylemez kūy-ı dil-i āvāresi rāḥat ḳabūl
Redd **idüp** çevgān-ı ḫışmı kim ki ser-gerdān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 56). [idüp, -üp ]*

Ḳande aḫşam **ider** ola āyā
Bilmezem şimdi ol meh-i Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 173). [ider, --er ]*

Gerçi arż-ı kemāl **ider** evvel
Yine ammā şoñundadur seyrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 209). [ider, --er ]*

Ümīd odur ki **idem** güne güne evṣāfuñ
Eġer icazetüñ olursa baş u cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 99). [idem, -em ]*

Duʿāya başla ḫulūṣ üzre ḫatm **idüp** süḫanı
Sükūt mührini ur vaḳtidür deḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 121). [idüp, -üp ]*

Bir āsitān ki çarḫ gibi cebhe-sāy olan
Yirden göge varınca **ider** rifʿat iktisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 4). [ider, --er ]*

Bir āsitān ki saʾil-i bāb-ı refiʿ idür
Ḥūrşīd ü māhı kāse **idüp** çarḫ-ı pür-şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 6). [idüp, -üp ]*

Ḥūrşīd gibi çarḫ-ı siyeh-kāseden müdām
Bir ḳurṣ ile ḳanāʿat **iden** intiḳām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 14). [iden, -en ]*

Ṣaff-i niʿal **ider** yirini saʿd ü seyyidüñ
Yā Rab o ẕū-fünün ne ʿālī cenāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 31). [ider, --er ]*

Bālīn-i farḳ-ı baḫtum **idüp** āsitānını
Haḳ-i derinde ṣubḥ u mesā rāḥat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 23). [idüp, -üp ]*

Naẓīme minnet **idüp** vaṣf-ı laʿl-i dildārı
Cevāhiri oluruz güne güne kānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 13). [idüp, -üp ]*

Nesīm-i şurṭa-i luṭfuñ vezān olursa eġer
Sefîne-i dil-i ser-geşte ṭayy **ider** anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 6). [ider, --er ]*

Nedür ol şahs-ı laġar u cerrār
Bir ayaġ üstine **ider** reftār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 2). [ider, --er ]*

Ḳaddini bükse miḥnet-i devrān
Bir ḥişārı penāh **ider** ol ān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 8). [ider, --er ]*

Bir yire gelse **iderler** icrā
Ṣanʿatın biri birinden aʿlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 7). [iderler, -er, -ler ]*

Nedür ol ejdehā-yı merdüm-ḫvār
Yidügin cümle ḳayy **ider** tekrār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 2). [ider, --er ]*

O gencüñ her biri gevher yaṭaġı
Naẓīmā feṭḥ **idüp** ol şeb-çerāġı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 14). [idüp, -üp ]*

Bir ayaġ üzre ʿarż **idüp** hünerin
Ṭutamaz kimseler ciḫānda yerin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 7). [idüp, -üp ]*

Onu da kārına meşġul iken olsa bārān
Bu ne sırdur ki **ider** herkesi lā-büd ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 8). [ider, --er ]*

Nīze alsa ele **ider** her gāh
Gözine ʿālemüñ ciḫānı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 9). [ider, --er ]*

Kim **iderse** aña naẓār el-ḥaḳ
Ola nūr-ı siyāha müṣṭaġrak *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 11). [iderse, -er, -se ]*

Nedür ol sīm-ten maḥbūb-ı maşlūb
Yine maşlūb iken reftār **ider** ḫūb *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 2). [ider, --er ]*

Bir mehüñ oldum ki mühr-i mihrinüñ fermān-beri
Gökde ḫurşīdi **ider** yāḳūt-ı laʿli müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 31, Mısra 2). [ider, --er ]*

Āh ey derd-i ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr
Ki **ider** şīri kürbe kürbeyi şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 80). [ider, --er ]*

Gūş **idüp** sözlerin sūret-i çīn
Gösterüp nāzikāne çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 179). [idüp, -üp ]*

Dil-ḫaste-i ʿaşḳı ẕevḳi **ider** derdinden
Elbette ʿalīl olur devādan māḥẓūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 17, Mısra 1). [ider, --er ]*

Cürmüm nola Ḥaḳ **iderse** her gāh ʿafv
Eyler ḳulınuñ cināyetin şāḫ ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 1). [iderse, -er, -se ]*

Gülbāng-i ṣalā-yı ʿafvüñi gūş **ideli**
Bir başḳa cemāʿat oldılar ehl-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 3). [ideli, -eli ]*

Feryādın **ider** resîde-i şemʿ-i ḳabūl
Bir kerre ḫulūş ile diyen yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 3). [ider, --er ]*

Ey ḫırḳa-i bī miṣāl şāḫ-ı medenī
Dāmānına Ḥaḳ muʿāf **ider** yüz süreni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 2). [ider, --er ]*

Bir ḫande **ider** yılda diyü şāḫid-i gül
Dāʾim aña feryād idüp aġlar bülbül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 1). [ider, --er ]*

Bir ḫande ider yılda diyü şāḫid-i gül
Dāʾim aña feryād **idüp** aġlar bülbül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 2). [idüp, -üp ]*

Gün doġdı ḳıyās **ider** gören maġribden
Olsa ḫam-ı ṭurreden o rūḫşar ʿıyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 3). [ider, --er ]*

Ḳalbüñde o yār yir **ider** ʿāşık iseñ
Ḳān-ı güher olmaz olmayan gevher-i ḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 3). [ider, --er ]*

**İder** bir sāġar-ı vuṣlat şikeste
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 11). [ider, --er ]*

**İder** endūh u ġam encāma āġāz
Olur rāmişger-i şādī ṭarab-sâz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 13). [ider, --er ]*

Yine ṣaḥbā-yı vuṣlat nūş **iderler**
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 1). [iderler, -er, -ler ]*

Māʾil oldum o sehī bālāya
Rāḥm **idüp** üstüme ṣaldı sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 14). [idüp, -üp ]*

Şaḳḳ **idüp** tıġı enār-āsā ʿadūnuñ dillerin
Nāle-i eyvā Ḳızıl Elmayı itdi pür-ṣada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 7). [idüp, -üp ]*

Nemçe ṭaburın bozup ḳırdı geçürdi tīġdan
Gūş idince müjde-i feṭḥin **idüp** ḫamd ü ṣenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 12). [idüp, -üp ]*

Ḥükmini icrā **idüp** ol pādişāḫ-ı baḥr ü ber
Oldı cāri ʿāleme bu çeşmesār-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 3). [idüp, -üp ]*

Seyr **idüp** itmamına didi Naẓīm-i ṣāf-dil
ʿĀyn-ı carī çeşme-i dil-cūy-ı Sulṭān Muṣṭafā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 15). [idüp, -üp ]*

Bū ʿAlī gelse **ider** müşkilini luṭfen ʿarż
Nüsẖa-i cūdı yiter ʿāleme Kānun-ı Şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 37). [ider, --er ]*

Ḥacib-i hāk-deri ʿaynına almaz feleġi
Bende-i kemteri gerdūne **ider** istiġna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 40). [ider, --er ]*

Ṣadrı teşrif **idüp** ol rūḥ-ı revān-ı ʿālem
Geldi cānı yirine ʿālemiyānuñ ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 51). [idüp, -üp ]*

Didi tārīẖini tebşīr **idüp** āfāḳa Naẓīm
Mühre adliyle sezā Rāmī Meḥemmed Pāşā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 57). [idüp, -üp ]*

Bu hāk-dānden **idüp** ʿazm-i evc-i ʿilliyyīn
Hümā-yı rūẖi göge çıḳdı ḳalmadı yirde cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 3). [idüp, -üp ]*

Hāk-derinde ḳul olan şāẖ-ı ciẖāne nāz **ider**
Halḳa-be-gūş-ı dergehi her ḳayddan āzādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 15). [ider, --er ]*

Ḥaḳ üzre ʿadl ü dād ile icrā-yı emr-i şerʿ **idüp**
Bürẖān-ı ḥükm-i ṣāʾibi ẖaṭṭ-ı ẖaṭādan sādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 13). [idüp, -üp ]*

Pāy-ı edeble ʿazm **idüp** tārīẖini didüm Naẓīm
Ḥālā Stanbūla eḥaḳk Ḥāmid Efendi-zādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 17). [idüp, -üp ]*

**İdüp** gülbāng-i tevḥīd ile rıḥlet mülk-i lāhūta
Fenā dünyāda ol ṣāḥib-kerāmet bulmadı hem-rāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

Gūş **idüp** teşrīfini tārīẖini didüm Naẓīm
Meclis-i fetvā yine Ṣādıḳ Efendiye maḥal (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 35). [idüp, -üp ]*

Ṭarḥına itmānına taḥsīn **idüp** ben de Naẓīm
İki tārīẖ eyledüm biri birisinden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

Feyż-i baẖār-ı cūdı o ġāyetde kim **ider**
Bāġ-ı ümīdi ẖāṣiyeti bī-ẖazān-ı bīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 9). [ider, --er ]*

Bānī-i ṭabʿ-ı kāmili bünyād **idüp** yine
Bir dil-güşā maḳām-ı laṭīf-i İrem-ḥarīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 11). [idüp, -üp ]*

Ḳāṣıd-ı devrān ḳudūm-i pākini tebşīr **idüp**
Ṭāliʿü baht āsmāna itdi pertāb-ı külāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 13). [idüp, -üp ]*

Seyr **idüp** vech-i ṣabīẖin ḥācetüm oldı revā
Ḥaḳ bu kim maḳbūl olur lā-büd duʿā-yı ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 55). [idüp, -üp ]*

O deñli mürtefiʿdür kim meh-i nevden idüp ʿāynuñ
**İder** neẕẕāre pīr-i āsmān ol ṭarḥ-ı vālāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 16). [ider, --er ]*

O deñli mürtefiʿdür kim meh-i nevden **idüp** ʿāynuñ
İder neẕẕāre pīr-i āsmān ol ṭarḥ-ı vālāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 15). [idüp, -üp ]*

Murġ-ı rūẖı ʿālem-i nāsūtdan pervāz **idüp**
Āşiyān-ı ʿālem-i lāhūta oldı rū-be-rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 3). [idüp, -üp ]*

Ḳutb-ı sipihr-i ʿirfān ġavṣ-ı zemān Mışrī
Riḥlet **idüp** fenādan mülk-i beḳāya göçdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 2). [idüp, -üp ]*

Tekrār ṣadr-ı rūmı teşrif **idüp** ḳudūmi
Çarḫ ile itdi hem-ser ol pāye-i bülendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 13). [idüp, -üp ]*

Geçdükde ṣādr-ı Rūma tebrīk **idüp** efāżıl
Dergāh-ı ʿizzetinde hep oldılar mülāḳi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 11). [idüp, -üp ]*

**İdüp** çāk-ı girībān ḫalḳ-ı ʿālem
Feleklerde melekler ṭutdı mātem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 7). [idüp, -üp ]*

İki tārīḫ **idüp** ben de Naẓīmā
Didüm ṣād ḥüznle derdā dirīġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 9). [idüp, -üp ]*

Dāmān u āstīnümi pür-ḫūn-ı eşk **ider**
Sildükce her dü-çeşmümi pergāle-i ciğer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [ider, --er ]*

**id-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Ġubār- dergehini kuḥl-i çeşm-i cān **idelüm**
Gel ey göñül gidelüm āsitān -ı ḥażrete dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 7). [idelüm, -elüm ]*

Bilindi derdi dilüñ ḥasb-i ḥāli ḫatm **idelüm**
Duʿāya başlayalum olmasun süḫan taṭvīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 135). [idelüm, -elüm ]*

Vuṣlat-ı dilber içün nāle-i şeb-gīr **idelüm**
Dest-i teʾsirini der-ḳabża-i şemşīr **idelüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 19, Mısra 1). [idelüm, -elüm ]*

Vuṣlat-ı dilber içün nāle-i şeb-gīr **idelüm**
Dest-i teʾsirini der-ḳabża-i şemşīr **idelüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 19, Mısra 2). [idelüm, -elüm ]*

Faḫr-i dü-ciḫāne ʿarż-ı efsūs **idelüm**
ʿAşḳ ile dili çerāġ u fānūs **idelüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 1). [idelüm, -elüm ]*

Faḫr-i dü-ciḫāne ʿarż-ı efsūs **idelüm**
ʿAşḳ ile dili çerāġ u fānūs **idelüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 2). [idelüm, -elüm ]*

Şāyed ki ola günāhumuz ʿafv Naẓīm
Dāmān-ı şerif-i ḫırḳasın būs **idelüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 4). [idelüm, -elüm ]*

**id-:** *"Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiil.*

Bir zaḫm-ı nāze minnet **iderdüm** nigāhuña
Havfüm budur ki sīnede her çāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 3). [iderdüm, -er, -dü, -m ]*

Būs eyleyerek gül gül **iderdüm** ḳanı ol gün
Geh sīne-i sīmīnini bāzūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 7). [iderdüm, -er, -dü, -m ]*

Ḥasılı bī-niyāz idüm meşelā
Nāz-ı dehre **iderdüm** istiġna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 46). [iderdüm, -er, -dü, -m ]*

Haṭ gülmese ṣabr **iderdüm** iḳrāruña līk
El virse eġer o ʿahd ü peymāne zamān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 3). [iderdüm, -er, -dü, -m ]*

**id-:** *"Etmek, eylemek yapmak" anlamında yardımcı fiil II bulmak.*

Sāḳī yitişür devlet o mestāne başında
Būs **ide** lebüñ her ṭolu peymāne başında

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 2). [ide, -e ]*

**id-:** *Etmek, eylemek, yapmak.*

Şām-ı hicrān **idügi** ʿāḳıbet-i ṣubḥ-ı viṣāl
Bize ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı cānān gibi bürḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 3). [idügi, -ug, -i ]*

**idbār:** *Talihsizlik, bahtsızlık.*

Nāmını güş eyleyen ʿizzetle ber-pā olmasa
Aña çūb-ı ẕillet ü **idbār** ile taʿzīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 38). [idbār, ]*

Nola tenezzül-i baḫtıyla ẕıllet ü **idbār**
ʿAdūlaruñ ola āvāre ḫānümānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 33). [idbār, ]*

**idbār:** *Talihin insana yüz çevirmesi, ters dönmesi, talihsizlik, bahtsızlık.*

Ümmeti pür-sūr-ı iḳbāl ü ẓafer **idbār** ile
Düşmeni pür-şār-ı matem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 67). [idbār, ]*

**idbār-ı tenezzül:** *Tevazu bahtsızlığı.*

**İdbār-ı tenezzülde** teraḳḳide maʿāş
Noḳsānuma baḳmazsañ işüm oldı temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 3). [idbār-ı tenezzül, ]*

**iddiʿāña:** *Senin iddiana*

**İddiʿāña** eger ey kilk-i beyān
Bir muʿārıż bulınūrsa nāgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 71). [iddiʿā-ñ-a, ]*

**iddiʿā-yı hüner:** *Hünerli , yetenekli olduğu iddiasında bulunmak.*

Ne ḳadar itse **iddiʿā-yı hüner**
Ḥāsid-i dūn ü ebter ü nādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 205). [iddiʿā-yı hüner, ]*

**īddiʿā-yı ḥüsn:** *Güzelliğini iddia etmek.*

**Īddiʿā-yı ḥüsn** iderken seyr idüp yāri Naẓīm
Şermden her dilber-i āzāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 9). [īddiʿā-yı ḥüsn, ]*

**iddiʿā-yı kemālüme:** *Olgunluk iddiam.*

Yitişür bu ḳaṣīde-i ġarrā
**İddiʿā-yı kemālüme** burḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 214). [iddiʿā-yı kemālüme, -üm, -e ]*

**ide:** *Etmek.*

Dergehūñde **ideyüm** ḳudretüm olduḳça edā
Deyn olan vācib ü farż u sünen ü müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 59). [ideyüm, -yüm ]*

**idelden:** *-den beri.*

Hân-ı dîdâra **idelden** ol şeh-i ḥüsn eṣ-ṣalā
Keşret-i neẕẕāreden mihmān mihmān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 9). [idelden, ]*

**idemem:** *Anlatmak, ifade etmek.*

Saña iḳrār ideli cürmümi inkār **idemem**
Ne ḳadar mücrim isem ol ḳadar iḥsān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 11). [idemem, ]*

**idemezken:** *Edemezken.*

Bir şuʿle-i dīdāre taḥammül **idemezken**
Şemʿüñ ne bu cemʿiyyet-i pervāne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 7). [idemezken, ]*

**iden:** *Etmek, eylemek.*

Vaṣf **idendür** bilen ol dilberi kātib ne bilür
Māḥrem añlar ḥaremüñ ḥālini ḥācib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 1). [idendür, -dür ]*

**iden:** *Eden, edici anlamlarında sıfat fiil.*

Ümmid-i beḳā **idendedür** ẕevḳ-i fenā
Zīrā ki bilür fenādadur ʿāyn-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 1). [idendedür, --de, --dür ]*

**iden:** *Eden, etmek.*

Girer saʿy eyleyüp iḥrām-ı şevḳe
**İdenler** Kaʿbe-i ʿaşḳuñ ṣafāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 8). [idenler, -ler ]*

Eşiʿa rīsmānlar aña mehce mihr-i ʿālem-tāb
ṭāḳ-ı zer-nigāruñ seyr **idenler** āsmān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 40). [idenler, -ler ]*

**iden:** *Eden , yapan.*

Gūş **idenler** raḥmetu ʿİlāhi ʿaleyhim ecmaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 139). [idenler, -ler ]*

Güne güne naʿt-ı pākin gūş **idenler** didiler
Merḥabā nuṭḳ-ı Nāẓim-i pür-hüner tāle-beḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 69). [idenler, -ler ]*

Çemende seyr **idenler** ḳāmetüñ serv-i çemān söyler
Görenler şive-i reftāruñı āb-ı revān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 1). [idenler, -ler ]*

Vaṣf-ı ṣıfāt-ı ẕātını şebk **idene** olur
Meh-rīz-i meşḳ-ı levḥa-i zer-kārı āftāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 21). [idene, -e ]*

**iden:** *Eden, yapan (kişi).*

Ol dīde-i mükaḥḥāli vaṣf **idenüñ** sezā
Nūr-ı siyeh mürekkebiñüñ olsa dūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 3). [idenüñ, -üñ ]*

**iden:** *"Eden, eyleyen" anlamında sevgilinin eziyet, zulüm etmesi kastedilmektedir.*

Sebeb ṣahbā iken būs-ı leb-i gül-fāmuña ṣākī
Yine keyfiyyetin inkār **iden** cām-ı Cemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 12). [iden, ]*

Gülün elinde **iden** böyle dest-mālini āl
Sirişk-i dembedem-i hāy hāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 5). [iden, ]*

Figār-ı ġamzesi cism-i niẕār-ı ʿāşıḳ iken
Nigāh **iden** ne ḫadeng ü ne zaḫm-ı sīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 12). [iden, ]*

Taḳdire rabṭ-ı ḳalb **iden** āzāde-hāṭırı
İzzet ne şād-kām ne ẓillet melūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 13). [iden, ]*

Perde-i çeşm-i dile naḳş-ı hayāl-i yār **iden**
Eyledi cān ṣoḥbetin cānanla aġyārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 9). [iden, ]*

Ṣabr **iden** ḫār-ı ġam u nār-ı firāk-ı yāre
Güline bülbül imiş şemʿine pervāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 7). [iden, ]*

Envāʿını cünūnuñ fehm **iden** ehl-i ḥālüñ
Olsa ʿaceb mi ʿaciz her ẕū-fünūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 7). [iden, ]*

Hār-ı ṣaḥrā-yı ʿalāyıḳdan **iden** āzāde
Eylemiş ḫayme gibi mihr ü mehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 7). [iden, ]*

Ser-i engüşt-i muʿārıżdan olur āsūde
Bend **iden** mühr-i sükūt ile leb-i hāmūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 16). [iden, ]*

Naẓīmā seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet **iden** aʿlādur
İşigi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar altında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 9). [iden, ]*

Olur ḫurşīd-i enver şemse-i eyvān-ı tecrīdi
**İden** mānend-i ʿĪsā cilvegāhın çār-ṭāḳ üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 8). [iden, ]*

Kīmyāger-i ḳanāʿatdür işin altun **iden**
Gerd-i meydān-ı ġınā birdür aña iksīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 5). [iden, ]*

Cām-ı lebrīzin pey-ender-pey nice nūş eylemez
Gūş **iden** ḫulḳ-ı şürūḫīden demādem ḳulḳule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 6). [iden, ]*

İhāta itdi ʿiẕārın o ḫaṭṭ-ı ʿanber-fām
Ṭavāf-ı Kaʿbe **iden** maġribī sipāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 6). [iden, ]*

Ḍarb-ı kūpāl-ı kader zūr-ı ḳazā-peygarıdur
Kār-ı ḫaṣmı zār **iden** hemvāre vaḳt-i kār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 44). [iden, ]*

Ẕātım iḳrār **iden** mışr-ı dü-ʿālemde ʿazīz
Ḳadrini inkār **iden** iki ciḫānda ḫāk-sār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 45). [iden, ]*

Ẕātım iḳrār **iden** mışr-ı dü-ʿālemde ʿazīz
Ḳadrini inkār **iden** iki ciḫānda ḫāk-sār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 46). [iden, ]*

Leb-i ümidi ider āb-ı yeʾs ile şüste
Baḫīl ü dūnuñ **iden** dest ü dāmenin taḳbīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 18). [iden, ]*

Çeşm-i Ḥaḳ-bīnin **iden** nerkis-i bāġ-ı māzāġ
Gül-i rūḫsāresini eyledi ḫandān ü besīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 47). [iden, ]*

Ey **iden** ümmetini nāʾil-i elṭāf-ı ʿamīm
Umarum ey güher-i kān-ı kerem luṭfuñdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 113). [iden, ]*

Ḳıyam-ı ḳaddüñi dipler ḳıyāmetden ʿalāmetdür
Haṭından baḫṣ **iden** ser-fitne-i āḫir zamān dirler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 4). [iden, ]*

Elinde murġ-ı kef-amūz-ı ḫāme-i dil-keş
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i maʿnī **iden** kebūterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 176). [iden, ]*

Dergāhuña ḳuṣūrını iḳrār **iden** ḳuluñ
Pāy-ı niyāz ʿacz ile pūyān devān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 73). [iden, ]*

Pādişāḫa sipihr-dergāhā
Ey **iden** ḫaşmı bī-ser ü sāmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 104). [iden, ]*

İtmiş āzāde ʿalāyıḳdan **iden**
Dāmen-i serv-i bülendi kūtāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 55). [iden, ]*

Naḳd-i niyāz ile dil-i ḫūbānı cemʿ **iden**
Ferş-i ḥarem-serā-yı viṣāle rūḫām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 5). [iden, ]*

Mihri pervāne **iden** māh-ı şeb-ārāsın sen
Güni maġribde doġan ġurre-i ġarrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 1). [iden, ]*

Ḥüsnüñe āyine bilmem nice tāb-āver olur
ʿAksini vālih **iden** dilber-i raʿnāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 4). [iden, ]*

Muḥīt-i cūd yem-i luṭf u ḳulzüm-i iḥsān
Eyā keremle **iden** ġarḳ-ı şerm ʿummānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 2). [iden, ]*

Kimdür fiġān **iden** gül içün zaḫm-ı ḫārdan
Kim aldı būy-ı kām meġer rūzgārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 1). [iden, ]*

Gūş **iden** kimse bilür bu lüġazı
Boş bulunūrsa Naẓīmüñ boġazı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 13). [iden, ]*

Ṭoluñı ʿāşıḳāne nūş ideyüm
Beni rüsvā-yı ʿaşḳ **iden** sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 246). [iden, ]*

Mest-i ṣahbā-yı ʿaşḳ **iden** sensin
Ḳandesin ḳande ey gözüm nūrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 247). [iden, ]*

Ünsiyyet **iden** nigāh-ı ḫūn-rīzüñ ile
Āhū ise de ṭabʿīʿat-ı şīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 3). [iden, ]*

**idenüñ:** *Edenin.*

Ḳālıb-ı ḥüsn-i beyāna vaṣfuñ ferāḳ **idenüñ**
Ṭıynet-i endīşesi ilḫām ile taḫmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 65). [idenüñ, ]*

**ider:** *Etmek, eylemek.*

Ḥaḳḳ-ı cārı ḥaşredek cārī **iderlerdi** eġer
Devr-i ʿadlinde olaydı şīr ü cīrān hem-civār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 97). [iderlerdi, -ler, -di ]*

**ider:** *"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.*

Māḥfil-i vaṣfuñda istiḥsān **idersen** yā beni
Ṭabʿuma dinse revā Ḥassān-ı devr-i rūzgār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 127). [idersen, -señ ]*

**ider ḥāll:** *Halleder.*

Bir ḥarf ile biñ ʿuḳde-i pīçīde **ider ḥāll**
Taḥrirde her diḳḳat-ı niḥrîr-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 5). [ider ḥāll, ]*

**idiş-:** *Hediyeleşmek.*

Meġer ki bāġ-ı cemālüñ **idişdi** nevrūzı
ʿAceb mi olsa berāber henūz rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 5). [idişdi, --di ]*

**idrāk:** *Anlama yeteneği, akıl erdirme, anlayış.*

Evvel cemālini göreyüm soñra eyle bend
Hūşyār iken cünūnuma **idrāk** sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 8). [idrāk, ]*

Ciḫānda vaṣfı olmaz ʿaḳl ile **idrāk** ile maḥṣur
Ezel āġāzdur aña ebed encām-ı serḥaddür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 67). [idrāk, ]*

**idrāk idemez:** *Anlamamak.*

Kimse **idrāk idemez** rütbe-i Mevlānāyı
Müddeʿī neyle olur ḳaṭʿ-ı merātib ne bilür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 5). [idrāk idemez, ]*

**idrār-ı ḳıllet:** *Az miktarda idrar.*

**İdrār-ı ḳıllet** üzre efkār-ı keşret üzre
Geçdi bu ḥālet üzre evkāt-ı zindeganī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 155). [idrār-ı ḳıllet, ]*

**idüp:** *Edip, ederek.*

Ṣalāḥ-ı ṣulḥ ile ıslāh-ı beyn **idüp** oldı
Ṭaraf ṭaraf yine ilçiler armaġan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 77). [idüp, -üp ]*

**idüp:** *Edip.*

ʿAdūyı çignedüp oldı keşān keşān Saḳızı
Ġazā-yı ekber **idüp** baḥr-ı bī-kerān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 66). [idüp, ]*

**ifnā:** *(Ar.) Yok etmek, edilmek, fenaya vardırmak, vardırılmak, tüketmek, tüketilmek.*

Ṭutarken her biri bir pād-ı zehri
Vücūdın eyler **ifnā** zehr-i ḳahrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 8). [ifnā, ]*

**ifşâ:** *Gizli bir şeyi veya konuyu açığa çıkarma, yayma.*

Cünūn-ı ʿaşḳ ile dīvāne-i muḥabbetüñüñ
Ne ketm-i rāza ne **ifşāya** iḳtidārı ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 6). [ifşāya, -y, -a ]*

Ḥaẕer ṣad el-ḥaẕer güy itdigüñ esrārı
**ifşādan**
Yiter Ferḥād-ı ʿibret kūh-veş olmaz nifāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 5). [ifşādan, -dan ]*

**ifşâ:** *Açığa vurma, ortaya dökme, fâşetme.*

Mey-i ilhāmla memlū ḳadeḥ -i nāṭıḳası
Mest olup rāzını ṭabʿum nola itse **ifşā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 72). [ifşā, ]*

**ifşā-yı rāz:** *Bir gizliliği açığa vurmak.*

O şūḫa güne güne fikr ider aḥvālin iʿlāma
Dil-i şeydā ḫayālinde bile **ifşā-yı rāz** eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 16). [ifşā-yı rāz, ]*

**ifşā-yı rāzdan:** *Bir gizliliği açığa vurmak.*

Şaḳḳ itseler dilüñ ḥaẕer **ifşā-yı rāzdan**
Olsa ḳalem gibi dehenüñde zebān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 13). [ifşā-yı rāzdan, -dan ]*

**iftiḫār:** *Ar. Öğünmek, gönüllenmek. mâ-bihi'l-iftihâr: Kendisiyle iftihar olunan şey. bi'l-iftihâr, ma'a'l-iftihâr: İftihar ile, iftihar ederek.*

Ḳurratü'l-ʿāyn-ı rüsül nūr-ı dü-çeşm-i enbiyā
Mefḫar-ı ʿālem vücūdı kāʾināta **iftiḫār**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 64). [iftiḫār, ]*

**iftiḫār:** *Övünme, övünç.*

Enbiyānuñ **iftiḫārı** mürselīnüñ mefḫārı
ʿĀlem-i cān cān-ı ʿālem raḥmeten li'l-

ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 19). [iftiẖārı, -ı ]*

**iftiẖār-ı sülāle-i cengīz:** *Cengiz sülalesinin övüncü.*

**İftiẖār-ı sülāle-i Cengīz**
Hān-ı velā-tebār u ʿālī -şān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 25). [iftiẖār-ı sülāle-i cengīz, ]*

**iġnā:** *Zengin etme, zenginleştirme.*

Eyle dervīşüñi cūd ü keremüñle **iġnā**
Hem-civār eyle o bī-çāreyi bir bī-kesdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 317). [iġnā, ]*

**iġvā:** *Azdırmak, azdırılmak, ayartmak, ayartılmak.*

Ḥaşre dek furṣat bula **iġvāya** iblīs-i laʿīn
Pādişāẖā ḳurb-cāhā ʿarş-dergāhā şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 93). [iġvāya, -ya ]*

**ihāta:** *Etrafından çevirmek, kuşatmak, içine almak. Kuşatılmak, sarılmak.*

**İhāta** itdi ʿiẕārın o ẖaṭṭ-ı ʿanber-fām
Ṭavāf-ı Kaʿbe iden maġribī sipāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 5). [ihāta, ]*

**ihāta:** *Bir şeyin etrafını çevirme, çevreleme, kuşatma, sarma.*

Ḳıyas u ʿaḳl ile olmaz **iḥāṭa** ʿālem-i dil
Ki sıġmaz iki ciẖāna sevād-ı aʿzam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 1). [iḥāṭa, ]*

**İḥāṭa** eyledi göz yaşı cismümi didiler
Sefīnede ola deryā sefīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 9). [iḥāṭa, ]*

O şehüñ mā-ḥażar-ı cūdın **iḥāṭa** idemez
Süfre-i niʿmetine rūy-ı zemīn olsa edīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 19). [iḥāṭa, ]*

**ihdā:** *1. ortaya çıkarmak, meydana getirmek; 2) kurmak; 3) mec. bir şeyin olmasına, ortaya çıkmasına sebep olmak. Deyim.*

Ola rūẖ-ı laṭīfine **ihdā**
Tende tā kim nefes demādemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 133). [ihdā, ]*

Ola dergāhuña her demde ṣād silk-i dürūd **ihdā**
Miṣāl-i sübḥa-i dürr sübḥa tā kim zīb-i her yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 89). [ihdā, ]*

**ihdā:** *Armağan verme, armağan gönderme, hediye etme.*

Keşret-i enfās-ı māẖlūḳātdan efzūn selām
Dembedem teslīm ü **ihdā** ola tā rūz-ı şumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 182). [ihdā, ]*

**ihlāş:** *Kur'ân-ı Kerîm'in 112. sûresinin adı.*

Elbetde olur ẖātime-i muṣḥaf-ı ümmīd **İẖlāş** ki var Fātiḥa-i niyyetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 8). [iẖlāş, ]*

**ihrāḳ-ı āh:** *Ah ateşi.*

**İhrāḳ-ı āh** şehri idüp deşt-i āteşīn
Yaḳdı ḥaşīr başına yer yer mināreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 3). [ihrāḳ-ı āh, ]*

**iḥrām-ı ḥaḳīḳat:** *Hakikat örtüsü.*

Kaʿbe-i dergehüñe farṭ-ı ṣafādan geldüm
Saʿyüm **iḥrām-ı ḥaḳīḳatde** ṭavāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 4). [iḥrām-ı ḥaḳīḳat, -de ]*

**ihrām-ı ʿizzetle:** *Ululuk ihramıyla.*

Devlet ü iḳbāl ider **ihrām-ı ʿizzetle** ṭavāf
Kaʿbe-i cāh-ı celālinde ne dem Tekbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 55). [ihrām-ı ʿizzetle, ]*

**iḥrām-ı niyāz:** *Dua örtüsüyle.*

Saʿy ile varup o kaʿbe-i cān ḥaremin
**Iḥrām-ı niyāzla** ṭavāf eyleyelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 4). [iḥrām-ı niyāz, --la ]*

**iḥrām-ı şevḳ:** *Arzu örtüsüne.*

Ṣafāsından ider saʿy ü ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳṣud
Girüp **iḥrām-ı şevḳe** yüz ṭutan Hannāne Mennāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 12). [iḥrām-ı şevḳ, --e ]*

**iḥrām-ı şevḳe:** *Coşkun istek ihramı (İhram; hacıların örtündükleri dikişsiz elbise).*

Girer saʿy eyleyüp **iḥrām-ı şevḳe**
İdenler Kaʿbe-i ʿaşḳuñ ṣafāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 7). [iḥrām-ı şevḳe, -e ]*

**iḥrāz eyleyem:** *Kazanmak, elde etmek; erişmek, nâil olmak.*

Ḳapuñda rütbeler **iḥrāz eyleyem** giderek
Ḳadem ḳadem çıḳılur çünki nerdübān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 103). [iḥrāz eyleyem, -y, -em ]*

**iḥsān:** *1. Bağışlama, bağışta bulunma. 2. Bağışlanan şey, bahşiş, atiye. 3. Lutuf, kerem, iyilik.*
*4. tasavvuf. Allah'a O'nu görüyormuş gibi ve O'nun huzûrunda olmanın şuûrunda olarak ibâdet etme.*

Saña iḳrār ideli cürmümi inkār idemem
Ne ḳadar mücrim isem ol ḳadar **iḥsān** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 12). [iḥsān, ]*

**iḥsān:** *Cömertlik, lütuf, iyilik.*

Pest olurdı yanumda ḳadr-i Zuḫal
Bendeñe eyleseñ yirin **iḥsān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 194). [iḥsān, ]*

**iḥsān:** *Cömertlik / lütuf.*

Söyleye ins ü melek arż u semāda āferīn
Luṭfuña **iḥsānuña** ḳaldum iki destüm tehī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 112). [iḥsānuña, -uñ, -a ]*

**iḥsān:** *Bağışlama, bağışta bulunma.*

Cūd ü **iḥsān** ü mürüvvetde ḫudāvend-i cevād
Daniş ü ʿakl u kiyāsetde ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 23). [iḥsān, ]*

**iḥsān eyler:** *Bağışlamak, armağan etmek, vermek, bahşetmek.*

Hengām-ı luṭf ü **iḥsān eyler** o şāḫ-ı devrān
Hem-rütbe-i Süleymān bir mūr-ı nātüvānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 31). [iḥsān eyler, -r ]*

**iḫtirāc-ı ṣunʿı:** *Eser çıkarmak.*

Mübdiʿ-i kevn ü mekān kim **iḫtirāc-ı ṣunʿıdur**
Eyleyen nüh ḳubbe-i eñāki ṭarḥ-ı bī-ʿamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 7). [iḫtirāc-ı ṣunʿı, --dur ]*

**iḫtirām:** *Saygı, hürmet.*

Saña bir mübtelā selām eyler
ʿArż-ı ḥāl ile **iḫtirām** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 172). [iḫtirām, ]*

ʿİzzet ü iḳbāl ile bulduḳca ḳadr ü **ihtiram**
Hāṣid-i cāhı ola çāhī-i idbār u ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 33). [ihtiram, ]*

**iḫtirāz:** *Kaçınma, sakınma.*

Umūrın ol ki tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz eyler
Ne z̲ılletden ne miḥnetden ne ġamdan **iḫtīraz** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 4). [iḫtīraz, ]*

**ihtirāz eyle:** *Kaçınmak, uzak durmak, çekinmek, geri durmak.*

**İḫtirāz eyle** dil-i meksūrı āzār itmeden
Rāḥm iden ḥāl-i żaʿīfe ḫayr ile tez̲kīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 13). [iḫtirāz eyle, ]*

**ihtiṣār:** *Az konuşmak.*

Besdür ey ḫāme yiter ṭaṭvīl-i güftār eyledüñ
Muḫtaṣar eyle kelāmuñ oldı maṭlūb **iḫtiṣār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 176). [iḫtiṣār, ]*

**iḫtiyāc:** *Gereksinim.*

**İḫtiyācuñ** olsa āb-ı rūyuñı rızān idüp
Bir ġanī bulsañ olursuñ sā'il-i ḫāk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 11). [iḫtiyācuñ, -uñ ]*

**ihtiyār:** *Seçmek, seçilmek, seçilip alınmak*

Baḳup cemālüñe ʿāṣıḳ nice ḳarārı ḳalur
Seni bu ḥüsn ile kim görse **iḫtiyārı** ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 2). [iḫtiyārı, -ı ]*

**ihtiyār:** *Bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücü, irade.*

Hidmetümde bendeñi itme vekīle **iḫtiyār**
Vażʿ-ı nā-sāz-ı vekīlinden kişi tekdīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 79). [iḫtiyār, ]*

**iḫtiyār:** *Yaşlı.*

Tenüm zerd ü niz̲ār itdüñ dil-i zārum figār itdüñ
Raḳībi **iḫtiyār** itdüñ gel ey tāze civānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 6). [iḫtiyār, ]*

**iḫvān:** *Candan dostlar, samîmî arkadaşlar.*

Bu lüġaz ḥaḳ bu ki bir ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı feth eyleyen **iḫvāne** Naẓīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 12). [iḫvāne, -e ]*

**ihvān:** *Kardeşler.*

İtdiler dūr mekr ile ḥussād
Yūsufı çāha ṣaldılar **iḫvān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 172). [iḫvān, ]*

**iḫyā:** *Çok iyi duruma getirme, geliştirme, güçlendirme.*

Dil-i maẓlūmı bīdād-ı sitemden eyleyüp sālim
Benüm gibi nice dil-mürde ʿadliyle olur **iḥyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 16). [iḥyā, ]*

**iḥyā:** *(Bir kimseyi) Canına can katarcasına memnun etmek, lutfa garketmek.*

Dembedem olmada durke- Lebīd fikr ü ḫayāl
Dem-i cān-baḫş-ı Mesīḥ-i süḫanumla **iḥyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 22). [iḥyā, ]*

**iḥyā:** *Mutluluk, keyif verici olma.*

Benüm gibi nice dil-mürde-i bīdād ʿahdinde
Zihī ʿİsā-nefes kim nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla **iḥyādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 24). [iḥyādur, -dur ]*

**iḥyā:** *Diriltme, canlandırma.*

Peyām-ı rūḫ-baḫşuñ mürde diller eylesün **iḥyā**
Mesīḥ-āsa demādem cān-ı ʿālem ʿalem-i cān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 7). [iḥyā, ]*

DĪde-i şeb-zindedārı dembedem bīdārdur , Şubḥa dek **iḥyā** idüp dil-ḥürrem ü şādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 16). [iḥyā, ]*

**iḥyā olmada:** *İhya olmak, canlanmak.*

ʿİsī-i çarḫ-ı maʿānī vü beyān kim dembedem
Feyż-i enfāsıyla **iḥyā olmada** şiʿr-i nefīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 6). [iḥyā olmada, -da ]*

**iḥyā olur:** *Daha iyi bir duruma gelmek.*

Bir nuṭḳ-ı rüh-baḫşuñ ile çün dem-i Mesīh **İḥyā olur** benüm gibi pejmürde dil-ḫārāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 32). [iḥyā olur, -ur ]*

**ihyā-yı maʿānī:** *Anlamı canlandırma.*

**İhyā-yı maʿānīde** Naẓīmā yine sensin Feyż-i dem-i cān-baḫş ile ehl-i süḫen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 13). [ihyā-yı maʿānī, --de ]*

**ihyā-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ:** *Hürrem'in can bağışlayıcı sözü.*

Ne cismüñ cānısın **ihyā-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ** kimdür
Ne mehdiñ ṭıflısın gehvāre-cünbān-ı ġamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 1). [iḥyâ-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ, ]*

**ʿiḳāb-ı sipihri:** *Kaderin eziyeti.*

Ḳaṣd eylese **ʿiḳāb-ı sipihri** şikār ider Fitrâk-i bendi olmaġa şīr-i jeyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 9). [ʿiḳāb-ı sipihri, ]*

**ʿiḳāl-i ʿaḳl-ı rūḫu'l-ḳuds:** *Cebrail'in aklının ayak bağı.*

Nola dil-bestesi hep enbiyā vü mürselīn olsa
**ʿİḳāl-i ʿaḳl-ı Rūḫu'l-Ḳuds** o gīsū-yı mücaʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 50). [ʿiḳāl-i ʿaḳl-ı rūḫu'l-ḳuds, ]*

**iḳbāl:** *Baht, talih.*

ʿÖmr ü **iḳbālin** ide efzūn Hudā-yı zū'l-minen

Düşmen-i cāhı ola zindānī-i çāh-ı esef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 15). [iḳbālin, -in ]*

**<u>iḳbāl:</u>** *Baht, talih.*

Hānedān-ı ʿizzet ü **iḳbāli** ābādān ola
Her dil-i vīrān ki dest-i luṭf ile taʿmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 91). [iḳbāli, -i ]*

**<u>iḳbāl:</u>** *Baht açıklığı; yüksek mevki, makam.*

Muʿāmmer eyleye Mevlā ola **iḳbāli** rūz-efzūn
Ki ḥāl-i müstemendāne odur dādār-ı bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 17). [iḳbāli, -i ]*

Sārbān-ı şütür-i ʿizzet ü **iḳbāli** felek Māḥmil-i cāh-ı celālinde ceres şems ü ḳamer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 7). [iḳbāli, -i ]*

**<u>ikbāl:</u>** *(Allah'a) meyletme / teveccüh gösterme.*

ʿAhdinde ḫalḳ ḫoş-ḥāl daʾim müyesser āmāl
Rehvār-ı ʿizz ü **iḳbāl** her demde zīr-i rānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 36). [iḳbāl, ]*

**İkbāl** ü cāh u ʿömrüñi efzün ide Hudā
Olsun duʿā-yı devletüñ evrād-ı şeyḫ u şāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 37). [ikbāl, ]*

İclāl-i bārigāh-ı celālinde rū-be-ḫāk **İkbā**l āsitān-ı nevālinde cebhe-sāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 22). [ikbāl, ]*

**<u>ikbāl:</u>** *Tâlih ve baht açıklığı, mutluluk, saâdet.*

Ser-firāz eyle bülend it baḫtumı **iḳbāl** ile
Görme lāyıḳ kim olam pāmāl-i her dūn ü cehūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 19). [iḳbāl, ]*

Huceste-maḳdem ferḫunde-fer hümāyun-baḫt
Küşāde-tāliʿ ü **iḳbāl** yār ü yāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 58). [iḳbāl, ]*

Rāḫş-ı ḳader-şitābı naʿl itmiş āftābı
**İḳbāl** hem-rikābı iclāl hem-ʿinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 126). [iḳbāl, ]*

ʿİzzet ü **iḳbāl** ile bulduḳca ḳadr ü ihtiram
Hāṣid-i cāhı ola çāhī-i idbār u ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 33). [iḳbāl, ]*

**<u>iḳbāl ider:</u>** *Yüceltmek, mutluluğa erişmek, eriştirmek.*

Devlet ü **iḳbāl ider** ihrām-ı ʿizzetle ṭavāf Kaʿbe-i cāh-ı celālinde ne dem Tekbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 55). [iḳbāl ider, -er ]*

**<u>iḳbāli ʿazīz:</u>** *Bahtı açık.*

Dôstān-ı ḳadr ü **iḳbāli ʿazīz** ü ser-bülend
Düşmenān-ı ʿizz ü iclāli ẕelīl ü ḫvār u zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 11). [iḳbāli ʿazīz, ]*

**<u>ikbāl-i rāyegān:</u>** *Değersiz talih.*

Revācgah-ı celāli ciḫānda germ olālı
Metāʿ-ı devlet ü **iḳbāl-i rāyegān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 30). [iḳbāl-i rāyegān, ]*

**<u>iḳbāl-i yār-ı dil-pezīr:</u>** *Gönül tatmin eden sevgilinin mutluluğu.*

ʿİzz ü celāle ber-devām ʿömr ü kemāli müstedām
Devlet saʿadet hem licām **iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 28). [iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr, ]*

**ʿiḳd-ı pervīn:** *Ülker yıldızının gerdanlığı.*

Hūşe-i ṭāḳi baġ –ı rifʿatinüñ
ʿ**Iḳd-ı pervīn** sipihr-i Ṭāremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 58). [ʿiḳd-ı pervīn, ]*

**iken:** *" ...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman" anlamlarında kullanılan zarf.*

Kenāre gelmiş **iken** yār-ı çār deh ṣāle
Ḥikāyet-i ġam-ı deh sālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 7). [iken, ]*

Evvel cemālini göreyüm soñra eyle bend
Hūşyār **iken** cünūnuma idrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 8). [iken, ]*

Mest **iken** ol māh-ı mihr-engīz kim raḳṣān olur
Māh lerzān mihr ser-gerdān felek ḥayrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 1). [iken, ]*

Figār-ı ġamzesi cism-i niẕār-ı ʿāṣıḳ **iken**
Nigāh iden ne ḫadeng ü ne zaḫm-ı sīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 11). [iken, ]*

Bār-ı girān-ı ġurbete ṭāḳat muḥāl **iken**
Ġayret Naẕīm mūr-ı żaʿīfi ḥamūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 15). [iken, ]*

Setr eyleyüp rūḫın o büt-i deyr-i behcetüñ
Zülf-i siyāhı kāfir **iken** gizli dīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 8). [iken, ]*

ʿAybuña kimse naẕār itmez **iken**
ʿĀybına kimselerüñ itme naẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 3). [iken, ]*

Ehl-i niyāze gelmez açılmaz o ġonçe-leb
Sermest-i nāz **iken** yine mestūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 14). [iken, ]*

Memlū yine cevāḫiri dehre niṣār **iken**
Ṭabʿum ʿaceb ḫazīneye gencūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 17). [iken, ]*

Ṣāḫ-ı emele ṣıḳlet **iken** bār-ı temennā
Naḫl-i ḳadd-i ümmīdi dü-tā itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 11). [iken, ]*

Laʿl-i lebüñle teşne olan ḫaste-i ʿaşḳa
Haṭṭuñ yoġ **iken** em dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 4). [iken, ]*

Anı daḫi mübhem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
Pervāne **iken** şemʿüñe cān ile Naẕīme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 12). [iken, ]*

Elinde cām-ı ṣafā rind-i ṣāf-meşreb **iken**
Nedür bu ʿuḳde derünuñda ey ḥabāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 7). [iken, ]*

Nesīm-i şevḳ ile cūş u ḫurūş idüp yem-i dil
Kemine ḳaṭre **iken** lücce-rīz olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 4). [iken, ]*

O mihr-i burc-ı melāḥatle ittihād ideli
Felekde ẕerre **iken** reşk-i āftāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 10). [iken, ]*

Daḫi nā-ceste **iken** nāvek-i nāgeh-eṣeri
Zaḫm-ı dil tāzelenür sürʿat-i teʾsirinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 9). [iken, ]*

Bādī-i mihr ü muḥabbetle göñül ḳan zel **iken**
Almamışdı daḫi Cem cām-ı meyüñ serpūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 5). [iken, ]*

Başumda var **iken** sevdā-yı zülfi
Ciḫānuñ neylerüm ẓıll-ı hümāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 3). [iken, ]*

Fehm eyler **iken** ḫayr u şeriʿāḳıl ü mecnūn
Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa ne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 11). [iken, ]*

Ḥüsn ile mümtaz **iken** oldı haṭ-āver dil-rübā
Şāneyi itdüm hediyye armaġān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 9). [iken, ]*

Şāḫ-ı ʿaşḳuñ ferşine çārūb **iken** müjgānları
Rūzgār eyler mi muġber ḫāṭır-ı ferrāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 7). [iken, ]*

Neyyir-i künh-i kemālinden nice virsün ḫaber
Ẕerre-i nāçīz **iken** noḳṣan ü ʿacziyle ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 18). [iken, ]*

Feyż-i Ḥaḳ rehber **iken** ṭabʿuma her vādīde
Tengdür cilvesine sāḥa-ı şiʿr ü inşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 29). [iken, ]*

Āferīneş daḫi maʿdūm idi mevcūd **iken** ol
Āferīde heme nābūd idi ferdā ferdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 169). [iken, ]*

İki şehzāde-i pür-cūd Ḥasan ile Ḥüseyn
Her biri olmış **iken** nūr-ı dü-çeşm-i Zehrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 218). [iken, ]*

İntiẓār üzre **iken** maḳdemine ḥasret ile
Oldı bir demde yiri mescid-i hāṣ-ı Aḳṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 231). [iken, ]*

Mümkināt olmış **iken** pey siperi sürʿatinüñ
Burada kendüyi ġayb eyledi ʿaḳl-ı ḫodrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 271). [iken, ]*

Medhüñi Ḥażret-i Ḥaḳ itmiş **iken** māhlūḳat
Nice taʿrīf ideler ẕāt-ı şerifüñ ḥāṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 305). [iken, ]*

ʿAcz ile noḳṣan ile bir ẕerre-i nāçīz **iken**
Gün gibi vaṣf-ı kemālātuñ da buldum iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 111). [iken, ]*

Cevāb virmez **iken** ṭıñ-ı ebcede eyler
O ḳavm-i echel ü dūn saʿd ü seyyidi techīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 41). [iken, ]*

Seni ḫalḳ itmiş **iken** mühr-i nübüvvetle vesīm
Gevher-i ẕātuñı vaṣf eyleyemez cevher-i küll *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 99). [iken, ]*

Ḥaḳ vücūd-ı kāmilin itmiş daḫi maʿdūm **iken**
Cism-i ʿālem cān-ı ādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 7). [iken, ]*

Felekde māh-ı burc-ı ḥüsn **iken** hercāyī kevkebsin
Seni hep söyliyen ey bī-vefā nā-mihribān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 13). [iken, ]*

Belā-yı nāzil **İken** ḫaşma tīr-i ser-tīzi
Bürehne tīġ-ı sitīzi belā-yı dīgerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 131). [iken, ]*

Der-ḫvab **iken** o cān-ı ciḫān gelse sīneme
Gūyā ki mürde cismüme rūḫ-ı revān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 87). [iken, ]*

Tā hilāl-i rūze bedr **iken** yine olup hilāl
Rūze-dār anuñ gözinden zāʾil ü pinẖān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 93). [iken, ]*

Nuṭfe **iken** rāḥm-ı māderde daẖi ṭıñ-ı żaʿīf
Hışmını yād eylese reng-i rūẖı Ṭaġyīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 49). [iken, ]*

ʿİyş ü ʿişretde şād u ẖurrem **iken**
Bezm-i ʿālemde böyle bī-ġam **iken** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 63). [iken, ]*

ʿİyş ü ʿişretde şād u ẖurrem **iken**
Bezm-i ʿālemde böyle bī-ġam **iken** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 64). [iken, ]*

Ruḳebā hayf ittifāḳ itmiş
Haberüm yoġ **iken** nifāḳ itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 134). [iken, ]*

Dem-beste **iken** ciẖānı dutmısdı Naẓīm
Sāz-ı dilinin terāne-i tār-ı evtārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 3). [iken, ]*

**iken:** *"Durumunda olmak" anlamında, ek fiil.*

Yār ile olsun ʿişretüñ var **iken** elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 5). [iken, -ken ]*

**iki:** *"İki adet" anlamında sayı sıfatı.*

**İkidür** gerçi ayaġı amma
Bir ayaġında aġzı var ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 3). [ikidür, -dür ]*

**iki:** *" İki " sayı sıfatı ( ejder ).*

Degül medd-i dü-ebrū ḳahramān çeşm-i ẖūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ **iki** şeh-per ṣoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 6). [iki, ]*

Göñül görüp yem-i ḥüsninde mevc-i çīn-i cebīn
ebrūvānı nigūnsār **iki** sefīne gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 14). [iki, ]*

Gīsū-yı ʿanberīnin idüp deste deste bend
İki elinde iki demed yāsemin ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 6). [iki, ]*

Gīsū-yı ʿanberīnin idüp deste deste bend
İki elinde **iki** demed yāsemin ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 6). [iki, ]*

İki başı iki aġzı var müdām
**İki** aġzında birer dāne licām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 6). [iki, ]*

**iki:** *" İki " sayı sıfatı ( seyyāḥ-ı āgāh ).*

Degül medd-i dü-ebrū ḳahramān çeşm-i ẖūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ **iki** şeh-per ṣoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 6). [iki, ]*

O ḳaşlar **iki** yüzlü **iki** dilli ẕū'l-fiḳār ancaḳ
Ya şemşīr- i zebānumla yaẖud ẖāmemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 9). [iki, ]*

O ḳaşlar **iki** yüzlü **iki** dilli ẕū'l-fiḳār ancaḳ
Ya şemşīr- i zebānumla yaẖud ẖāmemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 9). [iki, ]*

ʿAşḳ-ı mülk-i dili aldı yüri ey ṣabr u şekīb
Bir vilāyetde bilürsin **iki** ṣulṭān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 10). [iki, ]*

Bādī-i ʿişveyi mey-i nāzı
**iki** çeşm-i nīm- ẖvāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 14). [iki, ]*

**İki** başı iki aġzı var müdām
İki aġzında birer dāne licām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 5). [iki, ]*

İki başı **iki** aġzı var müdām
İki aġzında birer dāne licām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 5). [iki, ]*

**iki:** *" İki " sayı sıfatı.*

Ḳıyas u ʿaḳl ile olmaz iḥāṭa ʿālem-i dil
Ki sıġmaz **iki** ciḫāna sevād-ı aʿzam-ı dil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 2). [iki, ]*

Şerḥ-i rummān-ı lebiñden **iki** şaḳḳ oldı Naẓīm
Hāme-i şehd-i zebān leẕẕet-i taʿbīrinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 13). [iki, ]*

O dü-ebrû-yı keşide olmış
Muṣḥaf-ı ḥüsne **iki** Bismi'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 8). [iki, ]*

Şikār-ı murġ-ı cāna zīr-i bālinden nigāh eyler
İki şehbāzdur gūyā o gözler ḳaşlar altında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 4). [iki, ]*

Lā-beḳā olduġın itmez mi taṣavvur bilmem
Bir **iki** gün dem uran mesned-i iḳbāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 12). [iki, ]*

Hāl-i müşgīni miyān-ı ebrūvān-ı yārde
Ṣanʿat iẓḫār itdi hindūdur **iki** şemşīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 16). [iki, ]*

ʿAksüñle olsun āyīnede her zamān **iki**
Aḥvel baḳan görür seni ey nev-civān **iki**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 1). [iki, ]*

ʿAksüñle olsun āyīnede her zamān **iki**
Aḥvel baḳan görür seni ey nev-civān **iki**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 2). [iki, ]*

Anı cemālüñ ile virürdi ḫayālüñe
Cānā olaydı ʿāşıḳ-ı şeydāda cān **iki** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 4). [iki, ]*

Pervāne gibi şemʿ ile olsaḳ nola bu şeb
Ben bir senüñle ey meh-i nā-mihribān **iki**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 6). [iki, ]*

Cevrüñ hilāl ider ne belā ṭaʿne-i raḳīb
Birdür ölüm olur mı bir ey bī-emān **iki**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 8). [iki, ]*

Mirʾāt-ı dilde cilve-nümā sensin ey perī
Olmaz vilāyet içre şeh-i ḳāmrān **iki** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 10). [iki, ]*

Şekker olursa itme mükerrer maḳālüñe
Güş-ı girāne ey dil oḳınmaz eẕān **iki**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 12). [iki, ]*

Şaḳḳ itseler dilüñ ḫaẕer ifşā-yı rāzdan
Olsa ḳalem gibi dehenüñde zebān **iki**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 14). [iki, ]*

Gel kuhsāre añla mecāz u ḥaḳīkati
Söz bir e gerçi ṣavt-ı bedīd ü niḫān **iki**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 16). [iki, ]*

Misli bulınmaya nice dīvānda ḥaḳ budur
Olmaz bu güne bir ġazel-i dil-sitān **iki**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 18). [iki, ]*

İki ciḫānda luṭfına muḥtācuz ey Naẓīm
Birdür o pādişāḫ-ı dü-ʿālem ciḫān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 19). [iki, ]*

İki ciḫānda luṭfına muḥtācuz ey Naẓīm
Birdür o pādişāḫ-ı dü-ʿālem ciḫān **iki**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 20). [iki, ]*

Zülfi rūḫında perde-i Beytü'l-ḥarem gibi
Ol **iki** ebrūvān ise Nūn ve'l-ḳalem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 2). [iki, ]*

Ey muḫīṭ-i ḳudretinde mihr ü māh **iki** ḥabāb
Çarḫ-ı aṭlas sāha-i sunʿında çetr-i bī-ṭınāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 1). [iki, ]*

Mihr-i feyżinden yeter bir kerre **iki** ʿāleme
Aña tālib ẕerre gibi gerçi bī-pāyān u ḥad
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 35). [iki, ]*

Ravża-i tevḥīd ü temcīdüñde olsun cān ü dil
Dem-be-dem gül-deste-i ṣıdḳ ile pür **iki** seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 54). [iki, ]*

İki şehzāde-i pür-cūd Ḥasan ile Ḥüseyn
Her biri olmış iken nūr-ı dü-çeşm-i Zehrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 217). [iki, ]*

Ne murād itdi ise virdi **iki** ʿālemde
Ḳıldı her ḥācetini Ḥażret-i Allāh revā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 267). [iki, ]*

Olmayan sāye-veş üftāde nihāl-i ḳadüñe
Sāye gibi ola senden **iki** ʿālemde cüdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 296). [iki, ]*

İki ʿālenıde lāl ü ebkem ola
ki vaṣfında lāl ü ebkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 127). [iki, ]*

Ẕātım iḳrār iden mıṣr-ı dü-ʿālemde ʿazīz
Ḳadrini inkār iden **iki** ciḫānda ḫāk-sār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 46). [iki, ]*

Ol devā bir ü **iki** bismi'llāh ḫaṭṭ-ı reyḥān ile
Vech-i pür-envārı bir muṣḥafdur āyet ber-kenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 49). [iki, ]*

Benüm ne Ḥaḳḳa sezā ne cenābuma kārum
İki elüm daḫi sevḳ-ı ʿamelde bī-taḥṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 128). [iki, ]*

Hvāce-i faẕl ü kemālāt ki olmış ezelī
Mekteb-i ʿilmine kevneyn **iki** levḥ-i taʿlīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 6). [iki, ]*

Ẕū'l-fiḳārın daḫi aldıḳça olur ḫaşmı dü-nīm
Bā-ḫuṣūṣ o **iki** şeh-zāde Ḥaşan ile Ḥüseyn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 78). [iki, ]*

Oldılar her birisi naʾil-ı ṣad-ecr-ı ʿaẓīm
**İki** ʿālemde olup maẓhar-ı ḳahr-ı ḳahhār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 84). [iki, ]*

Her biri oldı Biñā-yı şerʿine rükn-i rekīn
Ol şehüñ māḥşerde **iki** ġāşiye-ber-duşıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 64). [iki, ]*

Söyleye ins ü melek arż u semāda āferīn
Luṭfuña iḥsānuña ḳaldum **iki** destüm tehī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 112). [iki, ]*

On **iki** burcı saʿādetle temāşā eyleyüp
Encüm-i seyyār u ṡābit pāyına sürdi cibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 31). [iki, ]*

Keremüñden budur ümmīd ki bī-çāre Naẓīm
**İki** ʿālemde daḫi çekmeye renc ü taʿabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 62). [iki, ]*

Nergis-i bīmār-veş rāḥm eylemezler yaşuña
Olsa cūy-ı giryenüñ **iki** gözüñ nīlūferi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 30). [iki, ]*

Şehsüvār-ı milk-i ġaybü'l-ġayb kim olmış ezel
Bend-i fitrākinde kevneyn **iki** ṣayd-ı lāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 102). [iki, ]*

Mihr ile meh **iki** aḫker asmān-ı pür-nücūm
ʿŪd sūz-ı bezminüñ ednā müşebbeh micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 165). [iki, ]*

Ey fürūg-ı dü-rūḥı her dü-ciḫān māh-veşi
Pertev-i ḥüsn ü cemāli **iki** ʿālem güneşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 2). [iki, ]*

O şehsüvār ki fetḥ u ẓafer rikābında
Berīd-i ġaşiye-ber-dūş **iki** birāderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 18). [iki, ]*

O felek-rān-ı muḥīṭ-i ġazā ki ṣubḥ u mesā
Rikābı zevraḳ-ı nuṣretde **iki** lengerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 26). [iki, ]*

Derinde sāʾil olup ḳad-ḫamīde pīr-i felek
Elinde mihr ile māh **iki** kāse-i cerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 78). [iki, ]*

**İki** silk-i lāʾāl-i dendānı
Leb-i laʿlīni ḥoḳḳa-i mercān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 155). [iki, ]*

Bir ġılāf içre **iki** ḫançer idi
ʿAks-i ebrūları dilümde hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 157). [iki, ]*

Dergeh-i ḫüsrev-i kemālümde
**İki** ḥācib Ẓāhir ile Selmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 228). [iki, ]*

Meded ne müşkil olurmış cüdā idince ecel
Biri birine ḳavuşmaz ḳalur gider **iki** dost *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 2). [iki, ]*

Gözde ḫayāli fikr-i cemāli göñüldedür
**İki** perīdür eylediler şişe içre cāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 4). [iki, ]*

Bir anadan **iki** ḳardaş doġdı dünyāda
Ḥelāl-zāde birisi biri ḥarām-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 1). [iki, ]*

**İki** birāderüñ amma budur cevāb-ı ṣāḥiḥ
Harām-zādeye nisbet ḥelāl-zāde ḳabīḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 3). [iki, ]*

Görinür ṣūreti ẓāhirde sāḳin
Dili birdür **iki** yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [iki, ]*

Görinür ṣūreti ẓāhirde sāḳin
Dili birdür **iki** yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 8). [iki, ]*

Ẕāt-ı Ḥaṣan Ḥüseyn ile oldı **iki** hümā
Biz sāyesindeyüz raḍıya'llāhu ʿānhümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 1, Mısra 1). [iki, ]*

Şīşe-i çarḫ-ı felek ṣunʿ-ı yed-i ḳudretdür
**İki** günli on iki burclı bir sāʿatdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 14, Mısra 2). [iki, ]*

Şīşe-i çarḫ-ı felek ṣunʿ-ı yed-i ḳudretdür
İki günli on **iki** burclı bir sāʿatdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 14, Mısra 2). [iki, ]*

Mükerrer cām-ı mey ṣākī miyāh-ı bezm-i ṣahbāda
Bir **iki** dāneli zerrīn ḳadeḥdür devr-i mīnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 28, Mısra 2). [iki, ]*

Ebrūvānı keşide **iki** kemān
Nāvek-i çeşmine hedef dil ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 105). [iki, ]*

ʿÖmri nākış ġamı żiyād olsun
**İki** ʿālemde nā-murād olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 144). [iki, ]*

Ey sündüs-i ḫuld bezmine ferş-i bisāṭ
Kevneyn nevāl-i cūdına **iki** simāṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 2). [iki, ]*

Ḥāl-i diline **iki** ciḫānda rāḥm it
Raḥmet dine cān-ı Naẓīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 3). [iki, ]*

Bir dānesidür **iki** evin ḥaḳ bu Naẓīm
Ol seyyid-i enbiyā resūlü's- şeḳaleyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 3). [iki, ]*

Şeyḫü'l-islāmuñ alup duḫter-i saʿd-aḫterini
Burc-ı iḳbāle şeref virdi **iki** necm-i murād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 10). [iki, ]*

Seyr eyleyüp esāsını itmāmına Naẓīm
Didüm bu vech ile **iki** tārīḫ-i muʿteber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 10). [iki, ]*

Çeşme-i iḥsānına **iki** kedüdür mihr ü māh
Sofra-i inʿāmına çarḫ-ı dü-tā bir kāse-līs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 13). [iki, ]*

Ṭarḥına itmānına taḥsīn idüp ben de Naẓīm
**İki** tārīḫ eyledüm biri birisinden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 10). [iki, ]*

Tekyede bu kār-ı ḫayrı itdi icrā ecrini
**İki** ʿālemde vire aña Hudā-yı Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 6). [iki, ]*

Oldılar ʿāzim-i Firdevs **iki** ehl-i ʿirfān
İrciʿī emri gelince ṭaraf-ı Mevlādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 1). [iki, ]*

Oldı tārīḫi Naẓīm ol **iki** ehl-i hünerüñ
Geçdi Sırrī gibi Rüşdī bu fenā dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 9). [iki, ]*

**İki** tārīḫ idüp ben de Naẓīmā
Didüm ṣād ḥüznle derdā dirīġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 9). [iki, ]*

**İki** ʿālem güneşi nūr-ı Hudā
Mihr-i cān-ı ḫalāyıḳ-ı ẕerrāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [iki, ]*

**İki** ʿālemde olur ḫurrem ü şād
Oḳūyan ders-i ġamından bir ḥarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 19). [iki, ]*

**iki:** *"İki" sayı sıfatı.*

Olmış iken bu mertebe merġub
**İkisi** de anuñ olur maşlub *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 16). [ikisi, -s, -i ]*

**iki ʿālemde:** *Dünya ve ahiret.*

İmtinānsuzdur **iki ʿālemde**
ʿAfv-ı peyġamber ile faẕl-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 15). [iki ʿālemde, -de ]*

**iki ʿālemüñ:** *Dünya ve ahiret.*

Sen o **iki ʿālemüñ** bir dānesisin kim ezel
Şibh-i ẕātuñda ʿaḳīm oldı dü-kevnüñ māderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 185). [iki ʿālemüñ, -üñ ]*

**iki dilli:** *İki dil; iki gönül.*

Vaṣf-ı ẕāt u ṣıfātında **iki dilli** olanuñ
Çāk ola kilk-i siyeh-rū gibi ceyb-i ḳasabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 53). [iki dilli, -li ]*

**iki eli:** *Iki eli.*

Genc-i kerem küşāde **iki eli** ʿaṭada
Ser-çeşme-i seḫāda bir lūle her benānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 37). [iki eli, ]*

**ikimüz:** *İki kişi olan biz.*

Şeb-i viṣāl bir olsaḳ ʿaceb midür **ikimuz**
O sīm-ten niçe bir pīrehende yektādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 9). [ikimuz, ]*

**iklīl:** *Taç, Mushaf ve yazmaların başına yapılan taç biçimindeki süsleme.*

Evreng-i nübüvvet üzre şulṭān-ı rüsül
Levlāk libāçe vü leʿamruk **iklīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 4). [iklīl, ]*

**iklīl-i seri:** *Baş tacı.*

Berḳ-ı cān-teʿs̱īrdür maġrūra tāc-ı serveri
Şuʿledür zīrā ki şemʿ-i bezmüñ **iklīl-i seri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 4). [iklīl-i seri, -i ]*

**iklīl-i zeri:** *Altın taç.*

Tā ki her bir ked-külāh-ı naḫvetüñ mānend-i şemʿ
Şuʿle-i cān-sūz ola farḳında **iklīl-i zeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 224). [iklīl-i zeri, -i ]*

**iḳlīm:** *Ülke, memleket, diyar.*

Çāsāre düşdi teşvīr **iklimin** itdi teş̱hīr
İtmez bu cengi taḳrir bir şāʿirüñ lisānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 93). [iklimin, -in ]*

**ikrāh:** *Kerih görmek, tiksinmek.*

Rızḳ-ı maḳsūm gelürken saña ḥayf
Gelmiye ḥırṣ u ṭamaʿdan **ikrāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 20). [ikrāh, ]*

**ikrār:** *Açık sözlülük.*

Açılma ġayre esrārı unutma ʿahd ü **iḳrārı**
Baña güldürme aġyārı gel ey ġonce-deḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 7). [iḳrārı, -ı ]*

**iḳrār:** *Söz verme, kabul etme.*

Haṭ gülmese ṣabr iderdüm **iḳrāruña** līk
El virse eġer o ʿahd ü peymāne zamān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 3). [iḳrāruña, -uña ]*

**iḳrār:** *"vardır, öyledir" demek, saklamayıp söylemek.*

Dergāhuña ḳuṣūrını **iḳrār** iden ḳuluñ
Pāy-ı niyāz ʿacz ile pūyān devān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 73). [iḳrār, ]*

**iḳrār:** *Gizlemeyip açıklama, îtiraf etme.*

Saña **iḳrār** ideli cürmümi inkār idemem
Ne ḳadar mücrim isem ol ḳadar iḥsān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 11). [iḳrār, ]*

Ẕātım **iḳrār** iden mışr-ı dü-ʿālemde ʿazīz
Ḳadrini inkār iden iki ciḫānda ḫāk-sār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 45). [iḳrār, ]*

**iḳrār:** *Dil ile söyleyip bildirme II Kabul etme.*

Saña īmān ile **iḳrār** ideli arż u semā
Yirde gökde didiler ins ü melek āmennā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 289). [iḳrār, ]*

**iḳrār-ı nübüvvet:** *Peygamberliğinde kabul edilmiş.*

**İḳrār-ı nübüvvetüñde** olmış ezelī
Her mū bedenümde bir zamān ṣadaḳ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 3). [iḳrār-ı nübüvvet, -üñ, -de ]*

**<u>iḳrār-ı nübüvvet:</u>** *Peygamberliği onaylar.*

**İḳrār-ı nübüvvetiyle** der-ṣubḥ u mesā
Zīb-i leb-i kāʿināt ṣaddaḳ ṣaddaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 3). [iḳrār-ı nübüvvet, -i, -yle ]*

**<u>iḳrār-ı viṣāl:</u>** *Kavuşma sözü.*

**İḳrār-ı viṣāl** idersüñ ammā ne zamān
Cāna o kerem ne vaḳt olur ya ne zamān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 1). [iḳrār-ı viṣāl, ]*

**<u>iksir:</u>** *Bir şeyin olmasına veya hastanın iyileşmesine sebeb olan ehemmiyetli madde.*

Miḥek-i tecrübe-i derdine sürdüm ruḫ-ı zerd
İşümi hāk -i der i yārda **iksīr** İtdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 8). [iksīr, ]*

Kīmyāger-i ḳanāʿatdür işin altun iden
Gerd-i meydān-ı ġınā birdür aña **iksīrle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 6). [iksīrle, --le ]*

**<u>iksir:</u>** *İlaç, madde, sihirli karışım.*

İtme ʿulüvv-i ṭabʿla **iksīre** iltifāt
Naḳd-i ġına hemīşe dükenmez ḫızānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 15). [iksīre, -e ]*

**<u>iksir:</u>** *1. Hayatı ölümsüzleştirme, madenleri altına çevirme vb. olağanüstü etkileri olduğuna inanılan sıvı. 2. İç ferahlatıcı ilaç veya içki. 3. Aşk ilham eden büyülü içki.*

Güherin ḳadrin ider gerd-i yetīmi efzūn
Hāk-i meydān-ı tevāżuʿ yiter **iksīr** baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 16). [iksīr, ]*

Dest-i āmāle ġubār-ı ser-i kūyuñ **iksīr**
Çeşm-i iḳbāle türāb-ı ḳademüñ kuḥl-i cilā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 303). [iksīr, ]*

**<u>iksīr-i baḫtiyārī:</u>** *Mutluluk iksiri.*

**İksīr-i baḫtiyārī** yiter kīmyā baña
Teʿsīri ne nüḫās ü ne zībaḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 3). [iksīr-i baḫtiyārī, -i ]*

**<u>iksīr-i devlet:</u>** *Ululuk, büyüklük iksiri.*

Türāb-ı ravżası **iksīr-i devlet** cān-ı māḫlūḳa
Ġubār-ı kūyı kuḥl-i çeşm-i ervāḥ-ı mücerreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 39). [iksīr-i devlet, ]*

**<u>iksīr-i ġına:</u>** *Bıkkınlık ilacı.*

**İksīr-i ġına** hāk-i der-i ʿuzletümüzde
Sīmurġ megesdür naẓār-ı raġbetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 1). [iksīr-i ġına, ]*

**<u>iksīr-i murād:</u>** *Niyetlerinin ilacı.*

Gerd-i ḥaremi āleme **iksīr-i murād**
Hāk-i ḳademi kuḥl-i dü-çeşm-i ādem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 51, Mısra 3). [iksīr-i murād, ]*

**<u>iksīr-i murād:</u>** *Murat iksiri.*

Hāk-i eyvān-ı refiʿu'ş-şānı **iksīr-i murād**
Ḳıblegāh-ı āsitānı secde-fermā-yı cibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 41). [iksīr-i murād, ]*

**iḳtibaş-ı nūr:** *Işığı ödün alma Nûrdan alıntı yapma.*

**İḳtibaş-ı nūr** ider andan meh-i enver henüz
Olmamışken ẕerre-i şems-i cemāl-i āftāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 9). [iḳtibaş-ı nūr, ]*

**iktidā:** *Birini örnek alıp ona uyma, örnek tutma, tabi olma.*

**İḳtidā** itdi ṣufūf-ı enbiyā vü mürselīn
Mescid-ï Aḳṣāya geldikde imām oldı o şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 11). [iḳtidā, ]*

**iḳtidār:** *Güç, kudret.*

Cünūn-ı ʿaşḳ ile dīvāne-i muḥabbetüñüñ
Ne ketm-i rāza ne ifşāya **iḳtidārı** ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 6). [iḳtidārı, -ı ]*

**iktisāb:** *Kazanma, edinme. elde etme.*

Bir āsitān ki çarḫ gibi cebhe-sāy olan
Yirden göge varınca ider rifʿat **iktisāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 4). [iktisāb, ]*

**il:** *Bir ülkenin bir vâli yönetimindeki en önemli idârî bölümü, vilâyet.*

Tārīḫi düşdi yektā ẕātı gibi Naẓīma
Rum **ili** mesnedinde ʿĀrif Efendi bāḳī (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 14). [ili, -i ]*

ʿ**ilāc:** *Bir hastalığı iyi etmek veya önlemek için türlü yollardan kullanılan madde || Çare, deva, şifa.*

Naẓīm-i ḫaste-derūna ʿ**ilac** ider bulınur
Anuñ da derd-i dilinden bilür ṭabīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 15). [ʿilac, ]*

ʿ**ilāc:** *İlaç.*

Teb-lerze-i maʿsiyetle bīmār oldum
Eyle baña şerbet-i şefāʿatle ʿ**ilāc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 4). [ʿilāc, ]*

ʿ**ilāci:** *Dermân, çâre, ilâç.*

ʿ**İlāci** şerbet-i rummān-ı laʿl-i dilberdür
Ne dem ki ḫaste-i hecri teb-i melāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 11). [ʿilāci, ]*

**ilah:** *Allah, Tanrı, Rab.*

Ḥācī Selīm Girāy vefāt eyledi dirīġ
Lebrīz-i nūr-ı raḥmet ide ḳabrini **ilāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 2). [ilāh, ]*

**ilāhī:** *(Ey) Allah'ım!.*

Yine düşürdi hümā sāyesin ciḫān üzre
**İlāhī** ola hümāyun ciḫāniyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 2). [ilāhī, ]*

**ilāhī:** *"Ey Allah'ım!".*

İşiġi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar altında
**İlāhī** isterüm ḳalsun o başlar ṭaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 2). [ilāhī, ]*

Der-i baḫtum **ilāhī** eyle meftūḥ
Bi-ḥaḳk-ı sūre-i Sebʿa'l-meṯāni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 13). [ilāhī, ]*

Tek **ilāhī** güher-i ʿaşḳuñı pinḫān eyle
Beyt-i maʿmūr ise de ḳalbümi vīrān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 1). [ilāhī, ]*

Dü-çeşmine gele mīl-i ʿadem **ilāhī** rast
O kim ide naẓār-ı kec o ḫānedān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 129). [ilāhī, ]*

Manşūr olup sipāhı mesrūr kıl o şāḫı
Tā rūz-ı ḥaşr **İlāhī** mümtedd ola zamānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 188). [ilāhī, ]*

**İlāhī** ḳażā eyle ḥācātumı
Ḳabūle kārīn it münācātumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 44, Mısra 1). [ilāhī, ]*

Naẓīm-i ʿācize luṭf it **İlāhī**
Ki her bir ʿācizüñ sensin penāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 1). [ilāhī, ]*

Didi tārīḫ-i vefātın el açup Ḥaḳḳā Naẓīm
Rūḫına vālidemüñ eyle **ilāhī** raḥmet (1115)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 6). [ilāhī, ]*

Dirīġā Naḳşī İbrāhim Efendi göçdi dünyādan
**İlāhī** ol ʿazīze cennet ü Kevṯerle kıl iʿzāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 2). [ilāhī, ]*

**ilahī:** *Ey Allah'ım.*

Yoḳdur firāk-ı yāre **ilāhı** taḥammülüm
Bār-ı girān-i ḥasretine ṭāḳat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 11). [ilāhı, ]*

**iʿlām:** *Bildirme, anlatma.*

O şūḫa güne güne fikr ider aḥvālin **iʿlāma**
Dil-i şeydā ḫayālinde bile ifşā-yı rāz eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 15). [iʿlāma, -a ]*

**ilçi:** *Belli bir hususu konuşmak üzere bir taraf adına diğer tarafa gönderilen kimse, aracı, elçi.*

Ṣalāḥ-ı şulḥ ile ıslāh-ı beyn idüp oldı
Ṭaraf ṭaraf yine **ilçiler** armaġan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 78). [ilçiler, -ler ]*

**ile:** *İle bağlacı.*

Taḫta geçdükde ḥużūr-ı ʿizzetinde eyledi
Nev-be-nev ṭabʿum bu üç tārīḫ **ile** ʿarż-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 18). [ile, ]*

**ile:** *" birlikte, beraber" anlamlarında edat.*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya ṣal ferdā ġamın
ʿIyş u dem **ile** lā-teḫaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 18). [ile, ]*

Olmada ʿibret-nümā timṯāl-i gūnāgūn **ile**
Çarḫ-ı mīnā-fām beñzer ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 15). [ile, ]*

Ol ḫoş-ḫırām-ı işve bu reftār-ı nāz **ile**
Āşūb-ı dehr ü āfet-i devrān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 9). [ile, ]*

Vaṣf-ı şifāt-ı Seyyid-i Kevneyn **ile** Naẓīm
Hāk-i derinde peyrev-i Ḥassān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 13). [ile, ]*

Çīn-i cebīn **ile** baḳamaz mihre kimseler
Göl kim felekde cebhe-i māhı küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 7). [ile, ]*

Ser-tīşe-i müjgān **ile** kuhsār-ı ġamuñda
Cāna saña şīrīn gibi Ferhād gerekdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 3). [ile, ]*

Pîrānuñ olsa ḳaddi nola żaʿf **ile** dü-tā
Bir ḫāne-peste kim ola māʾil ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 7). [ile, ]*

Ser sūzen-i Mesīḥ **ile** olmaz rüfū-peẕīr
Bir yāre var mı zaḫm-ı sinān zebān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 13). [ile, ]*

İdüp ḥicāb o dü-rūḫdan ʿiẕārına her gül
Hezār şerm **ile** bir al dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 10). [ile, ]*

İhyā-yı maʿānīde Naẕīmā yine sensin
Feyż-i dem-i cān-baḫş **ile** ehl-i süḫen içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 14). [ile, ]*

Ki farḳı gün gibi rūşen birader olsa dahī
ʿAlī **ile** nice ḳabīl beraber ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 36). [ile, ]*

Girih-kuşā-yı ḫalāyıḳ ki ʿuḳde-i ʿişyān
Ser-i enāmil-i ʿafv **ile** olmada taḫlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 74). [ile, ]*

Şeh-i ʿuṣāt-penāha ümem-i sipāh-ı şāḫa
Eyā saʿādet **ile** rehnūmā-yı ehl-i sebīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 112). [ile, ]*

Köhne olduḳça oḳınmaz ṣafahāt-ı ṭaḳvim
Ben de bir sāʾiliñüm redd **ile** maḥrūm itme
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 112). [ile, ]*

Naḳd-i niyāz **ile** dil-i ḫūbānı cemʿ iden
Ferş-i ḥarem-serā-yı viṣāle rūḫām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 5). [ile, ]*

Ḥürşīd gibi çarḫ-ı siyeh-kāseden müdām
Bir ḳurş **ile** ḳanāʿat iden intiḳām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 14). [ile, ]*

Teb-lerze-i muḥabbet **ile** dil ki ḫastedür
Sīmābe-i ḥaşre dek sebeb-i ıżṭırāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 11). [ile, ]*

Ḳaṣd-ı cevr **ile** çoḳ kelām itmiş
Āḫirinde velī selām itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 189). [ile, ]*

ʿÖẕrümi biñ ḥicāb **ile** diyeyüm
Bilürüm ey civān-ı sīm-berüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 275). [ile, ]*

Saʿy **ile** varup o kaʿbe-i cān ḥaremin
Iḥrām-ı niyāzla ṭavāf eyleyelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 3). [ile, ]*

Ṣıdḳ **ile** niyāz-nāmemüz irgürelüm
Ḥācetlerümüz ḳabūl olur mı görelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 1). [ile, ]*

Tevfīḳa olup refīḳ cān **ile** Naẕīm
Hāk-der-i ḥażrete varup yüz sürelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 3). [ile, ]*

Yüz sürüp i iʿtiẕār **ile** iderüz
Dāmen-i ḫırḳa-i şerīfini būs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 3). [ile, ]*

Bir ḫaṭṭ-ı ḫaṭā sahāyif-i aʿmālüm
Ey ḫvace-i ʿālem eyle ʿafv **ile** nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 4). [ile, ]*

Feryādın ider resîde-i şemʿ-i ḳabūl
Bir kerre ḫulūṣ **ile** diyen yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 4). [ile, ]*

Yā Rab derdiñ **ile** sīne-çāk eyle beni
Şehrāh-ı muḥabbetüñde ḫāk eyle beni
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 1). [ile, ]*

Mecmūʿa degül bu nüsḫa-i kübrādur
Her ṣafḥası bir zebān **ile** gūyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 2). [ile, ]*

Ġırbāl olsun vücūdı baḳmazsa saña
Biñ çeşme-i ḥaḳiḳat **ile** bir ehl-i mecāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 4). [ile, ]*

Hāk-derüñe fütāde düşdüm şāḫum
Bir esb **ile** eyle ḫākden bendeñi refʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 4). [ile, ]*

Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz
Ne ḥac ne zekāt u ne ṣalāt **ile** na ṣavm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 4). [ile, ]*

Maġruruñ olursa ḫâṭırı kibr **ile** germ
Sen eyle deruñ-ı şaḫtını rıfḳ **ile** nerm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 1). [ile, ]*

Maġruruñ olursa ḫâṭırı kibr **ile** germ
Sen eyle deruñ-ı şaḫtını rıfḳ **ile** nerm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 2). [ile, ]*

Dāstān-ı şevḳ-ı dīdār **ile** mālāmāl olup
İtmede ṣad cuş **ile** her demde naḳl-i mācerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 27). [ile, ]*

Mihr **ile** çıḳdi huẕur-ı şeh-i devrāne girüp
Buluşup geldi Süleymāne miṣāl-i ʿAnḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 53). [ile, ]*

Eyledi emrine dünyāyı Süleymān gibi rām
Mühr **ile** olduġı dem ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 56). [ile, ]*

Edīb-i zû-fünûn niḥrîr-i kāmil kim odur şimdi
Efāżıl içre ʿilm ü faẕl **ile** ʿallāme-i dānā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 8). [ile, ]*

Müşerref eyledi seccāde-i şerʿi ḳudūmiyle
Olınca ḳadr **ile** ṣādr-ı Stanbūla şeref-baḫşā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 12). [ile, ]*

Didi teşrīf idince yümn **ile** bu ṣādr-ı vālāyı
Stanbūla eḥaḳk Dāmād Efendi-zādedür ḥālā (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 21). [ile, ]*

İdüp gülbāng-i tevḥīd **ile** rıḥlet mülk-i lāhūta
Fenā dünyāda ol ṣāḥib-kerāmet bulmadı hem-rāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 9). [ile, ]*

Genc-i luṭf ü mekrümet Sulṭān Aḥmed kim anuñ
Dergehinde şeb-çerāġ **ile** berāberdür ḫaẕef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 10). [ile, ]*

Mekteb-i faẕl u kemālinde kemāl ü faẕl **ile**
MüşkİlāT-ı Seyyīd ü seydā iderdi gelse ḥāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 7). [ile, ]*

Ṣadr-ı fetvāya yine pīrāye virdi maḳdemi
Ṭūl-i ömr **ile** muʿammer ide Ḥayy-ı lem-yezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 32). [ile, ]*

ʿİzzet ü iḳbāl **ile** bulduḳca ḳadr ü ihtiram
Hāṣid-i cāhı ola çāhī-i idbār u ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 33). [ile, ]*

Seyr eyleyüp tārīḫini taḥṣīn **ile** didüm Naẓīm
Zībā mülūkī-menzil-i bālā-yı Ḥācī Hān Selīm (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 13). [ile, ]*

Müctehid ʿallāme İsmāʿīl Efendi kim odur
Ṣādr-ı Rūma yümn **ile** ḥālā şeref-baḫş-ı kudüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 2). [ile, ]*

Tārīḫ-i fevtini didi ṣād ḥüzn **ile** Naẓīm
Ḥācī Selīm Girāya ola ḫuld cāy-gāh (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 9). [ile, ]*

Olsa tār-ı mıṣṭarı lāyıḳ kitāb-ı medḥinüñ
Rişte-i gīsū-yı ḥūrü'l-ʿıyn **ile** nūr-ı nigāh

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 54). [ile, ]*

Baḥr u berde düşmen-i nā-pāydārı her ḳadem
İntiẕām **ile** olur rāyet-güşā-yı āh u vāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 58). [ile, ]*

Müşīr-i kār-fermā müsteşār-ı ʿālem-ārā kim
Ciḫāna virdi ʿadl ü dād u inṣāf **ile** pīrāye
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 4). [ile, ]*

Göreydi bānī-i ṭāḳ-ı Hāvernaḳ bu ṭarabgāhı
İderdi kendüye ṣad şerm **ile** pertāb-ı deryāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 24). [ile, ]*

Tekrār ṣadr-ı rūmı teşrif idüp ḳudūmi
Çarḫ **ile** itdi hem-ser ol pāye-i bülendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 14). [ile, ]*

Leb-teşne-i nevāli eşrāf **ile** ahāli
Dem-beste-i kemāli cān u dil-i Hocendī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 3). [ile, ]*

Riyāż-ı ʿizzetin mīzāb-ı iḳbāl eyledi ser-sebz
Dırāḫt-ı baḫtı ḥussādun ḫazān-ı ḥüzn **ile** ṣoldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 8). [ile, ]*

Tārīḫini cevheri ḥūruf **ile** didüm
Ḥayfā Ramażān Efendi geldi geçdi (1105)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 13). [ile, ]*

Levḥ-i cemal-i behcete ebrūları ḳalem
Ey serv ḳaddi gibi olan ḥüsn **ile** ʿalem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [ile, ]*

Şekl-i beşerde ḥūr-sirişt ü melek-şiyem
Bu vech **ile** baña kimi gördüñ diseñ disem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [ile, ]*

Name-i kec-raḳam-ı cürm-i ümem
Kilk-i ʿafv **ile** olur râst-nüvişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 4). [ile, ]*

Dās-ı ʿafv ü keremiyle biçilür
Toḫm-ı cürm **ile** olan ḥāṣıl-ı kişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 8). [ile, ]*

**ile:** *" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.*

Vücūdı ṣafḥasını Ḥafızuñ müʾeẕẕin **ile**
Ayırdı çünki ḳażā birbirinden itdi dü-post
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 3). [ile, ]*

Olmış ser-i kuyı Beyt-i Maʿmūr gibi
Biñ vech **ile** cebhezār-ı ervāḥ-ı kirām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 4). [ile, ]*

Sevdāñ **ile** vir murādumı yā Allāh
DĪvāne-i ʿaşḳ it adumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 1). [ile, ]*

Dāstān-ı şevḳ-ı dīdār **ile** mālāmāl olup
İtmede ṣad cuş **ile** her demde naḳl-i mācerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 28). [ile, ]*

Virdi şeref bir ẕū-fünūn ṣadr-ı Stanbūla yine
Ḥālā efāżıl şevḳ **ile** tebrīkine āmādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 2). [ile, ]*

Ḥüccet **ile** anı ḳatl eylediler
Çoḳ nizāʿ oldı velī fetvāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 7). [ile, ]*

**ile:** *" Birlikte, beraber" anlamlarında edat ; "ve" bağlacını karşılar.*

İder ḫūn-girye mīnā-veş olur ʿacz **ile** ser-der-pīş
Külāh-ı naḫvet ol maġrūrı kim gerden-firāz

eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 5). [ile, ]*

Dergāh-ı muḥabbetinde Ḥaḳḳā ki Naẓīm
Hādim rüsül **ile** enbiyādur ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 4). [ile, ]*

**ile:** *"Ve" anlamındaki bağlaç.*

Emdür baña işāret-i ebrīñ **ile** lebim
Ben sāḳiyā o bādeyi zevraḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 7). [ile, ]*

**ile:** *" Ve" bağlacı.*

Āsūdelüġi şemʿ **ile** fānūsdan öğren
Merdāne serüñ ḫırḳaya çek ġamden emin ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 7). [ile, ]*

Hayāl-i laʿli **ile** dāġ-ı derdidür yārüñ
Hemīşe hemdem-i dīde hemīşe māḥrem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 7). [ile, ]*

**ile:** *" İle" bağlacı.*

Hicr **ile** giryān olan ḫandān-ı vaṣl-ı yār olur
Bülbüli gülzāre māḥrem eylemez gülzārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 11). [ile, ]*

Bilmeyen ġuṣṣa-i imrūz **ile** ferdâne imiş
ʿAḳlı ferdāya ṣalan ṭıfl **ile** dīvāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 2). [ile, ]*

Rūḫsāruña ḳarşu gözümüñ yaşı aḳarken
Ḥūrşīd **ile** şebnem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 8). [ile, ]*

Yeksān naẓār it mertebe-i evc ü ḥażīże
Ne ʿizzet ṣād ne żilletle **ile** ḥazīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 6). [ile, ]*

Nāz u istiġnāsını neyler görürseñ ʿākıbet
Destüñe bir gün hele āyīne **ile** şāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 14). [ile, ]*

Olursa maẓḫār-ı feyż-i Hudā nuṭḳ-ı ciḫāngīrüñ
Naẓīma ḥükm ider Turān **ile** İrāne mīrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 14). [ile, ]*

ʿAks-i āh-ı dilidür fikr-i ḳadd ü çeşmi **ile**
Elif ü dāg u gül-i sīne-i abdāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 5). [ile, ]*

Ḥüsn **ile** mümtaz iken oldı haṭ-āver dil-rübā
Şāneyi itdüm hediyye armaġān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 9). [ile, ]*

Rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne dürûd **ile** ṣalāt
Āl ü evlādına aṣḥābına teslīm ü şenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 223). [ile, ]*

ʿAcz **ile** noḳṣan **ile** bir żerre-i nāçīz iken
Gün gibi vaṣf-ı kemālātuñ da buldum iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 111). [ile, ]*

Cenāb-ı ṣāḥib-i furḳān ki ḥükmin eyledi neşh
Eġer Zebur **ile** Tevrātdur eġer İncil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 76). [ile, ]*

O faḫr-i ʿālem u ādem ki naṣṣ **ile** mevlā
Vücūd-ı pākini itmiş sitāyiş ü tebcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 85). [ile, ]*

ʿAcz **ile** nāmūs-ı ekber midḥat-i żātında lāl
ʿAḳl-ı küll vaṣfında ebkem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 59). [ile, ]*

Naʿt-ı gün-ā-günı dilde tā ki cānum tendedür
Biñ ḫulūṣ **ile** muṣammem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 66). [ile, ]*

Müşg **ile** kāfurdur şām-ı seḥer berf-i sefîd
İtdi ārāyiş dukānın Behmen-i serd ü ḫaşîn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 15). [ile, ]*

Mānīʿ-i ḫayr-ı ʿameldür nefs-i şerîr ü mehîn
Sehv **ile** uydum hevā-yı nefse itdüm maʿṣiyet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 120). [ile, ]*

Żayiʿ oldı bīhūde bunca ṣüḥūr **ile** sīnin
Oldı cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿişyān ü fesād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 123). [ile, ]*

Ḳaldı anda nāle vü feryād **ile** Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi ṣad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 35). [ile, ]*

Eylemiş daʿvetinüñ ḳabża-i teshîrine nām
Rūm u Hindū ʿAcemi Mıṣr **ile** Ṣām u Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 22). [ile, ]*

Ümmeti dergeh-i vālāsına olduḳça revān
Ṣalavāt **ile** taḥiyyāt ola sāz u selebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 70). [ile, ]*

Münzevī olsañ geçilmez loḳma **ile** kisveden
ʿAḳıl ü dīvānede olmaz o sevdādan beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 9). [ile, ]*

Ḳulzüm-i şefḳatindedür o şehüñ
Cilve-i şevḳ **ile** sipâh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 16). [ile, ]*

Meḫāşın **ile** Hudāvend-i merḥamet-güster
Tevūżuʿ **ile** ḥalīm ü Selīm dāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 53). [ile, ]*

Haşmumı pāmāl idüp mümtāz-ı aḳrān it beni
La-büd imdād-ı ricāl **ile** ʿadū tedmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 76). [ile, ]*

O germ-reftār-ı āhuvāne **ile**
Tek ü taz itse ol sebük-cevelān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 99). [ile, ]*

İtdiler dūr mekr **ile** ḥussād
Yūsufı çāha şaldılar iḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 171). [ile, ]*

Dergeh-i ḫüsrev-i kemālümde
İki ḥācib Ẓāhir **ile** Selmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 228). [ile, ]*

Hıdīv-i maʿdelet-eyvān ki ʿadli ġālibdür
Vücūh-ı tām **ile** kesrī-i kāmrān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 14). [ile, ]*

Ṣalāḥ-ı şulḥ **ile** ıslāh-ı beyn idüp oldı
Ṭaraf ṭaraf yine ilçiler armaġan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 77). [ile, ]*

Ciḫāniyān olālar sāyebān-ı ʿadlüñde
āṣafuñ şeb ü rūz emn **ile** emān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 126). [ile, ]*

Tīr **ile** tıġ der-kār ceyş-i zefer ḳāfādar
Deng eyledi bu peykār pīr **ile** nev-civānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 115). [ile, ]*

Ehl-i firāre yer yer Tātār Hanı gönder
Görsün o ḳavm-i ebter yaḫşı **ile** yamanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 142). [ile, ]*

Bu mūşānnaʿ ḳubūrda bu tüfeng
Oldı genc **ile** ejdehāya miṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 2). [ile, ]*

Geldi o mest-i nāz **ile** ṣoḥbet zamānları
Būs ü kenār demleri vuṣlat zamānları *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 1). [ile, ]*

Görüp pāyında zer ḫalḫāl **ile** dürr-i biñāġūşın
Hilālüñ düşdi ḫalḫālı çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 1). [ile, ]*

Ey maḥrem-i rāz-ı meclis-i ḫāṣu'l-ḫāṣ
Muḥtāc-ı şefāʿati ʿavām **ile** ḫavaṣ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 2). [ile, ]*

Tertîbiñ süṭūr-ı ṣafḥasın seyr eyle
Emvāc-ı beyān **ile** yemm-i maʿnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 4). [ile, ]*

Rîzesinüñ āsitān-ı rifʿati çeşm-i nücūm
Ṭāḳ-ı iclālinde āvîze Süheyl **ile** Süha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 12). [ile, ]*

Ol ḫudāvend-i ciḫān-pîrā ki ṭāḳ-ı ḳadrine
Sîm ü zer āvîzelerdür māh **ile** mihr-i münîr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 12). [ile, ]*

Çemenzār-ı cināna ʿazm idüp rūḥi revān oldı
Ola bāġ-ı İremde ḥūr **ile** ġılmān **ile** dem-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 4). [ile, ]*

Olsam hezār şevḳ **ile** bülbül-fiġānı ben
ʿArż eylesem görince bu nev dāstānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [ile, ]*

**ile:** *" Araç, vasıta" anlamında edat.*

Şām-ı ġamda ḥasret-i māh-ı nev-i ebrūñ **ile**
Şuʿle peykān şemʿ-i meclis tîrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 9). [ile, ]*

Bādī-i ʿaşḳuñ **ile** cām-ı dil-i ṣāf-ı Naẓîm
Ne ḳadar ṭolsa da bî-reng-i riyādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 13). [ile, ]*

Girîbānı lebāleb ʿişvedür pür-şîve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz **ile**
ṭoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 8). [ile, ]*

Nola açılsa o gül rūḫsārı feyż-i āh u eşk-i ter
Nesîm **ile** biri hem-dem biri şebnemle
tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 8). [ile, ]*

Kālā-yı viṣālin nola ol ḫvace-i ḥüsnüñ
Naḳd-i dil ü cān **ile** alursam diġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 4). [ile, ]*

Midād-ı eşk **ile** müjgānlarumki ḫāme olur
şūḫa her nigehüm bir niyāz-māme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 1). [ile, ]*

Güne güne ey Naẓîm itsem nola ṭarḥ-ı süḫan
İltifāt **ile** kemāl-i zū-fünūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 16). [ile, ]*

Olmış şerāb-ı nāz **ile** ālūde çeşm-i yār
Bir bāde-nūş kim ola ḳanzil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 9). [ile, ]*

Bu Rüstemāne nigehle bu tīġ-ı ġamze **ile**
Kalırsa böyle o ḫūn-rîz Ḳahramānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 3). [ile, ]*

Ol mū-miyānı fikr-i der-āġūş **ile** henüz
Ḳaldı dil-i żaʿîf o mū-miyān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 3). [ile, ]*

Aña siper rıża **ile** teslîmdür hemān
Bir tîr-i cān-sitān ki ḳażādur kemān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 15). [ile, ]*

Lebrîz ideli nūr-ı rūḫuñ çeşmümi cānā
Ḥūrşîd **ile** āyîne-i billūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 8). [ile, ]*

Kūyuñda görüp cilve-i nāz **ile** ḫırāmān
Firdevs-i berîn içre olan ḥūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 15). [ile, ]*

Feżā-yı hecri geçen saʿy-ı pāy-ı himmetle Ṣafā **ile** ṭaraf-ı Kâʿbe-ı viṣāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 10). [ile, ]*

Evṣāf-ı kākülinde bu efsūn-ı naẓm **ile** Dilber Naẓīmi şāʿir-i siḥr-āferīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 13). [ile, ]*

Olsa ʿaceb mi ḫaṭṭ **ile** maʿzûl ʿāḳıbet Nev-devletān-ı ḥüsn ki maġrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 5). [ile, ]*

Yaḳṣā nola füruġı süveydā-yı ḳalbümi Hüsni **ile** dil ki mihrle billûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 16). [ile, ]*

Sīr olmayan nevāl-i Süleymān **ile** teni Zīr-i zemīnde mā-hażarı nūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 23). [ile, ]*

Dīdeden naḳş-ı rūḫı eşk **ile** olmaz zāʾil Aks-i ab eyleyemez āyīnede sūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 11). [ile, ]*

Teşnesin mevc-i şarāb-ı nāz **ile** sīrāb ider Dilberüñ ġarḳ-ı zülāl-i vaʿde-i kemmûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 11). [ile, ]*

Egerçi ḫāk-i niyāzuz o naḫl-i nâza velî Raḳīb **ile** yine tīġ u kefenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 8). [ile, ]*

Hayāl-i ebrū-yı dildār **ile** niẓār olālı Hilāl-i ʿıyd gibi şimdi naẓragāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 9). [ile, ]*

Bilmeyen ġuṣṣa-i imrūz **ile** ferdâne imiş ʿAḳlı ferdāya ṣalan ṭıfl **ile** dīvāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 1). [ile, ]*

Neşʾesi tevbe virür derd-i ḫumār-ı hicre ki ṣaḥbā-yı leb-i yār **ile** mestāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 14). [ile, ]*

Döker āb-ı-rūḫin ḫāke miṣāl-i mihr-i ʿālem-tāb
Ġurūr-ı ḥüsn **ile** olduḳca her şūḫ-ı cihān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 6). [ile, ]*

Feryādı çıḳmadan göge pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ Reftār-ı naz **ile** yetiş ey serv-ḳad yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 4). [ile, ]*

Yeʾcūc-i ġam ṣafā-yı viṣālüñle defʿolur Mā-beynümüzde hicr **ile** çekdürme sed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 8). [ile, ]*

Ser-menzil-i murāda yüri himmet **ile** var Eyler şuḥūr her ne ise nīk ü bed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 11). [ile, ]*

Nice bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ niṣār olmaz Haṭ-ı müşgīn **ile** ol māh-ṭalʿat ḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 6). [ile, ]*

Degül yer yer ḥabāb-ı āb ey dil sūz-ı ṭabʿından
Leb-i cū heybet -i dīdār **ile** tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 14). [ile, ]*

Ehl-i niyāzı her nigeh-i nāzı dilberüñ Bir nāmedür nezāket **ile** tīre baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 6). [ile, ]*

Kıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ gibi olmaz ey Naẓīm
Böyle āb u tāb **ile** bir gevher-i gencīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 14). [ile, ]*

Anı daḫi mübhem dir idüñ şimdi ne dirsüñ Pervāne iken şemʿüñe cān **ile** Naẓīme

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 12). [ile, ]*

Tezerv ü kebk ḥayrānı ḫamūşı ṭūṭī-i gūyā cünbüşle o reftāruñ o ḫand **ile** o güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 12). [ile, ]*

Naẓīmā sāḥirān-ı Bābil-i maʿnāyı lāl itdi
Füsūn-ı naẓm **ile** kilk-i beyān-ı ṭabʿ-ı sehḫāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 14). [ile, ]*

Laʿl-i şekker-bārı ol āyīne-i rūḫsār **ile**
Ṭutī-i gūyā ider ehl-i meẕāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 11). [ile, ]*

Görince gitdi ʿaḳlum bu cemāl ü ḥüsn **ile** ānı
Nola mecnūnı olsam bu cemāl ü ḥüsn **ile** ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 5). [ile, ]*

Görince gitdi ʿaḳlum bu cemāl ü ḥüsn **ile** ānı
Nola mecnūnı olsam bu cemāl ü ḥüsn **ile** ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 6). [ile, ]*

ʿĀşıḳa ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu
Bilmem ey çarḫ ne var mihr **ile** māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 12). [ile, ]*

Mey içme ġayr **ile** itme ʿiẕāruñı gül-reng
Ṣaḳın olur rūḫuña perde-i ḥicāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 7). [ile, ]*

Çarḫı bir āh **ile** ḫāraba virüñ
Āteşi köhne āsiyāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 3). [ile, ]*

Gehī bir ḳurş gāhī bir dilim nān **ile** ḫandān ol
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 1). [ile, ]*

ʿAyşuñı telḫ itmesün dirseñ eġer fikr-i vaṭan
Bir muvāfıḳ yār **ile** var leẕẕet-i ġurbet-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 12). [ile, ]*

Bir ḥüsn-i Yūsuf **ile** ḳuluñ olmayan senüñ
Māliki olursa Mışra yanumda gedā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 5). [ile, ]*

Ḳıyas u ʿaḳl **ile** olmaz iḥāṭa ʿālem-i dil
Ki sıġmaz iki ciḫāna sevād-ı aʿzam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 1). [ile, ]*

Nesīm-i şevḳ **ile** cūş u ḫurūş idüp yem-i dil
Kemine ḳaṭre iken lücce-rīz olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 3). [ile, ]*

Kucaḳlamış Ḥacerü'l-esved-i süveydāsın
Siyāh kisve **ile** Kaʿbe-i Mükerrem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 18). [ile, ]*

Hvābda Yūsuf-ı ümmīdümi taṣvīr itdüm
Vuṣlat-ı şāḫid-i maḳṣūd **ile** taʿbīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 2). [ile, ]*

Kākülüñ sevdāsıdur zencīre-cünbān olduġum
Ḳāmetüñ ġavġāsıdur ḫāk **ile** yeksān olduġum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 2). [ile, ]*

Yārden dūr itmek istermiş beni ḫāṣid Naẓīm
Bilmemiş cānān **ile** ben cümleten cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 14). [ile, ]*

Bilmez lüġāt-ı ʿaşḳı efsürde-dil Naẓīma
Şerḥ **ile** geçse bir bir cümle mütūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 14). [ile, ]*

Şebnem-i feyz **ile** itmiş çemen-ārā-yı edeb
Ġonce-i ter gibi ol kec-külehi dāmen-çīn

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 3). [ile, ]*

Görüp yārüñ o zer ḫālḫāl **ile** dürr-i biñā-gūşın
Hilālüñ düşdi ḫālḫāl çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 1). [ile, ]*

Ser-i engüşt-i muʿārıżdan olur āsūde
Bend iden mühr-i sükūt **ile** leb-i hāmūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 16). [ile, ]*

Gelmedi bir ḫaber-i müjde **ile** yāre giden
Ḳaldı göñlüm gibi ḫavfüm bu ki dildāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 1). [ile, ]*

Bīhūde ḳaşuñ yāyını ey māh ḳurarsın
Bu ḥüsn **ile** sen pençe-i ḫurşīdi burarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 2). [ile, ]*

Döner ṣaḥn-ı cināne cemʿ-i ḫūbān **ile** bâzî-gâh
Hırām-ı nāz **ile** gelse o reşk-i ḥūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 11). [ile, ]*

Döner ṣaḥn-ı cināne cemʿ-i ḫūbān **ile** bâzî-gâh
Hırām-ı nāz **ile** gelse o reşk-i ḥūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 12). [ile, ]*

Bī-ḫodāne eşk-i ḫūn-ālūd ḫoşdur ey Naẓīm
Dürr ü yāḳūt **ile** mālāmāl olan gencīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 14). [ile, ]*

Fedā o çeşm-i siyāha o çīn-i ebrūya
Hezār çeşm-i siyāh **ile** ṣad hezār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 4). [ile, ]*

Siyāh kuḥl **ile** bir sürme-dān ḳıyās itdüm
Gözümdedür daḫi ey dil o vesmedār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 5). [ile, ]*

Māḥv olsa ʿafv **ile** nola ey dil-siyeh günāh
Ṣābūn-ı ṣubḥ şebde ḳomaz leke-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 1). [ile, ]*

Âhû-veşân ḥüsn **ile** itdüm hezārān ittiḥād
Ben bulmadum sedd olmaya her cilvede rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 3). [ile, ]*

Gülzār-ı dil reyyān iken seylāb-ı eşk-i çeşm **ile**
Bilmezdi kimse nidügin ʿālemde şebnem nāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 5). [ile, ]*

Bu zūr-ı ḥüsn **ile** ṭutsa o māh eger pençe
İderdi pençe-i mihri şikest-i ser-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 1). [ile, ]*

Boyandı ḫūn-ı dü-çeşmümle ol ḳadar destüm
Ki bulsa pençe-i mercān **ile** ṭutar pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 8). [ile, ]*

Naẓīm o pençe-i ḫurşīdi vaṣf idüp oldı
Bu penç beyt **ile** merdāne pençe-der-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 10). [ile, ]*

Çeşmüme ḫvābı ḫārām itdüm ḫayāl-i yār **ile**
Gelmedi şeb-tā-seḥer müjgān müjgān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 3). [ile, ]*

Āyīne-i yekreng-nümâ gibi Naẓīmā
Bir cilvede yüz ṣūret **ile** sîretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 14). [ile, ]*

Ḳalmış naẓār-ı ḥasret **ile** dīde-i Cemdür
Seyr eyle ḥabābı ḳadeh-i ʿişretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 9). [ile, ]*

Her vech **ile** baḳṣāñ görinür şāḫid-i maʿnā
Ḥaḳkā ki Naẓīm āyine-i ṣūretümüzde

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 13). [ile, ]*

Şevḳ-ı dîdâr **ile** cismümde degüldür üstüẖvân
Mevc urur deryā gibi cūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 9). [ile, ]*

Tenüme lerze düşer fikr-i der-āġuşuñ **ile**
Dilümi raʿşe ṭutar pīrehenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 3). [ile, ]*

Sebze-i ẖaṭṭuñ añup Hıżr **ile** dem-sāz oldum
Bāġ-ı rūyuñda yitişmiş çemenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 9). [ile, ]*

O kim tevazuʿ **ile** meyl ide fütādelüġe
İder gedāluġı tercih şeẖzādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 1). [ile, ]*

Ḥaẕer ki çoḳ şeb-i ferzāne tavr-ı naṭʿ-ı ġurur
Hezār ʿacz **ile** virdi rıżā piyādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 4). [ile, ]*

Āh-ı derd-ālūd **ile** ʿarż eyledüm ḥāl-i dili
Nāme gönderdüm o şāẖ-ı ḥüsna gūyā tīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 11). [ile, ]*

Bām-ı serden düşdi ṭaşt-ı huş dest-i ʿaşḳ **ile**
Düşmesün mi şehr ü bāzār-ı vücūda ġulġule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 7). [ile, ]*

Hicr-i leb-i dildār **iledür** ʿāşık-ı zāruñ
Pergāle-i çeşm-i teriniñ rīziş-i laẖtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 7). [iledür, -dür ]*

Ḳıyām-ı nāz **ile** tā kim o nev-ẖaṭ dil-sitān ḳopdı
Ḳıyāmet ẓāhir oldı fitne-i āẖir zamān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 1). [ile, ]*

Nola şehr-i dile āşūb şalsa ol gözi tatar
Semend-i nāz **ile** bilmez nedür yaẖşi yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 10). [ile, ]*

Hamīde ḳadd **ile** gūş eyleyüp meclisde feryādum
Büküldi ḳāmet-i çeng ü dil-i neyden fiġān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 11). [ile, ]*

Hāre **ile** dükenmez zer-i endīşe Naẓīmā
Saña o ẖazīne berekātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 9). [ile, ]*

Başı yuvalansa ne ʿaceb derd **ile** Ḳaysuñ
Ferhādı görüp tīşe-i ʿaşḳa serin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 7). [ile, ]*

Meclisde bükā virdi Naẓīm ol şeh-i ḥüsne
Bu şiʿr **ile** rāz-ı dil-i ġam-perverin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 10). [ile, ]*

Cānuma geçdi ẖadeng-i ġam-ı cānān deldi
Tīşe-i ġamze-i dil-dūz **ile** kān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 2). [ile, ]*

Nihān idi naẓārı evvel ol perīye dilüñ
Cünūn-ı ʿaşḳ **ile** gitdükce āşikāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 8). [ile, ]*

Sevdiġüñ kimdür baña göster dise ol māh-rū
Destine şād şerm **ile** ṣunsam hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 12). [ile, ]*

Baġ-ı derūnumuñ eşer-i ʿaşḳ **ile** olur
Hurşīde ẖande-rīz gül-i nā-güşūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 7). [ile, ]*

Anı cemālüñ **ile** virürdi ẖayālüñe
Cānā olaydı ʿāşıḳ-ı şeydāda cān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 3). [ile, ]*

Pervāne gibi şemʿ **ile** olsaḳ nola bu şeb
Ben bir senüñle ey meh-i nā-mihribān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 5). [ile, ]*

Zülf-i müşgīn tārınuñ cān u dil-i āvāreye
Dāne dāne ḫāl **ile** dām-ı cünündur her ḫamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 14). [ile, ]*

Ṣaymaz oldum dāġ-ı hicrān **ile** baġrum başını
Giryeden çeşmüm aġardı bir bilür yoḳ yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 1). [ile, ]*

Çeşm-i ʿibret-bīn **ile** baḳ ol ṣanem taṣvīrine
Naḳşını seyr it taṣavvur eyleyüp naḳḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 5). [ile, ]*

Ben pāymāl-i ʿaşḳuñı ey şehsüvār-ı ḥüsn
Çiġnetme nāz **ile** çekerek ṭut semendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 6). [ile, ]*

Āteş-i gül şuʿle-i şemʿ **ile** itmiş ittifāḳ
Bülbül ü pervānenüñ benzi aġardı kül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 3). [ile, ]*

Teng-dil olma ḳabūl it nīk ü bed ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb **ile** memlū ḫum gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 2). [ile, ]*

Ol meh-i nā-mihribānuñ seyrine ṣād çeşm **ile**
Dāġ-ber-dāġum serāpā çarḫ-ı pür-encüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 3). [ile, ]*

Defter-i ḥüsni sevād-ı ḫaṭṭ **ile** görmiş ḥisāb
Noḳṭa-i ḫāl-i rūḫı ṣıfr-ı ziyād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 9). [ile, ]*

Reftāre gelse nāz **ile** ʿālem ḫārāb olur
Yārüñ sipāh-ı fitnede ḳaddi ʿalem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 3). [ile, ]*

Naḳş u nigār-ı ʿaks-i cemāl-i bütān **ile**
ʿAşḳ itdi deyr-i sīnemi beytü'ṣ-ṣanem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 7). [ile, ]*

Hilāle ġürre-i ebrūsı dâl- ḫançer olur
Ġurur-ı ḥüşn **ile** yoḳdur o kec-külāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 8). [ile, ]*

ʿĀlem-i hejdeh-hezār oldı dü ḥarf **ile** bedīd
Eyleyüp iẓhār-ı ḳudret ol ḥaḳīm-i bī-raṣād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 11). [ile, ]*

Bīm-i ḳahrı heybetinden şīr-i ner rūbāhdur
Luṭf-ı ümmīd **ile** rūbāh-ı żaʿīf olur esed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 26). [ile, ]*

Rūy der-ḫāk-i niyāz bārgāh-ı luṭfıdur
Sāḳinān-ı kūh u ṣaḥrā **ile** sükkān-ı beled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 28). [ile, ]*

Umarum bu sübḥa-i lülü-i tevḥīdüm ola
Ḥaşredek taʿzīm **ile** ṣubḥ u mesāda zīb-i yed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 44). [ile, ]*

Yüz sürüp dergāhuña geldi ḳabūl it ḥācetin
Eyleme ḥırmān **ile** yā Rab Naẓīm-i zārı red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 46). [ile, ]*

Ravża-i tevḥīd ü temcīdüñde olsun cān ü dil
Dem-be-dem gül-deste-i ṣıdḳ **ile** pür iki seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 54). [ile, ]*

Mevḳıf-ı şerm ü ḥacāletde ḳalan küstāḫım
Her ne emr eyler iseñ ʿafv **ile** fermān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 14). [ile, ]*

Ḥaḳ ẕātuñ eylemiş niʿam-ı cūd u luṭf **ile**
Sālār-ı bī-niyāz-ı ser-i ḫvān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 31). [ile, ]*

Olsa ʿaceb mi bāġ-ı İrem gibi bī-ḫazān
Gül-deste-i ġam **ile** girībān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 38). [ile, ]*

Dergāh-ı ʿizzetüñde nola olsa dembedem
Hep ḫıdmet **ile** bir zede dāmān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 40). [ile, ]*

Tā ḥükm-i şerʿ **ile** ola ol seyyidü'l-beşer
Ṣadr-ı risālet üzre ḳalemrān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 57). [ile, ]*

Lehce-i dil-keş **ile** ṭabʿ-ı ḫoş-elḥānumdur
Çemen-i maʿrifete bülbül-i murġ **ile** serā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 31). [ile, ]*

Lehce-i dil-keş **ile** ṭabʿ-ı ḫoş-elḥānumdur
Çemen-i maʿrifete bülbül-i murġ **ile** serā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 32). [ile, ]*

Tāze elfāz **ile** güftārumı gūş eylemeġe
Pāy-ı taʿbīrumi taḳbīle gelür ḥüsn-i edā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 47). [ile, ]*

Ṣayḳal-ı feyż **ile** rūşenger-i ṭabʿ-ı ṣāfum
Dembedem āyine-i dilden olur Jeng-zidā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 57). [ile, ]*

Nuṭḳ-ı şīrīn ü dil-āvīz ü füsūn-perverle
Fikr-i bārīk **ile** tedḳīḳ-ı süḫande Ḥaḳḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 76). [ile, ]*

ʿIyd-i ʿaşḳında dil ü cān-ı Simāʿīl gibi
Ola ervāḥ-ı muḳaddes dil ü cān **ile** gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 176). [ile, ]*

Biri ṣıdḳ **ile** biri ʿadl **ile** bī-hemtādur
Biri ḥilm **ile** biri ʿilm **ile** ferd ü yektā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 213). [ile, ]*

Biri ṣıdḳ **ile** biri ʿadl **ile** bī-hemtādur
Biri ḥilm **ile** biri ʿilm **ile** ferd ü yektā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 213). [ile, ]*

Biri ṣıdḳ **ile** biri ʿadl **ile** bī-hemtādur
Biri ḥilm **ile** biri ʿilm **ile** ferd ü yektā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 214). [ile, ]*

Biri ṣıdḳ **ile** biri ʿadl **ile** bī-hemtādur
Biri ḥilm **ile** biri ʿilm **ile** ferd ü yektā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 214). [ile, ]*

Sürme-i ḳudret **ile** çeşm-i siyāhı mekḥūl
Sünbüleyn-i perçemi hem dil-keş ü hem rūḫ-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 229). [ile, ]*

İntiẓār üzre iken maḳdemine ḥasret **ile**
Oldı bir demde yiri mescid-i hāṣ-ı Aḳṣā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 231). [ile, ]*

Ḳademin būs idicek oldı hemān raḳṣ-künān
Zühre merġūle-i naʿt **ile** terennüm-pīrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 248). [ile, ]*

Peyk-i Mevlā **ile** ol cān-ı ciḫān devletinüñ
Sidreye oldı revān sürʿat **ile** rūḫ-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 257). [ile, ]*

Yine geldi yirine bir bedene rūḫ gibi
Müjde-i raḥmet **ile** oldı meşerret-baḫşā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 276). [ile, ]*

Ḥüccet-i vaṣf-ı ṣıfātuñda ḫaṭā itse Naẓīm
Keremüñden ḳālem-i ʿafv **ile** eyle imżā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 308). [ile, ]*

Ṣıḥḥatinde aña ḳıl cennet-i ḳūyuñ meʾvā
Ḥarem-i ḳūyuñı itsün dil ü cān **ile** ṭavāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 320). [ile, ]*

Vaktidür dergeh-i Ḥaḳḳa açıla dest-i duʿa
Tā ki vaṣf-ı şeh-i kevneyn **ile** her şām ü seḥer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 334). [ile, ]*

O ḫudāvend-i ʿālem ü ādem
Naṣṣ-ı Ḳurʾān **ile** müsellemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 4). [ile, ]*

ʿİlm ü ʿirfān **ile** o ʿayn-ı ledün
Rusül ü enbiyadan aʿlemdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 43). [ile, ]*

Bīm-i ḫışm ü ümīd-i luṭfu **ile**
Şīr-i ner kürbe kürbe żīġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 83). [ile, ]*

Dil ü cānumda vaṣf-ı dīdārı
Dil ü cānum **ile** musammemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 126). [ile, ]*

Ciḫānda vaṣfı olmaz ʿaḳl **ile** idrāk **ile** maḥṣur
Ezel āġāzdur aña ebed encām-ı serḥaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 67). [ile, ]*

Ol devā bir ü iki bismi'llāh ḫaṭṭ-ı reyḥān **ile**
Vech-i pür-envārı bir muṣḥafdur āyet ber-kenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 49). [ile, ]*

Şarḳ u ġarb ola mülāḳi kuvvet-i temkīn **ile**
Sīne-i rūy-ı zemīne olsa hükmi pâ-niṣâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 85). [ile, ]*

ʿAcz **ile** noḳṣan **ile** bir ẕerre-i nāçīz iken
Gün gibi vaṣf-ı kemālātuñ da buldum iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 111). [ile, ]*

Ravża-i ümmīdüñ olsun pergel-i maḳṣūd **ile**
Baġ-ı ḥırmān itmesün lāle-sitānı ıżṭırār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 147). [ile, ]*

Ġınā-yı ʿaşḳ **ile** birdür yanında būd ü nebūd
Olur hemîşe müsāvi aña keşir ü ḳalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 9). [ile, ]*

Ḥaşre dek levḥ-i şüḥūr **ile** sinīne terḳīm
Ḥamdüli'llāh ḳalemüm rıḳḳ-ı beyān üzre yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 91). [ile, ]*

PĪşgāh-ı ʿizzetinde dāmen-i Rūḫu'l- Ḳudüs
Biñ ḥicāb **ile** ferāḥım raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 10). [ile, ]*

Āferīneşden vücūh-ı tām **ile** mümtāz olup
ʿİlm ü ʿirfān **ile** aʿlem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 43). [ile, ]*

Āferīneşden vücūh-ı tām **ile** mümtāz olup
ʿİlm ü ʿirfān **ile** aʿlem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 44). [ile, ]*

ʿAdl ü dād **ile** ḫacālet-baḫş-ı şād Nuşirevān
Şermsār-ı cūdı Hātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 51). [ile, ]*

Ümmeti pür-sūr-ı iḳbāl ü ẓafer idbār **ile**
Düşmeni pür-şār-ı matem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 67). [ile, ]*

Berḳ ṣatma ẕeyl-i bāġ -ı dehre bād-ı ṣunʿ **ile**
Ṭārem-ı ʿulviden niṣār oldı berg-i yāsemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 9). [ile, ]*

Olmamışken rūḫ-ı Ādem cilve-baḫş-ı mā ü ṭīn
Dehre ḥükm itdi Süleymān-ı Nebī bir mühr

**ile** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 84). [ile, ]*

Şīr **ile** şīrīn olur perverde olsa engübīn
Rūmda Ḥassān olam vaṣf-ı ṣıfātuñda eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 107). [ile, ]*

Tā ki mālāmāl idüp dehri zemistān berf **ile**
Başına yaġa tekerek ġussa ḫaşm-ı şerʿinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 133). [ile, ]*

ʿĀlem-i bālāya bāl açdıkda rāḫş-ı rifʿati
Āsmān rūmāl **ile** taʿẓīm idüp oldı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 14). [ile, ]*

Müjde-i teşrīfīni gūş eyleyüp biñ cān **ile**
Hidmetinde döndi başı üzre pīr-i çarḫ-ı rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 15). [ile, ]*

Kātib-i çarḫ eyleyüp evṣāf-ı miʿrācın raḳam
Şundı ʿacz **ile** olup rū-ber-zemīn ü ʿöẕr-i ḫʿāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 20). [ile, ]*

Rīcʿat itdükde dil-i aṣḥābı ṣādāb eyledi
Şebnem-i tebşīr **ile** ol gülbün-i ḥikmet-miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 46). [ile, ]*

Rizesinüñ ḥarem-i ʿizzetini cevher-i küll
Biñ ḥicāb **ile** ide gevher-i tāc-ı edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 16). [ile, ]*

Dil-i bīmār-ı ʿuṣātuñ o ṭabib-i cānuñ
Şerbet-i ʿafvi **ile** zāʾil olur ṭābʿ-ı tebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 46). [ile, ]*

İltihāb-ı ġażabı nāʾire-i ḳahrı **ile**
Yaḳdı ezcā-yı vücūdun kül idüp bū Lehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 51). [ile, ]*

Ṭaliʿ-i yārūñ **ile** fikr-i kenār itseñ eġer
Duḫter-i baḫtuñ olur Zāl-i sipihrūñ ḫaheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 33). [ile, ]*

Beẕle-senc olsañ seni īmā **ile** eyler meẕāḳ
Meclisüñ dāna-reviş nādān-ı yāve-güsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 45). [ile, ]*

Vāʿiẓ olsañ daḫi iderler cemʿ olup ehl-i hevā
Diñlemezler nehyi maʿruf **ile** emr-i münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 80). [ile, ]*

Gülbün-i gülzār-ı mā-evha gül-i şümme denā
Ḳābe ḳavseyn **ile** ev ednā riyāż ında biri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 114). [ile, ]*

ʿİllet-i ʿacz ü ḳuṣūr **ile** perişān nüsḫadur
Gevher-i dendānı naẓmında Ṣıhāh-ı Cevherī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 151). [ile, ]*

Söz temām oldı ḫuluṣ-ı tam **ile** gel ey Naẓīm
El açup başla niyāze vaḳtidür şimden geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 221). [ile, ]*

Gīsū-yı müşgīninüñ müjgān-ı Rūḫu'l-Ḳudsidür
Çeşm-i ādāb **ile** itdükce neẕāre şānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 6). [ile, ]*

Bāde-i ʿaşḳ **ile** memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 21). [ile, ]*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz **ile** dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 41). [ile, ]*

Gīsū-yı müşgīninüñ müjgān-ı Rūḫu'l-Ḳudsidür
Çeşm-i ādāb **ile** itdükce neẓāre şānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 6). [ile, ]*

Bāde-i ʿaşḳ **ile** memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 21). [ile, ]*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz **ile** dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 41). [ile, ]*

Āsitānıñda beni müjgān-ı ḫūn-ālūd **ile**
Eyle çārūb-keş bi-ḥaḳḳ-ı āl ü evlād ü beṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 17). [ile, ]*

Ser-firāz eyle bülend it baḫtumı iḳbāl **ile**
Görme lāyıḳ kim olam pāmāl-i her dūn ü cehūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 19). [ile, ]*

Gözüm eşk **ile** mālāmāl göñlüm ʿaşḳ **ile** memlū
Baʿīdüm ṣūreta maʿnen karībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 7). [ile, ]*

Gözüm eşk **ile** mālāmāl göñlüm ʿaşḳ **ile** memlū
Baʿīdüm ṣūreta maʿnen karībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 7). [ile, ]*

Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd **ile** taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 10). [ile, ]*

Yazup sitayişini levḥ-i mihre katib-i çarḫ
Yine bu maṭlaʿ-ı ṣanī **ile** ṣena-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 14). [ile, ]*

O püşte püşte olan ḫāḳ-i reh-güẕārında
Ḳudūmı feyżi **ile** tūde tude ʿānberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 30). [ile, ]*

Meḫāşin **ile** Hudāvend-i merḥamet-güster
Tevūżuʿ **ile** ḥalīm ü Selīm dāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 54). [ile, ]*

İdüp ʿadālet **ile** pīşe emr-i maʿrūfı
Rıżā-yı Ḥaḳda olup kārı nehy-i münkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 79). [ile, ]*

Hücūm-ı mevkib-i iclāli eyleyüp pāmāl
Memālik-i ḥuşemā ḫāk **ile** berāberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 116). [ile, ]*

Bu irtifaʿ **ile** seyr eyleyen ḳıyas eyler
Kemine ṭāḳ-ı bülendi sipihr-i aḫżardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 139). [ile, ]*

Ne vech **ile** ide iṣbat-ı müddeʿā ḫāṣid
Ki ṣafḥa-i süḫanı ḥüccet-i müzevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 183). [ile, ]*

Görince kūşe-i çeşmüñde ḥālüñi didiler
ʿAlīye benzer o ʿāynı **ile** bu Ḳanberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 190). [ile, ]*

Ḳande ʿazimet itse ẓafer hem-rikāb olur
ʿAvdetde Ḫıżr-ı nuṣret **ile** hem-ʿinān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 42). [ile, ]*

Sevdā-gerān-ı vaṣfı ḳaṭār-ı beyān **ile**
Her ḳande gitse sūde gider bī-żiyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 61). [ile, ]*

Dergāhuña ḳuṣūrını iḳrār iden ḳuluñ
Pāy-ı niyāz ʿacz **ile** pūyān devān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 74). [ile, ]*

Bir kilīmi bir Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp
Aña kibr ü kīn **ile** Firʿavn ya Hāmān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 68). [ile, ]*

İḫtirāz eyle dil-i meksūrı āzār itmeden
Rāḥm iden ḥāl-i żaʿīfe ḫayr **ile** teẕkīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 14). [ile, ]*

Āṣaf-ı devrān ki fermān **ile** itse ʿazm-i rāḥ
Ḳande varsa ḥācib-i dergāhına tevḳīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 23). [ile, ]*

Ol ḫıdīv-i nükte-perver kim sevād-ı midḥati
Levḥ-i māha ḫāme-i zerrīn **ile** taḥrīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 28). [ile, ]*

Nāmını güş eyleyen ʿizzetle ber-pā olmasa
Aña çūb-ı ẕillet ü idbār **ile** taʿzīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 38). [ile, ]*

Hāṭır-ı feyyāż **ile** itse eġer ʿarż–ı kemāl
Halḳa-i erbāb-ı dāniş meclis-i taṣvīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 41). [ile, ]*

Ḳālıb-ı ḥüsn-i beyāna vaṣfuñ ferāḳ idenüñ
Ṭıynet-i endīşesi ilḫām **ile** taḫmīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 66). [ile, ]*

Himmet eyle ben żaʿīfe ey ḫıdīv-i kām-baḫş
Himmet-i merdān **ile** bir gürbe zīrā şīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 72). [ile, ]*

Dergehüñde ḥadden efzūndur ḳuṣurum ʿafv ḳıl
Müẕnibüñ çirkāb-ı cürmi ʿafv **ile** tathīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 82). [ile, ]*

Geldi hengām-ı duʿa başla niyāza ṣıdḳ **ile**
Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl-i tām **ile** tebşīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 88). [ile, ]*

Hānedān-ı ʿizzet ü iḳbāli ābādān ola
Her dil-i vīrān ki dest-i luṭf **ile** taʿmīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 92). [ile, ]*

Geldi vaḳt-i duʿā ḳaṣīde Naẕīm
Bula demdür duʿā **ile** pāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 230). [ile, ]*

İmtinānsuzdur iki ʿālemde
ʿAfv-ı peyġamber **ile** faż̇l-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 16). [ile, ]*

Heftümīn zīr-i zemīnden dūndur
İmtinān **ile** olan rütbe-i cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 24). [ile, ]*

Kemīne baḫşiş-i hemyān-ı cūdı ḫande ider
ʿUlüvv-i himmet **ile** genc-i şāyegān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 40). [ile, ]*

Ḳudumi virdi şeref yümn **ile** Stanbula
O şaḥbaz gelüp ḳondı āşiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 75). [ile, ]*

Ulüvv-i ḳadr **ile** olduḳça ḫurrem ü ḫandān
Ḥasūd-ı cāhı ola dembedem fiġān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 131). [ile, ]*

Devrinde pāy-der-gil her vech **ile** esāfil
Pāmāldür erāẕil bed-ḥāldür edānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 47). [ile, ]*

Tā kim ḫıdīv-i devrān ḫān Aḥmed-i ciḫānbān
Dāʾim ide perişān ḍarb **ile** düşmenānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 182). [ile, ]*

ʿOṯmān ḥayā vü ḥilm ki māḫṣūṣ-ı ẕātıdur
ʿİlm ü feżīlet **ile** kemālāt-ı Ḥayderī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 30). [ile, ]*

Reşk-i kef-i kerīmi **ile** baḥr mużtarib
Şerm-i nevāl-ı ṭabʿı **ile** kānde pīç ü tāb

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 15). [ile, ]*

Reşk-i kef-i kerîmi **ile** baḥr muẕtarib
Şerm-i nevāl-ı ṭabʿı **ile** kānde pīç ü tāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 16). [ile, ]*

Bir nuṭḳ-ı rüh-baḫşuñ **ile** çün dem-i Mesīh
İḥyā olur benüm gibi pejmürde dil-ḫārāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 31). [ile, ]*

Gūş-ı niyāzuma güher-āvīz-i nuṭḳ olup
Virseñ nola suʾālüme ṣad luṭf **ile** cevāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 36). [ile, ]*

Reftāre gelse cilve-i nāz **ile** ʿāşıkuñ
Evvel ḳademde ʿaḳlın o ḳadd-ı ḳıyam alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 7). [ile, ]*

Bir dil ki derd-i ʿaşḳ **ile** zerd ü niẕār ola
Bezm-i şeh muḥabbete tār u rebāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 9). [ile, ]*

Cünd-i emīr-i mükerrem ki murādin vire Ḫaḳ
Naẓār-ı luṭf **ile** dīvānçemi tekrīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 2). [ile, ]*

Anı bir kīse-i dībāya ḳoyup göndermiş
Ḳāʾilin ḫilʿat-ı zer-dūz **ile** taʿẓīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 4). [ile, ]*

Bānī-i ṭabʿ-ı keremkār-ı kerāmet-eṣeri
Köhne beyt-i süḫanum luṭf **ile** termīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 6). [ile, ]*

Dil-i nakkād ki miʿyār-ı hünerver ḥaḳkā
Görüp āṣārumı inṣāf **ile** teslīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 8). [ile, ]*

Bu kemāl **ile** Naẓīmā bu ḫiāl-i ḥüsni
Aña üstād-ı ezel var ise taḳdīr itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 9). [ile, ]*

Hān-ı kerem-şiʿār ki ḥüsn-i beyān **ile**
Vaṣfında şiʿrümi oḳuyup ḫilʿat isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 25). [ile, ]*

Heẓār ʿacz ü niyāz **ile** geldi dergehüñe
Nigāh-ı merḥamet ister Hudāyegāninden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 29). [ile, ]*

Hümāyūn ber-hümā-yı evcgāh-ı fetḥ u nuṣretdür
ʿAceb mi aşsa tevfīḳ **ile** per tūġ-ı şehenşāḫī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 12). [ile, ]*

Biñ cān **ile** gelürdi peyāpey ciḫāniyān
Rūmāl-i pāyine o ʿazīzüñ ṭaraf ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 5). [ile, ]*

Zer ü sīm **ile** pür-zīver şeb ü rūz
Serāser cāmesi zer-beft ü zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [ile, ]*

Ẕāt-ı Ḥaşan Ḥüseyn **ile** oldı iki hümā
Biz sāyesindeyüz raḍıya'llāhu ʿānhümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 1, Mısra 1). [ile, ]*

Vīrān idi tezelzül-i cūd **ile** yāb yāb
Miʿmār tekyesinde yapıldı dil-i ḫārab
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 4, Mısra 1). [ile, ]*

Ḳureyşī hem ʿArabi Hāşimī hem
Ṣalāt **ile** selām aña demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 40). [ile, ]*

Ṣādmān it beni ḥabibüm **ile**
Hastesi olduġum ṭabībüm **ile** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 15). [ile, ]*

Ṣādmān it beni ḥabibüm **ile**
Hastesi olduġum ṭabībüm **ile** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 16). [ile, ]*

Fikr-i zülfi dili āşüfte-i sevdā itdi
ʿAḳlumı ʿaşḳ **ile** pür-şûriş ü ġavġa itdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 14). [ile, ]*

Cādū-yı zülfine dil-beste-i efsūn oldum
Cilve-i nāz **ile** reftārına meftūn oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 28). [ile, ]*

Faḫr-i dü-ciḫāne ʿarż-ı efsūs idelüm
ʿAşḳ **ile** dili çerāġ u fānūs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 2). [ile, ]*

Bār-ı ġam-ı ʿaşḳla nizār oldı tenüm
Żaʿf **ile** henüz nāye döndi bedenüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 2). [ile, ]*

Bī-rāḥm o ḳadar harâmî-i ġamzesi kim
Ḳan dökmek **ile** yanında bir ʿafv-ı günāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 4). [ile, ]*

Żerresi ṭalʿatinüñ mihr **ile** māh
Ḥüsninüñ sūḫtesi nūr-ı nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 9). [ile, ]*

Mesned-ārā-yı ʿadālet oldı ḳadr ü şān **ile**
Bir vezīr-i ṣāf-meşreb āṣaf-ı rūşen-żamīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 7). [ile, ]*

Ḥażret-i Hān Aḥmed-i Ṣāliṣ o ṣulṭān-ı ciḫān
İtdi mühr **ile** anı hem müsteşār u hem müşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 10). [ile, ]*

Ṭūl-i ʿömr **ile** olup mesned-nişīn-i dāveri
Düşmenān-ı cāh-ı iclāli ola ḫvār u faḳīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 21). [ile, ]*

Ṣadrı teşrīf eyledükde ol ḫıdīv-i dād-ger
Didüm el-ḥaḳ mühr **ile** oldı Ḥaşan Pāşā vezīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 24). [ile, ]*

Düşdi bir tārīḫ-i zībā biñ yüz on beşde Naẓīm
Oldı mühr-i yümn **ile** ḥālā Ḥaşan Pāşā vezīr (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 26). [ile, ]*

Naẓīmā cevheri ḥarf **ile** tārīḫin o ẕi-şānuñ
Didüm kāʾim-maḳām-ı nām-ver ʿOṯmān Pāşādur (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 27). [ile, ]*

Sūḳ-ı sipāhiyān yapılup oldı üstüvār
Ārāyiş ü metānet **ile** buldı zīb ü fer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 2). [ile, ]*

Çemenzār-ı cināna ʿazm idüp rūḥi revān oldı
Ola bāġ-ı İremde ḥūr **ile** ġılmān **ile** demsāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 4). [ile, ]*

Eyledi yümn **ile** iclāl **ile** Aḥmed Hān cülūs
Oldı bu tārīḫ-i müsteṣnā dür-i maʿnā-ṣadef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 19). [ile, ]*

Ey ḥālāyıḳ yoluna üftāde
Çākeri bende **ile** āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 2). [ile, ]*

ʿAfvine nisbet **ile** cürm ü ḫaṭā
Tāb-ı ḫurşīd **ile** mānende-i berf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 21). [ile, ]*

ʿAfvine nisbet **ile** cürm ü ḫaṭā
Tāb-ı ḫurşīd **ile** mānende-i berf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 22). [ile, ]*

**ile:** *" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlaç.*

Zülfinüñ her tārr bir bend-i zebāndur ʿāşıḳa
Çeşmi cādūlarda mekr **ile** füsūn efzūn olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 10). [ile, ]*

Baḳup cemālüñe ʿāşıḳ nice ḳarārı ḳalur
Seni bu ḥüsn **ile** kim görse iḫtiyārı ḳalur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 2). [ile, ]*

Cünūn-ı ʿaşḳ **ile** dīvāne-i muḥabbetüñüñ
Ne ketm-i rāza ne ifşāya iḳtidārı ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 5). [ile, ]*

Bir ḥüsn ü cemāl **ile** hem-āġuş olagör kim
Gāhī dil ola cilvegehi dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 11). [ile, ]*

**ile:** *" Araç, vasıta, birlikte" anlamında edat.*

Seng-i cevr **ile** ḫārāb evleme burc-ı bedenüm
Baña bugün yārın elbette sañadur Aḥmed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 9). [ile, ]*

Yār **ile** olsun ʿişretüñ var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 5). [ile, ]*

Niyāz-ı vaṣl **ile** nev-devletān-ı mesned-i nāzuñ
Ġam-ı imrūz-ı ʿāşıḳ vaʿde-i ferdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 13). [ile, ]*

Rakibe rūḫşat-ı ṭaʿn u telāş-ı ʿāşıḳ-ı şeydā māhuñ gūşe-i ebrū **ile** īmālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 16). [ile, ]*

Bu kulḳul **ile** bülbüle-i kilk-i ter-i Naẓīm
Bāġ-ı süḫanda bülbül-i ḫūnīn-terānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 21). [ile, ]*

Ṣafḥa-i mihr-i rūḫı sāde sevād-ı ḫaṭdan
Levḥ-i māh aña ḳıyās **ile** ḳaralanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 6). [ile, ]*

Müşg-i siyāhı nāfede tekrar ḫūn ider
Sevdā-yı ḫāl-i dilber **ile** perveriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 4). [ile, ]*

Gül heftesinde reng-peẕīr ḫazān olur
Bülbül hezār derd **ile** nālān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 8). [ile, ]*

Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz **ile** ṭoḳınmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 8). [ile, ]*

Çemen ezḫār-ı günāgün **ile** bezm-i müheyyādur
Ṣürāḫī ceyb-i ḫām-ı ʿişrete gülrīz-i ṣahbādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 1). [ile, ]*

Cem-i devrān **ile** yeksān ider bir kāse-i ser-şār
Eġer ednādan ednādur eġer aʿlādan aʿlādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 5). [ile, ]*

Göñül ʿaşḳ **ile** pür-sīnede ḫazīne bulur
maġribī gibidür gūyiyā define bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 1). [ile, ]*

Semend-i nāz **ile** meydān-ı ḥüsn işinde henüz
Bulınmadı ṣaf-ı ḫūbānda ol cevānı geçer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 5). [ile, ]*

Dili bir ʿahd-şiken yāre düşürdüm ki Naẓīm
Beni hep vaʿde-i ferdā **ile** memnūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 14). [ile, ]*

ʿAceb mi bülbüle tercīḥ olursa pervāne
Bu sūz **ile** anı ḳāl ehli ehl-i ḥāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 6). [ile, ]*

Her kime ʿucb **ile** iderse nigāh
Ol göz olur başuña ʿayn-ı naẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 5). [ile, ]*

Oldılar cān **ile** fermān-ı ḫudāya teslīm
Her biri ḥükm-i ḳażā vü ḳadere virdi rıżā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 221). [ile, ]*

Peyk-i Mevlā **ile** ol cān-ı ciḫān devletinüñ
Sidreye oldı revān sürʿat **ile** rūḫ-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 258). [ile, ]*

Ḥuṣūl-i maṭlab içün ḳadr-i z̲ātuñı itmez
Der-i leʿīme varup ʿarż-ı ḥācet **ile** rez̲īl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 16). [ile, ]*

Leb-i ümidi ider āb-ı yeʾs **ile** şüste
Baḫīl ü dūnuñ iden dest ü dāmenin taḳbīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 17). [ile, ]*

Ṣabāḥ u şāmumı ders-i s̲enāñ **ile** geçürüp
Henūz şuġl-i nuʿūtuñda bilmezem taʿṭīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 119). [ile, ]*

Hādīman-ı ravża-i cennet zemīn-i dergehi
Ḥūr u ġılmān **ile** tevʾem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 64). [ile, ]*

Ġuṣṣa-i ʿiṣyān Naẕīm-i zāre kār itdi meğer
Eyliye ʿafv **ile** ḫurrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 88). [ile, ]*

Ġāşiye ber-dūş olup aña o şeb peyk-i Celīl
Bir Burāḳ-ı Berḳ-reftār **ile** ḳıldı ʿazm-i rāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 4). [ile, ]*

Ey ḳadr **ile** rütbe-i rüsülden bālā
Vey Rifʿat-i cātı enbiyādan vālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 1). [ile, ]*

Şerm-i cürm **ile** mefḫār-i rüsülüñ
ʿAfv ü luṭfından olmazuz meʾyus *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 1). [ile, ]*

Āsitānında Züḫāl bir ḥabeşī ḫādimdür
Dergeh-i ʿişmetine ḫidmet **ile** ḫurrem u şād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 14). [ile, ]*

Ḥaḳ üzre ʿadl ü dād **ile** icrā-yı emr-i şerʿ idüp
Bürḫān-ı ḥükm-i ṣāʾibi ḫaṭṭ-ı ḫaṭādan sādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 13). [ile, ]*

Haber-i mūḥiş **ile** muż̧taribü'l-ḥāl oldı
Zümre-i ehl-i beyān ḫavf **ile** bu maʿnādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 7). [ile, ]*

Ārzū-yı vaṭan-ı aṣlī **ile** itdi rücuʿ
İrciʿī emrine cānıyla olup āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 5). [ile, ]*

ʿİlm ü ʿirfān **ile** bir z̲āt-ı ḥikem-perver idi
Şeyḫ-i murtāż idi ḥattā veraʿ u taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 7). [ile, ]*

Didi tārīḫ-i vefātın ġam u ḥüzn **ile** Naẕīm
Hū diyüp gitdi meded Himmet Efendi-zāde (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 9). [ile, ]*

ʿAllāme-i devrān ki ola Saʿd **ile** Seyyid
Pūyān u devrān ġāşiye-berduş-ı semendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 3). [ile, ]*

Bir ḥarf **ile** biñ ʿuḳde-i pīçīde ider ḥāll
Taḥrirde her diḳḳat-ı niḥrîr-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 5). [ile, ]*

Bu cisr-i fenāda görmeyüp resm-i beḳā
Sū-yı Ḥaḳḳā cān **ile** yöneldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 8). [ile, ]*

Baña ḥayātı **ile** Ḳadr ü ʿıyd idi şeb ü rūz
Dilüñ cemāli idi mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 5). [ile, ]*

**ile:** *"-dAn dolayı, etkisiyle, birlikte" anlamlarında bağlaç.*

Bilür cevher-şināsān-ı ṭarab ḳīrāṭ **ile** ḳadrin
Meyüñ her ḳaṭresi bir ṭamla yāḳūt-ı ferāḥ-zādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 3). [ile, ]*

**ile:** *" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında edat.*

Haber-i mūḥiş **ile** mużṭaribü'l-ḥāl oldı
Zümre-i ehl-i beyān ḫavf **ile** bu maʿnādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 8). [ile, ]*

**ile:** *"İle" bağlaç.*

Meydān-ı süḫande feres-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ
Pīrāstedür cevher-i maʿnā **ile** raḫṭı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 10). [ile, ]*

**ile:** *" İle" edatı.*

Eyledi yümn **ile** iclāl **ile** Aḥmed Hān cülūs
Oldı bu tārīḫ-i müsteṣnā dür-i maʿnā-ṣadef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 19). [ile, ]*

**ile:** *" İle" edatı.*

Nola ṣabr **ile** rām itsem o dellāl-ı dil-aramı
Bu ḫammāmuñ dimişler nāmına Eyyūb ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 1). [ile, ]*

Beyāż-ı defter-i ḥüsni sevād **ile** doldı
Haṭ-āver olduġınuñ vechi var budur sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 7). [ile, ]*

**ile:** *" İle" bağlacı.*

Naẓīm-āsā cefā-yı ḫārına baḳmaz olur gül-çīn
Bilen zenbūr-ı hicr ü şehd-i vaṣluñ nīş **ile** nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 16). [ile, ]*

Serinde pārelensün tīşe-i Ferhād o Mecnūnuñ
Ki ednā āh **ile** ṣad bī-sütūnı itmeye Hāmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 10). [ile, ]*

Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh tār **ile** pūd olsa bu minvāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 8). [ile, ]*

Deḫānuñ **ile** miyānuñda ḳal ü ḳıyl oldı.
O demde araladı ḫançerüñ araya girdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 3). [ile, ]*

Hūb-sīret eylemez ārāyiş-i ṣūret ḳābul
Ḥüsn **ile** zīver bulan neyler ḳabā-yı zerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 6). [ile, ]*

Bulmadum görmiş işitmiş dārugīr-i ʿaşḳda
Hicr **ile** vuṣlat gibi ʿāşıḳ-keş ü dilberḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 12). [ile, ]*

İtme naḫl-i keremüñden beni bir laḥẓa cüdā
Sāye-veş ister iseñ ḫāk **ile** yeksān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 8). [ile, ]*

Olmış vücūdı ḫilʿat-i levlāk **ile** ezel
Sulṭān-ı çār bāliş-i dīvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 25). [ile, ]*

Dil-i ṣāfı güher-i cūd **ile** kāndan ecved
Dest-i pāki kerem ü luṭf **ile** yemmden eşhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 131). [ile, ]*

Dil-i ṣāfı güher-i cūd **ile** kāndan ecved
Dest-i pāki kerem ü luṭf **ile** yemmden eşhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 132). [ile, ]*

Ṣadme-i ḳahrı **ile** Hind ü ʿAcemde o şehüñ
Müminātıyla yire geçdi revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 203). [ile, ]*

O şehüñ sāʾil-i dergāhı kibār **ile** ṣıġar
O şehüñ bende-i fermān-beri pīr ü bernā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 205). [ile, ]*

Saña īmān **ile** iḳrār ideli arż u semā
Yirde gökde didiler ins ü melek āmennā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 289). [ile, ]*

Hāl-i rūḫsāresi zülāl-i lebi
Ḥacerü'l-esved **ile** zemzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 26). [ile, ]*

Ḥalel bulmaz ṣüḥūr **ile** sinīn olsa güsistetār
Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri kim tā ḥaşr mümteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 59). [ile, ]*

Ciḫānda vaṣfı olmaz ʿaḳl **ile** idrāk **ile** maḥṣur
Ezel āġāzdur aña ebed encām-ı serḥaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 67). [ile, ]*

Rīzesinüñ āsitānı gevher-i tāc-ı mülūk
Cevher-i iksīr **ile** ḫāk-i ḥarimi hem-ʿāyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 14). [ile, ]*

Nola muḥāl ise maġrur dūn **ile** ülfet
Olur vücūdı gibi ṣoḥbet-i leʾīm ṣakil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 29). [ile, ]*

Hezār ʿizz ü şeref bulsa pestdür ḳaderi
ʿUlüvv-i cāh **ile** bir nāḳıs olmadıḳça asıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 48). [ile, ]*

Zihī şeref rūsül ü enbiyāya kim ẕātı
Olındı rūz-ı ezelde vücūh **ile** tafḍîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 94). [ile, ]*

İdeler ehl-i süḫan cān **ile** dilden taşmīm
Ola ḫalḳ-ı dü-ciḫānuñ nefesinden efzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 121). [ile, ]*

Çarḫ-ı mīnā Sidre vü Ṭūbā **ile** kürsī-i ʿArş
Ḳaṣr-ı miʿrācında süllem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 27). [ile, ]*

Ümmī-i nā-ḫvānde ammā hvāce-i müşkil-küşā
Müddeʿī baḫş **ile** mülzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 40). [ile, ]*

Zer-niṣān-ı mekrümet gevher-feşān-ı ʿāṭıfet
Ṭabʿ-ı desti kān **ile** yem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 50). [ile, ]*

Güm-reḫān-ı ẓulmet-i ʿişyāna nūr-ı ʿafv **ile** Reh-nümūn-ı semt-i eşlem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 79). [ile, ]*

Bu ḳadar kevkebe-i rifʿat-i cāh **ile** Zuḫāl Ḳulle-i mihrinüñ ednā Ḥabeşi bir ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 37). [ile, ]*

Her żaʿif ümmeti aʿdāya unutdurmışdur Ḥamle-i Seyyid Baṭṭal **ile** ḍarb-ı kürebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 42). [ile, ]*

Hoş-nüvīs olsañ muḥaḳḳāk nüsha taʿliḳ ideler
Haṭṭ-ı Yāḳūt **ile** reyḥānuñ olursan hem-seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 62). [ile, ]*

Mihr **ile** meh iki aḫker asmān-ı pür-nücūm
ʿŪd sūz-ı bezminüñ ednā müşebbeh micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 165). [ile, ]*

Ya resūla'llāh ḳabūl eyle Naẓīmüñ ḥācetin
Bir ġedā-yı dergehüñdür itme redd **ile** melül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 22). [ile, ]*

Mekārim **ile** ṣahī pādişāḫ-ı cūd-endīş
Meʿārif **ile** şehinşāḫ-ı nükte-perverdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 51). [ile, ]*

Mekārim **ile** ş̲ahī pādişāh̲-ı cūd-endīş
Meʿārif **ile** şehinşāh̲-ı nükte-perverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 52). [ile, ]*

Derinde sāʾil olup ḳad-ḥamīde pīr-i felek
Elinde mihr **ile** māh iki kāse-i cerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 78). [ile, ]*

Şūrīş-i derd-i derūnı ʿālemi vīrān ider
Bir dil-i māḥzūn ki bīdād **ile** pür-teşvīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 12). [ile, ]*

Mekteb-i ʿirfānına şāgird-i ebced-h̲ān olan
Feyż-ı istiʿdād **ile** ʿallāme-ı niḥrîr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 46). [ile, ]*

Ṣayda çıḳsa iltifāt itmez ġazāl-i h̲āvere
Nesr-i ṭāʾir cān **ile** fitrākine naḥcīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 52). [ile, ]*

Ẕāt-ı pāki miyān-ı leşkerde
Māh-ı bedr **ile** encüm-i rāh̲şān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 78). [ile, ]*

Oldı cāh-ı kemāle mülḥaḳ
Mülk-i maʿnī **ile** sevād-ı beyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 224). [ile, ]*

Olmasun naḫl-i emel dünyāda
Bār-ı yeʾs **ile** nigūn-sār u dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 54). [ile, ]*

Kef-i kerīmi **ile** ṭabʿ-ı mekrümet-kārı
Düşürdi baḥre h̲acālet ḥicāb-ı kān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 37). [ile, ]*

Seḥāb-ı emri ki tevʾemdür ebr-i nehyi **ile**
Ḥavale eyleyeli yaḫşı vü yaman üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 45). [ile, ]*

Tīr **ile** tıġ der-kār ceyş-i zefer ḳāfādar
Deng eyledi bu peykār pīr **ile** nev-civānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 116). [ile, ]*

Haṭṭ-ı sebzüñ yitişüp Ḫıżr-ı dil-i şeydādur
Leb-i cān-baḫş **ile** ammā ki Mesīh̲āşın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 6). [ile, ]*

Hān Selīm ol dür-i deryā şeref-i medḥinde
Güher-i nuṭḳ **ile** pür lücce-i maʿnāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 20). [ile, ]*

Ḫıżr tevfīḳ-ı refīḳi olan īskendersin
Şübhe yoḳdur ya bu dārāt **ile** Darāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 24). [ile, ]*

Deylā-yı midḥati beni dīvāne eyledi
Oldum kemāl-i ʿacz ü ḳuṣūr **ile** jāj-hāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 10). [ile, ]*

İçinde çar ʿunṣurdan üçü var
Yidi gencüñ türāb ü āb **ile** nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 10). [ile, ]*

Her dūn ki māl ü cāh **ile** fevḳa'l-ʿalādadur
Ḳārūn da olsa menzili taḥte'ş̲-şerādadur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 1). [ile, ]*

Kef-i desti **ile** o beş barmak
Pençe-i āftābdur el-ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 109). [ile, ]*

Ḥüsn **ile** ḫulḳ **ile** olup meşḥūr
Beni itmişdi luṭfına maġrur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 129). [ile, ]*

Ḥüsn **ile** ḫulḳ **ile** olup meşḥūr
Beni itmişdi luṭfına maġrur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 129). [ile, ]*

İçlerinde o demde bir bī-dīn
Yoġ iken beynümüzde kibr **ile** kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 136). [ile, ]*

Ḳılca ḳaldı tenümde hicr **ile** cān
Çeşmüme sensiz oldı ḫvāb ḥārām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 259). [ile, ]*

Nola olsam dil ü cān **ile** ḳulı ḳurbānı
Dil ü cāhdan severüm ben o şeh-i ḫūbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 33). [ile, ]*

Ey ṣubḥ-ı cebīni maşrıḳ-ı neyyir-i rāz
Ḥūrşīd ü ḳamer ġam **ile** pür-sūz ü güdāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 2). [ile, ]*

Ey nāşiye-sāy-ı dergehi ḫāṣ **ile** ʿām
Levlāk- libāçe lī maʿa'llāh-maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 1). [ile, ]*

Havf **ile** recāda eyleme ser-gerdān
Ey hicr ü viṣāli ʿāşıka yeʾs ü ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 3). [ile, ]*

Ünsiyyet iden nigāh-ı ḫūn-rīzüñ **ile**
Āhū ise de ṭabʿīʿat-ı şīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 3). [ile, ]*

Mestāne çekince ġamzesi ḫançer-i tīz
Eyler nigehi füsūn ü nāz **ile** sitīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 2). [ile, ]*

Ḳayd-ı ser-i zülf-i dil-rübādan geçmiş
Dīvāne-i cünūn **ile** ʿaceb tel ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 4). [ile, ]*

Ḥāli bu imiş bülbül-i zār **ile** gülüñ
Sen ister iseñ aġla göñül ister gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 3). [ile, ]*

Her vech **ile** rūy-ı dil görüp cānāndan
Tekrār nola muḥabbet itsem cāndan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 1). [ile, ]*

Nūr-ı īman **ile** Ḳurʾān ide ḳabrin rūşen
Menzili cennet ola hem-demi ḥūr-ı cennet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 3). [ile, ]*

Fażıl-ı pür-hüner İsḥāḳ Efendi ki odur
Diḳḳat ü dāniş **ile** seyyid-i saʿd-isti dād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 2). [ile, ]*

Didi şād şevḳ u sürür **ile** Naẓīm-i dāʿī
Müftī-i dād-ger-i İsḥaḳ Efendi Dāmād (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 23). [ile, ]*

ʿAllāme-i ciḫān ki debistān-ı fażlınuñ
Şāgirdi Bū ʿAli **ile** pīr Hocendīdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 4). [ile, ]*

Taḥrīr-i kāʾināt ki erbāb-ı-dānişüñ
ʿİrfān **ile** fażīlet **ile** ser-bülendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 6). [ile, ]*

Taḥrīr-i kāʾināt ki erbāb-ı-dānişüñ
ʿİrfān **ile** fażīlet **ile** ser-bülendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 6). [ile, ]*

Derbān-ı bāb-ı ʿilm i cān **ile** ībn-i Ḥācib
Ferrāş-ı bezm-i fażlı Kāżī Şüreyh-i Kindi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 5). [ile, ]*

Ney gibi oldı nāle işüm şām **ile** seḥer
Yaḳdum derūna āteş-i firḳatle daġlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [ile, ]*

Ḥarem-i rifʿatine mihr **ile** māh
Biri zerrīn biri sīmīn ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [ile, ]*

Tā ḥaşr ravżasına ṣubḥ **ile** şām
Ola envāʿ-ı taḥiyyat u selām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [ile, ]*

Ṭālib-i lūṭfı kibār **ile** ṣıġār
Sāʾil-i cūd-ı şeh ü şeh-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [ile, ]*

**ile:** *" Araç, vasıta, birlikte" anlamında edat.*

Müjde-i vuṣlat **ile** daʿvete geldi götürüp
Bir hümā-sāye Buraḳ esb-i hümāyūn-sīmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 227). [ile, ]*

Bīm-i şemşīr-i ciḫān-gīri **ile** Behrāmuñ
Eline raʿşe gelup duşdi o tiġ-ı ġarrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 253). [ile, ]*

Gülşen-i naʿt-ı şerifüñde bu şiʿr-i ter **ile**
Bülbül olsa yiridür cān-ı Naẓīm-i şeydā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 287). [ile, ]*

Saña bir mübtelā selām eyler
ʿArż-ı ḥāl **ile** iḥtirām eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 172). [ile, ]*

**ʿilel:** *Hastalık, sakatlık.*

ʿİzzet ü iḳbāl ile bulduḳca ḳadr ü ihtiram
Hāṣid-i cāhı ola çāhī-i idbār u **ʿilel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 34). [ʿilel, ]*

**ilḥāḳ:** *(Bir şeyi) Bir yere katma, ekleme, ilâve etme.*

Bülbül-i midḥatüñi eyleme bī-berḳ ü nevā
Anı da ḳāfile-i luṭfuña **ilḥaḳ** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 324). [ilḥaḳ, ]*

**ilhåm:** *ilham, ruhta meydana gelen ve yaratıcılığa iten coşku, içe doğma, esin.*

Her ne söylerse o lebler ʿāşıḳa **ilḫām** olur
Ṣafdur cānā derūn-ı ʿāşıḳ-ı dīrīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 9). [ilḫām, ]*

Ḳālıb-ı ḥüsn-i beyāna vaṣfuñ ferāḳ idenüñ
Ṭıynet-i endīşesi **ilḫām** ile taḫmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 66). [ilḫām, ]*

Tārīḫi oldı ṭabʿuma **ilḫām** ey Naẓīm
Mehdī-i kevn Müftī Meḥemmed Efendidür (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 21). [ilḫām, ]*

**ilhām-ı ilāhī:** *Allah tarafından kalbe gelen mana.*

Mürşid-i ṭabʿuma **ilhām-ı ilāhī** rehber
Pīr-i endīşeme çūb-ı ḳalemüm oldı ʿaṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 37). [ilhām-ı ilāhī, ]*

**ilhām-ı rabbānī:** *Allah tarafından kalbe gelen mâna.*

Kaşāne-i taḥḳīḳına **ilhām-ı Rabbānī** nedim
Peymāne-i taḥḳīḳına feyż-i ilāhı bādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 11). [ilhām-ı rabbānī, ]*

**ʿilim:**. *Bilim*

Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü **ʿilmine** mihmān olup
Oldı Bū Bekr ü ʿÖmer ʿOşmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 81). [ʿilmine, --i, --ñe ]*

**illā:** *" Birlikte, beraber" anlamlarında edat ; "ve" bağlacını karşılar.*

Yāri yād itsem nola düşdüm diyār-ı gurbete
Āşinānuñ ḳadrini bilmes yine **illā** ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 4). [illā, ]*

Şaʿir-i siḥr-i beyānum diye davʿā itsem
Kimse daʿvāmı benüm eylemez ışġā **illā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 80). [illā, ]*

**ʿillet:** *Hastalık*

Bir derd-i niḫāndur dil-i bî-ṭâḳatimizde
Kim ʿacze Mesiḥ olsa düşe **ʿilletimizde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 2). [ʿilletimizde, --imiz, --de ]*

**ʿillet-i ʿacz:** *Acizlik, iktidarsızlık, el yetmeme, zayıf ve kuvvetsiz olma.*

**ʿİllet-i ʿacz** ü ḳuṣūr ile perişān nüsḫadur
Gevher-i dendānı naẓmında Ṣıhāh-ı Cevherī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 151). [ʿillet-i ʿacz, ]*

**ʿillet-i āferīniş-i ʿālem:** *Dünyadaki tüm yaradılmışlardaki hastalık.*

**ʿİllet-i āferīneş-i ʿālem**
Sebeb-i māʿü ṭīn-i ādemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 5). [ʿillet-i āferīneş-i ʿālem, ]*

**ʿillet-i bīmār:** *Hastalık illeti.*

İbni Sīnā gibi her kūşede biñ ḫastesi var
Yazmamış **ʿillet-i bīmārını** Ḳānūn-ı şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 168). [ʿillet-i bīmār, -ı, -n, -ı ]*

**ʿillet-i bīmār-ı ʿişyāna:** *Isyan hastalığına tutulmuş.*

**ʿİllet-i bīmār-ı ʿişyāna** ṭabīb-i çāre-sāz
Hāṭır-ı mecrūḫa merhem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 85). [ʿillet-i bīmār-ı ʿişyāna, -a ]*

**ʿillet-i maʿmūre-i kevn:** *Dünyanın güzel, bayındır, bakımlı hastalığı.*

**ʿİllet-i maʿmūre-i kevn** ü mekān kim olmada
Ḳaṣr-ı dīn erkān-i şerʿiyle metīn ü üstüvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 67). [ʿillet-i maʿmūre-i kevn, ]*

**ʿilm:** *Bilgi, biliş .*

**ʿİlm** ü ʿirfān ile o ʿayn-ı ledün
Rusül ü enbiyadan aʿlemdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 43). [ʿilm, ]*

Āferīneşden vücūh-ı tām ile mümtāz olup
**ʿİlm** ü ʿirfān ile aʿlem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 44). [ʿilm, ]*

**ʿİlm** ü ʿirfān ile bir ẕāt-ı ḥikem-perver idi
Şeyḫ-i murtāż idi ḥattā veraʿ u taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 7). [ʿilm, ]*

**ʿilm:** *Bilgi.*

Edīb-i ẕû-fünûn niḥrîr-i kāmil kim odur şimdi
Efāżıl içre **ʿilm** ü faẓl ile ʿallāme-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 8). [ʿilm, ]*

**ʿilm:** *Bilme, bilgi.*

ʿĀyn-ı ḥikmet menbaʿ-ı taḳva vücūd-ı kāmili
Münderic ẕātında hem ʿirfān u hem **ʿilm** ü ʿāmel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 10). [ʿilm, ]*

**ʿilm:** *Bilme, bilgi, biliş.*

Biri ṣıdḳ ile biri ʿadl ile bī-hemtādur
Biri ḥilm ile biri **ʿilm** ile ferd ü yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 214). [ʿilm, ]*

ʿOs̱mān ḥayā vü ḥilm ki māḫṣūṣ-ı ẕātıdur
**ʿİlm** ü feżīlet ile kemālāt-ı Ḥayderī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 30). [ʿilm, ]*

Nice Şerḥ, eyleyüm evṣāfunı ey ḫān-ı kerīm
**ʿİlm** ü ʿirfānla bir nüsha-i kübrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 22). [ʿilm, ]*

ʿ**ilm-i:** *Bilme, bilgi, marifet.*

Ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿ**ilm-i** ẕātına itmiş güvāh
Ḥaḳk Ebū Bekr ü ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 97). [ʿilm-i, ]*

ʿ**ilm-i ledün:** *Allah katındaki bilginin ilmini alan.*

Faẕl u kemāl mektebiñiñ pīr-i kāmili
ʿ**İlm-i ledün** mesāʾilinüñ şeyḫ-i ʿārifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 4). [ʿilm-i ledün, ]*

**ilticā eyle:** *Himayesine girmek, sığınmak.*

**İlticā eyle** Ḥabīb-i Ḥaḳḳā
Der-i maʿbūdı idin cāy-ı penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 11). [ilticā eyle, ]*

**iltifāt:** *Teveccüh, ilgi, güler yüz (güzel/sevgiliden gelen lutuf bağlamında).*

Naẓīmi ḫākden refʿ itse lāyıḳ **iltifātıyla**
Ki oldı āsitān-ı ser-bülendinde cebīn-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 19). [iltifātıyla, -ıyla ]*

**iltifāt:** *Bir şeye arzu duyma, alâka gösterme, onunla ilgilenme, rağbet gösterme.*

Ey vücuh-ı nāmile vālā-ter u bālā-terīn
Sen o ṣulṭān-ı dü-ʿālemsin ki itseñ **iltifāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 96). [iltifāt, ]*

**iltifāt:** *Bir kimseye gönlünü alacak şekilde davranma, güler yüz gösterme, hatırını sorma, ilgilenme, teveccüh..*

İtme ʿulüvv-i ṭabʿla iksīre **iltifāt**
Naḳd-i ġına hemīşe dükenmez ḫızānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 15). [iltifāt, ]*

Māḫdūm-ı ser-bülendi aña eyler **iltifāt**
Bir dil ki ḫādim-i der-i devlet-meʾāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 19). [iltifāt, ]*

Evvel eylerken **iltifāt** baña
Ḥased eylerdi kāʾināt baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 125). [iltifāt, ]*

Şehsüvār-ı ʿarṣa-i himmet ki itmez **iltifāt**
Olsa pāy-ı mevkibinde çarḫ-ı aṭlas ferş-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 25). [iltifāt, ]*

**iltifāt:** *Övgü.*

Güne güne ey Naẓīm itsem nola ṭarḥ-ı süḫan
**İltifāt** ile kemāl-i zū-fünūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 16). [iltifāt, ]*

Ālām-ı Ḳays u Kūh-kene itmez **iltifāt**
Merd-i muḥabbetüñ dil-i derd-āzmūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 9). [iltifāt, ]*

**iltifāt:** *İlgi, teveccüh.*

**İltifāṭuñ** beni ʿānkā-yı merām itmez ise
Niyyetüm ʿazm-i reh-i ḳulle-i Kāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 7). [iltifāṭuñ, -uñ ]*

**iltifāt itmez:** *Yüzünü çevirip bakmak, başını döndürmek.*

Şayda çıḳsa **iltifāt itmez** ġazāl-i ḫāvere
Nesr-i ṭāʾir cān ile fitrākine naḫcīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 51). [iltifāt itmez, ]*

**iltifāt-ı nāzuña:** *Nazını beğenmek.*

**İltifāt-ı nāzuña** şāyeste itmezseñ daḫī
Bir selāmum rāḥm idüp ey ġamze-i cānāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 9). [iltifāt-ı nāzuña, --u-, --n-, --a-a ]*

**iltihāb-ı ġażabı:** *Öfkesinin ateşi.*

**İltihāb-ı ġażabı** nā'ire-i ḳahrı ile
Yaḳdı ezcā-yı vücūdun kül idüp bū Lehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 51). [iltihāb-ı ġażabı, -ı ]*

**iltizām:** *Kendisi için gerekli sayma, gerekli bulma.*

Vaṣfınuñ **iltizāmı** lāzımdur
İns ü cānla ṣenāsı elzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 109). [iltizāmı, -ı ]*

**iltizām-ı bāb-ı kerem:** *Cömertlik kapısını tutma.*

Olsam yiridür mülāzim-i hāk-derüñ
Lazım baña **iltizām-ı bāb-ı keremüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 4). [iltizām-ı bāb-ı kerem, ]*

**ilyās:** *Hızır ile birlikte abıhayatı bulan ve ölümsüz olup denizde zor durumda kalan insanlara yardım eden İlyas peygamber.*

Ḥıżr u **İlyās** zinde-i ʿaşḳı
Dil-i Eyyābe derdi merhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 15). [ilyās, ]*

Hıżr u **ilyās** olup rehberi baḥr u berde
Dest-gīri ola her ḥālde ʿavn-i Mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 47). [ilyās, ]*

**īmā:** *Açıkça söylemeden üstü kapalı olarak anlatma, dokundurma.*

Bir işāretle dü-şaḳḳ oldı o dem kerde-i māh
O şehüñ kūşe-i ebrūsı **īmā** idince *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 244). [īmā , ]*

Biter her nā-murāduñ ḥāceti ednā işāretle
Eġer rūḫṣat virürse kūşe-i ebrūsı **īmāya** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 12). [īmāya, -y, -a ]*

**īmā:** *Bir şeyi dolaylı yoldan anlatmak, belirtmek.*

Beẕle-senc olsañ seni **īmā** ile eyler meẕāḳ
Meclisüñ dāna-reviş nādān-ı yāve-güsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 45). [īmā, ]*

**îmâlarındandur:** *Işmar, işaret.*

Rakibe rūḫşat-ı ṭaʿn u telāş-ı ʿāşıḳ-ı şeydā māhuñ gūşe-i ebrū ile **īmālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 16). [īmālarındandur, ]*

**imām:** *1. Namazda kendisine uyulan kimse. 2. Önde bulunan, önayak olan kimse.*

İḳtidā itdi ṣufūf-ı enbiyā vü mürselīn
Mescid-ï Aḳṣāya geldikde **imām** oldı o şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 12). [imām, ]*

Mübīn ü nūr **imām** ümmī vü ḥafıẓ
Muṭīʿ muḳteşīd meẕkūr u vaʿiẓ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 27). [imām, ]*

**imâme:** *Tespihlerin başına takılan, tespih ipinin iki ucunun içinden geçirilip bir püsküle bağlandığı uzunca parça.*

Nola olsa o tesbīḥe **imāme** ol dür-i yektā
Ki mecmuʿ-ı rüsülden enbiyādan ẕātı müfreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 3). [imāme, ]*

**imâme:** *Tesbihin ucuna geçirilen uzunca delik başlık.*

Dönünce sübḥa-i mercāna eşk-i ḫūnīnüm
Gören ṣānūr müjemüñ her biri **imāme** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 4). [imāme, ]*

Vücūd-ı enbiyā tesbīḥ-i dürr gibi ser-āmeddür
O tesbīḥe **imāme** gevher-i ẕāt-ı Muḫammeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 2). [imāme, ]*

ʿ**imāme:** *Sarık.*

Naẓīm jende-be-dûşân-ı tekye-ı ʿaşḳuñ
Düḫān-ı āhı serinde siyeh ʿ**imāme** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 14). [ʿimāme, ]*

Ne ẕevḳi var ʿArabīden ne Fürsden māhẓuẓ
Hemīşe bir naẓārında ʿ**imāme** vü mendīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 40). [ʿimāme, ]*

**imāmet:** *Din ve mâneviyat önderliği.*

Enbiyā vü rüsüle idüp **imāmet** anda
Oldı devletle feres-rān-ı maḳām-ı vālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 233). [imāmet, ]*

**imām-ı ʿārif-i bā-intibāh:** *Uyandıran ( cehaletten ) alimlerin imamı.*

Minber-i ʿirfān u taḳvāda ḫaṭīb-i bī-miṣāl
Cāmiʿ-i zühde **imām-ı ʿārif-i bā-intibāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 38). [imām-ı ʿārif-i bā-intibāh, ]*

**imām-ı aʿẓāmı:** *İmamı Azam (Büyük İmam) Ebu Hanife.*

Mescid-i Aḳṣa-yı maḳṣūduñ **İmām-ı Aʿẓāmı**
Cāmi-i esrār u ʿirfānuñ ḫaṭīb-i minberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 141). [imām-ı aʿẓāmı, -ı ]*

**imām-ı rüsül:** *Peygamber önderin.*

**imām-ı rüsülüñ** ümmetine
Vech-i arż olsa nola seccāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 5). [imām-ı rüsül, -üñ ]*

**īmān:** *iman.*

Saña **īmān** ile iḳrār ideli arż u semā
Yirde gökde didiler ins ü melek āmennā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 289). [īmān, ]*

**īmān:** *(Hakk'a) İnanma, iman.*

Rūḫ-ı revānı oldı revān-ı ḳaṣr-ı cennet
**Īmān** refīḳ-ı rāh ola Ḳurʾān delīl-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 6). [īmān, ]*

**imdād-ı fesān:** *Saçılan imdatlar.*

Seyf-i meslūl-i Hudādur bilmez **imdād-ı fesān**
Tīġ-ı şerʿi kesdirür bī-minnet ü seng-i ferāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 55). [imdād-ı fesān, ]*

**imdād-ı ḫāyl-i rezmine:** *Savaşın at sürüsünün imdadına.*

Ol ṣaf-der-i yegāne cünd-i ricalle
**İmdād-ı ḫāyl-i rezmine** Kerrūbiyān gelür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 18). [imdād-ı ḫāyl-i rezmine, -in, -e ]*

**imdād-ı luṭfıyla:** *Allah'ın lütfünün imdadı*

Ḳahramānı bād-ı ḥışm u ḳahrı eyler nā-tüvān
Bir meges **imdād-ı luṭfıyla** olur ʿanḳa-şikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 96). [imdād-ı luṭfıyla, -ı, -y, -la ]*

**imdād-ı ricāl:** *Büyük mevkide bulunanların imdadı.*

Haşmumı pāmāl idüp mümtāz-ı aḳrān it beni
La-büd **imdād-ı ricāl** ile ʿadū tedmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 76). [imdād-ı ricāl, ]*

**imdād-res:** *Imdada yetişen.*

Aña **imdād-res** olmazsañ eger vā-ḥayfā Keremüñden dü-ciḫānda ne ḳadar müẕnib ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 313). [imdād-res, ]*

**imkān yoḳ:** *Olanak yok, mümkün değil.*

Ocaġına su ḳodı dūd-ı āha **yoḳ imkān**
Yasaġı seyl-i revān olālı düḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 55). [imkān yoḳ, ]*

**imla:** *Doldurmak, doldurulmak.*

Zīr-ı meşḳ oldı ḳamer levḥ-i zer-efşān ḫurşid
O şehüñ medḥin itdi ʿUṭārid **imlā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 246). [imlā, ]*

**īmrü'l-ḳays:** *Büyük Arap Şairi.*

Deşt-i Faẕīletinde mecnun **īmrü'l-Ḳays**
Kūhsār-ı dānişinde Ferhād-ı Ṭaşḳendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 7). [īmrü'l-ḳays, ]*

**imtiḫān:** *Denemek, sınama.*

Bir ḥadeng-endāz-ı ṣāḥib-kabżadur kim ibtidā
Şast tīrden dīde-i düşmende eyler **imtiḫān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 8). [imtiḫān, ]*

**imtiḫān:** *Sınama, deneme.*

O tīr-endāz-ı nāẕuñ tā ki dil ḫāṭır-nişānıdur
Kemān ebrūsınuñ levḥ-i ḫādeng **imtiḫānıdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 5, Mısra 2). [imtiḫānıdur, -ı, -dur ]*

**imtiḫān:** *Bir kimsenin bilgi derecesini anlamak, daha üst seviyede bir öğrenime veya gireceği bir işe ehliyetli olup olmadığını belirlemek için yapılan yoklama, sınav.*

ʿAdū ʿāşıḳ geçüp yāre benümle **imtiḫān** olmaz
Ne inṣāfa gelür ḫaşm dil-i şeydā ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 3). [imtiḫān, ]*

Varurdı maġribe maşrıkdan evvelīn ḳademe
Şitāb ü sürʿatini olsañ **imtiḫān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 88). [imtiḫān, ]*

**imtinān:** *İyiliği başa kakmak.*

Dest-i mürüvvetüñden ider minnet-iʿaṭā Ġayruñ eliyle aña kerem **imtinān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 80). [imtinān, ]*

**imtinān:** *Başa kakma, minnet.*

Heftümīn zīr-i zemīnden dündur
İmtinān ile olan rütbe-i cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 24). [imtinān, ]*

Ciḫānı eyledi memnūn ḫan-ı mekrümeti
Degül nevāle-i iḥsānı **imtinān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 36). [imtinān, ]*

**imtinān:** *İyiliği başa kakma.*

**İmtinānsuzdur** ikiʿālemde
ʿAfv-ı peyġamber ile faẕl-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 15). [imtinānsuzdur, ]*

**imtinān-ı dünānâ:** *Rezillerin, alçakların başa kalkması.*

Nice taḥammül olur **imtinān-ı dünānâ**
Ki bulsa mūra ider bār-ı minnetin taḥmil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 43). [imtinān-ı dünānâ, ]*

**imtinān-ı luṭf-ı dünān:** *Alçakların iyiliklerini başa kakması.*

Nice mümkin taḥammül **imtinān-ı luṭf-ı dünāna**
O yāriñ kūh-ı āhen māḥv olur ḳardaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 5). [imtinān-ı luṭf-ı dünān, --a ]*

**imtinān-ı mīz-bān:** *Ev sahibinin başa kakması.*

Mīhmān olsan çekilmez **imtinān-ı mīz-bān**
Māḥv olurdı ḫaml-ı minnet çekse çarḫ-ı çenberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 53). [imtinān-ı mīz-bān, ]*

**imtiṣāl itmeyene:** *Emre uymak.*

Olur emriyle siyāsetgehi tehnîde ḳażā
**İmtiṣāl itmeyene** şerʿine tīġ u dü-nîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 52). [imtiṣāl itmeyene, -me, -ye, -ne ]*

**imtiyāz:** *Ayrıcalık, seçkinlik.*

Bu minvāl üzre nessāç-ı süḫan elfāẓ u maʿnāya
Naẓīmā ḥaḳ budur kim tār u pūd **imtiyāz** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 20). [imtiyāz, ]*

**imtizāc:** *Karışabilme, birden fazla cismin karışıp bir cisim oluşturması, iyi geçinme, uyuşma, kaynaşma, geçinme.*

Ṣunʿını iẓḫār idüp eżdāde virdi **imtizāc**
İtdiler āmīzeş ab ü āteş ü bād ü türāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 3). [imtizāc, ]*

**imżā:** *Imza.*

Ḥüccet-i vaṣf-ı ṣıfātuñda ḫaṭā itse Naẓīm
Keremüñden ḳālem-i ʿafv ile eyle **imżā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 308). [imżā, ]*

**imżā:** *Bir kimsenin herhangi bir belgeyi yazdığını veya onayladığını belirtmek için her zaman aynı biçimde kullandığı işaret.*

Zīr ü bālāsında **imżā** ḥüccet-i evṣāfınuñ
Hem muʾaḫḫār hem muḳaddem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 3). [imżā, ]*

**imżā-yı ḳabūl:** *Kabul imzası.*

Ey ḫātem-i ʿafvi zîb-i her nāme-siyāh
**Imżā-yı ḳabūli** zīver-i levḥ-i günāh

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 2). [imżā-yı ḳabūl, --i ]*

**imżā-yı ḳabūl:** *Kabul imzası.*

Ḥüccet-i cürmine ʿafvüñ olup **imżā-yı ḳabūl**
Şefḳatüñ ola berāt-ı ʿamelinde ṭuġra
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 309). [imżā-yı ḳabūl, ]*

**in:** *(Bulunduğu yerden) Aşağıya doğru gelmek.*

Gice meclisde nūr **inse** maḥaldür üstine ḥaḳḳā
Muḥabbet küştesidür şemʿ-i kāfūrı kefenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 7). [inse, -se ]*

Ne iʿtibārına ne nāmına dinür Keyvān Felekden. **inse** Züḫāl olsa māh-ı nev zenbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 50). [inse, -se ]*

**in:** *"Bu" işaret sıfatı.*

Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u şitā
Olalar germā vü sermā **īn** berān ü ān berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 132). [īn, ]*

ʿ**inād:** *Bir konuda direnme, ayak direme; karşı çıkma, karşı düşünce ileri sürme.*

ʿ**İnādından** ʿadū inkār iderse ḍarb-ı kūpālin
Hemān çıḳsun niyāmından o tīġ-ı cān-sitān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 57). [ʿinādından, -ı, -n, -dan ]*

**inan:** *(Bir şeyi) Doğru olarak kabul etmek , güvenmek, îtimat etmek.*

Ṣādıḳum dirse **inanma** ol meh-i nā-mihribān
Ṣıdḳ-ı daʿva ṣubḥ-ı kaẕibde olur zīrā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 5). [inanma, -ma ]*

ʿ**inān:** *Dizgin.*

Ṭutmaz anuñ ʿ**inānını** dest-i irādetüñ
Rehvār-ı ʿömr şöyle şitābān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 3). [ʿinānını, -ını, - ]*

**inbīḳ:** *Sıvıları damıtmakta kullanılan âlet, taktir âleti.*

Lāledür aña zebānum dehenümdür **inbiḳ**
Nola taḳṭir-i gulāb-ı süḫan itsem ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 11). [inbiḳ, ]*

**ince:** *(Bedenin) ince olma durumu, zayıflık.*

İnceden **ince** mū miyānuñdur
İsmi var cismi yoḳ dehānuñdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 15, Mısra 1). [ince, ]*

**ince:** *Kalınlığı az, zayıf, zarif.*

**İnceden** ince mū miyānuñdur
İsmi var cismi yoḳ dehānuñdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 15, Mısra 1). [inceden, -den ]*

**incīl:** *Dört kutsal kitaptan Hz. Îsâ'ya indirileni (Şair, Hz. Cebrailin diğer nebilere de vahiy getirdiğini, dolayısı ile Hristiyanların sadece İncili kabul edip esas almalarını eleştirmektedir).*

Cenāb-ı şāḥib-i furḳān ki ḥükmin eyledi neşh
Eğer Zebur ile Tevrātdur eğer **İncil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 76). [incil, ]*

**incit-:** *Birini üzmek, kırmak, gücendirmek.*

Eşk-i dīde dud-ı dil hūn-ı ciġer sūz-ı derūn
Hep senüñçündür ṣaḳın **incitme** ḳurbān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 8). [incitme, -me ]*

**inkâr:** *"öyle değildir" diye iddia etme.*

Sebeb ṣahbā iken būs-ı leb-i gül-fāmuña ṣākī
Yine keyfiyyetin **inkār** iden cām-ı Cemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 12). [inkār, ]*

Saña iḳrār ideli cürmümi **inkār** idemem
Ne ḳadar mücrim isem ol ḳadar iḥsān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 11). [inkār, ]*

Ẕātım iḳrār iden mışr-ı dü-ʿālemde ʿazīz
Ḳadrini **inkār** iden iki ciḫānda ḫāk-sār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 46). [inkār, ]*

ʿİnādından ʿadū **inkār** iderse ḍarb-ı kūpālin
Hemān çıḳsun niyāmından o tīġ-ı cān-sitān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 57). [inkār, ]*

**inkisār:** *Kırılmak.*

Bir zʿaīfe taḳviyet-baḫş olsa rāḥm ü şefḳati
Gelmeye seng-i felaḥatle zücāce **inkisār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 100). [inkisār, ]*

**innā:** *Çünkü biz.*

Ricālü'l-ġaybdur **innā** fetaḥnā-ḫvan-ı pür-hāşı
Duʿā-yı seyf-i nuṣret-cevherin Kerrūbiyan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 45). [innā, ]*

**innā fetaḥnā:** *"Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih verdik".*

Rāyet-i manṣūrınuñ **innā fetaḥnā** şuḳḳāsı
Tiġınuñ zāġı ẓafer naṣrun mina'llāh cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 177). [innā fetaḥnā, ]*

**ins:** *İnsan, beşer.*

O Süleymān-serīr kim olmış
Bende-i āsitānı **insle** cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 30). [insle, -le ]*

**ins:** *İnsan , beşer.*

Yirde gökde kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ **ins** ü melek cinn ü peri vü dīv ü ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 22). [ins, ]*

Māḥkūm-ı ṭavḳ-ı emri ḫalāyıḳ büzürg ḫıred
Zīr-i nigīn-i ḥükmi Süleymān u **ins** ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 6). [ins, ]*

Saña īmān ile iḳrār ideli arż u semā
Yirde gökde didiler **ins** ü melek āmennā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 290). [ins, ]*

Vaṣfınuñ iltizāmı lāzımdur
**İns** ü cānla ṣenāsı elzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 110). [ins, ]*

O kim **ins** ü melek-kerden be- ṭavḳ-ı ḥükmidür ḥālā
Zemīn ü āsmānda emri fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 19). [ins, ]*

Ṣaḳınān-ı ravża-i ʿālem-penāhı **ins** ü cān
ʿĀkifān-i Kaʿbe-i dergāhı ervāḥ-ı kibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 9). [ins, ]*

Söyleye **ins** ü melek arż u semāda āferīn
Luṭfuña iḥsānuña ḳaldum iki destüm tehī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 111). [ins, ]*

Ṣariʿ-i yektā ki ḥālā yirde gökde ḳalmadı
Olmaya **ins** ü melekde bende-i fermān-beri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 96). [ins, ]*

Remīde itdi vaḥş u ṭayrı ṣıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur kim **ins** ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 70). [ins, ]*

ʿAceb mi dehri Süleymān gibi muṭiʿ itse
Nigīn-i ḥükmine **ins** ü perī musaḫḫardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 76). [ins, ]*

Ḥacī Selīm Girāy-ı Süleymān-şükūh kim
Dergāhınım Żiyāretine **ins** ü cān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 14). [ins, ]*

Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān olur
Her ṣabāḥ u şāmı Ḳadr ü ʿıyd-i **ins** ü cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 2). [ins, ]*

Şām-ı iftārı meserret-baḫş-ı cān-ı rūze-dār
Ṣubḥ-ı imsāḳinde hep **ins** ü melek yeksān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 4). [ins, ]*

Ne sāye sāye-i bāl-i hümā-yı ṣulḥ u ṣalāḥ
Ki sāyebān-ı hidāyetdür **ins** ü cān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 6). [ins, ]*

Ey ṣaf-zede-i muḥabbeti **ins** ü melek
Çevgān-ı ġamında kūy-ı ser-geşte felek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 1). [ins, ]*

Ey **ins** ü melek muṭavvaḳ-ı fermānı
Vey kūy-ı zemīn rübūde-i çevgānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 1). [ins, ]*

Güş eyledükde mevlidin **ins** ü melek sūr eyledi
Oldı sürūr-ı surına maẓḫār ṣaġır ile kebīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 11). [ins, ]*

Meftūn idi ḥüsn ü ḫulḳına **ins** ü perī
Aḫlāḳ-ı ḥüsnde bir güzeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 3). [ins, ]*

Emrine **ins** ü melek fermān-ber
Oldı māḥkūmı ciḫān ṭarf be-ṭarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 23). [ins, ]*

**ins ü cānı:** *İnsan ve diğer canlılar.*

Ol eblaḳ-ı sebük-pā ol rāḫş-ı berḳ-sīmā
Eyler ḫırāmı ḥayfā dil-beste **ins ü cānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 130). [ins ü cānı, -ı ]*

**inşā:** *Dîvan edebiyâtı sanatlarına çok fazla yer veren, Arapça, Farsça kelimelerle yüklü, süslü, secîli nesir.*

Kātib-i çarḫ sunar destine levḥ ü ḳalemi
Şiʿr ü **inşāda** idince ḳalemi ṭarḥ-ı sevād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 4). [inşāda, -da ]*

**inşā:** *Yapma, yapılma.*

Feyż-i Ḥaḳ rehber iken ṭabʿuma her vādīde
Tengdür cilvesine sāḥa-ı şiʿr ü **inşā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 30). [inşā, ]*

**inşāʾallāh:** *"Allah dilerse, Allah nasip ettiyse" anlamlarında dilek anlatan bir söz.*

Çün kim ola vāhibü'l-ʿatā yā Allāh
Eyler beni şādkām **inşāʾAllāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 2). [inşāʾallāh, ]*

**inṣāf:** *Acıma duygusuna, merhamete ve vicdana dayalı adalet.*

ʿAdū ʿāṣıḳ geçüp yāre benümle imtiḥān olmaz
Ne **inṣāfa** gelür ḫaşm dil-i şeydā ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 4). [inṣāfa, -a ]*

Saña **inṣāf** virsün Allāhum
Garażuñ cevr ise yiter şāhum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 177). [inṣāf, ]*

Yitişdi berg ü bārı şāḫsār-ı ʿadl ü **inṣāfuñ**
Niḥāl-i maʿdeletden mīve-çīn oldı yine dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 9). [inṣāfuñ, -uñ ]*

**inṣāf:** *Acı, insaf et.*

Sen de **inṣāf** eyle ey reşk-i perī zülfüñ gibi
Şānuña lāyıḳ mıdur böyle perişān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 11). [inşāf, ]*

**inṣāf:** *(Ar.) Hakka ve adâlete uygun davranış, nefse değil vicdana uyarak adâletle hareket etme, merhametli davranma.*

Dil-i nakkād ki miʿyār-ı hünerver ḥaḳkā
Görüp āṣārumı **inṣāf** ile teslīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 8). [inṣāf, ]*

Müşīr-i kār-fermā müsteşār-ı ʿālem-ārā kim
Ciḫāna virdi ʿadl ü dād u **inṣāf** ile pīrāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 4). [inṣāf, ]*

**insān:** *1. Adam, beniâdem, beniâdemden her fert: İnsan, hayvân-ı nâtıkla tarif olunur. 2. Mürüvvetli adam: Evlâdım insan ol insan. insânü'l-ayn gözbebeği. insânî, insâniyye insana mensup: tab'-ı insânî, tabâyi-i insâniyye.*

**İnsān** odur ki ḫulḳı ide dôst düşmeni
Dünyāyı luṭfa kişi kendüye ḳul ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 5). [insān, ]*

**insān:** *İki ayaklı, iki elli, aklı ve konuşma yeteneği olan memeli canlı.*

Bu şehüñ tā ti devr-i ʿadlinde
Ola āsūde ʿālem ü **insān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 232). [insān, ]*

**inşā-yı laṭīf:** *Hoş, güzel süslü nesir.*

Kilk-i siḥr-iṣārına vābeste **inşā-yı laṭīf**
Hāṭır-ı feyyāżına şāyeste eşʿār-ı selis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 7). [inşā-yı laṭīf, ]*

**intibāh:** *Uyanma, uyanıklık.*

Ḳırdı o tārın nevā-yı şerʿin itdükde simāʿ
Şerm-i ḫacletle dil-i nāhīde geldi **intibāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 22). [intibāh, -de ]*

**intibāh:** *Uyanma, gözü açık olma.*

Aġardı mūy-ı ser gelmez mi saña **intibāh** ey dil
Şebāb-ı ünfüvānī geçdi eyyām-ı herem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 13). [intibāh, ]*

**intihāb:** *Seçmek.*

Ser-levḥa-i cerīde-i esrār u maʿrifet
Dīvan-ı faẓl ü dānişe şeh beyt **intiḫāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 14). [intiḫāb, ]*

**intihāb olur:** *Seçmek, seçilmek.*

Her bir kemīne ḳaṭresi elmāsı çāk ider
Dilden o girye dīdeye kim **intiḫāb olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 16). [intiḫāb olur, -ur ]*

**intiḳām alur:** *Öç almak.*

Ḥūrşīd gibi çarḫ-ı siyeh-kāseden müdām
Bir ḳurş ile ḳanāʿat iden **intiḳām alur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 14). [intiḳām alur, -ur ]*

**intisāb:** *Bağlanma.*

Gerdūna minnet etmeyen ey dil benüm gibi
Eyler bir āsitān-ı muʿallāya **intisāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 2). [intisāb, ]*

**intisāb:** *Bağlanma / irtibatlı olma.*

**İntisāb** itsen kibāra ʿarż idince ḥālüñi
Sen bizimsüñ dir o ḳavmüñ her müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 13). [intisāb, ]*

**intişār:** *Yayılmak.*

Kām-ı ḫalḳ-ı her dü-ʿālem dembedem ḫoş-būydur
Levha-i gülzār-ı aḫlāḳı bulaldan **intişār**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 102). [intişār, ]*

**intiẓām:** *Düzgünlük, düzen, tertip.*

Baḥr u berde düşmen-i nā-pāydārı her ḳadem
**İntiẓām** ile olur rāyet-güşā-yı āh u vāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 58). [intiẓām, ]*

**intiẓār:** *Bekleme, bekleyiş, gözleme.*

Ey ḫaṭṭ-ı sebzi Hıżr-ı melāḥat yitiş meded
Gel **intizārda** ḳoma ben derd-mendüñi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 12). [intizārda, -da ]*

**intiẓār:** *Bekleme.*

**İntiẓār** üzre iken maḳdemine ḥasret ile
Oldı bir demde yiri mescid-i hāṣ-ı Aḳṣā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 231). [intiẓār, ]*

**İntiẓārı** irişdi pāyāne
Eylesün el-vedāʿ hicrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 197). [intiẓārı, -ı ]*

**intiẓār:** *Bekleme, bekleyiş.*

**İntiẓāruñ** dili helāk itdi
Ṣādmān it beni ḳudümüñle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 251). [intiẓāruñ, -uñ ]*

**intiẓār:** *Ah, eziyet.*

Ne yār geldi ne ḫaber-i müjde-i viṣāl
Hayretde geçdi cān u dile **intiẓār** ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 12). [intiẓār, ]*

**iplig:** *İplik.*

Ṭalib olanuñ o Yūsuf-ḥüsne Naẓīm
Elbette çıḳarmış **ipliġi** bāzāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 4). [ipliġi, -i ]*

**ir:** *"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.*

Hicrāna taḥammül iderek vaṣluña **irdüm**
Bu rütbe baña ṣabr u s̲ebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 3). [irdüm, -dü, -m ]*

**İrdi** āmāc-ı murāda tīr-i maḳṣūdı gelüp
Ḳābe ḳavseyne o ṣāḫ-ı li-maʿallāh bārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 41). [irdi, -di ]*

Böyle şebde ḳadre **irmek** istese bir rūze-dār
Vasıl-ı ḫan-ı nevāl-i ḫān-ı ʿālī-şān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 23). [irmek, -mek ]*

Ġam-ı hicrāne de **irişdi** zevāl
Beni refʿ itdi ḫākden keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 299). [irişdi, -iş, -di ]*

**ir-:** *"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.*

Gūy-ı ḫurşīd-veş **irmez** seri eflāke o kim
ʿArṣa-i ʿaşḳda sîlî-ḫor -ı çevgān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 7). [irmez, -mez ]*

**īrād:** *Irade dileme; gönül isteği.*

Cemʿ olup bir yire erbāb-ı sü̲hen tārīḫin
Eyledi her biri bir güne bu sūruñ **īrād** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 22). [īrād, ]*

**īrād:** *Gelir.*

Çeşmüm dil-i şeydādan alur ḫūn-ı sirişki
Ṣarf itse demādem nola **īrād** dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 8). [īrād, ]*

**īrād:** *Fayda.*

Görüp reftāruñı vaṣf-ı ḳadüñde itdiler **īrād**
Kenār-ı cūdā her serv-i sehī bir mışraʿ-ı mevzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 7). [īrād, ]*

**irādet:** *Buyruk, ferman; izin.*

Ey ṣavlecān-ı ḳudretine kūy-ı lā-mekān
Çevgānı **irādeti** māḫlūḳ-ı kün fekān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 2). [irādeti, -i ]*

**ʿirāk:** *Dicle nehrinden aşağı Basra'ya kadar Şat Suyu 'nun iki tarafı. II Klasik Türk musikisinde bir makam.*

Naẓīmā rāḥatü'l-ervāḥ-ı naẓm-ı dil-keşüñ ḥaḳkā
Ḥüseynīye çıḳup düşdi Ṣıfāḫān u **ʿIraḳ** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 14). [ʿiraḳ, ]*

**irāne:** *İran.*

Olursa maẓḫār-ı feyż-i Hudā nuṭḳ-ı ciḫāngīrüñ
Naẓīma ḥükm ider Turān ile **İrāne** mīrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 14). [irāne, ]*

**īrās-ı ġam:** *Üzüntüye sebep olma.*

Neşvesi **īrāş-ı ġam** itdükce ol ḫoşnūd olur
Bāde-i memzūc-ı ʿaşıḳ eşk-i ḫūn-ālūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 1). [īrāş-ı ġam, ]*

**irciʿī emr:** *( Allah'ın ) Dön emri.*

Oldılar ʿāzim-i Firdevs iki ehl-i ʿirfān
**İrciʿī emri** gelince ṭaraf-ı Mevlādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 2). [irciʿī emr, ]*

**irciʿī emr:** *Ayetten iktibas: "Ey huzura kavuşmuş insan! Sen O'ndan hoşnut, O da senden hoşnut olarak Rabbine dön. (Seçkin) kullarım arasına katıl ve cennetime gir!" (Kur'an-ı Kerim: 89/28).*

Ārzū-yı vaṭan-ı aṣlī ile itdi rücuʿ
**İrciʿī emrine** cānıyla olup āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 6). [irciʿī emr, --i, --n-, --e ]*

**irem:** *İrem bağı , erişmek, ermek.*

Cinān-ı kūyine cānānuñ itdi cānı revān
**İrem** viṣāle diyen gitdi bāġ-ı cennete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 4). [irem, ]*

**ʿirfān:** *Bilgi, kültür.*

Mescid-i Aḳṣa-yı maḳṣūduñ İmām-ı Aʿzāmı
Cāmi-i esrār u **ʿirfānuñ** ḫaṭīb-i minberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 142). [ʿirfānuñ, -uñ ]*

Nice Şerḥ, eyleyüm evṣāfunı ey ḫān-ı kerīm
ʿİlm ü **ʿirfānla** bir nüsha-i kübrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 22). [ʿirfānla, -la ]*

Ferīdü'd-dehr Dāmād Efendi-zāde kim oldur
ʿArûs-ı dāniş ü **ʿirfāna** ṭabʿıyla tütuḳ-pîrâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 2). [ʿirfāna, -a ]*

**ʿirfān:** *Bilme, anlama, biliş, anlayış.*

ʿİlm ü **ʿirfān** ile bir ẕāt-ı ḥikem-perver idi
Şeyḫ-i murtāż idi ḥattā veraʿ u taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 7). [ʿirfān, ]*

**ʿirfān:** *Bilme, anlama, biliş, anlayış.*

ʿİlm ü **ʿirfān** ile o ʿayn-ı ledün
Rusül ü enbiyadan aʿlemdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 43). [ʿirfān, ]*

Āferīneşden vücūh-ı tām ile mümtāz olup
ʿİlm ü **ʿirfān** ile aʿlem raḥmeten liʾl-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 44). [ʿirfān, ]*

Taḥrīr-i kāʾināt ki erbāb-ı-dānişüñ
**ʿİrfān** ile faẓīlet ile ser-bülendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 6). [ʿirfān, ]*

ʿĀyn-ı ḥikmet menbaʿ-ı taḳva vücūd-ı kāmili
Münderic ẕātında hem **ʿirfān** u hem ʿilm ü ʿāmel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 10). [ʿirfān, ]*

Fāżıl-ı niḥrīr-i devrān zū-fünūn-ı rūzgār
Ḳulzüm-i esrār u **ʿirfān** baḥr-ı zehḫār-ı ʿulūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 4). [ʿirfān, ]*

**irgür-:** *Ulaştırmak, eriştirmek.*

Ṣıdḳ ile niyāz-nāmemüz **irgürelüm**
Ḥācetlerümüz ḳabūl olur mı görelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 1). [irgürelüm, -elü, -m ]*

**iriş-:** *(Belli bir zaman için) gelmek, erişmek, ulaşmak.*

İntiẓārı **irişdi** pāyāne
Eylesün el-vedāʿ hicrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 197). [irişdi, -di ]*

**irşād:** *Doğru yolu gösterme || Mânen aydınlatma, hak yolunu gösterme, gafletten uyandırma.*

Ey semt-i mecāzīde olan sālik-i taḥḳīḳ
Ol bâdiye-i himmet **irşād** dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 12). [irşād, ]*

**irsün:** *Gelsin,ulaşsın,.*

Luṭf eyle sāḳiyā elüm **irsün** ayaġuña
Gül-buse-i murādum o ayaḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 11). [irsün, ]*

**irtifāʿ:** *Yükselme, yükselti.*

Bu **irtifa**ʿ ile seyr eyleyen ḳıyas eyler
Kemine ṭāḳ-ı bülendi sipihr-i aḫżardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 139). [irtifaʿ, ]*

**ʿirż-ı ʿadūyı:** *Düşmanın namusu.*

ʿ**Irż-ı** ʿ**adūyı** yıḳdı zūr-ı neberdi şıḳdı
Çarḫ-ı berīne çıkdı feryād-ı el-amānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 95). [ʿirż-ı ʿadūyı, ]*

**iş:** *Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel.*

Miḥek-i tecrübe-i derdine sürdüm ruḫ-ı zerd
**İşümi** hāk -i der i yārda iksīr İtdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 8). [işümi, -üm, -i ]*

**iş:** *Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel, eylem.*

Nāʾib ü ḳāżī olup icrā-yı aḥkām eyleseñ
Rüşvet almazsañ eğer dirler riyādur **işleri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 90). [işleri, -ler, -i ]*

**iş:** *Amel, eylem, durum, vaziyet, hal.*

Bāzār-ı ciḫānda **işin** altun ider ol kim
Bir sīm-beden sīm-ten ü sīm-beri var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 5). [işin, -iñ ]*

Yine bir **iş** çıḳarmış süzen-i müjgānı Mecnūnuñ
Meğer şaḥrāda pāy-ı nāfe-i Leylī dikenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 3). [iş, ]*

Yüz sürenler pāyına ḥaḳḳā **işin** altun ider
Bûs idenler ḫāḳ-i rāhın mālik-i iksīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 33). [işin, -iñ ]*

**iş:** *güç, kudret krş. ḳudret.*

Ey ẓāḫiri hūb bāṭını zişt liḳā
Ṣūretde **işi** ṣavāb maʿnīde ḫaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 2). [işi, -i ]*

**iş:** *Eylem, faaliyet.*

On ḳızuñ **işleri** bir her birisi āmāde
Ṣaçaḳ altında beşi līk beşi şaḥrada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 5). [işleri, -ler, -i ]*

**iş:** *Amel, davranış, iş, fiil, eylem.*

Ne söylesem süḫanum ḥarf-i iştiyāḳıdur
Kimi görürsem **işüm** cüst ü cüy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 8). [işüm, -üm ]*

Kīmyāger-i ḳanāʿatdür **işin** altun iden
Gerd-i meydān-ı ġınā birdür aña iksīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 5). [işin, -in ]*

İdbār-ı tenezzülde teraḳḳide maʿāş
Noḳsānuma baḳmazsañ **işüm** oldı temām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 4). [işüm, -üm ]*

Ney gibi oldı nāle **işüm** şām ile seḥer
Yaḳdum derūna āteş-i firḳatle dağlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [işüm, -üm ]*

**iş:** *(Hayırlı) Faaliyet / davranış / eylem.*

Kār-dih-i müjgandan oldur nigāh-ı serkeşi
**İş** görür yārüñ muḳaddem tīr-i rūy-ı terkeşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 2). [iş, ]*

**iş:** *(Kötü) Alışkanlık, huy.*

Gūş idüp naẓmumı ʿafv eyle Naẓīm-i zārı
Şāʿirüñ lā-büd **işi** lāf u güzāf itmekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 14). [işi, -i ]*

**ʿīsā:** *Hz. Îsâ.*

ʿ**İsā** miṯāl nuṭḳ-ı revān-baḫşla Naẓīm
Her ḳālıb-ı füsündeye rūḥ-ı iʿāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 9). [ʿisā, ]*

**ʿīsā:** *Cebrail'in üfürmesiyle Hz. Meryem'in hamile kalması neticesinde babasız olarak doğan peygamber.*

Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān -baḫşla ol māh-rū
Yirde gökde Ḫızır u ʿ**İsā** gibi āyā bir midür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 4). [ʿisā, ]*

Şerm-i cād u keremiyle yire geçdi Ḳārūn
Cüst ü cuy-ı ḥaremiyle göge çıḳdı ʿ**Īsā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 184). [ʿīsā, ]*

**işābet:** *İsabet, yerini bulma.*

Nāvek-i nālesi ṭaş olsa **işābet** eyler
Gelmez elbette ḫaṭā ʿāşıḳ-ı şādıḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 7). [işābet, ]*

Eyler elbette **işābet** nāvek-i şaṣt-ı niyāz
Bir kemāndār-ı ġamuñ kim ḳāmeti zih-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 15). [işābet, ]*

**işābet:** *İsabetle.*

Şeh-i żamīr-şināsā şenā-yı zātuñda
Haṭāmı eyle **işābetle** ʿāfv idüp teʾvīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 122). [işābetle, -le ]*

Zihī kemānkeş-i diḳḳat ki şād **işābetle**
Nişāne tīri varur çıḳmadan kemānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 25). [işābetle, -le ]*

**ʿīsā-nefes:** *Hz. İsa nefesli. (Mucize olarak ölüyü dirilten Hz. İsa'nın nefesi gibi güçlü, hayat ve şifa verici bir nefese sahip olan, İsa nefesli kimse).*

Benüm gibi nice dil-mürde-i bīdād ʿahdinde
Zihī ʿ**İsā-nefes** kim nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla iḥyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 24). [ʿisā-nefes, ]*

**işʿār:** *Haber verme, bildirme.*

Bu rubāʿiyle eyledüm **işʿār**
Ḥayretde iken firḳatle dīde-i cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 225). [işʿār, ]*

**īsār:** *İkram etme, ağırlama.*

Naḳdīne-i güftār-ı Naẓīm olmada **īsār**
Hem-yānçe-i endīşeyi memḥūr şanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 21). [īsār, ]*

**işāret:** *Alâmet.*

Kime **işāret** ider şimdi kūşe-i çeşmi
Kime dūçār ola yā Rab bugün o çār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 7). [işāret, ]*

Bir **işaret** ola ḳurb-ı āsitānuñdan diyü
Yolda ḳaldı ḥālḳa-i der gibi çeşm-i intiẓār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 157). [işaret, ]*

**<u>işāret:</u>** *(eliyle) emir vermek.*

Biter her nā-murāduñ ḥāceti ednā **işāretle**
Eġer rūḫṣat virürse kūşe-i ebrūsı īmāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 11). [işāretle, --le ]*

**<u>işāret:</u>** *Alamet, belirti, gösterge.*

Bir **işāretle** dü-şaḳḳ oldı o dem kerde-i māh
O şehüñ kūşe-i ebrūsı īmā idince *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 243). [işāretle, -le ]*

**<u>işāret:</u>** *Bir şeyi, anlatılmak istenen bir manayı el, parmak, kaş, göz, baş ile gösterme.*

İder gūş-ı girāndan refʿ-i ʿillet nuṭḳ-ı cān-baḫşı
**İşāret** eylese feýz-i ḫiṭabʿı bī-zebān söyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 32). [işāret, ]*

**<u>işāret-i ebrīñ:</u>** *Kaşın işareti, şekli.*

Emdür baña **işāret-i ebrīñ** ile lebim
Ben sāḳiyā o bādeyi zevraḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 7). [işāret-i ebrīñ, -īñ ]*

**<u>işāret-i keremi:</u>** *Kerem işareti.*

Kemter **işāret-i keremi** kār-ı bermeki
Kim pāye-i mürüvvetidür cūd-ı Caʿferī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 37). [işāret-i keremi, ]*

**<u>işāret-i mektūb-ı ḫaṭṭ-ı yāre:</u>** *Sevgilinin (ayva tüyleri ile) yazdığı mektuptaki işaretler.*

Hemān **işāret-i mektūb-ı ḫaṭṭ-ı yāre** baḳar
Göñül ki ġurbete düşmişdi ʿan-ḳarīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 5). [işāret-i mektūb-ı ḫaṭṭ-ı yāre, ]*

**<u>ise:</u>** *"-e rağmen" anlamında edat.*

Münḳalibdür āsiyāb-ı ḥāl-i gerdūn ey Naẓīm
Devr-i çarḫ-ı süst-bünyād **ise** mā üstündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 14). [ise, ]*

Ġam-ı ʿālem ezelden var **ise** ādemle tevʾemdür
Anuñçün meclis-i ʿālemde ādem ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 1). [ise, ]*

ʿAceb mi pister ü bālīni berg-i gülden **ise**
Derūn-ı ġonce ki ḫalvet-serā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 15). [ise, ]*

Ser-menzil-i murāda yüri himmet ile var
Eyler şuḥūr her ne **ise** nīk ü bed yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 12). [ise, ]*

Çeşm-i ḫâb-âlûdın açmaz mest-i nāzum var **ise**
Pür-şikest olmış ḫumār-ı bāde-i dūşīneden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 5). [ise, ]*

Zülfi rūḫında perde-i Beytü'l-ḥarem gibi
Ol iki ebrūvān **ise** Nūn ve'l-ḳalem gibi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 2). [ise, ]*

O şehüñ medḥ-i ẕātınun ġayrı
Şiʿr-i siḥr-i ḥelāl **ise** ẕemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 50). [ise, ]*

**ise:** *"-e rağmen" anlamında edat.*

Duḫter-i rez ḫacle-dār olduḳca kendin gösterür
Sāḳiyā var **ise** sāġar ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 8). [ise, ]*

Şād buldum kūşe-i ġamda dil-i zārı Naẓīm
Meclis-i cānānede var **ise** yād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 16). [ise, ]*

**ise:** *İş, güç, meslek.*

Olur tedbīri taḳdīre muvāfıḳ her **işe** ḳādir
Ẓāhir ü dest-gīri bir ḳuluñ kim Ḥaḳ
Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 1). [işe, ]*

**ise:** *"İse" bağlacı.*

Nāle-i ehl-i dili alma ṣaḳın
Ḳalbüñe ṭaş **ise** de eyler eṣer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 10). [ise, ]*

**ise:** *"i" ek fiilinin şart eki (-sA) almış şekli.*

Saña iḳrār ideli cürmümi inkār idemem
Ne ḳadar mücrim **isem** ol ḳadar iḥsān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 12). [isem, -m ]*

Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla nola küstāḫ **isem**
ʿAfv olur elbetde mestüñ vaż-ı küsāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 29). [isem, -m ]*

**ise:** *"i-" ek-fiilinin şart eki (-sA) almış şekli.*

Ne yār geldi ne ḫaber-i müjde-i viṣāl
Hayretde geçdi cān u dile intiẓār **ise** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 12). [ise, ]*

**ise:** *"i" ek fiilinin koşul eki (-sA) almış hali.*

Dost kim ebleh ola terk it anı
Düşmenüñ ʿāḳıl **ise** çekme keder *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 12). [ise, ]*

Aġyār olursa ḫalḳ-ı ciḫān yār yār olur
Tāliʿ felekde yāver **ise** baḫt yār **ise** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 14). [ise, ]*

Aġyār olursa ḫalḳ-ı ciḫān yār yār olur
Tāliʿ felekde yāver **ise** baḫt yār **ise** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 14). [ise, ]*

Saña inṣāf virsün Allāhum
Garażuñ cevr **ise** yiter şāhum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 178). [ise, ]*

Hurşīd olursa itmeyeyüm ẕerrece naẓar
Var **ise** bir daḫi göricek gözlerüm eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [ise, ]*

**ise:** *"i" ek fiilinin koşul eki (-sa) almış hali.*

Mesiḥ gibi sebük-bār **iseñ** ʿalāyıḳdan
Çeḫār ṭāḳ-ı felek menzil-i dü-kāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 11). [iseñ, -ñ ]*

Ḥaḳ sözi gūş idicek eyle ḳabūl
Ḳavlüme ḳāʾil **iseñ** ey dil eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 8). [iseñ, -ñ ]*

Olursa ferş-i rehüñ başma merd **iseñ** ey dil
Eġer ki aṭlas-ı çarḫ-ı pür-inḳılāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 11). [iseñ, -ñ ]*

Hicrānuñ olur buʿdı sebeb ḳurb-ı viṣāle
Yāre ne ḳadar dur **iseñ** o deñli yaḳīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 16). [iseñ, -ñ ]*

**ise:** *"İ" ek fiilinin şart eki almış şekli.*

Zāhid-i sālūs kim bir būriyā üstindedür
Ḳuṭb **ise** seccāde-i zerḳ-i deryā üstindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 2). [ise, ]*

**ise:** *"Dahi, de/da" anlamlarına gelen edat , i- ek fiilinin koşul eki (-sa) almış hali.*

Bender-gâh-ı maʿnīde bu minvāl süḫanle
Var **ise** Naẓīm az bulınūr böyle per-endāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 10). [ise, ]*

Nola her mālik-i dinar ʿazīz olmaz **ise**
Nāmı her Yusuf olan Yusuf-ı Kenʿān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 5). [ise, ]*

Gehī miyānuñı ḳocdur gehī lebüñ emdür
Vebāli var **ise** cāna benüm s̱evābı senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 6). [ise, ]*

ʿAḳlunuz var **ise** şerabā virüñ
Ẕerreyi nūr-ı āftāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 1). [ise, ]*

Gül-i ṣād berg jāledār **ise** de
Cām-ı lebrīz-i pür-ḥabāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 15). [ise, ]*

Naẓīm āyīne-i ʿālem-nümādur var **ise**
ṭabʿuñ
Ki anda gūne gūne cilvegehdür şāḫid-i mażmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 13). [ise, ]*

Dil düşdi baḥr-ı ʿaşḳa görinmez kenār **ise**
Zevraḳ şikeste durmaz eş̱er rūzgār **ise**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 2). [ise, ]*

Zencīr-i bend-i zülfine düş bir perī-veşüñ
Başunda ʿaḳluñ ey dil-i dīvāne var **ise**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 4). [ise, ]*

ʿĀyb itme çīn-i zülfine meyi eyleyen dili
Aḫşama ḳaldı belki ġarībüʾd-diyār **ise**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 6). [ise, ]*

Mānend-i şāḫbāz süzülsün dü-çeşm-i yār
Murġ-ı dil-i żaʿīfi murādı şikār **ise** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 8). [ise, ]*

Nuş-ı dārū-yı leb-i dilber ʿaceb terkīb olur
Cevher-i cāndur meġer var **ise** cüzʾ-i aʿẓam
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 16). [ise, ]*

Nān-ı dūnān meh-i bedr olsa ḥaẓer
Ḳurş-ı ḫurşīd **ise** de itme nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 22). [ise, ]*

Āb-ı rūyuñ dökile minnetle
Bu **ise** cūd u mürüvvet eyvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 30). [ise, ]*

Nola maẕmunu **ise** dillerde leʾīm
Söylemez bīhüde lā-büd efvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 41). [ise, ]*

Ḳulıyuz ḳadr-i kemāli bilenüñ
Bilmez **ise** ḥasedüñdür o günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 66). [ise, ]*

Biñ var **ise** günāhum ʿafvuñ yiter penāhum
Eyle ḳabūl şāḫum bu tāze armağanı *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 159). [ise, ]*

Ḳaṣduñ ʿulüvv-i şān **ise** dāʾim fütāde ol
Bir neşve ḫāṣıl eyle de derdī-i bāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 1). [ise, ]*

Gūş eyleyüp vefātını nāgāh didiler
Kim var **ise** o demde ṣıġār u kibārdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 6). [ise, ]*

Ne dir **ise** o ḫvāce-i dānā
İşiden dir Nāẓım āmenna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 11). [ise, ]*

Ünsiyyet iden nigāh-ı ḫūn-rīzüñ ile
Āhū **ise** de ṭabʿīʿat-ı şīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 4). [ise, ]*

**ise:** *"i" ek fiilinin şart eki (-sa) almış şekli II. Koşul edatı.*

Ḳadrüm ola ʿālī dir **iseñ** post-nişīn ol
Engüştere şāyān olan engüşt-i pesīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 1). [iseñ, -n ]*

**ise:** *"i" ek fiilinin koşul eki (-sa) almış hali. II olsa da anlamında.*

Dil düşdi baḥr-ı ʿaşḳa görinmez kenār **ise**
Zevraḳ şikeste durmaz eşer rūzgār **ise**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 1). [ise, ]*

Günden derūnda mihr-i rūḫı āşikāredür
Her şeb arar o māhı dil-i bī-ḳarār **ise**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 10). [ise, ]*

Teʾşīr iderdi yāre ciger-sūz sözleri
Var **ise** yaḳdı nāme-i derdüm kebūteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 2). [ise, ]*

**ise:** *"i" ek fiilinin koşul eki (-sa) almış hali.*

Ḥüsnüme Yūsuf gibi yoḳdur melāḥatde naẓīr
Var **ise** āyīnede ʿaks ü misālimdir benüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 20). [ise, ]*

Ehl-i beyāna gevher-i gūş-ı ḳabūldür
Naẓmuñ Naẓīm ancaḳ olur yādigār **ise**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 16). [ise, ]*

Tek ilāhī güher-i ʿaşḳuñı pinḫān eyle
Beyt-i maʿmūr **ise** de ḳalbümi vīrān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 2). [ise, ]*

Nola ẓāhirde ger muʾaḫḫar **ise**
Haberi ẕātınuñ muḳaddemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 9). [ise, ]*

İltifāṭuñ beni ʿānkā-yı merām itmez **ise**
Niyyetüm ʿazm-i reh-i ḳulle-i Kāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 7). [ise, ]*

Bu kemāl ile Naẓīmā bu ḫiāl-i ḥüsni
Aña üstād-ı ezel var **ise** taḳdīr itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 10). [ise, ]*

**isfendiyār:** *Şeh-nâme'de adı geçen İranlı tarihî-efsanevî kahraman. Keyâniyân sülâlesinden Güştasb'ın oğludur. Rüstem ile birlikte Haft Hân adlı tehlikelerle dolu yolu geçen iki kişiden biri. Rüstem'le yaptığı savaşta ölmüştür.*

Tīr-i tīz-i rezminüñ āmācıdur rūz-ı māṣāf
Ser-be-ser olsa eʿādī Rüstem ü **İsfendiyār**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 42). [isfendiyār, ]*

**isfendiyār-ı maʿreke:** *Savaş meydanının İsfendiyâr'ı, sevgili.*

**İsfendiyār-ı maʿreke** Nīrem-i neberd kim Meydānına ne Rüstem ü ne Ḳahramān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 25). [isfendiyār-ı maʿreke, -e ]*

**isfendiyār-kevkebe:** *İsfendiyar yıldızı.*

Dārā şükūh u debdebe dādār-ı dād-ger **İsfendiyār-kevkebe** Afrāsiyāb-rāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 20). [isfendiyār-kevkebe, ]*

**isḥāḳ efendi:** *İshak Efendi.*

Fażıl-ı pür-hüner **İsḥāḳ Efendi** ki odur Diḳḳat ü dāniş ile seyyid-i saʿd-isti dād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 1). [isḥāḳ efendi, ]*

**isḥāḳ ismāʿīl efendi:** *İshak İsmail Efendi.*

Tehniyet-güyān didüm tārīḫ-i cāhın ey Naẓim
Oldı bu **İsḥāḳ İsmāʿīl Efendi** ṣādr-ı Rūm (1124) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 14). [isḥāḳ ismāʿīl efendi, ]*

**işi:** *1. Amel, eylem, durum, vaziyet, hal. 2. Meşguliyet.*

Beni giryān idesiñ sen nice ḫandān olasıñ
Bir **işi** eyleme kim ṣoñra peşīmān olasıñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 2). [işi, ]*

**işi āsān olur:** *Işi kolay olur.*

ʿArz-ı ḥāl itsem nola dergāhıma bu naẓmla
ʿArz-ı ḥāl iden o dergāha **işi āsān olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 70). [işi āsān olur, ]*

**işid-:** *Duymak.*

Ah itmeġe ḳorḳarum ki aġyār **işidür**
Ancaḳ yine nālemi o dildār **işidür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 2). [işidür, -ür ]*

Kühsâr-ı muḥabbet içre başla feryāde
Her demde Naẓīm yār dir yār **işidür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 4). [işidür, -ür ]*

**işid-:** *Duymak dinlemek.*

Ah itmeġe ḳorḳarum ki aġyār **işidür**
Ancaḳ yine nālemi o dildār **işidür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 1). [işidür, -ür ]*

**işid-:** *Dinlemek, kulak yoluyla duymak.*

Ne dir ise o ḫvāce-i dānā
**İşiden** dir Nāẓim āmenna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 12). [işiden, -en ]*

**işidil:** *Duyulmak.*

Çāk-ı serbâm-ı eşerden düşdi
**İşidilmezse** nola nāle-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 10). [işidilmezse, -mez, -se ]*

**işig:** *(Sevgilinin) eşiği.*

**İşiġi** ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar altında
İlāhī isterüm ḳalsun o başlar ṭaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 1). [işiġi, -i ]*

Naẓīmā seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet iden aʿlādur
**İşigi** ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 10). [işigi, -i ]*

**ʿisī-i çarh-ı maʿānī:** *Mana aleminin İsa'sı.*

ʿ**İsī-i çarḫ-ı maʿānī** vü beyān kim dembedem
Feyż-i enfāsıyla iḥyā olmada şiʿr-i nefīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 5). [ʿisī-i çarḫ-ı maʿānī, -i ]*

**işinde:** *Arasında.*

Semend-i nāz ile meydān-ı ḥüsn **işinde** henüz
Bulınmadı ṣaf-ı ḫūbānda ol cevānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 5). [işinde, ]*

**işit:** *Duymak, haber almak.*

Teşrīf ideli ciḫānı şāḫ-ı kevneyn
Ṣānisini gūş **işitmedi** görmedi ʿāyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 2). [işitmedi, -me, -di ]*

**işit:** *Dinlemek, kulak yoluyla duymak.*

Bulmadum görmiş **işitmiş** dārugīr-i ʿaşḳda
Hicr ile vuṣlat gibi ʿāşıḳ-keş ü dilberḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 11). [işitmiş, -miş ]*

**işkence:** *Eziyet, azap.*

Ālāyiş-i dünyādan emīn kūşe-nişīnüz
**İşkencede** keşret çile-i vaḥdetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 6). [işkencede, -de ]*

**iskender:** *M.Ö. 356-323 arasında yaşayan, Yunanistan, İran, Anadolu, Suriye ve Hindistan □ı ele geçirmiş olan büyük kumandan.*

Ḥıżr ü **İskender** delīl olsa bulınmazdı necāt
Çekmese Yeʾcūc ʿişyāna eğer ġufrını sed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 15). [iskender, ]*

**iskender:** *Hızr ile birlikte âb-ı hayatı arayan kral. (DİPNOT).*

Ḥıżr tevfīḳ-ı refīḳi olan **īskendersin**
Şübhe yoḳdur ya bu dārāt ile Darāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 23). [īskendersin, -s, -in ]*

**iskender:** *1) Tasavvufta ,İskender-i Zü'-Karneyn'in makamı ka'be kavseyn makamıdır ki iki kaşın ortasındadır 2)Nefs-i natıka ; doğru ile yanlışı birbirinden ayıran insan mahiyetindeki nur.*

Zülāl-i zindegānī-nūşıdur bir meclisüñ dil kim
Ne **İskender** anı gördi ne aña pāy-ı Cem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 8). [iskender, ]*

**iskender:** *Hızr ile birlikte âb-ı hayatı arayan hükümdar.*

Dādār-ı dād-perver Dārā-şükūh ü leşker
**İskendere** berāber der-bān-ı āsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 6). [iskendere, -e ]*

**iskender:** *Demirden ve taştan bir set çekerek Yecüc ve Mecüc denilen kavmi iki dağ arasına hapseden İskender-i Zülkarneyn.*

Ol Hudāvend-i Hudāvendān ki ednā bendesi
Hādim itmez bezm-i istiġnāsına **İskender** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 118). [iskender, ]*

**iskender-der:** *İskender kapılı.*

Ey Ferīdūn-fer ü **İskender-der**
Şeh-i Dārā-ḥaşem Cem-i devrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 3). [iskender-der, ]*

**iskender-i dārā-fer:** *Darayı kaçıran İskender.*

Rehberi Ḥızr ola ol **İskender-i Dārā-ferüñ**
Ḳande ʿazm itse refīḳ-ı rāhı tevfīḳ-ı Hudā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 15). [iskender-i dārā-fer, -üñ ]*

**iskender-i darā-siyer:** *Daranın soyu İskender.*

Keyḫüsrev-i Cemşīd-fer Cemşīd-i Keyḫüsrev-ẓafer
**İskender-i Darā-siyer** Darā-yı īskender-serīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 8). [iskender-i darā-siyer, ]*

**iskender-i iḳlīm-güşā:** *Ülkeleri fetheden İskender.*

Şeh-i Dāra-haşem **İskender-i iḳlīm-güşā**
Āsmān-pāye hümā-sāye hümāyūn-efser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 5). [iskender-i iḳlīm-güşā, ]*

**iskender-i maʿnā:** *Anlam İskenderi.*

Ṭabʿum **İskender-i maʿnā** ḳalemüm Ḥızr-ı beyān
Nola itse süḫanum āb-ı ḥayātı icrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 33). [iskender-i maʿnā, ]*

**iskender-i zemāne:** *Zamanın İskender'i.*

**İskender-i zemāne** ki bāb-ı celāline
Der-bānluḳ itmeġe nice Dārā-nişān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 23). [iskender-i zemāne, -e ]*

**işle-:** *Işlemek, çalışmak, yapmak.*

Ḥaḳḳā ki ne **işlese** kişi rāst gelür
Taḳdīr olınıcaḳ muvāfıḳ-ı tedbīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 3). [işlese, -se ]*

**ism:** *Ad, isim.*

İnceden ince mū miyānuñdur
**İsmi** var cismi yoḳ dehānuñdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 15, Mısra 2). [ismi, -i ]*

**ismāʿīl efendi:** *İsmail Efendi.*

Müctehid ʿallāme **İsmāʿīl Efendi** kim odur
Ṣādr-ı Rūma yümn ile ḥālā şeref-baḫş-ı kudüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 1). [ismāʿīl efendi, ]*

**işrāk:** *Aydınlık.*

Bir dil ki anda eyleye **işrāk** nūr ʿaşḳ
Fānūsdur kı şem-i şeb-ārā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 5). [işrāk, ]*

**işrâḳıyân-ı şevḳ:** *Arzulu, hevesli kişiler.*

Feyż alur **işrâḳıyân-ı şevḳ** bī-cām u sebū
Bir ḫum-ı şaḥbā-yı derd-i ʿaşḳ Eflāṭunuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 13). [işrâḳıyân-ı şevḳ, ]*

**ʿişret:** *Eğlence, keyif, içki içme.*

Müdām gül gibi zerrīn ḳadeḥle ʿ**işret** ider
derd-nūş ki destinde bir sifāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 3). [ʿişret, ]*

**ʿişret:** *Içki âlemi.*

ʿİyş ü ʿ**işretde** şād u ḫurrem iken
Bezm-i ʿālemde böyle bī-ġam iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 63). [ʿişretde, -de ]*

ʿ**işret:** *Eğlenme ve sarhoş olma.*

Bezm-ı çemende şoḥbete yārar ʿıyş u ʿ**işrete**
Bir cām-ı cemdür her ḫaẕef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 15). [ʿişrete, -e ]*

ʿ**işret-ābād-ı çemende:** *Bahçenin aşk, sevda meyhanesi.*

ʿ**İşret-ābād-ı çemende** oldı ezḫāre ṣalā
Her gül ü lāle alup bir cām-ı Cem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 7). [ʿişret-ābād-ı çemende, -de ]*

ʿ**işretüñ:** *İçki içme, içki.Eğlenme.*

Yār ile olsun ʿ**işretüñ** var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 5). [ʿişretüñ, ]*

**istāde:** *Durmuş, ayakta.*

Ol fāżıl-ı dāniş-verüñ ol seyyid-i saʿd-aḫterüñ
Pış-i kemālinde fuḥūl cümle be-pā **istādedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 6). [istādedür, -dür ]*

**iste-:** *Talep etmek.*

Viṣāle naḳd-i cān isterse cānān bende cān anuñ
Hemān cān **istesün** cānāne ey dil bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 2). [istesün, -sün ]*

**iste-:** *(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.*

Nice **istersem** öyle gösterdi
Yolına geldi uġradı āha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 317). [istersem, -r, -se, -m ]*

**iste-:** *(Bir kişiye karşı) İstek duymak, (o kişiyi) arzulamak, arzu etmek.*

Naḳd-i cān **ister** metāʿ-ı vuṣlata dellāl-ı nāz
Sūḳ-ı istiġnada ol ḳālā mezād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 7). [ister, -r ]*

Heẕār ʿacz ü niyāz ile geldi dergehüñe
Nigāh-ı merḥamet **ister** Hudāyegāninden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 30). [ister, -r ]*

Her dīde-i ter ki ṣubḥ-ı dīdār **ister**
Şeb tā Be-seḥer o dīde-i bīdār **ister** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 1). [ister, -r ]*

Her dīde-i ter ki ṣubḥ-ı dīdār **ister**
Şeb tā Be-seḥer o dīde-i bīdār **ister** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 2). [ister, -r ]*

Naḳd-i dil ü cāna derd-i ʿaşḳ erzāndür
Amma ki Naẕīm bir ḫārīdār **ister** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 4). [ister, -r ]*

Ḥāli bu imiş bülbül-i zār ile gülüñ
Sen **ister** iseñ aġla göñül **ister** gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 4). [ister, -r ]*

**iste-:** *(Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.*

İtme naḫl-i keremüñden beni bir laḥẓa cüdā
Sāye-veş **ister** iseñ ḫāk ile yeksān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 8). [ister, -r ]*

Böyle şebde ḳadre irmek **istese** bir rūze-dār
Vasıl-ı ḫan-ı nevāl-i ḫān-ı ʿālī-şān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 23). [istese, -se ]*

**iste-:** *Talep etmek.*

Elünden **istemedüm** dāne Kendimi bileli
Bu diḳḳatüñ niye ey çarḫ-ı âsiyâb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 13). [istemedüm, -me, -düm ]*

**iste-:** *(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.*

Yārden dūr itmek **istermiş** beni ḫāṣid Naẓīm
Bilmemiş cānān ile ben cümleten cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 13). [istermiş, -r, -miş ]*

Ṣıḳlet-i zerk u riyādan ḫıffet **isterseñ** eġer
Fāriġ ol zāhid ridādan tācdan peşmīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 7). [isterseñ, -r, -se, -ñ ]*

Bildürür ḥaddün saña teng eyleyüp ḥaddad-ı çarḫ
Vüsʿat **istersen** feżā-yı ʿālem-i pehnāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 22). [istersen, -r, -se, -ñ ]*

**iste-:** *Arzu etmek, dilemek, talep etmek.*

Kām-ı dilüm o fāʿil-i muṭlaḳdan **isterüm**
Maḳṣūdumı murādumı ben Ḥaḳdan **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 1). [isterüm, ]*

Kām-ı dilüm o fāʿil-i muṭlaḳdan **isterüm**
Maḳṣūdumı murādumı ben Ḥaḳdan **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 2). [isterüm, ]*

İksīr-i baḫtiyārī yiter kīmyā baña
Teʿṣīri ne nüḫās ü ne zībaḳdan **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 4). [isterüm, ]*

Māhmūruñum şerāb-ı lebüñ eyleme dirīġ
Ṣāḳī ṣun ol raḥīḳ-ı muravvaḳdan **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 6). [isterüm, ]*

Emdür baña işāret-i ebrīñ ile lebim
Ben sāḳiyā o bādeyi zevraḳdan **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 8). [isterüm, ]*

Ol fem o rūḫ o bīnī-i mevzūnuñı görüp
Ol ġonçeden o gülden ü zanbaḳdan **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 10). [isterüm, ]*

Luṭf eyle sāḳiyā elüm irsün ayaġuña
Gül-buse-i murādum o ayaḳdan **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 12). [isterüm, ]*

Ṣāpāşını bu naẓm-ı revān-baḫşuñ ey Naẓīm
Cān-ı Lebīd ü rūḫ-ı Ferazdakdan **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 14). [isterüm, ]*

İşiġi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar altında
İlāhī **isterüm** ḳalsun o başlar ṭaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 2). [isterüm, ]*

ʿĀcizāne **isterüm** maḳbūl-i dergāhuñ ola
Lāyıḳ-ı şānuñ degül gerçi bu naẓm-ı yādigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 133). [isterüm, ]*

Bende-i efgendesi olsam Naẓīm
Bende-perver bir civān-merd **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 4). [isterüm, ]*

Ne seyr-i bāġ ne çemen-i ṣoḥbet **isterüm**
Bir serv-i ḫoş-ḫırām sehī-ḳāmet **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 1). [isterüm, ]*

Ne seyr-i bāġ ne çemen-i ṣoḥbet **isterüm**
Bir serv-i ḫoş-ḫırām sehī-ḳāmet **isterüm**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 2). [isterüm, ]*

Burc-ı sipihr-i sînede tābān ola müdām
Bir āftāb-ḥüsn ü ḳamer-ṭalʿat **isterüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 4). [isterüm, ]*

Yārüñ ṣafā-yı būs-ı kenarı yiter baña
Ne cām-ı Cem ne nuḳl-i mey-i işret
**isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 6). [isterüm, ]*

Geldükce yār ḫāneme teklīfsüz gelür
Ben böyle ol perī-veşi bī-daʿvet **isterüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 8). [isterüm, ]*

Emdürse laʿlini demidür ol ṭabīb-i cān
Dil-ḫaste-i muḥabbetiyüm şerbet **isterüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 10). [isterüm, ]*

Göñlüm ne deñli olsa perīşān-ı rūzgār
Yā Rab hezār mertebe cemʿiyyet **isterüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 14). [isterüm, ]*

Keyfiyyeti ḫumāre vire tevbe-i naṣūḥ
bī-sāġar u şarāb ola bir ḥālet **isterüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 16). [isterüm, ]*

Dīdārdur murād olan ey çeşm-i intiẓar
Ne ḥūr-ı ʿıyn ne bāġçe-i cennet **isterüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 18). [isterüm, ]*

Ḥācī Selīm Girāyuñ olup dergehinde ḳul
Senden Naẓīm o derde ʿubūdiyyet **isterüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 20). [isterüm, ]*

Ḥaḳdan duʿā-yı devletin itdükce ol şehüñ
Māhsūs ola icābete bir sāʿat **isterüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 22). [isterüm, ]*

Bālīn-i farḳ-ı baḫtum idüp āsitānını
Haḳ-i derinde ṣubḥ u mesā rāḥat **isterüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 24). [isterüm, ]*

Hān-ı kerem-şiʿār ki ḥüsn-i beyān ile
Vaṣfında şiʿrümi oḳuyup ḫilʿat **isterüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 26). [isterüm, ]*

**iste-:** *(Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek ‖ gönülden ve samimiyetle istemek.*

Viṣāle naḳd-i cān **isterse** cānān bende cān anuñ
Hemān cān istesün cānāne ey dil bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 1). [isterse, -rse ]*

**iste-:** *(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.*

**İstemez** seng-i fesān çarḫa ṭutarsam dönmez
Şerer-i āh olālı cevher-i şemşīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 13). [istemez, -mez ]*

Heves itmez ḥarem-i vuṣlatına yār diyen
**İstemez** cenneti her vechle dīdār diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 2). [istemez, -mez ]*

Pertevi olduġına ʿālem-gīr
**İstemez** mihr-i ciḫān-tāb güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 4). [istemez, -mez ]*

**İstemez** seng-i fesān çarḫa ṭutarsa dönmez
Tīr-i dil-dūzı ḳader tiġ-ı ser-endāzı ḳażā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 191). [istemez, -mez ]*

Rūz-ı heycāda kesüp biçer ḫaşmı
**İstemez** tīġ -ı tizi seng-i fesān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 80). [istemez, -mez ]*

Sözini kesdürür erbāb-ı hüner
**İstemez** tīġ-ı zebān seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 68). [istemez, -mez ]*

Ol ḫudāvend-i ḳader-ḳudret ki tīġ-ı saṭveti
**İstemez** seng-i fesān mānend-i şemşīr-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 6). [istemez, -mez ]*

**iste-:** *Arzu etmek, dilemek.*

Nabż-gīr olduḳda dermānum ide
Ben ṭabībi vāḳıf-ı derd **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 2). [isterüm, ]*

Yoḳdur firāk-ı yāre ilāhı taḥammülüm
Bār-ı girān-i ḥasretine ṭāḳat **isterüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 12). [isterüm, ]*

**iste-:** *(Allah) Murat etmek, "ol" demek.*

Elbette olur zīr-i zemīn cāy-ı ḳarāruñ
**İsterseñ** eġer pādişeh-i rūy-ı zemīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 12). [isterseñ, -r, -se, -ñ ]*

**iste:** *(Bir şeyin için ) istek duymak, arzulamak.*

Yeksān olur ḥużūr-ı İlāhīde ʿāḳıbet
**İster** gedā-yı dehr ü gerek şāḫ-zāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 8). [ister, -r ]*

**iste:** *(olmayı) istemek, diemek.*

Ḥāli bu imiş bülbül-i zār ile gülüñ
Sen **ister** iseñ aġla göñül **ister** gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 4). [ister, -r ]*

**istebrak:** *İpekten mamul ve sırma ile işlenmiş bir çeşit kumaş. Kalın ipek kumaş.*

Cismi ālūde-i ġubār oldı
Pisteri yā Rab ola **istebraḳ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 4). [istebraḳ, ]*

**ister ister:** *Eş görevli sözcükleri, söz öbeklerini, cümleleri birbirine bağlayan bağlaç.*

Mihr ü meh gibi felekde kevkebi saʿd olsa da
Yıldızı düşkün olur **ister** ġarīb **ister** yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 10). [ister ister, ]*

**istiʿdād:** *Herhangi bir şeye karşı doğuştan gelen yatkınlık, yetenek, kabiliyet.*

Ṭabʿ-ı derrâkime bir ḫāṣṣadur **istiʿdād**
Vālih-i şīftedür fıṭratuma fehm ü ẕekā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 65). [istiʿdād, ]*

**istiġfār:** *Af dilemek, niyaz etmek, tövbe etmek, yalvarmak.*

Nice bir lāf-ı süḫande bu dükenmez daʿvā
Eyle her ḥarf-i ḫaṭāya dü-hezār **istiġfār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 332). [istiġfār, ]*

**istiġnā:** *Hiçbir şeye muhtaç olmama.*

Nāz u **istiġnāsını** neyler görürseñ ʿākıbet
Destüñe bir gün hele āyīne ile şāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 13). [istiġnāsını, -sın, -ı ]*

**istiğnā:** *Bir şeye karşı nazlı davranma, tenezzül etmeme.*

Ḥasılı bī-niyāz idüm meşelā
Nāz-ı dehre iderdüm **istiġna** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 46). [istiġna, ]*

**istiğnā:** *Çekinme, çekince.*

Ḥacib-i hāk-deri ʿaynına almaz feleġi
Bende-i kemteri gerdüne ider **istiġna** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 40). [istiġna, ]*

**istiğnā:** *Elde olana kanâat edip başka bir şeye ihtiyaç duymama, tok gözlülük, gönül tokluğu.*

Gāh olur kim ʿāşıḳ-ı şeydāya **istiġnā** düşer
Gerçi ʿāşıḳdan gelür elbette istiġna ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 9). [istiġnā, ]*

Gāh olur kim ʿāşıḳ-ı şeydāya istiġnā düşer
Gerçi ʿāşıḳdan gelür elbette **istiġna** ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 10). [istiġna, ]*

Olur fitīle fürūg-ı çerāġ **istiġnā**
Şeb-i ġınāda ider dāġ-ı sīnesin ḳandīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 13). [istiġnā, ]*

**istiġnāl:** *Tok gözlülük kimseye eyvallah etmeme.*

Ġarīk-ı ʿaşḳ ınaçîn -i cebīn-i nāzı ḫubānuñ
Nuḫustīn mevce-i deryā-yı **istiġnālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 10). [istiġnālarındandur, --lar, --ın, --dan, --dur ]*

**iştihār:** *Şöhret, nam.*

ʿAcz ile noḳṣan ile bir ẕerre-i nāçīz iken
Gün gibi vaṣf-ı kemālātuñ da buldum **iştihār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 112). [iştihār, ]*

**istiḥsān:** *Beğenmek, güzel bulmak.*

Māḥfil-i vaṣfuñda **istiḥsān** idersen yā beni
Ṭabʿuma dinse revā Ḥassān-ı devr-i rūzgār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 127). [istiḥsān, ]*

Vaṣf-ı ẕātuñda ḳabūl itmem libās-ı müsteʿar
Sādedür naẓmum velī medḥüñle **istiḥsān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 74). [istiḥsān, ]*

**istiḥyā:** *Utanmak.*

Müşterī ḳaḍı iken maḥkeme-i nüh-feleğe
İtdi bercīs kemālinden anuñ **istiḥyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 252). [istiḥyā, ]*

**istiḳāmet:** *1.Doğruluk, doğru gidiş; yön, gidilen taraf. 2.( tas.) Allah'ın emrettiği şekilde hareket etme, tâat ve ibâdetini edâ edip yasaklanan şeylerden kaçınma, sırât-ı müstakim üzere bulunma .3. Secdeden sonra doğrulmak.*

Nedür ol sīne-çāk u rāst-ḳāmet
Ki ẓāhir ḳāmetinden **istiḳāmet** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 2). [istiḳāmet, ]*

**istikrah:** *Tiksinme, iğrenme.*

Ḳande varsan ideler istiṣḳal
Ṣıḳletüñden olma **istikrāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 8). [istikrāh, ]*

**istiṣḳāl:** *Soğuk davranışlarla hoşlanmadığını belli etme; dışlama, yüz vermeme.*

Ḳande varsan ideler **istiṣḳal**
Ṣıḳletüñden olma istikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 7). [istiṣḳal, ]*

**iştiyāḳ:** *Gönül arzusu, özleme.*

Ḳande baḳşam çeşm-i ḫūnīn **İştiyāḳuñ** şerḥ ider
Her müjem bir ḫāme-i taḥrīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 11). [iştiyāḳuñ, -uñ ]*

**iştiyāḳ-ı ʿārıżıyla:** *Yanağı özleme.*

**İştiyāḳ-ı ʿārıżıyla** ḥasret-i ebrūları
Mihri ser-germ eylemiş māh-ı nevi ḳılmış niẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 47). [iştiyāḳ-ı ʿārıżıyla, ]*

**iştiyāḳ-ı cāna:** *Sevgiliyi özleme.*

Cemāl-i bā-kemālüñ **İştiyāḳ-ı cāna** kār itdi
Naẓīm-i zār ḫāk-i pāyüne ʿarż-ı ḫulūş eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 9). [iştiyāḳ-ı cāna, -a ]*

**iştiyāḳ-ı sidre-i ḳaddüñle:** *Boyunla Sidre makamını özlemek.*

**İştiyāḳ-ı Sidre-i ḳaddüñle** Ṭūbā ser-nigūn
Eylemiş pa-der-gil-i ḥayret o ḳāmet ʿar ʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 189). [iştiyāḳ-ı sidre-i ḳaddüñle, -üñ, -le ]*

ʿ**işve:** *cilve, naz, eda.*

Muttaṣıl ṭāvūs-ı ḥüsnüm evc-i istiġnādadur
ʿ**İşve** vü nāz u girişme perr ü bālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 6). [ʿişve, ]*

Meyde nühüfte ʿ**işve** gibi ṣaḳla rāzuñı
İtme miṣāl-i şīşe-i mey sırruñı tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 5). [ʿişve, ]*

Olup nāz-ı girişme ġamze ʿ**işve** ittifāḳ üzre
Yine ḳaṣd itdiler cān u dil-i pür-iştiyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 1). [ʿişve, ]*

ʿ**işve:** *Cilve, işve.*

Nāz u ʿ**işve** ḥüsn-i ʿālem-gīrine zīnet yiter
Ḳande ʿazm eylerse dilber ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 3). [ʿişve, ]*

Pīşesi nāz ü ʿ**işve** -endīşe
Hem cefākār u hem vefā-pīşe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 117). [ʿişve, ]*

ʿ**işve:** *Güzelin gönül çekici ve şuh hali, cilvesi, naz ve edası.*

Girībānı lebāleb ʿ**işvedür** pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile ṭoḳınmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 7). [ʿişvedür, -dür ]*

Girībānı lebāleb ʿ**işvedür** pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile ṭoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 7). [ʿişvedür, -dür ]*

ʿ**işyān:** *Başkaldırma, ayaklanma, Allah'a karşı gelme.*

Ḫıżr ü İskender delīl olsa bulınmazdı necāt
Çekmese Yeʾcūc ʿ**işyāna** eġer ġufrını sed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 16). [ʿişyāna, -a ]*

ʿ**işyān:** *Allah'a karşı gelme, emirlerine itaat etmeme; kötülük, fenalık.*

Ümīd oldur ola cāy-ı penāhı köhne ʿ**işyāndan**
Biñā-yı vaṣf-ı ẕātuñda bu bir ṭarḥ-ı müceddeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 75). [ʿişyāndan, -dan ]*

**ʿişyān:** *Emre uymama, itaat etmeme; Allah'a karşı gelme.*

ʿAfvi ʿ**işyāndan** füzūndur ol cevād-ı muṭlaḳuñ
Maʿẕeretden ġayri yoḳdur destümüzde bir sened *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 29). [ʿişyāndan, -dan ]*

**ʿişyān:** *Emre uymama, itaat etmeme, itaatsizlik etme, başkaldırma.*

Gerçi her bir daverüñ devrinde bir ʿ**işyānla** Mücrim elbette esīr-i gūşe-i zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 61). [ʿişyānla, -la ]*

**ʿişyān:** *(Ar.) Karşı gelme, itâatsizlik etme, baş kaldırma.*

Żayiʿ oldı bīhūde bunca şüḥūr ile sīnin
Oldı cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿ**işyān** ü fesād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 124). [ʿişyān, ]*

**isbāt idüp:** *Kanıtlamak.*

Dirse daʿvāya gerekdür maʿnā
**İdüp isbāt** be-vefḳ-ı dil-ḫah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 74). [isbāt idüp, -üp ]*

**isbāt-ı cihāngīrī:** *Dünyâyı zapteden büyük hükümdar, büyük fâtihin isbatı.*

Seyf-i meslūl-i Hudā kim ẕāt-ı vālā-gevheri
Olmaz **isbāt-ı cihāngīrīde** muḥtāc-ı güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 30). [isbāt-ı cihāngīrī, -de ]*

**isbat-ı müddeʿā:** *Ileri sürülerek savunulan düşüncenin delili.*

Ne vech ile ide **isbat-ı müddeʿā** ḫāṣid
Ki ṣafḥa-i süḫanı ḥüccet-i müzevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 183). [isbat-ı müddeʿā, ]*

**isbāt-ı vücūd:** *Bedeni ispat.*

Dehen-i yāre Naẓīmā iden **isbāt-ı vücūd**
Evvel eyler ademüñ şeklini ṭaṣvīr bāña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 17). [isbāt-ı vücūd, ]*

**isbāt-ı vücūd:** *Varlığın kanıtı.*

Ẓahr-ı pākinde yiter ol mühr **isbāt-ı vücūd**
Enbiyā vü mürselīn daʿvāsına besdür güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 49). [isbāt-ı vücūd, ]*

**it:** *Etmek.*

Aña ʿāşık dimem kim seyr-i baġ u gülşen **itdükce**
Yanında bir sehī serv-i ser-efrāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 3). [itdükce, -dükçe ]*

Çemende serv-i āzādı ḫırām **itdükce** mestāne
O nev-naḫl-i çemānıñ cünbüş-i nāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 11). [itdükce, -dükçe ]*

Āmīḫte ḳıl ṣūret ü maʿnāyı Naẓīmā
Ehl-i hüner **itdükce** naẓār naḳş-ı nigīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 18). [itdükce, -dükçe ]*

Her nigāh **itdükce** ebrū-yı kemāndārı ider
Nāvek-i müjgānı levḥ-i imtiḥān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 5). [itdükce, -dükçe ]*

Bī-niyāz olsān iderler muẓṭarib ehl-i niyāz
Saña ʿarż **itdükce** aḥvāl-i dil-i ġam-perveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 18). [itdükce, -dükçe ]*

**it:** *Etmek, eylemek.*

Ḥasret-i çeşm-i teri yāre yine şerḥ **idemem**
Her müjem olsa da bir ḫāme-i taḥrīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 7). [idemem, -eme, -m ]*

Şerbet-i vuṣlat niyāz **itdükde** bir dellākden
Didi çoḳ şu götürür ol şūḫ-ı kāfir-mācerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 11). [itdükde, -dükde ]*

O şemʿ-i ḥüsni yād **itdükce** ednā şuʿle-i āhum
Dil-i pervāneye taʿlīm-i şād sūz ü güdāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 13). [itdükce, -dükçe ]*

Bir būse luṭfına ḳasem **itmişdi** virmedi
Olsun hele ḫaṭṭ-āver o şūḫı yemīn ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 11). [itmişdi, -mişdi ]*

Per-i murġān degüldür āşiyān **itdükde** başında
Ser-i Mecnūn-ı şeydā ʿarṣa-i ʿaşḳ içre tellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 9). [itdükde, -dükde ]*

Geh fikr **iderüm** çeşmini ebrūsını gāhī
Gāhī nigehin ġamze-i cādusını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 1). [iderüm, -er, -üm ]*

Ḥasret-keş olup kāküline çeşmine müştaḳ
Geh yād **iderüm** nāfesin āhūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 4). [iderüm, -er, -üm ]*

Ṭāʾir-i ṭabʿ-ı bülendüm ṭayerān **itdükce**
Görinür ḫāk-i ḥażīż evc-geh-i istiġnâ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 51). [itdükce, -dükçe ]*

Serbeşer ʿālem-i mekānı temāşā iderek
Ḳalmadı **itmedügi** seyr-i cibāl ü şaḥrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 236). [itmedügi, ]*

Olsa ḫalḳ-ı dü-ciḫān nādire-sencān ü fehīm
Fihris-i vaṣfuñı şerḥ **itmeyeler** eyleseler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 90). [itmeyeler, -me, -y, -eler ]*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim oldı **itdikce** cihād
Tīr-i nuṣretdür kemān ü cünd-i furṣatdur kemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 53). [itdikce, -dikçe ]*

Ḳırdı o tārın nevā-yı şerʿin **itdükde** simāʿ
Şerm-i ḫacletle dil-i nāhīde geldi intibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 21). [itdükde, -dükde ]*

Rīcʿat **itdükde** dil-i aṣḥābı ṣādāb eyledi
Şebnem-i tebşīr ile ol gülbün-i ḥikmet-miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 45). [itdükde, -dükde ]*

Bī-kes olsañ redd idüp ḥālüñden **itmezler** su'āl
Mālik olsa dirler ammā ḳande varsañ gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 25). [itmezler, -mez, -ler ]*

Gīsū-yı müşgīninüñ müjgān-ı Rūḫu'l-Ḳudsidür
Çeşm-i ādāb ile **itdükce** neẓāre şānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 6). [itdükce, -dükçe ]*

Şāḫum şenā-yı ẕātunı **itdükce** ṭabʿına
Elbette böyle bu ġazel-i dil-sitān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 81). [itdükce, -dükçe ]*

**it-:** *Etmek II yapmak.*

Sipihri kevkebe-i ḳadr ü şānı başdurdı
Tehemten **itdi** sefer şanki heft-ḫvan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 52). [itdi, -di ]*

**it-:** *Etmek, eylemek.*

Ne ḳadar **itse** iddiʿā-yı hüner
Ḥāsid-i dūn ü ebter ü nādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 205). [itse, -se ]*

Eġer ʿadāvet-i eżdādı ʿadli menʿ **itse**
Nigeh-bān olan şīr āhū-yı zamān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 53). [itse, -se ]*

**it-:** *Etmek.*

Bu muṣaffā çeşmenüñ bu ʿāyn-ı ṣafvet-güsterüñ
Her biri tārih̲ini bir güne **itmişken** edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 32). [itmişken, -miş, -ken ]*

**it-:** *Etmek, eylemek, yapmak.*

Aʿdāya ṭīġı her ṭaraf **itdürdi** ser-fürū
Baḫ̲t-ı bülend ü ṭāliʿ-i şāḫ̲ī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 13). [itdürdi, -dür, -di ]*

**it-:** *Etmek, eylemek, yapmak.*

**Itmişdi** ʿadū zamānla çoḳ yeri ġaṣb
Oldı yine rāyet ẓafer-i ʿavnle naṣib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 1). [itmişdi, -miş, -di ]*

**it-:** *Devam etmek.*

Neşvesi īrāş̲-ı ġam **itdükce** ol ḫ̲oşnūd olur
Bāde-i memzūc-ı ʿaşıḳ eşk-i ḫ̲ūn-ālūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 1). [itdükce, -dükce ]*

Ḳalmıya heftesine ḫ̲aşmı bi-sırr-ı Ḥā Mim
Ümmeti cennet-i aʿlāda maḳām **itdükce** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 126). [itdükce, -dükce ]*

Düşmen-i cāhı ola māḥzūn ü nā-şād ü ġamīn
Ehl-i diller vaṣfın **itdükce** disünler ol şehüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 138). [itdükce, -dükce ]*

Ol şehsüvār-ı ġāzī dehrüñ o yekketāzı
**İtdükce** nīze-bāzī ḳanlar döker sinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 60). [itdükce, -dükce ]*

**İtdükce** cenge aġaz ol ṣaf-der-i ser-efrāz
Olur ḳaderle hem-sāz tīr-i ḳażā-resānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 63). [itdükce, -dükce ]*

Hvāb-ı naz **itdükce** lāyıḳdur meges-rān eylese
Devr-i mehdinde felek bāl-i hümā-yı devleti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 11). [itdükce, -dükce ]*

**it-:** *... gibi yapmak, ... haline getirmek.*

Ḥüsn ile ḫ̲ulḳ ile olup meşḥūr
Beni **itmişdi** luṭfına maġrur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 130). [itmişdi, -miş, -di ]*

**it-:** *"Etmek, söylemek".*

İlāhī ḳażā eyle ḥācātumı
Ḳabūle kārīn **it** münācātumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 44, Mısra 2). [it, ]*

**it-:** *İteklemek, atmak.*

Ḍarb-ı tīġ-ı ḳadr-endāz-ı ḳażā peykārı
**İtdi** her ḥamlede düşmenlerini rū-be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 190). [itdi, -di ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında kullanılan yardımcı fiildir.*

Sūz-ı teʾs̲īri o mest-i nāzı **itmiş** sīne-çāk
Nāle-i derd-i derūn nāḫ̲un-be-dil merġūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 5). [itmiş, -miş ]*

Mevce-i şūr ü şeġaf **itse** nola ser-geşte
Sāḳin-i zevraḳ-ı deryā-yı cünūn yem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 9). [itse, -se ]*

Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ʿaşḳ **itmeyen** derūnında
Ne fikr-i Mekke ne endīşe-i Medīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 5). [itmeyen, -me, -yen ]*

**İtmiş** dil-i ser-geştemi seyli ḫūr-ı ʿaşḳı
Çevgān-ı melāḥatde o sīb-i ẕeḳanı gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 7). [itmiş, -miş ]*

Ne deñli bezl ü niṡār **itse** artar eksilmez
kim Naẓīm gibi manṣıb-ı kemāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 13). [itse, -se ]*

Çeşmüm dil-i şeydādan alur ḫūn-ı sirişki
Ṣarf **itse** demādem nola īrād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 8). [itse, -se ]*

Nola ḥāl-i dem-i ebrūsı dil mülkin ḫārāb **itse**
Sipihr-i ḥüsne gūyā aḫter-i dünbāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 7). [itse, -se ]*

Vücūdın dāġlarla rāḫnedār **itmiş** dil-i şeydā
Leb-i şîrîni yādıyla o şūḫuñ Kūh-kenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 5). [itmiş, -miş ]*

Ẓuḥūr **itmiş** kühen meyḫānelerde tāze ṣākīler
Yine kūy-ı ḫarābāt ey dil-i vīrāne şenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 9). [itmiş, -miş ]*

Nola peyrevlük **itse** bu zemīn-i dilkeşe ṭabʿı
Naẓīm-i pür-hüner zīrā ki her vādīde fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 13). [itse, -se ]*

Celī gördüm muḥaḳḳāk ḫaṭṭ-ı reyḥānī lebin yārüñ
Haṭ-ı Yāḳūtı neṣh **itmiş** nigīn-i laʿl-i dildāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 2). [itmiş, -miş ]*

Her ḳaṭre ola āb-ı ḥayāta ʿaraḳ-ı şerm
Baḥş **itse** leb-i laʿli zülāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 6). [itse, -se ]*

Hāṭır-ı saḫtını nerm **itmiş** o bī-merḫametüñ
Nedür ey dil bu eşer āteş-i āḫūnda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 9). [itmiş, -miş ]*

Bāde nūş **itmiş** o rūy-ı ṣāde olmış al-reng
Bādeden ol rūḫ o rūḫdan bāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 1). [itmiş, -miş ]*

Sīnem üzre yollar **itse** eşk-i ḫūnīnüm nola
Seyl ider lā-büd zemīni yāre yāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 9). [itse, -se ]*

Tenüm zerd ü niẕār **itdüñ** dil-i zārum figār **itdüñ**
Raḳībi iḫtiyār **itdüñ** gel ey tāze civānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 5). [itdüñ, -dü, -ñ ]*

Tenüm zerd ü niẕār **itdüñ** dil-i zārum figār **itdüñ**
Raḳībi iḫtiyār **itdüñ** gel ey tāze civānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 5). [itdüñ, -dü, -ñ ]*

Tenüm zerd ü niẕār **itdüñ** dil-i zārum figār **itdüñ**
Raḳībi iḫtiyār **itdüñ** gel ey tāze civānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 6). [itdüñ, -dü, -ñ ]*

Berḳ-ı cān-teʿsīrdür sūz-ı derūnından ḥaẕer
Kül ider eczā-yı kevni nāle **itse** ger yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 8). [itse, -se ]*

Şebnem-i feyz ile **itmiş** çemen-ārā-yı edeb
Ġonce-i ter gibi ol kec-külehi dāmen-çīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 3). [itmiş, -miş ]*

Ola Hüsrev eġer gūş **itse** ḳāʾil
Naẓīm ḫurşīdümüñ şīrīn edāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 15). [itse, -se ]*

Şemîm-i ḫaṭṭ-ı müşgīnüñle **itmiş** laʿl-i ḫandānuñ
Derūn-ı ġonceyi pür-dāġ-ı sevda lāleyi dil-ḫūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 5). [itmiş, -miş ]*

Görindi ʿarż **idicek** ol ḳamer-ʿiẕār ebrū
Sipihr-i ḥüsn ü bahāda hilāl-vār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 1). [idicek, -icek ]*

Nola ḫurşīdi ser-germ **itse** ḥüsn-i ʿālem-efrūzı
Henüz on dördine ol māh-ı tābānum ḳadem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 3). [itse, -se ]*

Ḥāllerle ʿārıż-ı yāre naẓār kıl ey Naẓīm
Der-miyān **itmiş** ʿaceb dür zengiyân ayīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 14). [itmiş, -miş ]*

Ġamzesi tīġ-ı nigāhından emīn olmaz yine
**İtse** de ʿaks-i rūḫı dāru'l-emān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 4). [itse, -se ]*

Dām **itmiş** idi murġ-ı dil ü cāna Naẓīma
Gāhī girih-i zülfini gīsūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 13). [itmiş, -miş ]*

Şaḳḳ **itseler** dilüñ ḫaẕer ifşā-yı rāzdan
Olsa ḳalem gibi dehenüñde zebān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 13). [itseler, -se, -ler ]*

Āteş-i gül şuʿle-i şemʿ ile **itmiş** ittifāḳ
Bülbül ü pervānenüñ benzi aġardı kül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 3). [itmiş, -miş ]*

Ne ḳadar bezl ü niṣār **itse** yine eksilmez
ʿĀşıka eşk-i dü-çeşm-i teri sermāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 7). [itse, -se ]*

Dem-i şādī ferāḥumdan beni giryān **itdüñ**
Ġussa vaḳtinde hem ol mertebe ḫandān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 5). [itdüñ, -dü, -ñ ]*

**İtmiş** midād-ı sunʿ-ı ṣalāt u selāmeti
Ārāyiş-i kitābe-i eyvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 13). [itmiş, -miş ]*

Ḳademin būs **idicek** oldı hemān raḳṣ-künān
Zühre merġūle-i naʿt ile terennüm-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 247). [idicek, -icek ]*

Sipeh-i ḥaşmetine ʿavn-i Hudā rehber olup
O şehüñ dem ʿazm-i çemen-zār-ı ġaza **itdügi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 200). [itdügi, -dü, -gi ]*

Muʿciẕātuñla ciḫān bağına ser-sebz **itdüñ**
Ey vücūdı çemen-ārā-yı gülistān-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 283). [itdüñ, -dü, -ñ ]*

O kirāmı güherüñ ādemi **itmiş** şerefi
Maẓhār-ı naṣṣ-ı kerīm-i ve leḳad kerramnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 111). [itmiş, -miş ]*

Gökde yirde yiri yeḳ ḳaṭre-i sīmāb gibi
Düşmen-i şerʿini Ḥaḳ **itmiş** ezel bī-ser ü pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 148). [itmiş, -miş ]*

Medhüñi Ḥażret-i Ḥaḳ **itmiş** iken māhlūḳat
Nice taʿrīf ideler ẕāt-ı şerifüñ ḫāṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 305). [itmiş, -miş ]*

Dūr-bīn-i ḳalemüm ṣāf-nümādur o ḳadar
Ki görür cāy-ı muādın naẕār **itse** aʿmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 26). [itse, -se ]*

Ṭabʿum İskender-i maʿnā ḳalemüm Ḥıżr-ı beyān
Nola **itse** süḫanum āb-ı ḥayātı icrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 34). [itse, -se ]*

Mey-i ilhāmla memlū ḳadeḥ -i nāṭıḳası
Mest olup rāzını ṭabʿum nola **itse** ifşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 72). [itse, -se ]*

Ḥüccet-i vaṣf-ı ṣıfātuñda ḫaṭā **itse** Naẕīm
Keremüñden ḳālem-i ʿafv ile eyle imżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 307). [itse, -se ]*

Ḳabūl **itmezse** ḥükm-i daʿvetin çevgān-ı ḳahrıyla
Ser-i düşmen miṣāl-i kūy-ı seyli ḫurde-i reddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 55). [itmezse, -mez, -se ]*

Penāh **itse** nola cān ü dil-i maẕlūm-ı ġamdīde
Ḥiṣār-ı ḥıfẓı kim ẓulm ü sitem Yeʾcūcına seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 63). [itse, -se ]*

Ṣanma encümle ṣafaḳ olmış ʿaraḳ-rīz-i ḥicāb
Āsmānı āsitān-ı ḳadri **itmiş** şerm-sār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 80). [itmiş, -miş ]*

Emri nehy **itse** ṣiḳāḳ-ı beyn-i eżdādı eġer
Kām-ı cāna eyleye zehrābı āb-ı ḫoş-güvar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 91). [itse, -se ]*

Bendeñe ḫalṭ-ı kelām itdirdi sevdā-yı sivā
Ādemi muḫtell-dimāġ eyler suʿūd **itse** buhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 140). [itse, -se ]*

O faḫr-i ʿālem u ādem ki naṣṣ ile mevlā
Vücūd-ı pākini **itmiş** sitāyiş ü tebcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 86). [itmiş, -miş ]*

O şeh ki muṣḥaf-ı ẕāt u ṣıfātı vaṣfında
Ḥālāyıḳ **itseler** āyāt-ı naʿtını tertīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 88). [itseler, -se, -ler ]*

Seni ḫalḳ **itmiş** iken mühr-i nübüvvetle vesīm
Gevher-i ẕātuñı vaṣf eyleyemez cevher-i küll *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 99). [itmiş, -miş ]*

Şerer-i nāʾire-i ḳahrı maʿāẕallāh eger
Āb-ı ḥayvāna eṣer **itse** olur māʾ-i ḥamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 38). [itse, -se ]*

Ẓıll-ı şerʿinde ḥużūr itmededür mevcūdāt
Nola Ḥaḳ sāyesini miṣli gibi **itse** ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 50). [itse, -se ]*

Nola evṣāfına meyl **itse** hümā māʿil olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 64). [itse, -se ]*

ʿAfvüñe şefḳatüñe ḳalmış iken ʿabd-i ʿaṣīm
Levḥ-i ʿiṣyānumı ʿafvüñ nola ṭūmār **itse** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 110). [itse, -se ]*

Ḥaḳ vücūd-ı kāmilin **itmiş** daḫi maʿdūm iken
Cism-i ʿālem cān-ı ādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 7). [itmiş, -miş ]*

Dehre ḥükm eyler Süleymān gibi her ʿabd-i kemīn
ʿĀcizān-ı ḥaşre **itmiş** Ḥaḳ seni kehfü'l-emān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 98). [itmiş, -miş ]*

Māh-ı nev sīmīn-rikāb ü mihr aña zerrīn-zīn

Ḳande kim ʿaṭf-ı cinān **itse** livā-yı ʿazmine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 80). [itse, -se ]*

Noḳṭa-i ʿafvıyla ġayb **itse** ʿaceb mi ʿaybumı
Māḥv olur bir ḳaṭre-i raḥmetle biñ ālem günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 59). [itse, -se ]*

Ḥükm-i ʿadli ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyet itdüren
Hem-civār **itse** eġer cīrāne bir şīr-i neri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 170). [itse, -se ]*

ʿAceb mi ʿālem **itse** vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın
Hemān ben söylemem peykārını ḫalḳ-ı ciḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 41). [itse, -se ]*

Meġer Selīm Girāy Han şeh-i İskender-der
Ki ḳande ʿaṭf-ı ʿinān **itse** Ḥıżr rehberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 16). [itse, -se ]*

ʿAceb mi dehri Süleymān gibi muṭiʿ **itse**
Nigīn-i ḥükmine ins ü perī musahḫardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 75). [itse, -se ]*

Ne semte olsa revān reh-nümunı nuṣretdür
Ne cānibe sefer **itse** ẓafer muḳarrerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 118). [itse, -se ]*

Ḳande ʿazimet **itse** ẓafer hem-rikāb olur
ʿAvdetde Ḥıżr-ı nuṣret ile hem-ʿinān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 41). [itse, -se ]*

Emri nehy **itse** şiḳāḳ-ı beyni bāl-i ṣaḥbaz
Hvabda murġ-ı żaʿīfe mirvāḥa-cünbān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 51). [itse, -se ]*

Hāṭır-ı feyyāż ile **itse** eġer ʿarż–ı kemāl
Halḳa-i erbāb-ı dāniş meclis-i taṣvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 41). [itse, -se ]*

**İtdügi** cevri gūsfend-i dile
İtmedi ībn-i Malḳoç u Ḳaraman *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 185). [itdügi, -dü, -gi ]*

Ḳıymet-i şeb-çerāġ pest olmaz
Ḳadrüm **itmezse** de ḥasūd-iẕʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 212). [itmezse, -mez, -se ]*

**İtse** bir sūḳa emr-i yek-rengi
Eyleye ittiḥād sūd ü żiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 71). [itse, -se ]*

O germ-reftār-ı āhuvāne ile
Tek ü taz **itse** ol sebük-cevelān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 100). [itse, -se ]*

Āh kim ey dil-i nādīde-refāh
Seni ṭūl-i emel **itmiş** güm-rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 2). [itmiş, -miş ]*

İtmiş āzāde ʿalāyıḳdan iden
Dāmen-i serv-i bülendi kūtāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 55). [itmiş, -miş ]*

Kifāyet eylemiye levḥ-i zer-nigār-ı felek
ʿUṭārid **itse** raḳam defter-i beyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 96). [itse, -se ]*

Rāḫş-ı ḳader-şitābı naʿl **itmiş** āftābı
İḳbāl hem-rikābı iclāl hem-ʿinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 125). [itmiş, -miş ]*

Sulṭān-ı ḥıfẓı bir ān eżdāda **itse** fermān
Tā ḥaşr iderdi şīrān āhūlara şebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 49). [itse, -se ]*

Nola olsa ʿālemüñ gibi ḳafādār-ı sipāh
**İtmiş** emvāʿını der-pīş o deryāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 26). [itmiş, -miş ]*

ʿAceb mi **itse** niṣār-ı reh-i veliyy-i niʿam
Leʾāl-i naẓm-ı terin ṭabʿ-ı dür-feşānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 15). [itse, -se ]*

Maẓẖār-ı ġūş-ı ḳabūl **itse** nola bu naẓmumı
Bir hünerver kāmil-i ʿālī -himem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 15). [itse, -se ]*

Sipihri pāymāl ü ḳadr-i mihr ü māhı pest **itmiş**
ʿālī bārgah ol muʿteber tūġ-ı şehenşāẖī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 13). [itmiş, -miş ]*

Eġer **itse** derūnından güẕer bād
Ola taẖt-ı Süleymān gibi berbād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 11). [itse, -se ]*

Naẓīm baña suʾāl **itseler** anı bī-şek
Ḥelāl-zādeden evvel ḥarām-zāde gerek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 5). [itseler, -se, -ler ]*

Olur her bir lisānın tercümānı
Serin ḳaṭʿ **itseler** söyler zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 6). [itseler, -se, -ler ]*

Çeşm-i mesti zīr-i ṭāḳ-ı ebrû-ı pür-tābda
Hvāb-ı nāz **itse** ʿaceb mi arkası miḥrābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 41, Mısra 2). [itse, -se ]*

Ḳomış mihri nikāb-ı şerme dildāruñ rūẖ-ı āli
Şafaḳ-pūş-ı ḥicāb **itmiş** mehi ol ʿārıż-ı ġāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 43, Mısra 2). [itmiş, -miş ]*

Ruḳebā hayf ittifāḳ **itmiş**
Haberüm yoġ iken nifāḳ **itmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 133). [itmiş, -miş ]*

Ḳaṣd-ı cevr ile çoḳ kelām **itmiş**
Āẖirinde velī selām **itmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 189). [itmiş, -miş ]*

Ḳaṣd-ı cevr ile çoḳ kelām **itmiş**
Āẖirinde velī selām **itmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 190). [itmiş, -miş ]*

**İtse** nola ġafletim füzūn mūy-ı sefīd
Ṣubḥ olsa ḳarīb olur belī ẖvāb-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 3). [itse, -se ]*

Geçmişdi Naẓīm cāna dehrüñ sitemi
Telẖ **itmiş** idi me ẕâḳkumu zehr-i ġamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 2). [itmiş, -miş ]*

Rehberi Ḫıżr ola ol İskender-i Dārā-ferüñ
Ḳande ʿazm **itse** refīḳ-ı rāhı tevfīḳ-ı Hudā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 16). [itse, -se ]*

Ḳande kim ʿatf-ı ʿinān **itse** refīḳi tevfīḳ
Reh-nümā ʿavn ü ẓafer leşker-i nuṣret be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 49). [itse, -se ]*

Naẓīmi ẖākden refʿ **itse** lāyıḳ iltifātıyla
Ki oldı āsitān-ı ser-bülendinde cebīn-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 19). [itse, -se ]*

Yaʿnī şehzāde Süleymān-ı Süleymān-fer kim
ʿĀlemi zīr-i nigīn **itse** revā ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 12). [itse, -se ]*

Ġazī vü Ḥācī Hān Selīm ol ẖüsrev-i dervīş-ẖū
Kim māder-i dehri Hudā **itmiş** naẓīrinde ʿakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 2). [itmiş, -miş ]*

**İtse** āmāc-ı icābetde nola yir ey Naẓīm
Eyledüm tīr-i duʿā-yı devletin ben de revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 15). [itse, -se ]*

Dehşet-i emvāc-ı ḥayret sāḥilin göstermiye
Ḥaşre dek **itse** ḫıred deryā-yı vaṣfında
şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 52). [itse, -se ]*

Rūḥı pervāz **idicek** didi Naẕīm
Baṭı uçurdı Beyāżī-zādē (1091) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 21). [idicek, -icek ]*

**İtse** beyān-ı esrār ṭūṭī-i nuṭḳı eyler
Ḳand-i nebāt-ı maʿnā şīrīn-i her meẕāḳı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 7). [itse, -se ]*

Geldi yirine cānı ḳużātuñ yine şimdi
Teşrīf **idicek** Ṣādr-ı Anaṭolıyı kendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 10). [idicek, -icek ]*

Revādur secde-i şükr **itse** erbāb-ı ḳalem şimdi
Bi-ḥamdi'llāh ki miḥrāb-ı riyāset ṣāḥibiñ buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 1). [itse, -se ]*

Çeşm ü dilümde ʿaks-i rūḫuñdur Hudā ʿAlīm
Ey dürr-i şāḫvar hem **itdüñ** beni yetim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [itdüñ, -dü, -ñ ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.*

Ham-ı zülf-i siyāhı çīn çīn olmış şikenlenmiş
Haṭā **itmem** disem ḫāl-i rūḫı müşg-i Hotanlanmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 2). [itmem, -me, -m ]*

Mekteb-i fażl u kemālinde kemāl ü fażl ile
Müşkİlāt-ı Seyyīd ü seydā **iderdi** gelse ḥāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 8). [iderdi, -er, -di ]*

Per açup oldı revān murġ-ı revān-ı pāki
Ḳondı cevlān **iderek** lānesine Ṭūbāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 4). [iderek, -erek ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Yār ile olsun ʿişretüñ var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı **itme** telef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 6). [itme, -me ]*

Kimüñ dīvāne göñlin bend-i zencīr-i cünūn **itdüñ**
Giriftār-ı kemend-i kākül-i ḫam-der-ḫamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 3). [itdüñ, -düñ ]*

Dīdāruñı ḫayāl **idemez** dīde giryeden
ʿAkse olınca āyīne nem-nāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 9). [idemez, -emez ]*

Bīhude şümār **itme** figār-ı ser-i tīġuñ
Ḳırsan daḫi ey ġamze-i cellād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 3). [itme, -me ]*

Ḥaşre dek şerḥ **idemez** ẕevḳi-i viṣāli ey dil
Bir zebān olsa da her sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 7). [idemez, -emez ]*

Yedi dūzeḫ daḫi sūzān **idemez** bir mūyin
Ḳulına gülşen ider āteşi yā nār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 3). [idemez, -emez ]*

Lā-beḳā olduġın **itmez** mi taṣavvur bilmem
Bir iki gün dem uran mesned-i iḳbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 11). [itmez, -mez ]*

Lāledür aña zebānum dehenümdür inbiḳ
Nola taḳṭir-i gulāb-ı süḫan **itsem** ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 12). [itsem, -se, -m ]*

Ṣaʿir-i siḥr-i beyānum diye davʿā **itsem**
Kimse daʿvāmı benüm eylemez ışġā illā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 79). [itsem, -se, -m ]*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim
**itmede**
Pādişehler dergehinde ʿarż-ı źüll ü iftiḳâr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 73). [itmede, -mede ]*

Ne raġbete naẓār eyler ne iʿtibāre nigāh
Pür **itse** gūşına girmez ciḫānı ḳal ile ḳīyl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 12). [itse, -se ]*

Ölünce vaşfuña şarf **itsem** nola ʿömrüm
Hudā ki ḫulḳumı ḫalḳ itdi eylemez tebdil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 117). [itsem, -se, -m ]*

O şehüñ mā-ḥażar-ı cūdın iḥāṭa **idemez**
Süfre-i niʿmetine rūy-ı zemīn olsa edīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 19). [idemez, -emez ]*

Genc-i pür-gevher-i esrār u ṭılısm-ı hikemüñ
**İdemez** Şerḥ-i ṣıfātın ne mühendis ne ḥekim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 24). [idemez, -emez ]*

Oldı her ḥarfi girih-bend-i zebān-ı taʿbīr
**İdemez** nāṭıḳa evṣāf-ı ṣıfātın tefhīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 62). [idemez, -emez ]*

**İtmede** kām-ı dil-i ʿālemiyānı taʿṭīr
İdeli bād-ı şimāl-i ḥaremi neşr-i şemīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 57). [itmede, -mede ]*

Eylesem lebbeyk-gūyān Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāf
Beyt-i maʿmur-ı ḥarīm-i ravżaña **itsem** duḫūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 16). [itsem, -se, -m ]*

Nola şerḥ eyledükce vaşfuñı ceẕb-i ḳulūb
**itsem**
Şenüñ bīmāruñ olmışken ṭabībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 17). [itsem, -se, -m ]*

Nola fikr-i mey-i laʿlünle sevdā-yı viṣāl
**itsem**
Derūnında olan esrārı mest-i ser-girān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 7). [itsem, -se, -m ]*

Bir dil olsa **idemez** buḫlini Şerḥ
Hāḳ-i mümsikde biten sebz-i giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 31). [idemez, -emez ]*

Nola ṣabr ile rām **itsem** o dellāl-ı dil-aramı
Bu ḫammāmuñ dimişler nāmına Eyyūb ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 1). [itsem, -se, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye **itsem** nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 5). [itsem, -se, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye **itsem** nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 11). [itsem, -se, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye **itsem** nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 17). [itsem, -se, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye **itsem** nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 29). [itsem, -se, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye **itsem** nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 35). [itsem, -se, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye **itsem** nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 41). [itsem, -se, -m ]*

Bir murā daḫi benüm diyü **itme** cefā
Zinḫār ġurūrı kendüñe görme revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 1). [itme, -me ]*

Her vech ile rūy-ı dil görüp cānāndan
Tekrār nola muḥabbet **itsem** cāndan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 2). [itsem, -se, -m ]*

**İtsem** nola ḥāle-dār şeb-tā-be-seḥer
Āġūşuma māh-ı mihribānum geldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 3). [itsem, -se, -m ]*

Dāstān-ı şevḳ-ı dīdār ile mālāmāl olup
**İtmede** ṣad cuş ile her demde naḳl-i mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 28). [itmede, -mede ]*

**İtmede** fermān-ı iḳbāli çeh-i idbārda
Hāṣid-i cāh-ı celālin der-kemend-i dūd-ı āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 45). [itmede, -mede ]*

Kāş cismümde biñ olsa cānum
Yolına her birini **itsem** ṣarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 30). [itsem, -se, -m ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek, yapmak " anlamına gelen yardımcı fiil.*

Cān niṣār **itmek** olurdı ser-i rāhuñda senüñ
Ḳanlıdur nāmı ḳalur çeşm-i siyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 1). [itmek, -mek ]*

Yārden dūr **itmek** istermiş beni ḫāṣid Naẓīm
Bilmemiş cānān ile ben cümleten cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 13). [itmek, -mek ]*

Çeşmi olmaz ġamzesinden ġamze çeşminden cüdā
Āhū-yı vaḥşī ʿacebdür ülfet **itmek** şîrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 14). [itmek, -mek ]*

**it-:** *Etmek, eylemek.*

Dem-i suʾāl şehādet iderse her ʿużvuñ
Naẓīm **itdügüñe** var mıdur cevāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 16). [itdügüñe, -düg, -ü, -ñ, -e ]*

Cān-ı şīrīne **itdürür** feryād
Vādī-i bī-sütūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 9). [itdürür, -dürür ]*

Hāḳ-i dergāhını kuḥl **itmeyenüñ**
Gözine her müje olsun bir ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 11). [itmeyenüñ, -me, -y, -en, -üñ ]*

**it-:** *Etmek, eylemek, yapmak.*

Gīsū-yı müşgīninüñ müjgān-ı Rūḫu'l-Ḳudsidür
Çeşm-i ādāb ile **itdükce** neẓāre şānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 6). [itdükce, -dük, -ce ]*

**İtdükce** gāhī ḫvāb-ı nāz ola meges-rān-ı niyāz
Bāl-i hümāyūn-ı hümā bā-cān u dil ber-leb ṣaġīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 23). [itdükce, -dük, -ce ]*

**it-:** *Etmek, eylemek, yapmak.*

Baḫtı ber-geşte kārı āh oldı
Baña **itmişdi** itdigin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 314). [itmişdi, -miş, -di ]*

**it-:** *Etmek, eylemek, yapmak.*

Baḫtı ber-geşte kārı āh oldı
Baña itmişdi **itdigin** buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 314). [itdigin, -digin ]*

**<u>it-:</u>** *"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında kullanılan yardımcı fiildir.*

Ey murġ-ı dil görüp ḫam-ı zülfinde ḫālini
Hālī ḳıyās **itme** ḥaẕer dām u dānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 6). [itme, -me ]*

**İtme** ʿulüvv-i ṭabʿla iksīre iltifāt
Naḳd-i ġına hemīşe dükenmez ḫızānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 15). [itme, -me ]*

Noḳṭadur ammā ḳabūl **itmez** tecezzī ey ḥaḳim
Noḳṭa-i mevhūmeden yārüñ deḫānı ḫurdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 5). [itmez, -mez ]*

Ṭarḥ-ı süḫanıñ ġayre ḳıyās **itme** Naẕīmüñ
Fenninde kişi ḥaḳ bu kim üstād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 15). [itme, -me ]*

Velī pervāne-i pür-sūz iden ṣaḥbā ḳıyās **itme**
Miyān-ı meclis-i ṣaḥbāda bir şemʿ-i şeb-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 15). [itme, -me ]*

Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa **itmez** bend-i peyderpey eşer
Māḥmilüñ pest olsa zīra reh-nümūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 5). [itmez, -mez ]*

Çeküp kenāre o sermest-i nāzı kām alagör
Maḥall-i furṣatı fevt **itme** kim zamānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 12). [itme, -me ]*

Teʾşīr-i sūz-ı ʿaşḳla ẓann **itme** eşk-i germ
Yer yer döküldi dīde-i terden şerāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 13). [itme, -me ]*

Demsāz olur ṣādāña ḳıyās **itme** kūhsār
Gūş eyle ʿibret al saña senden ḫaber virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 7). [itme, -me ]*

ʿAybuña kimse naẕār itmez iken
ʿĀybına kimselerüñ **itme** naẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 4). [itme, -me ]*

ʿAybuña kimse naẕār **itmez** iken
ʿĀybına kimselerüñ itme naẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 3). [itmez, -mez ]*

Dilden ḫaṭ-āver görüp āh **itmeġe** deġmez
Āyīne-i ḫorşīdi siyāh **itmeġe** deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 1). [itmeġe, -meg, -e ]*

Dilden ḫaṭ-āver görüp āh **itmeġe** deġmez
Āyīne-i ḫorşīdi siyāh **itmeġe** deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 2). [itmeġe, -meg, -e ]*

Bî-gâliyedür zīver-i gülgūn-ı ḥayādan
Rūḫsāre-i ḫūbāna nigāh **itmeġe** deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 4). [itmeġe, -meg, -e ]*

Meyl-i ẕeḳanı āb-ı rūḫuñ ḫāke dökerken
Delv-i dili üftāde-i çāh **itmeġe** deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 6). [itmeġe, -meg, -e ]*

Güyende olup ḫāk-i ser-i kūy-ı bütānı
Pāy-ı dili āzürde-i rāh **itmeġe** deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 8). [itmeġe, -meg, -e ]*

Nīreng-i mey-i āl virür reng-i ḫacālet
Derd-i seni fikr olsa günāh **itmeġe** deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 10). [itmeġe, -meg, -e ]*

Şāḫ-ı emele ṣıḳlet iken bār-ı temennā
Naḫl-i ḳadd-i ümmīdi dü-tā **itmeġe** deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 12). [itmeġe, -meg, -e ]*

Olmazsa eġer rāh-nümā Ḫıżr-ı ḥaḳīkat
Deryā-yı mecāzīde şināh **itmeġe** deġmez

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 14). [itmeġe, -meg, -e ]*

Meyl itme ser-i zülf-i girih-gīre Naẕīmā
Ḥāl-i dil-i şeydāyı tebāh **itmeġe** değmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 16). [itmeġe, -meg, -e ]*

Bu rūzgārda ẓann **itme** ḫâk-râhız biz
Sevād-ı bāṣıra-i āftāb u māhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 1). [itme, -me ]*

Fiġānum göklere çıḳdı ne ṭāliʿdür ki gūş **itmez**
Fiġānum gibi oldı ol meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 3). [itmez, -mez ]*

Mey içme ġayr ile **itme** ʿiẕāruñı gül-reng
Şaḳın olur rūḫuña perde-i ḥicāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 7). [itme, -me ]*

Ġamzeñ **itsün** sīnemi urduḳca yāre çāk çāk
Baġrum olsun şerḥa şerḥa pāre pāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 1). [itsün, -sün ]*

Hvābda Yūsuf-ı ümmīdümi taṣvīr **itdüm**
Vuṣlat-ı şāḫid-i maḳṣūd ile taʿbīr **itdüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 1). [itdüm, --dü, - ]*

Hvābda Yūsuf-ı ümmīdümi taṣvīr **itdüm**
Vuṣlat-ı şāḫid-i maḳṣūd ile taʿbīr **itdüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 2). [itdüm, --dü, - ]*

Görmeġe şāḫid-i maḳṣūdumı tedbīr **itdüm**
Cilvegāhın anuñ āyīne-i taḳdīr **itdüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 3). [itdüm, --dü, - ]*

Görmeġe şāḫid-i maḳṣūdumı tedbīr **itdüm**
Cilvegāhın anuñ āyīne-i taḳdīr **itdüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 4). [itdüm, --dü, - ]*

Ṣubḥ-dem çarḫa çeküp tīġ-ı sitîz -i āhı
Dest-i teʿşirini der-ḳabża-i şemşīr **itdüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 6). [itdüm, --dü, - ]*

Miḥek-i tecrübe-i derdine sürdüm ruḫ-ı zerd
İşümi hāk -i der i yārda iksīr **İtdüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 8). [itdüm, --dü, - ]*

Virmedüm cānumı bādī-i naẕārda yāre
Hidmet-i rüʾyet-i cānānede taḳṣir **itdüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 10). [itdüm, --dü, - ]*

Şerer-i āteş-i dil itdi eşer dildāre
Tīġ-ı āhı yine bir cevher-i teʾşīr **itdüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 12). [itdüm, --dü, - ]*

Baġladum pāy-ı ḫayālin o sehī-reftāruñ
Aḳıdup eşk-i ter-i çeşmümi zencīr **itdüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 14). [itdüm, --dü, - ]*

Gözine gelse nola ḫūn-ı dile ḳandurdum
Bir ḳadeḥ meyle o āhū-nigehi şīr **itdüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 16). [itdüm, --dü, - ]*

Perī-peykeri aldum yine aġūşa bu şeb
Götürüp dāʾire-i daʿvete teshīr **itdüm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 18). [itdüm, --dü, - ]*

Göñlüm alduñ benüm efsun -ı dü-çeşmünle diyü
cefakārı Naẕīmā yine dil-gīr **itdüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 20). [itdüm, --dü, - ]*

Yine bir fitneyi tahrike ʿalāmet ancaḳ
ʿĀlem-i ḳaddini ẓann **itme** tehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 6). [itme, -me ]*

Nālesin **itmez** idi bezm-i çemende tekrār
Naġme-i bülbüle gül ṭutmasa ey dil gūşın

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 3). [itmez, -mez ]*

Serinde pārelensün tīşe-i Ferhād o Mecnūnuñ
Ki ednā āh ile ṣad bī-sütūnı **itmeye** Hāmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 10). [itmeye, --me, --(y)e ]*

Heves **itmez** ḥarem-i vuṣlatına yār diyen
İstemez cenneti her vechle dīdār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 1). [itmez, -mez ]*

Bizi de ḳulluġına ʿafv idüp **itmez** mi ḳabūl
Eyleyen dergehine Yūsufı bāzāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 11). [itmez, -mez ]*

Rūzgārıyla o sengīn-dile teʾs̱īr eyler
Ḥaz̲er **itsün** ḥaz̲er āh-ı dil-i sûzânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 10). [itsün, -sün ]*

ʿAks-i ḥüsnüñ girye māḥv **itmez** derūn-ı sīneden
Şüst ü şū ḳılmaz izāle ṣūreti āyīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 1). [itmez, -mez ]*

Siyāh kuḥl ile bir sürme-dān ḳıyās **itdüm**
Gözümdedür daḫi ey dil o vesmedār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 5). [itdüm, --dü, - ]*

Meyde nühüfte ʿişve gibi ṣaḳla rāzuñı
İtme miṣ̲āl-i ṣīşe-i mey sırruñı tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 6). [itme, -me ]*

Zinḫār Naẓīm **itme** naẓār ʿāybına ġayruñ
Sensin yine āyīnede zīrā ki naẓār-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 13). [itme, -me ]*

Âhû-veşân ḥüsn ile **itdüm** hezārān ittiḥād
Ben bulmadum sedd olmaya her cilvede rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 3). [itdüm, --dü, - ]*

Yine o çeşm-i kebūda taḥammül **itmeye** dil
Ṭutarsa gökde melekler eġer beş̲er pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 5). [itmeye, --me, --(y)e ]*

Leb-i laʿli olup tebḫâle-dâr ol zer-ger-i ḥüsnüñ
Ḳıyās **itdüm** görüp dīvānedür ḫātem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 8). [itdüm, --dü, - ]*

Çeşmüme ḫvābı ḫārām **itdüm** ḫayāl-i yār ile
Gelmedi şeb-tā-seḥer müjgān müjgān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 3). [itdüm, --dü, - ]*

Seng-i ḫārā-yı derūn-ı yāre kār **itsün** Naẓīm
Tīġ-i āteştāb-ı āha zāġ-ı pür-teʿs̱īrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 17). [itsün, -sün ]*

ʿĀyb **itme** çīn-i zülfine meyi eyleyen dili
Aḫ̲şama ḳaldı belki ġarībü'd-diyār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 5). [itme, -me ]*

Hoy-kerde görüp laʿlini būs **itdüm** o şūḫuñ
Baña o ʿaraḳ ḳand-i nebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 7). [itdüm, --dü, - ]*

Ḥüsn ile mümtaz iken oldı haṭ-āver dil-rübā
Şāneyi **itdüm** hediyye armaġān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 10). [itdüm, --dü, - ]*

Ālām-ı Ḳays u Kūh-kene **itmez** iltifāt
Merd-i muḥabbetüñ dil-i derd-āzmūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 9). [itmez, -mez ]*

Şekker olursa **itme** mükerrer maḳālüñe
Gūş-ı girāne ey dil oḳınmaz ez̲ān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 11). [itme, -me ]*

ʿĀr ider nūş **itmeġe** zer kāse-i ḫurşīdden
Bezm-i ʿaşḳuñ bir gedā mey-ḫāne-i sāġarḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 7). [itmeġe, -meg, -e ]*

Seng-i cevr-i rūzgār anı da eyler münkesir
Dil-şiken bulmaz ḳıyās **itme** ṣaḳın pādāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 16). [itme, -me ]*

Gösterdi üstüḫvān-ı tenüm tündbād-ı āh
**İtdüm** ḫurūş mevc-i demādemle yem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 6). [itdüm, --dü, - ]*

Āteş-i ʿaşḳı dil-i şād-çāküm **itsün** şuʿle-zār
Lālenüñ yaḳsın derūn-ı sīnesin dāġ-ı ḥased *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 39). [itsün, -sün ]*

**İtme** naḫl-i keremüñden beni bir laḥẓa cüdā
Sāye-veş ister iseñ ḫāk ile yeksān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 7). [itme, -me ]*

Tūtī-i Mışra ḳıyās **itme** bulınmaz hergīz
Murġ-ı ḫāmem gibi bir bülbül-i ṣad-güne nevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 45). [itme, -me ]*

Ṣıḥḥatinde aña ḳıl cennet-i ḳūyuñ meʾvā
Ḥarem-i ḳūyuñı **itsün** dil ü cān ile ṭavāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 320). [itsün, -sün ]*

Ezelden tā ebed cāhı ḳabūl-i ʿazl u naşb **itmez**
Risāletle nübüvvet kişveri aña müʿebbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 27). [itmez, -mez ]*

Vaṣf-ı kūyuñda yine bir nev ġazel ṭarḥ eyleyüp
Şāḫum **itdüm** ʿarż-ı ḥāl-i dergeh-i devlet-medār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 150). [itdüm, --dü, - ]*

Günu güne ḥulle-bāf-ı kārgāh-ı feyżdür
Bikr-i endīşem ḳabūl **itmez** cihāz-ı musteʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 114). [itmez, -mez ]*

Vaṣf-ı zātuñda yiter bir noḳṭasın **itseñ** ḳabūl
Şāḫid-i güftāruma lā-büd ola ḫāl-i ʿizār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 129). [itseñ, -señ ]*

Ḥuṣūl-i maṭlab içün ḳadr-i zātuñı **itmez**
Der-i leʿīme varup ʿarż-ı ḥācet ile rezīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 15). [itmez, -mez ]*

Köhne olduḳça oḳınmaz ṣafahāt-ı ṭaḳvim
Ben de bir sāʾiliñüm redd ile maḥrūm **itme** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 112). [itme, -me ]*

Mānīʿ-i ḫayr-ı ʿameldür nefs-i şerīr ü mehīn
Sehv ile uydum hevā-yı nefse **itdüm** maʿṣiyet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 120). [itdüm, --dü, - ]*

Anı redd **itme** bi-ḥaḳk-ı şāḥb u āl ü tābiʿīn
Seyyiʿātum sıġmaz oldı defter-i aʿmālüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 115). [itme, -me ]*

Ḳalb-i saḫt-ı yāre teʾsīr **itmez** oldı sūz-ı dil
Gūyiya toñdı şitādan nāle-i āh ü enīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 39). [itmez, -mez ]*

Ey vücuh-ı nāmile vālā-ter u bālā-terīn
Sen o ṣulṭān-ı dü-ʿālemsin ki **itseñ** iltifāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 96). [itseñ, -señ ]*

Bezl-i cūd itseñ gedā-yı kāse-ber-kef ol ḳadar
Kim vefā **itmez** virirseñ kīse-i sīm ü zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 20). [itmez, -mez ]*

İntisāb **itsen** kibāra ʿarż idince ḥālüñi
Sen bizimsüñ dir o ḳavmüñ her müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 13). [itsen, -señ ]*

Beẕl-i cūd **itseñ** gedā-yı kāse-ber-kef ol ḳadar
Kim vefā itmez virirseñ kīse-i sīm ü zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 19). [itseñ, -señ ]*

Ṭaliʿ-i yārūñ ile fikr-i kenār **itseñ** eġer
Duḫter-i baḫtuñ olur Zāl-i sipihrūñ ḫaheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 33). [itseñ, -señ ]*

Daʿvet **itseñ** bezmüñe efsūn-ı naḳdüñ olmasa
Ṭavḳ-ı teshīrüñde saña ġūl olur her bir perī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 35). [itseñ, -señ ]*

Hande **itseñ** yingidür dirler gülerler aġlasañ
Sāḳit olsan ẕikr iderler saña bir ṣūretgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 39). [itseñ, -señ ]*

Ya resūla'llāh ḳabūl eyle Naẓīmüñ ḥācetin
Bir ġedā-yı dergehüñdür **itme** redd ile melül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 22). [itme, -me ]*

Ḥaşre dek ṭayy **itmeye** peyk-i ḫıred bir sāḥasın
Mülk-i vaṣfuñ yā Nebī itmez ḳabūl-i ʿarż u ṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 3). [itmeye, --me, --(y)e ]*

Ḥaşre dek ṭayy itmeye peyk-i ḫıred bir sāḥasın
Mülk-i vaṣfuñ yā Nebī **itmez** ḳabūl-i ʿarż u ṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 4). [itmez, -mez ]*

Meġer rūḫ-ı revāndur cümleten cism-i laṭīfüñ kim
Görüp taṣvīr-i cān-baḫşuñ ḳıyās **itdüm** hemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 6). [itdüm, --dü, - ]*

Haṭalardan emīn **itsün** vücūdın Ḥażret-i Mevlā
Benüm gibi duʿā-yı devletin pīr ü civān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 81). [itsün, -sün ]*

Redd **itme** berḳ-i sebzini kıl maẓḫār-ı ḳabūl
Gahī ki bezm-i ḫāṣıña ol nā-tüvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 75). [itme, -me ]*

İskender-i zemāne ki bāb-ı celāline
Der-bānluḳ **itmeġe** nice Dārā-nişān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 24). [itmeġe, -meg, -e ]*

**İtdügi** cevri gūsfend-i dile
İtmedi îbn-i Malḳoç u Ḳaraman *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 186). [itmedi, --me, --di ]*

Çāsāre düşdi teşvīr iklimin itdi teşhīr
**İtmez** bu cengi taḳrir bir şāʿirüñ lisānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 94). [itmez, -mez ]*

İltifāṭuñ beni ʿānkā-yı merām **itmez** ise
Niyyetüm ʿazm-i reh-i ḳulle-i Kāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 7). [itmez, -mez ]*

Ḳadrüñi ehli bilür ḫāṣidi gūş **itme** Naẓīm
Ḳo disünler saña ednā ḳatı aʿlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 17). [itme, -me ]*

Kendüñi **itme** ḫacil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Serv-i dāmen-çīde ol seyl-i ʿalāyıḳdan ḫaẕer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 209). [itme, -me ]*

Redd **itme** derüñde bir gedādur şāḫum
Bī-çāre Naẓīm nā-murād u bī-kes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 3). [itme, -me ]*

Yā Rab dü-ciḫānda ʿizzetüñ ḥaḳkı içün
Hvār **itme** Naẓīmi luṭf idüp eyle ʿazīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 4). [itme, -me ]*

Devletle olur ne cānibe ʿazm **itseñ**
Hāk-i ḳademüñ fütādesi cevher-i kül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 3). [itseñ, -señ ]*

Yā Rab beni bī-naṣībden ʿadd **itme**
Bāb-ı keremüñ bu sāʾile sedd **itme** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 1). [itme, -me ]*

Yā Rab beni bī-naṣībden ʿadd **itme**
Bāb-ı keremüñ bu sāʾile sedd **itme** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 2). [itme, -me ]*

Bir bī-kes ü bir ġarībüñüm eyle ḳabūl
Ben bī-kesi ben ġarībüñi redd **itme** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 4). [itme, -me ]*

Luṭf ü keremüñden beni maḥrūm **itme**
Luṭf ü keremüñ ḥürmetine yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 3). [itme, -me ]*

Redd **itme** ġarīb ü bī-kesüm eyle ḳabūl
Ey taḫṭgeh-i saʿādetüñ ṣulṭānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 3). [itme, -me ]*

**İtmez** naẓār ey Naẓīm ʿāyb-ı ġayre
Āyine-i z̲ātı olmayan ʿayb-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 3). [itmez, -mez ]*

Ah **itmeġe** ḳorḳarum ki aġyār işidür
Ancaḳ yine nālemi o dildār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 1). [itmeġe, -meg, -e ]*

Bir sīne mi var ki çāk çāk **itmez** ʿaşḳ
Bir dil bulınūr mı derd-nāk **itmez** ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 1). [itmez, -mez ]*

Bir sīne mi var ki çāk çāk **itmez** ʿaşḳ
Bir dil bulınūr mı derd-nāk **itmez** ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 2). [itmez, -mez ]*

Dildārı ṣaḳınsa dīdeden dil ne ʿaceb
Zīrā ki ḳabūl-i iştīrak **itmez** ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 4). [itmez, -mez ]*

Haṭṭ-ı rūḫı âşinalığım ḳaṭʿ **itmez**
Olmaz o çemende sebz-i bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 3). [itmez, -mez ]*

Āġuşın o māha **itmedi** ḥāle Naẓīm
Pīrāheni olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 3). [itmedi, --me, --di ]*

Şehsüvār-ı ʿarṣa-i himmet ki **itmez** iltifāt
Olsa pāy-ı mevkibinde çarḫ-ı aṭlas ferş-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 25). [itmez, -mez ]*

Tengdür ʿaşḳına mülk-i dü-ciḫān
Baḥr-ı ʿummān ḳabūl **itmez** zārf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 26). [itmez, -mez ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.*

Meyi **itdügüm** bilindi hilāl ebrūvānına
Mihrüm o māha gün gibi meşḥūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 3). [itdügüm, -düg, -üm ]*

**it-:** *"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.*

Açılmış şāḫda katmer gül-i zībā ḳıyās **itdüm**
Görüp daġ içre tāze daġını ol sīm-sāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 3). [itdüm, -dü, -m ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek, yağmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.*

Naẓīma ayş u nūş **it** mīhmānsın bende bir kaç gün

Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [it, ]*

Naẓīma ayş u nūş **it** mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [it, ]*

Leṭāfet-i gül-i rūḫsārını ḳıyās **it** kim
Nişān-ı ḥāl-i siyeh-fāmı cāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 13). [it, ]*

Mānend-i berḳ göz yumup açıncadır beḳā
Ey dil gerekse geşt ü güẕār **it** ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 12). [it, ]*

Beytü'l-ḥazen **it** ḫāne-i āyīne-i çeşmüñ
Yaʿḳūb gibi Yūsuf-ı gül-pīreheni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 3). [it, ]*

Dost kim ebleh ola terk **it** anı
Düşmenüñ ʿāḳıl ise çekme keder *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 11). [it, ]*

Naẓār **it** ʿāşıḳuña rūz-ı ceza lāyıḳ mı
Dest-i ḥasret ola dāmān-ı nigāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 3). [it, ]*

ʿAyşuñı telḫ **itmesün** dirseñ eġer fikr-i vaṭan
Bir muvāfıḳ yār ile var leẕẕet-i ġurbet-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 11). [itmesün, -me, -sün ]*

Vaṣf eyle ḫaṭ-ı sebzini būs **it** leb-i laʿlin
Ḥıżra buluşup hem-ḳadeḥ-i āb-ı ḥayāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 5). [it, ]*

Oldı her saṭrı birer mevc bu raʿnā ġazelün
Lücce-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ yine seyr **it** cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 18). [it, ]*

Dürdî-i ṣahbā gibi ḳalma ayaḳlarda müdām
Sīneñi pāk **it** ḥabāb-āsā hevā-yı kīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 10). [it, ]*

Bir bāde nūş **it** kim amin dil-teşnedür Cem cāmına
Bir ḳayda düş kim cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 1). [it, ]*

Çeşm-i ʿibret-bīn ile baḳ ol ṣanem taṣvīrine
Naḳşını seyr **it** taṣavvur eyleyüp naḳḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 6). [it, ]*

Ol mest-i nāza derd-i derūnı açıl Naẓīm
Başla niyāza vāḳıf-ı ḥāl **it** efendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 14). [it, ]*

Maẓḫār-ı gūş-ı ḳabūl **it** nāleñi bülbül gibi
Ġonce-i dest-i duʿā ey dil açılsun gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 1). [it, ]*

Teng-dil olma ḳabūl **it** nīk ü bed ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile memlū ḫum gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 1). [it, ]*

Yüz sürüp dergāhuña geldi ḳabūl **it** ḥācetin
Eyleme ḥırmān ile yā Rab Naẓīm-i zārı red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 45). [it, ]*

Ḳalbiñi sebʿu'l-meşānī nūr-ı leb-rīz eylesün
ʿAyn-ı iḫlās **it** bi-ḥaḳk-ı ḳul huvallāhu aḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 58). [it, ]*

Çeşm-i giryānumı deryā-yı şuhūd **it** yā Rab
Dil-i vīrānumı gencīne-i ʿirfān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 3). [it, ]*

Zīb-i destār-ı ḳabūl **it** lūṭf idüp redd eyleme
Eyledüm dergāhuña bu berḳ-i sebzi ber-güẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 135). [it, ]*

Yaʿni bī-tenhā-nişīn-i ġār-ı ʿişyānum henüz
Ben ġaribe ʿafvüni yār **it** bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ġār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 164). [it, ]*

Zîver-i silki ḳabūl **it** gūş-ı cāna ḳudsiyān
Eylesün medḥüñde bu dürr-i Naẓīmi gūş-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 173). [it, ]*

Ravża-i ümmīdüñ olsun pergel-i maḳṣūd ile
Baġ-ı ḥırmān **itmesün** lāle-sitānı ıżṭırār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 148). [itmesün, -me, -sün ]*

Şayḳal-ı mihrüñle eyle tābdār u müncelī
**İtmesüñ** gerd-i sivā mirʿāt-ı ḳalbūmi ġubār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 162). [itmesüñ, -me, -sün ]*

Şād-kām **it** devlet-i ḳurb-ı civaruñlā beni
Minnetüm daʾim budur eyle temennāmı ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 5). [it, ]*

Ey şefāʿat kānı ʿafv **it** vażʿ-ı nā-hemvārumı
Midḥat-i ẕātuñda oldum gerçi küstaḫ u fużūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 9). [it, ]*

Ser-firāz eyle bülend **it** baḫtumı iḳbāl ile
Görme lāyıḳ kim olam pāmāl-i her dūn ü cehūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 19). [it, ]*

Şāḫā baġışla cürmini ʿafv **it** günāhını
Zīrā kerīme ʿafv ü güneh tevʾemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 71). [it, ]*

Naẓīm-i ʿācize luṭf **it** İlāhī
Ki her bir ʿācizüñ sensin penāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 1). [it, ]*

İntiẕāruñ dili helāk itdi
Şādmān **it** beni ḳudümüñle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 252). [it, ]*

**İtmesün** ʿāşıḳum diyü beni yād
Ḳulum olursa eyledüm āzād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 183). [itmesün, -me, -sün ]*

Ben ḫvār u ẕelīli kām-yāb **it** yā Rab
Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb **it** yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 1). [it, ]*

Ben ḫvār u ẕelīli kām-yāb **it** yā Rab
Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb **it** yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 2). [it, ]*

Geldüm ḳapuña fakır ü muḥtac ẕelīl
Faż̇l u keremüñle feṭḥ-i bāb **it** yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 4). [it, ]*

Ḥāl-i diline iki ciḫānda rāḥm **it**
Raḥmet dine cān-ı Naẓīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 3). [it, ]*

Hāmem çemen-i feyże nihāl **it** yā Rab
Naẓm-ı terümi reşk-i zülāl **it** yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 1). [it, ]*

Hāmem çemen-i feyże nihāl **it** yā Rab
Naẓm-ı terümi reşk-i zülāl **it** yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 2). [it, ]*

Ṭabʿum şuver-i ednā-yı maʿānī kılduñ
Zîver-dih-i erjeng-i kemāl **it** yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 4). [it, ]*

ʿAfvüñle ʿuyūbıñı Naẓīmüñ setr **it**
Olsun der-i ḫidmetüñde bī-töhmet-i ʿāyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 35, Mısra 3). [it, ]*

Şād **it** dil-i nā-küşādumı yā Allāh
Ḳıl beste der-i kesâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 1). [it, ]*

Sevdāñ ile vir murādumı yā Allāh
DĪvāne-i ʿaşḳ **it** adumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 2). [it, ]*

Yād **it** kerem-i müsebbibü'l-esbābı
Bāb-ı dile yaz müfettihu'l-ebvābı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 66, Mısra 1). [it, ]*

Dil-i zār **itmesün** ferdā ḫayālin
Bugün yārın görür lā-büd cemālin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 5). [itmesün, -me, -sün ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiil.*

Ruḳebā hayf ittifāḳ **itmiş**
Haberüm yoġ iken nifāḳ **itmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 134). [itmiş, -miş ]*

**it-:** *"Etmek" yardımcı fiili, "... duruma getirmek" anlamı katar.*

Rūyında āhum eyledi pür-piç o kāküli
Deryāda ẓāḫir **itdi** yine rūzgār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 6). [itdi, -di ]*

Ṭabʿ-ı Naẓīm **itdi** yine yārān-ı ʿaşruñ bezmine
Naẓm-ı dürer-bārın tuḥaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 19). [itdi, -di ]*

Zülfi zünnār-perest **itdi** dili bir şānemüñ
Anı büt-ḫāne-i şūretdeki rāhib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 7). [itdi, -di ]*

Her dīdemi bir kān-ı ʿaḳiḳ **itdi** o māhuñ
Ḥāl-i leb-i laʿli o Süheyl-i Yemeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 5). [itdi, -di ]*

Bī-saġar u şaḥbā beni mest **itdi** nigāhuñ
Añsam leb-i mey-gūnuñı māhmūr şanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 11). [itdi, -di ]*

Cinān-ı kūyine cānānuñ **itdi** cānı revān
İrem vişāle diyen gitdi bāġ-ı cennete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 3). [itdi, -di ]*

Naẓīmā sāḥirān-ı Bābil-i maʿnāyı lāl **itdi**
Füsūn-ı naẓm ile kilk-i beyān-ı ṭabʿ-ı sehḫāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 13). [itdi, -di ]*

Aldı ʿaḳlum yār laʿl-i nābı şāḳī Aḥmedüñ
Rūyumı zerd **itdi** fikr-i sīm-sāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 2). [itdi, -di ]*

Āteş-i dilden yine bir yer çerāġān eyledüm
Lālezār **itdi** tenüm dāġ-ı firāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 4). [itdi, -di ]*

Nergis-i şehlāsınuñ dil-ḫastesi olsam nola
Cānuma kār **itdi** derd-i işţiyāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 8). [itdi, -di ]*

Ḳulaḳdan **itdi** o ḫūnīn terānelerini mest
Demiñ żiyād ola ey kāse-i rebāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 5). [itdi, -di ]*

Şerer-i āteş-i dil **itdi** eşer dildāre
Tīġ-ı āhı yine bir cevher-i teʾşīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 11). [itdi, -di ]*

Pür **itdi** ʿuḳde-i efkār rūzgārını
Hevāda ābile vü ābda ḥabāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 7). [itdi, -di ]*

Lebāleb **itdi** dili şevḳ-ı būse-i laʿli
Velī ne faʾīde olmış defīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 7). [itdi, -di ]*

**İtdi** Ṭūbāyı nigūnsār-ı ḥicāb süḫanum
Sidre-sāye ḳad-i şūriş-fikenüñ vaşfında

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 7). [itdi, -di ]*

Hāl-i müşgīni miyān-ı ebrūvān-ı yārde
Ṣanʿat iẕẖār **itdi** hindūdur iki şemşīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 16). [itdi, -di ]*

ʿAks-i rūẖı lebrīz-i cünūn **itdi** derūnum
Kim var göre mirʾāt-ı ṣafā-güsterüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 5). [itdi, -di ]*

Kül **itdi** yaḳup ʿaşḳ vücūdum dil-i sūzān
Bir aẖkere dönse nola ẖākisterüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 7). [itdi, -di ]*

Mest **itdi** ciẖānı eşer-i āh-ı derūnum
Bu būy-ı dil-āvīz nedür micmerüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 11). [itdi, -di ]*

Terāzū-yı süẖenle menzil-i bālāya ʿazm **itdi**
Naẓīmā rīsmān-ı naẓma kim pāy-ı ḳalem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 17). [itdi, -di ]*

Naẓīma dīdemi āh-ı derūnum girye-rīz **itdi**
Nola mevc ursa deryā tünd-bād-ı nāgeẖān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 13). [itdi, -di ]*

Ṭarḥ **itdi** üstüẖânum metn-i cünūna mıṣṭar
Ẓann itme anı ancaḳ Ḳays-ı nizār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 5). [itdi, -di ]*

Āġūş **itdi** āẖir dildāre ṭavḳ-ı tesẖīr
Her ẖalḳa-i füsūn kim ʿuşşāk-ı zār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 9). [itdi, -di ]*

Pür **itdi** nāle-i dil kūy-ı dilberi bilmem
O gülşene nice bir ʿāndelīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 9). [itdi, -di ]*

Hīre-çeşm **itdi** beni berḳ-ı rūẖi ṭutmış meġer
Mihre ḳarşu ol meh-i nā-mihribān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 7). [itdi, -di ]*

Naḳş u nigār-ı ʿaks-i cemāl-i bütān ile
ʿAşḳ **itdi** deyr-i sīnemi beytü'ṣ-ṣanem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 8). [itdi, -di ]*

İhāta **itdi** ʿiẕārın o ẖaṭṭ-ı ʿanber-fām
Ṭavāf-ı Kaʿbe iden maġribī sipāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 5). [itdi, -di ]*

Lebāleb **itdi** dili ʿaks-i ẖüsn-i yār Naẓīm
Fürūġ-ı mihr-i ciẖāntāb-ı ṣubḥgāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 13). [itdi, -di ]*

Gül-i taḥḳīḳ pür **itdi** çemen-i sāmiʿamı
Dem-i cān-baẖşum o gülşende yiter bād-ı ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 73). [itdi, -di ]*

Birine kāse-i zehrāb-ı fenā sundı ḳader
Birini tiġ-ı ḳażā **itdi** emīr-i şühedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 220). [itdi, -di ]*

Zīr-ı meşḳ oldı ḳamer levḥ-i zer-efşān ẖurşid
O şehüñ medḥin **itdi** ʿUṭārid imlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 246). [itdi, -di ]*

Ḳurş-ı ẖurşīde nigāh eylemedi ẕerre ḳadar
**İtdi** ol ḍayf-ı Hudā anı Mesīḥe iʿṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 250). [itdi, -di ]*

Müşterī ḳaḍı iken maḥkeme-i nüh-feleğe
**İtdi** bercīs kemālinden anuñ istiḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 252). [itdi, -di ]*

Kürsi-yi ʿarşa ʿurūc **itdi** sürūşān-ı kirām
Didiler pāyını taḳbīl idüp ehle sehlā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 261). [itdi, -di ]*

Ḳābe-ḳavseyne gelüp menzil-i ḳurb oldı yiri
Kelīmāt **itdi** bilā-vāsıṭa bī-ḥarf ü ṣadā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 266). [itdi, -di ]*

Ne murād **itdi** ise virdi iki ʿālemde
Ḳıldı her ḥācetini Ḥażret-i Allāh revā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 267). [itdi, -di ]*

Seni bī-Tūr münācāt-ı Kelīm **itdi** Hudā
Olmadan menzil-i Mūsā daḫi Ṭūr-ı Sīnā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 279). [itdi, -di ]*

Seni Ḥaḳ eyledi mişbāḥ-ı hidāyet-lemeʿān
**İtdi** güm-rāhlara şerʿini mişkāt-ı belā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 282). [itdi, -di ]*

Yā resūla'llāh meded pest **itdi** ḳadrüm bī-kesi
Gerçi dirler gevhere gerd-i yetīmi der-ḫişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 141). [itdi, -di ]*

İtdi āvāre hevā-yı maʿşiyet cān ü dilüm
Şāḫbāz-ı ʿafvüñe olmazsa vāveylā dūçār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 169). [itdi, -di ]*

Ölünce vaṣfuña ṣarf itsem nola ʿömrüm
Hudā ki ḫulḳumı ḫalḳ **itdi** eylemez tebdil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 118). [itdi, -di ]*

Ġuṣṣa-i ʿişyān Naẓīm-i zāre kār **itdi** meğer
Eyliye ʿafv ile ḫurrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 87). [itdi, -di ]*

ʿĀlemi sırça-sarāy **itdi** yine şāḫ-ı şitā
Çekdi mīnādan başīṭ-i ḫāke bir naṭʿ-ı güzīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 3). [itdi, -di ]*

Māh-ı nev ẓann eyleme āvīḫte yaḫ-pāredür
Zīr-i bāmından nümāyān **itdi** bu nüh şeh-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 8). [itdi, -di ]*

Müşg ile kāfurdur şām-ı seḥer berf-i sefīd
**İtdi** ārāyiş dukānın Behmen-i serd ü ḫaşīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 16). [itdi, -di ]*

Āsmana eyledi teʾsīr bād-ı mihr-i cān
**İtdi** yaḫdan manḳal-ı mihri sipihr-i çār-mīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 18). [itdi, -di ]*

**İtdi** iẓḫār-ı bürūdet tündbād-ı zemherīr
Cebhe-i ebr-i maṭīr olsa ʿaceb mi çīn çīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 27). [itdi, -di ]*

Ḥükm-i sermā ol ḳadar eşyāya teʾsīr **itdi** kim
Oldı efsürde ṣadefde ḳaṭre-i dürr-i semīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 35). [itdi, -di ]*

Pençe-i Behmen ḳabā-yı sebz-i eşcārı yine
Pāre pāre **itdi** ne dāmen ḳodı ne āstīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 38). [itdi, -di ]*

Olmamışken rūḫ-ı Ādem cilve-baḫş-ı mā ü ṭīn
Dehre ḥükm **itdi** Süleymān-ı Nebī bir mühr ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 84). [itdi, -di ]*

Meşʿal-afrūz-ı niyāz olsa nola nūr-ı siyāh
O ʿazm-i ḳurb şeb-i İsrāda maḥbūb-ı ilāh
**itdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 2). [itdi, -di ]*

İḳtidā **itdi** şufūf-ı enbiyā vü mürselīn
Mescid-ï Aḳṣāya geldikde imām oldı o şāḫ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 11). [itdi, -di ]*

Heybetinden dest-i ḫançer-dārını lerzān görüp
**İtdi** Behrāmı silaḥdār-ı felek ol pādişāḫ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 26). [itdi, -di ]*

Karaḳullukçu idi bāb-ı celālinde Zuḫal
Pāsbān **itdi** sipihre ol şeh-i ʿālem-penāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 30). [itdi, -di ]*

ʿArş-ı aʿlādan güẕār **itdi** olup Refref-serīr
ʿĀlem-i nūrı münevver ḳıldı ol nūr-ı ilāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 39). [itdi, -di ]*

Şefḳatinden nā-ümīd olmam yine rūz-ı cezā
Gerçi kim sūʾ-i ʿamel ḥāl-i dilüm **itdi** tebāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 64). [itdi, -di ]*

Ey Ḥabīb-i Kibriyā kān-ı keremsüñ ʿafv ḳıl
Şevḳ-ı evṣāfuñ dil-i küstāḫumı **itdi** cerī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 196). [itdi, -di ]*

Ṭāḳ-ı Kisrā-veş hezārān deyri **itdi** ser-nigūn
Maḳdem-i teşrīfinüñ bir ṣadme-i merdānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 25). [itdi, -di ]*

Ṭāḳ-ı Kisrā-veş hezārān deyri **itdi** ser-nigūn
Maḳdem-i teşrīfinüñ bir ṣadme-i merdānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 25). [itdi, -di ]*

Tuḥfe-i naẓmın yine ol şaha ʿarż **itdi** Naẓīm
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 39). [itdi, -di ]*

Āh kim ser-geşte-i tīh-i ḍalāl **itdi** beni
Olmadı ḥayfā nedāmet ġıll-ı pāy-ı nefs-i ġūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 7). [itdi, -di ]*

Remīde **itdi** vaḥş u ṭayrı ṣıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur kim ins ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 69). [itdi, -di ]*

Temām-ı ḍarbet-i kūpāli **itdi** ḫurd ü şikest
Sınuḳ ḳırıḳ yine ḥāl-i ʿadū mükedderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 125). [itdi, -di ]*

Eyledi mışr-ı cismümi ġarḳab
Nīl-i eşk **itdi** ol ḳadar ṭuğyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 178). [itdi, -di ]*

Ḥāsid-i dūn o gürg-i nāgah-gīr
Remme-i ʿaḳlum **itdi** ser-gerdān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 184). [itdi, -di ]*

ʿAleʿs-ṣabāḥ ṭuluʿ **itdi** āftāb ṣanūr
Gören o dāveri o eşheb-i revān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 89). [itdi, -di ]*

Vücūdı ṣafḥasını Ḥafızuñ müʾezzin ile
Ayırdı çünki ḳażā birbirinden **itdi** dü-post
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 4). [itdi, -di ]*

Bülbüli **itdi** dimāġ-āşüfte būy-ı nev-baḫār
Gülleri açdı nesīm-i ṣubḥ-dem nevrūzda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 5). [itdi, -di ]*

Ser-āmed serv-ḳāmet dilber-i kākül-perīşāndur
Gelüp reftāri **itdi** cilveler tūġ-ı şehenşāḫī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 10). [itdi, -di ]*

Yine bir kār-ı ḫayra **itdi** niyyet
Temāmında diye bi'l-ḫayr temmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 3). [itdi, -di ]*

Derd-i devri esīr-i künc **itdi**
Beni ʿālemlere gülünc **itdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 149). [itdi, -di ]*

Derd-i devri esīr-i künc **itdi**
Beni ʿālemlere gülünc **itdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 150). [itdi, -di ]*

Cigerüm yaḳdı āteş-i dūrı
Firḳatüñ cānı derd-nāk **itdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 250). [itdi, -di ]*

İntiẕāruñ dili helāk **itdi**
Şādmān it beni ḳudümüñle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 251). [itdi, -di ]*

Ġam-ı hicrāne de irişdi zevāl
Beni refʿ **itdi** ḫākden keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 300). [itdi, -di ]*

Fikr-i zülfi dili āşüfte-i sevdā **itdi**
ʿAḳlumı ʿaşḳ ile pür-şûriş ü ġavġa **itdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 13). [itdi, -di ]*

Fikr-i zülfi dili āşüfte-i sevdā **itdi**
ʿAḳlumı ʿaşḳ ile pür-şûriş ü ġavġa **itdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 14). [itdi, -di ]*

Gülşen-i ḥüsni beni bülbül-i şeydā **itdi**
Ṭabʿumı ḳand-i lebi ṭuṭī-i gūyā **itdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 15). [itdi, -di ]*

Gülşen-i ḥüsni beni bülbül-i şeydā **itdi**
Ṭabʿumı ḳand-i lebi ṭuṭī-i gūyā **itdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 16). [itdi, -di ]*

Dīvāne-i sūmenāt dīdārı olup
**İtdi** dili bend zülfi zünnār-perest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 4). [itdi, -di ]*

Bāzū-yı muḥabbetle ceyb-i dilümi
Bir pençe-i āftāb çāk **itdi** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 4). [itdi, -di ]*

Ḥasret-keş iken firāḳla dīde-i cān
ʿArż **itdi** yine ʿiẕār-ı pākin cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 2). [itdi, -di ]*

Gūş **itdi** meġer hezār cānuñ zārın
Gösterdi o ġonce-leb gül-i rūḫsārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 1). [itdi, -di ]*

Yaġmāladı ʿAḳlumı o düzdīde nigāh
Lāl **itdi** beni o çeşm-i bī-sürme-siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 2). [itdi, -di ]*

Şaḳḳ idüp tıġı enār-āsā ʿadūnuñ dillerin
Nāle-i eyvā Ḳızıl Elmayı **itdi** pür-ṣada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 8). [itdi, -di ]*

Kelle-i aʿdāyı ġalṭān **itdi** pāy-ı rāḫşına
Güy ü çevgān oynadı ṣaḥn-ı veġāda gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 9). [itdi, -di ]*

Yoncānuñ ṣuyın aḳıtdı dergeh-i vālāsına
**İtdi** icrā çeşme-i māʾü'l-ḥayātı gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 24). [itdi, -di ]*

Ḥarem-i ḫaşına bir muḥteremüñ maḥrem olup
**İtdi** bu sūr-ı sürūra ferāḫından bünyād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 8). [itdi, -di ]*

Ḥaḳ Teʿalā aña bir ḫayr-ḫālef **itdi** ʿaṭā
Neyyir-i burc-ı şeref māh-ı saʿādet-aḫter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 9). [itdi, -di ]*

Müjde Sulṭān Aḥmed **itdi** dehre gün gibi cülūs
İtdi bu tārīḫ-i ṯānī ḫāsidi pür-tāb ü tef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 21). [itdi, -di ]*

Müjde Sulṭān Aḥmed itdi dehre gün gibi cülūs
**İtdi** bu tārīḫ-i ṯānī ḫāsidi pür-tāb ü tef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 22). [itdi, -di ]*

Tekyede bu kār-ı ḫayrı **itdi** icrā ecrini
İki ʿālemde vire aña Hudā-yı Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 5). [itdi, -di ]*

Müjde ey dil bir Süleymān-ṣalṭanat **itdi** cülūs
Kim ciḫān zīr-i nigīn-i hükmidür bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 3). [itdi, -di ]*

Ḳāṣıd-ı devrān ḳudūm-i pākini tebşīr idüp
Ṭāliʿü baht āsmāna **itdi** pertāb-ı külāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 14). [itdi, -di ]*

Tekrār ṣadr-ı rūmı teşrif idüp ḳudūmi
Çarḫ ile **itdi** hem-ser ol pāye-i bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 14). [itdi, -di ]*

Mıṣr-ı süḫeni **itdi** şekerzār-ı feṣāḫat
Minḳār-ı ser-i ḫāmesinüñ rīziş-i ḳandi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 11). [itdi, -di ]*

Riyāż-ı ḥüsnini zeyn **itdi** bir nigū-kāruñ
Yitişdi sebze-i ḫaṭṭ-ı rūḫıyla ḫaṭṭ-ı lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 1). [itdi, -di ]*

Aḥbabını **itdi** mātem-i fevti melūl
ʿİbret alacaḳ ʿaceb maḥaldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 9). [itdi, -di ]*

Meded meded pederüm rihlet **itdi** dünyādan
Ḥayāt-ı cismüme bādı vücūdumuñ sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 1). [itdi, -di ]*

Hümā-yı rūḥ-ı pāki **itdi** pervāz
Ola Ṭūbāda yā Rab āşiyān-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 3). [itdi, -di ]*

Ġayre şikāyet eyle dimişsin Naẓīm
Benden ferāġat **itdi** o dîrîne-i ḳadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [itdi, -di ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.*

Yād-ı ġamzenle çemende sehvle **itsem** nigāh
Sūsenüñ her bergi bir şemşīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 7). [itsem, -se, -m ]*

Bāġ-ı dehre çeşm-i ʿibretle nigāh **itsem** nola
Añdurur zülf-i bütānı her biten süñbül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 7). [itsem, -se, -m ]*

Yārün baña her vechle ḥüsn-i naẓārı var
Ḳalbiñde yer **itsem** nola ḳalbümde yeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 2). [itsem, -se, -m ]*

Güne güne ey Naẓīm **itsem** nola ṭarḥ-ı süḫan
İltifāt ile kemāl-i zū-fünūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 15). [itsem, -se, -m ]*

Seyr-i bağ **itsem** yolunda cünbüş-i reftārınuñ
Serv ü şimşād ü ṣanevber pāymālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 7). [itsem, -se, -m ]*

Girye **itsem** teraḥḥum eylerdi
Her nigehde tebessüm eylerdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 127). [itsem, -se, -m ]*

Şiʿrüme ḳāfiye **itsem** nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 23). [itsem, -se, -m ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Olup nāz-ı girişme ġamze ʿişve ittifāḳ üzre
Yine ḳaṣd **itdiler** cān u dil-i pür-iştiyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 2). [itdiler, -di, -ler ]*

**İtdiler** kişt-i ḥayātın ber-bād
Virdiler ḫārmen-i ʿömrin bāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 9). [itdiler, -di, -ler ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek" yardımcı fiili.*

ʿĀlemi mest-i ḫārab **itmededür** bāde-i ʿaşḳ
Çekilür cām-ı şarābuñ adı bīhūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 7). [itmededür, -mede, -dür ]*

Ẓıll-ı şerʿinde ḥużūr **itmededür** mevcūdāt
Nola Ḥaḳ sāyesini miṣli gibi itse ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 49). [itmededür, -mede, -dür ]*

Dest-i miʿmār-ı ḥıfẓ ı **itmededür**
Yeʾsi vīrān ümīdi ābādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 75). [itmededür, -mede, -dür ]*

Sıddīḳ-ı şıdḳ-ı Ṣadıḳ Efendi ki ʿāleme
Fārūḳ-ı ʿadli **itmededür** dād-güsterī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 28). [itmededür, -mede, -dür ]*

Beşi bir rāḫşa biñüp **itmededür** seyr-i sefer
Beşi gāhīce licāmın uzadup gāh çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 3). [itmededür, -mede, -dür ]*

Olālı cān-ı hazīnüñ o peri cānānı
Dil-firībāne nigāh **itmededür** pinḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 32). [itmededür, -mede, -dür ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek" yardımcı fiili.*

ʿItr-ı gül-i rūḫından bir nefḥa şemm **ideydi**
Baġa niṣār iderdi bād-ı şîmāl-ı ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 3). [ideydi, -e, -y, -di ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek" yardımcı fiili.*

Āha rūḫṣat virmeyelden hāṭırum āsūdedür
Bād taḥrīk **itmese** yemde sükūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 4). [itmese, -me, -se ]*

ʿAşḳ-ı ʿālem-sāzı eşyāya sirāyet **itmese**
Her ser-i dāġında göstermezdi bir aḫker enār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 51). [itmese, -me, -se ]*

Murād-baḫş-ı dü-ʿālem ki kār-ı müşkil-i ḫalḳ
Ḳalurdı beste eġer şerʿi **itmese** teshīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 78). [itmese, -me, -se ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek" yardımcı fiili.*

Bir işāretle dü-şaḳḳ oldı o dem kerde-i māh
O şehüñ kūşe-i ebrūsı īmā **idince** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 244). [idince, -ince ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek" yardımcı fiili.*

Bisāṭ-ı sīnede bir mühre-bāzdur dil-i zār
ʿAceb mi mühresini ġayb **iderse** yine bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 20). [iderse, -er, -se ]*

Kāh-ı bülend cāhına şāyestedür felek
Zerrin kemer **iderse** eġer ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 60). [iderse, -er, -se ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek, kılmak, yapmak" anlamında yardımcı fiil.*

İltifāt-ı nāzuña şāyeste **itmezseñ** daḫī
Bir selāmum rāḥm idüp ey ġamze-i cānāne

al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 9). [itmezseñ, -mez, -se, -ñ ]*

**it-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.*

O kān-ı mekrümet kim dembedem
hemyān-ı cūdından
O **İder** lebrīz-i naḳd-i ḫvāhişi dest-i
temennāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 10). [ider, -er ]*

**iʿṭā:** *Verme, bağışlama.*

Ḳurṣ-ı ḫurşīde nigāh eylemedi ẕerre ḳadar
İtdi ol ḍayf-ı Hudā anı Mesīḥe **iʿṭā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 250). [iʿṭā, ]*

**ʿitāb:** *Azarlama.*

Kim söyleşür ey peri nigāhuñla senüñ
Sen ġamzeñe mest iken **ʿitāb** eylersüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 4). [ʿitāb, ]*

**itdi:** *"Etmek, eylemek" fiilinin görülen geçmiş zaman eki almış biçimi.*

Görüp reftāruñı vaṣf-ı ḳadüñde **itdiler** īrād
Kenār-ı cūdā her serv-i sehī bir mıṣraʿ-ı
mevzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 7). [itdiler, -ler ]*

Ṣunʿını iẓḫār idüp eżdāde virdi imtizāc
**İtdiler** āmīzeş ab ü āteş ü bād ü türāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 4). [itdiler, -ler ]*

Nāmını tesbīh idüp gökde melek yirde
beşer
**İtdiler** evrādına żamm raḥmeten li'l-
ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 94). [itdiler, -ler ]*

**İtdiler** dūr mekr ile ḥussād
Yūsufı çāha ṣaldılar iḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 171). [itdiler, -ler ]*

Yıḳdı ber-i niḥāl-i bād-ı ecel
İtdi ḫāk-i fenāya müsṬaġraḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 2). [itdi, ]*

Nüvīd-i maḳdemiyle her ṭaraf sūr **itdiler** aḥbāb
ʿAdūnuñ çeng-i mātem rīş-i baḫt-ı ṭāliʿin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 5). [itdiler, -ler ]*

**itdi:** *"Etmek"; herhangi bir durumda olmak.*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir ġazel ṭarḥ **itdi** kim
Ḳavline her kim Naẓīmüñ olsa kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 13). [itdi, ]*

Çāsāre düşdi teşvīr iklimin **itdi** teşhīr
İtmez bu cengi taḳrir bir şāʿirüñ lisānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 93). [itdi, ]*

İcrā-yı emr-i şerʿle maʿrūf o deñli kim
Sulṭān-ı nehyi ḥabs-i medīd **itdi** münkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 56). [itdi, ]*

Setr **itdi** sevād-ı rūyumı mūy-ı sefīd
Ruḫsār-ı şebāne çekdiler perde-i şeyb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 3). [itdi, ]*

**itdi:** *"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında kullanılan yardımcı fiildir.*

**İtdiler** töhmet-i ilḥād aña
Bir nice müfsid olup āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 3). [itdiler, -ler ]*

**itdi:** *Etti.*

Vücūd-ı düşmeni şemşīri **itdi** ḫūn-ālūd
Ser-i bürīde-i ḫaşmı diküp sinān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 69). [itdi, ]*

**itdi rücuʿ:** *Geri döndü , vaz geçti.*

Ārzū-yı vaṭan-ı aşlī ile **itdi rücuʿ**
İrciʿī emrine cānıyla olup āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 5). [itdi rücuʿ, ]*

**itdig:** *Yaptığı, ettiği.*

Ḥaẕer ṣad el-ḥaẕer gūy **itdigüñ** esrārı ifşādan
Yiter Ferḥād-ı ʿibret kūh-veş olmaz nifāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 5). [itdigüñ, -üñ ]*

**itdir-:** *Ettirmek, yaptırmak.*

**İtdirdi** ḫaşma ser-fürū nuṭḳ-ı cihângîr-i Naẕīm
Seng-i fesān lāzım degül nevk-i ser-i şamşamına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 9). [itdirdi, -di ]*

Bendeñe ḫalṭ-ı kelām **itdirdi** sevdā-yı sivā
Ādemi muḫtell-dimāġ eyler suʿūd itse buhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 139). [itdirdi, -di ]*

**itdügümüz:** *"Etmek, eylemek" anlamında yardımcı fiil.*

Muḥabbet **itdügümüzdür** o şūḫa çevre sebeb
Ġarībdür ki ne mücrim ne bī-günāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 15). [itdügümüzdür, -dür ]*

**itdükçe:** *Yaptıkça, ettikçe.*

**İtdükce** medḥ-i ẕātuñ yoḳ ḥaddi vāridātuñ
Kilk-i terüm nikātun çoḳ dilli tercümānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 163). [itdükce, ]*

**itdükce nigāh:** *Bakmak.*

Gözlerüm ṭolsa ʿaceb mi saña **itdükce nigāh**
Āftāba baḳṣā elbette kişi giryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 85). [itdükce nigāh, -ük, -çe ]*

**itdükde:** *Ettiğinde, yaptığında.*

Temennāsın temām **itdükde** ḫāme
Geze elden ele ya Rab bu nāme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 5). [itdükde, ]*

**itdüklerini bulsun:** *Ettiğini bulmak, yaptığı bir kötülüğün cezasını görmek, kötülüklerin karşılığını bulmak, kendi kötülükleri nedeniyle kötülüklere maruz kalmak.*

**İtdüklerini bulsun** cemʿiyyeti bozulsun
Aʿdā-yı dīnüñ olsun berbād ḫānmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 185). [itdüklerini bulsun, -sun ]*

**iʿtibār:** *Saygı gösterme, ehemmiyet verme.*

Ol şehüñ ḫān-ı nevālinde Süleymānlar ṭıfıl
Anda sīmurġa meges deñlü olınmaz **iʿtibār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 76). [iʿtibār, ]*

**iʿtibār:** *Değer verme.*

Ne **iʿtibārına** ne nāmına dinür Keyvān
Felekden. inse Züḫāl olsa māh-ı nev zenbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 49). [iʿtibārına, -ı, -na ]*

**iʿtibār:** *Rağbet, Önem verme, saygı gösterme.*

Ne raġbete naẓār eyler ne **iʿtibāre** nigāh
Pür itse gūşına girmez ciḫānı ḳal ile ḳīyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 11). [iʿtibāre, ]*

**iʿtimād:** *Güven, güvenç, emniyet.*

Haşm-ı dūn eyleye baña bühtan
**İʿtimād** eyleyüp anuñ sözine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 288). [iʿtimād, ]*

**iʿtiẕār:** *Bağışlanmak.*

Yüz sürüp i **iʿtiẕār** ile iderüz
Dāmen-i ḫırḳa-i şerīfini būs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 3). [iʿtiẕār, ]*

**itmām:** *(hamamın) bitirilişi, tamamlanışı.*

Seyr idüp **itmamına** didi Naẓīm-i ṣāf-dil
ʿĀyn-ı carī çeşme-i dil-cūy-ı Sulṭān Muṣṭafā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 15). [itmamına, -ı, -n, -a ]*

**itmām:** *(evin) bitirilişi, tamamlanışı.*

Seyr eyleyüp esāsını **itmāmına** Naẓīm
Didüm bu vech ile iki tārīḫ-i muʿteber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 9). [itmāmına, -ı, -n, -a ]*

**itmān:** *Tamamlama.*

Ṭarḥına **itmānına** taḥsīn idüp ben de Naẓīm
İki tārīḫ eyledüm biri birisinden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 9). [itmānına, -ı, -n, -a ]*

**itme:** *Etmemek.*

Reh-i āmed-şüd-i dīdārı nem-nāk **itmedür** kārı
Sirişk-i dembedemle çeşm-i ter saḳḳālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 7). [itmedür, -dür ]*

**itme:** *Etme, yapma.*

Mecāz-ı ḥāline **itme** naẓār ḥaḳikate baḳ
Gedā-yı ʿaşḳ velī dehre pādişāḫuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 7). [itme, ]*

Hidmetümde bendeñi **itme** vekīle iḫtiyār
Vaż'ʿ-ı nā-sāz-ı vekīlinden kişi tekdīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 79). [itme, ]*

**itmek:** *"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında kullanılan yardımcı fiildir.*

Ey ḫudāvend-i kerem-pīşe ki luṭf-ı ṭabʿuñ
Her benüm gibi güneh-kārı muʿāf **itmekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 2). [itmekdür, -dür ]*

Rāstī ʿömrüm olınca ḳuluñum pādişehüm
Himmetüm sedd-i reh-i semt-i ḫilāf **itmekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 6). [itmekdür, -dür ]*

İltifāṭuñ beni ʿānkā-yı merām itmez ise
Niyyetüm ʿazm-i reh-i ḳulle-i Kāf **itmekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 8). [itmekdür, -dür ]*

Şāḫid-i vaṣfuña şāyeste muḳabīl ṭutsam
Ṣanʿatum ayine-i ṭabʿumı şaf **itmekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 10). [itmekdür, -dür ]*

**itmeseler:** *Etmek.*

Neydi felekde ṭaliʿ-i fīrūz ey Naẓīm
Na-mihribānluḳ **itmeseler** māh-pāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 18). [itmeseler, --me, --se, --ler ]*

**itmeyeliden:** *Etmeyeliden(beri).*

Pādişāh̲-ı ʿaşḳ teşrif **itmeyeliden** ey Naẓīm
Ḳaldı vīrān taḥtgāh-ı şehr-i dil miʿmārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 13). [itmeyeliden, ]*

**itmeyeyüm:** *Etmeyeyeyim.*

Hurşīd olursa **itmeyeyüm** z̲errece naẓar
Var ise bir daḫi göricek gözlerüm eġer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [itmeyeyüm, ]*

**itmiş:** *Olmasına sağlamak.*

Ḥaḳ risāletle nübüvvetle vücūdın **itmiş**
Hādī-i cem-ʿi rüsül rāh-ber-i fevc-i nebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 11). [itmiş, ]*

**ʿitr-ı gül-i rūḥından:** *Nefesin gül kokusu.*

ʿ**Itr-ı gül-i rūḫından** bir nefḥa şemm ideydi
Baġa niṣār iderdi bād-ı şîmāl-ı ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 3). [ʿitr-ı gül-i rūḫından, --ın, --dan ]*

**itse naẓār:** *Bakmak. || Nazar değdirmek.*

Ḳuṭb-ı devrāne mürīd olsañ saña **itse naẓār**
Her görendir üstüne döndi görünce bir ḫārı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 77). [itse naẓār, -se ]*

**ittifāḳ:** *Anlaşma, uyuşma.*

Olup nāz-ı girişme ġamze ʿişve **ittifāḳ** üzre
Yine ḳaṣd itdiler cān u dil-i pür-iştiyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 1). [ittifāḳ, ]*

Āteş-i gül şuʿle-i şemʿ ile itmiş **ittifāḳ**
Bülbül ü pervānenüñ benzi aġardı kül gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 3). [ittifāḳ, ]*

Ruḳebā hayf **ittifāḳ** itmiş
Haberüm yoġ iken nifāḳ itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 133). [ittifāḳ, ]*

**ittifāk:** *Anlaşma, uyuşma.*

Her ser-i mūyum olurdı bir zebān-ı ṣad-niyāz
Alsam āġuşa miyānuñ **ittifaḳı** Aḥmedüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 6). [ittifaḳı, -ı ]*

**ittifāk:** *Fikir birliğine varma, uyuşma, anlaşmaya varma.*

Ş̲anī-i Bū Hanīfe ʿallāme-i müdaḳḳiḳ
Budur fuḥūl-i ʿaṣruñ bi'l-cümle **ittifāḳı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 4). [ittifāḳı, -ı ]*

**ittiḥād:** *Bir araya gelme, birleşme, birlik olma.*

O mihr-i burc-ı melāḥatle **ittihād** ideli
Felekde z̲erre iken reşk-i āftāb oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 9). [ittihād, ]*

İtse bir sūḳa emr-i yek-rengi
Eyleye **ittiḥād** sūd ü żiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 72). [ittiḥād, ]*

**ittiḥād:** *Bir olma, birleşme, birlik.*

Bu **ittiḥād** u bu yek-rengī-i muḥabbetle
ʿAceb mi merdümek-i dīde olsa tevʾem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 15). [ittiḥād, ]*

**ittiḥād:** *Bir olma, bir araya gelme,birlik.*

Âhû-veşân ḥüsn ile itdüm hezārān **ittiḥād**
Ben bulmadum sedd olmaya her cilvede rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 3). [ittiḥād, ]*

**ʿiyd:** *Bayram.*

Hayr eyle demdür yād ola her bir ḳadeḥde şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿ**iyd** ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 12). [ʿiyd, ]*

Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir saz ü söz
Göġsün döger meclisde def hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 8). [ʿıyd, ]*

Gerdūn yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl ü yā necef hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 14). [ʿıyd, ]*

Bezm-ı çemende ṣoḥbete yārar ʿıyş u ʿişrete
Bir cām-ı cemdür her ḫaẕef hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 16). [ʿıyd, ]*

Ṭabʿ-ı Naẓīm itdi yine yārān-ı ʿaṣruñ bezmine
Naẓm-ı dürer-bārın tuḥaf hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 20). [ʿıyd, ]*

Būse-i laʿl-i leb-i cānāndur
Yine ʿ**ıyd** oldı Naẓīme dil-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 14). [ʿıyd, ]*

**ʿiyd:** *Bayram.*

ʿAlem yine buldı şeref hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 1). [ʿıyd, ]*

ʿAlem yine buldı şeref hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 2). [ʿıyd, ]*

Der-beste endūh u miḥen geçdi yire beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 4). [ʿıyd, ]*

Yār ile olsun ʿişretüñ var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 6). [ʿıyd, ]*

Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 10). [ʿıyd, ]*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya ṣal ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf hem ʿ**ıyd** ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 18). [ʿıyd, ]*

Ḳadr ü ʿıyd| olsun şeb ü rūzı o alī ḥażretün
Ehl-i İslāma ṣıyān u ʿ**ıyd** kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 96). [ʿıyd, ]*

Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān olur
Her ṣabāḥ u şāmı Ḳadr ü ʿ**ıyd-i** ins ü cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 2). [ʿıyd-i, ]*

Hamdü li'llāh ey Muḥammed-ism ü māḥmūdü'l-ḫıṣāl

Meḥmedet-ḫvānuñ benüm hem ʿ**iyd** ü hem nevruzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 24). [ʿiyd, ]*

Pür-neşāṭ idi meclis-i ṭarabum
ʿ**İyd** ü Ḳadr olmış idi rūz ü şebüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 58). [ʿiyd, ]*

Ey kāküli şām-ı Ḳadr ü ʿarızı ʿ**ıyd**
Vey ṣubḥ-ı cemāli rūz-ı nevrūz-ı saʿīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 1). [ʿıyd, ]*

Döndi dolāb-ı felek vefḳ-ı murād üzre henüz
Müjde ey dil yine ʿ**ıyd** eyledi ḫalḳ-ı dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 2). [ʿıyd, ]*

Dôstān-ı ḳadrinüñ leyl ü neḫārı Ḳaḍr ü ʿ**ıyd**
Düşmenān-ı cāhınuñ cāy-ı ḳarārı ḳaʿr-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 43). [ʿıyd, ]*

Baña ḥayātı ile Ḳadr ü ʿ**ıyd** idi şeb ü rūz
Dilüñ cemāli idi mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 5). [ʿıyd, ]*

**ʿiyd:** *Bayram.*

Ḳadr ü ʿ**ıyd**| olsun şeb ü rūzı o alī ḥażretün
Ehl-i İslāma ṣıyān u ʿıyd kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 95). [ʿıyd|, ]*

**ʿiydgāh-ı ġamın:** *Tasa ve kederin bayram yeri.*

Ola bī-çāre Naẓīmüñ cānı
ʿ**Iydgāh-ı ġamınuñ** ḳurbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 32).*
*[ʿiydgāh-ı ġamın, -üñ ]*

**ʿiydgāh-ı ġamında:** *Tasa ve kederin bayram yeri.*

Cān-sipārı revān-ı İsmāʿīl
ʿ**İydgāh-ı ġamında** ḥürremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 20). [ʿiydgāh-ı ġamında, -ın, -da ]*

**ʿiyd-i aḍḥā-yı ser-i kūy:** *(Sevgilinin ) köyünün başındaki kurban bayramı.*

Mihr-i ruḫşār u meh-i rūyına ḳurbān olayum
ʿ**Iyd-i aḍḥā-yı ser-i kūyına** ḳurbān olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 22). [ʿiyd-i aḍḥā-yı ser-i kūy, --ı, --n-, --a ]*

**ʿiyd-i ʿaşḳında:** *Aşk bayramı.*

ʿ**Iyd-i** ʿ**aşḳında** dil ü cān-ı Simāʿīl gibi
Ola ervāḥ-ı muḳaddes dil ü cān ile gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 175). [ʿiyd-i ʿaşḳında, -ın, -da ]*

**ʿiyş:** *Ar. yaşama.*

ʿ**İyş** ü ʿişretde şād u ḫurrem iken
Bezm-i ʿālemde böyle bī-ġam iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 63). [ʿiyş, ]*

**ʿiyş:** *Eğlence.*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya ṣal ferdā ġamın
ʿ**Iyş** u dem ile lā-teḫaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 18). [ʿiyş, ]*

Bezm-ı çemende ṣoḥbete yārar ʿ**ıyş** u ʿişrete
Bir cām-ı cemdür her ḫaẕef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 15). [ʿıyş, ]*

**izāle:** *Giderme, yok etme, ortadan kaldırma.*

ʿAks-i ḥüsnüñ girye māḥv itmez derūn-ı sīneden
Şüst ü şū ḳılmaz **izāle** ṣūreti āyīneden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 2). [izāle, ]*

Devā-yı şerbet ü maʿcūnla o merḥūmuñ
**İzāle** olmadı feryād u ḥayf tāb u tebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 14). [izāle, ]*

**izār:** *Bele bağlanıp bedenin aşağı tarafını örten şey, erkekler için iki parçadan oluşan ihramın alt kısmı, peştemal.*

**Īẕārın** eylese şerm-i neẕāre ḫūy-kerde
Olur ḥayā gül-i pür-jāle gülsitānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 9). [īẕārın, -ı, -n ]*

ʿ**izār:** *Yanak.*

O zülf ü ḫāl o ʿ**iẕār** üzre gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı dile dām ü çīne deryāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 5). [ʿiẕār, ]*

ʿ**izār:** *Yüz, yanak.*

Gīsū-yı ʿānberīni döküldi ʿ**iẕārına**
Çetr-i cemālin eyledi müşgīn ṭınāb-dār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 7). [ʿiẕārına, -ı, -n, -a ]*

ʿ**izār:** *Yanak.*

İdüp ḥicāb o dü-rūḫdan ʿ**iẕārına** her gül
Hezār şerm ile bir al dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 9). [ʿiẕārına, -ı, -n, -a ]*

ʿ**izār:** *Yanak (Kırmızı yanak bağlamında)*

Serv o ḳadd lāle o ḫad ġonce o leb gül o ʿ**iẕār**
Baġ-ı ḥüsn içre o ḫaṭ sebze-i bigāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 11). [ʿiẕār, ]*

ʿ**izār:** *Yanak, yüz.*

Mey içme ġayr ile itme ʿ**iẕāruñı** gül-reng
Ṣaḳın olur rūḫuña perde-i ḥicāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 7). [ʿiẕāruñı, -uñı ]*

ʿ**izār:** *Sevgilinin yanağı.*

İhāta itdi ʿ**iẕārın** o ḫaṭṭ-ı ʿanber-fām
Ṭavāf-ı Kaʿbe iden maġribī sipāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 5). [ʿiẕārın, -ı, -ñ ]*

ʿ**izār-ı pāk:** *Saf temiz yanak.*

Ḥasret-keş iken firāḳla dīde-i cān
ʿArż itdi yine ʿ**iẕār-ı pākin** cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 2). [ʿiẕār-ı pāk, ]*

ʿ**izār-ı pākin:** *Temiz saf yanak.*

ʿArż itdi yine ʿ**iẕār-ı pākin** cānan
ʿAks eyleyeli cemāli ʿayniyle Naẓīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 227). [ʿiẕār-ı pākin, -in ]*

**izhār:** *Açığa çıkarma, gösterme.*

Hāl-i müşgīni miyān-ı ebrūvān-ı yārde
Ṣanʿat **iẓḫār** itdi hindūdur iki şemşīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 16). [iẓḫār, ]*

Ṣunʿını **iẓḫār** idüp eżdāde virdi imtizāc
İtdiler āmīzeş ab ü āteş ü bād ü türāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 3). [iẓḫār, ]*

Berḳ-ı cān-teʾs̱īr-i derd-i ʿaşḳı sārī olmasa
Sūz-ı dil **iẓẖār** idüp yanmaz yaḳılmazdı çenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 54). [iẓẖār, ]*

**iẓhār-ı ʿacz itse:** *Acizlik göstermek.*

Hıred hemvāre vaṣf-ı cevher-i z̤āt u ṣıfātında
Nola **iẓẖār-ı ʿacz itse** taṣavvurdan müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 18). [iẓẖār-ı ʿacz itse, -se ]*

**iẓhār-ı burẖān-ı feżāʾil:** *Faziletlerin isbatını açığa vurmak.*

Eylese **iẓhār-ı burẖān-ı feżāʾil** şermden
Levḥ-i ʿünvān-ı efāżıl ḥüccet-i tezvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 47). [iẓhār-ı burẖān-ı feżāʾil, ]*

**iẓhār-ı bürūdet:** *Soğukluğu açığa çıkarmak.*

İtdi **iẓẖār-ı bürūdet** tündbād-ı zemherīr
Cebhe-i ebr-i maṭīr olsa ʿaceb mi çīn çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 27). [iẓẖār-ı bürūdet, ]*

**iẓhār-ı ḳudret:** *Allah'ın kudretini meydana çıkarma.*

ʿĀlem-i hejdeh-hezār oldı dü ḥarf ile bedīd
Eyleyüp **iẓhār-ı ḳudret** ol ḥaḳīm-i bī-raṣād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 12). [iẓhār-ı ḳudret, ]*

**iẓhār-ı tebessüm:** *Gülüşünde apaçık ortada olan.*

**İẓẖār-ı tebessümde** düşnām-ı ẖafī
Maẓlum-nümā vü bī-amānsın ẓālim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 118, Mısra 3). [iẓẖār-ı tebessüm, -de ]*

**ʿizz:** *Değer, kıymet.*

Hezār ʿ**izz** ü şeref bulsa pestdür ḳaderi
ʿUlüvv-i cāh ile bir nāḳıs olmadıḳça asıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 47). [ʿizz, ]*

ʿİzz ü celāle ber-devām ʿömr ü kemāli müstedām
Devlet saʿadet hem licām iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 27). [ʿizz, ]*

**ʿizz:** *Saygınlık.*

Bezm-i iḳbālinde iclāl ü saʿādet hem-nişīn
Meclis-i ḳadrinde ʿ**izz** ü şān nedīm-i ẖayr-ẖvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 40). [ʿizz, ]*

**ʿizzet:** *Büyüklük, yücelik ve ululuk.*

Aṭlas-ı gerdūn olup ferş-i semend-i kevkebi
Ṭaḳdı ẖalẖal-ı hilāli sāḳına ʿ**izzetle** māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 18). [ʿizzetle, -le ]*

Ḳadr ü ʿ**izzetde** kirām u enbiyānuñ ekseri
Gāh- u rifʿatde kibār-ı mürselīnüñ ekberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 143). [ʿizzetde, -de ]*

Nāmını gūş eyleyen ʿ**izzetle** ber-pā olmasa
Aña çūb-ı ẓillet ü idbār ile taʿzīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 37). [ʿizzetle, -le ]*

Ḥāḳden refʿ eyleyüp ḳadrüm bülend itseñ nola
ʿ**İzzetüm** olduḳça efzūn düşmenüm taḥḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 74). [ʿizzetüm, -üm ]*

**ʿizzet:** *Değer, kıymet; yücelik, ululuk.*

ʿİzzet ü iḳbāl ile bulduḳca ḳadr ü ihtiram
Hāṣid-i cāhı ola çāhī-i idbār u ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 33). [ʿizzet, ]*

ʿ**izzet:** *Değer,kıymet;yücelik,ululuk .*

Hemīşe tā ki seferden gelüp şeh-i Ġāzī
Serīr-i devlet ʿ**izzetde** cilve-güsterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 204). [ʿizzetde, -de ]*

Yā Rab dü-ciḫānda ʿ**izzetüñ** ḥaḳkı içün
Hvār itme Naẓīmi luṭf idüp eyle ʿazīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 3). [ʿizzetüñ, -üñ ]*

ʿ**izzet:** *Hürmet, saygı, ikram.*

Yeksān naẓār it mertebe-i evc ü ḥażīże
Ne ʿ**izzet** ṣād ne ẕilletle ile ḥazīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 6). [ʿizzet, ]*

Çeker mi ṣıḳlet-i ḫalḳ-ı ciḫānı ʿ**izzet** içun
Düşer mi ʿarif ola kāʾināte herze-vekīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 21). [ʿizzet, ]*

Āsitān-ı ḳadrine rūmāl içün bir birini
Devlet ü ʿ**izzet** teʿāḳub eyleyüp eyler hücūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 8). [ʿizzet, ]*

**izzet:** *Hürmet, saygı, ikram..*

Taḳdire rabṭ-ı ḳalb iden āzāde-hāṭırı
**İzzet** ne ṣād-kām ne ẓillet melūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 14). [izzet, ]*

**İzzet** hemīşe sofra-i iclāline ṭufeyl
Devlet hemīşe meclis-i iḳbāline nedīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 5). [izzet, ]*

ʿ**izzet-ḳarīn:** *Değer , kıymet yakını.*

Yazdılar ʿünvānını ʿ**izzet-ḳarīn** devlet-rehīn
Ḥāṣe-li'llāh dāḫil-i dāru'l-emān-ı ḥıfẓına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 91). [ʿizzet-ḳarīn, ]*

**ı**

**ʿıḳd-ı perīn:** *Kanat gerdanlık.*

Gevher-i āvīze-i gehvāresi **ʿıkd-ı perin**
Mehd-cünbān Müşterī Zühre kenīz-i
ḫidmeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 3). [ʿıkd-ı perin, ]*

**ʿıḳd-ı perīn:** *Kanadının gerdanlığı.*

Bülend-i ṭārem-i cāhında ḫūşe **ʿıḳd-ı perīn**
Hilāl bāġ-ı celālinde sīmden bir pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 99). [ʿıḳd-ı perīn, ]*

**ʿıḳd-ı süreyyā:** *Süreyyanın gerdanlığı.*

Mehdi hilāl āvīzesi **ʿıḳd-ı Şüreyyādur**
anuñ
Gehvāre cünbānı kamer bālīni ḫurşīd-i
münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 13). [ʿıḳd-ı şüreyyā, -dur ]*

**ınaçîn:** *Uzak ülke.*

Ġarīk-ı ʿaşḳ **ınaçîn** -i cebīn-i nāzı ḫubānuñ
Nuḫustīn mevce-i deryā-yı
istiġnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 9). [ınaçîn, ]*

**ʿırk-ı ʿadū:** *Düşman ırkı.*

Tīġ-ı veġā çekildi **ʿırk-ı ʿadū** kesildi
Ḥūrşīd-veş dikildi rāyāt-ı zer-nişānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 113). [ʿırk-ı ʿadū, ]*

**ʿırk-ı ʿadū:** *Düşman ırkı.*

Tīġ-ı veġā çekildi **ʿırk-ı ʿadū** kesildi
Ḥūrşīd-veş dikildi rāyāt-ı zer-nişānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 113). [ʿırk-ı ʿadū, ]*

**ʿırḳ-ı düşmen:** *Düşman ırkı.*

Virdi ʿadūya şiven ḳaṭʿ oldı **ʿırḳ-ı düşmen**
Tīġ-i sitīz olaldan vābeste-i miyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 83). [ʿırḳ-ı düşmen, ]*

**ʿırż:** *Şan ve şeref, namus, iffet.*

Muḍḥik olsañ ḳadruñi pāmāl ider **ʿırżuñ**
gibi
Muḍḥiküñ ṣaff-ı niʿāl olur maḳām-ı ber-
teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 47). [ʿırżuñ, -uñ ]*

**ışġā:** *Kulak vermek, dinlemek.*

Ṣaʿir-i siḥr-i beyānum diye davʿā itsem
Kimse daʿvāmı benüm eylemez **ışġā** illā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 80). [ışġā, ]*

**ıslāh-ı beyn:** *Beyni iyileştirmek.*

Ṣalāḥ-ı ṣulḥ ile **ıslāh-ı beyn** idüp oldı
Ṭaraf ṭaraf yine ilçiler armaġan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 77). [ıslāh-ı beyn, -üp ]*

**ʿıṭr-ı dimāġ-ı her:** *Her şuurun güzel kokusu.*

Ey nesīm-i dergehüñ **ʿıṭr-ı dimāġ-ı her**
diyār
Hāk-i kūyuñ nefḫa-rīz-i nāfe-i müşg-i
Tatār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 151). [ʿıṭr-ı dimāġ-ı her, ]*

**ʿıyān:** *Açık, aşikare, zahir, belli.*

Riyāż-ı vaṣf-ı cemīlüñde bülbül-i nuṭḳum
Bu şiʿri itdi beyān şu gibi **ʿıyān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 106). [ʿıyān, ]*

Gün doġdı ḳıyās ider gören maġribden
Olsa ḫam-ı ṭurreden o rūḫsar ʿ**ıyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 4). [ʿıyān, ]*

**ʿıyān:** *Açık, belli şekilde, aşikâr.*

Olup şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı Sulṭān Muṣṭafā ḫālā
Ciḫāna midḥat-i ẕātın beyān eyler ʿ**ıyān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 24). [ʿıyān, ]*

**ʿıyān:** *Açık, aşikâr, gözle görülür, belli.*

Ṣıġmaz derūn-ı ḥavṣalaya sırr-ı derd-i ʿaşḳ
Olmaz bilürsen ey dil-i şeydā ʿ**ıyān** nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 4). [ʿıyān, ]*

Berḳ-ı cemāli nūr-ı nigāhı yaḳar baña
Ḥūrşīde gālib olduġı günden ʿ**ıyān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 90). [ʿıyān, ]*

**ʿıyān ʿıyān:** *Açık açık.*

Yārüñ ḫayāli dīdede sevdāsı dildedür
Lā-büd olur ʿ**ıyān** ʿ**ıyān** u niḫān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 8). [ʿıyān ʿıyān, ]*

**ʿıyd-i aḍḥā:** *Kurban bayramı.*

Ṣāʾim-i rūze-i dīdārı dil ü cān-ı ümem
Gīsūvānı şeb-i Ḳadr ü rūḫı ʿ**ıyd-i aḍḥā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 120). [ʿıyd-i aḍḥā, ]*

**ʿıyd-i ḫuceste:** *Hayırlı uğurlu bayram günü.*

Bulur bir gün güşāyiş kār-ı beste
Olur eyyām-ı ġam ʿ**ıyd-i ḫuceste** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 10). [ʿıyd-i ḫuceste, ]*

**ıżṭırāb:** *Acı, elem, azap, sıkıntı.*

Görme revā Naẓīm-i şenā-kāruñum henüz
Cismümde pīç ü tāb ola cānumda **ıżṭırāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 34). [ıżṭırāb, ]*

**ıżṭırār:** *Çâresiz kalma, çâresizlik, mecbûriyet.*

Ravża-i ümmīdüñ olsun pergel-i maḳṣūd ile
Baġ-ı ḥırmān itmesün lāle-sitānı **ıżṭırār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 148). [ıżṭırār, ]*

**jāj-hāy:** *Anlamsızca söylenip alay etmek.*

Deylā-yı midḥati beni dīvāne eyledi
Oldum kemāl-i ʿacz ü ḳuṣūr ile **jāj-hāy** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 10). [jāj-hāy, ]*

**jāledār:** *Üzerine çiğ düşmüş gülün ılık rüzgarı.*

Gül-i rūyı olup ḫūy-gerde yārün **jāledār** olmış
Leb-i rengīni tāb-ı bādeden tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 1). [jāledār, ]*

Gül-i ṣād berg **jāledār** ise de
Cām-ı lebrīz-i pür-ḥabāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 15). [jāledār, ]*

**jende-be-dûşân-ı tekye-ı ʿaşḳuñ:** *Aşkın takke ve ceket yırtan düşmanı.*

Naẓīm **jende-be-dûşân-ı tekye-ı ʿaşḳuñ**
Düḫān-ı āhı serinde siyeh ʿimâme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 13). [jende-be-dûşân-ı tekye-ı ʿaşḳuñ, --uñ ]*

**jeng:** *Pas, gönül aynasının kiri.*

Bī-kederdür kīneden olsa ʿaceb mi sīne ṣāf
**Jengden** ʿārī olınca gösterür āyīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 2). [jengden, -den ]*

**jeng-zidā:** *Pas gideren, parlatan.*

Ṣayḳal-ı feyż ile rūşenger-i ṭabʿ-ı ṣāfum
Dembedem āyine-i dilden olur **Jeng-zidā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 58). [jeng-zidā, ]*

**ḳabā:** *Açık , çıplak.*

Dembedem nāle-künān yalın ayaḳ başı **ḳabā**
Eylesün gülşen-i ḳūyuñda sürūr ü neġamāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 321). [ḳabā, ]*

**kabāḫat:** *Suç, kusur.*

Derdüñi yañsañ yine dirler **ḳabāḫat** sendedür
Dāġlar yaḳsa enāruñ kendüdendür aḫkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 41). [ḳabāḫat, ]*

**kabālan:** *Kabalanmıştır.*

Cāmesinden görinür sīne-i ṣāfı gūyā
O peri nūr-ı leṭāfetle **ḳabālanmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 10). [ḳabālanmışdur, --lan, --mış, --dur ]*

**kabā-yı bī-bahā:** *Bahasız, Çok değerli elbise.*

Hem ḳāmet-i ʿirfānına dāniş **ḳabā-yı bī-bahā**
Hem ḫalvet-i taḳvāsına zühd ü veraʿ seccādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 7). [ḳabā-yı bī-bahā, ]*

**kabā-yı ḥüsni:** *Güzellik elbisesi.*

Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
**Ḳabā-yı ḥüsni** tār u püd-ı nāz ile ṭoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 8). [ḳabā-yı ḥüsni, ]*

**kabā-yı ḥüsni tār:** *Güzellik ve zarafet kaftanı.*

Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
**Ḳabā-yı ḥüsni tār** u püd-ı nāz ile ṭoḳınmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 8). [ḳabā-yı ḥüsni tār, ]*

**kabā-yı nāz:** *Naz elbisesi.*

**Ḳabā-yı nāz** münāsib o dilsitān üzre
Ki naz ḥüsn-i digerdür o ḥüsn ü ān üzre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 107). [ḳabā-yı nāz, ]*

**ḳabā-yı sebz-i eşcārı:** *Ağaçların yeşil kaftanı.*

Pençe-i Behmen **ḳabā-yı sebz-i eşcārı** yine
Pāre pāre itdi ne dāmen ḳodı ne āstīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 37). [ḳabā-yı sebz-i eşcārı, ]*

**ḳabā-yı zerkeşi:** *Altın işlemeli elbise.*

Hūb-sīret eylemez ārāyiş-i ṣūret ḳābul
Ḥüsn ile zīver bulan neyler **ḳabā-yı zerkeşi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 6). [ḳabā-yı zerkeşi, -i ]*

**ḳābe:** *Bütün müslümanların kıblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah.*

**Ḳābe** ḳavseyn- erīke seh-i ṣāḥib-miʿrāc
Li-maʿallāh-ḥarem ḫüsrev-i levlāk-ḥarīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 11). [ḳābe, ]*

Ṭuġra-yi dü-ebrūvānı **Ḳābe** ḳavseyn
Menşur-ı nübüvveti ve mā erselnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 3). [ḳābe, ]*

**ḳābe ḳavseyn:** *"Araları iki yay ucu kadar veya daha az kaldı", Necm suresi, 9. ayet.*

**Ḳābe ḳavseyn** mi ol maẓḫār-ı ev ednānuñ
Sūre-i nūn undur ya o ḳalem gibi ḳaşı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 5). [ḳābe ḳavseyn, ]*

**ḳābe ḳavseyn:** *İki yay boyu. Hz. Muhammed'in Allah'a yaklaşması.*

Gülbün-i gülzār-ı mā-evha gül-i ṣümme denā
**Ḳābe ḳavseyn** ile ev ednā riyāż ında biri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 114). [ḳābe ḳavseyn, ]*

**kābe ḳavseyne:** *"Araları iki yay ucu kadar veya daha az kaldı", Necm suresi, 9. ayet.*

İrdi āmāc-ı murāda tīr-i maḳṣūdı gelüp
**Ḳābe ḳavseyne** o şāḫ-ı li-maʿallāh bārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 42). [ḳābe ḳavseyne, -e ]*

**kaʿbe-i ʿaşḳuñ:** *Aşk, muhabbet Kabesi.*

Girer saʿy eyleyüp iḥrām-ı şevḳe
İdenler **Kaʿbe-i ʿaşḳuñ** ṣafāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 8). [kaʿbe-i ʿaşḳuñ, -uñ ]*

**kaʿbe-i cāh-ı celālinde:** *Azamet makamının Kabe'sinde.*

**Kaʿbe-i cāh-ı celālinde** o faḫr-i rüsülüñ
Muʿtekif cān-ı Simāʿīl ü dil-i İbrāḥīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 21). [kaʿbe-i cāh-ı celālinde, ]*

**kaʿbe-i cāh-ı celālinde:** *Yücelik makamının Kâbe'si.*

Devlet ü iḳbāl ider ihrām-ı ʿizzetle ṭavāf
**Kaʿbe-i cāh-ı celālinde** ne dem Tekbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 56). [kaʿbe-i cāh-ı celālinde, -in, -de ]*

**kaʿbe-i cān:** *Can Kabe.*

Saʿy ile varup o **kaʿbe-i cān** ḥaremin
Iḥrām-ı niyāzla ṭavāf eyleyelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 3). [kaʿbe-i cān, ]*

**kaʿbe-i cūd:** *Cömertlik Kabe'si.*

**Kaʿbe-i cūd** Ḥācī Han Selīm
Şeref-i dūde-i Bahādır Han *(Yahya Nazîm*

*Dîvânı, Kaside 28, Mısra 27). [kaʿbe-i cūd, ]*

**kaʿbe-i dergeh:** *Dergahın Kabe'si.*

**Kaʿbe-i dergehüñe** farṭ-ı ṣafādan geldüm
Saʿyüm iḥrām-ı ḥaḳīḳatde ṭavāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 3). [kaʿbe-i dergeh, -üñ, -e ]*

**kaʿbe-i dergehinüñ:** *Dergâhının Kâbesi.*

**Kaʿbe-i dergehinüñ** zāʾiri beyt-i maʿmūr
Ḥarem-i ravżasınuñ ʿākifi ʿarş-ı aʿlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 115). [kaʿbe-i dergehinüñ, -i, -nüñ ]*

**kaʿbe-i ebrār:** *Faziletli Ka'be.*

Dergehüñ **ḳaʿbe-i ebrār** u meṭāf-ı aḥrār
Ḳıble-i ḥācet ü miḥrāb-ı niyāz-ı ʿurefā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 301). [ḳaʿbe-i ebrār, ]*

**kaʿbe-i ehl-i niyāz:** *Dua ehlinin Kabe'si.*

Mihrāb-ı şefāʿatüñ yiter ḳıble bize
Ey dergeh-i luṭfı **kaʿbe-i ehl-i niyāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 4). [kaʿbe-i ehl-i niyāz, ]*

**kaʿbe-i esrār:** *Gizemli Kabe.*

Ẕāt-ı şerifi **Kaʿbe-i esrār** zāʾiri
Beytü'l-Ḥarem-i maʿrifetüñ merd-i ʿākifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 5). [kaʿbe-i esrār, ]*

**kaʿbe-i ḫüsne:** *Güzellik Kabe'sinin gizli ve mukaddes yeri.*

Nola miḥrāb-ı niyāz-ı dil ü cān olsa henüz
**Kaʿbe-i ḫüsne** kaşuñ ḳıble-nümādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 4). [kaʿbe-i ḫüsne, ]*

**kaʿbe-i kūyı:** *Sevgilinin bulunduğu Kabe.*

Saʿy idüp cān-ı dili cānı taḳdīm eyler
**Kaʿbe-i kūyı** ṭavāfında miṣāl-i recebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 20). [kaʿbe-i kūyı, -ı-ın, -da ]*

**kaʿbe-i kūy-ı yāre:** *Yarin köyünün Kabesine.*

Söylemek lāzım değil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
**Kaʿbe-i kūy-ı yāre** ṭālib idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 220). [kaʿbe-i kūy-ı yāre, -e ]*

**kaʿbe-i kūyında:** *Sevgilinin Kabe'ye benzeyen mahallesi, köyü.*

Saʿy idüp **Kaʿbe-i kūyında** maḳām eyledi dil
Zemzem-i laʿl-i leb-i yāri ṣafālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 3). [kaʿbe-i kūyında, -n, -da ]*

**kaʿbe-i kūyuñ ṭavāf:** *Mahallesinin kabesini tavaf etmek.*

Eylesem lebbeyk-gūyān **Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāf**
Beyt-i maʿmur-ı ḥarīm-i ravżaña itsem duḫūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 15). [kaʿbe-i kūyuñ ṭavāf, ]*

**kaʿbe-i mükerrem-i dil:** *Gönlün Yüce Kabe'si.*

Kucaḳlamış Ḥacerü'l-esved-i süveydāsın
Siyāh kisve ile **Kaʿbe-i Mükerrem-i dil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 18). [kaʿbe-i mükerrem-i dil, ]*

**kaʿbe-i ʿulyāsın:** *Yüce Kabe.*

Çeşm-i cāna ḳademüñ ḫāki nola kuḥl olsa
Zaʾir-i Beyt-i Hudā **Kaʿbe-i ʿulyāsın** sen

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 30). [kaʿbe-i ʿulyāsın, -s, -ın ]*

**kābe-kavseyn:** *Kab-ı Kavseyn, miraç mucizesinin en son ve en ileri safhasında, Hz. Muhammed'in rüyete mazhar olduğu manevî makamın ismidir. II Yakınlık.*

**Ḳābe-ḳavseyn** kemān ḳaşlarınuñ ḫamzedesi
Tīr-i müjgānınuñ āmāc-gehi ev ednā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 291). [ḳābe-ḳavseyn, ]*

**kābe-kavseyn:** *Kab-ı Kavseyn, miraç mucizesinin en son ve en ileri safhasında, Hz. Muhammed'in rüyete mazhar olduğu manevî makamın ismidir.*

**Ḳābe-ḳavseyne** gelüp menzil-i ḳurb oldı yiri
Kelīmāt itdi bilā-vāsıṭa bī-ḥarf ü ṣadā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 265). [ḳābe-ḳavseyne, ]*

**kabes:** *Ateş közü.*

Hurşīd **ḳābesdür** dil-i tāb-efgenimizden
Ḥayretdedür eñāk de mâhiyetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 11). [ḳābesdür, -dür ]*

**kabes:** *"Ateş parçası" anlamında Hz. Musâ peygamberin yolculuğu esnasında uzakta fark ettiği bir ışığı konu edinen âyet.*

Ey şems ü ḳamer tennūr-ı mihrinde **ḳābes**
Sīmurġ simāṭ-ı derd-i ʿaşḳında meges
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 1). [ḳābes, ]*

**kabih:** *Yakışıksız, ayıp.*

İki birāderüñ amma budur cevāb-ı ṣāḥiḥ
Harām-zādeye nisbet ḥelāl-zāde **ḳabīḥ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 4). [ḳabīḥ, ]*

**kābil:** *Gücü, kudreti yeten.*

Ki farḳı gün gibi rūşen birader olsa dahī
ʿAlī ile nice **ḳabīl** beraber ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 36). [ḳabīl, ]*

**kābil:** *Kabul eden, alan, alıcı.*

Gürūḫla ber-ālāy bü'l-füżūl ü nā-fehm
Ne güne hem-ser-i ehl-i kemāl olur O **ḳabīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 34). [ḳabīl, ]*

**kabr:** *Kabir, mezar.*

Ḥaḳ karındaşum Ḥüseynüñ **ḳabrini** pürnūr ide
Eyleyüp ārāmgāh-ı rūḥını ḫuld-i Berīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 1). [ḳabrini, -i, -ni ]*

**kabr:** *Kabir, mezar.*

Nūr-ı īman ile Ḳurʾān ide **ḳabrin** rūşen
Menzili cennet ola hem-demi ḥūr-ı cennet
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 3). [ḳabrin, -üñ ]*

**kabr:** *Mezar.*

Ḥācī Selīm Girāy vefāt eyledi dirīġ
Lebrīz-i nūr-ı raḥmet ide **ḳabrini** ilāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 2). [ḳabrini, -i, -n, -i ]*

**kabūl:** *Almaya razı olma, muvafakat, reddetmeme. (Maddiyat ve maneviyatta kullanılır: Hediyeyi kabul etti, Sözümü kabul etmedi, İçim kabul etmiyor) 2. İnşâ-yı tasarruf için icabdan sonra söylenilen sözdür ki akd bununla tamam olur. (kabûl*

*kelimesi münhasıran etmek maddesiyle kullanılır.).*

Noḳṭadur ammā **ḳabūl** itmez tecezzī ey ḥaḳim
Noḳṭa-i mevhūmeden yārüñ deḫānı ḫurdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 5). [ḳabūl, ]*

Tengdür ʿaşḳına mülk-i dü-ciḫān
Baḥr-ı ʿummān **ḳabūl** itmez zārf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 26). [ḳabūl, ]*

**ḳabūl:** *makbul olma, kabullük.*

Tīġ-ı elmās-ı hünerdür süḫan-ı pāk-ı Naẓīm
Ḥāsidüñ redd ü **ḳabūli** aña süḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 22). [ḳabūli, -i ]*

Bizi de ḳulluġına ʿafv idüp itmez mi **ḳabūl**
Eyleyen dergehine Yūsufı bāzāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 11). [ḳabūl, ]*

Hūb-sīret eylemez ārāyiş-i ṣūret **ḳābul**
Ḥüsn ile zīver bulan neyler ḳabā-yı zerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 5). [ḳābul, ]*

Teng-dil olma **ḳabūl** it nīk ü bed ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile memlū ḫum gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 1). [ḳabūl, ]*

Maẓḫār-ı redd ü **ḳabūli** olanuñ mertebesi
Birinüñ taḫt-ı şerādur birinüñ fevḳ-ı ʿalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 185). [ḳabūli, -i ]*

**Ḳabūl** itmezse ḥükm-i daʿvetin çevgān-ı ḳahrıyla
Ser-i düşmen miṣāl-i kūy-ı seyli ḫurde-i reddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 55). [ḳabūl, ]*

Hudāvendā **ḳabūl** eyle Naẓīmüñ tuḥfe-i naʿtin
Egerçi midḥatüñde nice divānlar mücelleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 73). [ḳabūl, ]*

**Ḳabūl** eyle temennāsın gedā-yı āsitānuñdur
Anı red eyleme şāḫum eġer nīk ü eġer beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 81). [ḳabūl, ]*

Günu güne ḥulle-bāf-ı kārgāh-ı feyżdür
Bikr-i endīşem **ḳabūl** itmez cihāz-ı musteʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 114). [ḳabūl, ]*

Vaṣf-ı ẕātuñda yiter bir noḳṭasın itseñ **ḳabūl**
Şāḫid-i güftāruma lā-büd ola ḫāl-i ʿiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 129). [ḳabūl, ]*

Zīver-i silki **ḳabūl** it güş-ı cāna ḳudsiyān
Eylesün medḥüñde bu dürr-i Naẓīmi gūş-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 173). [ḳabūl, ]*

Sāʾilüm eyle simāṭ-ı şefḳatüñden rīze-çīn
Yā resūla'llāh Naẓīm-i bī-kesi eyle **ḳabūl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 114). [ḳabūl, ]*

Şād-kām it devlet-i ḳurb-ı civaruñlā beni
Minnetüm daʾim budur eyle temennāmı **ḳabūl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 6). [ḳabūl, ]*

Ya resūla'llāh **ḳabūl** eyle Naẓīmüñ ḥācetin
Bir ġedā-yı dergehüñdür itme redd ile melūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 21). [ḳabūl, ]*

**Ḳabūl** eyle civar-ı ʿizzetünde çekmeyem ġurbet
Bilürsün kendi şehrümde ġarībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 3). [ḳabūl, ]*

Eylemez kūy-ı dil-i āvāresi rāḥat **ḳabūl**
Redd idüp çevgān-ı ḫışmı kim ki ser-

gerdān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 55). [ḳabūl, ]*

**ḳabūl:** *Reddetmeyip almak, kabul.*

Ḳaldı miyān-ı redd ü **ḳabūlüñde** fülk-i dil
Girdāba çekmeden anı bu cezr ü med yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 5). [ḳabūlüñde, -ü, -(n)de ]*

**ḳabūl:** *Bir şeye razı olma.*

Ol kim revāc-gāh-ı rıżāya düẖūl ider
Sud ü ziyān būd ü nebūdı **ḳabūl** ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 2). [ḳabūl, ]*

Redd itme ġarīb ü bī-kesüm eyle **ḳabūl**
Ey taẖṭgeh-i saʿādetüñ ṣulṭānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 3). [ḳabūl, ]*

**ḳabūl:** *Benimseme, kabullenme, uygun görme, kabul.*

Ḥaḳ sözi gūş idicek eyle **ḳabūl**
Ḳavlüme ḳāʾil iseñ ey dil eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 7). [ḳabūl, ]*

Yüz sürüp dergāhuña geldi **ḳabūl** it ḥācetin
Eyleme ḥırmān ile yā Rab Naẕīm-i zārı red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 45). [ḳabūl, ]*

Tā-be-key tekṣīr-i güftār eyledüñ ġass u ṣemīn Bir duʿā ḳıl kim **ḳabūl** ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [ḳabūl, ]*

Ṣıdḳ ile niyāz-nāmemüz irgürelüm
Ḥācetlerümüz **ḳabūl** olur mı görelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 2). [ḳabūl, ]*

**ḳabūl:** *Benimseme, kabullenme, uygun görme, kabul.*

İlāhī ḳażā eyle ḥācātumı
**Ḳabūle** kārīn it münācātumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 44, Mısra 2). [ḳabūle, -e ]*

**ḳabūl:** *Kabul et-: kabul etmek, almak.*

Bir bī-kes ü bir ġarībüñüm eyle **ḳabūl**
Ben bī-kesi ben ġarībüñi redd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 3). [ḳabūl, ]*

**ḳabūl eyle:** *Kabul etmek.*

Biñ var ise günāhum ʿafvuñ yiter penāhum
**Eyle ḳabūl** şāẖum bu tāze armağanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 160). [ḳabūl eyle, ]*

**ḳabūl itmem:** *Rıza göstermek.*

Vaṣf-ı ẕātuñda **ḳabūl itmem** libās-ı müsteʿar
Sādedür naẓmum velī medḥüñle istiḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 73). [ḳabūl itmem, -me, -m ]*

**ḳabūl-i ʿarż u ṭūl:** *Yeri ve göğü (eni boyu) kabul etmek.*

Ḥaşre dek ṭayy itmeye peyk-i ẖıred bir sāḥasın
Mülk-i vaṣfuñ yā Nebī itmez **ḳabūl-i ʿarż u ṭūl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 4). [ḳabūl-i ʿarż u ṭūl, ]*

**ḳabūl-i ʿazl:** *Ayrılmayı kabul etmek.*

Ezelden tā ebed cāhı **ḳabūl-i ʿazl** u naşb itmez
Risāletle nübüvvet kişveri añа müʿebbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 27). [ḳabūl-i ʿazl, ]*

**ḳabūl-i iştīrak:** *Birlikte olma kabulü.*

Dildārı şaḳınsa dīdeden dil ne ʿaceb
Zīrā ki **ḳabūl-i iştīrak** itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 4). [ḳabūl-i iştīrak, ]*

**ḳabūl-i tām:** *Onaylanan,uygun görünen.*

Geldi hengām-ı duʿa başla niyāza şıdḳ ile
Bir duʿā ḳıl kim **ḳabūl-i tām** ile tebşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 88). [ḳabūl-i tām, ]*

**ḳabża:** *Gücün, kudretin toplandığı yer.*

Belā siḥām-ı ḳażā sürʿatinde peykāndur
Ecel ḥüsām-ı ḳader **ḳabżasında** cevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 130). [ḳabżasında, -sında ]*

**kabża-i ʿazm:** *Azmin kabzası.*

**Kabża-i ʿazminde** nuṣret tīġıdur nūr-ı siyāh
Nīza-i rezminde perçem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 55). [kabża-i ʿazm, -in, -de ]*

**ḳabża-i ḳudretinde:** *Iktidar eli, avucu.*

Düşmeni Sām u Rüstem olsa olur
**Ḳabża-i ḳudretinde** ḳaddi kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 82). [ḳabża-i ḳudretinde, -in, -de ]*

**ḳabża-i ḳudretinde:** *Kudret eli. [tas.] Allah'ın yapıp etmesi, takdiri.*

Seyf-i meslūl-i Ḥaḳ ki ʿavn ü ẓafer
**Ḳabża-i ḳudretinde** ġamġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 90). [ḳabża-i ḳudretinde, -in, -de ]*

**kabża-i teshire:** *Sihirle büyülemek ,etkisi altına almak, avcunda tutmak.*

Pādişāḫ olsañ çekersiñ ʿālemüñ ġavġāsını
**Kabża-i teshire** de alsañ eğer baḥr ü beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 6). [kabża-i teshire, -e ]*

**ḳabża-i teshirine:** *Elindeki kılıcın kabzası.*

Eylemiş daʿvetinüñ **ḳabża-i teshirine** nām
Rūm u Hindū ʿAcemi Mışr ile Şām u Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 21). [ḳabża-i teshirine, -i, -n, -e ]*

**kaç:** *(Savaştan) kaçan.*

ʿAḳl ü şekībe yol görinür sū-be-sū **ḳaçan**
Sulṭān-ı ʿaşḳ şehr-i vücūda nüzūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 11). [ḳaçan, -an ]*

**kaç:** *"kaç" belgisiz sıfatı.*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir **kaç** gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [kaç, ]*

**kaç:** *"Kaç" soru sıfatı.*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir **kaç** gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [kaç, ]*

**kaçan:** *"Ne zaman, her ne vakit" anlamında soru zarfı.*

Seng-i ḫārādan geçer peykān-ı teʾsīri **ḳaçan**
Ḳaddi maẓlūmun kemān āh-ı derunı tīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 9). [ḳaçan, ]*

**ḳad:** *Boy, endam, kamet.*

Dükenmeye **ḳadinüñ** vaṣfı tā ḳıyāmete dek
Bir āyetinden eġer söylesem nihāyete dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 1). [ḳadinüñ, -i, -nüñ ]*

**ḳad:** *Çok.*

Alur āġūşına **ḳad** dil-rübāsın
Çeken ol naḫl-i bālānuñ belāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 1). [ḳad, ]*

**ḳadar:** *"Aşağı yukarı, yaklaşık" anlamında bir niceliğin miktarını tahmini olarak bildiren edat.*

Biñ Pāre olsa ẕerre degül ol deḫān **ḳadar**
Yanında cüzʾ-i lā-yetecezzī ciḫān **ḳadar**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 1). [ḳadar, ]*

Biñ Pāre olsa ẕerre degül ol deḫān **ḳadar**
Yanında cüzʾ-i lā-yetecezzī ciḫān **ḳadar**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 2). [ḳadar, ]*

Ol mū-miyānı fikr-i der-āġūş ile henüz
Ḳaldı dil-i żaʿīf o mū-miyān **ḳadar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 4). [ḳadar, ]*

Anı da pāy-ı yāre iderdi niṯār dil
Bir armaġan olaydı daḫi bāri cān **ḳadar**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 6). [ḳadar, ]*

ʿUşşāka ḥüsni deñli ider cevri dilberān
Elbette bāde keyfi **ḳadar** derd-i ser virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 14). [ḳadar, ]*

Boyandı ḫūn-ı dü-çeşmümle ol **ḳadar** destüm
Ki bulsa pençe-i mercān ile ṭutar pençe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 7). [ḳadar, ]*

Saña iḳrār ideli cürmümi inkār idemem
Ne **ḳadar** mücrim isem ol **ḳadar** iḥsān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 12). [ḳadar, ]*

Ḳurş-ı ḫurşīde nigāh eylemedi ẕerre **ḳadar**
İtdi ol ḍayf-ı Hudā anı Mesīḥe iʿṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 249). [ḳadar, ]*

Aña imdād-res olmazsañ eġer vā-ḥayfā
Keremüñden dü-ciḫānda ne **ḳadar** müẕnib ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 314). [ḳadar, ]*

Seni o deñlü ider pāymāl-i kibr ü ġurūr
Sen eyleseñ ne **ḳadar** kendü nefsüñi teẕlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 26). [ḳadar, ]*

Üstüḫān her ne **kadar** olsa gülū-gīr ü remīm
Devr-i ḥıfẓında ser-i mūyı daḫi olmaya ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 65). [kadar, ]*

Bu **ḳadar** kevkebe-i rifʿat-i cāh ile Zuḫāl
Ḳulle-i mihrinüñ ednā Ḥabeşi bir ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 37). [ḳadar, ]*

Beẕl-i cūd itseñ gedā-yı kāse-ber-kef ol **ḳadar**
Kim vefā itmez virirseñ kīse-i sīm ü zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 19). [ḳadar, ]*

Ne **ḳadar** rind olur ol cādū-fen
Gördügüni geçürmede yaḳadan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 11). [ḳadar, ]*

Bulduḳça temām naḳd-i ʿömrüm noḳṣan
Dilde o **ḳadar** żiyāde meyl-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 2). [ḳadar, ]*

Bārīk o **ḳadar** miyānı kim vāsiʿdür
Aña kemer olsa ḫalḳa-i mīm miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 3). [ḳadar, ]*

Bī-rāḥm o **ḳadar** harâmî-i ġamzesi kim
Ḳan dökmek ile yanında bir ʿafv-ı günāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 3). [ḳadar, ]*

Ol **ḳadar** bulmış metānet kim zamān-ı ḥaşre dek
Ṣarṣar-ı āsībden bir ṭāḳına gelmez ḫalel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 3). [ḳadar, ]*

**ḳadar:** *"Dek" anlamında edat.*

Ṣaḥbā-yı ʿaşḳ ḥavṣalaya ṣıġmasa nola
Ednā ḥababı kāse-i nüh-āsmān **ḳadar**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 10). [ḳadar, ]*

O **ḳadar** bezm-i meye oldı göñül bīgāne
Gözine gelse olur neşve-i mül bīgāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 1). [ḳadar, ]*

Bu **ḳadar** ḥüsn-i ʿibāretle hünermendāne
Eyleyüp ʿarṣa-i pehnā-yı maʿānīde ṣalā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 77). [ḳadar, ]*

**ḳadar:** *"Derece" bildiren miktar zarfı.*

Būs ü kenār-ı dilbere bezm-i viṣālde
Olmaz vesile cām-ı mey erġuvān **ḳadar**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 8). [ḳadar, ]*

Eyler şikeste penceñi bu Nîrem-i fenā
Ṣad el-ḥaẕer ki olmayasın Ḳahramān **ḳadar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 12). [ḳadar, ]*

Ser sūzen-i Mesīḥ ile olmaz rüfū-peẕīr
Bir yāre var mı zaḫm-ı sinān zebān **ḳadar**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 14). [ḳadar, ]*

**ḳadar:** *"gibi" anlamında bir edat.*

Aña siper rıża ile teslīmdür hemān
Bir tīr-i cān-sitān ki ḳażādur kemān **ḳadar**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 16). [ḳadar, ]*

**kadar:** *"Derecesinde, ölçüsünde, gibi" anlamlarına gelen edat II Gibi.*

Çoḳ māh-pāre mihrine duş oldum ey Naẓīm
Bilmem felekde ol meh-i nev nā-mihribān **ḳadar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 18). [ḳadar, ]*

**kadar:** *"Derecesinde, ölçüsünde, gibi" anlamlarına gelen edat.*

Ḥükm-i sermā ol **ḳadar** eşyāya teʾsīr itdi kim
Oldı efsürde ṣadefde ḳaṭre-i dürr-i semīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 35). [ḳadar, ]*

**kadar:** *"Aşağı yukarı, yaklaşık" anlamında bir niceliğin miktarını tahmini olarak bildiren edat.*

Dūr-bīn-i ḳalemüm ṣāf-nümādur o **ḳadar**
Ki görür cāy-ı muādın naẓār itse aʿmā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 25). [ḳadar, ]*

Keşret-i berf ol **ḳadar** kim yolda eylerdi ḫaẓa
Çıḳsa ṣaḥrāya künāmından eger āhū-yı Çīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 21). [ḳadar, ]*

Deheni çeşmesār-ı ʿālem-i ġayb
Mū miyānında ḳıl **ḳadar** yoḳ ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 98). [ḳadar, ]*

**kadd:** *Boy.*

Hamīde **ḳadd** ile güş eyleyüp meclisde feryādum
Büküldi ḳāmet-i çeng ü dil-i neyden fiġān

ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 11). [ḳadd, ]*

**Ḳaddini** bükse miḥnet-i devrān
Bir ḥişārı penāh ider ol ān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 7). [ḳaddini, -i, -n, -i ]*

**ḳadd:** *Boy, kamet, endam.*

Rūy-ı zībāñı görenler ol ser-āmed **ḳaddile**
Şandılar bir cevheri muṣḥaf livā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 5). [ḳaddile, -ile ]*

Serv o **ḳadd** lāle o ḫad ġonce o leb gül o ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre o ḫaṭ sebze-i bigāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 11). [ḳadd, ]*

**ḳadd:** *Boy*

Reftāre gelse nāz ile ʿālem ḫārāb olur
Yārüñ sipāh-ı fitnede **ḳaddi** ʿalem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 4). [ḳaddi, -i ]*

**ḳadd:** *Boy.*

Ḳays-veş zülfiyle ḥālin fikr iden āvārenüñ
Cismi ʿüryān **ḳaddi** çevgān gūy-ı ser ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 6). [ḳaddi, -i ]*

Pīrānuñ olsa **ḳaddi** nola ża ʿf ile dü-tā
Bir ḫāne-peste kim ola mā ʾil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 7). [ḳaddi, -i ]*

Olmazdı **ḳaddi** olmasa serv-i çemen çemān
Reftārını görince olur tā Revān revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 1). [ḳaddi, -i ]*

Mānend-i Rüstem-i Zāl ḳıldı ʿadūyı pāmāl
**Ḳaddin** ḫam itdi kūpāl ḥūrd oldı üstüḫvan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 76). [ḳaddin, -üñ ]*

Levḥ-i cemal-i behcete ebrūları ḳalem
Ey serv **ḳaddi** gibi olan ḥüsn ile ʿalem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [ḳaddi, -i ]*

**ḳadd:** *Boy.*

Lebrīz dīde nemle **ḳaddüm** dü-tā elemle
İtdi ʿubur ġamla eyyām-ı ʿünfüvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 153). [ḳaddüm, --üm ]*

**ḳaddi:** *Boy.*

Büyütdüm bāġ-ı sīnemde olup dāmen-keşān serkeş
Bülend olduḳça **ḳaddi** oldı ol serv-i revān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 2). [ḳaddi, ]*

Bulup **ḳaddi** kemālin serv-i bāġ-ı iʿtidāl olmış
ṭıfl-ı nāz-perver bir ser-āmed nev-civān olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 5). [ḳaddi, ]*

Seng-i ḫārādan geçer peykān-ı teʾsīri ḳaçan
**Ḳaddi** maẓlūmun kemān āh-ı derunı tīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 10). [ḳaddi, ]*

**Ḳaddi** serv-i cinān-ı ḥüsn ü bahā
Saʿidi şāḫ-ı Sidre vü Ṭūbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 111). [ḳaddi, ]*

**Ḳaddi** gülbün lebi gül-ġonce-i ḫandān-ı besīm
Görüp ol ʿārıż-ı rāḫşān-ı dil-efrūzı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 39). [ḳaddi, ]*

**kadd-i bālā-yı ser-keşān:** *Uzun boylu, dik başlı(sevgili).*

O şehüñ pīşgāh-ı emrinde
**Ḳadd-i bālā-yı ser-keşān** ḫamdur *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 46). [ḳadd-i bālā-yı, -y, -ı ]*

**ḳadd-i bülendi:** *Alımlı uzun boy.*

Hoş geçmezidi sāye-i luṭfuñda olmasa
**Ḳadd-i bülendi** ʿarʿar-ı bustān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 34). [ḳadd-i bülendi, -i ]*

**ḳadd-i bütān:** *Güzellerin boyu.*

Cām-ı billūrı nūr-dih-i çeşm-i ʿāşıḳān
Her bir sütūnı **ḳadd-i bütān** gibi müstaḳim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 18). [ḳadd-i bütān, ]*

**ḳaddi kemān:** *Keman boylu sevgili.*

Düşmeni Sām u Rüstem olsa olur
Ḳabża-i ḳudretinde **ḳaddi kemān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 82). [ḳaddi kemān, ]*

**ḳadd-ı ḳıyam:** *Ayakta durma boyu.*

Reftāre gelse cilve-i nāz ile ʿāşıḳuñ
Evvel ḳademde ʿaḳlın o **ḳadd-ı ḳıyam** alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 8). [ḳadd-ı ḳıyam, -ur ]*

**ḳadd-i ṭūbā-ḳıyām:** *Tuba gibi dimdik boylu.*

Ḳadd-i Ṭūbā-ḳıyām u Sidre-ḫıram
Ey cinān-ı cemāle ḥūr-ı sirişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 233). [ḳadd-i ṭūbā-ḳıyām, ]*

**ḳadeḥ:** *Kadeh.*

Mükerrer cām-ı mey ṣākī miyāh-ı bezm-i ṣahbāda
Bir iki dāneli zerrīn **ḳadeḥdür** devr-i mīnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 28, Mısra 2). [ḳadeḥdür, -dür ]*

**ḳadeḥ:** *Bardak, küçük bardak, içki bardağı.*

Ṣabā ṣākī sebū ġonce müretteb meclis-i gülşen
Yine her gül birer zerrīn **ḳadeḥle** ʿāşīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 16). [ḳadeḥle, -le ]*

Laʿli mest itdi beni rūḥsārı ḥayrān eyledi
Bir **ḳadeḥle** ʿaḳlı medḥuş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 4). [ḳadeḥle, -le ]*

Elden ḳoma ʿaṣāya düşince bu bāġda
Zerrīn **ḳadeḥle** nergis ü gül gibi sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 12). [ḳadeḥle, -le ]*

**ḳadeḥ:** *İçki içmeye yarayan ayaklı bardak.*

Müdām gül gibi zerrīn **ḳadeḥle** ʿişret ider derd-nūş ki destinde bir sifāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 3). [ḳadeḥle, -le ]*

**ḳadeḥ:** *İçki bardağı.*

Hayr eyle demdür yād ola her bir **ḳadeḥde** şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 11). [ḳadeḥde, -de ]*

**ḳadeḥ:** *(Ar.) İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam, piyâle.*

Gerdūn yiter cevr eylesün sākī **ḳadeḥ** devr eylesün
Olmış sifāl ü yā necef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 13). [ḳadeḥ, ]*

Gözine gelse nola ḫūn-ı dile ḳandurdum
Bir **ḳadeḥ** meyle o āhū-nigehi şīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 16). [ḳadeḥ, ]*

Şundı bir zerrīn **ḳadeḥ** bezm-i çemende gül güle
Her **ḳadeḥ** bir neşve-i ġaybiyye virdi bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 1). [ḳadeḥ, ]*

Şundı bir zerrīn **ḳadeḥ** bezm-i çemende gül güle
Her **ḳadeḥ** bir neşve-i ġaybiyye virdi bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 2). [ḳadeḥ, ]*

Gülşen-ābād-ı ṭarabdur bezm-i ʿişret sāḳiyā
Gül **ḳadeḥ** ġonce sebū-yı bāde bülbül bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 4). [ḳadeḥ, ]*

**ḳadeḥ -i nāṭıḳası:** *Düzgün ve iyi konuşma yeteneğimin kadehi.*

Mey-i ilhāmla memlū **ḳadeḥ -i nāṭıḳası**
Mest olup rāzını ṭabʿum nola itse ifşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 71). [ḳadeḥ -i nāṭıḳası, -sı ]*

**ḳadeḥde:** *Büyük kâse, üskûre*

Her **ḳadeḥde** būs-ı laʿliyle olup şīrīn-meẕāḳ
Cām-ı vaṣl-ı dilberi nūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 5). [ḳadeḥde, ]*

**ḳadeḥ-i ābgīne:** *Saydam renkli kadeh.*

Gören muḥît-i sirişkümde çarḫ-ı mīnāyı
Ḳıyās ider **ḳadeḥ-i ābgīne** deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 12). [ḳadeḥ-i ābgīne, -e ]*

**ḳadeḥ-i ʿişretimizde:** *İçki meclisindeki kadehimizde.*

Ḳalmış naẓār-ı ḥasret ile dīde-i Cemdür
Seyr eyle ḥabābı **ḳadeḥ-i ʿişretimizde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 10). [ḳadeḥ-i ʿişretimizde, --imiz, --de ]*

**ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ:** *Mutluluk kadehini içmek.*

Gah māḫmūr-ı keder gāh **ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ**
Bezm-i ʿālemde degüldür kişi bir ḥāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 9). [ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ, ]*

**ḳadem:** *Adım.*

Rıżā-cūyān-ı emri dembedem maḳbūl-i müsteşnā
Feżā-pūyān-ı nehyi her **ḳadem** merdūd ü mürteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 36). [ḳadem, ]*

Edhem-i tevfīḳ kim māhmil-keş-i tedbīr olur
Her **ḳademde** hem-rikāb-ı Eşheb-i taḳdir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 2). [ḳademde, -de ]*

Varurdı maġribe maşrıkdan evvelīn **ḳademe**
Şitāb ü sürʿatini olsañ imtiḥān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 87). [ḳademe, -e ]*

Yiridür başma dīdeme **ḳademüñ**
Cilve-i nāzuña kumāş-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 301). [ḳademüñ, -üñ ]*

**ḳadem:** *Adım, teşrif etme.*

Başmaz egerçi dāʾireme şūretā **ḳadem**
Ammā gelür o reşk-i perī her zamān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 5). [ḳadem, ]*

**ḳadem:** *Adım, basamak.*

Reftāre gelse cilve-i nāz ile ʿāşıkuñ
Evvel **ḳademde** ʿaḳlın o ḳadd-ı ḳıyam alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 8). [ḳademde, -de ]*

**ḳadem:** *Adım, ayak.*

**Ḳademin** būs idicek oldı hemān raḳṣ-künān
Zühre merġūle-i naʿt ile terennüm-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 247). [ḳademin, -iñ ]*

**ḳadem:** *Adım atmak, ayak basmak.*

Mesīḥ-āsā seyāḥaṭ eyleyenler pāy-ı himmetle
Baẓar evvel **ḳademde** kürsī-i gerdāne merdāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 8). [ḳademde, -de ]*

**ḳadem:** *Adım atmak, ayak basmak.*

Ṣaliki evvel **ḳademde** vāṣıl eyler ey Naẓīm
Pīr-i himmet kim delīl-i menzil-i maḳṣūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 13). [ḳademde, -de ]*

**ḳadem:** *(Ar.) Ayak, adım.*

Nola ḫurşīdi ser-germ itse ḥüsn-i ʿālem-efrūzı
Henüz on dördine ol māh-ı tābānum **ḳadem** başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 4). [ḳadem, ]*

**ḳadem:** *Adım, merhale, aşama.*

Baḥr u berde düşmen-i nā-pāydārı her **ḳadem**
İntiẓām ile olur rāyet-güşā-yı āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 57). [ḳadem, ]*

**ḳadem başdı:** *Ayak basmak.*

Şükrülillāh oldılar rem-ḫurde gürgān-ı fesāt
Bīşezār-ı devlete **başdı ḳadem** bir nerre şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 4). [ḳadem başdı, -dı ]*

**ḳadem başdı:** *Adım atmak ‖ teşrif etmek, gelmek.*

Çarḫ-ı mīnāya **ḳadem başdı** açup bāl ü perin
peridür ki ola cilvegehi şīşe-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 237). [ḳadem başdı, ]*

**ḳadem ḳadem:** *Adım adım.*

Ḳapuñda rütbeler iḥrāz eyleyem giderek **Ḳadem ḳadem** çıḳılur çünki nerdübān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 104). [ḳadem ḳadem, ]*

**ḳademe:** *Ar. Aşama, derece.*

Edhem-i ʿaḳl-ı Aristo ḳala evvel **ḳademe**
Eşheb-i fikr-i serîʿimle olursa hem-pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 41). [ḳademe, ]*

**ḳademüñ ḫāki:** *(Sevgilinin) ayağı toprağı.*

Çeşm-i cāna **ḳademüñ ḫāki** nola kuḥl olsa
Zaʾir-i Beyt-i Hudā Kaʿbe-i ʿulyāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 29). [ḳademüñ ḫāki, ]*

**ḳader:** *Takdir edilen, alın yazısı.*

Hezār ʿizz ü şeref bulsa pestdür **ḳaderi**
ʿUlüvv-i cāh ile bir nāḳıs olmadıḳça asıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 47). [ḳaderi, -i ]*

Zebūn-ı ḍarb-ı kūpāli **ḳaderle** baḫş ider gūyā
Zebān-ı tīġ-ı bürrānı feżā-yı nāgeḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 53). [ḳaderle, -le ]*

İtdükce cenge aġaz ol ṣaf-der-i ser-efrāz
Olur **ḳaderle** hem-sāz tīr-i ḳażā-resānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 64). [ḳaderle, -le ]*

**kader:** *Allah tarafından ezelde belirlenen hükümlerin bütünü, alın yazısı,kısmet.*

Her ṭarḥına ḳażā vü **ḳader** tār u pūd olur
Nessāc-ı kārgāh-ı fenā kim zemānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 19). [ḳader, ]*

İstemez seng-i fesān çarḫa ṭutarsa dönmez
Tīr-i dil-dūzı **ḳader** tiġ-ı ser-endāzı ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 192). [ḳader, ]*

Birine kāse-i zehrāb-ı fenā sundı **ḳader**
Birini tiġ-ı ḳażā itdi emīr-i şühedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 219). [ḳader, ]*

**kader:** *Allah tarafından ezelde tayin ve tespit edilmiş hükümlerin bütünü, alın yazısı.*

Oldılar cān ile fermān-ı ḫudāya teslīm
Her biri ḥükm-i ḳażā vü **ḳadere** virdi rıżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 222). [ḳadere, -e ]*

**ḳader ḳudret:** *İktidar, takat, tab ü tüvân, kuvvet.*

Ey felek-kevkeb ü sitāre-sipāh
V'ey **ḳader ḳudret** ü ḳażā-fermān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 6). [ḳader ḳudret, ]*

**ḳader tīrdür:** *Kader oku , alın yazısı.*

Ḳażā kemān u **ḳader tīrdür** ecel peykān
Şihāb-ı nīze sipihr mihr ü Māh miġferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 23). [ḳader tīrdür, -dür ]*

**ḳader-ḳudret:** *Kader kudretli (padişah).*

Ol **ḳader-ḳudret** ki fermān itse çevgān-ı ḳażā
Gūy-ı gerdān eyleye farḳ-ı Ḳubād u Ḳayṣeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 121). [ḳader-ḳudret, ]*

Āsmān-ḳadr ü **ḳader-ḳudret** ki rūz-ı rezm olur
Mihribān-ı saṭveti reh-bend-i ṣād Hūşeng şāh̲ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 27). [ḳader-ḳudret, ]*

**ḳader-nāvek:** *Kader oklu.*

Ḳażā-kemān ü **ḳader-nāvek** ü ecel-peykān
Per-i h̲adeng-i ciger-sūzı bāl-i ʿAzrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 71). [ḳader-nāvek, ]*

**ḳader-zūr:** *Güçlü, kuvvetli yiğit.*

Ḳażā-tüvān ü **ḳader-zūr** ṣaf-der-i devrān
Veġāda Ḥamza-neberd ü ġazāda Ḥayderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 33). [ḳader-zūr, ]*

**ḳad-ḥamīde:** *Iki büklüm.*

Derinde sāʾil olup **ḳad-ḫamīde** pīr-i felek
Elinde mihr ile māh iki kāse-i cerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 77). [ḳad-ḫamīde, ]*

**ḳaḍı:** *Ar. Hâkim, şeriat hükümlerine göre davalara bakan kimse.*

Müşterī **ḳaḍı** iken maḥkeme-i nüh-feleğe
İtdi bercīs kemālinden anuñ istiḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 251). [ḳaḍı, ]*

**ḳad-i ḫamīde:** *Bükülmüş boy.*

Çeken o ḳaşları yānuñ muḥabbeti çilesin
**Ḳad-i ḫamīdesini** vaḳf ider kepāzelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 12). [ḳad-i ḫamīde, --si, --ni ]*

**ḳad-i serv-i çemān-ı çemen-i ġaybü'l-**

**ġayb:** *Bilinmeyen çimenlik bahçesinin servi boylusu. ( sevgili)*

Ey **ḳad-i serv-i çemān-ı çemen-i ġaybü'l-ġayb**
Sāyebān eyler idi sāyeñi bulsa Ṭūbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 293). [ḳad-i serv-i çemān-ı çemen-i ġaybü'l-ġayb, ]*

**ḳad-i şūriş-fiken:** *Kargaşa çıkaran boy.*

İtdi Ṭūbāyı nigūnsār-ı ḥicāb süḫanum Sidre-sāye **ḳad-i şūriş-fikenüñ** vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 8). [ḳad-i şūriş-fiken, ]*

**ḳadīmī:** *Başlangıcı olmayacak kadar eski.*

Ḳonup murġ-ı revānı şāḫsār-ı naḫl-i Ṭūbāya
**Ḳadīmī** lānesi üzre süzüldi gūyiyā şehbāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 6). [ḳadīmī, ]*

**kadir:** *Değer, kıymet*

Naẓīm vaṣfūñu **kāḍir** degül Niẓāmī-veş İder mi kārını Baḥrüñ temevvüc eylese Nīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 123). [kāḍir, ]*

Olur tedbīri taḳdīre muvāfıḳ her işe **ḳādir** Ẓāhir ü dest-gīri bir ḳuluñ kim Ḥaḳ Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 1). [ḳādir, ]*

**ḳadr:** *Değer, itibar, haysiyet,.*

Güherin **ḳadrin** ider gerd-i yetīmi efzūn Hāk-i meydān-ı tevāżuʿ yiter iksīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 15). [ḳadrin, -i, -n ]*

Muḍḥik olsañ **ḳadruñi** pāmāl ider ʿırżuñ gibi
Muḍḥiküñ ṣaff-ı niʿāl olur maḳām-ı berteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 47). [ḳadruñi, -üñ, -i ]*

Ḥāḳden refʿ eyleyüp **ḳadrüm** bülend itseñ nola
ʿİzzetüm olduḳça efzūn düşmenüm taḥḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 73). [ḳadrüm, -üm ]*

Ḳıymet-i şeb-çerāġ pest olmaz
**Ḳadrüm** itmezse de ḥasūd-iẕʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 212). [ḳadrüm, -üm ]*

**Ḳadrüñi** ehli bilür ḫāṣidi gūş itme Naẓīm Ḳo disünler saña ednā ḳatı aʿlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 17). [ḳadrüñi, -üñ, -i ]*

**Ḳadrümi** bir kerre bil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Bāde-i āl olmasun rūḫsāruña reng-i ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 207). [ḳadrümi, -ümi ]*

**kadr:** *Değer, itibar, haysiyet.*

Tehniyet-gūyān didüm tārīḫ-i cāhın ey Naẓīm
**Ḳadrle** Rāmī Efendi ḥāliyā oldı reʾīs (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 16). [ḳadrle, -le ]*

**kadr:** *Değer, kıymet.*

Yā resūla'llāh meded pest itdi **ḳadrüm** bī-kesi
Gerçi dirler gevhere gerd-i yetīmi der-ḫişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 141). [ḳadrüm, -üm ]*

**kadr:** *Kadir gecesi kadar hayırlı.*

**Ḳadr** ü ʿıyd| olsun şeb ü rūzı o alī ḥażretün Ehl-i İslāma ṣıyān u ʿıyd kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 95). [ḳadr, ]*

**ḳadr:** *Değer, itibar, onur, şeref, haysiyet, meziyet.*

Böyle şebde **ḳadre** irmek istese bir rūze-dār
Vasıl-ı ḫan-ı nevāl-i ḫān-ı ʿālī-şān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 23). [ḳadre, -e ]*

**ḳadr:** *Ar. Değer, itibar, haysiyet,*

Bir āsitān ki ṣāḥibidür **ḳadr** ü şānla
Māḫdūm-ı kāmrān u ḫudāvend-i kāmyāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 7). [ḳadr, ]*

Müşerref eyledi seccāde-i şerʿi ḳudūmiyle
Olınca **ḳadr** ile ṣādr-ı Stanbūla şeref-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 12). [ḳadr, ]*

ʿİzzet ü iḳbāl ile bulduḳca **ḳadr** ü ihtiram
Hāṣid-i cāhı ola çāhī-i idbār u ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 33). [ḳadr, ]*

ʿÖmr ü kemāli bī-ḥad **ḳadr** ü celāli mümted
Dāʾim ola müʾeyyed cāh-ı felek-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 11). [ḳadr, ]*

**ḳadr:** *Kadir gecesi.*

Dôstān-ı ḳadrinüñ leyl ü neḫārı **Ḳaḍr** ü ʿıyd
Düşmenān-ı cāhınuñ cāy-ı ḳarārı ḳaʿr-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 43). [ḳaḍr, ]*

**ḳadr:** *Değer, kıymet, saygınlık.*

**Ḳadrüm** ola ʿālī dir iseñ post-nişīn ol
Engüştere şāyān olan engüşt-i pesīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 1). [ḳadrüm, -üm ]*

**ḳadr:** *Değer, kıymet.*

Yāri yād itsem nola düşdüm diyār-ı gurbete
Āşinānuñ **ḳadrini** bilmes yine illā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 4). [ḳadrini, -i, -n, -i ]*

Ẕātım iḳrār iden mışr-ı dü-ʿālemde ʿazīz
Ḳadrini inkār iden iki ciḫānda ḫāk-sār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 46). [ḳadrini, -i, -n, -i ]*

**ḳadr:** *Değer, kıymet.*

Bilür cevher-şināsān-ı ṭarab ḳīrāṭ ile **ḳadrin**
Meyüñ her ḳaṭresi bir ṭamla yāḳūt-ı ferāḫ-zādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 3). [ḳadrin, -iñ ]*

**ḳadr olmış idi:** *Değerlenmek.*

Pür-neşāṭ idi meclis-i ṭarabum
ʿİyd ü **Ḳadr olmış idi** rūz ü şebüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 58). [ḳadr olmış idi, -miş ]*

**ḳadr ü şān:** *Haysiyet ve şeref.*

Taşdīʿi ḳo duʿāya şuruʿ eyle ey ḳalem
Zīrā duʿāyla süḫane **ḳadr ü şān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 104). [ḳadr ü şān, ]*

Mesned-ārā-yı ʿadālet oldı **ḳadr ü şān** ile
Bir vezīr-i ṣāf-meşreb āṣaf-ı rūşen-żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 7). [ḳadr ü şān, ]*

**ḳadr-i cevheri:** *Kıymetli hazine.*

Arż eylesem cevāhir-i naẓmum nola Naẓīm
Cevher-şināsdur o bilür **ḳadr-i cevheri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 66). [ḳadr-i cevheri, ]*

**ḳadr-i kātibi:** *Katibin kıymeti.*

Ne **ḳadr-i kātibi** anlar o ḳavm-i nāme-siyāh
Ne ḳadr-i levḥ ü ḳālem ne kitābet- i tersīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 51). [ḳadr-i kātibi, ]*

**ḳadr-i kemāli:** *Olgunluğun kıymeti.*

Ḳulıyuz **ḳadr-i kemāli** bilenüñ
Bilmez ise ḥasedüñdür o günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 65). [ḳadr-i kemāli, ]*

**ḳadr-i levḥ:** *Levhanın değeri.*

Ne ḳadr-i kātibi anlar o ḳavm-i nāme-siyāh
Ne **ḳadr-i levḥ** ü ḳālem ne kitābet- i tersīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 52). [ḳadr-i levḥ, ]*

**ḳadr-i mihr:** *Güneşin itibarı.*

Sipihri pāymāl ü **ḳadr-i mihr** ü māhı pest itmiş
ʿālī bārgah ol muʿteber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 13). [ḳadr-i mihr, ]*

**ḳadr-i zātuñı:** *Şahsının kıymeti.*

Ḥuṣūl-i maṭlab içün **ḳadr-i ẕātuñı** itmez
Der-i leʿīme varup ʿarż-ı ḥācet ile reẕīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 15). [ḳadr-i ẕātuñı, -u, -ñ, -ı-uñ, -i ]*

**ḳadr-i zuḫal:** *Satürn gezegeninin değeri.*

Pest olurdı yanumda **ḳadr-i Zuḫal**
Bendeñe eyleseñ yirin iḥsān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 193). [ḳadr-i zuḫal, ]*

**kāf:** *Anka kuşunun yaşadığı düşünülen efsanevî dağ.*

Ġarażum **kāf** gibi ḫaṭır-ı aʿdāñı müdām
Tīġ-ı ser-tīz-i zebānumla şikāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 11). [kāf, ]*

**ḳafa:** *Baş.*

Dili çıḳsa **ḳafāsından** maḥalsiz eylemez güftār
Görenler sūsen-i bāġuñ zebān-ı lāl ü ḫamūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 11). [ḳafāsından, -sı, -n, -dan ]*

**kafādār:** *Aynı anlayışa sahip olmak, arkadaş.*

O deñli müttehid eżdād devr-i ḥıfẓında
Ki birbirine **ḳafadar** āb ü āẕerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 88). [ḳafadar, ]*

**ḳafādār:** *Arkadaş, eş.*

Tīr ile tıġ der-kār ceyş-i zefer **ḳāfādar**
Deng eyledi bu peykār pīr ile nev-civānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 115). [ḳāfādar, ]*

**ḳafādār-ı sipāh:** *Ordunun önderi.*

Nola olsa ʿālemüñ gibi **ḳafādār-ı sipāh**
İtmiş emvāʿını der-pīş o deryāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 25). [ḳafādār-ı sipāh, ]*

**ḳafā-ḫor-ı ḫam-ı cevgān-ı enbiyā:** *Nebilerin eğri sopalarının kıvrımlı güzel başı.*

Her kūy-ı ser ki olmıya ġaltān-ı dergehi
Olsun **ḳafā-ḫor-ı ḫam-ı cevgān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 54). [ḳafā-ḫor-ı ḫam-ı cevgān-ı enbiyā, ]*

**ḳafes:** *Ar. Kafes.*

Ġonce açılup oldı gül ārāyiş-i bāzār
Bülbül **ḳafes** içre sen esīr-i neġamāt ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 8). [ḳafes, ]*

**kaff:** *Tamamen, bütün, hep.*

Çarḫ mīzān-ı cūdına **kaffe**
Mihr ü māh u nücūm dirhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 61). [kaffe, ]*

**ḳāf-ı ḥikemde:** *Hikmetli söyleyişin Kaf dağı.*

Kilk-i çālāk-terüm evc-i süḫande şehbāz
Fikr-i sī-murġ-perüm **ḳāf-ı ḥikemde** ʿanḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 36). [ḳāf-ı ḥikemde, -de ]*

**ḳāf-ı istiġnādadur:** *Kayıtsızlık dağı, isteksizlik dağı.*

**Ḳāf-ı istiġnādadur** sīmurġ-ı ṭabʿ-ı ehl-i dil
Dīde-i ʿibretle baḳ seyr eyle ʿanḳā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 7). [ḳāf-ı istiġnādadur, --da, --dur ]*

**ḳāf-ı rifʿatde:** *Makam ve mertebenin kaf dağı.*

Mūr-veş tuḥfe getürdüm derüñe eyle ḳabūl
**Kāf-ı rifʿatde** Süleymān-fer ü ʿānkāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 28). [kāf-ı rifʿatde, -de ]*

**ḳāfile:** *Kafile, yolcu bölüğü.*

Baġlaña māhmil-i kālā-yı nuʿut-ı şuʿarā
**Ḳāfile** ḳāfile envāʿ-ı taḥiyyāt u ṣalāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 336). [ḳāfile, ]*

Baġlaña māhmil-i kālā-yı nuʿut-ı şuʿarā
Ḳāfile **ḳāfile** envāʿ-ı taḥiyyāt u ṣalāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 336). [ḳāfile, ]*

Rūḫına biñ **ḳāfile** cins-i ṣalāt olsun revān
Tā olınca nüh-ḳaṭar-ı çarḫ be-güsiste mehār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 179). [ḳāfile, ]*

**ḳāfile-i luṭfuña:** *Iyilik kafilene.*

Nefḥa-i sūr ola ol demdeki gülbank-i derā
Dem-i āḫirde ola mūnis-i cānı ẕikrüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 326). [ḳāfile-i luṭfuña, -uñ, -a ]*

**ḳāfile-i mevc:** *Dalga kafilesi.*

Lā-büd giderek vāṣıl olur menzile sālik
Elbette kenāre çekilür **ḳāfile-i mevc**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 4). [ḳāfile-i mevc, ]*

**ḳāfile-i ṣabr:** *Sabır kafilesi.*

Tārāce virdi **ḳāfile-i ṣabr** u hūşumı
Düzdīde ġamzeler o ḥarāmī neẕāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 9). [ḳāfile-i ṣabr, ]*

**ḳāfile-sālār-ı ekrem:** *Değerli kafile başları.*

Kārvān-ı ins ü cāna rehber-i fevz ü necāt
**Ḳāfile-sālār-ı ekrem** raḥmeten li'l-ʿālemīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 72). [ḳāfile-sālār-ı ekrem, ]*

**ḳāfile-sālār-ı mürsel:** *Gönderilmiş kafilenin başı.*

Vāṣıl-ı bezm-i aṣl hādī-i ḳurb-ı lem-yezel
**Ḳāfile-sālār-ı mürsel** enbiyānuñ rehberi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 110). [ḳāfile-sālār-ı mürsel, ]*

**kāfile-sālār-ı necāt:** *Kurtuluşun kıyamet gününde kafile başı olarak yer almak.*

Kārbān-ı ümeme **kāfile-sālār-ı necāt**
Dergeh-i ʿizzete hem reh-rev u rāh-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 123). [kāfile-sālār-ı necāt, ]*

**kāfir:** *A. kafir.*

Seni sevdiyse **kāfir** olmadı dil
Ehl-i buġż u ġarażda dīn olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 281). [kāfir, ]*

**kāfir:** *(Zalim; acımasız; merhametsiz) Sevgili.*

Setr eyleyüp rūḫın o büt-i deyr-i behcetüñ
Zülf-i siyāhı **kāfir** iken gizli dīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 8). [kāfir, ]*

**kāfir:** *Allah'ın birliğine ve yaratıcılığına inanmayan, Hakk'a ortak koşan kimse.*

Rast-gū olsañ ġalat-fehmān-ı bezm-i iʿtīrāż
Üstüñe eyler ḥavāle bir muʿārıż **kāfiri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 44). [kāfiri, -i ]*

**kāfir-i zülfi:** *Saçının kafiri ( karası).*

Deyr-i ḥüsn-i melāḥat içre müdām
**Kāfir-i zülfi** düşmen-i İslām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 116). [kāfir-i zülfi, -i ]*

**kāfiristān:** *Halkı müslüman olmayan memleketler , düşman ülkesi.*

Dembedem kūy-ı bütan pür-nāle-i ʿuşşākdur
**Kāfiristānda** şādā-yı erġanūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 8). [kāfiristānda, -da ]*

Temām zelzele-nāk itdi **kāfiristānı**
Hücūm ı tefriḳa-dād oldı düşmenān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 67). [kāfiristānı, -ı ]*

**kāfir-mācerā:** *Kafir yaşantılı.*

Āşıkuñ keyfiyyet-i ḥālin nigāhından bilür
Gör ne **kāfir-mācerādur** kim tecāhülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 4). [kāfir-mācerādur, -dur ]*

**kāfiye:** *Beyit ve mısra sonlarında tekrar eden harf ve kelimeler.; uyak.*

Şiʿrüme **ḳāfiye** itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 5). [ḳāfiye, ]*

Şiʿrüme **ḳāfiye** itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 11). [ḳāfiye, ]*

Şiʿrüme **ḳāfiye** itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 17). [ḳāfiye, ]*

Şiʿrüme **ḳāfiye** itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 23). [ḳāfiye, ]*

Şiʿrüme **ḳāfiye** itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 29). [ḳāfiye, ]*

Şiʿrüme **ḳāfiye** itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 35). [ḳāfiye, ]*

Şiʿrüme **ḳāfiye** itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 41). [ḳāfiye, ]*

**ḳaftān:** *Çoğu ipekten yapılan, bir tür uzun, süslü üst giysisi; padişahların gönül almak, ödüllendirmek için birine giydirdikleri değerli kumaş veya kürkten yapılmış giysi.*

Naẓmumı gūş idüp ümīdüm odur
Diyesiñ āferīn getür **ḳaftan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 200). [ḳaftan, ]*

**ḳaftān:** *Kaftan.*

Cism-i pür-dāġa yine yaḳdum serāpā tāze dāġ
ʿAşḳ giydürdi baña **ḳaftan** ḳaftan üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 14). [ḳaftan, ]*

Cism-i pür-dāġa yine yaḳdum serāpā tāze dāġ
ʿAşḳ giydürdi baña **ḳaftan** ḳaftan üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 14). [ḳaftan, ]*

**kāfūr:** *Kâfûr ağacından elde edilen, hekimlikte kullanılan beyaz ve yarı saydam güzel kokulu bir madde.*

Müşg ile **kāfurdur** şām-ı seḥer berf-i sefīd
İtdi ārāyiş dukānın Behmen-i serd ü ḫaşīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 15). [kāfurdur, -dur ]*

**kāġıd:** *Kağıt.*

Hadd-i gülgūnını ṣandum görüp bir āl **kāġıdla**
Kenār-ı ṣafḥa-i rūḫsāresi vaṣṣâle-dâr olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 3). [kāġıdla, -la ]*

**kāġıd:** *Hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel maddelerden yapılan, yazı yazmaya, baskı yapmaya, bir şey sarmaya yarayan kuru, ince yaprak.*

Oyāre **kāġıd** uçursam kebūter-i dil-i zār
Hevā-yı ʿaşḳla hem nāme hem ḫamāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 5). [kāġıd, ]*

Dude-şeb laʿli-ṣafaḳ ḫame-şihāb encüm-nuḳaṭ
Ṣubḥ **kāġıd** mihr mühre māh-ı enver māḥberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 130). [kāġıd, ]*

**kāġıd-ı zerdür:** *Altın kâğıt.*

Cerīde-ı eṣeri dil-pesend-i ʿālemiyān
Ṣahīfe-i hüneri dehre **kāġıd-ı zerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 170). [kāġıd-ı zerdür, -dür ]*

**kāh-ı bülend:** *Yüce kökş.*

**Kāh-ı bülend** cāhına şāyestedür felek
Zerrin kemer iderse eger ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 59). [kāh-ı bülend, ]*

**kāh-ı kemter:** *Aciz kişi gibi.*

Gelür bir **kāh-ı kemterden** sebük-kûh-ı girān olsa
Eger bār-ı günāhum ḳonsa nâ-çîzâne mīzāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 9). [kāh-ı kemter, --den ]*

**kāh-ı muḳarnas:** *Kubbeyi andıran köşk.*

Yoḳdur bu ḳaṣra ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ gibi naẓīr
Olmış miṣāli **kāḫ-ı Muḳarnas** gibi ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 20). [kāḫ-ı muḳarnas, ]*

**kahr:** *Celal, öfke.*

Ḳahramānı bād-ı ḫışm u **ḳahrı** eyler nā-tüvān
Bir meges imdād-ı luṭfıyla olur ʿanḳa-şikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 95). [ḳahrı, -ı ]*

**ḳahr:** *Allah'ın şiddetli ve azab verici vasıflarının tecellisi.*

Gülşen-i ʿafvi ravża-i cennet
**Ḳahrı** dāġ-ı dil-i cehennemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 70). [ḳahrı, -ı ]*

**ḳahr:** *Ezici davranış; zulüm.*

Dest-bürd-i Ḳahramān **ḳahrınuñ** bī-ṭāḳatı
Haşmı olsa Sām ü Rüstem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 57). [ḳahrınuñ, -ı, -n, -uñ ]*

**kahraman:** *Yiğit, cesur kimse.*

Tīġ-ı müjeñ keşer yolını **Ḳahramānlaruñ**
Rüstemlere o ġamze-i bī-bāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 5). [ḳahramānlaruñ, -lar, -uñ ]*

**kahramanı bād-ı hışm:** *Kahramanın (İran mitolojisinde efsanevi bir karakter) fırtına gibi olan gazabı.*

**Ḳahramānı bād-ı ḫışm** u ḳahrı eyler nā-tüvān
Bir meges imdād-ı luṭfıyla olur ʿanḳa-şikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 95). [ḳahramānı, -ı ]*

**kahraman:** *İran mitolojisinde efsanevi bir karakter, yiğit, cesur, bahadır.*

Bu Rüstemāne nigehle bu tīġ-ı ġamze ile
Kalırsa böyle o ḫūn-rīz **Ḳahramānı** geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 4). [ḳahramānı, -ı ]*

ʿAdūyı tiġ-ı ḳahrı ḳırdı nām-ı ʿālem-ārāsın
Kimisi **ḳahramāndur** dir kimi ṣāḥib-ḳırān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 44). [ḳahramāndur, -dur ]*

İsfendiyār-ı maʿreke Nīrem-i neberd kim
Meydānına ne Rüstem ü ne **Ḳahramān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 26). [ḳahramān, ]*

Keyḫüsrev-i civān-baḫt Afrāsiyāb-ı Cem-taḫt
Eyler hücumı dil-saḫt Hūşenk ü **Ḳahramānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 4). [ḳahramānı, -ı ]*

Rüstem-i iḳbālinüñ Sām u Nerīmān ʿācizi
Nīrem-i iclāli dutmaz **Ḳahramānı** pençe-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 18). [ḳahramānı, -ı ]*

**kahraman:** *Gayretli, gözü pek ve cesur kimse.*

Degül medd-i dü-ebrū **ḳahramān** çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki şeh-per ṣoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 5). [ḳahramān, ]*

Degül medd-i dü-ebrū **ḳahramān** çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki şeh-per ṣoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 5). [ḳahramān, ]*

Eyler şikeste penceñi bu Nîrem-i fenā
Ṣad el-ḥaẕer ki olmayasın **Ḳahramān** ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 12). [ḳahramān, ]*

Her biri leşker-i muẓafferinüñ
Şeh-i ṣad **Ḳahramān** u Rüstemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 102). [ḳahramān, ]*

Ṭutuldı dest-bürd-i mevkisinden dilleri ḫaşmun
Görenler heybetin hem pādişeh hem **ḳahramān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 52). [ḳahramān, ]*

Goreydi rūz-ı veġā Rüstemāne peykārın
Olurdı teng ciḫān Sām u **Ḳahramān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 64). [ḳahramān, ]*

Rüstem-i destān kemān-ı saḫtınuñ ḫam-geştesi
Pençe-i pür-zūrınuñ zinḫār-ḫvāhı
**Ḳahramān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 10). [ḳahramān, ]*

**ḳahramān-ı bī-amān:** *Amansız kahraman.*

**Ḳahramān-ı bī-amān** ṣāḥib-ḳırān-ı kāmrān
Rüstem-i devr-i zamān Keyḫüsrev-i Cemşīd-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 19). [ḳahramān-ı bī-amān, ]*

**ḳahramān-ı hünerdür:** *Bilgili yiğit.*

O **ḳahramān-ı hünerdür** ki ḳarşısında ḥasūd
Süḫande şīr-i jeyān olsa da muḥaḳḳārdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 179). [ḳahramān-ı hünerdür, -dür ]*

**ḳahramān-ı pür-hüner:** *Çok hünerli kahraman.*

**Ḳahramān-ı pür-hüner** ṣāḥib-kırān-ı baḥr u ber
Şuḳḳa-pīrā-yı ẓafer şāḫenşeh-i nuṣret-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 1). [ḳahramān-ı pür-hüner, ]*

**ḳahramān-ı ṣaf-endāz:** *Sıraları savuran, atan kahraman.*

O **Ḳahramān-ı ṣaf-endāz** kim hücumıyla
Ne dem ki tefriḳa-baḫş-ı ʿadū-yı ebterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 21). [ḳahramān-ı ṣaf-endāz, ]*

**ḳahramān-ı zamān:** *Devrin kahramanı.*

Pehle-i dest-i bāzdārı ile
Ṭutamaz pençe **Ḳahramān-ı zamān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 88). [ḳahramān-ı zamān, ]*

**kahramān-saṭvet:** *Güçlü kahraman.*

**Ḳahramān-saṭvet** ü Nerīmān-nerm
Saf-der-i dehr ü Rüstem-i destan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 11). [ḳahramān-saṭvet, ]*

**kāh-rübā:** *Kehribar (keh-rüba: saman kapan, kehribar: Kızıla mail olanı da bulunmakla birlikte iyisi şeffaf ve beyaza çalan sarı renkte olan değerli bir taş). II Saman ve tozu çeken manyetik özelliğine işarettir.*

Cūd-ı bī-minnet ider cezb-i ḳulūb
Ki olur **kāh-rübā** cāzib gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 18). [kāh-rübā, ]*

**kāhuñ:** *Dergâh, saray, köşk.*

Ceẕb ider zerdī-i rūyuñ dil-i ḫūbānı Naẓīm
Ḥālet-i seng-i riyā var gibi **kāhuñda** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 14). [kāhuñda, -da ]*

**kāʾil:** *Konuşan, söyleyen.*

Anı bir kīse-i dībāya ḳoyup göndermiş
**Ḳāʾilin** ḫilʿat-ı zer-dūz ile taʿẓīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 4). [ḳāʾilin, ]*

**kāʾil:** *Razı olan, boyun eğen; inanan, kabul eden.*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir ġazel ṭarḥ itdi kim
Ḳavline her kim Naẓīmüñ olsa **kāʾil** mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 14). [kāʾil, ]*

**kāʾil:** *Kabul etmek, rıza göstermek.*

Ḥaḳ sözi gūş idicek eyle ḳabūl
Ḳavlüme **ḳāʾil** iseñ ey dil eger *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 8). [ḳāʾil, ]*

**ḳāʾil:** *İnanmış, razı olmuş.*

Ola Hüsrev eǵer gūş itse **ḳāʾil**
Naẕīm ḫurşīdümüñ şīrīn edāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 15). [ḳāʾil, ]*

Sedd-i Yeʾcūc-i edānī-i süḫandur nuṭḳum
Kavlüme ola Skender gibi **kāʾil** Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 28). [kāʾil, ]*

**ḳāʾil:** *Razı olan, boyun eğen.*

Kaʾilüm bir nigāh-ı nāzuña ben
Ḥālüme çeşm-i ʿişve-bāzuñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 267). [kaʾilüm, -ü, -m ]*

**ḳāʾil:** *Ar. Râzı olmuş, boyun eğmiş, kabul etmiş.*

ʿAksine **kāʾil** oldum āb içre
Yāri görseydim nola ḫvāb içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 153). [kāʾil, ]*

**ḳāʾil-i ḳavl-i ḥükm-perveri:** *Hüküm verenin sözüne bağlı olan.*

Ṭūr-ı şevḳinde nola ol ene efṣaḥ ḫaberüñ
**Ḳāʾil-i ḳavl-i ḥükm-perveri** olsa Mūsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 178). [ḳāʾil-i ḳavl-i ḥükm-perveri, -i ]*

**ḳaʾil-i lā ilahe illā'llāh:** *Lā ilahe illā'llāh söylemek.*

**Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz**
Ne ḥac ne ẕekāt u ne ṣalāt ile na ṣavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 3). [ḳaʾil-i lā ilahe illā'llāh, -uz ]*

**ḳaʾim:** *Ayakta duran, ayağa kalkmış durumda olan, kıyamda bulunan II Satrançta beraberlik II Namazda ayakta durma rüknü.*

Hāris ü ʿādil ü hādī vü ḫātim
Cevād u hem ġanī fettāḥ u **kāʾim** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 24). [kāʾim, ]*

**kāʾim-maḳām-ı dād-pīrā:** *Adaletle süsleyen ayakta dimdik duran makam.*

Geyürdi ḫalḳ-ı İstanbūla üç kat ḫilʿat-i ʿadli
Üçünci defʿadūr **ḳāʾim-maḳām-ı dād-pīrādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 22). [ḳāʾim-maḳām-ı dād-pīrā, -dur ]*

**kāʾim-maḳām-ı nām-ver:** *Ayakta dimdik duran sağlam makam.*

Naẕīmā cevheri ḥarf ile tārīḫin o ẕi-şānuñ
Didüm **kāʾim-maḳām-ı nām-ver** ʿOsmān Pāşādur (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 28). [kāʾim-maḳām-ı nām-ver, ]*

**kāʾināt:** *Âlem , herkes, bütün varlıklar.*

Ḳurratü'l-ʿāyn-ı rüsül nūr-ı dü-çeşm-i enbiyā
Mefḫar-ı ʿālem vücūdı **kāʾināta** iftiḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 64). [kāʾināta, -a ]*

Çeker mi sıḳlet-i ḫalḳ-ı ciḫānı ʿizzet içun
Düşer mi ʿarif ola **kāʾināte** herze-vekīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 22). [kāʾināte, -e ]*

**kāʾināt:** *Âlem , herkes, bütün varlıklar.*

Evvel eylerken iltifāt baña
Ḥased eylerdi **kāʾināt** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 126). [kāʾināt, ]*

**kākül:** *Yanaklara doğru uzanan saç.*

Var mı bir rūḫsār **kākülsüz** ḫaṭ-ı jengārsız
Mārsız gencīne olmaz gül bulınmaz ḫārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 1). [kākülsüz, -süz ]*

**kākül:** *Far. Perçem, başın tepesinden sarkan saç.*

Nāfe-i ḫūnin ulur kām-ı niyāz-ı cān u dil
Her şemīm-i nāz kim ol zülf ü **kākülden** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 6). [kākülden, -den ]*

Ruhında ḫaṭṭ-ı müşgīn üzre düşmiş şanma **kāküldür**
Gül-i terle benefşe üzre gūyā şaçlı sünbüldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 1). [kāküldür, -dür ]*

**kākül:** *Alna düşen kısa saç demeti, perçem.*

Bı-ḳayd o dil ki **kākülüñe** mübtelā degül
Rāḥat o ser ki sāye-nişīn-i hümā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 1). [kākülüñe, -üñ, -e ]*

**kākül:** *(Sevgilinin) Alna düşen kısa saç demeti.*

Gül o rū ġonce olup lāle o ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Şaçlı sünbüldür o ʿānber bū gibi **kākül** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 6). [kākül, ]*

**Kākül** ü rūy-ı ʿaraḳ-riz u leb-i laʿlin görüp
Dil perīşān eşk rīzān dīde ḫūn-efşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 3). [kākül, ]*

Ol ṭurre nāfe-i Çīn ol ḫaṭṭ u ḫāl-i ʿānber
Her deste deste **kakül** bir dest-mâl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 2). [kakül, ]*

Ey **kāküli** şām-ı Ḳadr ü ʿarıżı ʿıyd
Vey ṣubḥ-ı cemāli rūz-ı nevrūz-ı saʿīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 1). [kāküli, -i ]*

**kākül:** *Alın üzerine ya da yüze dökülen, sarkıtılan kısa saç demeti; perçem.*

Naẓīm ol sīm-ten māḥbūbı deryā māliki ṣandum
Dağıtmış **kākülin** ʿüryān görince yem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 14). [kākülin, -i, -n ]*

**kākül:** *Alna düşen kısa kesilmiş saç, perçem.*

Rüyında āhum eyledi pür-piç o **kāküli**
Deryāda ẓāḫir itdi yine rūzgār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 5). [kāküli, -i ]*

Dil-i dīvānemüñ zencīre cünbān oldugı böyle
Şaçı Leylālaruñ **kākülleri** sevdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 10). [kākülleri, -ler, -i ]*

Benefşe şaḥn-ı gülşende dimāġ-āşüfte-i sevdā
Dağıtmış **kākülin** sünbül perīşān-rūzgār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 8). [kākülin, -i, -n ]*

**Kāküliyle** çeşm-i kūteh-sīne setr eyler ruḫın
ʿÖmri olsun ol şeh-i ḥüsnüñ füzūn kākül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 7). [kāküliyle, -i, -y, -le ]*

**kākül:** *Alna düşen kısa saç demeti, perçem*
.

Demâġ aşüfte geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı **kākül-i** yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 2). [kākül-i, --i ]*

**kākül:** *Alna düşen kısa kesimli saç, perçem ,sevgilinin saçı.*

Ḥasret-keş olup **kāküline** çeşmine müştaḳ
Geh yād iderüm nāfesin āhūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 3). [kāküline, -i, -ñ, -e ]*

**kākül:** *Alna düşen kısa kesimli saç, perçem , sevgilinin saçı.*

Rūḫsāruñ üzre **kākülüñi** eyle ḫam-be-ḫam
Cānā ġazāl-i mihre daḫi ṣal kemendüñi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 3). [kākülüñi, -üñ, -i ]*

**kākül:** *(Sevgilinin) alnına düşen kısa saç demeti, perçem.*

**Kākülüñ** sevdāsıdur zencīre-cünbān olduġum
Ḳāmetüñ ġavġāsıdur ḫāk ile yeksān olduġum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 1). [kākülüñ, -(ü)ñ ]*

Kāküliyle çeşm-i kūteh-sīne setr eyler ruḫın
ʿÖmri olsun ol şeh-i ḥüsnüñ füzūn **kākül** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 8). [kākül, ]*

Olup niḳāb-ı rūḫuñ gizli dīn ṭutar cāna
Meġer ki **kakülüñ** ateşperest-i kāfirdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 192). [kakülüñ, -(ü)ñ ]*

Cān u dili **kākülüñ** ki teshire çeker
Her bir ḫamı dūd-ı āhı zencīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 1). [kākülüñ, -(ü)ñ ]*

**ḳāḳūle:** *Ar. Zencefilgillerden sıcak iklimlerde yetişen güzel kokulu bir bitki (Elettaria cardomomum) ve bu bitkinin tohumu.*

Hāl-i hindūlar o ʿutārid-i kān-ı behcetüñ
Ṭabla-i ḥüsninde gūyā fülfül ü **ḳāḳūledür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 8). [ḳāḳūledür, --dür ]*

**kākül-i ḫam-be-ḫamuñ:** *Kıvrım kıvrım saç.*

**Kākül-i ḫam-be-ḫamuñ** ey gül-i nev-reste-i nāz
Ṣaçlı sünbül gibidür ṭarf-ı külāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 5). [kākül-i ḫam-be-ḫamuñ, -uñ ]*

**kākül-i müşgīn-i tābdār:** *Sevgilinin parlak mis kokulu saçı.*

Ẓann eyledüm ki kisve-i beytü'l-ḥarāmdur
Devr-i rūḫında **kākül-i müşgīn-i tābdār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 16). [kākül-i müşgīn-i tābdār, -i ]*

**kākül-i şeb-gūnuñı:** *Gece renkli kakül.*

Göreydi **kākül-i şeb-gūnuñı** ey sebz-i tih gül-gūn
Beyābānlarda yā Leylī dimezdi bir daḫi Mecnūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 3). [kākül-i şeb-gūnuñı, -un, -ı ]*

**kākül-i yāre:** *Sevgilinin saçı.*

Dimāġ aşüfte geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı **kākül-i yāre** doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 2). [kākül-i yāre, --e ]*

**kāküli zülf-i nigār:** *Sevgilinin saçının kakülünün hayali.*

Naḫl-i ḳadd-i dil-rübādur serv-i bāġ-i iʿtidāl
**Kāküli zülf-i nigār** u ṣaçlı sünbül perçemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 4). [kāküli zülf-i nigār, ]*

**kal-:** *(Bir sebepten dolayı) Yapacağı şeyi yapamamak, gideceği yere gidememek, yapmaktan veya gitmekten mahrum olmak.*

Söyleye ins ü melek arż u semāda āferīn
Luṭfuña iḥsānuña **ḳaldum** iki destüm tehī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 112). [ḳaldum, -dum ]*

**kal-:** *Bulunmak, geriye kalmak.*

**Ḳalaydı** yanına cürmi esāfil-i dehruñ
Olaydı ẕevḳi u ṣafāsında her denī vü baḫīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 57). [ḳalaydı, --a, --y, --dı ]*

**kal-:** *(geriye) kalmak.*

Hevāsını düşürüp sāḥil-i murāda yitiş
Bu lüccede ne sefīne ne rūzgār **ḳalur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 8). [ḳalur, -(u)r ]*

**kal-:** *(Geriye) kalmak; geriye kalan şey.*

Ḳomaz beni yalıñız ol perī görünmese de
Naẕīm çeşm-i terümde ḫayāli bāri **ḳalur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 10). [ḳalur, -(u)r ]*

**kal-:** *(Geriye) kalmak, mevcut olmak.*

Yār gitdi sīneden **ḳaldı** tek ü tenhā ġarīb
Oldı gūyā kendü şehrinde dil-i şeydā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 1). [ḳaldı, -dı ]*

**kal-:** *(Geriye) Kalmamak, bitmek, tükenmek, yok olmak, mevcut olmamak.*

**Ḳalmaz** bu ṭaravet saña ḫaṭṭuñ gelüp āḫir
Cānā seni şimdi ṣaranı sen de ṣararsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 5). [ḳalmaz, -maz ]*

**kal-:** *(Bir yerde) Olmak veya bulunmak.*

Muʿteberdür pīş-i erbāb-ı naẕārda her yetīm
Hākde **ḳalmaz** ne deñli alsa da gevher yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 2). [ḳalmaz, -maz ]*

**kal-:** *(Bir bütünden) Artmak.*

Bu Rüstemāne nigehle bu tīġ-ı ġamze ile
**Kalırsa** böyle o ḫūn-rīz Ḳahramānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 4). [kalırsa, -ır, -sa ]*

**kal-:** *Bulunma.*

Mevḳıf-ı şerm ü ḥacāletde **ḳalan** küstāḫım
Her ne emr eyler iseñ ʿafv ile fermān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 13). [ḳalan, -an ]*

**kal-:** *(Geride) kalmak.*

Ol mū-miyānı fikr-i der-āġūş ile henüz
**Ḳaldı** dil-i żaʿīf o mū-miyān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 4). [ḳaldı, -dı ]*

**kal-:** *(Aciz) kalmak.*

Gelmedi bir ḫaber-i müjde ile yāre giden
**Ḳaldı** göñlüm gibi ḫavfüm bu ki dildāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 2). [ḳaldı, -dı ]*

**Ḳaldı** anda nāle vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi ṣad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 35). [ḳaldı, -dı ]*

Beḳāya göçdi **ḳaldı** mülk-i fānī
Nedimi ḥūr ola cennet mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 5). [ḳaldı, -dı ]*

**ḳal:** *Söz, lakırdı, laf.*

Ḥāle göre söyle **ḳālüñi** olma ḥaẕer
Mānend-i mināre kec-dil ü rāst-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 3). [ḳālüñi, ]*

**ḳal:** *Kalmak.*

Ḳılca **ḳaldı** tenümde hicr ile cān
Çeşmüme sensiz oldı ḫvāb ḥārām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 259). [ḳaldı, -dı ]*

**ḳal:** *(Sonsuza kadar) durmamak, devam etmemek.*

ḥāletle olur sermest-i ḳanzil
Humār-ı cām-ı firḳat böyle **ḳalmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 4). [ḳalmaz, -maz ]*

**ḳal:** *(Başka zamâna) Bırakılmak, (geriye) atılmak, ertelenmek, tehir edilmek.*

Eyleyen ʿāyn-ı ḥaḳiḳatle temāşā-yı cemāl
**Ḳaldı** ancaḳ şimdi vāre vāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 8). [ḳaldı, -dı ]*

Edhem-i ʿaḳl-ı Aristo **ḳala** evvel ḳademe
Eşheb-i fikr-i serîʿimle olursa hem-pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 41). [ḳala, -a ]*

**ḳal:** *Var olmaya devam etmek, bitmeden sürmek, sürüp gitmek.*

Şaḥne olsañ düzd ü medyūnı **ḳalursuñ** farḳdan
Düzd ü medyūnuñ yekūn olmaz huşūş-ı defteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 85). [ḳalursuñ, -ur, -sun ]*

Yine ṣaḥbā-yı vuṣlat nūş iderler
Humār-ı cām-ı firḳat böyle **ḳalmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 2). [ḳalmaz, -maz ]*

**ḳal:** *Kalıcı olmak, varlığını sürdürmek.*

siyeh-nāme meded **ḳalmıya** ber-ḫaṭṭ-ı ḫaṭā
Ṣaḥn-ı māḥşerde ḳıyamet ḳopara feryādı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 311). [ḳalmıya, -mıya ]*

**Ḳalmıya** heftesine ḫaşmı bi-sırr-ı Ḥā Mim
Ümmeti cennet-i aʿlāda maḳām itdükce *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 125). [ḳalmıya, -mıya ]*

**ḳal:** *Kalmak, bulunmak.*

Gelür ol şehsüvārum pāymāl eyler diyü bir gün
Naẓīmā gözlerüm yollarda **ḳalmışdur** rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 16). [ḳalmışdur, -mış, -dur ]*

**ḳal:** *Kalmak, kalmaz.*

**Ḳalmaz** teleñe ḫāli naḳdīne-i kemāli
Yek baḫşiş-i nevāli şād genc-i şāyegānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 29). [ḳalmaz, -maz ]*

**ḳal:** *Kalmak.*

Abdāl-ṣıfāt berehne-ser **ḳalmam** eger
Destārumı tāzelerse dest-i keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 3). [ḳalmam, -ma, -m ]*

**ḳal:** *(Akılda) kalmak.*

Ne ḫıred **ḳaldı** ne ṣabr u ne sükūn u ārām
Aldı bir şāḫ-ı ḥüsn burc-ı beden vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 11). [ḳaldı, -dı ]*

**ḳal:** *Herhangi bir durumu sürdürmek.*

**Ḳalurdı** ẓulmet-i sevdā-yı kākülinde göñül
Çıḳardı Ḫıżr-ı ḫaṭı serḥad -i selāmete dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 5). [ḳalurdı, -ur, -dı ]*

**ḳal:** *(Bir bütünden) Artmak, artakalmak.*

**Ḳalmış** naẓār-ı ḥasret ile dīde-i Cemdür
Seyr eyle ḥabābı ḳadeh-i ʿişretimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 9). [ḳalmış, -mış ]*

**ḳal:** *Durmak; bulunmak.*

İşiġi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar altında
İlāhī isterüm **ḳalsun** o başlar ṭaşlar altında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 2). [ḳalsun, -sun ]*

**ḳal:** *Söz, laf.*

Ravża-i pākine envāʿ-ı dürūd ü teslīm
Hayr ola ümmetimin **kāli** bi-ḥaḳḳ-ı Yasīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 124). [kāli, -i ]*

**ḳal:** *(Bir bütünden) artmak; var olmak, bulunmak; seviyesi veya hâli değişmeyip durumu aynen devam etmek.*

Dürdî -i ṣaḥbā gibi ayaḳda **ḳalurdı** müdām
Olmaṣaydı çün cenāb-ı mey dil-i bī-kine ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 11). [ḳalurdı, -ur, -dı ]*

Murād-baḫş-ı dü-ʿālem ki kār-ı müşkil-i ḫalḳ
Ḳalurdı beste eġer şerʿi itmese teshīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 78). [ḳalurdı, -ur, -dı ]*

**ḳal:** *Ertelenmek.*

ʿĀyb itme çīn-i zülfine meyi eyleyen dili
Aḫşama **ḳaldı** belki ġarībü'd-diyār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 6). [ḳaldı, -dı ]*

**ḳal:** *(Bir süre bir yerde) bulunmaya devam etmek.*

Cünūn-ı ʿaşḳ ile dīvāne-i muḥabbetüñüñ
Ne ketm-i rāza ne ifşāya iḳtidārı **ḳalur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 6). [ḳalur, -ur ]*

**ḳal:** *(Bir süre bir yerde) Durmak, beklemek.*

Evc-i medḥüñde **ḳalup** pervāzdan oldı henüz
Murġ-ı ṭabʿum âşiyân-gîr-i ḥażīż-i iʿtiẕār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 131). [ḳalup, -up ]*

**ḳal:** *(Bir bütünden) artmak; var olmak, bulunmak.*

Cān niṣār itmek olurdı ser-i rāhuñda senüñ
Ḳanlıdur nāmı **ḳalur** çeşm-i siyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 2). [ḳalur, -ur ]*

Teʾsīr idince āteş-i āh-ı derûn-güdāz
Ne cān **ḳalur** Naẓīm ne dil māsivā degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 14). [ḳalur, -ur ]*

**ḳal:** *… durumuna gelmek, … durumda olmak.*

Derdimüñ çāresini bulmadı ne mīr ü ne şāh
Luṭfuña **ḳaldı** kerem senden olur yā Allāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 2). [ḳaldı, -dı ]*

**ḳal:** *(Bir sebepten dolayı) Yapacağı şeyi yapamamak, gideceği yere gidememek, yapmaktan veya gitmekten mahrum olmak.*

Zinde-i ʿaşḳ olmayan ṣôfī gibi dil-mürdedür
Gūyiyā bī-rūḫ **ḳalmış** ḳālıb-ı efsündedür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 2). [ḳalmış, -mış ]*

Dürdî-i ṣahbā gibi **ḳalma** ayaḳlarda müdām
Sīneñi pāk it ḥabāb-āsā hevā-yı kīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 9). [ḳalma, -ma ]*

**ḳal:** *Kalmak; kaldı.*

Cürmümi taḥrīrden **ḳaldı** Kirāmen Kātibīn
Şerr-i şūrından rehā bulmaḳ müyesser olmadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 117). [ḳaldı, -dı ]*

**ḳal:** *(Bir durum içerisinde) Olmak veya bulunmak.*

Baḳup dendānına ḥayretde **ḳaldı** dīde-i giryān
Ṣādef dürr-i yetime açdı gūyā yemde āġuşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 5). [ḳaldı, -dı ]*

Düşdi āḫir miyān-ı aġyāre
**Ḳaldı** ẓulmetde çeşme-i ḥayvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 170). [ḳaldı, -dı ]*

**ḳal:** *(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.*

Sanma eñāk erdebi ʿazminde āteşler yaḳup
**Ḳaldı** andan tūde tūde cā-be-cā ʿḫākisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 164). [ḳaldı, -dı ]*

**ḳal:** *(Aç) Kalmak.*

Mühmel-i ḳadr ü vaḳarında taḥammülden **ḳalup**
Çekmiye heft-üştür-i eflâk eger olsa ḳaṭār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 87). [ḳalup, -up ]*

**ḳal:** *" -içinde olmak" anlamında kullanılan kelime.*

Ḳaldı miyān-ı redd ü ḳabūlüñde fülk-i dil
Girdāba çekmeden anı bu cezr ü med yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 5). [ḳaldı, -dı ]*

Ten-i zerd ü niẕārum **ḳaldı** nīlūfer gibi anda
Feżā-yı sīnemi seylāb-ı eşk-i dembedem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 5). [ḳaldı, -dı ]*

**Ḳaldı** hem-rāhı daḫi anda miṣāl-i bülbül
Gül-i rūyından olup dūr didi va-esefā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 259). [ḳaldı, -dı ]*

Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine **ḳaldı** derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 10). [ḳaldı, -dı ]*

**ḳal:** *" ...içinde olmak" anlamında kullanılan kelime.*

Pādişāḫ-ı ʿaşḳ teşrif itmeyeliden ey Naẕīm
**Ḳaldı** vīrān taḥṭgāh-ı şehr-i dil miʿmārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 14). [ḳaldı, -dı ]*

**ḳal:** *(Geriye) kalmak, bırakılmak.*

Nola ḫadeng-i nigāhuñla çāk çāk olsa .
Dil-i figāruma geldükce yādigarı **ḳalur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 4). [ḳalur, -ur ]*

**ḳal:** *Söz, lâf.*

Deḫānuñ ile miyānuñda **ḳal** ü ḳıyl oldı.
O demde araladı ḫançerüñ araya girdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 3). [ḳal, ]*

Ḥāl ehli imiş Naẕīm **kāl** ehli degül
Maʿnīde şeh-i ciḫān ṣūretde gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 3). [kāl, ]*

**ḳāl ehli:** *Söz söyleyen.*

ʿAceb mi bülbüle tercīḥ olursa pervāne
Bu sūz ile anı **ḳāl ehli** ehl-i ḥāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 6). [ḳāl ehli, ]*

**ḳal ile ḳīyl:** *Boş söz, dedikodu.*

Ne raġbete naẓār eyler ne iʿtibāre nigāh
Pür itse gūşına girmez ciḫānı **ḳal ile ḳīyl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 12). [ḳal ile ḳīyl, ]*

**ḳāl ü ḳıyl:** *Dedikodu, boş söz.*

Baḫş-i miyān-ı yārde olduḳca **ḳāl ü ḳıyl**
Elbette ḫançeri girüp ortaya areler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 15). [ḳāl ü ḳıyl, ]*

**ḳalʿa:** *Kale.*

**Ḳalʿa** bāzūsına beñzer dem-i ceng
Her biri ḫaşma atar top u tüfeng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 11). [ḳalʿa, ]*

Bu lüġaz ḥaḳ bu ki bir **ḳalʿa** gibi oldı metīn
Anı feth eyleyen iḫvāne Naẓīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 11). [ḳalʿa, ]*

**ḳala:** *Kumaş.*

Metāʿ-ı dil ki nessāc-ı fenā **kālālarındandur**
Süveydā anda teslīm ü rıżā tamġālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 1). [kālālarındandur, -ları, -(n)dan, -dur ]*

**ḳala:** *Kale.*

Naḳd-i cān ister metāʿ-ı vuṣlata dellāl-ı nāz
Sūḳ-ı istiġnada ol **ḳālā** mezād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 8). [ḳālā, ]*

**ḳala:** *Eskiden düşmana karşı koymak ve güvenliği sağlamak için savunulması gereken önemli noktalara yapılan yüksek, kalın duvarlı, burçlu, mazgallı, sağlam ve kuvvetli yapı; kale.*

Vire **kālāsına** pīrāye o zībā tamġa
Besdür ey ḫāme yiter eyleme taṭvīl-i kelām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 329). [kālāsına, ]*

**ḳala ḥayrān:** *Hayran kalmak.*

Görse Behzād naḳş-ı kilk-i terüm
Ḳurı ṣūret gibi **ḳala ḥayrān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 220). [ḳala ḥayrān, ]*

**kālā-yı luṭfından:** *Lutfunun kalesi.*

Müşteri **kālā-yı luṭfından** olınca sūd-mend
Eyledi būs-ı süm-i yek-rānını zīb-i şifāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 27). [kālā-yı luṭfından, -ın, -dan ]*

**kālā-yı viṣālin:** *Kavuşma kumaşı. II Sevgilinin eteği; kucağı.*

**Kālā-yı viṣālin** nola ol ḫvace-i ḥüsnüñ
Naḳd-i dil ü cān ile alursam diġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 3). [kālā-yı viṣālin, -in ]*

**kalb:** *Gönül.*

**Kalbiñi** ġamden eyleyüp āżād
İdeyüm ḫāṭır-ı ḥazīnini şād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 193). [kalbiñi, -i, -n, -i ]*

**kalb:** *Kalp ‖ gönül.*

Dil-i pür-şūr senüñ **ḳalbüñe** girse yiridür
Kim ki kān-ı güher olmaz güher-i kān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 17). [ḳalbüñe, -üñ, -e ]*

Tek ilāhī güher-i ʿaşḳuñı pinẖān eyle
Beyt-i maʿmūr ise de **ḳalbümi** vīrān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 2). [ḳalbümi, -üm, -i ]*

**ḳalb:** *Gönül, kalp, yürek.*

**Ḳalbiñi** sebʿu'l-meṣānī nūr-ı leb-rīz eylesün
ʿAyn-ı iẖlās it bi-ḥaḳk-ı ḳul huvallāhu aḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 57). [ḳalbiñi, -i(n)i ]*

**ḳalb:** *Gönül, yürek, sine, kalp.*

**Ḳalbüñde** o yār yir ider ʿāşık iseñ
Ḳān-ı güher olmaz olmayan gevher-i ḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 3). [ḳalbüñde, -üñ, -de ]*

**ḳalb:** *Gönül, yürek, sine, kalp.*

Nāle-i ehl-i dili alma ṣaḳın
**Ḳalbüñe** ṭaş ise de eyler eṣer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 10). [ḳalbüñe, -ün, -e ]*

**ḳalb:** *Gönül, yürek, sine, kalp.*

**Ḳalbiñde** kīne ẖāṣid-i bed-gevherüñ müdām
Döndi hemān o āteşe ẖāra içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 11). [ḳalbiñde, -i, -n, -de ]*

Yārün baña her vechle ḥüsn-i naẓārı var
**Ḳalbiñde** yer itsem nola ḳalbümde yeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 2). [ḳalbiñde, -i, -n, -de ]*

Ḳalbümde dilber dilberüñ **Ḳalbiñde** bir olduḳ hemān
Āyīne-dāne āyine ayīneye ayīne-dān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 23, Mısra 1). [ḳalbiñde, -i, -n, -de ]*

**ḳalb:** *Îman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların, anlayış, duyuş, seziş yeteneklerinin kaynağı olduğu kabul edilen, insanın mânevî varlığının merkezi, gönül.*

Gerçi dāʾim dilinde ẕikr-i Hudā
Yüzi aḳdur velīk **ḳalbi** ḳara *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 6). [ḳalbi, -i ]*

**ḳalb:** *Îman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların, anlayış, duyuş, seziş yeteneklerinin kaynağı olduğu kabul edilen, insanın mânevî varlığının merkezi, gönül.*

Yārün baña her vechle ḥüsn-i naẓārı var
Ḳalbiñde yer itsem nola **ḳalbümde** yeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 2). [ḳalbümde, -üm, -de ]*

**Ḳalbümde** dilber dilberüñ Ḳalbiñde bir olduḳ hemān
Āyīne-dāne āyine ayīneye ayīne-dān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 23, Mısra 1). [ḳalbümde, -üm, -de ]*

**ḳalb-i ʿāşıḳ:** *Aşığın kalbi.*

Ġıll ü ġışdan **ḳalb-i ʿāşıḳ** gibi levḥ-i sādedür
Vechi var olsa ziẖām-ı ṣāfi mirʾātü'ṣ-ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 5). [ḳalb-i ʿāşıḳ, ]*

**ḳalb-i müʾminde:** *Müminin kalbi.*

**Ḳalb-i müʾminde** kibr ü kīn olmaz
Nola ʿafv eyleseñ benüm günehüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 283). [ḳalb-i müʾminde, -de ]*

**ḳalb-i nerm-i dilberdi:** *Sevgilinin yumuşak kalpli.*

ʿArż iderken rūy-ı zerdüñ serdī-i nuṭḳ-ı ḥasūd
Āhen eyler **ḳalb-i nerm-i dilberdi** sīmīn-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 70). [ḳalb-i nerm-i dilberdi, -di ]*

**ḳalb-i saḫt-ı yāre:** *Sevgilinin katı merhametsiz kalbi.*

**Ḳalb-i saḫt-ı yāre** teʾsīr itmez oldı sūz-ı dil
Gūyiya toñdı şitādan nāle-i āh ü enīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 39). [ḳalb-i saḫt-ı yāre, ]*

**ḳalb-i sahtuña:** *Katı, sert kalp , taş yürekli.*

Sūz-ı āhum eylemiş teʾsīr **ḳalb-i sahtuña** Āteş-i germiyle olmış seng-i ḫāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 3). [ḳalb-i sahtuña, -uñ, -a ]*

**ḳaldı:** *Kalmak.*

Serdī-i dey baḥr-ı mevvācı müsaṭṭaḥ gösterüp
Ḳaldı zīr-i yaḫda deryāda olan çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 26). [ḳaldı, ]*

**ḳaldı:** *Kalmak.*

Bīm-i deyden giydi sencāb-ı seḥābı āftāb
Ḳaldı ḫākisterde aḫker-veş o rūy-ı āteşin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 32). [ḳaldı, ]*

**kāle:** *Ar. Dedi, söyledi.*

Baḳ ṭabʿ-ı pür-kemāle ḥāli getürdi **ḳāle**
Bu şāḫid-i maḳāle vaṣfunla virdi anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 161). [ḳāle, ]*

**kāle-i vaṣlum:** *Sevgiliye kavuşma sermayesi.*

Cān naḳdinedür **kāle-i vaṣlum** diyü cānā
ʿUşşāḳa muḳaddem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 9). [kāle-i vaṣlum, -um ]*

**ḳalem:** *Kalem.*

Āsitānında Zuḫal olmasa ʿabd-i ḥabeşi
Benzemez ḫame-i ġayra **ḳalemüm** vaṣfında
Bir midür parmaġuñ engüşt-i şeḥādetle beşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 11). [ḳalemüm, -üm ]*

O Kelīmüm süḫande kim **ḳālemüm**
Hem ʿaṣādur elümde hem suʿbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 215). [ḳālemüm, -üm ]*

Levḥ-i cemal-i behcete ebrūları **ḳalem**
Ey serv ḳaddi gibi olan ḥüsn ile ʿalem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [ḳalem, ]*

**ḳalem:** *Bir çeşit siyahımsı ve sert kamışın yazı yazmak üzere özel bir biçimde yontulup açılmışı; her çeşit yazı yazan alet, kamış.*

**Ḳalemüm** ṭūṭī-i gūyā-yı şeker-zār-ı maḳāl
Mışr-ı endīşede şīrīn süḫanumdur Bīgā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 13). [ḳalemüm, -üm ]*

Ṭabʿum İskender-i maʿnā **ḳalemüm** Ḫıżr-ı beyān
Nola itse süḫanum āb-ı ḥayātı icrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 33). [ḳalemüm, -üm ]*

Ḥaşre dek levḥ-i ṣüḥūr ile sinīne terḳīm
Ḥamdüli'llāh **ḳalemüm** rıḳḳ-ı beyān üzre

yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 92). [ḳalemüm, -üm ]*

**kalem:** *Kalem , şairlik.*

Cilvegāh-ı sitāyişinde henüz **Ḳalemüm** Edhem-i muʿallemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 120). [ḳalemüm, -üm ]*

**kalem:** *Kalem gibi ince, düzgün.*

Ḳābe ḳavseyn mi ol maẕẖār-ı ev ednānuñ Sūre-i nūn undur ya o **ḳalem** gibi ḳaşı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 6). [ḳalem, ]*

**kalem:** *Yazma, çizme vb. işlemlerde kullanılan araç .*

Kātib-i çarẖ sunar destine levḥ ü **ḳalemi** Şiʿr ü inşāda idince **ḳalemi** ṭarḥ-ı sevād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 3). [ḳalemi, -i ]*

**kalem:** *Yazma aracı.*

Cinān-ı maʿrifete ābyārdur **ḳalemi** Behişt-i dānişe naẓmı zülāl-i Kevs̱erdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 167). [ḳalemi, -i ]*

Revān olursa revādur ciẖāne āb-ı ḥayāt Ki lūledür **ḳalemi** çeşmesārı māḥberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 178). [ḳalemi, -i ]*

Ḥaḳḳā ki Naẓīmüñ oldı hep nūr-ı siyāh Vaṣf-ı ḳademüñde her midād **ḳalemi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 4). [ḳalemi, -i ]*

Kātib-i çarẖ sunar destine levḥ ü **ḳalemi** Şiʿr ü inşāda idince **ḳalemi** ṭarḥ-ı sevād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 4). [ḳalemi, -i ]*

**kalem:** *Yazı yazmaya mahsus araç.*

Ṣaḥīfeler nice defter ola **ḳalem** dükene Cefāñı biñde birin eylesem ḥisāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 11). [ḳalem, ]*

Şaḳḳ itseler dilüñ ḥaẕer ifşā-yı rāzdan Olsa **ḳalem** gibi dehenüñde zebān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 14). [ḳalem, ]*

Ne ḳadr-i kātibi anlar o ḳavm-i nāme-siyāh Ne ḳadr-i levḥ ü **ḳālem** ne kitābet- i tersīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 52). [ḳālem, ]*

Lüledür ʿaṭşān-ı iḥsāna **ḳālem** parmaḳları Tabʿ-ı cūy-ı luṭfa maḳsem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 73). [ḳālem, ]*

Taṣdīʿi ḳo duʿāya şüruʿ eyle ey **ḳalem** Zīrā duʿāyla süẖane ḳadr ü şān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 103). [ḳalem, ]*

Şāẖlar ṣalsa nola ẖayl-i çemenzār-ı süẖan Baġ-ı medḥinde yine urdum **ḳalem** nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 22). [ḳalem, ]*

Ṣāḥib-i tıġ u **ḳalem** rāfiʿ-i rāyāt-ı himem Rāfiʿ-i ẓulm ü sitem dād-penāh-ı żuʿafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 11). [ḳalem, ]*

**kalem:** *Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde âlet.*

Yazınca saṭr-ı ẖaṭ-ı laʿlin ol debīr-i cemāl Ṣaḥife-i rūẖını ḳıl **ḳalemle** karaladı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 6). [ḳalemle, -le ]*

**kalemdān-ı zer-nişānından:** *Altın işlemeli kalemlik.*

Devāt mihr varaḳ meh ḳalem-tırāş hilāl
Şehāb-ı ḫāme **ḳalemdān-ı zer-nişānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 22). [ḳalemdān-ı zer-nişānından, -ın, -dan ]*

**ḳālem-i ʿafv:** *Af kalemi.*

Ḥüccet-i vaṣf-ı ṣıfātuñda ḫaṭā itse Naẕīm
Keremüñden **ḳālem-i ʿafv** ile eyle imżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 308). [ḳālem-i ʿafv, ]*

**ḳalemrān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin kaleme hükmedeni.*

Tā ḥükm-i şerʿ ile ola ol seyyidü'l-beşer
Ṣadr-ı risālet üzre **ḳalemrān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 58). [ḳalemrān-ı enbiyā, ]*

**ḳalem-şehāb:** *Kıvılcım saçan kalem.*

Şeb dūde çarḫ-ı Ḥaḳḳā meh-i nev ḳalem-tīrāş
Sīmīn -nüḳāt nücum aña zerrīn **ḳalem-şehāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 24). [ḳalem-şehāb, ]*

**ḳalem-tirāş:** *Kurşun kalem açmakta kullanılan çeşitli tiplerdeki araç; kalem açacağı II Hattatlıkta kamış kalemi yontmakta kullanılan bur tür çakı.*

Şeb dūde çarḫ-ı Ḥaḳḳā meh-i nev **ḳalem-tīrāş**
Sīmīn -nüḳāt nücum aña zerrīn ḳalem-şehāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 23). [ḳalem-tīrāş, ]*

**ḳalem-tırāş:** *Kamış kalemleri açmak için kullanılan uzun saplı küçük bıçak.*

Devāt mihr varaḳ meh **ḳalem-tırāş** hilāl
Şehāb-ı ḫāme ḳalemdān-ı zer-nişānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 21). [ḳalem-tırāş, ]*

**kālıb-ı bī-rūha:** *Ruhsuz kalıp.*

Devletle bir maḳāma seferden ki ḫān gelür
Güyā füsürde **ḳālıb-ı bī-rūḫa** cān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 2). [ḳālıb-ı bī-rūḫa, -a ]*

**kālıb-ı efsündedür:** *Bedeni büyülüdür.*

Zinde-i ʿaşḳ olmayan ṣôfī gibi dil-mürdedür
Güyiyā bī-rūḫ ḳalmış **ḳālıb-ı efsündedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 2). [ḳālıb-ı efsündedür, -de, -dur ]*

**kālıb-ı füsürdeye rūh-ı iʿāde:** *Donmuş, katılaşmış bedene (ölü) ruhunu geri verme.*

ʿİsā miṣāl nuṭḳ-ı revān-baḫşla Naẕīm
Her **ḳālıb-ı füsürdeye rūḫ-ı iʿāde** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 10). [ḳālıb-ı füsündeye rūḫ-ı iʿāde, ]*

**kālıb-ı ḥüsn-i beyāna:** *Güzel söz söyleme biçimi.*

**Ḳālıb-ı ḥüsn-i beyāna** vaṣfuñ ferāḳ idenüñ
Ṭıynet-i endīşesi ilḫām ile taḫmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 65). [ḳālıb-ı ḥüsn-i beyāna, -a ]*

**kalīl:** *Az.*

Ġınā-yı ʿaşḳ ile birdür yanında būd ü nebūd
Olur hemîşe müsāvi aña keşir ü **ḳalīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 10). [ḳalīl, ]*

**kalma:** *Tükenmek.*

Yoldadur çeşm-i ḥasretüm yā Rab
**Ḳalmadı** ṣabra ṭāḳatum yā Rab *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 28). [ḳalmadı, -dı ]*

**ḳalma-:** *(başka inisiyatif) bulunmamak.*

Sīne-i pür-dāġumuzda cāy-ı aḫker **ḳalmadı**
Biz bu deştüñ baġrı yanmış lāle-i dil-ḫūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 9). [ḳalmadı, -dı ]*

Hezār olsun mı gülşensiz revā mı ṣoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum **ḳalmadı** sensiz gel ey ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 10). [ḳalmadı, -dı ]*

**ḳalmadı:** *( Boş ) Kalmamak.*

Serbeşer ʿālem-i mekānı temāşā iderek
Ḳalmadı itmedügi seyr-i cibāl ü ṣaḥrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 236). [ḳalmadı, ]*

Bu hāk-dānden idüp ʿazm-i evc-i ʿilliyyīn
Hümā-yı rūḫi göge çıḳdı **ḳalmadı** yirde cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 4). [ḳalmadı, ]*

**ḳalmaz:** *Olduğu yeri ve durumu koruyamamak, sürdürememek.*

Çeker peymāne-i bezm-i viṣālin
Humār-ı cām-ı firḳat böyle **ḳalmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 8). [ḳalmaz, ]*

İder bir sāġar-ı vuṣlat şikeste
Humār-ı cām-ı firḳat böyle **ḳalmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 12). [ḳalmaz, ]*

Mey-i laʿlin ṣunar ol sāḳī-i nāz
Humār-ı cām-ı firḳat böyle **ḳalmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 16). [ḳalmaz, ]*

Ḳomaz sāḳī Naẓīm-i zārı māḫmūr
Humār-ı cām-ı firḳat böyle **ḳalmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 20). [ḳalmaz, ]*

**kalmış:** *( Az ) Kalmak.*

ʿAfvüñe şefḳatüñe **ḳalmış** iken ʿabd-i ʿaṣīm
Levḥ-i ʿişyānumı ʿafvüñ nola ṭūmār itse *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 109). [ḳalmış, ]*

**kalsa:** *(Geriye) Kalmak, bulunmak, mevcut olmak.*

Bāġ-ı ʿālemde bulınmaz gül-i bī-ḫār Naẓīm
Yārsız **ḳalsa** nola olmasa aġyār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 14). [ḳalsa, ]*

**kalur:** *( Hayret ) etmek, kalmak.*

Baḳup cemālüñe ʿāşıḳ nice ḳarārı **ḳalur**
Seni bu ḥüsn ile kim görse iḫtiyārı **ḳalur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 1). [ḳalur, ]*

Baḳup cemālüñe ʿāşıḳ nice ḳarārı **ḳalur**
Seni bu ḥüsn ile kim görse iḫtiyārı **ḳalur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 2). [ḳalur, ]*

**kām:** *Arzu, istek, eğlence.*

Gül gibi destine o ki lebrīz-i cām ālur
Peymānesi ṭolunca bu gülşende **kām** alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 2). [kām, ]*

**kām:** *Arzu, emel, istek.*

Çeküp kenāre o sermest-i nāzı **kām** alagör
Maḥall-i furṣatı fevt itme kim zamānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 11). [kām, ]*

Çeküp yāri kenāre ʿālem-i vuṣlatda **kām** aldı

Olur cānānuñ ey dil başḳa bir ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 11). [kām, ]*

**ḳamer:** *Ay, mâh.*

Ṭāslar şems ü **ḳamerdür** necm-i rāḫşān ġamlar
Çarḫ-veş germābe-i nüh-ḳubbedür dinse sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 3). [ḳamerdür, -dür ]*

Zīr-ı meşḳ oldı **ḳamer** levḥ-i zer-efşān ḫurşid
O şehüñ medḥin itdi ʿUṭārid imlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 245). [ḳamer, ]*

O ḫurşīd-i kemāle ẕerre-i nāçīz olan nāḳıṣ **Ḳamerden** ṭāliʿi saʿd āftāb-ı baḫtı esveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 22). [ḳamerden, -den ]*

Pertev-i şemʿ-i rūḫuñ pervānesi şems ü **ḳamer**
Zühre-i zehrā o şemsüñ ġarḳ-ı nūr-ı ezheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 191). [ḳamer, ]*

Zer-mühre **ḳamer** sipihr levḥ-i zer-kār
Encüm raḳam-ı şenāsına sīm nuḳaṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 3). [ḳamer, ]*

Mehdi hilāl āvīzesi ʿıḳd-ı Şüreyyādur anuñ
Gehvāre cünbānı **kamer** bālīni ḫurşīd-i münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 14). [kamer, ]*

Hudāvend-i felek-pāye ḫıdīv-i mihr-kevkeb kim
Semend-i ḳadrinüñ naʿli **Ḳamer** mīḫı Şüreyyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 10). [ḳamer, ]*

Çarḫ ḥoḳḳa dūde şeb levḥa **ḳamer** ḫāme şihāb
Pış-i ḥükminde ʿUṭārid kātib-i fermān-nüvīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 9). [ḳamer, ]*

Āvīze-i bāmı **ḳamer** zer-şemse-i eyvānı şems
Pīr-i felek olsa revā bāb-ı refiʿinde muḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 5). [ḳamer, ]*

**ḳamer:** *Ay.*

Biri şeb-zindedārıdur biri her rüz bīdārı **Ḳamer** ol şām-zülfüñ āftāb ol ṣubḥ-dīdāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 8). [ḳamer, ]*

Ey ṣubḥ-ı cebīni maşrıḳ-ı neyyir-i rāz
Ḥūrşīd ü **ḳamer** ġam ile pür-sūz ü güdāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 2). [ḳamer, ]*

Ey şems ü **ḳamer** ḳaṭar-ı mihrinde ceres
Sīmurġ ser-i simāt-ı ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 1). [ḳamer, ]*

Ey harman-ı ʿaşḳına felek dāne-i cev
Horşīd ü **ḳamer** tennūr-ı mihrinde ʿalev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 2). [ḳamer, ]*

Ey şems ü **ḳamer** tennūr-ı mihrinde ḳābes
Sīmurġ simāṭ-ı derd-i ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 1). [ḳamer, ]*

Naʿl-i zer ü mıh-ı sīm-rāḫşı çarḫūñ
Şems ü **ḳamer** ü kevākib-i rāḫşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 4). [ḳamer, ]*

Sārbān-ı şütür-i ʿizzet ü iḳbāli felek
Māḥmil-i cāh-ı celālinde ceres şems ü **ḳamer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 8). [ḳamer, ]*

Ey burc-ı ḥüsne ṭalʿati şems ü rūḫı **ḳamer**
Meh-ṭalʿaṭān u zühre-cebīnān-ı ʿişve-ger *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [ḳamer, ]*

**kamer-dīdār:** *Güzel yüzü ay gibi olan.*

Melek-sīret felek-rifʿat **ḳamer-dīdār** u mihr-āsār
Hudāvend-i hümā-sāye ḫıdīv-i āsmān-pāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 5). [ḳamer-dīdār, ]*

**ḳamer-ʿiẕār:** *Ay gibi beyaz ve parlak yanaklı.*

Görindi ʿarż idicek ol **ḳamer-ʿiẕār** ebrū
Sipihr-i ḥüsn ü bahāda hilāl-vār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 1). [ḳamer-ʿiẕār, ]*

**ḳamer-rikāb:** *Ayın üzengisinde, altında.*

Felek-serīr ü kevākib- ḫaşem hilāl-ʿālem
**Ḳamer-rikāb** şeh-i āftāb-efserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 38). [ḳamer-rikāb, ]*

**ḳamer-ruḫsār:** *Ay yanaklı, ay yüzlü.*

Ḥāle-veş sīneye çekdüm o **ḳamer-rūḫsārı**
Pīrehen gibi geçürdüm yaḳadan dildārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 30, Mısra 1). [ḳamer-rūḫsārı, -ı ]*

**ḳamer-ṭalʿat:** *Ay gibi güzel.*

Burc-ı sipihr-i sīnede tābān ola müdām
Bir āftāb-ḥüsn ü **ḳamer-ṭalʿat** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 4). [ḳamer-ṭalʿat, ]*

**ḳāmet:** *Boy, endam.*

Nedür ol sīne-çāk u rāst-ḳāmet
Ki ẓāhir **ḳāmetinden** istiḳāmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 2). [ḳāmetinden, -den, -in ]*

**ḳāmet:** *Boy.*

Eyler elbette işābet nāvek-i şaṣt-ı niyāz
Bir kemāndār-ı ġamuñ kim **ḳāmeti** zih-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 16). [ḳāmeti, -i ]*

**ḳāmet:** *Ayağa kalkmak.*

İştiyāḳ-ı Sidre-i ḳaddüñle Ṭūbā ser-nigūn
Eylemiş pa-der-gil-i ḥayret o **ḳāmet** ʿar ʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 190). [ḳāmet, ]*

**ḳāmet:** *(Sevgilinin) boyu bosu.*

Kākülüñ sevdāsıdur zencīre-cünbān olduġum
**Ḳāmetüñ** ġavġāsıdur ḫāk ile yeksān olduġum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 2). [ḳāmetüñ, -üñ ]*

Çemende seyr idenler **ḳāmetüñ** serv-i çemān söyler
Görenler şive-i reftāruñı āb-ı revān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 1). [ḳāmetüñ, -üñ ]*

**Ḳāmetüñ** naḫl-i bāġ-ı cānumdur
Burc-ı baḫtumda kevkebüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 237). [ḳāmetüñ, -üñ ]*

**ḳāmet:** *Boy, kadd.*

**Ḳāmeti** ḫam-geşte elde kāse-i deryūzesi
Sāʾil-i dergāhı itmiş pīr-i çarḫ aḫżarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 159). [ḳāmeti, -i ]*

**Ḳāmeti** serv-i ser-efrāz olsun
ʿÖmri zülfi gibi dırāz olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 201). [ḳāmeti, -i ]*

**ḳāmet-i bālāsın:** *Uzun boy.*

Ser-i ʿuşşāḳ-ı perīşān-dile itdükce ḳıyām
Bir ḳıyāmet ḳoparur **ḳāmet-i bālāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 14). [ḳāmet-i bālāsın, -s, -ın ]*

**ḳāmet-i çeng:** *Iki kat çengin boyu.*

Hamīde ḳadd ile gūş eyleyüp meclisde feryādum
Büküldi **ḳāmet-i çeng** ü dil-i neyden fiġān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 12). [ḳāmet-i çeng, ]*

**ḳāmet-i dil-cūsını:** *Gönül arayan sevgilisini.*

Hayret belī pāmāl ider añduḳca o şūḫuñ
Reftārını geh **ḳāmet-i dil-cūsını** gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 6). [ḳāmet-i dil-cūsını, -nı ]*

**ḳāmet-i eflâki:** *Feleğin boyu.*

Eylemiş yümn-i ḳudūmı leyletüʿl-miʿrācda
**Ḳāmet-i eflâki** pür-ḫam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 54). [ḳāmet-i eflâki, ]*

**ḳāmet-i ḫam-geşte:** *Bükülmüş boy.*

Olsam ʿaceb mi muṭrīb-ı ṣad-naġme bezmine
Def sīne çeng **ḳāmet-i ḫam-geşte** nale nāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 6). [ḳāmet-i ḫam-geşte, ]*

**ḳāmet-i ʿirfān:** *Bilginin boyu , yüceliği.*

Hem **ḳāmet-i ʿirfānına** dāniş ḳabā-yı bī-bahā
Hem ḫalvet-i taḳvāsına zühd ü veraʿ seccādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 7). [ḳāmet-i ʿirfān, -ın, -a ]*

**ḳāmet-i şevḳi:** *Uzun boylu, heybetli.*

**Ḳāmet-i şevḳi** dü-ta olsa Naẓīmüñ ne ʿaceb
Çille-i ḥasreti ġayretle çeken, ġam-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 13). [ḳāmet-i şevḳi, -i ]*

**ḳāmet-i şimşād:** *Şimşir boylu güzel.*

Ne dāne vü ne dām ü ne ṣayyād gerekdür
Murġ-ı dile bir **ḳāmet-i şimşād** gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 2). [ḳāmet-i şimşād, ]*

**ḳāmet-i yāre:** *Sevgilinin boyu, endamı.*

ʿAḳlumı zāʾil ider **ḳāmet-i yāre** baḳşam
Baña bu ḥāleti bir mışraʿ-ı mevzūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 7). [ḳāmet-i yāre, ]*

**kām-ı ʿālem:** *Dünya, kainatın arzusu, isteği.*

Benüm ol micmere-gerdān-ı şebistān-ı hüner
**Kām-ı ʿālem** nefeḥāt-ı süḫanumla būyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 4). [kām-ı ʿālem, ]*

**kām-ı cāna:** *Can dimağı.*

Emri nehy itse ṣiḳāḳ-ı beyn-i eżdādı eġer
**Kām-ı cāna** eyleye zehrābı āb-ı ḫoş-güvar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 92). [kām-ı cāna, -a ]*

**kām-ı dil:** *Gönlün isteği.*

Murād-baḫş o ḫudāvend-i baḥr ü bersin kim
Ḳapuñda ḳul olana **kām-ı dil** müyesserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 146). [kām-ı dil, ]*

**kām-ı dil-i ʿālemiyānı:** *Her ik alemde de gönlün isteği, arzusu.*

İtmede **kām-ı dil-i ʿālemiyānı** taʿṭīr
İdeli bād-ı şimāl-i ḥaremi neşr-i şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 57). [kām-ı dil-i, ]*

**kām-ı dilüm:** *Gönlün isteği.*

**Kām-ı dilüm** o fāʿil-i muṭlaḳdan isterüm
Maḳṣūdumı murādumı ben Ḥaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 1). [kām-ı dilüm, -üm ]*

**kām-ı evvelin:** *Ilk isteğin.*

Cilvegāhı ʿĀrş-ı aʿlā oldı **kām-ı evvelin**
Ẓıllı ol nūr-ı Hudānuñ düşmese ḫāke nola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 67). [kām-ı evvelin, ]*

**kām-ı halḳ-ı cihān:** *Dünya halkının istekleri.*

**Kām-ı ḫalḳ-ı ciḫān** muʿaṭṭardur
Tā ki oldı nesīm-i ḫalḳ vezān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 65). [kām-ı ḫalḳ-ı ciḫān, ]*

**kām-ı halḳ-ı her:** *Tüm halkın isteği.*

**Kām-ı ḫalḳ-ı her** dü-ʿālem dembedem ḫoş-būydur
Levha-i gülzār-ı aḫlāḳı bulaldan intişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 101). [kām-ı ḫalḳ-ı her, ]*

**kām-ı niyāz-ı cān:** *Yalvarma, yakarma makamı.*

Nāfe-i ḫūnin ulur **kām-ı niyāz-ı cān** u dil
Her şemīm-i nāz kim ol zülf ü kākülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 5). [kām-ı niyāz-ı cān, ]*

**kāmil:** *İlim, fazîlet ve hüner sâhibi, mânevî meziyetleri bakımından belli bir olgunluğa erişmiş (kimse).*

**Ḳāmillere** peyrev ol bilüp noḳṣānın
Taḳlīdde ey Naẓīm taḥḳīḳe yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 3). [ḳāmillere, -ler, -e ]*

**kāmil-i ʿālī -himem:** *Yüce himmetli kâmil.*

Maẓḫār-ı ġūş-ı ḳabūl itse nola bu naẓmumı
Bir hünerver **kāmil-i ʿālī -himem** nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 16). [kāmil-i ʿālī -himem, ]*

**kāmrān:** *Muradına eren, ikbal sahibi.*

Bī-ġam-ı rūzgār idi nāmum
**Kāmrāne** geçerdi eyyāmum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 48). [kāmrāne, ]*

**kāmrān:** *Arzusuna, muradına ermiş, bahtiyar.*

Yā Rab be-nūr-ı dīde-i Zehrā Ḥasan Ḥüseyn
Şehzâdegân-ı ekrem ü zīşān ü **kāmrān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 18). [kāmrān, ]*

Mekrümet-pīşe ṣevāb-endīşe ṣāḥib-ḫayr u cūd
ʿĀṭıfet-güster ṣehā-perver kerīm ü **kāmrān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 2). [kāmrān, ]*

**kāmrān-ı vüzerā:** *Vezirlerin muradına ermişi.*

**Kāmrān-ı vüzerā** ḥażret-i ṣāḥib-devlet
Ki olur dergehine çarḫ-ı dü-ta nāṣiye-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 15). [kāmrān-ı vüzerā, ]*

**kām-yāb:** *Far. İsteğine erişmiş, arzusuna ulaşmış.*

Ben ḫvār u ẕelīli **kām-yāb** it yā Rab
Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 1). [kām-yāb, ]*

**kan:** *Maden ocağı, bir şeyin kaynağı.*

Cānuma geçdi ḫadeng-i ġam-ı cānān deldi
Tīşe-i ġamze-i dil-dūz ile **kān** deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 2). [kān, ]*

**kan:** *(cevherlerin) kaynağı.*

Bādī-i mihr ü muḥabbetle göñül **ḳan** zel iken
Almamışdı daḫi Cem cām-ı meyüñ serpūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 5). [ḳan, ]*

Zer-niş̱ān-ı mekrümet gevher-feşān-ı ʿāṭıfet
Ṭabʿ-ı desti **kān** ile yem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 50). [kān, ]*

Bez̲l-i cūd ü mekrümetde vaḳt-i īş̱ār u nigār
Desti deryā-bār-ı luṭf u ṭabʿ-ı pāki **kān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 40). [kān, ]*

**kan:** *Bir şeyin çok bol bulunduğu yer veya kimse, kaynak, memba.*

Dil-i ṣāfı güher-i cūd ile **kāndan** ecved
Dest-i pāki kerem ü luṭf ile yemmden eş̱hā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 131). [kāndan, -dan ]*

Dil-i deryā-niş̱ārı mekrümetde yemden eş̱hā-ter
Kef-ī gencīne-baḫş̱ı ʿāṭıfetde **kāndan** ecveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 38). [kāndan, -dan ]*

**kan:** *Altın ve gümüş gibi madenlerin çıktığı maden ocağı; kaynak.*

Biñdükce rāḫş̱a ʿarṣa-i rezm içre gūyiyā
Sī-murġ-ı kūh **Ḳāña** ṣāḥib-ḳırān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 52). [ḳāña, -a ]*

**kan:** *Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.*

Dembedem ġarḳa-be-ḫūn olsa dil ü dīde nola
Hicr-i laʿlüñle senüñ kūşe mi var **ḳan** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 16). [ḳan, ]*

Dürr ü yāḳutuñı ey dīde ey dil bez̲l ü ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup **kān** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 6). [kān, ]*

Seḫāda dest-i gevher-bārı ebr-i nev-baḫārīdür
ʿAṭāda cūd-ı ṭabʿın söyliyenler bahr u **kān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 30). [kān, ]*

Ġılāfında ʿadunuñ tīġı kaṣd-ı intiḳām eyler
Belī ruʾyāda lā-büd bir kişi **ḳan** dökse **ḳan** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 60). [ḳan, ]*

Ġılāfında ʿadunuñ tīġı kaṣd-ı intiḳām eyler
Belī ruʾyāda lā-büd bir kişi **ḳan** dökse **ḳan** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 60). [ḳan, ]*

Her ṭamlası birer dizi yāḳūt-ı nāb olur
Yād-ı lebiyle dīde-i terden ki **ḳan** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 94). [ḳan, ]*

Çeşm-i ter kim hecr-i laʿlüñle demādem **kān** olur
Her biri müjgānumuñ bir sübḥa-i mercān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 77). [kān, ]*

Ḥasretiyle gözüm döker **ḳan** yaş
Görmeyeydüm bu demleri ey kāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 151). [ḳan, ]*

Firḳatinde ol ʿazīz-i kamilüñ ṣanma ṣafaḳ
Rūz ü şeb **ḳan** aġlamakda dīde-i ḫurşīd ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 8). [ḳan, ]*

**kan:** *İnsan ve hayvan bedeninde*

*damarların içinde akan, kırmızı renkli, hayatî sıvı.*

Naẓīme minnet idüp vaṣf-ı laʿl-i dildārı
Cevāhiri oluruz güne güne **kānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 14). [kānından, -ı, -n, -dan ]*

**ḳan aġla-:** *Kanlı gözyaşı dökmek , çok üzülmek.*

Dulunınca o māh-ı mihr-efrūz
Yine **ḳan aġladı** felekde ṣafaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 6). [ḳan aġla-, --dı ]*

**ḳan aġlar:** *Büyük bir üzüntü içinde bulunmak.*

Hayli demlerdür ki **ḳan aġlar** ḫayālüñden cüdā
Ḥasret-i ḥālüñle düşdi ṭıfl-ı eşk-i ter yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 3). [ḳan aġlar, ]*

**ḳan aġlatdı:** *Kan ağlatmak; büyük bir üzüntü içinde bırakmak.*

Fikr-i laʿli zāhide ol deñli **ḳan aġlatdı** kim
Gūşe-i mihrābda seccāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 5). [ḳan aġlatdı, -dı ]*

**ḳan dökmek:** *Kan akıtmak.*

Bī-rāḥm o ḳadar harâmî-i ġamzesi kim
**Ḳan dökmek** ile yanında bir ʿafv-ı günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 4). [ḳan dökmek, ]*

**ḳanāʿat:** *A. kanaat.*

Ḥūrşīd gibi çarḫ-ı siyeh-kāseden müdām
Bir ḳurṣ ile **ḳanāʿat** iden intiḳām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 14). [ḳanāʿat, ]*

**ḳanādīl-i nücūm:** *Yıldız kandilleri.*

Şems-i ʿālem-tāb aña şemse **ḳanādīl-i nücūm**
Künkür-i ṭāḳ-ı bülendi hem-ser-i saḳf-ı semā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 19). [ḳanādīl-i nücūm, ]*

**ḳanādīl-i nücūm-ı rāḫşān:** *Parlak yıldızların kandilleri.*

Subḥa-dek yandı **ḳanādīl-i nücūm-ı rāḫşān**
Eyledi yümn-i ḳudūmiyle felek donanma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 239). [ḳanādīl-i nücūm-ı rāḫşān, ]*

**ḳanber:** *Hazret-i Ali Keremullâhu vech efendimiz hazretlerinin kölesidir.*

Ḥayder-i Kerrār naẓmum Ẕū'l-fiḳārum kilk-i ter
Düldül-i endīşemüñ ḫüsn-i edādur **Ḳanberi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 210). [ḳanberi, -i ]*

**ḳanber:** *Hazret-i Ali'nin kölesi.*

Görince kūşe-i çeşmüñde ḫālüñi didiler ʿAlīye benzer o ʿāynı ile bu **Ḳanberdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 190). [ḳanberdür, -dür ]*

**ḳanda:** *Ne zaman.*

Rehberi Ḫıżr ola ol İskender-i Dārā-ferüñ **Ḳande** ʿazm itse refīḳ-ı rāhı tevfīḳ-ı Hudā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 16). [ḳande, ]*

**ḳande:** *Nerede.*

Mest-i ṣahbā-yı ʿaşḳ iden sensin **Ḳandesin** ḳande ey gözüm nūrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 248). [ḳandesin, -sin ]*

**ḳande:** *Baştan aşağı.*

**Ḳande** baḳşam çeşm-i ḫūnīn İştiyāḳuñ şerḥ ider
Her müjem bir ḫāme-i taḥrīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 11). [ḳande, ]*

Nāz u ʿişve ḥüsn-i ʿālem-gīrine zīnet yiter
**Ḳande** ʿazm eylerse dilber ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 4). [ḳande, ]*

Sāyesin evvel dirīġ eylerdi ol nev-naḫl-i nāz
Şimdi ammā **ḳande** olsam sāye-veş yanımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 10). [ḳande, ]*

**Ḳande** baḳsam cilve-güster ḥüsn-i ʿālem-gīridür
Dīde kim dīdārına oldı mülāḳi Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 9). [ḳande, ]*

Âyine-i ḫāne-i çeşmümde daḫi ʿaks ideli
**Ḳande** baḳşam alamam dīdemi taşvīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 12). [ḳande, ]*

Māh-ı nev sīmīn-rikāb ü mihr aña zerrīn-zīn
**Ḳande** kim ʿaṭf-ı cinān itse livā-yı ʿazmine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 80). [ḳande, ]*

Bī-kes olsañ redd idüp ḥālüñden itmezler su'āl
Mālik olsa dirler ammā **ḳande** varsañ gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 26). [ḳande, ]*

Meġer Selīm Girāy Han şeh-i İskender-der
Ki **ḳande** ʿaṭf-ı ʿinān itse Ḫıżr rehberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 16). [ḳande, ]*

**Ḳande** ʿazimet itse ẓafer hem-rikāb olur
ʿAvdetde Ḫıżr-ı nuṣret ile hem-ʿinān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 41). [ḳande, ]*

Sevdā-gerān-ı vaṣfı ḳaṭār-ı beyān ile
Her **ḳande** gitse sūde gider bī-żiyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 62). [ḳande, ]*

Āṣaf-ı devrān ki fermān ile itse ʿazm-i rāḥ
**Ḳande** varsa ḥācib-i dergāhına tevḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 24). [ḳande, ]*

**Ḳande** varsan ideler istiṣḳal
Ṣıḳletüñden olma istikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 7). [ḳande, ]*

Reşk-i kef-i kerīmi ile baḥr mużtarib
Şerm-i nevāl-ı ṭabʿı ile **kānde** pīç ü tāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 16). [kānde, ]*

Her **ḳande** ʿazm iderse ola avn-ı Ḥaḳ refīḳ
Nuṣret-livā-yı leşkeri tevfīḳ-ı reh-nümāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 25). [ḳande, ]*

**Ḳande** bir ġonçe ola bülbül idüm
Naġme-perdāz-ı meclis-i gül idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 37). [ḳande, ]*

**Ḳande** kim ʿatf-ı ʿinān itse refīḳi tevfīḳ
Reh-nümā ʿavn ü ẓafer leşker-i nuṣret be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 49). [ḳande, ]*

**kande:** *"Nerede, ne şekilde, nasıl" anlamında kullanılan ifade.*

**Ḳande** aḫşam ider ola āyā
Bilmezem şimdi ol meh-i Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 173). [ḳande, ]*

**Ḳande** baḳşam naẓārum ḥāl-i rūḫ-ı ālüñdür
Merdüm-i dīde-i cān ü dil-i şeydāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 15). [ḳande, ]*

Mest-i ṣahbā-yı ʿaşḳ iden sensin
Ḳandesin **ḳande** ey gözüm nūrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 248). [ḳande, ]*

**ḳandehār:** *Bugün Afganistan sınırları içinde kalan bir şehirdir. Rivayete göre, bu şehri İskender kurmuştur. Birçok milletler tarafından fethedilmiştir. Divan şiirinde daha çok kand (şeker) kelimesi ile iştikak ve cinas yapılarak kullanılır (YENİTERZİ, 318) II tatlı dudak.*

Dembedem eyler mükerrer şekker-i evṣāfuñı
Ṭuṭī-i nuṭḳum benüm bilmez ne Mıṣr u **Ḳandeẖār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 124). [ḳandeẖār, ]*

**ḳand-i leb:** *( Sevgilinin ) Dudak tadı , şekeri.*

Gülşen-i ḥüsni beni bülbül-i şeydā itdi
Ṭabʿumı **ḳand-i lebi** ṭuṭī-i gūyā itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 16). [ḳand-i leb, ]*

**ḳand-i lebüñ:** *Dudağın tadı, dudağın lezzeti.*

Dembedem **ḳand-i lebüñ** yādın mükerrer eyleyüp
Birbirine eylerüm āġuşte şīr ü şekkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 203). [ḳand-i lebüñ, -üñ ]*

**ḳand-i luṭ:** *Tatlı yemeklerin şekeri.*

Aḥbābı **ḳand-i luṭña** şīrīn-meẕāḳ idüp
Cān-ı ʿadūya deşne-i zehrāb-dāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 5). [ḳand-i luṭ, -ñ, -a ]*

**ḳand-i maḳāli:** *Söz şekeri.*

Ṭūṭī-i ṭabʿ-ı ẖoş-ter medḥüñ ne dem ki söyler
**Ḳand-i maḳāli** eyler şīrīn-meẕāḳ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 170). [ḳand-i maḳāli, ]*

**ḳand-i maʿnā:** *Anlam şekeri.*

Ṭabʿuma feyż-i Hudā ẕāʾika-baẖş-ı ilhām
**Ḳand-i maʿnā** leb-i endīşeme hāżır ḥelvā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 16). [ḳand-i maʿnā, ]*

**ḳand-i nebāt:** *Çiçeklerin şekeri , bal.*

Hoy-kerde görüp laʿlini būs itdüm o şūẖuñ
Baña o ʿaraḳ **ḳand-i nebātla** virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 8). [ḳand-i nebāt, --la ]*

**ḳand-i nebāt-ı maʿnā:** *Mânâ bitkisinin şekeri.*

İtse beyān-ı esrār ṭūṭī-i nuṭḳı eyler
**Ḳand-i nebāt-ı maʿnā** şīrīn-i her meẕāḳı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 8). [ḳand-i nebāt-ı maʿnā, ]*

**ḳandīl:** *Çerağ, kandil, meşale.*

Nice **ḳandīl** ser-i hāk-i mezārum olsun
Tende her dāġ ki derdüñle fürūzān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 13). [ḳandīl, ]*

**ḳandīl:** *Sıvı halindeki yağa batırılmış bir fitilin yanması suretiyle ışık veren aydınlatma aracı, çerağ.*

Olur fitīle fürūg-ı çerāġ istiġnā
Şeb-i ġınāda ider dāġ-ı sīnesin **ḳandīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 14). [ḳandīl, ]*

**ḳandīl-i derūn:** *İçteki kandiller*

Oldı ṣandūḳa-i sīnem gibi **ḳandīl-i derūn** Dü-kemān-ebrū-yı peykān-nigehüñ tīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 7). [ḳandīl-i derūn, ]*

**ḳandīl-i dil:** *Gönül kandili.*

Sönmesün **ḳandīl-i dil** Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Merḥamet eyle Naẕīm-i zāre ahval-i dilin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 217). [ḳandīl-i dil, ]*

**ḳandīl-i fürūzān:** *Parlak kandil.*

Ḳubbesi her cāmiʿüñ bir āsmān-ı feyż olup Aña **ḳandīl-i fürūzān** encüm-i tābān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 22). [ḳandīl-i fürūzān, ]*

**ḳandīl-i fürūzān:** *Parlak kandil.*

Eyle **ḳandīl-i fürūzān** nūr-ı īmānı aña Pisteri olduḳda yā Rab künc-i tārīk-i lahd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 55). [ḳandīl-i fürūzān, ]*

**ḳandīl-i fürūzān:** *Parlak ışık.*

Tā seḥer-gāh-ı ḳıyāmet ser-i ḫākümde benüm
Nūr-ı īmānumı **ḳandīl-i fürūzān** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 10). [ḳandīl-i fürūzān, ]*

**ḳanı:** *"Hani / nerede" şikâyetlenme sözü.*

Būs eyleyerek gül gül iderdüm **ḳanı** ol gün Geh sīne-i sīmīnini bāzūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 7). [ḳanı, ]*

**kān-ı ʿafvüñ gevheri:** *Af madeninin cevheri.*

Menbaʿ-ı cūd ü mürüvvet genc-i luṭf u mekrümet
Dürr-i deryā-yı şefāʿat **kān-ı ʿafvüñ gevheri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 112). [kān-ı ʿafvüñ gevheri, -i ]*

**kān-ı ʿaḳīḳ:** *Akik ocağı.*

Her dīdemi bir **kān-ı ʿaḳīḳ** itdi o māhuñ Ḥāl-i leb-i laʿli o Süheyl-i Yemeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 5). [kān-ı ʿaḳīḳ, ]*

**kān-ı cūd-ı merḥamet:** *Merhamet kaynağı.*

Lücce-i ʿafv-ı şefāʿat kān-ı cūd-ı merḥamet Çāre-sāz-ı ʿillet-i ümmet şefīʿu'l-müẕnibīn Mefḫār-ı her dü-ciḫān bālā-nişīn vālā-nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 56). [kān-ı bālā-nişīn, ]*

**kān-ı güher:** *İnci soylu.*

Dil-i pür-şūr senüñ ḳalbüñe girse yiridür Kim ki **kān-ı güher** olmaz güher-i kān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 18). [kān-ı güher, ]*

**kān-ı güher:** *Cevher kaynağı.*

Ḳalbüñde o yār yir ider ʿāşık iseñ **Ḳān-ı güher** olmaz olmayan gevher-i ḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 4). [ḳān-ı güher, ]*

**kān-ı ḥayādur:** *Edep kaynağı.*

Birisi baḥr-ı ʿatādur birisi ḳulzüm-i dād Birisi **kān-ı ḥayādur** birisi genc-i sehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 216). [kān-ı ḥayādur, -dur ]*

**kān-ı ʿirfān:** *İlim madeni.*

**Kān-ı ʿirfān** u kemālüñ güheri
Enbiyā vü rüsülüñ tāc-ı seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [kān-ı ʿirfān, ]*

**ḳanı ḳan:** *Kanı kanla.*

Ḳızārdı rūḫları ṣahbān dalı al oldı
ʿAceb mi eylese mestāne **ḳanı ḳan** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 110). [ḳanı ḳan, ]*

**kān-ı keremsüñ:** *Kerem, bağış kaynağı.*

Ey Ḥabīb-i Kibriyā **kān-ı keremsüñ** ʿafv ḳıl
Şevḳ-ı evṣāfuñ dil-i küstāḫumı itdi cerī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 195). [kān-ı keremsüñ, -süñ ]*

**kān-ı keremüñ:** *Kerem, bağış kaynağı.*

Lücce-i cūdına nisbetle o **kān-ı keremüñ**
Kemterīn ḳaṭre-i pīçīde degüldür deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 133). [kān-ı keremüñ, -üñ ]*

**ḳan-ı kevn:** *Dünya ve ahiret madeni.*

Dürr-i yek-dāne-i baḥr-ı ḫilḳat
**Ḳan-ı kevnüñ** güher-i mā-ḥaṣalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [ḳan-ı kevn, -üñ ]*

**kān-ı kevnüñ:** *Varlık kaynağı.*

Süḫanı rūḫ-ı mücerred deheni cevher-i ferd
**Kān-ı kevnüñ** guher-i mā-ḥaṣal-ı münteḫabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 10). [kān-ı kevnüñ, -üñ ]*

**kān-ı mekrümet:** *Cömertlik kaynağı.*

O **kān-ı mekrümet** kim dembedem hemyān-ı cūdından
O İder lebrīz-i naḳd-i ḫvāhişi dest-i temennāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 9). [kān-ı mekrümet, ]*

**kān-ı melāḥat:** *Güzellik madeni.*

**Kān-ı melāḥat** ol ki zenehdān-ı dürcidür
Hvān-ı muḥabbetinde nemekdān-ı Enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 43). [kān-ı melāḥat, ]*

**kān-ı pür-mümsik:** *Cimrilik dolu kaynak , yer.*

Luṭf-ı dest ü ṭabʿına nisbetle şāyāndur disem
Baḥr u ber cerrār-ı sāʾil **kān-ı pür-mümsik** ḥasīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 12). [kān-ı pür-mümsik, ]*

**kan-ı tebessüm:** *Gülümseme kanı.*

Olsun güher-niṯār-ı vefā laʿl-i dil-keşüñ
**Ḳan-ı tebessüm** eyle leb-i nūş-ḫandüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 10). [ḳan-ı tebessüm, ]*

**kanlar döker:** *Öldürmek, cana kıymak.*

Ol şehsüvār-ı ġāzī dehrüñ o yekketāzı
İtdükce nīze-bāzī **ḳanlar döker** sinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 60). [ḳanlar döker, -i ]*

**kanlı:** *Kan davasında taraf olan kimse; kan döken, kâtil; kan bulaşmış, kanlanmış II kan gibi şarabın içilmesine karşı çıkan kimse; kan gibi kırmızı şarap içen kimse.*

Cān niṯār itmek olurdı ser-i rāhuñda senüñ
**Ḳanlıdur** nāmı ḳalur çeşm-i siyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 2). [ḳanlıdur, -dur ]*

**kanlı:** *Kan bulaşmış.*

Üftādesine muḥāl imiş rāh-ı necāt
**Ḳanlı** kūyudur meǧer ki çāh-ı zeḳanuñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 4). [ḳanlı, ]*

**ḳanṭara-i ʿaşḳ:** *Aşk kervanı.*

Elbette mecāzuñ yoludur semt-i ḥaḳīkat
Mādām ola **ḳanṭara-i ʿaşḳ** güẕergāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 8). [ḳanṭara-i ʿaşḳ, ]*

**kānūn:** *1. Tabiat olaylarının bağlı olduğu değişmez düzen: "Fizik kānunları." 2. Devletçe konan ve her vatandaşın uyması gereken yazılı hukuk kuralı, yasa. 3. teşmil. Bir toplumda uyulması gereken kural, usûl, nizam. 4.Sol köşesi kesik dikdörtgen biçimindeki tahta bir tabla üzerine geçirilmiş tellerden meydana gelen ve yatık durumda dizler üzerine konarak iki elin işâret parmağındaki yüksüklere tutturulmuş birer mızrapla çalınan çalgı.*

**Ḳānūn**-ı ʿaşḳdan ki derūnum nişānedür
Her mū tenümde āteş-i dilden nişānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 1). [ḳānūn-ı, -ı ]*

**kānūn-ı dil:** *Gönül kanunu.*

Āh-ı ʿalev-niṣārı çıḳar çarḫa dembedem
**Ḳānūn-ı dil** ki sīnede pür-iltihāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 6). [ḳānūn-ı dil, ]*

**kānun-ı şifā:** *Şifa kanunu.*

Bū ʿAlī gelse ider müşkilini luṭfen ʿarż
Nüsḫa-i cūdı yiter ʿāleme **Kānun-ı Şifā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 38). [kānun-ı şifā, ]*

**kānun-ı şifā:** *Şifâ kanunu.*

İbni Sīnā gibi her kūşede biñ ḫastesi var
Yazmamış ʿillet-i bīmārını **Ḳānūn-ı şifā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 168). [ḳānūn-ı şifā, ]*

**kanzil:** *Kendinden geçmek, körkütük sarhoş olmak.*

Nale-senc olsa ceres erbāb-ı māḥmil mest olur
Dem gelür bir nāleden ʿaşḳ ehli **ḳanzil** mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 2). [ḳanzil, ]*

**ḳanzil:** *Geçkin sarhoş, körkütük.*

Olmış şerāb-ı nāz ile ālūde çeşm-i yār
Bir bāde-nūş kim ola **ḳanzil** ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 10). [ḳanzil, ]*

**ḳapa:** *Kapatmak.*

Deyr-i muḥabbetüñ yine rāhi küşādedür
Gāhī **ḳapansa** mey-gede gāhī küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 2). [ḳapansa, -n, -sa ]*

**ḳapat:** *Kapatmak, kaplamak, örtmek.*

Gelüp uçurulmadan mevce-i fenā didiler
**Ḳapatdı** fülk vücūduñ Serenci-zāde meded (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 10). [ḳapatdı, -dı ]*

**kapu:** *1. Bir yere girip çıkarken geçilen ve açılıp kapanma düzeni olan duvar veya bölme açıklığı. 2. Bu açıklıktaki açılıp kapanan kanat.*

**Ḳapūdān** eyledi devletle Sulṭān Aḥmed-i Ṣāliṣ
Yegāne āṣaf-ı ṣānī vezīr-i kār-fermādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 9). [ḳapūdān, -dan ]*

**ḳapu:** *Eşik, huzur, makam.*

Şeşder-i ġurbetde ey dil nâ-güşâde tā-bekey
Zūr-ı zār-ı kâmranıyla **ḳapu** aç ḫāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 4). [ḳapu, ]*

**ḳapu:** *"Kapı" || Makam, huzur.*

Geldüm **ḳapuña** fakır ü muḥtac ẕelīl
Faż̇l u keremüñle feṯḥ-i bāb it yā Rab
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 3). [ḳapuña, -ña ]*

**ḳapu:** *Huzur, makam.*

Murād-baḫş o ḫudāvend-i baḥr ü bersin kim
**Ḳapuñda** ḳul olana kām-ı dil müyesserdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 146). [ḳapuñda, -ñ, -da ]*

**Ḳapuñda** rütbeler iḥrāz eyleyem giderek
Ḳadem ḳadem çıḳılur çünki nerdübān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 103). [ḳapuñda, -ñ, -da ]*

**ḳapudān:** *Kaptan, amiral, komutan.*

Ne idi baḥr-ı temennāda bād-bān açmaḳ
Olaydı zevraḳ-ı ümmīdümiñ **ḳapūdanı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 4). [ḳapūdanı, -ı ]*

**ḳapūdān-ı mükerrem:** *Saygı değer kaptan.*

Naẓīma böyle tārīḫ-i müsellem biñde bir olmaz
**Ḳapūdān-ı mükerrem** ḥaḳ bu kim
ʿOs̱mān Paşādur (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 20). [ḳapūdān-ı mükerrem, ]*

**kār:** *Fayda, kazanç.*

Naẓīm vaṣfūñu kāḍir degül Niẓāmī-veş
İder mi **kārını** Baḥrüñ temevvüc eylese Nīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 124). [kārını, -ını ]*

**kār:** *Bir işin, zahmetin karşılığı, kazanç.*

Her ṣubḥ mesāda **kārumuz** ġañet ü nevm
Baḳṣān bize benzemez ciḫānda bir ḳavm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 1). [kārumuz, -umuz ]*

**kār:** *Fayda, çıkar, kazanç.*

Benüm ne Ḥaḳḳa sezā ne cenābuma **kārum**
İki elüm daḫi sevḳ-ı ʿamelde bī-taḥṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 127). [kārum, -um ]*

**kār:** *Amel, davranış, iş, fiil, eylem.*

Ḳurbı ümmidiyle şādum bīm-i buʿdiyle melūl
Şemʿ-i sūzān gibi **kārum** gāh ḫande girye gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 62). [kārum, -um ]*

**kār:** *1. Fayda, kazanç. 2. Türk musikisinde bir form.*

Seng-i ḫārā-yı derūn-ı yāre **kār** itsün Naẓīm
Tīġ-i āteştāb-ı āha zāġ-ı pür-teʿs̱īrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 17). [kār, ]*

**kār:** *1. Alış verişten elde edilen maddî kazanç, para kazancı. 2. Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar.*

Onu da **kārına** meşġul iken olsa bārān
Bu ne sırdur ki ider herkesi lā-büd ḫayrān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 7). [kārına, -ı, -n, -a ]*

**kār:** *Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar.*

Dilberi görmege varma derine ölmeġe var
Oldı māhrūm-ı şehādet sefere **kāra** giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 4). [kāra, -a ]*

**kār:** *Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar.*

Nergis-i şehlāsınuñ dil-ḫastesi olsam nola
Cānuma **kār** itdi derd-i iştiyāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 8). [kār, ]*

Ġuṣṣa-i ʿişyān Naẓīm-i zāre **kār** itdi meğer
Eyliye ʿafv ile ḫurrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 87). [kār, ]*

**kār:** *Amel, davranış, iş, fiil, eylem.*

Bīm-i hecr ü cevr-i yār ü taʿn-ı bed-gūdan Naẓīm
**Kārum** efġān ṣabr nālān ḫāṭırum vīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 14). [kārum, -um ]*

**kār:** *Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar.*

Reh-i āmed-şüd-i dīdārı nem-nāk itmedür **kārı**
Sirişk-i dembedemle çeşm-i ter saḳḳālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 7). [kārı, -ı ]*

Degüldür herkesüñ **kārı** bilür ṭabʿ-ı hünermendān
Bu güne şiʿri söylerse Naẓīm-i nüktedān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 21). [kārı, -ı ]*

İdüp ʿadālet ile pīşe emr-i maʿrūfı
Rıżā-yı Ḥaḳda olup **kārı** nehy-i münkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 80). [kārı, -ı ]*

Her ne deñlü **kārı** şaʿb olsa biter bir bı-kesüñ
Pīşgāh-ı āṣaf-ı ʿādilde kim taḳrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 21). [kārı, -ı ]*

Hāl-i aġyār tebāh oldı yine
**Kārı** hep nāle vü āh oldı yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 6). [kārı, -ı ]*

**kaʿr:** *Derinlik, dip.*

Ḳaṭresi kevn ü mekānı ġarḳ ider yoḳdur henüz
Raḥmeti deryāsına **kaʿr** u kenār u cezr ü med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 14). [kaʿr, ]*

**kār itdi:** *Kâr etti.*

Cemāl-i bā-kemālüñ İştiyāḳ-ı cāna **kār itdi**
Naẓīm-i zār ḫāk-i pāyüne ʿarż-ı ḫulūş eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 9). [kār itdi, -di ]*

**kara:** *Kötü , uğursuz*

Açup **ḳara** ḫaberlerle dehānın
O dem bir mū gelüp baġlar zebānın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 7). [ḳara, ]*

**kara:** *Bu renkte olan.*

Ol şeh-i kevn ü mekānuñ maṭbaḫ-ı iclāline
Bir **ḳara** ḳulluḳcıdur şulṭān-ı mülk-i Zengībār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 78). [ḳara, ]*

**kara:** *Fena, kötü bağlamında.*

Gerçi dāʾim dilinde ẕikr-i Hudā
Yüzi aḳdur velīk ḳalbi **ḳara** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 6). [ḳara, ]*

**karada:** *Kara parçası, toprak.*

Oldı şāhidlerinüñ ekşeri ḳatl
**Ḳarada** kimi kimi deryāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 14). [ḳarada, ]*

**kâr-āgeh:** *İş bilen.*

**Kâr-āgehi** ʿibāduñ şulṭānı her bilāduñ
Evreng ü ʿadl ü dāduñ ḥaḳān-ı kārdānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 9). [kâr-āgehi, ]*

**karaḳullukçu:** *Yeniçeri bölük ve ortalarında çorbacıların ve zâbitlerin emir çavuşu durumunda olan ve oda hizmetlerine bakan küçük çavuş.*

**Karaḳullukçu** idi bāb-ı celālinde Zuḫal
Pāsbān itdi sipihre ol şeh-i ʿālem-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 29). [karaḳullukçu, ]*

**karala:***Karalayarak yazmak.*

Yazınca saṭr-ı ḫaṭ-ı laʿlin ol debīr-i cemāl
Ṣaḥife-i rūḫını ḳıl ḳalemle **karaladı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 6). [karaladı, -dı ]*

**karalan:** *Karalanmak.*

Ṣafḥa-i mihr-i rūḫı sāde sevād-ı ḫaṭdan
Levḥ-i māh aña ḳıyās ile **ḳaralanmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 6). [ḳaralanmışdur, -miş, -dur, -, - ]*

**karaman:** *Karaman.*

İtdügi cevri gūsfend-i dile
İtmedi ībn-i Malḳoç u **Ḳaraman** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 186). [ḳaraman, ]*

**karar:** *Bir iş veya mesele hakkında verilen kesin hüküm.*

Baḳup cemālüñe ʿāşıḳ nice **ḳarārı** ḳalur
Seni bu ḥüsn ile kim görse iḫtiyārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 1). [ḳarārı, -ı ]*

**karar:** *Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı.*

Hezār olsun mı gülşensiz revā mı ṣoḥbetüñ bensiz
**Ḳarārum** ḳalmadı sensiz gel ey ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 10). [ḳarārum, -um ]*

**karār itmez:** *Karar verememek*

**Ḳarār itmez** lebüñ yād eyleyüp cām-ı şerāb-āsā
Dil-i āvāre sāḳi bir hevāyīdür ḥabāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 1). [ḳarār itmez, -mez ]*

**kārbān-ı ümeme:** *Ümmetin kervanı.*

**Kārbān-ı ümeme** kāfile-sālār-ı necāt
Dergeh-i ʿizzete hem reh-rev u rāh-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 123). [kārbān-ı ümeme, -e ]*

**kardaş:** *Aynı anne babadan doğmuş veya anne babalarından biri aynı olan çocukların birbirine göre adı.*

Bir anadan iki **ḳardaş** doġdı dünyāda
Ḥelāl-zāde birisi biri ḥarām-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 1). [ḳardaş, ]*

**kardaş:** *Kardeş, dost.*

Nice mümkin taḥammül imtinān-ı luṭf-ı dünāna
O yāriñ kūh-ı āhen māḥv olur **ḳardaşlar**

altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 6). [ḳardaşlar, -lar ]*

**kār-dih-i müjgan:** *Kirpikleri ile mana yollayan.*

**Kār-dih-i müjgandan** oldur nigāh-ı serkeşi
İş görür yārüñ muḳaddem tīr-i rūy-ı terkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 1). [kār-dih-i müjgan, -dan ]*

**ḳare:** *Kara , siyah.*

Haṭ-āver olduġı dem hüşni **kareler** giydi
Libāsı mātemiyānuñ siyāh cāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 7). [kareler, -ler ]*

Müşgīn sevād-ı ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı yāre beñzemez
Bīhūde levḥ-i māhı hemān çarḫ **ḳareler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 8). [ḳareler, -ler ]*

**kār-fermā:** *Hükümdar.*

Sikender-şevḳet ü Dārā-ḥaşem dādār-ı devrān kim
Maḳām-ı maʿdeletde mekrümetle **kār-fermādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 6). [kār-fermādur, -dur ]*

**kārgāh-ı dilde:** *Gönül dünyası.*

Eyledükce ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn nessāc-ı ʿaşḳ
**Kārgāh-ı dilde** ṣabr u huş tār u pud olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 12). [kārgāh-ı dilde, --de ]*

**kār-ı bermeki:** *Bermekī kârı.*

Kemter işāret-i keremi **kār-ı bermeki**
Kim pāye-i mürüvvetidür cūd-ı Caʿferī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 37). [kār-ı bermeki, ]*

**kār-ı beste:** *Beste işi yapan bundan para kazanan bestekar.*

Bulur bir gün güşāyiş **kār-ı beste**
Olur eyyām-ı ġam ʿıyd-i ḫuceste *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 9). [kār-ı beste, ]*

**ḳaʿr-ı çāh:** *Makamın en dibi , kuyunun en dibi.*

Dôstān-ı ḳadrinüñ leyl ü neḫārı Ḳaḍr ü ʿıyd
Düşmenān-ı cāhınuñ cāy-ı ḳarārı **ḳaʿr-ı çāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 44). [ḳaʿr-ı çāh, -ı ]*

**kār-ı ḫaşmı:** *Düşmanın karı.*

Ḍarb-ı kūpāl-ı kader zūr-ı ḳazā-peygarıdur
**Kār-ı ḫaşmı** zār iden hemvāre vaḳt-i kār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 44). [kār-ı ḫaşmı, -ı ]*

**kār-ı ḫayr:** *Hayır kazancı.*

Yine bir **kār-ı ḫayra** itdi niyyet
Temāmında diye bi'l-ḫayr temmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 3). [kār-ı ḫayr, --a ]*

**kār-ı ḫayr:** *Hayırlı kâr.*

Tekyede bu **kār-ı ḫayrı** itdi icrā ecrini
İki ʿālemde vire aña Hudā-yı Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 5). [kār-ı ḫayr, -ı ]*

**kār-ı müşkil-i ḫalḳ:** *Millet meselesinin kârı.*

Murād-baḫş-ı dü-ʿālem ki **kār-ı müşkil-i ḫalḳ**
Ḳalurdı beste eġer şerʿi itmese teshīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 77). [kār-ı müşkil-i ḫalḳ, ]*

**karīb:** *Yakın.*

Gözüm eşk ile mālāmāl göñlüm ʿaşḳ ile memlū
Baʿīdüm ṣūreta maʿnen **karībüm** yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 8). [karībüm, -üm ]*

**karīb:** *(Zaman ve yer bakımından) Kullarına her zaman yakın olan Allah.*

Ḥālīl ü hem Ḥabīb ü hem Ṭabīb ol
**Ḳarīb** ü hem münīb ü hem ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 16). [ḳarīb, ]*

**karīb:** *(Zaman ve yer bakımından) Yakın.*

İtse nola ġafletim füzūn mūy-ı sefīd
Ṣubḥ olsa **ḳarīb** olur belī ḫvāb-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 4). [ḳarīb, ]*

**karîn:** *Bir durumla nitelenen, sahip olan.*

İlāhī ḳażā eyle ḥācātumı
Ḳabūle **kārīn** it münācātumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 44, Mısra 2). [kārīn, ]*

**karîn:** *Yakın, arkadaş, refîk, hemdem.*

Nola māh-ı nev olsa aña **ḳarīn**
Dāʾimā oldı yıldızı Pervīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 9). [ḳarīn, ]*

**karîn:** *Bir şeye eren , sahip olan.*

**Karīn** eyle gül-i gūş-ı ḳabūle nāle-i şevḳum
Riyāż-ı midḥatüñde ʿāndelībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 13). [karīn, ]*

**ḳarındaş:** *Kardeş.*

Ḥaḳ **karındaşum** Ḥüseynüñ ḳabrini pür-nūr ide
Eyleyüp ārāmgāh-ı rūḥını ḫuld-i Berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 1). [karındaşum, ]*

**ḳarīne:** *Belirtiler göstermek.*

Zevali olduġını her kemālüñ ehl-i naẓār
Haṭṭ-ı ʿiẕārın o meh-ṭalʿatuñ **ḳarīne** bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 16). [ḳarīne, ]*

**ḳarn:** *Yüz yıllık zaman, vakit, zaman.*

Çıḳarur naḳd-i niyāzuñ **ḳarnın**
Minnetüñ ya çil ola ya pencāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 43). [ḳarnın, -ıñ ]*

**ḳarn:** *İç, karın.*

Aġzı vardur başı ayaġı yoḳ
Giceler **ḳarnı** aç gündüz ṭoḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 4). [ḳarnı, -ı ]*

**karşı:** *Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin, esas tutulan yüzünün ilerisi.*

O ḳahramān-ı hünerdür ki **ḳarşısında** ḥasūd
Süḫande şīr-i jeyān olsa da muḥaḳḳārdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 179). [ḳarşısında, -sı, -n, -da ]*

**karşu:** *-e doğru.*

Miʿmar-ı ṭabʿ-ı pākī deryāya **ḳarşu** yapdı
Bir böyle ḥürrem-ābād meʾvā-yı ḥālet-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 5). [ḳarşu, ]*

**karşu:** *"-e karşı" anlamında edat.*

Vech-i ṣabīḥini görüp eyle ṣenā Naẓīm
Zīrā ṣabāḥa **ḳarşu** duʿā müsteʿāb olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 42). [ḳarşu, ]*

**karşu:** *"-e doğru" anlamına gelen edat.*

Rūḫsāruña **ḳarşu** gözümüñ yaşı aḳarken
Ḥūrşīd ile şebnem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 7). [ḳarşu, ]*

Hīre-çeşm itdi beni berḳ-ı rūḫi ṭutmış meğer
Mihre **ḳarşu** ol meh-i nā-mihribān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 8). [ḳarşu, ]*

**ḳârûn:** *Musa Peygamber'in zamanında yaşamış, malının ve servetinin çokluğuyla ün salmış bir şahıs. Musa Peygamber'in yardımıyla kimya ilmine vâkıf olmuş ve bu sayede servet sahibi olmuştur. Musa Peygamber tarafından kendisine teklif edilen vergiyi ya da zekâtı vermediği için onun bedduasıyla malı ve serveti yerin dibine geçmiştir. Şahsın adı ve hikâyesi Tevrat'ta geçmektedir. Tanıklarda âervet ve zenginlik sembolü olarak kullanılmıştır.*

Her dūn ki māl ü cāh ile fevḳa'l-ʿalādadur
Ḳārūn da olsa menzili taḥte'ş-şerādadur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 2). [ḳārūn, ]*

**ḳârûn:** *Hz. Musa zamanında zenginliğiyle ün salmış, sonra da malı ile birlikte helak olmuş bir şahsiyet, ayrıca M.Ö. 540 ile 560 yılları arasında hükümdarlık yapmış Lidya kralı Kroisos da Karun olarak bilinir.*

Şerm-i cād u keremiyle yire geçdi **Ḳārūn**
Cüst ü cuy-ı ḥaremiyle göge çıḳdı ʿĪsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 183). [ḳārūn, ]*

**kārvān:** *Kervan.*

O ʿarṣagāhda kim ʿaşḳ **kārvānı** geçer
Ḳaṭār-ı üştür-i nüh-çarḫ-ı āsmānı geçer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 1). [kārvānı, -ı ]*

**kārvān:** *Bir memleketten diğer uzak bir memlekete ticaret eşyası veya yolcu taşıyan yük hayvanı katarı, kara nakliyatı yapan katar.*

Şekīb ü şabrumı yaġmaladı şaf-ı müjgān
Dirīġ itdi ḫārāmī o **kārvān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 116). [kārvān, ]*

**kārvān-ı ins:** *İnsan kervanı.*

**Kārvān-ı ins** ü cāna rehber-i fevz ü necāt
Ḳāfile-sālār-ı ekrem raḥmeten li'l-ʿālemīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 71). [kārvān-ı ins, ]*

**kār-zār:** *Cenk, kavga, savaş.*

Ṣaf çekdi kūy-ı yārde ʿuşşāk ṣubḥ-dem
Gūyā ḳuruldı ʿarşa-i ʿaşḳ içre **kār-zār**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 6). [kār-zār, ]*

**kâş:** *Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.*

Kimseler saña gözüñ üzre ḳaşuñ vardur dimez
Kimsenün vardur dimezseñ gözi üzre **ḳaşını** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 14). [ḳaşını, -ını ]*

**kâş:** *Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.*

Ḥasretiyle gözüm döker ḳan yaş
Görmeyeydüm bu demleri ey **kāş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 152). [kāş, ]*

**kâş:** *Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı , sevgilinin kaşı.*

Zaḫm-ı peykânı sayılmaz tende ḥālā bir midür
Çekdügüm ol **ḳaşları** yādın benüm yā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 2). [ḳaşları, -lar, -ı ]*

Çeken o **ḳaşları** yānuñ muḥabbeti çilesin
Ḳad-i ḫamīdesini vaḳf ider kepāzelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 11). [ḳaşları, -lar, -ı ]*

Ḳābe-ḳavseyn kemān **ḳaşlarınuñ** ḫamzedesi
Tīr-i müjgānınuñ āmāc-gehi ev ednā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 291). [ḳaşlarınuñ, -lar, -ı, -n, -uñ ]*

**kâş:** *(Keşki) Keşke, ne olurdu.*

**Kāş** cismümde biñ olsa cānum
Yolına her birini itsem ṣarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 29). [kāş, ]*

**kâş:** *Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı.*

Ol **ḳaşları** yā ki reh-güẕerden geçdi
Peykān-ı nigāhı çāk-ı ciġerden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 1). [ḳaşları, -lar, -ı ]*

**kâş:** *Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan üzeri kıllarla kaplı çıkıntı.*

Kimseler saña gözüñ üzre **ḳaşuñ** vardur dimez
Kimsenün vardur dimezseñ gözi üzre ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 13). [ḳaşuñ, -(u)ñ ]*

**kâş:** *(Sevgilinin) kaşı.*

Nola miḥrāb-ı niyāz-ı dil ü cān olsa henüz
Kaʿbe-i ḥüsne **kaşuñ** ḳıble-nümādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 4). [kaşuñ, -(u)ñ ]*

Bīhūde **ḳaşuñ** yāyını ey māh ḳurarsın
Bu ḥüsn ile sen pençe-i ḫurşīdi burarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 1). [ḳaşuñ, -(u)ñ ]*

**kâş:** *(Sevgilinin) kaşı.*

Ḳābe ḳavseyn mi ol maẕḫār-ı ev ednānuñ
Sūre-i nūn undur ya o ḳalem gibi **ḳaşı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 6). [ḳaşı, -ı ]*

**kāşāne:** *(Fars.) Büyük, süslü köşk, mükellef ev.*

Ḳaṣr-ı dīne oldı erkān-ı çehār ol çār-yār
Tā ḳıyāmet şerʿinüñ maʿmūrdur **kāşānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 18). [kāşānesi, -si ]*

**kaşāne-i taḥḳīḳ:** *Gerçekliği doğrulanmış köşk.*

**Kaşāne-i taḥḳīḳına** ilhām-ı Rabbānī nedim
Peymāne-i taḥḳīḳına feyż-i ilāhı bādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 11). [kaşāne-i taḥḳīḳ, -ın, -a ]*

**kaşāne-i ṭarrar-ı bezmgāh-ı lā reyb:** *Şüphesiz dost meclisinin gönül çalan köşkü.*

Ey maḥrem-i rāz-ı meclis-i ġaybü'l-ġayb
**Kaşāne-i ṭarrar-ı bezmgāh-ı lā reyb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 32, Mısra 2). [kaşāne-i ṭarrar-ı bezmgāh-ı lā reyb, ]*

**kāşāne-i ṭırāz-ı bezmgāh-ı lā-reyb:** *Şüphesiz dost sohbetlerinin en süslü köşkü.*

Ey māḥrem-i ḫāṣ-ı meclis-i ġaybü'l-ġayb
**Kāşāne-i ṭırāz-ı bezmgāh-ı lā-reyb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 2, Mısra 2). [kāşāne-i ṭırāz-ı bezmgāh-ı lā-reyb, ]*

**kāşāne-i zer-endūd:** *Altın yaldızlı köşk.*

ʿĀlī Biñā-yı zībā **kāşāne-i zer-endūd**
Vālā maḳām-ı dil-keş bünyād-ı rūḫ-baḫşā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 11). [kāşāne-i zer-endūd, ]*

**ḳaṣd:** *Niyet, istek, amaç, gāye.*

**Ḳaṣduñ** ʿulüvv-i şān ise dāʾim fütāde ol
Bir neşve ḫāṣıl eyle de derdī-i bāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 1). [ḳaṣduñ, -uñ ]*

**ḳaṣd:** *Niyet, istek, amaç, gāye.*

Olup nāz-ı girişme ġamze ʿişve ittifāḳ üzre
Yine **ḳaṣd** itdiler cān u dil-i pür-iştiyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 2). [ḳaṣd, ]*

**Ḳaṣd** eylese ʿiḳāb-ı sipihri şikār ider
Fitrâk-i bendi olmaġa şīr-i jeyān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 9). [ḳaṣd, ]*

**ḳaṣd-ı cevr:** *Eza sitem niyeti.*

**Ḳaṣd-ı cevr** ile çoḳ kelām itmiş
Āḫirinde velī selām itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 189). [ḳaṣd-ı cevr, ]*

**ḳaṣd-ı intiḳām:** *Öc almaya niyet etmek.*

Ġılāfında ʿadunuñ tīġı **kaṣd-ı intiḳām** eyler
Belī ruʾyāda lā-büd bir kişi ḳan dökse ḳan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 59). [kaṣd-ı intiḳām, ]*

**kaṣd-ı ṣayd-ı ġazāl-i ḫāver idüp:** *Güneş ceylanını avlamaya kast edip.*

**Ḳaṣd-ı ṣayd-ı ġazāl-i ḫāver idüp**
Rākib-i ʿazmi olsa eşheb-rān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 89). [ḳaṣd-ı ṣayd-ı ġazāl-i ḫāver idüp, ]*

**kāse:** *Yayvan kap, tas.*

Bir āsitān ki saʾil-i bāb-ı refiʿ idür
Ḥürşīd ü māhı **kāse** idüp çarḫ-ı pür-şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 6). [kāse, ]*

**kāse:** *Cam, çini, toprak vb.nden yapılmış derince çanak.*

Mihr ü māhı **kāse** cerr idüp olmış ṣubḥ u şām
Āsitān-ı rifʿatinde bir gedā çarḫ-ı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 47). [kāse, ]*

**kāse-ber-kef:** *Ahlaksız, namussuz hâlde.*

Ol Hudāvend-i kerem-güster ki hengām-ı aṭa
**Kāse-ber-kef** sāʾil-i dergāhı çarḫ-ı pīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 30). [kāse-ber-kef, ]*

**kāse-i cerdür:** *Dilenci kasesi.*

Derinde sāʾil olup ḳad-ḫamīde pīr-i felek
Elinde mihr ile māh iki **kāse-i cerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 78). [kāse-i cerdür, -dür ]*

**kāse-i deryūze:** *Dilenci kasesi.*

Rūz u şeb mihr ü mehi **kāse-i deryūze** idüp
Āsitānıñda gedādur o şehüñ çarḫ-ı dü-tā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 139). [kāse-i deryūze, ]*

**kāse-i deryūzesi:** *Dilenci kasesi.*

Ḳāmeti ḫam-geşte elde **kāse-i deryūzesi**
Sāʾil-i dergāhı itmiş pīr-i çarḫ aḫżarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 159). [kāse-i deryūzesi, -si ]*

**kāse-i hurşīd:** *Altın renkli şarap.*

ʿĀr ider nūş itmeġe zer **kāse-i ḫurşīdden**
Bezm-i ʿaşḳuñ bir gedā mey-ḫāne-i sāġarḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 7). [kāse-i ḫurşīd, -den ]*

**kāse-i nüh-āsmān:** *Dokuz feleğin kasesi.*

Ṣaḥbā-yı ʿaşḳ ḥavṣalaya ṣıġmasa nola
Ednā ḥababı **kāse-i nüh-āsmān** ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 10). [kāse-i nüh-āsmān, ]*

**kāse-i rebāb:** *Rebabın gövdesi.*

Ḳulaḳdan itdi o ḫūnīn terānelerini mest
Demiñ żiyād ola ey **kāse-i rebāb** senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 6). [kāse-i rebāb, ]*

**kāse-i ser-şār:** *Ağzına kadar dolu kadeh.*

Cem-i devrān ile yeksān ider bir **kāse-i ser-şār**
Eġer ednādan ednādur eġer aʿlādan aʿlādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 5). [kāse-i ser-şār, ]*

**kāse-i ṭanbūrdur:** *Tambur kasesi.*

Sāz-ı niyāzı diñlemeyen ser-girān-ı nāz
Mıżrāb-ı ʿaşḳa **kāse-i ṭanbūrdur** henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 22). [kāse-i ṭanbūrdur, -dur ]*

**kāse-i zehrāb-ı fenā:** *Pis , zehirli su kasesi.*

Birine **kāse-i zehrāb-ı fenā** sundı ḳader
Birini tiġ-ı ḳażā itdi emīr-i şühedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 219). [kāse-i zehrāb-ı fenā, ]*

**kāse-līs:** *Çanak yalayıcı, dalkavuk.*

Çeşme-i iḥsānına iki kedüdür mihr ü māh
Sofra-i inʿāmına çarḫ-ı dü-tā bir **kāse-līs** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 14). [kāse-līs, ]*

**kasem:** *Yemin, and.*

Bir būse luṭfına **ḳasem** itmişdi virmedi
Olsun hele ḫaṭṭ-āver o ṣūḫı yemīn ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 11). [ḳasem, ]*

**kasemlerle:** *Yeminlerle.*

Baġ-ı vaṣfuñda bülbül-i nuṭḳum
Bu **ḳasemlerle** eylesün elḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 114). [ḳasemlerle, ]*

**kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı cūdı:** *Cömertlik mutfağında bulaşık yıkayan.*

**Kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı cūdı** şeh-i faġfur u Çin
Cebhe-sāy-ı bāb-ı luṭfı pādişāḫ-ı kāmkār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 21). [kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı cūdı, ]*

**kāse-şūy-ı maṭbah-ı iḥsān:** *Bağışlama, bağışta bulunma mutfağının çorbacısı.*

Ṭuʿme-ḫvār-ı sofra-i inʿāmı derviş ü ġanī
**Kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı iḥsānı** şulṭān u gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 8). [kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı iḥsān, ]*

**kāse-şuy-ı tenevvür:** *Aydınlanma bulaşığını yıkayan.*

**Kāse-şuy-ı tenevvür** iclāli
Şeh-i faġfur u ḫüsrev ü ḫaḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 53). [kāse-şuy-ı tenevvür, ]*

**ḳasīde:** *Klâsik Türk şiiri nazım biçimlerinden. Gazel gibi kafiyelenir. Nâilî, bu sözcükle övgü konulu şiiri kastetmiştir.*

Nigāh-ı şefḳate şāyeste kıl **ḳaṣīdesini**
Olursa mültefetüñ lūṭflar keremlerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 151). [ḳaṣīdesini, -si, -n, -.i ]*

**ḳasīde:** *Beyit sayısı 15'den az olmayan, belli bir maksatla ve bilhassa birini veya bir şeyi övmek için aruz vezniyle yazılmış, bütün beyitlerinin ikinci mısrâsı ilk beyitle kāfiyeli manzume.*

Bu **ḳaṣidem** midḥatüñde ravża-i iḫlāṣdur
Levn-i ezḫārında ne reng-i ḫāzān ne bīm-i ḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 117). [ḳaṣidem, -m ]*

Baġ-ı ʿibretdür **ḳaṣidem** mīve- ẕīnaña ṣala
Şāḫ-ber-şāḫ-ı hikemdür her nihāi-i nev-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 219). [ḳaṣidem, -m ]*

Naẓīm buldı nihāyet **ḳaṣīde** vü ġazelüñ
Duʿāya başla duʿā ʿādet-i süḫanverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 201). [ḳaṣīde, ]*

Virsün şeref ṣaḥīfe-i devrāne rūz ü şeb
Her bir **ḳaṣīde** bezmine kim armaġan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 110). [ḳaṣīde, ]*

Şevḳ-ı vesfuñla münāsibdür ġazel ṭarḥ eylesem
Bir **ḳāṣide** bir ġazel ṭarḥıyla bī-noḳṣān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 76). [ḳāṣide, ]*

**ḳasīde:** *Divan edebiyatı nazım şekli.*

Ṣenā-yı ḫilye-i ẕāt-ı melek-ṣıfātuñla
Bu nev **ḳaṣidesi** şehnāme-i musavverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 156). [ḳaṣidesi, -si ]*

**ḳasīde:** *Beyit sayısı on beşten az olmayan, belli bir maksatla ve özellikle birini veya bir şeyi övmek için aruz vezniyle yazılmış, bütün beyitlerinin ikinci mısraı ilk beyitle kafiyeli şiir.*

Geldi vaḳt-i duʿā **ḳaṣīde** Naẓīm
Bula demdür duʿā ile pāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 229). [ḳaṣīde, ]*

**ḳaṣīde-i ġarrā:** *Parlak, güzel kaside.*

Yitişür bu **ḳaṣīde-i ġarrā**
İddiʿā-yı kemālüme burḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 213). [ḳaṣīde-i ġarrā, ]*

**kāṣıd-ı devrān:** *Feleğin kastı.*

**Ḳāṣıd-ı devrān** ḳudūm-i pākini tebşīr idüp
Ṭāliʿü baht āsmāna itdi pertāb-ı külāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 13). [ḳāṣıd-ı devrān, ]*

**kāṣıd-ı nigāh:** *Sevgilinin bakışına kasdetmek.*

Hevā-yı ʿaşḳa düşüp ʿaḳlum oldı āvāre
Hayāl-i yāre yeler **ḳāṣıd-ı nigāh** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 12). [ḳāṣıd-ı nigāh, ]*

**kāṣıd-ı ṣabā:** *Saba rüzgarının amacı.*

Gül-zāre ṣubḥ-dem gelicek **ḳāṣıd-ı ṣabā**
Eşcāruñ oldı her varaḳı dest-i merḥabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 3, Mısra 1). [ḳāṣıd-ı ṣabā, ]*

**kāşif:** *Kaldıran (örtü).*

Nā-güfte her maḳālüñ o ḳuṭb idi vāḳıfı
Esrār-ı nāşīdenüñ olmışdı **kāşifi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 2). [kāşifi, -i ]*

**kāşif-i her:** *Bütün kaşifler.*

ʿArif-i sırr-ı ʿulūm-ı evvelīn ü āḫirīn
**Kāşif-i her** rāz-ı mübhem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 38). [kāşif-i her, ]*

**ḳāsım:** *Taksim eden, pay eden.*

Hamīd ü ḫamīd ü **Ḳāsım** u ʿĀḳıb
Beyān ü ḥüccet ü bürhan u ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 13). [ḳāsım, ]*

**ḳaşlar:** *Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.*

O **ḳaşlar** iki yüzlü iki dilli ẕū'l-fiḳār ancaḳ
Ya şemşīr- i zebānumla yaḫud ḫāmemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 9). [ḳaşlar, -lar ]*

Şikār-ı murġ-ı cāna zīr-i bālinden nigāh eyler
İki şehbāzdur gūyā o gözler **ḳaşlar** altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 4). [ḳaşlar, -lar ]*

**ḳaşları yā itse:** *Kaşlarını yay etmek.*

Nola o **ḳaşları yā itse** sīnemüz çü nāl
Delik delik hedef-i nāvek-i nigâhız biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 13). [ḳaşları yā itse, --se ]*

**ḳaşr:** *Köşk, küçük saray.*

Cām-ı bilūr-ı revzeninüñ mihr ü meh olur
Bir **ḳaşra** kim o şāḫ-ı felek-āsitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 6). [ḳaşra, -a ]*

Yoḳdur bu **ḳaşra** ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ gibi naẓīr
Olmış miṣāli kāḫ-ı Muḳarnas gibi ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 19). [ḳaşra, -a ]*

**ḳaşr-ı bī-ḳuşūr:** *Kusursuz saray.*

Bu **ḳaşr-ı bī-ḳuşūruñ** beyt-i tārīḫin Naẓīm-āsā
Didi hāṭif zihī meʾvā-serā ʿOṣmān Pāşāya (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 29). [ḳaşr-ı bī-ḳuşūr, -uñ ]*

**ḳaşr-ı celāli:** *Yüce köşk, saray , yüksek mevki, makam.*

**Ḳaşr-ı celāli** ḥaḳkā olmış refiʿ u vālā
Anuñ sipihr-i mīnā nüh pāye nerdübānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 45). [ḳaşr-ı celāli, -i ]*

**ḳaşr-ı dīn:** *Din sarayı.*

ʿİllet-i maʿmūre-i kevn ü mekān kim olmada
**Ḳaşr-ı dīn** erkān-i şerʿiyle metīn ü üstüvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 68). [ḳaşr-ı dīn, ]*

**ḳaşr-ı dīne:** *Dinin sarayı.*

**Ḳaşr-ı dīne** oldı erkān-ı çehār ol çār-yār
Tā ḳıyāmet şerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 17). [ḳaşr-ı dīne, -e ]*

**ḳaşr-ı ʿizzet-serā-yı cāhında:** *Makamının azizlik sarayı.*

**Ḳaşr-ı ʿizzet-serā-yı cāhında**
Āsmān heft-pāye süllemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 59). [ḳaşr-ı ʿizzet-serā-yı cāhında, -ın, -da ]*

**ḳaşr-ı ḳayser:** *Kayser'in sarayı.*

Ne meşḳūdür ne **Ḳaṣr-ı Ḳayser** ü ne Ṭāḳ-ı Kisrādur
Bulınmaz ḥaḳ bu kim ş̱ānī bu bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 25). [ḳaṣr-ı ḳayser, ]*

**ḳaṣr-ı miʿrācında:** *Miraç sarayı.*

Çarḫ̱-ı mīnā Sidre vü Ṭūbā ile kürsī-i ʿArş **Ḳaṣr-ı miʿrācında** süllem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 28). [ḳaṣr-ı miʿrācında, -ın, -da ]*

**ḳaṣr-ı ʿömrini:** *Hayat evi, ömür sarayı.*

Bünyād-ı cāh-ı rifʿatini **ḳaṣr-ı ʿömrini** Ḥaḳ eyleye tezelzül-i āfātdan beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 69). [ḳaṣr-ı ʿömrini, -in, -i ]*

**ḳaṣr-ı riyāż-ı cāhını:** *Makamının bahçesinin köşkü.*

**Ḳaṣr-ı riyāż-ı cāhını** seyr iden ādeme Her cānibi nümūne-i bāġ-ı cinān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 35). [ḳaṣr-ı riyāż-ı cāhını, -ın, -ı ]*

**ḳaṣr-ı şerʿinde:** *Şeriatin köşkü.*

**Ḳaṣr-ı şerʿinde** Ebū Bekr ü ʿÖmer ol ṣāḫ̱üñ
Daḫ̱i ʿOsmān u ʿAlī oldılar erkān-ı Biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 211). [ḳaṣr-ı şerʿinde, -n, -de ]*

**ḳat:** *Kat.*

**Ḳatı** yüksekde uçar murġ-ı dil-i āvāre Heves-i lāne-i zülfiyle hevālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 7). [ḳatı, -ı ]*

**ḳat:** *Kat, üst üste.*

Nola mektubına **ḳat** ḳat muḥabbet eylesem yārüñ
Derūn-ı nāmede nāmum añılmış hem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 9). [ḳat, ]*

**ḳat:** *Üst üste.*

Nola mektubına **ḳat** ḳat muḥabbet eylesem yārüñ
Derūn-ı nāmede nāmum añılmış hem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 9). [ḳat, ]*

**ḳat:** *Kat, tabaka.*

Serdī-i bād-ı şitādan mihr ü māhı ḥıfẓ içün Gökde **ḳat** ḳat perdeler çekdi seḥāb-ı ʿānberīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 42). [ḳat, ]*

Serdī-i bād-ı şitādan mihr ü māhı ḥıfẓ içün Gökde **ḳat** ḳat perdeler çekdi seḥāb-ı ʿānberīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 42). [ḳat, ]*

**ḳat:** *(Sayı sıfatları ile) Defa, kere, derece.*

Çarḫ̱uñ geçe peykānı ṭoḳuz **ḳat** siperinden Ḳullāb-ı ḳażā kim ola tīr-i ḳader-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 7). [ḳat, ]*

Geyürdi ḫ̱alḳ-ı İstanbūla üç **kat** ḫ̱ilʿat-i ʿadli
Üçünci defʿadūr ḳāʾim-maḳām-ı dād-pīrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 21). [kat, ]*

**ḳatʿ:** *Huzur, makam.*

Göz yaşı dökmeden ümmīd-i viṣāl oldı hemān
Müflisüñ ḫ̱vābda **ḳaṭʿ** eyledügi pāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 10). [ḳaṭʿ, ]*

**ḳaṭʿ:** *1. Kesmek, kesilmek: kat-ı şecer, kat-ı kelâm. 2. Fasıl etmek, edilmek: kat'-ı davâ. 3. Geçmek, ilerlemek: kat-ı mesâfe, kat-ı merâtib. kat-ı tarîk yol kesmek. kat-ı nazar nazarı kesmek, bakmamak. kat'î tereddüde mahal bırakmamak üzere kesip atıcı olan: emr-i kat'î. kat'iyyen kat'î olarak.*

Olur her bir lisānın tercümānı
Serin **ḳaṭʿ** itseler söyler zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 6). [ḳaṭʿ, ]*

Haṭṭ-ı rūḫı âşinalığım **ḳaṭʿ** itmez
Olmaz o çemende sebz-i bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 3). [ḳaṭʿ, ]*

**ḳaṭʿ:** *kesme, sona erdirme.*

Virdi ʿadūya şiven **ḳaṭʿ** oldı ʿırḳ-ı düşmen
Tīġ-i sitīz olaldan vābeste-i miyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 83). [ḳaṭʿ, ]*

**ḳaṭar:** *Katar, sıra, dizi.*

Ḥūrşīd ü meh meḫārı heft āsmān **ḳaṭārı**
Çarḫ-ı berīne sārī fermān-ı sārbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 13). [ḳaṭārı, -ı ]*

**ḳaṭar:** *Dizi, sıra.*

Mühmel-i ḳadr ü vaḳarında taḥammülden ḳalup
Çekmiye heft-üştür-i eflâk eger olsa **ḳaṭār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 88). [ḳaṭār, ]*

**ḳaṭar-ı āb-ı ḫūnāb:** *Kanlı suyun başına dizilmiş kervan.*

Dökülüp dīde-i terden **ḳaṭar-ı āb-ı ḫūnāb**
Miṣḳab-ı her müje bir sübḥa-i mercān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 7). [ḳaṭar-ı āb-ı ḫūnāb, ]*

**ḳaṭār-ı beyān:** *Açıklama katarı.*

Sevdā-gerān-ı vaṣfı **ḳaṭār-ı beyān** ile
Her ḳande gitse sūde gider bī-żiyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 61). [ḳaṭār-ı beyān, ]*

**ḳaṭār-ı kibriyā:** *Allah'ın katarı.*

Olmış o ḫıdīv-i enbiyā vü rüsülüñ
Kevneyn **ḳaṭār-ı kibriyāsında** ceres *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 4). [ḳaṭār-ı kibriyā, -sı, -n, -da ]*

**ḳaṭar-ı mihr:** *Güneş katarı.*

Ey şems ü ḳamer ḳaṭar-ı mihrinde ceres
Sīmurġ ser-i simāt-ı ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 1). [ḳaṭar-ı mihr, -in, -de ]*

**ḳaṭār-ı şükūhında:** *Ululuk , yücelik katarı.*

Şeh-i sipāh-ı ümem olursa lāyıḳdur
Ceres **ḳaṭār-ı şükūhında** sūr-ı İsrāfīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 70). [ḳaṭār-ı şükūhında, -ın, -da ]*

**ḳaṭār-ı üştür-i nüh-çarh-ı āsmānı:** *Dokuz kat feleğin deveci katarı(bir çeşit yıldız).*

O ʿarṣagāhda kim ʿaşḳ kārvānı geçer
**Ḳaṭār-ı üştür-i nüh-çarḫ-ı āsmānı** geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 2). [ḳaṭār-ı üştür-i, -i ]*

**katı:** *Kesin, apaçık.*

**Ḳatı** çoḳ bağrı delik ʿāşıḳı var gerçi Naẓīm
Līk sensin gelen ammā yine ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 13). [ḳatı, ]*

**ḳatı:** *Asla.*

Nice şalınduġı Manṣūr-ı ser-endāz-ı hüner
**Ḳatı** meydān-ı muḥabbetde yirüm dār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 8). [ḳatı, ]*

**katı:**. *Çok.*

Virmez dil-i ḫamūle keder ṭaʿn-ı müddeʿī
Muḥkem olan Biñā **ḳatı** müşkil ḫārāb dlur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 12). [ḳatı, ]*

**Ḳatı** bir ḫāṭır-ı mecmuʿ perīşān olmaz
Var mı bir şemʿ ki ḫandān ola giryān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 1). [ḳatı, ]*

**ḳatı:** *"Çok, pek, aşırı derecede" anlamında zarf.*

Gevr ider oldı felek devr-i muḫālifle Naẕīm
Dur düşdüñ **ḳatı** çoḳ yār-ı muvāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 14). [ḳatı, ]*

Ḳadrüñi ehli bilür ḫāṣidi gūş itme Naẕīm
Ḳo disünler saña ednā **ḳatı** aʿlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 18). [ḳatı, ]*

**ḳatı:** *Şüphe ve tereddütte yer bırakmayan, kesin.*

Ne mürde ne zinde ḫaste-i hicrānum
Cānā **ḳati** müşkil oldı ḥālüm sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 4). [ḳati, ]*

**ḳaṭʿ-ı merātib:** *Mertebeler katı, derecesi.*

Kimse idrāk idemez rütbe-i Mevlānāyı
Müddeʿī neyle olur **ḳaṭʿ-ı merātib** ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 6). [ḳaṭʿ-ı merātib, ]*

**kātib:** *Devlet dairelerinde yazı yazmakla görevli kimse.*

Vaṣf idendür bilen ol dilberi **kātib** ne bilür
Māḥrem añlar ḥaremüñ ḥālini ḥācib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 1). [kātib, ]*

**kātib-i çarḫ:** *Feleğin yazıcısı.*

Yazup sitayişini levḥ-i mihre **katib-i çarḫ**
Yine bu maṭlaʿ-ı ṯanī ile ṯena-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 13). [katib-i çarḫ, ]*

**Kātib-i çarḫ** sunar destine levḥ ü ḳalemi
Şiʿr ü inşāda idince ḳalemi ṭarḥ-ı sevād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 3). [kātib-i çarḫ, ]*

**kātib-i çarh:** *Feleğin katibi.*

**Kātib-i çarḫ** eyleyüp evṣāf-ı miʿrācın raḳam
Ṣundı ʿacz ile olup rū-ber-zemīn ü ʿöẕr-i ḫʿāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 19). [kātib-i çarḫ, ]*

**katib-i çarḫuñ:** *Feleğin katibi.*

O şehüñ y'azmaġa ṭuġrā-yı berāt-ı naʿtin
**Katib-i çarḫuñ** olursa nola efzūn ṭalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 30). [katib-i çarḫuñ, -uñ ]*

**kātib-i dīvān:** *Divan kâtibi.*

Dergeh-i ʿizzetinde şāyeste
Olsa Bercīs **kātib-i dīvān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 56). [kātib-i dīvān, ]*

**kātib-i fermān-nüvīs:** *Ferman yazan katip.*

Çarḫ ḥoḳḳa dūde şeb levḥa ḳamer ḫāme şihāb
Pış-i ḥükminde ʿUṭārid **kātib-i fermān-nüvīs** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 10). [kātib-i fermān-nüvīs, ]*

**ḳātil:** *katil, öldüren.*

Gedā-yı dergeh-i luṭfı şeh-i erīke-nişīn
Esīr-i şaḥne-i ḳahrı çeh-i ḳażada **ḳatīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 104). [ḳatīl, ]*

**ḳatıl-:** *Dahil olmak, karışmak.*

Ṭop u tüfeng atıldı serler alup ṣatıldı
Gökler yire **ḳatıldı** ḥaşr oldı nāgeḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 100). [ḳatıldı, ]*

**ḳatl:** *Katledilmek; öldürülmek.*

Oldı şāhidlerinüñ ekṣeri **ḳatl**
Ḳarada kimi kimi deryāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 13). [ḳatl, ]*

**ḳatl eylediler:** *Katledilmek; öldürülmek.*

Ḥüccet ile anı **ḳatl eylediler**
Çoḳ nizāʿ oldı velī fetvāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 7). [ḳatl eylediler, ]*

**ḳatmer:** *Bir şeyin kendi üstünde yaptığı kat, kat kat olan yaprak, çiçek, kumaş, deri, kağıt gibi şeylerin her bir katı; yağda veya sacda pişirilen bir börek türü II kat kat.*

Açılmış şāḫda **katmer** gül-i zībā ḳıyās itdüm
Görüp daġ içre tāze daġını ol sīm-sāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 3). [katmer, ]*

**ḳaṭre:** *Damla.*

Ṭabʿ-ı feyż-āṣārına bir ẕerre ḫurşīd-i münīr
Dest-i gevher-bārına bir **ḳaṭre** emvāc-ı biḥār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 20). [ḳaṭre, ]*

Ḳulzüm-i ʿummān-ı ʿirfān kim yanında **ḳaṭredür**
Baḥr-ı bī-ḳaʿr-ı ʿulūm-ı evvelīn ü āḫirīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 51). [ḳaṭredür, -dür ]*

Ḳulzüm-i bī-ḳıyās-ı cūdından
Ḳaṭredür heft lücce-i ʿummān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 62). [ḳaṭredür, -dür ]*

**ḳaṭre:** *Damla, yağmur ve yağmur gibi dökülen şeyin tanesi.*

Her **ḳaṭre** ola āb-ı ḥayāta ʿaraḳ-ı şerm
Baḥṣ itse leb-i laʿli zülāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 5). [ḳaṭre, ]*

**ḳaṭre:** *Damla , çok az miktar.*

Dem mi var tāʿat-ı ʿaşḳuñda idüp ḫūn-girye
Eşkīmüñ **ḳaṭreleri** sübḥa-i mercān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 12). [ḳaṭreleri, -ler, -i ]*

**ḳaṭre:** *(Kalem mürekkebi için) damla.*

Nesīm-i şevḳ ile cūş u ḫurūş idüp yem-i dil
Kemine **ḳaṭre** iken lücce-rīz olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 4). [ḳaṭre, ]*

Noḳṭa-i kilk-i siyūhumda ʿaceb ḥālet var
Ṣūreta **ḳaṭre** vü maʿnīde yem-ı ṭūfān-zā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 60). [ḳaṭre, ]*

Hāl-i rūḫsār-ı ʿarūsān-ı maʿānidür hep
Hāmesinde ki çekīde ola her **ḳaṭre** midād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 6). [ḳaṭre, ]*

**ḳaṭre:** *Damla.*

Bilür cevher-şināsān-ı ṭarab ḳīrāṭ ile ḳadrin
Meyüñ her **ḳaṭresi** bir ṭamla yāḳūt-ı ferāḫ-zādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 4). [ḳaṭresi, -si ]*

Her **ḳaṭresi** bir şebnem-i ḫurşīd-rübādur
Ol girye ki rāḥm eyleye yārüñ dil-i saḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 5). [ḳaṭresi, -si ]*

**Ḳaṭresi** kevn ü mekānı ġarḳ ider yoḳdur henüz
Raḥmeti deryāsına kaʿr u kenār u cezr ü med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 13). [ḳaṭresi, -si ]*

Sirişk-i germ odur kim düşünce aḫker ola
Kemīne **ḳaṭresi** her dāġ-ı ḫūn-feşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 118). [ḳaṭresi, -si ]*

Her bir kemīne **ḳaṭresi** elmāsı çāk ider
Dilden o girye dīdeye kim intiḫāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 15). [ḳaṭresi, -si ]*

**ḳaṭre ḳaṭre:** *Damla damla.*

Bu **ḳaṭre ḳaṭre** ki ḫūnāb-ı dīde-i terdür
Ġamuñla her biri bir daġ-ı derde aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 187). [ḳaṭre ḳaṭre, ]*

**ḳaṭre-bār:** *Damla yağdıran, damla saçan.*

**Ḳaṭre-bār** olsa seḥāb-ı luṭfı bir dem ḥaşre dek
Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 41). [ḳaṭre-bār, ]*

**ḳaṭre-i dürr-i semīn:** *Değerli incinin damlası.*

Ḥükm-i sermā ol ḳadar eşyāya teʾsīr itdi kim
Oldı efsürde ṣadefde **ḳaṭre-i dürr-i semīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 36). [ḳaṭre-i dürr-i semīn, ]*

**ḳaṭre-i feyż-i kemāli:** *Olgunluk bereketinin damlası.*

Cūybār-ı ṭabʿ-ı feyyazindān olduḳça nisār
**Ḳaṭre-i feyż-i kemāli** ḳulzüm-i ʿummān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 36). [ḳaṭre-i feyż-i kemāli, ]*

**ḳaṭre-i nīsān:** *Nisan yağmuru.*

**Ḳaṭre-i nīsān** ṣādefde dürr-i nā-yāb olsa da
Bilmez āġūş-ı pederle dāmen-i māder yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 5). [ḳaṭre-i nīsān, ]*

**ḳaṭre-i pīçīde:** *Karışmış bir damla.*

Lücce-i cūdına nisbetle o kān-ı keremüñ
Kemterīn **ḳaṭre-i pīçīde** degüldür deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 134). [ḳaṭre-i pīçīde, ]*

**ḳaṭre-i raḥmetle:** *Bir damla Rahmet.*

Noḳṭa-i ʿafvıyla ġayb itse ʿaceb mi ʿaybumı
Māḥv olur bir **ḳaṭre-i raḥmetle** biñ ālem günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 60). [ḳaṭre-i raḥmetle, -le ]*

**ḳaṭre-i sīmāb:** *Civa damlası gibi.*

Gökde yirde yiri yeḳ **ḳaṭre-i sīmāb** gibi
Düşmen-i şerʿini Ḥaḳ itmiş ezel bī-ser ü pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 147). [ḳaṭre-i sīmāb, ]*

**ḳavī:** *Güçlü, kuvvetli , sağlam, güvenilir.*

Ḳuvvet-i şerʿ-i metīnüñle **ḳavī** dīn-ī ḳavīm
Naʾil-i luṭfuñ olup rütbe-i aʿlāda ṣāḥiḥ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 105). [ḳavī, ]*

**kavî-endâm:** *Boylu poslu.*

Ne ḳadar olsa da **ḳavī-endām**
ʿÖmri olur Naẕīm üç ayda temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 13). [ḳavī-endām, ]*

**kavl:** *Söz, kelâm.*

Ḥaḳ sözi gūş idicek eyle ḳabūl
Ḳavlüme ḳāʾil iseñ ey dil eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 8). [ḳavlüme, -üm, -e ]*

**kavl:** *Söz, kelam, laf, ifade, söylem.*

Sedd-i Yeʾcūc-i edānī-i sün̲dur nuṭḳum
**Kavlüme** ola Skender gibi kāʾil Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 28). [kavlüme, -üm, -e ]*

**ḳavl:** *Söz, kelâm.*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir ġazel ṭarḥ itdi kim
**Ḳavline** her kim Naẕīmüñ olsa kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 14). [ḳavline, -i, -n, -e ]*

**kavl-i ʿuşāḳ-ı ʿacem:** *İran uşaklarının kavli.*

ʿĀşıḳāne naġmelerle dembedem nevrūzda
Hep nevādur **ḳavl-i ʿuşāḳ-ı ʿAcem** nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 2). [ḳavl-i ʿuşāḳ-ı ʿacem, ]*

**kavm:** *Aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu.*

İntisāb itsen kibāra ʿarż idince ḥālüñi
Sen bizimsüñ dir o **ḳavmüñ** her müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 14). [ḳavmüñ, -uñ ]*

**kavm:** *Topluluk.*

Hezār şükr-i Hudā kim bu **ḳavm** ḥaḳkında
Ne ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ eyledüm ne medḥ-i cemīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 61). [ḳavm, ]*

Her ṣubḥ mesāda kārumuz ġañet ü nevm
Baḳṣān bize benzemez ciḫānda bir **ḳavm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 2). [ḳavm, ]*

**kavm-i ʿād:** *Ad Kavmi , adem oğlu.*

Ḳavm-i ʿĀd olsa olur ednā hücūmından şikest
Bir şehüñ kim ʿavn-i Ḥaḳdur rāyet-i leşkerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 9). [ḳavm-i ʿād, ]*

**kavm-i ebter:** *Kendisinden sonra soyu kalmayan kavim.*

Ehl-i firāre yer yer Tātār Hanı gönder
Görsün o **ḳavm-i ebter** yaḫşı ile yamanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 142). [ḳavm-i ebter, ]*

**kavm-i echel:** *Cahillerin kavmi.*

Cevāb virmez iken ṭıñ-ı ebcede eyler
O **ḳavm-i echel** ü dūn saʿd ü seyyidi techīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 42). [ḳavm-i echel, ]*

**kavm-i īsrāʾīl:** *İsrail kavmi.*

Nola cefāsına ṣabr eyleseñ leʿīmanuñ
Ne itdi Ḥażret-i Mūsāya **ḳavm-i Īsrāʾīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 28). [ḳavm-i īsrāʾīl, ]*

**ḳavm-ı kelīmu’llāhuñ:** *Hz Musa'nın kavmi.*

Enbıyāsı gibidür **ḳavm-ı Kelīmu’llāhuñ**
Didi ol faḫr-ı ciḫān ümmetüm içre ʿulemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 179). [ḳavm-ı kelīmu’llāhuñ, -uñ ]*

**ḳavm-i nāme-siyāh:** *Kara baht kavmi.*

Ne ḳadr-i kātibi anlar o **ḳavm-i nāme-siyāh**
Ne ḳadr-i levḥ ü ḳālem ne kitābet- i tersīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 51). [ḳavm-i nāme-siyāh, ]*

**ḳavseyn:** *İki yay.*

Ṭuġra-yi dü-ebrūvānı Ḳābe **ḳavseyn**
Menşur-ı nübüvveti ve mā erselnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 3). [ḳavseyn, ]*

**ḳavseyn- erīke:** *Hz. Muhammed'in Miraç'ta rüyete mazhar olduğu manevi makamın süslü tahtı.*

Ḳābe **ḳavseyn- erīke** seh-i ṣāḥib-miʿrāc
Li-maʿallāh-ḥarem ḫüsrev-i levlāk-ḥarīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 11). [ḳavseyn- erīke, ]*

**ḳavs-ı ḳażā:** *Kaza yayı.*

Şīrāne ḥārb ü cengi ḥayrān ider pelengi
Tīr-i ḳader ḫadengi **ḳavs-ı ḳażā** kemānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 72). [ḳavs-ı ḳażā, ]*

**ḳavs-i ḳuzeḥ:** *Gök kuşağı. Alâim-i semâ. Ebem kuşağı.*

Her kemer **ḳavs-i ḳuzeḥ** her ṭāḳı çarḫ-ı nüh-revāḳ
Kim sipihr-i lāciverdüñ hem-seri olsa maḥal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 7). [ḳavs-i ḳuzeḥ, ]*

**kavuş:** *Kavuşmak, ulaşmak.*

Meded ne müşkil olurmış cüdā idince ecel
Biri birine **ḳavuşmaz** ḳalur gider iki dost *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 2). [ḳavuşmaz, -maz ]*

**Ḳavuşur** ādem ādem cānā
Nice bir firḳatüñle zār olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 255). [ḳavuşur, -ur ]*

**kavuş-:** *Kavuşmaz.*

Maḳdem-i meymenet-lüzūmuñla
Ṭaġ Ṭaġa **ḳavuşmaz** meṣelā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 254). [ḳavuşmaz, -maz ]*

**kayd:** *Bağ, zincir.*

Dergehinde ḳul olan her **ḳayddan** āzādedür
Āsitānın bekleyen kemter gedālar mıīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 31). [ḳayddan, -dan ]*

Hāk-derinde ḳul olan şāḫ-ı ciḫāne nāz ider
Halḳa-be-gūş-ı dergehi her **ḳayddan** āzādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 16). [ḳayddan, -dan ]*

**kayd:** *Kaygı, endişe, tasa.*

Āzāde olur dü-ʿālemüñ **ḳaydından**
Ol zinde cesed ki dīvāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 3). [ḳaydından, -ı, -n, -dan ]*

**kayd:** *"Kayıt"; endişe, bağlayıcı sorumluluk.*

Tekellüf **ḳaydı** lā-büd telḫ ider güftār-ı şīrīni

Şeker-pāş-ı maḳāl ol güne güne her meẕāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 9). [ḳaydı, -ı ]*

**kayd:** *Kaydetme*

ʿUşşāḳını mecmūʿasına **ḳayd** idüp ol şūḫ Ḥaḳḳā ki yazılmış dil-i dīvāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 9). [ḳayd, ]*

**kayd:** *Endişe, tasa, kaygı.*

Pāy-ı ʿaḳlumda yoġ idi **ḳaydum**
Ṣāḫbazān-ı nāz idi ṣaydum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 31). [ḳaydum, -(u)m ]*

**kayda:** *"Nereye, Hangi yere?" anlamlarını bildiren soru ifadesi.*

Bir bāde nūş it kim amin dil-teşnedür Cem cāmına
Bir **ḳayda** düş kim cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 2). [ḳayda, ]*

**kayd-ı bend-i ʿaşḳ:** *Aşk bağının zinciri.*

**Kayd-ı bend-i ʿaşḳa** gerden-beste-i teslīm olup
Dil ḫam-ı zülfinde yārüñ şīrdür zencīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 9). [kayd-ı bend-i ʿaşḳ, --a ]*

**kayd-ı bend-i ʿaşḳ:** *Aşk bağının zinciri.*

**Kayd-ı bend-i ʿaşḳa** gerden-beste-i teslīm olup
Dil ḫam-ı zülfinde yārüñ şīrdür zencīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 9). [kayd-ı bend-i ʿaşḳ, --a ]*

**kayd-ı bend-i ʿaşḳ:** *Aşk bağının zinciri.*

**Kayd-ı bend-i ʿaşḳa** gerden-beste-i teslīm olup
Dil ḫam-ı zülfinde yārüñ şīrdür zencīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 9). [kayd-ı bend-i ʿaşḳ, --a ]*

**kayd-ı eşirrā:** *Çok kötü insanların zinciri.*

Devr-i ḥıfẓında cihān **ḳayd-ı eşirrādan** emīn
Sāye-i ʿadlinde der-zīr-i emān mülk ü milel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 27). [ḳayd-ı eşirrā, -dan ]*

**kayd-ı ḥayāt:** *Hayat endişesi.*

Sevādī ḫaṭṭuñ baña berātla virildi
Zülfüñ hevesi **ḳayd-ı ḥayātla** virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 2). [ḳayd-ı ḥayāt, --la ]*

**kayd-ı maʿāsī:** *Günahların kelepçesi.*

Eyle ol divāneyi **ḳayd-ı maʿāsīden** ḫalāṣ Olmasın üftāde-i zencīr-i hablün min mesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 51). [ḳayd-ı maʿāsī, -den ]*

**kayd-ı ser-i zülf-i dil-rübā:** *Gönül bağlayan (sevgilinin ) zülfü başının bağı.*

**Ḳayd-ı ser-i zülf-i dil-rübādan** geçmiş Dīvāne-i cünūn ile ʿaceb tel ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 3). [ḳayd-ı ser-i zülf-i dil-rübā, -dan ]*

**kayd-ı ser-i zülfüñe:** *Saçlarının ucunun esareti II Saçlarının ucunun bağı.*

Gördüm seni ben **ḳayd-ı ser-i zülfüñe** düşdüm
Ey silsile-mū sen daḫi saña düşeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 11). [ḳayd-ı ser-i zülfüñe, -ü, -ne ]*

**kayıt-:** *Geri dönmek.*

**Ḳayıdın** eyle fenā deştini bir kerre ḳıyās
Bir daḫi şanma gelür ey dil-i āvāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 9). [ḳayıdın, -ın ]*

**kays:** *Leyla ve Mecnun anlatısının erkek kahramanı Mecnun.*

Başı yuvalansa ne ʿaceb derd ile **Ḳaysuñ**
Ferhādı görüp tīşe-i ʿaşḳa serin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 7). [ḳaysuñ, -uñ ]*

**kays:** *"Leylâ ile Mecnûn hikâyesindeki aşk mübtelası olan Mecnun'un önceki adı".*

Hem ciḫānı taḫt idüp hem merkezüñ bekle göñül
Gāh **Ḳays** u geh sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 6). [ḳays, ]*

Olāldan **Ḳays** Leylā nāẓır u manẓūr mektebden
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer ṣād şūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 1). [ḳays, ]*

Ferhād ü **Ḳays** gibi neler eyledi ẓuḥūr
Ya Rab ne ṭurfe dūde olur ʿaşḳ dûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 15). [ḳays, ]*

**kayşer-i kisrā-eser:** *Kisra'nın komutanları.*

**Ḳayşer-i Kisrā-eşer** Kisrā-yı dehr ü tāc-ver
Dāver-i daru’ẕ-ẓafer Dārā-yı İskender-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 17). [ḳayşer-i kisrā-eşer, ]*

**kays-ı nizār:** *Zayıf , aciz Kays.*

Ṭarḥ itdi üstüḫânum metn-i cünūna mıṣṭar
Ẓann itme anı ancaḳ **Ḳays-ı nizār** çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 6). [ḳays-ı nizār, ]*

**kays-ı zār:** *Acı çekip inleyen Kays.*

ʿÜryan şanma feżāda **Ḳays-ı zārı**
Olmışdı libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 1). [ḳays-ı zār, --ı ]*

**kays-ı zāruñ:** *Ağlayıp inleyen Kays (Mecnun).*

Gitmezdi **Ḳays-ı zāruñ** ṣabr u sükūn elinden
Leylānuñ içmeseydi cām-ı cünûn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 1). [ḳays-ı zāruñ, -uñ ]*

**kays-veş:** *Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun gibi.*

**Ḳays-veş** zülfiyle ḥālin fikr iden āvārenüñ
Cismi ʿüryān ḳaddi çevgān gūy-ı ser ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 5). [ḳays-veş, ]*

**kayy:** *Fakirlik.*

Nedür ol ejdehā-yı merdüm-ḫvār
Yidügin cümle **ḳayy** ider tekrār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 2). [ḳayy, ]*

**kayyūm:** *Ezelî ve ebedî kaim olan Cenabıhak. (Esma-ı hüsnadandır.).*

Ey vaṣf-ı ṣıfātı Ḳul hüva’llāhu aḥad
Rāḥman u Rāḥim ü Ḥayy ü **Ḳayyum** ü Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 2). [ḳayyum, ]*

**kaz:** *Kazıp çukur hale getirmek.*

Kendisi düşdi **ḳazduġı** çāha
ʿĀleme ḥasb-i ḥāl olup bu maḳāl *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 319). [ḳazduġı, -duġ, -ı ]*

**każā:** *Bela, musibet.*

Tīr-i müjgānla bağrum deler ol çeşm-i kebūd
Baña gökden ne belādur ne **ḳażādur** Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 6). [ḳażādur, -dur ]*

Aña siper rıża ile teslīmdür hemān
Bir tīr-i cān-sitān ki **ḳażādur** kemān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 16). [ḳażādur, -dur ]*

**każā:** *Istemeden yapılan ve elden çıkan kötü iş, zararlı iş.*

Ṣevr-i sipihre gürzi doḳınsa **ḳażāyla**
Çāk üstüẖvān-ı gāv-ı zemīnden fiġān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 29). [ḳażāyla, -a, -y, -la ]*

**każā:** *(قضاء) i. (Ar. ḳażā' "hükmetmek, emretmek, yerine getirmek, ödemek"ten) 1. Kimsenin kastı olmadan ortaya çıkan, zarara veya can kaybına sebep olabilen hâdise: 2. Kaderin, Allah tarafından ezelde tâyin ve tespit edilen biçimde ve zamanda gerçekleşmesi:.*

İstemez seng-i fesān çarẖa ṭutarsa dönmez
Tīr-i dil-dūzı ḳader tiġ-ı ser-endāzı **ḳażā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 192). [ḳażā, ]*

**każā:** *Allah'ın takdiri, kader.*

Dil-i zārı belāya uġratdum
Ne belāya **ḳażāya** uġratdum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 68). [ḳażāya, -(y)a ]*

**każā:** *Alın yazısı*

Ṣığmaz bu **ḳażāya** sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ
Kevneyni ṭutar leşkeri bī-ẖayme vü ẖārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 9). [ḳażāya, -y, -a ]*

**każā:** *Allah'ın ezelden takdir ettiği şeylerin meydana gelmesi.*

Bir şehre kim **ḳażā** ola nazil ẖārāb olur
Bünyad-ı ʿömre bağlama bel bil ẖārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 5). [ḳażā, ]*

**Ḳażā** kemān u ḳader tīrdür ecel peykān
Şihāb-ı nīze sipihr mihr ü Māh miġferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 23). [ḳażā, ]*

**każā:** *(Ar. ḳażā' "hükmetmek, emretmek, yerine getirmek, ödemek"ten) 1. Kimsenin kastı olmadan ortaya çıkan, zarara veya can kaybına sebep olabilen hâdise: 2. Kaderin, Allah tarafından ezelde tâyin ve tespit edilen biçimde ve zamanda gerçekleşmesi.*

Her ṭarḥına **ḳażā** vü ḳader tār u pūd olur
Nessāc-ı kārgāh-ı fenā kim zemānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 19). [ḳażā, ]*

Olur emriyle siyāsetgehi tehnîde **ḳażā**
İmtiṣāl itmeyene şerʿine tīġ u dü-nîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 51). [ḳażā, ]*

Cāna ẖadeng-i çeşm-i kebūdın duyurmadı
Gökden **każā** gelince belī nāgeẖān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 98). [każā, ]*

Vücūdı ṣafḥasını Ḥafızuñ müʾezzin ile
Ayırdı çünki **ḳażā** birbirinden itdi dü-post *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 4). [ḳażā, ]*

İlāhī **ḳażā** eyle ḥācātumı
Ḳabūle kārīn it münācātumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 44, Mısra 1). [ḳażā, ]*

Bir **ḳażā** peykān kemān-keş pādişehdür kim olur
Tīr-i rūy-ı terkeşi sehm-i ḳaderle hem-ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 5). [ḳażā, ]*

**ḳażā-fermān:** *İlahi takdirin hükmü.*

Ey felek-kevkeb ü sitāre-sipāh
V'ey ḳader ḳudret ü **ḳażā-fermān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 6). [ḳażā-fermān, ]*

**ḳażā-kemān:** *Kaza yay gibi.*

**Ḳażā-kemān** ü ḳader-nāvek ü ecel-peykān
Per-i ḫadeng-i ciger-sūzı bāl-i ʿAzrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 71). [ḳażā-kemān, ]*

**ḳażā-tüvān:** *Hükmeden.*

Ḳażā-tüvān ü ḳader-zūr ṣaf-der-i devrān
Veġāda Ḥamza-neberd ü ġazāda Ḥayderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 33). [ḳażā-tüvān, ]*

**ḳażī:** *İslâm hukūkuyle yönetilen devletlerde halk arasında çıkan anlaşmazlıkları, her türlü dâvâyı halletmek üzere devlet tarafından tâyin edilen memur (Osmanlı Devleti'nde kadılar Tanzîmat'a kadar bütün dâvâlara, Tanzîmât'ın îlânından medenî kānûnun kabûlüne kadar ise sâdece boşanma, nafaka, mîras vb. dâvâlara bakarlardı).*

Ḳāżī Şüreyḥ-i ġāşiyedār-ı fażīleti
Aynü'l-ḳużāt-ı dānişe hem-rikāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 27). [ḳāżī, ]*

**ḳażī:** *Mahkeme başkanı.*

Nāʾib ü **ḳāżī** olup icrā-yı aḥkām eyleseñ
Rüşvet almazsañ eğer dirler riyādur işleri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 89). [ḳāżī, ]*

Derbān-ı bāb-ı ʿilm i cān ile ībn-i Ḥācib
Ferrāş-ı bezm-i fażlı **Kāżī** Şüreyh-i Kindi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 6). [kāżī, ]*

**ḳâḍî allâh:** *Allah'ın kadısı.*

Bir sözüñ var mı o dīvānda beni
Olıcaḳ naʾib ü **ḳâḍî Allâh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 10). [ḳâḍî allâh, ]*

**kārı:** *Amel, kazanç.*

Baḫtı ber-geşte **kārı** āh oldı
Baña itmişdi itdigin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 313). [kārı, ]*

**kebāb:** *1.Ateşte alazlanarak veya kavrularak pişirilen her türlü nesne. 2. Doğrudan doğruya ateşte veya kap içerisinde pişirilen et.*

Hūn-ı dildür şerāb-ı ġamze-i yār
Cigerüm çāk idüp **kebāba** virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 12). [kebāba, -a ]*

**kebāb:** *Ateşe karşı kızartılmış et. II Gönül.*

Germ-bāzār idüm şerāb gibi
Hāne-ber-dūş idüm **kebāb** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 42). [kebāb, ]*

**kebāb:** *"Ateşle kızartılmış et".*

Būy-ı ciġer gelürse nola dūd-ı āhdan
Teʾsīr-i tāb-ı āteş-i dilden **kebāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 14). [kebāb, ]*

**kebāb:** *Ateşte veya susuz olarak bir kap içinde pişirilen et yemeği.*

Derūn-ı sīnemi yaḳdı firāḳ-ı laʿl-i lebüñ
Ciġer **kebabı** benüm sāḳiyā şarāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 4). [kebabı, -ı ]*

**kebāb-ı meclis:** *Meclis kebabı.*

Nuḳl ü **kebāb-ı meclis** olur tevbe-i naṣūḥ
Ṣāḳī ki elde cām-ı mey-i erġuvān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 91). [kebāb-ı meclis, ]*

**kebk:** *Keklik.*

Tezerv ü **kebk** ḥayrānı ḫamūşı ṭūṭī-i gūyā
cünbüşle o reftāruñ o ḫand ile o güftāruñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 11). [kebk, ]*

**kebkeb:** *Ayak izi, ayakkabının altına çakılan çivinin izi.*

Hilāl-i müzesine naʿlçe perin **kebkeb**
Meġer ki naʿl-i süm-i rāḫşı māh-ı enverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 7). [kebkeb, ]*

**kebk-i deri:** *Yeşillik kekliği.*

Murġ-ı dest-āmuz-ı ḫāmem cilve-i nāz eylase
Ṣad ḫacāletle giderdi kendüden **kebk-i deri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 218). [kebk-i deri, -i ]*

**kebūter:** *Güvercin.*

Teʾsīr iderdi yāre ciger-sūz sözleri
Var ise yaḳdı nāme-i derdüm **kebūteri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 2). [kebūteri, -i ]*

Elinde murġ-ı kef-amūz-ı ḫāme-i dil-keş
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i maʿnī iden **kebūterdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 176). [kebūterdür, -dür ]*

Meyl itdi dil görüp o dü-zülf-i muʿanberi
Seyr eyle burc-ı ʿaḳrebe ḳonmış **kebūteri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 2). [kebūteri, -i ]*

**kebūter-i dili:** *Gönül güvercini.*

Görince ḫalḳa-i zülfinde ḫālin eyledi meyi
**Kebūter-i dili** gör dām içinde çīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 10). [kebūter-i dili, -i ]*

**Kebūter-i dili** ne hile vü ne āl ṭutar
dām-ı zülfle o dāne dāne ḫāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 1). [kebūter-i dili, -i ]*

**kebūter-i dil-i zār:** *Ağlayan gönül güvercini.*

Oyāre kāġıd uçursam **kebūter-i dil-i zār**
Hevā-yı ʿaşḳla hem nāme hem ḫamāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 5). [kebūter-i dil-i zār, -i ]*

**kec-dil:** *Eğri kalp, eğri kalpli.*

Ḥāle göre söyle ḳālüñi olma ḥaẕer
Mānend-i mināre **kec-dil** ü rāst-nümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 4). [kec-dil, ]*

**kec-külāh:** *Eğri külah.*

Nola Cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret **kec-külāh** olsa
Yine cām-ı meyüñ sāḳī-i meclis aldı ser-pūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 9). [kec-külāh, ]*

Hilāle ġürre-i ebrūsı dâl- ḫançer olur
Ġurur-ı ḥüşn ile yoḳdur o **kec-külāh** gibi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 8). [kec-külāh, ]*

**keç-küleh:** *Eğri külah.*

Tiġ ber-kef **kec-küleh** dāmānı naḫvet-der-miyān
Ceyb-i ṣabr-ı ʿāṣıḳ-ı zārı yiter mestāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 15). [kec-küleh, ]*

Şebnem-i feyz ile itmiş çemen-ārā-yı edeb
Ġonce-i ter gibi ol **kec-külehi** dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 4). [kec-külehi, -i ]*

**keç-küleh:** *Külahı eğri.*

Girībān-ı şekîbim ceyb-i ʿaḳlum gibi çak oldı
Çıḳınca **kec-küleh** ol dilber-i maġrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 8). [kec-küleh, ]*

**kec-nazār:** *Eğri bakışlı*

Dīdāruña dīvāne geçen **kec-naẓar** anı
Küstāḫ nigāh eylese maġdur ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 19). [kec-naẓar, ]*

**kec-nigāh:** *Eğri bakış, ters ters bakmak.*

Ġonce-veş bir teng-dil maẓlūma olsan **kec-nigāh**
Ol nigāha her müjeñ bir ḫār-ı dāmen-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 7). [kec-nigāh, ]*

**keder:** *Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırap, tasa, gam.*

Virmez dil-i ḥamûle **keder** ḥarf-i ʿāyb-cū
Ḥaşa ki ṣanma baḥr-ı muḥīṭ żarar virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 9). [keder, ]*

**keder:** *Acı, üzüntü, dert.*

Naẓīmā derdī-i alāyiş-i dünyā **keder** virmez
Zücāc-ı dil ḥabāb-āsā küdüretden müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 17). [keder, ]*

Virmez dil-i ḫamūle **keder** ṭaʿn-ı müddeʿī
Muḥkem olan Biñā ḳatı müşkil ḫārāb dlur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 11). [keder, ]*

Dost kim ebleh ola terk it anı
Düşmenüñ ʿāḳıl ise çekme **keder** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 12). [keder, ]*

**ked-külāh-ı naḫvetüñ:** *Gururlu kibirli, ince yapılı, narin, uzun boylu dilberin külahını takan.*

Tā ki her bir **ked-külāh-ı naḫvetüñ** mānend-i şemʿ
Şuʿle-i cān-sūz ola farḳında iklīl-i zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 223). [ked-külāh-ı naḫvetüñ, -üñ ]*

**kedū:** *Kabak*

Çeşme-i iḥsānına iki **kedüdür** mihr ü māh
Sofra-i inʿāmına çarḫ-ı dü-tā bir kāse-līs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 13). [kedüdür, -dur ]*

**kef:** *(كف) i. (Fars. kef) Köpük, (كفّ) i. (Ar. keff) 1. Elin iç kısmı, el ayası, avuç, avuç içi: 2. Ayak tabanı.*

Pāre pāre **kef** niṣār oldı deḫānından yire
Berfdür ṣanma eserdi üştür-i çarḫ-ı berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 23). [kef, ]*

**kef:** *Avuç, elin iç tarafı.*

Sāġar-ı ṣahbā **be-kef** mey-hvāre bir ben bir ḥabāb
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 1). [be-kef, ]*

**kefen:** *Ölüye sarılan bez.*

Āġūşda yār olmayıcak pīreheninde
Bir mürdeye beñzer ten-i ʿāşıḳ **kefen** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 8). [kefen, ]*

**Kefen** ber-gerden ü şemşīr-i bürrān ber-dehen ḥālā
Hücūm-ı saṭvetinden düşmen-i dīn el-amān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 47). [kefen, ]*

**kefen:** *Ölüye sarılan bez, kefen.*

Egerçi ḫāk-i niyāzuz o naḫl-i nâza velî
Raḳīb ile yine tīġ u **kefenle** söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 8). [kefenle, -le ]*

**kefenlen:** *Kefene sarılmak, tekfin edilmek.*

Gice meclisde nūr inse maḥaldür üstine ḥaḳḳā
Muḥabbet küştesidür şemʿ-i kāfūrı **kefenlenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 8). [kefenlenmiş, -miş ]*

**keffe-i ʿafv:** *Af terazisi.*

Vezn olursa **keffe-i ʿafv** ü şefāʿatle velī
Şıḳlet-i bār-ı günāhumdan girāndur berk-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 65). [keffe-i ʿafv, ]*

**keffe-i mīzān:** *( dünya ) terazisinin kefesi.*

Şehr-i rahmet māh-ı ümmet kim seḥergāh-ı ḥisāb
Vezn-i cürme ṣubḥ u şāmı **keffe-i mīzān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 6). [keffe-i mīzān, ]*

**keffe-i mīzāne:** *Terazi gözü.*

Muḥtesib olsañ eġer erbāb-ı sūḳuñ dāʾimā
**Keffe-i mīzāne** ṣıġmaz pīş ü kem ḫayr u şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 88). [keffe-i mīzāne, -e ]*

**keff-i dest-i mekārimi:** *Cömertlik elinin avucu.*

Ṭab'-ı gencīne-i mürüvvet u cūd
**Keff-i dest-i mekārimi** yemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 66). [keff-i dest-i mekārimi, ]*

**kef-i desti:** *Elinin avcu.*

**Kef-i desti** ile o beş barmak
Pençe-i āftābdur el-ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 109). [kef-i desti, -i ]*

**kef-i destin:** *Elin içi, avuç*

Hiżāb-beste **kef-i destin** öpdüm ol māḫūñ
Felekde devlet-i keffü'l-hażīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 3). [kef-i destin, -in ]*

**kef-ī gencīne-bahşı:** *Hazine bağışlayan el.*

Dil-i deryā-niş̱ārı mekrümetde yemden eş̱hā-ter
**Kef-ī gencīne-baḫşı** ʿāṭıfetde kāndan ecveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 38). [kef-ī gencīne-baḫşı, -ı ]*

**kef-i ḫas:** *Saf köpük.*

Cebel-i Ḳāf idi hemān **kef-i ḫas**
Baña ʿAnḳā gelürdi per-i meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 53). [kef-i ḫas, ]*

**kef-i kerīmi:** *Cömert el.*

**Kef-i kerīmi** ile ṭabʿ-ı mekrümet-kārı
Düşürdi baḥre ḫacālet ḥicāb-ı kān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 37). [kef-i kerīmi, -i ]*

**kef-i nāçīz:** *Değersiz , küçük bir köpük.*

Bāġ-ı dehri tāze vü reyyān ider feyż-i nemi
Bir **kef-i nāçīz** iken baḥr-i nevālinde seḥāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 6). [kef-i nāçīz, ]*

**kef-i niyāz-ı dile:** *El açıp yalvarıp dua etmek.*

Girerse dāmen-i nāzı **kef-i niyāz-ı dile**
Naẓīm o Yusuf-ı gül-pīrehenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 13). [kef-i niyāz-ı dile, -e ]*

**kefīl:** *Bir kimse verdiği sözü yerine getirmediğinde bütün sorumluluğu üzerine alan kişi.*

Olur mı dāde-i ġayra ciḫānda dest-küşād
Efendisi ḳulunuñ rızḳına olınca **kefīl**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 20). [kefīl, ]*

**kehf-i emān:** *Emin , güvenli sığınak.*

Vezīr-ı dād-güster Ḥażret-i ʿOṣmān Pāşā kim
Muʿallā dergehi **kehf-i emāndur** ḫalḳ-ı dünyāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 2). [kehf-i emān, ]*

**kehf-i emānā senedā:** *Aman dileme , yardım isteme mağarası.*

Mihribānā mededā **kehf-i emānā senedā**
Ey ʿuṣāt-ı ūmeme müşfiḳ-i bi-çend ü çirā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 277). [kehf-i emānā senedā, ]*

**kehf-i emān-ı fuḳarā:** *Fakirlerin emanetlerinin saklanacağı yer.*

Hamī-i dīn ü düvel māḥī-i her mekr ü ḥiyel
Nāẓır-ı mülk ü milel **kehf-i emān-ı fuḳarā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 14). [kehf-i emān-ı fuḳarā, ]*

**kehfü'l-emān:** *(Kötülüklerden, günahlardan uzakta) emniyet içinde sığınılacak yer.*

Dehre ḥükm eyler Süleymān gibi her ʿabd-i kemīn
ʿĀcizān-ı ḥaşre itmiş Ḥaḳ seni **kehfü'l-emān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 98). [kehfü'l-emān, ]*

**kehribā:** *Baltık kıyılarında çıkan kıymetli taş.*

Döndürdi **kehribāya** ġamuñ rūy-ı zerdümi
Sen māʾil olmasañ nola āhen rübâ degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 7). [kehribāya, -y, -a ]*

**kejdüm:** *Akrep.*

Ser-şikendür seng-i pādāş-ı zemāne eyleme
Kimseyi dil-rīş ser-nîş-i zebān **kejdüm** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 8). [kejdüm, ]*

**kelâm:** *Söyleyiş, söyleyiş biçimi, söylemek.*

Besdür ey ḫāme yiter ṭaṭvīl-i güftār eyledüñ
Muḫtaṣar eyle **kelāmuñ** oldı maṭlūb iḫtiṣār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 176). [kelāmuñ, -uñ ]*

**kelâm:** *Laf, söz.*

Ḳaṣd-ı cevr ile çoḳ **kelām** itmiş
Āḫirinde velī selām itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 189). [kelām, ]*

**kelek:** *Yeterli derecede olgunlaşmamış, ham.*

Naẓarumda felek degüldi **kelek**
ʿAynuma gelmez idi ḥūr ü melek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 51). [kelek, ]*

**kelīm:** *Kendisiyle kelâm edilen kimse: kelîm-ullah Hazret-i Musa aleyhisselâm.*

O **Kelīmüm** süḫande kim ḳālemüm
Hem ʿaṣādur elümde hem ṣuʿbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 215). [kelīmüm, -üm ]*

**kelīm:** *(Allah ile) konuşan.*

Ṣalsa bir bī-kesi girdāb-ı fenā üzre **Kelīm**
Cemʿ-i aṣḥāba olup şemʿ-i hidāyet lemeʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 67). [kelīm, ]*

**kelimāt:** *Kelimeler, - söylenilen sözler -.*

Ḳābe-ḳavseyne gelüp menzil-i ḳurb oldı yiri
**Kelīmāt** itdi bilā-vāsıṭa bī-ḥarf ü ṣadā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 266). [kelīmāt, ]*

**kelimāt:** *Kelimeler, sözler.*

Raṭb ü yābis **kelīmātıyla** yiter olma zaʿīm
Geldi henġām-ı duʿā başla niyāza demidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 117). [kelīmātıyla, -ı, -y, -la ]*

**kelīm-i rūzgāre:** *Zamanının kendisiyle kelâm edilen kimsesi : kelîm-ullah Hazret-i Musa aleyhisselâm.*

Bir kilīmi bir **Kelīm-i rūzgāre** çoḳ görüp
Aña kibr ü kīn ile Firʿavn ya Hāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 67). [kelīm-i rūzgāre, -e ]*

**kelīmu'llāh:** *Cenabı Hakk'ın hitap ettiği, Hz. Musa.*

Neşʿe-i nuṭḳıdur **Kelīmu'llāh**
Hastesi rūḥ-ı íbni Meryemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 13). [kelīmu'llāh, ]*

**kelle-i aʿdā:** *Düşman kellesi.*

**Kelle-i aʿdāyı** ġalṭān itdi pāy-ı rāḫşına
Güy ü çevgān oynadı ṣaḥn-ı veġāda gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 9). [kelle-i aʿdā, -y, --ı ]*

**kem:** *Kötü, fena, değersiz.*

Umarum ey Naẓīm ola maḳbūl
Hidmet-i naʿti pīş eġer **kemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 130). [kemdür, -dür ]*

Muḥtesib olsañ eġer erbāb-ı sūḳuñ dāʾimā
Keffe-i mīzāne ṣıġmaz pīş ü **kem** ḫayr u şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 88). [kem, ]*

Lāf u güẕāf **kemdür** ey duʿā ehemdür
Eyle ḫamuş demdür bu kilk-i ter-zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 179). [kemdür, -dür ]*

**kemāhī:** *1. (كما هى) zf. (Ar. kemā "gibi" hiye > hi "o" ile kemāhi) Olduğu gibi, tam mânâsıyle, hakkıyle: 2. El-Kemahi: Osmanlı döneminde yaşamış meşhur muhaddislerden (hadis rivayet eden). Tam adı:Osman b. Yakfib b. Hüseyin b. Mustafa el-Kemahl el-İslambôli er-Rumi' dir. 1700 lü yıllarda yaşamıştır.*

Mihrüñ o māh-peykere ʿarẓ eylesem nola
Mestāne tāb-ı meyle **kemāhi** küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 10). [kemāhi, ]*

**kemāl:** *Erginlik, olgunluk, pişkinlik.*

Zevali olduġını her **kemālüñ** ehl-i naẓār
Haṭṭ-ı ʿiẕārın o meh-ṭalʿatuñ ḳarīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 15). [kemālüñ, ]*

**Kemālin** mīve-i şiʿr-i terüñ bulmış Naẓīm el-ḥaḳ
Riyāż-ı naẓmuña gūyā ki ḫāmeñ āb-yār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 17). [kemālin, -in ]*

Ḥūrşīd-güdāz olsa nola ṭalʿat-ı pāki
Bu bāriḳa-i ḥüsn ü **kemāliyle** Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 10). [kemāliyle, -i, -ile ]*

Bulup ḳaddi **kemālin** serv-i bāġ-ı iʿtidāl olmış
ṭıfl-ı nāz-perver bir ser-āmed nev-civān olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 5). [kemālin, -in ]*

Hvāce-i faẓl ü **kemālāt** ki olmış ezelī
Mekteb-i ʿilmine kevneyn iki levḥ-i taʿlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 5). [kemālāt, --ât ]*

Mekrümetde miṣāli nā-mevcūd
Maʿrifetde **kemāli** bī-noḳṣān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 42). [kemāli, -i ]*

Şerḥ idemez **kemālin** vaṣf idemez cemālin
Derk idemez celālin ʿallāme-i Revânî *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 41). [kemālin, -in ]*

Her dil ki **kemāle** ārzū-mend olmaz
Benzer o nihāle kim buru-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 1). [kemāle, -e ]*

Kān-ı ʿirfān u **kemālüñ** güheri
Enbiyā vü rüsülüñ tāc-ı seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [kemālüñ, ]*

**kemāl:** *Erginlik, olgunluk*

Mekteb-i faẓl u **kemālinde** kemāl ü faẓl ile
MüşkİlāT-ı Seyyīd ü seydā iderdi gelse ḥāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 7). [kemālinde, -i, -n, -de ]*

**kemāl:** *Olgunluk, tamlık, eksiksizlik*

Hāḳān-ı mesned-i hüner ol kim **kemālinüñ**
Hacletle ser-efgendesidür cān-ı Enverī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 17). [kemālinüñ, -i, -nüñ ]*

**kemāl:** *En olgun, en yetişkin döneminde olma, olgunluk.*

Manṣıb-ı ḳadr ü **kemāli** ber-mezīd ü müstedām
Kişver-i cāh-ı celāli bī-müşīr ü müsteşār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 5). [kemāli, -i ]*

ʿİzz ü celāle ber-devām ʿömr ü **kemāli** müstedām
Devlet saʿadet hem licām iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 27). [kemāli, -i ]*

Mekteb-i faẓl u kemālinde **kemāl** ü faẓl ile
MüşkİlāT-ı Seyyīd ü seydā iderdi gelse ḥāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 7). [kemāl, ]*

Manṣıb-ı ḳadr ü **kemāli** müstedām-ı bī-mizāc
Kişver-i ʿizz ü celāli ber-devām u bī-ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 15). [kemāli, -i ]*

ʿÖmr ü **kemāli** bī-ḥad ḳadr ü celāli mümted
Dāʾim ola müʾeyyed cāh-ı felek-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 11). [kemāli, -i ]*

**kemāl:** *Bir kimsenin mânevî meziyetler,*

*ahlâk, ilim ve fazîlet bakımından tam bir olgunluğa erişmiş olması durumu.*

Müşterī ḳaḍı iken maḥkeme-i nüh-feleğe
İtdi bercīs **kemālinden** anuñ istiḥyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 252). [kemālinden, -i, -n, -den ]*

**kemāl:** *Erginlik, olgunluk, pişkinlik.*

Vaḥīdü'l-ʿasr o kim ẕāt-ı şerīf-i ercümendidür
**Kemāla**t u hünerle ʿālem-ārā faẕıl-ı yektā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 6). [kemālat, -āt ]*

**kemāl:** *Bilgi ve erdem bakımından olgunluk, yetkinlik, erginlik, eksiksizlik II. En yüksek değer.*

Olsun **kemāl** ü ʿömri fūzun ta ki ehl-i dil
Ders-i duʿā-yı devletini ṣubḥ u şām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 25). [kemāl, ]*

Bu **kemāl** ile Naẓīmā bu ḫiāl-i ḥüsni
Aña üstād-ı ezel var ise taḳdīr itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 9). [kemāl, ]*

Faẕl u **kemāl** mektebiñiñ pīr-i kāmili
ʿİlm-i ledün mesāʾilinüñ şeyḫ-i ʿārifi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 3). [kemāl, ]*

**kemālāt:** *Sâhip olunan mânevî hasletler, olgunluklar.*

Saʿy ider ḥāsid **kemālātuñda** noḳṣān bulmaġa
ʿAlemüñ noḳṣān eġer ʿallāme-i dānişveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 65). [kemālātuñda, -uñda ]*

Felāṭūn-ı ḥikem-pīşe Arisṭo-rüşd ü endīşe
**Kemālātıyla** ḥālā ṭaʿne-dād-ı İbn-i Sīnādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 6). [kemālātıyla, -ı, -yla ]*

**kemālāt-ı ḥayderī:** *Hz. Ali'nin sâhip olunan mânevî hasletler, olgunluklar.*

ʿOṯmān ḥayā vü ḥilm ki māḫṣūṣ-ı ẕātıdur
ʿİlm ü feżīlet ile **kemālāt-ı Ḥayderī**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 30). [kemālāt-ı ḥayderī, ]*

**kemāl-i ʿacz oldum:** *Acizliğin en üst derecesi.*

Deylā-yı midḥati beni dīvāne eyledi
**Oldum kemāl-i ʿacz** ü ḳuṣūr ile jāj-hāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 10). [kemāl-i ʿacz oldum, -du, -m ]*

**kemāl-i ʿāyn-ı zeval:** *Son bulmanın kaynağıyla olgun.*

**Kemāl-i ʿāyn-ı zeval** ü beḳāsı māhż-ı fenā
Zamān-ı devlet-i pā-der-hevā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 9). [kemāl-i ʿāyn-ı zeval, ]*

**kemāl-i maġfiretle:** *Allah'ın, kullarının günahlarını bağışlaması, yarlıgamasının olgunluğu.*

**Kemāl-i maġfiretle** miṣli yoḳ dirlerse gerçekdür
Şecāʿatde naẓīri var diyen kimse yalan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 25). [kemāl-i maġfiretle, -ie ]*

**kemāl-i nāzla:** *Eda, cilve olgunluğu, nazın son derecesi.*

**Kemāl-i nāzla** raḳṣān u cilve-rīz olsa
Hıram-ı ʿişve ḫāram ola dilberān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 85). [kemāl-i nāzla, -la ]*

**kemāl-ı zevḳ-ı viṣāl:** *Kavuşma zevkinin mükemmelliği.*

Deşṭ ü dāmānūña yüzüm sürdüm
Bulmış idi **kemāl-ı ẕevḳ-ı vişāl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 298). [kemāl-ı ẕevḳ-ı vişāl, ]*

**kemāl-i zū-fünūn:** *Bilgili olgun kişi.*

Güne güne ey Naẓīm itsem nola ṭarḥ-ı süḫan
İltifāt ile **kemāl-i zū-fünūn** efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 16). [kemāl-i zū-fünūn, -ün ]*

**kemān:** *Yay, kavs: tîr ü kemân. kemân-keş ok atıcılıkta mahir. kemân-çe küçük keman, kemençe, maruf çalgıya da "kemân" denmektedir: nây u kemân.*

Penbe-rīz oldı **kemāninden** yine ḥallācı dehr
Berf śundı ditredi cism-i yetīmān-ı ḫazīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 13). [kemāninden, -in, -den ]*

**kemān:** *Yay , sevgilinin kaşı.*

Zihī kemānkeş-i diḳḳat ki şād işābetle
Nişāne tīri varur çıḳmadan **kemānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 26). [kemānından, -ın, -dan ]*

**kemān:** *Eğik olmak, iki büklüm olmak.*

Aña siper rıża ile teslīmdür hemān
Bir tīr-i cān-sitān ki ḳażādur **kemān** ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 16). [kemān, ]*

**kemān:** *Yay, kavis, yay gibi güzel biçimli kaş*

Şīrāne ḥārb ü cengi ḥayrān ider pelengi
Tīr-i ḳader ḫadengi ḳavs-ı ḳażā **kemānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 72). [kemānı, --ı ]*

O tīr-endāz-ı nāẓuñ tā ki dil ḫāṭır-nişānıdur
**Kemān** ebrūsınuñ levḥ-i ḫādeng imtiḫānıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 5, Mısra 2). [kemān, ]*

Ebrūvānı keşide iki **kemān**
Nāvek-i çeşmine hedef dil ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 105). [kemān, ]*

**kemān:** *(Fars.) Yay, kavs.*

Ḳābe-ḳavseyn **kemān** ḳaşlarınuñ ḫam-zedesi
Tīr-i müjgānınuñ āmāc-gehi ev ednā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 291). [kemān, ]*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim oldı itdikce cihād
Tīr-i nuṣretdür **kemān** ü cünd-i furṣatdur kemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 54). [kemān, ]*

ʿArabda nīzesi Hind ü ʿAcemde tīġıdur meşhūr
**Kemān** u tīrinüñ evṣāfını Tātār ḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 62). [kemān, ]*

Ḳażā **kemān** u ḳader tīrdür ecel peykān
Şihāb-ı nīze sipihr mihr ü Māh miġferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 23). [kemān, ]*

Terkeş ḳūşansa şaḥn-ı veġāda miyānına
Tīri şehābdan meh-i nevden **kemān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 56). [kemān, ]*

Eyler delik delik dili peykān-ı ḥasreti
Gāhī ki ḫāṭıra o **kemān** ebrūvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 96). [kemān, ]*

Seng-i ḫārādan geçer peykān-ı teʾsīri ḳaçan
Ḳaddi maẓlūmun **kemān** āh-ı derunı tīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 10). [kemān, ]*

Ḥażret-i şehzāde Sulṭān Aḥmed-i ṣāḥib-hüner
Dikdi menzil ṭaşını tīrin atup yaşdı **kemān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 2). [kemān, ]*

**kemān saḫt:** *Güçlü yay.*

Rüstem-i destān **kemān-ı saḫtınuñ** ḫam-geştesi
Pençe-i pür-zūrınuñ zinḫār-ḫvāhı Ḳahramān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 9). [kemān saḫt, --ı, -nuñ ]*

**kemān-bedūş-ı ḫıred:** *Akıl yayı omuzunda.*

**Kemān-bedūş-ı ḫıred** kim per-i işābetle
Hadeng-i reʾyi varur muttaşıl nişān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 15). [kemān-bedūş-ı ḫıred, ]*

**kemāndār-ı ġamuñ:** *Keder yayını tutan.*

Eyler elbette işābet nāvek-i şaşt-ı niyāz
Bir **kemāndār-ı ġamuñ** kim ḳāmeti zih-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 16). [kemāndār-ı ġamuñ, -uñ ]*

**kemāndār-ı maḳām-ı ḳābe-ḳavseyn:** *Kabe Kavseyn makamının yay tutan, yay çeken, yay (ok atma) ustası.*

**Kemāndār-ı maḳām-ı Ḳābe-ḳavseyn**
Aḥmed-i Muḫtar
Ki tīr-i ḳaşdınuñ ser-menzili āmāc-ı maḳṣaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 7). [kemāndār-ı maḳām-ı ḳābe-ḳavseyn, ]*

**kemāndār-ı nuṣretüñ:** *Zafer yayını çeken.*

O **kemāndār-ı nuṣretüñ** tīri
Dikdi ser-menzil-i ẓaferde nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 37). [kemāndār-ı nuṣretüñ, ]*

**kemān-ebrū:** *Kaşı yay gibi düzgün olan, keman kaşlı.*

Baġa varsam ey **kemān-ebrū** baña senden cüdā
Şāḫ-ı gül mānend-i tīr ġoncesi peykān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 81). [kemān-ebrū, ]*

**kemān-ebrūvān:** *Keman kaş.*

Müjgānı tīr-i ʿişve **kemān-ebrūvānı** ben
Virsem peyām-ı laʿline naḳd-i revānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [kemān-ebrūvānı, ]*

**kemān-ı ḫışmında:** *Gazap yayı.*

Oldı gūyā **kemān-ı ḫışmında**
Merg-i sūfār-ı tīr ecel-peykān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 83). [kemān-ı ḫışmında, ]*

**kemān-ı ḳaşdınuñ:** *Saldırı yayı.*

**Kemān-ı ḳaşdınuñ** olsun ḫadeng-i dil-dūzı
Ḥālīde dīde-i ʿadā-yı bed-gümān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 133). [kemān-ı ḳaşdınuñ, -ı, -nuñ ]*

**kemān-keş:** *Okçu, sevgilinin ok gibi kirpikleri.*

Duyurmasa nola zaḫm-ı ḫadeng-i dil-dūzın ebrūvān-ı **kemān-keş** o fende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 4). [kemān-keş, ]*

Bir ḳażā peykān **kemān-keş** pādişehdür kim olur
Tīr-i rūy-ı terkeşi sehm-i ḳaderle hem-ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 5). [kemān-keş, ]*

**kemānkeş-i dikḳat:** *Dikkatli okçu.*

Zihī **kemānkeş-i diḳḳat** ki şād işābetle Nişāne tīri varur çıḳmadan kemānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 25). [kemānkeş-i diḳḳat, ]*

**kemānkeş-i nāzuñ:** *İşve okçusunun.*

Figār-ı ġamzesidür bir **kemānkeş-i nāzuñ** Ki zaḫm-ı tīri olur ḫande-riz-i merhem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 9). [kemānkeş-i nāzuñ, ]*

**kemend:** *Bir cismi çekmek amacıyla atılan kalın ip.*

O āhuvāne nigehle dü-çeşm-i şayyādı Alup **kemendine** her biri bir ġazāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 8). [kemendine, -i, -n, -e ]*

Yārüñ esīr-i kākülidür boynı bağlu dil Şayyāddur **kemendini** naḫcīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 4). [kemendini, --i, --n, --i ]*

**kemend:** *Güzelin saçı.*

ʿAceb mi eylemese nesr-i ṭāʾire raġbet Deġil **kemendinde** şāyeste şayd-ı lāġardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 108). [kemendinde, -inde ]*

**kemend:** *Sevgilinin saç kıvrımı.*

Rūḫsāruñ üzre kākülüñi eyle ḫam-be-ḫam Cānā ġazāl-i mihre daḫi şal **kemendüñi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 4). [kemendüñi, -üñ, -i ]*

**kemend:** *Bir cismi çekmek amacıyla atılan kalın ip.*

Naʿl-i süm-i semendi bir nāfe müşg kendi Rām eyledi **kemendi** hep āhu-yı remānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 124). [kemendi, -i ]*

**kemendi:** *Bir cismi çekmek amacıyla atılan kalın ip.*

Alsa **kemendi** deste eyler hümāyı beste Gürzi ider şikeste çaḳ farḳ-ı ferḳadānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 69). [kemendi, ]*

**kemend-i ʿaşḳınuñ dīvānesi:** *Aşk kemendinin delisi.*

Nāzenīn-i Ḥażret-i Mevlā Ḥabību'llāh kim ʿAḳl-ı evveldür **kemend-i ʿaşḳınuñ dīvānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 10). [kemend-i ʿaşḳınuñ dīvānesi, -ın, -uñ-si ]*

**kemend-i ḥükmine:** *Hakimiyet kemendi.*

Ġazāl-i ḥāveri fitrāk bend-i rāḫşān iclāli **Kemend-i ḥükmine** nesr-i felek şayd-ı muḳayyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 32). [kemend-i ḥükmine, -i, -n, -e ]*

**kemend-i ḥükmine:** *Hakimiyet kemendi.*

Ġazāl-i ḥāveri fitrāk bend-i rāḫşān iclāli **Kemend-i ḥükmine** nesr-i felek şayd-ı muḳayyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 32). [kemend-i ḥükmine, -i, -n, -e ]*

**kemend-i ḥükmine:** *Hakimiyet kemendi.*

Ġazāl-i ḥāveri fitrāk bend-i rāḫşān iclāli **Kemend-i ḥükmine** nesr-i felek şayd-ı muḳayyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 32). [kemend-i ḥükmine, -i, -n, -e ]*

**kemend-i zülfini:** *Sevgilinin saçının bağı.*

Dilber **kemend-i zülfini** kim çīn çīn ṭutar Her bir ḫamında bir dil-i zār u ḥazīn ṭutar

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 3). [kemend-i zülfini, -i, -ni ]*

**kemer:** *Bel bağı, kayış.*

**Kemer** gibi nice mümkindür almak āġūşa
Ḳılı bir rükn o ḫançer o mū-miyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 111). [kemer, ]*

Kāh-ı bülend cāhına şāyestedür felek
Zerrin **kemer** iderse eġer ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 60). [kemer, ]*

Baltacı keṯhudāsına beñzer
Gah ṣatır olur belinde **kemer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 4). [kemer, ]*

Pehlevān olmış miyānında **kemer**
Pīr iken Rüstemlere bulur ẓafer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 7). [kemer, ]*

Bārīk o ḳadar miyānı kim vāsiʿdür
Aña **kemer** olsa ḫalḳa-i mīm miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 4). [kemer, ]*

**kemer:** *Çeşitli alanlarda kullanılan yarım daire biçimindeki mimari yapı.*

Ṭarḥ-ı güzīn biñā-yı metīn ey revāc-geh
Sūḳ-ı bülend ü çār-sū-yı nev-kemer **kemer** (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 12). [kemer, ]*

**kemer:** *Bel kuşağı.*

Miyān-ı ʿazmine zerrīn kemer ki Cevzādur
Hilāl-i çarḫ o zerrīn **kemerde** ḫançerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 42). [kemerde, -de ]*

**kemer:** *Kemer(su kemeri).*

Her **kemer** ḳavs-i ḳuzeḥ her ṭāḳı çarḫ-ı nüh-revāḳ
Kim sipihr-i lāciverdüñ hem-seri olsa maḥal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 7). [kemer, ]*

**kemer:** *Bel bağı, kayış (Hz. İshak'tan çocuklarına kalan, mucizevi özellikler gösteren kemer.).*

Bārīk o deñli kim **kemeri** mū-miyānınuñ
Āġuş ṭavḳ dīde-i mīm miyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 3). [kemeri, -i ]*

**kemer-bend-i muraṣṣaʿ:** *Süslü kemar bağı , bel kemeri.*

Şeb-i rezminde o encüm-sipeh-i dehre olur
Māh-ı nev tīġ u **kemer-bend-i muraṣṣaʿ** cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 34). [kemer-bend-i muraṣṣaʿ, ]*

**kemer-i derd-i muḥabbet:** *Muhabbet derdinin kemeri.*

Pür-pīç ü ḫam itmiş eṣer-i cāzibe-i ʿaşḳ
Olmış **kemer-i derd-i muḥabbet** çile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 12). [kemer-i derd-i muḥabbet, ]*

**kemīn:** *Aciz, zavallı.*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim oldı itdikce cihād
Tīr-i nuṣretdür kemān ü cünd-i furṣatdur **kemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 54). [kemīn, ]*

**kemīn:** *Pusu.*

Tenezzül eylese naḫcīrgāh-ı gerdanda
**Kemīne** ṣayd-ı kemendi ġazāl-i ḫāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 106). [kemīne, -e ]*

**kemīne:** *Aciz, zavallı.*

Esīr-i ḥāli olup ḫaṭṭı fikrine düşdüm
**Kemīne** noḳṭa-i nāçīz idüm kitāb oldum

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 12). [kemīne, ]*

Oldılar ammā Süleymānlar aña zīr-i nigīn
Her **kemīne** bende-i fermānınuñ vaḳt-i ʿaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 86). [kemīne, ]*

Bu irtifaʿ ile seyr eyleyen ḳıyas eyler
**Kemine** ṭāḳ-ı bülendi sipihr-i aḫżardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 140). [kemine, ]*

**Kemīne** baḫşiş-i hemyān-ı cūdı ḫande ider
ʿUlüvv-i himmet ile genc-i şāyegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 39). [kemīne, ]*

Sirişk-i germ odur kim düşünce aḫker ola
**Kemīne** ḳaṭresi her dāġ-ı ḫūn-feşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 118). [kemīne, ]*

Her bir **kemīne** ḳaṭresi elmāsı çāk ider
Dilden o girye dīdeye kim intiḫāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 15). [kemīne, ]*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim olmada
Her **kemīne** bendesi bir dāver-i fermān-revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 4). [kemīne, ]*

**kemīne:** *Aciz, değersiz (zerrenin küçüklüğü ve kuvvetsizliği bağlamında).*

Nesīm-i şevḳ ile cūş u ḫurūş idüp yem-i dil
**Kemine** ḳaṭre iken lücce-rīz olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 4). [kemine, ]*

**kem-ḳaṭre:** *Küçük, eksik damla.*

Cūybār-ı ʿizzetinden heft yem **kem-ḳaṭre** āb
Sebzezār-ı rifʿatinden çarḫ-ı aḫżar berg-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 33). [kem-ḳaṭre, ]*

**kemter:** *Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir.*

**Kemterīne** baḫşişi maḥṣūl-i ṣād genc ü defīn
Vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld eyvānınuñ teşbīḥidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 87). [kemterīne, -i, -(n)e ]*

O şehüñ **kemterīne** baḫşişidür
Kişver-i Hind ü hıṭṭa-i īrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 33). [kemterīne, -i, -(n)e ]*

**kemter:** *Aşağı, değersiz.*

Ol şehüñ **kemter** sipāh-ı rezminüñ rūz-ı meṣāf
Māh-ı nev şemşīridür mihr-i münevver mi miġferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 125). [kemter, ]*

**kemter:** *(kem "kötü, değersiz" ve -ter ekiyle kem-ter) Çok değersiz, çok aşağı, pek îtibarsız, en hakir.*

**Kemter** işāret-i keremi kār-ı bermeki
Kim pāye-i mürüvvetidür cūd-ı Caʿferī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 37). [kemter, ]*

Olsa ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyı ʿaceb mi farż
**Kemter** gedā-yı dergehi ṣāḥib-niṣāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 40). [kemter, ]*

**kemter:** *Çok değersiz, çok aşağı.*

Lücce-i cūdına nisbetle o kān-ı keremüñ
**Kemterīn** ḳaṭre-i pīçīde degüldür deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 134). [kemterīn, -i, -n ]*

**kemter gedālar:** *Pek zavallı dilenci/fakir.*

Dergehinde ḳul olan her ḳayddan āzādedür
Āsitānın bekleyen **kemter gedālar** mıīr

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 32). [kemter gedālar, -lar ]*

**kenān-ı şabrumı:** *Sabır çölümü.*

**Kenān-ı şabrumı** virdi fenāya berḳ-ı cemāl
Göründi ṭurreden ol rūḫ şeb içre māh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 3). [kenān-ı şabrumı, --um, --ı ]*

**kenār:** *Kıyı, sahil.*

Yāri görüp **kenārda** dīdār seyrine
Başdı biri birini olup bī-ḳarār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 3). [kenārda, -da ]*

**kenār:** *Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka.*

**Kenāre** gelmiş iken yār-ı çār deh şāle
Ḥikāyet-i ġam-ı deh sālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 7). [kenāre, -e ]*

Çeküp **kenāre** o sermest-i nāzı kām alagör
Maḥall-i furṣatı fevt itme kim zamānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 11). [kenāre, -e ]*

ʿĀşıḳa cāy-ı selāmet ʿaşḳ-ı şūr-engīzdür
Mevcden keşti olur çıḳsa **kenāre** çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 12). [kenāre, -e ]*

Çeküp yāri **kenāre** ʿālem-i vuṣlatda kām aldı
Olur cānānuñ ey dil başḳa bir ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 11). [kenāre, -e ]*

Gūyā bu ṭarḥ-ı raʿnā bir şūḫ-ı bī-bedeldür
Çıḳmış **kenāre** eyler rindāne seyr-i deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 8). [kenāre, -e ]*

**kenār:** *(İsim tamlamasının ikinci öğesi olarak) Bahsedilen şeyin yakınındaki yer, yan.*

Haṭṭ-ı reyḥān o zībā laʿl ü dilkeş fem **kenārında**
Haṭṭ-ı Yāḳutdur gūyā ki cām-ı Cem **kenārında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 1). [kenārında, -ı, -(n)da ]*

Haṭṭ-ı reyḥān o zībā laʿl ü dilkeş fem **kenārında**
Haṭṭ-ı Yāḳutdur gūyā ki cām-ı Cem **kenārında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 2). [kenārında, -ı, -(n)da ]*

Lebiñde ḥāl-i müşgīni ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḥüsne
O hindûdur vużūʿ eyler gelüp Zemzem **kenārında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 4). [kenārında, -ı, -(n)da ]*

O ṭıfl-ı nev-resüñ āyīne içre ʿaksini gūyā
Gören taṣvīr-i ʿİsādur şanūr Meryem **kenārında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 6). [kenārında, -ı, -(n)da ]*

Leb-i laʿli olup tebḫâle-dâr ol zer-ger-i ḥüsnüñ
Ḳızyās itdüm görüp dīvānedür ḫātem **kenārında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 8). [kenārında, -ı, -(n)da ]*

Nola mektubına ḳat ḳat muḥabbet eylesem yārüñ
Derūn-ı nāmede nāmum añılmış hem **kenārında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 10). [kenārında, -ı, -(n)da ]*

Çeküp yāri kenāre ʿālem-i vuṣlatda kām aldı
Olur cānānuñ ey dil başḳa bir ʿālem **kenārında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 12). [kenārında, -ı, -(n)da ]*

Naẓīm ol sīm-ten māḥbūbı deryā māliki ṣandum
Dağıtmış kākülin ʿüryān görince yem **kenārında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 14). [kenārında, -ı, -(n)da ]*

O ḫaṭṭ-ı sebzi gördüm gird-i laʿl-i ābdārında
Buluşdum Ḫıżra ey dil çeşme-i ḥayvān **kenārında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 27, Mısra 2). [kenārında, -ı, -(n)da ]*

**kenār:** *Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka.*

Lā-büd giderek vāṣıl olur menzile sālik
Elbette **kenāre** çekilür ḳāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 4). [kenāre, -e ]*

**kenār:** *Kıyı, çevre , kenar .*

Dil seyr-i ḥüsn iderken esir oldı zülfine
Ġarḳābesin muḳaddem iderdi **kenār** mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 10). [kenār, ]*

Dil düşdi baḥr-ı ʿaşḳa görinmez **kenār** ise
Zevraḳ şikeste durmaz eṣer rūzgār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 1). [kenār, ]*

Vefḳ-ı cemāli ol ḫaṭṭ-ı pergār-vār çizdi
Devr-i rûḫında fitne-i āḫir **kenār** çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 2). [kenār, ]*

Ḳaṭresi kevn ü mekānı ġarḳ ider yoḳdur henüz
Raḥmeti deryāsına kaʿr u **kenār** u cezr ü med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 14). [kenār, ]*

Geldi o mest-i nāz ile ṣoḥbet zamānları
Būs ü **kenār** demleri vuṣlat zamānları *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 2). [kenār, ]*

**kenār-ı cūdā:** *Cömertlik kıyısı.*

Görüp reftāruñı vaṣf-ı ḳadüñde itdiler īrād
Kenār-ı cūdā her serv-i sehī bir mışraʿ-ı mevzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 8). [kenār-ı cūdā, ]*

**kenār-ı cūybār-ı dilde:** *Gönül ırmağının kenarı.*

Sevād-ı aʿẓam-ı ʿaşḳı o māḥbūb-ı ilāhīnüñ
**Kenār-ı cūybār-ı dilde** bünyān-ı mühemmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 24). [kenār-ı cūybār-ı dilde, -de ]*

**kenār-ı dīde:** *Göz, göz ucu.*

Naẓīmā şām-ı vuṣlatda geçen demler ḫayāliyle
**Kenār-ı dīde** ḫūn pergāle-vār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 10). [kenār-ı dīde, ]*

**kenār-ı dīdede:** *Göz, göz ucu.*

Dem-i viṣāl Göñül nālenüñ zamānı mıdur
**Kenār-ı dīdede** pergālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 2). [kenār-ı dīdede, -de ]*

**kenār-ı nüsha-i ḥüsne:** *Güzellik sayfasının kenarı.*

Yazmış **kenār-ı nüsha-i ḥüsne** ḫaṭṭı nola
Ol ḫvāce-i melāḥate olsa kitāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 11). [kenār-ı nüsha-i ḥüsne, -e ]*

**kenār-ı ṣafḥa-i rūḫsāresi:** *(Sevgilinin) yüzünün sayfasının kenarı.*

Hadd-i gülgūnını ṣandum görüp bir āl kāġıdla
**Kenār-ı ṣafḥa-i rūḫsāresi** vaṣṣâle-dâr olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 4). [kenār-ı ṣafḥa-i rūḫsāresi, -si ]*

**kenār-ı sakf:** *Kubbenin kenarı.*

Beşāret-şemse zerrīn-şemsedür ṭāḳ-ı bülendinde
**Kenār-ı saḳfına** āvīzedür müjde

Şüreyyāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 22). [kenār-ı saḳf, -ın, -a ]*

**kendi:** *"Kendi" dönüşlülük zamiri (Kişinin bedenî / cismanî tarafı).*

Elünden istemedüm dāne **Kendimi** bileli
Bu diḳḳatüñ niye ey çarḫ-ı âsiyâb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 13). [kendimi, -m, -i ]*

**kendi:** *"Kendi" dönüşlülük zamiri.*

Başını ṭaşdan ṭaşa ursa ʿaceb mi dem-be-dem
ʿĀşıḳ-ı dīdārı oldı kendüsinden **kendi** āb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 16). [kendi, ]*

Sālik olsañ mürşid-i kāmil ḳıyās itdüklerin
**Kendi** noḳṣānın daḫi bilmekde ʿāciz ekşeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 76). [kendi, ]*

Ḳabūl eyle civar-ı ʿizzetünde çekmeyem ġurbet
Bilürsün **kendi** şehrümde ġarībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 4). [kendi, ]*

Naʿl-i süm-i semendi bir nāfe müşg **kendi**
Rām eyledi kemendi hep āhu-yı remānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 123). [kendi, ]*

Ol nedür kim yüz vaḳiyye ḳuvveti
**Kendi** gelmez yüz direm yinmez eti
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 2). [kendi, ]*

Hindidür **kendi** ʿavreti amma
Hem ʿArap hem ʿAcem dimiş ḥukemā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 5). [kendi, ]*

**Kendi** ʿüryān gezer anuñ ekşer
ʿAvreti giydügi zer ü zīver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 7). [kendi, ]*

Olmışdı ṣadr-ı fetvā ḥasretkeş-i ḳudūmi
Ol mesnede şerefle bi'ẕ-ẕāt geçdi **kendi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 10). [kendi, ]*

Geldi yirine cānı ḳużātuñ yine şimdi
Teşrīf idicek Ṣādr-ı Anaṭolıyı **kendi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 10). [kendi, ]*

**kendi:** *"Kendi" dönüşlülük zamiri.*

Teşrīf idince mesned-i fetvāyı didiler
Ḥaḳḳā ki Bū Hanīfe-i ṣānī bu **kendidür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 20). [kendidür, -dür ]*

**kendin:** *Kendini*

Duḫter-i rez ḫacle-dār olduḳca **kendin** gösterür
Sāḳiyā var ise sāġar ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 7). [kendin, ]*

**kendisi:** *Kendi, kendisi.*

**Kendisi** düşdi ḳazduġı çāha
ʿĀleme ḥasb-i ḥāl olup bu maḳāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 319). [kendisi, ]*

**kendü:** *Kendi, kendisi (dönüşlülük zamiri).*

Derdüñi yañsañ yine dirler ḳabāḥat sendedür
Dāġlar yaḳsa enāruñ **kendüdendür** aḫkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 42). [kendüdendür, --den-dür ]*

**kendü:** *"Kendi" dönüşlülük zamiri.*

Daġıtdı **kendüsini** zülfi dūd-ı āh gibi
Döküldi gerdenine ḫūn-ı bī-günāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 1). [kendüsini, -si, -n, -i ]*

Başını ṭaşdan ṭaşa ursa ʿaceb mi dem-be-dem
ʿĀşıḳ-ı dīdārı oldı **kendüsinden** kendi āb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 16). [kendüsinden, -si, -n, -den ]*

**kendü:** *"Kendi" dönüşlülük zamiri.*

Yār gitdi sīneden ḳaldı tek ü tenhā ġarīb
Oldı gūyā **kendü** şehrinde dil-i şeydā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 2). [kendü, ]*

Māverā-yı gerdisinden **kendü** de bilmez olup
Āsiyā cūy-ı celālinde sipihr ü nüh-ḳıbāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 13). [kendü, ]*

Seni o deñlü ider pāymāl-i kibr ü ġurūr
Sen eyleseñ ne ḳadar **kendü** nefsüñi teẕlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 26). [kendü, ]*

**Kendü** ẕevḳinde olan naḫvetiyān
Ḥāl-i dilden nice olsun āgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 33). [kendü, ]*

**kendü:** *"Kendi" dönüşlülük zamiri.*

İnsān odur ki ḫulḳı ide dôst düşmeni
Dünyāyı luṭfa kişi **kendüye** ḳul ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 6). [kendüye, -(y)e ]*

ʿArż eyle ḥüsn-i dilkeş-i ʿālem-pesendüñi
Mirʾāt-ı ṣāf gibi gören görme **kendüñi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 2). [kendüñi, -ñi ]*

Mümkināt olmış iken pey siperi sürʿatinüñ
Burada **kendüyi** ġayb eyledi ʿaḳl-ı ḫodrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 272). [kendüyi, -yi ]*

Ẓāhirde yāre **kendüyi** bigāne gösteren
Baḳṣāñ niḫānī her nigehinden selām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 3). [kendüyi, -yi ]*

**Kendüñi** itme ḫacil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Serv-i dāmen-çīde ol seyl-i ʿalāyıḳdan ḥaẕer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 209). [kendüñi, -ñi ]*

Ādem aña dirler ki miṣāl-i minşār
Hem ġayre vü hem **kendüye** nefʿi doḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 4). [kendüye, -(y)e ]*

Göreydi bānī-i ṭāḳ-ı Hāvernaḳ bu ṭarabgāhı
İderdi **kendüye** ṣad şerm ile pertāb-ı deryāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 24). [kendüye, -(y)e ]*

**kendü:** *"Kendi" dönüşlülük zamiri (Allah).*

Gel ey Naẕīm **kendüñe** tā ki bu bī-ḫodī
Geldi yitişdi nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 13). [kendüñe, -ñ, -e ]*

Bir murā daḫi benüm diyü itme cefā
Zinḫār ġurūrı **kendüñe** görme revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 2). [kendüñe, -ñ, -e ]*

**kendüden giderdi:** *Kendinden geçmek, kendini kaybetmek.*

Murġ-ı dest-āmuz-ı ḫāmem cilve-i nāz eylase
Ṣad ḫacāletle **giderdi kendüden** kebk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 218). [kendüden giderdi, -er, -di ]*

**kenīz-i ḫidmet:** *Hizmetçi cariye.*

Gevher-i āvīze-i gehvāresi ʿıkd-ı perin
Mehd-cünbān Müşterī **Zühre kenīz-i ḫidmeti** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 4). [kenīz-i ḫidmet, -i ]*

**kepāde ol:** *Kepade: (kepa:de) sf. (kepa:ze) 1. Niteliksiz, değersiz: "Hele o İspanyol nezlesi, illetlerin en kepazesi..." -H. R.*

*Gürpınar. 2. Utanmaz, rezil: "Bu oğlan bir kadın seviyor, çok uygunsuz, kepaze bir kadın." -H. R. Gürpınar. 3. Gülünç. 4. a. esk. Talim yaparken kullanılan gevşek ok yayı. Kepaze yayı, okçuluğa yeni başlayanların kas kuvvetlerinin arttırmak ve atış formunu öğrenmek için kullandıkları yaylardır. Bu yaylarla ok atılmaz, sadece boş çekiş yapılır.*

Olma girān-mizāc ü sebük-ser ḥaẕer ḥaẕer
Bu ʿarṣada ne saḫt-kemān ne **kepāde ol**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 4). [kepāde ol, ]*

**kepāzelüġ:** *Kepazelik.*

Çeken o ḳaşları yānuñ muḥabbeti çilesin
Ḳad-i ḫamīdesini vaḳf ider **kepāzelüġe**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 12). [kepāzelüġe, --e ]*

**ker:** *Sağır, asamm.*

Ṣadā-yı debdebe-i ṭabl u kūs-ı rezminden
Felekde gūş-ı meh ü mihr dāʾimā **kerdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 120). [kerdür, -dür ]*

**bānī-i ṭabʿ-ı keremkār-ı kerāmet eşeri:**

Olağanüstü işler yapan *merhamet sahibi müessis yaradılışlı*

**Bānī-i ṭabʿ-ı keremkār-ı kerāmet-eşeri**
Köhne beyt-i süḫanum luṭf ile termīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 5). [kerāmet-eşeri keremkār-ı ṭabʿ-ı bānī-i, -i ]*

**kerde-i māh:** *Ayın yapılması.*

Bir işāretle dü-şaḳḳ oldı o dem **kerde-i māh**
O şehüñ kūşe-i ebrūsı īmā idince *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 243). [kerde-i māh, ]*

**kerd-i gird-i ḥarimi:** *Harem dairesinin tozu.*

**Kerd-i gird-i ḥarimi** nūr-ı siyehle tevʾem
Hāk-i pāk-i ḳademi kuḥl-i dü-çeşm-i ḥūrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 125). [kerd-i gird-i ḥarimi, -i ]*

**kerem:** *Cömertlik, lütuf, iyilik.*

Şerm-i cād u **keremiyle** yire geçdi Ḳārūn
Cüst ü cuy-ı ḥaremiyle göge çıḳdı ʿĪsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 183). [keremiyle, -i, -y, -le ]*

**kerem:** *Lütuf, bağış, ihsan.*

Dās-ı ʿafv ü **keremiyle** biçilür
Toḫm-ı cürm ile olan ḥāṣıl-ı kişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [keremiyle, -i, -y, -le ]*

**kerem:** *Cömertlik, el açıklığı, bağış, lütuf.*

Luṭf ü **keremüñden** beni maḥrūm itme
Luṭf ü keremüñ ḥürmetine yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 3). [keremüñden, -üñ, -den ]*

**kerem:** *Asalet,asillik, soyluluk.*

Hem seḫā vü **keremde** bī-enbāz
Hem ʿaṭā vü himemde bī-aḳrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 39). [keremde, -de ]*

**kerem:** *Cömertlik, iyilik, bağış, ihsan.*

Bīmār-ḫāne-i **kerem** oldıysa bestedür
Dāru'ş-şifā-yı luṭf-ı ilāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 3). [kerem, ]*

Eylemez ṣaḥbā-yı ʿömr-i câvidânıñla **kerem**
Bezm-i ʿaşḳuñ dürd-nūş-ı derd olan

ʿayyāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 9). [kerem, ]*

Dil-i ṣāfı güher-i cūd ile kāndan ecved
Dest-i pāki **kerem** ü luṭf ile yemmden eşhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 132). [kerem, ]*

Dest-i mürüvvetüñden ider minnet-iʿaṭā
Ġayruñ eliyle aña **kerem** imtinān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 80). [kerem, ]*

Muḥīt-i cūd yem-i luṭf u ḳulzüm-i iḥsān
Eyā **keremle** iden ġarḳ-ı şerm ʿummānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 2). [keremle, -le ]*

Derdimüñ çāresini bulmadı ne mīr ü ne şāh
Luṭfuña ḳaldı **kerem** senden olur yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 2). [kerem, ]*

Ġam-ı hicrāne de irişdi zevāl
Beni refʿ itdi ḫākden **keremüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 300). [keremüñ, -üñ ]*

Ey zīr-i nigīn-i daʿveti mūr ü melaḫ
ʿAfv ü **keremle** maʿṣiyet-i mihrle yaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 2). [keremle, -le ]*

Luṭf ü keremüñden beni maḥrūm itme
Luṭf ü **keremüñ** ḥürmetine yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 4). [keremüñ, -üñ ]*

**kerem:** *Cömertlik, lütuf, ihsan.*

Eyle dervīşüñi cūd ü **keremüñle** iġnā
Hem-civār eyle o bī-çāreyi bir bī-kesdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 317). [keremüñle, -üñ, -le ]*

Geldüm ḳapuña fakır ü muḥtac ẕelīl
Faẓl u **keremüñle** feṭḥ-i bāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 4). [keremüñle, -üñ, -le ]*

**kerem:** *Cömertlik , lütuf , ihsan.*

Ḥüccet-i vaṣf-ı şıfātuñda ḫaṭā itse Naẓīm
**Keremüñden** ḳālem-i ʿafv ile eyle imżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 308). [keremüñden, -üñ, -den ]*

Aña imdād-res olmazsañ eġer vā-ḥayfā
**Keremüñden** dü-ciḫānda ne ḳadar müẕnib ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 314). [keremüñden, -üñ, -den ]*

Maẓḫār-ı ḳahruñ olup pāye-i esfelde leʾīm
Ḥāşe liʾİlāh **keremüñden** ola maḥrūm senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 108). [keremüñden, -üñ, -den ]*

**Keremüñden** budur ümmīd ki bī-çāre Naẓīm
İki ʿālemde daḫi çekmeye renc ü taʿabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 61). [keremüñden, -üñ, -den ]*

**kerem:** *Cömertlik, iyilik, bağış, ihsan.*

İḳrār-ı viṣāl idersüñ ammā ne zamān
Cāna o **kerem** ne vaḳt olur ya ne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 2). [kerem, ]*

**kerem-beste:** *Cömerliği bağlı, cömertlik yapamaz hale gelen.*

Sāʾil-i bārgeh-i mekrümeti Hāṭem-i Ṭayy
Bermekī dergeh-i luṭfında **kerem-beste** gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 26). [kerem-beste, ]*

**kerem-endīşe:** *Cömertlik düşüncesi.*

Yaʿnī hem-nām-ı şehinşāh-ı rüsül faḫr-i kirām
**Kerem-endīşe** seḫā-pīşe vezīr-i yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 18). [kerem-endīşe, ]*

**keremi heşt-behişt:** *Sekiz cennetin keremi.*

Ġonce-i gülşen-i cūd ü **keremi heşt-behişt**
Şuʿle-i külḫan-ı ḳahr u ġażabı heft-caḥīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 33). [keremi heşt-behişt, ]*

**kerem-i müsebbibü'l-esbāb:** *Sebeplerin yaratıcısı olan Allah'ın keremi.*

Yād it **kerem-i müsebbibü'l-esbābı**
Bāb-ı dile yaz müfettihu'l-ebvābı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 66, Mısra 1). [kerem-i müsebbibü'l-esbāb, --ı ]*

**keremlerdür:** *Keremlerdir.*

Nigāh-ı şefḳate şāyeste kıl ḳaşīdesini
Olursa mültefetüñ lūṭflar **keremlerdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 152). [keremlerdür, ]*

**kerem-şiʿār:** *Vasfı cömertlik olan, cömert.*

**Kerem-şiʿār** ḫıdīvā derüñden olālı dur
Geçilmez oldı Naẓīmüñ fiġān fiġānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 27). [kerem-şiʿār, ]*

**kerem-ver:** *Kerem sahibi, şerefli.*

Haste olsañ ṣorsa ḥālüñ bir **kerem-ver** ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi her müje bir neşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 37). [kerem-ver, ]*

**keremver:** *Cömertlik sahibi.*

Olduḳça ol **keremver** dehre simāṭ-güster
ʿĀlem olur seraser elḫamd-ḫvanı-ı ḫvanı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 67). [keremver, ]*

**kerev:** *Örümcek.*

Ol ḫvāce-i kāʾinātuñ olsa yiridür
Bazār-ı muḥabbetde cān-naḳdi **kerev**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 4). [kerev, ]*

**kerīm:** *"Lütuf ve ihsanı bol" anlamında esmâ-i hüsnâ (Allah'ın güzel isimleri)dandır; kerem ve sahavet sahibi, cömert, inayet ve ihsan sahibi.*

Ṣāḫā bağışla cürmini ʿafv it günāhını
Zīrā **kerīme** ʿafv ü güneh tevʾemān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 72). [kerīme, -e ]*

**kerīm:** *"Çok veren, lütuf ve ihsanı bol, kendisine sığınanı geri çevirmeyen" manasına gelen Allah'ın isimlerinden (esmâ-i hüsnâ) biri.*

Mekrümet-pīşe ṣevāb-endīşe ṣāḥib-ḫayr u cūd
ʿĀṭıfet-güster ṣehā-perver **kerīm** ü kāmrān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 2). [kerīm, ]*

**kerīm-i źü'l-minen:** *Allah'ın cömertliği.*

Bir **kerīm-i źü'l-minendir** kim ider rūz-ı suʾāl
Her siyeh-nāme ḳuluñ mūy-ı sepīdinden ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 17). [kerīm-i źü'l-minen, --dir ]*

**kerre:** *Defa.*

Ḳadrümi bir **kerre** bil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Bāde-i āl olmasun rūḫsāruña reng-i ḥayā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 207). [kerre, ]*

**kerre:** *Defa, kez, sefer.*

Bir **kerre** āmān virmedüñ ey bād-ı muḥālif
Besdür bu ḳadar keşmekeş-i nāfile-i mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 7). [kerre, ]*

Virmez ṣafā-yı ḥüsni ḫaṭṭ-ı laʿli ẕevḳini
Biñ **kerre** olsa lüccede gevher-niṣār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 8). [kerre, ]*

Ḳayıdın eyle fenā deştini bir **kerre** ḳıyās
Bir daḫi ṣanma gelür ey dil-i āvāre giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 9). [kerre, ]*

Mihr-i feyżinden yeter bir **kerre** iki ʿāleme
Aña tālib ẕerre gibi gerçi bī-pāyān u ḥad
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 35). [kerre, ]*

**kerrūbiyān:** *Allah'a en yakın olan büyük melekler.*

Didiler **Kerrūbiyān** teşrifini tebşīr idüp
Müjde geldi ḫayra maḳdem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 11). [kerrūbiyān, ]*

Ricālü'l-ġaybdur innā fetaḥnā-ḫvan-ı pür-hāşı
Duʿā-yı seyf-i nuṣret-cevherin **Kerrūbiyan** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 46). [kerrūbiyan, ]*

Ol ṣaf-der-i yegāne cünd-i ricalle
İmdād-ı ḫāyl-i rezmine **Kerrūbiyān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 18). [kerrūbiyān, ]*

**kervān:** *Bir memleketten diğer uzak bir memlekete ticâret eşyâsı veya yolcu taşıyan yük hayvanı katarı, kara nakliyâtı yapan katar.*

Haḳān-ı nükte-dān ki alur bāc-ı medḥini
Bendergeh-i ṣenāsına kim **kervān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 32). [kervān, ]*

**kes-:** *(Bıçak, makas, balta vb. bir aletle) İkiye ayırmak, kat'etmek.*

Tīġ-ı müjeñ **keṣer** yolını Ḳahramānlaruñ
Rüstemlere o ġamze-i bī-bāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 5). [keṣer, -er ]*

Bahā-yı cāna **keser** būs-ı laʿl-i cānānı
Ṭılısm-ı ḥüsne olup tīġ-ı cān-şikār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 11). [keser, -er ]*

**kes:** *Kesmek, ayırmak, koparmak.*

Delüp bağrın **kesüp** başın ʿadunuñ ṣaḥn-ı heycāda
Sināna tīġ-ı bürrān tīġ-ı bürrāna sinān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 49). [kesüp, -üp ]*

**kes:** *Belli bir zaman için ara vermek veya son vermek.*

**Kesmez** ümmīdini ey hāce-i dīn ü dünyā
Eyleme dest- küşa dāde-i ġayra şāḫum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 315). [kesmez, -me, -z ]*

**keşākeş:** *Çekişme, kavga ‖ çekiştirilip durma.*

Her **keşākeşden** olur serv gibi dāmen-çīn
Hārına bu çemenüñ gül güline ḫār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 11). [keşākeşden, -den ]*

**keşān keşān:** *Çeke çeke, zorla.*

ʿAdūyı çignedüp oldı **keşān keşān** Saḳızı
Ġazā-yı ekber idüp baḥr-ı bī-kerān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 65). [keşān keşān, ]*

**kesb-i şān:** *Şan kazanma.*

Felekler āsitān-ı rifʿatinden **kesb-i şān** eyler
Melekler ḫādimān-ı bezmine ʿālī-mekān

söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 33). [kesb-i şān, ]*

**kesdirür:** *Kestirir.*

Seyf-i meslūl-i Hudādur bilmez imdād-ı fesān
Tīġ-ı şerʿi **kesdirür** bī-minnet ü seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 56). [kesdirür, ]*

**kesel:** *1) dert 2) tasa 3) hüzün.*

Keyf-i maʿcūn-ı s̱enāsı şevḳ-baḫş-ı ġam **kesel**
Neşve-i ṣaḥbā-yı vaṣfı dāfiʿ-i ḥüzn ü **kesel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 23). [kesel, ]*

Keyf-i maʿcūn-ı s̱enāsı şevḳ-baḫş-ı ġam **kesel**
Neşve-i ṣaḥbā-yı vaṣfı dāfiʿ-i ḥüzn ü **kesel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 24). [kesel, ]*

**kesellen-:** *Tembelleşmiş.*

Ṣun ey ṣāḳī ṣarāb-ı laʿlüñ açılsun Naẓīm-i zār
Humār-ı cām-ı hicrüñ derd-i ser virmiş **kesellenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 14). [kesellenmiş, -miş ]*

**keşende:** *Çekici, çeken.*

Müsteḥiḳ müdbir ü muḳbil cerrār
Müttehim gurk ü **keşende** rūbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 38). [keşende, ]*

**keşf itme:** *Söyleme , açığa çıkarma.*

Rāzuñı nā-māḥreme **keşf itme** ey dil olmasun
Gūş-ı dihḳānīde mengūş-i dür-i yektā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 7). [keşf itme, ]*

**keşf itmem:** *Açmak, göstermek, ortaya çıkarmak.*

Bilürseñ dildeki rāz-ı niḫānı ġayra **keşf itmem**
Beni cāna nola ḳoynuñda ṣaḳlarsañ kitāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 5). [keşf itmem, -, --me, -m ]*

**keşīde:** *Çekilen, çekilmiş.*

Ebrūvānı **keşide** iki kemān
Nāvek-i çeşmine hedef dil ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 105). [keşide, ]*

**kesil:** *Ayrılmak, uzaklaşmak, ilgiyi kesmek, vazgeçmek.*

Ġayr bezminden **kesil** Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Olmasun ālūde-i çirkāb-ı töhmet dāmenüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 213). [kesil, ]*

**kesil-:** *Kesilmek.*

Tīġ-ı veġā çekildi ʿırk-ı ʿadū **kesildi**
Ḥūrşīd-veş dikildi rāyāt-ı zer-nişānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 113). [kesildi, -di ]*

**kesīr:** *Bol, pek çok.*

Ġınā-yı ʿaşḳ ile birdür yanında būd ü nebūd
Olur hemîşe müsāvi aña **keşir** ü ḳalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 10). [keşir, ]*

**keşmekeş-i nāfile-i mevc:** *Dalganın boşuna karmaşası , telaşı.*

Bir kerre āmān virmedüñ ey bād-ı muḫālif
Besdür bu ḳadar **keşmekeş-i nāfile-i mevc**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 8). [keşmekeş-i nāfile-i mevc, ]*

**kesret:** *Bolluk, zenginlik.*

Ālāyiş-i dünyādan emīn kūşe-nişīnüz
İşkencede **keşret** çile-i vaḥdetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 6). [keşret, ]*

**kesret-i nezẓāreden:** *Görünenlerin; çevrede insanın gözüne çarpan ve dikkat dağıtan şeylerin çokluğu.*

Olmaz nigāh **kesret-i nezẓāreden** saña
Yer yer hücūm-ı dīde-i çālāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 11). [kesret-i nezẓāreden, -e, -den ]*

**kesr-i şān:** *Şanı kırılmak.*

Felāṭūn-ı hikem-pīşe Sikender ʿaḳl ü endīşe
Ki virdi **kesr-i şān** dārāt-ı cizz ü şānı Darāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 8). [kesr-i şān, ]*

**kesr-i ṭāḳ-ı kisrādur:** *Kisra'nın kubbesini kırmak.*

Revāḳ-ı maʿdeleti **kesr-i ṭāḳ-ı Kisrādur**
Ḳuṣūr-ı menzileti reşk-i Ḳaṣr-ı Ḳayṣerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 39). [kesr-i ṭāḳ-ı kisrādur, ]*

**kesrī-i kāmrān:** *Bahtiyar bolluk.*

Hıdīv-i maʿdelet-eyvān ki ʿadli ġālibdür
Vücūh-ı tām ile **kesrī-i kāmrān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 14). [kesrī-i kāmrān, ]*

**kestane:** *Kestane.*

Mey-āṣāmān-ı bezm-i ʿişrete ey ḫāne mey-ḫāne
Huṣūṣa sāḳī-i meclis şuna **kestāne** mestāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 2). [kestāne, ]*

**keştī:** *Gemi.*

ʿĀşıḳa cāy-ı selāmet ʿaşḳ-ı şūr-engīzdür
Mevcden **keşti** olur çıḳsa kenāre çāk çāk
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 12). [keşti, ]*

**keşt-i emelde:** *Arzuyla seyretmek.*

Keşt-i emelde ber-zede-dāmān-ı saʿy olan
Dest-i ümīdi sünbüle-çīn-i ḥuṣūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 7). [keşt-i emelde, --de ]*

**kesüp biçer:** *Kesip biçmek.*

Rūz-ı heycāda **kesüp biçer** ḫaşmı
İstemez tīġ -ı tizi seng-i fesān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 79). [kesüp biçer, ]*

**kesret-i berf:** *Kar bolluğu.*

Keşret-i berf ol ḳadar kim yolda eylerdi ḫaẓa
Çıḳsa şaḥrāya künāmından eger āhū-yı Çīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 21). [keşret-i berf, ]*

**kesret-i enfās-ı māhlūḳātdan:** *Yaratılmışların soluklarının bolluğu.*

**Keşret-i enfās-ı māḫlūḳātdan** efzūn selām
Dembedem teslīm ü ihdā ola tā rūz-ı şumār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 181). [keşret-i enfās-ı māḫlūḳātdan, -dan ]*

**kesret-i nezẓāre:** *Seyirci bolluğu.*

Hân-ı dîdâra idelden ol şeh-i ḥüsn eş-şalā
Keşret-i nezẓāreden mihmān mihmān

üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 10). [keşret-i nezẕāre, -den ]*

**<u>kethudā:</u>** *Büyük devlet adamlarının yardımcılığını yapan görevli.*

Baltacı **kethudāsına** beñzer
Gah ṣatır olur belinde kemer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 3). [kethudāsına, -sı, -n, -a ]*

**<u>ketm-i rāza:</u>** *Sır tutmak, sır saklamak.*

Cünūn-ı ʿaşḳ ile dīvāne-i muḥabbetüñüñ
Ne **ketm-i rāza** ne ifşāya iḳtidārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 6). [ketm-i rāza, -a ]*

**<u>ketre:</u>** *Katre,damla.*

Dīdesinden ṣāʾimüñ her **ketre** kim rīzān ola
Aḫker-i dağ-ı derūnı āteş-i nīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 11). [ketre, ]*

**<u>kettān:</u>** *Ketengillerden, çiçekleri mavi renkte vğe beş taç yapraklı, lifleri dokumacılıkta kullanılan bir bitki. (Linumusitatissimum).*

Teʾsīr-i tīğı eyler cism-i ʿadūyı bī-fer
Gūyā ṣānūr görenler mehtābla **kettānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 110). [kettānı, -ı ]*

**<u>kevākib:</u>** *Yıldızlar*

Eser-i feyż-i müʾessirdedür ey dil taḥḳīḳ
Ḥükm-i teʾsīri feleklerde **kevākib** ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 4). [kevākib, ]*

**<u>kevākib- ḫaşem:</u>** *Yıldızlar ailesi.*

Felek-serīr ü **kevākib- ḫaşem** hilāl-ʿālem
Ḳamer-rikāb şeh-i āftāb-efserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 37). [kevākib- ḫaşem, ]*

**<u>kevākib-i rāḫşān:</u>** *Parlak yıldızlar.*

Naʿl-i zer ü mıh-ı sīm-rāḫşı çarḫūñ
Şems ü ḳamer ü **kevākib-i rāḫşānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 4). [kevākib-i rāḫşān, --ı ]*

**<u>kevkeb:</u>** *Yıldız, ahter: kevkeb-i ikbâl. kevkeb-i derrî parlak yıldız.*

Nasūtı başdı **kevkebi** nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 7). [kevkebi, -i ]*

Nāsūtı başdı **kevkebi** nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 7). [kevkebi, -i ]*

Nāsūtı başdı **kevkebi** nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 7). [kevkebi, -i ]*

Nāsūtı başdı **kevkebi** nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 7). [kevkebi, -i ]*

Nāsūtı başdı **kevkebi** nām-ı bülendinüñ
Lāhūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 7). [kevkebi, -i ]*

Reʾyi māḥv eyledi tedbīr-i Niẓāmü'l-mülki
**Kevkebi** kevkebe-i Senceri başdursa revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 36). [kevkebi, -i ]*

**<u>kevkeb:</u>** *Yıldız.*

Ḳāmetüñ naḫl-i bāġ-ı cānumdur
Burc-ı baḫtumda **kevkebüm** sensin *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 238). [kevkebüm, -üm ]*

**kevkeb:** *Yıldız , talih.*

Mihr ü meh gibi felekde **kevkebi** saʿd olsa da
Yıldızı düşkün olur ister ġarīb ister yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 9). [kevkebi, -i ]*

**kevkeb:** *Yıldız.*

Felekde māh-ı burc-ı ḥüsn iken hercāyī **kevkebsin**
Seni hep söyliyen ey bī-vefā nā-mihribān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 13). [kevkebsin, -sin ]*

**kevkebe-i ḳadr:** *Değer , kıymet yıldızı.*

Sipihri **kevkebe-i ḳadr** ü şānı başdurdı
Tehemten itdi sefer şanki heft-ḫvan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 51). [kevkebe-i ḳadr, ]*

**kevkebe-i rifʿat-i cāh:** *Mevki makam arkadaşlığının şöhreti.*

Bu ḳadar **kevkebe-i rifʿat-i cāh** ile Zuḫāl Ḳulle-i mihrinüñ ednā Ḥabeşi bir ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 37). [kevkebe-i rifʿat-i cāh, ]*

**kevkebe-i sencer:** *Büyük Selçuklu Devleti hükümdarı Sencer'in huzûrunda sancak gibi tutulan çevgân şeklinde, ucu eğri, başında parlak mâdenî bir top bulunan değnek.*

Reʾyi māḥv eyledi tedbīr-i Niẕāmü'l-mülki
Kevkebi **kevkebe-i Senceri** başdursa revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 36). [kevkebe-i sencer, ]*

**kevkeb-i baḫtı:** *Talih yıldızı.*

Felekde bir meh-i nā-mihribāna Müşterī olmış
Raḳīb-i rū-siyāhuñ **kevkeb-i baḫtı**
Züḫallenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 12). [kevkeb-i baḫtı, ]*

**kevkeb-i mevkib:** *Yıldız alayının yıldızı.*

Sipeh-i ʿaşḳa pāymāl oldum
**Kevkeb-i mevkibiyle** lāl oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 76). [kevkeb-i mevkib, -i, -y, -le ]*

**kevkeb-i yemānī:** *Yemenli yıldız.*

Ḥūrşīd-i zer külāhı eñāk bārgāhı
Her rīzesinüñ rāhı bir **kevkeb-i yemānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 34). [kevkeb-i yemānī, -i ]*

**kevn:** *1. Olma, vukū bulma, ortaya çıkma, hudus etme. 2. Varlık, vücut, mevcûdiyet.*

ʿĀlim-i ʿilm ü ḥikem **kevn** ü mekān-ı maġfiret
Ḳulzüm-i zehḫār-ı esrarı u yem-i ʿirfān-niṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 31). [kevn, ]*

Ẕū-fünūn-ı pür-hüner Fetvā Emīni-zādenüñ
Geldi bir ferzendi **kevne** ʿālem oldı şādmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 2). [kevne, -e ]*

**kevn:** *Dünya ve ahiret.*

Enbiyā vü rusüle ol şeref-i mevcūdāt
**Kevne** āḫirde gelüp ẕātı olındı taḳdīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 26). [kevne, -e ]*

**kevn:** *Kainat.*

Ḳaṭresi **kevn** ü mekānı ġarḳ ider yoḳdur henüz
Raḥmeti deryāsına kaʿr u kenār u cezr ü

med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 13). [kevn, ]*

**kevn:** *Dünya.*

Noḳṭa-i cīm-i celāl-i ʿizzeti **kevn** ü mekān
Ḥālḳa-i devri muḥīṭ-i ʿālem-i hejdeh hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 3). [kevn, ]*

**kevneyn:** *İki âlem*

Ṣıġmaz bu ḳażāya sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ
**Kevneyni** ṭutar leşkeri bī-ḫayme vü ḫārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 10). [kevneyni, -i ]*

**kevneyn:** *Cismani ve ruhani âlem; dünya ve ahiret.*

Hvāce-i faẓl ü kemālāt ki olmış ezelī
Mekteb-i ʿilmine **kevneyn** iki levḥ-i taʿlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 6). [kevneyn, ]*

Şehsüvār-ı milk-i ġaybü'l-ġayb kim olmış ezel
Bend-i fitrākinde **kevneyn** iki ṣayd-ı lāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 102). [kevneyn, ]*

Ey sündüs-i ḫuld bezmine ferş-i bisāṭ
**Kevneyn** nevāl-i cūdına iki simāṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 2). [kevneyn, ]*

Olmış o ḫıdīv-i enbiyā vü rüsülüñ
**Kevneyn** ḳaṭār-ı kibriyāsında ceres *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 4). [kevneyn, ]*

**kevser:** *Cennette bir nehir veya havuz.*

Dirīġā Naḳşī İbrāhim Efendi göçdi dünyādan
İlāhī ol ʿazīze cennet ü **Kevşerle** kıl iʿzāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 2). [kevşerle, -le ]*

**kevser:** *Cennette bir nehir veya havuz*

Ayaḳ çeküp yüridi bu meclis-i fenādan
Cennetde **Kevşer** içdi ḫūr-ı cinānı ḳoçdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 4). [kevşer, ]*

Naẓīm girye-künān fevtine didüm tārīḫ
Cinānda **Kevşer** içe dembedem ʿAlī Çelebi (1103) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 16). [kevşer, ]*

**kevser:** *( a.i.) : Cennet'te bir havuzun adı.*

Beni ġarīb ḳodı bu serāy-ı fānide
Beḳāda **Kevşer** ü ḫūr-ı cinān olup ṭalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 4). [kevşer, ]*

**kevser-nümūn-ı bāġ-ı behişt:** *Cennet bahçesinin kevser gösteren.*

Lebi **Kevşer-nümūn-ı bāġ-ı behişt**
Rūḫlaruñ verd-i bī-ḫazānumdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 235). [kevşer-nümūn-ı bāġ-ı behişt, ]*

**keyd:** *Hile, oyun.*

Mekr ü **keydinden** dil-i zāruñ hulāsa ey Naẓīm
Maḫlaṣ itdün şerʿ-i pāk-i Ḥażret-i Peyġamberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 93). [keydinden, -i, -nden ]*

**keyf:** *Keyif, neşe, eğlence.*

ʿAceba li'l-muḥibbi **keyfe** yenām
Gözümüñ yaşına nigāh eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 261). [keyfe, -e ]*

**keyf:** *Neşe, keyif.*

ʿUşşāka ḥüsni deñli ider cevri dilberān
Elbette bāde **keyfi** ḳadar derd-i ser virür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 14). [keyfi, -i ]*

**keyfer:** *Mükafat veya ceza.*

Sāʾili āzār iderler anı bilmezler mi kim
Her dil-āzāruñ yine āzār-ı dildür **keyferi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 28). [keyferi, -i ]*

**keyf-i cām-ı lebüñle:** *Dudağının kadehinin keyfi.*

Bu ḫumār-ı ġamı şikest eyle
**Keyf-i cām-ı lebüñle** cūş ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 244). [keyf-i cām-ı lebüñle, -üñ, -le ]*

**keyf-i lebi:** *Dudağının keyfi.*

**Keyf-i lebi** ciḫānı yıḳar gelmedi daḫi
Meyḫāne-i melāḥate böyle şarāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 3). [keyf-i lebi, -i ]*

**keyf-i maʿcūn-ı şenā:** *Övgü şekerinin tadı.*

**Keyf-i maʿcūn-ı şenāsı** şevḳ-baḫş-ı ġam kesel
Neşve-i ṣaḥbā-yı vaṣfı dāfiʿ-i ḥüzn ü kesel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 23). [keyf-i maʿcūn-ı şenā, -s, -ı ]*

**keyf-i rūhanī:** *Ruhlara can katan, neşe veren.*

Nükāt bāde-i şiʿrinde **keyf-i rūḫanī**
Beyān piyāle-i naẓmında lāy-ı sāġardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 161). [keyf-i rūḫanī, -i ]*

**keyf-i ṣahbā-yı hayāl-i dil-keşüm:** *Gönül çeken hayalin şarabının keyfi.*

**Keyf-i ṣahbā-yı ḫayāl-i dil-keşüm** bī-derd-i ser
Bāde-i cān-baḫş-ı naẓm-ı āb-dārum neşve-bār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 115). [keyf-i ṣahbā-yı ḫayāl-i dil-keşüm, -üm ]*

**keyf-i ṣahbā-yı refīḳ-ı hünerüm:** *Hüner yoldaşımın şarabının keyfi.*

**Keyf-i ṣahbā-yı refīḳ-ı hünerüm** ġuṣṣa-şiken
Neşve-cām-ı raḥīḳ-ı eserüm ġam-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 23). [keyf-i ṣahbā-yı refīḳ-ı hünerüm, -üm ]*

**keyfiyyet:** *Bir şeyin esâsı ve iç yüzü.*

Söylemek ḥācet degül **keyfiyyetüm** maʿlūmdur
Bir daḫi ʿarż eylesem ḥāl-i dili tekrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 77). [keyfiyyetüm, -üm ]*

**Keyfiyyeti** ḫumāre vire tevbe-i naṣūḥ
bī-sāġar u şarāb ola bir ḥālet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 15). [keyfiyyeti, -i ]*

**keyfiyyet:** *Bir şeyin esası ve iç yüzü.*

Sebeb ṣahbā iken būs-ı leb-i gül-fāmuña ṣākī
Yine **keyfiyyetin** inkār iden cām-ı Cemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 12). [keyfiyyetin, -in ]*

**keyfiyyet-i aḥvālümi:** *Vaziyetin hususları.*

Bilür **keyfiyyet-i aḥvālümi** taḳrīre ḥācet yoḳ
Żamīr-i enverinde rāz-ı pinḫānum hüveydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 25). [keyfiyyet-i aḥvālümi, -üm, -i ]*

**keyfiyyet-i ḥālin:** *Durumun nasıllığı, (ruh) halinin ne durumda olduğu.*

Āşıkuñ **keyfiyyet-i ḥālin** nigāhından bilür
Gör ne kāfir-mācerādur kim tecāhülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 3). [keyfiyyet-i ḥālin, ]*

**keyḫüsrev-i cemşīd-cāh:** *Cemşîd makamlı, Cem makamlı (Eski İran şahlarından Cem) Keyhüsrev.*

Ḳahramān-ı bī-amān ṣāḥib-ḳırān-ı kāmrān
Rüstem-i devr-i zamān **Keyḫüsrev-i Cemşīd-cāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 20). [keyḫüsrev-i cemşīd-cāh, ]*

**keyḫüsrev-i cemşīd-fer:** *Cemşid kudretli padişah Sultan Selim.*

**Keyḫüsrev-i Cemşīd-fer** Cemşīd-i Keyḫüsrev-ẓafer
İskender-i Darā-siyer Darā-yı īskender-serīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 7). [keyḫüsrev-i cemşīd-fer, ]*

**keyḫüsrev-i civān-baḫt:** *Güzel günler görecek, talihli Keyhüsrev.*

**Keyḫüsrev-i civān-baḫt** Afrāsiyāb-ı Cem-taḫt
Eyler hücumı dil-saḫt Hūşenk ü Ḳahramānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 3). [keyḫüsrev-i civān-baḫt, ]*

**keykubād:** *İran'ın Pişdâdiyân sülalesinden sonra gelen şah sülalesi Keyâniyân'ın ilk hükümdarıdır. Adaletiyle ün salmıştır*

Haḳ-rūb-ı bārgāh-ı iktidārı **Keyḳubād**
Cebhe-sāy-ı dergeh-i ʿālem-medārı Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 15). [keyḳubād, ]*

**keykubād:** *Korkusuz, yiğit hükümdar Keykubad (Şehname'de adı geçen ve "key" ünvanını kullanan ilk hükümdar).*

Ġulam-ı ḫalḳa-be-gūş-ı deri şeh-i faġfur
Gedā-yı bārgehi **Keyḳubād** u Sencerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 50). [keyḳubād, ]*

**keyvān:** *Zuhal yıldızı.*

Pāsbān eyledi heftüm feleġe **Keyvānı**
Burc-ı isnā aşere gezdi olup reh-peymā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 255). [keyvānı, -ı ]*

Bir żaʿife taḳviyet-baḫş olsa henġām-ı neberd
Eyliye Behrām u **Keyvānı** hirāsān ḫançeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 180). [keyvānı, -ı ]*

Vaḳʿı yoḳ dergehinde çıḳsa eġer
Felek-i heftümīne bir **Keyvān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 192). [keyvān, ]*

**keyvān:** *Zuhal yıldızı , Satürn.*

Ne iʿtibārına ne nāmına dinür **Keyvān**
Felekden. inse Züḫāl olsa māh-ı nev zenbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 49). [keyvān, ]*

Ṣāḫ-ı sipihr-eyvān ṣāḫenşeh-i ciḫān-bān
Hāḳ-i derinde **Keyvān** bir zengi pāsbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 8). [keyvān, ]*

**kez:** *Kere.*

Didüm atduḳda ṭoḳuz yüz ḳırḳ **kez** tārīḫin
Menzil-i şehzāde Sulṭān Ammede oldı nişān (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 17). [kez, ]*

**kez:** *Defa, sefer.*

ʿĀşıḳ o perī-veşi gözinden ṣaḳınūr
Bir kerre nigāha ġayre biñ **kez** baḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 2). [kez, ]*

**ki:** *Ki bağlacı.*

Bir dil ki anda eyleye işrāk nūr ʿaşḳ
Fānūsdur **kı** şem-i şeb-ārā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 6). [kı, ]*

**ki:** *"Böylelikle" anlamında bağlaç.*

Metāʿ-ı dil **ki** nessāc-ı fenā kālālarındandur
Süveydā anda teslīm ü rıżā tamġālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 1). [ki, ]*

**ki:** *" Ki bağlacı".*

Ne vechle varurūz ey Naẓīm o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda şeyḫ u şāḫ ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 10). [ki, ]*

Göñül bir besm-i ḫāṣuʿl-ḫāṣa maḥremdür
**ki** cām-ı Cem
Sifālin pāre-i pāy-ı ḫum-ı şaḥbalarındandur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 3). [ki, ]*

Göñül bir meclisüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur
**Ki** çeşm-i Cem ḥabāb-ı sāġar-ı şahbālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 2). [ki, ]*

Ḳānūn-ı ʿaşḳdan **ki** derūnum nişānedür
Her mū tenümde āteş-i dilden nişānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 1). [ki, ]*

Gülgūn-i eşk-i demdür olursa sebük-ʿinān
Zīrā **ki** her müjem aña bir tâziyânedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 4). [ki, ]*

Çıḳmaz henüz ʿAks-i rūḫi oldı perī-veşüñ
Bu gösterür **ki** çeşm-i ter āyīne-ḫānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 12). [ki, ]*

Sebʾa -i seyyāre-i çarḫ-ı maʿānidür Naẓīm
Heft beytiyle bu naẓm-ı ter **ki** dīvānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 14). [ki, ]*

Ḳondı murġān-ı cünūn deşt-i muḥabbetde Naẓīm
Ser-i sevdā-zede bildüm **ki** yuvalanmışdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 18). [ki, ]*

ʿAks-i rūḫuñ **ki** dīde-i bīnā içindedür
ʿAyniyle bir perīdür o mīnā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 1). [ki, ]*

Saña dil oldı bāṭın u ẓāhirde cilve-gāh
Āyīnedür **ki** ṣūret ü maʿnā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 4). [ki, ]*

Bir dil **ki** anda eyleye işrāk nūr ʿaşḳ
Fānūsdur kı şem-i şeb-ārā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 5). [ki, ]*

Derd-i derūnum anlayamaz müddeʿī benüm
Ḥāl-i dilüm bilür o **kī** ḥālā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 10). [kī, ]*

Teʾsīr-i feyż-i ʿaşḳ-ı dil-i şāfda Naẓīm
Bir ābdur **ki** gevher-i yektā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 14). [ki, ]*

Öyle nāzikdür **ki** rūḫsār-ı leṭāfet-güsteri
Sāye-i per-i hümā-yı zülfden āzürdedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 7). [ki, ]*

Dem-serdī-i hilāfla bostān-ı ḫâhişiñ
Ẓann eylemem **ki** berg-i giyāhı küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 6). [ki, ]*

Yārün hümā-yı zülfi şalar sāye üstine
Bir ʿaşıḳuñ **ki** baḫt-ı siyāhı küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 12). [ki, ]*

Nücūm içinde döner māh-ı ʿālem-efrūza
Naẓīm ḥaḳ bu **ki** her encümende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 14). [ki, ]*

Dil-i pür-ʿuḳdedür ālām-ı devr-i rūzgārından
Ḥabāb-ı mey **ki** yer yer sāġar-ı mīnāda peydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 10). [ki, ]*

Derūn-ı ġonce **ki** feyż-āşinā-yı şebnemdür
Şükūfeler yine ġarḳ-ı ʿaṭā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 1). [ki, ]*

ʿAceb mi eylese sīmāb şevḳini ṭaşʿīd
**Ki** ġonce pūte-i pür-kīmyā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 10). [ki, ]*

Cebīn-i gül **ki** leṭāfet-nümā-yı şebnemdür
Şükūfeler yine hep cebhe-sā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 1). [ki, ]*

Revādir eylese bülbül şeṭāretin efzūn
**K**i dürc-i ġonce lebāleb ġıdā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 4). [ki, ]*

Yolında olmadadur bir semen-i berḳ īs̱ār
Bu eşk-i dide **ki** ḥayret-fezā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 12). [ki, ]*

ʿAceb mi pister ü bālīni berg-i gülden ise
Derūn-ı ġonce **ki** ḫalvet-serā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 16). [ki, ]*

Ḥoḳḳa-i laʿl-i leBiñden o ṭabīb-i dil ü cān
Tāzeler zaḫmın. o mecrūḥa **ki** merhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 4). [ki, ]*

ʿĀndelīb-i çemen-i ḥüsn ü cemālüm **ki** baña
Rūḫ-ı ḫoy-gerde-i dilber gül-i şebnem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 7). [ki, ]*

Göñül **ki** ṭūṭī-i mirʾāt-ı rūy-ı Aḥmeddür
Hemīşe zemzemesi güft ü gūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 1). [ki, ]*

Yārün hümā-yı kākülinüñ sāyesindedür
Bir bī-dilüñ başında **ki** devlet nişānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 4). [ki, ]*

Hûnîn-terāne bülbül-i gülzâr-ı şevḳdir
Gül gibi ol **ki** cām-ı mey-i erġuvānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 6). [ki, ]*

Cānlar bağışlar ol şānemüñ zülf-i dil-keşi
Ḥāşā **ki** beñzeye büt-i deyrüñ ne cānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 8). [ki, ]*

Ẓann eyledüm **ki** kisve-i beytü'l-ḥarāmdur
Devr-i rūḫında kākül-i müşgīn-i tābdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 15). [ki, ]*

Cām-ı lebrīz-i cünündur derd-nūş-ı ʿaşḳına
Her ḥabāb-ı mey **ki** çeşm-i yārle maʿhūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 8). [ki, ]*

Sūż-ı deruna şanma **ki** eflāk sedd olur
Ḥāşā **ki** öyle āteşe ḫāşāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 1). [ki, ]*

Sūż-ı deruna şanma **ki** eflāk sedd olur
Ḥāşā **ki** öyle āteşe ḫāşāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 2). [ki, ]*

Bir zaḫm-ı nāze minnet iderdüm nigāhuña
Havfüm budur **ki** sīnede her çāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 4). [ki, ]*

Hemān işāret-i mektūb-ı ḫaṭṭ-ı yāre baḳar
Göñül **ki** ġurbete düşmişdi ʿan-ḳarīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 6). [ki, ]*

O dil **ki** ol meh-i şaḥra-neverd-i ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse de vaṭanında baña ġarīb gelür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 11). [ki, ]*

O dil **ki** olmaya ṣayḳal-peẕīr-i ʿaşḳ gören
Olursa āyīne-i mihr-i ābgīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 3). [ki, ]*

Cemāl-i şāḫid-i maḳṣūda cilve-gāh eyler
dil **ki** sīnesini bī-ġubār-ı kīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 8). [ki, ]*

Naẓīm nādire-perdāz-ı dehr ise ne ʿaceb
Ki bezm-i maʿrifetüñ rind-i nüktedānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 14). [ki, ]*

Eyler şikeste penceñi bu Nîrem-i fenā
Ṣad el-ḥaẕer **ki** olmayasın Ḳahramān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 12). [ki, ]*

Aña siper rıża ile teslīmdür hemān
Bir tīr-i cān-sitān **ki** ḳażādur kemān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 16). [ki, ]*

Çāk-ı derūnı ḥaşre dek olmaz rüfū-peẕīr
Tīġ-ı zebān **ki** bir dil-i mecrūḫı yāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 6). [ki, ]*

Ola meşşāṭa degül ġāliye vü ġāze ḫacil
Reng-i ṣahbā o rūḫ-ı āli **ki** gül-gūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 6). [ki, ]*

Dili bir ʿahd-şiken yāre düşürdüm **ki** Naẓīm
Beni hep vaʿde-i ferdā ile memnūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 13). [ki, ]*

Umūrın ol **ki** tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz eyler
Ne ẕılletden ne miḥnetden ne ġamdan iḥtīraz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 3). [ki, ]*

İnsān odur **ki** ḫulḳı ide dôst düşmeni
Dünyāyı luṭfa kişi kendüye ḳul ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 5). [ki, ]*

Murġ-ı niyāze nale **ki** bāl-i eşer virür
Elbette āb ü dānesini eşk-i ter virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 1). [ki, ]*

Virmez dil-i ḥamûle keder ḥarf-i ʿāyb-cū
Ḥaşa **ki** şanma baḥr-ı muḥīṭ żarar virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 10). [ki, ]*

Naḫl-i bülend-i ʿaşḳ-ı baḫārı mecāzdur
Feyż-i kemāli gör **ki** ḥaḳīkat şemer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 12). [ki, ]*

O dil **ki** ne ġam u endūh u ne melāl ṭutar
Elinde gül gibi cām-ı şarāb-ı āl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 1). [ki, ]*

Müdām gül gibi zerrīn ḳadeḥle ʿişret ider
derd-nūş **ki** destinde bir sifāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 4). [ki, ]*

Ṣaḥīfe-i güli pür-nuḳaṭ eylemiş şebnem
Çemende bülbül-i şeydā meġer **ki** fāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 8). [ki, ]*

Dil-i żaʿīfümi şimdi esīr-i zülfi iden
Zihī şikar **ki** murġı şikeste-bāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 12). [ki, ]*

Yārüñ **ki** çeşmi ḫışmla şemşīr kīn ṭutar
Āşûb-gāh-ı fitneyi āh u enīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 1). [ki, ]*

Ḥaḳḳā **ki** aña ẓıll-ı hümā bār-ı girāndur
Bir bī-dile kim zülfüñ ola sāya-ber-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 5). [ki, ]*

Olsa ʿaceb mi ḫaṭṭ ile maʿzûl ʿāḳıbet
Nev-devletān-ı ḥüsn **ki** maġrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 6). [ki, ]*

Gül ḫandeye tebessüme āmāde ġonçeler
Bülbül şeṭāret eyle **ki** destūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 10). [ki, ]*

Yaḳṣā nola füruġı süveydā-yı ḳalbümi
Hüsni ile dil **ki** mihrle billûrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 16). [ki, ]*

Cism-i dilber o ḳadar tāze vü terdür **ki** Naẓīm
Aña terlükde ḳıyās olmaya pālūde henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 15). [ki, ]*

Nesīm-i āh-ı pür-tâbım zamān olmaz **ki** dildāruñ
Dü-rūḫsārında ol zülf-i füsūn-sāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 5). [ki, ]*

Ham-ı fitrāk-i nāzında o ṣayyād-ı kemān-ebrū
Māḥāl yoḳdur **ki** bir nahcīr-i mümtāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 8). [ki, ]*

Naẓīm-i pür-hüner dem yoḳ **ki** gūş-ı bikr-i maʿnâda
Bu güne bir kirāmı gevher-i rāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 13). [ki, ]*

Ḳatı bir ḫāṭır-ı mecmuʿ perīşān olmaz
Var mı bir şemʿ **ki** ḫandān ola giryān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 2). [ki, ]*

Nice ḳandīl ser-i hāk-i mezārum olsun
Tende her dāġ **ki** derdüñle fürūzān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 14). [ki, ]*

Dil-i pür-şūr senüñ ḳalbüñe girse yiridür
Kim **ki** kān-ı güher olmaz güher-i kān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 18). [ki, ]*

Muḥabbet itdügümüzdür o şūḫa çevre sebeb
Ġarībdür **ki** ne mücrim ne bī-günāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 16). [ki, ]*

Cevrüñ **ki** senüñ ey şeh-i bīdād dükenmez
Her kūşede senden saña feryād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 1). [ki, ]*

Neşʾesi tevbe virür derd-i ḫumār-ı hicre **ki** ṣaḥbā-yı leb-i yār ile mestāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 14). [ki, ]*

Sīnemde saḳlasam nola cānum gibi henüz
Cism-i laṭīf-i yār **ki** ser-cümle cān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 6). [ki, ]*

Fiġānum göklere çıḳdı ne ṭāliʿdür **ki** gūş itmez
Fiġānum gibi oldı ol meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 3). [ki, ]*

Kemālin mīve-i şiʿr-i terüñ bulmış Naẓīm el-ḥaḳ
Riyāż-ı naẓmuña gūyā **ki** ḫāmeñ āb-yār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 18). [ki, ]*

Nola peyrevlük itse bu zemīn-i dilkeşe ṭabʿı
Naẓīm-i pür-hüner zīrā **ki** her vādīde fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 14). [ki, ]*

Yāraşmış levḥ-i ḥüsninde o zībā ebrū-yı zer-fām
Berāt-ı behcete tuġrā-yı ġarrādur **ki** ḥāllenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 6). [ki, ]*

Göñlin o kim o zülf-i girih-gīre baġlamış
Şīr-i jeyānı ḥaḳ bu **ki** zencīre baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 2). [ki, ]*

Māsivā ālāyişinden tā **ki** taṭhīr olmaya
Eylemez ṣūfī derūn-ı tîreñi peşmīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 3). [ki, ]*

ʿAzīmetüñ nereden böyle bī-niḳāb senüñ
**Ki** māhtāb-ı rūḫun yaḳmış āftāb senüñ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 2). [ki, ]*

Ferzāne geçerseñ ne ḳadar natʿ-ı ciḫānda
Saña bir oyun oynaya bu çarḫ **ki** māt ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 10). [ki, ]*

Bir ḥüsne nigāh eyle **ki** miṣli ola nādir
Ey çeşm-i dil ey dīde-i cān nādire-bīh ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 13). [ki, ]*

Bı-ḳayd o dil **ki** kākülüñe mübtelā degül
Rāḥat o ser **ki** sāye-nişīn-i hümā degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 1). [ki, ]*

Bı-ḳayd o dil **ki** kākülüñe mübtelā degül
Rāḥat o ser **ki** sāye-nişīn-i hümā degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 2). [ki, ]*

Ser-pençe-i ġamuñla dem olmaz **ki** ʿāşıḳuñ
Dāmān u ceybi birbirine āşinā degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 3). [ki, ]*

Ḳıyas u ʿaḳl ile olmaz iḥāṭa ʿālem-i dil
**K**i sıġmaz iki ciḫāna sevād-ı aʿzam-ı dil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 2). [ki, ]*

Figār-ı ġamzesidür bir kemānkeş-i nāzuñ
Ki zaḫm-ı tīri olur ḫande-riz-i merhem-i dil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 10). [ki, ]*

Hayli demlerdür **ki** ḳan aġlar ḫayālüñden cüdā
Ḥasret-i ḥālüñle düşdi ṭıfl-ı eşk-i ter yetīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 3). [ki, ]*

Anuñ **ki** dest-i sitemle zemāne-i bīdād
Binā-yı ḫāṭırını yıḳdı ben ḫārāb oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 5). [ki, ]*

Viṣāl-i yār bir efsānedür **ki** gūş ideli
Miṣāl-i baḫt-ı siyeh mübtelā-yı ḫvāb oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 13). [ki, ]*

Cān gibi gözden olsa nola ol dehān nihān
Zīrā **ki** dīdeden olur elbette cān nihān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 2). [ki, ]*

Zülf-i dilber gibi her demde perīşān-dil olur
Ol **ki** cemʿ eylemeye başına ʿaḳl u hūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 10). [ki, ]*

Hublar ṣaḳlamaz esrārını ʿāşıḳlardan
**Ki** olur ʿāşıḳ olanlar gözi açıḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 2). [ki, ]*

Bilürüm gerçi degüldür saña cānum lāyıḳ
Sensin amma **ki** benüm cānuma lāyıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 10). [ki, ]*

Serinde pārelensün tīşe-i Ferhād o Mecnūnuñ
**Ki** ednā āh ile ṣad bī-sütūnı itmeye Hāmūn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 10). [ki, ]*

Naẓīm āyīne-i ʿālem-nümādur var ise ṭabʿuñ
**Ki** anda gūne gūne cilvegehdür şāḫid-i maẓmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 14). [ki, ]*

Gelmedi bir ḫaber-i müjde ile yāre giden
Ḳaldı göñlüm gibi ḫavfüm bu **ki** dildāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 2). [ki, ]*

Ṣaḥbā-yı leb-i dilberi añma baña dirseñ
Ammā **ki** Naẓīmā elüñe girse ṣorarsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 10). [ki, ]*

ʿAceb mi mużṭarib olsa sefīne-i dil ü cān
**Ki** oldı mevce-i deryā-yı ḥüsn-i yār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 10). [ki, ]*

Gel ey Naẓīm kendüñe tā **ki** bu bī-ḫodī
Geldi yitişdi nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 13). [ki, ]*

Bir dil **ki** ola mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh
Feyż-i ezelī anda tecellī ide her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 1). [ki, ]*

Zinḫār Naẓīm itme naẓār ʿāybına ġayruñ
Sensin yine āyīnede zīrā **ki** naẓār-gāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 14). [ki, ]*

Boyandı ḫūn-ı dü-çeşmümle ol ḳadar destüm
**Ki** bulsa pençe-i mercān ile ṭutar pençe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 8). [ki, ]*

Haṭṭ-ı reyḥān o zībā laʿl ü dilkeş fem kenārında
Haṭṭ-ı Yāḳutdur gūyā **ki** cām-ı Cem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 2). [ki, ]*

Elbetde olur ḫātime-i muṣḥaf-ı ümmīd
İḫlāṣ **ki** var Fātiḥa-i niyyetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 8). [ki, ]*

Her vech ile baḳṣāñ görinür şāḫid-i maʿnā
Ḥaḳkā **ki** Naẓīm āyine-i ṣūretümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 14). [ki, ]*

Mecnūn-ı derūn-sūḫte oldur **ki** demādem
Sūz-ı nefesinden ṭutuşa lāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 3). [ki, ]*

ʿUşşāḳını mecmūʿasına ḳayd idüp ol şūḫ
Ḥaḳkā **ki** yazılmış dil-i dīvāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 10). [ki, ]*

Bulamaz mertebe-i evc-i ʿalā hāk-i hażīż
**Ki** olur dāʾire-i ʿizzete ẕül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 6). [ki, ]*

Virdi bir bezme şeref ol güher-i tāc-ı rüsül
Ki Naẓīm anda olur cevher-i kül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 10). [ki, ]*

Ḥaẕer **ki** çoḳ şeb-i ferzāne tavr-ı naṭʿ-ı ġurur
Hezār ʿacz ile virdi rıżā piyādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 3). [ki, ]*

Yārüñ bu leṭafetle teni pīrehen içre
Gūyā **ki** hemān rūḥ-ı revāndur beden içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 2). [ki, ]*

O şāḫsüvār-ı reh-i ʿaşḳum **ki** piyāde
Mecnūn gibi niñ şifte var leşkerüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 9). [ki, ]*

Ṭabʿumda Naẓīmā eşer-i feyż-i Hudādur
Bu āb-ı ṣafaḳ-baḫş **ki** var gevherüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 14). [ki, ]*

Her ḳaṭresi bir şebnem-i ḫurşīd-rübādur
Ol girye **ki** rāḥm eyleye yārüñ dil-i saḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 6). [ki, ]*

Ṭıfl-ı dilümüñ ġuşına gülbāng-i muḥabbet
Ḥaḳkā **ki** eẕāndur ṣalavātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 6). [ki, ]*

O ḥüsn-i havṣala-sūzı ṭutuşdı gördükde
Çenāre ḥaḳ bu **ki** vażʿ-ı ġarīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 6). [ki, ]*

Biñ şehsüvāruñ oldı **ki** göñlüm rubudesi
Olmış yolında hep ser-i ʿuşşāḳ tūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 1). [ki, ]*

Meddāḥıyuz o ẕāt-ı şerīfüñ **ki** tā be-ḥaşr
Olmaz eda şenā-yı ṣıfāt-ı sütūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 5). [ki, ]*

Bir māha ʿāşıḳum **ki** derūn-sûz ider Naẓīm
Pervāne-i muḥabbeti mihr-i münevveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 13). [ki, ]*

Tā **ki** maʿmūr olmaya vīran-serāy-ı ḫāṭırum
Görmeyeni bünyād-ı dehrüñ ṭaşı üzre ṭaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 11). [ki, ]*

Devr-i dergāhı gerçi derd ü miḥnetdür şedīd
Heybet-i ḳurb-ı viṣāl ammā **ki** buʿdından eşed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 24). [ki, ]*

Budur ümmidüm **ki** olan dāḫil -i silk-i şunār
Gerçi evṣāfı gibi vaṣṣāf-ı ẕātı lā-yuʿad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 41). [ki, ]*

Ḥallāl her su'āl **ki** nuṭḳ-ı fasīhidür
Müşkil-güşā-yı mekteb-i ʿirfān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 15). [ki, ]*

Kān-ı melāḥat ol **ki** zenehdān-ı dürcidür
Hvān-ı muḥabbetinde nemekdān-ı Enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 43). [ki, ]*

Hādī-i dīn **ki** nūr-ı sirāc-ı cemālidür
Bezm-i yaḳīne şemʿ-i fürūzān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 47). [ki, ]*

Her kūy-ı ser **ki** olmıya ġaltān-ı dergehi
Olsun ḳafā-ḫor-ı ḫam-ı cevgān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 53). [ki, ]*

Yā Rab bi-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül tā **ki** zindedür
Cān-ı Naẓīmi eyle şenā-ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 61). [ki, ]*

Dūr-bīn-i ḳalemüm ṣāf-nümādur o ḳadar
**Ki** görür cāy-ı muādın naẓār itse aʿmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 26). [ki, ]*

Ṭayy idüp ʿālemi bir demde gelür hem yirine
Murġ-ı fikrüm **ki** açar bāl ü perin bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 54). [ki, ]*

Li-maʿAllāh-serīr-i Aḥmed-i mürsel **ki** odur
Pādişāḫ-ı ḥarem-i muḥterem-i şümme denā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 107). [ki, ]*

Enbiyā vü rüsül içre aña yoḳdur şānī
**Ki** nübüvvetle risāletle odur müsteşnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 110). [ki, ]*

Çarḫ-ı mīnāya ḳadem başdı açup bāl ü perin
peridür **ki** ola cilvegehi şīşe-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 238). [ki, ]*

Vaktidür dergeh-i Ḥaḳḳa açıla dest-i duʿa
Tā **ki** vaṣf-ı şeh-i kevneyn ile her şām ü seḥer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 334). [ki, ]*

Ol **ki** vird-i zebān-ı her femdür
Ümmet-i pāk-i ḥabīb-i ekremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 1). [ki, ]*

Seyf-i meslūl-i Ḥaḳ **ki** ʿavn ü ẓafer
Ḳabża-i ḳudretinde ġamġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 89). [ki, ]*

ʿAks-i Dīdārı müncelī eyler
Tā **ki** mirʾāt-ı dīde pür-nemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 124). [ki, ]*

İki ʿālenıde lāl ü ebkem ola
**ki** vaṣfında lāl ü ebkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 128). [ki, ]*

Ṣalavāt u dürūd u teslīmi
Ümmete tā **ki** semt-i eslemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 132). [ki, ]*

Nola olsa o tesbīḥe imāme ol dür-i yektā
**Ki** mecmuʿ-ı rüsülden enbiyādan ẕātı müfreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 4). [ki, ]*

Kemāndār-ı maḳām-ı Ḳābe-ḳavseyn
Aḥmed-i Muḫtar

**Ki** tīr-i ḳaṣdınuñ ser-menzili āmāc-ı maḳṣaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 8). [ki, ]*

Ḥarīm-i ḳurb-ı Ḥaḳ Māḥrem-serāy-ı sırr-ı Sübḥānī
Ki miḥrāb-ı der-i cānı ibāduʿllaha maʿbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 12). [ki, ]*

Hüveydādur müdām ehl-i şūẖūda cümle aʿmāya
**Ki** envār-ı cemāl-i Ḥaḳḳā müsṭaġrak o meşheddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 42). [ki, ]*

Nuʿūt-ı enbiyā vü mürselīn tesbīḥ-i lüʾlüʾ-vār
Demādem tā **ki** efvāh-ı ẖalāyıḳda zebān-zeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 88). [ki, ]*

Ol ẖudāvend-i ẖudāvendān **ki** dāʾim itmede
Pādişehler dergehinde ʿarż-ı źüll ü iftiḳâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 73). [ki, ]*

Bāġbān-ı naẓm olāldan tā **ki** cānum tendedür
Baġ-ı naʿtüñde ola mīzāb-ı kilküm ābyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 121). [ki, ]*

Ciẖānda sūẖte-i ʿaşḳ odur **ki** zār ü ẕelīl
Dilinde dāġ ola sūzān ne aẖker ü ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 1). [ki, ]*

Gedā-yı mihr ü muḥabbet odur **ki** bī-ser ü pā
Yolında bir şeh-i ẖüsnüñ ola ẕelīl ü sefil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 3). [ki, ]*

Tamam-ı ʿāşıḳ-ı dīdār odur **ki** girye-künān
İde dü-çeşm-i teri çeşme-i niyāzı sebīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 5). [ki, ]*

**Ki** farḳı gün gibi rūşen birader olsa dahī
ʿAlī ile nice ḳabīl beraber ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 35). [ki, ]*

Nice taḥammül olur imtinān-ı dünānâ
**Ki** bulsa mūra ider bār-ı minnetin taḥmil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 44). [ki, ]*

Miṣāl-i cūyına şādum riyāz-ı ʿālemde
**Ki** rūzgār-ı edānī geçer ʿale'ṭ-taʿcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 56). [ki, ]*

Yegāne fāris-i eblaḳ-süvār-ı māḥbūbı
**Ki** oldı ġāşiyedārı cenāb-ı Cebrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 66). [ki, ]*

Girih-kuşā-yı ẖalāyıḳ **ki** ʿuḳde-i ʿişyān
Ser-i enāmil-i ʿafv ile olmada taẖlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 73). [ki, ]*

Cenāb-ı ṣāḥib-i furḳān **ki** ḥükmin eyledi neşh
Eġer Zebur ile Tevrātdur eġer İncil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 75). [ki, ]*

Murād-baẖş-ı dü-ʿālem **ki** kār-ı müşkil-i ẖalḳ
Ḳalurdı beste eġer şerʿi itmese teshīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 77). [ki, ]*

Muḥamned-i ʿArabī Ḥażret-i Ḥabību'llah
**Ki** ẕātı ẕāt-ı Hudā gibi bī-şebīh ü ʿadīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 82). [ki, ]*

O faẖr-i ʿālem u ādem **ki** naṣṣ ile mevlā
Vücūd-ı pākini itmiş sitāyiş ü tebcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 85). [ki, ]*

O şeh **ki** muṣḥaf-ı ẕāt u ṣıfātı vaṣfında
Ḥālāyıḳ itseler āyāt-ı naʿtını tertīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 87). [ki, ]*

Zihī peyāmber-i ümmī-laḳab **ki** nā-ẖvānde
ʿUlūm-i evveli vü āẖiri ide tekmīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 91). [ki, ]*

Ṭabīb-i derd **ki** dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında
Devā ẖemişe ṣāḥiḥ saḳam hemīşe ʿalīl

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 109). [ki, ]*

Sen ol çerāġ-ı hedāsın **ki** kimse bulmaz idi
Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı eġer ẕātuñ olmaṣaydı delīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 113). [ki, ]*

Ölünce vaṣfuña ṣarf itsem nola ʿömrüm
Hudā **ki** ḫulḳumı ḫalḳ itdi eylemez tebdil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 118). [ki, ]*

Hemīşe dāġ-ı muḥabbetle tā **ki** bir ʿāşık
Miṡāl-i lāle olur dil-figār u ḫvār u ẕelīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 137). [ki, ]*

Mihr-i gerdūn-ı ledün māh-ı sipihr-i ʿirfān
**Ki** degül vāḳıf-ı māhiyyeti ehl-i tencim
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 4). [ki, ]*

Hvāce-i faẓl ü kemālāt **ki** olmış ezelī
Mekteb-i ʿilmine kevneyn iki levḥ-i taʿlīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 5). [ki, ]*

Şeh-i dāna **ki** şifā- ḫāne-i iclālinde
Ṭabʿ-ı iḳbāl-i ṣāḥiḥ ü dil-i idbār-ı saḳīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 7). [ki, ]*

Aḥmed-i mürsel o māḥbūb-ı İlāhī **ki** anuñ
Mādiḥi Ḥażret-i Ḥaḳ meḥmedeti naṣṣ-ı kerīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 15). [ki, ]*

**Ki** anuñ sāyesine uġrayamaz dīv-i racīm
Biri de cāmiʿ-i Ḳurʾān-ı Mübīn Ẕī'n-nūreyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 73). [ki, ]*

Menbaʿ-ı ḥilm u ḥayā Ḥażret-i ʿOṡmān-ı ḫalīm
Biri anuñ esedu'llah ʿAlīdür **ki** henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 76). [ki, ]*

Yitişür arż-ı maḳāl eyledüñ ey ṭab-ı selīm
Tā **ki** naʿt-ı şeh-i kevneyni edāya şeb ü rūz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 120). [ki, ]*

Naʿt-ı gün-ā-günı dilde tā **ki** cānum tendedür
Biñ ḫulūṣ ile muṣammem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 65). [ki, ]*

Muttaṣıl ʿafv ü şefāʿatdür yesār u der-yemīn
Ṣāḥibü'l-miʿrāc o peyġamber **ki** esb-i ḳadrinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 66). [ki, ]*

Ey vücuh-ı nāmile vālā-ter u bālā-terīn
Sen o ṣulṭān-ı dü-ʿālemsin **ki** itseñ iltifāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 96). [ki, ]*

Tā **ki** geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u şitā
Olalar germā vü sermā īn berān ü ān berīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 131). [ki, ]*

Tā **ki** mālāmāl idüp dehri zemistān berf ile
Başına yaġa tekerek ġussa ḫaṣm-ı şerʿinüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 133). [ki, ]*

Ol Buraḳ-ı lā-mekān-peymā **ki** hengām-ı şitāb
Hem-ʿinān olmaz aña esb-i naẓār bī-iştibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 7). [ki, ]*

Tā **ki** sünbülzār-ı raḥmet leyletü'l-mi'rācdur
Ḥaşmı olsun dembedem ġarḳ-ı dūḫān-ı dūd-ı ah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 71). [ki, ]*

Neyyir-i burc-ı ezel Aḥmed-i Mürsel **ki** anuñ
Mihrinüñ lerze virür ẕerreye şūr u şaġabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 23). [ki, ]*

Keremüñden budur ümmīd **ki** bī-çāre Naẓīm

İki ʿālemde daḫi çekmeye renc ü taʿabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 61). [ki, ]*

Ser-keşāna berḳ-ı sūzāndur külāh-ı serveri
Şu ʿledür zīrā **ki** şemʿ-i meclisin tāc-ı seri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 2). [ki, ]*

Berḳ-ı cān-teʿsīrdür maġrūra tāc-ı serveri
Şuʿledür zīrā **ki** şemʿ-i bezmüñ iklīl-i seri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 4). [ki, ]*

Şariʿ-i yektā **ki** ḥālā yirde gökde ḳalmadı
Olmaya ins ü melekde bende-i fermān-beri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 95). [ki, ]*

Ol Hudāvend-i Hudāvendān **ki** ednā bendesi
Hādim itmez bezm-i istiġnāsına İskender
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 117). [ki, ]*

Ol ḳader-ḳudret **ki** fermān itse çevgān-ı ḳażā
Gūy-ı gerdān eyleye farḳ-ı Ḳubād u Ḳayṣeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 121). [ki, ]*

Gevher-i gencīne-i ʿirfān **ki** olmış tā ezel
Serbeşer maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 7). [ki, ]*

Gevher-i gencīne-i ʿirfān **ki** olmış tā ezel
Serbeşer maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 7). [ki, ]*

Mürşid-i enbiyā **ki** dergehidür
Menbaʿ-ı feyż ḫānḳāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 11). [ki, ]*

Gelen seferden o şāḫenşeh-i muẓafferdür
Ki rāḫşı aṭlas-ı çarḫ üzre cilve-güsterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 2). [ki, ]*

Hilāl-i müzesine naʿlçe perin kebkeb
Meġer **ki** naʿl-i süm-i rāḫşı māh-ı enverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 8). [ki, ]*

Gülüp açılsa nola rūy-ı baḫt-ı ʿālemiyān
**Ki** bu laṭīfe-i ġaybiyye ḫande-āverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 12). [ki, ]*

Meġer Selīm Girāy Han şeh-i İskender-der
**Ki** ḳande ʿaṭf-ı ʿinān itse Ḫıżr rehberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 16). [ki, ]*

O şehsüvār **ki** feṭḥ u ẓafer rikābında
Berīd-i ġaşiye-ber-dūş iki birāderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 17). [ki, ]*

O ḫayr-māḥż **ki** seylāb-ı tıġı ʿālemden
Hemīşe fitne-nişān-ı şerāre-i şerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 19). [ki, ]*

O Ḳahramān-ı ṣaf-endāz kim hücumıyla
Ne dem **ki** tefriḳa-baḫş-ı ʿadū-yı ebterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 22). [ki, ]*

O felek-rān-ı muḥīṭ-i ġazā **ki** ṣubḥ u mesā
Rikābı zevraḳ-ı nuṣretde iki lengerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 25). [ki, ]*

Miyān-ı ʿazmine zerrīn kemer **ki** Cevzādur
Hilāl-i çarḫ o zerrīn kemerde ḫançerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 41). [ki, ]*

O deñli müttehid eżdād devr-i ḥıfẓında
**Ki** birbirine ḳafadar āb ü āẕerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 88). [ki, ]*

Sipihr ṣalṭanat ordusıdur **ki** her topı
Dem-ī celāl çeker heft-ser bir ejderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 91). [ki, ]*

Bir āsmāndur o nīlī o ṭāḳ-ı vālā-tak
**Ki** rīsmānı sütūnında ḫaṭṭ-ı miḥverdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 94). [ki, ]*

Zıhī o ṭāḳ-ı muʿalla-revāḳ-ı zer-kārī
**Ki** mehcesi ʿālem-i āftāba hem-serdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 96). [ki, ]*

ʿAceb mi burc-ı şerefden ṭulūʿ iderse müdām
**Ki** kūy-ı tūġı saʿādet-füruġ-ı aḫterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 98). [ki, ]*

Gören o tūġ-ı hümāyūnları ḳıyās eyler
**Ki** bāġ-ı nuṣrete biö bir sehī ṣanevberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 102). [ki, ]*

Dirāḫt-ı ʿömr-i ʿadū ṣarṣılur şitābından
Meġer **ki** esb-i ṣabā-seyri bād-ı ṣarṣardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 124). [ki, ]*

Hıdīv-i dād-gerā dāverā **ki** dergehinüñ
Revāk-ı çarḫ-ı felekden refiʿ ü ber-terdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 137). [ki, ]*

**Ki** bīm-i tīġ-ı celālüñle ḫaṣma rūz-ı meṣāf
Ne fikr-i ḥāl-i peder ne püser ne māderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 143). [ki, ]*

Nigāh-ı bāriḳa-çīn-i süṭūr-ı eşʿārı
Meġer **ki** nūr-ı siyeh aña tār-ı masṭardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 174). [ki, ]*

Revān olursa revādur ciḫāne āb-ı ḥayāt
**Ki** lūledür ḳalemi çeşmesārı māḥberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 178). [ki, ]*

O ḳahramān-ı hünerdür **ki** ḳarşısında ḥasūd
Süḫande şīr-i jeyān olsa da muḥaḳḳārdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 179). [ki, ]*

Ne vech ile ide iṯbat-ı müddeʿā ḫāṣid
**Ki** ṣafḥa-i süḫanı ḥüccet-i müzevverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 184). [ki, ]*

Bu ḳaṭre ḳaṭre **ki** ḫūnāb-ı dīde-i terdür
Ġamuñla her biri bir daġ-ı derde aḫkerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 187). [ki, ]*

Olup niḳāb-ı rūḫuñ gizli dīn ṭutar cāna
Meġer **ki** kakülüñ ateşperest-i kāfirdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 192). [ki, ]*

Hemīşe tā **ki** seferden gelüp şeh-i Ġāzī
Serīr-i devlet ʿizzetde cilve-güsterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 203). [ki, ]*

Sipāh-ı ḥaşmeti manṣūr olup muẓaffer ola
ʿAdū hemīşe **ki** maḳhūr olup müdemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 206). [ki, ]*

İde ḳıyamete dek sāyesinde ḫalḳ ḥużūr
Nihāl-i ʿadli **ki** bāġ-ı ciḫānda ʿarʿardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 208). [ki, ]*

Devletle bir maḳāma seferden **ki** ḫān gelür
Güyā füsürde ḳālıb-ı bī-rūḫa cān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 1). [ki, ]*

Ḥurremdür ol zemīn **ki** ḳudūmıyla dembedem
Aña hezār ġamla varan şādmān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 3). [ki, ]*

Şād müjde ol diyāre **ki** teşrīf idüp anı
Bir böyle ḫān-ı ʿādil ü ʿālī-mekān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 11). [ki, ]*

Ol ḳıble-i murād **ki** Beytü'l-Ḥāram gibi
Rūmāle āsitānını ḫalḳ-ı ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 15). [ki, ]*

Afrāsiyāb-ı ʿaṣr **ki** bezm-i nevāline
Huddāmı olmaġa nice Cemşīd-şān gelür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 21). [ki, ]*

İskender-i zemāne **ki** bāb-ı celāline
Der-bānluḳ itmeġe nice Dārā-nişān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 23). [ki, ]*

Haḳān-ı nükte-dān **ki** alur bāc-ı medḥini
Bendergeh-i şenāsına kim kervān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 31). [ki, ]*

Olmaz edā-yı nāme-i evṣāfı ḥaşre dek
Bu bezme gerçi nice **ki** şehnāme-ḫvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 34). [ki, ]*

Hāṣiyyet-i kelām-ı revān-baḫşıdur **ki** hep
Bir pīr varsa meclisine nev-civān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 43). [ki, ]*

Mir ü gedā nevāle-i cūdıyla muġtenem
Ḥurrem o mīz-bān **ki** aña mīhmān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 46). [ki, ]*

Redd itme berḳ-i sebzini kıl maẕḫār-ı ḳabūl
Gahī **ki** bezm-i ḫāṣıña ol nā-tüvān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 76). [ki, ]*

Luṭf eyle ḫāṭırın ele al bir ġarībdür
Dergāhuña ne dem **ki** o şīrīn-zebān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 78). [ki, ]*

Āġūşumı ṣabāḥa deġin ḥāle eylerüm
Baña ne şeb **ki** ol meh-i nā-mihribān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 86). [ki, ]*

Der-ḫvab iken o cān-ı ciḫān gelse sīneme
Gūyā **ki** mürde cismüme rūḫ-ı revān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 88). [ki, ]*

Nuḳl ü kebāb-ı meclis olur tevbe-i naṣūḥ
Ṣākī **ki** elde cām-ı mey-i erġuvān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 92). [ki, ]*

Eyler delik delik dili peykān-ı ḥasreti
Gāhī **ki** ḫāṭıra o kemān ebrūvān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 96). [ki, ]*

Olsun baḫār-ı devleti tā ḥaşr-ı bī-ḫazān
Gülzār-ı dehre tā **ki** bahār u ḫazān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 108). [ki, ]*

Müjdeler ey maġfiret-cuyān **ki** feyż-i ṣavmla
Ṣāʾimüñ her cürmi bir ābisten-i ġufrān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 7). [ki, ]*

Ḳurretüʿl-ʿāyn-ı mülūk ol şeh **ki** ḫāk-i maḳdemi
Ṭutiyā-yı nūr-baḫş-ı dīde-i devrān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 29). [ki, ]*

Nāle-i derd-i dil-i maẓlūm **ki** der-kār olsa ger
Dest-i teʾşīri hemān der'kabża-i şemşīr olur. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 5). [ki, ]*

Şūrīş-i derd-i derūnı ʿālemi vīrān ider
Bir dil-i māḥzūn **ki** bīdād ile pür-teşvīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 12). [ki, ]*

Āṣaf-ı devrān **ki** fermān ile itse ʿazm-i rāḥ
Ḳande varsa ḥācib-i dergāhına tevḳīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 23). [ki, ]*

Ol Hudāvend-i kerem-güster **ki** hengām-ı aṭa
Kāse-ber-kef sāʾil-i dergāhı çarḫ-ı pīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 29). [ki, ]*

Hilʿat-ı ḥüsn-i ḳabūlünle bulur teşrīf-i tām
Midḥatüñde ol **ki** sāḳ-ı himmeti teşmīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 64). [ki, ]*

Hānedān-ı ʿizzet ü iḳbāli ābādān ola
Her dil-i vīrān **ki** dest-i luṭf ile taʿmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 92). [ki, ]*

Kām-ı ḫalḳ-ı ciḫān muʿaṭṭardur
Tā **ki** oldı nesīm-i ḫalḳ vezān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 66). [ki, ]*

Ki civarında bulsa cīrānı
Gözedür şīr-i ner ḥaḳk-ı cīrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 69). [ki, ]*

Sensin ol çeh **ki** ṣubḥ u şām olurum
Saña meddah ḫaşma mersiye-ḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 109). [ki, ]*

Cūd-ı bī-minnet ider cezb-i ḳulūb
**Ki** olur kāh-rübā cāzib gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 18). [ki, ]*

Merḥabā zinde-dil-i istiġnā
**Ki** añılsa diyeler ṭāle beḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 58). [ki, ]*

Reşk o dervişe **ki** yeksāndur aña
Dergeh-i mīr ü serāperde-i şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 59). [ki, ]*

Āferīn ṭabʿ-ı Naẓīme **ki** odur
Bāġ-ı maʿnā-çemen ü feyż-i miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 69). [ki, ]*

Ne sāye sāye-i şehper-i ṭāʾir-i tevfīḳ
**Ki** düşdi farḳ-ı ser-i pīr ü nev-cüvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 4). [ki, ]*

Ne sāye sāye-i bāl-i hümā-yı ṣulḥ u ṣalāḥ
**Ki** sāyebān-ı hidāyetdür ins ü cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 6). [ki, ]*

Ne sāye ẓıll-ı ẓalīl-i ʿināyet-i Ṣamedī
**Ki** oldı çetr-i cenāb-ı ḫudâygân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 10). [ki, ]*

Hudāyegān-ı felek-āsitān **ki** rāciḥdür
Şükūh-ı şevḳeti dārāt-ı ḫüsrevān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 11). [ki, ]*

Hıdīv-i maʿdelet-eyvān **ki** ʿadli ġālibdür
Vücūh-ı tām ile kesrī-i kāmrān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 13). [ki, ]*

Ferīd-i dehr **ki** her bir nefesde oldı ehemm
Edā-yı meḥmedeti āferīdegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 17). [ki, ]*

Vaḥīd-i ʿasr **ki** vaṣf-ı ṣıfātı elzemdür
Hemīşe yirde beşer gökde ḳudsiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 19). [ki, ]*

O deñli buldı şeref-rīze seng-i dergāhı
**Ki** ṭaʿne ṭaşın atar Farḳ-ı Ferḳadān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 28). [ki, ]*

Revādur olsa deri busegāh-ı ʿālemiyān
**Ki** çarḫ nāsiye-ṣadur o āsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 32). [ki, ]*

Zihī saʿādet-i ʿuẓmā **ki** sūḳ-ı luṭfında
Ġarīḳ-ı sūd eḥibbā ʿadū Żiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 33). [ki, ]*

Seḥāb-ı emri **ki** tevʾemdür ebr-i nehyi ile
Ḥavale eyleyeli yaḫşı vü yaman üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 45). [ki, ]*

Anuñ **ki** oldı zamānında bir dilim nānı
Olur ḳıyamete dek ʿāyş-ı cāvidān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 59). [ki, ]*

Yegāne fāris-i devrān **ki** ṣubḥgāh-ı şikār
Süvār olınca semend-i sebük-ʿinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 81). [ki, ]*

Ḳabā-yı nāz münāsib o dilsitān üzre
**Ki** naz ḥüsn-i digerdür o ḥüsn ü ān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 108). [ki, ]*

Baġ-ı beyānda ḫurrem ol bülbülüm **ki** bir dem
Vaṣfuñ terāne itsem māhsūs olur maʿānī

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 167). [ki, ]*

Ṭūṭī-i ṭabʿ-ı ḫoş-ter medḥüñ ne dem **ki** söyler
Ḳand-i maḳāli eyler şīrīn-meẕāḳ cānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 169). [ki, ]*

Ḥallāl-ı müşkilāt **ki** ẕāt-ı şerīgidür
Ṣadr-ı şerīʿatüñ şeref ü zīb ü zīveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 19). [ki, ]*

Taḥrīr-i kāʾināt **ki** taḥrīr-i kilkinüñ
Her noḳṭası muḥīṭ-i kemāl-i Zemāḥşerī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 21). [ki, ]*

Sıddīḳ-ı ṣıdḳ-ı Ṣadıḳ Efendi **ki** ʿāleme
Fārūḳ-ı ʿadli itmededür dād-güsterī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 27). [ki, ]*

ʿOs̱mān ḥayā vü ḥilm **ki** māḥṣūṣ-ı ẕātıdur
ʿİlm ü feżīlet ile kemālāt-ı Ḥayderī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 29). [ki, ]*

ʿAllāme-i zemāne **ki** ṣaff-ı niʿāl olur
Gelse ḥużur-ı dānişine Bū ʿAlī yeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 31). [ki, ]*

Bir āsitān **ki** çarḫ gibi cebhe-sāy olan
Yirden göge varınca ider rifʿat iktisāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 3). [ki, ]*

Bir āsitān **ki** saʾil-i bāb-ı refīʿ idür
Ḥūrşīd ü māhı kāse idüp çarḫ-ı pür-şitāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 5). [ki, ]*

Bir āsitān **ki** ṣāḥibidür ḳadr ü şānla
Māḫdūm-ı kāmrān u ḫudāvend-i kāmyāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 7). [ki, ]*

Ey ḫudāvend-i kerem-pīşe **ki** luṭf-ı ṭabʿuñ
Her benüm gibi güneh-kārı muʿāf itmekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 1). [ki, ]*

Gül gibi destine o **ki** lebrīz-i cām ālur
Peymānesi ṭolunca bu gülşende kām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 1). [ki, ]*

Ḥācī Selīm Girāy **ki** evṣāfın eyleyen
Nāḳış da olsa cāʾizesin biʾt-temām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 19). [ki, ]*

Her ṣubḥı ṣubḥ-ı ʿıyd ola her şāmı şam-ı ḳadr
Tekbīr-i rūz-ı ʿıydi **ki** ehl-i ṣıyām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 28). [ki, ]*

Fihrist-i rāz-ı dil **ki** nice faṣl u bāb olur
Her ṣafḥası muḳaddime-i ṣad kitāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 1). [ki, ]*

Dud-ı siyāh-ı āh **ki** dilden ẓuḥūr ider
Tā ḥaşr kuḥl-i bāṣıra-i āftāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 3). [ki, ]*

Āh-ı ʿalev-niş̱ārı çıḳar çarḫa dembedem
Ḳānūn-ı dil **ki** sīnede pür-iltihāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 6). [ki, ]*

Baḫr-ı muḥūṭ-i dil **ki** telāṭum-peẕīr ola
Nüh künbed-i sipihr aña ednā ḥabāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 7). [ki, ]*

Māḫdūm-ı ser-bülendi aña eyler iltifāt
Bir dil **ki** ḫādim-i der-i devlet-meʾāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 20). [ki, ]*

Dergāh-ı luṭf-ı dāver-i ʿādil **ki** yümn ile
Her boynı bağlu bendesi mālik-rikāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 23). [ki, ]*

Cünd-i emīr-i mükerrem **ki** murādin vire Ḥaḳ
Naẕār-ı luṭf ile dīvānçemi tekrīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 1). [ki, ]*

Dil-i nakkād **ki** miʿyār-ı hünerver ḥaḳkā
Görüp āş̱ārumı inṣāf ile teslīm itmiş

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 7). [ki, ]*

Hān-ı kerem-şiʿār **ki** ḥüsn-i beyān ile
Vaṣfında şiʿrümi oḳuyup ḫilʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 25). [ki, ]*

Haṭṭ-ı sebzüñ yitişüp Ḫıżr-ı dil-i şeydādur
Leb-i cān-baḫş ile ammā **ki** Mesīḫāşın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 6). [ki, ]*

Zihī kemānkeş-i diḳḳat **ki** şād işābetle
Nişāne tīri varur çıḳmadan kemānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 25). [ki, ]*

Riyāż-ı şalṭanatda bir sehī-ḳad serv-i bālādur
**Ki** çekmiş evc-i nüh-eflāke ser tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 8). [ki, ]*

Dur olmasun mufārıḳ-ı ehl-i kemālden
Ẓıll-ı saʿādeti **ki** odur sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 24). [ki, ]*

Ḥaḳḳā **ki** maẕḫār. olmak içün bir duʿāsına
Pīr ü civan ṣabāḥ u mesāda çekerdi ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 3). [ki, ]*

Gūş eyleyince ġulġule-i riḥletin Naẓīm
Ẓann eyleme **ki** ḳopdı ḳıyāmet Hudā ʿAlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 2). [ki, ]*

Nedür vefḳ olur o kim şekl-i müseddes
Yidi ḫāne ṣayār ammā **ki** herkes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 2). [ki, ]*

Nedür ol sīne-çāk u rāst-ḳāmet
**Ki** ẓāhir ḳāmetinden istiḳāmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 2). [ki, ]*

Onu da kārına meşġul iken olsa bārān
Bu ne sırdur **ki** ider herkesi lā-büd ḫayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 8). [ki, ]*

Bu lüġaz ḥaḳ bu **ki** bir ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı feṭḥ eyleyen iḫvāne Naẓīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 11). [ki, ]*

Dili yoḳ aġzı var amma **ki** her gāh
Hemān söyler yürür şām u seḥergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [ki, ]*

O tīr-endāz-ı nāẓuñ tā **ki** dil ḫāṭır-nişānıdur
Kemān ebrūsınuñ levḥ-i ḫādeng imtiḫānıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 5, Mısra 1). [ki, ]*

Her dün **ki** māl ü cāh ile fevḳa'l-ʿalādadur
Ḳārūn da olsa menzili taḥte'ṣ-ṣerādadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 1). [ki, ]*

Bir mehüñ oldum **ki** mühr-i mihrinüñ fermān-beri
Gökde ḫurşīdi ider yāḳūt-ı laʿli müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 31, Mısra 1). [ki, ]*

Naẓīm-i ʿācize luṭf it İlāhī
**Ki** her bir ʿācizüñ sensin penāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 2). [ki, ]*

Şāḫ-ı ʿaşḳa dil oldı dest-āvīz
Mihre-gūyā **ki** ẕerre-i naçiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 70). [ki, ]*

Āh ey derd-i ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr
**Ki** ider şīri kürbe kürbeyi şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 80). [ki, ]*

Böyledür rūzgāruñ aḥvāli
**Ki** deġül nūş nīşden ḫālī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 124). [ki, ]*

**Ki** saña ʿāşıḳum diye yāre
Ey büt-i deyr-i ʿişve el-ḥāṣıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 279). [ki, ]*

Rūḥ-ı pāk-i Muḫammede ṣalavāt
Ḥamdülillāh **ki** ey naẓīr-i melek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 294). [ki, ]*

Derdī-keş-i derd-i ʿaşḳınuñ eṭvārı
Ḥaḳḳā **ki** olur Naẓīm bi-töhmet-i ʿayb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 2, Mısra 4). [ki, ]*

Dergāh-ı muḥabbetinde Ḥaḳḳā **ki** Naẓīm
Hādim rüsül ile enbiyādur ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 3). [ki, ]*

Maḥbūb-ı Hudā **ki** mihri her ẕerrede var
Oldı dil o mihre ẕerre-i bī-mikdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 1). [ki, ]*

Sulṭān-ı rüsül **ki** ʿArş aña mesneddür
Evrneg-ṭırāz-ı kişver-i sermeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 1). [ki, ]*

Şāyed **ki** ola günāhumuz ʿafv Naẓīm
Dāmān-ı şerif-i ḫırḳasın būs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 3). [ki, ]*

Setr eyle ʿuyūb-ı seyyiʾātum olıcaḳ
Şol dem **ki** libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 4). [ki, ]*

Ḥaḳḳā **ki** Naẓīmüñ oldı hep nūr-ı siyāh
Vaṣf-ı ḳademüñde her midād ḳalemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 3). [ki, ]*

Ümmid-i beḳā idendedür ẕevḳ-i fenā
Zīrā **ki** bilür fenādadur ʿāyn-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 2). [ki, ]*

Ammā **ki** ḫadeng-i nālesi maẓlumuñ
Eyler hedef-i ḳabūli bir ṣıyt-ı derā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 3). [ki, ]*

Ādem aña dirler **ki** miṣāl-i minşār
Hem ġayre vü hem kendüye nefʿi doḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 3). [ki, ]*

Cān u dili kākülüñ **ki** teshire çeker
Her bir ḫamı dūd-ı āhı zencīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 1). [ki, ]*

Ah itmeġe ḳorḳarum **ki** aġyār işidür
Ancaḳ yine nālemi o dildār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 1). [ki, ]*

Her dīde-i ter **ki** ṣubḥ-ı dīdār ister
Şeb tā Be-seḥer o dīde-i bīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 1). [ki, ]*

Naḳd-i dil ü cāna derd-i ʿaşḳ erzāndür
Amma **ki** Naẓīm bir ḫārīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 4). [ki, ]*

Yoḳ yerlere ʿömrüm oldı eyvāh telef
Ey dil ḳo beni bañа **ki** derdüm yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 4). [ki, ]*

Āh alma **ki** yiter rūy-ı terkeş gibidür
Teʾsīrde bed-duʿādan evvel yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 3). [ki, ]*

Bir şūḫ-ı sitem-gere esīrüz **ki** Naẓīm
Dil-beste-i bend-i zülfi teller ṭaḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 3). [ki, ]*

Her dil **ki** kemāle ārzū-mend olmaz
Benzer o nihāle kim buru-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 1). [ki, ]*

ʿĀşıḳ mıdur ol **ki** ḫidmet-i cānında
Miskīn ü żaʿif iken tenû-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 3). [ki, ]*

Bir dilber-i ser-tırāşe oldum **ki** tīrāş
Mirʾāt-ı rūḫında naḳd-i cān vaḳf-ı telāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 1). [ki, ]*

Bīmāriyuz ol ṭabīb-i cānuñ **ki** Naẓīm
Derdinde niḫān devā devāsında maraż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 3). [ki, ]*

Bir sīne mi var **ki** çāk çāk itmez ʿaşḳ
Bir dil bulınūr mı derd-nāk itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 1). [ki, ]*

Dildārı şaḳınsa dīdeden dil ne ʿaceb
Zīrā **ki** ḳabūl-i iştīrak itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 4). [ki, ]*

Üftādesine muḥāl imiş rāh-ı necāt
Ḳanlı kūyudur meġer **ki** çāh-ı zeḳanuñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 4). [ki, ]*

Hoy-kerde rūḫuñ **ki** bī-niḳāb eylersüñ
Sīmābı da vaḳf-ı ıżṭırāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 1). [ki, ]*

Vaṣf-ı ṣıfātuñ vaẓīfe olmışdur aña
Demdür **ki** ala vaẓīfesin ʿabd -i ḳadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 4). [ki, ]*

Bil pür-tef-i ʿaşḳ dīde pür-eşk Naẓīm
Guya **ki** hemān Tennūr u Tūfān oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 4). [ki, ]*

Didüm **ki** nedür nāmuñ eyā gülbün-i cān
Didi gülerek Yūsuf o verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 1). [ki, ]*

Yārüñ **ki** deḫān-ı tengidür merkez-i cān
Cān gibi ʿaceb mi dīdeden olsa niḫān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 1). [ki, ]*

ʿAşḳ ehli odur **ki** dehre efsāne ola
Bülbül gibi bāġ-ı şemʿe pervāne ola
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 1). [ki, ]*

Āzāde olur dü-ʿālemüñ ḳaydından
Ol zinde cesed **ki** dīvāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 4). [ki, ]*

Ṣad şükr-i Hudā **ki** çāre-sāz oldı yine
Dārū-yı nevāziş-i veliyyü'n-niʿamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 3). [ki, ]*

Saʿyinde anuñ **ki** olmaya taḳṣīri
Her neyse olur be-kām-ı dil teshīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 1). [ki, ]*

Ḥaḳḳā **ki** ne işlese kişi rāst gelür
Taḳdīr olınıcaḳ muvāfıḳ-ı tedbīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 3). [ki, ]*

Yārüñ **ki** ḫayāli çeşm-i terden geçdi
Ceyhūn-ı sirişk deşt ü dereden geçdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 1). [ki, ]*

Ol ḳaşları yā **ki** reh-güẕerden geçdi
Peykān-ı nigāhı çāk-ı ciġerden geçdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 1). [ki, ]*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān **ki** dāʾim olmada
Her kemīne bendesi bir dāver-i fermān-revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 3). [ki, ]*

Ol ḫudāvend-i ḳader-ḳudret **ki** tīġ-ı saṭveti
İstemez seng-i fesān mānend-i şemşīr-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 5). [ki, ]*

Kāmrān-ı vüzerā ḥażret-i ṣāḥib-devlet
**Ki** olur dergehine çarḫ-ı dü-ta nāṣiye-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 16). [ki, ]*

Muʿāmmer eyleye Mevlā ola iḳbāli rūz-efzūn
**Ki** ḥāl-i müstemendāne odur dādār-ı bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 18). [ki, ]*

Naẓīmi ḫākden refʿ itse lāyıḳ iltifātıyla
**Ki** oldı āsitān-ı ser-bülendinde cebīn-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 20). [ki, ]*

Faẓıl-ı pür-hüner İsḥāḳ Efendi **ki** odur
Diḳḳat ü dāniş ile seyyid-i saʿd-isti dād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 1). [ki, ]*

Hāl-i rūḫsār-ı ʿarūsān-ı maʿānidür hep
Hāmesinde **ki** çekīde ola her ḳaṭre midād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 6). [ki, ]*

ʿAllāme-i ciḫān **ki** debistān-ı faẓlınuñ
Ṣāgirdi Bū ʿAli ile pīr Hocendīdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 3). [ki, ]*

Taḥrīr-i kāʾināt **ki** erbāb-ı-dānişüñ
ʿİrfān ile faẓīlet ile ser-bülendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 5). [ki, ]*

Şeh-bender-i ʿulūm **ki** bāb-ı kemālinüñ
Her zū-fünūn-ı dehr gedā müstemendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 7). [ki, ]*

Eblāḳ-süvār-ı deşt-i maʿānī **ki** her ḳadem
Ehl-i hikem şikārī-i fitrāk-i bendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 9). [ki, ]*

Teşrīf idince mesned-i fetvāyı didiler
Ḥaḳḳā **ki** Bū Hanīfe-i ṯānī bu kendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 20). [ki, ]*

Ol ḫudāvend-i ciḫān-pīrā **ki** ṭāḳ-ı ḳadrine
Sīm ü zer āvīzelerdür māh ile mihr-i münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 11). [ki, ]*

Hüsrev-i rūy-ı zemīn Ḥażreṭ-i Sulṭān Aḥmed
Ki odur şāḫ-ı ciḫānbān-ı ʿadālet-güster *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 2). [ki, ]*

ʿAceb mi devr-i ʿadlinde ciḫān āsūde-ḥāl olsa
**Ki** dāʾim dest-gīri her ḫuṣūṣ-ı ʿavn-i Mevlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 20). [ki, ]*

Huṣūṣā Ḥażret-i ʿOṯmān Paşā-yı celī-kevkeb
**Ki** reʾy-i enveri mihr-i münīr-i ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 4). [ki, ]*

Şehsüvār-ı ʿarṣa-i himmet **ki** itmez iltifāt
Olsa pāy-ı mevkibinde çarḫ-ı aṭlas ferş-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 25). [ki, ]*

Āsmān-ḳadr ü ḳader-ḳudret **ki** rūz-ı rezm olur
Mihribān-ı saṭveti reh-bend-i şād Hūşeng şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 27). [ki, ]*

Felāṭūn-ı hikem-pīşe Sikender ʿaḳl ü endīşe
**Ki** virdi kesr-i şān dārāt-ı cizz ü şānı Darāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 8). [ki, ]*

Yine miʿmār-ı ṭabʿı eyledi bir nev-biñā ṭarḥın
**Ki** çarḫ-ı aṭlasa bām-ı refīʿinden düşer sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 14). [ki, ]*

Faḫrü'l-ʿulemā Ārif Efendi o **ki** lāyıḳ
Dergāh-ı kemālinde gedā olsa Hocendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 1). [ki, ]*

ʿAllāme-i devrān **ki** ola Saʿd ile Seyyid
Pūyān u devrān ġāşiye-berduş-ı semendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 3). [ki, ]*

Meġer **ki** bāġ-ı cemālüñ idişdi nevrūzı
ʿAceb mi olsa berāber henūz rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 5). [ki, ]*

Revādur secde-i şükr itse erbāb-ı ḳalem şimdi
Bi-ḥamdi'llāh **ki** miḥrāb-ı riyāset şāḥibiñ buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 2). [ki, ]*

Çevgān-ı hünerle kūy-ı maḳṣūdı Naẓīm Aḳrānını ḥaḳ budur **ki** çeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 12). [ki, ]*

**ki:** *" Ki bağlacı".*

Her ṭamlası birer dizi yāḳūt-ı nāb olur
Yād-ı lebiyle dīde-i terden **ki** ḳan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 94). [ki, ]*

**ki:** *" Ki" bağlacı.*

Sende naẓarı ẓāhir u bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā **ki** seni gördi hemān gözlerin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 6). [ki, ]*

O nūr-ı dīde-i devrān **ki** oldı ḫâk-efşān
Ġubār-ı rehgüẕeri kuḥl-i İṣfaḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 23). [ki, ]*

**ḳıbāb:** *Kubbeler.*

Ṣanma görüp seḥābı setr itdi āftābı
Ṭutdı bu nüh **ḳıbābı** ʿāh-ı adū düḫānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 104). [ḳıbābı, -ı ]*

**kibâr:** *İnce, nâzik, zarif kimse.*

O şehüñ sāʾil-i dergāhı **kibār** ile ṣıġar
O şehüñ bende-i fermān-beri pīr ü bernā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 205). [kibār, ]*

Mīhmān sūr-ı sürurında meḫādīm ü kirām
Ḥalka-i şemʿ-i şebistānı **kibār** u emcād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 20). [kibār, ]*

Ṭālib-i lūṭfı **kibār** ile ṣıġār
Sāʾil-i cūd-ı şeh ü şeh-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [kibār, ]*

**kibāra:** *Büyük rütbeliler. büyükler. ulular.*

İntisāb itsen **kibāra** ʿarż idince ḥālüñi
Sen bizimsüñ dir o ḳavmüñ her müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 13). [kibāra, -a ]*

**kibardan:** *Kibar.*

Güş eyleyüp vefātını nāgāh didiler
Kim var ise o demde ṣıġār u **kibārdan**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 6). [kibārdan, ]*

**kibār-ı mürselīnüñ:** *Peygamberlerin büyük olanları.*

Ḳadr ü ʿizzetde kirām u enbiyānuñ ekseri
Gāh- u rifʿatde **kibār-ı mürselīnüñ** ekberi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 144). [kibār-ı mürselīnüñ, -i, -nüñ-in, -üñ ]*

**ḳıble:** *Bazı ibadetler yerine getirilirken dönülen Kâbe'nin bulunduğu yön.*

Mihrāb-ı şefāʿatüñ yiter **ḳıble** bize
Ey dergeh-i luṭfı kaʿbe-i ehl-i niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 3). [ḳıble, ]*

**ḳıblegāh-ı āsitān:** *Dergâhın kıblegâhı.*

Hāk-i eyvān-ı refiʿu'ş-şānı iksīr-i murād
**Ḳıblegāh-ı āsitānı** secde-fermā-yı cibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 42). [ḳıblegāh-ı āsitān, -ı ]*

**ḳıble-i dīn:** *Dinin kıblesi.*

Muḳtedā olālı ol **ḳıble-i dīn**
Mescid oldı ümeme deyr ü künişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 5). [ḳıble-i dīn, ]*

**ḳıble-i ḥācāt-ı ümem:** *Ümmetin dualarının kıblesi.*

Ey ʿālem-i cān cān-ı kirām-ı ʿālem
Miḥrāb-ı deri **ḳıble-i ḥācāt-ı ümem**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 51, Mısra 2). [ḳıble-i ḥācāt-ı ümem, ]*

**ḳıble-i ḥācāt-ı ümem:** *Ümmetin dileklerinin kıblesi.*

Rütbe-i ḳadrüni ancaḳ yine Āllah ʿĀlīm
Cāmiʿ-i şerʿüñe ey **ḳıble-i ḥācāt-ı ümem**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 102). [ḳıble-i ḥācāt-ı ümem, ]*

**kıble-i ḥācet:** *İhtiyaçların giderilmesini talep etme yönü.*

Dergehüñ ḳaʿbe-i ebrār u meṭāf-ı aḥrār
**Ḳıble-i ḥācet** ü miḥrāb-ı niyāz-ı ʿurefā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 302). [ḳıble-i ḥācet, ]*

**kıble-i kūy:** *Köyün kıblesi.*

Ey **ḳıble-i kūyı** secde-fermā-yı cibāh
Miḥrāb-ı derinde secde bir bende vü şah
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 1). [ḳıble-i kūy, ]*

**kıble-i murād:** *Muradımın kıblesi.*

Ol **ḳıble-i murād** ki Beytü'l-Ḥāram gibi
Rūmāle āsitānını ḫalḳ-ı ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 15). [ḳıble-i murād, ]*

**kıble-nümā:** *Kıbleyi gösteren alet, pusula.*

Nola miḥrāb-ı niyāz-ı dil ü cān olsa henūz
Kaʿbe-i ḥüsne kaşuñ **ḳıble-nümādur**
Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 4). [ḳıble-nümādur, -dur ]*

**kibr:** *Büyüklenme, büyüklük satma, gurur.*

Meşrebüñ olsun tevazuʿ **kibr** ü naḫvetden ḥaẕer
Āb-veş meyl eyle ḫāke ʿaks-i bād u āteş ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 7). [kibr, ]*

Bir kilīmi bir Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp
Aña **kibr** ü kīn ile Firʿavn ya Hāmān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 68). [kibr, ]*

İçlerinde o demde bir bī-dīn
Yoġ iken beynümüzde **kibr** ile kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 136). [kibr, ]*

Maġruruñ olursa ḫâṭırı **kibr** ile germ
Sen eyle deruñ-ı şaḫtını rıfḳ ile nerm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 1). [kibr, ]*

**kibr:** *Büyüklenme, büyüklük satma, gurur, kibir.*

Ḳalb-i müʾminde **kibr** ü kīn olmaz
Nola ʿafv eyleseñ benüm günehüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 283). [kibr, ]*

**kibriyā:** *Büyüklük, ululuk, azamet.*

Ey muḥīṭ-i **kibriyā** sende dü-ʿālem berzebed
Sunʿınuñ āġāz u encāmı ezelden tā ebed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 1). [kibriyā, ]*

**kifāyet:** *Yeterli, yetecek kadar.*

**Kifāyet** eylemiye levḥ-i zer-nigār-ı felek
ʿUṭārid itse raḳam defter-i beyān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 95). [kifāyet, ]*

**kih-ter:***Daha küçük.*

Meḥmedet- ḫvān-ı ṣıfātı mih-terīn ü **kih-terīn**
Midḥatinde pīr ü bernā pey-ʾinân-ı iḫtiyār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 55). [kih-terīn, -in ]*

**kıl-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

**Ḳılsa** nehy-i şiḳāḳ-bīn eġer
Bir ola ḥaşre dek baḫār u ḫazān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 73). [ḳılsa, -sa ]*

**kıl-:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Ne murād itdi ise virdi iki ʿālemde
**Ḳıldı** her ḥācetini Ḥażret-i Allāh revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 268). [ḳıldı, -dı ]*

Ġāşiye ber-dūş olup aña o şeb peyk-i Celīl
Bir Burāḳ-ı Berḳ-reftār ile **ḳıldı** ʿazm-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 4). [ḳıldı, -dı ]*

ʿArş-ı aʿlādan güẕār itdi olup Refref-serīr
ʿĀlem-i nūrı münevver **ḳıldı** ol nūr-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 40). [ḳıldı, -dı ]*

Cāna kār itdi derd-i miḥnet-iʿaşḳ
Beni dem-beste **ḳıldı** heybet-iʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 78). [ḳıldı, -dı ]*

Nice bir zār u bī-ḳarār olayum
Beni **ḳıldı** niẕār o mūy miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 258). [ḳıldı, -dı ]*

Pertev-i mihr-i melāḥatle görüp ol māhı
Ḥüsn-i ḥayret-fikeni ʿaḳlumı **ḳıldı** sāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 2). [ḳıldı, -dı ]*

Cām-ı mey-i vuṣlatı olup tevbe-şikest
**Ḳıldı** beni bir civān-ı tersā-beççe mest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 2). [ḳıldı, -dı ]*

ʿAfv ide maʿṣiyetin Rabb-ı Ġafūr
Rūḥını şād **kıla** ʿuḳbāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 18). [kıla, -a ]*

**kıl-:** *Kılmak, yapmak, etmek, eylemek.*

İde meşḳur saʿyüñi Bārī
**Ḳıla** maḳbūl ḥaccuñı Sübḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 146). [ḳıla, -a ]*

**kıl:** *Yapmak, etmek, eylemek.*

Mānend-i Rüstem-i Zāl **ḳıldı** ʿadūyı pāmāl
Ḳaddin ḫam itdi kūpāl ḥūrd oldı üstüḫvan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 75). [ḳıldı, -dı ]*

**kıl:** *İnce tüy, kıl.*

Kemer gibi nice mümkindür almak āġūşa
**Ḳılı** bir rükn o ḫançer o mū-miyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 112). [ḳılı, -ı ]*

**kıl:** *Çok ince, ipince.*

Deheni çeşmesār-ı ʿālem-i ġayb
Mū miyānında **ḳıl** ḳadar yoḳ ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 98). [ḳıl, ]*

**kıl:** *"Et, eyle, yap.".*

Devrüñ budur **ḳıl** ʿālemin ferdāya ṣal ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 17). [ḳıl, ]*

**kıl:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

ʿAks-i ḥüsnüñ girye māḥv itmez derūn-ı sīneden
Şüst ü şū **ḳılmaz** izāle ṣūreti āyīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 2). [ḳılmaz, -maz ]*

**Ḳılmış** endīşesin āġuş-güşā ṭabʿ-ı Naẕīm
Mū-miyānuñla o sīmīn-bedenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 13). [ḳılmış, -mış ]*

İştiyāḳ-ı ʿārıżıyla ḥasret-i ebrūları
Mihri ser-germ eylemiş māh-ı nevi **ḳılmış** niẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 48). [ḳılmış, -mış ]*

**Ḳılmış** o serveti Ḥaḳ nuṣretlere muvaffaḳ
Rüstem olursa elyaḳ bezminde kıssa-ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 65). [ḳılmış, -mış ]*

**kıl:** *İnce tüy, kıl.*

Yazınca saṭr-ı ḫaṭ-ı laʿlin ol debīr-i cemāl
Ṣaḥife-i rūḫını **ḳıl** ḳalemle karaladı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 6). [ḳıl, ]*

**kıl:** *Et, eyle.*

Ne deñli ser-keş olsañ pāymāl eyler seni devrān
Ḥaẕer **kıl** ḫāke dökme āb-ı rūyuñ āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 12). [kıl, ]*

**kıl:** *" Et, eyle, yap. ".*

Āmīḫte **ḳıl** ṣūret ü maʿnāyı Naẕīmā
Ehl-i hüner itdükce naẕār naḳş-ı nigīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 17). [ḳıl, ]*

Ḥāllerle ʿārıż-ı yāre naẕār **kıl** ey Naẕīm
Der-miyān itmiş ʿaceb dür zengiyân ayīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 13). [kıl, ]*

Ṣıḥḥatinde aña **ḳıl** cennet-i ḳūyuñ meʾvā
Ḥarem-i ḳūyuñı itsün dil ü cān ile ṭavāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 319). [ḳıl, ]*

Tā-be-key tekṣīr-i güftār eyledüñ ġass u ṣemīn Bir duʿā **ḳıl** kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [ḳıl, ]*

Nigāh-ı şefḳate şāyeste **kıl** ḳaşīdesini
Olursa mültefetüñ lūṭflar keremlerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 151). [kıl, ]*

Redd itme berḳ-i sebzini **kıl** maẕḫār-ı ḳabūl
Gahī ki bezm-i ḫāṣıña ol nā-tüvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 75). [kıl, ]*

**Kıl** bir duʿāya durma ser-aġaz kim anuñ Āmīnine ferişte-i nüh āsmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 105). [kıl, ]*

Geldi hengām-ı duʿa başla niyāza ṣıdḳ ile
Bir duʿā **ḳıl** kim ḳabūl-i tām ile tebşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 88). [ḳıl, ]*

Manṣūr olup sipāhı mesrūr **kıl** o şāḫı
Tā rūz-ı ḥaşr İlāhī mümtedd ola zamānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 187). [kıl, ]*

Ṣād it dil-i nā-küşādumı yā Allāh
**Ḳıl** beste der-i kesâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 2). [ḳıl, ]*

Bir vechle ḥüsn-i zindegânî **ḳıl** kim
Gülgûn-'iẕâr-ı i'tiẕâr olmaya şerm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 3). [ḳıl, ]*

**kıl:** *"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.*

Ṭabʿum ṣuver-i ednā-yı maʿānī **kılduñ**
Zîver-dih-i erjeng-i kemāl it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 3). [kılduñ, -du, -ñ ]*

**kılāde:** *Gerdanlık.*

Kümeyt-i kilk-i Naẕīme hemīşe ḫāzin-i feyż
Cevāḫir-i süḫanı ʿarż ider **ḳılādeliğe** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 14). [ḳılādeliğe, -lig, -e ]*

**kılca:** *Kıl kadar*

**Ḳılca** ḳaldı tenümde hicr ile cān
Çeşmüme sensiz oldı ḫvāb ḥārām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 259). [ḳılca, ]*

**kılıc:** *Delici ve kesici savaş aleti.*

Delik delik dili ġamzeñ ḫadengi yāreledi
**Ḳılıç** çeküp nigehüñ pāre pāre pāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 2). [ḳılıç, ]*

Düşmen-i şerʿi nola geçse **ḳılıçdan** ḥaşre dek
Münhemil şemşīridür cān-ı ʿadūnuñ maʿberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 181). [ḳılıçdan, -dan ]*

**kılıf:** *Muhafaza , kılıf.*

Nedür ol hindī-i żaʿīf-endām
Ālet-i ḥārbesi **ḳılıfda** müdām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 2). [ḳılıfda, --da ]*

**kilim:** *Eski zamanlarda dervişlerin giydiği kalın hırka.*

Bir **kilīmi** bir Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp
Aña kibr ü kīn ile Firʿavn ya Hāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 67). [kilīmi, -i ]*

**kilk-i ʿafv:** *Af kalemi.*

Name-i kec-raḳam-ı cürm-i ümem
**Kilk-i ʿafv** ile olur râst-nüvişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 4). [kilk-i ʿafv, ]*

**kilk-i bercīs:** *Jüpiter'in kalemi.*

**Kilk-i bercīs** levḥ-i māh üzre
Böyle yazmış şenāsına ʿünvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 7). [kilk-i bercīs, ]*

**kilk-i beyān:** *Açıklama kalemi.*

İddiʿāña eġer ey **kilk-i beyān**
Bir muʿārıż bulınūrsa nāgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 71). [kilk-i beyān, ]*

**kilk-i beyān-ı ṭabʿ-ı sehhāruñ:** *Sihirbazın sanatını açıklayan kalem.*

Naẓīmā sāḥirān-ı Bābil-i maʿnāyı lāl itdi
Füsūn-ı naẓm ile **kilk-i beyān-ı ṭabʿ-ı sehḫāruñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 14). [kilk-i beyān-ı ṭabʿ-ı sehḫāruñ, --uñ-uñ ]*

**kilk-i çālāk-terüm:** *Çevik , hızlı yeni kalemim.*

**Kilk-i çālāk-terüm** evc-i süḫande şehbāz
Fikr-i sī-murġ-perüm ḳāf-ı ḥikemde ʿanḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 35). [kilk-i çālāk-terüm, -üm ]*

**kilk-i dür-efşān:** *İnci saçan kalem.*

Gevher-i nuṭḳ-ı Naẓīm olmaġ içün āvīze
Güş-ı bikr-i süḫeni **kilk-i dür-efşān** deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 10). [kilk-i dür-efşān, ]*

**kilk-i endīşem:** *Düşünce kalemi.*

Benüm ol māşita-i rūy-ı ʿarūsān-ı beyān
**Kilk-i endīşem** olun ṣūret-i maʿnā-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 8). [kilk-i endīşem, -m ]*

**kilk-i güher-rīz naẓīm-i ḫoş-dem:** *Güzel sözlü Nazim'in mücevher döken kalemi.*

Çıḳarup **kilk-i güher-rīz Naẓīm-i ḫoş-dem**
Baḥr-ı endīşeden ol demde nice gevher-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 21). [kilk-i güher-rīz naẓīm-i ḫoş-dem, ]*

**kilk-i ḳudretle:** *Kuvvetli kalem.*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış muhaşşā **kilk-i ḳudretle**
Cemāl-i nüsḫası ol ḫvāce-i ḥüsnüñ

oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 3). [kilk-i ḳudretle, -le ]*

**kilk-i ḳudretle:** *Kudret kalemiyle.*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış muhaşşā **kilk-i ḳudretle**
Cemāl-i nüsḫası ol ḫvāce-i ḥüsnüñ
oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 3). [kilk-i ḳudretle, --le ]*

**kilk-i ḳudretle:** *İktidar kalemi.*

ʿĀrıżında ṣanma ḫaṭ ol zerger-i meh-ṭalʿatuñ
Levḥ-i sīme **kilk-i ḳudretle** sevād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 6). [kilk-i ḳudretle, --le ]*

**kilk-i nikāt-perveri:** *Nükteli sözler yazan kalem.*

**Kilk-i nikāt-perveri** ḥallāl-ı müşkilāt
Nuṭḳ-ı ḥayāt-güsteri cān-baḫş u dil-güşāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 17). [kilk-i nikāt-perveri, --i ]*

**kilk-i şefāʿat:** *Şefaat kalemi.*

Dem-i muḥāsebe **kilk-i şefāʿat** ü ʿafvüñ
Yekūn muḥālli meǵer cürmüm eyleye tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 131). [kilk-i şefāʿat, ]*

**kilk-i siḥr-iş̱ār:** *Sihir saçan kalem.*

**Kilk-i siḥr-iş̱ārına** vābeste inşā-yı laṭīf
Hāṭır-ı feyyāżına şāyeste eşʿār-ı selis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 7). [kilk-i siḥr-iş̱ār, -ın, -a ]*

**kilk-i siyeh-rū:** *Günahkar kalem.*

Vaṣf-ı ẕāt u ṣıfātında iki dilli olanuñ
Çāk ola **kilk-i siyeh-rū** gibi ceyb-i ḳasabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 54). [kilk-i siyeh-rū, ]*

**kilk-i ter:** *Yeni kalem ( Yeni manalar yazan kalem).*

Ḥayder-i Kerrār naẓmum Ẕū'l-fiḳārum
**kilk-i ter**
Düldül-i endīşemüñ ḥüsn-i edādur Ḳanberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 209). [kilk-i ter, ]*

Vaṣfın bu sāḳ-ı bī-bedelüñ eyleyüp edā
Naḳş eylesün ş̱aḥīfe-i devrāne **kilk-i ter** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 8). [kilk-i ter, ]*

**kilk-i terüm:** *Yeni kalem ( Yeni manalar yazan kalem).*

İtdükce medḥ-i ẕātuñ yoḳ ḥaddi vāridātuñ
**Kilk-i terüm** nikātun çoḳ dilli tercümānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 164). [kilk-i terüm, -üm ]*

**kilk-i terüm:** *Taze kalem (güçlü kalem).*

Nāvedān-ı ravża-i naʿtuñ olup **kilk-i terüm**
Cennet-i vaṣfuñda icrā itdi āb-ı Kevs̱eri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 197). [kilk-i terüm, ]*

**kilk-i ter-zebānı:** *Tatlı dilli kalem.*

Lāf u güẕāf kemdür ey duʿā ehemdür
Eyle ḫamuş demdür bu **kilk-i ter-zebānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 180). [kilk-i ter-zebānı, -ı ]*

**kilk-i ʿuṯārid kātib:** *Merkür gezegeninin kalemi Feleğin kâtibi olarak anılır. Kâtip ve yazarların piri sayılır.*

Nüsha-i taʿvīẕinün **kilk-i ʿUṯārid kātibi**
Ḥaḳ ser-efrāz ide ol nev-naḫl-i bāġ-ı ʿizzeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 9). [kilk-i ʿuṯārid kātib, ]*

**kilk-l tīġ:** *Kalem, kamış kalem, hâme: kilk-i beyân.*

**Kilk-l tīġ** u eblāḳ-ı ṭabʿıyla Ḥayderdür Naẓīm
Bu hüner bir Ẕū'l-fikār u bir de Düldülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 9). [kilk-l tīġ, ]*

**kim:** *Kim.*

Çün **kim** ola vāhibü'l-ʿatā yā Allāh
Eyler beni şādkām inşāʾ Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 1). [kim, ]*

**kim:** *Kim, soru zamiri.*

Şekl-i beşerde ḥūr-sirişt ü melek-şiyem
Bu vech ile baña **kimi** gördüñ diseñ disem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [kimi, -i ]*

**kim:** *Kim.*

Bu lüġaz ey Naẓīm raʿnādur
Ḥaḳ budur **kim** bilürse dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 10). [kim, ]*

Bu ser-āmed çar-sūnuñ āferīn üstādına
**Kim** aña endāze-i himmetle ṭutdurmış temel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 2). [kim, ]*

Her kemer ḳavs-i ḳuzeḥ her ṭāḳı çarḫ-ı nüh-revāḳ
**Kim** sipihr-i lāciverdüñ hem-seri olsa maḥal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 8). [kim, ]*

**kim:** *"ki" bağlacı*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler **kim** bu mey-i nāba ṣu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [kim, ]*

**kim:** *"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.*

Ne cismüñ cānısın iĥyâ-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ **kimdür**
Ne mehdiñ ṭıflısın gehvāre-cünbān-ı ġamuñ **kimdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 1). [kimdür, -dür ]*

Ne cismüñ cānısın iĥyâ-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ **kimdür**
Ne mehdiñ ṭıflısın gehvāre-cünbān-ı ġamuñ **kimdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 2). [kimdür, -dür ]*

Kimüñ dīvāne göñlin bend-i zencīr-i cünūn itdüñ
Giriftār-ı kemend-i kākül-i ḫam-der-ḫamuñ **kimdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 4). [kimdür, -dür ]*

Kimüñ oldun ṭabīb-i zaḫm-ı nâ-sûz-ı dili cānā
Figārān-ı ġamuñda sūd-mend-i merhemüñ **kimdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 6). [kimdür, -dür ]*

Kimüñ neẕẕāre-gāhı cilve-i reftār-ı nazuñdur
ʿAceb çeşm-āşinā-yı kuḥl-i ḫāḳ-i maḳdemün **kimdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 8). [kimdür, -dür ]*

Kim oldı būse-çīn āyā leb-i tebḥāle-dārıñdan
Dimāġ-āşüfte-i gül-ġonce-i pür-şebnemüñ **kimdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 10). [kimdür, -dür ]*

Sebeb ṣahbā iken būs-ı leb-i gül-fāmuña ṣākī
Yine keyfiyyetin inkār iden cām-ı Cemüñ **kimdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 12). [kimdür, -dür ]*

Kimüñle bezm-i nuşānūş-ı meyde germ-ülfetsin
Naẓīm-āsā nedīmüñ hem-nişīn ü hem

demüñ **kimdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 14). [kimdür, -dür ]*

**Kimüñ** dīvāne göñlin bend-i zencīr-i cünūn itdüñ
Giriftār-ı kemend-i kākül-i ḫam-der-ḫamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 3). [kimüñ, -üñ ]*

**Kimüñ** oldun ṭabīb-i zaḫm-ı nâ-sûz-ı dili cānā
Figārān-ı ġamuñda sūd-mend-i merhemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 5). [kimüñ, -üñ ]*

**Kimüñ** neẕẕāre-gāhı cilve-i reftār-ı nazuñdur
ʿAceb çeşm-āşinā-yı kuḥl-i ḫāḳ-i maḳdemün kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 7). [kimüñ, -üñ ]*

**Kimüñle** bezm-i nuşānūş-ı meyde germ-ülfetsin
Naẕīm-āsā nedīmüñ hem-nişīn ü hem demüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 13). [kimüñle, -üñ, -le ]*

Cāy-ı iḳāmet olmadığından yegān yegān **Kim** ḳonsa bu ribāṭ peşīmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 6). [kim, ]*

Beni ferdāya ṣalup şimdi **kimüñle** ṣalınūr
Haberüñ var mı ṣabā serv-i ḫırāmānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 3). [kimüñle, -üñ, -le ]*

Sevdiġüñ **kimdür** baña göster dise ol māh-rū
Destine şād şerm ile ṣunsam hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 11). [kimdür, -dür ]*

Yā Rab be-cāh-ı ḳadr-i imām-ı düvāz-deh
**Kim** oldı ḫāk-i derleri mihrāb-ı âsitân *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 20). [kim, ]*

**kim** ḫāk oldı rāh-ı ḥasretüñde bāliş-i nāzı
Ser-i zānū-yı Ĥavrâdır sitebraḳ ferş-i maḳʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 85). [kim, ]*

Hezār şükr-i Hudā **kim** bu ḳavm ḥaḳkında
Ne ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ eyledüm ne medḥ-i cemīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 61). [kim, ]*

Beẕl-i cūd itseñ gedā-yı kāse-ber-kef ol ḳadar
**Kim** vefā itmez virirseñ kīse-i sīm ü zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 20). [kim, ]*

Kimdür fiġān iden gül içün zaḫm-ı ḫārdan
**Kim** aldı būy-ı kām meġer rūzgārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 1). [kimdür, -dür ]*

Ustādına bu ṭarḥ-ı muʿallānuñ āferīn
**Kim** görmemiş naẕīrin anuñ dīde-i beşer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 4). [kim, ]*

**kim:** *"Hangi kişi" anlamında soru zamiri.*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir ġazel ṭarḥ itdi **kim**
Ḳavline her **kim** Naẕīmüñ olsa kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 14). [kim, ]*

**kim:** *Kim, hangi kişi.*

**Kim** söyleşür ey peri nigāhuñla senüñ
Sen ġamzeñe mest iken ʿitāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 3). [kim, ]*

**kim:** *"Hangi kişi?" anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılan bir söz.*

Şehsüvār-ı milk-i ġaybü'l-ġayb **kim** olmış ezel
Bend-i fitrākinde kevneyn iki ṣayd-ı lāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 101). [kim, ]*

**kim:** *"Ki" gibi kullanılan bir bağlaç*

Meġer rūḫ-ı revāndur cümleten cism-i laṭīfüñ **kim**
Görüp taṣvīr-i cān-baḫşuñ ḳıyās itdüm hemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 5). [kim, ]*

**kim:** *"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir ġazel ṭarḥ itdi **kim**
Ḳavline her **kim** Naẓīmüñ olsa kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 13). [kim, ]*

Bülbülüm bir güle **kim** şevḳumı efzūn eyler
Ḥasret-i laʿl-i lebi ġonçeyi dil-ḫūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 1). [kim, ]*

Dil-i pür-şūr senüñ ḳalbüñe girse yiridür **Kim** ki kān-ı güher olmaz güher-i kān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 18). [kim, ]*

O **kim** ins ü melek-kerden be- ṭavḳ-ı ḥükmidür ḥālā
Zemīn ü āsmānda emri fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 19). [kim, ]*

Penāh itse nola cān ü dil-i maẓlūm-ı ġamdīde
Ḥişār-ı ḥıfẓı **kim** ẓulm ü sitem Yeʾcūcına seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 64). [kim, ]*

Server-i cemʿ-i rüsül serdār-ı ṣaff-ı enbiyā **Kim** anuñdur hem risālet hem nübüvvet kişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 106). [kim, ]*

Āh **kim** ser-geşte-i tīh-i ḍalāl itdi beni
Olmadı ḥayfā nedāmet ġıll-ı pāy-ı nefs-i ġūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 7). [kim, ]*

Kimdür fiġān iden gül içün zaḫm-ı ḫārdan **Kim** aldı būy-ı kām meġer rūzgārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 2). [kim, ]*

Āyā **kimüñledür** kime oldı ʿaceb nedīm
Yaʿnī kimi sever dir iseñ şimdi ʿan-ṣamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [kimüñledür, -üñ, -le, -dür ]*

**kim:** *" Ki" bağlama edatı.*

Muṣṭafā Hān bin Meḥemmed Hān-ı Ġāzī **kim** anuñ
Ṣalṭanatla ʿömrin efzūn eyleye Bārī Hudā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 3). [kim, ]*

**kim:** *" Ki" bağlacı.*

Şikest itdi zücācī tevbemi bir āteşīn-mey **kim**
Naṣūḥ ol bādenüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 5). [kim, ]*

Berḳ-ı ḫırmen-sūz-ı şems-i rūz-ı rüstâḫīzdür
Her şerer **kim** aḫker-i dāġ-ı fürūzānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 4). [kim, ]*

Ḥükm-i sermā ol ḳadar eşyāya teʾsīr itdi **kim**
Oldı efsürde ṣadefde ḳaṭre-i dürr-i semīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 35). [kim, ]*

Māh-ı nev sīmīn-rikāb ü mihr aña zerrīn-zīn
Ḳande **kim** ʿaṭf-ı cinān itse livā-yı ʿazmine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 80). [kim, ]*

O Ḳahramān-ı ṣaf-endāz **kim** hücumıyla
Ne dem ki tefriḳa-baḫş-ı ʿadū-yı ebterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 21). [kim, ]*

Cām-ı bilūr-ı revzeninüñ mihr ü meh olur
Bir ḳaṣra **kim** o ṣāḥ-ı felek-āsitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 6). [kim, ]*

Ferişte-ẕāt o memdūḥ-ı ins ü cānsın **kim**
Sitāyişüñ eġer emr olsa ṣāʿirān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 93). [kim, ]*

Hāḳān-ı mesned-i hüner ol **kim** kemālinüñ
Hacletle ser-efgendesidür cān-ı Enverī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 17). [kim, ]*

İcrā-yı emr-i şerʿle maʿrūf o deñli **kim**
Sulṭān-ı nehyi ḥabs-i medīd itdi münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 55). [kim, ]*

Hālīl-cūd İbrāhim Efendi **kim** olmış
Nevāziş-i dil-i ehl-i niyāz şānandın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 19). [kim, ]*

Lā-büd ḳulına efendisi raḥm eyler
Ya Rab ḳul **kim** benüm efendüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 4). [kim, ]*

Ṣad bāreka'allāh ey eser-i ḫān-ı ḳāmrān
**Kim** Ḥaḳ binā-yı ḳadrini ṭarḥ eylemiş
ʿaẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 2). [kim, ]*

Seyf-i meslūl-i Hudā **kim** ẕāt-ı vālā-gevheri
Olmaz iṣbāt-ı cihāngīrīde muḥtāc-ı güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 29). [kim, ]*

Seyyid ʿAlī Efendi ṣadr-ı efāżıl ol **kim**
Dem-beste-i kemāli cān u dil-i Hocendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 1). [kim, ]*

ʿAllāme-i zemāne-niḥrīr-i kāmil-i dehr
**Kim** Saʿd ü Seyyid anuñ şāgird-i müstemendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 4). [kim, ]*

Āyā kimüñledür kime oldı ʿaceb nedīm
Yaʿnī **kimi** sever dir iseñ şimdi ʿan-ṣamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [kimi, -i ]*

Gūşe-i tecrīd ey dil bī-keder peyġūledür
Zāl-ı dehre baḳma **kim** çoḳ kimseden mahlūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 2). [kim, ]*

Olur güldeste-çīn-i ārzu-mendi o bī-dil **kim**
Çemende baġrına bir gülʿiẕār u ġonce-fem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 11). [kim, ]*

**kim:** *"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.*

Güy-ı ḫurşīd-veş irmez seri eflāke o **kim**
ʿArṣa-i ʿaşḳda sîlî-ḫor -ı çevgān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 7). [kim, ]*

Āşinā oldun rāḳibe sırruñı fāş eyledi
**Kim** didi cānā saña var ḫāneñe bīgāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 12). [kim, ]*

Civār-ı ʿizzetünde her gedā **kim** mīhmānuñdur
Serāpā cürm ise ḫuld-i berīn içre muḫalleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 83). [kim, ]*

**kim:** *"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.*

Peyām-ı ṣoḥbet-i yāri kime suʾāl ideyüm
Ḥarīm-i kūyına **kim** varsa nā-şekīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 14). [kim, ]*

**kim:** *"Hangi kişi ? Hangi kimse?" anlamında kullanılan soru zamiri.*

Āyā kimüñledür **kime** oldı ʿaceb nedīm
Yaʿnī kimi sever dir iseñ şimdi ʿan-ṣamīm

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [kime, -e ]*

**kim:** *Hangi kişi, kim.*

Feyż-i baḫār-ı cūdı o ġāyetde **kim** ider
Bāġ-ı ümīdi ḫāṣiyeti bī-ḫazān-ı bīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 9). [kim, ]*

**kim:** *Kim (soru zamiri).*

**Kim** oldı būse-çīn āyā leb-i tebḫāle-dārıñdan
Dimāġ-āşüfte-i gül-ġonce-i pür-şebnemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 9). [kim, ]*

**kim:** *"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.*

Mālik-i mülk-i Süleymāndur gedā-yı kūyı **kim**
Ṭaʿn ider yāḳūt-ı mihre gevher-i engüşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 161). [kim, ]*

Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u şekībüm yā Resūla'llāh
Seni her **kim** sever ben raḳībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 2). [kim, ]*

Gūş eyleyüp vefātını nāgāh didiler
**Kim** var ise o demde ṣıġār u kibārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 6). [kim, ]*

Oldı bir şāḫ-ı ciḫāngīr-i serīr-i salṭanat
**Kim** derinde ḳul olurdı görse şāḫān-ı selef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 8). [kim, ]*

**kim:** *"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamiri.*

Ne deñli bezl ü niṣār itse artar eksilmez
**kim** Naẓīm gibi manṣıb-ı kemāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 14). [kim, ]*

Çarḫuñ geçe peykānı ṭoḳuz ḳat siperinden
Ḳullāb-ı ḳażā **kim** ola tīr-i ḳader-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 8). [kim, ]*

**kim:** *"Her kim, herhangi biri" anlamında belgisiz zamir.*

Gāh olur **kim** ʿāşıḳ-ı şeydāya istiġnā düşer
Gerçi ʿāşıḳdan gelür elbette istiġna ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 9). [kim, ]*

**kim:** *"Bazıları" anlamında belgisiz zamir.*

Ṣāf-meşreb ṣāf-dil ṣāfī-naẓār ṣāfī-derun
**Kim** olur dirsen Naẓīm-i zāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 14). [kim, ]*

Baḳup cemālüñe ʿāşıḳ nice ḳarārı ḳalur
Seni bu ḥüsn ile **kim** görse iḫtiyārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 2). [kim, ]*

**kim:** *"Bazıları" anlamında belgisiz zamir (Halktan bazıları, bazı kimseler).*

Ne söylesem süḫanum ḥarf-i iştiyāḳıdur
**Kimi** görürsem işüm cüst ü cüy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 8). [kimi, -i ]*

**kim:** *"Hangi kişi" anlamında zamir.*

**Kim** iderse aña naẓār el-ḥaḳ
Ola nūr-ı siyāha müṣṭaġrak *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 11). [kim, ]*

**kim:** *"Çünkü, zira, değil mi ki" anlamlarında kullanılan bağlaç.*

Her ṭarḥına ḳażā vü ḳader tār u pūd olur
Nessāc-ı kārgāh-ı fenā **kim** zemānedür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 20). [kim, ]*

**kim:** *"ki" bağlacı.*

Dü-çeşmine gele mīl-i ʿadem ilāhī rast
O **kim** ide naẓār-ı kec o ḫānedān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 130). [kim, ]*

**kim:** *" Ki " bağlacı ( Beyitte " O " kimse ki anlamında kullanılmıştır ).*

Yitişdirdi ḫaṭṭ-ı sebz-i riyāż-ı ḥüsn-i cānānı
Meġer **kim** Ḫıżr o gülzāruñ çemen-pīrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 8). [kim, ]*

Ẕerre-veş mihr-i ciḫān-efrūzı noḳṣān eyleye
Ceẕbe-i dīdār **kim** ḫurşīd-i rāḫşānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 6). [kim, ]*

Pāyını āb-ı rūḫ-ı perhīze eyler būse-gāh
Cilve-i reftār **kim** serv-i ḫırāmānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 8). [kim, ]*

Zāhid-i sālūs **kim** bir būriyā üstindedür
Ḳuṭb ise seccāde-i zerḳ-i deryā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 1). [kim, ]*

Dāldur ālām-ı derdüñden ḫam olmış dillere
Ey elif-ḳad lām-ı zülfün **kim** liḳā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 4). [kim, ]*

Sure-i ṣād üzre gūyā saṭr-ı Bismi'llāhdur
Medd-i ebrū **kim** o çeşm-i dil-rübā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 8). [kim, ]*

Zülf-i müşgīnüñ dökülmüş ṣafḥa-i rūḫsāruña
Sūre-i ve'l-leyi dür **kim** Ve'ḍ-ḍuḥā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 10). [kim, ]*

Merdüm-i çeşm-i ḳanāʿatdir süveydā-yı derūn
Ġuyiyā bir noḳṭadur ol **kim** ġınā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 12). [kim, ]*

Çīn-i cebīn ile baḳamaz mihre kimseler
Göl **kim** felekde cebhe-i māhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 8). [kim, ]*

Ṭarḥ-ı süḫanıñ ġayre ḳıyās itme Naẓīmüñ
Fenninde kişi ḥaḳ bu **kim** üstād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 16). [kim, ]*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler **kim** bu mey-i nāba ṣu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [kim, ]*

Henüz dīde-i eyyām görmedi miṣlin
Cenāb-ı Veys-i Ḳaren **kim** Yemende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 8). [kim, ]*

Leṭāfet-i gül-i rūḫsārını ḳıyās it **kim**
Nişān-ı ḫāl-i siyeh-fāmı cāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 13). [kim, ]*

O şehüñ bendesiyüz **kim** yed-i şunʿ-ı ezelī
Püşt-i ser-nāme-i ikrāmına ḫātem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 11). [kim, ]*

Ol **kim** miṣāl-i hāle meh-i mihribānı var
On dört yaşında sīnede bir nev-civānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 1). [kim, ]*

Hoş geçse sāyesinde nola cūy-bār-veş
Ol **kim** zemīn-i sīnede serv-i revānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 10). [kim, ]*

Bāzār-ı ciḫānda işin altun ider ol **kim**
Bir sīm-beden sīm-ten ü sīm-beri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 5). [kim, ]*

Ṣād reşk o dīvāneye ol ṭıfla ḥased **kim**
Ne ġuṣṣādan agāh u ne ġamden ḫaberi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 7). [kim, ]*

Ṣaliki evvel ḳademde vāṣıl eyler ey Naẕīm
Pīr-i himmet **kim** delīl-i menzil-i maḳṣūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 14). [kim, ]*

Māḥrem-i rāz olmayan sālikdedür bu hāy u hūy
Bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa ol **kim** oldı vāṣıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 4). [kim, ]*

ʿAşḳ bir ḫum-ḫānedür **kim** bī-mey ü saġar senüñ
Fikr-i laʿlünle derūn-ı sīnede dil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 9). [kim, ]*

Mest iken ol māh-ı mihr-engīz **kim** raḳṣān olur
Māh lerzān mihr ser-gerdān felek ḥayrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 1). [kim, ]*

Bir şehre **kim** ḳażā ola nazil ḫārāb olur
Bünyad-ı ʿömre baġlama bel bil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 5). [kim, ]*

Pīrānuñ olsa ḳaddi nola żaʿf ile dü-tā
Bir ḫāne-peste **kim** ola māʾil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 8). [kim, ]*

Olmış şerāb-ı nāz ile ālūde çeşm-i yār
Bir bāde-nūş **kim** ola ḳanzil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 10). [kim, ]*

Buy-ı dil-cū **kim** meşām-ı bülbüle gülden gelür
Her ṭaraf gūş-ı güle ṣād-naġme bülbülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 1). [kim, ]*

Āşıkuñ keyfiyyet-i ḥālin nigāhından bilür
Gör ne kāfir-mācerādur **kim** tecāhülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 4). [kim, ]*

Nāfe-i ḫūnin ulur kām-ı niyāz-ı cān u dil
Her şemīm-i nāz **kim** ol zülf ü kākülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 6). [kim, ]*

O ʿarşagāhda **kim** ʿaşḳ kārvānı geçer
Ḳaṭār-ı üştür-i nüh-çarḫ-ı āsmānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 1). [kim, ]*

Çeküp kenāre o sermest-i nāzı kām alagör
Maḥall-i furṣatı fevt itme **kim** zamānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 12). [kim, ]*

Deḫān-ı yārden ol **kim** recā-yı ḥarf-i nāz eyler
Teninde her ser-i mūyın zebān-ı ṣād-niyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 1). [kim, ]*

İder ḫūn-girye mīnā-veş olur ʿacz ile ser-der-pīş
Külāh-ı naḫvet ol maġrūrı **kim** gerden-firāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 6). [kim, ]*

İder siḥr-i ḥelāl eşʿārın ol **kim** tabʿ-ı seḥḥārı
Bu resme peyrevī-i Sırrî-i efsûn- ṭırāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 17). [kim, ]*

Bu minvāl üzre nessāç-ı süḫan elfāẕ u maʿnāya
Naẕīmā ḥaḳ budur **kim** tār u pūd imtiyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 20). [kim, ]*

Ol **kim** revāc-gāh-ı rıżāya düḫūl ider
Sud ü ziyān būd ü nebūdı ḳabūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 1). [kim, ]*

Dilber kemend-i zülfini **kim** çīn çīn ṭutar
Her bir ḫamında bir dil-i zār u ḥazīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 3). [kim, ]*

Dost **kim** ebleh ola terk it anı
Düşmenüñ ʿāḳıl ise çekme keder *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 11). [kim, ]*

Ḥaḳḳā ki aña ẓıll-ı hümā bār-ı girândur
Bir bī-dile **kim** zülfüñ ola sāya-ber-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 6). [kim, ]*

Aña ʿāşık dimem **kim** seyr-i baġ u gülşen itdükce
Yanında bir sehī serv-i ser-efrāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 3). [kim, ]*

Ser-i dār-ı siyāset-gāh-ı ʿaşḳında gün olmaz **kim**
Şeh-i ḥüsnüm nice ʿuşşāḳ-ı ser-bāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 9). [kim, ]*

Bir ser-āmed dilber-i Leylī-veşüñ Mecnunuyuz
**Kim** şikenc-i zülfinüñ her tārınuñ māhbūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 2). [kim, ]*

Bir siyeh-çerdeye düşdi dil-i sevdā-zede **kim**
Ḥāl-i rūḫṣarı gibi fitnede bir dāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 15). [kim, ]*

Bārīk o deñli **kim** kemeri mū-miyānınuñ
Āġuş ṭavḳ dīde-i mīm miyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 3). [kim, ]*

Ten-i billūrī fānūs içre gūyā şemʿi-rūşendür
Çıḳup germābeden ol sīm-ber **kim** pīrehenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 12). [kim, ]*

Göñlin o **kim** o zülf-i girih-gīre baġlamış
Şīr-i jeyānı ḥaḳ bu ki zencīre baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 1). [kim, ]*

Ḳande baḳsam cilve-güster ḥüsn-i ʿālem-gīridür
Dīde **kim** dīdārına oldı mülāḳi Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 10). [kim, ]*

Fikr-i laʿli zāhide ol deñli ḳan aġlatdı **kim**
Güşe-i mihrābda seccāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 5). [kim, ]*

Ol büt-i deyr-i cemālüm **kim** dem-i ʿĪsā gibi
Nuṭḳ-ı cān-baḫşı Naẓīmüñ ḥasb-i ḥālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 21). [kim, ]*

Bir derd-i niḫāndur dil-i bî-ṭâḳatimizde
**Kim** ʿacze Mesiḥ olsa düşe ʿilletimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 2). [kim, ]*

Āġūşa çeke ḥāle-veş ol **kim** meh-i baḫtı
Hurşīd ola tāc-ı zeri eflāk ola taḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 1). [kim, ]*

Āġūş itdi āḫir dildāre ṭavḳ-ı teshīr
Her ḫalḳa-i füsūn **kim** ʿuşşāk-ı zār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 10). [kim, ]*

Ḳavm-i ʿĀd olsa olur ednā hücūmından şikest
Bir şehüñ **kim** ʿavn-i Ḥaḳdur rāyet-i leşkerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 10). [kim, ]*

Bir kerīm-i źü'l-minendir **kim** ider rūz-ı suʾāl
Her siyeh-nāme ḳuluñ mūy-ı sepīdinden ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 17). [kim, ]*

Mübdiʿ-i kevn ü mekān **kim** iḫtirāc-ı ṣunʿıdur
Eyleyen nüh ḳubbe-i eñāki ṭarḥ-ı bī-ʿamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 7). [kim, ]*

Yā Rab be-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül ḫatm-i enbiyâ
**Kim** ẕāt-ı pākidür sebeb-i ḫilḳat-i ciḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 10). [kim, ]*

Aḥmed-i mürsel ol peyāmber **kim**
Rütbesi ʿArşdan muʿaẓẓamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 35). [kim, ]*

Ola rūḫ-ı laṭīfine ihdā
Tende tā **kim** nefes demādemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 134). [kim, ]*

Ola dergāhuña her demde ṣād silk-i dürūd ihdā
Miṣāl-i sübḥa-i dürr sübḥa tā **kim** zīb-i her yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 90). [kim, ]*

Eyleme ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān
Hilʿāt-ı eyyāma tā **kim** ṣubḥ u şāmı pūd u tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 178). [kim, ]*

Tā-be-key tekṣīr-i güftār eyledüñ ġass u ṣemīn Bir duʿā ḳıl **kim** ḳabūl ide mucību'ṣ-ṣāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [kim, ]*

Şefḳatinden nā-ümīd olmam yine rūz-ı cezā
Gerçi **kim** sūʾ-i ʿamel ḥāl-i dilüm itdi tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 64). [kim, ]*

Ol ḫıdīv-i dad-ger **kim** ʿālem-i inṣāfda ʿAdli zencīre çeker Nūşīrevān u Senceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 119). [kim, ]*

Ser-firāz eyle bülend it baḫtumı iḳbāl ile
Görme lāyıḳ **kim** olam pāmāl-i her dün ü cehūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 20). [kim, ]*

Buḫūr-ı āhı nola yaḳsa ey peri-sīmā
Derūn-ı sūḫte **kim** daʿvetüñde micmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 196). [kim, ]*

Heybetle Rüstemāne hirās-ı ʿadū içün
Meydān-ı rezme **kim** o pehlevān ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 28). [kim, ]*

Haḳān-ı nükte-dān ki alur bāc-ı medḥini
Bendergeh-i ṣenāsına **kim** kervān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 32). [kim, ]*

Kıl bir duʿāya durma ser-aġaz **kim** anuñ
Āmīnine ferişte-i nüh āsmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 105). [kim, ]*

Virsün şeref ṣaḥīfe-i devrāne rūz ü şeb
Her bir ḳaṣīde bezmine **kim** armaġan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 110). [kim, ]*

Dīdesinden ṣāʾimüñ her ketre **kim** rīzān ola
Aḫker-i daġ-ı derūnı āteş-i nīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 11). [kim, ]*

Lālezār-ı dīn çerāġānı ḳıyās eyler gören
Her menār üzre ṣaf-ı ḳandil **kim** sūzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 18). [kim, ]*

Bir sütūn-ı nūrdur **kim** her mināre tā seḥer
Ṣuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efşānla rāḫşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 19). [kim, ]*

Āb-ı rūy-ı dūde-i Cengīz Ḥācī Hān Selīm
**Kim** der-i cūdında ṣulṭānlar anuñ der-bān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 34). [kim, ]*

Ḥamdü li'llah devletinde sīr- ḫan-ı ḫıfẓıdur
Her gedā **kim** maẓḫār-ı nān-pāre-i iḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 58). [kim, ]*

Gülsitān-ı ḥācetün murġānı **kim** feryād ider
Ceyb ü dāmān-ı icābet pür-gül-i teʾsīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 3). [kim, ]*

Ol ḫıdīv-i nükte-perver **kim** sevād-ı midḥati
Levḥ-i māha ḫāme-i zerrīn ile taḥrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 27). [kim, ]*

Ṣubḥgāh-ı ḥaşre dek tābān olursa vechi var
Bir çerāġı pertev-i himmetle **kim** tenvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 58). [kim, ]*

Geldi hengām-ı duʿa başla niyāza ṣıdḳ ile
Bir duʿā ḳıl **kim** ḳabūl-i tām ile tebşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 88). [kim, ]*

O Süleymān-serīr **kim** olmış
Bende-i āsitānı insle cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 29). [kim, ]*

Talʿat-ı baḫtı **kim** bir āyīnedür
Āftāb olmış aña āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 51). [kim, ]*

O mīzbān-ı ʿaṭā **kim** teʿākub itmededür
Simaṭ-ı cūdına mihmān mīhmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 25). [kim, ]*

Tā **kim** ḫıdīv-i devrān ḫān Aḥmed-i ciḫānbān
Dāʾim ide perişān ḍarb ile düşmenānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 181). [kim, ]*

Bir āftāb-ı zühre-cebīnüñ helākiyüz
**Kim** çāk çāk ider dil-i Mirrīḫi ḫançeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 4). [kim, ]*

Mesned-nişīn-i faẕl ü hüner zü-fünūn-ı dehr
**Kim** ībn-i Ḥacib olsa revā ḥācib-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 34). [kim, ]*

Kemter işāret-i keremi kār-ı bermeki
**Kim** pāye-i mürüvvetidür cūd-ı Caʿferī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 38). [kim, ]*

Baġ-ı baḫār-ı ṭabʿı o gülzār-i feyżdür
**Kim** gūne gūne ola şüküfte gül-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 48). [kim, ]*

Ẓann eylerüm naşibi gelür ġaybdan o **kim**
Vaʿd-i viṣālle o dehenden peyām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 11). [kim, ]*

Ḥażret-i ʿallāme Laʿli-zāde **kim** ʿarż itmeġe
Eyledi ḫāmem bu ṭaḳvimi raḳam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 17). [kim, ]*

Ol nedür **kim** yüz vaḳiyye ḳuvveti
Kendi gelmez yüz direm yinmez eti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 1). [kim, ]*

Serdār o ḫıdīv-i Ḳahramān-ferdür **kim**
Seylī-ḫūr-i rezmi Rüstem ü Gīv ü Güşāsb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 3). [kim, ]*

Güşında o **kim** fitil-bendüm çıḳara
Cisminde hezār dāġ-ı ḥasret yaḳīnūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 3). [kim, ]*

Bārīk o ḳadar miyānı **kim** vāsiʿdür
Aña kemer olsa ḫalḳa-i mīm miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 3). [kim, ]*

Bī-rāḥm o ḳadar harâmî-i ġamzesi **kim**
Ḳan dökmek ile yanında bir ʿafv-ı günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 3). [kim, ]*

Ol ḫıdīv-i ʿālem-ārā **kim** serāy-ı cāhına
Aṭlas-ı çarḫ-ı felek-güster de bir ferş-i ḥaḳir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 13). [kim, ]*

Vezīr-i dād-güster Ḥażret-i ʿOsmān Paşā **kim**
Hıdīv-i nükte-perver pür-hüner düstūr-ı dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 1). [kim, ]*

Vezīr-i pāk-gevher **kim** ġulāman-ı der-i cūdı
Miṣāl-i sübḥa-i lüʾlüʾ biri birinden aʿlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 11). [kim, ]*

Vezīr-ı dād-güster Ḥażret-i ʿOṣmān Pāṣā **kim**
Muʿallā dergehi kehf-i emāndur ḫalḳ-ı dünyāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 1). [kim, ]*

Müşīr-i kār-fermā müsteşār-ı ʿālem-ārā **kim**
Ciḫāna virdi ʿadl ü dād u inṣāf ile pīrāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 3). [kim, ]*

**kim:** *" Ki" bağlacı.*

Eylemez hergiz dil-i āgāh meyl-i zülf ü ḫāl **Kim** hümā āzādedür elbette dām u çīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 12). [kim, ]*

Bir ḥüsn ü cemāl ile hem-āġuş olagör **kim** Gāhī dil ola cilvegehi dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 11). [kim, ]*

Bir bāde nūş it **kim** amin dil-teşnedür Cem cāmına
Bir ḳayda düş **kim** cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 1). [kim, ]*

Bir bāde nūş it **kim** amin dil-teşnedür Cem cāmına
Bir ḳayda düş **kim** cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 2). [kim, ]*

Aña pervāne olur bülbül-i dil **kim** şeb ü rūz
Şemʿ-i nā-māḥrem ola bezmine gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 3). [kim, ]*

O **kim** tevazuʿ ile meyl ide fütādelüġe
İder gedāluġı tercih şeḫzādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 1). [kim, ]*

ʿAks-i rūḫı lebrīz-i cünūn itdi derūnum **Kim** var göre mirʾāt-ı ṣafā-güsterüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 6). [kim, ]*

Zülāl-i zindegānī-nūşıdur bir meclisüñ dil **kim**
Ne İskender anı gördi ne aña pāy-ı Cem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 7). [kim, ]*

Ḥaẕer **kim** küşte-gîr-i dehre Rüstemler ḥārīf olmaz
Nice Sührâb'a hem meydān-ı furṣat virdi hem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 15). [kim, ]*

Terāzū-yı süḫenle menzil-i bālāya ʿazm itdi
Naẕīmā rīsmān-ı naẕma **kim** pāy-ı ḳalem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 18). [kim, ]*

Ḳıyām-ı nāz ile tā **kim** o nev-ḫaṭ dil-sitān ḳopdı
Ḳıyāmet ẓāhir oldı fitne-i āḫir zamān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 1). [kim, ]*

Gitdi o zamān **kim** şeb-i vuṣlatda alurdum Āġūşa miyānın gehī pehlūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 9). [kim, ]*

Maẕhar-ı luṭf-ı ʿitāb-āmūzıyuz **kim** bir şehüñ
Merheminde zaḫmı zaḫmında niḫāndur merhemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 11). [kim, ]*

Öyle bir cellād-ı ḥüsnüñ ol şehīd-i ʿaşḳı **kim**
Eyleye Mirrīḫ tīġ-ı çeşminüñ şâbâşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 3). [kim, ]*

Benüm ol bülbül-i gülzār-ı beyān **kim** gūşum

Gül gibi şāḫid-i maʿnī dutar olsam gūyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 5). [kim, ]*

Cedvel-i ḫāmem o mīzāb-ı maʿānīdür **kim** Çemenistān-ı beyān andan olur feyż-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 55). [kim, ]*

Ḥalel bulmaz şüḥūr ile sinīn olsa güsistetār
Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri **kim** tā ḥaşr mümteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 60). [kim, ]*

ʿİllet-i maʿmūre-i kevn ü mekān **kim** olmada
Ḳaṣr-ı dīn erkān-i şerʿiyle metīn ü üstüvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 67). [kim, ]*

Şehriyār-ı ʿālem-i lāhut **kim** ervāḥ-ı ḳuds Ṣayd-gāh-ı kibriyāsında demādem cān sipār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 69). [kim, ]*

Hıdīv-i keşti ʿaṭā **kim** dem-i ḥaṣād olur Gedā-yı sünbüle-çīn-i nevāli Mīkāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 67). [kim, ]*

Zihī şeref rūsül ü enbiyāya **kim** ẕātı Olındı rūz-ı ezelde vücūh ile tafḍîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 93). [kim, ]*

Ey ʿusāta sebeb-i maġfiret-i Rabb-i raḥīm Sen o memdūḥ-ı Hudā faḫr-ı dü-ʿālemsiñ **kim** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 88). [kim, ]*

Tâ midâd-ı ışṭıfā **kim** sunʿ-ı ḫakkāk-i ezel Aña yazmış naḳş-ı ḫātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 5). [kim, ]*

Keşret-i berf ol ḳadar **kim** yolda eylerdi ḫaẓa
Çıḳsa ṣaḥrāya künāmından eġer āhū-yı Çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 21). [kim, ]*

Pertev-i nūr-ı Hudā **kim** oldılar pervāne-vār
Cemʿ-i şemʿ-i bezm-i mihri enbiyā vü mürselīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 45). [kim, ]*

Pādişāḫ-ı ʿarş-mesned **kim** muṭīʿ-i şerʿidür Enbiyā vü mürselīn ü evliyā-yı kümmelīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 49). [kim, ]*

Ḳulzüm-i ʿummān-ı ʿirfān **kim** yanında ḳaṭredür
Baḥr-ı bī-ḳaʿr-ı ʿulūm-ı evvelīn ü āḫirīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 51). [kim, ]*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer **kim** oldı itdikce cihād Tīr-i nuṣretdür kemān ü cünd-i furṣatdur kemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 53). [kim, ]*

Sāʾili āzār iderler anı bilmezler mi **kim** Her dil-āzāruñ yine āzār-ı dildür keyferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 27). [kim, ]*

Sen o iki ʿālemüñ bir dānesisin **kim** ezel Şibh-i ẕātuñda ʿaḳīm oldı dü-kevnüñ māderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 185). [kim, ]*

Rāyet-efrāz-ı ẓafersin **kim** sipāh-ı rezmüñüñ
Her biri olmış ciḫānuñ ṣaf-şikāf u ṣaf-deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 193). [kim, ]*

Nāzenīn-i Ḥażret-i Mevlā Ḥabību'llāh **kim** ʿAḳl-ı evveldür kemend-i ʿaşḳınuñ dīvānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 9). [kim, ]*

Remīde itdi vaḥş u ṭayrı şıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur **kim** ins ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 70). [kim, ]*

Murād-baḫş o ḫudāvend-i baḥr ü bersin **kim**

Ḳapuñda ḳul olana kām-ı dil müyesserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 145). [kim, ]*

Nesr-i felek düşer süm-i pāy-ı semendine
Bir ṣayd-gāha **kim** o ṣāḫ-ı kāmrān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 8). [kim, ]*

Ḥacī Selīm Girāy-ı Süleymān-şükūh **kim**
Dergāhınım Żiyāretine ins ü cān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 13). [kim, ]*

Dehrüñ veliyy-i niʿmeti ḫān-ı kerīm **kim**
Yaġmā-yı ḫān-ı cūdına yaḫşı yaman gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 19). [kim, ]*

İsfendiyār-ı maʿreke Nīrem-i neberd **kim**
Meydānına ne Rüstem ü ne Ḳahramān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 25). [kim, ]*

Maṭlaʿından **kim** hilāl-l rūze nūr-efşān olur
Her ṣabāḥ u şāmı Ḳadr ü ʿıyd-i ins ü cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 1). [kim, ]*

Şehr-i rahmet māh-ı ümmet **kim** seḥergāh-ı ḥisāb
Vezn-i cürme ṣubḥ u şāmı keffe-i mīzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 5). [kim, ]*

Ḳurṣ-ı mihre girde-i māhe tenezzül eylemez
Bir gedā **kim** sofra-i inʿamına mihmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 26). [kim, ]*

Dürretüʿt-tac-ı selaṭīn **kim** kitāb-ı medḥinüñ
Her sevād-ı ṣafḥası bir defter-i destān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 27). [kim, ]*

Dāver-i müşkil-güşā dādār-ı dūr-endiş **kim**
Meclis-i reʾyinde dānā-yı ḫıred nādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 31). [kim, ]*

Tīşe-i ġamden Biñā-yı şevḳı olmaz rāḫne-dār
Bir dil-i vīrāne **kim** luṭfıyla ābādan olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 54). [kim, ]*

Āh elinden ḥāṣid-i dūn u denīnüñ **kim** müdām
Ceyb-i şevḳum āşinā-yı gūşe-i dāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 65). [kim, ]*

Çeşm-i ter **kim** hecr-i laʿlüñle demādem kān olur
Her biri müjgānumuñ bir sübḥa-i mercān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 77). [kim, ]*

Ḳadr ü ʿıyd| olsun şeb ü rūzı o alī ḥażretün
Ehl-i İslāma şıyān u ʿıyd **kim** fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 96). [kim, ]*

Edhem-i tevfīḳ **kim** māhmil-keş-i tedbīr olur
Her ḳademde hem-rikāb-ı Eşheb-i taḳdir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 1). [kim, ]*

Eyler elbette işābet nāvek-i şaṣt-ı niyāz
Bir kemāndār-ı ġamuñ **kim** ḳāmeti zih-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 16). [kim, ]*

Her ne deñlü kārı şaʿb olsa biter bir bı-kesüñ
Pīşgāh-ı āṣaf-ı ʿādilde **kim** taḳrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 22). [kim, ]*

Muṣḥaf-ı ḳadr ü şeref ʿOs̱mān Pāşā **kim** anuñ
Āyet-i cāhı devām-ı ʿömrle tefsīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 25). [kim, ]*

Çehre-i ʿirfān-ı istiʿdādına şāyestedür
Sunʿ-ı Ḥaḳla her gülāb-ı feyż **kim** taḳṭīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 44). [kim, ]*

Ey vezīr-i dād-güster **kim** hemān ẓālim degül
Devr-i ʿadlüñde senüñ bīdād ider zencīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 61). [kim, ]*

Söz temām oldı yiter ey ḫāme taṭvīl-i kelām
Mūcib-i ṭaşdīʿdür güftār **kim** tekṣir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 86). [kim, ]*

O Kelīmüm süḫande **kim** ḳālemüm
Hem ʿaṣādur elümde hem ṣuʿbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 215). [kim, ]*

Āh **kim** ey dil-i nādīde-refāh
Seni ṭūl-i emel itmiş güm-rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 1). [kim, ]*

Hased ol bī-ser ü pā **kim** bilmez
Ne ġam-ı hırka ne teşviş-i külah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 61). [kim, ]*

Kemān-bedūş-ı ḫıred **kim** per-i işābetle
Hadeng-i reʾyi varur muttaṣıl nişān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 15). [kim, ]*

Vezīr-i ʿādil Ġazī Ḥüseyn Pāşā **kim**
Şenāsı olmada hemvāre her lisān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 21). [kim, ]*

Sirişk-i germ odur **kim** düşünce aḫker ola
Kemīne ḳaṭresi her dāġ-ı ḫūn-feşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 117). [kim, ]*

Rāmī Efendi haẕreti **kim** ẕāt-ı pākidür
Ḥālā reʾīs-i pādişeh-i mālikü'r-riḳāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 11). [kim, ]*

Her bir kemīne ḳaṭresi elmāsı çāk ider
Dilden o girye dīdeye **kim** intiḫāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 16). [kim, ]*

Ḥaḳḳā bilür o derde yirin kürsī-i felek
Bir ehl-i dilde **kim** şeref-i intisāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 22). [kim, ]*

ʿAllāme Laʿlī-zāde Muḥammed Efendi **kim**
Ḥūrşīd mihr-i ḳadrine yākut-ı nāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 25). [kim, ]*

Kitāb-ı ʿaşḳ oḳurum bir melek-liḳādan **kim**
Ferişte oġlı lüġat ögrenür lisānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 11). [kim, ]*

ʿUlüvv-i cāhını gör **kim** dü-çeşm-i mihr ü mehe
Sipihr sürme çeker ḫāk-i āsitānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 23). [kim, ]*

Nedür vefḳ olur o **kim** şekl-i müseddes
Yidi ḫāne şayār ammā ki herkes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 1). [kim, ]*

Ne ḥāletdür bu **kim** bulmaz selāmet
Götin barmaḳlamazlarsa o sāʿat *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 11). [kim, ]*

Beni giryān idesiñ sen nice ḫandān olasıñ
Bir işi eyleme **kim** şoñra peşīmān olasıñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 2). [kim, ]*

Şīrīnüm olursañ saña Ferhād yirine
Bir dāġ deleyim **kim** baña Ferhād yirine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 2). [kim, ]*

Ben ḫvār u ẕelīli kām-yāb it yā Rab
**Kim** ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 2). [kim, ]*

Bir neşve-i müyesser eyle **kim** bilmeyeyüm
Ne mebdeʾ ü ne meʿâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 3). [kim, ]*

ʿĀlemde o **kim** nāmı ger mūr oḳınūr
Farḳ-ı serine pür-kerāmet ṣu ḳonūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 1). [kim, ]*

Her dil ki kemāle ārzū-mend olmaz
Benzer o nihāle **kim** buru-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 2). [kim, ]*

Bir ẕālim-i bī-amāna dūş oldum **kim**
Ne ṭāḳat-ı dest-bürd ne cāy-ı gürīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 3). [kim, ]*

Bir vechle ḥüsn-i zindegânî ḳıl **kim**
Gülgûn-ʻiẕâr-ı iʻtiẕâr olmaya şerm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 3). [kim, ]*

Düşdi dile ḥasret-i dü-ceşm-i cānān
Bir şīşeye döndi **kim** ola nergisden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 2). [kim, ]*

Genc-i nuṣretdür meǧer ordū-yı pür-iclāli **kim**
Dem-keşān āteş-feşān her ṭopı olmış ejdehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 5). [kim, ]*

Pādişāḫ-ı baḥr ü her Hān Muṣṭafā-yı kāmrān
**Kim** derinde ḫāk-rūb olsa revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 2). [kim, ]*

Sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı Edrine bī-cān idi
Ḥaḳ bu **kim** rūḫ-ı revān oldı bu āb-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 30). [kim, ]*

Ḥażret-i Hān Muṣṭafā-yı dād-ger **kim** eyledi
Bānī-i emri yine bir ʿāyn-ı rūḥ-efzā biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 1). [kim, ]*

Ḳande **kim** ʿatf-ı ʿinān itse refīḳi tevfīḳ
Reh-nümā ʿavn ü ẓafer leşker-i nuṣret be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 49). [kim, ]*

Ferīdü'd-dehr Dāmād Efendi-zāde **kim** oldur
ʿArûs-ı dāniş ü ʿirfāna ṭabʿıyla tütuḳ-pîrâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 1). [kim, ]*

Vaḥīdü'l-ʿasr o **kim** ẕāt-ı şerīf-i ercümendidür
Kemālat u hünerle ʿālem-ārā fażıl-ı yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 5). [kim, ]*

Edīb-i ẕû-fünûn niḥrîr-i kāmil **kim** odur şimdi
Efāżıl içre ʿilm ü faż̧l ile ʿallāme-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 7). [kim, ]*

Müftī-i dīn-penāh Meḥemmed Efendi **kim**
ʿAṣruñ edīb-i muḥterem-i ercümendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 1). [kim, ]*

Bercīs-i çarḫ-ı himmet o **kim** aṭlas-ı felek
Ferş-i muḥaḳḳār-ı süm-i pāy-ı semendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 11). [kim, ]*

Yaʿnī şehzāde Süleymān-ı Süleymān-fer **kim**
ʿĀlemi zīr-i nigīn itse revā ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 11). [kim, ]*

Ṭırāz-ı mesned-i iḳbāl o ẕī-şān-ı mükerrem **kim**
Ġubār-ı āsitānı çeşm-i cāna kuḥl-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 7). [kim, ]*

Hudāvend-i felek-pāye ḫıdīv-i mihr-kevkeb **kim**
Semend-i ḳadrinüñ naʿli Ḳamer mīḫı Şüreyyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 9). [kim, ]*

Benüm gibi nice dil-mürde-i bīdād ʿahdinde
Zihī ʿİsā-nefes **kim** nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla iḥyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 24). [kim, ]*

Olur tedbīri taḳdīre muvāfiḳ her işe ḳādir Ẓāhir ü dest-gīri bir ḳuluñ **kim** Ḥaḳ Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 2). [kim, ]*

Naẓīma böyle tārīḫ-i müsellem biñde bir olmaz
Ḳapūdān-ı mükerrem ḥaḳ bu **kim** ʿOs̱mān Paşādur (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 20). [kim, ]*

Hvace-i müşkil-güşā münşī-i yektā **kim** anuñ
Rūḫ-ı Vaṣṣāf olsa lāyıḳ bezm-i vaṣfında enīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 3). [kim, ]*

ʿİsī-i çarḫ-ı maʿānī vü beyān **kim** dembedem
Feyż-i enfāsıyla iḥyā olmada şiʿr-i nefīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 5). [kim, ]*

Genc-i luṭf ü mekrümet Sulṭān Aḥmed **kim** anuñ
Dergehinde şeb-çerāġ ile berāberdür ḫaẕef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 9). [kim, ]*

Pādişāḫ-ı rubʿ-ı meskūn ḫüsrev-i ʿālem-penāh
**Kim** revādur ḫidmetinde şāḫlar baġlarsa ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 12). [kim, ]*

Zu-fünūn niḥrīr-i kāmil **kim** anuñ teslīmidür
Diḳḳat-i taḥrīrine ḥālā efāżıl bī-cedel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 5). [kim, ]*

Ol ḳadar bulmış metānet **kim** zamān-ı ḥaşre dek
Ṣarṣar-ı āsībden bir ṭāḳına gelmez ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 3). [kim, ]*

Ġazī vü Ḥācī Hān Selīm ol ḫüsrev-i dervīş-ḫū
**Kim** māder-i dehri Hudā itmiş naẓīrinde ʿakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 2). [kim, ]*

Müctehid ʿallāme İsmāʿīl Efendi **kim** odur Ṣādr-ı Rūma yümn ile ḥālā şeref-baḫş-ı kudüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 1). [kim, ]*

Bir ḳażā peykān kemān-keş pādişehdür **kim** olur
Tīr-i rūy-ı terkeşi sehm-i ḳaderle hem-ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 5). [kim, ]*

Bir ḥadeng-endāz-ı ṣāḥib-kabżadur **kim** ibtidā
Şast tīrden dīde-i düşmende eyler imtiḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 7). [kim, ]*

Müjde ey dil bir Süleymān-ṣalṭanat itdi cülūs
Kim ciḫān zīr-i nigīn-i hükmidür bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 4). [kim, ]*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer **kim** gerd-i rāḫş-ı nuṣreti
Çeşm-i ḫaşma eyledi āyīne-i çarḫı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 31). [kim, ]*

Seyr idüp vech-i ṣabīḥin ḥācetüm oldı revā Ḥaḳ bu **kim** maḳbūl olur lā-büd duʿā-yı ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 56). [kim, ]*

O kān-ı mekrümet **kim** dembedem hemyān-ı cūdından
O İder lebrīz-i naḳd-i ḫvāhişi dest-i temennāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 9). [kim, ]*

O deñli mürtefiʿdür **kim** meh-i nevden idüp ʿāynuñ
İder neẕẕāre pīr-i āsmān ol ṭarḥ-ı vālāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 15). [kim, ]*

Ne meşḳūdür ne Ḳaṣr-ı Ḳayser ü ne Ṭāḳ-ı Kisrādur

Bulınmaz ḥaḳ bu **kim** s̱ānī bu bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 26). [kim, ]*

Ṣadr-ı efāżıl-ı dehr ʿĀrif Efendi ol **kim**
Sīt-i kemāli ṭutdı bu çarḫ-ı nüh-revāḳı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 1). [kim, ]*

**kim ki:** *Hangi kimse ki.*

Eylemez kūy-ı dil-i āvāresi rāḥat ḳabūl
Redd idüp çevgān-ı ḫışmı **kim ki** ser-gerdān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 56). [kim ki, ]*

**kim ola:** *Her kim.*

Devrüñde ʿālem-ārā ol ṣāʿirüm ḫuṣūṣā
Kim ola gūy-ı maʿnā çevganī-i beyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 166). [kim ola, ]*

**kime:** *"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.*

Nerrād-baḫt aña düşeş atdırur Naẓīm
Bir pulluḳ ola ḫaşm **kime** olsa yār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 10). [kime, ]*

Peyām-ı ṣoḥbet-i yāri **kime** suʾāl ideyüm
Ḥarīm-i kūyına kim varsa nā-şekīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 13). [kime, ]*

Kime işāret ider şimdi kūşe-i çeşmi
**Kime** dūçār ola yā Rab bugün o çār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 7). [kime, ]*

Kime işāret ider şimdi kūşe-i çeşmi
Kime dūçār ola yā Rab bugün o çār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 8). [kime, ]*

**kimi:** *Bazısı.*

Oldı şāhidlerinüñ ekṣeri ḳatl
Ḳarada **kimi** kimi deryāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 14). [kimi, ]*

**kimi:** *Bazı kimseler, bazısı.*

Oldı şāhidlerinüñ ekṣeri ḳatl
Ḳarada **kimi** kimi deryāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 14). [kimi, ]*

**kimi:** *"Bazıları" anlamında belgisiz zamir.*

ʿAdūyı tiġ-ı ḳahrı ḳırdı nām-ı ʿālem-ārāsın
Kimisi ḳahramāndur dir **kimi** ṣāḥib-ḳırān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 44). [kimi, ]*

**kimi:** *"Bazıları" anlamında belgisiz zamir.*

ʿAdūyı tiġ-ı ḳahrı ḳırdı nām-ı ʿālem-ārāsın
**Kimisi** ḳahramāndur dir kimi ṣāḥib-ḳırān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 44). [kimisi, -si ]*

**kimse:** *"Her kimse; biri" anlamında belgisiz zamir.*

Gūşe-i tecrīd ey dil bī-keder peyġūledür
Zāl-ı dehre baḳma kim çoḳ **kimseden** mahlūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 2). [kimseden, -den ]*

Virmedi müftī-i devrān fetvā
**Kimse** rāżī mı olur bī-dāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 6). [kimse, ]*

**kimse:** *"Her kimse, biri" anlamında belgisiz zamir.*

Kimse idrāk idemez rütbe-i Mevlānāyı
Müddeʿī neyle olur ḳaṭʿ-ı merātib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 5). [kimse, ]*

ʿAybuña **kimse** naẓār itmez iken
ʿĀybına kimselerüñ itme naẓār *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 3). [kimse, ]*

Haṭır-ı saḫt-ı yāri nerm eyler
**Kimse** bilmez füsūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 8). [kimse, ]*

Gülzār-ı dil reyyān iken seylāb-ı eşk-i çeşm ile
Bilmezdi **kimse** nidügin ʿālemde şebnem nāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 6). [kimse, ]*

Āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl olmaz iseñ
Saña bir **kimse** dimez aġlama gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 8). [kimse, ]*

Şaʿir-i siḥr-i beyānum diye davʿā itsem
Kimse daʿvāmı benüm eylemez ışġā illā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 80). [kimse, ]*

Sen ol çerāġ-ı hedāsın ki **kimse** bulmaz idi
Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı eger ẕātuñ olmaṣaydı delīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 113). [kimse, ]*

Söyleseñ gūş eylemezler söylemezseñ derd olur
Olmasun **kimse** bu derdüñ ḫaste-ḥāl-i püsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 92). [kimse, ]*

Kemāl-i maġfiretle miṣli yoḳ dirlerse gerçekdür
Şecāʿatde naẓīri var diyen **kimse** yalan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 26). [kimse, ]*

Gūş iden **kimse** bilür bu lügazı
Boş bulunūrsa Naẓīmüñ boġazı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 13). [kimse, ]*

**kimse:** *"Her kimse, herhangi biri" anlamında belgisiz zamir.*

Çīn-i cebīn ile baḳamaz mihre **kimseler**
Göl kim felekde cebhe-i māhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 7). [kimseler, -ler ]*

**Kimsele**r saña gözüñ üzre ḳaşuñ vardur dimez
Kimsenün vardur dimezseñ gözi üzre ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 13). [kimseler, -ler ]*

**Kimseler** saña gözüñ üzre ḳaşuñ vardur dimez
**Kimsenün** vardur dimezseñ gözi üzre ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 14). [kimsenün, -n, -üñ ]*

Bir ayaġ üzre ʿarż idüp hünerin
Ṭutamaz **kimseler** ciḫānda yerin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 8). [kimseler, -ler ]*

**kimse:** *"Her kimse, herhangi biri" anlamında belgisiz zamir.*

ʿAybuña kimse naẓār itmez iken
ʿĀybına **kimselerüñ** itme naẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 4). [kimselerüñ, -ler, -üñ ]*

Ser-şikendür seng-i pādāş-ı zemāne eyleme
**Kimseyi** dil-rīş ser-nîş-i zebān kejdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 8). [kimseyi, -y, -i ]*

Ciḫānda **kimseyi** āzürde-ḫāṭır eylemedi
Dem-i tehevvür anuñ ḥilm ü rıfḳ idi ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 7). [kimseyi, -y, -i ]*

**kimseye:** *"Her kimse, herhangi biri" anlamında belgisiz zamir.*

Derdüñ dimeseñ **kimseye** maġrur ṣanurlar
Söylerseñ eger ḥavṣaladan dūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 1). [kimseye, -y, -e ]*

**kīmyā:** *Bakır, kurşun vb. âdî mâdenleri iksir denilen maddeyi ilâve ederek gümüş veya altına dönüştürme ilmi, simyâ.*

Şermsār-ı ḫākrāh-ı dergehi müşg ü ʿabīr
Münfaʿil gerd-i ḥarīm-i ʿizzetinden **kīmyā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 10). [kīmyā, ]*

**kīmyā:** *üstün özellikler taşıyan çok değerli şey.*

İksīr-i baḫtiyārī yiter **kīmyā** baña
Teʿsīri ne nüḫās ü ne zībaḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 3). [kīmyā, ]*

**kīmyāger:** *Kimya mühendisi.*

ʿArż itdi rūy-ı zerdin o sīmīn-bere Naẓīm
Bildürdi fenn-i ʿaşḳ idügin **kīmyāgeri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 14). [kīmyāgeri, -i ]*

**kīmyāger-i ḳanāʿat:** *Kanaat kimyageri.*

**Kīmyāger-i ḳanāʿatdür** işin altun iden
Gerd-i meydān-ı ġınā birdür aña iksīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 5). [kīmyāger-i ḳanāʿat, -dür ]*

**kīmyā-yı ḫāk-i pāy-ı cūdınuñ:** *Cömertlik ayağının toprağının kimyası.*

**Kīmyā-yı ḫāk-i pāy-ı cūdınuñ** teʾsīridür
Eyleyen ṣulṭān-ı mülk-i ḫāveri zerrīn-külah
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 23). [kīmyā-yı ḫāk-i pāy-ı cūdınuñ, -ı, -nuñ ]*

**kīn:** *Düşmanlık.*

Ḳalb-i müʾminde kibr ü **kīn** olmaz
Nola ʿafv eyleseñ benüm günehüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 283). [kīn, ]*

**kīn:** *Birine karşı duyulan öç alma isteği, garaz.*

Yārüñ ki çeşmi ḫışmla şemşīr **kīn** ṭutar
Āşûb-gāh-ı fitneyi āh u enīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 1). [kīn, ]*

**kīn:** *Kendisine yapılan bir şeyi hazmedememekten doğan devamlı ve gizli düşmanlık, garaz, buğz.*

Bir kilīmi bir Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp
Aña kibr ü **kīn** ile Firʿavn ya Hāmān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 68). [kīn, ]*

İçlerinde o demde bir bī-dīn
Yoġ iken beynümüzde kibr ile **kīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 136). [kīn, ]*

**kīn:** *Bir şeyi hazmedememekten doğan devamlı ve gizli düşmanlık, garaz.*

Ḳalbiñde **kīne** ḫāṣid-i bed-gevherüñ müdām
Döndi hemān o āteşe ḫāra içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 11). [kīne, -e ]*

**kīne:** *Kin, birine karşı duyulan öç alma isteği, garaz.*

Bī-kederdür **kīneden** olsa ʿaceb mi sīne ṣāf
Jengden ʿārī olınca gösterür āyīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 1). [kīneden, -den ]*

**kır-:** *Kırılmak, helâk olmak, telef olmak, ölmek.*

Birisini aşarsa ol bīdād
Dişlerini **ḳırar** anuñ üstād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 8). [ḳırar, -ar ]*

Dil rişte-i ülfeti urup el **ḳırmış**
Peyvend-i ʿalāḳayı muḥaṣṣıl **ḳırmış**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 1). [ḳırmış, -mış ]*

Dil rişte-i ülfeti urup el **ḳırmış**
Peyvend-i ʿalāḳayı muḥaṣṣıl **ḳırmış**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 2). [ḳırmış, -mış ]*

**kır-:** *Helâk etmek, öldürmek.*

Aña bir tārih̲-i müsteṣnā düşürdüm ey Naẓīm
Nemçe ṭaburını bozdı **ḳırdı** Sulṭān Muṣṭafā (1108) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 14). [ḳırdı, -dı ]*

**kır:** *Parçalamak.*

Ḳayd-ı ser-i zülf-i dil-rübādan geçmiş
Dīvāne-i cünūn ile ʿaceb tel **ḳırmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 4). [ḳırmış, -mış ]*

**kır:** *Kırmak, parçalamak.*

Bīhude şümār itme figār-ı ser-i tīġuñ
**Ḳırsan** dah̲i ey ġamze-i cellād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 4). [ḳırsan, -sañ ]*

Çoḳ dillidür o zülf-i dil-āvīzi görüp
Tel **ḳırmasın** ey reşk-i perīşāne dah̲i *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 4). [ḳırmasın, -ma, -sın ]*

**kır:** *Parçalamak.*

**Ḳırdı** o tārın nevā-yı şerʿin itdükde simāʿ
Şerm-i h̲acletle dil-i nāhīde geldi intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 21). [ḳırdı, -dı ]*

**kır:** *Kırmak, bütünlüğünü bozmak.*

ʿAdūyı tiġ-ı ḳahrı **ḳırdı** nām-ı ʿālem-ārāsın
Kimisi ḳahramāndur dir kimi ṣāḥib-ḳırān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 43). [ḳırdı, -dı ]*

**kira:** *Bir mülkün belli bir bedel karşılığında sahibi tarafından başkasına verilmesi.*

Göñül āyīnesi ʿaksiyle pürdür
Şeh-i ḥüsnüm ḳomaz tenhā **kirāsın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 14). [kirāsın, -sı, -n ]*

**kirām:** *Ulu kişiler.*

Naẓīm-i pür-hüner dem yoḳ ki güş-ı bikr-i maʿnâda
Bu güne bir **kirāmı** gevher-i rāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 14). [kirāmı, ]*

O **kirāmı** güherüñ ādemi itmiş şerefi
Maẓhār-ı naṣṣ-ı kerīm-i ve leḳad kerramnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 111). [kirāmı, ]*

**kirām:** *Soyu temiz ve cömert.*

Ḳadr ü ʿizzetde **kirām** u enbiyānuñ ekseri
Gāh- u rifʿatde kibār-ı mürselīnüñ ekberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 143). [kirām, ]*

**kirām:** *Soyu temiz, soylu kimseler, şerefli ve ulu kimseler.*

Mīhmān sūr-ı sürurında meh̲ādīm ü **kirām**
Ḥalka-i şemʿ-i şebistānı kibār u emcād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 19). [kirām, ]*

**kirāmen kātibīn:** *İnsanların iki tarafında bulunup, sevablarını ve günahlarını yazan meleklerin adı.*

Ṭurfa maʿcūndur bu naḳş-ı bed-sirişt ü bed-ʿacīn
Besdür ey h̲āme yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ ü

serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 126). [kirāmen kātibīn, -in ]*

**ḳīrāṭ:** *Ağırlık ölçüsü.*

Bilür cevher-şināsān-ı ṭarab **ḳīrāṭ** ile ḳadrin
Meyüñ her ḳaṭresi bir ṭamla yāḳūt-ı ferāḥ-zādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 3). [ḳīrāṭ, ]*

**ḳırdı geçürdi:** *Kırmak geçirmek , katletmek.*

Nemçe ṭaburın bozup **ḳırdı geçürdi** tīġdan
Güş idince müjde-i fetḥin idüp ḫamd ü şenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 11). [ḳırdı geçürdi, ]*

**ḳırık:** *Kırık.*

Temām-ı ḍarbet-i kūpāli itdi ḫurd ü şikest
Sınuḳ **ḳırıḳ** yine ḥāl-i ʿadū mükedderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 126). [ḳırıḳ, ]*

**ḳırup geçürdi:** *Yakıp yıkarak, öldürerek, baskı veya etki yaparak büyük zarar vermek.*

**Ḳırup geçürdi** ʿadū-yı ʿānūdı şemşīri
Yine bu müjde-i nev-nuṣret-i mükerrerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 9). [ḳırup geçürdi, -di ]*

**kīse:** *Kese.*

Güftārı āşikāre nühüfte dehān-ı yār
Mebẕūl naḳdi **kīsesi** memhûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 12). [kīsesi, -s, -i ]*

**kīse:** *Kese, torba.*

Ḳuruldı bezm-i gülşen cemʿ olup ezḫār-ı günāgun
Ḥarifâne çıḳardı **kīsesinden** ġonce bir altun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 2). [kīsesinden, -si, -n, -den ]*

**kīse:** *Balıkların aşağı ve yukarı inip çıkmalarını sağlayan, hava ile dolup boşalan kese.*

Mühre encüm aña şihāb-ı fişeng
**Kīse** māh-ı münīr zene hilā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 4). [kīse, ]*

**kīse-i dībāya:** *Desenli kese.*

Anı bir **kīse-i dībāya** ḳoyup göndermiş
Ḳāʾilin ḫilʿat-ı zer-dūz ile taʿẕīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 3). [kīse-i dībāya, -y, -a-ya ]*

**kīse-i sīm ü zeri:** *Altın ve gümüş kesesi.*

Beẕl-i cūd itseñ gedā-yı kāse-ber-kef ol ḳadar
Kim vefā itmez virirseñ **kīse-i sīm ü zeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 20). [kīse-i sīm ü zeri, -i ]*

**kişi:** *Adam, insan, kimse.*

Gelse ʿaceb mi nāle-künān kūy-ı yārden
Mey-ḫāneye giden **kişi** naʿra-zenān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 100). [kişi, ]*

Her **kişide** bulunması ḥālā
Farż-ı ʿāyn oldı Naẕīm amma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 13). [kişide, -de ]*

**kişi:** *(Erkek cinsi karşılayarak) Adam, insan, kimse, şahıs.*

Ṭarḥ-ı süḫanıñ ġayre ḳıyās itme Naẕīmüñ
Fenninde **kişi** ḥaḳ bu kim üstād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 16). [kişi, ]*

**kişi:** *Adam, insan, şahıs, kimse, fert, birey.*

Bir dil-ḫarābı yapmada saʿy eyleyen **kişi**
Olsun ṣafāda beyt-i muʿallā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 7). [kişi, ]*

İnsān odur ki ḫulḳı ide dôst düşmeni
Dünyāyı luṭfa **kişi** kendüye ḳul ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 6). [kişi, ]*

Gah māḫmūr-ı keder gāh ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ
Bezm-i ʿālemde degüldür **kişi** bir ḥāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 10). [kişi, ]*

Yitirmişdüm dili dāġ-ı ġamuñ taʿyīn idüp buldum
**Kişi** güm-kerdesin elbette bulsa bir nişān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 12). [kişi, ]*

Ġılāfında ʿadunuñ tīġı kaṣd-ı intiḳām eyler
Belī ruʾyāda lā-büd bir **kişi** ḳan dökse ḳan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 60). [kişi, ]*

Gözlerüm ṭolsa ʿaceb mi saña itdükce nigāh
Āftāba baḳṣā elbette **kişi** giryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 86). [kişi, ]*

Hidmetümde bendeñi itme vekīle iḫtiyār
Vażʿ-ı nā-sāz-ı vekīlinden **kişi** tekdīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 80). [kişi, ]*

Ḥaḳḳā ki ne işlese **kişi** rāst gelür
Taḳdīr olınıcaḳ muvāfıḳ-ı tedbīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 3). [kişi, ]*

**kısmet:** *Nasip. mukadder olan şey*

Bī-tāb-ı şitāb eylemezüz pāy-ı niyāzı
Her neyse gelir rūz-ı ezel **ḳısmetimizde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 4). [ḳısmetimizde, --imiz, --de ]*

**kısmet-i ʿaşḳdan:** *Aşktan yana kısmetli olan.*

Dil-i zühhād olamaz rātibe-ḫvār-ı ġam-ı yār
**Kısmet-i ʿaşḳdan** ol ṭāʾife bī-vāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 12). [kısmet-i ʿaşḳdan, ]*

**kisrā-yı dehr:** *Zamanın Kisra'sı.*

Ḳayṣer-i Kisrā-eṣer **Kisrā-yı dehr** ü tāc-ver
Dāver-i daru'ẕ-ẓafer Dārā-yı İskender-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 17). [kisrā-yı dehr, ]*

**kıṣṣa-ḫvān:** *Hikaye okuyan kişiler.*

**Kıṣṣa-ḫvān** olsañ olur dā'im sozüñ lāf u güzāf
Kıṣṣa-ḫvānuñ derd-i serdür hep dürūġ-ı bī-fari *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 49). [kıṣṣa-ḫvān, ]*

Kıṣṣa-ḫvān olsañ olur dā'im sozüñ lāf u güzāf
**Kıṣṣa-ḫvānuñ** derd-i serdür hep dürūġ-ı bī-fari *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 50). [kıṣṣa-ḫvānuñ, -uñ ]*

**kıṣṣa-ḫvānı:** *Hikaye okuyan kişiler.*

Ḳılmış o serveti Ḥaḳ nuṣretlere muvaffaḳ
Rüstem olursa elyaḳ bezminde **kıssa-ḫvanı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 66). [kıssa-ḫvanı, ]*

**kişt-i ḥayāt:** *Hayat ekini.*

İtdiler **kişt-i ḥayātın** ber-bād
Virdiler ḫārmen-i ʿömrin bāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 9). [kişt-i ḥayāt, -ın ]*

**kişt-zār:** *Tarla, mezra.*

Bir gün dem-i ḥaṣād gelür urmaz ey Naẕīm
Bād-ı fenāyla bu kühen **kişt-zāre** mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 14). [kişt-zāre, -e ]*

**kişt̲zār-ı ʿarṣa-i cūd:** *Cömertlik meydanının tarlası.*

**Kişt̲zār**-ı ʿarṣa-i cūdında vezn olsa gelür
Dāne-i her ḫūşe-i iḥsānı hem-seng-i cebel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 17). [kişt̲zār-ı ʿarṣa-i cūd, -ın, -da ]*

**kişt-zār-ı cūdınuñ:** *Cömertlik tarlası.*

Ey dü-ʿālem **kişt-zār-ı cūdınuñ** bir dānesi
Çarḫ-ı aḫżar anuñ ednā sebze-i bīgānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 1). [kişt-zār-ı cūdınuñ, -ın, -un ]*

**kisve:** *Elbise, kıyafet.*

Kucaḳlamış Ḥacerü'l-esved-i süveydāsın
Siyāh **kisve** ile Kaʿbe-i Mükerrem-i dil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 18). [kisve, ]*

Münzevī olsañ geçilmez loḳma ile **kisveden**
ʿAḳıl ü dīvānede olmaz o sevdādan beri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 9). [kisveden, -den ]*

Ẕeḳanı gūyiyā çeh-i Zemzem
**Kisve** zülfi cemāli Beyt-i Ḥarem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 104). [kisve, ]*

**kisve-i ʿaḳlı:** *Akıl elbisesi.*

Teʿşir-i ʿaşḳ **kisve-i ʿaḳlı** yaḳar yıḳar
Maʿmūre-i vücūduñı vīrān ider ʿadem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 3). [kisve-i ʿaḳlı, ]*

**kisve-i beytü'l-ḥarām:** *Kabe'nin örtüsü ( giysisi ).*

Gīsuvān-ı müşg-fāmı **kisve-i Beytü'l-Ḥarām**
Teşne-i dīdārı zemzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 29). [kisve-i beytü'l-ḥarām, ]*

**kisve-i beytü'l-ḥarāmdur:** *Kutsal mekanın (Kâbe) özel giysisine bürünmek.*

Ẕann eyledüm ki **kisve-i beytü'l-ḥarāmdur**
Devr-i rūḫında kākül-i müşgīn-i tābdār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 15). [kisve-i beytü'l-ḥarāmdur, -dur ]*

**kisve-i kaʿbe-i mükerremdür:** *Kabe mükkeremin örtüsü.*

ʿĀnberīn-i keyvān-ı rūḫsārı
**Kisve-i Kaʿbe-i mükerremdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 28). [kisve-i kaʿbe-i, -i ]*

**kişver:** *Memleket, ülke.*

Dīde rūşen pādişāh-ı heft **kişverdür** bugün
Bir ḫudāvend-i cihān-bān ḫüsrev-i ʿālem-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 1). [kişverdür, -dür ]*

**kişver:** *Başkent, merkez; padişah, sultan.*

Ezelden tā ebed cāhı ḳabūl-i ʿazl u naşb itmez
Risāletle nübüvvet **kişveri** aña müʿebbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 28). [kişveri, -i ]*

Server-i cemʿ-i rüsül serdār-ı ṣaff-ı enbiyā
Kim anuñdur hem risālet hem nübüvvet **kişveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 106). [kişveri, -i ]*

**kişver-i cāh:** *Yüksek mevkideki memleket.*

Ey pādişāḫ-ı ḳalemrev-i ruʾyet-i Ḥaḳ
Vey **kişver-i cāhına** dü-ʿālem mülḥaḳ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 2). [kişver-i cāh, --ı, --n-, --a ]*

**kişver-i cāh-ı celāli:** *Ululuk makamının memleketi.*

Manṣıb-ı ḳadr ü kemāli ber-mezīd ü müstedām
**Kişver-i cāh-ı celāli** bī-müşīr ü müsteşār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 6). [kişver-i cāh-ı celāli, ]*

**kişver-i hind:** *Hint ülkesi, Hindistan.*

O şehüñ kemterīne baḫşişidür
**Kişver-i Hind** ü hıṭṭa-i īrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 34). [kişver-i hind, ]*

**kişver-i ḥüsn:** *Güzellik ülkesi.*

Oldı fikr-i ẕeḳanıyla dil-i şeydā cāhı
Beni ḳul eyledi ol **kişver-i ḥüsnüñ** şāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 4). [kişver-i ḥüsn, -üñ ]*

**kişver-i ʿizz:** *Saygınlık ülkesi.*

Manṣıb-ı ḳadr ü kemāli müstedām-ı bī-mizāc
**Kişver-i ʿizz** ü celāli ber-devām u bī-ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 16). [kişver-i ʿizz, ]*

**kişver-i risālet:** *Peygamberlik ülkesi.*

Ey **kişver-i risālete** ṣulṭān-ı enbiyā
Rūḫ-ı revān-ı cism-i rüsül cān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 1). [kişver-i risālet, --e ]*

**kitāb:** *Herhangi bir konuda yazılmış eser.*

Fihrist-i rāz-ı dil ki nice faṣl u bāb olur
Her ṣafḥası muḳaddime-i ṣad **kitāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 2). [kitāb, ]*

**kitāb:** *Kitap.*

Sevād-ı ḫaṭṭı beyāż olmaz ol meh-i ḥüsnüñ
Naẓīm her süḫanuñ olsa bir **kitāb** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 14). [kitāb, ]*

**kitāb oldum:** *Kitap hâline gelmek.*

Esīr-i ḥāli olup ḫaṭṭı fikrine düşdüm
Kemīne noḳṭa-i nāçīz idüm **kitāb oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 12). [kitāb oldum, -um ]*

**kitāb-āsā:** *Kitap gibi.*

Bilürseñ dildeki rāz-ı niḫānı ġayra keşf itmem
Beni cāna nola ḳoynuñda ṣaḳlarsañ **kitāb-āsā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 6). [kitāb-āsā, ]*

**kitāb-dār:** *Kitap sahibi.*

Yazmış kenār-ı nüsha-i ḥüsne ḫaṭṭı nola
Ol ḫvāce-i melāḥate olsa **kitāb-dār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 12). [kitāb-dār, ]*

**kitābe:** *Bir binanın kapısı üzerine kabartma olarak yazılan mimarın adı, yapım tarihi gibi yazılar II Bir levhanın etrafına yapılan kabartma çiçek ve diğer nakışlar.*

Naḳş olmaġa **kiṭābesine** tehniyet-gûyan
Girdi biri birine bu tārīḫler Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 21). [kiṭābesine, -sine ]*

**kitābet- i tersīl:** *Usûlüne uygun şekilde her harfin hakkını vererek güzel sesle okuma katipleri.*

Ne ḳadr-i kātibi anlar o ḳavm-i nāme-siyāh
Ne ḳadr-i levḥ ü ḳālem ne **kitābet- i tersīl**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 52). [kitābet- i tersīl, ]*

**kitāb-ı ʿaşḳ:** *Aşk kitabı.*

**Kitāb-ı ʿaşḳ** oḳurum bir melek-liḳādan kim
Ferişte oġlı lüġat ögrenür lisānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 11). [kitāb-ı ʿaşḳ, ]*

**kitāb-ı medḥ:** *Övgü kitabı.*

Olsa tār-ı mıṣṭarı lāyıḳ **kitāb-ı medḥinüñ**
Rişte-i gīsū-yı ḥūrü'l-ʿıyn ile nūr-ı nigāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 53). [kitāb-ı medḥ, --i, -nüñ ]*

**kitāb-ı medḥinüñ:** *Övgü kitabının.*

Dürretüʿt-tac-ı selaṭīn kim **kitāb-ı medḥinüñ**
Her sevād-ı ṣafḥası bir defter-i destān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 27). [kitāb-ı medḥinüñ, -in, -üñ ]*

**ḳıṭʿa-i elmāsı:** *Elmas parçası.*

Gevher-i naẓm-ı Naẓīmi görmesün çeşm-i ḥasūd
**Ḳıṭʿa-i elmāsı** eyrler bed-neẓāre çāk çāk
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 14). [ḳıṭʿa-i elmāsı, -ı ]*

**ḳıṭʿa-i yāḳūt:** *Yakut parçası.*

Cevāhir-i süḫanum ey dil eyle zīver-i gūş
Yiter bu **ḳıṭʿa-i yāḳūt** ehl iseñ temsīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 46). [ḳıṭʿa-i yāḳūt, ]*

**ḳıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ:** *Şiirin yakut dizisi.*

**Ḳıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ** gibi olmaz ey Naẓīm
Böyle āb u tāb ile bir gevher-i gencīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 13). [ḳıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ, -uñ ]*

**ḳıvām:** *Kıvam, düzen,destek,dayanak, direk,kemale ermek, çağ, vakit, tav, kıvama III En uygun zaman ve durum.*

ʿArş-ı Ḥaḳ gibi ne taʿ mīr gerek ne termīm
Meded-i ẕāt-ı güzīnüñle bulup şerʿ **ḳıvām**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 104). [ḳıvām, ]*

**kıvır:** *Göndermek.*

Vādī-i midḥatinde **ḳıvır** rāḫş-ı ḫāmeni
Çāpük-semend-i ṭabʿı öñünde piyāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 19). [ḳıvır, ]*

**ḳıyām:** *Ayağa kalkma, ayakta durma.*

**Ḳıyam**a gelse ḳuʿūd ü rükūʿa varsa sücūd
Dem-i ṣalāt ne erkān bilür ne ḫod taʿdīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 53). [ḳıyama, -a ]*

Māh-ı tābān gibi cemālüñ içün
Serv-i bālā gibi **ḳıyāmuñ** içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 272). [ḳıyāmuñ, -uñ ]*

**ḳıyām:** *Ayakta duran, dayanak olan.*

Hıram-ı ḫāme-i Ṭūbā **ḳıyamıyla** o dānānuñ
Çemenzār-ı ʿadālet oldı reşk-i gülşen-i meʾvā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 13). [ḳıyamıyla, ]*

**ḳıyām itdükce:** *Ayağa kalkmak, ayaklanmak.*

Ser-i ʿuşşāḳ-ı perīşān-dile **itdükce ḳıyām**
Bir ḳıyāmet ḳoparur ḳāmet-i bālāsın sen

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 13). [ḳıyām itdükce, -dükçe ]*

**ḳıyāmet:** *Tek tanrılı dinlerin inanışına göre dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, mahşer günü.*

Ḳaṣr-ı dîne oldı erkān-ı çehār ol çār-yār
Tā **ḳıyāmet** ṣerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 18). [ḳıyāmet, ]*

İde **ḳıyamete** dek sāyesinde ḫalḳ ḥużūr
Nihāl-i ʿadli ki bāġ-ı ciḫānda ʿarʿardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 207). [ḳıyamete, -e ]*

Gūş eyleyince ġulġule-i riḥletin Naẓīm
Ẓann eyleme ki ḳopdı **ḳıyāmet** Hudā
ʿAlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 2). [ḳıyāmet, ]*

**ḳıyāmet:** *Semâvî dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamânı gelince bu âlemin ve bu âlemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, âhiret hayâtının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.*

Dükenmeye ḳadinüñ vaṣfı tā **ḳıyāmete** dek
Bir āyetinden eġer söylesem nihāyete dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 1). [ḳıyāmete, -e ]*

Ḳıyām-ı nāz ile tā kim o nev-ḫaṭ dil-sitān ḳopdı
**Ḳıyāmet** ẓāhir oldı fitne-i āḫir zamān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 2). [ḳıyāmet, ]*

siyeh-nāme meded ḳalmıya ber-ḫaṭṭ-ı ḫaṭā
Ṣaḥn-ı māḥşerde **ḳıyamet** ḳopara feryādı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 312). [ḳıyamet, ]*

**Ḳıyāmet** ḳopsa vīrān olsa ʿālem māḥfil-i şerʿi
Tezelzülden müberrā beyt-i maʿmūr-ı müşeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 61). [ḳıyāmet, ]*

Ḳaṣr-ı dîne oldı erkān-ı çehār ol çār-yār
Tā **ḳıyāmet** ṣerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 18). [ḳıyāmet, ]*

**ḳıyāmetden ʿalāmetdür:** *Kıyametin kopacağını önceden gösteren belirti.*

Ḳıyam-ı ḳaddüñi dipler **ḳıyāmetden ʿalāmetdür**
Hatından baḫş iden ser-fitne-i āḫir zamān dirler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 3). [ḳıyāmetden ʿalāmetdür, -dür ]*

**ḳıyāmete dek:** *Diriliş gününe kadar.*

Anuñ ki oldı zamānında bir dilim nānı
Olur **ḳıyamete dek** ʿāyş-ı cāvidān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 60). [ḳıyamete dek, ]*

Ola **ḳıyamete dek** ḫānedānı ābādan
Hudā muʿāmmer ide ṣādr-ı ʿizz ü şān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 127). [ḳıyamete dek, ]*

Ümmīd odur tezelzül-i āfāt-ı rūzgār
Bir ṭaḳına **ḳıyāmete dek** virmeye żarar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 6). [ḳıyāmete dek, ]*

**ḳıyam-ı ḳaddüñi:** *Boyunun doğruluğu.*

**Ḳıyam-ı ḳaddüñi** dipler ḳıyāmetden ʿalāmetdür
Hatından baḫş iden ser-fitne-i āḫir zamān dirler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 3). [ḳıyam-ı ḳaddüñi, -üñ, -i-üñi ]*

**ḳıyām-ı nāz:** *Nazla ayağa kalkmak.*

**Ḳıyām-ı nāz** ile tā kim o nev-ḫaṭ dil-sitān ḳopdı
Ḳıyāmet ẓāhir oldı fitne-i āḫir zamān ḳopdı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 1). [ḳıyām-ı nāz, ]*

**<u>ḳıyām-ı nāzla:</u>** *Edalı, cilveli şekilde ayakta durmak.*

**Ḳıyām-ı nāzla** reftāre geldükce sehī-ḳadler
Belā-yı dil nihāi-i ḳāmet-i bālālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 11). [ḳıyām-ı nāzla, -la ]*

**<u>ḳıyām-ı sāʿate dek:</u>** *Kıyamet zamanına kadar.*

Naẓīm ola ʿadedi neml ü remlden efzūn
Dürūd-ı rūḫ-ı revān **ḳıyām-ı sāʿate dek** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 10). [ḳıyām-ı sāʿate dek, ]*

**<u>ḳıyās:</u>** *Bir sayma, denk tutma.*

Ṭarḥ-ı süḫanıñ ġayre **ḳıyās** itme Naẓīmüñ
Fenninde kişi ḥaḳ bu kim üstād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 15). [ḳıyās, ]*

Leṭāfet-i gül-i rūḫsārını **ḳıyās** it kim
Nişān-ı ḥāl-i siyeh-fāmı cāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 13). [ḳıyās, ]*

Demsāz olur ṣādāña **ḳıyās** itme kūhsār
Gūş eyle ʿibret al saña senden ḫaber virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 7). [ḳıyās, ]*

Cism-i dilber o ḳadar tāze vü terdür ki Naẓīm
Aña terlükde **ḳıyās** olmaya pālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 16). [ḳıyās, ]*

**Ḳıyas** u ʿaḳl ile olmaz iḥāṭa ʿālem-i dil
Ki sıġmaz iki ciḫāna sevād-ı aʿzam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 1). [ḳıyas, ]*

Ḳayıdın eyle fenā deştini bir kerre **ḳıyās**
Bir daḫi ṣanma gelür ey dil-i āvāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 9). [ḳıyās, ]*

Seng-i cevr-i rūzgār anı da eyler münkesir
Dil-şiken bulmaz **ḳıyās** itme ṣaḳın pādāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 16). [ḳıyās, ]*

Tūtī-i Mışra **ḳıyās** itme bulınmaz hergīz
Murġ-ı ḫāmem gibi bir bülbül-i ṣad-gūne nevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 45). [ḳıyās, ]*

Meġer rūḫ-ı revāndur cümleten cism-i laṭīfüñ kim
Görüp taṣvīr-i cān-baḫşuñ **ḳıyās** itdüm hemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 6). [ḳıyās, ]*

Gören o tūġ-ı hümāyūnları **ḳıyās** eyler
Ki bāġ-ı nuṣrete biö bir sehī ṣanevberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 101). [ḳıyās, ]*

Bu irtifaʿ ile seyr eyleyen **ḳıyas** eyler
Kemine ṭāḳ-ı bülendi sipihr-i aḫżardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 139). [ḳıyas, ]*

Lālezār-ı dīn çerāġānı **ḳıyās** eyler gören
Her menār üzre ṣaf-ı ḳandil kim sūzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 17). [ḳıyās, ]*

**<u>ḳıyās:</u>** *Bir şeyi diğer şeye benzeterek veya onu ölçü alarak değerlendirme; bir genel kurala uygunluk.*

Ey murġ-ı dil görüp ḫam-ı zülfinde ḫālini
Hālī **ḳıyās** itme ḥaẕer dām u dānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 6). [ḳıyās, ]*

Ṣafḥa-i mihr-i rūḫı sāde sevād-ı ḫaṭdan
Levḥ-i māh aña **ḳıyās** ile ḳaralanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 6). [ḳıyās, ]*

**kıyās:** *Âyet veya hadis bulunmayan meseleler hakkında âyet veya hadis olan benzerlerine göre hüküm verme.*

Gün doġdı **ḳıyās** ider gören maġribden
Olsa ḫam-ı ṭurreden o rūḫsar ʿıyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 3). [ḳıyās, ]*

**ḳıyās:** *Bir şeyi diğer bir şeyle takdir etmek, bir şeyi emsaliyle zihnen ölçme.*

Velī pervāne-i pür-sūz iden ṣaḥbā **ḳıyās** itme
Miyān-ı meclis-i ṣaḥbāda bir şemʿ-i şeb-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 15). [ḳıyās, ]*

Siyāh kuḥl ile bir sürme-dān **ḳıyās** itdüm
Gözümdedür daḫi ey dil o vesmedār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 5). [ḳıyās, ]*

Leb-i laʿli olup tebḫâle-dâr ol zer-ger-i ḥüsnüñ
**Ḳıyās** itdüm görüp dīvānedür ḫātem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 8). [ḳıyās, ]*

Gören muḥît-i sirişkümde çarḫ-ı mīnāyı
**Ḳıyās** ider ḳadeḥ-i ābgīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 12). [ḳıyās, ]*

Açılmış şāḫda katmer gül-i zībā **ḳıyās** itdüm
Görüp daġ içre tāze daġını ol sīm-sāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 3). [ḳıyās, ]*

**kıyās eyler:** *Mukayese etmek, karşılaştırmak.*

İtse şitāb bir dem **eyler ḳıyās**
Hink-i felekle tevʾem ol tevsen-i ciḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 131). [ḳıyās eyler, -r ]*

**kıyās itdüklerin:** *Mukayese etmek, karşılaştırmak.*

Sālik olsañ mürşid-i kāmil **ḳıyās itdüklerin**
Kendi noḳṣānın daḫi bilmekde ʿāciz ekṣeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 75). [ḳıyās itdüklerin, -dük, -ler, -in ]*

**kıyās itme:** *Mukayese etmek, karşılaştırmak.*

Sāgar-ı meyde **ḳıyās itme** görüp şekl-i ḥabāb
Yelkeni zevraḳ-ı cām-ı ṭarabıñ şuda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 3). [ḳıyās itme, ]*

**kiyāset:** *Uyanıklık, anlayışlılık, akıllılık.*

Cūd ü iḥsān ü mürüvvetde ḫudāvend-i cevād
Daniş ü ʿakl u **kiyāsetde** ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 24). [kiyāsetde, --de ]*

**kıyl:** *Dedikodu, boş söz.*

Deḫānuñ ile miyānuñda ḳal ü **ḳıyl** oldı.
O demde araladı ḫançerüñ araya girdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 3). [ḳıyl, ]*

**kıymet:** *Değer, kıymet, paha.*

Şāʿir olsan **ḳıymetüñ** bir pīle-verden pestdür
Rişte-i taḥḳīḳe de çekseñ eġer şiʿr-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 63). [ḳıymetüñ, -üñ ]*

**kıymet olmaz:** *Değer, kıymet verilmek; itibar edilmek.*

Ḥāṣılı naḳd-ı dü-ʿālem saña olmaz kıymet
Şeref-i kān-ı kerem gevher-i yektāsın sen

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 33). [kıymet olmaz, -maz ]*

**kıymet-i gevher-i esrārı:** *Inci gibi değerli.*

Rāz-ı laʿlin ḥaẕer aġyāra Naẓīm eylemeye fāş
**Ḳıymet-i gevher-i esrārı** ecānib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 10). [ḳıymet-i gevher-i, -i ]*

**kıymet-i şeb-çerāġ:** *Gece parlayan yakutun kıymeti.*

**Ḳıymet-i şeb-çerāġ** pest olmaz
Ḳadrüm itmezse de ḥasūd-iẕʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 211). [ḳıymet-i şeb-çerāġ, ]*

**kız:** *Kız.*

On **ḳızuñ** işleri bir her birisi āmāde
Şaçaḳ altında beşi līk beşi şaḥrada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 5). [ḳızuñ, -un ]*

**kız:** *Dişi cinsten olan evlât.*

On **kızı** var bir añanuñ nedür ol ṭurfe lüġaz
Onu da olmadadur māderine cāndan eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 1). [kızı, -ı ]*

**kızar:** *(Utancından, mahcubiyetinden) kızarmak.*

**Ḳızārdı** rūḫları şahbān dalı al oldı
ʿAceb mi eylese mestāne ḳanı ḳan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 109). [ḳızārdı, -dı ]*

**kizb:** *Yalan, hilâf, dürûg.*

Ṣıdḳ u **kiẕbüm** bilindi şād oldum
Oldılar rū-siyāh ehl-i nifāḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 309). [kiẕbüm, -üm ]*

**kızıl:** *Kızıl, yakutun dört çeşitinden biri.*

Sirişk-i ālüñe alındı ol gül-i ḫandān
Çıḳardılar **ḳızıluñ** ey dü çeşm-i ḫūn-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 25, Mısra 2). [ḳızıluñ, ]*

**kızıl:** *Kızıl, al, kırmızı.*

Şaḳḳ idüp tıġı enār-āsā ʿadūnuñ dillerin
Nāle-i eyvā **Ḳızıl** Elmayı itdi pür-ṣada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 8). [ḳızıl, ]*

**ko:** *Bırakmak.*

Gūş idicek bu muṣībet ḫaberin
**Ḳodı** aḥbābınıı vāveylāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 20). [ḳodı, -dı ]*

**ko:** *Bırakmak, koymak.*

Ben daḫi şād-kām olup nāmın
Gül-i baḫtum gibi **ḳosam** ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 196). [ḳosam, -sa, -m ]*

**ko:** *(Bir yere bir şey) koymak, bırakmak.*

Dilde nice rāz-ı ʿaşḳı pinḫān olsun
Zīra **ḳodılar** o āteşīn micmere ʿūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 4). [ḳodılar, -dı, -lar ]*

**ko:** *Bir şeyden geriye kalmak, bırakmak.*

Māḥv olsa ʿafv ile nola ey dil-siyeh günāh
Ṣābūn-ı ṣubḥ şebde **ḳomaz** leke-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 2). [ḳomaz, -maz ]*

**ko:** *...duruma getirmek.*

**Ḳomaz** beni yalıñız ol perī görünmese de
Naẕīm çeşm-i terümde ḫayāli bāri ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 9). [ḳomaz, -maz ]*

**ko:** *"Koymak"; bir hal üzere bırakmak.*

ʿArż idüp ʿārıż-ı ālin nāgāh
Ṣafaḳ-ı şerme **ḳodı** mihri o māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 2). [ḳodı, -dı ]*

Pençe-i Behmen ḳabā-yı sebz-i eşcārı yine
Pāre pāre itdi ne dāmen **ḳodı** ne āstīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 38). [ḳodı, -dı ]*

Beni ġarīb **ḳodı** bu serāy-ı fānide
Beḳāda Kevṣer ü ḥūr-ı cinān olup ṭalebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 3). [ḳodı, -dı ]*

**ko:** *"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.*

Hūn-rīzlige meyli **ḳo** ey ḫāme sen olma
Gerçi ṭutalum ʿāleme cellād gerekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 7). [ḳo, ]*

Ḳadrüñi ehli bilür ḫāṣidi gūş itme Naẕīm
**Ḳo disünler** saña ednā ḳatı aʿlāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 18). [ḳo, ]*

Yoḳ yerlere ʿömrüm oldı eyvāh telef
Ey dil **ḳo** beni baña ki derdüm yitişür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 4). [ḳo, ]*

**ko:** *"Koymak"; bir hal üzere bırakmak.*

**Ḳomaz** ol Hüsrev-i ʿālem meẕelletde o nā-kāmı
Olup ḥāl-i dilinden arż-ı ḥāli tercemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 77). [ḳomaz, -maz ]*

**ko:** *"Bırak! " anlamında kullanılan kelime.*

Girmez nevā-yı nāle gül-i gūşuña Naẕīm
Bülbül gibi fiġānı **ḳo** zinḫār o yār uyur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 10). [ḳo, ]*

**ko:** *Bir kenara bırakmak, terk etmek, boş vermek, vazgeçmek.*

Cādū-yı çeşmi **ḳomaz** derdümi taḳrire mecāl
Zülfi bağlar dilümi ġamzesi efsūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 9). [ḳomaz, -maz ]*

**ko:** *Alıkoymak.*

Beni böyle ġarīb ü āvāre
**Ḳomasun** firḳatiyle bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 26). [ḳomasun, -ma, -sun ]*

**ko:** *"Bırak, boşver".*

Taşdīʿi **ḳo** duʿāya şüruʿ eyle ey ḳalem
Zīrā duʿāyla süḫane ḳadr ü şān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 103). [ḳo, ]*

**ko-:** *(Nokta) koymak.*

**Ḳomış** mihri nikāb-ı şerme dildāruñ rūḫ-ı āli
Şafaḳ-pūş-ı ḥicāb itmiş mehi ol ʿārıż-ı ġāli
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 43, Mısra 1). [ḳomış, -mış ]*

**ko-:** *Bir hal üzere bırakmak.*

Göñül āyīnesi ʿaksiyle pürdür
Şeh-i ḥüsnüm **ḳomaz** tenhā kirāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 14). [ḳomaz, -maz ]*

Ḳomaz sāḳī Naẕīm-i zārı māḫmūr
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 19). [ḳomaz, -maz ]*

**koç:** *Sarılmak, kucaklamak.*

Gehī miyānuñı **ḳocdur** gehī lebüñ emdür
Vebāli var ise cāna benüm s̱evābı senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 5). [ḳocdur, -dur ]*

**koç:** *Sarılmak./Kucaklamak.*

Ayaḳ çeküp yüridi bu meclis-i fenādan
Cennetde Kevs̱er içdi ḥūr-ı cinānı **ḳoçdı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 4). [ḳoçdı, -dı ]*

**koc-:** *Kucaklamak, sarılmak, bağrına basmak.*

Görmeden dildārı öpdi **ḳocdı** dirler ey Naẓīm
ʿĀşıḳ-ı zāre olur bühtān bühtān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 15). [ḳocdı, -dı ]*

**kocdur-:** *Kucaklama.*

Gül-i ruḫsārına yād el doḳunmış ḥayf ellenmiş
Miyānın **ḳocdurup** bāġ-ı viṣāl-i yār bellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 2). [ḳocdurup, -up ]*

**köhne:** *"Eski; değersiz, önemsiz" anlamında sıfat (bu köhne serā).*

Çarḫı bir āh ile ḫāraba virüñ
Āteşi **köhne** āsiyāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 4). [köhne, ]*

**köhne:** *"Eski; değersiz, önemsiz" anlamında sıfat.*

Ṭarab-gāh-ı ciḫānda **köhne** rind-i bāde-āşāmız
Bize sāḳī-i meclis tāze vü ṣahbā ʿatīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 7). [köhne, ]*

Reh-i cāh-ı celālinde zemīn bir tūde-i kemter
Güẕergāh-ı kemālinde felek bir **köhne** künbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 30). [köhne, ]*

**Köhne** olduḳça oḳınmaz ṣafahāt-ı ṭaḳvim
Ben de bir sāʾiliñüm redd ile maḥrūm itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 111). [köhne, ]*

Zemīn baṣīṭ-i celālinde tūde-i kem-ter
Sipihr-i orduy-ı cāhında **köhne** çāderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 90). [köhne, ]*

Bānī-i ṭabʿ-ı keremkār-ı kerāmet-eş̱eri **Köhne** beyt-i süḫanum luṭf ile termīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 6). [köhne, ]*

**köhne:** *"Eski, değersiz, önemsiz" anlamında sıfat.*

Ümīd oldur ola cāy-ı penāhı **köhne** ʿişyāndan
Biñā-yı vaṣf-ı z̄ātuñda bu bir ṭarḥ-ı müceddeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 75). [köhne, ]*

**koḳun:** *Kokunmak koulanmak koku sürmek.*

Demâġ aşüfte geldi gülşene sünbül **ḳoḳunmışdur**
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [ḳoḳunmışdur, -muş, -dur ]*

Dimāġ aşüfte geldi gülşene sünbül **ḳoḳunmışdur**
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [ḳoḳunmışdur, -muş, -dur ]*

**kol:** *Kol (vücudun bir uzvu).*

Zūr-ı bāzusına anuñ taḥsīn
Bir **ḳolı** var ḳolında beş şāhīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 10). [ḳolı, -ı ]*

**ḳol:** *El.*

Oldum **ḳoluma** alup Süleymān-ı zemān
Yārüm benüm ey Naẓīm ʿānḳā-beçedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 3). [ḳoluma, -um, -a ]*

**ḳolında:** *Kolunda , yanında , beraberinde.*

Zūr-ı bāzusına anuñ taḥsīn
Bir ḳolı var **ḳolında** beş şāhīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 10). [ḳolında, ]*

**ḳoma:** *"Koymak"; bırakmak*

Elden **ḳoma** ʿaṣāya düşince bu bāġda
Zerrīn ḳadeḥle nergis ü gül gibi sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 11). [ḳoma, ]*

Ey ḫaṭṭ-ı sebzi Hıżr-ı melāḥat yitiş meded
Gel intizārda **ḳoma** ben derd-mendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 12). [ḳoma, ]*

Ḳulun Naẓīmi **Ḳoma** künc-i ġamda ḫāk-ālūd
Egerçi gerd-i yetimi ḫiṣār-ı gevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 149). [ḳoma, ]*

**ḳoma:** *"Koymak"; bırakmak.*

**Ḳoma** bī-çāreyi ol demde ġarīb ü tenhā
Ṣalevātuñla leb-i cānına ur mühr-i sükūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 327). [ḳoma, ]*

**ḳon-:** *Konmak.*

Ḳudumi virdi şeref yümn ile Stanbula
O ṣaḥbaz gelüp **ḳondı** āṣiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 76). [ḳondı, -dı ]*

**ḳon:** *Belirlemek.*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim bu mey-i nāba ṣu **ḳonmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [ḳonmışdur, -mış, -dur ]*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu **ḳonmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 12). [ḳonmışdur, -mış, -dur ]*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o **ḳonmışdur** bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 12). [ḳonmışdur, -mış, -dur ]*

**ḳon:** *(Uçucu bir nesnenin) Uçmasına son verip bir yerde durmak.*

Meyl itdi dil görüp o dü-zülf-i muʿanberi
Seyr eyle burc-ı ʿaḳrebe **ḳonmış** kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 2). [ḳonmış, -mış ]*

**ḳon:** *Bir yere inmek (kuş bağlamında).*

**Ḳondı** murġān-ı cünün deşt-i muḥabbetde Naẓīm
Ser-i sevdā-zede bildüm ki yuvalanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 17). [ḳondı, -dı ]*

Per açup oldı revān murġ-ı revān-ı pāki
**Ḳondı** cevlān iderek lānesine Ṭūbāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 4). [ḳondı, -dı ]*

**ḳon:** *Konmak , yerleşmek.*

Cāy-ı iḳāmet olmadığından yegān yegān
Kim **ḳonsa** bu ribāṭ peşīmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 6). [ḳonsa, -sa ]*

ʿĀlemde o kim nāmı ger mūr oḳınūr
Farḳ-ı serine pür-kerāmet şu **ḳonūr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 2). [ḳonūr, -ur ]*

**ḳon:** *Konulmak, bırakılmak, yerleştirilmek.*

Gelür bir kāh-ı kemterden sebük-kûh-ı girān olsa
Eġer bār-ı günāhum **ḳonsa** nâ-çîzâne mīzāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 10). [ḳonsa, -sa ]*

**ḳon:** *(uçucu şey) uçmasına son verip bir yerde durmak.*

**Ḳonup** murġ-ı revānı şāḫsār-ı naḫl-i Ṭūbāya
Ḳadīmī lānesi üzre süzüldi gūyiyā şehbāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 5). [ḳonup, -up ]*

**ḳon:** *(Uçucu şey) Uçmasına son verip bir yerde durmak.*

Bilūrīn gerdeni sīb-i zenaḫdānıyla sāḳīnüñ
Ser-i mīnāya **ḳonmış** guyiyā bir dāne elmadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 12). [ḳonmış, -mış ]*

**ḳon:** *(Uçucu şey) Uçmasına son verip bir yerde durmak.*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim bu mey-i nāba şu **ḳonmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [ḳonmışdur, -mış, -dır ]*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu **ḳonmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 12). [ḳonmışdur, -mış, -dır ]*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o **ḳonmışdur** bu **ḳonmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 12). [ḳonmışdur, -mış, -dır ]*

**ḳonul:** *Konulmak, yerleştirilmek.*

Şiġar varaḳçe -i teng-i derūna ṣıġmaz iken **Ḳonulsa** ṣafḥa-i eyyāma noḳṭa-i ġam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 14). [ḳonulsa, -sa ]*

**ḳop-:** *(Gürültü veya tehlikeli bir olay) Birdenbire patlak vermek, ortaya çıkmak, birden başlamak.*

Ḳıyām-ı nāz ile tā kim o nev-ḫaṭ dil-sitān ḳopdı
Ḳıyāmet ẓāhir oldı fitne-i āḫir zamān **ḳopdı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 2). [ḳopdı, -dı ]*

**ḳop:** *Ortaya çıkmak, zuhur etmek*

Yine bir nev-niḥāl-i bāġ-ı ʿişve virdi şeftālū
Yitişdi mīve-i naḫl-i viṣāl nev-resān **ḳopdı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 4). [ḳopdı, -dı ]*

Nola şehr-i dile āşūb ṣalsa ol gözi tatar
Semend-i nāz ile bilmez nedür yaḫşi yaman **ḳopdı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 10). [ḳopdı, -dı ]*

Naẓīma dīdemi āh-ı derūnum girye-rīz itdi
Nola mevc ursa deryā tünd-bād-ı nāgeḫān **ḳopdı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 14). [ḳopdı, -dı ]*

Güş eyleyince ġulġule-i riḥletin Naẓīm
Ẓann eyleme ki **ḳopdı** ḳıyāmet Hudā ʿAlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 2). [ḳopdı, -dı ]*

**ḳop:** *Ayrılma.*

Görüp dil-dādesin māḫfī nigāh-ı iltifātından
Göñül virmek o şīrīn-kāre göñlümden hemān **ḳopdı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 8). [ḳopdı, -dı ]*

**ḳop:** *(Gürültü veya tehlikeli bir olay) Birdenbire patlak vermek, ortaya çıkmak, birden başlamak.*

Olāldan Ḳays Leylā nāẓır u manẓūr mektebden
**Ḳopar** tā ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer ṣād şūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 2). [ḳopar, -ar ]*

**ḳop:** *Kopmak, ayrılmak.*

Ey murġ-ı niyāz Göñülden **ḳopmaz**
Gül-deste-i nāz o nahl-ı gülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 1). [ḳopmaz, -maz ]*

Ey murġ-ı niyāz Göñülden ḳopmaz
Gül-deste-i nāz o nahl-ı gülden **ḳopmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 2). [ḳopmaz, -maz ]*

Elbette sebük-ser andadur bed mesti
Biñ rıṭl-ı girān çekse mülden **ḳopmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 4). [ḳopmaz, -maz ]*

**ḳop:** *(Gürültü bir feryâd, çığlık) Birdenbire patlak vermek, ortaya çıkmak, birden başlamak.*

Ḳıyām-ı nāz ile tā kim o nev-ḫaṭ dil-sitān **ḳopdı**
Ḳıyāmet ẓāhir oldı fitne-i āḫir zamān **ḳopdı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 1). [ḳopdı, -dı ]*

Hamīde ḳadd ile gūş eyleyüp meclisde feryādum
Büküldi ḳāmet-i çeng ü dil-i neyden fiġān **ḳopdı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 12). [ḳopdı, -dı ]*

Bezm-i meyde nāgeḫān bir hāy u hū **ḳopdı** yine
Lebleri yādıyla sāḳinüñ fesād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 13). [ḳopdı, -dı ]*

**ḳopar:** *Ortaya çıkmak, zuhur etmek..*

O siyeh-nāme meded ḳalmıya ber-ḫaṭṭ-ı ḫaṭā
Ṣaḥn-ı māḥşerde ḳıyamet **ḳopara** feryādı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 312). [ḳopara, -a ]*

**ḳopar:** *Kopmasına yol açmak, bağlı bulunduğu yerden ayırmak.*

Mesned-ārā-yı cülus olduḳda tārīḫ eyleyüp
Bāġ-ı maʿnādan **ḳopardum** ben de bir sebzīn giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 60). [ḳopardum, -du, -m ]*

**ḳoparursa:** *Koparırsa.*

Āhum ġam-ı zülfünle şerer-ḫīz-i düḫāndur
Bir toz **ḳoparursa** ötesi yine dumandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 11, Mısra 2). [ḳoparursa, ]*

**ḳopmadan:** *Kopmadan.*

Menzile varup yine eylerdi bir demde rucūʿ
Menzilinden **ḳopmadan** esb-i ciḫān-gird-i nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 10). [ḳopmadan, ]*

**ḳopsa:** *Gerçekleşmek anlamında, kıyamet kopmak.*

Ḳıyāmet **ḳopsa** vīrān olsa ʿālem māḥfil-i şerʿi
Tezelzülden müberrā beyt-i maʿmūr-ı

müşeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 61). [ḳopsa, -sa ]*

**ḳork:** *Endişelenmek, tasalanmak.*

Ah itmeġe **ḳorḳarum** ki aġyār işidür
Ancaḳ yine nālemi o dildār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 1). [ḳorḳarum, -ar, -(u)m ]*

**ḳoy-:** *( Bir yere ) bırakmak, ( bir yere ) yerleştirmek , katmak.*

Ẕevḳ-i imrūzı **ḳoyup** ġussa-i ferdā çekenüñ
Baña dīvāne gelür ʿaḳlı anuñ var diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 9). [ḳoyup, -up ]*

**ḳoy:** *(Adını) vermek, koymak.*

Derġeh-i Ḥaḳkı **ḳoyup** lāyıḳ mı
Der-i ġayrı idesiñ vaḳfa cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 3). [ḳoyup, -up ]*

**ḳoy:** *(Acı) İçinde bırakmak,koymak.*

Anı bir kīse-i dībāya **ḳoyup** göndermiş
Ḳāʾilin ḫilʿat-ı zer-dūz ile taʿẓīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 3). [ḳoyup, -up ]*

**koyun:** *Kollar arası, kucak.*

Ḳoynında ṣaḳlar āyīne-i naḳş-ı cemālini
Ol şāḫ-ı ḥüsne māʾil ola gösteriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 7). [ḳoynında, -n, -da ]*

**koyun:** *Göğüsle giysi arası.*

Naẓīmā bu lüġaz bir ter güzeldür
Anı **ḳoynuñda** ṣaḳlarsan maḥaldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 14). [ḳoynuñda, -u, -n, -da ]*

**koy(u)n:** *(Âşığın) kolları arası, kucağı.*

Bilürseñ dildeki rāz-ı niḫānı ġayra keşf itmem
Beni cāna nola **ḳoynuñda** ṣaḳlarsañ kitāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 6). [ḳoynuñda, -u, -n, -da ]*

**ḳubād:** *Keykubad; adaletiyle meşhur olan, İran'ın Keyaniyân sülalesinden Key lakabını ilk defa kullanan hükümdar.*

Niçe **Kubād** u Feridun derinde çārūb-keş
Niçe Skender ü Dārā o derde çākerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 55). [kubād, ]*

**ḳubbe:** *Yarım küre biçiminde olan ve yapıyı örten dam, kümbet.*

**Ḳubbes**i her cāmiʿüñ bir āsmān-ı feyż olup
Aña ḳandīl-i fürūzān encüm-i tābān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 21). [ḳubbesi, -si ]*

**ḳubbe-i eflāk:** *Feleğin kubbesi.*

Müjde ey ḫalḳ-ı ciḫān nüh **ḳubbe-i eflākden**
Ṣanmanuz tābān olan ṣubḥ u mesāda mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 11). [ḳubbe-i eflāk, -den ]*

**ḳubbe-i eñāk:** *Ferahlık , neşeli sevinçli kubbe.*

Mübdiʿ-i kevn ü mekān kim iḫtirāc-ı ṣunʿıdur
Eyleyen nüh **ḳubbe-i eñāki** ṭarḥ-ı bī-ʿamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 8). [ḳubbe-i eñāk, --i ]*

**kubbe-i gerdūnı:** *Dünyanın kubbesi.*

İderdi **ḳubbe-i gerdūnı** bāz-güne-nümā
Düşeydi sāye-i temkīni āsmān üzre *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 49). [ḳubbe-i gerdūnı, ]*

**ḳubbe-i müdevverdür:** *Yuvarlak kubbe.*

Celāli naʾline ṭās-ı sīm ü zer meh ü mihr
Sitāre cām ü felek **ḳubbe-i müdevverdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 46). [ḳubbe-i müdevverdür, ]*

**ḳubbe-i şeş:** *Altı kubbeli.*

Doldı kūs ü nefīr ü ʿadliyle
**Ḳubbe-i şeş** cihāt ü çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 58). [ḳubbe-i şeş, ]*

**ḳubūrda:** *Kabirler, mezarlar.*

Bu mūṣānnaʿ **ḳubūrda** bu tüfeng
Oldı genc ile ejdehāya miṯāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 1). [ḳubūrda, ]*

**ḳucaḳla:** *Kucaklamak.*

**Kucaḳlamış** Ḥacerü'l-esved-i süveydāsın
Siyāh kisve ile Kaʿbe-i Mükerrem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 17). [kucaḳlamış, -mış ]*

**ḳudret:** *Güç , kudret.*

Dergehūñde ideyüm **ḳudretüm** olduḳça edā
Deyn olan vācib ü farż u sünen ü müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 59). [ḳudretüm, -üm ]*

**ḳudret-i güftār:** *Konuşma gücü, yeteneği.*

Yoġ idi bende **ḳudret-i güftār**
Bağlamışdı dilüm o mūy-miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 159). [ḳudret-i güftār, ]*

**ḳudret-i ẕātıyla:** *Allah'ın kudreti.*

**Ḳudret-i ẕātıyla** yoḳdan ʿālemi var eyledi
Bānī-i ṣunʿı ezel bī-çend ü çūn muʿtemed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 9). [ḳudret-i ẕātıyla, -y, -la ]*

**ḳudsiyān:** *Melâike, sekene-i âlem-i a'lâ.*

Vaḥīd-i ʿasr ki vaṣf-ı ṣıfātı elzemdür
Hemīşe yirde beşer gökde **ḳudsiyān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 20). [ḳudsiyān, ]*

**ḳudsiyān:** *Melekler.*

Ol pādişāḫ-ı ṣaf-der ġāzī şeh-i muẓaffer
Taḥsin-i rezmi eyler ṣaf-beste **ḳudsiyānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 58). [ḳudsiyānı, -ı ]*

**ḳudsiyān:** *Melekler , bir kimseyi kutsayan, yücelten kişiler .*

Zemin ü āsmānı ṭutdı ṣıyt-ı kūs-ı iclāli
Beşer rūy-ı zemīnde āsmānda **ḳudsiyān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 36). [ḳudsiyān, ]*

**ḳudsiyān:** *Arşı taşıdığına inanılan melekler.*

Zīver-i silki ḳabūl it gūş-ı cāna **ḳudsiyān**
Eylesün medḥüñde bu dürr-i Naẓīmi gūş-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 173). [ḳudsiyān, ]*

**ḳudūm:** *Gelme, geliş.*

Maḳām-ı sidre vü refref **ḳudumiyle** müşerrefdür
Muḳīm-i kürsī-yi ʿArş-ı mecīd ol ḥabīb-ı emceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 25). [ḳudumiyle, -iyle ]*

Kürsī vü ʿarşı **ḳudūmiyle** müşerref eyledi
Ol Hudāvend-i leʿamruk-mesned ü levlak-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 37). [ḳudūmiyle, -iyle ]*

Ḥurremdür ol zemīn ki **ḳudūmıyla** dembedem
Aña hezār ġamla varan şādmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 3). [ḳudūmıyla, -ı, -y, -la ]*

Müşerref oldı ol fülk-i felek-lenger **ḳudūmiyle**
Süleymāna buluşdı gūyiyā Sīmurġ-ı ʿAnḳādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 15). [ḳudūmiyle, -iyle ]*

Haṭif-i ḳudsī didi tārīḫ-i Şāliş ey Naẓīm
Buldı Sulṭān Aḥmedüñ dünyā **ḳudūmiyle** şeref (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 24). [ḳudūmiyle, -iyle ]*

**kudūm:** *Ayak basmak.*

Vezīr-i dād-penāhā sipihr-dergāhā
Eyā **ḳudūmi** şeref-baḫş her mekān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 92). [ḳudūmi, -i ]*

Tekrār ṣadr-ı rūmı teşrif idüp **ḳudūmi**
Çarḫ ile itdi hem-ser ol pāye-i bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 13). [ḳudūmi, -i ]*

**ḳudūm:** *Uzak bir yerden, uzun bir yoldan gelme, bir yere ayak basma.*

Eyle niṣār cevher-i cānı **ḳudumine**
Cānan-ı Naẓīm gelmeli oldı hemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 101). [ḳudumine, -ine ]*

**ḳudūm:** *Uzak bir yerden, uzun bir yoldan gelme, bir yere ayak basma.*

**Ḳudumi** virdi şeref yümn ile Stanbula
O ṣaḥbaz gelüp ḳondı āṣiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 75). [ḳudumi, -i ]*

**ḳudūm:** *Geliş, gelme, gönülde aşkın yer etmesi.*

İntiẓāruñ dili helāk itdi
Ṣādmān it beni **ḳudümüñle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 252). [ḳudümüñle, -üñ, -le ]*

**kudūm:** *Ayak basma.*

O püşte püşte olan ḫāḳ-i reh-güẕārında
**Ḳudūmı** feyżi ile tūde tude ʿānberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 30). [ḳudūmı, -ı ]*

**kudüm-i ʿizzet:** *Hürmetli geliş.*

Nāsūt ẓuḥūr-ı maḳdemiyle ḫurrem
Ferḫunde **ḳudüm-i ʿizzetiyle** lāhūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 3, Mısra 4). [ḳudüm-i ʿizzet, --i, --y-, --le ]*

**kudūm-i pāk:** *Temiz saf pak geliş.*

Ḳāṣıd-ı devrān **ḳudūm-i pākini** tebşīr idüp
Ṭāliʿü baht āsmāna itdi pertāb-ı külāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 13). [ḳudūm-i pāk, -in, -i ]*

**küdüret:** *Üzüntü, keder.*

Naẓīmā derdī-i alāyiş-i dünyā keder virmez
Zücāc-ı dil ḥabāb-āsā **küdüretden** müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 18). [küdüretden, -den ]*

**kūh:** *Dağ.*

Feżā vü **kuha** düşürdükçe reh-güẕārumuzı
Revān-ı Ḳays u dil-i Kūh-kenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 5). [kuha, -a ]*

Ṣadā-yı tīr u tīġ u gürzi **kūh** el-Burze dek gitdi
Degül şah-ı ʿAcem şahenşeh-i Hindūstan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 63). [kūh, ]*

**kühen:** *Eski, ihtiyar.*

Ẓuhūr itmiş **kühen** meyḫānelerde tāze şākīler
Yine kūy-ı ḫarābāt ey dil-i vīrāne şenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 9). [kühen, ]*

**kühen:** *Eski.*

Bir gün dem-i ḥaşād gelür urmaz ey Naẓīm
Bād-ı fenāyla bu **kühen** kişt-zāre mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 14). [kühen, ]*

**kūh-ı āhen:** *Demir dağ.*

Nice mümkin taḥammül imtinān-ı luṭf-ı dūnāna
O yāriñ **kūh-ı āhen** māḥv olur ḳardaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 6). [kūh-ı āhen, ]*

**kūh-ı girān:** *Ağır, sıkıntı veren dağ.*

Pīş-i naẓār-ı ʿārif-i dânâda sebük-rūḥ
Nādaña velī **kūh-ı girān** gibi metīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 10). [kūh-ı girān, ]*

Hilm ū temkīn-i ẕātına nisbet
Ẕerreden de ḫafīf **kūh-ı girān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 64). [kūh-ı girān, ]*

**kūh-ı şaḥrāya:** *Çöl dağı.*

Gezer zencīr-i emvācıyla düşmiş **kūh-ı şaḥrāya**
Benüm dīvāne göñlüm gibi cūlar bī-ḳarār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 9). [kūh-ı şaḥrāya, -ya ]*

**kūh-ken:** *Dağı delen, dağ kazan (Ferhad).*

Ālām-ı Ḳays u **Kūh-kene** itmez iltifāt
Merd-i muḥabbetüñ dil-i derd-āzmūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 9). [kūh-kene, -e ]*

**kūh-ken:** *Dağı delen, dağ kazan , Ferhat ve Şîrîn hikayesindeki Ferhat.*

Vücūdın dāġlarla rāḫnedār itmiş dil-i şeydā
Leb-i şîrîni yādıyla o şūḫuñ **Kūh-kenlenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 6). [kūh-kenlenmiş, -len, -miş ]*

**kuḥl:** *(Göze çekilen) Sürme.*

Ben senüñ pervāneñüm ey şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
**Kuḥl** idüp ʿḫākisterüm geh aġla gāhī gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 4). [kuḥl, ]*

**Kuḥl** eyleye her ẕerresini dīde-i ḫurşīd
Pāmāl-i ser-i kūyuña olsañ naẓār-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 3). [kuḥl, ]*

Siyāh **kuḥl** ile bir sürme-dān ḳıyās itdüm
Gözümdedür daḫi ey dil o vesmedār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 5). [kuḥl, ]*

Hāḳ-i dergāhını **kuḥl** itmeyenüñ
Gözine her müje olsun bir ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 11). [kuḥl, ]*

**kuḥl olsa:** *Sürme olmak.*

Çeşm-i cāna ḳademüñ ḫāki nola **kuḥl olsa**
Zaʾir-i Beyt-i Hudā Kaʿbe-i ʿulyāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 29). [kuḥl olsa, -sa ]*

**kuḥl-i bāṣıra-i āftāb:** *Güneşi görme gücü sürmesi.*

Dud-ı siyāh-ı āh ki dilden ẓuhūr ider
Tā ḥaşr **kuḥl-i bāṣıra-i āftāb** olur *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 4). [kuḥl-i bāṣıra-i āftāb, ]*

**kuḥl-i çeşm-i āhū-yı çīn:** *Çin ceylanının gözlerindeki sürme.*

Türāb-ı bārgehi **kuḥl-i çeşm-i āhū-yı Çīn**
Ġubār-ı şāḫ-rehi reşk-i müşg-i ezferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 71). [kuḥl-i çeşm-i āhū-yı çīn, ]*

**kuḥl-i çeşm-i cān:** *Gözünün sürmesinin canı.*

Ġubār- dergehini **kuḥl-i çeşm-i cān** idelüm
Gel ey göñül gidelüm āsitān -ı ḥażrete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 7). [kuḥl-i çeşm-i cān, ]*

**kuḥl-i çeşm-i ervāḥ-ı mücerreddür:** *Soyut ruhların gözlerinin sürmesi.*

Türāb-ı ravżası iksīr-i devlet cān-ı māḫlūḳa
Ġubār-ı kūyı **kuḥl-i çeşm-i ervāḥ-ı mücerreddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 40). [kuḥl-i çeşm-i ervāḥ-ı mücerreddür, -dür ]*

**kuḥl-i cilā:** *Göz sürmesi.*

Sözüm sitāyiş-i laʿliyle cevher-i cāndur
Gözümde **kuḥl-i cilā** ḫāk-i kūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 6). [kuḥl-i cilā, ]*

**kuḥl-i cilā:** *Parlak sürme.*

Ḥāḳ-i siyāhı **kuḥl-i cilā** tārı nūr-ı mahż
Ābı laṭīf bādınuñ āşüftesi nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 13). [kuḥl-i cilā, ]*

**kuḥl-i cilā:** *Parlak sürme.*

Dest-i āmāle ġubār-ı ser-i kūyuñ iksīr
Çeşm-i iḳbāle türāb-ı ḳademüñ **kuḥl-i cilā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 304). [kuḥl-i cilā, ]*

**kuḥl-i cilādur:** *Göz sürmesi.*

Rūy-ı şāfuñ baña mirʾāt-ı ṣafādur Aḥmed
Haḳ-i pāyuñ gözüme **kuḥl-i cilādur** Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 2). [kuḥl-i cilādur, -dur ]*

**kuḥl-i cilā-yı merām:** *Arzu istek parlaklığının cilası.*

Ḥaḳ-i der-i saʿādetine rūymāl iden
Çeşm-i ümide **kuḥl-i cilā-yı merām** alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 22). [kuḥl-i cilā-yı merām, ]*

**kuḥl-i cilā-yı nāhīd:** *Zühre yıldızının parlak sürmesi.*

Rūḫsār-ı māh u ḫurşīd ferş-i reh-i celāli
**Kuḥl-i cilā-yı nāhīd** gerd-i süm-i semendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 6). [kuḥl-i cilā-yı nāhīd, ]*

**kuḥl-i dü-çeşm-i ādem:** *İnsanın iki gözünün ilacı.*

Gerd-i ḥaremi āleme iksīr-i murād
Hāk-i ḳademi **kuḥl-i dü-çeşm-i ādem** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 51, Mısra 4). [kuḥl-i dü-çeşm-i ādem, ]*

**kuḥl-i dü-çeşm-i bīniş:** *Gören iki gözünün sürmesi.*

**Kuḥl-i dü-çeşm-i bīniş** müşgīn sevād-ı kilki
Mengūş-i ehl-i dāniş taḳrir-i dil-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 9). [kuḥl-i dü-çeşm-i bīniş, ]*

**kuḥl-i dü-çeşm-i ḥūrā:** *Hurilerin iki gözünün sürmesi.*

Kerd-i gird-i ḥarimi nūr-ı siyehle tevʾem
Hāk-i pāk-i ḳademi **kuḥl-i dü-çeşm-i ḥūrā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 126). [kuḥl-i dü-çeşm-i ḥūrā, ]*

**kuḥl-i ḫāḳ-i maḳdemün:** *Ayağının toprağının sürmesi.*

Kimüñ neẕẓāre-gāhı cilve-i reftār-ı nazuñdur
ʿAceb çeşm-āşinā-yı **kuḥl-i ḫāḳ-i maḳdemün** kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 8). [kuḥl-i ḫāḳ-i maḳdemün, -ün ]*

**kuḥl-i işfaḫān:** *Isfahan sürmesi (Sürmesiyle meşhur olan Isfahan şehrinin sürmesi, göze şifa vermesi yönüyle tanıkta söz konusu edilir)*

O nūr-ı dīde-i devrān ki oldı ḫâk-efşān
Ġubār-ı rehgüẕeri **kuḥl-i İşfaḫān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 24). [kuḥl-i işfaḫān, ]*

**kuḥl-i isfaḫānī:** *Isfahan sürmesi (Sürmesiyle meşhur olan Isfahan şehrinin sürmesi, göze şifa vermesi yönüyle tanıkta söz konusu edilir)*

Gerd-i rehi muʿānber hem-būy-ı müşg-i ezfer
Hāḳ-i deri seräser çün **kuḥl-i Isfaḫānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 44). [kuḥl-i isfaḫānī, -i ]*

**kuḥl-i mā zaġa'l-başarla:** *Onun (peygamberin) şaşmayan gözünün sürmesi II. Necm, 53/17 âyetine işaret edilmektedir.*

**Kuḥl-i mā zaġa'l-başarla** ol ḫuceste-manẕāruñ
Nergis-i mekḥūli ḥayrān itdi çeşm-i ʿabheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 133). [kuḥl-i mā zaġa'l-başarla, -la ]*

**kuḥl-i mā-zāġla:** *Kötülüğe bakmayan gözün sürmesi.*

Dem-i neẕẓāre ġazāl-i nigehi ṣabr-güẕār
**Kuḥl-i mā-zāġla** çeşm-i siyehi ḫôş-rübā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 128). [kuḥl-i mā-zāġla, ]*

**kuḥl-i merg ile mīl:** *Mil ile ölüye sürme çekmek.*

Sīnān ü ḫançeri çekdi miyān-ı heycāda
Dü-çeşm-i düşmen-i kec-bīne **kuḥl-i merg ile mīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 106). [kuḥl-i merg ile mīl, ]*

**kuḥl-i ʿuyūn-ı cān-ı rüsül:** *Peygamberin gözünün sürmesi.*

**Kuḥl-i ʿuyūn-ı cān-ı rüsül** Haḳ-i maḳdemi
Gerd-i ḥarīmi sürme-i aʿyān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 23). [kuḥl-i ʿuyūn-ı cān-ı rüsül, ]*

**kuḥl-i zībādur:** *Hoş ve güzel sürme.*

Ṭırāz-ı mesned-i iḳbāl o ẕī-şān-ı mükerrem kim
Ġubār-ı āsitānı çeşm-i cāna **kuḥl-i zībādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 8). [kuḥl-i zībādur, -dur ]*

**kuḥlü'l-cevāhir-i aʿyān:** *Apaçık cevher sürmesidir.*

Hāḳ-i dergāhı ṭutiyā-yı ʿuyūn
Belki **kuḥlü'l-cevāhir-i aʿyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 48). [kuḥlü'l-cevāhir-i aʿyān, ]*

**kūhsār:** *Dağlık yer, dağ tepesi.*

Düşürmiş ʿarʿar u şimşādı **kühsāre** şanevber-veş
Göñül düş yanına cülar gibi ol serv-i

reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 5). [kühsāre, -e ]*

Gel **kuhsāre** añla mecāz u ḥaḳīkati
Söz bir e gerçi ṣavt-ı bedīd ü niḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 15). [kuhsāre, -e ]*

**kūhsār:** *Dağlar, Dağlık arazi; her şeyden mahrum kalmış, çaresiz kişiler.*

Demsāz olur ṣādāña ḳıyās itme **kūhsār**
Gūş eyle ʿibret al saña senden ḫaber virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 7). [kūhsār, ]*

**kūhsār-ı dāniş:** *Bigi dağları.*

Deşt-i Faẕīletinde mecnun īmrü'l-Ḳays
**Kūhsār-ı dānişinde** Ferhād-ı Ṭaşḳendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 8). [kūhsār-ı dāniş, ]*

**kuhsār-ı ġamuñda:** *Gam dağı.*

Ser-tīşe-i müjgān ile **kuhsār-ı ġamuñda**
Cāna saña şīrīn gibi Ferhād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 3). [kuhsār-ı ġamuñda, -da ]*

**kühsâr-ı muḥabbet:** *Muhabbet dağı , sevgiliyle buluşulan dağlık alan.*

**Kühsâr-ı muḥabbet** içre başla feryāde
Her demde Naẕīm yār dir yār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 3). [kühsâr-ı muḥabbet, ]*

**kūh-veş:** *Dağ gibi.*

Ḥaẕer ṣad el-ḥaẕer gūy itdigüñ esrārı ifşādan
Yiter Ferḥād-ı ʿibret **kūh-veş** olmaz nifāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 6). [kūh-veş, ]*

**ḳul:** *Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.*

Cürmüm nola Ḥaḳ iderse her gāh ʿafv
Eyler **ḳulınuñ** cināyetin şāḫ ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 2). [ḳulınuñ, -ı, -(n)uñ ]*

**ḳul:** *Abd, kul, yaratılan.*

**Ḳulıyuz** ḳadr-i kemāli bilenüñ
Bilmez ise ḥasedüñdür o günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 65). [ḳulıyuz, -ıyuz ]*

Lā-büd ḳulına efendisi raḥm eyler
Ya Rab **ḳul** kim benüm efendüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 4). [ḳul, ]*

Lā-büd **ḳulına** efendisi raḥm eyler
Ya Rab ḳul kim benüm efendüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 3). [ḳulına, -ı, -n, -a ]*

**kul:** *Allah'a itaat ve ibadet eden, hizmetkar, yaratılmış.*

Rāstī ʿömrüm olınca **ḳuluñum** pādişehüm
Himmetüm sedd-i reh-i semt-i ḫilāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 5). [ḳuluñum, -uñ, -um ]*

Ey şems-i şeref-maṭlaʿ u bercīs-maḳām
Naḳış **ḳuluñum** māh-ṣıfāt ṣubḥla şām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 2). [ḳuluñum, -uñ, -um ]*

**kul:** *Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd. Köle*

**Ḳul** ḫaṭāsız olur mı pādişehüm
Saña lāyıḳ mı ey şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 285). [ḳul, ]*

İtmesün ʿāşıḳum diyü beni yād
**Ḳulum** olursa eyledüm āzād *(Yahya Nazîm*

*Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 184). [ḳulum, -um ]*

**ḳul:** *Ateş közü.*

Ciḫānı şeyle virür ʿālemi yaḳup **kül** ider
Sirişk-i dembedem ü nāle-i demādem-i dil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 11). [kül, ]*

**ḳul:** *Ateşten sonra kalan toz ve parçacıklar.*

Āteş-i gül şuʿle-i şemʿ ile itmiş ittifāḳ
Bülbül ü pervānenüñ benzi aġardı **kül** gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 4). [kül, ]*

**ḳul:** *Abd, kul , aşık.*

Olur mı dāde-i ġayra ciḫānda dest-küşād
Efendisi **ḳulunuñ** rızḳına olınca kefīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 20). [ḳulunuñ, -uñ, -uñ ]*

Oldı fikr-i ẕeḳanıyla dil-i şeydā cāhı
Beni **ḳul** eyledi ol kişver-i ḥüsnüñ şāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 4). [ḳul, ]*

**ḳul:** *Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.*

Yüzüm sürüp yiridür ben de ber-murād olsam
bārgāh benüm de **ḳul** olduġum yerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 148). [ḳul, ]*

**ḳul:** *(Bir kimse veya şeyin) Hükmü altında olan, ona kayıtsız şartsız bağlanan kimse.*

Murād-baḫş o ḫudāvend-i baḥr ü bersin kim
Ḳapuñda **ḳul** olana kām-ı dil müyesserdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 146). [ḳul, ]*

Dergehinde **ḳul** olan her ḳayddan āzādedür
Āsitānın bekleyen kemter gedālar mıīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 31). [ḳul, ]*

Ḥācī Selīm Girāyuñ olup dergehinde **ḳul**
Senden Naẓīm o derde ʿubūdiyyet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 19). [ḳul, ]*

**ḳul:** *Abd , kul , köle*

Yedi düzeḫ daḫi sūzān idemez bir müyin
**Ḳulına** gülşen ider āteşi yā nār diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 4). [ḳulına, -ı, -n, -a ]*

**ḳul:** *Köz, kül.*

**Kül** itdi yaḳup ʿaşḳ vücūdum dil-i sūzān
Bir aḫkere dönse nola ḫākisterüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 7). [kül, ]*

**ḳul:** *Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd. 2*

Nola olsam dil ü cān ile **ḳulı** ḳurbānı
Dil ü cāhdan severüm ben o şeh-i ḫūbānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 33). [ḳulı, -ı ]*

**ḳul:** *Köz, kor, ateş parçası.*

İltihāb-ı ġażabı nā'ire-i ḳahrı ile
Yaḳdı ezcā-yı vücūdun **kül** idüp bū Lehebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 52). [kül, ]*

**ḳul:** *.Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.*

Dergāhuña ḳuṣūrını iḳrār iden **ḳuluñ**
Pāy-ı niyāz ʿacz ile pūyān devān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 73). [ḳuluñ, -un ]*

**ḳul:** *Allah'ın yarattığı insan, beşer.*

Hāk-derinde **ḳul** olan şāḫ-ı ciḫāne nāz ider
Halḳa-be-gūş-ı dergehi her ḳayddan āzādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 15). [ḳul, ]*

**ḳul:** *Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.*

Bir ḥüsn-i Yūsuf ile **ḳuluñ** olmayan senüñ
Māliki olursa Mışra yanumda gedā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 5). [ḳuluñ, -uñ ]*

Rahm eyle **ḳuluñ** Naẓīm-i şikeste-dile
Ey luṭfı şikeste dillerüñ dermānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 3). [ḳuluñ, -uñ ]*

**ḳul hüva'llāhu aḥad:** *De ki; O Allah bir tektir. İhlas Suresi.*

Ey midḥat-i ẕātı **Ḳul hüva'llāhu aḥad**
Taʿrīf- ṣıfāt-ı pāki Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 1). [ḳul hüva'llāhu aḥad, ]*

**ḳul hüva'llāhu aḥad:** *De ki; O Allah bir tektir. İhlâs suresi.*

Ey vaṣf-ı ṣıfātı **Ḳul hüva'llāhu aḥad**
Rāḥman u Rāḥim ü Ḥayy ü Ḳayyum ü Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 1). [ḳul hüva'llāhu aḥad, ]*

**ḳul huvallāhu aḥad:** *De ki; O Allah bir tektir. İhlas suresi.*

Ḳalbiñi sebʿu'l-meṯānī nūr-ı leb-rīz eylesün
ʿAyn-ı iḫlās it bi-ḥaḳk-ı **ḳul huvallāhu aḥad** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 58). [ḳul huvallāhu aḥad, ]*

**ḳul huvallāhu eḥad:** *İhlas suresi ( De ki: O Allah birdir.).*

**Ḳul huvallāhu eḥad** tefsīr-i vaḥdāniyyeti
Āyet-i vaṣf-ı ṣıfāt-ı ẕātı Allāhu'ṣ-ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 3). [ḳul huvallāhu eḥad, ]*

**kül ider:** *Esir etmek.*

Berḳ-ı cān-teʿsīrdür süz-ı derūnından ḥaẕer
**Kül ider** eczā-yı kevni nāle itse ger yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 8). [kül ider, ]*

**kül ider:** *Kul, köle etmek , kendine bağlamak.*

İnsān odur ki ḫulḳı ide dôst düşmeni
Dünyāyı luṭfa kişi kendüye **ḳul ider** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 6). [ḳul ider, ]*

**kül ider:** *Kül etmek, yakıp kavurmak.*

Yaḳar eczā-yı dü-kevni **kül ider**
Şuʿle-i minnet o berḳ-ı cāngāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 49). [kül ider, -er ]*

**kul itdi:** *Köle etmek, tutsak etmek.*

Göñlümi aldı nāzla cānān
Beni **ḳul itdi** bir şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 154). [ḳul itdi, -di ]*

**kul olurdı:** *Hükmüne girmek, bağlanmak, kulluk yapmak , hizmette bulunmak.*

Oldı bir şāḫ-ı ciḫāngīr-i serīr-i salṭanat
Kim derinde **ḳul olurdı** görse şāḫān-ı selef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 8). [ḳul olurdı, -ur, -du ]*

**<u>külāh:</u>** *Askerler ve her tabakadan halk tarafından asırlar boyunca giyilmiş olan, genellikle tepesi sivri, dikişsiz, tek parça keçeden baş giyeceği.*

Ḥūrşīd-i zer **külāhı** eñāk bārgāhı
Her rīzesinüñ rāhı bir kevkeb-i yemānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 33). [külāhı, -ı ]*

**<u>külāh-ı müşgīn-bū:</u>** *Mis kokulu taç.*

Bu ḫırḳa vü bu **külāh-ı müşgīn-būdur**
Bu ümmete yādigār-ı Veysü'l-Ḳaranī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 3). [külāh-ı müşgīn-bū, -dur ]*

**<u>külāh-ı naḫvet:</u>** *Kibir külahı.*

İder ḫūn-girye mīnā-veş olur ʿacz ile ser-der-pīş
**Külāh-ı naḫvet** ol maġrūrı kim gerden-firāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 6). [külāh-ı naḫvet, ]*

**<u>külāh-ı rüsül:</u>** *Peygamberin tacı.*

Bab-ı şerʿinde ser-fürū ideli
Hem-ser-i ʿarşdur **külāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 26). [külāh-ı rüsül, ]*

**<u>külāh-ı serveri:</u>** *Liderin tacı.*

Ser-keşāna berḳ-ı sūzāndur **külāh-ı serveri**
Şu ʿledür zīrā ki şemʿ-i meclisin tāc-ı seri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 1). [külāh-ı serveri, -i ]*

**<u>ḳulaḳ:</u>** *İnsan ve hayvanda işitmeye yarayan ve başın iki tarafında bulunan organ.*

**Ḳulaḳdan** itdi o ḫūnīn terānelerini mest
Demiñ żiyād ola ey kāse-i rebāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 5). [ḳulaḳdan, -dan ]*

**<u>külḫen-i ḳahr:</u>** *Kahır ateşi.*

Gülşen-i ḫulḳında enfās-ı Mesīḥādur nesīm
**Külḫen-i ḳahrında** ednā şīmedür bād-ı semūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 10). [külḫen-i ḳahr, -ın, -da ]*

**<u>ḳulḳul:</u>** *Ağzı dar sürahi veya kabaktan dökülürken çıkan ses.*

Bülbül-i şād-naġmedür ḫūnīn terāneyle Naẓīm
Dembedem ḥalḳ-ı ṣurāḫından gelen **ḳulḳul** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 10). [ḳulḳul, ]*

**<u>ḳulḳul:</u>** *Şarap konurken çıkan ses.*

Bu **ḳulḳul** ile bülbüle-i kilk-i ter-i Naẓīm
Bāġ-ı süḫanda bülbül-i ḫūnīn-terānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 21). [ḳulḳul, ]*

**<u>ḳulḳule:</u>** *Şarap konurken çıkan ses.*

Cām-ı lebrīzin pey-ender-pey nice nūş eylemez
Gūş iden ḥulḳ-ı şürūḫīden demādem **ḳulḳule** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 6). [ḳulḳule, ]*

**<u>ḳullāb-ı ḳażā:</u>** *Kaza çengeli, kancası Sevgilinin kıvrılıp kancaya benzeyen saç uçları.*

Çarḫuñ geçe peykānı ṭoḳuz ḳat siperinden
**Ḳullāb-ı ḳażā** kim ola tīr-i ḳader-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 8). [ḳullāb-ı ḳażā, ]*

**<u>kullan:</u>** *Bir kimseyi bir hizmette çalıştırmak, bir hizmette bulundurmak.*

Rūzgār yine düşürmiş bād-bānı ber-hevā
Fülk-i cismin **ḳullanūr** hemvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 6). [ḳullanūr, -ur ]*

**ḳulle-i mihrinüñ:** *Güneşin kubbesi.*

Bu ḳadar kevkebe-i rifʿat-i cāh ile Zuḥāl
**Ḳulle-i mihrinüñ** ednā Ḥabeşi bir ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 38). [ḳulle-i mihrinüñ, -i, -nüñ-in, -üñ ]*

**ḳulluḳ:** *Hizmet, hizmetçilik.*

Bizi de **ḳulluġına** ʿafv idüp itmez mi ḳabūl
Eyleyen dergehine Yūsufı bāzāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 11). [ḳulluġına, -ı, -n, -a ]*

**ḳullukçı:** *Bekçi, nöbetçi.*

Ol şeh-i kevn ü mekānuñ maṭbaḫ-ı iclāline
Bir ḳara **ḳulluḳcıdur** ṣulṭān-ı mülk-i Zengībār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 78). [ḳulluḳcıdur, -dur ]*

**ḳuluñ:** *"Kul-un". Kul kelimesinin ikinci teklik şahıs iyelik eki almış biçimi.*

Bir kerīm-i źü'l-minendir kim ider rūz-ı suʾāl
Her siyeh-nāme **ḳuluñ** mūy-ı sepīdinden ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 18). [ḳuluñ, ]*

**Ḳulun** Naẓīmi Ḳoma künc-i ġamda ḫāk-ālūd
Egerçi gerd-i yetimi ḫiṣār-ı gevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 149). [ḳulun, ]*

Olur tedbīri taḳdīre muvāfiḳ her işe ḳādir
Ẓāhir ü dest-gīri bir **ḳuluñ** kim Ḥaḳ Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 2). [ḳuluñ, ]*

**ḳuluñ:** *(İyelik ekinin kalıplaşmasıyla) Nâzik ve mütevâzi konuşmada "ben" zamiri yerine kullanılır, bendeniz, köleniz.*

Ne ʿāleme Naẓīm **ḳuluñ** gibi pür-hüner
Ẕātuñ gibi ne dehre şeh-i nüktedān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 67). [ḳuluñ, ]*

**kulundur:** *Abd, kul, yaratılan.*

ʿAded yoḳ cürmine ʿaṣī **ḳulundur** ya Resūlaʾllāh
Velī ʿafvüñ senüñ luṭf-ı ilāhī gibi bī-ʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 77). [ḳulundur, -, - ]*

**kulzüm:** *Okyanus, deniz.*

Teng-dil olma ḳabūl it nīk ü bed **ḳulzüm** gibi
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile memlū ḫum gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 1). [ḳulzüm, ]*

**ḳulzüm-i ʿafv:** *Aşk denizi.*

Ey lücce-i şefḳati muḫīṭ-i mevvāc
Ey **ḳulzüm-i ʿafvine** şefāʿat emvāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 2). [ḳulzüm-i ʿafv, ]*

**ḳulzüm-i ʿafv u şefāʿat:** *Bağışlama ve af denizi.*

**Ḳulzüm-i ʿafv u şefāʿat** dür-i deryā-yı kerem
Menbaʿ-ı raḥmet ü şefḳat güher-i kān-ı ʿaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 105). [ḳulzüm-i ʿafv u şefāʿat, ]*

**ḳulzüm-i bī-ḳıyās-ı cūdından:** *Cömertliğinin ölçüsüz denizi.*

**Ḳulzüm-i bī-ḳıyās-ı cūdından**
Ḳaṭredür heft lücce-i ʿummān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 61). [ḳulzüm-i bī-ḳıyās-ı cūdından, ]*

**kulzüm-i dād:** *Adalet, doğruluk denizi.*

Birisi baḥr-ı ʿatādur birisi **ḳulzüm-i dād**
Birisi kān-ı ḥayādur birisi genc-i sehā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 215). [ḳulzüm-i dād, ]*

**kulzüm-i esrār:** *Sırlar, gizler denizi.*

Fāżıl-ı niḥrīr-i devrān zū-fünūn-ı rūzgār
**Ḳulzüm-i esrār** u ʿirfān baḥr-ı zehḫār-ı ʿulūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 4). [ḳulzüm-i esrār, ]*

**kulzüm-i iḥsān:** *Bağış denizi.*

Muḥīt-i cūd yem-i luṭf u **ḳulzüm-i iḥsān**
Eyā keremle iden ġarḳ-ı şerm ʿummānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 1). [ḳulzüm-i iḥsān, ]*

**kulzüm-i şefḳatindedür:** *Şefkat denizi.*

**Ḳulzüm-i şefḳatindedür** o şehüñ
Cilve-i şevḳ ile sipâh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 15). [ḳulzüm-i şefḳatindedür, -in, -de , -dur ]*

**kulzüm-i ʿummān:** *Okyanus gibi büyük deniz.*

Cūybār-ı ṭabʿ-ı feyyazindān olduḳça niṣār
Ḳaṭre-i feyż-i kemāli **ḳulzüm-i ʿummān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 36). [ḳulzüm-i ʿummān, ]*

**kulzüm-i ʿummān-ı ʿirfān:** *İrfan ummanının denizi.*

**Ḳulzüm-i ʿummān-ı ʿirfān** kim yanında ḳaṭredür
Baḥr-ı bī-ḳaʿr-ı ʿulūm-ı evvelīn ü āḫirīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 51). [ḳulzüm-i ʿummān-ı ʿirfān, ]*

**kulzüm-i zehhār-ı esrarı:** *Sırların dalgalı , coşkun denizi.*

ʿĀlim-i ʿilm ü ḥikem kevn ü mekān-ı maġfiret
**Ḳulzüm-i zehḫār-ı esrarı** u yem-i ʿirfān-niṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 32). [ḳulzüm-i zehḫār-ı esrarı, ]*

**kumāş:** *Ar. İpek, keten, pamuk, yünden olan mensucat.*

Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf **ḳumāş**
Mihr ü meh tār ile pūd olsa bu minvāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 7). [ḳumāş, ]*

**kumāş-ı ḥüsn-i cānān:** *Sevgilinin güzelliğinin kumaşı.*

Olup yir yir çiçek zaḫmı nümāyān
Çiçeklendi **ḳumāş-ı ḥüsn-i cānān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 21, Mısra 2). [ḳumāş-ı ḥüsn-i cānān, ]*

**kumāş-ı işve:** *İşve kumaşı.*

Metaʿ-ı nāz-furūşān **ḳumāş-ı işve** alur
şāḫ-bender-i ḥüsnüñ gelüp dükkānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 5). [ḳumāş-ı işve, -ur ]*

**kumaş-ı naẓm-ı kāmilde:** *Ulu şairlerin şiirinin kumaşında.*

**Ḳumaş-ı Naẓm-ı kāmilde** bulınmaz tār u pūd-ı ḥaşv
Olur hemvāre minvāl-i ḫayāli bir siyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 11). [ḳumaş-ı naẓm-ı kāmilde, --de ]*

**kumāş-ı niyāz:** *Dua kumaşı.*

Yiridür başma dīdeme ḳademüñ
Cilve-i nāzuña **kumāş-ı niyāz** *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 302). [kumāş-ı niyāz, ]*

**kumāş-ı zerkeş-i mihr-i münīri:** *Aydınlatan güneşin altın işlemeli kumaşı.*

Süm-i semendine gerdūn iderse pāy-endāz
**Ḳumāş-ı zerkeş-i mihr-i münīri** aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 6). [ḳumāş-ı zerkeş-i mihr-i münīri, ]*

**kümeyt-i kilk-i naẕīme:** *Nazim'in şairlik yeteneğinin kalemi.*

**Kümeyt-i kilk-i Naẕīme** hemīşe ḫāzin-i feyż
Cevāḫir-i süḫanı ʿarż ider ḳılādeliğe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 13). [kümeyt-i kilk-i naẕīme, ]*

**kümeyt-i rezmine:** *Savaşın koyu doru atı.*

**Kümeyt-i rezmine** nuṣret ḳuṭās u feṯḥ-i çelenk
Per-i hümā-yı ẓafer efserinde şeh-perdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 111). [kümeyt-i rezmine, -in, -e ]*

**kumrı:** *Güvercin nevinden maruf kuş, müennesi: kumriyye.*

Pervāz idince ʿAdne didi Naẕīm tārīḫ
Cān-ı ʿazīz-i Mıṣrī bir **ḳumrı** gibi uçdı (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 6). [ḳumrı, ]*

**künām:** *Yabani hayvan ini.*

Keşret-i berf ol ḳadar kim yolda eylerdi ḫaẕa
Çıḳsa ṣaḥrāya **künāmından** eğer āhū-yı Çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 22). [künāmından, -ı, -n, -dan ]*

Peleng-i maʿreke bebr beyān-ı zūr-ı neberd
**Künāmı** bīşe-i tevfīḳ olan ġażanferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 110). [künāmı, -ı ]*

**künbed:** *Kubbe.*

Reh-i cāh-ı celālinde zemīn bir tūde-i kemter
Güẕergāh-ı kemālinde felek bir köhne **künbeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 30). [künbeddür, -dür ]*

**künbed-i sipihr:** *Gök yüzünün kubbesi.*

Baḥr-ı muḥūṭ-i dil ki telāṭum-peẕīr ola
Nüh **künbed-i sipihr** aña ednā ḥabāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 8). [künbed-i sipihr, ]*

**künc:** *Kenar, köşe.*

Çıḳsa ṣayd u şikare şīrāne
Ola Nuşirevān o **künce** revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 86). [künce, ]*

**künc-i ġamda:** *Üzüntü köşesi.*

Ḳulun Naẕīmi Ḳoma **künc-i ġamda** ḫāk-ālūd
Egerçi gerd-i yetimi ḫişār-ı gevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 149). [künc-i ġamda, -da ]*

**künc-i ġamde:** *Gam köşesi.*

**Künc-i ġamde** demādem ağlar iken
Nār-ı ḥasretle sīne dağlar iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 163). [künc-i ġamde, -de ]*

**künc-i tārīk-i lahd:** *Mezar yolunun kenarı.*

Eyle ḳandīl-i fürūzān nūr-ı īmānı aña
Pisteri olduḳda yā Rab **künc-i tārīk-i lahd**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 56). [künc-i tārīk-i lahd, ]*

**künc-i vīrāneyi:** *Yıkık dökük özlem köşesi.*

Bülbüle gūşe-i gülistānı
**Künc-i vīrāneyi** ġurūba virūñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 8). [künc-i vīrāneyi, -y, -i ]*

**kundak:** *Yeni doğmuş çocuğun soğuktan korunmasını, kemiklerinin düz durmasını sağlamak amacıyle içine sarılıp sarmalandığı büyük bez.*

Tenhā dolaşur şehri diyü māh ṭutuldı
**Kundak** bırakırken gice nāgāh ṭutuldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 33, Mısra 2). [kundak, ]*

**künişt:** *Mecusi tapınağı, Yahudi havrası.*

Muḳtedā olālı ol ḳıble-i dīn
Mescid oldı ümeme deyr ü **künişt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [künişt, ]*

**künkür-i ṭāḳ-ı bülend:** *Yüce kubbenin en yüksek yeri (Kabe'nin en yüksek noktası ).*

Şems-i ʿālem-tāb aña şemse ḳanādīl-i nücūm
**Künkür-i ṭāḳ-ı bülendi** hem-ser-i saḳf-ı semā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 20). [künkür-i ṭāḳ-ı bülend, -i ]*

**kūpāl:** *Gürz, Demir topuz.*

Ṣadme-i tünd ü tīz rehvārı
Pāy **kūpāl** olınca gerd-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 96). [kūpāl, ]*

Mānend-i Rüstem-i Zāl ḳıldı ʿadūyı pāmāl
Ḳaddin ḫam itdi **kūpāl** ḥūrd oldı üstüḫvan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 76). [kūpāl, ]*

**kur:** *Tesis etmek, yerleştirmek.*

Bīhūde ḳaşuñ yāyını ey māh **ḳurarsın**
Bu ḥüsn ile sen pençe-i ḫurşīdi burarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 1). [ḳurarsın, -ar, -sın ]*

**kurʾān:** *1.Kur'an-ı Kerim, 610 yılında son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v) Hz. Cebrail aracılığıyla parça parça ve yaşanan olaylar vasıtasıyla indirilmiş dni bir kitapır. 6666 ayet ve 114 sureden oluşan Kur'an-ı Kerim tüm insanlığa inen son dini kitaptır. 2.kıyam hâlinde, yani, ayakta iken Kur`an-ı Kerîm`den bir veya birden fazla âyet okumak.*

Dilinde daʾimā tefsir ü **Ḳurʾān**
Derūnında velī zünnār pinḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 3). [ḳurʾān, ]*

Nūr-ı īman ile **Ḳurʾān** ide ḳabrin rūşen
Menzili cennet ola hem-demi ḥūr-ı cennet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 3). [ḳurʾān, ]*

Rūḫ-ı revānı oldı revān-ı ḳaṣr-ı cennet
Īmān refīḳ-ı rāh ola **Ḳurʾān** delīl-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 6). [ḳurʾān, ]*

**kurb:** *Bir uğurda feda olma.*

O ḥabībüñ cemāli ḥürmetine
Saña **ḳurb** ü viṣāli ḥürmetine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 8). [ḳurb, ]*

**kurb:** *Yakın olma, yakınlık.*

**Ḳurbı** ümmidiyle şādum bīm-i buʿdiyle melūl
Şemʿ-i sūzān gibi kārum gāh ḫande girye gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 61). [ḳurbı, -ı ]*

**ḳurbān:** *Canını feda eden, ölümü göze alan.*

Eşk-i dîde dud-ı dil hūn-ı ciġer sūz-ı derūn
Hep senüñçündür ṣaḳın incitme **ḳurbān** olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 8). [ḳurbān, ]*

**ḳurbān:** *Bir uğurda feda olma, canını verme.*

Gül-i rūḫsār-ı vefā-būyına **ḳurbān** olayum
Ġonce-i laʿl-i süḫen-gūyına **ḳurbān** olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 19). [ḳurbān, ]*

Gül-i rūḫsār-ı vefā-būyına **ḳurbān** olayum
Ġonce-i laʿl-i süḫen-gūyına **ḳurbān** olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 20). [ḳurbān, ]*

**ḳurbān:** *Allah rızası için kesilen büyük ve küçükbaş hayvanlar II Sevgili yolunda kendini feda eden âşık.*

Mihr-i ruḫşār u meh-i rūyına **ḳurbān** olayum
ʿIyd-i aḍḥā-yı ser-i kūyına **ḳurbān** olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 22). [ḳurbān, ]*

**ḳurbān:** *Allah için feda eden veya edilen kimse.*

Dembedem olsa nola cānlar fedā-yı kūy-ı yār
Tekyedür ey dil gelür **ḳurbān** ḳurbān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 6). [ḳurbān, ]*

Dembedem olsa nola cānlar fedā-yı kūy-ı yār
Tekyedür ey dil gelür **ḳurbān** ḳurbān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 6). [ḳurbān, ]*

Ola bī-çāre Naẓīmüñ cānı
ʿIydgāh-ı ġamınuñ **ḳurbānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 32). [ḳurbānı, -ı ]*

**ḳurbān:** *Feda edilen veya kendini feda eden kimse; âşık.*

Nola olsam dil ü cān ile ḳulı **ḳurbānı**
Dil ü cāhdan severüm ben o şeh-i ḫūbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 33). [ḳurbānı, -ı ]*

**ḳurbān:** *Bir amaç uğruna kendini fedâ eden veya fedâ edilen kimse.*

O gün olur mı diyem kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña **ḳurbān** ola ümmī vü ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 58). [ḳurbān, ]*

**ḳurbān:** *Bir uğurda feda olma, canını feda etme.*

Mihr-i ruḫşār u meh-i rūyına **ḳurbān** olayum
ʿIyd-i aḍḥā-yı ser-i kūyına **ḳurbān** olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 21). [ḳurbān, ]*

**ḳurb-cāhā:** *Yakınlık makamı.*

Ḥaşre dek furṣat bula iġvāya iblīs-i laʿīn
Pādişāḫā **ḳurb-cāhā** ʿarş-dergāhā şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 94). [ḳurb-cāhā, ]*

**kūrbe:** *Kedi.*

Āh ey derd-i ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr
Ki ider şīri **kürbe** kürbeyi şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 80). [kürbe, ]*

Āh ey derd-i ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr
Ki ider şīri kürbe **kürbeyi** şīr *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 80). [kürbeyi, -yi ]*

**kürbe kürbe:** *Kedi gibi.*

Bīm-i ḫışm ü ümīd-i luṭfu ile
Şīr-i ner **kürbe kürbe** żīġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 84). [kürbe kürbe, ]*

**kurb-ı āsitānuñdan:** *Sevgilin kapı eşiğinin yakını.*

Bir işaret ola **ḳurb-ı āsitānuñdan** diyü
Yolda ḳaldı ḥālḳa-i der gibi çeşm-i intiẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 157). [ḳurb-ı āsitānuñdan, -uñ, -dan ]*

**ḳurb-ı ḥarīm:** *Hareme yakın.*

Li-maʿĀllāh maḳām ü **ḳurb-ı ḥarīm**
Bezm-i hāṣ-ı ḫudāya māḥremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 31). [ḳurb-ı ḥarīm, ]*

**ḳurb-ı ilāhīde:** *Allah'a yakın olmak.*

Çekdiler her biri bu ġam-gedede renc-i elīm
Buldılar **ḳurb-ı İlāhīde** ʿulüvv-i derecāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 82). [ḳurb-ı ilāhīde, -de ]*

**ḳurb-ı ilāhīde:** *Allah'a yakın olmak.*

ʿĀrif-i sırr-ı serāperde-i ḫāṣ-ı lā-reyb
Māḥrem-i bezm-i yaḳīn **ḳurb-ı İlāhīde** nedīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 10). [ḳurb-ı ilāhīde, -de ]*

**ḳurb-ı serīr:** *Şirretlik eden, kötülük yapan, başbelası ( kimseye) yakın.*

Ey **ḳurb-ı serīr** ü lī müce'llā-maḳam
Levlāk lema ḥālāktü'l-eñak-efser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 1). [ḳurb-ı serīr, ]*

**kurb-ı viṣāle:** *Sevgilinin vuslatının yakını.*

Hicrānuñ olur buʿdı sebeb **ḳurb-ı viṣāle**
Yāre ne ḳadar dur iseñ o deñli yaḳīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 15). [ḳurb-ı viṣāle, -e ]*

**kureşī:** *Kureyş kabilesinden olan.*

Şeh-i ṭāḫir-neseb ü ḫüsrev-i pākīze ḥaseb
Hāşimī hem Medenī hem **Ḳureşī** hem ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 8). [ḳureşī, ]*

**kureyşī:** *Hz. Muhammed'in mensup olduğu Arap kabilesi.*

**Ḳureyşī** hem ʿArabi Hāşimī hem
Ṣalāt ile selām aña demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 39). [ḳureyşī, ]*

**kurı:** *"Boş, faydasız, sahte" anlamında sıfat (kurı cühelâ).*

Fehm eyler iken ḫayr u şeri ʿāḳıl ü mecnūn
Ya vāʿiz-i şehrüñ **ḳurı** ġavġa ne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 12). [ḳurı, ]*

**kurı şūret:** *Kuru resim manevi yönü olmayan resim.*

Görse Behzād naḳş-ı kilk-i terüm
**Ḳurı şūret** gibi ḳala ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 220). [ḳurı şūret, ]*

**kurratü'l-ʿāyn-ı rüsül:** *Nur gözlü peygamber.*

**Ḳurratü'l-ʿāyn-ı rüsül** nūr-ı dü-çeşm-i enbiyā

Mefḫar-ı ʿālem vücūdı kāʾināta iftiḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 63). [ḳurratü'l-ʿāyn-ı rüsül, ]*

**ḳurretü'l-ʿayn:** *Göz nuru.*

Hāḳ-ı pāyı o **ḳurretü'l-ʿāynıñ**
Anberīn sürme-i siyāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 13). [ḳurretü'l-ʿāynıñ, -ıñ ]*

**ḳurretü'l-ʿaynı:** *Göz nuru, çok sevilen, önem verilen kimse. II. Hz. Muhammed.*

Dürretü't-tāc-ı ḫüsrevān-ı güzīn
**Ḳurretü'l-ʿāynı** cümle-i şaḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 22). [ḳurretü'l-ʿāynı, ]*

**ḳurretüʿl-ʿāyn-ı mülūk:** *Hükümdarların göz aydınlığı.*

**Ḳurretüʿl-ʿāyn-ı mülūk** ol şeh ki ḫāk-i maḳdemi
Ṭutiyā-yı nūr-baḫş-ı dīde-i devrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 29). [ḳurretüʿl-ʿāyn-ı mülūk, ]*

**ḳurretü'l-ʿayn-ı rüsül:** *Peygamberlerin göz bebeği.*

**Ḳurretü'l-ʿayn-ı rüsül** nūr-ı dü-çeşm-i Cibrīl
Dürretü't-tāc-ı nübüvvet şeh-i levlāk-i ḳabâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 93). [ḳurretü'l-ʿayn-ı rüsül, ]*

**ḳurş:** *her çeşit yuvarlak şey.*

Tenezzül eylemez ḫvān-ı felekde **ḳurş-ı** ḫurşīde
Göñül perverde-i ḫūn-ı cigerdür laʿl-i nāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 13). [ḳurş-ı, --ı ]*

**ḳurş:** *Allah'a atfedilen ve ilahi hükümranlığı ifade eden manevi yahut nesnel varlık.*

Gehī bir **ḳurş** gāhī bir dilim nān ile ḫandān ol
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 1). [ḳurş, ]*

**ḳurş:** *Arş'ın altında levh-i mahfûzun bulunduğu semâdır.*

Ḥürşīd gibi çarḫ-ı siyeh-kāseden müdām
Bir **ḳurş** ile ḳanāʿat iden intiḳām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 14). [ḳurş, ]*

**kürsī:** *Arş'ın altında bulunan, yeri ve gökleri kaplayan sekizinci felek. Levh-i Mahfuz'un bulunduğu yer.*

**Kürsī** vü ʿarşı ḳudūmiyle müşerref eyledi
Ol Hudāvend-i le ʿamruk-mesned ü levlak-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 37). [kürsī, ]*

**ḳurş-ı ḫurşīd:** *Güneşin görünen yüzü.*

Nān-ı dūnān meh-i bedr olsa ḥaẕer
**Ḳurş-ı ḫurşīd** ise de itme nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 22). [ḳurş-ı ḫurşīd, ]*

**ḳurş-ı ḫurşīde:** *Güneşin görünen yüzü.*

**Ḳurş-ı ḫurşīde** nigāh eylemedi ẕerre ḳadar
İtdi ol ḍayf-ı Hudā anı Mesīḥe iʿṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 249). [ḳurş-ı ḫurşīde, -e ]*

**ḳurş-ı mihre:** *Güneş kursu.*

Ḥaşre dek ravżasma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 14). [ḳurş-ı mihre, ]*

**Ḳurş-ı mihre** girde-i māhe tenezzül eylemez

Bir gedā kim sofra-i inʿamına mihmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 25). [ḳurṣ-ı mihre, -e ]*

**kürsi sīm:** *Gümüş taht.*

**Kürsi-yi sīm** zer-i dergehi māh u ḫurşīd
Rīzesinüñ ḥarem-i bārgehi necm-i şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 129). [kürsi sīm, ]*

**kürsī-i ʿarş:** *Göğün en yüce makamı.*

Gitdi bāḳī menzile tārīḫini didüm Naẓīm
**Kürsī-i ʿArşı** ide Sīvāsī-zāde cilvegāh
(1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 10). [kürsī-i ʿarş, ]*

**kürsī-i ʿarş:** *İslâm inancına göre göğün en yüksek katının levhi mahfuzun bulunduğu yer.*

Çarḫ-ı mīnā Sidre vü Ṭūbā ile **kürsī-i ʿArş**
Ḳaṣr-ı miʿrācında süllem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 27). [kürsī-i ʿarş, ]*

**kürsī-i ʿarş eyledi:** *Göğün en yüce makamı.*

Çekildi bezm-i gülzār-ı beḳāya seyr-i dīdāre
Maḳāmın **Kürsī-i ʿArş eyledi** ol mürşid-i mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 8). [kürsī-i ʿarş eyledi, -di ]*

**kürsī-i ʿarş- mekīn:** *Arşın altında bulunan, yeri ve gökleri kaplayan sekizinci felek.*

Ey Sidre-mekān u **Kürsī-i ʿArş- mekīn**
Vey taḫt-ı revānı Refref-i ḳurb- maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 3). [kürsī-i ʿarş- mekīn, ]*

**kürsī-i ʿarş-ı muʿallā:** *Yüksek gökyüzünün 8. feleği ( levh-i mahfuzun bulunduğu yer ).*

**Kürsī-i ʿarş-ı muʿallā** ola neẕẕāre-gehi
Tūtiyā eylese hāk-i derüñinā-bīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 297). [kürsī-i ʿarş-ı muʿallā, ]*

**kürsī-i felek:** *Feleğin sekizinci katı.*

Ḥaḳḳā bilür o derde yirin **kürsī-i felek**
Bir ehl-i dilde kim şeref-i intisāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 21). [kürsī-i felek, ]*

**kürsī-i gerdān:** *Göğüsteki levh -i mahfuzun bulunduğu yer.*

Mesīḥ-āsā seyāḥaṭ eyleyenler pāy-ı himmetle
Baẓar evvel ḳademde **kürsī-i gerdāne** merdāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 8). [kürsī-i gerdān, --e ]*

**kürsi-yi ʿarşa:** *İslâm inancına göre göğün en yüksek katı, âlem tasavvurunda en yüksek noktadaki taht makam.*

**Kürsi-yi ʿarşa** ʿurūc itdi sürūşān-ı kirām
Didiler pāyını taḳbīl idüp ehle sehlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 261). [kürsi-yi ʿarşa, -a ]*

**kurţulur:** *(Sıkıntılı bir durumdan) Sıyrılmak, selâmete çıkmak, halâs olmak.*

Daḫi çāh-ı zenaḫdānından āzād olmadım yārüñ
Yüri ey Yūsuf-ı dil **ḳurţulursañ** Mışra şulṭān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 10). [ḳurţulursañ, -san ]*

**kurul:** *Yapılmak, inşâ edilmek.*

Nola devr-i ḥayātı her ḥabābuñ zūd-sīr olsa
Biñā-yı ʿömri āb üzre **ḳurulmış** āsiyāb-āsā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 10). [ḳurulmış, ]*

**ḳurul:** *Tertip edilmek, organize edilmek , hazırlanmak.*

Ṣaf çekdi kūy-ı yārde ʿuṣṣāk ṣubḥ-dem
Gūyā **ḳuruldı** ʿarṣa-i ʿaṣḳ içre kār-zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 6). [ḳuruldı, -dı ]*

Ḳuruldı bezm-i gülşen cemʿ olup ezḫār-ı gūnāgun
Ḥarifâne çıḳardı kīsesinden ġonce bir altun
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 1). [ḳuruldı, -dı ]*

**ḳurul:** *(Parçalardan oluşan bir şey) parçaları birleştirilerek bütün hâle getirilmek.*

, Sipihre eyledi āvīze tıġını gūyā
**Ḳuruldı** bir pül-i nev cūy-ı kehkeşān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 72). [ḳuruldı, -dı ]*

**kūs:** *Alıcı kuş.*

Ay gördüm ey felek ne gedādur sitāreler
Ben **kus** diñledün öte dursun naḳāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 2). [kus, ]*

**kūs:** *Far. Kös, büyük davul.*

Doldı **kūs** ü nefīr ü ʿadliyle
Ḳubbe-i şeş cihāt ü çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 57). [kūs, ]*

**küşād:** *Açık, ferah.*

Dīdesi bīdār olāldan ḫvāb-ı rāḥat görmedi
Nergis-i ter bāġ-ı ḥayretde **küşād** olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 4). [küşād, ]*

Āl-i vālā-yı şafaḳ aña olup perde-i şerm
Zīnet-i ḫacle-i sūrı vire ḫurşīde **küşād**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 18). [küşād, ]*

**küşād:** *Kuşatmak: Çevresini sarmak, çember içine almak.*

Şimdi ḫūbān-ı zemāne oldılar ʿāşıḳ-perest
Bender-i ḥüsn ü melāḥatde **küşād** olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 12). [küşād, ]*

**küşāde:** *Açık mizaçlı, tabiatlı.*

Genc-i kerem **küşāde** iki eli ʿaṭada
Ser-çeşme-i seḫāda bir lūle her benānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 37). [küşāde, ]*

**küşāde:** *Açık, açılmış.*

Deyr-i muḥabbetüñ yine rāhi küşādedür
Gāhī ḳapansa mey-gede gāhī **küşādedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 1). [küşādedür, -dür ]*

Deyr-i muḥabbetüñ yine rāhi **küşādedür**
Gāhī ḳapansa mey-gede gāhī küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 2). [küşādedür, -dür ]*

Bīmār-ḫāne-i kerem oldıysa bestedür
Dāru’ş-şifā-yı luṭf-ı ilāhī **küşādedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 4). [küşādedür, -dür ]*

Dem-serdī-i hilāfla bostān-ı ḫâhişiñ
Ẓann eylemem ki berg-i giyāhı **küşādedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 6). [küşādedür, -dür ]*

Çīn-i cebīn ile baḳamaz mihre kimseler
Göl kim felekde cebhe-i māhı **küşādedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 8). [küşādedür, -dür ]*

Mihrüñ o māh-peykere ʿarẓ eylesem nola
Mestāne tāb-ı meyle kemāhi **küşādedür**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 10). [küşādedür, -dür ]*

Yārün hümā-yı zülfi şalar sāye üstine
Bir ʿaşıḳuñ ki baḫt-ı siyāhı **küşādedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 12). [küşādedür, -dür ]*

Aʿdāya ṭīġı her ṭaraf itdürdi ser-fürū
Baḫt-ı bülend ü ṭāliʿ-i şāḫī **küşādedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 14). [küşādedür, -dür ]*

Redd eylemez gedāsını elbette ey Naẕīm
Dergāh-ı feyżi nā-mütenāhī **küşādedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 16). [küşādedür, -dür ]*

**küşāde ol:** *Açılmak.*

Ey ḫātīr-ı veliyy-i niʿām gül gibi müdām
Bāġ-ı ṭarabda bād-ı ferāḥla **küşāde ol**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 22). [küşāde ol, ]*

**küşādelüġ:** *Açılmak.*

Miṣāl-i ġonce olur teng-ḫāṭır u dil-ḫūn
Ciḫānda māʾil olan gül gibi **küşādelüġe**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 6). [küşādelüġe, --e ]*

**küşāde-ṭāliʿ:** *Kutlu talih.*

Huceste-maḳdem ferḫunde-fer hümāyun-baḫt
**Küşāde-tāliʿ** ü iḳbāl yār ü yāverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 58). [küşāde-tāliʿ, ]*

**kuşan:** *Kuşanmak, giyinmek.*

Terkeş **ḳūşansa** ṣaḥn-ı veġāda miyānına
Tīri şehābdan meh-i nevden kemān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 55). [ḳūşansa, -sa ]*

**kūşe:** *Köse.*

Dembedem ġarḳa-be-ḫūn olsa dil ü dīde nola
Hicr-i laʿlüñle senüñ **kūşe** mi var ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 16). [kūşe, ]*

**kūşe:** *Köşe, yer.*

Muṭrib terennümde henüz her **kūşede** bir saz ü söz
Göġsün döger meclisde def hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 7). [kūşede, -de ]*

İbni Sīnā gibi her **kūşede** biñ ḫastesi var
Yazmamış ʿillet-i bīmārını Ḳānūn-ı şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 167). [kūşede, -de ]*

**kūşe:** *Köşe, yer, taraf.*

Şemşīr-i tīz ü tīr-i sitīzinden ol şehüñ
Her **kūşeden** ṣadā-yı amān el-amān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 50). [kūşeden, -den ]*

**kūşe:** *Köşe, her yer.*

Cevrüñ ki senüñ ey şeh-i bīdād dükenmez
Her **kūşede** senden saña feryād dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 2). [kūşede, -de ]*

**kūşe kūşe:** *Köşe köşe.*

Ṣulayup lāle-sitān-ı ẓaferi tīġ-ı ġuẕāt
**Kūşe kūşe** dökilür cedvel-i ḫūn-ı ḫuṣamā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 202). [kūşe kūşe, ]*

**kūşe-i beytü'l-ḥazen:** *Hüzünler evinin köşesi.*

O Yūsuf-ı ḥüsnüñ yitişür fikr-i cemāli
Yaʿḳūb-ı dile **kūşe-i Beytü'l-ḥazen** içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 10). [kūşe-i beytü'l-ḥazen, ]*

**kūşe-i çeşmi:** *Gözümün köşesi.*

Kime işāret ider şimdi **kūşe-i çeşmi**
Kime dūçār ola yā Rab bugün o çār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 7). [kūşe-i çeşmi, --i ]*

**kūşe-i çeşmüñde:** *Göz ucuyla bakış.*

Görince **kūşe-i çeşmüñde** ḥālüñi didiler
ʿAlīye benzer o ʿāynı ile bu Ḳanberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 189). [kūşe-i çeşmüñde, -üñ, -de ]*

**kūşe-i ebrū:** *Kaşının köşesi.*

Biter her nā-murāduñ ḥāceti ednā işāretle
Eġer rūḫṣat virürse **kūşe-i ebrūsı** īmāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 12). [kūşe-i ebrū, -sı ]*

**kūşe-i ebrūsı:** *Kaşının kenarı.*

Bir işāretle dü-şaḳḳ oldı o dem kerde-i māh
O şehüñ **kūşe-i ebrūsı** īmā idince
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 244). [kūşe-i ebrūsı, -sı ]*

**kūşe-i ġam:** *Gam köşesi.*

Şād buldum **kūşe-i ġamda** dil-i zārı Naẓīm
Meclis-i cānānede var ise yād olmış gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 15). [kūşe-i ġam, -da ]*

**kūşe-i ġamde:** *Gam köşemde.*

Māḥrem-i rāz u yār-i ġārum idi
**Kūşe-i ġamde** ġam-güsārum idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 168). [kūşe-i ġamde, -de ]*

**kūşe-nişīnān:** *Köşeye çekilenler.*

Şaldı pertev yine bir mihr-i ciḫān-tāb-ı nevāl
Müjde ey **kūşe-nişīnān** şeb-i tārīk-i cānā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 6). [kūşe-nişīnān, ]*

**kūşe-nişīnüz:** *Köşede oturan.*

Ālāyiş-i dünyādan emīn **kūşe-nişīnüz**
İşkencede keşret çile-i vaḥdetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 5). [kūşe-nişīnüz, ]*

**kūs-ı rezminden:** *Savaş meydanındaki davul.*

Şadā-yı debdebe-i ṭabl u **kūs-ı rezminden**
Felekde gūş-ı meh ü mihr dāʾimā kerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 119). [kūs-ı rezminden, -in, -den ]*

**küstāḫ:** *Saygısız, kaba, terbiyesiz (kimse).*

Mevḳıf-ı şerm ü ḥacāletde ḳalan **küstāḫım**
Her ne emr eyler iseñ ʿafv ile fermān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 13). [küstāḫım, --ım ]*

**küstāḫ:** *Haddini bilmez, saygısız, utanmaz, arsız (kimse).*

Dīdāruña dīvāne geçen kec-naẓar anı
**Küstāḫ** nigāh eylese maġdur şanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 20). [küstāḫ, ]*

Mestī-i şaḥbā-yı vaṣfıyla nola **küstāḫ** isem
ʿAfv olur elbetde mestüñ vaż-ı küsāḫānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 29). [küstāḫ, ]*

Ey şefāʿat kānı ʿafv it vażʿ-ı nā-hemvārumı
Midḥat-i ẕātuñda oldum gerçi **küstaḫ** u fużūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 10). [küstaḫ, ]*

**küstāḫ:** *Haddini bilmez, saygısız, utanmaz.*

Ben de **küstāḫ** olup ḥużūruñda
ʿArz-ı ḥāl eyleyüm ġazel-gūyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 151). [küstāḫ, ]*

**küstāh isem:** *Cüretkâr olmak, haddi aşmak.*

Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla nola **küstāḫ isem**
ʿAfv olur elbetde mestüñ vaż -ı küstāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 29). [küstāḫ isem, -ise, -m ]*

**küstah-rev-i rāh-ı süḫan:** *Söz yolunun küstah gideni.*

Oldı **küstaḫ-rev-i rāh-ı süḫan** ḫāme-i mest
Ola maʿẕur umarum bu reviş-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 63). [küstaḫ-rev-i rāh-ı süḫan, ]*

**küşte:** *Ölü, öldürülmüş.*

Gice meclisde nūr inse maḥaldür üstine ḥaḳḳā
Muḥabbet **küştesidür** şemʿ-i kāfūrı kefenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 8). [küştesidür, -si, -dür ]*

**küşte-gîr-i dehr:** *Dünyada öldürülmüş olanlar.*

Ḥaẕer kim **küşte-gîr-i dehre** Rüstemler ḥārīf olmaz
Nice Sührâb'a hem meydān-ı furṣat virdi hem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 15). [küşte-gîr-i dehr, --e ]*

**kuṣûr:** *(ḳaṣr'ın çoğul şekli ḳuṣūr) Kasırlar, köşkler.*

Deylā-yı midḥati beni dīvāne eyledi
Oldum kemāl-i ʿacz ü **ḳuṣūr** ile jāj-hāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 10). [ḳuṣūr, ]*

**kuṣûr:** *Eksik, noksan.*

Ders-i vaṣfında olup muʿterif-i ʿacz ü **ḳuṣūr**
ʿAḳl-ı evvelde ola metn-i şenāsında ġabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 33). [ḳuṣūr, ]*

**kuṣûr:** *Kabahat, suç; eksiklik.*

Dergāhuña **ḳuṣūrını** iḳrār iden ḳuluñ
Pāy-ı niyāz ʿacz ile pūyān devān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 73). [ḳuṣūrını, -ı, -n, -ı ]*

**kuṣûr:** *Eksi, noksan.*

ʿİllet-i ʿacz ü **ḳuṣūr** ile perişān nüsḫadur
Gevher-i dendānı naẓmında Ṣıhāh-ı Cevherī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 151). [ḳuṣūr, ]*

**kuṣūr itme:** *İhmalkâr davranmak. II Hoş görülmeyecek bir davranışta bulunmak., kabahat işlemek. ÇAĞBAYIR, ÖOTS, s. 936.*

Sen **ḳuṣūr itme** ḥuṣūl-i matlabında bī-kesüñ
Gerçi bī-kes baḫt-ı vārūnıyla pür-taḳṣīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 17). [ḳuṣūr itme, -me ]*

**kuṣur-ı ʿacz:** *Kusurlu aciz.*

Armaġan olsun **ḳuṣur-ı ʿacz** ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 41). [ḳuṣur-ı ʿacz, ]*

Armaġan olsun **ḳuṣur-ı ʿacz** ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir naʿt ola sālyānesi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 41). [ḳuṣur-ı ʿacz, ]*

**ḳuṣūr-ı menzileti:** *Rütbenin eksiklikleri.*

Revāḳ-ı maʿdeleti kesr-i ṭāḳ-ı Kisrādur
**Ḳuṣūr-ı menzileti** reşk-i Ḳaṣr-ı Ḳayṣerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 40). [ḳuṣūr-ı menzileti, -i ]*

**ḳuṣūrum:** *Eksik, noksan, kabahat.*

Dergehüñde ḥadden efzūndur **ḳuṣurum**
ʿafv ḳıl
Müẕnibüñ çirkāb-ı cürmi ʿafv ile tathīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 81). [ḳuṣurum, ]*

**kūtāh:** *Ebat olarak "kısa".*

İtmiş āzāde ʿalāyıḳdan iden
Dāmen-i serv-i bülendi **kūtāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 56). [kūtāh, ]*

**ḳuṭās:** *Türkistan'da Tibet yöresinde yetişen ve yak denen uzun kıllı bir cins öküzün kuyruğundan yapılan tuğ; bu tüyden yapılan ve at gerdanlarına süs olarak takılan püskül II bir kimsenin yüceliğinin eseri.*

Kümeyt-i rezmine nuṣret **ḳuṭās** u feṭḥ-i çelenk
Per-i hümā-yı ẓafer efserinde şeh-perdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 111). [ḳuṭās, ]*

**ḳuṭb:** *Bir mevzuda geniş bilgisi ve salahiyeti olan kimse; bir grubun, bir kavmin başı, ulusu, büyüğü.*

Zāhid-i sālūs kim bir būriyā üstindedür
**Ḳuṭb** ise seccāde-i zerḳ-i deryā üstindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 2). [ḳuṭb, ]*

Nā-güfte her maḳālüñ o **ḳuṭb** idi vāḳıfı
Esrār-ı nāşīdenüñ olmışdı kāşifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 1). [ḳuṭb, ]*

**ḳuṭb-ı ʿālem:** *Alemlerin kutbu.*

**Ḳuṭb-ı ʿālem** ġavṯ-ı aʿẓam mürşid-i ehl-i ṭarīḳ
ʿĀrif-i ʿilm-i ledün pīr-i kerāmet-ḫānḳāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 5). [ḳuṭb-ı ʿālem, ]*

**ḳuṭb-ı devrāne:** *Dünyanın kutbu, yön gösteren yıldızı.*

**Ḳuṭb-ı devrāne** mürīd olsañ saña itse naẓār
Her görendir üstüne döndi görünce bir ḫārı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 77). [ḳuṭb-ı devrāne, -e ]*

**ḳuṭb-ı felek-bārgāh,:** *Yüce felek makamının kutbu.*

Şeyḫ-i güzīn ū pīr-i kerāmet-penāh idi
Ġavṯ-ı zemāne **ḳuṭb-ı felek-bārgāh,** idi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 2). [ḳuṭb-ı felek-bārgāh,, ]*

**ḳuṭb-ı risālet-ḫānḳāh:** *Peygamberlik tekkesinin kutbu.*

Hvāce-i kevneyn ḫatmü'l-enbiyā ḫayru'l-beşer
Mürşid-i rāh-ı yaḳīn **ḳuṭb-ı risālet-ḫānḳāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 48). [ḳuṭb-ı risālet-ḫānḳāh, ]*

**ḳuṭb-ı saʿādet-hān-kāh:** *Saadet makamının padişahının kalbi.*

Tekyegāh-ı şalṭañatda mürşid-i ʿizzet-mürīd
Merkez-i iclālde **ḳuṭb-ı saʿādet-ḫān-kāh**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 36). [ḳuṭb-ı saʿādet-ḫān-kāh, ]*

**ḳutb-ı sipihr-i ʿirfān:** *İlim gökyüzünün kutbu.*

**Ḳutb-ı sipihr-i ʿirfān** ġavş-ı zemān Mışrī
Riḥlet idüp fenādan mülk-i beḳāya göçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 1). [ḳutb-ı sipihr-i ʿirfān, ]*

**ḳuʿūd:** *Oturma, oturuş.*

Ḳıyama gelse **ḳuʿūd** ü rükūʿa varsa sücūd
Dem-i ṣalāt ne erkān bilür ne ḫod taʿdīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 53). [ḳuʿūd, ]*

**ḳuvvet:** *Ar. Kudret, zor, güç, zaaf mukabili.*

Ol nedür kim yüz vaḳiyye **ḳuvveti**
Kendi gelmez yüz direm yinmez eti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 1). [ḳuvveti, -i ]*

**ḳuvvet-i şerʿ-i metīnüñle:** *Sağlam , dayanaklı din kurallarının gücü.*

**Ḳuvvet-i şerʿ-i metīnüñle** ḳavī dīn-ī ḳavīm
Naʾil-i luṭfuñ olup rütbe-i aʿlāda ṣāḥiḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 105). [ḳuvvet-i şerʿ-i metīnüñle, -üñ, -le ]*

**kuvvet-i temkīn:** *Ağırbaşlılık kuvveti.*

Şarḳ u ġarb ola mülāḳi **kuvvet-i temkīn** ile
Sīne-i rūy-ı zemīne olsa hükmi pâ-niṣâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 85). [kuvvet-i temkīn, ]*

**kūy:** *1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle.*

O gün olur mı diyem **kūyine** rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña ḳurbān ola ümmī vü ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 57). [kūyine, -ine ]*

**kūy:** *(Sevgili'nin) semti, mahallesi.*

Şevḳ-ı laʿliyle varan **kūyına** şūrīde gelür
Mest-i medḥuş döner ḫāne-i ḫammāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 5). [kūyına, -ına ]*

Cān-ı ʿuşşāka **kūyıdur** ʿArafāt
Dergehi ḳıblegāh-ı ʿālemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 23). [kūyıdur, -ıdur ]*

**kūy-ı bütan:** *(Put gibi güzel) sevgililerin bulunduğu köy, yer.*

Dembedem **kūy-ı bütan** pür-nāle-i ʿuşşākdur
Kāfiristānda ṣādā-yı erġanūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 7). [kūy-ı bütan, ]*

**kūy-ı dilberi:** *Sevgilinin köyü, mahallesi.*

Pür itdi nāle-i dil **kūy-ı dilberi** bilmem
O gülşene nice bir ʿāndelīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 9). [kūy-ı dilberi, -i ]*

**kūy-ı dil-i āvāresi:** *Avare gönlün köyü.*

Eylemez **kūy-ı dil-i āvāresi** rāḥat ḳabūl
Redd idüp çevgān-ı ḫışmı kim ki ser-gerdān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 55). [kūy-ı dil-i āvāresi, -si ]*

**kūy-ı harābāt:** *Meyhane köşesi, virane yerler.*

Ẓuḥūr itmiş kühen meyḫānelerde tāze ṣākīler
Yine **kūy-ı ḫarābāt** ey dil-i vīrāne şenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 10). [kūy-ı ḫarābāt, ]*

**kūy-ı lā-mekān:** *Mekansız köy.*

Ey ṣavlecān-ı ḳudretine **kūy-ı lā-mekān**
Çevgānı irādeti māḫlūḳ-ı kün fekān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 1). [kūy-ı lā-mekān, ]*

**kūy-ı maḳṣūd:** *Hedefindeki köy.*

Çevgān-ı hünerle **kūy-ı maḳṣūdı** Naẓīm
Aḳrānını ḥaḳ budur ki çeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 11). [kūy-ı maḳṣūd, ]*

**kūy-ı ser:** *Baş köy , ilk köy.*

Her **kūy-ı ser** ki olmıya ġaltān-ı dergehi
Olsun ḳafā-ḫor-ı ḫam-ı cevgān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 53). [kūy-ı ser, ]*

**kūy-ı ser-geşte felek:** *Başı dönmüş feleğin köyü ( Dünya).*

Ey ṣaf-zede-i muḥabbeti ins ü melek
Çevgān-ı ġamında **kūy-ı ser-geşte felek** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 2). [kūy-ı ser-geşte felek, ]*

**kūy-ı tūġı:** *Tuğun konağı.*

ʿAceb mi burc-ı şerefden ṭulūʿ iderse müdām
Ki **kūy-ı tūġı** saʿādet-füruġ-ı aḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 98). [kūy-ı tūġı, ]*

**kūy-ı yārde:** *Yarin semti.*

Ṣaf çekdi **kūy-ı yārde** ʿuşşāk ṣubḥ-dem
Gūyā ḳuruldı ʿarşa-i ʿaşḳ içre kār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 5). [kūy-ı yārde, -de ]*

**kūy-ı yārden:** *Yarin semti.*

Gelse ʿaceb mi nāle-künān **kūy-ı yārden**
Mey-ḫāneye giden kişi naʿra-zenān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 99). [kūy-ı yārden, -den ]*

**kūy-ı zemīn:** *Yeryüzü köyü.*

Ey ins ü melek muṭavvaḳ-ı fermānı
Vey **kūy-ı zemīn** rübūde-i çevgānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 2). [kūy-ı zemīn, ]*

**kuyu:** *Kuyu.*

Üftādesine muḥāl imiş rāh-ı necāt
Ḳanlı **kūyudur** meġer ki çāh-ı zeḳanuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 4). [kūyudur, -dur ]*

Didüm ẕeḳanuñ mışr-ı cemālüñde nedür
Yūsuf **ḳūyusı** didi o Māh-ı Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 4). [ḳūyusı, -sı ]*

**kūyuñda:** *(Sevgilinin) mahallesinde.*

**Kūyuñda** görüp cilve-i nāz ile ḫırāmān
Firdevs-i berīn içre olan ḥūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 15). [kūyuñda, ]*

**kūy-veş:** *Köy gibi.*

Yirde gökde **kūy-veş** ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins ü melek cinn ü peri vü dīv ü ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 21). [kūy-veş, ]*

**kużāt:** *Kadılar.*

Geldi yirine cānı **ḳużātuñ** yine şimdi
Teşrīf idicek Ṣādr-ı Anaṭolıyı kendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 9). [ḳużātuñ, -uñ ]*

**kūze-i zerrīn:** *Altın su testisi.*

Bu zülāl-i ṣāfa bu āb-ı leṭāfet-pervere
**Kūze-i zerrīn** ü sīmīn olsa mihr ü meh sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 12). [kūze-i zerrīn, ]*

**ḳadr:** *(Allah için) itibar, şeref.*

ʿAbdle **ḳadr** ola ol ṣafiʿ-i küll-i ümemüñ
Ṣa'im-i rūze-i derd ü ġamınuñ rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 43). [ḳadr, ]*

**Ḳadr** ü ʿizzetde kirām u enbiyānuñ ekseri
Gāh- u rifʿatde kibār-ı mürselīnüñ ekberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 143). [ḳadr, ]*

Ey **ḳadr** ile rütbe-i rüsülden bālā
Vey Rifʿat-i cātı enbiyādan vālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 1). [ḳadr, ]*

Baña ḥayātı ile **Ḳadr** ü ʿıyd idi şeb ü rūz
Dilüñ cemāli idi mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 5). [ḳadr, ]*

**ḳalur:** *(Başka zamâna) bırakılmak.*

**Kalur** sitāyişinüñ defteri yine mücmel
Olursa maḥşere dek saṭr-ı evveli tafṣīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 89). [kalur, ]*

Meded ne müşkil olurmış cüdā idince ecel
Biri birine ḳavuşmaz **ḳalur** gider iki dost *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 2). [ḳalur, ]*

**ḳandurdum:** *Kandırmak.*

Gözine gelse nola ḫūn-ı dile **ḳandurdum**
Bir ḳadeḥ meyle o āhū-nigehi şīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 15). [ḳandurdum, ]*

**la ʿli-zāde**: *Lalizade.*

Ḥażret-i ʿallāme **La ʿli-zāde** kim ʿarż itmeġe
Eyledi ḫāmem bu ṭaḳvimi raḳam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 17). [la ʿli-zāde, ]*

**lā-beḳā:** *Geçici, fani, ölümlü.*

**Lā-beḳā** olduġın itmez mi taṣavvur bilmem
Bir iki gün dem uran mesned-i iḳbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 11). [lā-beḳā, ]*

**lā-büd:** *Elbette, mutlaka, şüphesiz.*

Onu da kārına meşġul iken olsa bārān
Bu ne sırdur ki ider herkesi **lā-büd** ḫayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 8). [lā-büd, ]*

**lā-büd:** *Gerekli, lâzım, zarûrî, şüphesiz. Tanıkta Allah'ın sıfatı olarak kullanılmıştır.*

Tekellüf ḳaydı **lā-büd** telḫ ider güftār-ı şīrīni
Şeker-pāş-ı maḳāl ol güne güne her meẕāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 9). [lā-büd, ]*

**lā-büd:** *Gerekli, lâzım, zarûrî, terkedilmesi mümkün olmayan.*

**Lā-büd** giderek vāṣıl olur menzile sālik
Elbette kenāre çekilür ḳāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 3). [lā-büd, ]*

**Lā-büd** güẕerān üzredür ey dil ġam şādī
ʿĀrif ne ġam-ālūd ne dil-şād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 11). [lā-büd, ]*

**Lā-büd** olur biter yitişür mîve-i murād
Ṣabr eyle ey Naẓīm bilürseñ zamānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 13). [lā-büd, ]*

Mest-i müdām-ı ġaflet olan dil ḫārāb olur
**La-büd** memerr -i seylde menzil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 2). [la-büd, ]*

Sînem üzre yollar itse eşk-i ḫūnīnüm nola
Seyl ider **lā-büd** zemīni yāre yāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 10). [lā-büd, ]*

Yārüñ ḫayāli dīdede sevdāsı dildedür
**Lā-büd** olur ʿıyān ʿıyān u niḫān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 8). [lā-büd, ]*

Vaṣf-ı ẕātuñda yiter bir noḳṭasın itseñ ḳabūl
Şāḫid-i güftāruma **lā-büd** ola ḫāl-i ʿiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 130). [lā-büd, ]*

Ġılāfında ʿadunuñ tīġı kaṣd-ı intiḳām eyler
Belī ruʾyāda **lā-büd** bir kişi ḳan dökse ḳan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 60). [lā-büd, ]*

Aḳın ṣalup ṣu gibi her ṭarafdan leşker-i Tātār
O şāḫuñ ḫaşmına yaḫşı dimez **lā-büd** yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 66). [lā-büd, ]*

Ṭaḳ-ı āġuşa seni alduḳca **lā-büd** aġlarum
Ḥāle-dār olsa meh-i tābān belī bārān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 83). [lā-büd, ]*

Derd-nūşān-ı fenādur mest-i ṣaḥbā-yı beḳā
Cān viren **lā-büd** Naẓīmā vāṣıl-ı cānān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 90). [lā-büd, ]*

Haşmumı pāmāl idüp mümtāz-ı aḳrān it beni
**La-büd** imdād-ı ricāl ile ʿadū tedmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 76). [la-büd, ]*

Ber-murād eyler seni **lā-büd** efendüñ ey Nāẓīm
Sen umūruñ Ḥaḳḳā tefvīż eyle zūd ü dīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 83). [lā-büd, ]*

Edhem-i ḳadrinüñ olur **lā-büd**
Naʿl-i sīm-i sümi meh-i tābān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 91). [lā-büd, ]*

Nola maẕmunu ise dillerde leʾīm
Söylemez bīhüde **lā-büd** efvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 42). [lā-büd, ]*

Gūş idüp naẓmumı ʿafv eyle Naẓīm-i zārı
Şāʿirüñ **lā-büd** işi lāf u güzāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 14). [lā-büd, ]*

**Lā-büd** ḳulına efendisi raḥm eyler
Ya Rab ḳul kim benüm efendüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 3). [lā-büd, ]*

Dil-i zār itmesün ferdā ḫayālin
Bugün yārın görür **lā-büd** cemālin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 6). [lā-büd, ]*

Seyr idüp vech-i ṣabīḥin ḥācetüm oldı revā
Ḥaḳ bu kim maḳbūl olur **lā-büd** duʿā-yı ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 56). [lā-büd, ]*

**lābüd:** *Elbette, mutlaka, nâ-çâr.*

Ādemi **lābüd** belāya uġradır sūʾ-i ḳarīn
Geçdi ġañetle şeb ü rūzum dirīġa bilmedüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 121). [lābüd, ]*

**lābüd:** *Elbette, mutlaka, şüphesiz.*

Ẕeyl-i meṭḥinde sezā ḥāl-i dili Şerḥ eylesem
Diñlenür **lābüd** nedīm-i meclisüñ efsānesi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 32). [lābüd, ]*

Ẕeyl-i meṭḥinde sezā ḥāl-i dili Şerḥ eylesem
Diñlenür **lābüd** nedīm-i meclisüñ efsānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 32). [lābüd, ]*

Görünce sīneñi şevḳ-ı lebüñle oldı dil gūyā
Baḳup mirʾāte **lābüd** ṭūṭī-i şīrīn-beyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 10). [lābüd, ]*

**lāf:** *İfade, söz.*

Ey dil nice bir düruġ u **lāf** eyleyelüm
Gel vaʿdemüze yitir ḫilāf eyleyelim. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 1). [lāf, ]*

**lāf u güzāf:** *Boş söz, dedikodu.*

Kışşa-ḫvān olsañ olur dā'im sozüñ **lāf u güzāf**
Kışşa-ḫvānuñ derd-i serdür hep dürūġ-ı bī-fari *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 49). [lāf u güzāf, ]*

**Lāf u güẕāf** kemdür ey duʿā ehemdür
Eyle ḫamuş demdür bu kilk-i ter-zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 179). [lāf u güẕāf, ]*

**lāf u güzāf itmekdür:** *Boş lakırdı etmek, boş konuşmak.*

Gūş idüp naẓmumı ʿafv eyle Naẓīm-i zārı
Şāʿirüñ lā-büd işi **lāf u güzāf itmekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 14). [lāf u güzāf itmekdür, -mek, -dür ]*

**lāf-ı süḫande:** *Sözün lafı.*

Vaktidür dergeh-i Ḥaḳḳa açıla dest-i duʿa
Tā ki vaṣf-ı şeh-i kevneyn ile her şām ü seḥer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 333). [lāf-ı süḫan-de, ]*

**laġziş-i ġaflet:** *Dikkatsizlikle dil sürçmesi.*

**Laġziş-i ġaflet** ider üıtāde-i çāh-ı ʿadem
Sen gerek Rüstem gibi çāpük-süvār-ı ebreş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 9). [laġziş-i ġaflet, ]*

**laġziş-i şīftegī:** *Tutkunluk sürçmesi.*

**Laġziş-i şīftegī** ʿaḳl-ı Felāṭūnı bile
Düşürür ḥayrete çāh-ı zeḳanuñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 11). [laġziş-i şīftegī, ]*

**lahlah:** *Laklak.*

ʿĀnberīn būy-ı ḥüsn-i aḫlāḳı
**Laḫlaḫ** a-sāy-ı nāfe-i şemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 80). [laḫlaḫ, ]*

**lahlaha-sāy-ı dimāġ:** *Akılda güzel kokuların karışmasından meydana gelen kokuya benzer.*

Ey vālih-i çeşmi tūtiyā-yı mā zāġ
Ḥāḳ-i ser-i kūyı **laḫlaḫa-sāy-ı dimāġ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 2). [laḫlaḫa-sāy-ı dimāġ, ]*

**laht-ı ciġer:** *Ciğer parçası.*

Doldı **laht-ı ciġerle** dīde-i ter
Turfe mecrā-yı ḫūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 5). [laht-ı ciġer, -le ]*

**lāhūt:** *Cenâbıhakk'ın zâtına mahsus olan ilk ve en yüce âlem, Allah'ın bütün sıfat ve isimlerinin zâtında mevcut olduğu, fakat sâdece zâtî sıfatlarının zuhûra geldiği, fiilî sıfatlarının ise henüz zuhur bulmadığı âlem, ulûhiyet âlemi, âlem-i lâhut. (Karşıtı: NÂSUT).*

Nasūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
**Lahūt** ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 8). [lahūt, ]*

Nāsūt ẓuḥūr-ı maḳdemiyle ḫurrem
Ferḫunde ḳudüm-i ʿizzetiyle **lāhūt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 3, Mısra 4). [lāhūt, ]*

**lāhūt:** *İlahî âlem.*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
**Lahūt** ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 8). [lahūt, ]*

**laḥza:** *An.*

Dest-bürd-i pençe-i şīr-i nigāhuñdur senüñ
**Lahza l**aḥẓa çāk-rīz-i ceyb ü dāmān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 4). [lahza, ]*

Dest-bürd-i pençe-i şīr-i nigāhuñdur senüñ
Lahza **laḥẓa** çāk-rīz-i ceyb ü dāmān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 4). [laḥẓa, ]*

**laḥza:** *An , dem.*

İtme naḫl-i keremüñden beni bir **laḥẓa** cüdā
Sāye-veş ister iseñ ḫāk ile yeksān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 7). [laḥẓa, ]*

**lākin:** *"Ama, fakat" bağlacı.*

Görinür ṣūreti ẓāhirde sāḳın
Dili birdür iki yüzli ve **lākin** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [lākin, ]*

Görinür ṣūreti ẓāhirde sāḳın
Dili birdür iki yüzli ve **lākin** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 8). [lākin, ]*

**laʿl:** *Kırmızı dudak.*

Haṭṭ-ı reyḥān o zībā **laʿl** ü dilkeş fem kenārında
Haṭṭ-ı Yāḳutdur gūyā ki cām-ı Cem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 1). [laʿl, ]*

**laʿl:** *La'l (kırmızı ve değerli) dudak ‖ Sevgili dudağı.*

**Laʿlinde** ḫāl o micmere-gerdān-ı ʿişvenüñ
Döndi o aḫkere ola üstinde ʿānberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 9). [laʿlinde, -inde ]*

**laʿl:** *(Dîvan edebiyâtında) Sevgilinin kırmızı dudağı.*

Hoy-kerde görüp **laʿlini** būs itdüm o şūḫuñ
Baña o ʿaraḳ ḳand-i nebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 7). [laʿlini, -i, -n, -i ]*

Suṭūr-ı ḥarf evṣāfında şeb dūde ṣafaḳ **laʿli**
Felek levḥ-i zer-efşān noḳṭa encüm māh nevmīddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 69). [laʿli, -i ]*

**laʿl:** *Sevgilinin kırmızı dudağı.*

**Laʿlindeki** o renge yāḳūt-ı nāb uymaz
Rūyındaki o zülfe olmaz miṣāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 7). [laʿlindeki, -in, -de, -ki ]*

**Laʿli** mest itdi beni rūḫsārı ḥayrān eyledi
Bir ḳadeḥle ʿaḳlı medḥuş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 3). [laʿli, -+i ]*

Şükūfesi ola yāḳūt ü **laʿl** eġer olsa
Nesīm-i luṭfı revān naḫl-i erġavān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 41). [laʿl, ]*

**laʿl:** *(Sevgilinin kırmızı) dudağı.*

Dūşīze-i ḥarīm-i nikāt-ı beyānına
**Laʿlīn** midād-ı ḫāmesi gül-gun ḫiẕāb olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 36). [laʿlīn, -in ]*

Gözden o perī nigīn **laʿlin** ṣaḳınūr
Eller anı ʿāḳıbet görürseñ ṭaḳınur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 1). [laʿlin, -in ]*

Sūsen ele alınca zümürrüd ḫançer
**Laʿlīn** siperin sīneye çekdi gül-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 2). [laʿlīn, -in ]*

**laʿl:** *(Sevgilinin) lal (gibi kırmızı dudağı).*

Teshīr-i dile **laʿlüñ** olup mühr-i Süleymān
Haṭṭ-ı leb-i şekker-şikenüñ mūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 13). [laʿlüñ, -(ü)ñ ]*

**lāl:** *Dili tutulmuş, dilsiz.*

Naẓīmā sāḥirān-ı Bābil-i maʿnāyı **lāl** itdi
Füsūn-ı naẓm ile kilk-i beyān-ı ṭabʿ-ı sehḫāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 13). [lāl, ]*

Yoluñda pāymāl oldum gel ey serv-i revānum gel
Ġam-ı hicrüñle **lāl** oldum gel ey serv-i revānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 2). [lāl, ]*

İki ʿālenıde **lāl** ü ebkem ola
ki vaṣfında **lāl** ü ebkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 127). [lāl, ]*

İki ʿālenıde **lāl** ü ebkem ola
ki vaṣfında **lāl** ü ebkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 128). [lāl, ]*

ʿAcz ile nāmūs-ı ekber midḥat-i zātında **lāl**
ʿAḳl-ı küll vaṣfında ebkem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 59). [lāl, ]*

Yaġmāladı ʿAḳlumı o düzdīde nigāh
**Lāl** itdi beni o çeşm-i bī-sürme-siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 2). [lāl, ]*

**lāl oldum:** *Dilsiz olmak.*

Sipeh-i ʿaşḳa pāymāl oldum
Kevkeb-i mevkibiyle **lāl oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 76). [lāl oldum, -du, -m ]*

**lālā:** *Çocuk mürebbis.*

Dāyesi Şīrīn ü **lāla** Hüsrev-i Pervīzdür
Hidmet-i gehvāresinde Leylī dāmen-der-miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 5). [lāla, ]*

**lāle:** *Çemen ülkesinin hükümdarı olması, kırmızı rengi, kadeh şeklinde olması, etrafı aydnlatması vb. bağlamlarda geçer. Nurhan Atasoy, Batılı gözlemci ve elçilerin tanıklıklarına dayanarak, XVI. yüzyılda lale'nin Osmanlılarca bilindiğini, onun Osmanlı çiçek kültürü içinde gülden sonra çok önemli bir yeri olduğunu belirtir.*

Temām düşdi çerâġâna meyl-i ḫüsrev-i ʿaşḳ
Donandı dāġ-ı derūn **lālenüñ** zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 6). [lālenüñ, -nüñ ]*

Āteş-i ʿaşḳı dil-i şād-çāküm itsün şuʿle-zār
Lālenüñ yaḳsın derūn-ı sīnesin dāġ-ı ḥased *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 40). [lālenüñ, -nüñ ]*

**lāle:**. *Yanak.*

Hande-i nāz eylesün ol gül-ʿiẕār u ġonce-leb
**Lāleler** açılmaġa amade olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 4). [lāleler, -ler ]*

**lāle:** *Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi.*

Açılmış **lāle** vü güller semenler sebze-zār olmış
Yitişmiş otları gülşende bülbülller hezār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 1). [lāle, ]*

**lāle:** *Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi.*

**Lāledür** aña zebānum dehenümdür inbiḳ
Nola taḳṭir-i gulāb-ı süḫan itsem ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 11). [lāledür, -dür ]*

Beng ü būy-ı ʿārıżından **lālede** dāġ-ı neşāṭ
Şebnem-i bāġ-ı rūḫından sebz-ter verd-i ṭarī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 135). [lālede, -de ]*

**lāle:** *Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi (sevgilinin yanağı).*

Zaḫm peykān ġonce çāk sīne güldür **lāle** dāġ
Baġ-ı ʿaşḳuñ maẕḫār-ı ezḫār-ı günâgûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 7). [lāle, ]*

Serv o ḳadd **lāle** o ḫad ġonce o leb gül o ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre o ḫaṭ sebze-i bigāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 11). [lāle, ]*

Her **lāle** olup nīze-i yāḳūt be-düş
Elmās ẕerre giydi semen sertāser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 3). [lāle, ]*

**lāle:** *1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.*

Gül o rū ġonce olup **lāle** o ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Şaçlı sünbüldür o ʿānber bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 5). [lāle, ]*

Tūġ-ı şāḫīsin çıḳardı bāġa şulṭān-ı baḫār **Lāle** dikdi cünd-i ezḫāre ʿālem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 4). [lāle, ]*

ʿİşret-ābād-ı çemende oldı ezḫāre şalā
Her gül ü **lāle** alup bir cām-ı Cem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 8). [lāle, ]*

**lāle dāġ:** *Yaralı lale , lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin gönlüne benzetilmiştir.*

Bāġa varsañ derd-mendāne olur her **lāle dāġ**
Şekl-i ṭās-ı āteşīndür saña verd-i aḥmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 31). [lāle dāġ, ]*

**lāle-ḫad:** *Lale (gibi al) yanaklı (sevgili).*

Zülfi sünbül ḫaṭı benefşe-i ter
**Lāle-ḫad** gül-ʿiẕār u nesrīn-ber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 100). [lāle-ḫad, ]*

**lāle-ḫad:** *Lale (gibi kırmızı) yanaklı (güzel).*

Ey gül-ʿiẕār u ġonce-fem ü **lāle-ḫad** yetiş
Oldum zebūn-ı pister-i hicrüñ meded yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 1). [lāle-ḫad, ]*

Hāl-i ʿizārı muşg-ı ter-i ahū-yı ḥarem
**Lāle-ḫad** ü benefşe-ḫaṭṭ-ı ʿānberīn-raḳam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [lāle-ḫad, ]*

**lāle-i dil-hūnıyuz:** *İçi kan ağlayan lale.*

Sīne-i pür-dāġumuzda cāy-ı aḫker ḳalmadı
Biz bu deştüñ baġrı yanmış **lāle-i dil-**

**ḫūnıyuz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 10). [lāle-i dil-ḫūnıyuz, -ıyuz ]*

**lāle-i hūnin ciġeri:** *Ciğeri kanlı lale.*

Dāġ-ı dil-i sūzānını seyr eyle Naẓīmüñ
Bir baġrı yanıḳ **lāle-i ḫūnin ciġeri** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 14). [lāle-i ḫūnin ciġeri, -i-in ]*

**lāle-ruḥsār:** *Lale yanaklı, yanağı lale gibi kırmızı olan .*

Hıyābān-ı risāletde gülistān-ı nübüvvetde
Sehī-ḳad gül-ʿiẕār u **lāle-rūḫsār** u semen-ḫaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 48). [lāle-rūḫsār, ]*

**lāle-şıfat:** *Lale gibi.*

Dilbere sūz-ı derūnı nice teʾsīr eyler
Olmayan **lāle-şıfāt** sīnesi yanıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 4). [lāle-ṣıfāt, ]*

**lāle-sitān:** *Lale bahçesi.*

Yaḳ fitīl-i ser-i her dāġ-ı nümāyı Naẓīm
Maʿzeret **lāle-sitānında** çerāġān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 18). [lāle-sitānında, -ın, -da ]*

Ravża-i ümmīdüñ olsun pergel-i maḳṣūd ile
Baġ-ı ḥırmān itmesün **lāle-sitānı** ıżṭırār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 148). [lāle-sitānı, ]*

**lāle-sitān-ı ẓaferi:** *Zaferin lale bahçesi.*

Ṣulayup **lāle-sitān-ı ẓaferi** tīġ-ı ġuẕāt
Kūşe kūşe dökilür cedvel-i ḫūn-ı ḫuṣamā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 201). [lāle-sitān-ı ẓaferi, ]*

**lālesiz:** *Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki.*

Bī-naṣīb-i dāġ-ı derdi **lālesiz** bir şūre-hāk
Bī-ṣafā-yı ʿaşḳ-ı pāki rūḫsız gūyā cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 37). [lālesiz, ]*

**lāleyi dil-ḫūn:** *İçi kan ağlayan lale.*

Şemîm-i ḫaṭṭ-ı müşgīnüñle itmiş laʿl-i ḫandānuñ
Derūn-ı ġonceyi pür-dāġ-ı sevda **lāleyi dil-ḫūn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 6). [lāleyi dil-ḫūn, ]*

**lālezār:** *lale bahçesi.*

Āteş-i dilden yine bir yer çerāġān eyledüm
**Lālezār** itdi tenüm dāġ-ı firāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 4). [lālezār, ]*

**lālezār-ı dāġ-ı sīnem:** *Göğsümdeki yaraların lale bahçesi.*

Şām-ı vuṣlat **lālezār-ı dāġ-ı sīnem** seyr idüp
Ol semen-simāyı gül-pūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 7). [lālezār-ı dāġ-ı sīnem, --m ]*

**lālezār-ı dīn:** *Dinin lale bahçesi.*

**Lālezār-ı dīn** çerāġānı ḳıyās eyler gören
Her menār üzre ṣaf-ı ḳandil kim sūzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 17). [lālezār-ı dīn, ]*

**laʿl-i dil-keş:** *Gönül çekici dudakların.*

Olsun güher-niṣār-ı vefā **laʿl-i dil-keşüñ**
Ḳan-ı tebessüm eyle leb-i nūş-ḫandüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 9). [laʿl-i dil-keş, --üñ ]*

**laʿl-i handānuñ:** *Gülen dudak.*

Şemîm-i ḫaṭṭ-ı müşgīnüñle itmiş **laʿl-i ḫandānuñ**
Derūn-ı ġonceyi pür-dāġ-ı sevda lāleyi dil-ḫūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 5). [laʿl-i ḫandānuñ, -uñ ]*

**laʿl-i leb-i:** *Lal taşına benzeyen kırmızı dudak.*

Haste-i ʿaşḳa devā **laʿl-i leb-i** dildār imiş
Yitişinceydi eġer olsa bu tedbīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 5). [laʿl-i leb-i, -i ]*

**laʿl-i lebüñle:** *Dudağın saflığı, parlaklığı.*

**Laʿl-i lebüñle** teşne olan ḫaste-i ʿaşḳa
Haṭṭuñ yoġ iken em dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 3). [laʿl-i lebüñle, -le ]*

**laʿl-i nāb-āsā:** *Saf şarap gibi.*

Tenezzül eylemez ḫvān-ı felekde ḳurṣ-ı ḫurşīde
Göñül perverde-i ḫūn-ı cigerdür **laʿl-i nāb-āsā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 14). [laʿl-i nāb-āsā, --āsā ]*

**laʿl-i nābı:** *Saf şarap.*

Aldı ʿaḳlum yār **laʿl-i nābı** şāḳī Aḥmedüñ
Rūyumı zerd itdi fikr-i sīm-sāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 1). [laʿl-i nābı, -ı ]*

**laʿli şafaḳdur:** *Şafağın kızıllığı.*

Şihāb altun ḳalem **laʿli şafaḳdur** māh zīr-meşḳ
Berāt-ı cāhına ḫurşīd-i ʿālem-tāb tuġrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 13). [laʿli şafaḳdur, -dur ]*

**laʿl-i şekker-bārı:** *Sevgilinin şeker saçan dudağı.*

**Laʿl-i şekker-bārı** ol āyīne-i rūḫsār ile
Ṭutī-i gūyā ider ehl-i meẕāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 11). [laʿl-i şekker-bārı, ]*

**laʿlin:** *Dudak.*

Emdürse **laʿlini** demidür ol ṭabīb-i cān
Dil-ḫaste-i muḥabbetiyüm şerbet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 9). [laʿlini, -i ]*

**laʿlin:** *Sevgili kırmızı dudağı.*

Dildārı görüp **laʿlini** vaṣf eyle Naẓīma
Mirʾāte baḳup ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 11). [laʿlini, -i ]*

Ne ṣundı **laʿlini** cānān ne ṭutdı nabż-ı dili ḫasteye ne devā ne ṭabīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 7). [laʿlini, -i ]*

**laʿli-şafaḳ:** *Kızıl şafak.*

Dude-şeb **laʿli-şafaḳ** ḫame-şihāb encüm-nuḳaṭ
Ṣubḥ kāġıd mihr mühre māh-ı enver māḥberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 129). [laʿli-şafaḳ, ]*

**laʿlī-zāde muḥammed efendi:** *Lali-zade Muhammed Efendi.*

ʿAllāme **Laʿlī-zāde Muḥammed Efendi** kim
Ḥürşīd mihr-i ḳadrine yākut-ı nāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 25). [laʿlī-zāde muḥammed efendi, ]*

**lā-mekān:** *Belli bir yeri olmayan, mekâna ihtiyacı olmayan Allah.*

**Lā-mekān** mülkini ṭayy eyledi ol şāḫ-süvār
Şeş-cihāt olsa nola cünbişine teng-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 273). [lā-mekān, ]*

**lām-ı zülfün:** *Saçının lamı saçının teli.*

Dāldur ālām-ı derdüñden ḫam olmış dillere
Ey elif-ḳad **lām-ı zülfün** kim liḳā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 4). [lām-ı zülfün, -üñ ]*

**lâne:** *Ev.*

Ḳonup murġ-ı revānı şāḫsār-ı naḫl-i Ṭūbāya
Ḳadīmī **lānesi** üzre süzüldi gūyiyā şehbāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 6). [lānesi, -s, -i ]*

**lâne:** *Yuva, ev..*

Evcgāh-ı kibriyāda şāḫbāz-ı ʿazminüñ
Gülbün-efrūz-ı firāz-ı lā-mekāndur **lānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 14). [lānesi, -(s)i ]*

**lâne:** *Ev, yuva.*

Mecnūn-ı derūn-sūḫte oldur ki demādem
Sūz-ı nefesinden ṭutuşa **lāne** başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 4). [lāne, ]*

**lâne:** *Yuva, ev.*

Per açup oldı revān murġ-ı revān-ı pāki
Ḳondı cevlān iderek **lānesine** Ṭūbāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 4). [lānesine, ]*

**lā-tehaf:** *Korkma.*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya şal ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile **lā-teḫaf** hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 18). [lā-teḫaf, ]*

**laṭīf:** *Güzel, hoş.*

Ḥāḳ-i siyāhı kuḥl-i cilā tārı nūr-ı mahż Ābı **laṭīf** bādınuñ āşüftesi nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 14). [laṭīf, ]*

**laṭīfe-i ġaybiyye:** *Gizli güzelli, görünür olmayan hoşluk.*

Gülüp açılsa nola rūy-ı baḫt-ı ʿālemiyān
Ki bu **laṭīfe-i ġaybiyye** ḫande-āverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 12). [laṭīfe-i ġaybiyye, ]*

**lāy-ı sāġardur:** *Kadehin tortusu.*

Nükāt bāde-i şiʿrinde keyf-i rūḫanī
Beyān piyāle-i naẓmında **lāy-ı sāġardur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 162). [lāy-ı sāġardur, -dur ]*

**lāyıḳ:** *Yakışır, münasip, şâyân.*

Bilürüm gerçi degüldür saña cānum lāyıḳ
Sensin amma ki benüm cānuma **lāyıḳlardan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 10). [lāyıḳlardan, -lar, -dan ]*

**lāyık:** *Hak etmek.*

Şeh-i sipāh-ı ümem olursa **lāyıḳdur**
Ceres ḳaṭār-ı şükūhında sūr-ı İsrāfîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 69). [lāyıḳdur, -dur ]*

Olsa **lāyıḳdur** ʿUṭarid ṣebt içün evṣāfını
Vaṣf olurken ol sipihr-i ʿizzetüñ şād aḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 127). [lāyıḳdur, -dur ]*

Nahīd çengi sūrına deffāf Mihr Müşteri
**Lāyıḳ**dur anda aṭlas-ı çarḫ olsa bir ferş-i

ḥaḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 18). [lāyıḳdur, -dur ]*

Hvāb-ı naz itdükce **lāyıḳdur** meges-rān eylese
Devr-i mehdinde felek bāl-i hümā-yı devleti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 11). [lāyıḳdur, -dur ]*

**lāyıḳ:** *Layık, yaraşır.*

Bilürüm gerçi degüldür saña cānum **lāyıḳ**
Sensin amma ki benüm cānuma lāyıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 9). [lāyıḳ, ]*

**lāyık:** *Uygun, yaraşır, münâsip*

Faḫrü'l-ʿulemā Ārif Efendi o ki **lāyıḳ**
Dergāh-ı kemālinde gedā olsa Hocendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 1). [lāyıḳ, ]*

**lāyık:** *Ar. Uygun, yaraşır.*

Ḳul ḫaṭāsız olur mı pādişehüm
Saña **lāyıḳ** mı ey şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 286). [lāyıḳ, ]*

Naẓīmi ḫākden refʿ itse **lāyıḳ** iltifātıyla
Ki oldı āsitān-ı ser-bülendinde cebīn-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 19). [lāyıḳ, ]*

**lāyık:** *(Ar.) Uygun, yaraşır.*

Naẓār it ʿāşıḳuña rūz-ı ceza **lāyıḳ** mı
Dest-i ḥasret ola dāmān-ı nigāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 3). [lāyıḳ, ]*

Sen de inşāf eyle ey reşk-i perī zülfüñ gibi
Şānuña **lāyıḳ** mıdur böyle perişān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 12). [lāyıḳ, ]*

**Lāyıḳ** değilse de umarum faẓl-ı Ḥaḳ ide
Bu Naẓm-ı ʿācizānemi şāyān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 55). [lāyıḳ, ]*

Şemʿüñe cem olsa **lāyıḳ** enbiyā vü mürselin
Hem ḥabīb-i kibriyāsın hem Nebīsin hem resūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 11). [lāyıḳ, ]*

Ser-firāz eyle bülend it baḫtumı iḳbāl ile
Görme **lāyıḳ** kim olam pāmāl-i her dūn ü cehūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 20). [lāyıḳ, ]*

Dergėh-i Ḥaḳkı ḳoyup **lāyıḳ** mı
Der-i ġayrı idesiñ vaḳfa cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 3). [lāyıḳ, ]*

Hvace-i müşkil-güşā münşī-i yektā kim anuñ
Rūḫ-ı Vaşşāf olsa **lāyıḳ** bezm-i vaṣfında enīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 4). [lāyıḳ, ]*

Olsa tār-ı mıṣṭarı **lāyıḳ** kitāb-ı medḥinüñ
Rişte-i gīsū-yı ḥūrü'l-ʿıyn ile nūr-ı nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 53). [lāyıḳ, ]*

**lāyıḳ:** *Uygun.*

Dem-i Ruḥu'l-Ḳudüs olsa o şehüñ **lāyıḳdur**
Maṭbaḫ-ı ʿizzetinüñ şuʿle-fürūz-ı haṭabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 25). [lāyıḳdur, -dur ]*

Cān u dilden muḥibb ü şādıḳdur
Maẓhar-ı luṭfuñ olsa **lāyıḳdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 174). [lāyıḳdur, -dur ]*

**lāyık-ı şānuñ:** *Adına, şanına uygun olmak.*

ʿĀcizāne isterüm maḳbūl-i dergāhuñ ola
**Lāyıḳ-ı şānuñ** degül gerçi bu naẓm-ı

yādigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 134). [lāyıḳ-ı şānuñ, -uñ ]*

**lāyık-ı silk-i ḳabūlün:** *Kabül ipinin layığı.*

**Lāyıḳ-ı silk-i ḳabūlün** ola bu dürr-i Naẓīm
Söz temām oldı gel ey hindū-yı kilk-i dü-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 115). [lāyıḳ-ı silk-i ḳabūlün, -ün ]*

**lâ-yuʿad:** *Sayısız, hesapsız.*

Budur ümmidüm ki olan dāḫil -i silk-i şunār
Gerçi evṣāfı gibi vaṣṣāf-ı ẕātı **lā-yuʿad** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 42). [lā-yuʿad, ]*

**lāzım:** *Gerekli.*

Nāme **lāzım** degül ol şūḫ bilür ḫāme gibi
Şerḥ-i ḥāl-i dilümi çāk-ı girībānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 7). [lāzım, ]*

İtdirdi ḫaṣma ser-fürū nuṭḳ-ı cihângîr-i Naẓīm
Seng-i fesān **lāzım** degül nevk-i ser-i şamşamına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 10). [lāzım, ]*

Söylemek **lāzım** değil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Kaʿbe-i kūy-ı yāre ṭālib idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 219). [lāzım, ]*

Olsam yiridür mülāzim-i hāk-derüñ
**Lazım** baña iltizām-ı bāb-ı keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 4). [lazım, ]*

**lāzım:** *Gerek, gerekli.*

Vaṣfınuñ iltizāmı **lāzımdur**
İns ü cānla ṣenāsı elzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 109). [lāzımdur, -dur ]*

**le:** *Ve.*

Kürsī vü ʿarşı ḳudūmiyle müşerref eyledi Ol Hudāvend-i **le** ʿamruk-mesned ü levlak-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 38). [le, ]*

**leʿamruk-dīhīm:** *Le Amruk tacı.*

Şuḳḳa-perdāz-ı nübüvvet ʿālem-efrāz-ı rüsül
Dāver-i ṣümme denā- taḫt u **le ʿamruk-dīhīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 14). [le ʿamruk-dīhīm, ]*

**leʾāl:** *Inciler.*

Virür Naẓīm gibi silk-i dürr-i naẓma niẓām
Elinde böyle o kim bir dizi **leʾāl** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 14). [leʾāl, ]*

**leʾāl-i naẓm-ı terin:** *Taze şiirin incileri.*

ʿAceb mi itse niṣār-ı reh-i veliyy-i niʿam **Leʾāl-i naẓm-ı terin** ṭabʿ-ı dür-feşānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 16). [leʾāl-i naẓm-ı terin, -in ]*

**leʿamrük:** *Le'amruk: Senin ömrüne yemin olsun. "Senin hayatına and olsun ki, onlar sarhoşlukları içinde bocalayıp duruyorlardı." (Kur'an-ı Kerim, Hicr Suresi 15/72.*

Li-maʿallāh-gulsitān Yāsīn ü Ṭāhā-būstān Ey nihāl-i bāġ-ı levlāk ü **leʿamruk** şāḫsār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 106). [leʿamruk, ]*

Evreng-i nübüvvet üzre şulṭān-ı rüsül Levlāk libāçe vü **leʿamruk** iklīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 4). [leʿamruk, ]*

**leb:** *(Sevgilinin) dudağı.*

Ḳarār itmez **lebüñ** yād eyleyüp cām-ı şerāb-āsā
Dil-i āvāre sāḳi bir hevāyīdür ḥabāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 1). [lebüñ, -üñ ]*

Gehī miyānuñı ḳocdur gehī **lebüñ** emdür
Vebāli var ise cāna benüm s̱evābı senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 5). [lebüñ, -üñ ]*

leb: *(Sevgilinin) dudağı.*

**Lebiñde** ḥāl-i müşgīni ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḥüsne
O hindûdur vużūʿ eyler gelüp Zemzem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 3). [lebiñde, -in, -de ]*

Yāḳut-ı müferrih **lebi** dendān-ı laṭīfi
Şān bir dizi lüʾlüʾdür o dürc-i dehen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 3). [lebi, -i ]*

Nuṭḳ-ı şīrīnine ṭūṭī gibi dil-teşne hezār
**Lebiñe** ġonce-i ter rūyine verd-i raʿnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 158). [lebiñe, -i, -n, -e ]*

**Lebi** Kevs̱er-nümūn-ı bāġ-ı behişt
Rūḥ̱laruñ verd-i bī-ḥ̱azānumdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 235). [lebi, -i ]*

Ḳaddi gülbün **lebi** gül-ġonce-i ḥ̱andān-ı besīm
Görüp ol ʿārıż-ı rāḥ̱şān-ı dil-efrūzı Naẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 39). [lebi, -i ]*

Nice yanup cigerüm cāna düşmesün āteş
Ḥāraretiyle olup dil-fiġār u ḥ̱uşk **lebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 12). [lebi, -i ]*

**leb:** *(Âşığın) dudağı.*

Teşne-i Zemzem olan hindūlar
**Lebi** üzre görinen ḥ̱āl-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 12). [lebi, -i ]*

**Lebi** ʿāyniyle çeşme-i ḥayvān
Bir içim ṣudur ol şeh-i ḥ̱ūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 91). [lebi, -i ]*

Ey bāġ-ı behcete **lebi** gül-ġonce-i besīm
Vey zülfi sünbül-i siyeh-i ʿānberīn-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [lebi, -i ]*

**leb:** *Dudak.*

Bezm-i meyde nāgeḥ̱ān bir hāy u hū ḳopdı yine
**Lebleri** yādıyla sāḳinüñ fesād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 14). [lebleri, -ler, -i ]*

**leb:** *(Sevgilinin) dudağı.*

Sāḳī yitişür devlet o mestāne başında
Būs ide **lebüñ** her ṭolu peymāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 2). [lebüñ, -üñ ]*

**leb:** *Dudak.*

Her ne söylerse o **lebler** ʿāṣıḳa ilḥ̱ām olur
Ṣafdur cānā derūn-ı ʿāṣıḳ-ı dīrīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 9). [lebler, -ler ]*

**leb gül:** *Gonca dudaklı.*

Serv o ḳadd lāle o ḥ̱ad ġonce o **leb gül** o ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre o ḥ̱aṭ sebze-i bigāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 11). [leb gül, ]*

**lebāleb:** *Ağzına kadar dolu.*

Girībānı **lebāleb** ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile
ṭoḳınmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 7). [lebāleb, ]*

Girībānı **lebāleb** ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile
ṭoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 7). [lebāleb, ]*

Revādir eylese bülbül şeṭāretin efzūn
Ki dürc-i ġonce **lebāleb** ġıdā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 4). [lebāleb, ]*

**Lebāleb** itdi dili şevḳ-ı būse-i laʿli
Velī ne fāʾīde olmış defîne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 7). [lebāleb, ]*

**Lebāleb** itdi dili ʿaks-i ḥüsn-i yār Naẓīm
Fürūġ-ı mihr-i ciḫāntāb-ı ṣubḥgāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 13). [lebāleb, ]*

Ṭabʿumı eyleyüp **lebāleb** feyż
Vāridāt-ı nuʿūtı mülhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 115). [lebāleb, ]*

Yine teşrīf idince ṣādrınn ol māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
**Lebāl**eb şevḳ olup diller feraḥla sīneler doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 4). [lebāleb, ]*

**lebbeyk-gūyān:** *"Buyrunuz, emir sizindir efendim!" diyen.*

Eylesem **lebbeyk-gūyān** Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāf
Beyt-i maʿmur-ı ḥarīm-i ravżaña itsem duḫūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 15). [lebbeyk-gūyān, ]*

**leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn:** *Güzelliğin dudak açan yaprakları.*

Bende ḫatm oldı melāḥat cümle ḫūbān-ı cihān
**Leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn** ü cemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 16). [leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn, ]*

**leb-i cān:** *Sevgilinin dudağının dairesi.*

Hatṭ-ı sebziyle **leb-i cān** -baḫşla ol māh-rū
Yirde gökde Ḫıżr u ʿİsā gibi āyā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 3). [leb-i cān, ]*

**leb-i cān-baḫş:** *Can veren dudak, can bağışlayan dudak.*

Hatṭ-ı sebzüñ yitişüp Ḫıżr-ı dil-i şeydādur
**Leb-i cān-baḫş** ile ammā ki Mesīḫāşın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 6). [leb-i cān-baḫş, ]*

**leb-i cū:** *Irmak kıyısı, ırmak kenarı.*

Degül yer yer ḥabāb-ı āb ey dil sūz-ı ṭabʿından
**Leb-i cū** heybet -i dīdār ile tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 14). [leb-i cū, ]*

**leb-i cūda:** *Irmağın ağzı, kıyısı.*

**Leb-i cūda** görüp ẓann eyledüm serv-i ser-āzādı
Yine bir ʿāşıḳ-ı dīdāre dilber der-kenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 5). [leb-i cūda, ]*

**leb-i cūyda:** *Irmak kıyısı, ırmak kenarı.*

Yād-ı ḳadd ü ḫaṭṭıyla aḳıt rūd-ı sirişküñ
Ey dīde **leb-i cūyda** serv ü semeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 10). [leb-i cūyda, -da ]*

**leb-i deryāda:** *Deniz kenarı, kıyı, sahil.*

Tāb-ı teb-i dīdārladur Ḥaḳ bu Naẓīmā
Bir bir **leb-i deryāda** ola ābile-i mevc

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 14). [leb-i deryāda, -da ]*

Hvāb-ı rāḥat olursa māye-i rūḫ
**Leb-i deryāda** māhtāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 18). [leb-i deryāda, -da ]*

**leb-i dilber:** *Sevgilinin dudağı.*

Humār-ālüd-ı hicrāne **leb-i dilber** yiter maʿcūn
Ne mey-ḫāne ne cām-ı Cem ne ṣaḥbā-yı raḥīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 11). [leb-i dilber, ]*

**Leb-i dilber** ṣunardı maʿcūnum
Ḥabbe-i ḫāl-i rūyı afyonum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 39). [leb-i dilber, ]*

**leb-i endīşe:** *Endişeli dudak.*

Ṭabʿuma feyż-i Hudā ẕāʾika-baḫş-ı ilhām
Ḳand-i maʿnā **leb-i endīşeme** hāżır ḥelvā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 16). [leb-i endīşe, -m, -e ]*

**leb-i hāmūşın:** *Suskun dudak.*

Ser-i engüşt-i muʿārıżdan olur āsūde
Bend iden mühr-i sükūt ile **leb-i hāmūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 16). [leb-i hāmūşın, -ın ]*

**leb-i laʿl:** *Kırmızı dudaklı.*

**Leb-i laʿli** olup tebḫâle-dâr ol zer-ger-i ḥüsnüñ
Ḳıyās itdüm görüp dīvānedür ḫātem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 7). [leb-i laʿl, --i ]*

**leb-i laʿli zülāliyle:** *Tatlı, hoş, kırmızı dudak.*

Her ḳaṭre ola āb-ı ḥayāta ʿaraḳ-ı şerm
Baḥs itse **leb-i laʿli zülāliyle** Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 6). [leb-i laʿli zülāliyle, -i, -y, -le ]*

**leb-i laʿlin:** *Dudağı lal taşı gibi kırmızı olan (dilber).*

Kākül ü rūy-ı ʿaraḳ-riz u **leb-i laʿlin** görüp
Dil perīşān eşk rīzān dīde ḫūn-efşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 3). [leb-i laʿlin, -in ]*

Dürr-i dendānın **leb-i laʿlin** idüp yārüñ ḫayāl
Çeşm-i ʿāşıḳda demādem eşk-i ḫūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 11). [leb-i laʿlin, -in ]*

Vaṣf eyle ḫaṭ-ı sebzini būs it **leb-i laʿlin** Ḫıżra buluşup hem-ḳadeḥ-i āb-ı ḥayāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 5). [leb-i laʿlin, ]*

**leb-i laʿlīni:** *Dudağı lal taşı gibi kırmızı olan (dilber).*

İki silk-i lāʾāl-i dendānı
**Leb-i laʿlīni** ḥoḳḳa-i mercān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 156). [leb-i laʿlīni, -iñ, -i ]*

**leb-i mey-gūnuñı:** *Şarap renkli (kırmızı) dudak ll sevgilinin dudağı.*

Bī-saġar u ṣaḥbā beni mest itdi nigāhuñ
Añsam **leb-i mey-gūnuñı** māhmūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 12). [leb-i mey-gūnuñı, -ı ]*

**leb-i nūş-ḫand:** *Tatlı gülüşlü dudak.*

Olsun güher-niṣār-ı vefā laʿl-i dil-keşüñ
Ḳan-ı tebessüm eyle **leb-i nūş-ḫandüñi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 10). [leb-i nūş-ḫand, --üñ, --i-ni ]*

**leb-i rengīni:** *Renkli dudak.*

Gül-i rūyı olup ḫūy-gerde yārün jāledār olmış
**Leb-i rengīni** tāb-ı bādeden tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 2). [leb-i rengīni, -in, -i ]*

**leb-i rūh-ı yaḥyā:** *Yahya'nın yüzünün dudağı.*

Çeşm-i cān-ı Zekeriyyā rūḫunuñ ḥayrānı
Ḥilye-pīrā-yı cemāli **leb-i rūḫ-ı Yaḥyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 182). [leb-i rūḫ-ı yaḥyā, ]*

**leb-i şîrîni:** *Şîrîn'in dudağı.*

Vücūdın dāġlarla rāḫnedār itmiş dil-i şeydā
**Leb-i şîrîni** yādıyla o şūḫuñ Kūh-kenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 6). [leb-i şîrîni, --i-i ]*

**leb-i şīrīnler:** *Şîrîn'in dudağı; tatlı dudak.*

Nuṭḳa gelse **leb-i Şīrīnler** olur Ferhādı Zülf-i ḫam-der-ḫamı Leylāları Mecḫūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 3). [leb-i şīrīnler, -ler ]*

**leb-i taʿẓīme:** *Hürmet dudağı.*

Ḥaḳ-i pāyi rūḫ-ı tekrīme maḳām-ı rūmāl Āsitānı **leb-i taʿẓīme** maĥall-i telsīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 40). [leb-i taʿẓīme, -e ]*

**leb-i tebḫāle-dārıñdan:** *Uçuklamış dudak.*

Kim oldı būse-çīn āyā **leb-i tebḫāle-dārıñdan**
Dimāġ-āşüfte-i gül-ġonce-i pür-şebnemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 9). [leb-i tebḫāle-dārıñdan, --ıñ, --dan ]*

**leb-i ümidi:** *Ümidin dudağı.*

**Leb-i ümidi** ider āb-ı yeʾs ile şüste
Baḫīl ü dūnuñ iden dest ü dāmenin taḳbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 17). [leb-i ümidi, -i ]*

**lebim:** *Dudak.*

Emdür baña işāret-i ebrīñ ile **lebim**
Ben sāḳiyā o bādeyi zevraḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 7). [lebim, ]*

**lebin yārüñ:** *Sevgilinin dudağı.*

Celī gördüm muḥaḳḳāk ḫaṭṭ-ı reyḥānī **lebin yārüñ**
Haṭ-ı Yāḳūtı neṣh itmiş nigīn-i laʿl-i dildāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 1). [lebin yārüñ, -üñ ]*

**lebrīz:** *Dolu, taşkın.*

**Lebrīz** olup muḥabbet-i ʿaşḳıyle tā-be-ḥaşr Pürdür o naḳd-i şevḳle hemyān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 51). [lebrīz, ]*

**Lebrīz** dīde nemle ḳaddüm dü-tā elemle İtdi ʿubur ġamla eyyām-ı ʿünfüvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 153). [lebrīz, ]*

**lebrīz:** *Ağzına kadar dolu.*

**Lebrīz** ideli nūr-ı rūḫuñ çeşmümi cānā Ḥūrşīd ile āyīne-i billūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 7). [lebrīz, ]*

**lebrīz-i būy-ı aḥmeddür:** *Ahmed'in kokusu doludur.*

Muʿaṭṭar eyledi bād-ı nesīm-i ṣubḥ-ı viṣāl Meşām-ı cān yine **lebrīz-i būy-ı**

**Aḥmeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 4). [lebrīz-i būy-ı aḥmeddür, --dür ]*

**lebrīz-i cām:** *Kadehi dolu.*

Gül gibi destine o ki **lebrīz-i cām** ālur
Peymānesi ṭolunca bu gülşende kām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 1). [lebrīz-i cām, -ur ]*

**leb-rīz-i çār-erkān:** *İleri gelen dört kişi (İslâm'ın ilk dört halifesi) nin dolu olması.*

Nevbet-i nām-ı bülendi şeş cihātı pür idüp
Şıyṭ-ı adli rembedem **leb-rīz-i çār-erkān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 50). [leb-rīz-i çār-erkān, ]*

**lebrīz-i cünūn:** *Aşkından aklını kaybetmiş dolu.*

ʿAks-i rūḫı **lebrīz-i cünūn** itdi derūnum
Kim var göre mirʾāt-ı ṣafā-güsterüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 5). [lebrīz-i cünūn, ]*

**lebrīz-i naḳd-i ḫvāhiş:** *Arzu sermayesinin taşması.*

O kān-ı mekrümet kim dembedem hemyān-ı cūdından
O İder **lebrīz-i naḳd-i ḫvāhişi** dest-i temennāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 10). [lebrīz-i naḳd-i ḫvāhiş, --i ]*

**lebrīz-i nūr-ı raḥmet:** *Rahmet nuruyla dolu taşkın.*

Ḥācī Selīm Girāy vefāt eyledi dirīġ
**Lebrīz-i nūr-ı raḥmet** ide ḳabrini ilāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 2). [lebrīz-i nūr-ı raḥmet, ]*

**lebrīz-i şerāb-ı vaṣl-ı cānān:** *Sevgiliye kavuşma şarabı doldu taştı.*

**Lebrīz-i şerāb-ı vaṣl-ı cānān** oldum
Çün şişe-i pür-terāveş-i cān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 1). [lebrīz-i şerāb-ı vaṣl-ı cānān, ]*

**lebrīz-i şerbet-i şekker:** *Şeker şerbeti dolmuş , taşmış.*

**Lebrīz-i şerbet-i şekker** şükri her dehen
Mīzāb-ı cūy-ı bāġçe-i ḥamdi her zebān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 7). [lebrīz-i şerbet-i şekker, ]*

**lebrīz-i tecellī:** *Kalbe doğuşla dolu.*

Mirʾāt-ı musaffā gibi pākīze-ṣıfāt ol
**Lebrīz-i tecellī** olup āyīne-i zāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 2). [lebrīz-i tecellī, ]*

**leb-teşne:** *Susamış.*

Havż-ı mālamālinüñ **leb-teşnesi** ʿāynü'l-ḥayāt
Āb-ı nābı cān-fezā feyż-i hevāsı dil-güşā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 9). [leb-teşnesi, --si ]*

Āb-ı şāfı ḫoş-güvār u rūḥ-baḫş u dil-güşā
Ḥavż-ı mālālālinüñ **leb-teşnesi** pīr ü civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 8). [leb-teşnesi, --si ]*

**leb-teşne:** *(Gönlü) susamış; hasret çeken.*

Şerbet-i laʿl-i revān-baḫşına **leb-teşne** Mesīḥ
Muʿciz-i nuṭḳ-ı dil-āvīzine dil-beste Kelīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 27). [leb-teşne, ]*

**leb-teşne zülāl-i nuṭḳ:** *Sözün buz gibi soğuk suyuna susamış.*

**Leb-teşne zülāl-i nuṭḳına** Ḫızr u Mesiḥ
Ḥayrān-ı tecellī-i cemāli Mūsā *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 3). [leb-teşne zülāl-i nuṭḳ, -ı, -n, -a ]*

**leb-teşne-i nevāl:** *Kısmetine susamış.*

**Leb-teşne-i nevāli** eşrāf ile ahāli
Dem-beste-i kemāli cān u dil-i Hocendī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 3). [leb-teşne-i nevāl, --i ]*

**ledün:** *Allah katı, Tanrı huzuru.*

Ey **ledün** mektebiñüñ hvāce-i ümmī-laḳabı
Enbiyā vü rüsülüñ zīver ü teşbiḥ-i lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 1). [ledün, ]*

**lehce-i dil-keş:** *Gönül cezbedici söyleyiş.*

**Lehce-i dil-keş** ile ṭabʿ-ı ḫoş-elḥānumdur
Çemen-i maʿrifete bülbül-i murġ ile serā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 31). [lehce-i dil-keş, ]*

**leʾīm:** *Alçak, aşağılık, rakip.*

Maẕḫār-ı ḳahruñ olup pāye-i esfelde **leʾīm**
Ḥāşe li'İlāh keremüñden ola maḥrūm senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 107). [leʾīm, ]*

**leʾīm:** *Alçak, aşağılık (kimse).*

Nola maẕmunu ise dillerde **leʾīm**
Söylemez bīhüde lā-büd efvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 41). [leʾīm, ]*

**leʿīma:** *Alçak, aşağılık (kimse, şey).*

Nola cefāsına ṣabr eyleseñ **leʿīmanuñ**
Ne itdi Ḥażret-i Mūsāya ḳavm-i Īsrāʾīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 27). [leʿīmanuñ, -nuñ ]*

**leke-i siyāh:** *Siyah leke.*

Māḥv olsa ʿafv ile nola ey dil-siyeh günāh
Ṣābūn-ı ṣubḥ ṣebde ḳomaz **leke-i siyāh**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 2). [leke-i siyāh, ]*

**lem yūled lem yekūn lehu küfüven aḥad:** *Doğurmadı ve doğurulmadı O 'na bir denk de olmadı. İhlâs suresi.*

Muhyī vü Mümīt lem-yelid daʾim ü ferd
**Lem yūled lem yekūn lehu küfüven aḥad**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 4). [lem yūled lem yekūn lehu küfüven aḥad, ]*

**lemʿa:** *Işık, parıltı saçan.*

Mehce meh-i münevver gülmīḫ-ı çetri aḫter ,
Zer-şemse şems-i enver her **lemʿa** rīsmānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 22). [lemʿa, ]*

**lemā:** *Parıltı, damla*

Ey ḳurb-ı serīr ü lī müce'llā-maḳam
Levlāk **lema** ḥālāktü'l-eñak-efser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 2). [lema, ]*

**lemeʿān:** *Parıldama ( Aşığın gönlündeki duyguların aşikar olması).*

Ṣalsa bir bī-kesi girdāb-ı fenā üzre Kelīm
Cemʿ-i aṣḥāba olup şemʿ-i hidāyet
**lemeʿān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 68). [lemeʿān, ]*

**lem-yelid:** *Doğurmadı.*

Muhyī vü Mümīt **lem-yelid** daʾim ü ferd
Lem yūled lem yekūn lehu küfüven aḥad
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 3). [lem-yelid, ]*

**lenger:** *Gemi demiri, çapa.*

O felek-rān-ı muḥīṭ-i ġazā ki ṣubḥ u mesā
Rikābı zevraḳ-ı nuṣretde iki **lengerdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 26). [lengerdür, -dür ]*

**lenger:** *Çapa.*

Baḥr-ı ʿummān-ı celālinde veḳārı fülkünüñ
Ḥilmi olmış bād-bān temkīn-i ẕātı **lengeri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 158). [lengeri, -i ]*

**lenger:** *Demir çapa.*

Zerrin rikābı yer yer fülk-i ẓaferde **lenger**
Her bir livā-yı pür-zer bir güne bād-bānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 121). [lenger, ]*

**lerzān:** *Titreyici, titreyen, mürteiş, mütezelzil: dest-i lerzîn.*

Mest iken ol māh-ı mihr-engīz kim raḳṣān olur
Māh **lerzān** mihr ser-gerdān felek ḥayrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 2). [lerzān, ]*

Heybetinden dest-i ḫançer-dārını **lerzān** görüp
İtdi Behrāmı silaḥdār-ı felek ol pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 25). [lerzān, ]*

Gökde sevr-i felek olup mużtarr
Yirde gāv-ı zemīn ola **lerzān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 98). [lerzān, ]*

**lerzān:** *Titreme.*

Semen serve sarılmış bīd **lerzān** çeşm-i nergis mest
Çemende āteş-i ġayret derūn-sūz-ı çenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 11). [lerzān, ]*

Bir dil ṭutulsa gelse ḥużūr-ı şerifine
**Lerzān** olur dili ṭuṭuluʿr bī-zebān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 48). [lerzān, ]*

Sāye-i ḥilm ü vaḳārından olup ḫam-geşte çarḫ
Şevr-i gerdūn mużṭarib gāv-ı zemīn **lerzān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 46). [lerzān, ]*

**lerze:** *Titreme.*

Neyyir-i burc-ı ezel Aḥmed-i Mürsel ki anuñ
Mihrinüñ **lerze** virür ẕerreye şūr u şaġabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 24). [lerze, ]*

**lerze:** *Titreme, titreyiş.*

Tenüme **lerze** düşer fikr-i der-āġuşuñ ile
Dilümi raʿşe ṭutar pīrehenüñ vaşfında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 3). [lerze, ]*

**lerze-nāk:** *Titrek, titreyen.*

Ṣavlet-i deyden olurdı **lerze-nāk** sīne-çāk
Şīr-i berfine dūçār olsa bu dem şīr-i ġarīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 19). [lerze-nāk, ]*

**leşker:** *Asker.*

Dādār-ı dād-perver Dārā-şükūh ü **leşker**
İskendere berāber der-bān-ı āsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 5). [leşker, ]*

Olur Ḫıżr-ı hidāyet rāh-ber cünd-i ẓafer **leşker**
Ne semte eylese ʿazm-i sefer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 3). [leşker, ]*

Aḳ ḥisar üzre cemʿ olup **leşker**
Leşkere hep o sīm ü zer ḫarcar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 5). [leşker, ]*

**leşker:** *Asker.*

Zīr-i külāhda ḥaẕer ey dil o ṭurreden
Sulṭān-ı ḥüsn **leşkerini** der-kemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 10). [leşkerini, -i, -n, -i ]*

Sipāh-ı ʿazmine ʿavn-i ilāh rāh-nüma
Livā-yı rezmine cünd-i ricāl **leşkerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 114). [leşkerdür, -dür ]*

**leşker:** *Asker , Ordu.*

O şāḫsüvār-ı reh-i ʿaşḳum ki piyāde
Mecnūn gibi niñ şifte var **leşkerüm** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 10). [leşkerüm, -üm ]*

Aḳ ḥisar üzre cemʿ olup leşker
**Leşkere** hep o sīm ü zer ḫarcar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 6). [leşkere, -e ]*

**leşkerī:** *Asker , Ordu.*

Ṣıġmaz bu ḳażāya sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ
Kevneyni ṭutar **leşkeri** bī-ḫayme vü ḫārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 10). [leşkeri, ]*

**leşker-i īslām:** *Islam askeri.*

Yemīninde yesārında müretteb **leşker-i īslām**
Nola olsa ġuẕāta rāh-ber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 5). [leşker-i īslām, ]*

**leşker-i muẓafferinüñ:** *Kazanan asker.*

Her biri **leşker-i muẓafferinüñ**
Şeh-i ṣad Ḳahramān u Rüstemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 101). [leşker-i muẓafferinüñ, -in, -üñ ]*

**leşker-i nuṣret:** *Yardım askerleri.*

Ḳande kim ʿatf-ı ʿinān itse refīḳi tevfīḳ
Reh-nümā ʿavn ü ẓafer **leşker-i nuṣret** be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 50). [leşker-i nuṣret, ]*

**leşker-i nuṣret-şiʿārı:** *Zafer alemeti taşıyan askerler.*

**Leşker-i nuṣret-şiʿārı** dest-ber-i tīġ-ı ṣebāt
Düşmen-i nā-pāyidārı pāy-der-rāh-ı firār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 39). [leşker-i nuṣret-şiʿārı, ]*

**leşker-i tātār:** *Tatar askerleri.*

Aḳın ṣalup ṣu gibi her ṭarafdan **leşker-i Tātār**
O şāḫuñ ḫaşmına yaḫşı dimez lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 65). [leşker-i tātār, ]*

**leşker-i teshīr:** *Sihir askeriyle.*

Yaḳdı yıḳdı mülk-i ʿaḳlı **leşker-i teshīrle**
Ḥüsn-i ʿālem-sūz-ı dilber ʿaşḳ-ı ʿālem-gīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 1). [leşker-i teshīr, --le ]*

**letafet:** *Lâtiflik, haslık, mülâyemet, nezaket: letafet-i sima, letâfet-i endâm. letafet-i ifade, letafet-i mana.*

Yārüñ bu **leṭafetle** teni pīrehen içre
Gūyā ki hemān rūḥ-ı revāndur beden içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 1). [leṭafetle, -le ]*

**letafet:** *Güzel olma durumu, hoşluk.*

Vech-i ṣāḥiḥine nażar it gör **leṭāfeti**
Seyr eyle çeşm-i cānla rūḫ-ı muṣavveri

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 53). [leṭāfeti, -i ]*

Ẕātuñda bul güher gibi tāb u ṭarāveti
Gül gibi alma şebnem-i terden **leṭāfeti**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 2). [leṭāfeti, -i ]*

**leṭāfet-i gül-i rūḫsārını:** *Gül yanağının güzelliği.*

**Leṭāfet-i gül-i rūḫsārını** ḳıyās it kim
Nişān-ı ḥāl-i siyeh-fāmı cāy-ı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 13). [leṭāfet-i gül-i rūḫsārını, --ı-, --n-, --ı ]*

**leṭāfet-nümā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin güzelliği.*

Cebīn-i gül ki **leṭāfet-nümā-yı şebnemdür**
Şükūfeler yine hep cebhe-sā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 1). [leṭāfet-nümā-yı şebnemdür, --dür-dür ]*

**levḥ:** *Üzerinde yazı veya resim olan taşınabilir düz nesne , defter*

Kātib-i çarḫ sunar destine **levḥ** ü ḳalemi
Şiʿr ü inşāda idince ḳalemi ṭarḥ-ı sevād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 3). [levḥ, ]*

**levḥ:** *Levha, düz yüzey, düz tahta.*

Çarḫ ḥoḳḳa dūde şeb **levḥa** ḳamer ḫāme şihāb
Pış-i ḥükminde ʿUṭārid kātib-i fermān-nüvīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 9). [levḥa, -a ]*

**levḥ u ḳalem:** *Levh-i mahfuz; Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazılı bulunduğu manevi levha.*

Evṣāf-ı sürın yazmaġa alup ele **levḥ u ḳalem**
Şāyeste olsa cān ile aña ʿUṭārid bir debīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 15). [levḥ u ḳalem, ]*

**levḥa-i defter-i ḥudāvendān:**
*Padişahların defterlerinin levhası.*

Fihris-i nüsḫa-i ḫudāvendī
**Levḥa-i defter-i ḫudāvendān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 24). [levḥa-i defter-i ḫudāvendān, ]*

**levha-i gülzār-ı ahlāḳı:** *Ahlağın gül bahçesinin levhası.*

Kām-ı ḫalḳ-ı her dü-ʿālem dembedem ḫoş-būydur
**Levha-i gülzār-ı aḫlāḳı** bulaldan intişār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 102). [levha-i gülzār-ı aḫlāḳı, ]*

**levḥ-i beyāżda:** *Beyaz yanak.*

**Levḥ-i beyāżda** görüp āsār-ı ḫāmesin
Āmīziş eylemiş ṣanurum şīr ü şekkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 45). [levḥ-i beyāżda, -da ]*

**levḥ-i cemal-i behcet:** *Güler yüzlü güzel yüzünün defteri.*

**Levḥ-i cemal-i behcete** ebrūları ḳalem
Ey serv ḳaddi gibi olan ḥüsn ile ʿalem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [levḥ-i cemal-i behcet, -e ]*

**levḥ-i derūn:** *Gönül levhası.*

Rıżāda zühd ü taḳvāda hemān **levḥ-i derūn** sāde
Haṭāda ṣafḥa-i pür-naḳş u zībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 11). [levḥ-i derūn, ]*

**levḥ-i dil:** *Gönül levhası.*

Naḳş oldı ebrūvānı **levḥ-i dilümde** yārüñ
Ressam-ı ʿaşḳ gūyā bir Ẕū'l-fiḳār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 3). [levḥ-i dil, -üm, -de ]*

**levḥ-i dilüm:** *Gönül levhası, gönül sayfası.*

Pür-sevād-ı zülf ü ḫaṭṭ u ḫāldür **levḥ-i dilüm**
Ġayrdan gerçi derūnı sādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 3). [levḥ-i dilüm, -üm ]*

**levḥ-i füsūn:** *Sihir sayfaları.*

Teshīr-i ehl-i ʿaşḳa meşġūldür demādem
Düşmez o ṭıfl-ı nāzuñ **levḥ-i füsūn** elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 4). [levḥ-i füsūn, ]*

**levḥ-i hādeng:** *Ok atılan hedef levhası.*

O tīr-endāz-ı nāẕuñ tā ki dil ḫāṭır-nişānıdur
Kemān ebrūsınuñ **levḥ-i ḫādeng** imtiḫānıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 5, Mısra 2). [levḥ-i ḫādeng, ]*

**levḥ-i ḥüsninde:** *Güzellik levhası.*

Yāraşmış **levḥ-i ḥüsninde** o zībā ebrū-yı zer-fām
Berāt-ı behcete tuġrā-yı ġarrādur ki ḥāllenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 5). [levḥ-i ḥüsninde, -in, -de ]*

**levḥ-i imtiḥān:** *İmtihan levhası.*

Her nigāh itdükce ebrū-yı kemāndārı ider
Nāvek-i müjgānı **levḥ-i imtiḥān** āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 6). [levḥ-i imtiḥān, ]*

**levḥ-i ʿişyānumı:** *İsyan yatağı.*

ʿAfvüñe şefḳatüñe ḳalmış iken ʿabd-i ʿaşīm
**Levḥ-i ʿişyānumı** ʿafvüñ nola ṭūmār itse *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 110). [levḥ-i ʿişyānumı, -um, -ı ]*

**levḥ-i māh:** *Ayın levhası; yüzeyi.*

Ṣafḥa-i mihr-i rūḫı sāde sevād-ı ḫaṭdan
**Levḥ-i māh** aña ḳıyās ile ḳaralanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 6). [levḥ-i māh, ]*

**levḥ-i māh:** *Ay sayfası.*

Kilk-i bercīs **levḥ-i māh** üzre
Böyle yazmış ṣenāsına ʿünvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 7). [levḥ-i māh, ]*

**levḥ-i māha:** *Ayın kitabesine (yüzeyine bağlamında).*

Ol ḫıdīv-i nükte-perver kim sevād-ı midḥati
**Levḥ-i māha** ḫāme-i zerrīn ile taḥrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 28). [levḥ-i māha, ]*

**levḥ-i māhı:** *Ayın levhası; yüzeyi.*

Müşgīn sevād-ı ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı yāre beñzemez
Bīhūde **levḥ-i māhı** hemān çarḫ ḳareler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 8). [levḥ-i māhı, -ı ]*

**levḥ-i mihre:** *Güneş sayfası.*

Yazup sitayişini **levḥ-i mihre** katib-i çarḫ
Yine bu maṭlaʿ-ı ṣanī ile ṣena-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 13). [levḥ-i mihre, -e ]*

**levḥ-i sāde:** *Süslü olmayan levha.*

Mekteb-i maʿrifetinde Cibrīl
Tıfl-ı ebced gibi **levḥ-i sāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [levḥ-i sāde, ]*

**levḥ-i sāde:** *Sade yazgı.*

Naḳş it ṣaḥīfe-i dil ü cāna s̱enāsını
Sayruñ sitāyişinde velī **levḥ-i sāde** ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 18). [levḥ-i sāde, ]*

**levḥ-i sādedür:** *Şairliğin sade, temiz levhası.*

Ġıll ü ġışdan ḳalb-i ʿāşıḳ gibi **levḥ-i sādedür**
Vechi var olsa ziḥām-ı ṣāfı mirʾātüʾṣ-ṣafā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 5). [levḥ-i sādedür, -dür ]*

**levḥ-i sīme:** *Gümüş levha.*

ʿĀrıżında ṣanma ḫaṭ ol zerger-i meh-ṭalʿatuñ
**Levḥ-i sīme** kilk-i ḳudretle sevād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 6). [levḥ-i sīme, --e ]*

**levḥ-i şüḥūr:** *Ayların levhası.*

Ḥaşre dek **levḥ-i şüḥūr** ile sinîne terḳīm
Ḥamdüliʾllāh ḳalemüm rıḳḳ-ı beyān üzre yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 91). [levḥ-i şüḥūr, ]*

**levḥ-i taʿlīm:** *Talim tahtası.*

Hvāce-i faẕ̇l ü kemālāt ki olmış ezelī
Mekteb-i ʿilmine kevneyn iki **levḥ-i taʿlīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 6). [levḥ-i taʿlīm, ]*

**levḥ-i ʿünvān-ı efāżıl:** *Faziletli kişilerin şöhret sayfası.*

Eylese iẓhār-ı burḫān-ı feżāʾil şermden
**Levḥ-i ʿünvān-ı efāżıl** ḥüccet-i tezvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 48). [levḥ-i ʿünvān-ı efāżıl, ]*

**levḥ-i zer-efş̱ān:** *Altın saçan sayfa.*

Suṭūr-ı ḥarf evṣāfında şeb dūde ṣafaḳ laʿli
Felek **levḥ-i zer-efş̱ān** noḳṭa encüm māh nevmīddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 70). [levḥ-i zer-efş̱ān, ]*

**levḥ-i zer-efş̱ān ḫurşid:** *Altın saçan güneşin levhası.*

Zīr-ı meşḳ oldı ḳamer **levḥ-i zer-efş̱ān ḫurşid**
O şehüñ medḥin itdi ʿUṭārid imlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 245). [levḥ-i zer-efş̱ān ḫurşid, ]*

**levḥ-i zer-kār:** *Altın işlemeli sayfa.*

Zer-mühre ḳamer sipihr **levḥ-i zer-kār**
Encüm raḳam-ı s̱enāsına sīm nuḳaṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 3). [levḥ-i zer-kār, ]*

**levḥ-i zer-nigār-ı felek:** *Feleğin altın işlemeli levhası.*

Kifāyet eylemiye **levḥ-i zer-nigār-ı felek** ʿUṭārid itse raḳam defter-i beyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 95). [levḥ-i zer-nigār-ı felek, ]*

**levlāk-:** *"Sen olmasaydın, sen olmasaydın felekleri yaratmazdım" mealinde olan "levlâke levlake lemâ halaktü'l-eflâk" hadîs-i kudsîsine işarettir. "Sen olmasaydın" anlamındadır. Muhatabı olan Hazret-i fahr-i âlem sallallahü aleyhi vesselâm efendimiz hazretleri hakkında kullanılır; "sultan-ı levlak" gibi.*

Ey nāşiye-sāy-ı dergehi ḫāş ile ʿām
**Levlāk-** libāçe lī maʿaʾllāh-maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 2). [levlāk-, ]*

**levlāk:** *"Ey habibim sen olmasaydın bu kainatı yaratmazdım" anlamına gelen bir kutsi hadis.*

Ey ḳurb-ı serīr ü lī müce'llā-maḳam
**Levlāk** lema ḥālāktü'l-eñak-efser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 2). [levlāk, ]*

Evreng-i nübüvvet üzre şulṭān-ı rüsül
**Levlāk** libāçe vü leʿamruk iklīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 4). [levlāk, ]*

**levlak-cāh:** *"Sen olmasaydın, sen olmasaydın felekleri yaratmazdım" mealinde olan "levlâke levlake lemâ halaktü'l-eflâk" hadîs-i kudsîsine işaret makamı.*

Kürsī vü ʿarşı ḳudūmiyle müşerref eyledi
Ol Hudāvend-i leʿamruk-mesned ü **levlak-cāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 38). [levlak-cāh, ]*

**levlāk-mesned:** *Levlak tahtı.*

Hıdīv-i tahṭgāh-ı li-maʿallāh seyyidü'l-kevneyn
Hudāvend-i leʿamruk-efser ü **levlāk-mesneddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 10). [levlāk-mesneddür, -dür ]*

**levlâk-nişân-ı mülk-i ḳābe- ḳavseyn:** *Resûlullah'ın Cenâb-ı Hakk'a hiç kimsenin yakın olmadığı kadar yakın olduğu yerde "Sen olmasaydın" anlamında olup, "Sen olmasaydın, sen olmasaydın felekleri yaratmazdım" kudsî hadîsine işaret eder.*

**Levlâk-nişân-ı mülk-i Ḳābe- ḳavseyn**
Evreng-nişīn-i kişver-i ev-ednâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 30, Mısra 3). [levlâk-nişân-ı mülk-i ḳābe- ḳavseyn, ]*

**levn-i ezhār:** *Çiçeklerin boyası.*

Bu ḳaşidem midḥatüñde ravża-i iḫlāṣdur
**Levn-i ezḫārında** ne reng-i ḫāzān ne bīm-i ḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 118). [levn-i ezḫār, -ın, -da ]*

**leyl:** *Gece.*

Hāk-rūb-ı bārgāhı şeh-per-i Kerrūbiyān
Hādim-i dergāhı Rūḫu'l-Ḳudsdür **leyl** ü neḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 8). [leyl, ]*

Dôstān-ı ḳadrinüñ **leyl** ü neḫārı Ḳaḍr ü ʿıyd
Düşmenān-ı cāhınuñ cāy-ı ḳarārı ḳaʿr-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 43). [leyl, ]*

**leylā:** *Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı. Leylâ, geceye ait anlamına da gönderme yapılmaktadır.*

Dil-i dīvānemüñ zencīre cünbān oldugı böyle
Şaçı **Leylālaruñ** kākülleri sevdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 10). [leylālaruñ, --lar, --n ]*

**leylā:** *Kays'ı kendine aşık eden Leyla.*

Buldı **Leylāsını** gūyā Mecnūn
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 3). [leylāsını, -sını ]*

**leylā:** *Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı (âşığını çöllere düşürmesi, perişan etmesi bakımından Leyla gibi manasında).*

Gitmezdi Ḳays-ı zāruñ ṣabr u sükūn elinden
**Leylānuñ** içmeseydi cām-ı cünûn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 2). [leylānuñ, -nuñ ]*

**leylā:** *Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı..*

Olāldan Ḳays **Leylā** nāẓır u manẓūr mektebden
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer ṣād ṣūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 1). [leylā, ]*

**leylā:** *Leyla ile Mecnun hikâyesinin kadın kahramanı.*

Nuṭḳa gelse leb-i Şīrīnler olur Ferhādı
Zülf-i ḫam-der-ḫamı **Leylāları** Mecḫūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 4). [leylāları, -lar, -ı ]*

**leyletü'l-mi'rāc:** *Mirac gecesi.*

Tā ki sünbülzār-ı raḥmet **leyletü'l-mi'rācdur**
Ḥaşmı olsun dembedem ġarḳ-ı dūḫān-ı dūd-ı ah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 71). [leyletü'l-mi'rācdur, ]*

**leyletüʿl-miʿrāc:** *Miraç gecesi ( Hz. Peygamber'in göğe yükselişini ve Allah katına çıkışını ifade eder. Olay, Mescid-i Harâm'dan Mescid-i Aksâ'ya gidiş ve oradan da yükseklere çıkış şeklinde yorumlanmıştır. Resûl-i Ekrem'in bir gece Mescid-i Harâm'dan Mescid-i Aksâ'ya yaptığı yolculuğa isrâ, oradan göklere yükselmesine mi'rac denilmiştir.).*

Eylemiş yümn-i ḳudūmı **leyletüʿl-miʿrācda**
Ḳāmet-i eflâki pūr-ḫam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 53). [leyletüʿl-miʿrācda, -da ]*

**leylī:** *Gece.*

Dāyesi Şīrīn ü lāla Hüsrev-i Pervīzdür
Hidmet-i gehvāresinde **Leylī** dāmen-der-miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 6). [leylī, ]*

**leylī:** *Leyla ve Mecnun hikayesindeki kadın kahraman "Leyla".*

Göreydi kākül-i şeb-gūnuñı ey sebz-i tih gül-gūn
Beyābānlarda yā **Leylī** dimezdi bir daḫi Mecnūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 4). [leylī, ]*

Ġam-ı zülfiyle **Leylī** bir miskīn
Hicr-i laʿliyle teşne-leb Şīrīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 89). [leylī, ]*

**leylī-i devr:** *Zamanın Leyla'sı.*

ʿAẕrā-ʿiẕār **Leylī-i devr** ü zamānumı
Şekker-maḳāl Hüsrev ü Şīrīn-zebānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [leylī-i devr, ]*

**leylī-i devrānuñ:** *Zamanın Leyla'sı (Leyla ve Mecnun hikayesinin kadın kahramanı).*

Yine bir **Leylī-i devrānuñ** olup Mecnūnı
Oldı zencīr-i cünūn zülf-i girih-ġīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 3). [leylī-i devrānuñ, -uñ ]*

**leylī-i kākül-i müşgīn:** *Mis kokulu kakülünün siyahlığı.*

**Leylī-i kākül-i müşgīnine** Mecnūn oldum
Ḥasret-i būse-i laʿliyle ciger-ḫūn oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 25). [leylī-i kākül-i müşgīn, ]*

**leylī-i murād:** *Murad gecesi.*

Gelsün ayaġuña dir iseñ **Leylī-i murād**
Semt-i cünūnı ṭut reviş-i âḳılânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 13). [leylī-i murād, ]*

**leylī-veş:** *Leylâ (Mecnūn/ Ḳays bağlamlarında).*

Hem ciḫānı taḫt idüp hem merkezüñ bekle göñül
Gāh Ḳays u geh sipeh-ḫāne-nişīn **Leylī-veş** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 6). [leylī-veş, ]*

**lezzet:** *Herhangi bir şeyden alınan zevk, haz, safâ.*

Görmemiş yoḳ ciḫānda āletini
Bilmemiş yoḳ henüz **leẕẕetini** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 4). [leẕẕetini, -i, -(n), -i ]*

**lezzet-i ġurbet-keş:** *Gurbet çekenin lezzeti.*

ʿAyşuñı telḫ itmesün dirseñ eger fikr-i vaṭan
Bir muvāfıḳ yār ile var **leẕẕet-i ġurbet-keş** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 12). [leẕẕet-i ġurbet-keş, ]*

**leẕẕet-i mihr:** *Aşk lezzeti.*

Ey **leẕẕet-i mihri** şerbet-i cāndan eleẕẕ
Bīmārına derd-i ʿaşḳı dermāndan eleẕẕ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 1). [leẕẕet-i mihr, ]*

**leẕẕet-i şehd-i ġamı:** *Gamın bal lezeti.*

Üstüḫānında niḫāndur eşeri eyliyeli
**Leẕẕet-i şehd-i ġamı** çāk-i derūn-ı ruṭabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 40). [leẕẕet-i şehd-i ġamı, -ı ]*

**leẕẕet-i taʿbīrinden:** *Yorum güzelliği, mutluluğu.*

Şerḥ-i rummān-ı lebiñden iki şaḳḳ oldı Naẓīm
Hāme-i şehd-i zebān **leẕẕet-i taʿbīrinden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 14). [leẕẕet-i taʿbīrinden, -in, -den ]*

**lezzet-i vaşlı dimāġ-ı cānda:** *Aşığın aklında kavuşmanın tadı kaldması.*

Telḫ-kām-ı hicri olmışken dil-i şeydā Naẓīm
**Leẕẕet-i vaşlı dimāġ-ı cānda** bāḳī Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 14). [leẕẕet-i vaşlı dimāġ-ı cānda, -da ]*

**lī:** *Bana.*

Ey ḳurb-ı serīr ü **lī** müce'llā-maḳam
Levlāk lema ḥālāktü'l-eñak-efser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 1). [lī, ]*

**lī:** *Benim için.*

Ey dürr-i cūdı **lī** maʿa 'llāh-i şādef
Vey gevher-i ẕātı zīver-i kān-ı şeref *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 1). [lī, ]*

Ey nāşiye-sāy-ı dergehi ḫāṣ ile ʿām
Levlāk- libāçe **lī** maʿa'llāh-maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 2). [lī, ]*

**libāce:** *Sofuluk elbisesi.*

Evreng-i nübüvvet üzre ṣulṭān-ı rüsül
Levlāk **libāçe** vü leʿamruk iklīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 4). [libāçe, ]*

Ey nāşiye-sāy-ı dergehi ḫāṣ ile ʿām
Levlāk- **libāçe** lī maʿa'llāh-maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 2). [libāçe, ]*

**libās:** *Elbise.*

Hezārān dīde naẓır gül ṣanurlar
Giyince çeşm-i bülbülden **libāsın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 12). [libāsın, -ı, -n ]*

**libās:** *Elbise, giyecek şey.*

Haṭ-āver olduġı dem hüṣni kareler giydi
**Libāsı** mātemiyānuñ siyāh cāme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 8). [libāsı, -ı ]*

**libās-ı ʿāriyet:** *Ödünç elbise.*

ʿÜryan ṣanma feżāda Ḳays-ı zārı
Olmışdı **libās-ı ʿāriyetden** ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 2). [libās-ı ʿāriyet, ]*

**libās-ı ʿāriyet:** *Ödünç verilen elbise.*

Setr eyle ʿuyūb-ı seyyiʾātum olıcaḳ
Şol dem ki **libās-ı ʿāriyetden** ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 4). [libās-ı ʿāriyet, ]*

**libās-ı müsteʿar:** *Eğreti duran elbise. (Kabul etmeme, sırt çevirme bağlamında).*

Vaṣf-ı z̲ātuñda ḳabūl itmem **libās-ı müsteʿar**
Sādedür naẓmum velī medḥüñle istiḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 73). [libās-ı müsteʿar, ]*

**licām:** *Hayvan ağzına vurulan gem. "Ligâm"dan muarrebdir.*

Beşi bir rāh̲şa biñüp itmededür seyr-i sefer
Beşi gāhīce **licāmın** uzadup gāh çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 4). [licāmın, -ı, -n ]*

**licām:** *Atın ağzına vurulan gem, dizgin, söz dinleme, (birine) itaat edip uyma.*

ʿİzz ü celāle ber-devām ʿömr ü kemāli müstedām
Devlet saʿadet hem **licām** iḳbāl-i yār-ı dil-pez̲īr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 28). [licām, ]*

**licām:** *Gem, dizgin.*

İki başı iki aġzı var müdām
İki aġzında birer dāne **licām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 6). [licām, ]*

**liḥye:** *Sakal.*

Bir Ḥasan-nām Ḥüseyn-aḫlāḳuñ
Rūḫına **liḥye** virüp ḥüsn ü baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 2). [liḥye, ]*

**liḥye-i pāk:** *Temiz sakal.*

Didüm Naẓīm görince o **liḥye-i pāki**
Saʿīd ola ḫaṭ-ı dil-cū-yı Muṣṭafā Çelebi (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 9). [liḥye-i pāk, ]*

**līk:** *"Ama, fakat, lakin" anlamında bağlaç.*

Ṣūretde noḳṭadur dil-i şeydā Naẓīm **līk**
Maʿnīde ders-ḫāne-i kevn ü mekān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 13). [līk, ]*

Ḳatı çoḳ baġrı delik ʿāşıḳı var gerçi Naẓīm
**Līk** sensin gelen ammā yine ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 14). [līk, ]*

**līk:** *"Ama, fakat, lakin" anlamında bağlaç.*

Çözdi bes vefḳ-ı müs̲elles̲ pergār
**LĪk** her ḫānesinüñ ṣāḥibi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 4). [līk, ]*

On ḳızuñ işleri bir her birisi āmāde
Ṣaçaḳ altında beşi **līk** beşi ṣaḥrada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 6). [līk, ]*

Haṭ gülmese ṣabr iderdüm iḳrāruña **līk**
El virse eġer o ʿahd ü peymāne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 3). [līk, ]*

**lika:** *Yüz, çehre.*

Naẕārda gerçi efʿīdür **liḳāsı**
Olur bir ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [liḳāsı, -sı ]*

**lika:** *Çehre.*

Dāldur ālām-ı derdüñden ḫam olmış dillere
Ey elif-ḳad lām-ı zülfün kim **liḳā** üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 4). [liḳā, ]*

Ey ẓāḫiri hūb bāṭını zişt **liḳā**
Ṣūretde işi ṣavāb maʿnīde ḫaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 1). [liḳā, ]*

**lika:** *Yüz, çehre, sima; kavuşma, buluşma, görme.*

Naẕārda gerçi efʿīdür **liḳāsı**
Olur bir ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 3). [liḳāsı, -sı ]*

**li'l-muḥibbi:** *Leyla gibi sevgili.*

ʿAceba **li'l-muḥibbi** keyfe yenām
Gözümüñ yaşına nigāh eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 261). [li'l-muḥibbi, ]*

**lī-maʿallāh:** *Allah ile birlikte.*

**Li-maʿĀllāh** maḳām ü ḳurb-ı ḥarīm
Bezm-i hāṣ-ı ḫudāya māḥremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 31). [li-maʿāllāh, ]*

Mesned-ārā-yıle ʿamruk tāc-dār-ı istifa
**Lī-maʿallāh** taḫṭınuñ ṣulṭān-ı levlāk-efseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 104). [lī-maʿallāh, ]*

**li-maʿallāh-gulsitān:** *Li-maʿallāh gül bahçesi.*

**Li-maʿallāh-gulsitān** Yāsīn ü Ṭāhā-būstān
Ey nihāl-i bāġ-ı levlāk ü leʿamruk ṣāḫsār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 105). [li-maʿallāh-gulsitān, ]*

**li-maʿallāh-ḥarem:** *Allahl'a birlikte olduğu harem.*

Ḳābe ḳavseyn- erīke seh-i ṣāḥib-miʿrāc
**Li-maʿallāh-ḥarem** ḫüsrev-i levlāk-ḥarīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 12). [li-maʿallāh-ḥarem, ]*

**li-maʿallāh-serīr-i aḥmed-i mürsel:** *Peygamber Efendimiz Hz Muhammed Allah'la birliktedir.*

**Li-maʿAllāh-serīr-i Aḥmed-i mürsel** ki odur
Pādişāḫ-ı ḥarem-i muḥterem-i ṣümme denā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 107). [li-maʿallāh-serīr-i aḥmed-i mürsel, ]*

**lisān:** *Dil, zeban.*

Olup cārī **lisānından** miyān-ı bezm-i rezminde
ʿAdūnuñ sergüẕeştin hep o tīġ-ı dert-miyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 55). [lisānından, -ın, -dan ]*

**lisān:** *Dil.*

Olur her bir **lisānın** tercümānı
Serin ḳaṭʿ itseler söyler zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 5). [lisānın, -ıñ ]*

**lisān:** *(Anlaşma vâsıtası olarak) Dil.*

Cins-i evṣāfıyla envāʿ-ı ḫalāyıḳ leb-küşā
Her **lisānda** vaṣfı elzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 36). [lisānda, -da ]*

Zebān-ı ḥāl ider tefsir iderse āyet-i ʿaşḳı
Ne gūş-ı huş olur māḥrem ne bir ḥarfin **lisān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 20). [lisān, ]*

**lisān:** *Dil.*

Vezīr-i ʿādil Ġazī Ḥüseyn Pāşā kim
Şenāsı olmada hemvāre her **lisān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 22). [lisān, ]*

**lisān:** *Dil.*

Kitāb-ı ʿaşḳ oḳurum bir melek-liḳādan kim
Ferişte oğlı lüġat ögrenür **lisānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 12). [lisānından, -ın, -dan ]*

**lisān:** *Dil.*

Çāsāre düşdi teşvīr iklimin itdi teşhīr
İtmez bu cengi taḳrir bir şāʿirüñ **lisānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 94). [lisānı, -ı ]*

**lisān-ı dili:** *Gönül dili.*

Fehm eyleyen **lisān-ı dili** ey dil-i Naẓīm
Her bir suʾāle dil gibi ḥāżır-cevāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 17). [lisān-ı dili, -i ]*

**lisān-ı ġaybdan:** *Gaybın dili.*

Haberdār olmaduñ rāz-ı dilimden ey perī gitdi
**Lisān-ı ġaybdan** söylenseñ ammā ol deḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 16). [lisān-ı ġaybdan, -dan ]*

**lisān-ı ḥāl-i dili:** *Gönül dili, hal dili.*

Niḫānī ol büt-i şîrîn- süḫanla söyleşirüz
**Lisān-ı ḥāl-i dili** biz bilenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 2). [lisān-ı ḥāl-i dili, -i ]*

**livā:** *Sancak, bayrak.*

Rūy-ı zībāñı görenler ol ser-āmed ḳaddile
Ṣandılar bir cevheri muṣḥaf **livā** üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 6). [livā, ]*

**livā-yı ʿavn-i tevfiḳ:** *Allah'ın yardım sancağı.*

O şāḫuñ rehber-i emriyle ʿazm-i rezmiden ġāzī
**Livā-yı ʿavn-i tevfiḳiyle** manşūr ü müʿeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 58). [livā-yı ʿavn-i tevfiḳ, -i, -y, -le ]*

**livā-yı ʿazmi:** *Değerli sancak, bayrak.*

Tevfīḳ şemʿ-i bezmi nuṣret **livā-yı ʿazmi**
Ḥayrān-ı naḳş-ı rezmi ʿaḳl-ı hezār Māni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 79). [livā-yı ʿazmi, -i ]*

**livā-yı pür-zer:** *Altın dolu sancak.*

Zerrin rikābı yer yer fülk-i ẓaferde lenger
Her bir **livā-yı pür-zer** bir güne bād-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 122). [livā-yı pür-zer, ]*

**livā-yı rezmine:** *Muharebe bayrağı.*

Sipāh-ı ʿazmine ʿavn-i ilāh rāh-nüma
Livā-yı rezmine cünd-i ricāl leşkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 114). [livā-yı rezmine, -in, -e ]*

**ʿlkd-ı lüʾlüʾ-veş:** *İnci gibi gerdanlık.*

Virmeğe sübḥa-i evṣāf-ı cemīlinde niẓām
ʿlkd-ı lüʾlüʾ-veş olup bir yire cemʿ ehl-i

hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 18). [ʿlkd-ı lüʾlüʾ-veş, ]*

**lokma:** *(Tekke dilinde) Yemek.*

Münzevī olsañ geçilmez **loḳma** ile kisveden
ʿAḳıl ü dīvānede olmaz o sevdādan beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 9). [loḳma, ]*

**luʿbet-nümā:** *Kukla oyunlarında gölgelerin yansıdığı perde.*

Behrām o sūra tīġ-bāz cānbāz-ı hindūdur Zuḫal
Çarḫ-ı felek ol ʿarṣada **luʿbet-nümā** pīr-i faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 20). [luʿbet-nümā, ]*

**lücce:** *Engin deniz, suyun çok ve derin olduğu yer; girdap.*

Virmez ṣafā-yı ḥüsni ḫaṭṭ-ı laʿli ẕevḳini
Biñ kerre olsa **lüccede** gevher-niṣār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 8). [lüccede, -de ]*

**lücce:** *Deniz.*

Hevāsını düşürüp sāḥil-i murāda yitiş
Bu **lüccede** ne sefīne ne rūzgār ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 8). [lüccede, -de ]*

**lücce-i ʿafv-engīz:** *Affedici deniz.*

Ey merḫameti ʿuṣatına cāy-ı gürīz
Vey şefḳati Baḥri **lücce-i ʿafv-engīz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 2). [lücce-i ʿafv-engīz, ]*

**lücce-i cūdına:** *Cömertliğin engin suları.*

**Lücce-i cūdına** nisbetle o kān-ı keremüñ
Kemterīn ḳaṭre-i pīçīde degüldür deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 133). [lücce-i cūdına, -ı, -n, -a ]*

**lücce-i girdāb:** *Suyun döndüğü (hortum) deniz gibi .*

Eġer dip gösterür elbette sermestān-ı deryā-nūş
Gerekse **lücce-i girdāb** rıṭl-ı mey ʿāmīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 10). [lücce-i girdāb, ]*

**lücce-i mefḫār-ı ʿafv-ı her:** *Bütün afların övüncünün engin suları.*

**Lücce-i ʿafv-ı her** kān-ı cūd-ı merḥamet
Çāre-sāz-ı ʿillet-i ümmet şefīʿu'l-müẕnibīn
Mefḫār-ı her dü-ciḫān bālā-nişīn vālā-nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 56). [lücce-i mefḫār-ı ʿafv-ı her, ]*

**lücce-i şefḳat:** *Şefkatin engin suları.*

Ey **lücce-i şefḳati** muḥīṭ-i mevvāc
Ey ḳulzüm-i ʿafvine şefāʿat emvāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 1). [lücce-i şefḳat, ]*

**lücce-i ṭabʿ-ı naẕīm:** *Nazim'in parlak denizi.*

Oldı her saṭrı birer mevc bu raʿnā ġazelün
**Lücce-i ṭabʿ-ı Naẕīmüñ** yine seyr it cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 18). [lücce-i ṭabʿ-ı naẕīm, -üñ ]*

**lücce-i taḥḳīḳde:** *Hakikatin engin suları.*

Gevher-i genc-i ʿulūm-ı evvelin ü āḫirīn
Lücce-i taḥḳīḳde yek-dāne dürr-i şāḫvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 30). [lücce-i taḥḳīḳde, -de ]*

**lücce-i ʿummān:** *Okyanusun engin suları.*

Ḳulzüm-i bī-ḳıyās-ı cūdından
Ḳaṭredür heft **lücce-i ʿummān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 62). [lücce-i ʿummān, ]*

**lücce-meşreb:** *Denizlerin kabı.*

**Lücce-meşrebdür** bulınmaz ʿārif-i rûşen-derûn
Ḥarf-i ṭaʿn-ı ʿāyb-cu tekdīr iderken yine ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 7). [lücce-meşrebdür, --dür ]*

**lücce-rīz:** *Dalga saçan.*

Nesīm-i ṣevḳ ile cūş u ḫurūş idüp yem-i dil
Kemine ḳaṭre iken **lücce-rīz** olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 4). [lücce-rīz, ]*

**lüġat:** *Sözlük.*

Kitāb-ı ʿaşḳ oḳurum bir melek-liḳādan kim
Ferişte oğlı **lüġat** ögrenür lisānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 12). [lüġat, ]*

**lüġāt-ı ʿaşḳ:** *Aşk sözlüğü.*

Bilmez **lüġāt-ı ʿaşḳı** efsürde-dil Naẕīma
Şerḥ ile geçse bir bir cümle mütūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 13). [lüġāt-ı ʿaşḳ, -ı ]*

**lüġat-ı medḥine:** *Övgü sözcükleri.*

Şerḥ-i vaṣfında **lüġat-ı medḥine** ḥayrān olup
Beste-dem bir yıldızı düşmiş gedādur Aḫterī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 153). [lüġat-ı medḥine, -i, -n, -e-in, -e ]*

**lügāt-ı vaṣf-ı zātı:** *Şahsının özelliğinin sözlüğü.*

Ey **lügāt-ı vaṣf-ı ẕātı** ḥayret-efzā-yı ʿuḳūl
Şerḥ-i taʿrīf-i ṣıfātı ʿaḳl-fersā-yı fuḥūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 1). [lügāt-ı vaṣf-ı ẕātı, ]*

**luġaz:** *Bilmece.*

Güş iden kimse bilür bu **lüġazı**
Boş bulunūrsa Naẕīmüñ boġazı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 13). [lüġazı, -ı ]*

**luġaz:** *Bilmece, manzum bilmece.*

Bu **lüġazden** tā bulunca bir nişān
Çoḳ çile çekdi Naẕīm-i nātüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 9). [lüġazden, -den ]*

**luġaz:** *Manzum bilmece.*

Bu **lüġaz** ey Naẕīm raʿnādur
Ḥaḳ budur kim bilürse dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 9). [lüġaz, ]*

Naẕīmā bu **lügaz** medtıe sezādur
Anı yazup oḳuyana ṣalādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 13). [lügaz, ]*

On kızı var bir añanuñ nedür ol ṭurfe **lüġaz**
Onu da olmadadur māderine cāndan eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 1). [lüġaz, ]*

Bu **lüġaz** ḥaḳ bu ki bir ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı feṭḥ eyleyen iḫvāne Naẕīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 11). [lüġaz, ]*

Naẕīmā bu **lüġaz** bir ter güzeldür
Anı ḳoynuñda ṣaḳlarsan maḥaldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 13). [lüġaz, ]*

**lūle:** *Çeşme, içinden su akıtan boru.*

Revān olursa revādur ciḫāne āb-ı ḥayāt
Ki **lūledür** ḳalemi çeşmesārı māḥberdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 178). [lūledür, -dür ]*

**lūle:** *Çeşme, musluk ve emsaline su akıtması için takılan küçük boru.*

**Lüledür** ʿatşān-ı iḥsāna ḳālem parmaḳları
Tabʿ-ı cūy-ı luṭfa maḳsem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 73). [lüledür, -dür ]*

Genc-i kerem küşāde iki eli ʿaṭada
Ser-çeşme-i seḫāda bir **lūle** her benānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 38). [lūle, ]*

**Lūlesi** bu çeşmenüñ gūyā zebān-ı ḥāldür
Nūş-ı cān olsun diyü ʿatşān içün eyler nidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 25). [lūlesi, -s, -i ]*

**lūle:** *Bükülmüş, dürülmüş şey; tütün çubuğu, pipo, nargile vb.nin ucuna takılan, tütün konulan yuva.*

**Lūlesi** ʿāyn-ı zülāl-i zindegānidür anuñ
Dembedem nūş eyleyen aḥbāba olsun nūş-ı cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 9). [lūlesi, -s, -i ]*

**lūle-i her benānı:** *Her parmağındaki lüle yüzük.*

Cān-ı ʿatşāna ol yem-i cūduñ
**Lūle-i her benānı** maḳsemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 42). [lūle-i her benānı, -ı ]*

**lūle-i kilk-i beyānından:** *Güzel söz söyleme kaleminin borusu.*

**Lūle-i kilk-i beyānından** olaldan müstefîż
Ḥıżr-ı maʿnāya devātı çeşme-i ḥayvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 37). [lūle-i kilk-i beyānından, -ın, -dan ]*

**lūle-i māʾü'l-ḥayāt:** *Hayat suyunun borusu.*

Ḥıżr-ı fermānıyla aḳdı **lūle-i māʾü'l-ḥayāt**
Yapdı böyle çeşme-i cān-baḫş u ʿāyn-ı dil-küşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 9). [lūle-i māʾü'l-ḥayāt, ]*

**lūle-i vird-i dürūdına:** *Sürekli dua yazan kalem.*

**Lūle-i vird-i dürūdına** ḫāmem
Ḥāside līk māʾ-i pür-semdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 121). [lūle-i vird-i dürūdına, -ın, -a ]*

**lüʾlüʾ:** *İnci.*

Yāḳut-ı müferrih lebi dendān-ı laṭīfi
Şān bir dizi **lüʾlüʾdür** o dürc-i dehen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 4). [lüʾlüʾdür, -dür ]*

**lüʾlüʾ:** *İnci.*

Naẓīm bir dizi **lüʾlüʾ** olup bu naẓm-ı terüm
Henüz mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 15). [lüʾlüʾ, ]*

**lüʾlüʾ-i dendān:** *Dişleri inci.*

Olıcak **lüʾlüʾ-i dendānı** nümāyān dili
Dürr-i dürc-i fem-i şehzāde-i pākīze-güher (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 23). [lüʾlüʾ-i dendān, --ı ]*

**luṭf:** *Yardım, inayet, ihsan.*

İnsān odur ki ḫulḳı ide dôst düşmeni
Dünyāyı **luṭfa** kişi kendüye ḳul ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 6). [luṭfa, -a ]*

İki ciḫānda **luṭfına** muḥtācuz ey Naẓīm
Birdür o pādişāḫ-ı dü-ʿālem ciḫān iki

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 19). [luṭfına, -ı, -n, -a ]*

ʿAfv ü **luṭfuñdur** ʿusāt-ı ümmete ḥışn-ı ḥaşīn
Gülşen-i vaṣf-ı şıfātuñda yine cūşān olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 99). [luṭfuñdur, -uñ, -dur ]*

Tīşe-i ġamden Biñā-yı şevḳı olmaz rāḫne-dār
Bir dil-i vīrāne kim **luṭfıyla** ābādan olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 54). [luṭfıyla, -ı, -y, -la ]*

**luṭf:** *Yardım, inayet, ihsan.*

Nigāh-ı şefḳate şāyeste kıl ḳaşīdesini
Olursa mültefetüñ **lūṭflar** keremlerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 152). [lūṭflar, -lar ]*

**luṭf:** *Allah (c.c.)'ın kullarını güzellik ve hoşluk ile muradına muvaffak eylemesi.*

ʿAşiyān-ı ḥaşre henġām-ı şefāʿat ben daḫi
ʿAfvüñe ümmīd-vārum **luṭfuña** ümmïd-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 166). [luṭfuña, -uñ, -a ]*

Rahm eyle ḳuluñ Naẓīm-i şikeste-dile
Ey **luṭfı** şikeste dillerüñ dermānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 4). [luṭfı, -+ı ]*

**luṭf:** *(söz) söyleme/bağışlama.*

Mesmūm-ı yeʾse zāʾiḳa-baḫş-ı ümīd olan
Tiryāḳ-ı **luṭf-ı** ḥarf-i leb-i nūş-ḫandidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 18). [luṭf-ı, --ı ]*

**luṭf:** *Af, hoşgörü, iyilik, yardım.*

Çekilür bār deġüldür bilürem maʿşiyetüm
Şefḳati **luṭfuñı** hem-keffe-i mīzān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 16). [luṭfuñı, -uñ, -ı ]*

Ḥaḳ ẕātuñ eylemiş niʿam-ı cūd u **luṭf** ile
Sālār-ı bī-niyāz-ı ser-i ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 31). [luṭf, ]*

Şerm-i cürm ile mefḫār-i rüsülüñ
ʿAfv ü **luṭfından** olmazuz meʾyus *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 2). [luṭfından, -ın, -dan ]*

**luṭf:** *İyilik, ihsan, bağış.*

**Luṭf** eyle sāḳiyā elüm irsün ayaġuña
Gül-buse-i murādum o ayaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 11). [luṭf, ]*

Dil-i ṣāfı güher-i cūd ile kāndan ecved
Dest-i pāki kerem ü **luṭf** ile yemmden eşhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 132). [luṭf, ]*

Zīb-i destār-ı ḳabūl it **lūṭf** idüp redd eyleme
Eyledüm dergāhuña bu berḳ-i sebzi ber-güẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 135). [lūṭf, ]*

**Luṭf** eyle ḫāṭırın ele al bir ġarībdür
Dergāhuña ne dem ki o şīrīn-zebān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 77). [luṭf, ]*

Güş-ı niyāzuma güher-āvīz-i nuṭḳ olup
Virseñ nola suʾālüme ṣad **luṭf** ile cevāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 36). [luṭf, ]*

Bānī-i ṭabʿ-ı keremkār-ı kerāmet-eşeri
Köhne beyt-i süḫanum **luṭf** ile termīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 6). [luṭf, ]*

Hemvāre **luṭf** u cūdı teraḳḳīdedür saña
Sen ḫidmet-i niyāzda dāʾim żiyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 13). [luṭf, ]*

Naẓīm-i ʿācize **luṭf** it İlāhī
Ki her bir ʿācizüñ sensin penāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 1). [luṭf, ]*

Bir kerre delīl olsa **luṭfı** geçürür
Rāh-ı ṭalebümde olsa da biñ berzaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 3). [luṭfı, -ı ]*

Yā Rab dü-ciḫānda ʿizzetüñ ḥaḳkı içün
Hvār itme Naẓīmi **luṭf** idüp eyle ʿazīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 4). [luṭf, ]*

**Luṭf** ü keremüñden beni maḥrūm itme
Luṭf ü keremüñ ḥürmetine yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 3). [luṭf, ]*

Luṭf ü keremüñden beni maḥrūm itme
**Luṭf** ü keremüñ ḥürmetine yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 4). [luṭf, ]*

**Luṭfı** meşşāṭasınuñ muḥtācı
ʿAmel-i nīk ü bed-i ḫūyla zişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [luṭfı, -ı ]*

**luṭf:** *Bağış, bağışlama, ihsan, kerem.*

Bir būse **luṭfına** ḳasem itmişdi virmedi
Olsun hele ḫaṭṭ-āver o şūḫı yemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 11). [luṭfına, -ı, -n, -a ]*

**luṭf:** *(Sevgilinin) iyi davranışı, hoş muamelesi.*

Söyleye ins ü melek arż u semāda āferīn
**Luṭfuña** iḥsānuña ḳaldum iki destüm tehī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 112). [luṭfuña, -(u)n, -a ]*

Derdimüñ çāresini bulmadı ne mīr ü ne şāh
**Luṭfuñ**a ḳaldı kerem senden olur yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 2). [luṭfuña, -(u)n, -a ]*

**luṭf:** *Af, hoşgörü, iyilik, yardım; Allah (c.c.)'ın kullarını güzellik ve hoşluk ile muradına muvaffak eylemesi.*

Ey iden ümmetini nāʾil-i elṭāf-ı ʿamīm
Umarum ey güher-i kān-ı kerem **luṭfuñdan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 114). [luṭfuñdan, -uñ, -dan ]*

**luṭf:** *(Allah'ın kulları için) Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.*

Ḥüsn ile ḫulḳ ile olup meşḥūr
Beni itmişdi **luṭfına** maġrur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 130). [luṭfına, -ı, -n, -a ]*

**luṭf iderken:** *İyilik etmek, ihsanda bulunmak; hoş muamele etmek.*

Görme revā olam ben bīmār-ı derd-i şiven
Nuṭḳunla **luṭf iderken** dāru-yı cāvidānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 158). [luṭf iderken, -er, -iken ]*

**luṭf it:** *İyi davranmak, hoş muâmele etmek, iyilikte bulunmak.*

Baña **luṭf it** murād u maḳṣūdum
Ey Kerīm ü Rāḥīm maʿbudum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 13). [luṭf it, ]*

**luṭfen:** *"Lütuf olarak" anlamına gelerek "dilerim, rica ederim" anlamında kullanılan bir temenni sözü.*

Bū ʿAlī gelse ider müşkilini **luṭfen** ʿarż
Nüsḫa-i cūdı yiter ʿāleme Kānun-ı Şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 37). [luṭfen, ]*

**luṭf-ı bī-ḥad:** *Sınırsız iyilik.*

Merḥum ḫān Muḥammed ol pādişāḫ-ı emced
Eylerdi **luṭf-ı bī-ḥad** cennet ola mekānı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 148). [luṭf-ı bī-ḥad, ]*

**luṭf-ı dest:** *Elinin cömertliği.*

**Luṭf-ı dest** ü ṭabʿına nisbetle şāyāndur disem
Baḥr u ber cerrār-ı sāʾil kān-ı pür-mümsik ḥasīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 11). [luṭf-ı dest, ]*

**luṭf-ı destinden:** *Elinin cömertliği.*

Cūd-ı ṭabʿından seḫā-yı Hātem-i Ṭayy münfaʿil
**Luṭf-ı destinden** ḫacel dāʿim ʿaṭā-yı Caʿferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 150). [luṭf-ı destinden, -in, -den ]*

**luṭf-ı ilāhī:** *Allah'ın ihsan ve inayeti.*

Bīmār-ḫāne-i kerem oldıysa bestedür
Dāru'ş-şifā-yı **luṭf-ı ilāhī** küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 4). [luṭf-ı ilāhī, ]*

**luṭf-ı ilāhī:** *Allah'ın yardımı.*

ʿAded yoḳ cürmine ʿaṣī ḳulundur ya Resūla'llāh
Velī ʿafvüñ senüñ **luṭf-ı ilāhī** gibi bīʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 78). [luṭf-ı ilāhī, ]*

**luṭf-ı ṭabʿuñ:** *Şairlik yeteneğinin güzelliği,hoşluğu.*

Ey ḫudāvend-i kerem-pīşe ki **luṭf-ı ṭabʿuñ**
Her benüm gibi güneh-kārı muʿāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 1). [luṭf-ı ṭabʿuñ, -uñ ]*

**luṭf-ı ümmīd:** *Ümit güzelliği.*

Bīm-i ḳahrı heybetinden şīr-i ner rūbāhdur
**Luṭf-ı ümmīd** ile rūbāh-ı żaʿīf olur esed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 26). [luṭf-ı ümmīd, ]*

**luṭf-ı yāre:** *Yarin iyiliği.*

**Luṭf-ı yāre** olınca erzānī
Eyledüm şevḳle ġazel-ḫvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 203). [luṭf-ı yāre, -e ]*

**luṭfuna:** *Güzellik, hoşluk, iyilik, iyi muamele (Alla'ın kullarına iyi, güzel muamele etmesi).*

Gāh mest ü gāh hüşyārum Naẓīm-āsā velī
**Luṭfuña** her ḥālle āmādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 10). [luṭfuña, ]*

**mā:** *Su.*

Olmamışken rūḫ-ı Ādem cilve-baḫş-ı **mā** ü ṭīn
Dehre ḥükm itdi Süleymān-ı Nebī bir mühr ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 83). [mā, ]*

**mā:** *"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.*

Ṭuġra-yi dü-ebrūvānı Ḳābe ḳavseyn
Menşur-ı nübüvveti ve **mā** erselnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 4). [mā, ]*

**mā:** *Su.*

Münḳalibdür āsiyāb-ı ḥāl-i gerdūn ey Naẓīm
Devr-i çarḫ-ı süst-bünyād ise **mā** üstündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 14). [mā, ]*

**maʿa ’llāh-i ṣādef:** *Sedefte ( bile) Allah'la birlikte.*

Ey dürr-i cūdı lī **maʿa ’llāh-i ṣādef**
Vey gevher-i ẕātı zīver-i kān-ı şeref *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 1). [maʿa ’llāh-i ṣādef, ]*

**maʿa’llāh-maḳām:** *Allah makamı.*

Ey nāşiye-sāy-ı dergehi ḫāṣ ile ʿām
Levlāk- libāçe lī **maʿa’llāh-maḳām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 2). [maʿa’llāh-maḳām, ]*

**maʿānī:** *Anlam, hakikat.*

Baġ-ı beyānda ḫurrem ol bülbülüm ki bir dem
Vaṣfuñ terāne itsem māhsūs olur **maʿānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 168). [maʿānī, ]*

**maʿāş:** *Bir kimseye aydan aya ödenen para, ücret, aylık.*

İdbār-ı tenezzülde teraḳḳide **maʿāş**
Noḳsānuma baḳmazsañ işüm oldı temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 3). [maʿāş, ]*

**maʿazallāh:** *Allah korusun! Allah esirgesin! anlamı taşıyan ünlem ifadesi.*

Şerer-i nāʾire-i ḳahrı **maʿāẕallāh** eger
Āb-ı ḥayvāna eşer itse olur māʾ-i ḥamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 37). [maʿāẕallāh, ]*

**maʿbād-ı bī-zeval-i ciḫān:** *Âlemin yok olmayan ve sonu olmayanı.*

Dādār-ı kār-saz ḫudāvend-i bī-niyāz
**Maʿbād-ı bī-zeval-i ciḫān** ü ciḫāniyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 4). [maʿbād-ı bī-zeval-i ciḫān, ]*

**maʿbed:** *İbadet etme yeri, ibadetgah.*

Ḥarīm-i ḳurb-ı Ḥaḳ Māḥrem-serāy-ı sırr-ı Sübḥānī
Ki miḥrāb-ı der-i cānı ibāduʿllaha **maʿbeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 12). [maʿbeddür, -dür ]*

**maʿber:** *Köprü.*

Düşmen-i şerʿi nola geçse ḳılıçdan ḥaşre dek
Münhemil şemşīridür cān-ı ʿadūnuñ
**maʿberi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 182). [maʿberi, -i ]*

**mā-beyn:** *Bir topluluk ortamı.İki şeyin arası, ara.*

Yeʾcūc-i ġam ṣafā-yı viṣālüñle defʿolur
**Mā-beynümüzde** hicr ile çekdürme sed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 8). [mā-beynümüzde, -ü, -müz, -de ]*

**maʿbud:** *Kendisine ibadet edilen, Allah.*

Baña luṭf it murād u maḳṣūdum
Ey Kerīm ü Rāḥīm **maʿbudum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 14). [maʿbudum, -um ]*

**mācerā:** *Baştan geçmiş olay.*

Nola göz yaşına garḳ olsa ʿāṣıḳ
ṣūḫa naḳl iderken **mācerāsın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 10). [mācerāsın, -sın ]*

**mācerā:** *(Su ve akmak bağlamında) baştan geçen olaylar, macera.*

Seylāb-ı dīde çoḳ ṣu götürse daḫi nola
Cāna sirişk-i ter dökünür **mācerā** degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 10). [mācerā, ]*

**maʿcūn:** *Macun.*

Devā-yı şerbet ü **maʿcūnla** o merḥūmuñ
İzāle olmadı feryād u ḥayf tāb u tebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 13). [maʿcūnla, -la ]*

**maʿcūn:** *Macun, hamur kıvamına getirilmiş ilaç.*

Leb-i dilber şunardı **maʿcūnum**
Ḥabbe-i ḫāl-i rūyı afyonum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 39). [maʿcūnum, -um ]*

**maʿcūn:** *Hamur kıvamında karışım.*

Ṭurfa **maʿcūndur** bu naḳş-ı bed-sirişt ü bed-ʿacīn
Besdür ey ḫāme yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ ü serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 125). [maʿcūndur, -dur ]*

**maʿcūn:** *Şekerleme.*

Humār-ālüd-ı hicrāne leb-i dilber yiter **maʿcūn**
Ne mey-ḫāne ne cām-ı Cem ne ṣaḥbā-yı raḥīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 11). [maʿcūn, ]*

**mādām:** *"Değil mi ki, -diği için, -diğine göre"` anlamlarında sebep göstermek için, başına getirildiği cümleyi daha sonraki cümleye bağlayan bir söz, mademki.*

Elbette mecāzuñ yoludur semt-i ḥaḳīkat **Mādām** ola ḳanṭara-i ʿaşḳ güẕergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 8). [mādām, ]*

**mādām:** *Başına getirildiği cümleyi "değil mi ki, –diği için, –diğine göre" gibi anlamlarla daha sonraki cümleye bağlar.*

**Mādām** ola tīġ-ı nigehüñ böyle ser-endāz
Bir ḥamlede biñ ʿāṣıḳı eyler siper-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 1). [mādām, ]*

**maʿdelet:** *Adalet, hakkaniyet.*

Zemīn tezelzül-i āṣūbdan emin oİdi
Zamān **maʿdeletüñde** ciḫān emān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 58). [maʿdeletüñde, -ün, -de ]*

**māder:** *Anne.*

Peder ü **māderinden** ümmetine
Müşfiḳ ü mihribān u erḥamdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 75). [māderinden, -i, -nden ]*

Ki bīm-i tīġ-ı celālüñle ḫaṣma rūz-ı meṣāf
Ne fikr-i ḥāl-i peder ne püser ne **māderdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 144). [māderdür, -dür ]*

**māder:** *Anne, valide.*

On kızı var bir añanuñ nedür ol ṭurfe lüġaz
Onu da olmadadur **māderine** cāndan eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 2). [māderine, -i, -n, -e ]*

**māder:** *Anne.*

Sen o iki ʿālemüñ bir dānesisin kim ezel
Şibh-i ẕātuñda ʿaḳīm oldı dü-kevnüñ **māderi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 186). [māderi, -i ]*

**māder-i dehr:** *Zamanın annesi.*

Ġazī vü Ḥācī Hān Selīm ol ḫüsrev-i dervīş-ḫū
Kim **māder-i dehri** Hudā itmiş naẓīrinde ʿakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 2). [māder-i dehr, --i ]*

**māder-i dehri:** *Dünyanın anası.*

**Māder-i dehri** Hudā şibh ü naẓīrüñde ʿaḳīm
Yazmamışdı rüsülüñ nāmını ḫaḳḳāk-i ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 97). [māder-i dehri, -i ]*

**māder-i müşfiḳa:** *Şefkatli anne.*

Eyledi ʿazm-i beḳā dār-ı fenādan umarum
**Māder-i Müşfiḳamı** ḫoş ṭuta Rabb-i ʿizzet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 2). [māder-i müşfiḳa, -m, --ı ]*

**mādih:** *Öven, metheden kimse.*

Aḥmed-i mürsel o māḥbūb-ı İlāhī ki anuñ
**Mādiḥi** Ḥażret-i Ḥaḳ meḥmedeti naṣṣ-ı kerīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 16). [mādiḥi, -i ]*

**maʿdūm:** *Ar. Yok, nâbûd, gayr-i mevûd. "mevcûd" mukabili: en-nâdiru ke'l-ma'dûm: Nâdir olan şey yok gibidir. ma'dumiyyet: Ma'dumluk, yokluk. Cem'i: ma'dûmât.*

Ḥaḳ vücūd-ı kāmilin itmiş daḫi **maʿdūm** iken
Cism-i ʿālem cān-ı ādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 7). [maʿdūm, ]*

**maʿdūm:** *Var olmayan (şey), yok.*

Āferīneş daḫi **maʿdūm** idi mevcūd iken ol
Āferīde heme nābūd idi ferdā ferdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 169). [maʿdūm, ]*

**maġdūr:** *Gadre uğramış, haksızlık ve zulüm görmüş, hakkını alamamış.*

Dīdāruña dīvāne geçen kec-naẓar anı
Küstāḫ nigāh eylese **maġdur** ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 20). [maġdur, ]*

**maġfiret:** *Bağışlama.*

Ben maʿsiyet eylemekde şerm eylemedüm
Sen **maġfiretüñle** şerm-nāk eyle beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 4). [maġfiretüñle, -üñ, -le ]*

**magfiret-cūyān:** *Merhamet isteyen.*

Müjdeler ey **maġfiret-cuyān** ki feyż-i şavmla
Ṣāʾimüñ her cürmi bir ābisten-i ġufrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 7). [maġfiret-cuyān, ]*

**maġlūb:** *Mağlup, kaybetmiş.*

Tā ki geh ġālib gehī **maġlūb** olup ṣayf u şitā
Olalar germā vü sermā īn berān ü ān berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 131). [maġlūb, ]*

**maġrib:** *Ar. Güneşin gurup ettiği yer, batı, garp ciheti.*

Göñül ʿaşḳ ile pür-sīnede ḫazīne bulur
**maġribī** gibidür gūyiyā define bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 2). [maġribī, -i ]*

Varurdı **maġribe** maşrıkdan evvelīn ḳademe
Şitāb ü sürʿatini olsañ imtiḥān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 87). [maġribe, -e ]*

Mihri pervāne iden māh-ı şeb-ārāsın sen
Güni **maġribde** doġan ġurre-i ġarrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 2). [maġribde, -de ]*

Gün doġdı ḳıyās ider gören **maġribden**
Olsa ḫam-ı ṭurreden o rūḫsar ʿıyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 3). [maġribden, -den ]*

**maġribī:** *Magribe mensup, Magrip Arapları. (Afrika'nın kuzeyinden olan kimselere Mağribî denir ki zülüf ile aralarında renk bakımından benzerlik kurulmuştur.).*

İhāta itdi ʿiẕārın o ḫaṭṭ-ı ʿanber-fām
Ṭavāf-ı Kaʿbe iden **maġribī** sipāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 6). [maġribī, ]*

**maġribī ḳalenderdür:** *Dervişin batılı olanı.*

Göñül saña nola şāḫum sunarsa āyīnesin
Gedā-yı ḥüsnüñ olan **maġribī ḳalenderdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 198). [maġribī ḳalenderdür, -dür ]*

**maġrur:** *kibirlenmek.*

Ḥüsn ile ḫulḳ ile olup meşḥūr
Beni itmişdi luṭfına **maġrur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 130). [maġrur, ]*

**maġrur:** *Aldanmış.*

Se-rūze-i devletle dehre şıġmayan **maġrur**
Naẓārda mūrdan aḥḳardur olsa cüssede pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 23). [maġrur, ]*

Nola muḥāl ise **maġrur** dūn ile ülfet
Olur vücūdı gibi ṣoḥbet-i leʾīm ṣakil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 29). [maġrur, ]*

**maġrur:** *Aldanmış.*

Olsa ʿaceb mi ḫaṭṭ ile maʿzûl ʿāḳıbet
Nev-devletān-ı ḥüsn ki **maġrūrdur** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 6). [maġrūrdur, -dur ]*

**maġrur:** *Gururlanmış, kibirli.*

İder ḫūn-girye mīnā-veş olur ʿacz ile ser-der-pīş
Külāh-ı naḫvet ol **maġrūrı** kim gerden-firāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 6). [maġrūrı, -ı ]*

**maġrur:** *Ar. Gururlanmış, kibirli, mütekebbir, hod-fesend.*

**Maġruruñ** olursa ḫâṭırı kibr ile germ
Sen eyle deruñ-ı şaḫtını rıfḳ ile nerm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 1). [maġruruñ, -uñ ]*

**maġrur:** *Gururlanmış, kibirli, mütekebbir.*

Berḳ-ı cān-teʿşīrdür **maġrūra** tāc-ı serveri
Şuʿledür zīrā ki şemʿ-i bezmüñ iklīl-i seri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 3). [maġrūra, -a ]*

**maġrur:** *Aldanmış, kendini beğenen, böbürlenen, kibirli, gururlu.*

Derdüñ dimeseñ kimseye **maġrur** ṣanurlar
Söylerseñ eger ḫavṣaladan dūr ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 1). [maġrur, ]*

**maġz:** *İç, öz*

**Maġzdu**r bādām-ı zencīrinde çeşm-i āhuvān
Öyle ṣayyāduñ esīr-i zülf-i pür-efsūnıyuz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 3). [maġzdur, -dur ]*

**maġz-ı bādām-ı cünūn:** *Aklını kaybetmiş aşıkların badem içi.*

İde remḫurde ġazāl-i nigeh-i Leylāyı
**Maġz-ı bādām-ı cünūn** ḫalḳa-i zencīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 4). [maġz-ı bādām-ı cünūn, ]*

**māh:** *Ay, kamer.*

Bu rūzgārda ẓann itme ḫâk-râhız biz
Sevād-ı bāṣıra-i āftāb u **māhuz** biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 2). [māhuz, ]*

ʿĀṣıḳa ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu
Bilmem ey çarḫ ne var mihr ile **māhuñda** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 12). [māhuñda, -uñ, -da ]*

**māh:** *Ay.*

Ey muḥīṭ-i ḳudretinde mihr ü **māh** iki ḥabāb
Çarḫ-ı aṭlas sāha-i sunʿında çetr-i bī-ṭınāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 1). [māh, ]*

Māhīye dek emri **māhdan** cārīdür
Fermānber-i ḥükmi ez-semā ta be-semek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 3). [māhdan, -dan ]*

**māh:**. *Ay yüzlü güzel.*

Rakibe rūḫşat-ı ṭaʿn u telāş-ı ʿāşıḳ-ı şeydā **māhuñ** gūşe-i ebrū ile īmālarındandur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 16). [māhuñ, -uñ ]*

Her dīdemi bir kān-ı ʿaḳīḳ itdi o **māhuñ**
Ḥāl-i leb-i laʿli o Süheyl-i Yemeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 5). [māhuñ, -uñ ]*

Meyi itdügüm bilindi hilāl ebrūvānına
Mihrüm o **māha** gün gibi meşḥūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 4). [māha, -a ]*

ʿArż idüp ʿārıż-ı ālin nāgāh
Ṣafaḳ-ı şerme ḳodı mihri o **māh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 2). [māh, ]*

Günden derūnda mihr-i rūḫı āşikāredür
Her şeb arar o **māhı** dil-i bī-ḳarār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 10). [māhı, -ı ]*

Hiżāb-beste kef-i destin öpdüm ol **māḫūñ**
Felekde devlet-i keffü'l-hażīb el virdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 3). [māḫūñ, -uñ ]*

Bir **māha** ʿāşıḳum ki derūn-sûz ider Naẓīm
Pervāne-i muḥabbeti mihr-i münevveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 13). [māha, -a ]*

Raḳīb ü āmir ü nāhī vü ʿālim
Muḥāllil **māhī** vü dāʿī muḥārrim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 22). [māhī, -i ]*

Pertev-i mihr-i melāḥatle görüp ol **māhı**
Ḥüsn-i ḥayret-fikeni ʿaḳlumı ḳıldı sāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 1). [māhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola **māhı** gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 5). [māhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola **māhı** gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 23). [māhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola **māhı** gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 29). [māhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola **māhı** gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 35). [māhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola **māhı** gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 41). [māhı, -ı ]*

Āġuşın o **māha** itmedi ḥāle Naẓīm
Pīrāheni olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 3). [māha, -a ]*

Haṭṭında niḫān olup o **māhuñ** ḫāli
Āşūbdan oldı mülk-i ḥüsni ḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 1). [māhuñ, -uñ ]*

Mihr ü **māhı** kāse cerr idüp olmış ṣubḥ u ṣām
Āsitān-ı rifʿatinde bir gedā çarḫ-ı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 47). [māhı, -ı ]*

**māh:** *Ay gibi parlak yüzlü.*

Vaṣf-ı ḥāl-i sürme-gününda o **māhuñ** ey Naẓīm
Hayli demlerdür ney-i ḫāmem gelür efşürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 9). [māhuñ, -uñ ]*

**māh:** *(Sevgilinin yüzünü) aya (benzetme).*

Cānanı dilüñde cān gibi eyle niḫān
Hem āyine ol o **māha** hem āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 2). [māha, -a ]*

**māh:** *Ay yüzlü güzel.*

Görüp pāyında zer ḫalḫāl ile dürr-i biñāġūşın
Hilālüñ düşdi ḫalḫālı çıḳardı **māh** mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 2). [māh, ]*

**māh:** *(Fars.) Gökteki ay, kamer.*

Ṣubḥa dek **māh** encüm-i seyyārla eyler sefer
Devr ider aḫşama dek mihr-i ciḫān-ārā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 11). [māh, ]*

Cebīn ü ʿārızı ol ġurre ġurre-i ḥüsnüñ
Düşürdi ṣanma ṣafaḳ **māh** u āftāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 4). [māh, ]*

Mest iken ol māh-ı mihr-engīz kim raḳṣān olur
**Māh** lerzān mihr ser-gerdān felek ḥayrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 2). [māh, ]*

Görüp yārüñ o zer ḫālḫāl ile dürr-i biñā-gūşın
Hilālüñ düşdi ḫālḫāl çıḳardı **māh** mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 2). [māh, ]*

Bīhūde ḳaşuñ yāyını ey **māh** ḳurarsın
Bu ḥüsn ile sen pençe-i ḫurşīdi burarsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 1). [māh, ]*

Bu zūr-ı ḥüsn ile ṭutsa o **māh** eġer pençe
İderdi pençe-i mihri şikest-i ser-pençe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 1). [māh, ]*

Kenān-ı ṣabrumı virdi fenāya berḳ-ı cemāl
Göründi ṭurreden ol rūḫ şeb içre **māh** gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 4). [māh, ]*

Kürsi-yi sīm zer-i dergehi **māh** u ḫurşīd
Rīzesinüñ ḥarem-i bārgehi necm-i şehā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 129). [māh, ]*

Gülşen-i rifʿatine sebze-i bīgāne felek
**Māh** bir ayçiçeġi anda güneş mihr-i giyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 156). [māh, ]*

Çarḫ mīzān-ı cūdına kaffe
Mihr ü **māh** u nücūm dirhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 62). [māh, ]*

Suṭūr-ı ḥarf evṣāfında şeb dūde ṣafaḳ laʿli
Felek levḥ-i zer-efşān noḳṭa encüm **māh** nevmīddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 70). [māh, ]*

Rīzesinüñ şāḫrāh-ı rifʿāti ḫurşīd ü **māh**
Tūdesi nüh- ṭāḳ-ı ṭārem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 47). [māh, ]*

Şuʿle **māh** encüm şerār aña şihāb oldı ʿalev
Faṣl-ı deydür yaḳdı āteş-dānını çarḫ-ı metīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 5). [māh, ]*

Aṭlas-ı gerdūn olup ferş-i semend-i kevkebi
Ṭaḳdı ḫalḫal-ı hilāli sāḳına ʿizzetle **māh**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 18). [māh, ]*

Ol şehüñ ber-āsmāndur ḫayme-i iclālı kim
Mehcesi **māh** u ṭınābı oldı ḫaṭṭ-ı mihveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 124). [māh, ]*

Ḳażā kemān u ḳader tīrdür ecel peykān
Şihāb-ı nīze sipihr mihr ü **Māh** miġferdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 24). [māh, ]*

Derinde sāʾil olup ḳad-ḫamīde pīr-i felek
Elinde mihr ile **māh** iki kāse-i cerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 78). [māh, ]*

Dāde-i mihre olup dest-güşā
Şafaḳ-ı şerme girer gice **māh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 26). [māh, ]*

Çarḫ-ı Hudāda mihr-i ciḫāntāb-ı maʿrifet
Burc-ı ledünde maṭlaʿ-ı ḥikmetde **māh** idi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 4). [māh, ]*

Tenhā dolaşur şehri diyü **māh** ṭutuldı
Kundak bırakırken gice nāgāh ṭutuldı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 33, Mısra 1). [māh, ]*

Mihr-i enver ḫacil cemālinden
**Māh** şermende rûy-ı ālinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 88). [māh, ]*

Ey mihr-i sipihr-i ʿālem māḥbūbı
Vey **māh** mışr-ı cemālinüñ māḥcūbı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 2). [māh, ]*

Ẕerresi ṭalʿatinüñ mihr ile **māh**
Ḥüsninüñ sūḫtesi nūr-ı nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 9). [māh, ]*

Halḳa-bāb-ı refiʿ-i devleti ḫurşīd ü **māh**
Bārgāh-ı ʿizzetinde bir gedā çarḫ-ı dü-tā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 13). [māh, ]*

Mihr bir cāriyedür **māh** ġulām-ı dolāb
Encüm-i ṣābit ü seyyār muṭīʿ ü münḳād

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 15). [māh, ]*

Ol ḫudāvend-i ciḫān-pīrā ki ṭāḳ-ı ḳadrine
Sīm ü zer āvīzelerdür **māh** ile mihr-i münīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 12). [māh, ]*

Şihāb altun ḳalem laʿli ṣafaḳdur **māh** zīr-meşḳ
Berāt-ı cāhına ḫurşīd-i ʿālem-tāb tuġrādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 13). [māh, ]*

Çeşme-i iḥsānına iki kedüdür mihr ü **māh**
Sofra-i inʿāmına çarḫ-ı dü-tā bir kāse-līs
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 13). [māh, ]*

Müjde ey ḫalḳ-ı ciḫān nüh ḳubbe-i eflākden
Ṣanmanuz tābān olan ṣubḥ u mesāda mihr ü **māh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 12). [māh, ]*

Pister-i zer-tārı mihr ü bāliş-i zer-kārı **māh**
Sebʿa-i seyyāre ser-gerdān-ı ḥüsn-i behceti
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 5). [māh, ]*

Ḥarem-i rifʿatine mihr ile **māh**
Biri zerrīn biri sīmīn ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [māh, ]*

**māh:** *(Fars.) Gökteki ay, kamer.*

Mihr ü **māhı** eyleyen pervāne-i pür-sūz ü tāb
Pertev-i şemʿ-i cemāl-i bā-kemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 11). [māhı, -ı ]*

Serdī-i bād-ı şitādan mihr ü **māhı** ḥıfẓ içün
Gökde ḳat ḳat perdeler çekdi seḥāb-ı ʿānberīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 41). [māhı, -ı ]*

Bir āsitān ki saʾil-i bāb-ı refiʿ idür
Ḥürşīd ü **māhı** kāse idüp çarḫ-ı pür-şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 6). [māhı, -ı ]*

Sipihri pāymāl ü ḳadr-i mihr ü **māhı** pest itmiş
ʿālī bārgah ol muʿteber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 13). [māhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola **māhı** gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 11). [māhı, -ı ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem nola **māhı** gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 17). [māhı, -ı ]*

**maḥāl:** *Yer, mekân, cây.*

Naẓīmā bu lüġaz bir ter güzeldür
Anı ḳoynuñda ṣaḳlarsan **maḥaldür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 14). [maḥaldür, -dur ]*

Güş idüp teşrīfini tārīḫini didüm Naẓīm
Meclis-i fetvā yine Ṣādıḳ Efendiye **maḥal** (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 36). [maḥal, ]*

Her kemer ḳavs-i ḳuzeḥ her ṭāḳı çarḫ-ı nüh-revāḳ
Kim sipihr-i lāciverdüñ hem-seri olsa **maḥal** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 8). [maḥal, ]*

Aḥbabını itdi mātem-i fevti melūl
ʿİbret alacaḳ ʿaceb **maḥaldi** geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 10). [maḥaldi, -di ]*

**maḥāl:** *Yer, mekan.*

Dili çıḳsa ḳafāsından **maḥalsiz** eylemez güftār
Görenler sūsen-i bāġuñ zebān-ı lāl ü ḫamūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 11). [maḥalsiz, -siz ]*

**mahāl:** *Uygun, münasip.*

Gice meclisde nūr inse **maḥaldür** üstine ḥaḳḳā
Muḥabbet küştesidür şemʿ-i kāfūrı kefenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 7). [maḥaldür, -dür ]*

**maḥal (ko):** *Fırsat vermek, yer bırakmak,.*

Ham-ı fitrāk-i nāzında o ṣayyād-ı kemān-ebrū
**Māḥāl** yoḳdur ki bir nahcīr-i mümtāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 8). [māḥāl, ]*

**māḥālle-i yār:** *Sevgilinin yaşadığı yer mahalle.*

Cüst ü cū eyleyüp anı buldum
Nerede olduġın **māḥālle-i yār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 224). [māḥālle-i yār, ]*

**maḥall-i şübhe:** *Şüphe yeri.*

Ġam-ı muḥabbet-i cānāne tende yektādur
**Māḥāll-i şübhe** degül cān bedende yektādun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 2). [māḥāll-i, ]*

**maḥall-i furṣatı:** *Fırsat yeri.*

Çeküp kenāre o sermest-i nāzı kām alagör
**Maḥall-i furṣatı** fevt itme kim zamānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 12). [maḥall-i furṣatı, --ı-ı ]*

**maḥall-i neberdüñ:** *Savaş yeri.*

Bu saṭvet-i zūd berdiyle ey şeh-i ġāzi
Meġer **maḥall-i neberdüñ** feżā-yı māḥşerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 142). [maḥall-i neberdüñ, ]*

**maĥall-i telşīm:** *Öpme yeri.*

Ḥaḳ-i pāyi rūḫ-ı tekrīme maḳām-ı rūmāl
Āsitānı leb-i taʿẕīme **maĥall-i telşīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 40). [maĥall-i telşīm, ]*

**mâ-hasal:** *Hâsıl olan, meydana gelen, elde edilen şey, sonuç, netîce.*

Böyle ṭarḥ-ı dil-güşā vü cān-fezānuñ Ḥaḳ budur
Çeşm-i devrān miṣlini görmiş deġüldür **mā-ḥaṣal** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 6). [mā-ḥaṣal, ]*

**mā-ḥāzar:** *Hali hazırda mevcut olan.*

Sīr olmayan nevāl-i Süleymān ile teni
Zīr-i zemīnde **mā-hażarı** nūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 24). [mā-hażarı, -ı ]*

**mā-ḥażar itseñ:** *Hali hazırda olmak.*

Mīz-bān olsan eġer ṭoymaz dü-çeşm-i mīhmān
**Mā-ḥażar itseñ** aña ḫūn-ı dil ü eşk-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 56). [mā-ḥażar itseñ, -se, -n ]*

**mā-ḥażar-ı cūdın:** *Cömertliğin hemen hazır olanı.*

O şehüñ **mā-ḥażar-ı cūdın** iḥāṭa idemez
Süfre-i niʿmetine rūy-ı zemīn olsa edīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 19). [mā-ḥażar-ı cūdın, ]*

**mâ-hażar-ı derd-i ġam-ı yār:** *Sevgilinin gamının derdiyle hazırda olan.*

Cān u dil olur **mâ-hażar-ı derd-i ġam-ı yār**
Mihmān olıcak ḫāne-i bî-minnetimizde

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 5). [mâ-hażar-ı derd-i ġam-ı yār, ]*

**maḥber:** *İçte bulunan, gizli.*

Dude-şeb laʿli-ṣafaḳ ḫame-şihāb encüm-nuḳaṭ
Ṣubḥ kāġıd mihr mühre māh-ı enver **māḥberi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 130). [māḥberi, -i ]*

Revān olursa revādur ciḫāne āb-ı ḥayāt
Ki lüledür ḳalemi çeşmesārı **māḥberdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 178). [māḥberdür, -dür ]*

**maḥbūb:** *Güzel.*

**Maḥbūblaruñ** tevʾem imiş hicr ü viṣāli
Añsam nola geh derdini dārūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 11). [maḥbūblaruñ, -larun ]*

**maḥbūb:** *(ḥubb "sevmek, sevgi"den maḥbūb) Sevilen kimse, sevgili.*

Naẓīm ol sīm-ten **māḥbūbı** deryā māliki ṣandum
Dağıtmış kākülin ʿüryān görince yem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 13). [māḥbūbı, -ı ]*

**maḥbūb:** *Muhabbet duyulan, sevilen; sevgili.*

Ey mihr-i sipihr-i ʿālem **māḥbūbı**
Vey māh mışr-ı cemālinüñ māḥcūbı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 1). [māḥbūbı, -ı ]*

**maḥbūb-ı ḥaḳ:** *Hakk'ın sevgilisi.*

Aḥmed-i mürsel Muḥamned Muṣṭafā **maḥbūb-ı Ḥaḳ**
Nāzenin-i bezm-i ḫāṣü'l-ḫāṣ-ı ḳurb-ı Kirdgār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 71). [maḥbūb-ı ḥaḳ, ]*

**māḥbūb-ı hārā-peykeri:** *Taş yüzlü sevgili.*

Şiʿrümüñ her beyti oldı ḥülle-i taʿbīrle Cennet-i endīşemüñ **māḥbūb-ı ḫārā-peykeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 216). [māḥbūb-ı ḫārā-peykeri, -i ]*

**maḥbūb-ı hudā:** *Allah'ın sevdiği.*

Ey şāḫid-i nāzenīn-i bezm-i İsrā **Maḥbūb-ı Hudā** ḥabībiñā mevlānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 2). [maḥbūb-ı hudā, ]*

**maḥbūb-ı hudā:** *Allah'ın sevdiği.*

Zīb-i şeref Maḳām-ı Māḥmūd Naẓīm **Maḥbūb-ı Hudā** Muḥammed ü Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 4). [maḥbūb-ı hudā, ]*

**maḥbūb-ı hudā:** *Allah'ın sevgilisi.*

**Maḥbūb-ı Hudā** ki mihri her ẕerrede var
Oldı dil o mihre ẕerre-i bī-mikdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 1). [maḥbūb-ı hudā, ]*

**maḥbūb-ı hudā:** *Allah'ın sevgilisi.*

Nāzenīn-i ḥarem-i ruʾyet-i Rabb-i ʿizzet
Yaʿni **maḥbūb-ı Hudā** seyyidina mevlānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 92). [maḥbūb-ı hudā, ]*

**maḥbūb-ı ilāh:** *Allah'ın sevgilisi.*

Meşʿal-afrūz-ı niyāz olsa nola nūr-ı siyāh
O ʿazm-i ḳurb şeb-i İsrāda **maḥbūb-ı ilāh** itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 2). [maḥbūb-ı ilāh, ]*

**māḥbūb-ı ilāhī:** *Allah (cc.) sevgilisi Hz.Muhammed sav.*

Aḥmed-i mürsel o **māḥbūb-ı İlāhī** ki anuñ Mādiḥi Ḥażret-i Ḥaḳ meḥmedeti naṣṣ-ı kerīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 15). [māḥbūb-ı ilāhī, ]*

**māḥbūb-ı ilāhīnüñ:** *Allah'ın sevgilisi.*

Sevād-ı aʿẓam-ı ʿaşḳı o **māḥbūb-ı ilāhīnüñ**
Kenār-ı cūybār-ı dilde bünyān-ı mühemmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 23). [māḥbūb-ı ilāhīnüñ, -nüñ ]*

**maḥbūb-ı maṣlūb:** *Asılmış, asılarak öldürülmüş, îdam edilmiş sevgili.*

Nedür ol sīm-ten **maḥbūb-ı maṣlūb**
Yine maṣlūb iken reftār ider ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 1). [maḥbūb-ı maṣlūb, ]*

**māḥbūb-ı nāz-perver-i kāşāne-i yaḳīn:** *Açık köşkün nazlı sevgilisi.*

**Māḥbūb-ı nāz-perver-i kāşāne-i yaḳīn**
Sulṭān-ı nāzenīn şeh-i ḫūbān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 11). [māḥbūb-ı nāz-perver-i kāşāne-i yaḳīn, ]*

**māḥbūb-ı rabbi'l-ʿālemīn:** *Alemlerin Rabbinin sevgilisi.*

Nāzenīn-i ḳurb-ı Ḥaḳ **Māḥbūb-ı Rabbi'l-ʿālemīn**
Ol şeh-i kevn ü mekānuñ çār-yār-ı bā-ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 61). [māḥbūb-ı rabbi'l-ʿālemīn, ]*

**maḥbūb-ı şūḫ:** *Alımlı , hoş sevgili.*

Gerçi **maḥbūb-ı şūḫ** u şengüldür
Āşināsı hezār bir güldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 119). [maḥbūb-ı şūḫ, ]*

**māhbūn:** *Aşkın gizli hastalığı.*

Bir ser-āmed dilber-i Leylī-veşüñ Mecnunuyuz
Kim şikenc-i zülfinüñ her tārınuñ **māhbūnıyuz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 2). [māhbūnıyuz, -ı, -yuz ]*

**māḥbus-ı çāh:** *Kuyuya, çukura hapsedilmiş.*

Ravża-i pür-nūrına olduḳça teslīm-i dürūd
Ḥasid-i cānın ide Ḥaḳ ser-nigūn **māḥbus-ı çāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 74). [māḥbus-ı çāh, ]*

**maḥcūb:** *Utanmış, mahcup olmuş.*

Ey mihr-i sipihr-i ʿālem māḥbūbı
Vey māh mışr-ı cemālinüñ **māḥcūbı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 2). [māḥcūbı, -ı ]*

**māh-dīdār:** *Ay yüzlü.*

**Māh-dīdār** u ʿUṭārid-ḳalem ü Zühre-cebīn
Müşterī-rāy u sitāre-sipeh ü mihr-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 21). [māh-dīdār, ]*

**māhdūm-ı ʿālī-ḳadr:** *Değeri ve kıymeti yüce olan saygıdeğer.*

Yine teşrīf idince ṣādrınn ol **māhdūm-ı ʿālī-ḳadr**
Lebāleb şevḳ olup diller feraḥla sīneler doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 3). [māhdūm-ı ʿālī-ḳadr, ]*

**māḥdūm-ı kāmrān:** *Saygı değer oğlu.*

Bir āsitān ki ṣāḥibidür ḳadr ü şānla **Māḫdūm-ı kāmrān** u ḫudāvend-i kāmyāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 8). [māḫdūm-ı kāmrān, ]*

**māḥdūm-ı ser-bülendi:** *Yücelik makamının hizmetçisi.*

**Māḫdūm-ı ser-bülendi** aña eyler iltifāt
Bir dil ki ḫādim-i der-i devlet-meʾāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 19). [māḫdūm-ı ser-bülendi, --i-i ]*

**maḫfī:** *Gizli, gizlice.*

Görüp dil-dādesin **māḫfī** nigāh-ı iltifātından
Göñül virmek o şīrīn-kāre göñlümden hemān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 7). [māḫfī, ]*

**maḫfil:** *Büyük câmilerde pâdişah ve müezzinler için ayrılmış yüksekçe ve parmaklıklı yer.*

Şemʿ mihrāb aña Bū Bekr ü ʿÖmer
**Māḫfil** ü minberi ʿOs̱mān u ʿAlī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [māḫfil, ]*

**māḫfil-i şerʿi:** *Şeriat mahfili.*

Ḳıyāmet ḳopsa vīrān olsa ʿālem **māḫfil-i şerʿi**
Tezelzülden müberrā beyt-i maʿmūr-ı müşeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 61). [māḫfil-i şerʿi, ]*

**māḫfil-i vaṣfuñda:** *Niteliğinin mahfili.*

**Māḫfil-i vaṣfuñda** istiḥsān idersen yā beni
Ṭabʿuma dinse revā Ḥassān-ı devr-i rūzgār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 127). [māḫfil-i vaṣfuñda, -uñ, -da ]*

**māḫfil-i vaṣl:** *Sevgiliye kavuşmak mahfilinde.*

Pāk-rū ol muttaṣıl Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
**Māḫfil-i vaṣluñda** yansun tünd-bād-ı hecrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 216). [māḫfil-i vaṣl, -uñ, -da ]*

**māhī:** *Ay.*

Māhīye dek emri māhdan cārīdür
Fermānber-i ḥükmi ez-semā ta be-semek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 3). [māhīye, -y, -e ]*

**māh-ı ʿālem-efrūza:** *Cihanı aydınlatan parlak ay.*

Nücūm içinde döner **māh-ı ʿālem-efrūza**
Naẓīm ḥaḳ bu ki her encümende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 13). [māh-ı ʿālem-efrūza, ]*

**māh-ı bedr:** *Dolunay.*

Ẕāt-ı pāki miyān-ı leşkerde
**Māh-ı bedr** ile encüm-i rāḫşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 78). [māh-ı bedr, ]*

**māh-ı bedr-i şām-ı ümīd:** *Ümit akşamının dolunayı.*

Cebhesi **māh-ı bedr-i şām-ı ümīd**
ʿĀrıżı āftāb-ı ṣubḥ-ı saʿīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 101). [māh-ı bedr-i şām-ı ümīd, ]*

**māh-ı bedrüñ:** *Dolunay.*

Oldı naḳd-ı cān-be-kef ol **māh-ı bedrüñ** mührine
Gökde Mirrīḫ u Zuḫal Zühre ʿUṭarid Muşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 131). [māh-ı bedrüñ, -ün ]*

**māh-ı burc-ı ḥüsn:** *Güzellik burcunun ayı.*

Felekde **māh-ı burc-ı ḥüsn** iken hercāyī kevkebsin
Seni hep söyliyen ey bī-vefā nā-mihribān

söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 13). [māh-ı burc-ı ḥüsn, ]*

**māh-ı cihān-tāb-ı ebed:** *Sonsuz cihanı parlatan ay.*

Maşrık-ı şubḥ-ı ezel **māh-ı ciḫān-tāb-ı ebed**
Neyyir-i raḥmet o mihr-i felek-i mā-evḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 95). [māh-ı ciḫān-tāb-ı ebed, ]*

**māh-ı enver:** *Parlak ay.*

Dude-şeb laʿli-şafaḳ ḫame-şihāb encüm-nuḳaṭ
Şubḥ kāġıd mihr mühre **māh-ı enver** māḥberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 130). [māh-ı enver, ]*

**māh-ı enverdür:** *Parlak ay.*

Hilāl-i müzesine naʿlçe perin kebkeb
Meğer ki naʿl-i süm-i rāḫşı **māh-ı enverdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 8). [māh-ı enverdür, -dür ]*

**māh-ı enveri:** *Parlak ay.*

Rūz u şeb sönsüñ çerāġ-ı baḫtı ḫaşm-ı şerʿinüñ
Dehrüñ olduḳça fürūzan mihr ü **māh-ı enveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 226). [māh-ı enveri, -i ]*

**māh-ı felekler:** *Gökyüzünün ayı.*

Dūde-şeb surḫ-şafaḳ ḫāme-şihāb encüm-rīk
Muḥbire **māh-ı felekler** şafaḥāt-ı ḥaşebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 32). [māh-ı felekler, -ler ]*

**māh-ı ḥüsni:** *Güzelliğin ay parıltısı.*

Bāzār-ı mihri olsa nola germ dembedem
Ol **māh-ı ḥüsni** görse olur mihr müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 8). [māh-ı ḥüsni, -i ]*

**māh-ı kenʿān:** *Kenan Şehri'nin ayı.*

Didüm ẕeḳanuñ mışr-ı cemālüñde nedür
Yūsufʿḳūyusı didi o **Māh-ı Kenʿān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 4). [māh-ı kenʿān, ]*

**māh-ı kevkeb:** *Yıldızların ayı (Hz. Muhammed ).*

**Māh-ı kevkeb** ḫıdīv-i mihr-direfş
Şah-ı seyyāre-ceyş ü çarḫ-tüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 9). [māh-ı kevkeb, ]*

**māh-ı mihr-efrūz:** *Güneşin ışık kaynağı olan ay.*

Dulunınca o **māh-ı mihr-efrūz**
Yine ḳan aġladı felekde şafaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 5). [māh-ı mihr-efrūz, ]*

**māh-ı mihr-engīz:** *Güneşten ayıran/koparan ay.*

Mest iken ol **māh-ı mihr-engīz** kim raḳṣān olur
Māh lerzān mihr ser-gerdān felek ḥayrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 1). [māh-ı mihr-engīz, ]*

**māh-ı mihr-engīz:** *Güneş gibi parlak ay.*

Ḥabāb encüm şafaḳ mey ʿaks-i sāḳī **māh-ı mihr-engīz**
Şüreyya cem-i meclis devr-i saġar çarḫ-ı mīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 7). [māh-ı mihr-engīz, ]*

**māh-ı mihribān:** *Merhametli ay.*

İtsem nola ḥāle-dār şeb-tā-be-seḥer
Āġūşuma **māh-ı mihribānum** geldi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 4). [māh-ı mihribān, -um ]*

**māhı mihribān:** *Merhamet ve şefkat sahibi ay, dilber.*

Ṭāliʿ Naẓīme ider ol **māhı mihribān**
Bîdār olursa dîde-i baḫt-ı ġunūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 17). [māhı mihribān, ]*

**māh-ı mihribānum:** *Merhamet ve şefkat sahibi ay, dilber.*

Ne bir hem-dem ne bir māḥrem ne bir yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey dil o **māh-ı mihribānum** tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 2). [māh-ı mihribānum, -um ]*

**māh-ı münevveri:** *Parlak ay.*

İtse revā o fāżıl-ı devrān şeb-i raḥīl
Meşʿalkeş-i ʿazīmeti **māh-ı münevveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 52). [māh-ı münevveri, -i ]*

**māh-ı münīr:** *Parlak ay.*

Mühre encüm aña şihāb-ı fişeng
Kīse **māh-ı münīr** zene hilā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 4). [māh-ı münīr, ]*

**māh-ı nev:** *Hilâl, yeni ay.*

Gehī bir ḳurş gāhī bir dilim nān ile ḫandān ol
Felekde mihr ü **māh-ı nev** gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 2). [māh-ı nev, ]*

Siper-i sīm-i ḳamer miġfer-i zer mihr-i münīr
**Māh-ı nev** tīġ-ı kemer-bend-i muraşşaʿ cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 196). [māh-ı nev, ]*

Ne iʿtibārına ne nāmına dinür Keyvān Felekden. inse Züḫāl olsa **māh-ı nev** zenbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 50). [māh-ı nev, ]*

**Māh-ı nev** ẓann eyleme āvīḫte yaḫ-pāredür Zīr-i bāmından nümāyān itdi bu nüh şeh-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 7). [māh-ı nev, ]*

Kemterīne baḫşişi maḥṣūl-i ṣād genc ü defīn
Vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld eyvānınuñ teşbīḥidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 88). [māh-ı nev, ]*

Ol şehüñ kemter sipāh-ı rezminüñ rūz-ı meṣāf
**Māh-ı nev** şemşīridür mihr-i münevver mi miġferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 126). [māh-ı nev, ]*

**Māh-ı nev** ebrūsınuñ ḫamyāze-rīz-i ḥasreti
Mihr-i enver şemʿ-i bezm-i ḫüsninüñ pervānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 3). [māh-ı nev, ]*

**Māh-ı nev** ebrūsınuñ ḫamyāze-rīz-i ḥasreti
Mihr-i enver şemʿ-i bezm-i ḫüsninüñ pervānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 3). [māh-ı nev, ]*

Oldı bāziçegāh rifʿatine
Mihr-i zer gūy **māh-ı nev** çevgān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 94). [māh-ı nev, ]*

Nola **māh-ı nev** olsa aña ḳarīn
Dāʾimā oldı yıldızı Pervīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 9). [māh-ı nev, ]*

**māh-ı nev:** *Yeni ay.*

Şeb-i rezminde o encüm-sipeh-i dehre olur
Māh-ı nev tīġ u kemer-bend-i muraṣṣaʿ cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 34). [māh-ı nev, ]*

**māh-ı nevi:** *Hilâl, yeni ay.*

Biñdükce esb-i nāze o çābük-süvār-ı ḥüsn
Māh-ı nevi rikāb ide mihr-i rikābdār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 6). [māh-ı nevi, --i ]*

**māh-ı nevi:** *Yeni ay, hilal.*

İştiyāḳ-ı ʿārıżıyla ḥasret-i ebrūları
Mihri ser-germ eylemiş **māh-ı nevi** ḳılmış niẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 48). [māh-ı nevi, ]*

**māh-ı nev-i ümīd:** *Ümidin yeni ayı.*

Ebrūlarıyla ol rūḫ-ı rāḫşān-ı müstenīr
**Māh-ı nev-i ümīdümi** gösterdi müstedīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 13, Mısra 2). [māh-ı nev-i ümīd, -üm, -i ]*

**mâh-ı neviñ:** *Yeni ayın.*

Yirden göge dek olsa Naẓīmā nola farḳı
**Mâh-ı neviñ** ebrūsı hilāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 14). [mâh-ı neviñ, -üñ ]*

**māh-ı rüsül:** *Peygamberlerin ayı, bir tanesi (Hz. Muhammed).*

Rūz ü şeb maṭlaʿ-ı nübüvvetde
Her dü-rūḫsārı mihr ü **māh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 18). [māh-ı rüsül, ]*

**māh-ı saʿādet-ahter:** *Mutluluk yıldızının ayı.*

Ḥaḳ Teʿalā aña bir ḫayr-ḫālef itdi ʿaṭā
Neyyir-i burc-ı şeref **māh-ı saʿādet-aḫter**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 10). [māh-ı saʿādet-aḫter, ]*

**māh-ı şeb:** *Gece ayı.*

Baña ḥayātı ile Ḳadr ü ʿıyd idi şeb ü rūz
Dilüñ cemāli idi mihr-i rūzı **māh-ı şebi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 6). [māh-ı şeb, -i ]*

**māh-ı şeb-ārā:** *Geceyi süsleyen ay.*

Mūṣāffā her bilūrīn cām-ı tāb-endāzı ġālibdür
Żiyāda āftāba nūrda **māh-ı şeb-ārāya**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 18). [māh-ı şeb-ārā, -y, -a ]*

**māh-ı şeb-ārāsın:** *Geceyi süsleyen ay.*

Mihri pervāne iden **māh-ı şeb-ārāsın** sen
Güni maġribde doġan ġurre-i ġarrāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 1). [māh-ı şeb-ārāsın, -s, -ın ]*

**māh-ı sipihr-i ʿirfān:** *Irfan semasının ayı.*

Mihr-i gerdūn-ı ledün **māh-ı sipihr-i ʿirfān**
Ki degül vāḳıf-ı māhiyyeti ehl-i tencim
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 3). [māh-ı sipihr-i ʿirfān, ]*

**māh-ı sipihr-i nuṣret:** *Zafer göklerinin ayı.*

Mihr-i gerdūn-ı ẓafer **māh-ı sipihr-i nuṣret**
Müşterī-rāy-ı felek taḫt-ı kevākib-leşker
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 3). [māh-ı sipihr-i nuṣret, ]*

**māh-ı tābān:** *Ay ışığı.*

Nola ḫurşīdi ser-germ itse ḥüsn-i ʿālem-efrūzı
Henüz on dördine ol **māh-ı tābānum** ḳadem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 4). [māh-ı tābān, --um ]*

**māh-ı tābān:** *Parlak ay.*

**Māh-ı tābān** gibi cemālüñ içün
Serv-i bālā gibi ḳıyāmuñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 271). [māh-ı tābān, ]*

**māh-ı tābān-ı ʿʿacem:** *Acem'in parlak ayı.*

**Māh-ı tābān-ı ʿʿAcem** mihr-i dıraḫşān-ı ʿArab
Cebhesi bedr-i recā ṭalʿatidür şems-i ḍuḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 117). [māh-ı tābān-ı ʿʿacem, ]*

**māh-ı tābān-ı kerem:** *Asalet ve cömertliğin parlak ayı.*

**Māh-ı tābān-ı kerem** mihr-i dırāḫşān-ı himem
Hüsrev-i encüm-ḥaşem sulṭān-ı gerdūn-bārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 15). [māh-ı tābān-ı kerem, ]*

**māh-ı ümmet:** *Ümmetin Ay'ı.*

Şehr-i rahmet **māh-ı ümmet** kim seḥergāh-ı ḥisāb
Vezn-i cürme ṣubḥ u şāmı keffe-i mīzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 5). [māh-ı ümmet, ]*

**māh-ı zühre-ṭalʿat-ı burc-ı melāḥat:** *Güzellik burcunun Venüs yüzlü ayı.*

Ol **māh-ı zühre-ṭalʿat-ı burc-ı melāḥatüñ**
Yāḳūt-ı laʿli gökde ider mihri müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 5). [māh-ı zühre-ṭalʿat-ı burc-ı melāḥat, --üñ ]*

**māḥī-i her:** *Bütün balıkları.*

Hamī-i dīn ü düvel **māḥī-i her** mekr ü ḥiyel
Nāẓır-ı mülk ü milel kehf-i emān-ı fuḳarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 13). [māḥī-i her, ]*

**mâhiyet:** *Esas, nitelik, içyüz; bir şeyin ne olduğu, aslı.*

Hurşīd ḳābesdür dil-i tâb-efgenimizden
Ḥayretdedür eñâk de **mâhiyetimizde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 12). [mâhiyetimizde, ]*

**maḥkeme-i ʿadlinde:** *Âdil mahkemede.*

Ser-fürū-bürde olup **maḥkeme-i ʿadlinde**
Ḥükmine virdi rıżā gebr ü yehūd u tersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 165). [maḥkeme-i ʿadlinde, -in, -de ]*

**maḥkeme-i nüh-feleğe:** *Dokuz feleğin mahkemesi.*

Müşterī ḳaḍı iken **maḥkeme-i nüh-feleğe**
İtdi bercīs kemālinden anuñ istiḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 251). [maḥkeme-i nüh-feleğe, -e ]*

**maḥkeme-i vaşfında:** *Hususî mahkeme.*

Hāvce-i kevn ü mekān **maḥkeme-i vaşfında**
Dinleye budur ümīdüm o ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 81). [maḥkeme-i vaşfında, -ın, -da ]*

**maḥkūm:** *Zorunda olan, mecbur.*

Oldı **māḥkūmı** cümle mevcūdāt
Ḥükm-i şulṭān şerʿ-i aḥkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 51). [māḥkūmı, -ı ]*

**maḥkūm:** *Birinin hükmü altında bulunan, tâbi.*

**Māḥkūmı** ḫalḳ-ı ālem Rum u ʿArab ʿAcem hem
Şevḳetle reʾy-i aʿẓam hindū-yı pīl-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 11). [māḥkūmı, -ı ]*

Fermān-beri Feridun **māḥkūmı** rubʿ-ı meskūn
Ordusı içre gerdūn bir çetr-i asmānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 19). [māḥkūmı, -ı ]*

**maḥkūm:** *Birinin hükmü altında bulunan.*

Emrine ins ü melek fermān-ber
Oldı **māḥkūmı** ciḫān ṭarf be-ṭarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 24). [māḥkūmı, -ı ]*

**maḥkûm-ı baḫt-ı zinde-i şeb-zinde-dârândır:** *Sabaha kadar ibadetle meşgul olanların diriliğinin talihine mahkumdur.*

Ciḫān **maḥkûm-ı baḫt-ı zinde-i şeb-zinde-dârândır**
Sikender sīr olurdı olsa baḫtı zindedārānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 7). [maḥkûm-ı baḫt-ı zinde-i şeb-zinde-dârândır, ]*

**māḥkūm-ı ṭavḳ-ı emri:** *Allah'ın emir ve yasaklarına mahkûm.*

**Māḥkūm-ı ṭavḳ-ı emri** ḫalāyıḳ büzürg ḫıred
Zīr-i nigīn-i ḥükmi Süleymān u ins ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 5). [māḥkūm-ı ṭavḳ-ı emri, ]*

**mahlaş itdün:** *Yetmek, kâfi gelmek.*

Mekr ü keydinden dil-i zāruñ hulāsa ey Naẓīm
**Maḫlaş itdün** şerʿ-i pāk-i Ḥażret-i Peyġamberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 94). [maḫlaş itdün, -dün ]*

**mahlūḳāt:** *Yaratılmış olan şeyler, bütün yaratıklar, mahlûklar.*

Medhüñi Ḥażret-i Ḥaḳ itmiş iken
**māhlūḳat**
Nice taʿrīf ideler ẕāt-ı şerifüñ ḥāṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 305). [māhlūḳat, ]*

**māhlūḳ-ı kün fekān:** *Ol der olur bütün yaratılanlar.*

Ey ṣavlecān-ı ḳudretine kūy-ı lā-mekān
Çevgānı irādeti **māḫlūḳ-ı kün fekān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 2). [māḫlūḳ-ı kün fekān, ]*

**mahlūle:** *Dul kadın.*

Güşe-i tecrīd ey dil bī-keder peyġūledür
Zāl-ı dehre baḳma kim çoḳ kimseden **mahlūledür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 2). [mahlūledür, --dür ]*

**maḥmil:** *İki kişinin oturması için devenin sırtına konulan bir tür oturak sepet.*

Ṭarabgāh-ı behişte çekdi **māḥmil**
Meḥemmed Hān-ı rābiʿ göçdi ey dil (1104) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 11). [māḥmil, ]*

**maḥmil:** *Deve, fil gibi hayvanların sırtına konan veya insanların omuzlarında taşınan, karşılıklı oturulacak şekilde yapılmış bir çeşit kapalı sepet, tahtırevan, mahfe.*

Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa itmez bend-i peyderpey eṣer
**Māḥmilüñ** pest olsa zīra reh-nümūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 6). [māḥmilüñ, ]*

**māḥmil-i cāh-ı celāl:** *İhtişamlı makamın mahmili ( deve üzerindeki oturak ).*

Sārbān-ı şütür-i ʿizzet ü iḳbāli felek
**Māḥmil-i cāh-ı celālinde** ceres şems ü ḳamer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 8). [māḥmil-i cāh-ı celāl, -in, -de ]*

**māḥmil-i kālā-yı nuʿut-ı şuʿarā:** *Şairlerin naatlarının değerli kumaşlara yazılmış yükleri.*

Ravża-i pākine teslīm ola her ṣubḥ u mesā
Hādim-i şer i olup fevḳ-ı ʿalāda mesrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 337). [māhmil-i kālā-yı nuʿut-ı şuʿarā, ]*

**māhmil-keş-i tedbīr:** *Önlem oturağını çeken.*

Edhem-i tevfīḳ kim **māhmil-keş-i tedbīr** olur
Her ḳademde hem-rikāb-ı Eşheb-i taḳdir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 1). [māhmil-keş-i tedbīr, -ur ]*

**maḥmūd:** *1. Övülmüş. 2. Hz. Muhammed'in isimlerinden.*

Ey nām-ı şerifi sübḥa-pīrā-yı dürūd
Hem Aḥmed ü hem Muḥammed ü hem **Māḥmūd** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 2). [māḥmūd, ]*

**maḥmūd:** *"Övülmüş methedilmiş" anlamında Hz. Muhammed'in isimlerindendir.*

ʿAşḳ olursa sāḳī-i peymāne-i vaṣl-ı Ayāz
ʿĀşıḳuñ encām-ı kārı ʿāḳıbet **māḥmūd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 6). [māḥmūd, ]*

Hudāvend-i serīr-i mülk-i sermed
Muḥammed Muṣṭafā **Māḥmud** u Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 10). [māḥmud, ]*

**māḥmūdü'l-ḫışāl:** *Güzel huylu.*

Hamdü li'llāh ey Muḥammed-ism ü **māḥmūdü'l-ḫışāl**
Meḥmedet-ḫvānuñ benüm hem ʿiyd ü hem nevruzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 23). [māḥmūdü'l-ḫışāl, ]*

**maḥmūr:** *Sarhoş, kendinden geçmiş.*

Dil bezm-i yāre maḥrem iken dūrdur henüz
Mest-i mey-i viṣāl idi **maḫmurdur** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 2). [maḫmurdur, -dur ]*

**maḥmūr:** *(Göz için) Süzülmüş, baygınlaşmış.*

Bī-saġar u ṣaḥbā beni mest itdi nigāhuñ
Añsam leb-i mey-gūnuñı **māhmūr** ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 12). [māhmūr, ]*

**maḥmūr:** *İçkiden sersemlemiş, sarhoş.*

Ḳomaz sāḳī Naẓīm-i zārı **māḫmūr**
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 19). [māḫmūr, ]*

**māḫmūr-ı keder:** *Keder sersemliği.*

Gah **māḫmūr-ı keder** gāh ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ
Bezm-i ʿālemde degüldür kişi bir ḥāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 9). [māḫmūr-ı keder, ]*

**māhmūruñ:** *Süzgün, baygın , sarhoş gözü gibi süzgün bakan göz, baygın bakan göz.*

Māhmūruñum şerāb-ı lebüñ eyleme dirīġ
Ṣāḳī ṣun ol raḥīḳ-ı muravvaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 5). [māhmūruñum, -um ]*

**māh-pāre:** *Ay parçası , ay gibi güzel, beyaz tenli.*

Çoḳ **māh-pāre** mihrine duş oldum ey Naẓīm

Bilmem felekde ol meh-i nev nā-mihribān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 17). [māh-pāre, ]*

**māh-pāre:** *Ay parçası*

Her dāg-ı sīne oldı fürūzān bir āftāb
Mihrüm o **māh-pāreye** günden ʿıyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 8). [māh-pāreye, ]*

**māh-pāreler:** *Ay parçası, çok güzel kadınlar.*

Neydi felekde ṭaliʿ-i fīrūz ey Naẓīm
Na-mihribānluḳ itmeseler **māh-pāreler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 18). [māh-pāreler, ]*

**māh-peyker:** *Ay yüzlü (sevgili).*

Mihrüñ o **māh-peykere** ʿarẓ eylesem nola
Mestāne tāb-ı meyle kemāhi küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 9). [māh-peykere, -e ]*

**maḫrem:** *Bir kimsenin sırlarını bilecek derecede yakını ve samîmî dostu olan kimse, sırdaş.*

Göñül bir besm-i ḫāṣuʿl-ḫāṣa **maḫremdür** ki cām-ı Cem
Sifālin pāre-i pāy-ı ḫum-ı ṣaḥbalarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 3). [maḫremdür, -dür ]*

Li-maʿĀllāh maḳām ü ḳurb-ı ḥarīm
Bezm-i hāṣ-ı ḫudāya **māḫremdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 32). [māḫremdür, -dür ]*

**maḫrem:** *Aşina.*

Dil bezm-i yāre **maḫrem** iken dūrdur henüz
Mest-i mey-i viṣāl idi maḫmurdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 1). [maḫrem, ]*

**maḫrem:** *Başkalarından saklanan, başkaları tarafından görülmesi, bilinmesi, duyulması istenmeyen, gizli.*

Ḥarem-i ḫaṣına bir muḥteremüñ **maḫrem** olup
İtdi bu sūr-ı sürūra ferāḥından bünyād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 7). [maḫrem, ]*

**maḫrem:** *Başkalarından saklanan, başkaları tarafından görülmesi, bilinmesi, duyulması istenmeyen, gizli.*

Vaṣf idendür bilen ol dilberi kātib ne bilür
**Māḫrem** añlar ḥaremüñ ḥālini ḥācib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 2). [māḫrem, ]*

Hicr ile giryān olan ḫandān-ı vaṣl-ı yār olur
Bülbüli gülzāre **māḫrem** eylemez gülzārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 12). [māḫrem, ]*

Aġyāre yiter rūḫṣat-ı güftār didükce
Esrāruma **māḫrem** dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 6). [māḫrem, ]*

Ne bir hem-dem ne bir **māḫrem** ne bir yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 1). [māḫrem, ]*

Üstādına raḥmet diyerek şiʿr-i Naẓīmi
Ḥālā götürür **māḫrem** ü bīgāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 14). [māḫrem, ]*

Şāḫid ü ḥiddet-serā-yı ḳurb-ı maḥbūb-ı Hudā
Bezm-i ġaybü'l-ġaybe **maḫrem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 14). [maḫrem, ]*

Zebān-ı ḥāl ider tefsir iderse āyet-i ʿaşḳı
Ne gūş-ı huş olur **māḥrem** ne bir ḥarfin lisān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 20). [māḥrem, ]*

**maḥrem:** *Gizli olan, herkesçe bilinmemesi gereken.*

Gönlüme derd-i ʿaşḳ **maḥremdür**
Gözüme ḫūn-ı eşk hem-demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 81). [maḥremdür, -dür ]*

**māḥremān-ı şurre-ı cān-ı velāı-ı ṣaḥb:** *Sahibine yakın can kesesinin gizli saklı olması.*

**Māḥremān-ı şurre-ı cān-ı velāı-ı ṣaḥb** u āl
Çār-yār-ı muḥterem yārān-ı devlet ḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 15). [māḥremān-ı şurre-ı cān-ı velāı-ı ṣaḥb, ]*

**maḥrem-i bezm-i şuhūd:** *Şahitlik meclisinin gizliliği.*

Rāzdān-ı li-maʿallāh **maḥrem-i bezm-i şuḫūd**
Ḥālvet-i İsrāda hem-dem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 25). [maḥrem-i bezm-i şuḫūd, ]*

**maḥrem-i bezm-i şuhūd:** *Şahitlik makamının sırdaşı.*

Nüktedān-ı li-maʿallāh **māḥrem-i bezm-i şūḫūd**
Vāḳıf-ı esrār-ı ḫalvet-ḫāne -i ʿāyneʿl-yaḳīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 47). [māḥrem-i bezm-i şūḫūd, ]*

**māḥrem-i bezm-i yaḳīn:** *Takva meclisinin sırdaşı.*

ʿĀrif-i sırr-ı serāperde-i ḫāṣ-ı lā-reyb
**Māḥrem-i bezm-i yaḳīn** ḳurb-ı İlāhīde nedīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 10). [māḥrem-i bezm-i yaḳīn, ]*

**māḥrem-i dil:** *Gönül dostu.*

Hayāl-i laʿli ile dāġ-ı derdidür yārüñ
Hemīşe hemdem-i dīde hemīşe **māḥrem-i dil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 8). [māḥrem-i dil, ]*

**māḥrem-i ḫāṣ-ı meclis-i ġaybü'l-ġayb:** *Hiç ortada eseri, varlığının, geleceğinin izi ve nişanı olmayan, gaybın gaybı olanlar meclisininen özel dostu.*

Ey **māḥrem-i ḫāṣ-ı meclis-i ġaybü'l-ġayb**
Kāşāne-i ṭırāz-ı bezmgāh-ı lā-reyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 2, Mısra 1). [māḥrem-i ḫāṣ-ı meclis-i ġaybü'l-ġayb, ]*

**māḥrem-i ilāh-ı rüsül:** *Allah'ının sırdaşı Peygamberler*

Şāḫid-i bezmgāh-ı ġaybü'l-ġayb
Nāzenīn **māḥrem-i ilāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 8). [māḥrem-i ilāh-ı rüsül, ]*

**māḥrem-i perde-serā-yı ezelī:** *Başlangıçtan beri perdeyi çeken gizli saklı.*

Ey ḥarīm-i ḥarem-i lem-yezelī
**Māḥrem-i perde-serā-yı ezelī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 2). [māḥrem-i perde-serā-yı ezelī, ]*

**māḥrem-i rāz:** *Gizli sır.*

**Māḥrem-i rāz** olmayan sālikdedür bu hāy u hūy
Bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa ol kim oldı vāṣıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 3). [māḥrem-i rāz, ]*

Yāre bīgāne göñül nāmı velī **maḥrem-i rāz**
Gürg-i Yūsuf ne-derîde dehen ālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 9). [maḥrem-i rāz, ]*

**māḥrem-i rāz:** *Gizli sır.*

**Māḥrem-i rāz** u yār-i ġārum idi
Kūşe-i ġamde ġam-güsārum idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 167). [māḥrem-i rāz, ]*

**maḥrem-i rāz-ı hudā:** *Allah'ın sırrının sırdaşı.*

Faḫr-i ʿālem şeh-i kevneyn resūlü'ş-şeḳaleyn
**Maḥrem-i rāz-ı Hudā** şāḫid-i bezm-i İsrâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 88). [maḥrem-i rāz-ı hudā, ]*

**maḥrem-i rāz-ı meclis-i ġaybü'l-ġayb:** *Kalpte olmayan şey. Hiç ortada eseri, varlığının, geleceğinin izi ve nişanı olmayan, gaybın gaybı olan.meclisin sırlarını saklayan.*

Ey **maḥrem-i rāz-ı meclis-i ġaybü'l-ġayb**
Kaşāne-i ṭarrar-ı bezmgāh-ı lā reyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 32, Mısra 1). [maḥrem-i rāz-ı meclis-i ġaybü'l-ġayb, ]*

**maḥrem-i rāz-ı meclis-i ḫāṣu'l-ḫāṣ:** *Hasların da hası sohbetim çok gizli sırları.*

Ey **maḥrem-i rāz-ı meclis-i ḫāṣu'l-ḫāṣ**
Muḥtāc-ı şefāʿati ʿavām ile ḫavaṣ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 1). [maḥrem-i rāz-ı meclis-i ḫāṣu'l-ḫāṣ, ]*

**māḥrem-serāy-ı sırr-ı sübḥānī:** *Allah'ın sırrının saklandığı saray.*

Ḥarīm-i ḳurb-ı Ḥaḳ **Māḥrem-serāy-ı sırr-ı Sübḥānī**
Ki miḥrāb-ı der-i cānı ibāduʿllaha maʿbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 11). [māḥrem-serāy-ı sırr-ı sübḥānī, ]*

**māh-rū:** *Ay (gibi parlak) yüzlü (sevgili).*

Mihr-ṭalʿat **māh-rū** zühre-cebīn dellākler
Müşterīnüñ câme-i ṣabrın ṣoyārlar dāʾimā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 7). [māh-rū, ]*

Müjde-i vuṣlatına dīde be-râhım şeb ü rūz
**Māh-ru** zühre-cebīn mihr-i dıraḫşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 12). [māh-ru, ]*

Sevdiġüñ kimdür baña göster dise ol **māh-rū**
Destine şād şerm ile ṣunsam hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 11). [māh-rū, ]*

**māh-rū:** *Ay gibi parlak yüzlü olan sevgili.*

Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān -baḫşla ol **māh-rū**
Yirde gökde Ḫıżr u ʿİsā gibi āyā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 3). [māh-rū, ]*

**maḫrūm:** *Yoksun, nasipsiz.*

Maẕḫār-ı ḳahruñ olup pāye-i esfelde leʾīm
Ḫāşe liʾİlāh keremüñden ola **maḫrūm** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 108). [maḫrūm, ]*

Köhne olduḳça oḳınmaz ṣafahāt-ı ṭaḳvim
Ben de bir sāʾiliñüm redd ile **maḫrūm** itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 112). [maḫrūm, ]*

Baḳmaz oldun bu bendenüñ yüzine
Ṣoḥbetüñden senüñ olam **maḫrūm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 290). [maḫrūm, ]*

Luṭf ü keremüñden beni **maḫrūm** itme
Luṭf ü keremüñ ḥürmetine yā Allāh *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 3). [maḥrūm, ]*

**māhrūm-ı şehādet:** *Şehitlikten mahrum olan.*

Dilberi görmege varma derine ölmeġe var
Oldı **māhrūm-ı şehādet** sefere kāra giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 4). [māhrūm-ı şehādet, ]*

**mahşer:** *Mahşer, kıyamet yeri.*

Kalur sitāyişinüñ defteri yine mücmel
Olursa **maḥşere** dek saṭr-ı evveli tafṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 90). [maḥşere, -e ]*

**mahşer:** *Âhiret hayâtında bütün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını Allah huzurunda vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer.*

Her biri oldı Biñā-yı şerʿine rükn-i rekīn
Ol şehüñ **māḥşerde** iki ġāşiye-ber-duşıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 64). [māḥşerde, -de ]*

**māh-şıfat:** *Ay görünüşlü (Ay gibi).*

Ey şems-i şeref-maṭlaʿ u bercīs-maḳām
Naḳış ḳuluñum **māh-şıfāt** ṣubḥla şām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 2). [māh-ṣıfāt, ]*

**māḥṣūl -i kān:** *Maden ocağının ürünü.*

Beẕl-i keremde dest-i güher-pāşı baḥr olur
Hengām-ı cūd ayaġına **māḥṣūl -i kān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 40). [māḥṣūl -i kān, ]*

**māḥṣūl-i baġ-ı ömür:** *Ömür bahçemin ürünü.*

Gülzār-ı iʿtidālde serv-i çemānumı
**Māḥṣūl-i baġ-ı ömrümi** naḫl-i revānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [māḥṣūl-i baġ-ı ömür, -üm, --i ]*

**maḥṣūl-i baḥr u kānı:** *Dünya nimetleri.*

Ol ḫüsrev-i tüvānger derbān-ı ḳaṣr-ı Ḳayser
Bir sāʾile bağışlar **maḥṣūl-i baḥr u kānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 56). [maḥṣūl-i baḥr u kānı, -ı ]*

**māḥṣūl-i kān:** *Maden ocağının ürünü.*

Ḥūrşīd ḫāk-i dergehine cebhe-sāy olur
Hengām-ı cūd ayaġına **māḥṣūl-i kān** gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 38). [māḥṣūl-i kān, ]*

**maḥṣūl-i şād:** *Yüzlerce mahsül.*

Kemterīne baḫşişi **maḥṣūl-i şād** genc ü defīn
Vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld eyvānınuñ teşbīḥidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 87). [maḥṣūl-i şād, ]*

**maḥṣūr:** *Ar. Kuşatılmış.*

Ciḫānda vaṣfı olmaz ʿaḳl ile idrāk ile **maḥṣur**
Ezel āġāzdur aña ebed encām-ı serḥaddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 67). [maḥṣur, ]*

**māhsūs ola:** *Ait olmak.*

Ḥaḳdan duʿā-yı devletin itdükce ol şehüñ
**Māhsūs ola** icābete bir sāʿat isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 22). [māhsūs ola, -a ]*

**māhsūs olur:** *Ait olmak.*

Baġ-ı beyānda ḫurrem ol bülbülüm ki bir dem
Vaṣfuñ terāne itsem **māhsūs olur** maʿānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 168). [māhsūs olur, -ur ]*

**māḫṣūṣ-ı ẕātıdur:** *Zatına mahsus, birisi için tahsis edilmiş şeye sahip olmak.*

ʿOsmān ḥayā vü ḥilm ki **māḫṣūṣ-ı ẕātıdur**
ʿİlm ü feżīlet ile kemālāt-ı Ḥayderī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 29). [māḫṣūṣ-ı ẕātıdur, -ı, -dur ]*

**māhtāb:** *Ay ışığı, ay aydınlığı, dolunay.*

Hvāb-ı rāḥat olursa māye-i rūḫ
Leb-i deryāda **māhtāba** virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 18). [māhtāba, -a ]*

**māhtāb-ı rūḫun:** *Yanağının ay ışığı.*

ʿAzīmetüñ nereden böyle bī-niḳāb senüñ
Ki **māhtāb-ı rūḫun** yaḳmış āftāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 2). [māhtāb-ı rūḫun, --un-un ]*

**māh-ṭalʿat:** *Ay yüzlü.*

Nice bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ niṣār olmaz
Haṭ-ı müşgīn ile ol **māh-ṭalʿat** ḥāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 6). [māh-ṭalʿat, ]*

**māh-ṭalʿat-ı ʿābid-firīb:** *İbadette aldatıcı ay yüzlü güzel.*

ʿAceb mi ḫalḳa-i zer olsa ḥāle-i vuṣlat
O **māh-ṭalʿat-ı ʿābid-firīb** el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 12). [māh-ṭalʿat-ı ʿābid-firīb, ]*

**maʿhūd:** *Sözleşmiş.*

Cām-ı lebrīz-i cünündur derd-nūş-ı ʿaşḳına
Her ḥabāb-ı mey ki çeşm-i yārle **maʿhūd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 8). [maʿhūd, ]*

**maḥv:** *1. Yok etme, varlığına son verme. 2. Yok olma, harap olma. 3. tasavvuf. Kulun beşerî zaaflardan kurtulup bütün iş ve davranışlarında Allah'ın küllî irâdesine teslim olması durumu.*

Vech-i münīr olmasa yārüñ niḳāb-dār
Nūr-ı nigāhı **māḥv** ider ol rūy-ı tāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 2). [māḥv, ]*

**Māḥv** olsa ʿafv ile nola ey dil-siyeh günāh
Ṣābūn-ı ṣubḥ şebde ḳomaz leke-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 1). [māḥv, ]*

Nice mümkin taḥammül imtinān-ı luṭf-ı dünāna
O yāriñ kūh-ı āhen **māḥv** olur ḳardaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 6). [māḥv, ]*

Reʾyi **māḥv** eyledi tedbīr-i Niẓāmü'l-mülki
Kevkebi kevkebe-i Senceri başdursa revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 35). [māḥv, ]*

**maḥv:** *Perişanlık, harap olma durumu.*

ʿAks-i ḥüsnüñ girye **māḥv** itmez derūn-ı sīneden
Şüst ü şū ḳılmaz izāle ṣūreti āyīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 1). [māḥv, ]*

**māḥv oldı:** *Yok olmak.*

Her ṭop şaçdı āteş **māḥv oldı** ḥaşm-ı serkeş
Nūş itdi ejdehā-veş bir baḥr-ı bī-kerānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 101). [māḥv oldı, -dı ]*

**māḥv olur:** *Yok olmak.*

Noḳṭa-i ʿafvıyla ġayb itse ʿaceb mi ʿaybumı
Māḥv olur bir ḳaṭre-i raḥmetle biñ ālem günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 60). [māḥv olur, -ur ]*

**māḥv olurdı:** *Yok olmak.*

Mīhmān olsan çekilmez imtinān-ı mīz-bān **Māḥv olurdı** ḫaml-ı minnet çekse çarḫ-ı çenberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 54). [māḥv olurdı, -ur, -dı ]*

**māh-veş:** *Ay gibi, - sevgili-.*

Āh-ı şeb-gīrüñi yād eyler yār Naẓīm
Seni mumlar yaḳup ol **māh-veş** araya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 14). [māh-veş, ]*

**māh-veş:** *Ay gibi , sevgili.*

Ey fürūg-ı dü-rūḫı her dü-ciḫān **māh-veşi**
Pertev-i ḥüsn ü cemāli iki ʿālem güneşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 1). [māh-veşi, -i ]*

**māhż-ı fenā:** *Yokluk kaynağı.*

Kemāl-i ʿāyn-ı zeval ü beḳāsı **māhż-ı fenā**
Zamān-ı devlet-i pā-der-hevā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 9). [māhż-ı fenā, ]*

**maḥzūn:** *Üzüntülü, gamlı, kederli.*

Düşmen-i cāhı ola **māḥzūn** ü nā-şād ü ġamīn
Ehl-i diller vaṣfın itdükce disünler ol şehüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 137). [māḥzūn, ]*

**maḥzüz:** *Haz etmiş, hoşlanmış, nasipli.*

Ne ẕevḳi var ʿArabīden ne Fürsden
**māhẓuẓ**
Hemīşe bir naẓārında ʿimāme vü mendīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 39). [māhẓuẓ, ]*

Dil-ḫaste-i ʿaşḳı ẕevḳi ider derdinden
Elbette ʿalīl olur devādan **māḥẓūz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 17, Mısra 2). [māḥẓūz, ]*

**māʾ-i ḥamīm:** *Kızgın su.*

Şerer-i nāʾire-i ḳahrı maʿāẕallāh eger
Āb-ı ḥayvāna eşer itse olur **māʾ-i ḥamīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 38). [māʾ-i ḥamīm, ]*

**māʾ-i pür-semdür:** *Ağzına kadar dolu zehir.*

Lūle-i vird-i dürūdına ḫāmem
Ḥāside līk **māʾ-i pür-semdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 122). [māʾ-i pür-semdür, -dür ]*

**maʿil:** *Bir tarafa eğilmiş, yönelmiş; istekli, hevesli.*

Eyler Eflāṭūnı üftāde ḫam-ı nīrengine
Görmedüm rengiyle ṣāḳī āle **māʿil** gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 6). [māʿil, ]*

**māʾil:** *İstekli, hevesli, düşkün.*

Bī-riyā bir muḥibb-i ṣādıḳuñam
**Māʾilüm** çeşm-i ʿişve -bāzuña ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 266). [māʾilüm, -üm ]*

**māʾil:** *Bir tarafa eğilmiş, yönelmiş; istekli, hevesli.*

**Māʾil** oldum o sehī bālāya
Rāḥm idüp üstüme ṣaldı sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 13). [māʾil, ]*

**māʾil:** *Andırır, benzer, –e çalar, yakın.*

Miṣāl-i ġonce olur teng-ḫāṭır u dil-ḫūn
Ciḫānda **māʾil** olan gül gibi küşādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 6). [māʾil, ]*

**māʾil:** *Hayran kalmak, meyilli olmak.*

Ḳoynında ṣaḳlar āyīne-i naḳş-ı cemālini
Ol ṣāḫ-ı ḥüsne **māʾil** ola gösteriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 8). [māʾil, ]*

**māʾil:** *Meyilli , istekli, hevesli.*

Pīrānuñ olsa ḳaddi nola ża῾f ile dü-tā
Bir ḫāne-peste kim ola **māʾil** ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 8). [māʾil, ]*

Döndürdi kehribāya ġamuñ rūy-ı zerdümi
Sen **māʾil** olmasañ nola āhen rübâ degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 8). [māʾil, ]*

**maʾil eyle:** *Birini bir şeye yatkın hale getirmek,heveslendirmek.*

**Maʾil eyle** viṣāl-i Aḥmedüme
Serv-i āzāduma sehī-ḳadüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 19). [maʾil eyle, ]*

**māʿil olur:** *Hevesli, istekli olmak.*

Nola evṣāfına meyl itse hümā **māʿil olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 64). [māʿil olur, -ur ]*

**māʾil-i maʿcūnuyuz:** *Afyon macununa meyl etmek.*

Mey-füruş-ı rızḳ u dükkān-ı riyānuñ ey Naẓīm
Ne mey-i nābı gerek ne **māʾil-i maʿcūnuyuz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 16). [māʾil-i maʿcūnuyuz, --u-, --y-, --z-ı, -yuz ]*

**māʾil-i şehd:** *Bala meyletmek.*

Naẓīm-āsā olup şīrīn-meẕāḳ-ı leẕẕet-i naʿtüñ
Zebānum **māʾil-i şehd** u zebībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 20). [māʾil-i şehd, ]*

**maḳāl:** *Söz, kelâm: makal-i şîrîn, şirin makal. makale ilmî, fennî, edebî, siyasî bir meseleye dair kaleme alınan şey.*

Şekker olursa itme mükerrer **maḳālüñe**
Güş-ı girāne ey dil oḳınmaz eẕān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 11). [maḳālüñe, -üñ, -e ]*

Nā-güfte her **maḳālüñ** o ḳuṭb idi vāḳıfı
Esrār-ı nāşīdenüñ olmışdı kāşifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 1). [maḳālüñ, ]*

**maḳāl:** *Söz , kelam.*

Oldı Naẓīm vaṣf-ı ḥāl ü ḫatıyla yārüñ
Naẓmum ʿabīr-i ḫoş-bū bu ḫoş **maḳāl** ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 12). [maḳāl, ]*

Kendisi düşdi ḳazduġı çāha
ʿĀleme ḥasb-i ḥāl olup bu **maḳāl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 320). [maḳāl, ]*

**maḳāl-i tāʿna:** *Ayıplama makalesi.*

Edā-yı vaṣf-ı pākinde şeker-pâşân-ı güftāruñ
Maḳāl-i tāʿna dād-ı leẕẕet-i ḳand-i ṭayr-ı zeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 72). [maḳāl-i tāʿna, ]*

**maḳālüm:** *Bin söz, çok fazla kelam.*

Gül ḥicāb-ālūde-i rūḫsār-ı ālimdir benüm
Ġonçe-i dil-teng-i leb rengīn **maḳālümdür** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 2). [maḳālümdür, -dür ]*

**maḳām:** *Durulacak yer, durak, mesken: makamına kaim, makama münasip.*

Her dilde cilve-güster olur ʿaks-i ḥüsn-i yār
Her demde bir **maḳāmda** mihmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 12). [maḳāmda, -da ]*

**maḳām:** *Durulacak yer, durak, mesken.*

Saʿy idüp Kaʿbe-i kūyında **maḳām** eyledi dil
Zemzem-i laʿl-i leb-i yāri ṣafālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 3). [maḳām, ]*

Li-maʿĀllāh **maḳām** ü ḳurb-ı ḥarīm
Bezm-i hāṣ-ı ḫudāya māḥremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 31). [maḳām, ]*

Ḳalmıya heftesine ḫaşmı bi-sırr-ı Ḥā Mim
Ümmeti cennet-i aʿlāda **maḳām** itdükce *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 126). [maḳām, ]*

Dil-i Mecnūn idi ʿaks-i rūḫ-ı Leylāya **maḳām**
Gānümān-sūz-ı derūn-ı dil-i Leylāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 7). [maḳām, ]*

Söyledi tārīḫini hātif-i ḳudsī Naẓim
Ḥācī Sefer eyledi gülşen-i ʿAdni **maḳām** (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 28, Mısra 2). [maḳām, ]*

**maḳām:** *Devlet kademesinde yüksek mevki, yüksek ve önemli memûriyet, mansıp, câh. Rütbe.*

Nasūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola **maḳāmı** Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 8). [maḳāmı, ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola **maḳāmı** Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 8). [maḳāmı, ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola **maḳāmı** Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 8). [maḳāmı, ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola **maḳāmı** Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 8). [maḳāmı, ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lāhūt ola **maḳāmı** Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 8). [maḳāmı, ]*

**maḳām:** *Mertebe.*

Devletle bir **maḳāma** seferden ki ḫān gelür
Gūyā füsürde ḳālıb-ı bī-rūḫa cān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 1). [maḳāma, -a ]*

**maḳām:***Durulacak yer, durak, mekân, mahal.*

Çekildi bezm-i gülzār-ı beḳāya seyr-i dīdāre
**Maḳāmın** Kürsī-i ʿArş eyledi ol mürşid-i mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 8). [maḳāmın, -ıñ ]*

**maḳām:** *Derece, mertebe, makam (Hz. Muhammed'in sahip olduğu makam ).*

Görmeġe ol **maḳāmı** rāġıb idüm
Cuy-veş sū-be-sū revān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 221). [maḳāmı, -ı ]*

**maḳām ṭutdı:** *Yer edinmek, bulunmak.*

ʿAks-i cemāline yiridür olsa cilvegāh
**Ṭutdı maḳām** şīşe-i çeşmümde ol peri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 12). [maḳām ṭutdı, -dı ]*

**maḳām-ı ber-teri:** *Pek yüksek makam.*

Muḍḥik olsañ ḳadruñi pāmāl ider ʿırżuñ gibi
Muḍḥiküñ şaff-ı niʿāl olur **maḳām-ı ber-teri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 48). [maḳām-ı ber-teri, -i ]*

**maḳām-ı dil-keş:** *Gönül cezbedici yer.*

ʿĀlī Biñā-yı zībā kāşāne-i zer-endūd
Vālā **maḳām-ı dil-keş** bünyād-ı rūḫ-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 12). [maḳām-ı dil-keş, ]*

**maḳām-ı laṭīf-i irem-ḥarīm:** *İrem Bahçes'nin güzel , hoş yeri.*

Bānī-i ṭabʿ-ı kāmili bünyād idüp yine
Bir dil-güşā **maḳām-ı laṭīf-i İrem-ḥarīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 12). [maḳām-ı laṭīf-i irem-ḥarīm, ]*

**maḳām-ı maʿdeletde:** *Adalet makamı.*

Sikender-şevḳet ü Dārā-ḥaşem dādār-ı devrān kim
**Maḳām-ı maʿdeletde** mekrümetle kār-fermādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 6). [maḳām-ı maʿdeletde, -de ]*

**maḳām-ı māḥmūd:** *Hz Muhammed'in makamı.*

Zīb-i şeref **Maḳām-ı Māḥmūd** Naẕīm
Maḥbūb-ı Hudā Muḥammed ü Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 3). [maḳām-ı māḥmūd, ]*

**maḳām-ı rūmāl:** *Yüz sürme makamı.*

Ḥaḳ-i pāyi rūḫ-ı tekrīme **maḳām-ı rūmāl**
Āsitānı leb-i taʿẕīme maĥall-i telsīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 39). [maḳām-ı rūmāl, ]*

**maḳām-ı sidre:** *Peygamber'in ulaştığı en son makam.*

**Maḳām-ı sidre** vü refref ḳudumiyle müşerrefdür
Muḳīm-i kürsī-yi ʿArş-ı mecīd ol ḥabīb-ı emceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 25). [maḳām-ı sidre, -e ]*

**maḳbūl:** *Kabul olunmuş, beğenilen.*

Umarum ey Naẕīm ola **maḳbūl**
Hidmet-i naʿti pīş eġer kemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 129). [maḳbūl, ]*

**maḳbūl:** *Kabul edilen, reddedilmeyen.*

İde meşḳur saʿyüñi Bārī
Ḳıla **maḳbūl** ḥaccuñı Sübḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 146). [maḳbūl, ]*

Seyr idüp vech-i ṣabīḥin ḥācetüm oldı revā
Ḥaḳ bu kim **maḳbūl** olur lā-büd duʿā-yı ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 56). [maḳbūl, ]*

**maḳbūl ola:** *Kabul edilmek; beğenilmek, hoşa gitmek.*

Haccuñı Ḥaḳḳ ide **maḳbūl ola** saʿyuñ meşḳūr
Maẕḫār-ı ʿātıfet-i Ḥażret-i Mevlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 31). [maḳbūl ola, -a ]*

**maḳbūle geçse:** *Kabul edilmek.*

Tāze ṭarhıyla nola **maḳbūle geçse** ey Naẓīm
Tuḥfe-i naẓm-ı terüm yārān-ı İstanbuladur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 9). [maḳbūle geçse, -e-se ]*

**maḳbūl-i dergāhuñ:** *Huzura kabul etmek.*

ʿĀcizāne isterüm **maḳbūl-i dergāhuñ** ola Lāyıḳ-ı şānuñ degül gerçi bu naẓm-ı yādigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 133). [maḳbūl-i dergāhuñ, -uñ ]*

**maḳbūl-i müsteṣnā:** *Benzersiz kabul edilen.*

Rıżā-cūyān-ı emri dembedem **maḳbūl-i müsteṣnā**
Feżā-pūyān-ı nehyi her ḳadem merdūd ü mürteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 35). [maḳbūl-i müsteṣnā, ]*

**maḳdem:** *Gelme, Ayak basma.*

İntiẓār üzre iken **maḳdemine** ḥasret ile
Oldı bir demde yiri mescid-i hāṣ-ı Aḳṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 231). [maḳdemine, -ine ]*

**maḳdem:** *Ayak basma, geliş.*

**Maḳdemiyle** virdi pīrāye ser-efrāz eyledi
Sidreye geldikde ol şāḫenşeh-i ḳudsī-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 33). [maḳdemiyle, -i, -y, -le ]*

**maḳdem:** *Gelme, geliş, kudüm, muvâsalat.*

Didiler Kerrūbiyān teşrifini tebşīr idüp
Müjde geldi ḫayra **maḳdem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 12). [maḳdem, ]*

**maḳdemī:** *Ayak basma, gelme, geliş, aynı zamanda tarih düşürülen kişinin adı.*

Ṣadr-ı fetvāya yine pīrāye virdi **maḳdemi**
Ṭūl-i ömr ile muʿammer ide Ḥayy-ı lem-yezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 31). [maḳdemi, ]*

**maḳdem-i meymenet-lüzūmuñla:** *Iyi niyetli lüzumlu geliş.*

**Maḳdem-i meymenet-lüzūmuñla**
Ṭaġ Ṭaġa ḳavuşmaz meṣelā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 253). [maḳdem-i meymenet-lüzūmuñla, -uñ, -la ]*

**maḳdem-i teşrīfinüñ:** *Gelişiyle şereflendirme.*

Ṭāḳ-ı Kisrā-veş hezārān deyri itdi ser-nigūn
**Maḳdem-i teşrīfinüñ** bir ṣadme-i merdānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 26). [maḳdem-i teşrīfinüñ, -in, -üñ ]*

**maḳdūr:** *Gücünün yettiği , kudretinin el verdiği.*

Feyż-i ẕātuñla olursañ ben ṣenākāre muʿin
ʿÖmrüm olduḳça ṣenāña beẕl idem **maḳdūrumı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 110). [maḳdūrumı, -u, -m, -ı ]*

**maḫhūr:** *Kahretmek, hezimete uğratmak.*

Ṣaldı ʿadūya ṣād şūr ṭāburı oldı **maḫḫūr**
Hayl-i ġuẕāt-ı manṣūr başdurdı ḫāke anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 97). [maḫḫūr, ]*

**maḫhūr:** *Kahredilmiş. Mahvedilmiş, bozguna uğratılmış, mağlub, mahkum II Allah'ın (C.C.) gazabına uğramış, yenilmiş, hakaret görmüş.*

Sipāh-ı ḥaşmeti manṣūr olup muẓaffer ola
ʿAdū hemīşe ki **maḫḫūr** olup

müdemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 206). [maḫḫūr, ]*

**maksem:** *Su dağıtma sandığı ve lüleler yardımıyla suyun çevredeki çeşmelere ve diğer yapılara dağıtımının yapıldığı yer.*

Cān-ı ʿaṭşāna ol yem-i cūduñ
Lūle-i her benānı **maḳsemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 42). [maḳsemdür, -dür ]*

**maksem:** *Dağıtım yeri , vesile.*

Lüledür ʿaṭşān-ı iḥsāna ḳālem parmaḳları
Tabʿ-ı cūy-ı luṭfa **maḳsem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 74). [maḳsem, ]*

**makṣūd:** *Amaç.*

Mescid-i Aḳṣa-yı **maḳṣūduñ** İmām-ı Aʿzāmı
Cāmi-i esrār u ʿirfānuñ ḫaṭīb-i minberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 141). [maḳṣūduñ, -un ]*

**makṣūd:** *Amaç, arzu, maksat.*

Haşm-ı denı dögünsün şemʿ-i murādı sönsün
**Maḳṣūd**ı üzre dönsün dolāb-ı devr-i fānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 184). [maḳṣūdı, -ı ]*

**makṣūd:** *Söylenilmek, belirtilmek istenilen, kastedilen.*

Kām-ı dilüm o fāʿil-i muṭlaḳdan isterüm
**Maḳṣūdum**ı murādumı ben Ḥaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 2). [maḳṣūdumı, -um, -ı ]*

Baña luṭf it murād u **maḳṣūdum**
Ey Kerīm ü Rāḥīm maʿbudum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 13). [maḳṣūdum, -um ]*

**māl:**. *Bir kimsenin tasarrufu altında bulunan değerli ve gerekli şey.*

Her dūn ki **māl** ü cāh ile fevḳa'l-ʿalādadur
Ḳārūn da olsa menzili taḥte'ş-şerādadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 1). [māl, ]*

**mālāmāl:** *Çok dolu, dopdolu.*

Bī-ḫodāne eşk-i ḫūn-ālūd ḫoşdur ey Naẓīm
Dürr ü yāḳūt ile **mālāmāl** olan gencīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 14). [mālāmāl, ]*

Gevher-i midḥatiyle **mālāmāl**
Sīne gencīne-i muṭassamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 117). [mālāmāl, ]*

Dāstān-ı şevḳ-ı dīdār ile **mālāmāl** olup
İtmede ṣad cuş ile her demde naḳl-i mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 27). [mālāmāl, ]*

**mālāmāl:** *Dopdolu.*

Tā ki **mālāmāl** idüp dehri zemistān berf ile
Başına yaġa tekerek ġussa ḫaşm-ı şerʿinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 133). [mālāmāl, ]*

Gözüm eşk ile **mālāmāl** göñlüm ʿaşḳ ile memlū
Baʿīdüm ṣūreta maʿnen karībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 7). [mālāmāl, ]*

**māl-ı ḳārūn:** *Karun'un serveti, Karun'un sahip olduğu varlık.*

Yire geçsün dilerüm bender-i kālā-yı viṣāl
**Māl-ı Ḳārūn** elüne geçse de medyūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 12). [māl-ı ḳārūn, ]*

**mālik:** *Sahip, mutasarrıf, zî'l-yed.*

Bir ḥüsn-i Yūsuf ile ḳuluñ olmayan senüñ
**Mālik**i olursa Mışra yanumda gedā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 6). [māliki, -i ]*

Naẓīm ol sīm-ten māḥbūbı deryā **māliki** şandum
Dağıtmış kākülin ʿüryān görince yem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 13). [māliki, -i ]*

Şuḳḳaḍur naṣrun min'allāh ser-ʿālem feṯḥ-i Mübīn
**Mālik** olmışdı risāletle nübüvvet mülkine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 82). [mālik, ]*

**mālik:** *Bir şeye malik olan (kimse), sahip.*

Bī-kes olsañ redd idüp ḥālüñden itmezler su'āl
**Mālik** olsa dirler ammā ḳande varsañ gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 26). [mālik, ]*

**mālik:** *Sahip.*

Gencīnedür nikātum **mālīk** o gence ẕātum
Olsa nola devātum bir ḫum-ı ḫüsrevānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 177). [mālīk, -, - ]*

**mālik-i dinar:** *Altın sahibi ‖ Zünnûn Ebu'l-fazl ('Ẕüʾn-Nūn-ı vaḳt' paralelliğinde).*

Nola her **mālik-i dinar** ʿazīz olmaz ise
Nāmı her Yusuf olan Yusuf-ı Kenʿān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 5). [mālik-i dinar, ]*

**mālik-i iksīr olur:** *Mülk sahibinin iksiri.*

Yüz sürenler pāyına ḥaḳḳā işin altun ider
Bûs idenler ḫāḳ-i rāhın **mālik-i iksīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 34). [mālik-i iksīr olur, -ur ]*

**mālik-i milk-i şefāʿat:** *Şeriat ülkesinin sahibi.*

Rāyet-efrāz-ı nübüvvet sipeh-ārā-yı rüsül
Mālik-i milk-i şefāʿat şeh-i fermān-fermā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 100). [mālik-i milk-i şefāʿat, ]*

**mālik-i mülk-i süleymāndur:** *Süleyman mülkünün, yurdunun sahibi.*

**Mālik-i mülk-i Süleymāndur** gedā-yı kūyı kim
Ṭaʿn ider yāḳūt-ı mihre gevher-i engüşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 161). [mālik-i mülk-i süleymāndur, -dur ]*

**mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb:** *Halis inci tesbihin sahibi.*

Naẓīm bir dizi lüʾlüʾ olup bu naẓm-ı terüm
Henüz **mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 16). [mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb, ]*

**mālik-riḳāb:** *Üzengi sahibi.*

Dergāh-ı luṭf-ı dāver-i ʿādil ki yümn ile
Her boynı baġlu bendesi **mālik-rikāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 24). [mālik-rikāb, ]*

**maʿlūm:** *Bilinen, belli.*

Şīr-gīr olduġı **maʿlūm** oldı
Göñlüm alup o ġazālāne nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 5). [maʿlūm, ]*

Söylemek ḥācet degül keyfiyyetüm **maʿlūmdur**
Bir daḫi ʿarż eylesem ḥāl-i dili tekrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 77). [maʿlūmdur, -dur ]*

Virmişdi ẕātı savmaʿa-i ʿāleme şeref
**Maʿlūm** idi o ʿārif içün sırr-ı men ʿaref

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 2). [maʿlūm, ]*

Var idi bir ḫabīr-i aḥvālüm
Aña **maʿlūm** idi benüm ḥālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 166). [maʿlūm, ]*

**maʿmūr:** *Bayındır, bakımlı.*

Ṣaḥbā-keş-i meyḫāne-i vīrān-ı ġurūrı
Bu bezm-i ḫārābātda **maʿmūr** ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 4). [maʿmūr, ]*

**maʿmūr:** *Bayındır, şenlikli..*

Tā ki **maʿmūr** olmaya vīran-serāy-ı ḫāṭırum
Görmeyeni bünyād-ı dehrüñ ṭaşı üzre ṭaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 11). [maʿmūr, ]*

Olup tā rūz-ı ferda ḫāṣılı **maʿmūr** u ābādān
Demādem ṣāḥibi maẓhar ola elṭāf-ı Mevlāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 27). [maʿmūr, ]*

**maʿmūr:** *Bayındır, imar edilmiş.*

Vīrāne-i ẓāhirde olan bāṭını **maʿmūr**
Bu deyr-i ḫārābātda ābād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 13). [maʿmūr, ]*

Ḳaṣr-ı dīne oldı erkān-ı çehār ol çār-yār
Tā ḳıyāmet ṣerʿinüñ **maʿmūrdur** kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 18). [maʿmūrdur, -dur ]*

**maʿmūr:** *Bayındır, imar edilmiş (yer).*

Ābād olur Naẓīm ḫārābāta ʿazm iden
Ālem yıḳılsa mey-gede **maʿmūrdur** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 26). [maʿmūrdur, -dur ]*

**maʿmūre:** *Güzel, bayındır, bakımlı.*

Bî-teźelźüldür esāsı ṣarṣar-ı āsībden
ʿAşḳ bir **maʿmūredür** eyvān eyvān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 8). [maʿmūredür, -dür ]*

**maʿmūre-i dil:** *Gönül şehri.*

Vīrān-serā-yı sīnede genc-i niḫānumı
**Maʿmūre-i dilümde** şeh-i kāmrānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [maʿmūre-i dil, -üm, -de ]*

**maʿmure-i dilüm:** *Mamur gönlüm.*

Ḥasretiyle o genc-i pinḫānuñ
Oldı **maʿmure-i dilüm** vīrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 168). [maʿmure-i dilüm, ]*

**maʿmure-i kevn:** *Bayındır, bakımlı dünya.*

Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki olmış tā ezel
Serbeşer **maʿmure-i kevn** ü mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 8). [maʿmure-i kevn, ]*

**maʿmūre-i kibriyā:** *Büyüklük, ululuk, azamet şehri.*

**Maʿmūre-i kibriyāsınuñ** ʿarżı ezel
Mülk-i ḳudüm ü beḳāsınuñ ṭūli ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 3). [maʿmūre-i kibriyā, --sı, --nuñ ]*

**maʿmūre-i vücūduñı:** *Güzel vücudu bakımlı vücudu.*

Teʿşir-i ʿaşḳ kisve-i ʿaḳlı yaḳar yıḳar
**Maʿmūre-i vücūduñı** vīrān ider ʿadem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 4). [maʿmūre-i vücūduñı, --u, -ñ, --ı-ı ]*

**män:** *Anlam, kavram.*

Tevfīḳ şemʿ-i bezmi nuṣret livā-yı ʿazmi
Ḥayrān-ı naḳş-ı rezmi ʿaḳl-ı hezār **Māni** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 80). [māni, -i ]*

**maʿnā:** *Anlam.*

Bu minvāl üzre nessāç-ı süḫan elfāẓ u **maʿnāya**
Naẓīmā ḥaḳ budur kim tār u pūd imtiyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 19). [maʿnāya, -ya ]*

**maʿnā:** *Anlam, asıl, gerçek, hakikat.*

Haber-i mūḥiş ile mużṭaribü'l-ḥāl oldı
Zümre-i ehl-i beyān ḫavf ile bu **maʿnādan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 8). [maʿnādan, -dan ]*

**maʿnā:** *Kelime, söz, hareket, davranış vb.nin ifade ettiği şey, anlatılmak istenen veya onlardan anlaşılan şey, anlam.*

Dīde-i bīgāne görmezse ʿaceb mi ey Naẓīm
Naẓm-ı rengīnüñde elfāẓ-āşinā **maʿnā** ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 14). [maʿnā, ]*

Saña dil oldı bāṭın u ẓāhirde cilve-gāh
Āyīnedür ki ṣūret ü **maʿnā** içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 4). [maʿnā, ]*

Āmīḫte ḳıl ṣūret ü **maʿnāyı** Naẓīmā
Ehl-i hüner itdükce naẓār naḳş-ı nigīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 17). [maʿnāyı, -yı ]*

Dirse daʿvāya gerekdür **maʿnā**
İdüp iṣbāt be-vefḳ-ı dil-ḫah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 73). [maʿnā, ]*

Nedür ol serv gibi āzāde
Ṣūretā doġru eğri **maʿnāda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 2). [maʿnāda, -da ]*

**maʿnen:** *Anlam yönünden, anlamca.*

Gözüm eşk ile mālāmāl göñlüm ʿaşḳ ile memlū
Baʿīdüm şūreta **maʿnen** karībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 8). [maʿnen, ]*

**mānende-i berf:** *Kar suyu gibi.*

ʿAfvine nisbet ile cürm ü ḫaṭā
Tāb-ı ḫurşīd ile **mānende-i berf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 22). [mānende-i berf, ]*

**mānende-i şemʿ:** *Mum suyu gibi.*

Geh aġlar geh güler **mānende-i şemʿ**
Gülerken dīdesinden aḳıdır demʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 9). [mānende-i şemʿ, ]*

**mānend-i berḳ:** *Şimşek, yıldırım misali.*

**Mānend-i berḳ** göz yumup açıncadır beḳā
Ey dil gerekse geşt ü güẕār it ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 11). [mānend-i berḳ, ]*

**mānend-i gülzār-ı naʿīm:** *Cennetin gül bahçesine benzer.*

Ezḫār-ı bī-ḫār u ḫazān bir ravża-i nüzhet-ʿıyān
Şāyestedür aña disem **mānend-i gülzār-ı naʿīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 12). [mānend-i gülzār-ı naʿīm, ]*

**mānend-i ʿīsā:** *İsa'ya benzer.*

Olur ḫurşīd-i enver şemse-i eyvān-ı tecrīdi
İden **mānend-i ʿĪsā** cilvegāhın çār-ṭāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 8). [mānend-i ʿīsā, ]*

**mānend-i keh ü bīcāde:** *Kehribar gibi saman çöpünü kendine çeken, yakuttan*

*daha az değerli kırmızı bir taşa ve samana venzer.*

Cürm-i ümmetle o şāḫuñ ʿafvi
Oldı **mānend-i keh ü bīcāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 8). [mānend-i keh ü bīcāde, ]*

**mānend-i minâre:** *Minareye benzer.*

Ḥāle göre söyle ḳālüñi olma ḥaẕer
**Mānend-i minâre** kec-dil ü rāst-nümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 4). [mānend-i minâre, ]*

**mānend-i nazîmi:** *Nazîm gibi , (eş , benzer).*

Ne miṣkini gördi dīde-i māḫlūḳāt
**Mānend-i Nazîmi** ne gūş eyledi semʿ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 4). [mānend-i nazîmi, ]*

**mānend-i nīlüfer:** *Nilüfere benzer.*

Eşk-i çeşminden ṣaḳın rāḥm eyle rūy-ı zerdine
Ġarḳ-ı āb-ı dīdedür **mānend-i nīlüfer** yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 12). [mānend-i nīlüfer, ]*

**mānend-i piste:** *Çam fıstığına benzer.*

Ayrılduḳ o ṣānevber-i gülzār-ı feyżden
**Mānend-i piste** olsa nola baġrumuz dü-nīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 4). [mānend-i piste, ]*

**mānend-i rüstem-i zāl:** *Ihtiyar Rüstemin dengi.*

**Mānend-i Rüstem-i Zāl** ḳıldı ʿadūyı pāmāl
Ḳaddin ḫam itdi kūpāl ḥūrd oldı üstüḫvan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 75). [mānend-i rüstem-i zāl, ]*

**mānend-i şāhbāz:** *Doğan kuşu gibi.*

**Mānend-i şāḫbāz** süzülsün dü-çeşm-i yār
Murġ-ı dil-i żaʿīfi murādı şikār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 7). [mānend-i şāḫbāz, ]*

**mānend-i şāne:** *Tarak gibi.*

Dil-i mecrūhumuz **mānend-i şāne** çāk çāk oldı
Ser-i zülf-i perīşānı ucından ol perī-şānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 3). [mānend-i şāne, -e ]*

**mānend-i şemʿ:** *Muma benzeyen, mum gibi.*

Tā ki her bir ked-külāh-ı naḫvetüñ **mānend-i şemʿ**
Şuʿle-i cān-sūz ola farḳında iklīl-i zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 223). [mānend-i şemʿ, ]*

**mānend-i şemşīr-i ḳażā:** *Kaza kılıcına benzer.*

Ol ḫudāvend-i ḳader-ḳudret ki tīġ-ı saṭveti
İstemez seng-i fesān **mānend-i şemşīr-i ḳażā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 6). [mānend-i şemşīr-i ḳażā, ]*

**mānend-ī siper:** *Kalkana benzer.*

Hemvāre olup tīġ-ı ḫamiyyetkeş-i aḥbāb
**Mānend-ī siper** düşmene pür-çīn-i cebīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 4). [mānend-ī siper, ]*

**mānend-i süveydā-yı derūn:** *Gönlündeki kara deliğe benzer.*

Yine **mānend-i süveydā-yı derūn**
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 1). [mānend-i süveydā-yı derūn, ]*

**mānend-i tīr:** *Ok gibi.*

Baġa varsam ey kemān-ebrū baña senden cüdā
Şāḫ-ı gül **mānend-i tīr** ġoncesi peykān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 82). [mānend-i tīr, ]*

**mānī:** *16.yüzyıl Divan şairi, Mehemmed Çelebi.*

Esīr-i çīn-i zülfi rūḥ-ı Behzād
Ġubār-ı ḫaṭṭınuñ ḥayrānı **Mani** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 12). [mani, ]*

**maʿnī:** *Anlam, hayal, fikir.*

Ey ẓāḫiri hūb bāṭını zişt liḳā
Ṣūretde işi ṣavāb **maʿnīde** ḫaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 2). [maʿnīde, -de ]*

**maʿnī:** *Anlam, mana.*

Elinde murġ-ı kef-amūz-ı ḫāme-i dil-keş
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i **maʿnī** iden kebūterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 176). [maʿnī, ]*

**maʿnī:** *Anlam*

Ṣūretde noḳṭadur dil-i şeydā Naẓīm līk
**Maʿnīde** ders-ḫāne-i kevn ü mekān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 14). [maʿnīde, -de ]*

**maʿnī:** *Mana, anlam.*

Ġaraż bir būsedür ḥüsn-i beyān-ı ḫaṭṭ-ı laʿlüñden
Hayāl-i **māʿni-i** rengīn beyt-i intiḫāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 8). [māʿni-i, -i ]*

**maʿnī:** *Kelime, söz, hareket, davranış vb.nin ifade ettiği şey, anlatılmak istenen veya onlardan anlaşılan şey, anlam, medlûl, mefhum.*

Noḳṭa-i kilk-i siyūhumda ʿaceb ḥālet var
Ṣūreta ḳaṭre vü **maʿnīde** yem-ı ṭūfān-zā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 60). [maʿnīde, -de ]*

ʿĀlem bilürdi ẓāḫir u bāṭın velāyetin
Mülk-i kemāle ṣūret ü **maʿnīde** şāḫ idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 6). [maʿnīde, -de ]*

**maʿnī:** *Anlam, mana .*

Ḥāl ehli imiş Naẓīm kāl ehli degül
**Maʿnīde** şeh-i ciḫān ṣūretde gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 4). [maʿnīde, -de ]*

**māniʿ-i ḫayr-ı ʿameldür:** *Amelin hayrının anlamı.*

**Māniʿ-i ḫayr-ı ʿameldür** nefs-i şerīr ü mehīn
Sehv ile uydum hevā-yı nefse itdüm maʿṣiyet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 119). [māniʿ-i ḫayr-ı ʿameldür, -dür ]*

**manḳal-ı mihri:** *Güneş mangalı.*

Āsmana eyledi teʾşīr bād-ı mihr-i cān
İtdi yaḫdan **manḳal-ı mihri** sipihr-i çār-mīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 18). [manḳal-ı mihri, ]*

**manṣıb:** *Makam,rütbe, derece.*

ʿArż itmesün felekde meh ü mihr rifʿatin
Ol **manṣıbı** derinde bir ednā ġulām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 24). [manṣıbı, -ı ]*

**manṣıb-ı iclāl:** *Büyüklük kudret makamı.*

O düsṭūr-ı güzīnüñ **manṣıb-ı iclāline** el-ḥaḳ
Bu mıṣraʿ cevherī ḥarfiyle bir tārīḫ-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 17). [manṣıb-ı iclāl, --i, -n, -e ]*

**manṣıb-ı ḳadr:** *İtibar ve şereften payını alan.*

**Manṣıb-ı ḳadr** ü kemāli ber-mezīd ü müstedām
Kişver-i cāh-ı celāli bī-müşīr ü müsteşār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 5). [manṣıb-ı ḳadr, ]*

**Manṣıb-ı ḳadr** ü kemāli müstedām-ı bī-mizāc
Kişver-i ʿizz ü celāli ber-devām u bī-ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 15). [manṣıb-ı ḳadr, ]*

**manṣıb-ı kemāl:** *Olgunluktan payına düşen.*

Ne deñli bezl ü niṣār itse artar eksilmez kim Naẓīm gibi **manṣıb-ı kemāl** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 14). [manṣıb-ı kemāl, ]*

**manṣıb-ı vaṣfı:** *Özel rütbe.*

Baña virildi **manṣıb-ı vaṣfı** berātla
Haṭ çekse üstine nola ol sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 11). [manṣıb-ı vaṣfı, -ı ]*

**mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde:** *Hayret (ki) satrancı icat eden satrancın bendini çözemez.*

Māt ola **mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde** yine Naʿt-ı vaṣfında o şāḫuñ at süren ferzānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 27). [mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde, -de ]*

**manṣūr:** *"Ena'l-hak" "ben Allah'ım" dediği için 922'de asılarak öldürülen ünlü mutasavvuf. Bu söz gerçekte Allah'ın insanda tecelli ettiği biçimindeki tasavvuf görüşünü yansıtmaktadır.*

**Manṣūr** gibi ol şeh-i ḥüsn ü melāḥatüñ
Bu dār-ı ʿaşḳına ola zülfi resen-resān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 7). [manṣūr, ]*

**manṣūr:** *"Ene'l-Hak" sözü yüzünden 922'de asılarak öldürülen mutasavvıf, Hallâc-ı Mansûr.*

Divāne dil çekilmez o zencīr-i ṭurradan
**Manṣūr**-veş suʾāline virse cevāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 14). [manṣūr-veş, -ini ]*

**manṣūr:** *"Ena'l-hak" "ben Allah'ım" dediği için 922'de asılarak öldürülen ünlü mutasavvuf.*

Fāş eyleyüp esrārını miʿrācını buldı
Zülfüñde dili dārda **Manṣūr** ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 18). [manṣūr, ]*

O şāḫuñ rehber-i emriyle ʿazm-i rezmiden ġāzī
Livā-yı ʿavn-i tevfiḳiyle **manṣūr** ü müʿeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 58). [manṣūr, ]*

Sipāh-ı ḥaşmeti **manṣūr** olup muẓaffer ola
ʿAdū hemīşe ki maḳhūr olup müdemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 205). [manṣūr, ]*

**manṣūr olup:** *Galip olmak, zafere ulaşmak.*

**Manṣūr olup** sipāhı mesrūr kıl o şāḫı
Tā rūz-ı ḥaşr İlāhī mümtedd ola zamānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 187). [manṣūr olup, -up ]*

**mansūr-ı dār-ı zülfi:** *Hallac-ı Mansur'un idam edildiği dar ağacına benzetilen idam ipi. Sevgilinin âşığı idam ederek sallandırdığı darağacına benzeyen saçları.*

**Mansūr-ı dār-ı zülfi** geçer dil yine baʿīd
Meydān-ı ḥüsn-i yārda hāżır o dār u dūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 7). [mansūr-ı dār-ı zülfî, -i-ı ]*

**manṣūr-ı ser-endāz-ı hüner:** *Hünerinde korkusuz Mansur.*

Nice şalındugı **Manṣūr-ı ser-endāz-ı hüner**
Ḳatı meydān-ı muḥabbetde yirüm dār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 7). [manṣūr-ı ser-endāz-ı hüner, ]*

**manẓūr:** *Bakılan, görülen.*

Olāldan Ḳays Leylā nāẓır u **manẓūr** mektebden
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer ṣād şūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 1). [manẓūr, ]*

Hem nāẓır-ı vech-i Ḥaḳ odur hem **manẓūr**
Hem āyinedür cemāli hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 3). [manẓūr, ]*

**mār:** *Yılan.*

Var mı bir rūḫsār kākülsüz ḫaṭ-ı jengārsız
**Mārsız** gencīne olmaz gül bulınmaz ḫārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 2). [mārsız, -sız ]*

O gencüñ her biri bir **māra** mesken
Velī gerdenlerinde ṭavḳ-ı āhen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 5). [māra, -a ]*

**mār:** *Yılan.*

Zīr-i ḥimāyetinde ḫaṭı ol dü-kākülüñ
Ülfet ide ġarīb degül mi o **mār** o mūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 6). [mār, ]*

Hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı cān-ı ḫāṣ u ʿām
Dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı murġ u mūr u **mār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 18). [mār, ]*

Ya bir gencīnedür olmış be-dīdār
Muṭavvaḳ sīnesinde bir siyeh **mār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 6). [mār, ]*

**maraż:** *Hastalık.*

Bīmāriyuz ol ṭabīb-i cānuñ ki Naẓīm
Derdinde niḫān devā devāsında **maraż** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 4). [maraż, ]*

**mār-ı siyāh:** *Siyah yılan.*

Gence ʿazm itseñ eġer minnetle
Görinür her şırada **mār-ı siyāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 28). [mār-ı siyāh, ]*

**maʿrifet:** *Herkesin yapamadığı ustalık; her şeyde görülmeyen hususiyet, ustalıkla yapılmış olan şey.*

Mekrümetde miṣāli nā-mevcūd
**Maʿrifetde** kemāli bī-noḳṣān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 42). [maʿrifetde, -de ]*

**maʿrifet:** *Bilgi, bilme, irfan.*

Ser-levḥa-i cerīde-i esrār u **maʿrifet**
Dīvan-ı faẓl ü dānişe şeh beyt intiḫāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 13). [maʿrifet, ]*

**maʿrūf:** *Herkesçe bilinen, tanınan, belli; ünlü, meşhur.*

İcrā-yı emr-i şerʿle **maʿrūf** o deñli kim
Sulṭān-ı nehyi ḥabs-i medīd itdi münkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 55). [maʿrūf, ]*

**maşdar:** *Kaynak.*

Böyle günāgun ṣudūr itmezdi eşyā ġaybdan
Olmaşaydı z̲ātuñ ey ṣādr-ı dü-ʿālem **maşdarı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 188). [maşdarı, -ı ]*

**māşī:** *Yaya, piyade.*

Başı üzre yürür olduḳça **māşī**
Başı ayaġıdur ayaġı başı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 11). [māşī, ]*

**māşita-i rūy-ı ʿarūsān-ı beyān:** *Açıklama gelinlerinin suratlarının süsleyen kadın.*

Benüm ol **māşita-i rūy-ı ʿarūsān-ı beyān**
Kilk-i endīşem olun ṣūret-i maʿnā-pīrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 7). [māşita-i rūy-ı ʿarūsān-ı beyān, ]*

**māsivā:** *Bir şeyin dışında kalan ve ondan başka olan her şey , Allah'ın zâtı dışındaki bütün varlıklar.*

Teʾs̲īr idince āteş-i āh-ı derûn-güdāz
Ne cān ḳalur Naẓīm ne dil **māsivā** degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 14). [māsivā, ]*

**maʿṣiyet:** *Günah.*

Mānīʿ-i ḫayr-ı ʿameldür nefs-i şerīr ü mehīn
Sehv ile uydum hevā-yı nefse itdüm **maʿṣiyet** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 120). [maʿṣiyet, ]*

**maʿṣiyet:** *Günah, asilik, itaatsizlik, isyan.*

Çekilür bār deġüldür bilürem **maʿṣiyetüm**
Şefḳati luṭfuñı hem-keffe-i mīzān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 15). [maʿṣiyetüm, -üm ]*

Ben **maʿsiyet** eylemekde şerm eylemedüm
Sen maġfiretüñle şerm-nāk eyle beni
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 3). [maʿsiyet, ]*

**maʿṣiyet-i ḫurd:** *Ehemmiyetsiz küçük günah.*

Bir gelür **maʿṣiyet-i ḫurd** u büzürg-i ümmet
Pīş ʿafvinde berāberdür anuñ şāḫ u gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 137). [maʿṣiyet-i ḫurd, ]*

**maʿṣiyet-i mihr:** *Güneşin ( Sevgilinin ) asiliği , itaatsizliği.*

Ey zīr-i nigīn-i daʿveti mūr ü melaḫ
ʿAfv ü keremle **maʿṣiyet-i mihrle** yaḫ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 2). [maʿṣiyet-i mihr, ]*

**maʿṣiyetin:** *Günah, asilik.*

ʿAfv ide **maʿṣiyetin** Rabb-ı Ġafūr
Rūḥını şād kıla ʿuḳbāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 17). [maʿṣiyetin, ]*

**maşlūb:** *Asılı.*

Olmış iken bu mertebe merġub
İkisi de anuñ olur **maşlub** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 16). [maşlub, ]*

Nedür ol sīm-ten maḥbūb-ı **maşlūb**
Yine **maşlūb** iken reftār ider ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 2). [maşlūb, ]*

**maşraf-nüvīs-i maṭbaḫ-ı cāhı:** *Makam mutfağının masraf yazanı.*

**Maşraf-nüvīs-i maṭbaḫ-ı cāhı** debīr-i çarḫ
Zühre ḥarīm-i rifʿatinüñ çengi duḫteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 35). [maṣraf-nüvīs-i maṭbaḫ-ı cāhı, ]*

**maşrıḳ:** *Güneşin doğduğu yer, doğu.*

Varurdı maġribe **maşrıkdan** evvelīn ḳademe
Şitāb ü sürʿatini olsañ imtiḥān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 87). [maşrıkdan, -dan ]*

**maşrıḳ-ı neyyir-i rāz:** *Sırların yüce nurlu gün doğusu.*

Ey ṣubḥ-ı cebīni **maşrıḳ-ı neyyir-i rāz**
Ḥūrşīd ü ḳamer ġam ile pür-sūz ü güdāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 1). [maşrıḳ-ı neyyir-i rāz, ]*

**maşrıḳ-ı sīneñ:** *Göğsünde güneşin doğduğu yer.*

Naẓīm ol pençe-i ḫurşīde ʿarż it **maşrıḳ-ı sīneñ**
Miṣāl-i ṣubḥ-ı sādıḳ çāk-rīz-i ceyb ü dāmān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 13). [maşrıḳ-ı sīneñ, -en ]*

**maşrık-ı ṣubḥ-ı ezel:** *Başlangıç sabahının güneşinin doğduğu yer.*

**Maşrık-ı ṣubḥ-ı ezel** māh-ı ciḫān-tāb-ı ebed
Neyyir-i raḥmet o mihr-i felek-i mā-evḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 95). [maşrık-ı ṣubḥ-ı ezel, ]*

**maʿşūḳ:** *Sevilen, sevgili.*

ʿĀşıḳ u **maʿşūḳuñ** eyler ṣuret-i ḥālin ʿayān
ʿAşḳ gūyā bir muṣavver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 11). [maʿşūḳuñ, -uñ ]*

**māt:** *Ölmüş , yenilmiş.*

Ferzāne geçerseñ ne ḳadar natʿ-ı ciḫānda
Saña bir oyun oynaya bu çarḫ ki **māt** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 10). [māt, ]*

Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaṣfında o şāḫuñ at süren ferzānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 27). [māt, ]*

**māt ola:** *Yenilmek.*

**Māt ola** mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaṣfında o şāḫuñ at süren ferzānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 27). [māt ola, -a ]*

**maṭbah-ı iclāline:** *Ululuk mutfağı.*

Ol şeh-i kevn ü mekānuñ **maṭbaḫ-ı iclāline**
Bir ḳara ḳulluḳcıdur ṣulṭān-ı mülk-i Zengībār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 77). [maṭbaḫ-ı iclāline, ]*

**maṭbah-ı ʿizzetinüñ:** *Ikram mutfağı; saygı mutfağı.*

Dem-i Ruḥu'l-Ḳudüs olsa o şehüñ lāyıḳdur
**Maṭbaḫ-ı ʿizzetinüñ** ṣuʿle-fürūz-ı haṭabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 26). [maṭbaḫ-ı ʿizzetinüñ, -in, -üñ ]*

**mātem:** *Acı, yas.*

Ne şādīden ferāḥ-nāk ol ne ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sūrı ḫod **mātemle** tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 4). [mātemle, -le ]*

**mātem:** *Sevilen bir kimsenin ölümünden duyulan büyük acı ve bu acı sebebiyle*

*ağlayıp inleme, zevk ve eğlenceden uzaklaşma, yas.*

İdüp çāk-ı girībān ḫalḳ-ı ʿālem
Feleklerde melekler ṭutdı **mātem** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 8). [mātem, ]*

**mātem-i fevti:** *Ölüm Yası.*

Aḥbabını itdi **mātem-i fevti** melūl
ʿİbret alacaḳ ʿaceb maḥaldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 9). [mātem-i fevti, ]*

**mātemiyān:** *Matem.*

Haṭ-āver olduġı dem hüşni kareler giydi
Libāsı **mātemiyānuñ** siyāh cāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 8). [mātemiyānuñ, ]*

**mātem-zede:** *Yaslı, hüzünlü.*

Haṭ-ber-āverde görüp dilberi **mātem-zededür**
ʿĀşıḳuñ baḫt-ı siyāhı yine berhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 1). [mātem-zededür, -dür ]*

**maṭlaʿ:** *Doğacak yer, doğuş yeri, tulû mahalli.*

**Maṭla**ʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān olur
Her ṣabāḥ u şāmı Ḳadr ü ʿıyd-i ins ü cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 1). [maṭlaʿından, -ı, -n, -dan ]*

**maṭlab:** *Arzu, gaye, maksat.*

Elem çekme senüñ de **maṭlabuñ** ey dil olur ḥāṣıl
Murāduñ neyse virdüm dir o şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 79). [maṭlabuñ, -uñ ]*

**maṭlaʿ-ı ḥikmet:** *Hakikatlerin doğuş yeri.*

Çarḫ-ı Hudāda mihr-i ciḫāntāb-ı maʿrifet
Burc-ı ledünde **maṭlaʿ-ı ḥikmetde** māh idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 4). [maṭlaʿ-ı ḥikmet, --de ]*

**maṭlaʿ-ı nübüvvet:** *Peygamberliğin doğuş yeri.*

Rūz ü şeb **maṭlaʿ-ı nübüvvetde**
Her dü-rūḫsārı mihr ü māh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 17). [maṭlaʿ-ı nübüvvet, -de ]*

**maṭlaʿ-ı ṣanī:** *Ikinci giriş.*

Yazup sitayişini levḥ-i mihre katib-i çarḫ
Yine bu **maṭlaʿ-ı ṣanī** ile ṣena-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 14). [maṭlaʿ-ı ṣanī, ]*

**maṭlaʿu'l-envār:** *Nurların ortaya çıkması: Hüsrev-i Dihlevî'nin manzum bir eseri.*

Nola ṣandūḳa-i pür-feyżi olsa **maṭlaʿu'l-envār**
Tecellī-i İlāhī nūrına maẓhar o merḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 43). [maṭlaʿu'l-envār, ]*

**maṭlūb:** *İstenen, talep edilen şey.*

Besdür ey ḫāme yiter ṭaṭvīl-i güftār eyledüñ
Muḫtaṣar eyle kelāmuñ oldı **maṭlūb** iḫtişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 176). [maṭlūb, ]*

**māvera:** *Bir şeyin ötesinde, arkasında, gerisinde bulunan yer, zaman vb., öte.*

**Māverāsından** anuñ bulmadılar nām ü nişān
Oḳını atdı o dem yayını yaṣdı ʿuḳalā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 269). [māverāsından, -sı(n), -dan ]*

**māverā-yı gerdi:** *Dönüp duran alem.*

**Māverā-yı gerdisinden** kendü de bilmez olup
Āsiyā cüy-ı celālinde sipihr ü nüh-ḳıbāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 13). [māverā-yı gerdi, -si, -n, -den ]*

**māye:** *Cevher , sermaye.*

Şürişüm efzün ider cānā Naẕīm-i zār-veş
Neşve-i mey **māye-i** teşvīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 14). [māye-i, --i ]*

**māye-i rūh:** *Değerli yüz.*

Hvāb-ı rāḥat olursa **māye-i rūḫ**
Leb-i deryāda māhtāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 17). [māye-i rūḫ, ]*

**māye-i şevḳ-i dil-i māhlūḳāt:** *Yaratılmış olan gönüllerin meyli sermaye.*

**Māye-i şevḳ-i dil-i Māḫlūḳāt**
Cām-ı derdindeki dürd-i bāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 11). [māye-i şevḳ-i dil-i māḫlūḳāt, ]*

**maʿzeret:** *Özür dilemek, özür, itizar.*

ʿAfvi ʿişyāndan füzündur ol cevād-ı muṭlaḳuñ
**Maʿẕeretden** ġayri yoḳdur destümüzde bir sened *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 30). [maʿẕeretden, --den ]*

Yaḳ fitīl-i ser-i her dāġ-ı nümāyı Naẕīm
**Maʿzeret** lāle-sitānında çerāġān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 18). [maʿzeret, ]*

**maẓhar:** *Görünme, şeref bulma, onurlanma.*

Olup tā rūz-ı ferda ḫāṣılı maʿmūr u ābādān
Demādem ṣāḥibi **maẓhar** ola elṭāf-ı Mevlāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 28). [maẓhar, ]*

**maẓhar:** *Bir şeyin görünür duruma geldiği, göründüğü, açığa çıktığı, zâhir olduğu yer veya kimse, tecellî yeri.*

Ey nūr-ı şūḫūda **Maẓḫār** u müstaġraḳ
Mirʾāt daḫi secencel-i ruʾyet-i Ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 1). [maẓḫār, ]*

**maẓhar:** *Bir şeyin görünür duruma geldiği, göründüğü, açığa çıktığı, zâhir olduğu yer veya kimse, tecellî yeri.*

**Maẓḫār** olursa gūş-ı ḳabūle terānesi
Her gül çemende bülbüle bir āşiyānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 7). [maẓḫār, ]*

Nola ṣandūḳa-i pür-feyżi olsa maṭlaʿu'l-envār
Tecellī-i İlāhī nūrına **maẓhar** o merḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 44). [maẓhar, ]*

Güş eyledükde mevlidin ins ü melek sūr eyledi
Oldı sürūr-ı surına **maẓḫār** ṣaġır ile kebīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 12). [maẓḫār, ]*

**maẓhār. olmak:** *Ortaya çıkmak.*

Ḥaḳḳā ki **maẓḫār. olmak** içün bir duʿāsına
Pīr ü civan ṣabāḥ u mesāda çekerdi ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 3). [maẓḫār. olmak, ]*

**maẓhardur:** *Bir şeyin görünür duruma*

*geldiği, göründüğü, açığa çıktığı, zahir olduğu yer veya kimse, tecelli yeri.*

Semūm-ı bādiye-i hevlnāk-i ḫışmından
Çenār-ı baḫt-ı ʿadū nār-ı ḳahra **maẓẖārdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 86). [maẓẖārdur, ]*

**maẓhār-ı ʿātıfet-i ḥażret-i mevlāsın:** *Hazreti Mevla'nın karşılıksız iyiliğinin ortaya çıkması.*

Haccuñı Ḥaḳḳ ide maḳbūl ola saʿyuñ meşḳūr
**Maẓẖār-ı ʿātıfet-i Ḥażret-i Mevlāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 32). [maẓẖār-ı ʿātıfet-i ḥażret-i mevlāsın, -s, -ın ]*

**maẓhār-ı ʿayn-ı ʿināyetüñ:** *Iyliği gözünün görmesi.*

Olursa **maẓẖār-ı ʿayn-ı ʿināyetüñ** yiridür
Edā-yı midḥat-i ẕātuñda dilli defterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 157). [maẓẖār-ı ʿayn-ı ʿināyetüñ, ]*

**maẓẖār-ı ev:** *Evin ortaya çıkması.*

Ḳābe ḳavseyn mi ol **maẓẖār-ı ev** ednānuñ
Sūre-i nūn undur ya o ḳalem gibi ḳaşı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 5). [maẓẖār-ı ev, ]*

**maẓhār-ı ezhār-ı gūnâgûnuyuz:** *Türlü türlü çiçeklerin ortaya çıkması.*

Zaḫm peykān ġonce çāk sīne güldür lāle dāġ
Baġ-ı ʿaşḳuñ **maẓẖār-ı ezẖār-ı gūnâgûnuyuz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 8). [maẓẖār-ı ezẖār-ı gūnâgûnuyuz, --u, --y-, --uz-ı, -yuz ]*

**maẓhār-ı feyż-i hudā:** *Allah'ın bereketi ortaya çıkarsa.*

Olursa **maẓẖār-ı feyż-i Hudā** nuṭḳ-ı ciẖāngīrüñ
Naẓīma ḥükm ider Turān ile İrāne mīrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 13). [maẓẖār-ı feyż-i hudā, ]*

**maẓhār-ı ġūş-ı ḳabūl:** *Kabülü kulağına erişmiş.*

**Maẓẖār-ı gūş-ı ḳabūl** it nāleñi bülbül gibi
Ġonce-i dest-i duʿā ey dil açılsun gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 1). [maẓẖār-ı gūş-ı ḳabūl, ]*

**maẓhār-ı ġūş-ı ḳabūl:** *Kabul kulağına sahip.*

**Maẓẖār-ı ġūş-ı ḳabūl** itse nola bu naẓmumı
Bir hünerver kāmil-i ʿālī -himem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 15). [maẓẖār-ı ġūş-ı ḳabūl, ]*

**maẓhar-ı iltifātuñ:** *Teveccühüne sahip olan.*

**Maẓhar-ı iltifātuñ** olduġumı
Düşeler reşke seyr iden yārān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 197). [maẓhar-ı iltifātuñ, -uñ ]*

**maẓhār-ı kabūl:** *Kabul görülen.*

Redd itme berḳ-i sebzini kıl **maẓẖār-ı ḳabūl**
Gahī ki bezm-i ẖāṣıña ol nā-tüvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 75). [maẓẖār-ı ḳabūl, ]*

**maẓhār-ı ḳahr-ı itʿāb:** *Azarlama sıkıntısının ortaya çıkması.*

Düşmanān-ı ẖānedānı **maẓẖār-ı ḳahr-ı itʿāb**
Dôstān-ı dūdmānı nāʾil-i ẕevḳı u refāh

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 53). [maẓẖār-ı ḳahr-ı itʿāb, ]*

**maẓhar-ı ḳahr-ı ḳahhār:** *Kahhar'ın kederine sahip olan.*

Oldılar her birisi naʾil-ı ṣad-ecr-ı ʿaẓīm
İki ʿālemde olup **maẓhar-ı ḳahr-ı ḳahhār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 84). [maẓhar-ı ḳahr-ı ḳahhār, ]*

**maẓhār-ı ḳahruñ:** *Allah'ın kahır ve gazabı.*

**Maẓẖār-ı ḳahruñ** olup pāye-i esfelde leʾīm
Ḥāşe li'İlāh keremüñden ola maḥrūm senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 107). [maẓẖār-ı ḳahruñ, -uñ ]*

**maẓhār-ı keffü'l-hazīb:** *Keffü'l-haẓīb (Bir yıldızın adı olup, kelime anlamı boyalı eldir. Kızıl renkli görünmesi yüzünden bu adla anılmış iki elini kaldırmış dua eden bir adam gibi tasavvur edilmiştir. Göründüğü günler hesaplanıp takvime bağlanmış, göğün tam ortasına geldiğinde dua etmek makbul sayılmıştır.)în ortaya çıkması.*

Revādur ṭāliʿümde devlet-i evṣāfuñ el virse
Felekde **maẓẖār-ı keffü'l-haẓībüm** yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 16). [maẓẖār-ı keffü'l-haẓīb, -üm ]*

**maẓhar-ı luṭf-ı ʿitāb-āmūz:** *Azar öğreten lütuf bağışlayıcı.*

**Maẓhar-ı luṭf-ı ʿitāb-āmūzıyuz** kim bir şehüñ
Merheminde zaẖmı zaẖmında niẖāndur merhemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 11). [maẓhar-ı luṭf-ı ʿitāb-āmūz, -ı, -yuz ]*

**maẓhar-ı luṭfuñ:** *Iyiliğin ortaya çıkması.*

Cān u dilden muḥibb ü ṣādıḳdur
**Maẓhar-ı luṭfuñ** olsa lāyıḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 174). [maẓhar-ı luṭfuñ, -uñ ]*

**maẓhār-ı nān-pāre-i iḥsān:** *Bağışlanan parça ekmeğe sahip olmak.*

Ḥamdü li'llah devletinde sīr- ẖan-ı ḥıfẓıdur
Her gedā kim **maẓẖār-ı nān-pāre-i iḥsān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 58). [maẓẖār-ı nān-pāre-i iḥsān, -ur ]*

**maẓhār-ı naṣṣ-ı kerīm-i ve leḳad kerramnā:** *"Andolsun biz Âdemoğluna şan, şeref ve nimetler verdik" ayet-i kerimiyle ortada görünür.*

O kirāmı güherüñ ādemi itmiş şerefi
Maẓhār-ı naṣṣ-ı kerīm-i ve leḳad kerramnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 112). [maẓhār-ı naṣṣ-ı kerīm-i ve leḳad kerramnā, ]*

**maẓhar-ı nūr-ı siyāh:** *Siyah ışığın görünmesi.*

**Maẓhar-ı nūr-ı siyāh** oldı yine
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 7). [maẓhar-ı nūr-ı siyāh, ]*

**maẓhār-ı redd:** *Reddetmenin ortaya çıkması.*

**Maẓẖār-ı redd** ü ḳabūli olanuñ mertebesi
Birinüñ taḫt-ı şerādur birinüñ fevḳ-ı ʿalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 185). [maẓẖār-ı redd, ]*

**maẓhār-ı tām-ı himmet-i merdān:**

*Erenlerin himmetinin tümünün ortaya çıkması.*

ʿAlem-efrāz-ı fetḥ u nuṣret -ḫayl
**Maẓḫār-ı tām-ı himmet-i merdān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 16). [maẓḫār-ı tām-ı himmet-i merdān, ]*

**maẓlūm:** *Zulüm görmüş olan, zulm-dîde: şehîd-i mazlûm..*

Saña ẓālim dine baña **maẓlūm**
Yiter Aḥmed bu cevrle ḫārekāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 291). [maẓlūm, ]*

Ammā ki ḫadeng-i nālesi **maẓlumuñ**
Eyler hedef-i ḳabūli bir ṣıyt-ı derā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 3). [maẓlumuñ, -uñ ]*

**maẓlūm:** *Zulüm görmüş.*

Seng-i ḫārādan geçer peykān-ı teʾsīri ḳaçan
Ḳaddi **maẓlūmun** kemān āh-ı derunı tīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 10). [maẓlūmun, -un ]*

**maẓlūm:** *Haksızlığa uğramış / zulüm görmüş kimse.*

Ġonce-veş bir teng-dil **maẓlūma** olsan kec-nigāh
Ol nigāha her müjeñ bir ḫār-ı dāmen-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 7). [maẓlūma, -a ]*

**maẓlūm-ı dil-ḫārāba:** *Gönlü harap olmuş mazlumlar.*

Hādī reh-i ṣavāba hemvāre şeyḫ ü şāba
Maẓlūm-ı dil-ḫārāba miʿmār-ı ʿadli bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 26). [maẓlūm-ı dil-ḫārāba, ]*

**maẓlūm-nümā:** *Mazlum gibi görünen (gösteren) zalim.*

İẓḥār-ı tebessümde düşnām-ı ḫafī
**Maẓlum-nümā** vü bī-amānsın ẓālim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 118, Mısra 4). [maẓlum-nümā, ]*

**mazmun:** *Kastedilen asıl anlam, kavram; nükte ve cinaslarla süslenen ve asıl manayı dolaylı olarak anlatan güzel söz.*

Ḥüccet-i naẓm-ı Naẓīmi göster
Oldı **mażmūnına** her beyti guvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 76). [mażmūnına, -ı, -n, -a ]*

**mazmun:** *mazmun, mana.*

Nola **maẓmunu** ise dillerde leʾīm
Söylemez bīhüde lā-büd efvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 41). [maẓmunu, -u ]*

**maʿẓūl:** *Kovulmuş, çıkarılmış.*

Olsa ʿaceb mi ḫaṭṭ ile **maʿẓûl** ʿāḳıbet
Nev-devletān-ı ḥüsn ki maġrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 5). [maʿzûl, ]*

**maʿẓūr:** *Hoş (gör)!, mazur tut!.*

Oldı küstaḫ-rev-i rāh-ı süḫan ḫāme-i mest
Ola **maʿẓur** umarum bu reviş-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 64). [maʿẓur, ]*

**maʿẓūr:** *Kusurlu, özrü bulunan.*

Divāne eyledi dili sevdā-yı zülf-i yār
Ḥālṭ-ı kelām iderse de **maʿẓūrdur** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 8). [maʿzūrdur, -dur ]*

**māsivā:** *Allah dışındaki her şey, dünya sevgisi.*

**Māsiv**ā ālāyişinden tā ki taṭhīr olmaya
Eylemez ṣūfī derūn-ı tîreñi peşmîne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 3). [māsivā, ]*

**me:** *Bırak, elleme.*

Geçmişdi Naẕīm cāna dehrüñ sitemi
Telḫ itmiş idi **me** ẕâḳkumu zehr-i ġamı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 2). [me, ]*

**me:** *"Pöh" ünlem edatı.*

Mesīḥ-āsā demüñden deyr-i maʿnā rūḫ-ı zār olmış
Naẕīm enfās-ı cān-baḫşun **me** er Meryemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 12). [me, ]*

**meʾāb:** *Fazilet.*

Ey dāver-i zemāne ḫıdīv-i murād-baḫş
Vey bī-kesāna bārgehi merciʿ u **meʾāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 26). [meʾāb, ]*

**meʿâd:** *Ahiret, son.*

Bir neşve-i müyesser eyle kim bilmeyeyüm
Ne mebdeʾ ü ne **meʿâdımı** yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 4). [meʿâdımı, --ım, --ı ]*

**meʿārif:** *İlâhî sırlar üzerinde, varlıkların özü ve gerçeği hakkında tefekkür, keşif ve ilham yoluyla elde edilen bilgiler.*

Mekārim ile şahī pādişāḫ-ı cūd-endīş
**Meʿārif** ile şehinşāḫ-ı nükte-perverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 52). [meʿārif, ]*

**mebdeʾ:** *Başlangıç,baş taraf ,temel,esas,kök.*

Bir neşve-i müyesser eyle kim bilmeyeyüm
Ne **mebde**ʾ ü ne meʿâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 4). [mebdeʾ, ]*

**mebrūr:** *Hayırlı, makbul, kabul edilen.*

Bu firḳatla bu ḥasretle olup dūr
Dil-i māḥzun olur elbette **mebrūr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 18). [mebrūr, ]*

**mebzūl:** *Bol, fazla.*

Güftārı āşikāre nühüfte dehān-ı yār
**Mebẕūl** naḳdi kīsesi memhûrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 12). [mebẕūl, ]*

**mecāl:** *Kudret, dayanma.*

Cādū-yı çeşmi ḳomaz derdümi taḳrire **mecāl**
Zülfi bağlar dilümi ġamzesi efsūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 9). [mecāl, ]*

**mecāz:** *Hakikat, gerçek dışı.*

Naḫl-i bülend-i ʿaşḳ-ı baḫārı **mecāzdur**
Feyż-i kemāli gör ki ḥaḳīkat şemer virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 11). [mecāzdur, -ı ]*

**mecāz:** *1. Gerçek olmadığı halde bir gerçeğe işaret eden ve gerçekmiş gibi görünen oluş.2. Bir sözü gerçek anlamı dışında kullanma sanatı.*

Elbette **mecāzuñ** yoludur semt-i ḥaḳīkat
Mādām ola ḳanṭara-i ʿaşḳ güẕergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 7). [mecāzuñ, -uñ ]*

**mecāz:** *Gerçek anlamıyla değil çeşitli ilgi*

*ve benzerliklerden dolayı başka bir anlamda kullanılan söz.*

Gel kuhsāre añla **mecāz** u ḥaḳīkati
Söz bir e gerçi ṣavt-ı bedīd ü niḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 15). [mecāz, ]*

**mecāz-ı ḥāline:** *Durumunu açık etme.*

**Mecāz-ı ḥāline** itme naẕār ḥaḳikate baḳ
Gedā-yı ʿaşḳ velī dehre pādişāḫuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 7). [mecāz-ı ḥāline, --e ]*

**meclis:** *Aşk meclisi.*

Göñül bir **meclisüñ** rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur
Ki çeşm-i Cem ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 1). [meclisüñ, -üñ ]*

ŞarāBiñuñ eşer-i neşvesini ayaḳdan alur
Bu **meclisüñ** giderek mest-i ser-girānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 10). [meclisüñ, -üñ ]*

Zülāl-i zindegānī-nūşıdur bir **meclisüñ** dil kim
Ne İskender anı gördi ne aña pāy-ı Cem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 7). [meclisüñ, -üñ ]*

Beẕle-senc olsañ seni īmā ile eyler meẕāḳ
**Meclisüñ** dāna-reviş nādān-ı yāve-güsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 46). [meclisüñ, -üñ ]*

**meclis:** *Toplanılan yer.*

Nola Cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret kec-külāh olsa
Yine cām-ı meyüñ sāḳī-i **meclis** aldı ser-pūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 10). [meclis, ]*

Hamīde ḳadd ile gūş eyleyüp **meclisde** feryādum
Büküldi ḳāmet-i çeng ü dil-i neyden fiġān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 11). [meclisde, -de ]*

**meclis:** *Aşk meclisi, içki ve eğlence meclisi.*

Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir saz ü söz
Göġsün döger **meclisde** def hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 8). [meclisde, -de ]*

Gice **meclisde** nūr inse maḥaldür üstine ḥaḳḳā
Muḥabbet küştesidür şemʿ-i kāfūrı kefenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 7). [meclisde, -de ]*

**Meclisde** bükā virdi Naẕīm ol şeh-i ḥüsne
Bu şiʿr ile rāz-ı dil-i ġam-perverin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 9). [meclisde, -de ]*

**meclis:** *Bir iş veya karara bağlanması gereken bir mesele hakkında konuşmak, görüşmek üzere bir araya gelmiş kimseler topluluğu.*

Hāşiyyet-i kelām-ı revān-baḫşıdur ki hep
Bir pīr varsa **meclisine** nev-civān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 44). [meclisine, -i, -n, -e ]*

**meclis:** *Bir konuyu konuşmak, görüşmek için yapılan toplantı, içtimâ.*

Çār-yār-ı ʿizām u ṣaḥb-ı kirām
**Meclisinde** nedīm ü hem-demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 30). [meclisinde, -i, -n, -de ]*

**meclis-be-meclis:** *Meclis meclis, meclisten meclise.*

Devr-i cām-ı Cem gibi **meclis-be-meclis** dembedem

Şāḫid-i mey şevḳine āvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 11). [meclis-be-meclis, ]*

**meclis-i ʿālemde:** *Alem meclisi.*

Ġam-ı ʿālem ezelden var ise ādemle tevʾemdür
Anuñçün **meclis-i ʿālemde** ādem ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 2). [meclis-i ʿālemde, --de ]*

**meclis-i cānāne:** *Aşk sohbetinde.*

Şād buldum kūşe-i ġamda dil-i zārı Naẓīm **Meclis-i cānānede** var ise yād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 16). [meclis-i cānāne, -de ]*

**meclis-i fenā:** *Fani geçici toplantı ( Dünya ).*

Ayaḳ çeküp yüridi bu **meclis-i fenādan** Cennetde Kevşer içdi ḥūr-ı cinānı ḳoçdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 3). [meclis-i fenā, ]*

**meclis-i fetvā:** *Fetva meclisi.*

Gūş idüp teşrīfini tārīḫini didüm Naẓīm **Meclis-i fetvā** yine Ṣādıḳ Efendiye maḥal (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 36). [meclis-i fetvā, ]*

**meclis-i gülşen:** *Gül bahçesinin meclisi, topluluğu.*

Ṣabā ṣāḳī sebū ġonce müretteb **meclis-i gülşen**
Yine her gül birer zerrīn ḳadeḥle ʿāşīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 15). [meclis-i gülşen, ]*

**meclis-i ḥıfẓında:** *Koruma meclisi.*

**Meclis-i ḥıfẓında** ol çeşm-i çerāg-ı rūzgār Şemʿe serpūş eyleye dāmān-ı bād-ı ṣarṣarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 171). [meclis-i ḥıfẓında, -ın, -da ]*

**meclis-i iḳbāl:** *Baht açıklığı; yüksek mevki, makam meclisi.*

İzzet hemīşe sofra-i iclāline ṭufeyl
Devlet hemīşe meclis-i iḳbāline nedīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 6). [meclis-i iḳbāl, -i, -n, -e ]*

**meclis-i ḳadr:** *Kıymet meclisi.*

Bezm-i iḳbālinde iclāl ü saʿādet hem-nişīn **Meclis-i ḳadrinde** ʿizz ü şān nedīm-i ḫayr-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 40). [meclis-i ḳadr, -in, -de ]*

**meclis-i ḳurb:** *Yakınlık meclisi.*

**Meclis-i ḳurb** ü şeb-i īsrāda
Nūr-ı mişkāt daḫi şemʿ-i celī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [meclis-i ḳurb, ]*

**meclis-i luṭf:** *Lütuf , ihsan , bağışlanma meclisi.*

Bezm-i cūdında müdām āmāde esbāb-ı murād
**Meclis-i luṭfında** memlū dembedem cām-ı emel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 20). [meclis-i luṭf, -ın, -da ]*

**meclis-i maʿnīde:** *Mana meclisi.*

Bezm-i beyān u **meclis-i maʿnīde** vāridāt Peymāne-i taṣavvurınuñ āy-ı sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 41). [meclis-i maʿnīde, -de ]*

**meclis-i rāḥat-fürūz-ı ehl-i ḫuld:** *Cennet ehlinin rahat veren meclisi.*

Nūr-ı ʿafvi **meclis-i rāḥat-fürūz-ı ehl-i ḫuld**
Berḳ-ı ḫışmı ḫarmen-i ārām-sūz-ı ehl-i nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 25). [meclis-i rāḥat-fürūz-ı ehl-i ḫuld, ]*

**meclis-i reʾyinde:** *Fikir meclisi.*

Dāver-i müşkil-güşā dādār-ı dūr-endiş kim **Meclis-i reʾyinde** dānā-yı ḫıred nādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 32). [meclis-i reʾyinde, -in, -de ]*

**meclis-i ṭarabum:** *Sevinçlik, şenlik meclisi.*

Pür-neşāṭ idi **meclis-i ṭarabum**
ʿİyd ü Ḳadr olmış idi rūz ü şebüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 57). [meclis-i ṭarabum, -um ]*

**meclis-i taṣvīr:** *Anlatılan meclis.*

Rind-i dürd-aşām derdt-i ʿaşḳa yeksāndur müdām
Bezm-i nūşānūş-ı ʿişret meclis-i taṣvīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 8). [meclis-i taṣvīr, ]*

**meclis-i taşvīr:** *Betimleme meclisi.*

Hāṭır-ı feyyāż ile itse eğer ʿarż–ı kemāl
Halḳa-i erbāb-ı dāniş **meclis-i taşvīr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 42). [meclis-i taşvīr, ]*

**meclis-i taşvīrdür:** *Görüntü topluluğu.*

Bezm-i ʿişret **meclis-i taşvīrdür** sensiz baña
Ṣavt-ı muṭrib nāle-i şeb-gīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 1). [meclis-i taşvīrdür, --dür-dür ]*

**mecmaʿ-ı hüner-mendān:** *Hüner sahibi, hünerli, marifetli kimselerin toplandığı yer.*

Dembedem **mecmaʿ-ı hüner-mendān**
Baña olmışdı mekteb-i ʿirfān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 43). [mecmaʿ-ı hüner-mendān, ]*

**mecmūʿa:** *İçinde şiirler, seçilmiş söz ve yazılar bulunan el yazması kitap.*

ʿUşşāḳını **mecmūʿasına** ḳayd idüp ol şūḫ
Ḥaḳḳā ki yazılmış dil-i dīvāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 9). [mecmūʿasına, -sı, -na ]*

**mecmūʿa:** *Düzenli bir şekilde toplanıp biriktirilmiş, bir araya getirilmiş şeylerin tamamı.*

Mecmūʿa degül bu nüsḫa-i kübrādur
Her ṣafḥası bir zebān ile gūyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 1). [mecmūʿa, ]*

**mecmūʿa:** *Kitap.*

**Mecmūʿa** degül bu ʿālem-i maʿnādur
Her beyti sevād-ı aʿẓam-ı maʿnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 1). [mecmūʿa, ]*

**mecmuʿa-i dehre:** *Zamanın mecmuasına , Devrin şairlerinin şiirlerine.*

Ṣebt olsa eğer mücmeli **mecmuʿa-i dehre**
Tafṣīl-i ġam-ı ḫāṭır-ı nā-şād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 9). [mecmuʿa-i dehre, ]*

**mecmuʿ-ı rüsülden:** *Peygamberlerin tümü.*

Nola olsa o tesbīḥe imāme ol dür-i yektā
Ki **mecmuʿ-ı rüsülden** enbiyādan ẕātı müfreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 4). [mecmuʿ-ı rüsülden, -den ]*

**mecnūn:** *Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden*

*aklı başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır]*.

Nuṭḳa gelse leb-i Şīrīnler olur Ferhādı
Zülf-i ḫam-der-ḫamı Leylāları **Mecḫūn** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 4). [mecḫūn, ]*

**mecnūn:** *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays.*

Āşinā bīgāne bilmez mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ
Cürʿasın nūş eylese **mecnūn** u ʿāḳıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 6). [mecnūn, ]*

Yine bir iş çıḳarmış sūzen-i müjgānı **Mecnūnuñ**
Meġer ṣaḥrāda pāy-ı nāfe-i Leylī dikenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 3). [mecnūnuñ, -uñ ]*

Göreydi kākül-i şeb-günuñı ey sebz-i tih gül-gūn
Beyābānlarda yā Leylī dimezdi bir daḫi **Mecnūn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 4). [mecnūn, ]*

**mecnūn:** *Leyla ve Mecnun hikayesindeki Erkek kahraman "Kays".*

Yine bir Leylī-i devrānuñ olup **Mecnūnı**
Oldı zencīr-i cünūn zülf-i girih-ġīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 3). [mecnūnı, -ı ]*

Görince gitdi ʿaḳlum bu cemāl ü ḥüsn ile ānı
Nola **mecnūnı** olsam bu cemāl ü ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 6). [mecnūnı, -ı ]*

**mecnūn:** *Çılgın, deli; Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin erkek kahramanı, Kays I âşık.*

Serinde pārelensün tīşe-i Ferhād o **Mecnūnuñ**
Ki ednā āh ile ṣad bī-sütūnı itmeye Hāmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 9). [mecnūnuñ, -uñ ]*

**mecnūn:** *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays.*

Deşt-i Faẓīletinde **mecnun** īmrü'l-Ḳays
Kūhsār-ı dānişinde Ferhād-ı Ṭaşḳendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 7). [mecnun, ]*

**mecnūn:** *Çıldırmış, deli, dîvâne.*

Yuvalanmazdı başı murġzār-ı ʿaşḳ-ı Leylāda
Ser-i pür-şūrına **Mecnūn** eġer cemʿ eylese hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 8). [mecnūn, ]*

Fehm eyler iken ḫayr u şeri ʿāḳıl ü **mecnūn**
Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa ne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 11). [mecnūn, ]*

O şāḫsüvār-ı reh-i ʿaşḳum ki piyāde **Mecnūn** gibi niñ şifte var leşkerüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 10). [mecnūn, ]*

Görse zencīr-i süṭūr-ı süḫanum şevḳinden
Ola **Mecnūn** gibi dil-bestesi cān-ı Leylā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 20). [mecnūn, ]*

Leylī-i kākül-i müşgīnine **Mecnūn** oldum
Ḥasret-i būse-i laʿliyle ciger-ḫūn oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 25). [mecnūn, ]*

Buldı Leylāsını gūyā **Mecnūn**
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 3). [mecnūn, ]*

**mecnūn:** *Akılsız.*

ʿĀrşdan mertebe-i ḳudreti ber-ter idügin
Fehm ider ʿāḳıl-ı daña gibi **mecnūn** u ṣabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 36). [mecnūn, ]*

**mecnūn:** *Aşık olan Mecnun.*

Bir ser-āmed dilber-i Leylī-veşüñ
**Mecnunuyuz**
Kim şikenc-i zülfinüñ her tārınuñ māhbūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 1). [mecnunuyuz, -u, -y-, -uz ]*

**mecnūn-ı derūn-sūhte:** *Çok yanık çılgın.*

**Mecnūn-ı derūn-sūḫte** oldur ki demādem
Sūz-ı nefesinden ṭutuşa lāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 3). [mecnūn-ı derūn-sūḫte, ]*

**mecrā-yı hūn-ı dil:** *Gönül kanının yatağı.*

Doldı laht-ı ciġerle dīde-i ter
Turfe mecrā-yı ḫūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 6). [mecrā-yı ḫūn-ı dil, --dür ]*

**mecrūḥ:** *(Gönül, kalp vb. için) Kırık, incinmiş, kırgın.*

Dil-i muḫālifi **mecrūḫ** ü dāġ daġ-ı verem
Vücūd-ı ḫaşm-ı girān-cānı derd-perver-i seyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 107). [mecrūḫ, ]*

**mecrūḥ:** *Yaralı.*

Rast-gū olmazsa yolında ʿadū-yı kec-revi
Tīri **mecrūḥ** eyleyüp şemşīri eyler bī-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 14). [mecrūḥ, ]*

**mecrūḥ:** *Yaralı.*

Ḥoḳḳa-i laʿl-i leBiñden o ṭabīb-i dil ü cān
Tāzeler zaḫmın. o **mecrūḫa** ki merhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 4). [mecrūḫa, -a ]*

**medār-ı ḫāme-i ḳudret:** *Kudret kaleminin noktası.*

**Medār-ı ḫāme-i ḳudretle** zīb-i rūy-ı cānāndur
Süveydā-yı derūn-ı dil-i sevdā dīde-i cāndur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 7, Mısra 1). [medār-ı ḫāme-i ḳudret, -le ]*

**meddāḥ:** *Çok medh edici.*

Sensin ol çeh ki ṣubḥ u şām olurum
Saña **meddah** ḫaşma mersiye-ḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 110). [meddah, ]*

**meddāḥ:** *Öven, çok medh edici.*

Meddāḥıyuz o ẕāt-ı şerīfüñ ki tā be-ḥaşr
Olmaz eda şenā-yı ṣıfāt-ı sütūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 5). [meddāḥıyuz, -ı, -y, -uz ]*

**meddāḥ:** *Çok öven, metheden (kimse).*

Ey ġāşiye-berduş-ı Burāḳı Cibrīl
**Meddāḥı** Hudā midḥati naşş-ı tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 2). [meddāḥı, -ı ]*

**medd-i dü-ebrū:** *Iki kaşını uzatmak.*

Degül **medd-i dü-ebrū** ḳahramān çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki şeh-per ṣoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 5). [medd-i dü-ebrū, ]*

**medd-i dü-ebrū:** *Iki kaşını uzatmak.*

Degül **medd-i dü-ebrū** ḳahramān çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki şeh-per şoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 5). [medd-i dü-ebrū, ]*

**medd-i ebrū:** *Kaşının uzunluğu.*

Sure-i ṣād üzre gūyā saṭr-ı Bismi'llāhdur **Medd-i ebrū** kim o çeşm-i dil-rübā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 8). [medd-i ebrū, ]*

**meded:** *Medet, yardım.*

Yā resūla'llāh **meded** pest itdi ḳadrüm bī-kesi
Gerçi dirler gevhere gerd-i yetīmi der-ḫişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 141). [meded, ]*

**meded:** *"İmdat, yetiş, yardım et!".*

Yār ser-keş ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm yā Rab **meded**
Ne esīrüm belli ne āzādeyüm yā Rab **meded** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 1). [meded, ]*

Yār ser-keş ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm yā Rab **meded**
Ne esīrüm belli ne āzādeyüm yā Rab **meded** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 2). [meded, ]*

Pür-sevād-ı zülf ü ḫaṭṭ u ḫāldür levḥ-i dilüm
Ġayrdan gerçi derūnı sādeyüm yā Rab **meded** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 4). [meded, ]*

Pāymāl itdi beni bir şehsüvār-ı mülk-i nāz
Dest-gīr ol ʿāciz ü üftādeyüm yā Rab **meded** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 6). [meded, ]*

Cebhe-i cān āşinā-yı ḫāk-ı kūy-ı yārdur
Dembedem bīgāne-i seccādeyüm yā Rab **meded** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 8). [meded, ]*

Gāh mest ü gāh hüşyārum Naẓīm-āsā velī
Luṭfuña her ḥālle āmādeyüm yā Rab **meded** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 10). [meded, ]*

Ruḳabā yāri ider ʿāşıḳına düşmen-i cān **Meded** Allāha şığınduḳ o münāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 6). [meded, ]*

Ey ḫaṭṭ-ı sebzi Hıżr-ı melāḥat yitiş **meded** Gel intizārda ḳoma ben derd-mendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 11). [meded, ]*

Şıḥne-i nefse esīr olmış āmān ṣād el-amān Dest-gīr ol ʿacze düşmişdür **meded** ṣad el-meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 50). [meded, ]*

siyeh-nāme **meded** ḳalmıya ber-ḫaṭṭ-ı ḫaṭā Ṣaḥn-ı māḥşerde ḳıyamet ḳopara feryādı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 311). [meded, ]*

**Meded** ne müşkil olurmış cüdā idince ecel Biri birine ḳavuşmaz ḳalur gider iki dost *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 1). [meded, ]*

Gelüp uçurulmadan mevce-i fenā didiler Ḳapatdı fülk vücūduñ Serenci-zāde **meded** (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 10). [meded, ]*

Didi tārīḫ-i vefātın ġam u ḥüzn ile Naẓīm Hū diyüp gitdi **meded** Himmet Efendi-zāde (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 10). [meded, ]*

**Meded** meded pederüm rihlet itdi dünyādan
Ḥayāt-ı cismüme bādı vücūdumuñ sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 1). [meded, ]*

Meded **meded** pederüm rihlet itdi dünyādan

Ḥayāt-ı cismüme bādı vücūdumuñ sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 1). [meded, ]*

**Meded** Sulṭān Meḥemmed Hān-ı Ġāzī
O evc-i ʿadl ü dāduñ şāhbāzı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 1). [meded, ]*

**meded:** *"İmdat , yetiş , yardım et!".*

Ey gül-ʿiẕār u ġonce-fem ü lāle-ḫad yetiş
Oldum zebūn-ı pister-i hicrüñ **meded** yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 2). [meded, ]*

**meded:** *Yardım edin , yetişin.*

Mihribānā **mededā** kehf-i emānā senedā
Ey ʿuṣāt-ı ümeme müşfiḳ-i bi-çend ü çirā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 277). [mededā, ]*

**meded-i ins:** *İnsanların çaresi.*

**Meded-i ins** ü cān Habību'llāh
Sened-i enbiyā penāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 9). [meded-i ins, ]*

**meded-i zāt-ı güzīnüñle:** *Soylu kişiliğinin yardımı.*

ʿArş-ı Ḥaḳ gibi ne taʿ mīr gerek ne termīm
**Meded-i ẕāt-ı güzīnüñle** bulup şerʿ ḳıvām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 104). [meded-i ẕāt-ı güzīnüñle, -üñ, -le ]*

**medenī:** *Medeniyetin sağladığı imkânlardan yararlanan, medeniyetle ilgili, uygar, mütemeddin (kimse)..*

Şeh-i ṭāḫir-neseb ü ḫüsrev-i pākīze ḥaseb
Hāşimī hem **Medenī** hem Ḳureşī hem ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 8). [medenī, ]*

**medennî:** *Medine.*

Medennî Baṭḥî Mekkīdür ol şāḫ
Feda cān-ı ümem yolında her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 37). [medennî, ]*

**medḥ:** *Övgü.*

Vaṣf-ı ẕātuñda ḳabūl itmem libās-ı müsteʿar
Sādedür naẓmum velī **medḥüñle** istiḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 74). [medḥüñle, ]*

**medḥ:** *Övgü.*

Naẓīmā bu lügaz **medtıe** sezādur
Anı yazup oḳuyana ṣalādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 13). [medtıe, --e ]*

**medḥ:** *Övgü,övme.*

**Medhüñi** Ḥażret-i Ḥaḳ itmiş iken māhlūḳat
Nice taʿrīf ideler ẕāt-ı şerifüñ ḥāşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 305). [medhüñi, -üñ, -i ]*

**medḥ:** *Bir kimse veya bir şeyin iyiliklerini, üstün niteliklerini söyleyerek değerini yüceltme, övme, övgü, senâ.*

Zīr-ı meşḳ oldı ḳamer levḥ-i zer-efşān ḫurşid
O şehüñ **medḥin** itdi ʿUṭārid imlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 246). [medḥin, -i, -ñ ]*

**medḥ:** *Methetme, övme, yüceltme.*

Zīver-i silki ḳabūl it gūş-ı cāna ḳudsiyān
Eylesün **medḥüñde** bu dürr-i Naẓīmi gūş-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 174). [medḥüñde, -üñ, -de ]*

Şiʿr-i ḫāṣid beñzemez **medḥünde** nuṭḳ-ı pāküme
Siḥr-i Hārūt olsa iʿcāze nice tanẕīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 69). [medḥünde, -üñ, -de ]*

Ṭūṭī-i ṭabʿ-ı ḫoş-ter **medḥüñ** ne dem ki söyler
Ḳand-i maḳāli eyler şīrīn-meẕāḳ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 169). [medḥüñ, -üñ ]*

**medḥ-i cemīl:** *Güzelliğinin övgüsü.*

Hezār şükr-i Hudā kim bu ḳavm ḥaḳkında
Ne ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ eyledüm ne **medḥ-i cemīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 62). [medḥ-i cemīl, ]*

**medḥ-i ẕātınun:** *Kişiyi (Sevgili) övmek.*

O şehüñ **medḥ-i ẕātınun** ġayrı
Şiʿr-i siḥr-i ḥelāl ise ẕemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 49). [medḥ-i ẕātınun, -ın, -un ]*

**medḥ-i ẕātuñ:** *Kişinin övgüsü.*

İtdükce **medḥ-i ẕātuñ** yoḳ ḥaddi vāridātuñ
Kilk-i terüm nikātun çoḳ dilli tercümānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 163). [medḥ-i ẕātuñ, ]*

**medhūş:** *Dehşete uğramış, şaşırmış, korkmuş.*

Laʿli mest itdi beni rūḫsārı ḥayrān eyledi
Bir ḳadeḥle ʿaḳlı **medḥuş** eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 4). [medḥuş, ]*

**medḥūş-ı nāz:** *Nazına hayran olmak.*

ʿAḳlumı evvel naẕarda eyledüñ **medḥūş-ı nāz**
Ey ġubār-ı ḫaṭṭı esrārıyla ḥayrān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 9). [medḥūş-ı nāz, ]*

**medinī:** *Medineli, Medine'de ikāmet eden kimse.*

Ey faḫr-i ciḫān ciḫāniyānuñ sebebi
Mekkī **Medinī** vü Hāşimī hem Arabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 2). [medinī, ]*

**medyūn:** *Borçlu.*

Şaḥne olsañ düzd ü **medyūnı** ḳalursuñ farḳdan
Düzd ü medyūnuñ yekūn olmaz huṣūṣ-ı defteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 85). [medyūnı, -ı ]*

Şaḥne olsañ düzd ü medyūnı ḳalursuñ farḳdan
Düzd ü **medyūnuñ** yekūn olmaz huṣūṣ-ı defteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 86). [medyūnuñ, -u, -ñ ]*

**medyūn:** *Borçlu, verecekli; minnet duyan.*

Yire geçsün dilerüm bender-i kālā-yı viṣāl
Māl-ı Ḳārūn elüne geçse de **medyūn** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 12). [medyūn, ]*

**mefḫar:** *Övünç.*

Enbiyānuñ iftiḫārı mürselïnüñ **mefḫārı**
ʿĀlem-i cān cān-ı ʿālem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 19). [mefḫārı, -ı ]*

**mefhar-ı ʿālem:** *Âlemin övüncü.*

Ḳurratü'l-ʿāyn-ı rüsül nūr-ı dü-çeşm-i enbiyā
**Mefḫar-ı ʿālem** vücūdı kāʾināta iftiḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 64). [mefḫar-ı ʿālem, ]*

**mefẖār-i ʿālemiyān:** *Âlemlerin övüncü.*

**Mefẖār-i ʿālemiyān** ʿalim-i cān cān-ı ciẖān
Dāver-i kevn ü mekān dār-ı penāh-ı żuʿafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 97). [mefẖār-i ʿālemiyān, ]*

**mefẖār-ı kā'ināt:** *Kainatın övüncü.*

Ey **mefẖār-ı kā'ināt** vey faẖr-ı rüsül
Vey bedraḳa-i ʿuṣāt hādī-i sübül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 1). [mefẖār-ı kā'ināt, ]*

**mefẖār-ı kāʾināt:** *Kainatın övüncü.*

Ey **mefẖār-ı kāʾināt** faẖr-ı dü-ciẖān
Vey z̲āt-ı kerīmi raḥmet-i ʿālemiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 25, Mısra 1). [mefẖār-ı kāʾināt, ]*

**mefhār-i rüsül:** *Peygamberin övüncü.*

Şerm-i cürm ile **mefẖār-i rüsülüñ**
ʿAfv ü luṭfından olmazuz meʾyus *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 1). [mefẖār-i rüsül, -üñ ]*

**meftūẖ:** *Açık.*

Der-i baẖtum ilāhī eyle **meftūḥ**
Bi-ḥaḳk-ı sūre-i Sebʿa'l-meṯānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 13). [meftūḥ, ]*

**meftūn:** *(Sevgilinin bakışlarına) Büyülenmişcesine tutkun, vurgun olan (kimse).*

Cādū-yı zülfine dil-beste-i efsūn oldum
Cilve-i nāz ile reftārına **meftūn** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 28). [meftūn, ]*

**Meftūn** idi ḥüsn ü ẖulḳına ins ü perī
Aẖlāḳ-ı ḥüsnde bir güzeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 3). [meftūn, ]*

**meger:** *"Meğer"; aslında, işin aslı anlamlarında bağlaç.*

Kimdür fiġān iden gül içün zaẖm-ı ẖārdan
Kim aldı būy-ı kām **meġer** rūzgārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 2). [meġer, ]*

**meger:** *"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.*

Yitişdirdi ẖaṭṭ-ı sebz-i riyāż-ı ḥüsn-i cānānı
**Meġer** kim Ḫıżr o gülzāruñ çemen-pīrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 8). [meġer, ]*

Ṣaḥīfe-i güli pür-nuḳaṭ eylemiş şebnem
Çemende bülbül-i şeydā **meġer** ki fāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 8). [meġer, ]*

Yine bir iş çıḳarmış sūzen-i müjgānı Mecnūnuñ
**Meġer** ṣaḥrāda pāy-ı nāfe-i Leylī dikenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 4). [meġer, ]*

Nuş-ı dārū-yı leb-i dilber ʿaceb terkīb olur
Cevher-i cāndur **meġer** var ise cüzʾ-i aʿẓam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 16). [meġer, ]*

Ṭılısm-ı ẖayme-i iclālini ḥıfẓ itmeġe gūyā
Nigeh-bān olmış ejderdür **meġer** tūġ-ı şehenşāẖī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 18). [meġer, ]*

**meger:** *"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.*

Hīre-çeşm itdi beni berḳ-ı rūẖi ṭutmış **meġer**
Mihre ḳarşu ol meh-i nā-mihribān āyīneyi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 7). [meġer, ]*

Ḥāẕık-ı luṭfuñ **meġer** merhem-resān-ı raḥm ola
Nīş-i ʿişyān eyledi cān u dil-i zārum figār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 167). [meġer, ]*

Dem-i muḥāsebe kilk-i şefāʿat ü ʿafvüñ
Yekūn muḥālli **meġer** cürmüm eyleye tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 132). [meġer, ]*

Ġuṣṣa-i ʿişyān Naẕīm-i zāre kār itdi **meğer**
Eyliye ʿafv ile ḫurrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 87). [meğer, ]*

**Meġer** rūḫ-ı revāndur cümleten cism-i laṭīfüñ kim
Görüp taṣvīr-i cān-baḫşuñ ḳıyās itdüm hemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 5). [meġer, ]*

Hilāl-i müzesine naʿlçe perin kebkeb
**Meġer** ki naʿl-i süm-i rāḫşı māh-ı enverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 8). [meġer, ]*

**Meġer** Selīm Girāy Han şeh-i İskender-der
Ki ḳande ʿaṭf-ı ʿinān itse Ḫıżr rehberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 15). [meġer, ]*

Dirāḫt-ı ʿömr-i ʿadū ṣarṣılur şitābından
**Meġer** ki esb-i ṣabā-seyri bād-ı ṣarṣardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 124). [meġer, ]*

Bu saṭvet-i zūd berdiyle ey şeh-i ġāzi
**Meġer** maḥall-i neberdüñ feżā-yı māḫşerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 142). [meġer, ]*

Nigāh-ı bāriḳa-çīn-i süṭūr-ı eşʿārı
**Meġer** ki nūr-ı siyeh aña tār-ı masṭardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 174). [meġer, ]*

Olup niḳāb-ı rūḫuñ gizli dīn ṭutar cāna
**Meġer** ki kakülüñ ateşperest-i kāfirdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 192). [meġer, ]*

Üftādesine muḥāl imiş rāh-ı necāt
Ḳanlı kūyudur **meġer** ki çāh-ı zeḳanuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 4). [meġer, ]*

Güş itdi **meġer** hezār cānuñ zārın
Gösterdi o ġonce-leb gül-i rūḫsārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 1). [meġer, ]*

Genc-i nuṣretdür **meġer** ordū-yı pür-iclāli kim
Dem-keşān āteş-feşān her ṭopı olmış ejdehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 5). [meġer, ]*

**Meġer** ki bāġ-ı cemālüñ idişdi nevrūzı
ʿAceb mi olsa berāber henūz rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 5). [meġer, ]*

**meges:** *Sinek .*

Ey şems ü ḳamer tennūr-ı mihrinde ḳābes
Sīmurġ simāṭ-ı derd-i ʿaşḳında **meges** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 2). [meges, ]*

**meges:** *Sinek .*

Ol şehüñ ḫān-ı nevālinde Süleymānlar ṭıfıl
Anda sīmurġa **meges** deñlü olınmaz iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 76). [meges, ]*

**meges:** *Sinek.*

Ey şems ü ḳamer ḳaṭar-ı mihrinde ceres
Sīmurġ ser-i simāt-ı ʿaşḳında **meges** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 2). [meges, ]*

**meges:** *Sinek.*

Ṣafā-yı gül-şeker-i ġonçe-i lebiyle baña
**Meges** terānesi feryād-ı ʿāndelīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 4). [meges, ]*

Ḳahramānı bād-ı ḫışm u ḳahrı eyler nā-tüvān
Bir **meges** imdād-ı luṭfıyla olur ʿanḳa-şikār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 96). [meges, ]*

**megesdür:** *Sevgilinin yanağına konmuş ben tanesi.*

İksīr-i ġına hāk-i der-i ʿuzletümüzde
Sīmurġ **megesdür** naẓār-ı raġbetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 2). [megesdür, --dür ]*

**meges-rān:** *Yelpazelik.*

Hvāb-ı naz itdükce lāyıḳdur **meges-rān** eylese
Devr-i mehdinde felek bāl-i hümā-yı devleti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 11). [meges-rān, ]*

**meges-rān-ı niyāz:** *Dua istek yelpazesi.*

İtdükce gāhī ḫvāb-ı nāz ola **meges-rān-ı niyāz**
Bāl-i hümāyūn-ı hümā bā-cān u dil ber-leb ṣaġīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 23). [meges-rān-ı niyāz, ]*

**meh:** *Mah, ay.*

Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü **mehdür** baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 22). [mehdür, -dür ]*

**meh:** *(ay yüzlü) güzel, dilber.*

Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü **meh** tār ile pūd olsa bu minvāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 8). [meh, ]*

Māniʿ-i ḫayr-ı ʿameldür nefs-i şerīr ü **mehīn**
Sehv ile uydum hevā-yı nefse itdüm maʿşiyet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 119). [mehīn, -iñ ]*

Ḳomış mihri nikāb-ı şerme dildāruñ rūḫ-ı āli
Şafaḳ-pūş-ı ḥicāb itmiş **mehi** ol ʿārıż-ı ġāli
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 43, Mısra 2). [mehi, -i ]*

**meh:** *Ay , Ay gibi güzel sevgili.*

O dil ki ol **meh-i** ṣaḥra-neverd-i ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse de vaṭanında baña ġarīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 11). [meh-i, --i ]*

**meh:** *Ay , güzel, dilber.*

Hāller gird-i zenahdānında dönmiş ol **mehüñ**
Sıb-i gülgüne dizilmiş dāne dāne fülfüle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 9). [mehüñ, -üñ ]*

Bir **mehüñ** oldum ki mühr-i mihrinüñ fermān-beri
Gökde ḫurşīdi ider yāḳūt-ı laʿli müşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 31, Mısra 1). [mehüñ, -üñ ]*

**meh:** *"Mah" ay, kamer.*

Mihr ü **meh** gibi felekde kevkebi saʿd olsa da
Yıldızı düşkün olur ister ġarīb ister yetīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 9). [meh, ]*

Hār-ı ṣaḥrā-yı ʿalāyıḳdan iden āzāde
Eylemiş ḫayme gibi mihr ü **mehi** dāmen-

çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 8). [mehi, -i ]*

Şuġl-i lemeʿāt-ı ġam iden ṭālib-i derdüñ
Destārı **meh** ü mihr gibi yine başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 6). [meh, ]*

Rūz u şeb mihr ü **mehi** kāse-i deryūze idüp
Āsitānıñda gedādur o şehüñ çarḫ-ı dü-tā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 139). [mehi, -i ]*

Mihr ile **meh** iki aḫker asmān-ı pür-nücūm
ʿŪd sūz-ı bezminüñ ednā müşebbeh micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 165). [meh, ]*

Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü **mehdür** baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 22). [mehdür, -dür ]*

Celāli naʾline ṭās-ı sīm ü zer **meh** ü mihr
Sitāre cām ü felek ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 45). [meh, ]*

Cām-ı bilūr-ı revzeninüñ mihr ü **meh** olur
Bir ḳaṣra kim o şāḫ-ı felek-āsitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 5). [meh, ]*

Ḥūrşīd ü **meh** meḫārı heft āsmān ḳaṭārı
Çarḫ-ı berīne sārī fermān-ı sārbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 13). [meh, ]*

ʿArż itmesün felekde **meh** ü mihr rifʿatin
Ol manṣıbı derinde bir ednā ġulām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 23). [meh, ]*

Devāt mihr varaḳ **meh** ḳalem-tırāş hilāl
Şehāb-ı ḫāme ḳalemdān-ı zer-nişānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 21). [meh, ]*

Bu zülāl-i ṣāfa bu āb-ı leṭāfet-pervere
Kūze-i zerrīn ü sīmīn olsa mihr ü **meh** sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 12). [meh, ]*

**meh:** *Gökteki ay, kamer.*

O **mehüñ** āyine-i ḥüsni cilālanmışdur
Pertev-i mihr-i melāḥatle żiyālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 1). [mehüñ, -üñ ]*

**mehādim:** *Oğullar.*

Mīhmān sūr-ı sürurında **meḫādīm** ü kirām
Ḥalka-i şemʿ-i şebistānı kibār u emcād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 19). [meḫādīm, ]*

**mehār:** *Devenin burnuna geçirilen, yuların takıldığı halka şeklindeki ağaç.*

Rūḫına biñ ḳāfile cins-i ṣalāt olsun revān
Tā olınca nüh-ḳaṭar-ı çarḫ be-güsiste **mehār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 180). [mehār, ]*

**mehār:** *Gem, yular.*

Ḥūrşīd ü meh **meḫārı** heft āsmān ḳaṭārı
Çarḫ-ı berīne sārī fermān-ı sārbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 13). [meḫārı, -ı ]*

**meḫāsin:** *"hüsn"ün çoğulu; güzellikler ‖ insan yüzüne güzellik katan sakal ve bıyık.*

**Meḫāṣin** ile Hudāvend-i merḥamet-güster
Tevūżuʿ ile ḥalīm ü Selīm dāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 53). [meḫāṣin, ]*

**mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh:** *Seher vaktinin aydınlığında düştüğü yer.*

Bir dil ki ola **mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh**
Feyż-i ezelī anda tecellī ide her gāh *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 1). [mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh, ]*

**mehçe:** *Küçük ay, hilal.*

Ol şehüñ ber-āsmāndur ḫayme-i iclālı kim
**Mehcesi** māh u ṭınābı oldı ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 124). [mehcesi, ]*

Eşiʿa rīsmānlar aña **mehce** mihr-i ʿālem-tāb
ṭāḳ-ı zer-nigāruñ seyr idenler āsmān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 39). [mehce, ]*

Zıhī o ṭāḳ-ı muʿalla-revāḳ-ı zer-kārī
Ki **mehcesi** ʿālem-i āftāba hem-serdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 96). [mehcesi, ]*

Mehce meh-i münevver gülmīḫ-ı çetri aḫter ,
Zer-şemse şems-i enver her lemʿa rīsmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 21). [mehce, ]*

**mehce-i sīm:** *Gümüş gibi parlayan ay.*

Rāyet-i ʿizzetine ẕeyl-i zer-efşān ḫurşīd
ʿĀlem-i rifʿatine cirm-i ḳamer **mehce-i sīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 44). [mehce-i sīm, ]*

**mehcūr:** *Uzaklaşmış, uzakta kalmış, ayrı düşmüş.*

Bugün ṭıfl-ı dili virdüm yine bir ḫvāce-i ḥüsne
Naẓīm-āsa ʿaceb mi olmasam **mehcūr** mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 14). [mehcūr, ]*

**mehd-cünbān:** *Beşik sallayan.*

Olsa Belḳīs Züleyḫā **mehd-cünbānı** sezā
Mehdidür taḫt-ı Süleymān ḥüsni Yūsufdan nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 3). [mehd-cünbānı, -ı ]*

Gevher-i āvīze-i gehvāresi ʿıkd-ı perin
**Mehd-cünbān** Müşterī Zühre kenīz-i ḫidmeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 4). [mehd-cünbān, ]*

**mehdī:** *Beşik.*

Ne cismüñ cānısın iĥyâ-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ kimdür
Ne **mehdiñ** ṭıflısın gehvāre-cünbān-ı ġamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 2). [mehdiñ, --ñ ]*

**Mehdi** hilāl āvīzesi ʿıḳd-ı Şüreyyādur anuñ
Gehvāre cünbānı kamer bālīni ḫurşīd-i münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 13). [mehdi, ]*

**mehdī:** *On ikinci imam, zamanın sahibi olduğuna inanılan velî, hidayete eren kişi.*

Olsa Belḳīs Züleyḫā mehd-cünbānı sezā
**Mehdidür** taḫt-ı Süleymān ḥüsni Yūsufdan nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 4). [mehdidür, -dür ]*

**mehdī:** *(d. 869 - ö. ?) Hz. Muhammed Mehdî el-Muntazar. Babası Hasan b. Ali el-Askerî, annesi Nercis Hatun'dur. On iki imamın on ikincisidir.*

Nebī vü mürsel ü **mehdi** vü hāşir
Şehīd ü şāḫid ü muḫtar u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 19). [mehdi, ]*

**mehd-i dünya:** *Dünya beşiği.*

Güş idince mevlid-i tārīḫini didüm Naẓīm
Oldı Ṣadre'd-dīn Muḥammed **mehd-i dünya** zīneti (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 14). [mehd-i dünya, ]*

**mehd-i kevn:** *Kainat beşiği.*

Ḥażret-i Fetvā Emīni-zāde-i saʿd-aḫterüñ
Geldi **mehd-i kevne** bir ferzend-i rūşen-ṭalʿati *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 2). [mehd-i kevn, --e ]*

**mehdī-i kevn:** *Dünyanın övdüğü.*

Tārīḫi oldı ṭabʿuma ilḫām ey Naẓīm
**Mehdī-i kevn** Müftī Meḥemmed Efendidür (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 22). [mehdī-i kevn, ]*

**mehdī-i rūy-ı zemīn:** *Yeryüzünün Mehdisi.*

Hüsrev-i bālā-nīşīn şāhenşeh-i vālā-nişān
**Mehdī-i rūy-ı zemīn** ṣāḥib-zamān ẓıll-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 22). [mehdī-i rūy-ı zemīn, ]*

**meḥemmed Hān-ı rābiʿ:** *-Özel İsim -.*

Ṭarabgāh-ı behişte çekdi māḥmil
**Meḥemmed Hān-ı rābiʿ** göçdi ey dil (1104) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 12). [meḥemmed, ]*

**meḥemmed:** *Mehmed (öze isim).*

Meded Sulṭān **Meḥemmed** Hān-ı Ġāzī
O evc-i ʿadl ü dāduñ şāhbāzı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 1). [meḥemmed, ]*

**meḥemmed:** *IV. Mehmed (öl. 1693).*

Didi tārīḫini tebşīr idüp āfāḳa Naẓīm
Mühre adliyle sezā Rāmī **Meḥemmed** Pāşā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 58). [meḥemmed, ]*

**meḥemmed efendi:** *Mehemmed Efendi.*

Müftī-i dīn-penāh **Meḥemmed Efendi** kim
ʿAṣruñ edīb-i muḥterem-i ercümendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 1). [meḥemmed efendi, ]*

**meḥemmed efendi:** *Mehemmet Efendi.*

Tārīḫi oldı ṭabʿuma ilḫām ey Naẓīm
Mehdī-i kevn Müftī **Meḥemmed Efendidür** (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 22). [meḥemmed efendi, -dür ]*

**meh-felek:** *Gökyüzünün ayı.*

Mihr ü **meh-felek** nücūm evtād zer Cevzā ṭınāb
Erdebī iclālinüñ çarḫ-ı felek bir pāderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 173). [meh-felek, ]*

**meh-i bahtı:** *Talih ayı*

Āġūşa çeke ḥāle-veş ol kim **meh-i baḫtı**
Hurşīd ola tāc-ı zeri eflāk ola taḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 1). [meh-i baḫtı, -ı ]*

**meh-i bedr:** *Dolunay.*

Nān-ı dūnān **meh-i bedr** olsa ḥaẓer
Ḳurş-ı ḫurşīd ise de itme nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 21). [meh-i bedr, ]*

**meh-i bedr-i şām-ı āmālüm:** *Emel akşamının dolunayının ayı.*

Āyineli çeşme oldı çeşm-i giryān
Ey **meh-i bedr-i şām-ı āmālüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 230). [meh-i bedr-i şām-ı āmālüm, -üm ]*

**meh-i cihān-tāb:** *Cihanı aydınlatan ay.*

Çarḫ-ı saʿādet üzre yektā **meh-i ciḫān-tāb**
Burc-ı şerefde rāḫşān ḫurşīd-i ʿālem-ārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 3). [meh-i ciḫān-tāb, ]*

**meh-i enver:** *Parlak ay.*

İḳtibaṣ-ı nūr ider andan **meh-i enver** henüz
Olmamışken ẕerre-i şems-i cemāl-i āftāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 9). [meh-i enver, ]*

**meh-i ḫüsnüñ:** *Güzellik ayı , sevgili.*

Sevād-ı ḫaṭṭı beyāż olmaz ol **meh-i ḫüsnüñ**
Naẓīm her süḫanuñ olsa bir kitāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 13). [meh-i ḫüsnüñ, -üñ ]*

**meh-i kenʿān:** *Kenan şehrinin ayı Hz. Yusuf.*

Ḳande aḫşam ider ola āyā
Bilmezem şimdi ol **meh-i Kenʿān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 174). [meh-i kenʿān, ]*

**meh-i mihribān:** *Merhemetli , şefkatli ay yüzlü sevgilim.*

Burc-ı melāḥat üzre **meh-i mihribānumı**
Ol gülbün-i letāfet o ġonce-dehānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [meh-i mihribān, -um, -ı ]*

**meh-i mihribānı:** *Şefkatli ay.*

Ol kim miṣāl-i hāle **meh-i mihribānı** var
On dört yaşında sīnede bir nev-civānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 1). [meh-i mihribānı, --ı-ı ]*

**meh-i münevver:** *Parlak ay.*

Mehce **meh-i münevver** gülmīḫ-ı çetri aḫter ,
Zer-şemse şems-i enver her lemʿa rīsmānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 21). [meh-i münevver, ]*

**meh-i münevverdür:** *Parlak ay.*

Şikāre çıḳsa o encüm-sipāh u çarḫ-mesīr
Dü-ṭabʿl-baz aña mihr ü **meh-i münevverdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 104). [meh-i münevverdür, -dür ]*

**meh-i nā-mihribān:** *Acımasız sevgili.*

Pervāne gibi şemʿ ile olsaḳ nola bu şeb
Ben bir senüñle ey **meh-i nā-mihribān** iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 6). [meh-i nā-mihribān, ]*

Āġūşumı ṣabāḥa deġin ḥāle eylerüm
Baña ne şeb ki ol **meh-i nā-mihribān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 86). [meh-i nā-mihribān, ]*

**meh-i nā-mihribān:** *Acımasız, şefkatsiz sevgili.*

Ṣādıḳum dirse inanma ol **meh-i nā-mihribān**
Ṣıdḳ-ı daʿva ṣubḥ-ı kaẕibde olur zīrā ġarīb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 5). [meh-i nā-mihribān, ]*

**meh-i nā-mihribān:** *Acımasız ay yüzlü sevgili.*

Hīre-çeşm itdi beni berḳ-ı rūḫi ṭutmış meġer
Mihre ḳarşu ol **meh-i nā-mihribān** āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 8). [meh-i nā-mihribān, ]*

**meh-i nā-mihribān serkeş:** *-Merhametsiz, zalim ay*

Fiġānum göklere çıḳdı ne ṭāliʿdür ki gūş itmez
Fiġānum gibi oldı ol **meh-i nā-mihribān serkeş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 4). [meh-i nā-mihribān serkeş, ]*

**meh-i nā-mihribāna:** *Acımasız ay , sevgili.*

Felekde bir **meh-i nā-mihribāna** Müşterī olmış
Raḳīb-i rū-siyāhuñ kevkeb-i baḫtı Züḫallenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 11). [meh-i nā-mihribāna, -a ]*

**meh-i nā-mihribānuñ:** *Acımasız, şefkatsiz sevgili.*

Ol **meh-i nā-mihribānuñ** seyrine ṣād çeşm ile
Dāġ-ber-dāġum serāpā çarḫ-ı pür-encüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 3). [meh-i nā-mihribānuñ, -uñ ]*

**meh-i nev:** *Hilâl.*

Çoḳ māh-pāre mihrine duş oldum ey Naẓīm
Bilmem felekde ol **meh-i nev** nā-mihribān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 18). [meh-i nev, ]*

Şeb dūde çarḫ-ı Ḥaḳḳā **meh-i nev** ḳalem-tīrāş
Sīmīn -nüḳāt nücum aña zerrīn ḳalem-şehāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 23). [meh-i nev, ]*

O deñli mürtefiʿdür kim **meh-i nevden** idüp ʿāynuñ
İder neẓẓāre pīr-i āsmān ol ṭarḥ-ı vālāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 15). [meh-i nev, -den ]*

**meh-i nevden:** *Hilâl.*

Terkeş ḳūşansa şaḥn-ı veġāda miyānına
Tīri şehābdan **meh-i nevden** kemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 56). [meh-i nevden, -den ]*

**meh-i rū:** *Yanağının ayı.*

**Mihr-i ruḫşār** u meh-i rūyına ḳurbān olayum
ʿIyd-i aḍḥā-yı ser-i kūyına ḳurbān olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 21). [meh-i rū, -y, -ı, -n, -a ]*

**meh-i şebüm:** *Akşam ayım.*

Mihr-i rūzum **meh-i şebüm** sensin
Gel gel ey bezm-i şevḳime sāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 239). [meh-i şebüm, -üm ]*

**meh-i tābān:** *Parlak ay.*

Ṭaḳ-ı āġuşa seni alduḳca lā-büd aġlarum
Ḥāle-dār olsa **meh-i tābān** belī bārān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 84). [meh-i tābān, ]*

Edhem-i ḳadrinüñ olur lā-büd
Naʿl-i sīm-i sümi **meh-i tābān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 92). [meh-i tābān, ]*

**meh-i tābān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin parlaklığının ayı.*

Mihr-i celī fürūġ-ı sipihr-i risāletüñ
Burc-ı nübüvvete **meh-i tābān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 4). [meh-i tābān-ı enbiyā, ]*

**mehīn-i dīnüñ:** *Dinin hor , hakiri.*

Ḥaḳ yāver ü muʿīnüñ hemvâre heşt-çīnüñ
Olsun **mehīn-i dīnüñ** mühr-i leb ü deḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 140). [mehīn-i dīnüñ, ]*

**meḥmedet:** *Yardım isteyen, yardım ummak.*

Aḥmed-i mürsel o māḥbūb-ı İlāhī ki anuñ
Mādiḥi Ḥażret-i Ḥaḳ **meḥmedeti** naṣṣ-ı kerīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 16). [meḥmedeti, --i ]*

**meḥmedet- ḫvān-ı ṣıfātı:** *Mehmedet Han'ın sıfatı.*

**Meḥmedet- ḫvān-ı ṣıfātı** mih-terīn ü kih-terīn
Midḥatinde pīr ü bernā pey-ʾinân-ı iḫtiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 55). [meḥmedet- ḫvān-ı ṣıfātı, ]*

**meḥmedet-ḫvān:** *Mehmedet Han.*

Hamdü li'llāh ey Muḥammed-ism ü māḥmūdü'l-ḫıṣāl
**Meḥmedet-ḫvānuñ** benüm hem ʿiyd ü hem nevruzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 24). [meḥmedet-ḫvānuñ, -uñ ]*

**meḥmedet-ḫvān-ı ṣıfāt-ı pāki:** *Temiz sıfatının Mehmedet Han'ı.*

**Meḥmedet-ḫvān-ı ṣıfāt-ı pāki** ḥālā her zebān
Vaṣf-ı ẕātı zīb-i her fem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 91). [meḥmedet-ḫvān-ı ṣıfāt-ı pāki, ]*

**meh-rīz-i meşḳ-ı levḥa-i zer-kārı:** *Altın işlemeli levhaya ay ışığı saçarak yazmak.*

Vaṣf-ı ṣıfāt-ı ẕātını ṣebk idene olur
**Meh-rīz-i meşḳ-ı levḥa-i zer-kārı** āftāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 22). [meh-rīz-i meşḳ-ı levḥa-i zer-kārı, ]*

**meh-rū:** *Ay (gibi parlak) yüzlü (sevgili).*

Başına geldi āḫir ey **meh-rū**
Nice dem gerçi nā-murād oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 307). [meh-rū, ]*

**mehtāb:** *Ay ışığı. "Mâhtâb" sözcüğünün muhaffefi.*

Teʾṣīr-i tīġı eyler cism-i ʿadūyı bī-fer
Gūyā ṣānūr görenler **mehtābla** kettānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 110). [mehtābla, -la ]*

**mehtāb:** *Ay aydınlığı, ay ışığı.*

Ṣubḥa dek yāri der-āġuş eyledüm **mehtābda**
Mihnet-i hicri ferāmūş eyledüm **mehtābda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 2). [mehtābda, -da ]*

Laʿli mest itdi beni rūḫsārı ḥayrān eyledi
Bir ḳadeḥle ʿaḳlı medḥuş eyledüm **mehtābda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 4). [mehtābda, -da ]*

Şevḳ-ı dīdār ile cismümde degüldür üstüḫvān
Mevc urur deryā gibi cūş eyledüm **mehtābda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 10). [mehtābda, -da ]*

**mehtāb:** *Ay aydınlığı, ay ışığı.*

Ṣubḥa dek yāri der-āġuş eyledüm **mehtābda**
Mihnet-i hicri ferāmūş eyledüm **mehtābda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 1). [mehtābda, -dan ]*

Her ḳadeḥde būs-ı laʿliyle olup şīrīn-meẕāḳ
Cām-ı vaṣl-ı dilberi nūş eyledüm **mehtābda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 6). [mehtābda, -dan ]*

Şām-ı vuṣlat lālezār-ı dāġ-ı sīnem seyr idüp
Ol semen-simāyı gül-pūş eyledüm **mehtābda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 8). [mehtābda, -dan ]*

Gül gibi ol ġonce-fem gūş eyleyüp feryādumı
Bülbülān-ı bāġı ḫāmūş eyledüm **mehtābda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 12). [mehtābda, -dan ]*

Vaṣf-ı dendānında bu silk-i leʾālī ey Naẕīm
Gūş-ı yāre dürr-i mengūş eyledüm
**mehtābda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 14). [mehtābda, -dan ]*

**meh-ṭalʿat:** *Ay yüzlü , sevgili.*

Zevali olduġını her kemālüñ ehl-i naẕār
Haṭṭ-ı ʿiẕārın o **meh-ṭalʿatuñ** ḳarīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 16). [meh-ṭalʿatuñ, -uñ ]*

**meh-ṭalʿaṭān:** *Ay gibi parlak.*

Ey burc-ı ḥüsne ṭalʿati şems ü rūḫı ḳamer
**Meh-ṭalʿaṭān** u zühre-cebīnān-ı ʿişve-ger
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [meh-ṭalʿaṭān, ]*

**meh-veş:** *Ay gibi güzel, sevgili.*

Ebrūsınuñ hilālini dil ayda bir görüp
Ol **meh-veşüñ** vaẕife-i ḥüsnin temām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 10). [meh-veşüñ, -üñ ]*

**meh-veşān:** *Yüzleri aya benzeyen güzeller.*

Şubḥum olmışdı gün gibi tābān
Şebüm eylerdi **meh-veşān** rāḫşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 34). [meh-veşān, ]*

**mekān:** *Yer, mahal.*

Ḳatresi kevn ü **mekānı** ġarḳ ider yoḳdur henüz
Raḥmeti deryāsına kaʿr u kenār u cezr ü med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 13). [mekānı, -ı ]*

Ol şeh-i kevn ü **mekānuñ** maṭbaḫ-ı iclāline
Bir ḳara ḳulluḳcıdur ṣulṭān-ı mülk-i Zengībār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 77). [mekānuñ, -un ]*

Şure- ḫāk olsa **mekānı** bālişi seng-i siyāh
Hvab-gāhı rūze-dāruñ ravża-ı rıżvān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 13). [mekānı, -ı ]*

Vezīr-i dād-penāhā sipihr-dergāhā
Eyā ḳudūmi şeref-baḫş her **mekān** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 92). [mekān, ]*

Merḥum ḫān Muḥammed ol pādişāḫ-ı emced
Eylerdi luṭf-ı bī-ḥad cennet ola **mekānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 148). [mekānı, -ı ]*

Didi tārīḫini Naẕīm aḥbāb
Muṣṭafā ḫuld ide **mekānuñ** Ḥaḳ (1123)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 10). [mekānuñ, -un ]*

Beḳāya göçdi ḳaldı mülk-i fāni
Nedimi ḥūr ola cennet **mekānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 6). [mekānı, -ı ]*

**mekān:** *Bulunulan mahal, yer, mevki.*

Nāzenīn-i ḳurb-ı Ḥaḳ Māḥbūb-ı Rabbi'l-ʿālemīn
Ol şeh-i kevn ü **mekānuñ** çār-yār-ı bā-ṣafā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 62). [mekānuñ, -uñ ]*

**mekān:** *Mekan, yer.*

Noḳṭa-i cīm-i celāl-i ʿizzeti kevn ü **mekān**
Ḥālḳa-i devri muḥīṭ-i ʿālem-i hejdeh hezār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 3). [mekān, ]*

**mekān:** *Yer, mahal.*

Ṣūretde noḳṭadur dil-i şeydā Naẕīm līk
Maʿnīde ders-ḫāne-i kevn ü **mekān** imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 14). [mekān, ]*

Mübdiʿ-i kevn ü **mekān** kim iḫtirāc-ı ṣunʿıdur
Eyleyen nüh ḳubbe-i eñāki ṭarḥ-ı bī-ʿamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 7). [mekān, ]*

Hāvce-i kevn ü **mekān** maḥkeme-i vaṣfında
Dinleye budur ümīdüm o ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 81). [mekān, ]*

Mefḫār-i ʿālemiyān ʿalim-i cān cān-ı ciḫān
Dāver-i kevn ü **mekān** dār-ı penāh-ı żuʿafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 98). [mekān, ]*

Defter-i kevn ü **mekān** almıya evvel satırın
Olsa tafṣīl-i ṣenā-yı ṣıfātı icmālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 145). [mekān, ]*

ʿİllet-i maʿmūre-i kevn ü **mekān** kim olmada
Ḳaṣr-ı dīn erkān-i şerʿiyle metīn ü üstüvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 67). [mekān, ]*

Eşref-i ḫalḳ-ı pādişeh-i kevn ü **mekān**
Tahtgāh-ı şerefüñ ḫüsrev ü ʿālī-nesebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 5). [mekān, ]*

**mekān vīrānesi:** *Yıkık, harap yer.*

Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki olmış tā ezel
Serbeṣer maʿmure-i kevn ü **mekān vīrānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 8). [mekān vīrānesi, -si ]*

**mekān-ı bī-bedel-i ḥācī hān selīm:** *Hacı Han Selim'in eşsiz benzersiz makamı.*

Şaḫāne ṭarḥı menzil-i Ḥācī Selīm Girāy
El-ḥaḳ **mekān-ı bī-bedel-i Ḥācī Hān Selīm** (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 24). [mekān-ı bī-bedel-i ḥācī hān selīm, ]*

**mekān-ı mağfiret:** *Cenab-ı Hakk'ın kullarının günahlarını örttüğü yer.*

ʿĀlim-i ʿilm ü ḥikem kevn ü **mekān-ı mağfiret**
Ḳulzüm-i zehḫār-ı esrarı u yem-i ʿirfān-niṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 31). [mekān-ı mağfiret, ]*

**mekārim:** *Cömertlik, kerem.*

**Mekārim** ile ṣahī pādişāḫ-ı cūd-endīş
Meʿārif ile şehinşāḫ-ı nükte-perverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 51). [mekārim, ]*

**mekḫūl:** *Sürme çekilmiş, sürmeli. Sürmeli.*

Sürme-i ḳudret ile çeşm-i siyāhı **mekḫūl**
Sünbüleyn-i perçemi hem dil-keş ü hem rūḫ-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 229). [mekḫūl, ]*

**mekkī:** *Mekkeli, Mekke'de mîkat sınırları içerisinde ikāmet eden kimse.*

Ey faḫr-i ciḫān ciḫāniyānuñ sebebi
**Mekkī** Medinī vü Hāşimī hem Arabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 2). [mekkī, ]*

**mekkī:** *Mekke.*

Medennî Baṭḥî **Mekkīdür** ol şāḫ
Feda cān-ı ümem yolında her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 37). [mekkīdür, -dür ]*

**mekr:** *Hile.*

Zülfinüñ her tārr bir bend-i zebāndur ʿāşıḳa
Çeşmi cādūlarda **mekr** ile füsūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 10). [mekr, ]*

**mekr:** *Hile, aşdatma.*

**Mekr** ü keydinden dil-i zāruñ hulāsa ey Naẓīm
Maḫlaş itdün şerʿ-i pāk-i Ḥażret-i Peyġamberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 93). [mekr, ]*

İtdiler dūr **mekr** ile ḥussād
Yūsufı çāha şaldılar iḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 171). [mekr, ]*

**mekr:** *Hile, düzen, aldatma.*

Hamī-i dīn ü düvel māḥī-i her **mekr** ü ḥiyel
Nāẓır-ı mülk ü milel kehf-i emān-ı fuḳarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 13). [mekr, ]*

**mekrümet:** *Cömertlik.*

Menbaʿ-ı cūd ü mürüvvet genc-i luṭf u **mekrümet**
Dürr-i deryā-yı şefāʿat kān-ı ʿafvüñ gevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 111). [mekrümet, ]*

Sikender-şevḳet ü Dārā-ḥaşem dādār-ı devrān kim
Maḳām-ı maʿdeletde **mekrümetle** kār-fermādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 6). [mekrümetle, -le ]*

Genc-i luṭf ü **mekrümet** Sulṭān Aḥmed kim anuñ
Dergehinde şeb-çerāġ ile berāberdür ḫaẕef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 9). [mekrümet, ]*

**mekrümet:** *Cömertlik, el açıklığı, lutuf, ihsan, kerem.*

Dil-i deryā-niṣārı **mekrümetde** yemden eṣhā-ter
Kef-ī gencīne-baḫşı ʿāṭıfetde kāndan ecveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 37). [mekrümetde, -de ]*

Beẕl-i cūd ü **mekrümetde** vaḳt-i īṣār u nigār
Desti deryā-bār-ı luṭf u ṭabʿ-ı pāki kān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 39). [mekrümetde, -de ]*

**Mekrümetde** miṣāli nā-mevcūd
Maʿrifetde kemāli bī-noḳṣān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 41). [mekrümetde, -de ]*

**mekrümet-pīşe:** *Cömert, yardımsever kişi.*

**Mekrümet-pīşe** ṣevāb-endīşe ṣāḥib-ḫayr u cūd
ʿĀṭıfet-güster ṣehā-perver kerīm ü kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 1). [mekrümet-pīşe, ]*

**mekteb:** *Okul.*

Olāldan Ḳays Leylā nāẓır u manẓūr **mektebden**
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer ṣād şūr **mektebden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 1). [mektebden, -den ]*

Olāldan Ḳays Leylā nāẓır u manẓūr **mektebden**
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer ṣād şūr **mektebden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 2). [mektebden, -den ]*

Dil-i efsürde olmaz behre-ver ders-i maḥabbetden
Olur şākird-i nā-ḳābil hemīşe dūr **mektebden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 4). [mektebden, -den ]*

Çıḳup seyr-i cemāle sīnelerden şād olur diller
Gelür eṭfāl āzād olṣalar mesrūr **mektebden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 6). [mektebden, -den ]*

Girībān-ı şekîbim ceyb-i ʿaḳlum gibi çak oldı
Çıḳınca kec-küleh ol dilber-i maġrūr
**mektebden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 8). [mektebden, -den ]*

Cemāl-i bā-kemālin seyr idüp ol ṭıfl-ı āzāduñ
Baḳınca mest olur olsa çıḳan mestur
**mektebden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 10). [mektebden, -den ]*

Döner ṣaḥn-ı cināne cemʿ-i ḫūbān ile bâzî-gâh
Hırām-ı nāz ile gelse o reşk-i ḥūr
**mektebden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 12). [mektebden, -den ]*

Bugün ṭıfl-ı dili virdüm yine bir ḫvāce-i ḥüsne
Naẓīm-āsa ʿaceb mi olmasam mehcūr
**mektebden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 14). [mektebden, -den ]*

Ey ledün **mektebiñüñ** hvāce-i ümmī-laḳabı
Enbiyā vü rüsülüñ zīver ü teṣbiḥ-i lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 1). [mektebiñüñ, -i, -ñüñ ]*

Faż̧l u kemāl **mektebiñiñ** pīr-i kāmili
ʿİlm-i ledün mesāʾilinüñ şeyḫ-i ʿārifi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 3). [mektebiñiñ, --i, --ñiñ ]*

**mekteb-i faż̧l:** *Cömertlik mektebi.*

**Mekteb-i faż̧l** u kemālinde kemāl ü faż̧l ile
Müşkİlāt-ı Seyyīd ü seydā iderdi gelse ḥāl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 7). [mekteb-i faż̧l, ]*

**mekteb-i ʿilm-i ledünde:** *Ledün ilminin (bâtın ilmi) okulundaki kişiler. (İlm-i bâtın herkesçe bilinmeyen, gizli manalar içeren tasavvuf ilminden oluşur.).*

Bezm-i esrār-ı İlāhīde nedim-i nüktedān
**Mekteb-i ʿilm-i ledünde** ḫvāce-i ḥikmet-şiʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 28). [mekteb-i ʿilm-i ledünde, -ün, -de ]*

**mekteb-i ʿilmine:** *İlim mektebi.*

Hvāce-i faż̧l ü kemālāt ki olmış ezelī
**Mekteb-i ʿilmine** kevneyn iki levḥ-i taʿlīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 6). [mekteb-i ʿilmine, -in, -e ]*

**mekteb-i ʿirfān:** *İrfan mektebi.*

Dembedem mecmaʿ-ı hüner-mendān
Baña olmışdı **mekteb-i ʿirfān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 44). [mekteb-i ʿirfān, ]*

**mekteb-i ʿirfānına:** *İrfan mektebi.*

**Mekteb-i ʿirfānına** şāgird-i ebced-ḫān olan
Feyż-ı istiʿdād ile ʿallāme-ı niḥrîr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 45). [mekteb-i ʿirfānına, -ın, -a ]*

**mekteb-i kemālinde:** *Olgunluk mektebi.*

Baḫs iden **mekteb-i kemālinde**
ʿAḳl-ı Bū Cehl gibi mülzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 53). [mekteb-i kemālinde, -in, -de ]*

**mekteb-i maʿrifet:** *Hüner okulu.*

**Mekteb-i maʿrifetinde** Cibrīl
Tıfl-ı ebced gibi levḥ-i sāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [mekteb-i maʿrifet, -in, -de ]*

**mektūb:** *Bir şey bildirmek, bir konuda haber vermek gibi amaçlarla yazılan yazı.*

Nola **mektubına** ḳat ḳat muḥabbet eylesem yārüñ
Derūn-ı nāmede nāmum añılmış hem

kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 9). [mektubına, -ı, -n, -a ]*

**melaḫ:** *Çekirge.*

Ey zīr-i nigīn-i daʿveti mūr ü **melaḫ**
ʿAfv ü keremle maʿşiyet-i mihrle yaḫ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 1). [melaḫ, ]*

**melāḥat:** *Güzellik.*

Manşūr gibi ol şeh-i ḥüsn ü **melāḥatüñ**
Bu dār-ı ʿaşḳına ola zülfi resen-resān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 7). [melāḥatüñ, ]*

**melāḥat:** *Güzel yüze sahip olma, güzellik.*

Ḥüsnüme Yūsuf gibi yoḳdur **melāḥatde**
naẓīr
Var ise āyīnede ʿaks ü misālimdir benüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 19). [melāḥatde, -de ]*

Şimdi ḫūbān-ı zemāne oldılar ʿāşıḳ-perest
Bender-i ḥüsn ü **melāḥatde** küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 12). [melāḥatde, -de ]*

**melāḥat:** *Güzellik, şirinlik.*

Şeb-dîz ḫatuñla giderek ey rūḫi gülgûn
Çoḳ ḫüsrev ü Şīrīni **melāḥatle** yorarsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 4). [melāḥatle, -le ]*

**melāḥat:** *(Sevgilinin) Yüz güzelliği.*

Bende ḫatm oldı **melāḥat** cümle ḫūbān-ı cihān
Leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 15). [melāḥat, ]*

**melāʾik leşkeri:** *Melekler ordusu.*

Hüsrev-i Kürsī-nişin şāḫenşeh-i Refref-serīr
Bārgāh-ı ʿArş-ı aʿlādur **melāʾik leşkeri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 108). [melāʾik leşkeri, -i ]*

**melāl:** *Hüzün, keder , sanma, bıkma, usanç.*

O dil ki ne ġam u endūh u ne **melāl** ṭutar
Elinde gül gibi cām-ı şarāb-ı āl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 1). [melāl, ]*

**melāl-i ḥāl-i dil-i nātüvān:** *Çaresiz gönlün halinin hüzünü.*

Añsam **melāl-i ḥāl-i dil-i nātüvānı** ben
Alsam selāmını o perīnüñ nihānī ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [melāl-i ḥāl-i dil-i nātüvān, --ı ]*

**melek:** *Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıklar.*

Şariʿ-i yektā ki ḥālā yirde gökde ḳalmadı
Olmaya ins ü **melekde** bende-i fermān-beri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 96). [melekde, -de ]*

**melek:** *Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan günahsız varlıkların her biri.*

O **melekden** beni ayırdı ḥasūd
Ola İblīs-i ġūl-veş merdūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 141). [melekden, -den ]*

**melek:** *Gözle görülüp elle tutulmayan, yiyip içmeyen, cinsiyet farkı bulunmayan, sâdece Allah'a itâat etmek ve dâima hayra vâsıta olmak üzere yaratılmış olan sayısız nûrânî varlıklardan her biri.*

Ey ṣaf-zede-i muḥabbeti ins ü **melek**
Çevgān-ı ġamında kūy-ı ser-geşte felek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 1). [melek, ]*

**melek:** *Gözle görülüp elle tutulmayan, yiyip içmeyen, cinsiyet farkı bulunmayan, sâdece Allah'a itâat etmek ve dâima hayra vâsıta olmak üzere yaratılmış olan sayısız nûrânî varlıklardan her biri.*

Yirde gökde kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins ü **melek** cinn ü peri vü dīv ü ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 22). [melek, ]*

Nāmını tesbīh idüp gökde **melek** yirde beşer
İtdiler evrādına żamm raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 93). [melek, ]*

Şām-ı iftārı meşerret-baḫş-ı cān-ı rūze-dār
Ṣubḥ-ı imsāḳinde hep ins ü **melek** yeksān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 4). [melek, ]*

Naẓarumda felek degüldi kelek
ʿAynuma gelmez idi ḥūr ü **melek** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 52). [melek, ]*

Ey ins ü **melek** muṭavvaḳ-ı fermānı
Vey kūy-ı zemīn rübūde-i çevgānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 1). [melek, ]*

Gūş eyledükde mevlidin ins ü **melek** sūr eyledi
Oldı sürūr-ı surına maẓḫār ṣaġır ile kebīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 11). [melek, ]*

Emrine ins ü **melek** fermān-ber
Oldı māḥkūmı ciḫān ṭarf be-ṭarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 23). [melek, ]*

**melek:** *Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan günahsız sağlıkların her biri.*

Saña īmān ile iḳrār ideli arż u semā
Yirde gökde didiler ins ü **melek** āmennā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 290). [melek, ]*

Söyleye ins ü **melek** arż u semāda āferīn
Luṭfuña iḥsānuña ḳaldum iki destüm tehī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 111). [melek, ]*

**melek-:** *Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri.*

O kim ins ü **melek-kerden** be- ṭavḳ-ı ḥükmidür ḥālā
Zemīn ü āsmānda emri fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 19). [melek-kerden, -ler, -den ]*

**melekler:** *Allah (cc)'un nurdan yaratmış olduğu mahluklardan her biri.*

Yine o çeşm-i kebūda taḥammül itmeye dil
Ṭutarsa gökde **melekler** eġer beşer pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 6). [melekler, ]*

Felekler āsitān-ı rifʿatinden kesb-i şān eyler
**Melekler** ḫādimān-ı bezmine ʿālī-mekān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 34). [melekler, ]*

İdüp çāk-ı girībān ḫalḳ-ı ʿālem
Feleklerde **melekler** ṭutdı mātem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 8). [melekler, ]*

**melek-liḳā:** *Melek yüzlü.*

Kitāb-ı ʿaşḳ oḳurum bir **melek-liḳādan** kim

Ferişte oğlı lüġat ögrenür lisānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 11). [melek-liḳādan, -dan ]*

**melek-şehper:** *Melek kanatlı.*

Sünbülīn-dem ʿānberīn-sem edhem-i müşkīn-bāl
Ādemī-peyker **melek-şehper** felek-pervāz-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 6). [melek-şehper, ]*

**melek-sīret:** *Melek huylu, melek yaratılışlı.*

**Melek-sīret** felek-rifʿat ḳamer-dīdār u mihr-āsār
Hudāvend-i hümā-sāye ḫıdīv-i āsmān-pāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 5). [melek-sīret, ]*

**melek-şiyem:** *Melek huylu.*

Şekl-i beşerde ḥūr-sirişt ü **melek-şiyem**
Bu vech ile baña kimi gördüñ diseñ disem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [melek-şiyem, ]*

**melûl:** *Boynu bükük, üzgün, mahzun.*

Ḳurbı ümmidiyle şādum bīm-i buʿdiyle **melūl**
Şemʿ-i sūzān gibi kārum gāh ḫande girye gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 61). [melūl, ]*

Ya resūla'llāh ḳabūl eyle Naẕīmüñ ḥācetin
Bir ġedā-yı dergehüñdür itme redd ile **melül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 22). [melül, ]*

Aḥbabını itdi mātem-i fevti **melūl**
ʿİbret alacaḳ ʿaceb maḥaldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 9). [melūl, ]*

**melûl:** *Bıkmak, usanmak.*

Taḳdire rabṭ-ı ḳalb iden āzāde-hāṭrırı
İzzet ne şād-kām ne ẓillet **melūl** ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 14). [melūl, ]*

Olmaz **melūl** ʿāḳıbet-endīş-i bezm-i dehr
Zehr-âb-ı ġuṣṣa çekse de mesrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 19). [melūl, ]*

Ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla olup dilşād ümem
Haşm ola her dem hezīmetle **melūl** ü sūgvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 186). [melūl, ]*

**memālik-i ḫuşemā:** *Düşmanların memleketleri.*

Hücūm-ı mevkib-i iclāli eyleyüp pāmāl
**Memālik-i ḫuşemā** ḫāk ile berāberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 116). [memālik-i ḫuşemā, ]*

**memdūḥ:** *Övülmüş (kimse).*

Nola evṣāfını evrādına żamm eyleseler
Şimdi buldı daḫi **memdūḥını** ḥālā ṣuʿarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 44). [memdūḥını, -ı, -n, -ı ]*

**memdūḥ:** *Övülmüş.*

Ey ẕāt-ı şerifi gülbün-i gülşen-i rūḫ
Vey naṣṣ-ı kerīmle ṣıfātı **memdūḥ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 2). [memdūḥ, ]*

**memdūḥ-ı hudā:** *Allah'ı övmek.*

Ey ʿusāta sebeb-i maġfiret-i Rabb-i raḥīm
Sen o **memdūḥ-ı Hudā** faḫr-ı dü-ʿālemsiñ kim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 88). [memdūḥ-ı hudā, ]*

**memdūḥ-ı ins ü cānsın:** *Ruh ve insanın övülmüşüsün.*

Ferişte-ẕāt o **memdūḥ-ı ins ü cānsın** kim
Sitāyişüñ eġer emr olsa şāʿirān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 93). [memdūḥ-ı ins ü cānsın, -sın ]*

**memduhu'l-hışāl:** *Yumuşak huylu övülmüş.*

Yaʿnī aġa-yı Meḥemmed-nām
**memduhu'l-ḫışāl**
Sābıḳā gencūr-ı ṣādr-ı aʿẓam-ı devr-i zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 3). [memduhu'l-ḫışāl, ]*

**memerr -i seylde:** *Sel yatağı , sel yolu.*

Mest-i müdām-ı ġaflet olan dil ḫārāb olur
La-büd **memerr -i seylde** menzil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 2). [memerr -i seylde, --de-e ]*

**memhūr:** *Mühürlenmiş, mühürlü, mahtum.*

Naḳdīne-i güftār-ı Naẓīm olmada īṣār
Hem-yānçe-i endīşeyi **memḥūr** ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 22). [memḥūr, ]*

Güftārı āşikāre nühüfte dehān-ı yār
Mebẕūl naḳdi kīsesi **memhûrdur** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 12). [memhûrdur, -dur ]*

**memlū:** *Dolu.*

**Memlū** yine cevāḫiri dehre niṣār iken
Ṭabʿum ʿaceb ḫazīneye gencūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 17). [memlū, ]*

Bāde-i ʿaşḳ ile **memlūdur** ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 21). [memlūdur, -dur ]*

Bāde-i ʿaşḳ ile **memlūdur** ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 21). [memlūdur, -dur ]*

Bezm-i cūdında müdām āmāde esbāb-ı murād
Meclis-i luṭfında **memlū** dembedem cām-ı emel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 20). [memlū, ]*

**memlū:** *Dolmuş, dolu.*

Teng-dil olma ḳabūl it nīk ü bed ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile **memlū** ḫum gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 2). [memlū, ]*

Mey-i ilhāmla **memlū** ḳadeḥ -i nāṭıḳası
Mest olup rāzını ṭabʿum nola itse ifşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 71). [memlū, ]*

Gözüm eşk ile mālāmāl göñlüm ʿaşḳ ile **memlū**
Baʿīdüm ṣūreta maʿnen karībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 7). [memlū, ]*

**memnūn:** *Herhangi bir olaydan veya durumdan ötürü sevinç duyan, hoşnut.*

Dili bir ʿahd-şiken yāre düşürdüm ki Naẓīm
Beni hep vaʿde-i ferdā ile **memnūn** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 14). [memnūn, ]*

**memnūn eyledi:** *Sevindirmek, hoşnut etmek.*

Ciḫānı eyledi memnūn ḫan-ı mekrümeti
Degül nevāle-i iḥsānı imtinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 35). [memnūn eyledi, -di ]*

**menʿ:** *yasaklama, önleme.*

Eġer ʿadāvet-i eżdādı ʿadli **menʿ** itse
Nigeh-bān olan şīr āhū-yı zamān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 53). [menʿ, ]*

**menʿ idemez:** *Yasaklamak.*

Müjgān-ı terüm **menʿ idemez** seyl-i sirişki
Cūş-ı yemi żabṭ eyleyemez silsile-i mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 5). [menʿ idemez, ]*

**menār:** *Cami minaresi.*

Lālezār-ı dīn çerāġānı ḳıyās eyler gören
Her **menār** üzre ṣaf-ı ḳandil kim sūzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 18). [menār, ]*

**menār-ı cāmiʿ-i ʿirfānda:** *İlim camiinin minaresi.*

Menār-ı cāmiʿ-i ʿirfānda ṣavt-ı kilki ez̲ān
Nevā-yı nuṭḳ-ı bülendi ḫaṭīb-i minberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 163). [menār-ı cāmiʿ-i ʿirfānda, -da ]*

**menbā:** *Kaynak, pınar.*

Her perī-sīmā-yı ʿibret gösterür ṣubḥ u **menbā**
Ben bu ḫammāma didüm germābe-i ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 1). [menbā, ]*

**menbaʿ-ı āb-ı beḳā:** *Ölümsüzlük suyunun pınarı.*

Bu muʿallā cāmiʿ-i bī-miṣli bünyād eyleyüp
Eyledi miḥrābın anuñ **menbaʿ-ı āb-ı beḳā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 22). [menbaʿ-ı āb-ı beḳā, ]*

**menbaʿ-ı cūd:** *Cömertlik kaynağı.*

**Menbaʿ-ı cūd** ü mürüvvet genc-i luṭf u mekrümet
Dürr-i deryā-yı şefāʿat kān-ı ʿafvüñ gevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 111). [menbaʿ-ı cūd, ]*

**menbaʿ-ı feyż:** *Bereketin kaynağı, kökü.*

Mürşid-i enbiyā ki dergehidür
**Menbaʿ-ı feyż** ḫānḳāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 12). [menbaʿ-ı feyż, ]*

**menbaʿ-ı ḥilm:** *Uysallık ve namusun kaynağı.*

**Menbaʿ-ı ḥilm** u ḥayā Ḥażret-i ʿOs̲mān-ı ḥalīm
Biri anuñ esedu'llah ʿAlīdür ki henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 75). [menbaʿ-ı ḥilm, ]*

**menbaʿ-ı raḥmet:** *Rahmet pınarı.*

Ḳulzüm-i ʿafv u şefāʿat dür-i deryā-yı kerem
**Menbaʿ-ı raḥmet** ü şefḳat güher-i kān-ı ʿaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 106). [menbaʿ-ı raḥmet, ]*

**menbaʿ-ı taḳva:** *Allah korkusu ile Allah'ın yasakladığı şeylerden, önce şirkten, sonra da günahtan, günah ve haram olması ihtimâli bulunan şüpheli durumlardan, gereksiz şeylerden korunma, sakınma pınarı .*

ʿĀyn-ı ḥikmet **menbaʿ-ı taḳva** vücūd-ı kāmili
Münderic z̲ātında hem ʿirfān u hem ʿilm ü ʿāmel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 9). [menbaʿ-ı taḳva, ]*

**mendil:** *Burun ve ter silmekte, el ve yüz kurulamakta kullanılan küçük, kare biçiminde kumaş.*

Ne ẕevḳi var ʿArabīden ne Fürsden māḥẓuẓ
Hemīşe bir naẓārında ʿimāme vü **mendīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 40). [mendīl, ]*

**mengūş:** *Küpe.*

Görüp yārüñ o zer ḫālḫāl ile dürr-i biñā-gūşın
Hilālüñ düşdi ḫālḫāl çıḳardı māh **mengūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 2). [mengūşın, -ın ]*

Görüp pāyında zer ḫalḫāl ile dürr-i biñāġūşın
Hilālüñ düşdi ḫalḫālı çıḳardı māh **mengūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 2). [mengūşın, -ın ]*

**mengūş-i dür-i yektā:** *Bir inci küpe.*

Rāzuñı nā-māḥreme keşf itme ey dil olmasun
Gūş-ı dihḳānīde **mengūş-i dür-i yektā** ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 8). [mengūş-i dür-i yektā, ]*

**mengūş-i ehl-i dāniş:** *İlim irfan sahibi ariflerin küpesi.*

Kuḥl-i dü-çeşm-i bīniş müşgīn sevād-ı kilki
**Mengūş-i ehl-i dāniş** taḳrir-i dil-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 10). [mengūş-i ehl-i dāniş, ]*

**mennān:** *Çok ihsan eden, veren.*

Bih niḥāl-i ser-āmed-i dü-sütūn
Biri Ḥannāndur biri **Mennān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 144). [mennān, ]*

**mennāne:** *Kullarına hadsiz hesapsız nimetler veren, sınırsız iyilik ve ihsanda bulunan Allah.*

Ṣafāsından ider saʿy ü ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳṣud
Girüp iḥrām-ı şevḳe yüz ṭutan Hannāne **Mennāne** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 12). [mennāne, ]*

**menşur-ı nübüvvet:** *Peygamberlik fermanı.*

Ṭuġra-yi dü-ebrūvānı Ḳābe ḳavseyn
**Menşur-ı nübüvveti** ve mā erselnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 4). [menşur-ı nübüvvet, --i ]*

**menzil:** *Menzil taşı, mesafe (okçulukta).*

Ḥażret-i şehzāde Sulṭān Aḥmed-i ṣāḥib-hüner
Dikdi **menzil** ṭaşını tīrin atup yaşdı kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 2). [menzil, ]*

**menzil:** *Durak, varılacak yer.*

Her dün ki māl ü cāh ile fevḳa'l-ʿalādadur
Ḳārūn da olsa **menzili** taḥte'ş-şerādadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 2). [menzili, -i ]*

**menzil:** *Hedef, varılacak yer.*

**Menzile** varup yine eylerdi bir demde rucūʿ
Menzilinden ḳopmadan esb-i ciḫān-gird-i nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 9). [menzile, -e ]*

**Menzile** varup yine eylerdi bir demde rucūʿ
Menzilinden ḳopmadan esb-i ciḫān-gird-i nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 10). [menzilinden, -in, -den ]*

**menzil:** *Hedef, varılacak yer.*

Nūr-ı īman ile Ḳurʾān ide ḳabrin rūşen
**Menzili** cennet ola hem-demi ḥūr-ı cennet
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 4). [menzili, -i ]*

**menzil:** *Durak.*

Dirīġ ḥālüme bu hāḳdān-ı ġañetden
Tehī gidersem eġer **menzile** zamān-ı raḥīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 130). [menzile, -e ]*

**menzil:** *Hedef ,varılacak yer.*

Lā-büd giderek vāṣıl olur **menzile** sālik
Elbette kenāre çekilür ḳāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 3). [menzile, -e ]*

Gitdi bāḳī **menzile** tārīḫini didüm Naẓīm
Kürsī-i ʿArşı ide Sīvāsī-zāde cilvegāh
(1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 9). [menzile, -e ]*

**menzil:** *Yolcuların konakladıkları yer, konak yeri, varılacak yer.*

Tevfīḳ refīḳ olmayıcaḳ **menzil** alınmaz
Çoḳdur reh-i ṣaḥrā-yı muḥabbetde ḫaṭargāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 3). [menzil, ]*

**menzil:** *Rütbe, mevki, makam.*

Mest-i müdām-ı ġaflet olan dil ḫārāb olur
La-büd memerr -i seylde **menzil** ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 2). [menzil, ]*

**menzil:** *Yolcuların konakladıkları yer, konak yeri, konak.*

Cilve-güster bir perīdür dīde-i ʿuşşāḳda
**Menzili** şırça serāy olan ḫayālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 18). [menzili, -i ]*

**menzil-i bālā:** *Yüce makam.*

Terāzū-yı süḫenle **menzil-i bālāya** ʿazm itdi
Naẓīmā rīsmān-ı naẓma kim pāy-ı ḳalem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 17). [menzil-i bālā, ]*

**menzil-i dü-kāme:** *İki maksatlı ev.*

Mesiḥ gibi sebük-bār iseñ ʿalāyıḳdan
Çeḫār ṭāḳ-ı felek **menzil-i dü-kāme** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 12). [menzil-i dü-kāme, ]*

**menzil-i ḥācī selīm girāy:** *Hacı Selim Giray'ın makamı.*

Ṣaḫāne ṭarḥı **menzil-i Ḥācī Selīm Girāy**
El-ḥaḳ mekān-ı bī-bedel-i Ḥācī Hān Selīm
(1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 23). [menzil-i ḥācī selīm girāy, ]*

**menzil-i ḳurb:** *Yakınlık menzili.*

Ḳābe-ḳavseyne gelüp **menzil-i ḳurb** oldı yiri
Kelīmāt itdi bilā-vāsıṭa bī-ḥarf ü ṣadā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 265). [menzil-i ḳurb, ]*

**menzil-i maḳṣūd:** *Amaçlanan hedef yer.*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm ceresi
Gelince **menzil-i maḳṣūde** diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 2). [menzil-i maḳṣūd, --e ]*

**menzil-i maḳṣūd:** *Hedeflenen yer.*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm ceresi
Gelince **menzil-i maḳṣūde** diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 2). [menzil-i maḳṣūd, --e ]*

**menzil-i maḳṣūda:** *Varılmak istenen yer*

**Menzil-i maḳṣūda** aḳrānuñdan evvel sen yitiş
Pīş-revlikde miṣāl-i tīr rūy-ı terkeş ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 3). [menzil-i maḳṣūda, -a ]*

**menzil-i mūsā:** *Musâ'nın menzili.*

Seni bī-Tūr münācāt-ı Kelīm itdi Hudā
Olmadan **menzil-i Mūsā** daḫi Ṭūr-ı Sīnā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 280). [menzil-i mūsā, ]*

**menzil-i şehzāde:** *Şehzade ( ok atma ) menzili.*

Didüm atduḳda ṭoḳuz yüz ḳırḳ kez tārīḫin
**Menzil-i şehzāde** Sulṭān Ammede oldı nişān (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 18). [menzil-i şehzāde, ]*

**menzil-i taḥḳīḳe:** *Hakikati araştırıp bulma menzili, durağı.*

Sālik-i semt-i mecāza ṭaʿn idermiş müddeʿī
**Menzil-i taḥḳīḳe** gūyā vāṣıl-ı reh-bürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 4). [menzil-i taḥḳīḳe, ]*

**menzil-i ʿuḳbā:** *Ahirete menzili.*

Çekildi **menzil-i ʿuḳbāya** el-vedāʿ diyüp
Naẓīm eyledi aḥbābı bı-şekīb ü ḫıred
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 7). [menzil-i ʿuḳbā, -y, -a ]*

**mercān:** *"Mercan" Denizden çıkan kırmızı cevher.*

Hūn-ı dili eşkümle revān eyledi çeşmüm
**Mercān** bulunursa nola baḥr-ı ʿAden içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 6). [mercān, ]*

**merciʿ:** *Başvuru yeri, merkez.*

Ey dāver-i zemāne ḫıdīv-i murād-baḫş
Vey bī-kesāna bārgehi **merci**ʿ u meʾāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 26). [merciʿ, ]*

**merd:** *Yiğit, cesur (kimse), bahadır, kahraman.*

Olursa ferş-i rehüñ başma **merd** iseñ ey dil
Eğer ki aṭlas-ı çarḫ-ı pür-inḳılāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 11). [merd, ]*

**merdāne:** *Erkeğe yaraşır biçimde, erkekçe.*

**Merdāne** çekdi şemşīr bal ü per açdı her tīr
Haşm oldı bend-i zencīr cıḳdı göge fiġanı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 111). [merdāne, ]*

**Merdāne** çekdi sancaḳ gösterdi ḫaşma bayraḳ
Oldı riʿāyet el-ḥaḳ namus-ı pehlevānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 119). [merdāne, ]*

**merdāne:** *Mertçe, yiğitçe.*

Zūr-ı ṣahbāya başılma destüñe peymāne al
Āline aldanma zinḫār ayaġın **merdāne** al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 2). [merdāne, ]*

**merdāne:** *Ere, erkeğe yakışacak yolda, mertçe, erkekçe.*

Āsūdelüġi şemʿ ile fānūsdan öğren
**Merdāne** serüñ ḫırḳaya çek ġamden emin ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 8). [merdāne, ]*

Naẓīm o pençe-i ḫurşīdi vaṣf idüp oldı
Bu penç beyt ile **merdāne** pençe-der-pençe

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 10). [merdāne, ]*

Mesīḥ-āsā seyāḥaṭ eyleyenler pāy-ı himmetle
Baẓar evvel ḳademde kürsī-i gerdāne **merdāne** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 8). [merdāne, ]*

**merd-i ʿākifi:** *Islah eden kişi.*

Ẕāt-ı şerifi Kaʿbe-i esrār zāʾiri
Beytü'l-Ḥarem-i maʿrifetüñ **merd-i ʿākifi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 6). [merd-i ʿākifi, ]*

**merd-i ġarīb:** *Kimsesiz, zavallı kişi.*

Bī-nevā **merd-i ġarīb** olsan bulınmaz āşinā
Olmaduḳca baḫt bir merd-i ġarībüñ yāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 23). [merd-i ġarīb, ]*

**merd-i ġarībüñ:** *Kimsesiz, zavallı kişi.*

Bī-nevā merd-i ġarīb olsan bulınmaz āşinā
Olmaduḳca baḫt bir **merd-i ġarībüñ** yāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 24). [merd-i ġarībüñ, -üñ ]*

**merd-i meydān-ı hünerseñ:** *Hüner meydanının eri.*

**Merd-i meydān-ı hünerseñ** esb-i ṭabʿuñla Naẓīm
Yekke-tāzān-ı süḫanle semt-i maʿnāda eş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 13). [merd-i meydān-ı hünerseñ, --iseñ ]*

**merd-i muḥabbet:** *Muhabbet insanı.*

Ālām-ı Ḳays u Kūh-kene itmez iltifāt
**Merd-i muḥabbetüñ** dil-i derd-āzmūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 10). [merd-i muḥabbet, -üñ ]*

**merdūd:** *Geri çevrilen, reddolunan.*

Rıżā-cūyān-ı emri dembedem maḳbūl-i müsteşnā
Feżā-pūyān-ı nehyi her ḳadem **merdūd** ü mürteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 36). [merdūd, ]*

**merdüm:** *Göz bebeği.*

Noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş nihān u ʿāşiḳār
Hem süveydā-yı dil ol hem dīdede **merdüm** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 6). [merdüm, ]*

**merdümek-i dīde:** *Göz bebeği.*

Bu ittiḥād u bu yek-rengī-i muḥabbetle
ʿAceb mi **merdümek-i dīde** olsa tevʾem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 16). [merdümek-i dīde, ]*

**merdüm-i çeşm-i ḳanāʿatdir:** *Tok gözlülüğün göz bebeği.*

**Merdüm-i çeşm-i ḳanāʿatdir** süveydā-yı derūn
Ġuyiyā bir noḳṭadur ol kim ġınā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 11). [merdüm-i çeşm-i ḳanāʿatdir, --dir ]*

**merdüm-i çeşm-i rüknā:** *Tereddütlü gözlerinin göz bebeği.*

Her midād-ı ḳalemüm reşk-i süveydā-yı niẓām
Noḳṭa-i naẓm-ı terüm **merdüm-i çeşm-i rüknā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 18). [merdüm-i çeşm-i rüknā, ]*

**merdüm-i dīde:** *Gözbebeği.*

**Merdüm-i dīde** gibi şimdi Naẓīm
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 19). [merdüm-i dīde, ]*

**merdüm-i dīde-i cān:** *Canın göz bebeği, hayatın en mukaddes varlığı.*

Ḳande baḳṣam naẓārum ḥāl-i rūḥ-ı ālüñdür
**Merdüm-i dīde-i cān** ü dil-i şeydāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 16). [merdüm-i dīde-i cān, ]*

**merdüm-i dü-çeşm:** *Iki gözün göz bebeği.*

Yārüñ ḫayāl-i ḫāline çün **merdüm-i dü-çeşm**
ʿĀşıḳ Naẓīm dīde-i cānında yer virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 17). [merdüm-i dü-çeşm, ]*

**merg-i sūfār-ı tīr:** *Okun gezinin ışığı.*

Oldı gūyā kemān-ı ḫışmında
**Merg-i sūfār-ı tīr** ecel-peykān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 84). [merg-i sūfār-ı tīr, ]*

**merġūb:** *İstenilen, arzu edilen, rağbet gösterilen (kimse veya şey). Herkesin beğenip arzu edeceği, rağbet göstereceği kadar güzel, makbul (şey).*

Olmış iken bu mertebe **merġub**
İkisi de anuñ olur maşlub *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 15). [merġub, ]*

**merġūle:** *Kıvrım, büklüm.*

Sūz-ı teʾsīri o mest-i nāzı itmiş sīne-çāk
Nāle-i derd-i derūn nāḫun-be-dil
**merġūledür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 6). [merġūledür, --dür ]*

**merġūle-i naʿt:** *Na'tın kıvrımları.*

Ḳademin būs idicek oldı hemān raḳṣ-künān
Zühre **merġūle-i naʿt** ile terennüm-pīrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 248). [merġūle-i naʿt, ]*

**merḥabā:** *"Genişlenin", "rahat oturun" manasında bir selamlaşma sözü. // Hoş geldiniz.*

**Merḥabā** zinde-dil-i istiġnā
Ki añılsa diyeler ṭāle beḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 57). [merḥabā, ]*

**merḥabā:** *"Selam, merhaba, hoş geldin!" gibi anlamlara gelen ifade.*

Güne güne naʿt-ı pākin gūş idenler didiler
**Merḥabā** nuṭḳ-ı Nāẓim-i pür-hüner tāle-beḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 70). [merḥabā, ]*

**Merḥabā** ey ṭāʾir-i himmet hezāren āfferīn
Eyledüñ ẓıll-ı ẓalīlüñde beni fāriġ-nişīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 22, Mısra 1). [merḥabā, ]*

**merḥamet:** *Acıma, merhamet etme, şefkat gösterme.*

Ey **merḫameti** ʿuṣatına cāy-ı gürīz
Vey şefḳati Baḥri lücce-i ʿafv-engīz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 1). [merḫameti, -i ]*

**merḥamet:** *Herhangi bir canlının acısını, kederini, mutsuzluğunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma.*

Sönmesün ḳandīl-i dil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
**Merḥamet** eyle Naẓīm-i zāre ahval-i dilin
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 218). [merḥamet, ]*

Dem-i ḳatlinde o pīrüñ ḥaḳkā
Merḥamet geldi dil-i cellāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 12). [merḥamet, ]*

**merḥamet-güster:** *Merhametli.*

**Merḥamet-guster** şehā şulṭān-ı şefḳat-dergehā
Eş şefāʿatle iden ḥurrem ʿuṣāt-ı māḥşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 183). [merḥamet-guster, ]*

**merḥamet-sāz:** *Merhamet eden.*

Ey ʿādet-i ʿafvi ḫāṭır-ı cürm-nüvāz
Dilrīş-i ḫaṭāya şefḳati **merḥamet-sāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 2). [merḥamet-sāz, ]*

**merhem:** *Yara üzerine konulan yumuşak devâ.*

Maẓhar-ı luṭf-ı ʿitāb-āmūzıyuz kim bir şehüñ
**Merheminde** zaḫmı zaḫmında niḫāndur merhemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 12). [merheminde, --in, --de ]*

Ḫızır u İlyās zinde-i ʿaşḳı
Dil-i Eyyābe derdi **merhemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 16). [merhemdür, -dür ]*

**merhem:** *Çar, derman.*

Maẓhar-ı luṭf-ı ʿitāb-āmūzıyuz kim bir şehüñ
Merheminde zaḫmı zaḫmında niḫāndur **merhemi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 12). [merhemi, -i ]*

**merhem:** *Çare , ilaç.*

ʿİllet-i bīmār-ı ʿişyāna ṭabīb-i çāre-sāz
Hāṭır-ı mecrūḫa **merhem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 86). [merhem, ]*

**merhem-resān-ı raḥm:** *Rahmet merhemi getiren.*

Ḥāẕık-ı luṭfuñ meǧer **merhem-resān-ı raḥm** ola
Nīş-i ʿişyān eyledi cān u dil-i zārum figār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 167). [merhem-resān-ı raḥm, ]*

**merhem-zededür:** *Merheme bağımlı.*

Ḥoḳḳa-i laʿl-i leBiñden o ṭabīb-i dil ü cān
Tāzeler zaḫmın. o mecrūḫa ki **merhem-zededür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 4). [merhem-zededür, --dür ]*

**merḥūm:** *Allah'ın rahmetine kavuşmuş, rahmetli olmuş kimse.*

**Merḥum** ḫān Muḥammed ol pādişāḫ-ı emced
Eylerdi luṭf-ı bī-ḥad cennet ola mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 147). [merḥum, ]*

Devā-yı şerbet ü maʿcūnla o **merḥūmuñ** İzāle olmadı feryād u ḥayf tāb u tebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 13). [merḥūmuñ, -uñ ]*

**merḳad:** *Mezar, kabir.*

Nola şandūḳa-i pür-feyżi olsa maṭlaʿu'l-envār
Tecellī-i İlāhī nūrına maẓhar o **merḳaddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 44). [merḳaddür, ]*

**merkez:** *Belirli bir yerin ortası, orta kabul edilen en önemli yeri, bir ülkenin, bir belde veya bölgenin yönetildiği yer.*

Hem ciḫānı taḫt idüp hem **merkezüñ** bekle göñül
Gāh Ḳays u geh sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 5). [merkezüñ, -üñ ]*

**merkez-i cān:** *Sevgilinin (bulunduğu yerin ) merkezi.*

Yārüñ dehānı cān gibi gözden niḫān imiş
Cān-ı ciḫān u **merkez-i cān** ol deḫān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 2). [merkez-i cān, ]*

**merkez-i cān:** *Canın ortası.*

Yārüñ ki deḫān-ı tengidür **merkez-i cān**
Cān gibi ʿaceb mi dīdeden olsa niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 1). [merkez-i cān, ]*

**merkez-i iclāl:** *Büyüklük ululuk merkezi.*

Tekyegāh-ı ṣalṭañatda mürşid-i ʿizzet-mürīd
**Merkez-i iclālde** ḳuṭb-ı saʿādet-ḫān-kāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 36). [merkez-i iclāl, -de ]*

**mersiye-hvān:** *Mersiye okuyan.*

Sensin ol çeh ki ṣubḥ u şām olurum
Saña meddah ḫaşma **mersiye-ḫvān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 110). [mersiye-ḫvān, ]*

**mertebe:** *Derece, basamak, rütbe.*

Maẓḫār-ı redd ü ḳabūli olanuñ **mertebesi**
Birinüñ taḥt-ı şerādur birinüñ fevḳ-ı ʿalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 185). [mertebesi, -si ]*

**mertebe:** *(Bu, şu, o kelimeleriyle) Miktar, kadar, ölçü.*

Şarāb-ı ʿişveden ey ser-girān-ı sāġar-ı nāz
Nedür bu **mertebe** nergislerüñde ḫvāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 10). [mertebe, ]*

**mertebe:** *Aşama, derece, mertebe.*

Göñlüm ne deñli olsa perīşān-ı rūzgār
Yā Rab hezār **mertebe** cemʿiyyet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 14). [mertebe, ]*

**mertebe:** *Aşama, derece.*

Dem-i şādī ferāḥumdan beni giryān itdüñ
Ġussa vaḳtinde hem ol **mertebe** ḫandān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 6). [mertebe, ]*

Olmış iken bu **mertebe** merġub
İkisi de anuñ olur maşlub *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 15). [mertebe, ]*

**mertebe-i evc:** *Zirvenin basamakları.*

Yeksān naẓār it **mertebe-i evc** ü ḥażīże
Ne ʿizzet şād ne ẕilletle ile ḥazīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 5). [mertebe-i evc, ]*

**mertebe-i evc-i ʿalā:** *Gök yüzünün en yüksek yeri.*

Bulamaz **mertebe-i evc-i ʿalā** hāk-i hażīż
Ki olur dāʾire-i ʿizzete ẕül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 5). [mertebe-i evc-i ʿalā, ]*

**mertebe-i evc-i ʿalā:** *Gök yüzünün en yüksek yeri.*

Bulamaz **mertebe-i evc-i ʿalā** hāk-i hażīż
Ki olur dāʾire-i ʿizzete ẕül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 5). [mertebe-i evc-i ʿalā, ]*

**mertebe-i ḳudreti:** *Allah'ın kudretinin derecesi.*

ʿĀrşdan **mertebe-i ḳudreti** ber-ter idügin
Fehm ider ʿāḳıl-ı daña gibi mecnūn u ṣabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 35). [mertebe-i ḳudreti, ]*

**mertebe-i şiʿrā:** *Arslan mertebesi.*

Şiʿr-i cān-baḫş u dil-efrūzla vālā-ter idi
Pāyesi her birinüñ **mertebe-i şi**ʿ**rādan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 6). [mertebe-i şiʿrā, -dan ]*

**meryem:** *Hz. İsa'nın annesi.*

O ṭıfl-ı nev-resüñ āyīne içre ʿaksini gūyā
Gören taṣvīr-i ʿİsādur ṣanūr **Meryem** kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 6). [meryem, ]*

**meryem:** *Husrev ü Şirin hikâyesinde, Husrev'in evlendiği Rum Kayserinin kızı.*

Mesīḥ-āsā demüñden deyr-i maʿnā rūḫ-ı zār olmış
Naẓīm enfās-ı cān-baḫşun me er **Meryemle** tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 12). [meryemle, -le ]*

**meryem-i fikrüm:** *Düşüncem Meryem.*

**Meryem-i fikrüm** olup ḥāmile-i feyż-i Hudā
Doġdı gehvāre-i ṭabʿumda Mesīḥ-i maʿnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 1). [meryem-i fikrüm, -üm ]*

**merz-ı būm:** *Memlketelerin hastaları.*

Devr-i inṣāfında azāde demādem her diyār
ʿAhd-i adlinde müdām āsūdedür her **merz-ı būm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 6). [merz-ı būm, ]*

**mesā:***Akşam: subh u mesâ'. Cem'i: Emsiye.*

Her ṣubḥ **mesāda** kārumuz ġañet ü nevm
Baḳṣān bize benzemez ciḫānda bir ḳavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 1). [mesāda, -da ]*

**mesā:** *Akşam.*

ʿĀṣıḳa ṣubḥ u **mesā** pertev-i rāḥat yoḳ mu
Bilmem ey çarḫ ne var mihr ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 11). [mesā, ]*

Umarum bu sübḥa-i lülü-i tevḥīdüm ola
Ḥaşredek taʿzīm ile ṣubḥ u **mesāda** zīb-i yed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 44). [mesāda, -da ]*

Ravża-i pākine teslīm ola her ṣubḥ u **mesā**
Hādim-i şer i olup fevḳ-ı ʿalāda mesrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 337). [mesā, ]*

O felek-rān-ı muḥīṭ-i ġazā ki ṣubḥ u **mesā**
Rikābı zevraḳ-ı nuṣretde iki lengerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 25). [mesā, ]*

Bālīn-i farḳ-ı baḫtum idüp āsitānını
Haḳ-i derinde ṣubḥ u **mesā** rāḥat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 24). [mesā, ]*

Ḥaḳḳā ki maẓḫār. olmak içün bir duʿāsına
Pīr ü civan ṣabāḥ u **mesāda** çekerdi ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 4). [mesāda, -da ]*

İḳrār-ı nübüvvetiyle der-ṣubḥ u **mesā**
Zīb-i leb-i kāʿināt ṣaddaḳ ṣaddaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 3). [mesā, ]*

Bunca ṣuyı bunca demlerdür anuñ dergāhına
Dīdesinden āb-ı ḥasret-rīz idi ṣubḥ u **mesā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 6). [mesā, ]*

Müjde ey ḫalḳ-ı ciḫān nüh ḳubbe-i eflākden
Ṣanmanuz tābān olan ṣubḥ u **mesāda** mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 12). [mesāda, -da ]*

**mesā itmede:** *Gece etme.*

O şehüñ ṣubḥ u **mesā itmede** ervāḥ-ı kirām
Ḥāḳ-i dergāhına fersūde cebīn-i tekrīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 17). [mesā itmede, -de ]*

**mesāʾil:** *Meşale, aydınlatma amacıyla kullanılan ucunda alev çıkaracak yanıcı madde bulunan değnek; ay, mah ; sevgilinin yüzü.*

Faẕl u kemāl mektebiñiñ pīr-i kāmili
ʿİlm-i ledün **mesāʾilinüñ** şeyḫ-i ʿārifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 4). [mesāʾilinüñ, --i, --nüñ ]*

**meşaḳḳat-i hicrān:** *Ayrılık sıkıntısı.*

El-amān ey muḥabbet-i cānān
El-amān ey **meşaḳḳat-i hicrān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 156). [meşaḳḳat-i hicrān, ]*

**meşʿal-afrūz-ı niyāz:** *Duanın parlayan meşalesi.*

**Meşʿal-afrūz-ı niyāz** olsa nola nūr-ı siyāh
O ʿazm-i ḳurb şeb-i İsrāda maḥbūb-ı ilāh itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 1). [meşʿal-afrūz-ı niyāz, ]*

**meşʿal-i māḫir:** *Marifetli , hünerli ışık.*

Şemʿ-i zātın ide Ḥaḳ bād-ı kederden ṣālim
Meşʿal-i māḫirüñe puş ola çarḫ-ı mīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 46). [meşʿal-i māḫir, -üñ, -e ]*

**meşʿalkeş-i ʿazīmeti:** *Yola çıkma meşalesi.*

İtse revā o fāżıl-ı devrān şeb-i raḥīl
**Meşʿalkeş-i ʿazīmeti** māh-ı münevveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 52). [meşʿalkeş-i ʿazīmeti, ]*

**meşām-ı bülbüle:** *Bülbülün burnu.*

Buy-ı dil-cū kim **meşām-ı bülbüle** gülden gelür
Her ṭaraf gūş-ı güle ṣād-naġme bülbülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 1). [meşām-ı bülbüle, ]*

**meşām-ı cān:** *Can burnuna.*

Muʿaṭṭar eyledi bād-ı nesīm-i ṣubḥ-ı viṣāl
**Meşām-ı cān** yine lebrīz-i būy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 4). [meşām-ı cān, ]*

**Meşām-ı cān** u dile virdi būy-ı bī-hūşı
Turunc-ı ġabġab-ı dilber ʿaceb şemāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 9). [meşām-ı cān, ]*

**meşām-ı cān-ı eşbāh:** *Bedenin canının burnu.*

**Meşām-ı cān-ı eşbāh** dimaġ-ı rāḥat-ı ervāḥ
Şemīm-i ḥüsn-i ḫulḳıyla muʿanberdur muʿavveddir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 51). [meşām-ı cān-ı eşbāh, ]*

**meşām-ı şāḫid-i tedbīr-i erbāb-ı ʿuḳūl:** *Akıllı kişilerin düşüncelerinin şahidi burunları.*

Tā **meşām-ı şāḫid-i tedbīr-i erbāb-ı ʿuḳūl**
Nefḫa-i gül-deste-i taḳdīrle taʿṭīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 89). [meşām-ı şāḫid-i tedbīr-i erbāb-ı ʿuḳūl, ]*

**mescid:** *Müslümanların vakit namazlarını kılmaları ve ibâdetlerini yerine getirmeleri için yapılan, içinde cuma ve bayram namazları kılınmayan minâresiz, minbersiz küçük câmi.*

Muḳtedā olālı ol ḳıble-i dīn
**Mescid** oldı ümeme deyr ü künişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [mescid, ]*

**mescid-ï aḳṣāya:** *Kudüs'te bulunan kutsal mabed; Hz. Peygamberin miraca çıktığı mekân.*

İḳtidā itdi ṣufūf-ı enbiyā vü mürselīn
**Mescid-ï Aḳṣāya** geldikde imām oldı o şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 12). [mescid-ï aḳṣāya, -y, -a ]*

**mescid-i aḳṣa-yı maḳṣūduñ:***Mescidi aksaya niyet etmek.*

**Mescid-i Aḳṣa-yı maḳṣūduñ** İmām-ı Aʿzāmı
Cāmi-i esrār u ʿirfānuñ ḫaṭīb-i minberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 141). [mescid-i aḳṣa-yı, -y, -ı ]*

**mescid-i hāṣ-ı aḳṣā:** *Aksa'nın has meclisi.*

İntiẓār üzre iken maḳdemine ḥasret ile
Oldı bir demde yiri **mescid-i hāṣ-ı Aḳṣā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 232). [mescid-i hāṣ-ı aḳṣā, ]*

**mescūn-ı çeh-i taḥt-ı serā:** *Sarayın altındaki çukura hapsedilmiş.*

Ḥaşre-dek ebr-i feżā yaġdıra bārān-ı belā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 341). [mescūn-ı çeh-i taḥt-ı serā, ]*

**mesed:** *Hurma lifinden yapılan ip.*

Eyle ol divāneyi ḳayd-ı maʿāsīden ḫalāṣ
Olmasın üftāde-i zencīr-i hablün min **mesed** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 52). [mesed, ]*

**mesel:** *Örnek, benzer, misal, numune.*

O ġonce-leb rūḫ-ı zerdüm görüp tebessüm ider
Belī **meṣeldür** olur ḫande zaʿferān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 114). [meṣeldür, --dür ]*

**meselā:** *(Ar.) Misal olarak,şunun gibi, söz gelişi.*

Ḥasılı bī-niyāz idüm **meṣelā**
Nāz-ı dehre iderdüm istiġna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 45). [meṣelā, ]*

**meselā:** *Örneğin.*

Maḳdem-i meymenet-lüzūmuñla
Ṭaġ Ṭaġa ḳavuşmaz **meṣelā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 254). [meṣelā, ]*

**meserret-bahş:** *Sevinç bahşeden.*

Yine geldi yirine bir bedene rūḫ gibi
Müjde-i raḥmet ile oldı **meṣerret-baḫşā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 276). [meṣerret-baḫşā, -a ]*

**meşġūl:** *Bir işle uğraşan, iş görmekte olan.*

Tesḫīr-i ehl-i ʿaşḳa **meşġūldür** demādem
Düşmez o ṭıfl-ı nāzuñ levḥ-i füsūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 3). [meşġūldür, -dür ]*

**meşġūl:** *Meşgul, bir işle uğraşan.*

Onu da kārına **meşġul** iken olsa bārān
Bu ne sırdur ki ider herkesi lā-büd ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 7). [meşġul, ]*

**meşhed:** *Şehitlik.*

Hüveydādur müdām ehl-i şūḫūda cümle aʿmāya
Ki envār-ı cemāl-i Ḥaḳḳā müşṭaġrak o **meşheddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 42). [meşheddür, -dür ]*

**meşhed-i fetvā:** *Emrindeki türbeler.*

**Meşhed-i fetvāda** tekrar eyledi ʿarż-ı kemāl
Āftāba cilve-gāh oldı yine burc-ı ḥamel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 29). [meşhed-i fetvā, -da ]*

**meşhūr:***Şöhretli, namlı, şâyi', herkesin bildiği: galat-ı meşhûr, edîb-i meşhûr.*

Ḥüsn ile ḫulḳ ile olup **meşḥūr**
Beni itmişdi luṭfına maġrur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 129). [meşḥūr, ]*

**meşhūr:** *Herkesçe bilinen bir şey, bilindik.*

Meyi itdügüm bilindi hilāl ebrūvānına
Mihrüm o māha gün gibi **meşḥūrdur** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 4). [meşḥūrdur, -dur ]*

**meşhūr:** *Ünlü.*

ʿArabda nīzesi Hind ü ʿAcemde tīġıdur **meşḥūr**
Kemān u tīrinüñ evṣāfını Tātār ḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 61). [meşḥūr, ]*

Mümtāz her hünerde **meşḥūr** baḥr u berde
Şemşīr belde serde tāc-ı zer-i keyānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 51). [meşḥūr, ]*

**meşḥūr-ı ciḫān:** *Dünyaca meşhur.*

Ey dil Ramażān Efendi ol ʿālī-ḳadr **Meşḥūr-ı ciḫān** u bī-bedeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 2). [meşḥūr-ı ciḫān, ]*

**mesīḥ:** *Hz. İsa (as) peygamber.*

Ḳurṣ-ı ḫurşīde nigāh eylemedi ẕerre ḳadar
İtdi ol ḍayf-ı Hudā anı **Mesīḥe** iʿṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 250). [mesīḥe, -e ]*

Leb-teşne zülāl-i nuṭḳına Ḫıżr u **Mesiḥ** Ḥayrān-ı tecellī-i cemāli Mūsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 3). [mesiḥ, ]*

Bir derd-i niḫāndur dil-i bî-ṭâḳatimizde
Kim ʿacze **Mesiḥ** olsa düşe ʿilletimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 2). [mesiḥ, ]*

**mesīḥ:** *Hz. İsa (as) peygamber (Eliyle mesh etmek suretiyle hastaları tedavi ettiği için Hz. İsa'ya Mesîh denmiştir. Hz.İsâ'nın öldürülmeyip çarmıha gerilerek göğe kaldırıldığı Nisâ sûresinin 158. âyetinde açıkça bildirilmektedir. Hz. İsâ kıyâmete yakın dünyaya inecek Hz. Muhammed'e bildirilen İslâm hükümlerine tabi olarak 40 sene yaşayacaktır.).*

Sīrāb-ı zülāl-i keremi Ḫıżr ü **Mesīḥ**
Mihmān-ı simāṭ-ı niʿamı rūḫ-ı Ḫālil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 3). [mesīḥ, ]*

**mesīḥ:** *Hz. Îsâ.*

**Mesiḥ** gibi sebük-bār iseñ ʿalāyıḳdan
Çeḫār ṭāḳ-ı felek menzil-i dü-kāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 11). [mesiḥ, ]*

**mesīḥ:** *Eliyle mesh etmek suretiyle hastaları tedavi ettiği için Hz. Îsâ'ya verilen unvanlardan biri.*

Şerbet-i laʿl-i revān-baḫşına leb-teşne **Mesīḥ**
Muʿciz-i nuṭḳ-ı dil-āvīzine dil-beste Kelīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 27). [mesīḥ, ]*

**mesīḥā:** *Demi yani nefesi ile ölülere can veren Hz. İsa Peygamber.*

Haṭṭ-ı sebzüñ yitişüp Ḫıżr-ı dil-i şeydādur
Leb-i cān-baḫş ile ammā ki **Mesīḥāşın** sen

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 6). [mesīḫāṣın, -sın ]*

**mesīḫā:** *Ey mesih , Hz. İsa.*

Neşr idüp būy-ı beḫūr-ı Meryemi bād-ı ṣabā
Eyledi gökde **Mesīḫā** anı şem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 10). [mesīḫā, ]*

**mesīḥ-āsā:** *Hz. İsa gibi.*

**Mesīḫ-āsā** demüñden deyr-i maʿnā rūḫ-ı zār olmış
Naẓīm enfās-ı cān-baḫşun me er Meryemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 11). [mesīḥ-āsā, ]*

Peyām-ı rūḫ-baḫşuñ mürde diller eylesün iḥyā
**Mesīḥ-āsa** demādem cān-ı ʿālem ʿalem-i cān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 8). [mesīḥ-āsa, ]*

**Mesīḥ-āsā** seyāḥaṭ eyleyenler pāy-ı himmetle
Baẓar evvel ḳademde kürsī-i gerdāne merdāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 7). [mesīḥ-āsā, ]*

**mesīḥ-i maʿnā:** *Anlam Mesihi.*

Meryem-i fikrüm olup ḥāmile-i feyż-i Hudā
Doġdı gehvāre-i ṭabʿumda **Mesīḥ-i maʿnā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 2). [mesīḥ-i maʿnā, ]*

**mesīḥ-meşreb:** *Hz. İsa yaradılışlı.*

Ḥızır u **Mesīḥ-meşreb** olan zinde-dilleriñ
Cān gibi nuṭḳı mürde-dilāna ḥulūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 3). [mesīḥ-meşreb, ]*

**mesken:** *Bir şeyin bulunduğu yer.*

O gencüñ her biri bir māra **mesken**
Velī gerdenlerinde ṭavḳ-ı āhen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 5). [mesken, ]*

**mesken:** *Hane, ev, bark.*

**Meskenüm** bāġ u rāġ idi evvel
Baña ṭaġ üsti bāġ idi evvel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 59). [meskenüm, -üm ]*

**meşkū:** *Şüphe uyandıran, şüpheli.*

Ne **meşḳūdür** ne Ḳaṣr-ı Ḳayser ü ne Ṭāḳ-ı Kisrādur
Bulınmaz ḥaḳ bu kim ş̱ānī bu bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 25). [meşḳūdür, ]*

**meşkūr:** *Şükr olunmuş, şükre şâyân.*

İde **meşḳur** saʿyüñi Bārī
Ḳıla maḳbūl ḥaccuñı Sübḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 145). [meşḳur, ]*

Haccuñı Ḥaḳḳ ide maḳbūl ola saʿyuñ **meşḳūr**
Maẓḫār-ı ʿātıfet-i Ḥażret-i Mevlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 31). [meşḳūr, ]*

**mesmūm-ı yeʾs:** *Ümitsizlikle zehirlenmiş.*

**Mesmūm-ı yeʾse** zāʾiḳa-baḫş-ı ümīd olan
Tiryāḳ-ı luṭf-ı ḥarf-i leb-i nūş-ḫandidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 17). [mesmūm-ı yeʾs, -e ]*

**mesned:** *İstinat olunan, üzerine dayanılan şey: mesned noktası. 2. Mansıb: mesned-i celîl-i sadâret-i uzmâ.*

Tārīḫi düşdi yektā ẕātı gibi Naẓīma
Rum ili **mesnedinde** ʿĀrif Efendi bāḳī

(1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 14). [mesnedinde, -i, -n, -de ]*

**mesned:** *Makam, derece.*

Sulṭān-ı rüsül ki ʿArş aña **mesneddür**
Evrneg-ṭırāz-ı kişver-i sermeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 1). [mesneddür, -dür ]*

**mesned:** *Büyük mevki, makam, rütbe, paye, mansıp.*

Olmışdı ṣadr-ı fetvā ḥasretkeş-i ḳudūmi
Ol **mesnede** şerefle bi'z-zāt geçdi kendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 10). [mesnede, -e ]*

**mesned-ārā:** *Makamı güzelleştiren.*

**Mesned-ārā-yıle** ʿamruk tāc-dār-ı istifa
Lī-maʿallāh taḫṭınuñ ṣulṭān-ı levlāk-efseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 103). [mesned-ārā-yıle, -yle ]*

**mesned-ārā-yı ʿadālet oldı:** *Makamı güzelleştiren adalet.*

**Mesned-ārā-yı ʿadālet oldı** ḳadr ü şān ile
Bir vezīr-i ṣāf-meşreb āṣaf-ı rūşen-żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 7). [mesned-ārā-yı ʿadālet oldı, -dı ]*

**mesned-ārā-yı cülus:** *Tahta çıkma makamını güzelleştiren.*

**Mesned-ārā-yı cülus** olduḳda tārīḫ eyleyüp
Bāġ-ı maʿnādan ḳopardum ben de bir sebzīn giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 59). [mesned-ārā-yı cülus, ]*

**mesned-ārā-yı tahṭgāh-ı rüsül:** *Peygamberlerin pay-ı taht makamını güzelleştiren.*

Çār-bāliş-nişīn-i ṣādr-ı kemāl
**Mesned-ārā-yı tahṭgāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 4). [mesned-ārā-yı tahṭgāh-ı rüsül, ]*

**mesned-efrūz-ı ʿarş-ı aʿẓamdur:** *Azametli arşın fetva makamı.*

Fahr-i ʿālem Muḥammed-i ʿArabī
**Mesned-efrūz-ı ʿArş-ı Aʿẓamdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 34). [mesned-efrūz-ı ʿarş-ı aʿẓamdur, -dur ]*

**mesned-i ʿadle:** *Adalet makamı.*

**Mesned-i ʿadle** yine virdi saʿādetle şeref
Bir felek-mertebe düstūr-ı sadāret-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 9). [mesned-i ʿadle, ]*

**mesned-i fetvāyı:** *Fetva makamı; Şeyhülislamlık mevkii için kullanılan unvan sözü.*

Teşrīf idince **mesned-i fetvāyı** didiler
Ḥaḳḳā ki Bū Hanīfe-i ṣānī bu kendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 19). [mesned-i fetvāyı, -y, -ı ]*

**mesned-i her:** *Bütün makamlar.*

Seyyid-i ʿālem ü ādem sened-ı mevcūdāt
**Mesned-i her** dü-serānuñ şeh-i vālā-ḥasebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 4). [mesned-i her, ]*

**mesned-i her dü-ʿālem:** *Her iki âlemin dayanağı.*

Ey **mesned-i her dü-ʿālemüñ** ṣulṭānı
Cānān-ı ciḫān ciḫāniyānuñ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 1). [mesned-i her dü-ʿālem, ]*

**mesned-i iḳbāl:** *Saadet makamı.*

Lā-beḳā olduġın itmez mi taṣavvur bilmem
Bir iki gün dem uran **mesned-i iḳbāl** üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 12). [mesned-i iḳbāl, ]*

**mesned-i iḳbālde:** *Talih ve baht açıklığı makamı.*

Oldı ḫurşīd gibi zīr-i nigīni ʿālem
Olıcak **mesned-i iḳbālde** fermān-fermā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 42). [mesned-i iḳbālde, -de ]*

**mesned-i ʿizz:** *Kıymetli yüce makam.*

**Mesned-i ʿizz** ü saʿādetde olup ʿömri füzūn
Ṭāliʿ-i ferḫunde yāri yāveri baḫt-ı civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 7). [mesned-i ʿizz, ]*

**mesned-i ʿizzet:** *Şeref makamı.*

**Mesned-i ʿizzet** ü saʿādetde
Ola pīr olduġınca baḫtı civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 237). [mesned-i ʿizzet, ]*

**mesned-i nāz:** *Naz makamı.*

**Mesned-i nāz** ü naʿīm üzre olup ʿömri füzūn
Dest-gīri ola Ḥaḳ rāh-beri Peyġamber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 13). [mesned-i nāz, ]*

**mesned-i şāḫānesi:** *Şahane makamı.*

Sidre vü Ṭūbā vü Refref aña süllem pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur **mesned-i şāḫānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 12). [mesned-i şāḫānesi, -si ]*

**mesned-nişīn:** *Makamın oturanı, makam tutan, makam sahibi.*

ʿAdāletle Stanbūla geçüp **mesned-nişīn** oldı
Eḥibbā şād u ḫurremdür mükedder ḫāṭır-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 3). [mesned-nişīn, ]*

**mesned-nişīn-i dāveri olup:** *Padişahın makamına sahip olma.*

Ṭūl-i ʿömr ile **olup mesned-nişīn-i dāveri**
Düşmenān-ı cāh-ı iclāli ola ḫvār u faḳīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 21). [mesned-nişīn-i dāveri olup, -up ]*

**mesned-nişīn-i fażl:** *Fazilet makamının sahibi.*

**Mesned-nişīn-i fażl** ü hüner zü-fünūn-ı dehr
Kim ībn-i Ḥacib olsa revā ḥācib-i deri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 33). [mesned-nişīn-i fażl, ]*

**meşreb:** *Davranış biçimi, yaşayış tarzı, gidiş, yol, meslek.*

**Meşrebüñ** olsun tevazuʿ kibr ü naḫvetden ḥaẕer
Āb-veş meyl eyle ḫāke ʿaks-i bād u āteş ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 7). [meşrebüñ, --üñ ]*

**mesrûr:** *Sevinçli, mutlu.*

Olmaz melūl ʿāḳıbet-endīş-i bezm-i dehr
Zehr-âb-ı ġuṣṣa çekse de **mesrūrdur** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 20). [mesrūrdur, -dur ]*

**mesrûr:** *Sevinçli, memnun (kimse), mutlu.*

Ravża-i pākine teslīm ola her ṣubḥ u mesā
Hādim-i şer i olup fevḳ-ı ʿalāda **mesrūr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 338). [mesrūr, ]*

**mesrûr:** *Sevinçli, mutlu.*

Çıḳup seyr-i cemāle sīnelerden şād olur diller
Gelür eṭfāl āzād olşalar **mesrūr** mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 6). [mesrūr, ]*

Manṣūr olup sipāhı **mesrūr** kıl o şāh̲ı
Tā rūz-ı ḥaşr İlāhī mümtedd ola zamānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 187). [mesrūr, ]*

**meşşāṭa:** *Gelin gibi süsleyen kadın.*

Ola **meşşāṭa** degül ġāliye vü ġāze h̲acil
Reng-i ṣahbā o rūh̲-ı āli ki gül-gün eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 5). [meşşāṭa, ]*

**meşşāṭa:** *Eskiden gelinleri giydirip süsleyen, gelin başı yapan, düğün evleri için süsler hazırlayan kadın, bezekçi, mâşita.*

Luṭfı **meşşāṭasınuñ** muḥtācı
ʿAmel-i nīk ü bed-i h̲ūyla zişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [meşşāṭasınuñ, -sı, -nuñ ]*

**mest:** *Kendinden geçmiş, sarhoş.*

Elbette sebük-ser andadur bed **mesti**
Biñ rıṭl-ı girān çekse mülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 3). [mesti, -i ]*

**mest:** *Sarhoş.*

Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla nola küstāh̲ isem
ʿAfv olur elbetde **mestüñ** vaż -ı küstāh̲ānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 30). [mestüñ, -ü, -ñ ]*

Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla nola küstāh̲ isem
ʿAfv olur elbetde **mestüñ** vaż-ı küsāh̲ānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 30). [mestüñ, -ü, -ñ ]*

**mest:** *(Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı) aklı başından gitmiş, kendinden geçmiş.*

Cāndan var iken ramaḳ baḳī
Bāde-i vuṣlatuñla **mest** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 242). [mest, ]*

**mest:** *(Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı) aklı başından gitmiş, kendinden geçmiş.*

Gāh **mest** ü gāh hüşyārum Naẕīm-āsā velī
Luṭfuña her ḥālle āmādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 9). [mest, ]*

Nale-senc olsa ceres erbāb-ı māḥmil **mest** olur
Dem gelür bir nāleden ʿaşḳ ehli ḳanzil **mest** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 1). [mest, ]*

Nale-senc olsa ceres erbāb-ı māḥmil **mest** olur
Dem gelür bir nāleden ʿaşḳ ehli ḳanzil **mest** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 2). [mest, ]*

Māḥrem-i rāz olmayan sālikdedür bu hāy u hūy
Bezm-i ḥāṣu'l-h̲āṣa ol kim oldı vāṣıl **mest** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 4). [mest, ]*

Āşinā bīgāne bilmez mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ
Cürʿasın nūş eylese mecnūn u ʿāḳıl **mest** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 6). [mest, ]*

Görse reftāruñ hevā-yı serv-ḳaddüñle çenār
Dest-efşān sūz-ber-dil pāy-der-gil **mest** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 8). [mest, ]*

ʿAşḳ bir ḫum-ḫānedür kim bī-mey ü saġar senüñ
Fikr-i laʿlünle derūn-ı sīnede dil **mest** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 10). [mest, ]*

Şaşt-ı şāfındandur ebrū-yı kemāndāruñ henüz
Zaḫm-ı peykānın duyurmaz murġ-ı bismil **mest** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 12). [mest, ]*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir ġazel ṭarḥ itdi kim
Ḳavline her kim Naẕīmüñ olsa kāʾil **mest** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 14). [mest, ]*

**Mest** iken ol māh-ı mihr-engīz kim raḳṣān olur
Māh lerzān mihr ser-gerdān felek ḥayrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 1). [mest, ]*

Bī-saġar u ṣaḥbā beni **mest** itdi nigāhuñ
Añsam leb-i mey-gūnuñı māhmūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 11). [mest, ]*

Semen serve sarılmış bīd lerzān çeşm-i nergis **mest**
Çemende āteş-i ġayret derūn-sūz-ı çenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 11). [mest, ]*

Āhū-yı Çīn ü Hıṭā vü Hoteni eyleye **mest**
Nefḫa-rīz olsa ṣabā vādī-i naḫcīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 5). [mest, ]*

Cemāl-i bā-kemālin seyr idüp ol ṭıfl-ı āzāduñ
Baḳınca **mest** olur olsa çıḳan mestur mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 10). [mest, ]*

**Mest** itdi ciḫānı eşer-i āh-ı derūnum
Bu būy-ı dil-āvīz nedür micmerüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 11). [mest, ]*

Mey-i ilhāmla memlū ḳadeḥ -i nāṭıḳası
**Mest** olup rāzını ṭabʿum nola itse ifşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 72). [mest, ]*

Şerbet-i ümmīd ü bīm-i luṭf ü zehr-i ḳahrıdur
Hūşyārı eyleyen mestāne **mesti** hūşyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 94). [mesti, -i ]*

Cām-ı mey-i vuṣlatı olup tevbe-şikest
Ḳıldı beni bir civān-ı tersā-beççe **mest** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 2). [mest, ]*

Kim söyleşür ey peri nigāhuñla senüñ
Sen ġamzeñe **mest** iken ʿitāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 4). [mest, ]*

**mest:** *Aşk ile kendinden geçmiş, sarhoş.*

Ḳulaḳdan itdi o ḫūnīn terānelerini **mest**
Demiñ żiyād ola ey kāse-i rebāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 5). [mest, ]*

**mest itdi:** *Sarhoş etmek.*

Ey pādişāḫı dehrüñ cümle bilād ü şehrüñ
**Mest itdi** cām-ı ḳahruñ aʿdā-yı ser-girānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 138). [mest itdi, -di ]*

**mest itdi:** *Sarhoş etti.*

Laʿli **mest itdi** beni rūḫsārı ḥayrān eyledi
Bir ḳadeḥle ʿaḳlı medḥuş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 3). [mest itdi, ]*

**mestān:** *Sarhoş.*

Ne bilür zevḳını **mestān** raḥīḳ-ı ʿaşḳuñ
Çekmeyen bezm-i ġamuñ sāġar-ı nūşānūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 13). [mestān, ]*

**mestāne:** *Aşk sarhoşu, kendinden geçmiş, âşık.*

ʿĀlem oldı yıḳılup mey-gede āsūde henüz
Yine **mestānelerüñ** serleri zānūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 2). [mestānelerüñ, -lerüñ ]*

Bī-riyā giryesi ḫoşdur bize **mestānelerüñ**
Bezm-i taḳvāda riyā eyleyen ayıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 11). [mestānelerüñ, -lerüñ ]*

**mestāne:** *(Aşkın sarhoşluğuyla) Aklı başından gitmiş, kendinden geçmiş (gönül).*

Mihrüñ o māh-peykere ʿarż eylesem nola
**Mestāne** tāb-ı meyle kemāhi küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 10). [mestāne, ]*

Çemende serv-i āzādı ḫırām itdükce **mestāne**
O nev-naḫl-i çemānıñ cünbüş-i nāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 11). [mestāne, ]*

Neşʾesi tevbe virür derd-i ḫumār-ı hicre
ki ṣaḥbā-yı leb-i yār ile **mestāne** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 14). [mestāne, ]*

Girye-i dembedemle **mestāne**
Baht-ı ṣabr u şekībi āba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 5). [mestāne, ]*

Mey-āşāmān-ı bezm-i ʿişrete ey ḫāne mey-ḫāne
Huşūşa sāḳī-i meclis şuna kestāne **mestāne** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 2). [mestāne, ]*

Sāḳī yitişür devlet o **mestāne** başında
Būs ide lebüñ her ṭolu peymāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 1). [mestāne, ]*

Ḳızārdı rūḫları ṣahbān dalı al oldı
ʿAceb mi eylese **mestāne** ḳanı ḳan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 110). [mestāne, ]*

**Mestāne** çekince ġamzesi ḫançer-i tīz
Eyler nigehi füsūn ü nāz ile sitīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 1). [mestāne, ]*

**mestāne:** *Aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur.*

Şerbet-i ümmīd ü bīm-i luṭf ü zehr-i ḳahrıdur
Hūşyārı eyleyen **mestāne** mesti hūşyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 94). [mestāne, ]*

**mestāne:** *Aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur. II Âşık.*

Tiġ ber-kef kec-küleh dāmānı naḫvet-der-miyān
Ceyb-i ṣabr-ı ʿāşıḳ-ı zārı yiter **mestāne** al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 16). [mestāne, ]*

**mestāne:** *Sarhoş.*

Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ **mestānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 22). [mestānesi, ]*

**mestāne-i ʿaşḳ:** *Aşk sarhoşluğu.*

Seylāb-ı dü-dīdesin dürūd eylemeġe
**Mestāne-i ʿaşḳına** dürūdı bāʿis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 4). [mestāne-i ʿaşḳ, -ın, -a ]*

**mestān-ı bezmi:** *Şarap meclisinin sarhoşları.*

Hvābe başdurdı yıḳup **mestān-ı bezmi** zūr-ı mey

Didesi bîdâr olan bir yâre bir ben bir ḥabâb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 9). [mestân-ı bezmi, -i ]*

**mestân-ı naẓm:** *Şiir sarhoşları.*

Virmiş raḥîḳ-ı şiʿri **mestân-ı naẓma** ḥâlet
Şunmış aña ezelde ṣahbâ-yı feyżi ṣâḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 9). [mestân-ı naẓm, -a ]*

**mest-i câm-ı süḫanum:** *Söz kadehimin sarhoşluğu.*

Vâlih-i naẓm-ı terüm cân-ı Lebîd ü Ḥassân
**Mest-i câm-ı süḫanum** rûḫ-ı Cerîr ü Aʿşâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 50). [mest-i câm-ı süḫanum, -um ]*

**mest-i ġurûr:** *Gurur sarhoşu.*

Ol **mest-i ġurûra** oldı peymâne-i nâz
Bir kerre ele alınmayan câm-ı niyâz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 1). [mest-i ġurûr, ]*

**mest-i ḫârab:** *Aşkla kendinden geçmiş, aşk sarhoşu.*

ʿÂlemi **mest-i ḫârab** itmededür bâde-i ʿaşḳ
Çekilür câm-ı şarâbuñ adı bîhûde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 7). [mest-i ḫârab, ]*

**mest-i ḳâdeḥ-nûş-ı leb:** *Kadehten içen dudakların sarhoşu.*

ʿÂṣıḳ-ı dîdârıyız **mest-i ḳâdeḥ-nûş-ı lebi**
Neylerüz âyine-i Iskenderi câm-ı Cemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 5). [mest-i ḳâdeḥ-nûş-ı leb, ]*

**mest-i medḫûş:** *Şaşkınlık/korku sarhoşu.*

Şevḳ-ı ṣahbâ-yı lebüñdür **mest-i medḫûş** eyleyen
Neşve sâḳī şanma devr-i sâġar-ı mülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 7). [mest-i medḫûş, ]*

Şevḳ-ı laʿliyle varan kûyına şûrîde gelür
**Mest-i medḫuş** döner ḫâne-i ḫammâre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 6). [mest-i medḫuş, ]*

**mest-i mey-i ʿitâbe:** *Yüzündeki şarap sarhoşluğu.*

Yitişdi ḫaṭṭ-ı rûḫi âyine olup eline
ʿAceb gelür mi o **mest-i mey-i ʿitâbe** ḥicâb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 6). [mest-i mey-i ʿitâbe, --e-i ]*

**mest-i mey-i viṣâl:** *Sevgilliye kavuşma şarabının sarhoşluğu.*

Dil bezm-i yâre maḥrem iken dûrdur henüz
**Mest-i mey-i viṣâl** idi maḫmurdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 2). [mest-i mey-i viṣâl, ]*

**mest-i müdâm-ı ġaflet:** *Gafletin sürekli sarhoşluğu.*

**Mest-i müdâm-ı ġaflet** olan dil ḫârâb olur
La-büd memerr -i seylde menzil ḫârâb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 1). [mest-i müdâm-ı ġaflet, ]*

**mest-i nâz:** *Naz sarhoşu.*

Çeşm-i ḫâb-âlûdın açmaz **mest-i nâzum** var ise
Pür-şikest olmış ḫumâr-ı bâde-i dûşîneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 5). [mest-i nâz, -um ]*

Nâlemi gûş eyleyüp ḫandân olur ol **mest-i nâz**
ʿÂdet oldur bülbül efġân eyledükce gül

güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 11). [mest-i nāz, ]*

Ol **mest-i nāza** derd-i derūnı açıl Naẕīm
Başla niyāza vāḳıf-ı ḥāl it efendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 13). [mest-i nāz, --a ]*

Geldi o **mest-i nāz** ile ṣoḥbet zamānları
Būs ü kenār demleri vuṣlat zamānları *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 1). [mest-i nāz, ]*

**mest-i nāzı:** *Naz sarhoşu.*

Sūz-ı teʾs̱īri o **mest-i nāzı** itmiş sīne-çāk
Nāle-i derd-i derūn nāḫun-be-dil merġūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 5). [mest-i nāzı, -ı ]*

**mest-i ṣahbā-yı ʿaşḳ:** *Aşk şarabının sarhoşu.*

**Mest-i ṣahbā-yı ʿaşḳ** iden sensin
Ḳandesin ḳande ey gözüm nūrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 247). [mest-i ṣahbā-yı ʿaşḳ, ]*

**mest-i ṣaḥbā-yı beḳā:** *Ölümsüzlük şarabının sarhoşluğu.*

Derd-nūşān-ı fenādur **mest-i ṣaḥbā-yı beḳā**
Cān viren lā-büd Naẕīmā vāṣıl-ı cānān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 89). [mest-i ṣaḥbā-yı beḳā, ]*

**mest-i ser-girān:** *Zil zurna sarhoş olmak.*

Yād-ı lebiyle oldı göñül **mest-i ser-girān**
Rāz-ı derūnı ḫavfüm odur āşikāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 11). [mest-i ser-girān, ]*

**mest-i ser-girānı:** *Sarhoş etmek.*

ŞarāBiñuñ eş̱er-i neşvesini ayaḳdan alur
Bu meclisüñ giderek **mest-i ser-girānı** geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 10). [mest-i ser-girānı, -ı ]*

**mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla:** *Şarap kadehinin verdiği sarhoşluk.*

**Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla** nola küstāḫ isem
ʿAfv olur elbetde mestüñ vaż -ı küstāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 29). [mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla, -ı, -y, -la ]*

**mestūr:** *Gizli, kapalı.*

Cemāl-i bā-kemālin seyr idüp ol ṭıfl-ı āzāduñ
Baḳınca mest olur olsa çıḳan **mestur** mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 10). [mestur, ]*

**mestūr:** *Örtülü, kapalı.*

Ehl-i niyāze gelmez açılmaz o ġonçe-leb
Sermest-i nāz iken yine **mestūrdur** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 14). [mestūrdur, ]*

**mestūr:** *Örtülü, kapalı, gizli.*

Zülfüñ nice bir eyleye rūḫsāruñı **mestur**
Ey mihr-i melāḥat şebüñ āḫir seḥeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 11). [mestur, ]*

**meş̱erret-baḫş̱-ı cān-ı rūze-dār:** *Oruçlu cana sevinç bağışlayan, sevinç veren.*

Şām-ı iftārı **meş̱erret-baḫş̱-ı cān-ı rūze-dār**
Ṣubḥ-ı imsāḳinde hep ins ü melek yeksān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 3). [meş̱erret-baḫş̱-ı cān-ı rūze-dār, ]*

**meṭāf-ı aḥrār:** *Hür kalplerin , gönüllerin etrafında tavaf etmek.*

Dergehüñ ḳaʿbe-i ebrār u **meṭāf-ı aḥrār**
Ḳıble-i ḥācet ü miḥrāb-ı niyāz-ı ʿurefā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 301). [meṭāf-ı aḥrār, ]*

**metāʿ-ı devlet:** *Malı olan devlet.*

Revācgah-ı celāli ciḫānda germ olālı
**Metāʿ-ı devlet** ü iḳbāl-i rāyegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 30). [metāʿ-ı devlet, ]*

**metāʿ-ı dil:** *Gönül malı.*

**Metāʿ-ı dil** ki nessāc-ı fenā kālālarındandur
Süveydā anda teslīm ü rıżā tamġālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 1). [metāʿ-ı dil, ]*

**metaʿ-ı nāz-furūşān:** *Naz satanın malı.*

**Metaʿ-ı nāz-furūşān** ḳumāş-ı işve alur şāḫ-bender-i ḥüsnüñ gelüp dükkānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 5). [metaʿ-ı nāz-furūşān, ]*

**metāʿ-ı vuṣlat:** *Kavuşma parası.*

Naḳd-i cān ister **metāʿ-ı vuṣlata** dellāl-ı nāz
Sūḳ-ı istiġnada ol ḳālā mezād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 7). [metāʿ-ı vuṣlat, -a ]*

**metānet:** *Dayanıklılık; sağlamlık.*

Sūḳ-ı sipāhiyān yapılup oldı üstüvār
Ārāyiş ü **metānet** ile buldı zīb ü fer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 2). [metānet, ]*

Ol ḳadar bulmış **metānet** kim zamān-ı ḥaşre dek
Ṣarṣar-ı āsībden bir ṭāḳına gelmez ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 3). [metānet, ]*

**metīn:** *Anlaşılması güç, zor , net, kesin.*

Pīş-i naẓār-ı ʿārif-i dânâda sebük-rūḥ
Nādaña velī kūh-ı girān gibi **metīn** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 10). [metīn, ]*

ʿİllet-i maʿmūre-i kevn ü mekān kim olmada
Ḳaṣr-ı dīn erkān-i şerʿiyle **metīn** ü üstüvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 68). [metīn, ]*

**metīn:** *Sağlam, dayanıklı.*

Bu lüġaz ḥaḳ bu ki bir ḳalʿa gibi oldı **metīn**
Anı feṭḥ eyleyen iḫvāne Naẓīma taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 11). [metīn, ]*

**metn-i cünūn:** *Delilik metni.*

Ṭarḥ itdi üstüḫânum metn-i cünūna mıṣṭar
Ẓann itme anı ancaḳ Ḳays-ı nizār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 5). [metn-i cünūn, --a ]*

**metn-i muʿaḳḳaddur:** *Ince ve müşkil olan, zor anlaşılan sözün metni.*

Nola ḥallinde ʿāciz olsa ʿaḳl-ı cevher-i evvel
Hümāyūn-nāme-i evṣāfı bir **metn-i muʿaḳḳaddur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 66). [metn-i muʿaḳḳaddur, -dur ]*

**metn-i senāsında:** *Övgü metni.*

Ders-i vaṣfında olup muʿterif-i ʿacz ü ḳuṣūr
ʿAḳl-ı evvelde ola **metn-i şenāsında** ġabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 34). [metn-i şenāsında, -sı, -n, -da ]*

**meʾvā:** *Sığınacak yer, makam, yurt.*

Ṣıḥḥatinde aña ḳıl cennet-i ḳūyuñ **meʾvā**
Ḥarem-i ḳūyuñı itsün dil ü cān ile ṭavāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 319). [meʾvā, ]*

**meʾvā-serā:** *Sığınacak yer söyleyen.*

Bu ḳaṣr-ı bī-ḳuṣūruñ beyt-i tārīḫin Naẓīm-āsā
Didi hāṭif zihī **meʾvā-serā** ʿOsmān Pāşāya (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 30). [meʾvā-serā, ]*

**meʾvā-yı ḥālet-efzā:** *Cana can katan yuva.*

Miʿmar-ı ṭabʿ-ı pākī deryāya ḳarşu yapdı
Bir böyle ḥürrem-ābād **meʾvā-yı ḥālet-efzā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 6). [meʾvā-yı ḥālet-efzā, ]*

**mevc:** *Dalga.*

ʿĀşıḳa cāy-ı selāmet ʿaşḳ-ı şūr-engīzdür
**Mevcden** keşti olur çıḳsa kenāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 12). [mevcden, -den ]*

**mevc:** *Dalga.*

Lā-büd giderek vāṣıl olur menzile sālik
Elbette kenāre çekilür ḳāfile-i **mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 4). [mevc, ]*

Gösterdi fülk-i hūşe yem-i ḥüsn-i yār **mevc**
Ebrūlarıyla ḫaṭṭ-ı lebi oldı çār-mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 1). [mevc, ]*

Yāri görüp kenārda dīdār seyrine
Başdı biri birini olup bī-ḳarār **mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 4). [mevc, ]*

Rūyında āhum eyledi pür-piç o kāküli
Deryāda ẓāḫir itdi yine rūzgār **mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 6). [mevc, ]*

Virmez ṣafā-yı ḥüsni ḫaṭṭ-ı laʿli ẕevḳini
Biñ kerre olsa lüccede gevher-niṣār **mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 8). [mevc, ]*

Dil seyr-i ḥüsn iderken esir oldı zülfine
Ġarḳābesin muḳaddem iderdi kenār **mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 10). [mevc, ]*

Emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳ idi sīnemde üstüḫvān
Deryā-yı ḥüsn eylemeden āşikār **mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 12). [mevc, ]*

Bir gün dem-i ḥaşād gelür urmaz ey Naẓīm
Bād-ı fenāyla bu kühen kişt-zāre **mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 14). [mevc, ]*

Oldı her saṭrı birer **mevc** bu raʿnā ġazelün
Lücce-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ yine seyr it cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 17). [mevc, ]*

Naẓīma dīdemi āh-ı derūnum girye-rīz itdi
Nola **mevc** ursa deryā tünd-bād-ı nāgeḫān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 14). [mevc, ]*

**mevc:** *Dalga , aşkın uçsuz bucaksız denizinden bir parça(cık), cüz.*

O üstüḫvān-ı raḳīḳ ü o sīne-i berrāḳ
Düşürdi **mevcleri** birbirine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 4). [mevcleri, -ler, -i ]*

Şevḳ-ı dīdār ile cismümde degüldür üstüḫvān
**Mevc** urur deryā gibi cūş eyledüm

mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 10). [mevc, ]*

**mevʿc:** *Dalga , aşkın uçsuz bucaksız denizinden bir parça(cık), cüz.*

Eşk-i terümi sūz-ı derūn eyledi **mevʿc**
Çeşm ü dili ṭūfānla tennūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 5). [mevʿc, ]*

**mevce-i deryā-yı:** *Denizin dalgası.*

Ġarīk-ı ʿaşḳ ınaçîn -i cebīn-i nāzı ḫubānuñ
Nuḫustīn **mevce-i deryā-yı** istiġnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 10). [mevce-i deryā-yı, -yı ]*

**mevce-i deryā-yı ḥüsn-i yār:** *Sevgilinin güzellik denizinin dalgası.*

ʿAceb mi mużṭarib olsa sefīne-i dil ü cān
Ki oldı **mevce-i deryā-yı ḥüsn-i yār** ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 10). [mevce-i deryā-yı ḥüsn-i yār, ]*

**mevce-i fenā:** *Yokluk dalgası.*

Gelüp uçurulmadan **mevce-i fenā** didiler
Ḳapatdı fülk vücūduñ Serenci-zāde meded (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 9). [mevce-i fenā, ]*

**mevce-i şūr:** *Tuzlu deniz; kargaşa ve fitne dünyası.*

**Mevce-i şūr** ü şeġaf itse nola ser-geşte
Sāḳin-i zevraḳ-ı deryā-yı cünūn yem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 9). [mevce-i şūr, ]*

**mevc-i çīn-i cebīn:** *Alın kırışıklıklarının orasında, dalgasında kalmak.*

Göñül görüp yem-i ḥüsninde **mevc-i çīn-i cebīn**
ebrūvānı nigūnsār iki sefīne gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 13). [mevc-i çīn-i cebīn, ]*

**mevc-i demādemle:** *Sürekli gelen dalgalar.*

Gösterdi üstüḫvān-ı tenüm tündbād-ı āh
İtdüm ḫurūş **mevc-i demādemle** yem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 6). [mevc-i demādemle, --le ]*

**mevc-i deryā-yı tecellī:** *Tecelli denizinin dalgası.*

**Mevc-i deryā-yı tecellī** bāz idüp āġūşını
Eyledi ol dürr-i yektā baḥr-ı ruʾyetde şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 43). [mevc-i deryā-yı tecellī, ]*

**mevc-i enḫār-ı çemen:** *Çimenlikteki nehirlerin dalgaları.*

**Mevc-i enḫār-ı çemen** ey serv-i bāġ-ı iʿtidāl
Halḳa ḫalḳa sūret-i zencīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 3). [mevc-i enḫār-ı, -ı ]*

**mevc-i ıżṭırāb:** *Gam dalgaları.*

Tünd-bād-ı ʿaşḳ-ı ʿālem-gīrinün teʾsīridür
Ḥāḳde bīm-i tezelzül yemmde **mevc-i ıżṭırāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 8). [mevc-i ıżṭırāb, ]*

**mevc-i kin:** *Düşmanlık dalgası.*

Ṣuyınca varsa eġer rūzgār-ı nā-hemvār
Bu deñli olmaz idi **mevc-i kine** deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 14). [mevc-i kin, -e ]*

**mevc-i naz:** *Nazlı dalgalar.*

Haṭ-ı laʿliyle olmış ebrūvānı çar **mevc-i naz**
Temāşā eyle baḥr-ı ḥüsn-i ʿālem-gīrinüñ cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 3). [mevc-i naz, ]*

**mevc-i şarāb-ı nāz:** *Şarap dalgasının nazı.*

Teşnesin **mevc-i şarāb-ı nāz** ile sīrāb ider Dilberüñ ġarḳ-ı zülāl-i vaʿde-i kemmûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 11). [mevc-i şarāb-ı nāz, -ı ]*

**mevc-i ṭūfān-ı ḳıyāmet:** *Tufan dalgası kopmak, fırtına kopmak.*

Ṣubḥ-ı māḥşer ḫande-i çāk-ı girībānumdadur
**Mevc-i ṭūfān-ı ḳıyāmet** seyl-i dâmânımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 2). [mevc-i ṭūfān-ı ḳıyāmet, ]*

**mevc-i yeʾsüñ:** *Üzüntünün , ümitsizliğin dalgası.*

Düşme āġuşına **mevc-i yeʾsüñ**
Eyleme baḥr-ı temennāda şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 45). [mevc-i yeʾsüñ, ]*

**mevcūd:** *Var olan, bulunan (şey veya kimse).*

Āferīneş daḫi maʿdūm idi **mevcūd** iken ol
Āferīde heme nābūd idi ferdā ferdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 169). [mevcūd, ]*

**mevcūdāt:** *mevcûd'un cem'i: Mahlûkât, eşya.*

Oldı māḥkūmı cümle **mevcūdāt**
Ḥükm-i ṣulṭān şerʿ-i aḥkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 51). [mevcūdāt, ]*

Ẓıll-ı şerʿinde ḥużūr itmededür **mevcūdāt**
Nola Ḥaḳ sāyesini miṣli gibi itseʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 49). [mevcūdāt, ]*

**mevḳıf-ı şerm:** *Utanç durağı.*

**Mevḳıf-ı şerm** ü ḥacāletde ḳalan küstāḫım
Her ne emr eyler iseñ ʿafv ile fermān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 13). [mevḳıf-ı şerm, ]*

**mevlā:** *Allah.*

Bī-bahā eyler ʿaṭā **Mevlā** baḫāneyle virür
Bir baḫāneyle baḫāşız nāʾil olmaḳda ṣaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 31). [mevlā, ]*

O faḫr-i ʿālem u ādem ki naṣṣ ile **mevlā**
Vücūd-ı pākini itmiş sitāyiş ü tebcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 85). [mevlā, ]*

Düşmen-i cāhınuñ ide **Mevlā**
Evvelīn pāyesin çeh-i zindān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 233). [mevlā, ]*

**Mevlā** muʿāmmer eyleye şehzādesin iclāl ile
Tevfīḳ-ı Ḥaḳḳ aña ẓāhir ʿavn-i ilāhī dest-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 9). [mevlā, ]*

**mevlā:** *Allah, Hak, Hüda.*

Nāzenīn-i ḥarem-i ruʾyet-i Rabb-i ʿizzet
Yaʿni maḥbūb-ı Hudā seyyidina **mevlānā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 92). [mevlānā, -ña ]*

**mevlanā:** *"Efendimiz, sâhibimiz" anlamındaki bu söz, bâzı büyük şeyhlerin*

*ve âlimlerin isimleri başında saygı ifâdesi olarak kullanılırdı.*

Ey şāḫid-i nāzenīn-i bezm-i İsrā
Maḥbūb-ı Hudā ḥabībiñā **mevlānā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 2). [mevlānā, ]*

**mevlā:** *Allah (c.c).*

Muʿāmmer eyleye **Mevlā** ola iḳbāli rūz-efzūn
Ki ḥāl-i müstemendāne odur dādār-ı bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 17). [mevlā, ]*

**mevlid:** *Doğma, doğuş.*

Güş eyledükde **mevlidin** ins ü melek sūr eyledi
Oldı sürūr-ı surına maẕḫār ṣaġır ile kebīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 11). [mevlidin, -in ]*

**mevlid-i pākīze:** *Mutlu , kutlu doğumu.*

Oldı tārīḫi Naẓīm ol mevlid-i pākīzenüñ
Geldi Ṣādre'd-dīn Muḥammed tāze cān buldı cihān (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 9). [mevlid-i pākīze, -nüñ ]*

**mevlid-i pākīze:** *Saf , temiz güzel ( oğlunun ) doğum zamanı.*

Bu **mevlid-i pākīzenüñ** tārīḫini didüm Naẓīm
Şeh-zāde ʿAbdü'l-māliki Bārī ide yümn ile pīr (1121) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 29). [mevlid-i pākīze, -nüñ ]*

**mevlid-i tārīh:** *Doğum tarihi.*

Güş idince mevlid-i tārīḫini didüm Naẓīm
Oldı Ṣadre'd-dīn Muḥammed mehd-i dünya zīneti (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 13). [mevlid-i tārīḫ, -i, -n, -i ]*

**mevvāc:** *Dalga.*

Nola Ṭabʿ-ı Naẓīmi feyż-i ilhām eylese cuşān
Dür-i naẓm-ı terüñ **mevvāc** olan deryālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 18). [mevvāc, ]*

**mey:** *Şarap, bâde.*

Yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi āyine olup eline
ʿAceb gelür mi o mest-i **mey-i** ʿitābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 6). [mey-i, --i ]*

Bilür cevher-şināsān-ı ṭarab ḳīrāṭ ile ḳadrin
**Meyüñ** her ḳaṭresi bir ṭamla yāḳūt-ı ferāḥ-zādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 4). [meyüñ, -ün ]*

Gözine gelse nola ḫūn-ı dile ḳandurdum
Bir ḳadeḥ **meyle** o āhū-nigehi şīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 16). [meyle, -le ]*

**mey:** *Şarap.*

Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra ey dil
Olur bī-cām u **mey** sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 10). [mey, ]*

**mey:** *Bâde, şarap, içki.*

Görince ḫalḳa-i zülfinde ḫālin eyledi **meyi**
Kebūter-i dili gör dām içinde çīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 9). [meyi, -i ]*

**Meyi** itdügüm bilindi hilāl ebrūvānına
Mihrüm o māha gün gibi meşḥūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 3). [meyi, -i ]*

**Meyde** nühüfte ʿişve gibi ṣaḳla rāzuñı
İtme miṣāl-i şīşe-i mey sırruñı tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 5). [meyde, -de ]*

ʿĀyb itme çīn-i zülfine **meyi** eyleyen dili
Aḫşama ḳaldı belki ġarībü'd-diyār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 5). [meyi, -i ]*

Bülbül gibi her güli şordum yitişür
Her ġonce deḫāna **meyi** ider dem yitişür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 2). [meyi, -i ]*

**mey:** *Şarap, bâde.*

Ḥabāb encüm şafaḳ **mey** ʿaks-i sāḳī māh-ı mihr-engīz
Şüreyya cem-i meclis devr-i saġar çarḫ-ı mīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 7). [mey, ]*

**Mey** içme ġayr ile itme ʿiẕāruñı gül-reng
Ṣaḳın olur rūḫuña perde-i ḥicāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 7). [mey, ]*

Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra ey dil
Olur bī-cām u **mey** sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 10). [mey, ]*

**mey ü sāḳī:** *Şarap ve şarap sunan kişi (sevgili).*

Ne minnet ü **mey ü sāḳī** ne bīm-i renc-i ḫumār
Piyāle-nuş-ı ṭarabgāh-ı intibâhız biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 3). [mey ü sāḳī, ]*

**mey-āṣāmān-ı bezm-i ʿişret:** *Eğlence meclisinde şarap içenler.*

**Mey-āṣāmān-ı bezm-i ʿişrete** ey ḫāne mey-ḫāne
Huṣūṣa sāḳī-i meclis ṣuna kestāne mestāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 1). [mey-āṣāmān-ı bezm-i ʿişret, ]*

**meydān:** *Üzerinde bina vb. şeyler bulunmayan düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, saha.*

ʿAdū ʿāşıḳ geçüp yāre benümle imtiḥān olmaz
Ne inṣāfa gelür ḫaşm dil-i şeydā ne **meydāne** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 4). [meydāne, -e ]*

**meydān:** *Üzerinde bina vb. şeyler bulunmayan düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, saha.*

İsfendiyār-ı maʿreke Nīrem-i neberd kim **Meydānına** ne Rüstem ü ne Ḳahramān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 26). [meydānına, -ı, -n, -a ]*

Sürʿatinden gelür başīṭ-i zemīn
Evvelin cilve teng bir **meydān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 102). [meydān, ]*

**meydān-ı furṣat:** *Fırsat meydanı.*

Ḥaẕer kim küşte-gîr-i dehre Rüstemler ḥārīf olmaz
Nice Sührâb'a hem **meydān-ı furṣat** virdi hem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 16). [meydān-ı furṣat, ]*

**meydān-ı ḥüsn:** *Güzelliğinin meydanı.*

Semend-i nāz ile **meydān-ı ḥüsn** işinde henüz
Bulınmadı ṣaf-ı ḫūbānda ol cevānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 5). [meydān-ı ḥüsn, ]*

**meydān-ı ḥüsn-i yārda:** *Sevgilinin güzellik meydanı.*

Mansūr-ı dār-ı zülfi geçer dil yine baʿīd
**Meydān-ı ḥüsn-i yārda** hāżır o dār u dūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 8). [meydān-ı ḥüsn-i yārda, -da ]*

**meydān-ı muḥabbet:** *Muhabbet meydanında.*

Nice şalınduġı Manşūr-ı ser-endāz-ı hüner
Ḳatı **meydān-ı muḥabbetde** yirüm dār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 8). [meydān-ı muḥabbet, -de ]*

**meydān-ı rezme:** *Savaş meydanı.*

Heybetle Rüstemāne hirās-ı ʿadū içün
**Meydān-ı rezme** kim o pehlevān ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 28). [meydān-ı rezme, -e ]*

**meydān-ı sühande:** *Söz meydanı.*

**Meydān-ı süḫande** feres-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ
Pīrāstedür cevher-i maʿnā ile raḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 9). [meydān-ı süḫande, -de ]*

**mey-fürūş:** *Şarap satan, meyhaneci.*

Bāde-nūş olsañ elüñde olmasa zer gül gibi
**Mey-fürūşuñ** dāġ-ı ḥasretdür saña her saġārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 72). [mey-fürūşuñ, -uñ ]*

**mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ:** *Aşk meclisine şarap satan.*

Āşinā bīgāne bilmez **mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ**
Cürʿasın nūş eylese mecnūn u ʿāḳıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 5). [mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ, ]*

**mey-füruş-ı rızḳ:** *Rızk şarabı satan.*

**Mey-füruş-ı rızḳ** u dükkān-ı riyānuñ ey Naẓīm
Ne mey-i nābı gerek ne māʾil-i maʿcūnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 15). [mey-füruş-ı rızḳ, ]*

**mey-gede:** *Meyhane.*

Çek sāġar-ı lebālebi peymāne dolmadan
Ġamden penāha **mey-gede** bir āsitānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 10). [mey-gede, ]*

Deyr-i muḥabbetüñ yine rāhi küşādedür
Gāhī ḳapansa **mey-gede** gāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 2). [mey-gede, ]*

Ābād olur Naẓīm ḫārābāta ʿazm iden
Ālem yıḳılsa **mey-gede** maʿmūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 26). [mey-gede, ]*

ʿĀlem oldı yıḳılup **mey-gede** āsūde henüz
Yine mestānelerüñ serleri zānūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 1). [mey-gede, ]*

Bī-mey ü muṭrib ü şāḳī ṣaff-ı rindān-ı ġamuñ
Sīnesi **mey-gede** dāġ-ı dili peymāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 6). [mey-gede, ]*

**meygede-i ʿaşḳ-ı yārda:** *Yarin aşk meyhanesinde.*

Derdī-i dürdi **meygede-i ʿaşḳ-ı yārda**
Peymānesi ṭolınca içe Cem-meniş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 9). [meygede-i ʿaşḳ-ı yārda, --da-da ]*

**meygede-i vuṣlat:** *Kavuşma meyhanesi.*

ʿĀkıbet **meygede-i vuṣlat** olur ḫvāb-gehi
Eyleyen vaḳf-ı sebū-yı mey-i ḥasret dūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 7). [meygede-i vuṣlat, ]*

**meyḫāne:** *İçinde şarap vb. içkiler içilen ve satılan yer.*

Ẓuḥūr itmiş kühen **meyḫānelerde** tāze şākīler

Yine kūy-ı ḫarābāt ey dil-i vīrāne şenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 9). [meyḫānelerde, -ler, -de ]*

**mey-ḫāne:** *İçki içilen yer.*

Gelse ʿaceb mi nāle-künān kūy-ı yārden
**Mey-ḫāneye** giden kişi naʿra-zenān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 100). [mey-ḫāneye, -y, -e ]*

**mey-ḫāne:** *İçki içilen yer.*

Humār-ālüd-ı hicrāne leb-i dilber yiter maʿcūn
Ne **mey-ḫāne** ne cām-ı Cem ne ṣaḥbā-yı raḥīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 12). [mey-ḫāne, ]*

Mey-āṣāmān-ı bezm-i ʿişrete ey ḫāne **mey-ḫāne**
Huṣūṣa sāḳī-i meclis ṣuna kestāne mestāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 1). [mey-ḫāne, ]*

**meyḫāne-i ʿaşḳuñ:** *Âşk meyhânesi.*

Gözüm peymāne-i ʿaşḳuñ göñül **meyḫāne-i ʿaşḳuñ**
Tenüm vīrāne-i ʿaşḳuñ gel ey genc-i niḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 3). [meyḫāne-i ʿaşḳuñ, -un ]*

**meyḫāne-i melāḥate:** *Güzelliğin meyhanesi.*

Keyf-i lebi ciḫānı yıḳar gelmedi daḫi
**Meyḫāne-i melāḥate** böyle şarāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 4). [meyḫāne-i melāḥate, --e ]*

**mey-ḫāne-i sāġarḳeş:** *İçki içilen yer .*

ʿĀr ider nūş itmeġe zer kāse-i ḫurşīdden
Bezm-i ʿaşḳuñ bir gedā **mey-ḫāne-i sāġarḳeşi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 8). [mey-ḫāne-i sāġarḳeş, ]*

**mey-ḫāre:** *İçki içen.*

Dergeh-i pīr-i muġān ḫāk ile yeksān oldı
Yine **mey-ḫāreler** ol ḫāke cebīn sūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 6). [mey-ḫāreler, -ler ]*

**mey-hvāre:** *Şarap içen.*

Sāġar-ı ṣahbā be-kef **mey-hvāre** bir ben bir ḥabāb
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 1). [mey-hvāre, ]*

**mey-i ilhāmla:** *Ilham şarabıyla.*

**Mey-i ilhāmla** memlū ḳadeḥ -i nāṭıḳası
Mest olup rāzını ṭabʿum nola itse ifşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 71). [mey-i ilhāmla, --la ]*

**mey-i laʿl:** *Kırmızı şarap.*

**Mey-i laʿlin** ṣunar ol sāḳī-i nāz
Humār-ı cām-ı fırḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 15). [mey-i laʿl, -in ]*

**mey-i nāba:** *Halis şarap.*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim bu **mey-i nāba** ṣu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [mey-i nāba, --a ]*

**mey-i nāba:** *Halis şarap.*

İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim bu **mey-i nāba** ṣu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [mey-i nāba, ]*

**mey-i nābı:** *Halis şarap.*

Mey-füruş-ı rızḳ u dükkān-ı riyānuñ ey Naẕīm
Ne **mey-i nābı** gerek ne māʾil-i maʿcūnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 16). [mey-i nābı, -ı ]*

**mey-i nāzı:** *Naz şarabı.*

Bādī-i ʿişveyi **mey-i nāzı**
iki çeşm-i nīm- ḫvāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 13). [mey-i nāzı, -ı ]*

**mey-i şādīnüñ:** *Mutluluk şarabı.*

**Mey-i şādīnüñ** encāmı ḫumār-ı ġamdur āḫir-i kār
Miṣāl-i şemʿ-i meclis gāh ḫandān gāh giryān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 3). [mey-i şādīnüñ, --nüñ-üñ ]*

**meyl:** *(Bir kimseye veya bir şeye) Yönelmek, sevgi, ilgi, alâka göstermek, istek ve arzu duymak.*

Hūn-rīzlige **meyli** ḳo ey ḫāme sen olma
Gerçi ṭutalum ʿāleme cellād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 7). [meyli, --i ]*

**meyl:** *(Bir kimseye veya bir şeye) Yönelmek, sevgi, ilgi, alâka göstermek, istek ve arzu duymak.*

Olmamak mümkin mi şemşīr-i müjeñle ey perī
**Meyl** ider diller niḫān u ʿāşıḳāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 6). [meyl, ]*

Meşrebüñ olsun tevazuʿ kibr ü naḫvetden ḥaẕer
Āb-veş **meyl** eyle ḫāke ʿaks-i bād u āteş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 8). [meyl, ]*

O kim tevazuʿ ile **meyl** ide fütādelüġe
İder gedāluġı tercih şeḫzādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 1). [meyl, ]*

Nola evṣāfına **meyl** itse hümā māʿil olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 64). [meyl, ]*

**meyl itdi:** *Gönül bağlamak ‖ sevmek, aşık olmak, can vermek.*

**Meyl itdi** dil görüp o dü-zülf-i muʿanberi
Seyr eyle burc-ı ʿaḳrebe ḳonmış kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 1). [meyl itdi, -di ]*

**meyl itme:** *Yönelme.*

**Meyl itme** ser-i zülf-i girih-gīre Naẕīmā
Ḥāl-i dil-i şeydāyı tebāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 15). [meyl itme, ]*

**meyl-i her heft:** *Hafif mizaçlıların hepsine meyl etmek.*

Mümtāz-ı ḥüsnde **meyl-i her heft** olmaz
Sulṭān-ı ciḫānda fikr-i zer-beft olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 1). [meyl-i her heft, ]*

**meyl-i hūbān:** *Güzellere eğilimi olmak.*

Bulduḳça temām naḳd-i ʿömrüm noḳṣan
Dilde o ḳadar żiyāde **meyl-i ḫūbān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 2). [meyl-i ḫūbān, ]*

**meyl-i hüsrev-i ʿaşḳ:** *Aşkın hükümdarı gibi.*

Temām düşdi çerâġâna **meyl-i ḫüsrev-i ʿaşḳ**
Donandı dāġ-ı derūn lālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 5). [meyl-i ḫüsrev-i ʿaşḳ, ]*

**meyl-i zeḳanı:** *Çene çukuruna meyl edip.*

**Meyl-i zeḳanı** āb-ı rūḫuñ ḫāke dökerken
Delv-i dili üftāde-i çāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 5). [meyl-i zeḳanı, --ı-n, -ı ]*

**meyl-i zülf:** *Saçına yönelme.*

Eylemez hergiz dil-i āgāh **meyl-i zülf** ü ḫāl
Kim hümā āzādedür elbette dām u çīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 11). [meyl-i zülf, ]*

**meʾyūs:** *Ümidsiz, ye'se düşmüş, ümidi kesik.*

Şerm-i cürm ile mefḫār-i rüsülüñ
ʿAfv ü luṭfından olmazuz **meʾyus** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 2). [meʾyus, ]*

**mezād:** *Alıcıların toplu olarak bulunduğu bir yerde arttırma yoluyla yapılan satış.*

Naḳd-i cān ister metāʿ-ı vuṣlata dellāl-ı nāz
Sūḳ-ı istiġnada ol ḳālā **mezād** olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 8). [mezād, ]*

**mezād-ı sūk-ı istiġnālarındandur:** *Tok gözlülerin çarşısının mezadı.*

Naẓīm ehl-i niyāze hvācegān-ı bender-i naẓmuñ
Cefā evvel **mezād-ı sūk-ı istiġnālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 14). [mezād-ı sūk-ı istiġnālarındandur, --lar, --ın, --dan, --dur ]*

**mezāḳ:** *1. Tatmak, lezzet hissetmek, zevk. 2. Tadacak yer: Şîrîn-i mezâk.*

İtse beyān-ı esrār ṭūṭī-i nuṭḳı eyler
Ḳand-i nebāt-ı maʿnā şīrīn-i her **meẕāḳı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 8). [meẕāḳı, -ı ]*

**mezāḳ:** *Tat alma, lezzet duyma, tat, lezzet.*

Tekellüf ḳaydı lā-büd telḫ ider güftār-ı şīrīni
Şeker-pāş-ı maḳāl ol güne güne her **meẕāḳ** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 10). [meẕāḳ, ]*

Beẕle-senc olsañ seni īmā ile eyler **meẕāḳ**
Meclisüñ dāna-reviş nādān-ı yāve-güsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 45). [meẕāḳ, ]*

**mezār:** *Bir kimsenin öldükten sonra gömüldüğü yer, kabir.*

Feyż-i naʿtiyle **mezārumda** zamān-ı ḥaşre dek
Midḥatinde bir dil ola her biten sebzin giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 67). [mezārumda, -um, -da ]*

**mezellet:** *Alçaklıkta, düşmüş vaziyette, zillet durumunda.*

Ḳomaz ol Hüsrev-i ʿālem **meẕelletde** o nā-kāmı
Olup ḫāl-i dilinden arż-ı ḫāli tercemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 77). [meẕelletde, -de ]*

**mezheb:** *Bir dinde belirli görüş ve anlayış farklılıklarından doğan kollardan her biri. II Benimsenen yol.*

Gitmeyen yoluna ʿüryān u faḳīr olsun hep
Çār **meẕhebde** ḫāram ola ẕihāb u ẕehebi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 56). [meẕhebde, -de ]*

**mezīl:** *Yok eden, gideren, giderici.*

Virir mi ḥükmini safrā-yı kibr-i nahvistân
Sikencübīn-i mücāẕāt olmaşaydı **mezīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 32). [mezīl, ]*

**mezkūr:** *Zikredilmek, anılmak.*

Mübīn ü nūr imām ümmī vü ḥafıẓ
Muṭīʿ muḳteşīd **meẕkūr** u vaʿiẓ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 28). [meẕkūr, ]*

**mi:** *"Mi" soru edatı.*

Zaḫm-ı peykānı sayılmaz tende ḥālā bir **midür**
Çekdügüm ol ḳaşları yādın benüm yā bir **midür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 1). [midür, -dür ]*

Zaḫm-ı peykānı sayılmaz tende ḥālā bir **midür**
Çekdügüm ol ḳaşları yādın benüm yā bir **midür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 2). [midür, -dür ]*

Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān -baḫşla ol māh-rū
Yirde gökde Ḫıżr u ʿİsā gibi āyā bir **midür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 4). [midür, -dür ]*

Şeb-i viṣāl bir olsaḳ ʿaceb **midür** ikimuz
O sīm-ten niçe bir pīrehende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 9). [midür, -dür ]*

O serv-i nāzı büyütdüm zemīn-i sīnemde
ʿAceb **midür** yerini sevse bir nihāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 4). [midür, -dür ]*

Hūn-ı dil-i mecrūḫ mı çeşm-i terüm içre
Ya bāde-i gül-reng **midür** sāġarum içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 2). [midür, -dür ]*

**mi:** *"mi" soru eki.*

Āsitānında Zuḫal olmasa ʿabd-i ḥabeşi
Benzemez ḫame-i ġayra ḳalemüm vaṣfında
Bir **midür** parmaġuñ engüşt-i şeḥādetle beşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 12). [midür, -dür ]*

**mi:** *" Mı" soru edatı.*

Dem-i suʾāl şehādet iderse her ʿużvuñ
Naẓīm itdügüñe var **mıdur** cevāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 16). [mıdur, -dur ]*

**mi:** *" Mi " soru edatı.*

O şemʿ-i nāza aḥvālin ʿaceb **mi** yansa ser-tā-ser
Göñül pervāne-i pür-sūz-ı bī-pervālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 5). [mi, ]*

Her ṭarafdan şemʿ-i bezm olsa ʿaceb **mi** rū-nümā
Şekl-i fānūs-ı müdevver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 9). [mi, ]*

ʿAceb **mi** eylese sīmāb şevḳini ṭaşʿīd
Ki ġonce pūte-i pür-kīmyā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 9). [mi, ]*

ʿAceb **mi** pister ü bālīni berg-i gülden ise
Derūn-ı ġonce ki ḫalvet-serā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 15). [mi, ]*

ʿAceb **mi** bülbüle tercīḥ olursa pervāne
Bu sūz ile anı ḳāl ehli ehl-i ḥāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 5). [mi, ]*

Bugün ṭıfl-ı dili virdüm yine bir ḫvāce-i ḥüsne
Naẓīm-āsa ʿaceb **mi** olmasam mehcūr

mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 14). [mi, ]*

ʿAceb **mi** muẕṭarib olsa sefîne-i dil ü cân
Ki oldı mevce-i deryā-yı ḥüsn-i yār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 9). [mi, ]*

Lā-beḳā olduġın itmez **mi** taṣavvur bilmem
Bir iki gün dem uran mesned-i iḳbāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 11). [mi, ]*

Bām-ı serden düşdi ṭaşt-ı huş dest-i ʿaşḳ ile
Düşmesün **mi** şehr ü bāzār-ı vücūda ġulġule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 8). [mi, ]*

Fenn-i nevā-yı nālede uydum hezāre ben
Olsam ʿaceb **mi** bāġ-ı ciḫānda hezār-fen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 20, Mısra 2). [mi, ]*

Çeşm-i mesti zīr-i ṭāḳ-ı ebrû-ı pür-tābda
Hvāb-ı nāz itse ʿaceb **mi** arkası miḥrābda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 41, Mısra 2). [mi, ]*

Eyvān-ı ser-bülendin seyr eyleyüp ʿaceb **mi**
Geçse yire ḥayādan ṭāḳ u revāḳ-ı Kisrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 9). [mi, ]*

Meġer ki bāġ-ı cemālüñ idişdi nevrūzı
ʿAceb **mi** olsa berāber henüz rūz ü şebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 6). [mi, ]*

**mi:** *" Mi " soru eki.*

Yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi āyine olup eline
ʿAceb gelür **mi** o mest-i mey-i ʿitābe ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 6). [mi, ]*

Dem-i viṣāl Göñül nālenüñ zamānı **mıdur**
Kenār-ı dīdede pergālenüñ zamānı **mıdur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 1). [mıdur, -dur ]*

Dem-i viṣāl Göñül nālenüñ zamānı **mıdur**
Kenār-ı dīdede pergālenüñ zamānı **mıdur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 2). [mıdur, -dur ]*

Açıldı germī-i meyden rūḫ-ı ʿaraḳ-nāki
Gören didi gül-i pür-jālenüñ zamānı **mıdur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 4). [mıdur, -dur ]*

Temām düşdi çerâġâna meyl-i ḫüsrev-i ʿaşḳ
Donandı dāġ-ı derūn lālenüñ zamānı **mıdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 6). [mıdur, -dur ]*

Kenāre gelmiş iken yār-ı çār deh şāle
Ḥikāyet-i ġam-ı deh sālenüñ zamānı **mıdur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 8). [mıdur, -dur ]*

Sirişk-i germe neden böyle rūḫşat-ı cereyān
Naẓīm o āteş-i seyyālenüñ zamānı **mıdur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 10). [mıdur, -dur ]*

Bāġ-ı süḫande vaṣf-ı leb-i yārla Naẓīm
Olsa ʿaceb **mi** mīve-i güftārum āb-dār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 18). [mi, ]*

ʿUşşākı dilber aġladur elbette zār zār
Olsaʿaceb **mi** bir gül içün şād hezār zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 2). [mi, ]*

ʿAceb **mi** ʿaks-i ḳadd-ı yāri çeksem aġūşa
Hayāli çeşmüme geldükce bī-raḳīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 9). [mi, ]*

Bisāṭ-ı sīnede bir mühre-bāzdur dil-i zār
ʿAceb **mi** mühresini ġayb iderse yine bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 20). [mi, ]*

Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer **mi** o nār o nūr
Derd-i muḥabbeti nice çeksün o zār o zūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 1). [mi, ]*

Zīr-i ḥimāyetinde ḫaṭı ol dü-kākülüñ
Ülfet ide ġarīb degül **mi** o mār o mūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 6). [mi, ]*

Dem **mi** var tāʿat-ı ʿaşḳuñda idüp ḫūn-girye
Eşkīmüñ ḳaṭreleri sübḥa-i mercān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 11). [mi, ]*

Dembedem ġarḳa-be-ḫūn olsa dil ü dīde nola
Hicr-i laʿlüñle senüñ kūşe **mi** var ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 16). [mi, ]*

ʿAceb **mi** bir gül içün zaḫm-ı bārını çekseñ
Zamān ola bu çemende dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 3). [mi, ]*

Bī-kederdür kīneden olsa ʿaceb **mi** sīne ṣāf
Jengden ʿārī olınca gösterür āyīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 1). [mi, ]*

Felekde sen de **mi** dūr oldun āftābuñdan
Bu deñli giryeñe bâʿiş ne ey seḥāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 9). [mi, ]*

Olmamak mümkin **mi** şemşīr-i müjeñle ey perī
Meyl ider diller niḫān u ʿāşıḳāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 5). [mi, ]*

Āh-ı derūnum almāyasın bir nefes **mi** var
Gelsen ʿaceb **mi** sīneme bād-ı hevā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 11). [mi, ]*

Āh-ı derūnum almāyasın bir nefes **mi** var
Gelsen ʿaceb **mi** sīneme bād-ı hevā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 12). [mi, ]*

Bu ittiḥād u bu yek-rengī-i muḥabbetle
ʿAceb **mi** merdümek-i dīde olsa tevʾem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 16). [mi, ]*

Sen de inşāf eyle ey reşk-i perī zülfüñ gibi
Şānuña lāyıḳ **mıdur** böyle perişān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 12). [mıdur, -dur ]*

Envāʿını cünūnuñ fehm iden ehl-i ḥālüñ
Olsa ʿaceb **mi** ʿaciz her ẕū-fünūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 8). [mi, ]*

Bizi de ḳulluġına ʿafv idüp itmez **mi** ḳabūl
Eyleyen dergehine Yūsufı bāzāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 11). [mi, ]*

Haṭṭ-ı reyḥān **mıdur** ol ʿārıż-ı pür-ḥāl üzre
Sūre-i Nūr **mıdur** berg-i gül-i āl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 1). [mıdur, -dur ]*

Haṭṭ-ı reyḥān **mıdur** ol ʿārıż-ı pür-ḥāl üzre
Sūre-i Nūr **mıdur** berg-i gül-i āl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 2). [mıdur, -dur ]*

Aġardı mūy-ı ser gelmez **mi** saña intibāh ey dil
Şebāb-ı ünfüvānī geçdi eyyām-ı herem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 13). [mi, ]*

ʿAceb **mi** ḫalḳa-i zer olsa ḥāle-i vuṣlat
O māh-ṭalʿat-ı ʿābid-firīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 11). [mi, ]*

Şāḫ-ı ʿaşḳuñ ferşine çārūb iken müjgānları
Rūzgār eyler **mi** muġber ḫāṭır-ı ferrāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 8). [mi, ]*

Başını ṭaşdan ṭaşa ursa ʿaceb **mi** dem-be-dem
ʿĀşıḳ-ı dīdārı oldı kendüsinden kendi āb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 15). [mi, ]*

Olsa ʿaceb **mi** bāġ-ı İrem gibi bī-ḫazān
Gül-deste-i ġam ile girībān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 37). [mi, ]*

Çeker **mi** ṣıḳlet-i ḫalḳ-ı ciḫānı ʿizzet içun
Düşer **mi** ʿarif ola kāʾināte herze-vekīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 21). [mi, ]*

Çeker **mi** ṣıḳlet-i ḫalḳ-ı ciḫānı ʿizzet içun
Düşer **mi** ʿarif ola kāʾināte herze-vekīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 22). [mi, ]*

Naẓīm vaṣfūñu kāḍir degül Niẓāmī-veş
İder **mi** kārını Baḥrüñ temevvüc eylese Nīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 124). [mi, ]*

İtdi iẓḫār-ı bürūdet tündbād-ı zemherīr
Cebhe-i ebr-i maṭīr olsa ʿaceb **mi** çīn çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 28). [mi, ]*

Noḳṭa-i ʿafvıyla ġayb itse ʿaceb **mi** ʿaybumı
Māḥv olur bir ḳaṭre-i raḥmetle biñ ālem günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 59). [mi, ]*

Sāʾili āzār iderler anı bilmezler **mi** kim
Her dil-āzāruñ yine āzār-ı dildür keyferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 27). [mi, ]*

Ḳābe ḳavseyn **mi** ol maẓḫār-ı ev ednānuñ
Sūre-i nūn undur ya o ḳalem gibi ḳaşı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 5). [mi, ]*

ʿAceb **mi** ʿālem itse vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın
Hemān ben söylemem peykārını ḫalḳ-ı ciḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 41). [mi, ]*

ʿAceb **mi** dehri Süleymān gibi muṭiʿ itse
Nigīn-i ḥükmine ins ü perī musaḫḫardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 75). [mi, ]*

ʿAceb **mi** burc-ı şerefden ṭulūʿ iderse müdām
Ki kūy-ı tūġı saʿādet-füruġ-ı aḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 97). [mi, ]*

ʿAceb **mi** eylemese nesr-i ṭāʾire raġbet
Deġil kemendinde şāyeste şayd-ı lāġardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 107). [mi, ]*

Rūy-ı zemīn taḥammül ider **mi** vaḳārına
Vezn olsa ḥilmi arż u semādan girān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 57). [mi, ]*

Gelse ʿaceb **mi** nāle-künān kūy-ı yārden
Mey-ḫāneye giden kişi naʿra-zenān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 99). [mi, ]*

Gözlerüm ṭolsa ʿaceb **mi** saña itdükce nigāh
Āftāba baḳṣā elbette kişi giryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 85). [mi, ]*

Ḳızārdı rūḫları ṣahbān dalı al oldı
ʿAceb **mi** eylese mestāne ḳanı ḳan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 110). [mi, ]*

ʿĀşıḳ **mıdur** ol ki ḫidmet-i cānānda
Miskīn ü żaʿif iken tenû-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 3). [mıdur, -dur ]*

**mi:** *" Mı " soru eki.*

Var **mı** bir rūḫsār kākülsüz ḫaṭ-ı jengārsız
Mārsız gencīne olmaz gül bulınmaz ḫārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 1). [mı, ]*

Naẓār it ʿāşıḳuña rūz-ı ceza lāyıḳ **mı**
Dest-i ḥasret ola dāmān-ı nigāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 3). [mı, ]*

Hezār olsun **mı** gülşensiz revā **mı** ṣoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum ḳalmadı sensiz gel ey ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 9). [mı, ]*

Hezār olsun **mı** gülşensiz revā **mı** ṣoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum ḳalmadı sensiz gel ey ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 9). [mı, ]*

Beni ferdāya ṣalup şimdi kimüñle ṣalınūr
Haberüñ var **mı** ṣabā serv-i ḫırāmānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 4). [mı, ]*

Rāḥat olsun **mı** seven cānan cānan üstine
Bir vilāyet görmedim ṣulṭān ṣulṭān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 1). [mı, ]*

Teşne-i dīdār iken oldı ḫaṭ-āver dil-rübā
Olmasın **mı** ʿāşıḳa hicrān hicrān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 12). [mı, ]*

Hūn-ı dil-i mecrūḫ **mı** çeşm-i terüm içre
Ya bāde-i gül-reng midür sāġarum içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 1). [mı, ]*

Cevrüñ hilāl ider ne belā ṭaʿne-i raḳīb
Birdür ölüm olur **mı** bir ey bī-emān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 8). [mı, ]*

Olur **mı** dāde-i ġayra ciḫānda dest-küşād
Efendisi ḳulunuñ rızḳına olınca kefīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 19). [mı, ]*

O gün olur **mı** diyem kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña ḳurbān ola ümmī vü ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 57). [mı, ]*

Derġeh-i Ḥaḳkı ḳoyup lāyıḳ **mı**
Der-i ġayrı idesiñ vaḳfa cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 3). [mı, ]*

Bir sözüñ var **mı** o dīvānda beni
Olıcaḳ naʾib ü ḳâđî Allâh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 9). [mı, ]*

Ḳul ḫaṭāsız olur **mı** pādişehüm
Saña lāyıḳ **mı** ey şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 285). [mı, ]*

Ḳul ḫaṭāsız olur **mı** pādişehüm
Saña lāyıḳ **mı** ey şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 286). [mı, ]*

Ṣıdḳ ile niyāz-nāmemüz irgürelüm
Ḥācetlerümüz ḳabūl olur **mı** görelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 2). [mı, ]*

Bir gün ola **mı** diye ḥużūruñda Naẓīm
Giryān giryān fedāke ümmi ve ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 3). [mı, ]*

Bir sīne mi var ki çāk çāk itmez ʿaşḳ
Bir dil bulınūr **mı** derd-nāk itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 2). [mı, ]*

Yansun **mı** bu rūzgārda şemʿ-i murād
Fānūs-veş olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 3). [mı, ]*

Virmedi müftī-i devrān fetvā
Kimse rāżī **mı** olur bī-dāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 6). [mı, ]*

Görmek olur **mı** almadan Allāh cānumı
Cānānumı ḥabībümi ol nev-civānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [mı, ]*

Rām eylemek olur **mı** o ārām-ı cānı ben
Ol şūḫ-ı nāz-perveri ol nev-civānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [mı, ]*

**mi:** *" Mi " soru edatı.*

Ol şehüñ kemter sipāh-ı rezminüñ rūz-ı meṣāf
Māh-ı nev şemşīridür mihr-i münevver **mi**

miġferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 126). [mi, ]*

Bir sīne **mi** var ki çāk çāk itmez ʿaşḳ
Bir dil bulınūr mı derd-nāk itmez ʿaşḳ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 1). [mi, ]*

Yārüñ ki deḫān-ı tengidür merkez-i cān
Cān gibi ʿaceb **mi** dīdeden olsa niḫān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 2). [mi, ]*

**micmer:** *Buhurdanlık.*

Şemme-i ḫāk-i reh-i dergāh-ı müşg-efşānıdur
Eyleyen ḫoş-bū demādem dūd-ı ʿūd ü **micmeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 140). [micmeri, -i ]*

Mihr ile meh iki aḫker asmān-ı pür-nücūm
ʿŪd sūz-ı bezminüñ ednā müşebbeh **micmeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 166). [micmeri, -i ]*

**micmer:** *Buhurdanlık.*

Buḫūr-ı āhı nola yaḳsa ey peri-sīmā
Derūn-ı sūḫte kim daʿvetüñde **micmerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 196). [micmerdür, -dür ]*

**micmer:** *İçinde tütsü yakılan kap, buhurdan.*

Mest itdi ciḫānı eşer-i āh-ı derūnum
Bu būy-ı dil-āvīz nedür **micmerüm** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 12). [micmerüm, -üm ]*

**micmer:** *Buhurdan, içinde tütsü yakılan kap.*

Ol reşk-i peri dāʾire-i ʿavdetümüzde
**Micmer** gibi dönse yiridür ṣoḥbetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 4). [micmer, ]*

**micmere:** *Buhurdan, içinde tütsü yakılan kap.*

Dilde nice rāz-ı ʿaşḳı pinḫān olsun
Zīra ḳodılar o āteşīn **micmere** ʿūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 4). [micmere, ]*

**micmere-gerdān-ı ʿişve:** *Nazın mis kokan göğsü.*

Laʿlinde ḫāl o **micmere-gerdān-ı ʿişvenüñ**
Döndi o aḫkere ola üstinde ʿānberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 9). [micmere-gerdān-ı ʿişve, -nüñ ]*

**micmere-gerdān-ı şebistān-ı hüner:** *Hüner hareminin ortalıkta dolaşan buhurdanı.*

Benüm ol **micmere-gerdān-ı şebistān-ı hüner**
Kām-ı ʿālem nefeḥāt-ı süḫanumla būyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 3). [micmere-gerdān-ı şebistān-ı hüner, ]*

**midād:** *Mürekkep.*

Ḥaḳḳā ki Naẓīmüñ oldı hep nūr-ı siyāh
Vaṣf-ı ḳademüñde her **midād** ḳalemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 4). [midād, ]*

Hāl-i rūḫsār-ı ʿarūsān-ı maʿānidür hep
Hāmesinde ki çekīde ola her ḳaṭre **midād** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 6). [midād, ]*

**midād-ı eşk:** *Gözyaşı mürekkebi.*

**Midād-ı eşk** ile müjgānlarumki ḫāme olur
şūḫa her nigehüm bir niyāz-māme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 1). [midād-ı eşk, ]*

**midād-ı ḫāmesi:** *Kalemin göz yaşı.*

Naẕīmüñ o gül-i gülzār nāz-ı vaṣfında
**Midād-ı ḫāmesi** dāġ-ı rıżā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 14). [midād-ı ḫāmesi, --si-i ]*

Dūşīze-i ḥarīm-i nikāt-ı beyānına
Laʿlīn **midād-ı ḫāmesi** gül-gun ḫiẕāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 36). [midād-ı ḫāmesi, -i ]*

**midād-ı ḳalemüm:** *Kaleminin mürekkebi.*

Her **midād-ı ḳalemüm** reşk-i süveydā-yı niẕām
Noḳṭa-i naẓm-ı terüm merdüm-i çeşm-i rüknā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 17). [midād-ı ḳalemüm, -üm ]*

**midād-ı sunʿ-ı ṣalāt:** *Duanın güçlü göz yaşı.*

İtmiş **midād-ı sunʿ-ı ṣalāt** u selāmeti
Ārāyiş-i kitābe-i eyvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 13). [midād-ı sunʿ-ı ṣalāt, ]*

**midḥat:** *Medih, sitayiş. midhat-ger medih edici, mâdih.*

Budur ümīdüm ola **midḥatüñle** vaḳt-i pesīn
Zebān-ı cān ü dilüm pür-terāne-i tehlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 133). [midḥatüñle, -üñ, -le ]*

**midḥat:** *Medhetme, övme.*

Hudāvendā ḳabūl eyle Naẕīmüñ tuḥfe-i naʿtin
Egerçi **midḥatüñde** nice divānlar mücelleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 74). [midḥatüñde, -ü, -ñ, -de ]*

Bu ḳaṣidem **midḥatüñde** ravża-i iḫlāṣdur
Levn-i ezḫārında ne reng-i ḫāzān ne bīm-i ḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 117). [midḥatüñde, -ü, -ñ, -de ]*

Hilʿat-ı ḥüsn-i ḳabūlünle bulur teşrīf-i tām
**Midḥatüñde** ol ki sāḳ-ı himmeti teşmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 64). [midḥatüñde, -ü, -ñ, -de ]*

Bā-ḫuṣūṣ ey şehinşeh-i ġāżī
**Midḥatüñd**e çekince tīġ-ı zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 202). [midḥatüñde, -ü, -ñ, -de ]*

**midḥat:** *Medhetme, övme.*

Meḥmedet- ḫvān-ı şıfātı mih-terīn ü kih-terīn
**Midḥatinde** pīr ü bernā pey-ʾinān-ı iḫtiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 56). [midḥatinde, -i, -n, -de ]*

Feyż-i naʿtiyle mezārumda zamān-ı ḥaşre dek
Midḥatinde bir dil ola her biten sebzin giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 68). [midḥatinde, -i, -n, -de ]*

**midḥati:** *Medhetme, övme.*

Ey ġāşiye-berduş-ı Burāḳı Cibrīl
Meddāḥı Hudā **midḥati** naşş-ı tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 2). [midḥati, ]*

**midḥat-i ẕāt:** *Allah'ın varlığını övme.*

Ey **midḥat-i ẕātı** Ḳul hüva'llāhu aḥad
Taʿrīf- şıfāt-ı pāki Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 1). [midḥat-i ẕāt, ]*

**midḥat-i ẕātın:** *Zatını, kişiliğini övme.*

Olup şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı Sulṭān Muṣṭafā ḫālā
Ciḫāna **midḥat-i ẕātın** beyān eyler ʿıyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 24). [midḥat-i ẕātın, -ın ]*

**midḥat-i ẕātında:** *Zatını, kişiliğini övme.*

ʿAcz ile nāmūs-ı ekber **midḥat-i ẕātında** lāl
ʿAḳl-ı küll vaṣfında ebkem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 59). [midḥat-i ẕātında, -ın, -da ]*

**midḥat-i ẕātuñda:** *Zatını, kişiliğini övme.*

Ey şefāʿat kānı ʿafv it vażʿ-ı nā-hemvārumı **Midḥat-i ẕātuñda** oldum gerçi küstaḫ u fużūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 10). [midḥat-i ẕātuñda, -uñ, -da ]*

**midür:** *"mı" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin birarada kullanılmış hali "mıdır?".*

Ḳāf-ı istiġnādadur sīmurġ-ı ṭabʿ-ı ehl-i dil
Dīde-i ʿibretle baḳ seyr eyle ʿanḳā bir **midür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 8). [midür, ]*

**midür:** *"mı" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin bir arada kullanılmış hali "mıdır?".*

Gāh şevḳ-ı būs-ı laʿli gāh ẕevḳ-ı vuṣlatı
Ārzu-yı ḫātır-ı ʿuşşāḳ-i şeydā bir **midür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 6). [mi-dür, ]*

**midür:** *"mı" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin bir arada kullanılmış hali "mıdır?.*

Cevher-i naẓmıyla deryādur dil-i ṣaf-ı Naẓīm
Cūy-ı fikr-i fāsid-i ḫāṣidle deryā bir **midür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 10). [mi-dür, ]*

**miftāḥ-ı hazīne:** *Hazine anahtarı.*

**Miftāḥ-ı ḫazīneyi** naṣīb eyle Naẓīm
Er-rızḳu iẕā etāke daḳḳa´l-bāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 66, Mısra 3). [miftāḥ-ı ḫazīne, -yi ]*

**miġfer:** *Demir başlık, tulga, demir külah, zirh külah.*

Ol şehüñ kemter sipāh-ı rezminüñ rūz-ı meṣāf
Māh-ı nev şemşīridür mihr-i münevver mi **miġferi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 126). [miġferi, -i ]*

**miġfer:** *Demir başlık.*

Ḳażā kemān u ḳader tīrdür ecel peykān
Şihāb-ı nīze sipihr mihr ü Māh **miġferdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 24). [miġferdür, -dür ]*

**miġfer-i zer:** *Altın miğfer.*

Siper-i sīm-i ḳamer **miġfer-i zer** mihr-i münīr
Māh-ı nev tīġ-ı kemer-bend-i muraṣṣaʿ cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 195). [miġfer-i zer, ]*

**mīḫ:** *Çivi.*

Hudāvend-i felek-pāye ḫıdīv-i mihr-kevkeb kim
Semend-i ḳadrinüñ naʿli Ḳamer **mīḫı** Şüreyyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 10). [mīḫı, -ı ]*

**miḥek-i tecrübe-i derdine:** *Derdin tecrübeli karanfili.*

**Miḥek-i tecrübe-i derdine** sürdüm ruḫ-ı zerd
İşümi hāk -i der i yārda iksīr İtdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 7). [miḥek-i tecrübe-i derdine, --i, --n-, --e ]*

**miḥen:** *Mihnet,dert.*

Der-beste endūh u **miḥen** geçdi yire beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf hem ʿıyd ü hem

nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 3). [miḥen, ]*

**mıh-ı sīm-rāḫş:** *Gümüş kaplı atın çivisi.*

Naʿl-i zer ü **mıh-ı sīm-rāḫşı** çarḫūñ
Şems ü ḳamer ü kevākib-i rāḫşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 3). [mıh-ı sīm-rāḫş, ]*

**mihmān:** *Konuk, misafir.*

Naẓīma ayş u nūş it **mīhmānsın** bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [mīhmānsın, -sın ]*

Naẓīma ayş u nūş it **mīhmānsın** bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [mīhmānsın, -sın ]*

**mihmān:** *Far. konuk, misafir.*

Her dilde cilve-güster olur ʿaks-i ḥüsn-i yār
Her demde bir maḳāmda **mihmān** olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 12). [mihmān, ]*

Cām-ı vaṣl u nuḳl-i būs ü neşve-i dīdārla
Ġam gürīzān ġuṣṣa pinḫān ü ferāḥ **mihman** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 10). [mihman, ]*

Hân-ı dîdâra idelden ol şeh-i ḥüsn eṣ-ṣalā
Keşret-i neẕẕāreden **mihmān** mihmān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 10). [mihmān, ]*

Hân-ı dîdâra idelden ol şeh-i ḥüsn eṣ-ṣalā
Keşret-i neẕẕāreden **mihmān** mihmān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 10). [mihmān, ]*

Cān u dil olur mâ-hażar-ı derd-i ġam-ı yār
**Mihmān** olıcak ḫāne-i bî-minnetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 6). [mihmān, ]*

Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilmine **mihmān** olup
Oldı Bū Bekr ü ʿÖmer ʿOṣmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 81). [mihmān, ]*

Mir ü gedā nevāle-i cūdıyla muġtenem
Ḥurrem o mīz-bān ki aña **mīhmān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 46). [mīhmān, ]*

Ḳurṣ-ı mihre girde-i māhe tenezzül eylemez
Bir gedā kim sofra-i inʿamına **mihmān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 26). [mihmān, ]*

Ḫan-ı maʿnī-nevāl-i ṭabʿumda
Dembedem vāridātdur **mihmān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 226). [mihmān, ]*

**Mīhmān** sūr-ı sürurında meḫādīm ü kirām
Ḥalka-i şemʿ-i şebistānı kibār u emcād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 19). [mīhmān, ]*

**mihmān:** *Allah'ın misafiri ( Hz. Muhammed).*

Ey şāḫ-ı bende-perver ḫan-ı nevālünüñ ger
Olsa Naẓīm-i kemter şāyeste **mīhmānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 144). [mīhmānı, -ı ]*

**mihmān mīhmān üzre:** *Misafir misafir üstüne. II Misafirin eksik olmayışı.*

O mīzbān-ı ʿaṭā kim teʿākub itmededür
Simaṭ-ı cūdına **mihmān mīhmān üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 26). [mihmān mīhmān üzre, ]*

**mīhmān olsan:** *Misafir olmak.*

**Mīhmān olsan** çekilmez imtinān-ı mīzbān
Māḥv olurdı ḫaml-ı minnet çekse çarḫ-ı çenberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 53). [mīhmān olsan, -sa, -n ]*

**mīhmān-ı ʿazīz:** *Saygıdeğer ikramların misafiri.*

Hvān-ı cūdında rūḫ-ı İbrāḥīm
**Mīhmān-ı ʿazīz** ü mükremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 18). [mīhmān-ı ʿazīz, ]*

**mīhmān-ı mīzbān-ı luṭfı:** *Lütuf ev sahibinin misafiri.*

**Mīhmān-ı mīzbān-ı luṭfı** şulṭān ü gedā
Ḥamd-ḫvān-ı ḫvān-ı cūdı pīr ü tıfl-ı şîr-hâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 15). [mīhmān-ı mīzbān-ı luṭfı, ]*

**mīhmān-ı ser-i ḫvānı keremi:** *Kerem yemeğinin baş misafiri.*

**Mīhmān-ı ser-i ḫvānı keremi** rūḫ-ı Ḥālil
Enbiyā vü rüsül ol ḫvāna ṭıfıl olsa sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 173). [mīhmān-ı ser-i ḫvānı keremi, -i ]*

**mihmān-ı simāṭ-ı niʿam:** *Nimetler sofrasının misafiri.*

Sīrāb-ı zülāl-i keremi Ḫıżr ü Mesīḥ
**Mihmān-ı simāṭ-ı niʿamı** rūḫ-ı Ḥālil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 4). [mihmān-ı simāṭ-ı niʿam, --ı ]*

**mihmānuñ:** *Misafir, konuk.*

Civār-ı ʿizzetünde her gedā kim **mīhmānuñdur**
Serāpā cürm ise ḫuld-i berīn içre muḫalleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 83). [mīhmānuñdur, -dur ]*

**miḥnet:** *Acı, sıkıntı, bela.*

Umūrın ol ki tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz eyler
Ne ẕılletden ne **miḥnetden** ne ġamdan iḥtīraz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 4). [miḥnetden, -den ]*

Devr-i dergāhı gerçi derd ü **miḥnetdür** şedīd
Heybet-i ḳurb-ı vişāl ammā ki buʿdından eşed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 23). [miḥnetdür, -dür ]*

**miḥnet-i devrān:** *Dünyanın sıkıntısı.*

Ḳaddini bükse **miḥnet-i devrān**
Bir ḥişārı penāh ider ol ān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 7). [miḥnet-i devrān, ]*

**mihnet-i hicri:** *Ayrılığın sıkıntısı.*

Şubḥa dek yāri der-āğuş eyledüm mehtābda
**Mihnet-i hicri** ferāmūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 2). [mihnet-i hicri, ]*

**miḥnet-keşān-ı künc-i ʿahd-i bī-kesī:** *Zavallı söz veren gam köşesinin sıkıntı çekeni.*

Müjde ey **miḥnet-keşān-ı künc-i ʿahd-i bī-kesī**
Oldı ḥāl-i rūzgār-ı nā-be-sāmānī tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 7). [miḥnet-keşān-ı künc-i ʿahd-i bī-kesī, ]*

**mihr:** *Güneş, şems, âfitâb.*

**Mihr** ü meh gibi felekde kevkebi saʿd olsa da
Yıldızı düşkün olur ister ġarīb ister yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 9). [mihr, ]*

Rūz u şeb **mihr** ü mehi kāse-i deryūze idüp
Āsitānıñda gedādur o şehüñ çarḫ-ı dü-tā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 139). [mihr, ]*

Serdī-i bād-ı şitādan **mihr** ü māhı ḥıfẓ içün
Gökde ḳat ḳat perdeler çekdi seḥāb-ı ʿānberīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 41). [mihr, ]*

Māh-ı nev sīmīn-rikāb ü **mihr** aña zerrīn-zīn
Ḳande kim ʿaṭf-ı cinān itse livā-yı ʿazmine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 79). [mihr, ]*

Neyyir-i burc-ı ezel Aḥmed-i Mürsel ki anuñ
**Mihrinüñ** lerze virür ẕerreye şūr u şaġabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 24). [mihrinüñ, -i, -n, -üñ ]*

Dude-şeb laʿli-şafaḳ ḫame-şihāb encüm-nuḳaṭ
Ṣubḥ kāġıd **mihr** mühre māh-ı enver māḥberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 130). [mihr, ]*

**Mihr** ile meh iki aḫker asmān-ı pür-nücūm
ʿŪd sūz-ı bezminüñ ednā müşebbeh micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 165). [mihr, ]*

Rūz u şeb sönsüñ çerāġ-ı baḫtı ḫaşm-ı şerʿinüñ
Dehrüñ olduḳça fürūzan **mihr** ü māh-ı enveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 226). [mihr, ]*

Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
**Mihr** ü mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 22). [mihr, ]*

Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 22). [mihr, ]*

Ḳażā kemān u ḳader tīrdür ecel peykān
Şihāb-ı nīze sipihr **mihr** ü Māh miġferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 24). [mihr, ]*

Celāli naʾline ṭās-ı sīm ü zer meh ü **mihr**
Sitāre cām ü felek ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 45). [mihr, ]*

Derinde sāʾil olup ḳad-ḫamīde pīr-i felek
Elinde **mihr** ile māh iki kāse-i cerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 78). [mihr, ]*

Şikāre çıḳsa o encüm-sipāh u çarḫ-mesīr
Dü-ṭabʿl-baz aña **mihr** ü meh-i münevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 104). [mihr, ]*

Şadā-yı debdebe-i ṭabl u kūs-ı rezminden
Felekde gūş-ı meh ü **mihr** dāʾimā kerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 120). [mihr, ]*

Cām-ı bilūr-ı revzeninüñ **mihr** ü meh olur
Bir ḳaşra kim o şāḫ-ı felek-āsitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 5). [mihr, ]*

Maḥbūb-ı Hudā ki mihri her ẕerrede var
Oldı dil o **mihre** ẕerre-i bī-mikdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 2). [mihre, -e ]*

Nahīd çengi sürına deffāf **Mihr** Müşteri
Lāyıḳdur anda aṭlas-ı çarḫ olsa bir ferş-i ḥaḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 17). [mihr, ]*

Çeşme-i iḥsānına iki kedüdür **mihr** ü māh
Sofra-i inʿāmına çarḫ-ı dü-tā bir kāse-līs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 13). [mihr, ]*

**mihr:** *Güneş, şems, âfitâb.*

Her dāg-ı sīne oldı fürūzān bir āftāb
**Mihrüm** o māh-pāreye günden ʿıyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 8). [mihrüm, -üm ]*

Meyi itdügüm bilindi hilāl ebrūvānına
**Mihrüm** o māha gün gibi meşḥūrdur
henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 4). [mihrüm, -üm ]*

Mest iken ol māh-ı mihr-engīz kim raḳṣān olur
Māh lerzān **mihr** ser-gerdān felek ḥayrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 2). [mihr, ]*

Çoḳ māh-pāre **mihrine** duş oldum ey Naẓīm
Bilmem felekde ol meh-i nev nā-mihribān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 17). [mihrine, -iñe ]*

ʿĀşıḳa ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu
Bilmem ey çarḫ ne var **mihr** ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 12). [mihr, ]*

Gehī bir ḳurş gāhī bir dilim nān ile ḫandān ol
Felekde **mihr** ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 2). [mihr, ]*

**Mihr** ü māhı eyleyen pervāne-i pür-sūz ü tāb
Pertev-i şemʿ-i cemāl-i bā-kemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 11). [mihr, ]*

ʿArż idüp ʿārıż-ı ālin nāgāh
Ṣafaḳ-ı şerme ḳodı **mihri** o māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 2). [mihri, -i ]*

Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
**Mihr** ü meh tār ile pūd olsa bu minvāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 8). [mihr, ]*

Şuġl-i lemeʿāt-ı ġam iden ṭālib-i derdüñ
Destārı meh ü **mihr** gibi yine başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 6). [mihr, ]*

İştiyāḳ-ı ʿārıżıyla ḥasret-i ebrūları
**Mihri** ser-germ eylemiş māh-ı nevi ḳılmış nizār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 48). [mihri, -i ]*

Rūz ü şeb maṭlaʿ-ı nübüvvetde
Her dü-rūḫsārı **mihr** ü māh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 18). [mihr, ]*

Bāzār-ı mihri olsa nola germ dembedem
Ol māh-ı ḥüsni görse olur **mihr** müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 8). [mihr, ]*

Devāt **mihr** varaḳ meh ḳalem-tırāş hilāl
Şehāb-ı ḫāme ḳalemdān-ı zer-nişānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 21). [mihr, ]*

Ḳomış **mihri** nikāb-ı şerme dildāruñ rūḫ-ı āli
Şafaḳ-pūş-ı ḥicāb itmiş mehi ol ʿārıż-ı ġāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 43, Mısra 1). [mihri, -i ]*

Maḥbūb-ı Hudā ki **mihri** her zerrede var
Oldı dil o mihre zerre-i bī-mikdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 1). [mihri, -i ]*

Żerresi ṭalʿatinüñ **mihr** ile māh
Ḥüsninüñ sūḫtesi nūr-ı nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 9). [mihr, ]*

Bu zülāl-i şāfa bu āb-ı leṭāfet-pervere
Küze-i zerrīn ü sīmīn olsa **mihr** ü meh sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 12). [mihr, ]*

**Mihr** ile çıḳdi hużur-ı şeh-i devrāne girüp
Buluşup geldi Süleymāne miśāl-i ʿAnḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 53). [mihr, ]*

**Mihr** bir cāriyedür māh ġulām-ı dolāb
Encüm-i śābit ü seyyār muṭīʿ ü münḳād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 15). [mihr, ]*

Müjde ey ḫalḳ-ı ciḫān nüh ḳubbe-i eflākden
Şanmanuz tābān olan ṣubḥ u mesāda **mihr**

ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 12). [mihr, ]*

**Mihr** ü māhı kāse cerr idüp olmış ṣubḥ u ṣām
Āsitān-ı rifʿatinde bir gedā çarḫ-ı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 47). [mihr, ]*

Pister-i zer-tārı **mihr** ü bāliş-i zer-kārı māh
Sebʿa-i seyyāre ser-gerdān-ı ḥüsn-i behceti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 5). [mihr, ]*

Ḥarem-i rifʿatine **mihr** ile māh
Biri zerrīn biri sīmīn ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [mihr, ]*

Çīn-i cebīn ile baḳamaz **mihre** kimseler
Göl kim felekde cebhe-i māhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 7). [mihre, -e ]*

Hīre-çeşm itdi beni berḳ-ı rūḫi ṭutmış meġer
**Mihre** ḳarşu ol meh-i nā-mihribān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 8). [mihre, -e ]*

Yaḳṣā nola füruġı süveydā-yı ḳalbümi
Hüsni ile dil ki **mihrle** billûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 16). [mihrle, -le ]*

**mihr:** *Aşk, sevgi, muhabbet.*

**Mihri** pervāne iden māh-ı şeb-ārāsın sen
Güni maġribde doġan ġurre-i ġarrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 1). [mihri, -i ]*

**mihr:** *Güneş..*

ʿArż itmesün felekde meh ü **mihr** rifʿatin
Ol manṣıbı derinde bir ednā ġulām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 23). [mihr, ]*

**mihr:** *Güneş.*

Hār-ı şaḥrā-yı ʿalāyıḳdan iden āzāde
Eylemiş ḫayme gibi **mihr** ü mehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 8). [mihr, ]*

Ey muḥīṭ-i ḳudretinde **mihr** ü māh iki ḥabāb
Çarḫ-ı aṭlas sāha-i sunʿında çetr-i bī-ṭınāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 1). [mihr, ]*

Çarḫ mīzān-ı cūdına kaffe
**Mihr** ü māh u nücūm dirhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 62). [mihr, ]*

**Mihr** ü meh-felek nücūm evtād zer Cevzā ṭınāb
Erdebī iclālinüñ çarḫ-ı felek bir pāderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 173). [mihr, ]*

**mihr:** *Güneş yüzlü sevgili*

**Mihrüñ** o māh-peykere ʿarż eylesem nola
Mestāne tāb-ı meyle kemāhi küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 9). [mihrüñ, -ü, -ñ ]*

**miḥrāb:** *Yarım küre biçiminde olan ve yapıyı örten dam, kümbet.*

Çeşm-i mesti zīr-i ṭāḳ-ı ebrû-ı pür-tābda
Hvāb-ı nāz itse ʿaceb mi arkası **miḥrābda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 41, Mısra 2). [miḥrābda, -da ]*

**miḫrāb:** *Câmi, mescit gibi ibâdet yerlerinde kıble duvarında bulunan, cemâatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer.*

Şemʿ **mihrāb** aña Bū Bekr ü ʿÖmer
Māḥfil ü minberi ʿOsmān u ʿAlī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [mihrāb, ]*

**miḥrāb:** *Câmi, mescit gibi ibâdet yerlerinde kıble duvarında bulunan, cemâatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer.*

Bu muʿallā cāmiʿ-i bī-miṯli bünyād eyleyüp
Eyledi **miḥrābın** anuñ menbaʿ-ı āb-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 22). [miḥrābın, -ıñ ]*

**mihrāb-ı âsitân:** *Huzur makamının mihrabı.*

Yā Rab be-cāh-ı ḳadr-i imām-ı düvāz-deh
Kim oldı ḫāk-i derleri **mihrāb-ı âsitân** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 20). [mihrāb-ı âsitân, ]*

**miḥrāb-ı der:** *Dergahın mihrabı.*

Ey ʿālem-i cān cān-ı kirām-ı ʿālem
**Miḥrāb-ı deri** ḳıble-i ḥācāt-ı ümem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 51, Mısra 2). [miḥrāb-ı der, ]*

**miḥrāb-ı der-i cānı:** *Gönül kapısının mihrabı.*

Ḥarīm-i ḳurb-ı Ḥaḳ Māḥrem-serāy-ı sırr-ı Sübḥānī
Ki **miḥrāb-ı der-i cānı** ibāduʿllaha maʿbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 12). [miḥrāb-ı der-i cānı, -ı ]*

**miḥrāb-ı derin:** *Dergahın mihrabında.*

Ey ḳıble-i kūyı secde-fermā-yı cibāh
**Miḥrāb-ı derinde** secde bir bende vü şah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 2). [miḥrāb-ı derin, --de ]*

**miḥrāb-ı niyāz:** *Dua mihrabı.*

Ey zülf-i siyāhı pūşiş-i Kaʿbe-i nāz
Cān u dile ebrūvānı **miḥrāb-ı niyāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 2). [miḥrāb-ı niyāz, ]*

**miḥrāb-ı niyāz-ı dil:** *Gönüllerin yalvarma makamı.*

Nola **miḥrāb-ı niyāz-ı dil** ü cān olsa henüz
Kaʿbe-i ḥüsne kaşuñ ḳıble-nümādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 3). [miḥrāb-ı niyāz-ı dil, ]*

**miḥrāb-ı niyāz-ı ʿurefā:** *Âriflerin dua mihrabı.*

Dergehüñ ḳaʿbe-i ebrār u meṭāf-ı aḥrār
Ḳıble-i ḥācet ü **miḥrāb-ı niyāz-ı ʿurefā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 302). [miḥrāb-ı niyāz-ı ʿurefā, ]*

**miḥrāb-ı riyāset:** *Reislik , başkanlık mihrabı.*

Revādur secde-i şükr itse erbāb-ı ḳalem şimdi
Bi-ḥamdi'llāh ki **miḥrāb-ı riyāset** ṣāḥibiñ buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 2). [miḥrāb-ı riyāset, ]*

**mihrāb-ı şefāʿat:** *Bağışlanmanın mihrabı.*

**Mihrāb-ı şefāʿatüñ** yiter ḳıble bize
Ey dergeh-i luṭfı kaʿbe-i ehl-i niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 3). [mihrāb-ı şefāʿat, -üñ ]*

**mihr-āsār:** *Eserleri güneş gibi parlak, etrafı aydınlatan.*

Melek-sīret felek-rifʿat ḳamer-dīdār u **mihr-āsār**
Hudāvend-i hümā-sāye ḫıdīv-i āsmān-pāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 5). [mihr-āsār, ]*

**mihre-gūyā:** *Sanki güneş.*

Şāh̲-ı ʿaşḳa dil oldı dest-āvīz
**Mihre-gūyā** ki ẕerre-i naçiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 70). [mihre-gūyā, ]*

**mihr-i ʿālem-tāb:** *Dünyayı aydınlatan güneş.*

Eşiʿa rīsmānlar aña mehce **mihr-i ʿālem-tāb**
ṭāḳ-ı zer-nigāruñ seyr idenler āsmān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 39). [mihr-i ʿālem-tāb, ]*

**mihr-i burc-ı melāḥatle:** *Güzellik burcunun güğneşi.*

O **mihr-i burc-ı melāḥatle** ittihād ideli
Felekde ẕerre iken reşk-i āftāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 9). [mihr-i burc-ı melāḥatle, --le-le ]*

**mihr-i cān-ı ḫalāyıḳ-ı zerrāt:** *Yaratılan en küçük şeylerin , yatılanların can veren güneşi.*

İki ʿālem güneşi nūr-ı Hudā
**Mihr-i cān-ı ḫalāyıḳ-ı ẕerrāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [mihr-i cān-ı ḫalāyıḳ-ı ẕerrāt, ]*

**mihr-i celī:** *Parlak güneş.*

Mihr-i celī fürūġ-ı sipihr-i risāletüñ
Burc-ı nübüvvete meh-i tābān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 3). [mihr-i celī, ]*

**mihr-i ciḫān-ārā:** *Cihanı süsleyen güneş.*

Ṣubḥa dek māh encüm-i seyyārla eyler sefer
Devr ider aḫşama dek **mihr-i ciḫān-ārā** ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 12). [mihr-i ciḫān-ārā, ]*

**mihr-i cihān-efrūzı:** *Dünyayı aydınlatan güneş.*

Ẕerre-veş **mihr-i ciḫān-efrūzı** noḳṣān eyleye
Ceẕbe-i dīdār kim ḫurşīd-i rāḫşānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 5). [mihr-i ciḫān-efrūzı, ]*

**mihr-i cihān-tāb:** *Dünyayı aydınlatan güneş.*

Pertevi olduġına ʿālem-gīr
İstemez **mihr-i ciḫān-tāb** güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 4). [mihr-i ciḫān-tāb, ]*

**mihr-i cihāntāb-ı maʿrifet:** *İrfan alemini aydınlatan güneş.*

Çarḫ-ı Hudāda **mihr-i ciḫāntāb-ı maʿrifet**
Burc-ı ledünde maṭlaʿ-ı ḥikmetde māh idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 3). [mihr-i ciḫāntāb-ı maʿrifet, ]*

**mihr-i cihān-tāb-ı nevāl:** *İhsanın dünyayı aydınlatan güneşi.*

Ṣaldı pertev yine bir **mihr-i ciḫān-tāb-ı nevāl**
Müjde ey kūşe-nişīnān şeb-i tārīk-i cānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 5). [mihr-i ciḫān-tāb-ı nevāl, ]*

**mihr-i dil-i naẓīmi:** *Nazimi'nin gönlünün güneşi.*

Bāzīgeh-i muḥabbeti germ eyledi idüp
**Mihr-i dil-i Naẓīmi** o nā-mihribān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 10). [mihr-i dil-i naẓīmi, -i ]*

**mihr-i dıraḫşân:** *Parlak ışıklı güneş.*

Müjde-i vuṣlatına dîde be-râhım şeb ü rūz
Māh-ru zühre-cebīn **mihr-i dıraḫşânımdan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 12). [mihr-i dıraḫşân, --ım, --dan ]*

**mihr-i dıraḥşān-ı ʿarab:** *Arap'ın parlak güneşi.*

Māh-ı tābān-ı ʿʿAcem **mihr-i dıraḫşān-ı ʿArab**
Cebhesi bedr-i recā ṭalʿatidür şems-i ḍuḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 117). [mihr-i dıraḫşān-ı ʿarab, ]*

**mihr-i dırāḥşān-ı himem:** *Gayretin parıldayan güneşi.*

Māh-ı tābān-ı kerem **mihr-i dırāḫşān-ı himem**
Hüsrev-i encüm-ḥaşem sulṭān-ı gerdūn-bārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 15). [mihr-i dırāḫşān-ı himem, ]*

**mihr-i enver:** *Parlak güneş.*

Derūn-ı tīre olmaz feyż-yāb-ı pend-i rūşen-dil
Sevād-ı māh çıḳmaz **mihr-i enver** olsa da sābūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 12). [mihr-i enver, ]*

Māh-ı nev ebrūsınuñ ḫamyāze-rīz-i ḥasreti **Mihr-i enver** şemʿ-i bezm-i ḥüsninüñ pervānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 4). [mihr-i enver, ]*

**Mihr-i enver** ḫacil cemālinden
Māh şermende rûy-ı ālinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 87). [mihr-i enver, ]*

**mihr-i felek-i mā-evḥā:** *Vahyolunan gökyüzünün güneşi.*

Maşrık-ı ṣubḥ-ı ezel māh-ı ciḫān-tāb-ı ebed
Neyyir-i raḥmet o **mihr-i felek-i mā-evḥā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 96). [mihr-i felek-i mā-evḥā, ]*

**mihr-i feyżinden:** *Bereket güneşi.*

**Mihr-i feyżinden** yeter bir kerre iki ʿāleme
Aña tālib ẕerre gibi gerçi bī-pāyān u ḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 35). [mihr-i feyżinden, -in, -den ]*

**mihr-i gerdūn-ı ledün:** *Allah katının feleğinin güneşi.*

**Mihr-i gerdūn-ı ledün** māh-ı sipihr-i ʿirfān
Ki degül vāḳıf-ı māhiyyeti ehl-i tencim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 3). [mihr-i gerdūn-ı ledün, -ün ]*

**mihr-i gerdūn-ı ẓafer:** *Zafer feleğinin güneşi.*

**Mihr-i gerdūn-ı ẓafer** māh-ı sipihr-i nuṣret
Müşterī-rāy-ı felek taḫt-ı kevākib-leşker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 3). [mihr-i gerdūn-ı ẓafer, ]*

**mihr-i giyā:** *Sevgi otu(Yebruhu's-sanem "abdüsselâm" denilen ve yanında bulunduranları halkın seveceğine inanılan bitki).*

Gülşen-i rifʿatine sebze-i bīgāne felek
Māh bir ayçiçeği anda güneş **mihr-i giyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 156). [mihr-i giyā, ]*

**mihr-i ḳadrine:** *Itibar güneşi.*

ʿAllāme Laʿlī-zāde Muḥammed Efendi kim
Ḥūrşīd **mihr-i ḳadrine** yākut-ı nāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 26). [mihr-i ḳadrine, -i, -ne ]*

**mihr-i māḥşerden:** *Mahşer gününün güneşi.*

Ne bāk-i tāb-ı ciger-sūz **mihr-i māḥşerden**
ʿUsāta rāyet-i ʿafvüñ ṣalar ẓıll-ı ẓalīl

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 115). [mihr-i māḫşerden, -den ]*

**mihr-i melāḥat:** *Güzellik güneşi.*

Zülfüñ nice bir eyleye rūḫsāruñı mestur
Ey **mihr-i melāḥat** şebüñ āḫir seḥeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 12). [mihr-i melāḥat, ]*

**mihr-i mührüñ:** *Mührün güneşi.*

Aḳdı bir āb-ı revān gibi bu şiʿr-i dil-nişīn
**Mihr-i mührüñ** ḥasretinden oldum engüşt-i pesīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 102). [mihr-i mührüñ, -üñ ]*

**mihr-i münevver:** *Aydınlık güneş.*

Ol şehüñ kemter sipāh-ı rezminüñ rūz-ı meṣāf
Māh-ı nev şemşīridür **mihr-i münevver** mi miġferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 126). [mihr-i münevver, ]*

**mihr-i münevver:** *Aydınlanmış güneşi.*

Bir māha ʿāşıḳum ki derūn-sûz ider Naẓīm
Pervāne-i muḥabbeti mihr-i münevveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 14). [mihr-i münevver, --i ]*

**mihr-i münīr:** *Parlak güneş.*

Siper-i sīm-i ḳamer miġfer-i zer **mihr-i münīr**
Māh-ı nev tīġ-ı kemer-bend-i muraṣṣaʿ cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 195). [mihr-i münīr, ]*

Ol ḫudāvend-i ciḫān-pīrā ki ṭāḳ-ı ḳadrine
Sīm ü zer āvīzelerdür māh ile **mihr-i münīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 12). [mihr-i münīr, ]*

**mihr-i münīr-i ʿālem-ārādur:** *Cihanı süsleyen aydınlığın güneşi.*

Huṣūṣā Ḥażret-i ʿOṣmān Paşā-yı celī-kevkeb
Ki reʾy-i enveri **mihr-i münīr-i ʿālem-ārādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 4). [mihr-i münīr-i ʿālem-ārādur, -dur ]*

**mihri müşteri:** *Jüpiter güneşi.*

Ol māh-ı zühre-ṭalʿat-ı burc-ı melāḥatüñ
Yāḳūt-ı laʿli gökde ider **mihri müşteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 6). [mihri müşteri, ]*

**mihr-i raḫşān-ı ṣubḥ-ı iḳbālüm:** *Talih sabahının güzel güneşi.*

**Mihr-i raḫşān-ı ṣubḥ-ı iḳbālüm**
Ey behişt-i melāḥat içre müdām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 231). [mihr-i raḫşān-ı ṣubḥ-ı iḳbālüm, -üm ]*

**mihr-i rikābdār:** *Üzengi ağasının güneşi.*

Biñdükce esb-i nāze o çābük-süvār-ı ḥüsn
Māh-ı nevi rikāb ide **mihr-i rikābdār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 6). [mihr-i rikābdār, ]*

**mihr-i rūḫ:** *Yanak güneşinin parıltıları.*

Günden derūnda **mihr-i rūḫı** āşikāredür
Her şeb arar o māhı dil-i bī-ḳarār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 9). [mihr-i rūḫ, --ı ]*

**mihr-i ruḫşār:** *Yanak güneşinin parıltıları.*

**Mihr-i ruḫşār** u meh-i rūyına ḳurbān olayum
ʿIyd-i aḍḥā-yı ser-i kūyına ḳurbān olayum

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 21). [mihr-i ruḫşār, ]*

**mihr-i rūz:** *Gündüz Güneşi.*

Baña ḥayātı ile Ḳadr ü ʿıyd idi şeb ü rūz
Dilüñ cemāli idi **mihr-i rūzı** māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 6). [mihr-i rūz, -ı ]*

**mihr-i rūzum:** *Gündüz güneşim.*

**Mihr-i rūzum** meh-i şebüm sensin
Gel gel ey bezm-i şevḳime sāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 239). [mihr-i rūzum, -um ]*

**mihr-i sipihr-i ʿālem:** *Alemin gökyüzünün güneşi.*

Ey **mihr-i sipihr-i ʿālem** māḥbūbı
Vey māh mışr-ı cemālinüñ māḥcūbı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 1). [mihr-i sipihr-i ʿālem, ]*

**mihr-i zer:** *Altın güneş.*

Oldı bāziçegāh rifʿatine
**Mihr-i zer** gūy māh-ı nev çevgān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 94). [mihr-i zer, ]*

**mihribân:** *Merhamet ve şefkat sahibi padişah; sevgili, sevilen kişi.*

Peder ü māderinden ümmetine
Müşfiḳ ü **mihribān** u erḥamdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 76). [mihribān, ]*

**mihribân:** *Şefkatli, muhabbetli, güler yüzlü (kimse), dost.*

**Mihribānā** mededā kehf-i emānā senedā
Ey ʿuṣāt-ı ümeme müşfiḳ-i bi-çend ü çirā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 277). [mihribānā, -a ]*

**mihribān-ı çeşm-i pür-nem:** *Merhamet ve şefkat sahibinin ıslak gözleri.*

Müşfiḳ-ı eşk-i nedāmet-rīz-i dāmān-ı niyāz
**Mihribān-ı çeşm-i pür-nem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 82). [mihribān-ı çeşm-i pür-nem, ]*

**mihribān-ı hāl-ı duşvār-ı ʿuṣāt-ı rest-hīz:** *Yerden kaldırılan asilerin zor hallerinin merhamet ve şefkat sahibi.*

**Mihribān-ı hāl-ı duşvār-ı ʿuṣāt-ı rest-ḫīz**
ʿĀcizān-ı rüz-ı ḥaşruñ müşfiḳ-i rāḥm-āveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 155). [mihribān-ı hāl-ı duşvār-ı ʿuṣāt-ı rest-ḫīz, ]*

**mihribān-ı saṭveti:** *Güçlü kuvvetli şefkat sahibi.*

Āsmān-ḳadr ü ḳader-ḳudret ki rūz-ı rezm olur
**Mihribān-ı saṭveti** reh-bend-i şād Hūşeng şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 28). [mihribān-ı saṭveti, ]*

**mihr-livā:** *Güneş sancaklı.*

Māh-dīdār u ʿUṭārid-ḳalem ü Zühre-cebīn
Müşterī-rāy u sitāre-sipeh ü **mihr-livā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 22). [mihr-livā, ]*

**mihr-ṭalʿat:** *Güneş yüzlü (yüzü güneş gibi güzel ve parlak olan).*

**Mihr-ṭalʿat** māh-rū zühre-cebīn dellākler
Müşterīnüñ cāme-i ṣabrın ṣoyārlar dāʾimā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 7). [mihr-ṭalʿat, ]*

**mih-ter:** *Vezir kapısında çalınan "nöbet"*

*çalgısı ve bu çalgıyı çalan saz takımı, bando.*

Meḥmedet- ḫvān-ı ṣıfātı **mih-terīn** ü kih-terīn
Midḥatinde pīr ü bernā pey-ʾinân-ı iḫtiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 55). [mih-terīn, -in ]*

**mıīr olur:** *Başkan, komutan olmak.*

Dergehinde ḳul olan her ḳayddan āzādedür
Āsitānın bekleyen kemter gedālar **mıīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 32). [mıīr olur, -ur ]*

**mḳāʾil:** *Dört büyük melekten biri, kulların rızıklarını taksim etmekle görevli olan melek.*

Hıdīv-i keşti ʿaṭā kim dem-i ḥaṣād olur
Gedā-yı sünbüle-çīn-i nevāli **Mīkāʾīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 68). [mīkāʾīl, ]*

**milel:** *Milletler. milletin cemi.*

Niẓam-ı mülk ü **milelde** ḫıdīv-i Sencer-fer
Umūr-ı dīn ü düvelde sütūde-serverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 43). [milelde, -de ]*

**milel:** *"Milel" kelimesi (Milletler).*

Hamī-i dīn ü düvel māḥī-i her mekr ü ḥiyel
Nāẓır-ı mülk ü **milel** kehf-i emān-ı fuḳarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 14). [milel, ]*

Devr-i ḥıfẓında cihān ḳayd-ı eşirrādan emīn
Sāye-i ʿadlinde der-zīr-i emān mülk ü **milel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 28). [milel, ]*

**mīl-i ʿadem:** *Yokluk mili.*

Dü-çeşmine gele **mīl-i ʿadem** ilāhī rast
O kim ide naẓār-ı kec o ḫānedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 129). [mīl-i ʿadem, ]*

**millet:** *Bir dine, bir kavmiyete mensup topluluk.*

Hudāvend-i kerem-güster ḫıdīv-i cūd-perverdür
Müşīr-i mülk ü **millet** müşteşār-ı dīn ü dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 12). [millet, ]*

**miʿmār:** *İmar eden,yapan.*

Pādişāḫ-ı ʿaşḳ teşrif itmeyeliden ey Naẓīm
Ḳaldı vīrān tahtgāh-ı şehr-i dil **miʿmārsız** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 14). [miʿmārsız, --sız ]*

**miʿmār:** *Mimar.*

Vīrān idi tezelzül-i cūd ile yāb yāb
**Miʿmār** tekyesinde yapıldı dil-i ḫārab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 4, Mısra 2). [miʿmār, ]*

**miʿmār-ı ʿadli:** *Adaletli mimar.*

Hādī reh-i ṣavāba hemvāre şeyḫ ü şāba
Maẓlūm-ı dil-ḫārāba **miʿmār-ı ʿadli** bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 26). [miʿmār-ı ʿadli, ]*

**miʿmār-ı ṭabʿı:** *Tabiatın mimarı.*

Yine **miʿmār-ı ṭabʿı** eyledi bir nev-biñā ṭarḥın
Ki çarḫ-ı aṭlasa bām-ı refiʿinden düşer sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 13). [miʿmār-ı ṭabʿı, ]*

**miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmil:** *Olgunluk tabiatının mimarı.*

**Miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmili** ḥālā yine ṭarḥ eyledi
Çeşm-i beşer görmiş degül bir böyle bünyād-ı ʿaẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 3). [miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmil, ]*

**miʿmar-ı ṭabʿ-ı pākī:** *Temiz saf ışığın mimarı.*

**Miʿmar-ı ṭabʿ-ı pākī** deryāya ḳarşu yapdı
Bir böyle ḥürrem-ābād meʾvā-yı ḥālet-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 5). [miʿmar-ı ṭabʿ-ı pākī, ]*

**min:** *"-den, -den beri.".*

Eyle ol divāneyi ḳayd-ı maʿāsīden ḫalāṣ
Olmasın üftāde-i zencīr-i hablün **min** mesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 52). [min, ]*

**mīnā:** *Mekke-i Mükerremede Arafat yolu üzerinde bir kasabadır.*

ʿĀlemi sırça-sarāy itdi yine şāḫ-ı şitā
Çekdi **mīnādan** baṣīṭ-i ḫāke bir naṭʿ-ı güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 4). [mīnādan, -dan ]*

**mīnā:** *Altın, gümüş vb. mâdenî eşyâlar üzerine vurulan yeşil, lâcivert veya gök mâvisi renginde şeffaf yâhut donuk cama benzeyen sır tabakası; mine.*

ʿAks-i rūḫuñ ki dīde-i bīnā içindedür
ʿAyniyle bir perīdür o **mīnā** içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 2). [mīnā, ]*

**mina'llāh:** *Allah'tandır.*

Rāyet-i manṣūrınuñ innā fetaḥnā şuḳḳāsı
Tiğınuñ zāğı ẓafer naṣrun **mina'llāh** cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 178). [mina'llāh, ]*

**min'allāh:** *Allah'tandır.*

Bārgāh-ı ʿazmine naṣrun **min'Allāh** sāyebān
Sāyebān-ı rezmine feṭḥ u ẓafer naḳş ü nigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 35). [min'allāh, ]*

**mināre:** *Camilerde müezzinin ezan okuduğu, sela verdiği, şerefesi olan, çoğunlukla taştan, yüksek ve ince yapı.*

İhrāḳ-ı āh şehri idüp deşt-i āteşīn
Yaḳdı ḥaşīr başına yer yer **mināreler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 4). [mināreler, -ler ]*

Bir sütūn-ı nūrdur kim her **mināre** tā seḥer
Şuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efşānla rāḫşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 19). [mināre, ]*

**mīnā-veş:** *Billur gibi.*

İder ḫūn-girye **mīnā-veş** olur ʿacz ile ser-der-pīş
Külāh-ı naḫvet ol maġrūrı kim gerden-firāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 5). [mīnā-veş, ]*

**minber:** *Câmi içinde genellikle mihrâbın sağ tarafında bulunan, merdivenli kürsü.*

Şemʿ mihrāb aña Bū Bekr ü ʿÖmer
Māḥfil ü **minberi** ʿOs̱mān u ʿAlī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [minberi, -i ]*

**minber-ārā-yı risālet:** *Elçilik makamının minberinin süsü.*

**Minber-ārā-yı risālet** muḳtedā-yı enbiyā
Huṭbe-i vaṣfında mun żam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 33). [minber-ārā-yı risālet, ]*

**minber-i ʿirfān:** *Manevi ve ruhi tecrübeyle edinilen sezgisel bilginin minberi ( baş köşesi ).*

**Minber-i ʿirfān** u taḳvāda ḫaṭīb-i bī-miṣāl
Cāmiʿ-i zühde imām-ı ʿārif-i bā-intibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 37). [minber-i ʿirfān, ]*

**minḳār-ı ser-i ḫāme:** *Kaleminin başındaki kuş gagası.*

Mışr-ı süḫeni itdi şekerzār-ı feṣāḫat
**Minḳār-ı ser-i ḫāmesinüñ** rīziş-i ḳandi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 12). [minḳār-ı ser-i ḫāme, -si, -nüñ ]*

**minnet:** *Iyilik, lutuf.*

Çıḳarur naḳd-i niyāzuñ ḳarnın
**Minnetüñ** ya çil ola ya pencāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 44). [minnetüñ, -üñ ]*

**minnet:** *Beklenti.*

Şād-kām it devlet-i ḳurb-ı civaruñlā beni
**Minnetüm** daʾim budur eyle temennāmı ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 6). [minnetüm, -üm ]*

**minnet:** *Bir iyiliğe karşı şükran duyma.*

Bir zaḫm-ı nāze **minnet** iderdüm nigāhuña
Havfüm budur ki sīnede her çāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 3). [minnet, ]*

Ne **minnet** ü mey ü sāḳī ne bīm-i renc-i ḫumār
Piyāle-nuş-ı ṭarabgāh-ı intibâhız biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 3). [minnet, ]*

Naẓīme **minnet** idüp vaṣf-ı laʿl-i dildārı
Cevāhiri oluruz güne güne kānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 13). [minnet, ]*

**minnet:** *Gönül borcu, şükran duyma.*

Açılmada gül-i dāġ-ı derūn-ı sīne Naẓīm
Nesīme **minneti** yoḳ bī-recā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 18). [minneti, -i ]*

**minnet:** *İyilik, lütuf, kerem.*

Gence ʿazm itseñ eġer **minnetle**
Görinür her ṣırada mār-ı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 27). [minnetle, --le ]*

Āb-ı rūyuñ dökile **minnetle**
Bu ise cūd u mürüvvet eyvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 29). [minnetle, --le ]*

**minnet etmeyen:** *Boyun eğmeyen.*

Gerdūna **minnet etmeyen** ey dil benüm gibi
Eyler bir āsitān-ı muʿallāya intisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 1). [minnet etmeyen, -me, -y, -en ]*

**minnet-i seng-i ferāḫ:** *Ferahlık taşının ağır yükü.*

Çarḫa çekse tīġ-ı ʿālem-gīrini eyler dü-nīm
Ne temennā-yı fesān ne **minnet-i seng-i ferāḫ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 50). [minnet-i seng-i ferāḥ, ]*

**minnet-iʿaṭā:** *Bağışlama minneti.*

Dest-i mürüvvetüñden ider **minnet-iʿaṭā**
Ġayruñ eliyle aña kerem imtinān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 79). [minnet-iʿaṭā, ]*

**minvāl:** *Biçim, yol, tarz.*

Bu **minvāl** üzre nessāç-ı süḫan elfāẓ u maʿnāya

Naẓīmā ḥaḳ budur kim tār u pūd imtiyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 19). [minvāl, ]*

Bender-gâh-ı maʿnīde bu **minvāl** süḫanle
Var ise Naẓīm az bulınūr böyle per-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 9). [minvāl, ]*

Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh tār ile pūd olsa bu **minvāl** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 8). [minvāl, ]*

**minvāl-i ḫayāli:** *Hayalinin şekli.*

Ḳumaş-ı Naẓm-ı kāmilde bulınmaz tār u pūd-ı ḥaşv
Olur hemvāre **minvāl-i ḫayāli** bir siyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 12). [minvāl-i ḫayāli, ]*

**mīr:** *Amir, baş, kumandan; bey, vali.*

**Mir** ü gedā nevāle-i cūdıyla muġtenem
Ḥurrem o mīz-bān ki aña mīhmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 45). [mir, ]*

Derdimüñ çāresini bulmadı ne **mīr** ü ne şāh
Luṭfuña ḳaldı kerem senden olur yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 1). [mīr, ]*

**miʿrāc:** *Hz. Peygamberin göğe yükselmesi hadisesi.*

Fāş eyleyüp esrārını **miʿrācını** buldı
Zülfüñde dili dārda Manṣūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 17). [miʿrācını, ]*

**mīrāne:** *Beylere, emirlere yakışacak şekilde.*

Olursa maẓḫār-ı feyż-i Hudā nuṭḳ-ı ciḫāngīrüñ
Naẓīma ḥükm ider Turān ile İrāne **mīrāne** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 14). [mīrāne, ]*

**mirʾāt:** *Ayna.*

Göñül ki ṭūṭī-i **mirʾāt-ı** rūy-ı Aḥmeddür
Hemīşe zemzemesi güft ü gūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 1). [mirʾāt-ı, ]*

**mirʾāt:** *Ayna.*

Dildārı görüp laʿlini vaṣf eyle Naẓīma
**Mirʾāte** baḳup ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 12). [mirʾāte, -e ]*

Görünce sīneñi şevḳ-ı lebüñle oldı dil güyā
Baḳup **mirʾāte** lābüd ṭūṭī-i şīrīn-beyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 10). [mirʾāte, -e ]*

**mirʾāt:** *Ayna.*

Ey nūr-ı şūḫūda Maẓḫār u müstaġraḳ
**Mirʾāt** daḫi secencel-i ruʾyet-i Ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 2). [mirʾāt, ]*

**mirʾāt idindi:** *Ayna yapmak, ayna haline getirmek.*

Olsa ʿaceb mi ṭūṭī-i dil şekkerīn-maḳāl
**Mirʾāt idindi** āyīne-i ṭabʿ-ı dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 16). [mirʾāt idindi, -di ]*

**mirʾāt-ı dīde:** *Göz aynası.*

ʿAks-i Dīdārı müncelī eyler
Tā ki **mirʾāt-ı dīde** pür-nemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 124). [mirʾāt-ı dīde, ]*

**mirʾāt-ı dilde:** *Gönül aynası.*

**Mirʾāt-ı dilde** cilve-nümā sensin ey perī
Olmaz vilāyet içre şeh-i ḳāmrān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 9). [mirʾāt-ı dilde, ]*

**mirʾāt-ı musaffā:** *Saf, temiz gönül.*

**Mirʾāt-ı musaffā** gibi pākīze-ṣıfāt ol
Lebrīz-i tecellī olup āyīne-i zāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 1). [mirʾāt-ı musaffā, ]*

**mirʾāt-ı rūh:** *Yanak aynası.*

Bir dilber-i ser-tırāşe oldum ki tīrāş
**Mirʾāt-ı rūḫında** naḳd-i cān vaḳf-ı telāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 2). [mirʾāt-ı rūḫ, -ın, -da ]*

**mirʾāt-ı ṣāf:** *Temizlenmiş ayna.*

ʿArż eyle ḥüsn-i dilkeş-i ʿālem-pesendüñi
**Mirʾāt-ı ṣāf** gibi gören görme kendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 2). [mirʾāt-ı ṣāf, ]*

**mirʾāt-ı ṣafā:** *Safa, gönül aynası.*

Oldı bir mikḥele her saṭr-ı siyāh-ı naẓmum
Ṣafḥa-i siʿr-i laṭīfüm aña **mirʾāt-ı ṣafā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 10). [mirʾāt-ı ṣafā, ]*

**mirʾāt-ı ṣafādur:** *Safa, gönül aynası.*

Rūy-ı ṣāfuñ baña **mirʾāt-ı ṣafādur** Aḥmed
Haḳ-i pāyuñ gözüme kuḥl-i cilādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 1). [mirʾāt-ı ṣafādur, -dur ]*

**mirʾāt-ı ṣafā-güsterüm:** *Mutluluğu , huzuru gösteren ayna.*

ʿAks-i rūḫı lebrīz-i cünūn itdi derūnum
Kim var göre **mirʾāt-ı ṣafā-güsterüm** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 6). [mirʾāt-ı ṣafā-güsterüm, ]*

**mirʾātü'ṣ-ṣafā:** *Safâ aynası.*

Ġıll ü ġışdan ḳalb-i ʿāṣıḳ gibi levḥ-i sādedür
Vechi var olsa ziḥām-ı ṣāfı **mirʾātü'ṣ-ṣafā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 6). [mirʾātü'ṣ-ṣafā, ]*

**mīr-i hüner-perver:** *Hüner sahiplerinin piri.*

Gül-i ṭabʿuñla şemʿ-i ẕātunı pür-tef ü tāb itmiş
Doḳunmış rūzgār-ı nāḫoş ey **mīr-i hüner-perver** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 2). [mīr-i hüner-perver, ]*

**mīr-i şehr:** *Şehrin başkanı.*

Ġulām-ı ḫalḳa-be-gūş-ı der-i şeh-i ʿaşḳuz
Ne **mīr-i şehr** derviş-i ḫānḳāhuz ne biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 6). [mīr-i şehr, ]*

**mirrīḥ:** *Güneşin etrafında dönen gezegenlerin beşincisi. Kırmızı görünmesi, eskilerce ilahî savaşa işaret olarak nitelenmiştir. Merih, Mars gezegeni; neşe, yiğitlik, kızgınlık sefahat, kuvvet, savaş, hıyanet, gazap gibi özellikler onunla ilgili görülürdü; feleğin başkomutanı olarak kabul edilir. Mirrîh, eski kimyada her biri sert madenler olan demir ve bakıra işarettir.*

Öyle bir cellād-ı ḥüsnüñ ol şehīd-i ʿaşḳı kim
Eyleye **Mirrīḫ** tīġ-ı çeşminüñ şâbâşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 4). [mirrīḫ, ]*

**mirrīḥ:** *Güneşin etrafında dönen gezegenlerin beşincisi.*

Oldı naḳd-ı cān-be-kef ol māh-ı bedrüñ mührine
Gökde **Mirrīḫ** u Zuḫal Zühre ʿUṭarid Muşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 132). [mirrīḫ, ]*

**mirvaḥa-cünbān:** *ferahlık, rahatlık.*

Emri nehy itse şiḳāḳ-ı beyni bāl-i şaḥbaz
Hvabda murġ-ı żaʿīfe **mirvāḥa-cünbān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 52). [mirvāḥa-cünbān, ]*

**misāl:** *Örnek.*

Ḥüsnüme Yūsuf gibi yoḳdur melāḥatde naẓīr
Var ise āyīnede ʿaks ü **misālimdir** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 20). [misālimdir, --im, --dir ]*

**misāl:** *Örnek, numune.*

Bu mūşānnaʿ ḳubūrda bu tüfeng
Oldı genc ile ejdehāya **miṣāl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 2). [miṣāl, ]*

ʿİsā **miṣāl** nuṭḳ-ı revān-baḫşla Naẓīm
Her ḳālıb-ı füsündeye rūḫ-ı iʿāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 9). [miṣāl, ]*

Hūnīn terānemi gül-i ter gibi gūş ider
Bülbül **miṣāl** demdür olursam neġam-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 8). [miṣāl, ]*

**misāli:** *"Benzer, gibi" anlamında edat.*

Mekrümetde **miṣāli** nā-mevcūd
Maʿrifetde kemāli bī-noḳṣān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 41). [miṣāli, ]*

Yoḳdur bu ḳaṣra ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ gibi naẓīr
Olmış **miṣāli** kāḫ-ı Muḳarnas gibi ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 20). [miṣāli, ]*

**mişbāḥ-ı hidāyet-lemeʿān:** *Kurtuluş yolunu aydınlatan kandil.*

Seni Ḥaḳ eyledi **mişbāḥ-ı hidāyet-lemeʿān**
İtdi güm-rāhlara şerʿini mişkāt-ı belā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 281). [mişbāḥ-ı hidāyet-lemeʿān, ]*

**mişkāt-ı belā:** *İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bâdire, dert, gam, keder. oyuğu.*

Seni Ḥaḳ eyledi mişbāḥ-ı hidāyet-lemeʿān
İtdi güm-rāhlara şerʿini **mişkāt-ı belā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 282). [mişkāt-ı belā, ]*

**mişkāt-ı ḥüsni:** *Güzellik kandili.*

Berḳ-ı cemāli nūr-ı serā-perde-i yaḳīn
**Mişkāt-ı ḥüsni** şemʿ-i sebistān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 22). [mişkāt-ı ḥüsni, --i-i ]*

**miski ḫārir:** *Miskli ipek kâğıt.*

Gehvāre-i rūzgārına hemvāre pāy-endāz içün
Ṣubḥ oldı dībā-yı sefīd şām-ı siyeh **miski ḫārir** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 22). [miski ḫārir, ]*

**miskīn:** *Âciz, zavallı (kimse) .*

Mānend-i Nazîmi ne gūş eyledi semʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 3). [miṣkini, -i ]*

**miskīn:** *Aciz, zavallı, beceriksiz, hareketsiz.*

Ġam-ı zülfiyle Leylī bir **miskīn**
Hicr-i laʿliyle teşne-leb Şīrīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 89). [miskīn, ]*

**miskīn:** *Aşırı derecede tembel, uyuşuk, mıymıntı (kimse).*

ʿĀşıḳ mıdur ol ki ḫidmet-i cānānda
**Miskīn** ü żaʿif iken tenû-mend olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 4). [miskīn, ]*

**misl:** *Aynı, benzer, gibi.*

Henüz dīde-i eyyām görmedi **miṣlin**
Cenāb-ı Veys-i Ḳaren kim Yemende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 7). [miṣlin, -in ]*

**misl:** *Örnek olarak alınabilen, gösterilen şey, örnek .*

Bir ḥüsne nigāh eyle ki **miṣli** ola nādir
Ey çeşm-i dil ey dīde-i cān nādire-bīh ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 13). [miṣli, -i ]*

Kemāl-i maġfiretle **miṣli** yoḳ dirlerse gerçekdür
Şecāʿatde naẓīri var diyen kimse yalan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 25). [miṣli, -i ]*

**misl:** *Benzer, eş.*

**Misli** bulınmaya nice dīvānda ḥaḳ budur
Olmaz bu gūne bir ġazel-i dil-sitān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 17). [misli, -i ]*

Var ise **miṣli** āyīnede ʿaksidür yine
Şekl-i beşerde ġayret-i ḥūr olmış ol perī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 7). [miṣli, -i ]*

Ẓıll-ı şerʿinde ḥużūr itmededür mevcūdāt
Nola Ḥaḳ sāyesini **miṣli** gibi itse ʿadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 50). [miṣli, -i ]*

**misl:** *Aynı, eş, benzer.*

Böyle ṭarḥ-ı dil-güşā vü cān-fezānuñ Ḥaḳ budur
Çeşm-i devrān **miṣlini** görmiş deġüldür mā-ḥaṣal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 6). [miṣlini, -i, -n, -i ]*

**mışr:** *Mısır, ülke adı.*

Daḫi çāh-ı zenaḫdānından āzād olmadım yārüñ
Yüri ey Yūsuf-ı dil ḳurṭulursañ **Mışra** ṣulṭān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 10). [mışra, -a ]*

Bir ḥüsn-i Yūsuf ile ḳuluñ olmayan senüñ
Māliki olursa **Mışra** yanumda gedā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 6). [mışra, -a ]*

Dembedem eyler mükerrer şekker-i evṣāfuñı
Ṭuṭī-i nuṭḳum benüm bilmez ne **Mışr** u Ḳandeḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 124). [mışr, ]*

Eylemiş daʿvetinüñ ḳabża-i teshīrine nām
Rūm u Hindū ʿAcemi **Mışr** ile Şām u Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 22). [mışr, ]*

**mışraʿ:** *Dize.*

O düṣtūr-ı güzīnüñ manṣıb-ı iclāline el-ḥaḳ
Bu **mışraʿ** cevherī ḥarfiyle bir tārīḫ-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 18). [mışraʿ, ]*

**mışraʿ-ı mevzūn:** *Biçimli, vezinli mısra.*

ʿAḳlumı zāʾil ider ḳāmet-i yāre baḳşam
Baña bu ḥāleti bir **mışraʿ-ı mevzūn** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 8). [mışraʿ-ı mevzūn, ]*

Görüp reftāruñı vaṣf-ı ḳadüñde itdiler īrād
Kenār-ı cūdā her serv-i sehī bir **mışraʿ-ı mevzūn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 8). [mışraʿ-ı mevzūn, ]*

**mışrī:** *Mısır'a ait.*

Ḳutb-ı sipihr-i ʿirfān ġavṣ-ı zemān **Mışrī**
Riḥlet idüp fenādan mülk-i beḳāya göçdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 1). [mışrī, ]*

**mışr-ı cemāl:** *Yüzünün Mısır'ı.*

Didüm ẕeḳanuñ **mışr-ı cemālüñde** nedür
Yūsuf ḳūyusı didi o Māh-ı Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 3). [mışr-ı cemāl, -üñ, -de ]*

**mışr-ı cemāl:** *Güzel yüzlü Mısır.*

Ey mihr-i sipihr-i ʿālem māḥbūbı
Vey māh **mışr-ı cemālinüñ** māḥcūbı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 2). [mışr-ı cemāl, --in, --üñ ]*

**mışr-ı cismümi:** *Vücudumun Mısı'ı.*

Eyledi **mışr-ı cismümi** ġarḳab
Nīl-i eşk itdi ol ḳadar ṭuğyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 177). [mışr-ı cismümi, ]*

**mışr-ı dü-ʿālemde ʿazīz:** *Iki alemde aziz Mısır.*

Ẕātım iḳrār iden **mışr-ı dü-ʿālemde ʿazīz**
Ḳadrini inkār iden iki ciḫānda ḫāk-sār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 45). [mışr-ı dü-ʿālemde ʿazīz, ]*

**mışr-ı endīşede:** *Endişe, sıkıntı ülkesi.*

Ḳalemüm ṭūṭī-i gūyā-yı şeker-zār-ı maḳāl
Mışr-ı endīşede şīrīn süḫanumdur Bīgā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 14). [mışr-ı endīşede, -de ]*

**mışr-ı süḫen:** *Sözün Mısır'ı.*

**Mışr-ı süḫeni** itdi şekerzār-ı feṣāḫat
Minḳār-ı ser-i ḫāmesinüñ rīziş-i ḳandi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 11). [mışr-ı süḫen, --i ]*

**mıṣṭar:** *Satır çizecek cetvel.*

Ṭarḥ itdi üstüḫânum metn-i cünūna **mıṣṭar**
Ẓann itme anı ancaḳ Ḳays-ı nizār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 5). [mıṣṭar, ]*

**miṣāl:** *Benzer, gibi, mânend, nazir.*

Laʿlindeki o renge yāḳūt-ı nāb uymaz
Rūyındaki o zülfe olmaz **miṣāl** ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 8). [miṣāl, ]*

**miṣāl-i ʿanḳā:** *Anka misali.*

Mihr ile çıḳdi huẓur-ı şeh-i devrāne girüp
Buluşup geldi Süleymāne **miṣāl-i ʿAnḳā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 54). [miṣāl-i ʿanḳā, ]*

**miṣāl-i baht-ı siyeh:** *Kara bahtlı misali.*

Viṣāl-i yār bir efsānedür ki gūş ideli
**Miṣāl-i baḫt-ı siyeh** mübtelā-yı ḫvāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 14). [miṣāl-i baḫt-ı siyeh, ]*

**miṣāl-i behişt:** *Cennet gibi.*

Ey **miṣāl-i behişt** dergāhı
Hādim-i bezmi ḥūrla ġılmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 111). [miṣāl-i behişt, ]*

**miṣāl-i bülbül:** *Bülbül gibi.*

**Miṣāl-i bülbül** pervane dāʾim aġlasun yansun
Ciḫānda nīk- ḫvahuñ olmayan aʿdā-yı bed-

gevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 5). [miṯāl-i bülbül, ]*

**misāl-i bülbül:** *Bülbül gibi.*

Ḳaldı hem-rāhı daḫi anda **miṯāl-i bülbül**
Gül-i rüyından olup dür didi va-esefā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 259). [miṯāl-i bülbül, ]*

**misāl-i cüyına:** *Irmak misali.*

**Miṯāl-i cüyına** şādum riyāz-ı ʿālemde
Ki rüzgār-ı edānī geçer ʿale't-taʿcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 55). [miṯāl-i cüyına, -ı, -n, -a ]*

**misāl-i ġonce:** *Goncaya benzer.*

**Miṯāl-i ġonce** olur teng-ḫāṭır u dil-ḫūn
Ciḫānda māʾil olan gül gibi küşādelüġe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 5). [miṯāl-i ġonce, ]*

**misāl-i hāle:** *Bene benzer.*

Ol kim **miṯāl-i hāle** meh-i mihribānı var
On dört yaşında sīnede bir nev-civānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 1). [miṯāl-i hāle, --e ]*

**misāl-i ḳand ü şīr:** *Süt ve şeker misali.*

Ol bī-bedel şehzādenüñ ol server-i āzādenüñ
Evṣāf-ı sürında sözüm oldı **miṯāl-i ḳand ü şīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 26). [miṯāl-i ḳand ü şīr, ]*

**misāl-i küy-ı seyli:** *Gezinti köyüne benzer.*

Ḳabūl itmezse ḥükm-i daʿvetin çevgān-ı ḳahrıyla
Ser-i düşmen **miṯāl-i küy-ı seyli** ḫurde-i reddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 56). [miṯāl-i küy-ı seyli, -i ]*

**misāl-i lāle:** *Lale misali.*

Hemīşe dāġ-ı muḥabbetle tā ki bir ʿāşık
**Miṯāl-i lāle** olur dil-figār u ḫvār u zelīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 138). [miṯāl-i lāle, ]*

**misāl-i mihr-i ʿālem-tāb:** *Dünyayı aydınlatan güneş gibi.*

Döker āb-ı-rūḫin ḫāke **miṯāl-i mihr-i ʿālem-tāb**
Ġurūr-ı ḥüsn ile olduḳca her şūḫ-ı cihān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 5). [miṯāl-i mihr-i ʿālem-tāb, ]*

**misāl-i minşār:** *Testere misali.*

Ādem aña dirler ki **miṯāl-i minşār**
Hem ġayre vü hem kendüye nefʿi doḳınūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 3). [miṯāl-i minşār, ]*

**misāl-i nāme-i aʿmāl:** *Amel mektubu gibi.*

Ne vechle varurūz bâr-gâh-ı Ḥaḳḳā Naẓīm
**Miṯāl-i nāme-i aʿmāl** rū-siyāhuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 18). [miṯāl-i nāme-i aʿmāl, ]*

**misāl-i recebi:** *Receb misali.*

Saʿy idüp cān-ı dili cānı taḳdīm eyler
Kaʿbe-i kūyı ṭavāfında **miṯāl-i recebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 20). [miṯāl-i recebi, -i ]*

**misāl-i şemʿ-i meclis:** *Meclisin mumu.*

Mey-i şādīnüñ encāmı ḫumār-ı ġamdur āḫir-i kār
**Miṯāl-i şemʿ-i meclis** gāh ḫandān gāh giryān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 4). [miṯāl-i şemʿ-i meclis, ]*

**misāl-i şīşe-i mey:** *Şarap şişesine benzer.*

Meyde nühüfte ʿişve gibi ṣaḳla rāzuñı
İtme **miṣāl-i şīşe-i mey** sırruñı tebāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 6). [miṣāl-i şīşe-i mey, ]*

**misāl-i sübḥa-i dürr:** *Inci tesbih misali.*

Ola dergāhuña her demde ṣād silk-i dürūd ihdā
**Miṣāl-i sübḥa-i dürr** sübḥa tā kim zīb-i her yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 90). [miṣāl-i sübḥa-i dürr, ]*

**misāl-i sübḥa-i lüʾlüʾ:** *İnci tesbihe benzer.*

Vezīr-i pāk-gevher kim ġulāman-ı der-i cūdı
**Miṣāl-i sübḥa-i lüʾlüʾ** biri birinden aʿlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 12). [miṣāl-i sübḥa-i lüʾlüʾ, ]*

**misāl-i tīr:** *Ok gibi.*

Menzil-i maḳṣūda aḳrānuñdan evvel sen yitiş
Pīş-revlikde **miṣāl-i tīr** rūy-ı terkeş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 4). [miṣāl-i tīr, ]*

**misḳab-ı her müje:** *Her kirpiği matkap olan ( sevgili ).*

Dökülüp dīde-i terden ḳaṭar-ı āb-ı ḫūnāb
**Miṣḳab-ı her müje** bir sübḥa-i mercān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 8). [miṣḳab-ı her müje, ]*

**mīve- ẓīna:** *Zina meyvesi.*

Baġ-ı ʿibretdür ḳaşidem **mīve- ẓīnaña** şala Şāḫ-ber-şāḫ-ı hikemdür her nihāi-i nev-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 219). [mīve- ẓīna, -ñ, -a ]*

**mīve-çīn:** *Meyve toplamak.*

Yitişdi berg ü bārı şāḫsār-ı ʿadl ü inṣāfuñ
Niḥāl-i maʿdeletden **mīve-çīn** oldı yine dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 10). [mīve-çīn, ]*

**mīve-i güftārum āb-dār:** *Sözün taze meyvesi.*

Bāġ-ı süḫande vaṣf-ı leb-i yārla Naẓīm
Olsa ʿaceb mi **mīve-i güftārum āb-dār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 18). [mīve-i güftārum āb-dār, -um ]*

**mīve-i murād:** *Arzu, istek meyvesi.*

Lā-büd olur biter yitişür **mīve-i murād**
Ṣabr eyle ey Naẓīm bilürseñ zamānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 13). [mīve-i murād, ]*

**mīve-i nahl-i viṣāl:** *Kavuşma fidanının meyvesi.*

Yine bir nev-niḥāl-i bāġ-ı ʿişve virdi şeftālū
Yitişdi **mīve-i naḫl-i viṣāl** nev-resān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 4). [mīve-i naḫl-i viṣāl, ]*

**mīve-i şiʿr-i laṭîf:** *Güzel şiirinin meyvesi.*

Aġzınuñ suyın aḳıtduñ ehl-i naẓmuñ ey Naẓīm
**Mīve-i şiʿr-i laṭîfiñde** nedür bu çāşnī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 18). [mīve-i şiʿr-i laṭîf, --iñ-, --de ]*

**mīve-i şiʿr-i terüñ:** *Yeni yazılan şiirin meyvesi.*

Kemālin **mīve-i şiʿr-i terüñ** bulmış Naẓīm el-ḥaḳ
Riyāż-ı naẓmuña gūyā ki ḫāmeñ āb-yār

olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 17). [mîve-i şiʿr-i terüñ, -ün ]*

**miyāh-ı bezm-i şahbā:** *Şarap meclisinin suları.*

Mükerrer cām-ı mey ṣākī **miyāh-ı bezm-i şahbāda**
Bir iki dāneli zerrīn ḳadeḥdür devr-i mīnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 28, Mısra 1). [miyāh-ı bezm-i ṣahbā, --da ]*

**miyān:** *Bel.*

İnceden ince mū **miyānuñdur**
İsmi var cismi yoḳ dehānuñdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 15, Mısra 1). [miyānuñdur, -un, -dur ]*

**miyān:** *Bel, ince bel. Mûy miyân.*

Terkeş ḳūşansa ṣaḥn-ı veġāda **miyānına**
Tīri şehābdan meh-i nevden kemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 55). [miyānına, -ına ]*

**miyān:** *Ortası.*

Bārīk o deñli kim kemeri mū-miyānınuñ
Āġuş ṭavḳ dīde-i mīm **miyān** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 4). [miyān, ]*

**miyān:** *Bel.*

Nice bir zār u bī-ḳarār olayum
Beni ḳıldı niẕār o mūy **miyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 258). [miyān, ]*

**miyān:** *Bel, kemer yeri, orta , ara, aralık.*

Bārīk o ḳadar miyānı kim vāsiʿdür
Aña kemer olsa ḫalḳa-i mīm **miyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 4). [miyān, ]*

**miyān:** *Sevgilinin ince beli.*

Gehī **miyānuñı** ḳocdur gehī lebüñ emdür
Vebāli var ise cāna benüm ṣevābı senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 5). [miyānuñı, -uñı ]*

**miyān:** *Bel, ince bel.*

Gül-i ruḫsārına yād el doḳunmış ḥayf ellenmiş
**Miyānın** ḳocdurup bāġ-ı viṣāl-i yār bellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 2). [miyānın, -ı, -n ]*

**miyān:** *Bel , sevgilinin ince beli.*

Gitdi o zamān kim şeb-i vuṣlatda alurdum
Āġūşa **miyānın** gehī pehlūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 10). [miyānın, -ı, -n ]*

Ḥasret-i muy **miyānuñla** raḳīb-i bed-gū
Yine ʿuşşāḳa doḳınmış sözi ortaya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 3). [miyānuñla, -un, -la ]*

Deheni çeşmesār-ı ʿālem-i ġayb
Mū **miyānında** ḳıl ḳadar yoḳ ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 98). [miyānında, --(ı)ñ, --da ]*

**miyān:** *Bel.*

Bārīk o ḳadar **miyānı** kim vāsiʿdür
Aña kemer olsa ḫalḳa-i mīm miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 3). [miyānı, -ı ]*

**miyān:** *Sevgilinin ince beli.*

Deḫānuñ ile **miyānuñda** ḳal ü ḳıyl oldı.
O demde araladı ḫançerüñ araya girdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 3). [miyānuñda, -uñ, -da ]*

**miyān:** *(Sevgilinin) ince beli.*

Her ser-i mūyum olurdı bir zebān-ı ṣad-niyāz
Alsam āġuşa **miyānuñ** ittifaḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 6). [miyānuñ, -(u)ñ ]*

**miyān:** *Ortasında, içinde.*

Ḳaldı **miyān-ı** redd ü ḳabūlüñde fülk-i dil
Girdāba çekmeden anı bu cezr ü med yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 5). [miyān-ı, -le ]*

**miyān-:** *(bir gruba) dahil, (bir topluluğun) arasında.*

Pehlevān olmış **miyānında** kemer
Pīr iken Rüstemlere bulur ẓafer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 7). [miyānında, -ı, -(n)da ]*

**miyān-ı aġyāre:** *Düşmanın ortasına.*

Düşdi āḫir **miyān-ı aġyāre**
Ḳaldı ẓulmetde çeşme-i ḥayvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 169). [miyān-ı aġyāre, ]*

**miyân-ı arṣa-i maʿna:** *Söz söyleme makamının en üst noktası.*

Süvār olduḳça ṭabʿum eblaḳ-ı endīşeye gāhī
**Miyân-ı arṣa-i maʿnada** raḳṣā başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 8). [miyân-ı arṣa-i maʿna, --da ]*

**miyān-ı ʿazmine:** *Azmin ortası; azmin özü.*

**Miyān-ı ʿazmine** zerrīn kemer ki Cevzādur
Hilāl-i çarḫ o zerrīn kemerde ḫançerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 41). [miyān-ı ʿazmine, -in, -e ]*

**miyān-ı bezm-i rezminde:** *Savaş meydanının ortasında.*

Olup cārī lisānından **miyān-ı bezm-i rezminde**
ʿAdūnuñ sergüẕeştin hep o tīġ-ı dert-miyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 55). [miyān-ı bezm-i rezminde, -in, -de ]*

**miyān-ı ebrūvān-ı yār:** *Sevgilin kaşlarının ortası.*

Hāl-i müşgīni **miyān-ı ebrūvān-ı yārde**
Ṣanʿat iẓḫār itdi hindūdur iki şemşīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 15). [miyān-ı ebrūvān-ı yār, -de ]*

**miyān-ı eżdāda:** *Düşman meydanına.*

ʿAdl ü dādı **miyān-ı eżdāda**
O ḳadar ṣaldı ṭarḥ-ı emn emān ü *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 67). [miyān-ı eżdāda, -da ]*

**miyān-ı gerden:** *Gerdanın ortası.*

Nedür ol efʿî-i pür-şur ü teşvīr
**Miyān-ı gerdeninde** bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 2). [miyān-ı gerden, --in, --de ]*

**miyān-ı gerden:** *Gerdanın ortası.*

Nedür ol efʿī-i pür-şur ü teşvīr
**Miyān-ı gerdeninde** bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 2). [miyān-ı gerden,*

**miyān-ı heycāda:** *Savaş ortasında.*

Sînān ü ḫançeri çekdi **miyān-ı heycāda**
Dü-çeşm-i düşmen-i kec-bīne kuḥl-i merg ile mīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 105). [miyān-ı heycāda, -da ]*

**miyān-ı leşkerde:** *Askerin ortasında.*

Ẕāt-ı pāki **miyān-ı leşkerde**
Māh-ı bedr ile encüm-i rāḫşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 77). [miyān-ı leşkerde, -de ]*

**miyān-ı meclis-i bāġ-ı baḥār-ı ʿadlinde:** *Adalet baharının bağının meclisinin ortası.*

**Miyān-ı meclis-i bāġ-ı baḫār-ı ʿadlinde**
Hazan piyālekeş-i dest-i verd-i aḥmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 81). [miyān-ı meclis-i bāġ-ı baḫār-ı ʿadlinde, ]*

**miyān-ı meclis-i şaḥbāda:** *Şarap meclisisn ortasında.*

Velī pervāne-i pür-sūz iden şaḥbā ḳıyās itme
**Miyān-ı meclis-i şaḥbāda** bir şemʿ-i şeb-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 16). [miyān-ı meclis-i şaḥbāda, --da-da ]*

**miʿyār-ı hünerver:** *Hünerli kişinin ölçüsü.*

Dil-i nakkād ki **miʿyār-ı hünerver** ḥaḳkā
Görüp āṣārumı inṣāf ile teslīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 7). [miʿyār-ı hünerver, ]*

**mīzāb-ı bāġ-ı heycā:** *Savaş , kavga bahçesinin oluğu.*

Olsa nola serāpā sīrāb-ı ḫūn-ı aʿdā
**Mīzāb-ı bāġ-ı heycā** şemşīr-i cānsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 90). [mīzāb-ı bāġ-ı heycā, ]*

**mīzāb-ı çemenzār-ı neşāṭ:** *Neşe, mutluluk, sevinç bahçesinin oluğu.*

Oldı cārī yine **mīzāb-ı çemenzār-ı neşāṭ**
Müjde ey teşne-lebān-ı leben-i ʿıyş u ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 3). [mīzāb-ı çemenzār-ı neşāṭ, ]*

**mīzāb-ı cūy-ı bāġçe-i ḥamd:** *Şükür bahçesinin ırmaklarının oluğu.*

Lebrīz-i şerbet-i şekker şükri her dehen
**Mīzāb-ı cūy-ı bāġçe-i ḥamdi** her zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 8). [mīzāb-ı cūy-ı bāġçe-i ḥamd, --i ]*

**mīzāb-ı iḳbāl:** *Talih baht oku.*

Riyāż-ı ʿizzetin **mīzāb-ı iḳbāl** eyledi ser-sebz
Dırāḫt-ı baḫtı ḥussādun ḫazān-ı ḥüzn ile ṣoldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 7). [mīzāb-ı iḳbāl, ]*

**mīzāb-ı kilküm:** *Kaleminin (mürekkebinin oluşturduğu) oluk.*

Bāġbān-ı naẓm olāldan tā ki cānum tendedür
Bağ-ı naʿtüñde ola **mīzāb-ı kilküm** ābyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 122). [mīzāb-ı kilküm, -üm ]*

**mīzāb-ı maʿānīdür:** *Mana oluğu.*

Cedvel-i ḫāmem o **mīzāb-ı maʿānīdür** kim
Çemenistān-ı beyān andan olur feyż-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 55). [mīzāb-ı maʿānīdür, -dür ]*

**mîzân:** *Terazi, ölçü.*

Eyle sencīde terāzū-yı naẓārda her birin
Ṭartılurlarsa saña Yūsuf-şān **mīzāne** al

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 6). [mīzāne, -e ]*

Gelür bir kāh-ı kemterden sebük-kûh-ı girān olsa
Eġer bār-ı günāhum ḳonsa nâ-çîzâne
**mīzāne** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 10). [mīzāne, -e ]*

**mīzān-ı cūdına:** *Cömertlik terazisi.*

Çarḫ **mīzān-ı cūdına** kaffe
Mihr ü māh u nücūm dirhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 61). [mīzān-ı cūdına, -ın, -a ]*

**mīz-bān:** *Ev sahibi.*

Mir ü gedā nevāle-i cūdıyla muġtenem
Ḥurrem o **mīz-bān** ki aña mīhmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 46). [mīz-bān, ]*

**mīz-bān olsan:** *Ev sahibi olmak.*

**Mīz-bān olsan** eġer ṭoymaz dü-çeşm-i mīhmān
Mā-ḥażar itseñ aña ḫūn-ı dil ü eşk-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 55). [mīz-bān olsan, -sa, -n ]*

**mīzbān-ı ʿaṭā:** *Bağış ev sahibi.*

O **mīzbān-ı ʿaṭā** kim teʿākub itmededür
Simaṭ-ı cūdına mihmān mīhmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 25). [mīzbān-ı ʿaṭā, ]*

**mıżrāb-ı ʿaşḳa:** *Aşk tezenesi.*

Sāz-ı niyāzı diñlemeyen ser-girān-ı nāz
**Mıżrāb-ı ʿaşḳa** kāse-i ṭanbūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 22). [mıżrāb-ı ʿaşḳa, --a ]*

**mıżrāb-ı kilk-i ter:** *Taze kalemin mızrabı.*

Nevā-perdāz olup āheng idünce sāz-ı vaṣfında
Degül **mıżrāb-ı kilk-i ter** elinde her benān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 76). [mıżrāb-ı kilk-i ter, ]*

**mızrak:** *Ucunda sivri bir demir bulunan, uzun saplı eski bir savaş âleti, kargı.*

Anı cān gibi ehli ṣaḳlar
Ele alduḳca gehī **mızraḳlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 10). [mızraḳlar, -lar ]*

**mū:** *Ayva tüyü.*

Açup ḳara ḫaberlerle dehānın
O dem bir **mū** gelüp baġlar zebānın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 8). [mū, ]*

**mū:** *Ayva tüyleri.*

Ḳānūn-ı ʿaşḳdan ki derūnum nişānedür
Her **mū** tenümde āteş-i dilden nişānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 2). [mū, ]*

**mū:** *"Mi" soru edatı.*

ʿĀşıḳa ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat yoḳ **mu**
Bilmem ey çarḫ ne var mihr ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 11). [mu, ]*

**mū:** *Tüy, kıl.*

İḳrār-ı nübüvvetüñde olmış ezelī
Her **mū** bedenümde bir zamān ṣadaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 4). [mū, ]*

**mū:** *Kıl, saç teli*

Deheni çeşmesār-ı ʿālem-i ġayb
**Mū** miyānında ḳıl ḳadar yoḳ ʿayb *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 98). [mū, ]*

**muʿāf:** *(معاف) sıf. ve i. (Ar. ʻafv "affetmek, bağışlamak"tan muʻāf) 1. Bağışlanmış, affedilmiş kimse.*

Ey ḫudāvend-i kerem-pīşe ki luṭf-ı ṭabʿuñ
Her benüm gibi güneh-kārı **muʿāf** itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 2). [muʿāf, ]*

Ey ḫırḳa-i bī miṣāl şāḫ-ı medenī
Dāmānına Ḥaḳ **muʿāf** ider yüz süreni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 2). [muʿāf, ]*

**muʾaḫḫar:** *Sonraya kalmış, sonraki, ahîr. mu'ahharen: Mu'ahhar olarak, sonradan.*

Zīr ü bālāsında imżā ḥüccet-i evṣāfınuñ
Hem **muʾaḫḫār** hem muḳaddem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 4). [muʾaḫḫār, ]*

**muʾaḫḫar:** *Daha sonra.*

Nola ẓāhirde ger **muʾaḫḫar** ise
Haberi ẕātınuñ muḳaddemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 9). [muʾaḫḫar, ]*

**muʿallā:** *Yüksek, âlî, mürtefi': arş-ı muallâ, kubbe-i muallâ.*

Śafâ Ṭâhā vü Yāsîn mürteżâ hem
Müzekkī hem **muʿallā** müctebā hem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 18). [muʿallā, ]*

Vezīr-ı dād-güster Ḥażret-i ʿOṣmān Pāşā kim
**Muʿallā** dergehi kehf-i emāndur ḫalḳ-ı dünyāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 2). [muʿallā, ]*

**muʿallā:** *Yüksek, âlî, mürtefi'.*

Bu **muʿallā** cāmiʿ-i bī-miṣli bünyād eyleyüp
Eyledi miḥrābın anuñ menbaʿ-ı āb-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 21). [muʿallā, ]*

**muʿallā-pāye:** *Yüksek rütbeli.*

Mülk-i taḫḳīḳüñ **muʿallā-pāye** ʿālī-mesnedi
Ṣadr'ı ʿirfānuñ hümā-sāye hümāyūn-manẓarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 145). [muʿallā-pāye, ]*

**muʿammer:** *Uzun ömürlü.*

**Muʿāmmer** eyleye Mevlā ola iḳbāli rūz-efzūn
Ki ḥāl-i müstemendāne odur dādār-ı bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 17). [muʿāmmer, ]*

Ṣadr-ı fetvāya yine pīrāye virdi maḳdemi
Ṭūl-i ömr ile **muʿammer** ide Ḥayy-ı lem-yezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 32). [muʿammer, ]*

**muʿāmmer eyleye:** *Yaşatmak.*

Mevlā **muʿāmmer eyleye** şehzādesin iclāl ile
Tevfīḳ-ı Ḥaḳḳ aña ẓāhir ʿavn-i ilāhī dest-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 9). [muʿāmmer eyleye, -y, -e ]*

**muʿāmmer ide:** *Ömrünü uzun kılmak.*

Ola ḳıyamete dek ḫānedānı ābādan
Hudā **muʿāmmer ide** ṣādr-ı ʿizz ü şān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 128). [muʿāmmer ide, ]*

**muʿanber:** *Amber kokulu.*

Gerd-i rehi **muʿānber** hem-būy-ı müşg-i ezfer
Hāḳ-i deri serāser çün kuḥl-i Isfaḫānī

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 43). [muʿānber, ]*

**muʿanber:** *Amber kokulu.*

Meyl itdi dil görüp o dü-zülf-i **muʿanberi**
Seyr eyle burc-ı ʿaḳrebe ḳonmış kebūteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 1). [muʿanberi, ]*

**muʿanber:** *Amber karıştırılmış, amber sürülmüş, amber kokan, amberli, güzel kokulu.*

Meşām-ı cān-ı eşbāh dimaġ-ı rāḥat-ı ervāḥ
Şemīm-i ḥüsn-i ḫulḳıyla **muʿanberdur**
muʿavveddir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 52). [muʿanberdur, -dür ]*

**muʿārız:** *Karşı gelen,muhalefet eden.*

Rast-gū olsañ ġalat-fehmān-ı bezm-i iʿtirāż
Üstüñe eyler ḥavāle bir **muʿārıż** kāfiri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 44). [muʿārıż, ]*

İddiʿāña eġer ey kilk-i beyān
Bir **muʿārıż** bulınūrsa nāgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 72). [muʿārıż, ]*

**muʿaṭṭar:** *Ta'tîr edilmiş, güzel kokulu, ıtırlı.*

ʿAbīr-i ʿāṭıfetiyle ciḫāniyān ḫoş-kām
Buḫur-ı mekrümetiyle ciḫān **muʿaṭṭardur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 70). [muʿaṭṭardur, -dur ]*

Kām-ı ḫalḳ-ı ciḫān **muʿaṭṭardur**
Tā ki oldı nesīm-i ḫalḳ vezān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 65). [muʿaṭṭardur, -dur ]*

**muʿaṭṭar:** *Kokulanmış, güzel kokulu.*

**Muʿaṭṭar** eyledi bād-ı nesīm-i ṣubḥ-ı viṣāl
Meşām-ı cān yine lebrīz-i būy-ı Aḥmeddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 3). [muʿaṭṭar, ]*

Buy-ı gīsū-yı laṭīfiyle **muʿaṭṭar** reyḥān
Sünbül-i şīfte āşüfte dimāġ-ı sūrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 159). [muʿaṭṭar, ]*

**muʿavved:** *Mu'avved.*

Meşām-ı cān-ı eşbāh dimaġ-ı rāḥat-ı ervāḥ
Şemīm-i ḥüsn-i ḫulḳıyla muʿanberdur
**muʿavveddir** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 52). [muʿavveddir, ]*

**muʿazzam:** *Büyük, kebîr, hürmetli.*

Aḥmed-i mürsel ol peyāmber kim
Rütbesi ʿArşdan **muʿaẓẓamdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 36). [muʿaẓẓamdur, -dur ]*

Eylemiş Ḥaḳ pāye-i cāh-ı celāl ū ʿʿizzetin
ʿArş-ı aʿẓamdan **muʿaẓẓam** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 46). [muʿaẓẓam, ]*

**mübdiʿ-i kevn:** *Kainatı yoktan var eden.*

**Mübdiʿ-i kevn** ü mekān kim iḫtirāc-ı ṣunʿıdur
Eyleyen nüh ḳubbe-i eñāki ṭarḥ-ı bī-ʿamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 7). [mübdiʿ-i kevn, ]*

**mübeddel:** *Değişmiş olmak, değiştirilmiş olmak.*

Terbiyet-kerde-i ḫulḳ-ı ḥaseni olsa ṭıbāʿ
Ḥüsn-i aḫlāḳa **mübeddel** ola efʿâl-i zemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 56). [mübeddel, ]*

**müberrā:** *Beri, uzak kalmış, arınmış.*

Naẓīmā derdī-i alāyiş-i dünyā keder virmez
Zücāc-ı dil ḥabāb-āsā küdüretden

**müberrādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 18). [müberrādur, -dur ]*

**müberrā:** *Arınmış, temizlenmiş, uzaklaşmış, ilişiğini kesmiş.*

Fikr-i bārīküm taṣavvurdan **müberrādur** benüm
Bir heyūlādur hemān Naḳş-ı Hayāl-i Āzerī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 213). [müberrādur, -dur ]*

Hıred hemvāre vaṣf-ı cevher-i ẕāt u ṣıfātında
Nola iẓẖār-ı ʿacz itse taṣavvurdan **müberrādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 18). [müberrādur, -dur ]*

**müberrā:** *Arınmış, sıyrılmış; uzak.*

Ḳıyāmet ḳopsa vīrān olsa ʿālem māḥfil-i şerʿi
Tezelzülden **müberrā** beyt-i maʿmūr-ı müşeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 62). [müberrā, ]*

**mübeşşir:** *Müjde veren, müjdeci.*

Sirāc oldur münīr oldur beşīr ol
Mubeşşir münẕīr oldur hem neẕīr ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 12). [mubeşşir, ]*

**mübhem:** *Açık ve seçik olmayan herhangi bir şey.*

Anı daẖi **mübhem** dir idüñ şimdi ne dirsüñ
Pervāne iken şemʿüñe cān ile Naẓīme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 11). [mübhem, ]*

**mübīn:** *Ayan ve aşikâr edici, eden.*

*O izhâr edici olan kitâb-ı vâzıh, Kur'anıkerim.*

**Mübīn** ü nūr imām ümmī vü ḥafiẓ
Muṭīʿ muḳteşīd meẕkūr u vaʿiẓ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 27). [mübīn, ]*

**mübtelā:** *(Bir derde, bir hastalığa) tutulmuş, aşık, tutkun, düşkün.*

Bı-ḳayd o dil ki kākülüñe **mübtelā** degül
Rāḥat o ser ki sāye-nişīn-i hümā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 1). [mübtelā, ]*

Bir şeh-i ḥüsne **mübtelā** oldum
Dergeh-i ʿaşḳına gedā oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 85). [mübtelā, ]*

Yārden ʿāḳıbet cüdā düşdüm
Derd-i hicrāne **mübtelā** düşdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 146). [mübtelā, ]*

Saña bir **mübtelā** selām eyler
ʿArż-ı ḥāl ile iḥtirām eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 171). [mübtelā, ]*

**mübtelā-yı ẖvāb:** *Uykuya mübtela.*

Viṣāl-i yār bir efsānedür ki gūş ideli
Miṣāl-i baẖt-ı siyeh **mübtelā-yı ẖvāb** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 14). [mübtelā-yı ẖvāb, ]*

**müce'llā-maḳam:** *Parlak makam.*

Ey ḳurb-ı serīr ü lī **müce'llā-maḳam**
Levlāk lema ḥālāktü'l-eñak-efser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 1). [müce'llā-maḳam, ]*

**mücelled:** *Cilt yapılmış, ciltlenmiş,ciltli.*

Hudāvendā ḳabūl eyle Naẓīmüñ tuḥfe-i naʿtin
Egerçi midḥatüñde nice divānlar **mücelleddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 74). [mücelleddür, -dür ]*

**muʿcer:** *Kirâya verilen, kirâlanan (şey).*

Berḳaʿ-ı ḥüsn-i beyānıyla ʿarūs-ı fikrümüñ
Mükḫeli ḫāmem sevād-ı saṭr-ı naẓmum
**muʿceri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 208). [muʿceri, -i ]*

**mücessem:** *Cismi olan.*

Cismi rūḫ-ı muṣavver olsa nola
Günleten cān ü dili **mücessemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 78). [mücessemdür, -dür ]*

**mūcib-i ṭaşdīʿdür:** *Rahatsızlığa neden olan.*

Söz temām oldı yiter ey ḫāme taṭvīl-i kelām
**Mūcib-i ṭaşdīʿdür** güftār kim tekṣir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 86). [mūcib-i ṭaşdīʿdür, -dür ]*

**mucību's-sāʾil:** *Dua edenlere karşılık veren Tanrı.*

Tā-be-key tekṣīr-i güftār eyledüñ ġass u ṣemīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide
**mucību's-sāʾilīn**
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [mucību's-sāʾilīn, ]*

**muʿcizāt:** *Hz. Muhammed'in mucizeleri.*

**Muʿciẕātuñla** ciḫān baġına ser-sebz itdüñ
Ey vücūdı çemen-ārā-yı gülistān-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 283). [muʿciẕātuñla, -uñ, -la ]*

**muʿciz-i nuṭḳ-ı dil-āvīzine:** *Gönül çeken konuşmanın mucizesi.*

Şerbet-i laʿl-i revān-baḫşına leb-teşne Mesīḥ
Muʿciz-i nuṭḳ-ı dil-āvīzine dil-beste Kelīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 28). [muʿciz-i nuṭḳ-ı dil-āvīzine, -i, -n, -e ]*

**mücmel:***İcmal olunmuş, muhtasar, hulâsa, bürümeden. mücmelen: Mücmel olarak, muhtasaran.*

Kalur sitāyişinüñ defteri yine **mücmel**
Olursa maḫşere dek saṭr-ı evveli tafṣīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 89). [mücmel, ]*

**mücmeli:** *İcmal olunmuş, kısa ve az sözle anlatılmış, öz.*

Ṣebt olsa eġer **mücmeli** mecmuʿa-i dehre
Tafṣīl-i ġam-ı ḫāṭır-ı nā-şād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 9). [mücmeli, ]*

**mücrim:** *Günahkâr.*

Sen ʿazīz-i Mıṣr-ı iḳbālüñ velī her bendesi
Her ne deñlü **mücrim** olsa başına şulṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 64). [mücrim, -ise ]*

Bir nāme-siyāh **mücrimüm** ʿafv eyle
Ey şāḫ-ı serīr-i lî-maʿallâh ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 3). [mücrimüm, -üm ]*

**mücrim:** *Suçlu.*

Muḥabbet itdügümüzdür o şūḫa çevre sebeb
Ġarībdür ki ne **mücrim** ne bī-günāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 16). [mücrim, ]*

Saña iḳrār ideli cürmümi inkār idemem
Ne ḳadar **mücrim** isem ol ḳadar iḥsān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 12). [mücrim, ]*

Gerçi her bir daverüñ devrinde bir ʿişyānla
**Mücrim** elbette esīr-i gūşe-i zindān olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 62). [mücrim, ]*

**müctebā:** *Seçilmiş olan Hz. Muhammed.*

Śafâ Ṭâhā vü Yāsîn mürteżâ hem
Müzekkī hem muʿallā **müctebā** hem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 18). [müctebā, ]*

**müctehid:** *Ayet ve hadislerden şer hükümler çıkaran din bilgini.*

**Müctehid** ʿallāme İsmāʿīl Efendi kim odur
Ṣādr-ı Rūma yümn ile ḥālā şeref-baḫş-ı kudüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 1). [müctehid, ]*

**müctehid:** *Din âlimi.*

Fāżıl-ı müşkil-güşā ṣadr-ı fuḥūl-i kāʾināt
**Müctehid** ʿallāme-i devrān edīb-i bī-bedel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 4). [müctehid, ]*

**müctehid-i devr-i rūzgār:** *Zamanının , devrinin Ayet ve hadislerden şer hükümler çıkaran din bilgini.*

Nuʿmān-ı ʿaṣr **müctehid-i devr-i rūzgār**
Dehrüñ felek-cenāb edīb-i hünerveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 23). [müctehid-i devr-i rūzgār, ]*

**müdām:** *Sürekli.*

Ḳalbiñde kīne ḫāṣid-i bed-gevherüñ **müdām**
Döndi hemān o āteşe ḫāra içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 11). [müdām, ]*

Görüp o āyīne-rūḫsārı hem-zebān olurūz
**Müdām** ṭūṭī-i şekker-şikenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 12). [müdām, ]*

Dürdî -i ṣaḥbā gibi ayaḳda ḳalurdı **müdām**
Olmaṣaydı çün cenāb-ı mey dil-i bī-kine ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 11). [müdām, ]*

Dürdî-i ṣahbā gibi ḳalma ayaḳlarda **müdām**
Sīneñi pāk it ḥabāb-āsā hevā-yı kīneden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 9). [müdām, ]*

Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend ü çūmdur **müdām**
Ḥaşredek arż u semāda bu direng ü bu şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 11). [müdām, ]*

Hüveydādur **müdām** ehl-i şūḫūda cümle aʿmāya
Ki envār-ı cemāl-i Ḥaḳḳā müsṭaġrak o meşheddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 41). [müdām, ]*

**Müdām** ola ser-i aʿdā-yı Kaʿbe-i kūyı
Şikest-i seng-i muṣibet bi-haḳk-ı sūre-i Fīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 139). [müdām, ]*

Ḥasret-i ḫāk-i deri mużmer żamīrümde **müdām**
Ey ġamı cānumda müdġam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 89). [müdām, ]*

ʿAceb mi burc-ı şerefden ṭulūʿ iderse **müdām**
Ki kūy-ı tūġı saʿādet-füruġ-ı aḫterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 97). [müdām, ]*

Āh elinden ḥāṣid-i dūn u denīnüñ kim **müdām**
Ceyb-i şevḳum āşinā-yı gūşe-i dāmān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 65). [müdām, ]*

Ġarażum kāf gibi ḫaṭır-ı aʿdāñı **müdām**
Tīġ-ı ser-tīz-i zebānumla şikāf itmekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 11). [müdām, ]*

Ḥūrşīd gibi çarḫ-ı siyeh-kāseden **müdām**
Bir ḳurş ile ḳanāʿat iden intiḳām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 13). [müdām, ]*

Ey ḫātīr-ı veliyy-i niʿām gül gibi **müdām**
Bāġ-ı ṭarabda bād-ı ferāḥla küşāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 21). [müdām, ]*

Burc-ı sipihr-i sīnede tābān ola **müdām**
Bir āftāb-ḥüsn ü ḳamer-ṭalʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 3). [müdām, ]*

İki başı iki aġzı var **müdām**
İki aġzında birer dāne licām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 5). [müdām, ]*

Nedür ol hindī-i żaʿīf-endām
Ālet-i ḥārbesi ḳılıfda **müdām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 2). [müdām, ]*

Deyr-i ḥüsn-i melāḥat içre **müdām**
Kāfir-i zülfi düşmen-i İslām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 115). [müdām, ]*

Mihr-i raḫşān-ı ṣubḥ-ı iḳbālüm
Ey behişt-i melāḥat içre **müdām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 232). [müdām, ]*

Bezm-i cūdında **müdām** āmāde esbāb-ı murād
Meclis-i luṭfında memlū dembedem cām-ı emel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 19). [müdām, ]*

Devr-i inṣāfında azāde demādem her diyār
ʿAhd-i adlinde **müdām** āsūdedür her merz-ı būm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 6). [müdām, ]*

**müdām:** *Sürekli, arası kesilmeyen.*

**Müdām** gül gibi zerrīn ḳadeḥle ʿişret ider
derd-nūş ki destinde bir sifāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 3). [müdām, ]*

**müdām:** *Devamlı, daima.*

Rind-i dürd-aşām derdt-i ʿaşḳa yeksāndur **müdām**
Bezm-i nūşānūş-ı ʿişret meclis-i taşvīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 7). [müdām, ]*

**müdbir:** *Tâlihi kendisine yüz çeviren, tâlihsiz, bahtsız, bedbaht (kimse).*

Müsteḥiḳ **müdbir** ü muḳbil cerrār
Müttehim gurk ü keşende rūbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 37). [müdbir, ]*

**müddeʿī:** *Zaman, vakit*

Sālik-i semt-i mecāza ṭaʿn idermiş **müddeʿī**
Menzil-i taḥḳīḳe gūyā vāṣıl-ı reh-bürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 3). [müddeʿī, ]*

**Müdde-ī neyle:** *İsteğine ulaşma müddeti.*

Kimse idrāk idemez rütbe-i Mevlānāyı **Müddeʿī neyle** olur ḳaṭʿ-ı merātib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 6). [müddeʿī, ]*

**müddeʿī baḫş:** *Bağışlamak, hediye etmek zamanı.*

Ümmī-i nā-ḫvānde ammā hvāce-i müşkil-küşā
**Müddeʿī baḫş** ile mülzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 40). [müddeʿī baḫş, ]*

**müddeʿī benüm:** *Benim davam, benim derdim.*

Derd-i derūnum anlayamaz **müddeʿī benüm**

Ḥāl-i dilüm bilür o kī ḥālā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 9). [müddeʿī benüm, -üm ]*

**müddessir:** *Örtünen , bürünen.*

Sabur u hem şekūr u şākir oldur
Daḫi müzzemmil ü **müddeṡṡir** oldur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 32). [müddeṡṡir, ]*

**müdemmer:** *Mahvolmuş, helak olmuş.*

Sipāh-ı ḥaşmeti manṣūr olup muẓaffer ola
ʿAdū hemīşe ki maḳḥūr olup
**müdemmerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 206). [müdemmerdür, -dür ]*

**müdevver:** *döndürülmüş, yuvarlak.*

Her ṭarafdan şemʿ-i bezm olsa ʿaceb mi rūnümā
Şekl-i fānūs-ı **müdevver** ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 10). [müdevver, ]*

**müdġam:** *İdgam olunmuş, birbirinin içine derç edilmiş iki harf-i mütecânisden birincisi. (İkincisine "müdgam fîh" denilir.).*

Ḥasret-i ḫāk-i deri mużmer żamīrümde müdām
Ey ġamı cānumda **müdġam** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 90). [müdġam, ]*

**müdġam:** *İç içe geçmiş, kaynaşmış.*

Derdi mużmer derūn-ı sīnemde
Ġamı cān ü dilümde **müdġamdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 114). [müdġamdur, -dur ]*

Derūnda derd-i ġamuñ dürlü dürlü
**müdġamdur**
Göñülde fikr-i rūḫuñ güne güne
mużmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 193). [müdġamdur, -dur ]*

**mudhik:** *Maskaralık ederek halkı güldüren, maskara.*

**Muḍḥik** olsañ ḳadruñi pāmāl ider ʿırżuñ gibi
Muḍḥiküñ ṣaff-ı niʿāl olur maḳām-ı berteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 48). [muḍḥiküñ, -üñ ]*

**mudhik:** *Güldüren, güldürücü.*

**Muḍḥik** olsañ ḳadruñi pāmāl ider ʿırżuñ gibi
Muḍḥiküñ ṣaff-ı niʿāl olur maḳām-ı berteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 47). [muḍḥik, ]*

**müʿebbed:** *Sonsuz, ebedî, dâimî.*

Ezelden tā ebed cāhı ḳabūl-i ʿazl u naşb itmez
Risāletle nübüvvet kişveri aña
**müʿebbeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 28). [müʿebbeddür, -dür ]*

**müʿeyyed:** *Yardım gören, desteklenen.*

O şāḫuñ rehber-i emriyle ʿazm-i rezmiden ġāzī
Livā-yı ʿavn-i tevfiḳiyle manṣūr ü
**müʿeyyeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 58). [müʿeyyeddür, -dür ]*

**müʾeyyed:** *Doğrulanmış, teyit edilmiş.*

ʿÖmr ü kemāli bī-ḥad ḳadr ü celāli mümted
Dāʾim ola **müʾeyyed** cāh-ı felek-pesendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 12). [müʾeyyed, ]*

**müʾezzin:** *Ezan okuyan.*

Vücūdı ṣafḥasını Ḥafızuñ **müʾezzin** ile
Ayırdı çünki ḳażā birbirinden itdi dü-post *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 3). [müʾezzin, ]*

**mufārıḳ-ı ehl-i kemālden:** *Olgunluk ehlinden ayrılan.*

Dur olmasun **mufārıḳ-ı ehl-i kemālden**
Ẓıll-ı saʿādeti ki odur sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 23). [mufārıḳ-ı ehl-i kemālden, -den ]*

**müfettihu'l-ebvāb:** *Cenâb-ı Hak için, rızık kapılarını açan, Cennet kapılarını açan, hayırlı kapıları açan.*

Yād it kerem-i müsebbibü'l-esbābı
Bāb-ı dile yaz **müfettihu'l-ebvābı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 66, Mısra 2). [müfettihu'l-ebvābı, --ı ]*

**müflis:** *İflas etmiş, aşkta kaybetmiş, aşkta itibarı kalmamış.*

Göz yaşı dökmeden ümmīd-i viṣāl oldı hemān
**Müflisüñ** ḫvābda ḳaṭʿ eyledügi pāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 10). [müflisüñ, -üñ ]*

**müfred:** *Teklik, tekil.*

Nola olsa o tesbīḥe imāme ol dür-i yektā
Ki mecmuʿ-ı rüsülden enbiyādan ẕātı **müfreddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 4). [müfreddür, -dür ]*

**müfsid:** *Fesat çıkan, bozgunculuk yapan*

İtdiler töhmet-i ilḥād aña
Bir nice **müfsid** olup āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 4). [müfsid, ]*

**müftī:** *Şeyhülislam.*

Tārīḫi oldı ṭabʿuma ilḫām ey Naẓīm
Mehdī-i kevn **Müftī** Meḥemmed Efendidür (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 22). [müftī, ]*

Devrān murādum üzre döndi didüm Naẓīmā
**Müftī** güzīde-i dehr Seyyid ʿAlī Efendi (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 14). [müftī, ]*

**müftī-i dād-ger-i isḥaḳ efendi dāmād:** *Damat İshak Efendinin adaletli Müftüsü.*

Didi şād şevḳ u sürür ile Naẓīm-i dāʿī
Müftī-i dād-ger-i İsḥaḳ Efendi Dāmād (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 24). [müftī-i dād-ger-i isḥaḳ efendi dāmād, ]*

**müftī-i devrān:** *Zamanın müftüsü.*

Virmedi **müftī-i devrān** fetvā
Kimse rāżī mı olur bī-dāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 5). [müftī-i devrān, ]*

**müftī-i dīn-penāh:** *Dinin koruyucusu müftü.*

**Müftī-i dīn-penāh** Meḥemmed Efendi kim
ʿAṣruñ edīb-i muḥterem-i ercümendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 1). [müftī-i dīn-penāh, ]*

**müftī-i dīn-penāh:** *Dini koruyucu mftü.*

**Müftī-i dīn-penāh** ciḫān-ı ciḫāniyān
Pīrāye-baḫş-ı mesned-i şerʿ-i peyamberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 25). [müftī-i dīn-penāh, ]*

**müftı-i dünyā:** *Dünyanın fetva vereni.*

Hvāce-i dānā-yı ʿālem **müftı-i dünyā** vü dīn
Ḥażret-i Ṣādıḳ Efendi ol ḫudāvend-i ecel

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 1). [müftı-i dünyā, ]*

**muġber:** *Tozlanmış.*

Ġubār-ı naʿl-i küreng-i ẓafer sipāhından
Derūn-ı tīre-i aʿdā şikest ü **muġberdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 122). [muġberdür, -dür ]*

**muġber:** *Gücenmiş, kırgın.*

Şāḫ-ı ʿaşḳuñ ferşine çārūb iken müjgānları
Rūzgār eyler mi **muġber** ḫāṭır-ı ferrāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 8). [muġber, ]*

**muġtenem:** *Ganimet alınmış.*

Mir ü gedā nevāle-i cūdıyla **muġtenem**
Ḥurrem o mīz-bān ki aña mīhmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 45). [muġtenem, ]*

**muhabbet:** *Sevgi.*

Berḳ-ı nāgeh-sūz u cān-teʾşīrdür her şuʿlesi
Āteş-i mihr ü **muḥabbet** bī-şerār u dūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 4). [muḥabbet, ]*

**muhabbet:** *Sevgi, aşk, sevda.*

Bir dil ki derd-i ʿaşḳ ile zerd ü nizār ola
Bezm-i şeh **muḥabbete** tār u rebāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 10). [muḥabbete, -e ]*

**muhabbet:** *Sohbet, muhabbet.*

Cünūn-ı ʿaşḳ ile dīvāne-i **muḥabbetüñüñ**
Ne ketm-i rāza ne ifşāya iḳtidārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 5). [muḥabbetüñüñ, -üñ, -üñ ]*

Sirişk ü āh-ı ʿāşıḳdan bilürler
Muḥabbet şehrinüñ āb u hevāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 6). [muḥabbet, ]*

**muhabbet:** *Muhabbet beslemek, sevgi duymak.*

Gice meclisde nūr inse maḥaldür üstine ḥaḳḳā
**Muḥabbet** küştesidür şemʿ-i kāfūrı kefenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 8). [muḥabbet, ]*

**muhabbet:** *Dostluk*

**Muḥabbet** itdügümüzdür o şūḫa çevre sebeb
Ġarībdür ki ne mücrim ne bī-günāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 15). [muḥabbet, ]*

**muhabbet:** *Sevgi.*

Dūd-ı dildür bāġ-ı ʿaşḳuñ sünbül-i müşgīn-demi
Eşk-i terdür gülşen-i mihr ü **muḥabbet** şebnemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 2). [muḥabbet, ]*

Her vech ile rūy-ı dil görüp cānāndan
Tekrār nola **muḥabbet** itsem cāndan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 2). [muḥabbet, ]*

**muhabbet:** *Aşk, sevda, sevgi.*

Nola mektubına ḳat ḳat **muḥabbet** eylesem yārüñ
Derūn-ı nāmede nāmum añılmış hem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 9). [muḥabbet, ]*

Āyet-i ʿaşḳ u **muḥabbet** bī-zebān tefsīr olur
Hāme taḥrīr idemez olmaz edā taḳrīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 3). [muḥabbet, ]*

Gedā-yı mihr ü **muḥabbet** odur ki bī-ser ü pā
Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ ola ẕelīl ü sefil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 3). [muḥabbet, ]*

**muhabbet:** *Sevgi.*

Çeken o ḳaşları yānuñ **muḥabbeti** çilesin
Ḳad-i ḫamīdesini vaḳf ider kepāzelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 11). [muḥabbeti, -i ]*

**muḥabbet-i ʿaşḳ:** *Aşk muhabbeti.*

Lebrīz olup **muḥabbet-i ʿaşḳıyle** tā-be-ḥaşr
Pürdür o naḳd-i şevḳle hemyān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 51). [muḥabbet-i ʿaşḳ, --ı, -, -le ]*

**muḥabbet-i cānān:** *Sevgilinin sevgisi.*

El-amān ey **muḥabbet-i cānān**
El-amān ey meşaḳḳat-i hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 155). [muḥabbet-i cānān, ]*

**muḥabbet-i cānāne:** *Sevgiliyle muhabbet etmek , vakit geçirmek.*

Çeksem nola derdüñ ey dil-i dīvāne
Biñ cāna deġer **muḥabbet-i cānāne** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 2). [muḥabbet-i cānāne, ]*

**muḥaḳḳaḳ:** *Doğru olduğu kesin olarak bilinen, doğruluğunda şüphe bulunmayan, doğru, gerçek. Şüphesiz, kesinlikle, ne olursa olsun, mutlaka.*

Celī gördüm **muḥaḳḳāk** ḫaṭṭ-ı reyḥānī lebin yārüñ
Haṭ-ı Yāḳūtı neşh itmiş nigīn-i laʿl-i dildāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 1). [muḥaḳḳāk, ]*

Hoş-nüvīs olsañ **muḥaḳḳāk** nüsha taʿliḳ ideler
Haṭṭ-ı Yāḳūt ile reyḥānuñ olursan hem-seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 61). [muḥaḳḳāk, ]*

**muḥaḳḳar:** *Tahkîr olunmuş, hor, zelîl.*

O ḳahramān-ı hünerdür ki ḳarşısında ḥasūd Süḫande şīr-i jeyān olsa da **muḥaḳḳārdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 180). [muḥaḳḳārdur, -dur ]*

**muḫāl:** *Olmaz şey, imkânsız.*

Nola **muḫāl** ise maġrur dūn ile ülfet
Olur vücūdı gibi ṣoḥbet-i leʾīm ṣakil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 29). [muḫāl, ]*

Bālā-yı ḳaṣrr-ı ḳaddine çıḳmak **muḫāldür**
Nüh pāye süllem olsa aña çarḫ çenberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 57). [muḫāldür, -dür ]*

**muḫāl:** *Olması, gerçekleşmesi, yapılması mümkün olmayan, imkânsız.*

Bār-ı girān-ı ġurbete ṭāḳat **muḫāl** iken
Ġayret Naẓīm mūr-ı żaʿīfi ḥamūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 15). [muḫāl, ]*

Üftādesine **muḫāl** imiş rāh-ı necāt
Ḳanlı kūyudur meġer ki çāh-ı zeḳanuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 3). [muḫāl, ]*

**muḫalledd:** *Gelip geçici olmayan, sürekli, kalıcı, ebedi.*

Civār-ı ʿizzetünde her gedā kim mīhmānuñdur
Serāpā cürm ise ḫuld-i berīn içre **muḫalleddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 84). [muḫalleddür, ]*

**muḥallī:** *Ziynet, süslü, donanmış.*

Dem-i muḥāsebe kilk-i şefāʿat ü ʿafvüñ
Yekūn **muḥālli** meǧer cürmüm eyleye tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 132). [muḥālli, ]*

**muḥallil:** *Parçalara, unsurlara ayıran, tahlil eden, çözümleyen.*

Raḳīb ü āmir ü nāhī vü ʿālim
**Muḥāllil** māhī vü dāʿī muḥārrim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 22). [muḥāllil, ]*

**muhammed:** *"Birçok defa hamd ü sena olunmuş, defalarca övülmüş" anlamında olup İslam'ın son peygamberi Hz. Muhammed (sav).*

Merḥum ḫān **Muḥammed** ol pādişāḫ-ı emced
Eylerdi luṭf-ı bī-ḥad cennet ola mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 147). [muḥammed, ]*

**muhammed:** *"Birçok defa hamd ü sena olunmuş, defalarca övülmüş" anlamında olup İslam'ın son peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.).*

Hudāvend-i serīr-i mülk-i sermed **Muḥammed** Muṣṭafā Māḥmud u Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 10). [muḥammed, ]*

Fā i lā tün / Fā i lā tün / Fā i lā tün / Fā i lün
Gözlerüm yaşını sil Aḥmed **Muḥammed** ʿaşḳına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 206). [muḥammed, ]*

Ḳadrümi bir kerre bil Aḥmed **Muḥammed** ʿaşḳına
Bāde-i āl olmasun rūḫsāruña reng-i ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 207). [muḥammed, ]*

Kendüñi itme ḫacil Aḥmed **Muḥammed** ʿaşḳına
Serv-i dāmen-çīde ol seyl-i ʿalāyıḳdan ḥaẕer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 209). [muḥammed, ]*

Cūy-ı ṣāfī-veş çekil Aḥmed **Muḥammed** ʿaşḳına
El-haẕer şemşīr-i cān-teʾsīr-i āhumdan benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 211). [muḥammed, ]*

Ġayr bezminden kesil Aḥmed **Muḥammed** ʿaşḳına
Olmasun ālūde-i çirkāb-ı töhmet dāmenüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 213). [muḥammed, ]*

Pāk-rū ol muttaṣıl Aḥmed **Muḥammed** ʿaşḳına
Māḥfil-i vaṣluñda yansun tünd-bād-ı hecrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 215). [muḥammed, ]*

Sönmesün ḳandīl-i dil Aḥmed **Muḥammed** ʿaşḳına
Merḫamet eyle Naẕīm-i zāre ahval-i dilin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 217). [muḥammed, ]*

Söylemek lāzım deǧil Aḥmed **Muḥammed** ʿaşḳına
Kaʿbe-i kūy-ı yāre ṭālib idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 219). [muḥammed, ]*

Ey nām-ı şerifi sübḥa-pīrā-yı dürūd
Hem Aḥmed ü hem **Muḥammed** ü hem Māḥmūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 2). [muḥammed, ]*

Zīb-i şeref Maḳām-ı Māḥmūd Naẕīm
Maḥbūb-ı Hudā **Muḥammed** ü Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 4). [muḥammed, ]*

**muhammed:** *Özel ad.*

Güş idince mevlid-i tārīḫini didüm Naẕīm
Oldı Ṣadre'd-dīn **Muḥammed** mehd-i

dünya zīneti (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 14). [muḥammed, ]*

**muḥammed muṣṭafā:** *İslam dininin peygamberi Hz. Muhammed Mustafa.*

Aḥmed-i Mürsel Ḥabīb-i Ḥaḳ **Muḥammed Muṣṭafā**
Faḫr-ı ʿālem ʿālem-i hejdeh hezāruñ mefḫarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 115). [muḥammed muṣṭafā, ]*

**muḥammed-i ʿarabī:** *Arap Muhammed (Hz. Muhammed).*

Fahr-i ʿālem **Muḥammed-i ʿArabī**
Mesned-efrūz-ı ʿArş-ı Aʿẓamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 33). [muḥammed-i ʿarabī, -i ]*

**muḥammed-ism:** *İsmi Hz. Muhammed'den mülhem olan.*

Hamdü li'llāh ey **Muḥammed-ism** ü māḥmūdü'l-ḫışāl
Meḥmedet-ḫvānuñ benüm hem ʿiyd ü hem nevruzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 23). [muḥammed-ism, ]*

**muḥammer:** *Yoğrulmuş; özellikler, nitelikler birbirine karıştırılma.*

O ṣaf-ṣikāf-ı ḳazānuñ o ṣāḫ-ı ġāzīnüñ
Gülāb u müşgle ḫāḳ-i rehi **muḫammerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 28). [muḫammerdür, -dür ]*

**muḥamned muṣṭafā:** *Hz. Muhammed.*

Aḥmed-i mürsel **Muḥamned Muṣṭafā** maḥbūb-ı Ḥaḳ
Nāzenin-i bezm-i ḫāṣü'l-ḫāṣ-ı ḳurb-ı Kirdgār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 71). [muḥamned muṣṭafā, ]*

**muḥamned-i ʿarabī:** *Arap Muhammed.(s.a.v).*

**Muḥamned-i ʿArabī** Ḥażret-i Ḥabību'llah
Ki ẕātı ẕāt-ı Hudā gibi bī-şebīh ü ʿadīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 81). [muḥamned-i ʿarabī, -i ]*

**muḥārrim:** *Yasaklayan , haram kılan.*

Raḳīb ü āmir ü nāhī vü ʿālim
Muḥāllil māhī vü dāʿī **muḥārrim** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 22). [muḥārrim, ]*

**muḥaşşā:** *Açıklayıcı notlar yazılmış, hâşiye konulmuş, haşiyeli. II İlahi sevgilinin varlığını dile getiren (tasavvufi bağlamda).*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış **muhaşşā** kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası ol ḫvāce-i ḥüsnüñ oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 3). [muhaşşā, ]*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış **muhaşşā** kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası ol ḫvāce-i ḥüsnüñ oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 3). [muhaşşā, ]*

**muḥaşşıl:** *Meydana getiren, ortaya çıkaran, üreten.*

Dil rişte-i ülfeti urup el ḳırmış
Peyvend-i ʿalāḳayı **muḥaşşıl** ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 2). [muḥaşşıl, ]*

**muḫbir:** *İhbar edici, eden, haber veren: Muhbir-i sâdık.*

Dūde-şeb surḫ-ṣafaḳ ḫāme-şihāb encüm-rīk
**Muḫbire** māh-ı felekler ṣafaḥāt-ı ḥaşebi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 32). [muḥbire, ]*

**mühendis:** *Mühendis.*

Genc-i pür-gevher-i esrār u ṭılısm-ı hikemüñ
İdemez Şerḥ-i ṣıfātın ne **mühendis** ne ḥekim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 24). [mühendis, ]*

**muḥibb:** *Seven, sevgi besleyen, dost.*

Cān u dilden **muḥibb** ü ṣādıḳdur
Maẓhar-ı luṭfuñ olsa lāyıḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 173). [muḥibb, ]*

**muḥibb-i ṣādıḳuñam:** *Sadık sevgili.*

Bī-riyā bir **muḥibb-i ṣādıḳuñam**
Māʾilüm çeşm-i ʿişve -bāzuña ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 265). [muḥibb-i ṣādıḳuñam, -uñ, -am ]*

**muḥīṭ:** *Büyük deniz, okyanus.*

Ey **muḥīṭ-i** kibriyā sende dü-ʿālem ber-zebed
Sunʿınuñ āġāz u encāmı ezelden tā ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 1). [muḥīṭ-i, --i ]*

**muḥīṭ-i ʿālem-i hejdeh:** *On sekiz alemin yeri.*

Noḳṭa-i cīm-i celāl-i ʿizzeti kevn ü mekān
Ḥālḳa-i devri **muḥīṭ-i ʿālem-i hejdeh** hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 4). [muḥīṭ-i ʿālem-i hejdeh, ]*

**muḥīt-i cūd:** *Cömertlik okyanusu.*

**Muḥīt-i cūd** yem-i luṭf u ḳulzüm-i iḥsān
Eyā keremle iden ġarḳ-ı şerm ʿummānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 1). [muḥīt-i cūd, ]*

**muḥīṭ-i kemāl-i zemāḥşerī:** *Zemahşeri'nin olgunluk çevresi.*

Taḥrīr-i kāʾināt ki taḥrīr-i kilkinüñ
Her noḳṭası **muḥīṭ-i kemāl-i Zemāḥşerī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 22). [muḥīṭ-i kemāl-i zemāḥşerī, -i ]*

**muḥīṭ-i ḳudret:** *Gücün yettiği yer , gücün çevresi.*

Ey **muḥīṭ-i ḳudretinde** mihr ü māh iki ḥabāb
Çarḫ-ı aṭlas sāha-i sunʿında çetr-i bī-ṭınāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 1). [muḥīṭ-i ḳudret, --in, --de-in, -de ]*

**muḥīṭ-i mevvāc:** *Çok dalgalı okyanus.*

Ey lücce-i şefḳati **muḥīṭ-i mevvāc**
Ey ḳulzüm-i ʿafvine şefāʿat emvāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 1). [muḥīṭ-i mevvāc, ]*

**muḥît-i sirişk:** *Göz yaşı denizi.*

Gören **muḥît-i sirişkümde** çarḫ-ı mīnāyı
Ḳıyās ider ḳadeḥ-i ābgīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 11). [muḥît-i sirişk, --üm, --de ]*

**muḥkem:** *Dayanaklı; sağlam.*

Yıḳılmaz değme şūḫ-ı bī-vefānuñ seng-i cevriyle
Zemīn-i dilde bünyād-ı vefā **muḥkem** temellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 4). [muḥkem, ]*

**muḥkem:** *Dayanıklı, güçlü duruma getirilmiş, sağlamlaştırılmış, sağlam, kuvvetli, metin.*

Virmez dil-i ḫamūle keder ṭaʿn-ı müddeʿī
**Muḥkem** olan Biñā ḳatı müşkil ḫārāb dlur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 12). [muḥkem, ]*

**mühmel-i ḳadr:** *Değeri ihmal edilmiş.*

**Mühmel-i ḳadr** ü vaḳarında taḥammülden ḳalup
Çekmiye heft-üştür-i eflâk eger olsa ḳaṭār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 87). [mühmel-i ḳadr, ]*

**mühr:** *Mühür, damga.*

Dude-şeb laʿli-ṣafaḳ ḫame-şihāb encüm-nuḳaṭ
Ṣubḥ kāġıd mihr **mühre** māh-ı enver māḥberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 130). [mühre, -e ]*

**mühr:** *Mühür, damga, imza,.*

Duʿāya başla ḫulūṣ üzre ḫatm idüp süḫanı
Sükūt **mührini** ur vaḳtidür deḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 122). [mührini, -i, -n, -i ]*

**mühr:** *Mühür.*

Didi tārīḫini tebşīr idüp āfāḳa Naẓīm
Mühre adliyle sezā Rāmī Meḥemmed Pāşā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 58). [mühre, -e ]*

**mühr:** *Mühür, damga.*

Oldı naḳd-ı cān-be-kef ol māh-ı bedrüñ **mühr**ine
Gökde Mirrīḫ u Zuḫal Zühre ʿUṭarid Muşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 131). [mührine, -i, -ne ]*

**mühr:** *Padişah buyruğu.*

Olmamışken rūḫ-ı Ādem cilve-baḫş-ı mā ü ṭīn
Dehre ḥükm itdi Süleymān-ı Nebī bir **mühr** ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 84). [mühr, ]*

Eyledi emrine dünyāyı Süleymān gibi rām
Mühr ile olduġı dem ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 56). [mühr, ]*

Ṣadrı teşrīf eyledükde ol ḫıdīv-i dād-ger
Didüm el-ḥaḳ **mühr** ile oldı Ḥaşan Pāşā vezīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 24). [mühr, ]*

**mühr:** *Mühür , padişah buyruğu.*

Ẓahr-ı pākinde yiter ol **mühr** iṣbāt-ı vücūd
Enbiyā vü mürselīn daʿvāsına besdür güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 49). [mühr, ]*

**mühr itdi:** *Mühürlemek.*

Ḥażret-i Hān Aḥmed-i Ṣāliṣ o ṣulṭān-ı ciḫān
**İtdi mühr** ile anı hem müsteşār u hem müşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 10). [mühr itdi, -di ]*

**mühre:** *Tavla taşı.*

**Mühr**e encüm aña şihāb-ı fişeng
Kīse māh-ı münīr zene hilā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 3). [mühre, ]*

**mühre:** *Her nevi küçük yuvarlak cisim.*

Bisāṭ-ı sīnede bir mühre-bāzdur dil-i zār
ʿAceb mi **mühresini** ġayb iderse yine bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 20). [mühresini, -s, -i, -n, -i ]*

**mühre-bāz:** *Feleğin mühre yapan, kağıtları cilalayıp pürüzsüz hâle getiren*

*kimsesi; feleğin yuvarlak taşlarla sihirbazlık yapan kimsesi .*

Bisāṭ-ı sīnede bir **mühre-bāzdur** dil-i zār
ʿAceb mi mühresini ġayb iderse yine bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 19). [mühre-bāzdur, -dur ]*

**mühr-i dehān:** *Sevgilinin ağzının mührü, kilidi.*

Olur elbette nuṭḳa geldükce
Noḳṭa-i ḫāmem aña **mühr-i dehān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 208). [mühr-i dehān, ]*

**mühr-i hitām:** *Son mührü.*

Ola bu nāmenüñ **mühr-i ḫitāmı**
Resūlüñ ẕikr-i esmā-yı ʿiẓāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 7). [mühr-i ḫitām, --ı ]*

**mühr-i leb:** *Dudak mührü.*

Ḥaḳ yāver ü muʿīnüñ hemvâre heşt-çīnüñ
Olsun mehīn-i dīnüñ **mühr-i leb** ü dehānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 140). [mühr-i leb, ]*

**mühr-i mihri:** *Sevgilinin mührü.*

Bir mehüñ oldum ki mühr-i mihrinüñ fermān-beri
Gökde ḫurşīdi ider yāḳūt-ı laʿli müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 31, Mısra 1). [mühr-i mihri, -nüñ ]*

**mühr-i nübüvvetle:** *Peygamberlik mührü.*

Seni ḫalḳ itmiş iken **mühr-i nübüvvetle** vesīm
Gevher-i ẕātuñı vaṣf eyleyemez cevher-i küll *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 99). [mühr-i nübüvvetle, -le ]*

**mühr-i sükūt:** *Sessizlik kilidi.*

Ser-i engüşt-i muʿārıżdan olur āsūde
Bend iden **mühr-i sükūt** ile leb-i hāmūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 16). [mühr-i sükūt, ]*

**mühr-i süleymān:** *Hz. Süleyman'ın mührü .(Sevgilinin dudakları Hz. Süleyman'ın cihanda bir eşi daha bulunmayan, kudret ve hâkimiyetini sağlayan meşhur yüzüğüne teşbih edilmiştir.*

Teshīr-i dile laʿlüñ olup **mühr-i Süleymān**
Haṭṭ-ı leb-i şekker-şikenüñ mūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 13). [mühr-i süleymān, ]*

**mühr-i süleymāna:** *Hz. Süleyman'ın yüzüğüne verilen addır. Bu yüzüğün üstünde İsm-i Âzâm yazılı imiş. Hz. Süleyman bununla tüm varlıklara hükmedermiş.*

Yazildi nāme şeh-i ʿaşḳ ey Naẓīm nola
İderse **mühr-i Süleymāna** ṭaʿne ḫātem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 20). [mühr-i süleymāna, -a ]*

**mühr-i yümn:** *Uğurlu mühür.*

Düşdi bir tārīḫ-i zībā biñ yüz on beşde Naẓīm
Oldı **mühr-i yümn** ile ḥālā Ḥaşan Pāşā vezīr (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 26). [mühr-i yümn, -dı ]*

**muḥtāc:** *İhtiyacı olan.*

Luṭfı meşşāṭasınuñ **muḥtācı**
ʿAmel-i nīk ü bed-i ḫūyla zişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [muḥtācı, -ı ]*

**muḥtāc:** *Bir şeye gereksinim duyan.*

İki ciḫānda luṭfına **muḥtācuz** ey Naẕīm
Birdür o pādişāḫ-ı dü-ʿālem ciḫān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 19). [muḥtācuz, -uz ]*

**muḥtāc:** *(Bir kimseye) ihtiyaç duyan kimse.*

Geldüm ḳapuña fakır ü **muḥtac** ẕelīl
Faẕl u keremüñle feṯḥ-i bāb it yā Rab
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 3). [muḥtac, ]*

**muḥtāc-ı güvāh:** *Delile muhtaç.*

Seyf-i meslūl-i Hudā kim ẕāt-ı vālā-gevheri
Olmaz iṣbāt-ı cihāngīrīde **muḥtāc-ı güvāh**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 30). [muḥtāc-ı güvāh, ]*

**muḥtāc-ı şefāʿat:** *Şefaatine muhtaç.*

Ey maḥrem-i rāz-ı meclis-i ḫāṣu'l-ḫāṣ
**Muḥtāc-ı şefāʿati** ʿavām ile ḫavaṣ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 2). [muḥtāc-ı şefāʿat, --i ]*

**muḥtār:** *"Beğenilmiş, seçilmiş, seçkin" anlamlarında Hz. Muhammed'in isimlerindendir.*

Nebī vü mürsel ü mehdi vü hāşir
Şehīd ü şāḫid ü **muḫtar** u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 20). [muḫtar, ]*

**muḥtaṣar:** *Küçücük.*

Besdür ey ḫāme yiter ṭaṭvīl-i güftār eyledüñ
Muḫtaṣar eyle kelāmuñ oldı maṭlūb iḫtiṣār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 176). [muḫtaṣar, ]*

**mühtedī:** *İhtidâ eden, hidayet bulan, dîn-i Hakk'a giren, Müslüman olan.*

Mutavassıṭ u Ḥaḳḳ u hem sābıḳ oldur
Muṣāddaḳ **mühtedī** vu ṣādık oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 30). [mühtedī, ]*

**muḫtefī:** *Gizlenmiş, gizli.*

**Muḫtefīdür** genc-i dil vīrān-serāy-ı sīnede
Gevher-i ʿaşḳ-ı ilāhī genc-i vīrānumdadur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 11). [muḫtefīdür, -dür ]*

**muhtell-dimāġ:** *Bozulmuş aklı fikir.*

Bendeñe ḫalṭ-ı kelām itdirdi sevdā-yı sivā
Ādemi **muḫtell-dimāġ** eyler suʿūd itse buhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 140). [muḫtell-dimāġ, ]*

**muḫterem:** *İhtiram olunmuş, hürmetli, muazzez.*

Ḥarem-i ḫaşına bir **muḫteremüñ** maḥrem olup
İtdi bu sūr-ı sürūra ferāḫından bünyād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 7). [muḫteremüñ, -üñ ]*

**muḫtesib:**, *şarabı kontrol eden kişi.*

**Muḫtesib** olsañ eger erbāb-ı sūḳuñ dāʾimā
Keffe-i mīzāne ṣıġmaz pīş ü kem ḫayr u şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 87). [muḫtesib, ]*

**muḫyī:** *Canlılık veren, canlandıran, güçlendiren, şenlendiren.*

**Muhyī** vü Mümīt lem-yelid daʾim ü ferd
Lem yūled lem yekūn lehu küfüven aḥad
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 3). [muhyī, ]*

**muʿīn:** *İane eden, yardımcı.*

Feyż-i ẕātuñla olursañ ben şenākāre **muʿin**
ʿÖmrüm olduḳça şenāña beẕl idem maḳdūrumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 109). [muʿin, ]*

**muʿīn:** *Yardım eden, yardımcı, ihtiyacı gideren.*

Ḥaḳ yāver ü **muʿīnüñ** hemvâre heşt-çīnüñ
Olsun mehīn-i dīnüñ mühr-i leb ü deḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 139). [muʿīnüñ, -+üñ ]*

**muʿīn:** *Yardım eden, destek olan.*

Ey penāh-ı gürūḫ-ı ehl-i kemāl
Vey **muʿīn** ü ẓahīr-i nükte-verān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 148). [muʿīn, ]*

Ey **muʿīn** ü ẓāhir olan Allāh
ʿĀcize dest-gīr olan Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 1). [muʿīn, ]*

Sen **muʿīn** ü zahīrüm ol yā Rab
ʿĀcizüm dest-gīrüm ol yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 3). [muʿīn, ]*

**müjde:** *Sevinç haberi, beşaret.*

**Müjdeler** ey maġfiret-cuyān ki feyż-i şavmla
Ṣāʾimüñ her cürmi bir ābisten-i ġufrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 7). [müjdeler, -ler ]*

Dīde rūşen **müjdeler** āyīne-i devran yine
ʿĀleme ʿarż eyledi bir tāze şekl-i dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 5). [müjdeler, -ler ]*

Dīde rūşen **müjdeler** ey nāvek-endāzān-ı yeʾs
Sīne-i ümmīd oldı tīr-i maḳṣūda hedef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 1). [müjdeler, -ler ]*

Naẓīm-āsā didüm tārīḫ-i cāh-ı ʿizz ü iclālin
Yine Rāmī Efendi **müjdeler** hālā reʾīs oldı (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 10). [müjdeler, -ler ]*

Ṣād **müjde** geldi ʿāleme devletle Sulṭān Aḥmedüñ
Ferzendi ʿAbdü'l-mālik ol şehzāde-i rūşen-żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 1). [müjde, ]*

Ḥażret-i Rāmī Efendi **müjde** ey ehl-i ḳalem
Oldı eyvān-ı riyāsetde şerefle hem-celīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 1). [müjde, ]*

**Müjde** Sulṭān Aḥmed itdi dehre gün gibi cülūs
İtdi bu tārīḫ-i şāni ḫāsidi pür-tāb ü tef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 21). [müjde, ]*

**Müjde** ey dil bir Süleymān-ṣalṭanat itdi cülūs
Kim ciḫān zīr-i nigīn-i hükmidür bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 3). [müjde, ]*

**Müjde** ey ḫalḳ-ı ciḫān nüh ḳubbe-i eflākden
Ṣanmanuz tābān olan ṣubḥ u mesāda mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 11). [müjde, ]*

Beşāret-şemse zerrīn-şemsedür ṭāḳ-ı bülendinde
Kenār-ı saḳfına āvīzedür **müjde** Süreyyāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 22). [müjde, ]*

**Müjde** ey miḥnet-keşān-ı künc-i ʿahd-i bī-kesī
Oldı ḥāl-i rūzgār-ı nā-be-sāmānī tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 7). [müjde, ]*

Didiler Kerrūbiyān teşrifini tebşīr idüp
**Müjde** geldi ḫayra maḳdem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 12). [müjde, ]*

Şād **müjde** ol diyāre ki teşrīf idüp anı
Bir böyle ḫān-ı ʿādil ü ʿālī-mekān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 11). [müjde, ]*

Döndi dolāb-ı felek vefḳ-ı murād üzre henüz
**Müjd**e ey dil yine ʿıyd eyledi ḫalḳ-ı dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 2). [müjde, ]*

Oldı cārī yine mīzāb-ı çemenzār-ı neşāṭ
**Müjde** ey teşne-lebān-ı leben-i ʿıyş u ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 4). [müjde, ]*

Ṣaldı pertev yine bir mihr-i ciḫān-tāb-ı nevāl
**Müjde** ey kūşe-nişīnān şeb-i tārīk-i cānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 6). [müjde, ]*

**müjde-behā:** *Güzelliği müjdelemek.*

Gevher-i mihrine şāyeste degüldür virse
Cevher-i cānını ḫalḳ-ı dü-ciḫān **müjde-behā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 144). [müjde-behā, ]*

**müjde-i feṯḥ:** *Fetih müjdesi.*

Nemçe ṭaburın bozup ḳırdı geçürdi tīġdan
Gūş idince **müjde-i feṯḥin** idüp ḫamd ü şenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 12). [müjde-i feṯḥ, -in ]*

**müjde-i ḥarf-i hoş-āmeddür:** *Birini güzel söz ve hareketlerle karşılama sözünün müjdesi.*

Yüzin dergāhuña sürdükde envāʿ-ı taḥiyyātla
Murādı ḥażretünden **müjde-i ḥarf-i ḫoş-āmeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 80). [müjde-i ḥarf-i ḫoş-āmeddür, -dür ]*

**müjde-i nev-nuşret-i mükerrerdür:** *Yeni bir zaferin tekrarının müjdesidir.*

Ḳırup geçürdi ʿadū-yı ʿānūdı şemşīri
Yine bu **müjde-i nev-nuşret-i mükerrerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 10). [müjde-i nev-nuşret-i mükerrerdür, -dür ]*

**müjde-i raḥmet:** *Rahmet müjdesi.*

Yine geldi yirine bir bedene rūḫ gibi
**Müjde-i raḥmet** ile oldı meşerret-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 276). [müjde-i raḥmet, ]*

**müjde-i teşrīfini:** *Teşrif edişin, gelişin müjdesi.*

**Müjde-i teşrīfini** gūş eyleyüp biñ cān ile
Hidmetinde döndi başı üzre pīr-i çarḫ-ı rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 15). [müjde-i teşrīfini, -in, -i ]*

**müjde-i vuṣlat:** *Kavuşma müjdesi.*

**Müjde-i vuṣlatına** dīde be-râhım şeb ü rūz
Māh-ru zühre-cebīn mihr-i dıraḫşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 11). [müjde-i vuṣlat, --ı, --na ]*

**müjde-i vuṣlat:** *Sevdiğine kavuşma müjdesi.*

**Müjde-i vuṣlat** ile daʿvete geldi götürüp
Bir hümā-sāye Buraḳ esb-i hümāyūn-sīmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 227). [müjde-i vuṣlat, ]*

**müjde-resān:** *Müjde ulaştıran, müjde veren.*

Rūz-ı mesāf tefriḳa-baḫş olsa düşmene
Peyk-i ẓafer rikābına **müjde-resān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 54). [müjde-resān, ]*

**müje:** *Kirpik.*

Ġonce-veş bir teng-dil maẓlūma olsan kec-nigāh
Ol nigāha her **müjeñ** bir ḫār-ı dāmen-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 8). [müjeñ, -ñ ]*

Gülgūn-i eşk-i demdür olursa sebük-ʿinān
Zīrā ki her **müjem** aña bir tâziyânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 4). [müjem, -m ]*

**Müjesi** çeşm-i ḫışm-ı saṭvetinüñ
Ciger-i ḫaşma tīr-i mübremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 97). [müjesi, -s, -i ]*

O rūḫ-ı pāke o gīsūya nigāh eyleyenüñ
Çeşmi mirʾāt Naẓīmā **müjesi** şāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 18). [müjesi, -si ]*

Haste olsañ ṣorsa ḥālüñ bir kerem-ver ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi her **müje** bir neşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 38). [müje, ]*.

Ḳande baḳşam çeşm-i ḫūnīn İştiyāḳuñ şerḥ ider
Her **müjem** bir ḫāme-i taḥrīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 12). [müjem, -m ]*

Ḥasret-i çeşm-i teri yāre yine şerḥ idemem
Her **müjem** olsa da bir ḫāme-i taḥrīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 8). [müjem, -m ]*

Başum gözüm üzre ḫidmet-i hāk-derüñ
Olsun **müjem** āsitānuñ çārūbı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 4). [müjem, -m ]*

Dönünce sübḥa-i mercāna eşk-i ḫūnīnüm
Gören şānūr **müjemüñ** her biri imāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 4). [müjemüñ, -m, -üñ ]*

Hāḳ-i dergāhını kuḥl itmeyenüñ
Gözine her **müje** olsun bir ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [müje, ]*

**müje:** *(Sevgilinin ok gibi yaralayıcı, öldürücü) kirpiği.*

Doymaz egerçi çeşm-i muḥabbet neẓāreden
Seyr-i cemāle her **müjesi** olsa bir nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 10). [müjesi, -si ]*

Gözden şaḳınan cemāl-i dildārı Naẓīm
Geçmez **müjesi** nigāh-ı ādābı henūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 4). [müjesi, -si ]*

**müje-i müşg-sūde:** *Misk kokulu kirpik.*

Bitmez dil-i figārde tā ḥaşr o āfetüñ
Zaḫm-ı sinān her **müje-i müşg-sūdesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 14). [müje-i müşg-sūde, --si ]*

**müjgān:** *Kirpik.*

Çeşmüme ḫvābı ḫārām itdüm ḫayāl-i yār ile
Gelmedi şeb-tā-seḥer **müjgān** müjgān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 4). [müjgān, ]*

Çeşmüme ḫvābı ḫārām itdüm ḫayāl-i yār ile
Gelmedi şeb-tā-seḥer **müjgān** müjgān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 4). [müjgān, ]*

Çeşm-i ter kim hecr-i laʿlüñle demādem kān olur
Her biri **müjgānumuñ** bir sübḥa-i mercān

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 78). [müjgānumuñ, -u, -m, -uñ ]*

**müjgān:** *(Sevgilinin) kirpikleri.*

Müjgānı tīr-i ʿişve kemān-ebrūvānı ben
Virsem peyām-ı laʿline naḳd-i revānı ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [müjgānı, -ı ]*

**müjgān:** *Kirpik.*

Şāḫ-ı ʿaşḳuñ ferşine çārūb iken
**müjgānları**
Rūzgār eyler mi muġber ḫāṭır-ı ferrāşını
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 7). [müjgānları, -lar, -ı ]*

**müjgān-ı hūn-ālūd:** *Kana bulanmış kirpikler.*

Āsitānıñda beni **müjgān-ı ḫūn-ālūd** ile
Eyle çārūb-keş bi-ḥaḳk-ı āl ü evlād ü beṭūl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 17). [müjgān-ı ḫūn-ālūd, ]*

**müjgān-ı rūḫu'l-ḳudsidür:** *Cebrailin kırdığı.*

Gīsū-yı müşgīninüñ **müjgān-ı Rūḫu'l-Ḳudsidür**
Çeşm-i ādāb ile itdükce neẓāre şānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 5). [müjgān-ı rūḫu'l-ḳudsidür, -i, -dur ]*

**müjgān-ı terüm:** *Islak kirpikler.*

**Müjgān-ı terüm** menʿ idemez seyl-i sirişki
Cūş-ı yemi żabṭ eyleyemez silsile-i mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 5). [müjgān-ı terüm, ]*

**müjgānlar:** *Sevgilinin oka benzeyen kirpikleri.*

Midād-ı eşk ile **müjgānlarumki** ḫāme olur
şūḫa her nigehüm bir niyāz-māme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 1). [müjgānlarumki, -um, -ki ]*

**muḳabīl ṭutsam:** *-e karşı eline alma.*

Şāḫid-i vaṣfuña şāyeste **muḳabīl ṭutsam**
Ṣanʿatum ayine-i ṭabʿumı ṣaf itmekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 9). [muḳabīl ṭutsam, -sam ]*

**muḳaddem:** *Önceki, erken.*

Dil seyr-i ḥüsn iderken esir oldı zülfine
Ġarḳābesin **muḳaddem** iderdi kenār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 10). [muḳaddem, ]*

Zīr ü bālāsında imżā ḥüccet-i evṣāfınuñ
Hem muʾaḫḫār hem **muḳaddem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 4). [muḳaddem, ]*

**muḳaddem:** *Önde olan, önden giden, değerli, üstün.*

Cān naḳdinedür kāle-i vaṣlum diyü cānā
ʿUşşāḳa **muḳaddem** dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 10). [muḳaddem, ]*

Kār-dih-i müjgandan oldur nigāh-ı serkeşi
İş görür yārüñ **muḳaddem** tīr-i rūy-ı terkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 2). [muḳaddem, ]*

Nola ẓāhirde ger muʾaḫḫar ise
Haberi ẕātınuñ **muḳaddemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 10). [muḳaddemdür, -dür ]*

**muḳaddime-i ṣad:** *Yüzlerce önsöz.*

Fihrist-i rāz-ı dil ki nice faṣl u bāb olur
Her ṣafḥası **muḳaddime-i ṣad** kitāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 2). [muḳaddime-i ṣad, ]*

**muḳarrer:** *Kararlaştırılmış, kesin, kuşkuuz.*

Ne semte olsa revān reh-nümunı nuṣretdür
Ne cānibe sefer itse ẓafer **muḳarrerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 118). [muḳarrerdür, -dür ]*

**muḳbil:** *Aşık, seven, yar; krş. 'mihrübân' TULUM, s. 1281; bkz. 'cihān-dār-ı muḳbil', 'şāh-ı muḳbil' md.*

Müsteḥiḳ müdbir ü **muḳbil** cerrār
Müttehim gurk ü keşende rūbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 37). [muḳbil, ]*

**mükedder:** *Kederli, gamlı.*

Temām-ı ḍarbet-i kūpāli itdi ḫurd ü şikest
Sınuḳ ḳırıḳ yine ḥāl-i ʿadū **mükedderdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 126). [mükedderdür, -dür ]*

ʿAdāletle Stanbūla geçüp mesned-nişīn oldı
Eḥibbā şād u ḫurremdür **mükedder** ḫāṭır-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 4). [mükedder, ]*

**mükerrem:** *Muhterem, saygın.*

ʿĀnberīn-i keyvān-ı rūḫsārı
Kisve-i Kaʿbe-i **mükerremdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 28). [mükerremdür, -dür ]*

**mükerrer:** *Tekrar tekrar olmak*

Şekker olursa itme **mükerrer** maḳālüñe
Gūş-ı girāne ey dil oḳınmaz eẕān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 11). [mükerrer, ]*

Dembedem eyler **mükerrer** şekker-i evṣāfuñı
Ṭuṭī-i nuṭḳum benüm bilmez ne Mışr u Ḳandeḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 123). [mükerrer, ]*

**Mükerrer** cām-ı mey ṣākī miyāh-ı bezm-i ṣahbāda
Bir iki dāneli zerrīn ḳadeḥdür devr-i mīnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 28, Mısra 1). [mükerrer, ]*

**mükerrer eyleyüp:** *Tekrar etme.*

Dembedem ḳand-i lebüñ yādın **mükerrer eyleyüp**
Birbirine eylerüm āġuşte şīr ü şekkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 203). [mükerrer eyleyüp, -y, -üp ]*

**mükḫeli:** *Sivri , ince.*

Berḳaʿ-ı ḥüsn-i beyānıyla ʿarūs-ı fikrümüñ
Mükḫeli ḫāmem sevād-ı saṭr-ı naẓmum muʿceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 208). [mükḫeli, ]*

**muḳîm:** *İkâmet eden, sâkin, ârâm-sâz: mukîm elçi.*

Düşmen-i cāhı ola çāh-ı cehennemde **muḳīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 127). [muḳīm, ]*

Āvīze-i bāmı ḳamer zer-şemse-i eyvānı şems
Pīr-i felek olsa revā bāb-ı refiʿinde **muḳīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 6). [muḳīm, ]*

**muḳîm:** *Bir yerde devamlı duran.*

Ey ehl-i niyāz bārgāhumda **muḳīm**
Vey rātibe--ḥār-ı dergehüñ cān-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 1). [muḳīm, ]*

**muḳīm-i kürsī-yi ʿarş-ı mecīd:** *Şan ve şeref sahibi, büyük, ulu (Allah)'ın göğün en yüksek katındaki kürsi âlâ da oturan kişi.*

Maḳām-ı sidre vü refref ḳudumiyle müşerrefdür
**Muḳīm-i kürsī-yi ʿArş-ı mecīd** ol ḥabīb-ı emceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 26). [muḳīm-i kürsī-yi ʿarş-ı mecīd, ]*

**muḳīm-i meclis-i firdevs:** *Cennet bahçesinin yerleşeni.*

Beḳāya göçdi ayaḳ çekdi bezm-i fāniden
**Muḳīm-i meclis-i Firdevs** ola bi-ḥaḳk-ı Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 6). [muḳīm-i meclis-i firdevs, ]*

**mükrem:** *Ikram olunmuş, ağırlanmış, lutfedilmiş.*

Hvān-ı cūdında rūḥ-ı İbrāḥīm
Mīhmān-ı ʿazīz ü **mükremdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 18). [mükremdür, -dür ]*

**muḳtedā:** *Fikir ve davranışları ölçü olarak benimsenen, örnek alınan (kimse).*

**Muḳtedā** olālı ol ḳıble-i dīn
Mescid oldı ümeme deyr ü künişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 5). [muḳtedā, ]*

**muḳtedā-yı enbiyā:** *Peygamberlerin uyduğu, tabu olduğu.*

Minber-ārā-yı risālet **muḳtedā-yı enbiyā**
Huṭbe-i vaṣfında mun żam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 33). [muḳtedā-yı enbiyā, ]*

**muḳteşid:** *İdare ve tasarrufla geçinen, ekonomiye riayet eden.*

Mübīn ü nūr imām ümmī vü ḥafīẓ
Muṭīʿ **muḳteşīd** meẕkūr u vaʿiẓ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 28). [muḳteşīd, ]*

**muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend:** *Tartışılmaz bilgelik gereğince.*

**Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend** ü çūmdur müdām
Ḥaşredek arż u semāda bu direng ü bu şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 11). [muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend, ]*

**mül:** *Şarap anlamına gelmekle beraber sevgilinin yakut gibi dudağının kırmızılığına teşbihle Allah'ın tecellilerinin yansımasını ifade etmek amacıyla kullanılmıştır.*

Elbette sebük-ser andadur bed mesti
Biñ rıṭl-ı girān çekse **mülden** ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 4). [mülden, -den ]*

**mülāḳi:** *Görüşmek , kavuşmak.*

Ḳande baḳsam cilve-güster ḥüsn-i ʿālem-gīridür
Dīde kim dīdārına oldı **mülāḳi** Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 10). [mülāḳi, ]*

Şarḳ u ġarb ola **mülāḳi** kuvvet-i temkīn ile
Sīne-i rūy-ı zemīne olsa hükmi pâ-niṣâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 85). [mülāḳi, ]*

**mülāḳi:** *Görüşmek, kavuşmak.*

Geçdükde ṣādr-ı Rūma tebrīk idüp efāżıl
Dergāh-ı ʿizzetinde hep oldılar **mülāḳi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 12). [mülāḳi, ]*

**mülāḳī ḳıl:** *Kavuşturmak.*

Cānı cānānuma **mülāḳī ḳıl**
Beni sermest anı sāḳī ḳıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 17). [mülāḳī ḳıl, ]*

**mülāzım-ı der-i devlet-medārıdur:** *Büyüklük merkezi olan (hükümdar) kapının hizmetçisi.*

ʿĀlem **mülāzım-ı der-i devlet-medārıdur**
Olsam nola biri daḫi ben ʿabd-i kemteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 63). [mülāzım-ı der-i devlet-medārıdur, -ı, -dur ]*

**mülāzim-i hāk-der:** *Ayağının altındaki köle.*

Olsam yiridür **mülāzim-i hāk-derüñ**
Lazım baña iltizām-ı bāb-ı keremüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 3). [mülāzim-i hāk-der, -üñ ]*

**mülḥaḳ:** *İlhâk edilmiş, katılmış: mülhak kazâ, kurâ-yı mülhaka..*

Ey pādişāḫ-ı ḳalemrev-i ruʾyet-i Ḥaḳ
Vey kişver-i cāhına dü-ʿālem **mülḥaḳ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 2). [mülḥaḳ, ]*

**mülḥaḳ:** *Bir bütüne sonradan katılmış, eklenmiş, ilave edilmiş.*

Bir deġirmi ridāsı var el-ḥaḳ
Dişleri var ridāsına **mülḥaḳ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 6). [mülḥaḳ, ]*

**mülḥaḳ:** *Bağlanmak, tabi olmak.*

Oldı cāh-ı kemāle **mülḥaḳ**
Mülk-i maʿnī ile sevād-ı beyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 223). [mülḥaḳ, ]*

**mülḥid:** *Dinsiz, Allah'ı tanımaz.*

Münkirüñ yanında nāmuñ **mülḥid** ü zındīḳdur
Hālḳa-i ẕikr içre olsañ feyż-i Ḥaḳkuñ maẓḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 81). [mülḥid, ]*

**mülk:** *1. Mal-i gayr-ı menkûl. (Bazılar - kesr-i mîm ile olan- "milk"i zevi'l-ukûlün gayrıda, bunu hem zevi'l-ukûlda hem zevi'l-ukûlün gayrıda tasarruf diye tarif etmişlerdir.) 2. Memleket. darü'l-mülk: Payitaht. (Nazımda "mülket suretinde de kullanılır.).*

Şuḳḳadur naṣrun min'allāh ser-ʿālem feṯḥ-i Mübīn
Mālik olmışdı risāletle nübüvvet **mülkine**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 82). [mülkine, -i, -n, -e ]*

**mülk:** *Mal, varlık, zenginlik.*

Lā-mekān **mülkini** ṭayy eyledi ol şāḫ-süvār
Şeş-cihāt olsa nola cünbişine teng-i ḳażā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 273). [mülkini, -i, -n, -i ]*

**mülk:** *Memleket, ülke.*

Devr-i ḥıfẓında cihān ḳayd-ı eşirrādan emīn
Sāye-i ʿadlinde der-zīr-i emān **mülk** ü milel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 28). [mülk, ]*

**mülk:** *mülk, ülke.*

Nola ḥāl-i dem-i ebrūsı dil **mülkin** ḫārāb itse
Sipihr-i ḥüsne gūyā aḫter-i dünbāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 7). [mülkin, ]*

**mülk-i ʿaḳıl:** *Akıl ülkesi.*

Yaḳdı yıḳdı **mülk-i ʿaḳlı** leşker-i teshīrle
Ḥüsn-i ʿālem-sūz-ı dilber ʿaşḳ-ı ʿālem-gīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 1). [mülk-i ʿaḳıl, --ı ]*

**mülk-i beḳā:** *Sonsuzluk mülkü.*

Ḳutb-ı sipihr-i ʿirfān ġavṯ-ı zemān Mıṣrī
Riḥlet idüp fenādan **mülk-i beḳāya** göçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 2). [mülk-i beḳā, -ya ]*

**mülk-i cān:** *Can memleketi.*

**Mülk-i cān** u dil oldı pür-teşvīr
Fitne-i ʿaşḳ itdi şūr-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 73). [mülk-i cān, ]*

**mülk-i dil-i Naẕīmi:** *Nzım'ın gönül mülkü.*

**Mülk-i dil-i Naẕīmi** nola yıḳsa cevr-i yār
Sulṭānı şehrüñ olmasa ʿādil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 13). [mülk-i dil-i, -i ]*

**mülk-i dü-cihān:** *İki cihan memleketi.*

Tengdür ʿaşḳına **mülk-i dü-ciḫān**
Baḥr-ı ʿummān ḳabūl itmez zārf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 25). [mülk-i dü-ciḫān, ]*

**mülk-i fāni:** *Geçici dünya.*

Beḳāya göçdi ḳaldı **mülk-i fāni**
Nedimi ḥūr ola cennet mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 5). [mülk-i fāni, ]*

**mülk-i ḥüsn:** *Güzellik ülkesi.*

Haṭṭında niḫān olup o māhuñ ḫāli
Āşūbdan oldı **mülk-i ḥüsni** ḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 2). [mülk-i ḥüsn, ]*

**mülk-i kemāle:** *Olgunluk makamı.*

ʿĀlem bilürdi ẓāḫir u bāṭın velāyetin
**Mülk-i kemāle** ṣūret ü maʿnīde şāḫ idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 6). [mülk-i kemāle, ]*

**mülk-i kudüm:** *Uzak bir yerden, uzun bir yoldan gelme, bir yere ayak basmanın mülkü.*

Maʿmūre-i kibriyāsınuñ ʿarżı ezel
**Mülk-i ḳudüm** ü beḳāsınuñ ṭūli ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 4). [mülk-i ḳudüm, ]*

**mülk-i lāhūta:** *İlahi mülk.*

İdüp gülbāng-i tevḥīd ile rıḥlet **mülk-i lāhūta**
Fenā dünyāda ol ṣāḥib-kerāmet bulmadı hem-rāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 9). [mülk-i lāhūta, ]*

**mülk-i maʿnī:** *Mana ülkesi.*

Oldı cāh-ı kemāle mülḥaḳ
**Mülk-i maʿnī** ile sevād-ı beyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 224). [mülk-i maʿnī, ]*

**mülk-i süḫande:** *Söz mülkü, memleketi.*

Şevḳ-ı naʿtüñle olur **mülk-i süḫande** nām-zed
Şāḫid-i maʿnāya elfaẕ-ı beyānum duḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 205). [mülk-i süḫande, -de ]*

**mülk-i taḥḳīḳüñ:** *Araştırılan mülk.*

**Mülk-i taḥḳīḳüñ** muʿallā-pāye ʿālī-mesnedi
Ṣadr'ı ʿirfānuñ hümā-sāye hümāyūn-manẓarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 145). [mülk-i taḥḳīḳüñ, -üñ ]*

**mülk-i vaṣfuñ:** *Niteliğinin mülkü.*

Ḥaşre dek ṭayy itmeye peyk-i ḫıred bir sāḥasın
**Mülk-i vaşfuñ** yā Nebī itmez ḳabūl-i ʿarż u ṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 4). [mülk-i vaşfuñ, -uñ ]*

**mültefet:** *Kendisine ilgi ve güler yüz gösterilmiş, iltifat edilmiş.*

Nigāh-ı şefḳate şāyeste kıl ḳaşīdesini
Olursa **mültefetüñ** lūṭflar keremlerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 152). [mültefetüñ, -ün ]*

**mültezim olsañ:** *Devlet gelirlerinden birinin toplanmasını belli şartlarla üstüne alan kimse.*

**Mültezim olsañ** reʿāyānuñ olur ḥāli tebāh
Şenā serden geçdi ol dirler olursañ ʿaskeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 59). [mültezim olsañ, -sa, -n ]*

**mülūk:** *Melikler, hükümdarlar.*

Sāʾil-i dergehine ʿabd-i kemer-beste **mülūk**
Bende-i bendesidür pādişeh-i heft-iḳlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 41). [mülūk, ]*

**mülūkī-menzil-i bālā-yı ḫācī hān selīm:** *Hacı han Selim'in yüksek makamı , mülkü.*

Seyr eyleyüp tārīḫini taḥşīn ile didüm Naẓīm
Zībā **mülūkī-menzil-i bālā-yı Ḥācī Hān Selīm** (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 14). [mülūkī-menzil-i bālā-yı ḥācī hān selīm, ]*

**mülzem:** *İlzâm edilmiş, sükûta mecbur edilmiş, susturulmuş, mahbût.*

Baḥş iden mekteb-i kemālinde ʿAḳl-ı Bū Cehl gibi **mülzemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 54). [mülzemdür, -dür ]*

Ümmī-i nā-ḫvānde ammā hvāce-i müşkil-küşā
Müddeʿī baḫş ile **mülzem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 40). [mülzem, ]*

Baḥş-i ḥikmet eylese ol feylesof-ı rūzgār
Bū ʿAlī **mülzem** Felāṭun cehlle teşhīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 40). [mülzem, ]*

**mum:** *Mum.*

Āh-ı şeb-gīrüñi yād eyler yār Naẓīm
Seni **mumlar** yaḳup ol māh-veş araya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 14). [mumlar, -lar ]*

**müminât:** *Müminler, inananlar.*

Ṣadme-i ḳahrı ile Hind ü ʿAcemde o şehüñ
**Müminātıyla** yire geçdi revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 204). [müminātıyla, -ı, -y, -la ]*

**mümīt:** *Öldüren, öldürücü (Allah).*

Muhyī vü **Mümīt** lem-yelid daʾim ü ferd
Lem yūled lem yekūn lehu küfüven aḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 3). [mümīt, ]*

**mū-miyān:** *İnce belli.*

Bārīk o deñli kim kemeri **mū-miyānınuñ**
Āġuş ṭavḳ dīde-i mīm miyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 3). [mū-miyānınuñ, --ı-, --nuñ ]*

Ḳılmış endīşesin āġuş-güşā ṭabʿ-ı Naẓīm
**Mū-miyānuñla** o sīmīn-bedenüñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 14). [mū-miyānuñla, -uñ, -la ]*

**mū-miyān:** *Beli kıl gibi denecek kadar ince olan, çok ince belli (güzel).*

Ol mū-miyānı fikr-i der-āġūş ile henüz
Ḳaldı dil-i żaʿīf o **mū-miyān** ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 4). [mū-miyān, ]*

Kemer gibi nice mümkindür almak āġūşa
Ḳılı bir rükn o ḫançer o **mū-miyān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 112). [mū-miyān, ]*

**mū-miyān:** *Beli kıl gibi denecek kadar ince olan, çok ince belli (güzel).*

Ol **mū-miyānı** fikr-i der-āġūş ile henüz
Ḳaldı dil-i żaʿīf o mū-miyān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 3). [mū-miyānı, -ı ]*

**mümkin:** *İmkan dahilinde.*

Olmamak **mümkin** mi şemşīr-i müjeñle ey perī
Meyl ider diller niḫān u ʿāşıḳāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 5). [mümkin, ]*

Kemer gibi nice **mümkindür** almak āġūşa
Ḳılı bir rükn o ḫançer o mū-miyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 111). [mümkindür, -dür ]*

**mümkin:** *Gerçekleşme olasılığı olan.*

Nice **mümkin** taḥammül imtinān-ı luṭf-ı dūnāna
O yāriñ kūh-ı āhen māḥv olur ḳardaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 5). [mümkin, ]*

**mümkināt:** *Mümkün olan, olabilir veya kabul edilebilir şeyler.*

**Mümkināt** olmış iken pey siperi sürʿatinüñ
Burada kendüyi ġayb eyledi ʿaḳl-ı ḫodrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 271). [mümkināt, ]*

**mümtāz:** *Gözde, seçkin.*

Ḥüsn ile **mümtaz** iken oldı haṭ-āver dil-rübā
Şāneyi itdüm hediyye armaġān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 9). [mümtaz, ]*

**mümtāz:** *Seçilmiş, seçkin.*

O ebrūlar nola olsa perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ
Bütānuñ ol ṣanem **mümtāz** u müsteşnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 12). [mümtāz, ]*

Āferīneşden vücūh-ı tām ile **mümtāz** olup ʿİlm ü ʿirfān ile aʿlem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 43). [mümtāz, ]*

**Mümtāz** her hünerde meşḥūr baḥr u berde
Şemşīr belde serde tāc-ı zer-i keyānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 51). [mümtāz, ]*

Bu haberle o dilber-i ṭannāz
Eylemiş bendesin yine **mümtāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 200). [mümtāz, ]*

Ẕekāda ezkiyā-yı dehrden **mümtaz** ü müsteşnā
Sehāda eshiyā-yı ʿaşrdan bī-miṣl ü yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 7). [mümtaz, ]*

Seyyid ʿAlī Efendi ṣānī-i Bū Ḥanīfe
Ḥālā fuḥūlüñ oldur **mümtāz** u ser-bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 2). [mümtāz, ]*

**mümtāz:** *Far. Seçilmiş, seçkin, üstün.*

Serv-ḳadler birbirinden şivede **mümtazdır**
Sāyesinde her niḥālüñ başḳadur bir ʿālemi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 7). [mümtazdır, -dur ]*

**mümtāz-ı aḳrān it:** *Akranları arasında en seçkin.*

Haşmumı pāmāl idüp **mümtāz-ı aḳrān it** beni
La-büd imdād-ı ricāl ile ʿadū tedmīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 75). [mümtāz-ı aḳrān it, ]*

**mümtāz-ı devrān:** *Zamanın seçkin şahsiyeti.*

Gehī bir ḳurş gāhī bir dilim nān ile ḫandān ol
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi **mümtāz-ı devrān** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 2). [mümtāz-ı devrān, ]*

**mümtāz-ı ḥüsn:** *Güzelliğin ayrıcalığı.*

**Mümtāz-ı ḥüsnde** meyl-i her heft olmaz
Sulṭān-ı ciḫānda fikr-i zer-beft olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 1). [mümtāz-ı ḥüsn, -de ]*

**mümted:** *Uzun.*

Ḥalel bulmaz şüḥūr ile sinīn olsa güsistetār
Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri kim tā ḥaşr **mümteddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 60). [mümteddür, -dür ]*

**mümted:** *Uzun, uzun süreli.*

ʿÖmr ü kemāli bī-ḥad ḳadr ü celāli **mümted**
Dāʾim ola müʾeyyed cāh-ı felek-pesendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 11). [mümted, ]*

**mümtedd:** *Uzamak, sürmek, devam etmek.*

Manṣūr olup sipāhı mesrūr kıl o şāḫı
Tā rūz-ı ḥaşr İlāhī **mümtedd** ola zamānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 188). [mümtedd, ]*

**mün:** *Günah, dert.*

Minber-ārā-yı risālet muḳtedā-yı enbiyā
Huṭbe-i vaṣfında **mun** żam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 34). [mun, ]*

**münācāt:** *Yalvarıp yakarma, duâ ve niyazda bulunma.*

İlāhī ḳażā eyle ḥācātumı
Ḳabūle kārīn it **münācātumı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 44, Mısra 2). [münācātumı, -um, -ı ]*

**münācāt-ı kelīm:** *(Allah ile) konuşan , yalvaran dua eden.*

Seni bī-Tūr **münācāt-ı Kelīm** itdi Hudā
Olmadan menzil-i Mūsā daḫi Ṭūr-ı Sīnā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 279). [münācāt-ı kelīm, ]*

**münāfıḳ:** *İçi başka, dışı başka olan, özü sözüne uymayan || Allah'a, Peygamber'e ve diğer îman esaslarına inanmadığı halde inanmış gibi görünen ve öyle davranan (kimse).*

Ruḳabā yāri ider ʿāşıḳına düşmen-i cān
Meded Allāha şıġınduḳ o **münāfıḳlardan**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 6). [münāfıḳlardan, -lar, -dan ]*

**münāsib:** *Layık, yaraşır, uygun.*

Şevḳ-ı vesfuñla **münāsibdür** ġazel ṭarḥ eylesem
Bir ḳāşide bir ġazel ṭarḥıyla bī-noḳṣān olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 75). [münāsibdür, -dür ]*

**münāsib:** *Uygun, yerinde.*

Ḳabā-yı nāz **münāsib** o dilsitān üzre
Ki naz ḥüsn-i digerdür o ḥüsn ü ān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 107). [münāsib, ]*

**müncelī:** *Cilalı, parlayan.*

ʿAks-i Dīdārı **müncelī** eyler
Tā ki mirʾāt-ı dīde pür-nemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 123). [müncelī, ]*

**müncelī:** *Parlayan, parlak.*

Ṣayḳal-ı mihrüñle eyle tābdār u **müncelī**
İtmesüñ gerd-i sivā mirʿāt-ı ḳalbūmi ġubār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 161). [müncelī, ]*

**münderic:** *İçeren, kapsayan, ihtiva eden.*

ʿĀyn-ı ḥikmet menbaʿ-ı taḳva vücūd-ı kāmili
**Münderic** ẕātında hem ʿirfān u hem ʿilm ü ʿāmel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 10). [münderic, ]*

**münevver:** *Aydınlık, ışıklandırılmış , parlak.*

Şāḫid-i endīşeme ḥüsn-i ʿibāretle Naẓīm
Ṭabʿ-ı şāfum bir **münevver** ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 18). [münevver, ]*

**münevver:** *Aydınlık, parlak.*

ʿArş-ı aʿlādan güẕār itdi olup Refref-serīr
ʿĀlem-i nūrı **münevver** ḳıldı ol nūr-ı ilāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 40). [münevver, ]*

**münfaʿil:** *gücenmiş, kırılmış.*

Cūd-ı ṭabʿından seḫā-yı Hātem-i Ṭayy **münfaʿil**
Luṭf-ı destinden ḫacel dāʿim ʿaṭā-yı Caʿferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 149). [münfaʿil, ]*

Şermsār-ı ḫākrāh-ı dergehi müşg ü ʿabīr **Münfaʿil** gerd-i ḥarīm-i ʿizzetinden kīmyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 10). [münfaʿil, ]*

**münhal-i cān-ı aʿdā:** *Düşmanının canını almak.*

Dembedem cūy-ı fenādan güẕerān eylemeġe
Pīl-i şemşīri yeter **münhal-i cān-ı aʿdā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 198). [münhal-i cān-ı aʿdā, ]*

**münhem:** *Israr eden.*

Düşmen-i şerʿi nola geçse ḳılıçdan ḥaşre dek
**Münhemil** şemşīridür cān-ı ʿadūnuñ maʿberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 182). [münhemil, ]*

**münīb:** *Asiliği bırakarak Allah'a yönelen, bağlanan (Hz. Muhammed'in vasıflarındandır.).*

Ḥālīl ü hem Ḥabīb ü hem Ṭabīb ol
Ḳarīb ü hem **münīb** ü hem ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 16). [münīb, ]*

**münīr:** *Aydınlatan, ışık veren, ışıklı, parlak.*

Sirāc oldur **münīr** oldur beşīr ol
Mubeşşir münẕīr oldur hem neẕīr ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 11). [münīr, ]*

**münis:** *Cana yakın. Sevimli.*

İder şehr-i dil-i ʿuşşākı ṣanma her biri ġāret
Gözi tatarlarda yaḫşı **münisdür** yaman serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 8). [münisdür, -dür ]*

**münis-i vaḥşī-ġazālümdür:** *Vahşi ceylanın uysalı.*

Dilleri ram eyleyen hep çeşmümüñ efsūnıdur
Şīr-i nerler **münis-i vaḥşī-ġazālümdür** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 10). [münis-i vaḥşī-ġazālümdür, --üm-, --dür ]*

**münḳād:** *Boyun eğen, boyun eğmiş.*

Mihr bir cāriyedür māh ġulām-ı dolāb
Encüm-i sābit ü seyyār muṭīʿ ü **münḳād** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 16). [münḳād, ]*

**münḳalib:** *Dönen, dönmüş, değişen.*

**Münḳalibdür** āsiyāb-ı ḥāl-i gerdūn ey Naẓīm
Devr-i çarḫ-ı süst-bünyād ise mā üstündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 13). [münḳalibdür, -dür ]*

**münker:** *Allah'ın hoşlanmadığı, akıl dışı, akla uymayan; reddolunmuş, inkar edilmiş; ma'rufun karşıtı.*

İcrā-yı emr-i şerʿle maʿrūf o deñli kim
Sulṭān-ı nehyi ḥabs-i medīd itdi **münkeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 56). [münkeri, -i ]*

**münkesir:** *Kırgın ( Gönül bağlamında ).*

Seng-i cevr-i rūzgār anı da eyler **münkesir**
Dil-şiken bulmaz ḳıyās itme ṣaḳın pādāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 15). [münkesir, ]*

**münkir:** *Inkâr eden, kabul etmeyen.*

**Münkirüñ** yanında nāmuñ mülḥid ü zındīḳdur
Hālḳa-i ẕikr içre olsañ feyż-i Ḥaḳkuñ maẓḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 81). [münkirüñ, -üñ ]*

**münkir-i ehl-i ṭarīḳ:** *Tarikat ehlini inkar eden.*

**Münkir-i ehl-i ṭarīḳ** olsañ eğer ẕevḳ u riyā
ʿĀlemüñ eyler seni sālūs u dūn u ebteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 83). [münkir-i ehl-i ṭarīḳ, ]*

**münşī-i yektā:** *Tek bir tane , eşi benzeri olmayan İnşâ eden, yapan. Yapısı, üslubu güzel olan,.*

Hvace-i müşkil-güşā **münşī-i yektā** kim anuñ
Rūḫ-ı Vaṣṣāf olsa lāyıḳ bezm-i vaṣfında enīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 3). [münşī-i yektā, ]*

**munżam:** *Bir şeye sonradan katılan, üstüne veya sonuna eklenen, ek.*

Ḥadd-i imkāna dek o ṣulṭānuñ
Cāhına her dü-kevn **munẓamdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 38). [munẓamdur, -dur ]*

**münzevī:** *Bir köşeye çekilen, tek başına yaşayan kimse.*

**Münzevī** olsañ geçilmez loḳma ile kisveden
ʿAḳıl ü dīvānede olmaz o sevdādan beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 9). [münzevī, ]*

**münzir:** *İnzâr eden, bir husûsun tebliğiyle tahzîr ve tahvîf eden, korkulu haber vererek âgâh ve haberdar eden. mübeşşir'in zıddı.*

Sirāc oldur münīr oldur beşīr ol
Mubeşşir **münẕīr** oldur hem neẕīr ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 12). [münẕīr, ]*

**mūr:** *Karınca, neml. mûrçe.*

Nice taḥammül olur imtinān-ı dünānâ
Ki bulsa **mūra** ider bār-ı minnetin taḥmil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 44). [mūra, -a ]*

**mūr:** *Karınca.*

Se-rūze-i devletle dehre ṣıġmayan maġrur
Naẓārda **mūrdan** aḥḳardur olsa cüssede pīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 24). [mūrdan, ]*

Bir **murā** daḫi benüm diyü itme cefā
Zinḫār ġurūrı kendüñe görme revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 1). [murā, -a ]*

**mūr:** *Karınca, neml; ayva tüyleri.*

Teshīr-i dile laʿlüñ olup mühr-i Süleymān
Haṭṭ-ı leb-i şekker-şikenüñ **mūr** ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 14). [mūr, ]*

**mūr:** *Karınca.*

Zīr-i ḥimāyetinde ḫaṭı ol dü-kākülüñ
Ülfet ide ġarīb degül mi o mār o **mūr**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 6). [mūr, ]*

Hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı cān-ı ḫāṣ u ʿām
Dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı murġ u **mūr** u mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 18). [mūr, ]*

Ey zīr-i nigīn-i daʿveti **mūr** ü melaḫ
ʿAfv ü keremle maʿṣiyet-i mihrle yaḫ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 1). [mūr, ]*

ʿĀlemde o kim nāmı ger **mūr** oḳınūr
Farḳ-ı serine pür-kerāmet ṣu ḳonūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 1). [mūr, ]*

**murād:** *Arzu edilen şey, dilek, amaç.*

Elem çekme senüñ de maṭlabuñ ey dil olur ḥāṣıl
**Murāduñ** neyse virdüm dir o şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 80). [murāduñ, -uñ ]*

Devrān **murādum** üzre döndi didüm Naẓīmā
Müftī güzīde-i dehr Seyyid ʿAlī Efendi (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 13). [murādum, -um ]*

**murād:** *Amaç, arzu, istek.*

Mānend-i şāḫbāz süzülsün dü-çeşm-i yār
Murġ-ı dil-i żaʿīfi **murādı** şikār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 8). [murādı, -ı ]*

Yüzin dergāhuña sürdükde envāʿ-ı taḥiyyātla
**Murādı** ḥażretünden müjde-i ḥarf-i ḫoş-āmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 80). [murādı, -ı ]*

**murād:** *İstek, amaç, niyet.*

Kām-ı dilüm o fāʿil-i muṭlaḳdan isterüm
Maḳṣūdumı **murādumı** ben Ḥaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 2). [murādumı, -um, -ı ]*

Na-kāmlaruñ viren murādın sensin
Sen vir baña da **murādumı** yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 4). [murādumı, -um, -ı ]*

Sevdāñ ile vir **murādumı** yā Allāh
DĪvāne-i ʿaşḳ it adumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 1). [murādumı, -um, -ı ]*

**murād:** *Amaç, niyet.*

Ne **murād** itdi ise virdi iki ʿālemde
Ḳıldı her ḥācetini Ḥażret-i Allāh revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 267). [murād, ]*

Baña luṭf it **murād** u maḳṣūdum
Ey Kerīm ü Rāḥīm maʿbudum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 13). [murād, ]*

**murād:** *Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.*

Yansun mı bu rūzgārda şemʿ-i **murād**
Fānūs-veş olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 3). [murād, ]*

**murād:** *Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.*

Na-kāmlaruñ viren **murādın** sensin
Sen vir baña da murādumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 3). [murādın, -ıñ ]*

**murād:** *Arzu, istek dilek.*

Eyle Naẓīm-i zārı dünʿālemde ber-murād
Şensin viren **murādumuz** ey Rabb-i müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 22). [murādumuz, -u, -muz ]*

**murād olan:** *İsteğine kavuşmak, amacına ulaşmak.*

Dīdārdur **murād olan** ey çeşm-i intiẓar
Ne ḥūr-ı ʿıyn ne bāġçe-i cennet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 17). [murād olan, -an ]*

**murād-bahş:** *Istekleri veren, bahşeden.*

**Murād-baḫş** o ḫudāvend-i baḥr ü bersin kim
Ḳapuñda ḳul olana kām-ı dil müyesserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 145). [murād-baḫş, ]*

**murād-bahş-ı dü-ʿālem:** *Iki alemin isteklerini yerine getireni.*

**Murād-baḫş-ı dü-ʿālem** ki kār-ı müşkil-i ḫalḳ
Ḳalurdı beste eġer şerʿi itmese teshīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 77). [murād-baḫş-ı dü-ʿālem, ]*

**murādin vire:** *İsteğini gerçekleştirmek, amacına ulaştırmak.*

Cünd-i emīr-i mükerrem ki **murādin vire** Ḥaḳ
Naẓār-ı luṭf ile dīvānçemi tekrīm itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 1). [murādin vire, -e ]*

**mürd:** *Ölmüş, ölü.*

Āġūşda yār olmayıcak pīreheninde
Bir **mürdeye** beñzer ten-i ʿāşıḳ kefen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 8). [mürdeye, -eye ]*

**mürde:** *Cansız, bitkin, ölü.*

Ne **mürde** ne zinde ḫaste-i hicrānum
Cānā ḳati müşkil oldı ḥālüm sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 3). [mürde, ]*

**mürde:** *Cansız, bitkin, ölü.*

Peyām-ı rūḫ-baḫşuñ **mürde** diller eylesün iḥyā
Mesīḥ-āsa demādem cān-ı ʿālem ʿalem-i cān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 7). [mürde, ]*

**mürde cismüme:** *Ölü beden; ölmüş kimse.*

Der-ḫvab iken o cān-ı ciḫān gelse sīneme
Gūyā ki **mürde cismüme** rūḫ-ı revān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 88). [mürde cismüme, -üm, -e ]*

**mürde-dilān:** *Ölü gönüller, gönlü ölü olan; mec. Hissiz, duygusuz, hiçbir şeyin farkında olmayanlar, basiretsizler.*

Ḫıżr u Mesīḥ-meşreb olan zinde-dilleriñ
Cān gibi nuṭḳı **mürde-dilāna** ḥulūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 4). [mürde-dilāna, -a ]*

**mürekkeb:** *Mürekkep.*

Ol dīde-i mükaḥḥāli vaṣf idenüñ sezā
Nūr-ı siyeh **mürekkebiñüñ** olsa dūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 4). [mürekkebiñüñ, --i, -nün ]*

**müretteb:** *Tertip edilmiş, sıraya konulmuş, düzenlenmiş.*

Ṣabā ṣākī sebū ġonce **müretteb** meclis-i gülşen
Yine her gül birer zerrīn ḳadeḥle ʿāşīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 15). [müretteb, ]*

**müretteb:** *Bezenmiş, donatılmış.*

Yemīninde yesārında **müretteb** leşker-i īslām
Nola olsa ġuẕāta rāh-ber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 5). [müretteb, ]*

**murġ:** *Bülbül.*

Serv-ḳāmet gül-ʿiẕār u sebz-ḫaṭṭ dildārsız
Cūy giryān **murġ** nālān u çemen zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 12). [murġ, ]*

**murġ:** *Bülbül.*

Hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı cān-ı ḫāṣ u ʿām
Dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı **murġ** u mūr u mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 18). [murġ, ]*

**murġān:** *Kuşlar, bülbüller.*

Gülsitān-ı ḥācetün **murġānı** kim feryād ider
Ceyb ü dāmān-ı icābet pür-gül-i teʾsīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 3). [murġānı, -ı ]*

**murġān-ı cünūn:** *Çılgın bülbüllerin.*

Ḳondı **murġān-ı cünūn** deşt-i muḥabbetde Naẕīm
Ser-i sevdā-zede bildüm ki yuvalanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 17). [murġān-ı cünūn, ]*

**murġ-ı bismil:** *Boğazı kesilmiş kuş.*

Şaşt-ı şāfındandur ebrū-yı kemāndāruñ henüz
Zaḫm-ı peykānın duyurmaz **murġ-ı bismil** mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 12). [murġ-ı bismil, ]*

**murġ-ı dest-āmuz-ı ḫāmem:** *Kalemimin ele alıştırılmış kuşu.*

**Murġ-ı dest-āmuz-ı ḫāmem** cilve-i nāz eylase
Ṣad ḫacāletle giderdi kendüden kebk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 217). [murġ-ı dest-āmuz-ı ḫāmem, -m ]*

**murġ-ı dil:** *Gönül kuşu.*

Ey **murġ-ı dil** görüp ḫam-ı zülfinde ḫālini
Hālī ḳıyās itme ḥaẕer dām u dānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 5). [murġ-ı dil, ]*

**Murġ-ı dil** ü cān ṣaydına ebrūları ṣanma
Ṣāhīn-i dü-çeşm-i siyehi şeh-perin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 3). [murġ-ı dil, ]*

Dām itmiş idi **murġ-ı dil** ü cāna Naẕīma
Gāhī girih-i zülfini gīsūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 13). [murġ-ı dil, ]*

Sensüz efġān eyledükce **murġ-ı dil** ey ġonce-fem
Dağlarla bāġ-ı sīnem pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 79). [murġ-ı dil, ]*

**murġ-ı dile:** *Gönül kuşu.*

Ne dāne vü ne dām ü ne ṣayyād gerekdür
**Murġ-ı dile** bir ḳāmet-i şimşād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 2). [murġ-ı dile, -e ]*

**murġ-ı dil-i āvāre:** *Derbeder gönül kuşu.*

Ḳatı yüksekde uçar **murġ-ı dil-i āvāre**
Heves-i lāne-i zülfiyle hevālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 7). [murġ-ı dil-i āvāre, ]*

**murġ-ı dil-i ṭapīde:** *Gönül kuşunun çarpan yüreği.*

Senden ayırmaz idi ölince nigāhını
**Murġ-ı dil-i ṭapīde** fitrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 14). [murġ-ı dil-i ṭapīde, ]*

**murġ-ı dil-i żaʿīfi:** *Zayıf , güçsüz gönül kuşu.*

Mānend-i şāḫbāz süzülsün dü-çeşm-i yār
**Murġ-ı dil-i żaʿīfi** murādı şikār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 8). [murġ-ı dil-i żaʿīfi, ]*

**murġ-ı fikrüm:** *Düşünce kuşum.*

Ṭayy idüp ʿālemi bir demde gelür hem yirine
**Murġ-ı fikrüm** ki açar bāl ü perin bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 54). [murġ-ı fikrüm, -üm ]*

**murġ-ı ḫāmem:** *Şiir bülbülü.*

Tūtī-i Mışra ḳıyās itme bulınmaz hergīz
**Murġ-ı ḫāmem** gibi bir bülbül-i şad-güne nevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 46). [murġ-ı ḫāmem, ]*

**murġ-ı kef-amūz-ı ḫāme-i dil-keş:** *Gönül çelen kalemin kef öğreten kuşu.*

Elinde **murġ-ı kef-amūz-ı ḫāme-i dil-keş**
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i maʿnī iden kebūterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 175). [murġ-ı kef-amūz-ı ḫāme-i dil-keş, ]*

**murġ-ı niyāz:** *Dilek kuşu.*

**Murġ-ı niyāze** nale ki bāl-i eşer virür
Elbette āb ü dānesini eşk-i ter virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 1). [murġ-ı niyāz, ]*

**murġ-ı niyāz:** *Dilek kuşu.*

Ey **murġ-ı niyāz** Göñülden ḳopmaz
Gül-deste-i nāz o nahl-ı gülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 1). [murġ-ı niyāz, ]*

**murġ-ı revānı:** *Giden, yürüyen kuş.*

Ḳonup **murġ-ı revānı** şāḫsār-ı naḫl-i Ṭūbāya

Ḳadīmī lānesi üzre süzüldi gūyiyā şehbāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 5). [murġ-ı revānı, -ı ]*

**murġ-ı revānı:** *Su gibi akıp giden gönül.*

**Murġ-ı revānı** daʿvet olup bāġ-ı cennete
Oldı o dem revāne-i gülşehgeh-i Naʿim
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 5). [murġ-ı revānı, ]*

**murġ-ı revān-ı pāk:** *Saf , temiz ruhun bülbülü.*

Per açup oldı revān **murġ-ı revān-ı pāki**
Ḳondı cevlān iderek lānesine Ṭūbāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 3). [murġ-ı revān-ı pāk, --i ]*

**murġ-ı rūḥı:** *Ahirete intikal etmiş olan can, ruh bülbülü.*

**Murġ-ı rūḥı** ʿālem-i nāsūtdan pervāz idüp
Āşiyān-ı ʿālem-i lāhūta oldı rū-be-rāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 3). [murġ-ı rūḥı, ]*

**murġı şikeste-bāl:** *Kanadı kırık kuş.*

Dil-i żaʿīfümi şimdi esīr-i zülfi iden
Zihī şikar ki **murġı şikeste-bāl** ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 12). [murġı şikeste-bāl, ]*

**murġ-ı ṭabʿum:** *Yaradılış, mizaç kuşu.*

Evc-i medḥüñde ḳalup pervāzdan oldı henüz
**Murġ-ı ṭabʿum** âşiyân-gîr-i ḥażīż-i iʿtiẕār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 132). [murġ-ı ṭabʿum, -um ]*

**murġ-ı żaʿīfe:** *Zayıf, güçsüz kuş.*

Emri nehy itse şiḳāḳ-ı beyni bāl-i şaḥbaz
Hvabda **murġ-ı żaʿīfe** mirvāḥa-cünbān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 52). [murġ-ı żaʿīfe, -e ]*

**murġ-ı zerrīn-bāl-i ḫurşīdi:** *Güneşin altın kanatlı kuşu.*

Şāḫbāz-ı himmeti çengāl-i istiġnāsına
Murġ-ı zerrīn-bāl-i ḫurşīdi ider almakda ʿār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 84). [murġ-ı zerrīn-bāl-i ḫurşīdi, ]*

**murġzār-ı ʿaşḳ-ı leylāda:** *Leyla'nın kuşlarla dolu aşk bahçesi.*

Yuvalanmazdı başı **murġzār-ı ʿaşḳ-ı Leylāda**
Ser-i pür-şūrına Mecnūn eġer cemʿ eylese hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 7). [murġzār-ı ʿaşḳ-ı leylāda, --da ]*

**mūr-ı nātüvānı:** *Kuvvetsiz karınca.*

Hengām-ı luṭf ü iḥsān eyler o şāḫ-ı devrān
Hem-rütbe-i Süleymān bir **mūr-ı nātüvānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 32). [mūr-ı nātüvānı, -ı ]*

**mūr-ı żaʿīfi ḥamūl:** *Dayanıklı zayıf karınca.*

Bār-ı girān-ı ġurbete ṭāḳat muḥāl iken
Ġayret Naẕīm **mūr-ı żaʿīfi ḥamūl** ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 16). [mūr-ı żaʿīfi ḥamūl, ]*

**mürīd olsañ:** *İntisap etmek, bağlanmak.*

Ḳuṭb-ı devrāne **mürīd olsañ** saña itse naẕār
Her görendir üstüne döndi görünce bir ḫārı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 77). [mürīd olsañ, -sa, -ñ ]*

**mürīd-i muʿteḳid:** *İnancına sıkı sıkı bağlı mürit.*

Bulamayan feyż-i ġamından o feyyāzuñ naṣīb
Ya **mürīd-i muʿteḳid** olmış ya pīr-i muʿteḳad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 34). [mürīd-i muʿteḳid, ]*

**mürsel:** *İrsal edilmiş, gönderilmiş. Resul, peygamber.*

Nebī vü **mürsel** ü mehdi vü hāşir
Şehīd ü şāḫid ü muḫtar u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 19). [mürsel, ]*

**mürsel:** *Peygamber. Burada çoğul olarak peygamberler kastedilmiştir.*

Enbiyānuñ iftiḫārı **mürselïnüñ** mefḫārı
ʿĀlem-i cān cān-ı ʿālem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 19). [mürselïnüñ, -ïnüñ ]*

Enbiyā vü **murselīnüñ** eşrefe hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 19). [murselīnüñ, -īnüñ ]*

Enbiyā vü **murselīnüñ** eşrefe hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 19). [murselīnüñ, -īnüñ ]*

**mürselīn:** *Peygamberler.*

Nola dil-bestesi hep enbiyā vü **mürselīn** olsa
ʿİḳāl-i ʿaḳl-ı Rūḫu'l-Ḳuds o gīsū-yı mücaʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 49). [mürselīn, ]*

Sensin ol nūr-ı hidāyet pertev-i bezm-i yaḳīn
Cemʿ-i şemʿüñ enbiyā vu **mürselīn** pervāne-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 108). [mürselīn, ]*

Pertev-i nūr-ı Hudā kim oldılar pervāne-vār
Cemʿ-i şemʿ-i bezm-i mihri enbiyā vü **mürselīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 46). [mürselīn, ]*

Pādişāḫ-ı ʿarş-mesned kim muṭīʿ-i şerʿidür
Enbiyā vü **mürselīn** ü evliyā-yı kümmelīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 50). [mürselīn, ]*

İḳtidā itdi şufūf-ı enbiyā vü **mürselīn**
Mescid-ï Aḳṣāya geldikde imām oldı o şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 11). [mürselīn, ]*

Ẓahr-ı pākinde yiter ol mühr iṣbāt-ı vücūd
Enbiyā vü **mürselīn** daʿvāsına besdür güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 50). [mürselīn, ]*

Şemʿüñe cem olsa lāyıḳ enbiyā vü **mürselin**
Hem ḥabīb-i kibriyāsın hem Nebīsin hem resūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 11). [mürselin, ]*

**mürselīn:** *Peygamberler.*

Nuʿūt-ı enbiyā vü **mürselīn** tesbīḥ-i lüʾlüʾ-vār
Demādem tā ki efvāh-ı ḫalāyıḳda zebān-zeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 87). [mürselīn, ]*

**mürşid-i ʿālī-veḳārdan:** *Ağır başlı , yüce yol gösterici.*

Yoḳdur vefā bu ʿālem-i gānīde ibret al
Şeyḫu'ş-şüyūḫ o **mürşid-i ʿālī-veḳārdan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 4). [mürşid-i ʿālī-veḳārdan, --dan ]*

**mürşid-i ehl-i ṭarīḳ:** *Yol ehline yol gösterici.*

Ḳuṭb-ı ʿālem ġavṯ-ı aʿẓam **mürşid-i ehl-i ṭarīḳ**
ʿĀrif-i ʿilm-i ledün pīr-i kerāmet-ḫānḳāh

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 5). [mürşid-i ehl-i ṭarīḳ, ]*

**mürşid-i enbiyā:** *Enbiyaların yol göstericisi.*

**Mürşid-i enbiyā** ki dergehidür
Menbaʿ-ı feyż ḫānḳāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 11). [mürşid-i enbiyā, ]*

**mürşid-i ʿizzet-mürīd:** *Yüce müridin yol göstericisi.*

Tekyegāh-ı ṣalṭañatda **mürşid-i ʿizzet-mürīd**
Merkez-i iclālde ḳuṭb-ı saʿādet-ḫān-kāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 35). [mürşid-i ʿizzet-mürīd, ]*

**mürşid-i kāmil:** *Tasavvufta seyr-i sülukunu tamamlayıp irşad görevinde bulunan kişi, manevi terbiye edici. Şeyh ile aynı manaya gelir.*

Sālik olsañ **mürşid-i kāmil** ḳıyās itdüklerin
Kendi noḳṣānın daḫi bilmekde ʿāciz ekşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 75). [mürşid-i kāmil, ]*

**mürşid-i mümtāz:** *Seçkin yol gösterici.*

Çekildi bezm-i gülzār-ı beḳāya seyr-i dīdāre
Maḳāmın Kürsī-i ʿArş eyledi ol **mürşid-i mümtāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 8). [mürşid-i mümtāz, ]*

**mürşid-i rāh-ı yaḳīn:** *Yakın yolun yol göstericisi.*

Hvāce-i kevneyn ḫatmü'l-enbiyā ḫayru'l-beşer
**Mürşid-i rāh-ı yaḳīn** ḳuṭb-ı risālet-ḫānḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 48). [mürşid-i rāh-ı yaḳīn, ]*

**mürşid-i ṭabʿuma:** *Şâirliğimin yol göstericisi.*

**Mürşid-i ṭabʿuma** ilhām-ı ilāhī rehber
Pīr-i endîşeme çūb-ı ḳalemüm oldı ʿaṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 37). [mürşid-i ṭabʿuma, -a ]*

**mürted:** *[tas.] Tasavvufî terbiyede; dervişin şeyhine emrettiği ve yasakladığı konularda karşı çıkan kişi.*

Rıżā-cūyān-ı emri dembedem maḳbūl-i müsteşnā
Feżā-pūyān-ı nehyi her ḳadem merdūd ü **mürteddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 36). [mürteddür, -dür ]*

**mürtefiʿ:** *Çok yüksek.*

O deñli **mürtefiʿdür** kim meh-i nevden idüp ʿāynuñ
İder neẕẕāre pīr-i āsmān ol ṭarḥ-ı vālāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 15). [mürtefiʿdür, -dür ]*

**murteżā:** *Beğenilmiş, seçilmiş, hoşnut ve râzı olunmuş (kimse).*

Śafâ Ṭâhā vü Yāsîn **mürteżâ** hem
Müzekkī hem muʿallā müctebā hem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 17). [mürteżâ, ]*

**mürüvvet:** *Mertlik, insaniyet.*

Cūd ü iḥsān ü **mürüvvetde** ḫudāvend-i cevād
Daniş ü ʿakl u kiyāsetde ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 23). [mürüvvetde, -de ]*

**mürüvvet:** *Cömertlik, ihsan, lutuf.*

Āb-ı rūyuñ dökile minnetle
Bu ise cūd u **mürüvvet** eyvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 30). [mürüvvet, ]*

**mürüvvet:** *Yiğitlik, mertlik.*

Menbaʿ-ı cūd ü **mürüvvet** genc-i luṭf u mekrümet
Dürr-i deryā-yı şefāʿat kān-ı ʿafvüñ gevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 111). [mürüvvet, ]*

**mür-veş:** *Karınca gibi, karınca misali.*

**Mür-veş** tuḥfe getürdüm derüñe eyle ḳabūl
Kāf-ı rifʿatde Süleymān-fer ü ʿānkāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 27). [mür-veş, ]*

**mūsā:** *Hz. Musa.*

Ṭūr-ı şevḳinde nola ol ene efṣaḥ ḫaberüñ
Ḳāʾil-i ḳavl-i ḥükm-perveri olsa **Mūsā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 178). [mūsā, ]*

Leb-teşne zülāl-i nuṭḳına Ḫıżr u Mesiḥ
Ḥayrān-ı tecellī-i cemāli **Mūsā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 4). [mūsā, ]*

**muṣaddaḳ:** *Doğrulanmış, tasdik edilmiş.*

Mutavassıṭ u Ḥaḳḳ u hem sābıḳ oldur
**Muṣāddaḳ** mühtedī vu ṣādık oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 30). [muṣāddaḳ, ]*

**muṣaffā:** *Saf, duru, arı; bkz. 'cām-ı muṣaffā' md.*

Olmış ezelī feyż-i muḥabbetle **mūsāffā**
Yoḳ gerd-i keder āyine-i ṭıynetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 11). [mūsāffā, ]*

**muṣaffā:** *Saf, duru, arı.*

Bu **muṣaffā** çeşmenüñ bu ʿāyn-ı ṣafvet-güsterüñ
Her biri tārīḫini bir güne itmişken edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 31). [muṣaffā, ]*

**Mūṣāffā** her bilūrīn cām-ı tāb-endāzı ġālibdür
Żiyāda āftāba nūrda māh-ı şeb-ārāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 17). [mūṣāffā, ]*

**müsāfir-ḫāne-i dehre:** *Dünyâ misafirhânesi ‖ fâni dünyâ.*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
**Müsāfir-ḫāne-i dehre** o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 12). [müsāfir-ḫāne-i dehre, ]*

**müsāfir-hāne-i dehre:** *Dünya misafirhanesi.*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
**Müsāfir-ḫāne-i dehre** o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 12). [müsāfir-ḫāne-i dehre, --e ]*

**musahhar:** *Boyun eğmiş, emre amade.*

ʿAceb mi dehri Süleymān gibi muṭiʿ itse
Nigīn-i ḥükmine ins ü perī **musaḫḫardur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 76). [musaḫḫardur, -dur ]*

**mūsāḥḥār-ı şeh-i fermānı:** *Emrine amade padişahın fermanı.*

Mutīʿ-i ḫüsrev-i emri gürūḫ-ı ʿālemiyān
**Mūsāḫḫār-ı şeh-i fermānı** baḥr ile berdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 64). [mūsāḫḫār-ı şeh-i fermānı, -ı ]*

**muṣammem:** *Kesin olarak karar verilmesi.*

Dil ü cānumda vaṣf-ı dīdārı
Dil ü cānum ile **musammemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 126). [musammemdür, -dür ]*

**muṣammem:** *Kesin olarak karar verilmiş*

Naʿt-ı gün-ā-günı dilde tā ki cānum tendedür
Biñ ḫulūṣ ile **muṣammem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 66). [muṣammem, ]*

**muṣannaʿ:** *Sanatlı , çok süslü.*

Bu **mūṣānnaʿ** ḳubūrda bu tüfeng
Oldı genc ile ejdehāya miṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 1). [mūṣānnaʿ, ]*

**musaṭṭaḥ:** *Düz ve yassı olan.*

Serdī-i dey baḥr-ı mevvācı **müsaṭṭaḥ** gösterüp
Ḳaldı zīr-i yaḫda deryāda olan çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 25). [müsaṭṭaḥ, ]*

**müsāvī:** *Birbirinden ne fazla ne eksik olan, eşit.*

Ġınā-yı ʿaşḳ ile birdür yanında būd ü nebūd
Olur hemîşe **müsāvi** aña keşir ü ḳalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 10). [müsāvi, ]*

**muṣavver:** *Bir şekle, bir biçime konulmuş, şekil ve suret verilmiş.*

ʿĀşıḳ u maʿşūḳuñ eyler ṣuret-i ḥālin ʿayān
ʿAşḳ gūyā bir **muṣavver** ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 12). [muṣavver, ]*

**muṣayḳal:** *Cilalanmış, parlatılmış.*

Nübüvvetle **muṣayḳal** seyf-i meslūl-i ilāhīdür
Ne tīġ-ı ġamġama benzer ne şemşīr-i mühemmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 53). [muṣayḳal, ]*

**müşebbeh:** *Benzetilen.*

Mihr ile meh iki aḫker asmān-ı pür-nücūm
ʿŪd sūz-ı bezminüñ ednā **müşebbeh** micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 166). [müşebbeh, ]*

**müşeffiʿ:** *Şefaatı kabul olunan.*

Müşeffiʿ şāfiʿ evvel āḫir oldur
Odur bāṭın yine hem ẓāhir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 35). [müşeffiʿ, ]*

**müsellem:** *Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi.*

ʿĀşık-ı dīdār-ı Yūsuf vālih-i nuṭḳ-ı Kelīm
Ḥüsn-i ḫulḳıyla **müsellem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 22). [müsellem, ]*

İntisāb itsen kibāra ʿarż idince ḥālüñi
Sen bizimsüñ dir o ḳavmüñ her **müsellem** dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 14). [müsellem, ]*

Tedbīrde **müsellem** teslīm-i tīġı ʿālem
Tafṣīl-i ḥāl-i Rüstem icmal-i dāstānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 77). [müsellem, ]*

**müsellem:** *Doğruluğu herkesçe kabul edilmiş.*

Vaṣf-ı dendānı niẓāmından **müsellemdür** Naẓīm
Rişte-i naẓm-ı dürer-bāruñ odur gevherkeşi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 13). [müsellemdür, -dür ]*

O ḫudāvend-i ʿālem ü ādem
Naṣṣ-ı Ḳurʾān ile **müsellemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 4). [müsellemdür, -dür ]*

**müşerref:** *Şerefli, onurlu.*

Maḳām-ı sidre vü refref ḳudumiyle **müşerrefdür**
Muḳīm-i kürsī-yi ʿArş-ı mecīd ol ḥabīb-ı emceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 25). [müşerrefdür, -dür ]*

Kürsī vü ʿarşı ḳudūmiyle **müşerref** eyledi
Ol Hudāvend-i le ʿamruk-mesned ü levlak-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 37). [müşerref, ]*

**Müşerref** eyledi seccāde-i şerʿi ḳudūmiyle
Olınca ḳadr ile ṣādr-ı Stanbūla şeref-baḫṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 11). [müşerref, ]*

**Müşerref** oldı ol fülk-i felek-lenger ḳudūmiyle
Süleymāna buluşdı gūyiyā Sīmurġ-ı ʿAnḳādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 15). [müşerref, ]*

**müşfiḳ:** *Şefkatli, yumuşak yürekli.*

Peder ü māderinden ümmetine **Müşfiḳ** ü mihribān u erḥamdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 76). [müşfiḳ, ]*

**müşfiḳ-i bi-çend:** *Tartışmasız şefkatliler.*

Mihribānā mededā kehf-i emānā senedā
Ey ʿuṣāt-ı ümeme **müşfiḳ-i bi-çend** ü çirā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 278). [müşfiḳ-i bi-çend, -çend ]*

**müşfiḳ-ı eşk-i nedāmet-rīz-i dāmān-ı niyāz:** *Dua eteğinin pişmanlık dökülen göz yaşlarının şefkatlileri.*

**Müşfiḳ-ı eşk-i nedāmet-rīz-i dāmān-ı niyāz**
Mihribān-ı çeşm-i pür-nem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 81). [müşfiḳ-ı eşk-i nedāmet-rīz-i dāmān-ı niyāz, ]*

**müşfiḳ-i ḥāl-i dil-i zār-ı ʿusāt:** *Asilerin inleyen dillerinin durumuna şefkatli.*

Nā-tüvān ümmetinüñ ġam-ḫvārı
**Müşfiḳ-i ḥāl-i dil-i zār-ı ʿusāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [müşfiḳ-i ḥāl-i dil-i zār-ı ʿusāt, ]*

**müşfiḳ-i ḥāl-i ʿuṣāt:** *Âsilerin durumuna şefkat gösteren.*

Nāʾib-i ḳāżī-i ḥācāt şefīʿu'l-ʿaraṣāt
**Müşfiḳ-i ḥāl-i ʿuṣāt** ol sened-i rūz-ı cezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 84). [müşfiḳ-i ḥāl-i ʿuṣāt, ]*

**müşfiḳ-i rāḥm-āveri:** *Rahmet veren şefaktliler.*

Mihribān-ı hāl-ı duşvār-ı ʿuṣāt-ı rest-ḫīz ʿĀcizān-ı rüz-ı ḥaşruñ **müşfiḳ-i rāḥm-āveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 156). [müşfiḳ-i rāḥm-āveri, -i ]*

**müşg:** *Misk, misk kokusu.*

O ṣaf-şikāf-ı ḳazānuñ o şāḫ-ı ġāzīnüñ
Gülāb u **müşgle** ḫāḳ-i rehi muḫammerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 28). [müşgle, -le ]*

**müşg:** *Asya dağlarında yaşayan bir ceylân cinsinin erkeğinde karın derisi altında bulunan kese şeklindeki bir bezden elde edilen güzel kokulu siyah madde.*

Gīsū-yı ʿānberīni döküldi ʿiẕārına
Çetr-i cemālin eyledi **müşgīn** ṭınāb-dār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 8). [müşgīn, -īn ]*

**Müşgīn** sevād-ı ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı yāre beñzemez
Bīhūde levḥ-i māhı hemān çarḫ ḳareler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 7). [müşgīn, -īn ]*

**Müşg** ile kāfurdur şām-ı seḥer berf-i sefîd
İtdi ārāyiş dukānın Behmen-i serd ü ḫaşīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 15). [müşg, ]*

Naʿl-i süm-i semendi bir nāfe **müşg** kendi
Rām eyledi kemendi hep āhu-yı remānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 123). [müşg, ]*

Şermsār-ı ḫākrāh-ı dergehi **müşg** ü ʿabīr
Münfaʿil gerd-i ḥarīm-i ʿizzetinden kīmyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 9). [müşg, ]*

**müşg-i ezferi:** *Güzel kokulu misk.*

Hāşimī ḫāl-i ʿabīr-ālūdınuñ sevdāsıdur
Nāfesinde ḫūn iden tekrār **müşg-i ezferi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 138). [müşg-i ezferi, -i ]*

**müşg-i hotanlanmış:** *Hotan bölgesinin misk kokusu.*

Ham-ı zülf-i siyāhı çīn çīn olmış şikenlenmiş
Haṭā itmem disem ḫāl-i rūḫı **müşg-i Hotanlanmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 2). [müşg-i hotanlanmış, -i-lan, -mış ]*

**müşg-i hoten:** *Hotem miski.*

Ey **müşg-i Hoten** ġubār-ı pāk-i ḥaremi
Çāk-efgen-i ceyb-i nāfe hāk-i ḳademi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 1). [müşg-i hoten, ]*

**müşg-i siyāhı nāfede:** *Siyah misk kokusu. Sevgilinin siyah saçı.*

**Müşg-i siyāhı nāfede** tekrar ḫūn ider
Sevdā-yı ḫāl-i dilber ile perveriş budur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 3). [müşg-i siyāhı nāfede, -de ]*

**muşg-ı ter-i ahū-yı ḥarem:** *Harem'in ceylanının misk kokusu.*

Hāl-i ʿizārı **muşg-ı ter-i ahū-yı ḥarem**
Lāle-ḫad ü benefşe-ḫaṭṭ-ı ʿānberīn-raḳam
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [muşg-ı ter-i ahū-yı ḥarem, ]*

**müşgīn:** *Far. Müşklü, misk kokulu, ıtır-nâk: zülf-i müşkîn.*

Hayrān-ı çeşm-i mesti bir ḫāksār āhū
**Müşgīn** ḫaṭ-ı ġamından bir pāymāl ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 10). [müşgīn, ]*

Kuḥl-i dü-çeşm-i bīniş **müşgīn** sevād-ı kilki
Mengūş-i ehl-i dāniş taḳrir-i dil-pesendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 9). [müşgīn, ]*

**müşgīn-dem:** *Misk kokulu.*

Gülzār-ı ḫulḳından olup ol pādişāḫuñ feyż-yāb
Bād-ı nesīmi olmada **müşgīn-dem** ü ʿanber-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 8). [müşgīn-dem, ]*

**müsgīn-semīm-i sünbül:** *Sünbülün misk ve reyhan kokusu.*

Baġ-ı rūḫuñda olmış o gīsū-yı ḫambeḫam
**Müsgīn-semīm-i sünbül** ü reyḥān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 20). [müsgīn-semīm-i sünbül, ]*

**müşgīn-süṭūr-ı kilk-i revān-bahşunuñ:** *Can bağışlayıcı kalemin misk kokulu* ***satırları.***

**Müşgīn-süṭūr-ı kilk-i revān-baẖşunuñ**
revā
Nūr-ı nigāh olursa eġer tār-ı masṭarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 43). [müşgīn-süṭūr-ı kilk-i revān-baẖşunuñ, -uñ, -un ]*

**müşgīn-türāb-ı bārgeh:** *Makamının misk kokulu toprağı.*

**Müşgīn-türāb-ı bārgehi** reşk-i nāf-ı Çīn
Her rīzesinüñ dergehi bir gevher-i yetīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 3). [müşgīn-türāb-ı bārgeh, --i ]*

**müşg-şemīm:** *Mis kokan.*

Girih-i kākül-i ʿanber-şikeni **müşg-şemīm**
Nefḥa-i zülf-i dil-āvīzine āşüfte nesīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 37). [müşg-şemīm, ]*

**müşg-sirişt:** *Miskle yoğrulmuş.*

Ey ġubār-ı ḳademi **müşg-sirişt**
Nefḥa-i ẖāk-i deri būy-ı Behişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 1). [müşg-sirişt, ]*

**muṣḥaf:** *Kitap.*

Rūy-ı zībāñı görenler ol ser-āmed ḳaddile
Ṣandılar bir cevheri **muṣḥaf** livā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 6). [muṣḥaf, ]*

**muṣḥaf:** *Kur'ân-ı Kerîm*

*. Hurufilere göre insan yüzü Kur'ân'dır.*

Ol devā bir ü iki bismi'llāh ẖaṭṭ-ı reyḥān ile
Vech-i pür-envārı bir **muṣḥafdur** āyet ber-kenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 50). [muṣḥafdur, -dur ]*

**muṣḥaf-ı ḥikmet-i muʿciz-āyāt:** *Âyetleri mucizeli , hikmetli Kur'ân-ı Kerîm.*

Hvāce-i mekteb-i ʿirfān-ı ledün
**Muṣḥaf-ı ḥikmet-i muʿciz-āyāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [muṣḥaf-ı ḥikmet-i muʿciz-āyāt, ]*

**muṣḥaf-ı ḥüsn:** *Güzelliğin kitabı.*

O dü-ebrû-yı keşide olmış
**Muṣḥaf-ı ḥüsne** iki Bismi'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 8). [muṣḥaf-ı ḥüsn, --e ]*

**muṣḥaf-ı ḳadr:** *Yüce, ulu Kur'an.*

**Muṣḥaf-ı ḳadr** ü şeref ʿOsmān Pāşā kim anuñ
Āyet-i cāhı devām-ı ʿömrle tefsīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 25). [muṣḥaf-ı ḳadr, ]*

**muṣḥaf-ı ʿosmān:** *Osman'ın kitabı.*

Düşdi naẕārum cemāline ʿOsmānuñ
Açdum yine fāl **muṣḥaf-ı ʿOsmāndan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 4). [muṣḥaf-ı ʿosmān, -dan ]*

**muṣḥaf-ı zāt:** *Allah'ın varlığı (özü).nın Kur'an'ı.*

O şeh ki **muṣḥaf-ı zāt** u ṣıfātı vaṣfında
Ḥālāyıḳ itseler āyāt-ı naʿtını tertīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 87). [muṣḥaf-ı zāt, ]*

**musibet:** *Ansızın gelen felaket, sıkıntı veren şey.*

Güş idicek bu **muşībet** ḫaberin
Ḳodı aḥbābınıı vāveylāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 19). [muşībet, ]*

**mūsiḳār:** *Birkaç neyin bir araya getirilmesiyle oluşan nefesli saz, mıskal.*

Yārsız alsa ele muṭrib-i bezm ey dil-i zār
Görinür terkeş-i pür-tīr baña **mūsīḳār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 40, Mısra 2). [mūsīḳār, ]*

**müşīr:** *Askerlikteki en üst rütbe ve bu rütbeyi taşıyan asker, mareşal.*

Ḥażret-i Hān Aḥmed-i Ṣāliṣ o ṣulṭān-ı ciḫān
İtdi mühr ile anı hem müsteşār u hem **müşīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 10). [müşīr, ]*

**müşīr:** *Emir ve işâret eden, yol gösteren (kimse).*

**Müşīr** ü müʾtemen düstūr-ı rūşen-rāy u ʿālī-cāh
Niẓāmü'l-mülk-i devlet müsteşār-ı dīn ü dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 3). [müşīr, ]*

**müşīr-i kār-fermā:** *Hükümdar misali.*

**Müşīr-i kār-fermā** müsteşār-ı ʿālem-ārā kim
Ciḫāna virdi ʿadl ü dād u inṣāf ile pīrāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 3). [müşīr-i kār-fermā, ]*

**müşīr-i mülk:** *Bir hükümdar veya devletin hüküm ve idâresi altında bulunan toprakların tamâmı, memleket göstergesi.*

Hudāvend-i kerem-güster ḫıdīv-i cūd-perverdür
**Müşīr-i mülk** ü millet müşteşār-ı dīn ü dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 12). [müşīr-i mülk, ]*

**müşkil:** *Zor, güç, çetin.*

Virmez dil-i ḫamūle keder ṭaʿn-ı müddeʿī
Muḥkem olan Biñā ḳatı **müşkil** ḫārāb dlur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 12). [müşkil, ]*

Ne mürde ne zinde ḫaste-i hicrānum
Cānā ḳati **müşkil** oldı ḥālüm sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 4). [müşkil, ]*

**müşkil:** *Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük.*

Bū ʿAlī gelse ider **müşkilini** luṭfen ʿarż
Nüsḫa-i cūdı yiter ʿāleme Kānun-ı Şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 37). [müşkilini, -i, -n, -i ]*

**müşkilāt-ı seyyīd:** *Efendinin müşgilatı.*

Mekteb-i faẕl u kemālinde kemāl ü faẕl ile **Müşkİlāt-ı Seyyīd** ü seydā iderdi gelse ḥāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 8). [müşkilāt-ı seyyīd, ]*

**müşkil-güşā-yı mekteb-i ʿirfān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin ilim mektebinin zor işlerini halledeni.*

Ḥallāl her su'āl ki nuṭḳ-ı fasīhidür
**Müşkil-güşā-yı mekteb-i ʿirfān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 16). [müşkil-güşā-yı mekteb-i ʿirfān-ı enbiyā, ]*

**mustafā:** *Muṣṭafā (özel isim).*

Cān-ı ʿālem ʿālem-i cān şāḫ biñ şāḫ-ı ciḫān
Pādişāḫ-ı dehr Sulṭān **Muṣṭafā** ṭāle be-kāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 24). [muṣṭafā, ]*

**mustafā:** *Mahbub, sevgili*

Didi tārīḫini Naẓīm aḥbāb
**Muṣṭafā** ḫuld ide mekānuñ Ḥaḳ (1123)
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 10). [muṣṭafā, ]*

**mustafā:** *Sultan Mustafa.*

Taḫṭa geçdükde saʿādetle Naẓīm-āsā didüm
Dehre Sulṭān **Mustafā** ʿadliyle oldı pādişāḫ (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 62). [mustafā, ]*

**mustafā:** *"Has ve seçilmiş, güzide" anlamlarında Hz. Muhammed'in isimlerindendir.*

Hudāvend-i serīr-i mülk-i sermed
Muḥammed **Muṣṭafā** Māḥmud u Aḥmed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 10). [muṣṭafā, ]*

**muṣṭafā hān bin meḥemmed hān-ı ġāzī:** *Mustafa han bin mehmed Han Gazi.*

**Muṣṭafā Hān bin Meḥemmed Hān-ı Ġāzī** kim anuñ
Ṣalṭanatla ʿömrin efzūn eyleye Bārī Hudā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 3). [muṣṭafā hān bin meḥemmed hān-ı ġāzī, ]*

**muṣṭafā-yı dād-ger:** *Adaletli Mustafa.*

Ḥażret-i Hān **Muṣṭafā-yı dād-ger** kim eyledi
Bānī-i emri yine bir ʿāyn-ı rūḥ-efzā biñā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 1). [muṣṭafā-yı dād-ger, ]*

**muṣṭafā-yı kāmrān:** *İkbâl sahibi Mustafa ( Hz. Muhammed ).*

Pādişāḫ-ı baḥr ü her Hān **Muṣṭafā-yı kāmrān**
Kim derinde ḫāk-rūb olsa revā bāl-i hümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 1). [muṣṭafā-yı kāmrān, ]*

**müstaġraḳ:** *Batmış, boğulmuş, gark olmuş.*

Kim iderse aña naẓār el-ḥaḳ
Ola nūr-ı siyāha **müṣṭaġrak** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 12). [müṣṭaġrak, ]*

Ey nūr-ı şūḫūda Maẓḫār u **müstaġraḳ**
Mirʾāt daḫi secencel-i ruʾyet-i Ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 1). [müstaġraḳ, ]*

Yıḳdı ber-i niḥāl-i bād-ı ecel
İtdi ḫāk-i fenāya **müsṬaġraḳ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 2). [müṣṭaġraḳ, ]*

**müstaġraḳ:** *Batma.*

Hüveydādur müdām ehl-i şūḫūda cümle aʿmāya
Ki envār-ı cemāl-i Ḥaḳḳā **müṣṭaġrak** o meşheddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 42). [müṣṭaġrak, ]*

**müṣṭaġrak-ı ʿayb:** *Günaha batmış.*

Olsam ne ḳadar Naẓīm **müsṬaġrak-ı ʿayb**
Bir noḳṭa-i ʿafv ider benüm ʿaybumı ġayb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 1). [müṣṭaġrak-ı ʿayb, ]*

**müştāḳ:** *Özleyen, can atan, aşık.*

Ḥasret-keş olup kāküline çeşmine **müştaḳ**
Geh yād iderüm nāfesin āhūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 3). [müştaḳ, ]*

**müstaḳīm:** *Doğru, dik.*

Cām-ı billūrı nūr-dih-i çeşm-i ʿāşıḳān
Her bir sütūnı ḳadd-i bütān gibi **müstaḳim**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 18). [müstaḳim, ]*

**müsteʿāb:** *Uygun yakışır.*

Vech-i ṣabīḥini görüp eyle şenā Naẓīm
Zīrā ṣabāḥa ḳarşu duʿā **müsteʿāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 42). [müsteʿāb, ]*

**müsteʿān:** *Kendisinden yardım istenen Allah.*

ʿAvn-i Ḥaḳ olsun ẓāhir ü dest-gīri ol şehüñ
Ṣalṭanatla ömrin efzūn ide Ḥayy **Müsteʿān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 4). [müsteʿān, ]*

**müstecāb:** *Kabul olunmuş.*

Eşk-i ter mūy-ı sepīd üzre dökülsün ey Naẓīm
Olsa bārān ṣubḥ-dem olur duʿālar **müstecāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 20). [müstecāb, ]*

**müstedām:** *Kesintisiz olarak süren, kalıcı, devamlı, baki, daimî.*

ʿİzz ü celāle ber-devām ʿömr ü kemāli **müstedām**
Devlet saʿadet hem licām iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 27). [müstedām, ]*

**müstedām:** *Sürekli, devamlı.*

Manṣıb-ı ḳadr ü kemāli ber-mezīd ü **müstedām**
Kişver-i cāh-ı celāli bī-müşīr ü müsteşār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 5). [müstedām, ]*

**müstedām-ı bī-mizāc:** *Mizaçsız sürekli.*

Manṣıb-ı ḳadr ü kemāli **müstedām-ı bī-mizāc**
Kişver-i ʿizz ü celāli ber-devām u bī-ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 15). [müstedām-ı bī-mizāc, ]*

**müstedīr:** *Daire şekline girmiş, değirmî, yuvarlak.*

Ebrūlarıyla ol rūḫ-ı rāḫşān-ı müstenīr
Māh-ı nev-i ümīdümi gösterdi **müstedīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 13, Mısra 2). [müstedīr, ]*

**müstefīż:** *Feyiz almak, feyizlenmek.*

Lūle-i kilk-i beyānından olaldan **müstefīż**
Ḥıżr-ı maʿnāya devātı çeşme-i ḥayvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 37). [müstefīż, ]*

**müsteḥab:** *Hakkında kesin bir emir bulunmadığı halde dînin temel prensiplerine uygun olduğu için beğenilen, tavsiye edilen, sevap kazandıran, dince makbul iş ve davranış.*

Dergehūñde ideyüm ḳudretüm olduḳça edā
Deyn olan vācib ü farż u sünen ü **müstehabı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 60). [müstehabı, -ı ]*

**musteḥik:** *Haketmiş.*

**Müsteḥiḳ** müdbir ü muḳbil cerrār
Müttehim gurk ü keşende rūbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 37). [müsteḥiḳ, ]*

**müstemendi:** *Mahzun; çaresiz, zavallı.*

Şeh-bender-i ʿulūm ki bāb-ı kemālinüñ
Her zū-fünūn-ı dehr gedā **müstemendidür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 8). [müstemendidür, -dür ]*

**müşterī:** *Alıcı.*

Felekde bir meh-i nā-mihribāna **Müşterī** olmış
Raḳīb-i rū-siyāhuñ kevkeb-i baḫtı Züḫallenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 11). [müşterī, ]*

**Müşterī** ḳaḍı iken maḥkeme-i nüh-feleğe
İtdi bercīs kemālinden anuñ istiḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 251). [müşterī, ]*

Ehl-i sūḳ olsañ dimişler ehl-i sūḳa ehl-i nār
Geh yañar gāhī yaḳarsuñ gelmez olur **müşteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 58). [müşteri, ]*

Nahīd çengi sūrına deffāf Mihr **Müşteri**
Lāyıḳdur anda aṭlas-ı çarḫ olsa bir ferş-i ḥaḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 17). [müşteri, ]*

Gevher-i āvīze-i gehvāresi ʿıkd-ı perin
Mehd-cünbān **Müşterī** Zühre kenīz-i ḫidmeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 4). [müşterī, ]*

**müşterī:** *Alıcı , talep eden.*

**Müşteri** kālā-yı luṭfından olınca sūd-mend
Eyledi būs-ı süm-i yek-rānını zīb-i şifāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 27). [müşteri, ]*

**müşterī:** *Alıcı, isteyen, talepkar.*

**Mihr-ṭalʿat māh-rū zühre-cebīn dellākler**
**Müşterīnüñ** câme-i ṣabrın ṣoyārlar dāʾimā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 8). [müşterīnüñ, -nüñ ]*

**müşterī:** *Dokuz uydusu bulunan ve güneşe yakınlığı bakımından beşinci sırada yer alan en büyük gezegen, Jüpiter.*

Oldı naḳd-ı cān-be-kef ol māh-ı bedrüñ mührine
Gökde Mirrīḫ u Zuḫal Zühre ʿUṭarid **Muşteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 132). [muşteri, ]*

Bir mehüñ oldum ki mühr-i mihrinüñ fermān-beri
Gökde ḫurşīdi ider yāḳūt-ı laʿli **müşteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 31, Mısra 2). [müşteri, ]*

**müşterī:** *"Mihr ü Müşterî" adlı mesnevinin kahramanıdır, erkektir.*

Bāzār-ı mihri olsa nola germ dembedem
Ol māh-ı ḥüsni görse olur mihr **müşteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 8). [müşteri, ]*

**müşterī-rāy:** *Jüpiter fikirli.*

Māh-dīdār u ʿUṭārid-ḳalem ü Zühre-cebīn
**Müşterī-rāy** u sitāre-sipeh ü mihr-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 22). [müşterī-rāy, ]*

**müşterī-rāy-ı felek:** *Gök yüzünün Jüpiter gibi parlak olması.*

Mihr-i gerdūn-ı ẓafer māh-ı sipihr-i nuṣret
**Müşterī-rāy-ı felek** taḫt-ı kevākib-leşker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 4). [müşterī-rāy-ı felek, ]*

**müsteşār:** *İstişare edilen, kendisine danışılan.*

Manṣıb-ı ḳadr ü kemāli ber-mezīd ü müstedām
Kişver-i cāh-ı celāli bī-müşīr ü **müsteşār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 6). [müsteşār, ]*

Ḥażret-i Hān Aḥmed-i Sālis o ṣulṭān-ı ciḫān
İtdi mühr ile anı hem **müsteşār** u hem

müşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 10). [müsteşār, ]*

**müsteşār-ı ʿālem-ārā:** *Âlemi süsleyen , kendisine danışılan.*

Müşīr-i kār-fermā **müsteşār-ı ʿālem-ārā** kim
Ciḫāna virdi ʿadl ü dād u inṣāf ile pīrāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 3). [müsteşār-ı ʿālem-ārā, ]*

**müşteşār-ı dīn:** *Din danışılan kişi.*

Hudāvend-i kerem-güster ḫıdīv-i cūd-perverdür
Müşīr-i mülk ü millet **müşteşār-ı dīn** ü dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 12). [müşteşār-ı dīn, ]*

**müsteşār-ı dīn ü dünyādur:** *Din ve devlet işleriyle ilgili İstişare edilen, kendisine danışılan kimse.*

Müşīr ü müʾtemen düstūr-ı rūşen-rāy u ʿālī-cāh
Niẓāmü'l-mülk-i devlet **müsteşār-ı dīn ü dünyādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 4). [müsteşār-ı dīn ü dünyādur, -dur ]*

**müstesnā:** *Benzerlerinden üstün olan, benzeri az bulunur, seçkin.*

Enbiyā vü rüsül içre aña yoḳdur s̱ānī
Ki nübüvvetle risāletle odur **müsteṣnā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 110). [müsteṣnā, ]*

**müstesnā:** *Seçilmiş, seçkin, üstün.*

Ẕekāda ezkiyā-yı dehrden mümtaz ü **müsteṣnā**
Sehāda eshiyā-yı ʿaṣrdan bī-misl ü yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 7). [müsteṣnā, ]*

**müstesna:** *Sıra dışı güzel, dilber.*

O ebrūlar nola olsa perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ
Bütānuñ ol ṣanem mümtāz u **müsteṣnālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 12). [müsteṣnālarındandur, -lar, -un, -dan, -dur ]*

**müṣemmerdür:** *Çivilenmek çarmıha gerilmek.*

Nesīm-i nāmiye-i feyż-i cūd-ı luṭfından
Niḫāl-i bāġ-ı emel dembedem **müṣemmerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 84). [müṣemmerdür, ]*

**muṭahhar:** *Tathîr edilmiş, maddî ve manevî temizlenmiş, pâk: kalb-i mutahhar, ravza-i mutahhara.*

Reşīd ü ṭāḫir oldur hem **muṭahḫār**
Faṣih u nāṭıḳ oldur hem muẓaffer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 33). [muṭahḫār, ]*

**muṭarrā:** *Taze, tarâvetli.*

Olup ḫāmem Naẓīmā cedvel-i feyż
**Muṭarrā** oldı gülzār-ı maʿānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 16). [muṭarrā, ]*

**muṭarrā:** *Taze, tarâvetli, hoş-bû.*

Cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ idüp icrā ḥükmin
Oldı reyyān u **muṭarrā** bu çemen-zār-ı fenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 286). [muṭarrā, ]*

**mutavassıṭ:** *Orta uzunlukta.*

**Mutavassıṭ** u Ḥaḳḳ u hem sābıḳ oldur
Muṣāddaḳ mühtedī vu ṣādık oldur *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 29). [mutavassıṭ, ]*

**muṭavvaḳ:** *Boynuna gerdanlık vs. takılmış. Boynuna halka olan.*

Ya bir gencînedür olmış be-dîdâr
**Muṭavvaḳ** sînesinde bir siyeh mâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 6). [muṭavvaḳ, ]*

**muṭavvaḳ-ı fermān:** *Fermanla boynu halkalı , zincirli.*

Ey ins ü melek **muṭavvaḳ-ı fermānı**
Vey kūy-ı zemīn rübūde-i çevgānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 1). [muṭavvaḳ-ı fermān, ]*

**muʿteber:** *Değer verilen.*

Sipihri pāymāl ü ḳadr-i mihr ü māhı pest itmiş
ʿālī bārgah ol **muʿteber** tūġ-ı şehenşāh̲ī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 14). [muʿteber, ]*

**muʿteber:** *Değerli, üstün.*

Muʿteberdür pīş-i erbāb-ı naẕārda her yetīm
Hākde ḳalmaz ne deñli alsa da gevher yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 1). [muʿteberdür, -dür ]*

**muʿtekif:** *Bir ibadethaneye çekilip namaz, niyaz ve ibadetle meşgul olan.*

Kaʿbe-i cāh-ı celālinde o faḫr-i rüsülüñ
**Muʿtekif** cān-ı Simāʿīl ü dil-i İbrāḥīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 22). [muʿtekif, ]*

**muʿtemed:** *Güvenilir.*

Ḳudret-i z̲ātıyla yoḳdan ʿālemi var eyledi
Bānī-i ṣunʿı ezel bī-çend ü çūn **muʿtemed** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 10). [muʿtemed, ]*

**müʾtemen:** *İnanılır, güvenilir, itimad edilir.*

Müşīr ü **müʾtemen** düstūr-ı rūşen-rāy u ʿālī-cāh
Niẓāmü'l-mülk-i devlet müsteşār-ı dīn ü dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 3). [müʾtemen, ]*

**muʿterif-i ʿacz:** *Acizliği kabul eden.*

Ders-i vaşfında olup **muʿterif-i ʿacz** ü ḳuṣūr
ʿAḳl-ı evvelde ola metn-i s̲enāsında ġabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 33). [muʿterif-i ʿacz, ]*

**muṭīʿ:** *Itaat eden, itaatkâr.*

Mübīn ü nūr imām ümmī vü ḥafıẓ
**Muṭīʿ** muḳteşīd me.z̲kūr u vaʿiẓ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 28). [muṭīʿ, ]*

**muṭīʿ:** *İtaat eden.*

ʿAceb mi dehri Süleymān gibi **muṭi**ʿ itse
Nigīn-i ḥükmine ins ü perī musahḫardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 75). [muṭiʿ, ]*

Mihr bir cāriyedür māh ġulām-ı dolāb
Encüm-i s̲ābit ü seyyār **muṭīʿ** ü münḳād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 16). [muṭīʿ, ]*

**mutīʿ-i ḫüsrev-i emri:** *Padişahın emrine itaat eden.*

**Mutīʿ-i ḫüsrev-i emri** gürūh̲-ı ʿālemiyān
Mūsāḫ̲ār-ı şeh-i fermānı baḥr ile berdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 63). [mutīʿ-i ḫüsrev-i emri, ]*

**muṭīʿ-i şerʿidür:** *Allah (cc.) emirlerine itaat eden.*

Pādişāḫ-ı ʿarş-mesned kim **muṭīʿ-i şerʿidür**
Enbiyā vü mürselīn ü evliyā-yı kümmelīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 49). [muṭīʿ-i şerʿidür, -i, -dür ]*

**muṭrib:** *Çalgıcı, çalgı çalan , şarkıcı, şarkı söyleyen.*

**Muṭrib** terennümde henüz her kūşede bir saz ü söz
Göġsün döger meclisde def hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 7). [muṭrib, ]*

Bī-mey ü **muṭrib** ü şākī ṣaff-ı rindān-ı ġamuñ
Sīnesi mey-gede dāġ-ı dili peymāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 5). [muṭrib, ]*

**muṭrib-i bezm:** *Bahar meclisinin sazendesi.*

Yārsız alsa ele **muṭrib-i bezm** ey dil-i zār
Görinür terkeş-i pür-tīr baña mūsīḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 40, Mısra 1). [muṭrib-i bezm, ]*

**muṭrīb-ı ṣad-naġme:** *Yüz nağme çalan çalgıcı.*

Olsam ʿaceb mi **muṭrīb-ı ṣad-naġme** bezmine
Def sīne çeng ḳāmet-i ḫam-geşte nale nāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 5). [muṭrīb-ı ṣad-naġme, ]*

**muttaṣıl:** *Ara vermeksizin, devamlı olarak, aralıksız, biteviye.*

**Muttaṣıl** ṭāvūs-ı ḥüsnüm evc-i istiġnādadur
ʿİşve vü nāz u girişme perr ü bālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 5). [muttaṣıl, ]*

**Muttaṣı**l ʿafv ü şefāʿatdür yesār u der-yemīn
Ṣāḥibü'l-miʿrāc o peyġamber ki esb-i ḳadrinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 65). [muttaṣıl, ]*

Kemān-bedūş-ı ḫıred kim per-i işābetle
Hadeng-i reʾyi varur **muttaṣıl** nişān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 16). [muttaṣıl, ]*

Pāk-rū ol **muttaṣıl** Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Māḥfil-i vaṣluñda yansun tünd-bād-ı hecrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 215). [muttaṣıl, ]*

**müttehid:** *Birleşmiş, birlik olmuş.*

O deñli **müttehid** eżdād devr-i ḥıfẓında
Ki birbirine ḳafadar āb ü āẕerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 87). [müttehid, ]*

**müttehim:** *Suçlu görülen, suçlanan.*

Müsteḥiḳ müdbir ü muḳbil cerrār
**Müttehim** gurk ü keşende rūbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 38). [müttehim, ]*

**mütūn:** *Metinler..*

Bilmez lüġāt-ı ʿaşḳı efsürde-dil Naẓīma
Şerḥ ile geçse bir bir cümle **mütūn** elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 14). [mütūn, ]*

**muvaffak:** *Allah'ın yardımına ulaşmış.*

Ḳılmış o serveti Ḥaḳ nuṣretlere **muvaffaḳ**
Rüstem olursa elyaḳ bezminde kıssa-ḫvanı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 65). [muvaffaḳ, ]*

**muvaffak:** *Başarılı, başarmış.*

Naẕīm ṭabʿum olup āşinā-yı baḥr-ı süḫan
**Muvaffaḳ** oldı bu tāze zemīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 16). [muvaffaḳ, ]*

**muvāfıḳ:** *Uygun.*

ʿAyşuñı telḫ itmesün dirseñ eger fikr-i vaṭan
Bir **muvāfıḳ** yār ile var leẕẕet-i ġurbet-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 12). [muvāfıḳ, ]*

Olur tedbīri taḳdīre **muvāfıḳ** her işe ḳādir
Ẓāhir ü dest-gīri bir ḳuluñ kim Ḥaḳ Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 1). [muvāfıḳ, ]*

**muvāfıḳ-ı tedbīr:** *Önlem uygun.*

Ḥaḳḳā ki ne işlese kişi rāst gelür
Taḳdīr olınıcaḳ **muvāfıḳ-ı tedbīri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 4). [muvāfıḳ-ı tedbīr, --i ]*

**mūy:** *Tüy, kıl, saç teli.*

Nice bir zār u bī-ḳarār olayum
Beni ḳıldı niẕār o **mūy** miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 258). [mūy, ]*

**mū(y):** *Kıl, tüy (sevgilinin ayva tüyleri).*

İnceden ince **mū** miyānuñdur
İsmi var cismi yoḳ dehānuñdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 15, Mısra 1). [mū, ]*

**müyesser:** *Kolay gelmiş, âsân.*

Murād-baḫş o ḫudāvend-i baḥr ü bersin kim
Ḳapuñda ḳul olana kām-ı dil **müyesserdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 146). [müyesserdür, -dür ]*

**müyesser:** *Kolay olan.*

Cürmümi taḥrīrden ḳaldı Kirāmen Kātibīn
Şerr-i şūrından rehā bulmaḳ **müyesser** olmadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 118). [müyesser, ]*

ʿAhdinde ḫalḳ ḫoş-ḥāl daʾim **müyesser** āmāl
Rehvār-ı ʿizz ü iḳbāl her demde zīr-i rānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 35). [müyesser, ]*

**mūy-ı müşgīn-i:** *Mis kokulu tüy, kıl.*

E eşer-i āteş-i āh-ı dil-i sûzānımdan
**Mūy-ı müşgīn**-i dü-zülf-i siyehi ḫam-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 6). [mūy-ı müşgīn-i, -i ]*

**mūy-ı sefīd:** *Ak saç, ağarmış saç.*

**Muy-ı sefīd** ʿārifi şeb-zindedār ider
Bīdāre feyż ü ḥāleti vaḳt-i seḥer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 3). [muy-ı sefīd, ]*

Setr itdi sevād-ı rūyumı **mūy-ı sefīd**
Ruḫsār-ı şebāne çekdiler perde-i şeyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 3). [mūy-ı sefīd, ]*

**mūy-ı sefīd:** *Beyaz kıl , beyaz tüy , beyaz saç.*

İtse nola ġafletim füzūn **mūy-ı sefīd**
Ṣubḥ olsa ḳarīb olur belī ḫvāb-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 3). [mūy-ı sefīd, ]*

**mūy-ı sepīd:** *Beyaz saç teli.*

Eşk-i ter **mūy-ı sepīd** üzre dökülsün ey Naẓīm
Olsa bārān ṣubḥ-dem olur duʿālar müstecāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 19). [mūy-ı sepīd, ]*

**mūy-ı sepīd:** *Beyaz kıl.*

Bir kerīm-i źü'l-minendir kim ider rūz-ı suʾāl
Her siyeh-nāme ḳuluñ mūy-ı sepīdinden ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 18). [mūy-ı sepīd, --in, --den ]*

**mūy-ı ser:** *Baştaki saç.*

Aġardı **mūy-ı ser** gelmez mi saña intibāh ey dil
Şebāb-ı ünfüvānī geçdi eyyām-ı herem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 13). [mūy-ı ser, ]*

**mūyīn:** *Kıl, saç teli gibi ince.*

Yedi dūzeḫ daḫi sūzān idemez bir **mūyin** Ḳulına gülşen ider āteşi yā nār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 3). [mūyin, ]*

**mūy-miyān:** *İnce bel.*

Yoġ idi bende ḳudret-i güftār
Bağlamışdı dilüm o **mūy-miyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 160). [mūy-miyān, ]*

**muẓaffer:** *Savaşta zafer kazanmış, bir mücâdelede başarı, üstünlük elde etmiş.*

Sipāh-ı ḥaşmeti manṣūr olup **muẓaffer** ola
ʿAdū hemīşe ki maḳhūr olup müdemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 205). [muẓaffer, ]*

Reşīd ü ṭāḫir oldur hem muṭahḫār
Faṣih u nāṭıḳ oldur hem **muẓaffer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 34). [muẓaffer, ]*

**müżāyaḳa:** *Darlık.*

Süḫan şikencededür tengī-i deḫānından
Hıred **müżāyaḳada** ṭavḳ-ı mū-miyānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 2). [müżāyaḳada, -da ]*

**müzekkī:** *Temizleyen, arındıran..*

Śafâ Ṭâhā vü Yāsîn mürteżâ hem
**Müzekkī** hem muʿallā müctebā hem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 18). [müzekkī, ]*

**müzeyyen:** *Tezyin edilmiş, ziynetli, süslü: müzeyyen bir oda, üslûb-ı müzeyyen. Cem'i: müzeyyenât.*

Sākī **müzeyyen** eyle şebistān-ı ʿişreti
Olsun ʿarūs-ı bādeye peymāne ḫacle-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 11). [müzeyyen, ]*

**müzeyyen:** *Süslenmiş, bezenmiş, süslü.*

Ey **müzeyyen** çār-sū ey bī-bedel sūk-ı metīn
Çār-sū-yı-muḥkem ü sūḳ-ı metīn u bī-bedel (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 11). [müzeyyen, ]*

**mużmer:** *Gizlenmiş, saklanmış.*

Derdi **mużmer** derūn-ı sīnemde
Ġamı cān ü dilümde müdġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 113). [mużmer, ]*

Ḥasret-i ḫāk-i deri **mużmer** żamīrümde müdām
Ey ġamı cānumda müdġam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 89). [mużmer, ]*

Derūnda derd-i ġamuñ dürlü dürlü müdġamdur
Göñülde fikr-i rūḫuñ güne güne **mużmerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 194). [mużmerdür, -dür ]*

**müẕnib:** *Suçlu, günahkâr.*

Dergehüñde ḥadden efzūndur ḳuṣurum ʿafv ḳıl
**Müẕnibüñ** çirkāb-ı cürmi ʿafv ile tathīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 82). [müẕnibüñ, -üñ ]*

**müẕnib:** *Günahkâr.*

Aña imdād-res olmazsañ eġer vā-ḥayfā
Keremüñden dü-ciḫānda ne ḳadar **müẕnib** ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 314). [müẕnib, ]*

**mużṭarib:** *Izdırap içinde, dertli, sıkıntılı.*

Olalar tahṭe'ṣ-ṣerāda gāv u māhī **mużṭarib**
Olsa ger fevḳaʿl-ʿalāde sāye- endâz-ı vaḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 89). [mużṭarib, ]*

Bī-niyāz olsān iderler **muẕṭarib** ehl-i niyāz
Saña ʿarż itdükce aḥvāl-i dil-i ġam-perveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 17). [muẕṭarib, ]*

Sāye-i ḥilm ü vaḳārından olup ḫam-geşte çarḫ
Ṣevr-i gerdūn **mużṭarib** gāv-ı zemīn lerzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 46). [mużṭarib, ]*

**mużṭarib:** *Acı çeken.*

ʿAceb mi **mużṭarib** olsa sefīne-i dil ü cān
Ki oldı mevce-i deryā-yı ḥüsn-i yār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 9). [mużṭarib, ]*

**mużṭarib:** *Izdırap içinde, sıkıntılı.*

Reşk-i kef-i kerīmi ile baḥr **mużtarib**
Şerm-i nevāl-ı ṭabʿı ile kānde pīç ü tāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 15). [mużtarib, -ıñ, -dan ]*

**mużṭaribü'l-ḥāl:** *Izdırap içinde.*

Haber-i mūḥiş ile **mużṭaribü'l-ḥāl** oldı
Zümre-i ehl-i beyān ḫavf ile bu maʿnādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 7). [mużṭaribü'l-ḥāl, ]*

**mużṭarr:** *Çaresiz kalmış.*

Gökde sevr-i felek olup **mużtarr**
Yirde gāv-ı zemīn ola lerzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 97). [mużtarr, ]*

**müzzemmil:** *Sure.*

Sabur u hem şekūr u şākir oldur
Daḫi **müzzemmil** ü müddeṣṣir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 32). [müzzemmil, ]*

**nā:** *Genellikle Farsça, bâzan da Arapça sıfatların başına gelerek dilimizdeki "olmayan, değil" kelimelerinin anlamını karşılar .*

Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz
Ne ḥac ne ẕekāt u ne ṣalāt ile **na** ṣavm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 4). [na, ]*

**nā-bahtiyār:** *Mutsuz.*

Nūr-ı ḫurşīd-i cemāl-i bā-kemālüñ ʿaşḳına
Eyleme ben ẕerreni bī-tāliʿ ü **nā-baḫtiyār**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 146). [nā-baḫtiyār, ]*

**nābüd:** *Bulunmayan, mevcut olmayan, yok olan. || Perişan, müflis, mahvolmuş.*

Āferīneş daḫi maʿdūm idi mevcūd iken ol
Āferīde heme **nābūd** idi ferdā ferdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 170). [nābūd, ]*

**nabż-gīr:** *Nabzı tutmak.*

**Nabż-gīr** olduḳda dermānum ide
Ben ṭabībi vāḳıf-ı derd isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 1). [nabż-gīr, ]*

**nabż-ı dil:** *Sevgilinin nabzını tutmak.*

Ne şundı laʿlini cānān ne ṭutdı **nabż-ı dili**
ḫasteye ne devā ne ṭabīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 7). [nabż-ı dil, --i ]*

**nā-ceste:** *Fırlatılmamış, tutuk (ok).*

Daḫi **nā-ceste** iken nāvek-i nāgeh-eşeri
Zaḫm-ı dil tāzelenür sürʿat-i teʾsirinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 9). [nā-ceste, ]*

**nâ-çîzâne:** *Pek küçük, ehemmiyetsiz bir şey olarak.*

Gelür bir kāh-ı kemterden sebük-kûh-ı girān olsa
Eğer bār-ı günāhum ḳonsa **nâ-çîzâne** mīzāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 10). [nâ-çîzâne, ]*

**nādān:** *Bilgisiz, akılsız, cahil.*

Pīş-i dānā-yı dānişinde olur
Heme **nādān** fāżıl-ı Hemedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 50). [nādān, ]*

**nādān:** *Bilgisiz, akılsız, cahil.*

Dāver-i müşkil-güşā dādār-ı dūr-endiş kim
Meclis-i reʾyinde dānā-yı ḫıred **nādān** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 32). [nādān, ]*

Ne ḳadar itse iddiʿā-yı hüner
Ḥāsid-i dūn ü ebter ü **nādān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 206). [nādān, ]*

**nādān:** *Cahil, bilmez, bilgisiz (kimse).*

Pīş-i naẕār-ı ʿārif-i dânâda sebük-rūḥ
**Nādaña** velī kūh-ı girān gibi metīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 10). [nādaña, -a ]*

**nādān-ı yāve-güsteri:** *Saçma sapan söz yayan cahiller.*

Beẕle-senc olsañ seni īmā ile eyler meẕāḳ
Meclisüñ dāna-reviş **nādān-ı yāve-güsteri**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 46). [nādān-ı yāve-güsteri, -i ]*

**nādīde:** *Çok değerli.*

Dāmenkeş-i ḫār ü ḫas-ı gülzār-ı ʿalāyıḳ
**Nādīde** ḫazān serv-i ser-āzād gerekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 10). [nādīde, ]*

**nādir:** *Az bulunur, az görülür, seyrek, ender.*

Bir ḥüsne nigāh eyle ki miṣli ola **nādir**
Ey çeşm-i dil ey dīde-i cān nādire-bīh ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 13). [nādir, ]*

**nādire-bīh:** *... ile emsalsiz.*

Bir ḥüsne nigāh eyle ki miṣli ola nādir
Ey çeşm-i dil ey dīde-i cān **nādire-bīh** ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 14). [nādire-bīh, ]*

**nādire-perdāz:** *Güzel ve ince söz söyleyen.*

Naẓīm **nādire-perdāz-ı** dehr ise ne ʿaceb
Ki bezm-i maʿrifetüñ rind-i nüktedānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 13). [nādire-perdāz-ı, -ı ]*

**nādire-sencān:** *Benzeri az bulunan sözden anlayanlar, sözün kıymetini bilenler.*

Olsa ḫalḳ-ı dü-ciḫān **nādire-sencān** ü fehīm
Fihris-i vaṣfuñı şerḥ itmeyeler eyleseler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 89). [nādire-sencān, ]*

**nāf:** *Göbek.*

Dil-ḫūn-ı eşk-i ḥāli **nāfında** habbe-i müşġ
Efsûn-ı kāküliyle āşüfte ḥāl-i ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 5). [nāfında, -ı, -n, -da ]*

**nāfe:** *Göbek miski.*

Hāşimī ḫāl-i ʿabīr-ālūdınuñ sevdāsıdur
**Nāfesind**e ḫūn iden tekrār müşg-i ezferi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 138). [nāfesinde, -si, -n, -de ]*

**nāfe:** *Asya dağlarında yaşayan bir ceylan cinsinin erkeğinde karın derisi altında bulunan kese şeklindeki bir bezden elde edilen güzel kokulu siyah madde, misk.*

Hāḳ-i dergāhını rū-māle gelüp şerminden
Düşüre **nāfesini** yolda ġazālān-ı Hıṭā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 208). [nāfesini, -s, -i, -n, -i ]*

**nāfe:** *Misk adı verilen ve bir tür ceylanın göbeğinden çıkarılan güzel koku.*

Naʿl-i süm-i semendi bir **nāfe** müşg kendi
Rām eyledi kemendi hep āhu-yı remānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 123). [nāfe, ]*

**nā-fehm:** *Anlayışsız, idraksiz.*

Gürūḫla ber-ālāy bü'l-füżūl ü **nā-fehm**
Ne güne hem-ser-i ehl-i kemāl olur O ḳabīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 33). [nā-fehm, ]*

**nāfe-i çīn:** *Çin'de yaşayan, karnının altından misk kokusu yayan hayvanın miskinin kokusu.*

Ol ṭurre **nāfe-i Çīn** ol ḫaṭṭ u ḥāl-i ʿānber
Her deste deste kakül bir dest-mâl ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 1). [nāfe-i çīn, ]*

**nāfe-i ḫūnin:** *Kanlı nafe (nafe:Misk âhûsu*

*denen bir ceylân türünün göbeğindeki, içi misk denilen güzel koku ile dolu kese).*

**Nāfe-i ẖūnin** ulur kām-ı niyāz-ı cān u dil
Her şemīm-i nāz kim ol zülf ü kākülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 5). [nāfe-i ẖūnin, -in ]*

**nāfe-i ṭurre-i ʿānber-şikenüñ:** *Anber kıran lülenin misk kokusu.*

Āhū-yı Çīni düşürdüm yine dām-ı reşke
Nāfe-i ṭurre-i ʿānber-şikenüñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 6). [nāfe-i ṭurre-i ʿānber-şikenüñ, -üñ ]*

**nāfesin āhū:** *Göbek miski.*

Ḥasret-keş olup kāküline çeşmine müştaḳ
Geh yād iderüm **nāfesin āhūsını** gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 4). [nāfesin āhū, --sı-, --n-, --ı-sı, -nı ]*

**nāgāh:** *Zamansız, vakitsiz.*

ʿArż idüp ʿārıż-ı ālin **nāgāh**
Ṣafaḳ-ı şerme ḳodı mihri o māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 1). [nāgāh, ]*

İddiʿāña eġer ey kilk-i beyān
Bir muʿārıż bulınūrsa **nāgāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 72). [nāgāh, ]*

Gūş eyleyüp vefātını **nāgāh** didiler
Kim var ise o demde ṣıġār u kibārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 5). [nāgāh, ]*

Tenhā dolaşur şehri diyü māh ṭutuldı
Kundak bırakırken gice **nāgāh** ṭutuldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 33, Mısra 2). [nāgāh, ]*

**nāgeh:** *Ansızın.*

Buldurdı vaṣf-ı şānuñ **nāgeh** yolın beyānuñ
Oldum hünerverānuñ sālār-ı kārvānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 173). [nāgeh, ]*

**nāgehān:** *Birdenbire, ansızın.*

Bezm-i meyde **nāgeẖān** bir hāy u hū ḳopdı yine
Lebleri yādıyla sāḳinüñ fesād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 13). [nāgeẖān, ]*

Cāna ẖadeng-i çeşm-i kebūdın duyurmadı
Gökden każā gelince belī **nāgeẖān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 98). [nāgeẖān, ]*

**Nageẖān** bir belāya dūş oldum
Yem-i pür-cūş iken ẖamūş oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 65). [nageẖān, ]*

Ṭop u tüfeng atıldı serler alup ṣatıldı
Gökler yire ḳatıldı ḥaşr oldı **nāgeẖānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 100). [nāgeẖānī, ]*

**naġme:** *Bir musiki parçasında bestekarın kullandığı ses veya sesler topluluğu, motif II Kulağa hoş gelen ahenkli ses, ezgi.*

ʿĀşıḳāne **naġmelerle** dembedem nevrūzda
Hep nevādur ḳavl-i ʿuşāḳ-ı ʿAcem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 1). [naġmelerle, -ler, -le ]*

**naġme-i bülbüle:** *Bülbülün hoş sesi.*

Nālesin itmez idi bezm-i çemende tekrār
**Naġme-i bülbüle** gül ṭutmasa ey dil gūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 4). [naġme-i bülbüle, -e ]*

**naġme-perdāz-ı meclis-i gül:** *Gül( bahçesinin ) eğlence yeri, zevk ve safa meclisinin nağme yapıcısı.*

Ḳande bir ġonçe ola bülbül idüm
**Naġme-perdāz-ı meclis-i gül idüm**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 38). [naġme-perdāz-ı meclis-i gül, ]*

**nā-güfte:** *Söylenmemiş, dile getirilmemiş.*

Nā-güfte her maḳālüñ o ḳuṭb idi vāḳıfı
Esrār-ı nāşīdenüñ olmışdı kāşifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 1). [nā-güfte, ]*

**nā-güşāde:** *Kapalı, açılmamış.*

Şeşder-i ġurbetde ey dil **nâ-güşâde** tā-bekey
Zūr-ı zār-ı kâmranıyla ḳapu aç ḫāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 3). [nâ-güşâde, ]*

**nahcir:** *Dağ keçisi, ceylân vb. av hayvanı.*

Ṣayda çıḳsa iltifāt itmez ġazāl-i ḫāvere
Nesr-i ṭāʾir cān ile fitrākine **naḫcīr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 52). [naḫcīr, ]*

**nahcir:** *Av (aşık bağlamında kullanılmıştır.).*

Yārüñ esīr-i kākülidür boynı bağlu dil
Ṣayyāddur kemendini **naḫcīre** bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 4). [naḫcīre, -e ]*

**nahcīrgāh-ı gerdanda:** *Gerdanının avlanmayeri.*

Tenezzül eylese **naḫcīrgāh-ı gerdanda**
Kemīne ṣayd-ı kemendi ġazāl-i ḫāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 105). [naḫcīrgāh-ı gerdanda, ]*

**nahcīrgāh-ı maʿrifet:** *İrfanın avlanma yeri.*

Bend-i kemend-i diḳḳati olsa nola fuḥūl
**Naḫcīrgāh-ı maʿrifetüñ** şeh-levendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 16). [naḫcīrgāh-ı maʿrifet, -üñ ]*

**nahcīr-i mümtāzı:** *Seçkin av.*

Ham-ı fitrāk-i nāzında o ṣayyād-ı kemān-ebrū
Māḥāl yoḳdur ki bir **nahcīr-i mümtāzı** ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 8). [nahcīr-i mümtāzı, ]*

**nā-hemvār:** *Çarpık.*

Çarḫ-ı kec-rev deġüldi **nā-hemvār**
Ṭāliʿüm yāver idi baḫtum yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 61). [nā-hemvār, ]*

**nāhī:** *Kötülükleri, fena şeyleri yok eden (Hz. Muhammed).*

Raḳīb ü āmir ü **nāhī** vü ʿālim
Muḥāllil māhī vü dāʿī muḥārrim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 21). [nāhī, ]*

**nāhīd:** *Sabahyıldızı, tanyıldızı, Zühre, Venüs.*

**Nahīd** çengi sūrına deffāf Mihr Müşteri
Lāyıḳdur anda aṭlas-ı çarḫ olsa bir ferş-i ḥaḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 17). [nahīd, ]*

**nāhīd:** *Sabahyıldızı, tanyıldızı, Zühre (Venüs). Yeni buluğa ermiş genç kız.*

Hādim derinde Cemşīd çengī-i bezmi **nāhīd**
Ṣad zīb ü ferle ḫurşīd ṭāvūs-ı gülsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 15). [nāhīd, ]*

**nāhīd-i çengi:** *Savaşın sabah yıldızı.*

Bisāṭ-ı bezmine ḫurşīd def felek deffāf
Ḥarīm-i ḫāṣına **nāhīd-i çengi** duḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 48). [nāhīd-i çengi, ]*

**nahl-i bāġ-ı cānumdur:** *Can bahçemin fidanı.*

Ḳāmetüñ **naḫl-i bāġ-ı cānumdur**
Burc-ı baḫtumda kevkebüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 237). [naḫl-i bāġ-ı cānumdur, -um, -dur ]*

**nahl-i bālānuñ:** *Fidan boylu (dilber).*

Alur āġūşına ḳad dil-rübāsın
Çeken ol **naḫl-i bālānuñ** belāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 2). [naḫl-i bālānuñ, -n, -uñ ]*

**nahl-i bülende:** *Uzun boylu fidan.*

Niḥāl-i ḳaddini Ṭūbāya eylemem teşbīh
Egerçi dirler o **naḫl-i bülende** yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 6). [naḫl-i bülende, -de ]*

**nahl-i bülend-i ʿaşḳ-ı bahārı:** *Bahar aşkının yüksek fidanı.*

**Naḫl-i bülend-i ʿaşḳ-ı baḫārı** mecāzdur
Feyż-i kemāli gör ki ḥaḳīkat şemer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 11). [naḫl-i bülend-i ʿaşḳ-ı baḫārı, -ı ]*

**nahl-i çemenzār-ı ẓafer:** *Zafer bahçesinin fidanı.*

Olup **naḫl-i çemenzār-ı ẓafer** tūġ-ı şehenşāḫī
Dikildi bāġ-ı nuṣretde seḥer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 1). [naḫl-i çemenzār-ı ẓafer, -up ]*

**nahl-i emel:** *Arzu,istek fidanı.*

Olmasun **naḫl-i emel** dünyāda
Bār-ı yeʾs ile nigūn-sār u dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 53). [naḫl-i emel, ]*

**nahl-i erġavān:** *Erguvan çiçeği fidanı.*

Şükūfesi ola yāḳūt ü laʿl eger olsa
Nesīm-i luṭfı revān **naḫl-i erġavān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 42). [naḫl-i erġavān, ]*

**nahl-i erġavānı:** *Erguvan çiçeği fidanı.*

Rumḥı olursa āyā rengīn-i ḫūn-ı aʿdā
Gösterdi bāġ-ı heycâ bir **naḫl-i erġavānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 82). [naḫl-i erġavānı, -ı ]*

**nahl-ı gül:** *Gül fidanı.*

Ey murġ-ı niyāz Göñülden ḳopmaz
Gül-deste-i nāz **o nahl-ı gülden** ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 2). [nahl-ı gül, ]*

**nahl-i güzīn:** *Güzide fidan.*

Ṭoñdurup eşcār-ı bagı serdī-i bād-ı ḥārīf
Bir perīdür şīşede yaḫ-beste her **naḫl-i güzīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 34). [naḫl-i güzīn, ]*

**nahl-i hırāmānı:** *Salınarak yürüyen fidan boylu sevgili.*

Görüp o **naḫl-i ḫırāmānı** gehī dāmen çīn
Oldılar bāġda her serv-i sehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 1). [naḫl-i ḫırāmānı, ]*

**nahl-i ʿişve:** *Naz fidanı.*

Olsun ey **naḫl-i ʿişve** pāy-endāz
Ben niyāz eyledükce naz eyle *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 303). [naḫl-i ʿişve, ]*

**nahl-i ḳadd-i dil-rübā:** *Gönül alıcı sevgilinin fidan boyu.*

**Naḫl-i ḳadd-i dil-rübādur** serv-i bāġ-i iʿtidāl
Kāküli zülf-i nigār u şaçlı sünbül perçemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 3). [naḫl-i ḳadd-i dil-rübā, ]*

**nahl-i ḳadd-i ümmīdi:** *Ümidin boyunun fidanı.*

Şāḫ-ı emele sıḳlet iken bār-ı temennā
**Naḫl-i ḳadd-i ümmīdi** dü-tā itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 12). [naḫl-i ḳadd-i ümmīdi, -i ]*

**nahl-i keremüñden:** *Cömertlik fidanı.*

İtme **naḫl-i keremüñden** beni bir laḥẓa cüdā
Sāye-veş ister iseñ ḫāk ile yeksān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 7). [naḫl-i keremüñden, -üñ, -den ]*

**nahl-i ḳıyāmetüñ:** *Kıyametin fidanı.*

ʿArʿar-ḳıyām-ı ḳaddi o **naḫl-i ḳıyāmetüñ**
Pest itdi servi ḫaḳe düşürdi şanevberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 9). [naḫl-i ḳıyāmetüñ, -ün ]*

**nahl-i mā:** *Nehrin fidanı.*

Serv-i gülzār-ı le ʿamruk **naḫl-i mā** evḥā-çemen
Gülbün-i levlāk-şebnem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 17). [naḫl-i mā, ]*

**naḫl-i nâza:** *Nazlı fidana.*

Egerçi ḫāk-i niyāzuz o **naḫl-i nâza** velî
Raḳīb ile yine tīġ u kefenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 7). [naḫl-i nâza, --a-e ]*

**nahl-i pür-mīve-i muḥabbetı:** *Muhabbet meyvesi dolu fidan.*

**Naḫl-i pür-mīve-i muḥabbetidür**
Sidre-i ḳāmet-i dü-tāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 19). [naḫl-i pür-mīve-i muḥabbetı, -i, --dür-i, -dür ]*

**naḫl-i râst - ḳadiñ:** *Boyu düzgün fidan.*

O **naḫl-i râst - ḳadiñ** sāyesinde ḫoş geçerüz
Fütāde-i ḳadem-i yār-i kec-külāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 11). [naḫl-i râst - ḳadiñ, --iñ ]*

**naḫl-i revān:** *Fidan boyunun salınarak gezme arzusu.*

Gülzār-ı iʿtidālde serv-i çemānumı
Māḥṣūl-i bāġ-ı ömrümi **naḫl-i revānumı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [naḫl-i revān, -um, --ı ]*

**naḫl-i revānı:** *Salınarak yürüyen fidan boylu sevgili.*

Nūrdur **naḫl-i revānı** sāye olmaz nūrda
Cümleten rūḫ-ı mücessem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 31). [naḫl-i revānı, -ı ]*

**nahl-i revān-ı būstān-ı ceberūt:** *Azamet bahçesinin salınan fidanı.*

Ey serv-i çemān-ı ġülistān-ı melekūt
Vey **naḫl-i revān-ı būstān-ı ceberūt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 3, Mısra 2). [naḫl-i revān-ı būstān-ı ceberūt, ]*

**nahl-i zibā:** *Süslü , gösterişli fidan.*

Baḫār-ı bī-ḫazāndur naḳş-ı günāgün-ı ezḫārı
Ser-āmed her sütūñı beñzedi bir **naḫl-i zibāya** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 20). [naḫl-i zibā, -y, -a ]*

**naḫs-ı ekberdür:** *En büyüğün uğursuzu.*

Takınsa ḫançer-i mirrīḫi ḥükmini viremez Ḥasūd olursa Zuḫal-pāye **naḫs-ı ekberdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 182). [naḫs-ı ekberdür, ]*

**nāhun-be-dil:** *Karşıklı gönül vermek.*

Sūz-ı teʾşīri o mest-i nāzı itmiş sīne-çāk Nāle-i derd-i derūn **nāḫun-be-dil** merġūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 6). [nāḫun-be-dil, ]*

**nā-hvān:** *Öğreten.*

Zihī peyāmber-i ümmī-laḳab ki **nā-ḫvānde** ʿUlūm-i evveli vü āḫiri ide tekmīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 91). [nā-ḫvānde, ]*

**nā-hvānde ḫvāce-i sebaḳ-āmūz-ı maʿrifet:** *Marifet öğretmeninin hocasının gülmemesi.*

**Nā-ḫvānde ḫvāce-i sebaḳ-āmūz-ı maʿrifet**
Ümmī-laḳab debīr-i debistān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 17). [nā-ḫvānde ḫvāce-i sebaḳ-āmūz-ı maʿrifet, ]*

**naḫvetden:** *Kibir, gurur. Kibirlenme, büyüklenme, böbürlenme.*

Meşrebüñ olsun tevazuʿ kibr ü **naḫvetden** ḥaẕer
Āb-veş meyl eyle ḫāke ʿaks-i bād u āteş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 7). [naḫvetden, -den ]*

**naḫvet-der-miyān:** *Beliyle böbürlenme.*

Tiġ ber-kef kec-küleh dāmānı **naḫvet-der-miyān**
Ceyb-i ṣabr-ı ʿāṣıḳ-ı zārı yiter mestāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 15). [naḫvet-der-miyān, ]*

**naḫvetiyān:** *Kendini büyük görme, ululanma, kibir, gurur, tekebbür:.*

Kendü ẕevḳinde olan **naḫvetiyān**
Ḥāl-i dilden nice olsun āgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 33). [naḫvetiyān, ]*

**naḫvetüñ:** *Gururlu kibirli, ince yapılı, narin, uzun boylu dilber. Sevgili, güzel.*

ʿĀdetüñ olsa tevāzuʿ ehl-i kibr ü **naḫvetüñ** Besmine varsañ olursuñ her naẕārda aḥḳarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 15). [naḫvetüñ, ]*

**nāʾib:** *Bir makāmın sorumluluğunu asıl sâhibi yerine geçici bir zaman için yüklenen, ona vekâlet eden kimse, vekil.*

Bir sözüñ var mı o dīvānda beni Olıcaḳ **naʾib** ü ḳâđî Allâh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 10). [naʾib, ]*

**nāʾib:** *Kadı vekili.*

**Nāʾib** ü ḳāżī olup icrā-yı aḥkām eyleseñ Rüşvet almazsañ eğer dirler riyādur işleri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 89). [nāʾib, ]*

**nāʾib-i ḳāżī-i ḥācāt:** *Dilek kadısının vekili.*

**Nāʾib-i ḳāżī-i ḥācāt** şefīʿu'l-ʿaraṣāt Müşfiḳ-i ḥāl-i ʿuṣāt ol sened-i rūz-ı cezā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 83). [nāʾib-i ḳāżī-i ḥācāt, ]*

**nāʾil:** *Erişen, ulaşan.*

Bī-bahā eyler ʿaṭā Mevlā baḫāneyle virür
Bir baḫāneyle baḫāşız **nāʾil** olmaḳda şaded
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 32). [nāʾil, ]*

**nāʾil-i elṭāf-ı ʿamīm:** *Herkese mahsus lütuflara kavuşan.*

Ey iden ümmetini **nāʾil-i elṭāf-ı ʿamīm**
Umarum ey güher-i kān-ı kerem luṭfuñdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 113). [nāʾil-i elṭāf-ı ʿamīm, ]*

**naʾil-i luṭfuñ:** *Lütfuna erişen.*

Ḳuvvet-i şerʿ-i metīnüñle ḳavī dīn-ī ḳavīm
**Naʾil-i luṭfuñ** olup rütbe-i aʿlāda şāḥiḥ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 106). [naʾil-i luṭfuñ, -uñ ]*

**naʾil-ı şad-ecr-ı ʿaẕīm:** *Aklın ve hayalin alamayacağı, gözün göremeyeceği kadar sonsuz büyük ve azametli Allah'ın yüzlerce sevabına ulaşanlar.*

Oldılar her birisi **naʾil-ı şad-ecr-ı ʿaẕīm**
İki ʿālemde olup maẓhar-ı ḳahr-ı ḳahhār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 83). [naʾil-ı ṣad-ecr-ı ʿaẓīm, ]*

**nāʾil-i zevḳi:** *Zevkin muradına eren.*

Düşmanān-ı ḫānedānı maẓḫār-ı ḳahr-ı itʿāb
Dôstān-ı dūdmānı **nāʾil-i ẕevḳi** u refāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 54). [nāʾil-i ẕevḳi, -i ]*

**naʿīm:** *Cennetlerden biri.*

Mesned-i nāz ü **naʿīm** üzre olup ʿömri füzūn
Dest-gīri ola Ḥaḳ rāh-beri Peyġamber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 13). [naʿīm, ]*

**nā'ire-i ḳahrı:** *Kahrın alevi.*

İltihāb-ı ġażabı **nā'ire-i ḳahrı** ile
Yaḳdı ezcā-yı vücūdun kül idüp bū Lehebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 51). [nā'ire-i ḳahrı, -ı ]*

**nā-kām:** *Maksadına erişememiş; nasipsiz II zavallı.*

Ḳomaz ol Hüsrev-i ʿālem meẕelletde o **nā-kāmı**
Olup ḥāl-i dilinden arż-ı ḥāli tercemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 77). [nā-kāmı, -ı ]*

**nā-kām:** *Maksadına erişememiş; yoksun kalmış, nasipsiz, bahtsız.*

**Na-kāmlaruñ** viren murādın sensin
Sen vir baña da murādumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 3). [na-kāmlaruñ, ]*

**naḳāre:** *Davul, def.*

Ay gördüm ey felek ne gedādur sitāreler
Ben kus diñledün öte dursun **naḳāreler**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 2). [naḳāreler, -ler ]*

**naḳd:** *Bir şeyi almak için verilen peşin para, elde bulunan geçerli para.*

Güftārı āşikāre nühüfte dehān-ı yār
Mebẕūl **naḳdi** kīsesi memhûrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 12). [naḳdi, -i ]*

**naḳd-i cān:** *Can sermayesi.*

Viṣāle **naḳd-i cān** isterse cānān bende cān anuñ
Hemān cān istesün cānāne ey dil bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 1). [naḳd-i cān, ]*

**Naḳd-i cān** ister metāʿ-ı vuṣlata dellāl-ı nāz
Sūḳ-ı istiġnada ol ḳālā mezād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 7). [naḳd-i cān, ]*

Bir dilber-i ser-tırāşe oldum ki tīrāş
Mirʾāt-ı rūḫında **naḳd-i cān** vaḳf-ı telāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 2). [naḳd-i cān, ]*

**nakd-ı cān-be-kef:** *Canı elinde olanın sermayesi.*

Oldı **naḳd-ı cān-be-kef** ol māh-ı bedrüñ mührine
Gökde Mirrīḫ u Zuḫal Zühre ʿUṭarid Muşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 131). [naḳd-ı cān-be-kef, ]*

**naḳd-ı cānı:** *Can sermayesi.*

Ṣay **naḳd-ı cānı** dilbere cānān seviş budur
Bāzār-ı ittihādde alış veriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 1). [naḳd-ı cānı, --ı ]*

**Naḳd-i cānı** suʾāl idüp vaṣlın dehenden çıḳan cevāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 9). [naḳd-i cānı, -ı ]*

**naḳd-i cānın:** *Can sermayesi.*

Çoḳdan ey Yusuf-ı gül-çehre ḫarīzāruñdur
**Naḳd-i cānın** dil-i kem-māye saña saya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 6). [naḳd-i cānın, --ın ]*

**nakd-i dil:** *Gönül sermayesi.*

Kālā-yı viṣālin nola ol ḫvace-i ḥüsnüñ
**Naḳd-i dil** ü cān ile alursam diġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 4). [naḳd-i dil, ]*

**naḳd-i dil:** *Gönül sermayesi.*

**Naḳd-i dil** ü cāna derd-i ʿaşḳ erzāndür
Amma ki Naẓīm bir ḫārīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 3). [naḳd-i dil, ]*

**naḳd-ı dü-ʿālem:** *İki alemin sermayesi.*

Ḥāṣılı **naḳd-ı dü-ʿālem** saña olmaz kıymet
Şeref-i kān-ı kerem gevher-i yektāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 33). [naḳd-ı dü-ʿālem, ]*

**nakd-i ġına:** *Zenginlik nakdi.*

İtme ʿulüvv-i ṭabʿla iksīre iltifāt
**Naḳd-i ġına** hemīşe dükenmez ḫızānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 16). [naḳd-i ġına, ]*

**naḳd-i hemyānçe-i endīşen:** *Düşünce dağarcığının sermayesi.*

**Naḳd-i hemyānçe-i endīşeni** ḫārc eyle Naẓîmî
Şānma yābāne gider naẓm-ı dürer-bāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 13). [naḳd-i hemyānçe-i endīşen, --i-en, -i ]*

**naḳd-i ḫūnāb-ı ciġer:** *Ciğerin kanlı göz yaşının sermayesi.*

Aġladup alma ḥaẓer āh-ı derūnum ṣanma
**Naḳd-i ḫūnāb-ı ciġer** bād-ı hevādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 12). [naḳd-i ḫūnāb-ı ciġer, -ı ]*

**naḳd-i niyāz:** *Dua sermayesi.*

**Naḳd-i niyāz** ile dil-i ḫūbānı cemʿ iden
Ferş-i ḥarem-serā-yı vişāle rūḫām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 5). [naḳd-i niyāz, ]*

**naḳd-i niyāzuñ:** *Yalvarma, yakarma akçesi.*

Çıḳarur **naḳd-i niyāzuñ** ḳarnın
Minnetüñ ya çil ola ya pencāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 43). [naḳd-i niyāzuñ, -uñ ]*

**naḳd-i ʿömür:** *Ömür sermayesi.*

Bulduḳça temām **naḳd-i ʿömrüm** noḳṣan
Dilde o ḳadar żiyāde meyl-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 1). [naḳd-i ʿömür, -üm ]*

**naḳd-i revān:** *Su gibi akıp giden varlık.*

Müjgānı tīr-i ʿişve kemān-ebrūvānı ben
Virsem peyām-ı laʿline **naḳd-i revānı** ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [naḳd-i revān, --ı ]*

**naḳd-i ṣabr:** *Sabır sermayesi.*

**Naḳd-i ṣabrı** baña evvel o güzel ṣaydurdı
Haṭ ber-āverde olup şimdi ṣaḳal ṣaydırdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 1). [naḳd-i ṣabr, --ı ]*

**naḳd-i şevḳ:** *Arzu , istek , heves sermayesi.*

Lebrīz olup muḥabbet-i ʿaşḳıyle tā-be-ḥaşr
Pürdür o **naḳd-i şevḳle** hemyān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 52). [naḳd-i şevḳ, -le ]*

**naḳdine:** *Sermaye, kazanım.*

Cān **naḳdinedür** kāle-i vaṣlum diyü cānā
ʿUşşāḳa muḳaddem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 9). [naḳdinedür, -dür ]*

Cān **naḳdinedür** viṣālinüñ bāzārı
Cānānla ey dil eyle cān bāzārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 3). [naḳdinedür, -dür ]*

**naḳdīne-i güftār-ı naẓīm:** *Nâzim'in söz sermayesi , şiiri.*

**Naḳdīne-i güftār-ı Naẓīm** olmada īṣār
Hem-yānçe-i endīşeyi memḥūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 21). [naḳdīne-i güftār-ı naẓīm, ]*

**naḳdīne-i kemāli:** *Olgunluk sermayesi.*

Ḳalmaz teleñe ḫāli **naḳdīne-i kemāli**
Yek baḫşiş-i nevāli şād genc-i şāyegānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 29). [naḳdīne-i kemāli, ]*

**nāḳış:** *Bir konu hakkında bilgisi yetersiz olan.*

O ḫurşīd-i kemāle ẕerre-i nāçīz olan **nāḳış**
Ḳamerden ṭāliʿi saʿd āftāb-ı baḫtı esveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 21). [nāḳış, ]*

**nāḳış:** *Eksik.*

Hezār ʿizz ü şeref bulsa pestdür ḳaderi
ʿUlüvv-i cāh ile bir **nāḳıs** olmadıḳça asıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 48). [nāḳıs, ]*

Ḥācī Selīm Girāy ki evṣāfın eyleyen
**Nāḳış** da olsa cāʾizesin biʾt-temām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 20). [nāḳış, ]*

ʿÖmri **nākış** ġamı żiyād olsun
İki ʿālemde nā-murād olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 143). [nākış, ]*

**nāḳış:** *Bir konu hakkında bilgisi yetersiz olan.*

Ey şems-i şeref-maṭlaʿ u bercīs-maḳām
**Naḳış** ḳuluñum māh-ṣıfāt ṣubḥla şām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 2). [naḳış, ]*

**naḳḳāş:** *Renkli resim ve tezyînat yapan sanatkâr, kitapları resimleyen, kap ve sayfalarını süsleyen, mîmârî eserlerin tavan ve duvarlarını, çinileri, toprak kapları vb.lerini resim ve şekillerle bezeyen süsleme ustası.*

Çeşm-i ʿibret-bīn ile baḳ ol ṣanem taṣvīrine
Naḳşını seyr it taṣavvur eyleyüp **naḳḳaşını**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 6). [naḳḳaşını, -ın, -ı ]*

**naḳl:** *Aktarma, geçme.*

Nola göz yaşına garḳ olsa ʿāşıḳ
şūḫa **naḳl** iderken mācerāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 10). [naḳl, ]*

**naḳl-i mācerā:** *Macera anlatmak.*

Dāstān-ı şevḳ-ı dīdār ile mālāmāl olup
İtmede ṣad cuş ile her demde **naḳl-i mācerā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 28). [naḳl-i mācerā, ]*

**naḳl-i mācerāya:** *Macerayı anlatmak.*

Ey dīde aġladuñ dem-i vaṣlın ḫayāl idüp
Bu **naḳl-i mācerāya** sebeb eski dem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 12). [naḳl-i mācerāya, --y-, - ]*

**naḳş:** *Bezek, süs, resim.*

Çeşm-i ʿibret-bīn ile baḳ ol ṣanem taṣvīrine
**Naḳşını** seyr it taṣavvur eyleyüp naḳḳaşını
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 6). [naḳşını, -ı, -n, -ı ]*

**naḳş:** *1. Duvar, tavan vb. yerlere süslemek maksadıyla yapılan şekil veya resim. 2. Resim, tasvir.*

**Naḳş** oldı ebrūvānı levḥ-i dilümde yārüñ
Ressam-ı ʿaşḳ gūyā bir Ẕū'l-fiḳār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 3). [naḳş, ]*

Bārgāh-ı ʿazmine naṣrun min'Allāh sāyebān
Sāyebān-ı rezmine fetḥ u ẓafer **naḳş** ü nigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 36). [naḳş, ]*

**Naḳş** olmaġa kiṭābesine tehniyet-gûyan
Girdi biri birine bu tārīḫler Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 21). [naḳş, ]*

**naḳş:** *Noksan, eksiklik.*

**Naḳş** u nigār-ı ʿaks-i cemāl-i bütān ile
ʿAşḳ itdi deyr-i sīnemi beytü'ṣ-ṣanem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 7). [naḳş, ]*

**naḳş eyledi:** *Süslemek, bezemek, nakışla işlemek.*

Sevād-ı naẓmını **naḳş eyledi** ser-levḥā-i māha
Sitāyişle Naẓīm-i pür-hüner tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 21). [naḳş eyledi, -di ]*

**naḳş eylesün:** *Süslemek, bezemek, nakışla işlemek.*

Vaṣfın bu sāḳ-ı bī-bedelüñ eyleyüp edā
**Naḳş eylesün** ṣaḥīfe-i devrāne kilk-i ter
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 8). [naḳş eylesün, -s, -üñ ]*

**naḳş it:** *Resmini, tasvîrini yapmak, resmini çizmek.*

**Naḳş it** ṣahīfe-i dil ü cāna s̲enāsını
Sayruñ sitāyişinde velī levḥ-i sāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 17). [naḳş it, ]*

**naḳşī:** *Nakşibendilik tarikatına mensup kimse.*

Dirīġā **Naḳşī** İbrāhim Efendi göçdi dünyādan
İlāhī ol ʿazīze cennet ü Kevs̲erle kıl iʿzāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 1). [naḳşī, ]*

**naḳş-ı bed-sirişt:** *Kötü huylu görüntüsü.*

Tā-be-key tekş̲īr-i güftār eyledüñ ġass u s̲emīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību'ṣ-ṣāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [naḳş-ı bed-sirişt, ]*

**naḳş-ı ġayrdan:** *Başka sûret.*

Naẓīm olsa nola **naḳş-ı ġayrdan** ʿārī
Derūn-ı dilde henüz ārzū-yı Aḥmeddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 13). [naḳş-ı ġayrdan, -dan ]*

**naḳş-ı gūnāgūn-ı ezḫār:** *Çiçeklerin türlü türlü deseni.*

Baḫār-ı bī-ḫazāndur **naḳş-ı gūnāgūn-ı ezḫārı**
Ser-āmed her sütūñı beñzedi bir naḫl-i zibāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 19). [naḳş-ı gūnāgūn-ı ezḫār, --ı ]*

**naḳş-ı ḫātem:** *Mühür resmi.*

Tâ midâd-ı ışṭıfā kim sunʿ-ı ḫakkāk-i ezel Aña yazmış **naḳş-ı ḫātem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 6). [naḳş-ı ḫātem, ]*

**naḳş-ı hayāl-i āzerī:** *Azeri'nin "Nakş-ı Hayal"i (Āzerī; 16.yy şairlerinden olup asıl adı İbrahimdir.Şiir mecmualarında yer alan ve bir divançe oluşturabilecek sayıdaki şiirleri dışında Nakş-ı Hayâl, Husrev ü Şîrîn iki eseri vardır).*

Fikr-i bārīküm taṣavvurdan müberrādur benüm
Bir heyūlādur hemān **Naḳş-ı Hayāl-i Āzerī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 214). [naḳş-ı hayāl-i āzerī, -i ]*

**naḳş-ı hayāl-i yār:** *Sevgilinin hayalinin sureti.*

Perde-i çeşm-i dile **naḳş-ı hayāl-i yār** iden Eyledi cān ṣoḥbetin cānanla aġyārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 9). [naḳş-ı hayāl-i yār, ]*

**naḳş-ı kilk-i terüm:** *Taze kalemimin nakşını.*

Görse Behzād **naḳş-ı kilk-i terüm**
Ḳurı ṣūret gibi ḳala ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 219). [naḳş-ı kilk-i terüm, -üm ]*

**naḳş-ı nigīn:** *Mühür nakşı, mühür nişanı.*

Āmīḫte ḳıl ṣūret ü maʿnāyı Naẓīmā
Ehl-i hüner itdükce naẓār **naḳş-ı nigīn** ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 18). [naḳş-ı nigīn, ]*

**naḳş-ı rūḫı:** *Yanağının görüntüsü.*

Dīdeden **naḳş-ı rūḫı** eşk ile olmaz zāʾil
Aks-i ab eyleyemez āyīnede sūde henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 11). [naḳş-ı rūḫı, --ı ]*

**nākūs:** *Çan, kilise çanı.*

Feryād u nāle eyler ol büt-perest-i nāzuñ
Deyr içre gāh **nāḳūs** geh erġānūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 10). [nāḳūs, ]*

**nāl:** *İnleyici, ah ve enîn edici.*

Nola o ḳaşları yā itse sīnemüz çü **nāl**
Delik delik hedef-i nāvek-i nigâhız biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 13). [nāl, ]*

**naʿl:** *1. Nal, hayvanların ayaklarına vurdukları demir.*

Hudāvend-i felek-pāye ḫıdīv-i mihr-kevkeb kim
Semend-i ḳadrinüñ **naʿli** Ḳamer mīḫı Şüreyyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 10). [naʿli, -i ]*

**naʿl:** *At nalı.*

Rāḫş-ı ḳader-şitābı **naʿl** itmiş āftābı
İḳbāl hem-rikābı iclāl hem-ʿinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 125). [naʿl, ]*

**nālān:** *Inleyen, feryat eden, aşık.*

Naẓīm-i zār u **nālānum** perī-şānum perīşānum
Nişān-ı tīr-i hicrānum gel ey ebrū-kemānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 13). [nālānum, -um ]*

**nālān:** *İnleme, figan etme.*

Şām-ı hicrüñde ümıd-i vuṣlatuñdur şemʿ-veş
Ṣubḥ olınca gāh giryān gāh **nālān** olduğum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 6). [nālān, ]*

**nālān:** *(Ayrılık kaynaklı) inleyen / feryat eden âşık.*

Gül heftesinde reng-peẕīr ḫazān olur
Bülbül hezār derd ile **nālān** olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 8). [nālān, ]*

**nālān olur:** *İnlemek, sızlamak.*

Hālümi ʿarżeylesem feryāda başlar ehl-i ḥāl
Nāle-i derd-i dilümden nāle ide **nālān olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 88). [nālān olur, -ur ]*

**naʿlçe:** *Nalça (ayakkabı ökçesine çakılan demir).*

Hilāl-i müzesine **naʿlçe** perin kebkeb
Meġer ki naʿl-i süm-i rāḫşı māh-ı enverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 7). [naʿlçe, ]*

**nāle-:** *İnleme, feryat.*

Bezm-i ʿişret meclis-i taşvīrdür sensiz baña
Ṣavt-ı muṭrib **nāle-i** şeb-gīrdür sensiz baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 2). [nāle-i, -i ]*

**nāle:** *İnilti, enîn: nâle-i ney, nâle-i uşşâk.*

Olsam ʿaceb mi muṭrīb-ı ṣad-naġme bezmine
Def sīne çeng ḳāmet-i ḫam-geşte **nale** nāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 6). [nale, ]*

Ṣādme-i āhı ʿālemi yıḳdı
**Nālesi** çāk feleklere çıḳdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 176). [nālesi, -s, -i ]*

**nāle:** *Inilti, feryat.*

**Nālesin** itmez idi bezm-i çemende tekrār
Naġme-i bülbüle gül ṭutmasa ey dil gūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 3). [nālesin, -sin ]*

**nāle:** *Inilti, feryat.*

Berḳ-ı cān-teʿsīrdür sūz-ı derūnından ḥaẕer
Kül ider eczā-yı kevni **nāle** itse ger yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 8). [nāle, ]*

**nāle:** *İnilti, feryat.*

Dem-i viṣāl Göñül **nālenüñ** zamānı mıdur
Kenār-ı dīdede pergālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 1). [nālenüñ, -nüñ ]*

**nāle:** *İnleme, inilti.*

Nale-senc olsa ceres erbāb-ı māḥmil mest olur
Dem gelür bir **nāleden** ʿaşḳ ehli ḳanzil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 2). [nāleden, -den ]*

**nāle:** *(Âşığın) iniltisi, feryadı.*

Feryād u **nāle** eyler ol büt-perest-i nāzuñ
Deyr içre gāh nāḳūs geh erġānūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 9). [nāle, ]*

Hālümi ʿarżeylesem feryāda başlar ehl-i ḥāl
Nāle-i derd-i dilümden **nāle** ide nālān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 88). [nāle, ]*

**nāle:** *(Âşığın) feryadı, iniltisi.*

Murġ-ı niyāze **nale** ki bāl-i eşer virür
Elbette āb ü dānesini eşk-i ter virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 1). [nale, ]*

Teʾşīr ider bāl-feşān-ı murġ-ı kef-āmūz
Derdiyle olan **nāle** be-leb dest be-dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 6). [nāle, ]*

**Nālem**i güş eyleyüp ḫandān olur ol mest-i nāz
ʿĀdet oldur bülbül efġān eyledükce gül güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 11). [nālemi, -m, -i ]*

Ḳaldı anda **nāle** vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi ṣad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 35). [nāle, ]*

Ah itmeġe ḳorḳarum ki aġyār işidür
Ancaḳ yine **nālemi** o dildār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 2). [nālemi, -m, -i ]*

Hāl-i aġyār tebāh oldı yine
Kārı hep **nāle** vü āh oldı yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 6). [nāle, ]*

Ney gibi oldı **nāle** işüm şām ile seḥer
Yaḳdum derūna āteş-i firḳatle daġlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [nāle, ]*

**nāle-i āh:** *Âhın iniltisi; ah vah etmek.*

Ḳalb-i saḫt-ı yāre teʾsīr itmez oldı sūz-ı dil
Güyiya toñdı şitādan **nāle-i āh** ü enīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 40). [nāle-i āh, ]*

**nāle-i āh:** *Acılı inilti.*

Çāk-ı serbâm-ı eşerden düşdi
İşidilmezse nola **nāle-i āh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 10). [nāle-i āh, ]*

**nāle-i bī-fāṣıla-i mevc:** *Dalganın sürekli inleyişi.*

Feryāda gelüp **nāle-i bī-fāṣıla-i mevc**
Deryāları hep cūşa getürdi gile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 1). [nāle-i bī-fāṣıla-i mevc, ]*

**nāle-i bülbül:** *Bülbülün feryâdı.*

Bir gelür hep ḫande-i gül **nāle-i bülbül** baña
Āşiyān-ı bülbül-i şūrīdedür her gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 1). [nāle-i bülbül, ]*

**nāle-i demādem-i dil:** *Gönlün sürekli inleyişi.*

Ciḫānı şeyle virür ʿālemi yaḳup kül ider
Sirişk-i dembedem ü **nāle-i demādem-i dil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 12). [nāle-i demādem-i dil, ]*

**nāle-i derd-i derūn:** *Gönül derdinin iniltisi.*

Sūz-ı teʾşīri o mest-i nāzı itmiş sīne-çāk
**Nāle-i derd-i derūn** nāḫun-be-dil merġūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 6). [nāle-i derd-i derūn, ]*

**nāle-i derd-i dil-i maẓlūm:** *Mazlumun gönlünün derdinin iniltisi.*

**Nāle-i derd-i dil-i maẓlūm** ki der-kār olsa ger
Dest-i teʾşīri hemān der'kabża-i şemşīr olur. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 5). [nāle-i derd-i dil-i maẓlūm, ]*

**nāle-i derd-i dilümden:** *Gönlümün derdinden inlemek.*

Hālümi ʿarżeylesem feryāda başlar ehl-i ḥāl
**Nāle-i derd-i dilümden** nāle ide nālān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 88). [nāle-i derd-i dilümden, -üm, -den ]*

**nāle-i dil:** *Gönlün inlemesi.*

Pür itdi **nāle-i dil** kūy-ı dilberi bilmem
O gülşene nice bir ʿāndelīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 9). [nāle-i dil, ]*

**nāle-i ehl-i dili:** *Gönül ehlinin iniltisi.*

**Nāle-i ehl-i dili** alma şaḳın
Ḳalbüñe ṭaş ise de eyler eşer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 9). [nāle-i ehl-i dili, --i-i ]*

**nāle-i erġanūn-ı dil:** *Gönül telimin ( org) inleyişi.*

Ṭutdı deyr-i ciḫānı feryādum
**Nāle-i erġanūn-ı dildür** bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 4). [nāle-i erġanūn-ı dil, -dür ]*

**nāle-i eyvā:** *Eyvah inleyişi.*

Şaḳḳ idüp tıġı enār-āsā ʿadūnuñ dillerin
**Nāle-i eyvā** Ḳızıl Elmayı itdi pür-ṣada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 8). [nāle-i eyvā, ]*

**nāle-i şeb-gīr:** *Uykusuz aşıkların iniltisi.*

Vuṣlat-ı dilber içün **nāle-i şeb-gīr** idelüm
Dest-i teʾşirini der-ḳabża-i şemşīr idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 19, Mısra 1). [nāle-i şeb-gīr, ]*

**nāle-i şevḳ:** *Arzu inleyişi.*

Karīn eyle gül-i güş-ı ḳabūle **nāle-i şevḳum**
Riyāż-ı midḥatüñde ʿāndelībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 13). [nāle-i şevḳ, -um ]*

**nāle-i zencīr:** *Zincir (gibi) inleyiş.*

Hande-i gül yitişür **nāle-i zencīr** baña
Bāl-i bülbül görinür terkeş-i pür-tīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 1). [nāle-i zencīr, ]*

**nāle-künān:** *İnleyen, inleyerek.*

Dembedem **nāle-künān** yalın ayaḳ başı ḳabā
Eylesün gülşen-i ḳūyuñda sürūr ü neġamāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 321). [nāle-künān, ]*

Gelse ʿaceb mi **nāle-künān** kūy-ı yārden
Mey-ḫāneye giden kişi naʿra-zenān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 99). [nāle-künān, ]*

**nāleñi bülbül gibi:** *İnleyen bülbül gibi.*

Maẓḫār-ı gūş-ı ḳabūl it **nāleñi bülbül gibi**
Ġonce-i dest-i duʿā ey dil açılsun gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 1). [nāleñi bülbül gibi, ]*

**nāle-senc:** *İnleyen, inildeyen, feryat eden.*

**Nale-senc** olsa ceres erbāb-ı māḥmil mest olur
Dem gelür bir nāleden ʿaşḳ ehli ḳanzil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 1). [nale-senc, ]*

Devḥa-i medḥinde ṣad güne neġamla **nāle-senc**
Gülşen-i evṣāfına bülbül benüm gibi hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 59). [nāle-senc, ]*

**naʿl-i daġ:** *Na'l şeklinde yara.*

**Naʿl-i daġ** u dil-i pür-sūz u güdāz itdürdi perī-peykeri efsūnla tesḫīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 9). [naʿl-i daġ, ]*

**naʿl-i sīm-i sümi:** *Tırnağın gümüş nalı.*

Edhem-i ḳadrinüñ olur lā-büd
**Naʿl-i sīm-i** sümi meh-i tābān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 92). [naʿl-i sīm-i sümi, ]*

**naʿl-i süm-i rāḫşı:** *Atın toynağının nalı.*

Hilāl-i müzesine naʿlçe perin kebkeb
Meġer ki **naʿl-i süm-i rāḫşı** māh-ı enverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 8). [naʿl-i süm-i rāḫşı, ]*

**naʿl-i süm-i semendi:** *Çevik atın toynağındaki nal.*

**Naʿl-i süm-i semendi** bir nāfe müşg kendi
Rām eyledi kemendi hep āhu-yı remānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 123). [naʿl-i süm-i semendi, -i ]*

**naʿl-i zer:** *Altın at nalı.*

**Naʿl-i zer** ü mıh-ı sīm-rāḫşı çarḫūñ
Şems ü ḳamer ü kevākib-i rāḫşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 3). [naʿl-i zer, ]*

**naʾlin:** *Ayağa giyilen tahta ayakkabı.*

Celāli **naʾline** ṭās-ı sīm ü zer meh ü mihr
Sitāre cām ü felek ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 45). [naʾline, ]*

**nāliş:** *Feryat, inleme.*

Gül iseñ bülbülündür şemʿ iseñ pervāne-i şevḳuñ
Dil ü cānda nedür dirseñ bu **nālişler** güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 8). [nālişler, -ler ]*

**nām:** *Ad , şan,şöhret.*

Baġlansa zülfine o büt-i deyr-i ʿişretüñ
Zünnār **nāmın** anmaz idi yir hemen hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 6). [nāmın, -ı+n ]*

**nām:** *Ad , şan, şöhret.*

Nola mektubına ḳat ḳat muḥabbet eylesem yārüñ

Derūn-ı nāmede **nāmum** añılmış hem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 10). [nāmum, -um ]*

Bī-ġam-ı rūzgār idi **nāmum**
Kāmrāne geçerdi eyyāmum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 47). [nāmum, -um ]*

**nām:** *İsim, ad.*

Didüm ki nedür **nāmuñ** eyā gülbün-i cān
Didi gülerek Yūsuf o verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 1). [nāmuñ, -uñ ]*

**nām:** *(Sevgilinin) şöhreti, ünü.*

**Nāmın**ı tesbīh idüp gökde melek yirde beşer
İtdiler evrādına żamm raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 93). [nāmını, -ı, -nı ]*

**nām:** *Ad, isim; ün, şan, şöhret.*

Münkirüñ yanında **nāmuñ** mülḥid ü zındīḳdur
Hālḳa-i ẕikr içre olsañ feyż-i Ḥaḳkuñ maẓḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 81). [nāmuñ, -u, -ñ ]*

**nām:** *Ün, şöhret, nâm.*

Gülzār-ı dil reyyān iken seylāb-ı eşk-i çeşm ile
Bilmezdi kimse nidügin ʿālemde şebnem **nāmına** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 6). [nāmına, -ın, -a ]*

Māverāsından anuñ bulmadılar **nām** ü nişān
Oḳını atdı o dem yayını yaṣdı ʿuḳalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 269). [nām, ]*

Māder-i dehri Hudā şibh ü naẓīrüñde ʿaḳīm
Yazmamışdı rüsülüñ **nāmını** ḫaḳkāk-i ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 98). [nāmını, -ı, -n, -ı ]*

Eylemiş daʿvetinüñ ḳabża-i teshirine **nām**
Rūm u Hindū ʿAcemi Mışr ile Şām u Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 21). [nām, ]*

**Nāmını** gūş eyleyen ʿizzetle ber-pā olmasa
Aña çūb-ı ẕillet ü idbār ile taʿzīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 37). [nāmını, -ı, -n, -ı ]*

Ben daḫi şād-kām olup **nāmın**
Gül-i baḫtum gibi ḳosam ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 195). [nāmın, -ı+n ]*

Naẓīmā dillerde söylenür **nāmı**
Yalıñ yüzlü deli ḳanlu ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 13). [nāmı, -ı ]*

**nām:** *Ün, şöhret, şan.*

Ne iʿtibārına ne **nāmına** dinür Keyvān
Felekden. inse Züḫāl olsa māh-ı nev zenbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 49). [nāmına, -ı, -n, -a ]*

Nola ṣabr ile rām itsem o dellāl-ı dil-aramı
Bu ḫammāmuñ dimişler **nāmına** Eyyūb ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 2). [nāmına, -ı, -n, -a ]*

**nām***Ün, şöhret, şan.*

Yāre bīgāne göñül **nāmı** velī maḥrem-i rāz
Gürg-i Yūsuf ne-derîde dehen ālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 9). [nāmı, -ı ]*

Nola her mālik-i dinar ʿazīz olmaz ise **Nāmı** her Yusuf olan Yusuf-ı Kenʿān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 6). [nāmı, -ı ]*

Cān niṣār itmek olurdı ser-i rāhuñda senüñ
Ḳanlıdur **nāmı** ḳalur çeşm-i siyāhuñda

senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 2). [nāmı, -ı ]*

Naẓīmā dillerde söylenür **nāmı**
Yalıñ yüzlü deli ḳanlu ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 13). [nāmı, -ı ]*

ʿĀlemde o kim **nāmı** ger mūr oḳınūr
Farḳ-ı serine pür-kerāmet ṣu ḳonūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 1). [nāmı, -ı ]*

ʿAzm-i gülzār-ı beḳā eyledi bir z̲āt-ı şerif
**Nāmı** yād olmadadur şimdi fenā dünyāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 2). [nāmı, -ı ]*

**nā-maḥrem:** *mahrem olmayan.*

Rāzuñı **nā-māḥreme** keşf itme ey dil olmasun
Gūş-ı dihḳānīde mengūş-i dür-i yektā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 7). [nā-māḥreme, -e ]*

**nāme:** *Mektup, kağıt*

Ola bu **nāmenüñ** mühr-i ḫitāmı
Resūlüñ z̲ikr-i esmā-yı ʿiẓāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 7). [nāmenüñ, -n, -ün ]*

**nāme:** *Aşk muskası.*

Oyāre kāġıd uçursam kebūter-i dil-i zār
Hevā-yı ʿaşḳla hem **nāme** hem ḫamāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 6). [nāme, ]*

Yazildi **nāme** şeh-i ʿaşḳ ey Naẓīm nola
İderse mühr-i Süleymāna ṭaʿne ḫātem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 19). [nāme, ]*

**Nāme** lāzım degül ol şūḫ bilür ḫāme gibi
Şerḥ-i ḥāl-i dilümi çāk-ı girībānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 7). [nāme, ]*

**nāme:** *Mektub. Risale.*

Ehl-i niyāzı her nigeh-i nāzı dilberüñ
Bir **nāmedür** nezāket ile tīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 6). [nāmedür, -dür ]*

**nāme:** *Mektup.*

Āh-ı derd-ālūd ile ʿarż eyledüm ḥāl-i dili
**Nāme** gönderdüm o şāh̲-ı ḥüsna gūyā tīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 12). [nāme, ]*

Temennāsın temām itdükde ḫāme
Geze elden ele ya Rab bu **nāme** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 6). [nāme, ]*

**nāme-i derdüm:** *Dert mektubu.*

Teʾs̲īr iderdi yāre ciger-sūz sözleri
Var ise yaḳdı **nāme-i derdüm** kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 2). [nāme-i derdüm, --üm ]*

**name-i kec-raḳam-ı cürm-i ümem:** *Ümmetin günahının eğri yazıyla yazılmış mektubu.*

**Name-i kec-raḳam-ı cürm-i ümem**
Kilk-i ʿafv ile olur râst-nüvişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [name-i kec-raḳam-ı cürm-i ümem, ]*

**nāme-i şānında:** *Şan şöhret mektubu.*

**Nāme-i şānında** ʿünvān raḥmeten li'l-ʿālemīn
Pādişāh̲-ı ʿĀrş-mesned Hüsrev-i Refref-süvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 61). [nāme-i şānında, ]*

**nā-merd:** *Korkak, alçak, aşağılık.*

Şimdi benden o beş bed-ter oldı
Baña Ḥaḳ ʿāḳıbet o **na-merdi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 316). [na-merdi, -i ]*

**nāme-siyāh:** *Kara baht.*

Bir **nāme-siyāh** mücrimüm ʿafv eyle
Ey şāḫ-ı serīr-i lî-maʿallâh ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 3). [nāme-siyāh, ]*

**nā-mevcūd:** *Bulunmayan. olmayan.*

Mekrümetde miṣāli **nā-mevcūd**
Maʿrifetde kemāli bī-noḳṣān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 41). [nā-mevcūd, ]*

**nām-ı ʿālem-ārāsın:** *Dünyayı süsleyen şöhreti.*

ʿAdūyı tiġ-ı ḳahrı ḳırdı **nām-ı ʿālem-ārāsın**
Kimisi ḳahramāndur dir kimi ṣāḥib-ḳırān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 43). [nām-ı ʿālem-ārāsın, ]*

**nām-ı bülend:** *Ulu namlı.*

Nāsūtı başdı kevkebi **nām-ı bülendinüñ**
Lāhūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 7). [nām-ı bülend, --i, --nüñ ]*

**nām-ı bülend:** *Yüce , ulu namlı , şöhretli.*

Nāsūtı başdı kevkebi **nām-ı bülendinüñ**
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 7). [nām-ı bülend, -i-, --nüñ ]*

**nām-ı bülend:** *Ulu , yüce namlı , şanlı.*

Nāsūtı başdı kevkebi **nām-ı bülendinüñ**
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 7). [nām-ı bülend, --i, --nüñ ]*

**nām-ı bülend:** *Ulu , yüce namlı şöhretli.*

Nāsūtı başdı kevkebi **nām-ı bülendinüñ**
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 7). [nām-ı bülend, --i, -nüñ ]*

**nām-ı bülend:** *Yücelik şanı.*

Nasūtı başdı kevkebi **nām-ı bülendinüñ**
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 7). [nām-ı bülend, --i, --nüñ ]*

**nām-ı şerīf:** *Şeref adı.*

Ey **nām-ı şerifi** sübḥa-pīrā-yı dürūd
Hem Aḥmed ü hem Muḥammed ü hem Māḥmūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 1). [nām-ı şerif, --i ]*

**nām-ı şerīf:** *Şerefli, mübarek, kutsal, yüce şöhretli.*

Ey cilvegāh-ı cemāli āyine-i ẕāt
Vey **nām-ı şerifi** zīver-i her ṣalavāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 2). [nām-ı şerif, ]*

**nām-ı şerīf:** *Şerefli namı.*

**Nām-ı şerīfi** ser-süḫan-ı fihris-i rüsül
Ser-levḥa-i cerīde-i ʾünvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 27). [nām-ı şerīf, --i ]*

**nā-mihribān:** *Merhametsiz, acıması olmayan.*

Neydi felekde ṭaliʿ-i fīrūz ey Naẓīm
**Na-mihribānluḳ** itmeseler māh-pāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 18). [na-mihribānluḳ, ]*

**nā-mihribān:** *Merhametsiz, acıması olmayan, zalim II sevgili.*

Çoḳ māh-pāre mihrine duş oldum ey Naẓīm
Bilmem felekde ol meh-i nev **nā-mihribān** ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 18). [nā-mihribān, ]*

Bāzīgeh-i muḥabbeti germ eyledi idüp
Mihr-i dil-i Naẓīmi o **nā-mihribān** nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 10). [nā-mihribān, ]*

Felekde māh-ı burc-ı ḥüsn iken hercāyī kevkebsin
Seni hep söyliyen ey bī-vefā **nā-mihribān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 14). [nā-mihribān, ]*

**nāmuñla:** *(senin) isminle.*

Bende-perver dāverā dādār-ı ʿālī-gevherā
Ey tevḳiʿ-i şeref **nāmuñla** pür-ʿünvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 60). [nāmuñla, -nām/uñla ]*

**nā-murād:** *İsteğine kavuşamayan, mahrum kalan.*

Devri sürūra bādı der-beste **nā-murādı**
Dillerde şevḳ u şādī ḫāṭırda şādmānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 27). [nā-murādı, -ı ]*

**nā-murād:** *İsteğine kavuşamayan, muradına erememiş (kimse).*

Biter her **nā-murāduñ** ḥāceti ednā işāretle
Eğer rūḫṣat virürse kūşe-i ebrūsı īmāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 11). [nā-murāduñ, -uñ ]*

**nā-murād:** *İsteğine kavuşamayan, muradına erememiş (kimse).*

Redd itme derüñde bir gedādur şāḫum
Bī-çāre Naẓīm **nā-murād** u bī-kes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 4). [nā-murād, ]*

**nā-murād:** *İsteğine erişememiş, murâdına erememiş.*

ʿÖmri nākış ġamı żiyād olsun
İki ʿālemde **nā-murād** olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 144). [nā-murād, ]*

Başına geldi āḫir ey meh-rū
Nice dem gerçi **nā-murād** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 308). [nā-murād, ]*

**nāmūs-ı ekber:** *Peygamber efendimize vahy getiren ve dört büyük melekten biri olan Cebrâil aleyhisselâm, Cibril.*

ʿAcz ile **nāmūs-ı ekber** midḥat-i ẕātında lāl
ʿAḳl-ı küll vaşfında ebkem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 59). [nāmūs-ı ekber, ]*

**namus-ı pehlevānı:** *Güreşçinin namusu.*

Merdāne çekdi sancaḳ gösterdi ḫaşma bayraḳ
Oldı riʿāyet el-ḥaḳ **namus-ı pehlevānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 120). [namus-ı pehlevānı, -ı ]*

**nā-mütenāhi:** *Sonsuz olmak, hadsiz hesapsız olmak.*

Redd eylemez gedāsını elbette ey Naẓīm
Dergāh-ı feyżi **nā-mütenāhī** küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 16). [nā-mütenāhī, ]*

**nām-zed:** *Aday, talip olmak; sözlenmek, nişanlanmak.*

Şevḳ-ı naʿtüñle olur mülk-i süḫande **nām-zed**
Şāḫid-i maʿnāya elfaẓ-ı beyānum duḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 205). [nām-zed, ]*

**nān:** *Ekmek.*

Gehī bir ḳurṣ gāhī bir dilim **nān** ile ḫandān ol
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 1). [nān, ]*

**nān-ı dūnān:** *Rezillerin ekmeği.*

**Nān-ı dūnān** meh-i bedr olsa ḥaẓer
Ḳurṣ-ı ḫurşīd ise de itme nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 21). [nān-ı dūnān, ]*

**nār:** *Ateş, aşk ateşi.*

Hayālinden cüdā dīde ġamından dūr olan ḫaṭır
Biri baḥre ġarīḳ olsun biri **nāre** ḫārīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 4). [nāre, -e ]*

**nār:** *Ateş, od.*

Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer mi o **nār** o nūr
Derd-i muḥabbeti nice çeksün o zār o zūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 1). [nār, ]*

Yedi dūzeḫ daḫi sūzān idemez bir mūyin
Ḳulına gülşen ider āteşi yā **nār** diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 4). [nār, ]*

İçinde çar ʿunṣurdan üçü var
Yidi gencüñ türāb ü āb ile **nār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 10). [nār, ]*

**naʿra-zenān:** *Nara atanlar.*

Gelse ʿaceb mi nāle-künān kūy-ı yārden
Mey-ḫāneye giden kişi **naʿra-zenān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 100). [naʿra-zenān, ]*

**nār-ı caḥīme:** *Cehennem ateşi.*

Ġark eyleyüp envār-ı niʿama yā Rab
Yaḳma tenümi **nār-ı caḥīme** yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 2). [nār-ı caḥīme, ]*

**nār-ı celāl-ı ġażabı:** *Gazabın şiddetli ateşi.*

İder ednā şererinden dil-i dūzeḫ feryād
ʿAlev-efşān olıcaḳ **nār-ı celāl-ı ġażabı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 50). [nār-ı celāl-ı ġażabı, ]*

**nār-ı firāk-ı yāre:** *Sevgilinin ayrılığının ateşi.*

Ṣabr iden ḫār-ı ġam u **nār-ı firāk-ı yāre**
Güline bülbül imiş şemʿine pervāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 7). [nār-ı firāk-ı yāre, -e ]*

**nār-ı ḥased:** *Kıskançlık ateşi.*

Sönsün Naẓīmüñ āteşi āb-ı viṣālle
Yansun dil-i raḳībde **nār-ı ḥased** yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 14). [nār-ı ḥased, ]*

**nār-ı ḥasretle:** *Özlem ateşi.*

Künc-i ġamde demādem aġlar iken
**Nār-ı ḥasretle** sīne dağlar iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 164). [nār-ı ḥasretle, -le ]*

**nār-ı ḳahra:** *Kahır ateşi.*

Semūm-ı bādiye-i hevlnāk-i ḫışmından
Çenār-ı baḫt-ı ʿadū **nār-ı ḳahra** maẓḫārdur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 86). [nār-ı ḳahra, -a ]*

**nār-ı ḳahrı:** *Kahır ateşi.*

**Nār-ı ḳahrı** olsa ger tāb-efgen-i burc-ı ḥamel
Sofra-i devr-i felekde berre-i püryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 43). [nār-ı ḳahrı, -ı ]*

**nā-şād:** *Hüzünlü, gamlı, kederli.*

Düşmen-i cāhı ola māḥzūn ü **nā-şād** ü ġamīn
Ehl-i diller vaṣfın itdükce disünler ol şehüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 137). [nā-şād, ]*

**naşb:** *Bir kimseyi bir hizmete geçirme, yerleştirme, tâyin etme.*

Ezelden tā ebed cāhı ḳabūl-i ʿazl u **naşb** itmez
Risāletle nübüvvet kişveri aña müʿebbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 27). [naşb, ]*

**nā-şekīb:** *Sabırsız.*

Peyām-ı şoḥbet-i yāri kime suʾāl ideyüm
Ḥarīm-i kūyına kim varsa **nā-şekīb** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 14). [nā-şekīb, ]*

**nā-sezā:** *Edepsiz erkânsız.*

Cürmümi ʿafv idüp benüm olma
**Na-seza** vażʿ u ṭavruma nigerān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 150). [na-seza, ]*

**nā-sezā:** *Münasib olmayan, layık olmayan.*

Tuḥfe-i naẓmın yine ol şaha ʿarż itdi
Naẓīm
**Nā-sezādur** gerçi berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 40). [nā-sezādur, -dur ]*

Tuḥfe-i naẓmın yine ol şaha ʿarż itdi
Naẓīm
**Nā-sezādur** gerçi berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 40). [nā-sezādur, -dur ]*

**naşīb:** *Allah'ın kısmet ettiği şey.*

Miftāḥ-ı ḫazīneyi **naşīb** eyle Naẓīm
Er-rızḳu iẕā etāke daḳḳa´l-bāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 66, Mısra 3). [naşīb, ]*

**naşīb:** *(Ar.) Bir kimsenin payına düşen şey, hisse.*

Piyāle elde ne dem bezmüme ḥabīb gelür
Ayaġuma ayaġıyla benüm **naşīb** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 2). [naşīb, ]*

Bulamayan feyż-i ġamından o feyyāzuñ **naşīb**
Ya mürīd-i muʿteḳid olmış ya pīr-i muʿteḳad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 33). [naşīb, ]*

Hamdü li'llāh ḫvān-ı vaṣfından **naşīb** aldum yine
Hāmemün hemvāre oldur secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 35). [naşīb, ]*

Itmişdi ʿadū zamānla çoḳ yeri ġaṣb
Oldı yine rāyet ẓafer-i ʿavnle **naşib** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 2). [naşib, ]*

**naşīb:** *Bir kimsenin payına düşen şey, hisse II. Allah'ın bir kimseye tâyin ve kısmet ettiği şey, tâlih, baht.*

Ẓann eylerüm **naşibi** gelür ġaybdan o kim
Vaʿd-i viṣālle o dehenden peyām alur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 11). [naṣibi, -i ]*

**naşīb aladum:** *Faydalanmak, nasiplenmek.*

Hamdü li'llāh ḫvān-ı vaṣfından naṣīb aldum yine
Hāmemün hemvāre oldur secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 35). [naṣīb aladum, -du, -m ]*

**naşīr:** *Yardım eden, imdâda yetişen.*

Nebī vü mürsel ü mehdi vü hāşir
Şehīd ü şāḫid ü muḫtar u **nāşir** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 20). [nāşir, ]*

**nāsiye-sā:** *Alnını yere süren.*

Revādur olsa deri busegāh-ı ʿālemiyān
Ki çarḫ **nāsiye-şadur** o āsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 32). [nāsiye-ṣadur, ]*

**nāsiye-sā:** *Alnını yere süren, mec. hükümlerine uyup ibadet etme.*

Kāmrān-ı vüzerā ḥażret-i ṣāḥib-devlet
Ki olur dergehine çarḫ-ı dü-ta **nāşiye-sā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 16). [nāṣiye-sā, ]*

**nāsiye-sā:** *Alnını yere süren, büyük hürmet gösteren.*

Şemʿ-i cemʿ-i rüsülüñ rāh-nümāsı sübülüñ
Enbiyā hep o gülüñ ravżasına **nāsiye-sā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 114). [nāsiye-sā, ]*

**nāşiye-sāy-ı dergeh:** *Degaha alnını süren.*

Ey **nāşiye-sāy-ı dergehi** ḫāṣ ile ʿām
Levlāk- libāçe lī maʿa'llāh-maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 1). [nāşiye-sāy-ı dergeh, --i ]*

**naşr:** *Yardım.*

Bārgāh-ı ʿazmine **naṣrun** min'Allāh sāyebān
Sāyebān-ı rezmine feṭḥ u ẓafer naḳş ü nigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 35). [naṣrun, -un ]*

Rāyet-i manṣūrınuñ innā feṭaḥnā şuḳḳāsı
Tiġınuñ zāġı ẓafer **naşrun** mina'llāh cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 178). [naṣrun, -un ]*

**naşrun min'allāh:** *Yardım Allah'tan gelir. Saf suresi,13. ayet.*

Hāzihī cennātü Adnin fedhulūhā ḥālidīn
Saʾil-i dergāhınuñ ser-nāme-i iḳbālinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 90). [naṣrun min'allāh, ]*

**naşş:** *1. Delil, hüccet, burhan: nass-ı katı', nass-ı kanunî. 2. Ayet-i kur'ân-ı kerîm: nass ile sabit, hakkında nass vardır. Cem'i: -nun'un zammıyla-nusûs.*

O faḫr-i ʿālem u ādem ki **naşş** ile mevlā
Vücūd-ı pākini itmiş sitāyiş ü tebcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 85). [naşş, ]*

**naşş-ı kerīm:** *Kur'an-ı Kerim'in ayetlerinde söylenmiş.*

Ey ẕāt-ı şerifi gülbün-i gülşen-i rūḫ
Vey **naşş-ı kerīmle** ṣıfātı memdūḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 2). [naşş-ı kerīm, --le ]*

**naşş-ı kerīm:** *"Çok veren, lütuf ve ihsanı bol, kendisine sığınanı geri çevirmeyen" olan Allah'ın açıklığı.*

Aḥmed-i mürsel o māḥbūb-ı İlāhī ki anuñ Mādiḥi Ḥażret-i Ḥaḳ meḥmedeti **naṣṣ-ı kerīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 16). [naṣṣ-ı kerīm, ]*

**naṣṣ-ı ḳurʾān:** *Kuran ayetleri.*

O ḫudāvend-i ʿālem ü ādem
**Naṣṣ-ı Ḳurʾān** ile müsellemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 4). [naṣṣ-ı ḳurʾān, ]*

**naṣṣ-ı tenzīl:** *İndirilmiş ayetleri delil olarak gösterme.*

Ey ġāşiye-berduş-ı Burāḳı Cibrīl
Meddāḥı Hudā midḥati **naṣṣ-ı tenzīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 2). [naṣṣ-ı tenzīl, ]*

**naṣūḥ:** *Çok nasihat eden.*

Saḳī-i muḥabbetüñ şunarsa ṭolusın
Peymāne-i tevbesin şikest ide **naṣūḥ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 4). [naṣūḥ, ]*

**naṣūḥ ol:** *Samimi tövbe eden.*

Şikest itdi zücācī tevbemi bir āteşīn-mey kim
**Naṣūḥ ol** bādenüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 6). [naṣūḥ ol, ]*

**nāsūt:** *İnsanlık, insanlık âlemi, ecsâm ve maddiyat âlemi.*

**Nāsūtı** başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lāhūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 7). [nāsūtı, -ı ]*

**Nāsūtı** başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lāhūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 7). [nāsūtı, -ı ]*

**Nāsūtı** başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lāhūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 7). [nāsūtı, -ı ]*

**nāsūt:** *Insanlık.*

**Nasūtı** başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 7). [nasūtı, -ı ]*

**Nāsūtı** başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 7). [nāsūtı, -ı ]*

**nāsūt:** *Görünen âlem, kesret âlemi olan dünya.*

**Nāsūt** ẓuḥūr-ı maḳdemiyle ḫurrem
Ferḫunde ḳudüm-i ʿizzetiyle lāhūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 3, Mısra 3). [nāsūt, ]*

**naʿt:** *Bir şeyi methederek anlatma, vasıflandırma.*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir **naʿt** ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 42). [naʿt, ]*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir **naʿt** ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 42). [naʿt, ]*

**natʿ-ı ciḫānda:** *Satranç tahtasına benzeyen dünya.*

Ferzāne geçerseñ ne ḳadar **natʿ-ı ciḫānda**
Saña bir oyun oynaya bu çarḫ ki māt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 9). [natʿ-ı ciḫānda, -da ]*

**naʿt-ı gūn-ā-gūnı:** *Türlü türlü naatı ( övgüsü ).*

**Naʿt-ı gün-ā-günı** dilde tā ki cānum tendedür
Biñ ḫulūṣ ile muṣammem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 65). [naʿt-ı gün-ā-günı, -ı ]*

**naṭʿ-ı güzīn:** *Seçkin bir şeyi methederek anlatmak.*

ʿĀlemi sırça-sarāy itdi yine şāḫ-ı şitā
Çekdi mīnādan başīṭ-i ḫāke bir **naṭʿ-ı güzīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 4). [naṭʿ-ı güzīn, -in ]*

**naʿt-ı pākin:** *Temiz, saf, arı övgü, Hz. Muhammed'in övgüsü; Hz. Muhammed'i temiz, güzel bir şekilde öven kişi.*

Güne güne **naʿt-ı pākin** güş idenler didiler
Merḥabā nuṭḳ-ı Nāẓim-i pür-hüner tāle-beḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 69). [naʿt-ı pākin, -in ]*

**naʿt-ı pākiyle:** *Güzel şekilde övme.*

Vaṣf-ı ẕātıyla geçen her dem ḥayāt-ı cāvidān
**Naʿt-ı pākiyle** olan her bir nefes ʿömr-i dü-bār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 58). [naʿt-ı pākiyle, -y, -le ]*

**naʿt-ı şeh-i kevneyni:** *Iki dünyanın şeyhinin naatı.*

Yitişür arż-ı maḳāl eyledüñ ey ṭab-ı selīm
Tā ki **naʿt-ı şeh-i kevneyni** edāya şeb ü rūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 120). [naʿt-ı şeh-i kevneyni, ]*

**naʿt-ı vaṣfında:** *Övgünün hususları.*

Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine **Naʿt-ı vaṣfında** o şāḫuñ at süren ferzānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 28). [naʿt-ı vaṣfında, -ın, -da ]*

**nāṭık:** *Konuşan, söz söyleyen.*

Reşīd ü ṭāḫir oldur hem muṭahḫār
Faṣih u **nāṭıḳ** oldur hem muẓaffer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 34). [nāṭıḳ, ]*

**nātıka:** *Düşünüp söyleme, konuşma hassası; düzgün, dokunaklı söz söyleme.*

Oldı her ḥarfi girih-bend-i zebān-ı taʿbīr
İdemez **nāṭıḳa** evṣāf-ı ṣıfātın tefhīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 62). [nāṭıḳa, ]*

**nā-tüvān:** *Çaresiz güçsüz, zavallı (âşık).*

Ḳahramānı bād-ı ḫışm u ḳahrı eyler **nā-tüvān**
Bir meges imdād-ı luṭfıyla olur ʿanḳa-şikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 95). [nā-tüvān, ]*

Redd itme berḳ-i sebzini kıl maẓḫār-ı ḳabūl
Gahī ki bezm-i ḫāşıña ol **nā-tüvān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 76). [nā-tüvān, ]*

**Nā-tüvān** ümmetinüñ ġam-ḫvārı
Müşfiḳ-i ḥāl-i dil-i zār-ı ʿusāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 5). [nā-tüvān, ]*

**nātüvān:** *Zayıf, güçsüz çaresiz.*

Bu lüġazden tā bulunca bir nişān
Çoḳ çile çekdi Naẓīm-i **nātüvān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 10). [nātüvān, ]*

**nā-tüvān-ı leşkerinüñ:** *Zayıf, güçsüz asker.*

Pençesi **nā-tüvān-ı leşkerinüñ**
Pençe-i tāb-ı hezār neyyiremdür *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 99). [nā-tüvän-ı leşkerinüñ, -in, -ün ]*

**nā-ümīd:** *Ümitsiz. nâ-ümîdî: Nâ-ümîdlik.*

Şefḳatinden **nā-ümīd** olmam yine rūz-ı cezā
Gerçi kim sūʾ-i ʿamel ḥāl-i dilüm itdi tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 63). [nā-ümīd, ]*

**nāv-dān:** *Oluk.*

Gehī āb-ı revāna **nāv-dāndur**
Gehī belden çıḳar āb-ı revāndur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 11). [nāv-dāndur, -dur ]*

Gehī āb-ı revāna **nāv-dāndur**
Gehī belden çıḳar āb-ı revāndur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 11). [nāv-dāndur, -dur ]*

**nāvedān:** *Oluk.*

Hāmem bu semti buldı feyż-i sühanle doldı
Beyt-i kemālüñ oldı zerrīn **nāvedānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 172). [nāvedānı, ]*

**nāvedān-ı ravża-i naʿtuñ:** *Hz. Muhammed'i övmek için yazılan manzumenin cennet bahçesinin oluğu.*

**Nāvedān-ı ravża-i naʿtuñ** olup kilk-i terüm
Cennet-i vaṣfuñda icrā itdi āb-ı Kevşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 197). [nāvedān-ı ravża-i naʿtuñ, -uñ ]*

**nāvek-endāzān-ı yeʾs:** *Keder okçularının oku.*

Dīde rūşen müjdeler ey **nāvek-endāzān-ı yeʾs**
Sīne-i ümmīd oldı tīr-i maḳṣūda hedef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 1). [nāvek-endāzān-ı yeʾs, ]*

**nāvek-i çeşmine:** *Sevgilin bakışlarının oku.*

Ebrūvānı keşide iki kemān
**Nāvek-i çeşmine** hedef dil ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 106). [nāvek-i çeşmine, -i, -n, -e ]*

**nāvek-i müjgānı:** *Kirpik okları.*

Her nigāh itdükce ebrū-yı kemāndārı ider
Nāvek-i müjgānı levḥ-i imtiḥān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 6). [nāvek-i müjgānı, -ı ]*

**nāvek-i nāgeh-eser:** *Ansızın atılan ok.*

Daḫi nā-ceste iken **nāvek-i nāgeh-eşeri**
Zaḫm-ı dil tāzelenür sürʿat-i teʾsirinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 9). [nāvek-i nāgeh-eşer, -i ]*

**nāvek-i nāle:** *İnilti oku.*

**Nāvek-i nālesi** ṭaş olsa işābet eyler
Gelmez elbette ḫaṭā ʿāşıḳ-ı ṣādıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 7). [nāvek-i nāle, -si ]*

**nāvek-i şaşt-ı niyāz:** *Dua yüzüğünün oku.*

Eyler elbette işābet **nāvek-i şaşt-ı niyāz**
Bir kemāndār-ı ġamuñ kim ḳāmeti zih-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 15). [nāvek-i şaşt-ı niyāz, ]*

**nāy:** *Kamış*

Bār-ı ġam-ı ʿaşḳla nizār oldı tenüm
Żaʿf ile henüz **nāye** döndi bedenüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 2). [nāye, -e ]*

**<u>nāy:</u>** *Kamış. Mûsikîmizde, bilhassa Mevlevî mûsikîsinde çok yer tutmuş olan, dokuz boğumlu kamıştan yapılan, ön tarafında altı, arka tarafında bir deliği bulunan nefesli saz.*

Olsam ʿaceb mi muṭrīb-ı ṣad-naġme bezmine
Def sīne çeng ḳāmet-i ḫam-geşte nale **nāy** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 6). [nāy, ]*

**<u>nāz:</u>** *İşve, cilve.*

Böyle söyle dimiş o hem-rāze
Başlamış nice şive vü **nāze** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 186). [nāze, -e ]*

**<u>nāz:</u>** *Edalı tavır, cilve.*

Göñlümi aldı **nāzla** cānān
Beni ḳul itdi bir şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 153). [nāzla, -la ]*

**<u>nāz:</u>** *Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda .*

Şemʿ-i kāfūra **nāz** ider bedeni
Aña fānūs-ı ʿişve pīreheni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 113). [nāz, ]*

Gāh **nāz** u gehī niyāz olmış
Arada çoḳ niyāz u **nāz** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 188). [nāz, ]*

Hāk-derinde ḳul olan şāḫ-ı ciḫāne **nāz** ider
Halḳa-be-gūş-ı dergehi her ḳayddan āzādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 15). [nāz, ]*

**<u>nāz:</u>** *Cilve, işve, eda.*

**Nāz** u ʿişve ḥüsn-i ʿālem-gīrine zīnet yiter
Ḳande ʿazm eylerse dilber ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 3). [nāz, ]*

Reftāre gelse **nāz** ile ʿālem ḫārāb olur
Yārüñ sipāh-ı fitnede ḳaddi ʿalem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 3). [nāz, ]*

Gāh **nāz** u gehī niyāz olmış
Arada çoḳ niyāz u **nāz** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 187). [nāz, ]*

**<u>nāz:</u>** *Eda, işve.*

Olsun ey naḫl-i ʿişve pāy-endāz
Ben niyāz eyledükce **naz** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 304). [naz, ]*

**<u>nāz:</u>** *(Birisini) nazlamak, şımartmak. (Bolluk, bereket ve refahtan ileri gelen şımarıklık bağlamında.).*

**Nāz** u istiġnāsını neyler görürseñ ʿākıbet
Destüñe bir gün hele āyīne ile şāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 13). [nāz, ]*

Muttaşıl ṭāvūs-ı ḥüsnüm evc-i istiġnādadur
ʿİşve vü **nāz** u girişme perr ü bālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 6). [nāz, ]*

Ben pāymāl-i ʿaşḳuñı ey şehsüvār-ı ḥüsn
Çiġnetme **nāz** ile çekerek ṭut semendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 6). [nāz, ]*

Ḳabā-yı nāz münāsib o dilsitān üzre
Ki **naz** ḥüsn-i digerdür o ḥüsn ü ān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 108). [naz, ]*

Pīşesi **nāz** ü ʿişve -endīşe
Hem cefākār u hem vefā-pīşe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 117). [nāz, ]*

Mestāne çekince ġamzesi ḫançer-i tīz
Eyler nigehi füsūn ü **nāz** ile sitīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 2). [nāz, ]*

**nażar:** *Bakış.*

Āmīẖte ḳıl ṣūret ü maʿnāyı Naẓīmā
Ehl-i hüner itdükce **naẓār** naḳş-ı nigīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 18). [naẓār, ]*

**nażar:** *Bakış, kanaat, görüş.*

**Naẓarumda** felek degüldi kelek
ʿAynuma gelmez idi ḥūr ü melek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 51). [naẓarumda, -umda ]*

**nażar:** *Belli kimselerde bulunduğuna inanılan, kıskançlık veya hayranlıkla bakıldığında insanlara, eve, mala mülke hatta cansız nesnelere kötülük verdiğine inanılan uğursuzluk, göz değmesi.*

ʿAybuña kimse **naẓār** itmez iken
ʿĀybına kimselerüñ itme **naẓār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 4). [naẓār, ]*

**nażar:** *(Sevgilinin) bakışı.*

İtmez **naẓār** ey Naẓīm ʿāyb-ı ġayre
Āyine-i ẕātı olmayan ʿayb-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 3). [naẓār, ]*

**nażar:** *Bakış, bakma.*

Ḳande baḳşam **naẓārum** ḥāl-i rūẖ-ı ālüñdür
Merdüm-i dīde-i cān ü dil-i şeydāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 15). [naẓārum, -um ]*

Düşdi **naẓārum** cemāline ʿOs̱mānuñ
Açdum yine fāl muṣḥaf-ı ʿOs̱māndan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 3). [naẓārum, -um ]*

**nażar:** *Bakış , bakma.*

Dūr-bīn-i ḳalemüm ṣāf-nümādur o ḳadar
Ki görür cāy-ı muādın **naẓār** itse aʿmā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 26). [naẓār, ]*

**nażar:** *"Bakın!".*

**Naẓār** eyle nigāh-ı nāzuñ içün
Neyyir-i ḥüsn-i bī-miṣālüñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 269). [naẓār, ]*

**nażar:** *Bakış, bakma, göz atma.*

Zinẖār Naẓīm itme **naẓār** ʿāybına ġayruñ
Sensin yine āyīnede zīrā ki naẓār-gāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 13). [naẓār, ]*

Sende **naẓarı** ẓāhir u bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā ki seni gördi hemān gözlerin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 5). [naẓarı, -ı ]*

Nihān idi **naẓārı** evvel ol perīye dilüñ
Cünün-ı ʿaşḳ ile gitdükce āşikāreledi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 7). [naẓārı, -ı ]*

Ḥāllerle ʿārıż-ı yāre **naẓār** kıl ey Naẓīm
Der-miyān itmiş ʿaceb dür zengiyân ayīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 13). [naẓār, ]*

Ne raġbete **naẓār** eyler ne iʿtibāre nigāh
Pür itse gūşına girmez ciẖānı ḳal ile ḳīyl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 11). [naẓār, ]*

Ne ẕevḳi var ʿArabīden ne Fürsden māhẓuẓ
Hemīşe bir **naẓārında** ʿimāme vü mendīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 40). [naẓārında, -ın, -da ]*

Kim iderse aña **naẓār** el-ḥaḳ
Ola nūr-ı siyāha müsṭaġrak *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 11). [naẓār, ]*

Hurşīd olursa itmeyeyüm ẕerrece **naẓar**
Var ise bir daḫi göricek gözlerüm eġer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [naẓar, ]*

**naẓar:** *Bakış, bakma.*

ʿAḳlumı evvel **naẓarda** eyledüñ medḥūş-ı nāz
Ey ġubār-ı ḫaṭṭı esrārıyla ḥayrān olduğum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 9). [naẓarda, -da ]*

Se-rūze-i devletle dehre ṣıġmayan maġrur
**Naẓārda** mūrdan aḥḳardur olsa cüssede pīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 24). [naẓārda, -da ]*

ʿĀdetüñ olsa tevāzuʿ ehl-i kibr ü naḫvetüñ
Besmine varsañ olursuñ her **naẓārda** aḥḳarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 16). [naẓārda, -da ]*

Olsa ṭabʿı eṣ-ṣalā-fermūde-ḫān-ı luṭf u cūd
Dīde-i ḥırṣ u ṭamaʿ evvel **naẓārda** sīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 54). [naẓārda, -da ]*

**Naẓārda** gerçi efʿīdür liḳāsı
Olur bir ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [naẓārda, -da ]*

Naẓārda gerçi efʿīdür liḳāsı
Olur bir ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 3). [naẓārda, -da ]*

**naẓar:** *"...e göre, göz önünde tutulunca, nazaran, bakarak" gibi anlamlara gelen ifade.*

ʿAybuña kimse **naẓār** itmez iken
ʿĀybına kimselerüñ itme **naẓār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 3). [naẓār, ]*

Mecāz-ı ḥāline itme **naẓār** ḥaḳikate baḳ
Gedā-yı ʿaşḳ velī dehre pādişāḫuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 7). [naẓār, ]*

**Naẓār it** ʿāşıḳuña rūz-ı ceza lāyıḳ mı
Dest-i ḥasret ola dāmān-ı nigāhuñda senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 3). [naẓār, ]*

**naẓar it:** *Bakmak.*

Yeksān **naẓār it** mertebe-i evc ü ḥażīże
Ne ʿizzet şād ne ẕilletle ile ḥazīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 5). [naẓār it, ]*

Vech-i ṣāḥiḥine **naẓar it** gör leṭāfeti
Seyr eyle çeşm-i cānla rūḫ-ı muṣavveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 53). [naẓar it, ]*

**nazar-endāz:** *Bakış atmak, bakmak.*

Kuḥl eyleye her ẕerresini dīde-i ḫurşīd
Pāmāl-i ser-i kūyuña olsañ **naẓār-endāz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 4). [naẓār-endāz, ]*

**naẓār-endāz-ı ümmetān:** *Ümmetlerin Kur'an -ı Kerim 'i okuyup anlaması.*

ʿAyn-ı ʿināyeti **naẓār-endāz-ı ümmetān**
Çeşm-i ḥimāyetiyle nigehbān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 45). [naẓār-endāz-ı ümmetān, ]*

**nazar-gāh:** *Bakılacak yer, seyir yeri.*

Zinḫār Naẓīm itme naẓār ʿāybına ġayruñ
Sensin yine āyīnede zīrā ki **naẓār-gāh**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 14). [naẓār-gāh, ]*

**naẓār-ı ḥasret:** *Hasret bakışı.*

Ḳalmış **naẓār-ı ḥasret** ile dīde-i Cemdür
Seyr eyle ḥabābı ḳadeh-i ʿişretimizde

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 9). [naẓār-ı ḥasret, ]*

**naẓār-ı kec:** *Kötü bakışlı , kıskanç.*

Dü-çeşmine gele mīl-i ʿadem ilāhī rast
O kim ide **naẓār-ı kec** o ḫānedān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 130). [naẓār-ı kec, ]*

**naẓār-ı luṭf:** *Lütuf bakışı.*

Cünd-i emīr-i mükerrem ki murādin vire Ḥaḳ
**Naẓār-ı luṭf** ile dīvānçemi tekrīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 2). [naẓār-ı luṭf, ]*

**naẓār-ı raġbet:** *İstekli bakış.*

İksīr-i ġına hāk-i der-i ʿuzletümüzde
Sīmurġ megesdür naẓār-ı raġbetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 2). [naẓār-ı raġbet, --imiz, -de ]*

**nāzenīn:** *İşveli, cilveli, nazlı.*

Şāḫid-i bezmgāh-ı ġaybü'l-ġayb
**Nāzenīn** māḥrem-i ilāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 8). [nāzenīn, ]*

**nāzenin-i bezm-i hāṣü'l-hāṣ-ı ḳurb-ı kirdgār:** *Allah'a yakın olanların çok özel meclisinin narini.*

Aḥmed-i mürsel Muḥamned Muṣṭafā maḥbūb-ı Ḥaḳ
**Nāzenin-i bezm-i ḫāṣü'l-ḫāṣ-ı ḳurb-ı Kirdgār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 72). [nāzenin-i bezm-i ḫāṣü'l-ḫāṣ-ı ḳurb-ı kirdgār, ]*

**nāzenīn-i ḥarem-i ruʾyet-i rabb-i ʿizzet:** *Yüce Rabbim'in göründüğü narin yer.*

**Nāzenīn-i ḥarem-i ruʾyet-i Rabb-i ʿizzet**
Yaʿni maḥbūb-ı Hudā seyyidina mevlānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 91). [nāzenīn-i ḥarem-i ruʾyet-i rabb-i ʿizzet, ]*

**nāzenīn-i ḥażret-i mevlā ḥabību'llāh:** *Yaradanın narinsevgilisi.*

**Nāzenīn-i Ḥażret-i Mevlā Ḥabību'llāh** kim
ʿAḳl-ı evveldür kemend-i ʿaşḳınuñ dīvānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 9). [nāzenīn-i ḥażret-i mevlā ḥabību'llāh, ]*

**nāzenīn-i ḳurb-ı ḥaḳ:** *Allah'a yakın ,ince yaılı , narin.*

**Nāzenīn-i ḳurb-ı Ḥaḳ** Māḥbūb-ı Rabbi'l-ʿālemīn
Ol şeh-i kevn ü mekānuñ çār-yār-ı bā-ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 61). [nāzenīn-i ḳurb-ı ḥaḳ, ]*

**nāz-ı dehre:** *Zamanın nazlı dilberi.*

Ḥasılı bī-niyāz idüm meşelā
**Nāz-ı dehre** iderdüm istiġna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 46). [nāz-ı dehre, -e ]*

**nāz-ı girişme:** *Kaş göz oynatmanın nazı.*

Olup **nāz-ı girişme** ġamze ʿişve ittifāḳ üzre
Yine ḳaṣd itdiler cān u dil-i pür-iştiyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 1). [nāz-ı girişme, ]*

**nāz-ı vaşfında:** *Özelliğinin nazında.*

Naẓīmüñ o gül-i gülzār **nāz-ı vaşfında**
Midād-ı ḫāmesi dāġ-ı rıżā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 13). [nāz-ı vaşfında, --n-, --da-da ]*

**nāzik:** *Far. 1. İnce, rakîk, narin.*

Öyle **nāzikdür** ki rūḫsār-ı leṭāfet-güsteri
Sāye-i per-i hümā-yı zülfden āzürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 7). [nāzikdür, -dür ]*

**nâzikâne:** *İnce, nazik, kibar bir şekilde.*

Gūş idüp sözlerin sūret-i çīn
Gösterüp **nāzikāne** çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 180). [nāzikāne, ]*

**nāzil:** *İnmek, nüzul etmek.*

Bir şehre kim ḳażā ola **nazil** ḫārāb olur
Bünyad-ı ʿömre baġlama bel bil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 5). [nazil, ]*

**naẓīm:** *Yahya Nazim (şair) kendine hitap etmiş.*

Gelür ol şehsüvārum pāymāl eyler diyü bir gün
**Naẓīmā** gözlerüm yollarda ḳalmışdur rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 16). [naẓīmā, -a ]*

Dehen-i yāre **Naẓīmā** iden iṣbāt-ı vücūd
Evvel eyler ademüñ şeklini ṭaṣvīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 17). [naẓīmā, -a ]*

Bülbül-i şād-naġmedür ḫūnīn terāneyle **Naẓīm**
Dembedem ḥalḳ-ı şurāḫından gelen ḳulḳul baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Yār eşk ü āhıma rāḥm eylemezdi ey **Naẓīm**
Olmasa germābe-i sīnemde bu āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Dīde-i bīgāne görmezse ʿaceb mi ey **Naẓīm**
Naẓm-ı rengīnüñde elfāẓ-āşinā maʿnā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Ṣāf-meşreb ṣāf-dil ṣāfī-naẓār ṣāfī-derun
Kim olur dirsen **Naẓīm-i** zāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 14). [naẓīm-i, -i ]*

Ne vechle varurūz ey **Naẓīm** o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda şeyḫ u şāḫ ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Tāb-ı teb-i dīdārladur Ḥaḳ bu **Naẓīmā**
Bir bir leb-i deryāda ola ābile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

Bir gün dem-i ḥaṣād gelür urmaz ey **Naẓīm**
Bād-ı fenāyla bu kühen kişt-zāre mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Tāze ṭarhıyla nola maḳbūle geçse ey **Naẓīm**
Tuḥfe-i naẓm-ı terüm yārān-ı İstanbuladur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Cevher-i naẓmıyla deryādur dil-i ṣaf-ı **Naẓīm**
Cūy-ı fikr-i fāsid-i ḫāṣidle deryā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 9). [naẓīm, ]*

**Naẓīm** ehl-i niyāze hvācegān-ı bender-i naẓmuñ
Cefā evvel mezād-ı sūk-ı istiġnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Ṣāḫid-i endīşeme ḥüsn-i ʿibāretle **Naẓīm**
Ṭabʿ-ı ṣāfum bir münevver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Sebʾa -i seyyāre-i çarḫ-ı maʿānidür **Naẓīm**
Heft beytiyle bu naẓm-ı ter ki dīvānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Ḳondı murġān-ı cünūn deşt-i muḥabbetde **Naẓīm**
Ser-i sevdā-zede bildüm ki yuvalanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Olmaz **Naẓīm** peyrevi ġayruñ bu ʿarṣada ʿĀrif Efendi semtini ṭūtdı reviş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 11). [naẓīm, ]*

Vaṣf-ı ṣifāt-ı Seyyid-i Kevneyn ile **Naẓīm**
Hāk-i derinde peyrev-i Ḥassān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Teʾsīr-i feyż-i ʿaşḳ-ı dil-i ṣāfda **Naẓīm**
Bir ābdur ki gevher-i yektā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Münḳalibdür āsiyāb-ı ḥāl-i gerdūn ey **Naẓīm**
Devr-i çarḫ-ı süst-bünyād ise mā üstündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Vaṣf-ı ḥāl-i sürme-günında o māhuñ ey **Naẓīm**
Hayli demlerdür ney-i ḫāmem gelür efşürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Redd eylemez gedāsını elbette ey **Naẓīm**
Dergāh-ı feyżi nā-mütenāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 15). [naẓīm, ]*

**Naẓīma** ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [naẓīma, -a ]*

**Naẓīma** ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [naẓīma, -a ]*

Nücūm içinde döner māh-ı ʿālem-efrūza **Naẓīm** ḥaḳ bu ki her encümende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 14). [naẓīm, ]*

**Naẓīmā** derdī-i alāyiş-i dünyā keder virmez
Zücāc-ı dil ḥabāb-āsā küdūretden müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 17). [naẓīmā, -a ]*

Mesīḥ-āsā demüñden deyr-i maʿnā rūḫ-ı zār olmış
**Naẓīm** enfās-ı cān-baḫşun me er Meryemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 12). [naẓīm, ]*

Açılmada gül-i dāġ-ı derūn-ı sīne **Naẓīm**
Nesīme minneti yoḳ bī-recā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Sirişk-i germe neden böyle rūḫşat-ı cereyān
**Naẓīm** o āteş-i seyyālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 10). [naẓīm, ]*

**Naẓīm** olsa nola naḳş-ı ġayrdan ʿārī
Derūn-ı dilde henüz ārzū-yı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Lā-büd olur biter yitişür mīve-i murād
Ṣabr eyle ey **Naẓīm** bilürseñ zamānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 14). [naẓīm, ]*

Bāġ-ı süḫande vaṣf-ı leb-i yārla **Naẓīm**
Olsa ʿaceb mi mīve-i güftārum āb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Nerrād-baḫt aña düşeş atdırur **Naẓīm**
Bir pulluḳ ola ḫaşm kime olsa yār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Ṣaliki evvel ḳademde vāṣıl eyler ey **Naẓīm**
Pīr-i himmet kim delīl-i menzil-i maḳṣūd

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına **Naẓīm**
Ne bād u āb u āteş ü ne ḫāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 15). [naẓīm, ]*

**Naẓīm** jende-be-dûşân-ı tekye-ı ʿaşḳuñ
Düḫān-ı āhı serinde siyeh ʿimāme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Bīm-i hecr ü cevr-i yār ü taʿn-ı bed-gūdan **Naẓīm**
Kārum efġān ṣabr nālān ḫāṭırum vīrān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Güne güne ey **Naẓīm** itsem nola ṭarḥ-ı süḫan
İltifāt ile kemāl-i zū-fünūn efzūn olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 15). [naẓīm, ]*

Kilk-l tīġ u eblāḳ-ı ṭabʿıyla Ḥayderdür **Naẓīm**
Bu hüner bir Ẕū'l-fikār u bir de Düldülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 9). [naẓīm, ]*

**Naẓīm**-i ḫaste-derūna ʿilac ider bulınur
Anuñ da derd-i dilinden bilür ṭabīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 15). [naẓīm-i, -i ]*

Ne ben **Naẓīm** o şeh-i ḥüsne benzeriñ bulurum
Benüm gibi ne o şeh bende-i kemīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 21). [naẓīm, ]*

Rāz-ı laʿlin ḥaẕer aġyāra **Naẓīm** eylemeye fāş
Ḳıymet-i gevher-i esrārı ecānib ne bilür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Ḳomaz beni yalıñız ol perī görünmese de **Naẓīm** çeşm-i terümde ḫayāli bāri ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 10). [naẓīm, ]*

**Naẓīm** nādire-perdāz-ı dehr ise ne ʿaceb
Ki bezm-i maʿrifetüñ rind-i nüktedānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Çoḳ māh-pāre mihrine duş oldum ey **Naẓīm**
Bilmem felekde ol meh-i nev nā-mihribān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Girmez nevā-yı nāle gül-i güşuña **Naẓīm**
Bülbül gibi fiġānı ḳo zinḫār o yār uyur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Neydi felekde ṭaliʿ-i fīrūz ey **Naẓīm**
Na-mihribānluḳ itmeseler māh-pāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Dili bir ʿahd-şiken yāre düşürdüm ki **Naẓīm**
Beni hep vaʿde-i ferdā ile memnūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Bu minvāl üzre nessāç-ı süḫan elfāẓ u maʿnāya
**Naẓīmā** ḥaḳ budur kim tār u pūd imtiyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 20). [naẓīmā, -a ]*

Bār-ı girān-ı ġurbete ṭāḳat muḥāl iken
Ġayret **Naẓīm** mūr-ı żaʿīfi ḥamūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 16). [naẓīm, ]*

Yārüñ ḫayāl-i ḫāline çün merdüm-i dü-çeşm
ʿĀşıḳ **Naẓīm** dīde-i cānında yer virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 18). [naẓīm, ]*

Ne deñli bezl ü niṣār itse artar eksilmez kim **Naẓīm** gibi manṣıb-ı kemāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 14). [naẓīm, ]*

Virür **Naẓīm** gibi silk-i dürr-i naẓma niẓām
Elinde böyle o kim bir dizi leʾāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Oldı **Naẓīm** vaṣf-ı ḥāl ü ḫatıyla yārüñ
Naẓmum ʿabīr-i ḫoş-bū bu ḫoş maḳāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 11). [naẓīm, ]*

Vuṣlat-ı yāre ere çare **Naẓīm**
Böylece olsa saña dārū-yı ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Bender-gâh-ı maʿnīde bu minvāl süḫanle
Var ise **Naẓīm** az bulınūr böyle per-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 10). [naẓīm, ]*

Ābād olur **Naẓīm** ḫārābāta ʿazm iden
Ālem yıḳılsa mey-gede maʿmūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 25). [naẓīm, ]*

Cism-i dilber o ḳadar tāze vü terdür ki **Naẓīm**
Aña terlükde ḳıyās olmaya pālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 15). [naẓīm, ]*

Meyl itme ser-i zülf-i girih-gīre **Naẓīmā**
Ḥāl-i dil-i şeydāyı tebāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 15). [naẓīmā, -a ]*

**Naẓīm**-i pür-hüner dem yoḳ ki gūş-ı bikr-i maʿnâda
Bu güne bir kirāmı gevher-i rāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 13). [naẓīm-i, -i ]*

Mey-füruş-ı rızḳ u dükkān-ı riyānuñ ey **Naẓīm**
Ne mey-i nābı gerek ne māʾil-i maʿcūnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 15). [naẓīm, ]*

Girerse dāmen-i nāzı kef-i niyāz-ı dile **Naẓīm** o Yusuf-ı gül-pīrehenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 14). [naẓīm, ]*

Ne vechle varurūz bâr-gâh-ı Ḥaḳḳā **Naẓīm**
Miṣāl-i nāme-i aʿmāl rū-siyāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Pādişāḫ-ı ʿaşḳ teşrif itmeyeliden ey **Naẓīm**
Ḳaldı vīrān taḫtgāh-ı şehr-i dil miʿmārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Beẕl eyle **Naẓīmā** güher-i naẓmı ciḫāna
Genc-i ḥikem ü feyż-i Hudā-dād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

O rūḫ-ı pāke o gīsūya nigāh eyleyenüñ
Çeşmi mirʾāt **Naẓīmā** müjesi şāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 18). [naẓīmā, -a ]*

Ṣūretde noḳṭadur dil-i şeydā **Naẓīm** līk
Maʿnīde ders-ḫāne-i kevn ü mekān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Olur elbette bir gün cilvegāhı menzil-i maḳṣūd
**Naẓīmā** olmasun tek tevsen-i baḫtuñ hemān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 10). [naẓīmā, -a ]*

Naẓīmā şām-ı vuṣlatda geçen demler ḫayāliyle
Kenār-ı dīde ḫūn pergâle-vâr olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 9). [naẓīmā, -a ]*

Kemālin mīve-i şiʿr-i terüñ bulmış **Naẓīm** el-ḥaḳ
Riyāż-ı naẓmuña gūyā ki ḫāmeñ āb-yār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Nola peyrevlük itse bu zemīn-i dilkeşe ṭabʿı
**Naẓīm**-i pür-hüner zīrā ki her vādīde fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 14). [naẓīm-i, -i ]*

Kıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ gibi olmaz ey **Naẓīm**
Böyle āb u tāb ile bir gevher-i gencīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 13). [naẓīm, ]*

**Naẓīm** olaʿadedi neml ü remlden efzūn
Dürūd-ı rūḥ-ı revān ḳıyām-ı sāʿate dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Naẓīmā sāḥirān-ı Bābil-i maʿnāyı lāl itdi
Füsūn-ı naẓm ile kilk-i beyān-ı ṭabʿ-ı sehḥāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

Telḫ-kām-ı hicri olmışken dil-i şeydā **Naẓīm**
Leẕẕet-i vaṣlı dimāġ-ı cānda bāḳī
Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Yirden göge dek olsa **Naẓīmā** nola farḳı
Mâh-ı neviñ ebrūsı hilāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

**Naẓīmā** vāḳıf-ı ḥāl-i rumūz-ı nüktedānān ol
Güvāh-ı ḥālidür zīrā rumūz nüktedānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 9). [naẓīmā, -a ]*

Ceẕb ider zerdī-i rūyuñ dil-i ḫūbānı **Naẓīm**
Ḥālet-i seng-i riyā var gibi kāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Dem-i suʾāl şehādet iderse herʿużvuñ **Naẓīm** itdügüñe var mıdur cevāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 16). [naẓīm, ]*

Sevād-ı ḫaṭṭı beyāż olmaz ol meh-i ḥüsnüñ **Naẓīm** her süḫanuñ olsa bir kitāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 14). [naẓīm, ]*

Īddiʿā-yı ḥüsn iderken seyr idüp yāri **Naẓīm**
Şermden her dilber-i āzāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 9). [naẓīm, ]*

**Naẓīm** ol pençe-i ḫurşīdeʿarż it maşrıḳ-ı sīneñ
Miṣāl-i ṣubḥ-ı sādıḳ çāk-rīz-i ceyb ü dāmān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Merd-i meydān-ı hünerseñ esb-i ṭabʿuñla **Naẓīm**
Yekke-tāzān-ı süḫanle semt-i maʿnāda eş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Dildārı görüp laʿlini vaṣf eyle **Naẓīma**
Mirʾāte baḳup ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 11). [naẓīma, -a ]*

Āmīḫte ḳıl ṣūret ü maʿnāyı **Naẓīmā**
Ehl-i hüner itdükce naẓār naḳş-ı nigīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 17). [naẓīmā, -a ]*

Ol tezerv-i ḫoş-ḫırām-ı tārı rām eyle **Naẓīm**
Dām-ı efsūndur ele bir sübḥa-i ṣad-dāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Teʾsīr idince āteş-i āh-ı derûn-güdāz
Ne cān ḳalur **Naẓīm** ne dil māsivā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 14). [naẓīm, ]*

Yazildi nāme şeh-iʿaşḳ ey **Naẓīm** nola
İderse mühr-i Süleymāna ṭaʿne ḫātem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 19). [naẓīm, ]*

Şāpāşını bu naẓm-ı revān-baḫşuñ ey **Naẓīm**
Cān-ı Lebīd ü rūḥ-ı Ferazdakdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Göñlüm alduñ benüm efsun -ı dü-çeşmünle diyü
cefakārı **Naẓīmā** yine dil-gīr itdüm *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 20). [naẓīmā, -a ]*

**Naẓīm** bir dizi lüʾlüʾ olup bu naẓm-ı terüm
Henüz mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 15). [naẓīm, ]*

Yārden dūr itmek istermiş beni ḫāṣid **Naẓīm**
Bilmemiş cānān ile ben cümleten cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Bilmez lüġāt-ı ʿaşḳı efsürde-dil **Naẓīma**
Şerḥ ile geçse bir bir cümle mütūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 13). [naẓīma, -a ]*

Şerḥ-i rummān-ı lebiñden iki şaḳḳ oldı **Naẓīm**
Hāme-i şehd-i zebān leẕẕet-i taʿbīrinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Cilvegehdür yine her tārı bir āşūbe **Naẓīm**
Ne ḳadar olsa da zülf-i siyehi dāmen-çīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Gevr ider oldı felek devr-i muḫālifle **Naẓīm**
Dur düşdüñ ḳatı çoḳ yār-ı muvāfıḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Ola Hüsrev eġer gūş itse ḳāʾil
Naẓīm ḫurşīdümüñ şīrīn edāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 16). [naẓīm, ]*

**Naẓīm** āyīne-i ʿālem-nümādur var ise ṭabʿuñ
Ki anda gūne gūne cilvegehdür şāḫid-i mażmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Bāġ-ı ʿālemde bulınmaz gül-i bī-ḫār **Naẓīm**
Yārsız ḳalsa nola olmasa aġyār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Ṣaḥbā-yı leb-i dilberi añma baña dirseñ
Ammā ki **Naẓīmā** elüñe girse ṣorarsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 10). [naẓīmā, -a ]*

Olmada ḥāl-i rūḫ-ı şāḫid-i endīşe **Naẓīm**
Her düşen noḳṭa ser-i kilk-i dür-efşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Bī-ḫodāne eşk-i ḫūn-ālūd ḫoşdur ey **Naẓīm**
Dürr ü yāḳūt ile mālāmāl olan gencīneden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Ḥükmin virürse ḥāl-i lebi yaḫşi añlamam
Ola **Naẓīm** ḥāl-i Süheyl-i Yemen yemān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 10). [naẓīm, ]*

Göñlüñe uyma ey **Naẓīm** ṣaḳın
Dimesünler zebūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Gel ey **Naẓīm** kendüñe tā ki bu bī-ḫodī
Geldi yitişdi nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Zinḫār **Naẓīm** itme naẓār ʿāybına ġayruñ
Sensin yine āyīnede zīrā ki naẓār-gāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 13). [naẓīm, ]*

**Naẓīm** o pençe-i ḫurşīdi vaṣf idüp oldı
Bu penç beyt ile merdāne pençe-der-pençe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Olursa maẓḫār-ı feyż-i Hudā nuṭḳ-ı ciḫāngīrüñ
**Naẓīma** ḥükm ider Turān ile İrāne mīrāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 14). [naẓīma, -a ]*

**Naẓīm** ol sīm-ten māḥbūbı deryā māliki ṣandum

Dağıtmış kākülin ʿüryān görince yem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 13). [naẓīm, ]*

**Naẓīmā** seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet iden aʿlādur
İşigi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 9). [naẓīmā, -a ]*

Görmeden dildārı öpdi ḳocdı dirler ey **Naẓīm**
ʿĀşıḳ-ı zāre olur bühtān bühtān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 15). [naẓīm, ]*

Āyīne-i yekreng-nümâ gibi **Naẓīmā**
Bir cilvede yüz ṣūret ile sîretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

Her vech ile baḳṣāñ görinür şāḫid-i maʿnā Ḥaḳkā ki **Naẓīm** āyine-i ṣūretümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 14). [naẓīm, ]*

**Naẓīm** ṭabʿum olup āşinā-yı baḥr-ı süḫan Muvaffaḳ oldı bu tāze zemīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 15). [naẓīm, ]*

Vaṣf-ı dendānında bu silk-i leʾālī ey **Naẓīm**
Gūş-ı yāre dürr-i mengūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Ḳatı çoḳ baġrı delik ʿāşıḳı var gerçi **Naẓīm**
Līk sensin gelen ammā yine ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 13). [naẓīm, ]*

**Naẓīmā** rāḥatü'l-ervāḥ-ı naẓm-ı dil-keşüñ ḥaḳkā
Ḥüseynīye çıḳup düşdi Ṣıfāḫān u ʿIraḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

Virdi bir bezme şeref ol güher-i tāc-ı rüsül Ki **Naẓīm** anda olur cevher-i kül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 10). [naẓīm, ]*

Seng-i ḫārā-yı derūn-ı yāre kār itsün **Naẓīm**
Tīġ-i āteştāb-ı āha zāġ-ı pür-teʿşīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 17). [naẓīm, ]*

İhyā-yı maʿānīde **Naẓīmā** yine sensin Feyż-i dem-i cān-baḫş ile ehl-i süḫen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

Ṭabʿumda **Naẓīmā** eşer-i feyż-i Hudādur Bu āb-ı ṣafaḳ-baḫş ki var gevherüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

Ehl-i beyāna gevher-i güş-ı ḳabūldür Naẓmuñ **Naẓīm** ancaḳ olur yādigār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 16). [naẓīm, ]*

Terāzū-yı süḫenle menzil-i bālāya ʿazm itdi
**Naẓīmā** rīsmān-ı naẓma kim pāy-ı ḳalem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 18). [naẓīmā, -a ]*

**Naẓīma** dīdemi āh-ı derūnum girye-rīz itdi Nola mevc ursa deryā tünd-bād-ı nāgeḫān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 13). [naẓīma, -a ]*

Noḳṭa dögüp żamīrüm bildi o ḫāl ü ḫaṭla Reml-i dili **Naẓīmā** bir gül-ʿiẕār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 14). [naẓīmā, -a ]*

Hāre ile dükenmez zer-i endīşe **Naẓīmā** Saña o ḫazīne berekātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 9). [naẓīmā, -a ]*

Meclisde bükā virdi **Naẓīm** ol şeh-i ḥüsne Bu şiʿr ile rāz-ı dil-i ġam-perverin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Ḥāllerle ʿārıż-ı yāre naẓār kıl ey **Naẓīm**
Der-miyān itmiş ʿaceb dür zengiyân ayīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Dām itmiş idi murġ-ı dil ü cāna **Naẓīma**
Gāhī girih-i zülfini gīsūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 13). [naẓīma, -a ]*

İki ciḫānda luṭfına muḥtācuz ey **Naẓīm**
Birdür o pādişāḫ-ı dü-ʿālem ciḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 19). [naẓīm, ]*

Bir māha ʿāşıḳum ki derūn-sûz ider **Naẓīm**
Pervāne-i muḥabbeti mihr-i münevveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Ḥüsnine baḳdum şeker-rīz-i maḳāl oldum **Naẓīm**
Ṭūṭī-i gūyā ider āyine gördüm ādemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Vaṣf-ı dendānı niẓāmından müsellemdür **Naẓīm**
Rişte-i naẓm-ı dürer-bāruñ odur gevherkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Aġzınuñ suyın aḳıtduñ ehl-i naẓmuñ ey **Naẓīm**
Mīve-i şiʿr-i latîfiñde nedür bu çāşnī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Ol mest-i nāza derd-i derūnı açıl **Naẓīm**
Başla niyāza vāḳıf-ı ḥāl it efendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Olup ḫāmem **Naẓīmā** cedvel-i feyż
Muṭarrā oldı gülzār-ı maʿānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 15). [naẓīmā, -a ]*

Cilvegerdür aks-i zülf-i yār her demde **Naẓīm**
Şīşe-i çeşm-i terümde bir demed sünbül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Döndürür fikr-i daḳīḳuñ çarḫ-ı maʿnāyı **Naẓīm**
Sen ögünme āsiyāb-ı devrde gendüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Şād buldum kūşe-i ġamda dil-i zārı **Naẓīm**
Meclis-i cānānede var ise yād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 15). [naẓīm, ]*

Hicrān-ı yāri yolda ḫaber aldum ey **Naẓīm**
Rāh-ı vişālde yārı yoldan dönem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Āh-ı şeb-gīrüñi yād eyler yār **Naẓīm**
Seni mumlar yaḳup ol māh-veş araya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Lebāleb itdi dili ʿaks-i ḥüsn-i yār **Naẓīm**
Fürūġ-ı mihr-i ciḫāntāb-ı ṣubḥgāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Eşk-i ter mūy-ı sepīd üzre dökülsün ey **Naẓīm**
Olsa bārān ṣubḥ-dem olur duʿālar müstecāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 19). [naẓīm, ]*

Yaḳ fitīl-i ser-i her dāġ-ı nümāyı **Naẓīm**
Maʿzeret lāle-sitānında çerāġān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Ḥüccet-i vaṣf-ı ṣıfātuñda ḫaṭā itse **Naẓīm**
Keremüñden ḳālem-i ʿafv ile eyle imżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 307). [naẓīm, ]*

Umarum ey **Naẓīm** ola maḳbūl
Hidmet-i naʿti pīş eġer kemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 129). [naẓīm, ]*

**Naẓīm** vaṣfūñu kāḍir degül Niẓāmī-veş
İder mi kārını Baḥrüñ temevvüc eylese Nīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 123). [naẓīm, ]*

Keremüñden budur ümmīd ki bī-çāre **Naẓīm**
İki ʿālemde daḫi çekmeye renc ü taʿabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 61). [naẓīm, ]*

Tuḥfe-i naẓmın yine ol şaha ʿarż itdi **Naẓīm**
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 39). [naẓīm, ]*

Tuḥfe-i naẓmın yine ol şaha ʿarż itdi **Naẓīm**
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 39). [naẓīm, ]*

Ya resūla'llāh ḳabūl eyle **Naẓīmüñ** ḥācetin
Bir ġedā-yı dergehüñdür itme redd ile melül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 21). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Ẓıll-ı ʿadlindedur **Naẓīm** o şehüñ
Rāḥat-ı ümmet ü refāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 29). [naẓīm, ]*

Naẓīm buldı nihāyet ḳaṣīde vü ġazelüñ
Duʿāya başla duʿā ʿādet-i sü̱anverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 201). [naẓīm, ]*

Ne ʿāleme **Naẓīm** ḳuluñ gibi pür-hüner
Ẕātuñ gibi ne dehre şeh-i nüktedān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 67). [naẓīm, ]*

Derd-nūşān-ı fenādur mest-i ṣaḥbā-yı beḳā
Cān viren lā-büd **Naẓīmā** vāṣıl-ı cānān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 90). [naẓīmā, -a ]*

Geldi vaḳt-i duʿā ḳaṣīde **Naẓīm**
Bula demdür duʿā ile pāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 229). [naẓīm, ]*

**Naẓīm** ḥaḳ bu ki cānbaz-ı kilk-i çūbīn-pā
Hünerler eyledi icrā bu rīsmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 119). [naẓīm, ]*

ʿArż itdi rūy-ı zerdin o sīmīn-bere **Naẓīm**
Bildürdi fenn-i ʿaşḳ idügin kīmyāgeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Arż eylesem cevāhir-i naẓmum nola **Naẓīm**
Cevher-şināsdur o bilür ḳadr-i cevheri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 65). [naẓīm, ]*

Zülfiyle seyr-i ḥüsnini setr eylemez baña
Cānan **Naẓīm** şām u seḥerde duʿam alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 16). [naẓīm, ]*

Vech-i ṣabīḥini görüp eyle s̱enā **Naẓīm**
Zīrā ṣabāḥa ḳarşu duʿā müsteʿāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 41). [naẓīm, ]*

Bu kemāl ile **Naẓīmā** bu ḫiāl-i ḥüsni
Aña üstād-ı ezel var ise taḳdīr itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 9). [naẓīmā, -a ]*

ʿİsā miş̱āl nuṭḳ-ı revān-baḫşla **Naẓīm**
Her ḳālıb-ı füsündeye rūḫ-ı iʿāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Bende-i efgendesi olsam **Naẓīm**
Bende-perver bir civān-merd isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Ḥācī Selīm Girāyuñ olup dergehinde ḳul
Senden **Naẓīm** o derde ʿubūdiyyet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 20). [naẓīm, ]*

Ḳadrüñi ehli bilür ḫāṣidi gūş itme **Naẓīm**
Ḳo disünler saña ednā ḳatı aʿlāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Kerem-şiʿār ḫıdīvā derüñden olālı dur
Geçilmez oldı **Naẓīmüñ** fiġān fiġānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 28). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Öpdükçe ehl-i dil ser-i dāmān-ı ʿizzetin
Deġmez mi ben fütādesīne ey **Naẓīm** pāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 14). [naẓīm, ]*

Güş eyleyince ġulġule-i riḥletin **Naẓīm**
Ẓann eyleme ki ḳopdı ḳıyāmet Hudā ʿAlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 1). [naẓīm, ]*

Bu lügaz ey **Naẓīm** raʿnādur
Ḥaḳ budur kim bilürse dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Ne ḳadar olsa da ḳavī-endām
ʿÖmri olur **Naẓīm** üç ayda temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 14). [naẓīm, ]*

O gencüñ her biri gevher yaṭaġı
**Naẓīmā** feṭḥ idüp ol şeb-çerāġı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 14). [naẓīmā, -a ]*

Ne dir ise o ḫvāce-i dānā
İşiden dir **Nāẓim** āmenna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 12). [nāẓim, ]*

**Naẓīm** baña suʾāl itseler anı bī-şek
Ḥelāl-zādeden evvel ḥarām-zāde gerek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 5). [naẓīm, ]*

**Naẓīmā** bu lügaz medtıe sezādur
Anı yazup oḳuyana ṣalādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

Bu lügazden tā bulunca bir nişān
Çoḳ çile çekdi **Naẓīm-i** nātüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 10). [naẓīm-i, -i ]*

Bu lügaz ḥaḳ bu ki bir ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı feṭḥ eyleyen iḫvāne **Naẓīma** taḥsīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 12). [naẓīma, -a ]*

Her kişide bulunması ḥālā
Farż-ı ʿāyn oldı **Naẓīm** amma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 14). [naẓīm, ]*

**Naẓīmā** bu lüġaz bir ter güzeldür
Anı ḳoynuñda şaḳlarsan maḥaldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

**Naẓīmā** dillerde söylenür nāmı
Yalıñ yüzlü deli ḳanlu ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

**Naẓīm-i** ʿācize luṭf it İlāhī
Ki her bir ʿācizüñ sensin penāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 1). [naẓīm-i, -i ]*

ʿArż itdi yine ʿiẕār-ı pākin cānan
ʿAks eyleyeli cemāli ʿayniyle **Naẓīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 228). [naẓīm, ]*

Ḳaddi gülbün lebi gül-ġonce-i ḫandān-ı besīm
Görüp ol ʿārıż-ı rāḫşān-ı dil-efrūzı **Naẓīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 40). [naẓīm, ]*

Derdī-keş-i derd-i ʿaşḳınuñ eṭvārı
Ḥaḳḳā ki olur **Naẓīm** bi-töhmet-i ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 2, Mısra 4). [naẓīm, ]*

Redd itme derüñde bir gedādur şāḫum
Bī-çāre **Naẓīm** nā-murād u bī-kes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 4). [naẓīm, ]*

Dergāh-ı muḥabbetinde Ḥaḳḳā ki **Naẓīm**
Hādim rüsül ile enbiyādur ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 3). [naẓīm, ]*

ʿAfvüñle ʿuyūbıñı **Naẓīmüñ** setr it
Olsun der-i ḫidmetüñde bī-töhmet-i ʿāyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 35, Mısra 3). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Olsam ne ḳadar **Naẓīm** müsṬaġrak-ı ʿayb
Bir noḳṭa-i ʿafv ider benüm ʿaybumı ġayb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 1). [naẓīm, ]*

Zīb-i şeref Maḳām-ı Māḥmūd **Naẓīm**
Maḥbūb-ı Hudā Muḥammed ü Aḥmeddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Tevfīḳa olup refīḳ cān ile **Naẓīm**
Hāk-der-i ḥażrete varup yüz sürelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Şāyed ki ola günāhumuz ʿafv **Naẓīm**
Dāmān-ı şerif-i ḫırḳasın būs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Bir dānesidür iki evin ḥaḳ bu **Naẓīm**
Ol seyyid-i enbiyā resūlü's- ṣeḳaleyn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Miftāḥ-ı ḫazīneyi naṣīb eyle **Naẓīm**
Er-rızḳu iẕā etāke daḳḳa´l-bāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 66, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Bir gün ola mı diye ḥużūruñda **Naẓīm**
Giryān giryān fedāke ümmi ve ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Ey cān-ı Naẓīm-i ḫastenüñ dermānı
Olsun yoluña feda **Naẓīmüñ** cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 2). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Ḥaḳḳā ki **Naẓīmüñ** oldı hep nūr-ı siyāh
Vaṣf-ı ḳademüñde her midād ḳalemi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 3). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Ḥāl ehli imiş **Naẓīm** kāl ehli degül
Maʿnīde şeh-i ciḫān ṣūretde gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 3). [naẓīm, ]*

İtmez naẓār ey **Naẓīm** ʿāyb-ı ġayre
Āyine-i ẕātı olmayan ʿayb-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Oldum ḳoluma alup Süleymān-ı zemān
Yārüm benüm ey **Naẓīm** ʿānḳā-beçedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 4). [naẓīm, ]*

Kühsâr-ı muḥabbet içre başla feryāde
Her demde **Naẓīm** yār dir yār işidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 4). [naẓīm, ]*

Naḳd-i dil ü cāna derd-i ʿaşḳ erzāndür
Amma ki **Naẓīm** bir ḫārīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 4). [naẓīm, ]*

Bir şūḫ-ı sitem-gere esīrüz ki **Naẓīm**
Dil-beste-i bend-i zülfi teller ṭaḳınūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Elbette olur sefine deryāda **Naẓīm**
Ammā bu sefîne içre bir deryādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Gözden şaḳınan cemāl-i dildārı **Naẓīm**
Geçmez müjesi nigāh-ı ādābı henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Āvīze-i güş-ı yārdur şimdi **Naẓīm**
Red-kerde-i iʿtibār olan gevher-i rāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Ḳāmillere peyrev ol bilüp noḳṣānın
Taḳlīdde ey **Naẓīm** taḥḳīḳe yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 4). [naẓīm, ]*

Bīmāriyuz ol ṭabīb-i cānuñ ki **Naẓīm**
Derdinde niḫān devā devāsında maraż
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Bil pür-tef-i ʿaşḳ dîde pür-eşk **Naẓīm**
Guya ki hemān Tennūr u Tūfān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 3). [naẓīm, ]*

ʿAks eyleyeli cemāli ʿāyniyle **Naẓīm**
Āyīneli çeşme oldı çeşm-i giryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Ṭalib olanuñ o Yūsuf-ḥüsne **Naẓīm**
Elbette çıḳarmış ipliġi bāzāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Geçmişdi **Naẓīm** cāna dehrüñ sitemi
Telḫ itmiş idi me ẕâḳkumu zehr-i ġamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 1). [naẓīm, ]*

Dem-beste iken ciḫānı dutmısdı **Naẓīm**
Sāz-ı dilinin terāne-i tār-ı evtārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Āġuşın o māha itmedi ḥāle **Naẓīm**
Pīrāheni olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Ġam-ḫāneme yār-ı nev-civānum geldi
Gūyā yirine **Naẓīm** cānum geldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 2). [naẓīm, ]*

Ḳomaz sāḳī **Naẓīm-i** zārı māḫmūr
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 19). [naẓīm-i, -i ]*

Merdüm-i dîde gibi şimdi **Naẓīm**
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 19). [naẓīm, ]*

Aña bir tārīḫ-i müsteṣnā düşürdüm ey **Naẓīm**
Nemçe ṭaburını bozdı ḳırdı Sulṭān Muṣṭafā (1108) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Tehniyet-gūyān didüm sīrāb olup ben de **Naẓīm**
Bunca ʿāynı ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı Sulṭān Muṣṭafā (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 33). [naẓīm, ]*

Didi tārīḫini tebşīr idüp āfāḳa **Naẓīm**
Mühre adliyle sezā Rāmī Meḥemmed Pāşā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 57). [naẓīm, ]*

Didi **Naẓīm** hāṭif tarīḫīni bu ṭarḥuñ
Baḥr üzre ṭarz-ı zībā cāy-ı Ḥüseyn Pāşā (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Didi tārīḫ-i vefātın el açup Ḥaḳḳā **Naẓīm**
Rūḫına vālidemüñ eyle ilāhī raḥmet (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 5). [naẓīm, ]*

Didi şād şevḳ u sürür ile **Naẓīm-i** dāʿī
Müftī-i dād-ger-i İsḥaḳ Efendi Dāmād (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 23). [naẓīm-i, -i ]*

Çekildi menzil-i ʿuḳbāya el-vedāʿ diyüp **Naẓīm** eyledi aḥbābı bı-şekīb ü ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 8). [naẓīm, ]*

Bu mevlid-i pākīzenüñ tārīḫini didüm **Naẓīm**
Şeh-zāde ʿAbdü'l-māliki Bārī ide yümn ile pīr (1121) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 29). [naẓīm, ]*

**Naẓīmā** cevheri ḥarf ile tārīḫin o ẕi-şānuñ
Didüm kāʾim-maḳām-ı nām-ver ʿOsmān Pāşādur (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 27). [naẓīmā, -a ]*

**Naẓīma** böyle tārīḫ-i müsellem biñde bir olmaz
Ḳapūdān-ı mükerrem ḥaḳ bu kim ʿOsmān Paşādur (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 19). [naẓīma, -a ]*

Pāy-ı edeble ʿazm idüp tārīḫini didüm **Naẓīm**
Ḥālā Stanbūla eḥaḳk Ḥāmid Efendi-

zādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 17). [naẓīm, ]*

Seyr eyleyüp esāsını itmāmına **Naẓīm**
Didüm bu vech ile iki tārīḫ-i muʿteber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 9). [naẓīm, ]*

**Naẓīmā** evc-i lāhūta ʿurūc itdükde tārīḫin
Didüm Ḥaḳḳā hümā-yı rūḫ-ı Naḳşī eyledi pervāz (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

Didi tārīḫini **Naẓīm** aḥbāb
Muṣṭafā ḫuld ide mekānuñ Ḥaḳ (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Gūş idüp teşrīfini tārīḫini didüm **Naẓīm**
Meclis-i fetvā yine Ṣādıḳ Efendiye maḥal (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 35). [naẓīm, ]*

Ṭarḥına itmānına taḥsīn idüp ben de **Naẓīm**
İki tārīḫ eyledüm biri birisinden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Seyr eyleyüp tārīḫini taḥşīn ile didüm **Naẓīm**
Zībā mülūkī-menzil-i bālā-yı Ḥācī Hān Selīm (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 13). [naẓīm, ]*

Naḳş olmaġa kiṭābesine tehniyet-gûyan
Girdi biri birine bu tārīḫler **Naẓīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 22). [naẓīm, ]*

Tehniyet-gūyān didüm tārīḫ-i cāhın ey **Naẓim**
Oldı bu İsḥāḳ İsmāʿīl Efendi ṣādr-ı Rūm (1124) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 13). [naẓim, ]*

Söyledi tārīḫini hātif-i ḳudsī **Naẓim**
Ḥācī Sefer eyledi gülşen-i ʿAdni maḳām (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 28, Mısra 1). [naẓim, ]*

Oldı tārīḫi **Naẓīm** ol mevlid-i pākīzenüñ
Geldi Ṣādre'd-dīn Muḥammed tāze cān buldı cihān (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 9). [naẓīm, ]*

İtse āmāc-ı icābetde nola yir ey **Naẓīm**
Eyledüm tīr-i duʿā-yı devletin ben de revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 15). [naẓīm, ]*

Oldı bu fevvāre-i dil-cūya tārīḫ ey **Naẓīm**
Aḳdı rūḥ-ı pāk-i Mevlānā içün şād ervâh (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 11). [naẓīm, ]*

Oldı tārīḫi **Naẓīm** ol iki ehl-i hünerüñ
Geçdi Sırrī gibi Rüşdī bu fenā dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 9). [naẓīm, ]*

ʿAzm-i ʿuḳbā eyledükde didi tārīḫin **Naẓīm**
Bezm-i cennetde ola hem-dem Ḥüseyne ḥūr-ı ʿ în (1119) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 3). [naẓīm, ]*

Tārīḫ-i fevtini didi şād ḥüzn ile **Naẓīm**
Ḥācī Selīm Girāya ola ḫuld cāy-gāh (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Gitdi bāḳī menzile tārīḫini didüm **Naẓīm**
Kürsī-i ʿArşı ide Sīvāsī-zāde cilvegāh (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Rūḥı pervāz idicek didi **Naẓīm**
Baṭı uçurdı Beyāżī-zādē (1091) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 21). [naẓīm, ]*

Didi tārīḫ-i vefātın ġam u ḥüzn ile **Naẓīm**
Hū diyüp gitdi meded Himmet Efendi-zāde (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Pervāz idince ʿAdne didi **Naẓīm** tārīḫ
Cān-ı ʿazīz-i Mışrī bir ḳumrı gibi uçdı (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 5). [naẓīm, ]*

Devrān murādum üzre döndi didüm
**Naẓīmā**
Müftī güzīde-i dehr Seyyid ʿAlī Efendi (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 13). [naẓīmā, -a ]*

Tārīḫi düşdi yektā ẕātı gibi **Naẓīma**
Rum ili mesnedinde ʿĀrif Efendi bāḳī (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 13). [naẓīma, -a ]*

Didi fużalā cāhına tārīḫ **Naẓīma**
Ṣādr-ı Anaṭolıda revā ʿĀrif Efendi (1113) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 13). [naẓīma, -a ]*

Didüm **Naẓīm** görince o liḥye-i pāki
Saʿīd ola ḫaṭ-ı dil-cū-yı Muṣṭafā Çelebi (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 9). [naẓīm, ]*

Çevgān-ı hünerle kūy-ı maḳṣūdı **Naẓīm**
Aḳrānını ḥaḳ budur ki çeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 11). [naẓīm, ]*

Naẓīm girye-künān fevtine didüm tārīḫ
Cinānda Kevṯer içe dembedem ʿAlī Çelebi (1103) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 15). [naẓīm, ]*

İki tārīḫ idüp ben de **Naẓīmā**
Didüm ṣād ḥüznle derdā dirīġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 9). [naẓīmā, -a ]*

Ġayre şikāyet eyle dimişsin **Naẓīm**
Benden ferāġat itdi o dîrîne-i ḳadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [naẓīm, ]*

**naẓīm:** *Yahya Nazim (şair).*

Ṭarḥ-ı süḫanıñ ġayre ḳıyās itme **Naẓīmüñ**
Fenninde kişi ḥaḳ bu kim üstād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 15). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Naẓīmüñ o gül-i gülzār nāz-ı vaṣfında
Midād-ı ḫāmesi dāġ-ı rıżā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 13). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Ḳāmet-i şevḳi dü-ta olsa **Naẓīmüñ** ne ʿaceb
Çille-i ḥasreti ġayretle çeken, ġam-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 13). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Dāġ-ı dil-i sūzānını seyr eyle **Naẓīmüñ**
Bir baġrı yanıḳ lāle-i ḫūnin ciġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 13). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir ġazel ṭarḥ itdi kim
Ḳavline her kim **Naẓīmüñ** olsa kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 14). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Mülk-i dil-i **Naẓīmi** nola yıḳsa cevr-i yār
Sulṭānı şehrüñ olmasa ʿādil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 13). [naẓīmi, -i ]*

Anı daḫi mübhem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
Pervāne iken şemʿüñe cān ile **Naẓīme** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 12). [naẓīme, -e ]*

Naḳd-i hemyānçe-i endīşeni ḫārc eyle **Naẓîmî**
Ṣānma yābāne gider naẓm-ı dürer-bāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 13). [naẓîmî, -i ]*

Derūnı tīr-i kemāndār-ı ʿaşḳa oldı nişān
**Naẓīme** ʿarż ideli yār-ı ġamze-kār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 14). [naẓīme, -e ]*

Būse-i laʿl-i leb-i cānāndur
Yine ʿıyd oldı **Naẓīme** dil-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 14). [naẓīme, -e ]*

Görüp o pençe-i ḫurşīdi farṭ-ı ḥayretden
**Naẓīme** çākī-i ceyb-i şekīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 14). [naẓīme, -e ]*

Ṭāliʿ **Naẓīme** ider ol māhı mihribān
Bīdār olursa dīde-i baḫt-ı ġunūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 17). [naẓīme, -e ]*

Hudāvendā ḳabūl eyle **Naẓīmüñ** tuḥfe-i naʿtin
Egerçi midḥatüñde nice divānlar mücelleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 73). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā **Naẓīme** her sene bir naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 42). [naẓīme, -e ]*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā **Naẓīme** her sene bir naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 42). [naẓīme, -e ]*

Ḳulun **Naẓīmi** Ḳoma künc-i ġamda ḫāk-ālūd
Egerçi gerd-i yetimi ḫiṣār-ı gevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 149). [naẓīmi, -i ]*

**Naẓīme** minnet idüp vaṣf-ı laʿl-i dildārı
Cevāhiri oluruz güne güne kānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 13). [naẓīme, -e ]*

Güş iden kimse bilür bu lüġazı
Boş bulunūrsa **Naẓīmüñ** boġazı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 14). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Yā Rab dü-ciḫānda ʿizzetüñ ḥaḳkı içün
Hvār itme **Naẓīmi** luṭf idüp eyle ʿazīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 4). [naẓīmi, -i ]*

**Naẓīmi** ḫākden refʿ itse lāyıḳ iltifātıyla
Ki oldı āsitān-ı ser-bülendinde cebīn-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 19). [naẓīmi, -i ]*

Ola bī-çāre **Naẓīmüñ** cānı
ʿIydgāh-ı ġamınuñ ḳurbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 31). [naẓīmüñ, -üñ ]*

Güş idince mevlid-i tārīḫini didüm **Naẓīm**
Oldı Ṣadre'd-dīn Muḥammed mehd-i dünya zīneti (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 13). [naẓīm, ]*

**naẓīm-āsā:** *Vakarlı, ciddi Yahya Nazim.*

Ġamden āzād olun **Naẓīm-āsā**
Varıñuz hep şerāb-ı nāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 19). [naẓīm-āsā, ]*

**naẓīm-āsā:** *Nazîm gibi.*

Gāh mest ü gāh hüşyārum **Naẓīm-āsā** velī
Luṭfuña her ḥālle āmādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 9). [naẓīm-āsā, ]*

Kimüñle bezm-i nuşānūş-ı meyde germ-ülfetsin
**Naẓīm-āsā** nedīmüñ hem-nişīn ü hem demüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 14). [naẓīm-āsā, ]*

**Naẓīm-āsā** cefā-yı ḫārına baḳmaz olur gül-çīn
Bilen zenbūr-ı hicr ü şehd-i vaṣluñ nīş ile nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 15). [naẓīm-āsā, ]*

Bugün ṭıfl-ı dili virdüm yine bir ḫvāce-i ḥüsne
**Naẓīm-āsa** ʿaceb mi olmasam mehcūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 14). [naẓīm-āsa, ]*

**Naẓīm-āsā** olup şīrīn-meẕāḳ-ı leẕẕet-i naʿtüñ
Zebānum māʾil-i şehd u zebībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 19). [naẓīm-āsā, ]*

Şimdi şaha benüm **Naẓīm-āsā**
Vaṭanında ġarīb olan elʾān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 181). [naẓīm-āsā, ]*

Taḫṭa geçdükde saʿādetle **Naẓīm-āsā** didüm
Dehre Sulṭān Mustafā ʿadliyle oldı pādişāḫ (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 61). [naẓīm-āsā, ]*

Bu ḳaṣr-ı bī-ḳuṣūruñ beyt-i tārīḫin **Naẓīm-āsā**
Didi hāṭif zihī meʾvā-serā ʿOs̱mān Pāşāya (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 29). [naẓīm-āsā, ]*

**Naẓīm-āsā** didüm tārīḫ-i cāh-ı ʿizz ü iclālin
Yine Rāmī Efendi müjdeler hālā reʾīs oldı (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 9). [naẓīm-āsā, ]*

**naẓīm-i ʿāşıḳuñam:** *Âşık Nazimi.*

Bağrumuñ başına nigāh eyle
Cān u dilden **Naẓīm-i ʿāşıḳuñam** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 264). [naẓīm-i ʿāşıḳuñam, -uñ, -a, -m ]*

**naẓīm-i bī-kesi:** *Kimsesiz zavallı Yahya Nazim'i.*

Żayiʿ oldı bīhūde bunca şüḥūr ile sīnin
Oldı cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿişyān ü fesād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 123). [naẓīm-i bī-kesi, -i ]*

**naẓīm-i dāʿī:** *Duacı Nazim.*

Tārīḫ-i ʿizz ü cāhın didi **Naẓīm-i dāʿī**
Ṣadr-ı Fuḥūl ʿaşra Seyyid ʿAlī Efendi (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 15). [naẓīm-i dāʿī, ]*

**naẓīm-i derd-mend:** *Dertli Nazım.*

Ġayb eyle **Naẓīm-i derd-mendüñ** ʿāybıñ
Ey dāmen-i ʿafvı sātīr-i ʿayb-ı ʿuṣāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 3). [naẓīm-i derd-mend, -üñ ]*

**naẓīm-i kemter:** *Değersiz Yahya Nazim (şair) kendine hitap etmiş.*

Ey şāḫ-ı bende-perver ḫan-ı nevālünüñ ger
Olsa **Naẓīm-i kemter** şāyeste mīhmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 144). [naẓīm-i kemter, ]*

**naẓīm-i nā-tüvān:** *Çaresiz Nazim.*

Ş̱enāsın ol şeh-i manṣur-rayet ü ẓafer-ḫaylüñ
Ne deñli olsa da ʿāciz **Naẓīm-i nā-tüvān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 74). [naẓīm-i nā-tüvān, ]*

**naẓīm-i nüktedān:** *İnce manalı sözlerden anlayan Nazim.*

Degüldür herkesüñ kārı bilür ṭabʿ-ı hünermendān
Bu güne şiʿri söylerse **Naẓīm-i nüktedān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 22). [naẓīm-i nüktedān, -dan ]*

**naẓīm-i pür-hüner:** *Çok hünerli Nazim.*

Ḥayder-i Kerrārıdur naẓmuñ **Naẓīm-i pür-hüner**
Ẕū'l-fiḳāra tīġ-ı kilki çekdi ṭabʿı düldüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 13). [naẓīm-i pür-hüner, ]*

Sevād-ı naẓmını naḳş eyledi ser-levḥā-i māha
Sitāyişle **Naẓīm-i pür-hüner** tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 22). [naẓīm-i pür-hüner, ]*

**naẓīm-i ṣāf-dil:** *Gönlü saf; sadık, dürüst, riyasız Nazim.*

Seyr idüp itmamına didi **Naẓīm-i ṣāf-dil**
ʿĀyn-ı carī çeşme-i dil-cūy-ı Sulṭān Muṣṭafā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 15). [naẓīm-i ṣāf-dil, ]*

**naẓīmi şāʿir-i siḥr-āferīn:** *-Büyüleyen, büyüleyici şair ( Yahya Nazım).*

Evṣāf-ı kākülinde bu efsūn-ı naẓm ile
Dilber **Naẓīmi şāʿir-i siḥr-āferīn** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 14). [naẓīmi şāʿir-i siḥr-āferīn, ]*

**naẓīm-i şikeste-dil:** *Gönlü kırık Nazım.*

Rahm eyle ḳuluñ **Naẓīm-i şikeste-dile**
Ey luṭfı şikeste dillerüñ dermānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 3). [naẓīm-i şikeste-dil, --i ]*

**naẓīm-i senā-kāruñum:** *Öven, övgü yazan Nazim.*

Görme revā **Naẓīm-i ş̱enā-kāruñum** henüz
Cismümde pīç ü tāb ola cānumda ıżṭırāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 33). [naẓīm-i ş̱enā-kāruñum, -un, -um ]*

**naẓīm-i zār:** *Ağlayan, inleyen Yahya Nazim.*

Şun ey şāḳī şarāb-ı laʿlüñ açılsun **Naẓīm-i zār**
Humār-ı cām-ı hicrüñ derd-i ser virmiş kesellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 13). [naẓīm-i zār, ]*

Teslīm idüp umūrını Ḥaḳḳā **Naẓīm-i zār**
Ser-rişte-i irādeti taḳdire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 13). [naẓīm-i zār, ]*

**Naẓīm-i zār** u nālānum perī-şānum perīşānum
Nişān-ı tīr-i hicrānum gel ey ebrū-kemānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 13). [naẓīm-i zār, ]*

Cemāl-i bā-kemālüñ İştiyāḳ-ı cāna kār itdi **Naẓīm-i zār** ḫāk-i pāyüne ʿarż-ı ḫulūş eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 10). [naẓīm-i zār, ]*

**naẓīm-i zār:** *Ağlayan , inleyen Nazim.*

Setr eyle ʿuyūbını **Naẓīm-i zāruñ**
Ey dāmen-i ʿafv u şefḳati sāṭir-ı ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 32, Mısra 3). [naẓīm-i zār, -uñ ]*

**naẓīm-i zār:** *İnleyen Nazim.*

Şehd-i keremüñle eyleyüp şīrīn-kām
Çekdürme **Naẓīm-i zāruña** telḫī-i ʿāyş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 13, Mısra 4). [naẓīm-i zār, -uñ, -a ]*

**naẓīm-i zāre:** *Ağlayan, inleyen Yahya Nazim.*

Ġarībāne idince ʿazm-i rāh-ı menzil-i maḳṣūd
**Naẓīm-i zāre** yā Rab Ḫıżr-ı tevfīḳuñ refīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 14). [naẓīm-i zāre, -e ]*

Ġuṣṣa-i ʿişyān **Naẓīm-i zāre** kār itdi meğer
Eyliye ʿafv ile ḫurrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 87). [naẓīm-i zāre, -e ]*

**naẓīm-i zāre:** *Ağlayan , inleyen Nazimi'ye.*

Sönmesün ḳandīl-i dil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Merḫamet eyle **Naẓīm-i zāre** ahval-i dilin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 218). [naẓīm-i zāre, -e ]*

**naẓīm-i zārı:** *Ağlayan, inleyen Yahya Nazim.*

Yüz sürüp dergāhuña geldi ḳabūl it ḥācetin
Eyleme ḥırmān ile yā Rab **Naẓīm-i zārı** red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 46). [naẓīm-i zārı, -ı ]*

Eyle **Naẓīm-i zārı** düʿālemde ber-murād
Şensin viren murādumuz ey Rabb-i müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 21). [naẓīm-i zārı, -ı ]*

**naẓīm-i zārı:** *Ağlayan, inleyen Yahya Nazim olmak.*

Güş idüp naẓmumı ʿafv eyle **Naẓīm-i zārı**
Şāʿirüñ lā-büd işi lāf u güzāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 13). [naẓīm-i zārı, ]*

**naẓīm-i zār-veş:** *Yahya Nazımın ağlama feryadı.*

Şūrişüm efzūn ider cānā **Naẓīm-i zār-veş**
Neşve-i mey māye-i teşvīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 13). [naẓīm-i zār-veş, -i ]*

**naẓīmüñ āteşi:** *Nazım'ın aşk ateşi.*

Sönsün **Naẓīmüñ āteşi** āb-ı viṣālle
Yansun dil-i raḳībde nār-ı ḥased yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 13). [naẓīmüñ āteşi, -i ]*

**naẓīr:** *Eş, misl, manend.*

Kemāl-i maġfiretle miṣli yoḳ dirlerse gerçekdür
Şecāʿatde **naẓīri** var diyen kimse yalan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 26). [naẓīri, -i ]*

**naẓīr:** *Bakan, nazar eden.*

Ustādına bu ṭarḥ-ı muʿallānuñ āferīn
Kim görmemiş **naẓīrin** anuñ dīde-i beşer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 4). [naẓīrin, -in ]*

Ġazī vü Ḥācī Hān Selīm ol ḫüsrev-i dervīş-ḫū
Kim māder-i dehri Hudā itmiş **naẓīrinde** ʿakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 2). [naẓīrinde, -in, -de ]*

**nazīr:** *Ar. Nazar eden, bakan. Sokağa nâzır. Deryâya nâzır. Uyûn-ı nâzıra. 2. "Nezaret" tabir olunan bir dâire-i resmiyyenin re's-i idâresinde bulunan zat: Maliye nâzırı, nafia nâzırı.*

Olāldan Ḳays Leylā **nāẓır** u manẓūr mektebden
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer ṣād şūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 1). [nāẓır, ]*

**naẓīr:** *Nazar eden, bakan, gözeten.*

Māder-i dehri Hudā şibh ü **naẓīrüñde** ʿaḳīm
Yazmamışdı rüsülüñ nāmını ḫaḳkāk-i ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 97). [naẓīrüñde, -üñ, -de ]*

**naẓīr:** *Eş, benzer, denk.*

Yoḳdur bu ḳaṣra ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ gibi **naẓīr**
Olmış miṣāli kāḫ-ı Muḳarnas gibi ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 19). [naẓīr, ]*

**naẓīr:** *Adak, kurban.*

Ḥüsnüme Yūsuf gibi yoḳdur melāḥatde **naẓīr**
Var ise āyīnede ʿaks ü misālimdir benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 19). [naẓīr, ]*

**naẓīr:** *Bakan, nazar eden.*

Hezārān dīde **naẓır** gül ṣanurlar
Giyince çeşm-i bülbülden libāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 11). [naẓır, ]*

Vaḳtidür nergis gibi ol gül-ʿiẕāre **nāẓır** ol
Aġla ḥālüñ ey dü-çeşm-i ḫūn-feşānum

ḥāżır ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 1). [nāẓır, ]*

**nazīrī:** *(ö. 1021/1612) Nîşâbur doğumlu İranlı bir şair.*

**Naẓīri** ʿaksidür āyīne-i tekellümde
Zebān-ı ṭūṭī-i ṭabʿum süḫande yektādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 11). [naẓīri, ]*

**naẓīr-i melek:** *Meleğe benzer.*

Rūḥ-ı pāk-i Muḫammede ṣalavāt
Ḥamdülillāh ki ey **naẓīr-i melek** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 294). [naẓīr-i melek, ]*

**nāẓır-ı mülk:** *Memleketin bakanı.*

Hamī-i dīn ü düvel māḥī-i her mekr ü ḥiyel
**Nāẓır-ı mülk** ü milel kehf-i emān-ı fuḳarā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 14). [nāẓır-ı mülk, ]*

**nāẓır-ı vech-i ḥaḳ:** *Allah'ın vechine benzer.*

Hem **nāẓır-ı vech-i Ḥaḳ** odur hem manẓūr
Hem āyinedür cemāli hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 3). [nāẓır-ı vech-i ḥaḳ, ]*

**naẓīr:** *Benzer, eş.*

Egerçi ṣūreta ber-vefḳ-ı ẓāḫir
Yidi gencine üzre ḥükmi **nāẓır** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 4). [nāẓır, ]*

**naẓm:** *Şiir, nazım.*

Aḥsente yine ṭabʿ-ı güher-bār-ı Naẓīme
Baḳ **naẓmına** bu sübḥa-i dürr-i ʿAdeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 14). [naẓmına, -ına ]*

Ehl-i beyāna gevher-i güş-ı ḳabüldür
**Naẓmuñ** Naẓīm ancaḳ olur yādigār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 16). [naẓmuñ, -uñ ]*

Ey ġubār-ı dergehüñ tāc-ı şeref-baḫş-ı yemīn
Feyż-i naʿtuñ virdi ṣād-güne ḥalāvet **naẓmuma** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 106). [naẓmuma, -u, -m, -a ]*

ʿİllet-i ʿacz ü ḳuṣūr ile perişān nüsḫadur
Gevher-i dendānı **naẓmında** Ṣıhāh-ı Cevherī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 152). [naẓmında, -ı, -n, -da ]*

ʿArz-ı ḥāl itsem nola dergāhıma bu **naẓmla** ʿArz-ı ḥāl iden o dergāha işi āsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 69). [naẓmla, -la ]*

**Naẓmumı** güş idüp ümīdüm odur
Diyesiñ āferīn getür ḳaftan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 199). [naẓmumı, -um, -ı ]*

Güş idüp **naẓmumı** ʿafv eyle Naẓīm-i zārı
Şāʿirüñ lā-büd işi lāf u güzāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 13). [naẓmumı, -um, -ı ]*

Maẓḫār-ı ġüş-ı ḳabūl itse nola bu **naẓmumı**
Bir hünerver kāmil-i ʿālī -himem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 15). [naẓmumı, -um, -ı ]*

**naẓm:** *Şiir.*

Ḥayder-i Kerrārıdur **naẓmuñ** Naẓīm-i pür-hüner
Ẕü'l-fiḳāra tīġ-ı kilki çekdi ṭabʿı düldüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 13). [naẓmuñ, -u, -ñ ]*

**naẓm:** *Nazım, şiir.*

Oldı Naẓīm vaṣf-ı ḥāl ü ḫatıyla yārüñ
**Naẓmum** ʿabīr-i ḫoş-bū bu ḫoş maḳāl

ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 12). [naẓmum, -u, -m ]*

**Naẓmum** āvīẖte-i gerden-i teslīm-i fuḥūl
Süḫanum dürr-i girān-māye-i gūş-ı füsehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 63). [naẓmum, -u, -m ]*

Ḥayder-i Kerrār **naẓmum** Ẕū'l-fiḳārum kilk-i ter
Düldül-i endīşemüñ ḥüsn-i edādur Ḳanberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 209). [naẓmum, -u, -m ]*

Vaṣf-ı ẕātuñda ḳabūl itmem libās-ı müsteʿar
Sādedür **naẓmum** velī medḥüñle istiḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 74). [naẓmum, -u, -m ]*

**naẓm:** *Vezinli, kāfiyeli söz dizisi.*

Cinān-ı maʿrifete ābyārdur ḳalemi
Behişt-i dānişe **naẓmı** zülāl-i Kevşerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 168). [naẓmı, -ı ]*

**naẓm-ı ʿācizāne:** *Acizane Nazım.*

Lāyıḳ deġilse de umarum faẓl-ı Ḥaḳ ide
Bu **Naẓm-ı ʿācizānemi** şāyān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 56). [naẓm-ı ʿācizāne, -m, --i ]*

**naẓm-ı dürer-bāre:** *İnci gibi dizilmiş şiirler.*

Naḳd-i hemyānçe-i endīşeni ẖārc eyle Naẓîmî
Şānma yābāne gider **naẓm-ı dürer-bāre** giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 14). [naẓm-ı dürer-bāre, ]*

**naẓm-ı dürer-bārın:** *İnci yüklü şiir.*

Ṭabʿ-ı Naẓīm itdi yine yārān-ı ʿaṣruñ bezmine
**Naẓm-ı dürer-bārın** tuḥaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 20). [naẓm-ı dürer-bārın, ]*

**naẓm-ı rengīnüñde:** *Renkli nazım. Naẓm-ı rengīnüme kim vaṣf-ı leb-i dilberdür Naẓm-ı rengīnüme kim vaṣf-ı leb-i dilberdür Naẓm-ı rengīnüme kim vaṣf-ı leb-i dilberdür.*

Dīde-i bīgāne görmezse ʿaceb mi ey Naẓīm **Naẓm-ı rengīnüñde** elfāẓ-āşinā maʿnā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 14). [naẓm-ı rengīnüñde, --üñ, --de ]*

**naẓm-ı revān-baḫşuñ:** *Can bağışlayıcı, cana can katan şiir.*

Şāpāşını bu **naẓm-ı revān-baẖşuñ** ey Naẓīm
Cān-ı Lebīd ü rūẖ-ı Ferazdakdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 13). [naẓm-ı revān-baẖşuñ, -un ]*

**naẓm-ı şīrīni:** *Tatlı (güzel) şiir.*

Beyān-ı vaṣf-ı cemālüñde **naẓm-ı şīrīni** Biri birisine āġuşte şīr ü şekkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 159). [naẓm-ı şīrīni, -i ]*

**naẓm-ı ter:** *Yeni şiir.*

Sebʾa -i seyyāre-i çarẖ-ı maʿānidür Naẓīm Heft beytiyle bu **naẓm-ı ter** ki dīvānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 14). [naẓm-ı ter, ]*

**naẓm-ı terüm:** *Yeni şiir.*

Naẓīm bir dizi lüʾlüʾ olup bu **naẓm-ı terüm**
Henüz mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 15). [naẓm-ı terüm, ]*

**naẓm-ı terüm:** *Yeni şiirim*

Hāmem çemen-i feyże nihāl it yā Rab
Naẓm-ı terümi reşk-i zülāl it yā Rab
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 2). [naẓm-ı terüm, --um ]*

**naẓm-ı yādigār:** *Hatıra şiiri.*

ʿĀcizāne isterüm maḳbūl-i dergāhuñ ola
Lāyıḳ-ı şānuñ degül gerçi bu **naẓm-ı yādigār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 134). [naẓm-ı yādigār, ]*

**naẓragāh:** *Gözönü, gördüğün yer.*

Hayāl-i ebrū-yı dildār ile niẕār olālı
Hilāl-i ʿıyd gibi şimdi **naẓragāhuz** biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 10). [naẓragāhuz, ]*

**nālān:** *Ağlayan, inleyen (aşık).*

Serv-ḳāmet gül-ʿiẕār u sebz-ḫaṭṭ dildārsız
Cūy giryān murġ **nālān** u çemen zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 12). [nālān, ]*

Bīm-i hecr ü cevr-i yār ü taʿn-ı bed-gūdan Naẓīm
Kārum efġān ṣabr **nālān** ḫāṭırum vīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 14). [nālān, ]*

**ne ḳadar:** *Miktar zarfı.*

**Ne ḳadar** rind olur ol cādū-fen
Gördügüni geçürmede yaḳadan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 11). [ne, ]*

**ne:** *Önüne geldiği kelimeyi olumsuzlayan ikilik bağlacı.*

Lebāleb itdi dili şevḳ-ı būse-i laʿli
Velī **ne** fāʾīde olmış defīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 8). [ne, ]*

**ne:** *Soru zamiri.*

Dimiş aña tecāhülāne o dem
Baña **ne** virdi ālümüz bilsem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 182). [ne, ]*

**ne:** *Ne…n bağlacı.*

**Ne** mürde **ne** zinde ḫaste-i hicrānum
Cānā ḳati müşkil oldı ḥālüm sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 3). [ne, ]*

İḳrār-ı viṣāl idersüñ ammā **ne** zamān
Cāna o kerem **ne** vaḳt olur ya **ne** zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 1). [ne, ]*

**ne:** *Niye,neden?.*

**Ne** bāk-i tāb-ı ciġer-sūz mihr-i māḥşerden
ʿUsāta rāyet-i ʿafvüñ ṣalar ẓıll-ı ẕalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 115). [ne, ]*

**ne:** *Ne , nasıl.*

Ne ʿāleme Naẓīm ḳuluñ gibi pür-hüner
Ẕātuñ gibi **ne** dehre şeh-i nüktedān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 68). [ne, ]*

**ne:** *Nasıl ?.*

Onu da kārına meşġul iken olsa bārān
Bu **ne** sırdur ki ider herkesi lā-büd ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 8). [ne, ]*

Ḥaḳḳā ki **ne** işlese kişi rāst gelür
Taḳdīr olınıcaḳ muvāfıḳ-ı tedbīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 3). [ne, ]*

**ne:** *"Hangi şey" anlamında soru zamiri.*

Kimse idrāk idemez rütbe-i Mevlānāyı
Müddeʿī **neyle** olur ḳaṭʿ-ı merātib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 6). [neyle, -y, -le ]*

Rind-i Cem-meşreb **nedür** bilmez ḫumār-ı ṣubḥ-dem
Derd-i ser virmez olınca bāde-i dūşīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 5). [nedür, -dür ]*

Hāṭır-ı saḫtını nerm itmiş o bī-merḥametüñ
**Nedür** ey dil bu eṣer āteş-i āḫūnda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 10). [nedür, -dür ]*

Elinde cām-ı ṣafā rind-i ṣāf-meşreb iken
**Nedür** bu ʿuḳde derünuñda ey ḥabāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 8). [nedür, -dür ]*

Şarāb-ı ʿişveden ey ser-girān-ı sāġar-ı nāz
**Nedür** bu mertebe nergislerüñde ḫvāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 10). [nedür, -dür ]*

Nola şehr-i dile āşūb ṣalsa ol gözi tatar
Semend-i nāz ile bilmez **nedür** yaḫşi yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 10). [nedür, -dür ]*

Gül iseñ bülbülündür şemʿ iseñ pervāne-i şevḳuñ
Dil ü cānda **nedür** dirseñ bu nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 8). [nedür, -dür ]*

Ol **nedür** kim yüz vaḳiyye ḳuvveti
Kendi gelmez yüz direm yinmez eti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 1). [nedür, -dür ]*

**ne:** *Ne...ne bağlama edatı.*

**Ne** ben Naẓīm o şeh-i ḥüsne benzeriñ bulurum
Benüm gibi **ne** o şeh bende-i kemīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 21). [ne, ]*

**ne:** *Ne...ne bağlama edatı II hiçbiri.*

Derdimüñ çāresini bulmadı **ne** mīr ü **ne** şāh
Luṭfuña ḳaldı kerem senden olur yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 1). [ne, ]*

Derdimüñ çāresini bulmadı **ne** mīr ü **ne** şāh
Luṭfuña ḳaldı kerem senden olur yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 1). [ne, ]*

**ne:** *"ne ... ne" bağlama edatı.*

Tīr-i müjgānla baġrum deler ol çeşm-i kebūd
Baña gökden **ne** belādur **ne** ḳażādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 6). [ne, ]*

**ne:** *Ne.*

Ne mürde **ne** zinde ḫaste-i hicrānum
Cānā ḳati müşkil oldı ḥālüm sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 3). [ne, ]*

**ne:** *"Ne... ne ..." bağlacı.*

Ferhād ü Ḳays gibi neler eyledi ẓuḥūr
Ya Rab **ne** ṭurfe dūde olur ʿaşḳ dûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 16). [ne, ]*

Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār ü ẕelīl
Dilinde dāġ ola sūzān **ne** aḫker ü **ne** fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 2). [ne, ]*

**ne:** *Ne, soru zamiri.*

**Ne** miṣkini gördi dīde-i māḫlūḳāt
Mānend-i Nazîmi ne gūş eyledi semʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 3). [ne, ]*

**ne:** *Ne... ne ... bağlacı.*

Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār ü ẕelīl
Dilinde dāġ ola sūzān **ne** aḫker ü **ne** fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 2). [ne, ]*

Bir neşve-i müyesser eyle kim bilmeyeyüm
**Ne** mebdeʾ ü **ne** meʿâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 4). [ne, ]*

Ne meşḳūdür **ne** Ḳaṣr-ı Ḳayser ü **ne** Ṭāḳ-ı Kisrādur
Bulınmaz ḥaḳ bu kim ş̲ānī bu bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 25). [ne, ]*

**ne:** *Ne... ne ... bağlacı; ne de.*

Ne meşḳūdür ne Ḳaṣr-ı Ḳayser ü ne Ṭāḳ-ı Kisrādur
Bulınmaz ḥaḳ bu kim ş̲ānī bu bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 25). [ne, ]*

**ne:** *Ne bağlacı.*

Ne bir hem-dem **ne** bir māḥrem **ne** bir yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 1). [ne, ]*

**ne:** *Ne de.*

Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz
Ne ḥac **ne** z̲ekāt u **ne** ṣalāt ile na ṣavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 4). [ne, ]*

**ne:** *"Hangi, nasıl" anlamlarında soru sıfatı.*

Saʿyinde anuñ ki olmaya taḳṣīri
Her **neyse** olur be-kām-ı dil tesḫ̲īri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 2). [neyse, -y, -se ]*

**ne:** *Nasıl, ne kadar.*

Ṣaff-i niʿal ider yirini saʿd ü seyyidüñ
Yā Rab o z̲ū-fünün **ne** ʿālī cenāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 32). [ne, ]*

**ne:** *Ne.... ne ..... bağlacı.*

Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ʿaşḳ itmeyen derūnında
**Ne** fikr-i Mekke **ne** endīşe-i Medīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 6). [ne, ]*

**ne:** *Ne, soru zarfı.*

Ne miş̲kini gördi dīde-i māḫ̲lūḳāt
Mānend-i Nazîmi **ne** gūş eyledi semʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 4). [ne, ]*

**ne:** *"Hangi şey?" anlamında soru zamiri.*

**Neyd**i felekde ṭaliʿ-i fīrūz ey Naẓīm
Na-mihribānluḳ itmeseler māh-pāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 17). [neydi, -y, -di ]*

**ne:** *Ne ?.*

**Ne** dir ise o ḫ̲vāce-i dānā
İşiden dir Nāẓim āmenna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 11). [ne, ]*

**ne:** *"Ne...ne" bağlacı.*

Lā-büd güz̲erān üzredür ey dil ġam şādī
ʿĀrif **ne** ġam-ālūd **ne** dil-şād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 12). [ne, ]*

Ne ḫ̲ired ḳaldı **ne** ṣabr u **ne** sükūn u ārām
Aldı bir şāḫ̲-ı ḥüsn burc-ı beden vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 11). [ne, ]*

**ne:** *"Ne ... ne ..." bağlacı.*

Ṣād reşk o dīvāneye ol ṭıfla ḥased kim
**Ne** ġuṣṣādan agāh u **ne** ġamden ḫ̲aberi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 8). [ne, ]*

Ṣād reşk o dīvāneye ol ṭıfla ḥased kim
Ne ġuṣṣādan agāh u **ne** ġamden ḫaberi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 8). [ne, ]*

**ne:** *"Ne ... ne ..." bağlacı.*

Yeksān naẓār it mertebe-i evc ü ḥażīże
Ne ʿizzet şād ne ẕilletle ile ḥazīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 6). [ne, ]*

Yeksān naẓār it mertebe-i evc ü ḥażīże
Ne ʿizzet şād **ne** ẕilletle ile ḥazīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 6). [ne, ]*

**ne:** *Nasıl, ne şekilde, soru zarfı.*

**Ne** sāye sāye-i şehper-i ṭāʾir-i tevfīḳ
Ki düşdi farḳ-ı ser-i pīr ü nev-cüvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 3). [ne, ]*

**ne:** *"Nedir, nasıl bir şeydir?" anlamlarında soru zamiri.*

**Nedür** ol sīm-ten maḥbūb-ı maşlūb
Yine maşlūb iken reftār ider ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 1). [nedür, -dür ]*

**ne:** *" Hangi şey" anlamında soru sıfatı.*

**Ne** vechle varurūz ey Naẓīm o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda şeyḫ u şāḫ ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 9). [ne, ]*

**Ne** cismüñ cānısın iĥyâ-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ kimdür
Ne mehdiñ ṭıflısın gehvāre-cünbān-ı ġamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 1). [ne, ]*

Ne cismüñ cānısın iĥyâ-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ kimdür
**Ne** mehdiñ ṭıflısın gehvāre-cünbān-ı ġamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 2). [ne, ]*

Fiġānum göklere çıḳdı **ne** ṭāliʿdür ki gūş itmez
Fiġānum gibi oldı ol meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 3). [ne, ]*

**Ne** vech ile ide iṣbat-ı müddeʿā ḫāṣid
Ki ṣafḥa-i süḫanı ḥüccet-i müzevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 183). [ne, ]*

Luṭf eyle ḫāṭırın ele al bir ġarībdür
Dergāhuña **ne** dem ki o şīrīn-zebān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 78). [ne, ]*

Cuşa geldükce o deryā-yı şeref
**Ne** degül cūdı yanında yem-i Jerf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 18). [nem, -m ]*

**ne:** *Cümlenin yüklemine olumsuzluk anlamı veren "ne ... ne ..." bağlacı. (?).*

Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naẓīm
**Ne** bād u āb u āteş ü ne ḫāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 16). [ne, ]*

**ne:** *"Ne ... ne..." bağlacı, cümleyi anlam bakımından olumsuz yapar.*

Ne dāne vü **ne** dām ü **ne** ṣayyād gerekdür
Murġ-ı dile bir ḳāmet-i şimşād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 1). [ne, ]*

**ne:** *"Değildir" olumsuz anlamında edat.*

Yār ser-keş ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm yā Rab meded
Ne esīrüm belli ne āzādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 2). [ne, ]*

Yār ser-keş ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm yā Rab meded
Ne esīrüm belli **ne** āzādeyüm yā Rab

meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 2). [ne, ]*

**ne:** *"Ne ... ne ..." bağlacı; ister.*

Çarḫa çekse tīġ-ı ʿālem-gīrini eyler dü-nīm
**Ne** temennā-yı fesān **ne** minnet-i seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 50). [ne, ]*

**ne:** *"Nedir, nasıl bir şeydir" anlamlarında soru zamiri?.*

**Nedür** ol efʿî-i pür-şur ü teşvīr
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 1). [nedür, -dür ]*

**ne:** *"ne ... ne" bağlacı.*

Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naẕīm
Ne bād u āb u āteş ü **ne** ḫāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 16). [ne, ]*

**ne:** *"Nedir, nasıl bir şeydir" anlamlarında soru zamiri?.*

**Nedür** ol efʿī-i pür-şur ü teşvīr
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 1). [nedür, -dür ]*

**ne:** *"Ne ... ne ..." bağlacı; ne de.*

**Ne** şādīden ferāḥ-nāk ol **ne** ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sürı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 3). [ne, ]*

ʿAdū ʿāşıḳ geçüp yāre benümle imtiḥān olmaz
Ne inşāfa gelür ḫaşm dil-i şeydā ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 4). [ne, ]*

**ne:** *Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkâr etmek için kullanılır II Cümledeki olumsuzluk anlamını pekiştirir.*

Umūrın ol ki tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz eyler
**Ne** ẕılletden ne miḥnetden ne ġamdan iḫtīraz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 4). [ne, ]*

Umūrın ol ki tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz eyler
Ne ẕılletden **ne** miḥnetden **ne** ġamdan iḫtīraz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 4). [ne, ]*

Umūrın ol ki tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz eyler
Ne ẕılletden **ne** miḥnetden **ne** ġamdan iḫtīraz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 4). [ne, ]*

**ne:** *"Ne" soru zamiri.*

Sirişk-i germe **neden** böyle rūḫşat-ı cereyān
Naẕīm o āteş-i seyyālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 9). [neden, -den ]*

**ne:** *"Hangi" soru zamiri.*

**Ne** bilür ẕevḳını mestān raḫīḳ-ı ʿaşḳuñ
Çekmeyen bezm-i ġamuñ sāġar-ı nūşānūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 13). [ne, ]*

**ne:** *"Ne ... ne..." bağlacı, cümleye olumsuz anlam katar.*

Çarḫa çekse tīġ-ı ʿālem-gīrini eyler dü-nīm
**Ne** temennā-yı fesān **ne** minnet-i seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 50). [ne, ]*

**ne:** *"Ne ... ne..." bağlacı, cümleye olumsuz bir anlam katar.*

**Ne** yār geldi **ne** ḫaber-i müjde-i viṣāl
Hayretde geçdi cān u dile intiẕār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 11). [ne, ]*

**ne:** *"Ne...ne" önüne geldiği kelimeyi olumsuzlayan ikilik bağlacı.*

**Ne** dāne vü **ne** dām ü ne ṣayyād gerekdür
Murġ-ı dile bir ḳāmet-i şimşād gerekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 1). [ne, ]*

**ne:** *Ne... ne anlamında bağlaç.*

**Ne** ṣādīden ferāḥ-nāk ol **ne** ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sūrı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 3). [ne, ]*

**ne:** *Ne...ne bağlacı.*

Tīr-i müjgānla baġrum deler ol çeşm-i kebūd
Baña gökden **ne** belādur **ne** ḳażādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 6). [ne, ]*

Bir neşve-i müyesser eyle kim bilmeyeyüm
Ne mebdeʾ ü **ne** meʿâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 4). [ne, ]*

Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz
Ne ḥac ne ẕekāt u ne ṣalāt ile na ṣavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 4). [ne, ]*

**ne:** *"Aşırı, çok, oldukça fazla" anlamı içeren sıfat.*

**Ne** deñli ser-keş olsañ pāymāl eyler seni devrān
Ḥaẕer kıl ḫāke dökme āb-ı rūyuñ āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 11). [ne, -in ]*

Ay gördüm ey felek **ne** gedādur sitāreler
Ben kus diñledün öte dursun naḳāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 1). [ne, -in ]*

**ne:** *"Ne" soru zamiri.*

**Nedür** ol ejdehā-yı merdüm-ḫvār
Yidügin cümle ḳayy ider tekrār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 1). [nedür, -dür ]*

**ne:** *"Ne?" anlamında soru sıfatı.*

**Ne** sāye ẓıll-ı ẓalīl-i ʿināyet-i Ṣamedī
Ki oldı çetr-i cenāb-ı ḫudâygân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 9). [ne, ]*

**ne:** *Ne... ne bağlacı.*

Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ʿaşḳ itmeyen derūnında
**Ne** fikr-i Mekke **ne** endîşe-i Medīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 6). [ne, ]*

Figār-ı ġamzesi cism-i niẕār-ı ʿāşıḳ iken
Nigāh iden **ne** ḫadeng ü **ne** zaḫm-ı sīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 12). [ne, ]*

**Ne** ben Naẓīm o şeh-i ḥüsne benzeriñ bulurum
Benüm gibi **ne** o şeh bende-i kemīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 22). [ne, ]*

Taḳdire rabṭ-ı ḳalb iden āzāde-hāṭrırı
İzzet **ne** şād-kām **ne** ẓillet melūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 14). [ne, ]*

**Ne** cins-i ferişteder **ne** ḥūrīçedür
Cānānum o nev-civān-ı tersā-beçedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 1). [ne, ]*

Bir ẓālim-i bī-amāna dūş oldum kim
**Ne** ṭāḳat-ı dest-bürd **ne** cāy-ı gürīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 4). [ne, ]*

**ne:** *"Ne, nasıl" soru zarfı.*

Didüm ki **nedür** nāmuñ eyā gülbün-i cān
Didi gülerek Yūsuf o verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 1). [nedür, -dür ]*

**ne:** *"Ne ... ne ..." bağlacı. II Cümledeki ögeleri veya cümleleri birbirine bağlayan ve olumsuzluk anlamı veren tekrarlı söz.*

**Ne** dāne vü **ne** dām ü **ne** ṣayyād gerekdür
Murġ-ı dile bir ḳāmet-i şimşād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 1). [ne, ]*

**ne:** *"Ne ... ne ..." bağlama edatı; ne de.*

Lā-büd güẕerān üzredür ey dil ġam ṣādī
ʿĀrif **ne** ġam-ālūd **ne** dil-ṣād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 12). [ne, ]*

**ne:** *"Çok, pek, fazla" anlamında miktar zarfı (ne güzel ber).*

Bir ṣuʿle-i dīdāre taḥammül idemezken
Ṣemʿüñ **ne** bu cemʿiyyet-i pervāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 8). [ne, ]*

**ne:** *" Nasıl bir şeydir ?" anlamında soru sıfatı.*

Aġyāre yiter rūḫṣat-ı güftār didükce
Esrāruma māḥrem dir idüñ şimdi **ne** dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 6). [ne, ]*

**ne:** *Herhangi bir şey.*

Süḫeni tercümān-ı rūḥ-ı revān
Cān bağışlar **ne** söylese o zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 96). [ne, ]*

**ne:** *"Neden, niçin", soru zarfı.*

Fehm eyler iken ḫayr u şeri ʿāḳıl ü mecnūn
Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa **ne** başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 12). [ne, ]*

**ne:** *" Nasıl bir şey ?" anlamında kelime.*

**Ne** söylesem süḫanum ḥarf-i iştiyāḳıdur
Kimi görürsem işüm cüst ü cūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 7). [ne, ]*

Evvel seni sevmem dir idüñ şimdi **ne** dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿālem dir idüñ şimdi **ne** dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 1). [ne, ]*

Evvel seni sevmem dir idüñ şimdi **ne** dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿālem dir idüñ şimdi **ne** dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 2). [ne, ]*

Laʿl-i lebüñle teşne olan ḫaste-i ʿaşḳa
Haṭṭuñ yoġ iken em dir idüñ şimdi **ne** dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 4). [ne, ]*

Rūḫsāruña ḳarşu gözümüñ yaşı aḳarken
Ḫūrşīd ile şebnem dir idüñ şimdi **ne** dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 8). [ne, ]*

Cān naḳdinedür kāle-i vaṣlum diyü cānā
ʿUşşāḳa muḳaddem dir idüñ şimdi **ne** dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 10). [ne, ]*

**ne:** *" Nasıl bir şey ?" anlamında soru ifadesi.*

Āşıkuñ keyfiyyet-i ḥālin nigāhından bilür
Gör **ne** kāfir-mācerādur kim tecāhülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 4). [ne, ]*

Anı daḫi mübhem dir idüñ şimdi **ne** dirsüñ
Pervāne iken şemʿüñe cān ile Naẓīme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 11). [ne, ]*

Bir būseyi biñ vaʿde-i ferdāya ṣalarduñ
Dil-sūḫte sersem dir idüñ şimdi **ne** dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 14). [ne, ]*

**ne:** *Ne...ne... bağlacı.*

Figār-ı ġamzesi cism-i niẓār-ı ʿāşıḳ iken
Nigāh iden **ne** ḫadeng ü **ne** zaḫm-ı sīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 12). [ne, ]*

Cünūn-ı ʿaşḳ ile dīvāne-i muḥabbetüñüñ
Ne ketm-i rāza **ne** ifşāya iḳtidārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 6). [ne, ]*

Hevāsını düşürüp sāḥil-i murāda yitiş
Bu lüccede **ne** sefīne **ne** rūzgār ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 8). [ne, ]*

**ne:** *"Ne kadar" anlamında soru zarfı.*

Cānlar bağışlar ol şānemüñ zülf-i dil-keşi
Ḥāşā ki beñzeye büt-i deyrüñ **ne** cānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 8). [ne, ]*

**ne:** *Ne.... ne... bağlacı.*

Cünūn-ı ʿaşḳ ile dīvāne-i muḥabbetüñüñ
**Ne** ketm-i rāza **ne** ifşāya iḳtidārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 6). [ne, ]*

Hevāsını düşürüp sāḥil-i murāda yitiş
Bu lüccede **ne** sefīne **ne** rūzgār ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 8). [ne, ]*

Taḳdire rabṭ-ı ḳalb iden āzāde-hāṭrırı
İzzet **ne** şād-kām **ne** ẓillet melūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 14). [ne, ]*

**ne:** *Ne...ne...bağlacı.*

Bir ẓālim-i bī-amāna dūş oldum kim
**Ne** ṭāḳat-ı dest-bürd **ne** cāy-ı gürīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 4). [ne, ]*

**ne:** *" Ne " soru sıfatı ( Ne mümkündür ? ).*

Ne Cem ol ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış ol
Tek hemān bir neşve ṭaḥṣīl eyle de dürdī-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 1). [ne, ]*

**ne:** *" Hangi " anlamında kullanılmıştır.*

Gözümde neşve-i cām-ı muḥabbet dilde şād teşvīr
Serümde şevḳ-ı maʿcūn-ı leb-ı dilber **ne** sevdādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 14). [ne, ]*

Piyāle elde **ne** dem bezmüme ḥabīb gelür
Ayaġuma ayaġıyla benüm naṣīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 1). [ne, ]*

**Ne** deñli derd-i dili ʿāşīḳār eylemesen
Raḳīb diyü o perīye seni nihānī geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 7). [ne, ]*

**Ne** vechle varurūz bâr-gâh-ı Ḥaḳḳā Naẓīm
Miṣāl-i nāme-i aʿmāl rū-siyāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 17). [ne, ]*

Ser-menzil-i murāda yüri himmet ile var
Eyler şuḥūr her **ne** ise nīk ü bed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 12). [ne, ]*

Her **ne** söylerse o lebler ʿāşıḳa ilḫām olur
Ṣafdur cānā derūn-ı ʿāşıḳ-ı dīrīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 9). [ne, ]*

ʿĀşıḳa ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu
Bilmem ey çarḫ **ne** var mihr ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 12). [ne, ]*

Felekde sen de mi dūr oldun āftābuñdan
Bu deñli giryeñe bâʿiṣ **ne** ey seḥāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 10). [ne, ]*

Dembedem eyler mükerrer şekker-i evṣāfuñı
Ṭuṭī-i nuṭḳum benüm bilmez **ne** Mıṣr u Ḳandeḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 124). [ne, ]*

Yā nebiyya'llāh **ne** ḥidemdür ṣenā-yı ḥāżretüñ
Ola vaṣfuñda Süleymān nūrdan bī-iʿtibār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 137). [ne, ]*

Seni o deñlü ider pāymāl-i kibr ü ġurūr
Sen eyleseñ **ne** ḳadar kendü nefsüñi teẕlīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 26). [ne, ]*

Gürūḫla ber-ālāy bü'l-füżūl ü nā-fehm
**Ne** güne hem-ser-i ehl-i kemāl olur O ḳabīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 34). [ne, ]*

Üstüḫān her **ne** kadar olsa gülū-gīr ü remīm
Devr-i ḥıfẓında ser-i mūyı daḫi olmaya ter
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 65). [ne, ]*

Āġūşumı ṣabāḥa deġin ḥāle eylerüm
Baña **ne** şeb ki ol meh-i nā-mihribān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 86). [ne, ]*

Dil-i zārı belāya uġratdum
Ne belāya ḳażāya uġratdum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 68). [ne, ]*

**ne:** *" Hangi şey" anlamında soru zarfı.*

Gelüp bulunsa nola daʿvete icābet idüp
Bize görünmemeden böyle ol perī **ne** bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 18). [ne, ]*

**ne:** *Ne...ne...*

**Ne** cins-i ferişte̊dür ne ḥūrīçedür
Cānānum o nev-civān-ı tersā-beçedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 1). [ne, ]*

Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz
Ne ḥac **ne** ẕekāt u **ne** ṣalāt ile na ṣavm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 4). [ne, ]*

**ne:** *Ne; soru ifadesi.*

**Ne** sāye sāye-i ebr-i baḫār-ı raḥmet
Çekildi cümle-i māḫlūk-ı kün fekān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 7). [ne, ]*

**ne:** *" Ne " soru sıfatı.*

**Ne** murād itdi ise virdi iki ʿālemde
Ḳıldı her ḥācetini Ḥażret-i Allāh revā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 267). [ne, ]*

Aña imdād-res olmazsañ eġer vā-ḥayfā
Keremüñden dü-ciḫānda **ne** ḳadar müẕnib ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 314). [ne, ]*

**Ne** sāye sāye-i bāl-i hümā-yı ṣulḥ u ṣalāḥ
Ki sāyebān-ı hidāyetdür ins ü cān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 5). [ne, ]*

**Ne** idi baḥr-ı temennāda bād-bān açmaḳ
Olaydı zevraḳ-ı ümmīdümiñ ḳapūdanı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 3). [ne, ]*

**Ne** ḥāletdür bu kim bulmaz selāmet
Götin barmaḳlamazlarsa o sāʿat *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 11). [ne, ]*

**ne:** *" Hangi şey" anlamında soru zamiri.*

**Ne** söylesem yāraşur güne güne vaṣfında
Seza ne dirse o desṭūr-ı nüktedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 79). [ne, ]*

**ne:** *" Hangi " anlamında belgisiz sıfat (belā).*

Ruʾyāda seni ḫayr ola āġūşume aldum
Taʿbīrini ey Yūsuf-ı ḥüsnüm **ne** yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 8). [ne, ]*

Mevḳıf-ı şerm ü ḥacāletde ḳalan küstāḫım
Her **ne** emr eyler iseñ ʿafv ile fermān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 14). [ne, ]*

**Ne** ʿāleme Naẓīm ḳuluñ gibi pür-hüner
Ẕātuñ gibi ne dehre şeh-i nüktedān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 67). [ne, ]*

Devletle olur **ne** cānibe ʿazm itseñ
Hāk-i ḳademüñ fütādesi cevher-i kül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 3). [ne, ]*

İḳrār-ı viṣāl idersüñ ammā **ne** zamān
Cāna o kerem **ne** vaḳt olur ya **ne** zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 2). [ne, ]*

İḳrār-ı viṣāl idersüñ ammā **ne** zamān
Cāna o kerem **ne** vaḳt olur ya **ne** zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 2). [ne, ]*

**ne:** *"Hangi şey" anlamında soru sıfatı.*

Mest itdi ciḫānı eşer-i āh-ı derūnum
Bu būy-ı dil-āvīz **nedür** micmerüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 12). [nedür, -dür ]*

**Nedür** ol şahs-ı laġar u cerrār
Bir ayaġ üstine ider reftār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 1). [nedür, -dür ]*

**Nedür** vefḳ olur o kim şekl-i müseddes
Yidi ḫāne şayār ammā ki herkes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 1). [nedür, -dür ]*

**ne:** *Ne de.*

Cevrüñ hilāl ider **ne** belā ṭaʿne-i raḳīb
Birdür ölüm olur mı bir ey bī-emān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 7). [ne, ]*

**ne:** *Ne olacak.*

Dildārı ṣaḳınsa dīdeden dil **ne** ʿaceb
Zīrā ki ḳabūl-i işṭīrak itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 3). [ne, ]*

**ne:** *" Hangi " anlamında belgisiz sıfat (köyler).*

Olur Ḫıżr-ı hidāyet rāh-ber cünd-i ẓafer leşker
**Ne** semte eylese ʿazm-i sefer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 4). [ne, ]*

**ne ʿaceb:** *Ne olmuş, şaşılacak ne var.*

Naẓīm nādire-perdāz-ı dehr ise **ne ʿaceb**
Ki bezm-i maʿrifetüñ rind-i nüktedānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 13). [ne ʿaceb, ]*

**ne ʿaceb:** *Şaşılır mı ?.*

Ḳāmet-i şevḳi dü-ta olsa Naẓīmüñ **ne ʿaceb**
Çille-i ḥasreti ġayretle çeken, ġam-zededür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 13). [ne ʿaceb, ]*

Başı yuvalansa **ne ʿaceb** derd ile Ḳaysuñ
Ferhādı görüp tīşe-i ʿaşḳa serin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 7). [ne ʿaceb, ]*

**ne bilür:** *Ne bilir!.*

Vaṣf idendür bilen ol dilberi kātib **ne bilür**
Māḥrem añlar ḥaremüñ ḥālini ḥācib **ne bilür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 1). [ne bilür, ]*

**ne bilür:** *Ne bilir, nereden bilsin!.*

Vaṣf idendür bilen ol dilberi kātib **ne bilür**
Māḥrem añlar ḥaremüñ ḥālini ḥācib **ne bilür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 2). [ne bilür, ]*

Eṣer-i feyż-i müʾessirdedür ey dil taḥḳīḳ
Ḥükm-i teʾṣīri feleklerde kevākib **ne bilür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 4). [ne bilür, ]*

Kimse idrāk idemez rütbe-i Mevlānāyı
Müddeʿī neyle olur ḳaṭʿ-ı merātib **ne bilür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 6). [ne bilür, ]*

Zülfi zünnār-perest itdi dili bir ṣānemüñ
Anı büt-ḫāne-i ṣūretdeki rāhib **ne bilür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 8). [ne bilür, ]*

Rāz-ı laʿlin ḥaẕer aġyāra Naẓīm eylemeye fāş
Ḳıymet-i gevher-i esrārı ecānib **ne bilür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 10). [ne bilür, ]*

**ne dem:** *Her ne zaman.*

O Ḳahramān-ı ṣaf-endāz kim hücumıyla
**Ne dem** ki tefriḳa-baḫş-ı ʿadū-yı ebterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 22). [ne dem, ]*

Devlet ü iḳbāl ider ihrām-ı ʿizzetle ṭavāf
Kaʿbe-i cāh-ı celālinde **ne dem** Tekbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 56). [ne dem, ]*

Ṭūṭī-i ṭabʿ-ı ḫoş-ter medḥüñ **ne dem** ki söyler
Ḳand-i maḳāli eyler şīrīn-meẕāḳ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 169). [ne dem, ]*

**ne dem ki:** *Öyle bir zaman ki.*

ʿİlāci şerbet-i rummān-ı laʿl-i dilberdür
**Ne dem ki** ḫaste-i hecri teb-i melāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 12). [ne dem ki, ]*

**ne deñli:** *Ne kadar.*

**Ne deñli** bezl ü niṣār itse artar eksilmez kim Naẓīm gibi manṣıb-ı kemāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 13). [ne deñli, ]*

Muʿteberdür pīş-i erbāb-ı naẓārda her yetīm
Hākde ḳalmaz **ne deñli** alsa da gevher yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 2). [ne deñli, ]*

**ne deñli:** *Ne kadar.*

Ṣenāsın ol şeh-i manṣur-rayet ü ẓafer-ḫaylüñ
**Ne deñli** olsa da ʿāciz Naẓīm-i nā-tüvān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 74). [ne deñli, ]*

Gönlüm **ne deñli** olsa perīşān-ı rūzgār
Yā Rab hezār mertebe cemʿiyyet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 13). [ne deñli, ]*

**ne deñlü:** *Ne kadar, ne ölçüde.*

Bulur sirişk-i niyāzı cuyūn çeşminde
**Ne deñlü** eylese cāri o deñlü ecr-i cezīl

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 8). [ne deñlü, ]*

Sen ʿazīz-i Mıṣr-ı iḳbālüñ velī her bendesi
Her **ne deñlü** mücrim olsa başına ṣulṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 64). [ne deñlü, ]*

**ne dirse:** *Her ne söylerse, ne derse, ne önerirse.*

Ne söylesem yāraşur güne güne vaṣfında
Seza **ne dirse** o desṭūr-ı nüktedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 80). [ne dirse, ]*

**ne ḥācet ki:** *Neden, ne sebepten.*

Derd-i derūn-ı şerḥe **ne ḥācet ki** ʿāşıḳuñ
Her bir nigāhı rāz-ı dile tercemān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 9). [ne ḥācet ki, ]*

**ne itdi:** *Ne yaptı, ne eyledi.*

Nola cefāsına ṣabr eyleseñ leʿīmanuñ
**Ne itdi** Ḥażret-i Mūsāya ḳavm-i Īsrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 28). [ne itdi, ]*

**ne ḳadar:** *Ne ölçüde.*

Bādī-i ʿaşḳuñ ile cām-ı dil-i ṣāf-ı Naẓīm
**Ne ḳadar** ṭolsa da bī-reng-i riyādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 14). [ne ḳadar, ]*

Ferzāne geçerseñ **ne ḳadar** natʿ-ı ciḫānda
Saña bir oyun oynaya bu çarḫ ki māt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 9). [ne ḳadar, ]*

Hicrānuñ olur buʿdı sebeb ḳurb-ı viṣāle
Yāre **ne ḳadar** dur iseñ o deñli yaḳīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 16). [ne ḳadar, ]*

Cilvegehdür yine her tārı bir āşūbe Naẓīm
**Ne ḳadar** olsa da zülf-i siyehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 10). [ne ḳadar, ]*

**Ne ḳadar** bezl ü niṣār itse yine eksilmez
ʿĀşıka eşk-i dü-çeşm-i teri sermāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 7). [ne ḳadar, ]*

Saña iḳrār ideli cürmümi inkār idemem
**Ne ḳadar** mücrim isem ol ḳadar iḥsān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 12). [ne ḳadar, ]*

Dāḫil-i maḥkeme-i ʿafvi seḥergāh-ı ḥisāb
**Ne ḳadar** cürm ü ḫaṭā itse olınmaz tecrīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 54). [ne ḳadar, ]*

Ne ḳadar itse iddiʿā-yı hüner
Ḥāsid-i dūn ü ebter ü nādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 205). [ne ḳadar, ]*

**Ne ḳadar** olsa da ḳavī-endām
ʿÖmri olur Naẓīm üç ayda temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 13). [ne ḳadar, ]*

Ṣaçını añasınuñ yolar üşüp on duḫter
**Ne ḳadar** yolsalar ammā yine ol demde biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 10). [ne ḳadar, ]*

Olsam **ne ḳadar** Naẓīm müsṬaġrak-ı ʿayb
Bir noḳṭa-i ʿafv ider benüm ʿaybumı ġayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 1). [ne ḳadar, ]*

**ne müşkil olurmış:** *Çok zor olmak.*

Meded **ne müşkil olurmış** cüdā idince ecel
Biri birine ḳavuşmaz ḳalur gider iki dost *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 1). [ne müşkil olurmış, -ur, -muş ]*

**ne ne:** *Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin*

*başına getirildiğinde bunları red ve inkâr etmek için kullanılır.*

Nübüvvetle muṣayḳal seyf-i meslūl-i ilāhīdür
**Ne** tīġ-ı ġamġama benzer ne şemşīr-i mühemmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 54). [ne ne, ]*

**ne ne:** *Ne ... ne bağlacı.*

O dil ki **ne** ġam u endūh u **ne** melāl ṭutar
Elinde gül gibi cām-ı şarāb-ı āl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 1). [ne ne, ]*

Kebūter-i dili **ne** hile vü **ne** āl ṭutar
dām-ı zülfle o dāne dāne ḫāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 1). [ne ne, ]*

Mey-füruş-ı rızḳ u dükkān-ı riyānuñ ey Naẓīm
**Ne** mey-i nābı gerek **ne** māʾil-i maʿcūnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 16). [ne ne, ]*

**Ne** minnet ü mey ü sāḳī **ne** bīm-i renc-i ḫumār
Piyāle-nuş-ı ṭarabgāh-ı intibâhız biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 3). [ne ne, ]*

Ġulām-ı ḫalḳa-be-gūş-ı der-i şeh-i ʿaşḳuz
**Ne** mīr-i şehr derviş-i ḫānḳāhuz **ne** biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 6). [ne ne, ]*

Muḥabbet itdügümüzdür o şūḫa çevre sebeb
Ġarībdür ki ne mücrim ne bī-günāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 16). [ne ne, ]*

Teʾsīr idince āteş-i āh-ı derûn-güdāz
**Ne** cān ḳalur Naẓīm **ne** dil māsivā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 14). [ne ne, ]*

İksīr-i baḫtiyārī yiter kīmyā baña
Teʿsīri **ne** nüḫās ü **ne** zībaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 4). [ne ne, ]*

**Ne** ḫıred ḳaldı ne ṣabr u **ne** sükūn u ārām
Aldı bir şāḫ-ı ḥüsn burc-ı beden vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 11). [ne ne, ]*

**Ne** bir hem-dem **ne** bir māḥrem ne bir yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 1). [ne ne, ]*

Zülāl-i zindegānī-nūşıdur bir meclisüñ dil kim
**Ne** İskender anı gördi **ne** aña pāy-ı Cem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 8). [ne ne, ]*

**Ne** ṣundı laʿlini cānān **ne** ṭutdı nabż-ı dili ḫasteye ne devā ne ṭabīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 7). [ne ne, ]*

**Ne** ṣundı laʿlini cānān **ne** ṭutdı nabż-ı dili ḫasteye ne devā ne ṭabīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 8). [ne ne, ]*

Bu ḳaṣidem midḥatüñde ravża-i iḫlāṣdur
Levn-i ezḫārında **ne** reng-i ḫāzān **ne** bīm-i ḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 118). [ne ne, ]*

**Ne** raġbete naẓār eyler **ne** iʿtibāre nigāh
Pür itse gūşına girmez ciḫānı ḳal ile ḳīyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 11). [ne ne, ]*

**Ne** ẕevḳi var ʿArabīden **ne** Fürsden māhẓuẓ
Hemīşe bir naẓārında ʿimāme vü mendīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 39). [ne ne, ]*

**Ne** iʿtibārına **ne** nāmına dinür Keyvān
Felekden. inse Züḫāl olsa māh-ı nev zenbīl

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 49). [ne ne, ]*

**Ne** ḳadr-i kātibi anlar o ḳavm-i nāme-siyāh
**Ne** ḳadr-i levḥ ü ḳālem ne kitābet- i tersīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 52). [ne ne, ]*

Ḳıyama gelse ḳuʿūd ü rükūʿa varsa sücūd
Dem-i ṣalāt **ne** erkān bilür **ne** ḫod taʿdīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 54). [ne ne, ]*

Hezār şükr-i Hudā kim bu ḳavm ḥaḳkında
**Ne** ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ eyledüm **ne** medḥ-i cemīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 62). [ne ne, ]*

Benüm **ne** Ḥaḳḳa sezā **ne** cenābuma kārum
İki elüm daḫi sevḳ-ı ʿamelde bī-taḥṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 127). [ne ne, ]*

Genc-i pür-gevher-i esrār u ṭılısm-ı hikemüñ
İdemez Şerḥ-i ṣıfātın **ne** mühendis **ne** ḥekim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 24). [ne ne, ]*

ʿArş-ı Ḥaḳ gibi **ne** taʿ mīr gerek **ne** termīm
Meded-i ẕāt-ı güzīnüñle bulup şerʿ ḳıvām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 103). [ne ne, ]*

Pençe-i Behmen ḳabā-yı sebz-i eşcārı yine
Pāre pāre itdi **ne** dāmen ḳodı **ne** āstīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 38). [ne ne, ]*

Zebān-ı ḥāl ider tefsir iderse āyet-i ʿaşḳı
**Ne** güş-ı huş olur māḥrem **ne** bir ḥarfin lisān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 20). [ne ne, ]*

**Ne** semte olsa revān reh-nümunı nuṣretdür
**Ne** cānibe sefer itse ẓafer muḳarrerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 118). [ne ne, ]*

İsfendiyār-ı maʿreke Nīrem-i neberd kim
Meydānına **ne** Rüstem ü **ne** Ḳahramān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 26). [ne ne, ]*

Hased ol bī-ser ü pā kim bilmez
**Ne** ġam-ı hırka **ne** teşviş-i külah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 62). [ne ne, ]*

Olma girān-mizāc ü sebük-ser ḥaẕer ḥaẕer
Bu ʿarṣada **ne** saḫt-kemān **ne** kepāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 4). [ne ne, ]*

**Ne** seyr-i bāġ **ne** çemen-i ṣoḥbet isterüm
Bir serv-i ḫoş-ḫırām sehī-ḳāmet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 1). [ne ne, ]*

Yārüñ ṣafā-yı būs-ı kenarı yiter baña
**Ne** cām-ı Cem **ne** nuḳl-i mey-i işret isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 6). [ne ne, ]*

Dīdārdur murād olan ey çeşm-i intiẓar
**Ne** ḥūr-ı ʿıyn **ne** bāġçe-i cennet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 18). [ne ne, ]*

**ne ... (ne):** *Ne ... ne bağlacı.*

ʿAdū ʿāṣıḳ geçüp yāre benümle imtiḥān olmaz
**Ne** inṣāfa gelür ḫaṣm dil-i şeydā **ne** meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 4). [ne, ]*

**Ne** yār geldi **ne** ḫaber-i müjde-i viṣāl
Hayretde geçdi cān u dile intiẓār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 11). [ne, ]*

**Ne** ḳadr-i kātibi anlar o ḳavm-i nāme-siyāh
**Ne** ḳadr-i levḥ ü ḳālem **ne** kitābet- i tersīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 52). [ne, ]*

**ne ... (ne):** *Ne....ne bağlacı.*

**Ne** meşḳūdür **ne** Ḳaṣr-ı Ḳayser ü **ne** Ṭāḳ-ı Kisrādur

Bulınmaz ḥaḳ bu kim şānī bu bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 25). [ne, ]*

**ne ne ne:** *Ne...ne bağlacı.*

Humār-ālüd-ı hicrāne leb-i dilber yiter maʿcūn
**Ne** mey-ḫāne **ne** cām-ı Cem ne şaḥbā-yı raḥīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 12). [ne ne ne, ]*

Ki bīm-i tīġ-ı celālüñle ḫaşma rūz-ı meṣāf
**Ne** fikr-i ḥāl-i peder **ne** püser ne māderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 144). [ne ne ne, ]*

**ne niçün:** *Neden, hangi sebeple?.*

ʿArż-ı ḥācet eylese ḫayr ola ṣabr eyle dime
Hayr olan ṣabra ḥācet **ne niçün** teʾḫīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 20). [ne niçün, ]*

**nebāt:** *Bitki.*

Ẕevḳ eyle varup ṣoḥbetine ehl-i meẕāḳuñ
Gel bāri **nebāt** olmaz isen çūb-ı **nebāt** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 4). [nebāt, -dir ]*

**neberd:** *Savaş, cenk, mücâdele.*

Remīde itdi vaḥş u ṭayrı ṣıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne **neberdin** ḥaḳ budur kim ins ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 70). [neberdin, -in ]*

**nebī:** *Haber veren, bilgi getiren, haberci; peygamber.*

Ḥaşre dek ṭayy itmeye peyk-i ḫıred bir sāḥasın
Mülk-i vaṣfuñ yā **Nebī** itmez ḳabūl-i ʿarż u ṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 4). [nebī, ]*

**nebī:** *Haber veren, bilgi getiren, haberci; peygamber.*

Şemʿüñe cem olsa lāyıḳ enbiyā vü mürselin
Hem ḥabīb-i kibriyāsın hem **Nebīsin** hem resūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 12). [nebīsin, -sin ]*

**nebī:** *Allah'ın buyruğunu kullara bildiren kimse II Hz. Muhammed.*

Yā **nebi** eyle beni şāyeste-i engūşterīn
Pīr ü bernā ḫāk-i pāk-i ravżañı sevgend ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 103). [nebi, ]*

O gün olur mı diyem kūyine rūmāl-künan
Yā **Nebī** yoluña ḳurbān ola ümmī vü ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 58). [nebī, ]*

**Nebī** vü mürsel ü mehdi vü hāşir
Şehīd ü şāḫid ü muḫtar u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 19). [nebī, ]*

**nebiyya'llāh:** *Allah'ın peygamberi anlamında tamlama; Hz. Muhammed.*

Yā **nebiyya'llāh** ne ḥidemdür şenā-yı ḥāżretüñ
Ola vaṣfuñda Süleymān nūrdan bī-iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 137). [nebiyya'llāh, ]*

**necāt:** *Kurtulma, halâs olma..*

Ḫıżr ü İskender delīl olsa bulınmazdı **necāt**
Çekmese Yeʾcūc ʿışyāna eġer ġufrını sed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 15). [necāt, ]*

Kārvān-ı ins ü cāna rehber-i fevz ü **necāt**
Ḳāfile-sālār-ı ekrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 71). [necāt, ]*

Enbiyā vü rüsülüñ sālārı
Rehber-i ḳāfile-i fevz ü **necāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 4). [necāt, ]*

**necef:** *Ender rastlanan, parlak ve şeffaf bir kuvars çeşidi.*

Gerdūn yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl ü yā **necef** hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 14). [necef, ]*

**necm-i murād:** *Talih yıldızı.*

Şeyḫü'l-islāmuñ alup duḫter-i saʿd-aḫterini
Burc-ı iḳbāle şeref virdi iki **necm-i murād** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 10). [necm-i murād, ]*

**necm-i rāḫşān:** *Parlak yıldız.*

Ṭāslar şems ü ḳamerdür **necm-i rāḫşān** ġamlar
Çarḫ-veş germābe-i nüh-ḳubbedür dinse sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 3). [necm-i rāḫşān, ]*

**necm-i şehā:** *Cömertlik yıldızı.*

Kürsi-yi sīm zer-i dergehi māh u ḫurşīd
Rīzesinüñ ḥarem-i bārgehi **necm-i şehā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 130). [necm-i şehā, ]*

**nedāmet:** *Kararsız, çabuk pişman olan.*

Āh kim ser-geşte-i tīh-i ḍalāl itdi beni
Olmadı ḥayfā **nedāmet** ġıll-ı pāy-ı nefs-i ġūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 8). [nedāmet, ]*

**ne-derî:** *Yırtık yırtılmış.*

Yāre bīgāne göñül nāmı velī maḥrem-i rāz
Gürg-i Yūsuf **ne-derîde** dehen ālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 10). [ne-derîde, --de ]*

**nedīm:** *İşret arkadaşı, hemkadeh.*

Beḳāya göçdi ḳaldı mülk-i fānī
**Nedimi** ḥūr ola cennet mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 6). [nedimi, -i ]*

**nedīm:** *Arkadaş, dost.*

İzzet hemīşe sofra-i iclāline ṭufeyl
Devlet hemīşe meclis-i iḳbāline **nedīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 6). [nedīm, ]*

**nedīm:** *(ö. 1143/1730) Divan şiirinde kendi adıyla anılan bir tarz ortaya koyan Lale Devri şairi.*

Kimüñle bezm-i nuşānūş-ı meyde germ-ülfetsin
Naẓīm-āsā **nedīmüñ** hem-nişīn ü hem demüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 14). [nedīmüñ, -üñ ]*

Çār-yār-ı ʿizām u ṣaḥb-ı kirām
Meclisinde **nedīm** ü hem-demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 30). [nedīm, ]*

**nedīm:** *Sohbet arkadaşı, meclislerde birlikte bulunulan, sohbet edilen kimse.*

ʿĀrif-i sırr-ı serāperde-i ḫāṣ-ı lā-reyb
Māḥrem-i bezm-i yaḳīn ḳurb-ı İlāhīde **nedīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 10). [nedīm, ]*

Kaşāne-i taḥḳīḳına ilhām-ı Rabbānī **nedim**
Peymāne-i taḥḳīḳına feyż-i ilāhı bādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 11). [nedim, ]*

Āyā kimüñledür kime oldı ʿaceb **nedīm**
Yaʿnī kimi sever dir iseñ şimdi ʿan-ṣamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [nedīm, ]*

**nedīm-i ḫayr-ḫvāh:** *Hayır isteyenler.*

Bezm-i iḳbālinde iclāl ü saʿādet hem-nişīn
Meclis-i ḳadrinde ʿizz ü şān **nedīm-i ḫayr-ḫvāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 40). [nedīm-i ḫayr-ḫvāh, ]*

**nedīm-i meclisüñ:** *Meclis arkadaşı.*

Ẕeyl-i metḥinde sezā ḥāl-i dili Şerḥ eylesem
Diñlenür lābüd **nedīm-i meclisüñ** efsānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 32). [nedīm-i meclisüñ, -üñ ]*

**nedim-i nüktedān:** *Nükte bilen zarif ince sohbet arkadaşı.*

Bezm-i esrār-ı İlāhīde **nedim-i nüktedān**
Mekteb-i ʿilm-i ledünde ḫvāce-i ḥikmet-şiʿār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 27). [nedim-i nüktedān, ]*

nedür: *Nedir.*

Nedür ol serv gibi āzāde
Şūretā doġru eġri maʿnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 1). [nedür, ]*

**Nedür** ol sīne-çāk u rāst-ḳāmet
Ki ẓāhir ḳāmetinden istiḳāmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 1). [nedür, ]*

On kızı var bir añanuñ **nedür** ol ṭurfe lüġaz
Onu da olmadadur māderine cāndan eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 1). [nedür, ]*

**Nedür** ol hindī-i żaʿīf-endām
Ālet-i ḥārbesi ḳılıfda müdām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 1). [nedür, ]*

**nedür:** *"Hangi şey, nasıl şey" anlamlarında soru sıfatı.*

Aġzınuñ suyın aḳıtduñ ehl-i naẓmuñ ey Naẓīm
Mīve-i şiʿr-i latîfiñde **nedür** bu çāşnī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 18). [nedür, -dür ]*

**nedür:** *"Nedir, nasıl bir şeydir" anlamlarında soru zamiri.*

**Nedür** ol vefḳ-ı müselleṣ üslūb
Bī-ʿaded ḫānesi var cümlesi ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 1). [nedür, ]*

**nedür:** *"Nedir" soru zamiri.*

ʿUşşāḳa **nedür** bu cevr-i ḫāṭır-şikenüñ
Feryād elüñden ey cefā-pīşe senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 1). [nedür, ]*

Didüm ẕeḳanuñ mışr-ı cemālüñde **nedür**
Yūsuf ḳūyusı didi o Māh-ı Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 3). [nedür, ]*

**nefʿ:** *Yarar, fayda.*

Ādem aña dirler ki miṣāl-i minşār
Hem ġayre vü hem kendüye **nefʿi** doḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 4). [nefʿi, -i ]*

**nefeḫāt-ı süḫanumla:** *Söz esintileri.*

Benüm ol micmere-gerdān-ı şebistān-ı hüner
Kām-ı ʿālem **nefeḫāt-ı süḫanumla** būyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 4). [nefeḫāt-ı süḫanumla, -um, -la ]*

**nefes:** . *Soluk, an .*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm ceresi
Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi **nefesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 2). [nefesi, -i ]*

Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm ceresi
Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi **nefesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 2). [nefesi, -i ]*

**nefes:** *Akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk.*

Āh-ı derūnum almāyasın bir **nefes** mi var
Gelsen ʿaceb mi sīneme bād-ı hevā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 11). [nefes, ]*

**nefes:** *Esinti, rüzgar, yel.*

İdeler ehl-i süḫan cān ile dilden taşmīm
Ola ḫalḳ-ı dü-ciḫānuñ **nefesinden** efzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 122). [nefesinden, -i, -n, -den ]*

**nefes:** *An, zaman.*

Biñde bir olmaz edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
Her **nefesde** neml ü reml ü zāriyāt olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 20). [nefesde, -de ]*

Ferīd-i dehr ki her bir **nefesde** oldı ehemm
Edā-yı meḥmedeti āferīdegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 17). [nefesde, -de ]*

**nefes:** *Akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk.*

Ola rūḫ-ı laṭīfine ihdā
Tende tā kim **nefes** demādemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 134). [nefes, ]*

Vaṣf-ı ẕātıyla geçen her dem ḥayāt-ı cāvidān
Naʿt-ı pākiyle olan her bir **nefes** ʿömr-i dübār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 58). [nefes, ]*

**nefha:** *Can veren, ihya eden üfleme, diriltici nefes.*

ʿItr-ı gül-i rūḫından bir **nefḥa** şemm ideydi
Baġa niṣār iderdi bād-ı şîmāl-ı ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 3). [nefḥa, ]*

**nefha-i gül-deste-i taḳdīrle:** *Gül destesinin güzel kokusunu beğenmekle.*

Tā meşām-ı şāḫid-i tedbīr-i erbāb-ı ʿuḳūl
**Nefḥa-i gül-deste-i taḳdīrle** taʿṭīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 90). [nefḥa-i gül-deste-i taḳdīrle, ]*

**nefḥa-i ḫāk-i der:** *Dergahın toprağında aşka can veren.*

Ey ġubār-ı ḳademi müşg-sirişt
**Nefḥa-i ḫāk-i deri** būy-ı Behişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 2). [nefḥa-i ḫāk-i der, ]*

**nefḥa-i sūr:** *Sûra üflemek.*

Ḳoma bī-çāreyi ol demde ġarīb ü tenhā
Ṣalevātuñla leb-i cānına ur mühr-i sükūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 327). [nefḥa-i sūr, ]*

**nefḥa-i zülf-i dil-āvīz:** *Gönlü cezbeden zülfünün güzel kokusu.*

Girih-i kākül-i ʿanber-şikeni müşg-şemīm
**Nefḥa-i zülf-i dil-āvīzine** āşüfte nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 38). [nefḥa-i zülf-i dil-āvīz, -i, -n, -e ]*

**nefha-niṣār:** *Güzel kokular saçan.*

Ceyb-i meşāme **nefḫa-niṣār** olmış eyleyen
Bād-ı nesīm revzenini ʿānberīn-şemīm

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 15). [nefḫa-niṣār, ]*

**nefḥa-rīz:** *Can veren diriltici nefes || Saba rüzgarı.*

Āhū-yı Çīn ü Hıṭā vü Hoteni eyleye mest
**Nefḫa-rīz** olsa ṣabā vādī-i naḥcīrinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 6). [nefḫa-rīz, ]*

**nefḥa-rīz-i nāfe-i müşg-i tatār:** *Tatar göbek miskinin nefes saçanı.*

Ey nesīm-i dergehüñ ʿıṭr-ı dimāġ-ı her diyār
Hāk-i kūyuñ **nefḫa-rīz-i nāfe-i müşg-i Tatār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 152). [nefḫa-rīz-i nāfe-i müşg-i tatār, ]*

**nefīr:** *Boru, sur.*

Doldı kūs ü **nefīr** ü ʿadliyle
Ḳubbe-i şeş cihāt ü çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 57). [nefīr, ]*

**nefs:** *Benlik, kişilik.*

Seni o deñlü ider pāymāl-i kibr ü ġurūr
Sen eyleseñ ne ḳadar kendü **nefsüñi** teẕlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 26). [nefsüñi, -üñ, -i ]*

**nefs-i emmāre:** *Emredici nefis.*

**Nefs-i emmāre** ser-keş olsa nola
Rāḫş-ı tünd ü ḥarūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 11). [nefs-i emmāre, ]*

**nefs-i şerīr:** *Kötü nefis.*

Geldi hengām-ı duʿā dergāh-ı Ḥaḳḳa el açup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 128). [nefs-i şerīr, ]*

**negam:** *Nağmeler, ezgiler.*

Devḥa-i medḥinde ṣad güne **neġamla** nāle-senc
Gülşen-i evṣāfına bülbül benüm gibi hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 59). [neġamla, -la ]*

**negam:** *Nağme, ezgi*

Güş idüp gül ġonce-veş çāk-ı girībān eyleye
Bülbül-i dil vaṣfın itdükce **neġam** nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 20). [neġam, ]*

**neġamāt:** *Nağmeler.*

Dembedem nāle-künān yalın ayaḳ başı ḳabā
Eylesün gülşen-i ḳūyuñda sürūr ü **neġamāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 322). [neġamāt, ]*

**neġam-serāy:** *Müzik sarayı.*

Hūnīn terānemi gül-i ter gibi güş ider
Bülbül miṣāl demdür olursam **neġam-serāy** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 8). [neġam-serāy, ]*

**nehār:** *Gün, gündüz.*

Dôstān-ı ḳadrinüñ leyl ü **neḫārı** Ḳaḍr ü ʿıyd
Düşmenān-ı cāhınuñ cāy-ı ḳarārı ḳaʿr-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 43). [neḫārı, -ı ]*

**nehār:** *Gündüz.*

Hāk-rūb-ı bārgāhı şeh-per-i Kerrūbiyān
Hādim-i dergāhı Rūḫu'l-Ḳudsdür leyl ü **neḫār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 8). [neḫār, ]*

**nehb-i şaḥbā-yı hevesle:** *Heves isyanının karanlık gecesi.*

Hāne-ber-dūş-ı hevāyum çün ḥabāb-ı cām-ı mey
**Nehb-i şaḥbā-yı hevesle** oldı ʿaḳlum tār u mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 172). [nehb-i şaḥbā-yı hevesle, -le ]*

**nehyi maʿruf:** *İyiliğe karşı çıkmak.*

Vāʿiẓ olsañ daḫi iderler cemʿ olup ehl-i hevā
Diñlemezler **nehyi maʿruf** ile emr-i münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 80). [nehyi maʿruf, ]*

**nehy-i münkerdür:** *Ar. Yasaklama, meşru olamayan şeylerden sakınma.*

İdüp ʿadālet ile pīşe emr-i maʿrūfı
Rıżā-yı Ḥaḳda olup kārı **nehy-i münkerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 80). [nehy-i münkerdür, -dür ]*

**nehy-i şiḳāḳ-bīn:** *Karşı gelmeyi yasaklamak.*

Ḳılsa **nehy-i şiḳāḳ-bīn** eger
Bir ola ḥaşre dek baḫār u ḫazān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 73). [nehy-i şiḳāḳ-bīn, ]*

**neler:** *"Bir çok şey" anlamına gelen belgisiz zamir.*

Ferhād ü Ḳays gibi **neler** eyledi ẓuhūr
Ya Rab ne ṭurfe dūde olur ʿaşḳ dûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 15). [neler, ]*

**nem:** *Gözyaşı.*

Lebrīz dīde **nemle** ḳaddüm dü-tā elemle
İtdi ʿubur ġamla eyyām-ı ʿünfüvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 153). [nemle, -le ]*

**nemçe:** *Avusturya ve Avusturya halkı*

Nemçe ṭaburın bozup ḳırdı geçürdi tīġdan
Güş idince müjde-i fetḥin idüp ḫamd ü şenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 11). [nemçe, ]*

**nemçe:** *16. yüzyıldan sonra Türklerin Avusturya halkına verdiği isim.*

Aña bir tārīḫ-i müsteşnā düşürdüm ey Naẓīm
**Nemçe** ṭaburını bozdı ḳırdı Sulṭān Muṣṭafā (1108) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 14). [nemçe, ]*

**nemekdān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin tuzluğu.*

Kān-ı melāḥat ol ki zenehdān-ı dürcidür
Hvān-ı muḥabbetinde **nemekdān-ı Enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 44). [nemekdān-ı enbiyā, ]*

**nem-i dil:** *Gönülün gözyaşı*

Nesīm-i şevḳ ile cūş u ḫurūş idüp yem-i dil
Kemine ḳaṭre iken lücce-rīz olur **nem-i dil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 4). [nem-i dil, ]*

**neml:** *Karınca, mûr.*

Biñde bir olmaz edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
Her nefesde **neml** ü reml ü zāriyāt olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 20). [neml, ]*

**neml:** *Karınca, mur.*

Naẓīm ola ʿadedi **neml** ü remlden efzūn
Dürūd-ı rūḫ-ı revān ḳıyām-ı sāʿate dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 9). [neml, ]*

**nem-nāk:** *Nemli, ıslak; gözyaşıyla ıslanmış.*

Reh-i āmed-şüd-i dīdārı **nem-nāk** itmedür kārı
Sirişk-i dembedemle çeşm-i ter saḳḳālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 7). [nem-nāk, ]*

Dīdāruñı ḫayāl idemez dīde giryeden
ʿAkse olınca āyīne **nem-nāk** sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 10). [nem-nāk, ]*

**nerdübān:** *Merdiven, süllem, mirkât.*

Ḳaṣr-ı celāli ḥaḳḳā olmış refiʿ u vālā
Anuñ sipihr-i mīnā nüh pāye **nerdübānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 46). [nerdübānı, -ı ]*

**nerdübān:** *"Merdiven" kelimesinin eski metinlerde rastlanan asıl şekli.*

Ḳapuñda rütbeler iḥrāz eyleyem giderek
Ḳadem ḳadem çıḳılur çünki **nerdübān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 104). [nerdübān, ]*

**nere:** *"Hangi yer, hangi taraf" anlamında soru zamiri.*

Cüst ü cū eyleyüp anı buldum
**Nerede** olduġın māḥālle-i yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 224). [nerede, -de ]*

**nereden:** *"Hangi yerden?" anlamına yer zarfı.*

ʿAzīmetüñ **nereden** böyle bī-niḳāb senüñ
Ki māhtāb-ı rūḫun yaḳmış āftāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 1). [nereden, ]*

**nereye:** *"Hangi yere?" anlamına yer zarfı.*

Pāymāl-i süm-i semendüñdür
**Nereye** eyledünse ʿaṭf-ı ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 106). [nereye, ]*

**nergis:** *İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı çiçek II (sevgilinin) gözü, bakışı; mahmur bakışlı sevgili.*

Düşdi dile ḥasret-i dü-ceşm-i cānān
Bir şīşeye döndi kim ola **nergisden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 2). [nergisden, -den ]*

**nergis:** *Sarı çiçekli bir süs çiçeği. (calendula avrensis).*

Elden ḳoma ʿaṣāya düşince bu bāġda
Zerrīn ḳadeḥle **nergis** ü gül gibi sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 12). [nergis, ]*

Vaḳtidür **nergis** gibi ol gül-ʿiẕāre nāẓır ol
Aġla ḥālüñ ey dü-çeşm-i ḫūn-feşānum ḥāżır ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 1). [nergis, ]*

**nergis-i bīmārı:** *Hasta nergis , hasta, baygın bakan göz.*

Ġusāya düşmeyenler **nergis-i bīmārı** derdinden
Gözi yaşma nīlūfer gibi yā Rab ġarīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 5). [nergis-i bīmārı, -ı ]*

**nergis-i bīmār-veş:** *Hasta gibi nergis.*

**Nergis-i bīmār-veş** rāḥm eylemezler yaşuña
Olsa cūy-ı giryenüñ iki gözüñ nīlūferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 29). [nergis-i bīmār-veş, ]*

**nergis-i mekḥūli:** *Sürmeli gözler.*

Kuḥl-i mā zaġa'l-başarla ol ḫuceste-manẓāruñ
**Nergis-i mekḥūli** ḥayrān itdi çeşm-i ʿabheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 134). [nergis-i mekḥūli, -i ]*

**nergis-i şehlāsınuñ:** *Güzel ve baygın bakışlı göz.*

**Nergis-i şehlāsınuñ** dil-ḫastesi olsam nola
Cānuma kār itdi derd-i işti yāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 7). [nergis-i şehlāsınuñ, -ın, -uñ ]*

**nergis-i ter:** *Taze nergis.*

Dīdesi bīdār olāldan ḫvāb-ı rāḥat görmedi
**Nergis-i ter** bāġ-ı ḥayretde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 4). [nergis-i ter, ]*

**nergisler:** *Nergis (Çiçekleri ayrı veye bir köksap üzerinde şemsiye vaziyetinde bulunan ve beyaz, sarı çeşitleri olan bir süs çiçeği.).*

Şarāb-ı ʿişveden ey ser-girān-ı sāġar-ı nāz
Nedür bu mertebe **nergislerüñde** ḫvāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 10). [nergislerüñde, -üñ, -de ]*

**nerjmān:** *Şehnâme'de adı geçen tarihî-efsanevî kahramanlardan olup Sâm'ın babası, Zâl'in dedesidir. Klasik şiirde yiğitlik ve kahramanlık simgesi olarak anılır.*

Rüstem-i iḳbālinüñ Sām u **Nerīmān** ʿācizi
Nīrem-i iclāli dutmaz Ḳahramānı pençe-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 17). [nerīmān, ]*

**nerīmān-nerm:** *Neriman gibi yumuşak.*

Ḳahramān-saṭvet ü **Nerīmān-nerm**
Saf-der-i dehr ü Rüstem-i destan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 11). [nerīmān-nerm, ]*

**nerkis-i bāġ-ı mā-zāġ:** *Kötülüğe bakmayan gözün bağının nergisi.*

Çeşm-i Ḥaḳ-bīnin iden **nerkis-i bāġ-ı mā-zāġ**
Gül-i rūḫsāresini eyledi ḫandān ü besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 47). [nerkis-i bāġ-ı mā-zāġ, ]*

**nerm:** *Yumuşak.*

Maġruruñ olursa ḫâṭırı kibr ile germ
Sen eyle deruñ-ı şaḫtını rıfḳ ile **nerm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 2). [nerm, ]*

**nerm:** *Yumuşak, merhametli.*

Hāṭır-ı saḫtını **nerm** itmiş o bī-merḫametüñ
Nedür ey dil bu eser āteş-i āḫūnda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 9). [nerm, ]*

Haṭır-ı saḫt-ı yāri **nerm** eyler
Kimse bilmez füsūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 7). [nerm, ]*

**nerm eyleyen:** *Yumuşatmak, yumuşak hale getirmek.*

Sipāh-ı saṭvetinüñ her biri dem-i pür-ḫāş
Hezār nīremi **nerm eyleyen** dilāverdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 134). [nerm eyleyen, -y, -en ]*

**nerrād-baḥt:** *Tavlacı şansı.*

Nerrād-baḫt aña düşeş atdırur Naẓīm
Bir pulluḳ ola ḫaşm kime olsa yār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 9). [nerrād-baḫt, ]*

**neşʿe-i nuṭḳıdur:** *Konuşma neşesi.*

**Neşʿe-i nuṭḳıdur** Kelīmu'llāh
Hastesi rūḫ-ı íbni Meryemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 13). [neşʿe-i nuṭḳıdur, -ı, -dur ]*

**neşʾesi:** *Coşku, keyif, sevinç.*

**Neşʾesi** tevbe virür derd-i ḫumār-ı hicre
ki ṣaḥbā-yı leb-i yār ile mestāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 13). [neşʾesi, -si ]*

**nesḫ:** *Hükmünü ortadan kaldırma, hükmü ortadan kalkma, hükümsüz bırakma, hükümsüz kalma.*

Cenāb-ı ṣāḥib-i furḳān ki ḥükmin eyledi **neşḫ**
Eğer Zebur ile Tevrātdur eğer İncil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 75). [neşḫ, ]*

**nesḫ:** *Bir hat çeşidi.*

Celī gördüm muḥaḳḳāk ḫaṭṭ-ı reyḥānī lebin yārüñ
Haṭ-ı Yāḳūtı **neşḫ** itmiş nigīn-i laʿl-i dildāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 2). [neşḫ, ]*

**nesīm-i nev-bahārı:** *Hafif hafif esen, hoş ve latif ilkbahar rüzgârı.*

Demâğ aşüfte geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
**Nesīm-i nev-baḫārı** kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 2). [nesīm-i, --i ]*

**nesīm:** *Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgâr.*

Açılmada gül-i dāğ-ı derūn-ı sīne Naẓīm
**Nesīme** minneti yoḳ bī-recā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 18). [nesīme, -e ]*

**nesīm:** *Hafif hafif esen,hoş ve latif rüzgar.*

Nola açılsa o gül rūḫsārı feyż-i āh u eşk-i ter
**Nesīm** ile biri hem-dem biri şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 8). [nesīm, ]*

Būy-ı ezḫār-ı nuʿūtı nola cān-baḫş olsa
Dem-i Rūḫu'l-Ḳudüs oldı o çemen-zāre **nesīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 60). [nesīm, ]*

Bad-ı baḫār-ı ḫulḳınuñ aşüftesi **nesīm**
Ebr-i maṭīr-i cūdınuñ āvāresi seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 17). [nesīm, ]*

Girih-i kākül-i ʿanber-şikeni müşg-şemīm
Nefḥa-i zülf-i dil-āvīzine āşüfte **nesīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 38). [nesīm, ]*

Ḥāḳ-i siyāhı kuḥl-i cilā tārı nūr-ı mahż
Ābı laṭīf bādınuñ āşüftesi **nesīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 14). [nesīm, ]*

Gülşen-i ḫulḳında enfās-ı Mesīḥādur **nesīm**
Külḫen-i ḳahrında ednā şīmedür bād-ı semūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 9). [nesīm, ]*

**nesīm-i şevḳ:** *Arzu, istek rüzgarı.*

**Nesīm-i şevḳ** ile cūş u ḫurūş idüp yem-i dil
Kemine ḳaṭre iken lücce-rīz olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 3). [nesīm-i, ]*

**nesīm-i āh-ı pür-tâbım:** *Ateş dolu ahın rüzgarı.*

**Nesīm-i āh-ı pür-tâbım** zamān olmaz ki dildāruñ
Dü-rūḫsārında ol zülf-i füsūn-sāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 5). [nesīm-i āh-ı pür-tâbım, --ım-um ]*

**nesīm-i dergehüñ:** *Dergahın hafif esen rüzgarı.*

Ey **nesīm-i dergehüñ** ʿıṭr-ı dimāġ-ı her diyār
Hāk-i kūyuñ nefḫa-rīz-i nāfe-i müşg-i Tatār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 151). [nesīm-i dergehüñ, ]*

**nesīm-i feyż-i ilāhiyle:** *İlahî bereketin rüzgarı.*

Çemen çemen gül-i her-dem baḫār güftārı
**Nesīm-i feyż-i ilāhiyle** tāze vü terdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 166). [nesīm-i feyż-i ilāhiyle, -i, -y, -le ]*

**nesīm-i ḫalḳ vezān:** *Halk esen rüzgar.*

Kām-ı ḫalḳ-ı ciḫān muʿaṭṭardur
Tā ki oldı **nesīm-i ḫalḳ vezān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 66). [nesīm-i ḫalḳ vezān, ]*

**nesīm-i ḫazān:** *Sonbahar rüzgarı.*

Eşer **nesīm-i ḫazān** bāġ-ı ḥüsne āḫir-i kār
gül-ʿiẕār u o ġonce-dehenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 9). [nesīm-i ḫazān, ]*

**nesīm-i luṭfı:** *Iyilik rüzgarı.*

Şükūfesi ola yāḳūt ü laʿl eġer olsa
**Nesīm-i luṭfı** revān naḫl-i erġavān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 42). [nesīm-i luṭfı, ]*

**nesīm-i maġfiretle:** *Allah'ın bağışlama nefesi ( rüzgarı).*

Żiyāfet-ḫāne-i dāru'n-naʿīme rū-be-rāh oldı
Ola aña **nesīm-i maġfiretle** bāb-ı cennet bāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 12). [nesīm-i maġfiretle, -le ]*

**nesīm-i nāmiye-i feyż-i cūd-ı luṭfından:** *Iyilik bereketinin bolluğunun yerden bitme rüzgarı.*

**Nesīm-i nāmiye-i feyż-i cūd-ı luṭfından** Niḫāl-i bāġ-ı emel dembedem müşemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 83). [nesīm-i nāmiye-i feyż-i cūd-ı luṭfından, ]*

**nesīm-i nev-baḫārı:** *İlkbahar rüzgarı.*

Dimāġ aşüfte geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
**Nesīm-i nev-baḫārı** kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 2). [nesīm-i nev-baḫārı, --ı ]*

**nesim-i rūh-bahş:** *Can, hayat veren esinti.*

Sebze-zār-ı ḥilmine şefḳat **nesim-i rūḫ-baḫş**
Şāḫsār-ı rāḥmine ʿafv ü şefāʿat berḳ ü bār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 33). [nesim-i rūḫ-baḫş, ]*

**nesīm-i ṣubḥ-dem:** *Sabah vakti esen hafif rüzgar.*

Bülbüli itdi dimāġ-āşüfte būy-ı nev-baḫār
Gülleri açdı **nesīm-i şubḥ-dem** nevrūzda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 6). [nesīm-i şubḥ-dem, ]*

**nesīm-i şurṭa-i luṭuf:** *Lütfun öncü rüzgarı.*

**Nesīm-i şurṭa-i luṭfuñ** vezān olursa eġer
Sefīne-i dil-i ser-geşte ṭayy ider anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 5). [nesīm-i şurṭa-i luṭuf, --uñ ]*

**neşr:** *Yayma, dağıtma, saçma, açma.*

Rūḫ-ı ʿĪsā ẕevḳ-yāb olsa nola bād-ı baḫār
Göklere **neşr** eyledi būy-ı beḫûr-ı Meryemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 10). [neşr, ]*

**neşr idüp:** *Yaymak.*

**Neşr idüp būy**-ı beḫūr-ı Meryemi bād-ı ṣabā
Eyledi gökde Mesīḥā anı şem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 9). [neşr idüp, -üp ]*

**nesr-i felek:** *Felek kartalı; felek yıldızı.*

**Nesr-i felek** düşer süm-i pāy-ı semendine
Bir ṣayd-gāha kim o şāḫ-ı kāmrān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 7). [nesr-i felek, ]*

**nesr-i felek:** *Feleğin yazısı.*

Ġazāl-i ḥāveri fitrāk bend-i rāḫşān iclāli
Kemend-i ḥükmine **nesr-i felek** ṣayd-ı muḳayyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 32). [nesr-i felek, ]*

**neşr-i şemīm:** *Güzel bir kokunun yayılması.*

İtmede kām-ı dil-i ʿālemiyānı taʿṭīr
İdeli bād-ı şimāl-i ḥaremi **neşr-i şemīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 58). [neşr-i şemīm, ]*

**nesr-i ṭāʾir:** *Kartal burcunun en parlak yıldızı.*

**Nesr-i ṭāʾir** ārzū-mend-i kemend-i ḥasreti
Beste-i fitrāk-i sevdası ġazāl-i ḫāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 147). [nesr-i ṭāʾir, ]*

**nesr-i ṭāʾir:** *Kartal kuşu.*

Ṣayda çıḳsa iltifāt itmez ġazāl-i ḫāvere
**Nesr-i ṭāʾir** cān ile fitrākine naḫcīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 52). [nesr-i ṭāʾir, ]*

**nesr-i ṭāʾire:** *Üçan kuşu yayma.*

ʿAceb mi eylemese **nesr-i ṭāʾire** raġbet
Deġil kemendinde şāyeste ṣayd-ı lāġardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 107). [nesr-i ṭāʾire, ]*

**nesrīn-ber:** *Göğsü nesrin gibi güzel kokan.*

Zülfi sünbül ḫaṭı benefşe-i ter
Lāle-ḥad gül-ʿiẕār u **nesrīn-ber** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 100). [nesrīn-ber, ]*

**nessāc-ı ʿaşḳ:** *Aşk dokuyucu aşk kumaşını dokuyan.*

Eyledükce ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn **nessāc-ı ʿaşḳ**
Kārgāh-ı dilde ṣabr u huş tār u pud olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 11). [nessāc-ı ʿaşḳ, ]*

**nessāc-ı fenā:** *Yokluğun dokumacısı.*

Metāʿ-ı dil ki **nessāc-ı fenā** kālālarındandur

Süveydā anda teslīm ü rıżā tamġālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 1). [nessāc-ı fenā, ]*

**nessāc-ı kārgāh-ı:** *Hayal fabrikasında kumaş dokuyan.*

Her ṭarḥına ḳażā vü ḳader tār u pūd olur
**Nessāc-ı kārgāh**-ı fenā kim zemānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 20). [nessāc-ı kārgāh-ı, ]*

**nessāç-ı sühan:** *Söz dokuyucu , şâir.*

Bu minvāl üzre **nessāç-ı süḫan** elfāẓ u maʿnāya
Naẓīmā ḥaḳ budur kim tār u pūd imtiyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 19). [nessāç-ı süḫan, ]*

**neşter:** *Cerrahide kesme işlemlerinde kullanılan bıçak.*

Haste olsañ ṣorsa ḥālüñ bir kerem-ver ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi her müje bir **neşteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 38). [neşteri, -i ]*

**neşve:** *1. Neşe, sevinç. 2. Hafif sarhoşluk.*

Şevḳ-ı ṣahbā-yı lebüñdür mest-i medḥūş eyleyen
**Neşve** sāḳī ṣanma devr-i sāġar-ı mülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 8). [neşve, ]*

Ne Cem ol ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış ol
Tek hemān bir **neşve** ṭaḥṣīl eyle de dürdī-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 2). [neşve, ]*

Ḳaṣduñ ʿulüvv-i şān ise dāʾim fütāde ol
Bir **neşve** ḫāṣıl eyle de derdī-i bāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 2). [neşve, ]*

**neşve:** *Hafif sarhoşluk, hafif sarhoşluğun verdiği keyif.*

**Neşvesi** īrāş-ı ġam itdükce ol ḫoşnūd olur
Bāde-i memzūc-ı ʿaşıḳ eşk-i ḫūn-ālūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 1). [neşvesi, -si ]*

**neşve-bār:** *Sevinç yüklü.*

Keyf-i ṣahbā-yı ḫayāl-i dil-keşüm bī-derd-i ser
Bāde-i cān-baḫş-ı naẓm-ı āb-dārum **neşve-bār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 116). [neşve-bār, ]*

**neşve-cām-ı raḥīḳ-ı eserüm:** *Eserim cennet ırmağının şarabıyla dolu sevinç kadehi.*

Keyf-i ṣahbā-yı refīḳ-ı hünerüm ġuṣṣa-şiken
**Neşve-cām-ı raḥīḳ-ı eserüm** ġam-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 24). [neşve-cām-ı raḥīḳ-ı eserüm, --üm ]*

**neşve-i cām-ı muḥabbet:** *Aşk kadehinin keyfi, neşesi.*

Gözümde **neşve-i cām-ı muḥabbet** dilde ṣād teşvīr
Serümde şevḳ-ı maʿcūn-ı leb-ı dilber ne sevdādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 13). [neşve-i cām-ı muḥabbet, ]*

**neşve-i cām-ı sürūr-encām-ı bezm-i şefḳati:** *Şefkat meclisinin mutluluğunun kadehinin neşesi.*

**Neşve-i cām-ı sürūr-encām-ı bezm-i şefḳati**
Ẕevḳi-baḫş-ı cān-ı pür-ġam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 75). [neşve-i cām-ı sürūr-encām-ı bezm-i şefḳati, ]*

**neşve-i dīdārla:** *Neşe, mutluluk yüzü.*

Cām-ı vaṣl u nuḳl-i būs ü **neşve-i dīdārla**
Ġam gürīzān ġuṣṣa pinḫān ü ferāḥ mihman olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 9). [neşve-i dīdārla, -la ]*

**neşve-i ġaybiyye:** *Gözle görünmeyen bir neşe.*

Ṣundı bir zerrīn ḳadeḥ bezm-i çemende gül güle
Her ḳadeḥ bir **neşve-i ġaybiyye** virdi bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 2). [neşve-i ġaybiyye, ]*

**neşve-i mey:** *Şarabın neşesi.*

Ṣūrişüm efzūn ider cānā Naẓīm-i zār-veş
**Neşve-i mey** māye-i teşvīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 14). [neşve-i mey, ]*

**neşve-i mül:** *Şarabın mutluluğu.*

O ḳadar bezm-i meye oldı göñül bīgāne
Gözine gelse olur **neşve-i mül** bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 2). [neşve-i mül, ]*

**neşve-i müyesser:** *Nasip olan neşe.*

Bir **neşve-i müyesser** eyle kim bilmeyeyüm
Ne mebdeʾ ü ne meʿâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 3). [neşve-i müyesser, ]*

**neşve-i ṣaḥbā-yı vaṣf:** *Övgü şarabının neşesi.*

Keyf-i maʿcūn-ı ṣenāsı şevḳ-baḫş-ı ġam kesel
**Neşve-i ṣaḥbā-yı vaṣfı** dāfiʿ-i ḥüzn ü kesel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 24). [neşve-i ṣaḥbā-yı vaṣf, --ı ]*

**nev:** *Yeni.*

Vaṣf-ı kūyuñda yine bir **nev** ġazel ṭarḥ eyleyüp
Ṣāḫum itdüm ʿarż-ı ḥāl-i dergeh-i devlet-medār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 149). [nev, ]*

Ṣenā-yı ḫilye-i ẕāt-ı melek-ṣıfātuñla
Bu **nev** ḳaṣidesi şehnāme-i musavverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 156). [nev, ]*

Olsam hezār şevḳ ile bülbül-fiġānı ben
ʿArż eylesem görince bu **nev** dāstānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [nev, ]*

**nevā:** *Ezgi, ses, sada.*

ʿĀşıḳāne naġmelerle dembedem nevrūzda
Hep **nevādur** ḳavl-i ʿuşāḳ-ı ʿAcem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 2). [nevādur, -dur ]*

**nevā:** *Ahenk, ses, güzel seda, nağme.*

Bülbül-i midḥatüñi eyleme bī-berḳ ü **nevā**
Anı da ḳāfile-i luṭfuña ilḥaḳ eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 323). [nevā, ]*

**nevāl:** *Talih, kısmet; bağış, ihsan.*

Hārmen-i cūd ü **nevālinde** olur vaḳt-i ḥaṣād
Dāne-i cūd tūde-i ġabrā felekler Berḳ-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 51). [nevālinde, ]*

**nevāl:** *Bağış, ihsan.*

Nücūm-ı erzen aña sünbüle ṣüreyyādur
Sipihr ḫārmen-i cūd ü **nevāline** ġır bil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 102). [nevāline, -in, -e ]*

**nevāle-i cūdıyla:** *Cömertlik yiyeceğiyle.*

Mir ü gedā **nevāle-i cūdıyla** muġtenem
Ḥurrem o mīz-bān ki aña mīhmān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 45). [nevāle-i cūdıyla, -ı, -y, -la ]*

**nevāle-i iḥsānı:** *Bağış azığı.*

Ciḫānı eyledi memnūn ḫan-ı mekrümeti
Degül **nevāle-i iḥsānı** imtinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 36). [nevāle-i iḥsānı, ]*

**nevāl-i cūd:** *Cömertlik bağışı.*

Ey sündüs-i ḫuld bezmine ferş-i bisāṭ
Kevneyn **nevāl-i cūdına** iki simāṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 2). [nevāl-i cūd, -ın, -a ]*

**nevāl-i süleymān:** *Süleyman'ın ihsanı.*

Sīr olmayan **nevāl-i Süleymān** ile teni
Zīr-i zemīnde mā-hażarı nūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 23). [nevāl-i süleymān, ]*

**nevâ-perdâz:** *Şarkı okuyan, nağme söyleyen.*

**Nevā-perdāz** olup āheng idünce sāz-ı vaṣfında
Degül mıżrāb-ı kilk-i ter elinde her benān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 75). [nevā-perdāz, ]*

**nevā-yı nāle:** *İnleme sesi.*

Girmez **nevā-yı nāle** gül-i gūşuña Naẓīm
Bülbül gibi fiġānı ḳo zinḫār o yār uyur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 9). [nevā-yı nāle, ]*

**nevā-yı nuṭḳ-ı bülendi:** *Makamın türlü konuşması.*

Menār-ı cāmiʿ-i ʿirfānda ṣavt-ı kilki eẕān
**Nevā-yı nuṭḳ-ı bülendi** ḫaṭīb-i minberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 164). [nevā-yı nuṭḳ-ı bülendi, ]*

**nevā-yı şerʿin:** *Dini kuralların çeşidi.*

Ḳırdı o tārın **nevā-yı şerʿin** itdükde simāʿ
Şerm-i ḫacletle dil-i nāhīde geldi intibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 21). [nevā-yı şerʿin, -in ]*

**nevā-yı şenāsına:** *Övgünün ezgisine.*

Gülzār-midḥatinde **nevā-yı şenāsına**
Bülbül hezār-naġme-künān pür-feşān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 63). [nevā-yı şenāsına, -sı, -na ]*

**nevāziş-i dil-i ehl-i niyāz:** *Dua ehlinin gönlünü okşamak.*

Hālīl-cūd İbrāhim Efendi kim olmış
**Nevāziş-i dil-i ehl-i niyāz** şānandın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 20). [nevāziş-i dil-i ehl-i niyāz, ]*

**nev-bahār:** *Ilkbahar.*

Demâġ aşüfte geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i **nev-baḫārı** kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 2). [nev-baḫārı, -ı ]*

**nev-bahār:** *İlkbahar , g ençlik; gençlik çağı.*

Fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla derd-i derūn efzūn olur
**Nev-baḫār** eyyāmı elbette cünūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 2). [nev-baḫār, ]*

**nev-baḥār-ı ʿizzet:** *Değer kıymet ilkbaharı.*

Ey **nev-baḫār-ı ʿizzet** vey gülbün-i saʿadet
Bulmaz mı ḥadd ü ġāyet bāġ-ı ġamuñ ḫazānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 151). [nev-baḫār-ı ʿizzet, ]*

**nev-be-nev:** *Çeşit çeşit, türlü türlü.*

Taḫta geçdükde ḥużūr-ı ʿizzetinde eyledi
**Nev-be-nev** ṭabʿum bu üç tārīḫ ile ʿarż-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 18). [nev-be-nev, ]*

**nevbet-i nām-ı bülendi:** *Makamının şöhretinin mızıkası.*

**Nevbet-i nām-ı bülendi** şeş cihātı pür idüp
Ṣıyṭ-ı adli rembedem leb-rīz-i çār-erkān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 49). [nevbet-i nām-ı bülendi, -i ]*

**nevbet-i ʿözr-i günāh:** *Günah özrünün mızıkası.*

Dīde rūşen ey dil-efgārān-ı bīdār-ı felek
Düşdi çarḫ-ı kīne-cūya **nevbet-i ʿözr-i günāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 10). [nevbet-i ʿözr-i günāh, ]*

**nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh:** *Uyanış şarabının mızıkası.*

Gel ey Naẓīm kendüñe tā ki bu bī-ḫodī
Geldi yitişdi **nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 14). [nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh, ]*

**nev-binā:** *Yeni yapılmış.*

Yine miʿmār-ı ṭabʿı eyledi bir **nev-biñā** ṭarḥın
Ki çarḫ-ı aṭlasa bām-ı refiʿinden düşer sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 13). [nev-biñā, ]*

**nev-civān:** *Genç delikanlı.*

Bulup ḳaddi kemālin serv-i bāġ-ı iʿtidāl olmış
ṭıfl-ı nāz-perver bir ser-āmed **nev-civān** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 6). [nev-civān, ]*

ʿAksüñle olsun āyīnede her zamān iki
Aḥvel baḳan görür seni ey **nev-civān** iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 2). [nev-civān, ]*

Hāṣiyyet-i kelām-ı revān-baḫşıdur ki hep
Bir pīr varsa meclisine **nev-civān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 44). [nev-civān, ]*

Tīr ile tıġ der-kār ceyş-i zefer ḳāfādar
Deng eyledi bu peykār pīr ile **nev-civānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 116). [nev-civānı, -ı ]*

Görmek olur mı almadan Allāh cānumı
Cānānumı ḥabībümi ol **nev-civānumı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [nev-civānumı, -um, --ı ]*

**nev-civān:** *Genç, taze.*

Ol kim miṣāl-i hāle meh-i mihribānı var
On dört yaşında sīnede bir **nev-civānı** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 2). [nev-civānı, ]*

Rām eylemek olur mı o ārām-ı cānı ben
Ol şūḫ-ı nāz-perveri ol **nev-civānı** ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [nev-civānı, ]*

**nev-civān-ı tersā-beçe:** *Genç Hristiyan çocuğu.*

Ne cins-i feriştedür ne ḥūrīçedür
Cānānum o **nev-civān-ı tersā-beçedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 2). [nev-civān-ı tersā-beçe, ]*

**nev-cuvān:** *Delikanlı.*

Ne sāye sāye-i şehper-i ṭāʾir-i tevfīḳ
Ki düşdi farḳ-ı ser-i pīr ü **nev-cüvān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 4). [nev-cüvān, ]*

**nev-devletān-ı ḥüsn:** *Güzelliği sonradan görme.*

Olsa ʿaceb mi ḫaṭṭ ile maʿzûl ʿāḳıbet
**Nev-devletān-ı ḥüsn** ki maġrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 6). [nev-devletān-ı ḥüsn, ]*

**nev-devletān-ı mesned-i nāzuñ:** *Cilve makamının yeni devletleri.*

Niyāz-ı vaṣl ile **nev-devletān-ı mesned-i nāzuñ**
Ġam-ı imrūz-ı ʿāşıḳ vaʿde-i ferdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 13). [nev-devletān-ı mesned-i nāzuñ, ]*

**nev-ḫaṭ:** *Ayva tüyleri yeni çıkan (güzel).*

Ḳıyām-ı nāz ile tā kim o **nev-ḫaṭ** dil-sitān ḳopdı
Ḳıyāmet ẓāhir oldı fitne-i āḫir zamān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 1). [nev-ḫaṭ, ]*

**nevk-i ser-i şamşam:** *Keskin kılıcın baş kısmındaki sivri uç.*

İtdirdi ḫaşma ser-fürū nuṭḳ-ı cihângîr-i Naẓīm
Seng-i fesān lāzım degül **nevk-i ser-i şamşamına** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 10). [nevk-i ser-i şamşam, --ı, --n-, --a ]*

**nevk-i tīr:** *Okun sivri ucu.*

Nīzesi cevşen-güẕār u ḫançeri Zühre-şikāf **Nevk-i tīri** sīne-sūz u tīġ-ı tīzi cān-sitān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 12). [nevk-i tīr, --i ]*

**nevm:** *Uyku (Kubbealtı Lügati).*

Her ṣubḥ mesāda kārumuz ġañet ü **nevm**
Baḳṣān bize benzemez ciḫānda bir ḳavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 1). [nevm, ]*

**nevmīd:** *Ümidsiz olma.*

Suṭūr-ı ḥarf evṣāfında şeb dūde ṣafaḳ laʿli
Felek levḥ-i zer-efşān noḳṭa encüm māh **nevmīddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 70). [nevmīddür, -dür ]*

**nev-naḫl-i bāġ-ı ʿizzet:** *İzzet bahçesinin taze fidanı.*

Nüsha-i taʿvīẕinün kilk-i ʿUṭārid kātibi
Ḥaḳ ser-efrāz ide ol **nev-naḫl-i bāġ-ı ʿizzeti** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 10). [nev-naḫl-i bāġ-ı ʿizzet, -i ]*

**nev-nahl-i çemânıñ:** *Bahçenin taze fidanı.*

Çemende serv-i āzādı ḫırām itdükce mestāne
O **nev-naḫl-i çemânıñ** cünbüş-i nāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 12). [nev-naḫl-i çemânıñ, --ıñ-uñ ]*

**nev-naḫl-i nāz:** *Nazlı hurma fidanı.*

Sāyesin evvel dirīġ eylerdi ol **nev-naḫl-i nāz**
Şimdi ammā ḳande olsam sāye-veş yanımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 9). [nev-naḫl-i nāz, ]*

**nev-niḫāl-i bāġ-ı ʿişve:** *İşve bahçesinin taze fidanı.*

Yine bir **nev-niḥāl-i bāġ-ı ʿişve** virdi şeftālū
Yitişdi mīve-i naḫl-i viṣāl nev-resān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 3). [nev-niḥāl-i bāġ-ı ʿişve, ]*

**nev-res:** *Yeni yetişen, taze.*

Pāy-ı nāzında olup bir **nev-resüñ** hāk-i niyāz
Sāye-perverd-i nihāl -i ḳāmet-i mevzûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 5). [nev-resüñ, -üñ ]*

**nev-resān:** *Yeni yetişmiş sevgililer. taze güzeller.*

Yine bir nev-niḥāl-i bāġ-ı ʿişve virdi şeftālū
Yitişdi mīve-i naḫl-i viṣāl **nev-resān** ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 4). [nev-resān, ]*

**nevrūz:** *Baharın ilk günü, ilkbahar.*

Yār ile olsun ʿişretüñ var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef hem ʿıyd ü hem **nevrūzdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 6). [nevrūzdur, -dur ]*

**nevrūz:** *Ilkbahar başlangıcı; baharın ilk günü.*

Meġer ki bāġ-ı cemālüñ idişdi **nevrūzı** ʿAceb mi olsa berāber henüz rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 5). [nevrūzı, -ı ]*

**nevrūz:** *Baharın ilk günü, nevruz bayramı.*

ʿĀşıḳāne naġmelerle dembedem **nevrūzda**
Hep nevādur ḳavl-i ʿuşāḳ-ı ʿAcem **nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 1). [nevrūzda, -da ]*

ʿĀşıḳāne naġmelerle dembedem **nevrūzda**
Hep nevādur ḳavl-i ʿuşāḳ-ı ʿAcem **nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 2). [nevrūzda, -da ]*

Tūġ-ı şāḫīsin çıḳardı bāġa ṣulṭān-ı baḫār
Lāle dikdi cünd-i ezḫāre ʿālem **nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 4). [nevrūzda, -da ]*

Bülbüli itdi dimāġ-āṣüfte būy-ı nev-baḫār
Gülleri açdı nesīm-i ṣubḥ-dem **nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 6). [nevrūzda, -da ]*

ʿİşret-ābād-ı çemende oldı ezḫāre ṣalā
Her gül ü lāle alup bir cām-ı Cem **nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 8). [nevrūzda, -da ]*

Neşr idüp būy-ı beḫūr-ı Meryemi bād-ı ṣabā
Eyledi gökde Mesīḥā anı şem **nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 10). [nevrūzda, -da ]*

ʿAnberīn zülf-i dü-tā yārüñ rūḫında gūyiyā
Ṣaçlı sünbüller açıldı ḫam-be-ḫam **nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 12). [nevrūzda, -da ]*

ʿAndelīb-i ḫoş-neva oldı yine ṭabʿ-ı Naẓīm
Dinlesü ñ ol gül-ʿiẕār u ġonce-fem **nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 14). [nevrūzda, -da ]*

Maẓḫār-ı ġūş-ı ḳabūl itse nola bu naẓmumı
Bir hünerver kāmil-i ʿālī -himem **nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 16). [nevrūzda, -da ]*

Ḥażret-i ʿallāme La ʿli-zāde kim ʿarż itmeġe
Eyledi ḫāmem bu ṭaḳvimi raḳam **nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 18). [nevrūzda, -da ]*

Gūş idüp gül ġonce-veş çāk-ı girībān eyleye
Bülbül-i dil vaṣfın itdükce neġam

**nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 20). [nevrūzda, -da ]*

Ṣāḫlar ṣalsa nola ḫayl-i çemenzār-ı süḫan
Baġ-ı medḥinde yine urdum ḳalem
**nevrūzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 22). [nevrūzda, -da ]*

Hamdü li'llāh ey Muḥammed-ism ü māḥmūdü'l-ḫıṣāl
Meḥmedet-ḫvānuñ benüm hem ʿiyd ü hem
**nevruzda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 24). [nevruzda, -da ]*

**nevrūz:** *İlkbaharın başlangıcı; nevruz bayramı.*

ʿAlem yine buldı şeref hem ʿıyd ü hem
**nevrūzdur**
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf hem ʿıyd ü hem
**nevrūzdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 1). [nevrūzdur, -dur ]*

ʿAlem yine buldı şeref hem ʿıyd ü hem
**nevrūzdur**
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf hem ʿıyd ü hem
**nevrūzdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 2). [nevrūzdur, -dur ]*

Der-beste endūh u miḥen geçdi yire beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf hem ʿıyd ü hem
**nevrūzdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 4). [nevrūzdur, -dur ]*

Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir saz ü söz
Göġsün döger meclisde def hem ʿıyd ü hem **nevrūzdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 8). [nevrūzdur, -dur ]*

Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef hem ʿıyd ü hem
**nevrūzdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 10). [nevrūzdur, -dur ]*

Hayr eyle demdür yād ola her bir ḳadeḥde şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd ü hem
**nevrūzdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 12). [nevrūzdur, -dur ]*

Gerdūn yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl ü yā necef hem ʿıyd ü hem
**nevrūzdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 14). [nevrūzdur, -dur ]*

Bezm-ı çemende ṣoḥbete yārar ʿıyş u ʿişrete
Bir cām-ı cemdür her ḫaẕef hem ʿıyd ü hem **nevrūzdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 16). [nevrūzdur, -dur ]*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya ṣal ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf hem ʿıyd ü hem
**nevrūzdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 18). [nevrūzdur, -dur ]*

Ṭabʿ-ı Naẓīm itdi yine yārān-ı ʿaṣruñ bezmine
Naẓm-ı dürer-bārın tuḥaf hem ʿıyd ü hem
**nevrūzdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 20). [nevrūzdur, -dur ]*

**nev-şüküfte:** *Çiçek gibi yeni açılan.*

Bülbüli gördüm çemende ber-murād olmış gibi
**Nev-şüküfte** ġonceler güllerle şād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 2). [nev-şüküfte, ]*

**ney:** *Kamış , mûsikîmizde, bilhassa Mevlevî mûsikîsinde çok yer tutmuş olan, dokuz boğumlu kamıştan yapılan, ön tarafında altı, arka tarafında bir deliği bulunan nefesli saz.*

**Ney** gibi oldı nāle işüm şām ile seḥer
Yaḳdum derūna āteş-i firḳatle dağlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [ney, ]*

**ney-i ḫāmem:** *Kalem kamışı, mec. kamış*

*kalemin yazarken çıkardığı cızırtı ile benzerlik bağlamında ney çalgısı.*

Vaṣf-ı ḥāl-i sürme-günında o māhuñ ey Naẓīm
Hayli demlerdür **ney-i ḫāmem** gelür efşürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 10). [ney-i ḫāmem, ]*

**neyle:** *"Ne yapar, ne yapsın" anlamlarında bir söz.*

Hūb-sīret eylemez ārāyiş-i ṣūret ḳābul
Ḥüsn ile zīver bulan **neyler** ḳabā-yı zerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 6). [neyler, -r ]*

**neyle:** *"Ne eylesin"; ne yapmak, ne eylemek (çaresizlik bildiren ve elden bir şey gelmediğini, bundan başka yapacak bir şeyi olmadığını ifade eder).*

Nāz u istiġnāsını **neyler** görürseñ ʿākıbet
Destüñe bir gün hele āyīne ile şāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 13). [neyler, -r ]*

**neylerüm:** *Ne işime yarar?.*

Başumda var iken sevdā-yı zülfi
Ciḫānuñ **neylerüm** ẓıll-ı hümāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 4). [neylerüm, ]*

**neylerüz:** *Ne yapalım.*

ʿĀşıḳ-ı dîdârıyız mest-i ḳādeḥ-nūş-ı lebi
**Neylerüz** āyine-i Iskenderi cām-ı Cemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 6). [neylerüz, ]*

**neyleyüm:** *Ne yapayım.*

Bilmezem **neyleyüm** nice ideyüm
Nireye başumı alup gideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 159). [neyleyüm, ]*

**neyse:** *Her ne ise.*

Bī-tāb-ı şitāb eylemezüz pāy-ı niyāzı
Her **neyse** gelir rūz-ı ezel ḳısmetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 4). [neyse, ]*

**neyse:** *Ne ise.*

Elem çekme senüñ de maṭlabuñ ey dil olur ḥāṣıl
Murāduñ **neyse** virdüm dir o şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 80). [neyse, ]*

**ney-şeker-i hāmeme:** *Şâirlik yeteneğimin şeker kamışı.*

Cān atar rūḫ-ı Felātun da ḫam-ı muḫbireme
Teşne-leb **ney-şeker-i ḫāmeme** ībni Sīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 40). [ney-şeker-i ḫāmeme, -m, -e ]*

**neyyir:** *Cisim haline gelmiş nur, güneş ve ay?.*

Pençesi nā-tüvän-ı leşkerinüñ
Pençe-i tāb-ı hezār **neyyiremdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 100). [neyyiremdür, -em, -dür ]*

**neyyir-i burc-ı ezel:** *Başlangıç burcunun yüce nuru.*

**Neyyir-i burc-ı ezel** Aḥmed-i Mürsel ki anuñ
Mihrinüñ lerze virür ẕerreye şūr u şaġabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 23). [neyyir-i burc-ı ezel, ]*

**neyyir-i burc-ı şeref:** *Şeref burcunun yüce nuru.*

Ḥaḳ Teʿalā aña bir ḫayr-ḫālef itdi ʿaṭā
**Neyyir-i burc-ı şeref** māh-ı saʿādet-aḫter

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 10). [neyyir-i burc-ı şeref, ]*

**neyyir-i ḥüsn-i bī-miṣālüñ:** *Emsalsiz güzelliğinin yüce nuru.*

Naẕār eyle nigāh-ı nāzuñ içün
**Neyyir-i ḥüsn-i bī-miṣālüñ** içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 270). [neyyir-i ḥüsn-i bī-miṣālüñ, -üñ ]*

**neyyir-i künh-i kemāl:** *Olgunluk hakikatinin yüce nuru.*

**Neyyir-i künh-i kemālinden** nice virsün ḫaber
Ẕerre-i nāçīz iken noḳṣan ü ʿacziyle ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 17). [neyyir-i künh-i kemāl, --in-, --den ]*

**neyyir-i raḥmet:** *Rahmet nuru.*

Maşrık-ı ṣubḥ-ı ezel māh-ı ciḫān-tāb-ı ebed
**Neyyir-i raḥmet** o mihr-i felek-i mā-evḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 96). [neyyir-i raḥmet, ]*

**neyyir-i rāḫşān:** *Parlak güneş ve ay.*

Burc-ı şerefden eyledi bir **neyyir-i rāḫşān** ṭulūʿ
Āyīne-i devrān yine gösterdi şekl-i müstedir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 3). [neyyir-i rāḫşān, ]*

**neyyir-i şerefüñ:** *Onurun yüce nuru.*

O **neyyir-i şerefüñ** āftāb-ı iḳbāli
Ezelde eyledi burc-ı saʿādete taḥvil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 83). [neyyir-i şerefüñ, -uñ ]*

**nezāket:** *Naziklik, incelik, zariflik.*

Ehl-i niyāzı her nigeh-i nāzı dilberüñ
Bir nāmedür **nezāket** ile tīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 6). [nezāket, ]*

**neẕāre:** *Bakış, seyir.*

Doymaz egerçi çeşm-i muḥabbet **neẕāreden**
Seyr-i cemāle her müjesi olsa bir nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 9). [neẕāreden, --den ]*

Gīsū-yı müşgīninüñ müjgān-ı Rūḫu'l-Ḳudsidür
Çeşm-i ādāb ile itdükce **neẕāre** şānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 6). [neẕāre, ]*

**neẕāre:** *Bakma, bakış, seyretme, seyir.*

Tārāce virdi ḳāfile-i ṣabr u hūşumı
Düzdīde ġamzeler o ḥarāmī **neẕāreler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 10). [neẕāreler, -ler ]*

**neẕāregeh-i hān selīm girāy:** *Selim Giray Han'ın seyir yeri.*

Olsa nola **neẕāregeh-i Hān Selīm Girāy**
Vaşfında oldı bu ġazelüm bāġçe-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 1). [neẕāregeh-i hān selīm girāy, ]*

**neẕāregeh-i hān selīm girāy:** *Selim Giray Han'ın seyir yeri.*

Olsa nola **neẕāregeh-i Hān Selīm Girāy**
Vaşfında oldı bu ġazelüm bāġçe-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 1). [neẕāregeh-i hān selīm girāy, ]*

**nezīr:** *(Peygamberler hakkında) Doğru yola getirmek için Allah'ın vereceği cezaları bildirip korkutan.*

Sirāc oldur münīr oldur beşīr ol
Mubeşşir münẕīr oldur hem **nezīr** ol

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 12). [neẕīr, ]*

**nezẓāre:** *1. Seyirci. 2. Bir şeye bakma.*

O deñli mürtefiʿdür kim meh-i nevden idüp
ʿāynuñ
İder **neẕẓāre** pīr-i āsmān ol ṭarḥ-ı vālāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 16). [neẕẓāre, ]*

**nezẓāre-gāh:** *Seyir yeri.*

Kimüñ **neẕẓāre-gāhı** cilve-i reftār-ı nazuñdur
ʿAceb çeşm-āşinā-yı kuḥl-i ḫāḳ-i maḳdemün kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 7). [neẕẓāre-gāhı, --ı ]*

**nezẓāre-gehi:** *Seyretme yeri.*

Kürsī-i ʿarş-ı muʿallā ola **neẕẓāre-gehi**
Tūtiyā eylese hāk-i derüñinā-bīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 297). [neẕẓāre-gehi, ]*

**nezẓāre-i şīrānesi:** *Arslan gibi bakan.*

Çak-rīz-i ceyb-i hestīdür Ġazāl-i çeşminüñ
Sürme-i mā-zāġla **neẕẓāre-i şīrānesi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 24). [neẕẓāre-i şīrānesi, -si ]*

**niʿam-ı cūd:** *Cömertliğin nimetleri.*

Ḥaḳ ẕātuñ eylemiş **niʿam-ı cūd** u luṭf ile
Sālār-ı bī-niyāz-ı ser-i ḫvān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 31). [niʿam-ı cūd, ]*

**nice:** *Nasıl.*

Ey dil **nice** bir düruġ u lāf eyleyelüm
Gel vaʿdemüze yitir ḫilāf eyleyelim.
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 1). [nice, ]*

**nice:** *Zf. Nasıl.*

Bilmezem neyleyüm **nice** ideyüm
Nireye başumı alup gideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 159). [nice, ]*

**nice:** *Nasıl, ne kadar.*

Dilde **nice** rāz-ı ʿaşḳı pinḫān olsun
Zīra ḳodılar o āteşīn micmere ʿūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 3). [nice, ]*

**nice:** *"Nasıl?" anlamında soru zarfı.*

Cām-ı lebrīzin pey-ender-pey **nice** nūş eylemez
Güş iden ḥulḳ-ı şürūḫīden demādem ḳulḳule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 5). [nice, ]*

**nice:** *"Nasıl" anlamında soru zarfı.*

**Nice** mümkin taḥammül imtinān-ı luṭf-ı dūnāna
O yāriñ kūh-ı āhen māḥv olur ḳardaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 5). [nice, ]*

Beni giryān idesiñ sen **nice** ḫandān olasıñ
Bir işi eyleme kim şoñra peşīmān olasıñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 1). [nice, ]*

**Nicedür** ol ġarībüñ ḥāli
ʿAceb ol derdmendüñ aḥvāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 195). [nicedür, -dür ]*

**nice:** *"Nasıl, ne şekilde" anlamlarına gelen soru zarfı.*

**Nice** istersem öyle gösterdi
Yolına geldi uġradı āha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 317). [nice, ]*

**nice:** *" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.*

Baḳup cemālüñe ʿāşıḳ **nice** ḳarārı ḳalur
Seni bu ḥüsn ile kim görse iḫtiyārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 1). [nice, ]*

Baġ-ı rūḫında zülfin idüp deste deste yār
Bir **nice** şaçlı sünbüli bir yire baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 10). [nice, ]*

**nice:** *" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.*

Şeb-i viṣāl bir olsaḳ ʿaceb midür ikimuz
O sīm-ten **niçe** bir pīrehende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 10). [niçe, ]*

Nice ḥużūr ide gülşende seylī-i ḫurşīd
Henüz rāḥat iken der-ḳafā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 7). [nice, ]*

Zülfüñ **nice** bir eyleye rūḫsāruñı mestur
Ey mihr-i melāḥat şebüñ āḫir seḥeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 11). [nice, ]*

Bilmem **nice** taḥammül ider sīneler aña
Sūz-ı derūn ciḫānı iderken şerār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 3). [nice, ]*

Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer mi o nār o nūr
Derd-i muḥabbeti **nice** çeksün o zār o zūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 2). [nice, ]*

Ser-i dār-ı siyāset-gāh-ı ʿaşḳında gün olmaz kim
Şeh-i ḥüsnüm **nice** ʿuşşāḳ-ı ser-bāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 10). [nice, ]*

**Nice** ḳandīl ser-i hāk-i mezārum olsun
Tende her dāġ ki derdüñle fürūzān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 13). [nice, ]*

**Nice** bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ niṣār olmaz
Haṭ-ı müşgīn ile ol māh-ṭalʿat ḥāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 5). [nice, ]*

Ṣaḥīfeler **nice** defter ola ḳalem dükene
Cefāñı biñde birin eylesem ḥisāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 11). [nice, ]*

Dilbere sūz-ı derūnı **nice** teʾṯīr eyler
Olmayan lāle-ṣıfāt sīnesi yanıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 3). [nice, ]*

**Nice** şalınduġı Manṣūr-ı ser-endāz-ı hüner
Ḳatı meydān-ı muḥabbetde yirüm dār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 7). [nice, ]*

Dil-i maẓlūmı bīdād-ı sitemden eyleyüp sālim
Benüm gibi **nice** dil-mürde ʿadliyle olur iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 16). [nice, ]*

**nice:** *Nasıl, niçin.*

**Nice** Şerḥ, eyleyüm evṣāfunı ey ḫān-ı kerīm
ʿİlm ü ʿirfānla bir nüsha-i kübrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 21). [nice, ]*

**nice:** *" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.*

Ḥaẕer kim küşte-gîr-i dehre Rüstemler ḥārīf olmaz
**Nice** Sührâb'a hem meydān-ı furṣat virdi hem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 16). [nice, ]*

Pür itdi nāle-i dil kūy-ı dilberi bilmem
O gülşene **nice** bir ʿāndelīb el virdi *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 10). [nice, ]*

Misli bulınmaya **nice** dīvānda ḥaḳ budur
Olmaz bu gūne bir ġazel-i dil-sitān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 17). [nice, ]*

Neyyir-i künh-i kemālinden **nice** virsün ḫaber
Ẕerre-i nāçīz iken noḳṣan ü ʿacziyle ḫıred
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 17). [nice, ]*

Medhüñi Ḥażret-i Ḥaḳ itmiş iken māhlūḳat
**Nice** taʿrīf ideler ẕāt-ı şerifüñ ḥāṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 306). [nice, ]*

**Nice** bir lāf-ı süḫande bu dükenmez daʿvā
Eyle her ḥarf-i ḫaṭāya dü-hezār istiġfār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 331). [nice, ]*

Hudāvendā ḳabūl eyle Naẓīmüñ tuḥfe-i naʿtin
Egerçi midḥatüñde **nice** divānlar mücelleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 74). [nice, ]*

Ki farḳı gün gibi rūşen birader olsa dahī
ʿAlī ile **nice** ḳabīl beraber ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 36). [nice, ]*

**Nice** taḥammül olur imtinān-ı dünānâ
Ki bulsa mūra ider bār-ı minnetin taḥmil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 43). [nice, ]*

Cebhe-fersā-yı rikābı eşheb-i evṣāfınnuñ
**Nice** İbrāhim-i Edhem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 62). [nice, ]*

**Niçe** Kubād u Feridun derinde çārūb-keş
Niçe Skender ü Dārā o derde çākerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 55). [niçe, ]*

Niçe Kubād u Feridun derinde çārūb-keş
**Niçe** Skender ü Dārā o derde çākerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 56). [niçe, ]*

Afrāsiyāb-ı ʿaṣr ki bezm-i nevāline
Huddāmı olmaġa **nice** Cemşīd-şān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 22). [nice, ]*

İskender-i zemāne ki bāb-ı celāline
Der-bānluḳ itmeġe **nice** Dārā-nişān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 24). [nice, ]*

Olmaz edā-yı nāme-i evṣāfı ḥaşre dek
Bu bezme gerçi **nice** ki şehnāme-ḫvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 34). [nice, ]*

Şiʿr-i ḫāṣid beñzemez medḥünde nuṭḳ-ı pāküme
Siḥr-i Hārūt olsa iʿcāze **nice** tanẓīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 70). [nice, ]*

Kemer gibi **nice** mümkindür almak āġūşa
Ḳılı bir rükn o ḫançer o mū-miyān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 111). [nice, ]*

Fihrist-i rāz-ı dil ki **nice** faṣl u bāb olur
Her ṣafḥası muḳaddime-i ṣad kitāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 1). [nice, ]*

Ḥüsnüñe āyine bilmem **nice** tāb-āver olur
ʿAksini vālih iden dilber-i raʿnāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 3). [nice, ]*

**Nice** günler ġarīb ü āvāre
Bi-dil ü bī-ḳarār u bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 161). [nice, ]*

Böyle söyle dimiş o hem-rāze
Başlamış **nice** şive vü nāze *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 186). [nice, ]*

Ḳavuşur ādem ādem cānā
**Nice** bir firḳatüñle zār olayum *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 256). [nice, ]*

**Nice** bir zār u bī-ḳarār olayum
Beni ḳıldı niẕār o müy miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 257). [nice, ]*

Başına geldi āḫir ey meh-rū
**Nice** dem gerçi nā-murād oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 308). [nice, ]*

Çıḳarup kilk-i güher-rīz Naẕīm-i ḫoş-dem
Baḥr-ı endīşeden ol demde **nice** gevher-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 22). [nice, ]*

Benüm gibi **nice** dil-mürde-i bīdād ʿahdinde
Zihī ʿİsā-nefes kim nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla iḥyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 23). [nice, ]*

İtdiler töhmet-i ilḥād aña
Bir **nice** müfsid olup āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 4). [nice, ]*

**Nice** yanup cigerüm cāna düşmesün āteş
Ḥāraretiyle olup dil-fiġār u ḫuşk lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 11). [nice, ]*

**nice olsun:** *Nasıl olmak.*

Kendü ẕevḳinde olan naḫvetiyān
Ḥāl-i dilden **nice olsun** āgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 34). [nice olsun, -s, -uñ ]*

**nidā:** *Çağırma, seslenme.*

Lūlesi bu çeşmenüñ gūyā zebān-ı ḥāldür
Nūş-ı cān olsun diyü ʿaṭşān içün eyler **nidā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 26). [nidā, ]*

**nidügin:** *Ne olduğu, nasıl olduğu.*

Gülzār-ı dil reyyān iken seylāb-ı eşk-i çeşm ile
Bilmezdi kimse **nidügin** ʿālemde şebnem nāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 6). [nidügin, ]*

**nifāḳ:** *Arabozuculuk, fitnelik.*

Ḥaẕer ṣad el-ḥaẕer gūy itdigüñ esrārı ifşādan
Yiter Ferḥād-ı ʿibret kūh-veş olmaz **nifāḳ** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 6). [nifāḳ, ]*

Ruḳebā hayf ittifāḳ itmiş
Haberüm yoġ iken **nifāḳ** itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 134). [nifāḳ, ]*

**nigāh:** *Bakış, nazar.*

Bir zaḫm-ı nāze minnet iderdüm **nigāhuña**
Havfüm budur ki sīnede her çāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 3). [nigāhuña, -uñ, -a ]*

Kim söyleşür ey peri **nigāhuñla** senüñ
Sen ġamzeñe mest iken ʿitāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 3). [nigāhuñla, -uñla ]*

**nigāh:** *(Sevgiliden gelen) Bakış.*

Derd-i derūn-ı şerḥe ne ḥācet ki ʿāşıḳuñ
Her bir **nigāhı** rāz-ı dile tercemān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 10). [nigāhı, -ı ]*

**nigāh:** *Bakış, nazar.*

Senden ayırmaz idi ölince **nigāhını**
Murġ-ı dil-i ṭapīde fitrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 13). [nigāhını, -ı, -n, -ı ]*

ʿĀşıḳ o perī-veşi gözinden şaḳınūr
Bir kerre **nigāha** ġayre biñ kez baḳınūr

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 2). [nigāha, -a ]*

**nigāh:** *Bakış (Tanıkta, sevgilinin yaralayıcı, etkili bakışı söz konusudur); mürşidin müride derin bakışı (ABTS, 265).*

Bī-saġar u ṣaḥbā beni mest itdi **nigāhuñ**
Añsam leb-i mey-gūnuñı māhmūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 11). [nigāhuñ, -uñ ]*

**nigāh:** *Bakış, bakma, nazar.*

Yād-ı ġamzenle çemende sehvle itsem **nigāh**
Sūsenüñ her bergi bir şemşīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 7). [nigāh, ]*

Bāġ-ı dehre çeşm-i ʿibretle **nigāh** itsem nola
Añdurur zülf-i bütānı her biten süñbül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 7). [nigāh, ]*

Her kime ʿucb ile iderse **nigāh**
Ol göz olur başuña ʿayn-ı naẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 5). [nigāh, ]*

Bî-gâliyedür zīver-i gülgūn-ı ḥayādan
Rūḫsāre-i ḫūbāna **nigāh** itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 4). [nigāh, ]*

O rūḫ-ı pāke o gīsūya **nigāh** eyleyenüñ
Çeşmi mirʾāt Naẓīmā müjesi şāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 17). [nigāh, ]*

Şīr-gīr olduġı maʿlūm oldı
Göñlüm alup o ġazālāne **nigāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 6). [nigāh, ]*

Ne raġbete naẓār eyler ne iʿtibāre **nigāh**
Pür itse gūşına girmez ciḫānı ḳal ile ḳīyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 11). [nigāh, ]*

ʿAceba li'l-muḥibbi keyfe yenām
Gözümüñ yaşına **nigāh** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 262). [nigāh, ]*

Baġrumuñ başına **nigāh** eyle
Cān u dilden Naẓīm-i ʿāşıḳuñam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 263). [nigāh, ]*

**nigāh:** *Bakış, bakma, nazar.*

Bir ḫaṭṭ-ı ḫaṭā sahāyif-i aʿmālüm
Ey ḫvace-i ʿālem eyle ʿafv ile **nigāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 4). [nigāh, ]*

**nigāh:** *(Sevgilinin) bakışı, nazarı.*

Olmaz **nigāh** kesret-i neẕẕāreden saña
Yer yer hücūm-ı dīde-i çālāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 11). [nigāh, ]*

Figār-ı ġamzesi cism-i niẕār-ı ʿāşıḳ iken
**Nigāh** iden ne ḫadeng ü ne zaḫm-ı sīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 12). [nigāh, ]*

Dīdāruña dīvāne geçen kec-naẓar anı
Küstāḫ **nigāh** eylese maġdur ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 20). [nigāh, ]*

Bir ḥüsne **nigāh** eyle ki miṣli ola nādir
Ey çeşm-i dil ey dīde-i cān nādire-bīh ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 13). [nigāh, ]*

Doymaz egerçi çeşm-i muḥabbet neẕāreden
Seyr-i cemāle her müjesi olsa bir **nigāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 10). [nigāh, ]*

Şikār-ı murġ-ı cāna zīr-i bālinden **nigāh** eyler
İki şehbāzdur gūyā o gözler ḳaşlar altında

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 3). [nigāh, ]*

Her **nigāh** itdükce ebrū-yı kemāndārı ider
Nāvek-i müjgānı levḥ-i imtiḥān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 5). [nigāh, ]*

Ḳurṣ-ı ḫurşīde **nigāh** eylemedi ẕerre ḳadar
İtdi ol ḍayf-ı Hudā anı Mesīḥe iʿṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 249). [nigāh, ]*

Olālı cān-ı hazīnüñ o peri cānānı
Dil-firībāne **nigāh** itmededür pinḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 32). [nigāh, ]*

Yaġmāladı ʿAḳlumı o düzdīde **nigāh**
Lāl itdi beni o çeşm-i bī-sürme-siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 1). [nigāh, ]*

**nigāh:** *Bakış, nazar .*

Āşıkuñ keyfiyyet-i ḥālin **nigāhından** bilür
Gör ne kāfir-mācerādur kim tecāhülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 3). [nigāhından, -ı, -n, -dan ]*

**nigāh itme:** *Bakmak.*

Nān-ı dünān meh-i bedr olsa ḥaẕer
Ḳurṣ-ı ḫurşīd ise de **itme nigāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 22). [nigāh itme, -me ]*

**nigāha:** *Bakış, bakma, nazar.*

Ġonce-veş bir teng-dil maẕlūma olsan kec-nigāh
Ol **nigāha** her müjeñ bir ḫār-ı dāmen-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 8). [nigāha, -a ]*

**nigāhı:** *(Sevgilinin) yaralayıcı bakışı, nazarı.*

Ol ḳaşları yā ki reh-güẕerden geçdi
Peykān-ı **nigāhı** çāk-ı ciġerden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 2). [nigāhı, -ı ]*

**nigāh-ı ādāb:** *Edepli bakışı.*

Gözden şaḳınan cemāl-i dildārı Naẕīm
Geçmez müjesi **nigāh-ı ādābı** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 4). [nigāh-ı ādāb, --ı ]*

**nigāh-ı bāriḳa-çīn-i süṭūr-ı eşʿārı:** *Şiirin satırının şimşek toplayan bakışı.*

**Nigāh-ı bāriḳa-çīn-i süṭūr-ı eşʿārı**
Meġer ki nūr-ı siyeh añа tār-ı masṭardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 173). [nigāh-ı bāriḳa-çīn-i süṭūr-ı eşʿārı, ]*

**nigāh-ı ḫūn-rīz:** *Kan dökücü bakış.*

Ünsiyyet iden **nigāh-ı ḫūn-rīzüñ ile**
Āhū ise de ṭabʿīʿat-ı şīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 3). [nigāh-ı ḫūn-rīz, -üñ ]*

**nigāh-ı iltifāt:** *Güler yüzlü bakış.*

Görüp dil-dādesin māḫfī **nigāh-ı iltifātından**
Göñül virmek o şīrīn-kāre göñlümden hemān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 7). [nigāh-ı iltifāt, --ın, --dan ]*

**nigāh-ı iltifāt:** *Iltifat bakışı.*

Dıde-i raġbetle eylerseñ **nigāh-ı iltifāt**
Şiʿrümüñ her beyti zīb-i mekteb-i ʿirfān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 71). [nigāh-ı iltifāt, ]*

**nigāh-ı lütfuñ:** *Lutuf, ihsan bakışı .*

Sevād-ı naẕmum ola tūtiyā-yı çeşm-i ḳabūl
**Nigāh-ı lütfuñ** olursa bu dāstān üzre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 98). [nigāh-ı lütfuñ, -uñ ]*

**nigāh-ı merḥamet:** *Acıma bakışı.*

Heẕār ʿacz ü niyāz ile geldi dergehüñe
**Nigāh-ı merḥamet** ister Hudāyegāninden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 30). [nigāh-ı merḥamet, ]*

**nigāh-ı nāzuñ:** *Cilveli bakış.*

Gelince çeşmine cānā şarāb-ı nāb senüñ
**Nigāh-ı nāzuñ** ider ʿālemi ḫārāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 2). [nigāh-ı nāzuñ, -uñ ]*

**nigāh-ı nāzuñ:** *Nazlı bakış.*

Naẕār eyle **nigāh-ı nāzuñ** içün
Neyyir-i ḥüsn-i bī-miṯālüñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 269). [nigāh-ı nāzuñ, -uñ ]*

**nigāh-ı nāzuña:** *Nazlı bakış.*

Kaʾilüm bir **nigāh-ı nāzuña** ben
Ḥālüme çeşm-i ʿişve-bāzuñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 267). [nigāh-ı nāzuña, -uñ, -a ]*

**nigāh-ı rüsül:** *Peygamberin bakışı.*

Şemʿ-i rūḫsārı nūr-baḫş olālı
Oldı pervānesi **nigāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 28). [nigāh-ı rüsül, ]*

**nigāh-ı şefḳate:** *Merhametli bakış.*

**Nigāh-ı şefḳate** şāyeste kıl ḳaṣīdesini
Olursa mültefetüñ lūṭflar keremlerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 151). [nigāh-ı şefḳate, -e ]*

**nigāh-ı şefḳatidür:** *Şefkat bakışıdır.*

Evvel **nigāh-ı şefḳatidür** raḥm-ı bī-kesān
Ednā teveccüh-i himemi bende-perverī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 39). [nigāh-ı şefḳatidür, ]*

**nigāh-ı serkeş:** *İnatçı bakışı.*

Kār-dih-i müjgandan oldur **nigāh-ı serkeşi**
İş görür yārüñ muḳaddem tīr-i rūy-ı terkeşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 1). [nigāh-ı serkeş, --i-i ]*

**nigāh-ı tercümān-ı ḥālidür:** *Halinin tercümanı bakış.*

**Nigāh-ı tercümān-ı ḥālidür** dembeste-i ʿaşḳuñ
Saña ḫayretle her baḳdıḳca bir rāz-ı niḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 17). [nigāh-ı tercümān-ı ḥālidür, -i, -dür ]*

**nigār:** *Resim.*

Bārgāh-ı ʿazmine naṣrun min'Allāh sāyebān
Sāyebān-ı rezmine fetḥ u ẓafer naḳş ü **nigār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 36). [nigār, ]*

Beẕl-i cūd ü mekrümetde vaḳt-i īṯār u **nigār**
Desti deryā-bār-ı luṭf u ṭabʿ-ı pāki kān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 39). [nigār, ]*

**nigār-ı ʿaks-i cemāl-i bütān:** *Sevgililerin güzel yüzlerinin yansımalarının işlemesi.*

Naḳş u **nigār-ı ʿaks-i cemāl-i bütān** ile
ʿAşḳ itdi deyr-i sīnemi beytü'ṣ-ṣanem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 7). [nigār-ı ʿaks-i cemāl-i bütān, ]*

**nigeh:** *Bakış.*

Midād-ı eşk ile müjgānlarumki ḫāme olur
şūḫa her **nigehüm** bir niyāz-māme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 2). [nigehüm, -üm ]*

Delik delik dili ġamzeñ ḫadengi yāreledi
Ḳılıç çeküp **nigehüñ** pāre pāre pāreledi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 2). [nigehüñ, -üñ ]*

**nigeh:** *Bakış.*

O āhuvāne **nigehle** dü-çeşm-i ṣayyādı
Alup kemendine her biri bir ġazāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 7). [nigehle, -le ]*

Her girih zülfüñde olsun bend-i zencīr-i cünūn
Bezm-i meyde bir **nigehle** biñ dil-i dīvāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 8). [nigehle, -le ]*

Geh fikr iderüm çeşmini ebrūsını gāhī
Gāhī **nigehin** ġamze-i cādusını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 2). [nigehin, -iñ ]*

Ẓāhirde yāre kendüyi bigāne gösteren
Baḳṣāñ niḫānī her **nigehinden** selām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 4). [nigehinden, -i, -n, -den ]*

**nigeh:** *Bakış, nazar.*

Girye itsem teraḥḥum eylerdi
Her **nigehde** tebessüm eylerdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 128). [nigehde, -de ]*

**nigeh:** *Bakış, bakma .*

Mestāne çekince ġamzesi ḫançer-i tīz
Eyler **nigehi** füsūn ü nāz ile sitīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 2). [nigehi, -i ]*

**nigeh-bân:** *Gözcü, bekçi .*

Eġer ʿadāvet-i eżdādı ʿadli menʿ itse
**Nigeh-bān** olan şīr āhū-yı zamān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 54). [nigeh-bān, ]*

**nigeh-bān olmış:** *Bekçi. gözcü olmak.*

Ṭılısm-ı ḫayme-i iclālini ḥıfẓ itmeġe gūyā
**Nigeh-bān olmış** ejderdür meġer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 18). [nigeh-bān olmış, -miş ]*

**nigehbān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin gözcüsü.*

ʿAyn-ı ʿināyeti naẓār-endāz-ı ümmetān
Çeşm-i ḥimāyetiyle **nigehbān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 46). [nigehbān-ı enbiyā, ]*

**nigeh-i nāzı dilberüñ:** *Güzelin nazlı bakışı.*

Ehl-i niyāzı her **nigeh-i nāzı dilberüñ**
Bir nāmedür nezāket ile tīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 5). [nigeh-i nāzı dilberüñ, -ı-üñ ]*

**nigehle:** *Bakış, bakma.*

Bu Rüstemāne **nigehle** bu tīġ-ı ġamze ile
Kalırsa böyle o ḫūn-rīz Ḳahramānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 3). [nigehle, ]*

**nigerān:** *Bakan, seyreden (kimse).*

Cürmümi ʿafv idüp benüm olma
Na-seza vażʿ u ṭavruma **nigerān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 150). [nigerān, ]*

**nigīn:** *Yüzük; mühür (Tanıkta, sadrazamlık mührü kastedilir)*

Gözden o perī **nigīn** laʿlin ṣaḳınūr
Eller anı ʿāḳıbet görürseñ ṭaḳınur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 1). [nigīn, ]*

**nigīn-i ḫükmine:** *Hüküm mührü . hüküm verme yetkisi, kudret (Tanıkta, peygamberlik kastedilir).*

ʿAceb mi dehri Süleymān gibi muṭiʿ itse
**Nigīn-i ḫükmine** ins ü perī musaḥḫardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 76). [nigīn-i ḫükmine, -in, -e ]*

**nigīn-i laʿl-i dildāruñ:** *Sevgilinin mühürsüz yüzüğü.*

Celī gördüm muḥaḳḳāk ḫaṭṭ-ı reyḥānī lebin yārüñ
Haṭ-ı Yāḳūtı neşh itmiş **nigīn-i laʿl-i dildāruñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 2). [nigīn-i laʿl-i dildāruñ, -uñ ]*

**nigū-kāruñ:** *Karun gibi zengin.*

Riyāż-ı ḫüsnini zeyn itdi bir **nigū-kāruñ**
Yitişdi sebze-i ḫaṭṭ-ı rūḫıyla ḫaṭṭ-ı lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 1). [nigū-kāruñ, ]*

**nigūn-sār:** *Ters dönmüş, baş aşağı.*

Olmasun naḫl-i emel dünyāda
Bār-ı yeʾs ile **nigūn-sār** u dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 54). [nigūn-sār, ]*

**nigūnsār:** *Ters dönmüş, baş aşağı.*

Göñül görüp yem-i ḫüsninde mevc-i çīn-i cebīn
ebrūvānı **nigūnsār** iki sefīne gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 14). [nigūnsār, ]*

**nigūnsār-ı ḥicāb:** *Perdeyi , engeli baş aşağı etmek.*

İtdi Ṭūbāyı **nigūnsār-ı ḥicāb** süḫanum
Sidre-sāye ḳad-i şūriş-fikenüñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 7). [nigūnsār-ı ḥicāb, ]*

**nihāi-i ḳāmet-i bālālarındandur:** *Boyunun posunun sonucu.*

Ḳıyām-ı nāzla reftāre geldükce sehī-ḳadler
Belā-yı dil **nihāi-i ḳāmet-i bālālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 12). [nihāi-i ḳāmet-i bālālarındandur, --lar, --ın, --dan, --dur ]*

**nihāl:** *1. Fidan 2. Fidan boylu güzel.*

O serv-i nāzı büyütdüm zemīn-i sīnemde
ʿAceb midür yerini sevse bir **nihāl** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 4). [nihāl, ]*

Hāmem çemen-i feyże **nihāl** it yā Rab
Naẓm-ı terümi reşk-i zülāl it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 1). [nihāl, ]*

Her dil ki kemāle ārzū-mend olmaz
Benzer o **nihāle** kim buru-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 2). [nihāle, -e ]*

**nihāl:** *Ağaç, fidan.*

Serv-ḳadler birbirinden şivede mümtazdır
Sāyesinde her **niḫālüñ** başḳadur bir ʿālemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 8). [niḫālüñ, -üñ ]*

**nihāl-i ʿadli:** *Adalet fidanı.*

İde ḳıyamete dek sāyesinde ḫalḳ ḥużūr
**Nihāl-i ʿadli** ki bāġ-ı ciḫānda ʿarʿardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 208). [nihāl-i ʿadli, ]*

**nihāl-i bāġ-ı emel:** *Ümit bağının fidanı.*

Nesīm-i nāmiye-i feyż-i cūd-ı luṭfından
**Niḥāl-i bāġ-ı emel** dembedem müşemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 84). [niḥāl-i bāġ-ı emel, ]*

**nihāl-i bāġ-ı levlāk:** *Levlak bağının fidanı.*

Li-maʿallāh-gulsitān Yāsīn ü Ṭāhā-būstān
Ey **nihāl-i bāġ-ı levlāk** ü leʿamruk şāḫsār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 106). [nihāl-i bāġ-ı levlāk, ]*

**nihāl-i çemen-i nāze:** *Naz bahçesinin fidanı.*

O **niḥāl-i çemen-i nāze** hevādār olalı
O sehī-ḳāmete ḥasretkeş-i reftār olalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 7). [niḥāl-i çemen-i nāze, ]*

**nihāl-i iʿtidalümdür:** *Ölçülü olmanın fidanı.*

Hoş geçer sāyemde her serv-i revān-ı baġ-ı naz
Gülbün-i ʿişve **nihāl-i iʿtidalümdür** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 4). [nihāl-i iʿtidalümdür, --üm, --dür ]*

**niḥāl-i ḳaddini:** *Uzun boy -sevgilinin uzun boyu-.*

**Niḥāl-i ḳaddini** Ṭūbāya eylemem teşbīh
Egerçi dirler o naḫl-i bülende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 5). [niḥāl-i ḳaddini, -i ]*

**nihāl-i ḳadüñe:** *Boyunun fidanı.*

Olmayan sāye-veş üftāde **nihāl-i ḳadüñe**
Sāye gibi ola senden iki ʿālemde cüdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 295). [nihāl-i ḳadüñe, -üñ, -e ]*

**niḥāl-i maʿdelet:** *Adaletli ve insaflı olma fidanı.*

Yitişdi berg ü bārı şāḫsār-ı ʿadl ü inṣāfuñ
**Niḥāl-i maʿdeletden** mīve-çīn oldı yine dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 10). [niḥāl-i maʿdelet, ]*

**nihān:** *Saklı, gizli, mahfi. nihânî: Nihanlık.*

Üstüḫānında **niḫāndur** eşeri eyliyeli
Leẕẕet-i şehd-i ġamı çāk-i derūn-ı ruṭabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 39). [niḫāndur, -dur ]*

**nihān:** *Gizli, saklı, gizlenmiş, saklanmış, görünmeyen, göz önünde olmayan.*

Maẓhar-ı luṭf-ı ʿitāb-āmūzıyuz kim bir şehüñ
Merheminde zaḫmı zaḫmında **niḫāndur** merhemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 12). [niḫāndur, -dur ]*

**nihān:** *Gizli, saklı, gizlenmiş, saklanmış.*

Ṭabʿum güherle el-ʿan gevher-feşān-ı ʿirfān
Ẓāhirde gerçi vīrān gencīnedür **niḫānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 176). [niḫānı, -ı ]*

**nihān:** *Gizli, saklı, gizlenmiş, saklanmış.*

Olmamak mümkin mi şemşīr-i müjeñle ey perī
Meyl ider diller **niḫān** u ʿāşıḳāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 6). [niḫān, ]*

Cān gibi gözden olsa nola ol dehān **nihān**
Zīrā ki dīdeden olur elbette cān **nihān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 1). [nihān, ]*

Cān gibi gözden olsa nola ol dehān **nihān**
Zīrā ki dīdeden olur elbette cān **nihān**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 2). [nihān, ]*

Ṣıġmaz derūn-ı ḥavṣalaya sırr-ı derd-i ʿaşḳ
Olmaz bilürsen ey dil-i şeydā ʿıyān **nihān**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 4). [nihān, ]*

Başmaz egerçi dāʾireme ṣūretā ḳadem
Ammā gelür o reşk-i perī her zamān **nihān**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 6). [nihān, ]*

Bāzīgeh-i muḥabbeti germ eyledi idüp
Mihr-i dil-i Naẓīmi o nā-mihribān **nihān**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 10). [nihān, ]*

**Nihān** idi naẓārı evvel ol perīye dilüñ
Cünūn-ı ʿaşḳ ile gitdükce āşikāreledi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 7). [nihān, ]*

Gel kuhsāre añla mecāz u ḥaḳīkati
Söz bir e gerçi ṣavt-ı bedīd ü **niḫān** iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 16). [niḫān, ]*

Noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş **nihān** u ʿāşiḳār
Hem süveydā-yı dil ol hem dīdede merdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 5). [nihān, ]*

Dilde fikrüñ cilve-güsterdür ḫayālüñ dīdede
ʿĀşıḳ-ı dīdāruñum şāḫum **niḫān** u āşikār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 160). [niḫān, ]*

Görmez raḳīb diyü o perī-veş **niḫān** gelür
Daʿvet-seray-ı daʾireme her zamān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 83). [niḫān, ]*

Ẓāhir u bāṭın eyledüm tevbe
Her ne itdümse āşikār u **niḫān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 188). [niḫān, ]*

Sensiz ārām idemem fikr ü ḫayālüm sensin
Dil-i şeydāda **niḫān** dīdede peydāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 12). [niḫān, ]*

Bīmāriyuz ol ṭabīb-i cānuñ ki Naẓīm
Derdinde **niḫān** devā devāsında maraż
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 4). [niḫān, ]*

Cānanı dilüñde cān gibi eyle **niḫān**
Hem āyine ol o māha hem āyīnedān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 1). [niḫān, ]*

Hem nīm tebessüminde şād şūr bedīd
Her ḥarf-i tekellümünde biñ fitne **niḫān**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 4). [niḫān, ]*

Yārüñ ki deḫān-ı tengidür merkez-i cān
Cān gibi ʿaceb mi dīdeden olsa **niḫān**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 2). [niḫān, ]*

Haṭṭında **niḫān** olup o māhuñ ḫāli
Āşūbdan oldı mülk-i ḥüsni ḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 1). [niḫān, ]*

Gencīne gibi oldı **niḫān** hāk-i tīrede
Bir gevher-i kemāl idi ḥaḳḳā o pādişāḫ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 7). [niḫān, ]*

**nihān nihān:** *Gizli gizli.*

Yārüñ ḫayāli dīdede sevdāsı dildedür
Lā-büd olur ʿıyān ʿıyān u **niḫān nihān**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 8). [niḫān nihān, ]*

**nihānī:** *16. yy divan şairi NİHÂNî.*

**Niḫānī** ol büt-i şîrîn- süḫanla söyleşirüz
Lisān-ı ḥāl-i dili biz bilenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 1). [niḫānī, ]*

**nihānī:** *Gizli, gizlice.*

Ẓāhirde yāre kendüyi bigāne gösteren
Baḳṣāñ **niḫānī** her nigehinden selām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 4). [niḫānī, ]*

**nihānī:** *Gizli, gizlice.*

Ne deñli derd-i dili ʿāşīḳār eylemesen
Raḳīb diyü o perīye seni **nihānī** geçer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 8). [nihānī, ]*

Añsam melāl-i ḥāl-i dil-i nātüvānı ben
Alsam selāmını o perīnüñ **nihānī** ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [nihānī, ]*

**nihāyet:** *Sonunda, en sonunda.*

Naẓīm buldı **nihāyet** ḳaṣīde vü ġazelüñ
Duʿāya başla duʿā ʿādet-i süḫanverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 201). [nihāyet, ]*

**nihāyet:** *Sonuç.*

Dükenmeye ḳadinüñ vaṣfı tā ḳıyāmete dek
Bir āyetinden eger söylesem **nihāyete** dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 2). [nihāyete, -e ]*

**nihāyet:** *Sınır, son.*

Ḥasret-i yāre ġayet olmaz imiş
Bu firāḳa **nihāyet** olmaz imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 158). [nihāyet, ]*

**niḥrîr-i kāmil:** *Faziletli alim.*

Edīb-i ẕû-fünûn **niḥrîr-i kāmil** kim odur şimdi
Efāżıl içre ʿilm ü fażl ile ʿallāme-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 7). [niḥrîr-i kāmil, ]*

**niḥrîr-i kāmil:** *Olgun âlim.*

Zu-fünūn **niḥrīr-i kāmil** kim anuñ teslīmidür
Diḳḳat-i taḥrīrine ḥālā efāżıl bī-cedel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 5). [niḥrīr-i kāmil, ]*

**nīk:** *İyi, hub, makbul, hayırlı, salih. Cem'i: nîkân.*

**Nīk** ü bedi rām eyleyüp evḳāt güẕārūz
Raḳḳās iderüz ʿaḳrebi de sāʿatümüzde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 7). [nīk, ]*

**nīk:** *İyi, güzel, olumlu.*

**Nīk** ü bed eyledüġi ẓāḫir olur
Herkesüñ bārgeh-i Mevlāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 15). [nīk, ]*

**nīk:** *Güzel, iyi, hoş.*

Teng-dil olma ḳabūl it **nīk** ü bed ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile memlū ḫum gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 1). [nīk, ]*

Bedliġin ʿafv eyle āb-ı rūy-ı nikān ḥürmeti
Vezn olunduḳda terāzū-yı cezāda **nīk** ü bed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 48). [nīk, ]*

Ḳabūl eyle temennāsın gedā-yı āsitānuñdur
Anı red eyleme şāḫum eger **nīk** ü eger beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 82). [nīk, ]*

**nīk- hvahuñ:** *Arzumun iyiliği.*

Miṣāl-i bülbül pervane dāʾim aġlasun yansun

Ciẖānda **nīk- ẖvahuñ** olmayan aʿdā-yı bed-gevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 6). [nīk- ẖvahuñ, -uñ ]*

**nīk ü bed:** *Iyi ve kötü.*

Ser-menzil-i murāda yüri himmet ile var
Eyler şuḥūr her ne ise **nīk ü bed** yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 12). [nīk ü bed, ]*

**niḳāb:** *Yüz örtüsü, peçe, yaşmak.*

Ḥayāda reng-i rūẖından gelün **niḳāba** ḥicāb
Virür o ġonce-i bāġ-ı edeb ḥicāba ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 1). [niḳāba, -a ]*

**niḳāb-dār:** *Örtülü, kapalı.*

Vech-i münīr olmasa yārüñ **niḳāb-dār**
Nūr-ı nigāhı māḥv ider ol rūy-ı tāb-dār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 1). [niḳāb-dār, ]*

**niḳāb-ı rūẖuñ:** *(Sevgilinin) yüzünün örtüsü.*

Olup **niḳāb-ı rūẖuñ** gizli dīn ṭutar cāna
Meġer ki kakülüñ ateşperest-i kāfirdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 191). [niḳāb-ı rūẖuñ, -uñ ]*

**nikāb-ı şerm:** *Mahçubiyet örtüsü.*

Ḳomış mihri **nikāb-ı şerme** dildāruñ rūẖ-ı āli
Şafaḳ-pūş-ı ḥicāb itmiş mehi ol ʿārıż-ı ġāli
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 43, Mısra 1). [nikāb-ı şerm, --e ]*

**nikāt:** *Nükteler; "nükte"nin çoğuludur.*

İtdükce medḥ-i ẕātuñ yoḳ ḥaddi vāridātuñ
Kilk-i terüm **nikātun** çoḳ dilli tercümānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 164). [nikātun, -uñ ]*

**nikāt:** *İnce mânâlı zarif sözler, herkesin kavrayamadığı ince anlamlar, nükteler.*

Gencīnedür **nikātum** mālīk o gence ẕātum
Olsa nola devātum bir ẖum-ı ẖüsrevānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 177). [nikātum, -um ]*

**nīl:** *Mısır ülkesindeki büyük nehir.*

Naẓīm vaṣfūñu kāḍir degül Niẓāmī-veş
İder mi kārını Baḥrüñ temevvüc eylese **Nīl**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 124). [nīl, ]*

**nīlī:** *Canlı, koyu mavi, çivîdî.*

Bir āsmāndur o **nīlī** o ṭāḳ-ı vālā-tak
Ki rīsmānı sütūnında ẖaṭṭ-ı miḥverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 93). [nīlī, ]*

**nīl-i eşk:** *Göz yaşımı Nil ( etti ).*

Eyledi mışr-ı cismümi ġarḳab
**Nīl-i eşk** itdi ol ḳadar ṭuğyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 178). [nīl-i eşk, ]*

**nīlüfer:** *Beyaz, mavi ve sarı çiçekler açan bir cins su bitkisi.*

Nergis-i bīmār-veş rāḥm eylemezler yaşuña
Olsa cūy-ı giryenüñ iki gözüñ **nīlūferi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 30). [nīlūferi, -i ]*

**nīlüfer:** *Su bitkilerine verilen genel ad; nilüfer çiçeği, göl süseni, su zambağı. (nymphaea alba).*

Ġusāya düşmeyenler nergis-i bīmārı derdinden
Gözi yaşma **nīlūfer** gibi yā Rab ġarīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 6). [nīlūfer, ]*

Ten-i zerd ü niẕārum ḳaldı **nīlūfer** gibi anda
Feżā-yı sīnemi seylāb-ı eşk-i dembedem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 5). [nīlūfer, ]*

**nīm:** *Yarım.*

Hem **nīm** tebessüminde ṣād şūr bedīd
Her ḥarf-i tekellümünde biñ fitne niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 3). [nīm, ]*

**nīm-ten:** *Eskiden gömlek üstüne giyilen kollu yelek.*

**Nīm-ten** çıḳmaz ḥaḳīr-i dergeh-i iḥsānına
Aṭlas-ı çarḫuñ nümāyāndur ḥuṣūṣā Ülkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 167). [nīm-ten, ]*

**nīm-ten:** *Tam olmayan giysi/elbise , bedenin yarısını örten elbise.*

Olsa ʿāyān şikāf-ı ḳabādan o sīm-ten
Nūr-ı nigāh-ı ʿāşıḳ ola aña **nīm-ten** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 24, Mısra 2). [nīm-ten, ]*

**niñ şifte:** *Çok düşkün.*

O şāḫsüvār-ı reh-i ʿaşḳum ki piyāde
Mecnūn gibi **niñ şifte** var leşkerüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 10). [niñ şifte, ]*

**nīrān:** *Ateş, cehennem.*

Āteş-i ʿaşḳ u fürūġ-ı ḥüsn ü ṭābʿ-ı āhdan
Sīneler **nīrān** beden sūzān ciġer büryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 8). [nīrān, ]*

**nire:** *Nere, nereye.*

Bilmezem neyleyüm nice ideyüm
**Nireye** başumı alup gideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 160). [nireye, -ye ]*

**nīremi:** *Neremi.*

Sipāh-ı saṭvetinüñ her biri dem-i pür-ḫāş
Hezār **nīremi** nerm eyleyen dilāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 134). [nīremi, ]*

**nîrem-i fenā:** *Yok olan Nerimân.*

Eyler şikeste penceñi bu **Nîrem-i fenā**
Ṣad el-ḥaẕer ki olmayasın Ḳahramān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 11). [nîrem-i fenā, ]*

**nīrem-i iclāl:** *Kudretli Nirem.*

Rüstem-i iḳbālinüñ Sām u Nerīmān ʿācizi
**Nīrem-i iclāli** dutmaz Ḳahramānı pençe-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 18). [nīrem-i iclāl, --i ]*

**nīrem-i neberd:** *Savaşın Nirem'i ( Rüstem'in atası ve Sâm'ın babasıdır. Neriman'ın kısaltılmış şeklidir.).*

İsfendiyār-ı maʿreke **Nīrem-i neberd** kim
Meydānına ne Rüstem ü ne Ḳahramān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 25). [nīrem-i neberd, ]*

**nīreng-i mey-i āl:** *Şarabın renginin aldatması.*

**Nīreng-i mey-i āl** virür reng-i ḫacālet
Derd-i seni fikr olsa günāh itmeġe değmez

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 9). [nīreng-i mey-i āl, ]*

**nīş:** *Zehir.*

Böyledür rūzgāruñ aḥvāli
Ki deġül nūş **nīşden** ḫālī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 124). [nīşden, -den ]*

**nīş:** *zehir, diken, iğne.*

Ne şādīden ferāḥ-nāk ol ne ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı **nīş** ü sūrı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 4). [nīş, ]*

Naẓīm-āsā cefā-yı ḫārına baḳmaz olur gül-çīn
Bilen zenbūr-ı hicr ü şehd-i vaṣluñ **nīş** ile nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 16). [nīş, ]*

**nisāb-ı ḥasretüñden:** *Hasretin aslı.*

Ṭavāf-ı Kaʿbe-i şevḳ-ı cemalüñ farz-ı ʿaynumdur
**Nisāb-ı ḥasretüñden** bā-naṣībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 6). [nisāb-ı ḥasretüñden, -ün, -den ]*

**nişān:** *İşâret, belirti, iz, alâmet.*

Māverāsından anuñ bulmadılar nām ü **nişān**
Oḳını atdı o dem yayını yaṣdı ʿuḳalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 269). [nişān, ]*

Yitirmişdüm dili dāġ-ı ġamuñ taʿyīn idüp buldum
Kişi güm-kerdesin elbette bulsa bir **nişān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 12). [nişān, ]*

Kemān-bedūş-ı ḫıred kim per-i işābetle
Hadeng-i reʾyi varur muttaşıl **nişān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 16). [nişān, ]*

Olsa Belḳīs Züleyḫā mehd-cünbānı sezā
Mehdidür taḫt-ı Süleymān ḥüsni Yūsufdan **nişān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 4). [nişān, ]*

Görsem o gül-ʿiẕārı o ġonce-deḫānı ben
Peykān-ı çeşminüñ yine olsam **nişānı** ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [nişānı, -ı ]*

**nişān:** *Ateş edilmek istenen hedef, nişangâh.*

Derūnı tīr-i kemāndār-ı ʿaşḳa oldı **nişān**
Naẓīme ʿarż ideli yār-ı ġamze-kār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 13). [nişān, ]*

O kemāndār-ı nuṣretüñ tīri
Dikdi ser-menzil-i ẓaferde **nişān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 38). [nişān, ]*

Didüm atduḳda ṭoḳuz yüz ḳırḳ kez tārīḫin
Menzil-i şehzāde Sulṭān Ammede oldı **nişān** (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 18). [nişān, ]*

**nişān:** *İşâret, belirti, iz, alâmet.*

Bu lüġazden tā bulunca bir **nişān**
Çoḳ çile çekdi Naẓīm-i nātüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 9). [nişān, ]*

**nişāne:** *Far. Hedef, eser, iz, alamet.*

Ḳānūn-ı ʿaşḳdan ki derūnum **nişānedür**
Her mū tenümde āteş-i dilden **nişānedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 1). [nişānedür, -dür ]*

**nişāne:** *Hedef tahtası.*

Ḳānūn-ı ʿaşḳdan ki derūnum **nişānedür**
Her mū tenümde āteş-i dilden **nişānedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 2). [nişānedür, -dür ]*

**nişāne:** *Ateş edilmek istenen hedef, nişangâh.*

Zihī kemānkeş-i diḳḳat ki şād işābetle
**Nişāne** tīri varur çıḳmadan kemānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 26). [nişāne, ]*

**nīsān-ı feyż-i cān-ı celāliyle:** *Yüce ,ulu canının bereket nişanı.*

**Nīsān-ı feyż-i cān-ı celāliyle** ol şehüñ
Ser-sebzdür ḥadīḳa-i sāmān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 41). [nīsān-ı feyż-i cān-ı celāliyle, -y, --le ]*

**nişān-ı ḥāl-i siyeh-fāmı:** *Siyah renkli beni.*

Leṭāfet-i gül-i rūḫsārını ḳıyās it kim
**Nişān-ı ḥāl-i siyeh-fāmı** cāy-ı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 14). [nişān-ı ḥāl-i siyeh-fāmı, --ı ]*

**nişān-ı tīr-i hicrānum:** *Ayrılık okunun izi.*

Naẓīm-i zār u nālānum perī-şānum perīşānum
**Nişān-ı tīr-i hicrānum** gel ey ebrū-kemānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 14). [nişān-ı tīr-i hicrānum, --um ]*

**nisar:** *Saçmak, feda etmek.*

Berḳ ṣatma ẕeyl-i bāġ -ı dehre bād-ı ṣunʿ ile
Ṭārem-ı ʿulviden **niṯār** oldı berg-i yāsemīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 10). [niṯār, ]*

Pāre pāre kef **niṯār** oldı deḫānından yire
Berfdür ṣanma eṯerdi üştür-i çarḫ-ı berīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 23). [niṯār, ]*

**nisar:** *Feda etmek.*

Ne deñli bezl ü **niṯār** itse artar eksilmez
kim Naẓīm gibi manṣıb-ı kemāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 13). [niṯār, ]*

**nisar:** *Saçmak.*

Cūybār-ı ṭabʿ-ı feyyazindān olduḳça **niṯār**
Ḳaṭre-i feyż-i kemāli ḳulzüm-i ʿummān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 35). [niṯār, ]*

**nisār id:** *(Canını) saçmak, feda etmek.*

O eşk-i dīde **nīṯār eyledükce** girye-künān
Deḫān-ı ġonce tebessüm-nümā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 11). [nīṯār, ]*

Anı da pāy-ı yāre iderdi **niṯār** dil
Bir armaġan olaydı daḫi bāri cān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 5). [niṯār, ]*

Memlū yine cevāḫiri dehre **niṯār** iken
Ṭabʿum ʿaceb ḫazīneye gencūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 17). [niṯār, ]*

Nice bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ **niṯār** olmaz
Haṭ-ı müşgīn ile ol māh-ṭalʿat ḥāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 5). [niṯār, ]*

Cān **niṯār** itmek olurdı ser-i rāhuñda senüñ
Ḳanlıdur nāmı ḳalur çeşm-i siyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 1). [niṯār, ]*

Ne ḳadar bezl ü **niṯār** itse yine eksilmez
ʿĀşıka eşk-i dü-çeşm-i teri sermāye gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 7). [niṯār, ]*

Şebnem-i luṭfı **niṣār** olsa zemīn-i yeʾse
Gül-i ümmīdi vire her ser-i ḫār u ḫasa bîm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 35). [niṣār, ]*

Eyle **niṣār** cevher-i cānı ḳudumine
Cānan-ı Naẓīm gelmeli oldı hemān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 101). [niṣār, ]*

**nisbet:** *"Kıyaslama, karşılaştırma" amacıyla kullanılmıştır.*

Hilm ū temkīn-i ẕātına **nisbet**
Ẕerreden de ḫafîf kūh-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 63). [nisbet, ]*

**nisbet:** *"göre, nazaran, nispetle" anlamlarına gelen ölçü ve kıyaslama ifadesi.*

İki birāderüñ amma budur cevāb-ı ṣāḥiḥ
Harām-zādeye **nisbet** ḥelāl-zāde ḳabīḥ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 4). [nisbet, ]*

ʿAfvine **nisbet** ile cürm ü ḫaṭā
Tāb-ı ḫurşīd ile mānende-i berf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 21). [nisbet, ]*

**nisbetle:** *"Göre, nazaran, kıyas edildiğinde" anlamlarında zarf.*

Lücce-i cūdına **nisbetle** o kān-ı keremüñ
Kemterīn ḳaṭre-i pīçīde degüldür deryā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 133). [nisbetle, ]*

Tıġ-ı tīz-i zebān-ı ḫāṣid olur
Aña **nisbetle** araya süḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 204). [nisbetle, ]*

Luṭf-ı dest ü ṭabʿına **nisbetle** şāyāndur disem
Baḥr u ber cerrār-ı sāʾil kān-ı pür-mümsik ḥasīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 11). [nisbetle, ]*

**nīş-i āzār:** *Sıkıntı zehri.*

Sözüñ zehrâbe-nûşân-ı ġama tiryāḳ-ı şevḳ eyle
Zebānuñ **nīş-i āzār** eyleme yārāne mārāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 6). [nīş-i āzār, ]*

**nīş-i ʿişyān:** *Isyan zehri.*

Ḥāẕık-ı luṭfuñ meġer merhem-resān-ı raḥm ola
**Nīş-i ʿişyān** eyledi cān u dil-i zārum figār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 168). [nīş-i ʿişyān, ]*

**nisār:** *Saçma, saçan. dağıtma.*

ʿItr-ı gül-i rūḫından bir nefḥa şemm ideydi
Baġa **niṣār** iderdi bād-ı şîmāl-ı ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 4). [niṣār, ]*

**nisār-ı ravża-i pāk:** *Temiz bahçeye saçılma Cennete gönderilme.*

Tā Ḥaşr **niṣār-ı ravża-i pāki** ola
Hemvāre ṭabaḳ ṭabaḳ taḥiyyāt u ṣalāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 3). [niṣār-ı ravża-i pāk, ]*

**nisār-ı reh-i veliyy-i niʿam:** *Allah'ın nimetlerini yoluna sermek.*

ʿAceb mi itse **niṣār-ı reh-i veliyy-i niʿam** Leʾāl-i naẓm-ı terin ṭabʿ-ı dür-feşānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 15). [niṣār-ı reh-i veliyy-i niʿam, -se ]*

**niyām:** *Kılıç kını, kılıf.*

ʿİnādından ʿadū inkār iderse ḍarb-ı kūpālin
Hemān çıḳsun **niyāmından** o tīġ-ı cān-

sitān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 58). [niyāmından, -ı, -n, -dan ]*

**niyāz:** *"Dua".*

Şerbet-i vuṣlat **niyāz** itdükde bir dellākden
Didi çoḳ şu götürür ol şūḫ-ı kāfir-mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 11). [niyāz, ]*

Heẕār ʿacz ü **niyāz** ile geldi dergehüñe
Nigāh-ı merḥamet ister Hudāyegāninden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 29). [niyāz, ]*

Gāh nāz u gehī **niyāz** olmış
Arada çoḳ **niyāz** u nāz olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 187). [niyāz, ]*

Gāh nāz u gehī **niyāz** olmış
Arada çoḳ **niyāz** u nāz olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 188). [niyāz, ]*

Olsun ey naḫl-i ʿişve pāy-endāz
Ben **niyāz** eyledükce naz eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 304). [niyāz, ]*

**niyāz:** *(Allah'a)Yalvarma, yakarma (Dua etmek bağlamında).*

Ol mest-i nāza derd-i derūnı açıl Naẕīm
Başla **niyāza** vāḳıf-ı ḥāl it efendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 14). [niyāza, -a ]*

Raṭb ü yābis kelīmātıyla yiter olma zaʿīm
Geldi henġām-ı duʿā başla **niyāza** demidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 118). [niyāza, -a ]*

Geldi hengām-ı duʿa başla **niyāza** ṣıdḳ ile
Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl-i tām ile tebşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 87). [niyāza, -a ]*

**niyāze:** *Bir dileğin yerine getirilmesi için yalvarma,yakarma,istirham etme.*

Söz temām oldı ḫuluṣ-ı tam ile gel ey Naẕīm
El açup başla **niyāze** vaḳtidür şimden geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 222). [niyāze, -e ]*

**niyāzı dilüñ:** *Gönül ricası.*

Ola hemīşe teraḳḳīde cāh-ı iḳbālüñ
Budur **niyāzı dilüñ** Rabb-i müsteānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 32). [niyāzı dilüñ, -üñ ]*

**niyāz-ı nāmene:** *Gönül mektubu.*

Ṣāyed **niyāz-ı nāmene** rāḫm eyleye görüp
Yāre ḥamāme-i dil-i şeydā o çār o cūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 3). [niyāz-ı nāmene, -ne ]*

**niyāz-ı vaṣl:** *Kavuşmak için yalvarmak.*

**Niyāz-ı vaṣl** ile nev-devletān-ı mesned-i nāzuñ
Ġam-ı imrūz-ı ʿāşıḳ vaʿde-i ferdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 13). [niyāz-ı vaṣl, ]*

**niyāz-nāme:** *Dilek mektubu.*

Midād-ı eşk ile müjgānlarumki ḫāme olur
şūḫa her nigehüm bir **niyāz-māme** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 2). [niyāz-māme, ]*

**niyāz-nāme:** *Rica mektubu, arzuhâl içeren mektup.*

Ṣıdḳ ile **niyāz-nāmemüz** irgürelüm
Ḥācetlerümüz ḳabūl olur mı görelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 1). [niyāz-nāmemüz, -müz ]*

**niye:** *"Niçin, neden" soru zarfı.*

Elünden istemedüm dāne Kendimi bileli
Bu diḳḳatüñ **niye** ey çarḫ-ı âsiyâb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 14). [niye, ]*

**niyyet:** *Ar. niyet.*

Yine bir kār-ı ḫayra itdi **niyyet**
Temāmında diye bi'l-ḫayr temmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 3). [niyyet, ]*

**niyyet:** *Bir şeyi yapmayı önceden isteyip düşünme, maksat, amaç.*

İltifāṭuñ beni ʿānkā-yı merām itmez ise
**Niyyetüm** ʿazm-i reh-i ḳulle-i Kāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 8). [niyyetüm, -ü, -m ]*

**nizāʿ:** *Çekişme, kavga.*

Ḥüccet ile anı ḳatl eylediler
Çoḳ **nizā**ʿ oldı velī fetvāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 8). [nizāʿ, ]*

**nīza-i rezminde:** *Cenk , muharebe tartışması.*

Kabża-i ʿazminde nuṣret tīġıdur nūr-ı siyāh
**Nīza-i rezminde** perçem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 56). [nīza-i rezminde, -in, -de ]*

**niẓām:** *Düzen.*

Vaṣf-ı dendānı **niẓāmından** müsellemdür Naẓīm
Rişte-i naẓm-ı dürer-bāruñ odur gevherkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 13). [niẓāmından, -ından ]*

Virmeġe sübḥa-i evṣāf-ı cemīlinde **niẓām** ʿlkd-ı lüʾlüʾ-veş olup bir yire cemʿ ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 17). [niẓām, ]*

**niẓām:** *Düzen, tertip.*

Sitāyişünde ʿalā-raġm-ı müddeʿī bu ġazel
Bu silk-i naẓm-ı leʿalī **niẓama** zīverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 186). [niẓama, -a ]*

**niẓām:** *Dirlik, tertip, düzen.*

Virür Naẓīm gibi silk-i dürr-i naẓma **niẓām**
Elinde böyle o kim bir dizi leʾāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 13). [niẓām, ]*

**niẓam-ı mülk:** *Büyük Selçuklu sultanlarından Alparslan ve oğlu Melikşah'ın veziridir. Edebiyatımızda devlet işlerindeki kabiliyeti ve düzenlemeleriyle anılır.*

**Niẓam-ı mülk** ü milelde ḫıdīv-i Sencer-fer
Umūr-ı dīn ü düvelde sütūde-serverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 43). [niẓam-ı mülk, ]*

**niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri:** *Âleme yayılan güneşin kurallarının düzeni.*

Ḥalel bulmaz şüḥūr ile sinīn olsa güsistetār
**Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri** kim tā ḥaşr mümteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 60). [niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri, -i ]*

**niẓāmī-veş:** *Nizamî gibi.*

Naẓīm vaṣfūñu kāḍir degül **Niẓāmī-veş**
İder mi kārını Baḥrüñ temevvüc eylese Nīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 123). [niẓāmī-veş, ]*

**niẓāmü'l-mülk-i devlet:** *Saltanatın Nizamü'l-mülki (Niẓāmü'l-mülk; Kıvâmü'd-dîn Ebû Ali Hasan bin Ali. İran*

*Selçukluları'ndan Alparslan ve oğlu Melikşah'ın veziri. Âlim, şair ve kadirbilir bir kimse idi. Tanıklarda "Asaf" gibi, örnek bir vezir olarak ele alınıp işlenmiştir).*

Müşīr ü müʾtemen düstūr-ı rūşen-rāy u ʿālī-cāh
**Niẓāmü'l-mülk-i devlet** müsteşār-ı dīn ü dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 4). [niẓāmü'l-mülk-i devlet, ]*

**nizār:** *Zayıf, aciz, düşkün 2) hasta.*

Nice bir zār u bī-ḳarār olayum
Beni ḳıldı **niẕār** o mūy miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 258). [niẕār, ]*

Bār-ı ġam-ı ʿaşḳla **nizār** oldı tenüm
Żaʿf ile henüz nāye döndi bedenüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 1). [nizār, ]*

**nizār:** *Zayıf, aciz, düşkün.*

Ten-i zerd ü **niẕārum** ḳaldı nīlūfer gibi anda
Feżā-yı sīnemi seylāb-ı eşk-i dembedem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 5). [niẕārum, -um ]*

**nizār:** *Zayıf, aciz, arık.*

Hayāl-i ebrū-yı dildār ile **niẕār** olālı
Hilāl-i ʿıyd gibi şimdi naẓragāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 9). [niẕār, ]*

**nizār:** *Arap milletinin atalarından olan Mead'ın oğludur, Adnân'ın torunudur. Hz. Peygamber'in on dokuzuncu göbekten atası olan Ebû İyâd (Ebû Rebîa) Nizâr b. Mead b. Adnân'dır. Babasının sağlığında ondan Kâbe'nin perdedarlık görevini alan Nizâr, Kuzey Arapları'nın ilk yurdu Mekke'de yaşamış ve hayatı boyunca, İslâm öncesinde birlikte yürütülen Mekke'nin idaresiyle Kâbe hizmetlerini üstlenmiştir.*

İştiyāḳ-ı ʿārıżıyla ḥasret-i ebrūları
Mihri ser-germ eylemiş māh-ı nevi ḳılmış **niẕār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 48). [niẕār, ]*

**nīze:** *Mızrak, kargı.*

Farḳ-ı cān-ı ḥasūd-ı bī-sūda
**Nīzesi** fetḥa şeşperi żammdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 106). [nīzesi, -si ]*

ʿArabda **nīzesi** Hind ü ʿAcemde tīġıdur meşḥūr
Kemān u tīrinüñ evṣāfını Tātār ḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 61). [nīzesi, -si ]*

**Nīzesi** cevşen-güẕār u ḫançeri Zühre-şikāf
Nevk-i tīri sīne-sūz u tīġ-ı tīzi cān-sitān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 11). [nīzesi, -si ]*

**nīze:** *Mızrak, kargı.*

**Nīze** alsa ele ider her gāh
Gözine ʿālemüñ ciḫānı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 9). [nīze, ]*

**nīze-bāzī:** *Mızrak attıkça.*

Ol şehsüvār-ı ġāzī dehrüñ o yekketāzı
İtdükce **nīze-bāzī** ḳanlar döker sinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 60). [nīze-bāzī, ]*

**nīze-i neşterinde:** *Neşterin keskin ucu.*

Şeb-i tār-ı veġāda nūr-ı siyāh
**Nīze-i neşterinde** perçemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 92). [nīze-i neşterinde, -i, -n, -de ]*

**nīze-i yāḳūt:** *Yakut kirpikleri.*

Her lāle olup **nīze-i yāḳūt** be-dūş
Elmās ẕerre giydi semen sertāser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 3). [nīze-i yāḳūt, ]*

**noḳṣān:** *Eksiklik, kusurluluk.*

Ẕerre-veş mihr-i ciḫān-efrūzı **noḳṣān** eyleye
Ceẕbe-i dīdār kim ḫurşīd-i rāḫşānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 5). [noḳṣān, ]*

Neyyir-i künh-i kemālinden nice virsün ḫaber
Ẕerre-i nāçīz iken **noḳṣan** ü ʿacziyle ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 18). [noḳṣan, ]*

ʿAcz ile **noḳṣan** ile bir ẕerre-i nāçīz iken
Gün gibi vaṣf-ı kemālātuñ da buldum iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 111). [noḳṣan, ]*

Saʿy ider ḥāsid kemālātuñda **noḳṣān** bulmaġa
ʿAlemüñ **noḳṣān** eġer ʿallāme-i dānişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 65). [noḳṣān, ]*

Saʿy ider ḥāsid kemālātuñda **noḳṣān** bulmaġa
ʿAlemüñ **noḳṣān** eġer ʿallāme-i dānişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 66). [noḳṣān, ]*

**noḳṣān:** *Eksik, az.*

Sālik olsañ mürşid-i kāmil ḳıyās itdüklerin
Kendi **noḳṣānın** daḫi bilmekde ʿāciz ekṣeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 76). [noḳṣānın, -ın ]*

Ḳāmillere peyrev ol bilüp **noḳṣānın**
Taḳlīdde ey Naẕīm taḥḳīḳe yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 3). [noḳṣānın, -ın ]*

**noḳṣān:** *Eksiklik; kusur, kabahat, günah.*

İdbār-ı tenezzülde teraḳḳide maʿāş
**Noḳsānuma** baḳmazsañ işüm oldı temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 4). [noḳsānuma, -um, -a ]*

**noḳṣān:** *Eksiklik, kusur.*

Bulduḳça temām naḳd-i ʿömrüm **noḳṣan**
Dilde o ḳadar żiyāde meyl-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 1). [noḳṣan, ]*

**noḳṭa:** *Az bir kısım, küçük bir parça.*

Vaṣf-ı ẕātuñda yiter bir **noḳṭasın** itseñ ḳabūl
Şāḫid-i güftāruma lā-büd ola ḫāl-i ʿiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 129). [noḳṭasın, -sın ]*

**noḳṭa:** *Bazı harflerin üstüne, ortasına, altına konulan işaret.*

Noḳṭadur ammā ḳabūl itmez tecezzī ey ḥaḳim
Noḳṭa-i mevhūmeden yārüñ deḫānı ḫurdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 5). [noḳṭadur, -dur ]*

**noḳṭa:** *Ar. benek, nokta.*

Ṣūretde **noḳṭadur** dil-i şeydā Naẕīm līk
Maʿnīde ders-ḫāne-i kevn ü mekān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 13). [noḳṭadur, ]*

**noḳṭa:** *Biçimi kalemin kâğıda bir defa dokunması ile meydana gelen ben gibi ufak şekil.*

Olmada ḥāl-i rūḫ-ı şāḫid-i endîşe Naẓîm
Her düşen **noḳṭa** ser-i kilk-i dür-efşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 14). [noḳṭa, ]*

**Noḳṭa** dögüp żamîrüm bildi o ḫāl ü ḫaṭla
Reml-i dili Naẓîmā bir gül-ʿiẕār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 13). [noḳṭa, ]*

Suṭûr-ı ḥarf evṣāfında şeb dûde ṣafaḳ laʿli
Felek levḥ-i zer-efşān **noḳṭa** encüm māh nevmîddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 70). [noḳṭa, ]*

**noḳṭa-:** *Biçimi kalemin kâğıda bir defa dokunması ile meydana gelen ben gibi ufak şekil.*

Merdüm-i çeşm-i ḳanāʿatdir süveydā-yı derûn
Ġuyiyā bir **noḳṭadur** ol kim ġınā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 12). [noḳṭadur, -dur ]*

**noḳṭa-i ʿafv:** *Af noktası.*

Olsam ne ḳadar Naẓîm müsṬaġrak-ı ʿayb
Bir **noḳṭa-i ʿafv** ider benüm ʿaybumı ġayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 2). [noḳṭa-i ʿafv, ]*

**noḳṭa-i ʿafvıyla:** *Af noktası.*

**Noḳṭa-i ʿafvıyla** ġayb itse ʿaceb mi ʿaybumı
Māḥv olur bir ḳaṭre-i raḥmetle biñ ālem günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 59). [noḳṭa-i ʿafvıyla, -ı, -y, -la ]*

**noḳṭa-i cîm:** *Arap alfabesinde cim harfinin noktası.*

Ey dü-ʿālem varaḳ-ı ḥaşmetine ḥalḳa-i mîm
Āferîneş raḳam-ı cûdına bir **noḳṭa-i cîm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 2). [noḳṭa-i cîm, ]*

**noḳṭa-i cîm-i celāl-i ʿizzeti:** *Büyüklük yücelik ciminin noktası.*

**Noḳṭa-i cîm-i celāl-i ʿizzeti** kevn ü mekān Ḥālḳa-i devri muḥîṭ-i ʿālem-i hejdeh hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 3). [noḳṭa-i cîm-i celāl-i ʿizzeti, ]*

**noḳṭa-i ġam-ı dil:** *Gönlün kederli noktası.*

Ṣiġar varaḳçe -i teng-i derûna ṣıġmaz iken
Ḳonulsa ṣafḥa-i eyyāma **noḳṭa-i ġam-ı dil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 14). [noḳṭa-i ġam-ı dil, ]*

**noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş:** *Gönül süsleyen sevgilinin beninin noktası.*

**Noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş** nihān u ʿāşiḳār
Hem süveydā-yı dil ol hem dîdede merdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 5). [noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş, ]*

**noḳṭa-i ḫāl-i rūḫ:** *Yanağındaki siyah benin noktası.*

Defter-i ḥüsni sevād-ı ḫaṭṭ ile görmiş ḥisāb
**Noḳṭa-i ḫāl-i rūḫı** ṣıfr-ı ziyād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 10). [noḳṭa-i ḫāl-i rūḫ, ]*

**noḳṭa-i hāmem:** *Kalemimin noktası.*

Olur elbette nuṭḳa geldükce
**Noḳṭa-i ḫāmem** aña mühr-i deḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 208). [noḳṭa-i ḫāmem, ]*

**noḳṭa-i kilk-i siyūhumda:** *Siyah kalemimin noktası.*

**Noḳṭa-i kilk-i siyūhumda** ʿaceb ḥālet var
Ṣūreta ḳaṭre vü maʿnîde yem-ı ṭûfān-zā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 59). [noḳṭa-i kilk-i siyūhumda, -um, -da ]*

**<u>noḳṭa-i mevhūmeden:</u>** *Asılsız , hayal olan nokta.*

Noḳṭadur ammā ḳabūl itmez tecezzī ey ḥaḳim
**Noḳṭa-i mevhūmeden** yārüñ deḫānı ḫurdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 6). [noḳṭa-i mevhūmeden, -den ]*

**<u>noḳṭa-i nāçīz:</u>** *Değersiz bir nokta.*

Esīr-i ḥāli olup ḫaṭṭı fikrine düşdüm
Kemīne **noḳṭa-i nāçīz** idüm kitāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 12). [noḳṭa-i nāçīz, ]*

**<u>noḳṭa-i naẓm-ı terüm:</u>** *Yeni şiirimin noktası.*

Her midād-ı ḳalemüm reşk-i süveydā-yı niẓām
**Noḳṭa-i naẓm-ı terüm** merdüm-i çeşm-i rüknā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 18). [noḳṭa-i naẓm-ı terüm, -üm ]*

**<u>noḳṭa-i pergār:</u>** *Pergel noktası.*

Olmada cān-ı ümem dāʾire-i şerʿinde
Ḥaşredek **noḳṭa-i pergār** gibi pā-ber-cā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 164). [noḳṭa-i pergār, ]*

**<u>noḳṭası:</u>** *Az bir kısım, küçük bir parça.*

Taḥrīr-i kāʾināt ki taḥrīr-i kilkinüñ
Her **noḳṭası** muḥīṭ-i kemāl-i Zemāḥşerī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 22). [noḳṭası, ]*

**<u>nola:</u>** *Ne çıkar.*

Pīrānuñ olsa ḳaddi **nola** żaʿf ile dü-tā
Bir ḫāne-peste kim ola māʾil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 7). [nola, ]*

Mülk-i dil-i Naẓīmi **nola** yıḳsa cevr-i yār
Sulṭānı şehrüñ olmasa ʿādil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 13). [nola, ]*

Gelüp bulunsa **nola** daʿvete icābet idüp
Bize görünmemeden böyle ol perī ne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 17). [nola, ]*

**Nola** ḫadeng-i nigāhuñla çāk çāk olsa .
Dil-i figāruma geldükce yādigarı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 3). [nola, ]*

Ṣaḥbā-yı ʿaşḳ ḥavṣalaya ṣıġmasa **nola**
Ednā ḥababı kāse-i nüh-āsmān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 9). [nola, ]*

Yaḳṣā **nola** füruġı süveydā-yı ḳalbümi
Hüsni ile dil ki mihrle billûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 15). [nola, ]*

**Nola** her mālik-i dinar ʿazīz olmaz ise
Nāmı her Yusuf olan Yusuf-ı Kenʿān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 5). [nola, ]*

Dembedem ġarḳa-be-ḫūn olsa dil ü dīde **nola**
Hicr-i laʿlüñle senüñ kūşe mi var ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 15). [nola, ]*

Haṭṭ-ı sebzüñ **nola** sīrāb-ı lebüñ olsa henüz
Ḫıżr içün vāsıṭa-i çeşme-i ḥayvān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 19). [nola, ]*

**Nola** o ḳaşları yā itse sīnemüz çü nāl
Delik delik hedef-i nāvek-i nigâhız biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 13). [nola, ]*

Sīnemde saḳlasam **nola** cānum gibi henüz
Cism-i laṭīf-i yār ki ser-cümle cān imiş

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 5). [nola, ]*

**Nola** peyrevlük itse bu zemīn-i dilkeşe ṭabʿı
Naẓīm-i pür-hüner zīrā ki her vādīde fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 13). [nola, ]*

Görince gitdi ʿaḳlum bu cemāl ü ḥüsn ile ānı
**Nola** mecnūnı olsam bu cemāl ü ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 6). [nola, ]*

Sīnem üzre yollar itse eşk-i ḫūnīnüm **nola**
Seyl ider lā-büd zemīni yāre yāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 9). [nola, ]*

Döndürdi kehribāya ġamuñ rūy-ı zerdümi
Sen māʾil olmasañ **nola** āhen rübâ degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 8). [nola, ]*

Seylāb-ı dīde çoḳ ṣu götürse daḫi **nola**
Cāna sirişk-i ter dökünür mācerā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 9). [nola, ]*

Yazildi nāme şeh-i ʿaşḳ ey Naẓīm **nola**
İderse mühr-i Süleymāna ṭaʿne ḫātem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 19). [nola, ]*

Gözine gelse **nola** ḫūn-ı dile ḳandurdum
Bir ḳadeḥ meyle o āhū-nigehi şīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 15). [nola, ]*

**Nola** Cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret kec-külāh olsa
Yine cām-ı meyüñ sāḳī-i meclis aldı ser-pūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 9). [nola, ]*

**Nola** göz yaşına garḳ olsa ʿāşıḳ
şūḫa naḳl iderken mācerāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 9). [nola, ]*

Bāġ-ı ʿālemde bulınmaz gül-i bī-ḫār Naẓīm
Yārsız ḳalsa **nola** olmasa aġyār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 14). [nola, ]*

Dembedem olsa **nola** cānlar fedā-yı kūy-ı yār
Tekyedür ey dil gelür ḳurbān ḳurbān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 5). [nola, ]*

Hūn-ı dili eşkümle revān eyledi çeşmüm
Mercān bulunursa **nola** baḥr-ı ʿAden içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 6). [nola, ]*

Kül itdi yaḳup ʿaşḳ vücūdum dil-i sūzān
Bir aḫkere dönse **nola** ḫākisterüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 8). [nola, ]*

Sulṭān u gedā olsa **nola** sāye-nişīni
Bī-ḫār-ı ḫazāndur çemen-i ʿaşḳ dıraḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 3). [nola, ]*

Düzd-i dil zülfine bend oldı çıḳup sīnemden
Ṭutulup dāra çekilse **nola** zindān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 4). [nola, ]*

Maḥbūblaruñ tevʾem imiş hicr ü viṣāli
Añsam **nola** geh derdini dārūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 12). [nola, ]*

Ġayre ṭarīḳ-ı ʿaşḳda dil uymasa **nola**
Hep dôstān-ı ehl-i muḥabbet şinûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 11). [nola, ]*

Pervāne gibi şemʿ ile olsaḳ **nola** bu şeb
Ben bir senüñle ey meh-i nā-mihribān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 5). [nola, ]*

Haṭṭ-ı rūḫın iderse **nola** ġamzesi tırāş
Yārüñ öñinde āyine yānında berberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 3). [nola, ]*

Lāledür aña zebānum dehenümdür inbiḳ
Nola taḳṭir-i gulāb-ı süḫan itsem ḥālā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 12). [nola, ]*

Ṭabʿum İskender-i maʿnā ḳalemüm Ḫıżr-ı beyān
**Nola** itse süḫanum āb-ı ḥayātı icrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 34). [nola, ]*

Mey-i ilhāmla memlū ḳadeḥ -i nāṭıḳası
Mest olup rāzını ṭabʿum **nola** itse ifşā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 72). [nola, ]*

Ṭūr-ı şevḳinde **nola** ol ene efṣaḥ ḫaberüñ
Ḳāʾil-i ḳavl-i ḥükm-perveri olsa Mūsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 177). [nola, ]*

Lā-mekān mülkini ṭayy eyledi ol şāḫ-süvār
Şeş-cihāt olsa **nola** cünbişine teng-i ḳażā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 274). [nola, ]*

**Nola** ẓāhirde ger muʾaḫḫar ise
Haberi ẕātınuñ muḳaddemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 9). [nola, ]*

**Nola** olsa o tesbīḥe imāme ol dür-i yektā
Ki mecmuʿ-ı rüsülden enbiyādan ẕātı müfreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 3). [nola, ]*

**Nola** cefāsına ṣabr eyleseñ leʿīmanuñ
Ne itdi Ḥażret-i Mūsāya ḳavm-i Īsrāʾīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 27). [nola, ]*

**Nola** muḥāl ise maġrur dūn ile ülfet
Olur vücūdı gibi ṣoḥbet-i leʾīm ṣakil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 29). [nola, ]*

ʿArż eylesem bu gevher-i nasüftemi **nola**
Tac-ı ser-i kirām o ḫān-ı benām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 17). [nola, ]*

ʿAksine kāʾil oldum āb içre
Yāri görseydim **nola** ḫvāb içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 154). [nola, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem **nola** māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 11). [nola, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem **nola** māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 35). [nola, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem **nola** māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 41). [nola, ]*

Sāḳın sıġamış elinde tīġ-ı ser-tīz
Ol dilber-i ser-tırāşe eġem **nola** bāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 4). [nola, ]*

**nola:** *Ne ola.*

**Nola** ṣandūḳa-i pür-feyżi olsa maṭlaʿu'l-envār
Tecellī-i İlāhī nūrına maẓhar o merḳaddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 43). [nola, ]*

**Nola** dil-bestesi hep enbiyā vü mürselīn olsa
ʿİḳāl-i ʿaḳl-ı Rūḫu'l-Ḳuds o gīsū-yı mücaʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 49). [nola, ]*

Penāh itse **nola** cān ü dil-i maẓlūm-ı ġamdīde
Ḥişār-ı ḥıfẓı kim ẓulm ü sitem Yeʾcūcına seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 63). [nola, ]*

**Nola** ḥallinde ʿāciz olsa ʿaḳl-ı cevher-i evvel
Hümāyūn-nāme-i evṣāfı bir metn-i muʿaḳḳaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 65). [nola, ]*

Ölünce vaṣfuña ṣarf itsem **nola** ʿömrüm
Hudā ki ḫulḳumı ḫalḳ itdi eylemez tebdil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 117). [nola, ]*

Ẓıll-ı şerʿinde ḥużūr itmededür mevcūdāt
**Nola** Ḥaḳ sāyesini miṣli gibi itse ʿadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 50). [nola, ]*

Būy-ı ezḫār-ı nuʿūtı **nola** cān-baḫş olsa
Dem-i Rūḥu'l-Ḳudüs oldı o çemen-zāre nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 59). [nola, ]*

**Nola** evṣāfına meyl itse hümā māʿil olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 64). [nola, ]*

ʿAfvüñe şefḳatüñe ḳalmış iken ʿabd-i ʿaṣīm
Levḥ-i ʿiṣyānumı ʿafvüñ **nola** ṭūmār itse
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 110). [nola, ]*

Cilvegāhı ʿĀrş-ı aʿlā oldı kām-ı evvelin
Ẓıllı ol nūr-ı Hudānuñ düşmese ḫāke **nola**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 68). [nola, ]*

Meşʿal-afrūz-ı niyāz olsa **nola** nūr-ı siyāh
O ʿazm-i ḳurb şeb-i İsrāda maḥbūb-ı ilāh itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 1). [nola, ]*

O şehüñ y'azmaġa ṭuġrā-yı berāt-ı naʿtin
Katib-i çarḫuñ olursa **nola** efzūn ṭalebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 30). [nola, ]*

Düşmen-i şerʿi **nola** geçse ḳılıçdan ḥaşre dek
Münhemil şemşīridür cān-ı ʿadūnuñ maʿberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 181). [nola, ]*

Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla **nola** küstāḫ isem
ʿAfv olur elbetde mestüñ vaż -ı küstāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 29). [nola, ]*

Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla **nola** küstāḫ isem
ʿAfv olur elbetde mestüñ vaż-ı küsāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 29). [nola, ]*

**Nola** şerḥ eyledükce vaṣfuñı ceẕb-i ḳulūb itsem
Şenüñ bīmāruñ olmışken ṭabībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 17). [nola, ]*

**Nola** fikr-i mey-i laʿlünle sevdā-yı viṣāl itsem
Derūnında olan esrārı mest-i ser-girān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 7). [nola, ]*

**Nola** dergāhınuñ çārubına bāl-i hümā dirsem
Görenler ṭāḳ-ı vālāsın felekler tevʾemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 37). [nola, ]*

**Nola** düşnām-ı telḫ-ı zaḫmına ṭāḳat getürmezse
Zebān-ı rumḥ-ı rezmi düşmene ṭaʿna zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 67). [nola, ]*

Gülüp açılsa **nola** rūy-ı baḫt-ı ʿālemiyān
Ki bu laṭīfe-i ġaybiyye ḫande-āverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 11). [nola, ]*

Buḫūr-ı āhı **nola** yaḳsa ey peri-sīmā
Derūn-ı sūḫte kim daʿvetüñde micmerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 195). [nola, ]*

Göñül saña **nola** şāḫum sunarsa āyīnesin
Gedā-yı ḥüsnüñ olan maġribī ḳalenderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 197). [nola, ]*

Yañarsa dil **nola** daġ üzre dāġ-ı derdüñle
Gül-i şüküfte-i gülzār ʿaşḳ-ı ḳatmerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 199). [nola, ]*

ʿArz-ı ḥāl itsem **nola** dergāhıma bu naẓmla
ʿArz-ı ḥāl iden o dergāha işi āsān olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 69). [nola, ]*

Ḥāḳden refʿ eyleyüp ḳadrüm bülend itseñ **nola**
ʿİzzetüm olduḳça efzūn düşmenüm taḥḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 73). [nola, ]*

**Nola** maẕmunu ise dillerde leʾīm
Söylemez bīhüde lā-büd efvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 41). [nola, ]*

Seferden eyledi ʿavdet süm-i semendi **nola**
Başarsa aṭlas u zer-beft ü perniyân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 73). [nola, ]*

Olsa **nola** serāpā sīrāb-ı ḫūn-ı aʿdā
Mīzāb-ı bāġ-ı heycā şemşīr-i cānsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 89). [nola, ]*

Bāzār-ı mihri olsa **nola** germ dembedem
Ol māh-ı ḥüsni görse olur mihr müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 7). [nola, ]*

ʿĀlem mülāzım-ı der-i devlet-medārıdur
Olsam **nola** biri daḫi ben ʿabd-i kemteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 64). [nola, ]*

Arż eylesem cevāhir-i naẕmum **nola**
Naẕīm
Cevher-şināsdur o bilür ḳadr-i cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 65). [nola, ]*

Būy-ı ciġer gelürse **nola** dūd-ı āhdan
Teʾşīr-i tāb-ı āteş-i dilden kebāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 13). [nola, ]*

**Nola** olsa ʿālemüñ gibi ḳafādār-ı sipāh
İtmiş emvāʿını der-pīş o deryāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 25). [nola, ]*

Çeşm-i cāna ḳademüñ ḫāki **nola** kuḥl olsa
Zaʾir-i Beyt-i Hudā Kaʿbe-i ʿulyāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 29). [nola, ]*

**Nola** tenezzül-i baḫtıyla ẓıllet ü idbār
ʿAdūlaruñ ola āvāre ḫānümānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 33). [nola, ]*

Maẕḫār-ı ġūş-ı ḳabūl itse **nola** bu naẕmumı
Bir hünerver kāmil-i ʿālī -himem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 15). [nola, ]*

Yemīninde yesārında müretteb leşker-i īslām
**Nola** olsa ġuẕāta rāh-ber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 6). [nola, ]*

**Nola** ẓıll-ı ẓalīlinde ciḫān āsūde-ḥāl olsa
Yidi iḳlīme ṣalmış sāye her tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 19). [nola, ]*

Baña virildi manṣıb-ı vaṣfı berātla
Haṭ çekse üstine **nola** ol sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 12). [nola, ]*

Cürmüm **nola** Ḥaḳ iderse her gāh ʿafv
Eyler ḳulınuñ cināyetin şāḫ ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 1). [nola, ]*

Bend-i kemend-i diḳḳati olsa **nola** fuḥūl
Naḫcīrgāh-ı maʿrifetüñ şeh-levendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 15). [nola, ]*

**Nola** refʿ eylese rūy-ı ciḫāndan ẓulmet-i ẓulmi
Füruġ-ı ʿadl ü dādı şeb-çerāġ-ı ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 15). [nola, ]*

Hıred hemvāre vaṣf-ı cevher-i ẕāt u ṣıfātında
**Nola** iẓḫār-ı ʿacz itse taṣavvurdan müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 18). [nola, ]*

**nola:** *Ne çıkar, şaşılır mı?.*

Bilürseñ dildeki rāz-ı niḫānı ġayra keşf itmem
Beni cāna **nola** ḳoynuñda ṣaḳlarsañ kitāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 6). [nola, ]*

Nola devr-i ḥayātı her ḥabābuñ zūd-sīr olsa
Biñā-yı ʿömri āb üzre ḳurulmış āsiyāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 9). [nola, ]*

Bāġ-ı dehre çeşm-i ʿibretle nigāh itsem **nola**
Añdurur zülf-i bütānı her biten süñbül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 7). [nola, ]*

Yāri yād itsem **nola** düşdüm diyār-ı gurbete
Āşinānuñ ḳadrini bilmes yine illā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 3). [nola, ]*

**Nola** miḥrāb-ı niyāz-ı dil ü cān olsa henüz
Kaʿbe-i ḥüsne kaşuñ ḳıble-nümādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 3). [nola, ]*

Tāze ṭarhıyla **nola** maḳbūle geçse ey Naẓīm
Tuḥfe-i naẓm-ı terüm yārān-ı İstanbuladur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 9). [nola, ]*

O ebrūlar **nola** olsa perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ
Bütānuñ ol ṣanem mümtāz u müsteşnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 11). [nola, ]*

**Nola** Ṭabʿ-ı Naẓīmi feyż-i ilhām eylese cuşān
Dür-i naẓm-ı terüñ mevvāc olan deryālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 17). [nola, ]*

Sürh-gūn olsa **nola** zülf-i girih-beste-i yār
Reng-i gülgūn-ı ṭarāvetle ḥınālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 11). [nola, ]*

Mihrüñ o māh-peykere ʿarẓ eylesem **nola**
Mestāne tāb-ı meyle kemāhi küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 9). [nola, ]*

Duyurmasa **nola** zaḫm-ı ḫadeng-i dil-dūzın ebrūvān-ı kemān-keş o fende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 3). [nola, ]*

**Nola** açılsa o gül rūḫsārı feyż-i āh u eşk-i ter
Nesīm ile biri hem-dem biri şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 7). [nola, ]*

Gülüp açılsa **nola** feyż-i eşk-i bülbülden
Güşāyiş-i güle bādī ṣafā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 3). [nola, ]*

Mevce-i şūr ü şeġaf itse **nola** ser-geşte
Sāḳin-i zevraḳ-ı deryā-yı cünün yem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 9). [nola, ]*

Naẓīm olsa **nola** naḳş-ı ġayrdan ʿārī
Derūn-ı dilde henüz ārzū-yı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 13). [nola, ]*

Hoş geçse sāyesinde **nola** cūy-bār-veş
Ol kim zemīn-i sīnede serv-i revānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 9). [nola, ]*

Yārün baña her vechle ḥüsn-i naẓārı var
Ḳalbiñde yer itsem **nola** ḳalbümde yeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 2). [nola, ]*

Kālā-yı viṣālin **nola** ol ḫvace-i ḥüsnüñ
Naḳd-i dil ü cān ile alursam diġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 3). [nola, ]*

Yazmış kenār-ı nüsha-i ḥüsne ḫaṭṭı **nola**
Ol ḫvāce-i melāḥate olsa kitāb-dār *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 11). [nola, ]*

Güne güne ey Naẓīm itsem **nola** ṭarḥ-ı süḫan
İltifāt ile kemāl-i zū-fünūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 15). [nola, ]*

Çeşmüm dil-i şeydādan alur ḫūn-ı sirişki
Ṣarf itse demādem **nola** īrād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 8). [nola, ]*

**Nola** ḥāl-i dem-i ebrūsı dil mülkin ḫārāb itse
Sipihr-i ḥüsne gūyā aḫter-i dünbāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 7). [nola, ]*

Nergis-i şehlāsınuñ dil-ḫastesi olsam **nola**
Cānuma kār itdi derd-i iştiyāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 7). [nola, ]*

Ḥūrşīd-güdāz olsa **nola** ṭalʿat-ı pāki
Bu bāriḳa-i ḥüsn ü kemāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 9). [nola, ]*

Yirden göge dek olsa Naẓīmā **nola** farḳı
Mâh-ı neviñ ebrūsı hilāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 13). [nola, ]*

Cān gibi gözden olsa **nola** ol dehān nihān
Zīrā ki dīdeden olur elbette cān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 1). [nola, ]*

Nefs-i emmāre ser-keş olsa **nola**
Rāḫş-ı tünd ü ḥarūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 11). [nola, ]*

Māḥv olsa ʿafv ile **nola** ey dil-siyeh günāh
Ṣābūn-ı ṣubḥ şebde ḳomaz leke-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 1). [nola, ]*

Çāk-ı serbâm-ı eşerden düşdi
İşidilmezse **nola** nāle-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 10). [nola, ]*

**Nola** mektubına ḳat ḳat muḥabbet eylesem yārüñ
Derūn-ı nāmede nāmum añılmış hem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 9). [nola, ]*

**Nola** ḫurşīdi ser-germ itse ḥüsn-i ʿālem-efrūzı
Henüz on dördine ol māh-ı tābānum ḳadem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 3). [nola, ]*

**Nola** şehr-i dile āşūb ṣalsa ol gözi tatar
Semend-i nāz ile bilmez nedür yaḫşi yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 9). [nola, ]*

Naẓīma dīdemi āh-ı derūnum girye-rīz itdi
**Nola** mevc ursa deryā tünd-bād-ı nāgeḫān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 14). [nola, ]*

Rūḫ-ı ʿĪsā ẕevḳ-yāb olsa **nola** bād-ı baḫār
Göklere neşr eyledi būy-ı beḫûr-ı Meryemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 9). [nola, ]*

Dergāh-ı ʿizzetüñde **nola** olsa dembedem
Hep ḫıdmet ile bir zede dāmān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 39). [nola, ]*

Cismi rūḫ-ı muṣavver olsa **nola**
Günleten cān ü dili mücessemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 77). [nola, ]*

Gūş-ı niyāzuma güher-āvīz-i nuṭḳ olup
Virseñ **nola** suʾālüme ṣad luṭf ile cevāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 36). [nola, ]*

Ṣāḫlar ṣalsa **nola** ḫayl-i çemenzār-ı süḫan
Baġ-ı medḥinde yine urdum ḳalem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 21). [nola, ]*

Olsa **nola** neẕāregeh-i Hān Selīm Girāy
Vaṣfında oldı bu ġazelüm bāġçe-serāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 1). [nola, ]*

Ayrılduḳ o ṣānevber-i gülzār-ı feyżden
Mānend-i piste olsa **nola** baġrumuz dü-nīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 4). [nola, ]*

**Nola** māh-ı nev olsa aña ḳarīn
Dāʾimā oldı yıldızı Pervīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 9). [nola, ]*

**Nola** ṣabr ile rām itsem o dellāl-ı dil-aramı
Bu ḫammāmuñ dimişler nāmına Eyyūb ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 1). [nola, ]*

Rāz-ı deḫān-ı dilbere vāḳıfdur ekṣeri
ʿUṣṣāḳ-ı zāre dinse **nola** ġayb erenleri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 39, Mısra 2). [nola, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem **nola** māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 5). [nola, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem **nola** māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 17). [nola, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem **nola** māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 23). [nola, ]*

**Nola** olsam dil ü cān ile ḳulı ḳurbānı
Dil ü cāhdan severüm ben o şeh-i ḫūbānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 33). [nola, ]*

Her vech ile rūy-ı dil görüp cānāndan
Tekrār **nola** muḥabbet itsem cāndan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 2). [nola, ]*

İtse **nola** ġafletim füzūn mūy-ı sefīd
Ṣubḥ olsa ḳarīb olur belī ḫvāb-ı girān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 3). [nola, ]*

Çeksem **nola** derdüñ ey dil-i dīvāne
Biñ cāna deġer muḥabbet-i cānāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 1). [nola, ]*

İtsem **nola** ḥāle-dār şeb-tā-be-seḥer
Āġūşuma māh-ı mihribānum geldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 3). [nola, ]*

**Nola** evṣāfını evrādına żamm eyleseler
Şimdi buldı daḫi memdūḥını ḥālā şuʿarā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 43). [nola, ]*

Faẕl u dānişde **nola** olsa ferid-i rūzgār
Eylemiş bī-miṣl ü hemtā anı Hallāḳ-ı Ezel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 11). [nola, ]*

İtse āmāc-ı icābetde **nola** yir ey Naẕīm
Eyledüm tīr-i duʿā-yı devletin ben de revān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 15). [nola, ]*

imām-ı rüsülüñ ümmetine
Vech-i arż olsa **nola** seccāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [nola, ]*

**Nola** olsa başı üzre Ṭūbā
Hidmet-i dergehine āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [nola, ]*

Şiʿrüme ḳāfiye itsem **nola** māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 29). [nola, ]*

Ḳalb-i müʾminde kibr ü kīn olmaz
**Nola** ʿafv eyleseñ benüm günehüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 284). [nola, ]*

**nübüvvet:** *Nebilik, peygamberlik.*

Enbiyā vü rüsül içre aña yoḳdur ṣānī
Ki **nübüvvetle** risāletle odur müsteṣnā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 110). [nübüvvetle, -le ]*

**Nübüvvetle** muṣayḳal seyf-i meslūl-i ilāhīdür
Ne tīġ-ı ġamġama benzer ne şemşīr-i mühemmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 53). [nübüvvetle, -le ]*

Ḥaḳ risāletle **nübüvvetle** vücūdın itmiş
Hādī-i cem-ʿi rüsül rāh-ber-i fevc-i nebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 11). [nübüvvetle, -le ]*

**nübüvvet:** *Peygamberlik.*

Ezelden tā ebed cāhı ḳabūl-i ʿazl u naşb itmez
Risāletle **nübüvvet** kişveri aña müʿebbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 28). [nübüvvet, ]*

Şuḳḳaḍur naṣrun min'allāh ser-ʿālem feṯḥ-i Mübīn
Mālik olmışdı risāletle **nübüvvet** mülkine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 82). [nübüvvet, ]*

Server-i cemʿ-i rüsül serdār-ı şaff-ı enbiyā
Kim anuñdur hem risālet hem **nübüvvet** kişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 106). [nübüvvet, ]*

**nücum:** *Yıldızlar.*

Dirhem-i berḳ u **nücūmuñ** destine ġırbal olup
Ḥūrdesin dökdi yire ṣarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 11). [nücūmuñ, -uñ ]*

**nücum:** *Astronomi, gök bilimi.*

Çarḫ mīzān-ı cūdına kaffe
Mihr ü māh u **nücūm** dirhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 62). [nücūm, ]*

**nücum:** *Yıldızlar.*

**Nücūm** içinde döner māh-ı ʿālem-efrūza
Naẓīm ḥaḳ bu ki her encümende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 13). [nücūm, ]*

Mihr ü meh-felek **nücūm** evtād zer Cevzā ṭınāb
Erdebī iclālinüñ çarḫ-ı felek bir pāderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 173). [nücūm, ]*

Şeb dūde çarḫ-ı Ḥaḳḳā meh-i nev ḳalem-tīrāş
Sīmīn -nüḳāt **nücum** aña zerrīn ḳalem-şehāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 24). [nücum, ]*

**nücūm-ı erzen:** *Darı tanesi ( kadar ) yıldızlar.*

**Nücūm-ı erzen** aña sünbüle şüreyyādur
Sipihr ḫārmen-i cūd ü nevāline ġır bil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 101). [nücūm-ı erzen, ]*

**nüh:** *Hazret-i Nûh-ı Nâcî Aleyhisselâm. sefîne-i Nûh: Mecma'-i cenâs-ı tavâif.*

Baḥr-ı muḥūṭ-i dil ki telāṭum-peẕīr ola
**Nüh** künbed-i sipihr aña ednā ḥabāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 8). [nüh, ]*

**nüh:** *Dokuz.*

Ḳaṣr-ı celāli ḥaḳkā olmış refiʿ u vālā
Anuñ sipihr-i mīnā **nüh** pāye nerdübānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 46). [nüh, ]*

**nüh:** *"Dokuz" sayı sıfatı (nüh cām).*

Mübdiʿ-i kevn ü mekān kim iḫtirāc-ı ṣunʿıdur
Eyleyen **nüh** ḳubbe-i eñāki ṭarḥ-ı bī-ʿamed

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 8). [nüh, ]*

Māh-ı nev ẓann eyleme āvīḫte yaḫ-pāredür
Zīr-i bāmından nümāyān itdi bu **nüh** şeh-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 8). [nüh, ]*

Şanma görüp seḥābı setr itdi āftābı
Ṭutdı bu **nüh** ḳıbābı ʿāh-ı adū düḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 104). [nüh, ]*

**nüh:** *"Dokuz" sayı sıfatı (nüh kaşane).*

Müjde ey ḫalḳ-ı ciḫān **nüh** ḳubbe-i eflākden
Şanmanuz tābān olan şubḥ u mesāda mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 11). [nüh, ]*

**nüh pāye:** *Dokuz basamak.*

Bālā-yı ḳaṣrr-ı ḳaddine çıḳmak muḥāldür
**Nüh pāye** süllem olsa aña çarḫ çenberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 58). [nüh pāye, ]*

**nüh- ṭāḳ-ı ṭārem:** *Kümbetin kubbesinin dokuz kemeri.*

Rīzesinüñ şāḫrāh-ı rifʿāti ḫurşīd ü māh
Tūdesi **nüh- ṭāḳ-ı ṭārem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 48). [nüh- ṭāḳ-ı ṭārem, ]*

**nuḫās:** *Bakır.*

İksīr-i baḫtiyārī yiter kīmyā baña
Teʿşīri ne **nüḫās** ü ne zībaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 4). [nüḫās, ]*

**nüh-çarḫ-ı āsmānı:** *Dokuz katlı göğün en yüksek tabakası.*

O ʿarṣagāhda kim ʿaşḳ kārvānı geçer
Ḳaṭār-ı üştür-i **nüh-çarḫ-ı āsmānı** geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 2). [nüh-çarḫ-ı āsmānı, -ı ]*

**nüh-ḳaṭar-ı çarḫ:** *Feleğin dokuz katarı.*

Rūḫına biñ ḳāfile cins-i ṣalāt olsun revān
Tā olınca **nüh-ḳaṭar-ı çarḫ** be-güsiste mehār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 180). [nüh-ḳaṭar-ı çarḫ, ]*

**nüh-ḳıbāb:** *Dokuz kubbe.*

Māverā-yı gerdisinden kendü de bilmez olup
Āsiyā cūy-ı celālinde sipihr ü **nüh-ḳıbāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 14). [nüh-ḳıbāb, ]*

**nühüfte:** *Far. Gizli olarak, gizlice, saklı.*

Güftārı āşikāre **nühüfte** dehān-ı yār
Mebẕūl naḳdi kīsesi memhûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 11). [nühüfte, ]*

Meyde **nühüfte** ʿişve gibi şaḳla rāzuñı
İtme miṣāl-i şīşe-i mey sırruñı tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 5). [nühüfte, ]*

**nuḫustīn:** *Birinci, ilk.*

Ġarīk-ı ʿaşḳ ınaçîn -i cebīn-i nāzı ḫubānuñ
**Nuḫustīn** mevce-i deryā-yı istiġnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 10). [nuḫustīn, ]*

**nuḳaṭ:** *Noktalar; "nokta"nın cem'idir.*

Şeb dūde çarḫ-ı Ḥaḳḳā meh-i nev ḳalem-tīrāş
Sīmīn **-nüḳāt** nücum aña zerrīn ḳalem-şehāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 24). [-nüḳāt, ]*

**nuḳaṭ:** *Benekler, nokta'nın cem'i.*

Zer-mühre ḳamer sipihr levḥ-i zer-kār
Encüm raḳam-ı şenāsına sīm **nuḳaṭ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 4). [nuḳaṭ, ]*

**nukaṭ:** *Noktalar.*

**Nükāt** bāde-i şiʿrinde keyf-i rūḥanī
Beyān piyāle-i naẓmında lāy-ı sāġardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 161). [nükāt, ]*

**nukl:** *Meze, çerez.*

**Nuḳl** ü kebāb-ı meclis olur tevbe-i naṣūḥ
Ṣākī ki elde cām-ı mey-i erġuvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 91). [nuḳl, ]*

**nukl-i būs:** *Öpücük mezesi.*

Cām-ı vaṣl u **nuḳl-i būs** ü neşve-i dīdārla
Ġam gürīzān ġuṣṣa pinḫān ü ferāḥ mihman olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 9). [nuḳl-i būs, ]*

**nukl-i mey-i işret:** *Eğlence meclisi şarabının mezesi.*

Yārüñ ṣafā-yı būs-ı kenarı yiter baña
Ne cām-ı Cem ne **nuḳl-i mey-i işret** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 6). [nuḳl-i mey-i işret, ]*

**nüktedān-ı li-maʿallāh:** *Allah'la birlikte olan nükte bilen, ince ve zarif kimse.*

**Nüktedān-ı li-maʿallāh** māḥrem-i bezm-i şūḫūd
Vāḳıf-ı esrār-ı ḫalvet-ḫāne -i ʿāyneʿl-yaḳīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 47). [nüktedān-ı li-maʿallāh, ]*

**nuʿmān-ı ʿaşr:** *Yüzyılın kanı.*

**Nuʿmān-ı ʿaşr** müctehid-i devr-i rūzgār
Dehrüñ felek-cenāb edīb-i hünerveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 23). [nuʿmān-ı ʿaşr, ]*

**nümāyān:** *Görülen, rastlanılan.*

Olup yir yir çiçek zaḫmı **nümāyān**
Çiçeklendi ḳumāş-ı ḥüsn-i cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 21, Mısra 1). [nümāyān, ]*

**nümāyān:** *Görünür.*

Māh-ı nev ẓann eyleme āvīḫte yaḫ-pāredür
Zīr-i bāmından **nümāyān** itdi bu nüh şeh-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 8). [nümāyān, ]*

Nīm-ten çıḳmaz ḥaḳīr-i dergeh-i iḥsānına
Aṭlas-ı çarḫuñ **nümāyāndur** ḥuṣūṣā Ülkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 168). [nümāyāndur, -dur ]*

Olıcak lüʾlüʾ-i dendānı **nümāyān** dili
Dürr-i dürc-i fem-i şehzāde-i pākīze-güher (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 23). [nümāyān, ]*

**nümūne:** *Nitelikleri hakkında bir fikir vermek üzere bir bütünden alınan parça, örnek.*

Fehm it beḳāsını bu ṭarabgāh-ı ʿālemüñ
Hüşyār iseñ **nümūnesi** bezm-i şebānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 18). [nümūnesi, --si ]*

**nümūne-i bāġ-ı cinān:** *Cennet bahçesi misali.*

Ḳaṣr-ı riyāż-ı cāhını seyr iden ādeme
Her cānibi **nümūne-i bāġ-ı cinān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 36). [nümūne-i bāġ-ı cinān, ]*

**nūn ve'l-ḳalem:** *Nūn ve'l-ḳalemi vemâ yesturûn Ayetinden iktibas.*

Zülfi rūḫında perde-i Beytü'l-ḥarem gibi
Ol iki ebrūvān ise **Nūn ve'l-ḳalem** gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 2). [nūn ve'l-ḳalem, ]*

**nūr:** *Işık, ziya, aydınlık, nur.*

Sīr olmayan nevāl-i Süleymān ile teni
Zīr-i zemīnde mā-hażarı **nūrdur** henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 24). [nūrdur, -dur ]*

Zemīne ẓıllı düşmez **nūrdan** ḫalḳ eylemiş Allāh
Riyāż-ı Yeṣrib ü Baṭḥāda bir serv-i sehī-ḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 45). [nūrdan, -dan ]*

Tecellī ideli nūr-ı aḥad burc-ı hüviyyetden
O **nūrun** ṭavḳ-ı çeşm-i mīm-i Aḥmeddür cilvegāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 6). [nūrun, -u, -ñ ]*

Yā nebiyya'llāh ne ḥidemdür ṣenā-yı ḥāżretüñ
Ola vaṣfuñda Süleymān **nūrdan** bī-iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 138). [nūrdan, -dan ]*

Nūrdur naḫl-i revānı sāye olmaz **nūrda**
Cümleten rūḫ-ı mücessem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 31). [nūrda, -da ]*

**Nūrdur naḫl-i revānı** sāye olmaz nūrda
Cümleten rūḫ-ı mücessem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 31). [nūrdur, -dur ]*

Mūṣāffā her bilūrīn cām-ı tāb-endāzı ġālibdür
Żiyāda āftāba **nūrda** māh-ı şeb-ārāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 18). [nūrda, -da ]*

**nūr:** *Gözle görülen aydınlık, maddî şeyleri görmeye yarayan ışık, ziyâ.*

Bir dil ki anda eyleye işrāk **nūr** ʿaşḳ
Fānūsdur kı şem-i şeb-ārā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 5). [nūr, ]*

Zīr-i ser-i zülfinde o rūḫsārı görenler
Gūyā şeb-i Ḳadr içre doġan **nūr** ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 10). [nūr, ]*

**nūr:** *"Aydınlatan, ışık veren" anlamında esmâ-i hüsnâ (Allah'ın güzel isimleri)dandır.*

Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer mi o nār o **nūr**
Derd-i muḥabbeti nice çeksün o zār o zūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 1). [nūr, ]*

Gice meclisde **nūr** inse maḥaldür üstine ḫaḳḳā
Muḥabbet küştesidür şemʿ-i kāfūrı kefenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 7). [nūr, ]*

Mübīn ü **nūr** imām ümmī vü ḥafıẓ
Muṭīʿ muḳteşīd meẕkūr u vaʿiẓ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 27). [nūr, ]*

**nūr:** *(Göz) nuru, ışığı.*

Mest-i ṣahbā-yı ʿaşḳ iden sensin
Ḳandesin ḳande ey gözüm **nūrı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 248). [nūrı, -ı ]*

**nūr-baḫş:** *Etrafı aydınlatma, ışık saçma.*

Şemʿ-i rūḫsārı **nūr-baḫş** olālı
Oldı pervānesi nigāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 27). [nūr-baḫş, ]*

**nūr-dih-i çeşm-i ʿāşıḳān:** *Aşıkların gözlerinin ışık vermesi.*

Cām-ı billūrı **nūr-dih-i çeşm-i ʿāşıḳān**
Her bir sütūnı ḳadd-i bütān gibi müstaḳim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 17). [nūr-dih-i çeşm-i ʿāşıḳān, ]*

**nūr-efşān:** *Işık saçan.*

Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze **nūr-efşān** olur
Her ṣabāḥ u şāmı Ḳadr ü ʿıyd-i ins ü cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 1). [nūr-efşān, ]*

**nūr-ı āftāba:** *Güneş ışığı.*

ʿAḳlunuz var ise şerabā virüñ
Ẕerreyi **nūr-ı āftāba** virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 2). [nūr-ı āftāba, -a ]*

**nūr-ı ʿafv:** *Bağışlama aydınlığı.*

Güm-reḫān-ı ẓulmet-i ʿişyāna **nūr-ı ʿafv** ile
Reh-nümūn-ı semt-i eşlem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 79). [nūr-ı ʿafv, ]*

**nūr-ı ʿafvi:** *Affın nuru.*

**Nūr-ı ʿafvi** meclis-i rāḥat-fürūz-ı ehl-i ḫuld
Berḳ-ı ḫışmı ḫarmen-i ārām-sūz-ı ehl-i nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 25). [nūr-ı ʿafvi, ]*

**nūr-ı aḥad:** *Ahad'ın nuru. Bir/Tek olan Allah'ın nuru.*

Tecellī ideli **nūr-ı aḥad** burc-ı hüviyyetden
O nūrun ṭavḳ-ı çeşm-i mīm-i Aḥmeddür cilvegāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 5). [nūr-ı aḥad, ]*

**nūr-ı cesīm:** *Büyük nur.*

Birisi rūḫ-ı muṣavver birisi **nūr-ı cesīm**
Gördiler her bir biñ cevr ü cefā düşmenden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 79). [nūr-ı cesīm, ]*

**nūr-ı dīde-i devrān:** *Çağın gözünün ışığı.*

O **nūr-ı dīde-i devrān** ki oldı ḫâk-efşān
Ġubār-ı rehgüẕeri kuḥl-i İṣfaḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 23). [nūr-ı dīde-i devrān, ]*

**nūr-ı dīdem:** *Görme, rü'yet, bâsıra. Gözle yapılan çalışma, göz işi. Pek sevgili ve aziz şahıs.*

Hāḳ-i dergāhı şevḳ-ı dīdārı
**Nūr-ı dīdem** sürūr-ı sīnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 112). [nūr-ı dīdem, ]*

**nūr-ı dü-çeşm-i cibrīl:** *Cebrail'in iki gözünün ışığı.*

Ḳurretü'l-ʿayn-ı rüsül **nūr-ı dü-çeşm-i Cibrīl**
Dürretü't-tāc-ı nübüvvet şeh-i levlāk-i ḳabâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 93). [nūr-ı dü-çeşm-i cibrīl, ]*

**nūr-ı dü-çeşm-i enbiyā:** *Peygamberlerin iki gözünün nuru.*

Ḳurratü'l-ʿāyn-ı rüsül **nūr-ı dü-çeşm-i enbiyā**
Mefḫar-ı ʿālem vücūdı kāʾināta iftiḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 63). [nūr-ı dü-çeşm-i enbiyā, ]*

**nūr-ı dü-çeşm-i zehrā:** *Zehrâ'nın iki gözünün ışığı.*

İki şehzāde-i pür-cūd Ḥasan ile Ḥüseyn
Her biri olmış iken **nūr-ı dü-çeşm-i Zehrā**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 218). [nūr-ı dü-çeşm-i zehrā, ]*

**nūr-ı hidāyet:** *Kurtuluş ışığı.*

Sensin ol **nūr-ı hidāyet** pertev-i bezm-i yaḳīn
Cemʿ-i şemʿüñ enbiyā vu mürselīn pervāne-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 107). [nūr-ı hidāyet, ]*

**nūr-ı ḥıfẓindan:** *Saklanan ışık.*

Baġrı yaġı erimezdi eṣer-i tābından
**Nūr-ı ḥıfẓindan** eger şuʿle-i şemʿ alsa żiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 188). [nūr-ı ḥıfẓindan, -in, -dan ]*

**nūr-ı hudā:** *Yaradanın ışığı.*

İki ʿālem güneşi **nūr-ı Hudā**
Mihr-i cān-ı ḫalāyıḳ-ı ẕerrāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [nūr-ı hudā, ]*

**nūr-ı hudānuñ:** *Allah'ın nuru.*

Eyledi çārūb-ı müjgānum dü-çeşm-i ḥūr-i ʿıyn
Şevḳ-yāb-ı feyż-i güftārı dil ü cān-ı Kelīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 72). [nūr-ı hudānuñ, -n, -uñ ]*

**nūr-ı hurşīd-i cemāl-i bā-kemālüñ:** *Olgunlukla güzel yüzün güneşinin ışığı.*

**Nūr-ı ḫurşīd-i cemāl-i bā-kemālüñ** ʿaşḳına
Eyleme ben ẕerreni bī-tāliʿ ü nā-baḫtiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 145). [nūr-ı ḫurşīd-i cemāl-i bā-kemālüñ, ]*

**nūr-ı ilāh:** *İlahi nur, Allah'ın ihsan ettiği manevi aydınlık, ilim.*

ʿArş-ı aʿlādan güẕār itdi olup Refref-serīr
ʿĀlem-i nūrı münevver ḳıldı ol **nūr-ı ilāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 40). [nūr-ı ilāh, ]*

**nūr-ı īmān:** *İman nuru.*

Tā seḥer-gāh-ı ḳıyāmet ser-i ḫākümde benüm
**Nūr-ı īmānumı** ḳandīl-i fürūzān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 10). [nūr-ı īmān, -um, -ı ]*

**Nūr-ı īman** ile Ḳurʾān ide ḳabrin rūşen
Menzili cennet ola hem-demi ḥūr-ı cennet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 3). [nūr-ı īman, ]*

**nūr-ı īmānı:** *Imanın ışığı.*

Eyle ḳandīl-i fürūzān **nūr-ı īmānı** aña
Pisteri olduḳda yā Rab künc-i tārīk-i lahd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 55). [nūr-ı īmānı, ]*

**nūr-ı ḳandīl-i mezār:** *Mezar kandilinin ışığı.*

Tāb-ı mīhrüñle dem-i āḫır ola cān vırenüñ
Pertevi tā ṣubḥ-ı māḥşer **nūr-ı ḳandīl-i mezār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 154). [nūr-ı ḳandīl-i mezār, ]*

**nūr-ı leb-rīz:** *Ağzına kadar dolu ışık.*

Ḳalbiñi sebʿu'l-meṣānī **nūr-ı leb-rīz** eylesün
ʿAyn-ı iḫlās it bi-ḥaḳk-ı ḳul huvallāhu aḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 57). [nūr-ı leb-rīz, ]*

**nūr-ı leṭāfetle:** *Güzelliğinin nuruyla.*

Cāmesinden görinür sīne-i ṣāfı gūyā
O peri **nūr-ı leṭāfetle** ḳabālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 10). [nūr-ı leṭāfetle, --le-ı ]*

**nūr-ı mahż:** *Saf , halis parlaklık.*

Ḥāḳ-i siyāhı kuḥl-i cilā tārı **nūr-ı mahż**
Ābı laṭīf bādınuñ āşüftesi nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 13). [nūr-ı mahż, ]*

**nūr-ı mişkāt:** *Revzen-i mahsûs, İçine mum, kandil, lamba gibi şeyler konmak için duvarda açılan oyuğun ziyası.*

Meclis-i ḳurb ü şeb-i īsrāda
**Nūr-ı mişkāt** daḫi şemʿ-i celī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 4). [nūr-ı mişkāt, ]*

**nūr-ı nigāh:** *Bakışının nuru.*

Müşgīn-süṭūr-ı kilk-i revān-baḫşunuñ revā
**Nūr-ı nigāh** olursa eġer tār-ı masṭarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 44). [nūr-ı nigāh, ]*

**nūr-ı nigāh:** *Sevgilinin nuru.*

Ẕerresi ṭalʿatinüñ mihr ile māh
Ḥüsninüñ sūḫtesi **nūr-ı nigāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 10). [nūr-ı nigāh, ]*

**nūr-ı nigāh:** *Bakışın aydınlığı.*

Olsa tār-ı mısṭarı lāyıḳ kitāb-ı medḥinüñ
Rişte-i gīsū-yı ḥūrü'l-ʿıyn ile **nūr-ı nigāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 54). [nūr-ı nigāh, ]*

**nūr-ı nigāhı:** *Bakışının nuru.*

Berḳ-ı cemāli **nūr-ı nigāhı** yaḳar baña
Ḥūrşīde gālib olduġı günden ʿıyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 89). [nūr-ı nigāhı, -ı ]*

**nūr-ı nigāhı:** *Gözün feri, ışığı.*

Vech-i münīr olmasa yārüñ niḳāb-dār
**Nūr-ı nigāhı** māḥv ider ol rūy-ı tāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 2). [nūr-ı nigāhı, -ı ]*

**nūr-ı nigāh-ı ʿāşık:** *Aşığın bakışının ışığı.*

Olsa ʿāyān şikāf-ı ḳabādan o sīm-ten
**Nūr-ı nigāh-ı ʿāşıḳ** ola aña nīm-ten *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 24, Mısra 2). [nūr-ı nigāh-ı ʿāşıḳ, ]*

**nūr-ı rūḫuñ:** *Sevgilinin yanağının ışığı,nuru.*

Lebrīz ideli **nūr-ı rūḫuñ** çeşmümi cānā
Ḥūrşīd ile āyīne-i billūr şanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 7). [nūr-ı rūḫuñ, -uñ ]*

**nūr-ı serā-perde-i yaḳīn:** *Apaçık saray perdesinin ışığı.*

Berḳ-ı cemāli **nūr-ı serā-perde-i yaḳīn**
Mişkāt-ı ḥüsni şemʿ-i sebistān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 21). [nūr-ı serā-perde-i yaḳīn, ]*

**nūr-ı sirāc-ı cemālidür:** *Suratının ışığının nuru.*

Hādī-i dīn ki **nūr-ı sirāc-ı cemālidür**
Bezm-i yaḳīne şemʿ-i fürūzān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 47). [nūr-ı sirāc-ı cemālidür, --i, --dür ]*

**nūr-ı siyāh:** *Siyah nur, siyah parlaklık (Hz. Muhammed'in (s.a.v.) gölgesinin yere düşmemesi mu'cizesine telmih yapılmaktadır.).*

Şeb-i tār-ı veġāda **nūr-ı siyāh**
Nīze-i neşterinde perçemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 91). [nūr-ı siyāh, ]*

Kabża-i ʿazminde nuṣret tīġıdur **nūr-ı siyāh**

Nīza-i rezminde perçem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 55). [nūr-ı siyāh, ]*

Meşʿal-afrūz-ı niyāz olsa nola **nūr-ı siyāh**
O ʿazm-i ḳurb şeb-i İsrāda maḥbūb-ı ilāh itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 1). [nūr-ı siyāh, ]*

**nūr-ı siyāh:** *Siyah ışık.*

Kim iderse aña naẓār el-ḥaḳ
Ola **nūr-ı siyāha** müsṭaġrak *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 12). [nūr-ı siyāh, -a ]*

**nūr-ı siyāh:** *Siyah ışığı talihsizlik.*

Ḥaḳḳā ki Naẓīmüñ oldı hep **nūr-ı siyāh**
Vaṣf-ı ḳademüñde her midād ḳalemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 3). [nūr-ı siyāh, ]*

**nūr-ı siyeh:** *Siyah nur ll gece.*

Ol dīde-i mükaḥḥāli vaṣf idenüñ sezā
**Nūr-ı siyeh** mürekkebiñüñ olsa dūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 4). [nūr-ı siyeh, ]*

Nigāh-ı bāriḳa-çīn-i süṭūr-ı eşʿārı
Meġer ki **nūr-ı siyeh** aña tār-ı masṭardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 174). [nūr-ı siyeh, ]*

**nūr-ı siyehle:** *Siyah ışık.*

Kerd-i gird-i ḥarimi **nūr-ı siyehle** tevʾem
Hāk-i pāk-i ḳademi kuḥl-i dü-çeşm-i ḥūrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 125). [nūr-ı siyehle, -le ]*

**nūr-ı şūḫūd:** *İlâhî tecellinin nuru.*

Ey **nūr-ı şūḫūda** Maẓḫār u müstaġraḳ
Mirʾāt daḫi secencel-i ruʾyet-i Ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 1). [nūr-ı şūḫūd, ]*

**nūrına:** *Gözle görülen aydınlık, maddî şeyleri görmeye yarayan ışık, ziyâ*

Nola ṣandūḳa-i pür-feyżi olsa maṭlaʿu'l-envār
Tecellī-i İlāhī **nūrına** maẓhar o merḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 44). [nūrına, ]*

**nūş:** *İçmek. Maḥabbet meclisinde nūş ider mestāneler vardur bağlamında.*

Naẓīm-āsā cefā-yı ḫārına baḳmaz olur gül-çīn
Bilen zenbūr-ı hicr ü şehd-i vaṣluñ nīş ile **nūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 16). [nūşın, -ın ]*

**nūş:** *İçecek şey.*

Ne şādīden ferāḫ-nāk ol ne ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ **nūşı** nīş ü sūrı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 4). [nūşı, -ı ]*

**nūş:** *İçme, içiş.*

Naẓīma ayş u **nūş** it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [nūş, ]*

Naẓīma ayş u **nūş** it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [nūş, ]*

Āşinā bīgāne bilmez mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ
Cürʿasın **nūş** eylese mecnūn u ʿāḳıl mest

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 6). [nūş, ]*

Bāde **nūş** itmiş o rūy-ı şāde olmış al-reng
Bādeden ol rūḫ o rūḫdan bāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 1). [nūş, ]*

Bir bāde **nūş** it kim amin dil-teşnedür Cem cāmına
Bir ḳayda düş kim cān ata ʿānḳā demādem dāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 1). [nūş, ]*

Her ḳadeḥde būs-ı laʿliyle olup şīrīn-meẕāḳ
Cām-ı vaṣl-ı dilberi **nūş** eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 6). [nūş, ]*

Cām-ı lebrīzin pey-ender-pey nice **nūş** eylemez
Gūş iden ḥulḳ-ı şürūḫīden demādem ḳulḳule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 5). [nūş, ]*

ʿĀr ider **nūş** itmeġe zer kāse-i ḫurşīdden
Bezm-i ʿaşḳuñ bir gedā mey-ḫāne-i sāġarḳeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 7). [nūş, ]*

Böyledür rūzgāruñ aḥvāli
Ki deġül **nūş** nīşden ḫālī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 124). [nūş, ]*

Ṭoluñı ʿāşıḳāne **nūş** ideyüm
Beni rüsvā-yı ʿaşḳ iden sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 245). [nūş, ]*

Yine ṣaḥbā-yı vuṣlat **nūş** iderler
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 1). [nūş, ]*

Lūlesi ʿāyn-ı zülāl-i zindegānidür anuñ
Dembedem **nūş** eyleyen aḥbāba olsun nūş-ı cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 10). [nūş, ]*

**nūş idem:** *İçmek, yudumlamak.*

Ṣuffe-i bezm-i ş̲enāsında ṭolular **nūş idem**
Devr-i fānide ṭolınca ʿömrümüñ peymānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 33). [nūş idem, -em ]*

Ṣuffe-i bezm-i ş̲enāsında ṭolular **nūş idem**
Devr-i fānide ṭolınca ʿömrümüñ peymānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 33). [nūş idem, -em ]*

**nūş itdi:** *Içmek.*

Her ṭop ṣaçdı āteş māḥv oldı ḥaşm-ı serkeş
**Nūş itdi** ejdehā-veş bir baḥr-ı bī-kerānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 102). [nūş itdi, -di ]*

**nüsḫa:** *Yazılı bir şey.*

Hoş-nüvīs olsañ muḥaḳḳāk **nüsha** taʿliḳ ideler
Haṭṭ-ı Yāḳūt ile reyḥānuñ olursan hem-seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 61). [nüsha, ]*

**nüsḫa:** *Birbirinin tıpkısı olan yazılı şeylerin her biri.*

ʿİllet-i ʿacz ü ḳuṣūr ile perişān **nüsḫadur**
Gevher-i dendānı naẓmında Ṣıhāh-ı Cevherī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 151). [nüsḫadur, -dur ]*

**nüsḫa-i cūd:** *Cömertlik kitabı.*

Bū ʿAlī gelse ider müşkilini luṭfen ʿarż
**Nüsḫa-i cūdı** yiter ʿāleme Kānun-ı Şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 38). [nüsḫa-i cūd, -ı ]*

**nüsḫa-i kübrā:** *En büyük Ahlâk kitabı.*

Mecmūʿa degül bu **nüsḫa-i kübrādur**
Her ṣafḥası bir zebān ile gūyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 1). [nüsḫa-i kübrā, -dur ]*

**nüsha-i kübrāsın:** *Büyük sahife .*

Nice Şerḥ, eyleyüm evṣāfunı ey ḫān-ı kerīm
ʿİlm ü ʿirfānla bir **nüsha-i kübrāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 22). [nüsha-i kübrāsın, -s, -ın ]*

**nüsha-i taʿvīẕ:** *Nazar muskası nın yazılışı.*

**Nüsha-i taʿvīẕinün** kilk-i ʿUṭārid kātibi
Ḥaḳ ser-efrāz ide ol nev-naḫl-i bāġ-ı ʿizzeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 9). [nüsha-i taʿvīẕ, ]*

**nūş-ı cān:** *Can içmek.*

Lūlesi bu çeşmenüñ gūyā zebān-ı ḥāldür
**Nūş-ı cān** olsun diyü ʿaṭşān içün eyler nidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 26). [nūş-ı cān, ]*

**nūş-ı cān:** *Can içeceği ( can şarabı ).*

Lūlesi ʿāyn-ı zülāl-i zindegānidür anuñ
Dembedem nūş eyleyen aḥbāba olsun **nūş-ı cān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 10). [nūş-ı cān, ]*

**nuş-ı dārū-yı leb-i dilber:** *Sevgilinin dudağından ilaç içmek.*

**Nuş-ı dārū-yı leb-i dilber** ʿaceb terkīb olur
Cevher-i cāndur meġer var ise cüzʾ-i aʿẓam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 15). [nuş-ı dārū-yı leb-i dilber, ]*

**nūşirevān:** *531-579 yılları arasında hüküмdar olan ve doğruluğuyla şöhret bulan "adil" lakaplı Sasani padişahı.*

Ol ḫıdīv-i dad-ger kim ʿālem-i inṣāfda
ʿAdli zencīre çeker **Nūşīrevān** u Senceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 120). [nūşīrevān, ]*

Çıḳsa ṣayd u şikare şīrāne
Ola **Nuşirevān** o künce revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 86). [nuşirevān, ]*

**nūşirevān:** *Adaletiyle cihana ün salmış ilk İran şahı Nuşirevan.*

ʿAdl ü dād ile ḫacālet-baḫş-ı şād
**Nuşirevān**
Şermsār-ı cūdı Hātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 51). [nuşirevān, ]*

**nuṣret:** *Yardım etmek.*

Sipeh-i rezmine ol ḫüsrev **nuṣret** ʿālemüñ
Oldı her ḥamle-i pür-şūrda hengām-ı veġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 193). [nuṣret, ]*

Kabża-i ʿazminde **nuṣret** tīġıdur nūr-ı siyāh
Nīza-i rezminde perçem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 55). [nuṣret, ]*

Kümeyt-i rezmine **nuṣret** ḳuṭās u feṭḥ-i çelenk
Per-i hümā-yı ẓafer efserinde şeh-perdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 111). [nuṣret, ]*

Şāḫenşehā ẓafer-sipehā rezm-gāhuña
Daman-ı Feṭḥi **nuṣret** idüp der-miyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 66). [nuṣret, ]*

Tevfīḳ şemʿ-i bezmi **nuṣret** livā-yı ʿazmi
Ḥayrān-ı naḳş-ı rezmi ʿaḳl-ı hezār Māni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 79). [nuṣret, ]*

Ḳılmış o serveti Ḥaḳ **nuṣretlere** muvaffaḳ
Rüstem olursa elyaḳ bezminde kıssa-ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 65). [nuṣretlere, -ler, -e ]*

**nuṣret:** *Zafer.*

Hümāyūn ber-hümā-yı evcgāh-ı feṯḥ u
**nuṣretdür**
ʿAceb mi aṣsa tevfīḳ ile per tūġ-ı şehenşāḫī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 11). [nuṣretdür, -dür ]*

**nuṣret:** *Ak, beyaz.*

Pāy-ı esb-i ʿazminüñ bāl-i hümā ferş-i rehi
Farḳ-ı rāḫş-ı rezminüñ **nuṣret** hümāyun şehperi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 176). [nuṣret, ]*

**nuṣret:** *Allah'ın yardımı.*

ʿAvn-i Hudā penāhı feṯḥ ü ẓafer sipāhı
**Nuṣret** refīḳ-ı rāhı tevfīḳ sāyebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 24). [nuṣret, ]*

**nuṣret -hayl:** *Hayli yardım.*

ʿAlem-efrāz-ı feṯḥ u **nuṣret -ḫayl**
Maẓḫār-ı tām-ı himmet-i merdān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 15). [nuṣret -ḫayl, ]*

**nuṣret-livā-yı leşkeri:** *Askerin kara zaferi.*

Her ḳande ʿazm iderse ola avn-ı Ḥaḳ refīḳ
**Nuṣret-livā-yı leşkeri** tevfīḳ-ı reh-nümāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 26). [nuṣret-livā-yı leşkeri, ]*

**nuṣret-livā-yı leşkeri:** *Askerin kara zaferi.*

Her ḳande ʿazm iderse ola avn-ı Ḥaḳ refīḳ
**Nuṣret-livā-yı leşkeri** tevfīḳ-ı reh-nümāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 26). [nuṣret-livā-yı leşkeri, ]*

**nuṭfe:** *Embriyo.*

**Nuṭfe** iken rāḥm-ı māderde daḫi ṭıñ-ı żaʿīf
Hışmını yād eylese reng-i rūḫı Ṭaġyīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 49). [nuṭfe, ]*

**nuṭḳ:** *Söz, kelâm.*

Görme revā olam ben bīmār-ı derd-i şiven
**Nuṭḳunla** luṭf iderken dāru-yı cāvidānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 158). [nuṭḳunla, -un, -la ]*

**nuṭḳ:** *Konuşma yeteneği.*

Sedd-i Yeʾcūc-i edānī-i süḫandur **nuṭḳum**
Kavlüme ola Skender gibi kāʾil Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 27). [nuṭḳum, -um ]*

**nuṭḳ:** *Konuşma, söz, kelam.*

Ḥızr u Mesīḥ-meşreb olan zinde-dilleriñ
Cān gibi **nuṭḳı** mürde-dilāna ḥulūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 4). [nuṭḳı, -ı ]*

**nuṭḳ:** *Söz, konuşma, kelâm.*

**Nuṭḳa** gelse leb-i Şīrīnler olur Ferhādı
Zülf-i ḫam-der-ḫamı Leylāları Mecḫūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 3). [nuṭḳa, -a ]*

**nuṭḳ:** *Söz, konuşma, kelâm.*

Ṭutuldı **nuṭḳı** ḫayāl-ı füsūn-ı zülfiyle
Zebān-ı bend-i dilüm tār-ı mūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 9). [nuṭḳı, -ı ]*

**nuṭḳa geldükce:** *Söz söylemek, konuşmak.*

Olur elbette **nuṭḳa geldükce**
Noḳṭa-i ḫāmem aña mühr-i deḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 207). [nuṭḳa geldükce, ]*

**nuṭḳ-ı cān-baḫşı:** *Can bağışlayan söz.*

İder gūş-ı girāndan refʿ-i ʿillet **nuṭḳ-ı cān-baḫşı**
İşāret eylese feýz-i ḫiṭabʿı bī-zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 31). [nuṭḳ-ı cān-baḫşı, -ı ]*

**nuṭḳ-ı cān-bahşı naẓīmüñ:** *Nâzîm'in hayat bağışlayan sözü.*

Ol büt-i deyr-i cemālüm kim dem-i ʿĪsā gibi
**Nuṭḳ-ı cān-baḫşı Naẓīmüñ** ḥasb-i ḥālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 22). [nuṭḳ-ı cān-baḫşı naẓīmüñ, --üñ-üñ ]*

**nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla:** *Can bağışlayan söz.*

Benüm gibi nice dil-mürde-i bīdād ʿahdinde
Zihī ʿİsā-nefes kim **nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla** iḥyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 24). [nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla, -ı, -y, -la ]*

**nuṭḳ-ı ciḫāngīr:** *Büyük komutanın sözü.*

Olursa maẓḫār-ı feyż-i Hudā **nuṭḳ-ı ciḫāngīrüñ**
Naẓīma ḥükm ider Turān ile İrāne mīrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 13). [nuṭḳ-ı ciḫāngīr, -üñ ]*

**nuṭḳ-ı cihângîr-i naẓīm:** *Nazim gibi büyük hükümdarın sözü.*

İtdirdi ḫaşma ser-fürū **nuṭḳ-ı cihângîr-i Naẓīm**
Seng-i fesān lāzım degül nevk-i ser-i şamşamına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 9). [nuṭḳ-ı cihângîr-i naẓīm, ]*

**nuṭḳ-ı faṣiḥi:** *Güzel konuşan.*

**Nuṭḳ-ı faṣiḥi** dür Biñāġūş-ı Ḥaḳkānī
Her bir ḥadīṯ i ḥüccet ü burḫān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 29). [nuṭḳ-ı faṣiḥi, --i ]*

**nuṭḳ-ı fasīhidür:** *Güzel konuşanı.*

Ḥallāl her su'āl ki **nuṭḳ-ı fasīhidür**
Müşkil-güşā-yı mekteb-i ʿirfān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 15). [nuṭḳ-ı fasīhidür, --i, -dür ]*

**nuṭḳ-ı güher-nisār:** *Cevher saçan konuşması.*

Vaṣf-ı cevāḫir-i ṣıfātıdur ṭabaḳ ṭabaḳ
**Nuṭḳ-ı güher**-niṣār u dür-efşān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 50). [nuṭḳ-ı güher-niṣār, ]*

**nuṭḳ-ı ḥallāl-ı rāz-ı mübhemdür:** *Belirsizlik sırrını çözen konuşma.*

Dil-i müşkil-küşā-yı ehl-i kemāl
**Nuṭḳ-ı ḥallāl-ı rāz-ı mübhemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 64). [nuṭḳ-ı ḥallāl-ı rāz-ı mübhemdür, ]*

**nuṭḳ-ı ḥayāt-güster:** *Hayat yayan konuşma.*

Kilk-i nikāt-perveri ḥallāl-ı müşkilāt
**Nuṭḳ-ı ḥayāt-güsteri** cān-baḫş u dil-güşāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 18). [nuṭḳ-ı ḥayāt-güster, --i ]*

**nuṭḳ-ı ḳāṣırdur:** *Kusurlu konuşma.*

Beyān-ı ḥāl-i edānīde **nuṭḳ-ı ḳāṣırdur**
O dostānuñ olur söyledikce ẕeyli ṭavīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 37). [nuṭḳ-ı ḳāṣırdur, -dur ]*

**nuṭḳ-ı nāẓim-i pür-hüner:** *Çok hünerli, yetenekli Nazim'in sözü.*

Güne güne naʿt-ı pākin gūş idenler didiler
Merḥabā **nuṭḳ-ı Nāẓim-i pür-hüner** tāle-beḳāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 70). [nuṭḳ-ı nāẓim-i pür-hüner, ]*

**nuṭḳ-ı pāküme:** *Temiz konuşma.*

Şiʿr-i ḫāṣid beñzemez medḥünde **nuṭḳ-ı pāküme**
Siḥr-i Hārūt olsa iʿcāze nice tanẕīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 69). [nuṭḳ-ı pāküme, -üm, -e ]*

**nuṭḳ-ı revān-bahşla:** *Cana can katan söz.*

ʿİsā miṡāl **nuṭḳ-ı revān-baḫşla** Naẓīm
Her ḳālıb-ı füsündeye rūḫ-ı iʿāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 9). [nuṭḳ-ı revān-baḫşla, -la ]*

**nuṭḳ-ı rüh-bahşuñ:** *Canlar bağışlayan konuşma.*

Bir **nuṭḳ-ı rüh-baḫşuñ** ile çün dem-i Mesīh
İḥyā olur benüm gibi pejmürde dil-ḫārāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 31). [nuṭḳ-ı rüh-baḫşuñ, -uñ ]*

**nuṭḳ-ı şīrīn:** *Tatlı, hoş, latif söz.*

**Nuṭḳ-ı şīrīn** ü dil-āvīz ü füsūn-perverle
Fikr-i bārīk ile tedḳīḳ-ı süḫande Ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 75). [nuṭḳ-ı şīrīn, ]*

**nuṭḳ-ı şīrīni şeker-rīz-i kemāl:**
*Olgunluğu şeker saçan tatlı sözleri.*

**Nuṭḳ-ı şīrīni şeker-rīz-i kemāl**
Ṭûtî-i efṣaḥ-ı āyīne-i ẕāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 11). [nuṭḳ-ı şīrīni şeker-rīz-i kemāl, ]*

**nuṭḳ-ı şīrīnin:** *Tatlı sözüne.*

**Nuṭḳ-ı şīrīnine** ṭūṭī gibi dil-teşne hezār
Lebiñe ġonce-i ter rūyine verd-i raʿnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 157). [nuṭḳ-ı şīrīnin, -e ]*

**nuṭḳ-ı sükkerīn:** *Şeker sözün.*

Ẕevḳi-baḫş-ı rūḫ-ı ʿĪsādur o **nuṭḳ-ı sükkerīn**
Rīzesinüñ rehgüẕār-ı rezmi farḳ-ı ferḳadāñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 73). [nuṭḳ-ı sükkerīn, -in ]*

**nuʿūt-ı enbiyā:** *Peygamberlerin naatları.*

**Nuʿūt-ı enbiyā** vü mürselīn tesbīḥ-i lüʾlüʾ-vār
Demādem tā ki efvāh-ı ḫalāyıḳda zebān-zeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 87). [nuʿūt-ı enbiyā, ]*

**nüvīd-i maḳdem:** *Gelişinin iyi haberiyle.*

**Nüvīd-i maḳdemiyle** her ṭaraf sūr itdiler aḥbāb
ʿAdūnuñ çeng-i mātem rīş-i baḫt-ı ṭāliʿin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 5). [nüvīd-i maḳdem, --i, --yle ]*

**nüzūl:** *Aşağıya inme.*

ʿAḳl ü şekībe yol görinür sū-be-sū ḳaçan
Sulṭān-ı ʿaşḳ şehr-i vücūda **nüzūl** ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 12). [nüzūl, ]*

**o:** *O, kişi zamiri.*

**O** şeh-i taḫtgāh-ı mekrümetüñ
Her gedā dergehinde bir şulṭān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 31). [o, ]*

**o:** *O, işaret zamiri.*

Nedür vefḳ olur **o** kim şekl-i müseddes
Yidi ḫāne ṣayār ammā ki herkes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 1). [o, ]*

**o:** *"O" işaret zamiri.*

Böyle söyle dimiş **o** hem-rāze
Başlamış nice şive vü nāze *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 185). [o, ]*

**o:** *"O" işaret sıfatı.*

Gözine gelse nola ḫūn-ı dile ḳandurdum
Bir ḳadeḥ meyle **o** āhū-nigehi şīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 16). [o, ]*

**O** ḫaṭṭ-ı sebzi gördüm gird-i laʿl-i ābdārında
Buluşdum Ḫıżra ey dil çeşme-i ḥayvān kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 27, Mısra 1). [o, ]*

Dilde nice rāz-ı ʿaşḳı pinḫān olsun
Zīra ḳodılar **o** āteşīn micmere ʿūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 4). [o, ]*

**o:** *" O" kişi zamiri.*

Gül **o** rū ġonce olup lāle **o** ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Ṣaçlı sünbüldür **o** ʿānber bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 5). [o, ]*

Gül **o** rū ġonce olup lāle **o** ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Ṣaçlı sünbüldür **o** ʿānber bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 6). [o, ]*

Sūz-ı teʾsīri **o** mest-i nāzı itmiş sīne-çāk
Nāle-i derd-i derūn nāḫun-be-dil merġūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 5). [o, ]*

Hāl-i hindūlar **o** ʿutārid-i kān-ı behcetüñ
Ṭabla-i ḥüsninde gūyā fülfül ü ḳāḳūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 7). [o, ]*

O şemʿ-i nāza aḥvālin ʿaceb mi yansa ser-tā-ser
Göñül pervāne-i pür-sūz-ı bī-pervālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 5). [o, ]*

Gülgūn-i eşk-i demdür olursa sebük-ʿinān
Zīrā ki her müjem **añа** bir tâziyânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 4). [añа, -ñ, -a ]*

Ṣafḥa-i mihr-i rūḫı sāde sevād-ı ḫaṭdan
Levḥ-i māh **añа** ḳıyās ile ḳaralanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 6). [añа, -ñ, -a ]*

ʿAks-i rūḫuñ ki dīde-i bīnā içindedür
ʿAyniyle bir perīdür **o** mīnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 2). [o, ]*

Derd-i derūnum anlayamaz müddeʿī benüm
Ḥāl-i dilüm bilür **o** kī ḥālā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 10). [o, ]*

Sure-i ṣād üzre gūyā saṭr-ı Bismi'llāhdur
Medd-i ebrū kim **o** çeşm-i dil-rübā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 8). [o, ]*

Vaṣf-ı ḥāl-i sürme-gūnında **o** māhuñ ey Naẓīm
Hayli demlerdür ney-i ḫāmem gelür efşürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 9). [o, ]*

Mihrüñ **o** māh-peykere ʿarẓ eylesem nola
Mestāne tāb-ı meyle kemāhi küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 9). [o, ]*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre **o** ḳonmışdur bu

ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 12). [o, ]*

Naẓīma ayş u nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre **o** ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 12). [o, ]*

Niḥāl-i ḳaddini Ṭūbāya eylemem teşbīh
Egerçi dirler **o** naḫl-i bülende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 6). [o, ]*

Şeb-i viṣāl bir olsaḳ ʿaceb midür ikimuz
**O** sīm-ten niçe bir pīrehende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 10). [o, ]*

**O** eşk-i dīde nīṣār eyledükce girye-künān
Deḫān-ı ġonce tebessüm-nümā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 11). [o, ]*

Ḥoḳḳa-i laʿl-i leBiñden **o** ṭabīb-i dil ü cān
Tāzeler zaḫmın. **o** mecrūḥa ki merhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 4). [o, ]*

Bilmem nice taḥammül ider sīneler **aña**
Sūz-ı derūn ciḫānı iderken şerār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 3). [aña, -ñ, -a ]*

Nerrād-baḫt **aña** düşeş atdırur Naẓīm
Bir pulluḳ ola ḫaşm kime olsa yār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 9). [aña, -ñ, -a ]*

Ne ben Naẓīm **o** şeh-i ḥüsne benzeriñ bulurum
Benüm gibi ne **o** şeh bende-i kemīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 21). [o, ]*

Zülfi zünnār-perest itdi dili bir şānemüñ
**Anı** büt-ḫāne-i şūretdeki rāhib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 8). [anı, --nı ]*

**Aña** siper rıża ile teslīmdür hemān
Bir tīr-i cān-sitān ki ḳażādur kemān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 15). [aña, -ñ, -a ]*

**Anı** da pāy-ı yāre iderdi niṣār dil
Bir armaġan olaydı daḫi bāri cān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 5). [anı, --nı ]*

Şāyed niyāz-ı nāmene rāḥm eyleye görüp
Yāre ḥamāme-i dil-i şeydā **o** çār **o** cūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 4). [o, ]*

Zīr-i ḥimāyetinde ḫaṭı ol dü-kākülüñ
Ülfet ide ġarīb degül mi **o** mār **o** mūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 6). [o, ]*

Mansūr-ı dār-ı zülfi geçer dil yine baʿīd
Meydān-ı ḥüsn-i yārda hāżır **o** dār u dūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 8). [o, ]*

Girmez nevā-yı nāle gül-i gūşuña Naẓīm
Bülbül gibi fiġānı ḳo zinḫār **o** yār uyur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 10). [o, ]*

Ola meşşāṭa degül ġāliye vü ġāze ḫacil
Reng-i ṣahbā **o** rūḫ-ı āli ki gül-gūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 6). [o, ]*

**O** şemʿ-i ḥüsni yād itdükce ednā şuʿle-i āhum
Dil-i pervāneye taʿlīm-i şād sūz ü güdāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 13). [o, ]*

**O** şūḫa gūne gūne fikr ider aḥvālin iʿlāma
Dil-i şeydā ḫayālinde bile ifşā-yı rāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 15). [o, ]*

Dīdāruña dīvāne geçen kec-naẓar **anı**
Küstāḫ nigāh eylese maġdur ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 19). [anı, --nı ]*

Bulsa ʿaceb mi zīb ser-engüşt-i her müjem
Reng-i ḫayāli hep **aña** ḫūn-ı ciġer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 6). [aña, -ñ, -a ]*

ʿAceb mi bülbüle tercīḥ olursa pervāne
Bu sūz ile **anı** ḳāl ehli ehl-i ḥāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 6). [anı, --nı ]*

Dost kim ebleh ola terk it **anı**
Düşmenüñ ʿāḳıl ise çekme keder *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 11). [anı, --nı ]*

**Aña** ʿāşık dimem kim seyr-i baġ u gülşen itdükce
Yanında bir sehī serv-i ser-efrāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 3). [aña, -ñ, -a ]*

Çemende serv-i āzādı ḫırām itdükce mestāne
**O** nev-naḫl-i çemānıñ cünbüş-i nāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 12). [o, ]*

Tīġ-ı elmās-ı hünerdür süḫan-ı pāk-ı Naẓīm
Ḥāsidüñ redd ü ḳabūli **aña** sūḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 22). [aña, -ñ, -a ]*

Gūy-ı ḫurşīd-veş irmez seri eflāke **o** kim
ʿArṣa-i ʿaşḳda sîlî-ḫor -ı çevgān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 7). [o, ]*

Ol ẕevḳler **o** cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey dil **o** da bir zamān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 12). [o, ]*

Ḳaldı miyān-ı redd ü ḳabūlüñde fülk-i dil
Girdāba çekmeden **anı** bu cezr ü med yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 6). [anı, --nı ]*

Göñlin **o** kim **o** zülf-i girih-gīre baġlamış
Şīr-i jeyānı ḥaḳ bu ki zencīre baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 1). [o, ]*

**Anı** daḫi mübhem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
Pervāne iken şemʿüñe cān ile Naẓīme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 11). [anı, --nı ]*

Görince gitdi ʿaḳlum bu cemāl ü ḥüsn ile **ānı**
Nola mecnūnı olsam bu cemāl ü ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 5). [ānı, --nı ]*

Viṣāle naḳd-i cān isterse cānān bende cān **anuñ**
Hemān cān istesün cānāne ey dil bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 1). [anuñ, --nuñ ]*

Görince gitdi ʿaḳlum bu cemāl ü ḥüsn ile **ānı**
Nola mecnūnı olsam bu cemāl ü ḥüsn ile **ānuñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 6). [ānuñ, --nuñ ]*

Hāṭır-ı saḫtını nerm itmiş **o** bī-merḫametüñ
Nedür ey dil bu eşer āteş-i āḫūnda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 9). [o, ]*

Bāde nūş itmiş **o** rūy-ı şāde olmış al-reng
Bādeden ol rūḫ **o** rūḫdan bāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 1). [o, ]*

Görmeġe şāḫid-i maḳṣūdumı tedbīr itdüm
Cilvegāhın **anuñ** āyīne-i taḳdīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 4). [anuñ, --nuñ ]*

Böyle ṭutmazdı el üzre **anı** pīr-i mey-furūş
Olmasaydı Cem zamānından beri sāġar yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 13). [anı, --nı ]*

Anuñ ki dest-i sitemle zemāne-i bīdād
Binā-yı ḫāṭırını yıḳdı ben ḫārāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 5). [anuñ, --nuñ ]*

**O** mihr-i burc-ı melāḥatle ittihād ideli
Felekde ẕerre iken reşk-i āftāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 9). [o, ]*

Ẕevḳ-i imrūzı ḳoyup ġussa-i ferdā çekenüñ
Baña dīvāne gelür ʿaḳlı **anuñ** var diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 10). [anuñ, --nuñ ]*

Döner ṣaḥn-ı cināne cemʿ-i ḫūbān ile bâzî-gâh
Hırām-ı nāz ile gelse **o** reşk-i ḥūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 12). [o, ]*

Yüri ey bād-ı seher şemmesini ʿarż eyle
**O** perî-şânıma aḥvāl-i perīşānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 6). [o, ]*

Gūş-ı niyāzı güllere güftārı ṭutdurur
Açdıḳca ḥarf-i nāza **o** ġonce-dehen dehān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 4). [o, ]*

Fedā **o** çeşm-i siyāha **o** çīn-i ebrūya
Hezār çeşm-i siyāh ile ṣad hezār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 3). [o, ]*

Bu zūr-ı ḥüsn ile ṭutsa **o** māh eġer pençe
İderdi pençe-i mihri şikest-i ser-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 1). [o, ]*

Haṭṭ-ı reyḥān **o** zībā laʿl ü dilkeş fem kenārında
Haṭṭ-ı Yāḳutdur gūyā ki cām-ı Cem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 1). [o, ]*

Lebiñde ḥāl-i müşgīni ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḥüsne
**O** hindûdur vużūʿ eyler gelüp Zemzem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 4). [o, ]*

**O** üstüẖvān-ı raḳīḳ ü o sīne-i berrāḳ
Düşürdi mevcleri birbirine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 3). [o, ]*

**O** üstüẖvān-ı raḳīḳ ü **o** sīne-i berrāḳ
Düşürdi mevcleri birbirine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 3). [o, ]*

**O** zülf ü ẖāl o ʿiẕār üzre gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı dile dām ü çīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 5). [o, ]*

**Aña** pervāne olur bülbül-i dil kim şeb ü rūz
Şemʿ-i nā-māḥrem ola bezmine gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 3). [aña, -ñ, -a ]*

**O** kim tevazuʿ ile meyl ide fütādelüġe
İder gedāluġı tercih şeẖzādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 1). [o, ]*

Āh-ı derd-ālūd ile ʿarż eyledüm ḥāl-i dili
Nāme gönderdüm **o** şāẖ-ı ḥüsna gūyā tīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 12). [o, ]*

Zülāl-i zindegānī-nūşıdur bir meclisüñ dil kim
Ne İskender anı gördi ne **aña** pāy-ı Cem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 8). [aña, -ñ, -a ]*

Zülāl-i zindegānī-nūşıdur bir meclisüñ dil kim
Ne İskender **anı** gördi ne aña pāy-ı Cem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 8). [anı, --nı ]*

Olur güldeste-çīn-i ārzu-mendi **o** bī-dil kim
Çemende baġrına bir gül-ʿiẕār u ġonce-fem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 11). [o, ]*

Ḳıyām-ı nāz ile tā kim **o** nev-ẖaṭ dil-sitān ḳopdı
Ḳıyāmet ẓāhir oldı fitne-i āẖir zamān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 1). [o, ]*

Görüp dil-dādesin māẖfī nigāh-ı iltifātından
Göñül virmek **o** şīrīn-kāre göñlümden

hemān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 8). [o, ]*

**Anı** cemālüñ ile virürdi ḫayālüñe
Cānā olaydı ʿāşıḳ-ı şeydāda cān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 3). [anı, --nı ]*

Seng-i cevr-i rūzgār **anı** da eyler münkesir
Dil-şiken bulmaz ḳıyās itme ṣaḳın pādāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 15). [anı, --nı ]*

Rüsvā-yı ʿaşḳa silsile-i ṣaḫne-i cünūn
Olmaz **o** zülf-i pür-şiken-i ḫam-be-ḫam gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 10). [o, ]*

İḳtibaş-ı nūr ider **andan** meh-i enver henüz
Olmamışken ẕerre-i şems-i cemāl-i āftāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 9). [andan, -n, -dan ]*

Mihr-i feyżinden yeter bir kerre iki ʿāleme
**Aña** tālib ẕerre gibi gerçi bī-pāyān u ḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 36). [aña, -ñ, -a ]*

Eyle ḳandīl-i fürūzān nūr-ı īmānı **aña**
Pisteri olduḳda yā Rab künc-i tārīk-i lahd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 55). [aña, -ñ, -a ]*

Fermān-beri ola rüsül ü enbiyā **anuñ**
Ḥālḳ olduġunca bende-i fermān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 59). [anuñ, --nuñ ]*

Oldı bir mikḥele her saṭr-ı siyāh-ı naẓmum
Ṣafḥa-i siʿr-i laṭīfüm **aña** mirʾāt-ı ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 10). [aña, -ñ, -a ]*

Lāledür **aña** zebānum dehenümdür inbiḳ
Nola taḳṭir-i gulāb-ı süḫan itsem ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 11). [aña, -ñ, -a ]*

Vāridātıyla ṭolu genc-i güherdür dehenüm
**Aña** şemşīr-i zebānum yitişür ejderhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 44). [aña, -ñ, -a ]*

Enbiyā vü rüsül içre **aña** yoḳdur şānī
Ki nübüvvetle risāletle odur müsteşnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 109). [aña, -ñ, -a ]*

Ṣıḥḥatinde **aña** ḳıl cennet-i ḳūyuñ meʾvā
Ḥarem-i ḳūyuñı itsün dil ü cān ile ṭavāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 319). [aña, -ñ, -a ]*

Cedvel-i ḫāmem o mīzāb-ı maʿānīdür kim
Çemenistān-ı beyān **andan** olur feyż-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 56). [andan, -n, -dan ]*

Ḳurş-ı ḫurşīde nigāh eylemedi ẕerre ḳadar
İtdi ol ḍayf-ı Hudā **anı** Mesīḥe iʿṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 250). [anı, --nı ]*

**Anı** da geçdi olup taḥṭ-ı revānı Refref
ʿĀlem-i nūra żiyā virdi o ḫurşīd-liḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 263). [anı, --nı ]*

Müşterī ḳaḍı iken maḥkeme-i nüh-feleğe
İtdi bercīs kemālinden **anuñ** istiḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 252). [anuñ, --nuñ ]*

Māverāsından **anuñ** bulmadılar nām ü nişān
Oḳını atdı o dem yayını yaşdı ʿuḳalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 269). [anuñ, --nuñ ]*

**Anı** da geçdi olup taḥṭ-ı revānı Refref
ʿĀlem-i nūra żiyā virdi **o** ḫurşīd-liḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 264). [o, ]*

Eyle dervīşüñi cūd ü keremüñle iġnā
Hem-civār eyle **o** bī-çāreyi bir bī-kesdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 318). [o, ]*

Vire kālāsına pīrāye **o** zībā tamġa
Besdür ey ḫāme yiter eyleme taṭvīl-i kelām

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 329). [o, ]*

**O** ḫudāvend-i ʿālem ü ādem
Naṣṣ-ı Ḳurʾān ile müsellemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 3). [o, ]*

Ezelden tā ebed cāhı ḳabūl-i ʿazl u naṣb itmez
Risāletle nübüvvet kişveri **aña** müʿebbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 28). [aña, -ñ, -a ]*

Ciḫānda vaṣfı olmaz ʿaḳl ile idrāk ile maḥṣur
Ezel āġāzdur **aña** ebed encām-ı serḥaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 68). [aña, -ñ, -a ]*

**O** kim ins ü melek-kerden be- ṭavḳ-ı ḥükmidür ḥālā
Zemīn ü āsmānda emri fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 19). [o, ]*

**O** ḫurşīd-i kemāle ẕerre-i nāçīz olan nāḳıṣ
Ḳamerden ṭāliʿi saʿd āftāb-ı baḫtı esveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 21). [o, ]*

Hüveydādur müdām ehl-i şūḫūda cümle aʿmāya
Ki envār-ı cemāl-i Ḥaḳḳā müşṭaġrak **o** meşheddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 42). [o, ]*

Ġınā-yı ʿaşḳ ile birdür yanında būd ü nebūd
Olur hemîşe müsāvi **aña** keşir ü ḳalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 10). [aña, -ñ, -a ]*

Nücūm-ı erzen **aña** sünbüle şüreyyādur
Sipihr ḫārmen-i cūd ü nevāline ġır bil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 101). [aña, -ñ, -a ]*

Gürūḫla ber-ālāy bü'l-füżūl ü nā-fehm
Ne güne hem-ser-i ehl-i kemāl olur **O** ḳabīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 34). [o, ]*

**O** neyyir-i şerefüñ āftāb-ı iḳbāli
Ezelde eyledi burc-ı saʿādete taḥvil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 83). [o, ]*

**O** faḫr-i ʿālem u ādem ki naṣṣ ile mevlā
Vücūd-ı pākini itmiş sitāyiş ü tebcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 85). [o, ]*

Aḥmed-i mürsel o māḥbūb-ı İlāhī ki **anuñ**
Mādiḥi Ḥażret-i Ḥaḳ meḥmedeti naṣṣ-ı kerīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 15). [anuñ, --nuñ ]*

Ki **anuñ** sāyesine uġrayamaz dīv-i racīm
Biri de cāmiʿ-i Ḳurʾān-ı Mübīn Ẕī'n-nūreyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 73). [anuñ, --nuñ ]*

Menbaʿ-ı ḥilm u ḥayā Ḥażret-i ʿOsmān-ı ḥalīm
Biri **anuñ** esedu'llah ʿAlīdür ki henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 76). [anuñ, --nuñ ]*

**O** şehüñ ṣubḥ u mesā itmede ervāḥ-ı kirām
Ḥāḳ-i dergāhına fersūde cebīn-i tekrīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 17). [o, ]*

Kaʿbe-i cāh-ı celālinde **o** faḫr-i rüsülüñ
Muʿtekif cān-ı Simāʿīl ü dil-i İbrāḥīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 21). [o, ]*

Çar-yār oldı **o** cemʿ içre vefādār-ı ḳadīm
**O** çeḫāruñ biridür Ḥażret-i Ṣıddīk-ı ʿatīḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 69). [o, ]*

Ẕū'l-fiḳārın daḫi aldıḳça olur ḫaşmı dünīm
Bā-ḫuṣūṣ **o** iki şeh-zāde Ḥaşan ile Ḥüseyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 78). [o, ]*

Tâ midâd-ı ışṭıfā kim sunʿ-ı ḫakkāk-i ezel **Aña** yazmış naḳş-ı ḫātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 6). [aña, -ñ, -a ]*

Şuʿle māh encüm şerār **añа** şihāb oldı ʿalev
Faṣl-ı deydür yaḳdı āteş-dānını çarḫ-ı metīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 5). [añа, -ñ, -a ]*

Māh-ı nev sīmīn-rikāb ü mihr **añа** zerrīn-zīn
Ḳande kim ʿaṭf-ı cinān itse livā-yı ʿazmine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 79). [añа, -ñ, -a ]*

Oldılar ammā Süleymānlar **añа** zīr-i nigīn
Her kemīne bende-i fermānınuñ vaḳt-i ʿaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 85). [añа, -ñ, -a ]*

**Anı** redd itme bi-ḥaḳk-ı şāḥb u āl ü tābiʿīn
Seyyiʿātum sıġmaz oldı defter-i aʿmālüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 115). [anı, --nı ]*

Sāḳin-i cennet-zemīn-i dergehi Kerrūbiyān
Kürsī-i pāy-ı rikāb-ı ʿazmi çarḫ-ı heftümīn
Zīr-i rānında **o** bī-hemtā Burāḳ-ı dil-keşüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 76). [o, ]*

Meşʿal-afrūz-ı niyāz olsa nola nūr-ı siyāh
**O** ʿazm-i ḳurb şeb-i İsrāda maḥbūb-ı ilāh itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 2). [o, ]*

İrdi āmāc-ı murāda tīr-i maḳṣūdı gelüp
Ḳābe ḳavseyne **o** şāḫ-ı li-maʿallāh bārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 42). [o, ]*

Neyyir-i burc-ı ezel Aḥmed-i Mürsel ki **anuñ**
Mihrinüñ lerze virür ẕerreye şūr u şaġabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 23). [anuñ, --nuñ ]*

Āferīneş yüzinüñ ṣuyına ḫalḳ olmışdur
Raḥmet-i ʿālemiyāndur **o** dü- ālem sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 14). [o, ]*

Mīz-bān olsan eġer ṭoymaz dü-çeşm-i mīhmān
Mā-ḥażar itseñ **añа** ḫūn-ı dil ü eşk-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 56). [añа, -ñ, -a ]*

Sanma eñāk erdebi ʿazminde āteşler yaḳup
Ḳaldı **andan** tūde tūde cā-be-cā ʿḫākisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 164). [andan, -n, -dan ]*

Sāʾili āzār iderler **anı** bilmezler mi kim
Her dil-āzāruñ yine āzār-ı dildür keyferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 27). [anı, --nı ]*

Gevher-i feyżiyle bir gencīnedür ṭabʿum **anuñ**
Tıġı şemşīr-i zebānum çūb-ı ḫāmem ejderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 211). [anuñ, --nuñ ]*

Sidre vü Ṭūbā vü Refref **añа** süllem pāyedür
Tahṭgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 11). [añа, -ñ, -a ]*

Ey dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ bir dānesi
Çarḫ-ı aḫżar **anuñ** ednā sebze-i bīgānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 2). [anuñ, --nuñ ]*

Sidre vü Ṭūbā vü Refref **añа** süllem pāyedür
Tahṭgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 11). [añа, -ñ, -a ]*

Ey dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ bir dānesi
Çarḫ-ı aḫżar **anuñ** ednā sebze-i bīgānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 2). [anuñ, --nuñ ]*

Eşiʿa rīsmānlar **añа** mehce mihr-i ʿālem-tāb
ṭāḳ-ı zer-nigāruñ seyr idenler āsmān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 39). [añа, -ñ, -a ]*

Cevābın gönderür aʿdāya ṭopdan her suʾālinde
**Añа** her ṭop-ı ejder peyker-i āteş-feşān

söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 72). [aña, -ñ, -a ]*

Ciḫānuñ Rüstem-i destānıdur ol ḫüsrev-i ġāzī
**Anuñ** hengāme-i rezminde Rüstem dāstān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 28). [anuñ, --nuñ ]*

Şikāre çıḳsa o encüm-sipāh u çarḫ-mesīr
Dü-ṭabʿl-baz **aña** mihr ü meh-i münevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 104). [aña, -ñ, -a ]*

Nigāh-ı bāriḳa-çīn-i süṭūr-ı eşʿārı
Meġer ki nūr-ı siyeh **aña** tār-ı masṭardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 174). [aña, -ñ, -a ]*

Ḥurremdür ol zemīn ki ḳudūmıyla dembedem
**Aña** hezār ġamla varan şādmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 4). [aña, -ñ, -a ]*

Mir ü gedā nevāle-i cūdıyla muġtenem
Ḥurrem o mīz-bān ki **aña** mīhmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 46). [aña, -ñ, -a ]*

Dest-i mürüvvetüñden ider minnet-iʿaṭā
Ġayruñ eliyle **aña** kerem imtinān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 80). [aña, -ñ, -a ]*

Şād müjde ol diyāre ki teşrīf idüp **anı**
Bir böyle ḫān-ı ʿādil ü ʿālī-mekān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 11). [anı, --nı ]*

Kıl bir duʿāya durma ser-aġaz kim **anuñ**
Āmīnine ferişte-i nüh āsmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 105). [anuñ, --nuñ ]*

Mir ü gedā nevāle-i cūdıyla muġtenem
Ḥurrem **o** mīz-bān ki aña mīhmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 46). [o, ]*

Āzmāyiş eylese tīr-i niyāzı rūzedār
**Aña** āmāc-ı icābet ṭabla-i meydān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 10). [aña, -ñ, -a ]*

Ḳubbesi her cāmiʿüñ bir āsmān-ı feyż olup
**Aña** ḳandīl-i fürūzān encüm-i tābān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 22). [aña, -ñ, -a ]*

Āb-ı rūy-ı dūde-i Cengīz Ḫācī Hān Selīm
Kim der-i cūdında şulṭānlar **anuñ** der-bān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 34). [anuñ, --nuñ ]*

Tā hilāl-i rūze bedr iken yine olup hilāl
Rūze-dār **anuñ** gözinden zāʾil ü pinḫān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 94). [anuñ, --nuñ ]*

Reşk o dervişe ki yeksāndur **aña**
Dergeh-i mīr ü serāperde-i şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 59). [aña, -ñ, -a ]*

Şakīn-i ḫāne-i bī-minnet olan
Şeh-i ʿālemdür **o** bī-ḫayl ü sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 64). [o, ]*

**Anuñ** ki oldı zamānında bir dilim nānı
Olur ḳıyamete dek ʿāyş-ı cāvidān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 59). [anuñ, --nuñ ]*

Dü-çeşmine gele mīl-i ʿadem ilāhī rast
**O** kim ide naẓār-ı kec o ḫānedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 130). [o, ]*

Şaldı ʿadūya şād şūr ṭāburı oldı maḳḥūr
Hayl-i ġuẕāt-ı manṣūr başdurdı ḫāke **anı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 98). [anı, --nı ]*

Ber-kabża hāk-i aʿdā rezmi deminde Ḥaḳḳā
Teşhir-i mülk-i dünyā ʿazmi deminde **ānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 118). [ānı, --nı ]*

Baḳ ṭabʿ-ı pür-kemāle ḥāli getürdi ḳāle
Bu şāḫid-i maḳāle vaṣfunla virdi **anı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 162). [anı, --nı ]*

Ḳaṣr-ı celāli ḥaḳḳā olmış refiʿ u vālā
**Anuñ** sipihr-i mīnā nüh pāye nerdübānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 46). [anuñ, --nuñ ]*

Hengām-ı luṭf ü iḥsān eyler **o** şāḫ-ı devrān
Hem-rütbe-i Süleymān bir mūr-ı nātüvānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 31). [o, ]*

Bālā-yı ḳaṣrr-ı ḳaddine çıḳmak muḥāldür
Nüh pāye süllem olsa **aña** çarḫ çenberi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 58). [aña, -ñ, -a ]*

Arż eylesem cevāhir-i naẓmum nola Naẓīm
Cevher-şināsdur **o** bilür ḳadr-i cevheri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 66). [o, ]*

Şeb dūde çarḫ-ı Ḥaḳḳā meh-i nev ḳalem-tīrāş
Sīmīn -nüḳāt nücum **aña** zerrīn ḳalem-şehāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 24). [aña, -ñ, -a ]*

Gül gibi destine **o** ki lebrīz-i cām ālur
Peymānesi ṭolunca bu gülşende kām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 1). [o, ]*

Ẓann eylerüm naṣibi gelür ġaybdan **o** kim
Vaʿd-i viṣālle **o** dehenden peyām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 11). [o, ]*

ʿArż eylesem bu gevher-i nasüftemi nola
Tac-ı ser-i kirām **o** ḫān-ı benām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 18). [o, ]*

Baḥr-ı muḥūṭ-i dil ki telāṭum-peẕīr ola
Nüh künbed-i sipihr **aña** ednā ḥabāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 8). [aña, -ñ, -a ]*

Māḫdūm-ı ser-bülendi **aña** eyler iltifāt
Bir dil ki ḫādim-i der-i devlet-meʾāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 19). [aña, -ñ, -a ]*

Bu kemāl ile Naẓīmā bu ḫiāl-i ḥüsni
Aña üstād-ı ezel var ise taḳdīr itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 10). [aña, -ñ, -a ]*

**Anı** bir kīse-i dībāya ḳoyup göndermiş
Ḳāʾilin ḫilʿat-ı zer-dūz ile taʿẓīm itmiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 3). [anı, --nı ]*

Mühre encüm **aña** şihāb-ı fişeng
Kīse māh-ı münīr zene hilā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 3). [aña, -ñ, -a ]*

Nesīm-i şurṭa-i luṭfuñ vezān olursa eġer
Sefīne-i dil-i ser-geşte ṭayy ider **anı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 6). [anı, --nı ]*

Yoḳdur vefā bu ʿālem-i gānīde ibret al
Şeyḫu'ş-şüyūḫ **o** mürşid-i ʿālī-veḳārdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 4). [o, ]*

Virmişdi ẕātı savmaʿa-i ʿāleme şeref
Maʿlūm idi **o** ʿārif içün sırr-ı men ʿaref
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 2). [o, ]*

Nā-güfte her maḳālüñ **o** ḳuṭb idi vāḳıfı
Esrār-ı nāşīdenüñ olmışdı kāşifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 1). [o, ]*

Ayrılduḳ **o** şānevber-i gülzār-ı feyżden
Mānend-i piste olsa nola bağrumuz dü-nīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 3). [o, ]*

Aḳ ḥisar üzre cemʿ olup leşker
Leşkere hep **o** sīm ü zer ḫarcar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 6). [o, ]*

Nola māh-ı nev olsa **aña** ḳarīn
Dāʾimā oldı yıldızı Pervīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 9). [aña, -ñ, -a ]*

Birisini aṣarsa ol bīdād
Dişlerini ḳırar **anuñ** üstād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 8). [anuñ, --nuñ ]*

Zūr-ı bāzusına **anuñ** taḥsīn
Bir ḳolı var ḳolında beş şāhīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 9). [anuñ, --nuñ ]*

Ne dir ise **o** ḫvāce-i dānā
İşiden dir Nāẓim āmenna *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 11). [o, ]*

Naẓīm baña suʾāl itseler **anı** bī-şek
Ḥelāl-zādeden evvel ḥarām-zāde gerek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 5). [anı, --nı ]*

Naẓīmā bu lügaz medtıe sezādur
**Anı** yazup oḳuyana şalādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 14). [anı, --nı ]*

Kim iderse **aña** naẓār el-ḥaḳ
Ola nūr-ı siyāha müsṭaġrak *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 11). [aña, -ñ, -a ]*

Kendi ʿüryān gezer **anuñ** ekṣer
ʿAvreti giydügi zer ü zīver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 7). [anuñ, --nuñ ]*

Olmış iken bu mertebe merġub
İkisi de **anuñ** olur maşlub *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 16). [anuñ, --nuñ ]*

**O** peri-zādı görüp seyre götürdüm tenhā
Bir gören bir götüren ḍarb-ı meṣeldür zīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 1). [o, ]*

O tīr-endāz-ı nāẓuñ tā ki dil ḫāṭır-nişānıdur
Kemān ebrūsınuñ levḥ-i ḫādeng imtiḫānıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 5, Mısra 1). [o, ]*

Ḥāle-veş sīneye çekdüm **o** ḳamer-rūḫsārı
Pīrehen gibi geçürdüm yaḳadan dildārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 30, Mısra 1). [o, ]*

Nola ṣabr ile rām itsem **o** dellāl-ı dil-aramı
Bu ḫammāmuñ dimişler nāmına Eyyūb ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 1). [o, ]*

Geldi **o** mest-i nāz ile ṣoḥbet zamānları
Būs ü kenār demleri vuṣlat zamānları *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 1). [o, ]*

Şemʿ-i kāfūra nāz ider bedeni
**Aña** fānūs-ı ʿişve pīreheni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 114). [aña, -ñ, -a ]*

Var idi bir ḫabīr-i aḥvālüm
**Aña** maʿlūm idi benüm ḥālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 166). [aña, -ñ, -a ]*

Dimiş **aña** tecāhülāne o dem
Baña ne virdi ālümüz bilsem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 181). [aña, -ñ, -a ]*

Cānı cānānuma mülāḳī ḳıl
Beni sermest **anı** sāḳī ḳıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 18). [anı, --nı ]*

Deheninde gören o dendānı
Ṣadefinde güher ṣanur **anı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 94). [anı, --nı ]*

Haşm-ı dün eyleye baña bühtan
İʿtimād eyleyüp **anuñ** sözine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 288). [anuñ, --nuñ ]*

Süḫeni tercümān-ı rūḥ-ı revān
Cān bağışlar ne söylese **o** zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 96). [o, ]*

Bilmiş iken **o** şūḫ-ı mekkārı
Cānumuñ cānı ʿömrümün varı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 131). [o, ]*

Nice bir zār u bī-ḳarār olayum
Beni ḳıldı niẓār **o** mūy miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 258). [o, ]*

Şimdi benden **o** beş bed-ter oldı
Baña Ḥaḳ ʿāḳıbet **o** na-merdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 315). [o, ]*

Şimdi benden **o** beş bed-ter oldı
Baña Ḥaḳ ʿāḳıbet **o** na-merdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 316). [o, ]*

O niḥāl-i çemen-i nāze hevādār olalı
**O** sehī-ḳāmete ḥasretkeş-i reftār olalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 7). [o, ]*

**O** niḥāl-i çemen-i nāze hevādār olalı
O sehī-ḳāmete ḥasretkeş-i reftār olalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 8). [o, ]*

Ey şemʿ-i cemāline rüsül ḫalḳa-i cemʿ
Pervanesi enbiyā **o** efrūḫte şemʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 2). [o, ]*

Zer-kāse-i mihr elinde olmuş **o** şehüñ
Dīrīne gedā-yı dergehi çarḫ-ı dü-tâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 3). [o, ]*

Sulṭān-ı rüsül ki ʿArş **añа** mesneddür
Evrneg-ṭırāz-ı kişver-i sermeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 1). [añа, -ñ, -a ]*

Olmış **o** ḫıdīv-i enbiyā vü rüsülüñ
Kevneyn ḳaṭār-ı kibriyāsında ceres *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 3). [o, ]*

Serdār **o** ḫıdīv-i Ḳahramān-ferdür kim
Seylī-ḫūr-i rezmi Rüstem ü Gīv ü Güşāsb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 3). [o, ]*

Ādem **añа** dirler ki miṣāl-i minşār
Hem ġayre vü hem kendüye nefʿi doḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 3). [añа, -ñ, -a ]*

ʿĀlemde **o** kim nāmı ger mūr oḳınūr
Farḳ-ı serine pür-kerāmet ṣu ḳonūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 1). [o, ]*

Ne cins-i ferişteder ne ḥūrīçedür
Cānānum **o** nev-civān-ı tersā-beçedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 2). [o, ]*

Ah itmeġe ḳorḳarum ki aġyār işidür
Ancaḳ yine nālemi **o** dildār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 2). [o, ]*

Her dīde-i ter ki ṣubḥ-ı dīdār ister
Şeb tā Be-seḥer **o** dīde-i bīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 2). [o, ]*

ʿĀşıḳ **o** perī-veşi gözinden ṣaḳınūr
Bir kerre nigāha ġayre biñ kez baḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 1). [o, ]*

Gözden **o** perī nigīn laʿlin ṣaḳınūr
Eller anı ʿāḳıbet görürseñ ṭaḳınur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 1). [o, ]*

Gūşında **o** kim fitil-bendüm çıḳara
Cisminde hezār dāġ-ı ḥasret yaḳīnūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 3). [o, ]*

Her dil ki kemāle ārzū-mend olmaz
Benzer **o** nihāle kim buru-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 2). [o, ]*

Bir kerre gören **o** rūy-ı pür-tābı henūz
Çeşm-i terine ḥāram ider ḫvābı henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 1). [o, ]*

Ey cevher-i ferd-i laʿli güftārı ʿaraż
Ol cevher-i ferdden **o** güftār-ı ġaraż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 2). [o, ]*

Bir ḫande ider yılda diyü şāḫid-i gül
Dāʾim **añа** feryād idüp aġlar bülbül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 2). [añа, -ñ, -a ]*

Bulduḳça temām naḳd-i ʿömrüm noḳṣan
Dilde **o** ḳadar żiyāde meyl-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 2). [o, ]*

Didüm ki nedür nāmuñ eyā gülbün-i cān
Didi gülerek Yūsuf **o** verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 2). [o, ]*

Bārīk o ḳadar miyānı kim vāsiʿdür
**Añа** kemer olsa ḫalḳa-i mīm miyān *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 4). [aña, -ñ, -a ]*

Māʾil oldum **o** sehī bālāya
Rāḥm idüp üstüme ṣaldı sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 13). [o, ]*

**Aña** bir tārih̲-i müsteş̲nā düşürdüm ey Naẓīm
Nemçe ṭaburını bozdı ḳırdı Sulṭān Muṣṭafā (1108) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 13). [aña, -ñ, -a ]*

Muṣṭafā Hān bin Meḥemmed Hān-ı Ġāzī kim **anuñ**
Ṣalṭanatla ʿömrin efzūn eyleye Bārī Hudā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 3). [anuñ, --nuñ ]*

Şems-i ʿālem-tāb **aña** şemse ḳanādīl-i nücūm
Künkür-i ṭāḳ-ı bülendi hem-ser-i saḳf-ı semā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 19). [aña, -ñ, -a ]*

Bunca ṣuyı bunca demlerdür **anuñ** dergāhına
Dīdesinden āb-ı ḥasret-rīz idi ṣubḥ u mesā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 5). [anuñ, --nuñ ]*

Ḥızır-maḳdem **o** Sikender-ḥaşem ü ʿünvānuñ
Görse dārātını der-bānı olurdı Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 27). [o, ]*

Rūz-ı ʿazminde **o** düstūr-ı hümāyun-baḫtuñ
Farḳ-ı rāḫşında çeleng olsa revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 31). [o, ]*

Şeb-i rezminde **o** encüm-sipeh-i dehre olur
Māh-ı nev tīġ u kemer-bend-i muraṣṣaʿ cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 33). [o, ]*

Vaḥīdü'l-ʿasr **o** kim z̲āt-ı şerīf-i ercümendidür
Kemālat u hünerle ʿālem-ārā faẓıl-ı yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 5). [o, ]*

Āl-i vālā-yı şafaḳ **aña** olup perde-i şerm
Zīnet-i ḫacle-i sūrı vire ḫurşīde küşād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 17). [aña, -ñ, -a ]*

Ḥarem-i ḳadrinüñ el-ḥaḳ **o** ʿafīf-i dehrün
Olmaya süllem-i gerdūnesi bu sebʿ-i şidād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 11). [o, ]*

Mevlā muʿāmmer eyleye şehzādesin iclāl ile
Tevfīḳ-ı Ḥaḳḳ **aña** ẓāhir ʿavn-i ilāhī dest-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 10). [aña, -ñ, -a ]*

Bercīs-i çarḫ-ı himmet **o** kim aṭlas-ı felek
Ferş-i muḥaḳḳār-ı süm-i pāy-ı semendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 11). [o, ]*

Ḥaḳ Teʿalā **aña** bir ḫayr-ḫālef itdi ʿaṭā
Neyyir-i burc-ı şeref māh-ı saʿādet-aḫter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 9). [aña, -ñ, -a ]*

Naẓīmā cevheri ḥarf ile tārīḫin **o** z̲i-şānuñ
Didüm kāʾim-maḳām-ı nām-ver ʿOs̲mān Pāşādur (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 27). [o, ]*

**O** deryā-yı nevālüñ ol yem-i iḳbāl ü iclālüñ
Ṣadef-keştī vücūd-ı bī-naẓīri dürr-i yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 13). [o, ]*

**O** düsṭūr-ı güzīnüñ manṣıb-ı iclāline el-ḥaḳ
Bu mışraʿ cevherī ḥarfiyle bir tārīḫ-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 17). [o, ]*

Genc-i luṭf ü mekrümet Sulṭān Aḥmed kim **anuñ**
Dergehinde şeb-çerāġ ile berāberdür ḫaz̲ef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 9). [anuñ, --nuñ ]*

Faẓl u dānişde nola olsa ferid-i rūzgār
Eylemiş bī-mis̲l ü hemtā **anı** Hallāḳ-ı Ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 12). [anı, --nı ]*

Zu-fünūn niḥrīr-i kāmil kim **anuñ** teslīmidür
Diḳḳat-i taḥrīrine ḥālā efāżıl bī-cedel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 5). [anuñ, --nuñ ]*

Bu ser-āmed çar-sūnuñ āferīn üstādına
Kim **añа** endāze-i himmetle ṭutdurmış temel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 2). [añа, -ñ, -a ]*

Ezẖār-ı bī-ẖār u ẖazān bir ravża-i nüzhet-ʿıyān
Şāyestedür **añа** disem mānend-i gülzār-ı naʿīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 12). [añа, -ñ, -a ]*

Tekyede bu kār-ı ẖayrı itdi icrā ecrini
İki ʿālemde vire **añа** Hudā-yı Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 6). [añа, -ñ, -a ]*

Lūlesi ʿāyn-ı zülāl-i zindegānidür **anuñ**
Dembedem nūş eyleyen aḥbāba olsun nūş-ı cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 9). [anuñ, --nuñ ]*

**Añа** behişt-i ʿAdn olup Bāġçe-sarāy
ʿAzm eyledi cināne o ẖān-ı ciẖān-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 3). [añа, -ñ, -a ]*

**O** kān-ı mekrümet kim dembedem hemyān-ı cūdından
O İder lebrīz-i naḳd-i ẖvāhişi dest-i temennāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 9). [o, ]*

O kān-ı mekrümet kim dembedem hemyān-ı cūdından
**O** İder lebrīz-i naḳd-i ẖvāhişi dest-i temennāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 10). [o, ]*

O deñli mürtefiʿdür kim meh-i nevden idüp ʿāynuñ
İder neẕẕāre pīr-i āsmān ol ṭarḥ-ı vālāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 15). [o, ]*

İtdiler töhmet-i ilḥād **añа**
Bir nice müfsid olup āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 3). [añа, -ñ, -a ]*

Ḥüccet ile **anı** ḳatl eylediler
Çoḳ nizāʿ oldı velī fetvāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 7). [anı, --nı ]*

ʿAllāme-i zemāne-niḥrīr-i kāmil-i dehr
Kim Saʿd ü Seyyid **anuñ** şāgird-i müstemendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 4). [anuñ, --nuñ ]*

Virmiş raḥīḳ-ı şiʿri mestān-ı naẓma ḥālet
Şunmış **añа** ezelde ṣahbā-yı feyżi ṣāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 10). [añа, -ñ, -a ]*

Faẖrü'l-ʿulemā Ārif Efendi **o** ki lāyıḳ
Dergāh-ı kemālinde gedā olsa Hocendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 1). [o, ]*

Döküldi berg-i gül üzre benefşe sandı gören
Rūẖında sebze-i ẖaṭla **o** gülşen-i edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 4). [o, ]*

Didüm Naẓīm görince **o** liḥye-i pāki
Saʿīd ola ẖaṭ-ı dil-cū-yı Muṣṭafā Çelebi (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 9). [o, ]*

Pāsbān-ı mehdi Behrām **añа** bir ẖādim Zuẖal
Āl-i dībā-yı şafaḳ gehvāre-pūş-ı rifʿati *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 7). [añа, -ñ, -a ]*

Ciẖānda kimseyi āzürde-ẖāṭır eylemedi
Dem-i tehevvür **anuñ** ḥilm ü rıfḳ idi ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 8). [anuñ, --nuñ ]*

Devā-yı şerbet ü maʿcūnla **o** merḥūmuñ
İzāle olmadı feryād u ḥayf tāb u tebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 13). [o, ]*

Meded Sulṭān Meḥemmed Hān-ı Ġāzī
**O** evc-i ʿadl ü dāduñ şāhbāzı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 2). [o, ]*

Burc-ı melāḥat üzre meh-i mihribānumı
Ol gülbün-i letāfet **o** ġonce-dehānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [o, ]*

Rām eylemek olur mı **o** ārām-ı cānı ben
Ol şūḫ-ı nāz-perveri ol nev-civānı ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [o, ]*

Görsem **o** gül-ʿiẕārı **o** ġonce-deḫānı ben
Peykān-ı çeşminüñ yine olsam nişānı ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [o, ]*

Görsem **o** gül-ʿiẕārı **o** ġonce-deḫānı ben
Peykān-ı çeşminüñ yine olsam nişānı ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [o, ]*

Añsam melāl-i ḥāl-i dil-i nātüvānı ben
Alsam selāmını **o** perīnüñ nihānī ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [o, ]*

Gīsūsı şaçlı sünbül-i āşüfte-veş beher
Zülf-i nigār **o** perçem-i pür-çīn ü ḫam-be-ḫam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [o, ]*

Ġayre şikāyet eyle dimişsin Naẓīm
Benden ferāġat itdi **o** dîrîne-i ḳadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [o, ]*

Encüm-i s̱ābit ü seyyār **anuñ**
Rakam-ı cūdınuñ ednā cümeli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [anuñ, --nuñ ]*

Cürm-i ümmetle **o** şāḫuñ ʿafvi
Oldı mānend-i keh ü bīcāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [o, ]*

Cuşa geldükce **o** deryā-yı şeref
Nem degül cūdı yanında yem-i Jerf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 17). [o, ]*

**o:** *" O" işaret adılı (zamiri).*

Sirişk-i germ **odur** kim düşünce aḫker ola
Kemīne ḳaṭresi her dāġ-ı ḫūn-feşān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 117). [odur, -dur ]*

**o:** *" O" işaret sıfat.*

Baṭburun-zāde **o** pīr-i fānī
Başına olmış iken āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 1). [o, ]*

**o:** *" O" III. tekil kişi zamiri.*

On kızı var bir añanuñ nedür ol ṭurfe lüġaz
**Onu** da olmadadur māderine cāndan eʿazz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 2). [onu, -n, -u ]*

**o:** *" O" 3. teklik kişi zamiri.*

Ḥażret-i Hān Aḥmed-i S̱āliṣ o ṣulṭān-ı ciḫān
İtdi mühr ile **anı** hem müsteşār u hem müşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 10). [anı, --nı ]*

**o:** *" O" 3. tekil şahıs zamiri .*

Muṣḥaf-ı ḳadr ü şeref ʿOs̱mān Pāşā kim **anuñ**
Āyet-i cāhı devām-ı ʿömrle tefsīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 25). [anuñ, -nuñ ]*

Naẓmumı gūş idüp ümīdüm **odur**
Diyesiñ āferīn getür ḳaftan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 199). [odur, -dur ]*

Mehdi hilāl āvīzesi ʿıḳd-ı S̱üreyyādur **anuñ**
Gehvāre cünbānı kamer bālīni ḫurşīd-i münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 13). [anuñ, -nuñ ]*

Hvace-i müşkil-güşā münşī-i yektā kim **anuñ**
Rūḫ-ı Vaṣṣāf olsa lāyıḳ bezm-i vaṣfında enīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 3). [anuñ, -nuñ ]*

**o:** *" O" işaret sıfatı (Rakip).*

Kām-ı dilüm **o** fāʿil-i muṭlaḳdan isterüm
Maḳṣūdumı murādumı ben Ḥaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 1). [o, ]*

**o:** *" O" işaret sıfat.*

Ne bir hem-dem ne bir māḥrem ne bir yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey dil **o** māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 2). [o, ]*

Olsa ʿāyān şikāf-ı ḳabādan **o** sīm-ten
Nūr-ı nigāh-ı ʿāşıḳ ola aña nīm-ten *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 24, Mısra 1). [o, ]*

Bī-rāḥm **o** ḳadar harâmî-i ġamzesi kim
Ḳan dökmek ile yanında bir ʿafv-ı günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 3). [o, ]*

**o:** *" O" 3. tekil şahıs zamiri.*

Ṭutmaz **anuñ** ʿinānını dest-i irādetüñ
Rehvār-ı ʿömr şöyle şitābān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 3). [anuñ, --nuñ ]*

Naẓīm-i ḫaste-derūna ʿilac ider bulınur
**Anuñ** da derd-i dilinden bilür ṭabīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 16). [anuñ, --nuñ ]*

Saʿyinde **anuñ** ki olmaya taḳṣīri
Her neyse olur be-kām-ı dil teshīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 1). [anuñ, --nuñ ]*

**o:** *" O" işaret işaretı.*

Dulunınca **o** māh-ı mihr-efrūz
Yine ḳan aġladı felekde şafaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 5). [o, ]*

**o:** *" O " III. tekil şahıs zamiri .*

**O** mehüñ āyine-i ḥüsni cilālanmışdur
Pertev-i mihr-i melāḥatle żiyālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 1). [o, ]*

Geldi yitişdi ey dil-i şeydā **o** ṭıfl-ı nev
Serv-i çemān-ı nāz olacaḳ gel yitiş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 5). [o, ]*

Ṣāyed niyāz-ı nāmene rāḥm eyleye görüp
Yāre ḥamāme-i dil-i şeydā **o** çār **o** cūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 4). [o, ]*

**O** ṭıfl-ı nev-resüñ āyīne içre ʿaksini gūyā
Gören taṣvīr-i ʿİsādur ṣanūr Meryem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 5). [o, ]*

**O** şāḫsüvār-ı reh-i ʿaşḳum ki piyāde
Mecnūn gibi niñ şifte var leşkerüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 9). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

Gül **o** rū ġonce olup lāle **o** ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Şaçlı sünbüldür **o** ʿānber bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 5). [o, ]*

Ḥayāda reng-i rūḫından gelün niḳāba ḥicāb
Virür **o** ġonce-i bāġ-ı edeb ḥicāba ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 2). [o, ]*

Yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi āyine olup eline
ʿAceb gelür mi **o** mest-i mey-i ʿitābe ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 6). [o, ]*

Ne vechle varurūz ey Naẓīm **o** dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda şeyḫ u şāḫ ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 9). [o, ]*

Baḥr-ı ġam-ı ʿaşḳuñda **o** çār ebrū-yı pür-çīn
Fülk-i dile çekdirmededür ġāʾile-i mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 9). [o, ]*

Rūyında āhum eyledi pür-piç **o** kāküli
Deryāda ẓāḫir itdi yine rūzgār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 5). [o, ]*

**O** ebrūlar nola olsa perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ
Bütānuñ ol ṣanem mümtāz u müsteṣnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 11). [o, ]*

Yitişdirdi ḫaṭṭ-ı sebz-i riyāż-ı ḥüsn-i cānānı
Meġer kim Ḫıżr **o** gülzāruñ çemen-pīrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 8). [o, ]*

Ḳalbiñde kīne ḫāṣid-i bed-gevherüñ müdām
Döndi hemān **o** āteşe ḫāra içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 12). [o, ]*

Duyurmasa nola zaḫm-ı ḫadeng-i dil-düzın ebrūvān-ı kemān-keş **o** fende yektādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 4). [o, ]*

Naẓīmüñ **o** gül-i gülzār nāz-ı vaşfında
Midād-ı ḫāmesi dāġ-ı rıżā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 13). [o, ]*

Sirişk-i germe neden böyle rūḫşat-ı cereyān
Naẓīm **o** āteş-i seyyālenüñ zamānı mıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 10). [o, ]*

Ḥoḳḳa-i laʿl-i leBiñden **o** ṭabīb-i dil ü cān
Tāzeler zaḫmın. **o** mecrūḫa ki merhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 3). [o, ]*

**O şe**hüñ bendesiyüz kim yed-i şunʿ-ı ezelī
Püşt-i ser-nāme-i ikrāmına ḫātem-zededür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 11). [o, ]*

Ṣād reşk **o** dīvāneye ol ṭıfla ḥased kim
Ne ġuṣṣādan agāh u ne ġamden ḫaberi var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 7). [o, ]*

Biñdükce esb-i nāze **o** çābük-süvār-ı ḥüsn
Māh-ı nevi rikāb ide mihr-i rikābdār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 5). [o, ]*

Ṣandum görince şaʿşaʿa-i āftābdur
Rūḫsār-ı yārle **o** dü-zülf-i ḫizāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 10). [o, ]*

Divāne dil çekilmez **o** zencīr-i ṭurradan
Manṣūr-veş suʾāline virse cevāb-dār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 13). [o, ]*

Düruġ-ı maṣlahaṭ-āmīzle tesellī ider
Baña **o** ṣūḫ-ı cefā-pīşe dil-firīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 8). [o, ]*

**O** dil ki ol meh-i ṣaḥra-neverd-i ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse de vaṭanında baña ġarīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 11). [o, ]*

**O** dil ki olmaya ṣayḳal-peẕīr-i ʿaşḳ gören
Olursa āyīne-i mihr-i ābgīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 3). [o, ]*

Zevali olduġını her kemālüñ ehl-i naẓār
Haṭṭ-ı ʿiẕārın **o** meh-ṭalʿatuñ ḳarīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 16). [o, ]*

İtmiş dil-i ser-geştemi seyli ḫūr-ı ʿaşḳı
Çevgān-ı melāḥatde **o** sīb-i ẕeḳanı gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 8). [o, ]*

Çeküp kenāre **o** sermest-i nāzı kām alagör
Maḥall-i furṣatı fevt itme kim zamānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 11). [o, ]*

Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer mi **o** nār **o** nūr
Derd-i muḥabbeti nice çeksün **o** zār **o** zūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 1). [o, ]*

Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer mi **o** nār **o** nūr
Derd-i muḥabbeti nice çeksün **o** zār **o** zūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 2). [o, ]*

Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer mi **o** nār **o** nūr
Derd-i muḥabbeti nice çeksün **o** zār **o** zūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 2). [o, ]*

Zīr-i ḥimāyetinde ḫaṭı ol dü-kākülüñ
Ülfet ide ġarīb degül mi **o** mār **o** mūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 6). [o, ]*

İdüp ḥicāb **o** dü-rūḫdan ʿiẕārına her gül
Hezār şerm ile bir al dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 9). [o, ]*

Laʿlindeki **o** renge yāḳūt-ı nāb uymaz
Rūyındaki **o** zülfe olmaz mişāl ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 7). [o, ]*

Ehl-i niyāze gelmez açılmaz **o** ġonçe-leb
Sermest-i nāz iken yine mestūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 13). [o, ]*

Eşer nesīm-i ḫazān bāġ-ı ḥüsne āḫir-i kār
gül-ʿiẕār u **o** ġonce-dehenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 10). [o, ]*

**O** naḫl-i râst - ḳadiñ sāyesinde ḫoş geçerüz
Fütāde-i ḳadem-i yār-i kec-külāhuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 11). [o, ]*

Nola **o** ḳaşları yā itse sīnemüz çü nāl
Delik delik hedef-i nāvek-i nigâhız biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 13). [o, ]*

Serv **o** ḳadd lāle **o** ḫad ġonce **o** leb gül **o** ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre **o** ḫaṭ sebze-i bigāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 11). [o, ]*

O rūḫ-ı pāke **o** gīsūya nigāh eyleyenüñ
Çeşmi mirʾāt Naẓīmā müjesi şāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 17). [o, ]*

Ol ẕevḳler **o** cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey dil **o** da bir zamān imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 11). [o, ]*

Benefşe ḫaṭ **o** fem gül-ġonce sünbül zülf-i ʿānber-bu
Açıl ey bülbül-i dil ẕevḳin eyle bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 3). [o, ]*

Bı-ḳayd **o** dil ki kākülüñe mübtelā degül
Rāḥat **o** ser ki sāye-nişīn-i hümā degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 1). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

**O** dil ki ne ġam u endūh u ne melāl ṭutar
Elinde gül gibi cām-ı şarāb-ı āl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 1). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

Serv **o** ḳadd lāle **o** ḫad ġonce **o** leb gül **o** ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre **o** ḫaṭ sebze-i bigāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 12). [o, ]*

Esir-i dāmıdur göñlüm gibi cānum **o** gīsunuñ
Perīşān-ḥālidür ʿaḳlum gibi fikrüm **o** destāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 9). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

Emdür baña işāret-i ebrīñ ile lebim
Ben sāḳiyā **o** bādeyi zevraḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 8). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfatı .*

Ol fem **o** rūḫ **o** bīnī-i mevzūnuñı görüp
Ol ġonçeden **o** gülden ü zanbaḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 10). [o, ]*

**o:** *"O" işaret zamiri.*

**Aña** behişt-i ʿAdn olup Bāġçe-sarāy
ʿAzm eyledi cināne **o** ḫān-ı ciḫān-penāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 4). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

Hayret belī pāmāl ider añduḳca **o** şūḫuñ
Reftārını geh ḳāmet-i dil-cūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 5). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfatı .*

**O** rūy-ı āli ʿaraḳ-riz idüp ḫarāret-i mey
Gül-i cemālini açmış bu āb ü tāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 3). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

**O** ʿarṣagāhda kim ʿaşḳ kārvānı geçer
Ḳaṭār-ı üştür-i nüh-çarḫ-ı āsmānı geçer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 1). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

**O** ḳaşlar iki yüzlü iki dilli ẕū'l-fiḳār ancaḳ
Ya şemşīr- i zebānumla yaḫud ḫāmemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 9). [o, ]*

Ne deñli derd-i dili ʿāşīḳār eylemesen
Raḳīb diyü **o** perīye seni nihānī geçer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 8). [o, ]*

Ol mū-miyānı fikr-i der-āġūş ile henüz
Ḳaldı dil-i żaʿīf **o** mū-miyān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 4). [o, ]*

Tārāce virdi ḳāfile-i ṣabr u hūşumı
Düzdīde ġamzeler **o** ḥarāmī neẕāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 10). [o, ]*

Kebūter-i dili ne hile vü ne āl ṭutar
dām-ı zülfle **o** dāne dāne ḫāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 2). [o, ]*

**O** serv-i nāzı büyütdüm zemīn-i sīnemde
ʿAceb midür yerini sevse bir nihāl ṭutar

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 3). [o, ]*

Semend-i ʿişveye binse **o** şehsüvār-ı ḥüsn
Rikāb-ı nāzını ḫorşīd öper hilāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 5). [o, ]*

Setr eyleyüp rūḫın **o** büt-i deyr-i behcetüñ
Zülf-i siyāhı kāfir iken gizli dīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 7). [o, ]*

Zīr-i külāhda ḥaẕer ey dil **o** ṭurreden
Sulṭān-ı ḥüsn leşkerini der-kemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 9). [o, ]*

Girerse dāmen-i nāzı kef-i niyāz-ı dile
Naẓīm **o** Yusuf-ı gül-pīrehenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 14). [o, ]*

Serv **o** ḳadd lāle **o** ḫad ġonce **o** leb gül **o** ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre **o** ḫaṭ sebze-i bigāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 11). [o, ]*

Her dāg-ı sīne oldı fürūzān bir āftāb
Mihrüm **o** māh-pāreye günden ʿıyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 8). [o, ]*

Vücūdın dāġlarla rāḫnedār itmiş dil-i şeydā
Leb-i şîrîni yādıyla **o** şūḫuñ Kūh-kenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 6). [o, ]*

Rām eyleyen **o** vaḥşī ġazāl-ı remīdeyi
Dām-ı füsūnı ḫalḳa-i teshīre baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 7). [o, ]*

Tezerv ü kebk ḥayrānı ḫamūşı ṭūṭī-i gūyā
cünbüşle **o** reftāruñ **o** ḫand ile **o** güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 12). [o, ]*

Bı-ḳayd **o** dil ki kākülüñe mübtelā degül
Rāḥat **o** ser ki sāye-nişīn-i hümā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 2). [o, ]*

**O** ḳadar bezm-i meye oldı göñül bīgāne
Gözine gelse olur neşve-i mül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 1). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

Esir-i dāmıdur göñlüm gibi cānum **o** gīsunuñ
Perīşān-ḥālidür ʿaḳlum gibi fikrüm **o** destāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 10). [o, ]*

Tezerv ü kebk ḥayrānı ḫamūşı ṭūṭī-i gūyā cünbüşle **o** reftāruñ **o** ḫand ile **o** güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 12). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

Nola açılsa **o** gül rūḫsārı feyż-i āh u eşk-i ter
Nesīm ile biri hem-dem biri şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 7). [o, ]*

Zīr-i ser-i zülfinde **o** rūḫsārı görenler
Gūyā şeb-i Ḳadr içre doġan nūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 9). [o, ]*

O āhuvāne nigehle dü-çeşm-i ṣayyādı
Alup kemendine her biri bir ġazāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 7). [o, ]*

Meyi itdügüm bilindi hilāl ebrūvānına
Mihrüm **o** māha gün gibi meşḥūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 4). [o, ]*

Ham-ı fitrāk-i nāzında **o** ṣayyād-ı kemān-ebrū
Māḥāl yoḳdur ki bir nahcīr-i mümtāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 7). [o, ]*

Egerçi ḫāk-i niyāzuz **o** naḫl-i nâza velî
Raḳīb ile yine tīġ u kefenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 7). [o, ]*

Gönlin **o** kim **o** zülf-i girih-gīre bağlamış
Şīr-i jeyānı ḥaḳ bu ki zencīre bağlamış
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 1). [o, ]*

Ḳulaḳdan itdi **o** ḫūnīn terānelerini mest
Demiñ žiyād ola ey kāse-i rebāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 5). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfatı .*

Ol fem **o** rūḫ **o** bīnī-i mevzūnuñı görüp
Ol ġonçeden **o** gülden ü zanbaḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 9). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

Tīġ-ı müjeñ keşer yolını Ḳahramānlaruñ
Rüstemlere **o** ġamze-i bī-bāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 6). [o, ]*

Ne ben Naẓīm **o** şeh-i ḥüsne benzeriñ bulurum
Benüm gibi ne **o** şeh bende-i kemīne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 22). [o, ]*

Her dīdemi bir kān-ı ʿaḳiḳ itdi **o** māhuñ
Ḥāl-i leb-i laʿli **o** Süheyl-i Yemeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 5). [o, ]*

Her dīdemi bir kān-ı ʿaḳiḳ itdi **o** māhuñ
Ḥāl-i leb-i laʿli **o** Süheyl-i Yemeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 6). [o, ]*

Bu Rüstemāne nigehle bu tīġ-ı ġamze ile
Kalırsa böyle **o** ḫūn-rīz Ḳahramānı geçer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 4). [o, ]*

Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer mi **o** nār **o** nūr
Derd-i muḥabbeti nice çeksün **o** zār **o** zūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 1). [o, ]*

Laʿlindeki **o** renge yāḳūt-ı nāb uymaz
Rūyındaki **o** zülfe olmaz miśāl ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 8). [o, ]*

Görüp **o** āyīne-rūḫsārı hem-zebān olurūz
Müdām ṭūṭī-i şekker-şikenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 11). [o, ]*

Muḥabbet itdügümüzdür **o** şūḫa çevre sebeb
Ġarībdür ki ne mücrim ne bī-günāhuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 15). [o, ]*

O rūḫ-ı pāke o gīsūya nigāh eyleyenüñ
Çeşmi mirʾāt Naẓīmā müjesi şāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 17). [o, ]*

Yāraşmış levḥ-i ḥüsninde **o** zībā ebrū-yı zer-fām
Berāt-ı behcete tuġrā-yı ġarrādur ki ḥāllenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 5). [o, ]*

Her ne söylerse **o** lebler ʿāşıḳa ilḫām olur
Ṣafdur cānā derūn-ı ʿāşıḳ-ı dīrīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 9). [o, ]*

İhāta itdi ʿiẕārın **o** ḫaṭṭ-ı ʿanber-fām
Ṭavāf-ı Kaʿbe iden maġribī sipāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 5). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat*

Luṭf eyle sāḳiyā elüm irsün ayaġuña
Gül-buse-i murādum **o** ayaḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 12). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

Tezerv ü kebk ḥayrānı ḫamūşı ṭūṭī-i gūyā cünbüşle **o** reftāruñ **o** ḫand ile **o** güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 12). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

Serv **o** ḳadd lāle **o** ḫad ġonce **o** leb gül **o** ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre **o** ḫaṭ sebze-i bigāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 11). [o, ]*

Serv **o** ḳadd lāle **o** ḫad ġonce **o** leb gül **o** ʿiẕār
Baġ-ı ḥüsn içre **o** ḫaṭ sebze-i bigāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 11). [o, ]*

Bāde nūş itmiş **o** rūy-ı şāde olmış al-reng
Bādeden ol rūḫ **o** rūḫdan bāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 2). [o, ]*

O gün olur mı diyem kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña ḳurbān ola ümmī vü ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 57). [o, ]*

**o:** *" O " III. tekil şahıs zamiri .*

Bir būse luṭfına ḳasem itmişdi virmedi
Olsun hele ḫaṭṭ-āver **o** şūḫı yemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 12). [o, ]*

**o:** *"O", işaret sıfatı.*

Biñ cān ile gelürdi peyāpey ciḫāniyān
Rūmāl-i pāyine **o** ʿazīzüñ ṭaraf ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 6). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfat .*

Serinde pārelensün tīşe-i Ferhād **o** Mecnūnuñ
Ki ednā āh ile ṣad bī-sütūnı itmeye Hāmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 9). [o, ]*

**o:** *" O " işaret sıfatı.*

Ol fem **o** rūḫ **o** bīnī-i mevzūnuñı görüp
Ol ġonçeden **o** gülden ü zanbaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 9). [o, ]*

O şehüñ bezmgāh-ı nehyinde
Cām-ı meksir ḫāṭır-ı Cemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 47). [o, ]*

**o:** *" O " üçüncü teklik şahıs .*

Tamam-ı ʿāşıḳ-ı dīdār **odur** ki girye-künān
İde dü-çeşm-i teri çeşme-i niyāzı sebīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 5). [odur, -dur ]*

**o:** *" O " işaret sıfat.*

Baġladum pāy-ı ḫayālin **o** sehī-reftāruñ
Aḳıdup eşk-i ter-i çeşmümi zencīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 13). [o, ]*

Başmaz egerçi dāʾireme şūretā ḳadem
Ammā gelür **o** reşk-i perī her zamān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 6). [o, ]*

Bāzīgeh-i muḥabbeti germ eyledi idüp
Mihr-i dil-i Naẓīmi **o** nā-mihribān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 10). [o, ]*

Tesḫīr-i ehl-i ʿaşḳa meşġūldür demādem
Düşmez **o** ṭıfl-ı nāzuñ levḥ-i füsūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 4). [o, ]*

Görüp **o** naḫl-i ḫırāmānı gehī dāmen çīn
Oldılar bāġda her serv-i sehī dāmen-çīn

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 1). [o, ]*

Görüp yārüñ **o** zer ḫālḫāl ile dürr-i biñā-gūşın
Hilālüñ düşdi ḫālḫāl çıḳardı māh mengūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 1). [o, ]*

Ruḳabā yāri ider ʿāşıḳına düşmen-i cān
Meded Allāha ṣıġınduḳ **o** münāfiḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 6). [o, ]*

O ṭabīb-i dil ider ḫaste-i ʿaşḳa dermān
Bulur elbetde devā derdine tīmāre giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 7). [o, ]*

Bir ḫaber gelmedi ārām-ı dil ü cānumdan
Cānımuñ cānı ḫabîbimden **o** cānānumdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 2). [o, ]*

Rūzgārıyla **o** sengīn-dile teʾsīr eyler
Ḥaẕer itsün ḥaẕer āh-ı dil-i sûzânımdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 9). [o, ]*

Baġlansa zülfine **o** büt-i deyr-i ʿişretüñ
Zünnār nāmın anmaz idi yir hemen hemān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 5). [o, ]*

Fedā **o** çeşm-i siyāha **o** çīn-i ebrūya
Hezār çeşm-i siyāh ile ṣad hezār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 3). [o, ]*

Siyāh kuḥl ile bir sürme-dān ḳıyās itdüm
Gözümdedür daḫi ey dil **o** vesmedār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 6). [o, ]*

Kime işāret ider şimdi kūşe-i çeşmi
Kime dūçār ola yā Rab bugün **o** çār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 8). [o, ]*

ʿAşḳuñ birer piyālesini çekdiler ezel
Şimdi daḫi **o** şevḳledir devr-i mihr ü māh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 8). [o, ]*

ʿArż idüp ʿārıż-ı ālin nāgāh
Ṣafaḳ-ı şerme ḳodı mihri **o** māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 2). [o, ]*

Şīr-gīr olduġı maʿlūm oldı
Göñlüm alup **o** ġazālāne nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 6). [o, ]*

**O** dü-ebrû-yı keşide olmış
Muṣḥaf-ı ḥüsne iki Bismi'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 7). [o, ]*

Hezār ceyb-i dil ü cānı pāre pāre ider
Yegān yegān **o** dü-müjgan ṣunınca her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 4). [o, ]*

Yine **o** çeşm-i kebūda taḥammül itmeye dil
Ṭutarsa gökde melekler eġer beşer pençe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 5). [o, ]*

Naẓīm **o** pençe-i ḫurşīdi vaṣf idüp oldı
Bu penç beyt ile merdāne pençe-der-pençe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 9). [o, ]*

İşiġi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar altında
İlāhī isterüm ḳalsun **o** başlar ṭaşlar altında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 2). [o, ]*

Şikār-ı murġ-ı cāna zīr-i bālinden nigāh eyler
İki şehbāzdur gūyā **o** gözler ḳaşlar altında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 4). [o, ]*

Nice mümkin taḥammül imtinān-ı luṭf-ı dünāna
**O** yāriñ kūh-ı āhen māḥv olur ḳardaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 6). [o, ]*

Çıḳınca pīreheninden **o** sīne deryāda
Ṣadef ḥārām ola dürr-i semīne deryāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 1). [o, ]*

O zülf ü ẖāl **o** ʿiẕār üzre gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı dile dām ü çīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 5). [o, ]*

Dāġ dāġ üstine yaḳmış **o** perī sāʿidine
Gül içinde gül açılmış yine bir dāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 3). [o, ]*

Sāḳī yitişür devlet **o** mestāne başında
Būs ide lebüñ her ṭolu peymāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 1). [o, ]*

Ḳılmış endīşesin āġuş-güşā ṭabʿ-ı Naẓīm
Mū-miyānuñla **o** sīmīn-bedenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 14). [o, ]*

Çeken **o** ḳaşları yānuñ muḥabbeti çilesin
Ḳad-i ẖamīdesini vaḳf ider kepāzelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 11). [o, ]*

Yāḳut-ı müferrih lebi dendān-ı laṭīfi
Şān bir dizi lüʾlüʾdür **o** dürc-i dehen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 4). [o, ]*

**O** Yūsuf-ı ḥüsnüñ yitişür fikr-i cemāli
Yaʿḳūb-ı dile kūşe-i Beytü'l-ḥazen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 9). [o, ]*

Günden derūnda mihr-i rūẖı āşikāredür
Her şeb arar **o** māhı dil-i bī-ḳarār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 10). [o, ]*

Noḳṭa dögüp żamīrüm bildi **o** ẖāl ü ẖaṭla
Reml-i dili Naẓīmā bir gül-ʿiẕār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 13). [o, ]*

Hoy-kerde görüp laʿlini būs itdüm **o** şūẖuñ
Baña **o** ʿaraḳ ḳand-i nebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 7). [o, ]*

Hoy-kerde görüp laʿlini būs itdüm **o** şūẖuñ
Baña **o** ʿaraḳ ḳand-i nebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 8). [o, ]*

Hāre ile dükenmez zer-i endīşe Naẓīmā
Saña **o** ẖazīne berekātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 10). [o, ]*

**O** ḥüsn-i havṣala-sūzı ṭutuşdı gördükde
Çenāre ḥaḳ bu ki vażʿ-ı ġarīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 5). [o, ]*

Pür itdi nāle-i dil kūy-ı dilberi bilmem
**O** gülşene nice bir ʿāndelīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 10). [o, ]*

ʿAceb mi ẖalḳa-i zer olsa ḥāle-i vuṣlat
**O** māh-ṭalʿat-ı ʿābid-firīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 12). [o, ]*

Görüp **o** pençe-i ẖurşīdi farṭ-ı ḥayretden
Naẓīme çākī-i ceyb-i şekīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 13). [o, ]*

Deẖānuñ ile miyānuñda ḳal ü ḳıyl oldı.
**O** demde araladı ẖançerüñ araya girdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 4). [o, ]*

Feżā-yı ʿişve de ġırbāl-ı nāz alup eline
Ġubār-ı çeşm-i Naẓīmi **o** şīvekar eledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 10). [o, ]*

Gitdi **o** zamān kim şeb-i vuṣlatda alurdum
Āġūşa miyānın gehī pehlūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 9). [o, ]*

Meddāẖıyuz **o** ẕāt-ı şerīfüñ ki tā be-ḥaşr
Olmaz eda şenā-yı ṣıfāt-ı sütūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 5). [o, ]*

Bitmez dil-i figārde tā ḥaşr **o** āfetüñ
Zaẖm-ı sinān her müje-i müşg-sūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 13). [o, ]*

İki ciẖānda luṭfına muḥtācuz ey Naẓīm
Birdür **o** pādişāẖ-ı dü-ʿālem ciẖān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 20). [o, ]*

Laʿlinde ḫāl **o** micmere-gerdān-ı ʿişvenüñ
Döndi **o** aḫkere ola üstinde ʿānberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 9). [o, ]*

Laʿlinde ḫāl **o** micmere-gerdān-ı ʿişvenüñ
Döndi **o** aḫkere ola üstinde ʿānberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 10). [o, ]*

Hilāle ġürre-i ebrūsı dâl- ḫançer olur
Ġurur-ı ḥüṣn ile yoḳdur **o** kec-külāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 8). [o, ]*

Bulamayan feyż-i ġamından **o** feyyāzuñ naṣīb
Ya mürīd-i muʿteḳid olmış ya pīr-i muʿteḳad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 33). [o, ]*

Baġ-ı rūḫuñda olmış **o** gīsū-yı ḫambeḫam
Müsgīn-semīm-i sünbül ü reyḥān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 19). [o, ]*

Lebrīz olup muḥabbet-i ʿaşḳıyle tā-be-ḥaşr
Pürdür **o** naḳd-i şevḳle hemyān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 52). [o, ]*

Dūr-bīn-i ḳalemüm ṣāf-nümādur **o** ḳadar
Ki görür cāy-ı muādın naẓār itse aʿmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 25). [o, ]*

Cedvel-i ḫāmem **o** mīzāb-ı maʿānīdür kim
Çemenistān-ı beyān andan olur feyż-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 55). [o, ]*

Gül-i taḥḳīḳ pür itdi çemen-i sāmiʿamı
Dem-i cān-baḫşum **o** gülşende yiter bād-ı ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 74). [o, ]*

Hāvce-i kevn ü mekān maḥkeme-i vaṣfında
Dinleye budur ümīdüm **o** ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 82). [o, ]*

Maşrık-ı ṣubḥ-ı ezel māh-ı ciḫān-tāb-ı ebed
Neyyir-i raḥmet **o** mihr-i felek-i mā-evḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 96). [o, ]*

**O** kirāmı güherüñ ādemi itmiş şerefi
Maẓhār-ı naṣṣ-ı kerīm-i ve leḳad kerramnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 111). [o, ]*

Şemʿ-i cemʿ-i rüsülüñ rāh-nümāsı sübülüñ
Enbiyā hep **o** gülüñ ravżasına nāsiye-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 114). [o, ]*

Lücce-i cūdına nisbetle **o** kān-ı keremüñ
Kemterīn ḳaṭre-i pīçīde degüldür deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 133). [o, ]*

Dem-i ʿafvinde seḥer-gāh-ı şefāʿat **o** şehüñ
Derekāte derecāt ola bedel ḫavfe recā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 135). [o, ]*

Rūz u şeb mihr ü mehi kāse-i deryūze idüp
Āsitānıñda gedādur **o** şehüñ çarḫ-ı dü-tā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 140). [o, ]*

Eşk-i ter āh-ı seḥerdür **o** gül-i bī-ḫāruñ
Dembedem ravża-i ʿaşḳında olan āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 141). [o, ]*

Eṣer-i muʿcize-i bāḥiresiyle **o** şehüñ
Oldı gūyā yed-i pākdeki seng-i ḫārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 161). [o, ]*

Sipeh-i ḥaşmetine ʿavn-i Hudā rehber olup
**O** şehüñ dem ʿazm-i çemen-zār-ı ġaza itdügi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 200). [o, ]*

Ṣadme-i ḳahrı ile Hind ü ʿAcemde **o** şehüñ
Müminātıyla yire geçdi revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 203). [o, ]*

O şehüñ sāʾil-i dergāhı kibār ile ṣıġar
**O** şehüñ bende-i fermān-beri pīr ü bernā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 205). [o, ]*

**O** şehüñ sāʾil-i dergāhı kibār ile ṣıġar
O şehüñ bende-i fermān-beri pīr ü bernā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 206). [o, ]*

Şeb-i miʿrāc **o** Hudāvend-i Hudāvendāne
Sidreden Ḥażret-i Cibrīl olup bāl-güşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 225). [o, ]*

Bir işāretle dü-şaḳḳ oldı **o** dem kerde-i māh
O şehüñ kūşe-i ebrūsı īmā idince *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 243). [o, ]*

Bir işāretle dü-şaḳḳ oldı o dem kerde-i māh
**O** şehüñ kūşe-i ebrūsı īmā idince *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 244). [o, ]*

Zīr-ı meşḳ oldı ḳamer levḥ-i zer-efşān ḫurşid
**O** şehüñ medḥin itdi ʿUṭārid imlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 246). [o, ]*

Bīm-i şemşīr-i ciḫān-gīri ile Behrāmuñ
Eline raʿşe gelup duşdi **o** tiġ-ı ġarrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 254). [o, ]*

Māverāsından anuñ bulmadılar nām ü nişān
Oḳını atdı **o** dem yayını yaṣdı ʿuḳalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 270). [o, ]*

Ḥadd-i imkāna dek **o** ṣulṭānuñ
Cāhına her dü-kevn munẓamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 37). [o, ]*

ʿİlm ü ʿirfān ile **o** ʿayn-ı ledün
Rusül ü enbiyadan aʿlemdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 43). [o, ]*

**O** şehüñ pīşgāh-ı emrinde
Ḳadd-i bālā-yı ser-keşān ḫamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 45). [o, ]*

**O** şehüñ medḥ-i ẕātınun ġayrı
Şiʿr-i siḥr-i ḥelāl ise ẕemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 49). [o, ]*

Vücūd-ı enbiyā tesbīḥ-i dürr gibi serāmeddür
**O** tesbīḥe imāme gevher-i ẕāt-ı Muḫammeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 2). [o, ]*

Nola olsa **o** tesbīḥe imāme ol dür-i yektā
Ki mecmuʿ-ı rüsülden enbiyādan ẕātı müfreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 3). [o, ]*

Tecellī ideli nūr-ı aḥad burc-ı hüviyyetden
**O** nūrun ṭavḳ-ı çeşm-i mīm-i Aḥmeddür cilvegāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 6). [o, ]*

**O** yektā ʿālem-ārā şeh-süvār-ı mülk-i lāhūtuñ
Felek çevgān-ı fermānında bir gūy-ı zeberceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 15). [o, ]*

Sevād-ı aʿẓam-ı ʿaşḳı **o** māḥbūb-ı ilāhīnüñ
Kenār-ı cūybār-ı dilde bünyān-ı mühemmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 23). [o, ]*

Nola ṣandūḳa-i pür-feyżi olsa maṭlaʿu'l-envār
Tecellī-i İlāhī nūrına maẓhar **o** merḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 44). [o, ]*

Nola dil-bestesi hep enbiyā vü mürselīn olsa
ʿİḳāl-i ʿaḳl-ı Rūḥu'l-Ḳuds **o** gīsū-yı mücaʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 50). [o, ]*

**O** şāḫuñ rehber-i emriyle ʿazm-i rezmiden ġāzī
Livā-yı ʿavn-i tevfiḳiyle manṣūr ü müʿeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 57). [o, ]*

ʿÖmrüm olduḳca senüñ seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm
Oldum **o** ṣaḥrada ḥālā cān ü dilden bī-ḳarār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 110). [o, ]*

Bulur sirişk-i niyāzı cuyūn çeşminde
Ne deñlü eylese cāri **o** deñlü ecr-i cezīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 8). [o, ]*

Seni **o** deñlü ider pāymāl-i kibr ü ġurūr
Sen eyleseñ ne ḳadar kendü nefsüñi teẕlīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 25). [o, ]*

Beyān-ı ḥāl-i edānīde nuṭḳ-ı ḳāṣırdur
**O** dostānuñ olur söyledikce ẕeyli ṭavīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 38). [o, ]*

Cevāb virmez iken ṭıñ-ı ebcede eyler
**O** ḳavm-i echel ü dūn saʿd ü seyyidi techīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 42). [o, ]*

Ne ḳadr-i kātibi anlar **o** ḳavm-i nāme-siyāh
Ne ḳadr-i levḥ ü ḳālem ne kitābet- i tersīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 51). [o, ]*

**O** şeh ki muṣḥaf-ı ẕāt u ṣıfātı vaṣfında
Ḥālāyıḳ itseler āyāt-ı naʿtını tertīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 87). [o, ]*

Aḥmed-i mürsel **o** māḥbūb-ı İlāhī ki anuñ
Mādiḥi Ḥażret-i Ḥaḳ meḥmedeti naṣṣ-ı kerīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 15). [o, ]*

**O** şehüñ mā-ḥażar-ı cūdın iḥāṭa idemez
Süfre-i niʿmetine rūy-ı zemīn olsa edīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 19). [o, ]*

Būy-ı ezḫār-ı nuʿūtı nola cān-baḫş olsa
Dem-i Rūḫu'l-Ḳudüs oldı **o** çemen-zāre nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 60). [o, ]*

Çar-yār oldı o cemʿ içre vefādār-ı ḳadīm
**O** çeḫāruñ biridür Ḥażret-i Ṣıddīk-ı ʿatīḳ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 70). [o, ]*

Yār-ı ġārı olup eylerdi **o** şāḫı taʿzīm
Biri de Ḥażret-i Fārūk-ı ʿadālet-güster
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 71). [o, ]*

Ey ʿusāta sebeb-i maġfiret-i Rabb-i raḥīm
Sen **o** memdūḥ-ı Hudā faḫr-ı dü-ʿālemsiñ kim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 88). [o, ]*

Bīm-i deyden giydi sencāb-ı seḥābı āftāb
Ḳaldı ḫākisterde aḫker-veş **o** rūy-ı āteşin
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 32). [o, ]*

Muttaşıl ʿafv ü şefāʿatdür yesār u der-yemīn
Ṣāḥibü'l-miʿrāc **o** peyġamber ki esb-i ḳadrinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 66). [o, ]*

Ẕevḳi-baḫş-ı rūḫ-ı ʿĪsādur **o** nuṭḳ-ı sükkerīn
Rīzesinüñ rehgüẕār-ı rezmi farḳ-ı ferḳadāñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 73). [o, ]*

Ey vücuh-ı nāmile vālā-ter u bālā-terīn
Sen **o** şulṭān-ı dü-ʿālemsin ki itseñ iltifāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 96). [o, ]*

Ġāşiye ber-dūş olup aña **o** şeb peyk-i Celīl
Bir Burāḳ-ı Berḳ-reftār ile ḳıldı ʿazm-i rāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 3). [o, ]*

İḳtidā itdi ṣufūf-ı enbiyā vü mürselīn
Mescid-ï Aḳṣāya geldikde imām oldı **o** şāḫ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 12). [o, ]*

Ḳırdı **o** tārın nevā-yı şerʿin itdükde simāʿ
Şerm-i ḫacletle dil-i nāhīde geldi intibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 21). [o, ]*

Dem-i Ruḥu'l-Ḳudüs olsa **o** şehüñ lāyıḳdur
Maṭbaḫ-ı ʿizzetinüñ şuʿle-fürūz-ı haṭabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 25). [o, ]*

Baġ-ı cāhında Şüreyyā **o** saʿādet-çemenüñ
Ṭārem-i rifʿatinüñ ḫūşe-gedā-yı ʿinebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 27). [o, ]*

**O** şehüñ y'azmaġa ṭuġrā-yı berāt-ı naʿtin
Katib-i çarḫuñ olursa nola efzūn ṭalebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 29). [o, ]*

Dil-i bīmār-ı ʿuşātuñ **o** ṭabib-i cānuñ
Şerbet-i ʿafvi ile zā'il olur ṭābʿ-ı tebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 45). [o, ]*

Münzevī olsañ geçilmez loḳma ile kisveden
ʿAḳıl ü dīvānede olmaz **o** sevdādan beri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 10). [o, ]*

İntisāb itsen kibāra ʿarż idince ḥālüñi
Sen bizimsüñ dir **o** ḳavmüñ her müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 14). [o, ]*

Sen **o** iki ʿālemüñ bir dānesisin kim ezel
Şibh-i ẕātuñda ʿaḳīm oldı dü-kevnüñ māderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 185). [o, ]*

Pertev-i şemʿ-i rūḫuñ pervānesi şems ü ḳamer
Zühre-i zehrā **o** şemsüñ ġarḳ-ı nūr-ı ezheri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 192). [o, ]*

Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaşfında **o** şāḫuñ at süren ferzānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 28). [o, ]*

Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaşfında **o** şāḫuñ at süren ferzānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 28). [o, ]*

Hāḳ-ı pāyı **o** ḳurretü'l-ʿāynıñ
Anberīn sürme-i siyāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 13). [o, ]*

Ḳulzüm-i şefḳatindedür **o** şehüñ
Cilve-i şevḳ ile sipâh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 15). [o, ]*

Ẓıll-ı ʿadlindedur Naẓīm **o** şehüñ
Rāḥat-ı ümmet ü refāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 29). [o, ]*

Ḳābe ḳavseyn mi ol maẓḫār-ı ev ednānuñ
Sūre-i nūn undur ya **o** ḳalem gibi ḳaşı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 6). [o, ]*

Yirde gökde **o** şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 9). [o, ]*

Olup cārī lisānından miyān-ı bezm-i rezminde
ʿAdūnuñ sergüẕeştin hep **o** tīġ-ı dert-miyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 56). [o, ]*

ʿİnādından ʿadū inkār iderse ḍarb-ı kūpālin
Hemān çıḳsun niyāmından **o** tīġ-ı cān-sitān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 58). [o, ]*

Aḳın ṣalup ṣu gibi her ṭarafdan leşker-i Tātār
**O** şāḫuñ ḫaşmına yaḫşı dimez lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 66). [o, ]*

Ḳomaz ol Hüsrev-i ʿālem meẕelletde **o** nā-kāmı
Olup ḥāl-i dilinden arż-ı ḥāli tercemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 77). [o, ]*

Elem çekme senüñ de maṭlabuñ ey dil olur ḥāṣıl
Murāduñ neyse virdüm dir **o** şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 80). [o, ]*

Gelen seferden **o** şāḫenşeh-i muẕafferdür
Ki rāḫşı aṭlas-ı çarḫ üzre cilve-güsterdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 1). [o, ]*

**O** şehsüvār ki feṯḥ u ẓafer rikābında
Berīd-i ġaşiye-ber-dūş iki birāderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 17). [o, ]*

O ḫayr-māḥż ki seylāb-ı tıġı ʿālemden
Hemīşe fitne-nişān-ı şerāre-i şerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 19). [o, ]*

**O** Ḳahramān-ı ṣaf-endāz kim hücumıyla
Ne dem ki tefriḳa-baḫş-ı ʿadū-yı ebterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 21). [o, ]*

**O** felek-rān-ı muḥīṭ-i ġazā ki ṣubḥ u mesā
Rikābı zevraḳ-ı nuṣretde iki lengerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 25). [o, ]*

O ṣaf-şikāf-ı ḳazānuñ **o** şāḫ-ı ġāzīnüñ
Gülāb u müşgle ḫāḳ-i rehi muḫammerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 27). [o, ]*

**O** ṣaf-şikāf-ı ḳazānuñ **o** şāḫ-ı ġāzīnüñ
Gülāb u müşgle ḫāḳ-i rehi muḫammerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 27). [o, ]*

**O** püşte püşte olan ḫāḳ-i reh-güẕārında
Ḳudūmı feyżi ile tūde tude ʿānberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 29). [o, ]*

Mıyān-ı ʿazmine zerrīn kemer ki Cevzādur
Hilāl-i çarḫ **o** zerrīn kemerde ḫançerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 42). [o, ]*

Niçe Kubād u Feridun derinde çārūb-keş
Niçe Skender ü Dārā **o** derde çākerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 56). [o, ]*

**O** deñli müttehid eżdād devr-i ḥıfẓında
Ki birbirine ḳafadar āb ü āẕerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 87). [o, ]*

Bir āsmāndur **o** nīlī **o** ṭāḳ-ı vālā-tak
Ki rīsmānı sütūnında ḫaṭṭ-ı miḥverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 93). [o, ]*

Bir āsmāndur **o** nīlī **o** ṭāḳ-ı vālā-tak
Ki rīsmānı sütūnında ḫaṭṭ-ı miḥverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 93). [o, ]*

Zıhī **o** ṭāḳ-ı muʿalla-revāḳ-ı zer-kārī
Ki mehcesi ʿālem-i āftāba hem-serdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 95). [o, ]*

Gören **o** tūġ-ı hümāyūnları ḳıyās eyler
Ki bāġ-ı nuṣrete biö bir sehī ṣanevberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 101). [o, ]*

Şikāre çıḳsa **o** encüm-sipāh u çarḫ-mesīr
Dü-ṭabʿl-baz aña mihr ü meh-i münevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 103). [o, ]*

Murād-baḫş **o** ḫudāvend-i baḥr ü bersin kim
Ḳapuñda ḳul olana kām-ı dil müyesserdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 145). [o, ]*

**O** ḳahramān-ı hünerdür ki ḳarşısında ḥasūd
Süḫande şīr-i jeyān olsa da muḥaḳḳārdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 179). [o, ]*

Görince kūşe-i çeşmüñde ḥālüñi didiler
ʿAlīye benzer **o** ʿāynı ile bu Ḳanberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 190). [o, ]*

Cām-ı bilūr-ı revzeninüñ mihr ü meh olur
Bir ḳaṣra kim **o** şāḫ-ı felek-āsitān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 6). [o, ]*

Nesr-i felek düşer süm-i pāy-ı semendine
Bir ṣayd-gāha kim **o** şāḫ-ı kāmrān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 8). [o, ]*

Heybetle Rüstemāne hirās-ı ʿadū içün
Meydān-ı rezme kim **o** pehlevān ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 28). [o, ]*

Luṭf eyle ḫāṭırın ele al bir ġarībdür
Dergāhuña ne dem ki **o** şīrīn-zebān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 78). [o, ]*

Görmez raḳīb diyü **o** perī-veş niḫān gelür
Daʿvet-seray-ı daʾireme her zamān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 83). [o, ]*

Der-ḫvab iken **o** cān-ı ciḫān gelse sīneme
Gūyā ki mürde cismüme rūḫ-ı revān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 87). [o, ]*

Eyler delik delik dili peykān-ı ḥasreti
Gāhī ki ḫāṭıra **o** kemān ebrūvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 96). [o, ]*

ʿArz-ı ḥāl itsem nola dergāhıma bu naẓmla
ʿArz-ı ḥāl iden **o** dergāha işi āsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 70). [o, ]*

Ḳadr ü ʿıyd| olsun şeb ü rūzı **o** alī ḥażretün
Ehl-i İslāma ṣıyān u ʿıyd kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 95). [o, ]*

Devr-i ḥıfẓında düşünde görse cīran şīr-i ner
Ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyetle **o** düş taʿbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 60). [o, ]*

**O** Süleymān-serīr kim olmış
Bende-i āsitānı insle cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 29). [o, ]*

**O** şehüñ kemterīne baḫşişidür
Kişver-i Hind ü hıṭṭa-i īrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 33). [o, ]*

**O** şehüñ beẕl-i ʿātıfetinde olur
Dil ü dest-i kerīmi baḥr ile kān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 35). [o, ]*

**O** kemāndār-ı nuṣretüñ tīri
Dikdi ser-menzil-i ẓaferde nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 37). [o, ]*

Der-i cūdında Bermekī sāʾil
Hātem-i Ṭayy **o** bābda der-bān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 44). [o, ]*

Çıḳsa ṣayd u şikare şīrāne
Ola Nuşirevān **o** künce revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 86). [o, ]*

**O** germ-reftār-ı āhuvāne ile
Tek ü taz itse ol sebük-cevelān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 99). [o, ]*

**O** ḫānī-i ḳaṭār-ı Ḥicāz
Be-ḫūy-ı pāy-ı bādiye-pūyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 125). [o, ]*

Yoġ idi bende ḳudret-i güftār
Baġlamışdı dilüm **o** mūy-miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 160). [o, ]*

Ḥasretiyle **o** genc-i pinḫānuñ
Oldı maʿmure-i dilüm vīrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 167). [o, ]*

Ḥāsid-i dün **o** gürg-i nāgah-gīr
Remme-i ʿaḳlum itdi ser-gerdān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 183). [o, ]*

**O** Kelīmüm süḫande kim ḳālemüm
Hem ʿaṣādur elümde hem s̱uʿbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 215). [o, ]*

Bir sözüñ var mı **o** dīvānda beni
Olıcaḳ naʾib ü ḳâđî Allâh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 9). [o, ]*

Yaḳar eczā-yı dü-kevni kül ider
Şuʿle-i minnet **o** berḳ-ı cāngāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 50). [o, ]*

Reşk **o** dervişe ki yeksāndur aña
Dergeh-i mīr ü serāperde-i şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 59). [o, ]*

Ḳulıyuz ḳadr-i kemāli bilenüñ
Bilmez ise ḥasedüñdür **o** günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 66). [o, ]*

**O** nūr-ı dīde-i devrān ki oldı ḫâk-efşān
Ġubār-ı rehgüẕeri kuḥl-i İṣfaḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 23). [o, ]*

**O** mīzbān-ı ʿaṭā kim teʿākub itmededür
Simaṭ-ı cūdına mihmān mīhmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 25). [o, ]*

Revādur olsa deri busegāh-ı ʿālemiyān
Ki çarḫ nāsiye-ṣadur **o** āsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 32). [o, ]*

Ḳudumi virdi şeref yümn ile Stanbula
**O** ṣaḥbaz gelüp ḳondı āṣiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 76). [o, ]*

Ne söylesem yāraşur güne güne vaṣfında
Seza ne dirse **o** desṭūr-ı nüktedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 80). [o, ]*

ʿAleʿs-ṣabāḥ ṭuluʿ itdi āftāb ṣanūr
Gören **o** dāveri **o** eşheb-i revān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 90). [o, ]*

ʿAleʿs-ṣabāḥ ṭuluʿ itdi āftāb ṣanūr
Gören **o** dāveri **o** eşheb-i revān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 90). [o, ]*

Ferişte-ẕāt **o** memdūḥ-ı ins ü cānsın kim
Sitāyişüñ eġer emr olsa şāʿirān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 93). [o, ]*

Ḳabā-yı nāz münāsib **o** dilsitān üzre
Ki naz ḥüsn-i digerdür **o** ḥüsn ü ān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 107). [o, ]*

Ḳabā-yı nāz münāsib **o** dilsitān üzre
Ki naz ḥüsn-i digerdür **o** ḥüsn ü ān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 108). [o, ]*

Kemer gibi nice mümkindür almak āġūşa
Ḳılı bir rükn **o** ḫançer **o** mū-miyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 112). [o, ]*

Kemer gibi nice mümkindür almak āġūşa
Ḳılı bir rükn **o** ḫançer **o** mū-miyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 112). [o, ]*

**O** ġonce-leb rūḫ-ı zerdüm görüp tebessüm ider
Belī meṣeldür olur ḫande zaʿferān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 113). [o, ]*

Şekīb ü ṣabrumı yaġmaladı ṣaf-ı müjgān
Dirīġ itdi ḫārāmī **o** kārvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 116). [o, ]*

Dü-çeşmine gele mīl-i ʿadem ilāhī rast
O kim ide naẓār-ı kec **o** ḫānedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 130). [o, ]*

Ol şehsüvār-ı ġāzī dehrüñ **o** yekketāzı
İtdükce nīze-bāzī ḳanlar döker sinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 59). [o, ]*

Bir ḥamlede **o** saf-der çarḫ-ı felekde eyler
Rūzı şikeste yer yer zencīr-i kehkeşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 61). [o, ]*

Ḳılmış **o** serveti Ḥaḳ nuṣretlere muvaffaḳ
Rüstem olursa elyaḳ bezminde kıssa-ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 65). [o, ]*

Olduḳça esb--cünbân ol şehsüvār-ı ẕī-şān
Olsa **o** gence āyān ṣād erdevān devānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 128). [o, ]*

Ehl-i fırāre yer yer Tātār Hanı gönder
Görsün **o** ḳavm-i ebter yaḫşı ile yamanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 142). [o, ]*

Gencīnedür nikātum mālīk **o** gence ẕātum
Olsa nola devātum bir ḫum-ı ḫüsrevānī

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 177). [o, ]*

Manṣūr olup sipāhı mesrūr kıl **o** şāḫı
Tā rūz-ı ḥaşr İlāhī mümtedd ola zamānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 187). [o, ]*

Meyl itdi dil görüp **o** dü-zülf-i muʿanberi
Seyr eyle burc-ı ʿaḳrebe ḳonmış kebūteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 1). [o, ]*

ʿArʿar-ḳıyām-ı ḳaddi **o** naḫl-i ḳıyāmetüñ
Pest itdi servi ḫaḳe düşürdi ṣanevberi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 9). [o, ]*

ʿArż itdi rūy-ı zerdin **o** sīmīn-bere Naẓīm
Bildürdi fenn-i ʿaşḳ idügin kīmyāgeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 13). [o, ]*

Baġ-ı baḫār-ı ṭabʿı **o** gülzār-i feyżdür
Kim güne güne ola şüküfte gül-i teri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 47). [o, ]*

İtse revā **o** fāżıl-ı devrān şeb-i raḥīl
Meşʿalkeş-i ʿazīmeti māh-ı münevveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 51). [o, ]*

Reftāre gelse cilve-i nāz ile ʿāşıkuñ
Evvel ḳademde ʿaḳlın **o** ḳadd-ı ḳıyam alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 8). [o, ]*

Ẓann eylerüm naṣibi gelür ġaybdan **o** kim
Vaʿd-i viṣālle **o** dehenden peyām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 12). [o, ]*

Her bir kemīne ḳaṭresi elmāsı çāk ider
Dilden **o** girye dīdeye kim intiḫāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 16). [o, ]*

Ḥaḳḳā bilür **o** derde yirin kürsī-i felek
Bir ehl-i dilde kim şeref-i intisāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 21). [o, ]*

Ṣaff-i niʿal ider yirini saʿd ü seyyidüñ
Yā Rab **o** ẕū-fünün neʿālī cenāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 32). [o, ]*

Dāmān-ı ʿizz ü şānı **o** ṣādr-ı saʿadetüñ
Hemvāre būsegāh-ı leb-i şeyb ü şāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 37). [o, ]*

Ḥācī Selīm Girāyuñ olup dergehinde ḳul
Senden Naẓīm **o** derde ʿubūdiyyet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 20). [o, ]*

Nola olsa ʿālemüñ gibi ḳafādār-ı sipāh
İtmiş emvāʿını der-pīş **o** deryāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 26). [o, ]*

Güş eyleyüp vefātını nāgāh didiler
Kim var ise **o** demde ṣıġār u kibārdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 6). [o, ]*

Murġ-ı revānı daʿvet olup bāġ-ı cennete
Oldı **o** dem revāne-i gülşehgeh-i Naʿim
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 6). [o, ]*

O gencüñ her biri bir māra mesken
Velī gerdenlerinde ṭavḳ-ı āhen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 5). [o, ]*

**O** gencüñ her biri gevher yaṭaġı
Naẓīmā feṭḥ idüp ol şeb-çerāġı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 13). [o, ]*

Açup ḳara ḫaberlerle dehānın
**O** dem bir mū gelüp baġlar zebānın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 8). [o, ]*

Ne ḥāletdür bu kim bulmaz selāmet
Götin barmaḳlamazlarsa **o** sāʿat *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 12). [o, ]*

Naḳd-i ṣabrı baña evvel **o** güzel ṣaydurdı
Haṭ ber-āverde olup şimdi ṣaḳal ṣaydırdı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 1). [o, ]*

**O** ḥabībüñ cemāli ḥürmetine
Saña ḳurb ü viṣāli ḥürmetine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 7). [o, ]*

**O** resūlüñ ciḫār yāri içün
Bezm-i ḫāṣında yār-ı ġārı içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 9). [o, ]*

Der-i dilberde derde düşdi tenüm
Düşmenüm düşmeye **o** derde benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 84). [o, ]*

Deheninde gören **o** dendānı
Ṣadefinde güher ṣanur anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 93). [o, ]*

Kef-i desti ile **o** beş barmak
Pençe-i āftābdur el-ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 109). [o, ]*

İçlerinde **o** demde bir bī-dīn
Yoġ iken beynümüzde kibr ile kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 135). [o, ]*

**O** melekden beni ayırdı ḥasūd
Ola İblīs-i ġūl-veş merdūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 141). [o, ]*

Dimiş aña tecāhülāne **o** dem
Baña ne virdi ālümüz bilsem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 181). [o, ]*

Bu haberle **o** dilber-i ṭannāz
Eylemiş bendesin yine mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 199). [o, ]*

Olālı cān-ı hazīnüñ **o** peri cānānı
Dil-firībāne nigāh itmededür pinḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 31). [o, ]*

Nola olsam dil ü cān ile ḳulı ḳurbānı
Dil ü cāhdan severüm ben **o** şeh-i ḫūbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 34). [o, ]*

Dergāhı gedāluġı **o** şāḫ-ı rüsülüñ
Bir bī-kese ḥaşmet-i Süleymāndan elezz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 3). [o, ]*

Olmış **o** yegāne gülber-i ḳurb-ı ṣādef
Hem baḥr-ı tecellī-i Hudā hem ġavvāṣ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 3). [o, ]*

Ey cennet-i bāġ-ı kūyu Firdevs-i riyāż
Tesnīm ü ṭuḥūr **o** cennete āb-ı ḥıyāż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 2). [o, ]*

Maḥbūb-ı Hudā ki mihri her zerrede var
Oldı dil **o** mihre zerre-i bī-mikdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 2). [o, ]*

Saʿy ile varup **o** kaʿbe-i cān ḥaremin
Iḥrām-ı niyāzla ṭavāf eyleyelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 3). [o, ]*

Ey murġ-ı niyāz Göñülden ḳopmaz
Gül-deste-i nāz **o** nahl-ı gülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 2). [o, ]*

Gün doġdı ḳıyās ider gören maġribden
Olsa ḫam-ı ṭurreden **o** rūḫsar ʿıyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 4). [o, ]*

Cānanı dilüñde cān gibi eyle niḫān
Hem āyine ol **o** māha hem āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 2). [o, ]*

Ḳalbüñde **o** yār yir ider ʿāşık iseñ
Ḳān-ı güher olmaz olmayan gevher-i ḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 3). [o, ]*

İḳrār-ı viṣāl idersüñ ammā ne zamān
Cāna **o** kerem ne vaḳt olur ya ne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 2). [o, ]*

Haṭ gülmese ṣabr iderdüm iḳrāruña līk
El virse eġer **o** ʿahd ü peymāne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 4). [o, ]*

Gülzār-ı melāḥatüñ gülidür **o** deḫān
Bostān-ı cemāl bülbülüdür **o** zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 1). [o, ]*

Gülzār-ı melāḥatüñ gülidür **o** deḫān
Bostān-ı cemāl bülbülüdür **o** zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 2). [o, ]*

Didüm ẕeḳanuñ mışr-ı cemālüñde nedür
Yūsuf ḳūyusı didi **o** Māh-ı Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 4). [o, ]*

Bārīk **o** ḳadar miyānı kim vāsiʿdür
Aña kemer olsa ḫalḳa-i mīm miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 3). [o, ]*

Gūş itdi meġer hezār cānuñ zārın
Gösterdi **o** ġonce-leb gül-i rūḫsārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 2). [o, ]*

Haṭṭ-ı rūḫı âşinalığım ḳaṭʿ itmez
Olmaz **o** çemende sebz-i bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 4). [o, ]*

Yaġmāladı ʿAḳlumı **o** düzdīde nigāh
Lāl itdi beni **o** çeşm-i bī-sürme-siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 1). [o, ]*

Yaġmāladı ʿAḳlumı **o** düzdīde nigāh
Lāl itdi beni **o** çeşm-i bī-sürme-siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 2). [o, ]*

Ṭalib olanuñ **o** Yūsuf-ḥüsne Naẓīm
Elbette çıḳarmış ipliġi bāzāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 3). [o, ]*

Çoḳ dillidür **o** zülf-i dil-āvīzi görüp
Tel ḳırmasın ey reşk-i perīşāne daḫi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 3). [o, ]*

Āġuşın **o** māha itmedi ḥāle Naẓīm
Pīrāheni olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 3). [o, ]*

Haṭṭında niḫān olup **o** māhuñ ḫāli
Āşūbdan oldı mülk-i ḥüsni ḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 1). [o, ]*

Dīvānesiyüz yiter bize ṭavḳ-ı cünūn
Saḳīnüñ **o** sīm sāḳınuñ ḥālḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 4). [o, ]*

Geldi rūmāl eyledi ṣaḥn-ı serāy-ı ḫāṣına
Cān atup oldı **o** cāy-ı dil-güşāda cebhe-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 8). [o, ]*

Hıram-ı ḫāme-i Ṭūbā ḳıyamıyla **o** dānānuñ
Çemenzār-ı ʿadālet oldı reşk-i gülşen-i meʾvā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 13). [o, ]*

Behrām **o** sūra tīġ-bāz cānbāz-ı hindūdur Zuḫal
Çarḫ-ı felek olʿarşada luʿbet-nümā pīr-i faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 19). [o, ]*

Ḥażret-i Hān Aḥmed-i Ṣāliṣ **o** ṣulṭān-ı ciḫān
İtdi mühr ile anı hem müsteşār u hem müşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 9). [o, ]*

Ṭırāz-ı mesned-i iḳbāl **o** ẕī-şān-ı mükerrem kim
Ġubār-ı āsitānı çeşm-i cāna kuḥl-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 7). [o, ]*

Feyż-i baḫār-ı cūdı **o** ġāyetde kim ider
Bāġ-ı ümīdi ḫāṣiyeti bī-ḫazān-ı bīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 9). [o, ]*

Gencīne gibi oldı niḫān hāk-i tīrede
Bir gevher-i kemāl idi ḥaḳḳā **o** pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 8). [o, ]*

Dem-i ḳatlinde **o** pīrüñ ḥaḳkā
Merḥamet geldi dil-i cellāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 11). [o, ]*

**o:** *" O " 3. teklik kişi zamiri (Allah).*

Dur olmasun mufārıḳ-ı ehl-i kemālden
Ẓıll-ı saʿādeti ki **odur** sāye-i ḫudāy *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 24). [odur, -dur ]*

**o:** *" Bu " işaret sıfatı.*

İştiyāḳ-ı Sidre-i ḳaddüñle Ṭūbā ser-nigūn Eylemiş pa-der-gil-i ḥayret **o** ḳāmet ʿar ʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 190). [o, ]*

**o deñli:** *O kadar, öyle.*

Bārīk **o deñli** kim kemeri mū-miyānınuñ Āġuş ṭavḳ dīde-i mīm miyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 3). [o deñli, ]*

Hicrānuñ olur buʿdı sebeb ḳurb-ı viṣāle Yāre ne ḳadar dur iseñ **o deñli** yaḳīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 16). [o deñli, ]*

**O** deñli buldı şeref-rīze seng-i dergāhı Ki ṭaʿne ṭaşın atar Farḳ-ı Ferḳadān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 27). [o deñli, ]*

**o deñli:** *O denli.*

İcrā-yı emr-i şerʿle maʿrūf **o deñli** kim Sulṭān-ı nehyi ḥabs-i medīd itdi münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 55). [o deñli, ]*

**o ḳadar:** *Çok fazla.*

Cism-i dilber **o ḳadar** tāze vü terdür ki Naẓīm
Aña terlükde ḳıyās olmaya pālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 15). [o ḳadar, ]*

**o ḳadar:** *O kadar.*

ʿAdl ü dādı miyān-ı eżdāda
**O ḳadar** ṣaldı ṭarḥ-ı emn emān ü *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 68). [o ḳadar, ]*

**o kim:** *Her kim ki .*

Virür Naẓīm gibi silk-i dürr-i naẓma niẓām Elinde böyle **o kim** bir dizi leʾāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 14). [o kim, ]*

**o peri:** *O peri.*

Cāmesinden görinür sīne-i ṣāfı gūyā
**O peri** nūr-ı leṭāfetle ḳabālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 10). [o peri, ]*

**o yāre:** *O sevgili.*

**O yāre** kāġıd uçursam kebūter-i dil-i zār Hevā-yı ʿaşḳla hem nāme hem ḫamāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 5). [oyāre, ]*

**ocaġına su ḳodı:** *Ocağını söndürmek, evini barkını yıkmak, çoluk çocuğunu yok etmek.*

**Ocaġına su ḳodı** dūd-ı āha yoḳ imkān Yasaġı seyl-i revān olālı düḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 55). [ocaġına su ḳodı, -ı ]*

**odur:** *" O" 3. teklik kişi zamiri.*

Yād-ı lebiyle oldı göñül mest-i ser-girān Rāz-ı derūnı ḫavfüm **odur** āşikāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 12). [odur, ]*

Vaṣf-ı dendānı niẓāmından müsellemdür Naẓīm
Rişte-i naẓm-ı dürer-bāruñ **odur** gevherkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 14). [odur, ]*

Li-maʿAllāh-serīr-i Aḥmed-i mürsel ki **odur**
Pādişāh-ı ḥarem-i muḥterem-i şümme denā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 107). [odur, ]*

Enbiyā vü rüsül içre aña yoḳdur şānī
Ki nübüvvetle risāletle **odur** müsteşnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 110). [odur, ]*

Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ **odur** ki zār ü żelīl
Dilinde dāġ ola sūzān ne aḫker ü ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 1). [odur, ]*

Āferīn ṭabʿ-ı Naẓīme ki **odur**
Bāġ-ı maʿnā-çemen ü feyż-i miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 69). [odur, ]*

Yüz sürdüm āsitān-ı mürüvvet-penāhuña
Sedd olmaya ümīdüm **odur** ḥācib-i ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 30). [odur, ]*

Müşeffiʿ şāfiʿ evvel āḫir oldur
**Odur** bāṭın yine hem ẓāhir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 36). [odur, ]*

Hem nāẓır-ı vech-i Ḥaḳ **odur** hem manẓūr
Hem āyinedür cemāli hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 3). [odur, ]*

ʿAşḳ ehli **odur** ki dehre efsāne ola
Bülbül gibi bāġ-ı şemʿe pervāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 1). [odur, ]*

Edīb-i ẕû-fünûn niḥrîr-i kāmil kim **odur** şimdi
Efāżıl içre ʿilm ü fażl ile ʿallāme-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 7). [odur, ]*

Muʿāmmer eyleye Mevlā ola iḳbāli rūz-efzūn
Ki ḥāl-i müstemendāne **odur** dādār-ı bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 18). [odur, ]*

Fażıl-ı pür-hüner İsḥāḳ Efendi ki **odur**
Diḳḳat ü dāniş ile seyyid-i saʿd-isti dād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 1). [odur, ]*

Hüsrev-i rūy-ı zemīn Ḥażreṭ-i Sulṭān Aḥmed
Ki **odur** şāḫ-ı ciḫānbān-ı ʿadālet-güster *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 2). [odur, ]*

Ümmīd **odur** tezelzül-i āfāt-ı rūzgār
Bir ṭaḳına ḳıyāmete dek virmeye żarar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 5). [odur, ]*

Müctehid ʿallāme İsmāʿīl Efendi kim **odur**
Ṣādr-ı Rūma yümn ile ḥālā şeref-baḫş-ı kudüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 1). [odur, ]*

**odur:** *" O " üçüncü teklik şahıs zamiri .*

İnsān **odur** ki ḫulḳı ide dôst düşmeni
Dünyāyı luṭfa kişi kendüye ḳul ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 5). [odur, ]*

Gedā-yı mihr ü muḥabbet **odur** ki bī-ser ü pā
Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ ola żelīl ü sefil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 3). [odur, ]*

**oġul:** *Cinsiyeti erkek olan çocuklar için kullanılır.*

Kitāb-ı ʿaşḳ oḳurum bir melek-liḳādan kim
Ferişte **oġlı** lüġat ögrenür lisānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 12). [oġlı, -ı ]*

**oidi:** *Oldu.*

Zemīn tezelzül-i āşūbdan emin **oİdi**
Zamān maʿdeletüñde ciḫān emān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 57). [oidi, ]*

**ok:** *Yay veya keman denilen kavis şeklinde bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe verilen addır.*

Māverāsından anuñ bulmadılar nām ü nişān
**Oḳını** atdı o dem yayını yaṣdı ʿuḳalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 270). [oḳını, -ı, -n, -ı ]*

Gerçi **oḳını** atdı yāyını yaṣdı velī
Peykān-ı firāḳı cānı deldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 5). [oḳını, -ı, -n, -ı ]*

**okı-:** *Okumak.*

ʿĀlemde o kim nāmı ger mūr **oḳınūr**
Farḳ-ı serine pür-kerāmet ṣu ḳonūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 1). [oḳınūr, -n, -ur ]*

**okı-:** *Okumak, okunmak; okunmaz.*

Köhne olduḳça **oḳınmaz** ṣafahāt-ı ṭaḳvim
Ben de bir sāʾiliñüm redd ile maḥrūm itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 111). [oḳınmaz, --nmaz ]*

**oḳın:** *Okuma işini yapılmak.*

Şekker olursa itme mükerrer maḳālüñe
Gūş-ı girāne ey dil **oḳınmaz** eẕān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 12). [oḳınmaz, -maz ]*

**oḳu:** *Okumak.*

Kitāb-ı ʿaşḳ **oḳurum** bir melek-liḳādan kim
Ferişte oġlı lüġat ögrenür lisānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 11). [oḳurum, -rum ]*

**oḳu:** *(Dua) okumak.*

**Oḳur** eṭfāl bikr-i fikretümüñ
Gūşına ḫāmemün ṣarīri eẕān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 221). [oḳur, -r ]*

**oḳu:** *Bir metni seslendirmek, yüksek sesle kırâat etmek.*

İki ʿālemde olur ḫurrem ü şād
**Oḳūyan** ders-i ġamından bir ḥarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 20). [oḳūyan, --(y)an ]*

**oḳu:** *Okumak.*

Her **oḳunduḳda** virür bir güne ẕevḳi-ı çāşni
Vaṣf-ı ẕātuñla süḫan gūyā şekerle şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 67). [oḳunduḳda, -n, -duk, -da ]*

**oḳu-:** *Bir yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak, öğrenmek.*

Hān-ı kerem-şiʿār ki ḥüsn-i beyān ile
Vaṣfında şiʿrümi **oḳuyup** ḫilʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 26). [oḳuyup, -y, -up ]*

**oḳun:** *Okunmak, söylenmek.*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış muhaṣṣā kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası ol ḫvāce-i ḥüsnüñ **oḳunmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 4). [oḳunmışdur, --mış, --dur ]*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış muhaṣṣā kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası ol ḫvāce-i ḥüsnüñ **oḳunmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 4). [oḳunmışdur, --mış, --dur ]*

**oḳut:** *Ders vermek, öğretmek, okutmak.*

Beñzemez birbirine evżāʿı
**Oḳudur** ḫāce-i küttāb eşbāh *(Yahya Nazîm*

*Dîvânı, Kaside 29, Mısra 36). [oḳudur, -u, -r ]*

**<u>oḳuyana:</u>** *Okuyana.*

Naẓīmā bu lügaz medtıe sezādur
Anı yazup **oḳuyana** ṣalādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 14). [oḳuyana, ]*

**<u>ol:</u>** *Olmak.*

Baġa varsam aḫker-i sūzān **olur** her şebnemi
Her gül-i ter dāġ-ı cān teʾs̱īrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 5). [olur, -ur ]*

Fermān-beri ola rüsül ü enbiyā anuñ
Ḥālḳ **olduġunca** bende-i fermān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 60). [olduġunca, -duġuñca ]*

Her kūy-ı ser ki **olmıya** ġaltān-ı dergehi
Olsun ḳafā-ḫor-ı ḫam-ı cevgān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 53). [olmıya, -mı, -y, -a ]*

Pāk-rū **ol** muttaṣıl Aḥmed Muḥammed ʿaṣḳına
Māḥfil-i vaṣluñda yansun tünd-bād-ı hecrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 215). [ol, ]*

Şerm-i cürm ile mefḫār-i rüsülüñ
ʿAfv ü luṭfından **olmazuz** meʾyus *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 2). [olmazuz, -maz, -uz ]*

Beyāż-ı defter-i ḥüsni sevād ile doldı
Haṭ-āver **olduġınuñ** vechi var budur sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 8). [olduġınuñ, -duġınuñ ]*

Bahā-yı cāna keser būs-ı laʿl-i cānānı
Ṭılısm-ı ḥüsne **olup** tīġ-ı cān-şikār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 12). [olup, -up ]*

Meryem-i fikrüm **olup** ḥāmile-i feyż-i Hudā
Doġdı gehvāre-i ṭabʿumda Mesīḥ-i maʿnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 1). [olup, -up ]*

Bu firḳatla bu ḥasretle **olup** dūr
Dil-i māḥzun olur elbette mebrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 17). [olup, -up ]*

Dāstān-ı şevḳ-ı dīdār ile mālāmāl **olup**
İtmede ṣad cuş ile her demde naḳl-i mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 27). [olup, -up ]*

Yine teşrīf idince ṣādrınn ol māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
Lebāleb şevḳ **olup** diller feraḥla sīneler doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 4). [olup, -up ]*

Beni ġarīb ḳodı bu serāy-ı fānide
Beḳāda Kevs̱er ü ḥūr-ı cinān **olup** ṭalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 4). [olup, -up ]*

Ṣādıḳum dirse inanma ol meh-i nā-mihribān
Ṣıdḳ-ı daʿva ṣubḥ-ı kaz̲ibde **olur** zīrā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Neşvesi īrāş̲-ı ġam itdükce ol ḫoşnūd **olur**
Bāde-i memzūc-ı ʿaşıḳ eşk-i ḫūn-ālūd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 1). [olur, -ur ]*

Dil-i efsürde olmaz behre-ver ders-i maḥabbetden
**Olur** şākird-i nā-ḳābil hemīşe dūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Çıḳup seyr-i cemāle sīnelerden şād **olur** diller
Gelür eṭfāl āzād olṣalar mesrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 5). [olur, -ur ]*

Cemāl-i bā-kemālin seyr idüp ol ṭıfl-ı āzāduñ
Baḳınca mest **olur** olsa çıḳan mestur mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Olmazdı ḳaddi olmasa serv-i çemen çemān
Reftārını görince **olur** tā Revān revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Nice mümkin taḥammül imtinān-ı luṭf-ı dünāna
O yāriñ kūh-ı āhen māḥv **olur** ḳardaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 6). [olur, -ur ]*

O ḳadar bezm-i meye oldı göñül bīgāne
Gözine gelse **olur** neşve-i mül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Miṣāl-i ġonce **olur** teng-ḫāṭır u dil-ḫūn
Ciḫānda māʾil olan gül gibi küşādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 5). [olur, -ur ]*

Nālemi güş eyleyüp ḫandān **olur** ol mest-i nāz
ʿĀdet oldur bülbül efġān eyledükce gül güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 11). [olur, -ur ]*

Reftāre gelse nāz ile ʿālem ḫārāb **olur**
Yārüñ sipāh-ı fitnede ḳaddi ʿalem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 3). [olur, -ur ]*

Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra ey dil
**Olur** bī-cām u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 10). [olur, -ur ]*

İḳrār-ı viṣāl idersüñ ammā ne zamān
Cāna o kerem ne vaḳt **olur** ya ne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 2). [olur, -ur ]*

ḥāletle **olur** sermest-i ḳanzil
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 3). [olur, -ur ]*

Bulur bir gün güşāyiş kār-ı beste
**Olu**r eyyām-ı ġam ʿıyd-i ḫuceste *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 10). [olur, -ur ]*

İder endūh u ġam encāma āġāz
**Olur** rāmişger-i şādī ṭarab-sâz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 14). [olur, -ur ]*

Bu firḳatla bu ḥasretle olup dūr
Dil-i māḥzun **olur** elbette mebrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 18). [olur, -ur ]*

Kāmrān-ı vüzerā ḥażret-i şāḥib-devlet
Ki **olur** dergehine çarḫ-ı dü-ta nāṣiye-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 16). [olur, -ur ]*

Name-i kec-raḳam-ı cürm-i ümem
Kilk-i ʿafv ile **olur** râst-nüvişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 4). [olur, -ur ]*

İki ʿālemde **olur** ḫurrem ü şād
Oḳūyan ders-i ġamından bir ḥarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 19). [olur, -ur ]*

**ol-:** *Olmak.*

Bedliġin ʿafv eyle āb-ı rūy-ı nikān ḥürmeti
Vezn **olunduḳda** terāzū-yı cezāda nīk ü bed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 48). [olunduḳda, -u, -n, -duḳ, -da ]*

Ol şehüñ ḫān-ı nevālinde Süleymānlar ṭıfıl
Anda sīmurġa meges deñlü **olınmaz** iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 76). [olınmaz, --ın, -maz ]*

Dāḫil-i maḥkeme-i ʿafvi seḥergāh-ı ḥisāb
Ne ḳadar cürm ü ḫaṭā itse **olınmaz** tecrīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 54). [olınmaz, --ın, -maz ]*

Nāʾib ü ḳāżī **olup** icrā-yı aḥkām eyleseñ
Rüşvet almazsañ eġer dirler riyādur işleri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 89). [olup, -up ]*

Naḳd-i ṣabrı baña evvel o güzel ṣaydurdı
Haṭ ber-āverde **olup** şimdi ṣaḳal ṣaydırdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 2). [olup, -up ]*

**ol:** *O, işaret zamiri.*

Muḳtedā olālı **ol** ḳıble-i dīn
Mescid oldı ümeme deyr ü künişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 5). [ol, ]*

**ol:** *O, işaret sıfatı.*

On kızı var bir añanuñ nedür **ol** ṭurfe lüġaz
Onu da olmadadur māderine cāndan eʿazz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 1). [ol, ]*

**ol:** *Işaret sıfatı.*

O gencüñ her biri gevher yaṭaġı
Naẕīmā feṯḥ idüp **ol** şeb-çerāġı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 14). [ol, ]*

**ol:** *Mevcut olmak, var olmak.*

Bī-nevā merd-i ġarīb **olsan** bulınmaz āşinā
Olmaduḳca baḫt bir merd-i ġarībüñ yāveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 24). [olmaduḳca, -ma, -duḳca ]*

**ol-:** *Olmak, haline gelmek, dönüşmek.*

Deḫānuñ ile miyānuñda ḳal ü ḳıyl **oldı.**
O demde araladı ḫançerüñ araya girdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 3). [oldı., -dı ]*

**ol-:** *"Ol" fiilinin geniş zaman kipi.*

Naẕārda gerçi efʿīdür liḳāsı
**Olur** bir ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 4). [olur, -ur ]*

**ol-:** *Olmak, meydana gelmek.*

Hanümān-sūz-ı nigāh **olmış** idi şuʿle-i nāz
Olmadan eşk-i terüm revġan-ı ḳandil-i niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 16, Mısra 1). [olmış, -mış ]*

**ol:** *O, Şahıs zamiri.*

**Ol** ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim olmada
Her kemīne bendesi bir dāver-i fermān-revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 3). [ol, ]*

**ol-:** *Olmak, gerçekleşmek, meydana gelmek.*

Zihī şeref rūsül ü enbiyāya kim ẕātı
**Olındı** rūz-ı ezelde vücūh ile tafḍîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 94). [olındı, -ın, -dı ]*

Buldurdı vaṣf-ı şānuñ nāgeh yolın beyānuñ
**Oldum** hünerverānuñ sālār-ı kārvānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 174). [oldum, -du, -m ]*

**ol:** *İşaret zamiri.*

Ṣadr-ı efāżıl-ı dehr ʿĀrif Efendi **ol** kim
Sīt-i kemāli ṭutdı bu çarḫ-ı nüh-revāḳı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 1). [ol, ]*

**ol-:** *Bir hali, bir vasfı kazanmak.*

Haṭ-āver **olmaduḳca** vāḳıf olmaz ḥāl-i ʿuşşāḳa
Ser-germ-i ġurūrı ṣabr-ı ʿāşıḳ dil-nüvāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 11). [olmaduḳca, -ma, -duḳca ]*

İşiġi ṭaşı yārüñ **olmaduḳca** başlar altında
İlāhī isterüm ḳalsun o başlar ṭaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 1). [olmaduḳca, -ma, -duḳca ]*

Naẕīmā seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet iden aʿlādur
İşigi ṭaşı yārüñ **olmaduḳca** başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 10). [olmaduḳca, -ma, -duḳca ]*

Ḳavuşur ādem ādem cānā
Nice bir firḳatüñle zār **olayum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 256). [olayum, -a, -y, -um ]*

Gül-i rūḫsār-ı vefā-būyına ḳurbān **olayum**
Ġonce-i laʿl-i süḫen-gūyına ḳurbān **olayum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 19). [olayum, -a, -y, -um ]*

Gül-i rūḫsār-ı vefā-būyına ḳurbān **olayum**
Ġonce-i laʿl-i süḫen-gūyına ḳurbān **olayum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 20). [olayum, -a, -y, -um ]*

Mihr-i ruḫşār u meh-i rūyına ḳurbān **olayum**
ʿIyd-i aḍḥā-yı ser-i kūyına ḳurbān **olayum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 21). [olayum, -a, -y, -um ]*

Āġuşın o māha itmedi ḥāle Naẕīm
Pīrāheni **olmaduḳca** serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 4). [olmaduḳca, -ma, -duḳca ]*

**ol-:** *Olmak*

İḳtibaṣ-ı nūr ider andan meh-i enver henüz
**Olmamışken** ẕerre-i şems-i cemāl-i āftāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 10). [olmamışken, -ma, -mış, -ken ]*

**Olmamışken** rūḫ-ı Ādem cilve-baḫş-ı mā ü ṭīn
Dehre ḥükm itdi Süleymān-ı Nebī bir mühr ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 83). [olmamışken, -ma, -mış, -ken ]*

**ol-:** *Bir vasfa, hale sahip olmak.*

Feyż-i ẕātuñla olursañ ben şenākāre muʿin
ʿÖmrüm **olduḳça** şenāña beẕl idem maḳdūrumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 110). [olduḳça, -duḳça ]*

**ol-:** *Olmaya, olmasın.*

Bir vechle ḥüsn-i zindegânî ḳıl kim
Gülgûn-ʻiẕâr-ı iʻtiẕâr **olmaya** şerm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 4). [olmaya, -ma, -ya ]*

**ol-:** *... halinde bulunmak, ... haline gelmek.*

Pertevi **olduġına** ʿālem-gīr
İstemez mihr-i ciḫān-tāb güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 3). [olduġına, -duġ, -ı, -n, -a ]*

Hoş-nüvīs **olsañ** muḥaḳḳāk nüsha taʿliḳ ideler
Haṭṭ-ı Yāḳūt ile reyḥānuñ olursan hem-seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 61). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Şāʿir **olsan** ḳıymetüñ bir pīle-verden pestdür
Rişte-i taḥḳīḳe de çekseñ eġer şiʿr-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 63). [olsan, -sa, -ñ ]*

Hoş-nüvīs olsañ muḥaḳḳāk nüsha taʿliḳ ideler
Haṭṭ-ı Yāḳūt ile reyḥānuñ **olursan** hem-seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 62). [olursan, -ur, -sa, -n ]*

**ol-:** *... halinde bulunmak, ... haline gelmek.*

**Olsam** ʿaceb mi muṭrīb-ı şad-naġme bezmine
Def sīne çeng ḳāmet-i ḫam-geşte nale nāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 5). [olsam, -sa, -m ]*

**ol-:** *... gibi olmak, bir kimseye benzemek.*

Görüp o āyīne-rūḫsārı hem-zebān **olurūz**
Müdām ṭūṭī-i şekker-şikenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 11). [olurūz, -ur, -uz ]*

**ol:** *Üçüncü teklik şahıs zamiri , O.*

Ol fāżıl-ı dāniş-verüñ **ol** seyyid-i saʿd-aḫterüñ
Pış-i kemālinde fuḥūl cümle be-pā istādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 5). [ol, ]*

**ol:** *O" işaret sıfatı.*

Çıḳarup kilk-i güher-rīz Naẓīm-i ḫoş-dem
Baḥr-ı endīşeden **ol** demde nice gevher-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 22). [ol, ]*

**ol-:** *Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.*

Cüst ü cū eyleyüp anı buldum
Nerede **olduġın** māḥālle-i yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 224). [olduġın, -dug, -ı, -n ]*

**ol-:** *"Olmak" yardımcı fiili.*

**Olmada** ʿibret-nümā timṯāl-i gūnāgūn ile
Çarḫ-ı mīnā-fām beñzer ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 15). [olmada, -ma, -da ]*

Rāyet-efrāz-ı ẓafersin kim sipāh-ı rezmüñüñ
Her biri **olmış** ciḫānuñ ṣaf-şikāf u ṣaf-deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 194). [olmış, -mış ]*

ʿĀdetüñ olsa tevāzuʿ ehl-i kibr ü naḫvetüñ
Besmine varsañ **olursuñ** her naẓārda aḫḳarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 16). [olursuñ, -ur, -sun ]*

**Olduḳça** ol keremver dehre simāṭ-güster
ʿĀlem olur seraser elḫamd-ḫvanı-ı ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 67). [olduḳça, -duḳca ]*

**Olduḳça** esb--cünbân ol şehsüvār-ı zīr-şān
Olsa o gence āyān ṣād erdevān devānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 127). [olduḳça, -duḳca ]*

**Olsun** kemāl ü ʿömri fūzun ta ki ehl-i dil
Ders-i duʿā-yı devletini ṣubḥ u şām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 25). [olsun, -sun ]*

Seni ḫandān u ḥurrem görmedikçe bāġ-ı dünyāda
Gül **olsun** ḫār-der-pā şemʿ olup ḫāk-i siyeh ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 4). [olsun, -sun ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiili.*

Hadd-i gülgūnını ṣandum görüp bir āl kāġıdla
Kenār-ı ṣafḥa-i rūḫsāresi vaṣṣâle-dâr **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 4). [olmış, -mış ]*

Bāġ-ı ʿālemde bulınmaz gül-i bī-ḫār Naẓīm
Yārsız ḳalsa nola **olmasa** aġyār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 14). [olmasa, -ma, -sa ]*

O dü-ebrû-yı keşide **olmış**
Muṣḥaf-ı ḥüsne iki Bismi'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 7). [olmış, **-mış ]***

**Olmış** ezelī feyż-i muḥabbetle mūsāffā
Yoḳ gerd-i keder āyine-i ṭıynetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 11). [olmış, -mış ]*

Bulup ḳaddi kemālin serv-i bāġ-ı iʿtidāl **olmış**
ṭıfl-ı nāz-perver bir ser-āmed nev-civān **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 5). [olmış, -mış ]*

Hvāce-i faż̧l ü kemālāt ki **olmış** ezelī
Mekteb-i ʿilmine kevneyn iki levḥ-i taʿlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 5). [olmış, -mış ]*

**ol:** *O işaret sıfatı*

Cānanı dilüñde cān gibi eyle niḫān
Hem āyine **ol** o māha hem āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 2). [ol, ]*

**ol-:** *Bir vasfı kazanmak, hâline gelmek.*

Nice bir zār u bī-ḳarār **olayum**
Beni ḳıldı niẕār o mūy miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 257). [olayum, -a, -y, -um ]*

Mihr-i ruḫşār u meh-i rūyına ḳurbān **olayum**
ʿIyd-i aḍḥā-yı ser-i kūyına ḳurbān **olayum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 22). [olayum, -a, -y, -um ]*

**ol-:** *Olmak, halini almak.*

Görmeġe ol maḳāmı rāġıb idüm
Cuy-veş sū-be-sū revān **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 222). [oldum, -du, -m ]*

**ol:** *"O" 3. tekil şahıs zamiri.*

Çekildi bezm-i gülzār-ı beḳāya seyr-i dīdāre
Maḳāmın Kürsī-i ʿArş eyledi **ol** mürşid-i mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 8). [ol, ]*

**ol:** *"O" işaret sıfat.*

Maḳām-ı sidre vü refref ḳudumiyle müşerrefdür
Muḳīm-i kürsī-yi ʿArş-ı mecīd **ol** ḥabīb-ı emceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 26). [ol, ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiil.*

Nola devr-i ḥayātı her ḥabābuñ zūd-sīr **olsa**
Biñā-yı ʿömri āb üzre ḳurulmış āsiyāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 9). [olsa, -sa ]*

İstemez seng-i fesān çarḫa ṭutarsam dönmez
Şerer-i āh **olālı** cevher-i şemşīr bańa *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 14). [olālı, -alı ]*

Yine bir Leylī-i devrānuñ olup Mecnūnı
Oldı zencīr-i cünūn zülf-i girih-ġīr bańa *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 4). [oldı, -dı ]*

Ḥasret-i çeşm-i teri yāre yine şerḥ idemem
Her müjem **olsa** da bir ḫāme-i taḥrīr bańa *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 8). [olsa, -sa ]*

Yine bir Leylī-i devrānuñ **olup** Mecnūnı
Oldı zencīr-i cünūn zülf-i girih-ġīr bańa *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 3). [olup, -up ]*

Bir şeh-i ḥüsnüñ **olup** bend-i ser-i fitrāki
Ṣayd-gāh oldı yine vādī-i naḫcīr bańa *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 11). [olup, -up ]*

Gül o rū ġonce **olup** lāle o ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Ṣaçlı sünbüldür o ʿānber bū gibi kākül bańa *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 5). [olup, -up ]*

Yār eşk ü āhıma rāḥm eylemezdi ey Naẕīm **Olmasa** germābe-i sīnemde bu āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 14). [olmasa, -ma, -sa ]*

Rāzuñı nā-māḥreme keşf itme ey dil **olmasun**
Güş-ı dihḳānīde mengūş-i dür-i yektā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 7). [olmasun, -ma, -sun ]*

Hvābe başdurdı yıḳup mestān-ı bezmi zūr-ı mey
Didesi bīdār **olan** bir yāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 10). [olan, -an ]*

Yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi āyine **olup** eline
ʿAceb gelür mi o mest-i mey-i ʿitābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 5). [olup, -up ]*

Tāb-ı teb-i dīdārladur Ḥaḳ bu Naẓīmā
Bir bir leb-i deryāda **ola** ābile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 14). [ola, -a ]*

Pür-pīç ü ḫam itmiş eṣer-i cāzibe-i ʿaşḳ
**Olmış** kemer-i derd-i muḥabbet çile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 12). [olmış, -mış ]*

Virmez ṣafā-yı ḥüsni ḫaṭṭ-ı laʿli ẕevḳini
Biñ kerre **olsa** lüccede gevher-niṣār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 8). [olsa, -sa ]*

Yāri görüp kenārda dīdār seyrine
Başdı biri birini **olup** bī-ḳarār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 4). [olup, -up ]*

Nola miḥrāb-ı niyāz-ı dil ü cān **olsa** henüz
Kaʿbe-i ḥüsne kaşuñ ḳıble-nümādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 3). [olsa, -sa ]*

Hayr eyle demdür yād **ola** her bir ḳadeḥde şād **ola**
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 11). [ola, -a ]*

Hayr eyle demdür yād **ola** her bir ḳadeḥde şād **ola**
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 11). [ola, -a ]*

ʿAlem yine buldı şeref hem ʿıyd ü hem nevrūzdur
Dehr **oldı** pür-şūr-ı şeġaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

Gerdūn yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl ü yā necef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 14). [olmış, -mış ]*

Yār ile **olsun** ʿişretüñ var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 5). [olsun, -sun ]*

Bir şeh-i ḥüsnüñ reh-i ʿaşḳında **oldı** selsebīl
Çeşm-i ter müjgānlarumla çeşme-i ṣad-lūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

Nola Ṭabʿ-ı Naẓīmi feyż-i ilhām eylese cuşān
Dür-i naẓm-ı terüñ mevvāc **olan** deryālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 18). [olan, -an ]*

O ebrūlar nola **olsa** perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ
Bütānuñ ol ṣanem mümtāz u müsteṣnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 11). [olsa, -sa ]*

Duḫter-i rez ḫacle-dār **olduḳca** kendin gösterür
Sāḳiyā var ise sāġar ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 7). [olduḳca, -duḳça ]*

Çıḳmaz henüz ʿAks-i rūḫi **oldı** perī-veşüñ
Bu gösterür ki çeşm-i ter āyīne-ḫānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 11). [oldı, -dı ]*

Maẓḫār **olursa** gūş-ı ḳabūle terānesi
Her gül çemende bülbüle bir āşiyānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 7). [olursa, -ur, -sa ]*

Cūy-ı sirişk-i dīde firāvān **olup** gider
Cūş u ḫurūşla yem-i ʿummān **olup** gider

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 1). [olup, -up ]*

Cūy-ı sirişk-i dīde firāvān **olup** gider
Cūş u ḫurūşla yem-i ʿummān **olup** gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 2). [olup, -up ]*

Ṭutmaz anuñ ʿinānını dest-i irādetüñ
Rehvār-ı ʿömr şöyle şitābān **olup** gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 4). [olup, -up ]*

Cāy-ı iḳāmet olmadığından yegān yegān
Kim ḳonsa bu ribāṭ peşīmān **olup** gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 6). [olup, -up ]*

Gül heftesinde reng-peẕīr ḫazān olur
Bülbül hezār derd ile nālān **olup** gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 8). [olup, -up ]*

Ol ḫoş-ḫırām-ı işve bu reftār-ı nāz ile
Āşūb-ı dehr ü āfet-i devrān **olup** gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 10). [olup, -up ]*

Her dilde cilve-güster olur ʿaks-i ḥüsn-i yār
Her demde bir maḳāmda mihmān **olup** gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 12). [olup, -up ]*

Vaṣf-ı ṣifāt-ı Seyyid-i Kevneyn ile Naẕīm
Hāk-i derinde peyrev-i Ḥassān **olup** gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 14). [olup, -up ]*

Gül heftesinde reng-peẕīr ḫazān **olur**
Bülbül hezār derd ile nālān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 7). [olur, -ur ]*

Her dilde cilve-güster **olur** ʿaks-i ḥüsn-i yār
Her demde bir maḳāmda mihmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 11). [olur, -ur ]*

Saña dil **oldı** bāṭın u ẓāhirde cilve-gāh
Āyīnedür ki ṣūret ü maʿnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

Bir dil-ḫarābı yapmada saʿy eyleyen kişi
**Olsun** ṣafāda beyt-i muʿallā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 8). [olsun, -sun ]*

ʿAks-i rūḫ-ı cān-sūzuña tāb-āver **olan** dil
Ser-tā-ḳadem āyine-i fūlād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 5). [olan, -an ]*

Vīrāne-i ẓāhirde **olan** bāṭını maʿmūr
Bu deyr-i ḫārābātda ābād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 13). [olan, -an ]*

Hūn-rīzlige meyli ḳo ey ḫāme sen **olma**
Gerçi ṭutalum ʿāleme cellād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 7). [olma, -ma ]*

Ġubār-ı ḫaṭṭile **olmış** muhaşşā kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası ol ḫvāce-i ḥüsnüñ oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 3). [olmış, -mış ]*

Ġubār-ı ḫaṭṭile **olmış** muhaşşā kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası ol ḫvāce-i ḥüsnüñ oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 3). [olmış, -mış ]*

Mesīḥ-āsā demüñden deyr-i maʿnā rūḫ-ı zār **olmış**
Naẕīm enfās-ı cān-baḫşun me er Meryemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 11). [olmış, -mış ]*

Ḳāmet-i şevḳi dü-ta **olsa** Naẕīmüñ ne ʿaceb
Çille-i ḥasreti ġayretle çeken, ġam-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 13). [olsa, -sa ]*

Naẕīm **olsa** nola naḳş-ı ġayrdan ʿārī
Derūn-ı dilde henüz ārzū-yı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 13). [olsa, -sa ]*

Vech-i münīr **olmasa** yārüñ niḳāb-dār
Nūr-ı nigāhı māḥv ider ol rūy-ı tāb-dār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 1). [olmasa, -ma, -sa ]*

Yazmış kenār-ı nüsha-i ḥüsne ḫaṭṭı nola
Ol ḫvāce-i melāḥate **olsa** kitāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 12). [olsa, -sa ]*

Bāġ-ı süḫande vaṣf-ı leb-i yārla Naẕīm
**Olsa** ʿaceb mi mīve-i güftārum āb-dār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 18). [olsa, -sa ]*

Nerrād-baḫt aña düşeş atdırur Naẕīm
Bir pulluḳ ola ḫaşm kime **olsa** yār-zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 10). [olsa, -sa ]*

ʿAşḳ **olursa** sāḳī-i peymāne-i vaṣl-ı Ayāz
ʿĀşıḳuñ encām-ı kārı ʿāḳıbet māḥmūd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 5). [olursa, -ur, -sa ]*

Nale-senc **olsa** ceres erbāb-ı māḥmil mest olur
Dem gelür bir nāleden ʿaşḳ ehli ḳanzil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 1). [olsa, -sa ]*

Dīdāruñı ḫayāl idemez dīde giryeden
ʿAkse **olınca** āyīne nem-nāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 10). [olınca, -ınca ]*

Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa itmez bend-i peyderpey eṣer
Māḥmilüñ pest **olsa** zīra reh-nümūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 6). [olsa, -sa ]*

Bir şehre kim ḳażā **ola** nazil ḫārāb olur
Bünyad-ı ʿömre bağlama bel bil ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 5). [ola, -a ]*

Pīrānuñ olsa ḳaddi nola żaʿf ile dü-tā
Bir ḫāne-peste kim **ola** māʾil ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 8). [ola, -a ]*

Olmış şerāb-ı nāz ile ālūde çeşm-i yār
Bir bāde-nūş kim **ola** ḳanzil ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 10). [ola, -a ]*

Mest-i müdām-ı ġaflet **olan** dil ḫārāb olur
La-büd memerr -i seylde menzil ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 1). [olan, -an ]*

Virmez dil-i ḫamūle keder ṭaʿn-ı müddeʿī
Muḥkem **olan** Biñā ḳatı müşkil ḫārāb dlur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 12). [olan, -an ]*

**Olmış** şerāb-ı nāz ile ālūde çeşm-i yār
Bir bāde-nūş kim ola ḳanzil ḫārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 9). [olmış, -mış ]*

O dil ki olmaya ṣayḳal-peẕīr-i ʿaşḳ gören
**Olurs**a āyīne-i mihr-i ābgīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 4). [olursa, -ur, -sa ]*

Nola ḫadeng-i nigāhuñla çāk çāk **olsa** .
Dil-i figāruma geldükce yādigarı ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 3). [olsa, -sa ]*

Biñ Pāre **olsa** ẕerre degül ol deḫān ḳadar
Yanında cüzʾ-i lā-yetecezzī ciḫān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 1). [olsa, -sa ]*

Yād-ı lebiyle **oldı** göñül mest-i ser-girān
Rāz-ı derūnı ḫavfüm odur āşikāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 11). [oldı, -dı ]*

Baḫṣ-i miyān-ı yārde **olduḳca** ḳāl ü ḳıyl
Elbette ḫançeri girüp ortaya areler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 15). [olduḳca, -duḳça ]*

Kūyuñda görüp cilve-i nāz ile ḫırāmān
Firdevs-i berīn içre **olan** ḥūr şanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 16). [olan, -an ]*

Teshīr-i dile laʿlüñ **olup** mühr-i Süleymān
Haṭṭ-ı leb-i şekker-şikenüñ mūr şanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 13). [olup, -up ]*

Ḫızır u Mesīḥ-meşreb **olan** zinde-dilleriñ
Cān gibi nuṭḳı mürde-dilāna ḥulūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 3). [olan, -an ]*

Keşt-i emelde ber-zede-dāmān-ı saʿy **olan**
Dest-i ümīdi sünbüle-çīn-i ḫuşūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 7). [olan, -an ]*

ʿAceb mi bülbüle tercīḥ **olursa** pervāne
Bu sūz ile anı ḳāl ehli ehl-i ḥāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 5). [olursa, -ur, -sa ]*

**Oldı** Naẓīm vaṣf-ı ḥāl ü ḫatıyla yārüñ
Naẓmum ʿabīr-i ḫoş-bū bu ḫoş maḳāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 11). [oldı, -dı ]*

Dost kim ebleh **ola** terk it anı
Düşmenüñ ʿāḳıl ise çekme keder *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 11). [ola, -a ]*

Düşmen-i ehl-i hüner **olma** ḥaẕer
Düşmenüñ olsa daḫi ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 1). [olma, -ma ]*

Düşmen-i ehl-i hüner olma ḥaẕer
Düşmenüñ **olsa** daḫi ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 2). [olsa, -sa ]*

Vuṣlat-ı yāre ere çare Naẓīm
Böylece **olsa** saña dārū-yı ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 14). [olsa, -sa ]*

Ḫaḳḳā ki aña ẓıll-ı hümā bār-ı girāndur
Bir bī-dile kim zülfüñ **ola** sāya-ber-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 6). [ola, -a ]*

Çarḫuñ geçe peykānı ṭoḳuz ḳat siperinden
Ḳullāb-ı ḳażā kim **ola** tīr-i ḳader-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 8). [ola, -a ]*

Kuḥl eyleye her ẕerresini dīde-i ḫurşīd
Pāmāl-i ser-i kūyuña **olsañ** naẓār-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 4). [olsañ, -sa, -ñ ]*

**Olsa** ʿaceb mi ḫaṭṭ ile maʿzûl ʿāḳıbet
Nev-devletān-ı ḥüsn ki maġrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 5). [olsa, -sa ]*

Rām olup sīnede ārām-ı dil ü cānum **ola**
Ṣāḫbāz-ı haẓārun bir gözi āhūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 13). [ola, -a ]*

Dergeh-i pīr-i muġān ḫāk ile yeksān **oldı**
Yine mey-ḫāreler ol ḫāke cebīn sūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 5). [oldı, -dı ]*

Cism-i dilber o ḳadar tāze vü terdür ki Naẓīm
Aña terlükde ḳıyās **olmaya** pālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 16). [olmaya, -ma, -y, -a ]*

**Olmazsa** eġer rāh-nümā Ḫızır-ı ḥaḳīkat
Deryā-yı mecāzīde şināh itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 13). [olmazsa, -maz, -sa ]*

Nīreng-i mey-i āl virür reng-i ḫacālet
Derd-i seni fikr **olsa** günāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 10). [olsa, -sa ]*

Gūyende **olup** ḫāk-i ser-i kūy-ı bütānı
Pāy-ı dili āzürde-i rāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 7). [olup, -up ]*

Ḳatı bir ḫāṭır-ı mecmuʿ perīşān olmaz
Var mı bir şemʿ ki ḫandān **ola** giryān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 2). [ola, -a ]*

Nola her mālik-i dinar ʿazīz olmaz ise
Nāmı her Yusuf **olan** Yusuf-ı Kenʿān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 6). [olan, -an ]*

Nice ḳandīl ser-i hāk-i mezārum **olsun**
Tende her dāġ ki derdüñle fürūzān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 13). [olsun, -sun ]*

Pāy-ı nāzında **olup** bir nev-resüñ hāk-i niyāz
Sāye-perverd-i nihāl -i ḳāmet-i mevzûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 5). [olup, -up ]*

ʿAceb mi bir gül içün zaḫm-ı bārını çekseñ
Zamān **ola** bu çemende dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 4). [ola, -a ]*

Hayāl-i ebrū-yı dildār ile niẕār **olālı**
Hilāl-i ʿıyd gibi şimdi naẓragāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 9). [olālı, -alı ]*

Hicr ile giryān **olan** ḫandān-ı vaṣl-ı yār olur
Bülbüli gülzāre māḥrem eylemez gülzārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 11). [olan, -an ]*

Ey semt-i mecāzīde **olan** sālik-i taḥḳīḳ
Ol bâdiye-i himmet irşād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 11). [olan, -an ]*

Ṣebt **olsa** eğer mücmeli mecmuʿa-i dehre
Tafṣīl-i ġam-ı ḫāṭır-ı nā-şād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 9). [olsa, -sa ]*

Genc-i maʿmure-i ʿirfān **olanuñ** bāṭında
Ẓāhiri ḫāṭır-ı ʿāşıḳ gibi vīrāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 3). [olanuñ, -an, -uñ ]*

Büyütdüm bāġ-ı sīnemde olup dāmen-keşān serkeş
Bülend olduḳça ḳaddi **oldı** ol serv-i revān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

Olur elbette bir gün cilvegāhı menzil-i maḳṣūd
Naẓīmā **olmasun** tek tevsen-i baḫtuñ hemān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 10). [olmasun, -ma, -sun ]*

Büyütdüm bāġ-ı sīnemde **olup** dāmen-keşān serkeş
Bülend olduḳça ḳaddi oldı ol serv-i revān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 1). [olup, -up ]*

Ey gül-ʿiẕār u ġonce-fem ü lāle-ḫad yetiş
**Oldum** zebūn-ı pister-i hicrüñ meded yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 2). [oldum, -du, -m ]*

Cān-ber-leb **olmadan** göreyüm bir nefes seni
Ey vech-i pāki āyine-i bî-nemed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 9). [olmadan, -ma, -dan ]*

Gül-i rūyı olup ḫūy-gerde yārün jāledār **olmış**
Leb-i rengīni tāb-ı bādeden tebḫāledār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 1). [olmış, -mış ]*

Gül-i rūyı olup ḫūy-gerde yārün jāledār **olmış**
Leb-i rengīni tāb-ı bādeden tebḫāledār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 2). [olmış, -mış ]*

Nice bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ niṣār olmaz
Haṭ-ı müşgīn ile ol māh-ṭalʿat ḥāledār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 6). [olmış, -mış ]*

Nola ḥāl-i dem-i ebrūsı dil mülkin ḫārāb itse
Sipihr-i ḥüsne gūyā aḫter-i dünbāledār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 8). [olmış, -mış ]*

Naẓīmā şām-ı vuṣlatda geçen demler ḫayāliyle

Kenār-ı dîde ḫūn pergâle-vâr **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 10). [olmış, -mış ]*

Gül-i rüyı **olup** ḫūy-gerde yārün jāledār olmış
Leb-i rengīni tāb-ı bādeden tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 1). [olup, -up ]*

Açılmış lāle vü güller semenler sebze-zār **olmış**
Yitişmiş otları gülşende bülbüller hezār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 1). [olmış, -mış ]*

Açılmış lāle vü güller semenler sebze-zār **olmış**
Yitişmiş otları gülşende bülbüller hezār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 2). [olmış, -mış ]*

Gülāb-efşān olup şebnem yine rūḫsār-ı ezḫārı
Uyanmış her şükūfe ḫābdan ṣubḥ-ı baḫār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 4). [olmış, -mış ]*

Leb-i cūda görüp ẓann eyledüm serv-i ser-āzādı
Yine bir ʿāşıḳ-ı dīdāre dilber der-kenār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 6). [olmış, -mış ]*

Benefşe ṣaḥn-ı gülşende dimāġ-āşüfte-i sevdā
Dağıtmış kākülin sünbül perīşān-rūzgār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 8). [olmış, -mış ]*

Gezer zencīr-i emvācıyla düşmiş kūh-ı ṣaḥrāya
Benüm dīvāne göñlüm gibi cūlar bī-ḳarār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 10). [olmış, -mış ]*

Semen serve sarılmış bīd lerzān çeşm-i nergis mest
Çemende āteş-i ġayret derūn-sūz-ı çenār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 12). [olmış, -mış ]*

Degül yer yer ḥabāb-ı āb ey dil sūz-ı ṭabʿından
Leb-i cū heybet -i dīdār ile tebḫāledār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 14). [olmış, -mış ]*

Ṣabā ṣākī sebū ġonce müretteb meclis-i gülşen
Yine her gül birer zerrīn ḳadeḥle ʿāşīḳār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 16). [olmış, -mış ]*

Kemālin mīve-i şiʿr-i terüñ bulmış Naẓīm el-ḥaḳ
Riyāż-ı naẓmuña gūyā ki ḫāmeñ āb-yār **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 18). [olmış, -mış ]*

Gülāb-efşān **olup** şebnem yine rūḫsār-ı ezḫārı
Uyanmış her şükūfe ḫābdan ṣubḥ-ı baḫār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 3). [olup, -up ]*

Ham-ı zülf-i siyāhı çīn çīn **olmış** şikenlenmiş
Haṭā itmem disem ḫāl-i rūḫı müşg-i Hotanlanmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 1). [olmış, -mış ]*

Felekde bir meh-i nā-mihribāna Müşterī **olmış**
Raḳīb-i rū-siyāhuñ kevkeb-i baḫtı Züḫallenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 11). [olmış, -mış ]*

Bī-kederdür kīneden olsa ʿaceb mi sīne ṣāf
Jengden ʿārī **olınca** gösterür āyīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 2). [olınca, -ınca ]*

Rind-i Cem-meşreb nedür bilmez ḫumār-ı ṣubḥ-dem
Derd-i ser virmez **olınca** bāde-i dūşīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 6). [olınca, -ınca ]*

Māsivā ālāyişinden tā ki taṯhīr **olmaya**
Eylemez ṣūfī derūn-ı tîreñi peşmîne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 3). [olmaya, -ma, -y, -a ]*

Bī-kederdür kīneden **olsa** ʿaceb mi sīne ṣāf
Jengden ʿārī olınca gösterür āyīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 1). [olsa, -sa ]*

Laʿl-i lebüñle teşne **olan** ḫaste-i ʿaşḳa
Haṭṭuñ yoġ iken em dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 3). [olan, -an ]*

Her ser-i mūyum **olurdı** bir zebān-ı ṣad-niyāz
Alsam āġuşa miyānuñ ittifaḳı Aḥmedüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 5). [olurdı, -ur, -dı ]*

Her ḳaṭre **ola** āb-ı ḥayāta ʿaraḳ-ı şerm
Baḫş itse leb-i laʿli zülāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 5). [ola, -a ]*

Bīdār **olālı** ṣubḥ-ı viṣāliyle Ḥüseynüñ
Gelmez gözüme ḫvāb ḫayāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 1). [olālı, -alı ]*

Ḥūrşīd-güdāz **olsa** nola ṭalʿat-ı pāki
Bu bāriḳa-i ḥüsn ü kemāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 9). [olsa, -sa ]*

Yirden göge dek **olsa** Naẕīmā nola farḳı
Mâh-ı neviñ ebrūsı hilāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 13). [olsa, -sa ]*

Ciḫān maḥkûm-ı baḫt-ı zinde-i şeb-zinde-dârândır
Sikender sīr olurdı **olsa** baḫtı zindedārānuñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 8). [olsa, -sa ]*

Ciḫān maḥkûm-ı baḫt-ı zinde-i şeb-zinde-dârândır
Sikender sīr **olurdı** olsa baḫtı zindedārānuñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 8). [olurdı, -ur, -dı ]*

Naẕār it ʿāşıḳuña rūz-ı ceza lāyıḳ mı
Dest-i ḥasret **ola** dāmān-ı nigāhuñda senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 4). [ola, -a ]*

Ḥaşre dek şerḥ idemez ẕevḳi-i viṣāli ey dil
Bir zebān **olsa** da her sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 8). [olsa, -sa ]*

Cān niṣār itmek **olurdı** ser-i rāhuñda senüñ
Ḳanlıdur nāmı ḳalur çeşm-i siyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 1). [olurdı, -ur, -dı ]*

Felekde sen de mi dūr **oldun** āftābuñdan
Bu deñli giryeñe bâʿiş ne ey seḥāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 9). [oldun, -du, -ñ ]*

**Olursa** ferş-i rehüñ başma merd iseñ ey dil
Eġer ki aṭlas-ı çarḫ-ı pür-inḳılāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 11). [olursa, -ur, -sa ]*

Ṣaḥīfeler nice defter **ola** ḳalem dükene
Cefāñı biñde birin eylesem ḥisāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 11). [ola, -a ]*

Bāde nūş itmiş o rūy-ı ṣāde **olmış** al-reng
Bādeden ol rūḫ o rūḫdan bāde **olmış** al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 1). [olmış, -mış ]*

Bāde nūş itmiş o rūy-ı ṣāde **olmış** al-reng
Bādeden ol rūḫ o rūḫdan bāde **olmış** al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 2). [olmış, -mış ]*

Hande-i nāz eylesün ol gül-ʿiẕār u ġonce-leb
Lāleler açılmaġa amade **olmış** al-reng
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 4). [olmış, -mış ]*

Fikr-i laʿli zāhide ol deñli ḳan aġlatdı kim
Gūşe-i mihrābda seccāde **olmış** al-reng

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 6). [olmış, -mış ]*

Sürḫ-gündur her ʿaraḳ ṭabʿ-ı rūḫından güyiyā
Berg-i gülde şebnem-i üftāde **olmış** al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 8). [olmış, -mış ]*

Īddiʿā-yı ḥüsn iderken seyr idüp yāri Naẓīm
Şermden her dilber-i āzāde **olmış** al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 10). [olmış, -mış ]*

Sūz-ı āhum eylemiş teʾşīr ḳalb-i sahtuña
Āteş-i germiyle **olmış** seng-i ḫāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 4). [olmış, -mış ]*

Dest-i ġamzeñden ḫalāṣ **olsa** girībān-ı şekīb
Pençe-i müjgānuñ eyler var mı çāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 7). [olsa, -sa ]*

Ġamzeñ itsün sīnemi urduḳca yāre çāk çāk
Baġrum **olsun** şerḥa şerḥa pāre pāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 2). [olsun, -sun ]*

Hvāb-ı rāḥat **olursa** māye-i rūḫ
Leb-i deryāda māhtāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 17). [olursa, -ur, -sa ]*

Dürr ü yāḳutuñı ey dīde ey dil beẕl ü ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr **olup** kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 6). [olup, -up ]*

Mirʾāt-ı musaffā gibi pākīze-ṣıfāt ol
Lebrīz-i tecellī **olup** āyīne-i zāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 2). [olup, -up ]*

Ḳadrüm **ola** ʿālī dir iseñ post-nişīn ol
Engüştere şāyān olan engüşt-i pesīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 1). [ola, -a ]*

Bir ḥüsne nigāh eyle ki miṣli **ola** nādir
Ey çeşm-i dil ey dīde-i cān nādire-bīh ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 13). [ola, -a ]*

Ḳadrüm ola ʿālī dir iseñ post-nişīn ol
Engüştere şāyān **olan** engüşt-i pesīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 2). [olan, -an ]*

Hemvāre **olup** tīġ-ı ḫamiyyetkeş-i aḥbāb
Mānend-ī siper düşmene pür-çīn-i cebīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 3). [olup, -up ]*

Āşinā **oldun** rāḳibe sırruñı fāş eyledi
Kim didi cānā saña var ḫāneñe bīgāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 11). [oldun, -du, -ñ ]*

Her girih zülfüñde **olsun** bend-i zencīr-i cünūn
Bezm-i meyde bir nigehle biñ dil-i dīvāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 7). [olsun, -sun ]*

Bu ittiḥād u bu yek-rengī-i muḥabbetle
ʿAceb mi merdümek-i dīde **olsa** tevʾem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 16). [olsa, -sa ]*

Yoluñda pāymāl **oldum** gel ey serv-i revānum gel
Ġam-ı hicrüñle lāl **oldum** gel ey serv-i revānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 1). [oldum, -du, -m ]*

Yoluñda pāymāl **oldum** gel ey serv-i revānum gel
Ġam-ı hicrüñle lāl **oldum** gel ey serv-i revānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 2). [oldum, -du, -m ]*

Aḫter-i baḫt-ı siyāhı dil-ḫārāb-ı mihrümüñ
Fitne-i devrān **olan** rūyumda ḫālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 14). [olan, -an ]*

Cilve-güster bir perīdür dīde-i ʿuşşāḳda
Menzili şırça serāy **olan** ḫayālümdür

benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 18). [olan, -an ]*

Bende ḫatm **oldı** melāḥat cümle ḫūbān-ı cihān
Leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn ü cemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 15). [oldı, -dı ]*

Ḳaṭre-i nīsān ṣādefde dürr-i nā-yāb **olsa** da
Bilmez āġūş-ı pederle dāmen-i māder yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 5). [olsa, -sa ]*

Mihr ü meh gibi felekde kevkebi saʿd **olsa** da
Yıldızı düşkün olur ister ġarīb ister yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 9). [olsa, -sa ]*

Günāh-ı ġayre baḳup ḫacletümden āb **oldum**
Haṭā eyledi el ben ġarḳa-ı ḥicāb **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 2). [oldum, -du, -m ]*

Beni hevāsına uydurdı çarḫ-ı bī-ārām
Bu rūzgārda ser-geşte āsiyāb **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 4). [oldum, -du, -m ]*

Anuñ ki dest-i sitemle zemāne-i bīdād
Binā-yı ḫāṭırını yıḳdı ben ḫārāb **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 6). [oldum, -du, -m ]*

Pür itdi ʿuḳde-i efkār rūzgārını
Hevāda ābile vü ābda ḥabāb **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 8). [oldum, -du, -m ]*

O mihr-i burc-ı melāḥatle ittihād ideli
Felekde ẕerre iken reşk-i āftāb **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 10). [oldum, -du, -m ]*

Viṣāl-i yār bir efsānedür ki gūş ideli
Miṣāl-i baḫt-ı siyeh mübtelā-yı ḫvāb **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 14). [oldum, -du, -m ]*

Naẓīm bir dizi lüʾlüʾ olup bu naẓm-ı terüm
Henüz mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 16). [oldum, -du, -m ]*

Esīr-i ḥāli **olup** ḫaṭṭı fikrine düşdüm
Kemīne noḳṭa-i nāçīz idüm kitāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 11). [olup, -up ]*

Naẓīm bir dizi lüʾlüʾ **olup** bu naẓm-ı terüm
Henüz mālik-i tesbīh-i dürr-i nāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 15). [olup, -up ]*

Şām-ı hicrüñde ümıd-i vuṣlatuñdur şemʿ-veş
Ṣubḥ **olınca** gāh giryān gāh nālān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 6). [olınca, -ınca ]*

Cān gibi gözden **olsa** nola ol dehān nihān
Zīrā ki dīdeden olur elbette cān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 1). [olsa, -sa ]*

Envāʿını cünūnuñ fehm iden ehl-i ḥālüñ
**Olsa** ʿaceb mi ʿaciz her ẕū-fünūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 8). [olsa, -sa ]*

**Oldı** ṣandūḳa-i sīnem gibi ḳandīl-i derūn
Dü-kemān-ebrū-yı peykān-nigehüñ tīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 7). [oldı, -dı ]*

Şerḥ-i rummān-ı lebiñden iki şaḳḳ **oldı** Naẓīm
Hāme-i şehd-i zebān leẕẕet-i taʿbīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 13). [oldı, -dı ]*

Āhū-yı Çīn ü Hıṭā vü Hoteni eyleye mest
Nefḫa-rīz **olsa** ṣabā vādī-i naḫcīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 6). [olsa, -sa ]*

Cilvegehdür yine her tārı bir āşūbe Naẓīm
Ne ḳadar **olsa** da zülf-i siyehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 10). [olsa, -sa ]*

Haṭ-ı laʿliyle **olmış** ebrūvānı çar mevc-i naz
Temāşā eyle baḥr-ı ḥüsn-i ʿālem-gīrinüñ cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 3). [olmış, -mış ]*

Nola Cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret kec-külāh **olsa**
Yine cām-ı meyüñ sāḳī-i meclis aldı ser-pūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 9). [olsa, -sa ]*

**Oldı** her saṭrı birer mevc bu raʿnā ġazelün
Lücce-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ yine seyr it cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 17). [oldı, -dı ]*

Hublar ṣaḳlamaz esrārını ʿāşıḳlardan
Ki olur ʿāşıḳ **olanlar** gözi açıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 2). [olanlar, -an, -lar ]*

Nāvek-i nālesi ṭaş **olsa** işābet eyler
Gelmez elbette ḫaṭā ʿāşıḳ-ı ṣādıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 7). [olsa, -sa ]*

Nola göz yaşına garḳ **olsa** ʿāşıḳ
şūḫa naḳl iderken mācerāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 9). [olsa, -sa ]*

Hayālinden cüdā dīde ġamından dūr **olan** ḫaṭır
Biri baḥre ġarīḳ olsun biri nāre ḫārīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 3). [olan, -an ]*

Ne bir hem-dem ne bir māḥrem ne bir yār-ı ṣādıḳ **olsun**
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum tek şefīḳ **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 1). [olsun, -sun ]*

Ne bir hem-dem ne bir māḥrem ne bir yār-ı ṣādıḳ **olsun**
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum tek şefīḳ **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 2). [olsun, -sun ]*

Hayālinden cüdā dīde ġamından dūr olan ḫaṭır
Biri baḥre ġarīḳ **olsun** biri nāre ḫārīḳ **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 4). [olsun, -sun ]*

Hayālinden cüdā dīde ġamından dūr olan ḫaṭır
Biri baḥre ġarīḳ **olsun** biri nāre ḫārīḳ **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 4). [olsun, -sun ]*

Ġusāya düşmeyenler nergis-i bīmārı derdinden
Gözi yaşma nīlūfer gibi yā Rab ġarīḳ **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 6). [olsun, -sun ]*

Ṭarab-gāh-ı ciḫānda köhne rind-i bāde-āşāmız
Bize sāḳī-i meclis tāze vü ṣahbā ʿatīḳ **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 8). [olsun, -sun ]*

Eġer dip gösterür elbette sermestān-ı deryā-nūş
Gerekse lücce-i girdāb rıṭl-ı mey ʿāmīḳ **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 10). [olsun, -sun ]*

Humār-ālüd-ı hicrāne leb-i dilber yiter maʿcūn
Ne mey-ḫāne ne cām-ı Cem ne ṣaḥbā-yı raḥīḳ **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 12). [olsun, -sun ]*

Ġarībāne idince ʿazm-i rāh-ı menzil-i maḳṣūd
Naẓīm-i zāre yā Rab Ḫıżr-ı tevfīḳuñ refīḳ **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 14). [olsun, -sun ]*

Derūn-ı tīre olmaz feyż-yāb-ı pend-i rūşen-dil
Sevād-ı māh çıḳmaz mihr-i enver **olsa** da sābūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 12). [olsa, -sa ]*

Ḳuruldı bezm-i gülşen cemʿ **olup** ezḫār-ı gūnāgun
Ḫarifâne çıḳardı kīsesinden ġonce bir altun

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 1). [olup, -up ]*

Dilberi görmege varma derine ölmeġe var
**Oldı** māhrūm-ı şehādet sefere kāra giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 4). [oldı, -dı ]*

Ruʾyāda seni ḫayr **ola** āġūşume aldum
Taʿbīrini ey Yūsuf-ı ḥüsnüm ne yorarsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 7). [ola, -a ]*

**Olāldan** Ḳays Leylā nāẓır u manẓūr mektebden
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer ṣād şūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 1). [olāldan, -al, -dan ]*

Bugün ṭıfl-ı dili virdüm yine bir ḫvāce-i ḥüsne
Naẓīm-āsa ʿaceb mi **olmasam** mehcūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 14). [olmasam, -ma, -sa, -m ]*

Bī-ḫodāne eşk-i ḫūn-ālūd ḫoşdur ey Naẓīm
Dürr ü yāḳūt ile mālāmāl **olan** gencīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 14). [olan, -an ]*

Hefte-i ʿaşḳuñ diler her rūzı bir sāl **olduġın**
Ṭıfl-ı dil ḫaṭṭ eylemez āzādī-i āẕīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 3). [olduġın, -duġ, -ın ]*

Çeşm-i ḫâb-âlûdın açmaz mest-i nāzum var ise
Pür-şikest **olmış** ḫumār-ı bāde-i dūşīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 6). [olmış, -mış ]*

Olmazdı ḳaddi **olmasa** serv-i çemen çemān
Reftārını görince olur tā Revān revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 1). [olmasa, -ma, -sa ]*

**Olmazdı** ḳaddi olmasa serv-i çemen çemān
Reftārını görince olur tā Revān revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 1). [olmazdı, -maz, -dı ]*

ʿAceb mi mużṭarib olsa sefīne-i dil ü cān
Ki **oldı** mevce-i deryā-yı ḥüsn-i yār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 10). [oldı, -dı ]*

Derūnı tīr-i kemāndār-ı ʿaşḳa **oldı** nişān
Naẓīme ʿarż ideli yār-ı ġamze-kār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 13). [oldı, -dı ]*

ʿAceb mi mużṭarib **olsa** sefīne-i dil ü cān
Ki oldı mevce-i deryā-yı ḥüsn-i yār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 9). [olsa, -sa ]*

Nefs-i emmāre ser-keş **olsa** nola
Rāḫş-ı tünd ü ḥarūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 11). [olsa, -sa ]*

Ser-menzil-i ḳabūle yetişmezdi **olmasa**
Her demde tāżiyāne-i teʾsīr-i medd-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 3). [olmasa, -ma, -sa ]*

Māḥv **olsa** ʿafv ile nola ey dil-siyeh günāh
Ṣābūn-ı ṣubḥ şebde ḳomaz leke-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 1). [olsa, -sa ]*

Doymaz egerçi çeşm-i muḥabbet neẓāreden
Seyr-i cemāle her müjesi **olsa** bir nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 10). [olsa, -sa ]*

Şīr-gīr olduġı maʿlūm **oldı**
Göñlüm alup o ġazālāne nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 5). [oldı, -dı ]*

Būse-i laʿl-i leb-i cānāndur
Yine ʿıyd **oldı** Naẓīme dil-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 14). [oldı, -dı ]*

Bir dil ki **ola** mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh
Feyż-i ezelī anda tecellī ide her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 1). [ola, -a ]*

Âhû-veşân ḥüsn ile itdüm hezārān ittiḥād
Ben bulmadum sedd **olmaya** her cilvede rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 4). [olmaya, -ma, -y, -a ]*

Naẓīm o pençe-i ḫurşīdi vaṣf idüp **oldı**
Bu penç beyt ile merdāne pençe-der-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 9). [oldı, -dı ]*

**Olursa** maẓḫār-ı feyż-i Hudā nuṭḳ-ı ciḫāngīrüñ
Naẓīma ḥükm ider Turān ile İrāne mīrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 13). [olursa, -ur, -sa ]*

Leb-i laʿli **olup** tebḫâle-dâr ol zer-ger-i ḥüsnüñ
Ḳıyās itdüm görüp dīvānedür ḫātem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 7). [olup, -up ]*

Süvār **olduḳça** ṭabʿum eblaḳ-ı endīşeye gāhī
Miyân-ı arṣa-i maʿnada raḳṣā başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 7). [olduḳça, -duḳça ]*

Bir derd-i niḫāndur dil-i bî-ṭâḳatimizde
Kim ʿacze Mesiḥ **olsa** düşe ʿilletimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 2). [olsa, -sa ]*

Lebāleb itdi dili şevḳ-ı būse-i laʿli
Velī ne fāʾīde **olmış** defîne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 8). [olmış, -mış ]*

Naẓīm ṭabʿum **olup** āşinā-yı baḥr-ı süḫan
Muvaffaḳ oldı bu tāze zemīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 15). [olup, -up ]*

Her ḳadeḥde būs-ı laʿliyle **olup** şīrīn-meẕāḳ
Cām-ı vaṣl-ı dilberi nūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 5). [olup, -up ]*

Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh tār ile pūd **olsa** bu minvāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 8). [olsa, -sa ]*

Olup nāz-ı girişme ġamze ʿişve ittifāḳ üzre
Yine ḳaṣd itdiler cān u dil-i pür-iştiyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 1). [olup, -up ]*

O ḳadar bezm-i meye **oldı** göñül bīgāne
Gözine gelse olur neşve-i mül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 1). [oldı, -dı ]*

Sebze-i ḫaṭṭuñ añup Hıżr ile dem-sāz **oldum**
Bāġ-ı rūyuñda yitişmiş çemenüñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 9). [oldum, -du, -m ]*

Miṣāl-i ġonce olur teng-ḫāṭır u dil-ḫūn
Ciḫānda māʾil **olan** gül gibi küşādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 6). [olan, -an ]*

Sulṭān u gedā **olsa** nola sāye-nişīni
Bī-ḫār-ı ḫazāndur çemen-i ʿaşḳ dıraḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 3). [olsa, -sa ]*

Ḳıyām-ı nāz ile tā kim o nev-ḫaṭ dil-sitān ḳopdı
Ḳıyāmet ẓāhir **oldı** fitne-i āḫir zamān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

Bulup ḳaddi kemālin serv-i bāġ-ı iʿtidāl **olmış**
ṭıfl-ı nāz-perver bir ser-āmed nev-civān **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 6). [olmış, -mış ]*

ʿAceb mi ḫalḳa-i zer **olsa** ḥāle-i vuṣlat
O māh-ṭalʿat-ı ʿābid-firīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 11). [olsa, -sa ]*

Ḥasret-keş **olup** kāküline çeşmine müştaḳ
Geh yād iderüm nāfesin āhūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 3). [olup, -up ]*

Biñ şehsüvāruñ **oldı** ki göñlüm rubudesi
Olmış yolında hep ser-i ʿuşşāḳ tūdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 1). [oldı, -dı ]*

Biñ şehsüvāruñ **oldı** ki göñlüm rubudesi
Olmış yolında hep ser-i ʿuşşāḳ tūdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 2). [olmış, -mış ]*

Ol dīde-i mükaḥḥāli vaṣf idenüñ sezā
Nūr-ı siyeh mürekkebiñüñ **olsa** dūdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 4). [olsa, -sa ]*

Ṭāliʿ Naẓīme ider ol māhı mihribān
Bīdār **olursa** dīde-i baḫt-ı ġunūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 18). [olursa, -ur, -sa ]*

Şaḳḳ itseler dilüñ ḥaẕer ifşā-yı rāzdan
**Olsa** ḳalem gibi dehenüñde zebān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 14). [olsa, -sa ]*

ʿAksüñle **olsun** āyīnede her zamān iki
Aḥvel baḳan görür seni ey nev-civān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 1). [olsun, -sun ]*

Şekker **olursa** itme mükerrer maḳālüñe
Gūş-ı girāne ey dil oḳınmaz eẕān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 11). [olursa, -ur, -sa ]*

Laʿlinde ḫāl o micmere-gerdān-ı ʿişvenüñ
Döndi o aḫkere **ola** üstinde ʿānberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 10). [ola, -a ]*

Var ise miṣli āyīnede ʿaksidür yine
Şekl-i beşerde ġayret-i ḥūr **olmış** ol perī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 8). [olmış, -mış ]*

Ḳavm-i ʿĀd **olsa** olur ednā hücūmından şikest
Bir şehüñ kim ʿavn-i Ḥaḳdur rāyet-i leşkerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 9). [olsa, -sa ]*

Sīne-i sührāb **olursa** Rüstemāne çāḳ ider
Āşinā bīgāne bilmez ġamze-i ḫançer-keşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 3). [olursa, -ur, -sa ]*

Eylemez ṣaḥbā-yı ʿömr-i câvidânıñla kerem
Bezm-i ʿaşḳuñ dürd-nūş-ı derd **olan** ʿayyāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 10). [olan, -an ]*

Ṣaymaz **oldum** dāġ-ı hicrān ile baġrum başını
Giryeden çeşmüm aġardı bir bilür yoḳ yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 1). [oldum, -du, -m ]*

Tā ki maʿmūr **olmaya** vīran-serāy-ı ḫāṭırum
Görmeyeni bünyād-ı dehrüñ ṭaşı üzre ṭaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 11). [olmaya, -ma, -y, -a ]*

**Olsun** güher-niṣār-ı vefā laʿl-i dil-keşüñ
Ḳan-ı tebessüm eyle leb-i nūş-ḫandüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 9). [olsun, -sun ]*

Olup ḫāmem Naẓīmā cedvel-i feyż
Muṭarrā **oldı** gülzār-ı maʿānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 16). [oldı, -dı ]*

**Olup** ḫāmem Naẓīmā cedvel-i feyż
Muṭarrā oldı gülzār-ı maʿānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 15). [olup, -up ]*

Kāküliyle çeşm-i kūteh-sīne setr eyler ruḫın
ʿÖmri **olsun** ol şeh-i ḥüsnüñ füzūn kākül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 8). [olsun, -sun ]*

Teng-dil **olma** ḳabūl it nīk ü bed ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile memlū ḫum gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 1). [olma, -ma ]*

Bülbüli gördüm çemende ber-murād **olmış** gibi
Nev-şüküfte ġonceler güllerle şād **olmış**

gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 1). [olmış, -mış ]*

Bülbüli gördüm çemende ber-murād **olmış** gibi
Nev-şüküfte ġonceler güllerle şād **olmış** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 2). [olmış, -mış ]*

Dīdesi bīdār olāldan ḫvāb-ı rāḥat görmedi
Nergis-i ter bāġ-ı ḥayretde küşād **olmış** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 4). [olmış, -mış ]*

Naḳd-i cān ister metāʿ-ı vuṣlata dellāl-ı nāz
Sūḳ-ı istiġnada ol ḳālā mezād **olmış** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 8). [olmış, -mış ]*

Defter-i ḥüsni sevād-ı ḫaṭṭ ile görmiş ḥisāb
Noḳṭa-i ḫāl-i rūḫı ṣıfr-ı ziyād **olmış** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 10). [olmış, -mış ]*

Şimdi ḫūbān-ı zemāne oldılar ʿāşıḳ-perest
Bender-i ḥüsn ü melāḥatde küşād **olmış** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 12). [olmış, -mış ]*

Bezm-i meyde nāgeḫān bir hāy u hū ḳopdı yine
Lebleri yādıyla sāḳinüñ fesād **olmış** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 14). [olmış, -mış ]*

Şād buldum kūşe-i ġamda dil-i zārı Naẓīm
Meclis-i cānānede var ise yād **olmış** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 16). [olmış, -mış ]*

Başını ṭaşdan ṭaşa ursa ʿaceb mi dem-be-dem
ʿĀşıḳ-ı dīdārı **oldı** kendüsinden kendi āb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 16). [oldı, -dı ]*

Eşk-i ter mūy-ı sepīd üzre dökülsün ey Naẓīm
**Olsa** bārān ṣubḥ-dem olur duʿālar müstecāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 20). [olsa, -sa ]*

Māverā-yı gerdisinden kendü de bilmez **olup**
Āsiyā cūy-ı celālinde sipihr ü nüh-ḳıbāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 13). [olup, -up ]*

Umarum bu sübḥa-i lülü-i tevḥīdüm **ola**
Ḥaşredek taʿzīm ile ṣubḥ u mesāda zīb-i yed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 43). [ola, -a ]*

Budur ümmidüm ki **olan** dāḫil -i silk-i şunār
Gerçi evṣāfı gibi vaṣṣāf-ı ẕātı lā-yuʿad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 41). [olan, -an ]*

ʿĀlem-i hejdeh-hezār **oldı** dü ḥarf ile bedīd
Eyleyüp iẓhār-ı ḳudret ol ḥaḳīm-i bī-raşād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 11). [oldı, -dı ]*

Bulamayan feyż-i ġamından o feyyāzuñ naşīb
Ya mürīd-i muʿteḳid **olmış** ya pīr-i muʿteḳad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 34). [olmış, -mış ]*

Şıḥne-i nefse esīr **olmış** āmān şād el-amān
Dest-gīr ol ʿacze düşmişdür meded ṣad el-meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 49). [olmış, -mış ]*

Ḫıżr ü İskender delīl **olsa** bulınmazdı necāt
Çekmese Yeʾcūc ʿişyāna eġer ġufrını sed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 15). [olsa, -sa ]*

Biñde bir olmaz edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
Her nefesde neml ü reml ü zāriyāt **olsa** ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 20). [olsa, -sa ]*

Ravża-i tevḥīd ü temcīdüñde **olsun** cān ü dil
Dem-be-dem gül-deste-i ṣıdḳ ile pür iki seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 53). [olsun, -sun ]*

Yā Rab be-cāh-ı ḳadr-i imām-ı düvāz-deh
Kim **oldı** ḫāk-i derleri mihrāb-ı âsitân

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 20). [oldı, -dı ]*

Fermān-beri **ola** rüsül ü enbiyā anuñ
Ḥālḳ olduġunca bende-i fermān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 59). [ola, -a ]*

Hoş geçmezidi sāye-i luṭfuñda **olmasa**
Ḳadd-i bülendi ʿarʿar-ı bustān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 33). [olmasa, -ma, -sa ]*

Baġ-ı rūḫuñda **olmış** o gīsū-yı ḫambeḫam
Müsgīn-semīm-i sünbül ü reyḥān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 19). [olmış, -mış ]*

**Olmış** vücūdı ḫilʿat-i levlāk ile ezel
Sulṭān-ı çār bāliş-i dīvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 25). [olmış, -mış ]*

**Olsa** ʿaceb mi bāġ-ı İrem gibi bī-ḫazān
Gül-deste-i ġam ile girībān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 37). [olsa, -sa ]*

Dergāh-ı ʿizzetüñde nola **olsa** dembedem
Hep ḫıdmet ile bir zede dāmān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 39). [olsa, -sa ]*

Her kūy-ı ser ki olmıya ġaltān-ı dergehi
**Olsun** ḳafā-ḫor-ı ḫam-ı cevgān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 54). [olsun, -sun ]*

Lebrīz **olup** muḥabbet-i ʿaşḳıyle tā-be-ḥaşr
Pürdür o naḳd-i şevḳle hemyān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 51). [olup, -up ]*

Görse zencīr-i süṭūr-ı süḫanum şevḳinden
**Ola** Mecnūn gibi dil-bestesi cān-ı Leylā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 20). [ola, -a ]*

Sedd-i Yeʾcūc-i edānī-i süḫandur nuṭḳum
Kavlüme **ola** Skender gibi kāʾil Dārā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 28). [ola, -a ]*

Hüdhüd-i nuṭḳumı bāġ-ı süḫanumda görse
**Ola** zindān dil-i Belḳısa çemenzār-ı Ṣabā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 62). [ola, -a ]*

Dem-i ʿafvinde seḥer-gāh-ı şefāʿat o şehüñ
Derekāte derecāt **ola** bedel ḫavfe recā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 136). [ola, -a ]*

**Ola** hemvāre idüp anda gülāb-efşānı
Ḥarem-i ʿizzetine ebr-i saʿādet saḳḳa
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 151). [ola, -a ]*

ʿIyd-i ʿaşḳında dil ü cān-ı Simāʿīl gibi
**Ola** ervāḥ-ı muḳaddes dil ü cān ile gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 176). [ola, -a ]*

Çarḫ-ı mīnāya ḳadem başdı açup bāl ü perin
peridür ki **ola** cilvegehi şīşe-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 238). [ola, -a ]*

Olmayan sāye-veş üftāde nihāl-i ḳadüñe
Sāye gibi **ola** senden iki ʿālemde cüdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 296). [ola, -a ]*

Ḥüccet-i cürmine ʿafvüñ olup imżā-yı ḳabūl
Şefḳatüñ **ola** berāt-ı ʿamelinde ṭuġra
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 310). [ola, -a ]*

Nefḥa-i sūr **ola** ol demdeki gülbank-i derā
Dem-i āḫirde **ola** mūnis-i cānı zikrüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 326). [ola, -a ]*

Hışm-ı cāhı **ola** mescūn-ı çeh-i taḥt-ı serā
Ser-i bī-devlet-i bed-ḫvāhına rūzān u şebān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 339). [ola, -a ]*

Eşk-i ter āh-ı seḥerdür o gül-i bī-ḫāruñ
Dembedem ravża-i ʿaşḳında **olan** āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 142). [olan, -an ]*

Maẓḫār-ı redd ü ḳabūli **olanuñ** mertebesi
Birinüñ taḥt-ı şerādur birinüñ fevḳ-ı ʿalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 185). [olanuñ, -an, -uñ ]*

**Oldı** bir mikḥele her saṭr-ı siyāh-ı naẓmum
Ṣafḥa-i siʿr-i laṭīfüm aña mirʾāt-ı ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 9). [oldı, -dı ]*

Mürşid-i ṭabʿuma ilhām-ı ilāhī rehber
Pīr-i endīşeme çūb-ı ḳalemüm **oldı** ʿaṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 38). [oldı, -dı ]*

Eşer-i muʿcize-i bāḥiresiyle o şehüñ
**Oldı** gūyā yed-i pākdeki seng-i ḫārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 162). [oldı, -dı ]*

İntiẓār üzre iken maḳdemine ḥasret ile
**Oldı** bir demde yiri mescid-i hāṣ-ı Aḳṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 232). [oldı, -dı ]*

Enbiyā vü rüsüle idüp imāmet anda
**Oldı** devletle feres-rān-ı maḳām-ı vālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 234). [oldı, -dı ]*

**Oldı** gülgūn-ı şafaḳ tās-ı felekde ḫāżır
Virdi yāl ü dem-i pākīzesine reng-i ḥınā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 241). [oldı, -dı ]*

Bir işāretle dü-şaḳḳ **oldı** o dem kerde-i māh
O şehüñ kūşe-i ebrūsı īmā idince *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 243). [oldı, -dı ]*

Zīr-ı meşḳ **oldı** ḳamer levḥ-i zer-efşān ḫurşid
O şehüñ medḥin itdi ʿUṭārid imlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 245). [oldı, -dı ]*

Ḳademin būs idicek **oldı** hemān raḳṣ-künān
Zühre merġūle-i naʿt ile terennüm-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 247). [oldı, -dı ]*

Ḳābe-ḳavseyne gelüp menzil-i ḳurb **oldı** yiri
Kelīmāt itdi bilā-vāsıṭa bī-ḥarf ü ṣadā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 265). [oldı, -dı ]*

Cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ idüp icrā ḥükmin
Oldı reyyān u muṭarrā bu çemen-zār-ı fenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 286). [oldı, -dı ]*

Seni bī-Tūr münācāt-ı Kelīm itdi Hudā
**Olmadan** menzil-i Mūsā daḫi Ṭūr-ı Sīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 280). [olmadan, -ma, -dan ]*

İki şehzāde-i pür-cūd Ḥasan ile Ḥüseyn
Her biri **olmış** iken nūr-ı dü-çeşm-i Zehrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 218). [olmış, -mış ]*

Mümkināt **olmış** iken pey siperi sürʿatinüñ
Burada kendüyi ġayb eyledi ʿaḳl-ı ḫodrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 271). [olmış, -mış ]*

Defter-i kevn ü mekān almıya evvel saṭırın
**Olsa** tafṣīl-i şenā-yı ṣıfātı icmālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 146). [olsa, -sa ]*

Şehper-i şerm ü edeble yüzini fers iderek
**Olsa** çārūb-ı keş-i ḫāk-i deri bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 150). [olsa, -sa ]*

Mīhmān-ı ser-i ḫvānı keremi rūḫ-ı Ḫālil
Enbiyā vü rüsül ol ḫvāna ṭıfıl **olsa** sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 174). [olsa, -sa ]*

Ṭūr-ı şevḳinde nola ol ene efṣaḥ ḫaberüñ
Ḳāʾil-i ḳavl-i ḥükm-perveri **olsa** Mūsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 178). [olsa, -sa ]*

Gülşen-i naʿt-ı şerifüñde bu şiʿr-i ter ile
Bülbül **olsa** yiridür cān-ı Naẓīm-i şeydā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 288). [olsa, -sa ]*

Mey-i ilhāmla memlū ḳadeḥ -i nāṭıḳası
Mest **olup** rāzını ṭabʿum nola itse ifşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 72). [olup, -up ]*

Ser-fürū-bürde **olup** maḥkeme-i ʿadlinde
Ḥükmine virdi rıżā gebr ü yehūd u tersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 165). [olup, -up ]*

Sipeh-i ḥaşmetine ʿavn-i Hudā rehber **olup**
O şehüñ dem ʿazm-i çemen-zār-ı ġaza itdügi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 199). [olup, -up ]*

Şeb-i miʿrāc o Hudāvend-i Hudāvendāne
Sidreden Ḥażret-i Cibrīl **olup** bāl-güşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 226). [olup, -up ]*

Pāsbān eyledi heftüm feleġe Keyvānı
Burc-ı isnā aşere gezdi **olup** reh-peymā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 256). [olup, -up ]*

Ḳaldı hem-rāhı daḫi anda miṡāl-i bülbül
Gül-i rūyından **olup** dūr didi va-esefā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 260). [olup, -up ]*

Anı da geçdi **olup** taḥṭ-ı revānı Refref
ʿĀlem-i nūra żiyā virdi o ḫurşīd-liḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 263). [olup, -up ]*

Ḥüccet-i cürmine ʿafvüñ **olup** imżā-yı ḳabūl
Şefḳatüñ ola berāt-ı ʿamelinde ṭuġra *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 309). [olup, -up ]*

Ravża-i pākine teslīm ola her ṣubḥ u mesā
Hādim-i şer i **olup** fevḳ-ı ʿalāda mesrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 338). [olup, -up ]*

Edhem-i ʿaḳl-ı Aristo ḳala evvel ḳademe
Eşheb-i fikr-i serîʿimle **olursa** hem-pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 42). [olursa, -ur, -sa ]*

İki ʿālenıde lāl ü ebkem **ola**
ki vaşfında lāl ü ebkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 127). [ola, -a ]*

Umarum ey Naẓīm **ola** maḳbūl
Hidmet-i naʿti pīş eġer kemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 129). [ola, -a ]*

**Ola** rūḫ-ı laṭīfine ihdā
Tende tā kim nefes demādemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 133). [ola, -a ]*

**Oldı** fermān-beri Süleymānlar
Enbiyā içre faṣṣ-ı ḫātemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 11). [oldı, -dı ]*

**Oldı** māḥkūmı cümle mevcūdāt
Ḥükm-i ṣulṭān şerʿ-i aḥkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 51). [oldı, -dı ]*

Cismi rūḫ-ı muṣavver **olsa** nola
Günleten cān ü dili mücessemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 77). [olsa, -sa ]*

**Ola** dergāhuña her demde ṣād silk-i dürūd ihdā
Miṡāl-i sübḥa-i dürr sübḥa tā kim zīb-i her yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 89). [ola, -a ]*

O ḫurşīd-i kemāle ẕerre-i nāçīz **olan** nāḳış
Ḳamerden ṭāliʿi saʿd āftāb-ı baḫtı esveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 21). [olan, -an ]*

kim ḫāk **oldı** rāh-ı ḥasretüñde bāliş-i nāzı
Ser-i zānū-yı ĥavrâdır sitebraḳ ferş-i maḳʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 85). [oldı, -dı ]*

Nola **olsa** o tesbīḥe imāme ol dür-i yektā
Ki mecmuʿ-ı rüsülden enbiyādan ẕātı

müfreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 3). [olsa, -sa ]*

Nola ṣandūḳa-i pür-feyżi **olsa** maṭlaʿu'l-envār
Tecellī-i İlāhī nūrına maẓhar o merḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 43). [olsa, -sa ]*

Nola dil-bestesi hep enbiyā vü mürselīn **olsa**
ʿİḳāl-i ʿaḳl-ı Rūḥu'l-Ḳuds o gīsū-yı mücaʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 49). [olsa, -sa ]*

Ḥalel bulmaz ṣüḥūr ile sinīn **olsa** güsistetār
Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri kim tā ḥaşr mümteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 59). [olsa, -sa ]*

Bāġbān-ı naẓm olāldan tā ki cānum tendedür
Baġ-ı naʿtüñde **ola** mīzāb-ı kilküm ābyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 122). [ola, -a ]*

Vaṣf-ı ẕātuñda yiter bir noḳṭasın itseñ ḳabūl
Şāḥid-i güftāruma lā-büd **ola** ḥāl-i ʿiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 130). [ola, -a ]*

ʿĀcizāne isterüm maḳbūl-i dergāhuñ **ola**
Lāyıḳ-ı şānuñ degül gerçi bu naẓm-ı yādigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 133). [ola, -a ]*

Tāb-ı mīhrüñle dem-i āḫır **ola** cān vırenüñ
Pertevi tā ṣubḥ-ı māḥşer nūr-ı ḳandīl-i mezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 153). [ola, -a ]*

Bir işaret **ola** ḳurb-ı āsitānuñdan diyü
Yolda ḳaldı ḥālḳa-i der gibi çeşm-i intiẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 157). [ola, -a ]*

Ḥāẕık-ı luṭfuñ meġer merhem-resān-ı raḥm **ola**
Nīş-i ʿışyān eyledi cān u dil-i zārum figār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 167). [ola, -a ]*

Keşret-i enfās-ı māḫlūḳātdan efzūn selām
Dembedem teslīm ü ihdā **ola** tā rūz-ı şumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 182). [ola, -a ]*

Ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla olup dilşād ümem
Haşm **ola** her dem hezīmetle melūl ü sūgvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 186). [ola, -a ]*

Vaṣf-ı ẕātıyla geçen her dem ḥayāt-ı cāvidān
Naʿt-ı pākiyle **olan** her bir nefes ʿömr-i dübār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 58). [olan, -an ]*

Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilmine mihmān olup
**Oldı** Bū Bekr ü ʿÖmer ʿOṣmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 82). [oldı, -dı ]*

Evc-i medḥüñde ḳalup pervāzdan **oldı** henüz
Murġ-ı ṭabʿum âşiyân-gîr-i ḥażīż-i iʿtiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 131). [oldı, -dı ]*

Besdür ey ḫāme yiter ṭaṭvīl-i güftār eyledüñ
Muḫtaṣar eyle kelāmuñ **oldı** maṭlūb iḫtiṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 176). [oldı, -dı ]*

ʿÖmrüm olduḳca senüñ seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm
**Oldum** o ṣaḥrada ḥālā cān ü dilden bīḳarār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 110). [oldum, -du, -m ]*

Rūḫına biñ ḳāfile cins-i ṣalāt olsun revān
Tā **olınca** nüh-ḳaṭar-ı çarḫ be-güsiste mehār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 180). [olınca, -ınca ]*

Berḳ-ı cān-teʾsīr-i derd-i ʿaşḳı sārī **olmasa**
Sūz-ı dil izḫār idüp yanmaz yaḳılmazdı

çenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 53). [olmasa, -ma, -sa ]*

Sāḳī-i ḥıfẓı bisāṭ-ı ʿömri tertīb eylese
Bir daḫi **olmazdı** cām-ı zindegānīde ḫumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 104). [olmazdı, -maz, -dı ]*

İtdi āvāre hevā-yı maʿṣiyet cān ü dilüm
Ṣāḫbāz-ı ʿafvüñe **olmazsa** vāveylā dūçār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 170). [olmazsa, -maz, -sa ]*

Ṣanma encümle ṣafaḳ **olmış** ʿaraḳ-rīz-i ḥicāb
Āsmānı āsitān-ı ḳadri itmiş şerm-sār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 79). [olmış, -mış ]*

Tīr-i tīz-i rezminüñ āmācıdur rūz-ı māṣāf
Ser-be-ser **olsa** eʿādī Rüstem ü İsfendiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 42). [olsa, -sa ]*

Şarḳ u ġarb ola mülāḳi kuvvet-i temkīn ile
Sīne-i rūy-ı zemīne **olsa** hükmi pâ-niṣâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 86). [olsa, -sa ]*

Mühmel-i ḳadr ü vaḳarında taḥammülden ḳalup
Çekmiye heft-üştür-i eflâk eger **olsa** ḳaṭār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 88). [olsa, -sa ]*

Olalar tahṭe'ṣ-ṣerāda gāv u māhī mużṭarib
**Olsa** ger fevḳaʿl-ʿalāde sāye- endâz-ı vaḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 90). [olsa, -sa ]*

Bir zʿaīfe taḳviyet-baḫş **olsa** rāḥm ü şefḳati
Gelmeye seng-i felaḥatle zücāce inkisār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 99). [olsa, -sa ]*

Ravża-i ümmīdüñ **olsun** pergel-i maḳṣūd ile
Baġ-ı ḥırmān itmesün lāle-sitānı ıżṭırār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 147). [olsun, -sun ]*

Rūḫına biñ ḳāfile cins-i ṣalāt **olsun** revān
Tā olınca nüh-ḳaṭar-ı çarḫ be-güsiste mehār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 179). [olsun, -sun ]*

Ümmeti olduḳça gül-çīn-i sürür-ı bāġ-ı sūr
Düşmeni **olsun** figār-ı ḫārzār-ı ḫārḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 184). [olsun, -sun ]*

Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilmine mihmān **olup**
Oldı Bū Bekr ü ʿÖmer ʿOṣmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 81). [olup, -up ]*

Ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla **olup** dilşād ümem
Haşm ola her dem hezīmetle melūl ü sūgvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 185). [olup, -up ]*

Ki farḳı gün gibi rūşen birader olsa dahī ʿAlī ile nice ḳabīl beraber **ola** ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 36). [ola, -a ]*

Budur ümīdüm **ola** midḥatüñle vaḳt-i pesīn
Zebān-ı cān ü dilüm pür-terāne-i tehlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 133). [ola, -a ]*

Müdām **ola** ser-i aʿdā-yı Kaʿbe-i kūyı
Şikest-i seng-i muṣibet bi-haḳk-ı sūre-i Fīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 139). [ola, -a ]*

Ḳalaydı yanına cürmi esāfil-i dehruñ
**Olaydı** ẕevḳi u ṣafāsında her denī vü baḫīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 58). [olaydı, -a, -ydı ]*

Yegāne fāris-i eblaḳ-süvār-ı māḥbūbı
Ki **oldı** ġāşiyedārı cenāb-ı Cebrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 66). [oldı, -dı ]*

Olur mı dāde-i ġayra ciḫānda dest-küşād
Efendisi ḳulunuñ rızḳına **olınca** kefīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 20). [olınca, -ınca ]*

Bilindi derdi dilüñ ḥasb-i ḥāli ḫatm idelüm
Duʿāya başlayalum **olmasun** süḫan taṭvīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 136). [olmasun, -ma, -sun ]*

Se-rūze-i devletle dehre ṣıġmayan maġrur
Naẓārda mūrdan aḥḳardur **olsa** cüsse pīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 24). [olsa, -sa ]*

Ki farḳı gün gibi rūşen birader **olsa** dahī
ʿAlī ile nice ḳabīl beraber ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 35). [olsa, -sa ]*

Ne iʿtibārına ne nāmına dinür Keyvān
Felekden. inse Züḫāl **olsa** māh-ı nev zenbīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 50). [olsa, -sa ]*

Şeh-i sipāh-ı ümem **olursa** lāyıḳdur
Ceres ḳaṭār-ı şükūhında sūr-ı İsrāfīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 69). [olursa, -ur, -sa ]*

Kalur sitāyişinüñ defteri yine mücmel
**Olursa** maḥşere dek saṭr-ı evveli tafṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 90). [olursa, -ur, -sa ]*

Terbiyet-kerde-i ḫulḳ-ı ḥaseni olsa ṭıbāʿ
Ḥüsn-i aḫlāḳa mübeddel **ola** efʿâl-i ẕemīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 56). [ola, -a ]*

**Ola** düşmelerinüñ cānına Āllāh ġārīm
ʿArş-dergāh şehā ḫüsrev-i ḳudsī-sipehā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 85). [ola, -a ]*

Lāyıḳ-ı silk-i ḳabūlün **ola** bu dürr-i Naẓīm
Söz temām oldı gel ey hindū-yı kilk-i dü-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 115). [ola, -a ]*

Ravża-i pākine envāʿ-ı dürūd ü teslīm
Hayr **ola** ümmetimin kāli bi-ḥaḳḳ-ı Yasīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 124). [ola, -a ]*

Düşmen-i cāhı **ola** çāh-ı cehennemde muḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 127). [ola, -a ]*

Būy-ı ezḫār-ı nuʿūtı nola cān-baḫş olsa
Dem-i Rūḫu'l-Ḳudüs **oldı** o çemen-zāre nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 60). [oldı, -dı ]*

**Oldı** her ḥarfi girih-bend-i zebān-ı taʿbīr
İdemez nāṭıḳa evṣāf-ı ṣıfātın tefhīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 61). [oldı, -dı ]*

Çar-yār **oldı** o cemʿ içre vefādār-ı ḳadīm
O çeḫāruñ biridür Ḥażret-i Ṣıddīk-ı ʿatīḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 69). [oldı, -dı ]*

Lāyıḳ-ı silk-i ḳabūlün ola bu dürr-i Naẓīm
Söz temām **oldı** gel ey hindū-yı kilk-i dü-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 116). [oldı, -dı ]*

Köhne **olduḳça** oḳınmaz ṣafahāt-ı ṭaḳvim
Ben de bir sāʾiliñüm redd ile maḥrūm itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 111). [olduḳça, -duḳça ]*

Raṭb ü yābis kelīmātıyla yiter **olma** zaʿīm
Geldi henġām-ı duʿā başla niyāza demidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 117). [olma, -ma ]*

Üstüḫān her ne kadar olsa gülū-gīr ü remīm
Devr-i ḥıfẓında ser-i mūyı daḫi **olmaya** ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 66). [olmaya, -ma, -y, -a ]*

O şehüñ mā-ḥażar-ı cūdın iḥāṭa idemez
Süfre-i niʿmetine rūy-ı zemīn **olsa** edīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 20). [olsa, -sa ]*

Şebnem-i luṭfı niṣār **olsa** zemīn-i yeʾse
Gül-i ümmīdi vire her ser-i ḫār u ḫasa bîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 35). [olsa, -sa ]*

Būy-ı ezḫār-ı nuʿūtı nola cān-baḫş **olsa**
Dem-i Rūḫu'l-Ḳudüs oldı o çemen-zāre nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 59). [olsa, -sa ]*

Üstüḫān her ne kadar **olsa** gülū-gīr ü remīm
Devr-i ḥıfẓında ser-i mūyı daḫi olmaya ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 65). [olsa, -sa ]*

**Olsa** ḫalḳ-ı dü-ciḫān nādire-sencān ü fehīm
Fihris-i vaṣfuñı şerḥ itmeyeler eyleseler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 89). [olsa, -sa ]*

Ṣalsa bir bī-kesi girdāb-ı fenā üzre Kelīm
Cemʿ-i aṣḥāba **olup** şemʿ-i hidāyet lemeʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 68). [olup, -up ]*

Yār-ı ġārı **olup** eylerdi o şāḫı taʿzīm
Biri de Ḥażret-i Fārūk-ı ʿadālet-güster *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 71). [olup, -up ]*

Oldılar her birisi naʾil-ı ṣad-ecr-ı ʿaẓīm
İki ʿālemde **olup** maẓhar-ı ḳahr-ı ḳahhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 84). [olup, -up ]*

Ḥilye-i naʿtüñi bir güne daḫi oldı resīm
Gülşen-i vaṣf-ı cemālüñde **olup** zemzeme-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 94). [olup, -up ]*

Ḳuvvet-i şerʿ-i metīnüñle ḳavī dīn-ī ḳavīm
Naʾil-i luṭfuñ **olup** rütbe-i aʿlāda ṣāḥiḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 106). [olup, -up ]*

Maẓḫār-ı ḳahruñ **olup** pāye-i esfelde leʾīm
Ḥāşe li'İlāh keremüñden ola maḥrūm senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 107). [olup, -up ]*

Dest-bürd-i Ḳahramān ḳahrınuñ bī-ṭāḳatı
Haşmı **olsa** Sām ü Rüstem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 58). [olsa, -sa ]*

Biñ taḥiyyāt u selām **olsun** revān-ı pākine
Virdüm olduḳça demādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 95). [olsun, -sun ]*

Āferīneşden vücūh-ı tām ile mümtāz **olup**
ʿİlm ü ʿirfān ile aʿlem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 43). [olup, -up ]*

Şiddet-i berf-i meşāʿible **olā** endūh-gīn
Dôstān-ı ḫānedānı ḫurrem ü ḫandān olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 135). [olā, -a ]*

Düşmen-i cāhı **ola** māḥzūn ü nā-şād ü ġamīn
Ehl-i diller vaṣfın itdükce disünler ol şehüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 137). [ola, -a ]*

Şīr ile şīrīn olur perverde olsa engübīn
Rūmda Ḥassān **olam** vaṣf-ı ṣıfātuñda eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 108). [olam, -am ]*

Serdī-i dey baḥr-ı mevvācı müsaṭṭaḥ gösterüp
Ḳaldı zīr-i yaḫda deryāda **olan** çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 26). [olan, -an ]*

Yir yir āvīze **olan** yaḫ-pāre ṣanma çekdiler
Haşmına ṣulṭān-ı dīnüñ cünd-i sermā tīġ-ı kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 43). [olan, -an ]*

Berḳ ṣatma ẕeyl-i bāġ -ı dehre bād-ı ṣunʿ ile
Ṭārem-ı ʿulviden niṣār **oldı** berg-i yāsemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 10). [oldı, -dı ]*

Penbe-rīz **oldı** kemāninden yine ḥallācı dehr
Berf śundı ditredi cism-i yetīmān-ı ḫazīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 13). [oldı, -dı ]*

Pāre pāre kef niṣār **oldı** deḫānından yire
Berfdür ṣanma eṣerdi üştür-i çarḫ-ı berīn

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 23). [oldı, -dı ]*

Ḳalb-i saḫt-ı yāre teʾsīr itmez **oldı** sūz-ı dil
Gūyiya toñdı şitādan nāle-i āh ü enīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 39). [oldı, -dı ]*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim **oldı** itdikce cihād
Tīr-i nuṣretdür kemān ü cünd-i furṣatdur kemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 53). [oldı, -dı ]*

Her biri **oldı** Biñā-yı şerʿine rükn-i rekīn
Ol şehüñ māḥşerde iki ġāşiye-ber-duşıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 63). [oldı, -dı ]*

Cilvegāhı ʿĀrş-ı aʿlā **oldı** kām-ı evvelin
Ẓıllı ol nūr-ı Hudānuñ düşmese ḫāke nola
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 67). [oldı, -dı ]*

Anı redd itme bi-ḥaḳk-ı şāḥb u āl ü tābiʿīn
Seyyiʿātum sıġmaz **oldı** defter-i aʿmālüme
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 116). [oldı, -dı ]*

Żayiʿ oldı bīhūde bunca şüḥūr ile sīnin
**Oldı** cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿişyān ü fesād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 124). [oldı, -dı ]*

Aḳdı bir āb-ı revān gibi bu şiʿr-i dil-nişīn
Mihr-i mührüñ ḥasretinden **oldum** engüşt-i pesīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 102). [oldum, -du, -m ]*

Cürmümi taḥrīrden ḳaldı Kirāmen Kātibīn
Şerr-i şūrından rehā bulmaḳ müyesser **olmadı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 118). [olmadı, -ma, -dı ]*

Şuḳḳaḍur naṣrun min'allāh ser-ʿālem feṯḥ-i Mübīn
Mālik **olmışdı** risāletle nübüvvet mülkine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 82). [olmışdı, -mış, -dı ]*

Ṣavlet-i deyden olurdı lerze-nāk sīne-çāk
Şīr-i berfine dūçār **olsa** bu dem şīr-i ġarīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 20). [olsa, -sa ]*

Bāli şehbāl-i Hümā ṭāvus dem ʿĀnkā-serīn
Şānına şāyān degüldür fī'l-meṣel **olsa** eġer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 78). [olsa, -sa ]*

Şīr ile şīrīn olur perverde **olsa** engübīn
Rūmda Ḥassān olam vaṣf-ı ṣıfātuñda eġer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 107). [olsa, -sa ]*

Şiddet-i deyden **olup** efsürde sertāser zemīn
Hāne-i āyīnede sermā çıḳardı erbaʿīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 1). [olup, -up ]*

Dirhem-i berḳ u nücūmuñ destine ġırbal **olup**
Ḥūrdesin dökdi yire ṣarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 11). [olup, -up ]*

ʿAfv ü luṭfuñdur ʿusāt-ı ümmete ḥışn-ı ḥaṣīn
Gülşen-i vaṣf-ı ṣıfātuñda yine cūşān **olup**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 100). [olup, -up ]*

Tā ki geh ġālib gehī maġlūb **olup** ṣayf u şitā
Olalar germā vü sermā īn berān ü ān berīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 131). [olup, -up ]*

Şiddet-i berf-i meṣāʿible olā endūh-gīn
Dôstān-ı ḫānedānı ḫurrem ü ḫandān **olup**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 136). [olup, -up ]*

Ṣavlet-i deyden **olurdı** lerze-nāk sīne-çāk
Şīr-i berfine dūçār olsa bu dem şīr-i ġarīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 19). [olurdı, -ur, -dı ]*

Feyż-i ẕātuñla **olursañ** ben ṣenākāre muʿin
ʿÖmrüm olduḳça ṣenāña beẕl idem maḳdūrumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 109). [olursañ, -ur, -sañ ]*

Feyż-i naʿtiyle mezārumda zamān-ı ḥaşre dek
Midḥatinde bir dil **ola** her biten sebzin giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 68). [ola, -a ]*

İḳtidā itdi ṣufūf-ı enbiyā vü mürselīn
Mescid-ï Aḳṣāya geldikde imām **oldı** o şāh̲ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 12). [oldı, -dı ]*

ʿĀlem-i bālāya bāl açdıkda rāh̲ş-ı rifʿati
Āsmān rūmāl ile taʿẓīm idüp **oldı** dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 14). [oldı, -dı ]*

Müşteri kālā-yı luṭfından **olınca** sūd-mend
Eyledi būs-ı süm-i yek-rānını zīb-i şifāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 27). [olınca, -ınca ]*

Meşʿal-afrūz-ı niyāz **olsa** nola nūr-ı siyāh
O ʿazm-i ḳurb şeb-i İsrāda maḥbūb-ı ilāh itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 1). [olsa, -sa ]*

Tā ki sünbülzār-ı raḥmet leyletü'l-mi'rācdur
Ḥaşmı **olsun** dembedem ġarḳ-ı dūh̲ān-ı dūd-ı ah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 72). [olsun, -sun ]*

Ġāşiye ber-dūş **olup** aña o şeb peyk-i Celīl
Bir Burāḳ-ı Berḳ-reftār ile ḳıldı ʿazm-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 3). [olup, -up ]*

Aṭlas-ı gerdūn **olup** ferş-i semend-i kevkebi
Ṭaḳdı h̲alh̲al-ı hilāli sāḳına ʿizzetle māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 17). [olup, -up ]*

Kātib-i çarh̲ eyleyüp evṣāf-ı miʿrācın raḳam
Şundı ʿacz ile **olup** rū-ber-zemīn ü ʿöz̲r-i h̲ʿāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 20). [olup, -up ]*

ʿArş-ı aʿlādan güz̲ār itdi **olup** Refref-serīr
ʿĀlem-i nūrı münevver ḳıldı ol nūr-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 39). [olup, -up ]*

Vezn **olursa** keffe-i ʿafv ü şefāʿatle velī
Ş̲ıḳlet-i bār-ı günāhumdan girāndur berk-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 65). [olursa, -ur, -sa ]*

Gitmeyen yoluna ʿüryān u faḳīr olsun hep
Çār mez̲hebde h̲āram **ola** z̲ihāb u z̲ehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 56). [ola, -a ]*

O gün olur mı diyem kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña ḳurbān **ola** ümmī vü ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 58). [ola, -a ]*

Oldı küstah̲-rev-i rāh-ı süh̲an h̲āme-i mest
Ola maʿz̲ur umarum bu reviş-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 64). [ola, -a ]*

Dergehūñde ideyüm ḳudretüm olduḳça edā
Deyn **olan** vācib ü farż u sünen ü müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 60). [olan, -an ]*

Vaṣf-ı z̲āt u ṣıfātında iki dilli **olanuñ**
Çāk ola kilk-i siyeh-rū gibi ceyb-i ḳasabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 53). [olanuñ, -an, -uñ ]*

**Oldı** küstah̲-rev-i rāh-ı süh̲an h̲āme-i mest
Ola maʿz̲ur umarum bu reviş-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 63). [oldı, -dı ]*

Dergehūñde ideyüm ḳudretüm **olduḳça** edā
Deyn olan vācib ü farż u sünen ü müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 59). [olduḳça, -duḳça ]*

İder ednā şererinden dil-i dūzeh̲ feryād
ʿAlev-efşān **olıcaḳ** nār-ı celāl-ı ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 50). [olıcaḳ, -ıcaḳ, - ]*

Āferīneş yüzinüñ şuyına h̲alḳ **olmışdur**
Raḥmet-i ʿālemiyāndur o dü- ālem sebebi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 13). [olmışdur, -mış, -dur ]*

Dem-i Ruḥu'l-Ḳudüs **olsa** o şehüñ lāyıḳdur
Maṭbaḫ-ı ʿizzetinüñ şuʿle-fürūz-ı haṭabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 25). [olsa, -sa ]*

Ders-i vaṣfında **olup** muʿterif-i ʿacz ü ḳuṣūr
ʿAḳl-ı evvelde ola metn-i şenāsında ġabī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 33). [olup, -up ]*

O şehüñ y'azmaġa ṭuġrā-yı berāt-ı naʿtin
Katib-i çarḫuñ **olursa** nola efzūn ṭalebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 30). [olursa, -ur, -sa ]*

Haste olsañ ṣorsa ḥālüñ bir kerem-ver ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād **ola** çeşmi her müje bir neşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 38). [ola, -a ]*

Daʿvet itseñ bezmüñe efsūn-ı naḳdüñ **olmasa**
Ṭavḳ-ı tesḫīrüñde saña ġūl olur her bir perī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 35). [olmasa, -ma, -sa ]*

Bāde-nūş olsañ elüñde **olmasa** zer gül gibi
Mey-fürūşuñ dāġ-ı ḥasretdür saña her saġārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 71). [olmasa, -ma, -sa ]*

Ṣariʿ-i yektā ki ḥālā yirde gökde ḳalmadı
**Olmaya** ins ü melekde bende-i fermān-beri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 96). [olmaya, -ma, -y, -a ]*

Şehsüvār-ı milk-i ġaybü'l-ġayb kim **olmış** ezel
Bend-i fitrākinde kevneyn iki ṣayd-ı lāġarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 101). [olmış, -mış ]*

Baḥr-ı ʿummān-ı celālinde veḳārı fülkünüñ
Ḥilmi **olmış** bād-bān temkīn-i zātı lengeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 158). [olmış, -mış ]*

İḫtiyācuñ **olsa** āb-ı rūyuñı rızān idüp
Bir ġanī bulsañ olursuñ sā'il-i ḫāk-i deri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 11). [olsa, -sa ]*

ʿĀdetüñ **olsa** tevāzuʿ ehl-i kibr ü naḫvetüñ
Besmine varsañ olursuñ her naẓārda aḥḳarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 15). [olsa, -sa ]*

Bī-kes olsañ redd idüp ḥālüñden itmezler su'āl
Mālik **olsa** dirler ammā ḳande varsañ gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 26). [olsa, -sa ]*

Nergis-i bīmār-veş rāḥm eylemezler yaşuña
**Olsa** cūy-ı giryenüñ iki gözüñ nīlūferi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 30). [olsa, -sa ]*

Bir żaʿife taḳviyet-baḫş **olsa** henġām-ı neberd
Eyliye Behrām u Keyvānı hirāsān ḫançeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 179). [olsa, -sa ]*

Pādişāḫ **olsañ** çekersiñ ʿālemüñ ġavġāsını
Kabża-i teshire de alsañ eġer baḥr ü beri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 5). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Bende **olsañ** ārzū eylersiñ āzād olmaġa
Bir efendinüñ olup şām u seḥerde çākeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 7). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Münzevī **olsañ** geçilmez loḳma ile kisveden
ʿAḳıl ü dīvānede olmaz o sevdādan beri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 9). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Bī-niyāz **olsān** iderler muẓṭarib ehl-i niyāz
Saña ʿarż itdükce aḥvāl-i dil-i ġam-perveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 17). [olsān, -sa, -ñ ]*

Bī-nevā merd-i ġarīb **olsan** bulınmaz āşinā
Olmaduḳca baḫt bir merd-i ġarībüñ yāveri

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 23). [olsan, -sa, -ñ ]*

Bī-kes **olsañ** redd idüp ḥālüñden itmezler suʾāl
Mālik olsa dirler ammā ḳande varsañ gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 25). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Haste **olsañ** ṣorsa ḥālüñ bir kerem-ver ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi her müje bir neşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 37). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Hande itseñ yingidür dirler gülerler aġlasañ
Sāḳit **olsan** ẕikr iderler saña bir ṣūretgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 40). [olsan, -sa, -ñ ]*

Rast-gū **olsañ** ġalat-fehmān-ı bezm-i iʿtīrāż
Üstüñe eyler ḥavāle bir muʿārıż kāfiri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 43). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Beẕle-senc **olsañ** seni īmā ile eyler meẕāḳ
Meclisüñ dāna-reviş nādān-ı yāve-güsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 45). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Muḍḥik **olsañ** ḳadruñi pāmāl ider ʿırżuñ gibi
Muḍḥiküñ ṣaff-ı niʿāl olur maḳām-ı berteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 47). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Kışşa-ḫvān **olsañ** olur dāʾim sozüñ lāf u güzāf
Kışşa-ḫvānuñ derd-i serdür hep dürūġ-ı bīfari *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 49). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Münkirüñ yanında nāmuñ mülḥid ü zındīḳdur
Hālḳa-i ẕikr içre **olsañ** feyż-i Ḥaḳkuñ maẓḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 82). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Münkir-i ehl-i ṭarīḳ **olsañ** eġer ẕevḳ u riyā ʿĀlemüñ eyler seni sālūs u dūn u ebteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 83). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Şaḥne **olsañ** düzd ü medyūnı ḳalursuñ farḳdan
Düzd ü medyūnuñ yekūn olmaz huşūş-ı defteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 85). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Bende olsañ ārzū eylersiñ āzād olmaġa
Bir efendinüñ **olup** şām u seḥerde çākeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 8). [olup, -up ]*

Nāvedān-ı ravża-i naʿtuñ **olup** kilk-i terüm
Cennet-i vaşfuñda icrā itdi āb-ı Kevṣeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 197). [olup, -up ]*

Mültezim olsañ reʿāyānuñ olur ḥāli tebāh
Ṣenā serden geçdi ol dirler **olursañ** ʿaskeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 60). [olursañ, -ur, -sañ ]*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir naʿt **ola** sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 42). [ola, -a ]*

Ḳaṣr-ı dīne **oldı** erkān-ı çehār ol çār-yār
Tā ḳıyāmet şerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 17). [oldı, -dı ]*

Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki **olmış** tā ezel
Serbeṣer maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 7). [olmış, -mış ]*

Ḳaṣr-ı dīne **oldı** erkān-ı çehār ol çār-yār
Tā ḳıyāmet şerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 17). [oldı, -dı ]*

Hamdü liʾllāh ḫvān-ı vaşfından naşīb aldum yine
Hāmemün hemvāre **oldur** secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 36). [oldur, -dur ]*

Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki **olmış** tā ezel
Serbeşer maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 7). [olmış, -mış ]*

Armaġan **olsun** ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 41). [olsun, -sun ]*

Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla nola küstāḫ isem
ʿAfv **olur** elbetde mestüñ vaż-ı küsāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 30). [olur, -ur ]*

Ser-firāz eyle bülend it baḫtumı iḳbāl ile
Görme lāyıḳ kim **olam** pāmāl-i her dün ü cehūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 20). [olam, -am ]*

Ey şefāʿat kānı ʿafv it vażʿ-ı nā-hemvārumı
Midḥat-i ẕātuñda **oldum** gerçi küstaḫ u fużūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 10). [oldum, -du, -m ]*

Āh kim ser-geşte-i tīh-i ḍalāl itdi beni
**Olmadı** ḥayfā nedāmet ġıll-ı pāy-ı nefs-i ġūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 8). [olmadı, -ma, -dı ]*

Şemʿüñe cem **olsa** lāyıḳ enbiyā vü mürselin
Hem ḥabīb-i kibriyāsın hem Nebīsin hem resūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 11). [olsa, -sa ]*

Şemʿ-i rūḫsārı nūr-baḫş **olālı**
Oldı pervānesi nigāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 27). [olālı, -alı ]*

Şemʿ-i rūḫsārı nūr-baḫş olālı
**Oldı** pervānesi nigāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 28). [oldı, -dı ]*

Debistān-ı ḥaḳikatde **olup** şākird-i nā-kābil
Velī fenn-i mecazīde edībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 9). [olup, -up ]*

Naẓīm-āsā **olup** şīrīn-meẕāḳ-ı leẕẕet-i naʿtüñ
Zebānum māʾil-i şehd u zebībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 19). [olup, -up ]*

Āsitānında Zuḫal **olmasa** ʿabd-i ḥabeşi
Benzemez ḫame-i ġayra ḳalemüm vaṣfında
Bir midür parmaġuñ engüşt-i şeḥādetle beşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 12). [olmasa, -ma, -sa ]*

Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle **olmazdı** celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 10). [olmazdı, -maz, -dı ]*

Nola fikr-i mey-i laʿlünle sevdā-yı viṣāl itsem
Derūnında **olan** esrārı mest-i ser-girān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 8). [olan, -an ]*

Görünce sīneñi şevḳ-ı lebüñle **oldı** dil gūyā
Baḳup mirʾāte lābüd ṭūṭī-i şīrīn-beyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 9). [oldı, -dı ]*

Şenāsın ol şeh-i manṣur-rayet ü ẓafer-ḫaylüñ
Ne deñli **olsa** da ʿāciz Naẓīm-i nā-tüvān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 74). [olsa, -sa ]*

**Olup** şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı Sulṭān Muṣṭafā ḫālā
Ciḫāna midḥat-i ẕātın beyān eyler ʿıyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 23). [olup, -up ]*

Olup cārī lisānından miyān-ı bezm-i rezminde
ʿAdūnuñ sergüẕeştin hep o tīġ-ı dert-miyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 55). [olup, -up ]*

Nevā-perdāz **olup** āheng idünce sāz-ı vaṣfında
Degül mıżrāb-ı kilk-i ter elinde her benān

söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 75). [olup, -up ]*

Ḳomaz ol Hüsrev-i ʿālem meẕelletde o nā-kāmı
**Olup** ḥāl-i dilinden arż-ı ḥāli tercemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 78). [olup, -up ]*

Sipāh-ı ḥaşmeti manşūr olup muẓaffer **ola**
ʿAdū hemīşe ki maḳḥūr olup müdemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 205). [ola, -a ]*

Henüz ḍarb-ı ʿamūdıyla pür-şikest **olalı**
Vücūd-ı düşmene ḫāk-i helāk-pisterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 135). [olalı, -alı ]*

O püşte püşte **olan** ḫāḳ-i reh-güẕārında
Ḳudūmı feyżi ile tūde tude ʿānberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 29). [olan, -an ]*

Peleng-i maʿreke bebr beyān-ı zūr-ı neberd
Künāmı bīşe-i tevfīḳ **olan** ġażanferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 110). [olan, -an ]*

Göñül saña nola şāḫum sunarsa āyīnesin
Gedā-yı ḥüsnüñ **olan** maġribī ḳalenderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 198). [olan, -an ]*

Murād-baḫş o ḫudāvend-i baḥr ü bersin kim
Ḳapuñda ḳul **olana** kām-ı dil müyesserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 146). [olana, -an, -a ]*

Ne semte **olsa** revān reh-nümunı nuṣretdür
Ne cānibe sefer itse ẓafer muḳarrerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 117). [olsa, -sa ]*

Derinde sāʾil **olup** ḳad-ḫamīde pīr-i felek
Elinde mihr ile māh iki kāse-i cerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 77). [olup, -up ]*

İdüp ʿadālet ile pīşe emr-i maʿrūfı
Rıżā-yı Ḥaḳda **olup** kārı nehy-i münkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 80). [olup, -up ]*

**Olup** niḳāb-ı rūḫuñ gizli dīn ṭutar cāna
Meġer ki kakülüñ ateşperest-i kāfirdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 191). [olup, -up ]*

Sipāh-ı ḥaşmeti manşūr **olup** muẓaffer ola
ʿAdū hemīşe ki maḳḥūr **olup** müdemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 205). [olup, -up ]*

Sipāh-ı ḥaşmeti manşūr **olup** muẓaffer ola
ʿAdū hemīşe ki maḳḥūr **olup** müdemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 206). [olup, -up ]*

Nigāh-ı şefḳate şāyeste kıl ḳaşīdesini
**Olursa** mültefetüñ lūṭflar keremlerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 152). [olursa, -ur, -sa ]*

**Olursa** maẓḫār-ı ʿayn-ı ʿināyetüñ yiridür
Edā-yı midḥat-i ẕātuñda dilli defterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 157). [olursa, -ur, -sa ]*

Revān **olursa** revādur ciḫāne āb-ı ḥayāt
Ki lūledür ḳalemi çeşmesārı māḫberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 177). [olursa, -ur, -sa ]*

Takınsa ḫançer-i mirrīḫi ḥükmini viremez
Ḥasūd **olursa** Zuḫal-pāye naḫs-ı ekberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 182). [olursa, -ur, -sa ]*

Eyle nişār cevher-i cānı ḳudumine
Cānan-ı Naẕīm gelmeli **oldı** hemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 102). [oldı, -dı ]*

Ḳaṣd eylese ʿiḳāb-ı sipihri şikār ider
Fitrâk-i bendi **olmaġa** şīr-i jeyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 10). [olmaġa, -maġ, -a ]*

Afrāsiyāb-ı ʿaṣr ki bezm-i nevāline
Huddāmı **olmaġa** nice Cemşīd-şān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 22). [olmaġa, -maġ, -a ]*

Rūz-ı mesāf tefriḳa-baḫş **olsa** düşmene
Peyk-i ẓafer rikābına müjde-resān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 53). [olsa, -sa ]*

Rūy-ı zemīn taḥammül ider mi vaḳārına
Vezn **olsa** ḥilmi arż u semādan girān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 58). [olsa, -sa ]*

**Olsun** baḫār-ı devleti tā ḥaşr-ı bī-ḫazān
Gülzār-ı dehre tā ki bahār u ḫazān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 107). [olsun, -sun ]*

Dīdesinden ṣāʾimüñ her ketre kim rīzān **ola**
Aḫker-i daġ-ı derūnı āteş-i nīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 11). [ola, -a ]*

Ḳatre-bār **olsa** seḥāb-ı luṭfi bir dem ḥaşre dek
Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 41). [olsa, -sa ]*

Nār-ı ḳahrı **olsa** ger tāb-efgen-i burc-ı ḥamel
Sofra-i devr-i felekde berre-i püryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 43). [olsa, -sa ]*

Ḳadr ü ʿıyd| **olsun** şeb ü rūzı o alī ḥażretün
Ehl-i İslāma ṣıyān u ʿıyd kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 95). [olsun, -sun ]*

Ḳubbesi her cāmiʿüñ bir āsmān-ı feyż **olup**
Aña ḳandīl-i fürūzān encüm-i tābān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 21). [olup, -up ]*

Sāye-i ḥilm ü vaḳārından **olup** ḫam-geşte çarḫ
Şevr-i gerdūn mużṭarib gāv-ı zemīn lerzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 45). [olup, -up ]*

Tā hilāl-i rūze bedr iken yine **olup** hilāl
Rūze-dār anuñ gözinden zāʾil ü pinḫān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 93). [olup, -up ]*

Ḳurretüʿl-ʿāyn-ı mülūk ol şeh ki ḫāk-i maḳdemi
Ṭutiyā-yı nūr-baḫş-ı dīde-i devrān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 30). [olur, -ur ]*

Sāye-i ḥilm ü vaḳārından olup ḫam-geşte çarḫ
Şevr-i gerdūn mużṭarib gāv-ı zemīn lerzān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 46). [olur, -ur ]*

Dergehinde ḳul **olan** her ḳayddan āzādedür
Āsitānın bekleyen kemter gedālar mıīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 31). [olan, -an ]*

**Olsa** ṭabʿı eṣ-ṣalā-fermūde-ḫān-ı luṭf u cūd
Dīde-i ḥırṣ u ṭamaʿ evvel naẓārda sīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 53). [olsa, -sa ]*

Şiʿr-i ḫāṣid beñzemez medḥünde nuṭḳ-ı pāküme
Siḥr-i Hārūt **olsa** iʿcāze nice tanẓīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 70). [olsa, -sa ]*

Ḳılsa nehy-i şiḳāḳ-bīn eġer
Bir **ola** ḥaşre dek baḫār u ḫazān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 74). [ola, -a ]*

Çıḳsa ṣayd u şikare şīrāne
**Ola** Nuşirevān o künce revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 86). [ola, -a ]*

Bu şehüñ tā ti devr-i ʿadlinde
Ola āsūde ʿālem ü insān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 232). [ola, -a ]*

**Oldı** gūyā kemān-ı ḫışmında
Merg-i sūfār-ı tīr ecel-peykān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 83). [oldı, -dı ]*

Düşmenān **oldı** bīm-i tiguñdan
Bāzgūn-ı naʿlle fürs cünbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 107). [oldı, -dı ]*

Dil-i germiyle eşk-i çeşm-i terüm
**Oldı** gūyā tennūrla tūfān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 180). [oldı, -dı ]*

**Oldı** cāh-ı kemāle mülḥaḳ
Mülk-i maʿnī ile sevād-ı beyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 223). [oldı, -dı ]*

Mesned-i ʿizzet ü saʿādetde
Ola pīr **olduġınca** baḫtı civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 238). [olduġınca, -duġ, -ınca ]*

O Süleymān-serīr kim **olmış**
Bende-i āsitānı insle cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 29). [olmış, -mış ]*

Talʿat-ı baḫtı kim bir āyīnedür
Āftāb **olmış** aña āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 52). [olmış, -mış ]*

Düşmeni Sām u Rüstem **olsa** olur
Ḳabża-i ḳudretinde ḳaddi kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 81). [olsa, -sa ]*

Gökde sevr-i felek **olup** mużtarr
Yirde gāv-ı zemīn ola lerzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 97). [olup, -up ]*

Ben de küstāḫ **olup** ḥużūruñda
ʿArz-ı ḥāl eyleyüm ġazel-gūyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 151). [olup, -up ]*

Ben daḫi şād-kām **olup** nāmın
Gül-i baḫtum gibi ḳosam ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 195). [olup, -up ]*

Ola sermāye-i ʿömrüñ şeb ü rūz
Devr-i ebvāb-ı edānīde tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 5). [ola, -a ]*

Çıḳarur naḳd-i niyāzuñ ḳarnın
Minnetüñ ya çil **ola** ya pencāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 44). [ola, -a ]*

Heftümīn zīr-i zemīnden dündur
İmtinān ile **olan** rütbe-i cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 24). [olan, -an ]*

Kendü ẕevḳinde **olan** naḫvetiyān
Ḥāl-i dilden nice olsun āgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 33). [olan, -an ]*

Ḥüccet-i naẓm-ı Naẓīmi göster
**Oldı** mażmūnına her beyti guvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 76). [oldı, -dı ]*

Bir sözüñ var mı o dīvānda beni
**Olıcaḳ** naʾib ü ḳâđî Allâh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 10). [olıcaḳ, -ıcaḳ, - ]*

Ḳande varsan ideler istiṣḳal
Ṣıḳletüñden **olma** istikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 8). [olma, -ma ]*

Resen-i minnete baġlanma ṣaḳın
**Olma** peyzen gibi üftāde-i çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 48). [olma, -ma ]*

**Olmasun** naḫl-i emel dünyāda
Bār-ı yeʾs ile nigūn-sār u dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 53). [olmasun, -ma, -sun ]*

Sevād-ı naẓmum **ola** tūtiyā-yı çeşm-i ḳabūl
Nigāh-ı lütfuñ olursa bu dāstān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 97). [ola, -a ]*

**Ola** ḳıyamete dek ḫānedānı ābādan
Hudā muʿāmmer ide ṣādr-ı ʿizz ü şān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 127). [ola, -a ]*

Ulüvv-i ḳadr ile olduḳça ḫurrem ü ḫandān
Ḥasūd-ı cāhı **ola** dembedem fiġān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 132). [ola, -a ]*

Revācgah-ı celāli ciḫānda germ **olālı**
Metāʿ-ı devlet ü iḳbāl-i rāyegān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 29). [olālı, -alı ]*

O nūr-ı dīde-i devrān ki **oldı** ḫâk-efşān
Ġubār-ı rehgüẕeri kuḥl-i İṣfaḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 23). [oldı, -dı ]*

Anuñ ki **oldı** zamānında bir dilim nānı
Olur ḳıyamete dek ʿāyş-ı cāvidān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 59). [oldı, -dı ]*

Yegāne fāris-i devrān ki ṣubḥgāh-ı şikār
Süvār **olınca** semend-i sebük-ʿinān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 82). [olınca, -ınca ]*

Revādur **olsa** deri busegāh-ı ʿālemiyān
Ki çarḫ nāsiye-ṣadur o āsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 31). [olsa, -sa ]*

Varurdı maġribe maşrıkdan evvelīn ḳademe
Şitāb ü sürʿatini **olsañ** imtiḥān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 88). [olsañ, -sa, -ñ ]*

O ġonce-leb rūḫ-ı zerdüm görüp tebessüm ider
Belī meẕeldür **olur** ḫande zaʿferān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 114). [olur, -ur ]*

**Olurdı** hem-ser-i şehbāz evc-i ḥıfẓında
Ḥimāyet eylese güncişk-i nātüvān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 61). [olurdı, -ur, -dı ]*

Goreydi rūz-ı veġā Rüstemāne peykārın
**Olurdı** teng ciḫān Sām u Ḳahramān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 64). [olurdı, -ur, -dı ]*

Sevād-ı naẓmum ola tūtiyā-yı çeşm-i ḳabūl
Nigāh-ı lütfuñ **olursa** bu dāstān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 98). [olursa, -ur, -sa ]*

Ol bī-bedel hümânıñ ṭūṭī-i Mıṣr-ı cānüñ
Ol tāʿir-i cinānuñ ḫuld **ola** āşiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 150). [ola, -a ]*

Virdi ʿadūya şiven ḳaṭʿ oldı ʿırḳ-ı düşmen
Tīġ-i sitīz **olaldan** vābeste-i miyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 84). [olaldan, -al, -dan ]*

Ṣaldı ʿadūya şād şūr ṭāburı **oldı** maḳḥūr
Hayl-i ġuẕāt-ı manṣūr başdurdı ḫāke anı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 97). [oldı, -dı ]*

Merdāne çekdi sancaḳ gösterdi ḫaşma bayraḳ
**Oldı** riʿāyet el-ḥaḳ namus-ı pehlevānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 120). [oldı, -dı ]*

**Olduḳça** germ-cevlān raḳḳāṣ bezm-i devrān
Görse olurdı ḥayrān ol eşheb-i revānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 133). [olduḳça, -duḳça ]*

Olduḳça esb-cünbân ol şehsüvār-ı zī-şān
**Olsa** o gence āyān şād erdevān devānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 128). [olsa, -sa ]*

Ey şāḫ-ı bende-perver ḫan-ı nevālünüñ ger
**Olsa** Naẓīm-i kemter şāyeste mīhmānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 144). [olsa, -sa ]*

Ḥaḳ yāver ü muʿīnüñ hemvâre heşt-çīnüñ
**Olsun** mehīn-i dīnüñ mühr-i leb ü deḫānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 140). [olsun, -sun ]*

Sūḳ-ı saʿādetüñde bāzār-ı devletüñde
**Olsun** ḥimayetüñde sūda bedel żiyānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 146). [olsun, -sun ]*

İtdükce cenge aġaz ol ṣaf-der-i ser-efrāz
**Olur** ḳaderle hem-sāz tīr-i ḳażā-resānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 64). [olur, -ur ]*

Ḳılmış o serveti Ḥaḳ nuṣretlere muvaffaḳ
Rüstem **olursa** elyaḳ bezminde kıssa-ḫvanı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 66). [olursa, -ur, -sa ]*

**Olsa** ʿaceb mi ṭūṭī-i dil şekkerīn-maḳāl
Mirʾāt idindi āyīne-i ṭabʿ-ı dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 15). [olsa, -sa ]*

Güş-ı niyāzuma güher-āvīz-i nuṭḳ **olup**
Virseñ nola suʾālüme ṣad luṭf ile cevāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 35). [olup, -up ]*

Ḥācī Selīm Girāy ki evṣāfın eyleyen
Nāḳış da **olsa** cāʾizesin biʾt-temām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 20). [olsa, -sa ]*

Baḥr-ı muḥūṭ-i dil ki telāṭum-peẕīr **ola**
Nüh künbed-i sipihr aña ednā ḥabāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 7). [ola, -a ]*

Seni ḫandān u ḥurrem görmedikçe bāġ-ı dünyāda
Gül olsun ḫār-der-pā şemʿ **olup** ḫāk-i siyeh ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 4). [olup, -up ]*

**Olma** girān-mizāc ü sebük-ser ḥaẕer ḥaẕer
Bu ʿarṣada ne saḫt-kemān ne kepāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 3). [olma, -ma ]*

Ḫıżr tevfīḳ-ı refīḳi **olan** īskendersin
Şübhe yoḳdur ya bu dārāt ile Darāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 23). [olan, -an ]*

Nola **olsa** ʿālemüñ gibi ḳafādār-ı sipāh
İtmiş emvāʿını der-pīş o deryāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 25). [olsa, -sa ]*

Yegāne ḫvāce-i dānā-yı mekteb-i maʿnā
ʿUṭārid **ola** ḫacil ḫāme-i beyānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 18). [ola, -a ]*

Nola tenezzül-i baḫtıyla ẓıllet ü idbār
ʿAdūlaruñ **ola** āvāre ḫānümānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 34). [ola, -a ]*

Kerem-şiʿār ḫıdīvā derüñden **olālı** dur
Geçilmez oldı Naẓīmüñ fiġān fiġānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 27). [olālı, -alı ]*

Kerem-şiʿār ḫıdīvā derüñden olālı dur
Geçilmez **oldı** Naẓīmüñ fiġān fiġānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 28). [oldı, -dı ]*

Hālīl-cūd İbrāhim Efendi kim **olmış**
Nevāziş-i dil-i ehl-i niyāz şānandın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 19). [olmış, -mış ]*

ʿİşret-ābād-ı çemende **oldı** ezḫāre ṣalā
Her gül ü lāle alup bir cām-ı Cem nevrūzda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 7). [oldı, -dı ]*

Dur **olmasun** mufārıḳ-ı ehl-i kemālden
Ẓıll-ı saʿādeti ki odur sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 23). [olmasun, -ma, -sun ]*

Nesīm-i şurṭa-i luṭfuñ vezān **olursa** eġer
Sefīne-i dil-i ser-geşte ṭayy ider anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 5). [olursa, -ur, -sa ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt **ola** maḳāmı Selāmī Efendinüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 8). [ola, -a ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt **ola** maḳāmı Selāmī Efendinüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 8). [ola, -a ]*

Nā-güfte her maḳālüñ o ḳuṭb idi vāḳıfı
Esrār-ı nāşīdenüñ **olmışdı** kāşifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 2). [olmışdı, -mış, -dı ]*

Murġ-ı revānı daʿvet olup bāġ-ı cennete
Oldı o dem revāne-i gülşehgeh-i Naʿim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 6). [oldı, -dı ]*

Murġ-ı revānı daʿvet **olup** bāġ-ı cennete
Oldı o dem revāne-i gülşehgeh-i Naʿim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 5). [olup, -up ]*

Aḳ ḥisar üzre cemʿ **olup** leşker
Leşkere hep o sīm ü zer ḫarcar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 5). [olup, -up ]*

Başı üzre yürür **olduḳça** māşī
Başı ayaġıdur ayaġı başı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 11). [olduḳça, -duḳça ]*

Pehlevān **olmış** miyānında kemer
Pīr iken Rüstemlere bulur ẓafer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 7). [olmış, -mış ]*

**Olmış** iken bu mertebe merġub
İkisi de anuñ olur maşlub *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 15). [olmış, -mış ]*

Beni giryān idesiñ sen nice ḫandān **olasıñ**
Bir işi eyleme kim ṣoñra peşīmān **olasıñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 1). [olasıñ, -a, -sın ]*

Beni giryān idesiñ sen nice ḫandān **olasıñ**
Bir işi eyleme kim ṣoñra peşīmān **olasıñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 2). [olasıñ, -a, -sın ]*

**Olup** yir yir çiçek zaḫmı nümāyān
Çiçeklendi ḳumāş-ı ḥüsn-i cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 21, Mısra 1). [olup, -up ]*

Şīrīnüm **olursañ** saña Ferhād yirine
Bir dāġ deleyim kim baña Ferhād yirine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 1). [olursañ, -ur, -sañ ]*

Bir mehüñ **oldum** ki mühr-i mihrinüñ fermān-beri
Gökde ḫurşīdi ider yāḳūt-ı laʿli müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 31, Mısra 1). [oldum, -du, -m ]*

Baḳmaz oldun bu bendenüñ yüzine
Ṣoḥbetüñden senüñ **olam** maḥrūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 290). [olam, -am ]*

Şimdi benden o beş bed-ter **oldı**
Baña Ḥaḳ ʿāḳıbet o na-merdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 315). [oldı, -dı ]*

Bir şeh-i ḥüsne mübtelā **oldum**
Dergeh-i ʿaşḳına gedā **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 85). [oldum, -du, -m ]*

ʿAksine kāʾil **oldum** āb içre
Yāri görseydim nola ḫvāb içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 153). [oldum, -du, -m ]*

Başına geldi āḫir ey meh-rū
Nice dem gerçi nā-murād **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 308). [oldum, -du, -m ]*

Ṣıdḳ u kiẕbüm bilindi şād **oldum**
Oldılar rū-siyāh ehl-i nifāḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 309). [oldum, -du, -m ]*

Ġayr bezminden kesil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
**Olmasun** ālūde-i çirkāb-ı töhmet dāmenüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 214). [olmasun, -ma, -sun ]*

Gāh nāz u gehī niyāz **olmış**
Arada çoḳ niyāz u nāz **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 187). [olmış, -mış ]*

Gāh nāz u gehī niyāz **olmış**
Arada çoḳ niyāz u nāz **olmış** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 188). [olmış, -mış ]*

Dembedem mecmaʿ-ı hüner-mendān
Baña **olmışdı** mekteb-i ʿirfān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 44). [olmışdı, -mış, -dı ]*

Ġamden **olmışdı** cān ü dil ʿārī
Germ idi ẕevḳi u şevḳ bāzārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 55). [olmışdı, -mış, -dı ]*

Ḳāmeti serv-i ser-efrāz **olsun**
ʿÖmri zülfi gibi dırāz **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 202). [olsun, -sun ]*

**Olsun** ey naḫl-i ʿişve pāy-endāz
Ben niyāz eyledükce naz eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 303). [olsun, -sun ]*

Ḥüsn ile ḫulḳ ile **olup** meşhūr
Beni itmişdi luṭfına maġrur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 129). [olup, -up ]*

Kendisi düşdi ḳazduġı çāha
ʿĀleme ḥasb-i ḥāl **olup** bu maḳāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 320). [olup, -up ]*

Zülf-i zencīresīne bend ü giriftār **olalı**
Ḥüsn-i ḫulḳıyla görüp ʿāşıḳ-ı dīdār olalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 9). [olalı, -alı ]*

Zülf-i zencīresīne bend ü giriftār olalı
Ḥüsn-i ḫulḳıyla görüp ʿāşıḳ-ı dīdār **olalı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 10). [olalı, -alı ]*

**Olālı** cān-ı hazīnüñ o peri cānānı
Dil-firībāne nigāh itmededür pinḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 31). [olālı, -alı ]*

**Oldı** fikr-i ẕeḳanıyla dil-i şeydā cāhı
Beni ḳul eyledi ol kişver-i ḥüsnüñ şāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

Leylī-i kākül-i müşgīnine Mecnūn **oldum**
Ḥasret-i būse-i laʿliyle ciger-ḫūn oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 25). [oldum, -du, -m ]*

Cādū-yı zülfine dil-beste-i efsūn **oldum**
Cilve-i nāz ile reftārına meftūn oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 27). [oldum, -du, -m ]*

Cādū-yı zülfine dil-beste-i efsūn oldum
Cilve-i nāz ile reftārına meftūn **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 28). [oldum, -du, -m ]*

Teb-lerze-i maʿsiyetle bīmār **oldum**
Eyle baña şerbet-i şefāʿatle ʿilāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 3). [oldum, -du, -m ]*

Bir kerre delīl **olsa** luṭfı geçürür
Rāh-ı ṭalebümde olsa da biñ berzaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 3). [olsa, -sa ]*

Dilde nice rāz-ı ʿaşḳı pinḫān **olsun**
Zīra ḳodılar o āteşīn micmere ʿūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 3). [olsun, -sun ]*

**Olmış** perr ü bāl-i ḳudsiyān-ı melekūt
Şeh-rāh-ı muḥabbetinde çārūb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 3). [olmış, -mış ]*

**Olmış** o yegāne gülber-i ḳurb-ı ṣādef
Hem baḥr-ı tecellī-i Hudā hem ġavvāṣ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 3). [olmış, -mış ]*

Gül gibi tenümde zeyn olup dāġ-ı ġamuñ
Ṭaġ üsti bu sīne çakiñe **olsun** bāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 4). [olsun, -sun ]*

Gül gibi tenümde zeyn **olup** dāġ-ı ġamuñ
Ṭaġ üsti bu sīne çakiñe olsun bāġ *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 3). [olup, -up ]*

Tā Ḥaşr niṣār-ı ravża-i pāki **ola**
Hemvāre ṭabaḳ ṭabaḳ taḥiyyāt u ṣalāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 3). [ola, -a ]*

**Olmış** o ḫıdīv-i enbiyā vü rüsülüñ
Kevneyn ḳaṭār-ı kibriyāsında ceres *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 3). [olmış, -mış ]*

**Olmış** ser-i kuyı Beyt-i Maʿmūr gibi
Biñ vech ile cebhezār-ı ervāḥ-ı kirām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 3). [olmış, -mış ]*

Şāyed ki **ola** günāhumuz ʿafv Naẓīm
Dāmān-ı şerif-i ḫırḳasın būs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 3). [ola, -a ]*

Çün kim **ola** vāhibü'l-ʿatā yā Allāh
Eyler beni şādkām inşāʾ Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 1). [ola, -a ]*

Ey cān-ı Naẓīm-i ḫastenüñ dermānı
**Olsun** yoluña feda Naẓīmüñ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 2). [olsun, -sun ]*

Cām-ı mey-i vuṣlatı **olup** tevbe-şikest
Ḳıldı beni bir civān-ı tersā-beççe mest
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 1). [olup, -up ]*

Dīvāne-i sūmenāt dīdārı **olup**
İtdi dili bend zülfi zünnār-perest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 3). [olup, -up ]*

**Oldum** ḳoluma alup Süleymān-ı zemān
Yārüm benüm ey Naẓīm ʿānḳā-beçedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 3). [oldum, -du, -m ]*

Her lāle **olup** nīze-i yāḳūt be-düş
Elmās ẕerre giydi semen sertāser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 3). [olup, -up ]*

Āvīze-i güş-ı yārdur şimdi Naẓīm
Red-kerde-i iʿtibār **olan** gevher-i rāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 4). [olan, -an ]*

Ol mest-i ġurūra **oldı** peymāne-i nāz
Bir kerre ele alınmayan cām-ı niyāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 1). [oldı, -dı ]*

Bir dilber-i ser-tırāşe **oldum** ki tīrāş
Mirʾāt-ı rūḫında naḳd-i cān vaḳf-ı telāş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 1). [oldum, -du, -m ]*

Vaṣf-ı ṣıfātuñ vaẓīfe **olmışdur** aña
Demdür ki ala vaẓīfesin ʿabd -i ḳadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 3). [olmışdur, -mış, -dur ]*

Bil pür-tef-i ʿaşḳ dīde pür-eşk Naẓīm
Guya ki hemān Tennūr u Tūfān **oldum**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 4). [oldum, -du, -m ]*

Düşdi dile ḥasret-i dü-ceşm-i cānān
Bir şīşeye döndi kim **ola** nergisden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 2). [ola, -a ]*

ʿAks eyleyeli cemāli ʿāyniyle Naẓīm
Āyīneli çeşme **oldı** çeşm-i giryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 4). [oldı, -dı ]*

ʿAşḳ ehli odur ki dehre efsāne **ola**
Bülbül gibi bāġ-ı şemʿe pervāne **ola**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 1). [ola, -a ]*

Āzāde olur dü-ʿālemüñ ḳaydından
Ol zinde cesed ki dīvāne **ola** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 4). [ola, -a ]*

Ṭalib **olanuñ** o Yūsuf-ḫüsne Naẓīm
Elbette çıḳarmış ipliġi bāzāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 3). [olanuñ, -an, -uñ ]*

Teb-lerze-i ʿaşḳla **olup** bīçāre
Ten döndi temām żaʿf-ı ġamden tāre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 1). [olup, -up ]*

Ṣad şükr-i Hudā ki çāre-sāz **oldı** yine
Dārū-yı nevāziş-i veliyyü'n-niʿamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

Saʿyinde anuñ ki **olmaya** taḳṣīri
Her neyse olur be-kām-ı dil tesḫīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 1). [olmaya, -ma, -y, -a ]*

ʿÜryan şanma feżāda Ḳays-ı zārı
Olmışdı libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 2). [olmışdı, -mış, -dı ]*

Haṭṭında niḫān **olup** o māhuñ ḫāli
Āşūbdan oldı mülk-i ḥüsni ḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 1). [olup, -up ]*

Maẓhar-ı nūr-ı siyāh **oldı** yine
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 7). [oldı, -dı ]*

Māʾil **oldum** o sehī bālāya
Rāḥm idüp üstüme ṣaldı sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 13). [oldum, -du, -m ]*

Genc-i nuṣretdür meġer ordū-yı pür-iclāli kim
Dem-keşān āteş-feşān her ṭopı **olmış** ejdehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 6). [olmış, -mış ]*

Pādişāḫ-ı baḥr ü her Hān Muṣṭafā-yı kāmrān
Kim derinde ḫāk-rūb **olsa** revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 2). [olsa, -sa ]*

Lūlesi bu çeşmenüñ gūyā zebān-ı ḥāldür
Nūş-ı cān **olsun** diyü ʿaṭşān içün eyler nidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 26). [olsun, -sun ]*

Tehniyet-gūyān didüm sīrāb **olup** ben de Naẓīm
Bunca ʿāynı ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı Sulṭān Muṣṭafā (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 33). [olup, -up ]*

Geldi rūmāl eyledi şaḥn-ı serāy-ı ḫāşına
Cān atup **oldı** o cāy-ı dil-güşāda cebhe-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 8). [oldı, -dı ]*

Oldı ḫurşīd gibi zīr-i nigīni ʿālem
Olıcak mesned-i iḳbālde fermān-fermā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 41). [oldı, -dı ]*

Oldı ḫurşīd gibi zīr-i nigīni ʿālem
**Olıcak** mesned-i iḳbālde fermān-fermā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 42). [olıcak, -ıcaḳ, - ]*

Eşheb-i fikrine ol yekke-süvār-ı rüşdüñ
**Olmaya** Edhem-i ṣad ʿaḳl-ı Arisṭo hem-pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 30). [olmaya, -ma, -y, -a ]*

Rūz-ı ʿazminde o düstūr-ı hümāyun-baḫtuñ
Farḳ-ı rāḫşında çeleng **olsa** revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 32). [olsa, -sa ]*

Hıżr u īlyās **olup** rehberi baḥr u berde
Dest-gīri ola her ḥālde ʿavn-i Mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 47). [olup, -up ]*

Ḥıżr-maḳdem o Sikender-ḥaşem ü ʿünvānuñ
Görse dārātını der-bānı **olurdı** Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 28). [olurdı, -ur, -dı ]*

Muʿāmmer eyleye Mevlā **ola** iḳbāli rūz-efzūn
Ki ḥāl-i müstemendāne odur dādār-ı bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 17). [ola, -a ]*

Yitişdi berg ü bārı şāḫsār-ı ʿadl ü inṣāfuñ
Niḥāl-i maʿdeletden mīve-çīn **oldı** yine

dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 10). [oldı, -dı ]*

Hıram-ı ḫāme-i Ṭūbā ḳıyamıyla o dānānuñ
Çemenzār-ı ʿadālet **oldı** reşk-i gülşen-i meʾvā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 14). [oldı, -dı ]*

Naẓīmi ḫākden refʿ itse lāyıḳ iltifātıyla
Ki **oldı** āsitān-ı ser-bülendinde cebīn-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 20). [oldı, -dı ]*

Müşerref eyledi seccāde-i şerʿi ḳudūmiyle
**Olınca** ḳadr ile ṣādr-ı Stanbūla şeref-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 12). [olınca, -ınca ]*

Hāl-i rūḫsār-ı ʿarūsān-ı maʿānidür hep
Hāmesinde ki çekīde **ola** her ḳaṭre midād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 6). [ola, -a ]*

Ḥarem-i ḳadrinüñ el-ḥaḳ o ʿafīf-i dehrün
**Olmaya** süllem-i gerdūnesi bu sebʿ-i şidād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 12). [olmaya, -ma, -y, -a ]*

Ḥarem-i ḫaṣına bir muḥteremüñ maḥrem **olup**
İtdi bu sūr-ı sürūra ferāḥından bünyād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 7). [olup, -up ]*

Āl-i vālā-yı şafaḳ aña **olup** perde-i şerm
Zīnet-i ḫacle-i sūrı vire ḫurşīde küşād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 17). [olup, -up ]*

Beḳāya göçdi ayaḳ çekdi bezm-i fāniden
Muḳīm-i meclis-i Firdevs **ola** bi-ḥaḳk-ı Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 6). [ola, -a ]*

Serenci-zādenüñ **oldı** ḥayātı fülki şikest
Ḥūrūş-ı baḥr-i ʿadem gösterince cezr ile med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 1). [oldı, -dı ]*

İtdükce gāhī ḫvāb-ı nāz **ola** meges-rān-ı niyāz
Bāl-i hümāyūn-ı hümā bā-cān u dil ber-leb ṣaġīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 23). [ola, -a ]*

Bend-i kemend-i diḳḳati **olsa** nola fuḥūl
Naḫcīrgāh-ı maʿrifetüñ şeh-levendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 15). [olsa, -sa ]*

Ṭūl-i ʿömr ile olup mesned-nişīn-i dāveri
Düşmenān-ı cāh-ı iclāli **ola** ḫvār u faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 22). [ola, -a ]*

Mesned-i nāz ü naʿīm üzre olup ʿömri füzūn
Dest-gīri **ola** Ḥaḳ rāh-beri Peyġamber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 14). [ola, -a ]*

Olıcak lüʾlüʾ-i dendānı nümāyān dili
Dürr-i dürc-i fem-i şehzāde-i pākīze-güher (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 23). [olıcak, -ıcaḳ, - ]*

Mesned-i nāz ü naʿīm üzre **olup** ʿömri füzūn
Dest-gīri ola Ḥaḳ rāh-beri Peyġamber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 13). [olup, -up ]*

Dürr-i dendānı **olup** ḥoḳḳa deḫānında bedīd
Gūş-vār oldı yine ʿāleme bu tāze ḫaber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 15). [olup, -up ]*

Virmeġe sübḥa-i evṣāf-ı cemīlinde niẓām ʿlkd-ı lüʾlüʾ-veş **olup** bir yire cemʿ ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 18). [olup, -up ]*

Żiyāfet-ḫāne-i dāruʾn-naʿīme rū-be-rāh oldı
**Ola** aña nesīm-i maġfiretle bāb-ı cennet bāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 12). [ola, -a ]*

Ḥażret-i Rāmī Efendi müjde ey ehl-i ḳalem
**Oldı** eyvān-ı riyāsetde şerefle hem-celīs

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

Tehniyet-gūyān didüm tārīḫ-i cāhın ey Naẓīm
Ḳadrle Rāmī Efendi ḥāliyā **oldı** reʾīs (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 16). [oldı, -dı ]*

Hvace-i müşkil-güşā münşī-i yektā kim anuñ
Rūḫ-ı Vaṣṣāf **olsa** lāyıḳ bezm-i vaṣfında enīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 4). [olsa, -sa ]*

ʿÖmr ü iḳbālin ide efzūn Hudā-yı zū'l-minen
Düşmen-i cāhı **ola** zindānī-i çāh-ı esef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 16). [ola, -a ]*

Dīde rūşen müjdeler ey nāvek-endāzān-ı yeʾs
Sīne-i ümmīd **oldı** tīr-i maḳṣūda hedef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

Dīde rūşen ey ġarībān-ı şeb-i tārīk-i ġam
Ẓulmet-i cevr ü sitem ʿālemden **oldı** ber-ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 4). [oldı, -dı ]*

Cismi ālūde-i ġubār oldı
Pisteri yā Rab **ola** istebraḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 4). [ola, -a ]*

Cismi ālūde-i ġubār **oldı**
Pisteri yā Rab ola istebraḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

ʿİzzet ü iḳbāl ile bulduḳca ḳadr ü ihtiram
Hāṣid-i cāhı **ola** çāhī-i idbār u ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 34). [ola, -a ]*

Ḥükmini taḳvīm-i şerʿüñ eyledi icrā yine
Vefḳ-ı ʿadli **oldı** ḥırz-ı bāzū-yı dīn ü düvel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 26). [oldı, -dı ]*

Faẓl u dānişde nola **olsa** ferid-i rūzgār
Eylemiş bī-miṯl ü hemtā anı Hallāḳ-ı Ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 11). [olsa, -sa ]*

Her kemer ḳavs-i ḳuzeḥ her ṭāḳı çarḫ-ı nüh-revāḳ
Kim sipihr-i lāciverdüñ hem-seri **olsa** maḥal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 8). [olsa, -sa ]*

Gülzār-ı ḫulḳından **olup** ol pādişāḫuñ feyż-yāb
Bād-ı nesīmi olmada müşgīn-dem ü ʿanber-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 7). [olup, -up ]*

Naḳş **olmaġa** kiṭābesine tehniyet-gûyan
Girdi biri birine bu tārīḫler Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 21). [olmaġa, -maġ, -a ]*

Ceyb-i meşāme nefḫa-niṯār **olmış** eyleyen
Bād-ı nesīm revzenini ʿānberīn-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 15). [olmış, -mış ]*

Yoḳdur bu ḳaṣra ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ gibi naẓīr
**Olmış** miṯāli kāḫ-ı Muḳarnas gibi ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 20). [olmış, -mış ]*

Dostān-ı devleti olduḳça ḫandān gül gibi
Düşmen-i cāhı **ola** çāhī-i zindān-i ġumūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 12). [ola, -a ]*

Tehniyet-gūyān didüm tārīḫ-i cāhın ey Naẓim
**Oldı** bu İsḥāḳ İsmāʿīl Efendi ṣādr-ı Rūm (1124) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 14). [oldı, -dı ]*

Dostān-ı devleti **olduḳça** ḫandān gül gibi
Düşmen-i cāhı ola çāhī-i zindān-i ġumūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 11). [olduḳça, -duḳça ]*

**Oldı** tārīḫi Naẓīm ol mevlid-i pākīzenüñ
Geldi Ṣādre'd-dīn Muḥammed tāze cān

buldı cihān (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 9). [oldı, -dı ]*

Mesned-i ʿizz ü saʿādetde **olup** ʿömri füzūn
Ṭāliʿ-i ferḫunde yāri yāveri baḫt-ı civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 7). [olup, -up ]*

Didüm atduḳda ṭoḳuz yüz ḳırḳ kez tārīḫin
Menzil-i şehzāde Sulṭān Ammede **oldı** nişān (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 18). [oldı, -dı ]*

Rast-gū **olmazsa** yolında ʿadū-yı kec-revi
Tīri mecrūḥ eyleyüp şemşīri eyler bī-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 13). [olmazsa, -maz, -sa ]*

ʿAvn-i Ḥaḳ **olsun** ẓāhir ü dest-gīri ol şehüñ
Ṣalṭanatla ömrin efzūn ide Ḥayy Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 3). [olsun, -sun ]*

**Oldı** tārīḫi Naẓīm ol iki ehl-i hünerüñ
Geçdi Sırrī gibi Rüşdī bu fenā dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 9). [oldı, -dı ]*

Gitdiler āḫirete rūḫları şād **olsun**
Geçdiler ġuṣṣa-i imrūz u ġam-ı ferdādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 3). [olsun, -sun ]*

Rūḫ-ı revānı oldı revān-ı ḳaṣr-ı cennet
Īmān refīḳ-ı rāh **ola** Ḳurʾān delīl-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 6). [ola, -a ]*

Tārīḫ-i fevtini didi ṣād ḥüzn ile Naẓīm
Ḥācī Selīm Girāya **ola** ḫuld cāy-gāh (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 10). [ola, -a ]*

Rūḫ-ı revānı **oldı** revān-ı ḳaṣr-ı cennet
Īmān refīḳ-ı rāh ola Ḳurʾān delīl-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 5). [oldı, -dı ]*

Aña behişt-i ʿAdn **olup** Bāġçe-sarāy
ʿAzm eyledi cināne o ḫān-ı ciḫān-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 3). [olup, -up ]*

Müjde ey ḫalḳ-ı ciḫān nüh ḳubbe-i eflākden
Ṣanmanuz tābān **olan** ṣubḥ u mesāda mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 12). [olan, -an ]*

Müjde ey miḥnet-keşān-ı künc-i ʿahd-i bī-kesī
**Oldı** ḥāl-i rūzgār-ı nā-be-sāmānī tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 8). [oldı, -dı ]*

Mihr ü māhı kāse cerr idüp **olmış** ṣubḥ u şām
Āsitān-ı rifʿatinde bir gedā çarḫ-ı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 47). [olmış, -mış ]*

**Ols**a tār-ı mısṭarı lāyıḳ kitāb-ı medḥinüñ
Rişte-i gīsū-yı ḥūrü'l-ʿıyn ile nūr-ı nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 53). [olsa, -sa ]*

Olup tā rūz-ı ferda ḫāṣılı maʿmūr u ābādān
Demādem ṣāḥibi maẓhar **ola** elṭāf-ı Mevlāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 28). [ola, -a ]*

**Olup** tā rūz-ı ferda ḫāṣılı maʿmūr u ābādān
Demādem ṣāḥibi maẓhar ola elṭāf-ı Mevlāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 27). [olup, -up ]*

Ḥüccet ile anı ḳatl eylediler
Çoḳ nizāʿ **oldı** velī fetvāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 8). [oldı, -dı ]*

**Oldı** şāhidlerinüñ ekṣeri ḳatl
Ḳarada kimi kimi deryāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 13). [oldı, -dı ]*

Baṭburun-zāde o pīr-i fānī
Başına **olmış** iken āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 2). [olmış, -mış ]*

İtdiler töhmet-i ilḥād aña
Bir nice müfsid **olup** āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 4). [olup, -up ]*

Per açup **oldı** revān murġ-ı revān-ı pāki
Ḳondı cevlān iderek lānesine Ṭūbāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

Ārzū-yı vaṭan-ı aṣlī ile itdi rücuʿ
İrciʿī emrine cānıyla **olup** āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 6). [olup, -up ]*

Hep Fārisān-ı ʿilmün ol ẕū-fünūn-ı yektā
Esb-i hünerle **olmış** her fende şeh-levendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 12). [olmış, -mış ]*

**Olmışdı** ṣadr-ı fetvā ḥasretkeş-i ḳudūmi
Ol mesnede şerefle bi'ẕ-ẕāt geçdi kendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 9). [olmışdı, -mış, -dı ]*

Faḫrü'l-ʿulemā Ārif Efendi o ki lāyıḳ
Dergāh-ı kemālinde gedā **olsa** Hocendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 2). [olsa, -sa ]*

Didüm Naẓīm görince o liḥye-i pāki
Saʿīd **ola** ḫaṭ-ı dil-cū-yı Muṣṭafā Çelebi (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 10). [ola, -a ]*

Gūş idince mevlid-i tārīḫini didüm Naẓīm
**Oldı** Ṣadre'd-dīn Muḥammed mehd-i dünya zīneti (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 14). [oldı, -dı ]*

Devā-yı şerbet ü maʿcūnla o merḥūmuñ
İzāle **olmadı** feryād u ḥayf tāb u tebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 14). [olmadı, -ma, -dı ]*

Nice yanup cigerüm cāna düşmesün āteş
Ḥāraretiyle **olup** dil-fiġār u ḫuşk lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 12). [olup, -up ]*

Hümā-yı rūḥ-ı pāki itdi pervāz
**Ola** Ṭūbāda yā Rab āşiyān-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 4). [ola, -a ]*

Beḳāya göçdi ḳaldı mülk-i fāni
Nedimi ḥūr **ola** cennet mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 6). [ola, -a ]*

Levḥ-i cemal-i behcete ebrūları ḳalem
Ey serv ḳaddi gibi **olan** ḥüsn ile ʿalem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [olan, -an ]*

Ney gibi **oldı** nāle işüm şām ile seḥer
Yaḳdum derūna āteş-i firḳatle daġlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [oldı, -dı ]*

Görsem o gül-ʿiẕārı o ġonce-deḫānı ben
Peykān-ı çeşminüñ yine **olsam** nişānı ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [olsam, -sa, -m ]*

Tā ḥaşr ravżasına ṣubḥ ile şām
**Ola** envāʿ-ı taḥiyyat u selām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 16). [ola, -a ]*

Emrine ins ü melek fermān-ber
**Oldı** māḥkūmı ciḫān ṭarf be-ṭarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 24). [oldı, -dı ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiil.*

Ser-i dār-ı siyāset-gāh-ı ʿaşḳında gün
**olmaz** kim
Şeh-i ḥüsnüm nice ʿuşşāḳ-ı ser-bāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 9). [olmaz, -maz ]*

Nola her mālik-i dinar ʿazīz **olmaz** ise
Nāmı her Yusuf olan Yusuf-ı Kenʿān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 6). [olmaz, -maz ]*

Dem mi var tāʿat-ı ʿaşḳuñda idüp ḫūn-girye
Eşkīmüñ ḳaṭreleri sübḥa-i mercān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 12). [olmaz, -maz ]*

Nice bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ niṣār **olmaz**
Haṭ-ı müşgīn ile ol māh-ṭalʿat ḥāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 5). [olmaz, -maz ]*

Sevād-ı ḫaṭṭı beyāż **olmaz** ol meh-i ḥüsnüñ
Naẓīm her süḫanuñ olsa bir kitāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 13). [olmaz, -maz ]*

Şuyınca varsa eġer rūzgār-ı nā-hemvār
Bu deñli **olmaz** idi mevc-i kine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 14). [olmaz, -maz ]*

**Olmaz** ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh tār ile pūd olsa bu minvāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 7). [olmaz, -maz ]*

**ol-:** *"-dır, -dir, -dur, -dür".*

Nale-senc olsa ceres erbāb-ı māḥmil mest **olur**
Dem gelür bir nāleden ʿaşḳ ehli ḳanzil mest **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 1). [olur, -(u)r ]*

**ol-:** *... halinde bulunmak, ... haline gelmek.*

Hāne-ber-dūş **olsan** aduñ derbederdür dembedem
Devr-i ebvāb-ı edānīde gezersüñ serseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 51). [olsan, -sa, -ñ ]*

O niḥāl-i çemen-i nāze hevādār **olalı**
O sehī-ḳāmete ḥasretkeş-i reftār olalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 7). [olalı, -alı ]*

**ol:** *" O" işaret sıfatı.*

Seyyid ʿAlī Efendi s̱ānī-i Bū Ḥanīfe
Ḥālā fuḥūlüñ **oldur** mümtāz u ser-bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 2). [oldur, -dur ]*

**ol:** *"O" 3. tekil şahıs zamiri.*

Ḳomış mihri nikāb-ı şerme dildāruñ rūḫ-ı āli
Şafaḳ-pūş-ı ḥicāb itmiş mehi **ol** ʿārıż-ı ġāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 43, Mısra 2). [ol, ]*

**ol:** *" -dır, -dir, -dur, -dür".*

Göz yaşı dökmeden ümmīd-i viṣāl **oldı** hemān
Müflisüñ ḫvābda ḳaṭʿ eyledügi pāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 9). [oldı, -dı ]*

Hāl-i aġyār tebāh **oldı** yine
Kārı hep nāle vü āh **oldı** yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 5). [oldı, -dı ]*

Hāl-i aġyār tebāh **oldı** yine
Kārı hep nāle vü āh **oldı** yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 6). [oldı, -dı ]*

Ẕū-fünūn-ı pür-hüner Fetvā Emīni-zādenüñ
Geldi bir ferzendi kevne ʿālem **oldı** şādmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiili.*

Naẓīm **ola** ʿadedi neml ü remlden efzūn
Dürūd-ı rūḫ-ı revān ḳıyām-ı sāʿate dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 9). [ola, -a ]*

Tā ḥükm-i şerʿ ile **ola** ol seyyidü'l-beşer
Ṣadr-ı risālet üzre ḳalemrān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 57). [ola, -a ]*

Kürsī-i ʿarş-ı muʿallā **ola** neẓẓāre-gehi
Tūtiyā eylese hāk-i derüñinā-bīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 297). [ola, -a ]*

Nefḥa-i sūr **ola** ol demdeki gülbank-i derā
Dem-i āḫirde **ola** mūnis-i cānı ẕikrüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 325). [ola, -a ]*

Yā nebiyya'llāh ne ḥidemdür şenā-yı ḥāżretüñ
Ola vaṣfuñda Süleymān nūrdan bī-iʿtibār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 138). [ola, -a ]*

Çeker mi şıḳlet-i ḫalḳ-ı ciḫānı ʿizzet içun
Düşer mi ʿarif **ola** kāʾināte herze-vekīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 22). [ola, -a ]*

İdeler ehl-i süḫan cān ile dilden taşmīm
**Ola** ḫalḳ-ı dü-ciḫānuñ nefesinden efzūn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 122). [ola, -a ]*

ʿAbdle ḳadr **ola** ol ṣafiʿ-i küll-i ümemüñ
Ṣa'im-i rūze-i derd ü ġamınuñ rūz ü şebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 43). [ola, -a ]*

**Ola** āvīze-i çengāl-i ḳażā peyderpey
Ser-nigūn ḫaşm-ı giran-cān-ı uḳūbet-ʿaṣabī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 67). [ola, -a ]*

Ümmeti dergeh-i vālāsına olduḳça revān
Ṣalavāt ile taḥiyyāt **ola** sāz u selebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 70). [ola, -a ]*

Māt **ola** mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaṣfında o şāḫuñ at süren ferzānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 27). [ola, -a ]*

Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı **Ola** teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 10). [ola, -a ]*

Gökde sevr-i felek olup mużtarr
Yirde gāv-ı zemīn **ola** lerzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 98). [ola, -a ]*

Mesned-i ʿizzet ü saʿādetde
**Ola** pīr olduġınca baḫtı civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 238). [ola, -a ]*

Ser-i hezāra **ola** tās-ı āteşīn gül-i āl
Semūm-ı ḳahrı vezān olsa gülsitān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 43). [ola, -a ]*

Merḥum ḫān Muḥammed ol pādişāḫ-ı emced
Eylerdi luṭf-ı bī-ḥad cennet **ola** mekānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 148). [ola, -a ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lāhūt **ola** maḳāmı Selāmī Efendinüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 8). [ola, -a ]*

ʿAşḳ ehli odur ki dehre efsāne **ola**
Bülbül gibi bāġ-ı şemʿe pervāne **ola**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 2). [ola, -a ]*

Hızır u īlyās olup rehberi baḥr u berde
Dest-gīri **ola** her ḥālde ʿavn-i Mevlā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 48). [ola, -a ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiil.*

Ne deñli ser-keş **olsañ** pāymāl eyler seni devrān
Ḥaẕer kıl ḫāke dökme āb-ı rūyuñ āftāb-āsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 11). [olsañ, -sa, -ñ ]*

Dil-i dīvānemüñ zencīre cünbān **oldugı** böyle
Ṣaçı Leylālaruñ kākülleri sevdālarındandur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 9). [oldugı, -duġ, -ı ]*

Büyütdüm bāġ-ı sīnemde olup dāmen-keşān serkeş
Bülend **olduḳça** ḳaddi oldı ol serv-i revān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 2). [olduḳça, -duḳ, -ça ]*

Döker āb-ı-rūḫin ḫāke miṣāl-i mihr-i ʿālem-tāb
Ġurūr-ı ḥüsn ile **olduḳca** her şūḫ-ı cihān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 6). [olduḳca, -duḳ, -ça ]*

Olmamak mümkin mi şemşīr-i müjeñle ey perī
Meyl ider diller niḫān u ʿāşıḳāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 5). [olmamak, -ma, -maḳ ]*

Ġonce açılup **oldı** gül ārāyiş-i bāzār
Bülbül ḳafes içre sen esīr-i neġamāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 7). [oldı, -dı ]*

Kākülüñ sevdāsıdur zencīre-cünbān **olduġum**
Ḳāmetüñ ġavġāsıdur ḫāk ile yeksān **olduġum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 1). [olduġum, -duġ, -um ]*

Kākülüñ sevdāsıdur zencīre-cünbān **olduġum**
Ḳāmetüñ ġavġāsıdur ḫāk ile yeksān **olduġum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 2). [olduġum, -duġ, -um ]*

Dest-bürd-i pençe-i şīr-i nigāhuñdur senüñ
Lahza laḥẓa çāk-rīz-i ceyb ü dāmān **olduğum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 4). [olduğum, -duġ, -um ]*

Şām-ı hicrüñde ümıd-i vuṣlatuñdur şemʿ-veş
Ṣubḥ olınca gāh giryān gāh nālān **olduğum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 6). [olduğum, -duġ, -um ]*

Eşk-i dīde dud-ı dil hūn-ı ciġer sūz-ı derūn
Hep senüñçündür ṣaḳın incitme ḳurbān **olduğum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 8). [olduğum, -duġ, -um ]*

ʿAḳlumı evvel naẓarda eyledüñ medḥūş-ı nāz
Ey ġubār-ı ḫaṭṭı esrārıyla ḥayrān **olduğum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 10). [olduğum, -duġ, -um ]*

Sen de inşāf eyle ey reşk-i perī zülfüñ gibi
Şānuña lāyıḳ mıdur böyle perişān **olduğum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 12). [olduğum, -duġ, -um ]*

Yārden dūr itmek istermiş beni ḫāṣid Naẓīm
Bilmemiş cānān ile ben cümleten cān **olduğum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 14). [olduğum, -duġ, -um ]*

Görüp o naḫl-i ḫırāmānı gehī dāmen çīn **Oldılar** bāġda her serv-i sehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 2). [oldılar, -dı, -lar ]*

Elbette mecāzuñ yoludur semt-i ḥaḳīkat
Mādām **ola** ḳanṭara-i ʿaşḳ güẕergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 8). [ola, -a ]*

Şimdi ḫūbān-ı zemāne **oldılar** ʿāşıḳ-perest
Bender-i ḥüsn ü melāḥatde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 11). [oldılar, -dı, -lar ]*

Ḳaṣr-ı şerʿinde Ebū Bekr ü ʿÖmer ol şāḫüñ
Daḫi ʿOsmān u ʿAlī **oldılar** erkān-ı Biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 212). [oldılar, -dı, -lar ]*

**Oldılar** cān ile fermān-ı ḫudāya teslīm
Her biri ḥükm-i ḳażā vü ḳadere virdi rıżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 221). [oldılar, -dı, -lar ]*

Ümīd oldur **ola** cāy-ı penāhı köhne ʿişyāndan
Biñā-yı vaṣf-ı ẕātuñda bu bir ṭarḥ-ı müceddeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 75). [ola, -a ]*

**Oldılar** her birisi naʾil-ı ṣad-ecr-ı ʿaẓīm
İki ʿālemde olup maẓhar-ı ḳahr-ı ḳahhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 83). [oldılar, -dı, -lar ]*

Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u şitā
**Olalar** germā vü sermā īn berān ü ān berīn

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 132). [olalar, -a, -lar ]*

**Oldılar** ammā Süleymānlar aña zīr-i nigīn
Her kemīne bende-i fermānınuñ vaḳt-i ʿaṭā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 85). [oldılar, -dı, -lar ]*

Yüzüm sürüp yiridür ben de ber-murād olsam
bārgāh benüm de ḳul **olduġum** yerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 148). [olduġum, -duġ, -um ]*

O ḳahramān-ı hünerdür ki ḳarşısında ḥasūd
Süḫande şīr-i jeyān **olsa** da muḥaḳḳārdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 180). [olsa, -sa ]*

**Oldı** bāziçegāh rifʿatine
Mihr-i zer gūy māh-ı nev çevgān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 93). [oldı, -dı ]*

Yemīninde yesārında müretteb leşker-i īslām
Nola **olsa** ġuẕāta rāh-ber tūġ-ı şehenşāḫī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 6). [olsa, -sa ]*

ʿAfvüñle ʿuyūbıñı Naẕīmüñ setr it
**Olsun** der-i ḫidmetüñde bī-töhmet-i ʿāyb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 35, Mısra 4). [olsun, -sun ]*

Şemʿ-i ẕātın ide Ḥaḳ bād-ı kederden ṣālim
Meşʿal-i māḫirüñe puş **ola** çarḫ-ı mīnā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 46). [ola, -a ]*

Nūr-ı īman ile Ḳurʾān ide ḳabrin rūşen
Menzili cennet **ola** hem-demi ḥūr-ı cennet
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 4). [ola, -a ]*

Kişţzār-ı ʿarṣa-i cūdında vezn **olsa** gelür
Dāne-i her ḫūşe-i iḥsānı hem-seng-i cebel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 17). [olsa, -sa ]*

**Oldılar** ʿāzim-i Firdevs iki ehl-i ʿirfān
İrciʿī emri gelince ṭaraf-ı Mevlādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 1). [oldılar, -dı, -lar ]*

Şehsüvār-ı ʿarṣa-i himmet ki itmez iltifāt
**Olsa** pāy-ı mevkibinde çarḫ-ı aṭlas ferş-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 26). [olsa, -sa ]*

Geçdükde ṣādr-ı Rūma tebrīk idüp efāżıl
Dergāh-ı ʿizzetinde hep **oldılar** mülāḳi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 12). [oldılar, -dı, -lar ]*

Muḳtedā **olālı** ol ḳıble-i dīn
Mescid oldı ümeme deyr ü künişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 5). [olālı, -alı ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiil.*

Ey eblaḳ-ı luṭf ü cūdı pür-cünbüş-i nefʿ
Bī-tābī-i pāy-ı rāḥatum **olmadı** defʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 2). [olmadı, -ma, -dı ]*

**ol:** *'O' Kişi zamiri.*

Ḥālīl ü hem Ḥabīb ü hem Ṭabīb **ol**
Ḳarīb ü hem münīb ü hem ḫaṭīb **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 16). [ol, ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiil.*

Dürdî -i ṣaḥbā gibi ayaḳda ḳalurdı müdām
**Olmaşaydı** çün cenāb-ı mey dil-i bī-kine ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 12). [olmaşaydı, -ma, -sa, -y, -dı ]*

**ol-:** *"-ol" yardımcı eylem.*

Anı da pāy-ı yāre iderdi niṣār dil
Bir armaġan **olaydı** daḫi bāri cān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 6). [olaydı, -aydı ]*

Anı cemālüñ ile virürdi ḫayālüñe
Cānā **olaydı** ʿāşıḳ-ı şeydāda cān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 4). [olaydı, -aydı ]*

Ḥaḳḳ-ı cārı ḥaşredek cārī iderlerdi eğer
Devr-i ʿadlinde **olaydı** şīr ü cīrān hem-civār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 98). [olaydı, -aydı ]*

Ne idi baḥr-ı temennāda bād-bān açmaḳ
**Olaydı** zevraḳ-ı ümmīdümiñ ḳapūdanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 4). [olaydı, -aydı ]*

**ol-:** *"-ol" yardımcı eylem.*

**Olalar** tahṭe'ş-şerāda gāv u māhī mużṭarib
Olsa ger fevḳaʿl-ʿalāde sāye- endâz-ı vaḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 89). [olalar, -alar ]*

Ciḫāniyān **olālar** sāyebān-ı ʿadlüñde
āṣafuñ şeb ü rūz emn ile emān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 125). [olālar, -alar ]*

**ol-:** *"Olmak" yardımcı fiili.*

Āġūşa çeke ḥāle-veş ol kim meh-i baḫtı
Hurşīd **ola** tāc-ı zeri eflāk **ola** taḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 2). [ola, --a ]*

Eğer itse derūnından güẕer bād
**Ola** taḫt-ı Süleymān gibi berbād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 12). [ola, --a ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiili.*

Haṭ-āver **olduġı** dem hüşni kareler giydi
Libāsı mātemiyānuñ siyāh câme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 7). [olduġı, -duġ, -ı ]*

Şīr-gīr **olduġı** maʿlūm oldı
Göñlüm alup o ġazālāne nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 5). [olduġı, -duġ, -ı ]*

Berḳ-ı cemāli nūr-ı nigāhı yaḳar baña
Ḥūrşīde gālib **olduġı** günden ʿıyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 90). [olduġı, -duġ, -ı ]*

Eyledi emrine dünyāyı Süleymān gibi rām
Mühr ile **olduġı** dem ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 56). [olduġı, -duġ, -ı ]*

**ol-:** *"Ol" fiilinin geniş zaman kipi; ... haline gelmek.*

Berḳ-ı nāgeh-sūz u cān-teʾsīrdür her şuʿlesi
Āteş-i mihr ü muḥabbet bī-şerār u dūd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Figār-ı ġamzesidür bir kemānkeş-i nāzuñ
Ki zaḫm-ı tīri **olur** ḫande-riz-i merhem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Dergehüñde ḥadden efzūndur ḳuṣurum
ʿafv ḳıl
Müẕnibüñ çirkāb-ı cürmi ʿafv ile tathīr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 82). [olur, -ur ]*

Ne ḳadar olsa da ḳavī-endām
ʿÖmri **olur** Naẕīm üç ayda temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 14). [olur, -ur ]*

Seyr idüp vech-i ṣabīḥin ḥācetüm oldı revā
Ḥaḳ bu kim maḳbūl **olur** lā-büd duʿā-yı ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 56). [olur, -ur ]*

**ol-:** *"Olmak" fiilinin şart kipi çekimi; bir duruma, vasfa sahip olmak.*

Bir dil **olsa** idemez buḫlini Şerḥ
Hāḳ-i mümsikde biten sebz-i giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 31). [olsa, -sa ]*

Mesned-nişīn-i faż̈l ü hüner zü-fünūn-ı dehr
Kim ībn-i Ḥacib **olsa** revā ḥācib-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 34). [olsa, -sa ]*

Ne ḳadar **olsa** da ḳavī-endām
ʿÖmri olur Naẓīm üç ayda temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 13). [olsa, -sa ]*

Ol ḫvāce-i kāʾinātuñ **olsa** yiridür
Bazār-ı muḥabbetde cān-naḳdi kerev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 3). [olsa, -sa ]*

**ol-:** *"Ol" fiilinin geniş zaman kipi.*

Ṣāf-meşreb ṣāf-dil ṣāfī-naẓār ṣāfī-derun
Kim **olur** dirsen Naẓīm-i zāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 14). [olur, -ur ]*

Lā-büd giderek vāṣıl **olur** menzile sālik
Elbette kenāre çekilür ḳāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 3). [olur, -ur ]*

Lā-büd **olur** biter yitişür mīve-i murād
Ṣabr eyle ey Naẓīm bilürseñ zamānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 13). [olur, -ur ]*

Neşvesi īrāş̱-ı ġam itdükce ol ḫoşnüd **olur**
Bāde-i memzūc-ı ʿaşıḳ eşk-i ḫūn-ālūd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Eyledükce ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn nessāc-ı ʿaşḳ
Kārgāh-ı dilde ṣabr u huş tār u pud **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 12). [olur, -ur ]*

Ṣaliki evvel ḳademde vāṣıl eyler ey Naẓīm
Pīr-i himmet kim delīl-i menzil-i maḳṣūd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 14). [olur, -ur ]*

Māḥrem-i rāz olmayan sālikdedür bu hāy u hūy
Bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa ol kim oldı vāṣıl mest **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Āşinā bīgāne bilmez mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ
Cürʿasın nūş eylese mecnūn u ʿāḳıl mest **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Görse reftāruñ hevā-yı serv-ḳaddüñle çenār
Dest-efşān sūz-ber-dil pāy-der-gil mest **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 8). [olur, -ur ]*

ʿAşḳ bir ḫum-ḫānedür kim bī-mey ü saġar senüñ
Fikr-i laʿlünle derūn-ı sīnede dil mest **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir ġazel ṭarḥ itdi kim
Ḳavline her kim Naẓīmüñ olsa kāʾil mest **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 14). [olur, -ur ]*

Sūż-ı deruna ṣanma ki eflāk sedd **olur**
Ḥāşā ki öyle āteşe ḫāşāk sedd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 1). [olur, -ur ]*

Sūż-ı deruna ṣanma ki eflāk sedd **olur**
Ḥāşā ki öyle āteşe ḫāşāk sedd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Bir zaḫm-ı nāze minnet iderdüm nigāhuña
Havfüm budur ki sīnede her çāk sedd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Tīġ-ı müjeñ keş̱er yolını Ḳahramānlaruñ
Rüstemlere o ġamze-i bī-bāk sedd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Evvel cemālini göreyüm soñra eyle bend
Hūşyār iken cünūnuma idrāk sedd **olur**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 8). [olur, -ur ]*

Dīdāruñı ḫayāl idemez dīde giryeden
ʿAkse olınca āyīne nem-nāk sedd **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Olmaz nigāh kesret-i neẕẕāreden saña
Yer yer hücūm-ı dīde-i çālāk sedd **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 12). [olur, -ur ]*

Senden ayırmaz idi ölince nigāhını
Murġ-ı dil-i ṭapīde fitrāk sedd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 14). [olur, -ur ]*

Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naẕīm
Ne bād u āb u āteş ü ne ḫāk sedd **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 16). [olur, -ur ]*

Midād-ı eşk ile müjgānlarumki ḫāme **olur**
şūḫa her nigehüm bir niyāz-māme **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 1). [olur, -ur ]*

Midād-ı eşk ile müjgānlarumki ḫāme **olur**
şūḫa her nigehüm bir niyāz-māme **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Dönünce sübḥa-i mercāna eşk-i ḫūnīnüm
Gören şānūr müjemüñ her biri imāme **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Oyāre kāġıd uçursam kebūter-i dil-i zār
Hevā-yı ʿaşḳla hem nāme hem ḫamāme
**olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Haṭ-āver olduġı dem hüşni kareler giydi
Libāsı mātemiyānuñ siyāh cāme **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 8). [olur, -ur ]*

Meşām-ı cān u dile virdi būy-ı bī-hūşı
Turunc-ı ġabġab-ı dilber ʿaceb şemāme
**olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Mesiḥ gibi sebük-bār iseñ ʿalāyıḳdan
Çeḫār ṭāḳ-ı felek menzil-i dü-kāme **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 12). [olur, -ur ]*

Naẕīm jende-be-dûşân-ı tekye-ı ʿaşḳuñ
Düḫān-ı āhı serinde siyeh ʿimāme **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 14). [olur, -ur ]*

Mest iken ol māh-ı mihr-engīz kim raḳşān **olur**
Māh lerzān mihr ser-gerdān felek ḥayrān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 1). [olur, -ur ]*

Mest iken ol māh-ı mihr-engīz kim raḳşān **olur**
Māh lerzān mihr ser-gerdān felek ḥayrān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Kākül ü rūy-ı ʿaraḳ-riz u leb-i laʿlin görüp
Dil perīşān eşk rīzān dīde ḫūn-efşān **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Ḳays-veş zülfiyle ḥālin fikr iden āvārenüñ
Cismi ʿüryān ḳaddi çevgān gūy-ı ser ġalṭān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Āteş-i ʿaşḳ u fürūġ-ı ḥüsn ü ṭābʿ-ı āhdan
Sīneler nīrān beden sūzān ciġer büryān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 8). [olur, -ur ]*

Cām-ı vaṣl u nuḳl-i būs ü neşve-i dīdārla
Ġam gürīzān ġuṣṣa pinḫān ü ferāḥ mihman **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Serv-ḳāmet gül-ʿiẕār u sebz-ḫaṭṭ dildārsız
Cūy giryān murġ nālān u çemen zindān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 12). [olur, -ur ]*

Fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla derd-i derūn efzūn **olur**
Nev-baḫār eyyāmı elbette cünūn efzūn **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Āha rūḫṣat virmeyelden hāṭırum āsūdedür
Bād taḥrīk itmese yemde sükūn efzūn **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa itmez bend-i peyderpey eşer
Māḥmilüñ pest olsa zīra reh-nümūn efzūn **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Dembedem kūy-ı bütan pür-nāle-i ʿuşşākdur
Kāfiristānda ṣādā-yı erġanūn efzūn **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 8). [olur, -ur ]*

Zülfinüñ her tārr bir bend-i zebāndur ʿāşıḳa
Çeşmi cādūlarda mekr ile füsūn efzūn **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Dürr-i dendānın leb-i laʿlin idüp yārüñ ḫayāl
Çeşm-i ʿāşıḳda demādem eşk-i ḫūn efzūn **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 12). [olur, -ur ]*

Güne güne ey Naẓīm itsem nola ṭarḥ-ı süḫan
İltifāt ile kemāl-i zū-fünūn efzūn **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 16). [olur, -ur ]*

Mest-i müdām-ı ġaflet olan dil ḫārāb **olur**
La-büd memerr -i seylde menzil ḫārāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 1). [olur, -ur ]*

Mest-i müdām-ı ġaflet olan dil ḫārāb **olur**
La-büd memerr -i seylde menzil ḫārāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Bir şehre kim ḳażā ola nazil ḫārāb **olur**
Bünyad-ı ʿömre bağlama bel bil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 5). [olur, -ur ]*

Bir şehre kim ḳażā ola nazil ḫārāb olur
Bünyad-ı ʿömre bağlama bel bil ḫārāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Pīrānuñ olsa ḳaddi nola żaʿf ile dü-tā
Bir ḫāne-peste kim ola māʾil ḫārāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 8). [olur, -ur ]*

Olmış şerāb-ı nāz ile ālūde çeşm-i yār
Bir bāde-nūş kim ola ḳanzil ḫārāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Mülk-i dil-i Naẓīmi nola yıḳsa cevr-i yār
Sulṭānı şehrüñ olmasa ʿādil ḫārāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 14). [olur, -ur ]*

Kimse idrāk idemez rütbe-i Mevlānāyı
Müddeʿī neyle **olur** ḳaṭʿ-ı merātib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Nuṭḳa gelse leb-i Şīrīnler **olur** Ferhādı
Zülf-i ḫam-der-ḫamı Leylāları Mecḫūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 3). [olur, -ur ]*

İder ḫūn-girye mīnā-veş **olur** ʿacz ile ser-der-pīş
Külāh-ı naḫvet ol maġrūrı kim gerden-firāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 5). [olur, -ur ]*

Her kime ʿucb ile iderse nigāh
Ol göz **olur** başuña ʿayn-ı naẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Ruʾyeti tercih ider ʿāşıḳ ṣafā-yı vuṣlata
Cennet ey dil ādeme zindān **olur** dīdārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Seyr idüp āyīne-i rūḫsārını gūyā **olur**
Ṭūṭī-i dil söylemez yār-ı şeker-güftārsız

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 5). [olur, -ur ]*

Bāġ-ı kūyından cüdā seyr-i gülistān eylesem
Her gül-i şād berg **olur** bir dāġ-ı ḥasret yārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 8). [olur, -ur ]*

**Olur** elbette bir gün cilvegāhı menzil-i maḳṣūd
Naẓīmā olmasun tek tevsen-i baḫtuñ hemān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 9). [olur, -ur ]*

Her ne söylerse o lebler ʿāşıḳa ilḫām **olur**
Ṣafdur cānā derūn-ı ʿāşıḳ-ı dīrīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 9). [olur, -ur ]*

ʿĀşıḳa cāy-ı selāmet ʿaşḳ-ı şūr-engīzdür
Mevcden keşti **olur** çıḳsa kenāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 12). [olur, -ur ]*

Elbette **olur** zīr-i zemīn cāy-ı ḳarāruñ
İsterseñ eġer pādişeh-i rūy-ı zemīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 11). [olur, -ur ]*

Hicrānuñ **olur** buʿdı sebeb ḳurb-ı viṣāle
Yāre ne ḳadar dur iseñ o deñli yaḳīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 15). [olur, -ur ]*

Nesīm-i şevḳ ile cūş u ḫurūş idüp yem-i dil
Kemine ḳaṭre iken lücce-rīz **olur** nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Olursa bādesi bī-derd-i minnet-i şākī
**Olur** sifāl-i şikeste piyāle-i Cem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Mihr ü meh gibi felekde kevkebi saʿd olsa da
Yıldızı düşkün **olur** ister ġarīb ister yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Cān gibi gözden olsa nola ol dehān nihān
Zīrā ki dīdeden **olur** elbette cān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Yārüñ ḫayāli dīdede sevdāsı dildedür
Lā-büd **olur** ʿıyān ʿıyān u niḫān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 8). [olur, -ur ]*

Naẓīm-āsā cefā-yı ḫārına baḳmaz **olur** gül-çīn
Bilen zenbūr-ı hicr ü şehd-i vaṣluñ nīş ile nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 15). [olur, -ur ]*

ʿĀkıbet meygede-i vuṣlat **olur** ḫvāb-gehi
Eyleyen vaḳf-ı sebū-yı mey-i ḥasret dūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 7). [olur, -ur ]*

Zülf-i dilber gibi her demde perīşān-dil **olur**
Ol ki cemʿ eylemeye başına ʿaḳl u hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 9). [olur, -ur ]*

Ser-i engüşt-i muʿārıżdan **olur** āsūde
Bend iden mühr-i sükūt ile leb-i hāmūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 15). [olur, -ur ]*

Hublar ṣaḳlamaz esrārını ʿāşıḳlardan
Ki **olur** ʿāşıḳ olanlar gözi açıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Her keşākeşden **olur** serv gibi dāmen-çīn
Hārına bu çemenüñ gül güline ḫār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 11). [olur, -ur ]*

Çeküp yāri kenāre ʿālem-i vuṣlatda kām aldı
**Olur** cānānuñ ey dil başḳa bir ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 12). [olur, -ur ]*

Görmeden dildārı öpdi ḳocdı dirler ey Naẓīm
ʿĀşıḳ-ı zāre **olur** bühtān bühtān üstine

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 16). [olur, -ur ]*

Elbetde **olur** ḫātime-i muṣḥaf-ı ümmīd
İḫlāṣ ki var Fātiḥa-i niyyetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 7). [olur, -ur ]*

Cān u dil **olur** mâ-hażar-ı derd-i ġam-ı yār
Mihmān olıcak ḫāne-i bî-minnetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 5). [olur, -ur ]*

**Olur** ḫurşīd-i enver şemse-i eyvān-ı tecrīdi
İden mānend-i ʿĪsā cilvegāhın çār-ṭāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 7). [olur, -ur ]*

Ḳumaş-ı Naẓm-ı kāmilde bulınmaz tār u pūd-ı ḥaşv
**Olur** hemvāre minvāl-i ḫayāli bir siyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 12). [olur, -ur ]*

Aña pervāne **olur** bülbül-i dil kim şeb ü rūz
Şemʿ-i nā-māḥrem ola bezmine gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 3). [olur, -ur ]*

Bulamaz mertebe-i evc-i ʿalā hāk-i hażīż
Ki **olur** dāʾire-i ʿizzete ẕül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Āyet-i ʿaşḳ u muḥabbet bī-zebān tefsīr **olur**
Hāme taḥrīr idemez olmaz edā taḳrīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 3). [olur, -ur ]*

Aġyār olursa ḫalḳ-ı ciḫān yār yār **olur**
Tāliʿ felekde yāver ise baḫt yār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 13). [olur, -ur ]*

**Olur** güldeste-çīn-i ārzu-mendi o bī-dil kim
Çemende baġrına bir gül-ʿiẕār u ġonce-fem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 11). [olur, -ur ]*

Ferhād ü Ḳays gibi neler eyledi ẓuḥūr
Ya Rab ne ṭurfe dūde **olur** ʿaşḳ dûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 16). [olur, -ur ]*

Cevrüñ hilāl ider ne belā ṭaʿne-i raḳīb
Birdür ölüm **olur** mı bir ey bī-emān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 8). [olur, -ur ]*

Nuş-ı dārū-yı leb-i dilber ʿaceb terkīb **olur**
Cevher-i cāndur meġer var ise cüzʾ-i aʿẓam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 15). [olur, -ur ]*

Ḳavm-i ʿĀd olsa **olur** ednā hücūmından şikest
Bir şehüñ kim ʿavn-i Ḥaḳdur rāyet-i leşkerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 9). [olur, -ur ]*

Hilāle ġürre-i ebrūsı dâl- ḫançer **olur**
Ġurur-ı ḥüşn ile yoḳdur o kec-külāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 7). [olur, -ur ]*

Eşk-i ter mūy-ı sepīd üzre dökülsün ey Naẓīm
Olsa bārān ṣubḥ-dem **olur** duʿālar müstecāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 20). [olur, -ur ]*

Bīm-i ḳahrı heybetinden şīr-i ner rūbāhdur
Luṭf-ı ümmīd ile rūbāh-ı żaʿīf **olur** esed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 26). [olur, -ur ]*

Cedvel-i ḫāmem o mīzāb-ı maʿānīdür kim
Çemenistān-ı beyān andan **olur** feyż-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 56). [olur, -ur ]*

Şebnem-ālūd-ı ġarḳ olsa gül-i rūyı **olur**
Sebz türāb-ı rūḫıyla çemen-i şerm ü ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 153). [olur, -ur ]*

Ḳahramānı bād-ı ḫışm u ḳahrı eyler nā-tüvān
Bir meges imdād-ı luṭfıyla **olur** ʿanḳa-şikār

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 96). [olur, -ur ]*

**Olur** fitīle fürūg-ı çerāġ istiġnā
Şeb-i ġınāda ider dāġ-ı sīnesin ḳandīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 13). [olur, -ur ]*

**Olur** mı dāde-i ġayra ciḫānda dest-küşād
Efendisi ḳulunuñ rızḳına olınca kefīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 19). [olur, -ur ]*

Nola muḥāl ise maġrur dūn ile ülfet
**Olur** vücūdı gibi ṣoḥbet-i leʾīm ṣakil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 30). [olur, -ur ]*

Gürūḫla ber-ālāy bü'l-füżūl ü nā-fehm
Ne güne hem-ser-i ehl-i kemāl **olur** O ḳabīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 34). [olur, -ur ]*

Beyān-ı ḥāl-i edānīde nuṭḳ-ı ḳāṣırdur
O dostānuñ **olur** söyledikce ẕeyli ṭavīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 38). [olur, -ur ]*

Nice taḥammül **olur** imtinān-ı dünānâ
Ki bulsa mūra ider bār-ı minnetin taḥmil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 43). [olur, -ur ]*

Hıdīv-i keşti ʿaṭā kim dem-i ḥaṣād **olur**
Gedā-yı sünbüle-çīn-i nevāli Mīkāʾīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 67). [olur, -ur ]*

Hemīşe dāġ-ı muḥabbetle tā ki bir ʿāṣık
Miṣāl-i lāle **olur** dil-figār u ḫvār u ẕelīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 138). [olur, -ur ]*

Şerer-i nāʾire-i ḳahrı maʿāẕallāh eger
Āb-ı ḥayvāna eṣer itse **olur** māʾ-i ḥamīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 38). [olur, -ur ]*

**Olur** emriyle siyāsetgehi tehnîde ḳażā
İmtiṣāl itmeyene şerʿine tīġ u dü-nîm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 51). [olur, -ur ]*

Ẕū'l-fiḳārın daḫi aldıḳça **olur** ḫaṣmı dü-nīm
Bā-ḫuṣūṣ o iki şeh-zāde Ḥaṣan ile Ḥüseyn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 77). [olur, -ur ]*

Şīr ile şīrīn **olur** perverde olsa engübīn
Rūmda Ḥassān olam vaṣf-ı ṣıfātuñda eġer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 107). [olur, -ur ]*

Hārmen-i cūd ü nevālinde **olur** vaḳt-i ḥaṣād
Dāne-i cūd tūde-i ġabrā felekler Berḳ-gāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 51). [olur, -ur ]*

Dil-i bīmār-ı ʿuṣātuñ o ṭabib-i cānuñ
Şerbet-i ʿafvi ile zā'il **olur** ṭābʿ-ı tebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 46). [olur, -ur ]*

O gün **olur** mı diyem kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña ḳurbān ola ümmī vü ebī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 57). [olur, -ur ]*

Bāġa varsañ derd-mendāne **olur** her lāle dāġ
Şekl-i ṭās-ı āteşīndür saña verd-i aḥmeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 31). [olur, -ur ]*

Ṭaliʿ-i yārūñ ile fikr-i kenār itseñ eġer
Duḫter-i baḫtuñ **olur** Zāl-i sipihrūñ ḫaheri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 34). [olur, -ur ]*

Daʿvet itseñ bezmüñe efsūn-ı naḳdüñ olmasa
Ṭavḳ-ı tesḫīrüñde saña ġūl **olur** her bir perī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 36). [olur, -ur ]*

Muḍḥik olsañ ḳadruñi pāmāl ider ʿırżuñ gibi
Muḍḥiküñ ṣaff-ı niʿāl **olur** maḳām-ı ber-

teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 48). [olur, -ur ]*

Kıṣṣa-ḫvān olsañ **olur** dā'im sozüñ lāf u güzāf
Kıṣṣa-ḫvānuñ derd-i serdür hep dürūġ-ı bī-fari *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 49). [olur, -ur ]*

Şevḳ-ı naʿtüñle **olur** mülk-i süḫande nām-zed
Şāḫid-i maʿnāya elfaẓ-ı beyānum duḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 205). [olur, -ur ]*

Ḥūrşīd ḫāk-i dergehine cebhe-sāy **olur**
Hengām-ı cūd ayaġına māḥṣūl-i kān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 37). [olur, -ur ]*

Beẕl-i keremde dest-i güher-pāşı baḥr **olur**
Hengām-ı cūd ayaġına māḥṣūl -i kān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 39). [olur, -ur ]*

Bir dil ṭutulsa gelse ḥużūr-ı şerifine
Lerzān **olur** dili ṭuṭuluʿr bī-zebān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 48). [olur, -ur ]*

Nuḳl ü kebāb-ı meclis **olur** tevbe-i naṣūḥ
Ṣākī ki elde cām-ı mey-i erġuvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 91). [olur, -ur ]*

Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān **olur**
Her ṣabāḥ u şāmı Ḳadr ü ʿıyd-i ins ü cān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Şehr-i rahmet māh-ı ümmet kim seḥergāh-ı ḥisāb
Vezn-i cürme ṣubḥ u şāmı keffe-i mīzān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Müjdeler ey maġfiret-cuyān ki feyż-i ṣavmla
Ṣāʾimüñ her cürmi bir ābisten-i ġufrān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 8). [olur, -ur ]*

Āzmāyiş eylese tīr-i niyāzı rūzedār
Aña āmāc-ı icābet ṭabla-i meydān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Dīdesinden ṣāʾimüñ her ketre kim rīzān ola
Aḫker-i daġ-ı derūnı āteş-i nīrān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 12). [olur, -ur ]*

Şure- ḫāk olsa mekānı bālişi seng-i siyāh
Hvab-gāhı rūze-dāruñ ravża-ı rıżvān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 14). [olur, -ur ]*

DĪde-i şeb-zindedārı dembedem bīdārdur ,
Ṣubḥa dek iḥyā idüp dil-ḥürrem ü ṣādān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 16). [olur, -ur ]*

Bir sütūn-ı nūrdur kim her mināre tā seḥer
Şuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efşānla rāḫşān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 20). [olur, -ur ]*

Ḳubbesi her cāmiʿüñ bir āsmān-ı feyż olup
Aña ḳandīl-i fürūzān encüm-i tābān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 22). [olur, -ur ]*

Böyle şebde ḳadre irmek istese bir rūze-dār
Vasıl-ı ḫan-ı nevāl-i ḫān-ı ʿālī-şān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 24). [olur, -ur ]*

Ḳurṣ-ı mihre girde-i māhe tenezzül eylemez
Bir gedā kim sofra-i inʿamına mihmān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 26). [olur, -ur ]*

Dürretüʿt-tac-ı selaṭīn kim kitāb-ı medḥinüñ
Her sevād-ı ṣafḥası bir defter-i destān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 28). [olur, -ur ]*

Dāver-i müşkil-güşā dādār-ı dūr-endiş kim
Meclis-i reʾyinde dānā-yı ḫıred nādān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 32). [olur, -ur ]*

Āb-ı rūy-ı dūde-i Cengīz Ḥācī Hān Selīm
Kim der-i cūdında şulṭānlar anuñ der-bān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 34). [olur, -ur ]*

Cūybār-ı ṭabʿ-ı feyyazindān olduḳça niṣār
Ḳaṭre-i feyż-i kemāli ḳulzüm-i ʿummān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 36). [olur, -ur ]*

Lūle-i kilk-i beyānından olaldan müstefīż
Ḥıżr-ı maʿnāya devātı çeşme-i ḥayvān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 38). [olur, -ur ]*

Beẕl-i cūd ü mekrümetde vaḳt-i īṣār u nigār
Desti deryā-bār-ı luṭf u ṭabʿ-ı pāki kān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 40). [olur, -ur ]*

Ḳaṭre-bār olsa seḥāb-ı luṭfı bir dem ḥaşre dek
Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān pür-gül ü reyḥān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 42). [olur, -ur ]*

Nār-ı ḳahrı olsa ger tāb-efgen-i burc-ı ḥamel
Sofra-i devr-i felekde berre-i püryān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 44). [olur, -ur ]*

Būy-ı ḫulḳ u feyż-i cūdıyla zemīn-i şūrenüñ
Ḥaḳi müşg ü rīze sengi gevher-i ġalṭān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 48). [olur, -ur ]*

Nevbet-i nām-ı bülendi şeş cihātı pür idüp
Ṣıyṭ-ı adli rembedem leb-rīz-i çār-erkān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 50). [olur, -ur ]*

Emri nehy itse şiḳāḳ-ı beyni bāl-i ṣaḥbaz
Hvabda murġ-ı żaʿīfe mirvāḥa-cünbān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 52). [olur, -ur ]*

Tīşe-i ġamden Biñā-yı şevḳı olmaz rāḫne-dār
Bir dil-i vīrāne kim luṭfıyla ābādan **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 54). [olur, -ur ]*

Eylemez kūy-ı dil-i āvāresi rāḥat ḳabūl
Redd idüp çevgān-ı ḫışmı kim ki ser-gerdān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 56). [olur, -ur ]*

Ḥamdü li'llah devletinde sīr- ḫan-ı ḥıfẓıdur
Her gedā kim maẓḫār-ı nān-pāre-i iḥsān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 58). [olur, -ur ]*

Bende-perver dāverā dādār-ı ʿālī-gevherā
Ey tevḳiʿ-i şeref nāmuñla pür-ʿünvān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 60). [olur, -ur ]*

Gerçi her bir daverüñ devrinde bir ʿişyānla
Mücrim elbette esīr-i gūşe-i zindān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 62). [olur, -ur ]*

Sen ʿazīz-i Mışr-ı iḳbālüñ velī her bendesi
Her ne deñlü mücrim olsa başına şulṭān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 64). [olur, -ur ]*

Vaṣf-ı ẕātuñda ḳabūl itmem libās-ı müsteʿar
Sādedür naẓmum velī medḥüñle istiḥsān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 74). [olur, -ur ]*

Şevḳ-ı vesfuñla münāsibdür ġazel ṭarḥ eylesem
Bir ḳāṣide bir ġazel ṭarḥıyla bī-noḳṣān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 76). [olur, -ur ]*

Çeşm-i ter kim hecr-i laʿlüñle demādem kān **olur**
Her biri müjgānumuñ bir sübḥa-i mercān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 77). [olur, -ur ]*

Ṭaḳ-ı āġuşa seni alduḳca lā-büd aġlarum
Ḥāle-dār olsa meh-i tābān belī bārān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 84). [olur, -ur ]*

Vaktidür başla duʿāya itme ṭaṭvīl-i kelām
Her sözüñ bir ʿömr-i Nūḥ olsa aña pāyān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 92). [olur, -ur ]*

Edhem-i tevfīḳ kim māhmil-keş-i tedbīr **olur**
Her ḳademde hem-rikāb-ı Eşheb-i taḳdir **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Gülsitān-ı ḥācetün murġānı kim feryād ider
Ceyb ü dāmān-ı icābet pür-gül-i teʾs̱īr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Eyler elbette işābet nāvek-i şaṣt-ı niyāz
Bir kemāndār-ı ġamuñ kim ḳāmeti zih-gīr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 16). [olur, -ur ]*

Muṣḥaf-ı ḳadr ü şeref ʿOs̱mān Pāşā kim anuñ
Āyet-i cāhı devām-ı ʿömrle tefsīr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 26). [olur, -ur ]*

Bir żaʿīfe eylese himmet ḥuṣūl-i kām içün
Ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād aña ḫalḳa-i tesḫīr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 36). [olur, -ur ]*

Hāṭır-ı feyyāż ile itse eġer ʿarż–ı kemāl
Halḳa-i erbāb-ı dāniş meclis-i taṣvīr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 42). [olur, -ur ]*

Nuṭfe iken rāḥm-ı māderde daḫi ṭıñ-ı żaʿīf
Hışmını yād eylese reng-i rūḫı Ṭaġyīr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 50). [olur, -ur ]*

Düşmeni Sām u Rüstem olsa **olur**
Ḳabża-i ḳudretinde ḳaddi kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 81). [olur, -ur ]*

**Olur** elbette nuṭḳa geldükce
Noḳṭa-i ḫāmem aña mühr-i deḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 207). [olur, -ur ]*

Cūd-ı bī-minnet ider cezb-i ḳulūb
Ki **olur** kāh-rübā cāzib gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 18). [olur, -ur ]*

Bāzār-ı mihri olsa nola germ dembedem
Ol māh-ı ḥüsni görse **olur** mihr müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 8). [olur, -ur ]*

Fihrist-i rāz-ı dil ki nice faṣl u bāb **olur**
Her ṣafḥası muḳaddime-i ṣad kitāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Dud-ı siyāh-ı āh ki dilden ẓuḥūr ider
Tā ḥaşr kuḥl-i bāṣıra-i āftāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Bir dil ki derd-i ʿaşḳ ile zerd ü niẕār ola
Bezm-i şeh muḥabbete tār u rebāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Teb-lerze-i muḥabbet ile dil ki ḫastedür
Sīmābe-i ḥaşre dek sebeb-i ıżṭırāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 12). [olur, -ur ]*

Būy-ı ciġer gelürse nola dūd-ı āhdan
Teʾs̱īr-i tāb-ı āteş-i dilden kebāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 14). [olur, -ur ]*

Fehm eyleyen lisān-ı dili ey dil-i Naẕīm
Her bir suʾāle dil gibi ḥāżır-cevāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 18). [olur, -ur ]*

Māḫdūm-ı ser-bülendi aña eyler iltifāt
Bir dil ki ḫādim-i der-i devlet-meʾāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 20). [olur, -ur ]*

Ḥaḳḳā bilür o derde yirin kürsī-i felek
Bir ehl-i dilde kim şeref-i intisāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 22). [olur, -ur ]*

Dergāh-ı luṭf-ı dāver-i ʿādil ki yümn ile
Her boynı baġlu bendesi mālik-rikāb **olur**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 24). [olur, -ur ]*

ʿAllāme Laʿlī-zāde Muḥammed Efendi kim
Ḥūrşīd mihr-i ḳadrine yākut-ı nāb **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 26). [olur, -ur ]*

Ṣaff-i niʿal ider yirini saʿd ü seyyidüñ
Yā Rab o ẕū-fünün ne ʿālī cenāb **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 32). [olur, -ur ]*

Olsa ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyı ʿaceb mi farż
Kemter gedā-yı dergehi ṣāḥib-nişāb **olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 40). [olur, -ur ]*

Olur Ḫıżr-ı hidāyet rāh-ber cünd-i ẓafer leşker
Ne semte eylese ʿazm-i sefer tūġ-ı şehenşāh̲ī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 3). [olur, -ur ]*

**Olur** her bir lisānın tercümānı
Serin ḳaṭʿ itseler söyler zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 5). [olur, -ur ]*

Çıḳınca h̲ānesinden ṭaşra ey dil
**Olur** bī-cām u mey sermest-i ḳanzil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 10). [olur, -ur ]*

Naẓārda gerçi efʿīdür liḳāsı
**Olur** bir ejderüñ amma ġıdāsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Derdimüñ çāresini bulmadı ne mīr ü ne şāh
Luṭfuña ḳaldı kerem senden **olur** yā Allāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Derdī-keş-i derd-i ʿaşḳınuñ eṭvārı
Ḥaḳḳā ki **olur** Naẓīm bi-töhmet-i ʿayb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 2, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Dil-h̲aste-i ʿaşḳı ẕevḳi ider derdinden
Elbette ʿalīl **olur** devādan māḥẓūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 17, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Devletle **olur** ne cānibe ʿazm itseñ
Hāk-i ḳademüñ fütādesi cevher-i kül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 3). [olur, -ur ]*

Bīdādun **olur** idince āġāz-ı duʿa
Tıġ-ı e̱seri çevvāre-i dendāne-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 1). [olur, -ur ]*

Elbette **olur** sefine deryāda Naẓīm
Ammā bu sefîne içre bir deryādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 3). [olur, -ur ]*

İtse nola ġafletim füzūn mūy-ı sefîd
Ṣubḥ olsa ḳarīb **olur** belī h̲vāb-ı girān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 4). [olur, -ur ]*

Āzāde **olur** dü-ʿālemüñ ḳaydından
Ol zinde cesed ki dīvāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 3). [olur, -ur ]*

Saʿyinde anuñ ki olmaya taḳṣīri
Her neyse **olur** be-kām-ı dil tesh̲īri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 2). [olur, -ur ]*

Şeb-i rezminde o encüm-sipeh-i dehre **olur**
Māh-ı nev tīġ u kemer-bend-i muraṣṣaʿ cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 33). [olur, -ur ]*

Dil-i maẓlūmı bīdād-ı sitemden eyleyüp sālim
Benüm gibi nice dil-mürde ʿadliyle **olur** iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 16). [olur, -ur ]*

Olur tedbīri taḳdīre muvāfiḳ her işe ḳādir
Ẓāhir ü dest-gīri bir ḳuluñ kim Ḥaḳ Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 1). [olur, -ur ]*

Rüstemāne çekmeden şemşīr-i bürrānın **olur**
Bīm-i tīġından dil-i aʿdāda şād şūr u şeġaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 13). [olur, -ur ]*

Bir ḳażā peykān kemān-keş pādişehdür kim **olur**
Tīr-i rūy-ı terkeşi sehm-i ḳaderle hem-ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 5). [olur, -ur ]*

Virmedi müftī-i devrān fetvā
Kimse rāżī mı **olur** bī-dāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 6). [olur, -ur ]*

Nīk ü bed eyledüġi ẓāḫir **olur**
Herkesüñ bārgeh-i Mevlāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 15). [olur, -ur ]*

Görmek **olur** mı almadan Allāh cānumı
Cānānumı ḥabībümi ol nev-civānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [olur, -ur ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Şeb-i viṣāl bir **olsaḳ** ʿaceb midür ikimuz
O sīm-ten niçe bir pīrehende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 9). [olsaḳ, -sa, -ḳ ]*

Pervāne gibi şemʿ ile **olsaḳ** nola bu şeb
Ben bir senüñle ey meh-i nā-mihribān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 5). [olsaḳ, -sa, -ḳ ]*

**ol-:** *"Olmak" fiilinin şart kipi çekimi. (Yılların olması (geçmesi) bağlamında.).*

Ḳaṣd-ı ṣayd-ı ġazāl-i ḫāver idüp
Rākib-i ʿazmi **olsa** eşheb-rān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 90). [olsa, -sa ]*

Sezādur revnaḳ-ı ordū-yı Sulṭān Muṣṭafā **olsa**
Ciḫāna virdi ḥaḳḳā zīb ü fer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 15). [olsa, -sa ]*

Onu da kārına meşġul iken **olsa** bārān
Bu ne sırdur ki ider herkesi lā-büd ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 7). [olsa, -sa ]*

**Olsa** ʿāyān şikāf-ı ḳabādan o sīm-ten
Nūr-ı nigāh-ı ʿāşıḳ ola aña nīm-ten *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 24, Mısra 1). [olsa, -sa ]*

İtse nola ġafletim füzūn mūy-ı sefīd
Ṣubḥ **olsa** ḳarīb olur belī ḫvāb-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 4). [olsa, -sa ]*

imām-ı rüsülüñ ümmetine
Vech-i arż **olsa** nola seccāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [olsa, -sa ]*

**ol:** *" O" işaret sıfatı.*

Tā ḥükm-i şerʿ ile ola **ol** seyyidü'l-beşer
Ṣadr-ı risālet üzre ḳalemrān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 57). [ol, ]*

Nefḥa-i sūr ola **ol** demdeki gülbank-i derā
Dem-i āḫirde ola mūnis-i cānı żikrüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 325). [ol, ]*

Nedür **ol** ejdehā-yı merdüm-ḫvār
Yidügin cümle ḳayy ider tekrār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 1). [ol, ]*

Cürmüm oldur hemān seni severüm
Bu güneh besdür **ol** dil-fiġāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 278). [ol, ]*

**ol-:** *Bulunmak, mevcut olmak.*

ʿÖmrüm **olduḳca** senüñ seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm
Oldum o ṣaḥrada ḥālā cān ü dilden bī-ḳarār

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 109). [olduḳca, -dukça ]*

**ol-:** *"Olmak" yardımcı fiili.*

**Olmaḳ** dilerseñ ey dil-i ġam-dīde şādkām
Rāmī Efendi dergehine rū-nihāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 11). [olmaḳ, -maḳ ]*

Olsa ʿāyān şikāf-ı ḳabādan o sīm-ten
Nūr-ı nigāh-ı ʿāşıḳ **ola** aña nīm-ten *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 24, Mısra 2). [ola, -a ]*

**ol-:** *" Olmak".*

Şādıḳum dirse inanma **ol** meh-i nā-mihribān
Ṣıdḳ-ı daʿva ṣubḥ-ı kaẕibde olur zīrā ġarīb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 5). [ol, ]*

Tīr-i müjgānla baġrum deler **ol** çeşm-i kebūd
Baña gökden ne belādur ne ḳażādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 5). [ol, ]*

O ebrūlar nola olsa perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ
Bütānuñ **ol** ṣanem mümtāz u müsteṯnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 12). [ol, ]*

Yāre āyīnesini ṣundı dil-i zār yine
Varise **ol** şeh-i ḫūbāna gedālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 14). [ol, ]*

Ḳoynında ṣaḳlar āyīne-i naḳş-ı cemālini
**Ol** şāḫ-ı ḥüsne māʾil ola gösteriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 8). [ol, ]*

**Ol** ḫoş-ḫırām-ı işve bu reftār-ı nāz ile
Āşūb-ı dehr ü āfet-i devrān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 9). [ol, ]*

Merdüm-i çeşm-i ḳanāʿatdir süveydā-yı derūn
Ġuyiyā bir noḳṭadur **ol** kim ġınā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 12). [ol, ]*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış muhaşşā kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası **ol** ḫvāce-i ḥüsnüñ oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 4). [ol, ]*

Ġubār-ı ḫaṭṭile olmış muhaşşā kilk-i ḳudretle
Cemāl-i nüsḫası **ol** ḫvāce-i ḥüsnüñ oḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 4). [ol, ]*

Ne şādīden ferāḥ-nāk **ol** ne ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sūrı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 3). [ol, ]*

**Ol** kim miṣāl-i hāle meh-i mihribānı var
On dört yaşında sīnede bir nev-civānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 1). [ol, ]*

Hûnîn-terāne bülbül-i gülzâr-ı şevḳdir
Gül gibi **ol** ki cām-ı mey-i erġuvānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 6). [ol, ]*

Cānlar baġışlar **ol** şānemüñ zülf-i dil-keşi
Ḥāşā ki beñzeye büt-i deyrüñ ne cānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 7). [ol, ]*

Kālā-yı viṣālin nola **ol** ḫvace-i ḥüsnüñ
Naḳd-i dil ü cān ile alursam diġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 3). [ol, ]*

Bāzār-ı ciḫānda işin altun ider **ol** kim
Bir sīm-beden sīm-ten ü sīm-beri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 5). [ol, ]*

Ṣād reşk o dīvāneye **ol** ṭıfla ḥased kim
Ne ġuṣṣādan agāh u ne ġamden ḫaberi var

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 7). [ol, ]*

Yazmış kenār-ı nüsha-i ḥüsne ḫaṭṭı nola
**Ol** ḫvāce-i melāḥate olsa kitāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 12). [ol, ]*

Mest iken **ol** māh-ı mihr-engīz kim raḳṣān olur
Māh lerzān mihr ser-gerdān felek ḥayrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 1). [ol, ]*

Nāfe-i ḫūnin ulur kām-ı niyāz-ı cān u dil
Her şemīm-i nāz kim **ol** zülf ü kākülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 6). [ol, ]*

Gelüp bulunsa nola daʿvete icābet idüp
Bize görünmemeden böyle **ol** perī ne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 18). [ol, ]*

**Ol** mū-miyānı fikr-i der-āġūş ile henüz
Ḳaldı dil-i żaʿīf o mū-miyān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 3). [ol, ]*

Çoḳ māh-pāre mihrine duş oldum ey Naẓīm
Bilmem felekde **ol** meh-i nev nā-mihribān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 18). [ol, ]*

Zīr-i ḥimāyetinde ḫaṭı **ol** dü-kākülüñ
Ülfet ide ġarīb degül mi o mār o mūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 5). [ol, ]*

Umūrın **ol** ki tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz eyler
Ne ẕılletden ne miḥnetden ne ġamdan iḥtīraz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 3). [ol, ]*

İder ḫūn-girye mīnā-veş olur ʿacz ile ser-der-pīş
Külāh-ı naḫvet **ol** maġrūrı kim gerden-firāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 6). [ol, ]*

İder siḥr-i ḥelāl eşʿārın **ol** kim tabʿ-ı seḥḥārı
Bu resme peyrevī-i Sırrî-i efsûn- ṭırāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 17). [ol, ]*

**Ol** ṭurre nāfe-i Çīn ol ḫaṭṭ u ḥāl-i ʿānber
Her deste deste kakül bir dest-mâl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 1). [ol, ]*

Ol ṭurre nāfe-i Çīn **ol** ḫaṭṭ u ḥāl-i ʿānber
Her deste deste kakül bir dest-mâl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 1). [ol, ]*

Her kime ʿucb ile iderse nigāh
**Ol** göz olur başuña ʿayn-ı naẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 6). [ol, ]*

Nesīm-i āh-ı pür-tâbım zamān olmaz ki dildāruñ
Dü-rūḫsārında **ol** zülf-i füsūn-sāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 6). [ol, ]*

Yārüñ dehānı cān gibi gözden niḫān imiş
Cān-ı ciḫān u merkez-i cān **ol** deḫān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 2). [ol, ]*

Düşürmiş ʿarʿar u şimşādı kühsāre ṣanevber-veş
Göñül düş yanına cülar gibi **ol** serv-i reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 6). [ol, ]*

Biri şeb-zindedārıdur biri her rüz bīdārı
Ḳamer **ol** şām-zülfüñ āftāb **ol** ṣubḥ-dīdāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 8). [ol, ]*

Biri şeb-zindedārıdur biri her rüz bīdārı
Ḳamer **ol** şām-zülfüñ āftāb **ol** ṣubḥ-dīdāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 8). [ol, ]*

Dil-i mecrūhumuz mānend-i şāne çāk çāk oldı
Ser-i zülf-i perīşānı ucından **ol** perī-şānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 4). [ol, ]*

Naẕīmā vāḳıf-ı ḥāl-i rumūz-ı nüktedānān **ol**
Güvāh-ı ḥālidür zīrā rumūz nüktedānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 9). [ol, ]*

Sevād-ı ḫaṭṭı beyāż olmaz **ol** meh-i ḥüsnüñ
Naẕīm her süḫanuñ olsa bir kitāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 13). [ol, ]*

Fikr-i laʿli zāhide **ol** deñli ḳan aġlatdı kim
Gūşe-i mihrābda seccāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 5). [ol, ]*

Gehī bir ḳurş gāhī bir dilim nān ile ḫandān **ol**
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 1). [ol, ]*

Gehī bir ḳurş gāhī bir dilim nān ile ḫandān **ol**
Felekde mihr ü māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 2). [ol, ]*

Mey-i şādīnüñ encāmı ḫumār-ı ġamdur āḫir-i kār
Miṣāl-i şemʿ-i meclis gāh ḫandān gāh giryān **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 4). [ol, ]*

Dürr ü yāḳutuñı ey dīde ey dil beẕl ü şarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 6). [ol, ]*

Peyām-ı rūḫ-baḫşuñ mürde diller eylesün iḥyā
Mesīḥ-āsa demādem cān-ı ʿālem ʿalem-i cān **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 8). [ol, ]*

Daḫi çāh-ı zenaḫdānından āzād olmadım yārüñ
Yüri ey Yūsuf-ı dil ḳurṭulursañ Mışra şulṭān **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 10). [ol, ]*

Perīşāndur dil-i mecmuʿumuz bend-i kemendinde
Doḳun ey şāne zülf-i dilbere dest-i girībān **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 12). [ol, ]*

Naẕīm **ol** pençe-i ḫurşīde ʿarż it maşrıḳ-ı sīneñ
Miṣāl-i ṣubḥ-ı sādıḳ çāk-rīz-i ceyb ü dāmān **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 13). [ol, ]*

Naẕīm **ol** pençe-i ḫurşīde ʿarż it maşrıḳ-ı sīneñ
Miṣāl-i ṣubḥ-ı sādıḳ çāk-rīz-i ceyb ü dāmān **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 14). [ol, ]*

Ne Cem **ol** ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış **ol**
Tek hemān bir neşve ṭaḥṣīl eyle de dürdī-keş **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 1). [ol, ]*

Ne Cem **ol** ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış **ol**
Tek hemān bir neşve ṭaḥṣīl eyle de dürdī-keş **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 1). [ol, ]*

Ne Cem **ol** ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış **ol**
Tek hemān bir neşve ṭaḥṣīl eyle de dürdī-keş **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 2). [ol, ]*

Menzil-i maḳṣūda aḳrānuñdan evvel sen yitiş
Pīş-revlikde miṣāl-i tīr rūy-ı terkeş **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 4). [ol, ]*

Hem ciḫānı taḫt idüp hem merkezüñ bekle göñül
Gāh Ḳays u geh sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 6). [ol, ]*

Meşrebüñ olsun tevazuʿ kibr ü naḫvetden ḥaẕer
Āb-veş meyl eyle ḫāke ʿaks-i bād u āteş **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 8). [ol, ]*

Laġziş-i ġaflet ider üıtāde-i çāh-ı ʿadem
Sen gerek Rüstem gibi çāpük-süvār-ı ebreş **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 10). [ol, ]*

ʿAyşuñı telḫ itmesün dirseñ eġer fikr-i vaṭan
Bir muvāfıḳ yār ile var leẕẕet-i ġurbet-keş **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 12). [ol, ]*

Merd-i meydān-ı hünerseñ esb-i ṭabʿuñla Naẓīm
Yekke-tāzān-ı süḫanle semt-i maʿnāda eş **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 14). [ol, ]*

Mirʾāt-ı musaffā gibi pākīze-ṣıfāt **ol**
Lebrīz-i tecellī olup āyīne-i zāt **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 1). [ol, ]*

Mirʾāt-ı musaffā gibi pākīze-ṣıfāt **ol**
Lebrīz-i tecellī olup āyīne-i zāt **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 2). [ol, ]*

Ẕevḳ eyle varup ṣoḥbetine ehl-i meẕāḳuñ
Gel bāri nebāt olmaz isen çūb-ı nebāt **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 4). [ol, ]*

Vaṣf eyle ḫaṭ-ı sebzini būs it leb-i laʿlin
Ḥıżra buluşup hem-ḳadeḥ-i āb-ı ḥayāt **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 6). [ol, ]*

Ġonce açılup oldı gül ārāyiş-i bāzār
Bülbül ḳafes içre sen esīr-i neġamāt **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 8). [ol, ]*

Ferzāne geçerseñ ne ḳadar natʿ-ı ciḫānda
Saña bir oyun oynaya bu çarḫ ki māt **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 10). [ol, ]*

Dildārı görüp laʿlini vaṣf eyle Naẓīma
Mirʾāte baḳup ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 12). [ol, ]*

Ḳadrüm ola ʿālī dir iseñ post-nişīn **ol**
Engüştere şāyān olan engüşt-i pesīn **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 1). [ol, ]*

Ḳadrüm ola ʿālī dir iseñ post-nişīn **ol**
Engüştere şāyān olan engüşt-i pesīn **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 2). [ol, ]*

Hemvāre olup tīġ-ı ḫamiyyetkeş-i aḥbāb
Mānend-ī siper düşmene pür-çīn-i cebīn **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 4). [ol, ]*

Yeksān naẓār it mertebe-i evc ü ḥażīże
Ne ʿizzet şād ne ẕilletle ile ḥazīn **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 6). [ol, ]*

Āsūdelüġi şemʿ ile fānūsdan öğren
Merdāne serüñ ḫırḳaya çek ġamden emin **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 8). [ol, ]*

Pīş-i naẓār-ı ʿārif-i dânâda sebük-rūḥ
Nādaña velī kūh-ı girān gibi metīn **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 10). [ol, ]*

Elbette olur zīr-i zemīn cāy-ı ḳarāruñ
İsterseñ eġer pādişeh-i rūy-ı zemīn **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 12). [ol, ]*

Bir ḥüsne nigāh eyle ki miṣli ola nādir
Ey çeşm-i dil ey dīde-i cān nādire-bīh **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 14). [ol, ]*

Hicrānuñ olur buʿdı sebeb ḳurb-ı viṣāle
Yāre ne ḳadar dur iseñ o deñli yaḳīn **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 16). [ol, ]*

Āmīḫte ḳıl ṣūret ü maʿnāyı Naẓīmā
Ehl-i hüner itdükce naẓār naḳş-ı nigīn **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 18). [ol, ]*

**Ol** tezerv-i ḫoş-ḫırām-ı tārı rām eyle Naẓīm
Dām-ı efsūndur ele bir sübḥa-i ṣad-dāne al

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 17). [ol, ]*

Māhmūruñum şerāb-ı lebüñ eyleme dirīġ
Ṣāḳī ṣun **ol** raḥīḳ-ı muravvaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 6). [ol, ]*

**Ol** fem o rūḫ o bīnī-i mevzūnuñı görüp
Ol ġonçeden o gülden ü zanbaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 9). [ol, ]*

Ol fem o rūḫ o bīnī-i mevzūnuñı görüp
**Ol** ġonçeden o gülden ü zanbaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 10). [ol, ]*

**Ol** büt-i deyr-i cemālüm kim dem-i ʿĪsā gibi
Nuṭḳ-ı cān-baḫşı Naẓīmüñ ḥasb-i ḥālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 21). [ol, ]*

Cān gibi gözden olsa nola **ol** dehān nihān
Zīrā ki dīdeden olur elbette cān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 1). [ol, ]*

Feryād u nāle eyler **ol** büt-perest-i nāzuñ
Deyr içre gāh nāḳūs geh erġānūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 9). [ol, ]*

Şebnem-i feyz ile itmiş çemen-ārā-yı edeb
Ġonce-i ter gibi **ol** kec-külehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 4). [ol, ]*

Görüp **ol** dürr-i yetīmüñ güher-i mengūşın
Her ṣadef dīde gibi eyledi bāz āġūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 1). [ol, ]*

Zülf-i dilber gibi her demde perīşān-dil olur
Ol ki cemʿ eylemeye başına ʿaḳl u hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 10). [ol, ]*

Alur āġūşına ḳad dil-rübāsın
Çeken **ol** naḫl-i bālānuñ belāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 2). [ol, ]*

Tekellüf ḳaydı lā-büd telḫ ider güftār-ı şīrīni
Şeker-pāş-ı maḳāl **ol** güne güne her meẕāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 10). [ol, ]*

Āġūşa çeke ḥāle-veş **ol** kim meh-i baḫtı
Hurşīd ola tāc-ı zeri eflāk ola taḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 1). [ol, ]*

Her ḳaṭresi bir şebnem-i ḫurşīd-rübādur
Ol girye ki rāḥm eyleye yārüñ dil-i saḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 6). [ol, ]*

Rūḫ-ı yāre döküldi çīn-i zülf-i ḫam-be-ḫam başdı
Gelüp Rūma Hotenden **ol** ḥāramī bir ḥarem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 2). [ol, ]*

Nola ḫurşīdi ser-germ itse ḥüsn-i ʿālem-efrūzı
Henüz on dördine **ol** māh-ı tābānum ḳadem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 4). [ol, ]*

Meclisde bükā virdi Naẓīm **ol** şeh-i ḥüsne
Bu şiʿr ile rāz-ı dil-i ġam-perverin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 9). [ol, ]*

Yazınca saṭr-ı ḫaṭ-ı laʿlin **ol** debīr-i cemāl
Ṣaḥife-i rūḫını ḳıl ḳalemle karaladı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 5). [ol, ]*

Nihān idi naẓārı evvel **ol** perīye dilüñ
Cünūn-ı ʿaşḳ ile gitdükce āşikāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 7). [ol, ]*

Destine alduḳca **ol** şūḫ-ı ciḫān āyīneyi
ʿAks-i rūḫsārı ider āyīnedān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 1). [ol, ]*

Hīre-çeşm itdi beni berḳ-ı rūḫi ṭutmış meġer
Mihre ḳarşu **ol** meh-i nā-mihribān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 8). [ol, ]*

Sevdiġüñ kimdür baña göster dise **ol** māh-rū
Destine şād şerm ile ṣunsam hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 11). [ol, ]*

Būs eyleyerek gül gül iderdüm ḳanı **ol** gün
Geh sīne-i sīmīnini bāzūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 7). [ol, ]*

**Ol** dīde-i mükaḥḥāli vaṣf idenüñ sezā
Nūr-ı siyeh mürekkebiñüñ olsa dūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 3). [ol, ]*

Ṭāliʿ Naẓīme ider **ol** māhı mihribān
Bīdār olursa dīde-i baḫt-ı ġunūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 17). [ol, ]*

Ol māh-ı zühre-ṭalʿat-ı burc-ı melāḥatüñ
Yāḳūt-ı laʿli gökde ider mihri müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 5). [ol, ]*

Öyle bir cellād-ı ḥüsnüñ **ol** şehīd-i ʿaşḳı kim
Eyleye Mirrīḫ tīġ-ı çeşminüñ şâbâşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 3). [ol, ]*

Çeşm-i ʿibret-bīn ile baḳ **ol** ṣanem taşvīrine
Naḳşını seyr it taṣavvur eyleyüp naḳḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 5). [ol, ]*

Ol mest-i nāza derd-i derūnı açıl Naẓīm
Başla niyāza vāḳıf-ı ḥāl it efendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 13). [ol, ]*

Kāküliyle çeşm-i kūteh-sīne setr eyler ruḫın
ʿÖmri olsun **ol** şeh-i ḥüsnüñ füzūn kākül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 8). [ol, ]*

Teng-dil olma ḳabūl it nīk ü bed ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf **ol** bāde-i nāb ile memlū ḫum gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 2). [ol, ]*

Ol meh-i nā-mihribānuñ seyrine ṣād çeşm ile
Dāġ-ber-dāġum serāpā çarḫ-ı pür-encüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 3). [ol, ]*

Noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş nihān u ʿāşiḳār
Hem süveydā-yı dil **ol** hem dīdede merdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 6). [ol, ]*

ʿĀlem-i hejdeh-hezār oldı dü ḥarf ile bedīd
Eyleyüp iẓhār-ı ḳudret **ol** ḥaḳīm-i bī-raşād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 12). [ol, ]*

ʿAfvi ʿişyāndan füzūndur **ol** cevād-ı muṭlaḳuñ
Maʿẕeretden ġayri yoḳdur destümüzde bir sened *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 29). [ol, ]*

Şıḥne-i nefse esīr olmış āmān ṣād el-amān
Dest-gīr **ol** ʿacze düşmişdür meded ṣad el-meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 50). [ol, ]*

Eyle **ol** divāneyi ḳayd-ı maʿāsīden ḫalāṣ
Olmasın üftāde-i zencīr-i hablün min mesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 51). [ol, ]*

Dem-i şādī ferāḥumdan beni giryān itdüñ
Ġussa vaḳtinde hem **ol** mertebe ḫandān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 6). [ol, ]*

Saña iḳrār ideli cürmümi inkār idemem
Ne ḳadar mücrim isem **ol** ḳadar iḥsān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 12). [ol, ]*

Nīsān-ı feyż-i cān-ı celāliyle **ol** şehüñ
Ser-sebzdür ḥadīḳa-i sāmān-ı enbiyā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 41). [ol, ]*

Benüm **ol** micmere-gerdān-ı şebistān-ı hüner
Kām-ı ʿālem nefeḥāt-ı süḫanumla būyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 3). [ol, ]*

Benüm **ol** bülbül-i gülzār-ı beyān kim gūşum
Gül gibi şāḫid-i maʿnī dutar olsam gūyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 5). [ol, ]*

Benüm **ol** māşita-i rūy-ı ʿarūsān-ı beyān
Kilk-i endīşem olun ṣūret-i maʿnā-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 7). [ol, ]*

Mīhmān-ı ser-i ḫvānı keremi rūḫ-ı Ḫālil
Enbiyā vü rüsül **ol** ḫvāna ṭıfıl olsa sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 174). [ol, ]*

Enbıyāsı gibidür ḳavm-ı Kelīmu'llāhuñ
Didi **ol** faḫr-ı ciḫān ümmetüm içre ʿulemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 180). [ol, ]*

Peyk-i Mevlā ile **ol** cān-ı ciḫān devletinüñ
Sidreye oldı revān sürʿat ile rūḫ-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 257). [ol, ]*

**Ol** ki vird-i zebān-ı her femdür
Ümmet-i pāk-i ḥabīb-i ekremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 1). [ol, ]*

Pīş-i ḥükminde **ol** şeh-i rüsülüñ
Dāmen-i enbiyā ferāḫümdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 21). [ol, ]*

Aḥmed-i mürsel **ol** peyāmber kim
Rütbesi ʿArşdan muʿaẓẓamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 35). [ol, ]*

Cān-ı ʿaṭşāna **ol** yem-i cüduñ
Lūle-i her benānı maḳsemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 41). [ol, ]*

Nola olsa o tesbīḥe imāme **ol** dür-i yektā
Ki mecmuʿ-ı rüsülden enbiyādan ẕātı müfreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 3). [ol, ]*

**Ol** devā bir ü iki bismi'llāh ḫaṭṭ-ı reyḥān ile
Vech-i pür-envārı bir muṣḥafdur āyet ber-kenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 49). [ol, ]*

**Ol** şeh-i kevn ü mekānuñ maṭbaḫ-ı iclāline
Bir ḳara ḳulluḳcıdur ṣulṭān-ı mülk-i Zengībār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 77). [ol, ]*

Sensin **ol** nūr-ı hidāyet pertev-i bezm-i yaḳīn
Cemʿ-i şemʿüñ enbiyā vu mürselīn pervāne-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 107). [ol, ]*

Sen **ol** çerāġ-ı hedāsın ki kimse bulmaz idi
Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı eġer ẕātuñ olmaṣaydı delīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 113). [ol, ]*

Enbiyā vü rusüle **ol** şeref-i mevcūdāt
Kevne āḫirde gelüp ẕātı olındı taḳdīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 25). [ol, ]*

Cilvegāhı ʿĀrş-ı aʿlā oldı kām-ı evvelin
Ẓıllı **ol** nūr-ı Hudānuñ düşmese ḫāke nola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 68). [ol, ]*

Ol Buraḳ-ı lā-mekān-peymā ki hengām-ı şitāb
Hem-ʿinān olmaz aña esb-i naẓār bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 7). [ol, ]*

Heybetinden dest-i ḫançer-dārını lerzān görüp
İtdi Behrāmı silaḥdār-ı felek **ol** pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 26). [ol, ]*

Karaḳullukçu idi bāb-ı celālinde Zuḫal
Pāsbān itdi sipihre **ol** şeh-i ʿālem-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 30). [ol, ]*

Maḳdemiyle virdi pīrāye ser-efrāz eyledi
Sidreye geldikde **ol** şāḫenşeh-i ḳudsī-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 34). [ol, ]*

Kürsī vü ʿarşı ḳudūmiyle müşerref eyledi
**Ol** Hudāvend-i leʿamruk-mesned ü levlak-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 38). [ol, ]*

ʿArş-ı aʿlādan güẕār itdi olup Refref-serīr
ʿĀlem-i nūrı münevver ḳıldı **ol** nūr-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 40). [ol, ]*

Rīcʿat itdükde dil-i aṣḥābı ṣādāb eyledi
Şebnem-i tebşīr ile **ol** gülbün-i ḥikmet-miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 46). [ol, ]*

Ẓahr-ı pākinde yiter **ol** mühr iṩbāt-ı vücūd
Enbiyā vü mürselīn daʿvāsına besdür güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 49). [ol, ]*

**Ol** Hudāvend-i Hudāvendān ki ednā bendesi
Hādim itmez bezm-i istiġnāsına İskender *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 117). [ol, ]*

**Ol** ḫıdīv-i dad-ger kim ʿālem-i inṣāfda
ʿAdli zencīre çeker Nūşīrevān u Senceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 119). [ol, ]*

**Ol** ḳader-ḳudret ki fermān itse çevgān-ı ḳażā
Gūy-ı gerdān eyleye farḳ-ı Ḳubād u Ḳayṣeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 121). [ol, ]*

**Ol** şehüñ ber-āsmāndur ḫayme-i iclālı kim
Mehcesi māh u ṭınābı oldı ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 123). [ol, ]*

**Ol** şehüñ kemter sipāh-ı rezminüñ rūz-ı meṣāf
Māh-ı nev şemşīridür mihr-i münevver mi miġferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 125). [ol, ]*

Olsa lāyıḳdur ʿUṭarid ṩebt içün evṣāfını
Vaṣf olurken **ol** sipihr-i ʿizzetüñ şād aḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 128). [ol, ]*

Oldı naḳd-ı cān-be-kef **ol** māh-ı bedrüñ mührine
Gökde Mirrīḫ u Zuḫal Zühre ʿUṭarid Muşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 131). [ol, ]*

Kuḥl-i mā zaġa'l-başarla **ol** ḫuceste-manẓāruñ
Nergis-i mekḥūli ḥayrān itdi çeşm-i ʿabheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 133). [ol, ]*

Meclis-i ḥıfẓında **ol** çeşm-i çerāg-ı rūzgār
Şemʿe serpūş eyleye dāmān-ı bād-ı şarşarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 171). [ol, ]*

Ḳaṣr-ı dīne oldı erkān-ı çehār **ol** çār-yār
Tā ḳıyāmet şerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 17). [ol, ]*

Tuḥfe-i naẓmın yine **ol** şaha ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 39). [ol, ]*

Ḳaṣr-ı dīne oldı erkān-ı çehār **ol** çār-yār
Tā ḳıyāmet şerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 17). [ol, ]*

Tuḥfe-i naẓmın yine **ol** şaha ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 39). [ol, ]*

Ḳābe ḳavseyn mi **ol** maẓḫār-ı ev ednānuñ
Sūre-i nūn undur ya o ḳalem gibi ḳaşı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 5). [ol, ]*

Haberdār olmaduñ rāz-ı dilimden ey perī gitdi
Lisān-ı ġaybdan söylenseñ ammā **ol** deḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 16). [ol, ]*

Ciḫānuñ Rüstem-i destānıdur **ol** ḫüsrev-i ġāzī
Anuñ hengāme-i rezminde Rüstem dāstān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 27). [ol, ]*

Ṣenāsın **ol** şeh-i manṣur-rayet ü ẓafer-ḫaylüñ
Ne deñli olsa da ʿāciz Naẓīm-i nā-tüvān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 73). [ol, ]*

Ḥurremdür **ol** zemīn ki ḳudūmıyla dembedem
Aña hezār ġamla varan şādmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 3). [ol, ]*

Şād müjde **ol** diyāre ki teşrīf idüp anı
Bir böyle ḫān-ı ʿādil ü ʿālī-mekān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 11). [ol, ]*

**Ol** ḳıble-i murād ki Beytü'l-Ḥāram gibi
Rūmāle āsitānını ḫalḳ-ı ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 15). [ol, ]*

**Ol** ṣaf-der-i yegāne cünd-i ricalle
İmdād-ı ḫāyl-i rezmine Kerrūbiyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 17). [ol, ]*

Şemşīr-i tīz ü tīr-i sitīzinden **ol** şehüñ
Her kūşeden ṣadā-yı amān el-amān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 49). [ol, ]*

Redd itme berḳ-i sebzini kıl maẓḫār-ı ḳabūl
Gahī ki bezm-i ḫāṣıña **ol** nā-tüvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 76). [ol, ]*

Ḳurretüʿl-ʿāyn-ı mülūk **ol** şeh ki ḫāk-i maḳdemi
Ṭutiyā-yı nūr-baḫş-ı dīde-i devrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 29). [ol, ]*

Ġonce-veş bir teng-dil maẓlūma olsan kec-nigāh
**Ol** nigāha her müjeñ bir ḫār-ı dāmen-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 8). [ol, ]*

Hilʿat-ı ḥüsn-i ḳabūlünle bulur teşrīf-i tām
Midḥatüñde **ol** ki sāḳ-ı himmeti teşmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 64). [ol, ]*

Ciḫānı ṭayy ide vaḳt-i ṭuluʿ ḫurşīdüñ
Żiyāsı düşmeden **ol** eblāḳ-ı ciḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 84). [ol, ]*

**Ol** pādişāḫ-ı ṣaf-der ġāzī şeh-i muẓaffer
Taḥsin-i rezmi eyler ṣaf-beste ḳudsiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 57). [ol, ]*

**Ol** eblaḳ-ı sebük-pā ol rāḫş-ı berḳ-sīmā
Eyler ḫırāmı ḥayfā dil-beste ins ü cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 129). [ol, ]*

Ol eblaḳ-ı sebük-pā **ol** rāḫş-ı berḳ-sīmā
Eyler ḫırāmı ḥayfā dil-beste ins ü cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 129). [ol, ]*

Ebrūsınuñ hilālini dil ayda bir görüp
**Ol** meh-veşüñ vaẓife-i ḥüsnin temām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 10). [ol, ]*

Ḳaṣduñ ʿulüvv-i şān ise dāʾim fütāde **ol**
Bir neşve ḫāṣıl eyle de derdī-i bāde **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 2). [ol, ]*

Aḥbābı ḳand-i luṭña şīrīn-meẕāḳ idüp
Cān-ı ʿadūya deşne-i zehrāb-dāde **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 6). [ol, ]*

Yeksān olur ḥużūr-ı İlāhīde ʿāḳıbet
İster gedā-yı dehr ü gerek şāḫ-zāde **ol**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 8). [ol, ]*

ʿİsā miṣāl nuṭḳ-ı revān-baḫşla Naẓīm
Her ḳālıb-ı füsündeye rūḫ-ı iʿāde **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 10). [ol, ]*

Olmaḳ dilerseñ ey dil-i ġam-dīde şādkām
Rāmī Efendi dergehine rū-nihāde **ol**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 12). [ol, ]*

Naḳş it ṣahīfe-i dil ü cāna ṣenāsını
Sayruñ sitāyişinde velī levḥ-i sāde **ol**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 18). [ol, ]*

Vaḳtidür nergis gibi **ol** gül-ʿiẕāre nāẓır **ol**
Aġla ḥālüñ ey dü-çeşm-i ḫūn-feşānum
ḥāżır **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 1). [ol, ]*

Vaḳtidür nergis gibi **ol** gül-ʿiẕāre nāẓır **ol**
Aġla ḥālüñ ey dü-çeşm-i ḫūn-feşānum
ḥāżır **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 2). [ol, ]*

Sen muʿīn ü zahīrüm **ol** yā Rab
ʿĀcizüm dest-gīrüm **ol** yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 3). [ol, ]*

**Ol** ḳaşları yā ki reh-güẕerden geçdi
Peykān-ı nigāhı çāk-ı ciġerden geçdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 1). [ol, ]*

Eşheb-i fikrine **ol** yekke-süvār-ı rüşdüñ
Olmaya Edhem-i ṣad ʿaḳl-ı Arisṭo hem-pā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 29). [ol, ]*

**ol-:** *Olmak fiili*

Cemāl-i bā-kemālin seyr idüp ol ṭıfl-ı āzāduñ
Baḳınca mest olur **olsa** çıḳan mestur mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 10). [olsa, -sa ]*

**Olsa** nola neẓāregeh-i Hān Selīm Girāy
Vaşfında oldı bu ġazelüm bāġçe-serāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 1). [olsa, -sa ]*

Ayrılduḳ o şānevber-i gülzār-ı feyżden
Mānend-i piste **olsa** nola baġrumuz dü-nīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 4). [olsa, -sa ]*

Meġer ki bāġ-ı cemālüñ idişdi nevrūzı
ʿAceb mi **olsa** berāber henüz rūz ü şebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 6). [olsa, -sa ]*

Kāş cismümde biñ **olsa** cānum
Yolına her birini itsem ṣarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 29). [olsa, -sa ]*

**ol-:** *Gerçekleşme, tahakkuk etme.*

Bīmār-ḫāne-i kerem **oldıysa** bestedür
Dāru'ş-şifā-yı luṭf-ı ilāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 3). [oldıysa, -dı, -y, -sa ]*

**ol-:** *Hayâtı sona ermek, can vermek, vefat etmek.*

**Ol** dil ki ol meh-i ṣaḥra-neverd-i ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse de vaṭanında baña ġarīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 12). [ölürse, -ür, -se ]*

**ol-:** *" ....haline gelmek" anlamında kullanılan kelime.*

Hezār **olsun** mı gülşensiz revā mı ṣoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum ḳalmadı sensiz gel ey ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 9). [olsun, -sun ]*

Ġırbāl **olsun** vücūdı baḳmazsa saña
Biñ çeşme-i ḥaḳiḳat ile bir ehl-i mecāz

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 3). [olsun, -sun ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiili.*

Rāḥat **olsun** mı seven cānan cānan üstine
Bir vilāyet görmedim şulṭān şulṭān üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 1). [olsun, -sun ]*

Gitmeyen yoluna ʿüryān u faḳīr **olsun** hep
Çār meẕhebde ḫāram ola ẕihāb u ẕehebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 55). [olsun, -sun ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiili.*

Dembedem ġarḳa-be-ḫūn olsa dil ü dīde nola
Hicr-i laʿlüñle senüñ kūşe mi var ḳan **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 16). [olmaz, -maz ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiili.*

Bir şeh-i ḥüsnüñ olup bend-i ser-i fitrāki
Ṣayd-gāh **oldı** yine vādī-i naḫcīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 12). [oldı, -dı ]*

Gösterdi fülk-i hūşe yem-i ḥüsn-i yār mevc
Ebrūlarıyla ḫaṭṭ-ı lebi **oldı** çār-mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

Māḥrem-i rāz olmayan sālikdedür bu hāy u hūy
Bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa ol kim **oldı** vāṣıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 4). [oldı, -dı ]*

Her dāg-ı sīne **oldı** fürūzān bir āftāb
Mihrüm o māh-pāreye günden ʿıyān imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 7). [oldı, -dı ]*

Ḳande baḳsam cilve-güster ḥüsn-i ʿālem-gīridür
Dīde kim dīdārına **oldı** mülāḳi Aḥmedüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 10). [oldı, -dı ]*

Girībān-ı şekîbim ceyb-i ʿaḳlum gibi çak **oldı**
Çıḳınca kec-küleh ol dilber-i maġrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 7). [oldı, -dı ]*

O zülf ü ḫāl o ʿiẕār üzre gūyiyā **oldı**
Şikār-ı murġ-ı dile dām ü çīne deryāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 5). [oldı, -dı ]*

Naẕīm ṭabʿum olup āşinā-yı baḥr-ı süḫan
Muvaffaḳ **oldı** bu tāze zemīne deryāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 16). [oldı, -dı ]*

Naḳş **oldı** ebrūvānı levḥ-i dilümde yārüñ
Ressam-ı ʿaşḳ gūyā bir Ẕū'l-fiḳār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

Düzd-i dil zülfine bend **oldı** çıḳup sīnemden
Ṭutulup dāra çekilse nola zindān deldi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

Ḥüsn ile mümtaz iken **oldı** haṭ-āver dil-rübā
Şāneyi itdüm hediyye armaġān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 9). [oldı, -dı ]*

Sipeh-i rezmine ol ḫüsrev nuṣret ʿālemüñ **Oldı** her ḥamle-i pür-şūrda hengām-ı veġā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 194). [oldı, -dı ]*

Şuʿle māh encüm şerār aña şihāb **oldı** ʿalev Faṣl-ı deydür yaḳdı āteş-dānını çarḫ-ı metīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 5). [oldı, -dı ]*

Ḥükm-i sermā ol ḳadar eşyāya teʾsīr itdi kim
**Oldı** efsürde ṣadefde ḳaṭre-i dürr-i semīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 36). [oldı, -dı ]*

Ol şehüñ ber-āsmāndur ḫayme-i iclālı kim
Mehcesi māh u ṭınābı **oldı** ḫaṭṭ-ı mihveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 124). [oldı, -dı ]*

Ne sāye ẓıll-ı ẓalīl-i ʿināyet-i Ṣamedī
Ki **oldı** çetr-i cenāb-ı ḫudâygân üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 10). [oldı, -dı ]*

ʿAdūyı çignedüp **oldı** keşān keşān Saḳızı
Ġazā-yı ekber idüp baḥr-ı bī-kerān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 65). [oldı, -dı ]*

Bu lüġaz ḥaḳ bu ki bir ḳalʿa gibi **oldı** metīn
Anı feṯḥ eyleyen iḫvāne Naẓīma taḥsīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 11). [oldı, -dı ]*

Maḥbūb-ı Hudā ki mihri her ẕerrede var
**Oldı** dil o mihre ẕerre-i bī-mikdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

Itmişdi ʿadū zamānla çoḳ yeri ġaṣb
**Oldı** yine rāyet ẓafer-i ʿavnle naṣib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

Yoḳ yerlere ʿömrüm **oldı** eyvāh telef
Ey dil ḳo beni baña ki derdüm yitişür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

İdbār-ı tenezzülde teraḳḳide maʿāş
Noḳsānuma baḳmazsañ işüm **oldı** temām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 4). [oldı, -dı ]*

Sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı Edrine bī-cān idi
Ḥaḳ bu kim rūḥ-ı revān **oldı** bu āb-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 30). [oldı, -dı ]*

Ḥükmini icrā idüp ol pādişāḫ-ı baḥr ü ber
**Oldı** cārī ʿāleme bu çeşmesār-ı cān-fezā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 4). [oldı, -dı ]*

**Oldı** cārī yine mīzāb-ı çemenzār-ı neşāṭ
Müjde ey teşne-lebān-ı leben-i ʿıyş u ṣafā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

ʿAdāletle Stanbūla geçüp mesned-nişīn **oldı**
Eḥibbā şād u ḫurremdür mükedder ḫāṭır-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

Düşdi bir tārīḫ-i zībā biñ yüz on beşde Naẓīm
Oldı mühr-i yümn ile ḥālā Ḥaşan Pāşā vezīr (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 26). [oldı, -dı ]*

Dürr-i dendānı olup ḥoḳḳa deḫānında bedīd
Gūş-vār **oldı** yine ʿāleme bu tāze ḫaber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 16). [oldı, -dı ]*

**Oldı** bir şāḫ-ı ciḫāngīr-i serīr-i salṭanat
Kim derinde ḳul olurdı görse şāḫān-ı selef
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 7). [oldı, -dı ]*

Eyledi yümn ile iclāl ile Aḥmed Hān cülūs
**Oldı** bu tārīḫ-i müsteṣnā dür-i maʿnā-ṣadef
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 20). [oldı, -dı ]*

Meşhed-i fetvāda tekrar eyledi ʿarż-ı kemāl
Āftāba cilve-gāh **oldı** yine burc-ı ḥamel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 30). [oldı, -dı ]*

**Oldı** bu fevvāre-i dil-cūya tārīḫ ey Naẓīm
Aḳdı rūḥ-ı pāk-i Mevlānā içün şād ervâh (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 11). [oldı, -dı ]*

Haber-i mūḥiş ile mużṭaribü'l-ḥāl **oldı**
Zümre-i ehl-i beyān ḫavf ile bu maʿnādan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 7). [oldı, -dı ]*

Gencīne gibi **oldı** niḫān hāk-i tīrede
Bir gevher-i kemāl idi ḥaḳḳā o pādişāḫ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 7). [oldı, -dı ]*

Seyr idüp vech-i ṣabīḥin ḥācetüm **oldı** revā
Ḥaḳ bu kim maḳbūl olur lā-büd duʿā-yı ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 55). [oldı, -dı ]*

Taḫṭa geçdükde saʿādetle Naẓīm-āsā didüm
Dehre Sulṭān Mustafā ʿadliyle **oldı** pādişāḫ (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 62). [oldı, -dı ]*

Naẓīm-āsā didüm tārīḫ-i cāh-ı ʿizz ü iclālin
Yine Rāmī Efendi müjdeler hālā reʾīs **oldı** (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 10). [oldı, -dı ]*

Āyā kimüñledür kime **oldı** ʿaceb nedīm
Yaʿnī kimi sever dir iseñ şimdi ʿan-ṣamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [oldı, -dı ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiili.*

Haste-i ʿaşḳa devā laʿl-i leb-i dildār imiş
Yitişinceydi eger **olsa** bu tedbīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 6). [olsa, -sa ]*

Her ṭarafdan şemʿ-i bezm **olsa** ʿaceb mi rū-nümā
Şekl-i fānūs-ı müdevver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 9). [olsa, -sa ]*

Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir ġazel ṭarḥ itdi kim
Ḳavline her kim Naẓīmüñ **olsa** kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 14). [olsa, -sa ]*

Pīrānuñ **olsa** ḳaddi nola żaʿf ile dü-tā
Bir ḫāne-peste kim ola māʾil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 7). [olsa, -sa ]*

Dembedem ġarḳa-be-ḫūn **olsa** dil ü dīde nola
Hicr-i laʿlüñle senüñ kūşe mi var ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 15). [olsa, -sa ]*

Sevād-ı ḫaṭṭı beyāż olmaz ol meh-i ḥüsnüñ
Naẓīm her süḫanuñ **olsa** bir kitāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 14). [olsa, -sa ]*

Gelür bir kāh-ı kemterden sebük-kûh-ı girān **olsa**
Eger bār-ı günāhum ḳonsa nâ-çîzâne mīzāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 9). [olsa, -sa ]*

Ḳıyāmet ḳopsa vīrān **olsa** ʿālem māḥfil-i şerʿi
Tezelzülden müberrā beyt-i maʿmūr-ı müşeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 61). [olsa, -sa ]*

Nola ḥallinde ʿāciz **olsa** ʿaḳl-ı cevher-i evvel
Hümāyūn-nāme-i evṣāfı bir metn-i muʿaḳḳaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 65). [olsa, -sa ]*

Şure- ḫāk **olsa** mekānı bālişi seng-i siyāh
Hvab-gāhı rūze-dāruñ ravża-ı rıżvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 13). [olsa, -sa ]*

Yārüñ ki deḫān-ı tengidür merkez-i cān
Cān gibi ʿaceb mi dīdeden **olsa** niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 2). [olsa, -sa ]*

Bu zülāl-i şāfa bu āb-ı leṭāfet-pervere
Kūze-i zerrīn ü sīmīn **olsa** mihr ü meh sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 12). [olsa, -sa ]*

**ol-:** *"Ol-" fiilinin geniş zaman eki almış biçimi.*

Virdi bir bezme şeref ol güher-i tāc-ı rüsül
Ki Naẓīm anda **olur** cevher-i kül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 10). [olur, -ur ]*

**ol:** *" O" işaret zamiri.*

Ferīdü'd-dehr Dāmād Efendi-zāde kim
**oldur**
ʿArûs-ı dāniş ü ʿirfāna ṭabʿıyla tütuḳ-pîrâ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 1). [oldur, -dur ]*

**ol:** *O" işaret sıfatı*

Dimiş **ol** ġuṣṣamendi şād ideyüm
Yine vaṣlumda ber-murād ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 191). [ol, ]*

**ol:** *" Bir " belgisiz sıfat.*

Hoş geçse sāyesinde nola cūy-bār-veş
**Ol** kim zemīn-i sīnede serv-i revānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 10). [ol, ]*

O dil ki **ol** meh-i ṣaḥra-neverd-i ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse de vaṭanında baña ġarīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 11). [ol, ]*

Biñ Pāre olsa ẕerre degül **ol** deḫān ḳadar
Yanında cüzʾ-i lā-yetecezzī ciḫān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 1). [ol, ]*

Deḫān-ı yārden **ol** kim recā-yı ḥarf-i nāz eyler
Teninde her ser-i mūyın zebān-ı şād-niyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 1). [ol, ]*

Hân-ı dîdâra idelden **ol** şeh-i ḥüsn eṣ-ṣalā
Keşret-i neẕẕāreden mihmān mihmān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 9). [ol, ]*

**Ol** ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim itmede
Pādişehler dergehinde ʿarż-ı źüll ü iftiḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 73). [ol, ]*

**Ol** ḫıdīv-i nükte-perver kim sevād-ı midḥati
Levḥ-i māha ḫāme-i zerrīn ile taḥrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 27). [ol, ]*

Geldükce yār ḫāneme teklīfsüz gelür
Ben böyle **ol** perī-veşi bī-daʿvet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 8). [ol, ]*

Nedür **ol** efʿī-i pür-şur ü teşvīr
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 1). [ol, ]*

**Ol** ḳadar bulmış metānet kim zamān-ı ḥaşre dek
Ṣarṣar-ı āsībden bir ṭāḳına gelmez ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 3). [ol, ]*

**ol-:** *Bulunmak, var olmak.*

Hezār ʿizz ü şeref bulsa pestdür ḳaderi
ʿUlüvv-i cāh ile bir nāḳıs **olmadıḳça** asıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 48). [olmadıḳça, -ma, -dıkça ]*

**ol:** *" O" işaret sıfatı (dev).*

Ey semt-i mecāzīde olan sālik-i taḥḳīḳ
**Ol** bâdiye-i himmet irşād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 12). [ol, ]*

**ol:** *" O" 3. teklik kişi zamiri.*

Nālemi gūş eyleyüp ḫandān olur ol mest-i nāz
ʿĀdet **oldur** bülbül efġān eyledükce gül güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 12). [oldur, -dur ]*

Kār-dih-i müjgandan **oldur** nigāh-ı serkeşi
İş görür yārüñ muḳaddem tīr-i rūy-ı terkeşi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 1). [oldur, -dur ]*

Ümīd **oldur** ola cāy-ı penāhı köhne ʿiṣyāndan
Biñā-yı vaṣf-ı ẕātuñda bu bir ṭarḥ-ı müceddeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 75). [oldur, -dur ]*

Sirāc **oldur** münīr **oldur** beşīr ol
Mubeşşir münẕīr **oldur** hem neẕīr ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 11). [oldur, -dur ]*

Sirāc **oldur** münīr **oldur** beşīr ol
Mubeşşir münẕīr **oldur** hem neẕīr ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 11). [oldur, -dur ]*

Sirāc **oldur** münīr **oldur** beşīr ol
Mubeşşir münẕīr **oldur** hem neẕīr ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 12). [oldur, -dur ]*

ʿAzīz **oldur** Raʾūf **oldur** Rāhim ol
Ḥalīm **oldur** ʿAlīm **oldur** Ḥaḳīm ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 25). [oldur, -dur ]*

ʿAzīz **oldur** Raʾūf **oldur** Rāhim ol
Ḥalīm **oldur** ʿAlīm **oldur** Ḥaḳīm ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 25). [oldur, -dur ]*

ʿAzīz oldur Raʾūf oldur Rāhim ol
Ḥalīm **oldur** ʿAlīm **oldur** Ḥaḳīm ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 26). [oldur, -dur ]*

ʿAzīz **oldur** Raʾūf **oldur** Rāhim ol
Ḥalīm oldur ʿAlīm oldur Ḥaḳīm ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 26). [oldur, -dur ]*

Mutavassıṭ u Ḥaḳḳ u hem sābıḳ **oldur**
Muṣāddaḳ mühtedī vu ṣādık oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 29). [oldur, -dur ]*

Mutavassıṭ u Ḥaḳḳ u hem sābıḳ oldur
Muṣāddaḳ mühtedī vu ṣādık **oldur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 30). [oldur, -dur ]*

Sabur u hem şekūr u şākir **oldur**
Daḫi müzzemmil ü müddeşşir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 31). [oldur, -dur ]*

Sabur u hem şekūr u şākir oldur
Daḫi müzzemmil ü müddeşşir **oldur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 32). [oldur, -dur ]*

Reşīd ü ṭāḫir **oldur** hem muṭahḫār
Faṣih u nāṭıḳ oldur hem muẓaffer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 33). [oldur, -dur ]*

Reşīd ü ṭāḫir oldur hem muṭahḫār
Faṣih u nāṭıḳ **oldur** hem muẓaffer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 34). [oldur, -dur ]*

Müşeffiʿ şāfiʿ evvel āḫir **oldur**
Odur bāṭın yine hem ẓāhir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 35). [oldur, -dur ]*

Müşeffiʿ şāfiʿ evvel āḫir oldur
Odur bāṭın yine hem ẓāhir **oldur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 36). [oldur, -dur ]*

**ol:** *"O" 3. tekil işaret zamiri.*

ʿArż itmesün felekde meh ü mihr rifʿatin
**Ol** manṣıbı derinde bir ednā ġulām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 24). [ol, ]*

İdüp gülbāng-i tevḥīd ile rıḥlet mülk-i lāhūta
Fenā dünyāda **ol** ṣāḥib-kerāmet bulmadı hem-rāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 10). [ol, ]*

**ol:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Ḳalbümde dilber dilberüñ Ḳalbiñde bir **olduḳ** hemān

Āyīne-dāne āyine ayīneye ayīne-dān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 23, Mısra 1). [olduḳ, -du, -ḳ ]*

**ol:** *"Ol" yardımcı fiili, -dur.*

Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir naʿt **ola** sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 42). [ola, -a ]*

**ol:** *"O" işaret zamiri.*

Nerrād-baḫt aña düşeş atdırur Naẓīm
Bir pulluḳ **ola** ḫaşm kime olsa yār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 10). [ola, -a ]*

**Ola** meşşāṭa degül ġāliye vü ġāze ḫacil
Reng-i ṣahbā o rūḫ-ı āli ki gül-gūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 5). [ola, -a ]*

Ola Hüsrev eġer güş itse ḳāʾil
Naẓīm ḫurşīdümüñ şīrīn edāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 15). [ola, -a ]*

Manṣūr gibi ol şeh-i ḥüsn ü melāḥatüñ
Bu dār-ı ʿaşḳına **ola** zülfi resen-resān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 8). [ola, -a ]*

Ḥükmin virürse ḥāl-i lebi yaḫşi añlamam
**Ola** Naẓīm ḥāl-i Süheyl-i Yemen yemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 10). [ola, -a ]*

Bir ḥüsn ü cemāl ile hem-āġuş olagör kim
Gāhī dil **ola** cilvegehi dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 12). [ola, -a ]*

İḫāṭa eyledi göz yaşı cismümi didiler
Sefīnede **ola** deryā sefīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 10). [ola, -a ]*

Şarḳ u ġarb **ola** mülāḳi kuvvet-i temkīn ile
Sīne-i rūy-ı zemīne olsa hükmi pâ-niṣâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 85). [ola, -a ]*

Gedā-yı mihr ü muḥabbet odur ki bī-ser ü pā
Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ **ola** ẕelīl ü sefil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 4). [ola, -a ]*

Ders-i vaṣfında olup muʿterif-i ʿacz ü ḳuṣūr
ʿAḳl-ı evvelde **ola** metn-i ṣenāsında ġabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 34). [ola, -a ]*

O melekden beni ayırdı ḥasūd
**Ola** İblīs-i ġūl-veş merdūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 142). [ola, -a ]*

ʿÖmr ü kemāli bī-ḥad ḳadr ü celāli mümted
Dāʾim **ola** müʾeyyed cāh-ı felek-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 12). [ola, -a ]*

Ola bī-çāre Naẓīmüñ cānı
ʿIydgāh-ı ġamınuñ ḳurbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 31). [ola, -a ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Gülbāng-i ṣalā-yı ʿafvüñi gūş ideli
Bir başḳa cemāʿat **oldılar** ehl-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 4). [oldılar, -dı, -lar ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Zer-kāse-i mihr elinde **olmuş** o şehüñ
Dīrīne gedā-yı dergehi çarḫ-ı dü-tâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 3). [olmuş, -muş ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Telḫ-kām-ı hicri **olmışken** dil-i şeydā Naẓīm
Leẕẕet-i vaṣlı dimāġ-ı cānda bāḳī

Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 13). [olmışken, -mış, -iken ]*

**ol-:** *"Olmak" fiilinin ikinci tekil şahıs emir kipi.*

Ḳāmillere peyrev **ol** bilüp noḳṣānın
Taḳlīdde ey Naẕīm taḥḳīḳe yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 3). [ol, ]*

**ol-:** *...haline dönüşmek.*

Gevr ider **oldı** felek devr-i muḫālifle Naẕīm
Dur düşdüñ ḳatı çoḳ yār-ı muvāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 13). [oldı, -dı ]*

**ol-:** *... gibi olmak, benzemek.*

Bir būse luṭfına ḳasem itmişdi virmedi
**Olsun** hele ḫaṭṭ-āver o ṣūḫı yemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 12). [olsun, -sun ]*

**ol:** *" O" işaret sıfatı".*

Anı bir aç arıḳ şaḫṣ-ı müsellem
Alur **ol** ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 6). [ol, ]*

**ol-:** *...olacak hale dönüşmek.*

ʿÖmri nākış ġamı żiyād **olsun**
İki ʿālemde nā-murād **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 143). [olsun, -sun ]*

**ol-:** *olmak fiili*

ʿAllāme-i devrān ki **ola** Saʿd ile Seyyid
Pūyān u devrān ġāşiye-berduş-ı semendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 3). [ola, -a ]*

**ol:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Çıḳup seyr-i cemāle sīnelerden şād olur diller
Gelür eṭfāl āzād **olşalar** mesrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 6). [olşalar, -sa, -lar ]*

**ol-:** *...haline dönüşmek.*

Söyleseñ gūş eylemezler söylemezseñ derd olur
**Olmasun** kimse bu derdüñ ḫaste-ḥāl-i püsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 92). [olmasun, -(ma), -sun ]*

**ol:** *"Ol" fiilinin geniş zaman kipi; ... haline gelmek.*

Būs ü kenār-ı dilbere bezm-i viṣālde
**Olmaz** vesile cām-ı mey erġuvān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 8). [olmaz, -maz ]*

Ser sūzen-i Mesīḥ ile **olmaz** rüfū-peẕīr
Bir yāre var mı zaḫm-ı sinān zebān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 13). [olmaz, -maz ]*

Çāk-ı derūnı ḥaşre dek **olmaz** rüfū-peẕīr
Tīġ-ı zebān ki bir dil-i mecrūḫı yāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 5). [olmaz, -maz ]*

Haṭ-āver olmaduḳca vāḳıf **olmaz** ḥāl-i ʿuşşāḳa
Ser-germ-i ġurūrı ṣabr-ı ʿāşıḳ dil-nüvāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 11). [olmaz, -maz ]*

Laʿlindeki o renge yāḳūt-ı nāb uymaz
Rūyındaki o zülfe **olmaz** miśāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 8). [olmaz, -maz ]*

**Olmaz** melūl ʿāḳıbet-endīş-i bezm-i dehr
Zehr-âb-ı ġuṣṣa çekse de mesrūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 19). [olmaz, -maz ]*

Dîdeden naḳş-ı rūḫı eşk ile **olmaz** zāʾil
Aks-i ab eyleyemez āyīnede sūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 11). [olmaz, -maz ]*

Nesīm-i āh-ı pür-tâbım zamān **olmaz** ki dildāruñ
Dü-rūḫsārında ol zülf-i füsūn-sāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 5). [olmaz, -maz ]*

Ḳatı bir ḫāṭır-ı mecmuʿ perīşān **olmaz**
Var mı bir şemʿ ki ḫandān ola giryān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 1). [olmaz, -maz ]*

Şām-ı hicrān idügi ʿāḳıbet-i ṣubḥ-ı viṣāl
Bize ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı cānān gibi bürḫān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 4). [olmaz, -maz ]*

Gūy-ı ḫurşīd-veş irmez seri eflāke o kim
ʿArṣa-i ʿaşḳda sîlî-ḫor -ı çevgān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 8). [olmaz, -maz ]*

ʿAşḳ-ı mülk-i dili aldı yüri ey ṣabr u şekīb
Bir vilāyetde bilürsin iki ṣulṭān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 10). [olmaz, -maz ]*

Var mı bir rūḫsār kākülsüz ḫaṭ-ı jengārsız
Mārsız gencīne **olmaz** gül bulınmaz ḫārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 2). [olmaz, -maz ]*

Ẕevḳ eyle varup ṣoḥbetine ehl-i meẕāḳuñ
Gel bāri nebāt **olmaz** isen çūb-ı nebāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 4). [olmaz, -maz ]*

Ser-pençe-i ġamuñla dem **olmaz** ki ʿāşıḳuñ
Dāmān u ceybi birbirine āşinā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 3). [olmaz, -maz ]*

Ḳıyas u ʿaḳl ile **olmaz** iḥāṭa ʿālem-i dil
Ki sıġmaz iki ciḫāna sevād-ı aʿzam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 1). [olmaz, -maz ]*

Ṣıġmaz derūn-ı ḥavṣalaya sırr-ı derd-i ʿaşḳ
**Olmaz** bilürsen ey dil-i şeydā ʿıyān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 4). [olmaz, -maz ]*

Derūn-ı tīre **olmaz** feyż-yāb-ı pend-i rūşen-dil
Sevād-ı māh çıḳmaz mihr-i enver olsa da sābūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 11). [olmaz, -maz ]*

Ḥaẕer ṣad el-ḥaẕer gūy itdigüñ esrārı ifşādan
Yiter Ferḥād-ı ʿibret kūh-veş **olmaz** nifāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 6). [olmaz, -maz ]*

Āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl **olmaz** iseñ
Saña bir kimse dimez aġlama gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 7). [olmaz, -maz ]*

Ḥaẕer kim küşte-gîr-i dehre Rüstemler ḥārīf **olmaz**
Nice Sührâb'a hem meydān-ı furṣat virdi hem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 15). [olmaz, -maz ]*

Ġamzesi tīġ-ı nigāhından emīn **olmaz** yine
İtse de ʿaks-i rūḫı dāru'l-emān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 3). [olmaz, -maz ]*

Meddāḥıyuz o ẕāt-ı şerīfüñ ki tā be-ḥaşr **Olmaz** eda ṣenā-yı ṣıfāt-ı sütūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 6). [olmaz, -maz ]*

Mirʾāt-ı dilde cilve-nümā sensin ey perī **Olmaz** vilāyet içre şeh-i ḳāmrān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 10). [olmaz, -maz ]*

Misli bulınmaya nice dīvānda ḥaḳ budur
Olmaz bu güne bir ġazel-i dil-sitān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 18). [olmaz, -maz ]*

Rüsvā-yı ʿaşḳa silsile-i ṣaḫne-i cünūn **Olmaz** o zülf-i pür-şiken-i ḫam-be-ḫam

gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 10). [olmaz, -maz ]*

Biñde bir **olmaz** edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
Her nefesde neml ü reml ü zāriyāt olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 19). [olmaz, -maz ]*

Ciḫānda vaṣfı **olmaz** ʿaḳl ile idrāk ile maḥṣur
Ezel āġāzdur aña ebed encām-ı serḥaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 67). [olmaz, -maz ]*

Ol Buraḳ-ı lā-mekān-peymā ki hengām-ı şitāb
Hem-ʿinān **olmaz** aña esb-i naẓār bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 8). [olmaz, -maz ]*

Münzevī olsañ geçilmez loḳma ile kisveden
ʿAḳıl ü dīvānede **olmaz** o sevdādan beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 10). [olmaz, -maz ]*

Ḥasret-i yāre ġayet **olmaz** imiş
Bu firāḳa nihāyet **olmaz** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 157). [olmaz, -maz ]*

Ḥasret-i yāre ġayet **olmaz** imiş
Bu firāḳa nihāyet **olmaz** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 158). [olmaz, -maz ]*

Seni sevdiyse kāfir olmadı dil
Ehl-i buġż u ġarażda dīn **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 282). [olmaz, -maz ]*

Ḳalb-i müʾminde kibr ü kīn **olmaz**
Nola ʿafv eyleseñ benüm günehüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 283). [olmaz, -maz ]*

Her dil ki kemāle ārzū-mend **olmaz**
Benzer o nihāle kim buru-mend **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 1). [olmaz, -maz ]*

Her dil ki kemāle ārzū-mend **olmaz**
Benzer o nihāle kim buru-mend **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 2). [olmaz, -maz ]*

Hursend-i ḫayāl-i yār olan ḥayrānuñ
Pāy-ı naẓarında āmed ü reft **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 4). [olmaz, -maz ]*

Ḳalbüñde o yār yir ider ʿāşık iseñ
Ḳān-ı güher **olmaz** olmayan gevher-i ḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 4). [olmaz, -maz ]*

Haṭṭ-ı rūḫı âşinalığım ḳaṭʿ itmez
**Olmaz** o çemende sebz-i bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 4). [olmaz, -maz ]*

**ol:** *"Olmak" yardımcı fiili.*

O niḥāl-i çemen-i nāze hevādār **olalı**
O sehī-ḳāmete ḥasretkeş-i reftār **olalı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 8). [olalı, -alı ]*

**ol:** *"Ol" yardımcı fiili; gerçekleşmek, meydana gelmek.*

Hāne-ber-dūş-ı hevāyum çün ḥabāb-ı cām-ı mey
Nehb-i ṣaḥbā-yı hevesle **oldı** ʿaḳlum tār u mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 172). [oldı, -dı ]*

Ḥasretiyle o genc-i pinḫānuñ
**Oldı** maʿmure-i dilüm vīrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 168). [oldı, -dı ]*

Ṣalāḥ-ı ṣulḥ ile ıslāh-ı beyn idüp **oldı**
Ṭaraf ṭaraf yine ilçiler armaġan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 77). [oldı, -dı ]*

**Oldı** tārīḫ-i ḫaṭ-ı sebzi Naẓīm
Enbetaʾllāhu nebāten ḥaṣenā (1092) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

**ol:** *"Ol" fiilinin geniş zaman kipi. (Beraber olmak).*

Her ṭarḥına ḳażā vü ḳader tār u pūd **olur**
Nessāc-ı kārgāh-ı fenā kim zemānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 19). [olur, -ur ]*

**ol:** *"-dır, -dir, -dur, -dür".*

Nola her mālik-i dinar ʿazīz **olmaz** ise
Nāmı her Yusuf olan Yusuf-ı Kenʿān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 5). [olmaz, -maz ]*

Dil-i efsürde **olmaz** behre-ver ders-i maḥabbetden
Olur şākird-i nā-ḳābil hemīşe dūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 3). [olmaz, -maz ]*

**ol:** *"O" işaret sıfatı ( Allah).*

Baña virildi manṣıb-ı vaṣfı berātla
Haṭ çekse üstine nola **ol** sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 12). [ol, ]*

**ol:** *"O" Üçüncü tekil şahıs zamiri II Övülen kişi, memduh.*

Kān-ı melāḥat **ol** ki zenehdān-ı dürcidür
Hvān-ı muḥabbetinde nemekdān-ı Enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 43). [ol, ]*

**ol:** *"O" işaret zamiri.*

**Ol** ḫudāvend-i ḳader-ḳudret ki tīġ-ı saṭveti
İstemez seng-i fesān mānend-i şemşīr-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 5). [ol, ]*

**ol:** *" O" işaret sıfatı (ān).*

Ṣaçını añasınuñ yolar üşüp on duḫter
Ne ḳadar yolsalar ammā yine **ol** demde biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 10). [ol, ]*

**ol:** *"O" işaret sıfat (ol mest).*

**Ol** mest-i ġurūra oldı peymāne-i nāz
Bir kerre ele alınmayan cām-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 1). [ol, ]*

**ol:** *"O" işaret sıfatı (âşık).*

Rām eylemek olur mı o ārām-ı cānı ben
Ol şūḫ-ı nāz-perveri **ol** nev-civānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [ol, ]*

**ol:** *" O" III. teklik kişi zamiri.*

Ḥālīl ü hem Ḥabīb ü hem Ṭabīb **ol**
Ḳarīb ü hem münīb ü hem ḫaṭīb **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 15). [ol, ]*

**ol:** *... hâline gelmek.*

Pertev-i nūr-ı Hudā kim **oldılar** pervāne-vār
Cemʿ-i şemʿ-i bezm-i mihri enbiyā vü mürselīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 45). [oldılar, -dı, -lar ]*

Bende-i efgendesi **olsam** Naẓīm
Bende-perver bir civān-merd isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 3). [olsam, -sa, -m ]*

**ol:** *" O" işaret işaretı.*

**Ol** yekketāz-ı dānişüñ ehl-i kemāl ü maʿrifet
Pāy-ı semend-i faẓlına yüz sürmeğe üftādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 3). [ol, ]*

**ol:** *" O" işaret işaratı.*

Sāḳın sıġamış elinde tīġ-ı ser-tīz
**Ol** dilber-i ser-tırāşe eġem nola bāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 4). [ol, ]*

**ol:** *" Bir " belgisiz sıfat.*

Rūy-ı zībāñı görenler **ol** ser-āmed ḳaddile
Ṣandılar bir cevheri muṣḥaf livā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 5). [ol, ]*

Vech-i münīr olmasa yārüñ niḳāb-dār
Nūr-ı nigāhı māḥv ider **ol** rūy-ı tāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 2). [ol, ]*

Māḥrem-i rāz olmayan sālikdedür bu hāy u hūy
Bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa **ol** kim oldı vāṣıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 4). [ol, ]*

Vaṣf idendür bilen **ol** dilberi kātib ne bilür
Māḥrem añlar ḥaremüñ ḥālini ḥācib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 1). [ol, ]*

Ḳomaz beni yalıñız **ol** perī görünmese de
Naẓīm çeşm-i terümde ḫayāli bāri ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 9). [ol, ]*

Semend-i nāz ile meydān-ı ḥüsn işinde henüz
Bulınmadı ṣaf-ı ḫūbānda **ol** cevānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 6). [ol, ]*

**Ol** kim revāc-gāh-ı rıżāya düḫūl ider
Sud ü ziyān būd ü nebūdı ḳabūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 1). [ol, ]*

Dergeh-i pīr-i muġān ḫāk ile yeksān oldı
Yine mey-ḫāreler **ol** ḫāke cebīn sūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 6). [ol, ]*

**Ol** ẕevḳler o cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey dil o da bir zamān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 11). [ol, ]*

**Ol** ẕevḳler o cilveler **ol** hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey dil o da bir zamān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 11). [ol, ]*

Büyütdüm bāġ-ı sīnemde olup dāmen-keşān serkeş
Bülend olduḳça ḳaddi oldı **ol** serv-i revān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 2). [ol, ]*

Fiġānum göklere çıḳdı ne ṭāliʿdür ki güş itmez
Fiġānum gibi oldı **ol** meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 4). [ol, ]*

Nice bārān-ı eşk-i dīde-i ʿāşıḳ niṣār olmaz
Haṭ-ı müşgīn ile **ol** māh-ṭalʿat ḥāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 6). [ol, ]*

Ten-i billūrī fānūs içre gūyā şemʿi-rūşendür
Çıḳup germābeden **ol** sīm-ber kim pīrehenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 12). [ol, ]*

Laʿl-i şekker-bārı **ol** āyīne-i rūḫsār ile
Ṭutī-i gūyā ider ehl-i meẕāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 11). [ol, ]*

Boyandı ḫūn-ı dü-çeşmümle **ol** ḳadar destüm
Ki bulsa pençe-i mercān ile ṭutar pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 7). [ol, ]*

Hiżāb-beste kef-i destin öpdüm **ol** māḫūñ
Felekde devlet-i keffü'l-hażīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 3). [ol, ]*

**Ol** şehüñ ḫān-ı nevālinde Süleymānlar ṭıfıl
Anda sīmurġa meges deñlü olınmaz iʿtibār

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 75). [ol, ]*

Nāzenīn-i ḳurb-ı Ḥaḳ Māḥbūb-ı Rabbi'l-ʿālemīn
**Ol** şeh-i kevn ü mekānuñ çār-yār-ı bā-ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 62). [ol, ]*

ʿAbdle ḳadr ola **ol** ṣafiʿ-i küll-i ümemüñ
Ṣa'im-i rūze-i derd ü ġamınuñ rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 43). [ol, ]*

Beẕl-i cūd itseñ gedā-yı kāse-ber-kef **ol** ḳadar
Kim vefā itmez virirseñ kīse-i sīm ü zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 19). [ol, ]*

Ḳomaz **ol** Hüsrev-i ʿālem meẕelletde o nā-kāmı
Olup ḥāl-i dilinden arż-ı ḥāli tercemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 77). [ol, ]*

Bāzār-ı mihri olsa nola germ dembedem
Ol māh-ı ḥüsni görse olur mihr müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 8). [ol, ]*

Oldı tārīḫi Naẓīm **ol** mevlid-i pākīzenüñ
Geldi Ṣādre'd-dīn Muḥammed tāze cān buldı cihān (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 9). [ol, ]*

**ol:** *" O" işaret zamiri.*

Hamdü li'llāh ḫvān-ı vaṣfından naṣīb aldum yine
Hāmemün hemvāre **oldur** secde-i şükrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 36). [oldur, -dur ]*

**ol:** *" O " 3. teklik kişi zamiri .*

Gül gibi **ol** ġonce-fem güş eyleyüp feryādumı
Bülbülān-ı bāġı ḫāmūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 11). [ol, ]*

Mültezim olsañ reʿāyānuñ olur ḥāli tebāh
Şenā serden geçdi **ol** dirler olursañ ʿaskeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 60). [ol, ]*

Birisini aşarsa **ol** bīdād
Dişlerini ḳırar anuñ üstād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 7). [ol, ]*

**ol:** *olmak.*

Teʾsīr ider bāl-feşān-ı murġ-ı kef-āmūz
Derdiyle **olan** nāle be-leb dest be-dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 6). [olan, -an ]*

Hāk-derinde ḳul **olan** şāḫ-ı ciḫāne nāz ider
Halḳa-be-güş-ı dergehi her ḳayddan āzādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 15). [olan, -an ]*

**ol:** *" O " 3. teklik kişi zamiri (akl-ı selim).*

**Ol** nedür kim yüz vaḳiyye ḳuvveti
Kendi gelmez yüz direm yinmez eti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 1). [ol, ]*

**ol:** *"O" üçüncü tekli şahıs zamiri.*

Dirīġā Naḳşī İbrāhim Efendi göçdi dünyādan
İlāhī **ol** ʿazīze cennet ü Kevṣerle kıl iʿzāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 2). [ol, ]*

**ol:** *" O " işaret sıfatı ( şehidân ).*

Cebīn ü ʿārıżı **ol** ġurre ġurre-i ḥüsnüñ
Düşürdi şanma şafaḳ māh u āftāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 3). [ol, ]*

**ol:** *" O " 3. teklik kişi zamiri ( sultan ).*

Pāymāl itdi beni bir şehsüvār-ı mülk-i nāz
Dest-gīr **ol** ʿāciz ü üftādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 6). [ol, ]*

Hande-i nāz eylesün **ol** gül-ʿiẕār u ġonce-leb
Lāleler açılmaġa amade olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 3). [ol, ]*

Seyyid ʿAlī Efendi ṣadr-ı efāżıl **ol** kim
Dem-beste-i kemāli cān u dil-i Hocendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 1). [ol, ]*

**ol:** *O " işaret sıfatı.*

Nedür **ol** sīne-çāk u rāst-ḳāmet
Ki ẓāhir ḳāmetinden istiḳāmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 1). [ol, ]*

**ol:** *" O " 3. teklik kişi zamiri (Şem').*

Neşvesi īrāş-ı ġam itdükce **ol** ḫoşnūd olur
Bāde-i memzūc-ı ʿaşıḳ eşk-i ḫūn-ālūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 1). [ol, ]*

**ol:** *" O " üçüncü teklik şahıs zamiri.*

ʿAzīz oldur Raʾūf oldur Rāhim **ol**
Ḥalīm oldur ʿAlīm oldur Ḥaḳīm **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 25). [ol, ]*

**ol:** *" O " işaret sıfatı ( kadr-i sultanı ).*

Ḥükmini icrā idüp **ol** pādişāḫ-ı baḥr ü ber
Oldı cāri ʿāleme bu çeşmesār-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 3). [ol, ]*

**ol:** *" O " işaret sıfatı ( insan ).*

Olmaz **ol** ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh tār ile pūd olsa bu minvāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 7). [ol, ]*

**ol:** *" O " 3. teklik kişi zamir (taş).*

Şerbet-i vuṣlat niyāz itdükde bir dellākden
Didi çoḳ şu götürür **ol** şūḫ-ı kāfir-mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 12). [ol, ]*

Zaḫm-ı peykānı sayılmaz tende ḥālā bir midür
Çekdügüm **ol** ḳaşları yādın benüm yā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 2). [ol, ]*

Sāyesin evvel dirīġ eylerdi **ol** nev-naḫl-i nāz
Şimdi ammā ḳande olsam sāye-veş yanımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 9). [ol, ]*

Niḫānī **ol** büt-i şîrîn- süḫanla söyleşirüz
Lisān-ı ḥāl-i dili biz bilenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 1). [ol, ]*

**ol:** *" O " 3. teklik kişi sıfatı (sevgülü dilber).*

Gül o rū ġonce olup lāle o ḥad **ol** ḫaṭṭ-ı semen
Ṣaçlı sünbüldür o ʿānber bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 5). [ol, ]*

Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān -baḫşla **ol** māh-rū
Yirde gökde Ḫıżr u ʿİsā gibi āyā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 3). [ol, ]*

Ebrūlarıyla **ol** rūḫ-ı rāḫşān-ı müstenīr
Māh-ı nev-i ümīdümi gösterdi müstedīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 13, Mısra 1). [ol, ]*

Ey dil Ramażān Efendi **ol** ʿālī-ḳadr
Meşḥūr-ı ciḫān u bī-bedeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 1). [ol, ]*

**ol:** *" O " 3. teklik kişi zamiri ('ahd).*

Çīn-i naḫvet gösterür **ol** ebrūvānı tāb-dār
Cevhere açılsa ḫançer ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 5). [ol, ]*

**ol:** *" O " 3. teklik kişi zamiri (ay).*

Haṭṭ-ı reyḥān mıdur **ol** ʿārıż-ı pür-ḥāl üzre
Sūre-i Nūr mıdur berg-i gül-i āl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 1). [ol, ]*

O deñli mürtefiʿdür kim meh-i nevden idüp ʿāynuñ
İder neẕẕāre pīr-i āsmān **ol** ṭarḥ-ı vālāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 16). [ol, ]*

**ol:** *" O " 3. teklik kişi zamiri (sevgülü dilber).*

Virdi bir bezme şeref **ol** güher-i tāc-ı rüsül
Ki Naẓīm anda olur cevher-i kül bīgāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 9). [ol, ]*

**ol:** *" O " işaret sıfat.*

Girībān-ı şekîbim ceyb-i ʿaḳlum gibi çak oldı
Çıḳınca kec-küleh **ol** dilber-i maġrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 8). [ol, ]*

Cemāl-i bā-kemālin seyr idüp **ol** ṭıfl-ı āzāduñ
Baḳınca mest olur olsa çıḳan mestur mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 9). [ol, ]*

Nāme lāzım degül **ol** şūḫ bilür ḫāme gibi
Şerḥ-i ḥāl-i dilümi çāk-ı girībānumdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 7). [ol, ]*

Leb-i laʿli olup tebḫâle-dâr **ol** zer-ger-i ḥüsnüñ
Ḳıyās itdüm görüp dīvānedür ḫātem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 7). [ol, ]*

Naẓīm **ol** sīm-ten māḥbūbı deryā māliki ṣandum
Dağıtmış kākülin ʿüryān görince yem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 13). [ol, ]*

**Ol** reşk-i peri dāʾire-i ʿavdetümüzde
Micmer gibi dönse yiridür ṣoḥbetümüzde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 3). [ol, ]*

Vefḳ-ı cemāli **ol** ḫaṭṭ-ı pergār-vār çizdi
Devr-i rûḫında fitne-i āḫir kenār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 1). [ol, ]*

Naḳd-i cān ister metāʿ-ı vuṣlata dellāl-ı nāz
Sūḳ-ı istiġnada **ol** ḳālā mezād olmış gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 8). [ol, ]*

Zülfi rūḫında perde-i Beytü'l-ḥarem gibi
Ol iki ebrūvān ise Nūn ve'l-ḳalem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 2). [ol, ]*

Dil-i zühhād olamaz rātibe-ḫvār-ı ġam-ı yār
Kısmet-i ʿaşḳdan **ol** ṭāʾife bī-vāye gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 12). [ol, ]*

Āh-ı şeb-gīrüñi yād eyler yār Naẓīm
Seni mumlar yaḳup **ol** māh-veş araya gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 14). [ol, ]*

Nāʾib-i ḳāżī-i ḥācāt ṣefīʿu'l-ʿaraṣāt
Müşfiḳ-i ḥāl-i ʿuṣāt **ol** sened-i rūz-ı cezā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 84). [ol, ]*

Ḳurṣ-ı ḫurşīde nigāh eylemedi ẕerre ḳadar
İtdi **ol** ḍayf-ı Hudā anı Mesīḥe iʿṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 250). [ol, ]*

Lā-mekān mülkini ṭayy eyledi **ol** şāḫ-süvār
Şeş-cihāt olsa nola cünbişine teng-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 273). [ol, ]*

Her biri oldı Biñā-yı şerʿine rükn-i rekīn
**Ol** şehüñ māḥşerde iki ġāşiye-ber-duşıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 64). [ol, ]*

Mevc-i deryā-yı tecellī bāz idüp āġūşını
Eyledi **ol** dürr-i yektā baḥr-ı ruʾyetde şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 44). [ol, ]*

Āġūşumı ṣabāḥa deġin ḥāle eylerüm
Baña ne şeb ki **ol** meh-i nā-mihribān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 86). [ol, ]*

O germ-reftār-ı āhuvāne ile
Tek ü taz itse **ol** sebük-cevelān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 100). [ol, ]*

Sensin **ol** çeh ki ṣubḥ u şām olurum
Saña meddah ḫaṣma mersiye-ḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 109). [ol, ]*

**Ol** şehsüvār-ı ġāzī dehrüñ o yekketāzı
İtdükce nīze-bāzī ḳanlar döker sinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 59). [ol, ]*

Olduḳça **ol** keremver dehre simāṭ-güster
ʿĀlem olur seraser elḫamd-ḫvanı-ı ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 67). [ol, ]*

**Ol** bī-bedel hümânıñ ṭūṭī-i Mışr-ı cānüñ
Ol tāʿir-i cinānuñ ḫuld ola āşiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 150). [ol, ]*

Devrüñde ʿālem-ārā **ol** şāʿirüm ḫuşūṣā
Kim ola gūy-ı maʿnā çevganī-i beyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 165). [ol, ]*

Nedür **ol** şahs-ı laġar u cerrār
Bir ayaġ üstine ider reftār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 1). [ol, ]*

Nedür **ol** vefḳ-ı müşelleş üslūb
Bī-ʿaded ḫānesi var cümlesi ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 1). [ol, ]*

Anı bir aç arıḳ şaḫṣ-ı müsellem
Alur **ol** ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 6). [ol, ]*

Varup aḥvālümi dimiş yāre
cefā-cūya **ol** sitem-kāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 170). [ol, ]*

Nicedür **ol** ġarībüñ ḥāli
ʿAceb **ol** derdmendüñ aḥvāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 195). [ol, ]*

Nicedür **ol** ġarībüñ ḥāli
ʿAceb **ol** derdmendüñ aḥvāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 196). [ol, ]*

Kendüñi itme ḫacil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Serv-i dāmen-çīde **ol** seyl-i ʿalāyıḳdan ḥaẕer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 210). [ol, ]*

Pertev-i mihr-i melāḥatle görüp **ol** māhı
Ḥüsn-i ḥayret-fikeni ʿaḳlumı ḳıldı sāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 1). [ol, ]*

Ḳaddi gülbün lebi gül-ġonce-i ḫandān-ı besīm
Görüp **ol** ʿārıż-ı rāḫşān-ı dil-efrūzı Naẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 40). [ol, ]*

Ey cevher-i ferd-i laʿli güftārı ʿaraż
Ol cevher-i ferdden o güftār-ı ġaraż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 2). [ol, ]*

Mey-i laʿlin şunar **ol** sāḳī-i nāz
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 15). [ol, ]*

Ṣād müjde geldi ʿāleme devletle Sulṭān Aḥmedüñ
Ferzendi ʿAbdü'l-mālik **ol** şehzāde-i rūşen-

żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 2). [ol, ]*

O deryā-yı nevālüñ **ol** yem-i iḳbāl ü iclālüñ
Ṣadef-keştī vücūd-ı bī-naẓīri dürr-i yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 13). [ol, ]*

Firḳatinde **ol** ʿazīz-i kamilüñ ṣanma ṣafaḳ
Rūz ü şeb ḳan aġlamakda dīde-i ḫurşīd ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 7). [ol, ]*

**ol:** *" O " 3. teklik kişi zamir (sultan).*

Açılmış şāḫda katmer gül-i zībā ḳıyās itdüm
Görüp daġ içre tāze daġını **ol** sīm-sāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 4). [ol, ]*

**Ol** Hudāvend-i kerem-güster ki hengām-ı aṭa
Kāse-ber-kef sāʾil-i dergāhı çarḫ-ı pīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 29). [ol, ]*

Nedür **ol** hindī-i żaʿīf-endām
Ālet-i ḥārbesi ḳılıfda müdām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 1). [ol, ]*

Bir dānesidür iki evin ḥaḳ bu Naẓīm
**Ol** seyyid-i enbiyā resūlü'ş- şeḳaleyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 4). [ol, ]*

Nüsha-i taʿvīẓinün kilk-i ʿUṭārid kātibi
Ḥaḳ ser-efrāz ide **ol** nev-naḫl-i bāġ-ı ʿizzeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 10). [ol, ]*

**ol:** *" O " işaret sıfatı (Malik).*

Ġazī vü Ḥācī Hān Selīm **ol** ḫüsrev-i dervīş-ḫū
Kim māder-i dehri Hudā itmiş naẓīrinde ʿakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 1). [ol, ]*

**ol:** *" O " işaret sıfatı ( vezir ).*

Gelür **ol** şehsüvārum pāymāl eyler diyü bir gün
Naẓīmā gözlerüm yollarda ḳalmışdur rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 15). [ol, ]*

**ol:** *"Ol" yardımcı fiili.*

Ṣakīn-i ḫāne-i bī-minnet **olan**
Şeh-i ʿālemdür o bī-ḫayl ü sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 63). [olan, -an ]*

Dās-ı ʿafv ü keremiyle biçilür
Toḫm-ı cürm ile **olan** ḥāṣıl-ı kişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 8). [olan, -an ]*

**ol:** *"Olmak" yardımcı fiili.*

Çıḳınca pīreheninden o sīne deryāda
Ṣadef ḥārām **ola** dürr-i şemīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 2). [ola, -a ]*

Tā ḥaşr **ola** ṭabaḳ ṭabaḳ dergehüñe
Envār-ı Cevāhir taḥiyyāt-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 3). [ola, -a ]*

**ol:** *"O" kişi zamiri.*

ʿAzīz oldur Raʾūf oldur Rāhim **ol**
Ḥalīm oldur ʿAlīm oldur Ḥaḳīm **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 26). [ol, ]*

**ol:** *"Olmak" yardımcı fiili.*

Eġer ʿadāvet-i eżdādı ʿadli menʿ itse
Nigeh-bān **olan** şīr āhū-yı zamān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 54). [olan, -an ]*

Hursend-i ḫayāl-i yār **olan** ḥayrānuñ
Pāy-ı naẓarında āmed ü reft olmaz *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 3). [olan, -an ]*

**ol:** *" O " işaret sıfatı ( bī-mürüvvetüñ).*

Bāde nūş itmiş o rūy-ı ṣāde olmış al-reng
Bādeden **ol** rūḫ o rūḫdan bāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 2). [ol, ]*

**ol:** *" O " 3. teklik kişi zamir.*

Manṣūr gibi **ol** şeh-i ḥüsn ü melāḥatüñ
Bu dār-ı ʿaşḳına ola zülfi resen-resān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 7). [ol, ]*

Şām-ı vuṣlat lālezār-ı dāġ-ı sīnem seyr idüp
Ol semen-simāyı gül-pūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 8). [ol, ]*

ʿUṣṣāḳını mecmūʿasına ḳayd idüp **ol** ṣūḫ
Ḥaḳḳā ki yazılmış dil-i dīvāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 9). [ol, ]*

Hāller gird-i zenahdānında dönmiş **ol** mehüñ
Sıb-i gülgüne dizilmiş dāne dāne fülfüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 9). [ol, ]*

Nālemi gūş eyleyüp ḫandān olur **ol** mest-i nāz
ʿĀdet oldur bülbül efġān eyledükce gül güle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 11). [ol, ]*

Nola şehr-i dile āşūb ṣalsa **ol** gözi tatar
Semend-i nāz ile bilmez nedür yaḫşi yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 9). [ol, ]*

Var ise miṣli āyīnede ʿaksidür yine
Şekl-i beşerde ġayret-i ḥūr olmış **ol** perī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 8). [ol, ]*

Āferīneş daḫi maʿdūm idi mevcūd iken **ol**
Āferīde heme nābūd idi ferdā ferdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 169). [ol, ]*

Keşret-i berf **ol** ḳadar kim yolda eylerdi ḫaẓa
Çıḳsa ṣaḥrāya künāmından eger āhū-yı Çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 21). [ol, ]*

Ḥükm-i sermā **ol** ḳadar eşyāya teʾṣīr itdi kim
Oldı efsürde ṣadefde ḳaṭre-i dürr-i semīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 35). [ol, ]*

Düşmen-i cāhı ola māḥzūn ü nā-şād ü ġamīn
Ehl-i diller vaṣfın itdükce disünler **ol** şehüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 138). [ol, ]*

Ol ḫüsrev-i tüvānger derbān-ı ḳaṣr-ı Ḳayser
Bir sāʾile bağışlar maḥṣūl-i baḥr u kānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 55). [ol, ]*

İtdükce cenge aġaz **ol** ṣaf-der-i ser-efrāz
Olur ḳaderle hem-sāz tīr-i ḳażā-resānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 63). [ol, ]*

Hāḳān-ı mesned-i hüner **ol** kim kemālinüñ
Hacletle ser-efgendesidür cān-ı Enverī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 17). [ol, ]*

Ḳaddini bükse miḥnet-i devrān
Bir ḥişārı penāh ider **ol** ān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 8). [ol, ]*

Ne ḳadar rind olur **ol** cādū-fen
Gördügüni geçürmede yaḳadan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 11). [ol, ]*

Nedür **ol** serv gibi āzāde
Ṣūretā doġru eġri maʿnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 1). [ol, ]*

Nedür **ol** sīm-ten maḥbūb-ı maṣlūb
Yine maṣlūb iken reftār ider ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 1). [ol, ]*

Nedür **ol** efʿî-i pür-şur ü teşvīr
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 1). [ol, ]*

Sirişk-i ālüñe alındı **ol** gül-i ḫandān
Çıḳardılar ḳızıluñ ey dü çeşm-i ḫūn-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 25, Mısra 1). [ol, ]*

Sirāc oldur münīr oldur beşīr **ol**
Mubeşşir münẕīr oldur hem neẕīr **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 11). [ol, ]*

Sirāc oldur münīr oldur beşīr **ol**
Mubeşşir münẕīr oldur hem neẕīr **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 12). [ol, ]*

Medennî Baṭḥî Mekkīdür **ol** şāḫ
Feda cān-ı ümem yolında her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 37). [ol, ]*

Lebi ʿāyniyle çeşme-i ḥayvān
Bir içim ṣudur **ol** şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 92). [ol, ]*

Oldı fikr-i ẕeḳanıyla dil-i şeydā cāhı
Beni ḳul eyledi **ol** kişver-i ḥüsnüñ şāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 4). [ol, ]*

**Ol** ḫvāce-i kāʾinātuñ olsa yiridür
Bazār-ı muḥabbetde cān-naḳdi kerev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 3). [ol, ]*

ʿĀşıḳ mıdur **ol** ki ḫidmet-i cānānda
Miskīn ü żaʿif iken tenû-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 3). [ol, ]*

Bīmāriyuz **ol** ṭabīb-i cānuñ ki Naẕīm
Derdinde niḫān devā devāsında maraż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 3). [ol, ]*

Müşerref oldı **ol** fülk-i felek-lenger ḳudūmiyle
Süleymāna buluşdı gūyiyā Sīmurġ-ı ʿAnḳādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 15). [ol, ]*

Ol fāżıl-ı dāniş-verüñ ol seyyid-i saʿd-aḫterüñ
Pış-i kemālinde fuḥūl cümle be-pā istādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 5). [ol, ]*

ʿAvn-i Ḥaḳ olsun ẓāhir ü dest-gīri **ol** şehüñ
Ṣalṭanatla ömrin efzūn ide Ḥayy Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 3). [ol, ]*

Oldı tārīḫi Naẕīm **ol** iki ehl-i hünerüñ
Geçdi Sırrī gibi Rüşdī bu fenā dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 9). [ol, ]*

Tekrār ṣadr-ı rūmı teşrif idüp ḳudūmi
Çarḫ ile itdi hem-ser **ol** pāye-i bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 14). [ol, ]*

Yine teşrīf idince ṣādrınn **ol** māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
Lebāleb şevḳ olup diller feraḥla sīneler doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 3). [ol, ]*

Burc-ı melāḥat üzre meh-i mihribānumı
**Ol** gülbün-i letāfet o ġonce-dehānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [ol, ]*

**ol:** *"Olmak" yardımcı fiil.*

Āġūşa çeke ḥāle-veş ol kim meh-i baḫtı
Hurşīd **ola** tāc-ı zeri eflāk **ola** taḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 2). [ola, -a ]*

**ol:** *" O " işaret sıfatı.*

Ṣıḳlet-i zerk u riyādan ḫıffet isterseñ eġer
Fāriġ **ol** zāhid ridādan tācdan peşmīneden

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 8). [ol, ]*

Görindi ʿarż idicek **ol** ḳamer-ʿiẕār ebrū
Sipihr-i ḥüsn ü bahāda hilāl-vār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 1). [ol, ]*

ʿĀrıżında ṣanma ḫaṭ **ol** zerger-i meh-ṭalʿatuñ
Levḥ-i sīme kilk-i ḳudretle sevād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 5). [ol, ]*

Kenān-ı ṣabrumı virdi fenāya berḳ-ı cemāl
Göründi ṭurreden **ol** rūḫ şeb içre māh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 4). [ol, ]*

Ṭūr-ı şevḳinde nola **ol** ene efṣaḥ ḫaberüñ
Ḳāʾil-i ḳavl-i ḥükm-perveri olsa Mūsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 177). [ol, ]*

Sipeh-i rezmine **ol** ḫüsrev nuṣret ʿālemüñ
Oldı her ḥamle-i pür-şūrda hengām-ı veġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 193). [ol, ]*

Ḳaṣr-ı şerʿinde Ebū Bekr ü ʿÖmer **ol** ṣāḫüñ
Daḫi ʿOsmān u ʿAlī oldılar erkān-ı Biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 211). [ol, ]*

Ḳoma bī-çāreyi **ol** demde ġarīb ü tenhā
Ṣalevātuñla leb-i cānına ur mühr-i sükūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 327). [ol, ]*

Baḥṣ-i ḥikmet eylese **ol** feylesof-ı rūzgār
Bū ʿAlī mülzem Felāṭun cehlle teşhīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 39). [ol, ]*

Ḳande aḫşam ider ola āyā
Bilmezem şimdi **ol** meh-i Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 174). [ol, ]*

Hased **ol** bī-ser ü pā kim bilmez
Ne ġam-ı hırka ne teşviş-i külah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 61). [ol, ]*

Olduḳça esb--cünbân **ol** şehsüvār-ı ẕī-şān
Olsa o gence āyān ṣād erdevān devānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 127). [ol, ]*

Olduḳça germ-cevlān raḳḳāṣ bezm-i devrān
Görse olurdı ḥayrān **ol** eşheb-i revānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 134). [ol, ]*

Merḥum ḫān Muḥammed **ol** pādişāḫ-ı emced
Eylerdi luṭf-ı bī-ḥad cennet ola mekānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 147). [ol, ]*

Sipihri pāymāl ü ḳadr-i mihr ü māhı pest itmiş
ʿālī bārgah **ol** muʿteber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 14). [ol, ]*

Vaḳtidür nergis gibi **ol** gül-ʿiẕāre nāẓır **ol**
Aġla ḥālüñ ey dü-çeşm-i ḫūn-feşānum ḥāżır **ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 1). [ol, ]*

Görmeġe **ol** maḳāmı rāġıb idüm
Cuy-veş sū-be-sū revān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 221). [ol, ]*

Āzāde olur dü-ʿālemüñ ḳaydından
Ol zinde cesed ki dīvāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 4). [ol, ]*

Ṣadrı teşrif idüp **ol** rūḥ-ı revān-ı ʿālem
Geldi cānı yirine ʿālemiyānuñ ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 51). [ol, ]*

Ol bī-bedel şehzādenüñ **ol** server-i āzādenüñ
Evṣāf-ı sūrında sözüm oldı miṣāl-i ḳand ü şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 25). [ol, ]*

**Ol** ḫudāvend-i ciḫān-pīrā ki ṭāḳ-ı ḳadrine
Sīm ü zer āvīzelerdür māh ile mihr-i münīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 11). [ol, ]*

Gerçi yirden çıḳar çiçek ammā
Hāke defn oldı **ol** çiçek ancaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 8). [ol, ]*

Hvāce-i dānā-yı ʿālem müftı-i dünyā vü dīn
Ḥażret-i Ṣādıḳ Efendi **ol** ḫudāvend-i ecel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 2). [ol, ]*

Gülzār-ı ḫulḳından olup **ol** pādişāḫuñ feyż-yāb
Bād-ı nesīmi olmada müşgīn-dem ü ʿanber-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 7). [ol, ]*

Hep Fārisān-ı ʿilmün **ol** ẕū-fünūn-ı yektā
Esb-i hünerle olmış her fende şeh-levendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 11). [ol, ]*

Hāżır gerekse ġāʾib ḫākderinde ṭālib
**Ol** derde İbn-i Ḥācib derbān-ı derdmendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 8). [ol, ]*

Olmışdı ṣadr-ı fetvā ḥasretkeş-i ḳudūmi
**Ol** mesnede şerefle biʾẕ-ẕāt geçdi kendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 10). [ol, ]*

Görmek olur mı almadan Allāh cānumı
Cānānumı ḥabībümi **ol** nev-civānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [ol, ]*

Rām eylemek olur mı o ārām-ı cānı ben
**Ol** şūḫ-ı nāz-perveri ol nev-civānı ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [ol, ]*

**ol:** *" O" 3. teklik kişi zamiri (Cibril).*

Mecnūn-ı derūn-sūḫte **oldur** ki demādem
Sūz-ı nefesinden ṭutuşa lāne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 3). [oldur, -dur ]*

**ol:** *" O " işaret sıfatı (alem).*

Bu mūṣānnaʿ ḳubūrda bu tüfeng
Oldı genc ile ejdehāya miṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

**ol:** *"0" işaret sıfatı.*

Rehberi Ḫıżr ola **ol** İskender-i Dārā-ferüñ
Ḳande ʿazm itse refīḳ-ı rāhı tevfīḳ-ı Hudā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 15). [ol, ]*

**ol:** *"Ol" yardımcı fiili; gerçekleşmek, haline gelmek, meydana gelmek.*

Peyk-i Mevlā ile ol cān-ı ciḫān devletinüñ
Sidreye **oldı** revān sürʿat ile rūḫ-āsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 258). [oldı, -dı ]*

**Oldı** naḳd-ı cān-be-kef ol māh-ı bedrüñ mührine
Gökde Mirrīḫ u Zuḫal Zühre ʿUṭarid Muşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 131). [oldı, -dı ]*

**ol:** *"Ol-" yardımcı fiili ( Bir şeyin olması için dilekte bulunma).*

Āhuvān-ı ḥarem-i ravża-i vālā-terine
Çemen-i cennet-i Firdevs-i berīn **ola** ġıdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 210). [ola, -a ]*

Maẓḫār-ı ḳahruñ olup pāye-i esfelde leʾīm
Ḥāşe liʾİlāh keremüñden **ola** maḥrūm senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 108). [ola, -a ]*

Tā **ola** ünmetinüñ ḥabl-i metīn-i şerʿi
Zīver-i gerden-i teslīmi şenā zīb-i lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 65). [ola, -a ]*

Hānedān-ı ʿizzet ü iḳbāli ābādān **ola**
Her dil-i vīrān ki dest-i luṭf ile taʿmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 91). [ola, -a ]*

Ḳande aḫşam ider **ola** āyā
Bilmezem şimdi ol meh-i Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 173). [ola, -a ]*

Yine düşürdi hümā sāyesin ciḫān üzre
İlāhī **ola** hümāyun ciḫāniyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 2). [ola, -a ]*

Āvāre-i ciḫān olup aʿdā-yı devleti
Bālīnı seng-i miḥnet **ola** ḫaḳ pisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 68). [ola, -a ]*

**ol:** *"Ol" yardımcı fiili. Gerçekleşmek, meydana gelmek.*

Ḥilye-i naʿtüñi bir güne daḫi **oldı** resīm
Gülşen-i vaṣf-ı cemālüñde olup zemzeme-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 93). [oldı, -dı ]*

Śanma hilāl-i ġarrā **oldı** şafaḳda peydā
Çarḫa aşıldı ḥālā şemşīr-i ḫūn-feşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 105). [oldı, -dı ]*

**ol-:** *Olmak.*

Maẓhar-ı iltifātuñ **olduġumı**
Düşeler reşke seyr iden yārān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 197). [olduġumı, -duġ, -u, -m, -ı ]*

Ṣadme-i tünd ü tīz rehvārı
Pāy kūpāl **olınca** gerd-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 96). [olınca, -ınca ]*

Rāstī ʿömrüm **olınca** ḳuluñum pādişehüm
Himmetüm sedd-i reh-i semt-i ḫilāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 5). [olınca, -ınca ]*

Luṭf-ı yāre **olınca** erzānī
Eyledüm şevḳle ġazel-ḫvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 203). [olınca, -ınca ]*

**ol-:** *Hale gelmek, bürünmek.*

Gevher-i nuṭḳ-ı Naẓīm **olmaġ** içün āvīze
Güş-ı bikr-i süḫeni kilk-i dür-efşān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 9). [olmaġ, -maġ ]*

**ol-:** *Olmak eylemi, şeklini almak, haline gelmek.*

Aña imdād-res **olmazsañ** eger vā-ḥayfā
Keremüñden dü-ciḫānda ne ḳadar müẓnib ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 313). [olmazsañ, -maz, -sa, -ñ ]*

Āvāre-i ciḫān **olup** aʿdā-yı devleti
Bālīnı seng-i miḥnet ola ḫaḳ pisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 67). [olup, -up ]*

**ol-:** *Bir hali, bir vasfı kazanmak.*

Haberdār **olmaduñ** rāz-ı dilimden ey perī gitdi
Lisān-ı ġaybdan söylenseñ ammā ol deḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 15). [olmaduñ, -maduñ ]*

**ol-:** *Canı çıkmak, hayatı son bulmak; kendini kaybetmek, kendinden geçmek.*

Ölünce vaṣfuña ṣarf itsem nola ʿömrüm
Hudā ki ḫulḳumı ḫalḳ itdi eylemez tebdil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 117). [ölünce, -ünce ]*

**ol-:** *Can vermek, canını feda etmek.*

Dilberi görmege varma derine **ölmeġe** var
Oldı māhrūm-ı şehādet sefere kāra giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 3). [ölmeġe, -meg, -e ]*

**ol-:** *"Olmak" yardımcı fiili.*

Eyle ḳandīl-i fürūzān nūr-ı īmānı aña
Pisteri **olduḳda** yā Rab künc-i tārīk-i lahd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 56). [olduḳda, -duḳ, -da ]*

Nabż-gīr **olduḳda** dermānum ide
Ben ṭabībi vāḳıf-ı derd isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 1). [olduḳda, -duḳ, -da ]*

**Olup** naḫl-i çemenzār-ı ẓafer tūġ-ı şehenşāḫī
Dikildi bāġ-ı nuṣretde seḥer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 1). [olup, -up ]*

Ṣal farḳ-ı Naẓīme sāye-i merḥametüñ
Pür-tāb ü tef-i ḳıyāmet **olduḳda** ʿusāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 4). [olduḳda, -duḳ, -da ]*

Mesned-ārā-yı cülus **olduḳda** tārīḫ eyleyüp
Bāġ-ı maʿnādan ḳopardum ben de bir sebzīn giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 59). [olduḳda, -duḳ, -da ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

**Olsa** yiridür şehper-i ṭāvūs-ı saʿādet
Çārūbkeş-i bārgeh-i ḳadr-i bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 7). [olsa, -sa ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiil.*

Baḳmaz **oldun** bu bendenüñ yüzine
Ṣoḥbetüñden senüñ olam maḥrūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 289). [oldun, -du, -ñ ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiili.*

O dil ki **olmaya** ṣayḳal-peẕīr-i ʿaşḳ gören
Olursa āyīne-i mihr-i ābgīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 3). [olmaya, -ma, -y, -a ]*

**ol-:** *"Olmak" fiilinin Görülen Geçmiş Zaman çekimi.*

Her kişide bulunması ḥālā
Farż-ı ʿāyn **oldı** Naẓīm amma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 14). [oldı, --dı ]*

Ẕāt-ı Ḥaṣan Ḥüseyn ile **oldı** iki hümā
Biz sāyesindeyüz raḍıya'llāhu ʿānhümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 1, Mısra 1). [oldı, --dı ]*

Gül-zāre ṣubḥ-dem gelicek ḳāṣıd-ı ṣabā
Eşcāruñ **oldı** her varaḳı dest-i merḥabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 3, Mısra 2). [oldı, --dı ]*

Sebeb **oldı** firāḳ -ı cānāne
Dil ü cānumda dāġ-ı hicrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 139). [oldı, --dı ]*

Āyineli çeşme **oldı** çeşm-i giryān
Ey meh-i bedr-i şām-ı āmālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 229). [oldı, --dı ]*

Oldı alnum açıḳ benüm yüzüm aḳ
Hāl-i haşm-ı denī tebāh oldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 311). [oldı, --dı ]*

**Oldı** alnum açıḳ benüm yüzüm aḳ
Hāl-i haşm-ı denī tebāh **oldı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 312). [oldı, --dı ]*

Baḫtı ber-geşte kārı āh **oldı**
Baña itmişdi itdigin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 313). [oldı, --dı ]*

Haṭṭında niḫān olup o māhuñ ḫāli
Āşūbdan **oldı** mülk-i ḥüsni ḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 2). [oldı, --dı ]*

Müşerref **oldı** ol fülk-i felek-lenger ḳudūmiyle
Süleymāna buluşdı gūyiyā Sīmurġ-ı

ʿAnḳādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 15). [oldı, --dı ]*

Cürm-i ümmetle o şāḫuñ ʿafvi
**Oldı** mānend-i keh ü bīcāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 8). [oldı, --dı ]*

**ol-:** *"Olmak" fiilinin şart kipi çekimi.*

Sürh-gūn **olsa** nola zülf-i girih-beste-i yār
Reng-i gülgūn-ı ṭarāvetle ḥınālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 11). [olsa, --sa ]*

Yiridür cilvegeh-i ʿaks-i rūḫ-ı yār **olsa**
Çeşm-i cān ḫāne-i āyīne-i cānāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 9). [olsa, --sa ]*

Rūḫ-ı ʿĪsā ẕevḳ-yāb **olsa** nola bād-ı baḫār
Göklere neşr eyledi būy-ı beḫûr-ı Meryemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 9). [olsa, --sa ]*

Lā-mekān mülkini ṭayy eyledi ol şāḫ-süvār
Şeş-cihāt **olsa** nola cünbişine teng-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 274). [olsa, --sa ]*

Terbiyet-kerde-i ḫulḳ-ı ḥaseni **olsa** ṭıbāʿ
Ḥüsn-i aḫlāḳa mübeddel ola efʿâl-i ẕemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 55). [olsa, --sa ]*

İtdi iẓḫār-ı bürūdet tündbād-ı zemherīr
Cebhe-i ebr-i maṭīr **olsa** ʿaceb mi çīn çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 28). [olsa, --sa ]*

**Olsa** lāyıḳdur ʿUṭarid ṣebt içün evṣāfını
Vaṣf olurken ol sipihr-i ʿizzetüñ şād aḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 127). [olsa, --sa ]*

Dergeh-i ʿizzetinde şāyeste
**Olsa** Bercīs kātib-i dīvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 56). [olsa, --sa ]*

Nān-ı dūnān meh-i bedr **olsa** ḥaẓer
Ḳurṣ-ı ḫurşīd ise de itme nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 21). [olsa, --sa ]*

Ser-i hezāra ola tās-ı āteşīn gül-i āl
Semūm-ı ḳahrı vezān **olsa** gülsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 44). [olsa, --sa ]*

Bāzār-ı mihri **olsa** nola germ dembedem
Ol māh-ı ḥüsni görse olur mihr müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 7). [olsa, --sa ]*

Olsa ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyı ʿaceb mi farż
Kemter gedā-yı dergehi ṣāḥib-nişāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 39). [olsa, --sa ]*

Nola māh-ı nev **olsa** aña ḳarīn
Dāʾimā oldı yıldızı Pervīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 9). [olsa, --sa ]*

Her dūn ki māl ü cāh ile fevḳa'l-ʿalādadur
Ḳārūn da **olsa** menzili taḥte'ş-şerādadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 2). [olsa, --sa ]*

Cān u dilden muḥibb ü ṣādıḳdur
Maẓhar-ı luṭfuñ **olsa** lāyıḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 174). [olsa, --sa ]*

Bir kerre delīl **olsa** luṭfı geçürür
Rāh-ı ṭalebümde **olsa** da biñ berzaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 4). [olsa, --sa ]*

Gün doġdı ḳıyās ider gören maġribden
**Olsa** ḫam-ı ṭurreden o rūḫşar ʿıyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 4). [olsa, --sa ]*

Āvīze-i bāmı ḳamer zer-şemse-i eyvānı şems
Pīr-i felek **olsa** revā bāb-ı refiʿinde muḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 6). [olsa, --sa ]*

Nola **olsa** başı üzre Ṭūbā
Hidmet-i dergehine āmāde *(Yahya Nazîm*

*Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [olsa, --sa ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiili.*

Böyle ṭutmazdı el üzre anı pîr-i mey-furūş
**Olmasaydı** Cem zamānından beri sāġar yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 14). [olmasaydı, -ma, -sa, -y, -dı ]*

Virir mi ḥükmini safrā-yı kibr-i nahvistân
Sikencübīn-i mücāz̲āt **olmaṣaydı** mezīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 32). [olmaṣaydı, -ma, -sa, -y, -dı ]*

Sen ol çerāġ-ı hedāsın ki kimse bulmaz idi
Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı eġer z̲ātuñ **olmaṣaydı** delīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 114). [olmaṣaydı, -ma, -sa, -y, -dı ]*

Böyle günāgun ṣudūr itmezdi eşyā ġaybdan
**Olmaṣaydı** z̲ātuñ ey ṣādr-ı dü-ʿālem maṣdarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 188). [olmaṣaydı, -ma, -sa, -y, -dı ]*

**ol-:** *"Olmak" fiilinin şart kipi çekimi; bir duruma, vasfa sahip olmak.*

Gülgūn-i eşk-i demdür **olursa** sebük-ʿinān
Zīrā ki her müjem aña bir tâziyânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 3). [olursa, --ur, -sa ]*

**Olursa** bādesi bī-derd-i minnet-i ṣākī
Olur sifāl-i şikeste piyāle-i Cem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 5). [olursa, --ur, -sa ]*

Ṣubḥgāh-ı ḥaşre dek tābān **olursa** vechi var
Bir çerāġı pertev-i himmetle kim tenvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 57). [olursa, --ur, -sa ]*

Ümīd odur ki idem güne güne evṣāfuñ
Eġer icazetüñ **olursa** baş u cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 100). [olursa, --ur, -sa ]*

ʿĀlem mülāzım-ı der-i devlet-medārıdur
**Olsam** nola biri daḫi ben ʿabd-i kemteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 64). [olsam, -sa, -m ]*

İtmesün ʿāṣıḳum diyü beni yād
Ḳulum **olursa** eyledüm āzād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 184). [olursa, --ur, -sa ]*

**Olsam** ne ḳadar Naẓīm müsṬaġrak-ı ʿayb
Bir noḳṭa-i ʿafv ider benüm ʿaybumı ġayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 1). [olsam, -sa, -m ]*

**Olsam** yiridür mülāzim-i hāk-derüñ
Lazım baña iltizām-ı bāb-ı keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 3). [olsam, -sa, -m ]*

Maġruruñ **olursa** ḫâṭırı kibr ile germ
Sen eyle deruñ-ı şaḫtını rıfḳ ile nerm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 1). [olursa, --ur, -sa ]*

Hurşīd **olursa** itmeyeyüm z̲errece naẓar
Var ise bir daḫi göricek gözlerüm eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [olursa, --ur, -sa ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Kayd-ı bend-i ʿaşḳa gerden-beste-i teslīm **olup**
Dil ḫam-ı zülfinde yārüñ şīrdür zencīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 9). [olup, -up ]*

Ḥācī Selīm Girāyuñ **olup** dergehinde ḳul
Senden Naẓīm o derde ʿubūdiyyet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 19). [olup, -up ]*

Tevfīḳa **olup** refīḳ cān ile Naẓīm
Hāk-der-i ḥażrete varup yüz sürelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 3). [olup, -up ]*

**ol-:** *... gibi olmak, ... haline gelmek.*

Her ṭamlası birer dizi yāḳūt-ı nāb **olur**
Yād-ı lebiyle dīde-i terden ki ḳan gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 93). [olur, -ur ]*

**ol-:** *"Olmak" yardımcı fiili.*

Sen ʿazīz-i Mışr-ı iḳbālüñ velī her bendesi
Her ne deñlü mücrim **olsa** başına ṣulṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 64). [olsa, --sa ]*

**Olsa** nola serāpā sīrāb-ı ḫūn-ı aʿdā
Mīzāb-ı bāġ-ı heycā şemşīr-i cānsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 89). [olsa, --sa ]*

**ol-:** *"Ol-"yardımcı fiili.*

Şükūfesi ola yāḳūt ü laʿl eger **olsa**
Nesīm-i luṭfı revān naḫl-i erġavān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 41). [olsa, --sa, -, - ]*

**ol-:** *... gibi olmak, ... haline gelmek.*

Bir şeh-i ḥüsne mübtelā **oldum**
Dergeh-i ʿaşḳına gedā **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 86). [oldum, -du, -m ]*

**ol-:** *""Ol-" yardımcı fiili.*

Sāyesin evvel dirīġ eylerdi ol nev-naḫl-i nāz
Şimdi ammā ḳande **olsam** sāye-veş yanımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 10). [olsam, -sa, -m ]*

Nergis-i şehlāsınuñ dil-ḫastesi **olsam** nola
Cānuma kār itdi derd-i iştiyāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 7). [olsam, -sa, -m ]*

Görince gitdi ʿaḳlum bu cemāl ü ḥüsn ile ānı
Nola mecnūnı **olsam** bu cemāl ü ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 6). [olsam, -sa, -m ]*

Benüm ol bülbül-i gülzār-ı beyān kim gūşum
Gül gibi şāḫid-i maʿnī dutar **olsam** gūyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 6). [olsam, -sa, -m ]*

Yüzüm sürüp yiridür ben de ber-murād **olsam**
bārgāh benüm de ḳul olduġum yerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 147). [olsam, -sa, -m ]*

Fenn-i nevā-yı nālede uydum hezāre ben
**Olsam** ʿaceb mi bāġ-ı ciḫānda hezār-fen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 20, Mısra 2). [olsam, -sa, -m ]*

Nola **olsam** dil ü cān ile ḳulı ḳurbānı
Dil ü cāhdan severüm ben o şeh-i ḫūbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 33). [olsam, -sa, -m ]*

**Olsam** hezār şevḳ ile bülbül-fiġānı ben
ʿArż eylesem görince bu nev dāstānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [olsam, -sa, -m ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Ḳoynında şaḳlar āyīne-i naḳş-ı cemālini
Ol şāḫ-ı ḥüsne māʾil **ola** gösteriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 8). [ola, -a ]*

Ravża-i pākine teslīm **ola** her ṣubḥ u mesā
Hādim-i şer i olup fevḳ-ı ʿalāda mesrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 337). [ola, -a ]*

ʿAzm-i ʿuḳbā eyledükde didi tārīḫin Naẓīm
Bezm-i cennetde **ola** hem-dem Ḥüseyne ḥūr-ı ʿ în (1119) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 4). [ola, -a ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Naẓīme minnet idüp vaṣf-ı laʿl-i dildārı
Cevāhiri **oluruz** güne güne kānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 14). [oluruz, -ur, -uz ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Hāḳ-i dergāhını kuḥl itmeyenüñ
Gözine her müje **olsun** bir ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [olsun, -sun ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiii.*

Żayiʿ **oldı** bīhūde bunca ṣüḥūr ile sīnin
Oldı cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿışyān ü fesād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 123). [oldı, -dı ]*

Ḥaḳḳā ki Naẓīmüñ **oldı** hep nūr-ı siyāh
Vaṣf-ı ḳademüñde her midād ḳalemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 3). [oldı, -dı ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Şefḳatinden nā-ümīd **olmam** yine rūz-ı cezā
Gerçi kim sūʾ-i ʿamel ḥāl-i dilüm itdi tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 63). [olmam, -ma, -m ]*

**ol-:** *"Ol-" fiilinin geniş zaman eki almış biçimi.*

Bāġbān-ı naẓm **olāldan** tā ki cānum tendedür
Baġ-ı naʿtüñde ola mīzāb-ı kilküm ābyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 121). [olāldan, -al, -dan ]*

Lūle-i kilk-i beyānından **olaldan** müstefīż
Ḫıżr-ı maʿnāya devātı çeşme-i ḥayvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 37). [olaldan, -al, -dan ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiilleri.*

Lebrīz-i şerāb-ı vaṣl-ı cānān **oldum**
Çün şişe-i pür-terāveş-i cān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 1). [oldum, -du, -m ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Kimüñ **oldun** ṭabīb-i zaḫm-ı nâ-sûz-ı dili cānā
Figārān-ı ġamuñda sūd-mend-i merhemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 5). [oldun, -du, -ñ ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Ġamden āzād **olun** Naẓīm-āsā
Varıñuz hep şerāb-ı nāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 19). [olun, -uñ ]*

Benüm ol māşita-i rūy-ı ʿarūsān-ı beyān
Kilk-i endīşem **olun** ṣūret-i maʿnā-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 8). [olun, -uñ ]*

**ol-:** *... haline gelmek.*

Nola şerḥ eyledükce vaṣfuñı ceẕb-i ḳulūb itsem
Şenüñ bīmāruñ **olmışken** ṭabībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 18). [olmışken, -mış, -ken ]*

**ol-:** *"Ol- yardımcı fiili.*

Zevali **olduġını** her kemālüñ ehl-i naẓār
Haṭṭ-ı ʿiẕārın o meh-ṭalʿatuñ ḳarīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 15). [olduġını, -duġ, -ı, -n, -ı ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Lā-beḳā **olduġın** itmez mi taṣavvur bilmem
Bir iki gün dem uran mesned-i iḳbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 11). [olduġın, -duġ, -ı, -n ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı eylemi.*

Daḫi çāh-ı zenaḫdānından āzād **olmadım** yārüñ
Yüri ey Yūsuf-ı dil ḳurṭulursañ Mıṣra ṣulṭān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 9). [olmadım, -ma, -du, -m ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Döndürdi kehribāya ġamuñ rūy-ı zerdümi
Sen māʾil **olmasañ** nola āhen rübâ degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 8). [olmasañ, -ma, -sa, -ñ ]*

**ol-:** *Bir durumda bulunmak.*

Ṣubḥum **olmışdı** gün gibi tābān
Şebüm eylerdi meh-veşān rāḫşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 33). [olmışdı, -mış, -dı ]*

**ol-:** *Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.*

Cāy-ı iḳāmet **olmadığından** yegān yegān
Kim ḳonsa bu ribāṭ peşīmān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 5). [olmadığından, -ma, -dık, -(ı), -n, -dan ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiil.*

Çeşmi der-ḫvābdur ebrū-yı girih-gīrinden
Fitne bīdār **olamaz** ḫaşyet-i şemşīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 2). [olamaz, -a, -maz ]*

Dil-i zühhād **olamaz** rātibe-ḫvār-ı ġam-ı yār
Kısmet-i ʿaşḳdan ol ṭāʾife bī-vāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 11). [olamaz, -a, -maz ]*

**ol-:** *" ....haline gelmek" anlamında kullanılan kelime*

Meşrebüñ **olsun** tevazuʿ kibr ü naḫvetden ḥaẕer
Āb-veş meyl eyle ḫāke ʿaks-i bād u āteş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 7). [olsun, -sun ]*

Sākī müzeyyen eyle şebistān-ı ʿişreti **Olsun** ʿarūs-ı bādeye peymāne ḫacle-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 12). [olsun, -sun ]*

ʿÖmri nākış ġamı żiyād **olsun**
İki ʿālemde nā-murād **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 144). [olsun, -sun ]*

Ferāh-ābād-ı ġamında **olsun**
Dembedem ḫūn-ı dü-çeşmüm şingerf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 27). [olsun, -sun ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Naḳdīne-i güftār-ı Naẕīm **olmada** īṣār
Hem-yānçe-i endīşeyi memḥūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 21). [olmada, -mada ]*

Olmada ḥāl-i rūḫ-ı şāḫid-i endīşe Naẕīm
Her düşen noḳṭa ser-i kilk-i dür-efşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 13). [olmada, -mada ]*

Dembedem **olmada** durke- Lebīd fikr ü ḫayāl
Dem-i cān-baḫş-ı Mesīḥ-i süḫanumla iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 21). [olmada, -mada ]*

Olmada cān-ı ümem dāʾire-i şerʿinde
Ḥaşredek noḳṭa-i pergār gibi pā-ber-cā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 163). [olmada, -mada ]*

ʿİllet-i maʿmūre-i kevn ü mekān kim **olmada**
Ḳaşr-ı dīn erkān-i şerʿiyle metīn ü üstüvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 67). [olmada, -mada ]*

Girih-kuşā-yı ḫalāyıḳ ki ʿuḳde-i ʿişyān
Ser-i enāmil-i ʿafv ile **olmada** taḫlīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 74). [olmada, -mada ]*

Vezīr-i ʿādil Ġazī Ḥüseyn Pāşā kim
Şenāsı **olmada** hemvāre her lisān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 22). [olmada, -mada ]*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim **olmada**
Her kemīne bendesi bir dāver-i fermān-revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 3). [olmada, -mada ]*

**ol-:** *"Ol- yardımcı fiili.*

Cām-ı lebrīz-i cünündur derd-nūş-ı ʿaşḳına
Her ḥabāb-ı mey ki çeşm-i yārle maʿhūd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 8). [olur, -ur ]*

Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān **olur**
Her şabāḥ u şāmı Ḳadr ü ʿıyd-i ins ü cān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 1). [olur, -ur ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı eylemi.*

Gāh **olur** kim ʿāşıḳ-ı şeydāya istiġnā düşer
Gerçi ʿāşıḳdan gelür elbette istiġna ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 9). [olur, -ur ]*

**ol-:** *"Ol- " yardımcı fiili.*

Yār gitdi sīneden ḳaldı tek ü tenhā ġarīb
**Oldı** gūyā kendü şehrinde dil-i şeydā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

Kim **oldı** būse-çīn āyā leb-i tebḫāle-dārıñdan
Dimāġ-āşüfte-i gül-ġonce-i pür-şebnemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 9). [oldı, -dı ]*

Mülk-i dil-i Naẓīmi nola yıḳsa cevr-i yār
Sulṭānı şehrüñ **olmasa** ʿādil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 14). [olmasa, -ma, -sa ]*

Fiġānum göklere çıḳdı ne ṭāliʿdür ki gūş itmez
Fiġānum gibi **oldı** ol meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 4). [oldı, -dı ]*

Teşne-i Zemzem **olan** hindūlar
Lebi üzre görinen ḫāl-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 11). [olan, -an ]*

Ḥüsnine baḳdum şeker-rīz-i maḳāl **oldum** Naẓīm
Ṭūṭī-i gūyā ider āyine gördüm ādemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 17). [oldum, -du, -m ]*

Ḳılca ḳaldı tenümde hicr ile cān
Çeşmüme sensiz **oldı** ḫvāb ḥārām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 260). [oldı, -dı ]*

Leylī-i kākül-i müşgīnine Mecnūn oldum
Ḥasret-i būse-i laʿliyle ciger-ḫūn **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 26). [oldum, -du, -m ]*

Bir ẓālim-i bī-amāna dūş **oldum** kim
Ne ṭāḳat-ı dest-bürd ne cāy-ı gürīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 3). [oldum, -du, -m ]*

Lebrīz-i şerāb-ı vaṣl-ı cānān oldum
Çün şişe-i pür-terāveş-i cān **oldum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 2). [oldum, -du, -m ]*

Seyf-i meslūl-i Hudā kim ẕāt-ı vālā-gevheri
**Olmaz** iṣbāt-ı cihāngīrīde muḥtāc-ı güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 30). [olmaz, -maz ]*

Muḳtedā olālı ol ḳıble-i dīn
Mescid **oldı** ümeme deyr ü künişt *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [oldı, -dı ]*

**ol-:** *"Ol-", yardımcı fiili.*

Mesmūm-ı yeʾse zāʾiḳa-baḫş-ı ümīd **olan**
Tiryāḳ-ı luṭf-ı ḥarf-i leb-i nūş-ḫandidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 17). [olan, -an ]*

**ol-:** *"Ol-", yardımcı fiili.*

Haṭṭ-ı sebzüñ nola sīrāb-ı lebüñ **olsa** henüz
Ḫıżr içün vāsıṭa-i çeşme-i ḥayvān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 19). [olsa, -sa ]*

Bārīk o ḳadar miyānı kim vāsiʿdür
Aña kemer **olsa** ḫalḳa-i mīm miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 4). [olsa, -sa ]*

**ol-:** *"Olmak, haline gelmek", anlamında yardımcı fiil.*

Ḳande ʿazimet itse ẓafer hem-rikāb **olur**
ʿAvdetde Ḫıżr-ı nuṣret ile hem-ʿinān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 41). [olur, -ur ]*

Şām-ı iftārı meserret-baḫş-ı cān-ı rūze-dār
Ṣubḥ-ı imsāḳinde hep ins ü melek yeksān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 4). [olur, -ur ]*

**ol-:** *"Ol-", yardımcı fiili.*

Eyler şikeste penceñi bu Nîrem-i fenā
Ṣad el-ḥaẕer ki **olmayasın** Ḳahramān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 12). [olmayasın, -ma, -y, -a, -sın ]*

**ol-:** *(İsimlerden sonra geldiğinde) ... hâline gelmek.*

Dāldur ālām-ı derdüñden ḫam **olmış** dillere
Ey elif-ḳad lām-ı zülfün kim liḳā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 3). [olmış, -mış ]*

**ol-:** *"Ol" yardımcı fiili; ... halinde bulunmak, ... haline gelmek.*

Teşne-i dīdār iken **oldı** ḫaṭ-āver dil-rübā
Olmasın mı ʿāşıḳa hicrān hicrān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 11). [oldı, -dı ]*

Düşince ʿārıża zülfi çīn çīn **oldı**
Döküldi Baḥr-ı Sefīde Yem-i Siyāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 9). [oldı, -dı ]*

Hevā-yı ʿaşḳa düşüp ʿaḳlum **oldı** āvāre
Hayāl-i yāre yeler ḳāṣıd-ı nigāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 11). [oldı, -dı ]*

Yine geldi yirine bir bedene rūḫ gibi
Müjde-i raḥmet ile **oldı** meserret-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 276). [oldı, -dı ]*

**Oldı** vaṣf-ı gīsuvānuñda sevād-ı şiʿrümüñ
Rişte-i müşgīn-i zülf-i ḥūr tār-ı masṭarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 199). [oldı, -dı ]*

Şiʿrümüñ her beyti **oldı** ḥülle-i taʿbīrle
Cennet-i endīşemüñ māḥbūb-ı ḫārā-peykeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 215). [oldı, -dı ]*

Kām-ı ḫalḳ-ı ciḫān muʿaṭṭardur
Tā ki **oldı** nesīm-i ḫalḳ vezān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 66). [oldı, -dı ]*

Virdi ʿadūya şiven ḳaṭʿ **oldı** ʿırḳ-ı düşmen
Tīġ-i sitīz olaldan vābeste-i miyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 83). [oldı, -dı ]*

Olsa nola neẓāregeh-i Hān Selīm Girāy
Vaşfında **oldı** bu ġazelüm bāġçe-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 2). [oldı, -dı ]*

Ne mürde ne zinde ḫaste-i hicrānum
Cānā ḳati müşkil **oldı** ḥālüm sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 4). [oldı, -dı ]*

Bār-ı ġam-ı ʿaşḳla nizār **oldı** tenüm
Żaʿf ile henüz nāye döndi bedenüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 1). [oldı, -dı ]*

Murġ-ı rūḥı ʿālem-i nāsūtdan pervāz idüp
Āşiyān-ı ʿālem-i lāhūta **oldı** rū-be-rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 4). [oldı, -dı ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Geldi yitişdi ey dil-i şeydā o ṭıfl-ı nev
Serv-i çemān-ı nāz **olacaḳ** gel yitiş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 6). [olacaḳ, -acak ]*

**ol-:** *"Ol- " yardımcı fiili.*

Zinde-i ʿaşḳ **olmayan** ṣôfî gibi dil-mürdedür
Gūyiyā bī-rūḫ ḳalmış ḳālıb-ı efsündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 1). [olmayan, -ma, -y, -an ]*

Māḥrem-i rāz **olmayan** sālikdedür bu hāy u hūy
Bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa ol kim oldı vāṣıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 3). [olmayan, -ma, -y, -an ]*

Mādām **ola** tīġ-ı nigehüñ böyle ser-endāz
Bir ḥamlede biñ ʿāşıḳı eyler siper-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 1). [ola, -a ]*

Sīr **olmayan** nevāl-i Süleymān ile teni
Zīr-i zemīnde mā-hażarı nūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 23). [olmayan, -ma, -y, -an ]*

Ḳulaḳdan itdi o ḫūnīn terānelerini mest
Demiñ żiyād **ola** ey kāse-i rebāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 6). [ola, -a ]*

Bir ḥüsn-i Yūsuf ile ḳuluñ **olmayan** senüñ
Māliki olursa Mışra yanumda gedā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 5). [olmayan, -ma, -y, -an ]*

Bir ḥüsn-i Yūsuf ile ḳuluñ olmayan senüñ
Māliki **olursa** Mışra yanumda gedā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 6). [olursa, -ur, -sa ]*

Dilbere sūz-ı derūnı nice teʾşīr eyler
**Olmayan** lāle-ṣıfāt sīnesi yanıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 4). [olmayan, -ma, -y, -an ]*

Tevfīḳ refīḳ **olmayıcaḳ** menzil alınmaz
Çoḳdur reh-i ṣaḥrā-yı muḥabbetde ḫaṭar-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 3). [olmayıcaḳ, -ma, -y, -ıcaḳ ]*

Bu bezm-i gîrûdârda **olşaydı** ümmīd-i beḳā
Ṣunmazdı sāḳī-i fenā peymāne-i sem sāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 7). [olşaydı, -sa, -y, -dı ]*

Teşne-i dīdār iken oldı ḫaṭ-āver dil-rübā
**Olmasın** mı ʿāşıḳa hicrān hicrān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 12). [olmasın, -ma, -sın ]*

Dembedem **olsa** nola cānlar fedā-yı kūy-ı yār
Tekyedür ey dil gelür ḳurbān ḳurbān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 5). [olsa, -sa ]*

Āġūşda yār **olmayıcak** pīreheninde
Bir mürdeye beñzer ten-i ʿāşıḳ kefen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 7). [olmayıcak, -ma, -y, -ıcaḳ ]*

Aġyār **olursa** ḫalḳ-ı ciḫān yār yār olur
Tāliʿ felekde yāver ise baḫt yār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 13). [olursa, -ur, -sa ]*

Eyle ol divāneyi ḳayd-ı maʿāsīden ḫalāṣ
**Olmasın** üftāde-i zencīr-i hablün min

mesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 52). [olmasın, -ma, -sın ]*

**Olmayan** sāye-veş üftāde nihāl-i ḳadüñe
Sāye gibi ola senden iki ʿālemde cüdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 295). [olmayan, -ma, -y, -an ]*

Manṣūr olup sipāhı mesrūr kıl o şāh̲ı
Tā rūz-ı ḥaşr İlāhī mümtedd **ola** zamānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 188). [ola, -a ]*

Miş̲āl-i bülbül pervane dāʾim aġlasun yansun
Ciḥ̲ānda nīk- ḫ̲vahuñ **olmayan** aʿdā-yı bed-gevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 6). [olmayan, -ma, -y, -an ]*

Hünīn terānemi gül-i ter gibi güş ider
Bülbül miş̲āl demdür **olursam** neġam-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 8). [olursam, -ur, -sa, -m ]*

Nasūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt **ola** maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 8). [ola, -a ]*

Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt **ola** maḳāmı Selāmī Efendinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 8). [ola, -a ]*

İḳrār-ı nübüvvetüñde **olmış** ezelī
Her mū bedenümde bir zamān ṣadaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 3). [olmış, -mış ]*

İtmez naẓār ey Naẓīm ʿāyb-ı ġayre
Āyine-i z̲ātı **olmayan** ʿayb-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 4). [olmayan, -ma, -y, -an ]*

Ḳalbüñde o yār yir ider ʿāşık iseñ
Ḳān-ı güher olmaz **olmayan** gevher-i ḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 4). [olmayan, -ma, -y, -an ]*

**Olsa** Belḳīs Züleyḫ̲ā mehd-cünbānı sezā
Mehdidür taḫ̲t-ı Süleymān ḥüsni Yūsufdan nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 3). [olsa, -sa ]*

Lūlesi ʿāyn-ı zülāl-i zindegānidür anuñ
Dembedem nūş eyleyen aḥbāba **olsun** nūş-ı cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 10). [olsun, -sun ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı eylemi.*

Sensin ol çeh ki ṣubḥ u şām **olurum**
Saña meddah ḫ̲aşma mersiye-ḫ̲vān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 109). [olurum, -ur, -um ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Destān-ı rūzgāra zinḫ̲ār sīne germe
Sührāb iseñ **olursun** āḫ̲ir zebūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 6). [olursun, -ur, -sun ]*

İḫtiyācuñ olsa āb-ı rūyuñı rızān idüp
Bir ġanī bulsañ **olursuñ** sā'il-i ḫ̲āk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 12). [olursuñ, -ur, -sun ]*

**ol-:** *Bir hayli, epey.*

Ümmeti **olduḳça** gül-çīn-i sürür-ı bāġ-ı sūr
Düşmeni olsun figār-ı ḫ̲ārzār-ı ḫ̲ārḫ̲ār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 183). [olduḳça, -duḳça ]*

Biñ taḥiyyāt u selām olsun revān-ı pākine
Virdüm **olduḳça** demādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 96). [olduḳça, -duḳça ]*

Ravża-i pür-nūrına **olduḳça** teslīm-i dürūd
Ḥasid-i cānın ide Ḥaḳ ser-nigūn māḥbus-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 73). [olduḳça, -duḳça ]*

Rūz u şeb sönsüñ çerāġ-ı baḫ̲tı ḫ̲aşm-ı şerʿinüñ
Dehrüñ **olduḳça** fürūzan mihr ü māh-ı enveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 226). [olduḳça, -duḳça ]*

Cūybār-ı ṭabʿ-ı feyyazindān **olduḳça** niṣār
Ḳaṭre-i feyż-i kemāli ḳulzüm-i ʿummān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 35). [olduḳça, -duḳça ]*

Ḥāḳden refʿ eyleyüp ḳadrüm bülend itseñ nola
ʿİzzetüm **olduḳça** efzūn düşmenüm taḥḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 74). [olduḳça, -duḳça ]*

Ulüvv-i ḳadr ile **olduḳça** ḫurrem ü ḫandān
Ḥasūd-ı cāhı ola dembedem fiġān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 131). [olduḳça, -duḳça ]*

**ol-:** *Olmak; ol- fiilinin görülen geçmiş zamanı.*

Nola māh-ı nev olsa aña ḳarīn
Dāʾimā **oldı** yıldızı Pervīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 10). [oldı, -dı ]*

**ol-:** *"Olmak" fiilinin şart kipi çekimi.*

Rumḥı **olursa** āyā rengīn-i ḫūn-ı aʿdā
Gösterdi bāġ-ı heycâ bir naḫl-i erġavānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 81). [olursa, -ur, -sa ]*

Müşgīn-süṭūr-ı kilk-i revān-baḫşunuñ revā
Nūr-ı nigāh **olursa** eġer tār-ı masṭarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 44). [olursa, -ur, -sa ]*

Her ṣubḥ **olursa** şāḫid-i iḳbālinüñ sezā
Āyinedār-ı ṭalʿatı ḫurşīd-i ḫāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 49). [olursa, -ur, -sa ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı eylemi.*

Muḥtesib **olsañ** eġer erbāb-ı sūḳuñ dāʾimā
Keffe-i mīzāne ṣıġmaz pīş ü kem ḫayr u şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 87). [olsañ, -sa, -n ]*

**ol-:** *Meydana gelmek, varlık kazanmak.*

ʿAşḳ olursa sāḳī-i peymāne-i vaṣl-ı Ayāz
ʿĀṣıḳuñ encām-ı kārı ʿāḳıbet māḥmūd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 6). [olur, -ur ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiili. Gerçekleşmek, meydana gelmek.*

Ḳızārdı rūḫları şahbān dalı al **oldı**
ʿAceb mi eylese mestāne ḳanı ḳan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 109). [oldı, -dı ]*

**ol-:** *"Ol-" yardımcı fiil, haline gelmek.*

Ṣıdḳ u kiẕbüm bilindi şād oldum
**Oldılar** rū-siyāh ehl-i nifāḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 310). [oldılar, -dı, -lar ]*

**ol ḳadar:** *O kadar, o ölçüde.*

Eyledi mışr-ı cismümi ġarḳab
Nīl-i eşk itdi **ol ḳadar** ṭuğyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 178). [ol ḳadar, ]*

**ol şehüñ:** *O sultan.*

Ḥaḳdan duʿā-yı devletin itdükce **ol şehüñ**
Māhsūs ola icābete bir sāʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 21). [ol şehüñ, -üñ ]*

**ola:** .

Kime işāret ider şimdi kūşe-i çeşmi
Kime düçār **ola** yā Rab bugün o çār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 8). [ola, ]*

Her ḳande ʿazm iderse **ola** avn-ı Ḥaḳ refīḳ
Nuṣret-livā-yı leşkeri tevfīḳ-ı reh-nümāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 25). [ola, ]*

Bir gün **ola** mı diye ḥużūruñda Naẓīm
Giryān giryān fedāke ümmi ve ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 3). [ola, ]*

Rehberi Ḫıżr **ola** ol İskender-i Dārā-ferüñ
Ḳande ʿazm itse refīḳ-ı rāhı tevfīḳ-ı Hudā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 15). [ola, ]*

**ola:** *"Olsun, bari." anlamında bir söz.*

**Ola** bu nāmenüñ mühr-i ḫitāmı
Resūlüñ ẕikr-i esmā-yı ʿiẕāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 7). [ola, ]*

**ola:** *"Olsun" anlamında.*

Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār ü ẕelīl
Dilinde dāġ **ola** sūzān ne aḫker ü ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 2). [ola, -a ]*

Kim iderse aña naẓār el-ḥaḳ
**Ola** nūr-ı siyāha müsṭaġrak *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 12). [ola, -a ]*

**ola:** *( Rahmet ) Olsun anlamında.*

Aña pervāne olur bülbül-i dil kim şeb ü rūz
Şemʿ-i nā-māḥrem **ola** bezmine gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 4). [ola, ]*

**olagör:** *...haline dönüşmeye bakmak.*

Bir ḥüsn ü cemāl ile hem-āġuş **olagör** kim
Gāhī dil ola cilvegehi dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 11). [olagör, ]*

**olaldan:** *Olduğundan beri.*

Dīdesi bīdār **olāldan** ḫvāb-ı rāḥat görmedi
Nergis-i ter bāġ-ı ḥayretde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 3). [olāldan, ]*

**olalı:** *Hâle gelmek.*

Ocaġına su ḳodı dūd-ı āha yoḳ imkān
Yasaġı seyl-i revān **olālı** düḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 56). [olālı, ]*

**olan:** *Olan, olan kimse.*

Mekteb-i ʿirfānına şāgird-i ebced-ḫān **olan**
Feyż-ı istiʿdād ile ʿallāme-ı niḥrîr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 45). [olan, ]*

**oldı:** *Oldu.*

Temām zelzele-nāk itdi kāfiristānı
Hücūm ı tefriḳa-dād **oldı** düşmenān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 68). [oldı, ]*

**oldı sürūr-ı surına:** *Düğün sevinci.*

Güş eyledükde mevlidin ins ü melek sūr eyledi
**Oldı sürūr-ı surına** maẓḫār ṣağır ile kebīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 12). [oldı sürūr-ı surına, -ın, -a ]*

**oldukça:** *Epey, bir hayli.*

Ümmeti dergeh-i vālāsına **olduḳça** revān
Ṣalavāt ile taḥiyyāt ola sāz u selebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 69). [olduḳça, ]*

**oldur:** *Odur.*

Cürmüm **oldur** hemān seni severüm
Bu güneh besdür ol dil-figāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 277). [oldur, ]*

**olıcaḳ:** *Olduğu zaman.*

Setr eyle ʿuyūb-ı seyyiʾātum **olıcaḳ**
Şol dem ki libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 3). [olıcaḳ, ]*

**olıcaḳ:** *Olduğu zaman.*

Cān u dil olur mâ-hażar-ı derd-i ġam-ı yār
Mihmān **olıcak** ḫāne-i bî-minnetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 6). [olıcak, ]*

**olın:** *Olmak.*

Enbiyā vü rusüle ol şeref-i mevcūdāt
Kevne āḫirde gelüp ẕātı **olındı** taḳdīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 26). [olındı, ]*

**olınıcaḳ:** *Olacak.*

Ḥaḳḳā ki ne işlese kişi rāst gelür
Taḳdīr **olınıcaḳ** muvāfıḳ-ı tedbīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 4). [olınıcaḳ, ]*

**olma:** *Olmak.*

On kızı var bir añanuñ nedür ol ṭurfe lüġaz
Onu da **olmadadur** māderine cāndan eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 2). [olmadadur, -dadur ]*

ʿAzm-i gülzār-ı beḳā eyledi bir ẕāt-ı şerif
Nāmı yād **olmadadur** şimdi fenā dünyāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 2). [olmadadur, -dadur ]*

**olma:** *"Olmak" yardımcı fiilinin olumsuzu.*

Ḥāle göre söyle ḳālüñi **olma** ḥaẕer
Mānend-i mināre kec-dil ü rāst-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 3). [olma, ]*

**olma:** *Olma.*

Cürmümi ʿafv idüp benüm **olma**
Na-seza vażʿ u ṭavruma nigerān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 149). [olma, ]*

**olmada:** *Hale bürünmek.*

Yolında **olmadadur** bir semen-i berḳ īṯār
Bu eşk-i dide ki ḥayret-fezā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 11). [olmadadur, -dur ]*

Gülzār-ı ḫulḳından olup ol pādişāḫuñ feyż-yāb
Bād-ı nesīmi **olmada** müşgīn-dem ü ʿanber-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 8). [olmada, ]*

**olmadan:** *Olmadan.*

Hanümān-sūz-ı nigāh olmış idi şuʿle-i nāz
**Olmadan** eşk-i terüm revġan-ı ḳandil-i niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 16, Mısra 2). [olmadan, ]*

**olmadı:** *Olmadı, bulunmadı.*

Seni sevdiyse kāfir **olmadı** dil
Ehl-i buġż u ġarażda dīn olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 281). [olmadı, ]*

**olmaduḳ:** *Olmamak, ... haline gelmemek.*

Yansun mı bu rūzgārda şemʿ-i murād
Fānūs-veş **olmaduḳca** serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 4). [olmaduḳca, -ca ]*

**olmaḳda:** *"Ol-" yardımcı fiili.*

Bī-bahā eyler ʿaṭā Mevlā baḫāneyle virür
Bir baḫāneyle baḫāşız nāʾil **olmaḳda** şaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 32). [olmaḳda, ]*

**olmasuñ:** *"Vuku bulmasın, meydana gelmesin, yaşanmasın, tahakkuk etmesin" anlamlarına gelen bir ifade.*

Ḳadrümi bir kerre bil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Bāde-i āl **olmasun** rūḥsāruña reng-i ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 208). [olmasun, ]*

**olmaz:** *"Ol" fiilinin geniş zaman kipinin olumsuzu.*

**Olmaz** Naẓīm peyrevi ġayruñ bu ʿarṣada
ʿĀrif Efendi semtini ṭūtdı reviş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 11). [olmaz, ]*

Olmaz nigāh kesret-i neẓẓāreden saña
Yer yer hücūm-ı dīde-i çālāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 11). [olmaz, ]*

Nice ḳandīl ser-i hāk-i mezārum olsun
Tende her dāġ ki derdüñle fürūzān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 14). [olmaz, ]*

Dil-i pür-şūr senüñ ḳalbüñe girse yiridür
Kim ki kān-ı güher **olmaz** güher-i kān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 18). [olmaz, ]*

Dil-i pür-şūr senüñ ḳalbüñe girse yiridür
Kim ki kān-ı güher **olmaz** güher-i kān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 18). [olmaz, ]*

Haṭṭ-ı sebzüñ nola sīrāb-ı lebüñ olsa henüz
Ḫıżr içün vāsıṭa-i çeşme-i ḥayvān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 20). [olmaz, ]*

Tīġ-ı elmās-ı hünerdür süḫan-ı pāk-ı Naẓīm
Ḫāsidüñ redd ü ḳabūli aña sūḫān **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 22). [olmaz, ]*

Kıṭʿa-i yāḳut-ı naẓmuñ gibi **olmaz** ey Naẓīm
Böyle āb u tāb ile bir gevher-i gencīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 13). [olmaz, ]*

ʿAdū ʿāşıḳ geçüp yāre benümle imtiḥān **olmaz**
Ne inṣāfa gelür ḫaṣm dil-i şeydā ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 3). [olmaz, ]*

Āyet-i ʿaşḳ u muḥabbet bī-zebān tefsīr olur
Hāme taḥrīr idemez **olmaz** edā taḳrīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 4). [olmaz, ]*

Çeşmi **olmaz** ġamzesinden ġamze çeşminden cüdā
Āhū-yı vaḥşī ʿacebdür ülfet itmek şîrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 13). [olmaz, ]*

Nūrdur naḫl-i revānı sāye **olmaz** nūrda
Cümleten rūḫ-ı mücessem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 31). [olmaz, ]*

**Olmaz** edā-yı nāme-i evṣāfı ḥaşre dek
Bu bezme gerçi nice ki şehnāme-ḫvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 33). [olmaz, ]*

Tīşe-i ġamden Biñā-yı şevḳı **olmaz** rāḫne-dār
Bir dil-i vīrāne kim luṭfıyla ābādan olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 53). [olmaz, ]*

ʿĀşıḳ mıdur ol ki ḫidmet-i cānānda
Miskīn ü żaʿif iken tenû-mend **olmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 4). [olmaz, ]*

Mümtāz-ı ḥüsnde meyl-i her heft **olmaz**
Sulṭān-ı ciḫānda fikr-i zer-beft olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 1). [olmaz, ]*

Mümtāz-ı ḥüsnde meyl-i her heft olmaz
Sulṭān-ı ciḫānda fikr-i zer-beft **olmaz**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 2). [olmaz, ]*

Naẓīma böyle tārīḫ-i müsellem biñde bir **olmaz**
Ḳapūdān-ı mükerrem ḥaḳ bu kim ʿOs̱mān Paşādur (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 19). [olmaz, ]*

**olmış:** *Olmuş.*

Ya bir gencīnedür **olmış** be-dīdār
Muṭavvaḳ sīnesinde bir siyeh mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 5). [olmış, ]*

**olsaʿ aceb:** *Şaşılır mı?.*

ʿUşşākı dilber aġladur elbette zār zār
Olsaʿaceb mi bir gül içün ṣād hezār zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 2). [olsaʿaceb, ]*

**olsa nola:** *Olsa ne olur?.*

Gencīnedür nikātum mālīk o gence ẕātum
**Olsa nola** devātum bir ḫum-ı ḫüsrevānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 178). [olsa nola, ]*

**olsañ:** *Olsan, olmak.*

Ġonce-veş bir teng-dil maẓlūma **olsan** kec-nigāh
Ol nigāha her müjeñ bir ḫār-ı dāmen-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 7). [olsan, ]*

**olsañ:** *Olsan, olmak.*

Vāʿiẓ **olsañ** daḫi iderler cemʿ olup ehl-i hevā
Diñlemezler nehyi maʿruf ile emr-i münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 79). [olsañ, ]*

**olsun:** *Olsun.*

İkbāl ü cāh u ʿömrüñi efzün ide Hudā
**Olsun** duʿā-yı devletüñ evrād-ı şeyḫ u şāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 38). [olsun, ]*

**olsun:** *Olsun.*

Kemān-ı ḳaṣdınuñ **olsun** ḫadeng-i dil-dūzı
Ḥālīde dīde-i ʿadā-yı bed-gümān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 133). [olsun, ]*

Başum gözüm üzre ḫidmet-i hāk-derüñ
**Olsun** müjem āsitānuñ çārūbı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 4). [olsun, ]*

**olsun:** *Olmak, olsun!.*

Ḳāmeti serv-i ser-efrāz **olsun**
ʿÖmri zülfi gibi dırāz **olsun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 201). [olsun, -sun ]*

**olup:** *Olmak, gerçekleşmek.*

Cismini rūḫ-ı muṣavver eylemiş cān-āferīn
Ravża-i cennet-ḥarīm-i cāhına ferrāş **olup** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 70). [olup, ]*

**olup:** *Olup.*

Dāde-i mihre **olup** dest-güşā
Ṣafaḳ-ı şerme girer gice māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 25). [olup, ]*

**olur.:** *"Ol" fiilinin geniş zaman kipi.*

Nāle-i derd-i dil-i maẓlūm ki der-kār olsa ger
Dest-i teʾs̱īri hemān der'kabża-i şemşīr

**olur.** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 6). [olur., ]*

**olur:** *"Ol" fiilinin geniş zaman kipi.*

Eyleyüp cānānla hemvāre cān bāzārını
Hvācegān-ı bender-i ʿaşḳuñ żiyānı sūd **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 10). [olur, ]*

Nale-senc olsa ceres erbāb-ı māḥmil mest **olur**
Dem gelür bir nāleden ʿaşḳ ehli ḳanzil mest **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 2). [olur, ]*

Şaşt-ı şāfındandur ebrū-yı kemāndāruñ henüz
Zaḫm-ı peykānın duyurmaz murġ-ı bismil mest **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 12). [olur, ]*

Bīm-i hecr ü cevr-i yār ü taʿn-ı bed-gūdan Naẓīm
Kārum efġān ṣabr nālān ḫāṭırum vīrān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 14). [olur, ]*

Fikr-i ḫaṭṭ-ı yārla derd-i derūn efzūn **olur**
Nev-baḫār eyyāmı elbette cünūn efzūn **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 1). [olur, ]*

Sūḳ-ı raġbetde eġer bulsa revāc-ı iʿtibār
Cins-i kālā-yı hüner ḥadden füzūn efzūn **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 14). [olur, ]*

Demsāz **olur** ṣādāña ḳıyās itme kūhsār
Gūş eyle ʿibret al saña senden ḫaber virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 7). [olur, ]*

Hicr ile giryān olan ḫandān-ı vaṣl-ı yār **olur**
Bülbüli gülzāre māḥrem eylemez gülzārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 11). [olur, ]*

Mey içme ġayr ile itme ʿiẕāruñı gül-reng Ṣaḳın **olur** rūḫuña perde-i ḥicāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 8). [olur, ]*

Ehl-i beyāna gevher-i güş-ı ḳabūldür Naẓmuñ Naẓīm ancaḳ **olur** yādigār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 16). [olur, ]*

Baġ-ı derūnumuñ eṣer-i ʿaşḳ ile **olur** Hurşīde ḫande-rīz gül-i nā-güşūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 7). [olur, ]*

Şayḳal-ı feyż ile rūşenger-i ṭabʿ-ı şāfum Dembedem āyine-i dilden **olur** Jeng-zidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 58). [olur, ]*

Ġınā-yı ʿaşḳ ile birdür yanında būd ü nebūd
**Olur** hemîşe müsāvi aña keşir ü ḳalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 10). [olur, ]*

Mültezim olsañ reʿāyānuñ **olur** ḥāli tebāh Şenā serden geçdi ol dirler olursañ ʿaskeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 59). [olur, ]*

Zebān-ı ḥāl ider tefsir iderse āyet-i ʿaşḳı Ne güş-ı huş **olur** māḥrem ne bir ḥarfin lisān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 20). [olur, ]*

Elem çekme senüñ de maṭlabuñ ey dil **olur** ḥāṣıl
Murāduñ neyse virdüm dir o şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 79). [olur, ]*

Cām-ı bilūr-ı revzeninüñ mihr ü meh **olur**
Bir ḳaşra kim o şāḫ-ı felek-āsitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 5). [olur, ]*

Ḳande ʿazimet itse ẓafer hem-rikāb **olur**
ʿAvdetde Ḫıżr-ı nuṣret ile hem-ʿinān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 42). [olur, ]*

Lālezār-ı dīn çerāġānı ḳıyās eyler gören
Her menār üzre ṣaf-ı ḳandil kim sūzān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 18). [olur, ]*

Bir kilīmi bir Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp
Aña kibr ü kīn ile Firʿavn ya Hāmān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 68). [olur, ]*

Sensüz efġān eyledükce murġ-ı dil ey ġonce-fem
Daġlarla bāġ-ı sīnem pür-gül ü reyḥān **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 80). [olur, ]*

Edhem-i tevfīḳ kim māhmil-keş-i tedbīr **olur**
Her ḳademde hem-rikāb-ı Eşheb-i taḳdir **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 1). [olur, ]*

Ol Hudāvend-i kerem-güster ki hengām-ı aṭa
Kāse-ber-kef sāʾil-i dergāhı çarḫ-ı pīr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 30). [olur, ]*

Mekteb-i ʿirfānına şāgird-i ebced-ḫān olan
Feyż-ı istiʿdād ile ʿallāme-ı niḥrîr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 46). [olur, ]*

Eylese iẓhār-ı burḫān-ı feżāʾil şermden
Levḥ-i ʿünvān-ı efāżıl ḥüccet-i tezvīr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 48). [olur, ]*

Ṣayda çıḳsa iltifāt itmez ġazāl-i ḫāvere
Nesr-i ṭāʾir cān ile fitrākine naḫcīr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 52). [olur, ]*

Hilʿat-ı ḥüsn-i ḳabūlünle bulur teşrīf-i tām
Midḥatüñde ol ki sāḳ-ı himmeti teşmīr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 64). [olur, ]*

Himmet eyle ben żaʿīfe ey ḫıdīv-i kām-baḫş
Himmet-i merdān ile bir gürbe zīrā şīr **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 72). [olur, ]*

Tıġ-ı tīz-i zebān-ı ḫāṣid **olur**
Aña nisbetle araya süḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 203). [olur, ]*

Anuñ ki oldı zamānında bir dilim nānı
**Olur** ḳıyamete dek ʿāyş-ı cāvidān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 60). [olur, ]*

Vaṣf-ı ṣıfāt-ı ẕātını ṣebk idene **olur**
Meh-rīz-i meşḳ-ı levḥa-i zer-kārı āftāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 21). [olur, ]*

Vech-i ṣabīḥini görüp eyle ṣenā Naẓīm
Zīrā ṣabāḥa ḳarşu duʿā müsteʿāb **olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 42). [olur, ]*

Ne ḳadar rind **olur** ol cādū-fen
Gördügüni geçürmede yaḳadan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 11). [olur, ]*

Nedür vefḳ **olur** o kim şekl-i müseddes
Yidi ḫāne ṣayār ammā ki herkes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 1). [olur, ]*

Baltacı keṯhudāsına beñzer
Gah ṣatır **olur** belinde kemer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 4). [olur, ]*

Olmış iken bu mertebe merġub
İkisi de anuñ **olur** maşlub *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 16). [olur, ]*

Ḳul ḫaṭāsız **olur** mı pādişehüm
Saña lāyıḳ mı ey şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 285). [olur, ]*

Ṣıdḳ ile niyāz-nāmemüz irgürelüm
Ḥācetlerümüz ḳabūl **olur** mı görelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 2). [olur, ]*

Āsmān-ḳadr ü ḳader-ḳudret ki rūz-ı rezm **olur**
Mihribān-ı saṭveti reh-bend-i ṣād Hūşeng

şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 27). [olur, ]*

Baḥr u berde düşmen-i nā-pāydārı her ḳadem
İntiẓām ile **olur** rāyet-güşā-yı āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 58). [olur, ]*

Rām eylemek **olur** mı o ārām-ı cānı ben
Ol şūḫ-ı nāz-perveri ol nev-civānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [olur, ]*

**olur:** *Olmak.*

Virmez dil-i ḫamūle keder ṭaʿn-ı müddeʿī
Muḥkem olan Biñā ḳatı müşkil ḫārāb **dlur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 12). [dlur, ]*

ʿ**olur:** *Olmak.*

Yeʾcūc-i ġam ṣafā-yı viṣālüñle defʿ **olur**
Mā-beynümüzde hicr ile çekdürme sed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 7). [ʿolur, ]*

**on:** *Dokuzdan sonra gelen sayının adı.*

**Onu** da kārına meşġul iken olsa bārān
Bu ne sırdur ki ider herkesi lā-büd ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 7). [onu, -u ]*

**on:** *Arka, sağ ve soldan başka dördüncü yön, görünen ileri taraf. Karşıtı: Arka.*

Haṭṭ-ı rūḫın iderse nola ġamzesi tırāş
Yārüñ **öñinde** āyine yānında berberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 4). [öñinde, -i, -n, -de ]*

Şīşe-i çarḫ-ı felek ṣunʿ-ı yed-i ḳudretdür
İki günli **on** iki burclı bir sāʿatdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 14, Mısra 2). [on, ]*

**on:** *"On" sayı sıfatı.*

**On** iki burcı saʿādetle temāşā eyleyüp
Encüm-i seyyār u ṡābit pāyına sürdi cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 31). [on, ]*

**On** kızı var bir añanuñ nedür ol ṭurfe lüġaz
Onu da olmadadur māderine cāndan eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 1). [on, ]*

**On** ḳızuñ işleri bir her birisi āmāde
Ṣaçaḳ altında beşi līk beşi ṣaḥrada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 5). [on, ]*

Ṣaçını añasınuñ yolar üşüp **on** duḫter
Ne ḳadar yolsalar ammā yine ol demde biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 9). [on, ]*

**on:** *"On" sayı sıfatı (gün).*

Ol kim miṡāl-i hāle meh-i mihribānı var
**On** dört yaşında sīnede bir nev-civānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 2). [on, ]*

**on:** *(göz) önünde, karşısında.*

Vādī-i midḥatinde ḳıvır rāḫş-ı ḫāmeni
Çāpük-semend-i ṭabʿı **öñünde** piyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 20). [öñünde, -ün, -de ]*

**on dördine:** *On dört yaş.*

Nola ḫurşīdi ser-germ itse ḥüsn-i ʿālem-efrūzı
Henüz **on dördine** ol māh-ı tābānum ḳadem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 4). [on dördine, --i, --n-, --e ]*

**ordusı:** *Askeri birlik.*

Fermān-beri Feridun māḥkūmı rubʿ-ı meskūn

**Ordusı** içre gerdūn bir çetr-i asmānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 20). [ordusı, ]*

**ordusı:** *Ordu.*

Sipihr ṣalṭanat **ordusıdur** ki her topı
Dem-ī celāl çeker heft-ser bir ejderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 91). [ordusıdur, -dur ]*

**ordū-yı pür-iclāli:** *Azametli ordu.*

Genc-i nuṣretdür meǧer **ordū-yı pür-iclāli** kim
Dem-keşān āteş-feşān her ṭopı olmış ejdehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 5). [ordū-yı pür-iclāli, ]*

**ortaya:** *Başlangıçla sondan veya etraftaki yerlerden aynı uzaklıkta kabul edilen yer, Herkesin görebileceği yer.*

Baḥş-i miyān-ı yārde olduḳca ḳāl ü ḳıyl
Elbette ḫançeri girüp **ortaya** areler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 16). [ortaya, ]*

Ḥasret-i muy miyānuñla raḳīb-i bed-gū
Yine ʿuṣṣāḳa doḳınmış sözi **ortaya** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 4). [ortaya, ]*

ʿ**osmān:** *3. Halife.*

Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr ü ʿÖmer ʿ**Oṣmān** u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 82). [ʿoṣmān, ]*

Ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilm-i ẕātına itmiş güvāh
Ḥaḳk Ebū Bekr ü ʿÖmer ʿ**Osmān** ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 98). [ʿosmān, ]*

ʿ**osmān:** *Hz Osman.*

Ḳaṣr-ı şerʿinde Ebū Bekr ü ʿÖmer ol şāḫüñ
Daḫi ʿ**Osmān** u ʿAlī oldılar erkān-ı Biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 212). [ʿosmān, ]*

ʿ**Oşmān** ḥayā vü ḥilm ki māḫṣūṣ-ı ẕātıdur
ʿİlm ü feżīlet ile kemālāt-ı Ḥayderī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 29). [ʿoşmān, ]*

Şemʿ mihrāb aña Bū Bekr ü ʿÖmer
Māḥfil ü minberi ʿ**Oşmān** u ʿAlī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [ʿoşmān, ]*

ʿ**osmān:** *Hz. Osman.*

Düşdi naẓārum cemāline ʿ**Oşmānuñ**
Açdum yine fāl muṣḥaf-ı ʿOşmāndan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 3). [ʿoşmānuñ, -uñ ]*

ʿ**osmān-ḥayā:** *Hz. Osman edebine sahip.*

Sıddīk-ı ṣıdḳ dāver-i Farūk-menḳābet
ʿ**Oşmān-ḥayā** vü hilm ʿAlī-sīret ü cenāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 10). [ʿoşmān-ḥayā, ]*

Āṣaf-ı dehr ü ʿÖmer-ʿadl ü Ebū Bekr-şiyem
Ḥasenü'l-ḫulḳ u ʿAlī-sīret ü ʿ**Oşmān-ḥayā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 20). [ʿoşmān-ḥayā, ]*

ʿ**osmān paşā:** *Osman Paşa.*

Muṣḥaf-ı ḳadr ü şeref ʿ**Oşmān Pāşā** kim anuñ
Āyet-i cāhı devām-ı ʿömrle tefsīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 25). [ʿoşmān pāşā, ]*

Bu ḳaṣr-ı bī-ḳuṣūruñ beyt-i tārīḫin Naẓīm-āsā
Didi hāṭif zihī meʾvā-serā ʿ**Oşmān Pāşāya**

(1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 30). [ʿoṯmān pāşā, -y, -a ]*

**ʿosmān paşā:** *Osman Paşa.*

Naẓīma böyle tārīḫ-i müsellem biñde bir olmaz
Ḳapūdān-ı mükerrem ḥaḳ bu kim ʿ**Oṯmān Paşādur (**1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 20). [ʿoṯmān paşā, --dur ]*

**ʿosmān pāşādur:** *Osman Paşa.*

Naẓīmā cevheri ḥarf ile tārīḫin o ẕi-şānuñ
Didüm kāʾim-maḳām-ı nām-ver ʿ**Oṯmān Pāşādur** (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 28). [ʿoṯmān pāşādur, -dur ]*

**ot:** *Ot, bitki.*

Açılmış lāle vü güller semenler sebze-zār olmış
Yitişmiş **otları** gülşende bülbüller hezār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 2). [otları, -ları ]*

**oyna:** *Oynamak.*

Kelle-i aʿdāyı ġalṭān itdi pāy-ı rāḫşına
Gūy ü çevgān **oynadı** ṣaḥn-ı veġāda gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 10). [oynadı, -dı ]*

**oyun oynaya:** *Oyun oynamak.*

Ferzāne geçerseñ ne ḳadar natʿ-ı ciḫānda
Saña bir **oyun oynaya** bu çarḫ ki māt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 10). [oyun oynaya, -un-y, -a ]*

**ögren-:** *Anlamak, kavramak, bilgi edinmek.*
Kitāb-ı ʿaşḳ oḳurum bir melek-liḳādan kim
Ferişte oġlı lüġat **ögrenür** lisānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 12). [ögrenür, -ür ]*

**ögren:** *Anlama / idrak etme.*
Āsūdelüġi şemʿ ile fānūsdan **öğren**
Merdāne serüñ ḫırḳaya çek ġamden emin ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 7). [öğren, ]*

**öğün-:** *Övünmek.*
Döndürür fikr-i daḳīḳuñ çarḫ-ı maʿnāyı Naẓīm
Sen **ögünme** āsiyāb-ı devrde gendüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 10). [ögünme, -me ]*

**öli:** *Can verinceye kadar.*
Senden ayırmaz idi **ölince** nigāhını
Murġ-ı dil-i ṭapīde fitrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 13). [ölince, -nce ]*

**ölüm:** *Bir canlıda hayâtî fonksiyonların tam ve kesin bir şekilde sona ermesi durumu.*
Cevrüñ hilāl ider ne belā ṭaʿne-i raḳīb
Birdür **ölüm** olur mı bir ey bī-emān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 8). [ölüm, ]*

**ʿömer:** *2. Halife.*
Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr ü ʿ**Ömer** ʿOṣmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 82). [ʿömer, ]*
Ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilm-i ẕātına itmiş güvāh
Ḫaḳk Ebū Bekr ü ʿ**Ömer** ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 98). [ʿömer, ]*

**ʿömer:** *İlk müslümanlardan ve Hz. Peygamberin ikinci halifesi; Hz. Ömer.*
Ḳaṣr-ı şerʿinde Ebū Bekr ü ʿ**Ömer** ol şāḫüñ
Daḫi ʿOsmān u ʿAlī oldılar erkān-ı Biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 211). [ʿömer, ]*

**ʿömer:** *Adaletiyle bilinen İslam'ın ikinci halifesi Hazreti Ömer. II Halkına Hazreti*

*Ömer gibi adaletli bir şekilde davranan Osman Paşa.*
Ebû Bekr ü ʿ**Ömer** cenāb-ı ʿOs̱mān u ʿAlī Eyvān-ı refiʿ-ı serāyına çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 25, Mısra 3). [ʿömer, ]*

**ʿömer-ʿadl:** *Hz. Ömer adaletli.*
Āṣaf-ı dehr ü ʿ**Ömer-ʿadl** ü Ebū Bekr-şiyem
Ḥasenü'l-ḫulḳ u ʿAlī-sīret ü ʿOs̱mān-ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 19). [ʿömer-ʿadl, ]*

**ʿömr:** *Hayat, yaşam.*
Ḳāmeti serv-i ser-efrāz olsun
ʿÖmri zülfi gibi dırāz olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 202). [ʿömri, -i ]*

**ʿömr:** *ömür, hayat.*
ʿİzz ü celāle ber-devām ʿ**ömr** ü kemāli müstedām
Devlet saʿadet hem licām iḳbāl-i yār-ı dil-pez̲īr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 27). [ʿömr, ]*
ʿ**Ömr** ü iḳbālin ide efzūn Hudā-yı zü'l-minen
Düşmen-i cāhı ola zindānī-i çāh-ı esef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 15). [ʿömr, ]*
ʿ**Ömr** ü kemāli bī-ḥad ḳadr ü celāli mümted
Dāʾim ola müʾeyyed cāh-ı felek-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 11). [ʿömr, ]*

**ʿömr:** *(عمر) i. (Ar. 'umr > 'ömr) Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.*
Bilmiş iken o şūḫ-ı mekkārı
Cānumuñ cānı ʿ**ömrümün** varı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 132). [ʿömrümün, -üm, -üñ ]*

**ʿömr:** *Hayat, yaşam süresi.*
İḳbāl ü cāh u ʿ**ömrüñi** efzün ide Hudā
Olsun duʿā-yı devletüñ evrād-ı şeyḫ u şāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 37). [ʿömrüñi, -üñ, -i ]*

**ʿömr:** *Hayat.*
Ne ḳadar olsa da ḳavī-endām
ʿ**Ömri** olur Naẓīm üç ayda temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 14). [ʿömri, -i ]*
ʿ**Ömri** nākış ġamı żiyād olsun
İki ʿālemde nā-murād olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 143). [ʿömri, -i ]*
Mesned-i nāz ü naʿīm üzre olup ʿ**ömri** füzūn
Dest-gīri ola Ḥaḳ rāh-beri Peyġamber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 13). [ʿömri, -i ]*

**ʿömr:** *Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.*
Nola devr-i ḥayātı her ḥabābuñ zūd-sīr olsa
Biñā-yı ʿ**ömri** āb üzre ḳurulmış āsiyāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 10). [ʿömri, -i ]*
Kāküliyle çeşm-i kūteh-sīne setr eyler ruḫın
ʿ**Ömri** olsun ol şeh-i ḥüsnüñ füzūn kākül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 8). [ʿömri, -i ]*
ʿ**Ömrüm** olduḳca senüñ seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm
Oldum o şaḥrada ḥālā cān ü dilden bī-ḳarār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 109). [ʿömrüm, -üm ]*
Ölünce vaṣfuña ṣarf itsem nola ʿ**ömrüm** Hudā ki ḫulḳumı ḫalḳ itdi eylemez tebdil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 117). [ʿömrüm, -üm ]*
Feyż-i z̲ātuñla olursañ ben s̲enākāre muʿin
ʿ**Ömrüm** olduḳça s̲enāña bez̲l idem maḳdūrumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 110). [ʿömrüm, -üm ]*
Rāstī ʿ**ömrüm** olınca ḳuluñum pādişehüm
Himmetüm sedd-i reh-i semt-i ḫilāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 5). [ʿömrüm, -üm ]*
Yoḳ yerlere ʿ**ömrüm** oldı eyvāh telef
Ey dil ḳo beni baña ki derdüm yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 3). [ʿömrüm, -üm ]*
Muṣṭafā Hān bin Meḥemmed Hān-ı Ġāzī kim anuñ
Ṣalṭanatla ʿ**ömrin** efzūn eyleye Bārī Hudā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 4).*

*[ʿömrin, -i, -n ]*
Mesned-i ʿizz ü saʿādetde olup ʿ**ömri** füzūn
Ṭāliʿ-i ferḫunde yāri yāveri baḫt-ı civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 7). [ʿömri, -i ]*

ʿ**ömr-i cāvidān:** *Sonsuz ömür.*
Hevā-yı naḫl-i ḳaddi rūḥ-perver
Hayāl-i zülfi ʿ**ömr-i cāvidāni** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 8). [ʿömr-i cāvidān, --i ]*

ʿ**ömr-i dü-bār:** *Ömrün iki katı.*
Vaṣf-ı ẕātıyla geçen her dem ḥayāt-ı cāvidān
Naʿt-ı pākiyle olan her bir nefes ʿ**ömr-i dü-bār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 58). [ʿömr-i dü-bār, ]*

ʿ**ömri fūzun:** *Uzun ömür.*
Olsun kemāl ü ʿ**ömri fūzun** ta ki ehl-i dil
Ders-i duʿā-yı devletini ṣubḥ u şām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 25). [ʿömri fūzun, -un ]*

ʿ**ömr-i nūḥ olsa:** *(1000 veya 950 yıl yaşadığı söylenen) Hz. Nuh'un ömrü gibi olmak. Ömrü uzun olmak, uzun seneler yaşamak.*
Vaktidür başla duʿāya itme ṭaṭvīl-i kelām
Her sözüñ bir ʿ**ömr-i Nūḥ olsa** aña pāyān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 92). [ʿömr-i nūḥ olsa, -sa ]*

**ömrin:** *Ömür, hayat.*
ʿAvn-i Ḥaḳ olsun ẓāhir ü dest-gīri ol şehüñ
Ṣalṭanatla **ömrin** efzūn ide Ḥayy Müsteʿān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 4). [ömrin, ]*

ʿ**ömrümüñ peymānesi:** *Hayatımın kadehi (ömür).*
Ṣuffe-i bezm-i şenāsında ṭolular nūş idem
Devr-i fānide ṭolınca ʿ**ömrümüñ peymānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 34). [ʿömrümüñ peymānesi, -si ]*
Ṣuffe-i bezm-i şenāsında ṭolular nūş idem
Devr-i fānide ṭolınca ʿ**ömrümüñ peymānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 34). [ʿömrümüñ peymānesi, -si-üñ ]*

ʿ**ömrüñ olınca:** *Yaşadıkça, ömrü boyunca.*
ʿÖmrüñ olınca dergeh-i Ḥaḳda ḫulūsla
Cāh u celāl-i devletine var duʿāda ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 15). [ʿömrüñ olınca, -ınca ]*

**öp-:** *Dudağına değmek, dokunmak; öpücük vermek.*
Semend-i ʿişveye binse o şehsüvār-ı ḥüsn
Rikāb-ı nāzını ḫorşīd **öper** hilāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 6). [öper, -er ]*

**öp:** *Öpmek.*
Görmeden dildārı **öpdi** ḳocdı dirler ey Naẓīm
ʿĀşıḳ-ı zāre olur bühtān bühtān üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 15). [öpdi, -di ]*
Hiżāb-beste kef-i destin **öpdüm** ol māḫūñ
Felekde devlet-i keffü'l-hażīb el virdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 3). [öpdüm, -dü, -m ]*
**Öpdüḳce** ehl-i dil ser-i dāmān-ı ʿizzetin
Değmez mi ben fütādesīne ey Naẓīm pāy
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 13). [öpdüḳce, -dükçe ]*

**öte:** *1. Öbür taraf, ileri. 2.Uzak, ayrı.*
Ay gördüm ey felek ne gedādur sitāreler
Ben kus diñledün **öte** dursun naḳāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 2). [öte, ]*

**ötesi:** *Bir şeyin arkadan gelen bölümü.*
Āhum ġam-ı zülfünle şerer-ḫīz-i düḫāndur
Bir toz ḳoparursa **ötesi** yine dumandur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 11, Mısra 2). [ötesi, ]*

**öyle:** *Ö biçim, o tarz'anlamında durum **zarfı.***
**Öyle** nāzikdür ki rūḫsār-ı leṭāfet-güsteri
Sāye-i per-i hümā-yı zülfden āzürdedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 7). [öyle, ]*
Sūż-ı deruna şanma ki eflāk sedd olur

Ḥāşā ki **öyle** āteşe ḫāşāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 2). [öyle, ]*
Maġzdur bādām-ı zencīrinde çeşm-i āhuvān
**Öyle** şayyāduñ esīr-i zülf-i pür-efsūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 4). [öyle, ]*
Öyle bir cellād-ı ḥüsnüñ ol şehīd-i ʿaşḳı kim
Eyleye Mirrīḫ tīġ-ı çeşminüñ şâbâşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 3). [öyle, ]*

**öyle:** *Bu şekilde, böyle"anlamlarına gelen işaret sıfatı.*
Nice istersem **öyle** gösterdi
Yolına geldi uġradı āha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 317). [öyle, ]*

ʿ**özr:** *Yapılan bir kabahat ve kusur üzerine af dileme.*
ʿ**Özr**ümi biñ ḥicāb ile diyeyüm
Bilürüm ey civān-ı sīm-berüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 275). [ʿözrümi, -üm, -i ]*

ʿ**özr-i ḫʿāh:** *Kabul özrü.*
Kātib-i çarḫ eyleyüp evṣāf-ı miʿrācın raḳam
Ṣundı ʿacz ile olup rū-ber-zemīn ü ʿ**özr-i ḫʿāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 20). [ʿözr-i ḫʿāh, ]*

**pā:** *Ayak.*
Gökde yirde yiri yeḳ ḳaṭre-i sīmāb gibi
Düşmen-i şerʿini Ḥaḳ itmiş ezel bī-ser ü **pā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 148). [pā, ]*
Hased ol bī-ser ü **pā** kim bilmez
Ne ġam-ı hırka ne teşviş-i külah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 61). [pā, ]*

**pā:** *Ayak*
Gedā-yı mihr ü muḥabbet odur ki bī-ser ü **pā**
Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ ola zelīl ü sefil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 3). [pā, ]*

**pā-ber-cā:** *Ayağı yerde demek olan bu tâbir, mecaz yoliyle kaim, sabit, berkarar, daim, bâki mânâlarında da kullanılır.*
Olmada cān-ı ümem dāʾire-i şerʿinde Ḥaşredek noḳṭa-i pergār gibi **pā-ber-cā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 164). [pā-ber-cā, ]*

**pādāş:** *Ayaktaş, yoldaş, arkadaş, refik.*
Seng-i cevr-i rūzgār anı da eyler münkesir
Dil-şiken bulmaz ḳıyās itme şaḳın **pādāşını** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 16). [pādāşını, --ı-, --n-, --ı ]*

**pa-der-gil-i ḫayret:** *Şaşkınlığın sıkıntısı.*
İştiyāḳ-ı Sidre-i ḳaddüñle Ṭūbā ser-nigūn
Eylemiş **pa-der-gil-i ḫayret** o ḳāmet ʿar ʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 190). [pa-der-gil-i ḫayret, ]*

**pāderi:** *Ayağı kapıda olmak.*
Mihr ü meh-felek nücūm evtād zer Cevzā ṭınāb
Erdebī iclālinüñ çarḫ-ı felek bir **pāderi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 174). [pāderi, ]*

**pād-ı zehr:** *Panzehir.*
Ṭutarken her biri bir pād-ı zehri
Vücūdın eyler ifnā zehr-i ḳahrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 7). [pād-ı zehr, --i ]*

**pādişāh:** *Sultan, manevi alemin sultanı.*
Mecāz-ı ḥāline itme naẓār ḥaḳikate baḳ
Gedā-yı ʿaşḳ velī dehre **pādişāḫuz** biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 8). [pādişāḫuz, -(u)z ]*

**pādişāh:** *Bir devletin başkanı olan ve hükmetme, emretme hakkını elinde bulunduran kimse; hükümdar, sultan.*
Gülzār-ı ḫulḳından olup ol **pādişāḫuñ**

feyż-yāb
Bād-ı nesīmi olmada müşgīn-dem ü ʿanber-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 7). [pādişāẖuñ, -uñ ]*

**pādişāh:** *Bir devletin başkanı olan ve hükmetme, emretme hakkını elinde bulunduran kimse, hükümdar, sultan.*
Gencīne gibi oldı niẖān hāk-i tīrede
Bir gevher-i kemāl idi ḥaḳḳā o **pādişāẖ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 8). [pādişāẖ, ]*

**pādişāh:** *1. Büyük hükümdar. 2. Sevgili. 3. Allah.*
Heybetinden dest-i ẖançer-dārını lerzān görüp
İtdi Behrāmı silaḥdār-ı felek ol **pādişāẖ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 26). [pādişāẖ, ]*
Pādişāẖ olsañ çekersiñ ʿālemüñ ġavġāsını
Kabża-i teshire de alsañ eġer baḥr ü beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 5). [pādişāẖ, ]*
Taẖṭa geçdükde saʿādetle Naẓīm-āsā didüm
Dehre Sulṭān Mustafā ʿadliyle oldı **pādişāẖ** (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 62). [pādişāẖ, ]*

**pādişāh:** *Büyük hükümdar, Allah (c.c.).*
Pādişāẖa sipihr-dergāhā
Ey iden ẖaşmı bī-ser ü sāmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 103). [pādişāẖa, -ā ]*

**pādişāhā:** *(Ben) pâdişâhım, şâhım.*
Ḥaşre dek furṣat bula iġvāya iblīs-i laʿīn
Pādişāẖā ḳurb-cāhā ʿarş-dergāhā şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 94). [pādişāẖā, ]*

**pādişāh-ı ʿālemiyān:** *İnsanların Padişahı olan Allah.*
Hudāyegān-ı ciẖān **pādişāẖ-ı ʿālemiyān**
Hıdīv-i dehr ü Hudāvend-i heft kişverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 31). [pādişāẖ-ı ʿālemiyān, ]*

**pādişāh-ı ʿārş-mesned:** *Arş makamının tahtında oturan padişah.*
Pādişāẖ-ı ʿarş-mesned kim muṭīʿ-i şerʿidür
Enbiyā vü mürselīn ü evliyā-yı kümmelīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 49). [pādişāẖ-ı ʿarş-mesned, ]*

**pādişāh-ı ʿārş-mesned:** *Gökyüzünde taht kuran padişah.*
Nāme-i şānında ʿünvān raḥmeten li'l-ʿālemīn
Pādişāẖ-ı ʿĀrş-mesned Hüsrev-i Refref-süvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 62). [pādişāẖ-ı ʿārş-mesned, ]*

**pādişāh-ı ʿaşḳ:** *Aşk hükümdarı.*
Pādişāẖ-ı ʿaşḳ teşrif itmeyeliden ey Naẓīm
Ḳaldı vīrān taḫtgāh-ı şehr-i dil miʿmārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 13). [pādişāẖ-ı ʿaşḳ, ]*

**pādişāh-ı baḥr:** *Deniz padişahı.*
Pādişāẖ-ı baḥr ü her Hān Muṣṭafā-yı kāmrān
Kim derinde ẖāk-rūb olsa revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 1). [pādişāẖ-ı baḥr, ]*

**pādişāh-ı baḥr ü ber:** *Karaların ve denizlerin padişahı.*
Ḥükmini icrā idüp ol **pādişāẖ-ı baḥr ü ber**
Oldı cāri ʿāleme bu çeşmesār-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 3). [pādişāẖ-ı baḥr ü ber, ]*

**pādişāh-ı cūd-endīş:** *Cömert düşünceli padişah.*
Mekārim ile şahī **pādişāẖ-ı cūd-endīş**
Meʿārif ile şehinşāẖ-ı nükte-perverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 51). [pādişāẖ-ı cūd-endīş, ]*

**pādişāh-ı dehr:** *Zamanın padişahı.*
Cān-ı ʿālem ʿālem-i cān şāẖ biñ şāẖ-ı ciẖān
Pādişāẖ-ı dehr Sulṭān Muṣṭafā ṭāle be-kāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 24). [pādişāẖ-ı dehr, ]*

**pādişāhı dehrüñ:** *Dünya padişahı.*
Ey **pādişāẖı dehrüñ** cümle bilād ü şehrüñ
Mest itdi cām-ı ḳahruñ aʿdā-yı ser-girānı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 137). [pādişāḫı dehrüñ, -üñ ]*

**pādişāḫ-ı dü-ʿālem:** *İki alemin padişahı.*
İki ciḫānda luṭfına muḥtācuz ey Naẓīm
Birdür o **pādişāḫ-ı dü-ʿālem** ciḫān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 20). [pādişāḫ-ı dü-ʿālem, ]*

**pādişāh-ı emced:** *-Şerefli, soylu padişah.*
Merḥum ḫān Muḥammed ol **pādişāḫ-ı emced**
Eylerdi luṭf-ı bī-ḥad cennet ola mekānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 147). [pādişāḫ-ı emced, ]*

**pādişāh-ı ḥarem-i muḥterem-i sümme denā:** *Büyük alçaklık sonrası muhterem Mekke'nin Sultanı.*
Li-maʿAllāh-serīr-i Aḥmed-i mürsel ki odur
Pādişāḫ-ı ḥarem-i muḥterem-i sümme denā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 108). [pādişāḫ-ı ḥarem-i muḥterem-i sümme denā, ]*

**pādişāh-ı heft:** *Yedinci padişah.*
Dīde rūşen **pādişāh-ı heft** kişverdür bugün
Bir ḫudāvend-i cihān-bān ḫüsrev-i ʿālem-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 1). [pādişāh-ı heft, ]*

**pādişāh-ı kalemrev-i ruʾyet-i ḥak:** *Ve Allah'ın göründüğü hükmün altındaki toprakların padişahı.*
Ey **pādişāḫ-ı ḳalemrev-i ruʾyet-i Ḥaḳ**
Vey kişver-i cāhına dü-ʿālem mülḥaḳ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 1). [pādişāḫ-ı ḳalemrev-i ruʾyet-i ḥaḳ, ]*

**pādişāh-ı kāmkār:** *Muradına ermiş padişah.*
Kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı cūdı şeh-i faġfur u Çin
Cebhe-sāy-ı bāb-ı luṭfı **pādişāḫ-ı kāmkār**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 22). [pādişāḫ-ı kāmkār, ]*

**pādişāh-ı ḳurb-ı serīr:** *Tahta yakın padişah.*
Şehinşeh-i dü-ciḫān **pādişāḫ-ı ḳurb-ı serīr**
ʿAzīz-i Mışr-ı dü-ʿālem şeh-i şeref-iklīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 79). [pādişāḫ-ı ḳurb-ı serīr, ]*

**pādişāh-ı memālik-i ʿirfān:** *Irfan memleketlerinin padişahı.*
Şehriyār-ı ḳalemrev-i dāniş
Pādişāḫ-ı memālik-i ʿirfān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 20). [pādişāḫ-ı memālik-i ʿirfān, ]*

**pādişāh-ı rubʿ-ı meskūn:** *Yer yüzünün dörtte birinin hükümdarı.*
Pādişāḫ-ı rubʿ-ı meskūn ḫüsrev-i ʿālem-penāh
Kim revādur ḫidmetinde şāḫlar bağlarsa şaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 11). [pādişāḫ-ı rubʿ-ı meskūn, ]*

**pādişāh-ı rüsül:** *Resul^ün padişahı.*
Ey ser-āmed şeh-i sipāh-ı rüsül
Enbiyā-ḫayl ü **pādişāḫ-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 2). [pādişāḫ-ı rüsül, ]*

**pādişāh-ı şaf-der:** *Düşman saflarını yarıp geçen padişah.*
Ol **pādişāḫ-ı şaf-der** ġāzī şeh-i muẓaffer
Taḥsin-i rezmi eyler ṣaf-beste ḳudsiyānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 57). [pādişāḫ-ı ṣaf-der, ]*

**pādişāh-ı şaf-derdür:** *Düşman saflarını yarıp geçen padişah.*
Dilīr-i deşt-i ġazā ṣaf-şikāf-ı ṣaḥn-ı meşāf
Hıdīv-i ḳalʿa-güşā **pādişāḫ-ı şaf-derdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 36). [pādişāḫ-ı ṣaf-derdür, -dür ]*

**pādişāh-ı taḫt-ı sermeddür:** *Ebedi tahtın padişahı.*
Risālet-efseri bir ser-nübüvvet ḫilʿatı der-ber
Şeh-i mülk-i beḳādur **pādişāḫ-ı taḫt-ı sermeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 14). [pādişāḫ-ı taḫt-ı sermeddür, -dür ]*

**pâdişeh:** *Hükümdar, padişah.*

Ol ḫudāvend-i ḫudāvendān ki dāʾim itmede
Pādişehler dergehinde ʿarż-ı źüll ü iftiḳâr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 74). [pādişehler, -ler ]*

**pâdişeh:** *Hükümdar, padişah.*
Bir ḳażā peykân kemān-keş **pādişehdür** kim olur
Tīr-i rūy-ı terkeşi sehm-i ḳaderle hem-ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 5). [pādişehdür, -dür ]*

**pâdişeh:** *(Hüküm sahibi) Allah.*
Ṭutuldı dest-bürd-i mevkisinden dilleri ḫaşmun
Görenler heybetin hem **pādişeh** hem ḳahramān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 52). [pādişeh, ]*

**pâdişeh:** *Hükümdar, sevgili.*
Rāstī ʿömrüm olınca ḳuluñum **pādişehüm**
Himmetüm sedd-i reh-i semt-i ḫilāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 5). [pādişehüm, -üm ]*
Ḳul ḫaṭāsız olur mı **pādişehüm**
Saña lāyıḳ mı ey şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 285). [pādişehüm, -üm ]*

**pādişeh-i aşfiyā-şufūf:** *Safların , sıraların padişahı.*
Ümmet-sipāh **pādişeh-i aşfiyā-şufūf**
Ṣāḥib-ḳırān-ı merkez-i meydān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 9). [pādişeh-i aşfiyā-şufūf, ]*

**pādişeh-i heft-iḳlīm:** *Yeryüzünün padişahı ( Hz. Muhammed).*
Sāʾil-i dergehine ʿabd-i kemer-beste mülūk
Bende-i bendesidür **pādişeh-i heft-iḳlīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 42). [pādişeh-i heft-iḳlīm, ]*

**pādişeh-i her dü-serā:** *Her iki âlemin padişahı.*
Sebeb-i ʿālem ü ādem sened-i mevcūdāt
Husrev-i her dü-ciḫān **pādişeh-i her dü-serā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 102). [pādişeh-i her dü-serā, ]*

**pādişeh-i ḳalem-rev-i ġaybü'l-ġayb:** *Kalpte olmayan şey. Hiç ortada eseri, varlığının, geleceğinin izi ve nişanı olmayan, gaybın gaybı olan.ülkelerin padişahı.*
Ey **pādişeh-i ḳalem-rev-i ġaybü'l-ġayb**
Evreng-nişîn-i taḫtgāh-ı lā-reyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 35, Mısra 1). [pādişeh-i ḳalem-rev-i ġaybü'l-ġayb, ]*

**pādişeh-i memālik-i ma evha:** *Vaha , su ülkelerinin padişahı.*
Ey **pādişeh-i memālik-i ma evha**
Sulṭān-ı serir-i hıtta-i şümme-denâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 30, Mısra 1). [pādişeh-i memālik-i ma evha, ]*

**pādişeh-i rūy-ı zemīn:** *Yeryüzünün hükümdarı.*
Elbette olur zīr-i zemīn cāy-ı ḳarāruñ
İsterseñ eğer **pādişeh-i rūy-ı zemīn** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 12). [pādişeh-i rūy-ı zemīn, ]*

**pādişeh-i serīr-i baṭḥā vü kureyş:** *Kureyş ve Batha 'nın tahtında oturan padişah.*
Ey **pādişeh-i serīr-i Baṭḥā vü Ḳureyş**
Dīdār-ı şefīḳ u dāver-i ümmet-i ceyş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 13, Mısra 1). [pādişeh-i serīr-i baṭḥā vü ḳureyş, ]*

**pāk:** *Temiz, saf.*
Bī-naṣīb-i dāġ-ı derdi lālesiz bir şūre-hāk
Bī-ṣafā-yı ʿaşḳ-ı **pāki** rūḫsız gūyā cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 38). [pāki, -i ]*

**pāk:** *Temiz.*
Dürdî-i şahbā gibi ḳalma ayaḳlarda müdām
Sīneñi **pāk** it ḥabāb-āsā hevā-yı kīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 10). [pāk, ]*

**pākīze-şıfāt:** *Yüzü temiz , görünüşü temiz.*
Mirʾāt-ı musaffā gibi **pākīze-şıfāt** ol
Lebrīz-i tecellī olup āyīne-i zāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 1). [pākīze-şıfāt, ]*

**pāk-rū:** *Temiz can, ferah nefes.*

Pāk-rū ol muttaṣıl Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Māḥfil-i vaṣluñda yansun tünd-bād-ı hecrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 215). [pāk-rū, ]*

**pālūde:** *Nişasta, şeker ve su karışımının pişirilerek soğutulmasıyla yapılan bir tür tatlı. II. Beyitte çok makbul olmayan, değer itibarıyla bir tatlı kastedilmekte olup, mecazen de Şeker adlı karaktere gönderme yapılmaktadır.*
Cism-i dilber o ḳadar tāze vü terdür ki Naẕīm
Aña terlükde ḳıyās olmaya **pālūde** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 16). [pālūde, ]*

**pāmāl:** *Ayak altında kalmış, çiğnenmiş.*
Hayret belī **pāmāl** ider añduḳca o şūḫuñ Reftārını geh ḳāmet-i dil-cūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 5). [pāmāl, ]*
Muḍḥik olsañ ḳadruñi **pāmāl** ider ʿırżuñ gibi
Muḍḥiküñ şaff-ı niʿāl olur maḳām-ı berteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 47). [pāmāl, ]*
Hücūm-ı mevkib-i iclāli eyleyüp **pāmāl** Memālik-i ḥuşemā ḫāk ile berāberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 115). [pāmāl, ]*
Mānend-i Rüstem-i Zāl ḳıldı ʿadūyı **pāmāl** Ḳaddin ḫam itdi kūpāl ḥūrd oldı üstüḫvan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 75). [pāmāl, ]*
Devrinde pāy-der-gil her vech ile esāfil Pāmāldür erāẕil bed-ḥāldür edānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 48). [pāmāldür, -dür ]*

**pāmāl idüp:** *Ayaklar altına almak, çiğnemek.*
Haşmumı **pāmāl idüp** mümtāz-ı aḳrān it beni
La-büd imdād-ı ricāl ile ʿadū tedmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 75). [pāmāl idüp, -üp ]*

**pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ:** *Ayak altında kalmış, çiğnenmiş aşk.*
Feryādı çıḳmadan göge **pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ** Reftār-ı naz ile yetiş ey serv-ḳad yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 3). [pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ, ]*

**pāmāl-i her dūn ü cehūl:** *Her ( türlü) cehaletin ve alçaklığın ayaklar altına alınması.*
Ser-firāz eyle bülend it baḫtumı iḳbāl ile Görme lāyıḳ kim olam **pāmāl-i her dūn ü cehūl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 20). [pāmāl-i her dūn ü cehūl, ]*

**pāmāl-i ser-i kūyuña:** *Köyünün başında çiğnensem ezilsem.*
Kuḥl eyleye her ẕerresini dīde-i ḫurşīd Pāmāl-i ser-i kūyuña olsañ naẕār-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 4). [pāmāl-i ser-i kūyuña, --u-, --n-, --a-a ]*

**pâ-nisâr:** *Ayak serpme.*
Şarḳ u ġarb ola mülāḳi kuvvet-i temkīn ile Sīne-i rūy-ı zemīne olsa hükmi **pâ-niṣâr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 86). [pâ-niṣâr, ]*

**pāre:** *Parça.*
Biñ **Pāre** olsa ẕerre degül ol deḫān ḳadar Yanında cüzʾ-i lā-yetecezzī ciḫān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 1). [pāre, ]*
Hezār ceyb-i dil ü cānı **pāre** pāre ider Yegān yegān o dü-müjgan ṣunınca her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 3). [pāre, ]*
Hezār ceyb-i dil ü cānı **pāre** pāre ider Yegān yegān o dü-müjgan ṣunınca her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 3). [pāre, ]*

**pāre pāre:** *Parça parça.*
Ġamzeñ itsün sīnemi urduḳca yāre çāk çāk Baġrum olsun şerḥa şerḥa **pāre pāre** çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 2). [pāre pāre, ]*
Delik delik dili ġamzeñ ḫadengi yāreledi Ḳılıç çeküp nigehüñ **pāre pāre** pāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 2). [pāre pāre, ]*

Pāre pāre kef niṣār oldı deḫānından yire
Berfdür ṣanma eşerdi üştür-i çarḫ-ı berīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 23). [pāre pāre, ]*
Pençe-i Behmen ḳabā-yı sebz-i eşcārı yine
Pāre pāre itdi ne dāmen ḳodı ne āstīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 38). [pāre pāre, ]*
Dönüp bir ḫaste-ḥāl-i bī-ḳarāre
Götinde cānı cismi **pāre pāre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 10). [pāre pāre, ]*

**pāre-i pāy-ı ḫum-ı:** *Şarap kadehinin ayağı.*
Göñül bir besm-i ḫāṣuʿl-ḫāṣa maḥremdür ki cām-ı Cem
Sifālin **pāre-i pāy-ı ḫum-ı**
ṣaḥbalarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 4). [pāre-i pāy-ı ḫum-ı, --ı-ı ]*

**pārele:** *Parça parça etmek, parçalamak, paralamak. || Çok üzmek.*
Delik delik dili ġamzeñ ḫadengi yāreledi
Ḳılıç çeküp nigehüñ pāre pāre **pāreledi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 2). [pāreledi, -di ]*

**pārelen:** *Parça parça olmak, parçalanmak, paralanmak.*
Serinde **pārelensün** tīşe-i Ferhād o Mecnūnuñ
Ki ednā āh ile ṣad bī-sütūnı itmeye Hāmūn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 9). [pārelensün, -sün ]*

**parmaġ:** *Parmak.*
Āsitānında Zuḫal olmasa ʿabd-i ḥabeşi
Benzemez ḫame-i ġayra ḳalemüm vaṣfında
Bir midür **parmaġuñ** engüşt-i şeḥādetle beşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 12). [parmaġuñ, -uñ ]*

**parmaḳ:** *İnsanda ve bazı hayvanlarda ellerin ve ayakların son bölümünü oluşturan, boğumlu, oynak, uzunca organların her biri.*
Lüledür ʿaṭşān-ı iḥsāna ḳālem **parmaḳları**
Tabʿ-ı cūy-ı luṭfa maḳsem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 73). [parmaḳları, -ları ]*

**pāşā:** *Paşa.*
Didi tārīḫini tebşīr idüp āfāḳa Naẓīm
Mühre adliyle sezā Rāmī Meḥemmed **Pāşā** (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 58). [pāşā, ]*
Ġazī Ḥüseyn **Pāşā** yaʿnī vezīr-i aʿzam
Dādār-ı dād-güster düstūr-ı kār-fermā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 1). [pāşā, ]*

**pāsbān:** *Bekçi, gece bekçisi, gözcü.*
Pāsbān eyledi heftüm feleġe Keyvānı
Burc-ı isnā aşere gezdi olup reh-peymā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 255). [pāsbān, ]*
Karaḳullukçu idi bāb-ı celālinde Zuḫal
Pāsbān itdi sipihre ol şeh-i ʿālem-penāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 30). [pāsbān, ]*

**pāsbān:** *Gece bekçisi, bekçi, gözetici.*
Ṣāḫ-ı sipihr-eyvān şāḫenşeh-i ciḫān-bān
Hāḳ-i derinde Keyvān bir zengi **pāsbānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 8). [pāsbānı, -ı ]*

**pāsbān-ı mehdi:** *Beşiğin bekçisi.*
Pāsbān-ı mehdi Behrām aña bir ḫādim Zuḫal
Āl-i dībā-yı şafaḳ gehvāre-pūş-ı rifʿati
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 7). [pāsbān-ı mehdi, ]*

**pāy:** *Ayak*
On iki burcı saʿādetle temāşā eyleyüp
Encüm-i seyyār u ṣābit **pāyına** sürdi cibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 32). [pāyına, -ına ]*
Öpdüḳce ehl-i dil ser-i dāmān-ı ʿizzetin
Deġmez mi ben fütādesīne ey Naẓīm **pāy**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 14). [pāy, ]*

**pāy:** *Ayak, kadem.*
Kürsi-yi ʿarşa ʿurūc itdi sürūşān-ı kirām
Didiler **pāyını** taḳbīl idüp ehle sehlā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra*

*262). [pāyını, -ı, -n, -ı ]*

**pāy:** *Ayak.*
Pāyını āb-ı rūḫ-ı perhīze eyler būse-gāh
Cilve-i reftār kim serv-i ḫırāmānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 7). [pāyını, -ı, -n, -ı ]*
Yüz sürenler **pāyına** ḥaḳḳā işin altun ider
Bûs idenler ḫāḳ-i rāhın mālik-i iksīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 33). [pāyına, ]*

**pāy:** *Ayak, kadem.*
Ṣadme-i tünd ü tīz rehvārı
Pāy kūpāl olınca gerd-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 96). [pāy, ]*

**pāy:** *(Sevgilinin) ayağı.*
Görüp **pāyında** zer ḫalḫāl ile dürr-i biñāğūşın
Hilālüñ düşdi ḫalḫālı çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 1). [pāyında, -ı, -n, -da ]*

**pāy:** *(Sevgilinin) ayağı.*
Ṭıfl iken sīnem idi cilvegahüñ dāye gibi
Düşeyüm **pāyuña** ey serv-i sehī sāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 2). [pāyuña, -(u)ñ, -a ]*

**pāyān:** *Son.*
İntiẕārı irişdi **pāyāne**
Eylesün el-vedāʿ hicrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 197). [pāyāne, -e ]*

**pāyān:** *Nihayet, son, uç.*
Vaktidür başla duʿāya itme ṭaṭvīl-i kelām
Her sözüñ bir ʿömr-i Nūḥ olsa aña **pāyān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 92). [pāyān, ]*
Geldi vaḳt-i duʿā ḳaṣīde Naẓīm
Bula demdür duʿā ile **pāyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 230). [pāyān, ]*

**pāy-der-gil:** *Ayağı çamurda.*
Devrinde **pāy-der-gil** her vech ile esāfil
Pāmāldür erāẕil bed-ḥāldür edānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 47). [pāy-der-gil, ]*

**pāy-der-gil:** *Ayağı çamurda*
Görse reftāruñ hevā-yı serv-ḳaddüñle çenār
Dest-efşān sūz-ber-dil **pāy-der-gil** mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 8). [pāy-der-gil, ]*

**pāy-der-rāh-ı firār:** *Firar etmek için yola koyulan.*
Leşker-i nuṣret-şiʿārı dest-ber-i tīġ-ı ṣebāt
Düşmen-i nā-pāyidārı **pāy-der-rāh-ı firār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 40). [pāy-der-rāh-ı firār, ]*

**pāye:***Basamak, merdiven basamağı.*
Sidre vü Ṭūbā vü Refref aña süllem **pāyedür**
Tahṭgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 11). [pāyedür, -dür ]*

**pāye:** *Derece, mertebe.*
Düşmen-i cāhınuñ ide Mevlā
Evvelīn **pāyesin** çeh-i zindān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 234). [pāyesin, -si, -n ]*
Şiʿr-i cān-baḫş u dil-efrūzla vālā-ter idi
Pāyesi her birinüñ mertebe-i şiʿrādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 6). [pāyesi, -si ]*

**pāye:** *Basamak, mertebe.*
Göz yaşı dökmeden ümmīd-i viṣāl oldı hemān
Müflisüñ ḫvābda ḳaṭʿ eyledügi **pāye** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 10). [pāye, ]*
Ḳaṣr-ı celāli ḥaḳkā olmış refiʿ u vālā
Anuñ sipihr-i mīnā nüh **pāye** nerdübānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 46). [pāye, ]*

**pāye cāh-ı celāl ū ʿʿizzetin:** *Ululuk ve büyüklük makamının derecesi.*
Eylemiş Ḥaḳ pāye-i cāh-ı celāl ū ʿʿizzetin
ʿArş-ı aʿẓamdan muʿaẓẓam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 45). [pāye cāh-ı celāl ū ʿʿizzetin, ]*

**pāye-i bülend:** *Yücelik derecesi.*

Tekrār ṣadr-ı rūmı teşrif idüp ḳudūmi
Çarḫ ile itdi hem-ser ol pāye-i bülendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 14). [pāye-i bülend, -i ]*

**pāye-i esfelde:** *Makam ve mevki olarak alt tabaka yeri.*
Maẕẖār-ı ḳahruñ olup **pāye-i esfelde** leʾīm
Ḥāşe li'İlāh keremüñden ola maḥrūm senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 107). [pāye-i esfelde, ]*

**pāye-i mürüvvetidür:** *Yiğitliğinin derecesi.*
Kemter işāret-i keremi kār-ı bermeki
Kim **pāye-i mürüvvetidür** cūd-ı Caʿferī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 38). [pāye-i mürüvvetidür, -i, -dür ]*

**pāy-endāz:** *Bir hükümdârın, büyük bir kimsenin geçeceği yere serilen halı veya çuha, kadife gibi değerli kumaş.*
Süm-i semendine gerdūn iderse **pāy-endāz**
Ḳumāş-ı zerkeş-i mihr-i münīri aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 5). [pāy-endāz, ]*
Gehvāre-i rūzgārına hemvāre **pāy-endāz** içün
Ṣubḥ oldı dībā-yı sefīd şām-ı siyeh miski ḥārir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 21). [pāy-endāz, ]*

**pāy-endāz:** *Bir hükümdârın, büyük bir kimsenin geçeceği yere serilen halı veya çuha, kadife gibi değerli kumaş.*
Olsun ey naḫl-i ʿışve **pāy-endāz**
Ben niyāz eyledükce naz eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 303). [pāy-endāz, ]*

**pāy-ı ʿaklumda:** *Aklın ayağı.*
Pāy-ı ʿaḳlumda yoġ idi ḳaydum
Şāḫbazān-ı nāz idi ṣaydum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 31). [pāy-ı ʿaḳlumda, -um, -da ]*

**pāy-ı cem:** *Zamanın Cem makamlı (padişahının) ayağının toprağına yüz süren olmak.*
Zülāl-i zindegānī-nūşıdur bir meclisüñ dil kim
Ne İskender anı gördi ne aña **pāy-ı Cem** başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 8). [pāy-ı cem, ]*

**pāy-ı dili:** *Gönlün payı.*
Gūyende olup ḫāk-i ser-i kūy-ı bütānı
Pāy-ı dili āzürde-i rāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 8). [pāy-ı dili, -i ]*

**pāy-ı edeb:** *Ahlak , nezaket ayağı.*
Pāy-ı edeble ʿazm idüp tārīḫini didüm Naẕīm
Ḥālā Stanbūla eḥaḳk Ḥāmid Efendi-zādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 17). [pāy-ı edeb, -le ]*

**pāy-ı esb-i ʿazminüñ:** *Azim beygirinin ayağı.*
Pāy-ı esb-i ʿazminüñ bāl-i hümā ferş-i rehi
Farḳ-ı rāḫş-ı rezminüñ nuṣret hümāyun şehperi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 175). [pāy-ı esb-i ʿazminüñ, -i, -nüñ ]*

**pāy-ı ḫayālin:** *Hayalin ayağı.*
Baġladum **pāy-ı ḫayālin** o sehī-reftāruñ
Aḳıdup eşk-i ter-i çeşmümi zencīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 13). [pāy-ı ḫayālin, -in ]*

**pāy-ı himmetle:** *Lütuf ayağı.*
Mesīḥ-āsā seyāḥaṭ eyleyenler **pāy-ı himmetle**
Baẕar evvel ḳademde kürsī-i gerdāne merdāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 7). [pāy-ı himmetle, ]*

**pāy-ı ḳalem:** *Kalemin ayağı*
Terāzū-yı süḫenle menzil-i bālāya ʿazm itdi
Naẕīmā rīsmān-ı naẕma kim **pāy-ı ḳalem** başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 18). [pāy-ı ḳalem, ]*

**pāy-ı mevkib:** *Kafilenin ayağı.*
Şehsüvār-ı ʿarṣa-i himmet ki itmez iltifāt
Olsa pāy-ı mevkibinde çarḫ-ı aṭlas ferş-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 26). [pāy-ı mevkib, -in, -de ]*

**pāy-ı nāfe-i leylī:** *Leylanın mis kokusunun payı.*
Yine bir iş çıḳarmış sūzen-i müjgānı Mecnūnuñ
Meġer ṣaḥrāda **pāy-ı nāfe-i Leylī** dikenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 4). [pāy-ı nāfe-i leylī, -i ]*

**pāy-ı naẕar:** *Bakışının hissesine.*
Hursend-i ḫayāl-i yār olan ḥayrānuñ
Pāy-ı naẕarında āmed ü reft olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 4). [pāy-ı naẕar, -ın, -da ]*

**pāy-ı nāzında:** *Nazın ayağı. (Sevgilinin ayağı).*
Pāy-ı nāzında olup bir nev-resüñ hāk-i niyāz
Sāye-perverd-i nihāl -i ḳāmet-i mevzûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 5). [pāy-ı nāzında, -da-ın, -da ]*

**pāy-ı niyāz:** *Dua hissesi, payı.*
Dergāhuña ḳuṣūrını iḳrār iden ḳuluñ
Pāy-ı niyāz ʿacz ile pūyān devān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 74). [pāy-ı niyāz, ]*

**pāy-ı niyāz:** *Dua ayağı.*
Bī-tāb-ı şitāb eylemezüz pāy-ı niyāzı
Her neyse gelir rūz-ı ezel ḳısmetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 3). [pāy-ı niyāz, --ı ]*

**pāy-ı rāḫş:** *Atının ayaklarının altı.*
Kelle-i aʿdāyı ġalṭān itdi pāy-ı rāḫşına
Gūy ü çevgān oynadı ṣaḥn-ı veġāda gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 9). [pāy-ı rāḫş, --ı, -, --a ]*

**pāy-ı semend-i fażlına:** *Fazilet atının ayağı.*
Ol yekketāz-ı dānişüñ ehl-i kemāl ü maʿrifet
Pāy-ı semend-i fażlına yüz sürmeġe üftādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 4). [pāy-ı semend-i fażlına, --ı, -n, -a ]*

**pāy-ı semend-ı ʿilmine:** *Ilim atının ayağı.*
Reʾy-i feżāʿilinde revān-ı Zemāḫşerī
Pāy-ı semend-ı ʿilmine bulsa türāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 34). [pāy-ı semend-ı ʿilmine, -i, -n, -e-in, -e ]*

**pāy-ı taʿbīrumi:** *Sözümün ayağı.*
Tāze elfāz ile güftārumı gūş eylemeġe
Pāy-ı taʿbīrumi taḳbīle gelür ḥüsn-i edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 48). [pāy-ı taʿbīrumi, -um, -i ]*

**pāy-ı ṭaleb:** *İstek ayağı.*
Ey farḳ-ı ümīd tācdār-ı himemüñ
Vey **pāy-ı ṭaleb** devân- ḫān-ı niʿamıñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 2). [pāy-ı ṭaleb, ]*

**pāy-ı yāre:** *Sevgilinin ayağı.*
Anı da **pāy-ı yāre** iderdi niṣār dil
Bir armaġan olaydı daḫi bāri cān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 5). [pāy-ı yāre, ]*

**pāymāl:** *Ayak altında kalmış, ezilmiş, pâmâl: Ɠam-ı reh-güzerinde pây-mâlim"- Fuzulî.*
Ne deñli ser-keş olsañ **pāymāl** eyler seni devrān
Ḥaẕer kıl ḫāke dökme āb-ı rūyuñ āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 11). [pāymāl, ]*

**pāymāl:** *Ayaklar altında kalmış, çiğnenmiş ‖ hakir düşürülmüş, perişan edilmiş.*
Çiġnetme bu **pāymālüñi** gel yitişür
Dāmānuña rūzgārdur el yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 1). [pāymālüñi, ]*

**pāymāl:** *Ayak altında kalmış, ezilmiş.*
Seyr-i baġ itsem yolunda cünbüş-i reftārınuñ
Serv ü şimşād ü ṣanevber **pāymālümdür** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 8). [pāymālümdür, -umdur ]*

**pāymāl:** *Ayak altında kalmış, ezilmiş.*
Hayrān-ı çeşm-i mesti bir ḫāksār āhū

Müşgīn ḫaṭ-ı ġamından bir **pāymāl** ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 10). [pāymāl, ]*

**pāymāl:** *Ayak altında kalmış, çiğnenmiş.*
Gelür ol şehsüvārum **pāymāl** eyler diyü bir gün
Naẓīmā gözlerüm yollarda ḳalmışdur rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 15). [pāymāl, ]*
Yoluñda **pāymāl** oldum gel ey serv-i revānum gel
Ġam-ı hicrüñle lāl oldum gel ey serv-i revānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 1). [pāymāl, ]*
Sipihri **pāymāl** ü ḳadr-i mihr ü māhı pest itmiş
ʿālī bārgah ol muʿteber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 13). [pāymāl, ]*

**pāymāl itdi:** *Ayaklar altına almak, yok etmek (gam zulmeti bağlamında).*
Pāymāl itdi beni bir şehsüvār-ı mülk-i nāz
Dest-gīr ol ʿāciz ü üftādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 5). [pāymāl itdi, -di ]*

**pāymāl oldum:** *Ayaklar altında olmak, çiğnenmek; hor ve hakir görülmek.*
Sipeh-i ʿaşḳa **pāymāl oldum**
Kevkeb-i mevkibiyle lāl oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 75). [pāymāl oldum, -du, -m ]*

**pāymāl-i ʿaşḳ:** *Aşığını ayaklar altına almak.*
Ben pāymāl-i ʿaşḳuñı ey şehsüvār-ı ḥüsn
Çiġnetme nāz ile çekerek ṭut semendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 5). [pāymāl-i ʿaşḳ, --u, --ñ, --ı-uñ, -ı ]*

**pāymāl-i kibr ü ġurūr:** *Guru ve kibrin ayak altına alınması.*
Seni o deñlü ider **pāymāl-i kibr ü ġurūr**
Sen eyleseñ ne ḳadar kendü nefsüñi teẕlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 25). [pāymāl-i kibr ü ġurūr, ]*

**pāymāl-i süm-i semendüñdür:** *Atın tırnağının ezilmesidir.*
Pāymāl-i süm-i semendüñdür
Nereye eyledünse ʿaṭf-ı ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 105). [pāymāl-i süm-i semendüñdür, ]*

**pāyüñe yüz sürsem:** *Ayağına yüz sürmek.*
Demādem sāye-i luṭfuñda ḫoş geçmek ümidiyle
ʿAceb mi serv-i nāzum **pāyüñe yüz sürsem** āb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 4). [pāyüñe yüz sürsem, -se, -m ]*

**peder:** *Baba.*
Meded meded **pederüm** rihlet itdi dünyādan
Ḥayāt-ı cismüme bādı vücūdumuñ sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 1). [pederüm, -üm ]*

**peder:** *Baba.*
Peder ü māderinden ümmetine
Müşfiḳ ü mihribān u erḥamdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 75). [peder, ]*
Yir içerken anuñla şām u seḥer
Baña dirken **peder** ben aña püser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 138). [peder, ]*

**pehle-i dest-i bāzdārı ile:** *Doğancının elinin yiğitliği ile.*
Pehle-i dest-i bāzdārı ile
Ṭutamaz pençe Ḳahramān-ı zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 87). [pehle-i dest-i bāzdārı ile, ]*

**pehlevān:** *İri, bünyesi kavi, güreşçi.*
Heybetle Rüstemāne hirās-ı ʿadū içün
Meydān-ı rezme kim o **pehlevān** ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 28). [pehlevān, ]*
Pehlevān olmış miyānında kemer
Pīr iken Rüstemlere bulur ẓafer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 7). [pehlevān, ]*

**pehlū:** *Göğüs, gerdan, omuz.*
Gitdi o zamān kim şeb-i vuṣlatda alurdum

Āġūşa miyānın gehī **pehlūsını** gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 10). [pehlūsını, -sı, -n, -ı ]*

**pejmürde:** *Dağılmış, perişan, darmadağın (âşık).*
Bir nuṭḳ-ı rüh-baḫşuñ ile çün dem-i Mesīh
İḥyā olur benüm gibi **pejmürde** dil-ḫārāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 32). [pejmürde, ]*

**pelengī:** *(پلنگی) sıf. ve i. (Fars. peleng "kaplan" ve nispet eki -i ile pelengi) İri kara benekleri olan (kumaş), bu kumaştan yapılmış (giyecek veya kaplan derisinden yapılan.*
Şīrāne ḥārb ü cengi ḥayrān ider **pelengi**
Tīr-i ḳader ḫadengi ḳavs-ı ḳażā kemānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 71). [pelengi, ]*

**peleng-i maʿreke:** *Kaplanların savaş alanı.*
Peleng-i maʿreke bebr beyān-ı zūr-ı neberd
Künāmı bīşe-i tevfīḳ olan ġażanferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 109). [peleng-i maʿreke, -e ]*

**penāh:** *Sığınma, sığınacak yer.*
Çek sāġar-ı lebālebi peymāne dolmadan
Ġamden **penāha** mey-gede bir āsitānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 10). [penāha, -a ]*

**penāh:** *Sığınacak yer, sığınak; koruyan, koruyucu, hâmi.*
Ḳaddini bükse miḥnet-i devrān
Bir ḥişārı **penāh** ider ol ān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 8). [penāh, ]*

**penāh:** *Sığınacak yer, melce.*
Biñ var ise günāhum ʿafvuñ yiter
**penāhum**
Eyle ḳabūl şāḫum bu tāze armağanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 159). [penāhum, -um ]*

**penāh:** *Sığınacak yer, melce.*
Penāh itse nola cān ü dil-i maẓlūm-ı ġam-dīde
Ḥişār-ı ḥıfẓı kim ẓulm ü sitem Yeʾcūcına seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 63). [penāh, ]*

**penāh:** *Koruyucu, sığınak.*
ʿAvn-i Hudā **penāhı** feṭḥ ü ẓafer sipāhı
Nuṣret refīḳ-ı rāhı tevfīḳ sāyebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 23). [penāhı, -ı ]*
Naẓīm-i ʿācize luṭf it İlāhī
Ki her bir ʿācizüñ sensin **penāhı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 2). [penāhı, -ı ]*

**penāh-ı gürūḫ-ı ehl-i kemāl:** *Olgunluk ehlinin topluluğunun koruyucusu.*
Ey **penāh-ı gürūḫ-ı ehl-i kemāl**
Vey muʿīn ü ẓahīr-i nükte-verān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 147). [penāh-ı gürūḫ-ı ehl-i kemāl, ]*

**penāh-ı rüsül:** *Resullerin sığınağı.*
Meded-i ins ü cān Habību'llāh
Sened-i enbiyā **penāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 10). [penāh-ı rüsül, ]*

**penbe-rīz:** *Penbe saçan.*
Penbe-rīz oldı kemāninden yine ḥallācı dehr
Berf śundı ditredi cism-i yetīmān-ı ḫazīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 13). [penbe-rīz, ]*

**penc:** *Beş'sayı sıfatı (penc rūze).*
Naẓīm o pençe-i ḫurşīdi vaṣf idüp oldı
Bu **penç** beyt ile merdāne pençe-der-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 10). [penç, ]*

**pencāh:** *Elli sayısı.*
Çıḳarur naḳd-i niyāzuñ ḳarnın
Minnetüñ ya çil ola ya **pencāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 44). [pencāh, ]*

**pençe:** *İnsanda elin, hayvanda beş parmaklı ön ayağın hey'et-i mecmûası.*
ʿUkāb-ı dil hümā-yı evc-i pervāzı ṣalındırmaz

Per açsa **pençesinde** değme şehbāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 2). [pençesinde, -sin, -de ]*

**pençe:** *Pençe.*
Pehle-i dest-i bāzdārı ile
Ṭutamaz **pençe** Ḳahramān-ı zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 88). [pençe, ]*

**pençe:** *Avuç.*
Bu zūr-ı ḥüsn ile ṭutsa o māh eğer **pençe**
İderdi pençe-i mihri şikest-i ser-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 1). [pençe, ]*
Hezār ceyb-i dil ü cānı pāre pāre ider
Yegān yegān o dü-müjgan ṣunınca her **pençe** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 4). [pençe, ]*
Yine o çeşm-i kebūda taḥammül itmeye dil
Ṭutarsa gökde melekler eğer beşer **pençe** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 6). [pençe, ]*

**pençe:** *Avuç.*
Pençesi nā-tüvän-ı leşkerinüñ
Pençe-i tāb-ı hezār neyyiremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 99). [pençesi, -si ]*

**pençe:** *Far. Yırtıcı hayvanların ön ayaklarının parmaklarıyla tırnakları. II El.*
Boyandı ḫūn-ı dü-çeşmümle ol ḳadar destüm
Ki bulsa pençe-i mercān ile ṭutar **pençe** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 8). [pençe, ]*

**pençe-der-pençe:** *Pençe üstüne pençe.*
Naẓīm o pençe-i ḫurşīdi vaṣf idüp oldı
Bu penç beyt ile merdāne **pençe-der-pençe** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 10). [pençe-der-pençe, ]*

**pençe-gīr:** *Pençe tutan.*
Rüstem-i iḳbālinüñ Sām u Nerīmān ʿācizi
Nīrem-i iclāli dutmaz Ḳahramānı **pençe-gīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 18). [pençe-gīr, ]*

**pençe-i āftāb:** *Güzel yüzlünün eli.*
Bāzū-yı muḥabbetle ceyb-i dilümi
Bir **pençe-i āftāb** çāk itdi benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 4). [pençe-i āftāb, ]*

**pençe-i āftāb:** *Güneşin pençesi.*
Kef-i desti ile o beş barmak
Pençe-i āftābdur el-ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 110). [pençe-i āftāb, -dur ]*

**pençe-i behmen:** *Behmen pençesi.*
Pençe-i Behmen ḳabā-yı sebz-i eşcārı yine
Pāre pāre itdi ne dāmen ḳodı ne āstīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 37). [pençe-i behmen, ]*

**pençe-i ḫurşīd:** *Güneşin pençesi.*
Naẓīm o pençe-i ḫurşīdi vaṣf idüp oldı
Bu penç beyt ile merdāne pençe-der-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 9). [pençe-i ḫurşīd, --i ]*

**pençe-i hurşīd:** *Güneşin pençesi.*
Görüp o pençe-i ḫurşīdi farṭ-ı ḥayretden
Naẓīme çākī-i ceyb-i şekīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 13). [pençe-i ḫurşīd, --i ]*

**pençe-i ḫurşīde:** *Güneşin pençesi.*
Naẓīm ol **pençe-i ḫurşīde** ʿarż it maşrıḳ-ı sīneñ
Miṣāl-i ṣubḥ-ı sādıḳ çāk-rīz-i ceyb ü dāmān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 13). [pençe-i ḫurşīde, -e ]*

**pençe-i ḫurşīdi:** *Güneşin pençesi. (Sultânın eli güneşe benzetilmiştir.).*
Bīhūde ḳaşuñ yāyını ey māh ḳurarsın
Bu ḥüsn ile sen **pençe-i ḫurşīdi** burarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 2). [pençe-i ḫurşīdi, -i ]*

**pençe-i mercān:** *Bir el şeklini andıran girintili çıkıntılı kırmızı deniz hayvanı.*
Boyandı ḫūn-ı dü-çeşmümle ol ḳadar destüm
Ki bulsa **pençe-i mercān** ile ṭutar pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 8).*

*[pençe-i mercān, ]*

**pençe-i mihri:** *Güneşin pençesi.*
Bu zūr-ı ḥüsn ile ṭutsa o māh eġer pençe
İderdi **pençe-i mihri** şikest-i ser-pençe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 2). [pençe-i mihri, ]*

**pençe-i müjgānuñ:** *Kirpiğin eli.*
Dest-i ġamzeñden ḫalāṣ olsa girībān-ı şekīb
Pençe-i müjgānuñ eyler var mı çāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 8). [pençe-i müjgānuñ, -uñ ]*

**pençe-i pür-zūr:** *Güçlü kuvvetli pençe.*
Rüstem-i destān kemān-ı saḫtınuñ ḫam-geştesi
Pençe-i pür-zūrınuñ zinḫār-ḫvāhı Ḳahramān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 10). [pençe-i pür-zūr, -ı, -nuñ ]*

**pençe-i tāb-ı hezār:** *Binlerce parlak pençe*
Pençesi nā-tüvän-ı leşkerinüñ
Pençe-i tāb-ı hezār neyyiremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 100). [pençe-i tāb-ı hezār, ]*

**penceñ:** *İnsanı kendini kurtaramayacağı şekilde hükmü altına alan zorlu güç, aman vermeyen hükmedici kuvvet.*
Eyler şikeste **penceñi** bu Nîrem-i fenā
Ṣad el-ḥaẕer ki olmayasın Ḳahramān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 11). [penceñi, -i ]*

**per:** *Kanat.*
Feyż-i hevā-yı baġçe-i küy-ı dilīrān
Tasvīr-i murġa ḫāṣṣa-i bāl ü **per** virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 16). [per, ]*
ʿUkāb-ı dil hümā-yı evc-i pervāzı şalındırmaz
Per açsa pençesinde deġme şehbāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 2). [per, ]*
Ṭayy idüp ʿālemi bir demde gelür hem yirine
Murġ-ı fikrüm ki açar bāl ü **perin** bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 54). [perin, -in ]*
Çarḫ-ı mīnāya ḳadem başdı açup bāl ü **perin**
peridür ki ola cilvegehi şīşe-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 237). [perin, -in ]*
Hilāl-i müzesine naʿlçe **perin** kebkeb
Meġer ki naʿl-i süm-i rāḫşı māh-ı enverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 7). [perin, -in ]*
Hümāyūn ber-hümā-yı evcgāh-ı feṭḥ u nuṣretdür
ʿAceb mi aşsa tevfīḳ ile **per** tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 12). [per, ]*
Per açup oldı revān murġ-ı revān-ı pāki
Ḳondı cevlān iderek lānesine Ṭūbāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 3). [per, ]*

**per açdı:** *Kanat açmak.*
Merdāne çekdi şemşīr bal ü **per açdı** her tīr
Haşm oldı bend-i zencīr cıḳdı göge fiġanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 111). [per açdı, -dı ]*

**perçem:** *Kakül.*
Eblaḳ-ı ʿazmine tevfīḳ-ı ilāhī **perçem**
Tevsen-i rezmine şehbāl-i ẓafer ʿavn-ı ḥakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 45). [perçem, ]*
Kabża-i ʿazminde nuṣret tīġıdur nūr-ı siyāh
Nīza-i rezminde **perçem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 56). [perçem, ]*

**perçem:** *Alna düşen kısa saç demeti, kâkül.*
Naḫl-i ḳadd-i dil-rübādur serv-i bāġ-i iʿtidāl
Kāküli zülf-i nigār u şaçlı sünbül **perçemi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 4). [perçemi, -i ]*
Şeb-i tār-ı veġāda nūr-ı siyāh
Nīze-i neşterinde **perçemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 92). [perçemdür, -dür ]*

**perçem-i pür-çīn:** *Kıvrım kıvrım perçem.*

Gīsūsı şaçlı sünbül-i āşüfte-veş beher
Zülf-i nigār o **perçem-i pür-çīn** ü ḫam-be-ḫam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [perçem-i pür-çīn, ]*

**perde:** *Far. perde, örtü.*
Serdī-i bād-ı şitādan mihr ü māhı ḥıfẓ içün
Gökde ḳat ḳat **perdeler** çekdi seḥāb-ı ʿānberīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 42). [perdeler, -ler ]*

**perde-i beytü'l-ḥarem:** *Beytü'l-Harem'in perdesi.*
Zülfi rūḫında **perde-i Beytü'l-ḥarem** gibi
Ol iki ebrūvān ise Nūn ve'l-ḳalem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 1). [perde-i beytü'l-ḥarem, ]*

**perde-i çeşm-i dile:** *Gözüne perde olan gönül.*
Perde-i çeşm-i dile naḳş-ı hayāl-i yār iden
Eyledi cān ṣoḥbetin cānanla aġyārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 9). [perde-i çeşm-i dile, -e ]*

**perde-i ḥicāb:** *Utanma örtüsü.*
Mey içme ġayr ile itme ʿiẕāruñı gül-reng
Şaḳın olur rūḫuña **perde-i ḥicāb** senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 8). [perde-i ḥicāb, ]*

**perde-i şerm:** *Utanç perdesi.*
Gelse ḥużūr-ı dānişine ībn-i Ḥācibe
Faẓl u kemāli **perde-i şerm** ü ḥivāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 30). [perde-i şerm, ]*

**perde-i şerm:** *Utanç örtüsü.*
Āl-i vālā-yı şafaḳ aña olup **perde-i şerm**
Zīnet-i ḫacle-i sūrı vire ḫurşīde küşād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 17). [perde-i şerm, ]*

**perde-i şeyb:** *İhtiyarlık perdesi.*
Setr itdi sevād-ı rūyumı mūy-ı sefīd
Ruḫsār-ı şebāne çekdiler **perde-i şeyb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 4). [perde-i şeyb, ]*

**per-endāz:** *Kanat açan süzülen.*
Bender-gâh-ı maʿnīde bu minvāl süḫanle
Var ise Naẓīm az bulınūr böyle **per-endāz**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 10). [per-endāz, ]*

**perestişgāh-ı devr-i ʿaşḳ:** *Aşk dünyasının mabedi.*
O ebrūlar nola olsa **perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ**
Bütānuñ ol ṣanem mümtāz u müsteşnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 11). [perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ, ]*

**pergāle:** *Parça.*
Dem-i viṣāl Göñül nālenüñ zamānı mıdur
Kenār-ı dīdede **pergālenüñ** zamānı mıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 2). [pergālenüñ, -n, -üñ ]*

**pergāle-i çeşm-i ter:** *Taze gözünün parçası.*
Hicr-i leb-i dildār iledür ʿāşık-ı zāruñ
Pergāle-i çeşm-i teriniñ rīziş-i laḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 8). [pergāle-i çeşm-i ter, --i, --niñ ]*

**pergāle-i ciğer:** *Ciğer parçası.*
Dāmān u āstīnümi pür-ḫūn-ı eşk ider
Sildükce her dü-çeşmümi **pergāle-i ciğer**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [pergāle-i ciğer, ]*

**pergâle-vâr:** *Parça parça.*
Naẓīmā şām-ı vuṣlatda geçen demler ḫayāliyle
Kenār-ı dīde ḫūn **pergâle-vâr** olmış
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 10). [pergâle-vâr, ]*

**pergār:** *Far. Pergel denilen daire çizecek maruf alet.*
Çözdi bes vefḳ-ı müşelleş **pergār**
LĪk her ḫānesinüñ ṣāḥibi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 3). [pergār, ]*

**pergel-i maḳṣūd:** *Maksat pergeli.*
Ravża-i ümmīdüñ olsun **pergel-i maḳṣūd** ile
Baġ-ı ḥırmān itmesün lāle-sitānı ıżṭırār

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 147). [pergel-i maḳṣūd, ]*

**perī:** *Güzel, sevgili.*
Nihān idi naẓārı evvel ol **perīye** dilüñ
Cünūn-ı ʿaşḳ ile gitdükce āşikāreledi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 7). [perīye, -ye ]*

**perī:** *Cin taifesinin gayet güzel addolunan sınıf-ı mahsûsu (ekseriya mecazen insan güzellerinde kullanılır) II peri gibi güzel sevgili.*
Ne deñli derd-i dili ʿāşīḳār eylemesen
Raḳīb diyü o **perīye** seni nihānī geçer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 8). [perīye, -y, -e ]*

**perī:** *Peri (peri gibi güzel olan sevgili bağlamında).*
Çıḳmaz henüz ʿAks-i rūḫi oldı **perī-veşüñ**
Bu gösterür ki çeşm-i ter āyīne-ḫānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 11). [perī-veşüñ, -veş, -üñ ]*
Zencīr-i bend-i zülfine düş bir **perī-veşüñ**
Başunda ʿaḳluñ ey dil-i dīvāne var ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 3). [perī-veşüñ, -veş, -üñ ]*
Geldükce yār ḫāneme teklīfsüz gelür
Ben böyle ol **perī-veşi** bī-daʿvet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 8). [perī-veşi, -veş, -i ]*
ʿĀşıḳ o **perī-veşi** gözinden ṣaḳınūr
Bir kerre nigāha ġayre biñ kez baḳınūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 1). [perī-veşi, -veş, -i ]*

**perī:** *Çok güzel genç kız veya kadın.*
Ḳomaz beni yalıñız ol **perī** görünmese de
Naẓīm çeşm-i terümde ḫayāli bāri ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 9). [perī, ]*
Var ise miṣli āyīnede ʿaksidür yine
Şekl-i beşerde ġayret-i ḥūr olmış ol **perī**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 8). [perī, ]*
Daʿvet itseñ bezmüñe efsūn-ı naḳdüñ olmasa
Ṭavḳ-ı teshīrüñde saña ġūl olur her bir **perī**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 36). [perī, ]*

**perī:** *Çekici güzelliğe sahip olan.*
ʿAks-i rūḫuñ ki dīde-i bīnā içindedür
ʿAyniyle bir **perīdür** o mīnā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 2). [perīdür, -dür ]*
Gözde ḫayāli fikr-i cemāli göñüldedür
İki **perīdür** eylediler şişe içre cāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 4). [perīdür, -dür ]*
Añsam melāl-i ḥāl-i dil-i nātüvānı ben
Alsam selāmını o **perīnüñ** nihānī ben
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [perīnüñ, -nüñ ]*

**perī:** *Çekici güzelliğe sahip olan .*
Dāġ dāġ üstine yaḳmış o **perī** sāʿidine
Gül içinde gül açılmış yine bir dāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 3). [perī, ]*
Mirʾāt-ı dilde cilve-nümā sensin ey **perī**
Olmaz vilāyet içre şeh-i ḳāmrān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 9). [perī, ]*
Olālı cān-ı hazīnüñ o **peri** cānānı
Dil-firībāne nigāh itmededür pinḫānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 31). [peri, ]*
Āvareyüm ey **perī** cemālüm sensiz
Dīvāneye döndüm āh ẓālim sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 1). [perī, ]*
Kim söyleşür ey **peri** nigāhuñla senüñ
Sen ġamzeñe mest iken ʿitāb eylersüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 3). [peri, ]*

**perī:** *Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim (genellikle dişi kabul edilir).*
Gelüp bulunsa nola daʿvete icābet idüp
Bize görünmemeden böyle ol **perī** ne bulur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 18). [perī, ]*
Olmamak mümkin mi şemşīr-i müjeñle ey **perī**
Meyl ider diller niḫān u ʿāşıḳāre çāk çāk
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 5).*

*[perī, ]*
Yirde gökde kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins ü melek cinn ü **peri** vü dīv ü ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 22). [peri, ]*
Haberdār olmaduñ rāz-ı dilimden ey **perī** gitdi
Lisān-ı ġaybdan söylenseñ ammā ol deḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 15). [perī, ]*
ʿAceb mi dehri Süleymān gibi muṭiʿ itse
Nigīn-i ḥükmine ins ü **perī** musahḫardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 76). [perī, ]*
Gözden o **perī** nigīn laʿlin ṣaḳınūr
Eller anı ʿāḳıbet görürseñ ṭaḳınur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 1). [perī, ]*
Meftūn idi ḥüsn ü ḫulḳına ins ü **perī**
Aḫlāḳ-ı ḥüsnde bir güzeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 3). [perī, ]*

**perī:** *Çekici güzelliğe sahip olan.*
Cilve-güster bir **perīdür** dīde-i ʿuşşāḳda
Menzili ṣırça serāy olan ḫayālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 17). [perīdür, -dür ]*
Çarḫ-ı mīnāya ḳadem baṣdı açup bāl ü perin
peridür ki ola cilvegehi şīşe-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 238). [peridür, -dür ]*
Ṭoñdurup eşcār-ı bağı serdī-i bād-ı ḥārīf
Bir **perīdür** şīşede yaḫ-beste her naḫl-i güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 34). [perīdür, -dür ]*

**per-i hadeng-i ciger-sūzı:** *Ciğer yakan okun kanadı.*
Ḳażā-kemān ü ḳader-nāvek ü ecel-peykān
Per-i ḫadeng-i ciger-sūzı bāl-i ʿAzrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 72). [per-i ḫadeng-i ciger-sūzı, ]*

**per-i hümā-yı ẓafer:** *Zafer Hüması'nın kanadı (Hüma kuşunun kanadının gölgesi düşen kişinin talihli olması durumuna işaret edilir) II zafer kazanan kimsenin talihli oluşunun göstergesi (Tanıkta, galibiyet elde eden kimse Vezir Köse Halil Paşa'dır).*
Kümeyt-i rezmine nuşret ḳuṭās u feṭḥ-i çelenk
Per-i hümā-yı ẓafer efserinde şeh-perdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 112). [per-i hümā-yı ẓafer, ]*

**per-i işābetle:** *Isabet kanadıyla.*
Kemān-bedūş-ı ḫıred kim **per-i işābetle**
Hadeng-i reʾyi varur muttaşıl nişān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 15). [per-i işābetle, -le ]*

**per-i meges:** *Sineğin kanadı.*
Cebel-i Ḳāfʿidi hemān kef-i ḥas
Baña ʿAnḳā gelürdi **per-i meges** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 54). [per-i meges, ]*

**per-i murġān:** *Kuşların kanadı.*
Per-i murġān degüldür āşiyān itdükde başında
Ser-i Mecnūn-ı şeydā ʿarṣa-i ʿaşḳ içre tellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 9). [per-i murġān, ]*

**peri ol:** *Peri suretine bürünmek.*
ʿAks-i cemāline yiridür olsa cilvegāh
Ṭutdı maḳām şīşe-i çeşmümde ol peri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 12). [peri ol, ]*

**perī-peyker:** *Peri yüzlü (güzel, sevgili).*
Naʿl-i dağ u dil-i pür-sūz u güdāz itdürdi perī-peykeri efsūnla teshīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 10). [perī-peykeri, -i ]*

**perī-peykeri:** *Peri gibi güzel yüz.*
Perī-peykeri aldum yine aġūşa bu şeb
Götürüp dāʾire-i daʿvete teshīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 17). [perī-peykeri, ]*

**perī-şān:** *Peri gibi güzel (sevgili).*
Yüri ey bād-ı seher şemmesini ʿarż eyle
O **perî-şânıma** aḥvāl-i perīşānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 6). [perî-şânıma, --ım, --a ]*

**perī-şān:** *Dağınık, karışık.*
Dil-i mecrūhumuz mānend-i şāne çāk çāk oldı
Ser-i zülf-i perīşānı ucından ol **perī-şānuñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 4). [perī-şānuñ, -uñ ]*

**perī-şān:** *Peri soylu.*
Naẓīm-i zār u nālānum **perī-şānum** perīşānum
Nişān-ı tīr-i hicrānum gel ey ebrū-kemānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 13). [perī-şānum, -um ]*

**perişân:** *Acınacak bir durumda olan, zavallı.*
Naẓīm-i zār u nālānum perī-şānum **perīşānum**
Nişān-ı tīr-i hicrānum gel ey ebrū-kemānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 13). [perīşānum, -um ]*
Tā kim ḫıdīv-i devrān ḫān Aḥmed-i ciḫānbān
Dāʾim ide **perişān** ḍarb ile düşmenānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 182). [perişān, ]*

**perişân:** *Acınacak durumda, zavallı, kederli, muztarip.*
Perīşāndur dil-i mecmuʿumuz bend-i kemendinde
Doḳun ey şāne zülf-i dilbere dest-i girībān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 11). [perīşāndur, -dur ]*

**perişân:** *Dağınık, düzensiz, karmakarışık.*
Kākül ü rūy-ı ʿaraḳ-riz u leb-i laʿlin görüp
Dil **perīşān** eşk rīzān dīde ḫūn-efşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 4). [perīşān, ]*
Ḳatı bir ḫāṭır-ı mecmuʿ **perīşān** olmaz
Var mı bir şemʿ ki ḫandān ola giryān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 1). [perīşān, ]*
Sen de inşāf eyle ey reşk-i perī zülfüñ gibi
Şānuña lāyıḳ mıdur böyle **perişān** olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 12). [perişān, ]*
ʿİllet-i ʿacz ü ḳuṣūr ile **perişān** nüṣḫadur
Gevher-i dendānı naẓmında Ṣıhāh-ı Cevherī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 151). [perişān, ]*

**perīşān-dil:** *Perişan gönüllü.*
Zülf-i dilber gibi her demde **perīşān-dil** olur
Ol ki cemʿ eylemeye başına ʿaḳl u hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 9). [perīşān-dil, ]*

**perīşān-ḥāl:** *Dağınık, darmadağın.*
Esir-i dāmıdur göñlüm gibi cānum o gīsunuñ
Perīşān-ḥālidür ʿaḳlum gibi fikrüm o destāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 10). [perīşān-ḥālidür, -i, -dür ]*

**perīşān-ı rūzgār olsa:** *Perişan zaman olma.*
Göñlüm ne deñli olsa perīşān-ı rūzgār
Yā Rab hezār mertebe cemʿiyyet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 13). [perīşān-ı rūzgār olsa, -sa ]*

**perīşān-rūzgār:** *Darmadağınık, düşkün halde (olan kimse).*
Benefşe ṣaḥn-ı gülşende dimāġ-āşüfte-i sevdā
Dağıtmış kākülin sünbül **perīşān-rūzgār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 8). [perīşān-rūzgār, ]*

**perī-sīmā:** *Peri yüzlü, insanın aklını başından alacak kadar güzel.*
Her **perī-sīmā-yı** ʿibret gösterür ṣubḥ u menbā
Ben bu ḫammāma didüm germābe-i ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 1). [perī-sīmā-yı, -yı ]*

**perī-sīmā:** *Peri yüzlü güzel.*
Buḫūr-ı āhı nola yaḳsa ey **peri-sīmā**
Derūn-ı sūḫte kim daʿvetüñde micmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 195). [peri-sīmā, ]*

**perī-veş:** *Peri gibi güzel.*
Görmez raḳīb diyü o **perī-veş** niḫān gelür
Daʿvet-seray-ı daʾireme her zamān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra*

*83). [perī-veş, ]*

**perī-zād:** *Peri gibi güzel.*
O **peri-zādı** görüp seyre götürdüm tenhā
Bir gören bir götüren ḍarb-ı meṣeldür zīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 1). [peri-zādı, -ı ]*

**perniyān:** *İpekten dokunmuş, bir nevi işlemeli kumaş, nakışlı atlas.*
Seferden eyledi ʿavdet süm-i semendi nola
Başarsa aṭlas u zer-beft ü **perniyân** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 74). [perniyân, ]*

**perr:** *Kanat.*
Muttaṣıl ṭāvūs-ı ḥüsnüm evc-i istiġnādadur
ʿİşve vü nāz u girişme **perr** ü bālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 6). [perr, ]*

**perr:** *Kanat.*
Olmış **perr** ü bāl-i ḳudsiyān-ı melekūt
Şeh-rāh-ı muḥabbetinde çārūb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 3). [perr, ]*

**pertāb-ı deryā:** *Denize atma.*
Göreydi bānī-i ṭāḳ-ı Hāvernaḳ bu ṭarabgāhı
İderdi kendüye ṣad şerm ile pertāb-ı deryāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 24). [pertāb-ı deryā, -y, -a ]*

**pertāb-ı külāh:** *Külah atma.*
Ḳāṣıd-ı devrān ḳudūm-i pākini tebşīr idüp
Ṭāliʿü baht āsmāna itdi **pertāb-ı külāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 14). [pertāb-ı külāh, ]*

**pertev:** *Ziya, aks-i ziya.*
Pertevi olduġına ʿālem-gīr
İstemez mihr-i ciḫān-tāb güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 3). [pertevi, -i ]*

**pertev:** *Ziya, parlaklık, revnak.*
Ṣaldı **pertev** yine bir mihr-i ciḫān-tāb-ı nevāl
Müjde ey kūşe-nişīnān şeb-i tārīk-i cānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 5). [pertev, ]*

**pertev:** *Işık, parlaklık.*
Tāb-ı mīhrüñle dem-i āḫır ola cān vırenüñ
Pertevi tā ṣubḥ-ı māḥşer nūr-ı ḳandīl-i mezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 154). [pertevi, -i ]*

**pertev-i bezm-i yaḳīn:** *Gerçek meclisin ışığı.*
Sensin ol nūr-ı hidāyet **pertev-i bezm-i yaḳīn**
Cemʿ-i şemʿüñ enbiyā vu mürselīn pervāne-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 107). [pertev-i bezm-i yaḳīn, ]*

**pertev-i derūnum:** *Gönül parlaklığı.*
Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 10). [pertev-i derūnum, -(u)m-um ]*

**pertev-i himmetle:** *Yardım ışığıyla.*
Ṣubḥgāh-ı ḥaşre dek tābān olursa vechi var
Bir çerāġı **pertev-i himmetle** kim tenvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 58). [pertev-i himmetle, -le ]*

**pertev-i ḥüsn:** *Güzelliğin aydınlığı.*
Ey fürūg-ı dü-rūḫı her dü-ciḫān māh-veşi
Pertev-i ḥüsn ü cemāli iki ʿālem güneşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 2). [pertev-i ḥüsn, ]*

**pertev-i mihr-i melāḥat:** *Güzellik güneşinin ışığı.*
Pertev-i mihr-i melāḥatle görüp ol māhı
Ḥüsn-i ḥayret-fikeni ʿaḳlumı ḳıldı sāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 1). [pertev-i mihr-i melāḥat, -le ]*

**pertev-i mihr-i melāḥatle:** *Güzellik güneşinin parlaklığı.*
O mehüñ āyine-i ḥüsni cilālanmışdur
Pertev-i mihr-i melāḥatle żiyālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 2). [pertev-i mihr-i melāḥatle, -le ]*

**pertev-i nūr-ı cemīl:** *Güzel nurunun ışığı.*
Ey şemʿ-i cemāli **pertev-i nūr-ı cemīl**
Hādim ḥarem-i celālüne peyk-i celīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 1). [pertev-i nūr-ı cemīl, ]*

**pertev-i nūr-ı hudā:** *Tanrı nurunun ışığı.*
Pertev-i nūr-ı Hudā kim oldılar pervāne-vār
Cemʿ-i şemʿ-i bezm-i mihri enbiyā vü mürselīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 45). [pertev-i nūr-ı hudā, ]*

**pertev-i rāḥat:** *Rahat veren.*
ʿĀşıḳa ṣubḥ u mesā **pertev-i rāḥat** yoḳ mu
Bilmem ey çarḫ ne var mihr ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 11). [pertev-i rāḥat, ]*

**pertev-i şemʿ-i cemāl-i bā-kemālümdür:** *Olgun yüzünün parlaklığının ışığı.*
Mihr ü māhı eyleyen pervāne-i pür-sūz ü tāb
Pertev-i şemʿ-i cemāl-i bā-kemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 12). [pertev-i şemʿ-i cemāl-i bā-kemālümdür, --üm-, --dür-dür ]*

**pertev-i şemʿ-i rūḫuñ:** *Yanağının mumunun parlaklığı.*
Pertev-i şemʿ-i rūḫuñ pervānesi şems ü ḳamer
Zühre-i zehrā o şemsüñ ġarḳ-ı nūr-ı ezheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 191). [pertev-i şemʿ-i rūḫuñ, -si ]*

**pervāne:** *Kelebek (geceleyin ışığın/mumun etrafında dönmesi yönüyle).*
Ben senüñ **pervāneñüm** ey şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
Kuḥl idüp ʿḫākisterüm geh aġla gāhī gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 3). [pervāneñüm, -n, -üm ]*

**pervāne:** *kelebek.*
Anı daḫi mübhem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
Pervāne iken şemʿüñe cān ile Naẕīme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 12). [pervāne, ]*

**pervāne:** *Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek.*
ʿAceb mi bülbüle tercīḥ olursa **pervāne**
Bu sūz ile anı ḳāl ehli ehl-i ḥāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 5). [pervāne, ]*
Ṣabr iden ḫār-ı ġam u nār-ı firāk-ı yāre
Güline bülbül imiş şemʿine **pervāne** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 8). [pervāne, ]*
Aña **pervāne** olur bülbül-i dil kim şeb ü rūz
Şemʿ-i nā-māḥrem ola bezmine gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 3). [pervāne, ]*
Pervāne gibi şemʿ ile olsaḳ nola bu şeb
Ben bir senüñle ey meh-i nā-mihribān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 5). [pervāne, ]*
Cān u dil **pervāne** şemʿ-i cemālüñdür senüñ
Vaḳtidür bezm-i viṣāle bulsa bāl-efşān vusul *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 13). [pervāne, ]*
Miḫāl-i bülbül **pervane** dāʾim aġlasun yansun
Ciḫānda nīk- ḫvahuñ olmayan aʿdā-yı bed-gevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 5). [pervane, ]*
Mihri **pervāne** iden māh-ı şeb-ārāsın sen
Güni maġribde doġan ġurre-i ġarrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 1). [pervāne, ]*
ʿAşḳ ehli odur ki dehre efsāne ola
Bülbül gibi bāġ-ı şemʿe **pervāne** ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 2). [pervāne, ]*

**pervāne:** *Geceleri ateşin etrafında dönen küçük kelebek , âşık.*
Āteş-i gül şuʿle-i şemʿ ile itmiş ittifāḳ
Bülbül ü **pervānenüñ** benzi aġardı kül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 4). [pervānenüñ, -nün ]*
Şemʿ-i rūḫsārı nūr-baḫş olālı
Oldı **pervānesi** nigāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 28). [pervānesi, -si ]*

**pervāne:** *Ateş böceği.*

Ey şemʿ-i cemāline rüsül ḫalḳa-i cemʿ
Pervanesi enbiyā o efrūḫte şemʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 2). [pervanesi, -s, -i ]*

**pervāne-i dilüñ:** *Gönül pervanesi.*
Şemʿ-i cemāli şevḳına bezm-i viṣālde
Pervāne-i dilüñ ṭutuşup yandı şeḫ-peri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 6). [pervāne-i dilüñ, -üñ ]*

**pervāne-i muḥabbet:** *Sevgi pervanesi.*
Bir māha ʿāşıḳum ki derūn-sûz ider Naẓīm
Pervāne-i muḥabbeti mihr-i münevveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 14). [pervāne-i muḥabbet, --i ]*

**pervāne-i muḥabbeti:** *Aşk kelebeği.*
Gerçi **pervāne-i muḥabbeti**
Yanmadan şemʿ eylemez sūzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 163). [pervāne-i muḥabbeti, -i ]*

**pervāne-i pür-sūz:** *Ateşler içinde (olan) pervane.*
Velī **pervāne-i pür-sūz** iden ṣaḥbā ḳıyās itme
Miyān-ı meclis-i ṣaḥbāda bir şemʿ-i şeb-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 15). [pervāne-i pür-sūz, ]*
Mihr ü māhı eyleyen **pervāne-i pür-sūz** ü tāb
Pertev-i şemʿ-i cemāl-i bā-kemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 11). [pervāne-i pür-sūz, ]*

**pervāne-i pür-sūz-ı:** *Ateşler içinde (olan) pervane.*
O şemʿ-i nāza aḥvālin ʿaceb mi yansa ser-tā-ser
Göñül **pervāne-i pür-sūz-ı** bī-pervālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 6). [pervāne-i pür-sūz-ı, -ı ]*

**pervāne-i şevḳuñ:** *(Sevgiliye duyulan) şiddetli arzu, istek, heves pervanesi.*
Gül iseñ bülbülündür şemʿ iseñ **pervāne-i şevḳuñ**
Dil ü cānda nedür dirseñ bu nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 7). [pervāne-i şevḳuñ, -uñ ]*

**pervānesi:** *Işığın etrafında dönen kelebek , âşık.*
Pertev-i şemʿ-i rūḫuñ **pervānesi** şems ü ḳamer
Zühre-i zehrā o şemsüñ ġarḳ-ı nūr-ı ezheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 191). [pervānesi, ]*

**pervāne-vār:** *Kelebek gibi.*
Sensin ol nūr-ı hidāyet pertev-i bezm-i yaḳīn
Cemʿ-i şemʿüñ enbiyā vu mürselīn **pervāne-vār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 108). [pervāne-vār, ]*
Pertev-i nūr-ı Hudā kim oldılar **pervāne-vār**
Cemʿ-i şemʿ-i bezm-i mihri enbiyā vü mürselīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 45). [pervāne-vār, ]*

**pervāz:** *Uçma, uçuş.*
Evc-i medḥüñde ḳalup **pervāzdan** oldı henüz
Murġ-ı ṭabʿum âşiyân-gîr-i ḥaẓīż-i iʿtiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 131). [pervāzdan, --dan ]*

**pervāz:** *Uçma, uçuş.*
Naẓīmā evc-i lāhūta ʿurūc itdükde tārīḫin
Didüm Ḥaḳḳā hümā-yı rūḫ-ı Naḳşī eyledi **pervāz** (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 14). [pervāz, ]*
Murġ-ı rūḫı ʿālem-i nāsūtdan **pervāz** idüp
Āşiyān-ı ʿālem-i lāhūta oldı rū-be-rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 3). [pervāz, ]*
Rūḥı **pervāz** idicek didi Naẓīm
Baṭı uçurdı Beyāẓī-zādē (1091) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 21). [pervāz, ]*
Pervāz idince ʿAdne didi Naẓīm tārīḫ
Cān-ı ʿazīz-i Mışrī bir ḳumrı gibi uçdı (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 5). [pervāz, ]*
Hümā-yı rūḥ-ı pāki itdi **pervāz**
Ola Ṭūbāda yā Rab āşiyān-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 3). [pervāz,*

*]*

**perverde:** *Beslenmiş, büyütülmüş, terbiye edilmiş.*
Tenezzül eylemez ḫvān-ı felekde ḳurṣ-ı ḫurşīde
Göñül **perverde-i** ḫūn-ı cigerdür laʿl-i nāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 14). [perverde-i, ]*
Şīr ile şīrīn olur **perverde** olsa engübīn
Rūmda Ḥassān olam vaṣf-ı ṣıfātuñda eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 107). [perverde, ]*

**perveriş:** *Kıvam, kıvama getirilmiş.*
Müşg-i siyāhı nāfede tekrar ḫūn ider
Sevdā-yı ḫāl-i dilber ile **perveriş** budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 4). [perveriş, ]*

**pervīn:** *Süreyya takımyıldızı, Ülker, Peren.*
Nola māh-ı nev olsa aña ḳarīn
Dāʾimā oldı yıldızı **Pervīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 10). [pervīn, ]*

**peşīmān:** *Pişman olmak.Yaptığı bir işin yanlış ya da uygunsuz sonuç verdiğini anlamak.*
Cāy-ı iḳāmet olmadığından yegān yegān
Kim ḳonsa bu ribāṭ **peşīmān** olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 6). [peşīmān, ]*

**peşīmān:** *Far. Yaptığı bir işin veya davranışın olumsuz sonucunu görerek üzülen, nadim.*
Beni giryān idesiñ sen nice ḫandān olasıñ
Bir işi eyleme kim ṣoñra **peşīmān** olasıñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 2). [peşīmān, ]*

**peşmīne:** *Yünden yapılan bir kumaş çeşidi.*
Ṣıḳlet-i zerk u riyādan ḫıffet isterseñ eġer
Fāriġ ol zāhid ridādan tācdan **peşmīneden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 8). [peşmīneden, -den ]*

**peşmīne:** *Sofuların giydiği yünden, sade, süssüz kıyafet. II Hırka, aba.*
Māsivā ālāyişinden tā ki taṯhīr olmaya
Eylemez ṣūfī derūn-ı tîreñi **peşmīne** ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 4). [peşmīne, ]*

**pest:** *Alçak, aşağı.*
Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa itmez bend-i peyderpey eṣer
Māḥmilüñ **pest** olsa zīra reh-nümūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 6). [pest, ]*
Hezār ʿizz ü şeref bulsa **pestdür** ḳaderi ʿUlüvv-i cāh ile bir nāḳıs olmadıḳça asıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 47). [pestdür, -dür ]*
Şāʿir olsan ḳıymetüñ bir pīle-verden **pestdür**
Rişte-i taḥḳīḳe de çekseñ eġer şiʿr-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 63). [pestdür, -dür ]*
Sipihri pāymāl ü ḳadr-i mihr ü māhı **pest** itmiş
ʿālī bārgah ol muʿteber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 13). [pest, ]*

**pest:** *Alçak, hor.*
Yā resūla'llāh meded **pest** itdi ḳadrüm bī-kesi
Gerçi dirler gevhere gerd-i yetīmi der-ḫişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 141). [pest, ]*

**pest itdi:** *Değerini düşürmek, alçaltmak.*
ʿArʿar-ḳıyām-ı ḳaddi o naḫl-i ḳıyāmetüñ
Pest itdi servi ḫaḳe düşürdi ṣanevberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 10). [pest itdi, -di ]*

**pest olmaz:** *Gözden düşmek.*
Ḳıymet-i şeb-çerāġ **pest olmaz**
Ḳadrüm itmezse de ḥasūd-iẕʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 211). [pest olmaz, ]*

**pest olurdı:** *Hor görülmek, gözden düşmek.*
Pest olurdı yanumda ḳadr-i Zuḫal
Bendeñe eyleseñ yirin iḥsān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 193). [pest olurdı, -ur, -dı ]*

**pey:** *Ayak.*
Mümkināt olmış iken **pey** siperi sürʿatinüñ
Burada kendüyi ġayb eyledi ʿaḳl-ı ḫodrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 271). [pey, ]*

**peyām alur:** *Haber almak, kendisine bildirilmek, öğrenmek, bilgi edinmek.*
Ẓann eylerüm naṣibi gelür ġaybdan o kim
Vaʿd-i viṣālle o dehenden **peyām alur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 12). [peyām alur, -ur ]*

**peyamber:** *Peygamber. II Hz. Muhammed.*
Şeh-i ḳalem-rev-i tevfīḳ Hān Selīm Girāy
Delīli Ḫıżr-ı ẓafer peyrevi **peyāmberdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 4). [peyāmberdür, -dür ]*

**peyamber:** *Allah tarafından emirlerini kullarına bildirmekle görevlendirilmiş kimse; Tanrı elçisi, nebi, resul.*
Aḥmed-i mürsel ol **peyāmber** kim
Rütbesi ʿArşdan muʿaẓẓamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 35). [peyāmber, ]*

**peyāmber-i ümmī-laḳab:** *Bilgisi okuma yazmaya dayanmayan, bütün bildiklerini vahiy yoluyla Allah'tan alan" Peygamber.*
Zihī **peyāmber-i ümmī-laḳab** ki nā-ḫvānde
ʿUlūm-i evveli vü āḫiri ide tekmīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 91). [peyāmber-i ümmī-laḳab, ]*

**peyām-ı laʿl:** *Dudaktan haber vermek.*
Müjgānı tīr-i ʿişve kemān-ebrūvānı ben
Virsem peyām-ı laʿline naḳd-i revānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [peyām-ı laʿl, -in, -e ]*

**peyām-ı rūḥ-baḫşuñ:** *Canlar bağışlayanın haberi.*
Peyām-ı rūḥ-baḫşuñ mürde diller eylesün iḥyā
Mesīḥ-āsa demādem cān-ı ʿālem ʿalem-i cān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 7). [peyām-ı rūḥ-baḫşuñ, --uñ-uñ ]*

**peyām-ı şoḥbet-i yāri:** *Sevgiliyle sohbetin haberi.*
Peyām-ı şoḥbet-i yāri kime suʾāl ideyüm
Ḥarīm-i kūyına kim varsa nā-şekīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 13). [peyām-ı şoḥbet-i yāri, -i ]*

**peyāpey:** *Birbiri ardınca, birbirinin ardı sıra.*
Biñ cān ile gelürdi **peyāpey** ciḫāniyān
Rūmāl-i pāyine o ʿazīzüñ ṭaraf ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 5). [peyāpey, ]*

**peydā:** *Aşikâr: peyda ve nihân.*
Śanma hilāl-i ġarrā oldı şafaḳda **peydā**
Çarḫa aşıldı ḥālā şemşīr-i ḫūn-feşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 105). [peydā, ]*

**peydā:** *Aşikâr, var, mevcut.*
Sensiz ārām idemem fikr ü ḫayālüm sensin
Dil-i şeydāda niḫān dīdede **peydāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 12). [peydāsın, -sın ]*

**peydā:** *Açık, belli.*
Dil-i pür-ʿuḳdedür ālām-ı devr-i rūzgārından
Ḥabāb-ı mey ki yer yer sāġar-ı mīnāda **peydādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 10). [peydādur, ]*

**peyderpey:** *Adım adım, kademe kademe.*
Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa itmez bend-i **peyderpey** eṣer
Māḥmilüñ pest olsa zīra reh-nümūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 5). [peyderpey, ]*
Ola āvīze-i çengāl-i ḳażā **peyderpey**
Ser-nigūn ḫaṣm-ı giran-cān-ı uḳūbet-ʿaṣabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 67). [peyderpey, ]*

**pey-ender-pey:** *Arka arkaya, ardı sıra, durmadan.*
Cām-ı lebrīzin **pey-ender-pey** nice nūş eylemez
Güş iden ḥulḳ-ı şürūḫīden demādem

ḳulḳule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 5). [pey-ender-pey, ]*

**peyġamber:** *Allah tarafından emirlerini kullarına bildirmekle görevlendirilmiş kimse, Allah'ın elçisi (Hz. Muhammed).*
Muttaṣıl ʿafv ü şefāʿatdür yesār u der-yemīn
Ṣāḥibü'l-miʿrāc o **peyġamber** ki esb-i ḳadrinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 66). [peyġamber, ]*
Mesned-i nāz ü naʿīm üzre olup ʿömri füzūn
Dest-gīri ola Ḥaḳ rāh-beri **Peyġamber** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 14). [peyġamber, ]*

**peyġūle:** *Köşe.*
Gūşe-i tecrīd ey dil bī-keder **peyġūledür**
Zāl-ı dehre baḳma kim çoḳ kimseden mahlūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 1). [peyġūledür, --dür ]*

**pey-ʾinân-ı iḫtiyār:** *Ihtiyarların ayaklarını zaptetmesi.*
Meḥmedet- ḫvān-ı ṣıfātı mih-terīn ü kih-terīn
Midḥatinde pīr ü bernā **pey-ʾinân-ı iḫtiyār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 56). [pey-ʾinân-ı iḫtiyār, ]*

**peykān:** *Ok temreni.*
Zaḫm **peykān** ġonce çāk sīne güldür lāle dāġ
Baġ-ı ʿaşḳuñ maẓḫār-ı ezḫār-ı gūnâgûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 7). [peykān, ]*
Ḳażā kemān u ḳader tīrdür ecel **peykān**
Şihāb-ı nīze sipihr mihr ü Māh miġferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 23). [peykān, ]*
Bir ḳażā **peykān** kemān-keş pādişehdür kim olur
Tīr-i rūy-ı terkeşi sehm-i ḳaderle hem-ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 5). [peykān, ]*

**peykān:** *Dost oku, sevgilinin kirpiği.*
Çarḫuñ geçe **peykānı** ṭoḳuz ḳat siperinden
Ḳullāb-ı ḳażā kim ola tīr-i ḳader-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 7). [peykānı, -ı ]*

**peykān:** *Temren ‖ sevgili/güzel'in kirpiği.*
Ol ḳaşları yā ki reh-güẕerden geçdi
Peykān-ı nigāhı çāk-ı ciġerden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 2). [peykān-ı, --ı ]*

**peykān:** *Okun ucundaki sivri demir, temren.*
Belā siḥām-ı ḳażā sürʿatinde **peykāndur**
Ecel ḥüsām-ı ḳader ḳabżasında cevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 129). [peykāndur, ]*

**peykān:** *Okun ucundaki sivri demir, temren.*
Şām-ı ġamda ḥasret-i māh-ı nev-i ebrūñ ile
Şuʿle **peykān** şemʿ-i meclis tīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 10). [peykān, ]*

**peykān olur:** *Ok temreni*
Baġa varsam ey kemān-ebrū baña senden cüdā
Şāḫ-ı gül mānend-i tīr ġoncesi **peykān olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 82). [peykān olur, -ur ]*

**peykān-ı çeşm:** *Göz okları.*
Görsem o gül-ʿiẕārı o ġonce-deḫānı ben
Peykān-ı çeşminüñ yine olsam nişānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [peykān-ı çeşm, -i, -nüñ ]*

**peykān-ı firāḳ:** *Ayrılık oku.*
Gerçi oḳını atdı yāyını yaṣdı velī
Peykān-ı firāḳı cānı deldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 6). [peykān-ı firāḳ, -ı ]*

**peykān-ı ḥasreti:** *Hasret oku.*
Eyler delik delik dili **peykān-ı ḥasreti**
Gāhī ki ḫāṭıra o kemān ebrūvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 95). [peykān-ı ḥasreti, -i ]*

**peykān-ı teʾsīri:** *Etkili ok.*
Seng-i ḫārādan geçer **peykān-ı teʾsīri**

ḳaçan
Ḳaddi maẕlūmun kemān āh-ı derunı tīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 9). [peykān-ı teʾs̲īri, ]*

**peykān-ı zaḫm:** *Yaranın oku.*
Peykān-ı zaḫmını dil-i mecrūḥ duymadı
Teʾs̲īr-i tīr-i ġamzesini rūḥ duymadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 36, Mısra 1). [peykān-ı zaḫm, --ı, --nı ]*

**peykār:** *Cenk, savaş, harp.*
ʿAceb mi ʿālem itse vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın
Hemān ben söylemem **peykārını** ḫalḳ-ı ciḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 42). [peykārını, ]*
Goreydi rūz-ı veġā Rüstemāne **peykārın**
Olurdı teng ciḫān Sām u Ḳahramān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 63). [peykārın, -ın ]*
Tīr ile tıġ der-kār ceyş-i zefer ḳāfādar
Deng eyledi bu **peykār** pīr ile nev-civānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 116). [peykār, ]*

**peyker:** *Yüz, surat, çehre.*
Serīr-i ṣalṭanata ḫüsrev-i melek-manẓār
Sipihr-i şevḳete ḫurşīd ü māh **peykerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 60). [peykerdür, -dür ]*

**peyker-i āteş-feşān:** *Ateş saçan yüzü.*
Cevābın gönderür aʿdāya ṭopdan her suʾālinde
Aña her ṭop-ı ejder **peyker-i āteş-feşān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 72). [peyker-i āteş-feşān, ]*

**peyk-i celīl:** *Hz. Cebrail.*
Ġāşiye ber-dūş olup aña o şeb **peyk-i Celīl**
Bir Burāḳ-ı Berḳ-reftār ile ḳıldı ʿazm-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 3). [peyk-i celīl, ]*

**peyk-i celīl:** *Allah, Büyük, ulu (Allah) 'dan haber getiren.*
Ey şemʿ-i cemāli pertev-i nūr-ı cemīl
Hādim ḥarem-i celālüne **peyk-i celīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 2). [peyk-i celīl, ]*

**peyk-i ḫıred:** *Akıl ulağı.*
Ḥaşre dek ṭayy itmeye **peyk-i ḫıred** bir sāḥasın
Mülk-i vaṣfuñ yā Nebī itmez ḳabūl-i ʿarż u ṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 3). [peyk-i ḫıred, ]*

**peyk-i mevlā:** *Allah'tan haber getiren.*
Peyk-i Mevlā ile ol cān-ı ciḫān devletinüñ
Sidreye oldı revān sürʿat ile rūḥ-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 257). [peyk-i mevlā, ]*

**peyk-i ẓafer:** *Zaferin habercisi.*
Rūz-ı mesāf tefriḳa-baḫş olsa düşmene
Peyk-i ẓafer rikābına müjde-resān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 54). [peyk-i ẓafer, ]*

**peymān:** *Ahid, yemin.*
Haṭ gülmese ṣabr iderdüm iḳrāruña līk
El virse eġer o ʿahd ü **peymāne** zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 4). [peymāne, -e ]*

**peymān:** *Ahd, yemin, söz.*
Peymān idüp benümle bünyād-ı ittihāda
Rüstem biñā-yı ʿāhdi çoḳ bozdı yār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 7). [peymān, ]*

**peymāne:** *Büyük kadeh, şarap bardağı.*
Derdī-i dürdi meygede-i ʿaşḳ-ı yārda
Peymānesi ṭolınca içe Cem-meniş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 10). [peymānesi, -si ]*

**peymāne:** *Büyük içki kadehi.*
Sākī müzeyyen eyle şebistān-ı ʿişreti
Olsun ʿarūs-ı bādeye **peymāne** ḫacle-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 12). [peymāne, ]*

**peymāne:** *(Fars.) İçki kadehi, özellikle şarap kadehi.*
Çek sāġar-ı lebālebi **peymāne** dolmadan
Ġamden penāha mey-gede bir āsitānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 9).*

*[peymāne, ]*
Zūr-ı ṣahbāya başılma destüñe **peymāne** al
Āline aldanma zinẖār ayaġın merdāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 1). [peymāne, ]*
Sāḳī yitişür devlet o mestāne başında
Būs ide lebüñ her ṭolu **peymāne** başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 2). [peymāne, ]*

**peymāne-i ʿaşḳuñ:** *Aşk kadehi.*
Gözüm **peymāne-i ʿaşḳuñ** göñül meyẖāne-i ʿaşḳuñ
Tenüm vīrāne-i ʿaşḳuñ gel ey genc-i niẖānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 3). [peymāne-i ʿaşḳuñ, -un ]*

**peymāne-i bezm-i viṣālin:** *Kavuşma meclisinin kadehi.*
Çeker **peymāne-i bezm-i viṣālin**
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 7). [peymāne-i bezm-i viṣālin, ]*

**peymāne-i nāz:** *Naz kadehi.*
Ol mest-i ġurūra oldı **peymāne-i nāz**
Bir kerre ele alınmayan cām-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 1). [peymāne-i nāz, ]*

**peymāne-i sem:** *Zehir kadehi.*
Bu bezm-i gîrûdârda olṣaydı ümmīd-i beḳā
Ṣunmazdı sāḳī-i fenā **peymāne-i sem** sāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 8). [peymāne-i sem, ]*

**peymāne-i taẖḳīḳ:** *Gerçekten kadehine.*
Kaşāne-i taẖḳīḳına ilhām-ı Rabbānī nedim
Peymāne-i taẖḳīḳına feyż-i ilāhı bādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 12). [peymāne-i taẖḳīḳ, -ın, -a ]*

**peymāne-i taṣavvurınuñ:** *Zihinde canlandırma kadehi.*
Bezm-i beyān u meclis-i maʿnīde vāridāt
Peymāne-i taṣavvurınuñ āy-ı sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 42). [peymāne-i taṣavvurınuñ, -ı, -nuñ ]*

**peymāne-i tevbe:** *Tövbe kadehi.*
Saḳī-i muḥabbetüñ ṣunarsa ṭolusın
Peymāne-i tevbesin şikest ide naṣūḥ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 4). [peymāne-i tevbe, -sin ]*

**peymānesi ṭolunca:** *Kadehin dolması.*
Gül gibi destine o ki lebrīz-i cām ālur
Peymānesi ṭolunca bu gülşende kām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 2). [peymānesi ṭolunca, -unca ]*

**peyrev:** *Ardı sıra giden, tâbi olan, izinden giden, uyan.*
Olmaz Naẓīm **peyrevi** ġayruñ bu ʿarṣada
ʿĀrif Efendi semtini ṭūtdı reviş budur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 11). [peyrevi, -i ]*
Şeh-i ḳalem-rev-i tevfīḳ Hān Selīm Girāy
Delīli Ḥıżr-ı ẓafer **peyrevi** peyāmberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 4). [peyrevi, -i ]*
Ḳāmillere **peyrev** ol bilüp noḳṣānın
Taḳlīdde ey Naẓīm taẖḳīḳe yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 3). [peyrev, ]*

**peyrev-i ḥassān:** *Hassan'ın ardı sıra giden.*
Vaṣf-ı ṣifāt-ı Seyyid-i Kevneyn ile Naẓīm
Hāk-i derinde **peyrev-i Ḥassān** olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 14). [peyrev-i ḥassān, ]*

**peyrevī-i sırrî-i efsûn- ṭırāz:** *Sihirle süsleyen Sırrî'nin izinden gider.*
İder siḥr-i ḥelāl eşʿārın ol kim tabʿ-ı seḥḥārı
Bu resme **peyrevī-i Sırrî-i efsûn- ṭırāz** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 18). [peyrevī-i sırrî-i efsûn- ṭırāz, ]*

**peyrevlük:** *Birinin arkası sıra gitme, ona uyma, tâbi olma.*
Nola **peyrevlük** itse bu zemīn-i dilkeşe ṭabʿı
Naẓīm-i pür-hüner zīrā ki her vādīde fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 13). [peyrevlük, ]*

**peyvend-i ʿalāḳa:** *Ebriyoyu yetiştirmiş.*

Dil rişte-i ülfeti urup el ḳırmış
Peyvend-i ʿalāḳayı muḥaṣṣıl ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 2). [peyvend-i ʿalāḳa, -yı ]*

**peyveste:** *Sürekli olarak, her zaman, daima, hep'anlamında gelen zarf.*
Şikeste reng-i gül-i mihr rūy-i ālinden
Hilāl ḫam-zede **peyveste** ebrūvānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 4). [peyveste, ]*

**peyzen:** *Peyzen.*
Resen-i minnete bağlanma şaḳın
Olma **peyzen** gibi üftāde-i çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 48). [peyzen, ]*

**pīç:** *(Sevgilinin saçının) kıvrımı, büklümü.*
Reşk-i kef-i kerīmi ile baḫr mużtarib
Şerm-i nevāl-ı ṭabʿı ile kānde **pīç** ü tāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 16). [pīç, ]*

**pīç ü tāb ola:** *Kıvrım kıvrım, büklüm büklüm olmak*
Görme revā Naẕīm-i şenā-kāruñum henüz
Cismümde **pīç ü tāb ola** cānumda ıżṭırāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 34). [pīç ü tāb ola, -a ]*

**pīl:** *Fil.*
Bülend-i ṭārem-i cāhında ḫūşe ʿıḳd-ı perīn
Hilāl bāġ-ı celālinde sīmden bir **pīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 100). [pīl, ]*

**pīl:** *Fil.*
Se-rūze-i devletle dehre şıġmayan maġrur
Naẕārda mūrdan aḥḳardur olsa cüssede **pīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 24). [pīl, ]*

**pīle-ver:** *İğne, boncuk gibi ufak tefek şeyler satan, çerçi.*
Şāʿir olsan ḳıymetüñ bir **pīle-verden** pestdür
Rişte-i taḥḳīḳe de çekseñ eğer şiʿr-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 63). [pīle-verden, -den ]*

**pil-i cūd:** *Cömertlik fili.*
Dehānı çeşmesār-ı ʿālem-i cān
Pil-i cūdı ʿadem mū-miyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 10). [pil-i cūd, -- ı ]*

**pīl-i şemşīri:** *Kılıcın fili.*
Dembedem cūy-ı fenādan güẕerān eylemeğe
Pīl-i şemşīri yeter münhal-i cān-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 198). [pīl-i şemşīri, -i ]*

**pilten:** *Şehnâme kahramanı Zâloğlu Rüstem'in lakabı .*
Ṣaḥn-ı vegāda biʾẕ-ẕāt sürse çü **Pilten** at
Ferzāne ide şeh-māt aʿdā-yı bed-gümānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 73). [pilten, ]*

**pinhān:** *Gizli.*
Tek ilāhī güher-i ʿaşḳuñı **pinḫān** eyle
Beyt-i maʿmūr ise de ḳalbümi vīrān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 1). [pinḫān, ]*
Dilinde daʾimā tefsir ü Ḳurʾān
Derūnında velī zünnār **pinḫān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 4). [pinḫān, ]*
Dilde nice rāz-ı ʿaşḳı **pinḫān** olsun
Zīra ḳodılar o āteşīn micmere ʿūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 3). [pinḫān, ]*

**pinhān:** *Bir şeyin gizli tarafı / iç yüzü.*
Cām-ı vaṣl u nuḳl-i būs ü neşve-i dīdārla
Ġam gürīzān ġuṣṣa **pinḫān** ü ferāḥ mihman olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 10). [pinḫān, ]*

**pinhān olur:** *Gizli, saklı olmak.*
Tā hilāl-i rūze bedr iken yine olup hilāl
Rūze-dār anuñ gözinden zāʾil ü **pinḫān olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 94). [pinḫān olur, -ur ]*

**pinhānī:** *Gizli, gizlice.*
Olālı cān-ı hazīnüñ o peri cānānı
Dil-firībāne nigāh itmededür **pinḫānī**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 32). [pinḫānī, ]*

**pīr:** *Yaşlı , görmüş geçirmişkimse.*
O şehüñ sāʾil-i dergāhı kibār ile ṣıġar
O şehüñ bende-i fermān-beri **pīr** ü bernā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 206). [pīr, ]*
Mīhmān-ı mīzbān-ı luṭfı ṣulṭān ü gedā
Ḥamd-ḫvān-ı ḫvān-ı cūdı **pīr** ü tıfl-ı şîr-hâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 16). [pīr, ]*
Yā nebi eyle beni şāyeste-i engūşterīn
Pīr ü bernā ḫāk-i pāk-i ravżañı sevgend ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 104). [pīr, ]*
Haṭalardan emīn itsün vücūdın Ḥażret-i Mevlā
Benüm gibi duʿā-yı devletin **pīr** ü civān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 82). [pīr, ]*
Tīr ile tıġ der-kār ceyş-i zefer ḳāfādar
Deng eyledi bu peykār **pīr** ile nev-civānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 116). [pīr, ]*
Ḥaḳḳā ki maẓḫār. olmak içün bir duʿāsına
Pīr ü civan ṣabāḥ u mesāda çekerdi ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 4). [pīr, ]*

**pīr:** *Bir konuda baş durumunda olan, önder denmeye layık, tecrübeli ve üstat kimse (Metinde Kerreb).*
Dem-i ḳatlinde o **pīrüñ** ḥaḳkā
Merḥamet geldi dil-i cellāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 11). [pīrüñ, --üñ ]*

**pīr:** *Bir tarîkatın kurucusu.*
Hāṣiyyet-i kelām-ı revān-baḫşıdur ki hep
Bir **pīr** varsa meclisine nev-civān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 44). [pīr, ]*
Mesned-i ʿizzet ü saʿādetde
Ola **pīr** olduġınca baḫtı civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 238). [pīr, ]*
Pehlevān olmış miyānında kemer
Pīr iken Rüstemlere bulur ẓafer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 8). [pīr, ]*
Bu mevlid-i pākīzenüñ tārīḫini didüm Naẓīm
Şeh-zāde ʿAbdü'l-māliki Bārī ide yümn ile **pīr** (1121) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 30). [pīr, ]*
ʿAllāme-i ciḫān ki debistān-ı fażlınuñ
Şāgirdi Bū ʿAli ile **pīr** Hocendīdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 4). [pīr, ]*

**pīr:** *Yaşlı kişi.*
Āb-ı ṣāfi ḫoş-güvār u rūḥ-baḫş u dil-güşā
Ḥavż-ı mālālālinüñ leb-teşnesi **pīr** ü civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 8). [pīr, ]*

**pīr ü bernā:** *İhtiyar ve genç.*
Meḥmedet- ḫvān-ı ṣıfātı mih-terīn ü kih-terīn
Midḥatinde **pīr ü bernā** pey-ʾinân-ı iḫtiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 56). [pīr ü bernā, ]*

**pīrāhen:** *Gömlek, gül yaprakları.*
Āġuşın o māha itmedi ḥāle Naẓīm
**Pīrāheni** olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 4). [pīrāheni, -i ]*

**pīrān:** *Ermişler.*
**Pīrānuñ** olsa ḳaddi nola żaʿf ile dü-tā
Bir ḫāne-peste kim ola māʾil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 7). [pīrānuñ, -uñ ]*

**pīrāste:** *Süslenmiş, donatılmış, süslü.*
Meydān-ı süḫande feres-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ
Pīrāstedür cevher-i maʿnā ile raḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 10). [pīrāstedür, -dür ]*

**pīrāye:** *Bezek, süs.*
Vire kālāsına **pīrāye** o zībā tamġa
Besdür ey ḫāme yiter eyleme taṭvīl-i kelām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 329). [pīrāye, ]*
Ṣadr-ı fetvāya yine **pīrāye** virdi maḳdemi
Ṭūl-i ömr ile muʿammer ide Ḥayy-ı lem-yezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 31). [pīrāye, ]*

**pīrāye:** *Bezek, süs*

Maḳdemiyle virdi **pīrāye** ser-efrāz eyledi
Sidreye geldikde ol şāḫenşeh-i ḳudsī-sipāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 33). [pīrāye, ]*

**pīrāye:** *Süs, güzellik, ziynet; sevgili.*
Müşīr-i kār-fermā müsteşār-ı ʿālem-ārā kim
Ciḫāna virdi ʿadl ü dād u inṣāf ile **pīrāye**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 4). [pīrāye, ]*

**pīrāye-baḫş-ı mesned-i şerʿ-i peyamberi:** *Hz. Muhammed'in din kurallarının makamını süsleyen.*
Müftī-i dīn-penāh ciḫān-ı ciḫāniyān
Pīrāye-baḫş-ı mesned-i şerʿ-i peyamberi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 26). [pīrāye-baḫş-ı mesned-i şerʿ-i peyamberi, ]*

**pīrehen:** *Gömlek.*
Şeb-i viṣāl bir olsaḳ ʿaceb midür ikimuz
O sīm-ten niçe bir **pīrehende** yektādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 10). [pīrehende, -de ]*
Yārüñ bu leṭafetle teni **pīrehen** içre
Gūyā ki hemān rūḥ-ı revāndur beden içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 1). [pīrehen, ]*

**pīrehen:** *Gömlek.*
Tenüme lerze düşer fikr-i der-āġuşuñ ile
Dilümi raʿşe ṭutar **pīrehenüñ** vaṣfında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 4). [pīrehenüñ, -üñ ]*
Āġūşda yār olmayıcak **pīreheninde**
Bir mürdeye beñzer ten-i ʿāṣıḳ kefen içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 7). [pīreheninde, -in, -de ]*

**pīrehen:** *Gömlek (Hz. Yakub ile Hz. Yusuf kıssasına telmihte bulunuluyor).*
Ḥāle-veş sīneye çekdüm o ḳamer-rūḫsārı
Pīrehen gibi geçürdüm yaḳadan dildārı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 30, Mısra 2). [pīrehen, ]*

**pīrehen:** *Gömlek, elbise.*
Çıḳınca **pīreheninden** o sīne deryāda
Ṣadef ḥārām ola dürr-i şemīne deryāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 1). [pīreheninden, -inden ]*

**pīrehen:** *Gömlek (yakası açılmış gömlek).*
Şemʿ-i kāfūra nāz ider bedeni
Aña fānūs-ı ʿişve **pīreheni** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 114). [pīreheni, -i ]*

**pirehenlen:** *Giyinmek.*
Ten-i billūrī fānūs içre gūyā şemʿi-rūşendür
Çıḳup germābeden ol sīm-ber kim **pīrehenlenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 12). [pīrehenlenmiş, -miş ]*

**pīr-i āsmān:** *Gökyüzünün piri.*
O deñli mürtefiʿdür kim meh-i nevden idüp ʿāynuñ
İder neẓẓāre **pīr-i āsmān** ol ṭarḥ-ı vālāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 16). [pīr-i āsmān, ]*

**pīr-i çarḫ:** *Feleğin sultanı.*
Ḳāmeti ḫam-geşte elde kāse-i deryūzesi
Sāʾil-i dergāhı itmiş **pīr-i çarḫ** aḫżarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 160). [pīr-i çarḫ, ]*

**pīr-i çarḫ-ı rāh:** *Yolun feleğinin üstadı.*
Müjde-i teşrīfini güş eyleyüp biñ cān ile
Hidmetinde döndi başı üzre **pīr-i çarḫ-ı rāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 16). [pīr-i çarḫ-ı rāh, ]*

**pīr-i edhemdür:** *İbrahim Edhem, Belh hükümdarı iken tacını ve tahtını terk ederek derviş olan evliyâdan bir zatın önderi.*
Eşheb-i şerʿinüñ rikābında
Ġāşiye-dārı **pīr-i Edhemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 86). [pīr-i edhemdür, ]*

**pīr-i endīşeme:** *Düşüncemin önderi.*
Mürşid-i ṭabʿuma ilhām-ı ilāhī rehber
Pīr-i endīşeme çūb-ı ḳalemüm oldı ʿaṣā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 38).*

*[pīr-i endīşeme, -m, -e ]*

**pīr-i faḳīr:** *Zavallı haldeki ihtiyar.*
Behrām o sūra tīġ-bāz cānbāz-ı hindūdur Zuḫal
Çarḫ-ı felek ol ʿarṣada luʿbet-nümā **pīr-i faḳīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 20). [pīr-i faḳīr, ]*

**pīr-i fānī:** *Ölümlü yaşlı.*
Baṭburun-zāde o **pīr-i fānī**
Başına olmış iken āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 1). [pīr-i fānī, ]*

**pīr-i felek:** *Felek ihtiyarı; dünya.*
Derinde sāʾil olup ḳad-ḫamīde **pīr-i felek**
Elinde mihr ile māh iki kāse-i cerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 77). [pīr-i felek, ]*

**pīr-i felek:** *Gökyüzünün piri.*
Āvīze-i bāmı ḳamer zer-şemse-i eyvānı şems
Pīr-i felek olsa revā bāb-ı refiʿinde muḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 6). [pīr-i felek, ]*

**pīr-i hārābāt:** *Aşk meyhanesinin piri.*
Bir ayaġıyla yürür çūb-ı zerüñ ḥükmini gör
Sāḳiyā **pīr-i ḫārābāt** ʿaṣālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 16). [pīr-i ḫārābāt, ]*

**pīr-i himmet:** *Yol gösterici önder , yardım önderi.*
Ṣaliki evvel ḳademde vāṣıl eyler ey Naẓīm
Pīr-i himmet kim delīl-i menzil-i maḳṣūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 14). [pīr-i himmet, ]*

**pīr-i kāmil:** *Bilge yaşlısı.*
Faẓl u kemāl mektebiñiñ pīr-i kāmili
ʿİlm-i ledün mesāʾilinüñ şeyḫ-i ʿārifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 3). [pīr-i kāmil, --i ]*

**pīr-i kerāmet-ḫānḳāh:** *Keramet tarikatının Ulusu.*
Ḳuṭb-ı ʿālem ġavṯ-ı aʿẓam mürşid-i ehl-i ṭarīḳ
ʿĀrif-i ʿilm-i ledün **pīr-i kerāmet-ḫānḳāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 6). [pīr-i kerāmet-ḫānḳāh, ]*

**pīr-i kerāmet-penāh:** *Kerâmet sahibi bilge kişi.*
Şeyḫ-i güzīn ū **pīr-i kerāmet-penāh** idi
Ġavṯ-ı zemāne ḳuṭb-ı felek-bārgāh, idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 1). [pīr-i kerāmet-penāh, ]*

**pīr-i mey-furūş:** *İhtiyar meyhaneci.*
Böyle ṭutmazdı el üzre anı **pīr-i mey-furūş**
Olmasaydı Cem zamānından beri sāġar yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 13). [pīr-i mey-furūş, ]*

**pīr-i muʿteḳad:** *İnanılan şeyin üstadı.*
Bulamayan feyż-i ġamından o feyyāzuñ naṣīb
Ya mürīd-i muʿteḳid olmış ya **pīr-i muʿteḳad** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 34). [pīr-i muʿteḳad, ]*

**pīr-i żaʿīfe:** *Güçsüz , zavallı ,aciz ihtiyar.*
Şekli bir **pīr-i żaʿīfe** beñzer
Üstüḫvānı görinür ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 5). [pīr-i żaʿīfe, ]*

**pis:** *Beğenilmeyecek durumda olan, kötü.*
Bir gelür maʿṣiyet-i ḫurd u büzürg-i ümmet
Pīş ʿafvinde berāberdür anuñ şāḫ u gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 138). [pīş, ]*
Umarum ey Naẓīm ola maḳbūl
Hidmet-i naʿti **pīş** eġer kemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 130). [pīş, ]*
Muḥtesib olsañ eġer erbāb-ı sūḳuñ dāʾimā
Keffe-i mīzāne ṣıġmaz **pīş** ü kem ḫayr u şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 88). [pīş, ]*

**pīşe:** *Huy, âdet, tabiat.*
İdüp ʿadālet ile **pīşe** emr-i maʿrūfı
Rıżā-yı Ḥaḳda olup kārı nehy-i münkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 79). [pīşe, ]*
Pīşesi nāz ü ʿişve -endīşe
Hem cefākār u hem vefā-pīşe *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 117). [pīşesi, -s, -i ]*

**pīşgāh-ı āṣaf-ı ʿādilde:** *Adaletli sadrazamın huzurunda.*
Her ne deñlü kārı şaʿb olsa biter bir bı-kesüñ
Pīşgāh-ı āṣaf-ı ʿādilde kim taḳrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 22). [pīşgāh-ı āṣaf-ı ʿādilde, -de ]*

**pīşgāh-ı emrinde:** *Emrinin önünde*

O şehüñ **pīşgāh-ı emrinde**
Ḳadd-i bālā-yı ser-keşān ḫamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 45). [pīşgāh-ı emrinde, -i, -n, -de ]*

**pīşgāh-ı ʿizzetinde:** *İlahi huzur.*
**Pîşgāh-ı ʿizzet**inde dāmen-i Rūḥu'l-Ḳudüs
Biñ ḥicāb ile ferāḥım raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 9). [pīşgāh-ı ʿizzetinde, -in, -de ]*

**pīş-i dānā-yı dānişinde olur:** *Alimler ilminin bilgeliğinin önünde olur.*

**Pīş-i dānā**-yı dānişinde olur
Heme nādān fāżıl-ı Hemedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 49). [pīş-i dānā-yı dānişinde olur, ]*

**pīş-i erbāb-ı nazārda:** *Bakış erbabının huzurunda.*
Muʿteberdür **pīş-i erbāb-ı naẓārda** her yetīm
Hākde ḳalmaz ne deñli alsa da gevher yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 1). [pīş-i erbāb-ı naẓārda, -da ]*

**pīş-i ḥükm:** *Hükmünün önünde.*
Çarḫ ḥoḳḳa dūde şeb levḥa ḳamer ḫāme şihāb
**Pış-i ḥükm**inde ʿUṭārid kātib-i fermān-nüvīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 10). [pış-i ḥükm, -in, -de ]*

**pīş-i ḥükminde:** *Emrinin peşi.*
Pīş-i ḥükminde ol şeh-i rüsülüñ
Dāmen-i enbiyā ferāḥümdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 21). [pīş-i ḥükminde, -in, -de ]*

**pış-i kemāl:** *Olgunluğuyla anılmak.*
Ol fāżıl-ı dāniş-verüñ ol seyyid-i saʿd-aḫterüñ
Pış-i kemālinde fuḥūl cümle be-pā istādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 6). [pış-i kemāl, -in, -de ]*

**pīş-i naẓār-ı ʿārif-i dânâda:** *Bilim adamlarından irfan sahibi olanlarının bakışlarının ardı.*
Pīş-i naẓār-ı ʿārif-i dânâda sebük-rūḥ
Nādaña velī kūh-ı girān gibi metīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 9). [pīş-i naẓār-ı ʿārif-i dânâda, --da-da ]*

**pīş-revlikde:** *Liderlikte , öncülükte.*
Menzil-i maḳṣūda aḳrānuñdan evvel sen yitiş
Pīş-revlikde miṣāl-i tīr rūy-ı terkeş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 4). [pīş-revlikde, --de ]*

**pister:** *Yatak, döşek.*
ʿAceb mi **pister** ü bālīni berg-i gülden ise
Derūn-ı ġonce ki ḫalvet-serā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 15). [pister, ]*
Eyle ḳandīl-i fürūzān nūr-ı īmānı aña
Pisteri olduḳda yā Rab künc-i tārīk-i lahd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 56). [pisteri, -i ]*
Āvāre-i ciḫān olup aʿdā-yı devleti
Bālīnı seng-i miḥnet ola ḫaḳ **pisteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 68). [pisteri, -i ]*
Cismi ālūde-i ġubār oldı
Pisteri yā Rab ola istebraḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 4). [pisteri, -i ]*

**pister-i zer-tār:** *Altın işlemeli yatak.*
Pister-i zer-tārı mihr ü bāliş-i zer-kārı māh
Sebʿa-i seyyāre ser-gerdān-ı ḥüsn-i behceti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 5). [pister-i zer-tār, ]*

**pīşvā-yı dīn:** *Din önderi.*

Hādī-yi küll delīl-i sübül **pīşvā-yı dīn**
Şah-ı rüsül şehinşeh-i zī-şān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 5). [pīşvā-yı dīn, ]*

**pīşvā-yı rāh-ı rüsül:** *Peygamber yolunun önderi.*
Şeh-i Kevneyn Seyyidü’s-Seḳaleyn
Bihterīn **pīşvā-yı rāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 6). [pīşvā-yı rāh-ı rüsül, ]*

**piyāde:** *"Yaya"anlamında olan bu kelimeyle beyitte hikayenin kahramanı "Hüsrev" kastedilmiştir. Ayrıca, beyitte satranç terimleriyle kelime oyunu yapılmıştır, dolayısıyla burada piyade kelimesini "Satranç oyununda ön sıraya dizilen sekiz küçük taştan her biri, paytak, piyon" anlamında da düşünebiliriz.*
O şāh̲süvār-ı reh-i ʿaşḳum ki **piyāde**
Mecnūn gibi niñ şifte var leşkerüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 9). [piyāde, ]*

**piyāde ol:** *Yaya olmak, yürüyerek ilerlemek.*
Vādī-i midḥatinde ḳıvır rāh̲ş-ı h̲āmeni
Çāpük-semend-i ṭabʿı öñünde **piyāde ol**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 20). [piyāde ol, ]*

**piyādelüg:** *Yaya asker , satrançta piyon.*
Ḥaẕer ki çoḳ şeb-i ferzāne tavr-ı naṭʿ-ı ġurur
Hezār ʿacz ile virdi rıżā **piyādelüge** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 4). [piyādelüge, -e ]*

**piyāle:** *Kadeh, şarap bardağı.*
ʿAşḳuñ birer **piyālesini** çekdiler ezel
Şimdi daḫi o şevḳledir devr-i mihr ü māh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 7). [piyālesini, -si, -n, -i ]*

**piyāle:** *İçki kadehi, şarap bardağı.*
Piyāle elde ne dem bezmüme ḥabīb gelür
Ayaġuma ayaġıyla benüm naṣīb gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 1). [piyāle, ]*

**piyāle-i cem-i dil:** *Gönül şarabının kadehi.*
Olursa bādesi bī-derd-i minnet-i ṣākī
Olur sifāl-i şikeste **piyāle-i Cem-i dil**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 6). [piyāle-i cem-i dil, ]*

**piyāle-i naẓmında:** *Şiirin kadehi.*
Nükāt bāde-i şiʿrinde keyf-i rūḥanī
Beyān **piyāle-i naẓmında** lāy-ı sāġardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 162). [piyāle-i naẓmında, -ın, -da ]*

**piyālekeş-i dest-i verd-i aḥmerdür:** *Kırmızı gülün elinden şarap içen.*
Miyān-ı meclis-i bāġ-ı baḫār-ı ʿadlinde
Hazan **piyālekeş-i dest-i verd-i aḥmerdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 82). [piyālekeş-i dest-i verd-i aḥmerdür, ]*

**piyāle-nuş-ı ṭarabgāh-ı intibâhız:** *Uyanıp(ayılıp) da eğlence yerinde şarap içen.*
Ne minnet ü mey ü sāḳī ne bīm-i renc-i ḫumār
Piyāle-nuş-ı ṭarabgāh-ı intibâhız biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 4). [piyāle-nuş-ı ṭarabgāh-ı intibâhız, ]*

**post-nişīn:** *Posta oturur halde.*
Ḳadrüm ola ʿālī dir iseñ **post-nişīn** ol
Engüştere şāyān olan engüşt-i pesīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 1). [post-nişīn, ]*

**pûd:** *Argaç, dokumada enlemesine atılan atkı.*
Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh tār ile **pūd** olsa bu minvāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 8). [pūd, ]*

**pūd-ı ḥaşv:** *Gereksiz atkı.*
Ḳumaş-ı Naẓm-ı kāmilde bulınmaz tār u **pūd-ı ḥaşv**
Olur hemvāre minvāl-i ḫayāli bir siyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 11). [pūd-ı ḥaşv, ]*

**püd-ı nāz:** *Bakışın peçesi ve karanlığı.*
Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u **püd-ı nāz** ile
ṭoḳınmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 8). [püd-ı nāz, ]*

**püd-ı nāz:** *Naz atkısı.*
Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u **püd-ı nāz** ile
ṭoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 8). [püd-ı nāz, ]*

**pul:** *Pul, akçe.*
Nerrād-baḫt añа düşeş atdırur Naẓīm
Bir **pulluḳ** ola ḫaşm kime olsa yār-zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 10). [pulluḳ, -luk ]*

**pul-i nev:** *Yeni akçe.*
Sipihre eyledi āvīze tıġını gūyā
Ḳuruldı bir **pül-i nev** cūy-ı kehkeşān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 72). [pül-i nev, ]*

**pūr:** *Bir yerde sayıca çok, dolu.*
Pür itdi nāle-i dil kūy-ı dilberi bilmem
O gülşene nice bir ʿāndelīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 9). [pür, ]*

**pūr:** *Çok fazla, dolu.*
Göñül āyīnesi ʿaksiyle **pürdür**
Şeh-i ḥüsnüm ḳomaz tenhā kirāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 13). [pürdür, -dür ]*
Lebrīz olup muḥabbet-i ʿaşḳıyle tā-be-ḥaşr
Pürdür o naḳd-i şevḳle hemyān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 52). [pürdür, -dür ]*

**pūr:** *Dolu, çok fazla, sahip, malik.*
Pür itdi ʿuḳde-i efkār rūzgārını
Hevāda ābile vü ābda ḥabāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 7). [pür, ]*
Ravża-i tevḥīd ü temcīdüñde olsun cān ü dil
Dem-be-dem gül-deste-i ṣıdḳ ile **pür** iki seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 54). [pür, ]*
Gül-i taḥḳīḳ **pür** itdi çemen-i sāmiʿamı
Dem-i cān-baḫşum o gülşende yiter bād-ı ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 73). [pür, ]*
Ne raġbete naẓār eyler ne iʿtibāre nigāh
Pür itse gūşına girmez ciḫānı ḳal ile ḳīyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 12). [pür, ]*
Nevbet-i nām-ı bülendi şeş cihātı **pür** idüp
Ṣıyṭ-ı adli rembedem leb-rīz-i çār-erkān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 49). [pür, ]*

**pür lücce-i maʿnāsın:** *Çok anlamlı denizsin.*
Hān Selīm ol dür-i deryā şeref-i medḥinde
Güher-i nuṭḳ ile **pür lücce-i maʿnāsın** sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 20). [pür lücce-i maʿnāsın, -s, -ın ]*

**pür-cevher:** *Cevher dolu, mücevherle bezenmiş.*
Rişte-i naẓma çeküp vaṣf-ı dürr-i dendānın
Silk-i tārīḫini hep eylediler **pür-cevher** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 20). [pür-cevher, ]*

**pür-çīn-i cebīn:** *Alnı kırışıklık dolu (sevgilinin öfkesi bağlamında).*
Hemvāre olup tīġ-ı ḫamiyyetkeş-i aḥbāb
Mānend-ī siper düşmene **pür-çīn-i cebīn** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 4). [pür-çīn-i cebīn, ]*

**pür-cünbüş-i nefʿ:** *Menfaat, yarar eğlencesi.*
Ey eblaḳ-ı luṭf ü cūdı **pür-cünbüş-i nefʿ**
Bī-tābī-i pāy-ı rāḥatum olmadı defʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 1). [pür-cünbüş-i nefʿ, ]*

**pür-dāġ-ı sevda:** *Sevgilin yara dolu göğsü.*
Şemîm-i ḫaṭṭ-ı müşgīnüñle itmiş laʿl-i ḫandānuñ
Derūn-ı ġonceyi **pür-dāġ-ı sevda** lāleyi dil-ḫūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 6). [pür-dāġ-ı sevda, ]*

**pür-eşk:** *Gözyaşı ile dolu.*
Bil pür-tef-i ʿaşḳ dīde **pür-eşk** Naẓīm
Guya ki hemān Tennūr u Tūfān oldum

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 3). [pür-eşk, ]*

**pür-feşān:** *Çok saçan.*
Gülzār-midḥatinde nevā-yı şenāsına
Bülbül hezār-naġme-künān **pür-feşān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 64). [pür-feşān, ]*

**pür-gül:** *Gül dolu.*
Ḳaṭre-bār olsa seḥāb-ı luṭfı bir dem ḥaşre dek
Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān **pür-gül** ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 42). [pür-gül, ]*
Sensüz efġān eyledükce murġ-ı dil ey ġonce-fem
Dağlarla bāġ-ı sīnem **pür-gül** ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 80). [pür-gül, ]*

**pür-gül-i teʾsīr:** *Etkisi gül dolu.*
Gülsitān-ı ḥācetün murġānı kim feryād ider
Ceyb ü dāmān-ı icābet **pür-gül-i teʾsīr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 4). [pür-gül-i teʾsīr, ]*

**pür-ḥabāb:** *Hava kabarcığı ile dolu.*
Gül-i ṣād berg jāledār ise de
Cām-ı lebrīz-i **pür-ḥabāba** virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 16). [pür-ḥabāba, -a ]*

**pür-ham:** *Kıvrım dolu; çok kıvrık; kıvrım kıvrım.*
Eylemiş yümn-i ḳudūmı leyletüʿl-miʿrācda
Ḳāmet-i eflâki **pür-ḫam** raḥmeten liʾl-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 54). [pür-ḫam, ]*

**pür-hüner:** *Çok hünerli, yetenekli (kimse).*
Naẓīm-i **pür-hüner** dem yoḳ ki gūş-ı bikr-i maʿnâda
Bu güne bir kirāmı gevher-i rāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 13). [pür-hüner, ]*
Nola peyrevlük itse bu zemīn-i dilkeşe ṭabʿı
Naẓīm-i **pür-hüner** zīrā ki her vādīde fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 14). [pür-hüner, ]*
Ne ʿāleme Naẓīm ḳuluñ gibi **pür-hüner**
Ẕātuñ gibi ne dehre şeh-i nüktedān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 67). [pür-hüner, ]*
Vezīr-i dād-güster Ḥażret-i ʿOṣmān Paşā kim
Hıdīv-i nükte-perver **pür-hüner** düstūr-ı dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 2). [pür-hüner, ]*

**pür-hūn-ı eşk:** *Kan dolu göz yaşı.*
Dāmān u āstīnümi **pür-ḫūn-ı eşk** ider
Sildükce her dü-çeşmümi pergāle-i ciğer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [pür-ḫūn-ı eşk, ]*

**pür-iltihāb olur:** *Alevle dolu olmak.*
Āh-ı ʿalev-niṣārı çıḳar çarḫa dembedem
Ḳānūn-ı dil ki sīnede **pür-iltihāb olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 6). [pür-iltihāb olur, -ur ]*

**pür-kerāmet:** *Keramet dolu.*
ʿĀlemde o kim nāmı ger mūr oḳınūr
Farḳ-ı serine **pür-kerāmet** şu ḳonūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 2). [pür-kerāmet, ]*

**pür-nāle-i ʿuşşākdur:** *Aşıkların iniltileriyle dolu.*
Dembedem kūy-ı bütan **pür-nāle-i ʿuşşākdur**
Kāfiristānda ṣādā-yı erġanūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 7). [pür-nāle-i ʿuşşākdur, --dur ]*

**pür-nem:** *Yaş dolu.*
ʿAks-i Dīdārı müncelī eyler
Tā ki mirʾāt-ı dīde **pür-nemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 124). [pür-nemdür, -dür ]*

**pür-neşāt:** *Neşe dolu.*
Pür-neşāṭ idi meclis-i ṭarabum
ʿİyd ü Ḳadr olmış idi rūz ü şebüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 57). [pür-neşāṭ, ]*

**pür-nükāt:** *Pek ince manalar.*

Ṣaḥîfe-i güli **pür-nuḳaṭ** eylemiş şebnem
Çemende bülbül-i şeydā meġer ki fāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 7). [pür-nuḳaṭ, ]*

**pür-nūr:** *Nur dolu, nur içinde, nurlu, aydınlık.*
Ḥaḳ karındaşum Ḥüseynüñ ḳabrini **pür-nūr** ide
Eyleyüp ārāmgāh-ı rūḥını ḫuld-i Berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 1). [pür-nūr, ]*

**pür-pīç:** *Çok kıvrımlı saç, kıvrım kıvrım, büklüm büklüm saç.*
Rūyında āhum eyledi **pür-piç** o kāküli
Deryāda ẓāḫir itdi yine rūzgār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 5). [pür-piç, ]*

**pür-pīç:** *Büklüm büklüm.*
Pür-pīç ü ḫam itmiş eṣer-i cāzibe-i ʿaşḳ
Olmış kemer-i derd-i muḥabbet çile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 11). [pür-pīç, ]*

**pür-ṣadā:** *Ses, seda ile dolu.*
Ṣaḳḳ idüp tıġı enār-āsā ʿadūnuñ dillerin
Nāle-i eyvā Ḳızıl Elmayı itdi **pür-ṣada** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 8). [pür-ṣada, ]*

**pür-ṣār-ı matem:** *Yasın dolu şarabı.*
Ümmeti pür-sūr-ı iḳbāl ü ẓafer idbār ile
Düşmeni **pür-ṣār-ı matem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 68). [pür-ṣār-ı matem, ]*

**pür-sevād-ı zülf:** *Kapkara zülf , karalık dolu zülüf.*
Pür-sevād-ı zülf ü ḫaṭṭ u ḫāldür levḥ-i dilüm
Ġayrdan gerçi derūnı sādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 3). [pür-sevād-ı zülf, ]*

**pür-şikest:** *Kırgınlıklarla dolu.*
Çeşm-i ḫâb-âlûdın açmaz mest-i nāzum var ise
Pür-şikest olmış ḫumār-ı bāde-i dūşīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 6). [pür-şikest, ]*
Henüz ḍarb-ı ʿamūdıyla **pür-şikest** olalı
Vücūd-ı düşmene ḫāk-i helāk-pisterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 135). [pür-şikest, ]*

**pür-sīne:** *Keder dolu göğüs.*
Göñül ʿaşḳ ile **pür-sīnede** ḫazīne bulur maġribī gibidür gūyiyā define bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 1). [pür-sīnede, -de ]*

**pür-şīve:** *İşve, cilve, naz dolu.*
Girībānı lebāleb ʿişvedür **pür-şīve** dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile ṭoḳınmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 7). [pür-şīve, ]*
Girībānı lebāleb ʿişvedür **pür-şīve** dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile ṭoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 7). [pür-şīve, ]*

**pür-sūr-ı iḳbāl:** *Saadet şöleni.*
Ümmeti **pür-sūr-ı iḳbāl** ü ẓafer idbār ile
Düşmeni pür-ṣār-ı matem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 67). [pür-sūr-ı iḳbāl, ]*

**pür-şūr-ı şeġaf:** *Delice sevmenin verdiği dolu acı.*
ʿAlem yine buldı şeref hem ʿıyd ü hem nevrūzdur
Dehr oldı **pür-şūr-ı şeġaf** hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 2). [pür-şūr-ı şeġaf, ]*

**pür-şûriş:** *Karışıklık , kargaşa dolu.*
Fikr-i zülfi dili āşüfte-i sevdā itdi
ʿAḳlumı ʿaşḳ ile **pür-şûriş** ü ġavġa itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 14). [pür-şûriş, ]*

**pür-sūz:** *Ateş dolu, yakıcı.*
Ey ṣubḥ-ı cebīni maşrıḳ-ı neyyir-i rāz
Ḥürşīd ü ḳamer ġam ile **pür-sūz** ü güdāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 2). [pür-sūz, ]*

**pür-tāb:** *Ateşli, hararetli.*

Müjde Sulṭān Aḥmed itdi dehre gün gibi cülūs
İtdi bu tārīḫ-i ṣāni ḫāsidi **pür-tāb** ü tef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 22). [pür-tāb, ]*

**pür-tāb:** *Ateşli, hararetli || Sarhoşluğun etkisi ile kendinden geçmek.*
Ṣal farḳ-ı Naẓīme sāye-i merḥametüñ
Pür-tāb ü tef-i ḳıyāmet olduḳda ʿusāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 4). [pür-tāb, ]*

**pür-takṣīr olur:** *Günahkar olmak.*
Sen ḳuṣūr itme ḥuṣūl-i maṭlabında bī-kesüñ
Gerçi bī-kes baḫt-ı vārūnıyla **pür-taḳṣīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 18). [pür-taḳṣīr olur, -ur ]*

**pür-tef:** *Hasret dolu.*
Gül-i ṭabʿuñla şemʿ-i ẕātunı **pür-tef** ü tāb itmiş
Doḳunmış rūzgār-ı nāḫoş ey mīr-i hüner-perver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 1). [pür-tef, ]*

**pür-tef-i ʿaşḳ:** *Aşk hararet dolu.*
Bil **pür-tef-i ʿaşḳ** dīde pür-eşk Naẓīm
Guya ki hemān Tennūr u Tūfān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 3). [pür-tef-i ʿaşḳ, ]*

**pür-terāne-i tehlīl:** *"Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur"mânâsındaki lâ ilâhe illallah" sözünü söylemenin ahenk dolu nağmesi.*
Budur ümīdüm ola midḥatüñle vaḳt-i pesīn
Zebān-ı cān ü dilüm **pür-terāne-i tehlīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 134). [pür-terāne-i tehlīl, ]*

**pür-teşvīr:** *Utandırmayla dolu yalanlar; arabozuculuk.*
Mülk-i cān u dil oldı **pür-teşvīr**
Fitne-i ʿaşḳ itdi şūr-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 73). [pür-teşvīr, -dı ]*

**pür-teşvīr olur:** *Utandıran yalan.*
Şūrīş-i derd-i derūnı ʿālemi vīrān ider
Bir dil-i māḥzūn ki bīdād ile **pür-teşvīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 12). [pür-teşvīr olur, -ur ]*

**pür-ʿunvān:** *Namlı, şöhret dolu.*
Bende-perver dāverā dādār-ı ʿālī-gevherā
Ey tevḳiʿ-i şeref nāmuñla **pür-ʿünvān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 60). [pür-ʿünvān, ]*

**pür-zīver:** *Süs dolu.*
Zer ü sīm ile **pür-zīver** şeb ü rūz
Serāser cāmesi zer-beft ü zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [pür-zīver, ]*

**pūs:** *Görüş mesâfesini çok kısaltmayan hafif sis, duman hâlindeki bulanıklık.*
Şemʿ-i ẕātın ide Ḥaḳ bād-ı kederden ṣālim
Meşʿal-i māḫirüñe **puş** ola çarḫ-ı mīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 46). [puş, ]*

**püser:** *Erkek çocuk.*
Ki bīm-i tīġ-ı celālüñle ḫaşma rūz-ı meşāf
Ne fikr-i ḥāl-i peder ne **püser** ne māderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 144). [püser, ]*

**püser:** *Erkek evlât, oğul (Hz. Yusuf).*
Yir içerken anuñla şām u seḥer
Baña dirken peder ben aña **püser** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 138). [püser, ]*

**pūşiş-i kaʿbe-i nāz:** *Güzel Kabe'nin örtüsü.*
Ey zülf-i siyāhı **pūşiş-i Kaʿbe-i nāz**
Cān u dile ebrūvānı miḥrāb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 1). [pūşiş-i kaʿbe-i nāz, ]*

**püşte püşte:** *Yığın yığın.*
O **püşte püşte** olan ḫāḳ-i reh-güẕārında
Ḳudūmı feyżi ile tūde tude ʿānberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 29). [püşte püşte, ]*

**püşt-i ser-nāme-i ikrāmına:** *Lütuf*

*mektubunun sırtı ( peşi).*
O şehüñ bendesiyüz kim yed-i şunʿ-ı ezelī
Püşt-i ser-nāme-i ikrāmına ḫātem-zededür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 12). [püşt-i ser-nāme-i ikrāmına, --n-, --a ]*

**pūt:** *Büt, heykel, sanem.*
Her ṭarḥına ḳażā vü ḳader tār u **pūd** olur
Nessāc-ı kārgāh-ı fenā kim zemānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 19). [pūd, ]*
Eyledükce ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn nessāc-ı ʿaşḳ
Kārgāh-ı dilde ṣabr u huş tār u **pud** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 12). [pud, ]*
Eyleme şunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān
Hilʿāt-ı eyyāma tā kim ṣubḥ u şāmı **pūd** u tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 178). [pūd, ]*

**pūte-i pür-kīmyā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin değerli iksiri ile dolu çanağı.*
ʿAceb mi eylese sīmāb şevḳini ṭaşʿīd
Ki ġonce **pūte-i pür-kīmyā-yı şebnemdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 10). [pūte-i pür-kīmyā-yı şebnemdür, --dür ]*

**pūyān:** *Hızlı koşan, çevik.*
Dergāhuña ḳuṣūrını iḳrār iden ḳuluñ
Pāy-ı niyāz ʿacz ile **pūyān** devān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 74). [pūyān, -de ]*

**pūyān:** *Koşan, geçip giden.*
ʿAllāme-i devrān ki ola Saʿd ile Seyyid
Pūyān u devrān ġāşiye-berduş-ı semendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 4). [pūyān, ]*

**rāb:** *Allah, Tanrı.*
Yā **Rab** beni bī-naṣībden ʿadd itme
Bāb-ı keremüñ bu sāʾile sedd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 1). [rab, ]*

**rāb:** *Allah.*
Yüz sürüp dergāhuña geldi ḳabūl it ḥācetin
Eyleme ḥırmān ile yā **Rab** Naẓīm-i zārı red
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 46). [rab, ]*
Lā-büd ḳulına efendisi raḥm eyler
Ya **Rab** ḳul kim benüm efendüm sensin
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 4). [rab, ]*
Yā **Rab** derdiñ ile sīne-çāk eyle beni
Şehrāh-ı muḥabbetüñde ḫāk eyle beni
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 1). [rab, ]*

**rāb:** *(Rabb) "Bir şeyi yetkinlik noktasına varıncaya kadar kademe kademe inşa edip geliştirmek" anlamında olup "mâlik, seyyid, idare eden, terbiye eden, gözetip koruyan, nimet veren, ıslah edip geliştiren, mâbud" olan Allah.*
Ġusāya düşmeyenler nergis-i bīmārı derdinden
Gözi yaşma nīlūfer gibi yā **Rab** ġarīḳ olsun
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 6). [rab, ]*

**rāb:** *Bir şeyi yetkinlik noktasına varıncaya kadar kademe kademe inşa edip geliştirmek" anlamında olup "mâlik, seyyid, idare eden, terbiye eden, gözetip koruyan, nimet veren, ıslah edip geliştiren, mâbud" olan Allah.*

Yār ser-keş ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm yā **Rab** meded
Ne esīrüm belli ne āzādeyüm yā **Rab** meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 1). [rab, ]*
Yār ser-keş ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm yā **Rab** meded
Ne esīrüm belli ne āzādeyüm yā **Rab** meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 2). [rab, ]*
Pür-sevād-ı zülf ü ḫaṭṭ u ḫāldür levḥ-i dilüm
Ġayrdan gerçi derūnı sādeyüm yā **Rab** meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 4). [rab, ]*
Pāymāl itdi beni bir şehsüvār-ı mülk-i nāz
Dest-gīr ol ʿāciz ü üftādeyüm yā **Rab** meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 6). [rab, ]*
Cebhe-i cān āşinā-yı ḫāk-ı kūy-ı yārdur
Dembedem bīgāne-i seccādeyüm yā **Rab** meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 8). [rab, ]*
Gāh mest ü gāh hüşyārum Naẓīm-āsā velī
Luṭfuña her ḥālle āmādeyüm yā **Rab** meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 10). [rab, ]*
Ġarībāne idince ʿazm-i rāh-ı menzil-i maḳṣūd
Naẓīm-i zāre yā **Rab** Ḫıżr-ı tevfīḳuñ refīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 14). [rab, ]*
Kime işāret ider şimdi kūşe-i çeşmi
Kime dūçār ola yā **Rab** bugün o çār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 8). [rab, ]*
Ferhād ü Ḳays gibi neler eyledi ẓuḥūr
Ya **Rab** ne ṭurfe dūde olur ʿaşḳ dûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 16). [rab, ]*
Eyle ḳandīl-i fürūzān nūr-ı īmānı aña
Pisteri olduḳda yā **Rab** künc-i tārīk-i lahd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 56). [rab, ]*
Yā **Rab** be-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül ḫatm-i enbiyâ
Kim ẕāt-ı pākidür sebeb-i ḫilḳat-i ciḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 9). [rab, ]*
Yā **Rab** be-ḥaḳk-ı ʿismeṭ-i zevcāt-ı ṭāḫirat
Ya **Rab** be-sahb ü āl-i Beṭūl ü be-ḫanedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 11). [rab, ]*
Yā **Rab** be-ḥaḳk-ı ʿismeṭ-i zevcāt-ı ṭāḫirat
Ya **Rab** be-sahb ü āl-i Beṭūl ü be-ḫanedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 12). [rab, ]*
Yā **Rab** be-ṣıdḳ-ı ḥażret-i ṣıddīk-ı yār-i ġār
Yā **Rab** bi-ʿadd-i ḥażret-i farūḳ-ı mihribān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 13). [rab, ]*
Yā **Rab** be-ṣıdḳ-ı ḥażret-i ṣıddīk-ı yār-i ġār
Yā **Rab** bi-ʿadd-i ḥażret-i farūḳ-ı mihribān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 14). [rab, ]*
Yā **Rab** be-ḥilm ü şefḳat-i ʿOs̱mān şeh-i ḥalīm
Ya **Rab** be-ʿilm ü faẕ̇l-ı ʿAlī şāḫ-ı nüktedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 15). [rab, ]*
Yā **Rab** be-ḥilm ü şefḳat-i ʿOs̱mān şeh-i ḥalīm
Ya **Rab** be-ʿilm ü faẕ̇l-ı ʿAlī şāḫ-ı nüktedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 16). [rab, ]*
Yā **Rab** be-nūr-ı dīde-i Zehrā Ḥasan Ḥüseyn
Şehzâdegân-ı ekrem ü zīşān ü kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 17). [rab, ]*
Yā **Rab** be-cāh-ı ḳadr-i imām-ı düvāz-deh
Kim oldı ḫāk-i derleri mihrāb-ı âsitân *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 19). [rab, ]*
Çeşm-i giryānumı deryā-yı şuhūd it yā **Rab**
Dil-i vīrānumı gencīne-i ʿirfān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 3). [rab, ]*
Yā **Rab** bi-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül tā ki zindedür
Cān-ı Naẓīmi eyle s̱enā-ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 61). [rab, ]*
Temennāsın temām itdükde ḫāme
Geze elden ele ya **Rab** bu nāme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 6). [rab, ]*
Ben ḫvār u ẕelīli kām-yāb it yā **Rab**
Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb it yā **Rab** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 1). [rab, ]*

Ben ḫvār u ẕelīli kām-yāb it yā **Rab**
Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb it yā **Rab**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 2). [rab, ]*
Geldüm ḳapuña fakır ü muḥtac ẕelīl
Faż̇l u keremüñle feṯḥ-i bāb it yā **Rab**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 4). [rab, ]*
Ġark eyleyüp envār-ı niʿama yā **Rab**
Yaḳma tenümi nār-ı caḥīme yā **Rab** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 1). [rab, ]*
Ġark eyleyüp envār-ı niʿama yā **Rab**
Yaḳma tenümi nār-ı caḥīme yā **Rab** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 2). [rab, ]*
Ḥāl-i diline iki ciḫānda rāḥm it
Raḥmet dine cān-ı Naẓīme yā **Rab** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 4). [rab, ]*
Hāmem çemen-i feyże nihāl it yā **Rab**
Naẓm-ı terümi reşk-i zülāl it yā **Rab**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 1). [rab, ]*
Hāmem çemen-i feyże nihāl it yā **Rab**
Naẓm-ı terümi reşk-i zülāl it yā **Rab**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 2). [rab, ]*
Ṭabʿum ṣuver-i ednā-yı maʿānī kılduñ
Zîver-dih-i erjeng-i kemāl it yā **Rab**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 4). [rab, ]*
Yā **Rab** dü-ciḫānda ʿizzetüñ ḥaḳkı içün
Hvār itme Naẓīmi luṭf idüp eyle ʿazīz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 3). [rab, ]*
Cismi ālūde-i ġubār oldı
Pisteri yā **Rab** ola istebraḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 4). [rab, ]*
Hümā-yı rūḥ-ı pāki itdi pervāz
Ola Ṭūbāda yā **Rab** āşiyān-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 4). [rab, ]*

**rabb-ı ġafūr:** *Bağışlaması çok olan Allah.*
ʿAfv ide maʿṣiyetin **Rabb-ı Ġafūr**
Rūḥını şād kıla ʿuḳbāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 17). [rabb-ı ġafūr, ]*

**rabb-i ʿizzet:** *Yüce Allah.*
Eyledi ʿazm-i beḳā dār-ı fenādan umarum
Māder-i Müşfiḳamı ḫoş ṭuta **Rabb-i ʿizzet** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 2). [rabb-i ʿizzet, ]*

**rabb-i müsteʿān:** *Kendisinden yardım istenen Allah.*
Eyle Naẓīm-i zārı düʿālemde ber-murād
Şensin viren murādumuz ey **Rabb-i müsteʿān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 22). [rabb-i müsteʿān, ]*

**rabb-i müsteānından:** *Kendisinden yardım istenen, yardımı dilenen (Allah).*
Ola hemīşe teraḳḳīde cāh-ı iḳbālüñ
Budur niyāzı dilüñ **Rabb-i müsteānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 32). [rabb-i müsteānından, ]*

**rabṭ-ı ḳalb:** *Gönül bağlama.*
Taḳdire **rabṭ-ı ḳalb** iden āzāde-hāṭrırı
İzzet ne şād-kām ne ẓillet melūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 13). [rabṭ-ı ḳalb, ]*

**rācih:** *Daha üstün, değerli olma.*
Hudāyegān-ı felek-āsitān ki **rāciḥdür**
Şükūh-ı şevḳeti dārāt-ı ḫüsrevān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 11). [rāciḥdür, -dür ]*

**radıya'llāhu:** *Allah ondan razı olsun" manasına duadır ki ashâb-ı kirâm hazeratının nâm-ı şerîfleri anıldıkta yâd olunur.*
Ẕāt-ı Ḥaşan Ḥüseyn ile oldı iki hümā
Biz sāyesindeyüz **raḍıya'llāhu** ʿānhümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 1, Mısra 2). [raḍıya'llāhu, ]*

**rāfiʿ-i rāyāt-ı himem:** *Himmet sancaklarını kaldıran.*
Ṣāḥib-i tıġ u ḳalem **rāfiʿ-i rāyāt-ı himem**
Rāfiʿ-i ẓulm ü sitem dād-penāh-ı żuʿafā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 11). [rāfiʿ-i rāyāt-ı himem, ]*

**rāfiʿ-i ẓulm:** *Adalete aykırı davranma, hak edene hakkını vermemeyi , haksızlığı kaldıran.*
Ṣāḥib-i tıġ u ḳalem rāfiʿ-i rāyāt-ı himem
Rāfiʿ-i ẓulm ü sitem dād-penāh-ı żuʿafā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 12).*

*[rāfiʿ-i ẓulm, ]*

**raġbet:** *Arzu, meyil, teveccüh, itibar.*
ʿAceb mi eylemese nesr-i ṭāʾire **raġbet**
Değil kemendinde şāyeste ṣayd-ı lāġardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 107). [raġbet, ]*

**raġbete:** *Arzu, meyil, teveccüh; itibar.*
Ne **raġbete** naẓār eyler ne iʿtibāre nigāh
Pür itse gūşına girmez ciḫānı ḳal ile ḳīyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 11). [raġbete, ]*

**rāġıb:** *İstekli, isteyen (kimse).*
Görmeġe ol maḳāmı **rāġıb** idüm
Cuy-veş sū-be-sū revān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 221). [rāġıb, ]*

**rāġıb idi:** *İstekli olmak.*
Hūblar ṭālib idi ülfetüme
Dilberān **rāġıb idi** ṣoḥbetüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 36). [rāġıb idi, -idi ]*

**rāh:** *Yol, tarîk: râh-ı mescid, râh-ı hak. Eger sen yol gösterirsen âlem serâ-pâ yoldur / Eger sen dest-gîr olmazsan âlem serâ-pâ kuyudur. râh-ber yol gösterici, kılavuz, delil. râh-zen yol vurucu, harami, haydut. râh-nâme yol tarifesi, haritası. râh-nümâ yol gösterici delil. râh-vâr yorga yürüyüşlü at, rahvan.*
Ḥūrşīd-i zer külāhı eñāk bārgāhı
Her rīzesinüñ **rāhı** bir kevkeb-i yemānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 34). [rāhı, ]*

**rāḥat:** *Huzurlu, rahat.*
Nice ḥużūr ide gülşende seylī-i ḫurşīd
Henüz **rāḥat** iken der-ḳafā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 8). [rāḥat, ]*
Bı-ḳayd o dil ki kākülüñe mübtelā degül
Rāḥat o ser ki sāye-nişīn-i hümā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 2). [rāḥat, ]*
Rāḥat olsun mı seven cānan cānan üstine
Bir vilāyet görmedim ṣulṭān ṣulṭān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 1). [rāḥat, ]*
Eylemez kūy-ı dil-i āvāresi **rāḥat** ḳabūl
Redd idüp çevgān-ı ḫışmı kim ki sergerdān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 55). [rāḥat, ]*
Bālīn-i farḳ-ı baḫtum idüp āsitānını
Haḳ-i derinde ṣubḥ u mesā **rāḥat** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 24). [rāḥat, ]*

**rāḥat-ı ümmet:** *Ümmetin rahatı.*
Ẓıll-ı ʿadlindedur Naẓīm o şehüñ
Rāḥat-ı ümmet ü refāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 30). [rāḥat-ı ümmet, ]*

**rāḥatü'l-ervāḥ-ı naẓm-ı dil-keşüñ ḥaḳkā:** *Gönülleri cezbeden şiirin ruhları rahatlatan makamı, doğrusu bu.*
Naẓīmā **rāḥatü'l-ervāḥ-ı naẓm-ı dil-keşüñ ḥaḳkā**
Ḥüseynīye çıḳup düşdi Ṣıfāḫān u ʿIraḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 13). [rāḥatü'l-ervāḥ-ı naẓm-ı dil-keşüñ ḥaḳkā, --a ]*

**rāh-ber:** *Rehber, yol gösteren.*
Olur Ḫıżr-ı hidāyet **rāh-ber** cünd-i ẓafer leşker
Ne semte eylese ʿazm-i sefer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 3). [rāh-ber, ]*
Yemīninde yesārında müretteb leşker-i īslām
Nola olsa ġuẓāta **rāh-ber** tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 6). [rāh-ber, ]*

**rāh-ber:** *Rehber, delil, yol gösterici, kılavuz.*
Mesned-i nāz ü naʿīm üzre olup ʿömri füzūn
Dest-gīri ola Ḫaḳ **rāh-beri** Peyġamber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 14). [rāh-beri, ]*

**rāh-ber-i fevc-i nebi:** *Gelmiş geçmiş peygamberlerin rehberi.*
Ḫaḳ risāletle nübüvvetle vücūdın itmiş

Hādī-i cem-ʿi rüsül **rāh-ber-i fevc-i nebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 12). [rāh-ber-i fevc-i nebi, ]*

**rāhī:** *Yolcu.*
Deyr-i muḥabbetüñ yine **rāhi** küşādedür
Gāhī ḳapansa mey-gede gāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 1). [rāhi, ]*

**rāh-ı ḥasretüñde:** *Hasret yolu.*
kim ḫāk oldı **rāh-ı ḥasretüñde** bāliş-i nāzı
Ser-i zānū-yı ĥavrâdır sitebraḳ ferş-i maḳʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 85). [rāh-ı ḥasretüñde, -ün, -de ]*

**rāh-ı necāt:** *Kurtuluş yolu.*
Üftādesine muḥāl imiş **rāh-ı necāt**
Ḳanlı kūyudur meġer ki çāh-ı zeḳanuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 3). [rāh-ı necāt, ]*

**rāh-ı ṭaleb:** *Arzu , istek yolu.*
Bir kerre delīl olsa luṭfı geçürür
Rāh-ı ṭalebümde olsa da biñ berzaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 4). [rāh-ı ṭaleb, --üm, --de ]*

**rāh-ı viṣālde:** *Kavuşma yolu.*
Hicrān-ı yāri yolda ḫaber aldum ey Naẕīm
Rāh-ı viṣālde yārı yoldan dönem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 14). [rāh-ı viṣālde, --de ]*

**rāhib:** *Rahip, Hıristiyan din adamı.*
Zülfi zünnār-perest itdi dili bir ṣānemüñ
Anı büt-ḫāne-i ṣūretdeki **rāhib** ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 8). [rāhib, ]*

**raḥīk-ı ʿaşk:** *Aşkın saf duru ve kokulu şarabı.*
Ne bilür ẕevḳını mestān raḥīḳ-ı ʿaşḳuñ
Çekmeyen bezm-i ġamuñ sāġar-ı nūşānūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 13). [raḥīḳ-ı ʿaşḳ, -uñ ]*

**raḥīḳ-ı muravvaḳdan:** *Duru , saf kokulu şarap.*
Māhmūruñum şerāb-ı lebüñ eyleme dirīġ
Ṣāḳī ṣun ol **raḥīḳ-ı muravvaḳdan** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 6). [raḥīḳ-ı muravvaḳdan, --dan-dan ]*

**raḥīḳ-ı şiʿri:** *Şiirin cennet ırmakları.*
Virmiş **raḥīḳ-ı şiʿri** mestān-ı naẓma ḥālet
Ṣunmış aña ezelde ṣahbā-yı feyżi ṣāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 9). [raḥīḳ-ı şiʿri, ]*

**raḥīm:** *Acıyan, merhamet eden, esirgeyen (Allah).*
ʿAzīz oldur Raʾūf oldur **Rāhim** ol
Ḥalīm oldur ʿAlīm oldur Ḥaḳīm ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 25). [rāhim, ]*
Ey vaṣf-ı ṣıfātı Ḳul hüvaʾllāhu aḥad
Rāḥman u **Rāḥim** ü Ḥayy ü Ḳayyum ü Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 2). [rāḥim, ]*

**raḫm:** *Merhamet.*
İltifāt-ı nāzuña şāyeste itmezseñ daḫī
Bir selāmum **rāḥm** idüp ey ġamze-i cānāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 10). [rāḥm, ]*

**raḫm:** *Acımak esirgemek.*
Bir zʿaīfe taḳviyet-baḫş olsa **rāḥm** ü şefḳati
Gelmeye seng-i felaḥatle zücāce inkisār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 99). [rāḥm, ]*
Nergis-i bīmār-veş **rāḥm** eylemezler yaşuña
Olsa cūy-ı giryenüñ iki gözüñ nīlūferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 29). [rāḥm, ]*
Ḥāl-i diline iki ciḫānda **rāḥm** it
Raḥmet dine cān-ı Naẕīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 3). [rāḥm, ]*

**raḫm:** *Acıma, esirgeme, merhamet etme.*
Yār eşk ü āhıma **rāḥm** eylemezdi ey Naẕīm
Olmasa germābe-i sīnemde bu āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 13). [rāḥm, ]*
Ṣāyed niyāz-ı nāmene **rāḥm** eyleye görüp

Yāre ḥamāme-i dil-i şeydā o çār o cūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 3). [rāḥm, ]*
Eşk-i çeşminden şaḳın **rāḥm** eyle rūy-ı zerdine
Ġarḳ-ı āb-ı dīdedür mānend-i nīlüfer yetīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 11). [rāḥm, ]*
Her ḳaṭresi bir şebnem-i ḫurşīd-rübādur
Ol girye ki **rāḥm** eyleye yārüñ dil-i saḫtı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 6). [rāḥm, ]*
Lā-büd ḳulına efendisi **raḥm** eyler
Ya Rab ḳul kim benüm efendüm sensin
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 3). [raḥm, ]*
Rahm eyle ḳuluñ Naẓīm-i şikeste-dile
Ey luṭfı şikeste dillerüñ dermānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 3). [rahm, ]*
Söz geçmedi sen yār-i perīşāne daḫi
Raḥm eylemedün ḥāl-i perīşāne daḫi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 2). [raḥm, ]*
Māʾil oldum o sehī bālāya
Rāḥm idüp üstüme şaldı sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 14). [rāḥm, ]*

**<u>rāḥm iden:</u>** *Acımak, merhamet göstermek.*
İḫtirāz eyle dil-i meksūrı āzār itmeden
Rāḥm iden ḥāl-i żaʿīfe ḫayr ile teẕkīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 14). [rāḥm iden, -en ]*

**<u>raḥmān:</u>** *Kâfir-mümin ayırmadan yarattığı bütün varlıklara merhamet eden, nîmet veren." anlamında esmâ-i hüsnâdandır.*
Ey vaṣf-ı ṣıfātı Ḳul hüva'llāhu aḥad
Rāḥman u Rāḥim ü Ḥayy ü Ḳayyum ü Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 2). [rāḥman, ]*

**<u>raḥmet:</u>** *(Allah'ın ) rahmeti, esirgemesi, acıması.*
Üstādına **raḥmet** diyerek şiʿr-i Naẓīmi
Ḥālā götürür māḥrem ü bīgāne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 13). [raḥmet, ]*
Ḥāl-i diline iki ciḫānda rāḥm it
Raḥmet dine cān-ı Naẓīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 4). [raḥmet, ]*
Didi tārīḫ-i vefātın el açup Ḥaḳḳā Naẓīm
Rūḫına vālidemüñ eyle ilāhī **raḥmet**
(1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 6). [raḥmet, ]*

**<u>raḥmeten li'l-ʿālemīn:</u>** *Alemlere rahmet.*
Rāyet-efrāz-ı şefāʿat sāye-endāz-ı ümem
ʿĀcizān-ı ḥaşre erḥam **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 78). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*

**<u>raḥmeten li'l-ʿālemīn:</u>** *Alemlere rahmet (Hz. Muhammed).*
Nāme-i şānında ʿünvān **raḥmeten li'l-ʿālemīn**
Pādişāḫ-ı ʿĀrş-mesned Hüsrev-i Refref-süvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 61). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, ]*
Ey ḫudāvend-i mükerrem **raḥmeten li'l-ʿālemīn**
Hem ḥabīb-i kibriyā hem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 1). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, ]*
Ey ḫudāvend-i mükerrem **raḥmeten li'l-ʿālemīn**
Hem ḥabīb-i kibriyā hem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 2). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, ]*
Zīr ü bālāsında imżā ḫüccet-i evṣāfınuñ
Hem muʿaḫḫār hem muḳaddem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 4). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, ]*
Tâ midâd-ı ışṭıfā kim sunʿ-ı ḫakkāk-i ezel
Aña yazmış naḳş-ı ḫātem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 6). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, ]*
Ḥaḳ vücūd-ı kāmilin itmiş daḫi maʿdūm iken
Cism-i ʿālem cān-ı ādem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 8). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, ]*
PĪşgāh-ı ʿizzetinde dāmen-i Rūḫu'l- Ḳudüs
Biñ ḥicāb ile ferāḥım **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 10). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Didiler Kerrūbiyān teşrifini tebşīr idüp
Müjde geldi ḫayra maḳdem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12,*

*Mısra 12). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Şāḫid ü ḥiddet-serā-yı ḳurb-ı maḥbūb-ı Hudā
Bezm-i ġaybü'l-ġaybe maḥrem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 14). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -iñ ]*
Hüsrev-i kürsī-nişīn şāḫenşeh-i Refref-mekīn
Zīb-i ṣadr-ı ʿArş-ı aʿẓam **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 16). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Serv-i gülzār-ı le ʿamruk naḫl-i mā evḥā-çemen
Gülbün-i levlāk-şebnem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 18). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Enbiyānuñ iftiḫārı mürselīnüñ mefḫārı ʿĀlem-i cān cān-ı ʿālem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 20). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
ʿĀşık-ı dīdār-ı Yūsuf vālih-i nuṭḳ-ı Kelīm
Ḥüsn-i ḫulḳıyla müsellem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 22). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, ]*
Zinde-i nuṭḳ-ı revān-baḫşı dil-i Ḫıżr-ı Nebī
Rūh-ı ʿĪsā cān-ı Meryem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 24). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Rāzdān-ı li-maʿallāh maḥrem-i bezm-i şuḫūd
Ḫālvet-i İsrāda hem-dem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 26). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Çarḫ-ı mīnā Sidre vü Ṭūbā ile kürsī-i ʿArş
Ḳaṣr-ı miʿrācında süllem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 28). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Gīsuvān-ı müşg-fāmı kisve-i Beytü'l-Ḥarām
Teşne-i dīdārı zemzem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 30). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Nūrdur naḫl-i revānı sāye olmaz nūrda
Cümleten rūḫ-ı mücessem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 32). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Minber-ārā-yı risālet muḳtedā-yı enbiyā
Huṭbe-i vaṣfında mun żam **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 34). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Cins-i evṣāfıyla envāʿ-ı ḫalāyıḳ leb-küşā
Her lisānda vaṣfı elzem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 36). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, ]*
ʿArif-i sırr-ı ʿulūm-ı evvelīn ü āḫirīn
Kāşif-i her rāz-ı mübhem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 38). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Ümmī-i nā-ḫvānde ammā hvāce-i müşkil-küşā
Müddeʿī baḫş ile mülzem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 40). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, ]*
Ḥüccet-i ḳāṭıʿla ḥaḳk u bāṭılı farḳ itmeġe
Tīġ şerʿi seyf-i mübrem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 42). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, ]*
Āferīneşden vücūh-ı tām ile mümtāz olup
ʿİlm ü ʿirfān ile aʿlem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 44). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, ]*
Eylemiş Ḥaḳ pāye-i cāh-ı celāl ü ʿʿizzetin
ʿArş-ı aʿẓamdan muʿaẓẓam **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 46). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Rīzesinüñ şāḫrāh-ı rifʿāti ḫurşīd ü māh
Tūdesi nüh- ṭāḳ-ı ṭārem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 48). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Zer-nişān-ı mekrümet gevher-feşān-ı ʿāṭıfet
Ṭabʿ-ı desti kān ile yem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 50). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
ʿAdl ü dād ile ḫacālet-baḫş-ı şād Nuşirevān
Şermsār-ı cūdı Hātem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 52). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Eylemiş yümn-i ḳudūmı leyletü'l-miʿrācda
Ḳāmet-i eflâki pūr-ḫam **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 54). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Kabża-i ʿazminde nuṣret tīġıdur nūr-ı siyāh
Nīza-i rezminde perçem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 56). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Dest-bürd-i Ḳahramān ḳahrınuñ bī-ṭāḳatı
Haşmı olsa Sām ü Rüstem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 58). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
ʿAcz ile nāmūs-ı ekber midḥat-i ẕātında lāl

ʿAḳl-ı küll vaṣfında ebkem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 60). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Cebhe-fersā-yı rikābı eşheb-i evṣāfınnuñ
Nice İbrāhim-i Edhem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 62). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Hādīman-ı ravża-i cennet zemīn-i dergehi
Ḥūr u ġılmān ile tevʾem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 64). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Naʿt-ı gün-ā-günı dilde tā ki cānum tendedür
Biñ ḫulūṣ ile muṣammem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 66). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Ümmeti pür-sūr-ı iḳbāl ü ẓafer idbār ile
Düşmeni pür-şār-ı matem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 68). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Gūy-ı seyli ḫurde-i çevgān dest-i saṭveti
Farḳ-ı Ḍaḥḥāk ü ser-i Cem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 70). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Kārvān-ı ins ü cāna rehber-i fevz ü necāt
Ḳāfile-sālār-ı ekrem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 72). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Lüledür ʿaṭşān-ı iḥsāna ḳālem parmaḳları
Tabʿ-ı cūy-ı luṭfa maḳsem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 74). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Neşve-i cām-ı sürūr-encām-ı bezm-i şefḳati
Ẕevḳi-baḫş-ı cān-ı pür-ġam **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 76). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Güm-reḫān-ı ẓulmet-i ʿışyāna nūr-ı ʿafv ile
Reh-nümūn-ı semt-i eşlem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 80). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Müşfiḳ-ı eşk-i nedāmet-rīz-i dāmān-ı niyāz
Mihribān-ı çeşm-i pür-nem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 82). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Dārū-yı dāru'ş-şifā-yı ʿafvi her dil-ḫastenüñ
Derd-i bī-dermānına em **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 84). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
ʿİllet-i bīmār-ı ʿışyāna ṭabīb-i çāre-sāz
Hāṭır-ı mecrūḫa merhem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 86). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Ġuṣṣa-i ʿışyān Naẓīm-i zāre kār itdi meğer
Eyliye ʿafv ile ḫurrem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 88). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Ḥasret-i ḫāk-i deri mużmer żamīrümde müdām
Ey ġamı cānumda müdġam **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 90). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Meḥmedet-ḫvān-ı ṣıfāt-ı pāki ḥālā her zebān
Vaṣf-ı ẕātı zīb-i her fem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 92). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Nāmını tesbīh idüp gökde melek yirde beşer
İtdiler evrādına żamm **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 94). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*
Biñ taḥiyyāt u selām olsun revān-ı pākine
Virdüm olduḳça demādem **raḥmeten li'l-ʿālemīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 96). [raḥmeten li'l-ʿālemīn, -in ]*

**raḥmet-i ʿālemiyān:** *Âlemleri esirgeyen.*
Ey mefḫār-ı kāʾināt faḫr-ı dü-ciḫān
Vey ẕāt-ı kerīmi **raḥmet-i ʿālemiyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 25, Mısra 2). [raḥmet-i ʿālemiyān, ]*

**raḥmet-i ʿālemiyāndur:** *Alemler rahmet (olan).*
Āferīneş yüzinüñ şuyına ḫalḳ olmışdur
Raḥmet-i ʿālemiyāndur o dü- ālem sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 14). [raḥmet-i ʿālemiyāndur, -dur ]*

**raḥmeti deryāsına:** *Rahmet denizi.*
Ḳaṭresi kevn ü mekānı ġarḳ ider yoḳdur henüz
Raḥmeti deryāsına kaʿr u kenār u cezr ü med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 14). [raḥmeti deryāsına, -s, -ın, -da ]*

**raḥmetu ʿilāhi ʿaleyhim:** *Allah'ın rahmeti onlara ( olsun ).*

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 148). [raḥmetu ʿilâhi ʿaleyhim, ]*

**raḥm-ı bī-kesān:** *Kimsesizler sılası.*
Evvel nigāh-ı şefḳatidür **raḥm-ı bī-kesān**
Ednā teveccüh-i himemi bende-perverī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 39). [raḥm-ı bī-kesān, ]*

**rāḥm-ı māderde:** *Ana rahmi, anne karnı.*
Nuṭfe iken **rāḥm-ı māderde** daḫi ṭıñ-ı żaʿīf
Hışmını yād eylese reng-i rūḫı Ṭaġyīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 49). [rāḥm-ı māderde, -de ]*

**raḫnedār:** *Zarar görmüş.*
Vücūdın dāġlarla **rāḫnedār** itmiş dil-i şeydā
Leb-i şîrîni yādıyla o şūḫuñ Kūh-kenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 5). [rāḫnedār, ]*

**raḫne-dār:** *Yaralı, zarar görmüş.*
Tīşe-i ġamden Biñā-yı şevḳı olmaz **rāḫne-dār**
Bir dil-i vīrāne kim luṭfıyla ābādan olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 53). [rāḫne-dār, ]*

**rāh-nümā:** *Rehber, kılavuz, yol gösteren.*
Olmazsa eġer **rāh-nümā** Ḫıżr-ı ḥaḳīkat
Deryā-yı mecāzīde şināh itmeġe deġmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 13). [rāh-nümā, ]*
Kārbān-ı ümeme kāfile-sālār-ı necāt
Dergeh-i ʿizzete hem reh-rev u **rāh-nümā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 124). [rāh-nümā, ]*
Sipāh-ı ʿazmine ʿavn-i ilāh **rāh-nüma**
Livā-yı rezmine cünd-i ricāl leşkerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 113). [rāh-nüma, ]*

**rāh-nümā:** *Yol gösteren, rehber.*
Şemʿ-i cemʿ-i rüsülüñ **rāh-nümāsı** sübülüñ
Enbiyā hep o gülüñ ravżasına nāsiye-sā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 113). [rāh-nümāsı, -sı ]*

**raḫş:** *At.*
Biñdükce **rāḫşa** ʿarṣa-i rezm içre gūyiyā
Sī-murġ-ı kūh Ḳāña ṣāḥib-ḳırān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 51). [rāḫşa, -a ]*

**raḫş:** *Gösterişli, güzel at.*
Beşi bir **rāḫşa** biñüp itmededür seyr-i sefer
Beşi gāhīce licāmın uzadup gāh çeker
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 3). [rāḫşa, -a ]*

**raḫş:** *Gösterişli ve yürük at.*
Gelen seferden o şāḫenşeh-i muẓafferdür
Ki **rāḫşı** aṭlas-ı çarḫ üzre cilve-güsterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 2). [rāḫşı, -ı ]*

**raḫşān:** *Far. sf. Parlak, ziyadar, nurlu.*
Bir sütūn-ı nūrdur kim her mināre tā seḥer
Şuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efşānla **rāḫşān** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 20). [rāḫşān, ]*
Şubḥum olmışdı gün gibi tābān
Şebüm eylerdi meh-veşān **rāḫşān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 34). [rāḫşān, ]*

**raḫşān:** *Parlak.*
Çarḫ-ı saʿādet üzre yektā meh-i ciḫān-tāb
Burc-ı şerefde **rāḫşān** ḥūrşīd-i ʿālem-ārā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 4). [rāḫşān, ]*

**rāḫş-ı berḳ-sīmā:** *Yıldırım alameti at.*
Ol eblaḳ-ı sebük-pā ol **rāḫş-ı berḳ-sīmā**
Eyler ḫırāmı ḥayfā dil-beste ins ü cānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 129). [rāḫş-ı berḳ-sīmā, ]*

**rāḫş-ı ḫāmeni:** *Kalem atı.*
Vādī-i midḥatinde ḳıvır **rāḫş-ı ḫāmeni**
Çāpük-semend-i ṭabʿı öñünde piyāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 19). [rāḫş-ı ḫāmeni, --i ]*

**rāḫş-ı ḳader-şitābı:** *Kaderi acelecilik olan at.*
Rāḫş-ı ḳader-şitābı naʿl itmiş āftābı

İḳbāl hem-rikābı iclāl hem-ʿinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 125). [rāḫş-ı ḳader-şitābı, ]*

**rāḫş-ı ḳader-şitābı:** *Aceleci kaderli at.*
Rāḫş-ı ḳader-şitābı naʿl itmiş āftābı
İḳbāl hem-rikābı iclāl hem-ʿinānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 125). [rāḫş-ı ḳader-şitābı, ]*

**rāḫş-ı rifʿati:** *Yüce, büyük at.*
ʿĀlem-i bālāya bāl açdıkda **rāḫş-ı rifʿati**
Āsmān rūmāl ile taʿẓīm idüp oldı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 13). [rāḫş-ı rifʿati, -i ]*

**rāḫş-ı tünd:** *Hızlı at.*
Nefs-i emmāre ser-keş olsa nola
Rāḫş-ı tünd ü ḥarūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 12). [rāḫş-ı tünd, ]*

**raht:** *At takımı, eyer takımı.*
Meydān-ı süḫande feres-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ
Pīrāstedür cevher-i maʿnā ile **raḫtı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 10). [raḫtı, -ı ]*

**raḳam:** *yazı yazma.*
Kifāyet eylemiye levḥ-i zer-nigār-ı felek
ʿUṭārid itse **raḳam** defter-i beyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 96). [raḳam, ]*
Ḥażret-i ʿallāme Laʿli-zāde kim ʿarż itmeġe
Eyledi ḫāmem bu ṭaḳvimi **raḳam** nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 18). [raḳam, ]*

**raḳam:** *Miktar.*
Kātib-i çarḫ eyleyüp evṣāf-ı miʿrācın **raḳam**
Ṣundı ʿacz ile olup rū-ber-zemīn ü ʿöẕr-i ḫʿāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 19). [raḳam, ]*

**rakam-ı cūd:** *Cömertlik yazısı.*
Encüm-i ṣābit ü seyyār anuñ
Rakam-ı cūdınuñ ednā cümeli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [rakam-ı cūd, -ı, -nuñ ]*

**raḳam-ı cūdına:** *Cömertlik rakamına.*
Ey dü-ʿālem varaḳ-ı ḥaşmetine ḥalḳa-i mīm
Āferīneş **raḳam-ı cūdına** bir noḳṭa-i cīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 2). [raḳam-ı cūdına, ]*

**raḳam-ı senā:** *Övülecek sayı.*
Zer-mühre ḳamer sipihr levḥ-i zer-kār
Encüm raḳam-ı ṣenāsına sīm nuḳaṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 4). [raḳam-ı ṣenā, --s-, --ı, --n-, --a ]*

**raḳīb:** *Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse.*
Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u şekībüm yā Resūla'llāh
Seni her kim sever ben **raḳībüm** yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 2). [raḳībüm, -ü, -m ]*

**raḳīb:** *Aynı sevgiliye gönül verenlerden her biri // Klâsik şiirde sevgiliyi aşıktan uzaklaştırmaya çalışan, sevgili ile âşığın kavuşmasına engel olan kimse.*
Āşinā oldun **rāḳibe** sırruñı fāş eyledi
Kim didi cānā saña var ḫāneñe bīgāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 11). [rāḳibe, -e ]*

**raḳīb:** *(رقيب) i. (Ar. reḳābet "gözetmek, beklemek"ten raḳib) Aynı sevgiliye gönül verenlerden her biri.*
Ne deñli derd-i dili ʿāṣīḳār eylemesen
Raḳīb diyü o perīye seni nihānī geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 8). [raḳīb, ]*

**raḳīb:** *(Ar. reḳābet "gözetmek, beklemek"ten raḳib) 1. Aynı şeyi elde etmek isteyenlerden, aynı amaca varmak için uğraşanlardan her biri.*
Egerçi ḫāk-i niyāzuz o naḫl-i nâza velî
Raḳīb ile yine tīġ u kefenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 8). [raḳīb, ]*

Görmez **raḳīb** diyü o perī-veş niḫān gelür
Daʿvet-seray-ı daʾireme her zamān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 83). [raḳīb, ]*
Raḳīb ü āmir ü nāhī vü ʿālim
Muḥāllil māhī vü dāʿī muḥārrim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 21). [raḳīb, ]*

**raḳībe:** *Dîvân şiirinde âşık- mâşûk ikilisi arasında âşık ile yarışan ve ona ortak olan kişidir. II Engel.*
Rakibe rūḫşat-ı ṭaʿn u telāş-ı ʿāşıḳ-ı şeydā
māhuñ gūşe-i ebrū ile īmālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 15). [rakibe, ]*

**rākib-i ʿazmi:** *Azim rakibi.*
Ḳaṣd-ı ṣayd-ı ġazāl-i ḫāver idüp
Rākib-i ʿazmi olsa eşheb-rān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 90). [rākib-i ʿazmi, ]*

**raḳīb-i bed-gū:** *Dedikoducuların rakibi.*
Ḥasret-i muy miyānuñla **raḳīb-i bed-gū**
Yine ʿuşşāḳa doḳınmış sözi ortaya gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 3). [raḳīb-i bed-gū, ]*

**raḳīb-i nādān:** *Cahil görgüsüz rakip.*
Āb-ı ḥayātı içmem ṣunsa **raḳīb-i nādān**
Cām-ı viṣāli çekmem aġyār-ı dūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 11). [raḳīb-i nādān, ]*

**raḳīb-i rū-siyāhuñ:** *Yüzü kara olanın rakibi.*
Felekde bir meh-i nā-mihribāna Müşterī olmış
Raḳīb-i rū-siyāhuñ kevkeb-i baḫtı Züḫallenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 12). [raḳīb-i rū-siyāhuñ, --uñ ]*

**rakkāṣ:** *1)Oynayan, dans eden (kişi), köçek. 2) Güvenilmez, sözünde durmaz kişi.*
Nīk ü bedi rām eyleyüp evḳāt güẕārūz
Raḳḳās iderüz ʿaḳrebi de sāʿatümüzde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 8). [raḳḳās, ]*
Olduḳça germ-cevlān **raḳḳāṣ** bezm-i devrān
Görse olurdı ḥayrān ol eşheb-i revānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 133). [raḳḳāṣ, ]*

**rakṣ:** *Dans, oyun.*
Süvār olduḳça ṭabʿum eblaḳ-ı endīşeye gāhī
Miyân-ı arṣa-i maʿnada **raḳṣā** başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 8). [raḳṣā, -a ]*

**raḳṣān:** *Dans eden, oynayan.*
Mest iken ol māh-ı mihr-engīz kim **raḳṣān** olur
Māh lerzān mihr ser-gerdān felek ḥayrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 1). [raḳṣān, ]*
Kemāl-i nāzla **raḳṣān** u cilve-rīz olsa
Hıram-ı ʿişve ḫāram ola dilberān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 85). [raḳṣān, ]*

**rakṣ-künān:** *Dans eden.*
Ḳademin būs idicek oldı hemān **raḳṣ-künān**
Zühre merġūle-i naʿt ile terennüm-pīrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 247). [raḳṣ-künān, ]*

**raḳīb:** *Aşığın rakibi.*
Tenüm zerd ü niẕār itdüñ dil-i zārum figār itdüñ
Raḳībi iḫtiyār itdüñ gel ey tāze civānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 6). [raḳībi, -i ]*

**rām:** *Boyun eğen, kendini başkasının buyruğuna bırakan.*
Nola ṣabr ile **rām** itsem o dellāl-ı dil-aramı
Bu ḫammāmuñ dimişler nāmına Eyyūb ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 1). [rām, ]*
Eyledi emrine dünyāyı Süleymān gibi **rām**
Mühr ile olduġı dem ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 55). [rām, ]*
Rām eylemek olur mı o ārām-ı cānı ben
Ol şūḫ-ı nāz-perveri ol nev-civānı ben

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [rām, ]*

**rām:** *İtaat etme, boyun eğme.*
Âhû-veşân ḥüsn ile itdüm hezārān ittiḥād
Ben bulmadum sedd olmaya her cilvede rem **rāmına** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 4). [rāmına, -ı, -n, -a ]*

**rām:** *Boyun eğen, hoş, latif.*
Rām eyleyen o vaḥşī ġazāl-ı remīdeyi
Dām-ı füsūnı ḫalḳa-i teshīre baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 7). [rām, ]*
Ol tezerv-i ḫoş-ḫırām-ı tārı **rām** eyle Naẓīm
Dām-ı efsūndur ele bir sübḥa-i ṣad-dāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 17). [rām, ]*
Dilleri **ram** eyleyen hep çeşmümüñ efsūnıdur
Şīr-i nerler mūnis-i vaḥşī-ġazālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 9). [ram, ]*
Nīk ü bedi **rām** eyleyüp evḳāt güẕārūz
Raḳḳās iderüz ʿaḳrebi de sāʿatümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 7). [rām, ]*

**rām eyledi:** *Boyun eğmek, itaat etmek.*
Naʿl-i süm-i semendi bir nāfe müşg kendi
Rām eyledi kemendi hep āhu-yı remānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 124). [rām eyledi, -di ]*

**rām olup:** *Uymak, boyun eğmek.*
Rām olup sīnede ārām-ı dil ü cānum ola
Şāḫbāz-ı haẓārun bir gözi āhūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 13). [rām olup, -up ]*

**ramaḳ:** *Hayat kalıntısı, vücutta sadece nefes alacak kadar kalan hayat.*
Cāndan var iken **ramaḳ** baḳī
Bāde-i vuṣlatuñla mest eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 241). [ramaḳ, ]*

**ramāżān:** *Özel isim.*
Ey dil **Ramażān** Efendi ol ʿālī-ḳadr
Meşḥūr-ı ciḫān u bī-bedeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 1). [ramażān, ]*
Tārīḫini cevheri ḥūruf ile didüm
Ḥayfā **Ramażān** Efendi geldi geçdi (1105) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 14). [ramażān, ]*

**rāmī:** *Abdurrahman Râmî Efendi, şair, ö. 1640.*
Rāmī Efendi hażreti kim ẕāt-ı pākidür
Ḥālā reʾīs-i pādişeh-i mālikü'r-riḳāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 11). [rāmī, ]*

**rāmī:** *Gökte bir yıldız adı.*
Didi tārīḫini tebşīr idüp āfāḳa Naẓīm
Mühre adliyle sezā **Rāmī** Meḥemmed Pāşā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 58). [rāmī, ]*

**rāmī efendi:** *Rami Mehmet Paşa.*
Naẓīm-āsā didüm tārīḫ-i cāh-ı ʿizz ü iclālin
Yine **Rāmī Efendi** müjdeler hālā reʾīs oldı (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 10). [rāmī efendi, ]*

**rāmī efendi:** *Râmî Efendi.*
Tehniyet-güyān didüm tārīḫ-i cāhın ey Naẓīm
Ḳadrle **Rāmī Efendi** ḫāliyā oldı reʾīs (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 16). [rāmī efendi, ]*

**rāmī efendi:** *Rami Efendi.*
Olmaḳ dilerseñ ey dil-i ġam-dīde şādkām
Rāmī Efendi dergehine rū-nihāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 12). [rāmī efendi, -in, -e ]*

**rāmiş-geri:** *Çalgıcı, sazende, mutrip.*
Güne güne vaṣf-ı ẕātında terennüm-rīz olup
Bezm-i naẓmuñ böyle āġāz eylesun **rāmiş-geri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 100). [rāmiş-geri, ]*

**rāmişger-i şādī:** *Mutluluk çalgıcısı.*
İder endūh u ġam encāma āġāz
Olur **rāmişger-i şādī** ṭarab-sâz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 14).*

*[rāmişger-i şādī, ]*

**raʿnā:** *Hoş, güzel, parlak.*
Bu lüġaz ey Naẓīm **raʿnādur**
Ḥaḳ budur kim bilürse dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 9). [raʿnādur, ]*

**raʿnā:** *Güzel, anlaşılır.*
Oldı her saṭrı birer mevc bu **raʿnā** ġazelün
Lücce-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ yine seyr it cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 17). [raʿnā, ]*

**raʿşe:** *Titreme, titreyiş.*
Bīm-i şemşīr-i ciḫān-gīri ile Behrāmuñ
Eline **raʿşe** gelup duşdi o tiġ-ı ġarrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 254). [raʿşe, ]*

**raʿşe:** *Kısmî felç.*
Tenüme lerze düşer fikr-i der-āġuşuñ ile
Dilümi **raʿşe** ṭutar pīrehenüñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 4). [raʿşe, ]*

**rāst:** *Doğru.*
Dü-çeşmine gele mīl-i ʿadem ilāhī **rast**
O kim ide naẓār-ı kec o ḫānedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 129). [rast, ]*

**rāst gelür:** *Tasarlamadığı halde karşılaşmak, rastlamak, tesâdüf etmek.*
Ḥaḳḳā ki ne işlese kişi **rāst gelür**
Taḳdīr olınıcaḳ muvāfıḳ-ı tedbīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 3). [rāst gelür, --ür ]*

**rast-gû:** *Doğru söyleyen.*
Rast-gū olsañ ġalat-fehmān-ı bezm-i iʿtīrāż
Üstüñe eyler ḥavāle bir muʿārıż kāfiri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 43). [rast-gū, ]*
Rast-gū olmazsa yolında ʿadū-yı kec-revi
Tīri mecrūḥ eyleyüp şemşīri eyler bī-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 13). [rast-gū, ]*

**rāstī:** *Doğrusu.*
Rāstī ʿömrüm olınca ḳuluñum pādişehüm
Himmetüm sedd-i reh-i semt-i ḫilāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 5). [rāstī, ]*

**rast-ḳāmet:** *Doğru, düzgün boy*
Nedür ol sīne-çāk u **rāst-ḳāmet**
Ki ẓāhir ḳāmetinden istiḳāmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 1). [rāst-ḳāmet, ]*

**rāst-nümā:** *Doğruyu gösteren, doğruluk.*
Ḥāle göre söyle ḳālüñi olma ḥaẕer
Mānend-i mināre kec-dil ü **rāst-nümā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 4). [rāst-nümā, ]*

**râst-nüvişt:** *Doğru yazılmış.*
Name-i kec-raḳam-ı cürm-i ümem
Kilk-i ʿafv ile olur **râst-nüvişt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 4). [râst-nüvişt, ]*

**raṭb:** *Yaş,*
Raṭb ü yābis kelīmātıyla yiter olma zaʿīm
Geldi henġām-ı duʿā başla niyāza demidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 117). [raṭb, ]*

**rātibe-ḫvār-ı ġam-ı yār:** *Yarin tasasıyla görevli.*
Dil-i zühhād olamaz **rātibe-ḫvār-ı ġam-ı yār**
Kısmet-i ʿaşḳdan ol ṭāʾife bī-vāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 11). [rātibe-ḫvār-ı ġam-ı yār, ]*

**rātibe--ħār-ı dergeh:** *Dergahın tayınını yiyip içen.*
Ey ehl-i niyāz bārgāhumda muḳīm
Vey rātibe--ħār-ı dergehüñ cān-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 2). [rātibe--ħār-ı dergeh, ]*

**raʾūf:** *.Çok esirgeyen, pek merhametli.*
ʿAzīz oldur **Raʾūf** oldur Rāhim ol
Ḥalīm oldur ʿAlīm oldur Ḥaḳīm ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 25). [raʾūf, ]*

**ravża:** *Bahçe.*
Ḥaşre dek **ravżasma** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 14). [ravżasma, -s, -ı, -n, -a ]*
Tā ḥaşr **ravżasına** ṣubḥ ile şām
Ola envāʿ-ı taḥiyyat u selām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [ravżasına, -s, -ı, -n, -a ]*

**ravża:** *Cennet bahçesi.*
Şemʿ-i cemʿ-i rüsülüñ rāh-nümāsı sübülüñ
Enbiyā hep o gülüñ **ravżasına** nāsiye-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 114). [ravżasına, -sı, -n, -a ]*

**ravża-i ʿaşḳında:** *Aşk bahçende.*
Eşk-i ter āh-ı seḥerdür o gül-i bī-ḫāruñ
Dembedem **ravża-i ʿaşḳında** olan āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 142). [ravża-i ʿaşḳında, -ın, -da ]*

**ravża-i cennet:** *Cennet bahçesi.*
Gülşen-i ʿafvi **ravża-i cennet**
Ḳahrı dāġ-ı dil-i cehennemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 69). [ravża-i cennet, ]*

**ravża-i cennet-ḥarīm-i cāhına:** *Makamının cennet evinin bahçesi.*
Cismini rūḫ-ı muṣavver eylemiş cān-āferīn
Ravża-i cennet-ḥarīm-i cāhına ferrāş olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 70). [ravża-i cennet-ḥarīm-i cāhına, -ı, -n, -a ]*

**ravża-i her-dem-baḫār:** *Bahçesi her mevsim bahar.*
Būstān-ı rifʿati bir bāġ-ı bī-ḫār u ḫazān
Gülsitān-ı ʿizzeti bir **ravża-i her-dem-baḫār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 24). [ravża-i her-dem-baḫār, ]*

**ravża-i iḫlāṣdur:** *Halis doğruluk bahçesi.*
Bu ḳaṣidem midḥatüñde **ravża-i iḫlāṣdur**
Levn-i ezḫārında ne reng-i ḫāzān ne bīm-i ḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 117). [ravża-i iḫlāṣdur, ]*

**ravża-i nüzhet-ʿıyān:** *Ferahlığı apaçık ortada bahçe.*
Ezḫār-ı bī-ḫār u ḫazān bir **ravża-i nüzhet-ʿıyān**
Şāyestedür aña disem mānend-i gülzār-ı naʿīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 11). [ravża-i nüzhet-ʿıyān, ]*

**ravża-i pākine:** *Temiz bahçeyi.*
Ravża-i pākine envāʿ-ı dürūd ü teslīm
Hayr ola ümmetimin kāli bi-ḥaḳḳ-ı Yasīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 123). [ravża-i pākine, -in, -e ]*

**ravża-i pākine:** *Temiz bahçe.*
Hışm-ı cāhı ola mescūn-ı çeh-i taḥt-ı serā
Ser-i bī-devlet-i bed-ḫvāhına rūzān u şebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 339). [ravża-i pākine, -in, -e ]*

**ravża-i pür-nūrına:** *Çok nurlu, aydınlık bahçe; çok nurlu cennet II Hz. Muhammed'in ümmeti, Müslümanlar.*
Ravża-i pür-nūrına olduḳça teslīm-i dürūd
Ḥasid-i cānın ide Ḥaḳ ser-nigūn māḥbus-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 73). [ravża-i pür-nūrına, -ın, -a ]*

**ravża-ı rıżvān:** *Cennet.*
Şure- ḫāk olsa mekānı bālişi seng-i siyāh
Hvab-gāhı rūze-dāruñ **ravża-ı rıżvān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 14). [ravża-ı rıżvān, ]*

**ravża-i tevḥīd:** *Allah'ın birliğinin bahçesi.*
Ravża-i tevḥīd ü temcīdüñde olsun cān ü dil
Dem-be-dem gül-deste-i ṣıdḳ ile pür iki seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 53). [ravża-i tevḥīd, ]*

**ravża-i ümmīdüñ:** *Ümidin bahçesi.*
Ravża-i ümmīdüñ olsun pergel-i maḳṣūd ile
Baġ-ı ḥırmān itmesün lāle-sitānı ıżṭırār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 147). [ravża-i ümmīdüñ, ]*

**rāyāt-ı zer-nişānı:** *Altın işlemeli sancaklar.*
Tīġ-ı veġā çekildi ʿırk-ı ʿadū kesildi
Ḥūrşīd-veş dikildi **rāyāt-ı zer-nişānı**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 114). [rāyāt-ı zer-nişānı, ]*

**rāyet:** *Sancak, bayrak.*
Itmişdi ʿadū zamānla çoḳ yeri ġaṣb
Oldı yine **rāyet** ẓafer-i ʿavnle naṣib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 2). [rāyet, ]*

**rāyet-efrāz-ı nübüvvet:** *Peygamberlik sancağını kaldıran.*
Rāyet-efrāz-ı nübüvvet sipeh-ārā-yı rüsül
Mālik-i milk-i şefāʿat şeh-i fermān-fermā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 99). [rāyet-efrāz-ı nübüvvet, ]*

**rāyet-efrāz-ı şefāʿat:** *Suçlu veya muhtaç olan için af veya ihsan sancağını çeken.*
Rāyet-efrāz-ı şefāʿat sāye-endāz-ı ümem
ʿĀcizān-ı ḥaşre erḥam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 77). [rāyet-efrāz-ı şefāʿat, ]*

**rāyet-efrāz-ı ẓafer:** *Zafer sancaktarı.*
Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim oldı itdikce cihād
Tīr-i nuṣretdür kemān ü cünd-i furṣatdur kemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 53). [rāyet-efrāz-ı ẓafer, ]*

**rāyet-efrāz-ı ẓafer:** *Zafer sancağını yükselten.*
Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim gerd-i rāḫş-ı nuṣreti
Çeşm-i ḫaşma eyledi āyīne-i çarḫı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 31). [rāyet-efrāz-ı ẓafer, ]*

**rāyet-efrāz-ı ẓafersin:** *Zaferin sancağını sallayan.*
Rāyet-efrāz-ı ẓafersin kim sipāh-ı rezmüñüñ
Her biri olmış ciḫānuñ ṣaf-şikāf u ṣaf-deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 193). [rāyet-efrāz-ı ẓafersin, -sin ]*

**rāyet-güşā-yı āh u vāh:** *Ah ve vah sancağını açan.*
Baḥr u berde düşmen-i nā-pāydārı her ḳadem
İntiẓām ile olur **rāyet-güşā-yı āh u vāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 58). [rāyet-güşā-yı āh u vāh, ]*

**rāyet-i ʿafvüñ:** *Affın sancağı.*
Ne bāk-i tāb-ı ciġer-sūz mihr-i māḥşerden
ʿUsāta **rāyet-i ʿafvüñ** ṣalar ẓıll-ı ẓalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 116). [rāyet-i ʿafvüñ, ]*

**rāyet-i ʿizzetine:** *Saygı , hürriyet sancağı.*
Rāyet-i ʿizzetine ẕeyl-i zer-efşān ḫurşīd
ʿĀlem-i rifʿatine cirm-i ḳamer mehce-i sīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 43). [rāyet-i ʿizzetine, -i, -n, -e ]*

**rāyet-i leşkerkeş:** *Asker çekenin sancağı.*
Ḳavm-i ʿĀd olsa olur ednā hücūmından şikest
Bir şehüñ kim ʿavn-i Ḥaḳdur rāyet-i leşkerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 10). [rāyet-i leşkerkeş, ]*

**rāyet-i manṣūrınuñ:** *Allah'ın yardımıyla dikilen bayrak.*
Rāyet-i manṣūrınuñ innā fetaḥnā ṣuḳḳāsı
Tiġınuñ zāġı ẓafer naṣrun mina'llāh cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 177). [rāyet-i manṣūrınuñ, -ın, -uñ ]*

**rāy-ı tedbīriyle:** *Müdahale edilen düşünce.*
ʿAḳl u Ferhengiyle ṣādr-ı maʿdeletde bī-ʿadīl
Rāy-ı tedbīriyle emr-i meşveretde bī-naẓīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 20). [rāy-ı tedbīriyle, -i, -y, -le ]*

**rāz:** *Gizlenen şey, sır.*
Meyde nühüfte ʿişve gibi ṣaḳla **rāzuñı**
İtme miṣāl-i şīşe-i mey sırruñı tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 5). [rāzuñı, -uñ, -ı ]*

**rāz:** *Gizlenen şey, sır.*
Mey-i ilhāmla memlū ḳadeḥ -i nāṭıḳası
Mest olup **rāzını** ṭabʿum nola itse ifşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 72). [rāzını, -ı, -n, -ı ]*

**rāz:** *Gizlenen şey, sır.*

Rāzuñı nā-māḥreme keşf itme ey dil olmasun
Gūş-ı dihḳānīde mengūş-i dür-i yektā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 7). [rāzuñı, -uñ, -ı ]*

**rāzdān-ı li-maʿallāh:** *Allah'la birlikte ( olmanın ) sırrını bilen.*
Rāzdān-ı li-maʿallāh maḥrem-i bezm-i şuḫūd
Ḥālvet-i İsrāda hem-dem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 25). [rāzdān-ı li-maʿallāh, ]*

**rāzi:** *Hoşnut, rıza gösteren, razı.*
Virmedi müftī-i devrān fetvā
Kimse **rāżī** mı olur bī-dāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 6). [rāżī, ]*

**rāz-ı ʿaşḳ:** *Aşkın sırrı.*
Dilde nice rāz-ı ʿaşḳı pinḫān olsun
Zīra ḳodılar o āteşīn micmere ʿūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 3). [rāz-ı ʿaşḳ, --ı ]*

**rāz-ı dehān-ı dilber:** *Güzelin ağzında sakladığı sır.*
Rāz-ı deḫān-ı dilbere vāḳıfdur ekşeri
ʿUşşāḳ-ı zāre dinse nola ġayb erenleri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 39, Mısra 1). [rāz-ı deḫān-ı dilber, -e ]*

**rāz-ı derūnı:** *Gönlün sırrı.*
Yād-ı lebiyle oldı göñül mest-i ser-girān
Rāz-ı derūnı ḫavfüm odur āşikāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 12). [rāz-ı derūnı, -ı ]*

**rāz-ı dile:** *Gönüldeki sırlar.*
Derd-i derūn-ı şerḥe ne ḥācet ki ʿāşıḳuñ
Her bir nigāhı **rāz-ı dile** tercemān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 10). [rāz-ı dile, -e ]*

**rāz-ı dil-i ġam-perver:** *Hüzünlendiren gönlün sırrı.*
Meclisde bükā virdi Naẓīm ol şeh-i ḥüsne
Bu şiʿr ile rāz-ı dil-i ġam-perverin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 10). [rāz-ı dil-i ġam-perver, --in ]*

**rāz-ı dilimden:** *Gönül sırrı.*
Haberdār olmaduñ **rāz-ı dilimden** ey perī gitdi
Lisān-ı ġaybdan söylenseñ ammā ol deḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 15). [rāz-ı dilimden, -den ]*

**rāz-ı laʿlin:** *Dudağın sırları.*
Rāz-ı laʿlin ḥaẕer aġyāra Naẓīm eylemeye fāş
Ḳıymet-i gevher-i esrārı ecānib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 9). [rāz-ı laʿlin, -in ]*

**rāz-ı mübhem:** *Anlaşılmaz sır.*
ʿArif-i sırr-ı ʿulūm-ı evvelīn ü āḫirīn
Kāşif-i her **rāz-ı mübhem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 38). [rāz-ı mübhem, ]*

**rāz-ı nihān:** *Gizli tutulan sır.*
Nigāh-ı tercümān-ı ḥālidür dembeste-i ʿaşḳuñ
Saña ḥayretle her baḳdıḳca bir **rāz-ı niḫān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 18). [rāz-ı niḫān, ]*

**rāz-ı niḫānı:** *Gizli tutulan sır.*
Bilürseñ dildeki **rāz-ı niḫānı** ġayra keşf itmem
Beni cāna nola ḳoynuñda ṣaḳlarsañ kitāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 5). [rāz-ı niḫānı, -ı ]*

**rāz-ı pinhānum:** *Gizli yara, gizli tutulan sır.*
Bilür keyfiyyet-i aḥvālümi taḳrīre ḥācet yoḳ
Żamīr-i enverinde **rāz-ı pinḫānum** hüveydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 26). [rāz-ı pinḫānum, -um ]*

**reʿāyā:** *Bir hükümdarın yönetimi altında bulunan ve vergi veren halk.*
Mültezim olsañ **reʿāyānuñ** olur ḥāli tebāh
Şenā serden geçdi ol dirler olursañ ʿaskeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 59). [reʿāyānuñ, -nuñ ]*

**rebāb:** *Rebab (sazı gibi inleyen).*
Bir dil ki derd-i ʿaşḳ ile zerd ü niẕār ola
Bezm-i şeh muḥabbete tār u **rebāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 10). [rebāb, ]*

**recā:** *Dilek, niyâz.*
Dem-i ʿafvinde seḥer-gāh-ı şefāʿat o şehüñ
Derekāte derecāt ola bedel ḫavfe **recā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 136). [recā, ]*

**recā:** *İstek, dilek.*
Havf ile **recāda** eyleme ser-gerdān
Ey hicr ü viṣāli ʿāşıka yeʾs ü ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 3). [recāda, -da ]*

**recā-yı ḫarf-i nāz:** *Naz üslubu, şımarıklık söylemi. II yalvarma, rica söylemi.*
Deḫān-ı yārden ol kim **recā-yı ḫarf-i nāz** eyler
Teninde her ser-i mūyın zebān-ı şād-niyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 1). [recā-yı ḫarf-i nāz, ]*

**red:** *Kabul etmeme, geri çevirme, geri döndürme.*
Ḳabūl eyle temennāsın gedā-yı āsitānuñdur
Anı **red** eyleme şāḫum eġer nīk ü eġer beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 82). [red, ]*
Anı **redd** itme bi-ḥaḳk-ı şāḥb u āl ü tābiʿīn
Seyyiʿātum sıġmaz oldı defter-i aʿmālüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 115). [redd, ]*

**red:** *İleri sürülen bir durumu veya iddiayı yalanlama, kabul etmeme, cerh etme.*
Yüz sürüp dergāhuña geldi ḳabūl it ḥācetin
Eyleme ḥırmān ile yā Rab Naẓīm-i zārı **red** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 46). [red, ]*

**redd:** *Geri döndürmek, döndürülmek, kabul etmemek, edilmemek.*
Redd eylemez gedāsını elbette ey Naẓīm
Dergāh-ı feyżi nā-mütenāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 15). [redd, ]*
Zīb-i destār-ı ḳabūl it lūṭf idüp **redd** eyleme
Eyledüm dergāhuña bu berḳ-i sebzi ber-güẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 135). [redd, ]*
Redd itme berḳ-i sebzini kıl maẓḫār-ı ḳabūl
Gahī ki bezm-i ḫāṣıña ol nā-tüvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 75). [redd, ]*
Eylemez kūy-ı dil-i āvāresi rāḥat ḳabūl
Redd idüp çevgān-ı ḫışmı kim ki ser-gerdān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 56). [redd, ]*
Bir bī-kes ü bir ġarībüñüm eyle ḳabūl
Ben bī-kesi ben ġarībüñi **redd** itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 4). [redd, ]*
Redd itme ġarīb ü bī-kesüm eyle ḳabūl
Ey taḫṭgeh-i saʿādetüñ ṣulṭānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 3). [redd, ]*

**redd:** *Kabul etmeme, geri çevirme.*
Tīġ-ı elmās-ı hünerdür süḫan-ı pāk-ı Naẓīm
Ḥāsidüñ **redd** ü ḳabūli aña sūḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 22). [redd, ]*
Ḳaldı miyān-ı **redd** ü ḳabūlüñde fülk-i dil
Girdāba çekmeden anı bu cezr ü med yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 5). [redd, ]*
Köhne olduḳça oḳınmaz ṣafahāt-ı ṭaḳvim
Ben de bir sāʾiliñüm **redd** ile maḥrūm itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 112). [redd, ]*
Bī-kes olsañ **redd** idüp ḥālüñden itmezler su'āl
Mālik olsa dirler ammā ḳande varsañ gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 25). [redd, ]*
Ya resüla'llāh ḳabūl eyle Naẓīmüñ ḥācetin
Bir ġedā-yı dergehüñdür itme **redd** ile melül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 22). [redd, ]*
Redd itme derüñde bir gedādur şāḫum
Bī-çāre Naẓīm nā-murād u bī-kes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 3). [redd, ]*

**redd-i dergāh:** *Dergaha kabul etmemek.*
Aġla ḥālüñ yüzüñi sür şeb ü rūz

Eylemez sāʾili **redd-i dergāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 14). [redd-i dergāh, ]*

**red-kerde-i iʿtibār:** *Makam ve itibarı reddetmek.*
Āvīze-i gūş-ı yārdur şimdi Naẓīm
Red-kerde-i iʿtibār olan gevher-i rāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 4). [red-kerde-i iʿtibār, ]*

**refʿ:** *Ar. kaldırma, yükseltme, yukarıya çıkarma.*
Hāk-derüñe fütāde düşdüm şāḫum
Bir esb ile eyle ḫākden bendeñi **refʿ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 4). [refʿ, ]*

**refʿ:** *Kaldırma, yukarı kaldırma.*
Ġam-ı hicrāne de irişdi zevāl
Beni **refʿ** itdi ḫākden keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 300). [refʿ, ]*

**refʿ:** *Perdenin kalkması. Tasavvuf mertebelerinde yükselme.*
Naẓīmi ḫākden **refʿ** itse lāyıḳ iltifātıyla
Ki oldı āsitān-ı ser-bülendinde cebīn-fersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 19). [refʿ, ]*

**refʿ eylese:** *Kaldırma,yüceltme.*
Nola **refʿ eylese** rūy-ı ciḫāndan ẓulmet-i ẓulmi
Füruġ-ı ʿadl ü dādı şeb-çerāġ-ı ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 15). [refʿ eylese, -se ]*

**refʿ eyleyüp:** *Kaldırmak, itmek, reddetmek.*
Ḥāḳden **refʿ eyleyüp** ḳadrüm bülend itseñ nola
ʿİzzetüm olduḳça efzūn düşmenüm taḥḳīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 73). [refʿ eyleyüp, -üp ]*

**refāh:** *Varlık ve bolluk içinde rahat ve kolay yaşama, geçim rahatlığı ve bolluğu.*
Düşmanān-ı ḫānedānı maẓḫār-ı ḳahr-ı itʿāb
Dôstān-ı dūdmānı nāʾil-i ẕevḳı u **refāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 54). [refāh, ]*

**refāh-ı rüsül:** *Peygamberlerin refahı.*
Ẓıll-ı ʿadlindedur Naẓīm o şehüñ
Rāḥat-ı ümmet ü **refāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 30). [refāh-ı rüsül, ]*

**refīʿ:** *Yücelten.*
Hıdīv-i dād-gerā dāverā ki dergehinüñ
Revāk-ı çarḫ-ı felekden **refiʿ** ü ber-terdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 138). [refiʿ, ]*

**refīʿ:** *Yüksek, yüce, şerefli.*
Ḳaṣr-ı celāli ḥaḳkā olmış **refiʿ** u vālā
Anuñ sipihr-i mīnā nüh pāye nerdübānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 45). [refiʿ, ]*

**refʿ-i ʿillet:** *Asıl sebepleri kaldırmak.*
İder güş-ı girāndan **refʿ-i ʿillet** nuṭḳ-ı cān-baḫşı
İşāret eylese feyz-i ḫiṭabʿı bī-zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 31). [refʿ-i ʿillet, ]*

**refīk:** *Arkadaş, yol arkadaşı, yoldaş.*
Tevfīḳa olup **refīḳ** cān ile Naẓīm
Hāk-der-i ḥażrete varup yüz sürelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 3). [refīḳ, ]*

**refīk:** *Arkadaş.*
Ġarībāne idince ʿazm-i rāh-ı menzil-i maḳṣūd
Naẓīm-i zāre yā Rab Ḫıżr-ı tevfīḳuñ **refīḳ** olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 14). [refīḳ, ]*
Tevfīḳ **refīḳ** olmayıcaḳ menzil alınmaz
Çoḳdur reh-i ṣaḥrā-yı muḥabbetde ḫaṭar-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 3). [refīḳ, ]*
Ḳande kim ʿatf-ı ʿinān itse **refīḳi** tevfīḳ
Reh-nümā ʿavn ü ẓafer leşker-i nuṣret be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 49). [refīḳi, -i ]*

**refīk-ı rāh:** *Yol arkadaşı.*
Rehberi Ḫıżr ola ol İskender-i Dārā-ferüñ

Ḳande ʿazm itse refīḳ-ı rāhı tevfīḳ-ı Hudā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 16). [refīḳ-ı rāh, --ı ]*

**refīḳ-ı rāh:** *Yol arkadaşı.*
Rūḫ-ı revānı oldı revān-ı ḳaṣr-ı cennet
Īmān **refīḳ-ı rāh** ola Ḳurʾān delīl-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 6). [refīḳ-ı rāh, ]*

**refīḳ-ı rāhı tevfīḳ:** *Allah'ın yardımının yoldaşı.*
ʿAvn-i Hudā penāhı fetḥ ü ẓafer sipāhı
Nuṣret **refīḳ-ı rāhı tevfīḳ** sāyebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 24). [refīḳ-ı rāhı tevfīḳ, ]*

**refref:** *Hz. Peygamber'i Miraç gecesi Sidre-İ Münteha'dan, Kabe Kav-seyn'e kadar götüren binek.*
Anı da geçdi olup taḥt-ı revānı **Refref**
ʿĀlem-i nūra żiyā virdi o ḫurşīd-liḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 263). [refref, ]*
Maḳām-ı sidre vü **refref** ḳudumiyle müşerrefdür
Muḳīm-i kürsī-yi ʿArş-ı mecīd ol ḥabīb-ı emceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 25). [refref, ]*
Sidre vü Ṭūbā vü **Refref** aña süllem pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 11). [refref, ]*
Sidre vü Ṭūbā vü **Refref** aña süllem pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 11). [refref, ]*

**refref-i ḳurb- maḳām:** *Allah'a yakın makama götüren Re fRef (Peygamberimizi Mîraçta en yüksek makama götüren binek ).*
Ey Sidre-mekān u Kürsī-i ʿArş- mekīn
Vey taḫt-ı revānı **Refref-i ḳurb- maḳām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 4). [refref-i ḳurb- maḳām, ]*

**refref-mekīn:** *Refrefte oturan.*
Dāver-i ʿArş-āsitān Sidre-mekān **Refref-mekīn**
Ṣāḫid-i kāşāne-i esrār ḥabīb-i kibriyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 57). [refref-mekīn, ]*

**refref-serīr:** *Refref tahtı.*
ʿArş-ı aʿlādan güẕār itdi olup **Refref-serīr**
ʿĀlem-i nūrı münevver ḳıldı ol nūr-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 39). [refref-serīr, ]*

**reft:** *Gitme, gidiş.*
Hursend-i ḫayāl-i yār olan ḥayrānuñ
Pāy-ı naẓarında āmed ü **reft** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 4). [reft, ]*

**reftâr:** *Salınarak yürüme, güzel yürüyüş.*
Ḳıyām-ı nāzla **reftāre** geldükce sehī-ḳadler
Belā-yı dil nihāi-i ḳāmet-i bālālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 11). [reftāre, -e ]*
Görse **reftāruñ** hevā-yı serv-ḳaddüñle çenār
Dest-efşān sūz-ber-dil pāy-der-gil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 7). [reftāruñ, -uñ ]*
Tezerv ü kebk ḥayrānı ḫamūşı ṭūṭī-i gūyā cünbüşle o **reftāruñ** o ḫand ile o güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 12). [reftāruñ, -uñ ]*
Reftāre gelse nāz ile ʿālem ḫārāb olur
Yārüñ sipāh-ı fitnede ḳaddi ʿalem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 3). [reftāre, -e ]*
ʿĀleme şūr bırakmış reviş ü **reftāruñ**
Dehre āşūb şalan fitne-i ber-pāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 9). [reftāruñ, -uñ ]*

**reftâr:** *Salınarak cilveli yürüyüş.*
Nedür ol sīm-ten maḥbūb-ı maşlūb
Yine maşlūb iken **reftār** ider ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 2). [reftār, ]*

**reftâr:** *(Sevgilinin salına salına, hoşça) yürüyüşü.*
Görüp **reftāruñı** vaṣf-ı ḳadüñde itdiler īrād
Kenār-ı cūdā her serv-i sehī bir mışraʿ-ı

mevzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 7). [reftāruñı, -(u)ñ, -ı ]*
Olmazdı ḳaddi olmasa serv-i çemen çemān
Reftārını görince olur tā Revān revān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 2). [reftārını, -ı, -n, -ı ]*
Hayret belī pāmāl ider añduḳca o şūḫuñ
Reftārını geh ḳāmet-i dil-cūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 6). [reftārını, -ı, -n, -ı ]*
Nedür ol şahs-ı laġar u cerrār
Bir ayaġ üstine ider **reftār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 2). [reftār, ]*

**reftâr:** *Gidiş, salına salına yürüyüş.*
Cādū-yı zülfine dil-beste-i efsūn oldum
Cilve-i nāz ile **reftārına** meftūn oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 28). [reftārına, -ı, -n, -a ]*

**reftāre:** *Salınarak cilveli yürüyüş.*
Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 10). [reftāre, -e ]*

**reftāre gelse:** *Salınmaya/yürümeye başlamak.*
Reftāre gelse cilve-i nāz ile ʿāşıkuñ
Evvel ḳademde ʿaḳlın o ḳadd-ı ḳıyam alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 7). [reftāre gelse, -se ]*

**reftârî:** *Gidiş, yürüyüş, ilerleme.*
Ser-āmed serv-ḳāmet dilber-i kākül-perīşāndur
Gelüp **reftāri** itdi cilveler tūġ-ı şehenşāḫī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 10). [reftāri, ]*

**reftār-ı nāz:** *Nazlı yürüyüş.*
Ol ḫoş-ḫırām-ı işve bu **reftār-ı nāz** ile
Āşūb-ı dehr ü āfet-i devrān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 9). [reftār-ı nāz, ]*
Feryādı çıḳmadan göge pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ
Reftār-ı naz ile yetiş ey serv-ḳad yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 4). [reftār-ı naz, ]*

**rehā:** *Kurtulma, kurtuluş.*
Cürmümi taḥrīrden ḳaldı Kirāmen Kātibīn
Şerr-i şūrından **rehā** bulmaḳ müyesser olmadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 118). [rehā, ]*

**reh-bend-i şād:** *Mutluluk yoluna bağlanmış.*
Āsmān-ḳadr ü ḳader-ḳudret ki rūz-ı rezm olur
Mihribān-ı saṭveti **reh-bend-i şād** Hūşeng şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 28). [reh-bend-i şād, ]*

**rehber:** *Kılavuz, yol gösterici.*
Vāṣıl-ı bezm-i aṣl hādī-i ḳurb-ı lem-yezel
Ḳāfile-sālār-ı mürsel enbiyānuñ **rehberi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 110). [rehberi, -i ]*
Rehberi Ḫızr ola ol İskender-i Dārā-ferüñ
Ḳande ʿazm itse refīḳ-ı rāhı tevfīḳ-ı Hudā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 15). [rehberi, -i ]*
Hızr u īlyās olup **rehberi** baḥr u berde
Dest-gīri ola her ḥālde ʿavn-i Mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 47). [rehberi, -i ]*

**rehber:** *Kılavuz, yol gösterici (şairin şiir yazan kalemi bağlamında).*
Meġer Selīm Girāy Han şeh-i İskender-der
Ki ḳande ʿaṭf-ı ʿinān itse Ḫızr **rehberdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 16). [rehberdür, -dür ]*

**rehber:** *Yol gösteren, kılavuz, delil.*
Feyż-i Ḥaḳ **rehber** iken ṭabʿuma her vādīde
Tengdür cilvesine sāḥa-ı şiʿr ü inşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 29). [rehber, ]*
Mürşid-i ṭabʿuma ilhām-ı ilāhī **rehber**
Pīr-i endīşeme çūb-ı ḳalemüm oldı ʿaṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 37). [rehber, ]*
Sipeh-i ḥaşmetine ʿavn-i Hudā **rehber** olup
O şehüñ dem ʿazm-i çemen-zār-ı ġaza itdügi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 199). [rehber, ]*

**rehber-i emriyle:** *Buyruk rehberi.*
O şāḫuñ **rehber-i emriyle** ʿazm-i rezmiden ġāzī
Livā-yı ʿavn-i tevfiḳiyle manṣūr ü müʿeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 57). [rehber-i emriyle, -i, -y, -le-y, -ie ]*

**rehber-i fevz:** *Kurtuluş yolu.*
Kārvān-ı ins ü cāna **rehber-i fevz** ü necāt
Ḳāfile-sālār-ı ekrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 71). [rehber-i fevz, ]*

**rehber-i ḳāfile-i fevz:** *Cömertlik kafilesinin rehberi.*
Enbiyā vü rüsülüñ sālārı
Rehber-i ḳāfile-i fevz ü necāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 4). [rehber-i ḳāfile-i fevz, ]*

**rehber-i tevfīḳ:** *Allah'ın yardımına kılavuzluk etmek.*
Rehber-i tevfīḳ der-pīş ü hidāyet der-ḳafā
Cünd-i furṣat der-yemīn ü ceyş-i nuṣret der-yesār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 37). [rehber-i tevfīḳ, ]*

**reh-güẕār:** *Geçilen yol, geçit.*
Feżā vü kuha düşürdükçe **reh-güẕārumuzı**
Revān-ı Ḳays u dil-i Kūh-kenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 5). [reh-güẕārumuzı, -umuz, -u ]*

**rehgüzār-ı rezmi:** *Muharebe geçidi.*
Ẕevḳi-baḫş-ı rūḥ-ı ʿĪsādur o nuṭḳ-ı sükkerīn
Rīzesinüñ **rehgüẕār-ı rezmi** farḳ-ı ferḳadāñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 74). [rehgüẕār-ı rezmi, ]*

**reh-güzer:** *Geçit, geçecek yol.*
Ol ḳaşları yā ki **reh-güẕerden** geçdi
Peykān-ı nigāhı çāk-ı ciġerden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 1). [reh-güẕerden, -den ]*

**reh-i āmed-şüd-i dīdārı:** *Güzel yüzlünün gidip geldiği yol.*
Reh-i āmed-şüd-i dīdārı nem-nāk itmedür kārı
Sirişk-i dembedemle çeşm-i ter saḳḳālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 7). [reh-i āmed-şüd-i dīdārı, ]*

**reh-i ʿaşḳında:** *Aşk yolu.*
Bir şeh-i ḥüsnüñ **reh-i ʿaşḳında** oldı selsebīl
Çeşm-i ter müjgānlarumla çeşme-i ṣadlūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 3). [reh-i ʿaşḳında, -ın, -da ]*

**reh-i ʿaşḳuñda:** *Aşk yolu.*
Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u şekībüm yā Resūla'llāh
Seni her kim sever ben raḳībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 1). [reh-i ʿaşḳuñda, -uñ, -da ]*

**reh-i cāh-ı celālinde:** *Azamet makamının yolu.*
Reh-i cāh-ı celālinde zemīn bir tūde-i kemter
Güẕergāh-ı kemālinde felek bir köhne künbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 29). [reh-i cāh-ı celālinde, -in, -de ]*

**reh-i ṣaḥrā-yı muḥabbet:** *Aşk çölünün yolu.*
Tevfīḳ refīḳ olmayıcaḳ menzil alınmaz
Çoḳdur reh-i ṣaḥrā-yı muḥabbetde ḫaṭargāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 4). [reh-i ṣaḥrā-yı muḥabbet, -de ]*

**reh-i ṣavāba:** *Doğru yola gelmek.*
Hādī **reh-i ṣavāba** hemvāre şeyḫ ü şāba
Maẓlūm-ı dil-ḫārāba miʿmār-ı ʿadli bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 25). [reh-i ṣavāba, -a ]*

**reh-i ṭaleb:** *Arzu yolu.*
Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm ceresi
Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [reh-i ṭaleb, --de ]*

**reh-i ṭaleb:** *Arzu yolu.*
Reh-i ṭalebde şeb ü rūz diñledüm ceresi

Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [reh-i ṭaleb, --de ]*

**reh-nümā:** *Far. Yol gösterici, delîl: Yârab hemîşe lütfunu kıl reh-nümâ bana / Gösterme ol tarîki ki yetmez sana bana" Reh-nümâ suretinde de kullanılır.*
Ḳande kim ʿatf-ı ʿinān itse refīḳi tevfīḳ
Reh-nümā ʿavn ü ẓafer leşker-i nuṣret be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 50). [reh-nümā, ]*

**rehnümā-yı ehl-i sebīl:** *Hak yolu ehlinin rehberleri.*
Şeh-i ʿuṣāt-penāha ümem-i sipāh-ı şāḫa
Eyā saʿādet ile **rehnümā-yı ehl-i sebīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 112). [rehnümā-yı ehl-i sebīl, ]*

**reh-nümūn:** *Yol gösteren, rehber.*
Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa itmez bend-i peyderpey eşer
Māḥmilüñ pest olsa zīra **reh-nümūn** efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 6). [reh-nümūn, ]*

**reh-nümunı nuṣretdür:** *Yol gösteren zafer.*
Ne semte olsa revān **reh-nümunı nuṣretdür**
Ne cānibe sefer itse ẓafer muḳarrerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 117). [reh-nümunı nuṣretdür, -dür ]*

**reh-nümūn-ı semt-i eşlem:** *En sağlam semtin yol göstereni.*
Güm-reḫān-ı ẓulmet-i ʿışyāna nūr-ı ʿafv ile
Reh-nümūn-ı semt-i eşlem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 80). [reh-nümūn-ı semt-i eşlem, ]*

**reh-peymā:** *Yolun ölçüsü.*
Pāsbān eyledi heftüm feleġe Keyvānı
Burc-ı isnā aşere gezdi olup **reh-peymā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 256). [reh-peymā, ]*

**reh-rev:** *Yola giden, yolcu.*
Kārbān-ı ümeme kāfile-sālār-ı necāt
Dergeh-i ʿizzete hem **reh-rev** u rāh-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 124). [reh-rev, ]*

**rehvār:** *Sarsmadan yürüyen at, rahvan at.*
Ṣadme-i tünd ü tīz **rehvārı**
Pāy kūpāl olınca gerd-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 95). [rehvārı, ]*

**rehvār-ı ʿizz:** *Saygınlık yürüyüşü.*
ʿAhdinde ḫalḳ ḫoş-ḥāl daʾim müyesser āmāl
**Rehvār-ı ʿizz** ü iḳbāl her demde zīr-i rānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 36). [rehvār-ı ʿizz, ]*

**rehvār-ı ʿömr:** *İlerleyen, geçen nömür.*
Ṭutmaz anuñ ʿinānını dest-i irādetüñ
**Rehvār-ı ʿömr** şöyle şitābān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 4). [rehvār-ı ʿömr, -ı ]*

**reʾīs:** *Başta bulunan zat, amir, nazır.*
Naẓīm-āsā didüm tārīḫ-i cāh-ı ʿizz ü iclālin
Yine Rāmī Efendi müjdeler hālā **reʾīs** oldı (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 10). [reʾīs, ]*

**reʾīs:** *Baş, başkan.*
Tehniyet-gūyān didüm tārīḫ-i cāhın ey Naẓīm
Ḳadrle Rāmī Efendi ḥāliyā oldı **reʾīs** (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 16). [reʾīs, ]*

**reʾīs-i pādişeh-i mālikü'r-riḳāb:** *Kullara sahip padişahın lideri.*
Rāmī Efendi hażreti kim ẕāt-ı pākidür
Ḥālā **reʾīs-i pādişeh-i mālikü'r-riḳāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 12). [reʾīs-i pādişeh-i mālikü'r-riḳāb, ]*

**rem:** *Ürkme, titreme.*
Âhû-veşân ḥüsn ile itdüm hezārān ittiḥād
Ben bulmadum sedd olmaya her cilvede **rem** rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 4). [rem, ]*
Heybet-i ḳahramān-ı resminden
Şīrler teb-girifte-i **remdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 94). [remdür, ]*

**remḫurde:** *Ürkmek.*
İde **remḫurde** ġazāl-i nigeh-i Leylāyı
Maġz-ı bādām-ı cünūn ḫalḳa-i zencīrinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 3). [remḫurde, ]*

**rem-ḫurde oldılar:** *Ürkmek.*
Şükrülillāh oldılar rem-ḫurde gürgān-ı fesāt
Bīşezār-ı devlete başdı ḳadem bir nerre şīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 3). [rem-ḫurde oldılar, -dı, -lar ]*

**remīde:** *Rahatsız, mustarip; üzgün.*
Remīde itdi vaḥş u ṭayrı ṣıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur kim ins ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 69). [remīde, ]*

**remīm:** *Çürümüş, dağılmış; perişan, zavallı, yardıma muhtaç kimse.*
Üstüḫān her ne kadar olsa gülū-gīr ü **remīm**
Devr-i ḥıfẓında ser-i mūyı daḫi olmaya ter
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 65). [remīm, ]*

**reml:** *1. Kum, rîk.*
Biñde bir olmaz edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
Her nefesde neml ü **reml** ü zāriyāt olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 20). [reml, ]*

**reml:** *Kumda birtakım işaretler etmekle gaybdan haber vermek iddiası.*
Naẓīm ola ʿadedi neml ü **remlden** efzūn
Dürūd-ı rūḫ-ı revān ḳıyām-ı sāʿate dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 9). [remlden, -den ]*

**reml-i dili:** *Gönlün geleceği.*
Noḳṭa dögüp żamīrüm bildi o ḫāl ü ḫaṭla
Reml-i dili Naẓīmā bir gül-ʿiẕār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 14). [reml-i dili, -i ]*

**remme-i ʿaḳlum:** *Aklımın iç açıcı mekanı.*
Ḥāsid-i dūn o gürg-i nāgah-gīr
Remme-i ʿaḳlum itdi ser-gerdān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 184). [remme-i ʿaḳlum, ]*

**renc:** *Zahmet, eziyet, ıztırap.*
Keremüñden budur ümmīd ki bī-çāre Naẓīm
İki ʿālemde daḫi çekmeye **renc** ü taʿabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 62). [renc, ]*

**renc-i elīm:** *Büyük sıkıntılar.*
Çekdiler her biri bu ġam-gedede **renc-i elīm**
Buldılar ḳurb-ı İlāhīde ʿulüvv-i derecāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 81). [renc-i elīm, ]*

**reng:** *Renk.*
Eyler Eflāṭūnı üftāde ḫam-ı nīrengine
Görmedüm **rengiyle** ṣāḳī āle māʿil gül gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 6). [rengiyle, -iyle ]*

**reng-i gülgūn-ı ṭarāvetle:** *Taze gül renkli boyalarla.*
Sürh-gūn olsa nola zülf-i girih-beste-i yār
Reng-i gülgūn-ı ṭarāvetle ḥınālanmışdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 12). [reng-i gülgūn-ı ṭarāvetle, --le-lı ]*

**reng-i gül-i mihr:** *Güneş gülünün rengi.*
Şikeste **reng-i gül-i mihr** rūy-i ālinden
Hilāl ḫam-zede peyveste ebrūvānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 3). [reng-i gül-i mihr, ]*

**reng-i ḫacālet:** *Mahcubiyet rengi.*
Nīreng-i mey-i āl virür **reng-i ḫacālet**
Derd-i seni fikr olsa günāh itmeġe değmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 9). [reng-i ḫacālet, ]*

**reng-i ḥayā:** *Utanma rengi.*
Ḳadrümi bir kerre bil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Bāde-i āl olmasun rūḫsāruña **reng-i ḥayā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 208). [reng-i ḥayā, ]*

**reng-i ḫayāli:** *Yanağın hayalinin rengi.*
Bulsa ʿaceb mi zīb ser-engüşt-i her müjem
Reng-i ḫayāli hep aña ḫūn-ı ciġer virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 6). [reng-i ḫayāli, -i ]*

**reng-i hāzān:** *Sonbaharın rengi.*
Bu ḳaṣidem midḥatüñde ravża-i iḫlāṣdur
Levn-i ezḫārında ne **reng-i ḫāzān** ne bīm-i ḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 118). [reng-i ḫāzān, ]*

**reng-i ḥınā:** *Kına rengi.*
Oldı gülgūn-ı ṣafaḳ tās-ı felekde ḥāžır
Virdi yāl ü dem-i pākīzesine **reng-i ḥınā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 242). [reng-i ḥınā, ]*

**reng-i rūḫı:** *Yanağının rengi.*
Nuṭfe iken rāḥm-ı māderde daḫi ṭıñ-ı żaʿīf
Hışmını yād eylese **reng-i rūḫı** Ṭaġyīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 50). [reng-i rūḫı, -ı ]*

**reng-i rūhından:** *Yanağın rengin.*
Ḥayāda **reng-i rūḫından** gelün niḳāba ḥicāb
Virür o ġonce-i bāġ-ı edeb ḥicāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 1). [reng-i rūḫından, --ı-, --n-, --dan ]*

**reng-i şafaḳla:** *Şafak rengi, kırmızı renkli.*
Reng-i ṣafaḳla virmededür çarḫ dembedem
Yāl-i semend ü rifʿate sürḫī-i ḫiżāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 19). [reng-i ṣafaḳla, -la ]*

**reng-i şahbā:** *Şarabın rengi*
Ola meşşāṭa degül ġāliye vü ġāze ḫacil
Reng-i ṣahbā o rūḫ-ı āli ki gül-gūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 6). [reng-i ṣahbā, ]*

**reng-i şikest-i aʿdā:** *Düşmanın bozulmuş oyunu.*
Beñzi sarardı gūyā ayvaya döndi ḥālā
Reng-i şikest-i aʿdā güldürdi zaʿferānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 86). [reng-i şikest-i aʿdā, ]*

**rengìn:** *Çeşitli, farklı.*
Gül ḥicāb-ālūde-i rūḫsār-ı ālimdir benüm
Ġonçe-i dil-teng-i leb **rengīn** maḳālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 2). [rengīn, ]*

**rengīn-i ḫūn-ı aʿdā:** *Düşman kanının rengi.*
Rumḥı olursa āyā **rengīn-i ḫūn-ı aʿdā**
Gösterdi bāġ-ı heycâ bir naḫl-i erġavānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 81). [rengīn-i ḫūn-ı aʿdā, ]*

**reng-pezīr:** *Renklenen, renk bağlayan.*
Gül heftesinde **reng-pezīr** ḫazān olur
Bülbül hezār derd ile nālān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 7). [reng-pezīr, ]*

**renk:** *Cisimler tarafından yansılanan ışığın gözde oluşturduğu duyum.*
Laʿlindeki o **renge** yāḳūt-ı nāb uymaz
Rūyındaki o zülfe olmaz miśāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 7). [renge, -e ]*

**resen-i minnete:** *Minnet urganına.*
Resen-i minnete bağlanma şaḳın
Olma peyzen gibi üftāde-i çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 47). [resen-i minnete, -e ]*

**resen-resān:** *Urgan urgan.*
Manṣūr gibi ol şeh-i ḥüsn ü melāḥatüñ
Bu dār-ı ʿaşḳına ola zülfi **resen-resān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 8). [resen-resān, ]*

**reşîd:** *Akil, baliğ.*
Reşīd ü ṭāḫir oldur hem muṭahḫār
Faṣih u nāṭıḳ oldur hem muẓaffer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 33). [reşīd, ]*

**resîde-i şemʿ-i ḳabūl:** *Dilek mumlarının kabul olması.*
Feryādın ider **resîde-i şemʿ-i ḳabūl**
Bir kerre ḫulūṣ ile diyen yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 3). [resîde-i şemʿ-i ḳabūl, ]*

**resīm:** *Eser, iz, nişân, alâmet.*
Ḥilye-i naʿtüñi bir güne daḫi oldı **resīm**
Gülşen-i vaṣf-ı cemālüñde olup zemzeme-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 93). [resīm, ]*

**reşk:** *Far.. Kıskançlık*
Ṣād **reşk** o dīvāneye ol ṭıfla ḥased kim
Ne ġuṣṣādan agāh u ne ġamden ḫaberi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 7). [reşk, ]*
Reşk o dervişe ki yeksāndur aña
Dergeh-i mīr ü serāperde-i şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 59). [reşk, ]*

**reşk:** *Kıskançlık.*
Maẓhar-ı iltifātuñ olduġumı
Düşeler **reşke** seyr iden yārān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 198). [reşke, -e ]*

**reşk-i āftāb:** *Güneşi kıskandıran, ondan daha güzel olan kimse; sevgili.*
O mihr-i burc-ı melāḥatle ittihād ideli
Felekde ẕerre iken **reşk-i āftāb** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 10). [reşk-i āftāb, ]*

**reşk-i gülşen-i meʾvā:** *Dünyanın gül bahçesinin fesadı.*
Hıram-ı ḫāme-i Ṭūbā ḳıyamıyla o dānānuñ
Çemenzār-ı ʿadālet oldı **reşk-i gülşen-i meʾvā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 14). [reşk-i gülşen-i meʾvā, ]*

**reşk-i ḥūr:** *Güzel fesat.*
Döner ṣaḥn-ı cināne cemʿ-i ḫūbān ile bâzî-gâh
Hırām-ı nāz ile gelse o **reşk-i ḥūr** mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 12). [reşk-i ḥūr, ]*

**reşk-i ḳaṣr-ı ḳayṣerdür:** *Kayserin köşkünü kıskanmak.*
Revāḳ-ı maʿdeleti kesr-i ṭāḳ-ı Kisrādur
Ḳuṣūr-ı menzileti **reşk-i Ḳaṣr-ı Ḳayṣerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 40). [reşk-i ḳaṣr-ı ḳayṣerdür, ]*

**reşk-i kef-i kerīmi:** *Kerem elini kıskanma.*
Reşk-i kef-i kerīmi ile baḥr muẓtarib
Şerm-i nevāl-ı ṭabʿı ile kānde pīç ü tāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 15). [reşk-i kef-i kerīmi, -i ]*

**reşk-i müşg-i ezferdür:** *Güzel kokulu miskin kıskançlığı.*
Türāb-ı bārgehi kuḥl-i çeşm-i āhū-yı Çīn
Ġubār-ı şāḫ-rehi **reşk-i müşg-i ezferdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 72). [reşk-i müşg-i ezferdür, ]*

**reşk-i nāf-ı çīn:** *Çin göbeğinin kıskanılacak kadar güzel ( msiki).*
Müşgīn-türāb-ı bārgehi **reşk-i nāf-ı Çīn**
Her rīzesinüñ dergehi bir gevher-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 3). [reşk-i nāf-ı çīn, ]*

**reşk-i perī:** *Perileri kıskandıran güzel.*
Başmaz egerçi dāʾireme şūretā ḳadem
Ammā gelür o **reşk-i perī** her zamān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 6). [reşk-i perī, ]*

**reşk-i perī:** *Kıskanç peri peri kıskançlığı.*
Sen de inşāf eyle ey **reşk-i perī** zülfüñ gibi
Şānuña lāyıḳ mıdur böyle perişān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 11). [reşk-i perī, ]*

**reşk-i perī:** *Peri kıskançlığı.*
Ol **reşk-i peri** dāʾire-i ʿavdetümüzde
Micmer gibi dönse yiridür ṣoḥbetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 3). [reşk-i peri, ]*

**reşk-i perīşān:** *Perişan kıskanç.*
Çoḳ dillidür o zülf-i dil-āvīzi görüp
Tel ḳırmasın ey reşk-i perīşāne daḫi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 4). [reşk-i perīşān, --e ]*

**reşk-i süveydā-yı niẓām:** *Dirlik düzen tertibin ortasındaki kara deliği kıskanmak.*
Her midād-ı ḳalemüm **reşk-i süveydā-yı niẓām**
Noḳṭa-i naẓm-ı terüm merdüm-i çeşm-i

rüknā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 17). [reşk-i süveydā-yı niẓām, ]*

**reşk-i zülāl:** *Tatlı ve berrak suyunun kıskançlığı.*
Hāmem çemen-i feyże nihāl it yā Rab
Naẓm-ı terümi **reşk-i zülāl** it yā Rab
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 2). [reşk-i zülāl, ]*

**resm:** *Suret, şekil.*
İder siḥr-i ḥelāl eşʿārın ol kim tabʿ-ı seḥḥārı
Bu **resme** peyrevī-i Sırrî-i efsûn- ṭırāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 18). [resme, -e ]*

**resm-i beḳā:** *Gelecek resmi.*
Bu cisr-i fenāda görmeyüp **resm-i beḳā**
Sū-yı Ḥaḳḳā cān ile yöneldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 7). [resm-i beḳā, ]*

**ressam-ı ʿaşḳ:** *Âşk ressamı.*
Naḳş oldı ebrūvānı levḥ-i dilümde yārüñ
Ressam-ı ʿaşḳ gūyā bir Ẕū'l-fiḳār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 4). [ressam-ı ʿaşḳ, ]*

**resūl:** *Allah tarafından kendisine ilahi din kitabı gönderilen peygamber. (Hz. Muhammed).).*
Ola bu nāmenüñ mühr-i ḫitāmı
Resūlüñ ẕikr-i esmā-yı ʿiẓāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 8). [resūlüñ, -uñ ]*
O **resūlüñ** ciḫār yāri içün
Bezm-i ḫāṣında yār-ı ġārı içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 9). [resūlüñ, -uñ ]*

**resūl:** *Allah tarafından kendisine ilahi din kitabı gönderilen peygamber.*
Şemʿüñe cem olsa lāyıḳ enbiyā vü mürselin
Hem ḥabīb-i kibriyāsın hem Nebīsin hem **resūl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 12). [resūl, ]*

**resūla'llah:** *Allah'ın elçisi Hz. Muhammed.*
ʿAded yoḳ cürmine ʿaṣī ḳulundur ya **Resūla'llāh**
Velī ʿafvüñ senüñ luṭf-ı ilāhī gibi bī-ʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 77). [resūla'llāh, ]*
Yā **resūla'llāh** meded pest itdi ḳadrüm bī-kesi
Gerçi dirler gevhere gerd-i yetīmi der-ḫiṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 141). [resūla'llāh, ]*
Sāʾilüm eyle simāṭ-ı şefḳatüñden rīze-çīn
Yā **resūla'llāh** Naẓīm-i bī-kesi eyle ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 114). [resūla'llāh, ]*
Ya **resūla'llāh** ḳabūl eyle Naẓīmüñ ḥācetin
Bir ġedā-yı dergehüñdür itme redd ile melül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 21). [resūla'llāh, ]*
Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u şekībüm yā **Resūla'llāh**
Seni her kim sever ben raḳībüm yā **Resūla'llāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 1). [resūla'llāh, ]*
Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u şekībüm yā **Resūla'llāh**
Seni her kim sever ben raḳībüm yā **Resūla'llāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 2). [resūla'llāh, ]*
Ḳabūl eyle civar-ı ʿizzetünde çekmeyem ġurbet
Bilürsün kendi şehrümde ġarībüm yā **Resūla'llāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 4). [resūla'llāh, ]*
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i şevḳ-ı cemalüñ farz-ı ʿaynumdur
Nisāb-ı ḥasretüñden bā-naṣībüm yā **Resūla'llāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 6). [resūla'llāh, ]*
Gözüm eşk ile mālāmāl gönlüm ʿaşḳ ile memlū
Baʿīdüm ṣūreta maʿnen karībüm yā **Resūla'llāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 8). [resūla'llāh, ]*
Debistān-ı ḥaḳikatde olup şākird-i nā-kābil
Velī fenn-i mecazīde edībüm yā **Resūla'llāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 10). [resūla'llāh, ]*
Rıżāda zühd ü taḳvāda hemān levḥ-i derūn sāde

Haṭāda ṣafḥa-i pür-naḳş u zībüm yā
**Resūla'llāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 12). [resūla'llāh, ]*
Karīn eyle gül-i gūş-ı ḳabūle nāle-i şevḳum
Riyāż-ı midḥatüñde ʿāndelībüm yā
**Resūla'llāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 14). [resūla'llāh, ]*
Revādur ṭāliʿümde devlet-i evṣāfuñ el virse
Felekde maẕẖār-ı keffü'l-haẕībüm yā
**Resūla'llāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 16). [resūla'llāh, ]*
Nola şerḥ eyledükce vaṣfuñı ceẕb-i ḳulūb itsem
Şenüñ bīmāruñ olmışken ṭabībüm yā
**Resūla'llāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 18). [resūla'llāh, ]*
Naẕīm-āsā olup şīrīn-meẕāḳ-ı leẕẕet-i naʿtüñ
Zebānum māʾil-i şehd u zebībüm yā
**Resūla'llāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 20). [resūla'llāh, ]*

**resūlü's- seḳaleyn:** *Peygamberlerin en meşhuru.*
Bir dānesidür iki evin ḥaḳ bu Naẕīm
Ol seyyid-i enbiyā resūlü's- seḳaleyn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 4). [resūlü's- seḳaleyn, ]*

**resūlü's-seḳaleyn:** *Cinlerin ve insanların Peygamberi.*
Faḫr-i ʿālem şeh-i kevneyn **resūlü's-seḳaleyn**
Maḥrem-i rāz-ı Hudā şāḫid-i bezm-i İsrâ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 87). [resūlü's-seḳaleyn, ]*

**revā:** *Uygun, yaraşır.*
Revādır eylese bülbül şeṭāretin efzūn
Ki dürc-i ġonce lebāleb ġıdā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 3). [revādir, -dır ]*

**revā:** *Lâyık, uygun, yerinde, münâsip.*
Hezār olsun mı gülşensiz **revā** mı ṣoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum ḳalmadı sensiz gel ey ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 9). [revā, ]*
Ne murād itdi ise virdi iki ʿālemde Ḳıldı her ḥācetini Ḥażret-i Allāh **revā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 268). [revā, ]*
Māḥfil-i vaṣfuñda istiḥsān idersen yā beni
Ṭabʿuma dinse **revā** Ḥassān-ı devr-i rūzgār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 128). [revā, ]*
Mesned-nişīn-i faẕl ü hüner zü-fünūn-ı dehr
Kim ībn-i Ḥacib olsa **revā** ḥācib-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 34). [revā, ]*
Müşgīn-süṭūr-ı kilk-i revān-baḫşunuñ **revā**
Nūr-ı nigāh olursa eġer tār-ı masṭarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 43). [revā, ]*
Bir murā daḫi benüm diyü itme cefā
Zinḫār ġurūrı kendüñe görme **revā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 2). [revā, ]*
Pādişāḫ-ı baḥr ü her Hān Muṣṭafā-yı kāmrān
Kim derinde ḫāk-rūb olsa **revā** bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 2). [revā, ]*
Rūz-ı ʿazminde o düstūr-ı hümāyun-baḫtuñ
Farḳ-ı rāḫşında çeleng olsa **revā** bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 32). [revā, ]*
Reʾyi māḥv eyledi tedbīr-i Niẕāmü'l-mülki
Kevkebi kevkebe-i Senceri başdursa **revā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 36). [revā, ]*
Yaʿnī şehzāde Süleymān-ı Süleymān-fer kim
ʿĀlemi zīr-i nigīn itse **revā** ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 12). [revā, ]*
Āvīze-i bāmı ḳamer zer-şemse-i eyvānı şems
Pīr-i felek olsa **revā** bāb-ı refiʿinde muḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 6). [revā, ]*
Seyr idüp vech-i ṣabīḥin ḥācetüm oldı **revā**
Ḥaḳ bu kim maḳbūl olur lā-büd duʿā-yı ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 55). [revā, ]*
Didi fużalā cāhına tārīḫ Naẕīma
Ṣādr-ı Anaṭolıda **revā** ʿĀrif Efendi (1113) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 14). [revā, ]*

**revā:** *Layık, uygun.*
Görme **revā** Naẓīm-i şenā-kāruñum henüz
Cismümde pīç ü tāb ola cānumda ıżṭırāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 33). [revā, ]*

**revā itse:** *Uygun görmek.*
İtse revā o fāżıl-ı devrān şeb-i raḥīl
Meşʿalkeş-i ʿazīmeti māh-ı münevveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 51). [revā itse, -se ]*

**revā olam:** *Uygun olmak.*
Görme **revā olam** ben bīmār-ı derd-i şiven
Nuṭḳunla luṭf iderken dāru-yı cāvidānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 157). [revā olam, -a, -m ]*

**revācgah-ı celāli:** *Büyüklüğün değer ve itibar yeri.*
Revācgah-ı celāli ciḫānda germ olālı
Metāʿ-ı devlet ü iḳbāl-i rāyegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 29). [revācgah-ı celāli, -da ]*

**revāc-gāh-ı rıżāya:** *Allah'ın rızasının kabul olduğu yer.*
Ol kim **revāc-gāh-ı rıżāya** düḫūl ider
Sud ü ziyān būd ü nebūdı ḳabūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 1). [revāc-gāh-ı rıżāya, -ya ]*

**revāc-geh:** *Itibar yeri.*
Ṭarḥ-ı güzīn biñā-yı metīn ey **revāc-geh**
Sūḳ-ı bülend ü çār-sū-yı nev-kemer kemer (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 11). [revāc-geh, ]*

**revāc-ı iʿtibār:** *Çokça itibarlı.*
Sūḳ-ı raġbetde eġer bulsa **revāc-ı iʿtibār**
Cins-i kālā-yı hüner ḥadden füzūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 13). [revāc-ı iʿtibār, ]*

**revādur:** *Caiz, lâyık, beca.*
Revādur olsa deri busegāh-ı ʿālemiyān
Ki çarḫ nāsiye-şadur o āsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 31). [revādur, ]*
Pādişāḫ-ı rubʿ-ı meskūn ḫüsrev-i ʿālem-penāh
Kim **revādur** ḫidmetinde şāḫlar baġlarsa ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 12). [revādur, ]*

**revādur:** *Lâyık, uygun, yerinde, münâsip.*
Revādur eylesem eşnā-yı vaṣf-ı şānuñda
Beyān-ı ḥāl-i dil-i pür-melālimi teẕyīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 125). [revādur, ]*
Revādur ṭāliʿümde devlet-i evṣāfuñ el virse
Felekde maẓḫār-ı keffü'l-haẕībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 15). [revādur, ]*
Revān olursa **revādur** ciḫāne āb-ı ḥayāt
Ki lūledür ḳalemi çeşmesārı māḫberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 177). [revādur, ]*
Revādur secde-i şükr itse erbāb-ı ḳalem şimdi
Bi-ḥamdi'llāh ki miḥrāb-ı riyāset ṣāḥibiñ buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 1). [revādur, ]*

**revāk-ı çarh-ı felekden:** *Gökyüzünün feleğinin çardağı.*
Hıdīv-i dād-gerā dāverā ki dergehinüñ
Revāk-ı çarḫ-ı felekden refiʿ ü ber-terdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 138). [revāk-ı çarḫ-ı felekden, -den ]*

**revāḳ-ı kāh-ı kemālinde:** *Olgunluk köşkünün çardağı.*
Revāḳ-ı kāh-ı kemālinde şems-i şemse-i zer
Hilāl bāb-ı celālinde ḫalḳa-i derdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 67). [revāḳ-ı kāh-ı kemālinde, -in, -de ]*

**revāḳ-ı kisrā:** *Kisrâ'nın çardağı.*
Eyvān-ı ser-bülendin seyr eyleyüp ʿaceb mi
Geçse yire ḥayādan ṭāḳ u **revāḳ-ı Kisrā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 10). [revāḳ-ı kisrā, ]*

**revāḳ-ı kisrā:** *Kisrâ Köşkü.*
Ṣadme-i ḳahrı ile Hind ü ʿAcemde o şehüñ
Müminātıyla yire geçdi **revāḳ-ı Kisrā**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 204). [revāḳ-ı kisrā, ]*

**revāḳ-ı maʿdeleti:** *Adaletin parlaklığı.*
Revāḳ-ı maʿdeleti kesr-i ṭāḳ-ı Kisrādur
Ḳuṣūr-ı menzileti reşk-i Ḳaṣr-ı Ḳayṣerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 39). [revāḳ-ı maʿdeleti, ]*

**revān:** *Geçerli, doğru.*
Peyk-i Mevlā ile ol cān-ı ciḫān devletinüñ
Sidreye oldı **revān** sürʿat ile rūḥ-āsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 258). [revān, ]*
Rūḫına biñ ḳāfile cins-i ṣalāt olsun **revān**
Tā olınca nüh-ḳaṭar-ı çarḫ be-güsiste mehār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 179). [revān, ]*
Ümmeti dergeh-i vālāsına olduḳça **revān**
Ṣalavāt ile taḥiyyāt ola sāz u selebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 69). [revān, ]*
Ne semte olsa **revān** reh-nümunı nuṣretdür
Ne cānibe sefer itse ẓafer muḳarrerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 117). [revān, ]*
Revān olursa revādur ciḫāne āb-ı ḥayāt
Ki lūledür ḳalemi çeşmesārı māḥberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 177). [revān, ]*
Ferzend-i ṣulṭān-ı ciḫān Hān Aḥmed-i devr ü zamān
Ola rikābıñda **revān** ṣad Erdivān u Erdeşīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 6). [revān, ]*
İtse āmāc-ı icābetde nola yir ey Naẓīm
Eyledüm tīr-i duʿā-yı devletin ben de **revān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 16). [revān, ]*

**revān:** *Akan, giden.*
Olmazdı ḳaddi olmasa serv-i çemen çemān
Reftārını görince olur tā Revān **revān**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 2). [revān, ]*

**revān:** *Yürüyen, giden.*
Per açup oldı **revān** murġ-ı revān-ı pāki
Ḳondı cevlān iderek lānesine Ṭūbāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 3). [revān, ]*

**revān:** *Akan, giden, yürüyen.*
Olmazdı ḳaddi olmasa serv-i çemen çemān
Reftārını görince olur tā **Revān** revān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 2). [revān, ]*
Hūn-ı dili eşkümle **revān** eyledi çeşmüm
Mercān bulunursa nola baḥr-ı ʿAden içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 5). [revān, ]*

**revān:** *Akmak, akıp gitmek.*
Çıḳsa ṣayd u şikare şīrāne
Ola Nuşirevān o künce **revān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 86). [revān, ]*
Şükūfesi ola yāḳūt ü laʿl eger olsa
Nesīm-i luṭfı **revān** naḫl-i erġavān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 42). [revān, ]*
Görmeġe ol maḳāmı rāġıb idüm
Cuy-veş sū-be-sū **revān** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 222). [revān, ]*

**revāne-i gülşehgeh-i naʿim:** *Cennet bahçesinin yoluna düştü.*
Murġ-ı revānı daʿvet olup bāġ-ı cennete
Oldı o dem **revāne-i gülşehgeh-i Naʿim**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 6). [revāne-i gülşehgeh-i naʿim, ]*

**revān-ı ādem:** *Âdem'in ruhu , canı.*
Dergeh-i ḳadrine ferrāş **revān-ı Ādem**
Ḥarem-i ʿismetine cāriye rūḥ-ı Ḥavva
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 171). [revān-ı ādem, ]*

**revān-ı caʿferdür:** *Cafer-i sadıkın ruhu.*
Gedā-yı matbaḫ-ı iclāli cān-ı Keykāvus
Ṭufeyl-i ḫvān-ı nevāli **revān-ı Caʿferdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 66). [revān-ı caʿferdür, -dür ]*

**revān-ı ismāʿīl:** *İsmâil'in gidişi*
Cān-sipārı **revān-ı İsmāʿīl**
ʿİydgāh-ı ġamında ḥürremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 19). [revān-ı ismāʿīl, ]*

**revān-ı ḳaṣr-ı cennet:** *Cennetin Revan kasrı.*
Rūḫ-ı revānı oldı **revān-ı ḳaṣr-ı cennet**
Īmān refīḳ-ı rāh ola Ḳurʾān delīl-i rāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 5). [revān-ı ḳaṣr-ı cennet, ]*

**revān-ı kays:** *Kays'ın ruhu.*
Feżā vü kuha düşürdükçe reh-güẕārumuzı
Revān-ı Ḳays u dil-i Kūh-kenle söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 6). [revān-ı ḳays, ]*

**revān-ı pākine:** *Temiz ruh.*
Biñ taḥiyyāt u selām olsun **revān-ı pākine**
Virdüm olduḳça demādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 95). [revān-ı pākine, -in, -e ]*

**revān-ı yūsuf-ı mışr:** *Mısırlı Yusuf'un ruhu.*
Ḥarīḳ-ı lemʿa-i ḥüsni **revān-ı Yūsuf-ı Mışr**
Fedā-yı ʿıydgeh-i ʿaşḳı cān-ı Īsmāʿīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 97). [revān-ı yūsuf-ı mışr, ]*

**revān-ı zemāḥşerī:** *Zemahşehri ruhu.*
Reʾy-i feżāʿilinde **revān-ı Zemāḥşerī**
Pāy-ı semend-ı ʿilmine bulsa türāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 33). [revān-ı zemāḥşerī, -ī ]*

**revġan-ı ḳandil-i niyāz:** *Dua kandilinin yağı.*
Hanümān-sūz-ı nigāh olmış idi şuʿle-i nāz
Olmadan eşk-i terüm **revġan-ı ḳandil-i niyāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 16, Mısra 2). [revġan-ı ḳandil-i niyāz, ]*

**reviş:** *Gidiş, tarz, tavır, üslûp, tarih.*
ʿĀleme şūr bırakmış **reviş** ü reftāruñ
Dehre āşūb şalan fitne-i ber-pāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 9). [reviş, ]*

**reviş:** *Gidiş, tarz, tavır, üslûp.*
Olmaz Naẕīm peyrevi ġayruñ bu ʿarşada
ʿĀrif Efendi semtini ṭūtdı **reviş** budur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 12). [reviş, ]*

**reviş-i âḳılânedür:** *Akıllıca bir gidiş.*
Gelsün ayaġuña dir iseñ Leylī-i murād
Semt-i cünūnı ṭut **reviş-i âḳılânedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 14). [reviş-i âḳılânedür, --dür-dür ]*

**reviş-i bü'l-ʿacebi:** *Şaşaılacak şey acayip gidiş.*
Oldı küstaḫ-rev-i rāh-ı süḫan ḫāme-i mest
Ola maʿẕur umarum bu **reviş-i bü'l-ʿacebi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 64). [reviş-i bü'l-ʿacebi, ]*

**revnaḳ-ı ordū-yı sulṭān sulṭān muṣṭafā:** *Sultan Mustafa'nın ordusunun parlaklığı.*
Sezādur revnaḳ-ı ordū-yı Sulṭān Muṣṭafā olsa
Ciḫāna virdi ḥaḳḳā zīb ü fer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 15). [revnaḳ-ı ordū-yı sulṭān sulṭān muṣṭafā, ]*

**revzen:** *Pencere.*
Ceyb-i meşāme nefḫa-niṣār olmış eyleyen
Bād-ı nesīm **revzenini** ʿānberīn-şemīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 16). [revzenini, ]*

**reʾy:** *Netîce-i tefekkür olan hüküm, hükm-i fikrî, hükm-i nazarî. re'yü'l-ayn: Gözüyle görmek.*
Reʾyi māḥv eyledi tedbīr-i Niẕāmü'l-mülki
Kevkebi kevkebe-i Senceri başdursa revā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 35). [reʾyi, ]*

**reyḥān:** *Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki.*
Hoş-nüvīs olsañ muḥaḳḳāk nüsha taʿliḳ ideler
Hatṭ-ı Yāḳūt ile **reyḥānuñ** olursan hem-seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 62). [reyḥānuñ, -uñ ]*

**reyḥān:** *Fesleğen bitkisi.*
Buy-ı gīsū-yı laṭīfiyle muʿaṭṭar **reyḥān**
Sünbül-i şīfte āşüfte dimāġ-ı sūrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 159).*

*[reyḥān, ]*
Ḳaṭre-bār olsa seḥāb-ı luṭfı bir dem ḥaşre dek
Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān pür-gül ü **reyḥān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 42). [reyḥān, ]*

**reyḥān:** *Diğer adı fesleğen olan güzel kokulu bir bitki || Ayva tüyleri.*
Sensüz efġān eyledükce murġ-ı dil ey ġonce-fem
Dağlarla bāġ-ı sīnem pür-gül ü **reyḥān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 80). [reyḥān, ]*

**reyḥān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin reyhanı.*
Baġ-ı rūḫuñda olmış o gīsū-yı ḫambeḫam
Müsgīn-semīm-i sünbül ü **reyḥān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 20). [reyḥān-ı enbiyā, ]*

**reʾy-i aʿẓam:** *Büyük düşünce.*
Māḥkūmı ḫalḳ-ı ālem Rum u ʿArab ʿAcem hem
Şevḳetle **reʾy-i aʿẓam** hindū-yı pīl-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 12). [reʾy-i aʿẓam, ]*

**reʾy-i enver:** *Nurlu düşünceli.*
Huṣūṣā Ḥażret-i ʿOs̱mān Paşā-yı celī-kevkeb
Ki reʾy-i enveri mihr-i münīr-i ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 4). [reʾy-i enver, --i ]*

**reʾy-i feżāʿilinde:** *Faziletler düşüncesi.*
Reʾy-i feżāʿilinde revān-ı Zemāḫşerī
Pāy-ı semend-ı ʿilmine bulsa türāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 33). [reʾy-i feżāʿilinde, -in, -de ]*

**reyyān:** *Doymuş, kanmış.*
Gülzār-ı dil **reyyān** iken seylāb-ı eşk-i çeşm ile
Bilmezdi kimse nidügin ʿālemde şebnem nāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 5). [reyyān, ]*
Bāġ-ı dehri tāze vü **reyyān** ider feyż-i nemi
Bir kef-i nāçīz iken baḥr-i nevālinde seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 5). [reyyān, ]*
Cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ idüp icrā ḥükmin
Oldı **reyyān** u muṭarrā bu çemen-zār-ı fenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 286). [reyyān, ]*

**rezil:** *Alçak, aşağılık.*
Ḥuṣūl-i maṭlab içün ḳadr-i z̲ātuñı itmez
Der-i leʿīme varup ʿarż-ı ḥācet ile **rez̲īl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 16). [rez̲īl, ]*

**rezm:** *Cenk, muharebe.*
Bilmez bu **rezmi** Hāḳan güş itmemiş Süleymān
Görse iderdi ḫayrān Sulṭān Selīm Hānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 91). [rezmi, -i ]*
Ber-kabża hāk-i aʿdā **rezmi** deminde Ḥaḳḳā
Teş̲hir-i mülk-i dünyā ʿazmi deminde ānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 117). [rezmi, -i ]*

**rezm-gāhuña:** *Savaş meydanına.*
Şāh̲enşehā ẓafer-sipehā **rezm-gāhuña**
Daman-ı Fetḥi nuṣret idüp der-miyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 65). [rezm-gāhuña, ]*

**riʿāyet:** *saygı, ağırlama.*
Merdāne çekdi sancaḳ gösterdi ḫaşma bayraḳ
Oldı **riʿāyet** el-ḥaḳ namus-ı pehlevānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 120). [riʿāyet, ]*

**riʿāyet:** *Sayma, saygı, ağırlama, itibar etme; uyma, boyun eğme.*
Devr-i ḥıfẓında düşünde görse cīran şīr-i ner
Ḥaḳk-ı cīrānı **riʿāyetle** o düş taʿbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 60). [riʿāyetle, -le ]*

**riʿāyet itdüren:** *Hürmet etmek, saygı göstermek.*
Ḥükm-i ʿadli ḥaḳk-ı cīrānı **riʿāyet itdüren**
Hem-civār itse eger cīrāne bir şīr-i neri

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 169). [riʿāyet itdüren, -dur , -en ]*

**ribāṭ:**. *Han, menzil-hâne, tekke, imaret: ribât-ı köhne.*
Cāy-ı iḳāmet olmadığından yegān yegān
Kim ḳonsa bu **ribāṭ** peşīmān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 6). [ribāṭ, ]*

**ricālü'l-ġayb:** *Gayb erenleri, evliya veya ermiş olduğuna inanılan kimseler.*
Ricālü'l-ġaybdur innā fetaḥnā-ḫvan-ı pür-hāşı
Duʿā-yı seyf-i nuṣret-cevherin Kerrūbiyan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 45). [ricālü'l-ġaybdur, -dur ]*

**ricʿat:** *Geri dönme; geri çekilme.*
Rīcʿat itdükde dil-i aṣḥābı ṣādāb eyledi
Şebnem-i tebşīr ile ol gülbün-i ḥikmet-miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 45). [rīcʿat, ]*

**ridā:** *Belden yukarıya örtülen havlu ve benzeri örtü, erkekler için iki parçadan oluşan ihramın üst kısmı.*
Bir deġirmi **ridāsı** var el-ḥaḳ
Dişleri var ridāsına mülḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 5). [ridāsı, -sı ]*

**ridā:** *Dervişlerin omuzlarına attıkları, gereğinde seccade veya yorgan gibi kullandıkları yün örtü. Elbise üzerine giyilen hırka, cüppe, setre ve pardösü gibi giyecek..*
Şıḳlet-i zerk u riyādan ḫıffet isterseñ eġer
Fāriġ ol zāhid **ridādan** tācdan peşmīneden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 8). [ridādan, -dan ]*

**ridā:** *Örtü, şal .*
Bir deġirmi ridāsı var el-ḥaḳ
Dişleri var **ridāsına** mülḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 6). [ridāsına, -s, -ı, -n, -a ]*

**rifʿat:** *Makam ve mertebe yüksekliği , sevgiliye yakınlık.*
Reng-i ṣafaḳla virmededür çarḫ dembedem Yāl-i semend ü **rifʿate** sürḫī-i ḫiżāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 20). [rifʿate, -e ]*
ʿArż itmesün felekde meh ü mihr **rifʿatin**
Ol manṣıbı derinde bir ednā ġulām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 23). [rifʿatin, -in ]*

**rifʿat:** *Makam ve mertebe yüksekliği , sevgiliye yakınlık.*
Oldı bāziçegāh **rifʿatine**
Mihr-i zer gūy māh-ı nev çevgān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 93). [rifʿatine, -i, -n, -e ]*
Bir āsitān ki çarḫ gibi cebhe-sāy olan
Yirden göge varınca ider **rifʿat** iktisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 4). [rifʿat, ]*

**rifʿat-i cātı enbiyā:** *Yabancı büyük peygamberler.*
Ey ḳadr ile rütbe-i rüsülden bālā
Vey Rifʿat-i cātı enbiyādan vālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 2). [rifʿat-i cātı enbiyā, --dan ]*

**rıfk:** *Yumuşaklık, naziklik; yavaşlık.*
Maġruruñ olursa ḫâṭırı kibr ile germ
Sen eyle deruñ-ı şaḫtını **rıfḳ** ile nerm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 2). [rıfḳ, ]*

**rıfk:** *Yumuşaklık, naziklik, mülayimlik.*
Ciḫānda kimseyi āzürde-ḫāṭır eylemedi
Dem-i tehevvür anuñ ḥilm ü **rıfḳ** idi ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 8). [rıfḳ, ]*

**rıḥlet:** *Göç , dünyadan âhirete göç ediş.*
Ḳutb-ı sipihr-i ʿirfān ġavṣ-ı zemān Mıṣrī
Riḥlet idüp fenādan mülk-i beḳāya göçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 2). [riḥlet, ]*
Meded meded pederüm **rihlet** itdi dünyādan
Ḥayāt-ı cismüme bādı vücūdumuñ sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 1). [rihlet, ]*

**rıḥlet:** *Dünyadan âhirete göçme, ölme,*

*vefat etme.*
İdüp gülbāng-i tevḥīd ile **rıḥlet** mülk-i lāhūta
Fenā dünyāda ol ṣāḥib-kerāmet bulmadı hem-rāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 9). [rıḥlet, ]*

**rikāb:** *Büyük bir kimsenin katı, huzuru.*
O şehsüvār ki fetḥ u ẓafer **rikābında**
Berīd-i ġaşiye-ber-dūş iki birāderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 17). [rikābında, -ında ]*
Rūz-ı mesāf tefriḳa-baḫş olsa düşmene
Peyk-i ẓafer **rikābına** müjde-resān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 54). [rikābına, -a, -n, -ı ]*

**rikāb:** *Üzengi; büyük bir kimsenin huzuru, makamı.*
Biñdükce esb-i nāze o çābük-süvār-ı ḥüsn
Māh-ı nevi **rikāb** ide mihr-i rikābdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 6). [rikāb, ]*

**rikāb:** *Büyük bir kimsenin katı, huzuru.*
O felek-rān-ı muḥīṭ-i ġazā ki ṣubḥ u mesā
Rikābı zevraḳ-ı nuṣretde iki lengerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 26). [rikābı, -ı ]*

**rikāb:** *Büyük bir kimsenin katı, huzûru.*
Eşheb-i şerʿinüñ **rikābında**
Ġāşiye-dārı pīr-i Edhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 85). [rikābında, -ı , -n, -da ]*

**rikāb-āsā:** *Üzengi gibi.*
Gelür ol şehsüvārum pāymāl eyler diyü bir gün
Naẓīmā gözlerüm yollarda ḳalmışdur **rikāb-āsā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 16). [rikāb-āsā, ]*

**rikāb-ı kerrūbiyān:** *Allah'a en yakın olan büyük meleklerin makamı.*
Sāḳin-i cennet-zemīn-i dergehi Kerrūbiyān
Kürsī-i pāy-ı rikāb-ı ʿazmi çarḫ-ı heftümīn
Zīr-i rānında o bī-hemtā Burāḳ-ı dil-keşüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 75). [rikāb-ı kerrūbiyān, ]*

**rikāb-ı nāzını:** *Nazın huzuru.*
Semend-i ʿişveye binse o şehsüvār-ı ḥüsn
Rikāb-ı nāzını ḫorşīd öper hilāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 6). [rikāb-ı nāzını, -ın, -ı ]*

**rikābıñda ola:** *Ayağının altındaki üzengi olmak.*
Ferzend-i şulṭān-ı ciḫān Hān Aḥmed-i devr ü zamān
Ola rikābıñda revān şad Erdivān u Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 6). [rikābıñda ola, -ıñ , -da, -a ]*

**rıḳḳ-ı beyān:** *Açıklamanın esiri.*
Ḥaşre dek levḥ-i şüḥūr ile sinīne terḳīm
Ḥamdüli'llāh ḳalemüm **rıḳḳ-ı beyān** üzre yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 92). [rıḳḳ-ı beyān, ]*

**rind:** *Aldırışsız, dünya işlerini hoş gören.*
Ne ḳadar **rind** olur ol cādū-fen
Gördügüni geçürmede yaḳadan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 11). [rind, ]*

**rindâne:** *Dış dünyadan ilgisini kesen, toplum tarafından hor görülen, kendi dünyasında aşkı yaşamaya çalışan kişi, âşık.*
Gūyā bu ṭarḥ-ı raʿnā bir şūḫ-ı bī-bedeldür
Çıḳmış kenāre eyler **rindāne** seyr-i deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 8). [rindāne, ]*

**rind-i bāde-āşām:** *Şarap içen gönül ehli kişiler.*
Ṭarab-gāh-ı ciḫānda köhne rind-i bāde-āşāmız
Bize sāḳī-i meclis tāze vü ṣahbā ʿatīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 7). [rind-i bāde-āşām, --ız-muz ]*

**rind-i cem-meşreb:** *Cem mizaçlı rint .*
Rind-i Cem-meşreb nedür bilmez ḫumār-ı ṣubḥ-dem
Derd-i ser virmez olınca bāde-i dūşīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 5). [rind-i cem-meşreb, ]*

**rind-i derdī-keş:** *Dert çeken gamsız.*
Sāġar-ı ṣahbā be-kef mey-hvāre bir ben bir ḥabāb
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 2). [rind-i derdī-keş, ]*

**rind-i dürd-aşām:** *Kalender meşrep gönül adamı.*
Rind-i dürd-aşām derdt-i ʿaşḳa yeksāndur müdām
Bezm-i nūşānūş-ı ʿişret meclis-i taşvīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 7). [rind-i dürd-aşām, ]*

**rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur:** *Sarhoş rint.*
Göñül bir meclisüñ **rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur**
Ki çeşm-i Cem ḥabāb-ı sāġar-ı ṣahbālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 1). [rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur, -lar, -ın, -dan, -dır ]*

**rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur:** *Şarap içen gamsızlar.*
Şikest itdi zücācī tevbemi bir āteşīn-mey kim
Naṣūḥ ol bādenüñ **rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 6). [rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur, --lar, -ın, -dan, -dur ]*

**rind-i nüktedānı:** *Şakacı rindler.*
Naẓīm nādire-perdāz-ı dehr ise ne ʿaceb
Ki bezm-i maʿrifetüñ **rind-i nüktedānı** geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 14). [rind-i nüktedānı, -ı ]*

**rind-i ṣāf-meşreb:** *Temiz yaradılışlı gönül adamı.*
Elinde cām-ı ṣafā **rind-i ṣāf-meşreb** iken
Nedür bu ʿuḳde derünuñda ey ḥabāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 7). [rind-i ṣāf-meşreb, ]*

**risālet:** *İnsanları dine davet etme işi, peygamberlik, resullük; elçilik.*
Enbiyā vü rüsül içre aña yoḳdur ş̱ānī
Ki nübüvvetle **risāletle** odur müsteş̱nā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 110). [risāletle, -le ]*
Ezelden tā ebed cāhı ḳabūl-i ʿazl u naşb itmez
Risāletle nübüvvet kişveri aña müʿebbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 28). [risāletle, -le ]*
Şuḳḳaḍur naşrun min'allāh ser-ʿālem feṯḥ-i Mübīn
Mālik olmışdı **risāletle** nübüvvet mülkine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 82). [risāletle, -le ]*
Ḥaḳ **risāletle** nübüvvetle vücūdın itmiş
Hādī-i cem-ʿi rüsül rāh-ber-i fevc-i nebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 11). [risāletle, -le ]*

**risālet:** *Elçilik; görev.*
Server-i cemʿ-i rüsül serdār-ı ṣaff-ı enbiyā
Kim anuñdur hem **risālet** hem nübüvvet kişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 106). [risālet, ]*

**risālet-efser:** *Peygamberlik tacı.*
Risālet-efseri bir ser-nübüvvet ḫilʿatı der-ber
Şeh-i mülk-i beḳādur pādişāḫ-ı taḫṭ-ı sermeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 13). [risālet-efseri, -i ]*

**rīş-i baḫt-ı ṯālīʿ:** *Talih baht yarası.*
Nüvīd-i maḳdemiyle her ṭaraf sūr itdiler aḥbāb
ʿAdūnuñ çeng-i mātem rīş-i baḫt-ı ṯālīʿin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 6). [rīş-i baḫt-ı ṯālīʿ, -in ]*

**rīsmān:** *İp.*
Eşiʿa **rīsmānlar** aña mehce mihr-i ʿālem-tāb
ṯāḳ-ı zer-nigāruñ seyr idenler āsmān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 39). [rīsmānlar, -lar ]*
Bir āsmāndur o nīlī o ṯāḳ-ı vālā-tak
Ki **rīsmānı** sütūnında ḫaṭṭ-ı miḥverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 94). [rīsmānı, -ı ]*

**rīsmān:** *İp, bağ.*
Mehce meh-i münevver gülmīḫ-ı çetri

aḫter ,
Zer-şemse şems-i enver her lemʿa **rīsmānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 22). [rīsmānı, -ı ]*

**rīsmān:** *(ریسمان) İp, halat.*
Naẓīm ḥaḳ bu ki cānbaz-ı kilk-i çūbīn-pā
Hünerler eyledi icrā bu **rīsmān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 120). [rīsmān, ]*

**rīsmān-ı naẓm:** *Dizme ipi.*
Terāzū-yı süḫenle menzil-i bālāya ʿazm itdi
Naẓīmā rīsmān-ı naẓma kim pāy-ı ḳalem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 18). [rīsmān-ı naẓm, --a ]*

**rişte-i gīsū-yı ḥūrü'l-ʿıyn:** *Güzel gözlü hurilerin saçının teli.*
Olsa tār-ı mıṣṭarı lāyıḳ kitāb-ı medḥinüñ
Rişte-i gīsū-yı ḥūrü'l-ʿıyn ile nūr-ı nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 54). [rişte-i gīsū-yı ḥūrü'l-ʿıyn, ]*

**rişte-i müşgīn-i zülf-i ḥūr:** *Ahu gözlüler, cennet kızlarının zülüflerinin mis kokulu kılı.*
Oldı vaṣf-ı gīsuvānuñda sevād-ı şiʿrümüñ
Rişte-i müşgīn-i zülf-i ḥūr tār-ı maṣṭarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 200). [rişte-i müşgīn-i zülf-i ḥūr, ]*

**rişte-i naẓm:** *Dizmek için kullanılan ip.*
Rişte-i naẓma çeküp vaṣf-ı dürr-i dendānın
Silk-i tārīḫini hep eylediler pür-cevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 19). [rişte-i naẓm, -a ]*

**rişte-i naẓm-ı dürer-bār:** *İnciler yağdıran ( dişlerin ) düzeni ip gibidir.*
Vaṣf-ı dendānı niẓāmından müsellemdür Naẓīm
Rişte-i naẓm-ı dürer-bāruñ odur gevherkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 14). [rişte-i naẓm-ı dürer-bār, --uñ ]*

**rişte-i taḥḳīḳ:** *Doğrulanmış kıl iplik.*
Şāʿir olsan ḳıymetüñ bir pīle-verden pestdür
Rişte-i taḥḳīḳe de çekseñ eğer şiʿr-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 64). [rişte-i taḥḳīḳ, -e-i ]*

**rişte-i ülfet:** *Dostluk, muhabbet, ahbaplık ipi.*
Dil rişte-i ülfeti urup el ḳırmış
Peyvend-i ʿalāḳayı muḥaṣṣıl ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 1). [rişte-i ülfet, ]*

**rıṭl-ı girān:** *Gül gibi kırmızı ağır ve dolu kadeh.*
Elbette sebük-ser andadur bed mesti
Biñ **rıṭl-ı girān** çekse mülden ḳopmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 4). [rıṭl-ı girān, ]*

**rıṭl-ı mey:** *Şarap kadehinin en büyüğü.*
Eğer dip gösterür elbette sermestān-ı deryā-nūş
Gerekse lücce-i girdāb **rıṭl-ı mey** ʿāmīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 10). [rıṭl-ı mey, ]*

**riyā:** *Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük*
Şıḳlet-i zerk u **riyādan** ḫıffet isterseñ eğer
Fāriġ ol zāhid ridādan tācdan peşmīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 7). [riyādan, -dan ]*
Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ eğer zevḳ u **riyā** ʿĀlemüñ eyler seni sālūs u dūn u ebteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 83). [riyā, ]*

**riyā:** *Gösteriş, iki yüzlülük.*
Bī-riyā giryesi ḫoşdur bize mestānelerüñ
Bezm-i taḳvāda **riyā** eyleyen ayıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 12). [riyā, ]*

**riyā:** *Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük.*
Bādī-i ʿaşḳuñ ile cām-ı dil-i ṣāf-ı Naẓīm
Ne ḳadar ṭolsa da bī-reng-i **riyādur** Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 14). [riyādur, -dur ]*
Nāʾib ü ḳāżī olup icrā-yı aḥkām eyleseñ
Rüşvet almazsañ eğer dirler **riyādur** işleri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra*

*90). [riyādur, -dur ]*

**riyāż ında:** *Güzel bahçeler.*
Gülbün-i gülzār-ı mā-evha gül-i şümme denā
Ḳābe ḳavseyn ile ev ednā **riyāż ında** biri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 114). [riyāż ında, -ın, -da ]*

**riyāz-ı ʿālemde:** *Alem bahçesi.*
Miṣāl-i cūyına şādum **riyāz-ı ʿālemde**
Ki rūzgār-ı edānī geçer ʿale't-taʿcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 55). [riyāz-ı ʿālemde, -de ]*

**riyāż-ı ḥüsn:** *Güzellik bahçesi.*
Riyāż-ı ḥüsnini zeyn itdi bir nigū-kāruñ
Yitişdi sebze-i ḫaṭṭ-ı rūḫıyla ḫaṭṭ-ı lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 1). [riyāż-ı ḥüsn, -in, -i ]*

**riyāż-ı ḥüsn-i cānānı:** *Sevgilinin güzel bahçesi.*
Yitişdirdi ḫaṭṭ-ı sebz-i **riyāż-ı ḥüsn-i cānānı**
Meġer kim Ḫıżr o gülzāruñ çemen-pīrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 7). [riyāż-ı ḥüsn-i cānānı, -ı ]*

**riyāż-ı īrem-ḥarīm:** *Yabancılara haram olan İrem bahçesi.*
Gülbün- ṭırāz-ı ravża-i ḥüsn ü vefā-nesīm
Gülşen-serā-yı kūyı **riyāż-ı īrem-ḥarīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [riyāż-ı īrem-ḥarīm, ]*

**riyāż-ı ʿizzet:** *Kıymet, îtibar, büyüklük, yücelik bahçaleri.*
Riyāż-ı ʿizzetin mīzāb-ı iḳbāl eyledi ser-sebz
Dırāḫt-ı baḫtı ḥussādun ḫazān-ı ḥüzn ile şoldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 7). [riyāż-ı ʿizzet, ]*

**riyāż-ı kām-ı ʿadū:** *Düşmanın isteklerinin bahçesi.*
Ḥadīka-i emeli sebz ü ḥurrem aĥibbânıñ
Riyāż-ı kām-ı ʿadū dembedem ḫazān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 48). [riyāż-ı kām-ı ʿadū, ]*

**riyāż-ı midḥatüñde:** *Övgü bahçesi.*
Karīn eyle gül-i gūş-ı ḳabūle nāle-i şevḳum
Riyāż-ı midḥatüñde ʿāndelībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 14). [riyāż-ı midḥatüñde, -üñ, -de ]*

**riyāż-ı naẓmuña:** *Şiir bahçesi.*
Kemālin mīve-i şiʿr-i terüñ bulmış Naẓīm el-ḥaḳ
Riyāż-ı naẓmuña gūyā ki ḫāmeñ āb-yār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 18). [riyāż-ı naẓmuña, -uñ, -a ]*

**riyāż-ı şalṭanatda:** *Saltanat bahçesi.*
Riyāż-ı şalṭanatda bir sehī-ḳad serv-i bālādur
Ki çekmiş evc-i nüh-eflāke ser tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 7). [riyāż-ı şalṭanatda, -da ]*

**riyāż-ı vaṣf-ı cemīlüñde:** *Güzel özelliklerinin bahçesinde.*
Riyāż-ı vaṣf-ı cemīlüñde bülbül-i nuṭḳum
Bu şiʿri itdi beyān şu gibi ʿıyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 105). [riyāż-ı vaṣf-ı cemīlüñde, -+üñde-üñ, -de ]*

**riyāż-ı yesrib:** *Medine Münevvere'nin bahçesi.*
Zemīne ẓıllı düşmez nūrdan ḫalḳ eylemiş Allāh
Riyāż-ı Yeşrib ü Baṭḥāda bir serv-i sehī-ḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 46). [riyāż-ı yeşrib, ]*

**rıżā:** *Razı olma, razılık, istek, hoşnutluk.*
Ser-fürū-bürde olup maḥkeme-i ʿadlinde
Ḥükmine virdi **rıżā** gebr ü yehūd u tersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 166). [rıżā, ]*
İḫtiyācuñ olsa āb-ı rūyuñı **rızān** idüp
Bir ġanī bulsañ olursuñ sā'il-i ḫāk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 11). [rızān, -ñ ]*

**rıżā:** *Razı olma, hoşnutluk, memnunluk.*

Oldılar cān ile fermān-ı ḫudāya teslīm
Her biri ḥükm-i ḳażā vü ḳadere virdi **rıżā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 222). [rıżā, ]*

**rıżā:** *Allah'ın rızası, şükür, hamd.*
Ḥaẕer ki çoḳ şeb-i ferzāne tavr-ı naṭʿ-ı ġurur
Hezār ʿacz ile virdi **rıżā** piyādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 4). [rıżā, ]*

**rıżā:** *Hoşnut ve memnun olma durumu, hoşnutluk, memnunluk.*
Metāʿ-ı dil ki nessāc-ı fenā kālālarındandur
Süveydā anda teslīm ü **rıżā** tamġālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 2). [rıżā, ]*
Aña siper **rıża** ile teslīmdür hemān
Bir tīr-i cān-sitān ki ḳażādur kemān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 15). [rıża, ]*

**rıżā:** *Râzı olma, kalben hoş görüp kabul etme, kolaylıkla benimseme, karşı koymama.*
Rıżāda zühd ü taḳvāda hemān levḥ-i derūn sāde
Haṭāda ṣafḥa-i pür-naḳş u zībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 11). [rıżāda, -da ]*

**rıżā-cūyān-ı emri:** *Emirlere razı etmeye çalışırcasına.*
Rıżā-cūyān-ı emri dembedem maḳbūl-i müsteṣnā
Feżā-pūyān-ı nehyi her ḳadem merdūd ü mürteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 35). [rıżā-cūyān-ı emri, -i ]*

**rīzān:** *Akıp dökülen.*
Kākül ü rūy-ı ʿaraḳ-riz u leb-i laʿlin görüp
Dil perīşān eşk **rīzān** dīde ḫūn-efşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 4). [rīzān, ]*
Dīdesinden ṣāʾimüñ her ketre kim **rīzān** ola
Aḫker-i daġ-ı derūnı āteş-i nīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 11). [rīzān, ]*

**rıżā-yı ḥaḳda:** *Hakk'ın rızâsı.*
İdüp ʿadālet ile pīşe emr-i maʿrūfı
Rıżā-yı Ḥaḳda olup kārı nehy-i münkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 80). [rıżā-yı ḥaḳda, -da ]*

**rīze:** *Ufak parça, kırıntı, döküntü.*
Kürsi-yi sīm zer-i dergehi māh u ḫurşīd
Rīzesinüñ ḥarem-i bārgehi necm-i şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 130). [rīzesinüñ, -si, -nüñ ]*
Rīzesinüñ āsitānı gevher-i tāc-ı mülūk
Cevher-i iksīr ile ḫāk-i ḥarimi hem-ʿāyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 13). [rīzesinüñ, -si, -nüñ ]*
Rīzesinüñ şāḫrāh-ı rifʿāti ḫurşīd ü māh
Tūdesi nüh- ṭāḳ-ı ṭārem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 47). [rīzesinüñ, -si, -nüñ ]*
Ẕevḳi-baḫş-ı rūḫ-ı ʿĪsādur o nuṭḳ-ı sükkerīn
Rīzesinüñ rehgüẕār-ı rezmi farḳ-ı ferḳadāñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 74). [rīzesinüñ, -si, -nüñ ]*
Rizesinüñ ḥarem-i ʿizzetini cevher-i küll
Biñ ḥicāb ile ide gevher-i tāc-ı edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 15). [rizesinüñ, -si, -nüñ ]*
Ḥūrşīd-i zer külāhı eñāk bārgāhı
Her **rīzesinüñ** rāhı bir kevkeb-i yemānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 34). [rīzesinüñ, -si, -nüñ ]*
Rīzesinüñ āsitān-ı rifʿati çeşm-i nücūm
Ṭāḳ-ı iclālinde āvīze Süheyl ile Süha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 11). [rīzesinüñ, -si, -nüñ ]*
Müşgīn-türāb-ı bārgehi reşk-i nāf-ı Çīn
Her **rīzesinüñ** dergehi bir gevher-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 4). [rīzesinüñ, -si, -nüñ ]*

**rīze:** *Döküntü, parçalanmış şey.*
Būy-ı ḫulḳ u feyż-i cūdıyla zemīn-i şūrenüñ
Ḥaḳi müşg ü **rīze** sengi gevher-i ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 48). [rīze, ]*

**rîze-çîn:** *Döküntü, kırıntı toplayan.*

Sāʾilüm eyle simāṭ-ı şefḳatüñden **rīze-çīn**
Yā resūla'llāh Naẓīm-i bī-kesi eyle ḳabūl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 113). [rīze-çīn, ]*

**rīze-çīn-i nānı:** *Ekmeğin kırıntısını toplayan.*
Hvan-ı nevāli ḥālā dehre simāṭ-ı yaġmā
Halḳ-ı ciḫān serāpā hep **rīze-çīn-i nānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 40). [rīze-çīn-i nānı, ]*

**rīziş-i ḳand:** *Kamış şekerinin akışı.*
Mışr-ı süḫeni itdi şekerzār-ı feṣāḫat
Minḳār-ı ser-i ḫāmesinüñ rīziş-i ḳandi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 12). [rīziş-i ḳand, --i ]*

**rīziş-i laḫt:** *Parçanın dökülüşü.*
Hicr-i leb-i dildār iledür ʿāşık-ı zāruñ
Pergāle-i çeşm-i teriniñ rīziş-i laḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 8). [rīziş-i laḫt, --ı ]*

**rızk:** *Allah tarafından herkese takdir edilen nîmet.*
Olur mı dāde-i ġayra ciḫānda dest-küşād
Efendisi ḳulunuñ **rızḳına** olınca kefīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 20). [rızḳına, -ı, -n, -a ]*

**rızḳ-ı maḳsūm:** *-Kişinin- payına düşen rızkı.*
Rızḳ-ı maḳsūm gelürken saña ḥayf
Gelmiye ḥırṣ u ṭamaʿdan ikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 19). [rızḳ-ı maḳsūm, ]*

**rū:** *Yüz, çehre, satıh.*
Laʿlindeki o renge yāḳūt-ı nāb uymaz
Rūyındaki o zülfe olmaz miṣāl ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 8). [rūyındaki, -y, -ı, -n, -da, -ki ]*

**rū:** *Yüz.*
Gül o **rū** ġonce olup lāle o ḥad ol ḫaṭṭ-ı semen
Ṣaçlı sünbüldür o ʿānber bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 5). [rū, ]*

**ruba:** *Giysi.*
Döndürdi kehribāya ġamuñ rūy-ı zerdümi
Sen māʾil olmasañ nola āhen **rübâ** degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 8). [rübâ, ]*

**rūbāh:** *Tilki.*
Müsteḥiḳ müdbir ü muḳbil cerrār
Müttehim gurk ü keşende **rūbāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 38). [rūbāh, ]*

**rūbāh:** *Tilki.*
Bīm-i ḳahrı heybetinden şīr-i ner **rūbāhdur**
Luṭf-ı ümmīd ile rūbāh-ı żaʿīf olur esed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 25). [rūbāhdur, -dur ]*

**rūbāh-ı żaʿīf:** *Güçsüz kargaşa.*
Bīm-i ḳahrı heybetinden şīr-i ner rūbāhdur
Luṭf-ı ümmīd ile **rūbāh-ı żaʿīf** olur esed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 26). [rūbāh-ı żaʿīf, ]*

**rubāʿi:** *Rubâî; kendine mahsus aruz vezni kalıpları ile yazılan, genellikle tasavvufî, felsefî fikirleri, dünya görüşünü özlü bir şekilde anlatan dört mısrâlık nazım şekli, dübeyt.*
Dü beyt-i dilkeş-i müjgānı yārüñ bir **rubāʿīdür**
Dü-mışraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli bu silkde bir semāʿīdär *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 6, Mısra 1). [rubāʿīdür, ]*

**rubāʿi:** *Divan şiirinde dört mısradan meydana gelen nazım şekli.*
Bu **rubāʿiyle** eyledüm işʿār
Ḥayretde iken firḳatle dīde-i cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 225). [rubāʿiyle, -y, -le ]*

**rū-be-ḫāk:** *Hakk'dan, Allah'tan.*
İclāl-i bārigāh-ı celālinde **rū-be-ḫāk**
İkbāl āsitān-ı nevālinde cebhe-sāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 21). [rū-be-ḫāk, ]*

**rū-be-ḳafā:** *Gözü arkada kalmış.*
Ḍarb-ı tīġ-ı ḳadr-endāz-ı ḳażā peykārı
İtdi her ḥamlede düşmenlerini **rū-be-ḳafā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 190). [rū-be-ḳafā, ]*

**rū-be-rāh:** *Yüzü yola doğru, gitmeye hazır.*
Murġ-ı rūḥı ʿālem-i nāsūtdan pervāz idüp
Āşiyān-ı ʿālem-i lāhūta oldı **rū-be-rāh**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 4). [rū-be-rāh, ]*

**rū-be-rāh oldı:** *Yüzü yola doğru, gitmeye hazır olmak.*
Żiyāfet-ḫāne-i dāru'n-naʿīme **rū-be-rāh oldı**
Ola aña nesīm-i maġfiretle bāb-ı cennet bāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 11). [rū-be-rāh oldı, -dı ]*

**rū-ber-zemīn:** *Yüzü yere inmeye hazır.*
Kātib-i çarḫ eyleyüp evṣāf-ı miʿrācın raḳam
Ṣundı ʿacz ile olup **rū-ber-zemīn** ü ʿöẕr-i ḫʿāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 20). [rū-ber-zemīn, ]*

**rubʿ-ı meskūn:** *Bir yerin (ev) çeyreği.*
Fermān-beri Feridun māḥkūmı **rubʿ-ı meskūn**
Ordusı içre gerdūn bir çetr-i asmānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 19). [rubʿ-ı meskūn, ]*

**rubude:** *Kapılan, kapılmış olan.*
Biñ şehsüvāruñ oldı ki göñlüm **rubudesi**
Olmış yolında hep ser-i ʿuşşāḳ tūdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 1). [rubudesi, -si ]*

**rübūde-i çevgān:** *Çevgana ( Cirit ) kapılmış olan.*
Ey ins ü melek muṭavvaḳ-ı fermānı
Vey kūy-ı zemīn rübūde-i çevgānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 2). [rübūde-i çevgān, --ı ]*

**rücūʿ:** *Dönme, geri dönme.*
Menzile varup yine eylerdi bir demde **rucūʿ**
Menzilinden ḳopmadan esb-i ciḫān-gird-i nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 9). [rucūʿ, ]*

**rūd-ı sirişküñ:** *Gözyaşı ırmağım.*
Yād-ı ḳadd ü ḫaṭṭıyla aḳıt **rūd-ı sirişküñ**
Ey dīde leb-i cūyda serv ü semeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 9). [rūd-ı sirişküñ, -üñ ]*

**rüfū-peẕīr:** *Derde çare (olmak).*
Ser sūzen-i Mesīḥ ile olmaz **rüfū-peẕīr**
Bir yāre var mı zaḫm-ı sinān zebān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 13). [rüfū-peẕīr, ]*
Çāk-ı derūnı ḥaşre dek olmaz **rüfū-peẕīr**
Tīġ-ı zebān ki bir dil-i mecrūḥı yāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 5). [rüfū-peẕīr, ]*

**rūḫ:** *Yanak. (Mecazen yüz manasında da kullanılır).*
Eşk-i ālüm dökülür şimdi velī **rūḫlarına**
Ṣoñra gülgüne-zen-i şerm ü ḥayādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 7). [rūḫlarına, -lar, -ın, -a ]*

**rūḥ:** *Yanak , yüz.*
Ol fem o **rūḫ** o bīnī-i mevzūnuñı görüp
Ol ġonçeden o gülden ü zanbaḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 9). [rūḫ, ]*
Peykān-ı zaḫmını dil-i mecrūḥ duymadı
Teʾsīr-i tīr-i ġamzesini **rūḥ** duymadı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 36, Mısra 2). [rūḥ, ]*

**rūḥ:** *İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan, bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat cevheri, can.*
Naḳd-i niyāz ile dil-i ḫūbānı cemʿ iden
Ferş-i ḥarem-serā-yı vişāle **rūḫām** alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 6). [rūḫām, -am ]*

**rūḫ:** *(Sevgilinin) yanağı.*
Lebi Kevşer-nümūn-ı bāġ-ı behişt
Rūḫlaruñ verd-i bī-ḫazānumdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 236). [rūḫlaruñ, -lar, -uñ ]*

**rūḫ:** *Can.*
Bī-naṣīb-i dāġ-ı derdi lālesiz bir şūre-hāk
Bī-ṣafā-yı ʿaşḳ-ı pāki **rūḫsız** gūyā cesed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 38). [rūḫsız, -sız ]*

**rūḫ:** *Allah tarafından yaratıldıktan sonra insan bedenine üflenen, ölümden sonra da varlığı devam eden ve mahiyeti tam olarak bilinemeyen ilahi ve manevi cevher.*
Rūḫına biñ ḳāfile cins-i ṣalāt olsun revān
Tā olınca nüh-ḳaṭar-ı çarḫ be-güsiste mehār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 179). [rūḫına, -ı, -n, -a ]*
ʿAfv ide maʿṣiyetin Rabb-ı Ġafūr
Rūḥını şād kıla ʿuḳbāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 18). [rūḥını, -ı, -n, -ı ]*

**rūḫ:** *(Sevgilinin) yanağı, yüzü.*
Setr eyleyüp **rūḫın** o büt-i deyr-i behcetüñ
Zülf-i siyāhı kāfir iken gizli dīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 7). [rūḫın, -ın ]*
Kāküliyle çeşm-i kūteh-sīne setr eyler **ruḫın**
ʿÖmri olsun ol şeh-i ḥüsnüñ füzūn kākül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 7). [ruḫın, -ın ]*
Zülfi **rūḫında** perde-i Beytü'l-ḥarem gibi
Ol iki ebrūvān ise Nūn ve'l-ḳalem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 1). [rūḫında, -ın, -da ]*
Ruhında ḫaṭṭ-ı müşgīn üzre düşmiş şanma kāküldür
Gül-i terle benefşe üzre gūyā şaçlı sünbüldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 1). [ruhında, -ın, -da ]*
Döküldi berg-i gül üzre benefşe sandı gören
Rūḫında sebze-i ḫaṭla o gülşen-i edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 4). [rūḫında, -ın, -da ]*

**rūḫ:** *(ölmüşün) ruhu.*
Didi tārīḫ-i vefātın el açup Ḥaḳḳā Naẕīm
Rūḫına vālidemüñ eyle ilāhī raḥmet (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 6). [rūḫına, -ı, -n, -a ]*

**rūḫ:** *(Sevgilinin) yanağı, yüzü.*
Bir Ḥasan-nām Ḥüseyn-aḫlāḳuñ
Rūḫına liḥye virüp ḥüsn ü baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 2). [rūḫına, -ı, -n, -a ]*

**rūḫ:** *Allah tarafından yaratıldıktan sonra insan bedenine üflenen, ölümden sonra da varlığı devam eden ve mahiyeti tam olarak bilinemeyen İlahi ve manevi cevher; can.*
Bāde nūş itmiş o rūy-ı şāde olmış al-reng
Bādeden ol rūḫ o **rūḫdan** bāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 2). [rūḫdan, -dan ]*

**rūḫ:** *(Sevgilinin güneş gibi parlak) yanağı.*
Hoy-kerde **rūḫuñ** ki bī-niḳāb eylersüñ
Sīmābı da vaḳf-ı ıżṭırāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 1). [rūḫuñ, -uñ ]*

**rūḫ:** *Can, ruh.*
Bāde nūş itmiş o rūy-ı şāde olmış al-reng
Bādeden ol **rūḫ** o rūḫdan bāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 2). [rūḫ, ]*
Kenān-ı ṣabrumı virdi fenāya berḳ-ı cemāl
Göründi ṭurreden ol **rūḫ** şeb içre māh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 4). [rūḫ, ]*
Ṣāʾim-i rūze-i dīdārı dil ü cān-ı ümem
Gīsūvānı şeb-i Ḳadr ü **rūḫı** ʿıyd-i aḍḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 120). [rūḫı, -ı ]*

**rūḫ:** *(Sevgilinin) Yanağı, yüzü.*
Mey içme ġayr ile itme ʿiẕāruñı gül-reng
Ṣaḳın olur **rūḫuña** perde-i ḥicāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 8). [rūḫuña, -uñ, -a ]*

**rūḫ:***Allah tarafından yaratıldıktan sonra insan bedenine üflenen, ölümden sonra da varlığı devam eden ve mâhiyeti tam olarak bilinemeyen ilâhî ve mânevî cevher.*
Yine geldi yirine bir bedene **rūḫ** gibi
Müjde-i raḥmet ile oldı meserret-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 275). [rūḫ, ]*

**rūḫ:** *İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan, bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat cevheri, can.*
Ḳızārdı **rūḫları** şahbān dalı al oldı
ʿAceb mi eylese mestāne ḳanı ḳan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 109). [rūḫları, -lar, -ı ]*
Gitdiler āḫirete **rūḫları** şād olsun
Geçdiler ġuṣṣa-i imrūz u ġam-ı ferdādan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 3). [rūḫları, -lar, -ı ]*

**rūḫ:** *İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan, bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat cevheri, can.*
Çeşm-i cān-ı Zekeriyyā **rūḫunuñ** ḥayrānı
Ḥilye-pīrā-yı cemāli leb-i rūḫ-ı Yaḥyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 181). [rūḫunuñ, -un, -un ]*

**rūḥ-āsā:** *Ruh gibi.*
Peyk-i Mevlā ile ol cān-ı ciḫān devletinüñ
Sidreye oldı revān sürʿat ile **rūḫ-āsā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 258). [rūḥ-āsā, ]*

**rūḥ-baḫş:** *Canlar bağışlayan ‖ cana can katan.*
Āb-ı ṣāfı ḫoş-güvār u **rūḥ-baḫş** u dil-güşā
Ḥavż-ı mālālālinüñ leb-teşnesi pīr ü civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 7). [rūḥ-baḫş, ]*

**rūḥ-efzā:** *Cana can katan.*
Sürme-i ḳudret ile çeşm-i siyāhı mekḥūl
Sünbüleyn-i perçemi hem dil-keş ü hem
**rūḫ-efzā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 230). [rūḥ-efzā, ]*

**ruhı:** *(Sevgilinin) yanağı.*
Âteş-fiken - i ḫırmen-i ārām ü sükūndur
Gülgūn **rūḫi** ʿārıż-ı āliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 4). [rūḫi, ]*
Şeb-dîz ḫatuñla giderek ey **rūḫi** gülgûn
Çoḳ ḫüsrev ü Şīrīni melāḥatle yorarsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 3). [rūḫi, ]*
Ey burc-ı ḥüsne ṭalʿati şems ü **rūḫı** ḳamer
Meh-ṭalʿaṭān u zühre-cebīnān-ı ʿişve-ger
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [rūḫı, ]*

**ruḫı:** *Allah tarafından yaratıldıktan sonra insan bedenine üflenen, ölümden sonra da varlığı devam eden ve mahiyeti tam olarak bilinemeyen ilahi ve manevi cevher.*
Rūḥı pervāz idicek didi Naẓīm
Batı uçurdı Beyāżī-zādē (1091) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 21). [rūḥı, ]*

**rūḫ-ı ādem:** *Âdem'in ruhu.*
Yazdılar ʿünvānını ʿizzet-ḳarīn devlet-rehīn
Ḥāşe-li'llāh dāḫil-i dāru'l-emān-ı ḥıfẓına
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 92). [rūḫ-ı ādem, ]*

**rūḫ-ı āl:** *Kırmızı yanak.*
Ḳomış mihri nikāb-ı şerme dildāruñ rūḫ-ı āli
Şafaḳ-pūş-ı ḥicāb itmiş mehi ol ʿārıż-ı ġāli
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 43, Mısra 1). [rūḫ-ı āl, --i ]*

**rūḫ-ı āli:** *Utançtan kızarmış yanak.*
Ola meşşāṭa degül ġāliye vü ġāze ḫacil
Reng-i ṣahbā o **rūḫ-ı āli** ki gül-gūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 6). [rūḫ-ı āli, ]*

**rūḫ-ı ʿaraḳ-nāki:** *Ziyafet yanağı.*
Açıldı germī-i meyden **rūḫ-ı ʿaraḳ-nāki**
Gören didi gül-i pür-jālenüñ zamānı mıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 3). [rūḫ-ı ʿaraḳ-nāki, ]*

**rūḫ-ı behzād:** *Behzad'ın canı.*
Esīr-i çīn-i zülfi **rūḥ-ı Behzād**
Ġubār-ı ḫaṭṭınuñ ḥayrānı Mani *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 11). [rūḥ-ı behzād, ]*

**rūḫ-ı cerīr ü aʿşā:** *Aʿşā ve Cerir'in canı.*
Vālih-i naẓm-ı terüm cān-ı Lebīd ü Ḥassān
Mest-i cām-ı süḫanum **rūḫ-ı Cerīr ü Aʿşā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 50). [rūḫ-ı cerīr ü aʿşā, ]*

**rūḫ-ı felātun:** *Felatun'un ruhu.*

Cān atar **rūḫ-ı Felātun** da ḫam-ı muḫbireme
Teşne-leb ney-şeker-i ḫāmeme ībni Sīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 39). [rūḫ-ı felātun, ]*

**rūh-ı ferazdakdan:** *Ferazdak'ın ruhu.*
Şāpāşını bu naẓm-ı revān-baḫşuñ ey Naẓīm
Cān-ı Lebīd ü **rūḫ-ı Ferazdakdan** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 14). [rūḫ-ı ferazdakdan, --dan ]*

**rūḫ-ı ḫālil:** *Hz. İbrahim (a.s). (Halîl,'in yanağı.*
Sīrāb-ı zülāl-i keremi Ḫızır ü Mesīḥ
Mihmān-ı simāṭ-ı niʿamı **rūḫ-ı Ḫālil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 4). [rūḫ-ı ḫālil, ]*

**rūḫ-ı ḫālil:** *Halil'in (Allah dostu) canı.*
Mīhmān-ı ser-i ḫvānı keremi **rūḫ-ı Ḫālil**
Enbiyā vü rüsül ol ḫvāna ṭıfıl olsa sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 173). [rūḫ-ı ḫālil, ]*

**rūḫ-ı ḫavva:** *Havva'nın ruhu.*
Dergeh-i ḳadrine ferrāş revān-ı Ādem
Ḥarem-i ʿismetine cāriye **rūḫ-ı Ḫavva** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 172). [rūḫ-ı ḫavva, ]*

**rūḫ-ı ḫoy-gerde-i dilber:** *Dilberin huy edinmiş yanağı.*
ʿĀndelīb-i çemen-i ḫüsn ü cemālüm ki baña
Rūḫ-ı ḫoy-gerde-i dilber gül-i şebnem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 8). [rūḫ-ı ḫoy-gerde-i dilber, -i ]*

**rūḫ-ı íbni meryemdür:** *Rūḫ-ı íbni Meryem?.*
Neşʿe-i nuṭḳıdur Kelīmu'llāh
Hastesi **rūḫ-ı íbni Meryemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 14). [rūḫ-ı íbni meryemdür, -dür ]*

**rūh-ı ibrāḫīm:** *İbrahim' in ruhu.*
Hvān-ı cūdında **rūḫ-ı İbrāḫīm**
Mīhmān-ı ʿazīz ü mükremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 17). [rūḫ-ı ibrāḫīm, ]*

**rūh-ı ʿīsā:** *Hz. İsa'nın ruhu.*
Zinde-i nuṭḳ-ı revān-baḫşı dil-i Ḫızr-ı Nebī
Rūh-ı ʿĪsā cān-ı Meryem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 24). [rūh-ı ʿīsā, ]*

**rūḫ-ı ʿīsā:** *İsa'nın ruhu.*
Rūḫ-ı ʿĪsā ẕevḳ-yāb olsa nola bād-ı baḫār
Göklere neşr eyledi būy-ı beḫûr-ı Meryemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 9). [rūḫ-ı ʿīsā, ]*

**rūḫ-ı laṭīfine:** *Ince bir güzelliğe sahip olan can.*
Ola **rūḫ-ı laṭīfine** ihdā
Tende tā kim nefes demādemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 133). [rūḫ-ı laṭīfine, -in, -e ]*

**rūḫ-ı mücerred:** *Soyutlanmış ruh.*
Süḫanı **rūḫ-ı mücerred** deheni cevher-i ferd
Kān-ı kevnüñ guher-i mā-ḥaṣal-ı münteḫabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 9). [rūḫ-ı mücerred, ]*

**rūḫ-ı mücessem:** *Şekle girmiş ruh.*
Nūrdur naḫl-i revānı sāye olmaz nūrda
Cümleten **rūḫ-ı mücessem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 32). [rūḫ-ı mücessem, ]*

**rūḫ-ı muṣavver:** *Tasavvur olunan ruh.*
Cismi **rūḫ-ı muṣavver** olsa nola
Günleten cān ü dili mücessemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 77). [rūḫ-ı muṣavver, ]*
Birisi **rūḫ-ı muṣavver** birisi nūr-ı cesīm
Gördiler her bir biñ cevr ü cefā düşmenden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 79). [rūḫ-ı muṣavver, ]*
Ẕevḳi-baḫş-ı rūḫ-ı ʿĪsādur o nuṭḳ-ı sükkerīn
Rīzesinüñ rehgüẕār-ı rezmi farḳ-ı ferḳadāñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 73). [rūḫ-ı muṣavver, ]*

**rūh-ı muṣavveri:** *Tasavvur olunan ruh.*

Vech-i ṣāḥiḥine nażar it gör leṭāfeti
Seyr eyle çeşm-i cānla **rūḫ-ı muṣavveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 54). [rūḫ-ı muṣavveri, -i ]*

**rūh-ı pāke:** *Temiz, arı ruh.*
O **rūḫ-ı pāke** o gīsūya nigāh eyleyenüñ
Çeşmi mirʾāt Naẓīmā müjesi şāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 17). [rūḫ-ı pāke, -e ]*

**rūh-ı pāk-i ḫālīl:** *Halil'in temiz ruhu.*
Bisāṭ-ı rifʿati ḫuddamı enbiyā vü rusül
Simāṭ-ı ʿizzet-i mihmānı **rūḫ-ı pāk-i Ḫālīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 96). [rūḫ-ı pāk-i ḫālīl, ]*

**rūḫ-ı pāk-i mevlānā:** *Mevlâna'nın temiz yanağı.*
Oldı bu fevvāre-i dil-cūya tārīḫ ey Naẓīm
Aḳdı **rūḥ-ı pāk-i Mevlānā** içün şād ervâh (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 12). [rūḥ-ı pāk-i mevlānā, ]*

**rūḫ-ı pāk-i muhammede:** *Hz. Muhammedin temiz yanağı.*
Rūḥ-ı pāk-i Muḫammede ṣalavāt
Ḥamdülillāh ki ey naẓīr-i melek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 293). [rūḥ-ı pāk-i muḫammede, -e ]*

**rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne:** *İki âlemin padişahının saf ruhu.*
Rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne dürûd ile ṣalāt
Āl ü evlādına aṣḥābına teslīm ü ṣenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 223). [rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne, -e ]*

**rūḫ-ı rāḫşān-ı müstenīr:** *Parlak , güzel yanak.*
Ebrūlarıyla ol **rūḫ-ı rāḫşān-ı müstenīr**
Māh-ı nev-i ümīdümi gösterdi müstedīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 13, Mısra 1). [rūḫ-ı rāḫşān-ı müstenīr, ]*

**rūḫ-ı revān:** *Sevgili , güzel.*
Sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı Edrine bī-cān idi
Ḥaḳ bu kim **rūḫ-ı revān** oldı bu āb-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 30). [rūḫ-ı revān, ]*

Rūḫ-ı revānı oldı revān-ı ḳaṣr-ı cennet
Īmān refīḳ-ı rāh ola Ḳurʾān delīl-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 5). [rūḫ-ı revān, -ı ]*

**rūḫ-ı revān:** *Ruhun ferahlığı.*
Der-ḫvab iken o cān-ı ciḫān gelse sīneme
Gūyā ki mürde cismüme **rūḫ-ı revān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 88). [rūḫ-ı revān, ]*

**rūḥi revān oldı:** *Hayat kaynağı olmak.*
Çemenzār-ı cināna ʿazm idüp **rūḥi revān oldı**
Ola bāġ-ı İremde ḥūr ile ġılmān ile dem-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 3). [rūḥi revān oldı, -dı ]*

**rūḫ-ı revāndur:** *Sevgili , güzel.*
Yārüñ bu leṭafetle teni pīrehen içre
Gūyā ki hemān **rūḥ-ı revāndur** beden içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 2). [rūḥ-ı revāndur, --dur ]*
Meġer **rūḫ-ı revāndur** cümleten cism-i laṭīfüñ kim
Görüp taṣvīr-i cān-baḫşuñ ḳıyās itdüm hemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 5). [rūḫ-ı revāndur, -dur ]*

**rūḫ-ı revāndur:** *Can u gönülden.*
Dehenüm çeşme-i cāndur dehenüñ vaṣfında
Süḫanum **rūḥ-ı revāndur** süḫanuñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 2). [rūḥ-ı revāndur, -dur ]*

**rūḫ-ı revān-ı ʿālem:** *Âlemin salınarak gezen güzeli.*
Ṣadrı teşrif idüp ol **rūḥ-ı revān-ı ʿālem**
Geldi cānı yirine ʿālemiyānuñ ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 51). [rūḥ-ı revān-ı ʿālem, ]*

**rūḫ-ı revān-ı cāmi:** *Câmî'nin salınıp giden o güzel sevgilisi.*
Dil-beste-i kemāli **rūḫ-ı revān-ı Cāmi**
Şermende-i maḳāli cān u dil-i ʿIrāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 5). [rūḫ-ı revān-ı cāmi, ]*

**rūḥ-ı revān-ı cism-i rüsül:**
*Peygamberimizin gövdesi ve kutsal ruhu.*
Ey kişver-i risālete ṣulṭān-ı enbiyā
Rūḫ-ı revān-ı cism-i rüsül cān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 2). [rūḫ-ı revān-ı cism-i rüsül, ]*

**rūḥ-ı tekrīme:** *Saygı gösterme ruhu.*
Ḥaḳ-i pāyi **rūḫ-ı tekrīme** maḳām-ı rūmāl
Āsitānı leb-i taʿẓīme maĥall-i telŝīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 39). [rūḫ-ı tekrīme, ]*

**rūḥ-ı vaṣṣāf:** *Vassaf'ın ruhu.*
Hvace-i müşkil-güşā münşī-i yektā kim anuñ
Rūḫ-ı Vaṣṣāf olsa lāyıḳ bezm-i vaṣfında enīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 4). [rūḫ-ı vaṣṣāf, ]*

**rūḥ-ı yāre:** *Sevgilinin yanağı.*
Rūḫ-ı yāre döküldi çīn-i zülf-i ḫam-be-ḫam başdı
Gelüp Rūma Hotenden ol ḥāramī bir ḥarem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 1). [rūḫ-ı yāre, -e ]*

**rūḥ-ı zār:** *Ağlayan inleyen ruh.*
Mesīḥ-āsā demüñden deyr-i maʿnā **rūḫ-ı zār** olmış
Naẓīm enfās-ı cān-baḫşun me er Meryemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 11). [rūḫ-ı zār, ]*

**ruḫ-ı zerd:** *Solgun yüz.*
Miḥek-i tecrübe-i derdine sürdüm **ruḫ-ı zerd**
İşümi hāk -i der i yārda iksīr İtdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 7). [ruḫ-ı zerd, ]*

**rūḥ-ı zerdüm:** *(Âşığın aşktan dolayı) sararmış, solgun yüzü.*
O ġonce-leb **rūḫ-ı zerdüm** görüp tebessüm ider
Belī meṣeldür olur ḫande zaʿferān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 113). [rūḫ-ı zerdüm, ]*

**rûh-perver:** *Ruha kuvvet verici, ruh besleyici.*
Hevā-yı naḫl-i ḳaddi **rūḥ-perver**
Hayāl-i zülfi ʿömr-i cāvidāni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 7). [rūḥ-perver, ]*

**ruḫsār:** *Yanak*
Rūḫsāruñ üzre kākülüñi eyle ḫam-be-ḫam
Cānā ġazāl-i mihre daḫi ṣal kemendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 3). [rūḫsāruñ, -uñ ]*

**ruḫsār:** *Yanak, ruh, yüz, çehre:.*
Zülfüñ nice bir eyleye **rūḫsāruñı** mestur
Ey mihr-i melāḥat şebüñ āḫir seḥeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 11). [rūḫsāruñı, -uñ, -ı ]*
Gülāb-efşān olup şebnem yine **rūḫsār-ı** ezḫārı
Uyanmış her şükūfe ḫābdan ṣubḥ-ı baḫār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 3). [rūḫsār-ı, --ı ]*
Rūḫsāruña ḳarşu gözümüñ yaşı aḳarken
Ḥūrşīd ile şebnem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 7). [rūḫsāruña, -uña ]*
Ḳadrümi bir kerre bil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Bāde-i āl olmasun **rūḫsāruña** reng-i ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 208). [rūḫsāruña, -uña ]*

**ruḫsār:** *(Sevgilinin) yanağı, yüzü.*
Nola açılsa o gül **rūḫsārı** feyż-i āh u eşk-i ter
Nesīm ile biri hem-dem biri şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 7). [rūḫsārı, -ı ]*
Zīr-i ser-i zülfinde o **rūḫsārı** görenler
Gūyā şeb-i Ḳadr içre doġan nūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 9). [rūḫsārı, -ı ]*
Var mı bir **rūḫsār** kākülsüz ḫaṭ-ı jengārsız
Mārsız gencīne olmaz gül bulınmaz ḫārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 1). [rūḫsār, ]*
Ser-levḥa-i taʿlīm-i cünūn-ı dil ü cāndur
Rūḫsār u cebīni ḫaṭṭ u ḫāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 12). [rūḫsār, ]*
Laʿli mest itdi beni **rūḫsārı** ḥayrān eyledi

Bir ḳadeḥle ʿaḳlı medḥuş eyledüm
mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 3). [rūḫsārı, -ı ]*
Gün doġdı ḳıyās ider gören maġribden
Olsa ḫam-ı ṭurreden o **rūḫṣar** ʿıyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 4). [rūḫṣar, ]*

**rūhsāre-i hūbāna:** *Güzellerin yanağı.*
Bî-gâliyedür zīver-i gülgūn-ı ḥayādan
Rūḫsāre-i ḫūbāna nigāh itmeġe değmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 4). [rūḫsāre-i ḫūbāna, -a ]*

**rūḫsār-ı leṭāfet-gösteri:** *Güzellik saçan yanak.*
Öyle nāzikdür ki **rūḫsār-ı leṭāfet-gösteri**
Sāye-i per-i hümā-yı zülfden āzürdedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 7). [rūḫsār-ı leṭāfet-gösteri, --i ]*

**rūhsār-ı māh:** *Ay yanaklar.*
Rūḫsār-ı māh u ḫurşīd ferş-i reh-i celāli
Kuḥl-i cilā-yı nāhīd gerd-i süm-i semendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 5). [rūḫsār-ı māh, ]*

**ruhsār-ı şebān:** *Gece yanağı.*
Setr itdi sevād-ı rūyumı mūy-ı sefīd
Ruḫsār-ı şebāne çekdiler perde-i şeyb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 4). [ruḫsār-ı şebān, --e ]*

**rūhsār-ı yārle:** *Sevgilinin yanağı.*
Ṣandum görince şaʿşaʿa-i āftābdur
Rūḫsār-ı yārle o dü-zülf-i ḫizāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 10). [rūḫsār-ı yārle, -le ]*

**ruhsat:** *İzin, icazet, cevaz.*
Āha **rūḫṣat** virmeyelden hāṭırum āsūdedür
Bād taḥrīk itmese yemde sükūn efzūn olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 3). [rūḫṣat, ]*

**ruhsat:** *İzin, icazet, müsaade.*
Biter her nā-murāduñ ḫāceti ednā işāretle
Eġer **rūḫṣat** virürse kūşe-i ebrūsı īmāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 12). [rūḫṣat, ]*

**rūḫṣat-ı cereyān:** *Geçiş izni.*
Sirişk-i germe neden böyle **rūḫṣat-ı cereyān**
Naẓīm o āteş-i seyyālenüñ zamānı mıdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 9). [rūḫṣat-ı cereyān, ]*

**rūḫṣat-ı güftār:** *Sözler için izin, müsaade.*
Aġyāre yiter **rūḫṣat-ı güftār** didükce
Esrāruma māḥrem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 5). [rūḫṣat-ı güftār, ]*

**rūḫṣat-ı ṭaʿn:** *Kınamaya müsaade.*
Rakibe **rūḫṣat-ı ṭaʿn** u telāş-ı ʿāşıḳ-ı şeydā
māhuñ gūşe-i ebrū ile īmālarındandur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 15). [rūḫṣat-ı ṭaʿn, ]*

**rūḥu'l-emīn:** *Cebrail. İslam inancında ilahî emirleri getiren vahiy meleğidir.*
Ḳaldı anda nāle vü feryād ile **Ruḥu'l-Emīn**
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi ṣad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 35). [ruḥu'l-emīn, ]*

**rūhü'l-ḳuds:** *Cebrail.*
Hāk-rūb-ı bārgāhı şeh-per-i Kerrūbiyān
Hādim-i dergāhı **Rūḫu'l-Ḳudsdür** leyl ü neḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 8). [rūḫu'l-ḳudsdür, -dür ]*

**rukabā:** *Rakipler.*
Ruḳabā yāri ider ʿāşıḳına düşmen-i cān
Meded Allāha ṣıġınduḳ o münāfiḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 5). [ruḳabā, ]*

**ruḳebā:** *Rakipler.*
Ruḳebā hayf ittifāḳ itmiş
Haberüm yoġ iken nifāḳ itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 133). [ruḳebā, ]*

**rükn:** *Bir şeyin en fazla sağlam olan tarafı veya köşesi.*
Kemer gibi nice mümkindür almak āġūşa
Ḳılı bir **rükn** o ḫançer o mū-miyān üzre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 112). [rükn, ]*

**rükn-i rekīn:** *Sağlam direk.*
Cilvegāhı ʿĀrş-ı aʿlā oldı kām-ı evvelin
Ẓıllı ol nūr-ı Hudānuñ düşmese ḫāke nola
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 67). [rükn-i rekīn, ]*

**rükūʿ:** *Namazda dizlere tutunarak vücudun belden yukarısı yere müvâzî gelecek şekilde eğilme hareketi.*
Ḳıyama gelse ḳuʿūd ü **rükūʿa** varsa sücūd
Dem-i ṣalāt ne erkān bilür ne ḫod taʿdīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 53). [rükūʿa, -a ]*

**rūm:** *Anadolu.*
Rūḫ-ı yāre döküldi çīn-i zülf-i ḫam-be-ḫam başdı
Gelüp **Rūma** Hotenden ol ḥāramī bir
ḥarem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 2). [rūma, -a ]*
Şīr ile şīrīn olur perverde olsa engübīn
Rūmda Ḥassān olam vaṣf-ı ṣıfātuñda eġer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 108). [rūmda, -da ]*
Eylemiş daʿvetinüñ ḳabża-i teslīrine nām
Rūm u Hindū ʿAcemi Mışr ile Şām u
Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 22). [rūm, ]*
Māḥkūmı ḫalḳ-ı ālem **Rum** u ʿArab ʿAcem hem
Şevḳetle reʾy-i aʿẓam hindū-yı pīl-bānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 11). [rum, ]*
Tārīḫi düşdi yektā ẕātı gibi Naẓīma
Rum ili mesnedinde ʿĀrif Efendi bāḳī (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 14). [rum, ]*

**rūmāl:** *Yüz sürme.*
ʿĀlem-i bālāya bāl açdıkda rāḫş-ı rifʿati
Āsmān **rūmāl** ile taʿẓīm idüp oldı dü-tāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 14). [rūmāl, ]*
Geldi **rūmāl** eyledi ṣaḥn-ı serāy-ı ḫāṣına
Cān atup oldı o cāy-ı dil-güşāda cebhe-sā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 7). [rūmāl, ]*
Āsitān-ı ḳadrine **rūmāl** içün bir birini
Devlet ü ʿizzet teʿāḳub eyleyüp eyler hücūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 7). [rūmāl, ]*

**rū-māl:** *Yüz süren, yüz sürücü.*
Hāḳ-i dergāhını **rū-māle** gelüp şerminden
Düşüre nāfesini yolda ġazālān-ı Hıṭā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 207). [rū-māle, ]*

**rūmāle:** *Yüz süren, yüz sürücü.*
Ol ḳıble-i murād ki Beytü'l-Ḥāram gibi
Rūmāle āsitānını ḫalḳ-ı ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 16). [rūmāle, ]*

**rūmāl-i pāy:** *Ayağına yüz süren.*
Biñ cān ile gelürdi peyāpey ciḫāniyān
Rūmāl-i pāyine o ʿazīzüñ ṭaraf ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 6). [rūmāl-i pāy, --i-, --n-, --e ]*

**rūmāl-künan:** *Yüz süren at.*
O gün olur mı diyem kūyine **rūmāl-künan**
Yā Nebī yoluña ḳurbān ola ümmī vü ebī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 57). [rūmāl-künan, ]*

**rumh:** *Mızrak.*
Rumḥı olursa āyā rengīn-i ḫūn-ı aʿdā
Gösterdi bāġ-ı heycâ bir naḫl-i erġavānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 81). [rumḥı, -ı ]*

**rumūz nüktedānānuñ:** *Sembollerle veya işaretlerle söz anlatan.*
Naẓīmā vāḳıf-ı ḥāl-i rumūz-ı nüktedānān ol
Güvāh-ı ḥālidür zīrā **rumūz nüktedānānuñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 10). [rumūz nüktedānānuñ, -uñ ]*

**rumūz-ı ġayb:** *Gizli olan, göze görünmeyen işaretlerin sırrı II bilinmeyen, insan aklının eremediği Allah'ın hikmetinin alâmetleri.*
Deḫānı sırr-ı ʿademden ḫaber virür her dem
Rumūz-ı ġayb sebaḳ-ḫvān olur zebānından

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 8). [rumūz-ı ġayb, ]*

**rū-nihāde:** *Yüzünü koymuş.*
Olmaḳ dilerseñ ey dil-i ġam-dīde şādkām
Rāmī Efendi dergehine **rū-nihāde** ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 12). [rū-nihāde, ]*

**rū-nümā:** *Meydana çıkmak.*
Her ṭarafdan şemʿ-i bezm olsa ʿaceb mi **rū-nümā**
Şekl-i fānūs-ı müdevver ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 9). [rū-nümā, ]*

**rüşdī:** *17. yüzyıl Divan şairlerinden Sahaf Ebu'r-Reşid Ahmed Rüşdî Efendi (d.1047/1637-38-ö.14 Zilkade 1111/3 Mayıs 1700).*
Oldı tārīḫi Naẓīm ol iki ehl-i hünerüñ
Geçdi Sırrī gibi **Rüşdī** bu fenā dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 10). [rüşdī, ]*

**rūşen:** *Aydın, açık, belli.*
Ki farḳı gün gibi **rūşen** birader olsa dahī
ʿAlī ile nice ḳabīl beraber ola ʿākīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 35). [rūşen, ]*
Nūr-ı īman ile Ḳurʾān ide ḳabrin **rūşen**
Menzili cennet ola hem-demi ḥūr-ı cennet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 3). [rūşen, ]*
Dīde **rūşen** müjdeler ey nāvek-endāzān-ı yeʾs
Sīne-i ümmīd oldı tīr-i maḳṣūda hedef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 1). [rūşen, ]*
Dīde **rūşen** pādişāh-ı heft kişverdür bugün
Bir ḫudāvend-i cihān-bān ḫüsrev-i ʿālem-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 1). [rūşen, ]*
Dīde **rūşen** ey ṭalebkārān-ı eyyām-ı neşāṭ
Geldi devir-i rāḥat-ı endūh-sūz u ġuṣṣagāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 5). [rūşen, ]*
Dīde **rūşen** ey dil-efgārān-ı bīdār-ı felek
Düşdi çarḫ-ı kīne-cūya nevbet-i ʿöẕr-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 9). [rūşen, ]*

**rūşenger-i ṭabʿ-ı şāfum:** *Saf sanatımın parlatıcıları.*
Ṣayḳal-ı feyż ile **rūşenger-i ṭabʿ-ı şāfum**
Dembedem āyine-i dilden olur Jeng-zidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 57). [rūşenger-i ṭabʿ-ı şāfum, -um ]*

**rū-siyāh:** *Yüzü kara, utanılacak bir şey yapmış kimse; günahkar.*
Ne vechle varurūz bâr-gâh-ı Ḥaḳḳā Naẓīm
Miṣāl-i nāme-i aʿmāl **rū-siyāhuz** biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 18). [rū-siyāhuz, -uz ]*

**rū-siyāh:** *Yüzü kara, utanılacak bir şey yapmış kimse .*
Ṣıdḳ u kiẕbüm bilindi şād oldum
Oldılar **rū-siyāh** ehl-i nifāḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 310). [rū-siyāh, ]*

**rüstem:** *Şeh-nâme'de Zâl'ın dillere destan kahramanlıklarıyla anılan oğlu.*
Tīġ-ı müjeñ keşer yolını Ḳahramānlaruñ
Rüstemlere o ġamze-i bī-bāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 6). [rüstemlere, -ler, -e ]*
Ḥaẕer kim küşte-gîr-i dehre **Rüstemler** ḥārīf olmaz
Nice Sührâb'a hem meydān-ı furṣat virdi hem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 15). [rüstemler, ]*
Her biri leşker-i muẓafferinüñ
Şeh-i ṣad Ḳahramān u **Rüstemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 102). [rüstemdür, -dür ]*
Pehlevān olmış miyānında kemer
Pīr iken **Rüstemlere** bulur ẓafer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 8). [rüstemlere, -ler, -e ]*

**rüstem:** *Şehname'de adı çok geçen İran'ın ünlü pehlivan ve savaşçısı, Sam'ın torunu Zal'ın oğlu.*
Dest-bürd-i Ḳahramān ḳahrınuñ bī-ṭāḳatı
Haşmı olsa Sām ü **Rüstem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 58). [rüstem, ]*

**rüstem:** *İran'ın ünlü kahramanı. Adı Şehname'de övgüyle anılır.Eski şiirimizde kahramanlık, acı kuvvet ve yenilmezlik sembolü olarak özellikle kasidelerde anılır.Daha delikanlılığında birçok devleri öldürmüş ve olağanüstü başarılar göstermiştir.*
Laġziş-i ġaflet ider üıtāde-i çāh-ı ʿadem
Sen gerek **Rüstem** gibi çāpük-süvār-ı ebreş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 10). [rüstem, ]*
Düşmeni Sām u **Rüstem** olsa olur
Ḳabża-i ḳudretinde ḳaddi kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 81). [rüstem, ]*

**rüstem:** *İran'ın ünlü savaşçısı ve pehlivanı.*
Peymān idüp benümle bünyād-ı ittihāda
Rüstem biñā-yı ʿāhdi çoḳ bozdı yār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 8). [rüstem, ]*
Tīr-i tīz-i rezminüñ āmācıdur rūz-ı māṣāf
Ser-be-ser olsa eʿādī **Rüstem** ü İsfendiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 42). [rüstem, ]*
Ciḫānuñ Rüstem-i destānıdur ol ḫüsrev-i ġāzī
Anuñ hengāme-i rezminde **Rüstem** dāstān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 28). [rüstem, ]*
İsfendiyār-ı maʿreke Nīrem-i neberd kim
Meydānına ne **Rüstem** ü ne Ḳahramān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 26). [rüstem, ]*
Ḳılmış o serveti Ḥaḳ nuṣretlere muvaffaḳ
Rüstem olursa elyaḳ bezminde kıssa-ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 66). [rüstem, ]*
Serdār o ḫıdīv-i Ḳahramān-ferdür kim
Seylī-ḫūr-i rezmi **Rüstem** ü Gīv ü Güşāsb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 4). [rüstem, ]*

**rüstemāne:** *Rüstem gibi .*
Bu **Rüstemāne** nigehle bu tīġ-ı ġamze ile
Kalırsa böyle o ḫūn-rīz Ḳahramānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 3). [rüstemāne, ]*
Sīne-i sührāb olursa **Rüstemāne** çāḳ ider
Āşinā bīgāne bilmez ġamze-i ḫançer-keşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 3). [rüstemāne, ]*
Heybetle **Rüstemāne** hirās-ı ʿadū içün
Meydān-ı rezme kim o pehlevān ciḫān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 27). [rüstemāne, ]*
Rüstemāne çekmeden şemşīr-i bürrānın olur
Bīm-i tīġından dil-i aʿdāda ṣād şūr u şeġaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 13). [rüstemāne, ]*

**rüstemāne:** *Rüstem'e yakışır tarzda, onun gibi.*
Goreydi rūz-ı veġā **Rüstemāne** peykārın
Olurdı teng ciḫān Sām u Ḳahramān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 63). [rüstemāne, ]*

**rüstem-i destan:** *Zaloğlu Rüstem.*
Ḳahramān-saṭvet ü Nerīmān-nerm
Saf-der-i dehr ü **Rüstem-i destan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 12). [rüstem-i destan, ]*

**rüstem-i destan:** *Destan'ın ( Efsanevi İran hükümdarlarından Rüstem'in babası Zâl'ın lakabı ) Rüstem'i.*
Rüstem-i destān kemān-ı saḫtınuñ ḫam-geştesi
Pençe-i pür-zūrınuñ zinḫār-ḫvāhı Ḳahramān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 9). [rüstem-i destān, ]*

**rüstem-i destānıdur:** *Destan ( Şeh-nâme )ın Rüstemidir.*
Ciḫānuñ **Rüstem-i destānıdur** ol ḫüsrev-i ġāzī
Anuñ hengāme-i rezminde Rüstem dāstān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 27). [rüstem-i destānıdur, ]*

**rüstem-i devr-i zamān:** *Zamanın , dönemim Rüstem'i.*
Ḳahramān-ı bī-amān ṣāḥib-ḳırān-ı kāmrān
Rüstem-i devr-i zamān Keyḫüsrev-i Cemşīd-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 20). [rüstem-i devr-i zamān, ]*

**rüstem-i iḳbāl:** *Mutluluk ve saadetin Rüstemi.*
Rüstem-i iḳbālinüñ Sām u Nerīmān ʿācizi
Nīrem-i iclāli dutmaz Ḳahramānı pençe-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 17). [rüstem-i iḳbāl, -i, -nüñ ]*

**rüstem-rezm:** *Savaşta Rüstem kadar cesur.*
ʿArsagāh-ı ġazāda **Rüstem-rezm**
Bīşezār-ı vegāda şīr-i jeyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 45). [rüstem-rezm, ]*

**rüsül:** *Peygamber.*
Fermān-beri ola **rüsül** ü enbiyā anuñ
Ḥālḳ olduġunca bende-i fermān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 59). [rüsül, ]*
Enbiyā vü **rüsül** içre aña yoḳdur s̱ānī
Ki nübüvvetle risāletle odur müste̱snā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 109). [rüsül, ]*
Mīhmān-ı ser-i ẖvānı keremi rūẖ-ı Ḥālil
Enbiyā vü **rüsül** ol ẖvāna ṭıfıl olsa sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 174). [rüsül, ]*
Enbiyā vü **rüsüle** idüp imāmet anda
Oldı devletle feres-rān-ı maḳām-ı vālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 233). [rüsüle, -e ]*
ʿİlm ü ʿirfān ile o ʿayn-ı ledün
Rusül ü enbiyadan aʿlemdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 44). [rusül, ]*
Gerçi āẖirde geldi bu bezme
Enbiyā vü **rüsülden** aḳdemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 8). [rüsülden, -den ]*
Zihī şeref **rūsül** ü enbiyāya kim ẕātı
Olındı rūz-ı ezelde vücūh ile tafḍîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 93). [rūsül, ]*
Enbiyā vü **rusüle** ol şeref-i mevcūdāt
Kevne āẖirde gelüp ẕātı olındı taḳdīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 25). [rusüle, -e ]*
Ey şemʿ-i cemāline **rüsül** ẖalḳa-i cemʿ
Pervanesi enbiyā o efrūẖte şemʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 1). [rüsül, ]*
Dergāh-ı muḥabbetinde Ḥaḳkā ki Naẓīm
Hādim **rüsül** ile enbiyādur ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 4). [rüsül, ]*

**rüsül:** *Peygamber.*
Māder-i dehri Hudā şibh ü naẓīrüñde ʿaḳīm
Yazmamışdı **rüsülüñ** nāmını ẖaḳkāk-i ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 98). [rüsülüñ, -üñ ]*
Ey ledün mektebiñüñ hvāce-i ümmī-laḳabı
Enbiyā vü **rüsülüñ** zīver ü teşbiḥ-i lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 2). [rüsülüñ, -üñ ]*
Olmış o ẖıdīv-i enbiyā vü **rüsülüñ**
Kevneyn ḳaṭār-ı kibriyāsında ceres *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 3). [rüsülüñ, -üñ ]*
Kān-ı ʿirfān u kemālüñ güheri
Enbiyā vü **rüsülüñ** tāc-ı seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 16). [rüsülüñ, -üñ ]*
Enbiyā vü **rüsülüñ** sālārı
Rehber-i ḳāfile-i fevz ü necāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [rüsülüñ, -üñ ]*

**rüsül:** *Peygamberler.*
Bisāṭ-ı rifʿati ẖuddamı enbiyā vü **rusül**
Simāṭ-ı ʿizzet-i mihmānı rūẖ-ı pāk-i Ḥālīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 95). [rusül, ]*

**rüsül-mevkib:** *Elçilerin yanında , elçilerle birlikte.*
Hilʿat-ārā-yı leʿamruk seh-i Levlāk-efser
Enbiyā-ẖayl ü **rüsül-mevkib** ü tevfīḳ-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 86). [rüsül-mevkib, ]*

**rüsvā-yı ʿaşḳ:** *Rezil aşık , aşkta rezil.*
Ṭoluñı ʿāşıḳāne nūş ideyüm
Beni **rüsvā-yı ʿaşḳ** iden sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 246). [rüsvā-yı ʿaşḳ, ]*

**rüsvā-yı ʿaşḳa:** *Aşkın rezillikleri.*
Rüsvā-yı ʿaşḳa silsile-i şaẖne-i cünūn
Olmaz o zülf-i pür-şiken-i ẖam-be-ẖam gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182,*

*Mısra 9). [rüsvā-yı ʿaşḳa, --a ]*

**rüşvet almazsañ:** *Rüşvet almak, rüşvet olarak verilen malı veya parayı kabul etmek.*
Nāʾib ü ḳāżī olup icrā-yı aḥkām eyleseñ
Rüşvet almazsañ eger dirler riyādur işleri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 90). [rüşvet almazsañ, -maz, -sa, -n ]*

**rütbe:** *Rütbe, aşama.*
Hicrāna taḥammül iderek vaṣluña irdüm
Bu **rütbe** baña ṣabr u şebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 4). [rütbe, ]*

**rütbe:** *Derece, basamak, mertebe.*
Aḥmed-i mürsel ol peyāmber kim
Rütbesi ʿArşdan muʿaẓẓamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 36). [rütbesi, -si ]*
Ḳapuñda **rütbeler** iḥrāz eyleyem giderek
Ḳadem ḳadem çıḳılur çünki nerdübān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 103). [rütbeler, -ler ]*

**rütbe-i aʿlāda:** *Yüce makam.*
Ḳuvvet-i şerʿ-i metīnüñle ḳavī dīn-ī ḳavīm
Naʾil-i luṭfuñ olup **rütbe-i aʿlāda** ṣāḥiḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 106). [rütbe-i aʿlāda, -da ]*

**rütbe-i cāh:** *Makam,rütbe.*
Heftümīn zīr-i zemīnden dündur
İmtinān ile olan **rütbe-i cāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 24). [rütbe-i cāh, ]*

**rütbe-i ḳadrüni:** *İtibar derecesi.*
Rütbe-i ḳadrüni ancaḳ yine Āllah ʿĀlīm
Cāmiʿ-i şerʿüñe ey ḳıble-i ḥācāt-ı ümem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 101). [rütbe-i ḳadrüni, -ün, -i ]*

**rütbe-i mevlānāyı:** *Mevlananın rütbesi, konumu.*
Kimse idrāk idemez **rütbe-i Mevlānāyı**
Müddeʿī neyle olur ḳaṭʿ-ı merātib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 5). [rütbe-i mevlānāyı, -yı ]*

**rütbe-i rüsül:** *Peygamberlik ünvanı.*
Ey ḳadr ile rütbe-i rüsülden bālā
Vey Rifʿat-i cātı enbiyādan vālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 1). [rütbe-i rüsül, -den ]*

**rūy:** *Güzel yüz.*
Ne deñli ser-keş olsañ pāymāl eyler seni devrān
Ḥaẕer kıl ḫāke dökme āb-ı **rūyuñ** āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 12). [rūyuñ, -uñ ]*
Rūyında āhum eyledi pür-piç o kāküli
Deryāda ẓāḫir itdi yine rūzgār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 5). [rūyında, -ın, -da ]*
Rūy der-ḫāk-i niyāz bārgāh-ı luṭfıdur
Sāḳinān-ı kūh u ṣaḥrā ile sükkān-ı beled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 27). [rūy, ]*
Nuṭḳ-ı şīrīnine ṭūṭī gibi dil-teşne hezār
Lebiñe ġonce-i ter **rūyine** verd-i raʿnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 158). [rūyine, -i, -n, -e ]*

**rūy:** *Yüz, çehre.*
Aldı ʿaḳlum yār laʿl-i nābı ṣāḳī Aḥmedüñ
Rūyumı zerd itdi fikr-i sīm-sāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 2). [rūyumı, -um, -ı ]*

**rū(y):** *Yüz, sima, çehre.*
Aḫter-i baḫt-ı siyāhı dil-ḫārāb-ı mihrümüñ
Fitne-i devrān olan **rūyumda** ḫālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 14). [rūyumda, ]*

**ruʾyā:** *Uyku içinde görülen keyfiyet, düş.*
Ruʾyāda seni ḫayr ola āġūşume aldum
Taʿbīrini ey Yūsuf-ı ḥüsnüm ne yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 7). [ruʾyāda, -da ]*

**ruʾyā:** *Rüya.*
Ġılāfında ʿadunuñ tīġı kaṣd-ı intiḳām eyler
Belī **ruʾyāda** lā-büd bir kişi ḳan dökse ḳan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 60). [ruʾyāda, -da ]*

**ruʾyeti:** *Görme, bakış, görüş.*
Ruʾyeti tercih ider ʿāşıḳ ṣafā-yı vuṣlata
Cennet ey dil ādeme zindān olur dīdārsız
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 3). [ruʾyeti, ]*

**rūy-ı aḥmed:** *Muhammed'in güzel yanağı.*
Felekde āftāb-ı ṣubḥ-ı baḫtum rūy-ı Aḥmeddür
Hilāl-i āsmān-ı ṭāliʿüm ebrū-yı Aḥmeddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 10, Mısra 1). [rūy-ı aḥmed, -dür ]*

**rūy-ı aḥmeddür:** *Ahmed'in yüzü.*
Göñül ki ṭūṭī-i mirʾāt-ı **rūy-ı Aḥmeddür**
Hemīşe zemzemesi güft ü gūy-ı Aḥmeddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 1). [rūy-ı aḥmeddür, -dür ]*

**rūy-ı āli:** *Pembe, al yanak.*
O **rūy-ı āli** ʿaraḳ-riz idüp ḫarāret-i mey
Gül-i cemālini açmış bu āb ü tāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 3). [rūy-ı āli, ]*

**rûy-ı ālinden:** *Al yanak, kırmızı yüz.*
Şikeste reng-i gül-i mihr **rūy-i ālinden**
Hilāl ḫam-zede peyveste ebrūvānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 3). [rūy-i ālinden, -in, -den ]*

**rûy-ı ālinden:** *Kırmızı yanak.*
Mihr-i enver ḫacil cemālinden
Māh şermende **rûy-ı ālinden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 88). [rûy-ı ālinden, -in, -den ]*

**rūy-ı ʿaraḳ-riz:** *Sevgilinin terlemiş yüzü.*
Kākül ü **rūy-ı ʿaraḳ-riz** u leb-i laʿlin görüp
Dil perīşān eşk rīzān dīde ḫūn-efşān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 3). [rūy-ı ʿaraḳ-riz, ]*

**rūy-ı āteşin:** *Ateşin yüzü.*
Bīm-i deyden giydi sencāb-ı seḥābı āftāb
Ḳaldı ḫākisterde aḫker-veş o rūy-ı āteşin
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 32). [rūy-ı āteşin, -in ]*

**rūy-ı baht-ı ʿālemiyān:** *Herkesin yüzüne gülen talih.*
Gülüp açılsa nola **rūy-ı baḫt-ı ʿālemiyān**
Ki bu laṭīfe-i ġaybiyye ḫande-āverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 11). [rūy-ı baḫt-ı ʿālemiyān, ]*

**rūy-ı cihāndan:** *Yer yüzü.*
Nola refʿ eylese **rūy-ı ciḫāndan** ẓulmet-i ẓulmi
Füruġ-ı ʿadl ü dādı şeb-çerāġ-ı ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 15). [rūy-ı ciḫāndan, -dan ]*

**rūy-ı dil:** *Gönül yanağı ( Sevgilinin yanağı ).*
Her vech ile **rūy-ı dil** görüp cānāndan
Tekrār nola muḥabbet itsem cāndan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 1). [rūy-ı dil, ]*

**rūy-ı ḫandān:** *Mesrur, mutlu, gülen, huzurlu yanak.*
Rūy-ı ḫandānıyla ḥüsn ü ḫulḳla her vechle
Ẕātına şāyestedür dirsem güẕellerden güzel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 21). [rūy-ı ḫandān, -ı, -y, -la ]*

**rūy-ı pür-tābı:** *Hararetli , ateşli yanak.*
Bir kerre gören o **rūy-ı pür-tābı** henüz
Çeşm-i terine ḥāram ider ḫvābı henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 1). [rūy-ı pür-tābı, ]*

**rūy-ı ṣāde:** *Saf yüzü , bembeyaz yüzü.*
Bāde nūş itmiş o **rūy-ı ṣāde** olmış al-reng
Bādeden ol rūḫ o rūḫdan bāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 1). [rūy-ı ṣāde, ]*

**rūy-ı ṣāfuñ:** *Gönle huzur veren yüz.*
Rūy-ı ṣāfuñ baña mirʾāt-ı ṣafādur Aḥmed
Haḳ-i pāyuñ gözüme kuḥl-i cilādur Aḥmed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 1). [rūy-ı ṣāfuñ, -uñ ]*

**rūy-ı tāb-dār:** *Parlak yüz.*
Vech-i münīr olmasa yārüñ niḳāb-dār
Nūr-ı nigāhı māḥv ider ol **rūy-ı tāb-dār**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 2). [rūy-ı tāb-dār, ]*

**rūy-ı terkeş:** *Ok çantasının yüzü.*
Menzil-i maḳṣūda aḳrānuñdan evvel sen yitiş
Pīş-revlikde miṣāl-i tīr **rūy-ı terkeş** ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 4). [rūy-ı terkeş, ]*

**rūy-ı terkeş:** *Ok kabının yüzü.*
Āh alma ki yiter **rūy-ı terkeş** gibidür
Teʾs̱īrde bed-duʿādan evvel yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 3). [rūy-ı terkeş, ]*

**rūy-ı zemīn:** *Yeryüzü.*
O şehüñ mā-ḥażar-ı cūdın iḥāṭa idemez
Süfre-i niʿmetine **rūy-ı zemīn** olsa edīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 20). [rūy-ı zemīn, ]*

**rūy-ı zemīn:** *Yer yüzü.*
Rūy-ı zemīn taḥammül ider mi vaḳārına
Vezn olsa ḥilmi arż u semādan girān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 57). [rūy-ı zemīn, -in ]*

**rūy-ı zemīnde:** *Yeryüzünde.*
Zemin ü āsmānı ṭutdı şıyt-ı kūs-ı iclāli
Beṣer **rūy-ı zemīnde** āsmānda ḳudsiyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 36). [rūy-ı zemīnde, ]*

**rūy-ı zerdin:** *Sararmış yüz.*
ʿArż itdi **rūy-ı zerdin** o sīmīn-bere Naẓīm
Bildürdi fenn-i ʿaşḳ idügin kīmyāgeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 13). [rūy-ı zerdin, -in ]*

**rūy-ı zerdine:** *Sararmış yüz.*
Eşk-i çeşminden ṣaḳın rāḥm eyle **rūy-ı zerdine**
Ġarḳ-ı āb-ı dīdedür mānend-i nīlüfer yetīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 11). [rūy-ı zerdine, --i-, --n-, --e ]*

**rūy-ı zerdümi:** *Sarı benizli.*
Döndürdi kehribāya ġamuñ **rūy-ı zerdümi**
Sen māʾil olmasañ nola āhen rübâ degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 7). [rūy-ı zerdümi, --i-i ]*

**rūy-ı zerdüñ:** *(Âşığın) sararmış, solgun yüzü.*
ʿArż iderken **rūy-ı zerdüñ** serdī-i nuṭḳ-ı ḥasūd
Āhen eyler ḳalb-i nerm-i dilberdi sīmīn-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 69). [rūy-ı zerdüñ, ]*

**rūy-ı zībāñı:** *Güzel yüzün(sevgilinin).*
Rūy-ı zībāñı görenler ol ser-āmed ḳaddile
Ṣandılar bir cevheri muṣḥaf livā üstindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 5). [rūy-ı zībāñı, -ı ]*

**rūymāl iden:** *Yüz sürmek.*
Ḥaḳ-i der-i saʿādetine **rūymāl iden**
Çeşm-i ümide kuḥl-i cilā-yı merām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 21). [rūymāl iden, -en ]*

**rūz:** *Gün, gündüz.*
Müjde-i vuṣlatına dīde be-râhım şeb ü **rūz**
Māh-ru zühre-cebīn mihr-i dıraḫşânımdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 11). [rūz, ]*
Rūz u şeb mihr ü mehi kāse-i deryūze idüp
Āsitānıñda gedādur o şehüñ çarḫ-ı dü-tā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 139). [rūz, ]*
Ādemi lābüd belāya uġradır sūʾ-i ḳarīn
Geçdi ġañetle şeb ü **rūzum** dirīġa bilmedüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 122). [rūzum, -um ]*
Rūz u şeb sönsüñ çerāġ-ı baḫtı ḫaṣm-ı şerʿinüñ
Dehrüñ olduḳça fürūzan mihr ü māh-ı enveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 225). [rūz, ]*
Reh-i ṭalebde şeb ü **rūz** diñledüm ceresi
Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [rūz, ]*
Pür-neşāṭ idi meclis-i ṭarabum
ʿİyd ü Ḳadr olmış idi **rūz** ü şebüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 58). [rūz, ]*
Meġer ki bāġ-ı cemālüñ idişdi nevrūzı
ʿAceb mi olsa berāber henüz **rūz** ü şebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 6).*

*[rūz, ]*

**rūz:** *Gün.*
Biri şeb-zindedārıdur biri her **rüz** bīdārı
Ḳamer ol şām-zülfüñ āftāb ol ṣubḥ-dīdāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 7). [rüz, ]*
Zer ü sīm ile pür-zīver şeb ü **rūz**
Serāser cāmesi zer-beft ü zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [rūz, ]*
Reh-i ṭalebde şeb ü **rūz** diñledüm ceresi
Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [rūz, ]*
Firḳatinde olʿazīz-i kamilüñ ṣanma ṣafaḳ
Rūz ü şeb ḳan aġlamakda dīde-i ḫurşīd ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 8). [rūz, ]*

**rūẕ:** *Gündüz.*
ʿAbdle ḳadr ola ol ṣafiʿ-i küll-i ümemüñ
Ṣa'im-i rūze-i derd ü ġamınuñ **rūz** ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 44). [rūz, ]*
Rūz ü şeb maṭlaʿ-ı nübüvvetde
Her dü-rūḫsārı mihr ü māh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 17). [rūz, ]*
Virsün şeref ṣaḥīfe-i devrāne **rūz** ü şeb
Her bir ḳaṣīde bezmine kim armaġan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 109). [rūz, ]*
Ola sermāye-i ʿömrüñ şeb ü **rūz**
Devr-i ebvāb-ı edānīde tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 5). [rūz, ]*

**rūẕ:** *Gündüz.*
Ḳadr ü ʿıyd| olsun şeb ü **rūzı** o alī ḥażretün
Ehl-i İslāma ṣıyān u ʿıyd kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 95). [rūzı, -ı ]*
Bir ḥamlede o saf-der çarḫ-ı felekde eyler
Rūzı şikeste yer yer zencīr-i kehkeşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 62). [rūzı, -ı ]*

**rūẕ:** *Gün,.*
Hefte-i ʿaşḳuñ diler her **rūzı** bir sāl olduġın
Ṭıfl-ı dil ḫaṭṭ eylemez āzādī-i āẕīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 3). [rūzı, -ı ]*

**rūẕ:** *Gündüz.*
Aġla ḥālüñ yüzüñi sür şeb ü **rūz**
Eylemez sāʾili redd-i dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 13). [rūz, ]*

**rūẕ:** *Gün, gündüz .*
Aña pervāne olur bülbül-i dil kim şeb ü **rūz**
Şemʿ-i nā-māḥrem ola bezmine gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 3). [rūz, ]*
Baña ḥayātı ile Ḳadr ü ʿıyd idi şeb ü **rūz**
Dilüñ cemāli idi mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 5). [rūz, ]*

**rūzān:** *Günler.*
Hışm-ı cāhı ola mescūn-ı çeh-i taḥt-ı serā
Ser-i bī-devlet-i bed-ḫvāhına **rūzān** u şebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 340). [rūzān, ]*

**rūze-dār:** *Oruçlu.*
Böyle şebde ḳadre irmek istese bir **rūze-dār**
Vasıl-ı ḫan-ı nevāl-i ḫān-ı ʿālī-şān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 23). [rūze-dār, ]*
Tā hilāl-i rūze bedr iken yine olup hilāl
Rūze-dār anuñ gözinden zāʾil ü pinḫān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 94). [rūze-dār, ]*

**rūzedār:** *Oruçlu.*
Āzmāyiş eylese tīr-i niyāzı **rūzedār**
Aña āmāc-ı icābet ṭabla-i meydān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 9). [rūzedār, ]*

**rūz-efzūn:** *Ömür artıran, cana can katan.*
Muʿāmmer eyleye Mevlā ola iḳbāli **rūz-efzūn**
Ki ḥāl-i müstemendāne odur dādār-ı bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 17). [rūz-efzūn, ]*

**rūzgār:** *Devir, zaman.*
Bu **rūzgārda** ẓann itme ḫâk-râhız biz

Sevād-ı bāṣıra-i āftāb u māhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 1). [rūzgārda, -da ]*

**rūzgār:** *Devir, zaman; esinti,yel.*
Çiġnetme bu pāymālüñi gel yitişür
Dāmānuña **rūzgārdur** el yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 2). [rūzgārdur, -dur ]*
Yansun mı bu **rūzgārda** şemʿ-i murād
Fānūs-veş olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 3). [rūzgārda, -da ]*

**rūzgār:** *Esinti, yel.*
Rūzgārıyla o sengīn-dile teʾs̱īr eyler
Ḥaz̲er itsün ḥaz̲er āh-ı dil-i sûzânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 9). [rūzgārıyla, -ı, -y, -la ]*
Kimdür fiġān iden gül içün zaḫm-ı ḫārdan
Kim aldı būy-ı kām meġer **rūzgārdan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 2). [rūzgārdan, -dan ]*

**rūzgār:** *Esinti,yel.*
Beni hevāsına uydurdı çarḫ-ı bī-ārām
Bu **rūzgārda** ser-geşte āsiyāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 4). [rūzgārda, -da ]*

**rūzgār:** *Rüzgar, yel.*
Rūzgār yine düşürmiş bād-bānı ber-hevā
Fülk-i cismin ḳullanūr hemvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 5). [rūzgār, ]*
Rūyında āhum eyledi pür-piç o kāküli
Deryāda ẓāḫir itdi yine **rūzgār** mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 6). [rūzgār, ]*
Hevāsını düşürüp sāḥil-i murāda yitiş
Bu lüccede ne sefīne ne **rūzgār** ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 8). [rūzgār, ]*
Dil düşdi baḥr-ı ʿaşḳa görinmez kenār ise
Zevraḳ şikeste durmaz eş̲er **rūzgār** ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 2). [rūzgār, ]*
Şāḫ-ı ʿaşḳuñ ferşine çārūb iken müjgānları
Rūzgār eyler mi muġber ḫāṭır-ı ferrāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 8). [rūzgār, ]*

**rūzgār:** *Devir, zaman.*
Pür itdi ʿuḳde-i efkār **rūzgārını**
Hevāda ābile vü ābda ḥabāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 7). [rūzgārını, -ın, -ı ]*

**rūzgār:** *Devir, zaman*
Böyledür **rūzgāruñ** aḥvāli
Ki deġül nūş nīşden ḫālī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 123). [rūzgāruñ, -uñ ]*

**rūzgār-ı edānī:** *Alçakların zamanı.*
Miṣāl-i cūyına şādum riyāz-ı ʿālemde
Ki **rūzgār-ı edānī** geçer ʿale't-taʿcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 56). [rūzgār-ı edānī, -i ]*

**rūzgār-ı nā-hemvār:** *Kötü rüzgar.*
Şuyınca varsa eġer **rūzgār-ı nā-hemvār**
Bu deñli olmaz idi mevc-i kine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 13). [rūzgār-ı nā-hemvār, ]*

**rūzgār-ı nāḫoş:** *Hoş olmayan rüzgar ( zaman ).*
Gül-i ṭabʿuñla şemʿ-i z̲ātunı pür-tef ü tāb itmiş
Doḳunmış **rūzgār-ı nāḫoş** ey mīr-i hüner-perver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 2). [rūzgār-ı nāḫoş, ]*

**rūz-ı ʿazm:** *Karar günü.*
Rūz-ı ʿazminde o düstūr-ı hümāyun-baḫtuñ
Farḳ-ı rāḫşında çeleng olsa revā bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 31). [rūz-ı ʿazm, -in, -de ]*

**rūz-ı cezā:** *Kıyamet günü.*
Naẓār it ʿāşıḳuña **rūz-ı ceza** lāyıḳ mı
Dest-i ḥasret ola dāmān-ı nigāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 3). [rūz-ı ceza, ]*
Şefḳatinden nā-ümīd olmam yine **rūz-ı cezā**
Gerçi kim sūʾ-i ʿamel ḥāl-i dilüm itdi tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 63). [rūz-ı cezā, ]*

**rūz-ı ezel:** *Çok eski günlerden.*
Bī-tāb-ı şitāb eylemezüz pāy-ı niyāzı
Her neyse gelir **rūz-ı ezel** ḳısmetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 4). [rūz-ı ezel, ]*

**rūz-ı ezelde:** *Ezelden beri.*
Zihī şeref rūsül ü enbiyāya kim ẕātı
Olındı **rūz-ı ezelde** vücūh ile tafḍîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 94). [rūz-ı ezelde, -de ]*

**rūz-ı ferda:** *Yarın , gelecek gün.*
Olup tā **rūz-ı ferda** ḫāṣılı maʿmūr u ābādān
Demādem ṣāḥibi maẓhar ola elṭāf-ı Mevlāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 27). [rūz-ı ferda, ]*

**rūz-ı ḥaşr:** *Kıyamet günü.*
Manṣūr olup sipāhı mesrūr kıl o şāḫı
Tā **rūz-ı ḥaşr** İlāhī mümtedd ola zamānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 188). [rūz-ı ḥaşr, ]*

**rūz-ı heycāda:** *Savaş günü.*
Rūz-ı heycāda kesüp biçer ḫaşmı
İstemez tīġ -ı tizi seng-i fesān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 79). [rūz-ı heycāda, -da ]*

**rūz-ı ḥisāb:** *Hesap günü, mahşer.*
Biñde bir olmaz edā-yı şükri tā **rūz-ı ḥisāb**
Her nefesde neml ü reml ü zāriyāt olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 19). [rūz-ı ḥisāb, ]*

**rūz-ı māṣāf:** *Savaş günü.*
Tīr-i tīz-i rezminüñ āmācıdur **rūz-ı māṣāf**
Ser-be-ser olsa eʿādī Rüstem ü İsfendiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 41). [rūz-ı māṣāf, ]*

**rūz-ı meṣāf:** *Savaşta, savaş zamanı.*
Ol şehüñ kemter sipāh-ı rezminüñ **rūz-ı meṣāf**
Māh-ı nev şemşīridür mihr-i münevver mi miġferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 125). [rūz-ı meṣāf, ]*

Ki bīm-i tīġ-ı celālüñle ḫaşma **rūz-ı meṣāf**
Ne fikr-i ḥāl-i peder ne püser ne māderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 143). [rūz-ı meṣāf, ]*
Rūz-ı mesāf tefriḳa-baḫş olsa düşmene
Peyk-i ẓafer rikābına müjde-resān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 53). [rūz-ı mesāf, ]*

**rūz-ı nevrūz-ı saʿīd:** *Kutlu nevruz günü.*
Ey kāküli şām-ı Ḳadr ü ʿarıżı ʿıyd
Vey ṣubḥ-ı cemāli **rūz-ı nevrūz-ı saʿīd** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 2). [rūz-ı nevrūz-ı saʿīd, ]*

**rūz-ı rezm:** *Savaş günü.*
Āsmān-ḳadr ü ḳader-ḳudret ki **rūz-ı rezm** olur
Mihribān-ı saṭveti reh-bend-i ṣād Hūşeng şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 27). [rūz-ı rezm, ]*

**rūz-ı suʾāl:** *Hesap günü , kıyametten sonra insanların hesaba çekileceği gün.*
Bir kerīm-i źü'l-minendir kim ider **rūz-ı suʾāl**
Her siyeh-nāme ḳuluñ mūy-ı sepīdinden ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 17). [rūz-ı suʾāl, ]*

**rūz-ı şumār:** *Hesap günü , kıyamet günü.*
Keşret-i enfās-ı māḫlūḳātdan efzūn selām
Dembedem teslīm ü ihdā ola tā **rūz-ı şumār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 182). [rūz-ı şumār, ]*

**rūz-ı veġā:** *Kavga günü.*
Goreydi **rūz-ı veġā** Rüstemāne peykārın
Olurdı teng ciḫān Sām u Ḳahramān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 63). [rūz-ı veġā, ]*

**saʿādet:** *Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.*
Mesned-i ʿizzet ü **saʿādetde**
Ola pīr olduġınca baḫtı civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 237). [saʿādetde, -de ]*
Mesned-i ʿizz ü **saʿādetde** olup ʿömri füzūn

Ṭāliʿ-i ferḫunde yāri yāveri baḫt-ı civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 7). [saʿādetde, -de ]*

**saʿādet:** *Mutluluk.*
On iki burcı **saʿādetle** temāşā eyleyüp
Encüm-i seyyār u ṡābit pāyına sürdi cibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 31). [saʿādetle, -le ]*

**saʿādet:** *Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.*
Mesned-i ʿadle yine virdi **saʿādetle** şerefʿ
Bir felek-mertebe düstūr-ı sadāret-pīrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 9). [saʿādetle, -le ]*
Taḫṭa geçdükde **saʿādetle** Naẓīm-āsā didüm
Dehre Sulṭān Mustafā ʿadliyle oldı pādişāḫ (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 61). [saʿādetle, -le ]*

**saʿādet:** *Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.*
Şeh-i ʿuṣāt-penāha ümem-i sipāh-ı şāḫa
Eyā **saʿādet** ile rehnümā-yı ehl-i sebīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 112). [saʿādet, ]*
ʿİzz ü celāle ber-devām ʿömr ü kemāli müstedām
Devlet **saʿadet** hem licām iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 28). [saʿadet, ]*
Bezm-i iḳbālinde iclāl ü **saʿādet** hem-nişīn
Meclis-i ḳadrinde ʿizz ü şān nedīm-i ḫayr-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 39). [saʿādet, ]*

**saʿādet ile:** *Mutluluk ile sevinç.*
Hemīşe tā ki açup bāl ü per **saʿādet ile**
Hümā-yı ṣulḥ ṣala sāyesin ciḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 123). [saʿādet ile, ]*

**saʿādet-çemen:** *Saadet bahçen.*
Baġ-ı cāhında Ṣüreyyā o **saʿādet-çemenüñ**
Ṭārem-i rifʿatinüñ ḫūşe-gedā-yı ʿinebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 27). [saʿādet-çemenüñ, -üñ ]*

**saʿādet-füruġ-ı aḫterdür:** *Mutluluk saçan yıldız.*
ʿAceb mi burc-ı şerefden ṭulūʿ iderse müdām
Ki kūy-ı tūġı **saʿādet-füruġ-ı aḫterdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 98). [saʿādet-füruġ-ı aḫterdür, -dür ]*

**saʿādet-i ʿuẓmā:** *Çok yüce mutluluk.*
Zihī **saʿādet-i ʿuẓmā** ki sūḳ-ı luṭfında
Ġarīḳ-ı sūd eḥibbā ʿadū Żiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 33). [saʿādet-i ʿuẓmā, ]*

**sāʿat:** *Vakit, zaman, an.*
Nīk ü bedi rām eyleyüp evḳāt güẕārūz
Raḳḳās iderüz ʿaḳrebi de **sāʿatümüzde**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 8). [sāʿatümüzde, -ümüz, -de ]*

**sāʿat:** *Saat, vakit, zaman.*
Şīşe-i çarḫ-ı felek ṣunʿ-ı yed-i ḳudretdür
İki günli on iki burclı bir **sāʿatdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 14, Mısra 2). [sāʿatdür, -dür ]*

**sāʿat:** *Altmış dakikalık zaman dilimi.*
Ḥaḳdan duʿā-yı devletin itdükce ol şehüñ
Māhsūs ola icābete bir **sāʿat** isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 22). [sāʿat, ]*
Ne ḥāletdür bu kim bulmaz selāmet
Götin barmaḳlamazlarsa o **sāʿat** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 12). [sāʿat, ]*

**ṣabā:** *(صبا) i. Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.*
Āhū-yı Çīn ü Hıṭā vü Hoteni eyleye mest
Nefḫa-rīz olsa **ṣabā** vādī-i naḫcīrinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 6). [ṣabā, ]*
Hādī reh-i ṣavāba hemvāre şeyḫ ü **ṣāba**
Maẓlūm-ı dil-ḫārāba miʿmār-ı ʿadli bānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 25). [ṣāba, ]*

**ṣabā:** *Sabah vakti esen lâtif rüzgâr.*
**Ṣabā** ṣākī sebū ġonce müretteb meclis-i

gülşen
Yine her gül birer zerrīn ḳadeḥle ʿāşīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 15). [ṣabā, ]*
Beni ferdāya ṣalup şimdi kimüñle ṣalınūr
Haberüñ var mı **ṣabā** serv-i ḫırāmānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 4). [ṣabā, ]*

**ṣabāḥ:** *Gün iptidası, kuşluk. ale's-sabâh: Erkenden.*
Ḥaḳḳā ki maẓḫār. olmak içün bir duʿāsına
Pīr ü civan **ṣabāḥ** u mesāda çekerdi ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 4). [ṣabāḥ, ]*

**ṣabāḥ:** *Sabah.*
**Ṣabāḥ** u şāmumı ders-i ṣenāñ ile geçürüp
Henūz şuġl-i nuʿūtuñda bilmezem taʿṭīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 119). [ṣabāḥ, ]*
Āġūşumı **ṣabāḥa** deġin ḥāle eylerüm
Baña ne şeb ki ol meh-i nā-mihribān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 85). [ṣabāḥa, -a ]*
Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān olur
Her **ṣabāḥ** u şāmı Ḳadr ü ʿıyd-i ins ü cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 2). [ṣabāḥ, ]*
Vech-i ṣabīḥini görüp eyle ṣenā Naẓīm
Zīrā **ṣabāḥa** ḳarşu duʿā müsteʿāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 42). [ṣabāḥa, -a ]*

**ṣabī:** *Ergenlik çağına gelmemiş olan çocuk.*
ʿĀrşdan mertebe-i ḳudreti ber-ter idügin
Fehm ider ʿāḳıl-ı daña gibi mecnūn u **ṣabī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 36). [ṣabī, ]*

**sābıḳ:** *Bundan önce, evvelce.*
Yaʿnī aġa-yı Meḥemmed-nām memduhu'l-ḫıṣāl
**Sābıḳā** gencūr-ı ṣādr-ı aʿẓam-ı devr-i zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 4). [sābıḳā, -a ]*

**sābık:** *öncelikli, ileride gelen.*
Mutavassıṭ u Ḥaḳḳ u hem **sābıḳ** oldur Muṣāddaḳ mühtedī vu ṣādık oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 29). [sābıḳ, ]*

**sābit:** *Açık, belli.*
On iki burcı saʿādetle temāşā eyleyüp
Encüm-i seyyār u **ṣābit** pāyına sürdi cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 32). [ṣābit, ]*

**ṣabr:** *Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.*
Şekīb ü **ṣabrumı** yaġmaladı ṣaf-ı müjgān
Dirig itdi ḫārāmī o kārvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 115). [ṣabrumı, -um, -ı ]*

**ṣabr:** *"Sabır," dayanma, katlanma, tahammül gösterme.*
Lā-büd olur biter yitişür mīve-i murād
**Ṣabr** eyle ey Naẓīm bilürseñ zamānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 14). [ṣabr, ]*
Eyledükce ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn nessāc-ı ʿaşḳ
Kārgāh-ı dilde **ṣabr** u huş tār u pud olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 12). [ṣabr, ]*
Bīm-i hecr ü cevr-i yār ü taʿn-ı bed-gūdan Naẓīm
Kārum efġān **ṣabr** nālān ḫāṭırum vīrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 14). [ṣabr, ]*
**Ṣabr** iden ḫār-ı ġam u nār-ı firāk-ı yāre
Güline bülbül imiş şemʿine pervāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 7). [ṣabr, ]*
Girye-i dembedemle mestāne
Baht-ı **ṣabr** u şekībi āba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 6). [ṣabr, ]*
Gitmezdi Ḳays-ı zāruñ **ṣabr** u sükūn elinden
Leylānuñ içmeseydi cām-ı cünûn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 1). [ṣabr, ]*
Ne ḫıred ḳaldı ne **ṣabr** u ne sükūn u ārām
Aldı bir şāḫ-ı ḥüsn burc-ı beden vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra*

*11). [ṣabr, ]*
Hicrāna taḥammül iderek vaṣluña irdüm
Bu rütbe baña **ṣabr** u ṣebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 4). [ṣabr, ]*
Nola cefāsına **ṣabr** eyleseñ leʿīmanuñ
Ne itdi Ḥażret-i Mūsāya ḳavm-i Īsrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 27). [ṣabr, ]*
ʿArż-ı ḥācet eylese ḫayr ola ṣabr eyle dime
Hayr olan **ṣabra** ḥācet ne niçün teʾḫīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 20). [ṣabra, -a ]*
Nola **ṣabr** ile rām itsem o dellāl-ı dil-aramı
Bu ḫammāmuñ dimişler nāmına Eyyūb ḫammāmı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 34, Mısra 1). [ṣabr, ]*
Haṭ gülmese **ṣabr** iderdüm iḳrāruña līk
El virse eġer o ʿahd ü peymāne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 3). [ṣabr, ]*

**ṣabr eyle:** *Sabretmek, dayanmak.*
ʿArż-ı ḥācet eylese ḫayr ola **ṣabr eyle** dime
Hayr olan ṣabra ḥācet ne niçün teʾḫīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 19). [ṣabr eyle, ]*

**ṣabr u şekīb:** *Tahammül ve sabır.*
ʿAşḳ-ı mülk-i dili aldı yüri ey **ṣabr u şekīb**
Bir vilāyetde bilürsin iki ṣulṭān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 9). [ṣabr u şekīb, ]*

**ṣabra ṭāḳatum:** *Sabretmeye gücü kalmamak.*
Yoldadur çeşm-i ḥasretüm yā Rab
Ḳalmadı **ṣabra ṭāḳatum** yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 28). [ṣabra ṭāḳatum, -um ]*

**ṣabr-güzār:** *Sabırla dolaşmak , ilerlemek.*
Dem-i neẕẕāre ġazāl-i nigehi **ṣabr-güẕār**
Kuḥl-i mā-zāġla çeşm-i siyehi ḫôş-rübā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 127). [ṣabr-güẕār, ]*

**ṣabr-ı ʿāşıḳ:** *Aşık sabrı.*
Haṭ-āver olmaduḳca vāḳıf olmaz ḥāl-i ʿuşşāḳa
Ser-germ-i ġurūrı **ṣabr-ı ʿāşıḳ** dil-nüvāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 12). [ṣabr-ı ʿāşıḳ, ]*

**ṣābūn:** *Türlü yağlarla alkaliler birleştirilerek yapılan temizlik maddesi.*
Derūn-ı tīre olmaz feyż-yāb-ı pend-i rūşen-dil
Sevād-ı māh çıḳmaz mihr-i enver olsa da **sābūn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 12). [sābūn, ]*

**ṣābūn-ı ṣubḥ:** *Sabah sabunu.*
Māḥv olsa ʿafv ile nola ey dil-siyeh günāh
**Ṣābūn-ı ṣubḥ** ṣebde ḳomaz leke-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 2). [ṣābūn-ı ṣubḥ, ]*

**ṣabūr:** *Çok sabır gösteren, pek sabırlı; Allah.*
**Sabur** u hem şekūr u şākir oldur
Daḫi müzzemmil ü müddeṯṯir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 31). [sabur, ]*

**ṣaç:** *Baş derisini kaplayan kıllar.*
Bağ-ı rūḫında zülfin idüp deste deste yār
Bir nice **ṣaçlı** sünbüli bir yire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 10). [ṣaçlı, -lı ]*
Kākül-i ḫam-be-ḫamuñ ey gül-i nev-reste-i nāz
**Ṣaçlı** sünbül gibidür ṭarf-ı külāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 6). [ṣaçlı, -lı ]*
**Ṣaçın**ı añasınuñ yolar üşüp on duḫter
Ne ḳadar yolsalar ammā yine ol demde biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 9). [ṣaçını, -ı, -n, -ı ]*
Ruhında ḫaṭṭ-ı müşgīn üzre düşmiş ṣanma kāküldür
Gül-i terle benefşe üzre gūyā **ṣaçlı** sünbüldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 2). [ṣaçlı, -lı ]*
Gīsūsı **ṣaçlı** sünbül-i āşüfte-veş beher
Zülf-i nigār o perçem-i pür-çīn ü ḫam-be-ḫam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [ṣaçlı, -lı ]*
Dil-i dīvānemüñ zencīre cünbān oldugı böyle

Ṣaçı Leylālaruñ kākülleri sevdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 10). [ṣaçı, -ı ]*

**saç-:** *(Bir şeyi) Ortalığa dağıtmak, etrafa serpmek, dökmek.*
Her ṭop **şaçdı** āteş māḥv oldı ḥaşm-ı serkeş
Nūş itdi ejdehā-veş bir baḥr-ı bī-kerānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 101). [ṣaçdı, -dı ]*

**saçak:** *Bir yapının herhangi bir bölümünü güneş ve yağmurlardan koruması için o bölümden dışa taşkın ve altı boşta olarak yapılan örtü vb.*
On ḳızuñ işleri bir her birisi āmāde
**Ṣaçaḳ** altında beşi līk beşi ṣaḥrada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 6). [ṣaçaḳ, ]*

**saçlı:** *Özel isim.*
Naẖl-i ḳadd-i dil-rübādur serv-i bāġ-i iʿtidāl
Kāküli zülf-i nigār u **şaçlı** sünbül perçemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 4). [ṣaçlı, ]*

**saçlı:** *Saçı olan, saçlı.*
ʿAnberīn zülf-i dü-tā yārüñ rūẖında gūyiyā
**Ṣaçlı** sünbüller açıldı ẖam-be-ẖam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 12). [ṣaçlı, ]*

**saçlı sünbüldür:** *Sünbül saçlı.*
Gül o rū ġonce olup lāle o ḥad ol ẖaṭṭ-ı semen
**Ṣaçlı sünbüldür** o ʿānber bū gibi kākül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 6). [ṣaçlı sünbüldür, ]*

**şad:** *Minnettar olmak, mutluluk.*
Miṣāl-i cūyına **şādum** riyāz-ı ʿālemde
Ki rūzgār-ı edānī geçer ʿale't-taʿcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 55). [şādum, -um ]*
Ḳurbı ümmidiyle **şādum** bīm-i buʿdiyle melūl
Şemʿ-i sūzān gibi kārum gāh ẖande girye gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 61). [şādum, -um ]*

**şad:** *Sevinçli.*
Kalbiñi ġamden eyleyüp āżād
İdeyüm ẖāṭır-ı ḥazīnini **şād** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 194). [şād, ]*

**şad:** *Sevinçli.*
ʿAdāletle Stanbūla geçüp mesned-nişīn oldı
Eḥibbā **şād** u ẖurremdür mükedder ẖāṭır-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 4). [şād, ]*

**şad:** *Sevinçli, mutlu, neşeli.*
Āsitānında Züẖāl bir ḥabeşī ẖādimdür
Dergeh-i ʿişmetine ẖidmet ile ẖurrem u **şād** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 14). [şād, ]*

**şad it:** *Sevinçli, memnun, mesrur, mutlu.*
**Şād it** dil-i nā-küşādumı yā Allāh
Ḳıl beste der-i kesâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 1). [şād, ]*

**şad:** *Far. Mutlu.*
Yeksān naẓār it mertebe-i evc ü ḥażīże
Ne ʿizzet **şād** ne zilletle ile ḥazīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 6). [şād, ]*

**şad:** *Sevinçli, memnun, mesrur.*
Çıḳup seyr-i cemāle sīnelerden **şād** olur diller
Gelür eṭfāl āzād olṣalar mesrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 5). [şād, ]*
Bülbüli gördüm çemende ber-murād olmış gibi
Nev-şüküfte ġonceler güllerle **şād** olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 2). [şād, ]*
Dôstānı ʿaziz ü ẖurrem ü **şād**
Düşmenānı zelīl ü sersemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 67). [şād, ]*
Ṣıdḳ u kiẕbüm bilindi **şād** oldum
Oldılar rū-siyāh ehl-i nifāḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 309). [şād, ]*
Gitdiler āẖirete rūẖları **şād** olsun
Geçdiler ġuṣṣa-i imrūz u ġam-ı ferdādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 3). [şād, ]*

**şad:** *Memnun, sevinçli, neşeli.*
Didi **şād** şevḳ u sürür ile Naẓīm-i dāʿī Müftī-i dād-ger-i İsḥaḳ Efendi Dāmād (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 23). [şād, ]*

**şad:** *Memnun, hoşnut.*
**Şād** buldum kūşe-i ġamda dil-i zārı Naẓīm
Meclis-i cānānede var ise yād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 15). [şād, ]*
Dimiş ol ġuṣṣamendi **şād** ideyüm
Yine vaṣlumda ber-murād ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 191). [şād, ]*

**şad:** *Mutlu, sevinçli, neşeli.*
Hayr eyle demdür yād ola her bir ḳadeḥde **şād** ola
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 11). [şād, ]*
Göreydi bānī-i ṭāḳ-ı Hāvernaḳ bu ṭarabgāhı
İderdi kendüye **ṣad** şerm ile pertāb-ı deryāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 24). [ṣad, ]*
ʿAfv ide maʿṣiyetin Rabb-ı Ġafūr
Rūḥını **şād** kıla ʿuḳbāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 18). [şād, ]*
İki ʿālemde olur ḫurrem ü **şād**
Oḳūyan ders-i ġamından bir ḥarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 19). [şād, ]*

**şad:** *'Yüz, yüzlerce 'manasında belgisiz sıfat ( şuʿle-i cevvāle).*
Gözümde neşve-i cām-ı muḥabbet dilde **şād** teşvīr
Serümde şevḳ-ı maʿcūn-ı leb-ı dilber ne sevdādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 13). [şād, ]*
Serümde suziş-i ʿaşḳı dilümde **ṣad** teşvir
Ṭaraf ṭaraf yine hep hāy u hūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 11). [ṣad, ]*
Ṣād reşk o dīvāneye ol ṭıfla ḥased kim
Ne ġuṣṣādan agāh u ne ġamden ḫaberi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 7). [ṣād, ]*
ʿUşşākı dilber aġladur elbette zār zār
Olsaʿaceb mi bir gül içün **ṣād** hezār zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 2). [ṣād, ]*
Eyler şikeste penceñi bu Nîrem-i fenā
Ṣad el-ḥaẕer ki olmayasın Ḳahramān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 12). [ṣad, ]*

**şad:** *'Yüz, yüzlerce 'manasında belgisiz sıfat*
Ḳalmaz teleñe ḫāli naḳdīne-i kemāli
Yek baḫşiş-i nevāli **şād** genc-i şāyegānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 30). [şād, ]*

**şad:** *'Yüz, yüzlerce 'manasında belgisiz sıfat.*
İki tārīḫ idüp ben de Naẓīmā
Didüm **ṣād** ḥüznle derdā dirīġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 10). [ṣād, ]*

**şad:** *'Yüz, yüzlerce 'manasında belgisiz sıfat.*
Serinde pārelensün tīşe-i Ferhād o Mecnūnuñ
Ki ednā āh ile **ṣad** bī-sütūnı itmeye Hāmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 10). [ṣad, ]*
Olāldan Ḳays Leylā nāẓır u manẓūr mektebden
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer **ṣād** şūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 2). [ṣād, ]*
Fedā o çeşm-i siyāha o çīn-i ebrūya
Hezār çeşm-i siyāh ile **ṣad** hezār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 4). [ṣad, ]*
Ḥaẕer **ṣad** el-ḥaẕer gūy itdigüñ esrārı ifşādan
Yiter Ferḥād-ı ʿibret kūh-veş olmaz nifāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 5). [ṣad, ]*
Sevdiġüñ kimdür baña göster dise ol māh-rū
Destine **şād** şerm ile ṣunsam hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 12). [şād, ]*
Ol meh-i nā-mihribānuñ seyrine **şād** çeşm ile
Dāġ-ber-dāġum serāpā çarḫ-ı pür-encüm

gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 3). [ṣād, ]*
Şıḥne-i nefse esīr olmış āmān **ṣād** el-amān
Dest-gīr olʿacze düşmişdür meded ṣad el-meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 49). [ṣād, ]*
Şıḥne-i nefse esīr olmış āmān ṣād el-amān
Dest-gīr olʿacze düşmişdür meded **ṣad** el-meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 50). [ṣad, ]*
Ola dergāhuña her demde **ṣād** silk-i dürūd ihdā
Miṣāl-i sübḥa-i dürr sübḥa tā kim zīb-i her yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 89). [ṣād, ]*
Devḥa-i medḥinde **ṣad** gūne neġamla nāle-senc
Gülşen-i evṣāfına bülbül benüm gibi hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 59). [ṣad, ]*
Ḳaldı anda nāle vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi **ṣad** āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 36). [ṣad, ]*
Murġ-ı dest-āmuz-ı ḫāmem cilve-i nāz eylase
**Ṣad** ḫacāletle giderdi kendüden kebk-i deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 218). [ṣad, ]*
**Ṣād** müjde ol diyāre ki teşrīf idüp anı
Bir böyle ḫān-ı ʿādil ü ʿālī-mekān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 11). [ṣād, ]*
Hādim derinde Cemşīd çengī-i bezmi nāhīd
**Ṣad** zīb ü ferle ḫurşīd ṭāvūs-ı gülsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 16). [ṣad, ]*
Ṣaldı ʿadūya **ṣād** şūr ṭāburı oldı maḳḥūr
Hayl-i ġuẕāt-ı manṣūr başdurdı ḫāke anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 97). [ṣād, ]*
Olduḳça esb--cünbân ol şehsüvār-ı zī-şān
Olsa o gence āyān **ṣād** erdevān devānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 128). [ṣād, ]*
Gūş-ı niyāzuma güher-āvīz-i nuṭḳ olup
Virseñ nola suʾālüme **ṣad** luṭf ile cevāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 36). [ṣad, ]*
Zihī kemānkeş-i diḳḳat ki **ṣād** işābetle
Nişāne tīri varur çıḳmadan kemānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 25). [ṣād, ]*
Hem nīm tebessüminde **ṣād** şūr bedīd
Her ḥarf-i tekellümünde biñ fitne niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 3). [ṣād, ]*
**Ṣad** şükr-i Hudā ki çāre-sāz oldı yine
Dārū-yı nevāziş-i veliyyü'n-niʿamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 3). [ṣad, ]*
Dāstān-ı şevḳ-ı dīdār ile mālāmāl olup
İtmede **ṣad** cuş ile her demde naḳl-i mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 28). [ṣad, ]*
**Ṣād** müjde geldi ʿāleme devletle Sulṭān Aḥmedüñ
Ferzendi ʿAbdü'l-mālik ol şehzāde-i rūşen-żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 1). [ṣād, ]*
Ferzend-i ṣulṭān-ı ciḫān Hān Aḥmed-i devr ü zamān
Ola rikābıñda revān **ṣad** Erdivān u Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 6). [ṣad, ]*
Rüstemāne çekmeden şemşīr-i bürrānın olur
Bīm-i tīġından dil-i aʿdāda **ṣād** şūr u şeġaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 14). [ṣād, ]*
**Ṣad** bāreka'allāh ey eser-i ḫān-ı ḳāmrān
Kim Ḥaḳ binā-yı ḳadrini ṭarḥ eylemiş ʿaẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 1). [ṣad, ]*
Oldı bu fevvāre-i dil-cūya tārīḫ ey Naẕīm
Aḳdı rūḥ-ı pāk-i Mevlānā içün **ṣād** ervâh (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 12). [ṣād, ]*
Tārīḫ-i fevtini didi **ṣād** ḥüzn ile Naẕīm
Ḥācī Selīm Girāya ola ḫuld cāy-gāh (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 9). [ṣād, ]*
Göçdi ʿuḳbāya cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuḫ
Yaʿnī Sīvāsī Efendi-zāde **ṣād** feryād u āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 2). [ṣād, ]*

**saʿd:** *Kutlu, uğurlu.*
O ḫurşīd-i kemāle ẕerre-i nāçīz olan nāḳış

Ḳamerden ṭāliʿi **saʿd** āftāb-ı baḫtı esveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 22). [saʿd, ]*
Cevāb virmez iken ṭıñ-ı ebcede eyler
O ḳavm-i echel ü dūn **saʿd** ü seyyidi techīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 42). [saʿd, ]*
Ṣaff-i niʿal ider yirini **saʿd** ü seyyidüñ
Yā Rab o ẕū-fünün ne ʿālī cenāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 31). [saʿd, ]*
Ey seyyid ü **saʿd** ḫāk-būs-ı ḳademüñ
Vey çeşm-i füḥūle sürme gerd-i ḥaremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 1). [saʿd, ]*
ʿAllāme-i zemāne-niḥrīr-i kāmil-i dehr
Kim **Saʿd** ü Seyyid anuñ şāgird-i müstemendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 4). [saʿd, ]*

**saʿd:** *Kutlu.*
ʿAllāme-i devrān ki ola **Saʿd** ile Seyyid
Pūyān u devrān ġāşiye-berduş-ı semendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 3). [saʿd, ]*

**saʿd:** *Saadet, bahtiyarlık, kutluluk.*
Mihr ü meh gibi felekde kevkebi **saʿd** olsa da
Yıldızı düşkün olur ister ġarīb ister yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 9). [saʿd, ]*

**ṣadā:** *Ses.*
Ḳābe-ḳavseyne gelüp menzil-i ḳurb oldı yiri
Kelīmāt itdi bilā-vāsıṭa bī-ḥarf ü **ṣadā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 266). [ṣadā, ]*

**ṣadaḳ:** *Okları koymaya mahsus torba veya kutu şeklindeki kılıf.*
İḳrār-ı nübüvvetüñde olmış ezelī
Her mū bedenümde bir zamān **ṣadaḳ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 4). [ṣadaḳ, ]*

**ṣadā-yı amān:** *Aman sesi.*
Şemşīr-i tīz ü tīr-i sitīzinden ol şehüñ
Her kūşeden **ṣadā-yı amān** el-amān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 50). [ṣadā-yı amān, ]*

**ṣadā-yı debdebe-i ṭabl:** *Davulun ihtişamlı sesi.*
**Ṣadā-yı debdebe-i ṭabl** u kūs-ı rezminden
Felekde gūş-ı meh ü mihr dāʾimā kerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 119). [ṣadā-yı debdebe-i ṭabl, ]*

**ṣādā-yı erġanūn:** *Kilise çalgısının sesi.*
Dembedem kūy-ı bütan pür-nāle-i ʿuşşākdur
Kāfiristānda **ṣādā-yı erġanūn** efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 8). [ṣādā-yı erġanūn, ]*

**ṣadā-yı tīr:** *Okun sesi.*
**Ṣadā-yı tīr** u tīġ u gürzi kūh el-Burze dek gitdi
Degül şah-ı ʿAcem şahenşeh-i Hindūstan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 63). [ṣadā-yı tīr, ]*

**ṣaddak:** *Doğrulayan, gerçeği bildiren, tasdik eden. II (İnandık ve) tasdik ettik.*
İḳrār-ı nübüvvetiyle der-ṣubḥ u mesā
Zīb-i leb-i kāʿināt **ṣaddaḳ** ṣaddaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 4). [ṣaddaḳ, ]*
İḳrār-ı nübüvvetiyle der-ṣubḥ u mesā
Zīb-i leb-i kāʿināt **ṣaddaḳ** ṣaddaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 4). [ṣaddaḳ, ]*

**sāde:** *Basit, süsten arınmış.*
Vaṣf-ı ẕātuñda ḳabūl itmem libās-ı müsteʿar
**Sādedür** naẓmum velī medḥüñle istiḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 74). [sādedür, -dür ]*
Ḥaḳ üzre ʿadl ü dād ile icrā-yı emr-i şerʿ idüp
Bürḫān-ı ḥükm-i ṣāʾibi ḫaṭṭ-ı ḫaṭādan **sādedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 14). [sādedür, -dür ]*

**sāde:** *Sadece, yalnızca, bir tek anlamları veren edat.*
Ṣafḥa-i mihr-i rūḫı **sāde** sevād-ı ḫaṭdan

Levḥ-i māh aña ḳıyās ile ḳaralanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 5). [sāde, ]*
Rıżāda zühd ü taḳvāda hemān levḥ-i derūn **sāde**
Haṭāda ṣafḥa-i pür-naḳş u zībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 11). [sāde, ]*

**ṣaded:** *Konuşulan asıl konu, asıl madde ; maksat, amaç.*
Bī-bahā eyler ʿaṭā Mevlā baḫāneyle virür
Bir baḫāneyle baḫāṣız nāʾil olmaḳda **ṣaded** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 32). [ṣaded, ]*

**ṣadef:** *Sedef, inci kabuğu.*
Deheninde gören o dendānı
Ṣadefinde güher ṣanur anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 94). [ṣadefinde, -i, -n, -de ]*

**ṣadef:** *Çalı görünüşlü, sarı çiçekli, kuvvetli kokulu bir bitki. (ruta graveolens).*
Baḳup dendānına ḥayretde ḳaldı dīde-i giryān
**Ṣādef** dürr-i yetime açdı gūyā yemde āġuşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 6). [ṣādef, ]*
Görüp ol dürr-i yetīmüñ güher-i mengūşın
Her **ṣadef** dīde gibi eyledi bāz āġūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 2). [ṣadef, ]*

**ṣadef:** *İçinden inci çıkan istiridye türünden bir hayvanın kabuğu II inci kabuğu.*
Ḳaṭre-i nīsān **ṣādefde** dürr-i nā-yāb olsa da
Bilmez āġūş-ı pederle dāmen-i māder yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 5). [ṣādefde, -de ]*
Ḥükm-i sermā ol ḳadar eşyāya teʾsīr itdi kim
Oldı efsürde **ṣadefde** ḳaṭre-i dürr-i semīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 36). [ṣadefde, -de ]*

**ṣadef:** *Midye, istiridye vb. deniz hayvanlarının kabuklarının iç tarafında teşekkül eden ve süslemelerde, süs eşyalarında kullanılan beyaz menevişli, çok sert, parlak madde.*
Çıḳınca pīreheninden o sīne deryāda
Ṣadef ḥārām ola dürr-i semīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 2). [ṣadef, ]*

**ṣadef-keştī:** *Sadef gemi.*
O deryā-yı nevālüñ ol yem-i iḳbāl ü iclālüñ
**Ṣadef-keştī** vücūd-ı bī-naẓīri dürr-i yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 14). [ṣadef-keştī, ]*

**ṣādelūġ:** *Sadelik.*
Tenezzül eylemeye zinde-pūş-ı istiġnā
Virirse aṭlas-ı gerdūnı çarḫ **ṣādelūġe** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 8). [ṣādelūġe, --e ]*

**ṣādeyüm:** *Sadeyim.*
Pür-sevād-ı zülf ü ḫaṭṭ u ḫāldür levḥ-i dilüm
Ġayrdan gerçi derūnı **ṣādeyüm** yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 4). [ṣādeyüm, --y, --üm ]*

**ṣad-güne:** *Yüz türlü ,çok fazla.*
Ey ġubār-ı dergehüñ tāc-ı şeref-baḫş-ı yemīn
Feyż-i naʿtuñ virdi **ṣād-güne** ḥalāvet naẓmuma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 106). [ṣād-güne, ]*

**ṣaʿd-ı zemāne:** *Talihin uğuru.*
Seyyid Şerīf ṣadr-ı feżāʾil cenābıdur
**Saʿd-ı zemāne** ẕāt-ı efāżıl-pesendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 14). [saʿd-ı zemāne, -e ]*

**ṣādıḳ:** *Gerçek dost; âşık.*
**Ṣādıḳum** dirse inanma ol meh-i nā-mihribān
Ṣıdḳ-ı daʿva ṣubḥ-ı kaẕibde olur zīrā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 5). [ṣādıḳum, -um ]*

**ṣādıḳ:** *Doğru, hakikatli, sadakatli, dürüst.*
Cān u dilden muḥibb ü **ṣādıḳdur**
Maẓhar-ı luṭfuñ olsa lāyıḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 173). [ṣādıḳdur, -dur ]*

**şādıḳ:** *Dostluğunda samîmî ve vefâlı olan, dostluk bağlarının gerektirdiği vefâyı gösteren, sadâkatli (kimse).*
Mutavassıṭ u Ḥaḳḳ u hem sābıḳ oldur
Muṣāddaḳ mühtedī vu **şādık** oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 30). [ṣādık, ]*

**şādıḳ efendi:** *Sadık Efendi.*
Gūş idüp teşrīfini tārīḫini didüm Naẓīm
Meclis-i fetvā yine **Ṣādıḳ Efendiye** maḥal (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 36). [ṣādıḳ efendi, -y, -e ]*

**sādıḳ ṣubḥ-ı miṣāl-i:** *Sadık ( her sabah doğan) sabah gibi.*
Naẓīm ol pençe-i ḫurşīde ʿarż it maşrıḳ-ı sīneñ
Miṣāl-i ṣubḥ-ı **sādıḳ** çāk-rīz-i ceyb ü dāmān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 14). [sādıḳ ṣubḥ-ı miṣāl-i, ]*

**şādme-i āhı:** *Ahın çarpması.*
**Ṣādme-i āhı** ʿālemi yıḳdı
Nālesi çāk feleklere çıḳdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 175). [ṣādme-i āhı, ]*

**şadme-i ḳahrı:** *Allah'ın gücünün kudretinin çarpması.*
**Ṣadme-i ḳahrı** ile Hind ü ʿAcemde o şehüñ
Müminātıyla yire geçdi revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 203). [ṣadme-i ḳahrı, ]*

**şadme-i merdānesi:** *Yiğitçe çarpma.*
Ṭāḳ-ı Kisrā-veş hezārān deyri itdi ser-nigūn
Maḳdem-i teşrīfinüñ bir **ṣadme-i merdānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 26). [ṣadme-i merdānesi, -s, -i ]*

**şadme-i tünd:** *Şiddetli çarpma.*
Ṣadme-i tünd ü tīz rehvārı
Pāy kūpāl olınca gerd-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 95). [ṣadme-i tünd, ]*

**şād-naġme:** *100 şarkı söylemek.*
Buy-ı dil-cū kim meşām-ı bülbüle gülden gelür
Her ṭaraf gūş-ı güle **ṣād-naġme** bülbülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 2). [ṣād-naġme, ]*

**şadr:** *Başkan; reisin makamı.*
Yine teşrīf idince **ṣādrınn** ol māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
Lebāleb şevḳ olup diller feraḥla sīneler doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 3). [ṣādrınn, --ı, --nun, - ]*

**şadr:** *Baş, başkan; sadrazam (Sadrazamlık bağlamında).*
Geçdi **ṣadra** yine bir dāver-i devrān-ı kemāl
Āsmān-pāye hümā-sāye hümāyun-sīmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 7). [ṣadra, -a ]*

**şadr:** *(kazaskerlik) makamı.*
**Ṣadrı** teşrif idüp ol rūḥ-ı revān-ı ʿālem
Geldi cānı yirine ʿālemiyānuñ ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 51). [ṣadrı, -ı ]*

**şadre'd-dīn:** *(ö.1274) Vahdet-i vücûd düşüncesinin Muhyiddin İbnü'l-Arabî'den sonraki en önemli temsilcisi.*
Gūş idince mevlid-i tārīḫini didüm Naẓīm
Oldı **Ṣadre'd-dīn** Muḥammed mehd-i dünya zīneti (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 14). [ṣadre'd-dīn, ]*

**ṣādre'd-dīn muḥammed:** *Sadrettin Muhammed.*
Oldı tārīḫi Naẓīm ol mevlid-i pākīzenüñ
Geldi **Ṣādre'd-dīn Muḥammed** tāze cān buldı cihān (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 10). [ṣādre'd-dīn muḥammed, ]*

**ṣādr-ı anaṭolı:** *Anadolu sadrazamı.*
Geldi yirine cānı ḳużātuñ yine şimdi
Teşrīf idicek **Ṣādr-ı Anaṭolıyı** kendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 10). [ṣādr-ı anaṭolı, -yı ]*

**şādr-ı anaṭolı:** *Anadolu Sadrazamlığı.*
**Didi fużalā cāhına tārīḫ Naẓīma**
**Ṣādr-ı Anaṭolıda** revā ʿĀrif Efendi (1113) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 14). [ṣādr-ı anaṭolı, -da ]*

**ṣadr-ı efāżıl:** *Faziletlilerin başı , sadrazamı.*
Seyyid ʿAlī Efendi **ṣadr-ı efāżıl** ol kim
Dem-beste-i kemāli cān u dil-i Hocendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 1). [ṣadr-ı efāżıl, ]*

**ṣadr-ı efāżıl:** *Faziletlilerin başı , sadrazamı.*
Seyyid ʿAlī Efendi **ṣadr-ı efāżıl** ol kim
Dem-beste-i kemāli cān u dil-i Hocendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 1). [ṣadr-ı efāżıl, ]*

**ṣadr-ı efāżıl-ı dehr:** *Zamanın bilgili sadrazamı.*
**Ṣadr-ı efāżıl-ı dehr** ʿĀrif Efendi ol kim
Sīt-i kemāli ṭutdı bu çarḫ-ı nüh-revāḳı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 1). [ṣadr-ı efāżıl-ı dehr, ]*

**ṣadr-ı fetvā:** *Emir Sadrazamı.*
Olmışdı **ṣadr-ı fetvā** ḥasretkeş-i ḳudūmi
Ol mesnede şerefle bi'ẕ-ẕāt geçdi kendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 9). [ṣadr-ı fetvā, ]*

**ṣadr-ı fetvā:** *Emreden sadrazam.*
**Ṣadr-ı fetvāya** yine pīrāye virdi maḳdemi
Ṭūl-i ömr ile muʿammer ide Ḥayy-ı lem-yezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 31). [ṣadr-ı fetvā, -y, -a ]*

**ṣadr-ı feżāʾil:** *Faziletlerin sadrazamı.*
Seyyid Şerīf **ṣadr-ı feżāʾil** cenābıdur
Saʿd-ı zemāne ẕāt-ı efāżıl-pesendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 13). [ṣadr-ı feżāʾil, ]*

**ṣadr-ı fuḥūl:** *Büyük alimlerin ileri gelenlerinin başı.*
Tārīḫ-i ʿizz ü cāhın didi Naẓīm-i dāʿī
**Ṣadr-ı Fuḥūl** ʿaşra Seyyid ʿAlī Efendi (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 16). [ṣadr-ı fuḥūl, ]*

**ṣadr-ı fuḥūl-i kāʾināt:** *Kainatta ilim ve sanatta en üstün gelenlerin başı.*
Fāżıl-ı müşkil-güşā **ṣadr-ı fuḥūl-i kāʾināt**
Müctehid ʿallāme-i devrān edīb-i bī-bedel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 3). [ṣadr-ı fuḥūl-i kāʾināt, ]*

**ṣadr'ı ʿirfānuñ:** *İrfan makamının güzelliği.*
Mülk-i taḫḳīḳüñ muʿallā-pāye ʿālī-mesnedi
**Ṣadr'ı ʿirfānuñ** hümā-sāye hümāyūn-manẓarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 146). [ṣadr'ı ʿirfānuñ, -uñ ]*

**ṣādr-ı ʿizz:** *Yücelik makamı.*
Ola ḳıyamete dek ḫānedānı ābādan
Hudā muʿāmmer ide **ṣādr-ı ʿizz** ü şān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 128). [ṣādr-ı ʿizz, ]*

**ṣādr-ı maʿdelet:** *Adalet makamı.*
ʿAḳl u Ferhengiyle **ṣādr-ı maʿdeletde** bī-ʿadīl
Rāy-ı tedbīriyle emr-i meşveretde bī-naẓīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 19). [ṣādr-ı maʿdelet, -de ]*

**ṣadr-ı risālet:** *Elçilik makamı.*
Tā ḥükm-i şerʿ ile ola ol seyyidü'l-beşer
**Ṣadr-ı risālet** üzre ḳalemrān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 58). [ṣadr-ı risālet, ]*

**ṣādr-ı rūm:** *Anadolu Sadrazamı.*
Geçdükde ṣādr-ı Rūma tebrīk idüp efāżıl
Dergāh-ı ʿizzetinde hep oldılar mülāḳi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 11). [ṣādr-ı rūm, -a ]*

**ṣādr-ı rūm:** *Anadolu'nun sadrazamı.*
Tekrār **ṣadr-ı rūmı** teşrif idüp ḳudūmi
Çarḫ ile itdi hem-ser ol pāye-i bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 13). [ṣadr-ı rūm, -ı ]*

**ṣādr-ı rūm:** *Anadolu sadrazamı.*
Müctehid ʿallāme İsmāʿīl Efendi kim odur
**Ṣādr-ı Rūma** yümn ile ḥālā şeref-baḫş-ı

kudüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 2). [ṣādr-ı rūm, -a ]*

**ṣādr-ı rūm:** *Anadolu Sadrazamı.*
Tehniyet-gūyān didüm tārīḫ-i cāhın ey Naẓim
Oldı bu İsḥāḳ İsmāʿīl Efendi **ṣādr-ı Rūm** (1124) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 14). [ṣādr-ı rūm, ]*

**ṣādr-ı saʿadetüñ:** *Mutluluk makamı.*
Dāmān-ı ʿizz ü şānı o **ṣādr-ı saʿadetüñ**
Hemvāre būsegāh-ı leb-i şeyb ü şāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 37). [ṣādr-ı saʿadetüñ, -üñ ]*

**ṣadr-ı şerīʿatüñ:** *Şeriat makamı.*
Ḥallāl-ı müşkilāt ki z̲āt-ı şerīgidür
**Ṣadr-ı şerīʿatüñ** şeref ü zīb ü zīveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 20). [ṣadr-ı şerīʿatüñ, -ün ]*

**ṣādr-ı stanbūl:** *İstanbul sadrazamı.*
Müşerref eyledi seccāde-i şerʿi ḳudūmiyle
Olınca ḳadr ile **ṣādr-ı Stanbūla** şeref-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 12). [ṣādr-ı stanbūl, -a ]*

**ṣadr-ı stanbūla:** *İstanbul'a başkan.*
Virdi şeref bir z̲ū-fünūn **ṣadr-ı Stanbūla** yine
Ḥālā efāżıl şevḳ ile tebrīkine āmādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 1). [ṣadr-ı stanbūla, -a ]*

**ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā:** *Vezirlerin sadrazamlarının başı.*
Eyledi emrine dünyāyı Süleymān gibi rām
Mühr ile olduġı dem **ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 56). [ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā, ]*

**ṣadrı teşrīf eyledükde:** *Makama teşrif etmek, şereflendirmek.*
Ṣadrı teşrīf eyledükde ol ḫıdīv-i dād-ger
Didüm el-ḥaḳ mühr ile oldı Ḥaşan Pāşā vezīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 23). [ṣadrı teşrīf eyledükde, -dükçe ]*

**ṣādr-ı vālā:** *Yüce Sadrazam.*
Didi teşrīf idince yümn ile bu **ṣādr-ı vālāyı** Stanbūla eḥaḳk Dāmād Efendi-zādedür ḥālā (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 21). [ṣādr-ı vālā, -yı ]*

**ṣādr-pīra-yı mülket-i ḫānı:** *Hükümdarın ülkesinin makamını süsleyen.*
**Ṣādr-pīra-yı mülket-i ḫānı**
Āsmān-mesned ü felek-eyvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 13). [ṣādr-pīra-yı mülket-i ḫānı, -ı ]*

**ṣaf:** *Saf, halis, temiz.*
Ḥaḳḳā ki maẓḫār. olmak içün bir duʿāsına
Pīr ü civan ṣabāḥ u mesāda çekerdi **ṣaf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 4). [ṣaf, -ına ]*

**ṣaf:** *İçine temizliğini bozacak bir şey karışmamış olan, temiz, duru, arı, berrak, hâlis.*
Her ne söylerse o lebler ʿāṣıḳa ilḫām olur
**Ṣafdur** cānā derūn-ı ʿāṣıḳ-ı dīrīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 10). [ṣafdur, -dur ]*

**ṣaf:** *İçine temizliğini bozacak bir şey karışmamış olan, temiz, duru, arı, berrak, halis.*
Lücce-meşrebdür bulınmaz ʿārif-i rûşen-derûn
Ḥarf-i ṭaʿn-ı ʿāyb-cu tekdīr iderken yine **ṣāf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 8). [ṣāf, ]*

**ṣaf:** *Sıra, dizi.*
Teʾs̲īr-i feyż-i ʿaṣḳ-ı dil-i **ṣāfda** Naẓīm
Bir ābdur ki gevher-i yektā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 13). [ṣāfda, -da ]*

**ṣaf:** *Yan yana dizi, sıra.*
Pādişāḫ-ı rubʿ-ı meskūn ḫüsrev-i ʿālem-penāh
Kim revādur ḫidmetinde şāḫlar baġlarsa **ṣaf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 12). [ṣaf, ]*

**ṣaf:** *Arı, katışıksız, halis, has, temiz, hâlis.*
Bī-kederdür kīneden olsa ʿaceb mi sīne **ṣāf**

Jengden ʿārī olınca gösterür āyīne **ṣāf**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 1). [ṣāf, ]*
Māsivā ālāyişinden tā ki taṯhīr olmaya
Eylemez ṣūfī derūn-ı tîreñi peşmîne **ṣāf**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 4). [ṣāf, ]*
Rind-i Cem-meşreb nedür bilmez ḫumār-ı ṣubḥ-dem
Derd-i ser virmez olınca bāde-i dūşîne **ṣāf**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 6). [ṣāf, ]*
Her ne söylerse o lebler ʿāşıḳa ilḫām olur
Ṣafdur cānā derūn-ı ʿāşıḳ-ı dîrîne **ṣāf**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 10). [ṣāf, ]*
Dürdî -i ṣaḥbā gibi ayaḳda ḳalurdı müdām
Olmaṣaydı çün cenāb-ı mey dil-i bī-kine **ṣāf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 12). [ṣāf, ]*
Ṣāḫid-i vaṣfuña şāyeste muḳabīl ṭutsam
Ṣanʿatum ayine-i ṭabʿumı **ṣaf** itmekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 10). [ṣaf, ]*

**ṣaf çekdi:** *Sıraya dizmek.*
**Ṣaf çekdi** kūy-ı yārde ʿuşşāk ṣubḥ-dem
Gūyā ḳuruldı ʿarṣa-i ʿaşḳ içre kār-zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 5). [ṣaf çekdi, ]*

**ṣāfā:** *Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik.*
Bir dil-ḫarābı yapmada saʿy eyleyen kişi
Olsun **ṣafāda** beyt-i muʿallā içindedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 8). [ṣafāda, -da ]*
**Ṣafāsından** ider saʿy ü ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳṣud
Girüp iḥrām-ı şevḳe yüz ṭutan Hannāne Mennāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 11). [ṣafāsından, ]*

**ṣāfā:** *Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik, neşe, zevk.*
Ḳalaydı yanına cürmi esāfil-i dehruñ
Olaydı zevḳi u **ṣafāsında** her denī vü baḫīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 58). [ṣafāsında, -sı, -nda ]*

**ṣāfā:** *Eğlence, zevk, neşe.*
Girer saʿy eyleyüp iḥrām-ı şevḳe
İdenler Kaʿbe-i ʿaşḳuñ **ṣafāsın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 8). [ṣafāsın, -sı, -n ]*

**ṣāfā:** *Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik.*
Feżā-yı hecri geçen saʿy-ı pāy-ı himmetle
**Ṣafā** ile ṭaraf-ı Kâʿbe-ı viṣāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 10). [ṣafā, ]*

**ṣāfā:** *Saflık, temizlik.*
**Ṣafâ** Ṭâhā vü Yāsîn mürteżâ hem
Müzekkī hem muʿallā müctebā hem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 17). [ṣafâ, ]*

**ṣafaḥāt-ı ḥaşebi:** *Asalet, soyluluk.aşamaları.*
Dūde-şeb surḫ-şafaḳ ḫāme-şihāb encüm-rīk
Muḥbire māh-ı felekler **ṣafaḥāt-ı ḥaşebi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 32). [ṣafaḥāt-ı ḥaşebi, ]*

**ṣafahāt-ı ṭaḳvim:** *Takvim safhaları.*
Köhne olduḳça oḳınmaz **ṣafahāt-ı ṭaḳvim**
Ben de bir sāʿiliñüm redd ile maḥrūm itme
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 111). [ṣafahāt-ı ṭaḳvim, ]*

**ṣafaḳ-ı şerm:** *Sabır şafağı.*
ʿArż idüp ʿārıż-ı ālin nāgāh
**Ṣafaḳ-ı şerme** ḳodı mihri o māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 2). [ṣafaḳ-ı şerm, --e ]*

**ṣafāla:** *Mutlu olmak.*
Saʿy idüp Kaʿbe-i kūyında maḳām eyledi dil
Zemzem-i laʿl-i leb-i yāri **ṣafālanmışdur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 4). [ṣafālanmışdur, -n, -miş, -dur ]*

**ṣafā-yı būs-ı kenar:** *( dudağın ) kenarından öpmenin mutluluğu.*
Yārüñ **ṣafā-yı būs-ı kenarı** yiter baña
Ne cām-ı Cem ne nuḳl-i mey-i işret

isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 5). [ṣafā-yı būs-ı kenar, --ı ]*

**ṣafā-yı gül-şeker-i ġonçe-i lebiyle:** *Gül gibi şeker dudağıyla safa verir.*
**Ṣafā-yı gül-şeker-i ġonçe-i lebiyle** baña
Meges terānesi feryād-ı ʿāndelīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 3). [ṣafā-yı gül-şeker-i ġonçe-i lebiyle, --yle-i ]*

**ṣafā-yı ḫüsni:** *Güzelliğin berraklığı.*
Virmez **ṣafā-yı ḫüsni** ḫaṭṭ-ı laʿli ẕevḳini
Biñ kerre olsa lüccede gevher-niṣār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 7). [ṣafā-yı ḫüsni, -i ]*

**ṣafā-yı viṣālüñle:** *(Sevgiliye) Kavuşmanın mutluluğu.*
Yeʾcūc-i ġam **ṣafā-yı viṣālüñle** defʿolur
Mā-beynümüzde hicr ile çekdürme sed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 7). [ṣafā-yı viṣālüñle, -üñ, -le ]*

**ṣafā-yı vuṣlata:** *Kavuşmanın neşesi.*
Ruʾyeti tercih iderʿāşıḳ **ṣafā-yı vuṣlata**
Cennet ey dil ādeme zindān olur dīdārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 3). [ṣafā-yı vuṣlata, -a ]*

**ṣaf-beste:** *Saf bağlamış, sıra sıra dizilmiş, sıralanmış.*
Ol pādiṣāḫ-ı ṣaf-der ġāzī şeh-i muẓaffer
Taḥsin-i rezmi eyler **ṣaf-beste** ḳudsiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 58). [ṣaf-beste, ]*

**ṣaf-der:** *Düşman saflarını yarıp geçen kahraman, yiğit.*
Rāyet-efrāz-ı ẓafersin kim sipāh-ı rezmüñüñ
Her biri olmış ciḫānuñ ṣaf-şikāf u **ṣaf-deri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 194). [ṣaf-deri, -i ]*

**ṣaf-der:** *Düşman saflarını yarıp geçen kahraman, yiğit.*
Bir ḥamlede o **saf-der** çarḫ-ı felekde eyler
Rūzı şikeste yer yer zencīr-i kehkeşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 61). [saf-der, ]*

**saf-der-i dehr:** *Âlemde/dünyada düşman saflarını yaran yiğit.*
Ḳahramān-saṭvet ü Nerīmān-nerm
**Saf-der-i dehr** ü Rüstem-i destan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 12). [saf-der-i dehr, ]*

**ṣaf-der-i devrān:** *Devrin düşman saflarını yarıp geçen kahraman, yiğit.*
Ḳażā-tüvān ü ḳader-zūr **ṣaf-der-i devrān**
Veġāda Ḥamza-neberd ü ġazāda Ḥayderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 33). [ṣaf-der-i devrān, ]*

**ṣaf-der-i ser-efrāz:** *Başını yukarı kaldıran, yükselten, benzerinden üstün olan düşman saflarını yırtıp geçen kahraman.*
İtdükce cenge aġaz ol **ṣaf-der-i ser-efrāz**
Olur ḳaderle hem-sāz tīr-i ḳażā-resānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 63). [ṣaf-der-i ser-efrāz, ]*

**ṣaf-der-i yegāne:** *Eşsiz cengâver.*
Ol **ṣaf-der-i yegāne** cünd-i ricalle
İmdād-ı ḫāyl-i rezmine Kerrūbiyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 17). [ṣaf-der-i yegāne, -e ]*

**ṣāf-dil:** *Gönlü saf; sadık, dürüst, riyasız.*
Ṣāf-meşreb **ṣāf-dil** ṣāfī-naẓār ṣāfī-derun
Kim olur dirsen Naẓīm-i zāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 13). [ṣāf-dil, ]*

**ṣaff-ı ḳandīl:** *Kandil sırası.*
Cāmiʿ-i şerʿine tā ṣubḥ-ı ḳıyam
**Ṣaff-ı ḳandīldür** aṣḥāb-ı velī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 8). [ṣaff-ı ḳandīl, -dür ]*

**ṣaff-ı niʿāl:** *Papuçluk, meclisin en aşağı yeri.*
Muḍḥik olsañ ḳadruñi pāmāl ider ʿırżuñ gibi
Muḍḥiküñ **ṣaff-ı niʿāl** olur maḳām-ı berteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 48). [ṣaff-ı niʿāl, ]*

**ṣaff-ı niʿāl:** *Nalların sırası.*
**Ṣaff-i niʿal** ider yirini saʿd ü seyyidüñ
Yā Rab o ẕū-fünün neʿālī cenāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 31). [ṣaff-i niʿal, ]*

**ṣaff-ı niʿāl olur:** *Bir toplulukta oturulacak en aşağı ve en önemsiz yerde olmak.*
ʿAllāme-i zemāne ki **ṣaff-ı niʿāl olur**
Gelse ḥużur-ı dānişine Bū ʿAlī yeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 31). [ṣaff-ı niʿāl olur, -ur ]*

**ṣaff-ı rindān-ı ġamuñ:** *Rindler, kalenderler, dünya işlerini boş görenlerin kederli safı(sırası).*
Bī-mey ü muṭrib ü ṣākī **ṣaff-ı rindān-ı ġamuñ**
Sînesi mey-gede dāġ-ı dili peymâne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 5). [ṣaff-ı rindān-ı ġamuñ, -ı ]*

**ṣafḥa:** *Bir şeyin yassı yüzü. Sayfa, levha.*
Vücūdı **ṣafḥasını** Ḥafızuñ müʾezzin ile
Ayırdı çünki ḳażā birbirinden itdi dü-post *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 3). [ṣafḥasını, -s, -ı, -n, -ı ]*

**ṣafḥa:** *Bölüm.*
Fihrist-i rāz-ı dil ki nice faṣl u bāb olur
Her **ṣafḥası** muḳaddime-i ṣad kitāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 2). [ṣafḥası, -s, -ı ]*
Mecmūʿa degül bu nüsḫa-i kübrādur
Her **ṣafḥası** bir zebān ile gūyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 2). [ṣafḥası, -s, -ı ]*

**ṣafḥa-i eyyāma:** *Günün her evresi.*
Ṣiġar varaḳçe -i teng-i derūna ṣıġmaz iken
Ḳonulsa **ṣafḥa-i eyyāma** noḳṭa-i ġam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 14). [ṣafḥa-i eyyāma, -a ]*

**ṣafḥa-i mihr-i rūḫı:** *Yüzün güneşinin sayfası.*
**Ṣafḥa-i mihr-i rūḫı** sāde sevād-ı ḫaṭdan
Levḥ-i māh aña ḳıyās ile ḳaralanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 5). [ṣafḥa-i mihr-i rūḫı, -ı ]*

**ṣafḥa-i pür-naḳş:** *Süslü nakışlı sayfa.*
Rıżāda zühd ü taḳvāda hemān levḥ-i derūn sāde
Haṭāda **ṣafḥa-i pür-naḳş** u zîbüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 12). [ṣafḥa-i pür-naḳş, ]*

**ṣafḥa-i rūḫsāruña:** *(Sevgilinin) yanağının sayfası.*
Zülf-i müşgīnüñ dökülmüş **ṣafḥa-i rūḫsāruña**
Sūre-i ve'l-leyi dür kim Ve'ḍ-ḍuḥā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 9). [ṣafḥa-i rūḫsāruña, -a ]*

**ṣafḥa-i siʿr-i laṭīf:** *Güzel şiirimin sayfası.*
Oldı bir mikḥele her saṭr-ı siyāh-ı naẓmum
**Ṣafḥa-i siʿr-i laṭīfüm** aña mirʾāt-ı ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 10). [ṣafḥa-i siʿr-i laṭīf, -üm ]*

**ṣafḥa-i süḫanı:** *Sözünün sayfası.*
Ne vech ile ide iṣbat-ı müddeʿā ḫāṣid
Ki **ṣafḥa-i süḫanı** ḥüccet-i müzevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 184). [ṣafḥa-i süḫanı, -ı ]*

**ṣaf-ı ḫūbānda:** *Saf güzel.*
Semend-i nāz ile meydān-ı ḥüsn işinde henüz
Bulınmadı **ṣaf-ı ḫūbānda** ol cevānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 6). [ṣaf-ı ḫūbānda, -da ]*

**ṣaf-ı ḳandil:** *Temiz, pâk kandilin kısımları.*
Lālezār-ı dīn çerāġānı ḳıyās eyler gören
Her menār üzre **ṣaf-ı ḳandil** kim sūzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 18). [ṣaf-ı ḳandil, ]*

**ṣaf-ı müjgān:** *Kirpiklerden oluşan saf, sıra.*
Şekīb ü ṣabrumı yaġmaladı **ṣaf-ı müjgān**
Dirīġ itdi ḫārāmī o kārvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 115). [ṣaf-ı müjgān, ]*

**ṣāfī-derūn:** *Temiz gönüllü (kimse).*

Ṣāf-meşreb ṣāf-dil ṣāfī-naẓār **ṣāfī-derun**
Kim olur dirsen Naẓīm-i zāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 13). [ṣāfī-derun, ]*

**ṣafiʿ-i küll-i ümemüñ:** *Ümmetin tümüne şifa veren.*
ʿAbdle ḳadr ola ol **ṣafiʿ-i küll-i ümemüñ**
Ṣa'im-i rūze-i derd ü ġamınuñ rūz ü şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 43). [ṣafiʿ-i küll-i ümemüñ, -üñ ]*

**ṣāfī-naẓār:** *Saf bakışlı . bakışının saflığı.*
Ṣāf-meşreb ṣāf-dil **ṣāfī-naẓār** ṣāfī-derun
Kim olur dirsen Naẓīm-i zāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 13). [ṣāfī-naẓār, ]*

**ṣāf-meşreb:** *Saf, temiz yaradılışlı.*
**Ṣāf-meşreb** ṣāf-dil ṣāfī-naẓār ṣāfī-derun
Kim olur dirsen Naẓīm-i zāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 13). [ṣāf-meşreb, ]*

**ṣāf-nümā:** *Temiz gösteren.*
Dūr-bīn-i ḳalemüm **ṣāf-nümādur** o ḳadar
Ki görür cāy-ı muādın naẓār itse aʿmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 25). [ṣāf-nümādur, -dur ]*

**safrā-yı kibr-i nahvistân:** *Gramercilerin kibrinin sıkıntısı.*
Virir mi ḥükmini **safrā-yı kibr-i nahvistân**
Sikencübīn-i mücāẕāt olmaşaydı mezīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 31). [safrā-yı kibr-i nahvistân, ]*

**ṣaf-şikāf:** *Düşman hatlarını dağıtan. ÇAĞBAYIR, ÖOTS, s. 1400.*
Rāyet-efrāz-ı ẓafersin kim sipāh-ı rezmüñüñ
Her biri olmış ciḫānuñ **ṣaf-şikāf** u ṣaf-deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 194). [ṣaf-şikāf, ]*

**ṣaf-şikāf-ı ḳazānuñ:** *Belanın düşman hatlarını dağıtanı.*
O **ṣaf-şikāf-ı ḳazānuñ** o şāḫ-ı ġāzīnüñ
Gülāb u müşgle ḫāḳ-i rehi muḫammerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 27). [ṣaf-şikāf-ı ḳazānuñ, -uñ ]*

**ṣaf-şikāf-ı ṣaḥn-ı meṣāf:** *Savaşın ortasındaki düşman saflarının dağılması.*
Dilīr-i deşt-i ġazā **ṣaf-şikāf-ı ṣaḥn-ı meṣāf**
Hıdīv-i ḳalʿa-güşā pādişāḫ-ı ṣaf-derdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 35). [ṣaf-şikāf-ı ṣaḥn-ı meṣāf, ]*

**ṣaf-zede-i muḥabbet:** *Muhabbet safi tutmuş.*
Ey **ṣaf-zede-i muḥabbeti** ins ü melek
Çevgān-ı ġamında kūy-ı ser-geşte felek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 1). [ṣaf-zede-i muḥabbet, ]*

**ṣāġar:** *Kadeh, cam, piyale.*
Düşünce ʿaks-i rūḫi sāḳī-i gül-endāmun
Getürdi **sāġara** şerm ü şerāb-ı nābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 8). [sāġara, -a ]*

**ṣāġar:** *Kadeh, içki bardağı.*
Hūn-ı dil-i mecrūḫ mı çeşm-i terüm içre
Ya bāde-i gül-reng midür **sāġarum** içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 2). [sāġarum, -um ]*

**ṣāġar:** *Şarap kadehi.*
Duḫter-i rez ḫacle-dār olduḳca kendin gösterür
Sāḳiyā var ise **sāġar** ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 8). [sāġar, ]*
Böyle ṭutmazdı el üzre anı pīr-i mey-furūş
Olmasaydı Cem zamānından beri **sāġar** yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 14). [sāġar, ]*

**ṣāġar:** *Kadeh, cam, piyale; şarap kadehi.*
ʿAşḳ bir ḫum-ḫānedür kim bī-mey ü **saġar** senüñ
Fikr-i laʿlünle derūn-ı sīnede dil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 9). [saġar, ]*
Elden ḳoma ʿaşāya düşince bu bāġda
Zerrīn ḳadeḥle nergis ü gül gibi **sāġarı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 12). [sāġarı, -ı ]*
Bāde-nūş olsañ elüñde olmasa zer gül gibi

Mey-fürūşuñ dāġ-ı ḥasretdür saña her **saġārı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 72). [saġārı, -ı ]*

**sāġar-be-kef:** *İçki kadehi elinde.*
Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel **sāġar-be-kef** hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 10). [sāġar-be-kef, ]*

**sāġar-ı lebālebi:** *Ağzına kadar dolu kadehi.*
Çek **sāġar-ı lebālebi** peymāne dolmadan Ġamden penāha mey-gede bir āsitānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 9). [sāġar-ı lebālebi, ]*

**sāgar-ı meyde:** *Şarap kadehi.*
**Sāgar-ı meyde** ḳıyās itme görüp şekl-i ḥabāb
Yelkeni zevraḳ-ı cām-ı ṭarabıñ ṣuda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 3). [sāgar-ı meyde, -de ]*

**sāġar-ı mīnāda:** *Kristal kadeh.*
Dil-i pür-ʿuḳdedür ālām-ı devr-i rūzgārından
Ḥabāb-ı mey ki yer yer **sāġar-ı mīnāda** peydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 10). [sāġar-ı mīnāda, -da ]*

**sāġar-ı nūşānūş:** *Sürekli içme kadehi.*
Ne bilür ẕevḳını mestān raḥīḳ-ı ʿaşḳuñ
Çekmeyen bezm-i ġamuñ **sāġar-ı nūşānūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 14). [sāġar-ı nūşānūş, -ın-ü, -sün ]*

**sāġar-ı peymān:** *Kadehin içindeki şarap.*
Dil-i şeydā gibi şikest oldı
Şīşe-i ʿahd ü **sāġar-ı peymān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 176). [sāġar-ı peymān, ]*

**sāġar-ı ṣahbā:** *Şarap kadehi.*
**Sāġar-ı ṣahbā** be-kef mey-hvāre bir ben bir ḥabāb
Rind-i derdī-keş gedā bī-çāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 1). [sāġar-ı ṣahbā, ]*

**sāġar-ı vaṣluñ:** *Kavuşma kadehi.*
Ey ṣākī-i tersā-beçe ṣun **sāġar-ı vaṣluñ**
Cām-ı mey-i hicrüñle dilüñ derd-i seri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 9). [sāġar-ı vaṣluñ, -üñ ]*

**sāġar-ı vuṣlat:** *Kavuşma kadehi.*
İder bir **sāġar-ı vuṣlat** şikeste
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 11). [sāġar-ı vuṣlat, ]*

**ṣaġīr:** *Küçük ufak.*
İtdükce gāhī ḫvāb-ı nāz ola meges-rān-ı niyāz
Bāl-i hümāyūn-ı hümā bā-cān u dil ber-leb **ṣaġīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 24). [ṣaġīr, ]*

**ṣaġır ile kebīr:** *Küçük ile büyük.*
Güş eyledükde mevlidin ins ü melek sūr eyledi
Oldı sürūr-ı surına maẕḫār **ṣaġır ile kebīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 12). [ṣaġır ile kebīr, ]*

**sāḫa:** *Alan.*
Ḥaşre dek ṭayy itmeye peyk-i ḫıred bir **sāḥasın**
Mülk-i vaṣfuñ yā Nebī itmez ḳabūl-i ʿarż u ṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 3). [sāḥasın, -sı, -n ]*

**sāḫa:** *Ey şah"anlamında hitap.*
**Şāḫā** bağışla cürmini ʿafv it günāhını
Zīrā kerīme ʿafv ü güneh tevʾemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 71). [şāḫā, ]*
Şimdi **şaha** benüm Naẕīm-āsā
Vaṭanında ġarīb olan elʾān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 181). [şaha, ]*
Encüm-sipāh **şāḫā** gerdūn-bārgāhā
Sulṭān-ı dīn-penāhā ey żabt iden ciḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 135). [şāḫā, ]*

**sāḫa-ı şiʿr:** *Şiir sahasında.*
Feyż-i Ḥaḳ rehber iken ṭabʿuma her vādīde

Tengdür cilvesine **sāḥa-ı şiʿr** ü inşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 30). [sāḥa-ı şiʿr, ]*

**sāha-i sunʿı:** *Yaratılma meydanı.*
Ey muḥīṭ-i ḳudretinde mihr ü māh iki ḥabāb
Çarḫ-ı aṭlas **sāha-i sunʿında** çetr-i bī-ṭınāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 2). [sāha-i sunʿı, -n, -da ]*

**sahāyif-i aʿmālüm:** *Belli, bilinen sayfalar.*
Bir ḫaṭṭ-ı ḫaṭā **sahāyif-i aʿmālüm**
Ey ḫvace-i ʿālem eyle ʿafv ile nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 3). [sahāyif-i aʿmālüm, ]*

**ṣaḥb:** *Sahabe, yakın dostlar. Hz. Muhammed'in sohbetinde bulunmuş olan Müslümanlar.*
Anı redd itme bi-ḥaḳk-ı **ṣāḥb** u āl ü tābiʿīn
Seyyiʿātum sıġmaz oldı defter-i aʿmālüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 115). [ṣāḥb, ]*
Şeref-i Ḥażret-i muḥammed içün **Ṣaḥb** u evlād u āl-i Aḥmed içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 6). [ṣaḥb, ]*

**ṣahbā:** *Kadeh.*
Göñül bir meclisüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur
Ki çeşm-i Cem ḥabāb-ı sāġar-ı **ṣahbālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 2). [ṣahbālarındandur, -lar, -ın, -dan, -dur ]*

**ṣahbā:** *Bâde, hamr, şarâb.*
Ṭarab-gāh-ı ciḫānda köhne rind-i bāde-āşāmız
Bize sāḳī-i meclis tāze vü **ṣahbā** ʿatīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 8). [ṣahbā, ]*

**ṣahbā:** *Şarap.*
Sebeb **ṣahbā** iken būs-ı leb-i gül-fāmuña ṣāḳī
Yine keyfiyyetin inkār iden cām-ı Cemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 11). [ṣahbā, ]*

Velī pervāne-i pür-sūz iden **ṣaḥbā** ḳıyās itme
Miyān-ı meclis-i ṣaḥbāda bir şemʿ-i şeb-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 15). [ṣaḥbā, ]*
Bī-saġar u **ṣaḥbā** beni mest itdi nigāhuñ
Añsam leb-i mey-gūnuñı māhmūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 11). [ṣaḥbā, ]*

**ṣaḥbā-keş-i meyḫāne-i vīrān-ı ġurūrı:** *Gurur Viranesinin meyhanesinde şarap içen.*
**Ṣaḥbā-keş-i meyḫāne-i vīrān-ı ġurūrı**
Bu bezm-i ḫārābātda maʿmūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 3). [ṣaḥbā-keş-i meyḫāne-i vīrān-ı ġurūrı, ]*

**sahbâlarındandur:** *Kadeh.*
Göñül bir besm-i ḫāṣuʿl-ḫāṣa maḥremdür ki cām-ı Cem
Sifālin pāre-i pāy-ı ḫum-ı **ṣaḥbalarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 4). [ṣaḥbalarındandur, ]*

**ṣaḥbān:** *Sahban, hitâbeti, fesâhât ve belagâtiyle meşhur Cahiliye Dönemi şairi.*
Ḳızārdı rūḫları **ṣahbān** dalı al oldı
ʿAceb mi eylese mestāne ḳanı ḳan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 109). [ṣahbān, ]*

**ṣahbā-yı ʿaşḳ:** *Aşk kadehi, aşk şarabı.*
Ṣaḥbā-yı ʿaşḳ ḥavṣalaya ṣıġmasa nola
Ednā ḥababı kāse-i nüh-āsmān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 9). [ṣaḥbā-yı ʿaşḳ, ]*

**ṣahbā-yı feyż:** *Bolluk bereket kadehi.*
Virmiş raḥīḳ-ı şiʿri mestān-ı naẓma ḥālet
Ṣunmış aña ezelde **ṣahbā-yı feyżi** ṣāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 10). [ṣahbā-yı feyż, --i ]*

**ṣaḥbā-yı leb-i dilberi:** *Gönül alan güzelin dudağının şarabı.*
**Ṣaḥbā-yı leb-i dilberi** añma baña dirseñ
Ammā ki Naẓīmā elüñe girse ṣorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 9). [ṣaḥbā-yı leb-i dilberi, -i ]*

**ṣaḥbā-yı leb-i yār:** *Yârin dudağının şarabının vasfı, övgüsü.*
Neşʾesi tevbe virür derd-i ḫumār-ı hicre
ki **ṣaḥbā-yı leb-i yār** ile mestāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 14). [ṣaḥbā-yı leb-i yār, ]*

**ṣaḥbā-yı ʿömr-i câvidân:** *Sonsuz hayatın şarabı.*
Eylemez **ṣaḥbā-yı ʿömr-i câvidânıñla** kerem
Bezm-i ʿaşḳuñ dürd-nūş-ı derd olan ʿayyāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 9). [ṣaḥbā-yı ʿömr-i câvidân, --ıñ-, --la ]*

**ṣaḥbā-yı raḥīḳ:** *Cennet ırmaklarından akan şarabın kadehi.*
Humār-ālüd-ı hicrāne leb-i dilber yiter maʿcūn
Ne mey-ḫāne ne cām-ı Cem ne **ṣaḥbā-yı raḥīḳ** olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 12). [ṣaḥbā-yı raḥīḳ, ]*

**ṣaḥbā-yı vuṣlat:** *Kavuşma şarabı.*
Yine **ṣaḥbā-yı vuṣlat** nūş iderler
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 1). [ṣaḥbā-yı vuṣlat, ]*

**ṣaḥb-ı kirām:** *Sahabeler.*
Çār-yār-ı ʿizām u **ṣaḥb-ı kirām**
Meclisinde nedīm ü hem-demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 29). [ṣaḥb-ı kirām, ]*

**ṣaḫī:** *Cömert.*
Mekārim ile **ṣaḫī** pādişāḫ-ı cūd-endīş
Meʿārif ile şehinşāḫ-ı nükte-perverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 51). [ṣaḫī, ]*
Pertev-i mihr-i melāḥatle görüp ol māhı
Ḥüsn-i ḥayret-fikeni ʿaḳlumı ḳıldı **sāhī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 2). [sāhī, ]*

**ṣāḥib:** *Bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse, mâlik.*
Bir āsitān ki **ṣāḥibidür** ḳadr ü şānla
Māḫdūm-ı kāmrān u ḫudāvend-i kāmyāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 7). [ṣāḥibidür, -+i, -+dür ]*

**sāḥib:** *(Din) sahibi.*
Hamīd ü ḫamīd ü Ḳāsım u ʿĀḳıb
Beyān ü ḥüccet ü bürhan u **ṣāḥib** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 14). [ṣāḥib, ]*

**sāḥib:** *Sahip,iye .*
Revādur secde-i şükr itse erbāb-ı ḳalem şimdi
Bi-ḥamdi'llāh ki miḥrāb-ı riyāset **ṣāḥibiñ** buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 2). [ṣāḥibiñ, -i, -n ]*

**sāḥib:** *Bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse, mâlik.*
Çözdi bes vefḳ-ı müşelleş pergār
LĪk her ḫānesinüñ **ṣāḥibi** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 4). [ṣāḥibi, -i ]*

**sāḥib:** *Sahip, iye.*
Olup tā rūz-ı ferda ḫāṣılı maʿmūr u ābādān
Demādem **ṣāḥibi** maẓhar ola elṭāf-ı Mevlāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 28). [ṣāḥibi, -i ]*

**sāḥib-ḫayr:** *Hayır sahibi.*
Mekrümet-pīşe şevāb-endīşe **ṣāḥib-ḫayr** u cūd
ʿĀṭıfet-güster şehā-perver kerīm ü kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 1). [ṣāḥib-ḫayr, ]*

**ṣāḥib-i tıġ:** *Kılıç sahibi.*
**Ṣāḥib-i tıġ** u ḳalem rāfiʿ-i rāyāt-ı himem
Rāfiʿ-i ẓulm ü sitem dād-penāh-ı żuʿafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 11). [ṣāḥib-i tıġ, ]*

**ṣāḥib-kerāmet bulmadı:** *Kerem sâhibi bulmadı.*
İdüp gülbāng-i tevḥīd ile rıḥlet mülk-i lāhūta
Fenā dünyāda ol **ṣāḥib-kerāmet bulmadı** hem-rāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19,*

*Mısra 10). [ṣāḥib-kerāmet bulmadı, -ma, -dı ]*

**ṣāḥib-ḳırān:** *Sâhib-i saâdet olan: Pâdişâh*
ʿAdūyı tiġ-ı ḳahrı ḳırdı nām-ı ʿālem-ārāsın
Kimisi ḳahramāndur dir kimi **ṣāḥib-ḳırān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 44). [ṣāḥib-ḳırān, ]*

**ṣāḥib-ḳırān:** *Her zaman muvaffak olan ve üstünlük kazanan hükümdar.*
Biñdükce rāḫṣa ʿarṣa-i rezm içre gūyiyā
Sī-murġ-ı kūh Ḳāña **ṣāḥib-ḳırān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 52). [ṣāḥib-ḳırān, ]*

**ṣāḥib-kırān-ı baḥr:** *Denizlerin her zaman üstün padişahı.*
Ḳahramān-ı pür-hüner **ṣāḥib-kırān-ı baḥr** u ber
Şuḳḳa-pīrā-yı ẓafer şāḫenşeh-i nuṣret-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 1). [ṣāḥib-kırān-ı baḥr, ]*

**ṣāḥib-kırān-ı kāmrān:** *Amacına ulaşmış zafer kazanmış kahraman.*
Ḳahramān-ı bī-amān **ṣāḥib-ḳırān-ı kāmrān**
Rüstem-i devr-i zamān Keyḫüsrev-i Cemşīd-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 19). [ṣāḥib-ḳırān-ı kāmrān, ]*

**ṣāḥib-kırān-ı merkez-i meydān-ı enbiyā:** *Peygamberler meydanının merkezinin her zaman muvaffak olan ve üstünlük kazanan hükümdarı.*
Ümmet-sipāh pādişeh-i aṣfiyā-ṣufūf **Ṣāḥib-ḳırān-ı merkez-i meydān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 10). [ṣāḥib-ḳırān-ı merkez-i meydān-ı enbiyā, ]*

**ṣaḥib-niṣāb:** *Zekat verecek olan, diğer şairlere kendi yeteneğini öğretecek olan.*
Olsa ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyı ʿaceb mi farż
Kemter gedā-yı dergehi **ṣāḥib-niṣāb** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 40). [ṣāḥib-niṣāb, ]*

**ṣāḥibü'l-miʿrāc:** *Mi' rac sahibi.*
Muttaṣıl ʿafv ü şefāʿatdür yesār u der-yemīn
**Ṣāḥibü'l-miʿrāc** o peyġamber ki esb-i ḳadrinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 66). [ṣāḥibü'l-miʿrāc, --yı ]*

**ṣāḥib-zamān:** *Zamanın sahibi Muhammed Mehdi, on iki imamın sonuncusu.*
Hüsrev-i bālā-nīşīn şāhenşeh-i vālā-nişān
Mehdī-i rūy-ı zemīn **ṣāḥib-zamān** ẓıll-ı ilāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 22). [ṣāḥib-zamān, ]*

**ṣaḥīfe:** *Sayfa.*
**Ṣaḥīfeler** nice defter ola ḳalem dükene
Cefāñı biñde birin eylesem ḥisāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 11). [ṣaḥīfeler, -ler ]*

**ṣaḥīfe-i devrāne:** *Devirlerin sayfası.*
Virsün şeref **ṣaḥīfe-i devrāne** rūz ü şeb
Her bir ḳaṣīde bezmine kim armaġan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 109). [ṣaḥīfe-i devrāne, -e ]*

**ṣahīfe-i dil:** *Gönül sayfası.*
Naḳş it **ṣahīfe-i dil** ü cāna ṣenāsını
Sayruñ sitāyişinde velī levḥ-i sāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 17). [ṣahīfe-i dil, ]*

**ṣaḥīfe-i güli:** *Gül bahçesinin gülünün sayfası (gül bahçesindeki gül yaprağı).*
**Ṣaḥīfe-i güli** pür-nuḳaṭ eylemiş şebnem
Çemende bülbül-i şeydā meġer ki fāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 7). [ṣaḥīfe-i güli, -i ]*

**ṣahīfe-i hüneri:** *Maharet sayfası.*
Cerīde-ı eṣeri dil-pesend-i ʿālemiyān
**Ṣahīfe-i hüneri** dehre kāġıd-ı zerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 170). [ṣahīfe-i hüneri, -i ]*

**ṣaḥife-i rūḥını:** *Yanak sayfası.*
Yazınca saṭr-ı ḫaṭ-ı laʿlin ol debīr-i cemāl
**Ṣaḥife-i rūḫını** ḳıl ḳalemle karaladı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 6). [ṣaḥife-i rūḫını, -ın, -ı ]*

**ṣaḥīḥ:** *Doğru, gerçek, hakikî.*

Ṭabīb-i derd ki dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında
Devā ḫemişe **ṣāḥiḥ** saḳam hemīşe ʿalīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 110). [ṣāḥiḥ, ]*

**ṣaḥīḥ:** *Doğru olmak.*
Ḳuvvet-i şerʿ-i metīnüñle ḳavī dīn-ī ḳavīm
Naʾil-i luṭfuñ olup rütbe-i aʿlāda **ṣāḥiḥ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 106). [ṣāḥiḥ, ]*

**sāḥil:** *Deniz, nehir veya göl kenarı, kıyı.*
Dehşet-i emvāc-ı ḥayret **sāḥilin** göstermiye
Ḥaşre dek itse ḫıred deryā-yı vaṣfında şināh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 51). [sāḥilin, -i, -n ]*

**sāḥil-i murāda:** *Muradımın kıyısı,ucuna.*
Hevāsını düşürüp **sāḥil-i murāda** yitiş
Bu lüccede ne sefīne ne rūzgār ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 7). [sāḥil-i murāda, -a ]*

**sāḥirān-ı bābil-i maʿnāyı:** *Babil'in büyüleyici sözü.*
Naẓīmā **sāḥirān-ı Bābil-i maʿnāyı** lāl itdi
Füsūn-ı naẓm ile kilk-i beyān-ı ṭabʿ-ı sehḫāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 13). [sāḥirān-ı bābil-i maʿnāyı, --y-, --ı ]*

**ṣaḥn-ı cinān:** *Cennet meydanına.*
Döner **ṣaḥn-ı cināne** cemʿ-i ḫūbān ile bâzî-gâh
Hırām-ı nāz ile gelse o reşk-i ḥūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 11). [ṣaḥn-ı cinān, --e ]*

**ṣaḥn-ı gülşende:** *Gülbahçesi ‖ bahçe.*
Benefşe **ṣaḥn-ı gülşende** dimāġ-āşüfte-i sevdā
Daġıtmış kākülin sünbül perīşān-rūzgār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 7). [ṣaḥn-ı gülşende, -de ]*

**ṣaḥn-ı heycāda:** *Savaş sahnesinde.*
Delüp baġrın kesüp başın ʿadunuñ **ṣaḥn-ı heycāda**
Sināna tīġ-ı bürrān tīġ-ı bürrāna sinān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 49). [ṣaḥn-ı heycāda, -da ]*

**ṣaḥn-ı māḥşerde:** *Mahşer yeri.*
siyeh-nāme meded ḳalmıya ber-ḫaṭṭ-ı ḫaṭā
**Ṣaḥn-ı māḥşerde** ḳıyamet ḳopara feryādı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 312). [ṣaḥn-ı māḥşerde, -de ]*

**ṣaḥn-ı serāy-ı ḫāṣına:** *Hususi sarayın meydanına.*
Geldi rūmāl eyledi **ṣaḥn-ı serāy-ı ḫāṣına**
Cān atup oldı o cāy-ı dil-güşāda cebhe-sā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 7). [ṣaḥn-ı serāy-ı ḫāṣına, ]*

**ṣaḥn-ı veġā:** *Savaş meydanında.*
Kelle-i aʿdāyı ġalṭān itdi pāy-ı rāḫşına
Güy ü çevgān oynadı **ṣaḥn-ı veġāda** gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 10). [ṣaḥn-ı veġā, -da ]*

**ṣaḥn-ı veġāda:** *Savaş meydanında.*
Terkeş ḳūşansa **ṣaḥn-ı veġāda** miyānına
Tīri şehābdan meh-i nevden kemān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 55). [ṣaḥn-ı veġāda, -da ]*
**Ṣaḥn-ı vegāda** bi'z̲-z̲āt sürse çü Pilten at
Ferzāne ide şeh-māt aʿdā-yı bed-gümānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 73). [ṣaḥn-ı vegāda, -da ]*

**ṣaḥrā:** *Çöl.*
Ezel āġāzı encāmı encāmı ebeddür ʿālem-i ʿaşḳuñ
Beyābān-ı ḳıyāmet teng-ter **ṣaḥrālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 4). [ṣaḥrālarındandur, -lar, -ı, -n, -dan, -dur ]*
Rūy der-ḫāk-i niyāz bārgāh-ı luṭfıdur
Sāḳınān-ı kūh u **ṣaḥrā** ile sükkān-ı beled
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 28). [ṣaḥrā, ]*

**ṣaḥrā:** *Ova, geniş düzlük.*
ʿÖmrüm olduḳca senüñ seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm
Oldum o **ṣaḥrada** ḥālā cān ü dilden bī-ḳarār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 110). [ṣaḥrada, -da ]*

**ṣaḥrā:** *Kır; kırsal.*
Serbeşer ʿālem-i mekânı temāşā iderek
Ḳalmadı itmedügi seyr-i cibāl ü **ṣaḥrā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 236). [ṣaḥrā, ]*
Keşret-i berf ol ḳadar kim yolda eylerdi ḫaẕa
Çıḳsa **ṣaḥrāya** künāmından eġer āhū-yı Çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 22). [ṣaḥrāya, -y, -a ]*

**ṣaḥrā:** *Çöl.*
Yine bir iş çıḳarmış sūzen-i müjgānı Mecnūnuñ
Meġer **ṣaḥrāda** pāy-ı nāfe-i Leylī dikenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 4). [ṣaḥrāda, -da ]*
On ḳızuñ işleri bir her birisi āmāde
Ṣaçaḳ altında beşi līk beşi **ṣaḥrada** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 6). [ṣaḥrada, -da ]*

**ṣaḥra-neverd:** *Çölde dolaşan.*
O dil ki ol meh-i **ṣaḥra-neverd-i** ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse de vaṭanında baña ġarīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 11). [ṣaḥra-neverd-i, -i ]*

**saḫt-kemān:** *Sahte eğilmiş.*
Olma girān-mizāc ü sebük-ser ḫaẕer ḫaẕer
Bu ʿarṣada ne **saḫt-kemān** ne kepāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 4). [saḫt-kemān, ]*

**saʿīd:** *Kol, kolun bilek ile dirseği arasındaki kısım.*
Dāġ dāġ üstine yaḳmış o perī **sāʿidine**
Gül içinde gül açılmış yine bir dāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 3). [sāʿidine, -i, -n, -e ]*

**saʿīd:** *İyi ve güzel yaratılışı, üstün ahlâkı sebebiyle hak katında makbul olan, kurtulmuşlardan sayılan (kimse).*
Ḳaddi serv-i cinān-ı ḥüsn ü bahā **Saʿidi** şāḫ-ı Sidre vü Ṭūbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 112). [saʿidi, -i ]*

**saʿīd:** *Mübarek, kutlu.*
Didüm Naẓīm görince o liḥye-i pāki
Saʿīd ola ḫaṭ-ı dil-cū-yı Muṣṭafā Çelebi (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 10). [saʿīd, ]*

**sāʾil:** *Dilenci.*
Derinde **sāʾil** olup ḳad-ḫamīde pīr-i felek
Elinde mihr ile māh iki kāse-i cerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 77). [sāʾil, ]*

**sāʾil:** *Sual eden, soran; dilenci.*
Köhne olduḳça oḳınmaz ṣafahāt-ı ṭaḳvim
Ben de bir **sāʾiliñüm** redd ile maḥrūm itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 112). [sāʾiliñüm, -iñ, -üm ]*
Sāʾilüm eyle simāṭ-ı şefḳatüñden rīze-çīn
Yā resūlaʾllāh Naẓīm-i bī-kesi eyle ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 113). [sāʾilüm, ]*

**sāʾil:** *Dilenci, gedâ.*
Sāʾili āzār iderler anı bilmezler mi kim
Her dil-āzāruñ yine āzār-ı dildür keyferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 27). [sāʾili, -i ]*
Aġla ḥālüñ yüzüñi sür şeb ü rūz
Eylemez **sāʾili** redd-i dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 14). [sāʾili, -i ]*
Ol ḫüsrev-i tüvānger derbān-ı ḳaṣr-ı Ḳayser
Bir **sāʾile** bağışlar maḥṣūl-i baḥr u kānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 56). [sāʾile, -e ]*
Yā Rab beni bī-naṣībden ʿadd itme
Bāb-ı keremüñ bu **sāʾile** sedd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 2). [sāʾile, -e ]*
Ey cümle-i māḫlūḳa der-luṭf-ı penāh
Bāb-ı keremi **sāʾili** dervīşle şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 2). [sāʾili, -i ]*

**sāʾil:** *Dilenen kimse, dilenci.*
Der-i cūdında Bermekī **sāʾil**
Hātem-i Ṭayy o bābda der-bān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 43). [sāʾil, ]*

**saʾil-i bāb-ı refiʿ:** *Yüksek kapının*

*dilencisi.*
Bir āsitān ki **saʾil-i bāb-ı refiʿ** idür
Ḥūrşīd ü māhı kāse idüp çarḫ-ı pür-şitāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 5). [saʾil-i bāb-ı refiʿ, ]*

**sāʾil-i bārgāh:** *Huzur makamının dilencisi.*
**Ey sāʾil-i bārgāhı** ervāḥ-ı kirām
Çarūbkeş-i dergehi sürūşān-ı ʿizām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 1). [sāʾil-i bārgāh, ]*

**sāʾil-i bārgeh-i mekrümeti:** *Cömertlik sarayının el açanı.*
**Sāʾil-i bārgeh-i mekrümet**i Hāṭem-i Ṭayy
Bermekī dergeh-i luṭfında kerem-beste gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 25). [sāʾil-i bārgeh-i mekrümeti, ]*

**sāʾil-i cūd-ı şeh ü şeh-zāde:** *Şah ve şehzadenin cömertlik dilencisi.*
Ṭālib-i lūṭfı kibār ile ṣıġār
**Sāʾil-i cūd-ı şeh ü şeh-zāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 4). [sāʾil-i cūd-ı şeh ü şeh-zāde, ]*

**sāʾil-i dergāhı:** *Dergahının dilencileri.*
O şehüñ **sāʾil-i dergāhı** kibār ile ṣıġar
O şehüñ bende-i fermān-beri pīr ü bernā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 205). [sāʾil-i dergāhı, -ı ]*

**sāʾil-i dergāhı:** *Dergahın dilencisi.*
Ol Hudāvend-i kerem-güster ki hengām-ı aṭa
Kāse-ber-kef **sāʾil-i dergāhı** çarḫ-ı pīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 30). [sāʾil-i dergāhı, ]*

**sāʾil-i dergāhı itmiş:** *Dergahın dilencisi etmek.*
Ḳāmeti ḫam-geşte elde kāse-i deryūzesi
**Sāʾil-i dergāhı itmiş** pīr-i çarḫ aḫżarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 160). [sāʾil-i dergāhı itmiş, -miş ]*

**saʾil-i dergāhınuñ:** *Dergahının dilencisi.*
Hāzihī cennātü Adnin fedhulūhā ḫālidīn
**Saʾil-i dergāhınuñ** ser-nāme-i iḳbālinüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 90). [saʾil-i dergāhınuñ, ]*

**sāʾil-i dergehine:** *Dergahın dilencis.*
**Sāʾil-i dergehine** ʿabd-i kemer-beste mülūk
Bende-i bendesidür pādişeh-i heft-iḳlīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 41). [sāʾil-i dergehine, ]*

**sā'il-i ḫāk-i deri:** *Allah makamının dilencisi.*
İḫtiyācuñ olsa āb-ı rūyuñı rızān idüp
Bir ġanī bulsañ olursuñ **sā'il-i ḫāk-i deri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 12). [sā'il-i ḫāk-i deri, ]*

**saʾil-i kemterīni:** *Itibarsız saldıran.*
Sāʾil-i kemterīn-i cergeninuñ
**Saʾil-i kemterīni** Hātemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 56). [saʾil-i kemterīni, -in, -i ]*

**sāʾil-i kemterīn-i cergeninuñ:** *Padişah çadırının en aciz dilencisi.*
**Sāʾil-i kemterīn-i cergeninuñ**
Saʾil-i kemterīni Hātemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 55). [sāʾil-i kemterīn-i cergeninuñ, ]*

**ṣāʾim:** *Oruç tutan, oruçlu.*
Müjdeler ey maġfiret-cuyān ki feyż-i ṣavmla
**Ṣāʾimüñ** her cürmi bir ābisten-i ġufrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 8). [ṣāʾimüñ, -üñ ]*
Dīdesinden **ṣāʾimüñ** her ketre kim rīzān ola
Aḫker-i daġ-ı derūnı āteş-i nīrān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 11). [ṣāʾimüñ, -üñ ]*

**ṣa'im-i rūze-i derd:** *Dert gününün oruç tutanı.*
ʿAbdle ḳadr ola ol ṣafīʿ-i küll-i ümemüñ
**Ṣa'im-i rūze-i derd** ü ġamınuñ rūz ü şebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 44). [ṣa'im-i rūze-i derd, ]*

**ṣāʾim-i rūze-i dīdārı:** *Sevgilinin güzel yüzlü gününe oruç tutmak.*
**Ṣāʾim-i rūze-i dīdārı** dil ü cān-ı ümem
Gīsūvānı şeb-i Ḳadr ü rūḫı ʿıyd-i aḍḥā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 119). [ṣāʾim-i rūze-i dīdārı, -ı ]*

**sāḳ:** *Ar. İncik, baldır.*
Aṭlas-ı gerdūn olup ferş-i semend-i kevkebi
Ṭaḳdı ḫalḫal-ı hilāli **sāḳına** ʿizzetle māh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 18). [sāḳına, -ı, -n, -a ]*

**såḳål:** *Sakal.*
Naḳd-i ṣabrı baña evvel o güzel ṣaydurdı
Haṭ ber-āverde olup şimdi **ṣaḳal** ṣaydırdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 2). [ṣaḳal, ]*

**saḳam:** *Hastalık, dert.*
Ṭabīb-i derd ki dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında
Devā ḫemişe ṣāḥiḥ **saḳam** hemīşe ʿalīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 110). [saḳam, ]*

**saḳf-ı semāya:** *Gök kubbe.*
Ṣāḫ-ı sipāh-perver şāḫenşeh-i muẓaffer
**Saḳf-ı semāya** hem-ser ṭāḳ-ı evṭāḳ-ı şān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 18). [saḳf-ı semāya, -y, -a ]*

**sākī:**. *Kadeh, içki sunan.*
Bilūrīn gerdeni sīb-i zenaḫdānıyla **sāḳīnüñ**
Ser-i mīnāya ḳonmış guyiyā bir dāne elmadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 11). [sāḳīnüñ, -nüñ ]*
Bezm-i meyde nāgeḫān bir hāy u hū ḳopdı yine
Lebleri yādıyla **sāḳinüñ** fesād olmış gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 14). [sāḳinüñ, -nüñ ]*
Dīvānesiyüz yiter bize ṭavḳ-ı cünün **Saḳīnüñ** o sīm sāḳınuñ ḫālḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 4). [saḳīnüñ, -nüñ ]*

**sāḳī:** *Kadeh sunan, sevgili.*
Mihr-i rūzum meh-i şebüm sensin
Gel gel ey bezm-i şevḳime **sāḳī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 240). [sāḳī, ]*
.
Ey **ṣākī-i** tersā-beçe ṣun sāġar-ı vaṣluñ
Cām-ı mey-i hicrüñle dilüñ derd-i seri var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 9). [ṣākī-i, -i ]*
Nola Cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret kec-külāh olsa
Yine cām-ı meyüñ **sāḳī-i** meclis aldı ser-pūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 10). [sāḳī-i, -i ]*
Ḳarār itmez lebüñ yād eyleyüp cām-ı şerāb-āsā
Dil-i āvāre **sāḳi** bir hevāyīdür ḥabāb-āsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 2). [sāḳi, ]*
Ẓuḥūr itmiş kühen meyḫānelerde tāze **ṣākīler**
Yine kūy-ı ḫarābāt ey dil-i vīrāne şenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 9). [ṣākīler, -ler ]*

**sāḳī:** *İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse.*
Gerdūn yiter cevr eylesün **sākī** ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl ü yā necef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 13). [sākī, ]*
Bī-mey ü muṭrib ü **ṣākī** ṣaff-ı rindān-ı ġamuñ
Sīnesi mey-gede dāġ-ı dili peymāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 5). [ṣākī, ]*
Ṣabā **ṣākī** sebū ġonce müretteb meclis-i gülşen
Yine her gül birer zerrīn ḳadeḥle ʿāşīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 15). [ṣākī, ]*
Aldı ʿaḳlum yār laʿl-i nābı **ṣāḳī** Aḥmedüñ
Rūyumı zerd itdi fikr-i sīm-sāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 1). [ṣāḳī, ]*
Nuḳl ü kebāb-ı meclis olur tevbe-i naṣūḥ **Ṣākī** ki elde cām-ı mey-i erġuvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 92). [ṣākī, ]*

**sākī:** *İçki meclisinde içki dağıtan,*

*kadehlere içki koyan kimse.*
Sebeb ṣahbā iken būs-ı leb-i gül-fāmuña **ṣāḳī**
Yine keyfiyyetin inkār iden cām-ı Cemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 11). [ṣāḳī, ]*
Gedā-yı mey-gede bir cām-ı ḥālet-baḫşla **sāḳī**
Berāberdür şeh-i faġfūr-ı Çine Cemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 5). [sāḳī, ]*
Şevḳ-ı ṣahbā-yı lebüñdür mest-i medḥūş eyleyen
Neşve **sāḳī** ṣanma devr-i sāġar-ı mülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 8). [sāḳī, ]*
Ṣun ey **ṣāḳī** ṣarāb-ı laʿlüñ açılsun Naẓīm-i zār
Humār-ı cām-ı hicrüñ derd-i ser virmiş kesellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 13). [ṣāḳī, ]*
Māhmūruñum şerāb-ı lebüñ eyleme dirīġ **Ṣāḳī** ṣun ol raḥīḳ-ı muravvaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 6). [ṣāḳī, ]*
Sākī müzeyyen eyle şebistān-ı ʿişreti Olsun ʿarūs-ı bādeye peymāne ḫacle-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 11). [sākī, ]*
**Sāḳī** yitişür devlet o mestāne başında Būs ide lebüñ her ṭolu peymāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 1). [sāḳī, ]*
Ṣun ey **ṣākī** şerāb-ı cām-ı vaṣluñ şād-kām eyle
Humār-ālūd-ı hicrüñdür dil-i sevdāyı ġam başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 9). [ṣākī, ]*
Eyler Eflāṭūnı üftāde ḫam-ı nīrengine Görmedüm rengiyle **ṣāḳī** āle māʿil gül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 6). [ṣāḳī, ]*
Mükerrer cām-ı mey **ṣākī** miyāh-ı bezm-i ṣahbāda
Bir iki dāneli zerrīn ḳadeḥdür devr-i mīnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 28, Mısra 1). [ṣākī, ]*
Ḳomaz **sāḳī** Naẓīm-i zārı māḫmūr
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 19). [sāḳī, ]*
Virmiş raḥīḳ-ı şiʿri mestān-ı naẓma ḥālet
Ṣunmış aña ezelde ṣahbā-yı feyżi **ṣāḳī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 10). [ṣāḳī, ]*

**sāk-ı bī-bedel:** *Sevgilinin baldırı , ayağı.*
Vaṣfın bu **sāḳ-ı bī-bedelüñ** eyleyüp edā
Naḳş eylesün ṣaḥīfe-i devrāne kilk-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 7). [sāḳ-ı bī-bedel, -üñ ]*

**sāḳ-ı himmeti:** *Yardım baldırı.*
Hilʿat-ı ḥüsn-i ḳabūlünle bulur teşrīf-i tām
Midḥatüñde ol ki **sāḳ-ı himmeti** teşmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 64). [sāḳ-ı himmeti, ]*

**sāḳī ḳıl:** *Bir kişiyi su dağıtıcısı veya şarap sunucusu kılmak.*
Cānı cānānuma mülāḳī ḳıl
Beni sermest anı **sāḳī ḳıl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 18). [sāḳī ḳıl, ]*

**sāḳī-i fenā:** *Kötü sâkî.*
Bu bezm-i gîrûdârda olṣaydı ümmīd-i beḳā
Ṣunmazdı **sāḳī-i fenā** peymāne-i sem sāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 8). [sāḳī-i fenā, ]*

**sāḳī-i gül-endāmun:** *Gül endamlı sevgili.*
Düşünce ʿaks-i rūḫi **sāḳī-i gül-endāmun**
Getürdi sāġara şerm ü şerāb-ı nābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 7). [sāḳī-i gül-endāmun, --un ]*

**sāḳī-i ḥıfzı:** *Koruyucu saki.*
Sāḳī-i ḥıfẓı bisāṭ-ı ʿömri tertīb eylese
Bir daḫi olmazdı cām-ı zindegānīde ḫumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 103). [sāḳī-i ḥıfẓı, ]*

**saḳī-i meclis:** *Şarap meclisinin içki sunan kişisi.*
Ṭarab-gāh-ı ciḫānda köhne rind-i bāde-āşāmız
Bize **sāḳī-i meclis** tāze vü ṣahbā ʿatīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 8). [sāḳī-i meclis, ]*
**Saḳī-i meclis** virince bir ayaġı destüñe
Varuñı bulsa alur ʿaḳluñ gibi ayaḳ deri

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 73). [saḳī-i meclis, ]*

**saḳī-i meclis:** *Eğlence meclisinin şarap sunan güzeli.*
Mey-āṣāmān-ı bezm-i ʿişrete ey ḫāne mey-ḫāne
Huṣūṣa **sāḳī-i meclis** ṣuna kestāne mestāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 2). [sāḳī-i meclis, ]*

**saḳī-i muḥabbet:** *Muhabbette şarap sunan güzel.*
**Saḳī-i muḥabbetüñ** ṣunarsa ṭolusın
Peymāne-i tevbesin şikest ide naṣūḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 3). [saḳī-i muḥabbet, -üñ ]*

**sāḳī-i nāz:** *Nazlı, şarap sunan güzel.*
Mey-i laʿlin ṣunar ol **sāḳī-i nāz**
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 15). [sāḳī-i nāz, ]*

**sāḳī-i peymāne-i vaṣl-ı ayāz:** *Ayaz'ın kavuşma kadehinden saki sunarsa.*
ʿAşḳ olursa **sāḳī-i peymāne-i vaṣl-ı Ayāz**
ʿĀşıḳuñ encām-ı kārı ʿāḳıbet māḥmūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 5). [sāḳī-i peymāne-i vaṣl-ı ayāz, ]*

**ṣaḳīl:** *Ağır.*
Nola muḥāl ise maġrur dün ile ülfet
Olur vücūdı gibi ṣoḥbet-i leʾīm **ṣakil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 30). [ṣakil, ]*

**sâkin:** *Çekinmek, kendini gözetmek, korumak.*
ʿĀşıḳ o perī-veşi gözinden **ṣaḳınūr**
Bir kerre nigāha ġayre biñ kez baḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 1). [ṣaḳınūr, -ur ]*
Gözden o perī nigīn laʿlin **ṣaḳınūr**
Eller anı ʿāḳıbet görürseñ ṭaḳınur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 1). [ṣaḳınūr, -ur ]*
Gözden **ṣaḳınan** cemāl-i dildārı Naẕīm
Geçmez müjesi nigāh-ı ādābı henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 96, Mısra 3). [ṣaḳınan, -an ]*
Dildārı **ṣaḳınsa** dīdeden dil ne ʿaceb
Zīrā ki ḳabūl-i işţīrak itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 3). [ṣaḳınsa, -sa ]*

**sâkin:** *Hareketsiz olan, kendi hâlinde olan, uslu, halîm.*
Görinür ṣūreti ẓāhirde **sāḳin**
Dili birdür iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 7). [sāḳin, ]*

**sâkin:** *Uzak durmak, çekinmek, kaçınmak, olabilecek şeyleri düşünerek kendini korumak için tedbirli olmak, tedbir almak.*
Dīvānesiyüz yiter bize ṭavḳ-ı cünūn
Saḳīnüñ o sīm **sāḳınuñ** ḫālḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 4). [sāḳınuñ, -uñ ]*

**sâkin:** *"Aman ha", "dikkat et."*
Nāle-i ehl-i dili alma **ṣaḳın**
Ḳalbüñe ṭaş ise de eyler eşer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 9). [ṣaḳın, ]*

**sâkin:** *"Aman ha!."*
Mey içme ġayr ile itme ʿiẕāruñı gül-reng
**Ṣaḳın** olur rūḫuña perde-i ḥicāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 8). [ṣaḳın, ]*
Eşk-i çeşminden **ṣaḳın** rāḥm eyle rūy-ı zerdine
Ġarḳ-ı āb-ı dīdedür mānend-i nīlüfer yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 11). [ṣaḳın, ]*
Eşk-i dīde dud-ı dil hūn-ı ciġer sūz-ı derūn
Hep senüñçündür **ṣaḳın** incitme ḳurbān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 8). [ṣaḳın, ]*
Göñlüñe uyma ey Naẕīm **ṣaḳın**
Dimesünler zebūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 13). [ṣaḳın, ]*
Seng-i cevr-i rūzgār anı da eyler münkesir
Dil-şiken bulmaz ḳıyās itme **ṣaḳın** pādāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 16). [ṣaḳın, ]*
Resen-i minnete baġlanma **ṣaḳın**
Olma peyzen gibi üftāde-i çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 47).*

*[ṣaḳın, ]*
**Sāḳın** sıġamış elinde tīġ-ı ser-tīz
Ol dilber-i ser-tırāşe eġem nola bāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 3). [sāḳın, ]*

**sâkin:** *Hareketsiz olan, hâli üzre duran.*
Görinür ṣūreti ẕāhirde **sāḳin**
Dili birdür iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [sāḳin, ]*

**sâkin:** *(Ayıplanmaktan) Çekinmek, kaçınmak.*
Haḳ-i niyāz-ı naḫl-i çemenzār-ı nāzıñum
Benden **ṣaḳınma** sāye-i serv-i bülendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 8). [ṣaḳınma, -(ma) ]*

**sākinān-ı kūh:** *Dağın sakinleri.*
Rūy der-ḫāk-i niyāz bārgāh-ı luṭfıdur
**Sāḳinān-ı kūh** u ṣaḥrā ile sükkān-ı beled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 28). [sāḳinān-ı kūh, ]*

**ṣakınān-ı ravża-i ʿālem-penāhı:** *Alemin sığınağı bahçenin sakinleri.*
**Ṣaḳınān-ı ravża-i ʿālem-penāhı** ins ü cān
ʿĀkifān-i Kaʿbe-i dergāhı ervāḥ-ı kibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 9). [ṣaḳınān-ı ravża-i ʿālem-penāhı, -ı ]*

**ṣakīn-i ḫāne-i bī-minnet:** *Minnetsiz evin sekini.*
**Ṣakīn-i ḫāne-i bī-minnet** olan
Sāḳin-i cennet-zemīn-i dergehi Şeh-i ʿālemdür o bī-ḫayl ü sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 63). [ṣakīn-i ḫāne-i bī-minnet, ]*

**sāḳin-i kürsī-i cennet-zemīn-i pāy-ı dergehi:** *Dergahın ayağının cennet zemininin kürsüsünde ouran.*
Kerrūbiyān Kürsī-i pāy-ı rikāb-ı ʿazmi çarḫ-ı heftümīn
Zīr-i rānında o bī-hemtā Burāḳ-ı dil-keşüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 75). [sāḳin-i kürsī-i cennet-zemīn-i pāy-ı dergehi, ]*

**sāḳin-i zevraḳ-ı deryā-yı cünūn:** *Delilik ( aşıklık ) denizinin kayığında oturan.*
Mevce-i şūr ü şeġaf itse nola ser-geşte
**Sāḳin-i zevraḳ-ı deryā-yı cünūn** yem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 10). [sāḳin-i zevraḳ-ı deryā-yı cünūn, -ı ]*

**sâkit:** *Ses çıkarmama, konuşma.*
Hande itseñ yingidür dirler gülerler aġlasañ
**Sāḳit** olsan ẕikir iderler saña bir ṣūretgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 40). [sāḳit, ]*

**sākiyā:** *Ey içki dağıtan, kadeh sunan!*
Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el ur ayaġa
**sāḳiyā**
Reftāre gel sāġar-be-kef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 9). [sāḳiyā, ]*
Duḫter-i rez ḫacle-dār olduḳca kendin gösterür
**Sāḳiyā** var ise sāġar ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 8). [sāḳiyā, ]*
Bir ayaġıyla yürür çūb-ı zerüñ ḥükmini gör
**Sāḳiyā** pīr-i ḫārābāt ʿaṣālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 16). [sāḳiyā, ]*
**Sāḳiyā** vaṣf-ı lebüñde bir ġazel ṭarḥ itdi kim
Ḳavline her kim Naẕīmüñ olsa kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 13). [sāḳiyā, ]*
Derūn-ı sīnemi yaḳdı firāḳ-ı laʿl-i lebüñ
Ciġer kebabı benüm **sāḳiyā** şarāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 4). [sāḳiyā, ]*
Emdür baña işāret-i ebrīñ ile lebim
Ben **sāḳiyā** o bādeyi zevraḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 8). [sāḳiyā, ]*
Luṭf eyle **sāḳiyā** elüm irsün ayaġuña
Gül-buse-i murādum o ayaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 11). [sāḳiyā, ]*
Gülşen-ābād-ı ṭarabdur bezm-i ʿişret **sāḳiyā**
Gül ḳadeḥ ġonce sebū-yı bāde bülbül bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 3). [sāḳiyā, ]*

**saḳız:** *Kimi ağaçların ve özellikle sakız ağacının kabuğundan sızan sarımtırak beyaz renkte bir cins akındırık.*
ʿAdūyı çignedüp oldı keşān keşān **Saḳızı** Ġazā-yı ekber idüp baḥr-ı bī-kerān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 65). [saḳızı, -ı ]*

**saḳḳā:** *Göz yaşı.*
Reh-i āmed-şüd-i dīdārı nem-nāk itmedür kārı
Sirişk-i dembedemle çeşm-i ter **saḳḳālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 8). [saḳḳālarındandur, -lar, -ı, -n, -dan, -dur ]*

**saḳḳā:** *Su taşıyan.*
Ola hemvāre idüp anda gülāb-efşānı
Ḥarem-i ʿizzetine ebr-i saʿādet **saḳḳa** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 152). [saḳḳa, ]*

**saḳla-:** *Muhafaza etmek, korumak.*
Anı cān gibi ehli **ṣaḳlar**
Ele alduḳca gehī mızraḳlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 9). [ṣaḳlar, -r ]*

**saḳla:** *Gizlemek.*
Sīnemde **saḳlasam** nola cānum gibi henüz
Cism-i laṭīf-i yār ki ser-cümle cān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 5). [saḳlasam, -sa, -m ]*
Naẓīmā bu lüġaz bir ter güzeldür
Anı ḳoynuñda **ṣaḳlarsan** maḥaldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 14). [ṣaḳlarsan, -r, -sañ ]*

**saḳla:** *Korumak , sakınmak.*
Bilürseñ dildeki rāz-ı niḫānı ġayra keşf itmem
Beni cāna nola ḳoynuñda **ṣaḳlarsañ** kitāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 6). [ṣaḳlarsañ, -r, -, -n ]*

**saḳla:** *(Bir şeyi) Başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.*
Meyde nühüfte ʿişve gibi **ṣaḳla** rāzuñı
İtme miṣāl-i şīşe-i mey sırruñı tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 5). [ṣaḳla, ]*

**saḳla:** *Gizlemek, saklamak.*
Hublar **ṣaḳlamaz** esrārını ʿāṣıḳlardan
Ki olur ʿāṣıḳ olanlar gözi açıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 1). [ṣaḳlamaz, -maz ]*

**saḳla:** *(Bir şeyi) Başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.*
Ḳoynında **ṣaḳlar** āyīne-i naḳş-ı cemālini
Ol şāḫ-ı ḥüsne māʾil ola gösteriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 7). [ṣaḳlar, -r ]*

**sal-:** *Atmak, bırakmak.*
İtdiler dūr mekr ile ḥussād
Yūsufı çāha **ṣaldılar** iḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 172). [ṣaldılar, -dı, -lar ]*

**sal-:** *Uzatmak. Salmak.*
Yārün hümā-yı zülfi **ṣalar** sāye üstine
Bir ʿaşıḳuñ ki baḫt-ı siyāhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 11). [ṣalar, --ar ]*

**sal-:** *Bırakmak, bir duruma sokmak.*
**Ṣaldı** ʿadūya ṣād şūr ṭāburı oldı maḳḥūr
Hayl-i ġuẕāt-ı manṣūr başdurdı ḫāke anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 97). [ṣaldı, -dı ]*

**sal-:** *sermek.*
ʿAdl ü dādı miyān-ı eżdāda
O ḳadar **ṣaldı** ṭarḥ-ı emn emān ü *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 68). [ṣaldı, -dı ]*
Māʾil oldum o sehī bālāya
Rāḥm idüp üstüme **ṣaldı** sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 14). [ṣaldı, -dı ]*

**sal-:** *Bırakmak, yaymak.*
Nola şehr-i dile āşūb **ṣalsa** ol gözi tatar
Semend-i nāz ile bilmez nedür yaḫşi yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 9). [ṣalsa, -sa ]*

Nola ẕıll-ı ẕalīlinde ciḫān āsūde-ḥāl olsa
Yidi iḳlīme **ṣalmış** sāye her tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 20). [ṣalmış, -mış ]*

**sal-:** *Koyvermek, serbest bırakmak, bırakmak.*
Ne bāk-i tāb-ı ciġer-sūz mihr-i māḥşerden
ʿUsāta rāyet-i ʿafvüñ **ṣalar** ẕıll-ı ẕalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 116). [ṣalar, -ar ]*
Baġ-ı ʿibretdür ḳaṣidem mīve- ẕīnaña **ṣala**
Şāḫ-ber-şāḫ-ı hikemdür her nihāi-i nev-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 219). [ṣala, -a ]*
ʿĀleme şūr bırakmış reviş ü reftāruñ
Dehre āşūb **ṣalan** fitne-i ber-pāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 10). [ṣalan, -an ]*

**sal-:** *Bırakmak, göndermek, salmak.*
Beni ferdāya **ṣalup** şimdi kimüñle ṣalınūr
Haberüñ var mı ṣabā serv-i ḫırāmānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 3). [ṣalup, -up ]*

**sal-:** *Akıtmak (gözyaşı bağlamında).*
Aḳın **ṣalup** ṣu gibi her ṭarafdan leşker-i Tātār
O şāḫuñ ḫaşmına yaḫşı dimez lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 65). [ṣalup, -up ]*

**sal-:** *Bırakmak, koyuvermek ; yollamak, göndermek.*
Rūḫsāruñ üzre kākülüñi eyle ḫam-be-ḫam
Cānā ġazāl-i mihre daḫi **ṣal** kemendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 4). [ṣal, ]*
Hemīşe tā ki açup bāl ü per saʿādet ile
Hümā-yı ṣulḥ **ṣala** sāyesin ciḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 124). [ṣala, -a ]*

**sal-:** *1. Göndermek, sevk etmek; 2.Atılmak, saldırmak, hücum etmek.*
**Ṣalsa** bir bī-kesi girdāb-ı fenā üzre Kelīm
Cemʿ-i aṣḥāba olup şemʿ-i hidāyet lemeʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 67). [ṣalsa, -sa ]*

Ṣāḫlar **ṣalsa** nola ḫayl-i çemenzār-ı süḫan
Baġ-ı medḥinde yine urdum ḳalem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 21). [ṣalsa, -sa ]*

**sal-:** *Bırakmak, düşürmek.*
Bilmeyen ġuṣṣa-i imrūz ile ferdâne imiş
ʿAḳlı ferdāya **ṣalan** ṭıfl ile dīvāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 2). [ṣalan, -an ]*

**sal-:** *Yaymak, saçmak; bir kaynaktan etrafa yayılmasını sağlamak; kendinden dışa doğru yayılmasını sağlamak.*
**Ṣaldı** pertev yine bir mihr-i ciḫān-tāb-ı nevāl
Müjde ey kūşe-nişīnān şeb-i tārīk-i cānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 5). [ṣaldı, -dı ]*

**sal-:** *Bırakmak , salıvermek.*
**Ṣal** farḳ-ı Naẓīme sāye-i merḥametüñ
Pür-tāb ü tef-i ḳıyāmet olduḳda ʿusāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 3). [ṣal, ]*

**sal:** *Yıl, sene.*
Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya **ṣal** ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 17). [ṣal, ]*
Hefte-i ʿaşḳuñ diler her rūzı bir **sāl** olduġın
Ṭıfl-ı dil ḫaṭṭ eylemez āzādī-i āẕīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 3). [sāl, ]*

**ṣalā:** *Cuma ve cenaze namazına çağırmak için minarelerden okunan salavat.*
ʿİşret-ābād-ı çemende oldı ezḫāre **ṣalā**
Her gül ü lāle alup bir cām-ı Cem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 7). [ṣalā, ]*

**ṣalā:** *Çağırma, dâvet etme, dâvet.*
Naẓīmā bu lügaz medtıe sezādur
Anı yazup oḳuyana **ṣalādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 14). [ṣalādur, -dur ]*

**ṣalā:** *Çağrı, davet.*
Bu ḳadar ḥüsn-i ʿibāretle hünermendāne
Eyleyüp ʿarṣa-i pehnā-yı maʿānīde **ṣalā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 78). [ṣalā, ]*

**ṣalāḥ:** *Bozuk olmayıp iyi olma, iyilik.*
Ne sāye sāye-i bāl-i hümā-yı ṣulḥ u **ṣalāḥ**
Ki sāyebān-ı hidāyetdür ins ü cān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 5). [ṣalāḥ, ]*

**ṣalāḥ-ı ṣulḥ:** *Barış sabahı.*
Ṣalāḥ-ı ṣulḥ ile ıslāh-ı beyn idüp oldı
Ṭaraf ṭaraf yine ilçiler armaġan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 77). [ṣalāḥ-ı ṣulḥ, ]*

**sālār:** *Atmak, bırakmak.*
Bir būseyi biñ vaʿde-i ferdāya **ṣalarduñ**
Dil-sūẖte sersem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 13). [ṣalarduñ, -dun ]*

**sālār:** *Baş, başkan, reis, kumandan.*
Enbiyā vü rüsülüñ **sālārı**
Rehber-i ḳāfile-i fevz ü necāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [sālārı, -ı ]*

**sālār-ı bī-niyāz-ı ser-i ḫvān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin ziyafet sofrasının başının ihtiyaçsız reisi.*
Ḥaḳ ẕātuñ eylemiş niʿam-ı cūd u luṭf ile
**Sālār-ı bī-niyāz-ı ser-i ẖvān-ı enbiyā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 32). [sālār-ı bī-niyāz-ı ser-i ẖvān-ı enbiyā, ]*

**sālār-ı kārvānı:** *Kervanın reisi.*
Buldurdı vaṣf-ı şānuñ nāgeh yolın beyānuñ
Oldum hünerverānuñ **sālār-ı kārvānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 174). [sālār-ı kārvānı, ]*

**ṣalāt:** *Allah'ın rahmeti, namaz, duâ.*
Rūẖ-ı pāk-i şeh-i kevneyne dürûd ile **ṣalāt**
Āl ü evlādına aṣḥābına teslīm ü ṣenā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 223). [ṣalāt, ]*

**ṣalāt:** *Namaz . Hz. Muhammed'e sevgi ve saygı göstermek, onu övmek, şefâatine erişmek amacıyla okunan duâ.*
Ḳureyşī hem ʿArabi Hāşimī hem
**Ṣalāt** ile selām aña demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 40). [ṣalāt, ]*
Tā Ḥaşr niṣār-ı ravża-i pāki ola
Hemvāre ṭabaḳ ṭabaḳ taḥiyyāt u **ṣalāt**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 4). [ṣalāt, ]*
Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz
Ne ḥac ne ẕekāt u ne **ṣalāt** ile na ṣavm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 4). [ṣalāt, ]*

**ṣalavāt:** *Salatlar, dualar, namazlar.*
**Ṣalavāt** u dürūd u teslīmi
Ümmete tā ki semt-i eslemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 131). [ṣalavāt, ]*
Ümmeti dergeh-i vālāsına olduḳça revān
**Ṣalavāt** ile taḥiyyāt ola sāz u selebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 70). [ṣalavāt, ]*
Rūḥ-ı pāk-i Muḫammede **ṣalavāt**
Ḥamdülillāh ki ey naẓīr-i melek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 293). [ṣalavāt, ]*

**ṣalavāt:** *Hz. Muhammed'e saygı ve sevgi bildirmek için okunan dualar.*
Ṭıfl-ı dilümüñ ġuşına gülbāng-i muḥabbet
Ḥaḳḳā ki eẕāndur **ṣalavātla** virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 6). [ṣalavātla, -la ]*

**ṣalevāt:** *Duaların en üstünü.*
Ḳoma bī-çāreyi ol demde ġarīb ü tenhā
**Ṣalevātuñl**a leb-i cānına ur mühr-i sükūt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 328). [ṣalevātuñla, -uñ, -la ]*

**sālik:** *Tarikatlerden birine bağlı olan.*
Māḥrem-i rāz olmayan **sālikdedür** bu hāy u hūy
Bezm-i ẖāṣu'l-ẖāṣa ol kim oldı vāṣıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 3). [sālikdedür, --de-, --dür ]*

**sālik:** *Bir yola giren, bir yolda giden.*
Ṣaliki evvel ḳademde vāṣıl eyler ey Naẕīm
Pīr-i himmet kim delīl-i menzil-i maḳṣūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 13). [ṣaliki, -i ]*

**sālik:** *Bir yola girmiş olan, bir yol tutup onu takip eden kimse.*
Lā-büd giderek vāṣıl olur menzile **sālik**
Elbette kenāre çekilür ḳāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 3). [sālik, ]*

**sālik olsañ:** *Bir yola girmek, bir yol tutup onu takip etmek.*
**Sālik olsañ** mürşid-i kāmil ḳıyās itdüklerin
Kendi noḳṣānın daḫi bilmekde ʿāciz ekṣeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 75). [sālik olsañ, -sa, -ñ ]*

**sālik-i semt-i mecāza:** *Yanlış yolun yolcusu.*
**Sālik-i semt-i mecāza** ṭaʿn idermiş müddeʿī
Menzil-i taḥḳīḳe gūyā vāṣıl-ı reh-bürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 3). [sālik-i semt-i mecāza, --a ]*

**sālik-i taḥḳīk:** *Hakikat yolunun delili.*
Ey semt-i mecāzīde olan **sālik-i taḥḳīḳ**
Ol bâdiye-i himmet irşād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 11). [sālik-i taḥḳīḳ, ]*

**sālim:** *Sağlam, eksiksiz, noksanı olmaya. Avârız-ı veznden ari, tam, bahir: hezec-i sâlim.*
Dil-i maẕlūmı bīdād-ı sitemden eyleyüp **sālim**
Benüm gibi nice dil-mürde ʿadliyle olur iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 15). [sālim, ]*

**sālim:** *Eksiği, noksanı olmayan, hatasız, kusursuz (şey).*
Şemʿ-i ẕātın ide Ḥaḳ bād-ı kederden **ṣālim**
Meşʿal-i māḫirüñe puş ola çarḫ-ı mīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 45). [ṣālim, ]*

**salın-:** *Naz ve eda ile yürümek.*
Nice **şalındugı** Manşūr-ı ser-endāz-ı hüner
Ḳatı meydān-ı muḥabbetde yirüm dār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 7). [şalınduġı, -duġ, -ı ]*

**salın:** *Salınmak, sallanmak ‖ naz ve eda ile yürümek.*
ʿUkāb-ı dil hümā-yı evc-i pervāzı **şalındırmaz**
Per açsa pençesinde deġme şehbāzı **şalındırmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 1). [şalındırmaz, -dır, -maz ]*
ʿUkāb-ı dil hümā-yı evc-i pervāzı **şalındırmaz**
Per açsa pençesinde deġme şehbāzı **şalındırmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 2). [şalındırmaz, -dır, -maz ]*
Aña ʿāşık dimem kim seyr-i baġ u gülşen itdükce
Yanında bir sehī serv-i ser-efrāzı **şalındırmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 4). [şalındırmaz, -dır, -maz ]*
Nesīm-i āh-ı pür-tâbım zamān olmaz ki dildāruñ
Dü-rūḫsārında ol zülf-i füsūn-sāzı **şalındırmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 6). [şalındırmaz, -dır, -maz ]*
Ham-ı fitrāk-i nāzında o şayyād-ı kemān-ebrū
Māḥāl yoḳdur ki bir nahcīr-i mümtāzı **şalındırmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 8). [şalındırmaz, -dır, -maz ]*
Ser-i dār-ı siyāset-gāh-ı ʿaşḳında gün olmaz kim
Şeh-i ḥüsnüm nice ʿuşşāḳ-ı ser-bāzı **şalındırmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 10). [şalındırmaz, -dır, -maz ]*
Çemende serv-i āzādı ḫırām itdükce mestāne
O nev-naḫl-i çemānıñ cünbüş-i nāzı **şalındırmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 12). [şalındırmaz, -dır, -maz ]*
Naẕīm-i pür-hüner dem yoḳ ki güş-ı bikr-i maʿnâda
Bu güne bir kirāmı gevher-i rāzı **şalındırmaz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 14). [şalındırmaz, -dır, -maz ]*

**salınmak:** *(sevgilinin) naz ve eda ile yürümesi.*

Beni ferdāya ṣalup şimdi kimüñle **şalınūr**
Haberüñ var mı ṣabā serv-i ḫırāmānumdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 3). [ṣalınūr, -ur ]*

**salṭānāt:** *Hükümdarlık, sultanlık ‖ hakimiyet, güç.*
Muṣṭafā Hān bin Meḥemmed Hān-ı Ġāzī kim anuñ
**Ṣalṭanatla** ʿömrin efzūn eyleye Bārī Hudā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 4). [ṣalṭanatla, -la ]*
ʿAvn-i Ḥaḳ olsun ẓāhir ü dest-gīri ol şehüñ
**Ṣalṭanatla** ömrin efzūn ide Ḥayy Müsteʿān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 4). [ṣalṭanatla, -la ]*

**salṭānāt:** *Hükümranlık.*
Sipihr **ṣalṭanat** ordusıdur ki her topı
Dem-ī celāl çeker heft-ser bir ejderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 91). [ṣalṭanat, ]*

**sālūs:** *İkiyüzlü, riyakār.*
Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ eğer ẕevḳ u riyā
ʿĀlemüñ eyler seni **sālūs** u dūn u ebteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 84). [sālūs, ]*

**sālyāne:** *Osmanlı malî teşkilâtında bazı görevlilere yıllık yapılan ödemeler ve taşra teşkilâtında gelirleri yıllık olarak hazineye aktarılan eyaletler hakkında kullanılan terim.*
Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir naʿt ola **sālyānesi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 42). [sālyānesi, -si ]*
Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her sene bir naʿt ola **sālyānesi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 42). [sālyānesi, -si ]*

**sāmān:** *Rahat; dinçlik.*
Pādişāḫa sipihr-dergāhā
Ey iden ḫaşmı bī-ser ü **sāmān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 104). [sāmān, ]*

**samed:** *Her türlü istek ve ihtiyâcı karşılayacak güce sâhip bulunan, hiç kimseye veya hiçbir şeye muhtaç olmayan. II Tanrı.*
Ey vaṣf-ı ṣıfātı Ḳul hüva'llāhu aḥad
Rāḥman u Rāḥim ü Ḥayy ü Ḳayyum ü **Ṣamed** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 2). [ṣamed, ]*

**şan:** *Şan, şöhret, hal, keyfiyet.*
Sipihri kevkebe-i ḳadr ü **şānı** başdurdı
Tehemten itdi sefer ṣanki heft-ḫvan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 51). [şānı, -ı ]*
Dāmān-ı ʿizz ü **şānı** o ṣādr-ı saʿadetüñ
Hemvāre būsegāh-ı leb-i şeyb ü şāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 37). [şānı, -ı ]*
Felāṭūn-ı hikem-pīşe Sikender ʿaḳl ü endīşe
Ki virdi kesr-i şān dārāt-ı cizz ü **şānı**
Darāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 8). [şānı, -ı ]*

**şan-:** *İyi bir nitelikle tanınmış olma durumu, ün, şöhret, îtibar. 2. Azamet, büyüklük, ululuk.*
Sen de inşāf eyle ey reşk-i perī zülfüñ gibi
**Şānuña** lāyıḳ mıdur böyle perişān
olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 12). [şānuña, -uñ, -a ]*

**şan-:** *... olduğunu düşünmek, zannetmek.*
Cebīn ü ʿārızı ol ġurre ġurre-i ḥüsnüñ
Düşürdi **şanma** ṣafaḳ māh u āftāba ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 4). [ṣanma, -ma ]*
Rūy-ı zībāñı görenler ol ser-āmed ḳaddile
**Ṣandıla**r bir cevheri muṣḥaf livā
üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 6). [ṣandılar, -dı, -lar ]*
Sūż-ı deruna **şanma** ki eflāk sedd olur
Ḥāşā ki öyle āteşe ḫāşāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 1). [ṣanma, -ma ]*
Dönünce sübḥa-i mercāna eşk-i ḫūnīnüm
Gören **şānūr** müjemüñ her biri imāme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 4). [ṣānūr, -ūr ]*
Şevḳ-ı ṣahbā-yı lebüñdür mest-i medḥūş eyleyen

Neşve sāḳī **ṣanma** devr-i sāġar-ı mülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 8). [ṣanma, -ma ]*
Derdüñ dimeseñ kimseye maġrur **ṣanurlar**
Söylerseñ eġer ḥavṣaladan dūr **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 1). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Derdüñ dimeseñ kimseye maġrur **ṣanurlar**
Söylerseñ eġer ḥavṣaladan dūr **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 2). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Ṣaḥbā-keş-i meyḫāne-i vīrān-ı ġurūrı
Bu bezm-i ḫārābātda maʿmūr **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 4). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Eşk-i terümi sūz-ı derūn eyledi mevʿc
Çeşm ü dili ṭūfānla tennūr **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 6). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Lebrīz ideli nūr-ı rūḫuñ çeşmümi cānā
Ḥūrşīd ile āyīne-i billūr **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 8). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Zīr-i ser-i zülfinde o rūḫsārı görenler
Gūyā şeb-i Ḳadr içre doġan nūr **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 10). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Bī-saġar u ṣaḥbā beni mest itdi nigāhuñ
Añsam leb-i mey-gūnuñı māhmūr **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 12). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Teshīr-i dile laʿlüñ olup mühr-i Süleymān
Haṭṭ-ı leb-i şekker-şikenüñ mūr **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 14). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Kūyuñda görüp cilve-i nāz ile ḫırāmān
Firdevs-i berīn içre olan ḥūr **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 16). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Fāş eyleyüp esrārını miʿrācını buldı
Zülfüñde dili dārda Manṣūr **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 18). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Dīdāruña dīvāne geçen kec-naẓar anı
Küstāḫ nigāh eylese maġdur **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 20). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Naḳdīne-i güftār-ı Naẓīm olmada īsār
Hem-yānçe-i endīşeyi memḥūr **ṣanurlar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 22). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Hezārān dīde naẓır gül **ṣanurlar**
Giyince çeşm-i bülbülden libāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 11). [ṣanurlar, -ūr, -lar ]*
Naḳd-i hemyānçe-i endīşeni ḫārc eyle
Naẓîmî
**Ṣānma** yābāne gider naẓm-ı dürer-bāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 14). [ṣānma, -ma ]*
**Sanma** dāġ-ı derūn-ı dildür bu
Gül-i bāġ-ı cünūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 1). [sanma, -ma ]*
O ṭıfl-ı nev-resüñ āyīne içre ʿaksini gūyā
Gören taṣvīr-i ʿİsādur **ṣanūr** Meryem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 6). [ṣanūr, -ūr ]*
ʿĀrıżında **ṣanma** ḫaṭ ol zerger-i meh-ṭalʿatuñ
Levḥ-i sīme kilk-i ḳudretle sevād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 5). [ṣanma, -ma ]*
ʿAleʿs-ṣabāḥ ṭuluʿ itdi āftāb **ṣanūr**
Gören o dāveri o eşheb-i revān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 89). [ṣanūr, -ūr ]*
**Ṣanma** görüp seḥābı setr itdi āftābı
Ṭutdı bu nüh ḳıbābı ʿāh-ı adū düḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 103). [ṣanma, -ma ]*
Teʾsīr-i tīġı eyler cism-i ʿadūyı bī-fer
Gūyā **ṣānūr** görenler mehtābla kettānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 110). [ṣānūr, -ūr ]*
Deheninde gören o dendānı
Ṣadefinde güher **ṣanur** anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 94). [ṣanur, -ūr ]*
ʿÜryan **ṣanma** feżāda Ḳays-ı zārı
Olmışdı libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 1). [ṣanma, -ma ]*

**ṣan-:**. *Haysiyet, şeref.*
Bezm-i iḳbālinde iclāl ü saʿādet hem-nişīn
Meclis-i ḳadrinde ʿizz ü **ṣān** nedīm-i ḫayr-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 40). [ṣān, ]*

**ṣan-:** *Düşünülmek, zannetmek.*

Döküldi berg-i gül üzre benefşe **sandı** gören
Rūḫında sebze-i ḫaṭla o gülşen-i edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 3). [sandı, -dı ]*

**şan-:** *İyi bir nitelikle tanınmış olma durumu, ün, şöhret, itibar.*
Bir āsitān ki ṣāḥibidür ḳadr ü **şānla**
Māḫdūm-ı kāmrān u ḫudāvend-i kāmyāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 7). [şānla, -la ]*

**şan-:** *Sanki, adeta, güya"anlamında edat.*
Yāḳut-ı müferrih lebi dendān-ı laṭīfi
**Şān** bir dizi lüʾlüʾdür o dürc-i dehen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 4). [şān, ]*
Ola ḳıyamete dek ḫānedānı ābādan
Hudā muʿāmmer ide ṣādr-ı ʿizz ü **şān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 128). [şān, ]*

**şan-:** *... olduğunu düşünmek, zannetmek.*
**Ṣandum** görince ṣaʿṣaʿa-i āftābdur
Rūḫsār-ı yārle o dü-zülf-i ḫizāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 9). [ṣandum, -du, -m ]*
Hadd-i gülgūnını **ṣandum** görüp bir āl kāġıdla
Kenār-ı ṣafḥa-i rūḫsāresi vaṣṣâle-dâr olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 3). [ṣandum, -du, -m ]*
Naẓīm ol sīm-ten māḥbūbı deryā māliki **ṣandum**
Dağıtmış kākülin ʿüryān görince yem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 13). [ṣandum, -du, -m ]*

**şan-:** *1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.*
Murġ-ı dil ü cān ṣaydına ebrūları **ṣanma**
Şāhīn-i dü-çeşm-i siyehi şeh-perin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 3). [ṣanma, -ma ]*

**saña:** *Sana.*
Ḳul ḫaṭāsız olur mı pādişehüm **Saña** lāyıḳ mı ey şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 286). [saña, ]*

**saña:** *Sen"zamirinin yönelme hali almış biçimi.*
**Saña** ẓālim dine baña maẓlūm
Yiter Aḥmed bu cevrle ḫārekāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 291). [saña, ]*

**saña:** *Düşünmek.*
Hālīl-cūd İbrāhim Efendi kim olmış
Nevāziş-i dil-i ehl-i niyāz **şānandın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 20). [şānandın, -n, -dı, -ñ ]*

**saña:** *"Sen "ikinci tekil şahıs zamirinin yönelme durumu eki almış hali ( Allah ).*
**Saña** dil oldı bāṭın u ẓāhirde cilve-gāh
Āyīnedür ki ṣūret ü maʿnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 3). [saña, ]*
Ser-tīşe-i müjgān ile kuhsār-ı ġamuñda
Cāna **saña** şīrīn gibi Ferhād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 4). [saña, ]*
Olmaz nigāh kesret-i neẓẓāreden **saña**
Yer yer hücūm-ı dīde-i çālāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 11). [saña, ]*
Demsāz olur ṣādāña ḳıyās itme kūhsār
Gūş eyle ʿibret al **saña** senden ḫaber virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 8). [saña, ]*
Aġardı mūy-ı ser gelmez mi **saña** intibāh ey dil
Şebāb-ı ünfüvānī geçdi eyyām-ı herem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 13). [saña, ]*

**saña:** *"Sen "ikinci tekil şahıs zamirinin yönelme durumu eki almış hali ( Hüseyn-i Kerbelâ ).*
Bilürüm gerçi degüldür **saña** cānum lāyıḳ
Sensin amma ki benüm cānuma lāyıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 9). [saña, ]*

**saña:** *"Sen "ikinci tekil şahıs zamirinin*

*yönelme durumu eki almış hali.*
Gördüm seni ben ḳayd-ı ser-i zülfüñe düşdüm
Ey silsile-mū sen daḫi **saña** düşeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 12). [saña, ]*
Vuṣlat-ı yāre ere çare Naẓīm
Böylece olsa **saña** dārū-yı ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 14). [saña, ]*
Cevrüñ ki senüñ ey şeh-i bīdād dükenmez
Her kūşede senden **saña** feryād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 2). [saña, ]*
Ferzāne geçerseñ ne ḳadar natʿ-ı ciḫānda
Saña bir oyun oynaya bu çarḫ ki māt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 10). [saña, ]*
Eyle sencīde terāzū-yı naẓārda her birin
Ṭartılurlarsa **saña** Yūsuf-şān mīzāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 6). [saña, ]*
Āşinā oldun rāḳibe sırruñı fāş eyledi
Kim didi cānā **saña** var ḫāneñe bīgāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 12). [saña, ]*
Ḳalmaz bu ṭaravet **saña** ḫaṭṭuñ gelüp āḫir
Cānā seni şimdi şaranı sen de şararsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 5). [saña, ]*
Āşinā-yı der-i erbāb-ı kemāl olmaz iseñ
**Saña** bir kimse dimez aġlama gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 8). [saña, ]*
Hāre ile dükenmez zer-i endīşe Naẓīmā
Saña o ḫazīne berekātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 10). [saña, ]*
Kimseler **saña** gözüñ üzre ḳaşuñ vardur dimez
Kimsenün vardur dimezseñ gözi üzre ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 13). [saña, ]*
Çoḳdan ey Yusuf-ı gül-çehre ḫarīzāruñdur
Naḳd-i cānın dil-i kem-māye **saña** saya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 6). [saña, ]*
**Saña** iḳrār ideli cürmümi inkār idemem
Ne ḳadar mücrim isem ol ḳadar iḥsān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 11). [saña, ]*
**Saña** īmān ile iḳrār ideli arż u semā
Yirde gökde didiler ins ü melek āmennā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 289). [saña, ]*
Bī-niyāz olsān iderler muẓṭarib ehl-i niyāz
**Saña** ʿarż itdükce aḥvāl-i dil-i ġam-perveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 18). [saña, ]*
Bildürür ḥaddün **saña** teng eyleyüp ḥaddad-ı çarḫ
Vüsʿat istersen feżā-yı ʿālem-i pehnāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 21). [saña, ]*
Bāġa varsañ derd-mendāne olur her lāle dāġ
Şekl-i ṭās-ı āteşīndür **saña** verd-i aḥmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 32). [saña, ]*
Daʿvet itseñ bezmüñe efsūn-ı naḳdüñ olmasa
Ṭavḳ-ı teshīrüñde **saña** ġūl olur her bir perī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 36). [saña, ]*
Hande itseñ yingidür dirler gülerler aġlasañ
Sāḳit olsan ẕikr iderler **saña** bir ṣūretgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 40). [saña, ]*
Bāde-nūş olsañ elüñde olmasa zer gül gibi
Mey-fürūşuñ dāġ-ı ḥasretdür **saña** her saġārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 72). [saña, ]*
Ḳuṭb-ı devrāne mürīd olsañ **saña** itse naẓār
Her görendir üstüne döndi görünce bir ḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 77). [saña, ]*
Nigāh-ı tercümān-ı ḥālidür dembeste-i ʿaşḳuñ
**Saña** ḥayretle her baḳdıḳca bir rāz-ı niḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 18). [saña, ]*
Göñül **saña** nola şāḫum sunarsa āyīnesin
Gedā-yı ḥüsnüñ olan maġribī ḳalenderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 197). [saña, ]*
Gözlerüm ṭolsa ʿaceb mi **saña** itdükce nigāh
Āftāba baḳṣā elbette kişi giryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 85). [saña, ]*

**Sensin** ol çeh ki ṣubḥ u ṣām olurum
Saña meddah ḫaṣma mersiye-ḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 110). [saña, ]*
Rızḳ-ı maḳsūm gelürken **saña** ḥayf
Gelmiye ḥırṣ u ṭamaʿdan ikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 19). [saña, ]*
Hemvāre luṭf u cūdı teraḳḳīdedür **saña**
**Sen** ḫidmet-i niyāzda dāʾim żiyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 13). [saña, ]*
Ḳadrüñi ehli bilür ḫāṣidi gūş itme Naẓīm
Ḳo disünler **saña** ednā ḳatı aʿlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 18). [saña, ]*
Ḥāṣılı naḳd-ı dü-ʿālem **saña** olmaz kıymet
Şeref-i kān-ı kerem gevher-i yektāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 33). [saña, ]*
O ḥabībüñ cemāli ḥürmetine
**Saña** ḳurb ü viṣāli ḥürmetine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 8). [saña, ]*
Ġırbāl olsun vücūdı baḳmazsa **saña**
Biñ çeşme-i ḥaḳiḳat ile bir ehl-i mecāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 3). [saña, ]*

**sañadur:** *Senin için.*
Seng-i cevr ile ḫārāb evleme burc-ı bedenüm
Baña bugün yārın elbette **sañadur** Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 10). [sañadur, ]*

**ṣanʿat:** *Bir duygunun, tasarının veya güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık.*
Ṣāḫid-i vaṣfuña ṣāyeste muḳabīl ṭutsam
**Ṣanʿatum** ayine-i ṭabʿumı ṣaf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 10). [ṣanʿatum, -um ]*
Bir yire gelse iderler icrā
**Ṣanʿatın** biri birinden aʿlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 8). [ṣanʿatın, -ıñ ]*

**ṣanʿat:** *Ustalık.*
Hāl-i müşgīni miyān-ı ebrūvān-ı yārde
**Ṣanʿat** iẓḫār itdi hindūdur iki şemşīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 16). [ṣanʿat, ]*

**sancaḳ:** *Bayrak (Sadrazamlık sancağı bağlamında).*
Merdāne çekdi **sancaḳ** gösterdi ḫaṣma bayraḳ
Oldı riʿāyet el-ḥaḳ namus-ı pehlevānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 119). [sancaḳ, ]*

**ṣandūḳa-i pür-feyżi:** *Feyz dolu sanduka.*
Nola **ṣandūḳa-i pür-feyżi** olsa maṭlaʿu'l-envār
Tecellī-i İlāhī nūrına maẓhar o merḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 43). [ṣandūḳa-i pür-feyżi, -i ]*

**ṣandūḳa-i sīnem:** *Sine sandığı (Gönlün, kalbin göğüs kafesi içinde bulunması çağrıştırılmıştır.).*
Oldı **ṣandūḳa-i sīnem** gibi ḳandīl-i derūn
Dü-kemān-ebrū-yı peykān-nigehüñ tīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 7). [ṣandūḳa-i sīnem, ]*

**ṣanem:** *Put.*
O ebrūlar nola olsa perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ
Bütānuñ ol **ṣanem** mümtāz u müsteṯnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 12). [ṣanem, ]*
Cānlar bağışlar ol **ṣānemüñ** zülf-i dil-keşi
Ḥāşā ki beñzeye büt-i deyrüñ ne cānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 7). [ṣānemüñ, -üñ ]*
Zülfi zünnār-perest itdi dili bir **ṣānemüñ**
Anı büt-ḫāne-i ṣūretdeki rāhib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 7). [ṣānemüñ, -üñ ]*

**ṣanem:** *Çok güzel kimse, dilber, mahbube.*
Çeşm-i ʿibret-bīn ile baḳ ol **ṣanem** taṣvīrine
Naḳşını seyr it taṣavvur eyleyüp naḳḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 5). [ṣanem, ]*

**ṣanevber:** *Çam ağacı ve ya kozalağına*

*verilen ad .*
Seyr-i baġ itsem yolunda cünbüş-i reftārınuñ
Serv ü şimşād ü **şanevber** pāymālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 8). [şanevber, ]*

**şanevber:** *Çam ağacı , çam kozalağı.*
ʿArʿar-ḳıyām-ı ḳaddi o naḫl-i ḳıyāmetüñ
Pest itdi servi ḫaḳe düşürdi **şanevberi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 10). [şanevberi, -i, - ]*

**şanevber:** *Çam ağacı veya kozalağına verilen isim .*
Gören o tūġ-ı hümāyūnları ḳıyās eyler
Ki bāġ-ı nuṣrete biö bir sehī **şanevberdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 102). [şanevberdür, -dür ]*

**şānevber-i gülzār-ı feyż:** *İhsan bahçesinin fıstık ağacı.*
Ayrılduḳ o şānevber-i gülzār-ı feyżden
Mānend-i piste olsa nola baġrumuz dü-nīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 3). [şānevber-i gülzār-ı feyż, ]*

**şanevber-reviş:** *Çam ağacı tavırlı.*
sanevber-reviş ḫırāmuñ içün
Baña bildür günāhumı bileyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 273). [sanevber-reviş, ]*

**şanevber-veş:** *Çam fıstığı ağacı gibi.*
Düşürmiş ʿarʿar u şimşādı kühsāre **şanevber-veş**
Göñül düş yanına cülar gibi ol serv-i reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 5). [şanevber-veş, ]*

**şānī:** *İkinci.*
Teşrīf ideli ciḫānı şāḫ-ı kevneyn
Ṣānisini gūş işitmedi görmedi ʿāyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 2). [ṣānisini, -s, -i, -n, -i ]*

**şānī:** *İkinci.*
Enbiyā vü rüsül içre aña yoḳdur **şānī**
Ki nübüvvetle risāletle odur müsteṣnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 109). [ṣānī, ]*
Ne meşḳūdür ne Ḳaṣr-ı Ḳayser ü ne Ṭāḳ-ı Kisrādur
Bulınmaz ḥaḳ bu kim **şānī** bu bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 26). [ṣānī, ]*

**şanki:** *Ädeta, gibi, tıpkı"anlamında benzetme edatı.*
Sipihri kevkebe-i ḳadr ü şānı başdurdı
Tehemten itdi sefer **şanki** heft-ḫvan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 52). [şanki, ]*

**şanma:** *Sanma , zannetme.*
Ruhında ḫaṭṭ-ı müşgīn üzre düşmiş **şanma** kāküldür
Gül-i terle benefşe üzre gūyā şaçlı sünbüldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 1). [şanma, ]*
Śanma hilāl-i ġarrā oldı şafaḳda peydā
Çarḫa aşıldı ḥālā şemşīr-i ḫūn-feşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 105). [śanma, ]*

**şanmañuz:** *Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.*
Müjde ey ḫalḳ-ı ciḫān nüh ḳubbe-i eflākden
**Şanmanuz** tābān olan ṣubḥ u mesāda mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 12). [şanmanuz, ]*

**şanurum:** *... olduğunu düşünmek, zannetmek.*
Levḥ-i beyāżda görüp āsār-ı ḫāmesin
Āmīziş eylemiş **şanurum** şīr ü şekkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 46). [şanurum, ]*

**şar-:** *Sarmak, kuşatmak.*
Ḳalmaz bu ṭaravet saña ḫaṭṭuñ gelüp āḫir
Cānā seni şimdi ṣaranı sen de **şararsın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 6). [şararsın, -ar, -sın ]*

**sārbān-ı şütür-i ʿizzet:** *Saygı yücelik develerinin devecisi.*

**Sārbān-ı şütür-i ʿizzet** ü iḳbāli felek
Māḥmil-i cāh-ı celālinde ceres şems ü ḳamer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 7). [sārbān-ı şütür-i ʿizzet, ]*

sārbān-ı şütür-i ʿizzet: *Saygı yücelik develerinin devecisi.*
**Sārbān-ı şütür-i ʿizzet** ü iḳbāli felek
Māḥmil-i cāh-ı celālinde ceres şems ü ḳamer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 7). [sārbān-ı şütür-i ʿizzet, ]*

**sārbān-ı şütür-i ʿizzet:** *Saygı yücelik develerinin devecisi.*
**Sārbān-ı şütür-i ʿizzet** ü iḳbāli felek
Māḥmil-i cāh-ı celālinde ceres şems ü ḳamer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 7). [sārbān-ı şütür-i ʿizzet, ]*

**şarf:** *Harcama, bir şeyi bir işte kullanma.*
Çeşmüm dil-i şeydādan alur ḫūn-ı sirişki
**Şarf** itse demādem nola īrād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 8). [ṣarf, ]*
Dürr ü yāḳutuñı ey dīde ey dil beẕl ü **ṣarf** eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 5). [ṣarf, ]*
Ölünce vaṣfuña **ṣarf** itsem nola ʿömrüm
Hudā ki ḫulḳumı ḫalḳ itdi eylemez tebdil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 117). [ṣarf, ]*
Kāş cismümde biñ olsa cānum
Yolına her birini itsem **ṣarf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 30). [ṣarf, ]*

**sārī:** *Birinden diğerine geçen, yayılan, sirâyet eden, nüfuz eden.*
Berḳ-ı cān-teʾsīr-i derd-i ʿaşḳı **sārī** olmasa
Sūz-ı dil iẓhār idüp yanmaz yaḳılmazdı çenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 53). [sārī, ]*

**sārī:** *Birinden diğerine geçen, sirâyet eden, nüfuz eden, yayılan.*
Ḥūrşīd ü meh meḫārı heft āsmān ḳaṭārı
Çarḫ-ı berīne **sārī** fermān-ı sārbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 14). [sārī, ]*

**şarıl-:** *(Bir şeye) Sımsıkı tutunmak, yapışıp bırakmamak.*
Semen serve **sarılmış** bīd lerzān çeşm-i nergis mest
Çemende āteş-i ġayret derūn-sūz-ı çenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 11). [sarılmış, -mış ]*

**şarīr:** *Cızırtı, gıcırtı.*
Oḳur eṭfāl bikr-i fikretümüñ
Gūşına ḫāmemün **ṣarīri** eẕān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 222). [ṣarīri, -i ]*

**şarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn:** *Detaycı feleğin sarrafı.*
Dirhem-i berḳ u nücūmuñ destine ġırbal olup
Ḥūrdesin dökdi yire **ṣarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 12). [ṣarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn, ]*

**şarşar-ı āsīb:** *Afetin şiddeti.*
Bî-teźelźüldür esāsı ṣarṣar-ı āsībden
ʿAşḳ bir maʿmūredür eyvān eyvān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 7). [ṣarṣar-ı āsīb, --den ]*

**şarşar-ı āsīb:** *Belâ, âfet, musibet, kötülük, felâket, zarar rüzgarı.*
Ol ḳadar bulmış metānet kim zamān-ı ḥaşre dek
Ṣarṣar-ı āsībden bir ṭāḳına gelmez ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 4). [ṣarṣar-ı āsīb, -den ]*

**şarsıl:** *Sallanmak, sarsılmak.*
Dirāḫt-ı ʿömr-i ʿadū **ṣarṣılur** şitābından
Meġer ki esb-i ṣabā-seyri bād-ı ṣarṣardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 123). [ṣarṣılur, -ur ]*

**şat-:** *(Manevi değer taşıyan bir şey veya kimseyi) Menfaat karşılığında feda etmek, (o şey veya kimseye) ihanet etmek.*
Cān-ı Şīrīnini bir tīşeye **ṣatdı** Ferhād
Bī-sütūn-ı ġamı dil tīşesi āsān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 5). [ṣatdı,*

*-dı ]*

**şatıl:** *Satılmak.*
Ṭop u tüfeng atıldı serler alup **şatıldı**
Gökler yire ḳatıldı ḥaşr oldı nāgeḫānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 99). [şatıldı, -dı ]*

**satır:** *Et kesmeye, kemik kırmaya yarayan ağır ve enli bir bıçak türü.*
Baltacı ketḫudāsına beñzer
Gah **şatır** olur belinde kemer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 4). [şatır, ]*

**satır:** *Çadır.*
Defter-i kevn ü mekān almıya evvel **saṭırın**
Olsa tafṣīl-i ṣenā-yı ṣıfātı icmālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 145). [saṭırın, -ı, -n ]*

**sāṭir-ı ʿayb:** *Ayıp örten.*
Setr eyle ʿuyūbını Naẓīm-i zāruñ
Ey dāmen-i ʿafv u şefḳati **sāṭir-ı ʿayb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 32, Mısra 4). [sāṭir-ı ʿayb, ]*

**sātīr-i ʿayb-ı ʿuṣāt:** *Âsilerin ayıbını örten gizleyen.*
Ġayb eyle Naẓīm-i derd-mendüñ ʿāybıñ
Ey dāmen-i ʿafvı **sātīr-i ʿayb-ı ʿuṣāt**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 4). [sātīr-i ʿayb-ı ʿuṣāt, ]*

**sātiru'l-ʿāyb:** *Ayıpların , günahların örtücüsü.*
Destgīr-i żuʿafā-yı māḥşer
**Sātiru'l-ʿāyb** şefīʿu'l-ʿaraṣāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 8). [sātiru'l-ʿāyb, ]*

**şatma:** *Satmak.*
Berḳ **şatma** ẕeyl-i bāġ -ı dehre bād-ı ṣunʿ ile
Ṭārem-ı ʿulviden niṣār oldı berg-i yāsemīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 9). [şatma, -ma ]*

**saṭr:** *Satır, dize.*
Oldı her **saṭrı** birer mevc bu raʿnā ġazelün Lücce-i ṭabʿ-ı Naẓīmüñ yine seyr it cūşın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 17). [saṭrı, -ı ]*

**saṭr-ı beyānum:** *Açıklama satırı.*
Cāmiʿ-i vaṣfuñda her **saṭr-ı beyānum** çekdi ṣāf
Hāne-i maʿnī- i ṣarīrüm eṣ-ṣalā-hān-ı menār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 119). [saṭr-ı beyānum, -um ]*

**saṭr-ı bismi'llāhdur:** *Bismillah yazısı, satırı.*
Sure-i ṣād üzre gūyā **saṭr-ı Bismi'llāhdur**
Medd-i ebrū kim o çeşm-i dil-rübā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 7). [saṭr-ı bismi'llāhdur, ]*

**saṭr-ı evveli:** *Ilk satır.*
Kalur sitāyişinüñ defteri yine mücmel
Olursa maḥşere dek **saṭr-ı evveli** tafṣīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 90). [saṭr-ı evveli, ]*

**saṭr-ı haṭ-ı laʿl:** *Dudak çizgisinin satırı.*
Yazınca **saṭr-ı ḫaṭ-ı laʿlin** ol debīr-i cemāl
Ṣaḥife-i rūḫını ḳıl ḳalemle karaladı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 5). [saṭr-ı ḫaṭ-ı laʿl, --i-in ]*

**saṭr-ı siyāh-ı naẓmum:** *Şiirin siyah satırı.*
Oldı bir mikḥele her **saṭr-ı siyāh-ı naẓmum**
Ṣafḥa-i siʿr-i laṭīfüm añа mirʾāt-ı ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 9). [saṭr-ı siyāh-ı naẓmum, -um-un ]*

**saṭvet-i zūd:** *Gücünün çabukluğu.*
Bu **saṭvet-i zūd** berdiyle ey şeh-i ġāzi
Meġer maḥall-i neberdüñ feżā-yı māḥşerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 141). [saṭvet-i zūd, ]*

**şavāb:** *Doğru, doğru davranış, doğru düşünce.*
Ey ẓāḫiri hūb bāṭını zişt liḳā
Ṣūretde işi **şavāb** maʿnīde ḫaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 2). [şavāb, ]*

**şavlecān-ı ḳażāda:** *Kader savlecanı (Savlecan; Cirit oyununda kullanılan eğri sopa, çevgân).*
**Şavlecān-ı ḳażāda** dāʾim ola
Farḳ-ı aʿdāsı gūy-veş ġalṭān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 235). [şavlecān-ı ḳażāda, -da ]*

**şavlecān-ı ḳudret:** *İktidarın ucu eğri cirit sopası.*
Ey **şavlecān-ı ḳudretine** kūy-ı lā-mekān
Çevgānı irādeti māḫlūḳ-ı kün fekān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 1). [şavlecān-ı ḳudret, --i, --n-, --e ]*

**şavlet-i deyden:** *Kış mevsiminin ihtişamı.*
**Şavlet-i deyden** olurdı lerze-nāk sīne-çāk
Şīr-i berfine dūçār olsa bu dem şīr-i ġarīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 19). [şavlet-i deyden, -den ]*

**şavm:** *Oruç.*
Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz
Ne ḥac ne ẕekāt u ne ṣalāt ile na **şavm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 4). [şavm, ]*

**savmaʿa-i ʿālem:** *Dünya tapınağı.*
Virmişdi ẕātı **savmaʿa-i ʿāleme** şeref
Maʿlūm idi o ʿārif içün sırr-ı men ʿaref *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 1). [savmaʿa-i ʿālem, --e ]*

**şavt:** *Ses.*
Gel kuhsāre añla mecāz u ḥaḳīkati
Söz bir e gerçi **şavt-ı** bedīd ü niḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 16). [şavt-ı, --ı ]*

**şavt-ı kilki:** *Kalemin sesi.*
Menār-ı cāmiʿ-i ʿirfānda **şavt-ı kilki** eẕān
Nevā-yı nuṭḳ-ı bülendi ḫaṭīb-i minberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 163). [şavt-ı kilki, ]*

**şavt-ı muṭrib:** *Çalgıcının sesi, nâmesi.*
Bezm-i ʿişret meclis-i taşvīrdür sensiz baña
**Şavt-ı muṭrib** nāle-i şeb-gīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 2). [şavt-ı muṭrib, ]*

**şay:** *(Şöyle veya böyle olduğunu) Kabul etmek, addetmek.*
**Şay** naḳd-ı cānı dilbere cānān seviş budur
Bāzār-ı ittihādde alış veriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 1). [şay, ]*

**şay:** *1. Önemsemek. 2. Hesaba katmak, dikkate almak.*
**Şaymaz** oldum dāġ-ı hicrān ile bağrum başını
Giryeden çeşmüm ağardı bir bilür yoḳ yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 1). [şaymaz, -maz ]*

**şay:** *Saymak.*
Nedür vefḳ olur o kim şekl-i müseddes
Yidi ḫāne **şayār** ammā ki herkes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 2). [şayār, -ar ]*

**saʿy:** *Merve ile Safa arasında hacıların gidip gelmesi.*
**Saʿy** ile varup o kaʿbe-i cān ḥaremin
Iḥrām-ı niyāzla ṭavāf eyleyelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 3). [saʿy, ]*

**saʿy:** *Çalışmak, çabalamak.*
Haccuñı Ḥaḳḳ ide maḳbūl ola **saʿyuñ** meşḳūr
Maẕḫār-ı ʿātıfet-i Ḥażret-i Mevlāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 31). [saʿyuñ, ]*

**saʿy:** *Safa ve Merve arasında gidip gelme durumu.*
Saʿy idüp cān-ı dili cānı taḳdīm eyler
Kaʿbe-i kūyı ṭavāfında miṣāl-i recebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 19). [saʿy, ]*

**saʿy:** *Çaba, gayret.*
Saʿyinde anuñ ki olmaya taḳṣīri
Her neyse olur be-kām-ı dil teshīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 1). [saʿyinde, -inde ]*

**saʿy:** *Safa ile Merve tepeleri arasında yürüme.*
Ṣafāsından ider **saʿy** ü ṭavāf-ı Kaʿbe-i

maḳṣud
Girüp iḥrām-ı şevḳe yüz ṭutan Hannāne
Mennāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 11). [saʿy, ]*

**saʿy:** *Çaba, gayret, çalışıp çabalama.*
Bir dil-ḫarābı yapmada **saʿy** eyleyen kişi
Olsun ṣafāda beyt-i muʿallā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 7). [saʿy, ]*
İde meşḳur **saʿyüñi** Bārī
Ḳıla maḳbūl ḥaccuñı Sübḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 145). [saʿyüñi, -üñ, -i ]*
Kaʿbe-i dergehüñe farṭ-ı ṣafādan geldüm
**Saʿyüm** iḥrām-ı ḥaḳīḳatde ṭavāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 4). [saʿyüm, -üm ]*

**saʿy:** *Çalışma, çabalama.*
**Saʿy** idüp Kaʿbe-i kūyında maḳām eyledi dil
Zemzem-i laʿl-i leb-i yāri ṣafālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 3). [saʿy, ]*
Keşt-i emelde ber-zede-dāmān-ı **saʿy** olan
Dest-i ümīdi sünbüle-çīn-i ḥuṣūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 7). [saʿy, ]*
Girer **saʿy** eyleyüp iḥrām-ı şevḳe
İdenler Kaʿbe-i ʿaşḳuñ ṣafāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 7). [saʿy, ]*

**saʿy ider:** *Çalışmak, çabalamak.*
**Saʿy ider** ḥāsid kemālātuñda noḳṣān bulmaġa
ʿAlemüñ noḳṣān eġer ʿallāme-i dānişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 65). [saʿy ider, -er ]*

**saya:** *Gölgelik.*
Çoḳdan ey Yusuf-ı gül-çehre ḫarīzāruñdur
Naḳd-i cānın dil-i kem-māye saña **saya** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 6). [saya, ]*

**sāya-ber-endāz:** *Ev yıkıcı.*
Ḥaḳḳā ki aña ẓıll-ı hümā bār-ı girāndur
Bir bī-dile kim zülfüñ ola **sāya-ber-endāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 6). [sāya-ber-endāz, ]*

**şayd:** *Av.*
Çıḳsa **şayd** u şikare şīrāne
Ola Nuşirevān o künce revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 85). [şayd, ]*

**şayd:** *Av, elde edilmek istenen, maksat.*
Pāy-ı ʿaḳlumda yoġ idi ḳaydum
Şāḫbazān-ı nāz idi **şaydum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 32). [şaydum, -u, -m ]*

**şayd:** *1. Av, şikâr. 2. Avlama, avlanma.*
Murġ-ı dil ü cān **şaydına** ebrūları şanma
Şāhīn-i dü-çeşm-i siyehi şeh-perin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 3). [şaydına, -ı, -n, -a ]*

**şayda çıḳsa:** *Ava çıkmak, avlanmaya gitmek.*
Şayda çıḳsa iltifāt itmez ġazāl-i ḫāvere
Nesr-i ṭāʾir cān ile fitrākine naḫcīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 51). [şayda çıḳsa, -sa ]*

**şayd-gāh:** *Avlanma yeri, avlak.*
Bir şeh-i ḥüsnüñ olup bend-i ser-i fitrāki
Şayd-gāh oldı yine vādī-i naḫcīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 12). [şayd-gāh, ]*

**şayd-gāh:** *Av yeri, avlak.*
Nesr-i felek düşer süm-i pāy-ı semendine
Bir **şayd-gāha** kim o şāḫ-ı kāmrān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 8). [şayd-gāha, -a ]*

**şayd-gāh-ı kibriyāsında:** *Büyüklük ,ululuk avlak yeri.*
Şehriyār-ı ʿālem-i lāhut kim ervāḥ-ı ḳuds
**Şayd-gāh-ı kibriyāsında** demādem cān sipār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 70). [şayd-gāh-ı kibriyāsında, ]*

**şayd-ı kemendi:** *Av ipi.*
Tenezzül eylese naḫcīrgāh-ı gerdanda
Kemīne **şayd-ı kemendi** ġazāl-i ḫāverdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 106). [ṣayd-ı kemendi, -i ]*

**ṣayd-ı lāġardur:** *Zayıf, etsiz av.*
ʿAceb mi eylemese nesr-i ṭāʾire raġbet
Deġil kemendinde ṣāyeste **ṣayd-ı lāġardur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 108). [ṣayd-ı lāġardur, -dur ]*

**ṣayd-ı lāġarı:** *Zayıf, etsiz av.*
Şehsüvār-ı milk-i ġaybü'l-ġayb kim olmış ezel
Bend-i fitrākinde kevneyn iki **ṣayd-ı lāġarı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 102). [ṣayd-ı lāġarı, -ı ]*

**ṣayd-ı muḳayyeddür:** *Bağlı , bağlanmış av.*
Ġazāl-i ḥāveri fitrāk bend-i rāḫşān iclāli
Kemend-i ḥükmine nesr-i felek **ṣayd-ı muḳayyeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 32). [ṣayd-ı muḳayyeddür, -dür ]*

**ṣaydır-:** *Saydırmak.*
Naḳd-i ṣabrı baña evvel o güzel ṣaydurdı
Haṭ ber-āverde olup şimdi ṣaḳal **ṣaydırdı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 2). [ṣaydırdı, --dı ]*

**saydur:** *Söylemek, saymak.*
Naḳd-i ṣabrı baña evvel o güzel **ṣaydurdı**
Haṭ ber-āverde olup şimdi ṣaḳal ṣaydırdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 1). [ṣaydurdı, -dı ]*

**sāye:** *Gölge.*
**Sāyesin** evvel dirīġ eylerdi ol nev-naḫl-i nāz
Şimdi ammā ḳande olsam sāye-veş yanımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 9). [sāyesin, -si, -n ]*
Ṭıfl iken sīnem idi cilvegahüñ dāye gibi
Düşeyüm pāyuña ey serv-i sehī **sāye** gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 2). [sāye, ]*
Olmayan sāye-veş üftāde nihāl-i ḳadüñe
Sāye gibi ola senden iki ʿālemde cüdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 296). [sāye, ]*
Ey ḳad-i serv-i çemān-ı çemen-i ġaybü'l-ġayb
Sāyebān eyler idi **sāyeñi** bulsa Ṭūbā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 294). [sāyeñi, -+ñi ]*
Ki anuñ **sāyesine** uġrayamaz dīv-i racīm
Biri de cāmiʿ-i Ḳurʾān-ı Mübīn Ẕī'n-nūreyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 73). [sāyesine, -si, -n, -e ]*
Ẓıll-ı şerʿinde ḥużūr itmededür mevcūdāt
Nola Ḥaḳ **sāyesini** miṣli gibi itse ʿadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 50). [sāyesini, ]*
Yine düşürdi hümā **sāyesin** ciḫān üzre
İlāhī ola hümāyun ciḫāniyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 1). [sāyesin, -si, -n ]*
Hemīşe tā ki açup bāl ü per saʿādet ile
Hümā-yı ṣulḥ ṣala **sāyesin** ciḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 124). [sāyesin, -si, -n ]*
Nola ẓıll-ı ẓalīlinde ciḫān āsūde-ḥāl olsa
Yidi iḳlīme ṣalmış **sāye** her tūġ-ı şehenşāḫī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 20). [sāye, ]*
Yine miʿmār-ı ṭabʿı eyledi bir nev-biñā ṭarḥın
Ki çarḫ-ı aṭlasa bām-ı refiʿinden düşer **sāye**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 14). [sāye, ]*

**sāye:** *Gölge.*
Yārün hümā-yı kākülinüñ **sāyesindedür**
Bir bī-dilüñ başında ki devlet nişānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 3). [sāyesindedür, -sin, -da, -dur ].*
Hoş geçer **sāyemde** her serv-i revān-ı baġ-ı naz
Gülbün-i ʿişve nihāl-i iʿtidalümdür benüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 3). [sāyemde, -m, -de ]*

**sāye:** *Gölge.*
Yārün hümā-yı zülfi ṣalar **sāye** üstine
Bir ʿaşıḳuñ ki baḫt-ı siyāhı küşādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 11). [sāye, ]*
Bir ṭāʾir-i evc-i şerefiz **sāye** gedādur
Sımurġ u hümā zīr-i per-i himmetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 9).*

*[sāye, ]*
Nūrdur naḫl-i revānı **sāye** olmaz nūrda
Cümleten rūḫ-ı mücessem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 31). [sāye, ]*
Ne **sāye** sāye-i şehper-i ṭāʾir-i tevfīḳ
Ki düşdi farḳ-ı ser-i pīr ü nev-cüvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 3). [sāye, ]*
Ne **sāye** sāye-i bāl-i hümā-yı şulḥ u şalāḥ
Ki sāyebān-ı hidāyetdür ins ü cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 5). [sāye, ]*
Ne **sāye** sāye-i ebr-i baḫār-ı raḥmet
Çekildi cümle-i māḫlūk-ı kün fekān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 7). [sāye, ]*
Ne **sāye** ẓıll-ı ẓalīl-i ʿināyet-i Ṣamedī
Ki oldı çetr-i cenāb-ı ḫudâygân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 9). [sāye, ]*
Māʾil oldum o sehī bālāya
Rāḥm idüp üstüme şaldı **sāye** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 14). [sāye, ]*

**sāye:** *(Biri veya bir şey) Sebebiyle, yardımıyla, desteğiyle.*
Serv-ḳadler birbirinden şivede mümtazdır
**Sāyesinde** her niḥālüñ başḳadur bir ʿālemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 8). [sāyesinde, -si, -n, -de ]*

**sāye- endâz-ı vaḳār:** *Ağır başlılık gölgesi atan.*
Olalar tahṭe'ş-şerāda gāv u māhī mużṭarib
Olsa ger fevḳaʿl-ʿalāde **sāye- endâz-ı vaḳār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 90). [sāye- endâz-ı vaḳār, ]*

**sāyebān:** *Gölgelik.*
Ey ḳad-i serv-i çemān-ı çemen-i ġaybü'l-ġayb
**Sāyebā**n eyler idi sāyeñi bulsa Ṭūbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 294). [sāyebān, ]*
Bārgāh-ı ʿazmine naṣrun min'Allāh **sāyebān**
Sāyebān-ı rezmine feṭḥ u ẓafer naḳş ü nigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 35). [sāyebān, ]*

**sāyebān:** *Gölgelik, otağ.*
ʿAvn-i Hudā penāhı feṭḥ ü ẓafer sipāhı
Nuṣret refīḳ-ı rāhı tevfīḳ **sāyebānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 24). [sāyebānı, -ı ]*

**sāyebān-ı ʿadlüñde:** *Adalet otağında.*
Ciḫāniyān olālar **sāyebān-ı ʿadlüñde** āṣafuñ şeb ü rūz emn ile emān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 125). [sāyebān-ı ʿadlüñde, -de ]*

**sāyebān-ı hidāyetdür:** *Doğruluk otağıdır.*
Ne sāye sāye-i bāl-i hümā-yı şulḥ u şalāḥ
Ki **sāyebān-ı hidāyetdür** ins ü cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 6). [sāyebān-ı hidāyetdür, -dür ]*

**sāyebān-ı rezmine:** *Savaş otağı.*
Bārgāh-ı ʿazmine naṣrun min'Allāh sāyebān
**Sāyebān-ı rezmine** feṭḥ u ẓafer naḳş ü nigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 36). [sāyebān-ı rezmine, -in, -e ]*

**sāye-endāz-ı ümem:** *Ümmetlerin gölge salması.*
Rāyet-efrāz-ı şefāʿat **sāye-endāz-ı ümem** ʿĀcizān-ı ḥaşre erḥam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 77). [sāye-endāz-ı ümem, ]*

**sāye-i ʿadl:** *Adaletin gölgesi.*
Devr-i ḥıfẓında cihān ḳayd-ı eşirrādan emīn
**Sāye-i ʿadlinde** der-zīr-i emān mülk ü milel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 28). [sāye-i ʿadl, -in, -de ]*

**sāye-i bāl-i hümā-yı şulḥ:** *Barış talih kuşunun kanadının gölgesi.*
Ne sāye **sāye-i bāl-i hümā-yı şulḥ** u şalāḥ
Ki sāyebān-ı hidāyetdür ins ü cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 5). [sāye-i bāl-i hümā-yı şulḥ, ]*

**sāye-i ebr-i baḫār-ı raḥmet:** *Baharın rahmet bulutunun gölgesi.*
Ne sāye **sāye-i ebr-i baḫār-ı raḥmet**

Çekildi cümle-i māḫlūk-ı kün fekān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 7). [sāye-i ebr-i baḫār-ı raḥmet, ]*

**sāye-i ḥilm:** *Gölgedeki huy.*
**Sāye-i ḥilm** ü vaḳārından olup ḫam-geşte çarḫ
Ṣevr-i gerdūn mużṭarib gāv-ı zemīn lerzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 45). [sāye-i ḥilm, ]*

**sāye-i hudāy:** *Allah'ın gölgesi ( himayesi ).*
Baña virildi manṣıb-ı vaṣfı berātla
Haṭ çekse üstine nola ol **sāye-i ḫudāy**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 12). [sāye-i ḫudāy, -ol ]*

**sāye-i ḫudāy:** *Allah'ın gölgesi ( himayesi ).*
Dur olmasun mufārıḳ-ı ehl-i kemālden
Ẓıll-ı saʿādeti ki odur **sāye-i ḫudāy** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 24). [sāye-i ḫudāy, ]*

**sāye-i keremi:** *Cömertlik gölgesi.*
İder ẕelīli ser-efrāz **sāye-i keremi**
Huceste ẕāt-ı hümāyūnı bir hümā-ferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 73). [sāye-i keremi, -i ]*

**sāye-i luṭfuñda:** *Lütuf gölgesi*
Demādem **sāye-i luṭfuñda** ḫoş geçmek ümidiyle
ʿAceb mi serv-i nāzum pāyüñe yüz sürsem āb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 3). [sāye-i luṭfuñda, -u, -ñ, -da-uñ, -da ]*
Hoş geçmezidi **sāye-i luṭfuñda** olmasa
Ḳadd-i bülendi ʿarʿar-ı bustān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 33). [sāye-i luṭfuñda, -uñ, -da ]*

**sāye-i merḥamet:** *Merhamet sayesinde.*
Ṣal farḳ-ı Naẓīme **sāye-i merḥametüñ**
Pür-tāb ü tef-i ḳıyāmet olduḳda ʿusāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 3). [sāye-i merḥamet, ]*

**sāye-i per-i hümā-yı zülfden:** *Saçının talih kuşunun kanatlarının gölgesi.*
Öyle nāzikdür ki rūḫsār-ı leṭāfet-güsteri
**Sāye-i per-i hümā-yı zülfden** āzürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 8). [sāye-i per-i hümā-yı zülfden, --den-den ]*

**sāye-i şehper-i ṭāʾir-i tevfīḳ:** *Allah'ın yardımıyla uçan kuşun kanadının gölgesi.*
Ne sāye **sāye-i şehper-i ṭāʾir-i tevfīḳ**
Ki düşdi farḳ-ı ser-i pīr ü nev-cüvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 3). [sāye-i şehper-i ṭāʾir-i tevfīḳ, ]*

**sāye-i serv-i bülend:** *Uzun servinin gölgesi.*
Haḳ-i niyāz-ı naḫl-i çemenzār-ı nāzıñum
Benden ṣaḳınma **sāye-i serv-i bülendüñi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 8). [sāye-i serv-i bülend, --üñ, --i ]*

**sāye-i temkīni:** *Tedbirin gölgesi.*
İderdi ḳubbe-i gerdūnı bāz-gūne-nümā
Düşeydi **sāye-i temkīni** āsmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 50). [sāye-i temkīni, ]*

**sāye-nişîn :** *Gölgede oturan.*
Sulṭān u gedā olsa nola **sāye-nişīni**
Bī-ḫār-ı ḫazāndur çemen-i ʿaşḳ dıraḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 3). [sāye-nişīni, -in, -i ]*

**sāye-nişīn-i hümā:** *Huma kuşunun gölgesine sığınan.*
Bı-ḳayd o dil ki kākülüñe mübtelā degül
Rāḥat o ser ki **sāye-nişīn-i hümā** degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 2). [sāye-nişīn-i hümā, ]*

**sāye-perverd-i nihāl -i ḳāmet-i mevzûnuyuz:** *Uzun boylu fidanın yetiştirdiği.*
Pāy-ı nāzında olup bir nev-resüñ hāk-i niyāz
**Sāye-perverd-i nihāl -i ḳāmet-i mevzûnuyuz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 6). [sāye-perverd-i nihāl -i ḳāmet-i mevzûnuyuz, --u-, --y-, --uz ]*

**sāyesinde:** *(biri veya bir şey) sebebiyle.*

O naḫl-i râst - ḳadiñ **sāyesinde** ḫoş geçerüz
Fütāde-i ḳadem-i yār-i kec-külāhuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 11). [sāyesinde, ]*
İde ḳıyamete dek **sāyesinde** ḫalḳ ḥużūr
Nihāl-i ʿadli ki bāġ-ı ciḫānda ʿarʿardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 207). [sāyesinde, ]*

**sāyesinde:** *(Biri veya bir şey) Sebebiyle, yardımıyla, desteğiyle.*
Hoş geçse **sāyesinde** nola cūy-bār-veş
Ol kim zemīn-i sīnede serv-i revānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 9). [sāyesinde, ]*

**sāyesindeyüz:** *Sayesindeyiz.*
Ẕāt-ı Ḥaşan Ḥüseyn ile oldı iki hümā
Biz **sāyesindeyüz** raḍıya'llāhu ʿānhümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 1, Mısra 2). [sāyesindeyüz, ]*

**sāye-veş:** *Gölge gibi.*
Sāyesin evvel dirīġ eylerdi ol nev-naḫl-i nāz
Şimdi ammā ḳande olsam **sāye-veş** yanımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 10). [sāye-veş, ]*
İtme naḫl-i keremüñden beni bir laḥẓa cüdā
**Sāye-veş** ister iseñ ḫāk ile yeksān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 8). [sāye-veş, ]*
Olmayan **sāye-veş** üftāde nihāl-i ḳadüñe
Sāye gibi ola senden iki ʿālemde cüdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 295). [sāye-veş, ]*

**sayf:** *Yaz mevsimi.*
Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup **ṣayf** u şitā
Olalar germā vü sermā īn berān ü ān berīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 131). [ṣayf, ]*

**saʿy-ı pāy-ı himmetle:** *Lütûf ayağının çabasıyla.*
Feżā-yı hecri geçen **saʿy-ı pāy-ı himmetle** Ṣafā ile ṭaraf-ı Kâʿbe-ı viṣāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 9). [saʿy-ı pāy-ı himmetle, --le ]*

**ṣayıl:** *Kabul etmek, saymak.*
Zaḫm-ı peykānı **sayılmaz** tende ḥālā bir midür
Çekdügüm ol ḳaşları yādın benüm yā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 1). [sayılmaz, -maz ]*

**ṣayḳal-ı feyż:** *Bereket bolluk cilası.*
Ṣayḳal-ı feyż ile rūşenger-i ṭabʿ-ı ṣāfum
Dembedem āyine-i dilden olur Jeng-zidā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 57). [ṣayḳal-ı feyż, ]*

**ṣayḳal-ı mihrüñle:** *Güneşin parlaklığı.*
Ṣayḳal-ı mihrüñle eyle tābdār u müncelī
İtmesüñ gerd-i sivā mirʿāt-ı ḳalbūmi ġubār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 161). [ṣayḳal-ı mihrüñle, -üñ, -ie ]*

**ṣayḳal-pezīr-i ʿaşḳ:** *Aşkın parlaklığı aşkın cilalısı.*
O dil ki olmaya **ṣayḳal-peẕīr-i ʿaşḳ** gören
Olursa āyīne-i mihr-i ābgīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 3). [ṣayḳal-peẕīr-i ʿaşḳ, ]*

**sayru:** *Hasta.*
Naḳş it ṣahīfe-i dil ü cāna s̱enāsını
Sayruñ sitāyişinde velī levḥ-i sāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 18). [sayruñ, -n ]*

**ṣayyād-:** *Sevgili.*
Maġzdur bādām-ı zencīrinde çeşm-i āhuvān
Öyle **ṣayyāduñ** esīr-i zülf-i pür-efsūnıyuz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 4). [ṣayyāduñ, -(u)ñ ]*

**ṣayyād:** *Avcı.*
Yārüñ esīr-i kākülidür boynı baġlu dil
**Ṣayyāddur** kemendini naḫcīre baġlamış
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 4). [ṣayyāddur, -dur ]*

**ṣayyād:** *Avcı.*
Ne dāne vü ne dām ü ne **ṣayyād** gerekdür
Murġ-ı dile bir ḳāmet-i şimşād gerekdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 1). [ṣayyād, ]*

**ṣayyād-ı kemān-ebrū:** *Keman kaşlı avcı.*
Ham-ı fitrāk-i nāzında o **ṣayyād-ı kemān-ebrū**
Māḥāl yoḳdur ki bir nahcīr-i mümtāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 7). [ṣayyād-ı kemān-ebrū, ]*

**sāz:** *Müik. çalgı (OTS, 993).*
Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir **saz** ü söz
Göġsün döger meclisde def hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 7). [saz, ]*

**sāz u selebi:** *Araç gereç.*
Ümmeti dergeh-i vālāsına olduḳça revān
Ṣalavāt ile taḥiyyāt ola **sāz u selebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 70). [sāz u selebi, -i ]*

**sāz-ı dil:** *Gönül sazı.*
Dem-beste iken ciḫānı dutmısdı Naẓīm
**Sāz-ı dilinin** terāne-i tār-ı evtārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 4). [sāz-ı dil, --i, --nin ]*

**sāz-ı niyāzı:** *Feryat sazı.*
**Sāz-ı niyāzı** diñlemeyen ser-girān-ı nāz
Mıżrāb-ı ʿaşḳa kāse-i ṭanbūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 21). [sāz-ı niyāzı, -ı ]*

**sāz-ı vaṣfında:** *Vasfının sazı.*
Nevā-perdāz olup āheng idünce **sāz-ı vaṣfında**
Degül mıżrāb-ı kilk-i ter elinde her benān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 75). [sāz-ı vaṣfında, -ın, -da ]*

**sebʾa -i seyyāre-i çarḫ-ı maʿānidür:** *Anlamı feleğin gezegenlerinden yedincisidir.*
**Sebʾa -i seyyāre-i çarḫ-ı maʿānidür** Naẓīm
Heft beytiyle bu naẓm-ı ter ki dīvānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 13). [sebʾa -i seyyāre-i çarḫ-ı maʿānidür, --dür ]*

**sebʿa-i seyyāre:** *Yedi yıldız.*
Pister-i zer-tārı mihr ü bāliş-i zer-kārı māh
**Sebʿa-i seyyāre** ser-gerdān-ı ḥüsn-i behceti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 6). [sebʿa-i seyyāre, ]*

**sebaḳ-ḫvān olur:** *Öğrenci olmak, ders okumak.*
Deḫānı sırr-ı ʿademden ḫaber virür her dem
Rumūz-ı ġayb **sebaḳ-ḫvān olur** zebānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 8). [sebaḳ-ḫvān olur, -ur ]*

**sebāt:** *Azim ve kararlılık.*
Hicrāna taḥammül iderek vaṣluña irdüm
Bu rütbe baña ṣabr u **ṣebātla** virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 4). [ṣebātla, -la ]*

**sebeb:** *sebep.*
Āferīneş yüzinüñ ṣuyına ḫalḳ olmışdur
Raḥmet-i ʿālemiyāndur o dü- ālem **sebebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 14). [sebebi, -i ]*

**sebeb:** *Neden, sebep, vesile.*
Ey faḫr-i ciḫān ciḫāniyānuñ **sebebi**
Mekkī Medinī vü Hāşimī hem Arabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 1). [sebebi, -i ]*

**sebeb:** *Neden, gerekçe, bahane.*
**Sebeb** ṣahbā iken būs-ı leb-i gül-fāmuña ṣākī
Yine keyfiyyetin inkār iden cām-ı Cemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 11). [sebeb, ]*

**sebeb:** *Bir durumun ortaya çıkmasına neden olan şey.*
Meded meded pederüm rihlet itdi dünyādan
Ḥayāt-ı cismüme bādı vücūdumuñ **sebebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 2). [sebebi, -i ]*

**sebeb:** *Neden.*

Muḥabbet itdügümüzdür o şūḫa çevre
**sebeb**
Ġarībdür ki ne mücrim ne bī-günāhuz biz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 15). [sebeb, ]*
Ey dīde aġladuñ dem-i vaṣlın ḫayāl idüp
Bu naḳl-i mācerāya **sebeb** eski dem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 12). [sebeb, ]*
**Sebeb** oldı firāḳ -ı cānāne
Dil ü cānumda dāġ-ı hicrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 139). [sebeb, ]*
Beyāż-ı defter-i ḥüsni sevād ile doldı
Haṭ-āver olduġınuñ vechi var budur **sebebi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 8). [sebebi, -i ]*

**sebeb-i ʿālem:** *Âlemin sebebi.*
**Sebeb-i ʿālem** ü ādem sened-i mevcūdāt
Husrev-i her dü-ciḫān pādişeh-i her dü-serā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 101). [sebeb-i ʿālem, ]*

**sebeb-i ḫilḳat-i ciḫān:** *Cihanın yaradılış sebebi.*
Yā Rab be-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül ḫatm-i enbiyâ
Kim ẕāt-ı pākidür **sebeb-i ḫilḳat-i ciḫān**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 10). [sebeb-i ḫilḳat-i ciḫān, ]*

**sebeb-i ıżṭırāb:** *Izdırap sebebi.*
Teb-lerze-i muḥabbet ile dil ki ḫastedür
Sīmābe-i ḥaşre dek **sebeb-i ıżṭırāb** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 12). [sebeb-i ıżṭırāb, -ur ]*

**sebeb-i maġfiret-i rabb-i raḥīm:** *Acıyan ve esirgeyen Rabbimin aff sebebi.*
Ey ʿusāta **sebeb-i maġfiret-i Rabb-i raḥīm**
Sen o memdūḥ-ı Hudā faḫr-ı dü-ʿālemsiñ kim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 87). [sebeb-i maġfiret-i rabb-i raḥīm, ]*

**sebeb-i māʿü:** *Su sebebi.(anne rahmine düşen bir damla su).*
ʿİllet-i āferīneş-i ʿālem
**Sebeb-i māʿü** ṭīn-i ādemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 6). [sebeb-i māʿü, ]*

**sebʿ-i şidād:** *Zorbalık gecesi.*
Ḥarem-i ḳadrinüñ el-ḥaḳ o ʿafīf-i dehrün
Olmaya süllem-i gerdūnesi bu **sebʿ-i şidād**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 12). [sebʿ-i şidād, ]*

**sebīl:** *Allah rızası için su dağıtılan yer eylemek.*
Tamam-ı ʿāşıḳ-ı dīdār odur ki girye-künān
İde dü-çeşm-i teri çeşme-i niyāzı **sebīl**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 6). [sebīl, ]*

**sebḳ:** *Önceden, eskiden, evvelden.*
Vaṣf-ı ṣıfāt-ı ẕātını **şebk** idene olur
Meh-rīz-i meşḳ-ı levḥa-i zer-kārı āftāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 21). [şebk, ]*

**sebt:** *Yazma, kaydetme.*
Olsa lāyıḳdur ʿUṭarid **şebt** içün evṣāfını
Vaṣf olurken ol sipihr-i ʿizzetüñ şād aḫteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 127). [şebt, ]*

**sebt:** *(a.i.) Yazma, kaydetme, deftere geçirme.*
**Şebt** olsa eġer mücmeli mecmuʿa-i dehre
Tafṣīl-i ġam-ı ḫāṭır-ı nā-şād dükenmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 9). [şebt, ]*

**sebū:** *Şarap kabı, desti, ibrik.*
Feyż alur işrâḳıyân-ı şevḳ bī-cām u **sebū**
Bir ḫum-ı ṣaḥbā-yı derd-i ʿaşḳ Eflāṭunuyuz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 13). [sebū, ]*

**sebū:** *Şarap kabı, şarap testisi.*
Ṣabā ṣākī **sebū** ġonce müretteb meclis-i gülşen
Yine her gül birer zerrīn ḳadeḥle ʿāşīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 15). [sebū, ]*

**sebük-bār:** *Dert yükü taşımayan, düşünce ve gamdan uzak (olan kişi).*

Mesiḥ gibi **sebük-bār** iseñ ʿalāyıḳdan
Çeḫār ṭāḳ-ı felek menzil-i dü-kāme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 11). [sebük-bār, ]*

**sebük-cevelān:** *Hafif dolaşma gezme.*
O germ-reftār-ı āhuvāne ile
Tek ü taz itse ol **sebük-cevelān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 100). [sebük-cevelān, ]*

**sebük-ʿinān:** *Çabuk koşan.*
Gülgūn-i eşk-i demdür olursa **sebük-ʿinān**
Zīrā ki her müjem aña bir tâziyânedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 3). [sebük-ʿinān, ]*

**sebük-kûh-ı girān:** *Dağ gibi ağır yükü hafifleten.*
Gelür bir kāh-ı kemterden **sebük-kûh-ı girān** olsa
Eger bār-ı günāhum ḳonsa nâ-çîzâne mīzāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 9). [sebük-kûh-ı girān, ]*

**sebük-rūḥ:** *Ruhu hafif olan, içi tez.*
Pīş-i naẓār-ı ʿārif-i dânâda **sebük-rūḥ**
Nādaña velī kūh-ı girān gibi metīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 9). [sebük-rūḥ, ]*

**sebük-ser:** *Böbürlenme, hafif meşreplik.*
Elbette **sebük-ser** andadur bed mesti
Biñ rıṭl-ı girān çekse mülden ḳopmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 99, Mısra 3). [sebük-ser, ]*

**sebük-ser:** *Basit düşünceli.*
Olma girān-mizāc ü **sebük-ser** ḥaẕer ḥaẕer
Bu ʿarṣada ne saḫt-kemān ne kepāde ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 3). [sebük-ser, ]*

**sebʿu'l-meşānī:** *Ben Kur'ân ve tekrarlanan yediliyim/Fatiha'yım.*
Ḳalbiñi **sebʿu'l-meşānī** nūr-ı leb-rīz eylesün
ʿAyn-ı iḫlās it bi-ḥaḳk-ı ḳul huvallāhu aḥad
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 57). [sebʿu'l-meşānī, ]*

**sebū-yı bāde:** *Şarap testisi.*
Gülşen-ābād-ı ṭarabdur bezm-i ʿişret sāḳiyā
Gül ḳadeḥ ġonce **sebū-yı bāde** bülbül bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 4). [sebū-yı bāde, ]*

**sebū-yı bāde-berdūş:** *Omuz üstünde taşıdığı şarap testisi.*
Hum-ı ʿaḳl-ı Felātūnı şikest eylerdi seng-i reşk
Eger görse ḫārābātuñ **sebū-yı bāde-berdūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 14). [sebū-yı bāde-berdūş, -ın ]*

**sebz:** *Yeşil, taze.*
Şebnem-ālūd-ı ġarḳ olsa gül-i rūyı olur
**Seb**z türāb-ı rūḫıyla çemen-i şerm ü ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 154). [sebz, ]*
Ḥadīka-i emeli **sebz** ü ḥurrem aĥibbânıñ
Riyāż-ı kām-ı ʿadū dembedem ḫazān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 47). [sebz, ]*

**sebz:** *Yeşil, taze, yeni.*
Feyż-i naʿtiyle mezārumda zamān-ı ḥaşre dek
Midḥatinde bir dil ola her biten **sebzin** giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 68). [sebzin, -īn ]*
Mesned-ārā-yı cülus olduḳda tārīḫ eyleyüp
Bāġ-ı maʿnādan ḳopardum ben de bir **sebzīn** giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 60). [sebzīn, -īn ]*

**sebze-i bīgāne:** *Bilinmedik tazelik.*
Serv o ḳadd lāle o ḫad ġonce o leb gül o ʿiẕār
Bağ-ı ḥüsn içre o ḫaṭ **sebze-i bigāne** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 12). [sebze-i bigāne, ]*

**sebze-i bīgāne:** *Âşina olmayan yeşillik.*
Gülşen-i rifʿatine **sebze-i bīgāne** felek
Māh bir ayçiçeği anda güneş mihr-i giyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 155). [sebze-i bīgāne, ]*

**sebze-i bīgānesi:** *İlgisiz, aşina olmayan*

*yeşillik, çemen.*
Ey dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ bir dānesi
Çarḫ-ı aḫżar anuñ ednā **sebze-i bīgānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 2). [sebze-i bīgānesi, -si ]*
Ey dü-ʿālem kişt-zār-ı cūdınuñ bir dānesi
Çarḫ-ı aḫżar anuñ ednā **sebze-i bīgānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 2). [sebze-i bīgānesi, -si ]*

**sebze-i haṭ:** *Ayva tüylerinin tazeliği.*
Döküldi berg-i gül üzre benefşe sandı gören
Rūḫında sebze-i ḫaṭla o gülşen-i edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 4). [sebze-i ḫaṭ, -la ]*

**sebze-i haṭṭ:** *Sevgilin yüzündeki ayva tüylerinin tazeliği.*
Sebze-i ḫaṭṭuñ añup Hızır ile dem-sāz oldum
Bāġ-ı rüyuñda yitişmiş çemenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 9). [sebze-i ḫaṭṭ, ]*

**sebze-i haṭṭ-ı rūḥ:** *Yanağındaki ayva tüylerinin tazeliği.*
Riyāż-ı ḥüsnini zeyn itdi bir nigū-kāruñ
Yitişdi sebze-i ḫaṭṭ-ı rūḫıyla ḫaṭṭ-ı lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 2). [sebze-i ḫaṭṭ-ı rūḫ, ]*

**sebze-zār:** *Yeşillik, çayırlık, çimenlik yer.*
Açılmış lāle vü güller semenler **sebze-zār** olmış
Yitişmiş otları gülşende bülbüller hezār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 1). [sebze-zār, ]*

**sebze-zār-ı ḥilmine:** *Yumuşak huyluluğun bostanı.*
**Sebze-zār-ı** ḥilmine şefḳat nesim-i rūḫ-baḫş
Ṣāḫsār-ı rāḥmine ʿafv ü şefāʿat berḳ ü bār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 33). [sebze-zār-ı ḥilmine, ]*

**sebzezār-ı rifʿat:** *Yücelik bahçesi.*
Cūybār-ı ʿizzetinden heft yem kem-ḳaṭre āb
**Sebzezār-ı rifʿatinden** çarḫ-ı aḫżar berg-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 34). [sebzezār-ı rifʿat, -in, -den ]*

**sebz-ḫaṭṭ:** *Yeşil ayva tüylü (sevgili).*
Serv-ḳāmet gül-ʿiẕār u **sebz-ḫaṭṭ** dildārsız
Cūy giryān murġ nālān u çemen zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 11). [sebz-ḫaṭṭ, ]*

**sebz-i bīgāne:** *Yabancı, âşinâ olmayan ( sevgilinin ) ayva tüyleri.*
Haṭṭ-ı rūḫı âşinalığım ḳaṭʿ itmez
Olmaz o çemende **sebz-i bīgāne** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 131, Mısra 4). [sebz-i bīgāne, ]*

**sebz-i giyāh:** *Yeşi bitki.*
Bir dil olsa idemez buḫlini Şerḥ
Hāḳ-i mümsikde biten **sebz-i giyāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 32). [sebz-i giyāh, ]*

**sebz-i giyāhuñda:** *Yeşi bitki.*
Ḥaşre dek şerḥ idemez ẕevḳi-i viṣāli ey dil
Bir zebān olsa da her **sebz-i giyāhuñda** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 8). [sebz-i giyāhuñda, -uñ, -da ]*

**sebz-i tih:** *Çöl yeşili.*
Göreydi kākül-i şeb-gūnuñı ey **sebz-i tih** gül-gūn
Beyābānlarda yā Leylī dimezdi bir daḫi Mecnūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 3). [sebz-i tih, ]*

**sebz-ter:** *Yeşil, taze.*
Beng ü būy-ı ʿārıżından lālede dāġ-ı neşāṭ
Şebnem-i bāġ-ı rūḫından **sebz-ter** verd-i ṭarī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 136). [sebz-ter, ]*

**seccāde:** *Üzerinde namaz kılınan küçük halı.*
Hem ḳāmet-i ʿirfānına dāniş ḳabā-yı bī-bahā
Hem ḫalvet-i taḳvāsına zühd ü veraʿ **seccādedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 8). [seccādedür, -dür ]*

**seccāde:** *Bir kişinin üzerinde namaz kılabileceği büyüklükte, halı, kilim, post veya kumaştan yaygı, namazlık.*
Fikr-i laʿli zāhide ol deñli ḳan aġlatdı kim
Gūşe-i mihrābda **seccāde** olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 6). [seccāde, ]*

**seccāde:** *Bir kişinin üzerinde namaz kılabileceği büyüklükte, halı, kilim, post veya kumaştan yaygı.*
imām-ı rüsülüñ ümmetine
Vech-i arż olsa nola **seccāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [seccāde, ]*

**seccāde-i şerʿi ḳudūmiyle:** *Makama gelem kurallarının seccadesi.*
Müşerref eyledi **seccāde-i şerʿi ḳudūmiyle**
Olınca ḳadr ile ṣādr-ı Stanbūla şeref-baḫṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 11). [seccāde-i şerʿi ḳudūmiyle, ]*

**seccāde-i zerḳ-i deryā:** *Deryanın iki yüzlülüğünün örtüsü.*
Zāhid-i sālūs kim bir būriyā üstindedür
Ḳuṭb ise **seccāde-i zerḳ-i deryā** üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 2). [seccāde-i zerḳ-i deryā, ]*

**seccāde-i zerḳ-i deryā:** *Deryanın iki yüzlülüğünün örtüsü.*
Zāhid-i sālūs kim bir būriyā üstindedür
Ḳuṭb ise **seccāde-i zerḳ-i deryā** üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 2). [seccāde-i zerḳ-i deryā, ]*

**secde:** *(Genellikle namaz ibadetinde olmak üzere) Allah'ın büyüklüğü, yüceliği önünde hiçliğini göstermek ve O'nu ululamak maksadıyla vücudu alın, burun, el ayaları, dizler ve ayak parmakları yere değecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma.*
Ey ḳible-i kūyı secde-fermā-yı cibāh
Miḥrāb-ı derinde **secde** bir bende vü şah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 2). [secde, ]*

**secde-fermā-yı cibāh:** *Alınlara secde etmeyi emrettiği.*
Ey ḳible-i kūyı **secde-fermā-yı cibāh**
Miḥrāb-ı derinde secde bir bende vü şah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 1). [secde-fermā-yı cibāh, ]*
Hāk-i eyvān-ı refiʿu'ş-şānı iksīr-i murād
Ḳıblegāh-ı āsitānı **secde-fermā-yı cibāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 42). [secde-fermā-yı cibāh, ]*

**secde-i şükr:** *Şükür secdesi.*
Revādur **secde-i şükr** itse erbāb-ı ḳalem şimdi
Bi-ḥamdi'llāh ki miḥrāb-ı riyāset ṣāḥibiñ buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 1). [secde-i şükr, ]*

**secde-i şükrānesi:** *Şükür secdesi.*
Hamdü li'llāh ḫvān-ı vaṣfından naṣīb aldum yine
Hāmemün hemvāre oldur **secde-i şükrānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 36). [secde-i şükrānesi, -si ]*
Hamdü li'llāh ḫvān-ı vaṣfından naṣīb aldum yine
Hāmemün hemvāre oldur **secde-i şükrānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 36). [secde-i şükrānesi, -si ]*

**secencel-i ruʾyet-i ḥaḳ:** *Allah (c.c.)'ı görme aynası.*
Ey nūr-ı şūḫūda Maẓḫār u müstaġraḳ
Mirʾāt daḫi **secencel-i ruʾyet-i Ḥaḳ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 2). [secencel-i ruʾyet-i ḥaḳ, ]*

**sed:** *1. Kapamak, tıkamak, kapanmak, tıkanmak: sedd-i bâb, sedd-i rahne, kapının seddi, gediğin seddi. 2. Hâil, hâciz, mâni: sedd-i İskender, sedd-i râh.*
Ḫıżr ü İskender delīl olsa bulınmazdı necāt
Çekmese Yeʾcūc ʿişyāna eğer ġufrını **sed** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 16). [sed, ]*

**sed:** *Engel.*
Yeʾcūc-i ġam ṣafā-yı viṣālüñle defʿolur
Mā-beynümüzde hicr ile çekdürme **sed** yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 8). [sed, ]*

**sed:** *Mania, engel.*
Penāh itse nola cān ü dil-i maẕlūm-ı ġam-dīde
Ḥişār-ı ḥıfẓı kim ẓulm ü sitem Yeʾcūcına **seddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 64). [seddür, -dür ]*

**sedd:** *Set, engel.*
Sūż-ı deruna şanma ki eflāk **sedd** olur
Ḥāşā ki öyle āteşe ḫāşāk **sedd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 1). [sedd, ]*
Sūż-ı deruna şanma ki eflāk **sedd** olur
Ḥāşā ki öyle āteşe ḫāşāk **sedd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 2). [sedd, ]*
Bir zaḫm-ı nāze minnet iderdüm nigāhuña
Havfüm budur ki sīnede her çāk **sedd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 4). [sedd, ]*
Tīġ-ı müjeñ keşer yolını Ḳahramānlaruñ
Rüstemlere o ġamze-i bī-bāk **sedd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 6). [sedd, ]*
Evvel cemālini göreyüm soñra eyle bend
Hūşyār iken cünūnuma idrāk **sedd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 8). [sedd, ]*
Dīdāruñı ḫayāl idemez dīde giryeden
ʿAkse olınca āyīne nem-nāk **sedd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 10). [sedd, ]*
Olmaz nigāh kesret-i neẕẕāreden saña
Yer yer hücūm-ı dīde-i çālāk **sedd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 12). [sedd, ]*
Senden ayırmaz idi ölince nigāhını
Murġ-ı dil-i ṭapīde fitrāk **sedd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 14). [sedd, ]*
Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naẕīm
Ne bād u āb u āteş ü ne ḫāk **sedd** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 16). [sedd, ]*
Âhû-veşân ḥüsn ile itdüm hezārān ittiḥād
Ben bulmadum **sedd** olmaya her cilvede rem rāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 4). [sedd, ]*
Yā Rab beni bī-naṣībden ʿadd itme
Bāb-ı keremüñ bu sāʾile **sedd** itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 2). [sedd, ]*

**sedd olmaya:** *Kapanma.*
Yüz sürdüm āsitān-ı mürüvvet-penāhuña
Sedd olmaya ümīdüm odur ḥācib-i ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 30). [sedd olmaya, -ma, -y, -a ]*

**sedd-i reh-i semt-i ḫilāf:** *Yalan semtinin yolunu kapamak.*
Rāstī ʿömrüm olınca ḳuluñum pādişehüm
Himmetüm **sedd-i reh-i semt-i ḫilāf** itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 6). [sedd-i reh-i semt-i ḫilāf, ]*

**sedd-i yeʾcūc-i edānī-i süḫandur:** *Sözün kötüsü Yec^c'un seddidir.*
Sedd-i Yeʾcūc-i edānī-i süḫandur nuṭḳum
Kavlüme ola Skender gibi kāʾil Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 27). [sedd-i yeʾcūc-i edānī-i süḫandur, -dur ]*

**sefer:** *1. Kat'-ı mesafe, yol almak. 2. Askerin düşman karşısına gitmek üzere hareketi.*
Şubḥa dek māh encüm-i seyyārla eyler **sefer**
Devr ider aḫşama dek mihr-i ciḫān-ārā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 11). [sefer, ]*
Ne semte olsa revān reh-nümunı nuşretdür
Ne cānibe **sefer** itse ẓafer muḳarrerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 118). [sefer, ]*
Gelen **seferden** o şāḫenşeh-i muẓafferdür
Ki rāḫşı aṭlas-ı çarḫ üzre cilve-güsterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 1). [seferden, -den ]*
Hemīşe tā ki **seferden** gelüp şeh-i Ġāzī
Serīr-i devlet ʿizzetde cilve-güsterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 203). [seferden, -den ]*

**sefer:** *Askerin düşman karşısına gitmek üzere hareketi.*
Dilberi görmege varma derine ölmeġe var
Oldı māhrūm-ı şehādet **sefere** kāra giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 4). [sefere, -e ]*
Sipihri kevkebe-i ḳadr ü şānı başdurdı
Tehemten itdi **sefer** şanki heft-ḫvan üzre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 52). [sefer, ]*

**sefer:** *Ar. Ülke dışına yapılan askerî harekât, savaşa gitme, savaş.*
Devletle bir maḳāma **seferden** ki ḫān gelür
Gūyā füsürde ḳālıb-ı bī-rūḥa cān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 1). [seferden, -den ]*
**Seferden** eyledi ʿavdet süm-i semendi nola
Başarsa aṭlas u zer-beft ü perniyân üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 73). [seferden, -den ]*
Söyledi tārīḫini hātif-i ḳudsī Naẓim
Ḥācī **Sefer** eyledi gülşen-i ʿAdni maḳām
(1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 28, Mısra 2). [sefer, ]*

**sefîne:** *Gemi.*
Göñül görüp yem-i ḥüsninde mevc-i çīn-i cebīn
ebrūvānı nigūnsār iki **sefîne** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 14). [sefîne, ]*

**sefîne:** *Gemi.*
İḥāṭa eyledi göz yaşı cismümi didiler
Sefînede ola deryā sefîne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 10). [sefînede, -de ]*

**sefîne:** *Gemi.*
Hevāsını düşürüp sāḥil-i murāda yitiş
Bu lüccede ne **sefîne** ne rūzgār ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 8). [sefîne, ]*
Elbette olur **sefine** deryāda Naẓīm
Ammā bu sefîne içre bir deryādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 3). [sefine, ]*

**sefîne:** *Gemi.*
İḥāṭa eyledi göz yaşı cismümi didiler
Sefînede ola deryā **sefîne** deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 10). [sefîne, ]*
Elbette olur sefine deryāda Naẓīm
Ammā bu **sefîne** içre bir deryādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 4). [sefîne, ]*

**sefîne-i dil ü cān:** *Can ve gönül gemisi.*
ʿAceb mi mużṭarib olsa **sefîne-i dil ü cān**
Ki oldı mevce-i deryā-yı ḥüsn-i yār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 9). [sefîne-i dil ü cān, ]*

**sefîne-i dil-i ser-geşte:** *Başı dönmüş gönül gemisi.*
Nesīm-i şurṭa-i luṭfuñ vezān olursa eġer
Sefîne-i dil-i ser-geşte ṭayy ider anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 6). [sefîne-i dil-i ser-geşte, ]*

**sefīl:** *Perişan.*
Gedā-yı mihr ü muḥabbet odur ki bī-ser ü pā
Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ ola ẕelīl ü **sefil**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 4). [sefil, ]*

**seḥāb:** *Bulut.*
Felekde sen de mi dūr oldun āftābuñdan
Bu deñli giryeñe bâʿiṣ ne ey **seḥāb** senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 10). [seḥāb, ]*
Ṣanma görüp **seḥābı** setr itdi āftābı
Ṭutdı bu nüh ḳıbābı ʿāh-ı adū düḫānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 103). [seḥābı, -ı ]*

**seḫāb:** *Bulut.*
Terkeş ḳūşansa ṣaḥn-ı veġāda miyānına
Tīri **şehābdan** meh-i nevden kemān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 56). [şehābdan, -dan ]*
Bad-ı baḫār-ı ḫulḳınuñ aşüftesi nesīm
Ebr-i maṭīr-i cūdınuñ āvāresi **seḥāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 18). [seḥāb, ]*

**seḫāb:** *(سحاب) i. Bulut.*
Bāġ-ı dehri tāze vü reyyān ider feyż-i nemi
Bir kef-i nāçīz iken baḥr-i nevālinde **seḥāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 6). [seḥāb, ]*

**seḫāb-ı ʿānberīn:** *Anber kokan bulut.*
Serdī-i bād-ı şitādan mihr ü māhı ḥıfẓ içün
Gökde ḳat ḳat perdeler çekdi **seḥāb-ı**

ʿ**ānberīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 42). [seḥāb-ı ʿānberīn, ]*

**seḥāb-ı emri:** *Emir bulutu.*
Seḥāb-ı emri ki tevʾemdür ebr-i nehyi ile
Ḥavale eyleyeli yaḫşı vü yaman üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 45). [seḥāb-ı emri, ]*

**seḥāb-ı luṭfı:** *Lutf, ihsan bulutu.*
Ḳaṭre-bār olsa **seḥāb-ı luṭfı** bir dem ḥaşre dek
Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 41). [seḥāb-ı luṭfı, -ı ]*

**seḫā-perver:** *Cömert.*
Mekrümet-pīşe ṣevāb-endīşe ṣāḥib-ḫayr u cūd
ʿĀṭıfet-güster **ṣehā-perver** kerīm ü kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 2). [ṣehā-perver, ]*

**seḫā-pīşe:** *Cömertliği huy edinmiş.*
Yaʿnī hem-nām-ı şehinşāh-ı rüsül faḫr-i kirām
Kerem-endīşe **seḫā-pīşe** vezīr-i yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 18). [seḫā-pīşe, ]*

**seḫā-yı hātem-i ṭayy:** *Dürüp bükülen mührün cömertliği.*
Cūd-ı ṭabʿından **seḫā-yı Hātem-i Ṭayy** münfaʿil
Luṭf-ı destinden ḫacel dāʿim ʿaṭā-yı Caʿferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 149). [seḫā-yı hātem-i ṭayy, ]*

**seḥer:** *Tan yeri açılmadan evvelce olan vakit. ale's-seher: Erkenden.*
Zülfiyle seyr-i ḥüsnini setr eylemez baña
Cānan Naẓīm şām u **seḥerde** duʿam alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 16). [seḥerde, -de ]*

**seḥer:** *Seher vakti, tan atarken.*
Olāldan Ḳays Leylā nāẓır u manẓūr mektebden
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer her **seḥer** ṣād şūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 2). [seḥer, ]*
Vaktidür dergeh-i Ḥaḳḳa açıla dest-i duʿa
Tā ki vaṣf-ı şeh-i kevneyn ile her şām ü **seḥer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 334). [seḥer, ]*
Bir sütūn-ı nūrdur kim her mināre tā **seḥer**
Ṣuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efşānla rāḫşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 19). [seḥer, ]*
Olup naḫl-i çemenzār-ı ẓafer tūġ-ı şehenşāḫī
Dikildi bāġ-ı nuṣretde **seḥer** tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 2). [seḥer, ]*
Yir içerken anuñla şām u **seḥer**
Baña dirken peder ben aña püser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 137). [seḥer, ]*
Ney gibi oldı nāle işüm şām ile **seḥer**
Yaḳdum derūna āteş-i firḳatle daġlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [seḥer, ]*

**seḥer:** *Gün doğmadan önceki zaman, seher vakti.*
Zülfüñ nice bir eyleye rūḫsāruñı mestur
Ey mihr-i melāḥat şebüñ āḫir **seḥeri** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 12). [seḥeri, -i ]*

**sehergāh:** *Seher vakti.*
Dili yoḳ aġzı var amma ki her gāh
Hemān söyler yürür şām u **seḥergāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [seḥergāh, ]*

**seḥergāh-ı ḥisāb:** *Hesap gününün seher vakti.*
Dāḫil-i maḥkeme-i ʿafvi **seḥergāh-ı ḥisāb**
Ne ḳadar cürm ü ḫaṭā itse olınmaz tecrīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 53). [seḥergāh-ı ḥisāb, ]*

**seḥergāh-ı ḥisāb:** *Hesabının seher vakti.*
Şehr-i rahmet māh-ı ümmet kim **seḥergāh-ı ḥisāb**
Vezn-i cürme ṣubḥ u şāmı keffe-i mīzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 5). [seḥergāh-ı ḥisāb, ]*

**seḥer-gāh-ı ḳıyāmet:** *Kıyamet gününün seher vakti.*
Tā **seḥer-gāh-ı ḳıyāmet** ser-i ḫākümde benüm
Nūr-ı īmānumı ḳandīl-i fürūzān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 9). [seḥer-gāh-ı ḳıyāmet, ]*

**seḥer-gāh-ı şefāʿat:** *Bağışlanmanın seher vakti.*
Dem-i ʿafvinde **seḥer-gāh-ı şefāʿat** o şehüñ
Derekāte derecāt ola bedel ḫavfe recā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 135). [seḥer-gāh-ı şefāʿat, ]*

**sehī bālāya:** *Uzun boylu sevgiliye.*
Māʾil oldum o **sehī bālāya**
Rāḥm idüp üstüme ṣaldı sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 13). [sehī bālāya, --ya ]*

**seh-i levlāk-efser:** *Sen olmasaydın, sen olmasaydın felekleri yaratmazdım" mealinde olan 'levlâke levlake lemâ halaktü'l-eflâk' hadîs-i kudsîsine işarettir. 'Sen olmasaydın" anlamındadır. Muhatabı olan Hazret-i fahr-i âlem sallallahü aleyhi vesselâm efendimiz hazretleri hakkında kullanılır; 'sultan-ı levlak" gibi. Yazan tacın padişahı.*
Hilʿat-ārā-yı leʿamruk **seh-i Levlāk-efser**
Enbiyā-ḫayl ü rüsül-mevkib ü tevfīḳ-livā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 85). [seh-i levlāk-efser, ]*

**seh-i ṣāḥib-miʿrāc:** *Mirac sahibinin doğruluğu.*
Ḳābe ḳavseyn- erīke **seh-i ṣāḥib-miʿrāc**
Li-maʿallāh-ḥarem ḫüsrev-i levlāk-ḥarīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 11). [seh-i ṣāḥib-miʿrāc, ]*

**sehī-ḳad:** *Fidan boylu.*
Ḳıyām-ı nāzla reftāre geldükce **sehī-ḳadler**
Belā-yı dil nihāi-i ḳāmet-i bālālarındandur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 11). [sehī-ḳadler, -ler ]*

**sehī-ḳad:** *Uzun boylu (Sevgili).*
Maʾil eyle viṣāl-i Aḥmedüme
Serv-i āzāduma **sehī-ḳadüme** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 20). [sehī-ḳadüme, -üm, -e ]*

**sehī-ḳad:** *Doğru, düzgün ve uzun boylu (sevgili).*
Hıyābān-ı risāletde gülistān-ı nübüvvetde
**Sehī-ḳad** gül-ʿiẕār u lāle-rūḫsār u semen-ḫaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 48). [sehī-ḳad, ]*
Riyāż-ı ṣalṭanatda bir **sehī-ḳad** serv-i bālādur
Ki çekmiş evc-i nüh-eflāke ser tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 7). [sehī-ḳad, ]*

**seḥī-ḳāmet:** *Düzgün boy.*
O niḥāl-i çemen-i nāze hevādār olalı
O **sehī-ḳāmete** ḥasretkeş-i reftār olalı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 8). [sehī-ḳāmete, -e ]*

**sehī-ḳāmet:** *Düzgün boy, düzgün boylu sevgili, fidan boylu sevgili.*
Ne seyr-i bāġ ne çemen-i ṣoḥbet isterüm
Bir serv-i ḫoş-ḫırām **sehī-ḳāmet** isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 2). [sehī-ḳāmet, ]*

**sehī-reftār:** *Kusursuz yürüyüşlü sevgili.*
Bağladum pāy-ı ḫayālin o **sehī-reftāruñ**
Aḳıdup eşk-i ter-i çeşmümi zencīr itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 13). [sehī-reftāruñ, -uñ ]*

**sehm-i ḳader:** *Kader oku.*
Bir ḳażā peykān kemān-keş pādişehdür kim olur
Tīr-i rūy-ı terkeşi sehm-i ḳaderle hem-ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 6). [sehm-i ḳader, -le ]*

**sehv:** *Bilmeden yanlış yapmak.*
Māniʿ-i ḫayr-ı ʿameldür nefs-i şerīr ü mehīn
**Sehv** ile uydum hevā-yı nefse itdüm maʿṣiyet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 120). [sehv, ]*

**sehv:** *Kasten yapılmayan, yanılmaktan doğan yanlış, hata.*
Yād-ı ġamzenle çemende **sehvle** itsem nigāh
Sūsenüñ her bergi bir şemşīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 7). [sehvle, -le ]*

**selām:** *Esenlik dileme sözü ǁsevgiliden gelecek küçük bir söz ihsanı.*
Añsam melāl-i ḥāl-i dil-i nātüvānı ben
Alsam **selāmını** o perīnüñ nihānī ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [selāmını, ]*

**selām:** *Esenlik dileme sözü, selam olsun.*
Ḳaṣd-ı cevr ile çoḳ kelām itmiş
Āḫirinde velī **selām** itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 190). [selām, ]*

**selām:** *Bir kimseye veya bir topluluğa yakınlık, sevgi ve nezaket göstermek, sağlık, esenlik ve başarı dilemek için söylenen söz.*
İltifāt-ı nāzuña şāyeste itmezseñ daḫī
Bir **selāmum** rāḥm idüp ey ġamze-i cānāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 10). [selāmum, -um ]*

**selām:** *Esenlik dileme sözü, selam.*
Saña bir mübtelā **selām** eyler
ʿArż-ı ḥāl ile iḥtirām eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 171). [selām, ]*

**selām:** *Allah'ın (C.C.) rızasına erişmek için mü'minlerin bir birleri ile karşılaştıkların da karşılıklı olarak ettikleri dua.*
Keşret-i enfās-ı māḫlūḳātdan efzūn **selām**
Dembedem teslīm ü ihdā ola tā rūz-ı şumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 181). [selām, ]*
Biñ taḥiyyāt u **selām** olsun revān-ı pākine
Virdüm olduḳça demādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 95). [selām, ]*
Ḳureyşī hem ʿArabi Hāşimī hem
Ṣalāt ile **selām** aña demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 40). [selām, ]*

**selām al-:** *Birinin selamına karşılık vermek, "ve aleyküm selâm" diyerek, cevap vermek.*
Ẓāhirde yāre kendüyi bigāne gösteren
Baḳṣāñ niḫānī her nigehinden **selām alur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 4). [selām al, -ur ]*

**selāmet:** *Esenliğe kavuşma, huzura erme.*
Ne ḥāletdür bu kim bulmaz **selāmet**
Götin barmaḳlamazlarsa o sāʿat *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 11). [selāmet, ]*

**selāmet:** *Düzgünlük, doğruluk.*
İtmiş midād-ı sunʿ-ı ṣalāt u **selāmeti**
Ārāyiş-i kitābe-i eyvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 13). [selāmeti, -i ]*

**selāmī efendinüñ:** *18. yüzyıl Türk Edebiyatı şairlerinden Mustafa Selami Efendi.*
Nasūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı **Selāmī Efendinüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 8). [selāmī, ]*
Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı **Selāmī Efendinüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 8). [selāmī, ]*
Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı **Selāmī Efendinü**ñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 8). [selāmī, ]*
Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lahūt ola maḳāmı **Selāmī Efendinüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 8). [selāmī, ]*
Nāsūtı başdı kevkebi nām-ı bülendinüñ
Lāhūt ola maḳāmı **Selāmī Efendinüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 8). [selāmī, ]*

**selīm:** *I. Selim (öl.1520) ve II. Selim (öl.1574).*
Meḫāşin ile Hudāvend-i merḥamet-güster
Tevūżuʿ ile ḥalīm ü **Selīm** dāverdür *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 54). [selīm, ]*

**selīm girāy:** *Krım Han'ı Selim Giray Han.*
**Ḥācī Selīm Girāy** vefāt eyledi dirīġ
Lebrīz-i nūr-ı raḥmet ide ḳabrini ilāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 1). [selīm girāy, ]*
Tārīḫ-i fevtini didi ṣād ḥüzn ile Naẕīm
**Ḥācī Selīm Girāya** ola ḫuld cāy-gāh
(1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 10). [selīm girāy, ]*
.
Meġer **Selīm Girāy Han** şeh-i İskender-der
Ki ḳande ʿaṭf-ı ʿinān itse Ḥıżr rehberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 15). [selīm girāy han, ]*

**selmān:** *(ö. 778/1376) Sâve şehrinde dünyaya gelen Selmân-ı Sâvecî ünlü bir İran şairidir.*
Dergeh-i ḫüsrev-i kemālümde
İki ḥācib Ẓāhir ile **Selmān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 228). [selmān, ]*

**selsebîl:** *Cennette bir çeşme II Sevgilinin dudakları.*
Bir şeh-i ḥüsnüñ reh-i ʿaşḳında oldı **selsebīl**
Çeşm-i ter müjgānlarumla çeşme-i ṣad-lūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 3). [selsebīl, ]*

**selsebīl-i çemen-i ravżası:** *Bahçenin çimenliğinin içimi boğaza dokunmayacak surette tatlı su.*
**Selsebīl-i çemen-i ravżası** āb-ı Kevṯer
Cedvel-i bāġçe-i kūyı dih Ṭuḥūr ü Tesnīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 29). [selsebīl-i çemen-i ravżası, ]*

**semā:** *Gök, âsmân.*
Saña īmān ile iḳrār ideli arż u **semā**
Yirde gökde didiler ins ü melek āmennā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 289). [semā, ]*
Rūy-ı zemīn taḥammül ider mi vaḳārına
Vezn olsa ḥilmi arż u **semādan** girān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 58). [semādan, -dan ]*

**semā:** *Gök.*
Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend ü çūmdur müdām
Ḥaşredek arż u **semāda** bu direng ü bu şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 12). [semāda, -da ]*
Söyleye ins ü melek arż u **semāda** āferīn
Luṭfuña iḥsānuña ḳaldum iki destüm tehī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 111). [semāda, -da ]*

**semāʿīdär:** *Semai tutan , semaiye sahip.*
Dü beyt-i dilkeş-i müjgānı yārüñ bir rubāʿīdür
Dü-mıṣraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli bu silkde bir **semāʿīdär** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 6, Mısra 2). [semāʿīdär, ]*

**semen:** *Asemin denilen, beyaz kokulu güzel bir çiçek; Van gülü, Mısır gülü, peygamber çiçeği II sevgilinin tülbenti.*
Her lāle olup nīze-i yāḳūt be-dūş
Elmās zerre giydi **semen** sertāser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 4). [semen, ]*

**semen:** *Baha, kıymet, değer, tutar.*
**Semen** serve sarılmış bīd lerzān çeşm-i nergis mest
Çemende āteş-i ġayret derūn-sūz-ı çenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 11). [semen, ]*

**semen:** *Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçek.*
Açılmış lāle vü güller **semenler** sebze-zār olmış
Yitişmiş otları gülşende bülbüller hezār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 1). [semenler, -ler ]*

**semenber:** *Yasemin göğüslü.*
Sevād-ı nüsḫa-i şiʿr-i büt-i siyeh-çerde
Beyaż-ı ṣafha-i naẓm-ı teri **semenberdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 172). [semenberdür, -dür ]*

**semend:** *Güzel, süratli, çevik, kula at.*
Ben pāymāl-i ʿaşḳuñı ey şehsüvār-ı ḥüsn

Çiġnetme nāz ile çekerek ṭut **semendüñi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 6). [semendüñi, -üñ, -i ]*

**semend-i ʿişveye:** *İşve/naz atı.*
**Semend-i ʿişveye** binse o şehsüvār-ı ḥüsn
Rikāb-ı nāzını ḫorşīd öper hilāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 5). [semend-i ʿişveye, ]*

**semend-i ḳadrinüñ:** *İtibar, şeref atı*
Hudāvend-i felek-pāye ḫıdīv-i mihr-kevkeb kim
**Semend-i ḳadrinüñ** naʿli Ḳamer mīḫı Şüreyyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 10). [semend-i ḳadrinüñ, -in, -üñ ]*

**semend-i nāz:** *Naz atı.*
**Semend-i nāz** ile meydān-ı ḥüsn işinde henüz
Bulınmadı ṣaf-ı ḫūbānda ol cevānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 5). [semend-i nāz, ]*
Nola şehr-i dile āşūb ṣalsa ol gözi tatar
**Semend-i nāz** ile bilmez nedür yaḫşi yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 10). [semend-i nāz, ]*

**semend-i sebük-ʿinān:** *Çabuk koşan güzel, süratli ve çevik at.*
Yegāne fāris-i devrān ki ṣubḥgāh-ı şikār
Süvār olınca **semend-i sebük-ʿinān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 82). [semend-i sebük-ʿinān, ]*

**semen-ḫad:** *Yasemine benzer yanak.*
Hıyābān-ı risāletde gülistān-ı nübüvvetde
Sehī-ḳad gül-ʿiẕār u lāle-rūḫsār u **semen-ḫaddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 48). [semen-ḫaddür, -dür ]*

**semen-i berḳ īṣār:** *Yıldırım saçmanın bedeli.*
Yolında olmadadur bir **semen-i berḳ īṣār**
Bu eşk-i dide ki ḥayret-fezā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 11). [semen-i berḳ īṣār, ]*

**semen-sīmā:** *Yasemin yüzlü güzel.*
Şām-ı vuṣlat lālezār-ı dāġ-ı sīnem seyr idüp
Ol **semen-simāyı** gül-pūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 8). [semen-simāyı, ]*

**semer:** *mahsul, sonuç.*
Naḫl-i bülend-i ʿaşḳ-ı baḫārı mecāzdur
Feyż-i kemāli gör ki ḥaḳīkat **şemer** virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 12). [şemer, ]*

**semīn:** *Şişman.*
Tā-be-key tekşīr-i güftār eyledüñ ġass u **şemīn** Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [şemīn, ]*

**semt:** *1. Tarik, yol , taraf, cihet*
Olmaz Naẓīm peyrevi ġayruñ bu ʿarṣada ʿĀrif Efendi **semtini** ṭūtdı reviş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 12). [semtini, -in, -i ]*

**semt:** *Şehirde yerleşim bölgesi, yaka..*
Ne **semte** olsa revān reh-nümunı nuṣretdür
Ne cānibe sefer itse ẓafer muḳarrerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 117). [semte, -e ]*
Olur Ḫıżr-ı hidāyet rāh-ber cünd-i ẓafer leşker
Ne **semte** eylese ʿazm-i sefer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 4). [semte, -e ]*

**semt:** *Semt, mahalle.*
Hāmem bu **semti** buldı feyż-i süḫanle doldı
Beyt-i kemālüñ oldı zerrīn nāvedānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 171). [semti, -i ]*

**semt-i cünūnı:** *Delilik semti.*
Gelsün ayaġuña dir iseñ Leylī-i murād
**Semt-i cünūnı** ṭut reviş-i âḳılânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 14). [semt-i cünūnı, -ı ]*

**semt-i eslemdür:** *Emin semt , güvenilir semt.*
Ṣalavāt u dürūd u teslīmi
Ümmete tā ki **semt-i eslemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 132). [semt-i eslemdür, -dür ]*

**semt-i ḥaḳīkat:** *Doğruluk tarafı.*
Elbette mecāzuñ yoludur **semt-i ḥaḳīkat**
Mādām ola ḳanṭara-i ʿaşḳ güẕergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 7). [semt-i ḥaḳīkat, ]*

**semt-i maʿnāda:** *Mana semti.*
Merd-i meydān-ı hünerseñ esb-i ṭabʿuñla Naẕīm
Yekke-tāzān-ı süḫanle **semt-i maʿnāda** eş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 14). [semt-i maʿnāda, -da ]*

**semt-i mecāzīde:** *Mecaz( gerçek dışı) yönünü, yolunu.*
Ey **semt-i mecāzīde** olan sālik-i taḥḳīḳ
Ol bâdiye-i himmet irşād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 11). [semt-i mecāzīde, -de ]*

**semūm-ı bādiye-i hevlnāk-i hışmından:** *Öfkenin korkunç çölünün sam yeli.*
**Semūm-ı bādiye-i hevlnāk-i ḫışmından**
Çenār-ı baḫt-ı ʿadū nār-ı ḳahra maẕḫārdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 85). [semūm-ı bādiye-i hevlnāk-i ḫışmından, ]*

**semūm-ı ḳahrı:** *Kudret ve gücün sam yeli.*
Ser-i hezāra ola tās-ı āteşīn gül-i āl
**Semūm-ı ḳahrı** vezān olsa gülsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 44). [semūm-ı ḳahrı, ]*

**sen:** *Ikinci tekil şahıs.*
Ne deñli ser-keş olsañ pāymāl eyler **seni** devrān
Ḥaẕer kıl ḫāke dökme āb-ı rūyuñ āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 11). [seni, -i ]*

**sen:** *İkinci tekil şahıs zamiri.*
Bezm-i ʿişret meclis-i taşvīrdür **sensiz** baña Ṣavt-ı muṭrib nāle-i şeb-gīrdür **sensiz** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 1). [sensiz, -siz ]*

**sen:** *'Sen'ikinci teklik şahıs zamiri.*
Ḳatı çoḳ baġrı delik ʿāşıḳı var gerçi Naẕīm
Līk **sensin** gelen ammā yine ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 14). [sensin, -sin ]*

**sen:** *Sen'ikinci tekil şahıs zamiri.*
Derdüñi yañsañ yine dirler ḳabāḥat **sendedür**
Dāġlar yaḳsa enāruñ kendüdendür aḫkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 41). [sendedür, -de, -dür ]*
Mültezim olsañ reʿāyānuñ olur ḥāli tebāh **Şenā** serden geçdi ol dirler olursañ ʿaskeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 60). [şenā, -a ]*

**sen:** *Sen 'ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).*
Āvareyüm ey perī cemālüm **sensiz**
Dīvāneye döndüm āh ẓālim **sensiz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 1). [sensiz, -siz ]*

**sen:** *'Sen'ikinci teklik şahıs zamiri.*
**Sensüz** efġān eyledükce murġ-ı dil ey ġonce-fem
Dağlarla bāġ-ı sīnem pür-gül ü reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 79). [sensüz, -süz ]*

**sen:** *'Sen'ikinci tekil şahıs zamiri.*
Bezm-i ʿişret meclis-i taşvīrdür **sensiz** baña
Ṣavt-ı muṭrib nāle-i şeb-gīrdür **sensiz** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 2). [sensiz, -siz ]*
Mevc-i enḫār-ı çemen ey serv-i bāġ-ı iʿtidāl
Halḳa ḫalḳa sūret-i zencīrdür **sensiz** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 4). [sensiz, -siz ]*
Şām-ı ġamda ḥasret-i māh-ı nev-i ebrūñ ile Şuʿle peykān şemʿ-i meclis tīrdür **sensiz** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 10). [sensiz, -siz ]*
Şūrişüm efzūn ider cānā Naẕīm-i zār-veş
Neşve-i mey māye-i teşvīrdür **sensiz** baña

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 14). [sensiz, -siz ]*
Hezār olsun mı gülşensiz revā mı şoḥbetüñ bensiz
Ḳarārum ḳalmadı **sensiz** gel ey ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 10). [sensiz, -siz ]*
Bilürüm gerçi degüldür saña cānum lāyıḳ
Sensin amma ki benüm cānuma lāyıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 10). [sensin, -sin ]*
Zinḫār Naẓīm itme naẓār ʿāybına ġayruñ
Sensin yine āyīnede zīrā ki naẓār-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 14). [sensin, -sin ]*
İhyā-yı maʿānīde Naẓīmā yine **sensin**
Feyż-i dem-i cān-baḫş ile ehl-i süḫen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 13). [sensin, -sin ]*
Mirʾāt-ı dilde cilve-nümā **sensin** ey perī
Olmaz vilāyet içre şeh-i ḳāmrān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 9). [sensin, -sin ]*
Eyle Naẓīm-i zārı düʿālemde ber-murād
**Şensin** viren murādumuz ey Rabb-i müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 22). [şensin, -sin ]*
**Sensin** ol nūr-ı hidāyet pertev-i bezm-i yaḳīn
Cemʿ-i şemʿüñ enbiyā vu mürselīn pervāne-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 107). [sensin, -sin ]*
**Sensin** ol çeh ki ṣubḥ u şām olurum
Saña meddah ḫaşma mersiye-ḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 109). [sensin, -sin ]*
Sensiz ārām idemem fikr ü ḫayālüm **sensin**
Dil-i şeydāda niḫān dīdede peydāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 11). [sensin, -sin ]*
**Sensiz** ārām idemem fikr ü ḫayālüm **sensin**
Dil-i şeydāda niḫān dīdede peydāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 11). [sensiz, -siz ]*
Naẓīm-i ʿācize luṭf it İlāhī
Ki her bir ʿācizüñ **sensin** penāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 2). [sensin, -sin ]*
Ḳāmetüñ naḫl-i bāġ-ı cānumdur
Burc-ı baḫtumda kevkebüm **sensin** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 238). [sensin, -sin ]*
Mihr-i rūzum meh-i şebüm **sensin**
Gel gel ey bezm-i şevḳime sāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 239). [sensin, -sin ]*
Ṭoluñı ʿāşıḳāne nūş ideyüm
Beni rüsvā-yı ʿaşḳ iden **sensin** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 246). [sensin, -sin ]*
Mest-i ṣahbā-yı ʿaşḳ iden **sensin**
Ḳandesin ḳande ey gözüm nūrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 247). [sensin, -sin ]*
Ḳılca ḳaldı tenümde hicr ile cān
Çeşmüme **sensiz** oldı ḫvāb ḥārām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 260). [sensiz, -siz ]*
Baḫşende-i baḫt-ı ser-bülendüm **sensin**
Dānende-i ḥāl-i müstemendüm **sensin**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 1). [sensin, -sin ]*
Baḫşende-i baḫt-ı ser-bülendüm **sensin**
Dānende-i ḥāl-i müstemendüm **sensin**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 2). [sensin, -sin ]*
Lā-büd ḳulına efendisi raḥm eyler
Ya Rab ḳul kim benüm efendüm **sensin**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 4). [sensin, -sin ]*
Na-kāmlaruñ viren murādın **sensin**
Sen vir baña da murādumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 3). [sensin, -sin ]*
Āvareyüm ey perī cemālüm **sensiz**
Dīvāneye döndüm āh ẓālim **sensiz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 2). [sensiz, -siz ]*
Ne mürde ne zinde ḫaste-i hicrānum
Cānā ḳati müşkil oldı ḥālüm **sensiz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 4). [sensiz, -siz ]*

**sen:** *'Sen'ikinci tekil şahıs zamiri.*
ʿAşḳ bir ḫum-ḫānedür kim bī-mey ü saġar **senüñ**
Fikr-i laʿlünle derūn-ı sīnede dil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 9). [senüñ, -üñ ]*
Dembedem ġarḳa-be-ḫūn olsa dil ü dīde

nola
Hicr-i laʿlüñle **senüñ** kūşe mi var ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 16). [senüñ, -üñ ]*
Dil-i pür-şūr **senüñ** ḳalbüñe girse yiridür Kim ki kān-ı güher olmaz güher-i kān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 17). [senüñ, -üñ ]*
Cān niṣār itmek olurdı ser-i rāhuñda **senüñ** Ḳanlıdur nāmı ḳalur çeşm-i siyāhuñda **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 1). [senüñ, -üñ ]*
Cān niṣār itmek olurdı ser-i rāhuñda **senüñ** Ḳanlıdur nāmı ḳalur çeşm-i siyāhuñda **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 2). [senüñ, -üñ ]*
Naẕār it ʿāşıḳuña rūz-ı ceza lāyıḳ mı Dest-i ḥasret ola dāmān-ı nigāhuñda **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 4). [senüñ, -üñ ]*
Kākül-i ḫam-be-ḫamuñ ey gül-i nev-reste-i nāz Şaçlı sünbül gibidür ṭarf-ı külāhuñda **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 6). [senüñ, -üñ ]*
Ḥaşre dek şerḥ idemez ẕevḳi-i vişāli ey dil Bir zebān olsa da her sebz-i giyāhuñda **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 8). [senüñ, -üñ ]*
Hāṭır-ı saḫtını nerm itmiş o bī-merḫametüñ Nedür ey dil bu eṣer āteş-i āḫūnda **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 10). [senüñ, -üñ ]*
ʿĀşıḳa ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu Bilmem ey çarḫ ne var mihr ile māhuñda **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 12). [senüñ, -üñ ]*
Ceẕb ider zerdī-i rūyuñ dil-i ḫūbānı Naẕīm Ḥālet-i seng-i riyā var gibi kāhuñda **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 14). [senüñ, -üñ ]*
ʿAzīmetüñ nereden böyle bī-niḳāb **senüñ** Ki māhtāb-ı rūḫun yaḳmış āftāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 1). [senüñ, -üñ ]*
ʿAzīmetüñ nereden böyle bī-niḳāb **senüñ** Ki māhtāb-ı rūḫun yaḳmış āftāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 2). [senüñ, -üñ ]*
O rūy-ı āli ʿaraḳ-riz idüp ḫarāret-i mey Gül-i cemālini açmış bu āb ü tāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 4). [senüñ, -üñ ]*
Ḳulaḳdan itdi o ḫūnīn terānelerini mest Demiñ żiyād ola ey kāse-i rebāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 6). [senüñ, -üñ ]*
Elinde cām-ı ṣafā rind-i ṣāf-meşreb iken Nedür bu ʿuḳde derünuñda ey ḥabāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 8). [senüñ, -üñ ]*
Felekde sen de mi dūr oldun āftābuñdan Bu deñli giryeñe bâʿiṣ ne ey seḥāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 10). [senüñ, -üñ ]*
Olursa ferş-i rehüñ başma merd iseñ ey dil Eġer ki aṭlas-ı çarḫ-ı pür-inḳılāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 12). [senüñ, -üñ ]*
Elünden istemedüm dāne Kendimi bileli Bu diḳḳatüñ niye ey çarḫ-ı âsiyâb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 14). [senüñ, -üñ ]*
Dem-i suʾāl şehādet iderse her ʿużvuñ Naẕīm itdügüñe var mıdur cevāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 16). [senüñ, -üñ ]*
Gelince çeşmine cānā şarāb-ı nāb **senüñ** Nigāh-ı nāzuñ ider ʿālemi ḫārāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 1). [senüñ, -üñ ]*
Derūn-ı sīnemi yaḳdı firāḳ-ı laʿl-i lebüñ Ciġer kebabı benüm sāḳiyā şarāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 4). [senüñ, -üñ ]*
Gehī miyānuñı ḳocdur gehī lebüñ emdür Vebāli var ise cāna benüm ṣevābı **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 6). [senüñ, -üñ ]*
Mey içme ġayr ile itme ʿiẕāruñı gül-reng Ṣaḳın olur rūḫuña perde-i ḥicāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 8). [senüñ, -üñ ]*
Ṣarāb-ı ʿişveden ey ser-girān-ı sāġar-ı nāz Nedür bu mertebe nergislerüñde ḫvāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 10). [senüñ, -üñ ]*
Ṣaḥīfeler nice defter ola ḳalem dükene Cefāñı biñde birin eylesem ḥisāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 12).*

*[senüñ, -üñ ]*
Bir ḥüsn-i Yūsuf ile ḳuluñ olmayan **senüñ**
Māliki olursa Mıṣra yanumda gedā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 5). [senüñ, -üñ ]*
Dest-bürd-i pençe-i şīr-i nigāhuñdur **senüñ**
Lahza laḥẓa çāk-rīz-i ceyb ü dāmān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 3). [senüñ, -üñ ]*
Pervāne gibi şemʿ ile olsaḳ nola bu şeb
Ben bir **senüñle** ey meh-i nā-mihribān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 6). [senüñle, -üñle ]*
ʿÖmrüm olduḳca **senüñ** seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm
Oldum o ṣaḥrada ḥālā cān ü dilden bī-ḳarār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 109). [senüñ, -üñ ]*
Nola şerḥ eyledükce vaṣfuñı ceẕb-i ḳulūb itsem
**Şenüñ** bīmāruñ olmışken ṭabībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 18). [şenüñ, -üñ ]*
ʿUşşāḳa nedür bu cevr-i ḫāṭır-şikenüñ
Feryād elüñden ey cefā-pīşe **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 2). [senüñ, -üñ ]*

**sen:** *'Sen'îkinci tekil şahıs zamiri*
Nīreng-i mey-i āl virür reng-i ḫacālet
Derd-i **seni** fikr olsa günāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 10). [seni, -i ]*

**sen:** *'Sen'îkinci tekil şahıs zamiri.*
Cān u dil pervāne şemʿ-i cemālüñdür **senüñ**
Vaḳtidür bezm-i vişāle bulsa bāl-efşān vusul *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 13). [senüñ, -üñ ]*
Elem çekme **senüñ** de maṭlabuñ ey dil olur ḥāṣıl
Murāduñ neyse virdüm dir o şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 79). [senüñ, -üñ ]*
Ey vezīr-i dād-güster kim hemān ẓālim degül
Devr-i ʿadlüñde **senüñ** bīdād ider zencīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 62). [senüñ, -üñ ]*

**sen:** *'Sen'îkinci tekil şahıs zamiri .*
Sende naẓarı ẓāhir u bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā ki **seni** gördi hemān gözlerin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 6). [seni, -i ]*

**sen:** *'Sen'îkinci tekil şahıs zamiri.*
Gördüm **seni** ben ḳayd-ı ser-i zülfüñe düşdüm
Ey silsile-mū sen daḫi saña düşeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 11). [seni, -i ]*
ʿAksüñle olsun āyīnede her zamān iki
Aḥvel baḳan görür **seni** ey nev-civān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 2). [seni, -i ]*
**Seni** bī-Tūr münācāt-ı Kelīm itdi Hudā
Olmadan menzil-i Mūsā daḫi Ṭūr-ı Sīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 279). [seni, -i ]*
**Seni** Ḥaḳ eyledi mişbāḥ-ı hidāyet-lemeʿān
İtdi güm-rāhlara şerʿini mişkāt-ı belā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 281). [seni, -i ]*
**Seni** o deñlü ider pāymāl-i kibr ü ġurūr
**Sen** eyleseñ ne ḳadar kendü nefsüñi teẕlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 25). [seni, -i ]*
**Seni** ḫalḳ itmiş iken mühr-i nübüvvetle vesīm
Gevher-i ẕātuñı vaṣf eyleyemez cevher-i küll *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 99). [seni, -i ]*
Dehre ḥükm eyler Süleymān gibi her ʿabd-i kemīn
ʿĀcizān-ı ḥaşre itmiş Ḥaḳ **seni** kehfü'l-emān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 98). [seni, -i ]*
Beẕle-senc olsañ **seni** īmā ile eyler meẕāḳ
Meclisüñ dāna-reviş nādān-ı yāve-güsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 45). [seni, -i ]*
Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ eġer ẕevḳ u riyā
ʿĀlemüñ eyler **seni** sālūs u dūn u ebteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 84). [seni, -i ]*
Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u şekībüm yā Resūla'llāh
**Seni** her kim sever ben raḳībüm yā

Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 2). [seni, -i ]*
Felekde māh-ı burc-ı ḥüsn iken hercāyī kevkebsin
**Seni** hep söyliyen ey bī-vefā nā-mihribān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 14). [seni, -i ]*
Ṭaḳ-ı āġuşa **seni** alduḳca lā-büd aġlarum
Ḥāle-dār olsa meh-i tābān belī bārān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 83). [seni, -i ]*
Ber-murād eyler **seni** lā-büd efendüñ ey Nāẓīm
Sen umūruñ Ḥaḳḳā tefvīż eyle zūd ü dīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 83). [seni, -i ]*
Āh kim ey dil-i nādīde-refāh
**Seni** ṭūl-i emel itmiş güm-rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 2). [seni, -i ]*
**Seni** ḫandān u ḥurrem görmedikçe bāġ-ı dünyāda
Gül olsun ḫār-der-pā şemʿ olup ḫāk-i siyeh ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 3). [seni, -i ]*

**sen:** *'Sen'2. teklik şahıs adılı.*
**Senden** ayırmaz idi ölince nigāhını
Murġ-ı dil-i ṭapīde fitrāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 13). [senden, --den ]*
Demsāz olur şādāña ḳıyās itme kūhsār
Gūş eyle ʿibret al saña **senden** ḫaber virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 8). [senden, --den ]*
Cevrüñ ki senüñ ey şeh-i bīdād dükenmez
Her kūşede **senden** saña feryād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 2). [senden, --den ]*
Baġa varsam ey kemān-ebrū baña **senden** cüdā
Şāḫ-ı gül mānend-i tīr ġoncesi peykān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 81). [senden, --den ]*
Derdimüñ çāresini bulmadı ne mīr ü ne şāh
Luṭfuña ḳaldı kerem **senden** olur yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 2). [senden, --den ]*
Gāh gāh eyle az az eyle
Beni **senden** ayırmış idi ʿadū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 306). [senden, --den ]*

**sen:** *'Sen'İkinci tekil şahıs zamiri.*
Ben **senüñ** pervāneñüm ey şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz
Kuḥl idüp ʿḫākisterüm geh aġla gāhī gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 3). [senüñ, -üñ ]*
Cevrüñ ki **senüñ** ey şeh-i bīdād dükenmez
Her kūşede senden saña feryād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 1). [senüñ, -üñ ]*
Sevād-ı ḫaṭṭı beyāż olmaz ol meh-i ḥüsnüñ
Naẓīm her süḫanuñ olsa bir kitāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 14). [senüñ, -üñ ]*

**sen:** *'Sen'İkinci tekil şahıs zamiri.*
Baġa varsam aḫker-i sūzān olur her şebnemi
Her gül-i ter dāġ-ı cān teʾsīrdür **sensiz** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 6). [sensiz, -siz ]*
Yād-ı ġamzenle çemende sehvle itsem nigāh
Sūsenüñ her bergi bir şemşīrdür **sensiz** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 8). [sensiz, -siz ]*
Ḳande baḳşam çeşm-i ḫūnīn İştiyāḳuñ şerḥ ider
Her müjem bir ḫāme-i taḥrīrdür **sensiz** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 12). [sensiz, -siz ]*

**sen:** *'Sen 'İkinci tekil şahıs zamiri.*
Hūn-rīzlige meyli ḳo ey ḫāme **sen** olma
Gerçi ṭutalum ʿāleme cellād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 7). [sen, ]*
Gördüm seni ben ḳayd-ı ser-i zülfüñe düşdüm
Ey silsile-mū **sen** daḫi saña düşeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 12). [sen, ]*
Felekde **sen** de mi dūr oldun āftābuñdan
Bu deñli giryeñe bâʿiş ne ey seḥāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 9). [sen, ]*
Menzil-i maḳṣūda aḳrānuñdan evvel **sen**

yitiş
Pīş-revlikde miṣāl-i tīr rūy-ı terkeş ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 3). [sen, ]*
Laġziş-i ġaflet ider üıtāde-i çāh-ı ʿadem
**Sen** gerek Rüstem gibi çāpük-süvār-ı ebreş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 10). [sen, ]*
Ġonce açılup oldı gül ārāyiş-i bāzār
Bülbül ḳafes içre **sen** esīr-i neġamāt ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 8). [sen, ]*
Döndürdi kehribāya ġamuñ rūy-ı zerdümi
**Sen** māʾil olmasañ nola āhen rübâ degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 8). [sen, ]*

**sen:** *'Sen'ĭkinci tekil şahıs zamiri.*
Ey muḥīṭ-i kibriyā **sende** dü-ʿālem ber-zebed
Sunʿınuñ āġāz u encāmı ezelden tā ebed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 1). [sende, -de ]*

**sen:** *'Sen 'ĭkinci tekil şahıs zamiri.*
**Sen** de inṣāf eyle ey reşk-i perī zülfüñ gibi
Şānuña lāyıḳ mıdur böyle perişān olduğum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 11). [sen, ]*
Bīhūde ḳaşuñ yāyını ey māh ḳurarsın
Bu ḥüsn ile **sen** pençe-i ḫurşīdi burarsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 2). [sen, ]*
Ḳalmaz bu ṭaravet saña ḫaṭṭuñ gelüp āḫir
Cānā seni şimdi ṣaranı **sen** de ṣararsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 6). [sen, ]*
Döndürür fikr-i daḳīḳuñ çarḫ-ı maʿnāyı Naẓīm
**Sen** ögünme āsiyāb-ı devrde gendüm gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 10). [sen, ]*
**Seni** o deñlü ider pāymāl-i kibr ü ġurūr
**Sen** eyleseñ ne ḳadar kendü nefsüñi teẕlīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 26). [sen, ]*
**Sen** ol çerāġ-ı hedāsın ki kimse bulmaz idi
Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı eġer ẕātuñ olmaṣaydı delīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 113). [sen, ]*
Ey ʿusāta sebeb-i maġfiret-i Rabb-i raḥīm
**Sen** o memdūḥ-ı Hudā faḫr-ı dü-ʿālemsiñ kim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 88). [sen, ]*
Ey vücuh-ı nāmile vālā-ter u bālā-terīn
**Sen** o ṣulṭān-ı dü-ʿālemsin ki itseñ iltifāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 96). [sen, ]*
İntisāb itsen kibāra ʿarż idince ḥālüñi
**Sen** bizimsüñ dir o ḳavmüñ her müsellem dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 14). [sen, ]*
Beni giryān idesiñ **sen** nice ḫandān olasıñ
Bir işi eyleme kim ṣoñra peşīmān olasıñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 1). [sen, ]*
Na-kāmlaruñ viren murādın **sensin**
**Sen** vir baña da murādumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 4). [sen, ]*
Ben maʿsiyet eylemekde şerm eylemedüm
**Sen** maġfiretüñle şerm-nāk eyle beni
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 4). [sen, ]*
Kim söyleşür ey peri nigāhuñla **senüñ**
**Sen** ġamzeñe mest iken ʿitāb eylersüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 4). [sen, ]*
Ḥāli bu imiş bülbül-i zār ile gülüñ
**Sen** ister iseñ aġla göñül ister gül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 4). [sen, ]*
Maġruruñ olursa ḫâṭırı kibr ile germ
**Sen** eyle deruñ-ı şaḫtını rıfḳ ile nerm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 2). [sen, ]*
Söz geçmedi **sen** yār-i perīşāne daḫi
Raḥm eylemedün ḥāl-i perīşāne daḫi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 1). [sen, ]*

**sen:** *'Sen'ĭkinci tekil şahıs zamiri.*
Olmayan sāye-veş üftāde nihāl-i ḳadüñe
Sāye gibi ola **senden** iki ʿālemde cüdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 296). [senden, -den ]*
Ḥācī Selīm Girāyuñ olup dergehinde ḳul
**Senden** Naẓīm o derde ʿubūdiyyet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 20). [senden, -den ]*

**sen:** *'Sen 'ĭkinci tekil şahıs zamiri || Allah.*

**Sen** muʿīn ü zahīrüm ol yā Rab
ʿĀcizüm dest-gīrüm ol yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 3). [sen, ]*

**sen:** *'Sen 'ikici teklik şahıs zamiri.*
Şīrīnüm olursañ **saña** Ferhād yirine
Bir dāġ deleyim kim baña Ferhād yirine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 1). [saña, -a ]*
**Saña** bir mübtelā selām eyler
ʿArż-ı ḥāl ile iḫtirām eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 171). [saña, -a ]*
Saña inṣāf virsün Allāhum
Garażuñ cevr ise yiter şāhum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 177). [saña, -a ]*
Ki **saña** ʿāşıḳum diye yāre
Ey büt-i deyr-i ʿişve el-ḥāṣıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 279). [saña, -a ]*

**sen:** *'Sen 'ikinci tekil şahıs zamir.*
**Sen** o iki ʿālemüñ bir dānesisin kim ezel
Şibh-i ẕātuñda ʿaḳīm oldı dü-kevnüñ māderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 185). [sen, ]*
**Sen** ʿazīz-i Mıṣr-ı iḳbālüñ velī her bendesi
Her ne deñlü mücrim olsa başına ṣulṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 63). [sen, ]*
**Sen** ḳuṣūr itme ḥuṣūl-i matlabında bī-kesüñ
Gerçi bī-kes baḫt-ı vārūnıyla pür-taḳṣīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 17). [sen, ]*
Ber-murād eyler seni lā-büd efendüñ ey Nāẓīm
**Sen** umūruñ Ḥaḳḳā tefvīż eyle zūd ü dīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 84). [sen, ]*
Hemvāre luṭf u cūdı teraḳḳīdedür saña
**Sen** ḫidmet-i niyāzda dāʾim żiyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 14). [sen, ]*
Mihri pervāne iden māh-ı şeb-ārāsın **sen**
Güni maġribde doġan ġurre-i ġarrāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 1). [sen, ]*
Mihri pervāne iden māh-ı şeb-ārāsın **sen**
Güni maġribde doġan ġurre-i ġarrāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 2). [sen, ]*
Ḥüsnüñe āyine bilmem nice tāb-āver olur
ʿAksini vālih iden dilber-i raʿnāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 4). [sen, ]*
Haṭṭ-ı sebzüñ yitişüp Ḫıżr-ı dil-i şeydādur
Leb-i cān-baḫş ile ammā ki Mesīḫāṣın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 6). [sen, ]*
Dil-i Mecnūn idi ʿaks-i rūḫ-ı Leylāya maḳām
Gānümān-sūz-ı derūn-ı dil-i Leylāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 8). [sen, ]*
ʿĀleme şūr bırakmış reviş ü reftāruñ
Dehre āşūb ṣalan fitne-i ber-pāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 10). [sen, ]*
Sensiz ārām idemem fikr ü ḫayālüm sensin
Dil-i şeydāda niḫān dīdede peydāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 12). [sen, ]*
Ser-i ʿuşşāḳ-ı perīşān-dile itdükce ḳıyām
Bir ḳıyāmet ḳoparur ḳāmet-i bālāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 14). [sen, ]*
Ḳande baḳşam naẓārum ḥāl-i rūḫ-ı ālüñdür
Merdüm-i dīde-i cān ü dil-i şeydāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 16). [sen, ]*
Ḳadrüñi ehli bilür ḫāṣidi gūş itme Naẓīm
Ḳo disünler saña ednā ḳatı aʿlāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 18). [sen, ]*
Hān Selīm ol dür-i deryā şeref-i medḥinde
Güher-i nuṭḳ ile pür lücce-i maʿnāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 20). [sen, ]*
Nice Şerḥ, eyleyüm evṣāfunı ey ḫān-ı kerīm
ʿİlm ü ʿirfānla bir nüsha-i kübrāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 22). [sen, ]*
Ḫıżr tevfīḳ-ı refīḳi olan īskendersin
Şübhe yoḳdur ya bu dārāt ile Darāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 24). [sen, ]*
Nola olsa ʿālemüñ gibi ḳafādār-ı sipāh
İtmiş emvāʿını der-pīş o deryāsın **sen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra*

*26). [sen, ]*
Mūr-veş tuḥfe getürdüm derüñe eyle ḳabūl
Kāf-ı rifʿatde Süleymān-fer ü ʿānkāsın **sen**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 28). [sen, ]*
Çeşm-i cāna ḳademüñ ḫāki nola kuḥl olsa
Zaʾir-i Beyt-i Hudā Kaʿbe-i ʿulyāsın **sen**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 30). [sen, ]*
Haccuñı Ḥaḳḳ ide maḳbūl ola saʿyuñ meşḳūr
Maẕḫār-ı ʿātıfet-i Ḥażret-i Mevlāsın **sen**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 32). [sen, ]*
Ḥāṣılı naḳd-ı dü-ʿālem saña olmaz kıymet
Şeref-i kān-ı kerem gevher-i yektāsın **sen**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 34). [sen, ]*

**sen:** *'Sen'II. tekil şahıs zamiri.*
ʿAded yoḳ cürmine ʿaşī ḳulundur ya Resūla'llāh
Velī ʿafvüñ **senüñ** luṭf-ı ilāhī gibi bī-ʿaddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 78). [senüñ, -üñ ]*
Maẕḫār-ı ḳahruñ olup pāye-i esfelde leʾīm
Ḥāşe li'İlāh keremüñden ola maḥrūm **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 108). [senüñ, -üñ ]*
Baḳmaz oldun bu bendenüñ yüzine
Ṣoḥbetüñden **senüñ** olam maḥrūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 290). [senüñ, -üñ ]*

**senā:** *Medih, övme.*
Vaṣfınuñ iltizāmı lāzımdur
İns ü cānla **s̱enāsı** elzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 110). [s̱enāsı, -sı ]*
Ṣenāsın ol şeh-i manṣur-rayet ü ẓafer-ḫaylüñ
Ne deñli olsa da ʿāciz Naẕīm-i nā-tüvān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 73). [s̱enāsın, -sın ]*
Kilk-i bercīs levḥ-i māh üzre
Böyle yazmış **s̱enāsına** ʿünvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 8). [s̱enāsına, -sın, -a ]*
Vezīr-i ʿādil Ġazī Ḥüseyn Pāşā kim
Ṣenāsı olmada hemvāre her lisān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 22). [s̱enāsı, -sı ]*
Vech-i ṣabīḥini görüp eyle **s̱enā** Naẕīm
Zīrā ṣabāḥa ḳarşu duʿā müsteʿāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 41). [s̱enā, ]*

**senā:** *Övme, övgü, medh.*
Naḳş it ṣahīfe-i dil ü cāna **s̱enāsını**
Sayruñ sitāyişinde velī levḥ-i sāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 17). [s̱enāsını, -sını ]*

**senā:** *Övgü, medih.*
Feyż-i ẕātuñla olursañ ben s̱enākāre muʿin
ʿÖmrüm olduḳça **s̱enāña** beẕl idem maḳdūrumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 110). [s̱enāña, -ñ, -a ]*

**senā:** *(Allah'ı) övme, methetme.*
Rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne dürûd ile ṣalāt
Āl ü evlādına aṣḥābına teslīm ü **s̱enā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 224). [s̱enā, ]*
Tā ola ünmetinüñ ḥabl-i metīn-i şerʿi
Zīver-i gerden-i teslīmi **s̱enā** zīb-i lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 66). [s̱enā, ]*
Nemçe ṭaburın bozup ḳırdı geçürdi tīġdan
Güş idince müjde-i fetḥin idüp ḫamd ü **s̱enā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 12). [s̱enā, ]*

**sencāb-ı seḥābı:** *Bulutların sincabı.*
Bīm-i deyden giydi **sencāb-ı seḥābı** āftāb
Ḳaldı ḫākisterde aḫker-veş o rūy-ı āteşin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 31). [sencāb-ı seḥābı, ]*

**sencer:** *Büyük Selçuklu Devleti hükümdarı. Hüküm sürdüğü dönem, devletin ihtişam dönemidir.*
Ol ḫıdīv-i dad-ger kim ʿālem-i inṣāfda
ʿAdli zencīre çeker Nūşīrevān u **Senceri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 120). [senceri, -i ]*
Ġulam-ı ḫalḳa-be-güş-ı deri şeh-i faġfur
Gedā-yı bārgehi Keyḳubād u **Sencerdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 50). [sencerdür, ]*

**sencīde:** *Tartılmış, muvazenetli, muntazam: sühan-ı sencîde, fikr-i sencîde.*
Eyle **sencīde** terāzū-yı naẓārda her birin
Ṭartılurlarsa saña Yūsuf-şān mīzāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 5). [sencīde, ]*

**sende:** *'Sen'İkinci tekil şahıs zamiri.*
Sende naẓarı ẓāhir u bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā ki seni gördi hemān gözlerin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 5). [sende, ]*

**sene:** *Yıl.*
Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her **sene** bir naʿt ola sālyānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 42). [sene, ]*
Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
Tā Naẓīme her **sene** bir naʿt ola sālyānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 42). [sene, ]*

**sened:** *Dayanak, dayanılacak şey.*
ʿAfvi ʿiṣyāndan füzūndur ol cevād-ı muṭlaḳuñ
Maʿẕeretden ġayri yoḳdur destümüzde bir **sened** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 30). [sened, ]*

**sened-i enbiyā:** *Peygamberlerin güvencesi.*
Meded-i ins ü cān Habību'llāh
Sened-i enbiyā penāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 10). [sened-i enbiyā, ]*

**sened-i mevcūdāt:** *Canlı cansız varlıkların güvencesi.*
Sebeb-i ʿālem ü ādem **sened-i mevcūdāt**
Husrev-i her dü-ciḫān pādişeh-i her dü-serā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 101). [sened-i mevcūdāt, ]*

**sened-i mevcūdāt:** *Bütün varlığın delili.*
Seyyid-i ʿālem ü ādem **sened-ı mevcūdāt**
Mesned-i her dü-serānuñ şeh-i vālā-ḥasebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 3). [sened-ı mevcūdāt, ]*

**sened-i rūz-ı cezā:** *Ceza gününün güvencesi.*
Nāʾib-i ḳāżī-i ḥācāt şefīʿu'l-ʿaraṣāt
Müşfiḳ-i ḥāl-i ʿuṣāt ol **sened-i rūz-ı cezā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 84). [sened-i rūz-ı cezā, ]*

**seng:** *Katı, sert, taş.*
Būy-ı ḫulḳ u feyż-i cūdıyla zemīn-i şūrenüñ
Ḥaḳi müşg ü rīze **sengi** gevher-i ġalṭān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 48). [sengi, -i ]*

**seng-i cevr:** *Cefa taşı; eziyet taşı.*
**Seng-i cevr** ile ḫārāb evleme burc-ı bedenüm
Baña bugün yārın elbette sañadur Aḥmed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 9). [seng-i cevr, ]*

**seng-i cevr-i rūzgār:** *Rüzgarın eziyet ettiği taş.*
**Seng-i cevr-i rūzgār** anı da eyler münkesir
Dil-şiken bulmaz ḳıyās itme şaḳın pādāşını
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 15). [seng-i cevr-i rūzgār, ]*

**seng-i cevriyle:** *Cefa taşı.*
Yıḳılmaz deġme şūḫ-ı bī-vefānuñ **seng-i cevriyle**
Zemīn-i dilde bünyād-ı vefā muḥkem temellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 3). [seng-i cevriyle, -y, -le ]*

**seng-i dergāhı:** *Dergahın taşı.*
O deñli buldı şeref-rīze **seng-i dergāhı**
Ki ṭaʿne ṭaşın atar Farḳ-ı Ferḳadān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 27). [seng-i dergāhı, -ı ]*

**seng-i felaḥatle:** *Saadet taşı.*
Bir zʿaīfe taḳviyet-baḫş olsa rāḥm ü şefḳati
Gelmeye **seng-i felaḥatle** zücāce inkisār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 100). [seng-i felaḥatle, -le ]*

**seng-i ferāḫ:** *Geniş taş, açık taş.*
Seyf-i meslūl-i Hudādur bilmez imdād-ı fesān

Tīġ-ı şerʿi kesdirür bī-minnet ü **seng-i ferāḥ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 56). [seng-i ferāḥ, ]*

**seng-i ferāḥ:** *Mutluluk taşı.*
Sözini kesdürür erbāb-ı hüner
İstemez tīġ-ı zebān **seng-i ferāḥ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 68). [seng-i ferāḥ, ]*

**seng-i fesān:** *Bileği taşı olmak.*
İstemez **seng-i fesān** çarḫa ṭutarsam dönmez
Şerer-i āh olālı cevher-i şemşīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 13). [seng-i fesān, ]*

**seng-i fesān:** *Bleği taşı.*
İtdirdi ḫaşma ser-fürū nuṭḳ-ı cihângîr-i Naẕīm
**Seng-i fesān** lāzım degül nevk-i ser-i şamṣamına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 10). [seng-i fesān, ]*

**seng-i fesān:** *Bileği taşı.*
Ol ḫudāvend-i ḳader-ḳudret ki tīġ-ı saṭveti
İstemez **seng-i fesān** mānend-i şemşīr-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 6). [seng-i fesān, ]*

**seng-i fesān:** *Bileği taşı.*
İstemez **seng-i fesān** çarḫa ṭutarsa dönmez
Tīr-i dil-dūzı ḳader tiġ-ı ser-endāzı ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 191). [seng-i fesān, ]*

**seng-i fesān:** *Bileği taşı.*
Rūz-ı heycāda kesüp biçer ḫaşmı
İstemez tīġ -ı tizi **seng-i fesān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 80). [seng-i fesān, ]*

**seng-i ḫārā:** *Çok sert taş , mermer taşı.*
Eṣer-i muʿcize-i bāḥiresiyle o şehüñ
Oldı gūyā yed-i pākdeki **seng-i ḫārā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 162). [seng-i ḫārā, ]*

**seng-i hārādan:** *Çok sert, kara taş.*
**Seng-i ḫārādan** geçer peykān-ı teʾsīri ḳaçan
Ḳaddi maẕlūmun kemān āh-ı derunı tīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 9). [seng-i ḫārādan, -dan ]*

**seng-i hārā-yı derūn-ı yār:** *Sevgilinin gönlündeki en güzel taş.*
**Seng-i ḫārā-yı derūn-ı yāre** kār itsün Naẕīm
Tīġ-i āteştāb-ı āha zāġ-ı pür-teʿsīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 17). [seng-i ḫārā-yı derūn-ı yār, ]*

**seng-i hāre:** *Pek sert kaya veya taş.*
Sūz-ı āhum eylemiş teʾsīr ḳalb-i sahtuña
Āteş-i germiyle olmış **seng-i ḫāre** çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 4). [seng-i ḫāre, ]*

**seng-i miḥnet:** *Sıkıntı taşı.*
Āvāre-i ciḫān olup aʿdā-yı devleti
Bālīnı **seng-i miḥnet** ola ḫaḳ pisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 68). [seng-i miḥnet, -a ]*

**seng-i pādāş-ı zemāne:** *Feleğin mükafat taşı.*
Ser-şikendür **seng-i pādāş-ı zemāne** eyleme
Kimseyi dil-rīş ser-nîş-i zebān kejdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 7). [seng-i pādāş-ı zemāne, ]*

**seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet:** *Sıkıntı çölünün yolunun taşları.*
Naẕīmā **seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet** iden aʿlādur
İşigi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 9). [seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet, ]*

**seng-i rehin:** *Taşlık, zorlu yol.*
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 16). [seng-i rehin, -in ]*

**seng-i reşk:** *Kıskançlık taşı.*
Hum-ı ʿaḳl-ı Felātūnı şikest eylerdi **seng-i reşk**
Eġer görse ḫārābātuñ sebū-yı bāde-berdūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121,*

*Mısra 13). [seng-i reşk, ]*

**seng-i siyāh:** *Kara taş.*
Be-der-i Kaʿbe vü **seng-i siyāh**
Be-leb-i būs-ı ārzūmendān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 141). [seng-i siyāh, ]*

**seng-i siyāh:** *Kara taş.*
Şure- ḫāk olsa mekānı bālişi **seng-i siyāh**
Hvab-gāhı rūze-dāruñ ravża-ı rıżvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 13). [seng-i siyāh, ]*

**sengīn-dil:** *Taş gibi katı yürekli, zalim, gaddar, sengdil.*
Rūzgārıyla o **sengīn-dile** teʾsīr eyler
Ḥaẕer itsün ḥaẕer āh-ı dil-i sûzânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 9). [sengīn-dile, ]*

**seni:** *'Sen 'İkici teklik şahıs zamiri ( Şairin kendisi veya metni muhatap olarak okuyanlar ).*
Baḳup cemālüñe ʿāşıḳ nice ḳarārı ḳalur
**Seni** bu ḥüsn ile kim görse iḫtiyārı ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 2). [seni, ]*
Ne deñli derd-i dili ʿāşīḳār eylemesen
Raḳīb diyü o perīye **seni** nihānī geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 8). [seni, ]*
Caña **seni** tenhā bulamam būs ü kenāre
Dünyā dükenirse yine ḥussād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 5). [seni, ]*
Cān-ber-leb olmadan göreyüm bir nefes **seni**
Ey vech-i pāki āyine-i bî-nemed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 9). [seni, ]*
Evvel **seni** sevmem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿālem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 1). [seni, ]*
Ḳalmaz bu ṭaravet saña ḫaṭṭuñ gelüp āḫir
Cānā **seni** şimdi ṣaranı sen de ṣararsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 6). [seni, ]*
Ruʾyāda **seni** ḫayr ola āġūşume aldum
Taʿbīrini ey Yūsuf-ı ḥüsnüm ne yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 7). [seni, ]*
Āh-ı şeb-gīrüñi yād eyler yār Naẕīm
**Seni** mumlar yaḳup ol māh-veş araya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 14). [seni, ]*
Cürmüm oldur hemān **seni** severüm
Bu güneh besdür ol dil-figāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 277). [seni, ]*
**Seni** sevdiyse kāfir olmadı dil
Ehl-i buġż u ġarażda dīn olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 281). [seni, ]*
Gözlerüm var imiş **seni** görecek
Şükrülillāh cemālüñi gördüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 295). [seni, ]*

Kim söyleşür ey peri nigāhuñla **senüñ**
Sen ġamzeñe mest iken ʿitāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 3). [senüñ, ]*

**senüñ:** *'Sen'İkinci tekil şahıs zamiri.*
Gelince çeşmine cānā şarāb-ı nāb **senüñ**
Nigāh-ı nāzuñ ider ʿālemi ḫārāb **senüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 2). [senüñ, ]*

**senüñçün:** *Senin için.*
Eşk-i dīde dud-ı dil hūn-ı ciġer sūz-ı derūn
Hep **senüñçündür** ṣaḳın incitme ḳurbān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 8). [senüñçündür, -dür ]*

**sėpėd:** *Sepet.*
Ravża-i tevḥīd ü temcīdüñde olsun cān ü dil
Dem-be-dem gül-deste-i ṣıdḳ ile pür iki **seped** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 54). [seped, ]*

**ser:** *Baş, kafa.*
Gözümde neşve-i cām-ı muḥabbet dilde ṣād teşvīr
**Serümde** şevḳ-ı maʿcūn-ı leb-ı dilber ne sevdādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32,*

*Mısra 14). [serümde, -üm, -de ]*
**Serümde** suziş-i ʿaşḳı dilümde ṣad teşvir
Ṭaraf ṭaraf yine hep hāy u hūy-ı Aḥmeddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 11). [serümde, -üm, -de ]*
ʿĀlem oldı yıḳılup mey-gede āsūde henüz
Yine mestānelerüñ **serleri** zānūda henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 2). [serleri, -ler, -i ]*
Āsūdelüġi şemʿ ile fānūsdan öğren
Merdāne **serüñ** ḫırḳaya çek ġamden emin ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 8). [serüñ, -üñ ]*

**ser:** *Baş || Düşünce, fikir.*
Āġuşın o māha itmedi ḥāle Naẓīm
Pīrāheni olmaduḳca **serden** geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 4). [serden, -den ]*

**ser:** *Baş uç nihayet, zirve, tepe.*
Naẓīm jende-be-dûşân-ı tekye-ı ʿaşḳuñ
Düḫān-ı āhı **serinde** siyehʿimāme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 14). [serinde, -i, -n, -de ]*
**Serinde** pārelensün tīşe-i Ferhād o Mecnūnuñ
Ki ednā āh ile ṣad bī-sütūnı itmeye Hāmūn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 9). [serinde, -i, -n, -de ]*

**ser:** *Kötülük, fenalık.*
Muḥtesib olsañ eġer erbāb-ı sūḳuñ dāʾimā
Keffe-i mīzāne ṣıġmaz pīş ü kem ḫayr u **şeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 88). [şeri, -i ]*

**ser:** *Kötülük, fenalık.*
Fehm eyler iken ḫayr u **şeri** ʿāḳıl ü mecnūn
Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa ne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 11). [şeri, -i ]*

**ser:** *Baş, kafa.*
Ṭop u tüfeng atıldı **serler** alup ṣatıldı
Gökler yire ḳatıldı ḥaşr oldı nāgeḫānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 99). [serler, -ler ]*

**ser:** *Baş.*
Mültezim olsañ reʿāyānuñ olur ḥāli tebāh
Şenā **serden** geçdi ol dirler olursañ ʿaskeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 60). [serden, --den ]*
Yansun mı bu rūzgārda şemʿ-i murād
Fānūs-veş olmaduḳca **serden** geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 4). [serden, --den ]*

**ser:** *Baş, kafa.*
Mümtāz her hünerde meşḥūr baḥr u berde
Şemşīr belde **serde** tāc-ı zer-i keyānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 52). [serde, -de ]*
Bı-ḳayd o dil ki kākülüñe mübtelā degül
Rāḥat o **ser** ki sāye-nişīn-i hümā degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 2). [ser, ]*
Riyāż-ı ṣalṭanatda bir sehī-ḳad serv-i bālādur
Ki çekmiş evc-i nüh-eflāke **ser** tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 8). [ser, ]*

**ser:** *Baş, kafa.*
Başı yuvalansa ne ʿaceb derd ile Ḳaysuñ
Ferhādı görüp tīşe-i ʿaşḳa **serin** açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 8). [serin, -iñ ]*
Olur her bir lisānın tercümānı
**Serin** ḳaṭʿ itseler söyler zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 6). [serin, -iñ ]*

**ser sūzen-i mesīḥ:** *Hz. İsa'nın iğnesinin ucu.*
**Ser sūzen-i Mesīḥ** ile olmaz rüfū-peẕīr
Bir yāre var mı zaḫm-ı sinān zebān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 13). [ser sūzen-i mesīḥ, ]*

**serā:** *Saray, konak, hâne.*
Lehce-i dil-keş ile ṭabʿ-ı ḫoş-elḥānumdur
Çemen-i maʿrifete bülbül-i murġ ile **serā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 32). [serā, ]*

**ser-āġāz:** *Baş, başlangıç, ilk söz.*
Kıl bir duʿāya durma **ser-aġaz** kim anuñ
Āmīnine ferişte-i nüh āsmān gelür *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 105). [ser-aġaz, ]*

**ser-ʿalem:** *Baş sancak.*
Şuḳḳaḍur naṣrun min'allāh **ser-ʿālem** feṯḥ-i Mübīn
Mālik olmışdı risāletle nübüvvet mülkine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 81). [ser-ʿālem, ]*

**ser-āmed:** *Başta bulunan, başta gelen.*
Rūy-ı zībāñı görenler ol **ser-āmed** ḳaddile
Ṣandılar bir cevheri muṣḥaf livā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 5). [ser-āmed, ]*
Bir **ser-āmed** dilber-i Leylī-veşüñ Mecnunuyuz
Kim şikenc-i zülfinüñ her tārınuñ māhbūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 1). [ser-āmed, ]*
Bulup ḳaddi kemālin serv-i bāġ-ı iʿtidāl olmış
ṭıfl-ı nāz-perver bir **ser-āmed** nev-civān olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 6). [ser-āmed, ]*
Ey **ser-āmed** şeh-i sipāh-ı rüsül
Enbiyā-ḫayl ü pādişāḫ-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 1). [ser-āmed, ]*
Ser-āmed serv-ḳāmet dilber-i kākül-perīşāndur
Gelüp reftāri itdi cilveler tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 9). [ser-āmed, ]*
Bu **ser-āmed** çar-sūnuñ āferīn üstādına
Kim aña endāze-i himmetle ṭutdurmış temel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 1). [ser-āmed, ]*

**ser-āmed:** *Başta bulunan, başta gelen.*
Vücūd-ı enbiyā tesbīḥ-i dürr gibi **ser-āmeddür**
O tesbīḥe imāme gevher-i ẕāt-ı Muḫammeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 1). [ser-āmeddür, -dür ]*

**ser-āmed:** *Başta bulunan, başta gelen.*
Baḫār-ı bī-ḫazāndur naḳş-ı gūnāgūn-ı ezḫārı
**Ser-āmed** her sütūñı beñzedi bir naḫl-i zibāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 20). [ser-āmed, ]*

**ser-āmed-i şuʿarādur:** *İleri gelen şair.*
Zamān-ı ṣalṭanatuñda hüner-veran içre
**Ser-āmed-i şuʿarādur** süḫande eşʿardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 154). [ser-āmed-i şuʿarādur, -dur ]*

**serāpā:** *Baştan ayağa kadar, baştan başa, bütün, hep.*
Cism-i pür-dāġa yine yaḳdum **serāpā** tāze dāġ
ʿAşḳ giydürdi bana ḳaftan ḳaftan üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 13). [serāpā, ]*
Ol meh-i nā-mihribānuñ seyrine ṣād çeşm ile
Dāġ-ber-dāġum **serāpā** çarḫ-ı pür-encüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 4). [serāpā, ]*
Civār-ı ʿizzetünde her gedā kim mīhmānuñdur
**Serāpā** cürm ise ḫuld-i berīn içre muḫalleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 84). [serāpā, ]*
Hvan-ı nevāli ḥālā dehre simāṭ-ı yaġmā
Halḳ-ı ciḫān **serāpā** hep rīze-çīn-i nānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 40). [serāpā, ]*
Olsa nola **serāpā** sīrāb-ı ḫūn-ı aʿdā
Mīzāb-ı bāġ-ı heycā şemşīr-i cānsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 89). [serāpā, ]*

**serāperde-i şāh:** *Padişahın çadırı.*
Reşk o dervişe ki yeksāndur aña
Dergeh-i mīr ü **serāperde-i şāḫ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 60). [serāperde-i şāḫ, ]*

**serāser:** *Baştan başa, tamamen.*
Seyr-i ḥüsn-i yār içün cismüm **serāser** çeşm idüp
Dīdesin vaḳf eylemiş dīdāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 3). [serāser, ]*

**serāser:** *Baştan başa, büsbütün, tamamen.*
Gösterür ʿāybın görürseñ ʿāybını ġayruñ

eġer
Hāne-i dünyā **serāser** ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 14). [serāser, ]*
Gerd-i rehi muʿānber hem-būy-ı müşg-i ezfer
Hāḳ-i deri **serāser** çün kuḥl-i Isfaḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 44). [serāser, ]*
Olduḳça ol keremver dehre simāṭ-güster ʿĀlem olur **seraser** elḫamd-ḫvanı-ı ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 68). [seraser, ]*
Zer ü sīm ile pür-zīver şeb ü rūz **Serāser** cāmesi zer-beft ü zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 4). [serāser, ]*

**serāy-ı cāhına:** *Dünyadaki mevki sarayı.*
Ol ḫıdīv-i ʿālem-ārā kim **serāy-ı cāhına** Aṭlas-ı çarḫ-ı felek-güster de bir ferş-i ḥaḳir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 13). [serāy-ı cāhına, -ın, -a ]*

**serāy-ı fāni:** *Gelip geçici saray dünya.*
Beni ġarīb ḳodı bu serāy-ı fānide Beḳāda Kevŝer ü ḥūr-ı cinān olup ṭalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 3). [serāy-ı fāni, -de ]*

**serāba:** *Çöl, çorak arâzi.*
ʿAḳlunuz var ise **şerabā** virüñ Ẕerreyi nūr-ı āftāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 1). [şerabā, ]*

**serbeser:** *Baştan başa.*
**Serbeŝer** ʿālem-i mekānı temāşā iderek Ḳalmadı itmedügi seyr-i cibāl ü ṣaḥrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 235). [serbeŝer, ]*
Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki olmış tā ezel **Serbeŝer** maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 8). [serbeŝer, ]*

**serbeser:** *Baştan başa, büsbütün.*
Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki olmış tā ezel **Serbeŝer** maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 8). [serbeŝer, ]*

**ser-be-ser:** *Baş başa, birlikte, beraberce.*
Tīr-i tīz-i rezminüñ āmācıdur rūz-ı māṣāf **Ser-be-ser** olsa eʿādī Rüstem ü İsfendiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 42). [ser-be-ser, ]*
Gitdükce eyleyüp ʿalev-i nār-ı ʿaşḳ eŝer Darü'l-emān-ı dil tutuşup yandı **ser-be-ser** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [ser-be-ser, ]*

**şerbet-i ümmīd:** *Kavuşma ümidinin şerbeti.*
**Şerbet-i ümmīd** ü bīm-i luṭf ü zehr-i ḳahrıdur
Hūşyārı eyleyen mestāne mesti hūşyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 93). [şerbet-i ümmīd, ]*

**ser-bülend:** *Başı dik, yüce.*
Dôstān-ı ḳadr ü iḳbāli ʿazīz ü **ser-bülend** Düşmenān-ı ʿizz ü iclāli ẕelīl ü ḫvār u zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 11). [ser-bülend, ]*

**ser-bülend:** *Yüksek, yüce, âlî.*
Taḥrīr-i kāʿināt ki erbāb-ı-dānişüñ ʿİrfān ile fażīlet ile **ser-bülendidür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 6). [ser-bülendidür, -i, -dür ]*

**ser-bülendī:** *Uzunluk, yükseklik , yücelik.*
Seyyid ʿAlī Efendi ŝānī-i Bū Ḥanīfe Ḥālā fuḥūlüñ oldur mümtāz u **ser-bülendi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 2). [ser-bülendi, ]*

**ser-çeşme-i feyż-i lā-yezāl-i feyyāż:** *Çok bereketli bitmez tükenmez nimet çeşmesinin başı.*
ʿAynü'l-hikem-i dilden yenābīʿ-i kemāl **Ser-çeşme-i feyż-i lā-yezāl-i Feyyāż** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 4). [ser-çeşme-i feyż-i lā-yezāl-i feyyāż, ]*

**ser-çeşme-i seḫāda:** *Cömertlik pınarı. .*
Genc-i kerem küşāde iki eli ʿaṭada **Ser-çeşme-i seḫāda** bir lūle her benānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 38). [ser-çeşme-i seḫāda, -da ]*

**ser-cümle:** *Baştan aşağı, tamamını.*
Sînemde saḳlasam nola cānum gibi henüz
Cism-i laṭīf-i yār ki **ser-cümle** cān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 6). [ser-cümle, ]*

**serd:** *Haşin, çirkin, hoyrat.*
Ṭurfa maʿcūndur bu naḳş-ı bed-sirişt ü bed-ʿacīn
Besdür ey ḫāme yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ ü **serd** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 126). [serd, ]*

**serdār:** *Kumandan, başkumandan.*
**Serdār** o ḫıdīv-i Ḳahramān-ferdür kim
Seylī-ḫūr-i rezmi Rüstem ü Gīv ü Güşāsb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 3). [serdār, ]*

**serdār-ı şaff-ı enbiyā:** *Önde giden, başkomutan peygamber.*
Server-i cemʿ-i rüsül **serdār-ı şaff-ı enbiyā**
Kim anuñdur hem risālet hem nübüvvet kişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 105). [serdār-ı şaff-ı enbiyā, ]*

**ser-der-ḫam-ı çevgān:** *Eğri sopanın ucundaki kıvrım.*
Yirde gökde kūy-veş **ser-der-ḫam-ı çevgānıdur**
Ḥükminüñ ins ü melek cinn ü peri vü dīv ü ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 21). [ser-der-ḫam-ı çevgān, --ı, --dur ]*

**ser-der-pīş:** *Utanma ve mahcupluk yüküyle başını öne eğmiş.*
İder ḫūn-girye mīnā-veş olur ʿacz ile **ser-der-pīş**
Külāh-ı naḫvet ol maġrūrı kim gerden-firāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 5). [ser-der-pīş, ]*

**serdī-i bād-ı ḫārīf:** *Son bahar rüzgarının sertliği.*
Ṭoñdurup eşcār-ı bağı **serdī-i bād-ı ḫārīf**
Bir perīdür şīşede yaḫ-beste her naḫl-i güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 33). [serdī-i bād-ı ḫārīf, ]*

**serdī-i bād-ı şitādan:** *Kış rüzgarının sertliği.*
**Serdī-i bād-ı şitādan** mihr ü māhı ḥıfẓ içün
Gökde ḳat ḳat perdeler çekdi seḥāb-ı ʿānberīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 41). [serdī-i bād-ı şitādan, -dan ]*

**serdī-i dey:** *Kış soğuğu.*
**Serdī-i dey** baḥr-ı mevvācı müsaṭṭaḥ gösterüp
Ḳaldı zīr-i yaḫda deryāda olan çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 25). [serdī-i dey, ]*

**serdī-i nuṭḳ-ı ḥasūd:** *Çok haset sözünü yere sermek.*
ʿArż iderken rūy-ı zerdüñ **serdī-i nuṭḳ-ı ḥasūd**
Āhen eyler ḳalb-i nerm-i dilberdi sīmīn-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 69). [serdī-i nuṭḳ-ı ḥasūd, ]*

**ser-efgende-i şerm:** *Utancından boynunu eğmiş.*
Hūbānı **ser-efgende-i şerm** eyledi ḥaḳḳā
Hulḳ-ı ḥaseni ḥüsn-i cemāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 7). [ser-efgende-i şerm, ]*

**ser-efgendesi:** *Başı önde, mahcup âşık.*
Hāḳān-ı mesned-i hüner ol kim kemālinüñ
Hacletle **ser-efgendesidür** cān-ı Enverī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 18). [ser-efgendesidür, -dür ]*

**ser-efrāz:** *Başını yukarı kaldıran, yükselten, benzerinden üstün olan.*
Maḳdemiyle virdi pīrāye **ser-efrāz** eyledi
Sidreye geldikde ol şāḫenşeh-i ḳudsī-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 33). [ser-efrāz, ]*
Nüsha-i taʿvīẕinün kilk-i ʿUṭārid kātibi
Ḥaḳ **ser-efrāz** ide ol nev-naḫl-i bāġ-ı ʿizzeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 10). [ser-efrāz, ]*

**serenci-zāde:** *Serenci-zâde.*
Gelüp uçurulmadan mevce-i fenā didiler

Ḳapatdı fülk vücūduñ **Serenci-zāde** meded (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 10). [serenci-zāde, ]*
**Serenci-zādenüñ** oldı ḥayātı fülki şikest Ḥūrūş-ı baḥr-i ʿadem gösterince cezr ile med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 1). [serenci-zādenüñ, -nüñ ]*

**ser-endāz:** *Korkusuz, pervasız.*
Mādām ola tīġ-ı nigehüñ böyle **ser-endāz**
Bir ḥamlede biñ ʿāşıḳı eyler siper-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 1). [ser-endāz, ]*

**ser-engüşt-:** *Parmağın ucu.*
Bulsa ʿaceb mi zīb **ser-engüşt-i** her müjem
Reng-i ḫayāli hep aña ḫūn-ı ciġer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 5). [ser-engüşt-i, ]*

**ser-firāz eyle:** *Başını kaldıran, yücelere, yükseklere uzanan.*
**Ser-firāz eyle** bülend it baḫtumı iḳbāl ile
Görme lāyıḳ kim olam pāmāl-i her dūn ü cehūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 19). [ser-firāz, ]*

**ser-fitne-i āhir zamān:** *Âhir zamanın fitne başı.*
Ḳıyam-ı ḳaddüñi dipler ḳıyāmetden ʿalāmetdür
Haṭından baḫş iden **ser-fitne-i āḫir zamān** dirler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 4). [ser-fitne-i āḫir zamān, ]*

**ser-fürū:** *Baş eğme, itaat etme.*
İtdirdi ḫaşma **ser-fürū** nuṭḳ-ı cihângîr-i Naẓīm
Seng-i fesān lāzım degül nevk-i ser-i şamşamına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 9). [ser-fürū, ]*

**ser-fürū:** *Baş eğen , itaat eden.*
Aʿdāya ṭīġı her ṭaraf itdürdi **ser-fürū**
Baḫt-ı bülend ü ṭāliʿ-i şāḫī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 13). [ser-fürū, ]*
Bab-ı şerʿinde **ser-fürū** ideli
Hem-ser-i ʿarşdur külāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 25). [ser-fürū, ]*

**ser-furū-bürde:** *Baş eğmiş, söz dinlemiş; başı koparılmış.*
**Ser-fürū-bürde** olup maḥkeme-i ʿadlinde Ḥükmine virdi rıżā gebr ü yehūd u tersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 165). [ser-fürū-bürde, ]*

**ser-gerdān:** *Başı dönen, şaşkın, perîşan.*
Mest iken ol māh-ı mihr-engīz kim raḳṣān olur
Māh lerzān mihr **ser-gerdān** felek ḥayrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 2). [ser-gerdān, -n ]*

**ser-gerdān:** *Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırmış, sersemlemiş bir durumda olan , şaşkın, perişan.*
Eylemez kūy-ı dil-i āvāresi rāḥat ḳabūl
Redd idüp çevgān-ı ḫışmı kim ki **ser-gerdān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 56). [ser-gerdān, ]*
Ḥāsid-i dūn o gürg-i nāgah-gīr
Remme-i ʿaḳlum itdi **ser-gerdān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 184). [ser-gerdān, ]*
Havf ile recāda eyleme **ser-gerdān**
Ey hicr ü viṣāli ʿāşıka yeʾs ü ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 3). [ser-gerdān, ]*

**ser-gerdān-ı ḫüsn-i behceti:** *Sevincinden gülen yüzünden başı dönmüş.*
Pister-i zer-tārı mihr ü bāliş-i zer-kārı māh
Sebʿa-i seyyāre **ser-gerdān-ı ḫüsn-i behceti** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 6). [ser-gerdān-ı ḫüsn-i behceti, ]*

**ser-germ:** *Neşeli, sarhoş, mest.*
Nola ḫurşīdi **ser-germ** itse ḫüsn-i ʿālem-efrūzı
Henüz on dördine ol māh-ı tābānum ḳadem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 3). [ser-germ, ]*
İştiyāḳ-ı ʿārıżıyla ḥasret-i ebrūları
Mihri **ser-germ** eylemiş māh-ı nevi ḳılmış niẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 48). [ser-germ, ]*

**ser-germ-i ġurūrı:** *Gurur sarhoşu.*
Haṭ-āver olmaduḳca vāḳıf olmaz ḥāl-i ʿuşşāḳa
**Ser-germ-i ġurūrı** ṣabr-ı ʿāşıḳ dil-nüvāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 12). [ser-germ-i ġurūrı, --ı ]*

**ser-geşte:** *Başı dönmüş, kafası karışmış , şaşkın.*
Mevce-i şūr ü şeġaf itse nola **ser-geşte**
Sāḳin-i zevraḳ-ı deryā-yı cünün yem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 9). [ser-geşte, ]*
Beni hevāsına uydurdı çarḫ-ı bī-ārām
Bu rūzgārda **ser-geşte** āsiyāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 4). [ser-geşte, ]*

**ser-geşte-i tīh-i ḍalāl:** *Sapkınlık çölünün başı dönmüşü.*
Āh kim **ser-geşte-i tīh-i ḍalāl** itdi beni
Olmadı ḥayfā nedāmet ġıll-ı pāy-ı nefs-i ġūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 7). [ser-geşte-i tīh-i ḍalāl, ]*

**ser-girān-ı nāz:** *Nazdan sarhoş olmak.*
Sāz-ı niyāzı diñlemeyen **ser-girān-ı nāz**
Mıżrāb-ı ʿaşḳa kāse-i ṭanbūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 21). [ser-girān-ı nāz, ]*

**ser-girān-ı sāġar-ı nāz:** *Ağırbaşlı bir şekilde naz şarabı içmek.*
Şarāb-ı ʿişveden ey **ser-girān-ı sāġar-ı nāz**
Nedür bu mertebe nergislerüñde ḫvāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 9). [ser-girān-ı sāġar-ı nāz, ]*

**sergüzeşt:** *Başa gelen olay, yaşanan vak'a.*
Olup cārī lisānından miyān-ı bezm-i rezminde
ʿAdūnuñ **sergüẕeştin** hep o tīġ-ı dert-miyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 56). [sergüẕeştin, ]*

**serḥad -i selāmete:** *Kurtuluşun sınırları.*
Ḳalurdı ẓulmet-i sevdā-yı kākülinde göñül
Çıḳardı Ḫıżr-ı ḫaṭı **serḥad -i selāmete** dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 6). [serḥad -i selāmete, --e ]*

**ser-i aʿdāya:** *Düşmanların başı.*
Sūzını hırḳa-dūz-ı ümmetinüñ
**Ser-i aʿdāya** seyf-i şārimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 96). [ser-i aʿdāya, -ya ]*

**ser-i aʿdā-yı kaʿbe-i kūyı:** *Kâbe'nin düşmanlarının başı.*
Müdām ola **ser-i aʿdā-yı Kaʿbe-i kūyı**
Şikest-i seng-i muṣibet bi-haḳk-ı sūre-i Fīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 139). [ser-i aʿdā-yı kaʿbe-i kūyı, -ı ]*

**ser-i bī-devlet-i bed-ḫvāhına:** *Kötülük isteyen talihsiz baş.*
Ḥaşre-dek ebr-i feżā yaġdıra bārān-ı belā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 342). [ser-i bī-devlet-i bed-ḫvāhına, -ı, -n, -a ]*

**ser-i bürīde-i ḫaşmı:** *Düşmanın kesilmiş başını.*
Vücūd-ı düşmeni şemşīri itdi ḫūn-ālūd
**Ser-i bürīde-i ḫaşmı** diküp sinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 70). [ser-i bürīde-i ḫaşmı, ]*

**ser-i cem:** *Cem'in eseri.*
Güy-ı seyli ḫurde-i çevgān dest-i saṭveti
Farḳ-ı Ḍaḥḥāk ü **ser-i Cem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 70). [ser-i cem, ]*

**ser-i dāġında:** *Yaramın ucunda.*
ʿAşḳ-ı ʿālem-sāzı eşyāya sirāyet itmese
Her **ser-i dāġında** göstermezdi bir aḫker enār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 52). [ser-i dāġında, -ın, -da ]*

**ser-i dāmān-ı ʿizzetin:** *Saygı elbisesinin başı.*
Öpdüḳce ehl-i dil **ser-i dāmān-ı ʿizzetin**
Deġmez mi ben fütādesīne ey Naẓīm pāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 13). [ser-i dāmān-ı ʿizzetin, -in ]*

**ser-i dār-ı siyāset-gāh-ı ʿaşḳında:** *Aşkın hakim olduğu evin başı.*
**Ser-i dār-ı siyāset-gāh-ı ʿaşḳında** gün

olmaz kim
Şeh-i ḥüsnüm nice ʿuşşāḳ-ı ser-bāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 9). [ser-i dār-ı siyāset-gāh-ı ʿaşḳında, --ın, --da-ı ]*

**ser-i düşmen:** *Düşmanın başı(kellesi).*
Ḳabūl itmezse ḥükm-i daʿvetin çevgān-ı ḳahrıyla
**Ser-i düşmen** miṣāl-i kūy-ı seyli ḫurde-i reddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 56). [ser-i düşmen, ]*

**seri eflāke:** *Göklerin başı.*
Gūy-ı ḫurşīd-veş irmez **seri eflāke** o kim ʿArṣa-i ʿaşḳda sîlî-ḫor -ı çevgān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 7). [seri eflāke, ]*

**ser-i enāmil-i ʿafv:** *Affın parmak uclarının başı.*
Girih-kuşā-yı ḫalāyıḳ ki ʿuḳde-i ʿişyān
**Ser-i enāmil-i ʿafv** ile olmada taḫlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 74). [ser-i enāmil-i ʿafv, ]*

**ser-i engüşt-i muʿārıż:** *Karşı çıkan sevgilinin parmağının ucu.*
**Ser-i engüşt-i muʿārıżdan** olur āsūde
Bend iden mühr-i sükūt ile leb-i hāmūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 15). [ser-i engüşt-i muʿārıż, -dan ]*

**ser-i ḫāk:** *Mezarın başı.*
Tā seḥer-gāh-ı ḳıyāmet **ser-i ḫākümde** benüm
Nūr-ı īmānumı ḳandīl-i fürūzān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 9). [ser-i ḫāk, -üm, -de ]*

**ser-i hāk-i mezārum:** *Mezar toprağının baş meşalesi olmak.*
Nice ḳandīl **ser-i hāk-i mezārum** olsun
Tende her dāġ ki derdüñle fürūzān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 13). [ser-i hāk-i mezārum, -um ]*

**ser-i ḫār:** *Dikenin başı.*
Şebnem-i luṭfı niṣār olsa zemīn-i yeʾse
Gül-i ümmīdi vire her **ser-i ḫār** u ḫasa bîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 36). [ser-i ḫār, ]*

**ser-i hezāra:** *Bin başa.*
**Ser-i hezāra** ola tās-ı āteşīn gül-i āl
Semūm-ı ḳahrı vezān olsa gülsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 43). [ser-i hezāra, -a ]*

**ser-i kilk-i dür-efşân:** *İnci saçan kalemin ucu.*
Olmada ḥāl-i rūḫ-ı şāḫid-i endīşe Naẓīm
Her düşen noḳṭa **ser-i kilk-i dür-efşânımdan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 14). [ser-i kilk-i dür-efşân, --ım, --dan ]*

**ser-i kuyı:** *Eşik, mahal (Ser-i kūyında :yanı başında, gözünün önünde, yanında, elinde).*
Olmış **ser-i kuyı** Beyt-i Maʿmūr gibi
Biñ vech ile cebhezār-ı ervāḥ-ı kirām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 3). [ser-i kuyı, ]*

**ser-i mecnūn-ı şeydā:** *Çılgın Mecnunun başı.*
Per-i murġān degüldür āşiyān itdükde başında
**Ser-i Mecnūn-ı şeydā** ʿarṣa-i ʿaşḳ içre tellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 10). [ser-i mecnūn-ı şeydā, ]*

**ser-i mīnāya:** *Şarap şişesinin başı.*
Bilūrīn gerdeni sīb-i zenaḫdānıyla sāḳīnüñ
**Ser-i mīnāya** ḳonmış guyiyā bir dāne elmadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 12). [ser-i mīnāya, -ya ]*

**ser-i mūyı:** *Saç kılı.*
Üstüḫān her ne kadar olsa gülū-gīr ü remīm
Devr-i ḥıfẓında **ser-i mūyı** daḫi olmaya ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 66). [ser-i mūyı, ]*

**ser-i mūyın:** *Kıl ucu, saç telinin ucu.*
Deḫān-ı yārden ol kim recā-yı ḥarf-i nāz eyler
Teninde her **ser-i mūyın** zebān-ı şād-niyāz

eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 2). [ser-i mūyın, ]*

**ser-i mūyum:** *Kılın ucu.*
Her **ser-i mūyum** olurdı bir zebān-ı ṣad-niyāz
Alsam āġuşa miyānuñ ittifaḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 5). [ser-i mūyum, ]*

**ser-i pür-şūr:** *Perişan başı.*
Yuvalanmazdı başı murġzār-ı ʿaşḳ-ı Leylāda
**Ser-i pür-şūrına** Mecnūn eger cemʿ eylese hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 8). [ser-i pür-şūr, --ı, --n-, --a- ]*

**ser-i rāhuñda:** *Yol üstü.*
Cān niṣār itmek olurdı **ser-i rāhuñda** senüñ
Ḳanlıdur nāmı ḳalur çeşm-i siyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 1). [ser-i rāhuñda, -uñ, -da ]*

**ser-i sevdā-zede:** *Sevdaya tutulmuş olan baş.*
Ḳondı murġān-ı cünün deşt-i muḥabbetde Naẓīm
**Ser-i sevdā-zede** bildüm ki yuvalanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 18). [ser-i sevdā-zede, ]*

**ser-i simāt-ı ʿaşḳ:** *Aşk sofrasının başında.*
Ey şems ü ḳamer ḳaṭar-ı mihrinde ceres
Sīmurġ **ser-i simāt-ı ʿaşḳında** meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 2). [ser-i simāt-ı ʿaşḳ, -ın, -da ]*

**ser-i ʿuşşāḳ:** *Âşıkların başı.*
Biñ şehsüvāruñ oldı ki gönlüm rubudesi
Olmış yolında hep **ser-i ʿuşşāḳ** tūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 2). [ser-i ʿuşşāḳ, ]*

**ser-i ʿuşşāḳ-ı perīşān-dile:** *Perişan gönüllü aşıkların başı.*
**Ser-i ʿuşşāḳ-ı perīşān-dile** itdükce ḳıyām
Bir ḳıyāmet ḳoparur ḳāmet-i bālāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 13). [ser-i ʿuşşāḳ-ı perīşān-dile, -e ]*

**ser-i zānū-yı ĥavrâ:** *Havradaki sevgilinin dizinin başı.*
kim ḫāk oldı rāh-ı ḥasretüñde bāliş-i nāzı
**Ser-i zānū-yı ĥavrâdır** sitebraḳ ferş-i maḳʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 86). [ser-i zānū-yı ĥavrâ, -dır ]*

**ser-i zülf-i girih-gīre:** *Saçının ucu düğümlü, karışık.*
Meyl itme **ser-i zülf-i girih-gīre** Naẓīmā
Ḥāl-i dil-i şeydāyı tebāh itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 15). [ser-i zülf-i girih-gīre, ]*

**ser-i zülf-i perīşānı:** *Dağınık zülüflerin ucu.*
Dil-i mecrūhumuz mānend-i şāne çāk çāk oldı
Ser-i zülf-i perīşānı ucından ol perī-şānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 4). [ser-i zülf-i perīşānı, -ı ]*

**serīr-i devlet:** *Devlet tahtı. Devletin yönetildiği makam.*
Hemīşe tā ki seferden gelüp şeh-i Ġāzī
**Serīr-i devlet** ʿizzetde cilve-güsterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 204). [serīr-i devlet, ]*

**serīr-i şalṭanata:** *Saltanat tahtı.*
**Serīr-i şalṭanata** ḫüsrev-i melek-manẓār
Sipihr-i şevḳete ḫurşīd ü māh peykerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 59). [serīr-i şalṭanata, -a ]*

**ser-keş:** *Baş çeken. Eğik olmayan, çok dik olan; dikbaşlı, inatçı, itaatsiz.*
Ne deñli **ser-keş** olsañ pāymāl eyler seni devrān
Ḥaẕer kıl ḫāke dökme āb-ı rūyuñ āftāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 11). [ser-keş, ]*

**ser-keş:** *Baş çeken, dik başlı, asi, inatçı.*
Yār **ser-keş** ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm yā Rab meded
Ne esīrüm belli ne āzādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 1). [ser-keş, ]*

Nefs-i emmāre **ser-keş** olsa nola
Rāḫş-ı tünd ü ḥarūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 11). [ser-keş, ]*

**serkeş:** *Dik başlı, dik kafalı, inatçı, itaatsiz.*
Büyütdüm bāġ-ı sīnemde olup dāmen-keşān **serkeş**
Bülend olduḳça ḳaddi oldı ol serv-i revān **serkeş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 1). [serkeş, ]*
Olur elbette bir gün cilvegāhı menzil-i maḳṣūd
Naẕīmā olmasun tek tevsen-i baḫtuñ hemān **serkeş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 10). [serkeş, ]*

**ser-keşān:** *Baş kaldıranlar, inatçılar.*
O şehüñ pīşgāh-ı emrinde
Ḳadd-i bālā-yı **ser-keşān** ḫamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 46). [ser-keşān, ]*
**Ser-keşāna** berḳ-ı sūzāndur külāh-ı serveri
Şu ʿledür zīrā ki şemʿ-i meclisin tāc-ı seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 1). [ser-keşāna, -a ]*

**ser-levḥa-i cerīde-i esrār:** *Sırlarla dolu şiir mecmuasının ilk sayfalarına yapılan süslü başlık.*
**Ser-levḥa-i cerīde-i esrār** u maʿrifet
Dīvan-ı faẕl ü dānişe şeh beyt intiḫāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 13). [ser-levḥa-i cerīde-i esrār, ]*

**ser-levḥa-i cerīde-i ʾünvān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin ünvanın şiir mecmuasının süslü başlığı.*
Nām-ı şerīfi ser-süḫan-ı fihris-i rüsül
**Ser-levḥa-i cerīde-i ʾünvān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 28). [ser-levḥa-i cerīde-i ʾünvān-ı enbiyā, ]*

**ser-levḥā-i māha:** *Ay yüzlünün süslü başlığı.*
Sevād-ı naẓmını naḳş eyledi **ser-levḥā-i māha**
Sitāyişle Naẕīm-i pür-hüner tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 21). [ser-levḥā-i māha, -a ]*

**ser-levḥa-i taʿlīm-i cünūn-ı dil:** *Gönlün çılgınlık dersinin ilk sözü.*
**Ser-levḥa-i taʿlīm-i cünūn-ı dil** ü cāndur
Rūḫsār u cebīni ḫaṭṭ u ḫāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 11). [ser-levḥa-i taʿlīm-i cünūn-ı dil, ]*

**sermā:** *Kış, kış mevsimi, soğuk.*
Şiddet-i deyden olup efsürde sertāser zemīn
Hāne-i āyīnede **sermā** çıḳardı erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 2). [sermā, ]*

**sermā:** *Kış, kış mevsimi, soğuk.*
Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u şitā
Olalar germā vü **sermā** īn berān ü ān berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 132). [sermā, ]*

**sermāye:** *Bir gelir elde etmeye imkân sağlayan bütün araçlara verilen ad.*
Ne ḳadar bezl ü niṣār itse yine eksilmez
ʿĀşıka eşk-i dü-çeşm-i teri **sermāye** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 8). [sermāye, ]*

**sermāye-i ʿömrüñ:** *Ömür sermayesi.*
Ola **sermāye-i ʿömrüñ** şeb ü rūz
Devr-i ebvāb-ı edānīde tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 5). [sermāye-i ʿömrüñ, -üñ ]*

**ser-menzil:** *Varılacak nokta,durak.*
Kemāndār-ı maḳām-ı Ḳābe-ḳavseyn
Aḥmed-i Muḫtar
Ki tīr-i ḳaṣdınuñ **ser-menzili** āmāc-ı maḳṣaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 8). [ser-menzili, -i ]*

**ser-menzil-i ḳabūl:** *Kabul edilmek için varılması gereken hedef.*
**Ser-menzil-i ḳabūle** yetişmezdi olmasa
Her demde tāẕiyāne-i teʾşīr-i medd-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 3). [ser-menzil-i ḳabūl, -e ]*

**ser-menzil-i murāda:** *Arzu edilen baş yol.*
**Ser-menzil-i murāda** yüri himmet ile var
Eyler şuḥūr her ne ise nīk ü bed yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 11). [ser-menzil-i murāda, -a ]*

**ser-menzil-i ẓaferde:** *Hedef nokta başarısı.(nokta atışı).*
O kemāndār-ı nuṣretüñ tīri
Dikdi **ser-menzil-i ẓaferde** nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 38). [ser-menzil-i ẓaferde, -de ]*

**sermest:** *Sarhoş, kendinden geçmiş, mest olmuş, tutkun.*
Cānı cānānuma mülāḳī ḳıl
Beni **sermest** anı sāḳī ḳıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 18). [sermest, ]*

**sermestān-ı deryā-nūş:** *Çok içen sarhoşlar.*
Eğer dip gösterür elbette **sermestān-ı deryā-nūş**
Gerekse lücce-i girdāb rıṭl-ı mey ʿāmīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 9). [sermestān-ı deryā-nūş, ]*

**sermest-i ḳanzil:** *Körkütük sarhoş.*
ḥāletle olur **sermest-i ḳanzil**
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 3). [sermest-i ḳanzil, ]*

**sermest-i ḳanzil:** *Körkütük sarhoş.*
Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra ey dil
Olur bī-cām u mey **sermest-i ḳanzil**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 10). [sermest-i ḳanzil, ]*

**sermest-i ḳanzil:** *Körkütük sarhoş.*
Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra ey dil
Olur bī-cām u mey **sermest-i ḳanzil**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 10). [sermest-i ḳanzil, ]*

**sermest-i nāz:** *Kibir ve naz sarhoşu.*
Ehl-i niyāze gelmez açılmaz o ġonçe-leb
Sermest-i nāz iken yine mestūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 14). [sermest-i nāz, ]*

**sermest-i nāzı:** *Kibir ve naz sarhoşu.*
Çeküp kenāre o **sermest-i nāzı** kām alagör
Maḥall-i furṣatı fevt itme kim zamānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 11). [sermest-i nāzı, -ı ]*

**sermest-i süḫan:** *Sözün sarhoş etmesi.*
Dıde-i şāḫid-i nuṭḳum gibi bī-sürme siyāh
Ṭabʿ-ı şūḫum gibi **sermest-i süḫan** bī-şahbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 70). [sermest-i süḫan, ]*

**ser-nāme-i iḳbālinüñ:** *Mutluluğunun başlığı.*
Hāzihī cennātü Adnin fedhulūhā ḥālidīn
Saʾil-i dergāhınuñ **ser-nāme-i iḳbālinüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 90). [ser-nāme-i iḳbālinüñ, ]*

**ser-nigūn:** *Baş aşağı, altı üstüne gelmiş, çevrilmiş.*
İştiyāḳ-ı Sidre-i ḳaddüñle Ṭūbā **ser-nigūn**
Eylemiş pa-der-gil-i ḥayret o ḳāmet ʿar ʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 189). [ser-nigūn, ]*
Ṭāḳ-ı Kisrā-veş hezārān deyri itdi **ser-nigūn**
Maḳdem-i teşrīfinüñ bir ṣadme-i merdānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 25). [ser-nigūn, ]*

**ser-nigūn:** *Baş aşağı, altı üstüne gelmiş, çevrilmiş.*
Ravża-i pür-nūrına olduḳça teslīm-i dürūd
Ḥasid-i cānın ide Ḥaḳ **ser-nigūn** māḫbus-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 74). [ser-nigūn, -dı ]*
Ola āvīze-i çengāl-i ḳażā peyderpey
**Ser-nigūn** ḫaşm-ı giran-cān-ı uḳūbet-ʿaṣabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 68). [ser-nigūn, -dı ]*
Ṭāḳ-ı Kisrā-veş hezārān deyri itdi **ser-nigūn**
Maḳdem-i teşrīfinüñ bir ṣadme-i merdānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 25). [ser-nigūn, -dı ]*

**ser-nübüvvet:** *Baş peygamberlik.*
Risālet-efseri bir **ser-nübüvvet** ḫilʿatı der-

ber
Şeh-i mülk-i beḳādur pādişāḫ-ı taḫt-ı sermeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 13). [ser-nübüvvet, ]*

**ser-pençe-i ġamuñla:** *Kederin pençesi.*
Ser-pençe-i ġamuñla dem olmaz ki ʿāşıḳuñ
Dāmān u ceybi birbirine āşinā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 3). [ser-pençe-i ġamuñla, -uñ, -la ]*

**ser-pūş:** *Başa giyilen her türlü kisve.*
Nola Cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret kec-külāh olsa
Yine cām-ı meyüñ sāḳī-i meclis aldı **ser-pūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 10). [ser-pūşın, -ın ]*

**serpūş:** *Başa giyilen her türlü kisve.*
Bādī-i mihr ü muḥabbetle göñül ḳan zel iken
Almamışdı daḫi Cem cām-ı meyüñ **serpūşın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 6). [serpūşın, -ın ]*

**serpūş eyleye:** *Başlık olmak.*
Meclis-i ḥıfẓında ol çeşm-i çerāg-ı rūzgār
Şemʿe **serpūş eyleye** dāmān-ı bād-ı şarşarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 172). [serpūş eyleye, ]*

**ser-rişte-i irādeti:** *İrade, istek ipinin ucu.*
Teslīm idüp umūrını Ḥaḳḳā Naẓīm-i zār
**Ser-rişte-i irādeti** taḳdire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 14). [ser-rişte-i irādeti, -i ]*

**ser-sebz:** *Yemyeşil.*
Açılmış ġonce güller başlamış feryāda bülbüller
Çemen **ser-sebz** ü ḥurrem gülşen-i ʿālem güzellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 8). [ser-sebz, ]*
Muʿciẕātuñla ciḫān bağına **ser-sebz** itdüñ
Ey vücūdı çemen-ārā-yı gülistān-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 283). [ser-sebz, ]*
Riyāż-ı ʿizzetin mīzāb-ı iḳbāl eyledi **ser-sebz**
Dırāḫt-ı baḫtı ḥussādun ḫazān-ı ḥüzn ile şoldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 7). [ser-sebz, ]*

**ser-sebz:** *Yemyeşil.*
Nīsān-ı feyż-i cān-ı celāliyle ol şehüñ
**Ser-sebzdür** ḥadīḳa-i sāmān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 42). [ser-sebzdür, -dür ]*

**sersem:** *Bir şeyleri düşünmeden yapan, kendinde olmayan.*
Dôstānı ʿaziz ü ḫurrem ü şād
Düşmenānı ẕelīl ü **sersemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 68). [sersemdür, -dür ]*

**sersem:** *Zihnini toplayamaz, bildiğini hatırlayamaz durumda olan, kafası karışık (kimse), şaşkın.*
Bir būseyi biñ vaʿde-i ferdāya şalarduñ
Dil-sūḫte **sersem** dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 14). [sersem, ]*

**serserī:** *Beyhude söz || Başıboş.*
Hāne-ber-düş olsan aduñ derbederdür dembedem
Devr-i ebvāb-ı edānīde gezersüñ **serseri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 52). [serseri, ]*

**ser-şiken:** *Baş kıran.*
**Ser-şikendür** seng-i pādāş-ı zemāne eyleme
Kimseyi dil-rīş ser-nîş-i zebān kejdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 7). [ser-şikendür, --dür ]*

**ser-süḫan-ı fihris-i rüsül:** *Peygamber defterinin en başı.*
Nām-ı şerīfi **ser-süḫan-ı fihris-i rüsül**
Ser-levḥa-i cerīde-i ʾünvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 27). [ser-süḫan-ı fihris-i rüsül, ]*

**ser-tā-ḳadem:** *Baştan ayağa kadar.*
ʿAks-i rūḫ-ı cān-sūzuña tāb-āver olan dil
**Ser-tā-ḳadem** āyine-i fūlād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 6). [ser-tā-ḳadem, ]*

**sertāser:** *Baştan başa.*
Şiddet-i deyden olup efsürde **sertāser** zemīn
Hāne-i āyīnede sermā çıḳardı erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 1). [sertāser, ]*
Her lāle olup nīze-i yāḳūt be-dūş
Elmās z̲erre giydi semen **sertāser** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 4). [sertāser, ]*

**ser-tā-ser:** *Baştan başa, bütünüyle, tamamen.*
O şemʿ-i nāza aḥvālin ʿaceb mi yansa **ser-tā-ser**
Göñül pervāne-i pür-sūz-ı bī-pervālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 5). [ser-tā-ser, ]*
Şekli bir pīr-i żaʿīfe beñzer
Üstüẖvānı görinür **ser-tā-ser** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 6). [ser-tā-ser, ]*
Yaʿnī şehzāde Süleymān-ı Süleymān-fer kim
ʿĀlemi zīr-i nigīn itse revā **ser-tā-ser** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 12). [ser-tā-ser, ]*

**ser-tīşe-i müjgān:** *Kirpiğinin sivri ucu.*
**Ser-tīşe-i müjgān** ile kuhsār-ı ġamuñda
Cāna saña şīrīn gibi Ferhād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 3). [ser-tīşe-i müjgān, ]*

**se-rūze-i devletle:** *Üç günlük devletle.*
**Se-rūze-i devletle** dehre ṣıġmayan maġrur
Naẕārda mürdan aḫḳardur olsa cüs̲sede pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 23). [se-rūze-i devletle, ]*

**serv:** *Uzun boylu sevgili.*
Seyr-i baġ itsem yolunda cünbüş-i reftārınuñ
**Serv** ü şimşād ü ṣanevber pāymālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 8). [serv, ]*

**serv:** *Servi, selvi.*
**Serv** o ḳadd lāle o l̲ad ġonce o leb gül o ʿiz̲ār
Baġ-ı ḥüsn içre o l̲aṭ sebze-i bigāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 11). [serv, ]*
Semen **serve** sarılmış bīd lerzān çeşm-i nergis mest
Çemende āteş-i ġayret derūn-sūz-ı çenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 11). [serve, -e ]*

**serv:** *Boyu, endâmı böyle bir serviyi andıran sevgili.*
Her keşākeşden olur **serv** gibi dāmen-çīn
Hārına bu çemenüñ gül güline l̲ār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 11). [serv, ]*
Nedür ol **serv** gibi āzāde
Ṣūretā doġru eġri maʿnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 1). [serv, ]*
Levḥ-i cemal-i behcete ebrūları ḳalem
Ey **serv** ḳaddi gibi olan ḥüsn ile ʿalem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [serv, ]*

**serv ü semeni:** *Servi ve yasemin.*
Yād-ı ḳadd ü l̲aṭṭıyla aḳıt rūd-ı sirişküñ
Ey dīde leb-i cūyda **serv ü semeni** gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 10). [serv ü semeni, -i ]*

**server-i āzāde:** *Kurtulmuşun başkanı.*
Ol bī-bedel şehzādenüñ ol **server-i āzādenüñ**
Evṣāf-ı sürında sözüm oldı miṣāl-i ḳand ü şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 25). [server-i āzāde, -nüñ-üñ, - ]*

**server-i cemʿ-i rüsül:** *Peygamberler serveri Hz. Muhammed.*
**Server-i cemʿ-i rüsül** serdār-ı ṣaff-ı enbiyā
Kim anuñdur hem risālet hem nübüvvet kişveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 105). [server-i cemʿ-i rüsül, ]*

**servet:** *Varlık, zenginlik.*
Ḳılmış o **serveti** Ḥaḳ nuṣretlere muvaffaḳ
Rüstem olursa elyaḳ bezminde kıssa-l̲vanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 65). [serveti, -i ]*

**serv-i āzādı:** *Özgürlüğün uzun boylu*

*sevgilisi.*
Çemende **serv-i āzādı** ḫırām itdükce mestāne
O nev-naḫl-i çemânıñ cünbüş-i nāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 11). [serv-i āzādı, ]*

**serv-i āzāduma:** *Uzun boylu düz servi.*
Maʾil eyle viṣāl-i Aḥmedüme
**Serv-i āzāduma** sehī-ḳadüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 20). [serv-i āzāduma, -um, -a ]*

**serv-i bāġ-ı iʿtidāl:** *Güzel iklimli bahçelerin servisi.*
Mevc-i enḫār-ı çemen ey **serv-i bāġ-ı iʿtidāl**
Halḳa ḫalḳa sūret-i zencīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 3). [serv-i bāġ-ı iʿtidāl, ]*
Naḫl-i ḳadd-i dil-rübādur **serv-i bāġ-i iʿtidāl**
Kāküli zülf-i nigār u şaçlı sünbül perçemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 3). [serv-i bāġ-i iʿtidāl, ]*

**serv-i bāġ-ı iʿtidāl:** *Yumuşak huyluluk bahçesinin servisi.*
Bulup ḳaddi kemālin **serv-i bāġ-ı iʿtidāl** olmış
ṭıfl-ı nāz-perver bir ser-āmed nev-civān olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 5). [serv-i bāġ-ı iʿtidāl, ]*

**serv-i bālā:** *Uzun boylu güzel.*
Māh-ı tābān gibi cemālüñ içün
**Serv-i bālā** gibi ḳıyāmuñ içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 272). [serv-i bālā, ]*

**serv-i bālādur:**. *Uzun boylu güzel.*
Riyāż-ı şalṭanatda bir sehī-ḳad **serv-i bālādur**
Ki çekmiş evc-i nüh-eflāke ser tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 7). [serv-i bālādur, -dur ]*

**serv-i baṭhā:** *Batha ( Mekke) nın servisi.*
Gülbün-efrūz-ı Ḳureyş ü gül-i baġ-ı ʿadnān ʿĀndelīb-i çemen-i Yeşrib ü **serv-i Baṭhā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 122). [serv-i baṭhā, ]*

**serv-i çemān:** *Çemenin servisi.*
Çemende seyr idenler ḳāmetüñ **serv-i çemān** söyler
Görenler şive-i reftāruñı āb-ı revān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 1). [serv-i çemān, ]*

**serv-i çemān:** *Salınarak yürüyen servi.*
Bī-haẕān **serv-i çemān** çemen-i Baṭḥāyī
Gülbün-i ravża-i Yeşrib gül-i bāġ-ı Ḳureşī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 3). [serv-i çemān, ]*

**serv-i çemān:** *Çimenliğin servisi.*
Gülzār-ı iʿtidālde **serv-i çemānumı**
Māḥṣūl-i baġ-ı ömrümi naḫl-i revānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [serv-i çemān, -um, --ı ]*

**serv-i çemān-ı ġülistān-ı melekūt:** *Melekler aleminin gül bağlarının bahçesindeki servi.*
Ey **serv-i çemān-ı ġülistān-ı melekūt**
Vey naḫl-i revān-ı būstān-ı ceberūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 3, Mısra 1). [serv-i çemān-ı ġülistān-ı melekūt, ]*

**serv-i çemān-ı nāz:** *Nazla salınan servi.*
Geldi yitişdi ey dil-i şeydā o ṭıfl-ı nev
**Serv-i çemān-ı nāz** olacaḳ gel yitiş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 6). [serv-i çemān-ı nāz, ]*

**serv-i çemen:** *Çemenin servisi* .
Olmazdı ḳaddi olmasa **serv-i çemen** çemān
Reftārını görince olur tā Revān revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 1). [serv-i çemen, ]*

**serv-i çemenzār-ı vemâ erselnâ:** *Ve ma erselna çimenliğinin servisi.*
Gülbün-i ravża-i Ṭāhā gül-i bāġ-ı Yāsīn
Bī-ḫazān **serv-i çemenzār-ı vemâ erselnâ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 104). [serv-i çemenzār-ı vemâ erselnâ, ]*

**serv-i cinān-ı ḥüsn ü bahā:** *Değerli ve güzel cennet servisi.*
Ḳaddi **serv-i cinān-ı ḥüsn ü bahā**
Saʿidi şāḫ-ı Sidre vü Ṭūbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 111). [serv-i cinān-ı ḥüsn ü bahā, ]*

**serv-i dāmen-çīde:** *Eteğini toplayan; her şeyden elini çeken servi boylu.*
Kendüñi itme ḫacil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
**Serv-i dāmen-çīde** ol seyl-i ʿalāyıḳdan ḫaẕer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 210). [serv-i dāmen-çīde, -e ]*

**serv-i gülzār-ı leʿamruk:** *Le Amruk gül bahçesinin servisi.*
**Serv-i gülzār-ı leʿamruk** naḫl-i mā evḥā-çemen
Gülbün-i levlāk-şebnem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 17). [serv-i gülzār-ı leʿamruk, ]*

**servi ḫaḳe:** *Topraktan çıkan servilere.*
ʿArʿar-ḳıyām-ı ḳaddi o naḫl-i ḳıyāmetüñ
Pest itdi **servi ḫaḳe** düşürdi şanevberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 10). [servi ḫaḳe, -e ]*

**serv-i ḫırāmān:** *Salınarak yürüyen servi.*
Beni ferdāya şalup şimdi kimüñle şalınūr
Haberüñ var mı şabā **serv-i ḫırāmānumdan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 4). [serv-i ḫırāmān, -um, -dan ]*

**serv-i ḫırāmānumdadur:** *Naz ile salınan servi (sevgili).*
Pāyını āb-ı rūḫ-ı perhīze eyler būse-gāh
Cilve-i reftār kim **serv-i ḫırāmānumdadur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 8). [serv-i ḫırāmānumdadur, -da, -dur ]*

**serv-i ḫoş-ḫırām:** *Hoş edalı servi.*
Ne seyr-i bāġ ne çemen-i ṣoḥbet isterüm
Bir **serv-i ḫoş-ḫırām** sehī-ḳāmet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 2). [serv-i ḫoş-ḫırām, ]*

**serv-i nāzı:** *Naz servisi .*
O **serv-i nāzı** büyütdüm zemīn-i sīnemde
ʿAceb midür yerini sevse bir nihāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 3). [serv-i nāzı, -ı ]*

**serv-i nāzum:** *Yeni yetişmiş servi .*
Demādem sāye-i luṭfuñda ḫoş geçmek ümidiyle
ʿAceb mi **serv-i nāzum** pāyüñe yüz sürsem āb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 4). [serv-i nāzum, -um ]*

**serv-i reftāruñ:** *Salına salına yürüyen servi.*
Düşürmiş ʿarʿar u şimşādı kühsāre şanevber-veş
Göñül düş yanına cülar gibi ol **serv-i reftāruñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 6). [serv-i reftāruñ, -uñ ]*

**serv-i revān serkeş:** *Salınan dik başlı servi*
Büyütdüm bāġ-ı sīnemde olup dāmen-keşān serkeş
Bülend olduḳça ḳaddi oldı ol **serv-i revān serkeş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 2). [serv-i revān serkeş, ]*

**serv-i revānı:** *Salınan servi .*
Hoş geçse sāyesinde nola cūy-bār-veş
Ol kim zemīn-i sīnede **serv-i revānı** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 10). [serv-i revānı, -ı ]*

**serv-i revān-ı baġ-ı naz:** *Naz bahçesinin salınarak gezinen güzeli.*
Hoş geçer sāyemde her **serv-i revān-ı baġ-ı naz**
Gülbün-i ʿişve nihāl-i iʿtidalümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 3). [serv-i revān-ı baġ-ı naz, ]*

**serv-i revānum:** *Uzun boylu endamlı güzel .*
Yoluñda pāymāl oldum gel ey **serv-i revānum** gel
Ġam-ı hicrüñle lāl oldum gel ey **serv-i revānum** gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 1). [serv-i revānum, -um ]*

Yoluñda pāymāl oldum gel ey **serv-i revānum** gel
Ġam-ı hicrüñle lāl oldum gel ey **serv-i revānum** gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 2). [serv-i revānum, --um ]*

**serv-i sehī:** *Kavak gibi uzun, mevzun olan, dağınık olmayan servi.*
Görüp o naḫl-i ḫırāmānı gehī dāmen çīn
Oldılar bāġda her **serv-i sehī** dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 2). [serv-i sehī, ]*
Görüp reftāruñı vaṣf-ı ḳadüñde itdiler īrād
Kenār-ı cūdā her **serv-i sehī** bir mıṣraʿ-ı mevzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 8). [serv-i sehī, ]*
Ṭıfl iken sīnem idi cilvegahüñ dāye gibi
Düşeyüm pāyuña ey **serv-i sehī** sāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 2). [serv-i sehī, ]*

**serv-i sehī-ḳaddür:** *Hoş endamlı sevgili.*
Zemīne ẓıllı düşmez nūrdan ḫalḳ eylemiş Allāh
Riyāż-ı Yeṣrib ü Baṭḥāda bir **serv-i sehī-ḳaddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 46). [serv-i sehī-ḳaddür, -dür ]*

**serv-i ser-āzād:** *Dertsiz tasasız servi boylu güzel.*
Dāmenkeş-i ḫār ū ḫas-ı gülzār-ı ʿalāyıḳ
Nādīde ḫazān **serv-i ser-āzād** gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 10). [serv-i ser-āzād, ]*

**serv-i ser-āzādı:** *Dertsiz tasasız servi.*
Leb-i cūda görüp ẓann eyledüm **serv-i ser-āzādı**
Yine bir ʿāṣıḳ-ı dīdāre dilber der-kenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 5). [serv-i ser-āzādı, -ı ]*

**serv-i ser-efrāz:** *Benzerlerinden üstün olan servi.*
Ḳāmeti **serv-i ser-efrāz** olsun
ʿÖmri zülfi gibi dırāz olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 201). [serv-i ser-efrāz, ]*

**serv-i ser-efrāzı:** *Uzun boylu güzel.*
Aña ʿāṣık dimem kim seyr-i baġ u gülşen itdükce
Yanında bir sehī **serv-i ser-efrāzı** ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 4). [serv-i ser-efrāzı, -ı ]*

**serv-i sidre-ḳāmet:** *Uzun boylu servi.*
Ey būstān-ı kūyı baña gülşen-i İrem
Vey **serv-i sidre-ḳāmet** ü gül-rūy ü ġonce-fem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [serv-i sidre-ḳāmet, ]*

**serv-ḳad:** *Selvi gibi olan boy.*
Serv-ḳadler birbirinden şivede mümtazdır
Sāyesinde her niḥālüñ başḳadur bir ʿālemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 7). [serv-ḳadler, -ler ]*

**serv-ḳad:** *Selvi ağacnın boyu.*
Feryādı çıḳmadan göge pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ
Reftār-ı naz ile yetiş ey **serv-ḳad** yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 4). [serv-ḳad, ]*

**serv-ḳāmet:** *Selvi boylu .*
**Serv-ḳāmet** gül-ʿiẕār u sebz-ḫaṭṭ dildārsız
Cūy giryān murġ nālān u çemen zindān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 11). [serv-ḳāmet, ]*
Ser-āmed **serv-ḳāmet** dilber-i kākül-perīşāndur
Gelüp reftāri itdi cilveler tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 9). [serv-ḳāmet, ]*

**setr:** *Örtmek, gizlemek.*
**Setr** eyle ʿuyūb-ı seyyiʾātum olıcaḳ
Şol dem ki libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 3). [setr, ]*

**setr:** *Örtme, gizleme.*
Kāküliyle çeşm-i kūteh-sīne **setr** eyler ruḫın
ʿÖmri olsun ol şeh-i ḥüsnüñ füzūn kākül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 7). [setr, ]*

**setr:** *Gizleme, örtme.*
Zülfiyle seyr-i ḥüsnini **setr** eylemez baña
Cānan Naẓīm şām u seḥerde duʿam alur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 15). [setr, ]*
**Setr** eyle ʿuyūbını Naẕīm-i zāruñ
Ey dāmen-i ʿafv u şefḳati sāṭir-ı ʿayb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 32, Mısra 3). [setr, ]*
ʿAfvüñle ʿuyūbıñı Naẕīmüñ **setr** it
Olsun der-i ḫidmetüñde bī-töhmet-i ʿāyb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 35, Mısra 3). [setr, ]*
**Setr** itdi sevād-ı rūyumı mūy-ı sefīd
Ruḫsār-ı şebāne çekdiler perde-i şeyb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 3). [setr, ]*

**setr eyleyüp:** *Kapatmak, örtmek, saklamak.*
**Setr eyleyüp** rūḫın o büt-i deyr-i behcetüñ
Zülf-i siyāhı kāfir iken gizli dīn ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 7). [setr eyleyüp, -yüp ]*

**setr itdi:** *Gizlemek, örtmek, kapatmak.*
Ṣanma görüp seḥābı **setr itdi** āftābı
Ṭutdı bu nüh ḳıbābı ʿāh-ı adū düḫānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 103). [setr itdi, -di ]*

**settārı:** *Ayıpları örten, gizleyendin.*
Ey ḥāl-i tebāh-ı ümmetinün ġam-ḫvārı
Vey ʿāyb-ı ʿuṣāt-ı māḥşerüñ **settārı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 2). [settārı, ]*

**sev-:** *Sevgi beslemek, dostluk göstermek , âşık olmak.*
Seni **sevdiyse** kāfir olmadı dil
Ehl-i buġż u ġarażda dīn olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 281). [sevdiyse, -di, -y, -se ]*

**sev-:** *Sevgi beslemek, dostluk göstermek.*
Nola olsam dil ü cān ile ḳulı ḳurbānı
Dil ü cāhdan **severüm** ben o şeh-i ḫūbānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 34). [severüm, -er, -üm ]*

**sev-:** *(bir şey veya kimseye) sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.*
Evvel seni **sevmem** dir idüñ şimdi ne dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿālem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 1). [sevmem, -me, -m ]*

**sev-:** *Sevgi ve bağlılık duymak; çok hoşlanmak II benimsemek, kabul etmek.*
Cürmüm oldur hemān seni **severüm**
Bu güneh besdür ol dil-figāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 277). [severüm, -er, -üm ]*

**sev-:** *Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.*
**Sevdiġü**ñ kimdür baña göster dise ol māh-rū
Destine şād şerm ile ṣunsam hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 11). [sevdiġüñ, -dig, -ün ]*

**sev-:** *Sevgi duymak, gönül vermek.*
Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u şekībüm yā Resūla'llāh
Seni her kim **sever** ben raḳībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 2). [sever, -er ]*
Āyā kimüñledür kime oldı ʿaceb nedīm
Yaʿnī kimi **sever** dir iseñ şimdi ʿan-ṣamīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [sever, -er ]*

**sev-:** *Sevgi duymak, gönül vermek.*
O serv-i nāzı büyütdüm zemīn-i sīnemde
ʿAceb midür yerini **sevse** bir nihāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 4). [sevse, -se ]*
Rāḥat olsun mı **seven** cānan cānan üstine
Bir vilāyet görmedim şulṭān şulṭān üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 1). [seven, -en ]*

**sevāb:** *Allah (c.c.) tarafından mükafatlandırılacak doğruluk ve iyilik karşılığı.*
Gehī miyānuñı ḳocdur gehī lebüñ emdür
Vebāli var ise cāna benüm **şevābı** senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 6). [şevābı, -ı ]*

**sevāb-endīşe:** *Sevap düşüncesi.*
Mekrümet-pīşe **sevāb-endīşe** ṣāḥib-ḫayr u cūd
ʿĀṭıfet-güster şehā-perver kerīm ü kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 1). [şevāb-endīşe, ]*

**sevād:** *Siyah, kara.*
Sevādī ḫaṭṭuñ baña berātla virildi
Zülfüñ hevesi ḳayd-ı ḥayātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 1). [sevādī, -i ]*

**sevād:** *Siyahlık, Karalık, Karanlık.*
Beyāż-ı defter-i ḥüsni **sevād** ile doldı
Haṭ-āver olduġınuñ vechi var budur sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 7). [sevād, ]*

**sevād olmış:** *Yazılmış karalanmış.*
ʿĀrıżında şanma ḫaṭ ol zerger-i meh-ṭalʿatuñ
Levḥ-i sīme kilk-i ḳudretle **sevād olmış** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 6). [sevād olmış, --mış ]*

**sevād-ı ʿānber:** *Anber karası.*
Ey sūre-i Nūn ve'l-ḳalem ebrūsı
Ve'l-leyl **sevād-ı ʿānberīn** gīsūsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 2). [sevād-ı ʿānber, -īn ]*

**sevād-ı aʿẓam-ı ʿaşḳı:** *Aşkın büyük bahçesi.*
**Sevād-ı aʿẓam-ı ʿaşḳı** o māḥbūb-ı ilāhīnüñ
Kenār-ı cūybār-ı dilde bünyān-ı mühemmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 23). [sevād-ı aʿẓam-ı ʿaşḳı, -ı ]*

**sevād-ı aʿzam-ı dil:** *Gönlün en büyük karalığı.*
Ḳıyas u ʿaḳl ile olmaz iḥāṭa ʿālem-i dil
Ki sıġmaz iki ciḫāna **sevād-ı aʿzam-ı dil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 2). [sevād-ı aʿzam-ı dil, ]*

**sevād-ı aʿẓam-ı maʿnā:** *Hakikat'in en büyük siyahı.*
Mecmūʿa degül bu ʿālem-i maʿnādur
Her **beyti sevād-ı aʿẓam-ı maʿnādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 2). [sevād-ı aʿẓam-ı maʿnā, -dur ]*

**sevād-ı bāşıra-i āftāb:** *Güneş yüzlü güzele bakarken gözü kararan.*
Bu rūzgārda ẓann itme ḫâk-râhız biz
**Sevād-ı bāşıra-i āftāb** u māhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 2). [sevād-ı bāşıra-i āftāb, ]*

**sevād-ı beyān:** *Şiir bostanım.*
Oldı cāh-ı kemāle mülḥaḳ
Mülk-i maʿnī ile **sevād-ı beyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 224). [sevād-ı beyān, ]*

**sevād-ı haṭdan:** *Ayva tüylerinin siyahlığı, karalığı.*
Ṣafḥa-i mihr-i rūḫı sāde **sevād-ı ḫaṭdan**
Levḥ-i māh aña ḳıyās ile ḳaralanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 5). [sevād-ı ḫaṭdan, -dan ]*

**sevād-ı haṭṭ:** *Ayva tüylerinin siyahı.*
Defter-i ḥüsni **sevād-ı ḫaṭṭ** ile görmiş ḥisāb
Noḳṭa-i ḫāl-i rūḫı ṣıfr-ı ziyād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 9). [sevād-ı ḫaṭṭ, ]*

**sevād-ı haṭṭı:** *Sevgilin ayva tüylerinin siyahlığı.*
**Sevād-ı ḫaṭṭı** beyāż olmaz ol meh-i ḥüsnüñ
Naẓīm her süḫanuñ olsa bir kitāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 13). [sevād-ı ḫaṭṭı, --ı ]*

**sevād-ı ḫaṭṭ-ı laʿl:** *Dudağındaki ayva tüylerinin siyahlığı.*
Cemāl-i maṭlaʿıdur ebrūvānı
**Sevād-ı ḫaṭṭ-ı laʿli** beyt-i şānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 2). [sevād-ı ḫaṭṭ-ı laʿl, --i ]*

**sevād-ı haṭṭ-ı rūḫ-ı yāre:** *Sevgilinin yüzündeki ayva tüylerinin karalığı.*
Müşgīn **sevād-ı ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı yāre** beñzemez

Bīhūde levḥ-i māhı hemān çarḫ ḳareler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 7). [sevād-ı ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı yāre, -e ]*

**sevād-ı kilk:** *Kalemin karası.*
Kuḥl-i dü-çeşm-i bīniş müşgīn **sevād-ı kilki**
Mengūş-i ehl-i dāniş taḳrir-i dil-pesendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 9). [sevād-ı kilk, --i ]*

**sevād-ı māh:** *Ayın karanlığı.*
Derūn-ı tīre olmaz feyż-yāb-ı pend-i rūşen-dil
**Sevād-ı māh** çıḳmaz mihr-i enver olsa da sābūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 12). [sevād-ı māh, ]*

**sevād-ı midḥati:** *Övgü yazısı.*
Ol ḫıdīv-i nükte-perver kim **sevād-ı midḥati**
Levḥ-i māha ḫāme-i zerrīn ile taḥrīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 27). [sevād-ı midḥati, -i ]*

**sevād-ı naẓmını:** *Şiirin karalaması, yazısı.*
**Sevād-ı naẓmını** naḳş eyledi ser-levḥā-i māha
Sitāyişle Naẓīm-i pür-hüner tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 21). [sevād-ı naẓmını, -ın, -ı ]*

**sevād-ı naẓmum:** *Şiirin karalaması, yazısı.*
**Sevād-ı naẓmum** ola tūtiyā-yı çeşm-i ḳabūl
Nigāh-ı lütfuñ olursa bu dāstān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 97). [sevād-ı naẓmum, -um ]*

**sevād-ı nüsha-i şiʿr-i büt-i siyeh-çerde:**
*Esmer putun şiirinin siyah defteri.*
**Sevād-ı nüsḫa-i şiʿr-i büt-i siyeh-çerde**
Beyaż-ı ṣafha-i naẓm-ı teri semenberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 171). [sevād-ı nüsḫa-i şiʿr-i büt-i siyeh-çerde, ]*

**sevād-ı rūy:** *Yanağımın siyah noktasını.*
Setr itdi **sevād-ı rūyumı** mūy-ı sefīd
Ruḫsār-ı şebāne çekdiler perde-i şeyb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 36, Mısra 3). [sevād-ı rūy, -um, -ı ]*

**sevād-ı ṣafḥası:** *Sayfadaki yazı.*
Dürretüʿt-tac-ı selaṭīn kim kitāb-ı medḥinüñ
Her **sevād-ı ṣafḥası** bir defter-i destān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 28). [sevād-ı ṣafḥası, -sı ]*

**sevād-ı saṭr-ı naẓmum:** *Şiirimin satırının karası.*
Berḳaʿ-ı ḥüsn-i beyānıyla ʿarūs-ı fikrümüñ
Mükḥeli ḫāmem **sevād-ı saṭr-ı naẓmum** muʿceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 208). [sevād-ı saṭr-ı naẓmum, -um ]*

**sevād-ı şiʿrümüñ:** *Şiir yazısı.*
Oldı vaṣf-ı gīsuvānuñda **sevād-ı şiʿrümüñ**
Rişte-i müşgīn-i zülf-i ḥūr tār-ı masṭarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 199). [sevād-ı şiʿrümüñ, -üñ ]*

**sevdā:** *Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk.*
Gözümde neşve-i cām-ı muḥabbet dilde ṣād teşvīr
Serümde şevḳ-ı maʿcūn-ı leb-ı dilber ne **sevdādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 14). [sevdādur, -dur ]*
Kākülüñ **sevdāsıdur** zencīre-cünbān olduġum
Ḳāmetüñ ġavġāsıdur ḫāk ile yeksān olduġum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 1). [sevdāsıdur, -sıdur ]*
Hāşimī ḫāl-i ʿabīr-ālūdınuñ **sevdāsıdur**
Nāfesinde ḫūn iden tekrār müşg-i ezferi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 137). [sevdāsıdur, -sıdur ]*
Zülfi uġratdı beni **sevdāya**
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 15). [sevdāya, -y, -a ]*

**sevdā:** *Heves, arzu, şiddetli eğilim , âşk .*
Dil-i dīvānemüñ zencīre cünbān oldugı böyle
Ṣaçı Leylālaruñ kākülleri **sevdālarındandur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 10). [sevdālarındandur, -*

*ları, -n, -dan, -dur ]*

**sevdā:** *Aşk, tutku, şiddetli sevgi.*
**Sevdāñ** ile vir murādumı yā Allāh
DÎvāne-i ʿaşḳ it adumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 1). [sevdāñ, -ñ ]*

**sevdā:** *Aşırı istek, tutku, arzu, heves.*
Yārüñ ḫayāli dīdede **sevdāsı** dildedür
Lā-büd olur ʿıyān ʿıyān u niḫān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 7). [sevdāsı, -sı ]*

**sevdā:** *Arzu, aşk, yoğun sevgi, tutku.*
Münzevī olsañ geçilmez loḳma ile kisveden
ʿAḳıl ü dīvānede olmaz o **sevdādan** beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 10). [sevdādan, -dan ]*

**sevdā-gerān-ı vaṣfı:** *Vasfının aşıkları.*
**Sevdā-gerān-ı vaṣfı** ḳaṭār-ı beyān ile
Her ḳande gitse sūde gider bī-żiyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 61). [sevdā-gerān-ı vaṣfı, ]*

**sevdā-yı ḫāl-i dilber:** *Sevgiliye sevdalanma hali.*
Müşg-i siyāhı nāfede tekrar ḫūn ider
**Sevdā-yı ḫāl-i dilber** ile perveriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 4). [sevdā-yı ḫāl-i dilber, ]*

**sevdā-yı sivā:** *[tas.] Mâsivâ hevesi.*
Bendeñe ḫalṭ-ı kelām itdirdi **sevdā-yı sivā**
Ādemi muḫtell-dimāġ eyler suʿūd itse buhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 139). [sevdā-yı sivā, ]*

**sevdā-yı viṣāl:** *Kavuşma arzusu.*
Nola fikr-i mey-i laʿlünle **sevdā-yı viṣāl** itsem
Derūnında olan esrārı mest-i ser-girān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 7). [sevdā-yı viṣāl, ]*

**sevdā-yı zülfi:** *Zülfün aşkı.*
Başumda var iken **sevdā-yı zülfi**
Ciḫānuñ neylerüm ẓıll-ı hümāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 3). [sevdā-yı zülfi, -i ]*

**sevdā-yı zülf-i yār:** *Sevgilinin saçının sevdası.*
Divāne eyledi dili **sevdā-yı zülf-i yār**
Ḥālṭ-ı kelām iderse de maʿzūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 7). [sevdā-yı zülf-i yār, ]*

**sevgend:** *Yemin, and.*
Yā nebi eyle beni şāyeste-i engūşterīn
Pīr ü bernā ḫāk-i pāk-i ravżañı **sevgend** ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 104). [sevgend, ]*

**seviş:** *Aşktır.*
Ṣay naḳd-ı cānı dilbere cānān **seviş** budur
Bāzār-ı ittihādde alış veriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 1). [seviş, ]*

**sevḳ-ı ʿamelde:** *İş arzusu.*
Benüm ne Ḥaḳḳa sezā ne cenābuma kārum
İki elüm daḫi **sevḳ-ı ʿamelde** bī-taḥṣīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 128). [sevḳ-ı ʿamelde, -de ]*

**sevr-i felek:** *Feleğin kızgınlığı.*
Gökde **sevr-i felek** olup mużtarr
Yirde gāv-ı zemīn ola lerzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 97). [sevr-i felek, ]*

**seyaḥāt:** *Yolculuk, gezi.*
Mesīḥ-āsā **seyāḥaṭ** eyleyenler pāy-ı himmetle
Baẓar evvel ḳademde kürsī-i gerdāne merdāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 7). [seyāḥaṭ, ]*

**seydā:** *Seyitler , efendiler.*
Mekteb-i faẓl u kemālinde kemāl ü faẓl ile
MüşkİlāT-ı Seyyīd ü **seydā** iderdi gelse ḥāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 8). [seydā, ]*

**seyf-i meslūl-i ḥaḳ:** *Hak Resulü'nün kılıcı.*
**Seyf-i meslūl-i Ḥaḳ ki** ʿavn ü ẓafer
Ḳabża-i ḳudretinde ġamġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 89). [seyf-i*

*meslūl-i ḥaḳ, ]*

**seyf-i meslūl-i hudā:** *Allah'ın peygamberinin kılıcı.*
**Seyf-i meslūl-i Hudā** kim ẕāt-ı vālā-gevheri
Olmaz iṩbāt-ı cihāngīrīde muḥtāc-ı güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 29). [seyf-i meslūl-i hudā, ]*

**seyf-i meslūl-i hudādur:** *Allah'ın kınından sıyrılmış kılıcı.*
**Seyf-i meslūl-i Hudādur** bilmez imdād-ı fesān
Tīġ-ı şerʿi kesdirür bī-minnet ü seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 55). [seyf-i meslūl-i hudādur, -dur ]*

**seyf-i meslūl-i ilāhīdür:** *Allah'ın Resulünün kılıcı.*
Nübüvvetle muṣayḳal **seyf-i meslūl-i ilāhīdür**
Ne tīġ-ı ġamġama benzer ne şemşīr-i mühemmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 53). [seyf-i meslūl-i ilāhīdür, -dür ]*

**seyf-i mübrem:** *Kaçınılmaz kılıç.*
Ḥüccet-i ḳāṭıʿla ḥaḳk u bāṭılı farḳ itmeġe Tīġ şerʿi **seyf-i mübrem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 42). [seyf-i mübrem, ]*

**seyf-i nuṣret-cevherin:** *Zafer cevherinin kılıcı.*
Ricālü'l-ġaybdur innā fetaḥnā-ḫvan-ı pür-hāşı
Duʿā-yı **seyf-i nuṣret-cevherin** Kerrūbiyan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 46). [seyf-i nuṣret-cevherin, ]*

**seyf-i ṣārimdür:** *Keskin kılıç.*
Sūzını hırḳa-dūz-ı ümmetinüñ
Ser-i aʿdāya **seyf-i ṣārimdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 96). [seyf-i ṣārimdür, -dür ]*

**seyl:** *Sel*
Ciḫānı **şeyle** virür ʿālemi yaḳup kül ider
Sirişk-i dembedem ü nāle-i demādem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 11). [şeyle, -e ]*

**seyl ider:** *Sel gibi akıtırdı.*
Sīnem üzre yollar itse eşk-i ḫūnīnüm nola
**Seyl ider** lā-büd zemīni yāre yāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 10). [seyl ider, ]*

**seylāb-ı dīde:** *Göz yaşından meydana gelen sel.*
**Seylāb-ı dīde** çoḳ ṣu götürse daḫi nola
Cāna sirişk-i ter dökünür mācerā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 9). [seylāb-ı dīde, ]*

**seylāb-ı dü-dīde:** *İki gözünden akan sel.*
**Seylāb-ı dü-dīdesin** dürūd eylemeġe
Mestāne-i ʿaşḳına dürūdı bāʿis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 3). [seylāb-ı dü-dīde, -sin ]*

**seylāb-ı eşk-i çeşm:** *Gözyaşının seli.*
Gülzār-ı dil reyyān iken **seylāb-ı eşk-i çeşm** ile
Bilmezdi kimse nidügin ʿālemde şebnem nāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 5). [seylāb-ı eşk-i çeşm, ]*

**seylāb-ı eşk-i dembedem:** *Durmaksızın akan göz yaşının seli.*
Ten-i zerd ü niẕārum ḳaldı nīlūfer gibi anda
Feżā-yı sīnemi **seylāb-ı eşk-i dembedem** başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 6). [seylāb-ı eşk-i dembedem, ]*

**seylāb-ı tıġı ʿālemden:** *Kılıcın seli (kan dökmek bağlamında).*
O ḫayr-māḫż ki **seylāb-ı tıġı ʿālemden** Hemīşe fitne-nişān-ı şerāre-i şerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 19). [seylāb-ı tıġı ʿālemden, ]*

**seyli:** *Gezme, gezinti.*
İtmiş dil-i ser-geştemi **seyli** ḫūr-ı ʿaşḳı
Çevgān-ı melāḥatde o sīb-i ẕeḳanı gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 7). [seyli, ]*

**seyl-i ʿalāyıḳdan:** *Ilişkiler bağlar seli.*
Kendüñi itme ḫacil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Serv-i dāmen-çīde ol **seyl-i ʿalāyıḳdan** ḥaẕer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 210). [seyl-i ʿalāyıḳdan, -dan ]*

**seyl-i dâmânımdadır:** *Eteklerin seli.*
Ṣubḥ-ı māḥşer ḫande-i çāk-ı girībānumdadur
Mevc-i ṭūfān-ı ḳıyāmet **seyl-i dâmânımdadır** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 2). [seyl-i dâmânımdadır, --ım, --da, --dır-da, -dur ]*

**seyl-i revān:** *Akan sel.*
Ocaġına su ḳodı dūd-ı āha yoḳ imkān
Yasaġı **seyl-i revān** olālı düḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 56). [seyl-i revān, -lı ]*

**seyl-i sirişki:** *Gözyaşı seli.*
Müjgān-ı terüm menʿ idemez **seyl-i sirişki**
Cūş-ı yemi żabṭ eyleyemez silsile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 5). [seyl-i sirişki, ]*

**seylī-hūr-i rezmi:** *Savaşın özgürlük seli.*
Serdār o ḫıdīv-i Ḳahramān-ferdür kim
**Seylī-ḫūr-i rezmi** Rüstem ü Gīv ü Güşāsb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 4). [seylī-ḫūr-i rezmi, ]*

**seylī-i hurşīd:** *Güneş seli.*
Nice ḥużūr ide gülşende **seylī-i ḫurşīd**
Henüz rāḥat iken der-ḳafā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 7). [seylī-i ḫurşīd, ]*

**seyr:** *Hareket etme, ilerleme.*
Bu irtifaʿ ile **seyr** eyleyen ḳıyas eyler
Kemine ṭāḳ-ı bülendi sipihr-i aḫżardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 139). [seyr, ]*

**seyr:** *Bakmak, izlemek, temaşa.*
Çeşm-i ʿibret-bīn ile baḳ ol ṣanem taşvīrine
Naḳşını **seyr** it taṣavvur eyleyüp naḳḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 6). [seyr, ]*

**seyr:** *Bakma, görme.*
Dāġ-ı dil-i sūzānını **seyr** eyle Naẕīmüñ
Bir baġrı yanıḳ lāle-i ḫūnin ciġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 13). [seyr, ]*
**Seyr** idüp āyīne-i rūḫsārını gūyā olur
Ṭūṭī-i dil söylemez yār-ı şeker-güftārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 5). [seyr, ]*
Īddiʿā-yı ḥüsn iderken **seyr** idüp yāri Naẕīm
Şermden her dilber-i āzāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 9). [seyr, ]*
Oldı her saṭrı birer mevc bu raʿnā ġazelün
Lücce-i ṭabʿ-ı Naẕīmüñ yine **seyr** it cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 18). [seyr, ]*
Cemāl-i bā-kemālin **seyr** idüp ol ṭıfl-ı āzāduñ
Baḳınca mest olur olsa çıḳan mestur mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 9). [seyr, ]*
Ḳalmış naẕār-ı ḥasret ile dīde-i Cemdür
**Seyr** eyle ḥabābı ḳadeh-i ʿişretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 10). [seyr, ]*
Şām-ı vuṣlat lālezār-ı dāġ-ı sīnem **seyr** idüp
Ol semen-simāyı gül-pūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 7). [seyr, ]*
Ol meh-i nā-mihribānuñ **seyrine** ṣād çeşm ile
Dāġ-ber-dāġum serāpā çarḫ-ı pür-encüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 3). [seyrine, -i, -n, -e ]*
Eşiʿa rīsmānlar aña mehce mihr-i ʿālem-tāb ṭāḳ-ı zer-nigāruñ **seyr** idenler āsmān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 40). [seyr, ]*
Ḳaṣr-ı riyāż-ı cāhını **seyr** iden ādeme
Her cānibi nümūne-i bāġ-ı cinān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 35). [seyr, ]*
**Seyr** idüp itmamına didi Naẕīm-i ṣāf-dil
ʿĀyn-ı carī çeşme-i dil-cūy-ı Sulṭān Muṣṭafā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 15). [seyr, ]*

Eyvān-ı ser-bülendin **seyr** eyleyüp ʿaceb mi
Geçse yire ḥayādan ṭāḳ u revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 9). [seyr, ]*
**Sey**r eyleyüp tārīḫini taḥṣīn ile didüm Naẓīm
Zībā mülūkī-menzil-i bālā-yı Ḥācī Hān Selīm (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 13). [seyr, ]*
**Seyr** idüp vech-i ṣabīḥin ḥācetüm oldı revā Ḥaḳ bu kim maḳbūl olur lā-büd duʿā-yı ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 55). [seyr, ]*

**seyr:** *Yürüyüş, yürüme, gidiş.*
Çemende **seyr** idenler ḳāmetüñ serv-i çemān söyler
Görenler şive-i reftāruñı āb-ı revān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 1). [seyr, ]*

**seyr:** *Yürüyüş, yürüme, gidiş.*
O peri-zādı görüp **seyre** götürdüm tenhā
Bir gören bir götüren ḍarb-ı meṣeldür zīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 1). [seyre, -e ]*

**seyr eyle:** *Gezmek, gezinmek, temaşa etmek.*
Vech-i ṣāḥiḥine nażar it gör leṭāfeti
**Seyr eyle** çeşm-i cānla rūḫ-ı muṣavveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 54). [seyr eyle, ]*

**seyr eyle:** *Bakmak, temaşa etmek.*
Ḳāf-ı istiġnādadur sīmurġ-ı ṭabʿ-ı ehl-i dil
Dīde-i ʿibretle baḳ **seyr eyle** ʿanḳā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 8). [seyr eyle, ]*
Meyl itdi dil görüp o dü-zülf-i muʿanberi
**Seyr eyle** burc-ı ʿaḳrebe ḳonmış kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 2). [seyr eyle, ]*
Tertībiñ süṭūr-ı ṣafḥasın **seyr eyle**
Emvāc-ı beyān ile yemm-i maʿnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 3). [seyr eyle, ]*

**seyr eyleyüp:** *Gezmek, gezinmek , temaşa etmek.*
**Seyr eyleyüp** esāsını itmāmına Naẓīm
Didüm bu vech ile iki tārīḫ-i muʿteber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 9). [seyr eyleyüp, -y, -üp ]*

**seyr iden:** *Bakmak, izlemek.*
Maẓhar-ı iltifātuñ olduġumı
Düşeler reşke **seyr iden** yārān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 198). [seyr iden, -en ]*

**seyrān:** *Bakıp seyretme, temaşa.*
Gerçi arż-ı kemāl ider evvel
Yine ammā ṣoñundadur **seyrān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 210). [seyrān, ]*

**seyr-i bāġ:** *Bağ gezmesine çıkmak.*
**Seyr-i baġ** itsem yolunda cünbüş-i reftārınuñ
Serv ü şimşād ü ṣanevber pāymālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 7). [seyr-i baġ, ]*
Ne **seyr-i bāġ** ne çemen-i ṣoḥbet isterüm
Bir serv-i ḫoş-ḫırām sehī-ḳāmet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 1). [seyr-i bāġ, ]*

**seyr-i bāġ:** *Bağ gezintisi.*
Aña ʿāşık dimem kim **seyr-i baġ** u gülşen itdükce
Yanında bir sehī serv-i ser-efrāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 3). [seyr-i baġ, ]*

**seyr-i cemāl:** *Yüzünü seyretmek.*
Doymaz egerçi çeşm-i muḥabbet neẓāreden
**Seyr-i cemāle** her müjesi olsa bir nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 10). [seyr-i cemāl, --e ]*

**seyr-i cemāle:** *Güzel yüzünü izlemek.*
Çıḳup **seyr-i cemāle** sīnelerden şād olur diller
Gelür eṭfāl āzād olṣalar mesrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 5). [seyr-i cemāle, --e ]*

**seyr-i cibāl:** *Dağları gezme.*
Serbeşer ʿālem-i mekānı temāşā iderek
Ḳalmadı itmedügi **seyr-i cibāl** ü ṣaḥrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 236). [seyr-i cibāl, ]*

**seyr-i deryā:** *Denizi izler.*
Gūyā bu ṭarḥ-ı raʿnā bir şūḫ-ı bī-bedeldür
Çıḳmış kenāre eyler rindāne **seyr-i deryā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 8). [seyr-i deryā, ]*

**seyr-i dīdāre:** *Sevgilinin yüzünü seyretme.*
Çekildi bezm-i gülzār-ı beḳāya **seyr-i dīdāre**
Maḳāmın Kürsī-i ʿArş eyledi ol mürşid-i mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 7). [seyr-i dīdāre, -e ]*

**seyr-i gülistān eylesem:** *Gül bahçesini seyr etmek.*
Bāġ-ı kūyından cüdā **seyr-i gülistān eylesem**
Her gül-i ṣād berg olur bir dāġ-ı ḥasret yārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 7). [seyr-i gülistān eylesem, -se, -m ]*

**seyr-i ḥüsn:** *Güzelliği seyretmek.*
Dil **seyr-i ḥüsn** iderken esir oldı zülfine
Ġarḳābesin muḳaddem iderdi kenār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 9). [seyr-i ḥüsn, ]*

**seyr-i ḥüsn:** *Güzelliği seyretmek.*
Zülfiyle **seyr-i ḥüsnini** setr eylemez baña
Cānan Naẓīm şām u seḥerde duʿam alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 15). [seyr-i ḥüsn, -i, -n, -i-i, -ni ]*

**seyr-i ḥüsn-i:** *Güzelliği seyretmek.*
**Seyr-i ḥüsn-i** yār içün cismüm serāser çeşm idüp
Dīdesin vaḳf eylemiş dīdāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 3). [seyr-i ḥüsn-i, -i ]*

**seyr-i sefer:** *Yolculuk.*
Beşi bir rāḫşa biñüp itmededür **seyr-i sefer**
Beşi gāhīce licāmın uzadup gāh çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 3). [seyr-i sefer, ]*

**seyyāḥ -ı ḫayāl:** *Hayal gezgini.*
Görmiye çeşm-i ḫired bulmıya **seyyāḥ -ı ḫayāl**
Arasa ʿālem-i endīşemi zīr ü bālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 67). [seyyāḥ -ı ḫayāl, ]*

**seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm:** *Söz söyleme elinin denkliği.*
ʿÖmrüm olduḳca senüñ **seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm**
Oldum o ṣaḥrada ḥālā cān ü dilden bī-ḳarār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 109). [seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm, -ün, -üm ]*

**seyyār:** *Gezici, gezen, dolaşan.*
Mihr bir cāriyedür māh ġulām-ı dolāb
Encüm-i şābit ü **seyyār** muṭīʿ ü münḳād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 16). [seyyār, ]*
Encüm-i şābit ü **seyyār** anuñ
Rakam-ı cūdınuñ ednā cümeli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [seyyār, ]*

**seyyiʿāt:** *Din bakımından yapılan kötülükler, günahlar.*
Anı redd itme bi-ḥaḳk-ı ṣāḥb u āl ü tābiʿīn
**Seyyiʿātum** sıġmaz oldı defter-i aʿmālüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 116). [seyyiʿātum, -um ]*

**seyyiʾāt-ı muḫtācı:** *Fakirin günahları.*
ʿAfvinüñ **seyyiʾāt-ı muḫtācı**
Ferāḫ elbette ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 71). [seyyiʾāt-ı muḫtācı, ]*

**seyyiʾāt-ı ümem:** *Ümmetin günahları.*
ʿAfv ü cūdıyla **seyyiʾāt-ı ümem**
Gūyiyā āftāb u şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 73). [seyyiʾāt-ı ümem, ]*

**seyyīd:** *Ulu, bir kavmin büyüğü, başı, lideri olan.*
Ṣaff-i niʿal ider yirini saʿd ü **seyyidüñ**
Yā Rab o ẕū-fünün ne ʿālī cenāb olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 31). [seyyidüñ, -üñ ]*

**seyyīd:** *Efendi, önder, reis.*
Ey **seyyid** ü saʿd ḫāk-būs-ı ḳademüñ
Vey çeşm-i füḥūle sürme gerd-i ḥaremüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 1). [seyyid, ]*
ʿAllāme-i devrān ki ola Saʿd ile **Seyyid**
Pūyān u devrān ġāşiye-berduş-ı semendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 3). [seyyid, ]*

**seyyīd:** *Efendi; ileri gelen, baş.*
ʿAllāme-i zemāne-niḥrīr-i kāmil-i dehr
Kim Saʿd ü **Seyyid** anuñ şāgird-i müstemendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 4). [seyyid, ]*

**seyyīd:** *Efendi, bey, ağa.*
Cevāb virmez iken ṭıñ-ı ebcede eyler
O ḳavm-i echel ü dūn saʿd ü **seyyidi** techīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 42). [seyyidi, ]*

**seyyid ʿalī efendi:** *Seyyid Ali Efendi.*
**Seyyid ʿAlī Efendi** şānī-i Bū Ḥanīfe
Ḥālā fuḥūlüñ oldur mümtāz u ser-bülendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 1). [seyyid ʿalī efendi, ]*

**seyyid ʿalī efendi:** *Seyyid Ali Efendi.*
Devrān murādum üzre döndi didüm Naẓīmā
Müftī güzīde-i dehr **Seyyid ʿAlī Efendi** (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 14). [seyyid ʿalī efendi, ]*

**seyyid ʿalī efendi:** *Seyyid Ali Efendi.*
**Seyyid ʿAlī Efendi** ṣadr-ı efāżıl ol kim
Dem-beste-i kemāli cān u dil-i Hocendī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 1). [seyyid ʿalī efendi, ]*

**seyyid ʿalī efendi:** *Seyyid Ali Efendi.*
Tārīḫ-i ʿizz ü cāhın didi Naẓīm-i dāʿī
Ṣadr-ı Fuḥūl ʿaṣra **Seyyid ʿAlī Efendi** (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 16). [seyyid ʿalī efendi, ]*

**seyyid şerīf:** *Ali bin Muhammed bin Ali Cürcânî el-Hüseynî el-Hanefî (1339-1413). Peygamberimizin soyundan olduğu için "Seyyid Şerîf ismiyle tanınıp, meşhûr olmuştur.*
**Seyyid Şerīf** ṣadr-ı feżāʾil cenābıdur
Saʿd-ı zemāne ẕāt-ı efāżıl-pesendidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 13). [seyyid şerīf, ]*

**seyyid-i ʿālem:** *Cihanın peygamberi.*
**Seyyid-i ʿālem** ü ādem sened-ı mevcūdāt
Mesned-i her dü-serānuñ şeh-i vālā-ḥasebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 3). [seyyid-i ʿālem, ]*

**seyyid-i enbiyā:** *Peygamberlerin önderi.*
Bir dānesidür iki evin ḥaḳ bu Naẓīm
Ol **seyyid-i enbiyā** resūlü's- şeḳaleyn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 4). [seyyid-i enbiyā, ]*

**seyyid-i saʿd-ahter:** *Bahtiyarlık önderi.*
Ol fāżıl-ı dāniş-verüñ ol **seyyid-i saʿd-aḫterüñ**
Pış-i kemālinde fuḥūl cümle be-pā istādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 5). [seyyid-i saʿd-aḫter, -üñ ]*

**seyyid-i saʿd-isti:** *Mutluluk veren efendi.*
Fażıl-ı pür-hüner İsḥāḳ Efendi ki odur
Diḳḳat ü dāniş ile **seyyid-i saʿd-isti** dād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 2). [seyyid-i saʿd-isti, ]*

**seyyidinā:** *Efendimiz.*
Nāzenīn-i ḥarem-i ruʾyet-i Rabb-i ʿizzet
Yaʿni maḥbūb-ı Hudā **seyyidina** mevlānā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 92). [seyyidina, ]*

**seyyīdü'l-beşer:** *İnsanların efendisi.*
Tā ḥükm-i şerʿ ile ola ol **seyyidü'l-beşer**
Ṣadr-ı risālet üzre ḳalemrān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 57). [seyyidü'l-beşer, ]*

**seyyidü'l-kevneyn:** *Dünya ve ahiret aleminin (maddi ve manevi alemlerin) efendisi Hz. Muhammed.*

Hıdīv-i taḥtgāh-ı li-maʿallāh **seyyidü'l-kevneyn**
Hudāvend-i leʿamruk-efser ü levlāk-mesneddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 9). [seyyidü'l-kevneyn, ]*
**Seyyidü'l-kevneyn** ḫātemüʿl-enbiyā ḫayru'l-beşer
Dāver-i ʿālī-güher şāḫenşeh-i vālā-tebār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 65). [seyyidü'l-kevneyn, ]*

**seyyidü's-seḳaleyn:** *İns ve Cin taifesinin efendisi Hz. Muhammed.*
Şeh-i Kevneyn **Seyyidü's-Şeḳaleyn**
Bihterīn pīşvā-yı rāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 5). [seyyidü's-şeḳaleyn, ]*

**sezā:** *Lâyık.*
Her ṣubḥ olursa şāḫid-i iḳbālinüñ **sezā**
Āyinedār-ı ṭalʿatı ḫurşīd-i ḫāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 49). [sezā, ]*
**Sezādur** revnaḳ-ı ordū-yı Sulṭān Muṣṭafā olsa
Ciḫāna virdi ḥaḳḳā zīb ü fer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 15). [sezādur, -dur ]*
Naẓīmā bu lügaz medtıe **sezādur**
Anı yazup oḳuyana ṣalādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 13). [sezādur, -dur ]*

**sezā:** *Layık, uygun.*
Benüm ne Ḥaḳḳa **sezā** ne cenābuma kārum
İki elüm daḫi sevḳ-ı ʿamelde bī-taḥṣīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 127). [sezā, ]*

**sezā:** *Münasip, yaraşır, uygun.*
Ne söylesem yāraşur güne güne vaṣfında **Seza** ne dirse o desṭūr-ı nüktedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 80). [seza, ]*

**sezā:** *Daha iyi, daha hayırlı.*
Ṭāslar şems ü ḳamerdür necm-i rāḫşān ġamlar
Çarḫ-veş germābe-i nüh-ḳubbedür dinse **sezā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 4). [sezā, ]*
Ol dīde-i mükaḥḥāli vaṣf idenüñ **sezā**
Nūr-ı siyeh mürekkebiñüñ olsa dūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 3). [sezā, ]*
Mīhmān-ı ser-i ḫvānı keremi rūḫ-ı Ḫālil
Enbiyā vü rüsül ol ḫvāna ṭıfıl olsa **sezā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 174). [sezā, ]*
Ẕeyl-i meṭḥinde **sezā** ḥāl-i dili Şerḥ eylesem
Diñlenür lābüd nedīm-i meclisüñ efsānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 31). [sezā, ]*
Bu zülāl-i şāfa bu āb-ı leṭāfet-pervere
Kūze-i zerrīn ü sīmīn olsa mihr ü meh **sezā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 12). [sezā, ]*
Didi tārīḫini tebşīr idüp āfāḳa Naẓīm
Mühre adliyle **sezā** Rāmī Meḥemmed Pāşā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 58). [sezā, ]*
Gerçi efāżılda **sezā** tārīḫe çoḳdur ey Naẓīm
Ammā Sitanbūla eḥaḳk Hāmid Efendi-zādedür (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 19). [sezā, ]*

**sezā:** *Uygun, münasip, yaraşır.*
Ẕeyl-i meṭḥinde **sezā** ḥāl-i dili Şerḥ eylesem
Diñlenür lābüd nedīm-i meclisüñ efsānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 31). [sezā, ]*
Olsa Belḳīs Züleyḫā mehd-cünbānı **sezā**
Mehdidür taḫt-ı Süleymān ḥüsni Yūsufdan nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 3). [sezā, ]*

**sezāvār-ı viṣāl:** *Cennete layık kavuşma.*
Görüp ḥālüm suʿāl eyle **sezāvār-ı viṣāl** eyle gel
Yine arż-ı cemāl eyle ey şūḫ-ı ciḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 11). [sezāvār-ı viṣāl, ]*

**sı:** *Kırık, kırgın.*
Ḳadr ü ʿıyd| olsun şeb ü rūzı o alī ḥażretün
Ehl-i İslāma **şıyān** u ʿıyd kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 96). [şıyān, -y, -an ]*

**sıb-i gülgūne:** *Gül renkli elma.*
Hāller gird-i zenahdānında dönmiş ol mehüñ
**Sıb-i gülgūne** dizilmiş dāne dāne fülfüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 10). [sıb-i gülgūne, ]*

**sīb-i zeḳanı:** *Sevgilinin elmaya benzeyen çenesi.*
İtmiş dil-i ser-geştemi seyli ḫūr-ı ʿaşḳı
Çevgān-ı melāḥatde o **sīb-i ẕeḳanı** gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 8). [sīb-i ẕeḳanı, -ı ]*

**sīb-i zenaḫdānıyla:** *Elmaya benzeyen güzel çene.*
Bilürīn gerdeni **sīb-i zenaḫdānıyla** sāḳīnüñ
Ser-i mīnāya ḳonmış guyiyā bir dāne elmadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 11). [sīb-i zenaḫdānıyla, -ıyla ]*

**ṣıddīḳ:** *Özü sözü doğru olan, asla yalan söylemeyen, sözünün eri.*
Ey dil yüri durma Ḫıżr-ı tevfīḳa yitiş
Var ḫidmet-i çār yār **Ṣıddīḳa** yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 2). [ṣıddīḳa, -a ]*

**ṣıddīḳ-ı ṣıdḳ:** *Özü sözü doğru olan.*
**Sıddīk-ı ṣıdḳ** dāver-i Farūk-menḳābet
ʿOsmān-ḥayā vü hilm ʿAlī-sīret ü cenāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 9). [sıddīḳ-ı ṣıdḳ, ]*

**ṣıddīḳ-ı ṣıdḳ-ı ṣadıḳ efendi:** *Hz. Ebû Bekir.*
**Sıddīḳ-ı ṣıdḳ-ı Ṣadıḳ Efendi** ki ʿāleme
Fārūḳ-ı ʿadli itmededür dād-güsterī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 27). [sıddīḳ-ı ṣıdḳ-ı ṣadıḳ efendi, ]*

**ṣıdḳ:** *Doğruluk, gerçeklik.*
Biri **ṣıdḳ** ile biri ʿadl ile bī-hemtādur
Biri ḥilm ile biri ʿilm ile ferd ü yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 213). [ṣıdḳ, ]*
**Ṣıdḳ** u ʿadl ü ḥilm ü ʿilm-i ẕātına itmiş güvāh
Ḥaḳk Ebū Bekr ü ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 97). [ṣıdḳ, ]*
**Ṣıdḳ** u kiẕbüm bilindi şād oldum
Oldılar rū-siyāh ehl-i nifāḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 309). [ṣıdḳ, ]*
**Ṣıdḳ** ile niyāz-nāmemüz irgürelüm
Ḥācetlerümüz ḳabūl olur mı görelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 1). [ṣıdḳ, ]*

**ṣıdḳ ile:** *Sadakatle.*
Geldi hengām-ı duʿa başla niyāza **ṣıdḳ ile**
Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl-i tām ile tebşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 87). [ṣıdḳ ile, ]*

**ṣıdḳ-ı daʿva:** *Davanın doğruluğu.*
Şādıḳum dirse inanma ol meh-i nā-mihribān
**Ṣıdḳ-ı daʿva** ṣubḥ-ı kaẕibde olur zīrā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 6). [ṣıdḳ-ı daʿva, ]*

**sidre:** *Ağaca teşbih edilen, yedinci kat gökte bir makam ismi.*
Peyk-i Mevlā ile ol cān-ı ciḫān devletinüñ
**Sidrey**e oldı revān sürʿat ile rūḫ-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 258). [sidreye, -y, -e ]*

**sidre:** *Ağaç.*
Maḳdemiyle virdi pīrāye ser-efrāz eyledi
**Sidreye** geldikde ol şāḫenşeh-i ḳudsī-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 34). [sidreye, ]*

**sidre:** *(Ar. sidretu'l-muntehā "son uçtaki ağaç" [Arabistan kirazı]nın kısaltılmış şekli sidre) 1. din. Hz. Muhammed'in mîraç gecesinde Cebrâil ile birlikte yükseldiği yedinci kat semâda bir makam 2. tasavvuf. Cenâbıhakk'ı tanımada beşer aklının ve akılla kazanılan bilginin son durağı. 3. edeb. Sevgilinin erişilmesi güç çok uzun boyu.*
Şeb-i miʿrāc o Hudāvend-i Hudāvendāne
**Sidreden** Ḥażret-i Cibrīl olup bāl-güşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 226). [sidreden, -den ]*

**sidre:** *'Arabistan kirazı''demek olup tefsirlerde bu ağacın 'Arşın sağ yanındaki İlahi bir ağaç''olduğu bildirilir. Hadislere göre ise altıncı kat göktedir. Gökyüzüne yükselenlerin ancak buraya kadar çıkabileceği bildirilir. Sidre'nin ötesi Allah'ın Zat âlemidir. Sidre, beşer bilgisi ve amellerinin son hudududur. Sidre, kelimesi daha çok 'münteha''kelimesi ile birlikte kullanılır. 'Sidretü'l-münteha (Son uçtaki kiraz ağacı)''anlamındadır. Ulaşılabilecek en yüksek yer olduğu için sevgilinin uzun boyunu anlatmak için kullanılır.*
Çarḫ-ı mînā **Sidre** vü Ṭūbā ile kürsī-i ʿArş
Ḳaṣr-ı miʿrācında süllem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 27). [sidre, ]*
**Sidre** vü Ṭūbā vü Refref aña süllem pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 11). [sidre, ]*
**Sidre** vü Ṭūbā vü Refref aña süllem pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 11). [sidre, ]*

**sidre-hıram:** *Sıdre nazlı.*
Ḳadd-i Ṭūbā-ḳıyām u **Sidre-ḫıram**
Ey cinān-ı cemāle ḥūr-ı sirişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 233). [sidre-ḫıram, ]*

**sidre-i ḳāmet-i dü-tāh-ı rüsül:**
*Peygamberin iki taht boyu sidre makamı ( Hz. Muhammed'in mîraç gecesinde Cebrâil ile birlikte yükseldiği yedinci kat semâda bir makam. ).*
Naḫl-i pür-mîve-i muḥabbetidür
**Sidre-i ḳāmet-i dü-tāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 20). [sidre-i ḳāmet-i dü-tāh-ı rüsül, ]*

**sidre-mekān:** *Gökte bulunan bir makam.Bu makamı yer edinen .*
Dāver-i ʿArş-āsitān **Sidre-mekān** Refref-mekīn
Şāḫid-i kāşāne-i esrār ḥabīb-i kibriyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 57). [sidre-mekān, ]*
Ey **Sidre-mekān** u Kürsī-i ʿArş- mekīn
Vey taḫt-ı revānı Refref-i ḳurb- maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 3). [sidre-mekān, ]*

**sidre-sāye:** *Son uçtaki ağacın gölgesi.*
İtdi Ṭūbāyı nigūnsār-ı ḥicāb süḫanum
**Sidre-sāye** ḳad-i şūriş-fikenüñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 8). [sidre-sāye, ]*

**ṣıfāhān:** *İran'ın dördüncü büyük şehri ve aynı adı taşıyan eyaletin merkezi, İsfahan.*
Naẓīmā rāḥatü'l-ervāḥ-ı naẓm-ı dil-keşüñ ḥaḳkā
Ḥüseynīye çıḳup düşdi **Ṣıfāḫān** u ʿIraḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 14). [ṣıfāḫān, ]*

**sifāl:** *Çanak, çömlek, kadeh.*
Göñül bir besm-i ḫāṣuʿl-ḫāṣa maḥremdür ki cām-ı Cem
**Sifālin** pāre-i pāy-ı ḫum-ı ṣaḥbalarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 4). [sifālin, -i, -n ]*

**sifāl:** *Çanak çömlek, testi vb. toprak kap.*
Gerdūn yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış **sifāl** ü yā necef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 14). [sifāl, ]*
Müdām gül gibi zerrīn ḳadeḥle ʿişret ider derd-nūş ki destinde bir **sifāl** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 4). [sifāl, ]*

**sifāl-i şikeste:** *Kırılmış kadeh.*
Olursa bādesi bī-derd-i minnet-i şākī
Olur **sifāl-i şikeste** piyāle-i Cem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 6). [sifāl-i şikeste, ]*

**ṣıfāt:** *İz, nişan, alamet.*
Vaṣf-ı ẕāt u **ṣıfātında** iki dilli olanuñ
Çāk ola kilk-i siyeh-rū gibi ceyb-i ḳasabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 53). [ṣıfātında, -+ında ]*

**sıfāt:** *Bir kimse veya şeyin sâhip olduğu nitelik, ona ait olan özellik, hal ve vasıf.*
O şeh ki muṣḥaf-ı ẕāt u **ṣıfātı** vaṣfında
Ḥālāyıḳ itseler āyāt-ı naʿtını tertīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 87). [ṣıfātı, -ı ]*
Ey ẕāt-ı şerifi gülbün-i gülşen-i rūḥ
Vey naṣṣ-ı kerīmle **ṣıfātı** memdūḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 2). [ṣıfātı, -ı ]*

**sıfāt:** *Nitelik, özellik.*
Hıred hemvāre vaṣf-ı cevher-i ẕāt u **ṣıfātında**
Nola iẓẖār-ı ʿacz itse taṣavvurdan müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 17). [ṣıfātında, -ı , -n, -da ]*

**sıfr-ı ziyād:** *Çok fazla sıfır.*
Defter-i ḥüsni sevād-ı ẖaṭṭ ile görmiş ḥisāb
Noḳṭa-i ẖāl-i rūẖı **ṣıfr-ı ziyād** olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 10). [ṣıfr-ı ziyād, ]*

**sıġ-:** *Bir şeye uygun düşmek, yakışmak, kabul edilebilir olmak.*
Gūş eyleyüp vefātını nāgāh didiler
Kim var ise o demde **ṣıġār** u kibārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 6). [ṣıġār, -ar ]*

**sıġ-:** *Bütünüyle diğer bir şeyin içine girebilmek, o şey tarafından istîap edilmek.*
Ḳıyas u ʿaḳl ile olmaz iḥāṭa ʿālem-i dil
Ki **sıġmaz** iki ciẖāna sevād-ı aʿzam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 2). [sıġmaz, -maz ]*
Ṣiġar varaḳçe -i teng-i derūna **ṣıġmaz** iken
Ḳonulsa ṣafḥa-i eyyāma noḳṭa-i ġam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 13). [ṣıġmaz, -maz ]*
**Ṣıġmaz** derūn-ı ḥavṣalaya sırr-ı derd-i ʿaşḳ
Olmaz bilürsen ey dil-i şeydā ʿıyān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 3). [ṣıġmaz, -maz ]*
**Ṣıġmaz** bu ḳażāya sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ
Kevneyni ṭutar leşkeri bī-ẖayme vü ẖārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 9). [ṣıġmaz, -maz ]*
Anı redd itme bi-ḥaḳk-ı şāḥb u āl ü tābiʿīn
Seyyiʿātum **sıġmaz** oldı defter-i aʿmālüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 116). [sıġmaz, -maz ]*
Muẖtesib olsañ eġer erbāb-ı sūḳuñ dāʾimā
Keffe-i mīzāne **ṣıġmaz** pīş ü kem ẖayr u şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 88). [ṣıġmaz, -maz ]*

**sıġ-:** *Sığmak, bir yere tamamen girebilmek.*
Ṣaḥbā-yı ʿaşḳ ḥavṣalaya **ṣıġmasa** nola
Ednā ḥababı kāse-i nüh-āsmān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 9). [ṣıġmasa, -ma, -sa ]*

**sıġ-:** *Bir şeyin sınırları içine girebilme; doldurmak, kaplamak.*
Se-rūze-i devletle dehre **ṣıġmayan** maġrur
Naẕārda mūrdan aḥḳardur olsa cüssede pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 23). [ṣıġmayan, -ma, -y, -an ]*

**sıġa-:** *Yukarı çekmek, kaldırmak.*
Sāḳın **sıġamış** elinde tīġ-ı ser-tīz
Ol dilber-i ser-tırāşe eġem nola bāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 3). [sıġamış, --mış ]*

**sıġār:** *Küçük.*
Ṣiġar varaḳçe -i teng-i derūna ṣıġmaz iken
Ḳonulsa ṣafḥa-i eyyāma noḳṭa-i ġam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 13). [ṣiġar, ]*
O şehüñ sāʾil-i dergāhı kibār ile **ṣıġar**
O şehüñ bende-i fermān-beri pīr ü bernā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 205). [ṣıġar, ]*

**sıġār:** *Küçük.*
Ṭālib-i lūṭfı kibār ile **ṣıġār**
Sāʾil-i cūd-ı şeh ü şeh-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [ṣıġār, ]*

**sıġın:** *(Birinin veya bir makāmın) Himâyesine, kolu kanadı altına girmek.*
Ruḳabā yāri ider ʿāṣıḳına düşmen-i cān
Meded Allāha **ṣıġınduḳ** o münāfıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 6). [ṣıġınduḳ, -duḳ ]*

**sıhāh-ı cevherī:** *İsmail Cevheri'nin (ö.*

*1010) Sıhah"adlı Arapçadan Arapçaya olan lügatı (Kitapların burada zikredilmesinin sebebi adlarında "parlaklık" manası olmasıdır).*
ʿİllet-i ʿacz ü ḳuṣūr ile perişān nüsḫadur
Gevher-i dendānı naẓmında **Şıhāh-ı Cevherī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 152). [şıhāh-ı cevherī, -i ]*

**siḥām-ı ḳażā:** *Kaza okları.*
Belā **siḥām-ı ḳażā** sürʿatinde peykāndur
Ecel ḥüsām-ı ḳader ḳabżasında cevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 129). [siḥām-ı ḳażā, ]*

**sıḥḥat:** *Sağlık, afiyet.*
**Şıḥḥatinde** aña ḳıl cennet-i ḳūyuñ meʾvā
Ḥarem-i ḳūyuñı itsün dil ü cān ile ṭavāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 319). [şıḥḥatinde, -in, -de ]*

**sihr-i hārūt:** *Harut ( mukaddes kimse) 'un sihri.*
Şiʿr-i ḫāṣid beñzemez medḥünde nuṭḳ-ı pāküme
**Siḥr-i Hārūt** olsa iʿcāze nice tanẓīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 70). [siḥr-i hārūt, ]*

**siḥr-i ḥelāl:** *Helal olan büyücülük.*
İder **siḥr-i ḥelāl** eşʿārın ol kim tabʿ-ı seḥḥārı
Bu resme peyrevī-i Sırrî-i efsûn- ṭırāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 17). [siḥr-i ḥelāl, ]*
O şehüñ medḥ-i ẕātınun ġayrı
Şiʿr-i **siḥr-i ḥelāl** ise ẕemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 50). [siḥr-i ḥelāl, ]*

**sıḳ-:** *Sıkmak , sıkıştırmak.*
ʿIrż-ı ʿadūyı yıḳdı zūr-ı neberdi **şıḳdı**
Çarḫ-ı berīne çıkdı feryād-ı el-amānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 95). [şıḳdı, -dı ]*

**şiḳāḳ-ı beyn-i eżdādı:** *Karşıt iki şeyin arasında kalan anlaşmazlık.*
Emri nehy itse **şiḳāḳ-ı beyn-i eżdādı** eġer
Kām-ı cāna eyleye zehrābı āb-ı ḫoş-güvar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 91). [şiḳāḳ-ı beyn-i eżdādı, ]*

**sikencübīn-i mücāẕāt:** *Bir işin karşılığında verilen ödül veya cezanın sirke ve balla yapılan bir tür tıbbi macunu.*
Virir mi ḥükmini safrā-yı kibr-i nahvistân
**Sikencübīn-i mücāẕāt** olmaşaydı mezīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 32). [sikencübīn-i mücāẕāt, ]*

**sikender:** *Büyük İskender .*
Ciḫān maḥkûm-ı baḫt-ı zinde-i şeb-zinde-dârândır
**Sikender** sīr olurdı olsa baḫtı zindedārānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 8). [sikender, ]*
Felāṭūn-ı hikem-pīşe **Sikender** ʿaḳl ü endīşe
Ki virdi kesr-i şān dārāt-ı cizz ü şānı Darāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 7). [sikender, ]*

**sikender-ḥaşem:** *İskender maiyetli (Hızır).*
Ḥızr-maḳdem o **Sikender-ḥaşem** ü ʿünvānuñ
Görse dārātını der-bānı olurdı Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 27). [sikender-ḥaşem, ]*

**sikender-şevket:** *Büyük İskender.*
Sikender-şevḳet ü Dārā-ḥaşem dādār-ı devrān kim
Maḳām-ı maʿdeletde mekrümetle kār-fermādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 5). [sikender-şevḳet, ]*

**sıḳlet:** *Sıkıntı.*
Şāḫ-ı emele **sıḳlet** iken bār-ı temennā
Naḫl-i ḳadd-i ümmīdi dü-tā itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 11). [sıḳlet, ]*

**sil:** *Silmek, temizlemek.*
Dāmān u āstīnümi pür-ḫūn-ı eşk ider
**Sildükc**e her dü-çeşmümi pergāle-i ciğer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [sildükce, -dükçe ]*

**sil-:** *(Gözyaşını) Silmek.*

Fā i lā tün / Fā i lā tün / Fā i lā tün / Fā i lün
Gözlerüm yaşını **sil** Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 206). [sil, ]*

**silaḥdār-ı felek:** *Feleğin ssilahdarı.*
Heybetinden dest-i ḫançer-dārını lerzān görüp
İtdi Behrāmı **silaḥdār-ı felek** ol pādişāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 26). [silaḥdār-ı felek, ]*

**sîlî-ḫor -ı çevgān:** *Cirit sopasının tokadını yiyen.*
Gūy-ı ḫurşīd-veş irmez seri eflāke o kim ʿArşa-i ʿaşḳda **sîlî-ḫor -ı çevgān** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 8). [sîlî-ḫor -ı çevgān, ]*

**silk:** *Yol.*
Dü beyt-i dilkeş-i müjgānı yārüñ bir rubāʿīdür
Dü-mıṣraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli bu **silkde** bir semāʿīdär *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 6, Mısra 2). [silkde, -de ]*

**silk-i dürr-i naẓma:** *Ipek ipe inci dizer.*
Virür Naẓīm gibi **silk-i dürr-i naẓma** niẓām
Elinde böyle o kim bir dizi leʾāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 13). [silk-i dürr-i naẓma, -a ]*

**silk-i dürūd:** *Dua esenlik ipliği.*
Ola dergāhuña her demde ṣād **silk-i dürūd** ihdā
Miṣāl-i sübḥa-i dürr sübḥa tā kim zīb-i her yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 89). [silk-i dürūd, ]*

**silk-i ḳabūlüñe:** *Kabul ipine.*
İdeyüm gevher-i niyāzumı ʿarż
Eyle **silk-i ḳabūlüñe** ṣāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 190). [silk-i ḳabūlüñe, ]*

**silk-i lāʾāl-i dendānı:** *Dişlerinin dili tutulmuş ipi.*
İki **silk-i lāʾāl-i dendānı** Leb-i laʿlīni ḥoḳḳa-i mercān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 155). [silk-i lāʾāl-i dendānı, -ı ]*

**silk-i leʾālī:** *İnci dizilen iplik.*
Vaṣf-ı dendānında bu **silk-i leʾālī** ey Naẓīm
Güş-ı yāre dürr-i mengūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 13). [silk-i leʾālī, ]*

**silk-i naẓm-ı leʿalī:** *Incilerin dizildiği iplik.*
Sitāyişünde ʿalā-raġm-ı müddeʿī bu ġazel
Bu **silk-i naẓm-ı leʿalī** niẓama zīverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 186). [silk-i naẓm-ı leʿalī, ]*

**silk-i tārīḫin:** *Tarihin ipi.*
Rişte-i naẓma çeküp vaṣf-ı dürr-i dendānın
Silk-i tārīḫini hep eylediler pür-cevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 20). [silk-i tārīḫin, --i ]*

**silsile-i mevc:** *Dalganın sıralanışı.*
Müjgān-ı terüm menʿ idemez seyl-i sirişki
Cūş-ı yemi żabṭ eyleyemez **silsile-i mevc** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 6). [silsile-i mevc, ]*

**silsile-i ṣaḫne-i cünūn:** *Aklını yitirmişlerin bekçilerinin soyu.*
Rüsvā-yı ʿaşḳa **silsile-i ṣaḫne-i cünūn**
Olmaz o zülf-i pür-şiken-i ḫam-be-ḫam gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 9). [silsile-i ṣaḫne-i cünūn, ]*

**silsile-mū:** *Saçı birbirine zincir gibi bağlanmış olan, sevgili.*
Gördüm seni ben ḳayd-ı ser-i zülfüñe düşdüm
Ey **silsile-mū** sen daḫi saña düşeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 12). [silsile-mū, ]*

**sīm:** *Gümüş.*
Bülend-i ṭārem-i cāhında ḫūşe ʿıḳd-ı perīn
Hilāl bāġ-ı celālinde **sīmden** bir pīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 100). [sīmden, -den ]*

**sīm:** *Gümüş.*
Gülşen-i ḫulḳında enfās-ı Mesīḥādur nesīm
Külḫen-i ḳahrında ednā **şīmedür** bād-ı semūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 10). [şīmedür, -e, -dür ]*

**sīm:** *Gümüş.*
Celāli naʾline ṭās-ı **sīm** ü zer meh ü mihr
Sitāre cām ü felek ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 45). [sīm, ]*
Aḳ ḥisar üzre cemʿ olup leşker
Leşkere hep o **sīm** ü zer ḫarcar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 6). [sīm, ]*
Zer ü **sīm** ile pür-zīver şeb ü rūz
Serāser cāmesi zer-beft ü zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [sīm, ]*
Zer-mühre ḳamer sipihr levḥ-i zer-kār
Encüm raḳam-ı şenāsına **sīm** nuḳaṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 4). [sīm, ]*
Dīvānesiyüz yiter bize ṭavḳ-ı cünūn
Saḳīnüñ o **sīm** sāḳınuñ ḥālḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 4). [sīm, ]*

**sīm ü zer:** *Gümüş ve altın.*
Ol ḫudāvend-i ciḫān-pīrā ki ṭāḳ-ı ḳadrine
Sīm ü zer āvīzelerdür māh ile mihr-i münīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 12). [sīm ü zer, ]*

**simāʿ:** *Yüz, çehre.*
Ḳırdı o tārın nevā-yı şerʿin itdükde **simāʿ**
Şerm-i ḫacletle dil-i nāhīde geldi intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 21). [simāʿ, ]*

**sīmāb:** *Civa.*
Hoy-kerde rūḫuñ ki bī-niḳāb eylersüñ
**Sīmābı** da vaḳf-ı ıżṭırāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 2). [sīmābı, --ı ]*

**sīmāb:** *Civa.*
ʿAceb mi eylese **sīmāb** şevḳini ṭaşʿīd
Ki ġonce pūte-i pür-kīmyā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 9). [sīmāb, ]*

**sīmābe-i ḥaşre:** *Toplanan civa.*
Teb-lerze-i muḥabbet ile dil ki ḫastedür
**Sīmābe-i ḥaşre** dek sebeb-i ıżṭırāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 12). [sīmābe-i ḥaşre, -e ]*

**simāṭ:** *Ziyafet sofrası.*
Ey sündüs-i ḫuld bezmine ferş-i bisāṭ
Kevneyn nevāl-i cūdına iki **simāṭ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 2). [simāṭ, ]*

**simāṭ-güster:** *,yayılmış , döşenmiş ziyafet.*
Olduḳça ol keremver dehre **simāṭ-güster**
ʿĀlem olur seraser elḫamd-ḫvanı-ı ḫvanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 67). [simāṭ-güster, ]*

**simaṭ-ı cūdına:** *Cömertlik sofrası.*
O mīzbān-ı ʿaṭā kim teʿākub itmededür
**Simaṭ-ı cūdına** mihmān mīhmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 26). [simaṭ-ı cūdına, -ın, -a ]*

**simāṭ-ı derd-i ʿaşḳ:** *Aşkın dert sofrası.*
Ey şems ü ḳamer tennūr-ı mihrinde ḳābes
Sīmurġ **simāṭ-ı derd-i ʿaşḳında** meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 2). [simāṭ-ı derd-i ʿaşḳ, -ın, -da ]*

**simāṭ-ı ʿizzet-i mihmānı:** *Allah'ın misafiri'nin izzet sofrası.*
Bisāṭ-ı rifʿati ḫuddamı enbiyā vü rusül
**Simāṭ-ı ʿizzet-i mihmānı** rūḫ-ı pāk-i Ḥālīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 96). [simāṭ-ı ʿizzet-i mihmānı, ]*

**simāṭ-ı şefḳatüñden:** *Merhamet sofrası.*
Sāʾilüm eyle **simāṭ-ı şefḳatüñden** rīze-çīn
Yā resūla'llāh Naẓīm-i bī-kesi eyle ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 113). [simāṭ-ı şefḳatüñden, -üñ, -den ]*

**simāṭ-ı yaġmā:** *Yağma sofrası.*
Hvan-ı nevāli ḥālā dehre **simāṭ-ı yaġmā**
Halḳ-ı ciḫān serāpā hep rīze-çīn-i nānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 39). [simāṭ-ı yaġmā, ]*

**sīm-beden:** *Beyazlık, parlaklık yönünden gümüş bedenli .*
Bāzār-ı ciḫānda işin altun ider ol kim

Bir **sīm-beden** sīm-ten ü sīm-beri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 6). [sīm-beden, ]*

**sīm-ber:** *Beyaz tenli; Gümüş gibi beyaz olan.*
Ten-i billūrī fānūs içre gūyā şemʿi-rūşendür
Çıḳup germābeden ol **sīm-ber** kim pīrehenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 12). [sīm-ber, ]*

**sīm-ber:** *Gümüş göğüslü II gerdanı beyaz sevgili.*
Bāzār-ı ciḫānda işin altun ider ol kim
Bir sīm-beden sīm-ten ü **sīm-beri** var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 6). [sīm-beri, -i ]*

**sīmīn:** *(سیم) i.. Gümüş , gümüşten yapılmış, gümüşten mâmul, gümüş gibi parlayan.*
Şeb dūde çarḫ-ı Ḥaḳḳā meh-i nev ḳalem-tīrāş
**Sīmīn** -nüḳāt nücum aña zerrīn ḳalem-şehāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 24). [sīmīn, ]*
Bu zülāl-i ṣāfa bu āb-ı leṭāfet-pervere
Kūze-i zerrīn ü **sīmīn** olsa mihr ü meh sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 12). [sīmīn, ]*

**sīmīn:** *Gümüş .gümüşten yapılmış .*
Ḥarem-i rifʿatine mihr ile māh
Biri zerrīn biri **sīmīn** ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [sīmīn, ]*

**sīmīn-beden:** *Sevgilinin gümüş gibi parlak ve bembeyaz olan bedeni.*
Ḳılmış endīşesin āġuş-güşā ṭabʿ-ı Naẓīm
Mū-miyānuñla o **sīmīn-bedenüñ** vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 14). [sīmīn-bedenüñ, -üñ ]*

**sīmin-ber:** *Gümüş gibi beyaz göğüslü.*
ʿArż itdi rūy-ı zerdin o **sīmīn-bere** Naẓīm
Bildürdi fenn-i ʿaşḳ idügin kīmyāgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 13). [sīmīn-bere, -e ]*

**sīmin-ber:** *Gümüş gerdanlı.*
ʿArż iderken rūy-ı zerdüñ serdī-i nuṭḳ-ı ḥasūd
Āhen eyler ḳalb-i nerm-i dilberdi **sīmīn-beri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 70). [sīmīn-beri, --i ]*

**sīmīn-rikāb:** *Gümüş renkli üzengi.*
Māh-ı nev **sīmīn-rikāb** ü mihr aña zerrīn-zīn
Ḳande kim ʿaṭf-ı cinān itse livā-yı ʿazmine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 79). [sīmīn-rikāb, ]*

**sīm-sāḳ:** *Gümüş baldırlı güzel, teni beyaz güzel.*
Açılmış şāḫda katmer gül-i zībā ḳıyās itdüm
Görüp daġ içre tāze daġını ol **sīm-sāḳ** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 4). [sīm-sāḳ, ]*

**sīm-ten:** *Beyaz vücut (kanı çekilmiş).*
Naẓīm ol **sīm-ten** māḥbūbı deryā māliki ṣandum
Daġıtmış kākülin ʿüryān görince yem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 13). [sīm-ten, ]*
Olsa ʿāyān şikāf-ı ḳabādan o **sīm-ten**
Nūr-ı nigāh-ı ʿāşıḳ ola aña nīm-ten *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 24, Mısra 1). [sīm-ten, ]*

**sīm-ten:** *Far. Gümüş bedenli, beyaz tenli.*
Şeb-i viṣāl bir olsaḳ ʿaceb midür ikimuz
O **sīm-ten** niçe bir pīrehende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 10). [sīm-ten, ]*
Bāzār-ı ciḫānda işin altun ider ol kim
Bir sīm-beden **sīm-ten** ü sīm-beri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 6). [sīm-ten, ]*
Nedür ol **sīm-ten** maḥbūb-ı maṣlūb
Yine maṣlūb iken reftār ider ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 1). [sīm-ten, ]*

**sīmurġ:** *Kaf dağında yaşadığına inanılan efsanevî kuş; devrin büyük devletleri.*
Bir ṭāʾir-i evc-i şerefiz sāye gedādur

**Sımurġ** u hümā zīr-i per-i himmetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 10). [sımurġ, ]*

**sīmurġ:** *Anka, zümrüdüanka kuşu.*
Ol şehüñ ḫān-ı nevālinde Süleymānlar ṭıfıl
Anda **sīmurġa** meges deñlü olınmaz iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 76). [sīmurġa, -a ]*
Ey şems ü ḳamer ḳaṭar-ı mihrinde ceres
**Sīmurġ** ser-i simāt-ı ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 2). [sīmurġ, ]*

**sīmurġ:** *Anka kuşu, Kafdağında yaşadığına inanılan efsanevî kuş.*
İksīr-i ġına hāk-i der-i ʿuzletümüzde
**Sīmurġ** megesdür naẓār-ı raġbetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 2). [sīmurġ, ]*
Ey şems ü ḳamer tennūr-ı mihrinde ḳābes
**Sīmurġ** simāṭ-ı derd-i ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 2). [sīmurġ, ]*

**sīmurġ-ı ʿanḳā:** *Anka Kuşu.*
Müşerref oldı ol fülk-i felek-lenger ḳudūmiyle
Süleymāna buluşdı gūyiyā **Sīmurġ-ı ʿAnḳādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 16). [sīmurġ-ı ʿanḳā, -dur ]*

**sī-murġ-ı kūh:** *Dağın Simurg'u.*
Biñdükce rāḫṣa ʿarṣa-i rezm içre gūyiyā
**Sī-murġ-ı kūh** Ḳāña ṣāḥib-ḳırān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 52). [sī-murġ-ı kūh, ]*

**sīmurġ-ı ṭabʿ-ı ehl-i dil:** *Gönül ehlinin aydınlığının kuşu.*
Ḳāf-ı istiġnādadur **sīmurġ-ı ṭabʿ-ı ehl-i dil**
Dīde-i ʿibretle baḳ seyr eyle ʿanḳā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 7). [sīmurġ-ı ṭabʿ-ı ehl-i dil, ]*

**sin:** *Kabir, mezar.*
Ḥaşre dek levḥ-i ṣüḥūr ile **sinīne** terḳīm
Ḥamdüli'llāh ḳalemüm rıḳḳ-ı beyān üzre yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 91). [sinīne, -i, -n, -e ]*

**sīnā:** *Musâ Peygamberin (A.S.) Allah (C.C.) kelâmına nâil olduğu, Süveyş ile Akabe Körfezi arasındaki bir yer ve bir yer ismi.*
ʿAlīl-i derdinüñ bīmārı cān-ı Bū ʿAlī **Sīnā**
Dil-i dīvānegān-ı ʿaşḳı Eflâṭundan erşeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 33). [sīnā, ]*

**sinān:** *Mızrak,süngü .*
**Sīnān** ü ḫançeri çekdi miyān-ı heycāda
Dü-çeşm-i düşmen-i kec-bīne kuḥl-i merg ile mīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 105). [sīnān, ]*
Delüp baġrın kesüp başın ʿadunuñ ṣaḥn-ı heycāda
**Sināna** tīġ-ı bürrān tīġ-ı bürrāna **sinān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 50). [sinān, ]*

**sinān:** *Mızrak.*
Vücūd-ı düşmeni şemşīri itdi ḫūn-ālūd
Ser-i bürīde-i ḫaşmı diküp **sinān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 70). [sinān, ]*
Ol şehsüvār-ı ġāzī dehrüñ o yekketāzı
İtdükce nīze-bāzī ḳanlar döker **sinānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 60). [sinānı, -ı ]*

**sinān:** *Ok temreni, mızrak.*
Delüp baġrın kesüp başın ʿadunuñ ṣaḥn-ı heycāda
**Sināna** tīġ-ı bürrān tīġ-ı bürrāna sinān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 50). [sināna, -a ]*

**sīne:** *Göğüs, kalp.*
Āteş-i ʿaşḳ u fürūġ-ı ḥüsn ü ṭābʿ-ı āhdan
**Sīneler** nīrān beden sūzān ciġer büryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 8). [sīneler, -ler ]*
Cemāl-i şāḫid-i maḳṣūda cilve-gāh eyler dil ki **sīnesini** bī-ġubār-ı kīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 8). [sīnesini, -sin, -i ]*
Düzd-i dil zülfine bend oldı çıḳup **sīnemden**
Ṭutulup dāra çekilse nola zindān deldi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 3). [sīnemden, -m, -den ]*

**sīne:** *Göğüs, kalp, iç derinlik.*
Bilmem nice taḥammül ider **sīneler** aña
Sūz-ı derūn ciḫānı iderken şerār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 3). [sīneler, -ler ]*
Çıḳınca pīreheninden o **sīne** deryāda
Ṣadef ḥārām ola dürr-i s̱emīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 1). [sīne, ]*
Yine teşrīf idince ṣādrınn ol māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
Lebāleb şevḳ olup diller feraḥla **sīneler** doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 4). [sīneler, -ler ]*

**sīne:** *Göğüs, bağır , gönül.*
Der-beste endūh u miḥen geçdi yire beytü'l-ḥazen
Ġam **sīnelerden** ber- ṭaraf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 4). [sīnelerden, -ler, -den ]*
Çıḳup seyr-i cemāle **sīnelerden** ṣād olur diller
Gelür eṭfāl āzād olṣalar mesrūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 5). [sīnelerden, -ler, -den ]*

**sīne:** *Göğüs, bağır.*
**Sīnemd**e saḳlasam nola cānum gibi henüz
Cism-i laṭīf-i yār ki ser-cümle cān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 5). [sīnemde, -m, -de ]*
**Sīnem** üzre yollar itse eşk-i ḫūnīnüm nola
Seyl ider lā-büd zemīni yāre yāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 9). [sīnem, -m ]*
Ġamzeñ itsün **sīnemi** urduḳca yāre çāk çāk
Baġrum olsun şerḥa şerḥa pāre pāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 1). [sīnemi, -m, -i ]*
Āh-ı derūnum almāyasın bir nefes mi var
Gelsen ʿaceb mi **sīneme** bād-ı hevā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 12). [sīneme, -m, -e ]*
Ṭıfl iken **sīnem** idi cilvegahüñ dāye gibi
Düşeyüm pāyuña ey serv-i sehī sāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 1). [sīnem, -m ]*

**sīne:** *Göğüs, bağır.*
Yār gitdi **sīneden** ḳaldı tek ü tenhā ġarīb
Oldı gūyā kendü şehrinde dil-i şeydā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 1). [sīneden, -den ]*

**sīne:** *Göğüs, bağır.*
Nola o ḳaşları yā itse **sīnemüz** çü nāl
Delik delik hedef-i nāvek-i nigâhız biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 13). [sīnemüz, -müz ]*

**sīne:** *(Âşığın) göğsü, bağrı.*
Emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳ idi **sīnemde** üstüḫvān
Deryā-yı ḥüsn eylemeden āşikār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 11). [sīnemde, -m, -de ]*

**sīne:** *Göğüs, bağır.*
Rām olup **sīnede** ārām-ı dil ü cānum ola
Ṣāḫbāz-ı haẓārun bir gözi āhūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 13). [sīnede, -de ]*
Dürdî-i ṣahbā gibi ḳalma ayaḳlarda müdām
**Sīneñi** pāk it ḥabāb-āsā hevā-yı kīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 10). [sīneñi, -ñi ]*
Görünce **sīneñi** şevḳ-ı lebüñle oldı dil gūyā
Baḳup mirʾāte lābüd ṭūṭī-i şīrīn-beyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 9). [sīneñi, -ñi ]*
Der-ḫvab iken o cān-ı ciḫān gelse **sīneme**
Gūyā ki mürde cismüme rūḫ-ı revān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 87). [sīneme, -m, -e ]*
Olsam ʿaceb mi muṭrīb-ı ṣad-naġme bezmine
Def **sīne** çeng ḳāmet-i ḫam-geşte nale nāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 6). [sīne, ]*
Ḥāle-veş **sīneye** çekdüm o ḳamer-rūḫsārı
Pīrehen gibi geçürdüm yaḳadan dildārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 30, Mısra 1). [sīneye, -y, -e ]*
Sūsen ele alınca zümürrüd ḫançer
Laʿlīn siperin **sīneye** çekdi gül-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 2). [sīneye, -y, -e ]*

Bir **sīne** mi var ki çāk çāk itmez ʿaşḳ
Bir dil bulınūr mı derd-nāk itmez ʿaşḳ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 1). [sīne, ]*

**sīne:** *Göğüs, bağır.*
Bī-kederdür kīneden olsa ʿaceb mi **sīne** ṣāf
Jengden ʿārī olınca gösterür āyīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 1). [sīne, ]*
Künc-i ġamde demādem aġlar iken
Nār-ı ḥasretle **sīne** dağlar iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 164). [sīne, ]*
Gül gibi tenümde zeyn olup dāġ-ı ġamuñ
Ṭaġ üsti bu **sīne** çakiñe olsun bāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 4). [sīne, ]*

**sīne:** *Gönül, kalp, yürek.*
Bī-mey ü muṭrib ü ṣākī ṣaff-ı rindān-ı ġamuñ
**Sīnesi** mey-gede dāġ-ı dili peymāne imiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 6). [sīnesi, -si ]*
Dilbere sūz-ı derūnı nice teʾsīr eyler
Olmayan lāle-ṣıfāt **sīnesi** yanıḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 4). [sīnesi, -si ]*

**sīne:** *Göğüs, bağır, sadr.*
Zaḫm peykān ġonce çāk **sīne** güldür lāle dāġ
Baġ-ı ʿaşḳuñ mazḫār-ı ezḫār-ı gūnâgûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 7). [sīne, ]*
Destān-ı rūzgāra zinḫār **sīne** germe
Sührāb iseñ olursun āḫir zebūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 5). [sīne, ]*
Gevher-i midḥatiyle mālāmāl
**Sīne** gencīne-i muṭassamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 118). [sīne, ]*

**sīne:** *Göğüs, bağır.*
Ya bir gencīnedür olmış be-dīdār
Muṭavvaḳ **sīnesinde** bir siyeh mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 6). [sīnesinde, -(s)i, -n, -de ]*

**sīne-çāk:** *Göğsü, yüreği yaralı.*
Sūz-ı teʾsīri o mest-i nāzı itmiş **sīne-çāk**
Nāle-i derd-i derūn nāḫun-be-dil merġūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 5). [sīne-çāk, ]*
Ṣavlet-i deyden olurdı lerze-nāk **sīne-çāk**
Ṣīr-i berfine düçār olsa bu dem ṣīr-i ġarīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 19). [sīne-çāk, ]*
Nedür ol **sīne-çāk** u rāst-ḳāmet
Ki ẓāhir ḳāmetinden istiḳāmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 1). [sīne-çāk, ]*
Yā Rab derdiñ ile **sīne-çāk** eyle beni
Şehrāh-ı muḥabbetüñde ḫāk eyle beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 1). [sīne-çāk, ]*

**sīnede:** *(Aşığın) göğsü, gönül.*
Ol kim miṣāl-i hāle meh-i mihribānı var
On dört yaşında **sīnede** bir nev-civānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 2). [sīnede, ]*
Bir zaḫm-ı nāze minnet iderdüm nigāhuña
Havfüm budur ki **sīnede** her çāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 4). [sīnede, ]*
Āh-ı ʿalev-niṣārı çıḳar çarḫa dembedem
Ḳānūn-ı dil ki **sīnede** pür-iltihāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 6). [sīnede, ]*

**sīne-i berrāḳ:** *Aydınlık açık göğsü.*
O üstüḫvān-ı raḳīḳ ü o **sīne-i berrāḳ**
Düşürdi mevcleri birbirine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 3). [sīne-i berrāḳ, ]*

**sīne-i pür-dāġumuzda:** *Yara dolu göğüs.*
Sīne-i pür-dāġumuzda cāy-ı aḫker ḳalmadı
Biz bu deştüñ baġrı yanmış lāle-i dil-ḫūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 9). [sīne-i pür-dāġumuzda, -umuz, -da ]*

**sīne-i rūy-ı zemīne:** *Yer yüzünün güzel yüzünün göğsü.*
Şarḳ u ġarb ola mülāḳi kuvvet-i temkīn ile
**Sīne-i rūy-ı zemīne** olsa hükmi pâ-niṣâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 86). [sīne-i rūy-ı zemīne, -e ]*

**sīne-i ṣāfı:** *Güzel, berrak göğüs.*
Cāmesinden görinür **sīne-i ṣāfı** gūyā
O peri nūr-ı leṭāfetle ḳabālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 9). [sīne-i ṣāfı, -ı ]*

**sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı edrine:** *Edirne Sarayı'nın avlusunun göğsü.*
**Sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı Edrine** bī-cān idi
Ḥaḳ bu kim rūḥ-ı revān oldı bu āb-ı cān-fezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 29). [sīne-i ṣaḥn-ı serāy-ı edrine, ]*

**sīne-i sīmīn:** *Gümüş gibi beyaz olan göğüs.*
Būs eyleyerek gül gül iderdüm ḳanı ol gün
**Geh sīne-i sīmīnini** bāzūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 8). [sīne-i sīmīn, --i, -n, --i ]*

**sīne-i sührāb:** *Sührab'ın sinesi/gönlü (Sührab; Şehnâme kahramanı, Rüstem'in kendi oğlu olduğunu bilmeden öldürdüğü yiğit bir karakter).*
**Sīne-i sührāb** olursa Rüstemāne çāḳ ider
Āşinā bīgāne bilmez ġamze-i ḫançer-keşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 3). [sīne-i sührāb, ]*

**sīne-i ümmīd:** *Arzulayan göğüs.*
Dīde rūşen müjdeler ey nāvek-endāzān-ı yeʾs
**Sīne-i ümmīd** oldı tīr-i maḳṣūda hedef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 2). [sīne-i ümmīd, ]*

**sīne-ṣāf:** *Gönlü temiz, temiz yürekli.*
Teng-dil olma ḳabūl it nīk ü bed ḳulzüm gibi
**Sīne-ṣāf** ol bāde-i nāb ile memlū ḫum gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 2). [sīne-ṣāf, ]*

**sīne-sūz:** *Yüreği yanan.*
Nīzesi cevşen-güẕār u ḫançeri Zühre-şikāf
Nevk-i tīri **sīne-sūz** u tīġ-ı tīzi cān-sitān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 12). [sīne-sūz, ]*

**sinīn:** *Seneler.*
Ḥalel bulmaz şüḥūr ile **sinīn** olsa güsistetār
Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri kim tā ḥaşr mümteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 59). [sinīn, ]*
Żayiʿ oldı bīhūde bunca şüḥūr ile **sīnin**
Oldı cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿışyān ü fesād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 123). [sīnin, ]*

**ṣınuḳ:** *Kırık, kırılmış.*
Temām-ı ḍarbet-i kūpāli itdi ḫurd ü şikest
Sınuḳ ḳırıḳ yine ḥāl-i ʿadū mükedderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 126). [sınuḳ, ]*

**sipāh:** *Asker, ordu.*
Ġubār-ı naʿl-i küreng-i ẓafer **sipāhından**
Derūn-ı tīre-i aʿdā şikest ü muġberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 121). [sipāhından, -ından ]*

**sipāh:** *Asker, ordu.*
İhāta itdi ʿiẕārın o ḫaṭṭ-ı ʿanber-fām
Ṭavāf-ı Kaʿbe iden maġribī **sipāh** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 6). [sipāh, ]*
Ṣakīn-i ḫāne-i bī-minnet olan
Şeh-i ʿālemdür o bī-ḫayl ü **sipāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 64). [sipāh, ]*
ʿAvn-i Hudā penāhı feṭḥ ü ẓafer **sipāhı**
Nuṣret refīḳ-ı rāhı tevfīḳ sāyebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 23). [sipāhı, -ı ]*
Manṣūr olup **sipāhı** mesrūr kıl o şāḫı
Tā rūz-ı ḥaşr İlāhī mümtedd ola zamānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 187). [sipāhı, -ı ]*

**sipāh-ı ʿazmine:** *Askerin azmi.*
Sipāh-ı ʿazmine ʿavn-i ilāh rāh-nüma
Livā-yı rezmine cünd-i ricāl leşkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 113). [sipāh-ı ʿazmine, -in, -e ]*

**sipāh-ı fitnede:** *Fitne ordusu.*
Reftāre gelse nāz ile ʿālem ḫārāb olur
Yārüñ **sipāh-ı fitnede** ḳaddi ʿalem gibi

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 4). [sipāh-ı fitnede, --de ]*

**sipāh-ı ḥaşmeti:** *Heybetli ordu.*
**Sipāh-ı ḥaşmeti** manṣūr olup muẓaffer ola
ʿAdū hemīşe ki maḳhūr olup müdemmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 205). [sipāh-ı ḥaşmeti, -i ]*

**sipāh-ı rezminüñ:** *Savaş askeri.*
Ol şehüñ kemter **sipāh-ı rezminüñ** rūz-ı meṣāf
Māh-ı nev şemşīridür mihr-i münevver mi miġferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 125). [sipāh-ı rezminüñ, -in, -ün ]*

**sipāh-ı rezmüñüñ:** *Savaş askeri.*
Rāyet-efrāz-ı ẓafersin kim **sipāh-ı rezmüñüñ**
Her biri olmış ciḫānuñ ṣaf-şikāf u ṣaf-deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 193). [sipāh-ı rezmüñüñ, -üñ, -üñ ]*

**sipâh-ı rüsül:** *Peygamber ordusu.*
Ḳulzüm-i şefḳatindedür o şehüñ
Cilve-i şevḳ ile **sipâh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 16). [sipâh-ı rüsül, ]*

**sipāh-ı saṭvetinüñ:** *Asker kuvvetleri.*
**Sipāh-ı saṭvetinüñ** her biri dem-i pür-ḫāş
Hezār nīremi nerm eyleyen dilāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 133). [sipāh-ı saṭvetinüñ, -in, -üñ ]*

**sipeh-ārā-yı rüsül:** *Elçilik askerlerini süsleyen.*
Rāyet-efrāz-ı nübüvvet **sipeh-ārā-yı rüsül**
Mālik-i milk-i şefāʿat şeh-i fermān-fermā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 99). [sipeh-ārā-yı rüsül, ]*

**sipeh-hāne-nişīn:** *Ordu evinde oturan.*
Hem ciḫānı taḫt idüp hem merkezüñ bekle göñül
Gāh Ḳays u geh **sipeh-ḫāne-nişīn** Leylī-veş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 6). [sipeh-ḫāne-nişīn, ]*

**sipeh-i ʿaşḳa:** *Aşk askeri/ordusu.*
**Sipeh-i ʿaşḳa** pāymāl oldum
Kevkeb-i mevkibiyle lāl oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 75). [sipeh-i ʿaşḳa, -a ]*

**sipeh-i bī-kerān:** *Sonsuz asker.*
Zīr-i livā-yı ḥaşmetine eylese aḳın
Deryā gibi aḳup **sipeh-i bī-kerān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 60). [sipeh-i bī-kerān, ]*

**sipeh-i ḥaşmetine:** *Haşmetli ordu.*
**Sipeh-i ḥaşmetine** ʿavn-i Hudā rehber olup
O şehüñ dem ʿazm-i çemen-zār-ı ġaza itdügi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 199). [sipeh-i ḥaşmetine, -in, -e ]*

**sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ:** *Aşk padişahının ordusu.*
Ṣıġmaz bu ḳażāya **sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ**
Kevneyni ṭutar leşkeri bī-ḫayme vü ḫārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 9). [sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ, ]*

**sipeh-i rezmine:** *Savaş ordusu.*
**Sipeh-i rezmine** ol ḫüsrev nuṣret ʿālemüñ
Oldı her ḥamle-i pür-şūrda hengām-ı veġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 193). [sipeh-i rezmine, -i, -n, -e ]*

**siper:** *Ardına gizlenecek, ardına sığınacak şey.*
Sūsen ele alınca zümürrüd ḫançer
Laʿlīn **siperin** sīneye çekdi gül-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 2). [siperin, -in ]*

**siper:** *Kalkan.*
Çarḫuñ geçe peykānı ṭoḳuz ḳat **siperinden**
Ḳullāb-ı ḳażā kim ola tīr-i ḳader-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 7). [siperinden, -in, -den ]*

**siper:** *1. Kalkan 2. Korunmak, gizlenmek maksadıyle arkasına, altına veya içine sığınılacak, saklanılacak şey.*
Aña **siper** rıża ile teslīmdür hemān
Bir tīr-i cān-sitān ki ḳażādur kemān ḳadar

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 15). [siper, ]*

**siper:** *Kalkan, ardına gizlenecek, ardına sığınacak şey.*
Mümkināt olmış iken pey **siperi** sürʿatinüñ
Burada kendüyi ġayb eyledi ʿaḳl-ı ḫodrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 271). [siperi, -i ]*

**siper-endāz:** *Mağlûp olan, yenik, teslim olan. "Siper endāḫten" Farsça'da âciz ve mağlup olmak anlamına gelir.*
Mādām ola tīġ-ı nigehüñ böyle ser-endāz
Bir ḥamlede biñ ʿāşıḳı eyler **siper-endāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 2). [siper-endāz, ]*

**siper-i sīm-i ḳamer:** *Ayın gümüş siperi.*
**Siper-i sīm-i ḳamer** miġfer-i zer mihr-i münīr
Māh-ı nev tīġ-ı kemer-bend-i muraşşaʿ cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 195). [siper-i sīm-i ḳamer, ]*

**sipihr:** *Gök, sema.*
Karaḳullukçu idi bāb-ı celālinde Zuḫal
Pāsbān itdi **sipihre** ol şeh-i ʿālem-penāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 30). [sipihre, -e ]*
**Sipihre** eyledi āvīze tıġını gūyā
Ḳuruldı bir pül-i nev cūy-ı kehkeşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 71). [sipihre, -e ]*

**sipihr:**. *gök, sema.*
Māverā-yı gerdisinden kendü de bilmez olup
Āsiyā cūy-ı celālinde **sipihr** ü nüh-ḳıbāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 14). [sipihr, ]*
Nücūm-ı erzen aña sünbüle süreyyādur
**Sipih**r ḫārmen-i cūd ü nevāline ġır bil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 102). [sipihr, ]*
Ḳażā kemān u ḳader tīrdür ecel peykān
Şihāb-ı nīze **sipihr** mihr ü Māh miġferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 24). [sipihr, ]*
ʿUlüvv-i cāhını gör kim dü-çeşm-i mihr ü mehe
**Sipihr** sürme çeker ḫāk-i āsitānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 24). [sipihr, ]*
Zer-mühre ḳamer **sipihr** levḥ-i zer-kār
Encüm raḳam-ı şenāsına sīm nuḳaṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 3). [sipihr, ]*

**sipihr:** *(سپهر) i. Gök, semâ, âsuman, gökyüzü.*
**Sipihr** şalṭanat ordusıdur ki her topı
Dem-ī celāl çeker heft-ser bir ejderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 91). [sipihr, ]*

**sipihr:** *Baht, talih, kader.*
Sipihri kevkebe-i ḳadr ü şānı başdurdı
Tehemten itdi sefer şanki heft-ḫvan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 51). [sipihri, -i ]*
**Sipihri** pāymāl ü ḳadr-i mihr ü māhı pest itmiş
ʿālī bārgah ol muʿteber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 13). [sipihri, -i ]*

**sipihr-dergāhā:** *Gökyüzünün dergahına.*
Pādişāḫa **sipihr-dergāhā**
Ey iden ḫaşmı bī-ser ü sāmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 103). [sipihr-dergāhā, ]*
Vezīr-i dād-penāhā **sipihr-dergāhā**
Eyā ḳudūmi şeref-baḫş her mekān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 91). [sipihr-dergāhā, ]*

**sipihr-i aḫżardur:** *Sabah vaktindeki gökyüzü.*
Bu irtifaʿ ile seyr eyleyen ḳıyas eyler
Kemine ṭāḳ-ı bülendi **sipihr-i aḫżardur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 140). [sipihr-i aḫżardur, -dur ]*

**sipihr-i çār-mīn:** *Dört bin felek.*
Āsmana eyledi teʾsīr bād-ı mihr-i cān
İtdi yaḫdan manḳal-ı mihri **sipihr-i çār-mīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 18). [sipihr-i çār-mīn, ]*

**sipihr-i ḥüsn:** *Güzel felek.*
Görindi ʿarż idicek ol ḳamer-ʿiẕār ebrū
**Sipihr-i ḥüsn** ü bahāda hilāl-vār ebrū
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 2). [sipihr-i ḥüsn, ]*

**sipihr-i ḥüsne:** *Güzellik göğü.*
Nola ḥāl-i dem-i ebrūsı dil mülkin ḫārāb itse
**Sipihr-i ḥüsne** gūyā aḫter-i dünbāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 8). [sipihr-i ḥüsne, -e ]*

**sipihr-i ʿizzetüñ:** *Şeref göğü.*
Olsa lāyıḳdur ʿUṭarid ṣebt içün evṣāfını
Vaṣf olurken ol **sipihr-i ʿizzetüñ** şād aḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 128). [sipihr-i ʿizzetüñ, -ün ]*

**sipihr-i lāciverd:** *Koyu mavi gök yüzü.*
Her kemer ḳavs-i ḳuzeḥ her ṭāḳı çarḫ-ı nüh-revāḳ
Kim **sipihr-i lāciverdüñ** hem-seri olsa maḥal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 8). [sipihr-i lāciverd, -üñ ]*

**sipihr-i mīnā:** *Parlak renkli gökyüzü kubbesi.*
Ḳaṣr-ı celāli ḥaḳkā olmış refiʿ u vālā
Anuñ **sipihr-i mīnā** nüh pāye nerdübānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 46). [sipihr-i mīnā, ]*

**sipihr-i orduy-ı cāhında:** *Makam ordunun feleği.*
Zemīn baṣīṭ-i celālinde tūde-i kem-ter
**Sipihr-i orduy-ı cāhında** köhne çāderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 90). [sipihr-i orduy-ı cāhında, -ın, -da ]*

**sipihr-i şevḳete:** *Heybetli gök.*
Serīr-i ṣalṭanata ḫüsrev-i melek-manẓār
**Sipihr-i şevḳete** ḫurşīd ü māh peykerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 60). [sipihr-i şevḳete, -e ]*

**sipihr-i ṭāremdür:** *Kubbenin gök yüzü.*
Hūşe-i ṭāḳi baġ –ı rifʿatinüñ
ʿIḳd-ı pervīn **sipihr-i Ṭāremdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 58). [sipihr-i ṭāremdür, -dür ]*

**sīr- ḫan-ı ḥıfẓıdur:** *Koruyan hanın ( halkı ) toktur.*
Ḥamdü li'llah devletinde **sīr- ḫan-ı ḥıfẓıdur**
Her gedā kim maẓḫār-ı nān-pāre-i iḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 57). [sīr- ḫan-ı ḥıfẓıdur, ]*

**sīr olur:** *(Gözü) doymak.*
Olsa ṭabʿı eṣ-ṣalā-fermūde-ḫān-ı luṭf u cūd
Dīde-i ḥırṣ u ṭamaʿ evvel naẓārda **sīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 54). [sīr olur, -ur ]*

**sıra:** *An, vakit, zaman, esnâ.*
Gence ʿazm itseñ eġer minnetle
Görinür her **ṣırada** mār-ı siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 28). [ṣırada, -da ]*

**sīrāb:** *Doyasıya su içmek, suya kanmak.*
Tehniyet-gūyān didüm **sīrāb** olup ben de Naẓīm
Bunca ʿāynı ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı Sulṭān Muṣṭafā (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 33). [sīrāb, ]*

**sīrāb ider:** *Suya kandırmak.*
Teşnesin mevc-i ṣarāb-ı nāz ile **sīrāb ider**
Dilberüñ ġarḳ-ı zülāl-i vaʿde-i kemmûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 11). [sīrāb ider, ]*

**sīrāb-ı hūn-ı aʿdā:** *Düşman kanından sıya kanmış.*
Olsa nola serāpā **sīrāb-ı ḫūn-ı aʿdā**
Mīzāb-ı bāġ-ı heycā şemşīr-i cānsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 89). [sīrāb-ı ḫūn-ı aʿdā, ]*

**sīrāb-ı lebüñ:** *Dudağın suya doyması.*
Haṭṭ-ı sebzüñ nola **sīrāb-ı lebüñ** olsa henüz
Ḥıżr içün vāsıṭa-i çeşme-i ḥayvān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 19). [sīrāb-ı lebüñ, --üñ-üñ ]*

**sīrāb-ı zülāl-i kerem:** *İhsanın güzel , saf ,*

*soğuk suyuna kanmak.*
**Sīrāb-ı zülāl-i keremi** Ḫıżr ü Mesīḥ
Mihmān-ı simāṭ-ı niʿamı rūḫ-ı Ḫālil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 3). [sīrāb-ı zülāl-i kerem, --i ]*

**sirāc:** *Hz. Muhammed'in peygamberlik kandili , "Allah'ın izniyle davetçi ve nur saçan bir kandil olarak (gönderdik)",Azhab suresi, 46. ayet.*
**Sirāc** oldur münīr oldur beşīr ol
Mubeşşir münẕīr oldur hem neẕīr ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 11). [sirāc, ]*

**sirāyet:** *Tesir etme, etkisi altına alma, yayılma.*
ʿAşḳ-ı ʿālem-sāzı eşyāya **sirāyet** itmese
Her ser-i dāğında göstermezdi bir aḫker enār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 51). [sirāyet, ]*

**sırça serāy:** *Sırça saraya dönmek , her tarafını buz kaplamak.*
Cilve-güster bir perīdür dīde-i ʿuşşāḳda
Menzili **şırça serāy** olan ḫayālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 18). [ṣırça serāy, ]*

**sırça-sarāy:** *Topkapı Sarayı'nda ilk inşa edilen binalardan, Çinili Köşk'olarak da anılan Sırça Saray.*
ʿĀlemi **sırça-sarāy** itdi yine şāḫ-ı şitā
Çekdi mīnādan baṣīṭ-i ḫāke bir naṭʿ-ı güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 3). [sırça-sarāy, ]*

**sîret:** *Bir kimsenin ahlakı, seciyesi, karakteri, dışa akseden davranışı.*
Āyīne-i yekreng-nümâ gibi Naẕīmā
Bir cilvede yüz ṣūret ile **sîretimizde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 14). [sîretimizde, -imiz, -de ]*

**sirişk:** *Göz yaşı.*
**Sirişk** ü āh-ı ʿāşıḳdan bilürler
Muḥabbet şehrinüñ āb u hevāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 5). [sirişk, ]*

**sirişk-i dembedem:** *Sürekli akan gözyaşları.*
Reh-i āmed-şüd-i dīdārı nem-nāk itmedür kārı
**Sirişk-i** dembedemle çeşm-i ter saḳḳālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 8). [sirişk-i, ]*

**sirişk-i āl:** *Tuzak göz yaşları.*
**Sirişk-i ālüñe** alındı ol gül-i ḫandān
Çıḳardılar ḳızıluñ ey dü çeşm-i ḫūn-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 25, Mısra 1). [sirişk-i āl, --üñ, --e ]*

**sirişk-i dembedem:** *Ara sıra akan göz yaşı.*
Ciḫānı şeyle virür ʿālemi yaḳup kül ider
**Sirişk-i dembedem** ü nāle-i demādem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 12). [sirişk-i dembedem, ]*

**sirişk-i dembedem-i hāy:** *Ey her zaman akan göz yaşı.*
Gülün elinde iden böyle dest-mālini āl
Sirişk-i dembedem-i hāy hāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 6). [sirişk-i dembedem-i hāy, -i ]*

**sirişk-i germ:** *Sıcak gözyaşları.*
**Sirişk-i germ** odur kim düşünce aḫker ola
Kemīne ḳaṭresi her dāġ-ı ḫūn-feşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 117). [sirişk-i germ, ]*

**sirişk-i germe:** *Sıcak gözyaşları.*
**Sirişk-i germe** neden böyle rūḫşat-ı cereyān
Naẕīm o āteş-i seyyālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 9). [sirişk-i germe, ]*

**sirişk-i niyāzı:** *Dua göz yaşı.*
Bulur **sirişk-i niyāzı** cuyūn çeşminde
Ne deñlü eylese cāri o deñlü ecr-i cezīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 7). [sirişk-i niyāzı, ]*

**sirişk-i ter:** *Islak , taze gözyaşı.*
Seylāb-ı dīde çoḳ şu götürse daḫi nola
Cāna **sirişk-i ter** dökünür mācerā degül

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 10). [sirişk-i ter, ]*

**sirişk-i terle:** *Islak , taze gözyaşı.*
Dürr ü yāḳutuñı ey dīde ey dil beẕl ü ṣarf eyle
**Sirişk-i terle** ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 6). [sirişk-i terle, -le ]*

**sırr:** *Aklın erişemediği, açıklanamayan veya çözülemeyen şey, giz, gizem.*
Āşinā oldun rāḳibe **sırruñı** fāş eyledi
Kim didi cānā saña var ḫāneñe bīgāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 11). [sırruñı, -uñ, -ı ]*
Meyde nühüfte ʿişve gibi ṣaḳla rāzuñı
İtme miṣāl-i şīşe-i mey **sırruñı** tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 6). [sırruñı, -uñ, -ı ]*

**sırrī:** *Şair Sırri.*
Oldı tārīḫi Naẓīm ol iki ehl-i hünerüñ
Geçdi **Sırrī** gibi Rüşdī bu fenā dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 10). [sırrī, ]*

**sırr-ı ʿademden:** *İnsanoğlunun , yokluğun sırrı.*
Deḫānı **sırr-ı ʿademden** ḫaber virür her dem
Rumūz-ı ġayb sebaḳ-ḫvān olur zebānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 7). [sırr-ı ʿademden, -den ]*

**sırr-ı derd-i ʿaşḳ:** *Aşk derdinin sırrı.*
Ṣıġmaz derūn-ı ḥavṣalaya **sırr-ı derd-i ʿaşḳ**
Olmaz bilürsen ey dil-i şeydā ʿıyān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 3). [sırr-ı derd-i ʿaşḳ, ]*

**sırr-ı men ʿaref:** *Arif olanların sırrı.*
Virmişdi ẕātı savmaʿa-i ʿāleme şeref
Maʿlūm idi o ʿārif içün **sırr-ı men ʿaref** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 2). [sırr-ı men ʿaref, ]*

**sitānbul:** *İstanbul şehri.*
Gerçi efāżılda sezā tārīḫe çoḳdur ey Naẓīm Ammā **Sitanbūla** eḥaḳk Hāmid Efendi-zādedür (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 20). [sitanbūla, -a ]*

**sitāre:** *Yıldız.*
Ay gördüm ey felek ne gedādur **sitāreler**
Ben kus diñledün öte dursun naḳāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 1). [sitāreler, -ler ]*

**sitāre:** *Yıldız*
Celāli naʾline ṭās-ı sīm ü zer meh ü mihr
Sitāre cām ü felek ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 46). [sitāre, ]*

**sitāre-sipāh:** *Yıldız ordusu.*
Ey felek-kevkeb ü **sitāre-sipāh**
V'ey ḳader ḳudret ü ḳażā-fermān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 5). [sitāre-sipāh, ]*

**sitāre-sipeh:** *Yıldız ordulu.*
Māh-dīdār u ʿUṭārid-ḳalem ü Zühre-cebīn
Müşterī-rāy u **sitāre-sipeh** ü mihr-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 22). [sitāre-sipeh, ]*

**sitāyiş:** *Methediş, öğüş.*
O faḫr-i ʿālem u ādem ki naṣṣ ile mevlā
Vücūd-ı pākini itmiş **sitāyiş** ü tebcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 86). [sitāyiş, ]*
Kalur **sitāyişinüñ** defteri yine mücmel
Olursa maḥşere dek saṭr-ı evveli tafṣīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 89). [sitāyişinüñ, --i, -nüñ ]*
Yazup **sitayişini** levḥ-i mihre katib-i çarḫ
Yine bu maṭlaʿ-ı şanī ile şena-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 13). [sitayişini, -in, -i ]*
Sevād-ı naẓmını naḳş eyledi ser-levḥā-i māha
Sitāyişle Naẓīm-i pür-hüner tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 22). [sitāyişle, -le ]*

**sitāyiş:** *Övmek.*
Naḳş it ṣahīfe-i dil ü cāna şenāsını
Sayruñ **sitāyişinde** velī levḥ-i sāde ol

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 18). [sitāyişinde, -in, -de ]*

**sitāyiş:** *Övme, övüş.*
Ferişte-ẕāt o memdūḥ-ı ins ü cānsın kim
Sitāyişüñ eġer emr olsa ṣāḥirān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 94). [sitāyişüñ, -üñ ]*

**sitāyiş:** *Övme, övgü.*
Sitāyişünde ʿalā-raġm-ı müddeʿī bu ġazel
Bu silk-i naẓm-ı leʿalī niẓama zīverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 185). [sitāyişünde, -üñ, -de ]*

**sitāyiş-i laʿliyle:** *Kırmızı dudağına övgü.*
Sözüm **sitāyiş-i laʿliyle** cevher-i cāndur
Gözümde kuḥl-i cilā ḫāk-i kūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 5). [sitāyiş-i laʿliyle, --yle-yle ]*

**sitebraḳ:** *İstebrak. Sırma ile dokunmuş bir cins kalın kumaş.*
kim ḫāk oldı rāh-ı ḥasretüñde bāliş-i nāzı
Ser-i zānū-yı ĥavrâdır **sitebraḳ** ferş-i maḳʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 86). [sitebraḳ, ]*

**sitem:** *Cefa, zulüm.*
Geçmişdi Naẓīm cāna dehrüñ **sitemi**
Telḫ itmiş idi me ẕâḳkumu zehr-i ġamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 1). [sitemi, -i ]*

**sitem:** *Bir kimseye herhangi bir davranışından dolayı üzüldüğünü, kırıldığını, alındığını öfkelenmeden belirtme, dostça çıkışma.*
Penāh itse nola cān ü dil-i maẓlūm-ı ġamdīde
Ḥişār-ı ḥıfẓı kim ẓulm ü **sitem** Yeʾcūcına seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 64). [sitem, ]*
Ṣāḥib-i tıġ u ḳalem rāfiʿ-i rāyāt-ı himem
Rāfiʿ-i ẓulm ü **sitem** dād-penāh-ı żuʿafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 12). [sitem, ]*
Dīde rūşen ey ġarībān-ı şeb-i tārīk-i ġam
Ẓulmet-i cevr ü **sitem** ʿālemden oldı bertaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 4). [sitem, ]*

**sitem-kār:** *Eziyet, cefa ve zulüm eden.*
Varup aḥvālümi dimiş yāre
cefā-cūya ol **sitem-kāre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 170). [sitem-kāre, -e ]*

**sīt-i kemāl:** *Olgunluk şöhreti.*
Ṣadr-ı efāżıl-ı dehr ʿĀrif Efendi ol kim
Sīt-i kemāli ṭutdı bu çarḫ-ı nüh-revāḳı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 2). [sīt-i kemāl, --i ]*

**sitīz:** *Kavga, çekişme.*
Mestāne çekince ġamzesi ḫançer-i tīz
Eyler nigehi füsūn ü nāz ile **sitīz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 2). [sitīz, ]*

**sīvāsī:** *Asıl adı Şemsettin Âhmed bin El-Berekât tır. Zâhirî ve batinî ilimlere vakıf olan Sivasî, Halvetiye şeyhlerindendir.*
Göçdi ʿuḳbāya cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuḫ
Yaʿnī **Sīvāsī** Efendi-zāde ṣād feryād u āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 2). [sīvāsī, ]*

**sīvāsī-zāde:** *Sivasî Zâde.*
Gitdi bāḳī menzile tārīḫini didüm Naẓīm
Kürsī-i ʿArşı ide **Sīvāsī-zāde** cilvegāh (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 10). [sīvāsī-zāde, ]*

**siyāh:** *Siyah, kara.*
Haṭ-āver olduġı dem hüṣni kareler giydi
Libāsı mātemiyānuñ **siyāh** câme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 8). [siyāh, ]*
Dilden ḫaṭ-āver görüp āh itmeġe deġmez
Āyīne-i ḫorşīdi **siyāh** itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 2). [siyāh, ]*
Dıde-i şāḫid-i nuṭḳum gibi bī-sürme **siyāh**
Ṭabʿ-ı şūḫum gibi sermest-i süḫan bī-şahbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 69). [siyāh, ]*

**siyāh:** *En koyu renk, kömür rengi, kara.*
Kucaḳlamış Ḥacerü'l-esved-i süveydāsın

Siyāh kisve ile Kaʿbe-i Mükerrem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 18). [siyāh, ]*
Siyāh kuḫl ile bir sürme-dān ḳıyās itdüm
Gözümdedür daḫi ey dil o vesmedār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 5). [siyāh, ]*
Nīze alsa ele ider her gāh
Gözine ʿālemüñ ciḫānı **siyāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 10). [siyāh, ]*
Çeşm-i āhū-veşi bī-sürme **siyāh**
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 11). [siyāh, ]*
Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim gerd-i rāḫş-ı nuṣreti
Çeşm-i ḫaṣma eyledi āyīne-i çarḫı **siyāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 32). [siyāh, ]*

**siyāḳ:** *İfade tarzı; şekil, üslup II durum, hâl.*
Ḳumaş-ı Naẓm-ı kāmilde bulınmaz tār u pūd-ı ḥaşv
Olur hemvāre minvāl-i ḫayāli bir **siyāḳ** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 12). [siyāḳ, ]*

**siyāsetgeh:** *İdam yeri.*
Olur emriyle **siyāsetgehi** tehnîde ḳażā
İmtiṣāl itmeyene şerʿine tīġ u dü-nîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 51). [siyāsetgehi, --i ]*

**siyeh:** *Siyah, kara.*
Naẓīm jende-be-dûşân-ı tekye-ı ʿaşḳuñ
Düḫān-ı āhı serinde **siyeh** ʿimāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 14). [siyeh, ]*
Ya bir gencīnedür olmış be-dīdār
Muṭavvaḳ sīnesinde bir **siyeh** mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 6). [siyeh, ]*

**siyeh-çerde:** *Esmer.*
Bir **siyeh-çerdeye** düşdi dil-i sevdā-zede kim
Ḥāl-i rūḫṣarı gibi fitnede bir dāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 15). [siyeh-çerdeye, --ye ]*
Yine mānend-i süveydā-yı derūn
Bir **siyeh-çerdeye** düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 2). [siyeh-çerdeye, --ye ]*
Buldı Leylāsını gūyā Mecnūn
Bir **siyeh-çerdeye** düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 4). [siyeh-çerdeye, --ye ]*
Maẓhar-ı nūr-ı siyāh oldı yine
Bir **siyeh-çerdeye** düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 8). [siyeh-çerdeye, --ye ]*
Çeşm-i āhū-veşi bī-sürme siyāh
Bir **siyeh-çerdeye** düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 12). [siyeh-çerdeye, --ye ]*
Zülfi uġratdı beni sevdāya
Bir **siyeh-çerdeye** düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 16). [siyeh-çerdeye, --ye ]*
Merdüm-i dīde gibi şimdi Naẓīm
Bir **siyeh-çerdeye** düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 20). [siyeh-çerdeye, --ye ]*

**siyeh-nāme:** *Amelleri kötü kaydedilen kimse, günahkar.*
Bir kerīm-i źü'l-minendir kim ider rūz-ı suʾāl
Her **siyeh-nāme** ḳuluñ mūy-ı sepīdinden ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 18). [siyeh-nāme, ]*
siyeh-nāme meded ḳalmıya ber-ḫaṭṭ-ı ḫaṭā
Ṣaḥn-ı māḥşerde ḳıyamet ḳopara feryādı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 311). [siyeh-nāme, ]*

**ṣıyṭ-ı adli:** *Adalet sesi.*
Nevbet-i nām-ı bülendi şeş cihātı pür idüp
Ṣıyṭ-ı adli rembedem leb-rīz-i çār-erkān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 50). [ṣıyṭ-ı adli, ]*

**ṣıyt-ı derā:** *Çıngırak sesi.*
Ammā ki ḫadeng-i nālesi maẓlumuñ
Eyler hedef-i ḳabūli bir **ṣıyt-ı derā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 4). [ṣıyt-ı derā, ]*

**ṣıyt-ı heybet-i cengi:** *Savaşın heybetinin sesi.*

Remīde itdi vaḫş u ṭayrı **şıyt-ı heybet-i cengi**
Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur kim ins ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 69). [şıyt-ı heybet-i cengi, ]*

**<u>şıyt-ı kūs-ı iclāli:</u>** *Yücelik davulunun sesi.*
Zemin ü āsmānı ṭutdı **şıyt-ı kūs-ı iclāli**
Beşer rūy-ı zemīnde āsmānda ḳudsiyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 35). [şıyt-ı kūs-ı iclāli, -i ]*

**<u>skender:</u>** *Padişah., M.Ö. 356-323 arasında yaşayan, Yunanistan, İran, Anadolu, Suriye ve Hindistanı ele geçirmiş olan büyük kumandan.*
Sedd-i Yeʾcūc-i edānī-i süḫandur nuṭḳum
Kavlüme ola **Skender** gibi kāʾil Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 28). [skender, ]*
Niçe Kubād u Feridun derinde çārūb-keş
Niçe **Skender** ü Dārā o derde çākerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 56). [skender, ]*

**<u>sö-:</u>** *Sözle bildirmek, ileriye sürmek, ortaya koymak, konuşmak, demek, söylemek.*
Sözüm sitāyiş-i laʿliyle cevher-i cāndur
Gözümde kuḥl-i cilā ḫāk-i kūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 5). [sözüm, -z, -ü, -m ]*

**<u>sö-:</u>** *Sözle bildirmek, ileriye sürmek, ortaya koymak, konuşmak, demek, söylemek.*
Seyr idüp āyīne-i rūḫsārını gūyā olur
Ṭūṭī-i dil **söylemez** yār-ı şeker-güftārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 6). [söylemez, -y, -le, -mez ]*
Nola maẕmunu ise dillerde leʾīm
Söylemez bīhüde lā-büd efvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 42). [söylemez, -y, -le, -mez ]*

**<u>sö-:</u>** *Sözle bildirmek, ileriye sürmek, ortaya koymak, konuşmak, demek, söylemek.*
Söyleye ins ü melek arż u semāda āferīn
Luṭfuña iḥsānuña ḳaldum iki destüm tehī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 111). [söyleye, -y, -le, -y, -e ]*

**<u>sö-:</u>** *Sözle bildirmek, ileriye sürmek, ortaya koymak, konuşmak, demek, söylemek.*
Gel kuhsāre añla mecāz u ḥaḳīkati
Söz bir e gerçi ṣavt-ı bedīd ü niḫān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 16). [söz, -z ]*

**<u>şofī:</u>** *Sofu; tarikat mensubu.*
Zinde-i ʿaşḳ olmayan **ṣôfī** gibi dil-mürdedür
Gūyiyā bī-rūḫ ḳalmış ḳālıb-ı efsündedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 1). [ṣôfī, ]*

**<u>sofra-i devr-i felekde:</u>** *Feleğin çağının sofrası.*
Nār-ı ḳahrı olsa ger tāb-efgen-i burc-ı ḥamel
Sofra-i devr-i felekde berre-i püryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 44). [sofra-i devr-i felekde, -de ]*

**<u>sofra-i iclāl:</u>** *Büyüklük ululuk sofrası.*
İzzet hemīşe sofra-i iclāline ṭufeyl
Devlet hemīşe meclis-i iḳbāline nedīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 5). [sofra-i iclāl, -i, -n, -e ]*

**<u>sofra-i inʿāmına:</u>** *Lütuf ve ihsan sofrası.*
Ḳurṣ-ı mihre girde-i māhe tenezzül eylemez
Bir gedā kim **sofra-i inʿamına** mihmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 26). [sofra-i inʿamına, -ın, -a ]*
Çeşme-i iḥsānına iki kedüdür mihr ü māh
Sofra-i inʿāmına çarḫ-ı dü-tā bir kāse-līs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 14). [sofra-i inʿāmına, -ın, -a ]*

**<u>şohbet:</u>** *Görüşüp konuşma.*
Hezār olsun mı gülşensiz revā mı **ṣoḥbetüñ** bensiz
Ḳarārum ḳalmadı sensiz gel ey ārām-ı cānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 9). [ṣoḥbetüñ, -üñ ]*
Baḳmaz oldun bu bendenüñ yüzine
Ṣoḥbetüñden senüñ olam maḥrūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 290). [ṣoḥbetüñden, -üñ, -den ]*

**sohbet:** *Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, söyleşi, yârenlik, hasbihâl.*
Hūblar ṭālib idi ülfetüme
Dilberān rāġıb idi **ṣoḥbetüme** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 36). [ṣoḥbetüme, -üm, -e ]*

**sohbet:** *Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, sohbet meclisi.*
Ẕevḳ eyle varup **ṣoḥbetine** ehl-i meẕāḳuñ
Gel bāri nebāt olmaz isen çūb-ı nebāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 3). [ṣoḥbetine, -in, -e ]*

**sohbet:** *Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, söyleşi, yârenlik, hasbihâl.*
Perde-i çeşm-i dile naḳş-ı hayāl-i yār iden
Eyledi cān **ṣoḥbetin** cānanla aġyārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 10). [ṣoḥbetin, -in ]*

**sohbet:** *Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, söyleşi, yârenlik, hasbihâl.*
Ol reşk-i peri dāʾire-i ʿavdetümüzde
Micmer gibi dönse yiridür **ṣoḥbetümüzde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 4). [ṣoḥbetümüzde, -ümüz, -de ]*

**sohbet:** *İki veya daha çok kimse arasında karşılıklı olarak dostça, arkadaşça yapılan konuşma, hasbihal, musâhabe.*
Geldi o mest-i nāz ile **ṣoḥbet** zamānları
Būs ü kenār demleri vuṣlat zamānları *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 1). [ṣoḥbet, ]*

**sohbet:** *Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme.*
Bezm-ı çemende **ṣoḥbete** yārar ʿıyş u ʿişrete
Bir cām-ı cemdür her ḫaẕef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 15). [ṣoḥbete, -e ]*

**soḥbet-i leʾīm:** *Alçak, aşağılık kimsenin sohbeti.*
Nola muḥāl ise maġrur dūn ile ülfet
Olur vücūdı gibi **ṣoḥbet-i leʾīm** ṣakil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 30). [ṣoḥbet-i leʾīm, ]*

**soḳunmuşdur:** *Sokunmuştur.*
Degül medd-i dü-ebrū ḳahramān çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki şeh-per **ṣoḳunmuşdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 6). [ṣoḳunmuşdur, ]*
Degül medd-i dü-ebrū ḳahramān çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki şeh-per **ṣoḳunmuşdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 6). [ṣoḳunmuşdur, ]*

**şol-:** *Diriliğini, tazeliğini, taravetini yitirmek.*
Riyāż-ı ʿizzetin mīzāb-ı iḳbāl eyledi ser-sebz
Dırāḫt-ı baḫtı ḥussādun ḫazān-ı ḥüzn ile **ṣoldı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 8). [ṣoldı, -dı ]*

**şol:** *'Şu 'işaret sıfatı .*
Setr eyle ʿuyūb-ı seyyiʾātum olıcaḳ
Şol dem ki libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 4). [şol, ]*

**sön-:** *Parlamaz olmak, ışığını kaybetmek, bitmek.*
Rūz u şeb **sönsüñ** çerāġ-ı baḫtı ḫaşm-ı şerʿinüñ
Dehrüñ olduḳça fürūzan mihr ü māh-ı enveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 225). [sönsüñ, -sün ]*

**sön-:** *(Isı ve ışık veren nesne için) yanmaz, parlamaz, aydınlatmaz olmak; ışığını, alevini ve parlaklığını yitirmek.*
Bir berḳdur görünmez deryāya düşse **sönmez**
Çarḫa ṭutarsa dönmez tīġ-ı ḳader-fesānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 107). [sönmez, -mez ]*

**sön-:** *Artık yanmaz, parlamaz olmak, ışığını veya yakıcılığını kaybetmek.*
Sönmesün ḳandīl-i dil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına

Merḫamet eyle Naẕīm-i zāre ahval-i dilin
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 217). [sönmesün, -me, -sün ]*

**sonra:** *Daha ileri bir zamanda, müteakiben; yoksa, aksi hâlde.*
Beni giryān idesiñ sen nice ḫandān olasıñ
Bir işi eyleme kim **ṣoñra** peşīmān olasıñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 17, Mısra 2). [ṣoñra, ]*

**sonra:** *-nin ardından, arkasından.*
Evvel cemālini göreyüm **soñra** eyle bend
Hūşyār iken cünūnuma idrāk sedd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 7). [soñra, ]*

**sonra:** *"nin ardından, ... arkasından; müteakiben"anlamlarında zarf.*
Eşk-i ālüm dökülür şimdi velī rūḫlarına
Ṣoñra gülgüne-zen-i şerm ü ḥayādur
Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 8). [ṣoñra, ]*

**sönsün:** *Parlamaz olmak, ışığını kaybetmek.*
Sönsün Naẕīmüñ āteşi āb-ı vişālle
Yansun dil-i raḳībde nār-ı ḥased yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 13). [sönsün, -sün ]*

**soñundadur:** *Sonundadır.*
Gerçi arż-ı kemāl ider evvel
Yine ammā **ṣoñundadur** seyrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 210). [ṣoñundadur, ]*

**sor-:** *Sormak, araştırmak.*
Ṣaḥbā-yı leb-i dilberi añma baña dirseñ
Ammā ki Naẕīmā elüñe girse **ṣorarsın**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 10). [ṣorarsın, -ar, -sın ]*

**sor-:** *Aramak, araştırmak. || Soru sorarak bilgi istemek.*
Haste olsañ **ṣorsa** ḥālüñ bir kerem-ver ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi her müje bir neşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 37). [ṣorsa, -sa ]*

Bülbül gibi her güli **ṣordum** yitişür
Her ġonce deḫāna meyi ider dem yitişür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 1). [ṣordum, -du, -m ]*

**soy-:** *Birinin giysilerini çıkarmak; birinin üstünde, yanında veya bir yerde bulunan şeyleri çalarak alıp götürmek.*
Mihr-ṭalʿat māh-rū zühre-cebīn dellākler
Müşterīnüñ cāme-i ṣabrın **ṣoyārlar** dāʾimā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 8). [ṣoyārlar, -ar, -lar ]*

**söyle-:** *Demek, dile getirmek, ifade etmek.*
ʿİbret yitişür ṭūṭī-i şīrīn-süḫanı gör
Āyīnede baḳ **söyleyene** söyledeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 2). [söyleyene, -y, -en, -e ]*

**söyle-:** *Anlatmak.*
Derdüñ dimeseñ kimseye maġrur ṣanurlar
Söylerseñ eġer ḥavṣaladan dūr ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 2). [söylerseñ, -r, -se, -n ]*

**söyle-:** *Anlatmak.*
Söylemek ḥācet degül keyfiyyetüm maʿlūmdur
Bir daḫi ʿarż eylesem ḥāl-i dili tekrīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 77). [söylemek, ]*

**söyle:** *Demek, söylemek.*
Söyleseñ gūş eylemezler **söylemezseñ** derd olur
Olmasun kimse bu derdüñ ḫaste-ḥāl-i püsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 91). [söylemezseñ, -mez, -se, -n, - ]*

**söyle:** *(Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek.*
Eşiʿa rīsmānlar aña mehce mihr-i ʿālem-tāb
ṭāḳ-ı zer-nigāruñ seyr idenler āsmān **söyler**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 40). [söyler, -r ]*

**söyle:** *(Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirme.*
Çemende seyr idenler ḳāmetüñ serv-i çemān **söyler**

Görenler şive-i reftāruñı āb-ı revān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 1). [söyler, -r ]*
Çemende seyr idenler ḳāmetüñ serv-i çemān **söyler**
Görenler şive-i reftāruñı āb-ı revān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 2). [söyler, -r ]*
Nola fikr-i mey-i laʿlünle sevdā-yı viṣāl itsem
Derūnında olan esrārı mest-i ser-girān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 8). [söyler, -r ]*
Ṣenāsın ol şeh-i manṣur-rayet ü ẓafer-ḫaylüñ
Ne deñli olsa da ʿāciz Naẓīm-i nā-tüvān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 74). [söyler, -r ]*
Söylemek lāzım deġil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Kaʿbe-i kūy-ı yāre ṭālib idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 219). [söylemek, -mek ]*

**söyle-:** *Anlatmak, dile getirmek.*
Ne **söylesem** süḫanum ḥarf-i işitiyāḳıdur
Kimi görürsem işüm cüst ü cūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 7). [söylesem, -se, -m ]*
Dükenmeye ḳadinüñ vaṣfı tā ḳıyāmete dek
Bir āyetinden eger **söylesem** nihāyete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 2). [söylesem, -se, -m ]*
Ne **söylesem** yāraşur gūne gūne vaṣfında
Seza ne dirse o desṭūr-ı nüktedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 79). [söylesem, -se, -m ]*

**söyle-:** *Söylemek.*
Söyledi tārīḫini hātif-i ḳudsī Naẓim
Ḥācī Sefer eyledi gülşen-i ʿAdni maḳām (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 28, Mısra 1). [söyledi, -di ]*

**söyle-:** *Demek, konuşmak, söylemek.*
Söyleseñ gūş eylemezler söylemezseñ derd olur
Olmasun kimse bu derdüñ ḫaste-ḥāl-i püsteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 91). [söyleseñ, -sen ]*

**söyle-:** *Anlatmak, demek, ifade etmek.*
ʿAceb mi ʿālem itse vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın
Hemān ben **söylemem** peykārını ḫalḳ-ı ciḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 42). [söylemem, -me, -m ]*
Süḫeni tercümān-ı rūḥ-ı revān
Cān bağışlar ne **söylese** o zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 96). [söylese, -se ]*

**söyle-:** *"Konuş, anlat!"anlamlarına gelen bir emir veya istek ifadesi.*
Meġer rūḫ-ı revāndur cümleten cism-i laṭīfüñ kim
Görüp taṣvīr-i cān-baḫşuñ ḳıyās itdüm hemān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 6). [söyler, -r ]*
Yitirmişdüm dili dāġ-ı ġamuñ taʿyīn idüp buldum
Kişi güm-kerdesin elbette bulsa bir nişān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 12). [söyler, -r ]*
Felekde māh-ı burc-ı ḥüsn iken hercāyī kevkebsin
Seni hep söyliyen ey bī-vefā nā-mihribān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 14). [söyler, -r ]*
Haberdār olmaduñ rāz-ı dilimden ey perī gitdi
Lisān-ı ġaybdan söylenseñ ammā ol deḫān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 16). [söyler, -r ]*
Olup şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı Sulṭān Muṣṭafā ḫālā
Ciḫāna midḥat-i ẕātın beyān eyler ʿıyān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 24). [söyler, -r ]*
Nola dergāhınuñ çārubına bāl-i hümā dirsem
Görenler ṭāḳ-ı vālāsın felekler tevʾemān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 38). [söyler, -r ]*
Ricālü'l-ġaybdur innā fetaḥnā-ḫvan-ı pür-hāşı
Duʿā-yı seyf-i nuṣret-cevherin Kerrūbiyan **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 46). [söyler, -r ]*
Delüp bağrın kesüp başın ʿadunuñ şaḥn-ı

heycāda
Sināna tīġ-ı bürrān tīġ-ı bürrāna sinān
**söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 50). [söyler, -r ]*
Zebūn-ı ḍarb-ı kūpāli ḳaderle baḫş ider gūyā
Zebān-ı tīġ-ı bürrānı feżā-yı nāgeḫān
**söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 54). [söyler, -r ]*
ʿArabda nīzesi Hind ü ʿAcemde tīġıdur meşḥūr
Kemān u tīrinüñ evṣāfını Tātār ḫān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 62). [söyler, -r ]*
Elem çekme senüñ de maṭlabuñ ey dil olur ḥāṣıl
Murāduñ neyse virdüm dir o ṣāḫ-ı kāmrān
**söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 80). [söyler, -r ]*
Olur her bir lisānın tercümānı
Serin ḳaṭʿ itseler **söyler** zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 6). [söyler, -r ]*

**söyle-:** *Demek.*
Dili yoḳ aġzı var amma ki her gāh
Hemān **söyler** yürür şām u seḥergāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [söyler, --r ]*

**söyle-:** *Demek, dile getirmek, ifade etmek.*
Her ne **söylerse** o lebler ʿāṣıḳa ilḫām olur
Ṣafdur cānā derūn-ı ʿāṣıḳ-ı dīrīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 9). [söylerse, -r, -se ]*

**söyle-:** *Öyle bir, o derece"anlamında zarf.*
Ṭutmaz anuñ ʿināānını dest-i irādetüñ
Rehvār-ı ʿömr **şöyle** şitābān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 4). [şöyle, ]*

**söyle-:** *Demek, dile getirmek, ifade etmek.*
Beyān-ı ḥāl-i edānīde nuṭḳ-ı ḳāṣırdur
O dostānuñ olur **söyledikce** ẕeyli ṭavīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 38). [söyledikce, -dikce ]*
Degüldür herkesüñ kārı bilür ṭabʿ-ı hünermendān
Bu güne şiʿri **söylerse** Naẓīm-i nüktedān
söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 22). [söylerse, -r, -se ]*

**söyle-:** *"Konuş, anlat!"anlamlarına gelen bir emir veya istek ifadesi.*
Böyle **söyle** dimiş o hem-rāze
Başlamış nice şive vü nāze *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 185). [söyle, ]*
Ḥāle göre **söyle** ḳālüñi olma ḥaẕer
Mānend-i mināre kec-dil ü rāst-nümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 3). [söyle, ]*

**söyleden:** *Söyleten .*
ʿİbret yitişür ṭūṭī-i şīrīn-süḫanı gör
Āyīnede baḳ söyleyene **söyledeni** gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 2). [söyledeni, -i ]*

**söylen-:** *Söylenmek, konuşulmak, bahsedilmek.*
Naẓīmā dillerde **söylenür** nāmı
Yalıñ yüzlü deli ḳanlu ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 13). [söylenür, -ür ]*

**söylen-:** *Anlatılmak, konuşulmak, dilden dile dolaşmak.*
Haberdār olmaduñ rāz-ı dilimden ey perī gitdi
Lisān-ı ġaybdan **söylenseñ** ammā ol deḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 16). [söylenseñ, -se, -n ]*

**söylen-:** *Ağızdan ağza dolaşmak, bahsedilmek.*
Naẓīmā dillerde **söylenür** nāmı
Yalıñ yüzlü deli ḳanlu ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 13). [söylenür, -ür ]*

**söyler:** *(Anlatmak istediği şeyi) bildirmek.*
Görünce sīneñi şevḳ-ı lebüñle oldı dil gūyā
Baḳup mirʾāte lābüd ṭūṭī-i şīrīn-beyān
**söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 10). [söyler, ]*
Nigāh-ı tercümān-ı ḥālidür dembeste-i ʿaşḳuñ
Saña ḥayretle her baḳdıḳca bir rāz-ı niḫān
**söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23,*

*Mısra 18). [söyler, ]*
Zebān-ı ḥāl ider tefsir iderse āyet-i ʿaşḳı
Ne gūş-ı huş olur māḥrem ne bir ḥarfin lisān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 20). [söyler, ]*
Kemāl-i maġfiretle miṯli yoḳ dirlerse gerçekdür
Şecāʿatde naẓīri var diyen kimse yalan **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 26). [söyler, ]*
Ciḫānuñ Rüstem-i destānıdur ol ḫüsrev-i ġāzī
Anuñ hengāme-i rezminde Rüstem dāstān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 28). [söyler, ]*
Seḫāda dest-i gevher-bārı ebr-i nev-baḫārīdür
ʿAṭāda cūd-ı ṭabʿın söyliyenler bahr u kān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 30). [söyler, ]*
İder gūş-ı girāndan refʿ-i ʿillet nuṭḳ-ı cān-baḫşı
İşāret eylese feyż-i ḫiṭabʿı bī-zebān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 32). [söyler, ]*
Felekler āsitān-ı rifʿatinden kesb-i şān eyler
Melekler ḫādimān-ı bezmine ʿālī-mekān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 34). [söyler, ]*
Zemin ü āsmānı ṭutdı şıyt-ı kūs-ı iclāli
Beşer rūy-ı zemīnde āsmānda ḳudsiyān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 36). [söyler, ]*
ʿAceb mi ʿālem itse vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın
Hemān ben söylemem peykārını ḫalḳ-ı ciḫān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 42). [söyler, ]*
ʿAdūyı tiġ-ı ḳahrı ḳırdı nām-ı ʿālem-ārāsın
Kimisi ḳahramāndur dir kimi ṣāḥib-ḳırān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 44). [söyler, ]*
Kefen ber-gerden ü şemşīr-i bürrān ber-dehen ḥālā
Hücūm-ı saṭvetinden düşmen-i dīn el-amān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 48). [söyler, ]*
Ṭutuldı dest-bürd-i mevkisinden dilleri ḫaşmun
Görenler heybetin hem pādişeh hem ḳahramān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 52). [söyler, ]*
Olup cārī lisānından miyān-ı bezm-i rezminde
ʿAdūnuñ sergüzeştin hep o tīġ-ı dert-miyān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 56). [söyler, ]*
ʿİnādından ʿadū inkār iderse ḍarb-ı kūpālin
Hemān çıḳsun niyāmından o tīġ-ı cān-sitān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 58). [söyler, ]*
Ġılāfında ʿadunuñ tīġı kaṣd-ı intiḳām eyler
Belī ruʾyāda lā-büd bir kişi ḳan dökse ḳan **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 60). [söyler, ]*
Ṣadā-yı tīr u tīġ u gürzi kūh el-Burze dek gitdi
Degül şah-ı ʿAcem şahenşeh-i Hindūstan **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 64). [söyler, ]*
Aḳın ṣalup ṣu gibi her ṭarafdan leşker-i Tātār
O şāḫuñ ḫaşmına yaḫşı dimez lā-büd yaman **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 66). [söyler, ]*
Nola düşnām-ı telḫ-ı zaḫmına ṭāḳat getürmezse
Zebān-ı rumḥ-ı rezmi düşmene ṭaʿna zebān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 68). [söyler, ]*
Remīde itdi vaḥş u ṭayrı şıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur kim ins ü cān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 70). [söyler, ]*
Cevābın gönderür aʿdāya ṭopdan her suʾālinde
Aña her ṭop-ı ejder peyker-i āteş-feşān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 72). [söyler, ]*
Nevā-perdāz olup āheng idünce sāz-ı vaṣfında
Degül mıżrāb-ı kilk-i ter elinde her benān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 76). [söyler, ]*
Ḳomaz ol Hüsrev-i ʿālem meẕelletde o nā-kāmı
Olup ḥāl-i dilinden arż-ı ḥāli tercemān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23,*

*Mısra 78). [söyler, ]*
Haṭalardan emīn itsün vücūdın Ḥażret-i Mevlā
Benüm gibi duʿā-yı devletin pīr ü civān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 82). [söyler, ]*
Ṭūṭī-i ṭabʿ-ı ḫoş-ter medḥüñ ne dem ki **söyler**
Ḳand-i maḳāli eyler şīrīn-meẕāḳ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 169). [söyler, ]*

**söyler:** *Konuş, anlat!"anlamlarına gelen bir emir veya istek ifadesi.*
Degüldür herkesüñ kārı bilür ṭabʿ-ı hünermendān
Bu güne şiʿri söylerse Naẓīm-i nüktedān **söyler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 22). [söyler, ]*

**söyleş-:** *Karşılıklı konuşmak, sohbet etmek.*
Niḫānī ol büt-i şîrîn- süḫanla **söyleşirüz**
Lisān-ı ḥāl-i dili biz bilenle **söyleşirüz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 1). [söyleşirüz, ]*
Niḫānī ol büt-i şîrîn- süḫanla **söyleşirüz**
Lisān-ı ḥāl-i dili biz bilenle **söyleşirüz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 2). [söyleşirüz, ]*
ʿAceb mi bir gül içün zaḫm-ı bārını çekseñ
Zamān ola bu çemende dikenle **söyleşirüz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 4). [söyleşirüz, ]*
Feżā vü kuha düşürdükçe reh-güẕārumuzı
Revān-ı Ḳays u dil-i Kūh-kenle **söyleşirüz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 6). [söyleşirüz, ]*
Egerçi ḫāk-i niyāzuz o naḫl-i nâza velî
Raḳīb ile yine tīġ u kefenle **söyleşirüz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 8). [söyleşirüz, ]*
Eṣer nesīm-i ḫazān bāġ-ı ḥüsne āḫir-i kār
gül-ʿiẕār u o ġonce-dehenle **söyleşirüz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 10). [söyleşirüz, ]*
Görüp o āyīne-rūḫsārı hem-zebān olurūz
Müdām ṭūṭī-i şekker-şikenle **söyleşirüz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 12). [söyleşirüz, ]*
Girerse dāmen-i nāzı kef-i niyāz-ı dile Naẓīm o Yusuf-ı gül-pīrehenle **söyleşirüz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 14). [söyleşirüz, ]*

**söyleş-:** *Karşılıklı konuşmak, fikir alışverişinde bulunmak.*
Kim **söyleşür** ey peri nigāhuñla senüñ
Sen ġamzeñe mest iken ʿitāb eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 3). [söyleşür, -ür ]*

**söyli-:** *Söylemek.*
Felekde māh-ı burc-ı ḥüsn iken hercāyī kevkebsin
Seni hep **söyliyen** ey bī-vefā nā-mihribān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 14). [söyliyen, -yen ]*

**söyliyenler:** *Söyleyenler.*
Seḫāda dest-i gevher-bārı ebr-i nev-baḫārīdür
ʿAṭāda cūd-ı ṭabʿın **söyliyenler** bahr u kān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 30). [söyliyenler, ]*

**söz:** *Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf,lafız, kelam.*
Lāyıḳ-ı silk-i ḳabūlün ola bu dürr-i Naẓīm
Söz temām oldı gel ey hindū-yı kilk-i dü-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 116). [söz, ]*

**söz:** *Konuşma; söz, laf.*
Gūş idüp **sözlerin** sūret-i çīn
Gösterüp nāzikāne çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 179). [sözlerin, -ler, -i, -n ]*

**söz:** *Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yâhut cümleler dizisi, kelâm, kavil, lakırdı*
Bir **sözüñ** var mı o dīvānda beni
Olıcaḳ naʾib ü ḳâđî Allâh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 9). [sözüñ, -üñ ]*

**söz:** *Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime*

*dizisi.*
Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir saz ü **söz**
Göġsün döger meclisde def hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 7). [söz, ]*

**söz:** *Ağızdan çıkan bir veya birden fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu.*
Sözüñ zehrâbe-nûşân-ı ġama tiryāḳ-ı şevḳ eyle
Zebānuñ nīş-i āzār eyleme yārāne mārāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 5). [sözüñ, -üñ ]*
Kışşa-ḫvān olsañ olur dā'im **sozüñ** lāf u güzāf
Kışşa-ḫvānuñ derd-i serdür hep dürūġ-ı bī-fari *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 49). [sozüñ, -üñ ]*
Vaktidür başla duʿāya itme ṭaṭvīl-i kelām
Her **sözüñ** bir ʿömr-i Nūḥ olsa aña pāyān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 92). [sözüñ, -üñ ]*
Haşm-ı dūn eyleye baña bühtan
İʿtimād eyleyüp anuñ **sözine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 288). [sözine, -i, -n, -e ]*

**söz:** *Konuşma , söyleme*
Ḥasret-i muy miyānuñla raḳīb-i bed-gū
Yine ʿuşşāḳa doḳınmış **sözi** ortaya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 4). [sözi, -i ]*

**söz:** *Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelam.*
Teʾsīr iderdi yāre ciger-sūz **sözleri**
Var ise yaḳdı nāme-i derdüm kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 1). [sözleri, -ler, -i ]*

**söz geçme-:** *Kendisini kabul ettirememek.*
Söz geçmedi sen yār-i perīşāne daḫi
Raḥm eylemedün ḥāl-i perīşāne daḫi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 1). [söz geçme-, -di ]*

**söz temām oldı:** *Söz , şiir bitti ,tamamlandı.*
Söz temām oldı ḫuluṣ-ı tam ile gel ey Naẓīm
El açup başla niyāze vaḳtidür şimden geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 221). [söz temām oldı, -dı ]*
Söz temām oldı yiter ey ḫāme taṭvīl-i kelām
Mūcib-i ṭaşdīʿdür güftār kim teḳṣir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 85). [söz temām oldı, -dı ]*

**sözi:** *Sözü*
Fenn-i süḫande ḥüsn-i edāda yegānedür
Gerçek **sözi** egerçi ḥasūde yalan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 70). [sözi, ]*

**sözi gūş idicek:** *Sözü dinlemek.*
Ḥaḳ **sözi gūş idicek** eyle ḳabūl
Ḳavlüme ḳāʾil iseñ ey dil eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 7). [sözi gūş idicek, -i, -cek ]*

**sözini kesdürür:** *Konuşmasını bitirmek.*
Sözini kesdürür erbāb-ı hüner
İstemez tīġ-ı zebān seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 67). [sözini kesdürür, -di, -rür-ür ]*

**sözüm oldı:** *Sürekli bahsetmek, ağzından düşürmemek.*
Ol bī-bedel şehzādenüñ ol server-i āzādenüñ
Evṣāf-ı sürında **sözüm oldı** miṣāl-i ḳand ü şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 26). [sözüm oldı, -dı ]*

**stanbul:** *İstanbul.*
Ḳudumi virdi şeref yümn ile **Stanbula**
O ṣaḥbaz gelüp ḳondı āşiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 75). [stanbula, -a ]*
ʿAdāletle **Stanbūla** geçüp mesned-nişīn oldı
Eḥibbā şād u ḫurremdür mükedder ḫāṭır-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 3). [stanbūla, -a ]*
Didi teşrīf idince yümn ile bu ṣādr-ı vālāyı

Stanbūla eḥaḳk Dāmād Efendi-zādedür ḥālā (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 22). [stanbūla, -a ]*
Pāy-ı edeble ʿazm idüp tārīḫini didüm Naẓīm
Ḥālā **Stanbūla** eḥaḳk Ḥāmid Efendi-zādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 18). [stanbūla, -a ]*

**su:** *T. Hidrojen ve oksijen karışımından oluşan, sıvı durumda bulunan, bütün varlıkların yaşam kaynağı olan akıcı madde.*
Şerbet-i vuṣlat niyāz itdükde bir dellākden
Didi çoḳ **şu** götürür ol şūḫ-ı kāfir-mācerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 12). [şu, ]*

**su:** *Sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde.*
Seylāb-ı dīde çoḳ **ṣu** götürse daḫi nola
Cāna sirişk-i ter dökünür mācerā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 9). [ṣu, ]*

**su:** *Yer, yön, cihet, taraf.*
ʿAks-i ḥüsnüñ girye māḥv itmez derūn-ı sīneden
Şüst ü **şū** ḳılmaz izāle ṣūreti āyīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 2). [şū, ]*

**su:** *Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydan gelmiş rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.*
İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim bu mey-i nāba **şu** ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [şu, ]*

**su:** *Akarsu, nehir, ırmak.*
Sāgar-ı meyde ḳıyās itme görüp şekl-i ḥabāb
Yelkeni zevraḳ-ı cām-ı ṭarabıñ **şuda** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 4). [ṣuda, -da ]*
Dergeh-i pīr-i muġān ḫāk ile yeksān oldı
Yine mey-ḫāreler ol ḫāke cebīn **sūda** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 6). [sūda, -da ]*

**şu:** *Sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde.*
Yoncānuñ **şuyın** aḳıtdı dergeh-i vālāsına
İtdi icrā çeşme-i māʾü'l-ḥayātı gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 23). [ṣuyın, -yın ]*

**şu:** *Saf, berrak ve akıcı madde, su.*
ʿĀlemde o kim nāmı ger mūr oḳınūr
Farḳ-ı serine pür-kerāmet **şu** ḳonūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 2). [ṣu, ]*

**şu:** *Su (huy anlamında).*
Āferīneş yüzinüñ **şuyına** ḫalḳ olmışdur
Raḥmet-i ʿālemiyāndur o dü- ālem sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 13). [ṣuyına, -y, -un, -a ]*

**su:** *Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydan gelmiş rengi, kokusu ve tatı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.*
İdüp eşk-i dü-çeşmüm dāġ-ı ḫūnīnümle āmīziş
Görenler didiler kim bu mey-i nāba **şu** ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 10). [ṣu, ]*

**su:** *Hidrojen ve oksijen karışımından oluşan, sıvı durumda bulunan, bütün varlıkların yaşam kaynağı olan akıcı madde, ab; dostluk, güzellik, iyilik.*
Lebi ʿāyniyle çeşme-i ḥayvān
Bir içim **şudur** ol şeh-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 92). [ṣudur, -dur ]*

**su:** *Su*
Bunca **şuyı** bunca demlerdür anuñ dergāhına
Dīdesinden āb-ı ḥasret-rīz idi ṣubḥ u mesā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 5). [ṣuyı, -y, -ı ]*

**su:** *Su, âb, akarsu.*

Aḳın ṣalup **ṣu** gibi her ṭarafdan leşker-i Tātār
O şāh̲uñ h̲aşmına yah̲şı dimez lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 65). [ṣu, ]*

**su'āl:** *soru.*
Divāne dil çekilmez o zencīr-i ṭurradan Manṣūr-veş **su'āline** virse cevāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 14). [su'āline, -ine ]*
Gūş-ı niyāzuma güher-āvīz-i nuṭḳ olup Virseñ nola **su'ālüme** ṣad luṭf ile cevāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 36). [su'ālüme, -üm, -e ]*

**su'āl:** *Soru.*
Naẓīm baña **su'āl** itseler anı bī-şek Ḥelāl-zādeden evvel ḥarām-zāde gerek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 6, Mısra 5). [su'āl, ]*

**su'āl:** *Sorulan şey, soru.*
Peyām-ı şoḥbet-i yāri kime **su'āl** ideyüm Ḥarīm-i kūyına kim varsa nā-şekīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 13). [su'āl, ]*
Naḳd-i cānı **su'āl** idüp vaṣlın dehenden çıḳan cevāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 9). [su'āl, ]*

**su'āl:** *Soru.*
Cevābın gönderür aʿdāya ṭopdan her **su'ālinde**
Aña her ṭop-ı ejder peyker-i āteş-feşān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 71). [su'ālinde, -in, -de ]*

**su'āl:** *Sorma, soru.*
Fehm eyleyen lisān-ı dili ey dil-i Naẓīm Her bir **su'āle** dil gibi ḥāżır-cevāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 18). [su'āle, -e ]*

**su'āl:** *soru.*
Bī-kes olsañ redd idüp ḥālüñden itmezler **su'āl**
Mālik olsa dirler ammā ḳande varsañ gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 25). [su'āl, ]*

**su'āl:** *Soru.*
Ḥallāl her **su'āl** ki nuṭḳ-ı fasīhidür Müşkil-güşā-yı mekteb-i ʿirfān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 15). [su'āl, ]*

**su'āl:** *Soru, sormak.*
Görüp ḥālüm **su'āl** eyle sezāvār-ı viṣāl eyle gel
Yine arż-ı cemāl eyle ey ṣūh̲-ı cih̲ānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 11). [su'āl, ]*

**su'bān:** *Büyük yılan, ejderha.*
O Kelīmüm süh̲ande kim ḳālemüm Hem ʿaṣādur elümde hem **su'bān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 216). [su'bān, ]*

**sū-be-sū:** *Her taraf, her yan.*
ʿAḳl ü şekībe yol görinür **sū-be-sū** ḳaçan Sulṭān-ı ʿaşḳ şehr-i vücūda nüzūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 11). [sū-be-sū, ]*
Görmeġe ol maḳāmı rāġıb idüm Cuy-veş **sū-be-sū** revān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 222). [sū-be-sū, ]*

**şübḥ:** *Sabah vakti: subh u mesâ.*
Her perī-sīmā-yı ʿibret gösterür **ṣubḥ** u menbā
Ben bu h̲ammāma didüm germābe-i ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 1). [ṣubḥ, ]*

**şübḥ:** *Sabah.*
O felek-rān-ı muḥīṭ-i ġazā ki **ṣubḥ** u mesā Rikābı zevraḳ-ı nuṣretde iki lengerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 25). [ṣubḥ, ]*

**şübḥ:** *Sabah.*
Ṣubḥum olmışdı gün gibi tābān Şebüm eylerdi meh-veşān rāh̲şān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 33). [ṣubḥum, -üm ]*

**<u>şübḥ:</u>** *subh:sabah.*
Ṣubḥa dek māh encüm-i seyyārla eyler sefer
Devr ider aḫşama dek mihr-i ciḫān-ārā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 11). [ṣubḥa, -a ]*
ʿĀṣıḳa **ṣubḥ** u mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu
Bilmem ey çarḫ ne var mihr ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 11). [ṣubḥ, ]*
Şām-ı hicrüñde ümıd-i vuṣlatuñdur şemʿ-veş
Ṣubḥ olınca gāh giryān gāh nālān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 6). [ṣubḥ, ]*
Ṣubḥa dek yāri der-āġuş eyledüm mehtābda
Mihnet-i hicri ferāmūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 1). [ṣubḥa, -a ]*
Umarum bu sübḥa-i lülü-i tevḥīdüm ola
Ḥaşredek taʿzīm ile **ṣubḥ** u mesāda zīb-i yed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 44). [ṣubḥ, ]*
Ravża-i pākine teslīm ola her **ṣubḥ** u mesā
Hādim-i şer i olup fevḳ-ı ʿalāda mesrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 337). [ṣubḥ, ]*
Eyleme ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān
Hilʿāt-ı eyyāma tā kim **ṣubḥ** u şāmı pūd u tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 178). [ṣubḥ, ]*
O şehüñ **ṣubḥ** u mesā itmede ervāḥ-ı kirām
Ḥāḳ-i dergāhına fersūde cebīn-i tekrīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 17). [ṣubḥ, ]*
Dude-şeb laʿli-ṣafaḳ ḫame-şihāb encüm-nuḳaṭ
Ṣubḥ kāġıd mihr mühre māh-ı enver māḥberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 130). [ṣubḥ, ]*
Şehr-i rahmet māh-ı ümmet kim seḥergāh-ı ḥisāb
Vezn-i cürme **ṣubḥ** u şāmı keffe-i mīzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 6). [ṣubḥ, ]*
DĪde-i şeb-zindedārı dembedem bīdārdur ,
Ṣubḥa dek iḥyā idüp dil-ḥürrem ü şādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 16). [ṣubḥa, -a ]*
Sensin ol çeh ki **ṣubḥ** u şām olurum
Saña meddah ḫaṣma mersiye-ḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 109). [ṣubḥ, ]*
Olsun kemāl ü ʿömri fūzun ta ki ehl-i dil
Ders-i duʿā-yı devletini **ṣubḥ** u şām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 26). [ṣubḥ, ]*
Bālīn-i farḳ-ı baḫtum idüp āsitānını
Haḳ-i derinde **ṣubḥ** u mesā rāḥat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 24). [ṣubḥ, ]*
Her **ṣubḥ** mesāda kārumuz ġañet ü nevm
Baḳşān bize benzemez ciḫānda bir ḳavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 1). [ṣubḥ, ]*
İtse nola ġafletim füzūn mūy-ı sefīd
Ṣubḥ olsa ḳarīb olur belī ḫvāb-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 4). [ṣubḥ, ]*
Bunca ṣuyı bunca demlerdür anuñ dergāhına
Dīdesinden āb-ı ḥasret-rīz idi **ṣubḥ** u mesā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 6). [ṣubḥ, ]*
Müjde ey ḫalḳ-ı ciḫān nüh ḳubbe-i eflākden
Şanmanuz tābān olan **ṣubḥ** u mesāda mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 12). [ṣubḥ, ]*
Mihr ü māhı kāse cerr idüp olmış **ṣubḥ** u şām
Āsitān-ı rifʿatinde bir gedā çarḫ-ı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 47). [ṣubḥ, ]*
Tā ḥaşr ravżasına **ṣubḥ** ile şām
Ola envāʿ-ı taḥiyyat u selām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [ṣubḥ, ]*

**<u>ṣubḥ oldı:</u>** *Günün aydınlanması.*
Gehvāre-i rūzgārına hemvāre pāy-endāz içün
Ṣubḥ oldı dībā-yı sefīd şām-ı siyeh miski ḥārir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 22). [ṣubḥ oldı, -dı ]*

**<u>ṣubḥa:</u>** *Sabaha kadar.*
Subḥa-dek yandı ḳanādīl-i nücūm-ı rāḫşān
Eyledi yümn-i ḳudūmiyle felek donanma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra*

*239). [subḥa-dek, ]*

**subḥa:** *Çekilen tesbih, tesbih tânesi.*
Ola dergāhuña her demde ṣād silk-i dürūd ihdā
Miṣāl-i sübḥa-i dürr **sübḥa** tā kim zīb-i her yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 90). [sübḥa, ]*

**sübḥa-i dürr-i ʿadeni:** *Aden'in inci tesbihi.*
Aḥsente yine ṭabʿ-ı güher-bār-ı Naẓīme
Baḳ naẓmına bu **sübḥa-i dürr-i ʿAdeni** gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 14). [sübḥa-i dürr-i ʿadeni, --i ]*

**sübḥa-i evṣāf-ı cemīl:** *Güzelliğine benzer tesbih tanesi.*
Virmeġe sübḥa-i evṣāf-ı cemīlinde niẓām ʿlkd-ı lüʾlüʾ-veş olup bir yire cemʿ ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 17). [sübḥa-i evṣāf-ı cemīl, ]*

**sübḥa-i lülü-i tevḫīdüm:** *Birliğin incilerini tesbihe dizmek.*
Umarum bu **sübḥa-i lülü-i tevḫīdüm** ola Ḥaşredek taʿzīm ile ṣubḥ u mesāda zīb-i yed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 43). [sübḥa-i lülü-i tevḫīdüm, ]*

**sübḥa-i mercān:** *Mercan tesbih.*
Dem mi var tāʿat-ı ʿaşḳuñda idüp ḫūn-girye
Eşkīmüñ ḳaṭreleri **sübḥa-i mercān** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 12). [sübḥa-i mercān, ]*
Dökülüp dīde-i terden ḳaṭar-ı āb-ı ḫūnāb
Miṣḳab-ı her müje bir **sübḥa-i mercān** deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 8). [sübḥa-i mercān, ]*

**sübḥa-i mercān olur:** *Mercan tespih tanesi olmak.*
Çeşm-i ter kim hecr-i laʿlüñle demādem kān olur
Her biri müjgānumuñ bir **sübḥa-i mercān olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 78). [sübḥa-i mercān olur, -ur ]*

**sübḥa-i mercāna:** *Mercan tespih .*
Dönünce **sübḥa-i mercāna** eşk-i ḫūnīnüm
Gören ṣānūr müjemüñ her biri imāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 3). [sübḥa-i mercāna, ]*

**sübḥa-i ṣad-dāne:** *Yüzlük tespih.*
Ol tezerv-i ḫoş-ḫırām-ı tārı rām eyle Naẓīm
Dām-ı efsūndur ele bir **sübḥa-i ṣad-dāne** al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 18). [sübḥa-i ṣad-dāne, ]*

**sübḥān:** *Allah (c.c)*
İde meşḳur saʿyüñi Bārī
Ḳıla maḳbūl ḥaccuñı **Sübḥān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 146). [sübḥān, ]*

**sübḥa-pīrā-yı dürūd:** *Dua tesbihini süsleyen.*
Ey nām-ı şerifi **sübḥa-pīrā-yı dürūd**
Hem Aḥmed ü hem Muḥammed ü hem Māḥmūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 1). [sübḥa-pīrā-yı dürūd, ]*

**ṣubḥ-dem:** *sabah vakti.*
Görince **ṣubḥ-dem** āġūş-ı vuṣlat-ı gülde
Hezāruñ eşk-i teri ḫūn-bahā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 5). [ṣubḥ-dem, ]*
Ṣaf çekdi kūy-ı yārde ʿuşşāk **ṣubḥ-dem**
Gūyā ḳuruldı ʿarşa-i ʿaşḳ içre kār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 5). [ṣubḥ-dem, ]*
Ṣubḥ-dem çarḫa çeküp tīġ-ı sitîz -i āhı
Dest-i teʿşirini der-ḳabża-i şemşīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 5). [ṣubḥ-dem, ]*
Eşk-i ter mūy-ı sepīd üzre dökülsün ey Naẓīm
Olsa bārān **ṣubḥ-dem** olur duʿālar müstecāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 20). [ṣubḥ-dem, ]*
Gül-zāre **ṣubḥ-dem** gelicek ḳāṣıd-ı ṣabā
Eşcāruñ oldı her varaḳı dest-i merḥabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 3, Mısra 1). [ṣubḥ-dem, ]*

**ṣubḥ-dīdār:** *Sabah yüzlü yüzü sabah kadar aydınlık ve güzel olan sevgili.*

Biri şeb-zindedārıdur biri her rüz bīdārı
Ḳamer ol şām-zülfüñ āftāb ol **ṣubḥ-dīdāruñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 8). [ṣubḥ-dīdāruñ, --uñ ]*

**ṣubḥgāh-ı ḥaşre:** *Allah'ın hesap sormak için ölüleri diriltip bir araya toplamasının sabah vakti.*
Ṣubḥgāh-ı ḥaşre dek tābān olursa vechi var
Bir çerāġı pertev-i himmetle kim tenvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 57). [ṣubḥgāh-ı ḥaşre, ]*

**ṣubḥgāh-ı şikār:** *Sabah vakti avlanmak.*
Yegāne fāris-i devrān ki **ṣubḥgāh-ı şikār**
Süvār olınca semend-i sebük-ʿinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 81). [ṣubḥgāh-ı şikār, ]*

**ṣubḥ-ı baḫār:** *İlk bahar sabahı.*
Gülāb-efşān olup şebnem yine rūḫsār-ı ezḫārı
Uyanmış her şükūfe ḫābdan **ṣubḥ-ı baḫār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 4). [ṣubḥ-ı baḫār, ]*

**ṣubḥ-ı cebīn:** *Yüz sabahı , yüz aydınlığı.*
Ey ṣubḥ-ı cebīni maşrıḳ-ı neyyir-i rāz
Ḥūrşīd ü ḳamer ġam ile pür-sūz ü güdāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 1). [ṣubḥ-ı cebīn, --i ]*

**ṣubḥ-ı cemāl:** *Güzel yüzünün sabahı.*
Ey kāküli şām-ı Ḳadr ü ʿarıżı ʿıyd
Vey ṣubḥ-ı cemāli rūz-ı nevrūz-ı saʿīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 2). [ṣubḥ-ı cemāl, ]*

**ṣubḥ-ı dīdār:** *Güzel yüzü sabah görmek.*
Her dīde-i ter ki **ṣubḥ-ı dīdār** ister
Şeb tā Be-seḥer o dīde-i bīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 1). [ṣubḥ-ı dīdār, ]*

**ṣubḥ-ı imsāḳinde:** *Sabah imsak vakti.*
Şām-ı iftārı meşerret-baḫş-ı cān-ı rūze-dār
Ṣubḥ-ı imsāḳinde hep ins ü melek yeksān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 4). [ṣubḥ-ı imsāḳinde, -in, -de ]*

**ṣubḥ-ı ʿıyd ola:** *Bayram sabahına dönüştürmek.*
Her ṣubḥı **ṣubḥ-ı ʿıyd ola** her şāmı şam-ı ḳadr
Tekbīr-i rūz-ı ʿıydi ki ehl-i ṣıyām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 27). [ṣubḥ-ı ʿıyd ola, ]*

**ṣubḥ-ı kazibde:** *Yalancı sabah.*
Şādıḳum dirse inanma ol meh-i nā-mihribān
Ṣıdḳ-ı daʿva **ṣubḥ-ı kaẕibde** olur zīrā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 6). [ṣubḥ-ı kaẕibde, --de ]*

**ṣubḥ-ı ḳıyam:** *Ayağa kalkma sabahı.*
Cāmiʿ-i şerʿine tā **ṣubḥ-ı ḳıyam**
Ṣaff-ı ḳandīldür aṣḥāb-ı velī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [ṣubḥ-ı ḳıyam, ]*

**ṣubḥ-ı māḥşer:** *Mahşer sabahı.*
Ṣubḥ-ı māḥşer ḫande-i çāk-ı girībānumdadur
Mevc-i ṭūfān-ı ḳıyāmet seyl-i dâmânımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 1). [ṣubḥ-ı māḥşer, ]*

**ṣubḥ-ı māḥşer:** *Mahşer sabahı.*
Tāb-ı mīhrüñle dem-i āḫır ola cān vırenüñ
Pertevi tā **ṣubḥ-ı māḥşer** nūr-ı ḳandīl-i mezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 154). [ṣubḥ-ı māḥşer, ]*

**ṣubḥ-ı māḥşer:** *Mahşer sabahı.*
Olāldan Ḳays Leylā nāẓır u manẓūr mektebden
Ḳopar tā **ṣubḥ-ı māḥşer** her seḥer şād şūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 2). [ṣubḥ-ı māḥşer, ]*

**ṣubḥ-ı ṭarab:** *Sevinçli sabah.*
Bilmemiş ẕevḳ-ı viṣālüñ ġam-ı hicrān idügin
Vuṣlata **ṣubḥ-ı ṭarab** hecre şeb-i tār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 6). [ṣubḥ-ı ṭarab, ]*

**ṣubḥ-ı viṣāl:** *Vuslat sabahı.*
Muʿaṭṭar eyledi bād-ı nesīm-i **ṣubḥ-ı viṣāl**

Meşām-ı cān yine lebrīz-i būy-ı Aḥmeddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 3). [ṣubḥ-ı viṣāl, ]*

**ṣubḥ-ı viṣāliyle:** *Vuslat sabahı.*
Bīdār olālı **ṣubḥ-ı viṣāliyle** Ḥüseynüñ
Gelmez gözüme ḫvāb ḫayāliyle Ḥüseynüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 1). [ṣubḥ-ı viṣāliyle, -i, -y, -le ]*

**ṣubḥ:** *Sabah.*
Ey şems-i şeref-maṭlaʿ u bercīs-maḳām
Naḳış ḳuluñum māh-ṣıfāt **ṣubḥla** şām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 2). [ṣubḥla, -la ]*

**sübül:** *Yollar.*
Şemʿ-i cemʿ-i rüsülüñ rāh-nümāsı **sübülüñ**
Enbiyā hep o gülüñ ravżasına nāsiye-sā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 113). [sübülüñ, -üñ ]*

**sücūd:** *Secde edenler.*
Ḳıyama gelse ḳuʿūd ü rükūʿa varsa **sücūd**
Dem-i ṣalāt ne erkān bilür ne ḫod taʿdīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 53). [sücūd, ]*

**sūd:** *Kazanç, yarar.*
Eyleyüp cānānla hemvāre cān bāzārını
Hvācegān-ı bender-i ʿaşḳuñ żiyānı **sūd** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 10). [sūd, ]*
Sūḳ-ı saʿādetüñde bāzār-ı devletüñde
Olsun ḥimayetüñde **sūda** bedel żiyānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 146). [sūda, -a ]*

**sūd ü żiyān:** *Fayda ve zarar.*
Ol kim revāc-gāh-ı rıżāya düḫūl ider
Sud ü ziyān būd ü nebūdı ḳabūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 2). [sud ü ziyān, ]*
İtse bir sūḳa emr-i yek-rengi
Eyleye ittiḥād **sūd ü żiyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 72). [sūd ü żiyān, ]*

**sūde:** *Ezmek, sürmek, sürülmek.*
Dīdeden naḳş-ı rūḫı eşk ile olmaz zāʾil
Aks-i ab eyleyemez āyīnede **sūde** henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 12). [sūde, ]*
Sevdā-gerān-ı vaṣfı ḳaṭār-ı beyān ile
Her ḳande gitse **sūde** gider bī-żiyān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 62). [sūde, ]*

**sūd-mend:** *Yararlı, kârlı, kazançlı, nasiplenmiş.*
Müşteri kālā-yı luṭfından olınca **sūd-mend**
Eyledi būs-ı süm-i yek-rānını zīb-i şifāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 27). [sūd-mend, ]*

**sūd-mend-i merhemüñ:** *Çok faydalı merhem.*
Kimüñ oldun ṭabīb-i zaḫm-ı nâ-sûz-ı dili cānā
Figārān-ı ġamuñda **sūd-mend-i merhemüñ** kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 6). [sūd-mend-i merhemüñ, --ün ]*

**ṣudūr itmezdi:** *Meydana gelmek, ortaya çıkmak.*
Böyle günāgun **ṣudūr itmezdi** eşyā ġaybdan
Olmaṣaydı ẕātuñ ey ṣādr-ı dü-ʿālem maṣdarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 187). [ṣudūr itmezdi, -mez, -di ]*

**ṣuffe-i bezm-i senāsında:** *Övgü meclisinin sofası.*
Ṣuffe-i bezm-i ṣenāsında ṭolular nūş idem
Devr-i fānide ṭolınca ʿömrümüñ peymānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 33). [ṣuffe-i bezm-i ṣenāsında, -sı, -n, -da ]*

**ṣūfī:** *Tasavvufa inanan, tasavvufu bir hayat görüşü olarak benimseyen, tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf.*
Māsivā ālāyişinden tā ki taṭhīr olmaya
Eylemez **ṣūfī** derūn-ı tîreñi peşmīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 4). [ṣūfī, ]*

**süfre-i niʿmetine:** *Nimet sofrasına.*
O şehüñ mā-ḥażar-ı cūdın iḥāṭa idemez
Süfre-i niʿmetine rūy-ı zemīn olsa edīm

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 20). [süfre-i niʿmetine, ]*

**şufūf-ı enbiyā:** *Peygamberlerin meydana getirdiği saflar, bulundukları konum.*
İḳtidā itdi **şufūf-ı enbiyā** vü mürselīn
Mescid-ï Aḳṣāya geldikde imām oldı o şāḫ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 11). [ṣufūf-ı enbiyā, ]*

**sūgvār:** *Yaslı, mâtemli, kederli.*
Ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla olup dilşād ümem
Haşm ola her dem hezīmetle melūl ü **sūgvār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 186). [sūgvār, ]*

**sühā:** *Büyükayı yıldız kümesindeki en küçük yıldız.*
Rīzesinüñ āsitān-ı rifʿati çeşm-i nücūm
Ṭāḳ-ı iclālinde āvīze Süheyl ile **Süha**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 12). [süha, ]*

**suḫan:** *Söz, kelâm.*
Naẓīri ʿaksidür āyīne-i tekellümde
Zebān-ı ṭūṭī-i ṭabʿum **süḫande** yektādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 12). [süḫande, -de ]*
Ne söylesem **süḫanum** ḥarf-i iştiyāḳıdur
Kimi görürsem işüm cüst ü cūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 7). [süḫanum, -um ]*
Sevād-ı ḫaṭṭı beyāż olmaz ol meh-i ḥüsnüñ
Naẓīm her **süḫanuñ** olsa bir kitāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 14). [süḫanuñ, -üñ ]*
Dehenüm çeşme-i cāndur dehenüñ vaşfında
Süḫanum rūḥ-ı revāndur süḫanuñ vaşfında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 2). [süḫanum, -um ]*
İtdi Ṭūbāyı nigūnsār-ı ḥicāb **süḫanum**
Sidre-sāye ḳad-i şüriş-fikenüñ vaşfında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 7). [süḫanum, -um ]*
Dehenüm çeşme-i cāndur dehenüñ vaşfında
Süḫanum rūḥ-ı revāndur **süḫanuñ** vaşfında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 2). [süḫanuñ, -üñ ]*
Ṭabʿum İskender-i maʿnā ḳalemüm Ḫıżr-ı beyān
Nola itse **süḫanum** āb-ı ḥayātı icrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 34). [süḫanum, -um ]*
Naẓmum āvīḫte-i gerden-i teslīm-i fuḥūl
Süḫanum dürr-i girān-māye-i gūş-ı füsehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 64). [süḫanum, -um ]*
Ḳalemüm ṭūṭī-i gūyā-yı şeker-zār-ı maḳāl
Mışr-ı endīşede şīrīn **süḫanumdur** Bīgā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 14). [süḫanumdur, -u, -m, -dur ]*
Süḫanı rūḫ-ı mücerred deheni cevher-i ferd
Kān-ı kevnüñ guher-i mā-ḥaṣal-ı münteḫabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 9). [süḫanı, -ı ]*
Zamān-ı şalṭanatuñda hüner-veran içre
Ser-āmed-i şuʿarādur **süḫande** eşʿardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 154). [süḫande, -de ]*
O ḳahramān-ı hünerdür ki ḳarşısında ḥasūd
Süḫande şīr-i jeyān olsa da muḥaḳḳārdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 180). [süḫande, -de ]*
Her oḳunduḳda virür bir güne ẕevḳi-ı çāşni
Vaṣf-ı ẕātuñla **süḫan** güyā şekerle şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 68). [süḫan, ]*
Tıġ-ı tīz-i zebān-ı ḫāṣid olur
Aña nisbetle araya **süḫān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 204). [süḫān, ]*
O Kelīmüm **süḫande** kim ḳālemüm
Hem ʿaṣādur elümde hem ṣuʿbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 215). [süḫande, -de ]*
Duʿāya başla ḫulūṣ üzre ḫatm idüp **süḫanı**
Sükūt mührini ur vaḳtidür deḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 121). [süḫanı, -ı ]*

**suḫan:** *Şiir, söz.*
Bender-gâh-ı maʿnīde bu minvāl **süḫanle**
Var ise Naẓīm az bulınūr böyle per-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 9). [süḫanle, -le ]*

**suḫan:** *Söz, kelam.*
Taṣdīʿi ḳo duʿāya şüruʿ eyle ey ḳalem
Zīrā duʿāyla **süḫane** ḳadr ü şān gelür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 104). [süḫane, -a ]*

**suḫan:** *Söz, lakırdı, kelâm.*
Tīġ-ı elmās-ı hünerdür süḫan-ı pāk-ı Naẓīm
Ḥāsidüñ redd ü ḳabūli aña **sūḫān** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 22). [sūḫān, ]*
Bilindi derdi dilüñ ḥasb-i ḥāli ḫatm idelüm
Duʿāya başlayalum olmasun **süḫan** taṭvīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 136). [süḫan, ]*
Süḫan şikencededür tengī-i deḫānından
Hıred müżāyaḳada ṭavḳ-ı mū-miyānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 1). [süḫan, ]*

**süḫan-ı pāk-ı naẓīm:** *Güzel sözlü, temiz sözlü Nazım. (Yahya Nazım).*
Tīġ-ı elmās-ı hünerdür **süḫan-ı pāk-ı Naẓīm**
Ḥāsidüñ redd ü ḳabūli aña sūḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 21). [süḫan-ı pāk-ı naẓīm, ]*

**suḫen:** *Söz , şiir.*
Süḫeni tercümān-ı rūḥ-ı revān
Cān baġışlar ne söylese o zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 95). [süḫeni, -i ]*

**süheyl:** *Gökyüzünün güneyinde yer alan bir yıldız.*
Rīzesinüñ āsitān-ı rifʿati çeşm-i nücūm
Ṭāḳ-ı iclālinde āvīze **Süheyl** ile Süha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 12). [süheyl, ]*

**süheyl-i yemeni:** *Süheyl, güney yarım kürede bulunan parlak ve büyük yıldızın adıdır. Yemen'den çok iyi görülebildiği için buna Süheyl-i Yemeni de denilmektedir.*
Her dīdemi bir kān-ı ʿaḳīḳ itdi o māhuñ
Ḥāl-i leb-i laʿli o **Süheyl-i Yemeni** gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 6). [süheyl-i yemeni, ]*

**suhrāb:** *Şehnâme kahramanı, Rüstem'in kendi oğlu olduğunu bilmeden öldürdüğü yiğit bir karakter.*
Destān-ı rūzgāra zinḫār sīne germe
Sührāb iseñ olursun āḫir zebūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 6). [sührāb, ]*

**sührâb'a:** *Sührâb'a.*
Ḥaẕer kim küşte-gîr-i dehre Rüstemler ḥārīf olmaz
Nice **Sührâb'a** hem meydān-ı furṣat virdi hem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 16). [sührâb'a, ]*

**suhte:** *Yanmış, tutuşmuş .*
Ẕerresi ṭalʿatinüñ mihr ile māh
Ḥüsninüñ **sūḫtesi** nūr-ı nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 10). [sūḫtesi, -si ]*

**sūḫte-i ʿaşḳ:** *Aşk yangını.*
Ciḫānda **sūḫte-i ʿaşḳ** odur ki zār ü ẕelīl
Dilinde dāġ ola sūzān ne aḫker ü ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 1). [sūḫte-i ʿaşḳ, ]*

**sūʾ-i ʿamel:** *Amelin kötüsü.*
Şefḳatinden nā-ümīd olmam yine rūz-ı cezā
Gerçi kim **sūʾ-i ʿamel** ḥāl-i dilüm itdi tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 64). [sūʾ-i ʿamel, ]*

**sūʾ-i ḥāl:** *Durumunu tazelemek.*
Ne vechle varurūz ey Naẓīm o dergāha
Ki **sūʾ-i ḥāl** vire anda şeyḫ u şāḫ ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 10). [sūʾ-i ḥāl, ]*

**sūʾ-i karīn:** *Yakın kötülük.*
Tā-be-key teksīr-i güftār eyledüñ ġass u semīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 130). [sūʾ-i ḳarīn, -in ]*

**sūḳ:** *Çarşı, pazar. Mezat yeri.*
İtse bir **sūḳa** emr-i yek-rengi
Eyleye ittiḥād sūd ü żiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 71). [sūḳa, -a ]*

**sūḳ-ı bülend:** *Yüce uzun büyük çarşı.*
Ṭarḥ-ı güzīn biñā-yı metīn ey revāc-geh
Sūḳ-ı bülend ü çār-sū-yı nev-kemer kemer
(1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 12). [sūḳ-ı bülend, ]*

**sūḳ-ı istiġna:** *İsteksizlik çarşısı.*
Naḳd-i cān ister metāʿ-ı vuṣlata dellāl-ı nāz
Sūḳ-ı istiġnada ol ḳālā mezād olmış gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 8). [sūḳ-ı istiġna, -da ]*

**sūḳ-ı luṭfında:** *Ihsan , bağış çarşısında.*
Zihī saʿādet-i ʿuẓmā ki **sūḳ-ı luṭfında**
Ġarīḳ-ı sūd eḥibbā ʿadū Żiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 33). [sūḳ-ı luṭfında, -ın, -da ]*

**sūḳ-ı metīn:** *Sağlam, dayanıklı mezat yeri , pazar.*
Ey müzeyyen çār-sū ey bī-bedel **sūḳ-ı metīn**
Çār-sū-yı-muḥkem ü sūḳ-ı metīn u bī-bedel (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 11). [sūḳ-ı metīn, ]*

**sūḳ-ı metīn:** *Sağlam, dayanıklı mezat yeri , pazar.*
Ey müzeyyen çār-sū ey bī-bedel sūḳ-ı metīn
Çār-sū-yı-muḥkem ü **sūḳ-ı metīn** u bī-bedel (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 12). [sūḳ-ı metīn, ]*

**sūḳ-ı raġbetde:** *Rağbet çarşısı.*
Sūḳ-ı raġbetde eger bulsa revāc-ı iʿtibār
Cins-i kālā-yı hüner ḥadden füzūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 13). [sūḳ-ı raġbetde, --de ]*

**sūḳ-ı saʿādetüñde:** *Mutluluk çarşısı.*
Sūḳ-ı saʿādetüñde bāzār-ı devletüñde
Olsun ḥimayetüñde sūda bedel żiyānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 145). [sūḳ-ı saʿādetüñde, -üñ, -de ]*

**sūḳ-ı sipāhiyān:** *Sipahiler çarşısı.*
Sūḳ-ı sipāhiyān yapılup oldı üstüvār
Ārāyiş ü metānet ile buldı zīb ü fer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 1). [sūḳ-ı sipāhiyān, ]*

**sükkān:** *Bir yerde oturanlar, ikâmet edenler.*
Be-ġubār-ı ʿabīr-i ravża-i pāk
Be-hevā-yı Medīne vü **sükkān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 122). [sükkān, ]*

**sükkān-ı beled:** *Şehrin sakinleri.*
Rūy der-ḫāk-i niyāz bārgāh-ı luṭfıdur
Sāḳinān-ı kūh u ṣaḥrā ile **sükkān-ı beled** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 28). [sükkān-ı beled, ]*

**sükūn:** *Sakinlik, huzur.*
Âteş-fiken - i ḫırmen-i ārām ü **sükūndur**
Gülgün rūḫi ʿārıż-ı āliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 3). [sükūndur, -dur ]*

**sükūn:** *Sakinlik, huzur.*
Āha rūḫṣat virmeyelden hāṭırum āsūdedür
Bād taḥrīk itmese yemde **sükūn** efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 4). [sükūn, ]*
Ne ḫıred ḳaldı ne ṣabr u ne **sükūn** u ārām
Aldı bir şāḫ-ı ḥüsn burc-ı beden vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 11). [sükūn, ]*

**sükūn:** *Sessizlik.*
Gitmezdi Ḳays-ı zāruñ ṣabr u **sükūn** elinden
Leylānuñ içmeseydi cām-ı cünûn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 1). [sükūn, ]*

**sükūt:** *Sessizlik, suskunluk.*
Duʿāya başla ḫulūṣ üzre ḫatm idüp süḫanı
**Sükūt** mührini ur vaḳtidür deḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 122). [sükūt, ]*

**sūḳ-var-ı ġamınuñ:** *Gam pazarı.*
Derdidür cān ü dil-i zāre devā-yı cāvīd
**Sūḳ-var-ı ġamınuñ** hep ebedīdür ṭarabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 48). [sūḳ-var-ı ġamınuñ, -ı, -nuñ-ın, -uñ ]*

**şula:** *Su vermek, sulamak. || Gözyaşı akıtmak.*
**Şulayup** lāle-sitān-ı ẓaferi tīġ-ı ġuẕāt
Kūşe kūşe dökilür cedvel-i ḫūn-ı ḫuṣamā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 201). [şulayup, -(y)up ]*

**süleymān-:** *Hz. Süleyman (As.)*
Oldılar ammā **Süleymānlar** aña zīr-i nigīn
Her kemīne bende-i fermānınuñ vaḳt-i ʿaṭā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 85). [süleymānlar, -lar ]*

**süleymān:** *Hz. Süleyman.*
Yā nebiyya'llāh ne ḥidemdür şenā-yı ḫāżretüñ
Ola vaşfuñda **Süleymān** nūrdan bī-iʿtibār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 138). [süleymān, ]*
Görme erzānı **Süleymān** bārgāh-ı naẓm iken
Çeşm-i baḫtum çeşm-i mūr-ı nā-tüvāndan teng ü tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 143). [süleymān, ]*
Dehre ḥükm eyler **Süleymān** gibi her ʿabd-i kemīn
ʿĀcizān-ı ḥaşre itmiş Ḥaḳ seni kehfü'l-emān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 97). [süleymān, ]*
ʿAceb mi dehri **Süleymān** gibi muṭiʿ itse
Nigīn-i ḥükmine ins ü perī musaḫḫardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 75). [süleymān, ]*
Bilmez bu rezmi Hāḳan gūş itmemiş **Süleymān**
Görse iderdi ḥayrān Sulṭān Selīm Hānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 91). [süleymān, ]*
Eyledi emrine dünyāyı **Süleymān** gibi rām
Mühr ile olduġı dem ṣadr-ı ṣudūr-ı vüzerā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 55). [süleymān, ]*
Mihr ile çıḳdi huẕur-ı şeh-i devrāne girüp
Buluşup geldi **Süleymāne** miṣāl-i ʿAnḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 54). [süleymāne, -e ]*
Müşerref oldı ol fülk-i felek-lenger ḳudūmiyle
Süleymāna buluşdı gūyiyā Sīmurġ-ı ʿAnḳādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 16). [süleymāna, -a ]*

**süleymān:** *Hazreti Süleyman. İsrailoğlu peygamberlerinden, Davut peygamberin oğlu . On iki yaşındayken tahta çıkıp hem padişahlık hem peygamberlik yapmıştır.*
Oldı fermān-beri **Süleymānlar**
Enbiyā içre faṣṣ-ı ḫātemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 11). [süleymānlar, -lar ]*
Ol şehüñ ḫān-ı nevālinde **Süleymānlar** ṭıfıl
Anda sīmurġa meges deñlü olınmaz iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 75). [süleymānlar, -lar ]*

**süleymān-fer:** *Süleyman parlaklığı.*
Mūr-veş tuḥfe getürdüm derüñe eyle ḳabūl
Kāf-ı rifʿatde **Süleymān-fer** ü ʿānkāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 28). [süleymān-fer, ]*

**süleymān-ı nebī:** *Hz. Süleyman.*
Ḥaşre dek furṣat bula iġvāya iblīs-i laʿīn
Pādişāḫā ḳurb-cāhā ʿarş-dergāhā şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 93). [süleymān-ı nebī, ]*

**süleymān-ı süleymān-fer:** *Süleymandan olma Süleyman.*
Yaʿnī şehzāde **Süleymān-ı Süleymān-fer** kim
ʿĀlemi zīr-i nigīn itse revā ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 11). [süleymān-ı süleymān-fer, ]*

**süleymān-ı zemān:** *Zamanın Süleymanı.*
Oldum ḳoluma alup **Süleymān-ı zemān**
Yārüm benüm ey Naẓīm ʿānḳā-beçedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 3). [süleymān-ı zemān, ]*

**süleymān-salṭanat:** *Hz. Süleyman'ın saltanatı.*
Müjde ey dil bir **Süleymān-ṣalṭanat** itdi cülūs
Kim ciḫān zīr-i nigīn-i hükmidür bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 3). [süleymān-ṣalṭanat, ]*

**<u>süleymān-serīr:</u>** *Süleyman tahtlı.*
O **Süleymān-serīr** kim olmış
Bende-i āsitānı insle cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 29). [süleymān-serīr, ]*

**<u>süllem:</u>** *Merdiven.*
Ḳaṣr-ı ʿizzet-serā-yı cāhında
Āsmān heft-pāye **süllemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 60). [süllemdür, -dür ]*
Çarḫ-ı mīnā Sidre vü Ṭūbā ile kürsī-i ʿArş
Ḳaṣr-ı miʿrācında **süllem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 28). [süllem, ]*
Sidre vü Ṭūbā vü Refref aña **süllem** pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 11). [süllem, ]*

**<u>süllem olsa:</u>** *Merdiven olmak.*
Bālā-yı ḳaṣrr-ı ḳaddine çıḳmak muḥāldür
Nüh pāye **süllem olsa** aña çarḫ çenberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 58). [süllem olsa, -sa ]*

**<u>süllem-i gerdūne:</u>** *Gökyüzünün merdiveni.*
Ḥarem-i ḳadrinüñ el-ḥaḳ o ʿafīf-i dehrün
Olmaya süllem-i gerdūnesi bu sebʿ-i şidād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 12). [süllem-i gerdūne, -si ]*

**<u>sulṭān:</u>** *Padişah, sultan ..*
Āb-ı rūy-ı dūde-i Cengīz Ḥācī Hān Selīm
Kim der-i cūdında **şulṭānlar** anuñ der-bān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 34). [şulṭānlar, -lar ]*

**<u>sulṭān:</u>** *Padişah, hükümdar (Hz. Muhammed).*
Ey mesned-i her dü-ʿālemüñ **şulṭānı**
Cānān-ı ciḫān ciḫāniyānuñ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 1). [şulṭānı, -ı ]*

**<u>sulṭān:</u>** *Buyruğu geçen,manevî yüceliği olan kişi.*
Ḥadd-i imkāna dek o **şulṭānuñ**
Cāhına her dü-kevn munẓamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 37). [şulṭānuñ, -uñ ]*

**<u>sulṭān:</u>** *Hükümdar*
Rāḥat olsun mı seven cānan cānan üstine
Bir vilāyet görmedim **şulṭān** şulṭān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 2). [şulṭān, ]*
Rāḥat olsun mı seven cānan cānan üstine
Bir vilāyet görmedim **şulṭān** şulṭān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 2). [şulṭān, ]*
Sulṭān u gedā olsa nola sāye-nişīni
Bī-ḫār-ı ḫazāndur çemen-i ʿaşḳ dıraḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 3). [sulṭān, ]*
Sen ʿazīz-i Mıṣr-ı iḳbālüñ velī her bendesi
Her ne deñlü mücrim olsa başına **şulṭān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 64). [şulṭān, ]*
O şeh-i taḫtgāh-ı mekrümetüñ
Her gedā dergehinde bir **şulṭān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 32). [şulṭān, ]*
Ṭuʿme-ḫvār-ı sofra-i inʿāmı derviş ü ġanī
Kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı iḥsānı **şulṭān** u gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 8). [şulṭān, ]*
Şād müjde geldi ʿāleme devletle **Sulṭān** Aḥmedüñ
Ferzendi ʿAbdü'l-mālik ol şehzāde-i rūşen-żamīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 1). [sulṭān, ]*
Taḫṭa geçdükde saʿādetle Naẓīm-āsā didüm
Dehre **Sulṭān** Mustafā ʿadliyle oldı pādişāḫ (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 62). [sulṭān, ]*
Meded **Sulṭān** Meḥemmed Hān-ı Ġāzī
O evc-i ʿadl ü dāduñ şāhbāzı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 1). [sulṭān, ]*

**<u>sulṭān:</u>** *Hükümdar , pâdişah âilesine mensup anne, kız kardeş, kız çocuk gibi kadınlara verilen unvan.*
Kâr-āgehi ʿibāduñ **şulṭānı** her bilāduñ
Evreng ü ʿadl ü dāduñ ḥaḳān-ı kārdānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 9). [şulṭānı, -ı ]*
Redd itme ġarīb ü bī-kesüm eyle ḳabūl

Ey taḫṭgeh-i saʿādetüñ **şulṭānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 4). [şulṭānı, -ı ]*

**sulṭān:** *Hükümdar.*
ʿAşḳ-ı mülk-i dili aldı yüri ey ṣabr u şekīb
Bir vilāyetde bilürsin iki **şulṭān** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 10). [şulṭān, ]*
Daḫi çāh-ı zenaḫdānından āzād olmadım yārüñ
Yüri ey Yūsuf-ı dil ḳurṭulursañ Mışra **şulṭān** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 10). [şulṭān, ]*
Mīhmān-ı mīzbān-ı luṭfı **şulṭān** ü gedā
Ḥamd-ḫvān-ı ḫvān-ı cūdı pīr ü tıfl-ı şîr-hâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 15). [şulṭān, ]*
Cān-ı ʿālem ʿālem-i cān şāḫ biñ şāḫ-ı ciḫān
Pādişāḫ-ı dehr **Sulṭān** Muṣṭafā ṭāle be-kāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 24). [sulṭān, ]*

**sulṭān aḥmed:** *Sultan Ahmet.*
Genc-i luṭf ü mekrümet **Sulṭān Aḥmed** kim anuñ
Dergehinde şeb-çerāġ ile berāberdür ḫaẕef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 9). [sulṭān aḥmed, ]*

**sulṭān aḥmed:** *Sultan Ahmet.*
Müjde **Sulṭān Aḥmed** itdi dehre gün gibi cülūs
İtdi bu tārīḫ-i ṯānī ḫāsidi pür-tāb ü tef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 21). [sulṭān aḥmed, ]*

**sulṭān aḥmed:** *Sultan Ahmet.*
Haṭif-i ḳudsī didi tārīḫ-i Ṯāliṯ ey Naẓīm
Buldı Sulṭān Aḥmedüñ dünyā ḳudūmiyle şeref (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 24). [sulṭān aḥmed, -üñ ]*

**sulṭān aḥmed-i ṯāliṯ:** *Üçüncü Sultan Ahmet.*
Ḳapūdān eyledi devletle **Sulṭān Aḥmed-i Ṯāliṯ**
Yegāne āṣaf-ı ṯānī vezīr-i kār-fermādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 9). [sulṭān aḥmed-i ṯāliṯ, ]*

**sulṭān ammed:** *Sultan Ahmet ( Meydanı ).*
Didüm atduḳda ṭoḳuz yüz ḳırḳ kez tārīḫin
Menzil-i şehzāde Sulṭān Ammede oldı nişān (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 18). [sulṭān ammed, --e ]*

**sulṭān muṣṭafā:** *Sultan Mustafa.*
Aña bir tārīḫ-i müsteṩnā düşürdüm ey Naẓīm
Nemçe ṭaburını bozdı ḳırdı **Sulṭān Muṣṭafā** (1108) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 14). [sulṭān muṣṭafā, ]*

**sulṭān selīm hānı:** *Sultan Selîm Han.*
Bilmez bu rezmi Hāḳan güş itmemiş Süleymān
Görse iderdi ḥayrān **Sulṭān Selīm Hānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 92). [sulṭān selīm hānı, -ı ]*

**sulṭān-ı ʿaşḳ:** *Aşk padişahı.*
ʿAḳl ü şekībe yol görinür sū-be-sū ḳaçan
Sulṭān-ı ʿaşḳ şehr-i vücūda nüzūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 12). [sulṭān-ı ʿaşḳ, ]*

**şulṭān-ı baḫār:** *Bahar sultanı.*
Tūġ-ı şāḫīsin çıḳardı bāġa **şulṭān-ı baḫār**
Lāle dikdi cünd-i ezḫāre ʿālem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 3). [şulṭān-ı baḫār, ]*

**sulṭān-ı çār:** *Dördüncü sultan.*
Olmış vücūdı ḫilʿat-i levlāk ile ezel
Sulṭān-ı çār bāliş-i dīvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 26). [sulṭān-ı çār, ]*

**şulṭān-ı ciḫān:** *Cihan padişahı.*
Ḥażret-i Hān Aḥmed-i Ṯāliṯ o **şulṭān-ı ciḫān**
İtdi mühr ile anı hem müsteşār u hem müşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 9). [şulṭān-ı ciḫān, ]*

**şulṭān-ı ciḫān:** *Cihanın sultanı.*
Mümtāz-ı ḥüsnde meyl-i her heft olmaz
Sulṭān-ı ciḫānda fikr-i zer-beft olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 2).*

*[sulṭān-ı ciḫān, ]*

**sulṭān-ı dīn-penāhā:** *Dinin koruyucusu padişah.*
Encüm-sipāh şāḫā gerdūn-bārgāhā
Sulṭān-ı dīn-penāhā ey żabt iden ciḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 136). [sulṭān-ı dīn-penāhā, ]*

**sulṭān-ı dīnüñ:** *Dinin sultanı.*
Yir yir āvīze olan yaḫ-pāre şanma çekdiler
Haşmına **şulṭān-ı dīnüñ** cünd-i sermā tīġ-ı kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 44). [şulṭān-ı dīnüñ, -üñ ]*

**sulṭān-ı dü-ʿālemsin:** *İki alemin sultanı. (Dünya ve ahiretin sultanı Hz.Muhammed sav.).*
Ey ġubār-ı dergehüñ tāc-ı şeref-baḫş-ı yemīn
Feyż-i naʿtuñ virdi ṣād-gūne ḥalāvet naẓmuma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 105). [şulṭān-ı dü-ʿālemsin, -sin ]*

**sulṭān-ı enbiyā:** *Nebilerin sultanı Hz. Muhammed (ASM).*
Ey kişver-i risālete **şulṭān-ı enbiyā**
Rūḫ-ı revān-ı cism-i rüsül cān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 1). [şulṭān-ı enbiyā, ]*

**sulṭān-ı gerdūn-bārgāh:** *Felek otağlı (Sultan 2. Mahmud) Padişah.*
Māh-ı tābān-ı kerem mihr-i dırāḫşān-ı himem
Hüsrev-i encüm-ḥaşem **sulṭān-ı gerdūn-bārgāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 16). [sulṭān-ı gerdūn-bārgāh, ]*

**sulṭān-ı ḥıfẓı:** *Koruma kollama sultanı.*
Sulṭān-ı ḥıfẓı bir ān eżdāda itse fermān
Tā ḥaşr iderdi şīrān āhūlara şebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 49). [sulṭān-ı ḥıfẓı, -ı ]*

**sulṭān-ı ḫüsn:** *Güzellik sultanı.*
Zīr-i külāhda ḥaẕer ey dil o ṭurreden
Sulṭān-ı ḫüsn leşkerini der-kemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 10).*

*[sulṭān-ı ḫüsn, ]*

**şulṭān-ı kāmrānı:** *Arzusuna, isteğine kavuşmuş hükümdar.*
Dehrün şeh-i hümā-fer **şulṭān-ı kāmrānı**
Hān Aḥmed-i muẓaffer ṣāḥib-ḳırān-ı ṯānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 1). [şulṭān-ı kāmrānı, -ı ]*

**şulṭān-ı levlāk-efseri:** *"Sen olmasaydın, sen olmasaydın felekleri yaratmazdım" hadisinin tacını taşıyan sultan.*
Mesned-ārā-yıle ʿamruk tāc-dār-ı istifa
Lī-maʿallāh taḫṭınuñ **şulṭān-ı levlāk-efseri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 104). [şulṭān-ı levlāk-efseri, -i ]*

**şulṭān-ı mülk-i ḫāveri:** *Gündoğu memelketi tarafının sultanı.*
Kīmyā-yı ḫāk-i pāy-ı cūdınuñ teʾsīridür
Eyleyen **şulṭān-ı mülk-i ḫāveri** zerrīn-külah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 24). [şulṭān-ı mülk-i ḫāveri, -i ]*

**şulṭān-ı mülk-i zengībār:** *Zengibar memleketinin sultanı.*
Ol şeh-i kevn ü mekānuñ maṭbaḫ-ı iclāline
Bir ḳara ḳulluḳcıdur **şulṭān-ı mülk-i Zengībār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 78). [şulṭān-ı mülk-i zengībār, ]*

**sulṭān-ı nāzenīn:** *Nazlı sultan.*
Māḥbūb-ı nāz-perver-i kāşāne-i yaḳīn
**Sulṭān-ı nāzenīn** şeh-i ḫūbān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 12). [sulṭān-ı nāzenīn, -nin ]*

**sulṭān-ı nehyi:** *Yasaklama sultanı.*
İcrā-yı emr-i şerʿle maʿrūf o deñli kim
**Sulṭān-ı nehyi** ḥabs-i medīd itdi münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 56). [sulṭān-ı nehyi, ]*

**sulṭān-ı rüsül:** *Peygamber sultanı.*
Hayru'l-beşer ü ḫulāṣa-i mevcūdāt
**Sulṭān-ı rüsül** şeh-i nübüvvet- kişver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 4). [sulṭān-ı rüsül, ]*

**sulṭān-ı rüsül:** *Peygamberlerin sultanı.*

Sulṭān-ı rüsül ki ʿArş aña mesneddür
Evrneg-ṭırāz-ı kişver-i sermeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 1). [sulṭān-ı rüsül, ]*

**sulṭān-ı rüsül:** *Peygamberlerin padişahı.*
Evreng-i nübüvvet üzre **şulṭān-ı rüsül**
Levlāk libāçe vü leʿamruk iklīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 3). [şulṭān-ı rüsül, ]*

**sulṭān-ı şefḳat-dergehā:** *Şefkat dergahının sultanı.*
Merḥamet-guster şehā **şulṭān-ı şefḳat-dergehā**
Eş şefāʿatle iden ḥurrem ʿuṣāt-ı māḥşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 183). [şulṭān-ı şefḳat-dergehā, ]*

**sulṭānı şehrüñ:** *Şehirlerin sultanı.*
Mülk-i dil-i Naẓīmi nola yıḳsa cevr-i yār
**Sulṭānı şehrüñ** olmasa ʿādil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 14). [sulṭānı şehrüñ, -üñ ]*

**sulṭān-ı serir-i hıtta-i şümme-denâ:** *Sonra yaklaşan ülkelerin tahtının sultanı.*
Ey pādişeh-i memālik-i ma evha
Sulṭān-ı serir-i hıtta-i şümme-denâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 30, Mısra 2). [sulṭān-ı serir-i hıtta-i şümme-denâ, ]*

**şulṭān-ı şitā:** *Kış sultanı.*
Ḥabs idüp enḫār-ı kec-reftārı **şulṭān-ı şitā**
Dest-bürd-i berdle çekdi ḥişār-ı āhenīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 29). [şulṭān-ı şitā, ]*

**sulṭānumı:** *Hükümdar, padişah, Allah.*
Sulṭānumı efendümi şāh-ı cihānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [sulṭānumı, ]*
Sulṭānumı efendümi şāh-ı cihānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [sulṭānumı, ]*
Sulṭānumı efendümi şāh-ı cihānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [sulṭānumı, ]*
Sulṭānumı efendümi şāh-ı cihānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [sulṭānumı, ]*

**süm-i pāy-ı semendine:** *Atın ayağının toynağı.*
Nesr-i felek düşer **süm-i pāy-ı semendine**
Bir ṣayd-gāha kim o şāḫ-ı kāmrān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 7). [süm-i pāy-ı semendine, -e ]*

**süm-i semendi:** *Atın toynakları.*
Seferden eyledi ʿavdet **süm-i semendi** nola
Başarsa aṭlas u zer-beft ü perniyân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 73). [süm-i semendi, ]*

**süm-i semendine:** *Atın toynakları.*
Süm-i semendine gerdūn iderse pāy-endāz
Ḳumāş-ı zerkeş-i mihr-i münīri aḫkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 5). [süm-i semendine, -e ]*

**sun-:** *Sunmak , ikram etmek.*
Göñül saña nola şāḫum **sunarsa** āyīnesin
Gedā-yı ḥüsnüñ olan maġribī ḳalenderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 197). [sunarsa, --(a)r, --sa ]*
Saḳī-i muḥabbetüñ **şunarsa** ṭolusın
Peymāne-i tevbesin şikest ide naṣūḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 3). [şunarsa, --(a)r, --sa ]*

**sun-:** *Bir şeyi birine nezaketle vermek, takdim etmek.*
Ne **şundı** laʿlini cānān ne ṭutdı nabż-ı dili ḫasteye ne devā ne ṭabīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 7). [şundı, -dı ]*
Penbe-rīz oldı kemāninden yine ḥallācı dehr
Berf **śundı** ditredi cism-i yetīmān-ı ḫazīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 14). [śundı, -dı ]*
Kātib-i çarḫ eyleyüp evṣāf-ı miʿrācın raḳam
Ṣundı ʿacz ile olup rū-ber-zemīn ü ʿöẕr-i ḫʿāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 20). [şundı, -dı ]*

**şun-:** *Sunmak , ikram etmek.*
Mey-āṣāmān-ı bezm-i ʿişrete ey ḫāne mey-ḫāne
Huṣūṣa sāḳī-i meclis **şuna** kestāne mestāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 2). [şuna, -a ]*

**şun-:** *İkram etmek, uzatmak.*
Birine kāse-i zehrāb-ı fenā **sundı** ḳader
Birini tiġ-ı ḳażā itdi emīr-i şühedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 219). [sundı, -+dı ]*

**şun-:** *Sunmak, takdim etmek.*
Leb-i dilber **şunardı** maʿcūnum
Ḥabbe-i ḫāl-i rūyı afyonum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 39). [şunardı, -ar, -dı ]*
Virmiş raḥīḳ-ı şiʿri mestān-ı naẓma ḥālet
Şunmış aña ezelde ṣahbā-yı feyżi ṣāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 10). [şunmış, -mış ]*

**şun-:** *Sunmak , ikram etmek.*
Ey ṣākī-i tersā-beçe **şun** sāġar-ı vaṣluñ
Cām-ı mey-i hicrüñle dilüñ derd-i seri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 9). [şun, ]*
Şun ey ṣāḳī şarāb-ı laʿlüñ açılsun Naẓīm-i zār
Humār-ı cām-ı hicrüñ derd-i ser virmiş kesellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 13). [şun, ]*
Māhmūruñum şerāb-ı lebüñ eyleme dirīġ
Ṣāḳī **şun** ol raḥīḳ-ı muravvaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 6). [şun, ]*
Şun ey ṣākī şerāb-ı cām-ı vaṣluñ şād-kām eyle
Humār-ālūd-ı hicrüñdür dil-i sevdāyı ġam baṣdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 9). [şun, ]*

**şun-:** *Uzatmak, vermek.*
Sevdiġüñ kimdür baña göster dise ol māh-rū
Destine şād şerm ile **şunsam** hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 12). [şunsam, -sa, -m ]*

**şun-:** *Sunmak , ikram etmek.*
Āb-ı ḥayātı içmem **şunsa** raḳīb-i nādān
Cām-ı viṣāli çekmem aġyār-ı dūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 11). [şunsa, -sa ]*

**şun-:** *Takdim etmek, vermek.*
Hezār ceyb-i dil ü cānı pāre pāre ider
Yegān yegān o dü-müjgan **şunınca** her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 4). [şunınca, -ınca ]*

**şun-:** *Takdim etmek.*
Bu bezm-i gîrûdârda olṣaydı ümmīd-i beḳā
Şunmazdı sāḳī-i fenā peymāne-i sem sāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 8). [şunmazdı, -maz, -dı ]*

**şun-:** *Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, arz etmek, yollamak, göndermek, takdim etmek.*
Yāre āyīnesini **şundı** dil-i zār yine
Varise ol şeh-i ḫūbāna gedālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 13). [şundı, -dı ]*
Şundı bir zerrīn ḳadeḥ bezm-i çemende gül güle
Her ḳadeḥ bir neşve-i ġaybiyye virdi bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 1). [şundı, -dı ]*

**şun-:** *İkram etmek, takdim etmek.*
Mey-i laʿlin **şunar** ol sāḳī-i nāz
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 15). [şunar, -ar ]*

**şun-:** *İkram etmek, takdim etmek.*
Kātib-i çarḫ **sunar** destine levḥ ü ḳalemi
Şiʿr ü inşāda idince ḳalemi ṭarḥ-ı sevād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 3). [sunar, -(a)r ]*

**şunʿ:** *Eser, iş.*
Şunʿını iẓḫār idüp eżdāde virdi imtizāc
İtdiler āmīzeş ab ü āteş ü bād ü türāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 3). [şunʿını, -ı, -n, -ı ]*

**sünbül:** *Maruf çiçek, sünbül, saç.*
Ruhında ḫaṭṭ-ı müşgīn üzre düşmiş ṣanma kāküldür
Gül-i terle benefşe üzre gūyā ṣaçlı **sünbüldür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 2). [sünbüldür, -dür ]*

**sünbül:** *Daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu çiçek.*
Baġ-ı rūḫında zülfin idüp deste deste yār
Bir nice ṣaçlı **sünbüli** bir yire baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 10). [sünbüli, -i ]*

**sünbül:** *Maruf çiçek, sünbül; sevgilinin saçına benzetilen çiçek.*
Bāġ-ı dehre çeşm-i ʿibretle nigāh itsem nola
Añdurur zülf-i bütānı her biten **süñbül** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 8). [süñbül, ]*
Demâġ aşüfte geldi gülşene **sünbül** ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [sünbül, ]*
Dimāġ aşüfte geldi gülşene **sünbül** ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i yāre doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 1). [sünbül, ]*
Benefşe ṣaḥn-ı gülşende dimāġ-āşüfte-i sevdā
Dağıtmış kākülin **sünbül** perīşān-rūzgār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 8). [sünbül, ]*
Benefşe ḫaṭ o fem gül-ġonce **sünbül** zülf-i ʿānber-bu
Açıl ey bülbül-i dil ẕevḳin eyle bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 3). [sünbül, ]*
Kākül-i ḫam-be-ḫamuñ ey gül-i nev-reste-i nāz
Ṣaçlı **sünbül** gibidür ṭarf-ı külāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 6). [sünbül, ]*
Naḫl-i ḳadd-i dil-rübādur serv-i bāġ-i iʿtidāl
Kāküli zülf-i nigār u ṣaçlı **sünbül** perçemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 4). [sünbül, ]*
Cilvegerdür aks-i zülf-i yār her demde Naẕīm
Şīşe-i çeşm-i terümde bir demed **sünbül** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 10). [sünbül, ]*
Zülfi **sünbül** ḫaṭı benefşe-i ter
Lāle-ḥad gül-ʿiẕār u nesrīn-ber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 99). [sünbül, ]*

**sünbül-āsā:** *Sümbül gibi.*
Ḥasret-i būy-ı keyvānıyla
Sünbül-āsā benefşe derhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 82). [sünbül-āsā, ]*

**sünbüle:** *Başak.*
Nücūm-ı erzen aña **sünbüle** süreyyādur
Sipihr ḫārmen-i cūd ü nevāline ġır bil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 101). [sünbüle, ]*

**sünbüle-çīn-i ḥuşūl:** *Ortaya çıkan başak.*
Keşt-i emelde ber-zede-dāmān-ı saʿy olan
Dest-i ümīdi **sünbüle-çīn-i ḥuşūl** ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 8). [sünbüle-çīn-i ḥuşūl, ]*

**sünbüleyn-i perçemi:** *Perçemin öne düşen saçlarının kıvrımları.*
Sürme-i ḳudret ile çeşm-i siyāhı mekḥūl
Sünbüleyn-i perçemi hem dil-keş ü hem rūḫ-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 230). [sünbüleyn-i perçemi, -i ]*

**sünbül-i āşüfte-veş:** *Aşk yüzünden meftun olmuş gibi sümbül.*
Gīsūsı ṣaçlı **sünbül-i āşüfte-veş** beher
Zülf-i nigār o perçem-i pür-çīn ü ḫam-be-ḫam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [sünbül-i āşüfte-veş, ]*

**sünbül-i müşgīn-dem:** *Her zaman mis gibi kokan sünbül.*
Dūd-ı dildür bāġ-ı ʿaşḳuñ sünbül-i müşgīn-demi
Eşk-i terdür gülşen-i mihr ü muḥabbet şebnemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 1). [sünbül-i müşgīn-dem, -i ]*

**sünbül-i şīfte:** *Meftun sünbül.*
Buy-ı gīsū-yı laṭīfiyle muʿaṭṭar reyḥān
Sünbül-i şīfte āşüfte dimāġ-ı sūrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 160). [sünbül-i şīfte, ]*

**sünbül-i siyeh-i ʿānberīn-şemīm:** *Amber kokuları saçan siyah sümbül.*
Ey bāġ-ı behcete lebi gül-ġonce-i besīm
Vey zülfi **sünbül-i siyeh-i ʿānberīn-şemīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [sünbül-i siyeh-i ʿānberīn-şemīm, ]*

**sünbülīn-dem:** *Sümbül nefesli.*
Sünbülīn-dem ʿānberīn-sem edhem-i müşkīn-bāl
Ādemī-peyker melek-şehper felek-pervāz-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 5). [sünbülīn-dem, ]*

**sünbüller:** *Çiçek, sümbül.*
ʿAnberīn zülf-i dü-tā yārüñ rūḫında gūyiyā
Ṣaçlı **sünbüller** açıldı ḫam-be-ḫam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 12). [sünbüller, ]*

**sünbülzār-ı raḥmet:** *Rahmetin sünbül bahçesi.*
Tā ki **sünbülzār-ı raḥmet** leyletü'l-mi'rācdur
Ḥaşmı olsun dembedem ġarḳ-ı dūḫān-ı dūd-ı ah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 71). [sünbülzār-ı raḥmet, ]*

**sündüs-i ḫuld:** *Cennetin dokumasında altın ve gümüş teller bulunan, parlak renkli ve değerli bir ipek kumaşı.*
Ey **sündüs-i ḫuld** bezmine ferş-i bisāṭ
Kevneyn nevāl-i cūdına iki simāṭ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 1). [sündüs-i ḫuld, ]*

**sünen:** *Sünnetler.*
Dergehūñde ideyüm ḳudretüm olduḳça edā
Deyn olan vācib ü farż u **sünen** ü müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 60). [sünen, ]*

**ṣunʿı:** *Kudret.*
Ey muḥīṭ-i kibriyā sende dü-ʿālem berzebed
Sunʿınuñ āġāz u encāmı ezelden tā ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 2). [sunʿınuñ, -nuñ ]*

**ṣunʿ-ı ḫakkāk-i ezel:** *Başlangıcı olmayan geçmiş zaman sarrafının işi.*
Tâ midâd-ı ışṭıfā kim **ṣunʿ-ı ḫakkāk-i ezel** Aña yazmış naḳş-ı ḫātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 5). [ṣunʿ-ı ḫakkāk-i ezel, ]*

**ṣunʿ-ı ḥaḳla:** *Allah'ın yaratıcılığı.*
Çehre-i ʿirfān-ı istiʿdādına şāyestedür
Ṣunʿ-ı Ḥaḳla her gülāb-ı feyż kim taḳṭīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 44). [ṣunʿ-ı ḥaḳla, -la ]*

**ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān:** *(Evrenin yaratılışı) Ol! Olur! dünyasının sırma ilemeli kumaşının sanatı.*
Eyleme **ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān**
Hilʿāt-ı eyyāma tā kim ṣubḥ u şāmı pūd u tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 177). [ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān, ]*

**ṣunʿ-ı yed-i ḳudretdür:** *Allah'ın gücünün kuvvetinin yarattığı.*
Şīşe-i çarḫ-ı felek **ṣunʿ-ı yed-i ḳudretdür** İki günli on iki burclı bir sāʿatdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 14, Mısra 1). [ṣunʿ-ı yed-i ḳudretdür, ]*

**sür-:** *Sürmek.*
Yüzin dergāhuña **sürdükde** envāʿ-ı taḥiyyātla
Murādı ḥażretünden müjde-i ḥarf-i ḫoş-āmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 79). [sürdükde, -dük, -de ]*

**sûr:** *Kıyamette, Hz. İsrafil'in üfleyeceği boru.*
Ne şādīden ferāḥ-nāk ol ne ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü **sūrı** ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 4). [sūrı, -ı ]*

**sûr:** *Düğün, ziyafet, şenlik.*
Cemʿ olup bir yire erbāb-ı süḫen tārīḫin
Eyledi her biri bir güne bu **sūruñ** īrād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 22). [sūruñ, -uñ ]*

**sûr:** *Kıyamette, Hz. İsrafil'in üfleyeceği boru.*
Behrām o **sūra** tīġ-bāz cānbāz-ı hindūdur Zuḫal
Çarḫ-ı felek ol ʿarṣada luʿbet-nümā pīr-i faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 19). [sūra, -a ]*

**sür-:** *Değdirmek, dokundurmak.*
Miḥek-i tecrübe-i derdine **sürdüm** ruḫ-ı zerd
İşümi hāk -i der i yārda iksīr İtdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 7). [sürdüm, -dü, -m ]*
Deṣt ü dāmānūña yüzüm **sürdüm**
Bulmış idi kemāl-ı ẕevḳ-ı viṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 297). [sürdüm, -dü, -m ]*

**sür-:** *Devam etmek.*
Ṣaḥn-ı vegāda biʾẕ-ẕāt **sürse** çü Pilten at
Ferzāne ide şeh-māt aʿdā-yı bed-gümānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 73). [sürse, -se ]*

**şûr:** *Acı.*
ʿĀleme **şūr** bırakmış reviş ü reftāruñ
Dehre āşūb ṣalan fitne-i ber-pāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 9). [şūr, ]*

**sür:** *Düğün, şenlik.*
Nüvīd-i maḳdemiyle her ṭaraf **sūr** itdiler aḥbāb
ʿAdūnuñ çeng-i mātem rīş-i baḫt-ı ṭāliʿin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 5). [sūr, ]*

**şûr:** *Acı, üzücü , kargaşa, gürültü.*
Ṣaldı ʿadūya ṣād **şūr** ṭāburı oldı maḳḥūr
Hayl-i ġuẕāt-ı manṣūr başdurdı ḫāke anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 97). [şūr, ]*
Hem nīm tebessüminde ṣād **şūr** bedīd
Her ḥarf-i tekellümünde biñ fitne niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 3). [şūr, ]*
Rüstemāne çekmeden şemşīr-i bürrānın olur
Bīm-i tīġından dil-i aʿdāda ṣād **şūr** u şeġaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 14). [şūr, ]*

**sur:** *Ar. Düşman hücumlarından korunmak için şehrin etrafına çekilen yüksek duvar, kale duvarı.*
Nahīd çengi **sūrına** deffāf Mihr Müşteri
Lāyıḳdur anda aṭlas-ı çarḫ olsa bir ferş-i ḥaḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 17). [sūrına, -ı , -n, -a ]*

**sür-:** *Değdirmek, dokundurmak.*
Tevfīḳa olup refīḳ cān ile Naẕīm
Hāk-der-i ḥażrete varup yüz **sürelüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 4). [sürelüm, -elüm ]*

**şjur:** *Kale duvarı.*
Olāldan Ḳays Leylā nāẕır u manẕūr mektebden
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer ṣād **şūr** mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 2). [şūr, ]*

**sür-:** *İleri doğru gitmek, götürmek.*
Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaṣfında o şāḫuñ at **süren** ferzānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 28). [süren, -en ]*

**sür-:** *Değdirmek, dokundurmak.*
On iki burcı saʿādetle temāşā eyleyüp
Encüm-i seyyār u ṣābit pāyına **sürdi** cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 32). [sürdi, -di ]*

**sür-:** *(At) Sürmek.*
Yüz **sürüp** dergāhuña geldi ḳabūl it ḥācetin
Eyleme ḥırmān ile yā Rab Naẕīm-i zārı red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 45). [sürüp, -üp ]*
Yüz **sürüp** i iʿtiẕār ile iderüz

Dāmen-i ḫırḳa-i şerīfini būs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 3). [sürüp, -üp ]*

**sūr eyledi:** *Düğün, şölen yapmak.*
Gūş eyledükde mevlidin ins ü melek **sūr eyledi**
Oldı sürūr-ı surına maẕḫār ṣaġır ile kebīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 11). [sūr eyledi, -di ]*

**şürāḫī:** *(ṣurāḥ "sâfî şarap"tan nispet eki -i ile ṣurāḥi) İçine su, şerbet, şarap vb. şeyler koymaya yarayan, uzun boyunlu cam veya billûr kap.*
Çemen ezḫār-ı gūnāgūn ile bezm-i müheyyādur
Ṣürāḫī ceyb-i ḫām-ı ʿişrete gülrīz-i ṣahbādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 2). [ṣürāḫī, ]*

**sürʿat:** *çabukluk, hız.*
Varurdı maġribe maşrıkdan evvelīn ḳademe
Şitāb ü **sürʿatini** olsañ imtiḥān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 88). [sürʿatini, -i, -n, -i ]*

**sürʿat:** *Çabukluk.*
Peyk-i Mevlā ile ol cān-ı ciḫān devletinüñ
Sidreye oldı revān **sürʿat** ile rūḫ-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 258). [sürʿat, ]*

**sürʿat:** *Çabukluk, hız.*
Mümkināt olmış iken pey siperi **sürʿatinüñ**
Burada kendüyi ġayb eyledi ʿaḳl-ı ḫodrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 271). [sürʿatinüñ, -i, -nüñ ]*
Belā siḥām-ı ḳażā **sürʿatinde** peykāndur
Ecel ḥüsām-ı ḳader ḳabżasında cevherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 129). [sürʿatinde, -in, -de ]*
Sürʿatinden gelür baṣīṭ-i zemīn
Evvelin cilve teng bir meydān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 101). [sürʿatinden, -in, -den ]*

**sürʿat-i teʾsir:** *Etkisinin hızı.*
Daḫi nā-ceste iken nāvek-i nāgeh-eşeri
Zaḫm-ı dil tāzelenür sürʿat-i teʾsirinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 10). [sürʿat-i teʾsir, -in, -den ]*

**sūre-i nūn:** *Nûn ve'l-kalem âyetiyle başlayan Kalem sûresi, Kurân'ın 68. sûresi.*
Ey **sūre-i Nūn** ve'l-ḳalem ebrūsı
Ve'l-leyl sevād-ı ʿānberīn gīsūsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 1). [sūre-i nūn, ]*

**sūre-i nūn:** *Kur'anı-ı Kerim'in 68. suresidir. Mekke'de nazil olmuştur. 52 ayettir. Kaleme ve kalemin yazdıklarına yemin ederek başladığı için sureye Kalem adı da verilmiştir. II Sevgilinin Ծ'ħarfine benzeyen kavisli kaşı.*
Ḳābe ḳavseyn mi ol maẕḫār-ı ev ednānuñ
Sūre-i nūn undur ya o ḳalem gibi ḳaşı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 6). [sūre-i nūn, ]*

**sūre-i nūr:** *Nur Suresi.*
Haṭṭ-ı reyḥān mıdur ol ʿārıż-ı pür-ḫāl üzre
Sūre-i Nūr mıdur berg-i gül-i āl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 2). [sūre-i nūr, ]*

**sure-i ṣād:** *Sad suresi.*
Sure-i ṣād üzre gūyā saṭr-ı Bismi'llāhdur
Medd-i ebrū kim o çeşm-i dil-rübā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 7). [sure-i ṣād, ]*

**sūre-i ve'l-leyi:** *Veʾl-leyl sûresi. (Ve'l-leyli iza yağşâ: Güneşi örten gece hakkı için, sûre 92 âyet I. ser sûre: Tezhib san'atına ait bir terim olup, Kur'an-ı Kerim'lerin sûre başlıklarına verilen bir addır. ).*
Zülf-i müşgīnüñ dökülmüş ṣafḥa-i rūḫsāruña
Sūre-i ve'l-leyi dür kim Ve'ḍ-ḍuḥā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 10). [sūre-i ve'l-leyi, ]*

**ṣūret:** *Resim .*
Zülfi zünnār-perest itdi dili bir ṣānemüñ
Anı büt-ḫāne-i **ṣūretdeki** rāhib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 8).*

*[ṣūretdeki, -de, -ki ]*

**ṣūret:** *Şekil, biçim ; yüz, çehre .*
Saña dil oldı bāṭın u ẓāhirde cilve-gāh
Āyīnedür ki **ṣūret** ü maʿnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 4). [ṣūret, ]*
Ṣūretde noḳṭadur dil-i şeydā Naẓīm līk
Maʿnīde ders-ḫāne-i kevn ü mekān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 13). [ṣūretde, -de ]*
ʿAks-i ḥüsnüñ girye māḥv itmez derūn-ı sīneden
Şüst ü şū ḳılmaz izāle **ṣūreti** āyīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 2). [ṣūreti, -i ]*
Āyīne-i yekreng-nümâ gibi Naẓīmā
Bir cilvede yüz **ṣūret** ile sîretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 14). [ṣūret, ]*
ʿĀlem bilürdi ẓāḫir u bāṭın velāyetin
Mülk-i kemāle **ṣūret** ü maʿnīde şāḫ idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 6). [ṣūret, ]*
Görinür **ṣūreti** ẓāhirde sāḳin
Dili birdür iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 7). [ṣūreti, -i ]*
Ey ẓāḫiri hūb bāṭını zişt liḳā
Ṣūretde işi ṣavāb maʿnīde ḫaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 2). [ṣūretde, -de ]*

**ṣūret:** *Şekil, biçim , yüz, çehre , görünüş.*
Āmīḫte ḳıl **ṣūret** ü maʿnāyı Naẓīmā
Ehl-i hüner itdükce naẓār naḳş-ı nigīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 17). [ṣūret, ]*
Görinür **ṣūreti** ẓāhirde sāḳin
Dili birdür iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [ṣūreti, -i ]*

**ṣūretā:** *Dış görünüş itibarıyla; şeklen; zahiren.*
Başmaz egerçi dāʾireme **ṣūretā** ḳadem
Ammā gelür o reşk-i perī her zamān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 5). [ṣūretā, ]*
Nedür ol serv gibi āzāde
Ṣūretā doġru eġri maʿnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 2). [ṣūretā, ]*

**ṣūretā:** *Dış görünüşe göre, görünüşte, zâhiren.*
Noḳṭa-i kilk-i siyūhumda ʿaceb ḥālet var
Ṣūreta ḳaṭre vü maʿnīde yem-ı ṭūfān-zā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 60). [ṣūreta, ]*
Gözüm eşk ile mālāmāl göñlüm ʿaşḳ ile memlū
Baʿīdüm **ṣūreta** maʿnen karībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 8). [ṣūreta, ]*
Egerçi **ṣūreta** ber-vefḳ-ı ẓāḫir
Yidi gencine üzre ḥükmi nāẓır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 3). [ṣūreta, ]*

**ṣūretde:** *Anda, dakikasında.*
Ḥāl ehli imiş Naẓīm kāl ehli degül
Maʿnīde şeh-i ciḫān **ṣūretde** gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 4). [ṣūretde, ]*

**ṣūretgeri:** *Ressam.*
Hande itseñ yingidür dirler gülerler aġlasañ
Sāḳit olsan ẕikr iderler saña bir **ṣūretgeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 40). [ṣūretgeri, -i ]*

**ṣūret-i çīn:** *Cin gibi.*
Gūş idüp sözlerin **ṣūret-i çīn**
Gösterüp nāzikāne çīn-i cebīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 179). [ṣūret-i çīn, ]*

**ṣuret-i ḥālin:** *Durumun vaziyeti.*
ʿĀşıḳ u maʿşūḳuñ eyler **ṣuret-i ḥālin** ʿayān
ʿAşḳ gūyā bir muṣavver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 11). [ṣuret-i ḥālin, ]*

**ṣūret-i maʿnā-pīrā:** *Anlamı süsleyen şekil.*
Benüm ol māşita-i rūy-ı ʿarūsān-ı beyān
Kilk-i endīşem olun **ṣūret-i maʿnā-pīrā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 8). [ṣūret-i maʿnā-pīrā, ]*

**ṣūret-i zencīrdür:** *Zincirin şekli, görüntüsü.*
Mevc-i enḫār-ı çemen ey serv-i bāġ-ı

iʿtidāl
Halḳa ḫalḳa **sūret-i zencīrdür** sensiz baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 4). [sūret-i zencīrdür, -dür ]*

**süreyyā:** *Ülker denilen top yıldızlar, Pervîn. ıkd-ı Süreyyâ gerdanlığa şebih olan Ülker.*
Nücūm-ı erzen aña sünbüle **s̱üreyyādur**
Sipihr ḫārmen-i cūd ü nevāline ġır bil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 101). [s̱üreyyādur, -dur ]*
Hudāvend-i felek-pāye ḫıdīv-i mihr-kevkeb kim
Semend-i ḳadrinüñ naʿli Ḳamer mīḫı **S̱üreyyādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 10). [s̱üreyyādur, -dur ]*

**süreyyā:** *Süreyya yıldızı. (Sevgilinin ayak izi bağlamında).*
Ḥabāb encüm ṣafaḳ mey ʿaks-i sāḳī māh-ı mihr-engīz
S̱üreyya cem-i meclis devr-i saġar çarḫ-ı mīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 8). [s̱üreyya, ]*

**süreyyā:** *Süreyya yıldızı .*
Beşāret-şemse zerrīn-şemsedür ṭāḳ-ı bülendinde
Kenār-ı saḳfına āvīzedür müjde **S̱üreyyāya** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 22). [s̱üreyyāya, -(y)a ]*

**süreyyā:** *Ay'ın üçüncü menzilidir. Süreyyâ altı yıldızdan oluşur. Boğa takımyıldızının yakınlarında yer alır.*
Baġ-ı cāhında **S̱üreyyā** o saʿādet-çemenüñ
Ṭārem-i rifʿatinüñ ḫūşe-gedā-yı ʿinebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 27). [s̱üreyyā, ]*

**sürh-gūn:** *Kırmızı renk.*
Sürh-gūn olsa nola zülf-i girih-beste-i yār
Reng-i gülgūn-ı ṭarāvetle ḥınālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 11). [sürh-gūn, ]*
Sürḫ-gündur her ʿaraḳ ṭabʿ-ı rūḫından gūyiyā
Berg-i gülde şebnem-i üftāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 7). [sürḫ-gündur, -dur ]*

**sürḫī-i ḫiżāb:** *Dalagaların akşam kızıllığı.*
Reng-i ṣafaḳla virmededür çarḫ dembedem
Yāl-i semend ü rifʿate **sürḫī-i ḫiżāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 20). [sürḫī-i ḫiżāb, ]*

**surḥ-şafaḳ:** *Kızıl şafak.*
Dūde-şeb **surḫ-şafaḳ** ḫāme-şihāb encüm-rīk
Muḥbire māh-ı felekler ṣafaḥāt-ı ḥaşebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 31). [surḫ-ṣafaḳ, ]*

**sūr-ı isrāfīl:** *İsrafil'in üfüreceği sur, boru.*
Şeh-i sipāh-ı ümem olursa lāyıḳdur
Ceres ḳaṭār-ı şükūhında **sūr-ı İsrāfīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 70). [sūr-ı isrāfīl, ]*

**sūr-ı sürūr:** *Sevinç coşkusu.*
Ḥarem-i ḫaşına bir muḥteremüñ maḥrem olup
İtdi bu sūr-ı sürūra ferāḫından bünyād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 8). [sūr-ı sürūr, --a ]*

**sūr-ı sürūr:** *Neşenin coşkusu.*
Mīhmān sūr-ı sürurında meḫādīm ü kirām
Ḥalka-i şemʿ-i şebistānı kibār u emcād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 19). [sūr-ı sürur, -ın, -da ]*

**sürme:** *Göze çekilen maruf siyah madde, kûhl. sürme-çûb sürme mili, hilâlî. sürme-dân sürme muhafazası.*
Dıde-i şāḫid-i nuṭḳum gibi **bī-sürme** siyāh
Ṭabʿ-ı şūḫum gibi sermest-i süḫan bī-şahbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 69). [bī-sürme, -bi- ]*
Çeşm-i āhū-veşi **bī-sürme** siyāh
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 11). [bī-sürme, -bi- ]*

**sürme:** *Göze çekilen maruf siyah madde, kûhl.*
Ey seyyid ü saʿd ḫāk-būs-ı ḳademüñ
Vey çeşm-i füḥūle **sürme** gerd-i ḥaremüñ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 2). [sürme, ]*

**sürme çeker:** *Sürme sürmek.*
ʿUlüvv-i cāhını gör kim dü-çeşm-i mihr ü mehe
Sipihr **sürme çeker** ḫāk-i āsitānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 24). [sürme çeker, -er ]*

**sürme-dān:** *Sürme kabı, sürme hokkası.*
Siyāh kuḥl ile bir **sürme-dān** ḳıyās itdüm
Gözümdedür daḫi ey dil o vesmedār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 5). [sürme-dān, ]*

**sürme-i aʿyān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin belli sürmesi.*
Kuḥl-i ʿuyūn-ı cān-ı rüsül Haḳ-i maḳdemi
Gerd-i ḥarīmi **sürme-i aʿyān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 24). [sürme-i aʿyān-ı enbiyā, ]*

**sürme-i ʿaynü'l-ḳużāt:** *Kadıların başının sürmesi.*
Hāk-i dergāh-ı kemāli **sürme-i ʿaynü'l-ḳużāt**
İbn-i Ḥācib bāb-ı ʿirfānında çārūb-der-baġal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 13). [sürme-i ʿaynü'l-ḳużāt, ]*

**sürme-i ḳudret:** *Kuvvet , güç , kudret sürmesi.*
Sürme-i ḳudret ile çeşm-i siyāhı mekḥūl
Sünbüleyn-i perçemi hem dil-keş ü hem rūḫ-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 229). [sürme-i ḳudret, ]*

**sürme-i mā-zāġla:** *Kötülüğü göstermeyen sürme.*
Çak-rīz-i ceyb-i hestīdür Ġazāl-i çeşminüñ
Sürme-i mā-zāġla neẕẕāre-i şīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 24). [sürme-i mā-zāġla, -la ]*
Çak-rīz-i ceyb-i hestīdür Ġazāl-i çeşminüñ
Sürme-i mā-zāġla neẕẕāre-i şīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 24). [sürme-i mā-zāġla, -la ]*

**sürme-i siyāh-ı rüsül:** *Peygamberlerin kara sürmesi.*
Hāḳ-ı pāyı o ḳurretü'l-ʿāynıñ
Anberīn **sürme-i siyāh-ı rüsül** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 14). [sürme-i siyāh-ı rüsül, ]*

**sürūr:** *Sevinç.*
Dembedem nāle-künān yalın ayaḳ başı ḳabā
Eylesün gülşen-i ḳūyuñda **sürūr** ü neġamāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 322). [sürūr, ]*
Didi şād şevḳ u **sürūr** ile Naẓīm-i dāʿī
Müftī-i dād-ger-i İsḥaḳ Efendi Dāmād (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 23). [sürūr, ]*

**sürūrı mātemdür:** *Yasın sevinci.*
Ḥāsid-i ḫānedān-ı ʿizzetinüñ
Dem-i sūr **sürūrı mātemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 108). [sürūrı mātemdür, -dür ]*

**sürūr-ı sīnemdür:** *Gönül neşesi, yürek sevinci.*
Hāḳ-i dergāhı şevḳ-ı dīdārı
Nūr-ı dīdem **sürūr-ı sīnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 112). [sürūr-ı sīnemdür, -dür ]*

**sürūşān-ı ʿizām:** *Büyük Melekler.*
Ey sāʾil-i bārgāhı ervāḥ-ı kirām
Çarūbkeş-i dergehi **sürūşān-ı ʿizām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 2). [sürūşān-ı ʿizām, ]*

**sürūşān-ı kirām:** *Yüce, cömert, iyi kalpli kimseler meleklerle.*
Kürsi-yi ʿarşa ʿurūc itdi **sürūşān-ı kirām**
Didiler pāyını taḳbīl idüp ehle sehlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 261). [sürūşān-ı kirām, ]*

**sūsen:** *Abdî'nin Gül ü Nevrûz mesnevisindeki karakterlerden biri, Di-ârâm'ın annesi.*
Yād-ı ġamzenle çemende sehvle itsem nigāh
Sūsenüñ her bergi bir şemşīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra*

*8). [sūsenüñ, -ün ]*
Sūsen ele alınca zümürrüd ḫançer
Laʿlīn siperin sīneye çekdi gül-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 1). [sūsen, ]*

**sūsen-i bāġuñ:** *Bahçenin koruyucu çiçeği.*
Dili çıḳsa ḳafāsından maḥalsiz eylemez güftār
Görenler **sūsen-i bāġuñ** zebān-ı lāl ü ḫamūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 12). [sūsen-i bāġuñ, -uñ ]*

**süst:** *Gevşek, zayıf, güçsüz.*
ʿAks-i ḥüsnüñ girye māḥv itmez derūn-ı sīneden
Şüst ü şū ḳılmaz izāle ṣūreti āyīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 2). [şüst, ]*

**sütūde-server:** *Methedilen peygamber.*
Niẓam-ı mülk ü milelde ḫıdīv-i Sencer-fer
Umūr-ı dīn ü düvelde **sütūde-serverdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 44). [sütūde-serverdür, -dür ]*

**sütūn:** *Tek parça mermerden ya da harç dökülerek yapılan direk.*
Bir āsmāndur o nīlī o ṭāḳ-ı vālā-tak
Ki rīsmānı **sütūnında** ḫaṭṭ-ı miḥverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 94). [sütūnında, -ın, -da ]*

**sütūn:** *Direk, sütun.*
Cām-ı billūrı nūr-dih-i çeşm-i ʿāşıḳān
Her bir **sütūnı** ḳadd-i bütān gibi müstaḳim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 18). [sütūnı, -ı ]*

**sütūn:** *Câmi, saray, konak vb. yapılarda mermer, taş, ağaç, mâden veya çimentodan yapılan ve üst kısmında sütun başlığı denilen çıkıntılı bir bölüm bulunan silindir şeklinde, dikine konmuş, kāideli yâhut kāidesiz destek, kolon.*
Baḫār-ı bī-ḫazāndur naḳş-ı günāgün-ı ezḫārı
Ser-āmed her **sütūñı** beñzedi bir naḫl-i zibāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 20). [sütūñı, -ı ]*

**sütūn-ı nūrdur:** *Nur(ışık, aydınlık) sütunu(direği).*
Bir **sütūn-ı nūrdur** kim her mināre tā seḥer
Şuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efşānla rāḫşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 19). [sütūn-ı nūrdur, -dur ]*

**suṭūr-ı ḥarf:** *Harflerinin satırları.*
**Suṭūr-ı ḥarf** evṣāfında şeb dūde ṣafaḳ laʿli
Felek levḥ-i zer-efşān noḳṭa encüm māh nevmīddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 69). [suṭūr-ı ḥarf, ]*

**suʿud:** *Yukarı çıkma, yükselme.*
Bendeñe ḫalṭ-ı kelām itdirdi sevdā-yı sivā
Ādemi muḫtell-dimāġ eyler **suʿūd** itse buhār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 140). [suʿūd, ]*

**süvār:** *At binen, binici (kimse).*
**Süvār** olduḳça ṭabʿum eblaḳ-ı endīşeye gāhī
Miyân-ı arṣa-i maʿnada raḳṣā başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 7). [süvār, ]*
Yegāne fāris-i devrān ki ṣubḥgāh-ı şikār
Süvār olınca semend-i sebük-ʿinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 82). [süvār, ]*

**şuver-i ednā-yı maʿānī:** *Hahikatin en küçük sureti.*
Ṭabʿum **şuver-i ednā-yı maʿānī** kılduñ
Zîver-dih-i erjeng-i kemāl it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 3). [şuver-i ednā-yı maʿānī, ]*

**süveydā:** *Siyahlık, karalık*
Metāʿ-ı dil ki nessāc-ı fenā kālālarındandur
Süveydā anda teslīm ü rızā tamġālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 2). [süveydā, ]*

**süveydā-yı derūn:** *Kalbin derinliklerinde yer alan siyah nokta, kara benek.*
Merdüm-i çeşm-i ḳanāʿatdir **süveydā-yı derūn**
Ġuyiyā bir noḳṭadur ol kim ġınā üstindedür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 11). [süveydā-yı derūn, ]*

**süveydā-yı derūn-ı dil-i sevdā:** *Sevdalı gönlün içindeki kara nokta.*
Medār-ı ḫāme-i ḳudretle zīb-i rūy-ı cānándur
**Süveydā-yı derūn-ı dil-i sevdā** dīde-i cándur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 7, Mısra 2). [süveydā-yı derūn-ı dil-i sevdā, ]*

**süveydā-yı dil:** *Kalbin ortasındaki bütün damarların birleştiği kara nokta, sevâd-ı kalb*
Noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş nihān u ʿāşiḳār
Hem **süveydā-yı dil** ol hem dīdede merdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 6). [süveydā-yı dil, ]*

**süveydā-yı ḳalbümi:** *Kalbimin ortasındaki kara leke.*
Yaḳṣā nola füruġı **süveydā-yı ḳalbümi**
Hüsni ile dil ki mihrle billûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 15). [süveydā-yı ḳalbümi, --üm, --i ]*

**sū-yı ḥaḳḳā:** *Allah tarafına.*
Bu cisr-i fenāda görmeyüp resm-i beḳā
**Sū-yı Ḥaḳḳā** cān ile yöneldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 8). [sū-yı ḥaḳḳā, ]*

**şuyınca:** *Mizacınca..*
**Şuyınca** varsa eġer rūzgār-ı nā-hemvār
Bu deñli olmaz idi mevc-i kine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 13). [şuyınca, ]*

**sūz:** *Yanma, ıztırap, acı.*
Sūzını hırḳa-dūz-ı ümmetinüñ
Ser-i aʿdāya seyf-i şārimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 95). [sūzını, -ını ]*

**sūz:** *(Ayrılık) Ateş.*
O şemʿ-i ḥüsni yād itdükce ednā şuʿle-i āhum
Dil-i pervāneye taʿlīm-i şād **sūz** ü güdāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 14). [sūz, ]*
ʿAceb mi bülbüle tercīḥ olursa pervāne
Bu **sūz** ile anı ḳāl ehli ehl-i ḥāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 6). [sūz, ]*

**sūzān:** *Yakan, yakıcı, yanan, yanıcı.*
Āteş-i ʿaşḳ u fürūġ-ı ḥüsn ü ṭābʿ-ı āhdan
Sīneler nīrān beden **sūzān** ciġer büryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 8). [sūzān, ]*
Yedi dūzeḫ daḫi **sūzān** idemez bir mūyin
Ḳulına gülşen ider āteşi yā nār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 3). [sūzān, ]*
Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār ü ẕelīl
Dilinde dāġ ola **sūzān** ne aḫker ü ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 2). [sūzān, ]*
Lālezār-ı dīn çerāġānı ḳıyās eyler gören
Her menār üzre ṣaf-ı ḳandil kim **sūzān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 18). [sūzān, ]*

**sūzān eylemez:** *Yakmak.*
Gerçi pervāne-i muḥabbeti
Yanmadan şemʿ eylemez sūzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 164). [sūzān eylemez, -mez ]*

**sūz-ber-dil:** *Gönül yakıcı.*
Görse reftāruñ hevā-yı serv-ḳaddüñle çenār
Dest-efşān **sūz-ber-dil** pāy-der-gil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 8). [sūz-ber-dil, ]*

**sūzen-i müjgānı:** *Kirpiklerin iğnesi, iğneye benzeyen kirpikler.*
Yine bir iş çıḳarmış **sūzen-i müjgānı** Mecnūnuñ
Meġer ṣaḥrāda pāy-ı nāfe-i Leylī dikenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 3). [sūzen-i müjgānı, -ı ]*

**sūz-ı āhum:** *(aşığın) ah ateşi.*
Sūz-ı āhum eylemiş teʾsīr ḳalb-i sahtuña
Āteş-i germiyle olmış seng-i ḫāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 3). [sūz-ı āhum, ]*

**sūz-ı bezminüñ:** *Eğlence meclisi.*
Mihr ile meh iki aḫker asmān-ı pür-nücūm
ʿŪd **sūz-ı bezminüñ** ednā müşebbeh

micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 166). [sūz-ı bezminüñ, -in, -üñ ]*

**sūz-ı derūn:** *Yanan gönül.*
Bilmem nice taḥammül ider sīneler aña
Sūz-ı derūn ciḫānı iderken şerār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 4). [sūz-ı derūn, ]*

**sūz-ı derūn:** *Gönül yangını.*
Eşk-i dīde dud-ı dil hūn-ı ciġer **sūz-ı derūn**
Hep senüñçündür şaḳın incitme ḳurbān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 7). [sūz-ı derūn, ]*

**sūz-ı derūn eyledi:** *Gönül ateşi eyledi.*
Eşk-i terümi **sūz-ı derūn eyledi** mevʿc
Çeşm ü dili ṭūfānla tennūr şanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 5). [sūz-ı derūn eyledi, -di ]*

**sūż-ı deruna:** *Gönül yangını.*
**Sūż-ı deruna** şanma ki eflāk sedd olur
Ḥāşā ki öyle āteşe ḫāşāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 1). [sūż-ı deruna, -a ]*

**sūz-ı derūnı:** *Gönül yangını.*
Dilbere **sūz-ı derūnı** nice teʾsīr eyler
Olmayan lāle-ṣıfāt sīnesi yanıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 3). [sūz-ı derūnı, -ı ]*

**sūz-ı derūnından:** *Gönül yangını.*
Berḳ-ı cān-teʿsīrdür **sūz-ı derūnından** ḥaẕer
Kül ider eczā-yı kevni nāle itse ger yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 7). [sūz-ı derūnından, -ın, -dan ]*

**sūz-ı dil:** *Gönül ateşi.*
Berḳ-ı cān-teʾsīr-i derd-i ʿaşḳı sārī olmasa
Sūz-ı dil iẓhār idüp yanmaz yaḳılmazdı çenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 54). [sūz-ı dil, ]*
Ḳalb-i saḫt-ı yāre teʾsīr itmez oldı **sūz-ı dil**
Gūyiya toñdı şitādan nāle-i āh ü enīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 39). [sūz-ı dil, ]*

**sūz-ı nefesinden:** *Nefesinin ateşi.*
Mecnūn-ı derūn-sūḫte oldur ki demādem
**Sūz-ı nefesinden** ṭutuşa lāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 4). [sūz-ı nefesinden, --in-, --den ]*

**sūz-ı ṭabʿından:** *Aşk hararetinin ateşi.*
Degül yer yer ḥabāb-ı āb ey dil **sūz-ı ṭabʿından**
Leb-i cū heybet -i dīdār ile tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 13). [sūz-ı ṭabʿından, -ın, -dan ]*

**sūz-ı teʾsīri:** *Yakıcı ateşi , etkili ateş.*
Sūz-ı teʾsīri o mest-i nāzı itmiş sīne-çāk
Nāle-i derd-i derūn nāḫun-be-dil merġūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 5). [sūz-ı teʾsīri, -i ]*

**suziş-i ʿaşḳı:** *Aşkın yakıcılığı.*
Serümde **suziş-i ʿaşḳı** dilümde şad teşvir
Ṭaraf ṭaraf yine hep hāy u hūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 11). [suziş-i ʿaşḳı, -ı ]*

**süzül-:** *Damıtılmak , berrak hale gelmek.*
Mānend-i şāḫbāz **süzülsün** dü-çeşm-i yār
Murġ-ı dil-i żaʿīfi murādı şikār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 7). [süzülsün, -sün ]*

**süzül-:** *(Kuş) Kanatlarını çırpmaksızın yanlara doğru açıp havada kayar gibi uçmak.*
Ḳonup murġ-ı revānı şāḫsār-ı naḫl-i Ṭūbāya
Ḳadīmī lānesi üzre **süzüldi** gūyiyā şehbāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 6). [süzüldi, -di ]*

**şanma:** *... olduğunu düşünmek, zannetmek.*
Firḳatinde olʿazīz-i kamilüñ **şanma** şafaḳ
Rūz ü şeb ḳan aġlamakda dīde-i ḫurşīd ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 7). [şanma, ]*

**şanma:** *... olduğunu düşünmek.*
Aġladup alma ḥaẕer āh-ı derūnum **şanma**
Naḳd-i ḫūnāb-ı ciġer bād-ı hevādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 11).*

*[ṣanma, ]*
Çıḳmaz ḥudūd-ı dāʾireden çarḫ çenberi
Āyīn-i devre **ṣānma** felek bī-uṣūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 10). [ṣānma, ]*
Virmez dil-i ḥamûle keder ḥarf-i ʿāyb-cū
Ḥaşa ki **ṣanma** baḥr-ı muḥīṭ żarar virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 10). [ṣanma, ]*
İder şehr-i dil-i ʿuşşākı **ṣanma** her biri ġāret
Gözi tatarlarda yaḫşı mūnisdür yaman serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 7). [ṣanma, ]*
Ḳayıdın eyle fenā deştini bir kerre ḳıyās
Bir daḫi **ṣanma** gelür ey dil-i āvāre giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 10). [ṣanma, ]*
Ṣanma encümle ṣafaḳ olmış ʿaraḳ-rīz-i ḥicāb
Āsmānı āsitān-ı ḳadri itmiş şerm-sār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 79). [ṣanma, ]*
Pāre pāre kef niṣār oldı deḫānından yire
Berfdür **ṣanma** eṣerdi üştür-i çarḫ-ı berīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 24). [ṣanma, ]*
Yir yir āvīze olan yaḫ-pāre **ṣanma** çekdiler
Haşmına ṣulṭān-ı dīnüñ cünd-i sermā tīġ-ı kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 43). [ṣanma, ]*
Sanma eñāk erdebi ʿazminde āteşler yaḳup
Ḳaldı andan tūde tūde cā-be-cā ʿḫākisteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 163). [sanma, ]*

**saḫīfe-i devrān:** *Feleiğin sayfası.*
Vaṣfın bu sāḳ-ı bī-bedelüñ eyleyüp edā
Naḳş eylesün ṣaḫīfe-i devrāne kilk-i ter
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 8). [ṣaḫīfe-i devrān, -e ]*

**ṣānī-i bū ḥanīfe:** *İkinci Ebû Hanife.*
Ṣanī-i Bū Hanīfe ʿallāme-i müdaḳḳiḳ
Budur fuḥūl-i ʿaṣruñ bi'l-cümle ittifāḳı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 3). [ṣanī-i bū hanīfe, ]*

**ṣānī-i bū ḥanīfe:** *İkinci Ebû Hanife.*
Seyyid ʿAlī Efendi **ṣānī-i Bū Ḥanīfe**
Ḥālā fuḥūlüñ oldur mümtāz u ser-bülendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 1). [ṣānī-i bū ḥanīfe, ]*

**sena-ger:** *Övgü söyleyici.*
Yazup sitayişini levḥ-i mihre katib-i çarḫ
Yine bu maṭlaʿ-ı ṣanī ile **ṣena-gerdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 14). [ṣena-gerdür, -dür ]*

**senā-ḫvān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin övgü söyleyeni.*
Yā Rab bi-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül tā ki zindedür
Cān-ı Naẓīmi eyle **ṣenā-ḫvān-ı enbiyā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 62). [ṣenā-ḫvān-ı enbiyā, ]*

**senākār:** *Öven, övgü yazan.*
Feyż-i ẕātuñla olursañ ben **ṣenākāre** muʿin
ʿÖmrüm olduḳça ṣenāña beẕl idem maḳdūrumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 109). [ṣenākāre, -e ]*

**senā-yı ḥāżretüñ:** *Hazretin övgüsü.*
Yā nebiyya'llāh ne ḥidemdür **ṣenā-yı ḥāżretüñ**
Ola vaṣfuñda Süleymān nūrdan bī-iʿtibār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 137). [ṣenā-yı ḥāżretüñ, ]*

**senā-yı ḥilye-i zāt-ı melek-ṣıfātuñla:**
*Melek sıfatınla Hz Muhemmedin özelliklerinin anlatıldığı manzume.*
Ṣenā-yı ḫilye-i ẕāt-ı melek-ṣıfātuñla
Bu nev ḳaṣidesi şehnāme-i musavverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 155). [ṣenā-yı ḫilye-i ẕāt-ı melek-ṣıfātuñla, ]*

**senā-yı ṣıfāt-ı sütūde:** *Övülmüş vasfının övgüsü.*
Meddāḥıyuz o ẕāt-ı şerīfüñ ki tā be-ḥaşr
Olmaz eda ṣenā-yı ṣıfāt-ı sütūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 6). [ṣenā-yı ṣıfāt-ı sütūde, -si ]*

**senā-yı zāt-ı cemīl:** *Güzel kişiyi övme.*
Henūz vird-i zebānumla ḥırz-ı cānumdur
Ṣenā-yı ẕāt-ı cemīl ḥabīb-i Rabb-i celīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra*

*64). [ş̲enā-yı z̲āt-ı cemīl, ]*

**senā-yı z̲ātuñda:** *Allah'ın varlığını övme.*
Şeh-i żamīr-şināsā **ş̲enā-yı z̲ātuñda**
Haṭāmı eyle işābetle ʿāfv idüp teʾvīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 121). [ş̲enā-yı z̲ātuñda, -uñ, -da ]*

**senā-yı z̲ātunı:** *Şahsın övgüsü.*
Şāḫ̲um **ş̲enā-yı z̲ātunı** itdükce ṭabʿına
Elbette böyle bu ġazel-i dil-sitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 81). [ş̲enā-yı z̲ātunı, -uñ, -ı ]*

**sevr-i gerdūn:** *Feleğin öfkesi.*
Sāye-i ḥilm ü vaḳārından olup ḫ̲am-geşte çarḫ̲
Ş̲evr-i gerdūn mużṭarib gāv-ı zemīn lerzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 46). [ş̲evr-i gerdūn, -ün ]*

**sevr-i sipihre:** *Göklerin hiddeti.*
Ş̲evr-i sipihre gürzi doḳınsa ḳażāyla
Çāk üstüḫ̲vān-ı gāv-ı zemīnden fiġān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 29). [ş̲evr-i sipihre, -e ]*

**sıklet:** *Sıkıntı.*
Ḳande varsan ideler istiş̲ḳal
Ş̲ıḳletüñden olma istikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 8). [ş̲ıḳletüñden, -ün, -den ]*

**sıḳlet-i bār-ı günāhumdan:** *Günahın yükünün sıkıntısı.*
Vezn olursa keffe-i ʿafv ü şefāʿatle velī
Ş̲ıḳlet-i bār-ı günāhumdan girāndur berk-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 66). [ş̲ıḳlet-i bār-ı günāhumdan, -um, -dan ]*

**sıḳlet-i halḳ-ı cihānı:** *Dünya halkının sıkıntısı.*
Çeker mi **ş̲ıḳlet-i ḫ̲alḳ-ı ciḫ̲ānı** ʿizzet içun
Düşer mi ʿarif ola kāʾināte herze-vekīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 21). [ş̲ıḳlet-i ḫ̲alḳ-ı ciḫ̲ānı, -ı ]*

**sıklet-i zerk:** *İki yüzlülük sıkıntısı.*
Ş̲ıḳlet-i zerk u riyādan ḫ̲ıffet isterseñ eġer
Fāriġ ol zāhid ridādan tācdan peşmīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 7). [ş̲ıḳlet-i zerk, ]*

**şaʿb olsa:** *Zor, çetin, müşkül olmak.*
Her ne deñlü kārı **şaʿb olsa** biter bir bı-kesüñ
Pīşgāh-ı āṣaf-ı ʿādilde kim taḳrīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 21). [şaʿb olsa, -sa ]*

**şāb olur:** *Gençleşmek*
Dāmān-ı ʿizz ü şānı o ṣādr-ı saʿadetüñ
Hemvāre būsegāh-ı leb-i şeyb ü **şāb olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 38). [şāb olur, -ur ]*

**şâbâş:** *Takdir ve beğenme ifâde eder; âferin, bravo.*
Öyle bir cellād-ı ḥüsnüñ ol şehīd-i ʿaşḳı kim
Eyleye Mirrīḫ̲ tīġ-ı çeşminüñ **şâbâşını** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 4). [şâbâşını, --ı, --n-, --ı ]*

**şād aḫteri:** *Bahtiyar, talihli kız.*
Olsa lāyıḳdur ʿUṭarid şebt içün evṣāfını
Vaṣf olurken ol sipihr-i ʿizzetüñ **şād aḫteri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 128). [şād aḫteri, -i ]*

**şād u ḫurrem:** *Neşelenmek, sevinçten uçmak.*
ʿİyş ü ʿişretde **şād u ḫurrem** iken
Bezm-i ʿālemde böyle bī-ġam iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 63). [şād u ḫurrem, ]*

**şādāb:** *Mutlu, memnun.*
Rīcʿat itdükde dil-i aṣḥābı **şādāb** eyledi
Şebnem-i tebşīr ile ol gülbün-i ḥikmet-miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 45). [şādāb, ]*

**şādān:** *Sevinçli, mutlu.*
DĪde-i şeb-zindedārı dembedem bīdārdur ,
Ṣubḥa dek iḥyā idüp dil-ḥürrem ü **şādān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 16). [şādān, ]*

**şādān:** *Sevinçli, mutlu, bahtiyar.*
Demsāz olur **şādāña** ḳıyās itme kūhsār
Gūş eyle ʿibret al saña senden ḫaber virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 7). [şādāña, -a ]*

**şādī:** *Sevinç, mutluluk.*
Lā-büd güẕerān üzredür ey dil ġam **şādī**
ʿĀrif ne ġam-ālūd ne dil-şād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 11). [şādī, ]*

**şādī:** *Memnun, sevinçli.*
Ne **şādīden** ferāḥ-nāk ol ne ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sūrı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 3). [şādīden, -den ]*

**şād-kām:** *Çok sevinçli.*
Taḳdire rabṭ-ı ḳalb iden āzāde-hāṭrırı
İzzet ne **şād-kām** ne ẕillet melūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 14). [şād-kām, ]*
Şād-kām it devlet-i ḳurb-ı civaruñlā beni
Minnetüm daʾim budur eyle temennāmı ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 5). [şād-kām, ]*
Ben daḫi **şād-kām** olup nāmın
Gül-i baḫtum gibi ḳosam ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 195). [şād-kām, ]*

**şād-kām:** *Çok sevinçli, arzusuna kavuşmuş, mesut.*
Ṣun ey ṣākī şerāb-ı cām-ı vaṣluñ **şād-kām** eyle
Humār-ālūd-ı hicrüñdür dil-i sevdāyı ġam başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 9). [şād-kām, ]*

**şādkām:** *Çok sevinçli.*
Çün kim ola vāhibü'l-ʿatā yā Allāh
Eyler beni **şādkām** inşāʾ Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 2). [şādkām, ]*

**şādkām:** *Çok sevinçli, arzusuna kavuşmuş.*
Olmaḳ dilerseñ ey dil-i ġam-dīde **şādkām**
Rāmī Efendi dergehine rū-nihāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 11). [şādkām, ]*

**şādmān:** *Memnun, mesrur, sevinçli. Sizi gördüm şad oldum. Onu şâdân gördüm. Şâdmân olduk. şâd-kâm ziyade sevinçli. şâdî, şâdânî, şâdmânî memnuniyet, mesruriyyet.*
Ẕū-fünūn-ı pür-hüner Fetvā Emīni-zādenüñ
Geldi bir ferzendi kevne ʿālem oldı **şādmān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 2). [şādmān, ]*

**şādmān:** *Memnun, mesrur, sevinçli.*
Ḥurremdür ol zemīn ki ḳudūmıyla dembedem
Aña hezār ġamla varan **şādmān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 4). [şādmān, ]*
İntiẕāruñ dili helāk itdi
Şādmān it beni ḳudümüñle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 252). [şādmān, ]*

**şādmān it:** *Sevindirmek.*
Şādmān it beni ḥabibüm ile

Hastesi olduġum ṭabībüm ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 15). [şādmān it, ]*

**<u>şādmānī:</u>** *Sevinç, mutluluk.*
Devri sürūra bādı der-beste nā-murādı
Dillerde şevḳ u şādī ḫāṭırda **şādmānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 28). [şādmānī, ]*

**<u>şafaḳ:</u>** *Güneş doğmadan önce ufukta görülen aydınlık*
Cebīn ü ʿārızı ol ġurre ġurre-i ḥüsnüñ
Düşürdi şanma **şafaḳ** māh u āftāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 4). [şafaḳ, ]*
Ḥabāb encüm **şafaḳ** mey ʿaks-i sāḳī māh-ı mihr-engīz
Şüreyya cem-i meclis devr-i saġar çarḫ-ı mīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 7). [ṣafaḳ, ]*
Suṭūr-ı ḥarf evṣāfında şeb dūde **şafaḳ** laʿli
Felek levḥ-i zer-efşān noḳṭa encüm māh nevmīddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 69). [ṣafaḳ, ]*
Śanma hilāl-i ġarrā oldı **şafaḳda** peydā
Çarḫa aşıldı ḥālā şemşīr-i ḫūn-feşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 105). [şafaḳda, -da ]*
Dulunınca o māh-ı mihr-efrūz
Yine ḳan aġladı felekde **şafaḳ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 6). [ṣafaḳ, ]*
Firḳatinde ol ʿazīz-i kamilüñ şanma **şafaḳ**
Rūz ü şeb ḳan aġlamakda dīde-i ḫurşīd ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 7). [ṣafaḳ, ]*

**<u>şafak:</u>** *(Şafak atmak) Aniden önemli bir durumla karşı karşıya kaldığını anlamak, bu sebeple tedirgin olmak, korkmak, şaşırmak.*
Şanma encümle **şafaḳ** olmış ʿaraḳ-rīz-i ḥicāb
Āsmānı āsitān-ı ḳadri itmiş şerm-sār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 79). [ṣafaḳ, ]*

**<u>şafaḳ-ı şerme:</u>** *Sabır şafağı.*
Dāde-i mihre olup dest-güşā
Şafaḳ-ı şerme girer gice māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 26). [şafaḳ-ı şerme, ]*

**<u>şafaḳ-pūş-ı ḥicāb:</u>** *Şafak vakti örtüsü.*
Ḳomış mihri nikāb-ı şerme dildāruñ rūḫ-ı āli
Şafaḳ-pūş-ı ḥicāb itmiş mehi ol ʿārıż-ı ġāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 43, Mısra 2). [şafaḳ-pūş-ı ḥicāb, ]*

**<u>şāfiʿ:</u>** *Bir başkasına yardım etmek için aracılık olmak.*
Müşeffiʿ **şāfiʿ** evvel āḫir oldur
Odur bāṭın yine hem ẓāhir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 35). [ṣāfiʿ, ]*

**<u>şāgird:</u>** *Çırak, öğrenci.*
ʿAllāme-i ciḫān ki debistān-ı faẓlınuñ
Şāgirdi Bū ʿAli ile pīr Hocendīdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 4). [şāgirdi, -i ]*

**<u>şāgird-i ebced-ḫān:</u>** *Ebced okuyan, mektebe yeni başlayan, acemi öğrenci.*
Mekteb-i ʿirfānına **şāgird-i ebced-ḫān** olan
Feyż-ı istiʿdād ile ʿallāme-ı niḥrîr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 45). [şāgird-i ebced-ḫān, ]*

**<u>şāgird-i müstemend:</u>** *Gamlı kederli öğrenci.*
ʿAllāme-i zemāne-niḥrīr-i kāmil-i dehr
Kim Saʿd ü Seyyid anuñ şāgird-i müstemendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 4). [şāgird-i müstemend, --i ]*

**<u>şāh:</u>** *Dal, budak.*
Açılmış **şāḫda** katmer gül-i zībā ḳıyās itdüm
Görüp daġ içre tāze daġını ol sīm-sāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 3). [şāḫda, -da ]*

**<u>şāh:</u>** *( شاه –شه) i. Pâdişah, hükümdar:.*
Ne vechle varurūz ey Naẓīm o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda şeyḫ u **şāḫ** ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 10). [şāḫ, ]*

Bir gelür maʿṣiyet-i ḫurd u büzürg-i ümmet
Pīş ʿafvinde berāberdür anuñ **şāḫ** u gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 138). [şāḫ, ]*
Ḳaṣr-ı şerʿinde Ebū Bekr ü ʿÖmer ol **şāḫüñ**
Daḫi ʿOsmān u ʿAlī oldılar erkān-ı Biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 211). [şāḫüñ, -uñ ]*
O **şāḫuñ** rehber-i emriyle ʿazm-i rezmiden ġāzī
Livā-yı ʿavn-i tevfiḳiyle manṣūr ü müʿeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 57). [şāḫuñ, -uñ ]*
Tuḥfe-i naẓmın yine ol **şaha** ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 39). [şaha, -a ]*
Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaṣfında o **şāḫuñ** at süren ferzānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 28). [şāḫuñ, -uñ ]*
Aḳın ṣalup ṣu gibi her ṭarafdan leşker-i Tātār
O **şāḫuñ** ḫaşmına yaḫşı dimez lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 66). [şāḫuñ, -uñ ]*
Şāḫlar ṣalsa nola ḫayl-i çemenzār-ı süḫan
Baġ-ı medḥinde yine urdum ḳalem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 21). [şāḫlar, -lar ]*
ʿĀlem bilürdi ẓāḫir u bāṭın velāyetin
Mülk-i kemāle ṣūret ü maʿnīde **şāḫ** idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 6). [şāḫ, ]*
Derdimüñ çāresini bulmadı ne mīr ü ne **şāh**
Luṭfuña ḳaldı kerem senden olur yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 1). [şāh, ]*
Medennî Baṭḥî Mekkīdür ol **şāḫ**
Feda cān-ı ümem yolında her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 37). [şāḫ, ]*
Ey bende-i āsitānı dervişle **şah**
Baḫşāyiş-i dest-i cūdı hep ʿafv-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 1). [şah, ]*
Cürmüm nola Ḥaḳ iderse her gāh ʿafv
Eyler ḳulınuñ cināyetin **şāḫ** ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 2). [şāḫ, ]*
Ey cümle-i māḫlūḳa der-luṭf-ı penāh
Bāb-ı keremi sāʾili dervīşle **şāḫ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 2). [şāḫ, ]*
Ey ḳıble-i kūyı secde-fermā-yı cibāh
Miḥrāb-ı derinde secde bir bende vü **şah** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 2). [şah, ]*
Pādişāḫ-ı rubʿ-ı meskūn ḫüsrev-i ʿālem-penāh
Kim revādur ḫidmetinde **şāḫlar** baġlarsa ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 12). [şāḫlar, -lar ]*
Cān-ı ʿālem ʿālem-i cān **şāḫ** biñ ṣāḫ-ı ciḫān
Pādişāḫ-ı dehr Sulṭān Muṣṭafā ṭāle be-kāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 23). [şāḫ, ]*
Āsmān-ḳadr ü ḳader-ḳudret ki rūz-ı rezm olur
Mihribān-ı saṭveti reh-bend-i ṣād Hūşeng **şāḫ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 28). [şāḫ, ]*
Cürm-i ümmetle o **şāḫuñ** ʿafvi
Oldı mānend-i keh ü bīcāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [şāḫuñ, -uñ ]*

**şāh:** *Hükümdar, padişah.*
İḳtidā itdi ṣufūf-ı enbiyā vü mürselīn
Mescid-ï Aḳṣāya geldikde imām oldı o **şāḫ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 12). [şāḫ, ]*

**şāh:** *Efendi, hükümdar.*
Kesmez ümmīdini ey hāce-i dīn ü dünyā
Eyleme dest- küşa dāde-i ġayra **şāḫum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 316). [şāḫum, -(u)m ]*
Ḳabūl eyle temennāsın gedā-yı āsitānuñdur
Anı red eyleme **şāḫum** eġer nīk ü eġer beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 82). [şāḫum, -(u)m ]*
Göñül saña nola **şāḫum** sunarsa āyīnesin
Gedā-yı ḥüsnüñ olan maġribī ḳalenderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 197). [şāḫum, -(u)m ]*
Şāḫum ṣenā-yı ẕātunı itdükce ṭabʿına
Elbette böyle bu ġazel-i dil-sitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 81). [şāḫum, -(u)m ]*

Redd itme derüñde bir gedādur **şāḫum**
Bī-çāre Naẓīm nā-murād u bī-kes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 3). [şāḫum, -(u)m ]*
Hāk-derüñe fütāde düşdüm **şāḫum**
Bir esb ile eyle ḫākden bendeñi refʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 3). [şāḫum, -(u)m ]*

**şāh:** *Hükümdar*
Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde yine
Naʿt-ı vaṣfında o **şāḫuñ** at süren ferzānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 28). [şāḫuñ, -uñ ]*

**şāh:** *Efendi.*
Vaṣf-ı kūyuñda yine bir nev ġazel ṭarḥ eyleyüp
Şāḫum itdüm ʿarż-ı ḥāl-i dergeh-i devlet-medār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 150). [şāḫum, -um ]*
Dilde fikrüñ cilve-güsterdür ḫayālüñ dīdede
ʿĀşıḳ-ı dīdāruñum **şāḫum** niḫān u āşikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 160). [şāḫum, -um ]*
Biñ var ise günāhum ʿafvuñ yiter penāhum
Eyle ḳabūl **şāḫum** bu tāze armağanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 160). [şāḫum, -um ]*
Saña inṣāf virsün Allāhum
Garażuñ cevr ise yiter **şāhum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 178). [şāhum, -um ]*

**şāh:** *Padişah, hükümdar.*
Yār-ı ġārı olup eylerdi o **şāḫı** taʿzīm
Biri de Ḥażret-i Fārūk-ı ʿadālet-güster *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 71). [şāḫı, -ı ]*
Manṣūr olup sipāhı mesrūr kıl o **şāḫı**
Tā rūz-ı ḥaşr İlāhī mümtedd ola zamānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 187). [şāḫı, -ı ]*
Oldı fikr-i ẕeḳanıyla dil-i şeydā cāhı
Beni ḳul eyledi ol kişver-i ḥüsnüñ **şāhı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 4). [şāhı, -ı ]*

**şāh:** *Pâdişah, hükümdar.*
Tuḥfe-i naẓmın yine ol **şaha** ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 39). [şaha, -a ]*

**şâhâne:** *Çok mükemmel.*
Şaḫāne ṭarḥı menzil-i Ḥācī Selīm Girāy
El-ḥaḳ mekān-ı bī-bedel-i Ḥācī Hān Selīm (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 23). [şaḫāne, ]*

**şāhān-ı selef:** *Önceki padişahlar.*
Oldı bir şāḫ-ı ciḫāngīr-i serīr-i salṭanat
Kim derinde ḳul olurdı görse **şāḫān-ı selef** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 8). [şāḫān-ı selef, ]*

**şāhbāz:** *İri ve beyaz bir doğan cinsi, doğan.*
Ḳudumi virdi şeref yümn ile Stanbula
O **şaḥbaz** gelüp ḳondı āşiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 76). [şaḥbaz, ]*

**şāhbāz:** *Doğan kuşu.*
Meded Sulṭān Meḥemmed Hān-ı Ġāzī
O evc-i ʿadl ü dāduñ **şāhbāzı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 2). [şāhbāzı, -ı ]*

**şāḫbazān-ı nāz:** *Naz aşıkları.*
Pāy-ı ʿaḳlumda yoġ idi ḳaydum
Şāḫbazān-ı nāz idi ṣaydum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 32). [şāḫbazān-ı nāz, ]*

**şāḫbāz-ı ʿafvüñe:** *Allah'ın, kullarının suçunu bağışlamasının kahramanı.*
İtdi āvāre hevā-yı maʿṣiyet cān ü dilüm
Şāḫbāz-ı ʿafvüñe olmazsa vāveylā dūçār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 170). [şāḫbāz-ı ʿafvüñe, -e ]*

**şāḫbāz-ı ʿazminüñ:** *Yiğidin azmi.*
Evcgāh-ı kibriyāda **şāḫbāz-ı ʿazminüñ**
Gülbün-efrūz-ı firāz-ı lā-mekāndur lānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 13). [şāḫbāz-ı ʿazminüñ, -in, -ün ]*

**şāhbāz-ı haẕārun:** *Hāzar'ın şahininin.*
Rām olup sīnede ārām-ı dil ü cānum ola
Şāh̲bāz-ı haẕārun bir gözi āhūda henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 14). [şāh̲bāz-ı haẕārun, --un-un ]*

**şāhbāz-ı himmeti:** *Yardım kahramanı.*
Şāh̲bāz-ı himmeti çengāl-i istiġnāsına
Murġ-ı zerrīn-bāl-i ḫurşīdi ider almakda ʿār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 83). [şāh̲bāz-ı himmeti, ]*

**şāh-bender-i ḥüsnüñ:** *Güzellik elçisi.*
Metaʿ-ı nāz-furūşān ḳumāş-ı işve alur
şāh̲-bender-i ḥüsnüñ gelüp dükkānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 6). [şāh̲-bender-i ḥüsnüñ, -üñ ]*

**şāh-ber-şāh-ı hikemdür:** *Daldan dala öğütler verir.*
Baġ-ı ʿibretdür ḳaṣidem mīve- ẕīnaña ṣala
Şāh̲-ber-şāh̲-ı hikemdür her nihāi-i nev-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 220). [şāh̲-ber-şāh̲-ı hikemdür, -dür-ı ]*

**şāhenşehā:** *Ey şahlar şahı.*
Şāh̲enşehā ẕafer-sipehā rezm-gāhuña
Daman-ı Fetḥi nuṣret idüp der-miyān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 65). [şāh̲enşehā, ]*

**şāhenşeh-i cihān-bān:** *Dünyayı koruyup gözeten en büyük padişah.*
Şāh̲-ı sipihr-eyvān **şāh̲enşeh-i ciḥān-bān**
Hāḳ-i derinde Keyvān bir zengi pāsbānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 7). [şāh̲enşeh-i ciḥān-bān, ]*

**şahenşeh-i hindūstan:** *Hindistan'ın en büyük padişahı.*
Ṣadā-yı tīr u tīġ u gürzi kūh el-Burze dek gitdi
Degül şah-ı ʿAcem **şahenşeh-i Hindūstan** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 64). [şahenşeh-i hindūstan, ]*

**şāh̲enşeh-i ḳudsī-sipāh:** *Mukaddes ordunun şahlarının şahı.*
Maḳdemiyle virdi pīrāye ser-efrāz eyledi Sidreye geldikde ol **şāh̲enşeh-i ḳudsī-sipāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 34). [şāh̲enşeh-i ḳudsī-sipāh, ]*

**şāh̲enşeh-i muẕaffer:** *Zafer kazanmış şahların şahı.*
Şāh̲-ı sipāh-perver **şāh̲enşeh-i muẕaffer**
Saḳf-ı semāya hem-ser ṭāḳ-ı evṭāḳ-ı şān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 17). [şāh̲enşeh-i muẕaffer, ]*

**şāh̲enşeh-i muẕafferdür:** *Zafer kazanmış şahlar şahı.*
Gelen seferden o **şāh̲enşeh-i muẕafferdür**
Ki rāh̲şı aṭlas-ı çarḫ üzre cilve-güsterdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 1). [şāh̲enşeh-i muẕafferdür, -dür ]*

**şāh̲enşeh-i nuṣret-livā:** *Galebe sancağının şahlar şahı.*
Ḳahramān-ı pür-hüner ṣāḥib-kırān-ı baḥr u ber
Şuḳḳa-pīrā-yı ẓafer **şāh̲enşeh-i nuṣret-livā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 2). [şāh̲enşeh-i nuṣret-livā, ]*

**şāh̲enşeh-i refref-mekīn:** *Refref'te oturan şahların şahı.*
Hüsrev-i kürsī-nişīn **şāh̲enşeh-i Refref-mekīn**
Zīb-i ṣadr-ı ʿArş-ı aʿẓam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 15). [şāh̲enşeh-i refref-mekīn, ]*

**şāh̲enşeh-i refref-serīr:** *Refref tahtına oturan padişahlar padişahı.*
Hüsrev-i Kürsī-nişin **şāh̲enşeh-i Refref-serīr**
Bārgāh-ı ʿArş-ı aʿlādur melāʾik leşkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 107). [şāh̲enşeh-i refref-serīr, ]*

**şāhenşeh-i vālā-nişān:** *Nişan kazanmış Şahlar şahı.*
Hüsrev-i bālā-nīşīn **şāhenşeh-i vālā-nişān**
Mehdī-i rūy-ı zemīn ṣāḥib-zamān ẓıll-ı ilāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 21). [şāhenşeh-i vālā-nişān, ]*

**şāhenşeh-i vālā-tebār:** *Yüce soylu*

*padişahlar padişahı.*
Seyyidü'l-kevneyn ḫātemüʿl-enbiyā ḫayru'l-beşer
Dāver-i ʿālī-güher **şāḫenşeh-i vālā-tebār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 66). [şāḫenşeh-i vālā-tebār, ]*

**şah-ı ʿacem:** *İran sultanı.*
Ṣadā-yı tīr u tīġ u gürzi kūh el-Burze dek gitdi
Degül **şah-ı ʿAcem** şahenşeh-i Hindūstan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 64). [şah-ı ʿacem, ]*

**şāḫ-ı ʿaşḳ:** *Aşkın en önde geleni.*
Şāḫ-ı ʿaşḳuñ ferşine çārūb iken müjgānları
Rūzgār eyler mi muġber ḫāṭır-ı ferrāşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 7). [şāḫ-ı ʿaşḳ, -uñ ]*

**şāḫ-ı ʿaşḳa:** *Aşkın hünkarı.*
Şāḫ-ı ʿaşḳa dil oldı dest-āvīz
Mihre-gūyā ki zerre-i naçiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 69). [şāḫ-ı ʿaşḳa, -a ]*

**şāḫ-ı bende-perver:** *Kullarını seven, onlara sahip çıkan şah.*
Ey **şāḫ-ı bende-perver** ḫan-ı nevālünüñ ger
Olsa Naẓīm-i kemter şāyeste mīhmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 143). [şāḫ-ı bende-perver, ]*

**şāh-ı cihān:** *Dünya şahının devleti.*
Hāk-derinde ḳul olan şāḫ-ı ciḫāne nāz ider
Halḳa-be-gūş-ı dergehi her ḳayddan āzādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 15). [şāḫ-ı ciḫān, -e ]*

**şāh-ı cihān:** *Cihan hükümdarı.*
Sulṭānumı efendümi şāh-ı cihānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [şāh-ı cihān, ]*

**şāh-ı cihān:** *Dünyanın padişahı.*
Sulṭānumı efendümi şāh-ı cihānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [şāh-ı cihān, -um, -ı ]*

**şāh-ı cihān:** *Dünyasultanı.*
Sulṭānumı efendümi şāh-ı cihānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [şāh-ı cihān, -um, -ı ]*

**şāh-ı cihān:** *Dünya padişahı.*
Sulṭānumı efendümi şāh-ı cihānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [şāh-ı cihān, -um, --ı ]*

**şāh-ı cihān:** *Dünyanın padişahı.*
Sulṭānumı efendümi şāh-ı cihānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 11). [şāh-ı cihān, -um, -ı ]*

**şāh-ı cihān:** *Alemin padişahı.*
Cān-ı ʿālem ʿālem-i cān şāḫ biñ **şāḫ-ı ciḫān**
Pādişāḫ-ı dehr Sulṭān Muṣṭafā ṭāle be-kāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 23). [şāḫ-ı ciḫān, ]*

**şāh-ı cihānbān-ı ʿadālet-güster:** *Adalet dağıtan , dünyanın sahibi hükümdar.*
Hüsrev-i rūy-ı zemīn Ḥażreṭ-i Sulṭān Aḥmed
Ki odur **şāḫ-ı ciḫānbān-ı ʿadālet-güster** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 2). [şāḫ-ı ciḫānbān-ı ʿadālet-güster, ]*

**şāḫ-ı ciḫāngīr-i serīr-i salṭanat:** *Saltanat tahtının cihana hükmeden şahı.*
Oldı bir **şāḫ-ı ciḫāngīr-i serīr-i salṭanat**
Kim derinde ḳul olurdı görse şāḫān-ı selef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 7). [şāḫ-ı ciḫāngīr-i serīr-i salṭanat, ]*

**şāh-ı devrān:** *Devrin padişahı; Şehzade Ahmed.*
Hengām-ı luṭf ü iḥsān eyler o **şāḫ-ı devrān**
Hem-rütbe-i Süleymān bir mūr-ı nātüvānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 31). [şāḫ-ı devrān, ]*

**şāh-ı emele:** *Emel dalı.*
Şāḫ-ı emele ṣıḳlet iken bār-ı temennā
Naḫl-i ḳadd-i ümmīdi dü-tā itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 11). [şāḫ-ı emele, -e ]*

**şāh-ı felek-āsitān:** *Göklerin feleğinin şahı.*
Cām-ı bilūr-ı revzeninüñ mihr ü meh olur
Bir ḳaṣra kim o **şāẖ-ı felek-āsitān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 6). [şāẖ-ı felek-āsitān, ]*

**şāh-ı ġāzīnüñ:** *Gazilerin şahı.*
O ṣaf-şikāf-ı ḳazānuñ o **şāẖ-ı ġāzīnüñ**
Gülāb u müşgle ẖāḳ-i rehi muẖammerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 27). [şāẖ-ı ġāzīnüñ, -nun ]*

**şāh-ı gül:** *Gül padişahı.*
Baġa varsam ey kemān-ebrū baña senden cüdā
Şāẖ-ı gül mānend-i tīr ġoncesi peykān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 82). [şāẖ-ı gül, ]*

**şāh-ı ḥüsn:** *Güzellik padişahı.*
Ne ẖıred ḳaldı ne ṣabr u ne sükūn u ārām
Aldı bir **şāẖ-ı ḥüsn** burc-ı beden vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 12). [şāẖ-ı ḥüsn, ]*

**şāh-ı ḥüsna:** *En güzel sevgili.*
Āh-ı derd-ālūd ile ʿarż eyledüm ḥāl-i dili
Nāme gönderdüm o **şāẖ-ı ḥüsna** gūyā tīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 12). [şāẖ-ı ḥüsna, ]*

**şāh-ı ḥüsne:** *Güzellik sultanı.*
Ḳoynında ṣaḳlar āyīne-i naḳş-ı cemālini
Ol **şāẖ-ı ḥüsne** māʾil ola gösteriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 8). [şāẖ-ı ḥüsne, ]*

**şāh-ı kāmrān:** *Muradına ermiş/muzaffer padişah ‖ sevgili.*
Elem çekme senüñ de maṭlabuñ ey dil olur ḥāṣıl
Murāduñ neyse virdüm dir o **şāẖ-ı kāmrān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 80). [şāẖ-ı kāmrān, ]*
Nesr-i felek düşer süm-i pāy-ı semendine
Bir ṣayd-gāha kim o **şāẖ-ı kāmrān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 8). [şāẖ-ı kāmrān, ]*

**şāh-ı kevneyn:** *Hem cismani hem ruhani dünya*
Teşrīf ideli ciẖānı **şāẖ-ı kevneyn**
Ṣānisini gūş işitmedi görmedi ʿāyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 1). [şāẖ-ı kevneyn, ]*

**şāh-ı li-maʿallāh:** *Allah'la birlikte ( olan ) Şah ( Hz. Peygamber ).*
İrdi āmāc-ı murāda tīr-i maḳṣūdı gelüp
Ḳābe ḳavseyne o **şāẖ-ı li-maʿallāh** bārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 42). [şāẖ-ı li-maʿallāh, ]*

**şāh-ı medenī:** *Medeni hükümdar.*
Ey ẖırḳa-i bī miṣāl **şāẖ-ı medenī**
Dāmānına Ḥaḳ muʿāf ider yüz süreni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 1). [şāẖ-ı medenī, ]*

**şāẖ-ı nüktedān:** *İnce söz ustalarının şâhı.*
Yā Rab be-ḥilm ü şefḳat-i ʿOṣmān şeh-i ḥalīm
Ya Rab be-ʿilm ü faẓl-ı ʿAlī **şāẖ-ı nüktedān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 16). [şāẖ-ı nüktedān, -dan ]*

**şah-ı rüsül:** *Peygamberlerin şahı.*
Dergāhı gedāluġı o şāẖ-ı rüsülüñ
Bir bī-kese ḥaşmet-i Süleymāndan eleẕẕ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 3). [şāẖ-ı rüsül, ]*

**şah-ı rüsül:** *Peygamberlerin şahı.*
Hādī-yi küll delīl-i sübül pīşvā-yı dīn
Şah-ı rüsül şehinşeh-i zī-şān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 6). [şah-ı rüsül, ]*

**şāh-ı serīr-i lî-maʿallâh:** *Allah'la birlikte tahta oturan padişah.*
Bir nāme-siyāh mücrimüm ʿafv eyle
Ey şāẖ-ı serīr-i lî-maʿallâh ʿafv *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 58, Mısra 4). [şāẖ-ı serīr-i lî-maʿallâh, ]*

**şah-ı seyyāre-ceyş:** *Gezen yıldızların şahı.*
Māh-ı kevkeb ẖıdīv-i mihr-direfş
Şah-ı seyyāre-ceyş ü çarẖ-tüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 10). [şah-ı seyyāre-ceyş, ]*

**şāh-ı sidre vü ṭūbā:** *Tuba ve Sidre ağacının dalı.*
Ḳaddi serv-i cinān-ı ḥüsn ü bahā
Saʿidi **şāẖ-ı Sidre vü Ṭūbā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 112). [şāẖ-ı sidre vü ṭūbā, ]*

**şāh-ı sipāh-perver:** *Asker yetiştiren şah.*
Şāẖ-ı sipāh-perver şāẖenşeh-i muẓaffer
Saḳf-ı semāya hem-ser ṭāḳ-ı evṭāḳ-ı şān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 17). [şāẖ-ı sipāh-perver, ]*

**şāh-ı sipihr-eyvān:** *Gök yüzü köşkünün şahı.*
Şāẖ-ı sipihr-eyvān şāẖenşeh-i ciẖān-bān
Hāḳ-i derinde Keyvān bir zengi pāsbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 7). [şāẖ-ı sipihr-eyvān, ]*

**şāh-ı şitā:** *Kış mevsimi.*
ʿĀlemi sırça-sarāy itdi yine **şāẖ-ı şitā**
Çekdi mīnādan baṣīṭ-i ẖāke bir naṭʿ-ı güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 3). [şāẖ-ı şitā, ]*

**şāhid:** *Şahit, tanık.*
Oldı **şāhidlerinüñ** ekṣeri ḳatl
Ḳarada kimi kimi deryāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 13). [şāhidlerinüñ, -ler, --i, -nüñ ]*

**şāhid:** *Bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kimse*
Nebī vü mürsel ü mehdi vü hāşir
Şehīd ü **şāẖid** ü muẖtar u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 20). [şāẖid, ]*

**şāhid:** *Bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kimse.*
Şāẖid ü ḥiddet-serā-yı ḳurb-ı maḥbūb-ı Hudā
Bezm-i ġaybü'l-ġaybe maḥrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 13). [şāẖid, ]*

**şāhid-i bezmgāh-ı ġaybü'l-ġayb:** *Hiç ortada eseri, varlığının, geleceğinin izi ve nişanı olmayan, gaybın gaybı olan dost sohbetinin şahidi.*
Şāẖid-i bezmgāh-ı ġaybü'l-ġayb
Nāzenīn māḥrem-i ilāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 7). [şāẖid-i bezmgāh-ı ġaybü'l-ġayb, ]*

**şāhid-i bezm-i isrâ:** *Hz. Muhammed'in mîrâca çıktığı gece. meclisinin şahidi.*
Faẖr-i ʿālem şeh-i kevneyn resūlü'ş-şeḳaleyn
Maḥrem-i rāz-ı Hudā **şāẖid-i bezm-i İsrâ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 88). [şāẖid-i bezm-i isrâ, ]*

**şāhid-i endīşeme:** *Düşüncenin güzelliği.*
Şāẖid-i endīşeme ḥüsn-i ʿibāretle Naẓīm
Ṭabʿ-ı şāfum bir münevver ẖāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 17). [şāẖid-i endīşeme, -m, -e ]*

**şāhid-i güftāruma:** *Konuşmamın şahidi.*
Vaṣf-ı ẕātuñda yiter bir noḳṭasın itseñ ḳabūl
Şāẖid-i güftāruma lā-büd ola ẖāl-i ʿiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 130). [şāẖid-i güftāruma, ]*

**şāhid-i gül:** *Gül şahit.*
Bir ẖande ider yılda diyü **şāẖid-i gül**
Dāʾim aña feryād idüp aġlar bülbül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 1). [şāẖid-i gül, ]*

**şāhid-i iḳbālinüñ:** *Baht açıklığı, mutluluk kaynağı; yüksek mevkinin güzelliği.*
Her ṣubḥ olursa **şāẖid-i iḳbālinüñ** sezā
Āyinedār-ı ṭalʿatı ẖurşīd-i ẖāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 49). [şāẖid-i iḳbālinüñ, -in, -üñ ]*

**şāhid-i kāşāne-i esrār:** *Sırlar köşkünün şahidi.*
Dāver-i ʿArş-āsitān Sidre-mekān Refref-mekīn
Şāẖid-i kāşāne-i esrār ḥabīb-i kibriyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 58). [şāẖid-i kāşāne-i esrār, ]*

**şāhid-i maḳāle:** *Makalenin şahidi.*

Baḳ ṭabʿ-ı pür-kemāle ḥāli getürdi ḳāle
Bu **şāḫid-i maḳāle** vaṣfunla virdi anı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 162). [şāḫid-i maḳāle, ]*

**şāhid-i maḳṣūdumı:** *Arzu edilen sevgili.*
Görmeġe **şāḫid-i maḳṣūdumı** tedbīr itdüm
Cilvegāhın anuñ āyīne-i taḳdīr itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 3). [şāḫid-i maḳṣūdumı, -um, -ı ]*

**şāhid-i maʿnā:** *Anlamın şahidi.*
Her vech ile baḳṣāñ görinür **şāḫid-i maʿnā**
Ḥaḳkā ki Naẓīm āyine-i ṣūretümüzde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 13). [şāḫid-i maʿnā, ]*

**şāhid-i maʿnāya:** *Mana güzeli.*
Şevḳ-ı naʿtüñle olur mülk-i süḫande nām-zed
Şāḫid-i maʿnāya elfaẓ-ı beyānum duḫteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 206). [şāḫid-i maʿnāya, -y, -a ]*

**şāhid-i maʿnī:** *Hakikat şahidi.*
Benüm ol bülbül-i gülzār-ı beyān kim gūşum
Gül gibi **şāḫid-i maʿnī** dutar olsam gūyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 6). [şāḫid-i maʿnī, ]*

**şāhid-i mażmūn:** *Kasdettiğim sözlerimin şahidi.*
Naẓīm āyīne-i ʿālem-nümādur var ise ṭabʿuñ
Ki anda gūne gūne cilvegehdür **şāḫid-i mażmūn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 14). [şāḫid-i mażmūn, --ūn ]*

**şāḫid-i mey:** *Şarap, bâde, hamr'ın şahidi.*
Devr-i cām-ı Cem gibi meclis-be-meclis dembedem
Şāḫid-i mey şevḳine āvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 12). [şāḫid-i mey, ]*

**şāhid-i nāzenīn-i bezm-i isrā:** *Hz. Muhammed'in mîrâca çıktığı gecesinin meclisinin nazlı şahidi.*
Ey **şāḫid-i nāzenīn-i bezm-i İsrā** Maḥbūb-ı Hudā ḥabībiñā mevlānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 1). [şāḫid-i nāzenīn-i bezm-i isrā, ]*

**şāhid-i vaṣf:** *Güzelliğinin şahidi.*
Şāḫid-i vaṣfuña şāyeste muḳabīl ṭutsam
Ṣanʿatum ayine-i ṭabʿumı ṣaf itmekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 9). [şāḫid-i vaṣf, -üñ, -a ]*

**şāhīn:** *Av sırasında kullanılan alıcı kuş, şahin.*
Zūr-ı bāzusına anuñ taḥsīn
Bir ḳolı var ḳolında beş **şāhīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 10). [şāhīn, ]*

**şāhīn-i dü-çeşm-i siyeh:** *Siyah iki göz şahini.*
Murġ-ı dil ü cān ṣaydına ebrūları ṣanma
Şāhīn-i dü-çeşm-i siyehi şeh-perin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 4). [şāhīn-i dü-çeşm-i siyeh, --i ]*

**şaḥne:** *Emniyet memuru.*
Şaḥne olsañ düzd ü medyūnı ḳalursuñ farḳdan
Düzd ü medyūnuñ yekūn olmaz huṣūṣ-ı defteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 85). [şaḥne, ]*

**şāḫrāh-ı rifʿāti:** *Makamın yüce yolu.*
Rīzesinüñ **şāḫrāh-ı rifʿāti** ḫurşīd ü māh
Tūdesi nüh- ṭāḳ-ı ṭārem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 47). [şāḫrāh-ı rifʿāti, ]*

**şāḥsār:** *Ağaçlık, koruluk; dal budak.*
Li-maʿallāh-gulsitān Yāsīn ü Ṭāhā-būstān
Ey nihāl-i bāġ-ı levlāk ü leʿamruk **şāḫsār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 106). [şāḫsār, ]*

**şāhsār-ı ʿadl:** *Adalete sahip olan.*
Yitişdi berg ü bārı **şāḫsār-ı ʿadl** ü inṣāfuñ
Niḥāl-i maʿdeletden mīve-çīn oldı yine dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 9). [şāḫsār-ı ʿadl, ]*

**şāhsār-ı nahl-i ṭūbā:** *Tûba ağacının*

*fidanının dalı.*
Ḳonup murġ-ı revānı şāḫsār-ı naḫl-i Ṭūbāya
Ḳadīmī lānesi üzre süzüldi gūyiyā şehbāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 5). [şāḫsār-ı naḫl-i ṭūbā, -y, -a ]*

**şāḫsār-ı rāḥmine:** *Merhamet koruluğu.*
Sebze-zār-ı ḥilmine şefḳat nesim-i rūḥ-baḫş
Şāḫsār-ı rāḥmine ʿafv ü şefāʿat berḳ ü bār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 34). [şāḫsār-ı rāḥmine, ]*

**şahs-ı laġar:** *Cılız kişi.*
Nedür ol **şahs-ı laġar** u cerrār
Bir ayaġ üstine ider reftār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 1). [şahs-ı laġar, ]*

**şaḫş-ı müsellem:** *Doğruluğu herkesçe kabul edilmiş kişi.*
Anı bir aç arıḳ **şaḫş-ı müsellem**
Alur ol ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 5). [şaḫş-ı müsellem, ]*

**şahş-ı müsellem:** *Doğruluğu herkesçe kabul edilmiş kişi.*
Anı bir aç arıḳ **şaḫş-ı müsellem**
Alur ol ejder aġzından demādem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 5). [şaḫş-ı müsellem, ]*

**şāh-süvār:** *Ata pek güzel binen, pek iyi binici.*
Lā-mekān mülkini ṭayy eyledi ol **şāḫ-süvār**
Şeş-cihāt olsa nola cünbişine teng-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 273). [şāḫ-süvār, ]*

**şāhsüvār-ı reh-i ʿaşḳ:** *Aşk yolunun askeri.*
O şāḫsüvār-ı reh-i ʿaşḳum ki piyāde
Mecnūn gibi niñ şifte var leşkerüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 9). [şāḫsüvār-ı reh-i ʿaşḳ, -um ]*

**şāh-zāde:** *Padişah oğlu veya padişah ailesinden olan erkek çocuk.*
Yeksān olur ḥużūr-ı İlāhīde ʿāḳıbet
İster gedā-yı dehr ü gerek **şāḫ-zāde** ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 8). [şāḫ-zāde, ]*

**şāʿir:** *Şiir söyleyen veya şiir yazan kimse.*
Devrüñde ʿālem-ārā ol **şāʿirüm** ḫuṣūṣā
Kim ola gūy-ı maʿnā çevganī-i beyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 165). [şāʿirüm, -üm ]*

**şāʿir:** *Şiir söyleyen.*
Çāsāre düşdi teşvīr iklimin itdi teşhīr
İtmez bu cengi taḳrir bir **şāʿirüñ** lisānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 94). [şāʿirüñ, -üñ ]*
Güş idüp naẓmumı ʿafv eyle Naẓīm-i zārı
Şāʿirüñ lā-büd işi lāf u güzāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 14). [şāʿirüñ, -üñ ]*

**şāʿir:** *Şiir söyleyen veya şiir yazan kimse.*
Şāʿir olsan ḳıymetüñ bir pīle-verden pestdür
Rişte-i taḥḳīḳe de çekseñ eġer şiʿr-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 63). [şāʿir, ]*

**şāʿirān:** *Şairler.*
Ferişte-ẕāt o memdūḥ-ı ins ü cānsın kim
Sitāyişüñ eġer emr olsa **şāʿirān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 94). [şāʿirān, ]*

**şāʿirān-ı dehrüñ oldum:** *Devrin şairlerinden oldum.*
Ṭabʿumı feyż-i nuʿūtuñ eyledi Ḥassān-ı Rum
Hamdu li'llāh **şāʿirān-ı dehrüñ oldum** eşʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 202). [şāʿirān-ı dehrüñ oldum, -uñ ]*

**şaʿir-i siḥr-i beyānum:** *Söz sihrimin şairi.*
Şaʿir-i siḥr-i beyānum diye davʿā itsem
Kimse daʿvāmı benüm eylemez ışġā illā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 79). [şaʿir-i siḥr-i beyānum, -um ]*

**şākir** *Şükür ve hamd edici, eden.*
Sabur u hem şekūr u **şākir** oldur
Daḫi müzzemmil ü müddeṯṯir oldur *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 31). [şākir, ]*

**şākird-i nā-kābil:** *Yeteneksiz öğrenci.*
Dil-i efsürde olmaz behre-ver ders-i maḥabbetden
Olur **şākird-i nā-ḳābil** hemīşe dūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 4). [şākird-i nā-ḳābil, ]*
Debistān-ı ḥaḳikatde olup **şākird-i nā-kābil**
Velī fenn-i mecazīde edībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 9). [şākird-i nā-kābil, ]*

**şaḳḳ:** *İkiye ayırmak.*
Şaḳḳ itseler dilüñ ḥaẕer ifşā-yı rāzdan
Olsa ḳalem gibi dehenüñde zebān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 13). [şaḳḳ, ]*
Şaḳḳ idüp tıġı enār-āsā ʿadūnuñ dillerin
Nāle-i eyvā Ḳızıl Elmayı itdi pür-ṣada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 7). [şaḳḳ, ]*

**şaḳḳ:** *Yarmak, yarılmak; ikiye ayrılmak.*
Şerḥ-i rummān-ı lebiñden iki **şaḳḳ** oldı Naẕīm
Hāme-i şehd-i zebān leẕẕet-i taʿbīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 13). [şaḳḳ, ]*

**şām:** *Şehname'nin kahramanlarındandır. Neriman'ın oğludur. Bir ejderhayı tek vuruşta öldürdüğü için "tek vuruşlu Sam" olarak da anılır.*
Dest-bürd-i Ḳahramān ḳahrınuñ bī-ṭāḳatı
Haşmı olsa **Sām** ü Rüstem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 58). [sām, ]*

**şām:** *Şehname'de adı anılan tarihî-efsanevî Fars kahramanlarından biri. Neriman'ın oğlu, Zâl'in babası ve Rüstem'in dedesidir. Yiğitliği ve adaleti ile anılır (Zavotçu 2013: 632).*
Bu bezm-i gîrûdârda olşaydı ümmīd-i beḳā
Ṣunmazdı sāḳī-i fenā peymāne-i sem **sāmına** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 8). [sāmına, -ı, -n, -a ]*

**şām:** *Akşam*
Dili yoḳ aġzı var amma ki her gāh
Hemān söyler yürür **şām** u seḥergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [şām, ]*
Ey şems-i şeref-maṭlaʿ u bercīs-maḳām
Naḳış ḳuluñum māh-ṣıfāt ṣubḥla **şām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 2). [şām, ]*
Mihr ü māhı kāse cerr idüp olmış ṣubḥ u **şām**
Āsitān-ı rifʿatinde bir gedā çarḫ-ı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 47). [şām, ]*
Tā ḥaşr ravżasına ṣubḥ ile **şām**
Ola envāʿ-ı taḥiyyat u selām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [şām, ]*

**şām:** *Akşam.*
Eyleme ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān
Hilʿāt-ı eyyāma tā kim ṣubḥ u **şāmı** pūd u tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 178). [şāmı, -ı ]*
Şehr-i rahmet māh-ı ümmet kim seḥergāh-ı ḥisāb
Vezn-i cürme ṣubḥ u **şāmı** keffe-i mīzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 6). [şāmı, -ı ]*
Her ṣubḥı ṣubḥ-ı ʿıyd ola her **şāmı** ṣam-ı ḳadr
Tekbīr-i rūz-ı ʿıydi ki ehl-i ṣıyām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 27). [şāmı, -ı ]*

**şām:** *Hazret-i Nuh aleyhisselâmın bir oğlu.*
Düşmeni **Sām** u Rüstem olsa olur Ḳabża-i ḳudretinde ḳaddi kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 81). [sām, ]*
Rüstem-i iḳbālinüñ **Sām** u Nerīmān ʿācizi
Nīrem-i iclāli dutmaz Ḳahramānı pençe-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 17). [sām, ]*

**şām:** *Akşam, gece.*
Sensin ol çeh ki ṣubḥ u **şām** olurum
Saña meddah ḫaşma mersiye-ḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 109). [şām, ]*

**şām:** *Hz. Nuh'un oğlu.*
Goreydi rūz-ı veġā Rüstemāne peykārın
Olurdı teng ciḫān **Sām** u Ḳahramān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 64). [sām, ]*

**şām:** *Akşam , siyahlık.*
Vaktidür dergeh-i Ḥaḳḳa açıla dest-i duʿa
Tā ki vaṣf-ı şeh-i kevneyn ile her **şām** ü seḥer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 334). [şām, ]*
Zülfiyle seyr-i ḥüsnini setr eylemez baña
Cānan Naẓīm **şām** u seḥerde duʿam alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 16). [şām, ]*
Olsun kemāl ü ʿömri fūzun ta ki ehl-i dil
Ders-i duʿā-yı devletini ṣubḥ u **şām** alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 26). [şām, ]*
Yir içerken anuñla **şām** u seḥer
Baña dirken peder ben aña püser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 137). [şām, ]*
Ney gibi oldı nāle işüm **şām** ile seḥer
Yaḳdum derūna āteş-i firḳatle daġlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 1). [şām, ]*

**şām:** *Bugün Suriye sınırları içinde kalan şehir. Siyahî insanların yaşadığı düşünülen yer.*
Eylemiş daʿvetinüñ ḳabża-i teshirine nām
Rūm u Hindū ʿAcemi Mıṣr ile **Şām** u Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 22). [şām, ]*

**şām u seḥerde:** *Akşam ve sabah.*
Bende olsañ ārzū eylersiñ āzād olmaġa
Bir efendinüñ olup **şām u seḥerde** çākeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 8). [şām u seḥerde, -de ]*

**şām-ı ġamda:** *Gam akşamı.*
Şām-ı ġamda ḥasret-i māh-ı nev-i ebrūñ ile
Şuʿle peykān şemʿ-i meclis tīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 9). [şām-ı ġamda, -ı, -da ]*

**şām-ı hicr:** *Ayrılık akşamı.*
Şām-ı hicrüñde ümıd-i vuṣlatuñdur şemʿ-veş
Ṣubḥ olınca gāh giryān gāh nālān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 5). [şām-ı hicr, -üñ, -de ]*

**şām-ı hicrān:** *Ayrılık gecesi , ayrılık mumu.*
Şām-ı hicrān idügi ʿāḳıbet-i ṣubḥ-ı viṣāl
Bize ḫaṭṭ-ı rūḫ-ı cānān gibi bürḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 3). [şām-ı hicrān, ]*

**şām-ı iftārı:** *Iftar akşamı.*
Şām-ı iftārı meserret-baḫş-ı cān-ı rūze-dār
Ṣubḥ-ı imsāḳinde hep ins ü melek yeksān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 3). [şām-ı iftārı, -ı ]*

**şam-ı ḳadr:** *Kadir gecesi.*
Her ṣubḥı ṣubḥ-ı ʿıyd ola her şāmı **şam-ı ḳadr**
Tekbīr-i rūz-ı ʿıydi ki ehl-i ṣıyām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 27). [şam-ı ḳadr, ]*
Ey kāküli **şām-ı Ḳadr** ü ʿarıżı ʿıyd
Vey ṣubḥ-ı cemāli rūz-ı nevrūz-ı saʿīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 1). [şām-ı ḳadr, ]*

**şāmı ḳadr:** *Kadir gecesi.*
Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān olur
Her ṣabāḥ u **şāmı Ḳadr** ü ʿıyd-i ins ü cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 2). [şāmı ḳadr, ]*

**şām-ı seḥer:** *Seher akşamı.*
Müşg ile kāfurdur **şām-ı seḥer** berf-i sefīd
İtdi ārāyiş dukānın Behmen-i serd ü ḫaşīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 15). [şām-ı seḥer, ]*

**şām-ı siyeh:** *Karanlık gece.*
Gehvāre-i rūzgārına hemvāre pāy-endāz içün
Ṣubḥ oldı dībā-yı sefīd **şām-ı siyeh** miski ḥārir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 22). [şām-ı siyeh, ]*

**şām-ı vuṣlat:** *Kavuşma akşamı.*

Şām-ı vuṣlat lālezār-ı dāġ-ı sīnem seyr idüp
Ol semen-simāyı gül-pūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 7). [şām-ı vuṣlat, ]*

**şām-ı vuṣlatda:** *Akşama ulaşmak.*
Naẓīmā **şām-ı vuṣlatda** geçen demler ḫayāliyle
Kenār-ı dīde ḫūn pergâle-vâr olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 9). [şām-ı vuṣlatda, -da ]*

**şāmumı:** *Ben(vücuttaki).*
Ṣabāḥ u **şāmumı** ders-i ṣenāñ ile geçürüp
Henūz şuġl-i nuʿūtuñda bilmezem taʿṭīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 119). [şāmumı, ]*

**şām-zülfüñ:** *Gece gibi saçlar.*
Biri şeb-zindedārıdur biri her rüz bīdārı
Ḳamer ol **şām-zülfüñ** āftāb ol ṣubḥ-dīdāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 8). [şām-zülfüñ, ]*

**şāne:** *Tarak.*
Ḥüsn ile mümtaz iken oldı haṭ-āver dil-rübā
Şāneyi itdüm hediyye armaġān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 10). [şāneyi, -y, -i ]*

**şāne:** *Tarak.*
Gīsū-yı müşgīninüñ müjgān-ı Rūḫu'l-Ḳudsidür
Çeşm-i ādāb ile itdükce neẓāre **şānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 6). [şānesi, -s, -i ]*

**şāne:** *Büyüklük , ululuk , azamet.*
O rūḫ-ı pāke o gīsūya nigāh eyleyenüñ
Çeşmi mirʾāt Naẓīmā müjesi **şāne** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 18). [şāne, ]*
Perīşāndur dil-i mecmuʿumuz bend-i kemendinde
Doḳun ey **şāne** zülf-i dilbere dest-i girībān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 12). [şāne, ]*
Nāz u istiġnāsını neyler görürseñ ʿākıbet
Destüñe bir gün hele āyīne ile **şāne** al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 14). [şāne, ]*

**şānına şāyān:** *Şanına uygun,yakışır.*
Kemterīne baḫşişi maḥṣūl-i ṣād genc ü defīn
Vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld eyvānınuñ teşbīḥidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 87). [şānına şāyān, ]*

**şāpāş:** *Aferin.*
Ṣāpāşını bu naẓm-ı revān-baḫşuñ ey Naẓīm
Cān-ı Lebīd ü rūḫ-ı Ferazdakdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 13). [şāpāşını, -ı, -nı ]*

**şara:** *Çare.*
Ḳalmaz bu ṭaravet saña ḫaṭṭuñ gelüp āḫir
Cānā seni şimdi **şaranı** sen de ṣararsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 6). [ṣaranı, -n, -ı ]*

**şarāb:** *İçilecek şey, içecek: ta'âm u şarab.*
ŞarāBiñuñ eser-i neşvesini ayaḳdan alur
Bu meclisüñ giderek mest-i ser-girānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 9). [şarābiñuñ, -īnüñ ]*

**şarāb:** *Sarhoşluk veren mahut mayi, bâde, mey.*
Derūn-ı sīnemi yaḳdı firāḳ-ı laʿl-i lebüñ
Ciġer kebabı benüm sāḳiyā **şarāb** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 4). [şarāb, ]*

**şarāb ola:** *Şarap olmak. Susayanlara su olmak.*
Keyfiyyeti ḫumāre vire tevbe-i naṣūḥ
bī-sāġar u **şarāb ola** bir ḥālet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 16). [şarāb ola, -a ]*

**şarāb-dār:** *Doğu ülkelerinde hükümdarların ve ileri gelenlerin şaraplarını saklayan ve gerektiğinde sunan kimse.*
Keyf-i lebi ciḫānı yıḳar gelmedi daḫi
Meyḫāne-i melāḥate böyle **şarāb-dār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 4).*

*[şarāb-dār, ]*

**şarāb-ı ʿişveden:** *Naz, cilve şarabı*
Şarāb-ı ʿişveden ey ser-girān-ı sāġar-ı nāz
Nedür bu mertebe nergislerüñde ḫvāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 9). [şarāb-ı ʿişveden, -den ]*

**şarāb-ı laʿlüñ:** *Sevgilinin lal dudağının şarabı.*
Şun ey şāḳī **şarāb-ı laʿlüñ** açılsun Naẓīm-i zār
Humār-ı cām-ı hicrüñ derd-i ser virmiş kesellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 13). [şarāb-ı laʿlüñ, ]*

**şarāb-ı nāb:** *] Saf/katıksız şarap; bkz. 'cām-ı şarāb-ı nāb' md.*
Gelince çeşmine cānā **şarāb-ı nāb** senüñ
Nigāh-ı nāzuñ ider ʿālemi ḫārāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 1). [şarāb-ı nāb, ]*

**şariʿ-i yektā:** *Şeriat birliği.*
Şariʿ-i yektā ki ḥālā yirde gökde ḳalmadı
Olmaya ins ü melekde bende-i fermān-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 95). [şariʿ-i yektā, ]*

**şarḳ:** *Doğu.*
Şarḳ u ġarb ola mülāḳi kuvvet-i temkīn ile
Sīne-i rūy-ı zemīne olsa hükmi pâ-niŝâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 85). [şarḳ, ]*

**şaʿşaʿa-i āftābdur:** *Güneşin parıltısı.*
Şandum görince **şaʿşaʿa-i āftābdur**
Rūḫsār-ı yārle o dü-zülf-i ḫizāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 9). [şaʿşaʿa-i āftābdur, -dur ]*

**şaşt:** *Okçuların parmaklarına taktıkları yüzük.*
Bir ḥadeng-endāz-ı şāḥib-kabżadur kim ibtidā
Şast tīrden dīde-i düşmende eyler imtiḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 8). [şast, ]*

**şaşt-ı şāfındandur:** *Saf atmıştadır.*
Şaşt-ı şāfındandur ebrū-yı kemāndāruñ henüz
Zaḫm-ı peykānın duyurmaz murġ-ı bismil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 11). [şaşt-ı şāfındandur, --ın, --da, --dur-ın, -dan, -dur ]*

**şāyān:** *Layık, yaraşır, uygun.*
Luṭf-ı dest ü ṭabʿına nisbetle **şāyāndur** disem
Baḥr u ber cerrār-ı sāʾil kān-ı pür-mümsik ḥasīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 11). [şāyāndur, -dur ]*

**şāyān:** *Değer, layık.*
Ḳadrüm olaʿālī dir iseñ post-nişīn ol
Engüştere **şāyān** olan engüşt-i pesīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 2). [şāyān, ]*
İdeyüm gevher-i niyāzumıʿarż
Eyle silk-i ḳabūlüñe **şāyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 190). [şāyān, ]*

**şāyān-ı enbiyā:** *Peygamberlere yaraşır.*
Lāyıḳ deġilse de umarum faẓl-ı Ḥaḳ ide
Bu Naẓm-ıʿācizānemi **şāyān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 56). [şāyān-ı enbiyā, ]*

**şāyed:** *Eğer'şayet, koşul anlamı veren edat.*
Şāyed niyāz-ı nāmene rāḥm eyleye görüp
Yāre ḥamāme-i dil-i şeydā o çār o cūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 3). [şāyed, ]*
Şāyed ki ola günāhumuzʿafv Naẓīm
Dāmān-ı şerif-i ḫırḳasın būs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 3). [şāyed, ]*

**şāyeste:** *Lâyık. (Hüsniyatta istimali galiptir).*
Gevher-i mihrine **şāyeste** degüldür virse
Cevher-i cānını ḫalḳ-ı dü-ciḫān müjde-behā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 143). [şāyeste, ]*

**şāyeste:** *Layık, uygun, yaraşır.*
Çehre-iʿirfān-ı istiʿdādına **şāyestedür**
Sunʿ-ı Ḥaḳla her gülāb-ı feyż kim taḳṭīr

olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 43). [şāyestedür, -dür ]*
Kāh-ı bülend cāhına **şāyestedür** felek
Zerrin kemer iderse eger ḫaṭṭ-ı mihveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 59). [şāyestedür, -dür ]*
Rūy-ı ḫandānıyla ḥüsn ü ḫulḳla her vechle
Ẕātına **şāyestedür** dirsem güẕellerden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 22). [şāyestedür, -dür ]*
Ezḫār-ı bī-ḫār u ḫazān bir ravża-i nüzhet-ʿıyān
Şāyestedür aña disem mānend-i gülzār-ı naʿīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 12). [şāyestedür, -dür ]*

**şāyeste:** *(şāyesten "lâyık ve uygun olmak"tan şāyeste) Lâyık, yaraşır, uygun.*
İltifāt-ı nāzuña **şāyeste** itmezseñ daḫī
Bir selāmum rāḥm idüp ey ġamze-i cānāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 9). [şāyeste, ]*
ʿAceb mi eylemese nesr-i ṭāʾire raġbet
Deġil kemendinde **şāyeste** ṣayd-ı lāġardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 108). [şāyeste, ]*
Nigāh-ı şefḳate **şāyeste** kıl ḳaṣīdesini
Olursa mültefetüñ lūṭflar keremlerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 151). [şāyeste, ]*
Dergeh-i ʿizzetinde **şāyeste**
Olsa Bercīs kātib-i dīvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 55). [şāyeste, ]*
Ey şāḫ-ı bende-perver ḫan-ı nevālünüñ ger
Olsa Naẓīm-i kemter **şāyeste** mīhmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 144). [şāyeste, ]*
Şāḫid-i vaṣfuña **şāyeste** muḳabīl ṭutsam
Ṣanʿatum ayine-i ṭabʿumı ṣaf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 9). [şāyeste, ]*
Kilk-i siḥr-iṣārına vābeste inṣā-yı laṭīf
Hāṭır-ı feyyāżına **şāyeste** eşʿār-ı selis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 8). [şāyeste, ]*

**şāyeste olsa:** *Yakışmak, layık olmak.*
Evṣāf-ı sūrın yazmaġa alup ele levḥ u ḳalem
Şāyeste olsa cān ile aña ʿUṭārid bir debīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 16). [şāyeste olsa, -sa ]*

**şāyeste-i engūşterīn:** *Yüzüğe layık olan.*
Yā nebi eyle beni **şāyeste-i engūşterīn**
Pīr ü bernā ḫāk-i pāk-i ravżañı sevgend ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 103). [şāyeste-i engūşterīn, -in ]*

**şeb:** *Gece.*
Pür-neşāṭ idi meclis-i ṭarabum
ʿİyd ü Ḳadr olmış idi rūz ü **şebüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 58). [şebüm, -üm ]*

**şeb:** *Akşam olmak.*
Aña pervāne olur bülbül-i dil kim **şeb** ü rūz
Ṣemʿ-i nā-māḥrem ola bezmine gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 3). [şeb, ]*
Çarḫ ḥoḳḳa dūde **şeb** levḥa ḳamer ḫāme şihāb
Pış-i ḥükminde ʿUṭārid kātib-i fermān-nüvīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 9). [şeb, ]*
Firḳatinde ol ʿazīz-i kamilüñ ṣanma ṣafaḳ
Rūz ü **şeb** ḳan aġlamakda dīde-i ḫurşīd ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 8). [şeb, ]*
Baña ḥayātı ile Ḳadr ü ʿıyd idi **şeb** ü rūz
Dilüñ cemāli idi mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 5). [şeb, ]*

**şeb:** *Gece.*
ʿAbdle ḳadr ola ol ṣafiʿ-i küll-i ümemüñ
Ṣa'im-i rūze-i derd ü ġamınuñ rūz ü **şebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 44). [şebi, -i ]*
Meġer ki bāġ-ı cemālüñ idişdi nevrūzı
ʿAceb mi olsa berāber henūz rūz ü **şebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 6). [şebi, -i ]*

**şeb:** *Akşam ve/veya gece.*
Māḥv olsa ʿafv ile nola ey dil-siyeh günāh
Ṣābūn-ı ṣubḥ **şebde** ḳomaz leke-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 2). [şebde, -de ]*
Günden derūnda mihr-i rūḫı āşikāredür

Her **şeb** arar o māhı dil-i bī-ḳarār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 10). [şeb, ]*
Suṭür-ı ḥarf evṣāfında **şeb** dūde ṣafaḳ laʿli
Felek levḥ-i zer-efşān noḳṭa encüm māh nevmīddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 69). [şeb, ]*
Ādemi lābüd belāya uġradır sūʾ-i ḳarīn
Geçdi ġañetle **şeb** ü rūzum dirīġa bilmedüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 122). [şeb, ]*
Rūz ü **şeb** maṭlaʿ-ı nübüvvetde
Her dü-rūḫsārı mihr ü māh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 17). [şeb, ]*
Ḳadr ü ʿıyd| olsun **şeb** ü rūzı o alī ḥażretün
Ehl-i İslāma ṣıyān u ʿıyd kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 95). [şeb, ]*
Böyle **şebde** ḳadre irmek istese bir rūze-dār
Vasıl-ı ḫan-ı nevāl-i ḫān-ı ʿālī-şān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 23). [şebde, -de ]*
Şeb dūde çarḫ-ı Ḥaḳḳā meh-i nev ḳalem-tīrāş
Sīmīn -nüḳāt nücum aña zerrīn ḳalem-şehāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 23). [şeb, ]*
Reh-i ṭalebde **şeb** ü rūz diñledüm ceresi
Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [şeb, ]*
Reh-i ṭalebde **şeb** ü rūz diñledüm ceresi
Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [şeb, ]*
Her dīde-i ter ki ṣubḥ-ı dīdār ister
Şeb tā Be-seḥer o dīde-i bīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 2). [şeb, ]*

**şeb:** *Akşam, gece.*
Zülfüñ nice bir eyleye rūḫsāruñı mestur
Ey mihr-i melāḥat **şebüñ** āḫir seḥeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 12). [şebüñ, -üñ ]*
Perī-peykeri aldum yine aġūşa bu **şeb**
Götürüp dāʾire-i daʿvete teshīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 17). [şeb, ]*
Müjde-i vuṣlatına dīde be-râhım **şeb** ü rūz
Māh-ru zühre-cebīn mihr-i dıraḫşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 11). [şeb, ]*
Rūz u **şeb** mihr ü mehi kāse-i deryūze idüp
Āsitānıñda gedādur o şehüñ çarḫ-ı dü-tā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 139). [şeb, ]*
Ġāşiye ber-dūş olup aña o **şeb** peyk-i Celīl
Bir Burāḳ-ı Berḳ-reftār ile ḳıldı ʿazm-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 3). [şeb, ]*
Rūz u **şeb** sönsüñ çerāġ-ı baḫtı ḫaşm-ı şerʿinüñ
Dehrüñ olduḳça fürūzan mihr ü māh-ı enveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 225). [şeb, ]*
Āġūşumı ṣabāḥa deġin ḥāle eylerüm
Baña ne **şeb** ki ol meh-i nā-mihribān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 86). [şeb, ]*
Ola sermāye-i ʿömrüñ **şeb** ü rūz
Devr-i ebvāb-ı edānīde tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 5). [şeb, ]*
Aġla ḥālüñ yüzüñi sür **şeb** ü rūz
Eylemez sāʾili redd-i dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 13). [şeb, ]*
Zer ü sīm ile pür-zīver **şeb** ü rūz
Serāser cāmesi zer-beft ü zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [şeb, ]*

**şeb:** *Gece, akşam.*
Ṣubḥum olmışdı gün gibi tābān
Şebüm eylerdi meh-veşān rāḫşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 34). [şebüm, -üm ]*

**şeb:** *Gece.*
Virsün şeref ṣaḥīfe-i devrāne rūz ü **şeb**
Her bir ḳaṣīde bezmine kim armaġan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 109). [şeb, ]*

**şeb içre:** *Gece içinde.*
Kenān-ı ṣabrumı virdi fenāya berḳ-ı cemāl
Göründi ṭurreden ol rūḫ **şeb içre** māh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 4). [şeb içre, ]*

**şeb ü rūz:** *Gece ve gündüz.*

Yitişür arż-ı maḳāl eyledüñ ey ṭab-ı selīm
Tā ki naʿt-ı şeh-i kevneyni edāya **şeb ü rūz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 120). [şeb ü rūz, ]*
Ciḫāniyān olālar sāyebān-ı ʿadlüñde
āṣafuñ **şeb ü rūz** emn ile emān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 126). [şeb ü rūz, ]*

**şebāb-ı ünfüvānī:** *Gençlik dönemi.*
Aġardı mūy-ı ser gelmez mi saña intibāh ey dil
Şebāb-ı ünfüvānī geçdi eyyām-ı herem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 14). [şebāb-ı ünfüvānī, ]*

**şebān:** *Geceler.*
Hışm-ı cāhı ola mescūn-ı çeh-i taḥt-ı serā
Ser-i bī-devlet-i bed-ḫvāhına rūzān u **şebān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 340). [şebān, ]*
Sulṭān-ı ḥıfẓı bir ān eżdāda itse fermān
Tā ḥaşr iderdi şīrān āhūlara **şebānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 50). [şebānı, ]*

**şeb-çerāġ:** *Gece parlayan kıymetli taş.*
Derūn-ı şebde virür şuʿle **şeb-çerāġ** gibi
Füruġ-ı mehce-i her tūġı günden aẕherdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 99). [şeb-çerāġ, ]*
Genc-i luṭf ü mekrümet Sulṭān Aḥmed kim anuñ
Dergehinde **şeb-çerāġ** ile berāberdür ḫaẕef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 10). [şeb-çerāġ, ]*

**şeb-çerāġ:** *Gece parlayan kıymetli taş parlatan, aydınlatan; kendine hayran bırakan, beğenilen kimse.*
O gencüñ her biri gevher yaṭaġı
Naẕīmā feṭḥ idüp ol **şeb-çerāġı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 14). [şeb-çerāġı, -ı ]*

**şeb-çerāġ-ı ʿālem-ārā:** *Âlemin süsü geceyi aydınlatan feneri.*
Nola refʿ eylese rūy-ı ciḫāndan ẓulmet-i ẓulmi
Füruġ-ı ʿadl ü dādı şeb-çerāġ-ı ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 16). [şeb-çerāġ-ı ʿālem-ārā, -dur ]*

**şeb-dîz ḫat:** *Ayva tüylerinin gece rengi.*
Şeb-dîz ḫatuñla giderek ey rūḫi gülgûn
Çoḳ ḫüsrev ü Şīrīni melāḥatle yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 3). [şeb-dîz ḫat, -uñ, --la ]*

**şeb-gīr:** *Gece vakti olan.*
Bezm-i ʿişret meclis-i taṣvīrdür sensiz baña
Ṣavt-ı muṭrib nāle-i **şeb-gīrdür** sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 2). [şeb-gīrdür, --dür ]*

**şeb-i ferzāne:** *Âlim gecesi.*
Ḥaẕer ki çoḳ **şeb-i ferzāne** tavr-ı naṭʿ-ı ġurur
Hezār ʿacz ile virdi rıżā piyādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 3). [şeb-i ferzāne, ]*

**şeb-i ġınāda:** *Zenginlik akşamında.*
Olur fitīle fürūg-ı çerāġ istiġnā
Şeb-i ġınāda ider dāġ-ı sīnesin ḳandīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 14). [şeb-i ġınāda, -da ]*

**şeb-i īsrā:** *Muhammed'in miraca çıktığı gece.*
Meclis-i ḳurb ü şeb-i īsrāda
Nūr-ı mişkāt daḫi şemʿ-i celī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [şeb-i īsrā, -da ]*

**şeb-i isrāda:** *Öte akşam.*
Meşʿal-afrūz-ı niyāz olsa nola nūr-ı siyāh
O ʿazm-i ḳurb **şeb-i İsrāda** maḥbūb-ı ilāh itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 2). [şeb-i isrāda, -da ]*

**şeb-i ḳadr:** *Kadir gecesi.*
Zīr-i ser-i zülfinde o rūḫsārı görenler
Gūyā **şeb-i Ḳadr** içre doġan nūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 10). [şeb-i ḳadr, ]*

**şeb-i ḳadr:** *Kadir gecesi.*
Ṣāʾim-i rūze-i dīdārı dil ü cān-ı ümem
Gīsūvānı **şeb-i Ḳadr** ü rūḫı ʿıyd-i aḍḥā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 120). [şeb-i ḳadr, ]*

**şeb-i miʿrāc:** *Mi'râc gecesi.*
Şeb-i miʿrāc o Hudāvend-i Hudāvendāne
Sidreden Ḥażret-i Cibrīl olup bāl-güşā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 225). [şeb-i miʿrāc, ]*

**şeb-i raḫīl:** *Göç akşamı.*
İtse revā o fāżıl-ı devrān **şeb-i raḫīl**
Meşʿalkeş-i ʿazīmeti māh-ı münevveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 51). [şeb-i raḫīl, ]*

**şeb-i rezm:** *Savaş gecesi.*
Şeb-i rezminde o encüm-sipeh-i dehre olur
Māh-ı nev tīġ u kemer-bend-i muraṣṣaʿ cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 33). [şeb-i rezm, -in, -de ]*

**şeb-i tār:** *Karanlık gece.*
Bilmemiş ẕevḳ-ı viṣālüñ ġam-ı hicrān idügin
Vuṣlata ṣubḥ-ı ṭarab hecre **şeb-i tār** diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 6). [şeb-i tār, ]*

**şeb-i tār-ı veġāda:** *Kavga gürültü tarının gecesi.*
Şeb-i tār-ı veġāda nūr-ı siyāh
Nīze-i neşterinde perçemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 91). [şeb-i tār-ı veġāda, -da ]*

**şeb-i tārīk-i cānā:** *Sevgili yolunun akşamı.*
Ṣaldı pertev yine bir mihr-i ciḫān-tāb-ı nevāl
Müjde ey kūşe-nişīnān **şeb-i tārīk-i cānā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 6). [şeb-i tārīk-i cānā, ]*

**şeb-i viṣāl:** *Kavuşma gecesi.*
Şeb-i viṣāl bir olsaḳ ʿaceb midür ikimuz
O sīm-ten niçe bir pīrehende yektādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 9). [şeb-i viṣāl, ]*

**şeb-i vuṣlatda:** *Kavuşma gecesi.*
Gitdi o zamān kim **şeb-i vuṣlatda** alurdum Āġūşa miyānın gehī pehlūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 9). [şeb-i vuṣlatda, -da ]*

**şebistān-ı ʿişret:** *Eğlence meclisinin yatak odasını.*
Sākī müzeyyen eyle şebistān-ı ʿişreti
Olsun ʿarūs-ı bādeye peymāne ḫacle-gāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 11). [şebistān-ı ʿişret, --i ]*

**şebnem:** *Çiğ.*
ʿAfv ü cūdıyla seyyiʾāt-ı ümem
Gūyiyā āftāb u **şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 74). [şebnemdür, -dür ]*

**şebnem:** *Çiğ tanesi.*
Nola açılsa o gül rūḫsārı feyż-i āh u eşk-i ter
Nesīm ile biri hem-dem biri **şebnemle** tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 8). [şebnemle, -le ]*
Ṣaḥīfe-i güli pür-nuḳaṭ eylemiş **şebnem**
Çemende bülbül-i şeydā meġer ki fāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 7). [şebnem, ]*
Rūḫsāruña ḳarşu gözümüñ yaşı aḳarken
Ḥūrşīd ile **şebnem** dir idüñ şimdi ne dirsüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 8). [şebnem, ]*
Gülzār-ı dil reyyān iken seylāb-ı eşk-i çeşm ile
Bilmezdi kimse nidügin ʿālemde **şebnem** nāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 6). [şebnem, ]*

**şebnem:** *Çiğ tanesi.*
Gülāb-efşān olup **şebnem** yine rūḫsār-ı ezḫārı
Uyanmış her şükūfe ḫābdan ṣubḥ-ı baḫār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 3). [şebnem, ]*

**şebnem:** *Çiğ damlası.*
Dūd-ı dildür bāġ-ı ʿaşḳuñ sünbül-i müşgīn-demi
Eşk-i terdür gülşen-i mihr ü muḥabbet **şebnemi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 2). [şebnemi, -i ]*

**şebnem:** *Havada buğu durumundayken akşamın ve gecenin serinliğiyle yerde veya bitkilerde toplanan küçük su damlaları. || Gözyaşı.*
Baġa varsam aḫker-i sūzān olur her **şebnemi**
Her gül-i ter dāġ-ı cān teʾs̱īrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 5). [şebnemi, -i ]*

**şebnem-ālūd-ı ġarḳ olsa:** *Boğulmuş olsa Çiğ tanelerine bulanıp.*
Şebnem-ālūd-ı ġarḳ olsa gül-i rūyı olur
Sebz türāb-ı rūḫıyla çemen-i şerm ü ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 153). [şebnem-ālūd-ı ġarḳ olsa, -sa ]*

**şebnem-i bāġ-ı rūḫından:** *Sevgilinin yanak çevresindeki göz yaşları.*
Beng ü būy-ı ʿārıżından lālede dāġ-ı neşāṭ
Şebnem-i bāġ-ı rūḫından sebz-ter verd-i ṭarī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 136). [şebnem-i bāġ-ı rūḫından, -ın, -dan ]*

**şebnem-i feyz:** *Hak'tan gelen feyiz (bilgi ve ruhî zevk hali)'in çiğ taneleri.*
Şebnem-i feyz ile itmiş çemen-ārā-yı edeb
Ġonce-i ter gibi ol kec-külehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 3). [şebnem-i feyz, ]*

**şebnem-i hurşīd-rübā:** *Güneş alan çiğ tanesi.*
Her ḳaṭresi bir şebnem-i ḫurşīd-rübādur
Ol girye ki rāḥm eyleye yārüñ dil-i saḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 5). [şebnem-i ḫurşīd-rübā, -dur ]*

**şebnem-i luṭfı:** *İyilik , ihsan şebnemi.*
Şebnem-i luṭfi niṣār olsa zemīn-i yeʾse
Gül-i ümmīdi vire her ser-i ḫār u ḫasa bîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 35). [şebnem-i luṭfı, --ı ]*

**şebnem-i tebşīr:** *Müjdenin çiy tanesi.*
Rīcʿat itdükde dil-i aṣḥābı ṣādāb eyledi
Şebnem-i tebşīr ile ol gülbün-i ḥikmet-miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 46). [şebnem-i tebşīr, ]*

**şebnem-i ter:** *Yeni çiğ tanesi.*
Ẕātuñda bul güher gibi tāb u ṭarāveti
Gül gibi alma şebnem-i terden leṭāfeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 2). [şebnem-i ter, -den ]*

**şebnem-i üftāde:** *Düşkün, zavallı çiy tanesi.*
Sürḫ-gündur her ʿaraḳ ṭabʿ-ı rūḫından gūyiyā
Berg-i gülde **şebnem-i üftāde** olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 8). [şebnem-i üftāde, ]*

**şeb-tā-be-seḥer:** *Geceden sabaha kadar.*
İtsem nola ḥāle-dār **şeb-tā-be-seḥer**
Āġūşuma māh-ı mihribānum geldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 3). [şeb-tā-be-seḥer, ]*

**şeb-tā-seher:** *Akşamdan sabaha kadar.*
Çeşmüme ḫvābı ḫārām itdüm ḫayāl-i yār ile
Gelmedi **şeb-tā-seḥer** müjgān müjgān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 4). [şeb-tā-seḥer, ]*

**şeb-zindedār:** *Geceleri işle meşgul olan, geceleri uyumayan.*
Biri **şeb-zindedārıdur** biri her rüz bīdārı
Ḳamer ol şām-zülfüñ āftāb ol ṣubḥ-dīdāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 7). [şeb-zindedārıdur, -ı, -dur ]*

**şeb-zindedār:** *Geceleri işle meşgul olanlar, geceleri uyumayanlar.*
Muy-ı sefīd ʿārifi **şeb-zindedār** ider
Bīdāre feyż ü ḥāleti vaḳt-i seḥer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 3). [şeb-zindedār, ]*

**şecāʿat:** *Yiğitlik, yüreklilik, cesâret.*
Kemāl-i maġfiretle miṣli yoḳ dirlerse gerçekdür
Şecāʿatde naẓīri var diyen kimse yalan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 26). [şecāʿatde, -de ]*

**şedīd:** *Ar. Şiddetli. , sert, asabî.*
Devr-i dergāhı gerçi derd ü miḥnetdür **şedīd**
Heybet-i ḳurb-ı viṣāl ammā ki buʿdından eşed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 23). [şedīd, ]*

**şefāʿat:** *Din. Peygamberlerin ve Allah'ın izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Cenâbıhak katında aracılık etmeleri.*
Muttaṣıl ʿafv ü **şefāʿatdür** yesār u der-yemīn
Ṣāḥibü'l-miʿrāc o peyġamber ki esb-i ḳadrinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 65). [şefāʿatdür, -dur ]*
Vezn olursa keffe-i ʿafv ü **şefāʿatle** velī
Ṣıḳlet-i bār-ı günāhumdan girāndur berk-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 65). [şefāʿatle, -le ]*
Merḥamet-guster şehā ṣulṭān-ı şefḳat-dergehā
Eş **şefāʿatle** iden ḥurrem ʿuṣāt-ı māḥşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 184). [şefāʿatle, -le ]*

**şefāʿat:** *Allah'ın mahşer gününde izin verdiği kişilerin günahkâr kullar için aracılık etmesi.*
Sebze-zār-ı ḥilmine şefḳat nesim-i rūḫ-baḫş
Ṣāḫsār-ı rāḥmine ʿafv ü **şefāʿat** berḳ ü bār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 34). [şefāʿat, ]*

**şefāʿat:** *(Ar.) Peygamberlerin ve Allah'ın izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Cenâbıhak katında aracılık etmeleri*
Lücce-i ʿafv-ı **şefāʿat** kān-ı cūd-ı merḥamet
Çāre-sāz-ı ʿillet-i ümmet şefīʿu'l-müẕnibīn
Mefḫār-ı her dü-ciḫān bālā-nişīn vālā-nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 56). [şefāʿat, ]*
Ey lücce-i şefḳati muḥīṭ-i mevvāc
Ey ḳulzüm-i ʿafvine **şefāʿat** emvāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 2). [şefāʿat, ]*

**şefāʿat kānı:** *Şefaat kaynağı, Hz. Muhammed.*
Ey **şefāʿat kānı** ʿafv it vażʿ-ı nā-hemvārumı
Midḥat-i ẕātuñda oldum gerçi küstaḫ u fużūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 9). [şefāʿat kānı, -ı ]*

**şeffāf:** *Bir cihetinden bakıldıkta diğer cihetindeki şeylerin görülmesine mani olmayan.*
Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte **şeffāf** ḳumāş
Mihr ü meh tār ile pūd olsa bu minvāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 7). [şeffāf, ]*

**şefīḳ:** *Şefkatli, merhamet ve sevgisi bol (kimse), müşfik.*
Ne bir hem-dem ne bir māḥrem ne bir yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum tek **şefiḳ** olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 2). [şefiḳ, ]*

**şefīʿu'l-ʿaraṣāt:** *Kıyamet gününün şefaatçisi.*
Nāʾib-i ḳāżī-i ḥācāt **şefīʿu'l-ʿaraṣāt**
Müşfiḳ-i ḥāl-i ʿuṣāt ol sened-i rūz-ı cezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 83). [şefīʿu'l-ʿaraṣāt, ]*
Destgīr-i żuʿafā-yı māḥşer
Sātiru'l-ʿāyb **şefīʿu'l-ʿaraṣāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 8). [şefīʿu'l-ʿaraṣāt, ]*

**şefīʿü'l-müznibīn:** *Günahkarların şefaatçisi ( Hz. Muhammed).*
Lücce-i ʿafv-ı şefāʿat kān-ı cūd-ı merḥamet
Çāre-sāz-ı ʿillet-i ümmet **şefīʿu'l-müẕnibīn**
Mefḫār-ı her dü-ciḫān bālā-nişīn vālā-nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 55). [şefīʿu'l-müẕnibīn, ]*

**şefḳat:** *Acıyıp esirgemek.*
Ey merḫameti ʿuṣatına cāy-ı gürīz
Vey **şefḳati** Baḥri lücce-i ʿafv-engīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 2). [şefḳati, -i ]*

**şefḳat:** *Acımak.*
Ḳulzüm-i ʿafv u şefāʿat dür-i deryā-yı kerem
Menbaʿ-ı raḥmet ü **şefḳat** güher-i kān-ı ʿaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 106). [şefḳat, ]*

**şefḳat:** *Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi.*
ʿAfvüñe **şefḳatüñe** ḳalmış iken ʿabd-i ʿaṣīm
Levḥ-i ʿişyānumı ʿafvüñ nola ṭūmār itse *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 109). [şefḳatüñe, -ün, -e ]*
Şefḳatinden nā-ümīd olmam yine rūz-ı cezā
Gerçi kim sūʾ-i ʿamel ḥāl-i dilüm itdi tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 63). [şefḳatinden, -i, -n, -den ]*

**şefḳat:** *Acıyarak veya esirgeyerek sevme*
Çekilür bār deġüldür bilürem maʿṣiyetüm
Şefḳati luṭfuñı hem-keffe-i mīzān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 16). [şefḳati, -i ]*
Bir zʿaīfe taḳviyet-baḫş olsa rāḥm ü **şefḳati**
Gelmeye seng-i felaḥatle zücāce inkisār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 99). [şefḳati, -i ]*
Ey ʿādet-i ʿafvi ḫāṭır-ı cürm-nüvāz
Dilrīş-i ḫaṭāya **şefḳati** merḥamet-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 2). [şefḳati, -i ]*

**şefḳat:** *Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi.*
Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti **şefḳatine** ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 10). [şefḳatine, -i, -ne ]*

**şefḳat:** *Acımayla karışık sevgi.*
Sebze-zār-ı ḥilmine **şefḳat** nesim-i rūḫ-baḫş
Şāḫsār-ı rāḥmine ʿafv ü şefāʿat berḳ ü bār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 33). [şefḳat, ]*

**şefḳat:** *Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi.*
Ḥüccet-i cürmine ʿafvüñ olup imżā-yı ḳabūl
Şefḳatüñ ola berāt-ı ʿamelinde ṭuġra *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 310). [şefḳatüñ, -üñ ]*

**şeftālū:** *Şeftâli.*
Yine bir nev-niḥāl-i bāġ-ı ʿişve virdi **şeftālū**
Yitişdi mīve-i naḫl-i viṣāl nev-resān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 3). [şeftālū, ]*

**şegaf:** *Delicesine sevme (Devellioğlu 2012, 1148).*
Mevce-i şūr ü **şeġaf** itse nola ser-geşte
Sāḳin-i zevraḳ-ı deryā-yı cünūn yem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 9). [şeġaf, ]*

**şegaf:** *Aşırı sevgi, mecnunca, çılgınca sevme.*
Rüstemāne çekmeden şemşīr-i bürrānın olur
Bīm-i tīġından dil-i aʿdāda şād şūr u **şeġaf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 14). [şeġaf, ]*

**şeh:** *Allah.*
O **şehüñ** bendesiyüz kim yed-i şunʿ-ı ezelī
Püşt-i ser-nāme-i ikrāmına ḫātem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 11). [şehüñ, ]*
Bir işāretle dü-şaḳḳ oldı o dem kerde-i māh
O **şehüñ** kūşe-i ebrūsı īmā idince *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 244). [şehüñ, ]*
Zīr-ı meşḳ oldı ḳamer levḥ-i zer-efşān ḫurşid
O **şehüñ** medḥin itdi ʿUṭārid imlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 246). [şehüñ, ]*
O **şehüñ** ṣubḥ u mesā itmede ervāḥ-ı kirām
Ḥāḳ-i dergāhına fersūde cebīn-i tekrīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 17). [şehüñ, ]*
Ḳulzüm-i şefḳatindedür o **şehüñ**

Cilve-i şevḳ ile sipâh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 15). [şehüñ, ]*
Ẓıll-ı ʿadlindedur Naẓīm o **şehüñ**
Rāḥat-ı ümmet ü refāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 29). [şehüñ, ]*

**şeh:** *Hükümdar; her şeyin maliki olan Allah.*
Rūz u şeb mihr ü mehi kāse-i deryūze idüp
Āsitānıñda gedādur o **şehüñ** çarḫ-ı dü-tā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 140). [şehüñ, -üñ ]*
Eşer-i muʿcize-i bāḥiresiyle o **şehüñ**
Oldı gūyā yed-i pākdeki seng-i ḫārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 161). [şehüñ, -üñ ]*
Her biri oldı Biñā-yı şerʿine rükn-i rekīn
Ol **şehüñ** māḥşerde iki ġāşiye-ber-duşıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 64). [şehüñ, -üñ ]*
Bu **şehüñ** tā ti devr-i ʿadlinde
Ola āsūde ʿālem ü insān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 231). [şehüñ, -üñ ]*

**şeh:** *Hükümdar, padişah.*
Sipeh-i ḥaşmetine ʿavn-i Hudā rehber olup
O **şehüñ** dem ʿazm-i çemen-zār-ı ġaza itdügi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 200). [şehüñ, -üñ ]*
Ṣadme-i ḳahrı ile Hind ü ʿAcemde o **şehüñ**
Müminātıyla yire geçdi revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 203). [şehüñ, -üñ ]*
O **şehüñ** sāʾil-i dergāhı kibār ile ṣıġar
O **şehüñ** bende-i fermān-beri pīr ü bernā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 205). [şehüñ, -üñ ]*
O **şehüñ** sāʾil-i dergāhı kibār ile ṣıġar
O **şehüñ** bende-i fermān-beri pīr ü bernā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 206). [şehüñ, -üñ ]*
O **şehüñ** medḥ-i ẕātınun ġayrı
Ṣiʿr-i siḥr-i ḥelāl ise ẕemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 49). [şehüñ, -üñ ]*
Ḳurretüʿl-ʿāyn-ı mülūk ol **şeh** ki ḫāk-i maḳdemi
Ṭutiyā-yı nūr-baḫş-ı dīde-i devrān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 29). [şeh, ]*
ʿAvn-i Ḥaḳ olsun ẓāhir ü dest-gīri ol **şehüñ**
Ṣalṭanatla ömrin efzūn ide Ḥayy Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 3). [şehüñ, -üñ ]*

**şeh:** *ʃ'ah'muhaffefi: şah, sultan; mec. sevgili.*
Ne ben Naẓīm o şeh-i ḥüsne benzeriñ bulurum
Benüm gibi ne o **şeh** bende-i kemīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 22). [şeh, ]*
O **şeh** ki muṣḥaf-ı ẕāt u ṣıfātı vaṣfında
Ḥālāyıḳ itseler āyāt-ı naʿtını tertīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 87). [şeh, ]*
Ser-levḥa-i cerīde-i esrār u maʿrifet
Dīvan-ı faẓl ü dānişe **şeh** beyt intiḫāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 14). [şeh, ]*

**şeh:** *Hükümdar, padişah (Sultan Siyavuş).*
Zer-kāse-i mihr elinde olmuş o **şehüñ**
Dīrīne gedā-yı dergehi çarḫ-ı dü-tâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 3). [şehüñ, -üñ ]*

**şeh:** *Hükümdar Siyavuş.*
Ḳavm-i ʿĀd olsa olur ednā hücūmından şikest
Bir **şehüñ** kim ʿavn-i Ḥaḳdur rāyet-i leşkerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 10). [şehüñ, -üñ ]*
Nīsān-ı feyż-i cān-ı celāliyle ol **şehüñ**
Ser-sebzdür ḥadīḳa-i sāmān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 41). [şehüñ, -üñ ]*
Dem-i ʿafvinde seḥer-gāh-ı şefāʿat o **şehüñ**
Derekāte derecāt ola bedel ḫavfe recā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 135). [şehüñ, -üñ ]*
Aṭlas-ı çarḫa eblāḳ-ı ʿazmi şehün zīb-baḫş-ı maḳdemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 40). [şehün, -üñ ]*
O **şehüñ** pīşgāh-ı emrinde
Ḳadd-i bālā-yı ser-keşān ḫamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 45). [şehüñ, -üñ ]*
O **şehüñ** bezmgāh-ı nehyinde

Cām-ı meksir ḫāṭır-ı Cemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 47). [şehüñ, -üñ ]*
Ol **şehüñ** ḫān-ı nevālinde Süleymānlar ṭıfıl
Anda sīmurġa meges deñlü olınmaz iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 75). [şehüñ, -üñ ]*
O **şehüñ** mā-ḥażar-ı cūdın iḥāṭa idemez
Süfre-i niʿmetine rūy-ı zemīn olsa edīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 19). [şehüñ, -üñ ]*
Düşmen-i cāhı ola māḥzūn ü nā-şād ü ġamīn
Ehl-i diller vaṣfın itdükce disünler ol **şehüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 138). [şehüñ, -üñ ]*
Dem-i Ruḥu'l-Ḳudüs olsa o **şehüñ** lāyıḳdur
Maṭbaḫ-ı ʿizzetinüñ şuʿle-fürūz-ı haṭabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 25). [şehüñ, -üñ ]*
O **şehüñ** y'azmaġa ṭuġrā-yı berāt-ı naʿtin
Katib-i çarḫuñ olursa nola efzūn ṭalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 29). [şehüñ, -üñ ]*
Ol **şehüñ** ber-āsmāndur ḫayme-i iclālı kim
Mehcesi māh u ṭınābı oldı ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 123). [şehüñ, -üñ ]*
Ol **şehüñ** kemter sipāh-ı rezminüñ rūz-ı meṣāf
Māh-ı nev şemşīridür mihr-i münevver mi miġferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 125). [şehüñ, -üñ ]*
Şemşīr-i tīz ü tīr-i sitīzinden ol **şehüñ**
Her kūşeden ṣadā-yı amān el-amān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 49). [şehüñ, -üñ ]*
O **şehüñ** kemterīne baḫşişidür
Kişver-i Hind ü hıṭṭa-i īrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 33). [şehüñ, -üñ ]*
O **şehüñ** beẕl-i ʿātıfetinde olur
Dil ü dest-i kerīmi baḥr ile kān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 35). [şehüñ, -üñ ]*

**şeh:** *Hükümdar, padişah.*
Maẓhar-ı luṭf-ı ʿitāb-āmūzıyuz kim bir **şehüñ**
Merheminde zaḫmı zaḫmında niḫāndur merhemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 11). [şehüñ, -üñ ]*

**şehā:** *Cömertlik, el açıklığı.*
Hem **seḫā** vü keremde bī-enbāz
Hem ʿaṭā vü himemde bī-aḳrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 39). [seḫā, ]*

**şehā:** *Cömertlik.*
Seḫāda dest-i gevher-bārı ebr-i nev-baḫārīdür
ʿAṭāda cūd-ı ṭabʿın söyliyenler bahr u kān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 29). [seḫāda, -da ]*

**şehā:** *Ey hükümdar.*
Merḥamet-guster **şehā** ṣulṭān-ı şefḳat-dergehā
Eş şefāʿatle iden ḥurrem ʿuṣāt-ı māḥşeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 183). [şehā, ]*

**şehā:** *Cömertlik, el açıklığı, sahavet.*
Ẕekāda eẕkiyā-yı dehrden mümtaz ü müsteṯnā
Sehāda eshiyā-yı ʿaṣrdan bī-miṯl ü yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 8). [sehāda, -da ]*

**şehā:** *Ey padişah, ey sevgili!"anlamında sevgiliye bir hitap sözü.*
Ola düşmelerinüñ cānına Āllāh ġārīm
ʿArş-dergāh **şehā** ḫüsrev-i ḳudsī-sipehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 86). [şehā, ]*
Ḥaşre dek furṣat bula iġvāya iblīs-i laʿīn
Pādişāḫā ḳurb-cāhā ʿarş-dergāhā **şehā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 94). [şehā, ]*

**şehāb-ı hāme:** *Kalem bulutları.*
Devāt mihr varaḳ meh ḳalem-tırāş hilāl
Şehāb-ı ḫāme ḳalemdān-ı zer-nişānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 22). [şehāb-ı ḫāme, ]*

**şehādet:** *'Eşhedü en lâ ilâhe illallah..' cümlesini söyleyerek Allah'ın var olduğuna şahitlik etme.*

Dem-i suʾāl **şehādet** iderse her ʿuẕvuñ
Naẓīm itdügüñe var mıdur cevāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 15). [şehādet, ]*

**şehbāl-i hümā:** *Hüma kuşunun kanadı.*
Bāli **şehbāl-i Hümā** ṭāvus dem ʿĀnkā-serīn
Şānına şāyān degüldür fī'l-meṣel olsa eġer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 77). [şehbāl-i hümā, ]*

**şehbāl-i ẓafer:** *Zaferin kanadı.*
Eblaḳ-ı ʿazmine tevfīḳ-ı ilāhī perçem
Tevsen-i rezmine **şehbāl-i ẓafer** ʿavn-ı ḥakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 46). [şehbāl-i ẓafer, ]*

**şehbāz:** *Far. Beyaz ve iri doğan kuşu. (Mecazen insana da ıtlak olunur ki yiğit manasını müfit olur).*
ʿUkāb-ı dil hümā-yı evc-i pervāzı şalındırmaz
Per açsa pençesinde deġme **şehbāzı** şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 2). [şehbāzı, -ı ]*

**şehbāz:** *Alıcı kuş. (Şairlik yeteneği bağlamında).*
Şikār-ı murġ-ı cāna zīr-i bālinden nigāh eyler
İki **şehbāzdur** gūyā o gözler ḳaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 4). [şehbāzdur, -dur ]*

**şehbāz:** *Alıcı kuş , yırtıcı kuş, doğan.*
Kilk-i çālāk-terüm evc-i süḫande **şehbāz**
Fikr-i sī-murġ-perüm ḳāf-ı ḥikemde ʿanḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 35). [şehbāz, ]*
Ḳonup murġ-ı revānı şāḫsār-ı naḫl-i Ṭūbāya
Ḳadīmī lānesi üzre süzüldi gūyiyā **şehbāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 6). [şehbāz, ]*

**şeh-bender-i ʿulūm:** *İlimlerin konsolosu.*
Şeh-bender-i ʿulūm ki bāb-ı kemālinüñ
Her zū-fünūn-ı dehr gedā müstemendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 7). [şeh-bender-i ʿulūm, ]*

**şehd-i kerem:** *Kererm balı.*
Şehd-i keremüñle eyleyüp şīrīn-kām
Çekdürme Naẓīm-i zāruña telḫī-i ʿāyş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 13, Mısra 3). [şehd-i kerem, --üñ, --le ]*

**şehd-i vaṣluñ:** *Kavuşma balı.*
Naẓīm-āsā cefā-yı ḫārına baḳmaz olur gül-çīn
Bilen zenbūr-ı hicr ü **şehd-i vaṣluñ** nīş ile nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 16). [şehd-i vaṣluñ, -uñ ]*

**şehī:** *(Boy için) Doğru, düzgün, fidan gibi.*
Aña ʿāṣık dimem kim seyr-i baġ u gülşen itdükce
Yanında bir **sehī** serv-i ser-efrāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 4). [sehī, ]*

**şehī:** *İstek uyandıran, iştahlandıran.*
Gören o tūġ-ı hümāyūnları ḳıyās eyler
Ki bāġ-ı nuṣrete biö bir **sehī** ṣanevberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 102). [sehī, ]*

**şeh-i āftāb-efserdür:** *Güneş taclı padişah.*
Felek-serīr ü kevākib- ḫaşem hilāl-ʿālem
Ḳamer-rikāb **şeh-i āftāb-efserdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 38). [şeh-i āftāb-efserdür, -dür ]*

**şeh-i ʿālemdür:** *Alemin padişahı, sevgili.*
Ṣakīn-i ḫāne-i bī-minnet olan
Şeh-i ʿālemdür o bī-ḫayl ü sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 64). [şeh-i ʿālemdür, -dür ]*

**şeh-i ʿālem-penāh:** *Herkesin sığındığı, güvendiği padişah olmak.*
Karaḳullukçu idi bāb-ı celālinde Zuḫal
Pāsbān itdi sipihre ol **şeh-i ʿālem-penāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 30). [şeh-i ʿālem-penāh, ]*

**şeh-i ʿaşḳ:** *Aşk padişahı.*
Yazildi nāme **şeh-i ʿaşḳ** ey Naẓīm nola
İderse mühr-i Süleymāna ṭaʿne ḫātem-i dil

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 19). [şeh-i ʿaşḳ, ]*

**şeh-i bī-bedelüñ:** *Eşsiz sultan.*
Āsitānında Zuḫal olmasa ʿabd-i ḥabeşi
Benzemez ḫame-i ġayra ḳalemüm vaṣfında
Bir midür parmaġuñ engüşt-i şeḥādetle beşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 11). [şeh-i bī-bedelüñ, ]*

**şeh-i bī-bedelüñ:** *Benzersiz sultan.*
Yirde gökde o **şeh-i bī-bedelüñ** yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 9). [şeh-i bī-bedelüñ, -üñ ]*

**şeh-i bīdād:** *Acımasız padişah .*
Cevrüñ ki senüñ ey **şeh-i bīdād** dükenmez
Her kūşede senden saña feryād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 1). [şeh-i bīdād, ]*

**şeh-i cihān:** *Cihan padişahı.*
Ḥāl ehli imiş Naẓīm kāl ehli degül
Maʿnīde **şeh-i ciḫān** ṣūretde gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 4). [şeh-i ciḫān, ]*

**şeh-i dāna:** *Bilginlerin şahı.*
**Şeh-i dāna** ki şifā- ḫāne-i iclālinde
Ṭabʿ-ı iḳbāl-i ṣāḥiḥ ü dil-i idbār-ı saḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 7). [şeh-i dāna, ]*

**şeh-i dāra-haşem:** *Dârâ haşmetli padişah.*
Ey Ferīdūn-fer ü İskender-der
**Şeh-i Dārā-ḥaşem** Cem-i devrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 4). [şeh-i dārā-ḥaşem, ]*

**şeh-i dāra-haşem:** *Dârâ haşmetli sultan.*
**Şeh-i Dāra-haşem** İskender-i iḳlīm-güşā
Āsmān-pāye hümā-sāye hümāyūn-efser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 5). [şeh-i dāra-haşem, ]*

**şeh-i erīke-nişīn:** *Süslü tahta oturan şah.*
Gedā-yı dergeh-i luṭfı **şeh-i erīke-nişīn**
Esīr-i şaḥne-i ḳahrı çeh-i ḳażada ḳatīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 103). [şeh-i erīke-nişīn, ]*

**şeh-i faġfur:** *Çin hükümdarının şâhı.*
Kāse-ṣūy-ı maṭbaḫ-ı cūdı **şeh-i faġfur** u Çin
Cebhe-sāy-ı bāb-ı luṭfı pādişāḫ-ı kāmkār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 21). [şeh-i faġfur, ]*
Ġulam-ı ḫalḳa-be-gūş-ı deri **şeh-i faġfur**
Gedā-yı bārgehi Keyḳubād u Sencerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 49). [şeh-i faġfur, ]*
Kāse-şuy-ı tenevvür iclāli
Şeh-i faġfur u ḫüsrev ü ḫaḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 54). [şeh-i faġfur, ]*

**şeh-i faġfūr-ı çine:** *Çin diyarının şehi.*
Gedā-yı mey-gede bir cām-ı ḥālet-baḫşla sāḳī
Berāberdür **şeh-i faġfūr-ı Çine** Cemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 6). [şeh-i faġfūr-ı çine, --e ]*

**şeh-i fermān-fermā:** *Hükmü geçen padişah.*
Rāyet-efrāz-ı nübüvvet sipeh-ārā-yı rüsül
Mālik-i milk-i şefāʿat **şeh-i fermān-fermā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 100). [şeh-i fermān-fermā, ]*

**şeh-i ġāzi:** *Sultan Gazi.*
Bu saṭvet-i zūd berdiyle ey **şeh-i ġāzi**
Meġer maḥall-i neberdüñ feżā-yı māḥşerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 141). [şeh-i ġāzi, ]*
Hemīşe tā ki seferden gelüp **şeh-i Ġāzī**
Serīr-i devlet ʿizzetde cilve-güsterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 203). [şeh-i ġāzī, ]*

**şeh-i ḫūbān:** *Güzeller padişahı.*
Göñlümi aldı nāzla cānān
Beni ḳul itdi bir **şeh-i ḫūbān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 154). [şeh-i ḫūbān, ]*
Lebi ʿāyniyle çeşme-i ḥayvān
Bir içim ṣudur ol **şeh-i ḫūbān** *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 92). [şeh-i ḫūbān, ]*
Ḳul ḫaṭāsız olur mı pādişehüm
Saña lāyıḳ mı ey **şeh-i ḫūbān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 286). [şeh-i ḫūbān, ]*

**şeh-i ḫūbān:** *Güzellerin sultanı.*
Nola olsam dil ü cān ile ḳulı ḳurbānı
Dil ü cāhdan severüm ben o **şeh-i ḫūbānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 34). [şeh-i ḫūbān, --ı ]*

**şeh-i hūbāna:** *Güzeller padişahı.*
Yāre āyīnesini şundı dil-i zār yine
Varise ol **şeh-i ḫūbāna** gedālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 14). [şeh-i ḫūbāna, ]*

**şeh-i ḫūbān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin güzellerinin şahı.*
Māḥbūb-ı nāz-perver-i kāşāne-i yaḳīn
Sulṭān-ı nāzenīn **şeh-i ḫūbān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 12). [şeh-i ḫūbān-ı enbiyā, ]*

**şeh-i hümā-fer:** *Devlet kuşunu taşıyan; devlete hükümdarlık eden, yöneten hükümdar.*
Dehrün **şeh-i hümā-fer** şulṭān-ı kāmrānı
Hān Aḥmed-i muẓaffer ṣāḥib-ḳırān-ı ṯānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 1). [şeh-i hümā-fer, ]*

**şeh-i ḥüsn:** *Güzellik sultanı, sevgili.*
Bir **şeh-i ḥüsnüñ** olup bend-i ser-i fitrāki
Ṣayd-gāh oldı yine vādī-i naḫcīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 11). [şeh-i ḥüsn, -uñ ]*

**şeh-i ḥüsn:** *Güzelliğin sultanı.*
Manṣūr gibi ol **şeh-i ḥüsn** ü melāḥatüñ
Bu dār-ı ʿaşḳına ola zülfi resen-resān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 7). [şeh-i ḥüsn, ]*

**şeh-i ḥüsn:** *Güzellerin şahı.*
Hân-ı dîdâra idelden ol **şeh-i ḥüsn** eş-ṣalā
Keşret-i neẕẕāreden mihmān mihmān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 9). [şeh-i ḥüsn, ]*

**şeh-i ḥüsn:** *Güzellik sultanı.*
Kāküliyle çeşm-i kūteh-sīne setr eyler ruḫın
ʿÖmri olsun ol **şeh-i ḥüsnüñ** füzūn kākül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 8). [şeh-i ḥüsn, --üñ ]*

**şeh-i ḥüsn:** *Güzel şehir.*
Meclisde bükā virdi Naẓīm ol **şeh-i ḥüsne**
Bu şiʿr ile rāz-ı dil-i ġam-perverin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 9). [şeh-i ḥüsn, --e ]*

**şeh-i ḥüsn:** *Güzelliğin hükümdarı.*
Gedā-yı mihr ü muḥabbet odur ki bī-ser ü pā
Yolında bir **şeh-i ḥüsnüñ** ola ẕelīl ü sefil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 4). [şeh-i ḥüsn, -üñ ]*

**şeh-i ḥüsne:** *Güzellik sultanı, sevgili.*
Ne ben Naẓīm o **şeh-i ḥüsne** benzeriñ bulurum
Benüm gibi ne o şeh bende-i kemīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 21). [şeh-i ḥüsne, -e ]*

**şeh-i ḥüsne:** *Güzel sultan.*
Bir **şeh-i ḥüsne** mübtelā oldum
Dergeh-i ʿaşḳına gedā oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 85). [şeh-i ḥüsne, -e ]*

**şeh-i ḥüsnüm:** *Güzellik sultanı, sevgili.*
Ser-i dār-ı siyāset-gāh-ı ʿaşḳında gün olmaz kim
**Şeh-i ḥüsnüm** nice ʿuşşāḳ-ı ser-bāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 10). [şeh-i ḥüsnüm, -üm ]*
Göñül āyīnesi ʿaksiyle pürdür
**Şeh-i ḥüsnüm** ḳomaz tenhā kirāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 14). [şeh-i ḥüsnüm, -üm ]*

**şeh-i ḥüsnüñ:** *Güzellik sultanı, sevgili.*
Bir **şeh-i ḥüsnüñ** reh-i ʿaşḳında oldı selsebīl
Çeşm-i ter müjgānlarumla çeşme-i ṣad-

lūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 3). [şeh-i ḥüsnüñ, -üñ ]*

**şeh-i iskender-der:** *Şah İskender.*
Meġer Selīm Girāy Han **şeh-i İskender-der**
Ki ḳande ʿaṭf-ı ʿinān itse Ḫıżr rehberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 15). [şeh-i iskender-der, ]*

**şeh-i ḳalem-rev-i tevfīḳ:** *Allah'ın yardımıyla Yönettiğ ülkenin padişahı ( Selim Giray Han 9.*
**Şeh-i ḳalem-rev-i tevfīḳ** Hān Selīm Girāy
Delīli Ḫıżr-ı ẓafer peyrevi peyāmberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 3). [şeh-i ḳalem-rev-i tevfīḳ, ]*

**şeh-i kāmrān:** *Ikbal sahibi padişah.*
Mirʾāt-ı dilde cilve-nümā sensin ey perī
Olmaz vilāyet içre **şeh-i ḳāmrān** iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 10). [şeh-i ḳāmrān, ]*

**şeh-i kāmrān:** *Bahtiyar sultan.*
Vīrān-serā-yı sīnede genc-i niḫānumı
Maʿmūre-i dilümde şeh-i kāmrānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [şeh-i kāmrān, -um, -ı ]*

**şeh-i kevn:** *Dünya ve ahiretin sultanı ( Hz. Muhammed).*
Muttaṣıl ʿafv ü şefāʿatdür yesār u der-yemīn
Ṣāḥibü'l-miʿrāc o peyġamber ki esb-i ḳadrinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 66). [şeh-i kevn, ]*

**şeh-i kevn:** *Dünyanın şehi.*
Ol **şeh-i kevn** ü mekānuñ maṭbaḫ-ı iclāline
Bir ḳara ḳulluḳcıdur ṣulṭān-ı mülk-i Zengībār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 77). [şeh-i kevn, ]*

**şeh-i kevneyn:** *Dünya ve ahiretin sultanı ( Hz. Muhammed).*
Şeh-i Kevneyn Seyyidü'ş-Şeḳaleyn
Bihterīn pīşvā-yı rāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 5). [şeh-i kevneyn, ]*

**şeh-i kevneyn:** *İki Alemin şahı.*
Faḫr-ı ʿālem şeref-i mevcūdāt
Şeh-i Kevneyn ʿaleyhi'ṣ-ṣalavāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 2). [şeh-i kevneyn, ]*

**şeh-i kevneyn:** *İki alemin şehi.*
Faḫr-i ʿālem **şeh-i kevneyn** resūlü'ṣ-ṣeḳaleyn
Maḥrem-i rāz-ı Hudā şāḫid-i bezm-i İsrâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 87). [şeh-i kevneyn, ]*

**şeh-i levlāk-i ḳabâ:** *Sen olmasaydın (Hz. Muhammed) kainatı yaratmazdım." anlamına gelen bir hadisi kaftanında taşıyan padişah.*
Ḳurretü'l-ʿayn-ı rüsül nūr-ı dü-çeşm-i Cibrīl
Dürretü't-tāc-ı nübüvvet **şeh-i levlāk-i ḳabâ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 94). [şeh-i levlāk-i ḳabâ, ]*

**şeh-i manṣur-rayet:** *Galip gelmiş sancak çeken padişah.*
Ṣenāsın ol **şeh-i manṣur-rayet** ü ẓafer-ḫaylüñ
Ne deñli olsa da ʿāciz Naẓīm-i nā-tüvān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 73). [şeh-i manṣur-rayet, ]*

**şeh-i mülk-i beḳādur:** *Ebedilik mülkünün şehi.*
Risālet-efseri bir ser-nübüvvet ḫilʿatı der-ber
Şeh-i mülk-i beḳādur pādişāḫ-ı taḫt-ı sermeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 14). [şeh-i mülk-i beḳādur, -dur ]*

**şeh-i muzaffer:** *Zafer kazanmış padişah.*
Ol pādişāḫ-ı ṣaf-der ġāzī **şeh-i muẓaffer**
Taḥsin-i rezmi eyler ṣaf-beste ḳudsiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 57). [şeh-i muẓaffer, ]*

**şeh-i nübüvvet- kişver:** *Peygamberlik ilminin şahı.*
Hayru'l-beşer ü ḫulāṣa-i mevcūdāt
Sulṭān-ı rüsül **şeh-i nübüvvet- kişver**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 4). [şeh-i nübüvvet- kişver, ]*

**şeh-i nüktedān:** *Herkesin anlayamayacağı gizli mana, fehm ve idraki zarâfet-i tab'a vâbeste dakîk ve lâtif mana [fi'l-asl ħokta" ile müradiftir. nükte-bîn nükteyi gören padişah.*
Ne ʿāleme Naẕīm ḳuluñ gibi pür-hüner
Ẕātuñ gibi ne dehre **şeh-i nüktedān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 68). [şeh-i nüktedān, -dan ]*

**şeh-i rüsülüñ:** *İlk peygamberin şahı Hz. Muhammed.*
Pīş-i ḥükminde ol **şeh-i rüsülüñ**
Dāmen-i enbiyā ferāḫümdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 21). [şeh-i rüsülüñ, -üñ-ün, -de ]*

**şeh-i şad:** *Mutlu zafer kazanmış padişah.*
Her biri leşker-i muẓafferinüñ
**Şeh-i şad** Ḳahramān u Rüstemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 102). [şeh-i ṣad, ]*

**şeh-i şeref-iklīl:** *Şeref tacının sultanı.*
Şehinşeh-i dü-ciḫān pādişāḫ-ı ḳurb-ı serīr
ʿAzīz-i Mışr-ı dü-ʿālem **şeh-i şeref-iklīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 80). [şeh-i şeref-iklīl, ]*

**şeh-i sipāh-ı rüsül:** *Peygamber ordusunun padişahı.*
Ey ser-āmed **şeh-i sipāh-ı rüsül**
Enbiyā-ḫayl ü pādişāḫ-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 1). [şeh-i sipāh-ı rüsül, ]*

**şeh-i sipāh-ı ümem:** *Ümmet askerlerinin padişahı.*
**Şeh-i sipāh-ı ümem** olursa lāyıḳdur
Ceres ḳaṭār-ı şükūhında sūr-ı İsrāfīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 69). [şeh-i sipāh-ı ümem, ]*

**şeh-i ṭāḫir-neseb:** *Soyu temiz padişah.*
**Şeh-i ṭāḫir-neseb** ü ḫüsrev-i pākīze ḥaseb
Hāşimī hem Medenī hem Ḳureşī hem ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 7). [şeh-i ṭāḫir-neseb, ]*

**şeh-i taḫtgāh-ı mekrümetüñ:** *Cömertlik ve el açıklığı başkentinin şahı.*
O **şeh-i taḫtgāh-ı mekrümetüñ**
Her gedā dergehinde bir ṣulṭān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 31). [şeh-i taḫtgāh-ı mekrümetüñ, ]*

**şeh-i ʿuṣāt-penāha:** *Asilerin koruyucu şahı.*
**Şeh-i ʿuṣāt-penāha** ümem-i sipāh-ı şāḫa
Eyā saʿādet ile rehnümā-yı ehl-i sebīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 111). [şeh-i ʿuṣāt-penāha, ]*

**şeh-i vālā-ḥasebi:** *Soyu yüce padişah.*
Seyyid-i ʿālem ü ādem sened-ı mevcūdāt
Mesned-i her dü-serānuñ **şeh-i vālā-ḥasebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 4). [şeh-i vālā-ḥasebi, -i ]*

**şeh-i żamīr-şināsā:** *İnce duygulu; kıymet bilen.*
**Şeh-i żamīr-şināsā** şenā-yı ẕātuñda
Haṭāmı eyle işābetle ʿāfv idüp teʾvīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 121). [şeh-i żamīr-şināsā, ]*

**şehīd:** *Ħem meydanda hem gizli olan olayları bilen, her yerde her işi gören" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.*
Nebī vü mürsel ü mehdi vü hāşir
**Şehīd** ü şāḫid ü muḫtar u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 20). [şehīd, ]*

**şehīd-i ʿaşḳ:** *Aşk şehidi.*
Öyle bir cellād-ı ḥüsnüñ ol **şehīd-i ʿaşḳı** kim
Eyleye Mirrīḫ tīġ-ı çeşminüñ şâbâşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 3). [şehīd-i ʿaşḳ, -ı ]*

**şehinşāh-ı nükte-perverdür:** *Nükteli söz söyleyen padişah.*
Mekārim ile şahī pādişāḫ-ı cūd-endīş
Meʿārif ile **şehinşāḫ-ı nükte-perverdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra*

*52). [şehinşāḫ-ı nükte-perverdür, -dür ]*

**şehinşeh-i dü-cihān:** *Iki cihanın sultanı.*
**Şehinşeh-i dü-ciḫān** pādişāḫ-ı ḳurb-ı serīr ʿAzīz-i Mıṣr-ı dü-ʿālem şeh-i şeref-iklīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 79). [şehinşeh-i dü-ciḫān, ]*

**şehinşeh-i ġāżī:** *Gazilerin gazisi Padişah.*
Bā-ḫuṣūṣ ey **şehinşeh-i ġāżī**
Midḥatüñde çekince tīġ-ı zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 201). [şehinşeh-i ġāżī, -i ]*

**şehinşeh-i zī-şān-ı enbiyā:**
*Peygamberlerin şanlı padişahı.*
Hādī-yi küll delīl-i sübül pīşvā-yı dīn
Şah-ı rüsül **şehinşeh-i zī-şān-ı enbiyā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 6). [şehinşeh-i zī-şān-ı enbiyā, ]*

**şeh-levendi:** *Boylu boslu. güzel genç.*
Bend-i kemend-i diḳḳati olsa nola fuḥūl
Naḫcīrgāh-ı maʿrifetüñ **şeh-levendidür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 16). [şeh-levendidür, -dür ]*
Hep Fārisān-ı ʿilmün ol ẕū-fünūn-ı yektā
Esb-i hünerle olmış her fende **şeh-levendi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 12). [şeh-levendi, -i ]*

**şeh-māt:** *Satranç oyununda, karşı tarafı alt etmek, kazanmak.*
Şaḥn-ı vegāda biʾẕ-ẕāt sürse çü Pilten at
Ferzāne ide **şeh-māt** aʿdā-yı bed-gümānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 74). [şeh-māt, ]*

**şehnāme-han-ı vaṣf-ı sulṭān muṣṭafā ḫālā:** *Sultan Mustafa'nın vasfı hala Şehname Sultanı olup.*
Olup **şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı Sulṭān Muṣṭafā ḥālā**
Ciḫāna midḥat-i ẕātın beyān eyler ʿıyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 23). [şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı sulṭān muṣṭafā ḥālā, ]*

**şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı sulṭān muṣṭafā ḫālā:** *Sultan Mustafa'nın vasfı hala Şehname Sultanı olup.*
Olup **şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı Sulṭān Muṣṭafā ḥālā**
Ciḫāna midḥat-i ẕātın beyān eyler ʿıyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 23). [şehnāme-ḫan-ı vaṣf-ı sulṭān muṣṭafā ḥālā, ]*

**şehnāme-ḫvān:** *Devlet tarafından tarihi olayları günü gününe kaydedilmesi için görevlendirilen kimselere verilen unvan.*
Olmaz edā-yı nāme-i evṣāfı ḥaşre dek
Bu bezme gerçi nice ki **şehnāme-ḫvān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 34). [şehnāme-ḫvān, ]*

**şehnāme-i musavverdür:** *Hikayeyle süslenmiş Şehname.*
Ṣenā-yı ḫilye-i ẕāt-ı melek-ṣıfātuñla
Bu nev ḳaṣidesi **şehnāme-i musavverdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 156). [şehnāme-i musavverdür, -dür ]*

**şeh-nişīn:** *Pencere çıkıntısı, balkon.*
Māh-ı nev ẓann eyleme āvīḫte yaḫ-pāredür
Zīr-i bāmından nümāyān itdi bu nüh **şeh-nişīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 8). [şeh-nişīn, ]*

**şeh-per:** *Kuşun kanadındaki en uzun tüyü.*
Murġ-ı dil ü cān ṣaydına ebrūları ṣanma
Şāhīn-i dü-çeşm-i siyehi **şeh-perin** açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 4). [şeh-perin, -in ]*

**şeh-per:** *Kuşun kanadındaki en uzun tüy.*
Kümeyt-i rezmine nuṣret ḳuṭās u fetḥ-i çelenk
Per-i hümā-yı ẓafer efserinde **şeh-perdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra*

*112). [şeh-perdür, -dür ]*
Şemʿ-i cemāli şevḳıne bezm-i viṣālde
Pervāne-i dilüñ ṭutuşup yandı **şeḫ-peri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 6). [şeḫ-peri, -i ]*

**şeh-per:** *Hükümdar, vezir vb. devlet adamlarının başlıklarının önüne taktıkları tüy, sorguç; yetki, hüküm.*
Degül medd-i dü-ebrū ḳahramān çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki **şeh-per** ṣoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 6). [şeh-per, ]*

**şeh-per:** *Kuş kanadının en uzun tüyü [Kavukların ön kısmına takılırdı].*
Degül medd-i dü-ebrū ḳahramān çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿuşşākuñ iki **şeh-per** ṣoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 6). [şeh-per, ]*

**şehper:** *Kuşun kanadındaki en uzun tüy.*
Pāy-ı esb-i ʿazminüñ bāl-i hümā ferş-i rehi
Farḳ-ı rāḫş-ı rezminüñ nuṣret hümāyun **şehperi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 176). [şehperi, -i ]*

**şeh-per-i kerrūbiyān:** *Allah'a en yakın meleklerin kanadındaki en uzun tüy.*
Hāk-rūb-ı bārgāhı **şeh-per-i Kerrūbiyān**
Hādim-i dergāhı Rūḫu'l-Ḳudsdür leyl ü neḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 7). [şeh-per-i kerrūbiyān, ]*

**şehper-i rūḫu'l-emīn:** *Cebrailin kanadı.*
Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 9). [şehper-i rūḫu'l-emīn, ]*

**şehper-i şerm:** *Utanç kanadı.*
**Şehper-i şerm** ü edeble yüzini fers iderek
Olsa çārūb-ı keş-i ḫāk-i deri bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 149). [şehper-i şerm, ]*

**şehper-i ṭāvūs-ı saʿādet:** *Mutluluk tavusunun en uzun tüyü.*
Olsa yiridür **şehper-i ṭāvūs-ı saʿādet**
Çārūbkeş-i bārgeh-i ḳadr-i bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 7). [şehper-i ṭāvūs-ı saʿādet, ]*

**şehr:** *Kent, şehir.*
Sirişk ü āh-ı ʿāşıḳdan bilürler
Muḥabbet **şehrinüñ** āb u hevāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 6). [şehrinüñ, -i, -nüñ ]*

**şehr:** *İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yeri'anlamında olsa da beyitte, bu yerleşim yerinde yaşayan halk kastedilmiştir.*
Bām-ı serden düşdi ṭaşt-ı huş dest-i ʿaşḳ ile
Düşmesün mi **şehr** ü bāzār-ı vücūda ġulġule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 8). [şehr, ]*

**şehr:** *İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yeri.*
Ḳabūl eyle civar-ı ʿizzetünde çekmeyem ġurbet
Bilürsün kendi **şehrümde** ġarībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 4). [şehrümde, -üm, -de ]*

**şehr:** *Gönül şehri, kalp.*
Tenhā dolaşur **şehri** diyü māh ṭutuldı
Kundak bırakırken gice nāgāh ṭutuldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 33, Mısra 1). [şehri, -i ]*

**şehr:** *Kent.*
Bir **şehre** kim ḳażā ola nazil ḫārāb olur
Bünyad-ı ʿömre baġlama bel bil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 5). [şehre, -e ]*
İhrāḳ-ı āh **şehri** idüp deşt-i āteşīn
Yaḳdı ḥaşīr başına yer yer mināreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 3). [şehri, -i ]*

**şehr:** *İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim alanı.*
Ey pādişāḫı dehrüñ cümle bilād ü **şehrüñ**
Mest itdi cām-ı ḳahruñ aʿdā-yı ser-girānı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 137). [şehrüñ, -ün ]*

**şehr:** *İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yerlerinden, idârî ve mülkî bakımdan köy ve kasabadan sonra en büyük olanı; halkının büyük kısmı ticâret, sanâyi ve idâre işleriyle uğraşan, tarım alanı olmayan kalabalık yerleşim merkezi, kent.*
Yār gitdi sīneden ḳaldı tek ü tenhā ġarīb
Oldı gūyā kendü **şehrinde** dil-i şeydā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 2). [şehrinde, -i, -n, -de ]*

**şehrāh-ı muḥabbet:** *Muhabbetin doğru yolu.*
Yā Rab derdiñ ile sīne-çāk eyle beni
**Şehrāh-ı muḥabbetüñde** ḫāk eyle beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 2). [şehrāh-ı muḥabbet, -üñ, -de ]*

**şeh-rāh-ı muḥabbet:** *Muhabbetin büyük geniş ve işlek yolu.*
Olmış perr ü bāl-i ḳudsiyān-ı melekūt
**Şeh-rāh-ı muḥabbetinde** çārūb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 4). [şeh-rāh-ı muḥabbet, -in, -de ]*

**şehr-i dil:** *Gönül şehri.*
Nola **şehr-i dile** āşūb şalsa ol gözi tatar
Semend-i nāz ile bilmez nedür yaḫşi yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 9). [şehr-i dil, --e ]*

**şehr-i dil-i ʿuşşākı:** *Aşıkların gönül şehri.*
İder **şehr-i dil-i ʿuşşākı** şanma her biri ġāret
Gözi tatarlarda yaḫşı mūnisdür yaman serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 7). [şehr-i dil-i ʿuşşākı, -ı ]*

**şehr-i rahmet:** *Rahmet şehri.*
**Şehr-i rahmet** māh-ı ümmet kim seḥergāh-ı ḥisāb
Vezn-i cürme ṣubḥ u şāmı keffe-i mīzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 5). [şehr-i rahmet, ]*

**şehr-i vücūda:** *Şehrin varlığı.*
ʿAḳl ü şekībe yol görinür sū-be-sū ḳaçan
Sulṭān-ı ʿaşḳ **şehr-i vücūda** nüzūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 12). [şehr-i vücūda, -a ]*

**şehriyār-ı ʿālem-ārā:** *Dünyayı süsleyen padişah.*
**Şehriyār-ı ʿālem-ārā** şehsüvār-ı nāzenīn
Aḥmed-i mürsel Ḥabību'llāh Muḥammed Muṣṭafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 59). [şehriyār-ı ʿālem-ārā, ]*

**şehriyār-ı ʿālem-i lāhut:** *İlahî âlemin hükümdarı.*
**Şehriyār-ı ʿālem-i lāhut** kim ervāḥ-ı ḳuds
Ṣayd-gāh-ı kibriyāsında demādem cān sipār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 69). [şehriyār-ı ʿālem-i lāhut, ]*

**şehriyār-ı ḳalemrev-i dāniş:** *Alimlerin ülkesinin padişahı.*
**Şehriyār-ı ḳalemrev-i dāniş**
Pādişāḫ-ı memālik-i ʿirfān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 19). [şehriyār-ı ḳalemrev-i dāniş, ]*

**şehsüvār:** *Usta binici.*
Biñ **şehsüvāruñ** oldı ki göñlüm rubudesi
Olmış yolında hep ser-i ʿuşşāḳ tūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 1). [şehsüvāruñ, -un ]*

**şehsüvār:** *At binmede usta olan kişi , yiğit, mert, cesur.*
O **şehsüvār** ki feṭḥ u ẓafer rikābında
Berīd-i ġaşiye-ber-dūş iki birāderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 17). [şehsüvār, ]*

**şehsüvār:** *Ata iyi binen, çok maharetli ve şanlı binici.*
Gelür ol **şehsüvārum** pāymāl eyler diyü bir gün
Naẓīmā gözlerüm yollarda ḳalmışdur rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 15). [şehsüvārum, -um ]*

**şehsüvār-ı ʿarşa-i himmet:** *Kerem meydanının süvarisi.*
**Şehsüvār-ı ʿarşa-i himmet** ki itmez iltifāt

Olsa pāy-ı mevkibinde çarḫ-ı aṭlas ferş-i rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 25). [şehsüvār-ı ʿarṣa-i himmet, ]*

**şehsüvār-ı ġāzī:** *Gazi süvari.*
Ol **şehsüvār-ı ġāzī** dehrüñ o yekketāzı
İtdükce nīze-bāzī ḳanlar döker sinānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 59). [şehsüvār-ı ġāzī, -i ]*

**şehsüvār-ı ḥüsn:** *Iyi, usta süvari.*
Ben pāymāl-i ʿaşḳuñı ey **şehsüvār-ı ḥüsn**
Çiġnetme nāz ile çekerek ṭut semendüñi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 5). [şehsüvār-ı ḥüsn, ]*

**şehsüvār-ı ḥüsn:** *Güzellik (atının) usta binicisi.*
Semend-i ʿişveye binse o **şehsüvār-ı ḥüsn**
Rikāb-ı nāzını ḫorşīd öper hilāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 5). [şehsüvār-ı ḥüsn, ]*

**şehsüvār-ı milk-i ġaybü'l-ġayb:** *Gaybül gayb mülkünün şehsuvarı.*
**Şehsüvār-ı milk-i ġaybü'l-ġayb** kim olmış ezel
Bend-i fitrākinde kevneyn iki ṣayd-ı lāġarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 101). [şehsüvār-ı milk-i ġaybü'l-ġayb, ]*

**şeh-süvār-ı mülk-i lāhūtuñ:** *İlâhî âlemin mülkünün şâhsûvarı.*
O yektā ʿālem-ārā **şeh-süvār-ı mülk-i lāhūtuñ**
Felek çevgān-ı fermānında bir gūy-ı zeberceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 15). [şeh-süvār-ı mülk-i lāhūtuñ, -uñ ]*

**şehsüvār-ı mülk-i nāz:** *Naz ülkesinin at koşturanı , süvarisi.*
Pāymāl itdi beni bir **şehsüvār-ı mülk-i nāz**
Dest-gīr ol ʿāciz ü üftādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 5). [şehsüvār-ı mülk-i nāz, ]*

**şehsüvār-ı nāzenīn:** *Nazlı süvari.*
Şehriyār-ı ʿālem-ārā **şehsüvār-ı nāzenīn**
Aḥmed-i mürsel Ḥabību'llāh Muḥammed Muṣṭafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 59). [şehsüvār-ı nāzenīn, ]*

**şehsüvār-ı ẕī-şān:** *Şanlı çok usta binici.*
Olduḳça esb--cünbân ol **şehsüvār-ı ẕī-şān**
Olsa o gence āyān ṣād erdevān devānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 127). [şehsüvār-ı ẕī-şān, ]*

**şeh-zāde:** *Hükümdar oğlu.*
Ẕū'l-fiḳārın daḫi aldıḳça olur ḫaşmı dünīm
Bā-ḫuṣūṣ o iki **şeh-zāde** Ḥaşan ile Ḥüseyn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 78). [şeh-zāde, ]*

**şeh-zāde:** *Padişah ailesinden olan.*
Bu mevlid-i pākīzenüñ tārīḫini didüm Naẓīm
**Şeh-zāde** ʿAbdü'l-māliki Bārī ide yümn ile pīr (1121) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 30). [şeh-zāde, ]*

**şehzāde:** *Padişah oğlu veya padişah ailesinden olan erkek çocuk.*
Mevlā muʿāmmer eyleye **şehzādesin** iclāl ile
Tevfīḳ-ı Ḥaḳḳ aña ẓāhir ʿavn-i ilāhī destgīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 9). [şehzādesin, -sin ]*

**şehzāde:** *Far. Pâdişah oğlu veya pâdişah âilesinden olan erkek çocuk.*
Yaʿnī **şehzāde** Süleymān-ı Süleymān-fer kim
ʿĀlemi zīr-i nigīn itse revā ser-tā-ser
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 11). [şehzāde, ]*

**şehzāde:** *Padişahın oğlu.*
Ol bī-bedel **şehzādenüñ** ol server-i āzādenüñ
Evṣāf-ı sürında sözüm oldı miṣāl-i ḳand ü şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 25). [şehzādenüñ, -nüñ ]*

**şehzâdegân-ı ekrem:** *Daha üstün, daha değerli şehzadeler.*
Yā Rab be-nūr-ı dīde-i Zehrā Ḥasan Ḥüseyn

**Şehzâdegân-ı ekrem** ü zīşān ü kāmrān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 18). [şehzâdegân-ı ekrem, ]*

**şehzāde-i ciḫānbān:** *Dünyanın sahibi hükümdarın şehzadesi.*
**Şehzāde-i ciḫānbān** Hān Aḥmed-i hünerdān
Ġāzī ḫıdiv-i devrān aṣrıñ ḫudāyegānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 53). [şehzāde-i ciḫānbān, ]*

**Şeh-zāde-i ḫayru'l-ḫālef:** *Hayırlı halef olan şehzadeler.*
Dīde rūşen ey esīrān-ı bün-i çāh-ı ʿānā
Geçdi taḫt-ı ʿadle bir **şeh-zāde-i ḫayru'l-ḫālef** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 6). [şeh-zāde-i ḫayru'l-ḫālef, ]*

**Şehzāde-i pür-cūd ḥasan ile ḥüseyn:** *Hasan ile Hüseyin cömertlik dolu iki şehzade.*
İki **şehzāde-i pür-cūd Ḥasan ile Ḥüseyn**
Her biri olmış iken nūr-ı dü-çeşm-i Zehrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 217). [şehzāde-i pür-cūd ḥasan ile ḥüseyn, ]*

**Şehzāde-i rūşen-żamīr:** *Varlığı nurlu hükümdarın oğlu.*
Şād müjde geldi ʿāleme devletle Sulṭān Aḥmedüñ
Ferzendi ʿAbdü'l-mālik ol **şehzāde-i rūşen-żamīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 2). [şehzāde-i rūşen-żamīr, ]*

**Şehzādelüġ:** *Şehzadelik.*
O kim tevazuʿ ile meyl ide fütādelüġe
İder gedāluġı tercih **şeḫzādelüġe** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 2). [şeḫzādelüġe, ]*

**Şekerle şīr olur:** *Süt ve şeker gibi bütünleşme.*
Her oḳunduḳda virür bir güne ẕevḳi-ı çāşni
Vaṣf-ı ẕātuñla süḫan güyā **şekerle şīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 68). [şekerle şīr olur, -ur ]*

**şeker-pâşân-ı güftāruñ:** *Sözlerinden şeker akıtan.*
Edā-yı vaṣf-ı pākinde **şeker-pâşân-ı güftāruñ**
Maḳāl-i tāʿna dād-ı leẕẕet-i ḳand-i ṭayr-ı zeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 71). [şeker-pâşân-ı güftāruñ, -uñ ]*

**şeker-pāş-ı maḳāl:** *Sözünden şeker saçılan.*
Tekellüf ḳaydı lā-büd telḫ ider güftār-ı şīrīni
Şeker-pāş-ı maḳāl ol güne güne her meẕāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 10). [şeker-pāş-ı maḳāl, ]*

**şeker-rīz-i maḳāl:** *Sözüyle şeker saçan.*
Ḥüsnine baḳdum **şeker-rīz-i maḳāl** oldum Naẓīm
Ṭūṭī-i gūyā ider āyine gördüm ādemi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 17). [şeker-rīz-i maḳāl, ]*

**şekerzār-ı feṣāḫat:** *Açık ve güzel konuşmanın şeker bahçesi.*
Mışr-ı süḫeni itdi **şekerzār-ı feṣāḫat**
Minḳār-ı ser-i ḫāmesinüñ rīziş-i ḳandi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 11). [şekerzār-ı feṣāḫat, ]*

**şekīb:** *Far. Sabur, mütehammil. şekîbî sabırlılık.*
Şekīb ü ṣabrumı yaġmaladı ṣaf-ı müjgān
Dirig itdi ḫārāmī o kārvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 115). [şekīb, ]*

**şekīb:** *Sabır, tahammül.*
Girye-i dembedemle mestāne
Baht-ı ṣabr u **şekībi** āba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 6). [şekībi, ]*
Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u **şekībüm** yā Resūla'llāh
Seni her kim sever ben raḳībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 1). [şekībüm, ]*

**şekker:** *Şeker, tatlı.*
Beyān-ı vaṣf-ı cemālüñde naẓm-ı şīrīni
Biri birisine āġuşte şīr ü **şekkerdür** *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 160). [şekkerdür, -dür ]*

**şekker:** *Şeker.*
Dembedem ḳand-i lebüñ yādın mükerrer eyleyüp
Birbirine eylerüm āğuşte şīr ü **şekkeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 204). [şekkeri, -i ]*

**şekker:** *Şeker.*
**Şekker** olursa itme mükerrer maḳālüñe
Gūş-ı girāne ey dil oḳınmaz ez̲ān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 11). [şekker, ]*

**şekker-i evṣāfuñı:** *Güzelliklerinin şekeri.*
Dembedem eyler mükerrer **şekker-i evṣāfuñı**
Ṭuṭī-i nuṭḳum benüm bilmez ne Mışr u Ḳandeh̲ār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 123). [şekker-i evṣāfuñı, -uñ, -ı ]*

**şekkerin-maḳāl:** *Güzel kelam eden.*
Olsa ʿaceb mi ṭūṭī-i dil **şekkerīn-maḳāl**
Mirʾāt idindi āyīne-i ṭabʿ-ı dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 15). [şekkerīn-maḳāl, ]*

**şekker-maḳāl:** *Şeker sözlü, tatlı dilli.*
ʿAz̲rā-ʿiz̲ār Leylī-i devr ü zamānumı
**Şekker-maḳāl** Hüsrev ü Şīrīn-zebānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [şekker-maḳāl, ]*

**şekl:** *Biçim, kılık.*
Dehen-i yāre Naz̲īmā iden iş̲bāt-ı vücūd
Evvel eyler ademüñ **şeklini** ṭaṣvīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 18). [şeklini, -i, -n, -i ]*

**şekl:** *Biçim.*
**Şekli** bir pīr-i ż̲aʿīfe beñzer
Üstüh̲vānı görinür ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 5). [şekli, --i ]*

**şekl-i beşer:** *İnsan şekli.*
**Şekl-i beşerde** ḥūr-sirişt ü melek-şiyem
Bu vech ile baña kimi gördüñ diseñ disem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [şekl-i beşer, -de ]*

**şekl-i beşerde:** *İnsan şekli.*
Var ise miş̲li āyīnede ʿaksidür yine
**Şekl-i beşerde** ġayret-i ḥūr olmış ol perī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 8). [şekl-i beşerde, -de ]*

**şekl-i bü'l-ʿacebi:** *Acayip tuhaf şekiller.*
Hayāl-bāz-ı ecel çeşm-i cāna gösterdi
Verā-yı perdeden āh̲ir bu **şekl-i bü'l-ʿacebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 10). [şekl-i bü'l-ʿacebi, ]*

**şekl-i dil-pez̲īr:** *Gönül alıcı görünüş.*
Dīde rūşen müjdeler āyīne-i devran yine
ʿĀleme ʿarż eyledi bir tāze **şekl-i dil-pez̲īr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 6). [şekl-i dil-pez̲īr, ]*

**şekl-i fānūs-ı müdevver:** *Dönen fanusun şekli (dünya).*
Her ṭarafdan şemʿ-i bezm olsa ʿaceb mi rū-nümā
**Şekl-i fānūs-ı müdevver** h̲āne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 10). [şekl-i fānūs-ı, -ı ]*

**şekl-i ḥabāb:** *Hava kabarcıkları.*
Sāgar-ı meyde ḳıyās itme görüp **şekl-i ḥabāb**
Yelkeni zevraḳ-ı cām-ı ṭarabıñ ṣuda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 3). [şekl-i ḥabāb, ]*

**şekl-i müseddes:** *Altışar mısrâlık bentlerden oluşan manzûme şeklinde.*
Nedür vefḳ olur o kim **şekl-i müseddes**
Yidi h̲āne ṣayār ammā ki herkes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 1). [şekl-i müseddes, ]*

**şekl-i müstedir:** *Yuvarlak şekil, daire şekli.*
Burc-ı şerefden eyledi bir neyyir-i rāh̲şān ṭulūʿ
Āyīne-i devrān yine gösterdi **şekl-i müstedir** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 4). [şekl-i müstedir, -dir ]*

**şekl-i ṭās-ı āteşīndür:** *Ateşten içki tasının şekli.*
Bāġa varsañ derd-mendāne olur her lāle dāġ
**Şekl-i ṭās-ı āteşīndür** saña verd-i aḥmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 32). [şekl-i ṭās-ı āteşīndür, -dür-in, -dür ]*

**şekūr:** *Az amele, çok sevap veren; Tanrı.*
Sabur u hem **şekūr** u şākir oldur
Daḫi müzzemmil ü müddeṩṩir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 31). [şekūr, ]*

**şem:** *Mum.*
Neşr idüp būy-ı beḫūr-ı Meryemi bād-ı ṣabā
Eyledi gökde Mesīḥā anı **şem** nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 10). [şem, ]*

**şemʿ-i murad:** *Mumun muradı.*
Yansun mı bu rūzgārda **şemʿ-i** murād
Fānūs-veş olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 3). [şemʿ-i, --i ]*

**şemʿ:** *Mum.*
Meclis-i ḥıfẓında ol çeşm-i çerāg-ı rūzgār
**Şem**ʿe serpūş eyleye dāmān-ı bād-ı ṣarṣarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 172). [şemʿe, -e ]*

**şemʿ:** *Mum,ışık, aydınlık.*
Bir şuʿle-i dīdāre taḥammül idemezken
**Şem**ʿ**üñ** ne bu cemʿiyyet-i pervāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 8). [şemʿüñ, -üñ ]*

**şemʿ:** *Mum.*
Ḳatı bir ḫāṭır-ı mecmuʿ perīşān olmaz
Var mı bir **şem**ʿ ki ḫandān ola giryān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 2). [şemʿ, ]*
Āsūdelüġi **şem**ʿ ile fānūsdan öğren
Merdāne serüñ ḫırḳaya çek ġamden emin ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 7). [şemʿ, ]*
Pervāne gibi **şem**ʿ ile olsaḳ nola bu şeb
Ben bir senüñle ey meh-i nā-mihribān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 5). [şemʿ, ]*
Gerçi pervāne-i muḥabbeti
Yanmadan **şem**ʿ eylemez sūzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 164). [şemʿ, ]*
Seni ḫandān u ḥurrem görmedikçe bāġ-ı dünyāda
Gül olsun ḫār-der-pā **şem**ʿ olup ḫāk-i siyeh ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 4). [şemʿ, ]*
Gül iseñ bülbülündür **şem**ʿ iseñ pervāne-i şevḳuñ
Dil ü cānda nedür dirseñ bu nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 7). [şemʿ, ]*
Ey şemʿ-i cemāline rüsül ḫalḳa-i cemʿ
Pervanesi enbiyā o efrūḫte **şem**ʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 2). [şemʿ, ]*
**Şem**ʿ mihrāb aña Bū Bekr ü ʿÖmer
Māḥfil ü minberi ʿOṩmān u ʿAlī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [şemʿ, ]*

**şemʿ:** *Duymak, işitmek.*
Ne miṩkini gördi dīde-i māḫlūḳāt
Mānend-i Nazîmi ne gūş eyledi **sem**ʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 4). [semʿ, ]*

**şemʿ:** *Mum.*
Ṣabr iden ḫār-ı ġam u nār-ı fırāk-ı yāre
Güline bülbül imiş **şemʿine** pervāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 8). [şemʿine, -i, -n, -e ]*

**şemāme:** *Güzel kokan fakat yenmeyen, üzeri benekli ufak bir kavun biçimindeki meyve II küçük, güzel kokulu yuvarlak şey (Tanıkta, misktir).*
Meṣām-ı cān u dile virdi būy-ı bī-hūṣı
Turunc-ı ġabġab-ı dilber ʿaceb **şemāme** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 10). [şemāme, ]*

**şemʿ-i bezm:** *Meclisin mumu.*
Her ṭarafdan **şemʿ-i bezm** olsa ʿaceb mi rū-nümā
Şekl-i fānūs-ı müdevver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 9).*

*[şemʿ-i bezm, ]*

**şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz:** *Nazıyla geceyi süsleyen mum.*
Ben senüñ pervāneñüm ey **şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz**
Kuḥl idüp ʿḫākisterüm geh aġla gāhī gül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 3). [şemʿ-i bezm-ārā-yı nāz, ]*

**şemʿ-i bezmi:** *Meclis mumu.*
Tevfīḳ **şemʿ-i bezmi** nuṣret livā-yı ʿazmi
Ḥayrān-ı naḳṣ-ı rezmi ʿaḳl-ı hezār Māni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 79). [şemʿ-i bezmi, ]*

**şemʿ-i bezm-i ḫüsninüñ pervānesi:** *Güzellik meclisi mumunun kelebeği.*
Māh-ı nev ebrūsınuñ ḫamyāze-rīz-i ḥasreti
Mihr-i enver **şemʿ-i bezm-i ḫüsninüñ pervānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 4). [şemʿ-i bezm-i ḫüsninüñ pervānesi, -in, -üñ, -si ]*

**şemʿ-i bezm-i ḫüsninüñ pervānesi:** *Mum meclisinin güzel pervanesi.*
Māh-ı nev ebrūsınuñ ḫamyāze-rīz-i ḥasreti
Mihr-i enver **şemʿ-i bezm-i ḫüsninüñ pervānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 4). [şemʿ-i bezm-i ḫüsninüñ pervānesi, -üñ, -si ]*

**şemʿ-i bezmüñ:** *Meclisin mumu.*
Berḳ-ı cān-teʿsīrdür maġrūra tāc-ı serveri
Şuʿledür zīrā ki **şemʿ-i bezmüñ** iklīl-i seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 4). [şemʿ-i bezmüñ, -üñ ]*

**şemʿ-i cel:** *Parlak mum.*
Meclis-i ḳurb ü şeb-i īsrāda
Nūr-ı mişkāt daḫi **şemʿ-i celī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 4). [şemʿ-i cel, -ī ]*

**şemʿ-i cemāl:** *Güzel yüzünün ışığı.*
Ey **şemʿ-i cemāli** pertev-i nūr-ı cemīl
Hādim ḥarem-i celālüne peyk-i celīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 1). [şemʿ-i cemāl, --i ]*

**şemʿ-i cemāl:** *Yüz güzelliğinin mumu.*
Ey **şemʿ-i cemāline** rüsül ḫalḳa-i cemʿ
Pervanesi enbiyā o efrūḫte şemʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 18, Mısra 1). [şemʿ-i cemāl, ]*

**şemʿ-i cemāli:** *Güzelliğin mumu.*
**Şemʿ-i cemāli** şevḳıne bezm-i viṣālde
Pervāne-i dilüñ ṭutuşup yandı şeḫ-peri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 5). [şemʿ-i cemāli, -i ]*

**şemʿ-i cemālüñdür:** *Güzelliğin mumu.*
Cān u dil pervāne **şemʿ-i cemālüñdür** senüñ
Vaḳtidür bezm-i viṣāle bulsa bāl-efşān vusul *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 13). [şemʿ-i cemālüñdür, -üñ, -dür ]*

**şemʿ-i cemʿ-i rüsülüñ:** *Peygamberlerin tümünün meşalesi.*
**Şemʿ-i cemʿ-i rüsülüñ** rāh-nümāsı sübülüñ
Enbiyā hep o gülüñ ravżasına nāsiye-sā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 113). [şemʿ-i cemʿ-i rüsülüñ, ]*

**şemʿ-i fürūzān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin parlak mumu.*
Hādī-i dīn ki nūr-ı sirāc-ı cemālidür
Bezm-i yaḳīne **şemʿ-i fürūzān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 48). [şemʿ-i fürūzān-ı enbiyā, ]*

**şemʿ-i hidāyet:** *Doğruluk mumu.*
Ṣalsa bir bī-kesi girdāb-ı fenā üzre Kelīm
Cemʿ-i aṣḥāba olup **şemʿ-i hidāyet** lemeʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 68). [şemʿ-i hidāyet, ]*

**şemʿ-i ḫüsni:** *Güzel sevgili.*
O **şemʿ-i ḫüsni** yād itdükce ednā şuʿle-i āhum
Dil-i pervāneye taʿlīm-i şād sūz ü güdāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 13). [şemʿ-i ḫüsni, --i ]*

**şemʿ-i kāfūra:** *Beyaz renkli, güzel kokulu mum.*
**Şemʿ-i kāfūra** nāz ider bedeni

Aña fānūs-ı ʿişve pīreheni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 113). [şemʿ-i kāfūra, -a ]*

**şemʿ-i kāfūrı:** *Beyaz renkli, güzel kokulu mum.*
Gice meclisde nūr inse maḥaldür üstine ḥaḳḳā
Muḥabbet küştesidür **şemʿ-i kāfūrı** kefenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 8). [şemʿ-i kāfūrı, -ı ]*

**şemʿ-i kāfūrı:** *Güzel kokulu mum.*
Gice meclisde nūr inse maḥaldür üstine ḥaḳḳā
Muḥabbet küştesidür **şemʿ-i kāfūrı** kefenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 8). [şemʿ-i kāfūrı, -ı ]*

**şemʿ-i meclis:** *Meclis mumu.*
Şām-ı ġamda ḥasret-i māh-ı nev-i ebrūñ ile
Şuʿle peykān **şemʿ-i meclis** tīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 10). [şemʿ-i meclis, ]*

**şemʿ-i meclisin:** *Meclis mumu.*
Ser-keşāna berḳ-ı sūzāndur külāh-ı serveri
Şu ʿledür zīrā ki **şemʿ-i meclisin** tāc-ı seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 2). [şemʿ-i meclisin, -in ]*

**şemʿ-i murādı sönsün:** *Muradının mumu sönsün.*
Haşm-ı denı dögünsün **şemʿ-i murādı sönsün**
Maḳṣūdı üzre dönsün dolāb-ı devr-i fānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 183). [şemʿ-i murādı sönsün, -sün ]*

**şemʿ-i nā-māḥrem:** *Mahrem olmayan mum.*
Aña pervāne olur bülbül-i dil kim şeb ü rūz
**Şemʿ-i nā-māḥrem** ola bezmine gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 4). [şemʿ-i nā-māḥrem, ]*

**şemʿ-i nāza:** *Cilveli mum.*
O **şemʿ-i nāza** aḥvālin ʿaceb mi yansa ser-tā-ser
Göñül pervāne-i pür-sūz-ı bī-pervālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 5). [şemʿ-i nāza, --a ]*

**şemʿ-i rūḫsārı:** *(sevgilinin) parlak yüzü.*
**Şemʿ-i rūḫsārı** nūr-baḫş olālı
Oldı pervānesi nigāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 27). [şemʿ-i rūḫsārı, -ı ]*

**şem-i şeb-ārā:** *Geceyi süsleyen mum. Parlak yüzlü sevgili.*
Bir dil ki anda eyleye işrāk nūr ʿaşḳ
Fānūsdur kı **şem-i şeb-ārā** içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 6). [şem-i şeb-ārā, ]*

**şemʿ-i şeb-ārādur:** *Parlak yüzlü sevgili.*
Velī pervāne-i pür-sūz iden ṣaḥbā ḳıyās itme
Miyān-ı meclis-i ṣaḥbāda bir **şemʿ-i şeb-ārādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 16). [şemʿ-i şeb-ārādur, -dur ]*

**şemʿ-i sebistān-ı enbiyā:** *Peygamberlerin harem dairesinin mumu.*
Berḳ-ı cemāli nūr-ı serā-perde-i yaḳīn
Mişkāt-ı ḥüsni **şemʿ-i sebistān-ı enbiyā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 22). [şemʿ-i sebistān-ı enbiyā, ]*

**şemʿ-i sūzān:** *Yanan mum.*
Ḳurbı ümmidiyle şādum bīm-i buʿdiyle melūl
**Şemʿ-i sūzān** gibi kārum gāh ḫande girye gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 62). [şemʿ-i sūzān, ]*

**şemʿ-i ẕāt:** *Kişinin mumu.*
**Şemʿ-i ẕātın** ide Ḥaḳ bād-ı kederden ṣālim
Meşʿal-i māḫirüñe puş ola çarḫ-ı mīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 45). [şemʿ-i ẕāt, -ın ]*

**şemʿ-i ẕātunı:** *Kişinin mumu.*
Gül-i ṭabʿuñla **şemʿ-i ẕātunı** pür-tef ü tāb itmiş
Doḳunmış rūzgār-ı nāḫoş ey mīr-i hüner-perver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 1). [şemʿ-i ẕātunı, -un, -i ]*

**şemîm-i ḥaṭṭ-ı müşgīnüñ:** *Mis kokulu ayva tüylerinin güzel kokusu.*
**Şemîm-i ḫaṭṭ-ı müşgīnüñle** itmiş laʿl-i ḫandānuñ
Derūn-ı ġonceyi pür-dāġ-ı sevda lāleyi dil-ḫūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 5). [şemîm-i ḫaṭṭ-ı müşgīnüñ, --le ]*

**şemīm-i ḥüsn-i ḫulḳıyla:** *Yaradılışının güzelliğinin güzel kokusu.*
Meşām-ı cān-ı eşbāh dimaġ-ı rāḥat-ı ervāḥ
**Şemīm-i ḥüsn-i ḫulḳıyla** muʿanberdur muʿavveddir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 52). [şemīm-i ḥüsn-i ḫulḳıyla, -ı, -yla ]*

**şemīm-i nāz:** *Nazlı koku.*
Nāfe-i ḫūnin ulur kām-ı niyāz-ı cān u dil
Her **şemīm-i nāz** kim ol zülf ü kākülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 6). [şemīm-i nāz, ]*

**şemʿi-rūşen:** *Parlak mum.*
Ten-i billūrī fānūs içre gūyā **şemʿi-rūşendür**
Çıḳup germābeden ol sīm-ber kim pīrehenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 11). [şemʿi-rūşendür, -dür ]*

**şemm:** *Koklamak.*
ʿItr-ı gül-i rūḫından bir nefḥa **şemm** ideydi
Baġa niṣār iderdi bād-ı şîmāl-ı ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 3). [şemm, ]*

**şemme:** *Çok az miktar, zerre miktarı.*
Yüri ey bād-ı seher **şemmesini** ʿarż eyle
O perî-şânıma aḥvāl-i perīşānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 5). [şemmesini, -si, -n, -i ]*

**şemme-i ḫāk-i reh-i dergāh-ı müşg-efşānıdur:** *Misk saçan dergahının yolunun toprağının kokusu.*
**Şemme-i ḫāk-i reh-i dergāh-ı müşg-efşānıdur**
Eyleyen ḫoş-bū demādem dūd-ı ʿūd ü micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 139). [şemme-i ḫāk-i reh-i dergāh-ı müşg-efşānıdur, -ı, -dur ]*

**şems:** *Güneş.*
Ṭāslar **şems** ü ḳamerdür necm-i rāḫşān ġamlar
Çarḫ-veş germābe-i nüh-ḳubbedür dinse sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 3). [şems, ]*
Pertev-i şemʿ-i rūḫuñ pervānesi **şems** ü ḳamer
Zühre-i zehrā o şemsüñ ġarḳ-ı nūr-ı ezheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 191). [şems, ]*
Ey **şems** ü ḳamer ḳaṭar-ı mihrinde ceres
Sīmurġ ser-i simāt-ı ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 1). [şems, ]*
Ey **şems** ü ḳamer tennūr-ı mihrinde ḳābes
Sīmurġ simāṭ-ı derd-i ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 1). [şems, ]*
Naʿl-i zer ü mıh-ı sīm-rāḫşı çarḫūñ
**Şems** ü ḳamer ü kevākib-i rāḫşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 4). [şems, ]*
Sārbān-ı şütür-i ʿizzet ü iḳbāli felek
Māḥmil-i cāh-ı celālinde ceres **şems** ü ḳamer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 8). [şems, ]*
Āvīze-i bāmı ḳamer zer-şemse-i eyvānı **şems**
Pīr-i felek olsa revā bāb-ı refiʿinde muḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 5). [şems, ]*
Ey burc-ı ḥüsne ṭalʿati **şems** ü rūḫı ḳamer
Meh-ṭalʿaṭān u zühre-cebīnān-ı ʿişve-ger *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [şems, ]*

**şems:** *Güneş.*
Şems-i ʿālem-tāb aña **şemse** ḳanādīl-i nücūm
Künkür-i ṭāḳ-ı bülendi hem-ser-i saḳf-ı semā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 19). [şemse, -e ]*

**şemse-i eyvān-ı tecrīdi:** *Dünya sarayının güneşi.*
Olur ḫurşīd-i enver **şemse-i eyvān-ı tecrīdi**
İden mānend-i ʿĪsā cilvegāhın çār-ṭāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 7). [şemse-i eyvān-ı tecrīdi, --i ]*

**şems-i ʿālem-tāb:** *Âlemin ışığının güneşi.*
Şems-i ʿālem-tāb aña şemse ḳanādīl-i nücūm
Künkür-i ṭāḳ-ı bülendi hem-ser-i saḳf-ı semā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 19). [şems-i ʿālem-tāb, ]*

**şems-i ḍuḥā:** *Kuşluk vakti güneşi.*
Māh-ı tābān-ı ʿʿAcem mihr-i dıraḫşān-ı ʿArab
Cebhesi bedr-i recā ṭalʿatidür **şems-i ḍuḥā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 118). [şems-i ḍuḥā, ]*

**şems-i enver:** *Çok parlak olan güneş.*
Mehce meh-i münevver gülmīḫ-ı çetri aḫter ,
Zer-şemse **şems-i enver** her lemʿa rīsmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 22). [şems-i enver, ]*

**şems-i şemse-i zer:** *Altın motifli güneş.*
Revāḳ-ı kāh-ı kemālinde **şems-i şemse-i zer**
Hilāl bāb-ı celālinde ḫalḳa-i derdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 67). [şems-i şemse-i zer, ]*

**şems-i şeref-maṭlaʿ:** *Şeref doğuran güneş.*
Ey **şems-i şeref-maṭlaʿ** u bercīs-maḳām
Naḳış ḳuluñum māh-ṣıfāt ṣubḥla şām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 1). [şems-i şeref-maṭlaʿ, ]*

**şemşīr:** *Kılıç.*
Yārüñ ki çeşmi ḫışmla **şemşīr** kīn ṭutar
Āşûb-gāh-ı fitneyi āh u enīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 1). [şemşīr, ]*
Ol şehüñ kemter sipāh-ı rezminüñ rūz-ı meṣāf
Māh-ı nev **şemşīridür** mihr-i münevver mi miġferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 126). [şemşīridür, --i, --dür ]*
Düşmen-i şerʿi nola geçse ḳılıçdan ḥaşre dek
Münhemil **şemşīridür** cān-ı ʿadūnuñ maʿberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 182). [şemşīridür, --i, --dür ]*
Merdāne çekdi **şemşīr** bal ü per açdı her tīr
Haşm oldı bend-i zencīr cıḳdı göge fiġanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 111). [şemşīr, ]*

**şemşīr:** *Kılıç. Sevgilinin kirpikleri.*
Hāl-i müşgīni miyān-ı ebrūvān-ı yārde
Ṣanʿat iẕḫār itdi hindūdur iki **şemşīrle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 16). [şemşīrle, -le ]*

**şemşīr:** *Kılıç.*
Vücūd-ı düşmeni **şemşīri** itdi ḫūn-ālūd
Ser-i bürīde-i ḫaşmı diküp sinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 69). [şemşīri, -i ]*
Rast-gū olmazsa yolında ʿadū-yı kec-revi
Tīri mecrūḥ eyleyüp **şemşīri** eyler bī-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 14). [şemşīri, -i ]*

**şemşīr:** *Kılıç.*
Yād-ı ġamzenle çemende sehvle itsem nigāh
Sūsenüñ her bergi bir **şemşīrdür** sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 8). [şemşīrdür, -dür ]*

**şemşīr:** *Kılıç.*
Mümtāz her hünerde meşḥūr baḥr u berde
**Şemşīr** belde serde tāc-ı zer-i keyānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 52). [şemşīr, ]*

**şemşīr- i zebānumla:** *Dil kılıcı.*
O ḳaşlar iki yüzlü iki dilli ẕū'l-fiḳār ancaḳ
Ya **şemşīr- i zebānumla** yaḫud ḫāmemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 10). [şemşīr- i zebānumla, --um, --la ]*

**şemşīr-i bürrā:** *Keskin kılıç.*
Rüstemāne çekmeden **şemşīr-i bürrānın** olur
Bīm-i tīġından dil-i aʿdāda ṣād şūr u şeġaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 13). [şemşīr-i bürrā, -nın ]*

**şemşīr-i bürrān:** *Keskin kılıç.*
Kefen ber-gerden ü **şemşīr-i bürrān** ber-

dehen ḥālā
Hücūm-ı saṭvetinden düşmen-i dīn el-amān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 47). [şemşīr-i bürrān, ]*

**şemşīr-i cānsitānı:** *Can alıcı kılıç.*
Olsa nola serāpā sīrāb-ı ḫūn-ı aʿdā
Mīzāb-ı bāġ-ı heycā **şemşīr-i cānsitānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 90). [şemşīr-i cānsitānı, -ı ]*

**şemşīr-i cān-teʾsīr-i āhumdan:** *Ahımın can alıcı kılıcı.*
Cūy-ı ṣāfī-veş çekil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
El-haẕer **şemşīr-i cān-teʾsīr-i āhumdan** benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 212). [şemşīr-i cān-teʾsīr-i āhumdan, -um, -dan ]*

**şemşīr-i ḫūn-feşānı:** *Kan saçıcı, dökücü kılıç.*
Śanma hilāl-i ġarrā oldı şafaḳda peydā
Çarḫa aşıldı ḥālā **şemşīr-i ḫūn-feşānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 106). [şemşīr-i ḫūn-feşānı, -ı ]*

**şemşīr-i mühemmeddür:** *Muhemmed'in kılıcı.*
Nübüvvetle muṣayḳal seyf-i meslūl-i ilāhīdür
Ne tīġ-ı ġamġama benzer ne **şemşīr-i mühemmeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 54). [şemşīr-i mühemmeddür, -dür ]*

**şemşīr-i müjeñle:** *Kılıca benzeyen kirpikler.*
Olmamak mümkin mi **şemşīr-i müjeñle** ey perī
Meyl ider diller niḫān u ʿāşıḳāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 5). [şemşīr-i müjeñle, -le ]*

**şemşīr-i tīz:** *Keskin kılıç.*
**Şemşīr-i tīz** ü tīr-i sitīzinden ol şehüñ
Her kūşeden ṣadā-yı amān el-amān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 49). [şemşīr-i tīz, ]*

**şemşīr-i zebānum:** *Dilimin kılıcı.*
Vāridātıyla ṭolu genc-i güherdür dehenüm
Aña **şemşīr-i zebānum** yitişür ejderhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 44). [şemşīr-i zebānum, -um ]*

**şemsüñ:** *Güneş, âfitab.*
Pertev-i şemʿ-i rūḫuñ pervānesi şems ü ḳamer
Zühre-i zehrā o **şemsüñ** ġarḳ-ı nūr-ı ezheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 192). [şemsüñ, -üñ ]*

**şemʿüñe:** *Işık, mum.*
Anı daḫi mübhem dir idüñ şimdi ne dirsüñ
Pervāne iken **şemʿüñe** cān ile Naẕīme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 12). [şemʿüñe, ]*
**Şemʿüñe** cem olsa lāyıḳ enbiyā vü mürselin
Hem ḥabīb-i kibriyāsın hem Nebīsin hem resūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 11). [şemʿüñe, ]*

**şemʿ-veş:** *Mum gibi.*
Şām-ı hicrüñde ümıd-i vuṣlatuñdur **şemʿ-veş**
Ṣubḥ olınca gāh giryān gāh nālān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 5). [şemʿ-veş, ]*
**Şemʿ-veş** bezmgāh-ı ʿaşḳında
Gāh ḫandān idüm gehī giryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 161). [şemʿ-veş, ]*

**şengül:** *Güler yüzlü.*
Gerçi maḥbūb-ı şūḫ u **şengüldür**
Āşināsı hezār bir güldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 119). [şengüldür, --dür ]*

**şenlen:** *Neşelenmek.*
Ẓuḥūr itmiş kühen meyḫānelerde tāze ṣākīler
Yine kūy-ı ḫarābāt ey dil-i vīrāne **şenlenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 10). [şenlenmiş, -miş ]*

**şerʿ:** *Allah'ın emri doğrultusunda dini inançlara göre belirlenmiş kurallar, şeriat.*

Olur emriyle siyāsetgehi tehnîde ḳażā
İmtiṣāl itmeyene **şerʿine** tīġ u dü-nîm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 52). [şerʿine, -in, -e ]*

**şerʿ:** *Kötülük, fenâlık.*
ʿArş-ı Ḥaḳ gibi ne taʿ mīr gerek ne termīm
Meded-i z̲āt-ı güzīnüñle bulup **şerʿ** ḳıvām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 104). [şerʿ, ]*

**şerāb gibi:** *Çölde güneşin ışığın parlamasıyla su gibi görünen hayal gibi.*
Germ-bāzār idüm **şerāb gibi**
Hāne-ber-dūş idüm kebāb gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 41). [şerāb gibi, ]*

**şerāb-ı cām-ı vaṣl:** *Kavuşma kadehinin şarabı.*
Ṣun ey ṣākī **şerāb-ı cām-ı vaṣluñ** ṣād-kām eyle
Humār-ālūd-ı hicrüñdür dil-i sevdāyı ġam baṣdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 9). [şerāb-ı cām-ı vaṣl, --uñ ]*

**şerāb-ı ġamze-i yār:** *Sevgilinin yanak çukurunun şarabı.*
Hūn-ı dildür **şerāb-ı ġamze-i yār**
Cigerüm çāk idüp kebāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 11). [şerāb-ı ġamze-i yār, -i ]*

**şerāb-ı lebüñ:** *Lal taşı gibi dudağın.*
Māhmūruñum **şerāb-ı lebüñ** eyleme dirīġ
Ṣāḳī ṣun ol raḥīḳ-ı muravvaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 5). [şerāb-ı lebüñ, -üñ ]*

**şerāb-ı nāba:** *Saf şarap.*
Ġamden āzād olun Naẕīm-āsā
Varıñuz hep **şerāb-ı nāba** virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 20). [şerāb-ı nāba, -a ]*

**şerāb-ı nābe:** *Hâlis şarap saf şarap.*
Düşünce ʿaks-i rūẖi sāḳī-i gül-endāmun
Getürdi sāġara şerm ü **şerāb-ı nābe** ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 8). [şerāb-ı nābe, --e ]*

**şerāb-ı nāz:** *Naz şarabı.*
Olmış **şerāb-ı nāz** ile ālūde çeşm-i yār
Bir bāde-nūş kim ola ḳanzil ẖārāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 9). [şerāb-ı nāz, ]*

**şerāb-ı şādmānī:** *Mutluluk şarabı.*
**Şerāb-ı şādmānī** būs-ı laʿli
Zülāl-i vaṣlı āb-ı zindegāni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 5). [şerāb-ı şādmānī, ]*

**şerār:** *Kıvılcım.*
Ṣuʿle māh encüm **şerār** aña şihāb oldı
ʿalev
Faṣl-ı deydür yaḳdı āteş-dānını çarẖ-ı metīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 5). [şerār, ]*

**şerār:** *Aşk ateşinin kıvılcımı.*
ʿAşḳ-ı cān-suzuñla bezm eyle dil-i fūlādumı
Her dü-çeşmümden dökülsün eşk-i ter gibi **şerār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 156). [şerār, ]*

**şerāre:** *Kıvılcım.*
Teʾs̲īr-i sūz-ı ʿaşḳla ẓann itme eşk-i germ
Yer yer döküldi dīde-i terden **şerāreler**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 14). [şerāreler, -ler ]*

**şerār-zār:** *Kıvılcım bahçesi kıvılcımlık.*
Bilmem nice taḥammül ider sīneler aña
Sūz-ı derūn ciẖānı iderken **şerār-zār**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 4). [şerār-zār, ]*

**şerbet:** *Tatlı içecek.*
Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
**Şerbeti** şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 10). [şerbeti, -i ]*

**şerbet:** *şerbet, içilecek tatlı şey.*
Emdürse laʿlini demidür ol ṭabīb-i cān
Dil-ẖaste-i muḥabbetiyüm **şerbet** isterüm

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 10). [şerbet, ]*

**şerbet-i ʿafvi:** *Bağışlanma, affedilme şerbeti olmak.*
Dil-i bīmār-ı ʿuṣātuñ o ṭabib-i cānuñ
**Şerbet-i ʿafvi** ile zā'il olur ṭābʿ-ı tebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 46). [şerbet-i ʿafvi, -i ]*

**şerbet-i cān:** *Can tadı.*
Ey leẕẕet-i mihri **şerbet-i cāndan** eleẕẕ
Bīmārına derd-i ʿaşḳı dermāndan eleẕẕ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 9, Mısra 1). [şerbet-i cān, --dan ]*

**şerbet-i laʿli:** *Dudağının tadı.*
Cennet-ābād-ı rūḫı bāġ-ı naʿīm
**Şerbet-i laʿli** zülāl-i Tesnīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 18). [şerbet-i laʿli, --i ]*

**şerbet-i laʿl-i revān-baḫşına:** *Iyilik akıp giden dudağının şerbeti.*
**Şerbet-i laʿl-i revān-baḫşına** leb-teşne Mesīḥ
Muʿciz-i nuṭḳ-ı dil-āvīzine dil-beste Kelīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 27). [şerbet-i laʿl-i revān-baḫşına, ]*

**şerbet-i rummān-ı laʿl-i dilberdür:** *Sevgilinin kırmızı nar şurubu tadında dudağı.*
ʿİlāci **şerbet-i rummān-ı laʿl-i dilberdür**
Ne dem ki ḫaste-i hecri teb-i melāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 11). [şerbet-i rummān-ı laʿl-i dilberdür, -dür ]*

**şerbet-i şefāʿat:** *Şefaat şerbeti . Sevgilinin dudakları.*
Teb-lerze-i maʿsiyetle bīmār oldum
Eyle baña **şerbet-i şefāʿatle** ʿilāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 4). [şerbet-i şefāʿat, -le ]*

**şerbet-i vuṣlat:** *Kavuşma içeceği.*
**Şerbet-i vuṣlat** niyāz itdükde bir dellākden
Didi çoḳ şu götürür ol şūḫ-ı kāfir-mācerā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 11). [şerbet-i vuṣlat, ]*

**şeref:** *Bir kimseye gösterilen saygının dayandığı manevi yücelik, manevi ululuk, onur, haysiyet.*
Ḥażret-i Rāmī Efendi müjde ey ehl-i ḳalem
Oldı eyvān-ı riyāsetde **şerefle** hem-celīs
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 2). [şerefle, -le ]*

**şeref:** *Haysiyet, manevî yücelik.*
Olmışdı ṣadr-ı fetvā ḥasretkeş-i ḳudūmi
Ol mesnede **şerefle** bi'z̤-z̤āt geçdi kendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 10). [şerefle, -le ]*

**şeref:** *Onur, mânevî yücelik.*
Hezār ʿizz ü **şeref** bulsa pestdür ḳaderi
ʿUlüvv-i cāh ile bir nāḳıs olmadıḳça asıl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 47). [şeref, ]*
Muṣḥaf-ı ḳadr ü **şeref** ʿOs̤mān Pāşā kim anuñ
Āyet-i cāhı devām-ı ʿömrle tefsīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 25). [şeref, ]*
Haṭif-i ḳudsī didi tārīḫ-i S̤āliṣ̤ ey Naẓīm
Buldı Sulṭān Aḥmedüñ dünyā ḳudūmiyle **şeref** (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 24). [şeref, ]*

**şeref:** *Şeref, izzet, itibar, manevi yücelik.*
ʿAlem yine buldı **şeref** hem ʿıyd ü hem nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 1). [şeref, ]*
Virdi bir bezme **şeref** ol güher-i tāc-ı rüsül
Ki Naẓīm anda olur cevher-i kül bīgāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 9). [şeref, ]*
Ḳudumi virdi **şeref** yümn ile Stanbula
O ṣaḥbaz gelüp ḳondı āşiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 75). [şeref, ]*
Ḥallāl-ı müşkilāt ki z̤āt-ı şerīgidür
Ṣadr-ı şerīʿatüñ **şeref** ü zīb ü zīveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 20). [şeref, ]*
Virmişdi z̤ātı savmaʿa-i ʿāleme **şeref**
Maʿlūm idi o ʿārif içün sırr-ı men ʿaref

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 1). [şeref, ]*
Mesned-i ʿadle yine virdi saʿādetle **şeref**
Bir felek-mertebe düstūr-ı sadāret-pīrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 9). [şeref, ]*
Şeyḫü'l-islāmuñ alup duḫter-i saʿd-aḫterini
Burc-ı iḳbāle **şeref** virdi iki necm-i murād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 10). [şeref, ]*
Virdi **şeref** bir ẕū-fünūn ṣadr-ı Stanbūla yine
Ḥālā efāżıl şevḳ ile tebrīkine āmādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 1). [şeref, ]*

**şeref virsün:** *Şeref vermek, buyurmak, gelmek.*
**Virsün şeref** ṣaḥīfe-i devrāne rūz ü şeb
Her bir ḳaṣīde bezmine kim armaġan gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 109). [şeref virsün, ]*

**şeref-baḫş:** *Şeref verici, veren.*
Vezīr-i dād-penāhā sipihr-dergāhā
Eyā ḳudūmi **şeref-baḫş** her mekān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 92). [şeref-baḫş, ]*

**şeref-bahşā:** *Şeref veren.*
Müşerref eyledi seccāde-i şerʿi ḳudūmiyle
Olınca ḳadr ile ṣādr-ı Stanbūla **şeref-baḫşā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 12). [şeref-baḫşā, ]*

**şeref-bahş-ı kudüm:** *Uzak bir yerden, uzun bir yoldan gelerek şeref verdi.*
Müctehid ʿallāme İsmāʿīl Efendi kim odur
Ṣādr-ı Rūma yümn ile ḥālā **şeref-baḫş-ı kudüm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 2). [şeref-baḫş-ı kudüm, ]*

**şeref-efzā-yı ḳadr:** *Kadir( gecesi)le şereflendirilmiş.*
Şeref-i ḳadr ü cāh-ı iclāli
**Şeref-efzā-yı ḳadr** ü cāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 24). [şeref-efzā-yı ḳadr, ]*

**şerefī:** *Onur, şeref.*
O kirāmı güherüñ ādemi itmiş **şerefi**
Maẓhār-ı naṣṣ-ı kerīm-i ve leḳad kerramnā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 111). [şerefi, ]*

**şeref-i dūde-i bahādır han:** *Bahadır Han'ın coşkunluk şerefi.*
Kaʿbe-i cūd Ḥācī Han Selīm
**Şeref-i dūde-i Bahādır Han** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 28). [şeref-i dūde-i bahādır han, ]*

**şeref-i ḥażret-i muḥammed:** *Hz. Muhammed ( s.a.v ) nin şerefi.*
**Şeref-i Ḥażret-i muḥammed** içün
Ṣaḥb u evlād u āl-i Aḥmed içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 5). [şeref-i ḥażret-i muḥammed, ]*

**şeref-i intisāb:** *Bağlanma şerefi.*
Ḥaḳḳā bilür o derde yirin kürsī-i felek
Bir ehl-i dilde kim **şeref-i intisāb** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 22). [şeref-i intisāb, ]*

**şeref-i ḳadr:** *Değerini yüceltme.*
**Şeref-i ḳadr** ü cāh-ı iclāli
Şeref-efzā-yı ḳadr ü cāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 23). [şeref-i ḳadr, ]*

**şeref-i kān-ı kerem:** *Büyüklük madeninin yüceliği.*
Ḥāşılı naḳd-ı dü-ʿālem saña olmaz kıymet
**Şeref-i kān-ı kerem** gevher-i yektāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 34). [şeref-i kān-ı kerem, ]*

**şeref-i medḥinde:** *Methetme şerefi.*
Hān Selīm ol dür-i deryā **şeref-i medḥinde**
Güher-i nuṭḳ ile pür lücce-i maʿnāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 19). [şeref-i medḥinde, -in, -de ]*

**şeref-i mevcūdāt:** *Bütün varlığın onurudur.*
Faḫr-ı ʿālem **şeref-i mevcūdāt**
Şeh-i Kevneyn ʿaleyhi'ṣ-ṣalavāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 1). [şeref-i mevcūdāt, ]*

**şeref-i mevcūdāt:** *Bütün varlıkların şerefi.*
Enbiyā vü rusüle ol **şeref-i mevcūdāt**
Kevne āḫirde gelüp ẕātı olındı taḳdīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 25). [şeref-i mevcūdāt, ]*

**şeref-rīze:** *Şeref parçası.*
O deñli buldı **şeref-rīze** seng-i dergāhı
Ki ṭaʿne ṭaşın atar Farḳ-ı Ferḳadān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 27). [şeref-rīze, ]*

**şerefyāb-ı iltifāt:** *Övgüyle şereflenmek.*
Bu hāksārı **şerefyāb-ı iltifāt** eyle
Hümā tenezzül ider dirler üstüḫvan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 101). [şerefyāb-ı iltifāt, ]*

**şerer:** *Kıvılcım.*
İder ednā **şererinden** dil-i dūzeḫ feryād
ʿAlev-efşān olıcaḳ nār-ı celāl-ı ġażabı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 49). [şererinden, -inden ]*

**şerer:** *Kıvılcım.*
Berḳ-ı ḫırmen-sūz-ı şems-i rūz-ı rüstâḫīzdür
Her **şerer** kim aḫker-i dāġ-ı fürūzānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 4). [şerer, ]*

**şerer-hīz-i dühān:** *Aşığın ah ederken ağzından çıkan dumandan kıvılcım saçmak.*
Āhum ġam-ı zülfünle şerer-ḫīz-i düḫāndur
Bir toz ḳoparursa ötesi yine dumandur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 11, Mısra 1). [şerer-ḫīz-i düḫān, --dur ]*

**şerer-i āh:** *Ah'ın kıvılcımları.*
İstemez seng-i fesān çarḫa ṭutarsam dönmez
**Şerer-i āh** olālı cevher-i şemşīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 14). [şerer-i āh, ]*

**şerer-i āteş-i dil:** *Gönül ateşinin kıvılcımı.*
**Şerer-i āteş-i dil** itdi eṣer dildāre
Tīġ-ı āhı yine bir cevher-i teʾṣīr itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 11). [şerer-i āteş-i dil, ]*

**şerer-i nāʾire-i ḳahrı:** *Kahır alevinin kıvılcımı.*
**Şerer-i nāʾire-i ḳahrı** maʿāẕallāh eger
Āb-ı ḥayvāna eṣer itse olur māʾ-i ḥamīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 37). [şerer-i nāʾire-i ḳahrı, ]*

**şerḥ:** *Açıklama.*
Ẕeyl-i metḥinde sezā ḥāl-i dili **Şerḥ** eylesem
Diñlenür lābüd nedīm-i meclisüñ efsānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 31). [şerḥ, ]*
Bir dil olsa idemez buḫlini **Şerḥ**
Hāḳ-i mümsikde biten sebz-i giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 31). [şerḥ, ]*
Nice **Şerḥ,** eyleyüm evṣāfunı ey ḫān-ı kerīm
ʿİlm ü ʿirfānla bir nüsha-i kübrāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 21). [şerḥ,, ]*

**şerḥ:** *Açıklama, izah.*
Ḳande baḳṣam çeşm-i ḫūnīn İştiyāḳuñ **şerḥ** ider
Her müjem bir ḫāme-i taḥrīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 11). [şerḥ, ]*
Ḥasret-i çeşm-i teri yāre yine **şerḥ** idemem
Her müjem olsa da bir ḫāme-i taḥrīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 7). [şerḥ, ]*
Ḥaşre dek **şerḥ** idemez ẕevḳi-i viṣāli ey dil
Bir zebān olsa da her sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 7). [şerḥ, ]*
Bilmez lüġāt-ı ʿaşḳı efsürde-dil Naẕīma
Şerḥ ile geçse bir bir cümle mütūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 14). [şerḥ, ]*
Olsa ḫalḳ-ı dü-ciḫān nādire-sencān ü fehīm
Fihris-i vaṣfuñı **şerḥ** itmeyeler eyleseler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 90). [şerḥ, ]*
Nola **şerḥ** eyledükce vaṣfuñı ceẕb-i ḳulūb itsem

Şenüñ bīmāruñ olmışken ṭabībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 17). [şerḥ, ]*

**şerḥ eylesem:** *Açıklamak, anlatmak.*
Ẕeyl-i meṭḥinde sezā ḥāl-i dili **Şerḥ eylesem**
Diñlenür lābüd nedīm-i meclisüñ efsānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 31). [şerḥ eylesem, -s, -em ]*

**şerḥ idemez:** *Açıklamak, izah etmek, etraflıca anlatmak.*
**Şerḥ idemez** kemālin vaṣf idemez cemālin
Derk idemez celālin ʿallāme-i Revânî *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 41). [şerḥ idemez, ]*

**şerḥa şerḥa:** *Dilim dilim, parça parça.*
Ġamzeñ itsün sīnemi urduḳca yāre çāk çāk
Baġrum olsun **şerḥa şerḥa** pāre pāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 2). [şerḥa şerḥa, ]*

**şerḥ-i ḥāl-i dil:** *Gönül durumunu açıklamak.*
Nāme lāzım degül ol şūḫ bilür ḫāme gibi
**Şerḥ-i ḥāl-i dilümi** çāk-ı girībānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 8). [şerḥ-i ḥāl-i dil, --üm, --i ]*

**şerḥ-i rummān-ı leb:** *Dudaklarının nar rengini açıklamak.*
**Şerḥ-i rummān-ı lebiñden** iki şaḳḳ oldı Naẓīm
Hāme-i şehd-i zebān leẕẕet-i taʿbīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 13). [şerḥ-i rummān-ı leb, -iñ, -den ]*

**şerḥ-i ṣıfātın:** *Sıfatının açıklaması.*
Genc-i pür-gevher-i esrār u ṭılısm-ı hikemüñ
İdemez **Şerḥ-i ṣıfātın** ne mühendis ne ḥekim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 24). [şerḥ-i ṣıfātın, -ın ]*

**şerḥ-i taʿrīf-i ṣıfātı:** *Özelliklerinin tarifinin açıklaması.*
Ey lügāt-ı vaṣf-ı ẕātı ḥayret-efzā-yı ʿuḳūl
**Şerḥ-i taʿrīf-i ṣıfātı** ʿaḳl-fersā-yı fuḥūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 2). [şerḥ-i taʿrīf-i ṣıfātı, -ı ]*

**şerḥ-i vaṣfında:** *(Sevgilinin) özelliklerini anlatmak.*
**Şerḥ-i vaṣfında** lüġat-ı medḥine ḥayrān olup
Beste-dem bir yıldızı düşmiş gedādur Aḫterī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 153). [şerḥ-i vaṣfında, -ın, -da ]*

**şerʿi:** *Allah'ın emri, ayet, hadis ve din kaideleri.*
Seni Ḥaḳ eyledi mişbāḥ-ı hidāyet-lemeʿān
İtdi güm-rāhlara **şerʿini** mişkāt-ı belā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 282). [şerʿini, -ni ]*

**şerʿi:** *Hak Te'âla Hazretlerinin evâmir ü nevâhiyyesini müstamele kanûn-ı mukaddes, destûr-ı imtisâl, şeriat: şer-i şerîf. şer'an şer-i şerîf mucibince. şer'î şer'e mensup, müteallik umûr ü ahkâm. şer'iyyât şer-i şerîfe mütedâ'ir husûsat.*
Ḳaṣr-ı dīne oldı erkān-ı çehār ol çār-yār
Tā ḳıyāmet **şerʿinüñ** maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 18). [şerʿinüñ, -nüñ ]*

**şerʿi:** *Allah'ın emri doğrultusunda belirlenmiş kurallar, şeriat. II Doğru yol, Hak yolu.*
Murād-baḫş-ı dü-ʿālem ki kār-ı müşkil-i ḫalḳ
Ḳalurdı beste eġer **şerʿi** itmese teshīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 78). [şerʿi, ]*
Ḥüccet-i ḳāṭıʿla ḥaḳk u bāṭılı farḳ itmeġe
Tīġ **şerʿi** seyf-i mübrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 42). [şerʿi, ]*

**şerʿ-i aḥkemdür:** *Güç gösterisi yapan.*
Oldı māḥkūmı cümle mevcūdāt
Ḥükm-i şulṭān **şerʿ-i aḥkemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 52). [şerʿ-i aḥkemdür, -dür ]*

**şerʿ-i pāk-i ḥażret-i peyġamberi:** *Doğru, temiz yoldaki Allah'ın elçisi hz Muhammed.*

Mekr ü keydinden dil-i zāruñ hulāsa ey Naẓīm
Maḫlaṣ itdün **şerʿ-i pāk-i Ḥażret-i Peyġamberi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 94). [şerʿ-i pāk-i ḥażret-i peyġamberi, -i ]*

**şerm:** *Utanma.*
Îddiʿā-yı ḥüsn iderken seyr idüp yāri Naẓīm
**Şermden** her dilber-i āzāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 10). [şermden, -den ]*

**şerm:** *Utanma, mahcubiyet; haya, âr.*
Eylese iẓhār-ı burḫān-ı feżāʾil **şermden** Levḥ-i ʿünvān-ı efāżıl ḥüccet-i tezvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 47). [şermden, -den ]*

**şerm:** *Utandırıcı.*
İdüp ḥicāb o dü-rūḫdan ʿiẓārına her gül Hezār **şerm** ile bir al dest-māl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 10). [şerm, ]*

**şerm:** *Utanç.*
Sevdiġüñ kimdür baña göster dise ol māh-rū
Destine şād **şerm** ile ṣunsam hemān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 12). [şerm, ]*
Ben maʿsiyet eylemekde **şerm** eylemedüm Sen maġfiretüñle şerm-nāk eyle beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 3). [şerm, ]*
Göreydi bānī-i ṭāḳ-ı Hāvernaḳ bu ṭarabgāhı İderdi kendüye şad **şerm** ile pertāb-ı deryāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 24). [şerm, ]*

**şerm:** *Utanma, utanç, mahcubiyet.*
Bir vechle ḥüsn-i zindegânî ḳıl kim Gülgûn-ʻiẓâr-ı iʻtiẓâr olmaya **şerm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 4). [şerm, ]*

**şerm:** *Utanç, mahcubiyet.*
Hāḳ-i dergāhını rū-māle gelüp **şerminden** Düşüre nāfesini yolda ġazālān-ı Hıṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 207). [şerminden, -i, -n, -den ]*

**şerm:** *Utanma, mahcubiyet; haya.*
Düşünce ʿaks-i rūḫi sāḳī-i gül-endāmun Getürdi sāġara **şerm** ü şerāb-ı nābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 8). [şerm, ]*

**şermende:** *Utangaç, mahcup.*
Mihr-i enver ḫacil cemālinden Māh **şermende** rûy-ı ālinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 88). [şermende, ]*

**şermende-i maḳāli:** *Söylenen sözden utanmak.*
Dil-beste-i kemāli rūḫ-ı revān-ı Cāmi **Şermende-i maḳāli** cān u dil-i ʿIrāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 6). [şermende-i maḳāli, ]*

**şerm-i cād:** *Câd'ın utanması.*
**Şerm-i cād** u keremiyle yire geçdi Ḳārūn Cüst ü cuy-ı ḥaremiyle göge çıḳdı ʿĪsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 183). [şerm-i cād, ]*

**şerm-i cürm:** *Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, günahtan utanma.*
**Şerm-i cürm** ile mefḫār-i rüsülüñ ʿAfv ü luṭfından olmazuz meʾyus *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 1). [şerm-i cürm, ]*

**şerm-i ḫacletle:** *Utanma ve mahcup olma.*
Ḳırdı o tārın nevā-yı şerʿin itdükde simāʿ **Şerm-i ḫacletle** dil-i nāhīde geldi intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 22). [şerm-i ḫacletle, -le ]*

**şerm-i nevāl-ı ṭabʿı:** *Şiirimin kısmetinden utanma.*
Reşk-i kef-i kerīmi ile baḥr muẓtarib **Şerm-i nevāl-ı ṭabʿı** ile kānde pīç ü tāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 16). [şerm-i nevāl-ı ṭabʿı, -ı ]*

**şerm-i neẓāre:** *Bakışından utanma.*
Îẓārın eylese **şerm-i neẓāre** ḫūy-kerde Olur ḥayā gül-i pür-jāle gülsitānından

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 9). [şerm-i neẓāre, -e ]*

**şerm-nāk:** *Utanmış, mahcup olmuş.*
Ben maʿsiyet eylemekde şerm eylemedüm
Sen maġfiretüñle **şerm-nāk** eyle beni
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 4). [şerm-nāk, ]*

**şerm-sār:** *Far. Utanan, utanmış, mahcup olmuş. Şerm-sār olmak: Utanmak.*
Ṣanma encümle ṣafaḳ olmış ʿaraḳ-rīz-i ḥicāb
Āsmānı āsitān-ı ḳadri itmiş **şerm-sār**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 80). [şerm-sār, ]*

**şermsār-ı cūdı:** *Cömertliğin utangacı.*
ʿAdl ü dād ile ḫacālet-baḫş-ı şād Nuşirevān
**Şermsār-ı cūdı** Hātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 52). [şermsār-ı cūdı, ]*

**şermsār-ı ḫākrāh-ı dergeh:** *Dergahın hak yolunun utanmışı.*
**Şermsār-ı ḫākrāh-ı dergehi** müşg ü ʿabīr
Münfaʿil gerd-i ḥarīm-i ʿizzetinden kīmyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 9). [şermsār-ı ḫākrāh-ı dergeh, --i ]*

**şermsār-ı ḫarem-i ravżası:** *Bahçenin hareminin utanmışı.*
Dil-figār-ı ḫıdem-i dergehi ḥūr ü ġılmān
**Şermsār-ı ḥarem-i ravżası** gülzār-ı naʿīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 32). [şermsār-ı ḥarem-i ravżası, -sı ]*

**şerr-i şūrından:** *Fitnenin kötülüğü.*
Cürmümi taḥrīrden ḳaldı Kirāmen Kātibīn
**Şerr-i şūrından** rehā bulmaḳ müyesser olmadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 118). [şerr-i şūrından, -ın, -dan ]*

**şeş:** *Altı.*
Nevbet-i nām-ı bülendi **şeş** cihātı pür idüp
Ṣıyṭ-ı adli rembedem leb-rīz-i çār-erkān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 49). [şeş, ]*

**şeş-cihāt:** *Altı cihet,altı yön.*
Lā-mekān mülkini ṭayy eyledi ol şāḫ-süvār
**Şeş-cihāt** olsa nola cünbişine teng-i ḳażā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 274). [şeş-cihāt, ]*

**şeşder-i ġurbetde:** *Gurbet diyârı.*
**Şeşder-i ġurbetde** ey dil nâ-güşâde tā-bekey
Zūr-ı zār-ı kâmranıyla ḳapu aç ḫāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 3). [şeşder-i ġurbetde, --de ]*

**şeşper:** *Eski savaş aletlerinden topuz.*
Farḳ-ı cān-ı ḥasūd-ı bī-sūda
Nīzesi fetḥa **şeşperi** żammdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 106). [şeşperi, ]*

**şeṭāret:** *Neşe.*
Revādir eylese bülbül **şeṭāretin** efzūn
Ki dürc-i ġonce lebāleb ġıdā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 3). [şeṭāretin, -in ]*

**şeṭāret:** *Neşe, sevinç, şenlik.*
Gül ḫandeye tebessüme āmāde ġonçeler
Bülbül **şeṭāret** eyle ki destūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 10). [şeṭāret, ]*

**şevḳ:** *Gönül meyli, arzu.*
Devr-i cām-ı Cem gibi meclis-be-meclis dembedem
Şāḫid-i mey **şevḳine** āvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 12). [şevḳine, -i, -n, -e ]*
Bülbülüm bir güle kim **şevḳumı** efzūn eyler
Ḥasret-i laʿl-i lebi ġonçeyi dil-ḫūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 1). [şevḳumı, -um, -ı ]*
ʿAşḳuñ birer piyālesini çekdiler ezel
Şimdi daḫi o **şevḳledir** devr-i mihr ü māh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 8). [şevḳledir, --le, --dür ]*
Şemʿ-i cemāli **şevḳıne** bezm-i viṣālde
Pervāne-i dilüñ ṭutuşup yandı şeḫ-peri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 5). [şevḳıne, ]*

**şevḳ:** *(شوق) i. Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.*
ʿAceb mi eylese sīmāb **şevḳini** ṭaşʿīd
Ki ġonce pūte-i pür-kīmyā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 9). [şevḳini, -i, -ni ]*

**şevḳ:** *Sevinç, coşku.*
Görse zencīr-i süṭūr-ı süḫanum **şevḳinden**
Ola Mecnūn gibi dil-bestesi cān-ı Leylā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 19). [şevḳinden, -i, -n, -den ]*

**şevḳ:** *Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.*
Nesīm-i **şevḳ** ile cūş u ḫurūş idüp yem-i dil
Kemine ḳaṭre iken lücce-rīz olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 3). [şevḳ, ]*
Didi şād **şevḳ** u sürür ile Naẕīm-i dāʿī
Müftī-i dād-ger-i İsḥaḳ Efendi Dāmād (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 23). [şevḳ, ]*
Virdi şeref bir ẕū-fünūn ṣadr-ı Stanbūla yine
Ḥālā efāżıl **şevḳ** ile tebrīkine āmādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 2). [şevḳ, ]*
Yine teşrīf idince ṣādrınn ol māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
Lebāleb **şevḳ** olup diller feraḥla sīneler doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 4). [şevḳ, ]*
Olsam hezār **şevḳ** ile bülbül-fiġānı ben
ʿArż eylesem görince bu nev dāstānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [şevḳ, ]*

**şevḳ:** *Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.*
Luṭf-ı yāre olınca erzānī
Eyledüm **şevḳle** ġazel-ḫvānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 204). [şevḳle, -le ]*

**şevḳ bāzārı:** *Heves, arzu pazarı.*
Ġamden olmışdı cān ü dil ʿārī
Germ idi ẕevḳi u **şevḳ bāzārı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 56). [şevḳ bāzārı, -ı ]*

**şevḳ u şādī:** *Neşe ve mutluluk.*
Devri sürūra bādı der-beste nā-murādı
Dillerde **şevḳ u şādī** ḫāṭırda şādmānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 28). [şevḳ u şādī, ]*

**şevḳ-baḫş-ı ġam:** *Gamdan şevk veren.*
Keyf-i maʿcūn-ı şenāsı **şevḳ-baḫş-ı ġam** kesel
Neşve-i ṣaḥbā-yı vaṣfı dāfiʿ-i ḥüzn ü kesel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 23). [şevḳ-baḫş-ı ġam, ]*

**şevket:** *Büyüklük, görkemlilik.*
Māḥkūmı ḫalḳ-ı ālem Rum u ʿArab ʿAcem hem
**Şevḳetle** reʾy-i aʿẓam hindū-yı pīl-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 12). [şevḳetle, -le ]*

**şevḳ-ı būse-i laʿl:** *Kırmızı dudakları öpme arzusu.*
Lebāleb itdi dili **şevḳ-ı būse-i laʿli**
Velī ne fāʾīde olmış defīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 7). [şevḳ-ı būse-i laʿl, --i ]*

**şevḳ-ı būs-ı laʿli:** *La'l gibi dudağı öpme arzusu.*
Gāh **şevḳ-ı būs-ı laʿli** gāh ẕevḳ-ı vuṣlatı
Ārzu-yı ḫātır-ı ʿuşşāḳ-i şeydā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 5). [şevḳ-ı būs-ı laʿli, ]*

**şevḳ-ı dīdār:** *Sevgilinin yüzünün arzusu.*
**Şevḳ-ı dīdār** ile cismümde degüldür üstüḫvān
Mevc urur deryā gibi cūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 9). [şevḳ-ı dīdār, ]*

**şevḳ-ı dīdārı:** *(Sevgilinin) yüzünü görme arzusu.*
Hāḳ-i dergāhı **şevḳ-ı dīdārı**
Nūr-ı dīdem sürūr-ı sīnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 111). [şevḳ-ı dīdārı, -ı ]*

**şevḳ-ı evṣāfuñ:** *Vasıfların arzusu olmak.*
Ey Ḥabīb-i Kibriyā kān-ı keremsüñ ʿafv ḳıl
**Şevḳ-ı evṣāfuñ** dil-i küstāḫumı itdi cerī

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 196). [şevḳ-ı evṣāfuñ, -uñ ]*

**şevḳ-ı ḳurb-i āsitānı:** *Sevgilinin kapısının eşiğine yakın olma arzusu.*
Ẕevḳi-ı fikr-i bārgāhı cān-fezā vü dil-küşā
**Şevḳ-ı ḳurb-i āsitānı** ġam-güdāz ü ġuṣṣa-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 58). [şevḳ-ı ḳurb-i āsitānı, -ı ]*

**şevḳ-ı laʿliyle:** *Lal renkli (kırmızı) dudağın arzusu.*
**Şevḳ-ı laʿliyle** varan kūyına şūrīde gelür
Mest-i medhuş döner ḫāne-i ḫammāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 5). [şevḳ-ı laʿliyle, -i, -y, -le ]*

**şevḳ-ı lebüñle:** *Sevgilinin dudağına ulaşma arzusu.*
Görünce sīneñi **şevḳ-ı lebüñle** oldı dil gūyā
Baḳup mirʾāte lābüd ṭūṭī-i şīrīn-beyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 9). [şevḳ-ı lebüñle, -üñ, -le ]*

**şevḳ-ı maʿcūn-ı leb-ı dilber:** *Sevgilin şeker dudağını arzulamak.*
Gözümde neşve-i cām-ı muḥabbet dilde şād teşvīr
Serümde **şevḳ-ı maʿcūn-ı leb-ı dilber** ne sevdādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 14). [şevḳ-ı maʿcūn-ı leb-ı dilber, ]*

**şevḳ-ı naʿtüñle:** *Hz. Muhammed'i övmek için yazılan manzumenin verdiği şevk.*
**Şevḳ-ı naʿtüñle** olur mülk-i süḫande nām-zed
Şāḫid-i maʿnāya elfaẓ-ı beyānum duḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 205). [şevḳ-ı naʿtüñle, -üñ, -le ]*

**şevḳ-ı ṣahbā-yı lebüñdür:** *Sevgilinin dudağının şarabına ulaşma arzusu.*
**Şevḳ-ı ṣahbā-yı lebüñdür** mest-i medhūş eyleyen
Neşve sāḳī ṣanma devr-i sāġar-ı mülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 7). [şevḳ-ı ṣahbā-yı lebüñdür, -üñ, -dür ]*

**şevḳ-ı vesfuñla:** *Niteliklerinin arzusu.*
**Şevḳ-ı vesfuñla** münāsibdür ġazel ṭarḥ eylesem
Bir ḳāṣide bir ġazel ṭarḥıyla bī-noḳṣān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 75). [şevḳ-ı vesfuñla, -uñ, -ia-uñ, -la ]*

**şevḳ-yāb-ı feyż-i güftārı:** *Sözün bereketinin şevk bulanı.*
Eyledi çārūb-ı müjgānum dü-çeşm-i ḥūr-i ʿıyn
**Şevḳ-yāb-ı feyż-i güftārı** dil ü cān-ı Kelīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 72). [şevḳ-yāb-ı feyż-i güftārı, ]*

**şeyḫ:** *Bir tekke veya zaviyede reislik eden ve müritleri bulunan kimse.*
Ne vechle varurūz ey Naẓīm o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda **şeyḫ** u şāḫ ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 10). [şeyḫ, ]*
Hādī reh-i ṣavāba hemvāre **şeyḫ** ü şāba
Maẓlūm-ı dil-ḫārāba miʿmār-ı ʿadli bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 25). [şeyḫ, ]*

**şeyḫ-i ʿārifi:** *İrfan sahibi şeyhi.*
Faẓl u kemāl mektebiñiñ pīr-i kāmili
ʿİlm-i ledün mesāʾilinüñ **şeyḫ-i ʿārifi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 4). [şeyḫ-i ʿārifi, --i ]*

**şeyh-i güzīn:** *Güzide şeyh.*
**Şeyḫ-i güzīn** ū pīr-i kerāmet-penāh idi
Ġavṣ-ı zemāne ḳuṭb-ı felek-bārgāh, idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 1). [şeyḫ-i güzīn, ]*

**şeyh-i murtāż:** *Irtızâ edilmiş, takdir ve intihap olunmuş şeyh.*
ʿİlm ü ʿirfān ile bir ẕāt-ı ḥikem-perver idi
**Şeyḫ-i murtāż** idi ḥattā veraʿ u taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 8). [şeyḫ-i murtāż, ]*

**şeyḫü'l-islām:** *Osmanlı Devleti'nde dînî kurumların, şerîat mahkemelerinin ve ilmiye sınıfının başı durumunda olup bunlara nezâret eden en yüksek rütbeli din adamına verilen unvan.*

**Şeyẖü’l-islāmuñ** alup duẖter-i saʿd-aẖterini
Burc-ı iḳbāle şeref virdi iki necm-i murād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 9). [şeyẖü’l-islāmuñ, -uñ ]*

**<u>şeyẖu’ş-şuyūẖ:</u>** *Şeyhlerin şeyhi.*
Yoḳdur vefā bu ʿālem-i gānīde ibret al
**Şeyẖu’ş-şüyūẖ** o mürşid-i ʿālī-veḳārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 4). [şeyẖu’ş-şüyūẖ, ]*

**<u>şibh:</u>** *Benzer.*
Māder-i dehri Hudā **şibh** ü naẓīrüñde ʿaḳīm
Yazmamışdı rüsülüñ nāmını ẖaḳḳāk-i ezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 97). [şibh, ]*

**<u>şibh-i ẕātuñda:</u>** *Allah'ın zatına benzeyen.*
Sen o iki ʿālemüñ bir dānesisin kim ezel
**Şibh-i ẕātuñda** ʿaḳīm oldı dü-kevnüñ māderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 186). [şibh-i ẕātuñda, -uñ, -da ]*

**<u>şiddet-i berf-i meşāʿible:</u>** *Bela ve sıkıntılar karının şiddeti.*
Güş idenler raḥmetu ʿİlāhi ʿaleyhim ecmaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 139). [şiddet-i berf-i meşāʿible, -le ]*

**<u>şiddet-i deyden:</u>** *Kışın sertliği ve meşakkati.*
**Şiddet-i deyden** olup efsürde sertāser zemīn
Hāne-i āyīnede sermā çıḳardı erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 1). [şiddet-i deyden, -den ]*

**<u>şifā- ẖāne-i iclālinde:</u>** *Büyüklük , ululuk şifahanesi.*
Şeh-i dāna ki **şifā- ẖāne-i iclālinde**
Ṭabʿ-ı iḳbāl-i ṣāḥiḥ ü dil-i idbār-ı saḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 7). [şifā- ẖāne-i iclālinde, -in, -de ]*

**<u>şihāb:</u>** *Akan yıldız, alev, ateş parçası, kıvılcım.*
Şuʿle māh encüm şerār aña **şihāb** oldı ʿalev
Faṣl-ı deydür yaḳdı āteş-dānını çarẖ-ı metīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 5). [şihāb, ]*

**<u>şihāb (ol):</u>** *Akan yıldız olmak.*
**Şihāb** altun ḳalem laʿli ṣafaḳdur māh zīr-meşḳ
Berāt-ı cāhına ẖurşīd-i ʿālem-tāb tuġrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 13). [şihāb, ]*
Çarẖ ḥoḳḳa dūde şeb levḥa ḳamer ẖāme **şihāb**
Pış-i ḥükminde ʿUṭārid kātib-i fermān-nüvīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 9). [şihāb, ]*

**<u>şihāb-ı fişeng:</u>** *Fişek yıldızı havai fişek.*
Mühre encüm aña **şihāb-ı fişeng**
Kīse māh-ı münīr zene hilā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 3). [şihāb-ı fişeng, ]*

**<u>şihāb-ı nīze:</u>** *Mızrağın yıldızı.*
Ḳażā kemān u ḳader tīrdür ecel peykān
**Şihāb-ı nīze** sipihr mihr ü Māh miġferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 24). [şihāb-ı nīze, ]*

**<u>şıẖne-i nefs:</u>** *Nefis zabıtası.*
**Şıẖne-i nefse** esīr olmış āmān ṣād el-amān
Dest-gīr ol ʿacze düşmişdür meded ṣad el-meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 49). [şıẖne-i nefs, --e-e ]*

**<u>şikāf itmekdür:</u>** *Yarmak, parçalamak.*
Ġarażum kāf gibi ẖaṭır-ı aʿdāñı müdām
Tīġ-ı ser-tīz-i zebānumla **şikāf itmekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 12). [şikāf itmekdür, -mek, -dür ]*

**<u>şikāf-ı ḳabā:</u>** *Elbise , kaftan yarığı.*
Olsa ʿāyān **şikāf-ı ḳabādan** o sīm-ten
Nūr-ı nigāh-ı ʿāşıḳ ola aña nīm-ten *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 24, Mısra 1). [şikāf-ı ḳabā, -dan ]*

**<u>şikāk-ı beyni:</u>** *Beyin uymazlığı*
Emri nehy itse **şiḳāḳ-ı beyni** bāl-i şaḥbaz
Hvabda murġ-ı żaʿīfe mirvāḥa-cünbān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 51). [şiḳāḳ-ı beyni, ]*

**şikār:** *Av.*
Mānend-i şāḫbāz süzülsün dü-çeşm-i yār
Murġ-ı dil-i żaʿīfi murādı **şikār** ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 8). [şikār, ]*
Ḳaṣd eylese ʿiḳāb-ı sipihri **şikār** ider
Fitrâk-i bendi olmaġa şīr-i jeyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 9). [şikār, ]*

**şikār:** *Av , avlanma.*
Çıḳsa ṣayd u **şikare** şīrāne
Ola Nuşirevān o künce revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 85). [şikare, -e ]*

**şikār:** *Av , avlama.*
Dil-i żaʿīfümi şimdi esīr-i zülfi iden
Zihī **şikar** ki murġı şikeste-bāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 12). [şikar, ]*

**şikār:** *Av, avlanma.*
**Şikāre** çıḳsa o encüm-sipāh u çarḫ-mesīr
Dü-ṭabʿl-baz aña mihr ü meh-i münevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 103). [şikāre, -e ]*

**şikār-ı murġ-ı:** *Gönül kuşu avı.*
O zülf ü ḫāl o ʿiẕār üzre gūyiyā oldı
**Şikār-ı murġ-ı** dile dām ü çīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 6). [şikār-ı murġ-ı, ]*

**şikār-ı murġ-ı cāna:** *Sevgilin kuşunu avlamak.*
**Şikār-ı murġ-ı cāna** zīr-i bālinden nigāh eyler
İki şehbāzdur gūyā o gözler ḳaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 3). [şikār-ı murġ-ı cāna, ]*

**şikārī-i fitrāk-i bend:** *Bağın terkiye bağlanmış avı.*
Eblāḳ-süvār-ı deşt-i maʿānī ki her ḳadem
Ehl-i hikem **şikārī-i fitrāk-i bendidür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 10). [şikārī-i fitrāk-i bend, --i, --dür-dür ]*

**şikāyet:** *Hoşnut olmadığını dile getirmek, yakınmak, söylenmek.*
Ġayre **şikāyet** eyle dimişsin Naẓīm
Benden ferāġat itdi o dîrîne-i ḳadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [şikāyet, ]*

**şiken:** *Kıvrım kıvrım, büklüm büklüm olmak.*
Ham-ı zülf-i siyāhı çīn çīn olmış
**şikenlenmiş**
Haṭā itmem disem ḫāl-i rūḫı müşg-i Hotanlanmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 1). [şikenlenmiş, -miş ]*

**şikence:** *Eziyet.*
Süḫan **şikencededür** tengī-i deḫānından
Hıred müżāyaḳada ṭavḳ-ı mū-miyānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 1). [şikencededür, -de, -dür ]*

**şikenc-i zülfinüñ:** *Sevgilinin saçının büklümü.*
Bir ser-āmed dilber-i Leylī-veşüñ Mecnunuyuz
Kim **şikenc-i zülfinüñ** her tārınuñ māhbūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 2). [şikenc-i zülfinüñ, -uñ ]*

**şikest:** *Kırılmış,kırma,kırılma.*
Hum-ı ʿaḳl-ı Felātūnı **şikest** eylerdi seng-i reşk
Eġer görse ḫārābātuñ sebū-yı bāde-berdūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 13). [şikest, ]*
Ḳavm-i ʿĀd olsa olur ednā hücūmından **şikest**
Bir şehüñ kim ʿavn-i Ḥaḳdur rāyet-i leşkerkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 9). [şikest, ]*
Ġubār-ı naʿl-i küreng-i ẓafer sipāhından
Derūn-ı tīre-i aʿdā **şikest** ü muġberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 122). [şikest, ]*
Temām-ı ḍarbet-i kūpāli itdi ḫurd ü **şikest**
Sınuḳ ḳırıḳ yine ḥāl-i ʿadū mükedderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 125). [şikest, ]*
Saḳī-i muḥabbetüñ ṣunarsa ṭolusın
Peymāne-i tevbesin **şikest** ide naṣūḥ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 4). [şikest, ]*

**şikest:** *Kırık, kırılmış, yenik.*
Bu ḫumār-ı ġamı **şikest** eyle
Keyf-i cām-ı lebüñle cūş ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 243). [şikest, ]*
Serenci-zādenüñ oldı ḥayātı fülki **şikest**
Ḥūrūş-ı baḥr-i ʿadem gösterince cezr ile med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 1). [şikest, ]*

**şikest itdi:** *Kırmak, gölgede bırakmak.*
**Şikest itdi** zücācī tevbemi bir āteşīn-mey kim
Naṣūḥ ol bādenüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 5). [şikest itdi, -di ]*

**şikest oldı:** *Kırılmak.*
Dil-i şeydā gibi **şikest oldı**
Şīşe-i ʿahd ü sāġar-ı peymān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 175). [şikest oldı, -dı ]*

**şikeste:** *Kırılmış, kırık*
Eyler **şikeste** penceñi bu Nîrem-i fenā
Ṣad el-ḥaẕer ki olmayasın Ḳahramān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 11). [şikeste, ]*
Dil düşdi baḫr-ı ʿaşḳa görinmez kenār ise
Zevraḳ **şikeste** durmaz eṣer rūzgār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 2). [şikeste, ]*
Bir ḥamlede o saf-der çarḫ-ı felekde eyler
Rūzı **şikeste** yer yer zencīr-i kehkeşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 62). [şikeste, ]*
Alsa kemendi deste eyler hümāyı beste
Gürzi ider **şikeste** çaḳ farḳ-ı ferḳadānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 70). [şikeste, ]*
Şikeste reng-i gül-i mihr rūy-i ālinden
Hilāl ḫam-zede peyveste ebrūvānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 3). [şikeste, ]*
Rahm eyle ḳuluñ Naẕīm-i şikeste-dile
Ey luṭfı **şikeste** dillerüñ dermānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 68, Mısra 4). [şikeste, ]*
İder bir sāġar-ı vuṣlat **şikeste**
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 11). [şikeste, ]*

**şikest-i seng-i muṣibet:** *Müsibet taşının kırılması.*
Müdām ola ser-i aʿdā-yı Kaʿbe-i kūyı
**Şikest-i seng-i muṣibet** bi-haḳk-ı sūre-i Fīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 140). [şikest-i seng-i muṣibet, ]*

**şikest-i ser-pençe:** *Pençe ucuyla kırmak.*
Bu zūr-ı ḥüsn ile ṭutsa o māh eġer pençe
İderdi pençe-i mihri **şikest-i ser-pençe** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 2). [şikest-i ser-pençe, ]*

**şimden girü:** *Artık, bundan sonra.*
Söz temām oldı ḫuluṣ-ı tam ile gel ey Naẕīm
El açup başla niyāze vaḳtidür **şimden** geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 222). [şimden, ]*

**şimdi:** *İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an"anlamlarında bir zaman zarfı.*
Eyleyen ʿāyn-ı ḥaḳiḳatle temāşā-yı cemāl
Ḳaldı ancaḳ **şimdi** vāre vāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 8). [şimdi, ]*
Eşk-i ālüm dökülür **şimdi** velī rūḫlarına
Ṣoñra gülgūne-zen-i şerm ü ḥayādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 7). [şimdi, ]*
Sāyesin evvel dirīġ eylerdi ol nev-naḫl-i nāz
**Şimdi** ammā ḳande olsam sāye-veş yanımdadır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 10). [şimdi, ]*
Bu deñli göz yaşın aldı ṭaḳıldı ġayre yine
Gülüñ ḫacāleti **şimdi** berāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 8). [şimdi, ]*
Āfet yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi **şimdi** dilberüñ
Gülşenserāy-ı ḥüsn ü bahā çldı ḫār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 7). [şimdi, ]*
Dil-i żaʿīfümi **şimdi** esīr-i zülfi iden

Zihī şikar ki murġı şikeste-bāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 11). [şimdi, ]*
Hayāl-i ebrū-yı dildār ile niẕār olālı
Hilāl-i ʿıyd gibi **şimdi** naẕragāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 10). [şimdi, ]*
Beni ferdāya ṣalup **şimdi** kimüñle ṣalınūr
Haberüñ var mı ṣabā serv-i ḫırāmānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 3). [şimdi, ]*
ʿAşḳuñ birer piyālesini çekdiler ezel
**Şimdi** daḫi o şevḳledir devr-i mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 8). [şimdi, ]*
Ḳande aḫşam ider ola āyā
Bilmezem **şimdi** ol meh-i Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 174). [şimdi, ]*
Merdüm-i dīde gibi **şimdi** Naẕīm
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 19). [şimdi, ]*

**şimdi:** *İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an"anlamlarında bir zaman zarfı.*
Evvel seni sevmem dir idüñ **şimdi** ne dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿālem dir idüñ **şimdi** ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 1). [şimdi, ]*
Evvel seni sevmem dir idüñ **şimdi** ne dirsüñ
ʿĀşıḳ baña ʿālem dir idüñ **şimdi** ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 2). [şimdi, ]*
Laʿl-i lebüñle teşne olan ḫaste-i ʿaşḳa
Haṭṭuñ yoġ iken em dir idüñ **şimdi** ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 4). [şimdi, ]*
Aġyāre yiter rūḫṣat-ı güftār didükce
Esrāruma māḥrem dir idüñ **şimdi** ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 6). [şimdi, ]*
Rūḫsāruña ḳarşu gözümüñ yaşı aḳarken
Ḥūrşīd ile şebnem dir idüñ **şimdi** ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 8). [şimdi, ]*
Cān naḳdinedür kāle-i vaṣlum diyü cānā
ʿUşşāḳa muḳaddem dir idüñ **şimdi** ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 10). [şimdi, ]*
Anı daḫi mübhem dir idüñ **şimdi** ne dirsüñ
Pervāne iken şemʿüñe cān ile Naẕīme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 11). [şimdi, ]*
Bir būseyi biñ vaʿde-i ferdāya ṣalarduñ
Dil-sūḫte sersem dir idüñ **şimdi** ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 14). [şimdi, ]*
Ḳalmaz bu ṭaravet saña ḫaṭṭuñ gelüp āḫir
Cānā seni **şimdi** ṣaranı sen de ṣararsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 6). [şimdi, ]*
Kime işāret ider **şimdi** kūşe-i çeşmi
Kime dūçār ola yā Rab bugün o çār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 7). [şimdi, ]*
**Şimdi** ḫūbān-ı zemāne oldılar ʿāşıḳ-perest
Bender-i ḥüsn ü melāḥatde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 11). [şimdi, ]*
**Şimdi** şaha benüm Naẕīm-āsā
Vaṭanında ġarīb olan elʾān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 181). [şimdi, ]*
Naḳd-i ṣabrı baña evvel o güzel ṣaydurdı
Haṭ ber-āverde olup **şimdi** ṣaḳal ṣaydırdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 37, Mısra 2). [şimdi, ]*
Şimdi benden o beş bed-ter oldı
Baña Ḥaḳ ʿāḳıbet o na-merdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 315). [şimdi, ]*
Āvīze-i gūş-ı yārdur **şimdi** Naẕīm
Red-kerde-i iʿtibār olan gevher-i rāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 100, Mısra 3). [şimdi, ]*
Nola evṣāfını evrādına żamm eyleseler
**Şimdi** buldı daḫi memdūḥını ḥālā ṣuʿarā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 44). [şimdi, ]*
Edīb-i ẕû-fünûn niḥrîr-i kāmil kim odur **şimdi**
Efāżıl içre ʿilm ü faẓl ile ʿallāme-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 7). [şimdi, ]*
ʿAzm-i gülzār-ı beḳā eyledi bir ẕāt-ı şerif
Nāmı yād olmadadur **şimdi** fenā dünyāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 2). [şimdi, ]*
Geldi yirine cānı ḳużātuñ yine **şimdi**
Teşrīf idicek Ṣādr-ı Anaṭolıyı kendi *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 9). [şimdi, ]*
Revādur secde-i şükr itse erbāb-ı ḳalem **şimdi**
Bi-ḥamdi'llāh ki miḥrāb-ı riyāset ṣāḥibiñ buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 1). [şimdi, ]*
Āyā kimüñledür kime oldı ʿaceb nedīm
Yaʿnī kimi sever dir iseñ **şimdi** ʿan-ṣamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [şimdi, ]*

**şimşād:** *Şimşir ağacı.*
Seyr-i baġ itsem yolunda cünbüş-i reftārınuñ
Serv ü **şimşād** ü ṣanevber pāymālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 8). [şimşād, ]*

**şimşād:** *Sevgilinin boyu.*
Düşürmiş ʿarʿar u **şimşādı** kühsāre ṣanevber-veş
Göñül düş yanına cülar gibi ol serv-i reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 5). [şimşādı, -ı ]*

**şināh:** *Suda yüzme, sebâhet. şinâ-ver suda yüzücü, yüzgeç.*
Mevc-i deryā-yı tecellī bāz idüp āġūşını
Eyledi ol dürr-i yektā baḥr-ı ruʾyetde **şināh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 44). [şināh, ]*
Düşme āġuşına mevc-i yeʾsüñ
Eyleme baḥr-ı temennāda **şināh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 46). [şināh, ]*

**şināh:** *Suda yüzmek.*
Dehşet-i emvāc-ı ḥayret sāḥilin göstermiye
Ḥaşre dek itse ḫıred deryā-yı vaṣfında **şināh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 52). [şināh, ]*

**şināh:** *Suda yüzme.*
Olmazsa eġer rāh-nümā Ḫıżr-ı ḥaḳīkat
Deryā-yı mecāzīde **şināh** itmeġe deġmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 14). [şināh, ]*

**şingerf:** *Zincifre denilen boya.*
Ferāh-ābād-ı ġamında olsun
Dembedem ḫūn-ı dü-çeşmüm **şingerf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 28). [şingerf, ]*

**şinûde:** *Söz , dedikodu.*
Ġayre ṭarīḳ-ı ʿaşḳda dil uymasa nola
Hep dôstān-ı ehl-i muḥabbet **şinûdesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 12). [şinûdesi, --si ]*

**şiʿr:** *Şiir.*
Riyāż-ı vaṣf-ı cemīlüñde bülbül-i nuṭḳum
Bu **şiʿri** itdi beyān şu gibi ʿıyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 106). [şiʿri, -i ]*

**şiʿr:** *Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz.*
O şehüñ medḥ-i ẕātınun ġayrı
Şiʿr-i siḥr-i ḥelāl ise ẕemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 50). [şiʿr-i, -i ]*
**Şiʿrüme** ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 5). [şiʿrüme, -üm, -e ]*
**Şiʿrüme** ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 11). [şiʿrüme, -üm, -e ]*
**Şiʿrüme** ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 17). [şiʿrüme, -üm, -e ]*
**Şiʿrüme** ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 23). [şiʿrüme, -üm, -e ]*
**Şiʿrüme** ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 29). [şiʿrüme, -üm, -e ]*
**Şiʿrüme** ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 35). [şiʿrüme, -üm, -e ]*
**Şiʿrüme** ḳāfiye itsem nola māhı gāhī
Bir bahāne aradım añmaġa ʿAbdu'llāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 41). [şiʿrüme, -üm, -e ]*

**şiʿr:** *Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz, şiir.*
Şiʿrümüñ her beyti oldı ḥülle-i taʿbīrle
Cennet-i endīşemüñ māḥbūb-ı ḫārā-peykeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 215). [şiʿrümüñ, -üm, -üñ ]*
Degüldür herkesüñ kārı bilür ṭabʿ-ı hünermendān
Bu güne **şiʿri** söylerse Naẓīm-i nüktedān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 22). [şiʿri, -i ]*
Dıde-i raġbetle eylerseñ nigāh-ı iltifāt
**Şiʿrümüñ** her beyti zīb-i mekteb-i ʿirfān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 72). [şiʿrümüñ, -üm, -üñ ]*
Hān-ı kerem-şiʿār ki ḥüsn-i beyān ile
Vaṣfında **şiʿrümi** oḳuyup ḫilʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 26). [şiʿrümi, -üm, -i ]*

**şiʿr:** *Şiir.*
Meclisde bükā virdi Naẓīm ol şeh-i ḥüsne
Bu **şiʿr** ile rāz-ı dil-i ġam-perverin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 10). [şiʿr, ]*
Kātib-i çarḫ sunar destine levḥ ü ḳalemi
**Şiʿr** ü inşāda idince ḳalemi ṭarḥ-ı sevād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 4). [şiʿr, ]*

**şīr:** *Aslan.*
Kayd-ı bend-i ʿaşḳa gerden-beste-i teslīm olup
Dil ḫam-ı zülfinde yārüñ **şīrdür** zencīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 10). [şīrdür, -dür ]*
Çeşmi olmaz ġamzesinden ġamze çeşminden cüdā
Āhū-yı vaḥşī ʿacebdür ülfet itmek **şîrle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 14). [şîrle, ]*

**şīr:** *Aslan.*
Gözine gelse nola ḫūn-ı dile ḳandurdum
Bir ḳadeḥ meyle o āhū-nigehi **şīr** itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 16). [şīr, ]*

**şīr:** *Aklın erişemediği, açıklanamayan veya çözülemeyen şey, giz, gizem.*
Onu da kārına meşġul iken olsa bārān
Bu ne **sırdur** ki ider herkesi lā-büd ḥayrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 8). [sırdur, -dur ]*

**şīr:** *Tok, kanmış, doymuş.*
**Sīr** olmayan nevāl-i Süleymān ile teni
Zīr-i zemīnde mā-hażarı nūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 23). [sīr, ]*

**şīr:** *Aslan.*
Ciḫān maḥkûm-ı baḫt-ı zinde-i şeb-zinde-dârândır
Sikender **sīr** olurdı olsa baḫtı zindedārānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 8). [sīr, ]*
Ḥaḳḳ-ı cārı ḥaşredek cārī iderlerdi eġer
Devr-i ʿadlinde olaydı **şīr** ü cīrān hem-civār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 98). [şīr, ]*
Himmet eyle ben żaʿīfe ey ḫıdīv-i kām-baḫş
Himmet-i merdān ile bir gürbe zīrā **şīr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 72). [şīr, ]*
Eġer ʿadāvet-i eżdādı ʿadli menʿ itse
Nigeh-bān olan **şīr** āhū-yı zamān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 54). [şīr, ]*
Āh ey derd-i ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr
Ki ider şīri kürbe kürbeyi **şīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 80). [şīr, ]*

**şīr:** *Süt.*
**Şīr** ile şīrīn olur perverde olsa engübīn
Rūmda Ḥassān olam vaṣf-ı ṣıfātuñda eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 107). [şīr, ]*
Dembedem ḳand-i lebüñ yādın mükerrer eyleyüp
Birbirine eylerüm āġuşte **şīr** ü şekkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 204). [şīr, ]*
Beyān-ı vaṣf-ı cemālüñde naẓm-ı şīrīni
Biri birisine āġuşte **şīr** ü şekkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 160). [şīr, ]*

**şīr ü şekkeri:** *Süt ve şekerin karışması.*

Levḥ-i beyāżda görüp āsār-ı ḫāmesin
Āmīziş eylemiş şanurum **şīr ü şekkeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 46). [şīr ü şekkeri, -i ]*

**şīrān:** *Aslanlar.*
Sulṭān-ı ḥıfẓı bir ān eżdāda itse fermān
Tā ḥaşr iderdi **şīrān** āhūlara şebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 50). [şīrān, ]*

**şīrāne:** *Arslan gibi.*
**Şīrāne** ḥārb ü cengi ḥayrān ider pelengi
Tīr-i ḳader ḫadengi ḳavs-ı ḳażā kemānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 71). [şīrāne, ]*

**şīrāne:** *Arslan gibi avlanmak niyetiyle.*
Çıḳsa ṣayd u şikare **şīrāne**
Ola Nuşirevān o künce revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 85). [şīrāne, ]*

**şīre-i engūr:** *Üzüm şırası.*
Bileydi virdügi derd-i ser-i ḫumārı eġer
İderdi **şīre-i engūr** tevbe bādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 10). [şīre-i engūr, ]*

**şīr-gīr:** *Aslan avcısı.*
Şīr-gīr olduġı maʿlūm oldı
Göñlüm alup o ġazālāne nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 5). [şīr-gīr, ]*

**şīri:** *Arslan.*
Āh ey derd-i ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr
Ki ider **şīri** kürbe kürbeyi şīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 80). [şīri, ]*

**şīr-i berfine:** *Kar aslanı gibi.*
Ṣavlet-i deyden olurdı lerze-nāk sīne-çāk
**Şīr-i berfine** dūçār olsa bu dem şīr-i ġarīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 20). [şīr-i berfine, -in, -e ]*

**şiʿr-i cān-baḫş:** *Can bağışlayan aslan.*
**Şiʿr-i cān-baḫş** u dil-efrūzla vālā-ter idi
Pāyesi her birinüñ mertebe-i şiʿrādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 5). [şiʿr-i cān-baḫş, ]*

**şiʿr-i dil-nişīn:** *Beğenilen şiirin lütfu.*
Feyż-i ẕātuñla olursañ ben şenākāre muʿin
ʿÖmrüm olduḳça şenāña beẕl idem maḳdūrumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 110). [şiʿr-i dil-nişīn, -in ]*

**şīr-i ġarīn:** *Mağara arslanı.*
Ṣavlet-i deyden olurdı lerze-nāk sīne-çāk
Şīr-i berfine dūçār olsa bu dem **şīr-i ġarīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 20). [şīr-i ġarīn, -īn ]*

**şiʿr-i ḫāṣid:** *Kıskanç arslan.*
**Şiʿr-i ḫāṣid** beñzemez medḥünde nuṭḳ-ı pāküme
Siḥr-i Hārūt olsa iʿcāze nice tanẓīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 69). [şiʿr-i ḫāṣid, ]*

**şīr-i jeyān:** *Kükremiş aslan, kızgın aslanàcesur, kahraman.*
O ḳahramān-ı hünerdür ki ḳarşısında ḥasūd
Süḫande **şīr-i jeyān** olsa da muḥaḳḳārdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 180). [şīr-i jeyān, ]*
ʿArsagāh-ı ġazāda Rüstem-rezm
Bīşezār-ı vegāda **şīr-i jeyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 46). [şīr-i jeyān, ]*

**şīr-i jeyān:** *Yaralı aslan.*
Ḳaṣd eylese ʿiḳāb-ı sipihri şikār ider
Fitrâk-i bendi olmaġa **şīr-i jeyān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 10). [şīr-i jeyān, ]*

**şīr-i jeyānı:** *Kükremiş aslan, kızgın aslanàcesur, kahraman.*
Göñlin o kim o zülf-i girih-gīre baġlamış
**Şīr-i jeyānı** ḥaḳ bu ki zencīre baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 2). [şīr-i jeyānı, -ı ]*

**şiʿr-i naẓīmi:** *Nazimi'nin şiiri.*
Üstādına raḥmet diyerek **şiʿr-i Naẓīmi**
Ḥālā götürür māḥrem ü bīgāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 13). [şiʿr-i naẓīmi, ]*

**şiʿr-i nefīs:** *Nefsin aslanı.*
ʿİsī-i çarḫ-ı maʿānī vü beyān kim dembedem
Feyż-i enfāsıyla iḥyā olmada **şiʿr-i nefīs** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 6). [şiʿr-i nefīs, ]*

**şīr-i ner:** *Erkek aslan.*
Bīm-i ḳahrı heybetinden **şīr-i ner** rūbāhdur
Luṭf-ı ümmīd ile rūbāh-ı żaʿīf olur esed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 25). [şīr-i ner, ]*
Bīm-i ḫışm ü ümīd-i luṭfu ile
**Şīr-i ner** kürbe kürbe żīġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 84). [şīr-i ner, ]*
Devr-i ḥıfẓında düşünde görse cīran **şīr-i ner**
Ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyetle o düş taʿbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 59). [şīr-i ner, ]*
Ki civarında bulsa cīrānı
Gözedür **şīr-i ner** ḥaḳk-ı cīrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 70). [şīr-i ner, ]*

**şīr-i nerler:** *Erkek arslan.*
Dilleri ram eyleyen hep çeşmümüñ efsūnıdur
**Şīr-i nerler** mūnis-i vaḥşī-ġazālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 10). [şīr-i nerler, ]*

**şiʿr-i ter:** *Yeni şiir.*
Gülşen-i naʿt-ı şerifüñde bu **şiʿr-i ter** ile Bülbül olsa yiridür cān-ı Naẓīm-i şeydā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 287). [şiʿr-i ter, ]*

**şiʿr-i teri:** *Taze şiir.*
Şāʿir olsan ḳıymetüñ bir pīle-verden pestdür
Rişte-i taḥḳīḳe de çekseñ eğer **şiʿr-i teri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 64). [şiʿr-i teri, ]*

**şīrīn:** *Hüsrev ü Şirin hikayesinin kadın kahramanı Ferhad'ın sevgilisi.*
**Şīrīnüm** olursañ saña Ferhād yirine
Bir dāġ deleyim kim baña Ferhād yirine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 1). [şīrīnüm, --üm ]*

**şīrīn:** *Hüsrev ile Şirin'yahut Ferhat ile Şirin'hikayesinin kadın kahramanı. Ermen melikesi Mehin Banu'nun yeğeni olup yaşadıkları lirik ve dramatik aşktan sonra Hüsrev'in mezarı başında canına kıymıştır.*
Ġam-ı zülfiyle Leylī bir miskīn
Hicr-i laʿliyle teşne-leb **Şīrīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 90).*
*[şīrīn, ]*

**şīrīn:** *Şirin, tatlı.*
Ḳalemüm ṭūṭī-i gūyā-yı şeker-zār-ı maḳāl
Mışr-ı endīşede **şīrīn** süḫanumdur Bīgā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 14). [şīrīn, ]*

**şīrīn:** *Hüsrev ile Şirin'yahut Ferhat ile Şirin'hikayesinin kadın kahramanı.*
Ser-tīşe-i müjgān ile kuhsār-ı ġamuñda
Cāna saña **şīrīn** gibi Ferhād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 4). [şīrīn, ]*
Ola Hüsrev eğer güş itse ḳāʾil
Naẓīm ḫurşīdümüñ **şīrīn** edāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 16). [şīrīn, ]*
Dāyesi **Şīrīn** ü lāla Hüsrev-i Pervīzdür
Hidmet-i gehvāresinde Leylī dāmen-der-miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 5). [şīrīn, ]*

**şīrīn:** *şirin, tatlı.*
Şīr ile **şīrīn** olur perverde olsa engübīn
Rūmda Ḥassān olam vaṣf-ı ṣıfātuñda eğer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 107). [şīrīn, ]*

**şīrīn-i her:** *Bütün şiirlerin.*
İtse beyān-ı esrār ṭūṭī-i nuṭḳı eyler
Ḳand-i nebāt-ı maʿnā **şīrīn-i her** meẕāḳı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 8). [şīrīn-i her, ]*

**şīrīn-kām:** *Tadı damağında kalma.*
Şehd-i keremüñle eyleyüp **şīrīn-kām**
Çekdürme Naẓīm-i zāruña telḫī-i ʿāyş

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 13, Mısra 3). [şīrīn-kām, ]*

**şīrīn-kāre:** *Tatlı , hoş muamele eden.*
Görüp dil-dādesin māḫfī nigāh-ı iltifātından
Göñül virmek o **şīrīn-kāre** göñlümden hemān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 8). [şīrīn-kāre, ]*

**şīrin-meẕāk:** *Tatlı lezzet.*
Her ḳadeḥde būs-ı laʿliyle olup **şīrīn-meẕāḳ**
Cām-ı vaṣl-ı dilberi nūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 5). [şīrīn-meẕāḳ, ]*
Ṭūṭī-i ṭabʿ-ı ḫoş-ter medḥüñ ne dem ki söyler
Ḳand-i maḳāli eyler **şīrīn-meẕāḳ** cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 170). [şīrīn-meẕāḳ, ]*

**şīrīn-meẕāḳ idüp:** *Damağı tatlanmış olmak.*
Aḥbābı ḳand-i luṭña **şīrīn-meẕāḳ idüp**
Cān-ı ʿadūya deşne-i zehrāb-dāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 5). [şīrīn-meẕāḳ idüp, -üp ]*

**şīrīn-meẕāḳ-ı leẕẕet-i naʿtüñ:** *Peygamberimizi methetmek amacıyla yazılan na'tın tatlı söyleyişi.*
Naẕīm-āsā olup **şīrīn-meẕāḳ-ı leẕẕet-i naʿtüñ**
Zebānum māʾil-i şehd u zebībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 19). [şīrīn-meẕāḳ-ı leẕẕet-i naʿtüñ, -üñ ]*

**şīrīn-meẕāḳ-ı vuṣlat:** *Kavuşmanın zevki.*
Hayf **şīrīn-meẕāḳ-ı vuṣlat** iken
Eyledi telḫ ʿayşümi hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 165). [şīrīn-meẕāḳ-ı vuṣlat, ]*

**şīrīn-zebān:** *Tatlı dilli.*
Luṭf eyle ḫāṭırın ele al bir ġarībdür
Dergāhuña ne dem ki o **şīrīn-zebān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 78). [şīrīn-zebān, ]*

**şīrīn-zebān:** *Tatlı dilli, dili tatlı.*
ʿAẕrā-ʿiẕār Leylī-i devr ü zamānumı
Şekker-maḳāl Hüsrev ü **Şīrīn-zebānumı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [şīrīn-zebānumı, ]*

**şīrler teb-girifte-i:** *Ateşe tutuşmuş arslanlar.*
Heybet-i ḳahramān-ı resminden
Şīrler teb-girifte-i remdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 94). [şīrler teb-girifte-i, ]*

**şīşe:** *Camdan yapılmış, ağzı dar uzunca kap.*
Ṭoñdurup eşcār-ı bağı serdī-i bād-ı ḫārīf
Bir perīdür **şīşede** yaḫ-beste her naḫl-i güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 34). [şīşede, -de ]*

**şīşe:** *Ağzı dar cam kap.*
Gözde ḫayāli fikr-i cemāli göñüldedür
İki perīdür eylediler **şişe** içre cāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 4). [şişe, ]*

**şīşe:** *Cam, şişe.*
Düşdi dile ḥasret-i dü-ceşm-i cānān
Bir **şīşeye** döndi kim ola nergisden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 122, Mısra 2). [şīşeye, -(y)e ]*

**şīşe-i ʿahd:** *Yemin şişesi.*
Dil-i şeydā gibi şikest oldı
**Şīşe-i ʿahd** ü sāġar-ı peymān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 176). [şīşe-i ʿahd, ]*

**şīşe-i çarḫ-ı felek:** *Dünyanın dönen kadehi.*
**Şīşe-i çarḫ-ı felek** ṣunʿ-ı yed-i ḳudretdür
İki günli on iki burclı bir sāʿatdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 14, Mısra 1). [şīşe-i çarḫ-ı felek, ]*

**şīşe-i çeşm-i ter:** *Islak gözümün şişesi.*
Cilvegerdür aks-i zülf-i yār her demde Naẕīm
Şīşe-i çeşm-i terümde bir demed sünbül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179,*

*Mısra 10). [şīşe-i çeşm-i ter, --üm, --de ]*

**şīşe-i çeşmümde:** *Gözyaşı şişesi.*
ʿAks-i cemāline yiridür olsa cilvegāh
Ṭutdı maḳām **şīşe-i çeşmümde** ol peri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 12). [şīşe-i çeşmümde, -üm, -de ]*

**şişe-i pür-terāveş-i cān:** *Sevgilimin tatlı şarap dolu şişesi.*
Lebrīz-i şerāb-ı vaṣl-ı cānān oldum
Çün **şişe-i pür-terāveş-i cān** oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 2). [şişe-i pür-terāveş-i cān, ]*

**şīşe-serā:** *Sırça köşk , cam saray.*
Çarḫ-ı mīnāya ḳadem başdı açup bāl ü perin
peridür ki ola cilvegehi **şīşe-serā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 238). [şīşe-serā, ]*

**şitā:** *Kış: mevsim-i şitâ.*
Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u **şitā**
Olalar germā vü sermā īn berān ü ān berīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 131). [şitā, ]*
Ḳalb-i saḫt-ı yāre teʾsīr itmez oldı sūz-ı dil
Gūyiya toñdı **şitādan** nāle-i āh ü enīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 40). [şitādan, -dan ]*

**şitāb:** *Acele etmek, Elini çabuk tutmak.*
Varurdı maġribe maşrıkdan evvelīn ḳademe
**Şitāb** ü sürʿatini olsañ imtiḥān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 88). [şitāb, ]*

**şitāb:** *Acele, sür'at, ivme, seğirtme.*
Dirāḫt-ı ʿömr-i ʿadū ṣarṣılur **şitābından**
Meġer ki esb-i ṣabā-seyri bād-ı ṣarṣardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 123). [şitābından, -ı, -dan ]*

**şitāb:** *Acele, çabuk.*
Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend ü çūmdur müdām
Ḥaşredek arż u semāda bu direng ü bu **şitāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 12). [şitāb, ]*

**şitāb itse:** *Acele etmek, Elini çabuk tutmak.*
**İtse şitāb** bir dem eyler ḳıyās
Hink-i felekle tevʾem ol tevsen-i ciḫānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 131). [şitāb itse, -se ]*

**şitābān:** *Ansızın.*
Ṭutmaz anuñ ʿinānını dest-i irādetüñ
Rehvār-ı ʿömr şöyle **şitābān** olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 4). [şitābān, ]*

**şīve:** *Cilve, edâ, naz.*
Serv-ḳadler birbirinden **şivede** mümtazdır
Sāyesinde her niḥālüñ başḳadur bir ʿālemi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 7). [şivede, -de ]*
Böyle söyle dimiş o hem-rāze
Başlamış nice **şive** vü nāze *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 186). [şive, ]*

**şive-i reftāruñı:** *Nazlı nazlı yürüme, salınma.*
Çemende seyr idenler ḳāmetüñ serv-i çemān söyler
Görenler **şive-i reftāruñı** āb-ı revān söyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 2). [şive-i reftāruñı, -uñ, -ı ]*

**şīvekār:** *Cilveli, işveli.*
Feżā-yı ʿişve de ġırbāl-ı nāz alup eline
Ġubār-ı çeşm-i Naẓīmi o **şīvekar** eledi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 10). [şīvekar, ]*

**şīven:** *Far. inleme, sızlama.*
Virdi ʿadūya **şiven** ḳaṭʿ oldı ʿırḳ-ı düşmen
Tīġ-i sitīz olaldan vābeste-i miyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 83). [şiven, ]*

**şu gibi:** *Bol bol.*
Riyāż-ı vaṣf-ı cemīlüñde bülbül-i nuṭḳum
Bu şiʿri itdi beyān **şu gibi** ʿıyān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 106). [şu gibi, ]*

**şuʿarā:** *Şairler.*
Nola evṣāfını evrādına żamm eyleseler
Şimdi buldı daḫi memdūḥını ḥālā **şuʿarā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 44). [şuʿarā, ]*

**şübhe:** *Şüphe, kuşku.*
Ġam-ı muḥabbet-i cānāne tende yektādur
Māḥāll-i **şübhe** degül cān bedende yektādun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 2). [şübhe, ]*

**şübhe yoḳdur:** *Şüphesiz.*
Ḫıżr tevfīḳ-ı refīḳi olan īskendersin
**Şübhe yoḳdur** ya bu dārāt ile Darāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 24). [şübhe yoḳdur, -dur ]*

**şuġl-i lemeʿāt-ı ġam:** *Gam parıltılarını uğraş edinmek.*
**Şuġl-i lemeʿāt-ı ġam** iden ṭālib-i derdüñ
Destārı meh ü mihr gibi yine başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 5). [şuġl-i lemeʿāt-ı ġam, ]*

**şuġl-i nuʿūtuñda:** *Naatın uğraşı.*
Ṣabāḥ u şāmumı ders-i s̱enāñ ile geçürüp
Henūz **şuġl-i nuʿūtuñda** bilmezem taʿṭīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 120). [şuġl-i nuʿūtuñda, -uñ, -da ]*

**şūḫ:** *Açık meşrepli, şen ve hareketinde serbest, oynak, nazlı; neşeli (sevgili).*
Midād-ı eşk ile müjgānlarumki ḫāme olur
**şūḫ**a her nigehüm bir niyāz-māme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 2). [şūḫa, -a ]*
O **şūḫa** güne güne fikr ider aḥvālin iʿlāma
Dil-i şeydā ḫayālinde bile ifşā-yı rāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 15). [şūḫa, -a ]*
Muḥabbet itdügümüzdür o **şūḫa** çevre sebeb
Ġarībdür ki ne mücrim ne bī-günāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 15). [şūḫa, -a ]*
Nola göz yaşına garḳ olsa ʿāşıḳ
**şūḫa** naḳl iderken mācerāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 10). [şūḫa, -a ]*
Nāme lāzım degül ol **şūḫ** bilür ḫāme gibi
Şerḥ-i ḥāl-i dilümi çāk-ı girībānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 7). [şūḫ, ]*

**şūh:** *güzel,neşeli.*
Bir būse luṭfına ḳasem itmişdi virmedi
Olsun hele ḫaṭṭ-āver o **şūḫı** yemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 12). [şūḫı, -ı ]*

**şūh:** *Serbest ve neşeli tavırlı, işveli, cilveli kadın.*
ʿUşşāḳını mecmūʿasına ḳayd idüp ol **şūḫ**
Ḥaḳḳā ki yazılmış dil-i dīvāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 9). [şūḫ, ]*

**şūh:** *Serbest ve neşeli tavırlı, işveli, cilveli (kadın).*
Vücūdın dāġlarla rāḫnedār itmiş dil-i şeydā
Leb-i şîrîni yādıyla o **şūḫuñ** Kūh-kenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 6). [şūḫuñ, -un ]*
Hoy-kerde görüp laʿlini būs itdüm o **şūḫuñ**
Baña o ʿaraḳ ḳand-i nebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 7). [şūḫuñ, -un ]*
Hayret belī pāmāl ider añduḳca o **şūḫuñ**
Reftārını geh ḳāmet-i dil-cūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 5). [şūḫuñ, -un ]*

**şūh-ı bī-bedel:** *Eşsiz benzeri olmayan güzel.*
Gūyā bu ṭarḥ-ı raʿnā bir **şūḫ-ı bī-bedeldür**
Çıḳmış kenāre eyler rindāne seyr-i deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 7). [şūḫ-ı bī-bedel, -dür ]*

**şūh-ı bī-vefānuñ:** *Vefasız güzel sevgili.*
Yıḳılmaz deġme **şūḫ-ı bī-vefānuñ** seng-i cevriyle
Zemīn-i dilde bünyād-ı vefā muḥkem temellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 3). [şūḫ-ı bī-vefānuñ, -nun ]*

**şūh-ı cefā-pīşe:** *Zalim, acımasız güzel.*
Düruġ-ı maṣlaḥaṭ-āmīzle tesellī ider
Baña o **şūḫ-ı cefā-pīşe** dil-firīb gelür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 8). [şūḫ-ı cefā-pīşe, ]*

**şūḫ-ı ciḫān:** *Dünyalar güzeli.*
Destine alduḳca ol **şūḫ-ı ciḫān** āyīneyi
ʿAks-i rūḫsārı ider āyīnedān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 1). [şūḫ-ı ciḫān, ]*

**şūh-ı cihān serkeş:** *Dik başlı dünyalar güzeli.*
Döker āb-ı-rūḫin ḫāke miṣāl-i mihr-i ʿālem-tāb
Ġurūr-ı ḥüsn ile olduḳca her **şūḫ-ı cihān serkeş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 6). [şūḫ-ı cihān serkeş, ]*

**şūh-ı cihānum:** *Dünyalar güzeli.*
Görüp ḥālüm suʿāl eyle sezāvār-ı viṣāl eyle gel
Yine arż-ı cemāl eyle ey **şūḫ-ı ciḫānum** gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 12). [şūḫ-ı ciḫānum, -um ]*

**şūh-ı kāfir-mācerā:** *Zalim güzel.*
Şerbet-i vuṣlat niyāz itdükde bir dellākden
Didi çoḳ şu götürür ol **şūḫ-ı kāfir-mācerā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 12). [şūḫ-ı kāfir-mācerā, ]*

**şūḫ-ı mekkārı:** *Büyücü sihirbaz güzel.*
Bilmiş iken o **şūḫ-ı mekkārı**
Cānumuñ cānı ʿömrümün varı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 131). [şūḫ-ı mekkārı, -ı ]*

**şūh-ı nāz-perver:** *Naz eden dilber.*
Rām eylemek olur mı o ārām-ı cānı ben
Ol **şūḫ-ı nāz-perveri** ol nev-civānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [şūḫ-ı nāz-perver, --i ]*

**şūḫ-ı sitem-ger:** *Sitemli güzel.*
Bir **şūḫ-ı sitem-gere** esīrüz ki Naẓīm
Dil-beste-i bend-i zülfi teller ṭaḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 3). [şūḫ-ı sitem-ger, ]*

**şühūr:** *Aylar.*
Ḥalel bulmaz **şühūr** ile sinīn olsa güsistetār
Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri kim tā ḥaşr mümteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 59). [şühūr, ]*
Żayiʿ oldı bīhūde bunca **şühūr** ile sīnin
Oldı cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿişyān ü fesād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 123). [şühūr, ]*

**şühūr:** *Aylar.*
Ser-menzil-i murāda yüri himmet ile var
Eyler **şuḥūr** her ne ise nīk ü bed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 12). [şuḥūr, ]*

**şuḳḳa:** *Bayrak.*
Rāyet-i manṣūrınuñ innā fetaḥnā **şuḳḳāsı**
Tiġınuñ zāġı ẓafer naṣrun minaʾllāh cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 177). [şuḳḳāsı, -s, -ı ]*

**şukka:** *Bayrak, kumaş parçası.*
**Şuḳḳaḍu**r naṣrun minʾallāh ser-ʿālem fetḥ-i Mübīn
Mālik olmışdı risāletle nübüvvet mülkine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 81). [şuḳḳaḍur, -dur ]*

**şuḳḳa-perdāz-ı nübüvvet:** *Peygamberlik bayrağını düzenleyen.*
**Şuḳḳa-perdāz-ı nübüvvet** ʿālem-efrāz-ı rüsül
Dāver-i şümme denā- taḫt u le ʿamruk-dīhīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 13). [şuḳḳa-perdāz-ı nübüvvet, ]*

**şuḳḳa-pīrā-yı ẓafer:** *Zafer kumaşını ( sancağını ) süsleyen.*
Ḳahramān-ı pür-hüner ṣāḥib-kırān-ı baḥr u ber
**Şuḳḳa-pīrā-yı ẓafer** şāḫenşeh-i nuṣret-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 2). [şuḳḳa-pīrā-yı ẓafer, ]*

**şükr:** *Şükür, Tanrı'ya duyulan minnet.*
Hezār **şükr-i** Hudā kim bu ḳavm ḥaḳkında
Ne ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ eyledüm ne medḥ-i cemīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 61). [şükr-i, --i ]*

**şükr:** *Allah'a duyulan minneti dile getirme.*
Lebrīz-i şerbet-i şekker **şükri** her dehen
Mīzāb-ı cūy-ı bāġçe-i ḥamdi her zebān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 7). [şükri, -i ]*

**şükr-i hudā:** *Allah'a şükürler olsun.*
Ṣad **şükr-i Hudā** ki çāre-sāz oldı yine
Dārū-yı nevāziş-i veliyyü'n-niʿamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 3). [şükr-i hudā, ]*

**şükr-i hudā:** *Allah'a şükürler olsun.*
Ṣad **şükr-i Hudā** ki çāre-sāz oldı yine
Dārū-yı nevāziş-i veliyyü'n-niʿamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 3). [şükr-i hudā, ]*

**şükrülillāh:** *Allah'a şükrolsun.*
Gözlerüm var imiş seni görecek
**Şükrülillāh** cemālüñi gördüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 296). [şükrülillāh, ]*
**Şükrülillāh** oldılar rem-ḫurde gürgān-ı fesāt
Bīşezār-ı devlete başdı ḳadem bir nerre şīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 3). [şükrülillāh, ]*

**şükūfe:** *Çiçek.*
Derūn-ı ġonce ki feyż-āşinā-yı şebnemdür
**Şükūfeler** yine ġarḳ-ı ʿaṭā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 2). [şükūfeler, -ler ]*
Cebīn-i gül ki leṭāfet-nümā-yı şebnemdür
**Şükūfele**r yine hep cebhe-sā-yı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 2). [şükūfeler, -ler ]*
Gülāb-efşān olup şebnem yine rūḫsār-ı ezḫārı
Uyanmış her **şükūfe** ḫābdan ṣubḥ-ı baḫār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 4). [şükūfe, ]*

**şükūfesi ola:** *Çiçek açmak.*
**Şükūfesi ola** yāḳūt ü laʿl eġer olsa
Nesīm-i luṭfı revān naḫl-i erġavān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 41). [şükūfesi ola, -si ]*

**şüküfte ola:** *Çiçek haline gelmek.*
Baġ-ı baḫār-ı ṭabʿı o gülzār-i feyżdür
Kim güne güne **ola şüküfte** gül-i teri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 48). [şüküfte ola, -a ]*

**şükūh:** *Ululuk, görkem, heybet, azamet, şan, şevket.*
Dārā **şükūh** u debdebe dādār-ı dād-ger
İsfendiyār-kevkebe Afrāsiyāb-rāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 19). [şükūh, ]*

**şükūh-ı şevḳeti:** *Yücelerin yücesi.*
Hudāyegān-ı felek-āsitān ki rāciḥdür
**Şükūh-ı şevḳeti** dārāt-ı ḫüsrevān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 12). [şükūh-ı şevḳeti, ]*

**şuʿle:** *Alev, ateş alevi.*
Berḳ-ı nāgeh-sūz u cān-teʾsīrdür her **şuʿlesi**
Āteş-i mihr ü muḥabbet bī-şerār u dūd olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 3). [şuʿlesi, -si ]*
Ser-keşāna berḳ-ı sūzāndur külāh-ı serveri
**Şu ʿledür** zīrā ki şemʿ-i meclisin tāc-ı seri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 2). [şuʿle, ]*

**şuʿle:** *Alev (mum bağlamında).*
Berḳ-ı cān-teʿsīrdür maġrūra tāc-ı serveri
Şuʿledür zīrā ki şemʿ-i bezmüñ iklīl-i seri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 4). [şuʿledür, -dür ]*

**şuʿle:** *Ateş alevi, alev.*
Şām-ı ġamda ḥasret-i māh-ı nev-i ebrūñ ile
**Şuʿle** peykān şemʿ-i meclis tīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 10). [şuʿle, ]*
**Şuʿle** māh encüm şerār aña şihāb oldı ʿalev
Faṣl-ı deydür yaḳdı āteş-dānını çarḫ-ı metīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 5). [şuʿle, ]*
Derūn-ı şebde virür **şuʿle** şeb-çerāġ gibi
Füruġ-ı mehce-i her tūġı günden aẓherdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 99). [şuʿle, ]*

**şuʿle-fürūz-ı haṭabı:** *Odunun alevi*

*parlatması.*
Dem-i Ruḥu'l-Ḳudüs olsa o şehüñ lāyıḳdur
Maṭbaḫ-ı ʿizzetinüñ **şuʿle-fürūz-ı haṭabı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 26). [şuʿle-fürūz-ı haṭabı, -ı ]*

**şuʿle-i āhum:** *Âh alevi, ateşi, kıvılcımı .*
O şemʿ-i ḥüsni yād itdükce ednā **şuʿle-i āhum**
Dil-i pervāneye taʿlīm-i şād sūz ü güdāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 13). [şuʿle-i āhum, ]*

**şuʿle-i cān-sūz ola:** *Can yakıcı ateş.*
Tā ki her bir ked-külāh-ı naḫvetüñ mānend-i şemʿ
**Şuʿle-i cān-sūz** ola farḳında iklīl-i zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 224). [şuʿle-i cān-sūz ola, -a ]*

**şuʿle-i dīdāre:** *Yüzü aydın olan.*
Bir **şuʿle-i dīdāre** taḥammül idemezken Şemʿüñ ne bu cemʿiyyet-i pervāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 7). [şuʿle-i dīdāre, --e ]*

**şuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efşānla:** *Şimşek saçan kandilin aleviyle.*
Bir sütūn-ı nūrdur kim her mināre tā seḥer **Şuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efşānla** rāḫşān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 20). [şuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efşānla, ]*

**şuʿle-i külḫan-ı ḳahr:** *Kahır külhanının alevi.*
Ġonce-i gülşen-i cūd ü keremi heşt-behişt **Şuʿle-i külḫan-ı ḳahr** u ġażabı heft-caḥīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 34). [şuʿle-i külḫan-ı ḳahr, ]*

**şuʿle-i minnet:** *Minnet alevi.*
Yaḳar eczā-yı dü-kevni kül ider **Şuʿle-i minnet** o berḳ-ı cāngāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 50). [şuʿle-i minnet, ]*

**şuʿle-i nāz:** *Naz alevi.*
Hanümān-sūz-ı nigāh olmış idi **şuʿle-i nāz**
Olmadan eşk-i terüm revġan-ı ḳandil-i niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 16, Mısra 1). [şuʿle-i nāz, ]*

**şuʿle-i şemʿ:** *Mum ışığı.*
Āteş-i gül **şuʿle-i şemʿ** ile itmiş ittifāḳ
Bülbül ü pervānenüñ benzi aġardı kül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 3). [şuʿle-i şemʿ, ]*

**şuʿle-i şemʿ:** *Mum alevi.*
Baġrı yaġı erimezdi eṣer-i tābından
Nūr-ı ḥıfẓından eġer **şuʿle-i şemʿ** alsa żiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 188). [şuʿle-i şemʿ, ]*

**şuʿle-zār:** *Ateşlik, ateşle kaplı yer.*
Āteş-i ʿaşḳı dil-i şād-çāküm itsün **şuʿle-zār**
Lālenüñ yaḳsın derūn-ı sīnesin dāġ-ı ḥased *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 39). [şuʿle-zār, ]*

**şümār:** *Hesap.*
Bīhude **şümār** itme figār-ı ser-i tīġuñ
Ḳırsan daḫi ey ġamze-i cellād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 3). [şümār, ]*

**şūr u şaġabı:** *Coşkunluk, kendinden geçme durumu.*
Neyyir-i burc-ı ezel Aḥmed-i Mürsel ki anuñ
Mihrinüñ lerze virür zerreye **şūr u şaġabı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 24). [şūr u şaġabı, -ı ]*

**şure- ḫāk:** *Çorak verimsiz toprak.*
**Şure- ḫāk** olsa mekānı bālişi seng-i siyāh
Hvab-gāhı rūze-dāruñ ravża-ı rıżvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 13). [şure- ḫāk, ]*

**şūre-hāk:** *Çorak verimsiz toprak.*
Bī-naṣīb-i dāġ-ı derdi lālesiz bir **şūre-hāk**
Bī-ṣafā-yı ʿaşḳ-ı pāki rūḫsız gūyā cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 37). [şūre-hāk, ]*

**şüreyḥ-i ġāşiyedār-ı faẓīleti:** *Fazilet seyisi Süreyh.*
Ḳāżī **Şüreyḥ-i ġāşiyedār-ı faẓīleti**
Aynü'l-ḳużāt-ı dānişe hem-rikāb olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 27). [şüreyḥ-i ġāşiyedār-ı faẕīleti, -i ]*

**şüreyh-i kindi:** *Şüreyh-i Kindi Özel isim.*
Derbān-ı bāb-ı ʿilm i cān ile ībn-i Ḥācib
Ferrāş-ı bezm-i faẕlı Kāẕī **Şüreyh-i Kindi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 6). [şüreyh-i kindi, ]*

**şūrīde:** *Âşık, tutkun, perişan.*
Şevḳ-ı laʿliyle varan kūyına **şūrīde** gelür
Mest-i medḫuş döner ḫāne-i ḫammāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 5). [şūrīde, ]*

**şūrişş:** *Perişanlık, dağınıklık.*
**Şūrişüm** efzūn ider cānā Naẕīm-i zār-veş
Neşve-i mey māye-i teşvīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 13). [şūrişüm, --üm ]*

**şūrīş-i derd-i derūnı:** *Iztırap veren gönlün derdi.*
**Şūrīş-i derd-i derūnı** ʿālemi vīrān ider
Bir dil-i māḥzūn ki bīdād ile pür-teşvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 11). [şūrīş-i derd-i derūnı, -ı ]*

**şūr-pezīr:** *Acıyı kabul eden.*
Mülk-i cān u dil oldı pür-teşvīr
Fitne-i ʿaşḳ itdi **şūr-peẕīr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 74). [şūr-peẕīr, ]*

**şürūʿ:** *Başlamak.*
Taṣdīʿi ḳo duʿāya **şüruʿ** eyle ey ḳalem
Zīrā duʿāyla süḫane ḳadr ü şān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 103). [şüruʿ, ]*

**şüste:** *Temizlenmiş, yıkanmış.*
Leb-i ümidi ider āb-ı yeʾs ile **şüste**
Baḫīl ü dūnuñ iden dest ü dāmenin taḳbīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 17). [şüste, ]*

**tā:** *Değin, dek, kadar.*
**Tā** ḥaşr ravżasına ṣubḥ ile şām
Ola envāʿ-ı taḥiyyat u selām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [tā, ]*

**tā:** *Bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartmalı bir biçimde anlatan bir söz.*
**Tā** ola ünmetinüñ ḥabl-i metīn-i şerʿi
Zīver-i gerden-i teslīmi s̱enā zīb-i lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 65). [tā, ]*

**tā:** *...kadar.*
Olmazdı ḳaddi olmasa serv-i çemen çemān
Reftārını görince olur **tā** Revān revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 2). [tā, ]*

**tā:** *Zaman bağlamında çok eskiden beri.*
**Tā** seḥer-gāh-ı ḳıyāmet ser-i ḫākümde benüm
Nūr-ı īmānumı ḳandīl-i fürūzān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 9). [tā, ]*

**tā:** *Bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartmalı bir biçimde anlatan bir söz.*
Bu şehüñ **tā** ti devr-i ʿadlinde
Ola āsūde ʿālem ü insān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 231). [tā, ]*

**tā:** *"e kadar"anlamında edat.*
Ezelden **tā** ebed cāhı ḳabūl-i ʿazl u naşb itmez
Risāletle nübüvvet kişveri aña müʿebbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 27). [tā, ]*
Ḥalel bulmaz şüḥūr ile sinīn olsa güsistetār
Niẓām-ı şerʿ-i ʿālem-gīri kim **tā** ḥaşr mümteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 60). [tā, ]*
Hemīşe dāġ-ı muḥabbetle **tā** ki bir ʿāşık
Miṣāl-i lāle olur dil-figār u ḫār u ẕelīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 137). [tā, ]*
**Tā** ki sünbülzār-ı raḥmet leyletü'l-mi'rācdur

Ḥaşmı olsun dembedem ġarḳ-ı dūḫān-ı dūd-ı ah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 71). [tā, ]*

**tā:** *"den beri."anlamında bir söz.*
Ḳıyām-ı nāz ile **tā** kim o nev-ḫaṭ dil-sitān ḳopdı
Ḳıyāmet ẓāhir oldı fitne-i āḫir zamān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 1). [tā, ]*
Ey muḥīṭ-i kibriyā sende dü-ʿālem ber-zebed
Sunʿınuñ āġāz u encāmı ezelden **tā** ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 2). [tā, ]*

**tā:** *"den beri"anlamında bir söz.*
Māsivā ālāyişinden **tā** ki taṭhīr olmaya
Eylemez ṣūfī derūn-ı tîreñi peşmîne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 3). [tā, ]*
Olāldan Ḳays Leylā nāẓır u manẓūr mektebden
Ḳopar **tā** ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer ṣād şūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 2). [tā, ]*
Gel ey Naẓīm kendüñe **tā** ki bu bī-ḫodī
Geldi yitişdi nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 13). [tā, ]*
Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki olmış **tā** ezel
Serbeş̱er maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 7). [tā, ]*
Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki olmış **tā** ezel
Serbeş̱er maʿmure-i kevn ü mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 7). [tā, ]*
Her dīde-i ter ki ṣubḥ-ı dīdār ister
Şeb **tā** Be-seḥer o dīde-i bīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 2). [tā, ]*
Cāmiʿ-i şerʿine **tā** ṣubḥ-ı ḳıyam
Ṣaff-ı ḳandīldür aṣḥāb-ı velī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [tā, ]*

**tā:** *Uzaklık bildiren söz.*
Yā Rab bi-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül **tā** ki zindedür
Cān-ı Naẓīmi eyle ş̱enā-ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 61). [tā, ]*
Māhīye dek emri māhdan cārīdür
Fermānber-i ḥükmi ez-semā **ta** be-semek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 4). [ta, ]*

**tā:** *Çok fazla, epey, bir hayli, oldukça.*
O tīr-endāz-ı nāẓuñ **tā** ki dil ḫāṭır-nişānıdur
Kemān ebrūsınuñ levḥ-i ḫādeng imtiḫānıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 5, Mısra 1). [tā, ]*

**tā:** *Dek, değin, kadar"anlamında edat.*
**Tā** ḥaşr ola ṭabaḳ ṭabaḳ dergehüñe
Envār-ı Cevāhir taḥiyyāt-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 3). [tā, ]*

**tā:** *Ta; bir fiilin, bir hareketin, bir yerin, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartmalı bir biçimde anlatan bir söz.*
**Tā** Ḥaşr niş̱ār-ı ravża-i pāki ola
Hemvāre ṭabaḳ ṭabaḳ taḥiyyāt u ṣalāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 3). [tā, ]*

**tā:** *"e kadar, -e dek"edatı.*
Ḳaṣr-ı dīne oldı erkān-ı çehār ol çār-yār
**Tā** ḳıyāmet şerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 18). [tā, ]*

**tā:** *"e dek, -e kadar"anlamına gelen ifade.*
Dükenmeye ḳadinüñ vaṣfı **tā** ḳıyāmete dek
Bir āyetinden eġer söylesem nihāyete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 1). [tā, ]*
Meddāḥıyuz o ẕāt-ı şerīfüñ ki **tā** be-ḥaşr
Olmaz eda ş̱enā-yı ṣıfāt-ı sütūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 5). [tā, ]*
Bitmez dil-i figārde **tā** ḥaşr o āfetüñ
Zaḫm-ı sinān her müje-i müşg-sūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 13). [tā, ]*
**Tā** ki maʿmūr olmaya vīran-serāy-ı ḫāṭırum
Görmeyeni bünyād-ı dehrüñ ṭaşı üzre ṭaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 11). [tā, ]*
Biñde bir olmaz edā-yı şükri **tā** rūz-ı ḥisāb

Her nefesde neml ü reml ü zāriyāt olsa
ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 19). [tā, ]*
**Tā** ḥükm-i şerʿ ile ola ol seyyidü'l-beşer
Ṣadr-ı risālet üzre ḳalemrān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 57). [tā, ]*
Vaktidür dergeh-i Ḥaḳḳa açıla dest-i duʿa
**Tā** ki vaṣf-ı şeh-i kevneyn ile her şām ü seḥer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 334). [tā, ]*
ʿAks-i Dīdārı müncelī eyler
**Tā** ki mirʾāt-ı dīde pür-nemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 124). [tā, ]*
Ṣalavāt u dürūd u teslīmi
Ümmete **tā** ki semt-i eslemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 132). [tā, ]*
Ola rūḫ-ı laṭīfine ihdā
Tende **tā** kim nefes demādemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 134). [tā, ]*
Nuʿūt-ı enbiyā vü mürselīn tesbīḥ-i lüʾlüʾ-vār
Demādem **tā** ki efvāh-ı ḫalāyıḳda zebān-zeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 88). [tā, ]*
Ola dergāhuña her demde şād silk-i dürūd ihdā
Miṣāl-i sübḥa-i dürr sübḥa **tā** kim zīb-i her yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 90). [tā, ]*
Bāġbān-ı naẓm olāldan **tā** ki cānum tendedür
Baġ-ı naʿtüñde ola mīzāb-ı kilküm ābyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 121). [tā, ]*
Tāb-ı mīhrüñle dem-i āḫır ola cān vırenüñ
Pertevi **tā** ṣubḥ-ı māḥşer nūr-ı ḳandīl-i mezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 154). [tā, ]*
Eyleme ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān
Hilʿāt-ı eyyāma **tā** kim ṣubḥ u şāmı pūd u tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 178). [tā, ]*
Rūḫına biñ ḳāfile cins-i ṣalāt olsun revān
**Tā** olınca nüh-ḳaṭar-ı çarḫ be-güsiste mehār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 180). [tā, ]*
Keşret-i enfās-ı māḫlūḳātdan efzūn selām
Dembedem teslīm ü ihdā ola **tā** rūz-ı şumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 182). [tā, ]*
Dem-i ḳıyamete dek **tā** zamān-ı Ḳābilden
Daḫi alınmaz idi ḫūn-ı nā-ḥaḳ-ı Hābīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 59). [tā, ]*
Yitişür arż-ı maḳāl eyledüñ ey ṭab-ı selīm
Tā ki naʿt-ı şeh-i kevneyni edāya şeb ü rūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 120). [tā, ]*
Naʿt-ı gün-ā-günı dilde **tā** ki cānum tendedür
Biñ ḫulūṣ ile muṣammem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 65). [tā, ]*
**Tā** ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u şitā
Olalar germā vü sermā īn berān ü ān berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 131). [tā, ]*
**Tā** ki mālāmāl idüp dehri zemistān berf ile
Başına yaġa tekerek ġussa ḫaşm-ı şerʿinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 133). [tā, ]*
Ḳaṣr-ı dīne oldı erkān-ı çehār ol çār-yār
**Tā** ḳıyāmet şerʿinüñ maʿmūrdur kāşānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 18). [tā, ]*
Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
**Tā** Naẓīme her sene bir naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 42). [tā, ]*
Armaġan olsun ḳuṣur-ı ʿacz ile dergāhına
**Tā** Naẓīme her sene bir naʿt ola sālyānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 42). [tā, ]*
Hemīşe **tā** ki seferden gelüp şeh-i Ġāzī
Serīr-i devlet ʿizzetde cilve-güsterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 203). [tā, ]*

**tā:** *Zarf: Uzaklık bakımından söze mübalağa katmıştır.*
Olup **tā** rūz-ı ferda ḫāṣılı maʿmūr u ābādān
Demādem ṣāḥibi maẓhar ola elṭāf-ı Mevlāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 27). [tā, ]*

**tā:** *"e dek, -e kadar"anlamına gelen ifade.*
Olsun baḫār-ı devleti **tā** ḥaşr-ı bī-ḫazān
Gülzār-ı dehre **tā** ki bahār u ḫazān gelür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 107). [tā, ]*
Olsun baḫār-ı devleti **tā** ḥaşr-ı bī-ḫazān
Gülzār-ı dehre **tā** ki bahār u ḫazān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 108). [tā, ]*
Bir sütūn-ı nūrdur kim her mināre **tā** seḥer
Şuʿle-i ḳandīl-i berḳ-efşānla rāḫşān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 19). [tā, ]*
**Tā** hilāl-i rūze bedr iken yine olup hilāl
Rūze-dār anuñ gözinden zāʾil ü pinḫān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 93). [tā, ]*
**Tā** meşām-ı şāḫid-i tedbīr-i erbāb-ı ʿuḳūl
Nefḫa-i gül-deste-i taḳdīrle taʿṭīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 89). [tā, ]*
Kām-ı ḫalḳ-ı ciḫān muʿaṭṭardur
**Tā** ki oldı nesīm-i ḫalḳ vezān (Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 66). [tā, ]
Sulṭān-ı ḥıfẓı bir ān eżdāda itse fermān
**Tā** ḥaşr iderdi şīrān āhūlara şebānı (Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 50). [tā, ]
**Tā** kim ḫıdīv-i devrān ḫān Aḥmed-i ciḫānbān
Dāʾim ide perişān ḍarb ile düşmenānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 181). [tā, ]*
Manşūr olup sipāhı mesrūr kıl o şāḫı
**Tā** rūz-ı ḥaşr İlāhī mümtedd ola zamānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 188). [tā, ]*

**tā ḥaşr:** *Kıyamete değin.*
Dud-ı siyāh-ı āh ki dilden ẕuḥūr ider
**Tā** ḥaşr kuḥl-i bāṣıra-i āftāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 4). [tā ḥaşr, ]*

**tā ki:** *Ne zaman ki.*
**Tā** ki her bir ked-külāh-ı naḫvetüñ mānend-i şemʿ
Şuʿle-i cān-sūz ola farḳında iklīl-i zeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 223). [tā ki, ]*
Hemīşe **tā ki** açup bāl ü per saʿādet ile
Hümā-yı ṣulḥ ṣala sāyesin ciḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 123). [tā ki, ]*
Olsun kemāl ü ʿömri fūzun **ta ki** ehl-i dil
Ders-i duʿā-yı devletini ṣubḥ u şām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 25). [ta ki, ]*

**tâ midâd-ı ışṭıfā:** *Seçilmiş mürekkep.*
**Tâ** midâd-ı ışṭıfā kim sunʿ-ı ḫakkāk-i ezel
Aña yazmış naḳş-ı ḫātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 5). [tâ midâd-ı ışṭıfā, ]*

**taʿmīr:** *Onarmak.*
ʿArş-ı Ḥaḳ gibi ne **taʿmīr** gerek ne termīm
Meded-i ẕāt-ı güzīnüñle bulup şerʿ ḳıvām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 103). [taʿmīr, ]*

**taʿab:** *Zahmet, meşakkat.*
Keremüñden budur ümmīd ki bī-çāre Naẓīm
İki ʿālemde daḫi çekmeye renc ü **taʿabı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 62). [taʿabı, -ı ]*

**tāʿat-ı ʿaşḳuñda:** *Aşkta itaat etmek.*
Dem mi var **tāʿat-ı ʿaşḳuñda** idüp ḫūn-girye
Eşkīmüñ ḳaṭreleri sübḥa-i mercān olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 11). [tāʿat-ı ʿaşḳuñda, --uñ, --da-da ]*

**ṭabʿ:** *Işık, parıltı.*
**Ṭab**ʿumı eyleyüp lebāleb feyż
Vāridāt-ı nuʿūtı mülhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 115). [ṭabʿumı, ]*
**Ṭab**ʿumı feyż-i nuʿūtuñ eyledi Ḥassān-ı Rum
Hamdu li'llāh şāʿirān-ı dehrüñ oldum eşʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 201). [ṭabʿumı, ]*

**ṭabʿ:** *Işık, parlaklık.*
Memlū yine cevāḫiri dehre niṣār iken
**Ṭab**ʿum ʿaceb ḫazīneye gencūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 18). [ṭabʿum, -um ]*
**Ṭab**ʿum İskender-i maʿnā ḳalemüm Ḫıżr-ı beyān
Nola itse süḫanum āb-ı ḥayātı icrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 33).*

*[ṭabʿum, -um ]*
**Ṭab**ʿum güherle el-ʿan gevher-feşān-ı ʿirfān
Ẓāhirde gerçi vīrān gencīnedür niḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 175). [ṭabʿum, -um ]*
Gülşen-i ḥüsni beni bülbül-i şeydā itdi
**Ṭab**ʿumı ḳand-i lebi ṭuṭī-i gūyā itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 16). [ṭabʿumı, ]*
Taḫta geçdükde ḥużūr-ı ʿizzetinde eyledi
Nev-be-nev **ṭab**ʿ**um** bu üç tārīḫ ile ʿarż-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 18). [ṭabʿum, -um ]*

**ṭabʿ:** *Güç, kuvvet, takat.*
Naẓīm āyīne-i ʿālem-nümādur var ise **ṭab**ʿ**uñ**
Ki anda güne güne cilvegehdür şāḫid-i mażmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 13). [ṭabʿuñ, -uñ ]*

**ṭabʿ:** *Tabiat, mizaç.*
Ferīdü'd-dehr Dāmād Efendi-zāde kim oldur
ʿArûs-ı dāniş ü ʿirfāna **ṭab**ʿ**ıyla** tütuḳ-pîrâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 2). [ṭabʿıyla, -ı, -y, -la ]*

**ṭabʿ:** *Huy, mizaç, karakter, yaratılış.*
Süvār olduḳça **ṭab**ʿ**um** eblaḳ-ı endīşeye gāhī
Miyân-ı arṣa-i maʿnada raḳṣā başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 7). [ṭabʿum, -um ]*
Naẓīm **ṭab**ʿ**um** olup āşinā-yı baḥr-ı süḫan
Muvaffaḳ oldı bu tāze zemīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 15). [ṭabʿum, -um ]*
Gevher-i feyżiyle bir gencīnedür **ṭab**ʿ**um** anuñ
Tıġı şemşīr-i zebānum çūb-ı ḫāmem ejderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 211). [ṭabʿum, -um ]*
**Ṭab**ʿum ṣuver-i ednā-yı maʿānī kılduñ
Zîver-dih-i erjeng-i kemāl it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 3). [ṭabʿum, -um ]*

**ṭabʿ:** *Karakter, mizac.*
Māḥfil-i vaṣfuñda istiḥsān idersen yā beni
**Ṭab**ʿuma dinse revā Ḥassān-ı devr-i rūzgār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 128). [ṭabʿuma, -um, -a ]*
Tārīḫi oldı **ṭab**ʿ**uma** ilḫām ey Naẓīm
Mehdī-i kevn Müftī Meḥemmed Efendidür (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 21). [ṭabʿuma, -um, -a ]*

**ṭabʿ:** *Şairlik, şairlik tabiatı.*
**Ṭab**ʿumda Naẓīmā eşer-i feyż-i Hudādur
Bu āb-ı şafaḳ-baḫş ki var gevherüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 13). [ṭabʿumda, -u, -m, -da ]*

**ṭabʿ:** *Huy, mizaç, karakter, yaradılış.*
Şāḫum şenā-yı ẕātunı itdükce **ṭab**ʿ**ına** Elbette böyle bu ġazel-i dil-sitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 81). [ṭabʿına, -ı, -n, -a ]*
Luṭf-ı dest ü **ṭab**ʿ**ına** nisbetle şāyāndur disem
Baḥr u ber cerrār-ı sāʾil kān-ı pür-mümsik ḥasīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 11). [ṭabʿına, -ı, -n, -a ]*

**ṭabʿ:** *(Doğuştan gelen) Şiir yazma yeteneği, şairlik.*
Nola peyrevlük itse bu zemīn-i dilkeşe **ṭab**ʿ**ı**
Naẓīm-i pür-hüner zīrā ki her vādīde fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 13). [ṭabʿı, -ı ]*

**ṭabʿ:** *Mizaç, yaradılış.*
**Ṭab**ʿuma feyż-i Hudā ẕāʾika-baḫş-ı ilhām
Ḳand-i maʿnā leb-i endīşeme hāżır ḥelvā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 15). [ṭabʿuma, -um, -a ]*
Feyż-i Ḥaḳ rehber iken **ṭab**ʿ**uma** her vādīde
Tengdür cilvesine sāḥa-ı şiʿr ü inşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 29). [ṭabʿuma, -um, -a ]*

**ṭabʿ:** *Huy, mizaç, karakter, yaratılış.*
Mey-i ilhāmla memlū ḳadeḥ -i nāṭıḳası
Mest olup rāzını **ṭab**ʿ**um** nola itse ifşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 72). [ṭabʿum, -um ]*

**tāb:** *Işık, parlaklık.*
Reşk-i kef-i kerīmi ile baḥr mużtarib
Şerm-i nevāl-ı ṭabʿı ile kānde pīç ü **tāb**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 16). [tāb, ]*
Ẕātuñda bul güher gibi **tāb** u ṭarāveti
Gül gibi alma şebnem-i terden leṭāfeti
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 1). [tāb, ]*
Devā-yı şerbet ü maʿcūnla o merḥūmuñ
İzāle olmadı feryād u ḥayf **tāb** u tebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 14). [tāb, ]*

**tāb:** *Güç, kuvvet, tâkat.*
Mihr ü māhı eyleyen pervāne-i pür-sūz ü **tāb**
Pertev-i şemʿ-i cemāl-i bā-kemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 11). [tāb, ]*

**tāb itmiş:** *Aydınlanmak, ışık vermek.*
Gül-i ṭabʿuñla şemʿ-i ẕātunı pür-tef ü **tāb itmiş**
Doḳunmış rūzgār-ı nāḫoş ey mīr-i hüner-perver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 1). [tāb itmiş, -miş ]*

**ṭabaḳ:** *Kat, katman.*
Tā Ḥaşr niṣār-ı ravża-i pāki ola
Hemvāre **ṭabaḳ** ṭabaḳ taḥiyyāt u ṣalāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 4). [ṭabaḳ, ]*

**ṭabaḳ:** *Kat, katman.*
Tā Ḥaşr niṣār-ı ravża-i pāki ola
Hemvāre **ṭabaḳ** ṭabaḳ taḥiyyāt u ṣalāt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 4). [ṭabaḳ, ]*

**ṭabaḳ:** *Tabak.*
Tā ḥaşr ola **ṭabaḳ** ṭabaḳ dergehüñe
Envār-ı Cevāhir taḥiyyāt-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 3). [ṭabaḳ, ]*
Tā ḥaşr ola **ṭabaḳ** ṭabaḳ dergehüñe
Envār-ı Cevāhir taḥiyyāt-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 3). [ṭabaḳ, ]*

**ṭabaḳ ṭabaḳ:** *Tabak tabak.*
Vaṣf-ı cevāḫir-i ṣıfātıdur **ṭabaḳ ṭabaḳ**
Nuṭḳ-ı güher-niṣār u dür-efşān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 49). [ṭabaḳ ṭabaḳ, ]*

**tābān:** *Ziyalı, parlak.*
Ṣubḥgāh-ı ḥaşre dek **tābān** olursa vechi var
Bir çerāġı pertev-i himmetle kim tenvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 57). [tābān, ]*
Müjde ey ḫalḳ-ı ciḫān nüh ḳubbe-i eflākden
Ṣanmanuz **tābān** olan ṣubḥ u mesāda mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 12). [tābān, ]*

**tābān:** *Parlak, ışıklı.*
Ṣubḥum olmışdı gün gibi **tābān**
Şebüm eylerdi meh-veşān rāḫşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 33). [tābān, ]*

**tābān ola:** *Parlamak.*
Burc-ı sipihr-i sīnede **tābān ola** müdām
Bir āftāb-ḥüsn ü ḳamer-ṭalʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 3). [tābān ola, -a ]*

**tāb-āver:** *Aydınlatan, ışık saçan.*
ʿAks-i rūḫ-ı cān-sūzuña **tāb-āver** olan dil
Ser-tā-ḳadem āyine-i fūlād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 5). [tāb-āver, ]*

**tāb-āver olur:** *Işık vermek.*
Ḥüsnüñe āyine bilmem nice **tāb-āver olur**
ʿAksini vālih iden dilber-i raʿnāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 3). [tāb-āver olur, -ur ]*

**tābdār:** *Parlak.*
Ṣayḳal-ı mihrüñle eyle **tābdār** u müncelī
İtmesüñ gerd-i sivā mirʿāt-ı ḳalbūmi ġubār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 161). [tābdār, ]*

**tāb-dār:** *Parlak.*

Çīn-i naḫvet gösterür ol ebrūvānı **tāb-dār**
Cevhere açılsa ḫançer ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 5). [tāb-dār, ]*

**tāb-efgen-i burc-ı ḥamel:** *Koç burcunun düşünce güneşinin ışık saçıcılığı.*
Nār-ı ḳahrı olsa ger **tāb-efgen-i burc-ı ḥamel**
Sofra-i devr-i felekde berre-i püryān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 43). [tāb-efgen-i burc-ı ḥamel, ]*

**tā-be-ḥaşr:** *Haşre dek, kıyamete kadar.*
Lebrīz olup muḥabbet-i ʿaşḳıyle **tā-be-ḥaşr**
Pürdür o naḳd-i şevḳle hemyān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 51). [tā-be-ḥaşr, ]*

**tā-be-key:** *Ne zamana kadar.*
**Tā-be-key** tekşīr-i güftār eyledüñ ġass u şemīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [tā-be-key, ]*

**tā-bekey:** *Ne zamana kadar.*
Şeşder-i ġurbetde ey dil nâ-güşâde **tā-bekey**
Zūr-ı zār-ı kâmranıyla ḳapu aç ḫāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 3). [tā-bekey, ]*

**ṭābʿ-ı āhdan:** *Âhımın harareti, ateşi.*
Āteş-i ʿaşḳ u fürūġ-ı ḥüsn ü **ṭābʿ-ı āhdan**
Sīneler nīrān beden sūzān ciġer büryān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 7). [ṭābʿ-ı āhdan, -dan ]*

**tāb-ı bādeden:** *Şarabın parıltısı.*
Gül-i rūyı olup ḫūy-gerde yārün jāledār olmış
Leb-i rengīni **tāb-ı bādeden** tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 2). [tāb-ı bādeden, -den ]*

**tabʿ-ı cūy-ı luṭfa:** *Yardım nehrinin parıltısı.*
Lüledür ʿaṭşān-ı iḥsāna ḳālem parmaḳları
Tabʿ-ı cūy-ı luṭfa maḳsem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 74). [tabʿ-ı cūy-ı luṭfa, -a ]*

**ṭabʿ-ı derrâkime:** *Çabuk anlayışlı mizacım.*
Ṭabʿ-ı derrâkime bir ḫāṣṣadur istiʿdād
Vālih-i şīftedür fıṭratuma fehm ü ẕekā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 65). [ṭabʿ-ı derrâkime, -im, -e ]*

**ṭabʿ-ı desti:** *Elinin parlaklığı.*
Zer-niṣān-ı mekrümet gevher-feşān-ı ʿāṭıfet
Ṭabʿ-ı desti kān ile yem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 50). [ṭabʿ-ı desti, -i ]*

**ṭabʿı düldüle:** *Düldül kuvveti.*
Ḥayder-i Kerrārıdur naẓmuñ Naẓīm-i pür-hüner
Ẕū'l-fiḳāra tīġ-ı kilki çekdi **ṭabʿı düldüle**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 14). [ṭabʿı düldüle, ]*

**ṭabʿ-ı dür-feşānından:** *İnciden saçılan parlak ışık.*
ʿAceb mi itse niṣār-ı reh-i veliyy-i niʿam
Leʾāl-i naẓm-ı terin **ṭabʿ-ı dür-feşānından**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 16). [ṭabʿ-ı dür-feşānından, -ın, -dan ]*

**ṭabʿı eṣ-ṣalā-fermūde-ḫān-ı luṭf u cūd:** *Han , "cömertlikte ve iyilikte kim güçlüyse meydana çıksın "buyursa ).*
Olsa **ṭabʿı eṣ-ṣalā-fermūde-ḫān-ı luṭf u cūd**
Dīde-i ḥırṣ u ṭamaʿ evvel naẓārda sīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 53). [ṭabʿı eṣ-ṣalā-fermūde-ḫān-ı luṭf u cūd, ]*

**ṭabʿ-ı feyż-āṣārına:** *Feyz dolu eserlerinin ışığı.*
Ṭabʿ-ı feyż-āṣārına bir ẕerre ḫurşīd-i münīr
Dest-i gevher-bārına bir ḳaṭre emvāc-ı biḥār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 19). [ṭabʿ-ı feyż-āṣārına, -ı, -n, -a ]*

**ṭab'-ı gencīne-i mürüvvet:** *Cömertlik*

*hazinesinin parıltısı.*
Ṭab'-ı gencīne-i mürüvvet u cūd
Keff-i dest-i mekārimi yemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 65). [ṭab'-ı gencīne-i mürüvvet, ]*

**ṭabʿ-ı güher-bār-ı naẓīme:** *Nazim'in yükü inci olan parlak sözleri.*
Aḥsente yine **ṭabʿ-ı güher-bār-ı Naẓīme**
Baḳ naẓmına bu sübḥa-i dürr-i ʿAdeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 13). [ṭabʿ-ı güher-bār-ı naẓīme, --e ]*

**ṭabʿ-ı hoş-elḥānumdur:** *Hoş nağmelerimin parlaklığı.*
Lehce-i dil-keş ile **ṭabʿ-ı ḫoş-elḥānumdur**
Çemen-i maʿrifete bülbül-i murġ ile serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 31). [ṭabʿ-ı ḫoş-elḥānumdur, -um, -dur ]*

**ṭabʿ-ı hünermendān:** *Hüner sahibi, hünerli, marifetli kimselerin parlaklığı.*
Degüldür herkesüñ kārı bilür **ṭabʿ-ı hünermendān**
Bu güne şiʿri söylerse Naẓīm-i nüktedān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 21). [ṭabʿ-ı hünermendān, ]*

**tāb-ı ḫurşīd:** *Sitem güneşinin parlaklığı.*
ʿAfvine nisbet ile cürm ü ḫaṭā
**Tāb-ı ḫurşīd** ile mānende-i berf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 22). [tāb-ı ḫurşīd, ]*

**tāb-ı ḥüsn-i yāre:** *Sevgilinin güzelliğinin parlaklığı.*
Dil **tāb-ı ḥüsn-i yāre** döyer mi o nār o nūr
Derd-i muḥabbeti nice çeksün o zār o zūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 1). [tāb-ı ḥüsn-i yāre, -e ]*

**ṭabʿ-ı iḳbāl-i şāḥiḥ:** *Doğru olma mutluluğunun parlak ışığı.*
Şeh-i dāna ki şifā- ḫāne-i iclālinde
**Ṭabʿ-ı iḳbāl-i şāḥiḥ** ü dil-i idbār-ı saḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 8). [ṭabʿ-ı iḳbāl-i şāḥiḥ, ]*

**ṭabʿ-ı kerem-şiʿār:** *Vasfı cömertlik olanın parlaklığı.*
**Ṭabʿ-ı kerem-şiʿār** ı dil-fürūz u cān-fezā
Dest-i direm-niṣārı ferāḥ-baḫş u ġam-zidāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 15). [ṭabʿ-ı kerem-şiʿār, ]*

**ṭabʿ-ı mekrümet-kārı:** *Cömertlik sahibinin mizacı.*
Kef-i kerīmi ile **ṭabʿ-ı mekrümet-kārı**
Düşürdi baḥre ḫacālet ḥicāb-ı kān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 37). [ṭabʿ-ı mekrümet-kārı, ]*

**tāb-ı meyle:** *Şarabın parlaklığı.*
Mihrüñ o māh-peykere ʿarż eylesem nola
Mestāne **tāb-ı meyle** kemāhi küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 10). [tāb-ı meyle, ]*

**tāb-ı mīhrüñle:** *Aşk ateşinin harareti.*
**Tāb-ı mīhrüñle** dem-i āḫır ola cān vırenüñ
Pertevi tā ṣubḥ-ı māḥşer nūr-ı ḳandīl-i mezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 153). [tāb-ı mīhrüñle, -ün, -ie ]*

**ṭabʿ-ı naẓīm:** *Nazim'in şiiri*
**Ṭabʿ-ı Naẓīm** itdi yine yārān-ı ʿaṣruñ bezmine
Naẓm-ı dürer-bārın tuḥaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 19). [ṭabʿ-ı naẓīm, ]*
ʿAndelīb-i ḫoş-neva oldı yine **ṭabʿ-ı Naẓīm**
Dinlesü ñ ol gül-ʿiẕār u ġonce-fem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 13). [ṭabʿ-ı naẓīm, ]*

**ṭabʿ-ı naẓīm:** *Nazim'in mizacı.*
Ḳılmış endīşesin āġuş-güşā **ṭabʿ-ı Naẓīm**
Mū-miyānuñla o sīmīn-bedenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 13). [ṭabʿ-ı naẓīm, ]*

**ṭabʿ-ı naẓīme:** *Nazim'in şâirliği*
Āferīn **ṭabʿ-ı Naẓīme** ki odur
Bāġ-ı maʿnā-çemen ü feyż-i miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 69). [ṭabʿ-ı naẓīme, -e ]*

**ṭabʿ-ı naẓīmi:** *Nazimi'nin şiiri.*
Nola **Ṭabʿ-ı Naẓīmi** feyż-i ilhām eylese cuşān

Dür-i naẓm-ı terüñ mevvāc olan
deryālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 17). [ṭabʿ-ı naẓīmi, ]*

**ṭabʿ-ı pāki:** *Temiz kabiliyet , yetenek*
Beẕl-i cūd ü mekrümetde vaḳt-i īṣār u nigār
Desti deryā-bār-ı luṭf u **ṭabʿ-ı pāki** kān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 40). [ṭabʿ-ı pāki, -i ]*

**ṭabʿ-ı pür-kemāle:** *Olgunluk , mükemmellik ışığı.*
Baḳ **ṭabʿ-ı pür-kemāle** ḥāli getürdi ḳāle
Bu şāẖid-i maḳāle vaṣfunla virdi anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 161). [ṭabʿ-ı pür-kemāle, -e ]*

**ṭabʿ-ı rūḫından:** *Yanağının parlaklığı.*
Sürḫ-gündur her ʿaraḳ **ṭabʿ-ı rūḫından** gūyiyā
Berg-i gülde şebnem-i üftāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 7). [ṭabʿ-ı rūḫından, --ı, --n-, --dan ]*

**ṭabʿ-ı ṣāfum:** *Temiz huyum.*
Şāẖid-i endīşeme ḥüsn-i ʿibāretle Naẓīm
**Ṭabʿ-ı ṣāfum** bir münevver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 18). [ṭabʿ-ı ṣāfum, --um ]*

**ṭabʿ-ı seḥḥārı:** *Sihirbaz parıltısı.*
İder siḥr-i ḥelāl eşʿārın ol kim **tabʿ-ı seḥḥārı**
Bu resme peyrevī-i Sırrî-i efsûn- ṭırāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 17). [tabʿ-ı seḥḥārı, -ı ]*

**ṭab-ı selīm:** *Kusursuz şiir.*
Yitişür arż-ı maḳāl eyledüñ ey **ṭab-ı selīm**
Tā ki naʿt-ı şeh-i kevneyni edāya şeb ü rūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 119). [ṭab-ı selīm, ]*

**ṭabʿ-ı şūḫum:** *Şuh; canlı, neşeli mizâc.*
Dıde-i şāẖid-i nuṭḳum gibi bī-sürme siyāh
**Ṭabʿ-ı şūḫum** gibi sermest-i süḫan bī-şahbā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 70). [ṭabʿ-ı şūḫum, -um ]*

**ṭābʿ-ı tebi:** *Ateşin sıcaklığı, harareti.*
Dil-i bīmār-ı ʿuṣātuñ o ṭabib-i cānuñ
Şerbet-i ʿafvi ile zā'il olur **ṭābʿ-ı tebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 46). [ṭābʿ-ı tebi, -i ]*

**tāb-ı teb-i dīdārladur:** *Buluşma ateşinin aydınlığı.*
**Tāb-ı teb-i dīdārladur** Ḥaḳ bu Naẓīmā
Bir bir leb-i deryāda ola ābile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 13). [tāb-ı teb-i dīdārladur, --la, --dur ]*

**ṭabʿīʿat-ı şīr:** *Arslan huyu.*
Ünsiyyet iden nigāh-ı ḫūn-rīzüñ ile
Āhū ise de **ṭabʿīʿat-ı şīr**e çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 4). [ṭabʿīʿat-ı şīr, ]*

**ṭabīb:** *Doktor*
Nola şerḥ eyledükce vaṣfuñı ceẕb-i ḳulūb itsem
Şenüñ bīmāruñ olmışken **ṭabībüm** yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 18). [ṭabībüm, -üm ]*
Şādmān it beni ḥabibüm ile
Hastesi olduġum **ṭabībüm** ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 16). [ṭabībüm, -üm ]*

**tabīb:** *Doktor, hekim.*
Naẓīm-i ḫaste-derūna ʿilac ider bulınur
Anuñ da derd-i dilinden bilür **ṭabīb** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 16). [ṭabīb, ]*
Ne ṣundı laʿlini cānān ne ṭutdı nabż-ı dili ḫasteye ne devā ne **ṭabīb** el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 8). [ṭabīb, ]*
Ḥālīl ü hem Ḥabīb ü hem **Ṭabīb** ol
Ḳarīb ü hem münīb ü hem ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 15). [ṭabīb, ]*

**ṭabībi:** *Hekim, doktor.*
Nabż-gīr olduḳda dermānum ide
Ben **ṭabībi** vāḳıf-ı derd isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 2). [ṭabībi, ]*

**ṭabīb-i cān:** *Can doktoru.*
Bīmāriyuz ol ṭabīb-i cānuñ ki Naẕīm
Derdinde niḫān devā devāsında maraż
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 106, Mısra 3). [ṭabīb-i cān, --üñ ]*

**ṭabīb-i cān ol:** *Cana, vücuda derman olmak.*
Emdürse laʿlini demidür ol **ṭabīb-i cān**
Dil-ḫaste-i muḥabbetiyüm şerbet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 9). [ṭabīb-i cān ol, ]*

**ṭabib-i cānuñ:** *Gönül doktoru.*
Dil-i bīmār-ı ʿuṣātuñ o **ṭabib-i cānuñ**
Şerbet-i ʿafvi ile zā'il olur ṭābʿ-ı tebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 45). [ṭabib-i cānuñ, -uñ ]*

**ṭabīb-i çāre-sāz:** *Derman bulan hekim.*
ʿİllet-i bīmār-ı ʿişyāna **ṭabīb-i çāre-sāz**
Hāṭır-ı mecrūḫa merhem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 85). [ṭabīb-i çāre-sāz, ]*

**ṭabīb-i derd:** *Derdin hekimi, doktoru; derde şifa bulan.*
**Ṭabīb-i derd** ki dāru'ş-şifā-yı ḥıfẓında
Devā ḫemişe ṣāḥiḥ saḳam hemīşe ʿalīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 109). [ṭabīb-i derd, ]*

**ṭabīb-i dil:** *Gönlün tabibi .*
Ḥoḳḳa-i laʿl-i leBiñden o **ṭabīb-i dil** ü cān
Tāzeler zaḫmın. o mecrūḫa ki merhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 3). [ṭabīb-i dil, ]*
O **ṭabīb-i dil** ider ḫaste-i ʿaşḳa dermān
Bulur elbetde devā derdine tīmāre giden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 7). [ṭabīb-i dil, ]*

**ṭabīb-i zaḫm-ı nâ-sûz-ı dili:** *Gönül yakmayan yaranın tabibi.*
Kimüñ oldun **ṭabīb-i zaḫm-ı nâ-sûz-ı dili** cānā
Figārān-ı ġamuñda sūd-mend-i merhemüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 5). [ṭabīb-i zaḫm-ı nâ-sûz-ı dili, ]*

**tābiʿīn:** *Hz. Muhammed'i görmüş olanlardan hadis dinleyenler.*
Anı redd itme bi-ḥaḳk-ı ṣāḥb u āl ü **tābiʿīn**
Seyyiʿātum sıġmaz oldı defter-i aʿmālüme
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 115). [tābiʿīn, ]*

**taʿbīr:** *Deyiş, anlatım, ifade.*
Ruʾyāda seni ḫayr ola āġūşume aldum
Taʿbīrini ey Yūsuf-ı ḥüsnüm ne yorarsın
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 8). [taʿbīrini, -i, -n, -i ]*

**taʿbīr:** *Açıklama, izah.*
Hvābda Yūsuf-ı ümmīdümi taşvīr itdüm
Vuṣlat-ı şāḫid-i maḳṣūd ile **taʿbīr** itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 2). [taʿbīr, ]*

**taʿbīr olur:** *İfade edilmek.*
Devr-i ḥıfẓında düşünde görse cīran şīr-i ner
Ḥaḳk-ı cīrānı riʿāyetle o düş **taʿbīr olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 60). [taʿbīr olur, -ur ]*

**ṭabla-i ḥüsninde:** *Güzelliğinin nişanı.*
Hāl-i hindūlar o ʿutārid-i kān-ı behcetüñ
**Ṭabla-i ḥüsninde** gūyā fülfül ü ḳāḳūledür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 8). [ṭabla-i ḥüsninde, --in, --de ]*

**ṭabla-i meydān:** *Meydanın nişan yeri.*
Āzmāyiş eylese tīr-i niyāzı rūzedār
Aña āmāc-ı icābet **ṭabla-i meydān** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 10). [ṭabla-i meydān, ]*

**ṭābūr:** *Düzgün sıralar hâlinde dizilmiş asker topluluğu.*
Ṣaldı ʿadūya ṣād şūr **ṭāburı** oldı maḳḥūr
Hayl-i ġuẕāt-ı manṣūr başdurdı ḫāke anı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 97). [ṭāburı, -ı ]*
Nemçe **ṭaburın** bozup ḳırdı geçürdi tīġdan
Güş idince müjde-i fetḥin idüp ḫamd ü şenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 11). [ṭaburın, -ı, -n ]*

**ṭābūr:** *İnsan topluluğu; dört bölükten*

*kurulan askerî birlik; düşmana her taraftan karşılık verebilen birbirine sırtını dönmüş kare şeklinde asker, top vb. topluluğu .*
Aña bir tārīḫ-i müsteṣnā düşürdüm ey Naẓīm
Nemçe **ṭaburını** bozdı ḳırdı Sulṭān Muṣṭafā (1108) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 14). [ṭaburını, --ı, --n-, --ı ]*

**tāc:** *Hükümdarlık alâmeti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi.*
Şıḳlet-i zerk u riyādan ḫıffet isterseñ eġer
Fāriġ ol zāhid ridādan **tācdan** peşmīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 8). [tācdan, -dan ]*

**tācdār-ı himem:** *Himmetlerin sultanı.*
Ey farḳ-ı ümīd **tācdār-ı himem**üñ
Vey pāy-ı ṭaleb devân- ḫān-ı niʿamıñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 1). [tācdār-ı himem, ]*

**tāc-dār-ı istifa:** *Fayda sahibi taç sahibi hükümdar.*
Mesned-ārā-yıle ʿamruk **tāc-dār-ı istifa**
Lī-maʿallāh taḫṭınuñ ṣulṭān-ı levlāk-efseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 103). [tāc-dār-ı istifa, ]*

**tāc-ı şeref-baḫş-ı yemīn:** *And içmenin şeref veren tacı.*
Ey ġubār-ı dergehüñ **tāc-ı şeref-baḫş-ı yemīn**
Feyż-i naʿtuñ virdi ṣād-güne ḥalāvet naẓmuma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 105). [tāc-ı şeref-baḫş-ı yemīn, ]*

**tāc-ı seri:** *Yücelik sahiplerinin baş tacı.*
Kān-ı ʿirfān u kemālüñ güheri
Enbiyā vü rüsülüñ **tāc-ı seri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 16). [tāc-ı seri, -i ]*

**tāc-ı seri:** *Baş tacı.*
Ser-keşāna berḳ-ı sūzāndur külāh-ı serveri
Şu ʿledür zīrā ki şemʿ-i meclisin **tāc-ı seri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 2). [tāc-ı seri, ]*

**tac-ı ser-i kirām:** *Ulu kişilerin başının tacı.*
ʿArż eylesem bu gevher-i nasüftemi nola
**Tac-ı ser-i kirām** o ḫān-ı benām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 18). [tac-ı ser-i kirām, ]*

**tāc-ı serveri:** *Reisin tacı.*
Berḳ-ı cān-teʿsīrdür maġrūra **tāc-ı serveri**
Şuʿledür zīrā ki şemʿ-i bezmüñ iklīl-i seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 3). [tāc-ı serveri, ]*

**tāc-ı zer:** *Altın işlemeli taç.*
Āġūşa çeke ḥāle-veş ol kim meh-i baḫtı
Hurşīd ola **tāc-ı zeri** eflāk ola taḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 2). [tāc-ı zer, --i ]*

**tāc-ı zer-i keyānī:** *Hükümdarların altın tacı.*
Mümtāz her hünerde meşḥūr baḥr u berde
Şemşīr belde serde **tāc-ı zer-i keyānī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 52). [tāc-ı zer-i keyānī, -i ]*

**tāc-ver:** *Hükümdar.*
Ḳayṣer-i Kisrā-eṣer Kisrā-yı dehr ü **tāc-ver**
Dāver-i daru'ẓ-ẓafer Dārā-yı İskender-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 17). [tāc-ver, ]*

**taʿdīl:** *Değiştirme, değişiklik.*
Ḳıyama gelse ḳuʿūd ü rükūʿa varsa sücūd
Dem-i ṣalāt ne erkān bilür ne ḫod **taʿdīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 54). [taʿdīl, ]*

**tafṣīl-i ġam-ı ḫāṭır-ı nā-şād:** *Hüzünlü gönlün derdini açıklama.*
Ṣebt olsa eġer mücmeli mecmuʿa-i dehre
**Tafṣīl-i ġam-ı ḫāṭır-ı nā-şād** dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 10). [tafṣīl-i ġam-ı ḫāṭır-ı nā-şād, ]*

**tafṣīl-i ḥāl-i rüstem:** *Rüstemin halini açıklamak.*
Tedbīrde müsellem teslīm-i tīġı ʿālem
**Tafṣīl-i ḥāl-i Rüstem** icmal-i dāstānı

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 78). [tafṣīl-i ḥāl-i rüstem, ]*

**tafṣīl-i senā-yı ṣıfātı:** *Sıfatının övgüsünü açıklama.*
Defter-i kevn ü mekān almıya evvel saṭırın
Olsa **tafṣīl-i ṣenā-yı ṣıfātı** icmālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 146). [tafṣīl-i ṣenā-yı ṣıfātı, -ı ]*

**tafṣīl:** *Açıklamak.*
Kalur sitāyişinüñ defteri yine mücmel
Olursa maḥşere dek saṭr-ı evveli **tafṣīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 90). [tafṣīl, ]*

**tafḍîl:** *Birini veya bir şeyi diğerlerine tercih etme, diğerlerine üstün görme.*
Zihī şeref rūsül ü enbiyāya kim ẕātı
Olındı rūz-ı ezelde vücūh ile **tafḍîl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 94). [tafḍîl, ]*

**ṭaġ:** *Dağ.*
Maḳdem-i meymenet-lüzūmuñla
**Ṭaġ Ṭaġa** ḳavuşmaz meṣelā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 254). [ṭaġ, ]*
Maḳdem-i meymenet-lüzūmuñla
Ṭaġ **Ṭaġa** ḳavuşmaz meṣelā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 254). [ṭaġa, -a ]*

**ṭaġ:** *Dağ.*
Gül gibi tenümde zeyn olup dāġ-ı ġamuñ
**Ṭaġ** üsti bu sīne çakiñe olsun bāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 4). [ṭaġ, ]*

**ṭaġ üsti bāġ:** *Haz almak, tadını çıkarmak, zevk almak.*
Meskenüm bāġ u rāġ idi evvel
Baña **ṭaġ üsti bāġ** idi evvel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 60). [ṭaġ üsti bāġ, ]*

**ṭaġlarca:** *Dağlar kadar.*
Ẕerreden de ḥaḳir iken dil-i zār
**Ṭaġlarca** henüz ġussası var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 72). [ṭaġlarca, ]*

**ṭaġyīr:** *(Bir olayın yarattığı etkiden dolayı) Değişmek, değişik bir ruh haline girmek.*
Nuṭfe iken rāḥm-ı māderde daḫi ṭıñ-ı ża'īf
Hışmını yād eylese reng-i rūḫı **Ṭaġyīr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 50). [ṭaġyīr, ]*

**tāhā:** *Kur'an-ı Kerim'in 20. suresinin adı ve ilk kelimesidir. Hz. Muhammed'in adlarından biridir.*
Śafâ **Ṭâhā** vü Yāsîn mürteżâ hem
Müzekkī hem mu'allā müctebā hem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 17). [ṭâhā, ]*

**ṭāhā-būstān:** *Tâhâ bostanı.*
Li-ma'allāh-gulsitān Yāsīn ü **Ṭāhā-būstān**
Ey nihāl-i bāġ-ı levlāk ü le'amruk şāḫsār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 105). [ṭāhā-būstān, ]*

**taḥammül:** *Dayanma, katlanma.*
Mühmel-i ḳadr ü vaḳarında **taḥammülden** ḳalup
Çekmiye heft-üştür-i eflâk eger olsa ḳaṭār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 87). [taḥammülden, -den ]*

**taḥammül:** *Dayanma gücü, katlanma.*
Bir ṣu'le-i dīdāre **taḥammül** idemezken
Ṣem'üñ ne bu cem'iyyet-i pervāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 7). [taḥammül, ]*

**taḥammül:** *Dayanma gücü, katlanma, sabretme.*
Bilmem nice **taḥammül** ider sīneler aña
Sūz-ı derūn ciḫānı iderken şerār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 3). [taḥammül, ]*
Yine o çeşm-i kebūda **taḥammül** itmeye dil
Ṭutarsa gökde melekler eger beşer pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 5). [taḥammül, ]*
Nice mümkin **taḥammül** imtinān-ı luṭf-ı dünāna
O yāriñ kūh-ı āhen māḥv olur ḳardaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 5). [taḥammül, ]*
Hicrāna **taḥammül** iderek vaṣluña irdüm
Bu rütbe baña ṣabr u şebātla virildi *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 3). [taḥammül, ]*
Nice **taḥammül** olur imtinān-ı dünānâ
Ki bulsa mūra ider bār-ı minnetin taḥmil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 43). [taḥammül, ]*
Rūy-ı zemīn **taḥammül** ider mi vaḳārına
Vezn olsa ḥilmi arż u semādan girān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 57). [taḥammül, ]*
Yoḳdur firāk-ı yāre ilāhı **taḥammülüm**
Bār-ı girān-i ḥasretine ṭāḳat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 11). [taḥammülüm, -üm ]*

**ṭāhir:** *Hz. Muhammed'in Hz. Hatice ile ikinci erkek çocuğu.*
Reşīd ü **ṭāḫir** oldur hem muṭahḫār
Faṣih u nāṭıḳ oldur hem muẓaffer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 33). [ṭāḫir, ]*

**taḥiyyāt:** *Allah ömürler versin!'demeler; selâmlar, hayır dualar.*
Tā Ḥaşr niṣār-ı ravża-i pāki ola
Hemvāre ṭabaḳ ṭabaḳ **taḥiyyāt** u ṣalāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 4). [taḥiyyāt, ]*

**taḥiyyāt:** *Hayırlı dualar.*
Biñ **taḥiyyāt** u selām olsun revān-ı pākine
Virdüm olduḳça demādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 95). [taḥiyyāt, ]*

**taḥiyyāt:** *Namazda kadelerde okunan ve "et-tahiyyâtü" sözüyle başlayan dua.*
Ümmeti dergeh-i vālāsına olduḳça revān
Ṣalavāt ile **taḥiyyāt** ola sāz u selebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 70). [taḥiyyāt, ]*

**taḥiyyāt-ı naẓīm:** *Nazim'in duaları.*
Ḥaşre dek ravżasma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 13). [taḥiyyāt-ı naẓīm, ]*

**taḥiyyāt-ı tuhef:** *(sana) Hediye dualar.*
Tā ḥaşr ola ṭabaḳ ṭabaḳ dergehüñe
Envār-ı Cevāhir **taḥiyyāt-ı tuhef** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 4). [taḥiyyāt-ı tuhef, ]*

**taḥḳīk:** *Bir şeyin ne olduğunu, doğru olup olmadığını anlamak için yapılan araştırma, soruşturma.*
Ḳāmillere peyrev ol bilüp noḳṣānın
Taḳlīdde ey Naẓīm **taḥḳīḳe** yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 4). [taḥḳīḳe, -e ]*

**taḥḳīḳ:** *Bir şeyin ne olduğunu, doğru olup olmadığını anlamak için yapılan araştırma, soruşturma.*
Eşer-i feyż-i müʾeşşirdedür ey dil **taḥḳīḳ**
Ḥükm-i teʾşīri feleklerde kevākib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 3). [taḥḳīḳ, ]*

**taḥḳīr olur:** *Aşağılanmak, hakarete uğramak.*
Ḥāḳden refʿ eyleyüp ḳadrüm bülend itseñ nola
ʿİzzetüm olduḳça efzūn düşmenüm **taḥḳīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 74). [taḥḳīr olur, -ur ]*

**taḥlīl:** *Analiz etmek.*
Girih-kuşā-yı ḫalāyıḳ ki ʿuḳde-i ʿişyān
Ser-i enāmil-i ʿafv ile olmada **taḫlīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 74). [taḫlīl, ]*

**taḥmīl:** *Yükleme.*
Nice taḥammül olur imtinān-ı dünānâ
Ki bulsa mūra ider bār-ı minnetin **taḥmil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 44). [taḥmil, ]*

**taḥmīr olur:** *Yoğurmak, mayalandırmak.*
Ḳālıb-ı ḥüsn-i beyāna vaşfuñ ferāḳ idenüñ
Ṭıynet-i endīşesi ilḫām ile **taḫmīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 66). [taḫmīr olur, -ur ]*

**taḥrīk:** *Kışkırtma.*
Yine bir fitneyi **tahrike** ʿalāmet ancaḳ
ʿĀlem-i ḳaddini ẓann itme tehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 5). [tahrike, -e ]*

**taḥrīk:** *Hareket ettirme.*
Āha rūḫsat virmeyelden hāṭırum āsūdedür
Bād **taḥrīk** itmese yemde sükūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 4). [taḥrīk, ]*

**taḥrīr:** *Yazma, kayda geçme.*
Bir ḥarf ile biñ ʿuḳde-i pīçīde ider ḥāll
**Taḥrir**de her diḳḳat-ı niḥrîr-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 6). [taḥrirde, ]*

**taḥrīr:** *Yazma, kaleme alma.*
Cürmümi **taḥrīrden** ḳaldı Kirāmen Kātibīn
Şerr-i şūrından rehā bulmaḳ müyesser olmadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 117). [taḥrīrden, -den ]*

**taḥrīr:** *Yazma, kaleme alma.*
Āyet-i ʿaşḳ u muḥabbet bī-zebān tefsīr olur
Hāme **taḥrīr** idemez olmaz edā taḳrīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 4). [taḥrīr, ]*

**taḥrīr olur:** *Yazılmak.*
Ol ḫıdīv-i nükte-perver kim sevād-ı midḥati
Levḥ-i māha ḫāme-i zerrīn ile **taḥrīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 28). [taḥrīr olur, ]*

**taḥrīr-i kāʾināt:** *Âlemi kaydetmek.*
**Taḥrīr-i kāʾināt** ki erbāb-ı-dānişüñ
ʿİrfān ile faẓīlet ile ser-bülendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 5). [taḥrīr-i kāʾināt, ]*

**taḥrīr-i kāʾināt:** *Âlemi yazma, kaleme alma; kaydetme.*
**Taḥrīr-i kāʾināt** ki taḥrīr-i kilkinüñ
Her noḳṭası muḥīṭ-i kemāl-i Zemāḥşerī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 21). [taḥrīr-i kāʾināt, ]*

**taḥrīr-i kilkinüñ:** *Kaleminin yazması.*
Taḥrīr-i kāʾināt ki **taḥrīr-i kilkinüñ**
Her noḳṭası muḥīṭ-i kemāl-i Zemāḥşerī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 21). [taḥrīr-i kilkinüñ, -in, -üñ ]*

**taḥşīl:** *Amaç, gaye.*
Ne Cem ol ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış ol
Tek hemān bir neşve **ṭaḥşīl** eyle de dürdī-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 2). [ṭaḥşīl, ]*

**taḥsīn:** *Aferin, bravo.*
Zūr-ı bāzusına anuñ **taḥsīn**
Bir ḳolı var ḳolında beş şāhīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 9). [taḥsīn, ]*
Bu lüġaz ḥaḳ bu ki bir ḳalʿa gibi oldı metīn
Anı feṭḥ eyleyen iḫvāne Naẓīma **taḥsīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 12). [taḥsīn, ]*

**taḥsīn:** *Güzel bulup takdir etme, övme, alkışlama.*
Ṭarḥına itmānına **taḥsīn** idüp ben de Naẓīm
İki tārīḫ eyledüm biri birisinden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 9). [taḥsīn, ]*
Seyr eyleyüp tārīḫini **taḥşīn** ile didüm Naẓīm
Zībā mülūkī-menzil-i bālā-yı Ḥācī Hān Selīm (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 13). [taḥşīn, ]*

**taḥsin-i rezmi:** *Savaşın takdiri.*
Ol pādişāḫ-ı ṣaf-der ġāzī şeh-i muẓaffer
Taḥsin-i rezmi eyler ṣaf-beste ḳudsiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 58). [taḥsin-i rezmi, ]*

**taḫt:** *Hükümdara has makam*
Āġūşa çeke ḥāle-veş ol kim meh-i baḫtı
Hurşīd ola tāc-ı zeri eflāk ola **taḫtı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 2). [taḫtı, -ı ]*

**taḫt:** *Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk, hükümdarlık makamı.*
Mesned-ārā-yıle ʿamruk tāc-dār-ı istifa
Lī-maʿallāh **taḫṭınuñ** ṣulṭān-ı levlāk-efseri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 104). [taḫṭınuñ, -ı, -nuñ ]*

**taḫt:** *Hükümdarlık makamı.*

Hem ciḫānı **taḫt** idüp hem merkezüñ bekle göñül
Gāh Ḳays u geh sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 5). [taḫt, ]*

**taht:** *Hükümdarlık makamı.*
**Taḫt**a geçdükde ḥużūr-ı ʿizzetinde eyledi
Nev-be-nev ṭabʿum bu üç tārīḫ ile ʿarż-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 17). [taḫta, -a ]*
**Taḫṭ**a geçdükde saʿādetle Naẓīm-āsā didüm
Dehre Sulṭān Mustafā ʿadliyle oldı pādişāḫ (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 61). [taḫṭa, -a ]*

**tahte’s-serā:** *Toprak altı.*
Olalar **tahṭe’s-serāda** gāv u māhī mużṭarib
Olsa ger fevḳaʿl-ʿalāde sāye- endâz-ı vaḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 89). [tahṭe’s-serāda, -da ]*

**taḫte’s-serā:** *Toprak altı.*
Her dūn ki māl ü cāh ile fevḳa’l-ʿalādadur
Ḳārūn da olsa menzili **taḫte’s-serādadur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 2). [taḫte’s-serādadur, -da, -dur ]*

**tahṭgāh-ı ḳurb-ı ḥaḳdur:** *Hakk'a yakın taht.*
Sidre vü Ṭūbā vü Refref aña süllem pāyedür
**Tahṭgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur** mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 12). [tahṭgāh-ı ḳurb-ı ḥaḳdur, -dur ]*

**tahṭgāh-ı şehr-i dil:** *Gönül şehrinin başkenti.*
Pādişāḫ-ı ʿaşḳ teşrif itmeyeliden ey Naẓīm
Ḳaldı vīrān **tahṭgāh-ı şehr-i dil** miʿmārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 14). [tahṭgāh-ı şehr-i dil, ]*

**tahṭgāh-ı şerefüñ:** *Şerefin başkenti.*
Eşref-i ḫalḳ-ı pādişeh-i kevn ü mekān
**Tahṭgāh-ı şerefüñ** ḫüsrev ü ʿālī-nesebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 6). [tahṭgāh-ı şerefüñ, -üñ ]*

**tahṭgeh-i saʿādet:** *Mutluluk tahtı.*
Redd itme ġarīb ü bī-kesüm eyle ḳabūl
Ey **taḫṭgeh-i saʿādet**üñ ṣulṭānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 4). [taḫṭgeh-i saʿādet, ]*

**taht-ı ʿadl:** *Adalet tahtı.*
Dīde rūşen ey esīrān-ı bün-i çāh-ı ʿānā
Geçdi **taḫt-ı ʿadl**e bir şeh-zāde-i ḫayru’l-ḫālef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 6). [taḫt-ı ʿadl, -e ]*

**taḫṭ-ı kevākib-leşker:** *Yıldız ordusunun tahtı.*
Mihr-i gerdūn-ı ẓafer māh-ı sipihr-i nuṣret
Müşterī-rāy-ı felek **taḫṭ-ı kevākib-leşker** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 4). [taḫṭ-ı kevākib-leşker, ]*

**taḫṭ-ı revān:** *Yürüyen taht.*
Ey Sidre-mekān u Kürsī-i ʿArş- mekīn
Vey **taḫt-ı revān**ı Refref-i ḳurb- maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 4). [taḫt-ı revān, --ı ]*

**taḫṭ-ı revān:** *Salınarak giden taht.*
Anı da geçdi olup **taḫṭ-ı revān**ı Refref
ʿĀlem-i nūra żiyā virdi o ḫurşīd-liḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 263). [taḫṭ-ı revān, -ı ]*

**taḫt-ı şerā:** *Toprağın alt tarafı.*
Maẓḫār-ı redd ü ḳabūli olanuñ mertebesi
Birinüñ **taḫt-ı şerā**dur birinüñ fevḳ-ı ʿalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 186). [taḫt-ı şerā, -dur ]*

**taht-ı süleymān:** *Süleyman'ın tahtı.*
Eğer itse derūnından güẕer bād
Ola **taḫt-ı Süleymān** gibi berbād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 12). [taḫt-ı süleymān, ]*

**taht-ı süleymān:** *Süleyman'ın tahtı.*
Olsa Belḳīs Züleyḫā mehd-cünbānı sezā
Mehdidür **taḫt-ı Süleymān** ḫüsni
Yūsufdan nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 4). [taḫt-ı süleymān, ]*

**taḥvīl:** *Değiştirme, bir durumdan başka*

*bir duruma çevirme.*
O neyyir-i şerefüñ āftāb-ı iḳbāli
Ezelde eyledi burc-ı saʿādete **taḥvil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 84). [taḥvil, ]*

**ṭāʾife:** *Ar. Topluluk, grup.*
Dil-i zühhād olamaz rātibe-ḫvār-ı ġam-ı yār
Kısmet-i ʿaşḳdan ol **ṭāʾife** bī-vāye gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 12). [ṭāʾife, ]*

**ṭāʿir-i cinānuñ:** *Cennetlerin kuşu.*
Ol bī-bedel hümânıñ ṭūṭī-i Mışr-ı cānüñ
Ol **tāʿir-i cinānuñ** ḫuld ola āşiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 150). [tāʿir-i cinānuñ, ]*

**ṭāʾir-i evc-i şeref:** *Gökyüzünün kuşuyla şereflenmişiz.*
Bir **ṭāʾir-i evc-i şeref**iz sāye gedādur
Sımurġ u hümā zīr-i per-i himmetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 9). [ṭāʾir-i evc-i şeref, --iz ]*

**ṭāʾir-i himmet:** *Himmet kuşu.*
Merḥabā ey **ṭāʾir-i himmet** hezāren āfferīn
Eyledüñ ẓıll-ı ẓalīlüñde beni fāriġ-nişīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 22, Mısra 1). [ṭāʾir-i himmet, ]*

**ṭāʾir-i ṭabʿ-ı bülendüm:** *Yüce yaradılışın kuşu.*
**Ṭāʾir-i ṭabʿ**-ı bülendüm ṭayerān itdükce
Görinür ḫāk-i ḥażīż evc-geh-i istiġnâ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 51). [ṭāʾir-i ṭabʿ-ı bülendüm, -üm ]*

**tâk:** *Asmak, iliştirmek.*
Bir şūḫ-ı sitem-gere esīrüz ki Naẓīm
Dil-beste-i bend-i zülfi teller **ṭaḳınūr**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 4). [ṭaḳınūr, -ı, -n, -ur ]*

**tâk:** *Çatı, tavan, kemerin üst kısmı.*
Ol ḳadar bulmış metānet kim zamān-ı ḥaşre dek
Şarşar-ı āsībden bir **ṭāḳına** gelmez ḫalel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 4). [ṭāḳına, -ı, -n, -a ]*

**tâk:** *(Yapılarda) Kemer veya yarım dâire şeklindeki kapı ve pencere üstü II Kubbe, kümbet II Feleğin kubbesi, sema, gökyüzü.*
Ümmīd odur tezelzül-i āfāt-ı rūzgār
Bir **ṭaḳına** ḳıyāmete dek virmeye żarar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 6). [ṭaḳına, -ı, -n, -a ]*

**tak-:** *Kendi üzerine yerleştirmek, takınmak, kuşanmak.*
Aṭlas-ı gerdūn olup ferş-i semend-i kevkebi
Ṭaḳdı ḫalḫal-ı hilāli sāḳına ʿizzetle māh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 18). [ṭaḳdı, -dı ]*

**tâk:** *Kemer, bina kemeri.*
Eyvān-ı ser-bülendin seyr eyleyüp ʿaceb mi
Geçse yire ḥayādan **ṭāḳ** u revāḳ-ı Kisrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 10). [ṭāḳ, ]*

**ṭāḳat:** *Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.*
Bār-ı girān-ı ġurbete **ṭāḳat** muḥāl iken
Ġayret Naẓīm mūr-ı żaʿīfi ḥamūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 15). [ṭāḳat, ]*
Nola düşnām-ı telḫ-ı zaḫmına **ṭāḳat** getürmezse
Zebān-ı rumḥ-ı rezmi düşmene ṭaʿna zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 67). [ṭāḳat, ]*
Yoḳdur firāk-ı yāre ilāhı taḥammülüm
Bār-ı girān-i ḥasretine **ṭāḳat** isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 12). [ṭāḳat, ]*

**ṭāḳat-ı dest-bürd:** *Kudret gücü.*
Bir ẓālim-i bī-amāna düş oldum kim
Ne **ṭāḳat-ı dest-bürd** ne cāy-ı gürīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 4). [ṭāḳat-ı dest-bürd, ]*

**taḳbīl:** *Öpme.*
Kürsi-yi ʿarşa ʿurūc itdi sürūşān-ı kirām
Didiler pāyını **taḳbīl** idüp ehle sehlā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 262). [taḳbīl, ]*
Leb-i ümidi ider āb-ı yeʾs ile şüste
Baḫīl ü dūnuñ iden dest ü dāmenin **taḳbīl**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 18). [taḳbīl, ]*

**taḳbīle:** *Öpmek.*
Tāze elfāz ile güftārumı gūş eylemeġe
Pāy-ı taʿbīrumi **taḳbīle** gelür ḥüsn-i edā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 48). [taḳbīle, ]*

**taḳdīm:** *(Bir şeyi) Kendinden büyük ve üstün bir kimseye verme, sunma.*
Enbiyā vü rusüle ol şeref-i mevcūdāt
Kevne āḫirde gelüp ẕātı olındı **taḳdīm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 26). [taḳdīm, ]*
Saʿy idüp cān-ı dili cānı **taḳdīm** eyler
Kaʿbe-i kūyı ṭavāfında miṣāl-i recebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 19). [taḳdīm, ]*

**taḳdīr:** *Allah'ın takdir ve tayini, kader.*
Taḳdire rabṭ-ı ḳalb iden āzāde-hāṭrırı
İzzet ne şād-kām ne ẕillet melūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 13). [taḳdire, ]*
Teslīm idüp umūrını Ḥaḳḳā Naẓīm-i zār
Ser-rişte-i irādeti **taḳdire** bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 14). [taḳdire, ]*
Olur tedbīri **taḳdīre** muvāfıḳ her işe ḳādir
Ẓāhir ü dest-gīri bir ḳuluñ kim Ḥaḳ
Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 1). [taḳdīre, ]*

**taḳdīr:** *takdir, değerlendirme.*
Ḥaḳḳā ki ne işlese kişi rāst gelür
Taḳdīr olınıcaḳ muvāfıḳ-ı tedbīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 4). [taḳdīr, ]*

**taḳdīr itmiş:** *Değerlendirmek, kararlaştırmak.*
Bu kemāl ile Naẓīmā bu ḫiāl-i ḥüsni
Aña üstād-ı ezel var ise **taḳdīr itmiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 10). [taḳdīr itmiş, -miş ]*

**ṭāḳı:** *Kubbe, kemer.*
Her kemer ḳavs-i ḳuzeḥ her **ṭāḳı** çarḫ-ı nüh-revāḳ
Kim sipihr-i lāciverdüñ hem-seri olsa maḥal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 7). [ṭāḳı, ]*

**ṭak-ı āġuşa:** *Kucağımın kemerine.*
**Ṭaḳ-ı āġuşa** seni alduḳca lā-büd aġlarum
Ḥāle-dār olsa meh-i tābān belī bārān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 83). [ṭaḳ-ı āġuşa, -a ]*

**ṭāḳ-ı bülend:** *Yüksek kubbe.*
Beşāret-şemse zerrīn-**şemsedür ṭāḳ-ı bülend**inde
Kenār-ı saḳfına āvīzedür müjde Şüreyyāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 21). [ṭāḳ-ı bülend, -in, -de ]*

**ṭāḳ-ı bülendi:** *Yüksek kubbe.*
Bu irtifaʿ ile seyr eyleyen ḳıyas eyler
Kemine **ṭāḳ-ı bülendi** sipihr-i aḫżardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 140). [ṭāḳ-ı bülendi, -i ]*

**ṭāḳ-ı evṭāḳ-ı şān:** *Şanlı kubbesinin kemerleri.*
Şāḫ-ı sipāh-perver şāḫenşeh-i muẓaffer
Saḳf-ı semāya hem-ser **ṭāḳ-ı evṭāḳ-ı şān**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 18). [ṭāḳ-ı evṭāḳ-ı şān, ]*

**ṭāḳ-ı felek:** *Gök kubbe.*
Mesiḥ gibi sebük-bār iseñ ʿalāyıḳdan
Çeḫār **ṭāḳ-ı felek** menzil-i dü-kāme olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 12). [ṭāḳ-ı felek, ]*

**ṭāḳ-ı hāvernaḳ:** *Havernak köşkünün kemeri.*
Yoḳdur bu ḳaṣra **ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ** gibi naẓīr
Olmış miṣāli kāḫ-ı Muḳarnas gibi ʿadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 19). [ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ, ]*

**ṭāḳ-ı iclāl:** *Büyüklük ,ululk kemeri .*
Rīzesinüñ āsitān-ı rifʿati çeşm-i nücūm
**Ṭāḳ-ı iclāl**inde āvīze Süheyl ile Süha

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 12). [ṭāḳ-ı iclāl, -in, -de ]*

**ṭāḳ-ı ḳadrine:** *Kudret kemeri.*
Ol ḫudāvend-i ciḫān-pīrā ki **ṭāḳ-ı ḳadrine**
Sīm ü zer āvīzelerdür māh ile mihr-i münīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 11). [ṭāḳ-ı ḳadrine, -in, -e ]*

**ṭāḳ-ı kisrā:** *Kisra'nın kubbesi .*
Ne meşḳūdür ne Ḳaṣr-ı Ḳayser ü ne **Ṭāḳ-ı Kisrā**dur
Bulınmaz ḥaḳ bu kim şānī bu bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 25). [ṭāḳ-ı kisrā, -dur ]*

**ṭāḳ-ı kisrā-veş:** *Kisrâ gibi kemer.*
**Ṭāḳ-ı Kisrā-veş** hezārān deyri itdi ser-nigūn
Maḳdem-i teşrīfinüñ bir ṣadme-i merdānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 25). [ṭāḳ-ı kisrā-veş, ]*

**ṭāḳ-ı muʿalla-revāḳ-ı zer-kārī:** *Altın işlemeli kubbeli ulu köşk.*
Zıhī o **ṭāḳ-ı muʿalla-revāḳ-ı zer-kārī**
Ki mehcesi ʿālem-i āftāba hem-serdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 95). [ṭāḳ-ı muʿalla-revāḳ-ı zer-kārī, -i ]*

**ṭāḳ-ı vālāsın:** *Yüksek kubbe, gökyüzü.*
Nola dergāhınuñ çārubına bāl-i hümā dirsem
Görenler **ṭāḳ-ı vālāsın** felekler tevʾemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 38). [ṭāḳ-ı vālāsın, ]*

**ṭāḳ-ı vālā-tak:** *Kubbeli yüksek köşk.*
Bir āsmāndur o nīlī o **ṭāḳ-ı vālā-tak**
Ki rīsmānı sütūnında ḫaṭṭ-ı miḥverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 93). [ṭāḳ-ı vālā-tak, ]*

**ṭāḳ-ı zer-nigāruñ:** *Altın işlemeli kubbe, kemer (gökyüzü).*
Eşiʿa rīsmānlar aña mehce mihr-i ʿālem-tāb
**Ṭāḳ-ı zer-nigāruñ** seyr idenler āsmān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 40). [ṭāḳ-ı zer-nigāruñ, -uñ ]*

**ṭakıl-:** *Takılmak .*
Bu deñli göz yaşın aldı **ṭaḳıldı** ġayre yine
Gülüñ ḫacāleti şimdi berāy-ı şebnemdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 7). [ṭaḳıldı, -dı ]*

**ṭaḳın-:** *Kuşanmak.*
**Takın**sa ḫançer-i mirrīḫi ḥükmini viremez
Ḥasūd olursa Zuḫal-pāye naḫs-ı ekberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 181). [takınsa, -sa ]*

**ṭaḳın:** *Takmak, kuşanmak.*
Gözden o perī nigīn laʿlin ṣaḳınūr
Eller anı ʿāḳıbet görürseñ **ṭaḳınur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 2). [ṭaḳınur, -ur ]*

**taḳlīd:** *Öykünmek. benzemeye çalışmak.*
Ḳāmillere peyrev ol bilüp noḳṣānın
**Taḳlīd**de ey Naẓīm taḥḳīḳe yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 4). [taḳlīdde, ]*

**taḳrīr:** *Anlatmak, ifade etmek.*
Āyet-i ʿaşḳ u muḥabbet bī-zebān tefsīr olur
Hāme taḥrīr idemez olmaz edā **taḳrīrle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 4). [taḳrīrle, --le ]*

**taḳrīr:** *Anlatma, ifade etme.*
Cādū-yı çeşmi ḳomaz derdümi **taḳrire** mecāl
Zülfi bağlar dilümi ġamzesi efsūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 9). [taḳrire, -e ]*

**taḳrīr** *Anlatmak , kararlaştırmak.*
Çāsāre düşdi teşvīr iklimin itdi teşḫīr
İtmez bu cengi **taḳrir** bir şāʿirüñ lisānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 94). [taḳrir, ]*

**taḳrīr:** *Sözle anlatma, ifade ve beyan etme, anlatış.*
Bilür keyfiyyet-i aḥvālümi **taḳrīre** ḥācet yoḳ
Żamīr-i enverinde rāz-ı pinḫānum hüveydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 25). [taḳrīre, -e ]*

**taḳrīr olur:** *Beyan eden , yazan .*
Her ne deñlü kārı şaʿb olsa biter bir bı-kesüñ
Pīşgāh-ı āṣaf-ı ʿādilde kim **taḳrīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 22). [taḳrīr olur, ]*

**taḳrir-i dil-pesend:** *Gönlün beğendiğini anlatmaak.*
Kuḥl-i dü-çeşm-i bīniş müşgīn sevād-ı kilki
Mengūş-i ehl-i dāniş **taḳrir-i dil-pesend**i *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 10). [taḳrir-i dil-pesend, -i ]*

**taḳsīm:** *Bölme, parçalara ayırma , pay etme.*
Eyledi bu ġazeli bülbül-i ṭabʿum **takṣīm**
Dem-i ḫilḳatde daḫi eylemiş ey dürr-i yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 95). [takṣīm, ]*

**taḳṣīr:** *Kusur, eksiklik.*
Saʿyinde anuñ ki olmaya **taḳṣīri**
Her neyse olur be-kām-ı dil tesḫīri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 1). [taḳṣīri, -i ]*

**taḳṣīr:** *Bir işte kusurlu davranma, eksik yapma, kusur etme, yapabilecekken yapmama.*
Virmedüm cānumı bādī-i naẓārda yāre
Hidmet-i rüʾyet-i cānānede **taḳṣir** itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 10). [taḳṣir, ]*

**taḳṭīr olur:** *Damıtmak.*
Çehre-i ʿirfān-ı istiʿdādına şāyestedür
Sunʿ-ı Ḥaḳla her gülāb-ı feyż kim **taḳṭīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 44). [taḳṭīr olur, -ur ]*

**taḳṭir-i gulāb-ı sühan:** *Sözün gül suyunun damıtılması.*
Lāledür aña zebānum dehenümdür inbiḳ
Nola **taḳṭir-i gulāb-ı süḫan** itsem ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 12). [taḳṭir-i gulāb-ı süḫan, ]*

**taḳvā:** *Allah'dan korkma, Allah korkusuyla dînin yasak ettiği şeylerden kaçınma.*
Rıżāda zühd ü **taḳvāda** hemān levḥ-i derūn sāde
Haṭāda ṣafḥa-i pür-naḳş u zībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 11). [taḳvāda, -da ]*

**takvā:** *Allah korkusu ile Allah'ın yasakladığı şeylerden, önce şirkten, sonra da günahtan, günah ve haram olması ihtimâli bulunan şüpheli durumlardan, gereksiz şeylerden korunma, sakınma.*
Minber-i ʿirfān u **taḳvāda** ḫaṭīb-i bī-miṣāl
Cāmiʿ-i zühde imām-ı ʿārif-i bā-intibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 37). [taḳvāda, -da ]*
ʿİlm ü ʿirfān ile bir ẕāt-ı ḥikem-perver idi
Şeyḫ-i murtāż idi ḥattā veraʿ u **taḳvāda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 8). [taḳvāda, -da ]*

**takvim:** *Uygun zaman.*
Ḥażret-i ʿallāme Laʿli-zāde kim ʿarż itmeġe
Eyledi ḫāmem bu **ṭaḳvimi** raḳam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 18). [ṭaḳvimi, --i ]*

**taḳvīm-i ʿaşḳdur:** *Aşk takvimi.*
Aḥkām-ı derdi añla **taḳvīm-i ʿaşḳdur** bu Ṭômārını bu fennüñ üstād-ı kār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 11). [taḳvīm-i ʿaşḳdur, -dur ]*

**takviyet-baḫş:** *Kuvvet veren olmak.*
Bir zʿaīfe **taḳviyet-baḫş** olsa rāḥm ü şefḳati
Gelmeye seng-i felaḥatle zücāce inkisār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 99). [taḳviyet-baḫş, ]*
Bir żaʿife **taḳviyet-baḫş** olsa henġām-ı neberd
Eyliye Behrām u Keyvānı hirāsān ḫançeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 179). [taḳviyet-baḫş, ]*

**ṭalʿat:** *Güzellik, parlaklık.*
Māh-ı tābān-ı ʿʿAcem mihr-i dıraḫşān-ı ʿArab

Cebhesi bedr-i recā **ṭalʿatidür** şems-i ḍuḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 118). [ṭalʿatidür, -i, -dür ]*
Ey burc-ı ḥüsne **ṭalʿati** şems ü rūḫı ḳamer
Meh-ṭalʿaṭān u zühre-cebīnān-ı ʿişve-ger *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [ṭalʿati, -i ]*

**ṭalʿat:** *Sevgilinin yüzünün parlaklığı, güzelliği.*
Ẕerresi **ṭalʿatinüñ** mihr ile māh
Ḥüsninüñ sūḫtesi nūr-ı nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 9). [ṭalʿatinüñ, --i, --nün ]*

**ṭalʿat-ı baḫtı:** *Talihinin güzelliği.*
**Talʿat-ı baḫtı** kim bir āyīnedür
Āftāb olmış aña āyīnedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 51). [talʿat-ı baḫtı, -ı ]*

**ṭalʿat-ı pāki:** *Temiz çehresi.*
Ḥūrşīd-güdāz olsa nola **ṭalʿat-ı pāki**
Bu bāriḳa-i ḥüsn ü kemāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 9). [ṭalʿat-ı pāki, ]*

**ṭāle:** *"Uzun olsun, uzasın" manasına duadır .*
Cān-ı ʿālem ʿālem-i cān şāḫ biñ şāḫ-ı ciḫān
Pādişāḫ-ı dehr Sulṭān Muṣṭafā **ṭāle** be-kāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 24). [ṭāle, ]*

**ṭāle beḳāh:** *Allah onun ömrünü uzun etsin!.*
Merḥabā zinde-dil-i istiġnā
Ki añılsa diyeler **ṭāle beḳāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 58). [ṭāle beḳāh, ]*

**taleb:** *İsteme, istek, dileme.*
O şehüñ y'azmaġa ṭuġrā-yı berāt-ı naʿtin
Katib-i çarḫuñ olursa nola efzūn **ṭalebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 30). [ṭalebi, -i ]*
Beni ġarīb ḳodı bu serāy-ı fānide
Beḳāda Kevṣer ü ḥūr-ı cinān olup **ṭalebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 4). [ṭalebi, -i ]*

**ṭāle-beḳāh:** *Sultan talihi.*
Güne güne naʿt-ı pākin gūş idenler didiler
Merḥabā nuṭḳ-ı Nāẓim-i pür-hüner **tāle-beḳāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 70). [tāle-beḳāh, ]*

**ṭalebkārān-ı eyyām-ı neşāṭ:** *Neşeli günleri isteyenler.*
Dīde rūşen ey **ṭalebkārān-ı eyyām-ı neşāṭ**
Geldi devir-i rāḥat-ı endūh-sūz u ġuṣṣagāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 5). [ṭalebkārān-ı eyyām-ı neşāṭ, ]*

**ṭāliʿ:** *Baht, kısmet, kader.*
**Ṭāliʿ** Naẓīme ider ol māhı mihribān
Bīdār olursa dīde-i baḫt-ı ġunūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 17). [ṭāliʿ, ]*

**ṭāliʿ:** *Kader, kısmet.*
Revādur **ṭāliʿ**ümde devlet-i evṣāfuñ el virse
Felekde maẓḫār-ı keffü'l-haẓībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 15). [ṭāliʿümde, -üm, -de ]*

**ṭāliʿ:** *talih, kısmet.*
Fiġānum göklere çıḳdı ne **ṭāliʿ**dür ki gūş itmez
Fiġānum gibi oldı ol meh-i nā-mihribān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 3). [ṭāliʿdür, -dür ]*

**ṭāliʿ:** *Baht, talih, şans.*
Aġyār olursa ḫalḳ-ı ciḫān yār yār olur
**Tāliʿ** felekde yāver ise baḫt yār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 14). [ṭāliʿ, ]*
Çarḫ-ı kec-rev deġüldi nā-hemvār
Ṭāliʿüm yāver idi baḫtum yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 62). [ṭāliʿüm, -üm ]*

**ṭāliʿ:** *Kader; şans.*
O ḫurşīd-i kemāle ẕerre-i nāçīz olan nāḳış
Ḳamerden **ṭāliʿi** saʿd āftāb-ı baḫtı esveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 22). [ṭāliʿi, -i ]*

**tālib:** *Âşık.*
Mihr-i feyżinden yeter bir kerre iki ʿāleme

Aña **tālib** z̲erre gibi gerçi bī-pāyān u ḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 36). [tālib, ]*

**ṭālib:** *İstekli.*
Ṭalib olanuñ o Yūsuf-ḥüsne Naẓīm
Elbette çıḳarmış ipliġi bāzāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 3). [ṭalib, ]*
Hāżır gerekse ġāʾib ḫākderinde **ṭālib**
Ol derde İbn-i Ḥācib derbān-ı derdmendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 7). [ṭālib, ]*

**ṭālib:** *İstekli, hevesli.*
Söylemek lāzım deġil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Kaʿbe-i kūy-ı yāre **ṭālib** idüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 220). [ṭālib, ]*

**ṭālib idi:** *Arzulamak, istemek, talep etmek.*
Hūblar **ṭālib idi** ülfetüme
Dilberān rāġıb idi ṣoḥbetüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 35). [ṭālib idi, ]*

**ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış:** *Hilesiz şarap kadehi arayan.*
Ne Cem ol **ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış** ol
Tek hemān bir neşve ṭaḥṣīl eyle de dürdī-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 1). [ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış, ]*

**ṭālib-i derdüñ:** *Derdine çare arayan.*
Şuġl-i lemeʿāt-ı ġam iden **ṭālib-i derdüñ**
Destārı meh ü mihr gibi yine başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 5). [ṭālib-i derdüñ, ]*

**ṭālib-i lūṭf:** *Lütuf isteyen.*
**Ṭālib-i lūṭf**ı kibār ile ṣıġār
Sāʾil-i cūd-ı şeh ü şeh-zāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [ṭālib-i lūṭf, -ı ]*

**ṭāliʿ-i ferḫunde:** *Güzel talih.*
Mesned-i ʿizz ü saʿādetde olup ʿömri füzūn
**Ṭāliʿ-i ferḫunde** yāri yāveri baḫt-ı civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 8). [ṭāliʿ-i ferḫunde, ]*

**ṭaliʿ-i fīrūz:** *Uğurlu, açık talih.*
Neydi felekde **ṭaliʿ-i fīrūz** ey Naẓīm
Na-mihribānluḳ itmeseler māh-pāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 17). [ṭaliʿ-i fīrūz, ]*

**ṭāliʿ-i şāḫī:** *Şahın talihi.*
Aʿdāya ṭīġı her ṭaraf itdürdi ser-fürū
Baḫt-ı bülend ü **ṭāliʿ-i şāḫī** küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 14). [ṭāliʿ-i şāḫī, -i ]*

**ṭaliʿ-i yārūñ:** *Talihi yardımcı olmak.*
**Ṭaliʿ-i yārūñ** ile fikr-i kenār itseñ eġer
Duḫter-i baḫtuñ olur Zāl-i sipihrūñ ḫaheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 33). [ṭaliʿ-i yārūñ, -üñ ]*

**taʿliḳ ideler:** *İliştirmek; talik yazıyla yazmak.*
Hoş-nüvīs olsañ muḥaḳḳāk nüsha **taʿliḳ ideler**
Hatṭ-ı Yāḳūt ile reyḥānuñ olursan hem-seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 61). [taʿliḳ ideler, -e, -ler ]*

**taʿlīm-i şād:** *Yüzlerce ders.*
O şemʿ-i ḥüsni yād itdükce ednā şuʿle-i āhum
Dil-i pervāneye **taʿlīm-i şād** süz ü güdāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 14). [taʿlīm-i şād, ]*

**ṭāliʿü:** *Baht, talih, şans.*
Ḳāṣıd-ı devrān ḳudūm-i pākini tebşīr idüp
**Ṭāliʿü** baht āsmāna itdi pertāb-ı külāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 14). [ṭāliʿü, ]*

**tamaʿ:** *Açgözlülük.*
Rızḳ-ı maḳsūm gelürken saña ḥayf
Gelmiye ḥırṣ u **ṭamaʿdan** ikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 20). [ṭamaʿdan, -dan ]*

**tamaʿ:** *Aç gözlülük, tamah.*
Olsa ṭabʿı eṣ-ṣalā-fermūde-ḫān-ı luṭf u cūd
Dīde-i ḥırṣ u **ṭamaʿ** evvel naẓārda sīr olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 54). [ṭamaʿ, ]*

**tamam-ı ʿāşıḳ-ı dīdār:** *Sevgilinin güzel yüzüne aşık tamamdır.*
**Tamam-ı ʿāşıḳ-ı dīdār** odur ki girye-künān
İde dü-çeşm-i teri çeşme-i niyāzı sebīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 5). [tamam-ı ʿāşıḳ-ı dīdār, ]*

**tamga:** *Bir nesnenin üzerine bir nişan bir alamet basmak üzere boya veya kızgın demir olarak kullanılan mühür (Tanıkta, atlara vurulan damga söz konusudur); herkes tarafından bilinen yüz kızartıcı durum.*
Metāʿ-ı dil ki nessāc-ı fenā kālālarındandur
Süveydā anda teslīm ü rıżā **tamġā**larındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 2). [tamġālarındandur, -lar, -ı, -n, -dan, -dur ]*

**tamga:** *Damga, nişan, işaret.*
Vire kālāsına pīrāye o zībā **tamġa**
Besdür ey ḫāme yiter eyleme taṭvīl-i kelām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 329). [tamġa, ]*

**taʿmīr olur:** *Onarılmak, düzeltilmek, yenilenmek.*
Hānedān-ı ʿizzet ü iḳbāli ābādān ola
Her dil-i vīrān ki dest-i luṭf ile **taʿmīr olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 92). [taʿmīr olur, -ur ]*

**ṭamla:** *Damla.*
Bilür cevher-şināsān-ı ṭarab ḳīrāṭ ile ḳadrin
Meyüñ her ḳaṭresi bir **ṭamla** yāḳūt-ı ferāḫ-zādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 4). [ṭamla, ]*

**ṭamla:** *Yuvarlak biçimde, çok küçük miktarda sıvı, katre.*
Her **ṭamlası** birer dizi yāḳūt-ı nāb olur
Yād-ı lebiyle dīde-i terden ki ḳan gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 93). [ṭamlası, -sı ]*

**ṭaʿn:** *Ayıplama, kınama.*
Nola düşnām-ı telḫ-ı zaḫmına ṭāḳat getürmezse
Zebān-ı rumḥ-ı rezmi düşmene **ṭaʿna** zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 68). [ṭaʿna, -a ]*

**ṭaʿn:** *Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme.*
Sālik-i semt-i mecāza **ṭaʿn** idermiş müddeʿī
Menzil-i taḥḳīḳe gūyā vāṣıl-ı reh-bürdedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 3). [ṭaʿn, ]*

**ṭaʿn ider:** *Şaşırmak.*
Mālik-i mülk-i Süleymāndur gedā-yı kūyı kim
**Ṭaʿn ider** yāḳūt-ı mihre gevher-i engüşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 162). [ṭaʿn ider, -er ]*

**ṭaʿne:** *Ayıplama okları. Sevgilinin kirpikleri.*
Yazildi nāme şeh-i ʿaşḳ ey Naẓīm nola
İderse mühr-i Süleymāna **ṭaʿne** ḫātem-i dil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 20). [ṭaʿne, ]*

**ṭaʿne:** *Ayıplama, azarlama, sövme.*
O deñli buldı şeref-rīze seng-i dergāhı
Ki **ṭaʿne** ṭaşın atar Farḳ-ı Ferḳadān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 28). [ṭaʿne, ]*

**ṭaʿne-dād-ı ibn-i sīnā:** *İbn-i Sinânın şifa verenidir.*
Felāṭūn-ı ḥikem-pīşe Arisṭo-rüşd ü endīşe
Kemālātıyla ḥālā **ṭaʿne-dād-ı İbn-i Sīnā**dur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 6). [ṭaʿne-dād-ı ibn-i sīnā, -dur ]*

**ṭaʿne-i raḳīb:** *Rakiplerin çekiştirmesi.*
Cevrüñ hilāl ider ne belā **ṭaʿne-i raḳīb**
Birdür ölüm olur mı bir ey bī-emān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 7). [ṭaʿne-i raḳīb, ]*

**ṭaʿn-ı bed-gūdan:** *Dedikoducuların ayıplaması.*
Bīm-i hecr ü cevr-i yār ü **ṭaʿn-ı bed-gūdan**

Naẕīm
Kārum efġān ṣabr nālān ḫāṭırum vīrān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 13). [taʿn-ı bed-gūdan, ]*

**ṭaʿn-ı müddeʿī:** *İddiayı ayıplamak.*
Virmez dil-i ḫamūle keder **ṭaʿn-ı müddeʿī**
Muḥkem olan Biñā ḳatı müşkil ḫārāb dlur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 11). [ṭaʿn-ı müddeʿī, -i ]*

**tanẕīr olur:** *Benzetilmek.*
Şiʿr-i ḫāṣid beñzemez medḥünde nuṭḳ-ı pāküme
Siḥr-i Hārūt olsa iʿcāze nice **tanẕīr olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 70). [tanẕīr olur, -ur ]*

**tār:** *(Dokumada) arış, ip.*
Eyledükce ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn nessāc-ı ʿaşḳ
Kārgāh-ı dilde ṣabr u huş **tār** u pud olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 12). [tār, ]*
Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh **tār** ile pūd olsa bu minvāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 8). [tār, ]*
Ḳumaş-ı Naẕm-ı kāmilde bulınmaz **tār** u pūd-ı ḥaşv
Olur hemvāre minvāl-i ḫayāli bir siyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 11). [tār, ]*

**tār:** *Saç teli.*
Cilvegehdür yine her **tārı** bir āşūbe Naẕīm
Ne ḳadar olsa da zülf-i siyehi dāmen-çīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 9). [tārı, -ı ]*
Ḥāḳ-i siyāhı kuḥl-i cilā **tārı** nūr-ı mahż
Ābı laṭīf bādınuñ āşüftesi nesīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 13). [tārı, -ı ]*

**tār:** *Karanlık.*
Ḳırdı o **tārın** nevā-yı şerʿin itdükde simāʿ
Şerm-i ḫacletle dil-i nāhīde geldi intibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 21). [tārın, ]*

**tār:** *Tel, saç teli.*
Zülfinüñ her **tārr** bir bend-i zebāndur ʿāşıḳa
Çeşmi cādūlarda mekr ile füsūn efzūn olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 9). [tārr, ]*
Bir ser-āmed dilber-i Leylī-veşüñ Mecnunuyuz
Kim şikenc-i zülfinüñ her **tārınuñ** māhbūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 2). [tārınuñ, -ı, -nuñ ]*
Zülf-i müşgīn **tārınuñ** cān u dil-i āvāreye
Dāne dāne ḫāl ile dām-ı cünūndur her ḫamı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 13). [tārınuñ, -ı, -nuñ ]*

**tār:** *Dağınık, perişan.*
Bir dil ki derd-i ʿaşḳ ile zerd ü niẕār ola
Bezm-i şeh muḥabbete **tār** u rebāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 10). [tār, ]*

**tār:** *Dağınık, perişan.*
Her ṭarḥına ḳażā vü ḳader **tār** u pūd olur
Nessāc-ı kārgāh-ı fenā kim zemānedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 19). [tār, ]*
Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni **tār** u püd-ı nāz ile ṭoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 8). [tār, ]*
Eyleme ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān
Hilʿāt-ı eyyāma tā kim ṣubḥ u şāmı pūd u **tār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 178). [tār, ]*

**tār:** *Ip, iplik, tel.*
Teb-lerze-i ʿaşḳla olup bīçāre
Ten döndi temām żaʿf-ı ġamden **tāre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 2). [tāre, -e ]*

**tār u mār:** *Dağınık, karmakarışık, perişan.*
Hāne-ber-dūş-ı hevāyum çün ḥabāb-ı cām-ı mey
Nehb-i ṣaḥbā-yı hevesle oldı ʿaḳlum **tār u mār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 172). [tār u mār, ]*

**tār u pūd:** *Enine ve boyuna , her yanı, her tarafı.*
Bu minvāl üzre nessāç-ı süḫan elfāẕ u maʿnāya
Naẕīmā ḥaḳ budur kim **tār u pūd** imtiyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 20). [tār u pūd, ]*

**ṭarabgāh:** *Sevinç yeri, coşkunluk yeri.*
Göreydi bānī-i ṭāḳ-ı Hāvernaḳ bu **ṭarabgāhı**
İderdi kendüye şad şerm ile pertāb-ı deryāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 23). [ṭarabgāhı, ]*

**ṭarabgāh-ı ʿālemüñ:** *Alemin coşkunluk yeri.*
Fehm it beḳāsını bu **ṭarabgāh-ı ʿālemüñ**
Hüşyār iseñ nümūnesi bezm-i şebānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 17). [ṭarabgāh-ı ʿālemüñ, -üñ ]*

**ṭarabgāh-ı behişt:** *Cennetteki eğlence yeri.*
**Ṭarabgāh-ı behişt**e çekdi māḥmil
Meḥemmed Hān-ı rābiʿ göçdi ey dil (1104) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 11). [ṭarabgāh-ı behişt, -e ]*

**ṭarab-gāh-ı ciḫān:** *Dünyanın sevinç ve coşkunluk yeri.*
**Ṭarab-gāh-ı ciḫān**da köhne rind-i bāde-āşāmız
Bize sāḳī-i meclis tāze vü şahbā ʿatīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 7). [ṭarab-gāh-ı ciḫān, --da-da ]*

**tarab-sāz:** *Neşelendirici, coşturucu.*
İder endūh u ġam encāma āġāz
Olur rāmişger-i şādī **ṭarab-sâz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 14). [ṭarab-sâz , ]*

**tārāce:** *Yağma, çapul, talan.*
**Tārāce** virdi ḳāfile-i ṣabr u hūşumı
Düzdīde ġamzeler o ḥarāmī neẕāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 9). [tārāce, ]*

**ṭaraf:** *yan, yön, bölge, yer.*
Aʿdāya ṭīġı her **ṭaraf** itdürdi ser-fürū
Baḫt-ı bülend ü ṭāliʿ-i şāḫī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 13). [ṭaraf, ]*

**ṭaraf:** *Taraf, yön.*
Aḳın ṣalup ṣu gibi her **ṭarafdan** leşker-i Tātār
O şāḫuñ ḫaşmına yaḫşı dimez lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 65). [ṭarafdan, -dan ]*

**ṭaraf:** *Yön, yer.*
Buy-ı dil-cū kim meşām-ı bülbüle gülden gelür
Her **ṭaraf** gūş-ı güle ṣād-naġme bülbülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 2). [ṭaraf, ]*
Biñ cān ile gelürdi peyāpey ciḫāniyān
Rūmāl-i pāyine o ʿazīzüñ **ṭaraf** ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 6). [ṭaraf, ]*
Biñ cān ile gelürdi peyāpey ciḫāniyān
Rūmāl-i pāyine o ʿazīzüñ **ṭaraf** ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 6). [ṭaraf, ]*
Nüvīd-i maḳdemiyle her **ṭaraf** sūr itdiler aḥbāb
ʿAdūnuñ çeng-i mātem rīş-i baḫt-ı ṭāliʿin buldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 5). [ṭaraf, ]*

**ṭaraf ṭaraf:** *Her taraftan.*
Serümde suziş-i ʿaşḳı dilümde ṣad teşvir
**Ṭaraf ṭaraf** yine hep hāy u hūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 12). [ṭaraf ṭaraf, ]*

**ṭaraf ṭaraf:** *Yan yana.*
Ṣalāḥ-ı ṣulḥ ile ıslāh-ı beyn idüp oldı
**Ṭaraf ṭaraf** yine ilçiler armaġan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 78). [ṭaraf ṭaraf, ]*

**ṭarafdan:** *-Konuşulan konunun- bir yönü.*
Her **ṭarafdan** şemʿ-i bezm olsa ʿaceb mi rū-nümā
Şekl-i fānūs-ı müdevver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 9). [ṭarafdan, -dan ]*

**ṭaraf-ı kâʿbe-ı viṣāl:** *Kavuşma yerinin yönünü.*
Feżā-yı hecri geçen saʿy-ı pāy-ı himmetle
Ṣafā ile **ṭaraf-ı Kâʿbe-ı viṣāl** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 10). [ṭaraf-ı kâʿbe-ı viṣāl, ]*

**ṭaraf-ı mevlā:** *Allah tarafından.*
Oldılar ʿāzim-i Firdevs iki ehl-i ʿirfān
İrciʿī emri gelince **ṭaraf-ı Mevlā**dan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 2). [ṭaraf-ı mevlā, ]*

**tarap:** *Taraf.*
Derdidür cān ü dil-i zāre devā-yı cāvīd
Sūḳ-var-ı ġamınuñ hep ebedīdür **ṭarabı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 48). [ṭarabı, -ı ]*

**ṭarāvet:** *Tazelik, canlılık.*
Ẕātuñda bul güher gibi tāb u **ṭarāveti**
Gül gibi alma şebnem-i terden leṭāfeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 1). [ṭarāveti, -i ]*

**ṭarāvet:** *Tazelik, canlılık.*
Ḳalmaz bu **ṭaravet** saña ḫaṭṭuñ gelüp āḫir
Cānā seni şimdi ṣaranı sen de ṣararsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 5). [ṭaravet, ]*

**ṭārem-i rifʿatinüñ:** *Yüksek kubbe.*
Baġ-ı cāhında Ṣüreyyā o saʿādet-çemenüñ
**Ṭārem-i rifʿatinüñ** ḫūşe-gedā-yı ʿinebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 28). [ṭārem-i rifʿatinüñ, -in, -üñ ]*

**ṭārem-ı ʿulviden:** *Yüce kümbet.*
Berḳ ṣatma ẕeyl-i bāġ -ı dehre bād-ı ṣunʿ ile
**Ṭārem-ı ʿulvi**den niṣār oldı berg-i yāsemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 10). [ṭārem-ı ʿulviden, -den ]*

**ṭarf:** *Taraf.*
Emrine ins ü melek fermān-ber
Oldı māḥkūmı ciḫān **ṭarf** be-ṭarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 24). [ṭarf, ]*

**ṭarf-ı külāhuñda:** *Şapkanın kenarı.*
Kākül-i ḫam-be-ḫamuñ ey gül-i nev-reste-i nāz
Ṣaçlı sünbül gibidür **ṭarf-ı külāhuñda** senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 6). [ṭarf-ı külāhuñda, -uñ, -da ]*

**ṭarḥ:** *Tertip etmek, yapmak , düzen kurmak .*
Her **ṭarḥına** ḳażā vü ḳader tār u pūd olur
Nessāc-ı kārgāh-ı fenā kim zemānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 19). [ṭarḥına, -ın, -a ]*
Sāḳiyā vaṣf-ı lebüñde bir ġazel **ṭarḥ** itdi kim
Ḳavline her kim Naẕīmüñ olsa kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 13). [ṭarḥ, ]*
Ṭarḥ itdi üstüḫânum metn-i cünūna mıṣṭar
Ẓann itme anı ancaḳ Ḳays-ı nizār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 5). [ṭarḥ, ]*
Yine miʿmār-ı ṭabʿı eyledi bir nev-biñā **ṭarḥın**
Ki çarḫ-ı aṭlasa bām-ı refiʿinden düşer sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 13). [ṭarḥın, -ın ]*

**ṭarḥ:** *Düzen, tertip, tanzim.*
**Ṭarḥı**na itmānına taḥsīn idüp ben de Naẕīm
İki tārīḫ eyledüm biri birisinden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 9). [ṭarḥına, -ı, -n, -a ]*
Ṣad bāreka'allāh ey eser-i ḫān-ı ḳāmrān
Kim Ḥaḳ binā-yı ḳadrini **ṭarḥ** eylemiş ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 2). [ṭarḥ, ]*

**ṭarḥ:** *Bahçelerde çiçek dikmek için ayrılmış yer.*
Ṣaḫāne **ṭarḥı** menzil-i Ḥācī Selīm Girāy
El-ḥaḳ mekān-ı bī-bedel-i Ḥācī Hān Selīm (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 23). [ṭarḥı, -ı ]*

**ṭarḥ:** *Yapı; düzen.*
Didi Naẕīm hāṭif tarīḫīni bu **ṭarḥuñ**
Baḥr üzre ṭarz-ı zībā cāy-ı Ḥüseyn Pāşā

(1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 13). [ṭarḥuñ, -ūñ ]*

**ṭarḥ:** *Düzen, tertip, tanzim.*
Miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmili ḥālā yine **ṭarḥ** eyledi
Çeşm-i beşer görmiş degül bir böyle bünyād-ı ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 3). [ṭarḥ, ]*

**ṭarḥ eylesem:** *Düzenlemek, tertip etmek , meydana getirmek, ortaya koymak.*
Şevḳ-ı vesfuñla münāsibdür ġazel **ṭarḥ eylesem**
Bir ḳāṣide bir ġazel ṭarḥıyla bī-noḳṣān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 75). [ṭarḥ eylesem, -se, -m ]*

**ṭarḥ eyleyüp:** *Düzenlemek, tertip etmek I, meydana getirmek, ortaya koymak.*
Vaṣf-ı kūyuñda yine bir nev ġazel **ṭarḥ eyleyüp**
Ṣāḥum itdüm ʿarż-ı ḥāl-i dergeh-i devlet-medār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 149). [ṭarḥ eyleyüp, -y, -üp ]*

**ṭarḥ-ı bī-ʿamed:** *Gelişi güzel çiçek bahçesi*
Mübdiʿ-i kevn ü mekān kim iḫtirāc-ı ṣunʿıdur
Eyleyen nüh ḳubbe-i eñāki **ṭarḥ-ı bī-ʿamed** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 8). [ṭarḥ-ı bī-ʿamed, ]*

**ṭarḥ-ı dil-güşā:** *Gönül açan çiçek bahçesi.*
Böyle **ṭarḥ-ı dil-güşā** vü cān-fezānuñ Ḥaḳ budur
Çeşm-i devrān miṣlini görmiş değüldür mā-ḥaṣal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 5). [ṭarḥ-ı dil-güşā, ]*

**ṭarḥ-ı emn emān ü:** *Aman dileme ve korkusuzluk bahçesi.*
ʿAdl ü dādı miyān-ı ezdāda
O ḳadar ṣaldı **ṭarḥ-ı emn emān ü** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 68). [ṭarḥ-ı emn emān ü, ]*

**ṭarḥ-ı güzīn:** *Seçkin tertibi, düzenlemesi.*
**Ṭarḥ-ı güzīn** biñā-yı metīn ey revāc-geh Sūḳ-ı bülend ü çār-sū-yı nev-kemer kemer (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 11). [ṭarḥ-ı güzīn, ]*

**ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ:** *Çirkin hicvin ince anlamı.*
Hezār şükr-i Hudā kim bu ḳavm ḥaḳkında
Ne **ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ** eyledüm ne medḥ-i cemīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 62). [ṭarḥ-ı hicv-i ḳabīḥ, ]*

**ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn:** *Delilerin kalesinin çiçek bahçesi.*
Eyledükce **ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn** nessāc-ı ʿaşḳ
Kārgāh-ı dilde ṣabr u huş tār u pud olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 11). [ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn, ]*

**ṭarḥ-ı maḳāl-i germ:** *Çabuk ve süratli söz bahçesi.*
Tā-be-key tekşīr-i güftār eyledüñ ġass u semīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 130). [ṭarḥ-ı maḳāl-i germ, ]*

**ṭarḥ-ı müceddeddür:** *Yenilenmiş bahçe.*
Ümīd oldur ola cāy-ı penāhı köhne ʿişyāndan
Biñā-yı vaṣf-ı ẕātuñda bu bir **ṭarḥ-ı müceddeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 76). [ṭarḥ-ı müceddeddür, -dür ]*

**ṭarḥ-ı raʿnā:** *Güzel hoş çiçek bahçesi.*
Güyā bu **ṭarḥ-ı raʿnā** bir şūḫ-ı bī-bedeldür
Çıḳmış kenāre eyler rindāne seyr-i deryā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 7). [ṭarḥ-ı raʿnā, ]*

**ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı sulṭān muṣṭafā:** *Sultan Mustafa nın ruh arttıran, ruha canlılık veren, cana can katan bahçesine.*
Tehniyet-güyān didüm sīrāb olup ben de Naẓīm
Bunca ʿāynı **ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı Sulṭān Muṣṭafā** (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 34). [ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı*

*sulṭān muṣṭafā, ]*

**ṭarḥ-ı sevād:** *Yazı karalama.*
Kātib-i çarḫ sunar destine levḥ ü ḳalemi
Şiʿr ü inşāda idince ḳalemi **ṭarḥ-ı sevād**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 4). [ṭarḥ-ı sevād, ]*

**ṭarḥ-ı sühan:** *Sözü tanzim etmek; kelâmı yerli yerinde söylemek.*
Güne güne ey Naẓīm itsem nola **ṭarḥ-ı süḫan**
İltifāt ile kemāl-i zū-fünūn efzūn olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 15). [ṭarḥ-ı süḫan, ]*

**ṭarḥ-ı sühanıñ:** *Şiir bahçesi.*
**Ṭarḥ-ı süḫan**ıñ ġayre ḳıyās itme Naẓīmüñ
Fenninde kişi ḥaḳ bu kim üstād gerekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 15). [ṭarḥ-ı süḫanıñ, --ıñ ]*

**ṭarḥ-ı sulṭān muṣṭafā:** *Sultan Mustafa'nın bahçesindeki çiçeklik.*
Āb-ı ṣāf-ı ʿāyn cārī **ṭarḥ-ı Sulṭān Muṣṭafā**
Yazdı tāriḫ-i esāsın ḫāme-i şīrīn-edā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 13). [ṭarḥ-ı sulṭān muṣṭafā, ]*

**ṭarḥ-ı vālā:** *Yüksek çiçek bahçesi.*
O deñli mürtefiʿdür kim meh-i nevden idüp ʿāynuñ
İder neẕẕāre pīr-i āsmān ol **ṭarḥ-ı vālā**ya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 16). [ṭarḥ-ı vālā, -y, -a ]*

**ṭarhıyla:** *Kurma, düzenleme, atma.*
Tāze **ṭarhıyla** nola maḳbūle geçse ey Naẓīm
Tuḥfe-i naẓm-ı terüm yārān-ı İstanbuladur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 9). [ṭarhıyla, -ı, -y, -la ]*
Şevḳ-i vesfuñla münāsibdür ġazel ṭarḥ eylesem
Bir ḳāṣide bir ġazel **ṭarḥıyla** bī-noḳṣān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 76). [ṭarḥıyla, -ı, -y, -la ]*

**tār-ı maṣṭardur:** *Bir şeyin çıktığı yerin karanlığı.*
Nigāh-ı bāriḳa-çīn-i süṭūr-ı eşʿārı
Meġer ki nūr-ı siyeh añа **tār-ı maṣṭardur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 174). [tār-ı maṣṭardur, ]*

**tār-ı maṣṭarı:** *Bir şeyin sudur ettiği (çıktığı) kaynağın saç teli.*
Oldı vaṣf-ı gīsuvānuñda sevād-ı şiʿrümüñ
Rişte-i müşgīn-i zülf-i ḥūr **tār-ı maṣṭarı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 200). [tār-ı maṣṭarı, -ı ]*

**tār-ı maṣṭarı:** *Bir şeyin sudur ettiği (çıktığı) kaynağın örümcek ağı.*
Müşgīn-süṭūr-ı kilk-i revān-baḫşunuñ revā
Nūr-ı nigāh olursa eġer **tār-ı maṣṭarı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 44). [tār-ı maṣṭarı, -ı ]*

**tār-ı mıṣṭar:** *İp cetvelin teli.*
Olsa **tār-ı mıṣṭar**ı lāyıḳ kitāb-ı medḥinüñ
Rişte-i gīsū-yı ḥūrü'l-ʿıyn ile nūr-ı nigāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 53). [tār-ı mıṣṭar, --ı ]*

**tār-ı mūy-ı aḥmeddür:** *Ahmed'in kılının teli.*
Ṭutuldı nuṭḳı ḫayāl-ı füsūn-ı zülfiyle
Zebān-ı bend-i dilüm **tār-ı mūy-ı Aḥmeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 10). [tār-ı mūy-ı aḥmeddür, --dür ]*

**taʿrīf:** *Anlatma, tanımlama.*
Medhüñi Ḥażret-i Ḥaḳ itmiş iken māhlūḳat
Nice **taʿrīf** ideler ẕāt-ı şerifüñ ḥāṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 306). [taʿrīf, ]*

**taʿrīf- ṣıfāt-ı pāk:** *Temiz sıfatını tarif eder.*
Ey miḍhat-i ẕātı Ḳul hüva'llāhu aḥad
Taʿrīf- ṣıfāt-ı pāki Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 2). [taʿrīf- ṣıfāt-ı pāk, ]*

**tārīḫ:** *Bir olayın meydana geldiği gün ve yıl.*
Gerçi efāżılda sezā **tārīḫe** çoḳdur ey Naẓīm
Ammā Sitanbūla eḥaḳk Hāmid Efendi-

zādedür (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 19). [tārīẖe, -e ]*
Naḳş olmaġa kiṭābesine tehniyet-gûyan
Girdi biri birine bu **tārīẖler** Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 22). [tārīẖler, -ler ]*

**tārīẖ:** *Ebced'hesabıyla düşürülen târih.*
Taẖta geçdükde ḥużūr-ı ʿizzetinde eyledi
Nev-be-nev ṭabʿum bu üç **tārīẖ** ile ʿarż-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 18). [tārīẖ, ]*
Ṭarḥına itmānına taḥsīn idüp ben de Naẓīm
İki **tārīẖ** eyledüm biri birisinden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 10). [tārīẖ, ]*
Oldı **tārīẖi** Naẓīm ol mevlid-i pākīzenüñ
Geldi Ṣādre'd-dīn Muḥammed tāze cān buldı cihān (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 9). [tārīẖi, -i ]*
Oldı bu fevvāre-i dil-cūya **tārīẖ** ey Naẓīm
Aḳdı rūḥ-ı pāk-i Mevlānā içün şād ervâh (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 11). [tārīẖ, ]*
Oldı **tārīẖi** Naẓīm ol iki ehl-i hünerüñ
Geçdi Sırrī gibi Rüşdī bu fenā dünyādan (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 9). [tārīẖi, -i ]*
Mesned-ārā-yı cülus olduḳda **tārīẖ** eyleyüp
Bāġ-ı maʿnādan ḳopardum ben de bir sebzīn giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 59). [tārīẖ, ]*
Tārīẖi düşdi yektā ẕātı gibi Naẓīma
Rum ili mesnedinde ʿĀrif Efendi bāḳī (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 13). [tārīẖi, -i ]*
Didi fużalā cāhına **tārīẖ** Naẓīma
Ṣādr-ı Anaṭolıda revā ʿĀrif Efendi (1113) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 13). [tārīẖ, ]*
Naẓīm girye-künān fevtine didüm **tārīẖ**
Cinānda Kevṣer içe dembedem ʿAlī Çelebi (1103) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 15). [tārīẖ, ]*
İki **tārīẖ** idüp ben de Naẓīmā
Didüm şād ḥüznle derdā dirīġā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 9). [tārīẖ, ]*

**tārīh:** *Ebced'hesabıyla düşürülen târih.*
Cemʿ olup bir yire erbāb-ı süẖen **tārīẖin**
Eyledi her biri bir güne bu sūruñ īrād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 21). [tārīẖin, -i, -n ]*
Naẓīmā cevheri ḥarf ile **tārīẖin** o ẕi-şānuñ
Didüm kāʾim-maḳām-ı nām-ver ʿOṣmān Pāşādur (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 27). [tārīẖin, -i, -n ]*
Naẓīmā evc-i lāhūta ʿurūc itdükde **tārīẖin**
Didüm Ḥaḳḳā hümā-yı rūẖ-ı Naḳşī eyledi pervāz (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 13). [tārīẖin, -i, -n ]*
Didüm atduḳda ṭoḳuz yüz ḳırḳ kez **tārīẖin**
Menzil-i şehzāde Sulṭān Ammede oldı nişān (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 17). [tārīẖin, -i, -n ]*
ʿAzm-i ʿuḳbā eyledükde didi **tārīẖin** Naẓīm
Bezm-i cennetde ola hem-dem Ḥüseyne ḥūr-ı ʿ în (1119) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 33, Mısra 3). [tārīẖin, -i, -n ]*
Pervāz idince ʿAdne didi Naẓīm **tārīẖ**
Cān-ı ʿazīz-i Mıṣrī bir ḳumrı gibi uçdı (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 5). [tārīẖ, ]*

**tārīẖ-i cāh:** *Makama çıkış tarihi.*
Tehniyet-gūyān didüm **tārīẖ-i cāh**ın ey Naẓim
Oldı bu İsḥāḳ İsmāʿīl Efendi ṣādr-ı Rūm (1124) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 13). [tārīẖ-i cāh, -ın ]*

**tārīh-i cāh-ı ʿizz ü iclāl:** *Büyüklük ve ululuk makamının tarihi.*
Naẓīm-āsā didüm **tārīẖ-i cāh-ı ʿizz ü iclāl**in
Yine Rāmī Efendi müjdeler hālā reʾīs oldı (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 9). [tārīẖ-i cāh-ı ʿizz ü iclāl, -in ]*

**tārīh-i cāhın:** *Mevkisinin tarihi.*
Tehniyet-gūyān didüm **tārīẖ-i cāhın** ey Naẓīm
Ḳadrle Rāmī Efendi ḥāliyā oldı reʾīs (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 15). [tārīẖ-i cāhın, -ın ]*

**tārih-i esās:** *Esas tarihi.*
Āb-ı ṣāf-ı ʿāyn cārī ṭarḥ-ı Sulṭān Muṣṭafā

Yazdı **tārīḫ-i esās**ın ḫāme-i şīrīn-edā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 14). [tārīḫ-i esās, -ın ]*

**tārīḫ-i fevt:** *Ölüm tarihi.*
**Tārīḫ-i fevt**ini didi ṣād ḥüzn ile Naẓīm
Ḥācī Selīm Girāya ola ḫuld cāy-gāh (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 9). [tārīḫ-i fevt, --i, --n, --i ]*

**tārīḫ-i ḫaṭ-ı sebzi naẓīm:** *Yahya Nazim'ın yeni şiiri tarih ( oldı).*
Oldı **tārīḫ-i ḫaṭ-ı sebzi Naẓīm**
Enbeta'llāhu nebāten ḥaşenā (1092) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 3). [tārīḫ-i ḫaṭ-ı sebzi naẓīm, ]*

**tārīḫ-i ʿizz:** *Saygınlık tarihi.*
**Tārīḫ-i ʿizz** ü cāhın didi Naẓīm-i dāʿī
Ṣadr-ı Fuḥūl ʿaşra Seyyid ʿAlī Efendi (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 15). [tārīḫ-i ʿizz, ]*

**tārīḫ-i müsellem:** *Doğruluğu, gerçekliği ispatlanmış, herkes tarafından kabul edilmiş, şüphe götürmez, inkâr edilemez tarih.*
Naẓīma böyle **tārīḫ-i müsellem** biñde bir olmaz
Ḳapūdān-ı mükerrem ḥaḳ bu kim ʿOs̱mān Paşādur (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 19). [tārīḫ-i müsellem, ]*

**tārih-i müstesnā:** *Eşine az rastlanır bir tarih.*
Aña bir **tārīḫ-i müsteş̱nā** düşürdüm ey Naẓīm
Nemçe ṭaburını bozdı ḳırdı Sulṭān Muṣṭafā (1108) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 13). [tārīḫ-i müsteş̱nā, ]*
Eyledi yümn ile iclāl ile Aḥmed Hān cülūs
Oldı bu **tārīḫ-i müsteş̱nā** dür-i maʿnā-ṣadef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 20). [tārīḫ-i müsteş̱nā, ]*

**tārīḫ-i muʿteber:** *Değerli tarih.*
Seyr eyleyüp esāsını itmāmına Naẓīm
Didüm bu vech ile iki **tārīḫ-i muʿteber** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 10). [tārīḫ-i muʿteber, ]*

**tārīhi oldı:** *1-Yalnız adı anılır olmak veya etkisi yok olmak. 2-Geçmişte kalmak, yalnızca adının kalması.*
**Tārīḫi oldı** ṭabʿuma ilḫām ey Naẓīm
Mehdī-i kevn Müftī Meḥemmed Efendidür (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 21). [tārīḫi oldı, -dı ]*

**tārīh-i sālis:** *Üçüncü tarih.*
Haṭif-i ḳudsī didi **tārīḫ-i Ṣāliş̱** ey Naẓīm
Buldı Sulṭān Aḥmedüñ dünyā ḳudūmiyle şeref (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 23). [tārīḫ-i ṣāliş̱, ]*

**tārīḫ-i sāni:** *İkinci tarih.*
Müjde Sulṭān Aḥmed itdi dehre gün gibi cülūs
İtdi bu **tārīḫ-i ṣāni** ḫāsidi pür-tāb ü tef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 22). [tārīḫ-i ṣāni, ]*

**tārīh-i vefāt:** *Ölüm tarihi.*
Didi **tārīḫ-i vefāt**ın el açup Ḥaḳḳā Naẓīm
Rūḫına vālidemüñ eyle ilāhī raḥmet (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 5). [tārīḫ-i vefāt, -ın ]*

**tārīh-i vefāt:** *Ölüm tarihi.*
Didi **tārīḫ-i vefāt**ın ġam u ḥüzn ile Naẓīm
Hū diyüp gitdi meded Himmet Efendi-zāde (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 9). [tārīḫ-i vefāt, -ın ]*

**tārīḫ-i zībā:** *Süslü tarih.*
Düşdi bir **tārīḫ-i zībā** biñ yüz on beşde Naẓīm
Oldı mühr-i yümn ile ḥālā Ḥaşan Pāşā vezīr (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 25). [tārīḫ-i zībā, ]*

**tārīh-i zībā:** *Güzel tarih.*
O düsṭūr-ı güzīnüñ manṣıb-ı iclāline el-ḥaḳ
Bu mıṣraʿ cevherī ḥarfiyle bir **tārīḫ-i zībā**dur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 18). [tārīḫ-i zībā, -dur ]*

**tārīḫini:** *Ebced'hesabıyla düşürülen târih.*
Bu muṣaffā çeşmenüñ bu ʿāyn-ı ṣafvet-güsterüñ

Her biri **tārīẖini** bir güne itmişken edā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 32). [tārīẖini, ]*
Didi **tārīẖini** tebşīr idüp āfāḳa Naẓīm
Mühre adliyle sezā Rāmī Meḥemmed Pāşā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 57). [tārīẖini, ]*
Didi Naẓīm hāṭif **tarīẖīni** bu ṭarḥuñ
Baḥr üzre ṭarz-ı zībā cāy-ı Ḥüseyn Pāşā (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 13). [tarīẖīni, ]*
Bu mevlid-i pākīzenüñ **tārīẖini** didüm Naẓīm
Şeh-zāde ʿAbdü'l-māliki Bārī ide yümn ile pīr (1121) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 29). [tārīẖini, ]*
Pāy-ı edeble ʿazm idüp **tārīẖini** didüm Naẓīm
Ḥālā Stanbūla eḥaḳk Ḥāmid Efendi-zādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 17). [tārīẖini, ]*
Didi **tārīẖini** Naẓīm aḥbāb
Muṣṭafā ẖuld ide mekānuñ Ḥaḳ (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 9). [tārīẖini, ]*
Güş idüp teşrīfini **tārīẖini** didüm Naẓīm
Meclis-i fetvā yine Ṣādıḳ Efendiye maḥal (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 35). [tārīẖini, ]*
Seyr eyleyüp **tārīẖini** taḥşīn ile didüm Naẓīm
Zībā mülūkī-menzil-i bālā-yı Ḥācī Hān Selīm (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 13). [tārīẖini, ]*
Söyledi **tārīẖini** hātif-i ḳudsī Naẓim
Ḥācī Sefer eyledi gülşen-i ʿAdni maḳām (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 28, Mısra 1). [tārīẖini, ]*
Gitdi bāḳī menzile **tārīẖini** didüm Naẓīm
Kürsī-i ʿArşı ide Sīvāsī-zāde cilvegāh (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 9). [tārīẖini, ]*
Tārīẖini cevheri ḥūruf ile didüm
Ḥayfā Ramażān Efendi geldi geçdi (1105) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 13). [tārīẖini, ]*

**ṭarīḳ-ı ʿaşḳda:** *Aşk yolu, aşk istikameti.*
Ġayre **ṭarīḳ-ı ʿaşḳda** dil uymasa nola
Hep dôstān-ı ehl-i muḥabbet şinûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 11). [ṭarīḳ-ı ʿaşḳda, -da ]*

**ṭarīḳ-ı ḥaḳḳı:** *Allah yolu.*
Sen ol çerāġ-ı hedāsın ki kimse bulmaz idi
**Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı** eger z̲ātuñ olmaşaydı delīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 114). [ṭarīḳ-ı ḥaḳḳı, -ı ]*

**ṭartıl-:** *Tartılırlarsa.*
Eyle sencīde terāzū-yı naẓārda her birin
**Ṭartılur**larsa saña Yūsuf-şān mīzāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 6). [ṭartılurlarsa, --ur-, --lar-, --sa ]*

**ṭarz-ı zībā:** *Süslü şekilli.*
Didi Naẓīm hāṭif tarīẖīni bu ṭarḥuñ
Baḥr üzre **ṭarz-ı zībā** cāy-ı Ḥüseyn Pāşā (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 14). [ṭarz-ı zībā, ]*

**ṭaş:** *Taş.*
Nāvek-i nālesi **ṭaş** olsa işābet eyler
Gelmez elbette ẖaṭā ʿāşıḳ-ı ṣādıḳlardan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 7). [ṭaş, ]*

**ṭaş:** *Taş.*
Tā ki maʿmūr olmaya vīran-serāy-ı ẖāṭırum
Görmeyeni bünyād-ı dehrüñ **ṭaşı** üzre
ṭaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 12). [ṭaşı, -ı ]*

**ṭaş:** *Taş, kaya.*
Başını **ṭaşdan** ṭaşa ursa ʿaceb mi dem-be-dem
ʿĀşıḳ-ı dīdārı oldı kendüsinden kendi āb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 15). [ṭaşdan, -dan ]*

**ṭaş:** *Hedef taşı.*
Ḥażret-i şehzāde Sulṭān Aḥmed-i ṣāḥib-hüner
Dikdi menzil **ṭaşını** tīrin atup yaşdı kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 2). [ṭaşını, -ı, -n, -ı ]*

**ṭas:** *İçki veya su kabı.*
Celāli naʾline **ṭās-ı** sīm ü zer meh ü mihr
Sitāre cām ü felek ḳubbe-i müdevverdür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 45). [ṭās-ı, --ı ]*

**ṭaş:** *Taş.*
O deñli buldı şeref-rīze seng-i dergāhı
Ki ṭaʿne **ṭaşın** atar Farḳ-ı Ferḳadān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 28). [ṭaşın, -ıñ ]*

**ṭaş:** *Acımasız, merhametsiz kalp anlamında.*
İşiġi **ṭaşı** yārüñ olmaduḳca başlar altında
İlāhī isterüm ḳalsun o başlar ṭaşlar altında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 1). [ṭaşı, -ı ]*

**ṭaş:** *Sert madde, kaya.*
Nāle-i ehl-i dili alma ṣaḳın
Ḳalbüñe **ṭaş** ise de eyler e̱ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 10). [ṭaş, ]*

**ṭaş:** *Kaya, taş, kayalık, sert ve katı madde.*
Naẕīmā seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet iden aʿlādur
İşigi **ṭaşı** yārüñ olmaduḳca başlar altında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 10). [ṭaşı, -ı ]*

**ṭaş:** *Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki mâden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim.*
Tā ki maʿmūr olmaya vīran-serāy-ı ḫāṭırum
Görmeyeni bünyād-ı dehrüñ ṭaşı üzre
**ṭaşını** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 12). [ṭaşını, -ı, -n, -ı ]*

**ṭas:** *İçine su, sulu şeyler ve çeşitli maddeler konan, mâdenden, ayaksız, derince, yayvan kap.*
**Ṭās**lar şems ü ḳamerdür necm-i rāḫşān ġamlar
Çarḫ-veş germābe-i nüh-ḳubbedür dinse sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 3). [ṭāslar, -lar ]*

**ṭaş:** *Taş, çok sert cisim.*
Başını ṭaşdan **ṭaşa** ursa ʿaceb mi dem-be-dem
ʿĀşıḳ-ı dīdārı oldı kendüsinden kendi āb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 15). [ṭaşa, --a ]*

**ṭaşavvur:** *Düşünce, hayal.*
Lā-beḳā olduġın itmez mi **taṣavvur** bilmem
Bir iki gün dem uran mesned-i iḳbāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 11). [taṣavvur, ]*
Fikr-i bārīküm **taṣavvurdan** müberrādur benüm
Bir heyūlādur hemān Naḳş-ı Hayāl-i Āzerī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 213). [taṣavvurdan, -dan ]*

**ṭaşavvur:** *Zihinde suret vermek, verilmek; zihinde suretlendirmek, suretlendirilmek. (Maddiyat ve maneviyatta kullanılır). tasavvurî: Tasvirden ibaret, vücûd-ı zâhirîsi yok, vehmî, hayâlî. Cem'i: tasavvurât.*
Çeşm-i ʿibret-bīn ile baḳ ol ṣanem taṣvīrine
Naḳşını seyr it **taṣavvur** eyleyüp naḳḳaşını
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 6). [taṣavvur, ]*
Hıred hemvāre vaṣf-ı cevher-i ẕāt u ṣıfātında
Nola iẕḫār-ı ʿacz itse **taṣavvurdan** müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 18). [taṣavvurdan, -dan ]*

**taṣdīʿi:** *Baş ağrıtma, can sıkma, rahatsız etme.*
**Taṣdīʿi** ḳo duʿāya şüruʿ eyle ey ḳalem
Zīrā duʿāyla süḫane ḳadr ü şān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 103). [taṣdīʿi, ]*

**tās-ı āteşīn:** *Kızgın ateşi olan tas.*
Ser-i hezāra ola **tās-ı āteşīn** gül-i āl
Semūm-ı ḳahrı vezān olsa gülsitān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 43). [tās-ı āteşīn, -in ]*

**tās-ı felekde:** *Feleğin tası.*
Oldı gülgūn-ı ṣafaḳ **tās-ı felekde** ḥāżır
Virdi yāl ü dem-i pākīzesine reng-i ḥınā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 241). [tās-ı felekde, -de ]*

**taṣʿīd:**. *Bir cismin ısıtılarak buharlaştırlması.*
ʿAceb mi eylese sīmāb şevḳini **ṭaṣʿīd**
Ki ġonce pūte-i pür-kīmyā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 9). [ṭaṣʿīd, ]*

**taşlar:** *Kaya, taş.*
İşiġi ṭaşı yārüñ olmaduḳca başlar altında
İlāhī isterüm ḳalsun o başlar **ṭaşlar** altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 2). [ṭaşlar, ]*

**taşmīm:** *Tasarlama, kesin olarak niyetlenme.*
İdeler ehl-i süḫan cān ile dilden **taşmīm**
Ola ḫalḳ-ı dü-ciḫānuñ nefesinden efzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 121). [taşmīm, ]*

**taşra:** *Dışarı çıkmak.*
Çıḳınca ḫānesinden **ṭaşra** ey dil
Olur bī-cām u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 9). [ṭaşra, ]*

**taşra:** *Dışarı çıkmak.*
Çıḳınca ḫānesinden **ṭaşra** ey dil
Olur bī-cām u mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 9). [ṭaşra, ]*

**taşt-ı fesād:** *Fesat leğeni.*
Haste olsañ ṣorsa ḥālüñ bir kerem-ver ḥāsidüñ
Ṭaşt-ı fesād ola çeşmi her müje bir neşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 38). [ṭaşt-ı fesād, ]*

**taşt-ı huş:** *Akıl leğeni.*
Bām-ı serden düşdi **ṭaşt-ı huş** dest-i ʿaşḳ ile
Düşmesün mi şehr ü bāzār-ı vücūda ġulġule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 7). [ṭaşt-ı huş, ]*

**taşvīr:** *Resim, betimleme, yazıyla bir şeyi tarif etme.*
Âyine-i ḫāne-i çeşmümde daḫi ʿaks ideli
Ḳande baḳşam alamam dīdemi **taşvīrinden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 12). [taşvīrinden, -i, -n, -den ]*

**taşvīr:** *Betimleme, resim.*
Hvābda Yūsuf-ı ümmīdümi **taşvīr** itdüm
Vuṣlat-ı şāḫid-i maḳṣūd ile taʿbīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 1). [taşvīr, ]*

**taşvīr:** *Görüntü, suret.*
Çeşm-i ʿibret-bīn ile baḳ ol ṣanem **taşvīrine**
Naḳşını seyr it taṣavvur eyleyüp naḳḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 5). [taşvīrine, -i, -n, -e ]*

**taşvīr:** *Çizmek, anlatmak, betimleme, resim.*
Dehen-i yāre Naẓīmā iden iṣbāt-ı vücūd
Evvel eyler ademüñ şeklini **ṭaşvīr** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 18). [ṭaşvīr, ]*

**taşvīr-i cān-baḫşuñ:** *Can bağışlayan tasvirin.*
Meġer rūḫ-ı revāndur cümleten cism-i laṭīfüñ kim
Görüp **taşvīr-i cān-baḫşuñ** ḳıyās itdüm hemān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 6). [taşvīr-i cān-baḫşuñ, -uñ ]*

**taşvīr-i ʿisā:** *Hz. İsa (as) Peygamber'in yansıması.*
O ṭıfl-ı nev-resüñ āyīne içre ʿaksini gūyā
Gören **taşvīr-i ʿİsā**dur ṣanūr Meryem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 6). [taşvīr-i ʿisā, --dur ]*

**tasvīr-i murġa:** *Bülbül tasviri.*
Feyż-i hevā-yı baġçe-i küy-ı dilīrān
**Tasvīr-i murġ**a ḫāṣṣa-i bāl ü per virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 16). [tasvīr-i murġa, --a-a ]*

**tatar:** *Zalim, acımasız, gaddar kişi.*
İder şehr-i dil-i ʿuṣṣākı ṣanma her biri ġāret
Gözi **tatarlarda** yaḫşı mūnisdür yaman serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 8). [tatarlarda, -lar, -da ]*

**tatar:** *Tatar (Zalim, acımasız kişi) 2. tatar (ulak, haber götüren) 3. iki tâ târ (iki adet saç teli).*
Nola şehr-i dile āşūb ṣalsa ol gözi **tatar**
Semend-i nāz ile bilmez nedür yaḫşi yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 9). [tatar, ]*

**tātār ḫān:** *Tatar Han.*
ʿArabda nīzesi Hind ü ʿAcemde tīġıdur meşḥūr
Kemān u tīrinüñ evṣāfını **Tātār ḫān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 62). [tātār ḫān, ]*

**tātār hanı:** *Tatar Han.*
Ehl-i firāre yer yer **Tātār Hanı** gönder
Görsün o ḳavm-i ebter yaḫşı ile yamanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 141). [tātār hanı, ]*

**taṯhīr:** *Maddî ve manevî temizlemek, temizlenmek; paklamak, paklanmak..*
Māsivā ālāyişinden tā ki **taṯhīr** olmaya
Eylemez ṣūfī derūn-ı tîreñi peşmīne ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 3). [taṯhīr, ]*
Dergehüñde ḥadden efzūndur ḳuşurum ʿafv ḳıl
Müẕnibüñ çirkāb-ı cürmi ʿafv ile **tathīr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 82). [tathīr, ]*

**taʿṯīl:** *Tatil.*
Ṣabāḥ u şāmumı ders-i s̱enāñ ile geçürüp
Henūz şuġl-i nuʿūtuñda bilmezem **taʿṯīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 120). [taʿṯīl, ]*

**taʿṯīr:** *Güzel koku ile kokulandırma.*
İtmede kām-ı dil-i ʿālemiyānı **taʿṯīr**
İdeli bād-ı şimāl-i ḥaremi neşr-i şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 57). [taʿṯīr, ]*

**taʿṯīr olur:** *Güzel koku ile kokulandırmak.*
Tā meşām-ı şāḫid-i tedbīr-i erbāb-ı ʿuḳūl
Nefḫa-i gül-deste-i taḳdīrle **taʿṯīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 90). [taʿṯīr olur, -ur ]*

**taṯvīl:***Uzatmak, uzatılmak.*
Bilindi derdi dilüñ ḥasb-i ḥāli ḫatm idelüm
Duʿāya başlayalum olmasun süḫan **taṯvīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 136). [taṯvīl, ]*

**taṯvīl-i güftār:** *Sözü uzatma.*
Besdür ey ḫāme yiter **ṭaṯvīl-i güftār** eyledüñ
Muḫtaṣar eyle kelāmuñ oldı maṭlūb iḫtiṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 175). [ṭaṯvīl-i güftār, ]*

**taṯvīl-i kelām:** *Sözü uzatmak.*
Nice bir lāf-ı süḫande bu dükenmez daʿvā
Eyle her ḥarf-i ḫaṭāya dü-hezār istiġfār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 332). [taṯvīl-i kelām, ]*

**taṯvīl-i kelām:** *Sözü uzatma.*
Söz temām oldı yiter ey ḫāme **taṯvīl-i kelām**
Mūcib-i ṭaşdīʿdür güftār kim tekṣir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 85). [taṯvīl-i kelām, ]*

**ṭaṯvīl-i kelām itme:** *Uzun söz etme.*
Vaktidür başla duʿāya itme **ṭaṯvīl-i kelām**
Her sözüñ bir ʿömr-i Nūḥ olsa aña pāyān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 91). [ṭaṯvīl-i kelām itme, -me ]*

**ṭavāf:** *Etrafını dolaşmak, etrafı dolaşılmak.*
Ṣıḥḥatinde aña ḳıl cennet-i ḳūyuñ meʾvā
Ḥarem-i ḳūyuñı itsün dil ü cān ile **ṭavāf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 320). [ṭavāf, ]*
Saʿy idüp cān-ı dili cānı taḳdīm eyler
Kaʿbe-i kūyı **ṭavāfında** miṣāl-i recebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 20). [ṭavāfında, -ıñ, -da ]*
Devlet ü iḳbāl ider ihrām-ı ʿizzetle **ṭavāf**
Kaʿbe-i cāh-ı celālinde ne dem Tekbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 55). [ṭavāf, ]*

**ṭavāf:** *Kâbe'nin etrafını dolaşma.*
Saʿy ile varup o kaʿbe-i cān ḥaremin

Iḥrām-ı niyāzla **ṭavāf** eyleyelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 4). [ṭavāf, ]*

**ṭavāf itmekdür:** *Kabe'nin etrafını dolaşmak.*
Kaʿbe-i dergehüñe farṭ-ı ṣafādan geldüm
Saʿyüm iḥrām-ı ḥaḳīḳatde **ṭavāf itmekdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 4). [ṭavāf itmekdür, -mek, -dür ]*

**ṭavāf-ı kaʿbe:** *Kaʿbe'nin etrafında dönen.*
İhāta itdi ʿiẕārın o ḥaṭṭ-ı ʿanber-fām
**Ṭavāf-ı Kaʿbe** iden maġribī sipāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 6). [ṭavāf-ı kaʿbe, ]*

**ṭavāf-ı kaʿbe-i:** *Kabeyi tavaf etmek.*
Elinde murġ-ı kef-amūz-ı ḫāme-i dil-keş
**Ṭavāf-ı Kaʿbe-i** maʿnī iden kebūterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 176). [ṭavāf-ı kaʿbe-i, ]*

**ṭavāf-ı kaʿbe-i ʿaşḳ:** *Kabeyi aşkla tavaf etmek.*
**Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ʿaşḳ** itmeyen derūnında
Ne fikr-i Mekke ne endīşe-i Medīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 5). [ṭavāf-ı kaʿbe-i ʿaşḳ, ]*

**ṭavāf-ı kaʿbe-i ḥüsne:** *Güzel Kabe'nin etrafını dönmek.*
Lebiñde ḥāl-i müşgīni **ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḥüsne**
O hindûdur vużūʿ eyler gelüp Zemzem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 3). [ṭavāf-ı kaʿbe-i ḥüsne, --e ]*

**ṭavāf-ı kaʿbe-i kūyı:** *Sevgilinin buluduğu yerdeki Kabe'yi tavaf etmek.*
Olsa **ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyı** ʿaceb mi farż
Kemter gedā-yı dergehi ṣāḥib-niṣāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 39). [ṭavāf-ı kaʿbe-i kūyı, ]*

**ṭavāf-ı kaʿbe-i maḳṣud:** *Allah gayesiyle Kabe'yi tavaf etmek.*
Ṣafāsından ider saʿy ü **ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳṣud**
Girüp iḥrām-ı şevḳe yüz ṭutan Hannāne Mennāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 11). [ṭavāf-ı kaʿbe-i maḳṣud, ]*

**ṭavāf-ı kaʿbe-i şevḳ-ı cemal:** *Güzel yüzünün arzusuyla Kabe'yi tavaf etmek.*
**Ṭavāf-ı Kaʿbe-i şevḳ-ı cemalüñ** farz-ı ʿaynumdur
Nisāb-ı ḥasretüñden bā-naṣībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 5). [ṭavāf-ı kaʿbe-i şevḳ-ı cemal, -üñ ]*

**ṭavīl:** *Uzun.*
Beyān-ı ḥāl-i edānīde nuṭḳ-ı ḳāṣırdur
O dostānuñ olur söyledikce ẕeyli **ṭavīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 38). [ṭavīl, ]*

**ṭavḳ:** *Âşığın boynuna takılıp âşığı esir düşüren halka.*
Bārīk o deñli kim kemeri mū-miyānınuñ
Āġuş **ṭavḳ** dīde-i mīm miyān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 4). [ṭavḳ, ]*

**ṭavḳ-ı āhen:** *Demir halka.*
O gencüñ her biri bir māra mesken
Velī gerdenlerinde **ṭavḳ-ı āhen** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 6). [ṭavḳ-ı āhen, ]*

**ṭavḳ-ı çeşm-i mīm-i aḥmeddür:** *Ahmed ( Hz. Muhammed ) in mim gözünün halkası.*
Tecellī ideli nūr-ı aḥad burc-ı hüviyyetden
O nūrun **ṭavḳ-ı çeşm-i mīm-i Aḥmeddür** cilvegāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 6). [ṭavḳ-ı çeşm-i mīm-i aḥmeddür, -dür ]*

**ṭavḳ-ı cünūn:** *Delilik halkası.*
Dīvānesiyüz yiter bize **ṭavḳ-ı cünūn**
Saḳīnüñ o sīm sāḳınuñ ḥālḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 3). [ṭavḳ-ı cünūn, ]*

**ṭavḳ-ı ḥükmidür:** *Emir , hüküm halkası.*
O kim ins ü melek-kerden be- **ṭavḳ-ı ḥükmidür** ḥālā
Zemīn ü āsmānda emri fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 19). [ṭavḳ-ı ḥükmidür, -i, -dür ]*

**ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād:** *Hedef miminin halkası.*
Bir żaʿīfe eylese himmet ḥuṣūl-i kām içün
**Ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād** aña ḫalḳa-i tesḫīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 36). [ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād, ]*

**ṭavḳ-ı mū-miyānından:** *Ince belli halka.*
Süḫan şikencededür tengī-i deḫānından
Hıred müżāyaḳada **ṭavḳ-ı mū-miyānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 2). [ṭavḳ-ı mū-miyānından, -ın, -dan ]*

**ṭavk-ı teshīr:** *Bağlanma halkası yüzük.*
Āġūş itdi āḫir dildāre **ṭavḳ-ı tesḫīr**
Her ḫalḳa-i füsūn kim ʿuşşāk-ı zār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 9). [ṭavḳ-ı tesḫīr, ]*

**ṭavḳ-ı tesḫīrüñde:** *Bağlanma halkası yüzük.*
Daʿvet itseñ bezmüñe efsūn-ı naḳdüñ olmasa
**Ṭavḳ-ı tesḫīrüñde** saña ġūl olur her bir perī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 36). [ṭavḳ-ı tesḫīrüñde, -üñ, -de ]*

**tavr-ı naṭʿ-ı ġurur:** *Gurur satrancının hareketi.*
Ḥaẕer ki çoḳ şeb-i ferzāne **tavr-ı naṭʿ-ı ġurur**
Hezār ʿacz ile virdi rıżā piyādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 3). [tavr-ı naṭʿ-ı ġurur, ]*

**ṭavru:** *Durum, hal, vaziyet, davranış.*
Cürmümi ʿafv idüp benüm olma
Na-seza vażʿ u **ṭavruma** nigerān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 150). [ṭavruma, ]*

**ṭāvus:** *Tavus kuşu.*
Bāli şehbāl-i Hümā **ṭāvus** dem ʿĀnkā-serīn
Şānına şāyān degüldür fī'l-meṣel olsa eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 77). [ṭāvus, ]*

**ṭāvūs-ı gülsitānı:** *Gül bahçesinin tavusı.*
Hādim derinde Cemşīd çengī-i bezmi nāhīd
Ṣad zīb ü ferle ḫurşīd **ṭāvūs-ı gülsitānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 16). [ṭāvūs-ı gülsitānı, ]*

**ṭāvūs-ı ḫüsnüm:** *Güzelliğin tavus kuşu.*
Muttaṣıl **ṭāvūs-ı ḫüsnüm** evc-i istiġnādadur
ʿİşve vü nāz u girişme perr ü bālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 5). [ṭāvūs-ı ḫüsnüm, --üm ]*

**ṭaẏ:** *At.*
Lā-mekān mülkini **ṭayy** eyledi ol şāḫ-süvār
Şeş-cihāt olsa nola cünbişine teng-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 273). [ṭayy, -y ]*

**ṭayerān:** *Uçma, uçuş.*
Ṭāʾir-i ṭabʿ-ı bülendüm **ṭayerān** itdükce
Görinür ḫāk-i ḥażīż evc-geh-i istiġnâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 51). [ṭayerān, ]*

**taʿyīn idüp:** *Yardımcı yapmak.*
Yitirmişdüm dili dāġ-ı ġamuñ **taʿyīn idüp** buldum
Kişi güm-kerdesin elbette bulsa bir nişān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 11). [taʿyīn idüp, ]*

**ṭayr:** *Kuş.*
Remīde itdi vaḥş u **ṭayrı** ṣıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur kim ins ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 69). [ṭayrı, -ı ]*

**tayy:** *Atlama, üzerinden geçme.*
Ḥaşre dek **ṭayy** itmeye peyk-i ḫıred bir sāḥasın
Mülk-i vaṣfuñ yā Nebī itmez ḳabūl-i ʿarż u ṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 3). [ṭayy, ]*

**tayy:** *Dürüp bükmek, dürülüp bükülmek: tayy-ı sicill. Ṭayy-i mesâfeḏeki ṭayy" teşbihîdir. 3. Aradan çıkarmak, çıkarılmak: tayy-i zevâ'id.*
Ṭayy idüp ʿālemi bir demde gelür hem yirine

Murġ-ı fikrüm ki açar bāl ü perin bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 53). [ṭayy, ]*
Ciḫānı **ṭayy** ide vaḳt-i ṭuluʿ ḫurşīdüñ
Żiyāsı düşmeden ol eblāḳ-ı ciḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 83). [ṭayy, ]*
Nesīm-i şurṭa-i luṭfuñ vezān olursa eġer
Sefīne-i dil-i ser-geşte **ṭayy** ider anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 6). [ṭayy, ]*

**ṭaz:** *Çıplak (toprak).*
O germ-reftār-ı āhuvāne ile
Tek ü **taz** itse ol sebük-cevelān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 100). [taz, ]*

**tāze:** *Yeni"anlamında sıfat (tāze ḫaber).*
Dīde rūşen müjdeler āyīne-i devran yine
ʿĀleme ʿarż eyledi bir **tāze** şekl-i dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 6). [tāze, ]*

**tāze:** *Yeni"anlamında sıfat.*
**Tāze** elfāz ile güftārumı gūş eylemeġe
Pāy-ı taʿbīrumi taḳbīle gelür ḥüsn-i edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 47). [tāze, ]*

**tāze:** *Yeni"anlamında sıfat (tāze bağ).*
**Tāze** ṭarhıyla nola maḳbūle geçse ey Naẓīm
Tuḥfe-i naẓm-ı terüm yārān-ı İstanbuladur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 9). [tāze, ]*
Cism-i dilber o ḳadar **tāze** vü terdür ki Naẓīm
Aña terlükde ḳıyās olmaya pālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 15). [tāze, ]*
Ẓuḥūr itmiş kühen meyḫānelerde **tāze** şākīler
Yine kūy-ı ḫarābāt ey dil-i vīrāne şenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 9). [tāze, ]*
Tenüm zerd ü niẕār itdüñ dil-i zārum figār itdüñ
Raḳībi iḫtiyār itdüñ gel ey **tāze** civānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 6). [tāze, ]*
Ṭarab-gāh-ı ciḫānda köhne rind-i bāde-āşāmız
Bize sāḳī-i meclis **tāze** vü şahbā ʿatīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 8). [tāze, ]*
Cism-i pür-dāġa yine yaḳdum serāpā **tāze** dāġ
ʿAşḳ giydürdi baña ḳaftan ḳaftan üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 13). [tāze, ]*
Açılmış şāḫda katmer gül-i zībā ḳıyās itdüm
Görüp daġ içre **tāze** daġını ol sīm-sāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 4). [tāze, ]*
Bāġ-ı dehri **tāze** vü reyyān ider feyż-i nemi
Bir kef-i nāçīz iken baḫr-i nevālinde seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 5). [tāze, ]*
Çemen çemen gül-i her-dem baḫār güftārı
Nesīm-i feyż-i ilāhiyle **tāze** vü terdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 166). [tāze, ]*
Dürr-i dendānı olup ḥoḳḳa deḫānında bedīd
Güş-vār oldı yine ʿāleme bu **tāze** ḫaber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 16). [tāze, ]*
Oldı tārīḫi Naẓīm ol mevlid-i pākīzenüñ
Geldi Ṣādre'd-dīn Muḥammed **tāze** cān buldı cihān (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 10). [tāze, ]*

**tāze:** *Yeni"anlamında sıfat (tāze birgün).*
Naẓīm ṭabʿum olup āşinā-yı baḫr-ı süḫan
Muvaffaḳ oldı bu **tāze** zemīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 16). [tāze, ]*

**tāze:** *Yeni"anlamında sıfat (ḳıṣṣa).*
Biñ var ise günāhum ʿafvuñ yiter penāhum
Eyle ḳabūl şāḫum bu **tāze** armağanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 160). [tāze, ]*

**tazele-:** *Değiştirmek, yenilemek.*
Ḥoḳḳa-i laʿl-i leBiñden o ṭabīb-i dil ü cān
**Tāzeler** zaḫmın. o mecrūḫa ki merhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 4). [tāzeler, -r ]*

**tazele-:** *Yenilemek, canlandırmak, dinçletmek.*
Abdāl-ṣıfāt berehne-ser ḳalmam eġer
Destārumı **tāzelerse** dest-i keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 4). [tāzelerse, -r, -se ]*

**tazelen-:** *Tazelenmek, yenilenmek.*
Daḫi nā-ceste iken nāvek-i nāgeh-eṣeri
Zaḫm-ı dil **tāzelenür** sürʿat-i teʾsirinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 10). [tāzelenür, -ür ]*

**taʿẓīm:** *1. Büyükleme, ululama, büyük sayma. 2. saygı gösterme, ikram etme.*
Yār-ı ġārı olup eylerdi o şāḫı **taʿzīm**
Biri de Ḥażret-i Fārūk-ı ʿadālet-güster *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 71). [taʿzīm, ]*
Ḥarem-i ʿizzetinde **taʿẓīm**
Dāʾim āmādedür cibāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 21). [taʿẓīm, ]*

**taʿẓīm:** *Saygı, hürmet.*
Umarum bu sübḥa-i lülü-i tevḥīdüm ola
Ḥaşredek **taʿzīm** ile ṣubḥ u mesāda zīb-i yed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 44). [taʿzīm, ]*
ʿĀlem-i bālāya bāl açdıkda rāḫş-ı rifʿati
Āsmān rūmāl ile **taʿẓīm** idüp oldı dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 14). [taʿẓīm, ]*

**taʿzīm itmiş:** *"ululamak".*
Anı bir kīse-i dībāya ḳoyup göndermiş
Ḳāʾilin ḫilʿat-ı zer-dūz ile **taʿẓīm itmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 4). [taʿẓīm itmiş, -miş ]*

**taʿzīr olur:** *Azarlama.*
Nāmını gūş eyleyen ʿizzetle ber-pā olmasa
Aña çūb-ı ẓillet ü idbār ile **taʿzīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 38). [taʿzīr olur, -ur ]*

**tāziyāne:** *Kamçı, kırbaç.*
Gülgūn-i eşk-i demdür olursa sebük-ʿinān
Zīrā ki her müjem aña bir **tâziyânedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 4). [tâziyânedür, -dür ]*

**tāžiyāne-i teʾsīr-i medd-i āh:** *Âhın uzun tesirli kırbacı.*
Ser-menzil-i ḳabūle yetişmezdi olmasa
Her demde **tāžiyāne-i teʾsīr-i medd-i āh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 4). [tāžiyāne-i teʾsīr-i medd-i āh, ]*

**teʿākub:** *Birbirinin ardısıra yürümek.*
Āsitān-ı ḳadrine rūmāl içün bir birini
Devlet ü ʿizzet **teʿāḳub** eyleyüp eyler hücūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 8). [teʿāḳub, ]*

**teʿākub itmededür:** *Birbirinin ardınca gelmek, birbirini takip etmek.*
O mīzbān-ı ʿaṭā kim **teʿākub itmededür**
Simaṭ-ı cūdına mihmān mīhmān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 25). [teʿākub itmededür, -de, -dür ]*

**teʿālā:** *Yüce, ulu, pek yüce.*
Olur tedbīri taḳdīre muvāfıḳ her işe ḳādir
Ẓāhir ü dest-gīri bir ḳuluñ kim Ḥaḳ
**Teʿālādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 2). [teʿālādur, -dur ]*

**teʿālā:** *"Şânı yüce olsun" anlamında olup Allah, Hak, Tanrı kelimelerinden sonra kullanılır.*
Ḥaḳ **Teʿalā** aña bir ḫayr-ḫālef itdi ʿaṭā
Neyyir-i burc-ı şeref māh-ı saʿādet-aḫter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 9). [teʿalā, ]*

**tebāh:** *Bozmak, yıkmak.*
Meyl itme ser-i zülf-i girih-gīre Naẓīmā
Ḥāl-i dil-i şeydāyı **tebāh** itmeġe değmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 16). [tebāh, ]*
Meyde nühüfte ʿişve gibi şaḳla rāzuñı
İtme miṣāl-i şīşe-i mey sırruñı **tebāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 6). [tebāh, ]*

**tebāh:** *Mahvolmuş. Yıkılmış.*
Hāl-i aġyār **tebāh** oldı yine
Kārı hep nāle vü āh oldı yine *(Yahya Nazîm*

*Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 5). [tebāh, ]*

**tebāh:** *Bozuk, yıkılmış, mahvolmuş, harap olmuş.*
Oldı alnum açıḳ benüm yüzüm aḳ
Hāl-i haṣm-ı denī **tebāh** oldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 312). [tebāh, ]*

**tebāh:** *Bozuk, çürük, berbat, harap, yıkılmış, yıkıntı.*
Şefḳatinden nā-ümīd olmam yine rūz-ı cezā
Gerçi kim sūʾ-i ʿamel ḥāl-i dilüm itdi **tebāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 64). [tebāh, ]*
Ola sermāye-i ʿömrüñ şeb ü rūz
Devr-i ebvāb-ı edānīde **tebāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 6). [tebāh, ]*
Müjde ey miḥnet-keşān-ı künc-i ʿahd-i bī-kesī
Oldı ḥāl-i rūzgār-ı nā-be-sāmānī **tebāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 8). [tebāh, ]*

**tebcīl:** *Yüceltme, ağırlama, ululama.*
O faḫr-i ʿālem u ādem ki naṣṣ ile mevlā
Vücūd-ı pākini itmiş sitāyiş ü **tebcīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 86). [tebcīl, ]*

**tebdīl:** *Değiştirme, değiştirilme.*
Ölünce vaṣfuña ṣarf itsem nola ʿömrüm
Hudā ki ḫulḳumı ḫalḳ itdi eylemez **tebdil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 118). [tebdil, ]*

**tebessüm:** *Gülümsemek; sessiz gülmek.*
Girye itsem teraḥḥum eylerdi
Her nigehde **tebessüm** eylerdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 128). [tebessüm, ]*

**tebessüm:** *Tebessüm, gülümsemek.*
Gül ḫandeye **tebessüme** āmāde ġonçeler
Bülbül şeṭāret eyle ki destūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 9). [tebessüme, ]*
Hem nīm **tebessüminde** şād şūr bedīd
Her ḥarf-i tekellümünde biñ fitne niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 3). [tebessüminde, ]*

**tebessüm ider:** *Gülmek, gülümsemek.*
O ġonce-leb rūḫ-ı zerdüm görüp **tebessüm ider**
Belī meṣeldür olur ḫande zaʿferān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 113). [tebessüm ider, -er ]*

**tebessüm-nümā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin tebessüm göstermesi.*
O eşk-i dīde nīṣār eyledükce girye-künān
Deḫān-ı ġonce **tebessüm-nümā-yı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 12). [tebessüm-nümā-yı şebnemdür, --dür ]*

**tebḫâle-dâr:** *Uçuklamış, uçuklu.*
Leb-i laʿli olup **tebḫâle-dâr** ol zer-ger-i ḥüsnüñ
Ḳıyās itdüm görüp dīvānedür ḫātem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 7). [tebḫâle-dâr, ]*

**tebḫāledār:** *Uçuklamış, uçuklu.*
Gül-i rūyı olup ḫūy-gerde yārün jāledār olmış
Leb-i rengīni tāb-ı bādeden **tebḫāledār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 2). [tebḫāledār, ]*
Degül yer yer ḥabāb-ı āb ey dil sūz-ı ṭabʿından
Leb-i cū heybet -i dīdār ile **tebḫāledār** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 14). [tebḫāledār, ]*

**tebi:** *Tabii.*
Devā-yı şerbet ü maʿcūnla o merḥūmuñ
İzāle olmadı feryād u ḥayf tāb u **tebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 14). [tebi, ]*

**teb-i melāl:** *Stres harareti.*
ʿİlāci şerbet-i rummān-ı laʿl-i dilberdür
Ne dem ki ḫaste-i hecri **teb-i melāl** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 12). [teb-i melāl, ]*

**teb-lerze-i ʿaşḳ:** *Aşk sıtması.*

**Teb-lerze-i ʿaşḳ**la olup bīçāre
Ten döndi temām żaʿf-ı ġamden tāre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 1). [teb-lerze-i ʿaşḳ, ]*

**teb-lerze-i maʿsiyet:** *Günahların sıtması.*
**Teb-lerze-i maʿsiyet**le bīmār oldum
Eyle bana şerbet-i şefāʿatle ʿilāc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 5, Mısra 3). [teb-lerze-i maʿsiyet, --le ]*

**teb-lerze-i muḥabbet:** *Aşkın sıtma nöbeti.*
**Teb-lerze-i muḥabbet** ile dil ki ḫastedür
Sīmābe-i ḥaşre dek sebeb-i ıżṭırāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 11). [teb-lerze-i muḥabbet, ]*

**tebrīk:** *Kutlama.*
Virdi şeref bir ẕū-fünūn ṣadr-ı Stanbūla yine
Ḥālā efāżıl şevḳ ile **tebrīkine** āmādedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 2). [tebrīkine, -i, -n, -e ]*

**tebrīk:** *Uğurlu ve hayırlı olmasını dileme, duyulan memnûniyeti ve takdiri yazı veya sözle bildirme, kutlama.*
Geçdükde ṣādr-ı Rūma **tebrīk** idüp efāżıl
Dergāh-ı ʿizzetinde hep oldılar mülāḳi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 11). [tebrīk, ]*

**tebşīr:** *Müjde verme, hayır bir haber vererek sevindirme.*
Didi tārīḫini **tebşīr** idüp āfāḳa Naẓīm
Mühre adliyle sezā Rāmī Meḥemmed Pāşā (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 57). [tebşīr, ]*

**tebşīr:** *Müjde verme.*
Didiler Kerrūbiyān teşrifini **tebşīr** idüp
Müjde geldi ḫayra maḳdem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 11). [tebşīr, ]*

**tebşīr:** *Müjdeleme, müjde.*
Ḳāṣıd-ı devrān ḳudūm-i pākini **tebşīr** idüp
Ṭāliʿü baht āsmāna itdi pertāb-ı külāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 13). [tebşīr, ]*

**tebşīr olur:** *Müjde verme, hayır bir haber vererek sevindirme.*
Geldi hengām-ı duʿa başla niyāza ṣıdḳ ile
Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl-i tām ile **tebşīr olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 88). [tebşīr olur, -ur ]*

**tecāhül:** *Bilmez gibi görünme, bilmezlikten gelme.*
Āşıkuñ keyfiyyet-i ḥālin nigāhından bilür
Gör ne kāfir-mācerādur kim **tecāhülden** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 4). [tecāhülden, -den ]*

**tecāhülāne:** *Bilmezlikten gelerek.*
Dimiş aña **tecāhülāne** o dem
Baña ne virdi ālümüz bilsem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 181). [tecāhülāne, ]*

**tecellī:** *Görünme, belirme, görünür olma, zuhur etme.*
Bir dil ki ola mehbiṭ-i envār-ı seḥergāh
Feyż-i ezelī anda **tecellī** ide her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 2). [tecellī, ]*
**Tecellī** ideli nūr-ı aḥad burc-ı hüviyyetden
O nūrun ṭavḳ-ı çeşm-i mīm-i Aḥmeddür cilvegāhı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 5). [tecellī, ]*

**tecellī-i ilāhī:** *Allah'ın tecelli etmesi.*
Nola ṣandūḳa-i pür-feyżi olsa maṭlaʿu'l-envār
**Tecellī-i İlāhī** nūrına maẓhar o merḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 44). [tecellī-i ilāhī, ]*

**tecezzī:** *Bölünmeyi, parçalanmayı kabullenme.*
Noḳṭadur ammā ḳabūl itmez **tecezzī** ey ḥaḳim
Noḳṭa-i mevhūmeden yārüñ deḫānı ḫurdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 5). [tecezzī, ]*

**techīl:** *Bir kimsenin bir konuda bilgisizliğini, cehâletini ortaya çıkarma, yüzüne vurma.*

Cevāb virmez iken ṭıñ-ı ebcede eyler
O ḳavm-i echel ü dūn saʿd ü seyyidi **techīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 42). [techīl, ]*

**tecrīm:** *Cezalandırmak; suçlamak, itham etmek.*
Dāḫil-i maḥkeme-i ʿafvi seḥergāh-ı ḥisāb
Ne ḳadar cürm ü ḫaṭā itse olınmaz **tecrīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 54). [tecrīm, ]*

**tedbīr:** *Bir şeyi önlemek veya olmasını sağlamak için yapılan hazırlık, baş vurulan çare, önlem.*
Haste-i ʿaşḳa devā laʿl-i leb-i dildār imiş
Yitişinceydi eger olsa bu **tedbīr** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 6). [tedbīr, ]*

**tedbīr:** *Bir amaca ulaşmak için tutulan yol, önlem.*
Görmeġe şāḫid-i maḳṣūdumı **tedbīr** itdüm
Cilvegāhın anuñ āyīne-i taḳdīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 3). [tedbīr, ]*
Olur **tedbīri** taḳdīre muvāfıḳ her işe ḳādir
Ẓāhir ü dest-gīri bir ḳuluñ kim Ḥaḳ
Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 1). [tedbīri, -i ]*

**tedbīr:** *Bir şeyi önlemek veya olmasını sağlamak için yapılan hazırlık, baş vurulan çare, girişim.*
**Tedbīr**de müsellem teslīm-i tīġı ʿālem
Tafṣīl-i ḥāl-i Rüstem icmal-i dāstānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 77). [tedbīrde, -de ]*

**tedbīr-i müdāvā:** *İyileştirici tedbir.*
**Tedbīr-i müdāvā**de düşe ʿacze Felāṭūn
Bir derd-i niḫāndur dil-i ġam-perverüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 3). [tedbīr-i müdāvā, --de ]*

**tedbīr-i niẓāmü'l-mülki:** *Nizamü'l-Mülk'ün tedbiri.*
Reʾyi māḥv eyledi **tedbīr-i Niẓāmü'l-mülki**
Kevkebi kevkebe-i Senceri başdursa revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 35). [tedbīr-i niẓāmü'l-mülki, -i ]*

**tedḳīḳ-ı süḫande:** *Sözü araştırmak.*
Nuṭḳ-ı şīrīn ü dil-āvīz ü füsūn-perverle
Fikr-i bārīk ile **tedḳīḳ-ı süḫande** Ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 76). [tedḳīḳ-ı süḫande, -de ]*

**tef:** *Sıcaklık, ısı, hararet.*
Müjde Sulṭān Aḥmed itdi dehre gün gibi cülūs
İtdi bu tārīḫ-i ṣāni ḫāsidi pür-tāb ü **tef** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 22). [tef, ]*

**tefhīm:** *Anlatmak.*
Oldı her ḥarfi girih-bend-i zebān-ı taʿbīr
İdemez nāṭıḳa evṣāf-ı şıfātın **tefhīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 62). [tefhīm, ]*

**tef-i ḳıyāmet:** *Kıyamet ateşi.*
Ṣal farḳ-ı Naẓīme sāye-i merḥametüñ
Pür-tāb ü **tef-i ḳıyāmet** olduḳda ʿusāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 4). [tef-i ḳıyāmet, ]*

**tefriḳa-baḫş:** *Nifak verme.*
Rūz-ı mesāf **tefriḳa-baḫş** olsa düşmene
Peyk-i ẓafer rikābına müjde-resān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 53). [tefriḳa-baḫş, ]*

**tefriḳa-baḫş-ı ʿadū-yı ebterdür:** *İşe yaramaz düşmanın parçalanması.*
O Ḳahramān-ı ṣaf-endāz kim hücumıyla
Ne dem ki **tefriḳa-baḫş-ı ʿadū-yı ebterdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 22). [tefriḳa-baḫş-ı ʿadū-yı ebterdür, -dür ]*

**tefsīr:** *Ar. yorum, yorumlama.*
Zebān-ı ḥāl ider **tefsir** iderse āyet-i ʿaşḳı
Ne güş-ı huş olur māḥrem ne bir ḥarfin lisān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 19). [tefsir, ]*
Muṣḥaf-ı ḳadr ü şeref ʿOsmān Pāşā kim anuñ
Āyet-i cāhı devām-ı ʿömrle **tefsīr** olur

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 26). [tefsīr, ]*

**tefsīr:** *Kur'ân'ı Kerîm'in mana bakımından izahı.*
Dilinde daʾimā **tefsir** ü Ḳurʾān
Derūnında velī zünnār pinḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 3). [tefsir, ]*

**tefsīr:** *Yorumlama , açıklama.*
Āyet-i ʿaşḳ u muḥabbet bī-zebān **tefsīr** olur
Hāme taḥrīr idemez olmaz edā taḳrīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 3). [tefsīr, ]*

**tefsīr-i vaḥdāniyyet:** *Allah'ın ortağı ve benzeri bulunmaksızın tek oluşu, varlığının birliğinin tefsiri.*
Ḳul huvallāhu eḥad **tefsīr-i vaḥdāniyyet**i
Āyet-i vaṣf-ı ṣıfāt-ı ẕātı Allāhu'ṣ-ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 3). [tefsīr-i vaḥdāniyyet, --i ]*

**tefvīż eyle:** *Bırakmak; Allah'a bırakmak.*
Ber-murād eyler seni lā-büd efendüñ ey Nāẓīm
Sen umūruñ Ḥaḳḳā **tefvīż eyle** zūd ü dīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 84). [tefvīż eyle, ]*

**tefvīż-i cenāb-ı kār-sāz:** *Yaradan Allah'a bırakır.*
Umūrın ol ki **tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz** eyler
Ne ẕılletden ne miḥnetden ne ġamdan iḫtīraz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 3). [tefvīż-i cenāb-ı kār-sāz, ]*

**tehemten:** *Cesur, yiğit, cüsseli.*
Sipihri kevkebe-i ḳadr ü şānı başdurdı **Tehemten** itdi sefer şanki heft-ḫvan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 52). [tehemten, ]*

**tehī:** *(içi) boş.*
Dirīġ ḥālüme bu hāḳdān-ı ġañetden
Tehī gidersem eġer menzile zamān-ı raḥīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 130). [tehī, ]*

Söyleye ins ü melek arż u semāda āferīn
Luṭfuña iḥsānuña ḳaldum iki destüm **tehī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 112). [tehī, ]*

**tehī:** *Beyhude.*
Yine bir fitneyi tahrike ʿalāmet ancaḳ
ʿĀlem-i ḳaddini ẓann itme **tehī** dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 6). [tehī, ]*

**teʾhīr olur:** *Sonraya, geriye bırakma, geciktirme, geciktirilme.*
ʿArż-ı ḥācet eylese ḫayr ola ṣabr eyle dime
Hayr olan ṣabra ḥācet ne niçün **teʾḫīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 20). [teʾḫīr olur, ]*

**tehnî:** *Kutlama, tebrik etme:.*
Olur emriyle siyāsetgehi **tehnîde** ḳażā
İmtiṣāl itmeyene şerʿine tīġ u dü-nîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 51). [tehnîde, -de ]*

**tehniyet-gūyān:** *Tebrik eden , kutlayan.*
**Tehniyet-gūyān** didüm sīrāb olup ben de Naẓīm
Bunca ʿāynı ṭarḥ-ı rūḥ-efzā-yı Sulṭān Muṣṭafā (1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 33). [tehniyet-gūyān, ]*
**Tehniyet-gūyān** didüm tārīḫ-i cāhın ey Naẓīm
Ḳadrle Rāmī Efendi ḥāliyā oldı reʾīs (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 15). [tehniyet-gūyān, ]*
Naḳş olmaġa kiṭābesine **tehniyet-gûyan** Girdi biri birine bu tārīḫler Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 21). [tehniyet-gûyan, ]*
**Tehniyet-gūyān** didüm tārīḫ-i cāhın ey Naẓim
Oldı bu İsḥāḳ İsmāʿīl Efendi ṣādr-ı Rūm (1124) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 13). [tehniyet-gūyān, ]*

**tek:** *Sadece, bir "anlamlarında sıfat.*
Yār gitdi sīneden ḳaldı **tek** ü tenhā ġarīb
Oldı gūyā kendü şehrinde dil-i şeydā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 1). [tek, ]*

Olur elbette bir gün cilvegāhı menzil-i maḳṣūd
Naẓīmā olmasun **tek** tevsen-i baḫtuñ hemān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 10). [tek, ]*
Ne Cem ol ṭālib-i cām-ı şerāb-ı bī-ġış ol
**Tek** hemān bir neşve ṭaḥṣīl eyle de dürdī-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 2). [tek, ]*
**Tek** ilāhī güher-i ʿaşḳuñı pinḫān eyle
Beyt-i maʿmūr ise de ḳalbümi vīrān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 1). [tek, ]*
O germ-reftār-ı āhuvāne ile
**Tek** ü taz itse ol sebük-cevelān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 100). [tek, ]*

**tek:** *Gibi"edatı.*
Ne bir hem-dem ne bir māḥrem ne bir yār-ı ṣādıḳ olsun
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum **tek** şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 2). [tek, ]*

**tekbīr olur:** *Allah büyüklüğünü hatırlama ve Allahu ekber"deme.*
Devlet ü iḳbāl ider ihrām-ı ʿizzetle ṭavāf
Kaʿbe-i cāh-ı celālinde ne dem **Tekbīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 56). [tekbīr olur, -ur ]*

**tekbīr-i rūz-ı ʿıydi:** *Bayram gününün tekbiri.*
Her ṣubḥı ṣubḥ-ı ʿıyd ola her şāmı şam-ı ḳadr
**Tekbīr-i rūz-ı ʿıyd**i ki ehl-i ṣıyām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 28). [tekbīr-i rūz-ı ʿıydi, --i-ı ]*

**tekdīr:** *Azarlama, paylama.*
Lücce-meşrebdür bulınmaz ʿārif-i rûşen-derûn
Ḥarf-i ṭaʿn-ı ʿāyb-cu **tekdīr** iderken yine ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 8). [tekdīr, ]*

**tekdīr olur:** *Kederlendirme.*
Hidmetümde bendeñi itme vekīle iḫtiyār
Vażʿ-ı nā-sāz-ı vekīlinden kişi **tekdīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 80). [tekdīr olur, -ur ]*

**tekellüf:** *Ar. Külfetli iş tutmak.*
**Tekellüf** ḳaydı lā-büd telḫ ider güftār-ı şīrīni
Şeker-pāş-ı maḳāl ol güne güne her meẕāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 9). [tekellüf, ]*

**tekerek:** *Yuvarlak, kibar.*
Tā ki mālāmāl idüp dehri zemistān berf ile
Başına yaġa **tekerek** ġussa ḫaşm-ı şerʿinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 134). [tekerek, ]*

**teklīf:** *Bir hususta yapılması veya yapılmaması düşünülen şeyler hakkında başkalarına görüş sunma, öneride bulunma.*
Geldükce yār ḫāneme **teklīfsüz** gelür
Ben böyle ol perī-veşi bī-daʿvet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 7). [teklīfsüz, -süz ]*

**tekmīl:** *Tamamlama, bitirme.*
Zihī peyāmber-i ümmī-laḳab ki nā-ḫvānde ʿUlūm-i evveli vü āḫiri ide **tekmīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 92). [tekmīl, ]*

**tekrār:** *Bir daha, yeniden.*
Meşhed-i fetvāda **tekrar** eyledi ʿarż-ı kemāl
Āftāba cilve-gāh oldı yine burc-ı ḥamel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 29). [tekrar, ]*

**tekrār:** *Tekrar, yeniden.*
Müşg-i siyāhı nāfede **tekrar** ḫūn ider
Sevdā-yı ḫāl-i dilber ile perveriş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 3). [tekrar, ]*
Nālesin itmez idi bezm-i çemende **tekrār**
Naġme-i bülbüle gül ṭutmasa ey dil güşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 3). [tekrār, ]*
Hāşimī ḫāl-i ʿabīr-ālūdınuñ sevdāsıdur
Nāfesinde ḫūn iden **tekrār** müşg-i ezferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra*

*138). [tekrār, ]*
Nedür ol ejdehā-yı merdüm-ḫvār
Yidügin cümle ḳayy ider **tekrār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 2). [tekrār, ]*
Her vech ile rūy-ı dil görüp cānándan
Tekrār nola muḥabbet itsem cándan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 2). [tekrār, ]*
Tekrār ṣadr-ı rūmı teşrif idüp ḳudūmi
Çarḫ ile itdi hem-ser ol pāye-i bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 13). [tekrār, ]*

**tekrīm itmiş:** *Saygı göstermek, yüceltmek.*
Cünd-i emīr-i mükerrem ki murādin vire Ḥaḳ
Naẓār-ı luṭf ile dīvānçemi **tekrīm itmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 2). [tekrīm itmiş, -miş ]*

**tekrīr olur:** *Tekrar edilmek.*
Söylemek ḥācet degül keyfiyyetüm maʿlūmdur
Bir daḫi ʿarż eylesem ḥāl-i dili **tekrīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 78). [tekrīr olur, -ur ]*

**teksir olur:** *Çoğalır.*
Söz temām oldı yiter ey ḫāme taṭvīl-i kelām
Mūcib-i ṭaṣdīʿdür güftār kim **tekṣir olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 86). [tekṣir olur, -ur ]*

**tekṣīr-i güftār:** *Sözünü çoğaltmak.*
Tā-be-key **tekṣīr-i güftār** eyledüñ ġass u ṣemīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucību's-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [tekṣīr-i, ]*

**tekye:** *Bir şeyhin liderliğinde ve idaresinde derviş grubunun bağlandığı dergâh, tekke.*
Dembedem olsa nola cānlar fedā-yı kūy-ı yār
**Tekye**dür ey dil gelür ḳurbān ḳurbān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 6). [tekyedür, -dür ]*

**tekye:** *Dergah, tekke.*
Vīrān idi tezelzül-i cūd ile yāb yāb
Miʿmār **tekyesinde** yapıldı dil-i ḫārab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 4, Mısra 2). [tekyesinde, -si, -n, -de ]*

**tekye:** *Bir tarîkata mensup dervişlerin zikir ve ibâdet ettikleri ve içinde tarîkatın gerektirdiği şekilde yaşadıkları yer, dergâh.*
**Tekye**de bu kār-ı ḫayrı itdi icrā ecrini
İki ʿālemde vire aña Hudā-yı Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 5). [tekyede, -de ]*

**tekyegāh-ı ṣalṭañat:** *Hükümdarlık tekkesi.*
**Tekyegāh-ı ṣalṭañat**da mürşid-i ʿizzet-mürīd
Merkez-i iclālde ḳuṭb-ı saʿādet-ḫān-kāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 35). [tekyegāh-ı ṣalṭañat, -da ]*

**tel:** *Saç teli.*
Bir şūḫ-ı sitem-gere esīrüz ki Naẓīm
Dil-beste-i bend-i zülfi **teller** ṭaḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 90, Mısra 4). [teller, -ler ]*

**tel:** *Sevgilinin saçının teli.*
Ḳayd-ı ser-i zülf-i dil-rübādan geçmiş
Dīvāne-i cünūn ile ʿaceb **tel** ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 4). [tel, ]*

**tel:** *Saz teli.*
Çoḳ dillidür o zülf-i dil-āvīzi görüp
**Tel** ḳırmasın ey reşk-i perīşāne daḫi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 4). [tel, ]*

**telāş-ı ʿāşık-ı şeydā:** *Divane âşığın telaşı.*
Rakibe rūḫşat-ı ṭaʿn u **telāş-ı ʿāşıḳ-ı şeydā** māhuñ gūşe-i ebrū ile īmālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 15). [telāş-ı ʿāşıḳ-ı şeydā, ]*

**telāş-ı raḳīb:** *Rakip telaşı.*
Benümle ʿahd -i vefāya ḥabīb el virdi
Yine ḥasedle **telāş-ı raḳīb** el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 2). [telāş-ı raḳīb, ]*

**telāṭum-pezīr:** *Dalgalanma kabul eden.*
Baḥr-ı muḥūṭ-i dil ki **telāṭum-pez̲īr** ola
Nüh künbed-i sipihr aña ednā ḥabāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 7). [telāṭum-pez̲īr, ]*

**telef:** *Bitirmek, harcamak.*
Yār ile olsun ʿişretüñ var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme **telef** hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 6). [telef, ]*

**telef:** *Bitirme, harcama.*
Yoḳ yerlere ʿömrüm oldı eyvāh **telef**
Ey dil ḳo beni baña ki derdüm yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 3). [telef, ]*

**teleñ:** *Dil*
Ḳalmaz **teleñe** ḫāli naḳdīne-i kemāli
Yek baḫşiş-i nevāli şād genc-i şāyegānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 29). [teleñe, ]*

**telḫ:** *Acı , zor.*
Tekellüf ḳaydı lā-büd **telḫ** ider güftār-ı şīrīni
Şeker-pāş-ı maḳāl ol güne güne her me̲z̲āḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 9). [telḫ, ]*

**telḫ:** *Acı .*
Geçmişdi Naẕīm cāna dehrüñ sitemi
**Telḫ** itmiş idi me z̲âḳkumu zehr-i ġamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 2). [telḫ, ]*

**telḫī-i ʿāyş:** *Yeme içme ziyafetin acılığı.*
Şehd-i keremüñle eyleyüp şīrīn-kām
Çekdürme Naẕīm-i zāruña **telḫī-i ʿāyş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 13, Mısra 4). [telḫī-i ʿāyş, ]*

**telḫ-kām-ı hicri:** *Ayrılığın tatsız tutsuz tadı.*
Telḫ-kām-ı hicri olmışken dil-i şeydā Naẕīm
Le̲z̲z̲et-i vaṣlı dimāġ-ı cānda bāḳī Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 13). [telḫ-kām-ı hicri, --i-i ]*

**tellen:** *Süslenmek.*
Per-i murġān degüldür āşiyān itdükde başında
Ser-i Mecnūn-ı şeydā ʿarṣa-i ʿaşḳ içre **tellenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 10). [tellenmiş, -miş ]*

**temām:** *Tamamlık, tamlık, noksansızlık, bütünlük.*
**Temām** düşdi çerâġâna meyl-i ḫüsrev-i ʿaşḳ
Donandı dāġ-ı derūn lālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 5). [temām, ]*

**temām:** *Son.*
Yine bir kār-ı ḫayra itdi niyyet
**Temām**ında diye bi'l-ḫayr temmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 4). [temāmında, -ın-da ]*

**temām:** *Eksiksiz, tam olarak, tamamen.*
Lāyıḳ-ı silk-i ḳabūlün ola bu dürr-i Naẕīm
Söz **temām** oldı gel ey hindū-yı kilk-i dü-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 116). [temām, ]*
Ne ḳadar olsa da ḳavī-endām
ʿÖmri olur Naẕīm üç ayda **temām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 14). [temām, ]*
Temennāsın **temām** itdükde ḫāme
Geze elden ele ya Rab bu nāme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 5). [temām, ]*
Bulduḳça **temām** naḳd-i ʿömrüm noḳṣan
Dilde o ḳadar żiyāde meyl-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 1). [temām, ]*
Teb-lerze-i ʿaşḳla olup bīçāre
Ten döndi **temām** żaʿf-ı ġamden tāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 2). [temām, ]*

**temām:** *Büsbütün.*
Temām zelzele-nāk itdi kāfiristānı
Hücūm ı tefriḳa-dād oldı düşmenān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 67). [temām, ]*
İdbār-ı tenezzülde teraḳḳide maʿāş

Noḳsānuma baḳmazsañ işüm oldı **temām** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 4). [temām, ]*

**temām alur:** *Bütünüyle almak.*
Ebrūsınuñ hilālini dil ayda bir görüp
Ol meh-veşüñ vaẓife-i ḥüsnin **temām alur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 10). [temām alur, -ur ]*

**temām-ı ḍarbet-i kūpāli:** *Demir topuzun darbesinin tamamı.*
**Temām-ı ḍarbet-i kūpāli** itdi ḫurd ü şikest
Sınuḳ ḳırıḳ yine ḫāl-i ʿadū mükedderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 125). [temām-ı ḍarbet-i kūpāli, ]*

**temāşā:** *Seyretme; hayranlıkla izleme.*
Haṭ-ı laʿliyle olmış ebrūvānı çar mevc-i naz
**Temāşā** eyle baḥr-ı ḥüsn-i ʿālem-gīrinüñ cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 4). [temāşā, ]*
Serbeşer ʿālem-i mekānı **temāşā** iderek
Ḳalmadı itmedügi seyr-i cibāl ü ṣaḥrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 235). [temāşā, ]*
On iki burcı saʿādetle **temāşā** eyleyüp
Encüm-i seyyār u ṯābit pāyına sürdi cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 31). [temāşā, ]*

**temāşā-yı cemāl:** *(Padişahın) Güzelliğinin seyri.*
Eyleyen ʿāyn-ı ḥaḳiḳatle **temāşā-yı cemāl**
Ḳaldı ancaḳ şimdi vāre vāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 7). [temāşā-yı cemāl, ]*

**temcīd:** *Ululamak.*
Ravża-i tevḥīd ü **temcīdüñde** olsun cān ü dil
Dem-be-dem gül-deste-i ṣıdḳ ile pür iki seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 53). [temcīdüñde, --ün-, --de ]*

**temel:** *Asıl; gerçek, doğru.*
Bu ser-āmed çar-sūnuñ āferīn üstādına
Kim aña endāze-i himmetle ṭutdurmış **temel** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 2). [temel, ]*

**temellen:** *Temel tutmak.*
Yıḳılmaz deġme şūḫ-ı bī-vefānuñ seng-i cevriyle
Zemīn-i dilde bünyād-ı vefā muḥkem **temellenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 4). [temellenmiş, -miş ]*

**temennā:** *Far. Temenni.*
Ḳabūl eyle **temennāsın** gedā-yı āsitānuñdur
Anı red eyleme şāḫum eġer nīk ü eġer beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 81). [temennāsın, -sın ]*

**temennā:** *Arzu, istek, temennî.*
Şād-kām it devlet-i ḳurb-ı civaruñlā beni
Minnetüm daʾim budur eyle **temennāmı** ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 6). [temennāmı, -m, -ı ]*

**temennā:** *Arzu, istek, temenni.*
**Temennā**sın temām itdükde ḫāme
Geze elden ele ya Rab bu nāme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 5). [temennāsın, -sın ]*

**temennā-yı fesān:** *Bileği taşı arzusu.*
Çarḫa çekse tīġ-ı ʿālem-gīrini eyler dü-nīm
Ne **temennā-yı fesān** ne minnet-i seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 50). [temennā-yı fesān, ]*

**temevvüc:** *Dalgalanma, dalgalı olma.*
Naẓīm vaṣfūñu kāḍir degül Niẓāmī-veş
İder mi kārını Baḥrüñ **temevvüc** eylese Nīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 124). [temevvüc, ]*

**temkīn-i zāt:** *Saygı değer kişinin tedbiri.*
Baḥr-ı ʿummān-ı celālinde veḳārı fülkünüñ
Ḥilmi olmış bād-bān **temkīn-i ẕāt**ı lengeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 158). [temkīn-i ẕāt, -ı ]*

**temkīn-i zātına:** *Şahsının tedbiri.*
Hilm ü **temkīn-i ẕātına** nisbet
Ẕerreden de ḫafīf kūh-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 63). [temkīn-i*

*z̲ātına, ]*

**temmet:** *Bitti, tamam oldu.” Anlamında kitapların sonuna yazılan yazı.*
Yine bir kār-ı ḫayra itdi niyyet
Temāmında diye bi’l-ḫayr **temmet** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 4). [temmet, ]*

**temsīl:** *Misallendirmek, misallendirilmek, misal olarak irat etmek, edilmek.*
Cevāhir-i süḫanum ey dil eyle zīver-i gūş
Yiter bu ḳıṭʿa-i yāḳūt ehl iseñ **temsīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 46). [temsīl, ]*

**ten:** *Beden, cisim, gövde, vücut.*
Deḫān-ı yārden ol kim recā-yı ḥarf-i nāz eyler
**Ten**inde her ser-i mūyın zebān-ı şād-niyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 2). [teninde, -inde ]*
Naʿt-ı gūn-ā-gūnı dilde tā ki cānum **tendedür**
Biñ ḫulūş ile muṣammem raḥmeten li’l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 65). [tendedür, -de, -dür ]*

**ten:** *Beden.*
Ḳılca ḳaldı **tenümde** hicr ile cān
Çeşmüme sensiz oldı ḫvāb ḥārām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 259). [tenümde, -de, -üm ]*

**ten:** *Beden, cisim , maddi varlık.*
Ḳānūn-ı ʿaşḳdan ki derūnum nişānedür
Her mū **tenümde** āteş-i dilden nişānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 2). [tenümde, -üm, -de ]*
Gül gibi **tenümde** zeyn olup dāġ-ı ġamuñ
Ṭaġ üsti bu sīne çakiñe olsun bāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 3). [tenümde, -üm, -de ]*

**ten:** *Beden, gövde.*
**Ten**üme lerze düşer fikr-i der-āğuşuñ ile
Dilümi raʿşe ṭutar pīrehenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 3). [tenüme, -üm, -e ]*

**ten:** *Âşığın bedeni, cismi.*
Nice ḳandīl ser-i hāk-i mezārum olsun
**Ten**de her dāġ ki derdüñle fürūzān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 14). [tende, -de ]*
Āteş-i dilden yine bir yer çerāġān eyledüm
Lālezār itdi **tenüm** dāġ-ı firāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 4). [tenüm, -üm ]*
Gözüm peymāne-i ʿaşḳuñ göñül meyḫāne-i ʿaşḳuñ
Tenüm vīrāne-i ʿaşḳuñ gel ey genc-i niḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 4). [tenüm, -üm ]*
**Ten**üm zerd ü niz̲ār itdüñ dil-i zārum figār itdüñ
Raḳībi iḫtiyār itdüñ gel ey tāze civānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 5). [tenüm, -üm ]*
Ola rūḫ-ı laṭīfine ihdā
**Ten**de tā kim nefes demādemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 134). [tende, -de ]*
Der-i dilberde derde düşdi **tenüm**
Düşmenüm düşmeye o derde benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 83). [tenüm, -üm ]*
Bār-ı ġam-ı ʿaşḳla nizār oldı **tenüm**
Żaʿf ile henūz nāye döndi bedenüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 1). [tenüm, -üm ]*

**ten:** *Âşığın bedeni, vücudu.*
Zaḫm-ı peykānı sayılmaz **tende** ḥālā bir midür
Çekdügüm ol ḳaşları yādın benüm yā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 1). [tende, -de ]*
Ġam-ı muḥabbet-i cānāne **tende** yektādur
Māḥāll-i şübhe degül cān bedende yektādun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 1). [tende, -de ]*
Ġark eyleyüp envār-ı niʿama yā Rab
Yaḳma **tenümi** nār-ı caḥīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 2). [tenümi, -(ü)m, -i ]*

**ten:** *Âşığın bedeni, vücudu.*
Teb-lerze-i ʿaşḳla olup bīçāre
**Ten** döndi temām żaʿf-ı ġamden tāre

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 2). [ten, ]*

**ten:** *İnsan vücûdunun dış yüzü, cilt.*
Sīr olmayan nevāl-i Süleymān ile **teni**
Zīr-i zemīnde mā-hażarı nūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 23). [teni, -i ]*
Yārüñ bu leṭafetle **teni** pīrehen içre
Gūyā ki hemān rūḥ-ı revāndur beden içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 1). [teni, -i ]*

**tende:** *Beden, cisim, gövde.*
Bāġbān-ı naẓm olāldan tā ki cānum **tendedür**
Baġ-ı naʿtüñde ola mīzāb-ı kilküm ābyār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 121). [tendedür, -dür ]*

**tenezzül:** *Alçak gönüllülük, tevazu.*
**Tenezzül** eylemez ḫvān-ı felekde ḳurş-ı ḫurşīde
Göñül perverde-i ḫūn-ı cigerdür laʿl-i nāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 13). [tenezzül, ]*
**Tenezzül** eylemeye zinde-pūş-ı istiġnā
Virirse aṭlas-ı gerdūnı çarḫ sādelūġe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 7). [tenezzül, ]*
**Tenezzül** eylese naḫcīrgāh-ı gerdanda
Kemīne ṣayd-ı kemendi ġazāl-i ḫāverdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 105). [tenezzül, ]*
Ḳurş-ı mihre girde-i māhe **tenezzül** eylemez
Bir gedā kim sofra-i inʿamına mihmān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 25). [tenezzül, ]*

**tenezzül ider:** *Önemsemek, değer vermek.*
Bu hāksārı şerefyāb-ı iltifāt eyle
Hümā **tenezzül ider** dirler üstüḫvan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 102). [tenezzül ider, -er ]*

**tenezzül-i baḫt:** *Talih'in alçakgönüllülüğü.*
Nola **tenezzül-i baḫt**ıyla ẕıllet ü idbār
ʿAdūlaruñ ola āvāre ḫānümānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 33). [tenezzül-i baḫt, -ı, -y, -la ]*

**teng:** *Dar, küçük.*
Feyż-i Ḥaḳ rehber iken ṭabʿuma her vādīde
**Teng**dür cilvesine sāḥa-ı şiʿr ü inşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 30). [tengdür, -dür ]*
**Teng**dür ʿaşḳına mülk-i dü-ciḫān
Baḥr-ı ʿummān ḳabūl itmez zārf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 25). [tengdür, -dür ]*

**teng:** *Denk, eşit, benzer.*
Goreydi rūz-ı veġā Rüstemāne peykārın
Olurdı **teng** ciḫān Sām u Ḳahramān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 64). [teng, ]*

**teng:** *Arkadaş, eş, dost.*
Bildürür ḥaddün saña **teng** eyleyüp ḥaddad-ı çarḫ
Vüsʿat istersen feżā-yı ʿālem-i pehnāveri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 21). [teng, ]*

**teng ü tār:** *Kalbin sıkıntıdan dolayı daralması.*
Görme erzānı Süleymān bārgāh-ı naẓm iken
Çeşm-i baḫtum çeşm-i mūr-ı nā-tüvāndan **teng ü tār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 144). [teng ü tār, ]*

**teng-dil:** *Gönlü dar, sıkıntılı, kederli.*
**Teng-dil** olma ḳabūl it nīk ü bed ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile memlū ḫum gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 1). [teng-dil, ]*
Ġonce-veş bir **teng-dil** maẓlūma olsan kec-nigāh
Ol nigāha her müjeñ bir ḫār-ı dāmen-gīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 7). [teng-dil, ]*

**teng-hāṭır:** *Hatırlı.*
Miṣāl-i ġonce olur **teng-ḫāṭır** u dil-ḫūn
Ciḫānda māʾil olan gül gibi küşādelüġe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 5). [teng-ḫāṭır, ]*

**teng-i ḳażā:** *Belâ, müsibet sıkıntısı.*
Lā-mekān mülkini ṭayy eyledi ol şāḫ-süvār
Şeş-cihāt olsa nola cünbişine **teng-i ḳażā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 274). [teng-i ḳażā, ]*

**tengī-i deḫānından:** *Ağzının darlığı.*
Süḫan şikencededür **tengī-i deḫānından**
Hıred müżāyaḳada ṭavḳ-ı mū-miyānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 1). [tengī-i deḫānından, -ın, -dan ]*

**teng-ter:** *Çok dar.*
Ezel āġāzı encāmı encāmı ebeddür ʿālem-i ʿaşḳuñ
Beyābān-ı ḳıyāmet **teng-ter** şaḥrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 4). [teng-ter, ]*

**tenhā:** *Bir başına, tek, yalnız kimse..*
Caña seni **tenhā** bulamam būs ü kenāre
Dünyā dükenirse yine ḥussād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 5). [tenhā, ]*
Ḳoma bī-çāreyi ol demde ġarīb ü **tenhā**
Ṣalevātuñla leb-i cānına ur mühr-i sükūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 327). [tenhā, ]*

**tenhā:** *Issız, içinde az insan bulunan yer.*
Yār gitdi sīneden ḳaldı tek ü **tenhā** ġarīb
Oldı gūyā kendü şehrinde dil-i şeydā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 1). [tenhā, ]*
Göñül āyīnesi ʿaksiyle pürdür
Şeh-i ḥüsnüm ḳomaz **tenhā** kirāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 14). [tenhā, ]*
O peri-zādı görüp seyre götürdüm **tenhā**
Bir gören bir götüren ḍarb-ı meṣeldür zīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 1). [tenhā, ]*
**Tenhā** dolaşur şehri diyü māh ṭutuldı
Kundak bırakırken gice nāgāh ṭutuldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 33, Mısra 1). [tenhā, ]*

**ten-i ʿāşıḳ:** *Âşık vücudu.*
Āġūşda yār olmayıcak pīreheninde
Bir mürdeye beñzer **ten-i ʿāşıḳ** kefen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 8). [ten-i ʿāşıḳ, ]*

**ten-i billūrī:** *Parlak, beyaz ten.*
**Ten-i billūrī** fānūs içre gūyā şemʿi-rūşendür
Çıḳup germābeden ol sīm-ber kim pīrehenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 11). [ten-i billūrī, -i ]*

**ten-i zerd:** *Sararmış ten, beniz.*
**Ten-i zerd** ü niẕārum ḳaldı nīlūfer gibi anda
Feżā-yı sīnemi seylāb-ı eşk-i dembedem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 5). [ten-i zerd, ]*

**tennūr:** *Fırın; tandır.*
Dil-i germiyle eşk-i çeşm-i terüm
Oldı gūyā **tennūrla** tūfān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 180). [tennūrla, ]*

**tennūr:** *Fırın, ocak, tandır.*
Eşk-i terümi sūz-ı derūn eyledi mevʿc
Çeşm ü dili ṭūfānla **tennūr** şanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 6). [tennūr, ]*
Bil pür-tef-i ʿaşḳ dīde pür-eşk Naẕīm
Guya ki hemān **Tennūr** u Tūfān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 4). [tennūr, ]*

**tennūr-ı mihr:** *Güneş tandırı.*
Ey şems ü ḳamer **tennūr-ı mihr**inde ḳābes
Sīmurġ simāṭ-ı derd-i ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 1). [tennūr-ı mihr, -in ]*

**tennūr-ı mihr:** *Güneşin tandırı.*
Ey harman-ı ʿaşḳına felek dāne-i cev
Horşīd ü ḳamer **tennūr-ı mihr**inde ʿalev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 2). [tennūr-ı mihr, ]*

**tenû-mend:** *Güçlü kimse.*
ʿĀşıḳ mıdur ol ki ḫidmet-i cānānda
Miskīn ü żaʿif iken **tenû-mend** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 4). [tenû-mend, ]*

**tenvīr olur:** *Aydınlanmak.*
Ṣubḥgāh-ı ḥaşre dek tābān olursa vechi var
Bir çerāġı pertev-i himmetle kim **tenvīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 58). [tenvīr olur, -ur ]*

**tenzīl:** *2. Aşağı indirmek, indirilmek.*
Dem-i muḥāsebe kilk-i şefāʿat ü ʿafvüñ
Yekūn muḥālli meġer cürmüm eyleye **tenzīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 132). [tenzīl, ]*

**teng:** *Akran.*
Sürʿatinden gelür başīṭ-i zemīn
Evvelin cilve **teng** bir meydān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 102). [teng, ]*

**ter:** *Deriden sızan, kendine has kokulu, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı.*
Ḥasret-i çeşm-i **teri** yāre yine şerḥ idemem
Her müjem olsa da bir ḫāme-i taḥrīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 7). [teri, -i ]*

**ter:** *Taze, yeni.*
Cism-i dilber o ḳadar tāze vü **terdür** ki Naẓīm
Aña terlükde ḳıyās olmaya pālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 15). [terdür, -dür ]*

**ter :** *Islak, yaş.*
Dūd-ı dildür bāġ-ı ʿaşḳuñ sünbül-i müşgīn-demi
Eşk-i **terdür** gülşen-i mihr ü muḥabbet şebnemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 2). [terdür, -dür ]*
Çemen çemen gül-i her-dem baḫār güftārı
Nesīm-i feyż-i ilāhiyle tāze vü **terdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 166). [terdür, -dür ]*

**ter:** *Canlı, taze.*
Üstüḫān her ne kadar olsa gülū-gīr ü remīm
Devr-i ḥıfẓında ser-i mūyı daḫi olmaya **ter** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 66). [ter, ]*

Naẓīmā bu lüġaz bir **ter** güzeldür
Anı ḳoynuñda şaḳlarsan maḥaldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 13). [ter, ]*

**teraḥḥum:** *Merhamet etmek, acımak.*
Girye itsem **teraḥḥum** eylerdi
Her nigehde tebessüm eylerdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 127). [teraḥḥum, ]*

**teraḳḳī:** *İlerleme, yükselme.*
Hemvāre luṭf u cūdı **teraḳḳīdedür** saña
Sen ḫidmet-i niyāzda dāʾim żiyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 13). [teraḳḳīdedür, -de, -dür ]*
Ola hemīşe **teraḳḳīde** cāh-ı iḳbālüñ
Budur niyāzı dilüñ Rabb-i müsteānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 31). [teraḳḳīde, -de ]*

**teraḳḳī:** *Artma, çoğalma, yükselme.*
İdbār-ı tenezzülde **teraḳḳide** maʿāş
Noḳsānuma baḳmazsañ işüm oldı temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 3). [teraḳḳide, -de ]*

**terāne:** *Nağme, ahenk.*
Ḳulaḳdan itdi o ḫūnīn **terānelerini** mest
Demiñ żiyād ola ey kāse-i rebāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 5). [terānelerini, -ler, -de ]*

**terāne:** *Nağme, ezgi, âhenk, ses.*
Bülbül-i şād-naġmedür ḫūnīn **terāneyle** Naẓīm
Dembedem ḥalḳ-ı ṣurāḫından gelen ḳulḳul baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 9). [terāneyle, -y, -le ]*
Hūnīn **terānemi** gül-i ter gibi güş ider
Bülbül miṣāl demdür olursam neġam-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 7). [terānemi, -m, -i ]*

**terāne:** *Nağme makamlı ses.*
Ṣafā-yı gül-şeker-i ġonçe-i lebiyle baña
Meges **terānesi** feryād-ı ʿāndelīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 4). [terānesi, -si ]*

**terāne itsem:** *Nağme düzmek.*

Baġ-ı beyānda ḫurrem ol bülbülüm ki bir dem
Vaṣfuñ **terāne itsem** māhsūs olur maʿānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 168). [terāne itsem, -se, -m ]*

**terāne-i tār-ı evtār:** *Saçının tellerinin nağmesi.*
Dem-beste iken ciḫānı dutmısdı Naẓīm
Sāz-ı dilinin **terāne-i tār-ı evtārı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 4). [terāne-i tār-ı evtār, ]*

**terāzū-yı cezā:** *Ceza terazisi.*
Bedliġin ʿafv eyle āb-ı rūy-ı nikān ḥürmeti
Vezn olunduḳda **terāzū-yı cezā**da nīk ü bed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 48). [terāzū-yı cezā, --da ]*

**terāzū-yı naẓārda:** *Göz terazisi.*
Eyle sencīde **terāzū-yı naẓārda** her birin
Ṭartılurlarsa saña Yūsuf-şān mīzāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 5). [terāzū-yı naẓārda, -da ]*

**terāzū-yı süḫen:** *Söz tartısı.*
**Terāzū-yı süḫen**le menzil-i bālāya ʿazm itdi
Naẓīmā rīsmān-ı naẓma kim pāy-ı ḳalem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 17). [terāzū-yı süḫen, -le ]*

**terbiyet-kerde-i ḫulḳ-ı ḥaseni:** *Güzel huylu terbiye edilmiş.*
**Terbiyet-kerde-i ḫulḳ-ı ḥasen**i olsa ṭıbāʿ Ḥüsn-i aḫlāḳa mübeddel ola efʿâl-i zemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 55). [terbiyet-kerde-i ḫulḳ-ı ḥaseni, ]*

**tercemān:** *Birinin maksadını anlatmaya, bir şeyi tasvir ve ifadeye vasıta olan kişi ( İnsanın konuşma yeteneği).*
Derd-i derūn-ı şerḥe ne ḥācet ki ʿāşıḳuñ
Her bir nigāhı rāz-ı dile **tercemān** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 10). [tercemān, ]*

**tercemān:** *Bir dili başka bir dile çeviren kimse.*
Ḳomaz ol Hüsrev-i ʿālem meẕelletde o nā-kāmı
Olup ḥāl-i dilinden arż-ı ḥāli **tercemān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 78). [tercemān, ]*

**tercih:** *Üstün tutmak, bir şeyi diğerinden fazla beğenmek.*
ʿAceb mi bülbüle **tercīḥ** olursa pervāne
Bu sūz ile anı ḳāl ehli ehl-i ḥāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 5). [tercīḥ, ]*

**terciḫ:** *Yeğleme, üstün tutma.*
O kim tevazuʿ ile meyl ide fütādelüġe
İder gedāluġı **tercih** şeḫzādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 2). [tercih, ]*

**tercīḫ:** *Yeğlemek, üstün tutmak.*
Ruʾyeti **tercih** ider ʿāşıḳ ṣafā-yı vuṣlata
Cennet ey dil ādeme zindān olur dīdārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 3). [tercih, ]*

**tercümān:** *(Ar.) Çevirici, çeviren.*
İtdükce medḥ-i ẕātuñ yoḳ ḥaddi vāridātuñ
Kilk-i terüm nikātun çoḳ dilli **tercümānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 164). [tercümānı, -ı ]*
Olur her bir lisānın **tercümānı**
Serin ḳatʿ itseler söyler zebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 5). [tercümānı, -ı ]*

**tercümān-ı rūḥ-ı revān:** *Salınarak gezen sevgilinin tercümanı.*
Süḫeni **tercümān-ı rūḥ-ı revān**
Cān bağışlar ne söylese o zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 95). [tercümān-ı rūḥ-ı revān, ]*

**terennüm:** *Şakımak, şarkı söylemek.*
Muṭrib **terennümde** henüz her kūşede bir saz ü söz
Göġsün döger meclisde def hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 7). [terennümde, --de ]*

**terennüm-pīrā:** *Nağme ile ,güzel ve tatlı bir sesle hafif hafif şarkı söyleyerek*

*süsleme.*
Ḳademin būs idicek oldı hemān raḳṣ-künān Zühre merġūle-i naʿt ile **terennüm-pīrā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 248). [terennüm-pīrā, ]*

**terennüm-rīz olup:** *Hafifçe mırıldanmak.*
Güne güne vaṣf-ı ẕātında **terennüm-rīz olup**
Bezm-i naẓmuñ böyle āġāz eylesun rāmiş-geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 99). [terennüm-rīz olup, -up ]*

**terk:** *Bırakmak, terk etmek.*
Dost kim ebleh ola **terk** it anı
Düşmenüñ ʿāḳıl ise çekme keder *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 11). [terk, ]*

**terkeş:** *Far. Ok kabı, okluk. ṯ̈rkeşd̈en muhaffef.*
**Terkeş** ḳūşansa ṣaḥn-ı veġāda miyānına
Tīri şehābdan meh-i nevden kemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 55). [terkeş, ]*

**terkeş-i pür-tīr:** *Ok dolu çanta.*
Hande-i gül yitişür nāle-i zencīr baña
Bāl-i bülbül görinür **terkeş-i pür-tīr** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 2). [terkeş-i pür-tīr, ]*

**terkeş-i pür-tīr:** *Ok dolu ok çantası.*
Yārsız alsa ele muṭrib-i bezm ey dil-i zār
Görinür **terkeş-i pür-tīr** baña mūsīḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 40, Mısra 2). [terkeş-i pür-tīr, ]*

**terkīb:** *Vücut, beden. boy bos.*
Nuş-ı dārū-yı leb-i dilber ʿaceb **terkīb** olur
Cevher-i cāndur meġer var ise cüzʾ-i aʿẓam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 15). [terkīb, ]*

**terkim:** *Belli bir yerde, belli bir saatte buluşma sözleşmesi, randevu.*
Ḥaşre dek levḥ-i şüḥūr ile sinīne **terḳīm**
Ḥamdüli'llāh ḳalemüm rıḳḳ-ı beyān üzre yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 91). [terḳīm, ]*

**terlük:** *Tazelik, gençlik.*
Cism-i dilber o ḳadar tāze vü terdür ki Naẓīm
Aña **terlükde** ḳıyās olmaya pālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 16). [terlükde, --de ]*

**termīm:** *Onarmak, tamir etmek.*
ʿArş-ı Ḥaḳ gibi ne taʿmīr gerek ne **termīm**
Meded-i ẕāt-ı güzīnüñle bulup şerʿ ḳıvām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 103). [termīm, ]*

**termīm itmiş:** *Onarmak, tamir etmek , düzenlemek*
Bānī-i ṭabʿ-ı keremkār-ı kerāmet-eṣeri
Köhne beyt-i süḫanum luṭf ile **termīm itmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 6). [termīm itmiş, -miş ]*

**tersa:** *Harın, dikbaşlı.*
Ser-fürū-bürde olup maḥkeme-i ʿadlinde
Ḥükmine virdi rıżā gebr ü yehūd u **tersā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 166). [tersā, ]*

**tersā-beçe:** *Hristiyan güzeli.*
Ey ṣākī-i **tersā-beçe** ṣun sāġar-ı vaṣluñ
Cām-ı mey-i hicrüñle dilüñ derd-i seri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 9). [tersā-beçe, ]*

**tertīb eylese:** *Tertip eylese.*
Sāḳī-i ḥıfẓı bisāṭ-ı ʿömri **tertīb eylese**
Bir daḫi olmazdı cām-ı zindegānīde ḫumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 103). [tertīb eylese, ]*

**tertībiñ süṭūr-ı ṣafḥa:** *Sayfa satırlarının düzeni.*
Tertībiñ süṭūr-ı ṣafḥasın seyr eyle
Emvāc-ı beyān ile yemm-i maʿnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 3). [tertībiñ süṭūr-ı ṣafḥa, -sın ]*

**tertîl:** *Usulüne uygun şekilde, ağır ağır.*
O şeh ki muṣḥaf-ı ẕāt u ṣıfātı vaṣfında
Ḥālāyıḳ itseler āyāt-ı naʿtını **tertīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 88). [tertīl, ]*

**terüñ:** *Taze.*
Nola Ṭabʿ-ı Naẓīmi feyż-i ilhām eylese cuşān
Dür-i naẓm-ı **terüñ** mevvāc olan deryālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 18). [terüñ, ]*

**tesbîh:** *Sübhânallah'sözünü söyleyerek Allah'ı yüceltme ve tenzih etme, Allah'ın her türlü kusurdan ve noksandan uzak olduğunu dile getirme.*
Niḥāl-i ḳaddini Ṭūbāya eylemem **teşbīh**
Egerçi dirler o naḫl-i bülende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 5). [teşbīh, ]*
Nāmını **tesbīh** idüp gökde melek yirde beşer
İtdiler evrādına żamm raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 93). [tesbīh, ]*

**tesbîh:** *Zikir, adını anma, söyleme, sözünü etme.*
Kemterīne baḫşişi maḥṣūl-i ṣād genc ü defīn
Vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld eyvānınuñ **teşbīḥidür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 88). [teşbīḥidür, -i, -dür ]*

**tesbîh:** *Sübhanallah'diyerek Allah'ı tazim etme.*
Vücūd-ı enbiyā tesbīḥ-i dürr gibi ser-āmeddür
O **tesbīḥe** imāme gevher-i ẕāt-ı Muḫammeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 2). [tesbīḥe, -e ]*
Nola olsa o **tesbīḥe** imāme ol dür-i yektā
Ki mecmuʿ-ı rüsülden enbiyādan ẕātı müfreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 3). [tesbīḥe, -e ]*

**tesbīḥ-i dürr:** *Inci tesbih.*
Vücūd-ı enbiyā **tesbīḥ-i dürr** gibi ser-āmeddür
O tesbīḥe imāme gevher-i ẕāt-ı Muḫammeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 1). [tesbīḥ-i dürr, ]*

**teşbiḥ-i lebi:** *Dudağına benzetmek.*
Ey ledün mektebiñüñ ḥvāce-i ümmī-laḳabı
Enbiyā vü rüsülüñ zīver ü **teşbiḥ-i lebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 2). [teşbiḥ-i lebi, -i ]*

**tesbīḥ-i lüʾlüʾ-vār:** *Inci gibi tesbih.*
Nuʿūt-ı enbiyā vü mürselīn **tesbīḥ-i lüʾlüʾ-vār**
Demādem tā ki efvāh-ı ḫalāyıḳda zebān-zeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 87). [tesbīḥ-i lüʾlüʾ-vār, ]*

**tesellī:** *Sıkıntısını ve acısını unutturmaya çalışma, avutma .*
Düruġ-ı maşlahaṭ-āmīzle **tesellī** ider
Baña o şūḫ-ı cefā-pīşe dil-firīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 7). [tesellī, ]*

**teshīl:** *Kolay.*
Murād-baḫş-ı dü-ʿālem ki kār-ı müşkil-i ḫalḳ
Ḳalurdı beste eġer şerʿi itmese **teshīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 78). [teshīl, ]*

**teshīr:** *1- Bağlama, etkisi altına alma. 2- Büyüleme, sihir yapma.*
Naʿl-i daġ u dil-i pür-sūz u güdāz itdürdi perī-peykeri efsūnla **teshīr** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 10). [teshīr, ]*
Perī-peykeri aldum yine aġūşa bu şeb
Götürüp dāʾire-i daʿvete **teshīr** itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 18). [teshīr, ]*

**teshīr:** *Bağlama, etkisi altına alma.*
Saʿyinde anuñ ki olmaya taḳṣīri
Her neyse olur be-kām-ı dil **teshīri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 137, Mısra 2). [teshīri, -i ]*

**teshīr:** *Büyüleme, esir etme, emir altına alma.*
Cān u dili kākülüñ ki **teshire** çeker
Her bir ḫamı dūd-ı āhı zencīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 1). [teshire, -e ]*

**teshīr:** *Ele geçirme, emri altına alma, kendine tâbi kılma, zaptetme.*

Çāsāre düşdi teşvīr iklimin itdi **teşhīr**
İtmez bu cengi taḳrir bir şāʿirüñ lisānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 93). [teşhīr, -ı, -na ]*

**teşhīr olur:** *Büyülenmek ,|aldanmak.*
Baḫş-i ḥikmet eylese ol feylesof-ı rūzgār
Bū ʿAlī mülzem Felāṭun cehlle **teşhīr olur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 40). [teşhīr olur, ]*

**teshīr-i dile:** *Gönlü etkileme, hükmü altına alma.*
Tesẖīr-i dile laʿlüñ olup mühr-i Süleymān
Haṭṭ-ı leb-i şekker-şikenüñ mūr ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 13). [tesẖīr-i dile, -e ]*

**teshīr-i ehl-i ʿaşḳ:** *Aşk ehlinin büyüsü.*
Tesẖīr-i ehl-i ʿaşḳa meşġūldür demādem
Düşmez o ṭıfl-ı nāzuñ levḥ-i füsūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 3). [tesẖīr-i ehl-i ʿaşḳ, -a ]*

**teʾsīr:** *Bir nesnenin, bir hâlin başka bir kimse veya nesne üzerinde kendini hissettiren gücü, etki.*
Tünd-bād-ı ʿaşḳ-ı ʿālem-gīrinün **teʾsīridür**
Ḥāḳde bīm-i tezelzül yemmde mevc-i ıżṭırāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 7). [teʾsīridür, -i, -dür ]*
Kīmyā-yı ẖāk-i pāy-ı cūdınuñ **teʾsīridür**
Eyleyen ṣulṭān-ı mülk-i ẖāveri zerrīn-külah
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 23). [teʾsīridür, -i, -dür ]*
Āh alma ki yiter rūy-ı terkeş gibidür
Teʾsīrde bed-duʿādan evvel yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 4). [teʾsīrde, -de ]*

**teʾsīr:** *Etki.*
Sūz-ı āhum eylemiş **teʾsīr** ḳalb-i sahtuña
Āteş-i germiyle olmış seng-i ẖāre çāk çāk
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 3). [teʾsīr, ]*
Teʾsīr idince āteş-i āh-ı derûn-güdāz
Ne cān ḳalur Naẓīm ne dil māsivā degül
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 13). [teʾsīr, ]*
Dilbere sūz-ı derūnı nice **teʾsīr** eyler
Olmayan lāle-ṣıfāt sīnesi yanıḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 3). [teʾsīr, ]*
Rūzgārıyla o sengīn-dile **teʾsīr** eyler
Ḥaẕer itsün ḥaẕer āh-ı dil-i sûzânımdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 9). [teʾsīr, ]*
Teʾsīr ider bāl-feşān-ı murġ-ı kef-āmūz
Derdiyle olan nāle be-leb dest be-dergāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 5). [teʾsīr, ]*
Teʾsīr iderdi yāre ciger-sūz sözleri
Var ise yaḳdı nāme-i derdüm kebūteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 1). [teʾsīr, ]*
Āsmana eyledi **teʾsīr** bād-ı mihr-i cān
İtdi yaẖdan manḳal-ı mihri sipihr-i çār-mīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 17). [teʾsīr, ]*
Ḥükm-i sermā ol ḳadar eşyāya **teʾsīr** itdi kim
Oldı efsürde ṣadefde ḳaṭre-i dürr-i semīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 35). [teʾsīr, ]*
Ḳalb-i saẖt-ı yāre **teʾsīr** itmez oldı sūz-ı dil
Gūyiya toñdı şitādan nāle-i āh ü enīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 39). [teʾsīr, ]*

**teʿsīr:** *Etki.*
İksīr-i baẖtiyārī yiter kīmyā baña
Teʿsīri ne nüẖās ü ne zībaḳdan isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 4). [teʿsīri, -i ]*

**teslīm:** *İtaat, boyun eğme.*
Aña siper rıża ile **teslīmdür** hemān
Bir tīr-i cān-sitān ki ḳażādur kemān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 15). [teslīmdür, -dür ]*

**teslīm:** *Bir emaneti yerine verme , bir şeyi yeni sahibine verme , teslim olma .*
Metāʿ-ı dil ki nessāc-ı fenā kālālarındandur
Süveydā anda **teslīm** ü rıżā tamġālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 2). [teslīm, ]*

Teslīm idüp umūrını Ḥaḳḳā Naẕīm-i zār
Ser-rişte-i irādeti taḳdire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 13). [teslīm, ]*
Oldılar cān ile fermān-ı ḫudāya **teslīm**
Her biri ḥükm-i ḳażā vü ḳadere virdi rıżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 221). [teslīm, ]*
Rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne dürûd ile şalāt
Āl ü evlādına aṣḥābına **teslīm** ü ṣenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 224). [teslīm, ]*
Keşret-i enfās-ı māḫlūḳātdan efzūn selām
Dembedem **teslīm** ü ihdā ola tā rūz-ı şumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 182). [teslīm, ]*
Ravża-i pākine envāʿ-ı dürūd ü **teslīm**
Hayr ola ümmetimin kāli bi-ḥaḳḳ-ı Yasīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 123). [teslīm, ]*

**teslīm:** *Bir şeyin kullanım, mülkiyet vb. haklarını devretme, verme.*
Ṣalavāt u dürūd u **teslīmi**
Ümmete tā ki semt-i eslemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 131). [teslīmi, -i ]*

**teslīm:** *Teslim olma, kendini verme, boyun eğme.*
Ravża-i pākine **teslīm** ola her ṣubḥ u mesā
Hādim-i şer i olup fevḳ-ı ʿalāda mesrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 337). [teslīm, ]*

**teslīm itmiş:** *Kendini vermek.*
Dil-i nakkād ki miʿyār-ı hünerver ḥaḳḳā
Görüp āṣārumı inṣāf ile **teslīm itmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 8). [teslīm itmiş, -miş ]*

**teslīmi:** *Bir şeyin kullanım, mülkiyet vb. haklarını devretme, verme.*
Zu-fünūn niḥrīr-i kāmil kim anuñ **teslīmidür**
Diḳḳat-i taḥrīrine ḥālā efāżıl bī-cedel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 5). [teslīmidür, -dür ]*

**teslīm-i dürūd:** *Duaya boyun eğme.*
Ḥaşre dek ravżasma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 13). [teslīm-i dürūd, ]*

**teslīm-i dürūd:** *Duaya teslim ( olmak ).*
Ravża-i pür-nūrına olduḳça **teslīm-i dürūd**
Ḥasid-i cānın ide Ḥaḳ ser-nigūn māḥbus-ı çāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 73). [teslīm-i dürūd, ]*

**teslīm-i tīġı:** *Kılıcını teslim etme.*
Tedbīrde müsellem **teslīm-i tīġı** ʿālem
Tafṣīl-i ḥāl-i Rüstem icmal-i dāstānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 77). [teslīm-i tīġı, ]*

**teşmīr:** *Etekleri toplamak, paçayı sıvamak, büyük bir gayretle bir işe girişmek.*
Hilʿat-ı ḥüsn-i ḳabūlünle bulur teşrīf-i tām
Midḥatüñde ol ki sāḳ-ı himmeti **teşmīr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 64). [teşmīr, ]*

**teşne:** *Susamış, çok hevesli, çok arzulu.*
Teşnesin mevc-i şarāb-ı nāz ile sīrāb ider
Dilberüñ ġarḳ-ı zülāl-i vaʿde-i kemmûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 11). [teşnesin, -sin ]*

**teşne:** *(تشنه) sıf. Susamış.*
Laʿl-i lebüñle **teşne** olan ḫaste-i ʿaşḳa
Haṭṭuñ yoġ iken em dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 3). [teşne, ]*

**teşne-i dīdār:** *Sevgilinin yüzüne susamış.*
Teşne-i dīdār iken oldı ḫaṭ-āver dil-rübā
Olmasın mı ʿāşıḳa hicrān hicrān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 11). [teşne-i dīdār, ]*

**teşne-i dīdārı zemzem:** *Sevgilinin zemzeme susamış yüzü.*
Gīsuvān-ı müşg-fāmı kisve-i Beytü'l-Ḥarām
Teşne-i dīdārı zemzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 30). [teşne-i dīdārı zemzem, ]*

**teşne-i zemzem:** *Zemzeme susamış olan.*
Teşne-i Zemzem olan hindūlar

Lebi üzre görinen ḫāl-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 11). [teşne-i zemzem, ]*

**teşne-leb:** *Dudağı kurumuş, çok susamış.*
Cān atar rūḫ-ı Felātun da ḫam-ı muḫbireme
Teşne-leb ney-şeker-i ḫāmeme ībni Sīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 40). [teşne-leb, ]*

**teşne-leb:** *Çok susamış.*
Ġam-ı zülfiyle Leylī bir miskīn
Hicr-i laʿliyle **teşne-leb** Şīrīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 90). [teşne-leb, ]*

**teşne-lebān-ı leben-i ʿıyş u şafā:** *Sefa ve eğlence sütüne susamış dudaklar.*
Oldı cārī yine mīzāb-ı çemenzār-ı neşāṭ
Müjde ey **teşne-lebān-ı leben-i ʿıyş u şafā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 4). [teşne-lebān-ı leben-i ʿıyş u ṣafā, ]*

**tesnīm:** *Cennet ırmaklarından biri.*
Selsebīl-i çemen-i ravżası āb-ı Kevṣer
Cedvel-i bāġçe-i kūyı dih Ṭuḥūr ü **Tesnīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 30). [tesnīm, ]*

**tesnīm:** *Cennet ırmaklarından biri , cennette, Allah'a yakın kulların kendisinden içeceği pınara verilen ad.*
Ey cennet-i bāġ-ı kūyu Firdevs-i riyāż
**Tesnīm** ü ṭuḥūr o cennete āb-ı ḥıyāż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 2). [tesnīm, ]*

**teşrîf:** *Gelmesiyle bir yeri onurlandırma, şereflendirme.*
Gūş idüp **teşrīfini** tārīḫini didüm Naẓīm
Meclis-i fetvā yine Ṣādıḳ Efendiye maḥal (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 35). [teşrīfini, -i, -n, -i ]*

**teşrîf:** *Bir yerden bir yere gelme, gelmesiyle bir yeri onurlandırma.*
Pādişāḫ-ı ʿaşḳ **teşrif** itmeyeliden ey Naẓīm
Ḳaldı vīrān tahṭgāh-ı şehr-i dil miʿmārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 13). [teşrif, ]*

Ṣād müjde ol diyāre ki **teşrīf** idüp anı
Bir böyle ḫān-ı ʿādil ü ʿālī-mekān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 11). [teşrīf, ]*
Didi **teşrīf** idince yümn ile bu ṣādr-ı vālāyı
Stanbūla eḥaḳk Dāmād Efendi-zādedür ḥālā (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 21). [teşrīf, ]*
Tekrār ṣadr-ı rūmı **teşrif** idüp ḳudūmi
Çarḫ ile itdi hem-ser ol pāye-i bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 13). [teşrif, ]*
Yine **teşrīf** idince ṣādrınn ol māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
Lebāleb şevḳ olup diller feraḥla sīneler doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 3). [teşrīf, ]*

**teşrîf:** *Şeref verme, şereflendirme.*
Didiler Kerrūbiyān **teşrifini** tebşīr idüp
Müjde geldi ḫayra maḳdem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 11). [teşrifini, -i, -n, -i ]*

**teşrîf:** *Bir yerden bir yere gelme, gelmesiyle bir yeri onurlandırma.*
Teşrīf ideli ciḫānı şāḫ-ı kevneyn
Ṣānisini gūş işitmedi görmedi ʿāyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 57, Mısra 1). [teşrīf, ]*
Ṣadrı **teşrif** idüp ol rūḥ-ı revān-ı ʿālem
Geldi cānı yirine ʿālemiyānuñ ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 51). [teşrif, ]*
Geldi yirine cānı ḳużātuñ yine şimdi
Teşrīf idicek Ṣādr-ı Anaṭolıyı kendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 10). [teşrīf, ]*

**teşrīf idince:** *Şereflendirmek, onurlandırmak.*
**Teşrīf idince** mesned-i fetvāyı didiler
Ḥaḳḳā ki Bū Hanīfe-i ṣānī bu kendidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 19). [teşrīf idince, -ince ]*

**teşrīf-i tām:** *Noksansız şereflendirme.*
Hilʿat-ı ḥüsn-i ḳabūlünle bulur **teşrīf-i tām**
Midḥatüñde ol ki sāḳ-ı himmeti teşmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra*

*63). [teşrīf-i tām, ]*

**teşvīr:** *tasvir:Betimleme, resim.*
Gözümde neşve-i cām-ı muḥabbet dilde ṣād **teşvīr**
Serümde şevḳ-ı maʿcūn-ı leb-ı dilber ne sevdādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 13). [teşvīr, ]*
Serümde suziş-i ʿaşḳı dilümde ṣad **teşvir**
Ṭaraf ṭaraf yine hep hāy u hūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 11). [teşvir, ]*
Çāsāre düşdi **teşvīr** iklimin itdi teşhīr
İtmez bu cengi taḳrir bir şāʿirüñ lisānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 93). [teşvīr, ]*

**teşvīr:** *Utanma, yüzü kızarma.*
Şūrişüm efzūn ider cānā Naẓīm-i zār-veş
Neşve-i mey māye-i **teşvīrdür** sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 14). [teşvīrdür, --dür ]*
Nedür ol efʿī-i pür-şur ü **teşvīr**
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 1). [teşvīr, ]*

**teşvīr:** *Yüzü kızartma, utandırma.*
Nedür ol efʿî-i pür-şur ü **teşvīr**
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 1). [teşvīr, -, -, - ]*

**teşviş-i külah:** *Külahları değiştirmek.*
Hased ol bī-ser ü pā kim bilmez
Ne ġam-ı hırka ne **teşviş-i külah** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 62). [teşviş-i külah, ]*

**teşhir-i mülk-i dünyā:** *Dünya mülkünün büyülemesi.*
Ber-kabża hāk-i aʿdā rezmi deminde Ḥaḳḳā
**Teşhir-i mülk-i dünyā** ʿazmi deminde ānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 118). [teşhir-i mülk-i dünyā, ]*

**teʾsīr:** *Etki, içe işleme.*
Baġa varsam aḫker-i sūzān olur her şebnemi
Her gül-i ter dāġ-ı cān **teʾsīrdür** sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 6). [teʾsīrdür, -dür ]*

**teʿsir-i ʿaşḳ:** *Aşkın gücü.*
**Teʿsir-i ʿaşḳ** kisve-i ʿaḳlı yaḳar yıḳar
Maʿmūre-i vücūduñı vīrān ider ʿadem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 3). [teʿsir-i ʿaşḳ, ]*

**teʾsīr-i feyż-i ʿaşḳ-ı dil-i:** *Aşkın uğurlu tesir ve bereketi.*
**Teʾsīr-i feyż-i ʿaşḳ-ı dil**-i ṣāfda Naẓīm
Bir ābdur ki gevher-i yektā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 13). [teʾsīr-i feyż-i ʿaşḳ-ı dil-i, ]*

**teʾsīr-i sūz-ı ʿaşḳla:** *Aşkın gönül yakan tesiri, etkisi.*
**Teʾsīr-i sūz-ı ʿaşḳla** ẓann itme eşk-i germ
Yer yer döküldi dīde-i terden şerāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 13). [teʾsīr-i sūz-ı ʿaşḳla, -la ]*

**teʾsīr-i tāb-ı āteş-i dilden:** *Gönül ateşinin parlaklığının etkisi.*
Būy-ı ciġer gelürse nola dūd-ı āhdan
**Teʾsīr-i tāb-ı āteş-i dil**den kebāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 14). [teʾsīr-i tāb-ı āteş-i dilden, -den ]*

**teʾsīr-i tīġı:** *Kılıcın etkisi.*
**Teʾsīr-i tīġı** eyler cism-i ʿadūyı bī-fer
Gūyā ṣānūr görenler mehtābla kettānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 109). [teʾsīr-i tīġı, ]*

**teʾsīr-i tīr-i ġamze:** *Gamze okunun etkisini.*
Peykān-ı zaḫmını dil-i mecrūḥ duymadı
**Teʾsīr-i tīr-i ġamze**sini rūḥ duymadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 36, Mısra 2). [teʾsīr-i tīr-i ġamze, -si, -ni ]*

**tevāżūʿ:** *Alçak gönüllülük.*
ʿĀdetüñ olsa **tevāzu**ʿ ehl-i kibr ü naḫvetüñ
Besmine varsañ olursuñ her naẓārda aḥḳarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 15). [tevāzuʿ, ]*

**tevāżūʿ:** *Alçak gönüllülük, alçalma.*
Meḫāṣin ile Hudāvend-i merḥamet-güster
**Tevūżu**ʿ ile ḥalīm ü Selīm dāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 54). [tevūżuʿ, ]*

**tevāżūʿ:** *Alçak gönüllülük.*
Meşrebüñ olsun **tevazu**ʿ kibr ü naḫvetden ḥaẕer
Āb-veş meyl eyle ḫāke ʿaks-i bād u āteş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 7). [tevazuʿ, ]*
O kim **tevazu**ʿ ile meyl ide fütādelüġe
İder gedāluġı tercih şeḫzādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 1). [tevazuʿ, ]*

**tevbe:** *Günah ve kabahatten Cenab-ı Hakk'a sığınmak.*
Şikest itdi zücācī **tevbemi** bir āteşīn-mey kim
Naṣūḥ ol bādenüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 5). [tevbemi, -m, -i ]*

**tevbe:** *Günah ve kabahatten Cenab-ı Hakk'a sığınmak.*
Bileydi virdügi derd-i ser-i ḫumārı eġer
İderdi şīre-i engūr **tevbe** bādelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 10). [tevbe, ]*

**tevbe:** *Ar. İşlediği bir günah veya suçtan pişman olarak bir daha yapmamaya karar verme; bu kararı ifade eden söz.*
Neşʾesi **tevbe** virür derd-i ḫumār-ı hicre
ki ṣaḥbā-yı leb-i yār ile mestāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 13). [tevbe, ]*

**tevbe eyledüm:** *Tövbe etmek.*
Ẓāhir u bāṭın **eyledüm tevbe**
Her ne itdümse āşikār u niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 187). [tevbe eyledüm, -düm ]*

**tevbe-i naṣūḥ:** *Samimi ve hakiki tövbe.*
Nuḳl ü kebāb-ı meclis olur **tevbe-i naṣūḥ**
Ṣākī ki elde cām-ı mey-i erġuvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 91). [tevbe-i naṣūḥ, ]*
Keyfiyyeti ḫumāre vire **tevbe-i naṣūḥ**
bī-sāġar u şarāb ola bir ḥālet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 15). [tevbe-i naṣūḥ, ]*

**tevbe-şikest:** *Tövbeyi bozma.*
Cām-ı mey-i vuṣlatı olup **tevbe-şikest**
Ḳıldı beni bir civān-ı tersā-beççe mest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 1). [tevbe-şikest, ]*

**teveccüh-i himemi:** *Cömertlikten hoşlanmak.*
Evvel nigāh-ı şefḳatidür raḥm-ı bī-kesān
Ednā **teveccüh-i himemi** bende-perverī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 40). [teveccüh-i himemi, ]*

**tevʾem:** *İkiz.*
ʿAfvinüñ seyyiʾāt-ı muḥtācı
Ferāḥ elbette ġamla **tevʾemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 72). [tevʾemdür, -dür ]*

**tevʾem:** *Benzer, eş, denk.*
Ġam-ı ʿālem ezelden var ise ādemle
**tevʾemdür**
Anuñçün meclis-i ʿālemde ādem ġamla
**tevʾemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 1). [tevʾemdür, -dür ]*
Ġam-ı ʿālem ezelden var ise ādemle
**tevʾemdür**
Anuñçün meclis-i ʿālemde ādem ġamla
**tevʾemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 2). [tevʾemdür, -dür ]*
Ne şādīden ferāḥ-nāk ol ne ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş ü sūrı ḫod mātemle
**tevʾemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 4). [tevʾemdür, -dür ]*
Gedā-yı mey-gede bir cām-ı ḥālet-baḫşla sāḳī
Berāberdür şeh-i faġfūr-ı Çine Cemle
**tevʾemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 6). [tevʾemdür, -dür ]*
Nola açılsa o gül rūḫsārı feyż-i āh u eşk-i ter
Nesīm ile biri hem-dem biri şebnemle
**tevʾemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel*

*33, Mısra 8). [tevʾemdür, -dür ]*
O ḳaşlar iki yüzlü iki dilli ẕū'l-fiḳār ancaḳ
Ya şemşīr- i zebānumla yaḫud ḫāmemle
**tevʾemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 10). [tevʾemdür, -dür ]*
Mesīḥ-āsā demüñden deyr-i maʿnā rūḫ-ı zār olmış
Naẓīm enfās-ı cān-baḫşun me er Meryemle
**tevʾemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 12). [tevʾemdür, -dür ]*
Maḥbūblaruñ **tevʾem** imiş hicr ü vişāli
Añsam nola geh derdini dārūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 11). [tevʾem, ]*
Seḥāb-ı emri ki **tevʾemdür** ebr-i nehyi ile
Ḥavale eyleyeli yaḫşı vü yaman üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 45). [tevʾemdür, -dür ]*

**tevʾem:** *Benzer, eş, denk .*
Kerd-i gird-i ḥarimi nūr-ı siyehle **tevʾem**
Hāk-i pāk-i ḳademi kuḥl-i dü-çeşm-i ḥūrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 125). [tevʾem, ]*
Hādīman-ı ravża-i cennet zemīn-i dergehi
Ḥūr u ġılmān ile **tevʾem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 64). [tevʾem, ]*

**tevʾem ol:** *İkiz olmak, eş olmak.*
İtse şitāb bir dem eyler ḳıyās
Hink-i felekle **tevʾem ol** tevsen-i ciḫānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 132). [tevʾem ol, ]*

**tevʾemān:** *İkiz.*
Şāḫā bağışla cürmini ʿafv it günāhını
Zīrā kerīme ʿafv ü güneh **tevʾemān** gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 72). [tevʾemān, ]*

**tevʾemān:** *İkiz.*
Nola dergāhınuñ çārubına bāl-i hümā dirsem
Görenler ṭāḳ-ı vālāsın felekler **tevʾemān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 38). [tevʾemān, ]*

**tevʾem-i dil:** *Gönül ikizi.*
Bu ittiḥād u bu yek-rengī-i muḥabbetle
ʿAceb mi merdümek-i dīde olsa **tevʾem-i dil** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 16). [tevʾem-i dil, ]*

**tevfīḳ:** *Allah'ın yardımı.*
Tevfīḳ şemʿ-i bezmi nuṣret livā-yı ʿazmi
Ḥayrān-ı naḳş-ı rezmi ʿaḳl-ı hezār Māni
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 79). [tevfīḳ, ]*
Hümāyūn ber-hümā-yı evcgāh-ı feṭḥ u nuṣretdür
ʿAceb mi aşsa **tevfīḳ** ile per tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 12). [tevfīḳ, ]*

**tevfīḳ:** *Allah'ın yardımı, Allah'ın, kulunun fiilini rızasına ve muhabbetine uygun kılması, kulunu irade ve rızasına uygun işler yapmaya muvaffak kılması.*
**Tevfīḳa** olup refīḳ cān ile Naẓīm
Hāk-der-i ḥażrete varup yüz sürelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 3). [tevfīḳa, -a ]*

**tevfīḳ:** *19. Yüzyıl şairlerinden Tevfik.*
**Tevfīḳ** refīḳ olmayıcaḳ menzil alınmaz
Çoḳdur reh-i ṣaḥrā-yı muḥabbetde ḫaṭargāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 3). [tevfīḳ, ]*

**tevfīḳ:** *Yardım, Allah'ın yardımı.*
Ḳande kim ʿatf-ı ʿinān itse refīḳi **tevfīḳ**
Reh-nümā ʿavn ü ẓafer leşker-i nuṣret beḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 49). [tevfīḳ, ]*

**tevfīḳ-ı ḥaḳḳ:** *Allah'ın lütuf ve yardımının şahitliği hakkında.*
Mevlā muʿāmmer eyleye şehzādesin iclāl ile
**Tevfīḳ-ı Ḥaḳḳ** aña ẓāhir ʿavn-i ilāhī destgīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 10). [tevfīḳ-ı ḥaḳḳ, ]*

**tevfīḳ-ı hudā:** *Allah'ın yardımı.*
Rehberi Ḫıżr ola ol İskender-i Dārā-ferüñ
Ḳande ʿazm itse refīḳ-ı rāhı **tevfīḳ-ı Hudā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 16). [tevfīḳ-ı hudā, ]*

**tevfīḳ-ı ilāhī:** *Allah'ın yardımı.*
Eblaḳ-ı ʿazmine **tevfīḳ-ı ilāhī** perçem
Tevsen-i rezmine şehbāl-i ẓafer ʿavn-ı ḥakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 45). [tevfīḳ-ı ilāhī, ]*

**tevfīḳ-ı refīḳi:** *Yoldaşı Allah'ın yardımı.*
Ḥızır **tevfīḳ-ı refīḳi** olan īskendersin
Şübhe yoḳdur ya bu dārāt ile Darāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 23). [tevfīḳ-ı refīḳi, -i ]*

**tevfīḳ-ı reh-nümāy:** *Yol gösterici Allah'ın yardımı.*
Her ḳande ʿazm iderse ola avn-ı Ḥaḳ refīḳ
Nuṣret-livā-yı leşkeri **tevfīḳ-ı reh-nümāy** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 26). [tevfīḳ-ı reh-nümāy, ]*

**tevfīḳ-livā:** *Allah'ın yardım sancağını tutar.*
Hilʿat-ārā-yı leʿamruk seh-i Levlāk-efser
Enbiyā-ẖayl ü rüsül-mevkib ü **tevfīḳ-livā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 86). [tevfīḳ-livā, ]*

**teʾvīl:** *Bir söz veya davranışa bilinen anlamından başka bir anlam verme, başka bir mana ile yorumlama.*
Şeh-i żamīr-şināsā ş̱enā-yı ẕātuñda
Haṭāmı eyle işābetle ʿāfv idüp **teʾvīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 122). [teʾvīl, ]*

**tevḳiʿ-i şeref:** *Şeref alameti.*
Bende-perver dāverā dādār-ı ʿālī-gevherā
Ey **tevḳiʿ-i şeref** nāmuñla pür-ʿünvān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 60). [tevḳiʿ-i şeref, ]*

**tevḳīr olur:** *Ağırlanmak, misafir edilmek.*
Āṣaf-ı devrān ki fermān ile itse ʿazm-i rāḥ
Ḳande varsa ḥācib-i dergāhına **tevḳīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 24). [tevḳīr olur, -ur ]*

**tevrāt:** *Hz. Musa'ya indirilen kutsal kitap.*
Cenāb-ı ṣāḥib-i furḳān ki ḥükmin eyledi neşh
Eğer Zebur ile **Tevrātdur** eğer İncil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 76). [tevrātdur, -dur ]*

**tevsen-i baẖtuñ:** *Bahtın asi atı; kötü baht.*
Olur elbette bir gün cilvegāhı menzil-i maḳṣūd
Naẓīmā olmasun tek **tevsen-i baẖtuñ** hemān serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 10). [tevsen-i baẖtuñ, -uñ ]*

**tevsen-i cihānı:** *Dünyanın azgın, huysuz atı.*
İtse şitāb bir dem eyler ḳıyās
Hink-i felekle tevʾem ol **tevsen-i ciẖānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 132). [tevsen-i ciẖānı, -ı ]*

**tevsen-i rezmine:** *Savaşın azgını.*
Eblaḳ-ı ʿazmine tevfīḳ-ı ilāhī perçem
**Tevsen-i rezmine** şehbāl-i ẓafer ʿavn-ı ḥakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 46). [tevsen-i rezmine, -in, -e ]*

**tezelzül:** *Sarsılma, deprem.*
Ḳıyāmet ḳopsa vīrān olsa ʿālem māḥfil-i şerʿi
**Tezelzül**den müberrā beyt-i maʿmūr-ı müşeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 62). [tezelzülden, -den ]*

**tezelzül-i āfātdan:** *Afet depreminde.*
Bünyād-ı cāh-ı rifʿatini ḳaṣr-ı ʿömrini
Ḥaḳ eyleye **tezelzül-i āfātdan** beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 70). [tezelzül-i āfātdan, ]*

**tezelzül-i āfāt-ı rūzgār:** *Rüzgar afetinin zelzelesi.*
Ümmīd odur **tezelzül-i āfāt-ı rūzgār**
Bir ṭaḳına ḳıyāmete dek virmeye żarar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 5). [tezelzül-i āfāt-ı rūzgār, ]*

**tezelzül-i āṣūbdan:** *Kargaşanın depremi.*
Zemīn **tezelzül-i āṣūbdan** emin olḋi
Zamān maʿdeletüñde ciẖān emān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 57). [tezelzül-i āṣūbdan, ]*

**tezelzül-i cūd:** *El açıklık , cömertlik*

*sallantısı.*
Vīrān idi **tezelzül-i cūd** ile yāb yāb
Miʿmār tekyesinde yapıldı dil-i ḫārab
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 4, Mısra 1). [tezelzül-i cūd, ]*

**tezerv:** *Av hayvanı olarak bilinen sülün kuşu. II Sevgili.*
**Tezerv** ü kebk ḥayrānı ḫamūşı ṭūṭī-i gūyā cünbüşle o reftāruñ o ḫand ile o güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 11). [tezerv, ]*

**tezerv-i ḫoş-ḫırām-ı tārı:** *Saç telini sülün gibi çok güzel salla.*
Ol **tezerv-i ḫoş-ḫırām-ı tārı** rām eyle Naẕīm
Dām-ı efsūndur ele bir sübḥa-i ṣad-dāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 17). [tezerv-i ḫoş-ḫırām-ı tārı, ]*

**tezkīr olur:** *Hatırlatmak. Allah'ın emirlerini hatırlatıp ikaz etmek.*
İḥtirāz eyle dil-i meksūrı āzār itmeden
Rāḥm iden ḥāl-i żaʿīfe ḫayr ile **teẕkīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 14). [teẕkīr olur, -ur ]*

**tezlīl:** *Aşağılama , yenilgiye uğramak.*
Seni o deñlü ider pāymāl-i kibr ü ġurūr
Sen eyleseñ ne ḳadar kendü nefsüñi **teẕlīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 26). [teẕlīl, ]*

**tezyīl:** *Bir yazının veya eserin altına ilave etme, zeyl yapma.*
Revādur eylesem eṣnā-yı vaṣf-ı şānuñda
Beyān-ı ḥāl-i dil-i pür-melālimi **teẕyīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 126). [teẕyīl, ]*

**ti:** *İşte, işte bak.*
Bu şehüñ tā **ti** devr-i ʿadlinde
Ola āsūde ʿālem ü insān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 231). [ti, ]*

**ṭıbā:** *Yaradılışlar, huylar, âdetler.*
Terbiyet-kerde-i ḫulḳ-ı ḥaseni olsa **ṭıbāʿ**
Ḥüsn-i aḫlāḳa mübeddel ola efʿâl-i ẕemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 55). [ṭıbāʿ, ]*

**ṭıfıl:** *Küçük çocuk, toy, deneyimsiz.*
Ne cismüñ cānısın iĥyâ-yı nuṭḳ-ı ḫurremüñ kimdür
Ne mehdiñ **ṭıflısın** gehvāre-cünbān-ı ġamuñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 2). [ṭıflısın, --ı, --sın ]*

**ṭıfıl:** *Çocuk.*
Mīhmān-ı ser-i ḫvānı keremi rūḫ-ı Ḥālil
Enbiyā vü rüsül ol ḫvāna **ṭıfıl** olsa sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 174). [ṭıfıl, ]*
Ol şehüñ ḫān-ı nevālinde Süleymānlar **ṭıfıl**
Anda sīmurġa meges deñlü olınmaz iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 75). [ṭıfıl, ]*

**ṭıfl:** *Çocuk.*
Ṣād reşk o dīvāneye ol **ṭıfla** ḥased kim
Ne ġuṣṣādan agāh u ne ġamden ḫaberi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 7). [ṭıfla, -a ]*
Bilmeyen ġuṣṣa-i imrūz ile ferdâne imiş
ʿAḳlı ferdāya ṣalan **ṭıfl** ile dīvāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 2). [ṭıfl, ]*

**ṭıfl:** *Çocuk , gönül.*
**Ṭıfl** iken sīnem idi cilvegahüñ dāye gibi
Düşeyüm pāyuña ey serv-i sehī sāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 1). [ṭıfl, ]*

**ṭıfl-ı āzāduñ:** *Kurtuluşun çocuğu.*
Cemāl-i bā-kemālin seyr idüp ol **ṭıfl-ı āzāduñ**
Baḳınca mest olur olsa çıḳan mestur mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 9). [ṭıfl-ı āzāduñ, ]*

**ṭıfl-ı dil:** *Gönül çocuğu.*
Bugün **ṭıfl-ı dil**i virdüm yine bir ḫvāce-i ḥüsne
Naẕīm-āsa ʿaceb mi olmasam mehcūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 13). [ṭıfl-ı dil, --i ]*
Hefte-i ʿaşḳuñ diler her rūzı bir sāl olduġın
**Ṭıfl-ı dil** ḫatṭ eylemez āzādī-i āẕīneden

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 4). [ṭıfl-ı dil, ]*
**Ṭıfl-ı dil**ümüñ ġuşına gülbāng-i muḥabbet
Ḥaḳḳā ki eẕāndur ṣalavātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 5). [ṭıfl-ı dil, -üm, -üñ-üñ ]*

**ṭıfl-ı ebced:** *Her harfi bir sayıyı karşılayan Arap harfleri ile yazılı sekiz kelimeden meydana gelen bir hesap sisteminin çocuğu.*
Mekteb-i maʿrifetinde Cibrīl
**Tıfl-ı ebced** gibi levḥ-i sāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [ṭıfl-ı ebced, ]*

**ṭıfl-ı eşk-i ter:** *Taze göz yaşının çocuğu.*
Hayli demlerdür ki ḳan aġlar ḫayālüñden cüdā
Ḥasret-i ḥālüñle düşdi **ṭıfl-ı eşk-i ter** yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 4). [ṭıfl-ı eşk-i ter, ]*

**ṭıfl-ı nāz-perver:** *Nazlı çocuk.*
Bulup ḳaddi kemālin serv-i bāġ-ı iʿtidāl olmış
**Ṭıfl-ı nāz-perver** bir ser-āmed nev-civān olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 6). [ṭıfl-ı nāz-perver, ]*

**ṭıfl-ı nāzuñ:** *Nazlı çocuk.*
Tesḫīr-i ehl-i ʿaşḳa meşġūldür demādem
Düşmez o **ṭıfl-ı nāzuñ** levḥ-i füsūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 4). [ṭıfl-ı nāzuñ, -uñ ]*

**ṭıfl-ı nev:** *Öğrenmeye yeni başlayan çocuk olmak.*
Geldi yitişdi ey dil-i şeydā o **ṭıfl-ı nev**
Serv-i çemān-ı nāz olacaḳ gel yitiş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 5). [ṭıfl-ı nev, ]*

**ṭıfl-ı nev-resüñ:** *O yeni yetişen taze çocuk.*
O **ṭıfl-ı nev-resüñ** āyīne içre ʿaksini gūyā
Gören taṣvīr-i ʿİsādur ṣanūr Meryem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 5). [ṭıfl-ı nev-resüñ, ]*

**ṭıfl-ı şîr-hâr:** *Aslan yiyen çocuk.*
Mīhmān-ı mīzbān-ı luṭfı ṣulṭān ü gedā
Ḥamd-ḫvān-ı ḫvān-ı cūdı pīr ü **ṭıfl-ı şîr-hâr** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 16). [ṭıfl-ı şîr-hâr, ]*

**ṭīġ:** *Kılıç.*
Aʿdāya **ṭīġı** her ṭaraf itdürdi ser-fürū
Baḫt-ı bülend ü ṭāliʿ-i şāḫī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 13). [ṭīġı, -ı ]*
Egerçi ḫāk-i niyāzuz o naḫl-i nâza velî
Raḳīb ile yine **ṭīġ** u kefenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 8). [ṭīġ, ]*
Rāyet-i manṣūrınuñ innā fetaḥnā şuḳḳāsı
Tiġınuñ zāġı ẓafer naṣrun mina'llāh cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 178). [tiġınuñ, -ı, -n, -uñ ]*
Nemçe ṭaburın bozup ḳırdı geçürdi **tīġdan**
Güş idince müjde-i fetḥin idüp ḫamd ü ṣenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 11). [tīġdan, -dan ]*
Şaḳḳ idüp **tıġı** enār-āsā ʿadūnuñ dillerin
Nāle-i eyvā Ḳızıl Elmayı itdi pür-ṣada *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 7). [tıġı, -ı ]*

**tīġ:** *Kılıç.*
Kabża-i ʿazminde nuṣret **tīġıdur** nūr-ı siyāh
Nīza-i rezminde perçem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 55). [tīġıdur, -ı, -dur ]*
ʿArabda nīzesi Hind ü ʿAcemde **tīġıdur** meşḥūr
Kemān u tīrinüñ evṣāfını Tātār ḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 61). [tīġıdur, -ı, -dur ]*

**tīġ:** *Sevgilinin kirpikleri , sevgilinin bakışı.*
Ḥüccet-i ḳāṭıʿla ḥaḳk u bāṭılı farḳ itmeġe
**Tīġ** şerʿi seyf-i mübrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 42). [tīġ, ]*
Şeb-i rezminde o encüm-sipeh-i dehre olur
Māh-ı nev **tīġ** u kemer-bend-i muraṣṣaʿ cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 34). [tīġ, ]*

**tīġ:** *Kılıç.*

**Tiġ** ber-kef kec-küleh dāmānı naḫvet-der-miyān
Ceyb-i ṣabr-ı ʿāşıḳ-ı zārı yiter mestāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 15). [tiġ, ]*
Olur emriyle siyāsetgehi tehnîde ḳażā
İmtiṣāl itmeyene şerʿine **tīġ** u dü-nîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 52). [tīġ, ]*
Ṣadā-yı tīr u **tīġ** u gürzi kūh el-Burze dek gitdi
Degül şah-ı ʿAcem şahenşeh-i Hindūstan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 63). [tīġ, ]*

**tīġ -ı tizi:** *Keskin kılıç.*
Rūz-ı heycāda kesüp biçer ḫaşmı
İstemez **tīġ -ı tizi** seng-i fesān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 80). [tīġ -ı tizi, ]*

**tīġ-bāz:** *Kılıç oyunu.*
Behrām o sūra **tīġ-bāz** cānbāz-ı hindūdur Zuḫal
Çarḫ-ı felek ol ʿarṣada luʿbet-nümā pīr-i faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 19). [tīġ-bāz, ]*

**tīġ-ı āhı:** *Ah kılıcı.*
Şerer-i āteş-i dil itdi eşer dildāre
**Tīġ-ı āh**ı yine bir cevher-i teʾsīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 12). [tīġ-ı āhı, ]*

**tīġ-ı ʿālem-gīr:** *Alemi kaplayan Kılıç.*
Çarḫa çekse **tīġ-ı ʿālem-gīr**ini eyler dü-nīm
Ne temennā-yı fesān ne minnet-i seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 49). [tīġ-ı ʿālem-gīr, ]*

**tīġ-i āteştāb-ı āh:** *Âhın parlak ateşinin kılıcı.*
Seng-i ḫārā-yı derūn-ı yāre kār itsün Naẓīm
**Tīġ-i āteştāb-ı āh**a zāġ-ı pür-teʿsīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 18). [tīġ-i āteştāb-ı āh, --a ]*

**tīġ-ı bürrān:** *Keskin kılıç.*
Delüp bağrın kesüp başın ʿadunuñ ṣaḥn-ı heycāda
Sināna **tīġ-ı bürrān** tīġ-ı bürrāna sinān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 50). [tīġ-ı bürrān, ]*

**tīġ-ı bürrāna:** *Keskin kılıç. (Can alan, iyi şiir bağlamında).*
Delüp bağrın kesüp başın ʿadunuñ ṣaḥn-ı heycāda
Sināna tīġ-ı bürrān **tīġ-ı bürrāna** sinān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 50). [tīġ-ı bürrāna, -a ]*

**tīġ-ı cān-şikār:** *Can avlayan kılıç.*
Bahā-yı cāna keser būs-ı laʿl-i cānānı
Ṭılısm-ı ḥüsne olup **tīġ-ı cān-şikār** ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 12). [tīġ-ı cān-şikār, ]*

**tīġ-ı cān-sitān:** *Canlar alan kılıç (sevgilinin yan bakışı bağlamında).*
ʿİnādından ʿadū inkār iderse ḍarb-ı kūpālin
Hemān çıḳsun niyāmından o **tīġ-ı cān-sitān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 58). [tīġ-ı cān-sitān, ]*

**tīġ-ı çeşm:** *Göz kılıcı.*
Öyle bir cellād-ı ḥüsnüñ ol şehīd-i ʿaşḳı kim
Eyleye Mirrīḫ **tīġ-ı çeşm**inüñ şâbâşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 4). [tīġ-ı çeşm, --in, --üñ-üñ ]*

**tīġ-ı dert-miyān:** *Dert kemerinin oku.*
Olup cārī lisānından miyān-ı bezm-i rezminde
ʿAdūnuñ sergüẕeştin hep o **tīġ-ı dert-miyān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 56). [tīġ-ı dert-miyān, ]*

**tīġ-ı elmās-ı hünerdür:** *Söz elmasının kılıcı.*
**Tīġ-ı elmās-ı hünerdür** süḫan-ı pāk-ı Naẓīm
Ḥāsidüñ redd ü ḳabūli aña sūḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 21). [tīġ-ı elmās-ı hünerdür, --dür-dür ]*

**tıġ-ı eser:** *Nişanı kılıç.*

Bīdādun olur idince āġāz-ı duʿa
**Tıġ-ı eşeri** çevvāre-i dendāne-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 79, Mısra 2). [tıġ-ı eşer, --i ]*

**tīġ-ı ġamġama:** *Muharebede haykıranların kılıcı.*
Nübüvvetle muṣayḳal seyf-i meslūl-i ilāhīdür
Ne **tīġ-ı ġamġama** benzer ne şemşīr-i mühemmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 54). [tīġ-ı ġamġama, -a ]*

**tīġ-ı ġamze:** *Sevgilinin öldürücü yan bakışının kılıcı.*
Bu Rüstemāne nigehle bu **tīġ-ı ġamze** ile
Kalırsa böyle o ḫūn-rīz Ḳahramānı geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 3). [tīġ-ı ġamze, ]*

**tiġ-ı ġarrā:** *Parlak, gösterişli, şâşaalı kılıç.*
Bīm-i şemşīr-i ciḫān-gīri ile Behrāmuñ
Eline raʿşe gelup duşdi o **tiġ-ı ġarrā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 254). [tiġ-ı ġarrā, ]*

**tīġ-ı ġuzāt:** *Gazilerin kılıcı.*
Şulayup lāle-sitān-ı ẓaferi **tīġ-ı ġuẕāt**
Kūşe kūşe dökilür cedvel-i ḫūn-ı ḫuşamā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 201). [tīġ-ı ġuẕāt, ]*

**tīġ-ı hamiyyetkeş-i aḥbāb:** *Dostların haysiyetli kılıcı.*
Hemvāre olup **tīġ-ı ḫamiyyetkeş-i aḥbāb**
Mānend-ī siper düşmene pür-çīn-i cebīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 3). [tīġ-ı ḫamiyyetkeş-i aḥbāb, ]*

**tīġ-ı kader-fesānı:** *Kader saçan kılıç.*
Bir berḳdur görünmez deryāya düşse sönmez
Çarḫa ṭutarsa dönmez **tīġ-ı ḳader-fesānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 108). [tīġ-ı ḳader-fesānı, ]*

**tiġ-ı ḳahrı:** *Kahredici, azap verici kılıç.*
ʿAdūyı **tiġ-ı ḳahrı** ḳırdı nām-ı ʿālem-ārāsın
Kimisi ḳahramāndur dir kimi ṣāḥib-ḳırān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 43). [tiġ-ı ḳahrı, -ı ]*

**tiġ-ı ḳażā:** *Kazâ kılıcı.*
Birine kāse-i zehrāb-ı fenā sundı ḳader
Birini **tiġ-ı ḳażā** itdi emīr-i şühedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 220). [tiġ-ı ḳażā, ]*

**tīġ-ı kemer-bend-i muraṣṣaʿ:** *Süslü kemer bağının kılıcı.*
Siper-i sīm-i ḳamer miġfer-i zer mihr-i münīr
Māh-ı nev **tīġ-ı kemer-bend-i muraṣṣaʿ** cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 196). [tīġ-ı kemer-bend-i muraṣṣaʿ, ]*

**tīġ-ı kilk:** *Kalem kılıcı.*
Ḥayder-i Kerrārıdur naẓmuñ Naẓīm-i pür-hüner
Ẕū'l-fiḳāra **tīġ-ı kilk**i çekdi ṭabʿı düldüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 14). [tīġ-ı kilk, --i ]*

**tīġ-ı kīn:** *Kin kılıcı.*
Yir yir āvīze olan yaḫ-pāre şanma çekdiler
Haşmına şulṭān-ı dīnüñ cünd-i sermā **tīġ-ı kīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 44). [tīġ-ı kīn, ]*

**tīġ-ı müjeñ:** *Kirpik kılıcı.*
**Tīġ-ı müjeñ** keşer yolını Ḳahramānlaruñ
Rüstemlere o ġamze-i bī-bāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 5). [tīġ-ı müjeñ, ]*

**tīġ-ı nigāhından:** *Sevgilinin kılıca benzeyen bakışları.*
Ġamzesi **tīġ-ı nigāhından** emīn olmaz yine
İtse de ʿaks-i rūḫı dāru'l-emān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 3). [tīġ-ı nigāhından, -dan ]*

**tīġ-ı nigehüñ:** *Bakış oku.*
Mādām ola **tīġ-ı nigehüñ** böyle ser-endāz
Bir ḥamlede biñ ʿāşıḳı eyler siper-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 1). [tīġ-ı nigehüñ, -üñ ]*

**tīġ-ı saṭvet:** *Güçlü kılıç.*
Ol ḫudāvend-i ḳader-ḳudret ki **tīġ-ı saṭvet**i
İstemez seng-i fesān mānend-i şemşīr-i ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 5). [tīġ-ı saṭvet, --i ]*

**tıġı şemşīr-i zebānum:** *Kılıç gibi keskin sözler.*
Gevher-i feyżiyle bir gencīnedür ṭabʿum anuñ
**Tıġı şemşīr-i zebān**um çūb-ı ḫāmem ejderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 212). [tıġı şemşīr-i zebānum, -um ]*

**tiġ-ı ser-endāzı:** *Korkusuz , pervasız kılıç.*
İstemez seng-i fesān çarḫa ṭutarsa dönmez
Tīr-i dil-dūzı ḳader **tiġ-ı ser-endāzı** ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 192). [tiġ-ı ser-endāzı, -ı ]*

**tīġ-ı şerʿi:** *Şeriatin kuralları.*
Seyf-i meslūl-i Hudādur bilmez imdād-ı fesān
**Tīġ-ı şerʿi** kesdirür bī-minnet ü seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 56). [tīġ-ı şerʿi, ]*

**tīġ-ı ser-tīz:** *Ucu sivri keskin kılıç.*
Sāḳın sıġamış elinde **tīġ-ı ser-tīz**
Ol dilber-i ser-tırāşe eġem nola bāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 3). [tīġ-ı ser-tīz, ]*

**tīġ-ı ser-tīz-i zebānumla:** *Dilin keskin kılıcı.*
Ġarażum kāf gibi ḫaṭır-ı aʿdāñı müdām
**Tīġ-ı ser-tīz-i zebān**umla şikāf itmekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 35, Mısra 12). [tīġ-ı ser-tīz-i zebānumla, -um, -la ]*

**tīġ-i sitīz:** *Kavga kılıcı.*
Virdi ʿadūya şiven ḳaṭʿ oldı ʿırḳ-ı düşmen
**Tīġ-i sitīz** olaldan vābeste-i miyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 84). [tīġ-i sitīz, ]*

**tīġ-ı sitîz -i āhı:** *Ah edip inleyiş kavgasının kılıcı.*
Ṣubḥ-dem çarḫa çeküp **tīġ-ı sitîz -i āhı**
Dest-i teʿşirini der-ḳabża-i şemşīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 5). [tīġ-ı sitîz -i āhı, --ı-ı ]*

**tīġ-ı sitīzi:** *Kavga kılıcı.*
Belā-yı nāzil İken ḫaşma tīr-i ser-tīzi
Bürehne **tīġ-ı sitīzi** belā-yı dīgerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 132). [tīġ-ı sitīzi, ]*

**tīġ-ı tīz:** *Keskin kılıç.*
Nīzesi cevşen-güẕār u ḫançeri Zühre-şikāf
Nevk-i tīri sīne-sūz u **tīġ-ı tīz**i cān-sitān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 12). [tīġ-ı tīz, --i ]*

**tıġ-ı tīz-i zebān-ı hāṣid:** *Hasetlerin dilinin keskin kılıcı.*
**Tıġ-ı tīz-i zebān-ı ḫāṣid** olur
Aña nisbetle araya süḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 203). [tıġ-ı tīz-i zebān-ı ḫāṣid, ]*

**tīġ-ı veġā:** *Kavga kılıcı.*
**Tīġ-ı veġā** çekildi ʿırk-ı ʿadū kesildi
Ḥūrşīd-veş dikildi rāyāt-ı zer-nişānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 113). [tīġ-ı veġā, ]*

**tīġ-ı zebān:** *Dil kılıcı.*
Çāk-ı derūnı ḥaşre dek olmaz rüfū-peẕīr
Tīġ-ı zebān ki bir dil-i mecrūḫı yāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 6). [tīġ-ı zebān, ]*
Bā-ḫuṣūṣ ey şehinşeh-i ġāżī
Midḥatüñde çekince **tīġ-ı zebān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 202). [tīġ-ı zebān, ]*

**tīġ-ı zebān:** *Ağzın kılıcı.*
Sözini kesdürür erbāb-ı hüner
İstemez **tīġ-ı zebān** seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 68). [tīġ-ı zebān, ]*

**ṭılısm-ı ḫayme-i iclālini:** *Büyüklük çadırının sihri.*
**Ṭılısm-ı ḫayme-i iclāl**ini ḥıfẓ itmeġe gūyā
Nigeh-bān olmış ejderdür meġer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside*

*47, Mısra 17). [ṭılısm-ı ḫayme-i iclālini, --i, -n, -i-i, -ni ]*

**ṭılısm-ı hikemüñ:** *Hikmetlerin sihri.*
Genc-i pür-gevher-i esrār u **ṭılısm-ı hikemüñ**
İdemez Şerḥ-i ṣıfātın ne mühendis ne ḥekim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 23). [ṭılısm-ı hikemüñ, -üñ ]*

**ṭılısm-ı ḥüsn:** *Güzelliğinin sihri.*
Bahā-yı cāna keser būs-ı laʿl-i cānānı
**Ṭılısm-ı ḥüsn**e olup tīġ-ı cān-şikār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 12). [ṭılısm-ı ḥüsn, --e ]*

**tīmār:** *Tedavi, deva.*
O ṭabīb-i dil ider ḫaste-i ʿaşḳa dermān
Bulur elbetde devā derdine **tīmāre** giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 8). [tīmāre, ]*

**timṣāl-i gūnāgūn:** *Gün ve gün örnek olmak.*
Olmada ʿibret-nümā **timṣāl-i gūnāgūn** ile
Çarḫ-ı mīnā-fām beñzer ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 15). [timṣāl-i gūnāgūn, ]*

**ṭīn:** *Çamur.*
Olmamışken rūḫ-ı Ādem cilve-baḫş-ı mā ü **ṭīn**
Dehre ḥükm itdi Süleymān-ı Nebī bir mühr ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 83). [ṭīn, ]*

**ṭınāb:** *Çadır ipi.*
Mihr ü meh-felek nücūm evtād zer Cevzā **ṭınāb**
Erdebī iclālinüñ çarḫ-ı felek bir pāderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 173). [ṭınāb, ]*

**ṭınāb:** *kirpik.*
Ol şehüñ ber-āsmāndur ḫayme-i iclālı kim
Mehcesi māh u **ṭınābı** oldı ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 124). [ṭınābı, -ı ]*

**ṭınāb-dār:** *Sicimci , çadır ipi yapan.*
Gīsū-yı ʿānberīni döküldi ʿiẕārına
Çetr-i cemālin eyledi müşgīn **ṭınāb-dār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 8). [ṭınāb-dār, ]*

**ṭīn-i ādemdür:** *Adem'in ruhu*
ʿİllet-i āferīneş-i ʿālem
Sebeb-i māʿü **ṭīn-i ādemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 6). [ṭīn-i ādemdür, -dür ]*

**ṭıñ-ı ebced:** *Ebced ruhu.*
Ev ednā-yı ledün ders-i debistān-ı kemālātuñ
Ḥużur-ı ʿizzetinde ʿaḳl-ı evvel **ṭıñ-ı ebced**dür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 18). [ṭıñ-ı ebced, -dür ]*

**ṭıñ-ı ebcede:** *Ebcedin sesi.*
Cevāb virmez iken **ṭıñ-ı ebcede** eyler
O ḳavm-i echel ü dūn saʿd ü seyyidi techīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 41). [ṭıñ-ı ebcede, -de-e ]*

**ṭıñ-ı nāzenīn:** *Narin ruh.*
Doġdı bānū-yı ḫayālümden bu **ṭıñ-ı nāzenīn**
Böyle ṭıñ-ı nev-resi beş beş doġursun ānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 37). [ṭıñ-ı nāzenīn, -in ]*

**ṭıñ-ı nev-resi:** *Genç taze ruh.*
Doġdı bānū-yı ḫayālümden bu ṭıñ-ı nāzenīn
Böyle **ṭıñ-ı nev-resi** beş beş doġursun ānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 38). [ṭıñ-ı nev-resi, -i ]*

**ṭıñ-ı żaʿīf:** *Zayıf olana denk.*
Nuṭfe iken rāḥm-ı māderde daḫi **ṭıñ-ı żaʿīf**
Hışmını yād eylese reng-i rūḫı Ṭaġyīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 49). [ṭıñ-ı żaʿīf, ]*

**tīr:** *Ok.*
Bir ḥadeng-endāz-ı şāḥib-kabżadur kim ibtidā
Şast **tīrden** dīde-i düşmende eyler imtiḥān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 8). [tīrden, -den ]*

**tīr:** *Ok.*
Zihī kemānkeş-i diḳḳat ki şād işābetle
Nişāne **tīri** varur çıḳmadan kemānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 26). [tīri, -i ]*
Ḥażret-i şehzāde Sulṭān Aḥmed-i ṣāḥib-hüner
Dikdi menzil ṭaşını **tīrin** atup yaṣdı kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 2). [tīrin, -i, -n ]*

**tīr:** *(Sevgilinin yan bakış) oku.*
Ehl-i niyāzı her nigeh-i nāzı dilberüñ
Bir nāmedür nezāket ile **tīre** baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 6). [tīre, -e ]*
Terkeş ḳūşansa ṣaḥn-ı veġāda miyānına
Tīri şehābdan meh-i nevden kemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 56). [tīri, -i ]*
O kemāndār-ı nuṣretüñ **tīri**
Dikdi ser-menzil-i ẓaferde nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 37). [tīri, -i ]*
Tīr ger ẓulmle çıḳdı gözden
Dīde-i ġayrı çıḳardı cüllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 39). [tīr, ]*
Rast-gū olmazsa yolında ʿadū-yı kec-revi
Tīri mecrūḥ eyleyüp şemşīri eyler bī-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 14). [tīri, -i ]*

**tīr:** *Ok , sevgilinin kirpiği veya bakışı.*
Şām-ı ġamda ḥasret-i māh-ı nev-i ebrūñ ile
Şuʿle peykān şemʿ-i meclis **tīrdür** sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 10). [tīrdür, -dür ]*

**tīr:** *Ok , ok gibi bakış.*
Oldı ṣandūḳa-i sīnem gibi ḳandīl-i derūn
Dü-kemān-ebrū-yı peykān-nigehüñ **tīrinden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 8). [tīrinden, -i, -(n)den ]*

**tīr:** *Ok , kirpik.*
ʿArabda nīzesi Hind ü ʿAcemde tīġıdur meşḥūr
Kemān u **tīrinüñ** evṣāfını Tātār ḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 62). [tīrinüñ, -i, -nüñ ]*

**tīr:** *Ok.*
Merdāne çekdi şemşīr bal ü per açdı her **tīr**
Haşm oldı bend-i zencīr cıḳdı göge fiġanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 111). [tīr, ]*
**Tīr** ile tıġ der-kār ceyş-i zefer ḳāfādar
Deng eyledi bu peykār pīr ile nev-civānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 115). [tīr, ]*

**tīr:** *Ok , sevgilinin kirpiği.*
Āh-ı derd-ālūd ile ʿarż eyledüm ḥāl-i dili
Nāme gönderdüm o şāḫ-ı ḥüsna gūyā **tīrle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 12). [tīrle, -le ]*

**tīr olur:** *Ok olmak.*
Seng-i ḫārādan geçer peykān-ı teʾsīri ḳaçan
Ḳaddi maẓlūmun kemān āh-ı derunı **tīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 10). [tīr olur, ]*

**tırāş:** *Kesmek, yontmak, biçmek.*
Bir dilber-i ser-tırāşe oldum ki **tīrāş**
Mirʾāt-ı rūḫında naḳd-i cān vaḳf-ı telāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 1). [tīrāş, ]*

**tırāş:** *Boş yere uzun uzun konuşma, asılsız söz, yalan.*
Haṭṭ-ı rūḫın iderse nola ġamzesi **tırāş**
Yārüñ öñinde āyine yānında berberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 3). [tırāş, ]*

**tırāz-ı mesned-i iḳbāl:** *Saadet makamının süsü.*
**Ṭırāz-ı mesned-i iḳbāl** o ẕī-şān-ı mükerrem kim
Ġubār-ı āsitānı çeşm-i cāna kuḥl-i zībādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 7). [ṭırāz-ı mesned-i iḳbāl, ]*

**tīr-endāz-ı nāz:** *Naz oku atan.*
O **tīr-endāz-ı nāẕ**uñ tā ki dil ḫāṭır-nişānıdur
Kemān ebrūsınuñ levḥ-i ḫādeng imtiḫānıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 5,*

*Mısra 1). [tīr-endāz-ı nāẕ, -uñ ]*

**tīr-i cān-sitān:** *Can alan ok.*
Aña siper rıża ile teslīmdür hemān
Bir **tīr-i cān-sitān** ki ḳażādur kemān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 16). [tīr-i cān-sitān, ]*

**tīr-i dil-dūzı:** *Gönül delen , kalbe batan kılıç.*
İstemez seng-i fesān çarḫa ṭutarsa dönmez
**Tīr-i dil-dūzı** ḳader tiġ-ı ser-endāzı ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 192). [tīr-i dil-dūzı, -ı ]*

**tīr-i duʿā-yı devlet:** *Talihin dua oku.*
İtse āmāc-ı icābetde nola yir ey Naẕīm
Eyledüm **tīr-i duʿā-yı devlet**in ben de revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 16). [tīr-i duʿā-yı devlet, -in ]*

**tīr-i ʿişve:** *Cilve oku.*
Müjgānı **tīr-i ʿişve** kemān-ebrūvānı ben
Virsem peyām-ı laʿline naḳd-i revānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [tīr-i ʿişve, ]*

**tīr-i ḳader:** *Kader oku.*
Şīrāne ḥārb ü cengi ḥayrān ider pelengi
**Tīr-i ḳader** ḫadengi ḳavs-ı ḳażā kemānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 72). [tīr-i ḳader, ]*

**tīr-i ḳader-endāz:** *Kader belirleyen ok.*
Çarḫuñ geçe peykānı ṭoḳuz ḳat siperinden
Ḳullāb-ı ḳażā kim ola **tīr-i ḳader-endāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 8). [tīr-i ḳader-endāz, ]*

**tīr-i ḳaṣdınuñ:** *Kasıt oku.*
Kemāndār-ı maḳām-ı Ḳābe-ḳavseyn
Aḥmed-i Muḫtar
Ki **tīr-i ḳaṣdınuñ** ser-menzili āmāc-ı maḳṣaddur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 8). [tīr-i ḳaṣdınuñ, -ı, -nuñ-uñ ]*

**tīr-i ḳażā-resānı:** *Allah'ın takdirine yetişen ok.*
İtdükce cenge aġaz ol ṣaf-der-i ser-efrāz
Olur ḳaderle hem-sāz **tīr-i ḳażā-resānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 64). [tīr-i ḳażā-resānı, ]*

**tīr-i kemāndār-ı ʿaşḳa:** *Aşk yayı tutanın oku.*
Derūnı **tīr-i kemāndār-ı ʿaşḳa** oldı nişān
Naẕīme ʿarż ideli yār-ı ġamze-kār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 13). [tīr-i kemāndār-ı ʿaşḳa, --a ]*

**tīr-i maḳṣūda:** *Niyet oku.*
Dīde rūşen müjdeler ey nāvek-endāzān-ı yeʾs
Sīne-i ümmīd oldı **tīr-i maḳṣūda** hedef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 2). [tīr-i maḳṣūda, -da ]*

**tīr-i maḳṣūdı:** *Maksat oku.*
İrdi āmāc-ı murāda **tīr-i maḳṣūdı** gelüp
Ḳābe ḳavseyne o şāḫ-ı li-maʿallāh bārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 41). [tīr-i maḳṣūdı, -ı ]*

**tīr-i mübremdür:** *Kaçınılmaz ok.*
Müjesi çeşm-i ḫışm-ı saṭvetinüñ
Ciger-i ḫaşma **tīr-i mübremdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 98). [tīr-i mübremdür, -dür ]*

**tīr-i müjgān:** *Kirpik okları.*
Ḳābe-ḳavseyn kemān ḳaşlarınuñ ḫam-zedesi
**Tīr-i müjgān**ınuñ āmāc-gehi ev ednā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 292). [tīr-i müjgān, -ı, -nuñ ]*

**tīr-i müjgānla:** *Kirpik okları.*
**Tīr-i müjgānla** bağrum deler ol çeşm-i kebūd
Baña gökden ne belādur ne ḳażādur
Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 5). [tīr-i müjgānla, -la ]*

**tīr-i niyāzı:** *Dua oku.*
Āzmāyiş eylese **tīr-i niyāzı** rūzedār
Aña āmāc-ı icābet ṭabla-i meydān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 9). [tīr-i niyāzı, ]*

**tīr-i nuṣretdür:** *Zafer oku.*

Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim oldı itdikce cihād
**Tīr-i nuṣretdür** kemān ü cünd-i furṣatdur kemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 54). [tīr-i nuṣretdür, -dür ]*

**tīr-i rūy-ı terkeş:** *Ok çantasının güzel yüzlü oku.*
Kār-dih-i müjgandan oldur nigāh-ı serkeşi
İş görür yārüñ muḳaddem **tīr-i rūy-ı terkeş**i *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 2). [tīr-i rūy-ı terkeş, --i ]*

**tīr-i rūy-ı terkeş:** *Ok kabının yüzündeki ok.*
Bir ḳażā peykān kemān-keş pādişehdür kim olur
**Tīr-i rūy-ı terkeş**i sehm-i ḳaderle hem-ʿinān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 6). [tīr-i rūy-ı terkeş, --i ]*

**tīr-i ser-tīzi:** *Ucu sivri ve keskin balta ve ok.*
Belā-yı nāzil İken ḫaşma **tīr-i ser-tīzi**
Bürehne tīġ-ı sitīzi belā-yı dīgerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 131). [tīr-i ser-tīzi, -i ]*

**tīr-i sitīzinden:** *Kavga okundan.*
Şemşīr-i tīz ü **tīr-i sitīzinden** ol şehüñ
Her küşeden ṣadā-yı amān el-amān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 49). [tīr-i sitīzinden, -in, -den ]*

**tīr-i tīz-i rezminüñ:** *Savaşın sivri oku.*
**Tīr-i tīz-i rezminüñ** āmācıdur rūz-ı māṣāf
Ser-be-ser olsa eʿādī Rüstem ü İsfendiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 41). [tīr-i tīz-i rezminüñ, -i, -nüñ-üñ ]*

**tiryāḳ-ı ḥarf-i leb-i nūş-ḫand:** *Tatlı gülüşlü dudağının çizgilerinin lütfunun panzehiri.*
Mesmūm-ı yeʾse zāʾiḳa-baḫş-ı ümīd olan
**Tiryāḳ-ı luṭf-ı ḥarf-i leb-i nūş-ḫand**idür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 18). [tiryāḳ-ı ḥarf-i leb-i nūş-ḫand, --i, --dür ]*

**tiryāḳ-ı şevḳ:** *Arzunun ilacı.*
Sözüñ zehrâbe-nûşân-ı ġama **tiryāḳ-ı şevḳ** eyle
Zebānuñ nīş-i āzār eyleme yārāne mārāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 5). [tiryāḳ-ı şevḳ, ]*

**tīşe:** *Kazma.*
Cān-ı Şīrīnini bir **tīşeye** ṣatdı Ferhād
Bī-sütūn-ı ġamı dil tīşesi āsān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 5). [tīşeye, -y, -e ]*

**tīşe:** *Balta, nacak, külünk , keser.*
Cān-ı Şīrīnini bir tīşeye ṣatdı Ferhād
Bī-sütūn-ı ġamı dil **tīşesi** āsān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 6). [tīşesi, -si, - ]*

**tīşe-i ʿaşḳ:** *Aşk kazması.*
Başı yuvalansa ne ʿaceb derd ile Ḳaysuñ
Ferhādı görüp **tīşe-i ʿaşḳ**a serin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 8). [tīşe-i ʿaşḳ, --a ]*

**tīşe-i ferhād:** *Ferhat'ın kazması.*
Serinde pārelensün **tīşe-i Ferhād** o Mecnūnuñ
Ki ednā āh ile ṣad bī-sütūnı itmeye Hāmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 9). [tīşe-i ferhād, -uñ ]*

**tīşe-i ġamden:** *Gam kazması.*
**Tīşe-i ġamden** Biñā-yı şevḳı olmaz rāḫne-dār
Bir dil-i vīrāne kim luṭfıyla ābādan olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 53). [tīşe-i ġamden, -den ]*

**tīşe-i ġamze-i dil-dūz:** *Gönül delen gamzenin kazması.*
Cānuma geçdi ḫadeng-i ġam-ı cānān deldi
**Tīşe-i ġamze-i dil-dūz** ile kān deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 2). [tīşe-i ġamze-i dil-dūz, ]*

**ṭıynet-i endīşesi:** *Yaradılış kaygısı.*
Ḳālıb-ı ḥüsn-i beyāna vaṣfuñ ferāḳ idenüñ
**Ṭıynet-i endīşesi** ilḫām ile taḫmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 66). [ṭıynet-i endīşesi, -s, -i ]*

**tīz:** *Atik, çevik, hızlı.*

Ṣadme-i tünd ü **tīz** rehvārı
Pāy kūpāl olınca gerd-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 95). [tīz, ]*

**tīġ:** *Kılıç.*
Tīr ile **tıġ** der-kār ceyş-i zefer ḳāfādar
Deng eyledi bu peykār pīr ile nev-civānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 115). [tıġ, ]*

**tīġ:** *Kılıç.*
Sipihre eyledi āvīze **tıġını** gūyā
Ḳuruldı bir pül-i nev cūy-ı kehkeşān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 71). [tıġını, -ı, -n, -ı ]*

**töhmet-i ilḥād:** *Allah'ın varlığına inanmama, inançsızlık, tanrı tanımazlık, ateizm ile suçladılar.*
İtdiler **töhmet-i ilḥād** aña
Bir nice müfsid olup āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 3). [töhmet-i ilḥād, ]*

**tohm-ı cürm:** *Günah tohumu.*
Dās-ı ʿafv ü keremiyle biçilür
Toḫm-ı cürm ile olan ḥāṣıl-ı kişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 8). [toḫm-ı cürm, ]*

**tok:** *Aç olmayan, maddi anlamda yeterli olan anlamında.*
Aġzı vardur başı ayaġı yoḳ
Giceler ḳarnı aç gündüz **ṭoḳ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 4). [ṭoḳ, ]*

**toḳınmış:** *Dokumak , işlemek.*
Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile
**ṭoḳınmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 8). [ṭoḳınmışdur, ]*

**tokun:** *Değmek, temas etmek.*
Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār u püd-ı nāz ile
**ṭoḳunmuşdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 8). [ṭoḳunmuşdur, -muş, -dur ]*

**tokuz:** *Dokuz.*
Çarḫuñ geçe peykānı **ṭoḳuz** ḳat siperinden
Ḳullāb-ı ḳażā kim ola tīr-i ḳader-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 7). [ṭoḳuz, ]*

**ṭokuz yüz kırk:** *Dokuz yüz kırk.*
Didüm atduḳda **ṭoḳuz yüz ḳırḳ** kez tārīḫin
Menzil-i şehzāde Sulṭān Ammede oldı nişān (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 17). [ṭoḳuz yüz ḳırḳ, ]*

**tol-:** *Dolmak, birikmek.*
Derdī-i dürdi meygede-i ʿaşḳ-ı yārda
Peymānesi **ṭolınca** içe Cem-meniş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 10). [ṭolınca, -ınca ]*
Ṣuffe-i bezm-i şenāsında ṭolular nūş idem
Devr-i fānide **ṭolınca** ʿömrümüñ peymānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 34). [ṭolınca, -ınca ]*
Ṣuffe-i bezm-i şenāsında ṭolular nūş idem
Devr-i fānide **ṭolınca** ʿömrümüñ peymānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 34). [ṭolınca, -ınca ]*

**tol-:** *İçine giren bir şeyle dolu hâle gelmek, boş olmaktan çıkmak, dolup taşmak.*
Bādī-i ʿaşḳuñ ile cām-ı dil-i ṣāf-ı Naẕīm
Ne ḳadar **ṭolsa** da bī-reng-i riyādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 14). [ṭolsa, -sa ]*

**tol-:** *Dolmak, bir yere iyice yayılmak, kaplamak.*
Ṣuffe-i bezm-i şenāsında **ṭolular** nūş idem
Devr-i fānide ṭolınca ʿömrümüñ peymānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 33). [ṭolular, -u, -lar ]*
Ṣuffe-i bezm-i şenāsında **ṭolular** nūş idem
Devr-i fānide ṭolınca ʿömrümüñ peymānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 33). [ṭolular, -u, -lar ]*

**ṭolu:** *Içi şarapla dolu kadeh; dolu.*
Ṭoluñı ʿāşıḳāne nūş ideyüm
Beni rüsvā-yı ʿaşḳ iden sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 245). [ṭoluñı, -n, -ı ]*

**ṭolu:** *Bir şey ile dolmuş olan.*

Vāridātıyla **ṭolu** genc-i güherdür dehenüm
Aña şemşīr-i zebānum yitişür ejderhā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 43). [ṭolu, ]*

**tolu:** *Bir şey ile dolu olan.*
Sāḳī yitişür devlet o mestāne başında
Būs ide lebüñ her **ṭolu** peymāne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 2). [ṭolu, ]*

**ṭolu:** *Dolu , şarap kadehi.*
Saḳī-i muḥabbetüñ şunarsa **ṭolusın**
Peymāne-i tevbesin şikest ide naşūḥ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 3). [ṭolusın, -sın ]*

**ṭomār:** *Dürülüp yuvarlak yapılmış şey, tomar.*
Aḥkām-ı derdi añla taḳvīm-i ʿaşḳdur bu
**Ṭômār**ını bu fennüñ üstād-ı kār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 12). [ṭômārını, -ını ]*

**toñ-:** *Donmak, kaskatı kesilmek.*
Ḳalb-i saḫt-ı yāre teʾsīr itmez oldı sūz-ı dil
Gūyiya **toñdı** şitādan nāle-i āh ü enīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 40). [toñdı, -dı ]*

**ṭondur:** *Buz tutmasını, donmasını sağlamak.*
**Ṭoñdur**up eşcār-ı baġı serdī-i bād-ı ḥārīf
Bir perīdür şīşede yaḫ-beste her naḫl-i güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 33). [ṭoñdurup, -up ]*

**top:** *Gülle veya şarapnel atan ateşli silâh.*
Sipihr şalṭanat ordusıdur ki her **topı**
Dem-ī celāl çeker heft-ser bir ejderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 91). [topı, -ı ]*
Genc-i nuşretdür meġer ordū-yı pür-iclāli kim
Dem-keşān āteş-feşān her **ṭopı** olmış ejdehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 6). [ṭopı, -ı ]*

**top:** *Savaş topu.*
Ḳalʿa bāzūsına beñzer dem-i ceng
Her biri ḫaşma atar **top** u tüfeng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 12). [top, ]*

**ṭop:** *Top, gülle veya şarapnel atan ateşli silah.*
Cevābın gönderür aʿdāya **ṭop**dan her suʾālinde
Aña her ṭop-ı ejder peyker-i āteş-feşān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 71). [ṭopdan, -dan ]*

**ṭop:** *Top, gülle atan büyük ateşli silah.*
Her **ṭop** şaçdı āteş māḥv oldı ḥaşm-ı serkeş
Nūş itdi ejdehā-veş bir baḫr-ı bī-kerānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 101). [ṭop, ]*

**ṭop u tüfeng:** *Top ve tüfek.*
**Ṭop u tüfeng** atıldı serler alup şatıldı
Gökler yire ḳatıldı ḥaşr oldı nāgeḫānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 99). [ṭop u tüfeng, ]*

**ṭop-ı ejder:** *Ejder topu.*
Cevābın gönderür aʿdāya ṭopdan her suʾālinde
Aña her **ṭop-ı ejder** peyker-i āteş-feşān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 72). [ṭop-ı ejder, ]*

**ṭoyma-:** *Doymamak, tatmin olmamak.*
Mīz-bān olsan eġer **ṭoymaz** dü-çeşm-i mīhmān
Mā-ḥażar itseñ aña ḫūn-ı dil ü eşk-i teri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 55). [ṭoymaz, -z ]*

**toz:** *Çok hafif ve küçük parçalara bölünmüş çok ince toprak.*
Āhum ġam-ı zülfünle şerer-ḫīz-i düḫāndur
Bir **toz** ḳoparursa ötesi yine dumandur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 11, Mısra 2). [toz, ]*

**ṭūbā:** *Bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda dalları aşağıda bulunan ağaç ‖ endamlı güzel, Sevgili.*
İtdi **Ṭūbāyı** nigūnsār-ı ḥicāb süḫanum
Sidre-sāye ḳad-i şūriş-fikenüñ vaşfında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 7).*

*[ṭūbāyı, -(y)ı ]*

**tūbā:** *Bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda dalları aşağıda bulunan ağaç.*
Niḥāl-i ḳaddini **Ṭūbāya** eylemem teşbīh
Egerçi dirler o naḫl-i bülende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 5). [ṭūbāya, -ya ]*

**tūbā:** *Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç.*
Ey ḳad-i serv-i çemān-ı çemen-i ġaybü'l-ġayb
Sāyebān eyler idi sāyeñi bulsa **Ṭūbā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 294). [ṭūbā, ]*
Çarḫ-ı mīnā Sidre vü **Ṭūbā** ile kürsī-i ʿArş
Ḳaṣr-ı miʿrācında süllem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 27). [ṭūbā, ]*
İştiyāḳ-ı Sidre-i ḳaddüñle **Ṭūbā** ser-nigūn
Eylemiş pa-der-gil-i ḥayret o ḳāmet ʿar ʿarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 189). [ṭūbā, ]*
Sidre vü **Ṭūbā** vü Refref aña süllem pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 11). [ṭūbā, ]*
Sidre vü **Ṭūbā** vü Refref aña süllem pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 11). [ṭūbā, ]*
Nola olsa başı üzre **Ṭūbā**
Hidmet-i dergehine āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [ṭūbā, ]*

**tūbā:** *Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç.*
Per açup oldı revān murġ-ı revān-ı pāki
Ḳondı cevlān iderek lānesine **Ṭūbāda** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 4). [ṭūbāda, -da ]*
Hümā-yı rūḥ-ı pāki itdi pervāz
Ola **Ṭūbāda** yā Rab āşiyān-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 4). [ṭūbāda, -da ]*

**tūde:** *Yığın, küme: tûde-i hâk, tûde-i giyâh.*
Biñ şehsüvāruñ oldı ki göñlüm rubudesi
Olmış yolında hep ser-i ʿuşşāḳ **tūdesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 2). [tūdesi, --si ]*
Rīzesinüñ şāḫrāh-ı rifʿāti ḫurşīd ü māh
Tūdesi nüh- ṭāḳ-ı ṭārem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 48). [tūdesi, --si ]*

**tūde tūde:** *Yığın, yığın.*
Sanma eñāk erdebi ʿazminde āteşler yaḳup
Ḳaldı andan **tūde tūde** cā-be-cā ʿḫākisteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 164). [tūde tūde, ]*
O püşte püşte olan ḫāḳ-i reh-güẕārında
Ḳudūmı feyżi ile **tūde tude** ʿānberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 30). [tūde tude, ]*

**tūde-i ġabrā:** *Yeryüzünün kül yığını.*
Hārmen-i cūd ü nevālinde olur vaḳt-i ḥaṣād
Dāne-i cūd **tūde-i ġabrā** felekler Berḳ-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 52). [tūde-i ġabrā, ]*

**tūde-i kem-ter:** *Değersiz kül yığını.*
Zemīn başīṭ-i celālinde **tūde-i kem-ter**
Sipihr-i orduy-ı cāhında köhne çāderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 89). [tūde-i kem-ter, ]*

**tūde-i kemter:** *Değersiz kül yığını.*
Reh-i cāh-ı celālinde zemīn bir **tūde-i kemter**
Güẕergāh-ı kemālinde felek bir köhne künbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 29). [tūde-i kemter, ]*

**ṭūfān:** *tufan, Nuh tufanı.*
Dil-i germiyle eşk-i çeşm-i terüm
Oldı güyā tennūrla **tūfān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 180). [tūfān, ]*

**ṭūfān:** *1. Nuh peygamber zamânında dünyâyı kaplayacak şekilde yağan çok şiddetli yağmur. 2. Çok şiddetli yağmur ve fırtına.*

Bil pür-tef-i ʿaşḳ dīde pür-eşk Naẓīm
Guya ki hemān Tennūr u **Tūfān** oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 4). [tūfān, ]*

**tūfān:** *Nuh Peygamber zamanında dünyayı kaplayacak şekilde yağan çok şiddetli yağmur.*
Eşk-i terümi sūz-ı derūn eyledi mevʿc
Çeşm ü dili **ṭūfānla** tennūr şanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 6). [ṭūfānla, -la ]*

**tüfeng:** *Ateşli bir silah.*
Bu mūşānnaʿ ḳubūrda bu **tüfeng**
Oldı genc ile ejdehāya miṯāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 1). [tüfeng, ]*
Ḳalʿa bāzūsına beñzer dem-i ceng
Her biri ḫaşma atar top u **tüfeng** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 12). [tüfeng, ]*

**ṭufeyl:** *Tâbi.*
İzzet hemīşe sofra-i iclāline **ṭufeyl**
Devlet hemīşe meclis-i iḳbāline nedīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 5). [ṭufeyl, ]*

**ṭufeyl-i ḫvān-ı nevāli:** *Talihin yemek sofrasına tabi.*
Gedā-yı matbaḫ-ı iclāli cān-ı Keykāvus
**Ṭufeyl-i ḫvān-ı nevāli** revān-ı Caʿferdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 66). [ṭufeyl-i ḫvān-ı nevāli, ]*

**tūġ:** *At kılından süpürge biçiminde yapılıp bir sırığa takılan, Osmanlılarda padişah, vezir, beylerbeyi, sancakbeyi vb. kişilerce kullanılan belirti ve nişan.*
Derūn-ı şebde virür şuʿle şeb-çerāġ gibi
Füruġ-ı mehce-i her **tūġı** günden aẓherdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 100). [tūġı, -ı ]*

**tūġ-ı hümāyūnları:** *Kutsal bayrak.*
Gören o **tūġ-ı hümāyūnları** ḳıyās eyler
Ki bāġ-ı nuṣrete biö bir sehī şanevberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 101). [tūġ-ı hümāyūnları, -lar, -ı ]*

**tūġ-ı şāhīsin:** *Kişiye özgü saç , tüy bayrak, sancak.*
**Tūġ-ı şāḫīsin** çıḳardı bāġa şulṭān-ı baḫār
Lāle dikdi cünd-i ezḫāre ʿālem nevrūzda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 3). [tūġ-ı şāḫīsin, -in ]*

**tūġ-ı şehenşāḫī:** *Padişahlar padişahı tuğu.*
Sipihri pāymāl ü ḳadr-i mihr ü māhı pest itmiş
ʿālī bārgah ol muʿteber **tūġ-ı şehenşāḫī**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 14). [tūġ-ı şehenşāḫī, ]*

**tūġ-ı şehenşāḫī:** *Padişahlar padişahının tuğu.*
Sevād-ı naẓmını naḳş eyledi ser-levḥā-i māha
Sitāyişle Naẓīm-i pür-hüner **tūġ-ı şehenşāḫī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 22). [tūġ-ı şehenşāḫī, ]*

**tūġ-ı şehenşāhī:** *Padişahlar padişahının tuğu.*
Nola ẓıll-ı ẓalīlinde ciḫān āsūde-ḥāl olsa
Yidi iḳlīme şalmış sāye her **tūġ-ı şehenşāḫī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 20). [tūġ-ı şehenşāḫī, ]*

**tūġ-ı şehenşāḫī:** *Padişahlar padişahının tuğu.*
Ṭılısm-ı ḫayme-i iclālini ḥıfẓ itmeġe gūyā
Nigeh-bān olmış ejderdür meġer **tūġ-ı şehenşāḫī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 18). [tūġ-ı şehenşāḫī, ]*

**tūġ-ı şehenşāhī:** *Padişahlar padişahının tuğu.*
Sezādur revnaḳ-ı ordū-yı Sulṭān Muṣṭafā olsa
Ciḫāna virdi ḥaḳḳā zīb ü fer **tūġ-ı şehenşāḫī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 16). [tūġ-ı şehenşāḫī, -i ]*

**tūġ-ı şehenşāhī:** *Padişahlar padişahının tuğu.*
Olup naḫl-i çemenzār-ı ẓafer **tūġ-ı şehenşāḫī**
Dikildi bāġ-ı nuṣretde seḥer **tūġ-ı şehenşāḫī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside*

*47, Mısra 1). [tūġ-ı şehenşāḫī, -i ]*

**tūġ-ı şehenşāḫī:** *Padişahlar padişahının tuğu.*
Olup naḫl-i çemenzār-ı ẓafer **tūġ-ı şehenşāḫī**
Dikildi bāġ-ı nuṣretde seḥer **tūġ-ı şehenşāḫī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 2). [tūġ-ı şehenşāḫī, -i ]*

**tūġ-ı şehenşāḫī:** *Padişahlar padişahının tuğu.*
Olur Ḫıżr-ı hidāyet rāh-ber cünd-i ẓafer leşker
Ne semte eylese ʿazm-i sefer **tūġ-ı şehenşāḫī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 4). [tūġ-ı şehenşāḫī, -i ]*

**tūġ-ı şehenşāḫī:** *Padişahlar padişahının tuğu.*
Yemīninde yesārında müretteb leşker-i īslām
Nola olsa ġuẕāta rāh-ber **tūġ-ı şehenşāḫī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 6). [tūġ-ı şehenşāḫī, -i ]*

**tūġ-ı şehenşāḫī:** *Şahlar şahının tuğu.*
Hümāyūn ber-hümā-yı evcgāh-ı fetḥ u nuṣretdür
ʿAceb mi aşsa tevfīḳ ile per **tūġ-ı şehenşāḫī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 12). [tūġ-ı şehenşāḫī, ]*

**tūġ-ı şehenşāḫī:** *Şahlar şahının tuğu.*
Ser-āmed serv-ḳāmet dilber-i kākül-perīşāndur
Gelüp reftāri itdi cilveler **tūġ-ı şehenşāḫī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 10). [tūġ-ı şehenşāḫī, ]*

**tūġ-ı şehenşāḫī:** *Şahlar şahının tuğu.*
Riyāż-ı şalṭanatda bir sehī-ḳad serv-i bālādur
Ki çekmiş evc-i nüh-eflāke ser **tūġ-ı şehenşāḫī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 8). [tūġ-ı şehenşāḫī, -i ]*

**tuğrā:** *Fermanlarda imza yerine kullanılan işaret.*
Ḥüccet-i cürmine ʿafvüñ olup imżā-yı ḳabūl
Şefḳatüñ ola berāt-ı ʿamelinde **ṭuġra** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 310). [ṭuġra, ]*
Şihāb altun ḳalem laʿli şafaḳdur māh zīr-meşḳ
Berāt-ı cāhına ḫurşīd-i ʿālem-tāb **tuġrādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 14). [tuġrādur, -dur ]*

**ṭuġrā-yı berāt-ı naʿtin:** *Övgü fermanının tuğrası.*
O şehüñ y'azmaġa **ṭuġrā-yı berāt-ı naʿtin**
Katib-i çarḫuñ olursa nola efzūn ṭalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 29). [ṭuġrā-yı berāt-ı naʿtin, ]*

**ṭuġra-yi dü-ebrūvān:** *İki kaşın nişanı.*
**Ṭuġra-yi dü-ebrūvānı** Ḳābe ḳavseyn
Menşur-ı nübüvveti ve mā erselnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 3). [ṭuġra-yi dü-ebrūvān, --ı ]*

**tuġrā-yı ġarrādur:** *Parlak tuğra.*
Yāraşmış levḥ-i ḥüsninde o zībā ebrū-yı zer-fām
Berāt-ı behcete **tuġrā-yı ġarrādur** ki ḥāllenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 6). [tuġrā-yı ġarrādur, -dur ]*

**ṭuġyān:** *Taşkınlık.*
Eyledi mışr-ı cismümi ġarḳab
Nīl-i eşk itdi ol ḳadar **ṭuğyān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 178). [ṭuğyān, ]*

**tuḥaf:** *Alışılmışın dışında.*
Ṭabʿ-ı Naẓīm itdi yine yārān-ı ʿaṣruñ bezmine
Naẓm-ı dürer-bārın **tuḥaf** hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 20). [tuḥaf, ]*

**tuḥfe:** *Armağan, hediye.*
Mūr-veş **tuḥfe** getürdüm derüñe eyle ḳabūl
Kāf-ı rifʿatde Süleymān-fer ü ʿānkāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 27). [tuḥfe, ]*

**tuḥfe-i naʿtin:** *Bir şeyi överek anlatma,*

*methetme hediyesi.*
Hudāvendā ḳabūl eyle Naẓīmüñ **tuḥfe-i naʿtin**
Egerçi midḥatüñde nice divānlar mücelleddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 73). [tuḥfe-i naʿtin, ]*

**tuḥfe-i naẓm-ı terüm:** *Yeni şiirimin armağanı.*
Tāze ṭarhıyla nola maḳbūle geçse ey Naẓīm
**Tuḥfe-i naẓm-ı terüm** yārān-ı İstanbuladur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 10). [tuḥfe-i naẓm-ı terüm, ]*

**tuḥfe-i naẓmın:** *Manzum sözlük.*
**Tuḥfe-i naẓmın** yine ol şaha ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 39). [tuḥfe-i naẓmın, -ın ]*
**Tuḥfe-i naẓmın** yine ol şaha ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 39). [tuḥfe-i naẓmın, -ın ]*

**ṭuhūr:** *Temizlik, paklık.*
Selsebīl-i çemen-i ravżası āb-ı Kevşer
Cedvel-i bāġçe-i kūyı dih **Ṭuḥūr** ü Tesnīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 30). [ṭuḥūr, ]*
Ey cennet-i bāġ-ı kūyu Firdevs-i riyāż
Tesnīm ü **ṭuḥūr** o cennete āb-ı ḥıyāż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 2). [ṭuḥūr, ]*

**ṭūl:** *Uzunluk.*
Maʿmūre-i kibriyāsınuñ ʿarżı ezel
Mülk-i ḳudüm ü beḳāsınuñ **ṭūli** ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 4). [ṭūli, -i ]*

**ṭūl-i emel:** *Sonu gelmez arzu.*
Āh kim ey dil-i nādīde-refāh
Seni **ṭūl-i emel** itmiş güm-rāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 2). [ṭūl-i emel, ]*

**ṭūl-i ömr:** *Ömrünün uzunluğu.*
Ṣadr-ı fetvāya yine pīrāye virdi maḳdemi
**Ṭūl-i ömr** ile muʿammer ide Ḥayy-ı lem-yezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 32). [ṭūl-i ömr, ]*

**ṭūl-i ʿömr:** *Ömrün uzunluğu.*
**Ṭūl-i ʿömr** ile olup mesned-nişīn-i dāveri
Düşmenān-ı cāh-ı iclāli ola ḫvār u faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 21). [ṭūl-i ʿömr, ]*

**ṭulūʿ:** *Doğma, doğuş.*
ʿAceb mi burc-ı şerefden **ṭulūʿ** iderse müdām
Ki kūy-ı tūġı saʿādet-füruġ-ı aḫterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 97). [ṭulūʿ, ]*
ʿAleʿs-ṣabāḥ **ṭulu**ʿ itdi āftāb ṣanūr
Gören o dāveri o eşheb-i revān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 89). [ṭuluʿ, ]*
Burc-ı şerefden eyledi bir neyyir-i rāḫşān **ṭulū**ʿ
Āyīne-i devrān yine gösterdi şekl-i müstedir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 3). [ṭulūʿ, ]*

**ṭūmār:** *Dürülüp yuvarlak yapılmış şey, tomar.*
ʿAfvüñe şefḳatüñe ḳalmış iken ʿabd-i ʿaṣīm
Levḥ-i ʿişyānumı ʿafvüñ nola **ṭūmār** itse *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 110). [ṭūmār, ]*

**ṭuʿme-ḫvār-ı sofra-i inʿām:** *İyilik, ihsan, lütuf sofrasının yemek pişireni.*
**Ṭuʿme-ḫvār-ı sofra-i inʿāmı** derviş ü ġanī
Kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı iḥsānı ṣulṭān u gedā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 7). [ṭuʿme-ḫvār-ı sofra-i inʿām, --ı ]*

**tündbād-ı āh:** *Ahımın kasırgası.*
Gösterdi üstüḫvān-ı tenüm **tündbād-ı āh**
İtdüm ḫurūş mevc-i demādemle yem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 5). [tündbād-ı āh, ]*

**tünd-bād-ı ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr:** *Âlemleri kaplayan aşkının sert rüzgarı.*
**Tünd-bād-ı ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr**inün teʾşīridür

Ḥāḳde bīm-i tezelzül yemmde mevc-i ıżṭırāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 7). [tünd-bād-ı ʿaşḳ-ı ʿālem-gīr, --in-, --ün ]*

**tünd-bād-ı hecrle:** *Ayrılığın sert rüzgarı.*
Pāk-rū ol muttaşıl Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Māḥfil-i vaṣluñda yansun **tünd-bād-ı hecrle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 216). [tünd-bād-ı hecrle, -le ]*

**tünd-bād-ı nāgeḫān:** *Aniden kopan fırtına.*
Naẓīma dīdemi āh-ı derūnum girye-rīz itdi
Nola mevc ursa deryā **tünd-bād-ı nāgeḫān** ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 14). [tünd-bād-ı nāgeḫān, ]*

**tündbād-ı zemherīr:** *Zemherinin sert rüzgarı.*
İtdi iẓḫār-ı bürūdet **tündbād-ı zemherīr**
Cebhe-i ebr-i maṭīr olsa ʿaceb mi çīn çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 27). [tündbād-ı zemherīr, ]*

**türāb:** *Toprak.*
Ṣunʿını iẓḫār idüp eżdāde virdi imtizāc
İtdiler āmīzeş ab ü āteş ü bād ü **türāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 4). [türāb, ]*
İçinde çar ʿunṣurdan üçü var
Yidi gencüñ **türāb** ü āb ile nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 10). [türāb, ]*

**türāb olur:** *Toprak olmak; ayaklar altına alınmak, ezilmek.*
Reʾy-i feżāʿilinde revān-ı Zemāḫşerī
Pāy-ı semend-ı ʿilmine bulsa **türāb olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 34). [türāb olur, -ur ]*

**türāb-ı bārgehi:** *Dergahın toprağı.*
**Türāb-ı bārgehi** kuḥl-i çeşm-i āhū-yı Çīn
Ġubār-ı şāḫ-rehi reşk-i müşg-i ezferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 71). [türāb-ı bārgehi, ]*

**türāb-ı ḳademüñ:** *Ayağının tozu.*
Dest-i āmāle ġubār-ı ser-i kūyuñ iksīr
Çeşm-i iḳbāle **türāb-ı ḳademüñ** kuḥl-i cilā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 304). [türāb-ı ḳademüñ, -üñ ]*

**türāb-ı ravżası:** *Bahçesinin toprağı.*
**Türāb-ı ravżası** iksīr-i devlet cān-ı māḫlūḳa
Ġubār-ı kūyı kuḥl-i çeşm-i ervāḥ-ı mücerreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 39). [türāb-ı ravżası, -sı ]*

**türāb-ı rūḫıyla:** *Yanağının toprağı.*
Şebnem-ālūd-ı ġarḳ olsa gül-i rūyı olur
Sebz **türāb-ı rūḫıyla** çemen-i şerm ü ḥayā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 154). [türāb-ı rūḫıyla, -ı, -y, -la ]*

**tūrān:** *Amu suyundan (Ceyhun nehri) Hıtay memleketine kadar olan bölgeye iranlıların verdiği ad.*
Olursa maẓḫār-ı feyż-i Hudā nuṭḳ-ı ciḫāngīrüñ
Naẓīma ḥükm ider **Turān** ile İrāne mīrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 14). [turān, ]*

**ṭurfa:** *Garip, nadide, tuhaf, gülünç.*
**Ṭurfa** maʿcūndur bu naḳş-ı bed-sirişt ü bed-ʿacīn
Besdür ey ḫāme yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ ü serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 125). [ṭurfa, ]*

**ṭurfe:** *Görülmemiş, nâdir , garip, tuhaf.*
Doldı laht-ı ciġerle dīde-i ter
Turfe mecrā-yı ḫūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 6). [turfe, ]*
Ferhād ü Ḳays gibi neler eyledi ẓuḥūr
Ya Rab ne **ṭurfe** dūde olur ʿaşḳ dûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 16). [ṭurfe, ]*
On kızı var bir añanuñ nedür ol **ṭurfe** lüġaz
Onu da olmadadur māderine cāndan eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 1). [ṭurfe, ]*

**tūr-ı şevḳ:** *Arzularının Tur dağı.*
Ṭūr-ı şevḳinde nola ol ene efṣaḥ ḫaberüñ

Ḳāʾil-i ḳavl-i ḥükm-perveri olsa Mūsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 177). [ṭūr-ı şevḳ, -in, -de ]*

**ṭūr-ı sīnā:** *Tûr Dağı.*
Seni bī-Tūr münācāt-ı Kelīm itdi Hudā
Olmadan menzil-i Mūsā daḫi **Ṭūr-ı Sīnā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 280). [ṭūr-ı sīnā, ]*

**ṭurre:** *Alna düşen saç, kıvırcık saç lülesi.*
Zīr-i külāhda ḥaẕer ey dil o **ṭurreden**
Sulṭān-ı ḥüsn leşkerini der-kemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 9). [ṭurreden, -den ]*

**ṭurre:** *Alna dökülen kıvırcık saç lülesi.*
Ol **ṭurre** nāfe-i Çīn ol ḫaṭṭ u ḫāl-i ʿānber
Her deste deste kakül bir dest-mâl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 1). [ṭurre, ]*

**ṭurre:** *Alna düşen saç, kıvırcık saç lülesi.*
Kenān-ı ṣabrumı virdi fenāya berḳ-ı cemāl
Göründi **ṭurreden** ol rūḫ şeb içre māh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 4). [ṭurreden, -den ]*

**turunc-ı ġabġab-ı dilber:** *Turuncuya benzeyen sevgili.*
Meşām-ı cān u dile virdi būy-ı bī-hūşı
Turunc-ı ġabġab-ı dilber ʿaceb şemāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 10). [turunc-ı ġabġab-ı dilber, ]*

**tut-:** *Bürünmek, benzemek.*
Ṭutdı deyr-i ciḫānı feryādum
Nāle-i erġanūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 3). [ṭutdı, -dı ]*

**tut-:** *Doldurmak, kaplamak, sarmak.*
Hīre-çeşm itdi beni berḳ-ı rūḫi **ṭutmış** meġer
Mihre ḳarşu ol meh-i nā-mihribān āyīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 7). [ṭutmış, -mış ]*

**tut-:** *Avcu içinde bulunmak, ele almak; ele geçirmek, yakalamak; aşık etmek, hükmetmek.*
Gīsū-yı ʿanberīnin idüp deste deste bend
İki elinde iki demed yāsemin **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 6). [ṭutar, -ar ]*
Boyandı ḫūn-ı dü-çeşmümle ol ḳadar destüm
Ki bulsa pençe-i mercān ile **ṭutar** pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 8). [ṭutar, -ar ]*

**tut-:** *Elle kavramak, elde bulundurmak, eline almak.*
Kebūter-i dili ne hile vü ne āl **ṭutar**
dām-ı zülfle o dāne dāne ḫāl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 1). [ṭutar, -ar ]*

**tut-:** *... olarak görmek, ... olarak saymak.*
Ṭutmaz anuñ ʿinānını dest-i irādetüñ
Rehvār-ı ʿömr şöyle şitābān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 3). [ṭutmaz, -maz ]*

**tut-:** *(Şarkı için) makam tutmak, makama göre şarkı söylemek.*
Bu zūr-ı ḥüsn ile **ṭutsa** o māh eġer pençe
İderdi pençe-i mihri şikest-i ser-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 1). [ṭutsa, -sa ]*

**tut-:** *Sarmak, bürümek.*
Yārüñ ki çeşmi ḫışmla şemşīr kīn **ṭutar**
Āşûb-gāh-ı fitneyi āh u enīn **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 2). [ṭutar, -ar ]*

**tut-:** *Bir şeyin bir durumda kalmasını sağlamak.*
O dil ki ne ġam u endūh u ne melāl **ṭutar**
Elinde gül gibi cām-ı şarāb-ı āl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 2). [ṭutar, -(a)r ]*

**tut-:** *Tutmak.*
İstemez seng-i fesān çarḫa **ṭutarsa** dönmez
Tīr-i dil-dūzı ḳader tiġ-ı ser-endāzı ḳażā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 191). [ṭutarsa, -ar, -sa ]*

**tut-:** *Benimsemek.*

Olup niḳāb-ı rūḫuñ gizli dīn **ṭutar** cāna
Meġer ki kakülüñ ateşperest-i kāfirdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 191). [ṭutar, -ar ]*

**ṭut-:** *Yas tutmak.*
İdüp çāk-ı girībān ḫalḳ-ı ʿālem
Feleklerde melekler **ṭutdı** mātem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 8). [ṭutdı, --dı ]*

**ṭut:** *Tutmak.*
Pehle-i dest-i bāzdārı ile
**Ṭut**amaz pençe Ḳahramān-ı zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 88). [ṭutamaz, -amaz ]*

**ṭut-:** *Görevini yere getirmek.*
Bir būse luṭfına ḳasem itmişdi virmedi
Olsun hele ḫaṭṭ-āver o şūḫı yemīn **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 12). [ṭutar, -ar ]*

**ṭut-:** *Kabul etmek, benimsemek.*
Böyle **ṭutmazdı** el üzre anı pīr-i mey-furūş
Olmasaydı Cem zamānından beri sāġar yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 13). [ṭutmazdı, -maz, -dı ]*

**ṭut-:** *Bürünmek, benzemek.*
Yārüñ ki çeşmi ḫışmla şemşīr kīn **ṭutar**
Āşûb-gāh-ı fitneyi āh u enīn **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 1). [ṭutar, -ar ]*

**ṭut-:** *Elde bulundurmak, ele almak, kavrayarak eline almak.*
Müdām gül gibi zerrīn ḳadeḥle ʿişret ider
derd-nūş ki destinde bir sifāl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 4). [ṭutar, -ar ]*

**ṭut-:** *Tutmak, kaplamak.*
Ṣanma görüp seḥābı setr itdi āftābı
**Ṭutdı** bu nüh ḳıbābı ʿāh-ı adū düḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 104). [ṭutdı, -dı ]*

**ṭut-:** *(Ayna) Tutmak.*
Olmaz Naẓīm peyrevi ġayruñ bu ʿarṣada ʿĀrif Efendi semtini **ṭūtdı** reviş budur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 12). [ṭūtdı, -dı ]*
Zemin ü āsmānı **ṭutdı** şıyt-ı kūs-ı iclāli
Beşer rūy-ı zemīnde āsmānda ḳudsiyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 35). [ṭutdı, -dı ]*

**ṭut-:** *Tutmak, "olmak, eylemek bağlamında.".*
O serv-i nāzı büyütdüm zemīn-i sīnemde
ʿAceb midür yerini sevse bir nihāl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 4). [ṭutar, -ar ]*

**ṭut:** *Bir şeyin yapılmasını sağlamak, önünü açmak.*
Yine o çeşm-i kebūda taḥammül itmeye dil
**Ṭut**arsa gökde melekler eġer beşer pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 6). [ṭutarsa, -ar, -sa ]*

**ṭut:** *... olarak görmek, ... olarak saymak.*
Gelsün ayaġuña dir iseñ Leylī-i murād
Semt-i cünūnı **ṭut** reviş-i âḳılânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 14). [ṭut, ]*

**ṭut-:** *Sunmak, ikram etmek.*
Nālesin itmez idi bezm-i çemende tekrār
Naġme-i bülbüle gül **ṭutmasa** ey dil güşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 4). [ṭutmasa, -ma, -sa ]*

**ṭut-:** *Ağrı, sancı, hastalık , musallat olmak, yakalanmak.*
ʿİlāci şerbet-i rummān-ı laʿl-i dilberdür
Ne dem ki ḫaste-i hecri teb-i melāl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 12). [ṭutar, -ar ]*
Tenüme lerze düşer fikr-i der-āġuşuñ ile
Dilümi raʿşe **ṭutar** pīrehenüñ vaşfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 4). [ṭutar, -ar ]*

**ṭut-:** *Tutmak, almak, yakalamak ,edinmek, sahiplenmek, sahip çıkmak, kabul etmek*
Semend-i ʿişveye binse o şehsüvār-ı ḥüsn
Rikāb-ı nāzını ḫorşīd öper hilāl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 6). [ṭutar, -ar ]*

O āhuvāne nigehle dü-çeşm-i şayyādı
Alup kemendine her biri bir ġazāl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 8). [ṭutar, -ar ]*
İdüp ḥicāb o dü-rūḫdan ʿiẕārına her gül
Hezār şerm ile bir al dest-māl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 10). [ṭutar, -ar ]*
Virür Naẕīm gibi silk-i dürr-i naẓma niẓām
Elinde böyle o kim bir dizi leʾāl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 14). [ṭutar, -ar ]*

**ṭut-:** *Benimseme / destekleme.*
ʿAceb mi bülbüle tercīḥ olursa pervāne
Bu sūz ile anı ḳāl ehli ehl-i ḥāl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 6). [ṭutar, -ar ]*
Zīr-i külāhda ḥaẕer ey dil o ṭurreden
Sulṭān-ı ḥüsn leşkerini der-kemīn **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 10). [ṭutar, -ar ]*
Evṣāf-ı kākülinde bu efsūn-ı naẓm ile
Dilber Naẕīmi şāʿir-i siḥr-āferīn **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 14). [ṭutar, -ar ]*

**ṭut-:** *Almak, kaplamak.*
Ṣadr-ı efāżıl-ı dehr ʿĀrif Efendi ol kim
Sīt-i kemāli **ṭutdı** bu çarḫ-ı nüh-revāḳı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 2). [ṭutdı, -dı ]*

**ṭut-:** *Beklemek, gözetmek, korumak.*
Ne ṣundı laʿlini cānān ne **ṭutdı** nabż-ı dili
ḫasteye ne devā ne ṭabīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 7). [ṭutdı, -dı ]*

**ṭut-:** *Yakasını tutmak.*
Ben pāymāl-i ʿaşḳuñı ey şehsüvār-ı ḥüsn
Çiġnetme nāz ile çekerek **ṭut** semendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 6). [ṭut, ]*

**ṭutalum:** *Tutalım ki, varsayalım ki, diyelim ki"gibi anlamlara gelen bir varsayım ifadesi.*
Hūn-rīzlige meyli ḳo ey ḫāme sen olma
Gerçi **ṭutalum** ʿāleme cellād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 8). [ṭutalum, ]*

**ṭutamaz:** *Yerini alamaz.*
Bir ayaġ üzre ʿarż idüp hünerin
Ṭutamaz kimseler ciḫānda yerin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 8). [ṭutamaz, ]*

**ṭutan:** *Yönelmek yüz tutmak.*
Ṣafāsından ider saʿy ü ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳṣud
Girüp iḥrām-ı şevḳe yüz **ṭutan** Hannāne Mennāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 12). [ṭutan, ]*

**ṭut-:** *Çarka tutmak.*
İstemez seng-i fesān çarḫa **ṭutarsam** dönmez
Şerer-i āh olālı cevher-i şemşīr bāña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 13). [ṭutarsam, -sa, -m ]*

**ṭutar:** *Tutmak , belli bir an etkisinde kalmak .*
O dil ki ne ġam u endūh u ne melāl **ṭutar**
Elinde gül gibi cām-ı şarāb-ı āl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 1). [ṭutar, ]*
Feżā-yı hecri geçen saʿy-ı pāy-ı himmetle
Ṣafā ile ṭaraf-ı Kâʿbe-ı viṣāl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 10). [ṭutar, ]*
Dil-i żaʿīfümi şimdi esīr-i zülfi iden
Zihī şikar ki murġı şikeste-bāl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 12). [ṭutar, ]*
Ne deñli bezl ü niṣār itse artar eksilmez
kim Naẕīm gibi manṣıb-ı kemāl **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 14). [ṭutar, ]*
Dilber kemend-i zülfini kim çīn çīn **ṭutar**
Her bir ḫamında bir dil-i zār u ḥazīn **ṭutar** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 4). [ṭutar, ]*
Ṣıġmaz bu ḳażāya sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ
Kevneyni **ṭutar** leşkeri bī-ḫayme vü ḫārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 10). [ṭutar, ]*

**ṭutarken:** *Tutmak, elinde bulundurmak.*
**Ṭutarken** her biri bir pād-ı zehri
Vücūdın eyler ifnā zehr-i ḳahrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 7). [ṭutarken, -ken, -ar ]*

**ṭutdur:** *Söylemek, vermek.*
Gūş-ı niyāzı güllere güftārı **ṭutdurur**
Açdıḳca ḥarf-i nāza o ġonce-dehen dehān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 3). [ṭutdurur, --ur ]*

**ṭutdurmış:** *Tutturmuş.*
Bu ser-āmed çar-sūnuñ āferīn üstādına
Kim aña endāze-i himmetle **ṭutdurmış** temel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 2). [ṭutdurmış, ]*

**ṭūṭī:** *(Dudu) Afrika, Hindistan ve Amerika'da değişik türleri bulunan ve insanı taklit eden bir kuş.*
Nuṭḳ-ı şīrīnine **ṭūṭī** gibi dil-teşne hezār
Lebiñe ġonce-i ter rūyine verd-i raʿnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 157). [ṭūṭī, ]*

**ṭūṭī:** *İşittiği sesleri taklit eden, bazı kelimeleri söyleyebilen papağan türünden bir kuş.*
Göñül ki **ṭūṭī-i** mirʾāt-ı rūy-ı Aḥmeddür
Hemīşe zemzemesi güft ü gūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 1). [ṭūṭī-i, --i ]*
Tezerv ü kebk ḥayrānı ḫamūşı **ṭūṭī-i** gūyā
cünbüşle o reftāruñ o ḫand ile o güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 11). [ṭūṭī-i, --i ]*

**ṭūṭī-i dil:** *Gönül papağanı.*
Seyr idüp āyīne-i rūḫsārını gūyā olur
**Ṭūṭī-i dil** söylemez yār-ı şeker-güftārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 6). [ṭūṭī-i dil, ]*
Olsa ʿaceb mi **ṭūṭī-i dil** şekkerīn-maḳāl
Mirʾāt idindi āyīne-i ṭabʿ-ı dāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 15). [ṭūṭī-i dil, ]*

**ṭûtî-i efṣaḥ-ı āyīne-i zāt:** *Kişinin aynası çok açık sözlü papağan.*
Nuṭḳ-ı şīrīni şeker-rīz-i kemāl
**Ṭûtî-i efṣaḥ-ı āyīne-i ẕāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 12). [ṭûtî-i efṣaḥ-ı āyīne-i ẕāt, ]*

**ṭuṭī-i gūyā:** *Konuşan küçük papağan.*
Laʿl-i şekker-bārı ol āyīne-i rūḫsār ile
**Ṭutī-i gūyā** ider ehl-i meẕāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 12). [ṭutī-i gūyā, ]*
Ḥüsnine baḳdum şeker-rīz-i maḳāl oldum Naẓīm
**Ṭūṭī-i gūyā** ider āyine gördüm ādemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 18). [ṭūṭī-i gūyā, ]*
Gülşen-i ḥüsni beni bülbül-i şeydā itdi
Ṭabʿumı ḳand-i lebi **ṭuṭī-i gūyā** itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 16). [ṭuṭī-i gūyā, ]*

**ṭūṭī-i gūyā-yı şeker-zār-ı maḳāl:** *Sözler sevgilinin şeker dudağının güzel söyleyen papağanı.*
Ḳalemüm **ṭūṭī-i gūyā-yı şeker-zār-ı maḳāl**
Mışr-ı endīşede şīrīn süḫanumdur Bīgā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 13). [ṭūṭī-i gūyā-yı şeker-zār-ı maḳāl, ]*

**ṭūṭī-i mışra:** *Dizelerimin papağanı.*
**Tūtī-i Mışra** ḳıyās itme bulınmaz hergīz
Murġ-ı ḫāmem gibi bir bülbül-i ṣad-güne nevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 45). [tūtī-i mışra, ]*

**ṭūṭī-i mışr-ı cānüñ:** *Gönül Mısırı'nın küçük papağanı.*
Ol bī-bedel hümânıñ **ṭūṭī-i Mışr-ı cānüñ**
Ol tāʿir-i cinānuñ ḫuld ola āşiyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 149). [ṭūṭī-i mışr-ı cānüñ, ]*

**ṭūṭī-i nuṭḳ:** *Konuşan papağan.*
İtse beyān-ı esrār **ṭūṭī-i nuṭḳ**ı eyler
Ḳand-i nebāt-ı maʿnā şīrīn-i her meẕāḳı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 7). [ṭūṭī-i nuṭḳ, --ı ]*

**ṭuṭī-i nuṭḳum:** *Söz; kelam papağanı.*
Dembedem eyler mükerrer şekker-i

evṣāfuñı
**Ṭuṭī-i nuṭḳum** benüm bilmez ne Mışr u Ḳandeḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 124). [ṭuṭī-i nuṭḳum, -um ]*

**ṭūṭī-i şekker-şikenle:** *Tatlı söz söyleyen papağan (sevgili).*
Görüp o āyīne-rūḫsārı hem-zebān olurūz
Müdām **ṭūṭī-i şekker-şikenle** söyleşirüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 12). [ṭūṭī-i şekker-şikenle, -le ]*

**ṭuṭī-i şīrīn-beyān:** *Güzel söyleyen papağan.*
Görünce sīneñi şevḳ-ı lebüñle oldı dil gūyā
Baḳup mirʾāte lābüd **ṭūṭī-i şīrīn-beyān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 10). [ṭūṭī-i şīrīn-beyān, ]*

**ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt:** *Tatlı konuşan papağan.*
Dildārı görüp laʿlini vaṣf eyle Naẓīma
Mirʾāte baḳup **ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt** ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 12). [ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt, ]*

**ṭūṭī-i şīrīn-süḫanı:** *Tatlı sözlü papağan.*
ʿİbret yitişür **ṭūṭī-i şīrīn-süḫanı** gör
Āyīnede baḳ söyleyene söyledeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 1). [ṭūṭī-i şīrīn-süḫanı, -ı ]*

**ṭūṭī-i ṭabʿ-ı ḫoş-ter:** *Hoş yaradılışlı papağan.*
**Ṭūṭī-i ṭabʿ-ı ḫoş-ter** medḥüñ ne dem ki söyler
Ḳand-i maḳāli eyler şīrīn-meẕāḳ cānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 169). [ṭūṭī-i ṭabʿ-ı ḫoş-ter, ]*

**tūtiyā:** *Göze çekilen sürme.*
Kürsī-i ʿarş-ı muʿallā ola neẕẕāre-gehi
**Tūtiyā** eylese hāk-i derüñinā-bīnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 298). [tūtiyā, ]*

**tūtiyā eyler:** *Gözüne sürme etmek.*
ʿĀşık olsañ dīde-i ümmīdüñe bīm-i raḳīb
**Tūtiyā eyler** ġubār-ı āsitān-ı dilberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 68). [tūtiyā eyler, -r ]*

**tūtiyā-yı çeşm-i ḳabūl:** *Kabul çeşmesinin papağanı.*
Sevād-ı naẓmum ola **tūtiyā-yı çeşm-i ḳabūl**
Nigāh-ı lütfuñ olursa bu dāstān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 97). [tūtiyā-yı çeşm-i ḳabūl, ]*

**tūtiyā-yı mā zāġ:** *Karga karası (gibi) sürme tozu.*
Ey vālih-i çeşmi **tūtiyā-yı mā zāġ**
Ḥāḳ-i ser-i kūyı laḫlaḫa-sāy-ı dimāġ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 1). [tūtiyā-yı mā zāġ, ]*

**ṭutiyā-yı nūr-baḫş-ı dīde-i devrān:** *Devirlerin gözüne nur bağışlayan sürme.*
Ḳurretüʿl-ʿāyn-ı mülūk ol şeh ki ḫāk-i maḳdemi
**Ṭutiyā-yı nūr-baḫş-ı dīde-i devrān** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 30). [ṭutiyā-yı nūr-baḫş-ı dīde-i devrān, ]*

**ṭutiyā-yı ʿuyūn:** *Gözlerin parlak sürmesi.*
Hāḳ-i dergāhı **ṭutiyā-yı ʿuyūn**
Belki kuḥlü'l-cevāhir-i aʿyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 47). [ṭutiyā-yı ʿuyūn, ]*

**tütuḳ-pîrâ:** *Perdeyle donatan.*
Ferīdü'd-dehr Dāmād Efendi-zāde kim oldur
ʿArûs-ı dāniş ü ʿirfāna ṭabʿıyla **tütuḳ-pîrâ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 2). [tütuḳ-pîrâ, ]*

**ṭutul-:** *Tutulmak.*
Düzd-i dil zülfine bend oldı çıḳup sīnemden
Ṭutulup dāra çekilse nola zindān deldi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 4). [ṭutulup, -up ]*

**ṭutul-:** *(ay ve güneş) tutulma olayına uğramak, tutulma olayı gerçekleşmek.*
Tenhā dolaşur şehri diyü māh **ṭutuldı**
Kundak bırakırken gice nāgāh **ṭutuldı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 33, Mısra 1).*

*[ṭutuldı, -dı ]*
Tenhā dolaşur şehri diyü māh **ṭutuldı**
Kundak bırakırken gice nāgāh **ṭutuldı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 33, Mısra 2). [ṭutuldı, -dı ]*

**ṭutul-:** *(Vücudu veya bir organı) İşleyemez duruma gelmek.*
Ṭutuldı nuṭḳı ḫayāl-ı füsūn-ı zülfiyle
Zebān-ı bend-i dilüm tār-ı mūy-ı
Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 9). [ṭutuldı, -dı ]*

**ṭutul-:** *Tutuk hâle gelmek.*
Ṭutuldı dest-bürd-i mevkisinden dilleri ḫaşmun
Görenler heybetin hem pādişeh hem ḳahramān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 51). [ṭutuldı, -dı ]*

**ṭutuş-:** *Alev almaya başlamak, yanmak.*
O ḥüsn-i havṣala-sūzı **ṭutuşdı** gördükde
Çenāre ḫaḳ bu ki vażʿ-ı ġarīb el virdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 5). [ṭutuşdı, -dı ]*

**ṭutuş-:** *Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak*
Gitdükce eyleyüp ʿalev-i nār-ı ʿaşḳ eşer
Darü'l-emān-ı dil **ṭutuşup** yandı ser-be-ser
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [ṭutuşup, -up ]*

**ṭutuş-:** *Alev almak, yanmak.*
Şemʿ-i cemāli şevḳıne bezm-i viṣālde
Pervāne-i dilüñ **ṭutuşup** yandı şeḫ-peri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 6). [ṭutuşup, -up ]*

**ṭutuşa:** *Tutuşsun, yansın.*
Mecnūn-ı derūn-sūḫte oldur ki demādem
Sūz-ı nefesinden **ṭutuşa** lāne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 4). [ṭutuşa, ]*

**tüvān-ger:** *Zengin, paralı.*
Ciḫān-ı maʿdeletinde ḫalāyıḳ āsūde
Zāmān-ı mekrümetinde gedā **tüvān-gerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 62). [tüvān-gerdür, -dür ]*

**ʿubudiyyet:** *Kulluk, bendelik: ubûdiyyet-i kâmile, arz-ı ubûdiyyet.*
Ḥācī Selīm Girāyuñ olup dergehinde ḳul
Senden Naẓīm o derde ʿ**ubūdiyyet** isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 20). [ʿubūdiyyet, ]*

**ʿubur itdi:** *Geçmek, atlamak , İkiye bölmek.*
Lebrīz dīde nemle ḳaddüm dü-tā elemle
**İtdi** ʿ**ubur** ġamla eyyām-ı ʿünfüvānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 154). [ʿubur itdi, -di ]*

**ʿucb:** *Kendini beğenme, kibir.*
Her kime ʿ**ucb** ile iderse nigāh
Ol göz olur başuña ʿayn-ı naẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 5). [ʿucb, ]*

**uçur-:** *Havalandırmak, yerden yükseltmek, uçurtmak.*
Oyāre kāġıd **uçursam** kebūter-i dil-i zār
Hevā-yı ʿaşḳla hem nāme hem ḫamāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 5). [uçursam, -sa, -m ]*

**uçurdı:** *Bırakmak, salıvermek, göndermek.*
Rūḥı pervāz idicek didi Naẓīm
Baṭı **uçurdı** Beyāżī-zādē (1091) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 22). [uçurdı, ]*

**uçurulmadan:** *Uçurulmadan götürülmeden.*
Gelüp **uçurulmadan** mevce-i fenā didiler
Ḳapatdı fülk vücūduñ Serenci-zāde meded (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 9). [uçurulmadan, ]*

**ʿūd:** *Ağaç, odun, öd ağacı; Hint'ten gelen ve yakılınca güzel koku veren bir tür kıymetli ağaç.*
Mihr ile meh iki aḫker asmān-ı pür-nücūm
ʿŪd sūz-ı bezminüñ ednā müşebbeh micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 166). [ʿūd, ]*

**ʿūd:***) Hint'ten gelen ve yakılınca güzel koku veren bir tür kıymetli ağaç.*

Dilde nice rāz-ı ʿaşḳı pinḫān olsun
Zīra ḳodılar o āteşīn micmere ʿ**ūd** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 4). [ʿūd, ]*

**uġra-:** *Yola çıkmak, yola düşmek, gitmek; bir tarafa yönelmek, yollanmak.*
Ādemi lābüd belāya **uġradır** sūʾ-i ḳarīn
Geçdi ġañetle şeb ü rūzum dirīġa bilmedüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 121). [uġradır, --dır ]*

**uġra:** *Kötü duruma konu olmak.*
Dil-i zārı belāya **uġratdum**
Ne belāya ḳażāya **uġratdum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 67). [uġratdum, -t, -du, -m ]*
Dil-i zārı belāya **uġratdum**
Ne belāya ḳażāya **uġratdum** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 68). [uġratdum, -t, -du, -m ]*

**uġra:** *Bir yerin yanından, yakınından, içinden geçmek; yaklaşmak.*
Ki anuñ sāyesine **uġrayamaz** dīv-i racīm
Biri de cāmiʿ-i Ḳurʾān-ı Mübīn Ẕī'n-nūreyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 73). [uġrayamaz, -y, -a, -maz ]*

**uġra:** *(Kötü bir durum) Başına gelmek, (hoş olmayan bir şeye) duçar olmak, maruz kalmak.*
Zülfi **uġratdı** beni sevdāya
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 15). [uġratdı, -t, -dı ]*

**uġra:** *(bir kimseyi) etkisi altına almak.*
Nice istersem öyle gösterdi
Yolına geldi **uġradı** āha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 318). [uġradı, -dı ]*

ʿ**uḳāb:** *Kartal.*
ʿ**Ukāb**-ı dil hümā-yı evc-i pervāzı şalındırmaz
Per açsa pençesinde değme şehbāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 1). [ʿukāb-ı, --ı ]*

ʿ**uḳalā:** *Akıllılık, bilgiçlik taslayan kimse.*
Māverāsından anuñ bulmadılar nām ü nişān
Oḳını atdı o dem yayını yaşdı ʿ**uḳalā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 270). [ʿuḳalā, ]*

ʿ**uḳbā:** *Ahiret, öbür dünya.*
Göçdi ʿ**uḳbāya** cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuḫ
Yaʿnī Sīvāsī Efendi-zāde şād feryād u āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 1). [ʿuḳbāya, ]*
ʿAfv ide maʿṣiyetin Rabb-ı Ġafūr
Rūḥını şād kıla ʿ**uḳbāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 18). [ʿuḳbāde, ]*

ʿ**uḳde:** *İçe dert olan şey.*
Elinde cām-ı ṣafā rind-i ṣāf-meşreb iken
Nedür bu ʿ**uḳde** derünuñda ey ḥabāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 8). [ʿuḳde, ]*

ʿ**uḳde-i efkār:** *Düşüncelerin düğümü.*
Pür itdi ʿ**uḳde-i efkār** rūzgārını
Hevāda ābile vü ābda ḥabāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 7). [ʿuḳde-i efkār, -ın, -ı ]*

ʿ**uḳde-i ʿişyān:** *Isyan düğümü.*
Girih-kuşā-yı ḫalāyıḳ ki ʿ**uḳde-i ʿişyān**
Ser-i enāmil-i ʿafv ile olmada taḫlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 73). [ʿuḳde-i ʿişyān, ]*

ʿ**uḳde-i pīçīde:** *Karışmış düğüm.*
Bir ḥarf ile biñ ʿ**uḳde-i pīçīde** ider ḥāll
Taḥrirde her diḳḳat-ı niḥrîr-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 5). [ʿuḳde-i pīçīde, ]*

ʿ**ulemā:** *Alimler, bilginler.*
Enbıyāsı gibidür ḳavm-ı Kelīmu'llāhuñ
Didi ol faḫr-ı ciḫān ümmetüm içre ʿ**ulemā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 180). [ʿulemā, ]*

**ulu:** *Çözülmeye yüz tutmak.*
Nāfe-i ḫūnin **ulur** kām-ı niyāz-ı cān u dil
Her şemīm-i nāz kim ol zülf ü kākülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50,*

*Mısra 5). [ulur, -r ]*

**ʿulūm-i evveli vü āḫiri:** *İlk ve son ilimler.*
Zihī peyāmber-i ümmī-laḳab ki nā-ḫvānde
ʿUlūm-i evveli vü āḫiri ide tekmīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 92). [ʿulūm-i evveli vü āḫiri, -i ]*

**ʿulüvv-i cāh:** *Yerin büyüklüğü, makamın yüceliği.*
Hezār ʿizz ü şeref bulsa pestdür ḳaderi
ʿUlüvv-i cāh ile bir nāḳıs olmadıḳça asıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 48). [ʿulüvv-i cāh, ]*

**ʿulüvv-i cāhını:** *Yerin büyüklüğü, makamın yüceliği.*
ʿUlüvv-i cāhını gör kim dü-çeşm-i mihr ü mehe
Sipihr sürme çeker ḫāk-i āsitānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 23). [ʿulüvv-i cāhını, -ın, -ı ]*

**ʿulüvv-i derecāt:** *Mertebelerin yüceliği.*
Çekdiler her biri bu ġam-gedede renc-i elīm
Buldılar ḳurb-ı İlāhīde ʿ**ulüvv-i derecāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 82). [ʿulüvv-i derecāt, ]*

**ʿulüvv-i himmet:** *Gayret, emek ve keremlerin en yücesi.*
Kemīne baḫşiş-i hemyān-ı cūdı ḫande ider
ʿUlüvv-i himmet ile genc-i şāyegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 40). [ʿulüvv-i himmet, ]*

**ulüvv-i ḳadr:** *Değerin yüceliği.*
Ulüvv-i ḳadr ile olduḳça ḫurrem ü ḫandān
Ḥasūd-ı cāhı ola dembedem fiġān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 131). [ulüvv-i ḳadr, ]*

**ʿulüvv-i şān:** *Büyüklük/itibar.*
Ḳaṣduñ ʿ**ulüvv-i şān** ise dāʾim fütāde ol
Bir neşve ḫāṣıl eyle de derdī-i bāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 1). [ʿulüvv-i şān, ]*

**ʿulüvv-i ṭabʿla:** *Yüce yaradılışlı.*
İtme ʿ**ulüvv-i ṭabʿla** iksīre iltifāt
Naḳd-i ġına hemīşe dükenmez ḫızānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 15). [ʿulüvv-i ṭabʿla, --la ]*

**um-:** *Ümit etmek , beklemek.*
Umarum bu sübḥa-i lülü-i tevḥīdüm ola
Ḥaşredek taʿzīm ile ṣubḥ u mesāda zīb-i yed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 43). [umarum, -ar, -um ]*
Lāyıḳ deġilse de **umarum** fażl-ı Ḥaḳ ide
Bu Naẓm-ı ʿācizānemi şāyān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 55). [umarum, -ar, -um ]*
Umarum ey Naẓīm ola maḳbūl
Hidmet-i naʿti pīş eġer kemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 129). [umarum, -ar, -um ]*
Ey iden ümmetini nāʾil-i elṭāf-ı ʿamīm
Umarum ey güher-i kān-ı kerem luṭfuñdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 114). [umarum, -ar, -um ]*
Oldı küstaḫ-rev-i rāh-ı süḫan ḫāme-i mest
Ola maʿẕur **umarum** bu reviş-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 64). [umarum, -ar, -um ]*
Eyledi ʿazm-i beḳā dār-ı fenādan **umarum**
Māder-i Müşfiḳamı ḫoş ṭuta Rabb-i ʿizzet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 1). [umarum, -ar, -um ]*

**ʿummān:** *Büyük, engin deniz, okyanus.*
Muḥīt-i cūd yem-i luṭf u ḳulzüm-i iḥsān
Eyā keremle iden ġarḳ-ı şerm ʿ**ummānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 2). [ʿummānı, -ı ]*

**umūr:** *Emr'ler, şeyler, işler, hususlar, hadiseler.*
Teslīm idüp **umūrını** Ḥaḳḳā Naẓīm-i zār
Ser-rişte-i irādeti taḳdire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 13). [umūrını, -ını ]*

**umūr:** *İşler, hususlar, maddeler, şeyler.*
Umūrın ol ki tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz eyler
Ne ẕılletden ne miḥnetden ne ġamdan iḥtīraz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 3). [umūrın, -ı, -n ]*

**umūr:** *İşler.*
Ber-murād eyler seni lā-büd efendüñ ey Nāẓīm
Sen **umūruñ** Ḥaḳḳā tefvīż eyle zūd ü dīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 84). [umūruñ, -u, -n ]*

**umūr-ı dīn:** *Din işleri.*
Niẓam-ı mülk ü milelde ḫıdīv-i Sencer-fer
Umūr-ı dīn ü düvelde sütūde-serverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 44). [umūr-ı dīn, ]*

ʿ**unṣur:** *Madde.*
İçinde çar ʿ**unṣurdan** üçü var
Yidi gencüñ türāb ü āb ile nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 9). [ʿunṣurdan, -dan ]*

**unut-:** *(Bir kimse veya şeyi) Artık düşünmez, hatırlamaz olmak, ihmal edip terk etmek.*
Açılma ġayre esrārı **unutma** ʿahd ü iḳrārı
Baña güldürme aġyārı gel ey ġonce-deḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 7). [unutma, -ma ]*

**unutdur-:** *Unutmasına yol açmak veya unutmasını sağlamak.*
Her żaʿif ümmeti aʿdāya **unutdurmışdur** Ḥamle-i Seyyid Baṭṭal ile ḍarb-ı kürebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 41). [unutdurmışdur, -mış, -dur ]*

ʿ**unvān:** *Derece, mertebe, rütbe.*
Yazdılar ʿ**ünvānını** ʿizzet-ḳarīn devlet-rehīn
Ḥāşe-li'llāh dāḫil-i dāru'l-emān-ı ḥıfẓına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 91). [ʿünvānını, -ın, -ı ]*

ʿ**unvān:** *Derece, mertebe, rütbe; şan, şöhret.*
Ḫıżr-maḳdem o Sikender-ḥaşem ü ʿ**ünvānuñ**
Görse dārātını der-bānı olurdı Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 27). [ʿünvānuñ, -uñ ]*

ʿ**unvān:** *Bir kimsenin memûriyet rütbesini, görevini belirten söz.*
Kilk-i bercīs levḥ-i māh üzre
Böyle yazmış şenāsına ʿ**ünvān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 8). [ʿünvān, ]*

ʿ**unvān:** *Ad, unvan.*
Nāme-i şānında ʿ**ünvān** raḥmeten li'l-ʿālemīn
Pādişāḫ-ı ʿĀrş-mesned Hüsrev-i Refref-süvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 61). [ʿünvān, ]*

**ur-:** *Vurmak.*
Şāḫlar şalsa nola ḫayl-i çemenzār-ı süḫan
Baġ-ı medḥinde yine **urdum** ḳalem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 22). [urdum, -dum ]*

**ur-:** *Vurmak, çarpmak.*
Naẓīma dīdemi āh-ı derūnum girye-rīz itdi
Nola mevc **ursa** deryā tünd-bād-ı nāgeḫān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 14). [ursa, -sa ]*

**ur-:** *Vurmak.*
Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el **ur** ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 9). [ur, ]*
Ġamzeñ itsün sīnemi **urduḳca** yāre çāk çāk
Baġrum olsun şerḥa şerḥa pāre pāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 1). [urduḳca, -duḳça ]*

**ur-:** *Vurmak.*
Başını ṭaşdan ṭaşa **ursa** ʿaceb mi dem-be-dem
ʿĀşıḳ-ı dīdārı oldı kendüsinden kendi āb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 15). [ursa, -sa ]*

**ur-:** *Atmak, vurmak.*
Dil rişte-i ülfeti **urup** el ḳırmış
Peyvend-i ʿalāḳayı muḥaṣṣıl ḳırmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 104, Mısra 1). [urup, -up ]*

**ur-:** *Vurmak, nakşetmek, işlemek.*
Ḳoma bī-çāreyi ol demde ġarīb ü tenhā
Ṣalevātuñla leb-i cānına **ur** mühr-i sükūt
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 328). [ur, ]*

**ur-:** *Atmak, vurmak.*
Şevḳ-ı dīdār ile cismümde degüldür üstüḫvān
Mevc **urur** deryā gibi cūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 10). [urur, -ur ]*
Duʿāya başla ḫulūṣ üzre ḫatm idüp süḫanı
Sükūt mührini **ur** vaḳtidür deḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 122). [ur, ]*

**ur-:** *Mühür vurmak.*
Bir gün dem-i ḥaṣād gelür **urmaz** ey Naẓīm
Bād-ı fenāyla bu kühen kişt-zāre mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 13). [urmaz, -maz ]*

**uran:** *Vurmak.*
Lā-beḳā olduġın itmez mi taṣavvur bilmem
Bir iki gün dem **uran** mesned-i iḳbāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 12). [uran, ]*

**ʿurūc:** *Yukarı çıkma.*
Kürsi-yi ʿarşa ʿ**urūc** itdi sürūşān-ı kirām
Didiler pāyını taḳbīl idüp ehle sehlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 261). [ʿurūc, ]*

**ʿurūc itdükde:** *Yukarı çıkmak, yükselmek II ulaşmak, erişmek.*
Naẓīmā evc-i lāhūta ʿ**urūc itdükde** tārīḫin
Didüm Ḥaḳḳā hümā-yı rūḫ-ı Naḳşī eyledi pervāz (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 13). [ʿurūc itdükde, -dükçe ]*

**ʿuryān:** *Çıplak.*
Naẓīm ol sīm-ten māḥbūbı deryā māliki ṣandum
Dağıtmış kākülin ʿ**üryān** görince yem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 14). [ʿüryān, ]*
Gitmeyen yoluna ʿ**üryān** u faḳīr olsun hep Çār meẕhebde ḫāram ola ẕihāb u ẕehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 55). [ʿüryān, ]*

**ʿuryān:** *Çıplak.*
Kendi ʿ**üryān** gezer anuñ ekṣer ʿAvreti giydügi zer ü zīver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 7). [ʿüryān, ]*
ʿ**Üryan** ṣanma feżāda Ḳays-ı zārı
Olmışdı libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 138, Mısra 1). [ʿüryan, ]*

**ʿuṣāt:** *1. Asiler, baş kaldıranlar. 2. Suçlular, günahkarlar.*
Ṣal farḳ-ı Naẓīme sāye-i merḥametüñ
Pür-tāb ü tef-i ḳıyāmet olduḳda ʿ**usāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 4). [ʿusāt, ]*

**ʿuṣāt:** *Asiler, isyancılar.*
Ne bāk-i tāb-ı ciġer-sūz mihr-i māḥşerden
ʿ**Usāt**a rāyet-i ʿafvüñ ṣalar ẓıll-ı ẓalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 116). [ʿusāta, -a ]*

**ʿuṣāt:** *Âsiler, itaatsizler, zorbalar , günahkârlar.*
Ey ʿ**usāta** sebeb-i maġfiret-i Rabb-i raḥīm
Sen o memdūḥ-ı Hudā faḫr-ı dü-ʿālemsiñ kim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 87). [ʿusāta, -a ]*

**ʿuṣāt:** *Asiler, zorbalar, itaat etmeyenler, günahkârlar.*
Ey merḥameti ʿ**uṣatına** cāy-ı gürīz
Vey şefḳati Baḥri lücce-i ʿafv-engīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 1). [ʿuṣatına, -ı, -na ]*

**ʿuṣāt-ı māḥşeri:** *Günahkarların kıyameti.*
Merḥamet-guster şehā ṣulṭān-ı şefḳat-dergehā
Eş şefāʿatle iden ḥurrem ʿ**uṣāt-ı māḥşeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 184). [ʿuṣāt-ı māḥşeri, -i ]*

**ʿuṣāt-ı ūmeme:** *Ümmetin asileri.*
Mihribānā mededā kehf-i emānā senedā
Ey ʿ**uṣāt-ı ūmeme** müşfiḳ-i bi-çend ü çirā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 278). [ʿuṣāt-ı ümeme, -e ]*

**ʿusāt-ı ümmete:** *Günahkar, asi ümmet.*
Şīr ile şīrīn olur perverde olsa engübīn
Rūmda Ḥassān olam vaṣf-ı ṣıfātuñda eġer
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 108). [ʿusāt-ı ümmete, -e ]*

**ʿuşşāḳ:** *Âşıklar.*
ʿ**Uşşāḳ**ını mecmūʿasına ḳayd idüp ol şūḫ
Ḥaḳḳā ki yazılmış dil-i dīvāne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 9). [ʿuşşāḳını, -ı, -n, -ı ]*

**ʿuşşāḳ:** *Âşıklar.*
Degül medd-i dü-ebrū ḳahramān çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿ**uşşākuñ** iki şeh-per şoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 6). [ʿuşşākuñ, -uñ ]*
Degül medd-i dü-ebrū ḳahramān çeşm-i ḫūn-rīzi
Dem-i ḳatlinde ʿ**uşşākuñ** iki şeh-per şoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 6). [ʿuşşākuñ, -uñ ]*
ʿUşşāḳa nedür bu cevr-i ḫāṭır-şikenüñ
Feryād elüñden ey cefā-pīşe senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 1). [ʿuşşāḳa, -a ]*

**ʿuşşāḳ:** *Âşık kelimesinin çoğulu , âşıklar.*
Ṣaf çekdi kūy-ı yārde ʿ**uşşāk** ṣubḥ-dem
Gūyā ḳuruldı ʿarṣa-i ʿaşḳ içre kār-zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 5). [ʿuşşāk, ]*

**ʿuşşāk:** *Âşıklar.*
ʿ**Uşşāk**a ḥüsni deñli ider cevri dilberān
Elbette bāde keyfi ḳadar derd-i ser virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 13). [ʿuşşāka, -a ]*
Cān naḳdinedür kāle-i vaṣlum diyü cānā
ʿ**Uşşāḳ**a muḳaddem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 10). [ʿuşşāḳa, -a ]*
Ḥasret-i muy miyānuñla raḳīb-i bed-gū
Yine ʿ**uşşāḳa** doḳınmış sözi ortaya gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 4). [ʿuşşāḳa, -a ]*

**ʿuşşākı dilber:** *Gönlü alıp götüren güzelin, sevgilinin âşıkları.*
ʿUşşākı dilber aġladur elbette zār zār
Olsaʿaceb mi bir gül içün şād hezār zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 1). [ʿuşşākı dilber, ]*

**ʿuşşāḳ-ı ser-bāzı:** *Cesur âşıklar.*
Ser-i dār-ı siyāset-gāh-ı ʿaşḳında gün olmaz kim
Şeh-i ḥüsnüm nice ʿ**uşşāḳ-ı ser-bāzı** ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 10). [ʿuşşāḳ-ı ser-bāzı, -ı ]*

**ʿuşşāḳ-ı zār:** *İnleyen âşıklar.*
Āġūş itdi āḫir dildāre ṭavḳ-ı teshīr
Her ḫalḳa-i füsūn kim ʿ**uşşāk-ı zār** çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 10). [ʿuşşāk-ı zār, ]*

**ʿuşşāḳ-ı zār:** *Ağlayan , inleyen âşıklara.*
Rāz-ı deḫān-ı dilbere vāḳıfdur ekşeri
ʿUşşāḳ-ı zāre dinse nola ġayb erenleri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 39, Mısra 2). [ʿuşşāḳ-ı zār, --e ]*

**ʿutārid:** *Feleğin katibi..*
Zīr-ı meşḳ oldı ḳamer levḥ-i zer-efşān ḫurşid
O şehüñ medḥin itdi ʿ**Uṭārid** imlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 246). [ʿuṭārid, ]*

**ʿutārid:** *(Merkür).Bu gezegenin etkisi altında doğanlar anlayışlı, kavrayışlı, zeki, kurnaz olurlar.*
Olsa lāyıḳdur ʿ**Uṭarid** ṣebt içün evṣāfını
Vaṣf olurken ol sipihr-i ʿizzetüñ şād aḫteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 127). [ʿuṭarid, ]*
Oldı naḳd-ı cān-be-kef ol māh-ı bedrüñ mührine
Gökde Mirrīḫ u Zuḫal Zühre ʿ**Uṭarid** Muşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 132). [ʿuṭarid, ]*
Yegāne ḫvāce-i dānā-yı mekteb-i maʿnā
ʿUṭārid ola ḫacil ḫāme-i beyānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 18). [ʿuṭārid, ]*

**ʿutārid:** *Feleğin kâtibi, yazarların piri .*
Evṣāf-ı sūrın yazmaġa alup ele levḥ u ḳalem
Ṣāyeste olsa cān ile aña ʿ**Uṭārid** bir debīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 16). [ʿuṭārid, ]*
Çarḫ ḥoḳḳa dūde şeb levḥa ḳamer ḫāme ṣihāb
Pış-i ḥükminde ʿ**Uṭārid** kātib-i fermān-nüvīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 10). [ʿuṭārid, ]*

**ʿutārid:** *Güneşe en yakın olan gezegen, Merkür. Feleğin kâtibi olarak anılır.*
Kifāyet eylemiye levḥ-i zer-nigār-ı felek ʿ**Uṭārid** itse raḳam defter-i beyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 96). [ʿuṭārid, ]*

**ʿutārid-i kān-ı behcetüñ:** *Neşenin çokça gezegeni.*
Hāl-i hindūlar o ʿ**utārid-i kān-ı behcetüñ** Ṭabla-i ḥüsninde gūyā fülfül ü ḳāḳūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 7). [ʿutārid-i kān-ı behcetüñ, --ün ]*

**ʿuṭārid-ḳalem:** *Utarit kalemli, kitabeti, kalemi kuvvetli.*
Māh-dīdār u ʿ**Uṭārid-ḳalem** ü Zühre-cebīn Müşterī-rāy u sitāre-sipeh ü mihr-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 21). [ʿuṭārid-ḳalem, ]*

**uy-:** *Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk.*
Mānīʿ-i ḫayr-ı ʿameldür nefs-i şerīr ü mehīn
Sehv ile **uydum** hevā-yı nefse itdüm maʿṣiyet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 120). [uydum, -dum ]*

**uy-:** *Aynı şekilde hareket etmek , benzemek.*
Fenn-i nevā-yı nālede **uydum** hezāre ben Olsam ʿaceb mi bāġ-ı ciḫānda hezār-fen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 20, Mısra 1). [uydum, -dum ]*

**uy-:** *(Şartları veya özellikleri bakımından) Birbiriyle bağdaşmak, uyuşmak, mutâbık olmak, intibak etmek.*
Laʿlindeki o renge yāḳūt-ı nāb **uymaz** Rūyındaki o zülfe olmaz miṣāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 7). [uymaz, -maz ]*

**uy:** *Aldanma!, Kanma!.*
Göñlüñe **uyma** ey Naẓīm ṣaḳın Dimesünler zebūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 13). [uyma, -ma ]*

**uy:** *Kapılmak, intibak etmek, riayet etmek.*
Ġayre ṭarīḳ-ı ʿaşḳda dil **uymasa** nola Hep dôstān-ı ehl-i muḥabbet şinûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 11). [uymasa, -(ma), -sa ]*

**uyan-:** *Uyku durumundan çıkmak.*
Gülāb-efşān olup şebnem yine rūḫsār-ı ezḫārı
Uyanmış her şükūfe ḫābdan ṣubḥ-ı baḫār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 4). [uyanmış, -mış ]*

**uydur:** *Uydurmak.*
Beni hevāsına **uydurdı** çarḫ-ı bī-ārām Bu rūzgārda ser-geşte āsiyāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 3). [uydurdı, -dı ]*

**ʿuyūb:** *Ayıplar, kusurlar.*
Setr eyle ʿ**uyūbını** Naẓīm-i zāruñ Ey dāmen-i ʿafv u şefḳati sāṭir-ı ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 32, Mısra 3). [ʿuyūbını, -ını ]*
ʿAfvüñle ʿ**uyūbıñı** Naẓīmüñ setr it Olsun der-i ḫidmetüñde bī-töhmet-i ʿāyb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 35, Mısra 3). [ʿuyūbıñı, -ını ]*

**ʿuyūb-ı seyyiʾāt:** *Din bakımından yapılan kötülükler, günahların ayıpları.*
Setr eyle ʿuyūb-ı seyyiʾātum olıcaḳ Şol dem ki libās-ı ʿāriyetden ʿārī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 3). [ʿuyūb-ı seyyiʾāt, --um ]*

**uyur:** *Uyuyan, durgun olan, aktif olmayan, varlık emaresi göstermeyen.*

Girmez nevā-yı nāle gül-i güşuña Naẕīm
Bülbül gibi fiġānı ḳo zinḫār o yār **uyur**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 10). [uyur, ]*

**uzad:** *Uzatmak.*
Beşi bir rāḫşa biñüp itmededür seyr-i sefer
Beşi gāhīce licāmın **uzadup** gāh çeker
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 4). [uzadup, -up ]*

ʿ**użv:** *Organ, vücudun müstakil parçası.*
Dem-i suʾāl şehādet iderse her ʿ**użvuñ**
Naẕīm itdügüñe var mıdur cevāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 15). [ʿużvuñ, -uñ ]*

**ü:** *'ve'bağlacı.*
Bulsun ḫumār-ı ġam fenā el ur ayaġa sāḳiyā
Reftāre gel sāġar-be-kef hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 10). [ü, ]*
Bezm-ı çemende ṣoḥbete yārar ʿıyş u ʿişrete
Bir cām-ı cemdür her ḫaẕef hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 16). [ü, ]*
Çemen-pīrā-yı ʿaşḳ **u** bāġbān-ı şevḳ **u** bîhûşı
Gül-i taḥḳīḳi zīb-i ceyb ü destār-ı mecāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 7). [u, ]*
İtdi āvāre hevā-yı maʿṣiyet cān **ü** dilüm
Ṣāḫbāz-ı ʿafvüñe olmazsa vāveylā dūçār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 169). [ü, ]*
Bil pür-tef-i ʿaşḳ dīde pür-eşk Naẕīm
Guya ki hemān Tennūr **u** Tūfān oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 120, Mısra 4). [u, ]*

**ü:** *'ve'bağlacı.*
Naʿl-i daġ **u** dil-i pür-sūz **u** güdāz itdürdi
perī-peykeri efsūnla teshīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 9). [u, ]*
Naʿl-i daġ **u** dil-i pür-sūz **u** güdāz itdürdi
perī-peykeri efsūnla teshīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 9). [u, ]*
Her perī-sīmā-yı ʿibret gösterür ṣubḥ **u** menbā
Ben bu ḫammāma didüm germābe-i ʿibret-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 1). [u, ]*
Ṭāslar şems **ü** ḳamerdür necm-i rāḫşān ġamlar
Çarḫ-veş germābe-i nüh-ḳubbedür dinse sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 3). [ü, ]*
Ġıll **ü** ġışdan ḳalb-i ʿāşıḳ gibi levḥ-i sādedür
Vechi var olsa ziḥām-ı ṣāfı mirʾātü'ṣ-ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 5). [ü, ]*
Yār eşk **ü** āhıma rāḥm eylemezdi ey Naẕīm
Olmasa germābe-i sīnemde bu āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 13). [ü, ]*
Yār eşk ü āhıma rāḥm eylemezdi ey Naẕīm
Olmasa germābe-i sīnemde bu āb **u** hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 14). [u, ]*
Yār gitdi sīneden ḳaldı tek **ü** tenhā ġarīb
Oldı gūyā kendü şehrinde dil-i şeydā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 1). [ü, ]*
Cebīn **ü** ʿārızı ol ġurre ġurre-i ḥüsnüñ
Düşürdi ṣanma ṣafaḳ māh u āftāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 3). [ü, ]*
Cebīn ü ʿārızı ol ġurre ġurre-i ḥüsnüñ

Düşürdi şanma şafaḳ māh **u** āftāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 4). [u, ]*
Düşünce ʿaks-i rūẖi sāḳī-i gül-endāmun
Getürdi sāġara şerm **ü** şerāb-ı nābe ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 8). [ü, ]*
Ne vechle varurūz ey Naẓīm o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda şeyẖ **u** şāẖ ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 10). [u, ]*
Pür-pīç **ü** ẖam itmiş eşer-i cāzibe-i ʿaşḳ
Olmış kemer-i derd-i muḥabbet çile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 11). [ü, ]*
Pür-sevād-ı zülf **ü** ẖaṭṭ u ḥāldür levẖ-i dilüm
Ġayrdan gerçi derūnı sādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 3). [ü, ]*
Pür-sevād-ı zülf ü ẖaṭṭ **u** ḥāldür levẖ-i dilüm
Ġayrdan gerçi derūnı sādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 3). [u, ]*
Pāymāl itdi beni bir şehsüvār-ı mülk-i nāz
Dest-gīr ol ʿāciz **ü** üftādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 6). [ü, ]*
Gāh mest **ü** gāh hüşyārum Naẓīm-āsā velī
Luṭfuña her ḥālle āmādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 9). [ü, ]*
Nola miḥrāb-ı niyāz-ı dil **ü** cān olsa henūz
Kaʿbe-i ḥüsne kaşuñ ḳıble-nümādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 3). [ü, ]*
Eşk-i ālüm dökülür şimdi velī rūẖlarına
Şoñra gülgüne-zen-i şerm **ü** ḥayādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 8). [ü, ]*
ʿAlem yine buldı şeref hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 1). [ü, ]*
ʿAlem yine buldı şeref hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 2). [ü, ]*
Der-beste endūh **u** miḥen geçdi yire beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 3). [u, ]*
Der-beste endūh u miḥen geçdi yire beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 4). [ü, ]*
Yār ile olsun ʿişretüñ var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 6). [ü, ]*
Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir saz **ü** söz
Göġsün döger meclisde def hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 7). [ü, ]*
Muṭrib terennümde henüz her kūşede bir saz **ü** söz
Göġsün döger meclisde def hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 8). [ü, ]*
Hayr eyle demdür yād ola her bir ḳadeḥde şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 12). [ü, ]*
Gerdūn yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl **ü** yā necef hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 14). [ü, ]*
Gerdūn yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl **ü** yā necef hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 14). [ü, ]*
Bezm-ı çemende ṣoḥbete yārar ʿıyş **u** ʿişrete
Bir cām-ı cemdür her ẖaẕef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 15). [u, ]*
Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya ṣal ferdā ġamın
ʿIyş **u** dem ile lā-teẖaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 18). [u, ]*

Devrüñ budur ḳıl ʿālemin ferdāya ṣal ferdā ġamın
ʿIyş u dem ile lā-teḫaf hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 18). [ü, ]*
Ṭabʿ-ı Naẓīm itdi yine yārān-ı ʿaṣruñ bezmine
Naẓm-ı dürer-bārın tuḥaf hem ʿıyd **ü** hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 20). [ü, ]*
Hāl-i hindūlar o ʿutārid-i kān-ı behcetüñ
Ṭabla-i ḥüsninde gūyā fülfül **ü** ḳāḳūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 8). [ü, ]*
Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān -baḫşla ol māh-rū
Yirde gökde Ḫıżr **u** ʿİsā gibi āyā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 4). [u, ]*
Metāʿ-ı dil ki nessāc-ı fenā kālālarındandur
Süveydā anda teslīm **ü** rıżā tamġālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 2). [ü, ]*
O ebrūlar nola olsa perestişgāh-ı deyr-i ʿaşḳ
Bütānuñ ol ṣanem mümtāz **u** müsteṣnālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 12). [u, ]*
Rakibe rūḫṣat-ı ṭaʿn **u** telāş-ı ʿāşıḳ-ı şeydā māhuñ gūşe-i ebrū ile īmālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 15). [u, ]*
Nāz **u** ʿişve ḥüsn-i ʿālem-gīrine zīnet yiter
Ḳande ʿazm eylerse dilber ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 3). [u, ]*
ʿĀşıḳ **u** maʿşūḳuñ eyler ṣuret-i ḥālin ʿayān
ʿAşḳ gūyā bir muṣavver ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 11). [u, ]*
Ey murġ-ı dil görüp ḫam-ı zülfinde ḫālini
Hālī ḳıyās itme ḥaẕer dām **u** dānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 6). [u, ]*
Her ṭarḥına ḳażā vü ḳader tār **u** pūd olur
Nessāc-ı kārgāh-ı fenā kim zemānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 19). [u, ]*
Kimüñle bezm-i nuşānūş-ı meyde germ-ülfetsin
Naẓīm-āsā nedīmüñ hem-nişīn **ü** hem demüñ kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 14). [ü, ]*
Cūy-ı sirişk-i dīde firāvān olup gider
Cūş **u** ḫurūşla yem-i ʿummān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 2). [u, ]*
Ol ḫoş-ḫırām-ı işve bu reftār-ı nāz ile
Āşūb-ı dehr **ü** āfet-i devrān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 10). [ü, ]*
Saña dil oldı bāṭın **u** ẓāhirde cilve-gāh
Āyīnedür ki ṣūret ü maʿnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 3). [u, ]*
Saña dil oldı bāṭın u ẓāhirde cilve-gāh
Āyīnedür ki ṣūret **ü** maʿnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 4). [ü, ]*
Aʿdāya ṭīġı her ṭaraf itdürdi ser-fürū
Baḫt-ı bülend **ü** ṭāliʿ-i şāḫī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 14). [ü, ]*
Ne dāne vü ne dām **ü** ne ṣayyād gerekdür
Murġ-ı dile bir ḳāmet-i şimşād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 1). [ü, ]*
Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār **u** püd-ı nāz ile ṭoḳınmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 8). [u, ]*
Naẓīma ayş **u** nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [u, ]*
Girībānı lebāleb ʿişvedür pür-şīve dāmānı
Ḳabā-yı ḥüsni tār **u** püd-ı nāz ile ṭoḳunmuşdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 8). [u, ]*
Naẓīma ayş **u** nūş it mīhmānsın bende bir kaç gün
Müsāfir-ḫāne-i dehre o ḳonmışdur bu ḳonmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 11). [u, ]*
Ne şādīden ferāḥ-nāk ol ne ġamden ey dil āzürde
Bu bezmüñ nūşı nīş **ü** sūrı ḫod mātemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 4). [ü, ]*
Nola açılsa o gül rūḫsārı feyż-i āh **u** eşk-i

ter
Nesīm ile biri hem-dem biri şebnemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 7). [u, ]*
Kemāl-i ʿāyn-ı zeval **ü** beḳāsı māhż-ı fenā Zamān-ı devlet-i pā-der-hevā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 9). [ü, ]*
ʿAceb mi pister **ü** bālīni berg-i gülden ise Derūn-ı ġonce ki ḫalvet-serā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 15). [ü, ]*
Ḥoḳḳa-i laʿl-i leBiñden o ṭabīb-i dil **ü** cān Tāzeler zaḫmın. o mecrūḥa ki merhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 3). [ü, ]*
ʿĀndelīb-i çemen-i ḥüsn **ü** cemālüm ki baña
Rūḫ-ı ḫoy-gerde-i dilber gül-i şebnem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 7). [ü, ]*
Mevce-i şūr **ü** şeġaf itse nola ser-geşte Sāḳin-i zevraḳ-ı deryā-yı cünūn yem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 9). [ü, ]*
Göñül ki ṭūṭī-i mirʾāt-ı rūy-ı Aḥmeddür Hemīşe zemzemesi güft **ü** gūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 2). [ü, ]*
Ne söylesem süḫanum ḥarf-i iştiyāḳıdur Kimi görürsem işüm cüst **ü** cūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 8). [ü, ]*
Mānend-i berḳ göz yumup açıncadır beḳā Ey dil gerekse geşt **ü** güẕār it ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 12). [ü, ]*
Kālā-yı viṣālin nola ol ḫvace-i ḥüsnüñ Naḳd-i dil **ü** cān ile alursam diġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 4). [ü, ]*
Bāzār-ı ciḫānda işin altun ider ol kim Bir sīm-beden sīm-ten **ü** sīm-beri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 6). [ü, ]*
Ṣād reşk o dīvāneye ol ṭıfla ḥased kim Ne ġuṣṣādan agāh **u** ne ġamden ḫaberi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 8). [u, ]*
Āfet yitişdi ḫaṭṭ-ı rūḫi şimdi dilberüñ Gülşenserāy-ı ḥüsn **ü** bahā çldı ḫār-zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 8). [ü, ]*
Berḳ-ı nāgeh-sūz **u** cān-teʾsīrdür her şuʿlesi Āteş-i mihr ü muḥabbet bī-şerār **u** dūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 3). [u, ]*
Berḳ-ı nāgeh-sūz u cān-teʾsīrdür her şuʿlesi Āteş-i mihr **ü** muḥabbet bī-şerār u dūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 4). [ü, ]*
Berḳ-ı nāgeh-sūz **u** cān-teʾsīrdür her şuʿlesi Āteş-i mihr ü muḥabbet bī-şerār **u** dūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 4). [u, ]*
Eyledükce ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn nessāc-ı ʿaşḳ
Kārgāh-ı dilde ṣabr **u** huş tār **u** pud olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 12). [u, ]*
Eyledükce ṭarḥ-ı kālā-yı cünūn nessāc-ı ʿaşḳ
Kārgāh-ı dilde ṣabr **u** huş tār **u** pud olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 12). [u, ]*
Āşinā bīgāne bilmez mey-fürūş-ı bezm-i ʿaşḳ
Cürʿasın nūş eylese mecnūn **u** ʿāḳıl mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 6). [u, ]*
ʿAşḳ bir ḫum-ḫānedür kim bī-mey **ü** saġar senüñ
Fikr-i laʿlünle derūn-ı sīnede dil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 9). [ü, ]*
Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naẓīm Ne bād **u** āb **u** āteş ü ne ḫāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 16). [u, ]*
Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naẓīm Ne bād **u** āb **u** āteş ü ne ḫāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 16). [u, ]*
Bir bī-vücūduñ āh-ı seḥergāhına Naẓīm Ne bād u āb u āteş **ü** ne ḫāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 16). [ü, ]*
Meṣām-ı cān **u** dile virdi būy-ı bī-hūşı Turunc-ı ġabġab-ı dilber ʿaceb şemāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra*

*9). [u, ]*
Kākül **ü** rūy-ı ʿaraḳ-riz u leb-i laʿlin görüp
Dil perīşān eşk rīzān dīde ḫūn-efşān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 3). [ü, ]*
Kākül ü rūy-ı ʿaraḳ-riz **u** leb-i laʿlin görüp
Dil perīşān eşk rīzān dīde ḫūn-efşān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 3). [u, ]*
Āteş-i ʿaşḳ **u** fürūġ-ı ḥüsn ü ṭābʿ-ı āhdan
Sīneler nīrān beden sūzān ciġer büryān
olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 7). [u, ]*
Āteş-i ʿaşḳ u fürūġ-ı ḥüsn **ü** ṭābʿ-ı āhdan
Sīneler nīrān beden sūzān ciġer büryān
olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 7). [ü, ]*
Cām-ı vaṣl **u** nuḳl-i būs ü neşve-i dīdārla
Ġam gürīzān ġuṣṣa pinḫān ü ferāḥ mihman
olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 9). [u, ]*
Cām-ı vaṣl u nuḳl-i būs **ü** neşve-i dīdārla
Ġam gürīzān ġuṣṣa pinḫān **ü** ferāḥ mihman
olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 9). [ü, ]*
Cām-ı vaṣl u nuḳl-i būs **ü** neşve-i dīdārla
Ġam gürīzān ġuṣṣa pinḫān **ü** ferāḥ mihman
olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 10). [ü, ]*
Serv-ḳāmet gül-ʿiẕār **u** sebz-ḫaṭṭ dildārsız
Cūy giryān murġ nālān **u** çemen zindān
olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 11). [u, ]*
Serv-ḳāmet gül-ʿiẕār **u** sebz-ḫaṭṭ dildārsız
Cūy giryān murġ nālān **u** çemen zindān
olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 12). [u, ]*
Bīm-i hecr **ü** cevr-i yār **ü** taʿn-ı bed-gūdan
Naẓīm
Kārum efġān ṣabr nālān ḫāṭırum vīrān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 13). [ü, ]*
Bīm-i hecr **ü** cevr-i yār **ü** taʿn-ı bed-gūdan
Naẓīm
Kārum efġān ṣabr nālān ḫāṭırum vīrān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 13). [ü, ]*
Nāfe-i ḫūnin ulur kām-ı niyāz-ı cān **u** dil
Her şemīm-i nāz kim ol zülf ü kākülden
gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 5). [u, ]*
Nāfe-i ḫūnin ulur kām-ı niyāz-ı cān u dil
Her şemīm-i nāz kim ol zülf **ü** kākülden
gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 6). [ü, ]*
Kilk-l tīġ **u** eblāḳ-ı ṭabʿıyla Ḥayderdür
Naẓīm
Bu hüner bir Ẕū'l-fikār **u** bir de Düldülden
gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 9). [u, ]*
Kilk-l tīġ **u** eblāḳ-ı ṭabʿıyla Ḥayderdür
Naẓīm
Bu hüner bir Ẕū'l-fikār **u** bir de Düldülden
gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 10). [u, ]*
Figār-ı ġamzesi cism-i niẕār-ı ʿāşıḳ iken
Nigāh iden ne ḫadeng **ü** ne zaḫm-ı sīne
bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 12). [ü, ]*
Yād-ı ḳadd **ü** ḫaṭṭıyla aḳıt rūd-ı sirişküñ
Ey dīde leb-i cūyda serv **ü** semeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 9). [ü, ]*
Mansūr-ı dār-ı zülfi geçer dil yine baʿīd
Meydān-ı ḥüsn-i yārda hāżır o dār **u** dūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 8). [u, ]*
Tārāce virdi ḳāfile-i ṣabr **u** hūşumı
Düzdīde ġamzeler o ḥarāmī neẕāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 9). [u, ]*
Çemen-pīrā-yı ʿaşḳ **u** bāġbān-ı şevḳ **u**
bîhûşı
Gül-i taḥḳīḳi zīb-i ceyb ü destār-ı mecāz
eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 7). [u, ]*
Çemen-pīrā-yı ʿaşḳ u bāġbān-ı şevḳ u
bîhûşı
Gül-i taḥḳīḳi zīb-i ceyb **ü** destār-ı mecāz
eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 8). [ü, ]*
O şemʿ-i ḥüsni yād itdükce ednā şuʿle-i
āhum
Dil-i pervāneye taʿlīm-i şād sūz **ü** güdāz
eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 14). [ü, ]*
Bu minvāl üzre nessāç-ı süḫan elfāẕ **u**
maʿnāya
Naẓīmā ḥaḳ budur kim tār **u** pūd imtiyāz
eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61,*

*Mısra 19). [u, ]*
Eşk-i terümi sūz-ı derūn eyledi mevʿc
Çeşm **ü** dili ṭūfānla tennūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 6). [ü, ]*
Bī-saġar **u** ṣaḥbā beni mest itdi nigāhuñ
Añsam leb-i mey-gūnuñı māhmūr ṣanurlar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 11). [u, ]*
Ḫıżr **u** Mesīḥ-meşreb olan zinde-dilleriñ
Cān gibi nuṭḳı mürde-dilāna ḥulūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 3). [u, ]*
Muy-ı sefīd ʿārifi şeb-zindedār ider
Bīdāre feyż **ü** ḥāleti vaḳt-i seḥer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 4). [ü, ]*
Feyż-i hevā-yı baġçe-i küy-ı dilīrān
Tasvīr-i murġa ḫāṣṣa-i bāl **ü** per virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 16). [ü, ]*
O dil ki ne ġam **u** endūh **u** ne melāl ṭutar
Elinde gül gibi cām-ı şarāb-ı āl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 1). [u, ]*
O dil ki ne ġam **u** endūh **u** ne melāl ṭutar
Elinde gül gibi cām-ı şarāb-ı āl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 1). [u, ]*
Ne deñli bezl **ü** niṣār itse artar eksilmez
kim Naẓīm gibi manṣıb-ı kemāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 13). [ü, ]*
Dilber kemend-i zülfini kim çīn çīn ṭutar
Her bir ḫamında bir dil-i zār **u** ḥazīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 4). [u, ]*
Oldı Naẓīm vaṣf-ı ḥāl **ü** ḫatıyla yārüñ
Naẓmum ʿabīr-i ḫoş-bū bu ḫoş maḳāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 11). [ü, ]*
Rām olup sīnede ārām-ı dil **ü** cānum ola
Ṣāḫbāz-ı haẓārun bir gözi āhūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 13). [ü, ]*
Aña ʿāşık dimem kim seyr-i baġ **u** gülşen itdükce
Yanında bir sehī serv-i ser-efrāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 3). [u, ]*
Dembedem ġarḳa-be-ḫūn olsa dil **ü** dīde nola
Hicr-i laʿlüñle senüñ kūşe mi var ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 15). [ü, ]*
Tīġ-ı elmās-ı hünerdür süḫan-ı pāk-ı Naẓīm
Ḥāsidüñ redd **ü** ḳabūli aña sūḫān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 22). [ü, ]*
Feyż alur işrâḳıyân-ı şevḳ bī-cām **u** sebū
Bir ḫum-ı ṣaḥbā-yı derd-i ʿaşḳ Eflāṭunuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 13). [u, ]*
Mey-füruş-ı rızḳ **u** dükkān-ı riyānuñ ey Naẓīm
Ne mey-i nābı gerek ne māʾil-i maʿcūnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 15). [u, ]*
Feżā vü kuha düşürdükçe reh-güẕārumuzı
Revān-ı Ḳays **u** dil-i Kūh-kenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 6). [u, ]*
Egerçi ḫāk-i niyāzuz o naḫl-i nâza velî
Raḳīb ile yine tīġ **u** kefenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 8). [u, ]*
Eṣer nesīm-i ḫazān bāġ-ı ḥüsne āḫir-i kār
gül-ʿiẕār **u** o ġonce-dehenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 10). [u, ]*
Bu rūzgārda ẓann itme ḫâk-râhız biz
Sevād-ı bāşıra-i āftāb **u** māhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 2). [u, ]*
Ne minnet **ü** mey **ü** sāḳī ne bīm-i renc-i ḫumār
Piyāle-nuş-ı ṭarabgāh-ı intibâhız biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 3). [ü, ]*
Beẕl eyle Naẓīmā güher-i naẓmı ciḫāna
Genc-i ḥikem **ü** feyż-i Hudā-dād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 14). [ü, ]*
Bī-mey **ü** muṭrib **ü** şākī ṣaff-ı rindān-ı ġamuñ
Sīnesi mey-gede dāġ-ı dili peymāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 5). [ü, ]*
Bī-mey **ü** muṭrib **ü** şākī ṣaff-ı rindān-ı ġamuñ
Sīnesi mey-gede dāġ-ı dili peymāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 5).*

*[ü, ]*
Ṣabr iden ḫār-ı ġam **u** nār-ı firāk-ı yāre
Güline bülbül imiş şemʿine pervāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 7). [u, ]*
Yārüñ dehānı cān gibi gözden niḫān imiş
Cān-ı ciḫān **u** merkez-i cān ol deḫān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 2). [u, ]*
Ṣūretde noḳṭadur dil-i şeydā Naẕīm līk
Maʿnīde ders-ḫāne-i kevn **ü** mekān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 14). [ü, ]*
Ey gül-ʿiẕār **u** ġonce-fem ü lāle-ḫad yetiş
Oldum zebūn-ı pister-i hicrüñ meded yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 1). [u, ]*
Ey gül-ʿiẕār u ġonce-fem **ü** lāle-ḫad yetiş
Oldum zebūn-ı pister-i hicrüñ meded yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 1). [ü, ]*
Ḳaldı miyān-ı redd **ü** ḳabūlüñde fülk-i dil
Girdāba çekmeden anı bu cezr **ü** med yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 5). [ü, ]*
Açılmış ġonce güller başlamış feryāda bülbüller
Çemen ser-sebz **ü** ḥurrem gülşen-i ʿālem güzellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 8). [ü, ]*
Naẕīm ola ʿadedi neml **ü** remlden efzūn
Dürūd-ı rūḫ-ı revān ḳıyām-ı sāʿate dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 9). [ü, ]*
Düşürmiş ʿarʿar **u** şimşādı kühsāre şanevber-veş
Göñül düş yanına cülar gibi ol serv-i reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 5). [u, ]*
Tezerv **ü** kebk ḥayrānı ḫamūşı ṭūṭī-i gūyā cünbüşle o reftāruñ o ḫand ile o güftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 11). [ü, ]*
Âteş-fiken - i ḫırmen-i ārām **ü** sükündur
Gülgūn rūḫi ʿārıż-ı āliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 3). [ü, ]*
Ḥūrşīd-güdāz olsa nola ṭalʿat-ı pāki
Bu bāriḳa-i ḥüsn **ü** kemāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 10). [ü, ]*
Ser-levḥa-i taʿlīm-i cünūn-ı dil **ü** cāndur
Rūḫsār u cebīni ḫaṭṭ u ḫāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 11). [ü, ]*
Ser-levḥa-i taʿlīm-i cünūn-ı dil ü cāndur
Rūḫsār **u** cebīni ḫaṭṭ **u** ḫāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 12). [u, ]*
Görince gitdi ʿaḳlum bu cemāl **ü** ḥüsn ile ānı
Nola mecnūnı olsam bu cemāl **ü** ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 5). [ü, ]*
Görince gitdi ʿaḳlum bu cemāl **ü** ḥüsn ile ānı
Nola mecnūnı olsam bu cemāl **ü** ḥüsn ile ānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 6). [ü, ]*
ʿĀşıḳa ṣubḥ **u** mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu
Bilmem ey çarḫ ne var mihr ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 11). [u, ]*
Hande-i nāz eylesün ol gül-ʿiẕār **u** ġonce-leb
Lāleler açılmaġa amade olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 3). [u, ]*
Olmamak mümkin mi şemşīr-i müjeñle ey perī
Meyl ider diller niḫān **u** ʿāşıḳāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 6). [u, ]*
Girye-i dembedemle mestāne
Baht-ı ṣabr **u** şekībi āba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 6). [u, ]*
Gehī bir ḳurṣ gāhī bir dilim nān ile ḫandān ol
Felekde mihr **ü** māh-ı nev gibi mümtāz-ı devrān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 2). [ü, ]*
Dürr **ü** yāḳutuñı ey dīde ey dil beẕl **ü** ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 5). [ü, ]*
Dürr **ü** yāḳutuñı ey dīde ey dil beẕl **ü** ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 5). [ü, ]*

Naẕīm ol pençe-i ḫurşīde ʿarż it maşrıḳ-ı sīneñ
Miṯāl-i ṣubḥ-ı sādıḳ çāk-rīz-i ceyb **ü** dāmān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 14). [ü, ]*
Hem ciḫānı taḫt idüp hem merkezüñ bekle göñül
Gāh Ḳays **u** geh sipeh-ḫāne-nişīn Leylī-veş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 6). [u, ]*
Meşrebüñ olsun tevazuʿ kibr **ü** naḫvetden ḥaẕer
Āb-veş meyl eyle ḫāke ʿaks-i bād u āteş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 7). [ü, ]*
Meşrebüñ olsun tevazuʿ kibr ü naḫvetden ḥaẕer
Āb-veş meyl eyle ḫāke ʿaks-i bād **u** āteş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 8). [u, ]*
Yeksān naẕār it mertebe-i evc **ü** ḥażīże
Ne ʿizzet şād ne ẕilletle ile ḥazīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 5). [ü, ]*
Āmīḫte ḳıl şūret **ü** maʿnāyı Naẕīmā
Ehl-i hüner itdükce naẕār naḳş-ı nigīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 17). [ü, ]*
Nāz **u** istiġnāsını neyler görürseñ ʿākıbet
Destüñe bir gün hele āyīne ile şāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 13). [u, ]*
Ser-pençe-i ġamuñla dem olmaz ki ʿāşıḳuñ
Dāmān **u** ceybi birbirine āşinā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 4). [u, ]*
Ḳıyas **u** ʿaḳl ile olmaz iḥāṭa ʿālem-i dil
Ki sıġmaz iki ciḫāna sevād-ı aʿzam-ı dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 1). [u, ]*
Nesīm-i şevḳ ile cūş **u** ḫurūş idüp yem-i dil
Kemine ḳaṭre iken lücce-rīz olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 3). [u, ]*
Ciḫānı şeyle virür ʿālemi yaḳup kül ider
Sirişk-i dembedem **ü** nāle-i demādem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 12). [ü, ]*
Bu ittiḥād **u** bu yek-rengī-i muḥabbetle
ʿAceb mi merdümek-i dīde olsa tevʾem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 15). [u, ]*
Açılma ġayre esrārı unutma ʿahd **ü** iḳrārı
Baña güldürme aġyārı gel ey ġonce-deḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 7). [ü, ]*
Naẕīm-i zār **u** nālānum perī-şānum perīşānum
Nişān-ı tīr-i hicrānum gel ey ebrū-kemānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 13). [u, ]*
İksīr-i baḫtiyārī yiter kīmyā baña
Teʿsīri ne nüḫās **ü** ne zībaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 4). [ü, ]*
Ol fem o rūḫ o bīnī-i mevzūnuñı görüp
Ol ġonçeden o gülden **ü** zanbaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 10). [ü, ]*
Şāpāşını bu naẕm-ı revān-baḫşuñ ey Naẕīm
Cān-ı Lebīd **ü** rūḫ-ı Ferazdakdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 14). [ü, ]*
Muttaşıl ṭāvūs-ı ḥüsnüm evc-i istiġnādadur
ʿİşve vü nāz **u** girişme perr ü bālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 6). [u, ]*
Muttaşıl ṭāvūs-ı ḥüsnüm evc-i istiġnādadur
ʿİşve vü nāz u girişme perr **ü** bālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 6). [ü, ]*
Seyr-i baġ itsem yolunda cünbüş-i reftārınuñ
Serv **ü** şimşād **ü** ṣanevber pāymālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 8). [ü, ]*
Seyr-i baġ itsem yolunda cünbüş-i reftārınuñ
Serv **ü** şimşād **ü** ṣanevber pāymālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 8). [ü, ]*
Mihr **ü** māhı eyleyen pervāne-i pür-sūz **ü** tāb
Pertev-i şemʿ-i cemāl-i bā-kemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 11). [ü, ]*
Mihr **ü** māhı eyleyen pervāne-i pür-sūz **ü** tāb
Pertev-i şemʿ-i cemāl-i bā-kemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 11). [ü, ]*

Bende ḫatm oldı melāḥat cümle ḫūbān-ı cihān
Leb-güşā-yı muṣḥaf-ı ḥüsn **ü** cemālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 16). [ü, ]*
Ḥüsnüme Yūsuf gibi yoḳdur melāḥatde naẓīr
Var ise āyīnede ʿaks **ü** misālimdir benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 20). [ü, ]*
Mihr **ü** meh gibi felekde kevkebi saʿd olsa da
Yıldızı düşkün olur ister ġarīb ister yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 9). [ü, ]*
Dest-bürd-i pençe-i şīr-i nigāhuñdur senüñ
Lahza laḥẓa çāk-rīz-i ceyb **ü** dāmān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 4). [ü, ]*
Yārüñ ḫayāli dīdede sevdāsı dildedür
Lā-büd olur ʿıyān ʿıyān **u** niḫān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 8). [u, ]*
Gitmezdi Ḳays-ı zāruñ ṣabr **u** sükūn elinden
Leylānuñ içmeseydi cām-ı cünûn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 1). [u, ]*
Feryād **u** nāle eyler ol büt-perest-i nāzuñ
Deyr içre gāh nāḳūs geh erġānūn elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 9). [u, ]*
Āhū-yı Çīn **ü** Hıṭā vü Hoteni eyleye mest
Nefḫa-rīz olsa ṣabā vādī-i naḫcīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 5). [ü, ]*
Hār-ı ṣaḥrā-yı ʿalāyıḳdan iden āzāde
Eylemiş ḫayme gibi mihr **ü** mehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 8). [ü, ]*
Dili çıḳsa ḳafāsından maḥalsiz eylemez güftār
Görenler sūsen-i bāġuñ zebān-ı lāl **ü** ḫamūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 12). [ü, ]*
Naẓīm-āsā cefā-yı ḫārına baḳmaz olur gül-çīn
Bilen zenbūr-ı hicr **ü** şehd-i vaṣluñ nīş ile nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 16). [ü, ]*
Zülf-i dilber gibi her demde perīşān-dil olur
Ol ki cemʿ eylemeye başına ʿaḳl **u** hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 10). [u, ]*
Ne ḫıred ḳaldı ne ṣabr **u** ne sükūn **u** ārām
Aldı bir şāḫ-ı ḥüsn burc-ı beden vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 11). [u, ]*
Ne ḫıred ḳaldı ne ṣabr **u** ne sükūn **u** ārām
Aldı bir şāḫ-ı ḥüsn burc-ı beden vārūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 11). [u, ]*
Sirişk **ü** āh-ı ʿāşıḳdan bilürler
Muḥabbet şehrinüñ āb u hevāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 5). [ü, ]*
Sirişk ü āh-ı ʿāşıḳdan bilürler
Muḥabbet şehrinüñ āb **u** hevāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 6). [u, ]*
Olāldan Ḳays Leylā nāẓır **u** manẓūr mektebden
Ḳopar tā ṣubḥ-ı māḥşer her seḥer ṣād şūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 1). [u, ]*
Bir ḫaber gelmedi ārām-ı dil **ü** cānumdan
Cānımuñ cānı ḫabîbimden o cānānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 1). [ü, ]*
Müjde-i vuṣlatına dīde be-râhım şeb **ü** rūz
Māh-ru zühre-cebīn mihr-i dıraḫşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 11). [ü, ]*
ʿAks-i ḥüsnüñ girye māḥv itmez derūn-ı sīneden
Şüst **ü** şū ḳılmaz izāle ṣūreti āyīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 2). [ü, ]*
Ṣıḳlet-i zerk **u** riyādan ḫıffet isterseñ eġer
Fāriġ ol zāhid ridādan tācdan peşmīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 7). [u, ]*
Eylemez hergiz dil-i āgāh meyl-i zülf **ü** ḫāl
Kim hümā āzādedür elbette dām u çīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 11). [ü, ]*
Eylemez hergiz dil-i āgāh meyl-i zülf ü ḫāl
Kim hümā āzādedür elbette dām **u** çīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 12). [u, ]*
Bī-ḫodāne eşk-i ḫūn-ālūd ḫoşdur ey Naẓīm

Dürr **ü** yāḳūt ile mālāmāl olan gencīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 14). [ü, ]*
Manṣūr gibi ol şeh-i ḥüsn **ü** melāḥatüñ
Bu dār-ı ʿaşḳına ola zülfi resen-resān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 7). [ü, ]*
Görindi ʿarż idicek ol ḳamer-ʿiẕār ebrū
Sipihr-i ḥüsn **ü** bahāda hilāl-vār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 2). [ü, ]*
Nefs-i emmāre ser-keş olsa nola
Rāḫş-ı tünd **ü** ḥarūn-ı dildür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 12). [ü, ]*
Bir ḥüsn **ü** cemāl ile hem-āġuş olagör kim
Gāhī dil ola cilvegehi dīde-i ter gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 11). [ü, ]*
Hezār ceyb-i dil **ü** cānı pāre pāre ider
Yegān yegān o dü-müjgan ṣunınca her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 3). [ü, ]*
Ṣafāsından ider saʿy **ü** ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳṣud
Girüp iḥrām-ı şevḳe yüz ṭutan Hannāne Mennāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 11). [ü, ]*
Haṭṭ-ı reyḥān o zībā laʿl **ü** dilkeş fem kenārında
Haṭṭ-ı Yāḳutdur gūyā ki cām-ı Cem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 1). [ü, ]*
Bir ṭāʾir-i evc-i şerefiz sāye gedādur
Sımurġ **u** hümā zīr-i per-i himmetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 10). [u, ]*
Cān **u** dil olur mâ-hażar-ı derd-i ġam-ı yār
Mihmān olıcak ḫāne-i bî-minnetimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 5). [u, ]*
Nīk **ü** bedi rām eyleyüp evḳāt güẕārūz
Raḳḳās iderüz ʿaḳrebi de sāʿatümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 7). [ü, ]*
O üstüḫvān-ı raḳīḳ **ü** o sīne-i berrāḳ
Düşürdi mevcleri birbirine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 3). [ü, ]*
O zülf **ü** ḫāl o ʿiẕār üzre gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı dile dām **ü** çīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 5). [ü, ]*
O zülf **ü** ḫāl o ʿiẕār üzre gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı dile dām **ü** çīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 6). [ü, ]*
ʿAks-i āh-ı dilidür fikr-i ḳadd **ü** çeşmi ile
Elif **ü** dāg u gül-i sīne-i abdāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 5). [ü, ]*
ʿAks-i āh-ı dilidür fikr-i ḳadd **ü** çeşmi ile
Elif **ü** dāg u gül-i sīne-i abdāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 6). [ü, ]*
ʿAks-i āh-ı dilidür fikr-i ḳadd ü çeşmi ile
Elif ü dāg **u** gül-i sīne-i abdāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 6). [u, ]*
Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr **ü** meh tār ile pūd olsa bu minvāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 8). [ü, ]*
Olup nāz-ı girişme ġamze ʿişve ittifāḳ üzre
Yine ḳaṣd itdiler cān **u** dil-i pür-iştiyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 2). [u, ]*
Ḳumaş-ı Naẓm-ı kāmilde bulınmaz tār **u** pūd-ı ḥaşv
Olur hemvāre minvāl-i ḫayāli bir siyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 11). [u, ]*
Naẓīmā rāḥatü'l-ervāḥ-ı naẓm-ı dil-keşüñ ḥaḳkā
Ḥüseynīye çıḳup düşdi Ṣıfāḫān **u** ʿIraḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 14). [u, ]*
Şuġl-i lemeʿāt-ı ġam iden ṭālib-i derdüñ
Destārı meh **ü** mihr gibi yine başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 6). [ü, ]*
Fehm eyler iken ḫayr **u** şeri ʿāḳıl ü mecnūn
Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa ne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 11). [u, ]*
Fehm eyler iken ḫayr u şeri ʿāḳıl **ü** mecnūn
Ya vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa ne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 11). [ü, ]*
Üstādına raḥmet diyerek şiʿr-i Naẓīmi
Ḥālā götürür māḥrem **ü** bīgāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 14). [ü, ]*
Aña pervāne olur bülbül-i dil kim şeb **ü** rūz
Şemʿ-i nā-māḥrem ola bezmine gül bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 3).*

*[ü, ]*
Miṣāl-i ġonce olur teng-ḫāṭır **u** dil-ḫūn
Ciḫānda māʾil olan gül gibi küşādelüġe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 5). [u, ]*
Āyet-i ʿaşḳ **u** muḥabbet bī-zebān tefsīr olur
Hāme taḥrīr idemez olmaz edā taḳrīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 3). [u, ]*
Ne yār geldi ne ḫaber-i müjde-i viṣāl
Hayretde geçdi cān **u** dile intiẓār ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 12). [u, ]*
Bām-ı serden düşdi ṭaşt-ı huş dest-i ʿaşḳ ile
Düşmesün mi şehr **ü** bāzār-ı vücūda ġulġule *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 8). [ü, ]*
Sulṭān **u** gedā olsa nola sāye-nişīni
Bī-ḫār-ı ḫazāndur çemen-i ʿaşḳ dıraḫtı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 3). [u, ]*
Ten-i zerd **ü** niẓārum ḳaldı nīlūfer gibi anda
Feżā-yı sīnemi seylāb-ı eşk-i dembedem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 5). [ü, ]*
Olur güldeste-çīn-i ārzu-mendi o bī-dil kim
Çemende baġrına bir gül-ʿiẓār **u** ġonce-fem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 12). [u, ]*
Hamīde ḳadd ile gūş eyleyüp meclisde feryādum
Büküldi ḳāmet-i çeng **ü** dil-i neyden fiġān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 12). [ü, ]*
Noḳṭa dögüp żamīrüm bildi o ḫāl **ü** ḫaṭla
Reml-i dili Naẓīmā bir gül-ʿiẓār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 13). [ü, ]*
Hicrāna taḥammül iderek vaṣluña irdüm
Bu rütbe baña ṣabr **u** ṣebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 4). [u, ]*
Murġ-ı dil **ü** cān ṣaydına ebrūları ṣanma
Ṣāhīn-i dü-çeşm-i siyehi şeh-perin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 3). [ü, ]*
Sende naẓarı ẓāhir **u** bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā ki seni gördi hemān gözlerin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 5). [u, ]*
Deḫānuñ ile miyānuñda ḳal **ü** ḳıyl oldı.
O demde araladı ḫançerüñ araya girdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 3). [ü, ]*
Maḥbūblaruñ tevʾem imiş hicr **ü** viṣāli
Añsam nola geh derdini dārūsını gāhī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 11). [ü, ]*
Dām itmiş idi murġ-ı dil **ü** cāna Naẓīma
Gāhī girih-i zülfini gīsūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 13). [ü, ]*
Ālām-ı Ḳays **u** Kūh-kene itmez iltifāt
Merd-i muḥabbetüñ dil-i derd-āzmūdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 9). [u, ]*
Ferhād **ü** Ḳays gibi neler eyledi ẓuḥūr
Ya Rab ne ṭurfe dūde olur ʿaşḳ dûdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 15). [ü, ]*
Gel kuhsāre añla mecāz **u** ḥaḳīkati
Söz bir e gerçi ṣavt-ı bedīd ü niḫān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 15). [u, ]*
Gel kuhsāre añla mecāz u ḥaḳīkati
Söz bir e gerçi ṣavt-ı bedīd **ü** niḫān iki
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 16). [ü, ]*
Elden ḳoma ʿaṣāya düşince bu bāġda
Zerrīn ḳadeḥle nergis **ü** gül gibi sāġarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 12). [ü, ]*
Dūd-ı dildür bāġ-ı ʿaşḳuñ sünbül-i müşgīn-demi
Eşk-i terdür gülşen-i mihr **ü** muḥabbet şebnemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 2). [ü, ]*
Naḫl-i ḳadd-i dil-rübādur serv-i bāġ-i iʿtidāl
Kāküli zülf-i nigār **u** şaçlı sünbül perçemi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 4). [u, ]*
Zülf-i müşgīn tārınuñ cān **u** dil-i āvāreye
Dāne dāne ḫāl ile dām-ı cünūndur her ḫamı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 13). [u, ]*
Bulmadum görmiş işitmiş dārugīr-i ʿaşḳda
Hicr ile vuṣlat gibi ʿāşıḳ-keş **ü** dilberḳeşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 12). [ü, ]*
Āteş-i gül şuʿle-i şemʿ ile itmiş ittifāḳ

Bülbül **ü** pervānenüñ benzi aġardı kül gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 4). [ü, ]*
Teng-dil olma ḳabūl it nīk **ü** bed ḳulzüm gibi
Sīne-ṣāf ol bāde-i nāb ile memlū ḫum gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 1). [ü, ]*
Noḳṭa-i ḫāl-i dilārā-veş nihān **u** ʿāşiḳār
Hem süveydā-yı dil ol hem dīdede merdüm gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 180, Mısra 5). [u, ]*
Şimdi ḫūbān-ı zemāne oldılar ʿāşıḳ-perest
Bender-i ḥüsn **ü** melāḥatde küşād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 12). [ü, ]*
Bezm-i meyde nāgeḫān bir hāy **u** hū ḳopdı yine
Lebleri yādıyla sāḳinüñ fesād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 13). [u, ]*
Naḳş **u** nigār-ı ʿaks-i cemāl-i bütān ile
ʿAşḳ itdi deyr-i sīnemi beytü'ṣ-ṣanem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 7). [u, ]*
Ne ḳadar bezl **ü** niṣār itse yine eksilmez
ʿĀşıka eşk-i dü-çeşm-i teri sermāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 7). [ü, ]*
Ey muḥīṭ-i ḳudretinde mihr **ü** māh iki ḥabāb
Çarḫ-ı aṭlas sāha-i sunʿında çetr-i bī-ṭınāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 1). [ü, ]*
Ṣunʿını iẕḫār idüp eżdāde virdi imtizāc
İtdiler āmīzeş ab **ü** āteş **ü** bād **ü** türāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 4). [ü, ]*
Ṣunʿını iẕḫār idüp eżdāde virdi imtizāc
İtdiler āmīzeş ab **ü** āteş **ü** bād **ü** türāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 4). [ü, ]*
Ṣunʿını iẕḫār idüp eżdāde virdi imtizāc
İtdiler āmīzeş ab **ü** āteş **ü** bād **ü** türāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 4). [ü, ]*
Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend **ü** çūmdur müdām
Ḥaşredek arż u semāda bu direng **ü** bu şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 11). [ü, ]*
Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend ü çūmdur müdām
Ḥaşredek arż **u** semāda bu direng ü bu şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 12). [u, ]*
Muḳtezā-yı ḥikmet-i bī-çend **ü** çūmdur müdām
Ḥaşredek arż u semāda bu direng **ü** bu şitāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 12). [ü, ]*
Māverā-yı gerdisinden kendü de bilmez olup
Āsiyā cūy-ı celālinde sipihr **ü** nüh-ḳıbāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 14). [ü, ]*
Ey muḥīṭ-i kibriyā sende dü-ʿālem ber-zebed
Sunʿınuñ āġāz **u** encāmı ezelden tā ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 2). [u, ]*
Bī-hidāyet evvelidür bī-nihāyet āḫiri
Bī-şerīk **ü** bī- naẓīr **ü** bī-eb **ü** ümm **ü** veled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 6). [ü, ]*
Bī-hidāyet evvelidür bī-nihāyet āḫiri
Bī-şerīk **ü** bī- naẓīr **ü** bī-eb **ü** ümm **ü** veled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 6). [ü, ]*
Bī-hidāyet evvelidür bī-nihāyet āḫiri
Bī-şerīk **ü** bī- naẓīr **ü** bī-eb **ü** ümm **ü** veled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 6). [ü, ]*
Bī-hidāyet evvelidür bī-nihāyet āḫiri
Bī-şerīk **ü** bī- naẓīr **ü** bī-eb **ü** ümm **ü** veled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 6). [ü, ]*
Mübdiʿ-i kevn **ü** mekān kim iḫtirāc-ı ṣunʿıdur
Eyleyen nüh ḳubbe-i eñāki ṭarḥ-ı bī-ʿamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 7). [ü, ]*
Ḳudret-i ẕātıyla yoḳdan ʿālemi var eyledi
Bānī-i ṣunʿı ezel bī-çend **ü** çūn muʿtemed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 10). [ü, ]*
Ḳaṭresi kevn **ü** mekānı ġarḳ ider yoḳdur henüz
Raḥmeti deryāsına kaʿr u kenār u cezr **ü** med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra*

*13). [ü, ]*
Ḳaṭresi kevn ü mekānı ġarḳ ider yoḳdur henüz
Raḥmeti deryāsına kaʿr **u** kenār **u** cezr ü med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 14). [u, ]*
Ḳaṭresi kevn ü mekānı ġarḳ ider yoḳdur henüz
Raḥmeti deryāsına kaʿr **u** kenār **u** cezr ü med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 14). [u, ]*
Ḥıżr **ü** İskender delīl olsa bulınmazdı necāt
Çekmese Yeʾcūc ʿişyāna eġer ġufrını sed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 15). [ü, ]*
Neyyir-i künh-i kemālinden nice virsün ḫaber
Ẕerre-i nāçīz iken noḳṣan **ü** ʿacziyle ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 18). [ü, ]*
Biñde bir olmaz edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
Her nefesde neml **ü** reml **ü** zāriyāt olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 20). [ü, ]*
Biñde bir olmaz edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
Her nefesde neml **ü** reml **ü** zāriyāt olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 20). [ü, ]*
Yirde gökde kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins **ü** melek cinn **ü** peri vü dīv **ü** ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 22). [ü, ]*
Yirde gökde kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins **ü** melek cinn **ü** peri vü dīv **ü** ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 22). [ü, ]*
Yirde gökde kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins **ü** melek cinn **ü** peri vü dīv **ü** ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 22). [ü, ]*
Devr-i dergāhı gerçi derd **ü** miḥnetdür şedīd
Heybet-i ḳurb-ı viṣāl ammā ki buʿdından eşed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 23). [ü, ]*
Rūy der-ḫāk-i niyāz bārgāh-ı luṭfıdur
Sāḳınān-ı kūh **u** ṣaḥrā ile sükkān-ı beled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 28). [u, ]*
Mihr-i feyżinden yeter bir kerre iki ʿāleme
Aña tālib ẕerre gibi gerçi bī-pāyān **u** ḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 36). [u, ]*
Umarum bu sübḥa-i lülü-i tevḥīdüm ola
Ḥaşredek taʿzīm ile ṣubḥ **u** mesāda zīb-i yed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 44). [u, ]*
Bedliġin ʿafv eyle āb-ı rūy-ı nikān ḥürmeti
Vezn olunduḳda terāzū-yı cezāda nīk **ü** bed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 48). [ü, ]*
Ravża-i tevḥīd **ü** temcīdüñde olsun cān **ü** dil
Dem-be-dem gül-deste-i ṣıdḳ ile pür iki seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 53). [ü, ]*
Ravża-i tevḥīd **ü** temcīdüñde olsun cān **ü** dil
Dem-be-dem gül-deste-i ṣıdḳ ile pür iki seped *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 53). [ü, ]*
Dādār-ı kār-saz ḫudāvend-i bī-niyāz
Maʿbād-ı bī-zeval-i ciḫān **ü** ciḫāniyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 4). [ü, ]*
Māḥkūm-ı ṭavḳ-ı emri ḫalāyıḳ büzürg ḫıred
Zīr-i nigīn-i ḥükmi Süleymān **u** ins ü cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 6). [u, ]*
Māḥkūm-ı ṭavḳ-ı emri ḫalāyıḳ büzürg ḫıred
Zīr-i nigīn-i ḥükmi Süleymān u ins **ü** cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 6). [ü, ]*
Yā Rab be-nūr-ı dīde-i Zehrā Ḥasan Ḥüseyn
Şehzâdegân-ı ekrem **ü** zīşān **ü** kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 18). [ü, ]*
Yā Rab be-nūr-ı dīde-i Zehrā Ḥasan Ḥüseyn
Şehzâdegân-ı ekrem **ü** zīşān **ü** kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 18). [ü, ]*
Mevḳıf-ı şerm **ü** ḥacāletde ḳalan küstāḫım
Her ne emr eyler iseñ ʿafv ile fermān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 13). [ü, ]*

İtmiş midād-ı sunʿ-ı ṣalāt **u** selāmeti
Ārāyiş-i kitābe-i eyvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 13). [u, ]*
Baġ-ı rūḫuñda olmış o gīsū-yı ḫambeḫam
Müsgīn-semīm-i sünbül **ü** reyḥān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 20). [ü, ]*
Nuṭḳ-ı faṣiḥi dür Biñāġūş-ı Ḥaḳkānī
Her bir ḥadīṯ i ḥüccet **ü** burḫān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 30). [ü, ]*
Ḥaḳ ẕātuñ eylemiş niʿam-ı cūd **u** luṭf ile
Sālār-ı bī-niyāz-ı ser-i ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 31). [u, ]*
Vaṣf-ı cevāḫir-i ṣıfātıdur ṭabaḳ ṭabaḳ
Nuṭḳ-ı güher-niṣār **u** dür-efşān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 50). [u, ]*
Fermān-beri ola rüsül **ü** enbiyā anuñ
Ḥālḳ olduġunca bende-i fermān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 59). [ü, ]*
Dembedem olmada durke- Lebīd fikr **ü** ḫayāl
Dem-i cān-baḫş-ı Mesīḥ-i süḫanumla iḥyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 21). [ü, ]*
Feyż-i Ḥaḳ rehber iken ṭabʿuma her vādīde
Tengdür cilvesine sāḥa-ı şiʿr **ü** inşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 30). [ü, ]*
Ṭayy idüp ʿālemi bir demde gelür hem yirine
Murġ-ı fikrüm ki açar bāl **ü** perin bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 54). [ü, ]*
Ṭabʿ-ı derrâkime bir ḫāṣṣadur istiʿdād
Vālih-i şīftedür fıṭratuma fehm **ü** ẕekā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 66). [ü, ]*
Nuṭḳ-ı şīrīn **ü** dil-āvīz **ü** füsūn-perverle
Fikr-i bārīk ile tedḳīḳ-ı süḫande Ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 75). [ü, ]*
Nuṭḳ-ı şīrīn **ü** dil-āvīz **ü** füsūn-perverle
Fikr-i bārīk ile tedḳīḳ-ı süḫande Ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 75). [ü, ]*
Hāvce-i kevn **ü** mekān maḥkeme-i vaṣfında
Dinleye budur ümīdüm o ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 81). [ü, ]*
Hilʿat-ārā-yı leʿamruk seh-i Levlāk-efser
Enbiyā-ḫayl **ü** rüsül-mevkib **ü** tevfīḳ-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 86). [ü, ]*
Hilʿat-ārā-yı leʿamruk seh-i Levlāk-efser
Enbiyā-ḫayl **ü** rüsül-mevkib **ü** tevfīḳ-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 86). [ü, ]*
Mefḫār-i ʿālemiyān ʿalim-i cān cān-ı ciḫān
Dāver-i kevn **ü** mekān dār-ı penāh-ı żuʿafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 98). [ü, ]*
Sebeb-i ʿālem **ü** ādem sened-i mevcūdāt
Husrev-i her dü-ciḫān pādişeh-i her dü-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 101). [ü, ]*
Ḳulzüm-i ʿafv u şefāʿat dür-i deryā-yı kerem
Menbaʿ-ı raḥmet **ü** şefḳat güher-i kān-ı ʿaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 106). [ü, ]*
Ṣāʾim-i rūze-i dīdārı dil **ü** cān-ı ümem
Gīsūvānı şeb-i Ḳadr **ü** rūḫı ʿıyd-i aḍḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 119). [ü, ]*
Ṣāʾim-i rūze-i dīdārı dil **ü** cān-ı ümem
Gīsūvānı şeb-i Ḳadr **ü** rūḫı ʿıyd-i aḍḥā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 120). [ü, ]*
Gülbün-efrūz-ı Ḳureyş **ü** gül-i baġ-ı ʿadnān
ʿĀndelīb-i çemen-i Yeṯrib **ü** serv-i Baṭhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 121). [ü, ]*
Gülbün-efrūz-ı Ḳureyş **ü** gül-i baġ-ı ʿadnān
ʿĀndelīb-i çemen-i Yeṯrib **ü** serv-i Baṭhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 122). [ü, ]*
Kārbān-ı ümeme kāfile-sālār-ı necāt
Dergeh-i ʿizzete hem reh-rev **u** rāh-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 124). [u, ]*
Kürsi-yi sīm zer-i dergehi māh **u** ḫurşīd
Rīzesinüñ ḥarem-i bārgehi necm-i şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 129). [u, ]*
Dil-i ṣāfı güher-i cūd ile kāndan ecved
Dest-i pāki kerem **ü** luṭf ile yemmden eṯhā

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 132). [ü, ]*
Bir gelür maʿṣiyet-i ḫurd **u** büzürg-i ümmet
Pīş ʿafvinde berāberdür anuñ şāḫ **u** gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 137). [u, ]*
Bir gelür maʿṣiyet-i ḫurd **u** büzürg-i ümmet
Pīş ʿafvinde berāberdür anuñ şāḫ **u** gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 138). [u, ]*
Rūz **u** şeb mihr ü mehi kāse-i deryūze idüp
Āsitānıñda gedādur o şehüñ çarḫ-ı dü-tā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 139). [u, ]*
Rūz u şeb mihr **ü** mehi kāse-i deryūze idüp
Āsitānıñda gedādur o şehüñ çarḫ-ı dü-tā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 139). [ü, ]*
Eşk-i ter āh-ı seḥerdür o gül-i bī-ḫāruñ
Dembedem ravża-i ʿaşḳında olan āb **u** hevā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 142). [u, ]*
Defter-i kevn **ü** mekān almıya evvel saṭırın
Olsa tafṣīl-i ṣenā-yı ṣıfātı icmālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 145). [ü, ]*
Gökde yirde yiri yeḳ ḳaṭre-i sīmāb gibi
Düşmen-i şerʿini Ḥaḳ itmiş ezel bī-ser **ü** pā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 148). [ü, ]*
Şehper-i şerm **ü** edeble yüzini fers iderek
Olsa çārūb-ı keş-i ḫāk-i deri bāl-i hümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 149). [ü, ]*
Ser-fürū-bürde olup maḥkeme-i ʿadlinde
Ḥükmine virdi rıżā gebr **ü** yehūd u tersā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 166). [ü, ]*
Ser-fürū-bürde olup maḥkeme-i ʿadlinde
Ḥükmine virdi rıżā gebr ü yehūd **u** tersā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 166). [u, ]*
ʿIyd-i ʿaşḳında dil **ü** cān-ı Simāʿīl gibi
Ola ervāḥ-ı muḳaddes dil **ü** cān ile gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 175). [ü, ]*
ʿIyd-i ʿaşḳında dil **ü** cān-ı Simāʿīl gibi
Ola ervāḥ-ı muḳaddes dil **ü** cān ile gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 176). [ü, ]*
Şerm-i cād **u** keremiyle yire geçdi Ḳārūn
Cüst ü cuy-ı ḥaremiyle göge çıḳdı ʿĪsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 183). [u, ]*
Şerm-i cād u keremiyle yire geçdi Ḳārūn
Cüst **ü** cuy-ı ḥaremiyle göge çıḳdı ʿĪsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 184). [ü, ]*
Maẓḫār-ı redd **ü** ḳabūli olanuñ mertebesi
Birinüñ taḥt-ı şerādur birinüñ fevḳ-ı ʿalā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 185). [ü, ]*
Ṣadme-i ḳahrı ile Hind **ü** ʿAcemde o şehüñ
Müminātıyla yire geçdi revāḳ-ı Kisrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 203). [ü, ]*
O şehüñ sāʾil-i dergāhı kibār ile ṣıġar
O şehüñ bende-i fermān-beri pīr **ü** bernā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 206). [ü, ]*
Ḳaṣr-ı şerʿinde Ebū Bekr **ü** ʿÖmer ol şāḫüñ
Daḫi ʿOsmān u ʿAlī oldılar erkān-ı Biñā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 211). [ü, ]*
Ḳaṣr-ı şerʿinde Ebū Bekr ü ʿÖmer ol şāḫüñ
Daḫi ʿOsmān **u** ʿAlī oldılar erkān-ı Biñā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 212). [u, ]*
Biri ṣıdḳ ile biri ʿadl ile bī-hemtādur
Biri ḥilm ile biri ʿilm ile ferd **ü** yektā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 214). [ü, ]*
Rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne dürûd ile ṣalāt
Āl **ü** evlādına aṣḥābına teslīm **ü** ṣenā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 224). [ü, ]*
Rūḫ-ı pāk-i şeh-i kevneyne dürûd ile ṣalāt
Āl **ü** evlādına aṣḥābına teslīm **ü** ṣenā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 224). [ü, ]*
Sürme-i ḳudret ile çeşm-i siyāhı mekḥūl
Sünbüleyn-i perçemi hem dil-keş **ü** hem rūḫ-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 230). [ü, ]*
Serbeser ʿālem-i mekānı temāşā iderek
Ḳalmadı itmedügi seyr-i cibāl **ü** ṣaḥrā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 236). [ü, ]*
Çarḫ-ı mīnāya ḳadem başdı açup bāl **ü**

perin
peridür ki ola cilvegehi şīşe-serā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 237). [ü, ]*
Oldı gülgūn-ı ṣafaḳ tās-ı felekde ḥāżır
Virdi yāl **ü** dem-i pākīzesine reng-i ḥınā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 242). [ü, ]*
Ḳābe-ḳavseyne gelüp menzil-i ḳurb oldı yiri
Kelīmāt itdi bilā-vāsıṭa bī-ḥarf **ü** ṣadā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 266). [ü, ]*
Māverāsından anuñ bulmadılar nām **ü** nişān
Oḳını atdı o dem yayını yaṣdı ʿuḳalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 269). [ü, ]*
Mihribānā mededā kehf-i emānā senedā
Ey ʿuṣāt-ı ūmeme müşfiḳ-i bi-çend **ü** çirā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 278). [ü, ]*
Cedvel-i şerʿ-i laṭīfüñ idüp icrā ḥükmin
Oldı reyyān **u** muṭarrā bu çemen-zār-ı fenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 286). [u, ]*
Saña īmān ile iḳrār ideli arż **u** semā
Yirde gökde didiler ins ü melek āmennā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 289). [u, ]*
Saña īmān ile iḳrār ideli arż u semā
Yirde gökde didiler ins **ü** melek āmennā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 290). [ü, ]*
Vālih-i āyīne-i ṭalʿatüñ Ibni Mesʿūd
ʿĀşıḳ-ı derd **ü** ġamuñ cān **ü** dil-i Bū Derdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 300). [ü, ]*
Vālih-i āyīne-i ṭalʿatüñ Ibni Mesʿūd
ʿĀşıḳ-ı derd **ü** ġamuñ cān **ü** dil-i Bū Derdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 300). [ü, ]*
Dergehüñ ḳaʿbe-i ebrār **u** meṭāf-ı aḥrār
Ḳıble-i ḥācet ü miḥrāb-ı niyāz-ı ʿurefā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 301). [u, ]*
Dergehüñ ḳaʿbe-i ebrār u meṭāf-ı aḥrār
Ḳıble-i ḥācet **ü** miḥrāb-ı niyāz-ı ʿurefā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 302). [ü, ]*
Kesmez ümmīdini ey hāce-i dīn **ü** dünyā
Eyleme dest- küşa dāde-i ġayra şāḫum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 315). [ü, ]*
Eyle dervīşüñi cūd **ü** keremüñle iġnā
Hem-civār eyle o bī-çāreyi bir bī-kesdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 317). [ü, ]*
Ṣıḥḥatinde aña ḳıl cennet-i ḳūyuñ meʾvā
Ḥarem-i ḳūyuñı itsün dil **ü** cān ile ṭavāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 320). [ü, ]*
Dembedem nāle-künān yalın ayaḳ başı ḳabā
Eylesün gülşen-i ḳūyuñda sürūr **ü** neġamāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 322). [ü, ]*
Bülbül-i midḥatüñi eyleme bī-berḳ **ü** nevā
Anı da ḳāfile-i luṭfuña ilḥaḳ eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 323). [ü, ]*
Ḳoma bī-çāreyi ol demde ġarīb **ü** tenhā
Ṣalevātuñla leb-i cānına ur mühr-i sükūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 327). [ü, ]*
Vaktidür dergeh-i Ḥaḳḳa açıla dest-i duʿa
Tā ki vaṣf-ı şeh-i kevneyn ile her şām **ü** seḥer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 334). [ü, ]*
Ravża-i pākine teslīm ola her ṣubḥ **u** mesā
Hādim-i şer i olup fevḳ-ı ʿalāda mesrūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 337). [u, ]*
Hışm-ı cāhı ola mescūn-ı çeh-i taḥṭ-ı serā
Ser-i bī-devlet-i bed-ḫvāhına rūzān **u** şebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 340). [u, ]*
O ḫudāvend-i ʿālem **ü** ādem
Naṣṣ-ı Ḳurʾān ile müsellemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 3). [ü, ]*
Ḫıżr **u** İlyās zinde-i ʿaşḳı
Dil-i Eyyābe derdi merhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 15). [u, ]*
Hvān-ı cūdında rūḫ-ı İbrāḥīm
Mīhmān-ı ʿazīz **ü** mükremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 18). [ü, ]*
Çār-yār-ı ʿizām **u** ṣaḥb-ı kirām
Meclisinde nedīm ü hem-demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 29). [u, ]*
Çār-yār-ı ʿizām u ṣaḥb-ı kirām
Meclisinde nedīm **ü** hem-demdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 30). [ü, ]*

Li-maʿĀllāh maḳām **ü** ḳurb-ı ḥarīm
Bezm-i hāṣ-ı ḫudāya māḥremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 31). [ü, ]*
ʿİlm **ü** ʿirfān ile o ʿayn-ı ledün
Rusül **ü** enbiyadan aʿlemdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 43). [ü, ]*
ʿİlm **ü** ʿirfān ile o ʿayn-ı ledün
Rusül **ü** enbiyadan aʿlemdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 44). [ü, ]*
Çarḫ mīzān-ı cūdına kaffe
Mihr **ü** māh u nücūm dirhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 62). [ü, ]*
Çarḫ mīzān-ı cūdına kaffe
Mihr ü māh **u** nücūm dirhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 62). [u, ]*
Ṭab'-ı gencīne-i mürüvvet **u** cūd
Keff-i dest-i mekārimi yemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 65). [u, ]*
Dôstānı ʿaziz **ü** ḫurrem **ü** şād
Düşmenānı ẕelīl **ü** sersemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 67). [ü, ]*
Dôstānı ʿaziz **ü** ḫurrem **ü** şād
Düşmenānı ẕelīl **ü** sersemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 67). [ü, ]*
Dôstānı ʿaziz **ü** ḫurrem **ü** şād
Düşmenānı ẕelīl **ü** sersemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 68). [ü, ]*
ʿAfv **ü** cūdıyla seyyiʾāt-ı ümem
Gūyiyā āftāb u şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 73). [ü, ]*
ʿAfv ü cūdıyla seyyiʾāt-ı ümem
Gūyiyā āftāb **u** şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 74). [u, ]*
Peder **ü** māderinden ümmetine
Müşfiḳ **ü** mihribān u erḥamdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 75). [ü, ]*
Peder **ü** māderinden ümmetine
Müşfiḳ **ü** mihribān u erḥamdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 76). [ü, ]*
Peder ü māderinden ümmetine
Müşfiḳ ü mihribān **u** erḥamdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 76). [u, ]*
Cismi rūḫ-ı muṣavver olsa nola
Günleten cān **ü** dili mücessemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 78). [ü, ]*
Bīm-i ḫışm **ü** ümīd-i luṭfu ile
Şīr-i ner kürbe kürbe żīġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 83). [ü, ]*
Seyf-i meslūl-i Ḥaḳ ki ʿavn **ü** ẓafer
Ḳabża-i ḳudretinde ġamġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 89). [ü, ]*
Her biri leşker-i muẓafferinüñ
Şeh-i ṣad Ḳahramān **u** Rüstemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 102). [u, ]*
Vaṣfınuñ iltizāmı lāzımdur
İns **ü** cānla şenāsı elzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 110). [ü, ]*
Derdi mużmer derūn-ı sīnemde
Ġamı cān **ü** dilümde müdġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 114). [ü, ]*
Dil **ü** cānumda vaṣf-ı dīdārı
Dil **ü** cānum ile musammemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 125). [ü, ]*
Dil **ü** cānumda vaṣf-ı dīdārı
Dil **ü** cānum ile musammemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 126). [ü, ]*
İki ʿālenıde lāl **ü** ebkem ola
ki vaṣfında lāl **ü** ebkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 127). [ü, ]*
İki ʿālenıde lāl **ü** ebkem ola
ki vaṣfında lāl **ü** ebkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 128). [ü, ]*
Ṣalavāt **u** dürūd **u** teslīmi
Ümmete tā ki semt-i eslemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 131). [u, ]*
Ṣalavāt **u** dürūd **u** teslīmi
Ümmete tā ki semt-i eslemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 131). [u, ]*
Hıdīv-i taḫtgāh-ı li-maʿallāh seyyidü'l-kevneyn
Hudāvend-i leʿamruk-efser **ü** levlāk-mesneddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 10). [ü, ]*
O kim ins **ü** melek-kerden be- ṭavḳ-ı ḥükmidür ḥālā
Zemīn **ü** āsmānda emri fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 19). [ü, ]*
O kim ins **ü** melek-kerden be- ṭavḳ-ı ḥükmidür ḥālā
Zemīn **ü** āsmānda emri fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 20). [ü, ]*
Ezelden tā ebed cāhı ḳabūl-i ʿazl **u** naşb itmez
Risāletle nübüvvet kişveri aña müʿebbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 27). [u, ]*
Rıżā-cūyān-ı emri dembedem maḳbūl-i müsteşnā

Feżā-pūyān-ı nehyi her ḳadem merdūd **ü** mürteddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 36). [ü, ]*
Zemīne ẓıllı düşmez nūrdan ḫalḳ eylemiş Allāh
Riyāż-ı Yeṯrib **ü** Baṭḥāda bir serv-i sehī-ḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 46). [ü, ]*
Hıyābān-ı risāletde gülistān-ı nübüvvetde Sehī-ḳad gül-ʿiẕār **u** lāle-rūḫsār **u** semen-ḫaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 48). [u, ]*
Hıyābān-ı risāletde gülistān-ı nübüvvetde Sehī-ḳad gül-ʿiẕār **u** lāle-rūḫsār **u** semen-ḫaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 48). [u, ]*
O şāḫuñ rehber-i emriyle ʿazm-i rezmiden ġāzī
Livā-yı ʿavn-i tevfiḳiyle manṣūr **ü** müʿeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 58). [ü, ]*
Penāh itse nola cān **ü** dil-i maẓlūm-ı ġam-dīde
Ḥişār-ı ḥıfẓı kim ẓulm **ü** sitem Yeʾcūcına seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 63). [ü, ]*
Penāh itse nola cān **ü** dil-i maẓlūm-ı ġam-dīde
Ḥişār-ı ḥıfẓı kim ẓulm **ü** sitem Yeʾcūcına seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 64). [ü, ]*
Ḳabūl eyle temennāsın gedā-yı āsitānuñdur Anı red eyleme şāḫum eġer nīk **ü** eġer beddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 82). [ü, ]*
Noḳṭa-i cīm-i celāl-i ʿizzeti kevn **ü** mekān Ḥālḳa-i devri muḥīṭ-i ʿālem-i hejdeh hezār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 3). [ü, ]*
Manṣıb-ı ḳadr **ü** kemāli ber-mezīd **ü** müstedām
Kişver-i cāh-ı celāli bī-müşīr **ü** müsteşār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 5). [ü, ]*
Manṣıb-ı ḳadr **ü** kemāli ber-mezīd **ü** müstedām
Kişver-i cāh-ı celāli bī-müşīr **ü** müsteşār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 5). [ü, ]*
Manṣıb-ı ḳadr **ü** kemāli ber-mezīd **ü** müstedām
Kişver-i cāh-ı celāli bī-müşīr **ü** müsteşār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 6). [ü, ]*
Hāk-rūb-ı bārgāhı şeh-per-i Kerrūbiyān Hādim-i dergāhı Rūḫu'l-Ḳudsdür leyl **ü** neḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 8). [ü, ]*
Ṣaḳınān-ı ravża-i ʿālem-penāhı ins **ü** cān ʿĀkifān-i Kaʿbe-i dergāhı ervāḥ-ı kibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 9). [ü, ]*
Dôstān-ı ḳadr **ü** iḳbāli ʿazīz **ü** ser-bülend Düşmenān-ı ʿizz **ü** iclāli ẕelīl **ü** ḫvār u zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 11). [ü, ]*
Dôstān-ı ḳadr **ü** iḳbāli ʿazīz **ü** ser-bülend Düşmenān-ı ʿizz **ü** iclāli ẕelīl **ü** ḫvār u zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 11). [ü, ]*
Dôstān-ı ḳadr **ü** iḳbāli ʿazīz **ü** ser-bülend Düşmenān-ı ʿizz **ü** iclāli ẕelīl **ü** ḫvār u zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 12). [ü, ]*
Dôstān-ı ḳadr **ü** iḳbāli ʿazīz **ü** ser-bülend Düşmenān-ı ʿizz **ü** iclāli ẕelīl **ü** ḫvār u zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 12). [ü, ]*
Dôstān-ı ḳadr ü iḳbāli ʿazīz ü ser-bülend Düşmenān-ı ʿizz ü iclāli ẕelīl ü ḫvār **u** zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 12). [u, ]*
Mīhmān-ı mīzbān-ı luṭfı ṣulṭān **ü** gedā Ḥamd-ḫvān-ı ḫvān-ı cūdı pīr **ü** tıfl-ı şîr-hâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 15). [ü, ]*
Mīhmān-ı mīzbān-ı luṭfı ṣulṭān **ü** gedā Ḥamd-ḫvān-ı ḫvān-ı cūdı pīr **ü** tıfl-ı şîr-hâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 16). [ü, ]*
Hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı cān-ı ḫāṣ **u** ʿām Dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı murġ **u** mūr **u** mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 17). [u, ]*
Hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı cān-ı ḫāṣ **u** ʿām Dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı murġ **u** mūr **u** mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 18). [u, ]*
Hoş-nişīn-i sofra-i inʿāmı cān-ı ḫāṣ **u** ʿām Dāne-çīn-i ḫarmen-i iḥsānı murġ **u** mūr **u**

mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 18). [u, ]*
Kāse-ṣūy-ı maṭbaḫ-ı cūdı şeh-i faġfur **u** Çin
Cebhe-sāy-ı bāb-ı luṭfı pādişāḫ-ı kāmkār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 21). [u, ]*
Būstān-ı rifʿati bir bāġ-ı bī-ḫār **u** ḫazān
Gülsitān-ı ʿizzeti bir ravża-i her-dem-baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 23). [u, ]*
Gevher-i genc-i ʿulūm-ı evvelin **ü** āḫirīn
Lücce-i taḥḳīḳde yek-dāne dürr-i şāḫvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 29). [ü, ]*
ʿĀlim-i ʿilm **ü** ḥikem kevn **ü** mekān-ı maġfiret
Ḳulzüm-i zehḫār-ı esrarı u yem-i ʿirfān-niṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 31). [ü, ]*
ʿĀlim-i ʿilm **ü** ḥikem kevn **ü** mekān-ı maġfiret
Ḳulzüm-i zehḫār-ı esrarı u yem-i ʿirfān-niṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 31). [ü, ]*
ʿĀlim-i ʿilm ü ḥikem kevn ü mekān-ı maġfiret
Ḳulzüm-i zehḫār-ı esrarı **u** yem-i ʿirfān-niṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 32). [u, ]*
Sebze-zār-ı ḥilmine şefḳat nesim-i rūḫ-baḫş
Şāḫsār-ı rāḥmine ʿafv **ü** şefāʿat berḳ **ü** bār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 34). [ü, ]*
Bārgāh-ı ʿazmine naṣrun min’Allāh sāyebān
Sāyebān-ı rezmine feṭḥ **u** ẓafer naḳş ü nigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 36). [u, ]*
Bārgāh-ı ʿazmine naṣrun min’Allāh sāyebān
Sāyebān-ı rezmine feṭḥ u ẓafer naḳş **ü** nigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 36). [ü, ]*
Rehber-i tevfīḳ der-pīş **ü** hidāyet der-ḳafā
Cünd-i furṣat der-yemīn **ü** ceyş-i nuṣret der-yesār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 37). [ü, ]*
Rehber-i tevfīḳ der-pīş **ü** hidāyet der-ḳafā
Cünd-i furṣat der-yemīn **ü** ceyş-i nuṣret der-yesār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 38). [ü, ]*
Tīr-i tīz-i rezminüñ āmācıdur rūz-ı māṣāf
Ser-be-ser olsa eʿādī Rüstem **ü** İsfendiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 42). [ü, ]*
Ol devā bir **ü** iki bismi’llāh ḫaṭṭ-ı reyḥān ile
Vech-i pür-envārı bir muṣḥafdur āyet ber-kenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 49). [ü, ]*
Meḥmedet- ḫvān-ı ṣıfātı mih-terīn **ü** kih-terīn
Midḥatinde pīr **ü** bernā pey-ʾinân-ı iḫtiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 55). [ü, ]*
ʿİllet-i maʿmūre-i kevn **ü** mekān kim olmada
Ḳaṣr-ı dīn erkān-i şerʿiyle metīn **ü** üstüvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 67). [ü, ]*
ʿİllet-i maʿmūre-i kevn **ü** mekān kim olmada
Ḳaṣr-ı dīn erkān-i şerʿiyle metīn **ü** üstüvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 68). [ü, ]*
Ol şeh-i kevn **ü** mekānuñ maṭbaḫ-ı iclāline
Bir ḳara ḳulluḳcıdur ṣulṭān-ı mülk-i Zengībār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 77). [ü, ]*
Hān-ı ṣıdḳ **u** ʿadl ü ḥilm ü ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr ü ʿÖmer ʿOṣmān **u** Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 81). [u, ]*
Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl **ü** ḥilm **ü** ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr **ü** ʿÖmer ʿOṣmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 81). [ü, ]*
Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl **ü** ḥilm **ü** ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr **ü** ʿÖmer ʿOṣmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 81). [ü, ]*
Hān-ı ṣıdḳ u ʿadl **ü** ḥilm **ü** ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr **ü** ʿÖmer ʿOṣmān u Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9,*

*Mısra 82). [ü, ]*
Hān-ı ṣıdḳ **u** ʿadl ü ḥilm ü ʿilmine mihmān olup
Oldı Bū Bekr ü ʿÖmer ʿOṣmān **u** Haydar çār-yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 82). [u, ]*
Ṣarḳ **u** ġarb ola mülāḳi kuvvet-i temkīn ile
Sīne-i rūy-ı zemīne olsa hükmi pâ-niṣâr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 85). [u, ]*
Mühmel-i ḳadr **ü** vaḳarında taḥammülden ḳalup
Çekmiye heft-üştür-i eflâk eġer olsa ḳaṭār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 87). [ü, ]*
Ṣerbet-i ümmīd **ü** bīm-i luṭf **ü** zehr-i ḳahrıdur
Hūşyārı eyleyen mestāne mesti hūşyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 93). [ü, ]*
Ṣerbet-i ümmīd **ü** bīm-i luṭf **ü** zehr-i ḳahrıdur
Hūşyārı eyleyen mestāne mesti hūşyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 93). [ü, ]*
Ḳahramānı bād-ı ḫışm **u** ḳahrı eyler nā-tüvān
Bir meges imdād-ı luṭfıyla olur ʿanḳa-şikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 95). [u, ]*
Ḥaḳḳ-ı cārı ḥaşredek cārī iderlerdi eġer
Devr-i ʿadlinde olaydı şīr **ü** cīrān hem-civār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 98). [ü, ]*
Bir zʿaīfe taḳviyet-baḫş olsa rāḥm **ü** şefḳati
Gelmeye seng-i felaḥatle zücāce inkisār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 99). [ü, ]*
Li-maʿallāh-gulsitān Yāsīn **ü** Ṭāhā-būstān
Ey nihāl-i bāġ-ı levlāk **ü** leʿamruk şāḫsār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 105). [ü, ]*
Li-maʿallāh-gulsitān Yāsīn **ü** Ṭāhā-būstān
Ey nihāl-i bāġ-ı levlāk **ü** leʿamruk şāḫsār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 106). [ü, ]*
ʿÖmrüm olduḳca senüñ seyyān-ı deşt-ı naʿtünüm
Oldum o ṣaḥrada ḥālā cān **ü** dilden bī-ḳarār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 110). [ü, ]*
Dembedem eyler mükerrer şekker-i evṣāfuñı
Ṭuṭī-i nuṭḳum benüm bilmez ne Mışr **u** Ḳandeḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 124). [u, ]*
Nūr-ı ḫurşīd-i cemāl-i bā-kemālüñ ʿaşḳına
Eyleme ben ẕerreni bī-tāliʿ **ü** nā-baḫtiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 146). [ü, ]*
Dilde fikrüñ cilve-güsterdür ḫayālüñ dīdede
ʿĀṣıḳ-ı dīdāruñum şāḫum niḫān **u** āşikār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 160). [u, ]*
Ṣayḳal-ı mihrüñle eyle tābdār **u** müncelī
İtmesüñ gerd-i sivā mirʿāt-ı ḳalbūmi ġubār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 161). [u, ]*
Ḥāẕık-ı luṭfuñ meġer merhem-resān-ı raḥm ola
Nīş-i ʿişyān eyledi cān **u** dil-i zārum figār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 168). [u, ]*
Eyleme ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān
Hilʿāt-ı eyyāma tā kim ṣubḥ **u** şāmı pūd **u** tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 178). [u, ]*
Eyleme ṣunʿ-ı nesīc-i kārgāh-ı kün-fe-kān
Hilʿāt-ı eyyāma tā kim ṣubḥ **u** şāmı pūd **u** tār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 178). [u, ]*
Keşret-i enfās-ı māḫlūḳātdan efzūn selām
Dembedem teslīm **ü** ihdā ola tā rūz-ı şumār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 182). [ü, ]*
Ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla olup dilşād ümem
Haşm ola her dem hezīmetle melūl **ü** sūgvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 186). [ü, ]*
Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār **ü** ẕelīl
Dilinde dāġ ola sūzān ne aḫker **ü** ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 1). [ü, ]*
Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār **ü** ẕelīl
Dilinde dāġ ola sūzān ne aḫker **ü** ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 2). [ü, ]*
Gedā-yı mihr **ü** muḥabbet odur ki bī-ser **ü** pā

Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ ola ẕelīl **ü** sefil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 3). [ü, ]*
Gedā-yı mihr **ü** muḥabbet odur ki bī-ser **ü** pā
Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ ola ẕelīl **ü** sefil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 3). [ü, ]*
Gedā-yı mihr **ü** muḥabbet odur ki bī-ser **ü** pā
Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ ola ẕelīl **ü** sefil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 4). [ü, ]*
Ġınā-yı ʿaşḳ ile birdür yanında būd **ü** nebūd
Olur hemîşe müsāvi aña keşir **ü** ḳalīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 10). [ü, ]*
Leb-i ümidi ider āb-ı yeʾs ile şüste
Baḫīl **ü** dünuñ iden dest **ü** dāmenin taḳbīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 18). [ü, ]*
Leb-i ümidi ider āb-ı yeʾs ile şüste
Baḫīl **ü** dünuñ iden dest **ü** dāmenin taḳbīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 18). [ü, ]*
Gürūḫla ber-ālāy bü'l-füżūl **ü** nā-fehm
Ne güne hem-ser-i ehl-i kemāl olur O ḳabīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 33). [ü, ]*
Cevāb virmez iken ṭıñ-ı ebcede eyler
O ḳavm-i echel **ü** dūn saʿd **ü** seyyidi techīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 42). [ü, ]*
Cevāb virmez iken ṭıñ-ı ebcede eyler
O ḳavm-i echel **ü** dūn saʿd **ü** seyyidi techīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 42). [ü, ]*
Hezār ʿizz **ü** şeref bulsa pestdür ḳaderi
ʿUlüvv-i cāh ile bir nāḳıs olmadıḳça asıl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 47). [ü, ]*
Ne ḳadr-i kātibi anlar o ḳavm-i nāme-siyāh
Ne ḳadr-i levḥ **ü** ḳālem ne kitābet- i tersīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 52). [ü, ]*
Ḳıyama gelse ḳuʿūd **ü** rükūʿa varsa sücūd
Dem-i ṣalāt ne erkān bilür ne ḫod taʿdīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 53). [ü, ]*
Ḳalaydı yanına cürmi esāfil-i dehruñ
Olaydı ẕevḳi **u** ṣafāsında her denī vü baḫīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 58). [u, ]*
Ḳażā-kemān **ü** ḳader-nāvek **ü** ecel-peykān
Per-i ḫadeng-i ciger-sūzı bāl-i ʿAzrāʾīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 71). [ü, ]*
Ḳażā-kemān **ü** ḳader-nāvek **ü** ecel-peykān
Per-i ḫadeng-i ciger-sūzı bāl-i ʿAzrāʾīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 71). [ü, ]*
Muḥamned-i ʿArabī Ḥażret-i Ḥabību'llah
Ki ẕātı ẕāt-ı Hudā gibi bī-şebīh **ü** ʿadīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 82). [ü, ]*
O faḫr-i ʿālem **u** ādem ki naṣṣ ile mevlā
Vücūd-ı pākini itmiş sitāyiş ü tebcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 85). [u, ]*
O faḫr-i ʿālem u ādem ki naṣṣ ile mevlā
Vücūd-ı pākini itmiş sitāyiş **ü** tebcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 86). [ü, ]*
O şeh ki muṣḥaf-ı ẕāt **u** ṣıfātı vaṣfında
Ḥālāyıḳ itseler āyāt-ı naʿtını tertīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 87). [u, ]*
Zihī şeref rūsül **ü** enbiyāya kim ẕātı
Olındı rūz-ı ezelde vücūh ile tafḍîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 93). [ü, ]*
Nücūm-ı erzen aña sünbüle şüreyyādur
Sipihr ḫārmen-i cūd **ü** nevāline ġır bil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 102). [ü, ]*
Sīnān **ü** ḫançeri çekdi miyān-ı heycāda
Dü-çeşm-i düşmen-i kec-bīne kuḥl-i merg ile mīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 105). [ü, ]*
Dil-i muḫālifi mecrūḫ **ü** dāġ daġ-ı verem
Vücūd-ı ḫaşm-ı girān-cānı derd-perver-i seyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 107). [ü, ]*
Ṣabāḥ **u** şāmumı ders-i şenāñ ile geçürüp
Henüz şuġl-i nuʿūtuñda bilmezem taʿṭīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 119). [u, ]*
Dem-i muḥāsebe kilk-i şefāʿat **ü** ʿafvüñ
Yekūn muḥālli meġer cürmüm eyleye tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 131). [ü, ]*
Budur ümīdüm ola midḥatüñle vaḳt-i pesīn
Zebān-ı cān **ü** dilüm pür-terāne-i tehlīl

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 134). [ü, ]*
Hemīşe dāġ-ı muḥabbetle tā ki bir ʿāşık
Miṣāl-i lāle olur dil-figār **u** ḫvār **u** ẕelīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 138). [u, ]*
Hemīşe dāġ-ı muḥabbetle tā ki bir ʿāşık
Miṣāl-i lāle olur dil-figār **u** ḫvār **u** ẕelīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 138). [u, ]*
Hvāce-i faẓl **ü** kemālāt ki olmış ezelī
Mekteb-i ʿilmine kevneyn iki levḥ-i taʿlīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 5). [ü, ]*
Şeh-i dāna ki şifā- ḫāne-i iclālinde
Ṭabʿ-ı iḳbāl-i şāḥiḥ **ü** dil-i idbār-ı saḳīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 8). [ü, ]*
Şuḳḳa-perdāz-ı nübüvvet ʿālem-efrāz-ı rüsül
Dāver-i ṣümme denā- taḫt **u** leʿamruk-dīhīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 14). [u, ]*
O şehüñ ṣubḥ **u** mesā itmede ervāḥ-ı kirām
Ḥāḳ-i dergāhına fersūde cebīn-i tekrīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 17). [u, ]*
Kaʿbe-i cāh-ı celālinde o faḫr-i rüsülüñ
Muʿtekif cān-ı Simāʿīl **ü** dil-i İbrāḥīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 22). [ü, ]*
Genc-i pür-gevher-i esrār **u** ṭılısm-ı hikemüñ
İdemez Şerḥ-i ṣıfātın ne mühendis ne ḥekim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 23). [u, ]*
Selsebīl-i çemen-i ravżası āb-ı Kevṣer
Cedvel-i bāġçe-i kūyı dih Ṭuḥūr **ü** Tesnīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 30). [ü, ]*
Dil-figār-ı ḫıdem-i dergehi ḥūr **ü** ġılmān
Şermsār-ı ḥarem-i ravżası gülzār-ı naʿīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 31). [ü, ]*
Ġonce-i gülşen-i cūd **ü** keremi heşt-behişt
Şuʿle-i külḫan-ı ḳahr u ġażabı heft-caḥīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 33). [ü, ]*
Ġonce-i gülşen-i cūd ü keremi heşt-behişt
Şuʿle-i külḫan-ı ḳahr **u** ġażabı heft-caḥīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 34). [u, ]*
Şebnem-i luṭfı niṣār olsa zemīn-i yeʾse
Gül-i ümmīdi vire her ser-i ḫār **u** ḫasa bîm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 36). [u, ]*
Çeşm-i Ḥaḳ-bīnin iden nerkis-i bāġ-ı mā-zāġ
Gül-i rūḫsāresini eyledi ḫandān **ü** besīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 48). [ü, ]*
Olur emriyle siyāsetgehi tehnîde ḳażā
İmtiṣāl itmeyene şerʿine tīġ **u** dü-nîm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 52). [u, ]*
Dāḫil-i maḥkeme-i ʿafvi seḥergāh-ı ḥisāb
Ne ḳadar cürm **ü** ḫaṭā itse olınmaz tecrīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 54). [ü, ]*
Üstüḫān her ne kadar olsa gülū-gīr **ü** remīm
Devr-i ḥıfẓında ser-i mūyı daḫi olmaya ter
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 65). [ü, ]*
Menbaʿ-ı ḥilm **u** ḥayā Ḥażret-i ʿOṣmān-ı ḥalīm
Biri anuñ esedu'llah ʿAlīdür ki henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 75). [u, ]*
Birisi rūḫ-ı muṣavver birisi nūr-ı cesīm
Gördiler her bir biñ cevr **ü** cefā düşmenden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 80). [ü, ]*
Olsa ḫalḳ-ı dü-ciḫān nādire-sencān **ü** fehīm
Fihris-i vaṣfuñı şerḥ itmeyeler eyleseler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 89). [ü, ]*
Māder-i dehri Hudā şibh **ü** naẓīrüñde ʿaḳīm
Yazmamışdı rüsülüñ nāmını ḫaḳkāk-i ezel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 97). [ü, ]*
Raṭb **ü** yābis kelīmātıyla yiter olma zaʿīm
Geldi henġām-ı duʿā başla niyāza demidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 117). [ü, ]*
Ravża-i pākine envāʿ-ı dürūd **ü** teslīm
Hayr ola ümmetimin kāli bi-ḥaḳḳ-ı Yasīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 123). [ü, ]*

Zīr **ü** bālāsında imżā ḥüccet-i evṣāfınuñ
Hem muʾaḫḫār hem muḳaddem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 3). [ü, ]*
Şāḫid **ü** ḥiddet-serā-yı ḳurb-ı maḥbūb-ı Hudā
Bezm-i ġaybü'l-ġaybe maḥrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 13). [ü, ]*
Ḥüccet-i ḳāṭıʿla ḥaḳk **u** bāṭılı farḳ itmeġe
Tīġ şerʿi seyf-i mübrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 41). [u, ]*
Āferīneşden vücūh-ı tām ile mümtāz olup
ʿİlm **ü** ʿirfān ile aʿlem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 44). [ü, ]*
Rīzesinüñ şāḫrāh-ı rifʿāti ḫurşīd **ü** māh
Tūdesi nüh- ṭāḳ-ı ṭārem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 47). [ü, ]*
ʿAdl **ü** dād ile ḫacālet-baḫş-ı şād Nuşirevān
Şermsār-ı cūdı Hātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 51). [ü, ]*
Dest-bürd-i Ḳahramān ḳahrınuñ bī-ṭāḳatı
Haşmı olsa Sām **ü** Rüstem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 58). [ü, ]*
Hādīman-ı ravża-i cennet zemīn-i dergehi
Ḥūr **u** ġılmān ile tevʾem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 64). [u, ]*
Ümmeti pür-sūr-ı iḳbāl **ü** ẓafer idbār ile
Düşmeni pür-şār-ı matem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 67). [ü, ]*
Gūy-ı seyli ḫurde-i çevgān dest-i saṭveti
Farḳ-ı Ḍaḥḥāk **ü** ser-i Cem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 70). [ü, ]*
Kārvān-ı ins **ü** cāna rehber-i fevz **ü** necāt
Ḳāfile-sālār-ı ekrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 71). [ü, ]*
Kārvān-ı ins **ü** cāna rehber-i fevz **ü** necāt
Ḳāfile-sālār-ı ekrem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 71). [ü, ]*
Biñ taḥiyyāt **u** selām olsun revān-ı pākine
Virdüm olduḳça demādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 95). [u, ]*
Dirhem-i berḳ **u** nücūmuñ destine ġırbal olup
Ḥūrdesin dökdi yire ṣarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 11). [u, ]*
Müşg ile kāfurdur şām-ı seḥer berf-i sefīd
İtdi ārāyiş dukānın Behmen-i serd **ü** ḫaşīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 16). [ü, ]*
Ḳalb-i saḫt-ı yāre teʾsīr itmez oldı sūz-ı dil
Gūyiya toñdı şitādan nāle-i āh **ü** enīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 40). [ü, ]*
Serdī-i bād-ı şitādan mihr **ü** māhı ḥıfẓ içün
Gökde ḳat ḳat perdeler çekdi seḥāb-ı ʿānberīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 41). [ü, ]*
Pādişāḫ-ı ʿarş-mesned kim muṭīʿ-i şerʿidür
Enbiyā vü mürselīn **ü** evliyā-yı kümmelīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 50). [ü, ]*
Ḳulzüm-i ʿummān-ı ʿirfān kim yanında ḳaṭredür
Baḥr-ı bī-ḳaʿr-ı ʿulūm-ı evvelīn **ü** āḫirīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 52). [ü, ]*
Rāyet-efrāz-ı ẓafer kim oldı itdikce cihād
Tīr-i nuṣretdür kemān **ü** cünd-i furṣatdur kemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 54). [ü, ]*
Nāzenīn-i ḳurb-ı Ḥaḳ Māḥbūb-ı Rabbi'l-ʿālemīn
Ol şeh-i kevn **ü** mekānuñ çār-yār-ı bā-ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 62). [ü, ]*
Muttaşıl ʿafv **ü** şefāʿatdür yesār u der-yemīn
Ṣāḥibü'l-miʿrāc o peyġamber ki esb-i ḳadrinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 65). [ü, ]*
Eyledi çārūb-ı müjgānum dü-çeşm-i ḥūr-i ʿıyn
Şevḳ-yāb-ı feyż-i güftārı dil **ü** cān-ı Kelīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 72). [ü, ]*
Māh-ı nev sīmīn-rikāb **ü** mihr aña zerrīn-zīn

Ḳande kim ʿaṭf-ı cinān itse livā-yı ʿazmine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 79). [ü, ]*
Olmamışken rūḫ-ı Ādem cilve-baḫş-ı mā **ü** ṭīn
Dehre ḥükm itdi Süleymān-ı Nebī bir mühr ile *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 83). [ü, ]*
Kemterīne baḫşişi maḥṣūl-i ṣād genc **ü** defīn
Vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld eyvānınuñ teşbīḥidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 87). [ü, ]*
Ey vücuh-ı nāmile vālā-ter **u** bālā-terīn
Sen o ṣulṭān-ı dü-ʿālemsin ki itseñ iltifāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 95). [u, ]*
ʿAfv **ü** luṭfuñdur ʿusāt-ı ümmete ḥışn-ı ḥaṣīn
Gülşen-i vaṣf-ı ṣıfātuñda yine cūşān olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 99). [ü, ]*
Yā nebi eyle beni şāyeste-i engūşterīn
Pīr **ü** bernā ḫāk-i pāk-i ravżañı sevgend ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 104). [ü, ]*
Söyleye ins **ü** melek arż u semāda āferīn
Luṭfuña iḥsānuña ḳaldum iki destüm tehī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 111). [ü, ]*
Söyleye ins ü melek arż **u** semāda āferīn
Luṭfuña iḥsānuña ḳaldum iki destüm tehī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 111). [u, ]*
Anı redd itme bi-ḥaḳk-ı şāḥb **u** āl ü tābiʿīn
Seyyiʿātum sıġmaz oldı defter-i aʿmālüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 115). [u, ]*
Anı redd itme bi-ḥaḳk-ı şāḥb u āl **ü** tābiʿīn
Seyyiʿātum sıġmaz oldı defter-i aʿmālüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 115). [ü, ]*
Mānīʿ-i ḫayr-ı ʿameldür nefs-i şerīr **ü** mehīn
Sehv ile uydum hevā-yı nefse itdüm maʿṣiyet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 119). [ü, ]*
Ādemi lābüd belāya uġradır sūʾ-i ḳarīn
Geçdi ġañetle şeb **ü** rūzum dirīġa bilmedüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 122). [ü, ]*
Żayiʿ oldı bīhūde bunca ṣüḥūr ile sīnin
Oldı cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿişyān **ü** fesād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 124). [ü, ]*
Ṭurfa maʿcūndur bu naḳş-ı bed-sirişt **ü** bed-ʿacīn
Besdür ey ḫāme yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ **ü** serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 125). [ü, ]*
Ṭurfa maʿcūndur bu naḳş-ı bed-sirişt **ü** bed-ʿacīn
Besdür ey ḫāme yiter ṭarḥ-ı maḳāl-i germ **ü** serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 126). [ü, ]*
Tā-be-key tekşīr-i güftār eyledüñ ġass **u** şemīn Bir duʿā ḳıl kim ḳabūl ide mucībuʾs-sāʾilīn
Ḥükmin icrā eyleye faṣl-ı şitāda erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 129). [u, ]*
Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf **u** şitā
Olalar germā vü sermā īn berān ü ān berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 131). [u, ]*
Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u şitā
Olalar germā vü sermā īn berān **ü** ān berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 132). [ü, ]*
Şiddet-i berf-i meṣāʿible olā endūh-gīn
Dôstān-ı ḫānedānı ḫurrem **ü** ḫandān olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 136). [ü, ]*
Düşmen-i cāhı ola māḥzūn **ü** nā-şād **ü** ġamīn
Ehl-i diller vaṣfın itdükce disünler ol şehüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 137). [ü, ]*
Düşmen-i cāhı ola māḥzūn **ü** nā-şād **ü** ġamīn
Ehl-i diller vaṣfın itdükce disünler ol şehüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 137). [ü, ]*
Kātib-i çarḫ eyleyüp evṣāf-ı miʿrācın raḳam
Ṣundı ʿacz ile olup rū-ber-zemīn **ü** ʿöẕr-i ḫʿāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 20). [ü, ]*

On iki burcı saʿādetle temāşā eyleyüp
Encüm-i seyyār **u** s̱ābit pāyına sürdi cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 32). [u, ]*
Ḳaldı anda nāle vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi ṣad āh **u** vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 36). [u, ]*
Kürsī vü ʿarşı ḳudūmiyle müşerref eyledi
Ol Hudāvend-i leʿamruk-mesned **ü** levlak-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 38). [ü, ]*
Hārmen-i cūd **ü** nevālinde olur vaḳt-i ḥaṣād
Dāne-i cūd tūde-i ġabrā felekler Berḳ-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 51). [ü, ]*
Düşmanān-ı ḫānedānı maẕḫār-ı ḳahr-ı itʿāb
Dôstān-ı dūdmānı nāʾil-i ẕevḳi **u** refāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 54). [u, ]*
Seyf-i meslūl-i Hudādur bilmez imdād-ı fesān
Tīġ-ı şerʿi kesdirür bī-minnet **ü** seng-i ferāḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 56). [ü, ]*
Ẕevḳi-ı fikr-i bārgāhı cān-fezā vü dil-küşā
Şevḳ-ı ḳurb-i āsitānı ġam-güdāz **ü** ġuṣṣa-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 58). [ü, ]*
Vezn olursa keffe-i ʿafv **ü** şefāʿatle velī
Ṣıḳlet-i bār-ı günāhumdan girāndur berk-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 65). [ü, ]*
Ey ledün mektebiñüñ hvāce-i ümmī-laḳabı
Enbiyā vü rüsülüñ zīver **ü** teṣbiḥ-i lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 2). [ü, ]*
Seyyid-i ʿālem **ü** ādem sened-ı mevcūdāt
Mesned-i her dü-serānuñ şeh-i vālā-ḥasebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 3). [ü, ]*
Eşref-i ḫalḳ-ı pādişeh-i kevn **ü** mekān
Tahtgāh-ı şerefüñ ḫüsrev **ü** ʿālī-nesebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 5). [ü, ]*
Eşref-i ḫalḳ-ı pādişeh-i kevn **ü** mekān
Tahtgāh-ı şerefüñ ḫüsrev **ü** ʿālī-nesebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 6). [ü, ]*
Şeh-i ṭāḫir-neseb **ü** ḫüsrev-i pākīze ḥaseb
Hāşimī hem Medenī hem Ḳureşī hem ʿArabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 7). [ü, ]*
Eylemiş daʿvetinüñ ḳabża-i teshirine nām
Rūm **u** Hindū ʿAcemi Mışr ile Şām **u** Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 22). [u, ]*
Eylemiş daʿvetinüñ ḳabża-i teshirine nām
Rūm **u** Hindū ʿAcemi Mışr ile Şām **u** Ḥalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 22). [u, ]*
Ders-i vaşfında olup muʿterif-i ʿacz **ü** ḳuṣūr
ʿAḳl-ı evvelde ola metn-i s̱enāsında ġabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 33). [ü, ]*
ʿĀrşdan mertebe-i ḳudreti ber-ter idügin
Fehm ider ʿāḳıl-ı daña gibi mecnūn **u** ṣabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 36). [u, ]*
ʿAbdle ḳadr ola ol ṣafiʿ-i küll-i ümemüñ
Ṣa'im-i rūze-i derd **ü** ġamınuñ rūz **ü** şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 44). [ü, ]*
ʿAbdle ḳadr ola ol ṣafiʿ-i küll-i ümemüñ
Ṣa'im-i rūze-i derd **ü** ġamınuñ rūz **ü** şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 44). [ü, ]*
Derdidür cān **ü** dil-i zāre devā-yı cāvīd
Sūḳ-var-ı ġamınuñ hep ebedīdür ṭarabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 47). [ü, ]*
Vaṣf-ı ẕāt **u** ṣıfātında iki dilli olanuñ
Çāk ola kilk-i siyeh-rū gibi ceyb-i ḳasabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 53). [u, ]*
Gitmeyen yoluna ʿüryān **u** faḳīr olsun hep
Çār meẕhebde ḫāram ola ẕihāb **u** ẕehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 55). [u, ]*
Gitmeyen yoluna ʿüryān **u** faḳīr olsun hep
Çār meẕhebde ḫāram ola ẕihāb **u** ẕehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 56). [u, ]*
Dergehūñde ideyüm ḳudretüm olduḳça edā
Deyn olan vācib **ü** farż u sünen **ü** müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 60). [ü, ]*
Dergehūñde ideyüm ḳudretüm olduḳça edā

Deyn olan vācib ü farż **u** sünen ü müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 60). [u, ]*
Dergehūñde ideyüm ḳudretüm olduḳça edā
Deyn olan vācib **ü** farż u sünen **ü** müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 60). [ü, ]*
Keremüñden budur ümmīd ki bī-çāre Naẕīm
İki ʿālemde daḫi çekmeye renc **ü** taʿabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 62). [ü, ]*
Münzevī olsañ geçilmez loḳma ile kisveden
ʿAḳıl **ü** dīvānede olmaz o sevdādan beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 10). [ü, ]*
ʿĀdetüñ olsa tevāzuʿ ehl-i kibr **ü** naḫvetüñ
Besmine varsañ olursuñ her naẕārda aḥḳarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 15). [ü, ]*
Mīz-bān olsan eġer ṭoymaz dü-çeşm-i mīhmān
Mā-ḥażar itseñ aña ḫūn-ı dil **ü** eşk-i teri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 56). [ü, ]*
Münkirüñ yanında nāmuñ mülḥid **ü** zındīḳdur
Hālḳa-i ẕikr içre olsañ feyż-i Ḥaḳkuñ maẕḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 81). [ü, ]*
Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ eġer ẕevḳ **u** riyā ʿĀlemüñ eyler seni sālūs **u** dūn **u** ebteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 83). [u, ]*
Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ eġer ẕevḳ **u** riyā ʿĀlemüñ eyler seni sālūs **u** dūn **u** ebteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 84). [u, ]*
Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ eġer ẕevḳ **u** riyā ʿĀlemüñ eyler seni sālūs **u** dūn **u** ebteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 84). [u, ]*
Şaḫne olsañ düzd **ü** medyūnı ḳalursuñ farḳdan
Düzd **ü** medyūnuñ yekūn olmaz huṣūṣ-ı defteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 85). [ü, ]*
Şaḫne olsañ düzd **ü** medyūnı ḳalursuñ farḳdan
Düzd **ü** medyūnuñ yekūn olmaz huṣūṣ-ı defteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 86). [ü, ]*
Muḥtesib olsañ eġer erbāb-ı sūḳuñ dāʾimā
Keffe-i mīzāne ṣıġmaz pīş **ü** kem ḫayr u şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 88). [ü, ]*
Muḥtesib olsañ eġer erbāb-ı sūḳuñ dāʾimā
Keffe-i mīzāne ṣıġmaz pīş ü kem ḫayr **u** şeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 88). [u, ]*
Nāʾib **ü** ḳāżī olup icrā-yı aḥkām eyleseñ
Rüşvet almazsañ eġer dirler riyādur işleri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 89). [ü, ]*
Mekr **ü** keydinden dil-i zāruñ hulāsa ey Naẕīm
Maḫlaṣ itdün şerʿ-i pāk-i Ḥażret-i Peyġamberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 93). [ü, ]*
Şariʿ-i yektā ki ḥālā yirde gökde ḳalmadı
Olmaya ins **ü** melekde bende-i fermān-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 96). [ü, ]*
Ṣıdḳ **u** ʿadl ü ḥilm ü ʿilm-i ẕātına itmiş güvāh
Ḥaḳk Ebū Bekr ü ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 97). [u, ]*
Ṣıdḳ u ʿadl **ü** ḥilm **ü** ʿilm-i ẕātına itmiş güvāh
Ḥaḳk Ebū Bekr **ü** ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 97). [ü, ]*
Ṣıdḳ u ʿadl **ü** ḥilm **ü** ʿilm-i ẕātına itmiş güvāh
Ḥaḳk Ebū Bekr **ü** ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 97). [ü, ]*
Ṣıdḳ u ʿadl **ü** ḥilm **ü** ʿilm-i ẕātına itmiş güvāh
Ḥaḳk Ebū Bekr **ü** ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 98). [ü, ]*
Menbaʿ-ı cūd **ü** mürüvvet genc-i luṭf u mekrümet
Dürr-i deryā-yı şefāʿat kān-ı ʿafvüñ gevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 111). [ü, ]*
Menbaʿ-ı cūd ü mürüvvet genc-i luṭf **u**

mekrümet
Dürr-i deryā-yı şefāʿat kān-ı ʿafvüñ gevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 111). [u, ]*
Ol ḫıdīv-i dad-ger kim ʿālem-i inṣāfda
ʿAdli zencīre çeker Nūşīrevān **u** Senceri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 120). [u, ]*
Ol şehüñ ber-āsmāndur ḫayme-i iclālı kim
Mehcesi māh **u** ṭınābı oldı ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 124). [u, ]*
Oldı naḳd-ı cān-be-kef ol māh-ı bedrüñ mührine
Gökde Mirrīḫ **u** Zuḫal Zühre ʿUṭarid Muşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 132). [u, ]*
Beng **ü** būy-ı ʿārızından lālede dāġ-ı neşāṭ
Şebnem-i bāġ-ı rūḫından sebz-ter verd-i ṭarī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 135). [ü, ]*
Şemme-i ḫāk-i reh-i dergāh-ı müşg-efşānıdur
Eyleyen ḫoş-bū demādem dūd-ı ʿūd **ü** micmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 140). [ü, ]*
Mescid-i Aḳṣa-yı maḳṣūduñ İmām-ı Aʿzāmı
Cāmi-i esrār **u** ʿirfānuñ ḫaṭīb-i minberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 142). [u, ]*
Ḳadr **ü** ʿizzetde kirām u enbiyānuñ ekseri
Gāh- u rifʿatde kibār-ı mürselīnüñ ekberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 143). [ü, ]*
Ḳadr ü ʿizzetde kirām **u** enbiyānuñ ekseri
Gāh- **u** rifʿatde kibār-ı mürselīnüñ ekberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 143). [u, ]*
ʿİllet-i ʿacz **ü** ḳuṣūr ile perişān nüṣḫadur
Gevher-i dendānı naẓmında Şıhāh-ı Cevherī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 151). [ü, ]*
Mihr **ü** meh-felek nücūm evtād zer Cevzā ṭınāb
Erdebī iclālinüñ çarḫ-ı felek bir pāderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 173). [ü, ]*
Bir ża ʿife taḳviyet-baḫş olsa henġām-ı neberd
Eyliye Behrām **u** Keyvānı hirāsān ḫançeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 180). [u, ]*
Pertev-i şemʿ-i rūḫuñ pervānesi şems **ü** ḳamer
Zühre-i zehrā o şemsüñ ġarḳ-ı nūr-ı ezheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 191). [ü, ]*
Rāyet-efrāz-ı ẓafersin kim sipāh-ı rezmüñüñ
Her biri olmış ciḫānuñ ṣaf-şikāf **u** ṣaf-deri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 194). [u, ]*
Dembedem ḳand-i lebüñ yādın mükerrer eyleyüp
Birbirine eylerüm āġuşte şīr **ü** şekkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 204). [ü, ]*
Rūz **u** şeb sönsüñ çerāġ-ı baḫtı ḫaṣm-ı şerʿinüñ
Dehrüñ olduḳça fürūzan mihr ü māh-ı enveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 225). [u, ]*
Rūz u şeb sönsüñ çerāġ-ı baḫtı ḫaṣm-ı şerʿinüñ
Dehrüñ olduḳça fürūzan mihr **ü** māh-ı enveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 226). [ü, ]*
Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki olmış tā ezel
Serbeşer maʿmure-i kevn **ü** mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 8). [ü, ]*
Māḥremān-ı ṣurre-ı cān-ı velāı-ı ṣaḥb **u** āl
Çār-yār-ı muḥterem yārān-ı devlet ḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 15). [u, ]*
Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr **ü** mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 22). [ü, ]*
Gevher-i gencīne-i ʿirfān ki olmış tā ezel
Serbeşer maʿmure-i kevn **ü** mekān vīrānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 8). [ü, ]*
Māḥremān-ı ṣurre-ı cān-ı velāı-ı ṣaḥb **u** āl
Çār-yār-ı muḥterem yārān-ı devlet ḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 15). [u, ]*
Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr **ü** mehdür baş açıḳ yalın ayaḳ

mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 22). [ü, ]*
Ey şefāʿat kānı ʿafv it vażʿ-ı nā-hemvārumı
Midḥat-i z̲ātuñda oldum gerçi küstaḫ̲ **u** fużūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 10). [u, ]*
Cān **u** dil pervāne şemʿ-i cemālüñdür senüñ
Vaḳtidür bezm-i vişāle bulsa bāl-efşān vusul *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 13). [u, ]*
Āsitānıñda beni müjgān-ı ḫ̲ūn-ālūd ile
Eyle çārūb-keş bi-ḥaḳk-ı āl **ü** evlād **ü** beṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 18). [ü, ]*
Āsitānıñda beni müjgān-ı ḫ̲ūn-ālūd ile
Eyle çārūb-keş bi-ḥaḳk-ı āl **ü** evlād **ü** beṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 18). [ü, ]*
Ey ser-āmed şeh-i sipāh-ı rüsül
Enbiyā-ḫ̲ayl **ü** pādişāḫ̲-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 2). [ü, ]*
Meded-i ins **ü** cān Habību'llāh
Sened-i enbiyā penāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 9). [ü, ]*
Rūz **ü** şeb maṭlaʿ-ı nübüvvetde
Her dü-rūḫ̲sārı mihr **ü** māh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 17). [ü, ]*
Rūz **ü** şeb maṭlaʿ-ı nübüvvetde
Her dü-rūḫ̲sārı mihr **ü** māh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 18). [ü, ]*
Şeref-i ḳadr **ü** cāh-ı iclāli
Şeref-efzā-yı ḳadr **ü** cāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 23). [ü, ]*
Şeref-i ḳadr **ü** cāh-ı iclāli
Şeref-efzā-yı ḳadr **ü** cāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 24). [ü, ]*
Ẓıll-ı ʿadlindedur Naẕ̲īm o şehüñ
Rāḥat-ı ümmet **ü** refāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 30). [ü, ]*
Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr **u** şekībüm yā Resūla'llāh
Seni her kim sever ben raḳībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 1). [u, ]*
Rıżāda zühd **ü** taḳvāda hemān levḥ-i derūn sāde
Haṭāda ṣafḥa-i pür-naḳş u zībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 11). [ü, ]*
Rıżāda zühd ü taḳvāda hemān levḥ-i derūn sāde
Haṭāda ṣafḥa-i pür-naḳş **u** zībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 12). [u, ]*
Naẕ̲īm-āsā olup şīrīn-meẕ̲āḳ-ı leẕ̲ẕ̲et-i naʿtüñ
Zebānum māʾil-i şehd **u** zebībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 20). [u, ]*
Ey fürūg-ı dü-rūḫ̲ı her dü-ciḫ̲ān māh-veşi
Pertev-i ḥüsn **ü** cemāli iki ʿālem güneşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 2). [ü, ]*
Seḫ̲āda dest-i gevher-bārı ebr-i nev-baḫ̲ārīdür
ʿAṭāda cūd-ı ṭabʿın söyliyenler bahr **u** kān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 30). [u, ]*
Zemin **ü** āsmānı ṭutdı şıyt-ı kūs-ı iclāli
Beşer rūy-ı zemīnde āsmānda ḳudsiyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 35). [ü, ]*
Kefen ber-gerden **ü** şemşīr-i bürrān ber-dehen ḥālā
Hücūm-ı saṭvetinden düşmen-i dīn el-amān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 47). [ü, ]*
ʿArabda nīzesi Hind **ü** ʿAcemde tīġıdur meşḥūr
Kemān u tīrinüñ evṣāfını Tātār ḫ̲ān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 61). [ü, ]*
ʿArabda nīzesi Hind ü ʿAcemde tīġıdur meşḥūr
Kemān **u** tīrinüñ evṣāfını Tātār ḫ̲ān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 62). [u, ]*
Ṣadā-yı tīr **u** tīġ **u** gürzi kūh el-Burze dek gitdi
Degül şah-ı ʿAcem şahenşeh-i Hindūstan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 63). [u, ]*
Ṣadā-yı tīr **u** tīġ **u** gürzi kūh el-Burze dek gitdi
Degül şah-ı ʿAcem şahenşeh-i Hindūstan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 63). [u, ]*
Remīde itdi vaḥş **u** ṭayrı şıyt-ı heybet-i cengi

Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur kim ins ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 69). [u, ]*
Remīde itdi vaḥş u ṭayrı ṣıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur kim ins **ü** cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 70). [ü, ]*
Ṣenāsın ol şeh-i manṣur-rayet **ü** ẓafer-ḫaylüñ
Ne deñli olsa daʿāciz Naẓīm-i nā-tüvān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 73). [ü, ]*
Haṭalardan emīn itsün vücūdın Ḥażret-i Mevlā
Benüm gibi duʿā-yı devletin pīr **ü** civān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 82). [ü, ]*
O şehsüvār ki feṯḥ **u** ẓafer rikābında
Berīd-i ġaşiye-ber-dūş iki birāderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 17). [u, ]*
Ḳażā kemān **u** ḳader tīrdür ecel peykān
Şihāb-ı nīze sipihr mihr ü Māh miġferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 23). [u, ]*
Ḳażā kemān u ḳader tīrdür ecel peykān
Şihāb-ı nīze sipihr mihr **ü** Māh miġferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 24). [ü, ]*
O felek-rān-ı muḥīṭ-i ġazā ki ṣubḥ **u** mesā
Rikābı zevraḳ-ı nuṣretde iki lengerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 25). [u, ]*
O ṣaf-şikāf-ı ḳazānuñ o şāḫ-ı ġāzīnüñ
Gülāb **u** müşgle ḫāḳ-i rehi muḫammerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 28). [u, ]*
Hudāyegān-ı ciḫān pādişāḫ-ı ʿālemiyān
Hıdīv-i dehr **ü** Hudāvend-i heft kişverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 32). [ü, ]*
Ḳażā-tüvān **ü** ḳader-zūr ṣaf-der-i devrān
Veġāda Ḥamza-neberd **ü** ġazāda Ḥayderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 33). [ü, ]*
Ḳażā-tüvān **ü** ḳader-zūr ṣaf-der-i devrān
Veġāda Ḥamza-neberd **ü** ġazāda Ḥayderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 34). [ü, ]*
Felek-serīr **ü** kevākib- ḫaşem hilāl-ʿālem
Ḳamer-rikāb şeh-i āftāb-efserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 37). [ü, ]*
Niẓam-ı mülk **ü** milelde ḫıdīv-i Sencer-fer
Umūr-ı dīn **ü** düvelde sütūde-serverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 43). [ü, ]*
Niẓam-ı mülk **ü** milelde ḫıdīv-i Sencer-fer
Umūr-ı dīn **ü** düvelde sütūde-serverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 44). [ü, ]*
Celāli naʾline ṭās-ı sīm **ü** zer meh **ü** mihr
Sitāre cām **ü** felek ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 45). [ü, ]*
Celāli naʾline ṭās-ı sīm **ü** zer meh **ü** mihr
Sitāre cām **ü** felek ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 45). [ü, ]*
Celāli naʾline ṭās-ı sīm **ü** zer meh **ü** mihr
Sitāre cām **ü** felek ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 46). [ü, ]*
Ġulam-ı ḫalḳa-be-gūş-ı deri şeh-i faġfur
Gedā-yı bārgehi Keyḳubād **u** Sencerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 50). [u, ]*
Meḫāşin ile Hudāvend-i merḥamet-güster
Tevūżuʿ ile ḥalīm **ü** Selīm dāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 54). [ü, ]*
Niçe Kubād **u** Feridun derinde çārūb-keş
Niçe Skender ü Dārā o derde çākerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 55). [u, ]*
Niçe Kubād u Feridun derinde çārūb-keş
Niçe Skender **ü** Dārā o derde çākerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 56). [ü, ]*
Huceste-maḳdem ferḫunde-fer hümāyun-baḫt
Küşāde-tāliʿ **ü** iḳbāl yār **ü** yāverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 58). [ü, ]*
ʿAceb mi dehri Süleymān gibi muṭiʿ itse
Nigīn-i ḥükmine ins **ü** perī musaḫḫardur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 76). [ü, ]*
O deñli müttehid eżdād devr-i ḥıfẓında
Ki birbirine ḳafadar āb **ü** āẕerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 88). [ü, ]*
Şikāre çıḳsa o encüm-sipāh **u** çarḫ-mesīr

Dü-ṭabʿl-baz aña mihr ü meh-i münevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 103). [u, ]*
Şikāre çıḳsa o encüm-sipāh u çarḫ-mesīr
Dü-ṭabʿl-baz aña mihr **ü** meh-i münevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 104). [ü, ]*
Kümeyt-i rezmine nuṣret ḳuṭās **u** feṭḥ-i çelenk
Per-i hümā-yı ẓafer efserinde şeh-perdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 111). [u, ]*
Ṣadā-yı debdebe-i ṭabl **u** kūs-ı rezminden
Felekde gūş-ı meh ü mihr dāʾimā kerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 119). [u, ]*
Ṣadā-yı debdebe-i ṭabl u kūs-ı rezminden
Felekde gūş-ı meh **ü** mihr dāʾimā kerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 120). [ü, ]*
Ġubār-ı naʿl-i küreng-i ẓafer sipāhından
Derūn-ı tīre-i aʿdā şikest **ü** muġberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 122). [ü, ]*
Temām-ı ḍarbet-i kūpāli itdi ḫurd **ü** şikest
Sınuḳ ḳırıḳ yine ḥāl-i ʿadū mükedderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 125). [ü, ]*
Hıdīv-i dād-gerā dāverā ki dergehinüñ
Revāk-ı çarḫ-ı felekden refiʿ **ü** ber-terdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 138). [ü, ]*
Murād-baḫş o ḫudāvend-i baḥr **ü** bersin kim
Ḳapuñda ḳul olana kām-ı dil müyesserdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 145). [ü, ]*
Beyān-ı vaṣf-ı cemālüñde naẓm-ı şīrīni
Biri birisine āġuşte şīr **ü** şekkerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 160). [ü, ]*
Cām-ı bilūr-ı revzeninüñ mihr **ü** meh olur
Bir ḳaṣra kim o şāḫ-ı felek-āsitān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 5). [ü, ]*
Şād müjde ol diyāre ki teşrīf idüp anı
Bir böyle ḫān-ı ʿādil **ü** ʿālī-mekān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 12). [ü, ]*
Ḥacī Selīm Girāy-ı Süleymān-şükūh kim
Dergāhınım Żiyāretine ins **ü** cān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 14). [ü, ]*
İsfendiyār-ı maʿreke Nīrem-i neberd kim
Meydānına ne Rüstem **ü** ne Ḳahramān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 26). [ü, ]*
Mir **ü** gedā nevāle-i cūdıyla muġtenem
Ḥurrem o mīz-bān ki aña mīhmān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 45). [ü, ]*
Şemşīr-i tīz **ü** tīr-i sitīzinden ol şehüñ
Her kūşeden ṣadā-yı amān el-amān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 49). [ü, ]*
Rūy-ı zemīn taḥammül ider mi vaḳārına
Vezn olsa ḥilmi arż **u** semādan girān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 58). [u, ]*
Ṣāḫā bağışla cürmini ʿafv it günāhını
Zīrā kerīme ʿafv **ü** güneh tevʾemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 72). [ü, ]*
Nuḳl **ü** kebāb-ı meclis olur tevbe-i naṣūḥ
Ṣākī ki elde cām-ı mey-i erġuvān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 91). [ü, ]*
Olsun baḫār-ı devleti tā ḥaşr-ı bī-ḫazān
Gülzār-ı dehre tā ki bahār **u** ḫazān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 108). [u, ]*
Virsün şeref ṣaḥīfe-i devrāne rūz **ü** şeb
Her bir ḳaṣīde bezmine kim armaġan gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 109). [ü, ]*
Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān olur
Her ṣabāḥ **u** şāmı Ḳadr ü ʿıyd-i ins ü cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 2). [u, ]*
Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān olur
Her ṣabāḥ u şāmı Ḳadr **ü** ʿıyd-i ins **ü** cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 2). [ü, ]*
Maṭlaʿından kim hilāl-l rūze nūr-efşān olur
Her ṣabāḥ u şāmı Ḳadr **ü** ʿıyd-i ins **ü** cān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 2). [ü, ]*
Şām-ı iftārı meserret-baḫş-ı cān-ı rūze-dār
Ṣubḥ-ı imsāḳinde hep ins **ü** melek yeksān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 4). [ü, ]*

Şehr-i rahmet māh-ı ümmet kim seḥergāh-ı ḥisāb
Vezn-i cürme ṣubḥ **u** şāmı keffe-i mīzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 6). [u, ]*
DĪde-i şeb-zindedārı dembedem bīdārdur , Ṣubḥa dek iḥyā idüp dil-ḥürrem **ü** ṣādān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 16). [ü, ]*
Beẕl-i cūd **ü** mekrümetde vaḳt-i īṯār u nigār
Desti deryā-bār-ı luṭf u ṭabʿ-ı pāki kān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 39). [ü, ]*
Beẕl-i cūd ü mekrümetde vaḳt-i īṯār **u** nigār
Desti deryā-bār-ı luṭf **u** ṭabʿ-ı pāki kān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 39). [u, ]*
Beẕl-i cūd ü mekrümetde vaḳt-i īṯār **u** nigār
Desti deryā-bār-ı luṭf **u** ṭabʿ-ı pāki kān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 40). [u, ]*
Ḳaṭre-bār olsa seḥāb-ı luṭfı bir dem ḥaşre dek
Hārzār-ı bāġ-ı ḥırmān pür-gül **ü** reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 42). [ü, ]*
Sāye-i ḥilm **ü** vaḳārından olup ḫam-geşte çarḫ
Ṣevr-i gerdūn mużṭarib gāv-ı zemīn lerzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 45). [ü, ]*
Būy-ı ḫulḳ **u** feyż-i cūdıyla zemīn-i şūrenüñ
Ḥaḳi müşg ü rīze sengi gevher-i ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 47). [u, ]*
Būy-ı ḫulḳ u feyż-i cūdıyla zemīn-i şūrenüñ
Ḥaḳi müşg **ü** rīze sengi gevher-i ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 48). [ü, ]*
Āh elinden ḥāṣid-i dūn **u** denīnüñ kim müdām
Ceyb-i şevḳum āşinā-yı gūşe-i dāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 65). [u, ]*
Bir kilīmi bir Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp Aña kibr **ü** kīn ile Firʿavn ya Hāmān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 68). [ü, ]*
Sensüz efġān eyledükce murġ-ı dil ey ġonce-fem
Dağlarla bāġ-ı sīnem pür-gül **ü** reyḥān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 80). [ü, ]*
Tā hilāl-i rūze bedr iken yine olup hilāl
Rūze-dār anuñ gözinden zāʾil **ü** pinḫān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 94). [ü, ]*
Ḳadr **ü** ʿıyd| olsun şeb **ü** rūzı o alī ḥażretün
Ehl-i İslāma ṣıyān u ʿıyd kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 95). [ü, ]*
Ḳadr **ü** ʿıyd| olsun şeb **ü** rūzı o alī ḥażretün
Ehl-i İslāma ṣıyān u ʿıyd kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 95). [ü, ]*
Ḳadr ü ʿıyd| olsun şeb ü rūzı o alī ḥażretün
Ehl-i İslāma ṣıyān **u** ʿıyd kim fermān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 96). [u, ]*
Gülsitān-ı ḥācetün murġānı kim feryād ider
Ceyb **ü** dāmān-ı icābet pür-gül-i teʾşīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 4). [ü, ]*
Muṣḥaf-ı ḳadr **ü** şeref ʿOşmān Pāşā kim anuñ
Āyet-i cāhı devām-ı ʿömrle tefsīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 25). [ü, ]*
Nāmını gūş eyleyen ʿizzetle ber-pā olmasa
Aña çūb-ı ẕillet **ü** idbār ile taʿzīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 38). [ü, ]*
Olsa ṭabʿı eṣ-ṣalā-fermūde-ḫān-ı luṭf **u** cūd
Dīde-i ḥırş **u** ṭamaʿ evvel naẕārda sīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 54). [u, ]*
Devlet **ü** iḳbāl ider ihrām-ı ʿizzetle ṭavāf
Kaʿbe-i cāh-ı celālinde ne dem Tekbīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 55). [ü, ]*
Ber-murād eyler seni lā-büd efendüñ ey Nāẕīm
Sen umūruñ Ḥaḳḳā tefvīż eyle zūd **ü** dīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 84). [ü, ]*

Hānedān-ı ʿizzet **ü** iḳbāli ābādān ola
Her dil-i vīrān ki dest-i luṭf ile taʿmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 91). [ü, ]*
Ey Ferīdūn-fer **ü** İskender-der
Şeh-i Dārā-ḥaşem Cem-i devrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 3). [ü, ]*
Ey felek-kevkeb **ü** sitāre-sipāh
V'ey ḳader ḳudret **ü** ḳażā-fermān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 5). [ü, ]*
Ey felek-kevkeb **ü** sitāre-sipāh
V'ey ḳader ḳudret **ü** ḳażā-fermān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 6). [ü, ]*
Māh-ı kevkeb ḫıdīv-i mihr-direfş
Şah-ı seyyāre-ceyş **ü** çarḫ-tüvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 10). [ü, ]*
Ḳahramān-saṭvet **ü** Nerīmān-nerm
Saf-der-i dehr **ü** Rüstem-i destan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 11). [ü, ]*
Ḳahramān-saṭvet **ü** Nerīmān-nerm
Saf-der-i dehr **ü** Rüstem-i destan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 12). [ü, ]*
Ṣādr-pīra-yı mülket-i ḫānı
Āsmān-mesned **ü** felek-eyvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 14). [ü, ]*
ʿAlem-efrāz-ı feṭḥ **u** nuṣret -ḫayl
Maẕḫār-ı tām-ı himmet-i merdān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 15). [u, ]*
İftiḫār-ı sülāle-i Cengīz
Hān-ı velā-tebār **u** ʿālī -şān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 26). [u, ]*
O şehüñ kemterīne baḫşişidür
Kişver-i Hind **ü** hıṭṭa-i īrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 34). [ü, ]*
O şehüñ beẕl-i ʿātıfetinde olur
Dil **ü** dest-i kerīmi baḥr ile kān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 36). [ü, ]*
Kāse-şuy-ı tenevvür iclāli
Şeh-i faġfur **u** ḫüsrev ü ḫaḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 54). [u, ]*
Kāse-şuy-ı tenevvür iclāli
Şeh-i faġfur u ḫüsrev **ü** ḫaḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 54). [ü, ]*
Doldı kūs **ü** nefīr **ü** ʿadliyle
Ḳubbe-i şeş cihāt **ü** çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 57). [ü, ]*
Doldı kūs **ü** nefīr **ü** ʿadliyle
Ḳubbe-i şeş cihāt **ü** çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 57). [ü, ]*
Doldı kūs **ü** nefīr **ü** ʿadliyle
Ḳubbe-i şeş cihāt **ü** çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 58). [ü, ]*
Hilm **ū** temkīn-i ẕātına nisbet
Ẕerreden de ḫafīf kūh-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 63). [ū, ]*
ʿAdl **ü** dādı miyān-ı eżdāda
O ḳadar ṣaldı ṭarḥ-ı emn emān **ü** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 67). [ü, ]*
Ḳılsa nehy-i şiḳāḳ-bīn eġer
Bir ola ḥaşre dek baḫār **u** ḫazān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 74). [u, ]*
Düşmeni Sām **u** Rüstem olsa olur
Ḳabża-i ḳudretinde ḳaddi kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 81). [u, ]*
Çıḳsa ṣayd **u** şikare şīrāne
Ola Nuşirevān o künce revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 85). [u, ]*
Ṣadme-i tünd **ü** tīz rehvārı
Pāy kūpāl olınca gerd-efşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 95). [ü, ]*
O germ-reftār-ı āhuvāne ile
Tek **ü** taz itse ol sebük-cevelān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 100). [ü, ]*
Pādişāḫa sipihr-dergāhā
Ey iden ḫaşmı bī-ser **ü** sāmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 104). [ü, ]*
Sensin ol çeh ki ṣubḥ **u** şām olurum
Saña meddah ḫaşma mersiye-ḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 109). [u, ]*
Be-ulūhiyyet **ü** be-zāt-ı ilāh
Be-ṣıfāt-ı muḳaddes-i Yezdān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 115). [ü, ]*
Be-kerem kârî-i şefīʿ-i ümem
Be-ʿuṣāt **u** be-raḥmet-i Rāḥmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 120). [u, ]*
Be-ten-i māḥrem **ü** dem-i iḥrām
Be-ser **ü** dūş-ı sīne-i ʿüryān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 127). [ü, ]*
Be-ṭavāf-ı ḥarīm-i Beyt-i Ḥarām
Be-leb-i āb-ı Zemzem **ü** ʿaṭşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 140). [ü, ]*
Ey penāh-ı gürūḫ-ı ehl-i kemāl
Vey muʿīn **ü** ẓahīr-i nükte-verān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 148). [ü, ]*
Cürmümi ʿafv idüp benüm olma
Na-seza vażʿ **u** ṭavruma nigerān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 150). [u, ]*
Dil-i şeydā gibi şikest oldı
Şīşe-i ʿahd **ü** sāġar-ı peymān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 176). [ü, ]*

İtdügi cevri gūsfend-i dile
İtmedi ībn-i Malḳoç **u** Ḳaraman *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 186). [u, ]*
Ẓāhir **u** bāṭın eyledüm tevbe
Her ne itdümse āşikār **u** niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 188). [u, ]*
Ne ḳadar itse iddiʿā-yı hüner
Ḥāsid-i dūn **ü** ebter **ü** nādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 206). [ü, ]*
Ne ḳadar itse iddiʿā-yı hüner
Ḥāsid-i dūn **ü** ebter **ü** nādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 206). [ü, ]*
Bu şehüñ tā ti devr-i ʿadlinde
Ola āsūde ʿālem **ü** insān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 232). [ü, ]*
Mesned-i ʿizzet **ü** saʿādetde
Ola pīr olduġınca baḫtı civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 237). [ü, ]*
Ola sermāye-i ʿömrüñ şeb **ü** rūz
Devr-i ebvāb-ı edānīde tebāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 5). [ü, ]*
Bir sözüñ var mı o dīvānda beni
Olıcaḳ naʾib **ü** ḳâđî Allâh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 10). [ü, ]*
Aġla ḥālüñ yüzüñi sür şeb **ü** rūz
Eylemez sāʾili redd-i dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 13). [ü, ]*
Rızḳ-ı maḳsūm gelürken saña ḥayf
Gelmiye ḥırş **u** ṭamaʿdan ikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 20). [u, ]*
Āb-ı rūyuñ dökile minnetle
Bu ise cūd **u** mürüvvet eyvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 30). [u, ]*
Müsteḥiḳ müdbir **ü** muḳbil cerrār
Müttehim gurk **ü** keşende rūbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 37). [ü, ]*
Müsteḥiḳ müdbir **ü** muḳbil cerrār
Müttehim gurk **ü** keşende rūbāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 38). [ü, ]*
Hārmen-i minneti yaḳsun yā Rab
Eṣer-i sūz-ı dil **ü** āteş-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 52). [ü, ]*
Olmasun naḫl-i emel dünyāda
Bār-ı yeʾs ile nigūn-sār **u** dü-tāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 54). [u, ]*
Reşk o dervişe ki yeksāndur aña
Dergeh-i mīr **ü** serāperde-i şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 60). [ü, ]*
Hased ol bī-ser **ü** pā kim bilmez
Ne ġam-ı hırka ne teşviş-i külah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 61). [ü, ]*
Ṣakīn-i ḫāne-i bī-minnet olan
Şeh-i ʿālemdür o bī-ḫayl **ü** sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 64). [ü, ]*
Āferīn ṭabʿ-ı Naẓīme ki odur
Bāġ-ı maʿnā-çemen **ü** feyż-i miyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 70). [ü, ]*
Ne sāye sāye-i şehper-i ṭāʾir-i tevfīḳ
Ki düşdi farḳ-ı ser-i pīr **ü** nev-cüvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 4). [ü, ]*
Ne sāye sāye-i bāl-i hümā-yı ṣulḥ **u** ṣalāḥ
Ki sāyebān-ı hidāyetdür ins ü cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 5). [u, ]*
Ne sāye sāye-i bāl-i hümā-yı ṣulḥ u ṣalāḥ
Ki sāyebān-ı hidāyetdür ins **ü** cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 6). [ü, ]*
Revācgah-ı celāli ciḫānda germ olālı
Metāʿ-ı devlet **ü** iḳbāl-i rāyegān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 30). [ü, ]*
Şükūfesi ola yāḳūt **ü** laʿl eger olsa
Nesīm-i luṭfı revān naḫl-i erġavān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 41). [ü, ]*
Ḥadīka-i emeli sebz **ü** ḥurrem aĥibbânıñ
Riyāż-ı kām-ı ʿadū dembedem ḫazān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 47). [ü, ]*
Sipihri kevkebe-i ḳadr **ü** şānı başdurdı
Tehemten itdi sefer ṣanki heft-ḫvan üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 51). [ü, ]*
Goreydi rūz-ı veġā Rüstemāne peykārın
Olurdı teng ciḫān Sām **u** Ḳahramān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 64). [u, ]*
Seferden eyledi ʿavdet süm-i semendi nola
Başarsa aṭlas **u** zer-beft ü perniyân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 74). [u, ]*
Seferden eyledi ʿavdet süm-i semendi nola
Başarsa aṭlas u zer-beft **ü** perniyân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 74). [ü, ]*
Kemāl-i nāzla raḳşān **u** cilve-rīz olsa
Hıram-ı ʿişve ḫāram ola dilberān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra*

*85). [u, ]*
Varurdı maġribe maşrıkdan evvelīn ḳademe
Şitāb **ü** sürʿatini olsañ imtiḥān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 88). [ü, ]*
Ḳabā-yı nāz münāsib o dilsitān üzre
Ki naz ḥüsn-i digerdür o ḥüsn **ü** ān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 108). [ü, ]*
Şekīb **ü** ṣabrumı yaġmaladı ṣaf-ı müjgān
Dirīġ itdi ḫārāmī o kārvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 115). [ü, ]*
Ola ḳıyamete dek ḫānedānı ābādan
Hudā muʿāmmer ide ṣādr-ı ʿizz **ü** şān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 128). [ü, ]*
Ulüvv-i ḳadr ile olduḳça ḫurrem **ü** ḫandān
Ḥasūd-ı cāhı ola dembedem fiġān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 131). [ü, ]*
Keyḫüsrev-i civān-baḫt Afrāsiyāb-ı Cem-taḫt
Eyler hücumı dil-saḫt Hūşenk **ü** Ḳahramānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 4). [ü, ]*
Dādār-ı dād-perver Dārā-şükūh **ü** leşker İskendere berāber der-bān-ı āsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 5). [ü, ]*
Kâr-āgehi ʿibāduñ ṣulṭānı her bilāduñ
Evreng **ü** ʿadl **ü** dāduñ ḥaḳān-ı kārdānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 10). [ü, ]*
Kâr-āgehi ʿibāduñ ṣulṭānı her bilāduñ
Evreng **ü** ʿadl **ü** dāduñ ḥaḳān-ı kārdānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 10). [ü, ]*
Māḥkūmı ḫalḳ-ı ālem Rum **u** ʿArab ʿAcem hem
Şevḳetle reʾy-i aʿẓam hindū-yı pīl-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 11). [u, ]*
Ḥūrşīd **ü** meh meḫārı heft āsmān ḳaṭārı
Çarḫ-ı berīne sārī fermān-ı sārbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 13). [ü, ]*
Hādim derinde Cemşīd çengī-i bezmi nāhīd
Ṣad zīb **ü** ferle ḫurşīd ṭāvūs-ı gülsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 16). [ü, ]*
ʿAvn-i Hudā penāhı feth **ü** ẓafer sipāhı
Nuṣret refīḳ-ı rāhı tevfīḳ sāyebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 23). [ü, ]*
Hādī reh-i ṣavāba hemvāre şeyḫ **ü** şāba
Maẓlūm-ı dil-ḫārāba miʿmār-ı ʿadli bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 25). [ü, ]*
Hengām-ı luṭf **ü** iḥsān eyler o şāḫ-ı devrān
Hem-rütbe-i Süleymān bir mūr-ı nātüvānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 31). [ü, ]*
ʿAhdinde ḫalḳ ḫoş-ḥāl daʾim müyesser āmāl
Rehvār-ı ʿizz **ü** iḳbāl her demde zīr-i rānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 36). [ü, ]*
Ḳaṣr-ı celāli ḥaḳkā olmış refiʿ **u** vālā
Anuñ sipihr-i mīnā nüh pāye nerdübānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 45). [u, ]*
Mümtāz her hünerde meşḥūr baḥr **u** berde
Şemşīr belde serde tāc-ı zer-i keyānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 51). [u, ]*
Şīrāne ḥārb **ü** cengi ḥayrān ider pelengi
Tīr-i ḳader ḫadengi ḳavs-ı ḳażā kemānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 71). [ü, ]*
Merdāne çekdi şemşīr bal **ü** per açdı her tīr
Haşm oldı bend-i zencīr cıḳdı göge fiġanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 111). [ü, ]*
Ey pādişāḫı dehrüñ cümle bilād **ü** şehrüñ
Mest itdi cām-ı ḳahruñ aʿdā-yı ser-girānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 137). [ü, ]*
Ḥaḳ yāver **ü** muʿīnüñ hemvâre heşt-çīnüñ
Olsun mehīn-i dīnüñ mühr-i leb **ü** deḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 139). [ü, ]*
Ḥaḳ yāver **ü** muʿīnüñ hemvâre heşt-çīnüñ
Olsun mehīn-i dīnüñ mühr-i leb **ü** deḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 140). [ü, ]*
Ey nev-baḫār-ı ʿizzet vey gülbün-i saʿadet
Bulmaz mı ḥadd **ü** ġāyet bāġ-ı ġamuñ ḫazānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 152). [ü, ]*
Ḥallāl-ı müşkilāt ki ẕāt-ı şerīgidür
Ṣadr-ı şerīʿatüñ şeref **ü** zīb **ü** zīveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 20). [ü, ]*

Ḥallāl-ı müşkilāt ki z̲āt-ı şerīgidür
Ṣadr-ı şerīʿatüñ şeref **ü** zīb **ü** zīveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 20). [ü, ]*
ʿOs̲mān ḥayā vü ḥilm ki māḫṣūṣ-ı z̲ātıdur
ʿİlm **ü** feżīlet ile kemālāt-ı Ḥayderī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 30). [ü, ]*
Mesned-nişīn-i faż**l ü** hüner zü-fünūn-ı dehr
Kim ībn-i Ḥacib olsa revā ḥācib-i deri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 33). [ü, ]*
Bezm-i beyān **u** meclis-i maʿnīde vāridāt
Peymāne-i taṣavvurınuñ āy-ı sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 41). [u, ]*
Bir āsitān ki saʾil-i bāb-ı refiʿ idür
Ḥūrşīd **ü** māhı kāse idüp çarḫ̲-ı pür-şitāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 6). [ü, ]*
Bir āsitān ki ṣāḥibidür ḳadr **ü** şānla
Māḫ̲dūm-ı kāmrān u ḫ̲udāvend-i kāmyāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 7). [ü, ]*
Bir āsitān ki ṣāḥibidür ḳadr ü şānla
Māḫ̲dūm-ı kāmrān **u** ḫ̲udāvend-i kāmyāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 8). [u, ]*
Sıddīk-ı ṣıdḳ dāver-i Farūk-menḳābet
ʿOs̲mān-ḥayā vü hilm ʿAlī-sīret **ü** cenāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 10). [ü, ]*
Ser-levḥa-i cerīde-i esrār **u** maʿrifet
Dīvan-ı faż**l** ü dānişe şeh beyt intiḫ̲āb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 13). [u, ]*
Ser-levḥa-i cerīde-i esrār u maʿrifet
Dīvan-ı faż**l ü** dānişe şeh beyt intiḫ̲āb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 14). [ü, ]*
Reşk-i kef-i kerīmi ile baḥr mużtarib
Şerm-i nevāl-ı ṭabʿı ile kānde pīç **ü** tāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 16). [ü, ]*
Reng-i ṣafaḳla virmededür çarḫ̲ dembedem
Yāl-i semend **ü** rifʿate sürḫ̲ī-i ḫ̲iżāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 20). [ü, ]*
Ey dāver-i zemāne ḫ̲ıdīv-i murād-baḫ̲ş
Vey bī-kesāna bārgehi merciʿ **u** meʾāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 26). [u, ]*
İkbāl **ü** cāh u ʿömrüñi efzün ide Hudā
Olsun duʿā-yı devletüñ evrād-ı şeyḫ̲ u şāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 37). [ü, ]*
İkbāl ü cāh **u** ʿömrüñi efzün ide Hudā
Olsun duʿā-yı devletüñ evrād-ı şeyḫ̲ **u** şāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 37). [u, ]*
Zülfiyle seyr-i ḥüsnini setr eylemez baña
Cānan Naẓīm şām **u** seḥerde duʿam alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 16). [u, ]*
ʿArż itmesün felekde meh **ü** mihr rifʿatin
Ol manṣıbı derinde bir ednā ġulām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 23). [ü, ]*
Olsun kemāl **ü** ʿömri fūzun ta ki ehl-i dil
Ders-i duʿā-yı devletini ṣubḥ u şām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 25). [ü, ]*
Olsun kemāl ü ʿömri fūzun ta ki ehl-i dil
Ders-i duʿā-yı devletini ṣubḥ **u** şām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 26). [u, ]*
Fihrist-i rāz-ı dil ki nice faṣl **u** bāb olur
Her ṣafḥası muḳaddime-i ṣad kitāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 1). [u, ]*
Bir dil ki derd-i ʿaşḳ ile zerd ü niẓār ola
Bezm-i şeh muḥabbete tār **u** rebāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 10). [u, ]*
Gelse ḥużūr-ı dānişine ībn-i Ḥācibe
Faż**l** u kemāli perde-i şerm **ü** ḥivāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 30). [ü, ]*
Ṣaff-i niʿal ider yirini saʿd **ü** seyyidüñ
Yā Rab o z̲ū-fünün ne ʿālī cenāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 31). [ü, ]*
Dāmān-ı ʿizz **ü** şānı o ṣādr-ı saʿadetüñ
Hemvāre būsegāh-ı leb-i şeyb **ü** ṣāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 37). [ü, ]*
Dāmān-ı ʿizz **ü** şānı o ṣādr-ı saʿadetüñ
Hemvāre būsegāh-ı leb-i şeyb **ü** ṣāb olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 38). [ü, ]*
Gül-i ṭabʿuñla şemʿ-i z̲ātunı pür-tef **ü** tāb itmiş
Doḳunmış rūzgār-ı nāḫ̲oş ey mīr-i hüner-

perver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 1). [ü, ]*
Seni ḫandān **u** ḥurrem görmedikçe bāġ-ı dünyāda
Gül olsun ḫār-der-pā şemʿ olup ḫāk-i siyeh ber-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 3). [u, ]*
Gül iseñ bülbülündür şemʿ iseñ pervāne-i şevḳuñ
Dil **ü** cānda nedür dirseñ bu nālişler güdāzişler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 8). [ü, ]*
Olma girān-mizāc **ü** sebük-ser ḥaẕer ḥaẕer
Bu ʿarṣada ne saḫt-kemān ne kepāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 3). [ü, ]*
Yeksān olur ḥużūr-ı İlāhīde ʿāḳıbet
İster gedā-yı dehr **ü** gerek şāḫ-zāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 8). [ü, ]*
Hemvāre luṭf **u** cūdı teraḳḳīdedür saña
Sen ḫidmet-i niyāzda dāʾim żiyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 13). [u, ]*
ʿÖmrüñ olınca dergeh-i Ḥaḳda ḫulūsla
Cāh **u** celāl-i devletine var duʿāda ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 16). [u, ]*
Naḳş it şahīfe-i dil **ü** cāna şenāsını
Sayruñ sitāyişinde velī levḥ-i sāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 17). [ü, ]*
Burc-ı sipihr-i sīnede tābān ola müdām
Bir āftāb-ḥüsn **ü** ḳamer-ṭalʿat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 4). [ü, ]*
Keyfiyyeti ḫumāre vire tevbe-i naşūḥ
bī-sāġar **u** şarāb ola bir ḥālet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 16). [u, ]*
Bālīn-i farḳ-ı baḫtum idüp āsitānını
Haḳ-i derinde şubḥ **u** mesā rāḥat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 24). [u, ]*
ʿĀleme şūr bırakmış reviş **ü** reftāruñ
Dehre āşūb şalan fitne-i ber-pāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 9). [ü, ]*
Sensiz ārām idemem fikr **ü** ḫayālüm sensin
Dil-i şeydāda niḫān dīdede peydāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 11). [ü, ]*
Ḳande baḳşam naẕārum ḥāl-i rūḫ-ı ālüñdür
Merdüm-i dīde-i cān **ü** dil-i şeydāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 16). [ü, ]*
Nice Şerḥ, eyleyüm evṣāfunı ey ḫān-ı kerīm
ʿİlm **ü** ʿirfānla bir nüsha-i kübrāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 22). [ü, ]*
Mūr-veş tuḥfe getürdüm derüñe eyle ḳabūl
Kāf-ı rifʿatde Süleymān-fer **ü** ʿānkāsın sen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 28). [ü, ]*
Heẕār ʿacz **ü** niyāz ile geldi dergehüñe
Nigāh-ı merḥamet ister Hudāyegāninden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 29). [ü, ]*
Nola tenezzül-i baḫtıyla ẕıllet **ü** idbār
ʿAdūlaruñ ola āvāre ḫānümānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 33). [ü, ]*
ʿİşret-ābād-ı çemende oldı ezḫāre ṣalā
Her gül **ü** lāle alup bir cām-ı Cem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 8). [ü, ]*
ʿAndelīb-i ḫoş-neva oldı yine ṭabʿ-ı Naẕīm
Dinlesü ñ ol gül-ʿiẕār **u** ġonce-fem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 14). [u, ]*
Hamdü li’llāh ey Muḥammed-ism **ü** māḥmūdü’l-ḫıṣāl
Meḥmedet-ḫvānuñ benüm hem ʿiyd **ü** hem nevruzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 23). [ü, ]*
Hamdü li’llāh ey Muḥammed-ism **ü** māḥmūdü’l-ḫıṣāl
Meḥmedet-ḫvānuñ benüm hem ʿiyd **ü** hem nevruzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 24). [ü, ]*
Hümāyūn ber-hümā-yı evcgāh-ı feṭḥ **u** nuṣretdür
ʿAceb mi aşsa tevfīḳ ile per tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 11). [u, ]*
Sipihri pāymāl **ü** ḳadr-i mihr **ü** māhı pest itmiş
ʿālī bārgah ol muʿteber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 13). [ü, ]*

Sipihri pāymāl **ü** ḳadr-i mihr **ü** māhı pest itmiş
ʿālī bārgah ol muʿteber tūġ-ı şehenşāh̲ī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 13). [ü, ]*
Deylā-yı midḥati beni dīvāne eyledi
Oldum kemāl-i ʿacz **ü** ḳuşūr ile jāj-hāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 10). [ü, ]*
Ṭabʿ-ı kerem-şiʿār ı dil-fürūz **u** cān-fezā
Dest-i direm-niş̲ārı ferāḥ-baḫş **u** ġam-zidāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 15). [u, ]*
Ṭabʿ-ı kerem-şiʿār ı dil-fürūz **u** cān-fezā
Dest-i direm-niş̲ārı ferāḥ-baḫş **u** ġam-zidāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 16). [u, ]*
Kilk-i nikāt-perveri ḥallāl-ı müşkilāt
Nuṭḳ-ı ḥayāt-güsteri cān-baḫş **u** dil-güşāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 18). [u, ]*
Dārā şükūh **u** debdebe dādār-ı dād-ger
İsfendiyār-kevkebe Afrāsiyāb-rāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 19). [u, ]*
Muḥīt-i cūd yem-i luṭf **u** ḳulzüm-i iḥsān
Eyā keremle iden ġarḳ-ı şerm ʿummānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 1). [u, ]*
Gūş eyleyüp vefātını nāgāh didiler
Kim var ise o demde ṣıġār **u** kibārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 6). [u, ]*
Şeyḫ-i güzīn **ū** pīr-i kerāmet-penāh idi
Ġavs̲-ı zemāne ḳuṭb-ı felek-bārgāh, idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 1). [ū, ]*
ʿĀlem bilürdi ẓāḫir **u** bāṭın velāyetin
Mülk-i kemāle ṣūret ü maʿnīde şāḫ idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 5). [u, ]*
ʿĀlem bilürdi ẓāḫir u bāṭın velāyetin
Mülk-i kemāle ṣūret **ü** maʿnīde şāḫ idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 6). [ü, ]*
Ḥaḳḳā ki maẓḫār. olmak içün bir duʿāsına
Pīr **ü** civan ṣabāḥ u mesāda çekerdi ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 4). [ü, ]*
Ḥaḳḳā ki maẓḫār. olmak içün bir duʿāsına
Pīr ü civan ṣabāḥ **u** mesāda çekerdi ṣaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 4). [u, ]*
Faż̲l **u** kemāl mektebiñiñ pīr-i kāmili
ʿİlm-i ledün mesāʾilinüñ şeyḫ-i ʿārifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 3). [u, ]*
Nedür ol şahs-ı laġar **u** cerrār
Bir ayaġ üstine ider reftār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 1). [u, ]*
Aḳ ḥisar üzre cemʿ olup leşker
Leşkere hep o sīm **ü** zer ḫarcar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 6). [ü, ]*
Ḳalʿa bāzūsına beñzer dem-i ceng
Her biri ḫaşma atar top **u** tüfeng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 12). [u, ]*
İçinde çar ʿunṣurdan üçü var
Yidi gencüñ türāb **ü** āb ile nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 10). [ü, ]*
Nedür ol sīne-çāk **u** rāst-ḳāmet
Ki ẓāhir ḳāmetinden istiḳāmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 1). [u, ]*
Dilinde daʾimā tefsir **ü** Ḳurʾān
Derūnında velī zünnār pinḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 3). [ü, ]*
Kendi ʿüryān gezer anuñ ekş̲er
ʿAvreti giydügi zer **ü** zīver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 8). [ü, ]*
Zer **ü** sīm ile pür-zīver şeb **ü** rūz
Serāser cāmesi zer-beft **ü** zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [ü, ]*
Zer **ü** sīm ile pür-zīver şeb **ü** rūz
Serāser cāmesi zer-beft **ü** zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [ü, ]*
Zer **ü** sīm ile pür-zīver şeb **ü** rūz
Serāser cāmesi zer-beft **ü** zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 4). [ü, ]*
Dili yoḳ aġzı var amma ki her gāh
Hemān söyler yürür şām **u** seḥergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [u, ]*
Nedür ol efʿī-i pür-şur **ü** teşvīr
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 1). [ü, ]*
Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra ey dil
Olur bī-cām **u** mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 10). [u, ]*
Nedür ol efʿî-i pür-şur **ü** teşvīr
Miyān-ı gerdeninde bend-i zencīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 1). [ü, ]*
Çıḳınca ḫānesinden ṭaşra ey dil

Olur bī-cām **u** mey sermest-i ḳanzil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 10). [u, ]*
Her dūn ki māl **ü** cāh ile fevḳa'l-ʿalādadur
Ḳārūn da olsa menzili taḥte'ş-şerādadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 8, Mısra 1). [ü, ]*
Derdimüñ çāresini bulmadı ne mīr **ü** ne şāh
Luṭfuña ḳaldı kerem senden olur yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 1). [ü, ]*
Reh-i ṭalebde şeb **ü** rūz diñledüm ceresi
Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [ü, ]*
Reh-i ṭalebde şeb **ü** rūz diñledüm ceresi
Gelince menzil-i maḳṣūde diñmedi nefesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 32, Mısra 1). [ü, ]*
Geldi o mest-i nāz ile ṣoḥbet zamānları
Būs **ü** kenār demleri vuṣlat zamānları *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 2). [ü, ]*
Ẕātuñda bul güher gibi tāb **u** ṭarāveti
Gül gibi alma şebnem-i terden leṭāfeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 1). [u, ]*
Hudāvend-i serīr-i mülk-i sermed
Muḥammed Muṣṭafā Māḥmud **u** Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 10). [u, ]*
Hamīd **ü** ḫamīd **ü** Ḳāsım u ʿĀḳıb
Beyān **ü** ḥüccet **ü** bürhan u ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 13). [ü, ]*
Hamīd **ü** ḫamīd **ü** Ḳāsım u ʿĀḳıb
Beyān **ü** ḥüccet **ü** bürhan u ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 13). [ü, ]*
Hamīd ü ḫamīd ü Ḳāsım **u** ʿĀḳıb
Beyān ü ḥüccet ü bürhan **u** ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 13). [u, ]*
Hamīd **ü** ḫamīd **ü** Ḳāsım u ʿĀḳıb
Beyān **ü** ḥüccet **ü** bürhan u ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 14). [ü, ]*
Hamīd **ü** ḫamīd **ü** Ḳāsım u ʿĀḳıb
Beyān **ü** ḥüccet **ü** bürhan u ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 14). [ü, ]*
Hamīd ü ḫamīd ü Ḳāsım **u** ʿĀḳıb
Beyān ü ḥüccet ü bürhan **u** ṣāḥib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 14). [u, ]*
Ḥālīl **ü** hem Ḥabīb **ü** hem Ṭabīb ol
Ḳarīb **ü** hem münīb **ü** hem ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 15). [ü, ]*
Ḥālīl **ü** hem Ḥabīb **ü** hem Ṭabīb ol
Ḳarīb **ü** hem münīb **ü** hem ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 15). [ü, ]*
Ḥālīl **ü** hem Ḥabīb **ü** hem Ṭabīb ol
Ḳarīb **ü** hem münīb **ü** hem ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 16). [ü, ]*
Ḥālīl **ü** hem Ḥabīb **ü** hem Ṭabīb ol
Ḳarīb **ü** hem münīb **ü** hem ḫaṭīb ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 16). [ü, ]*
Nebī vü mürsel **ü** mehdi vü hāşir
Şehīd **ü** şāḫid **ü** muḫtar u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 19). [ü, ]*
Nebī vü mürsel **ü** mehdi vü hāşir
Şehīd **ü** şāḫid **ü** muḫtar u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 20). [ü, ]*
Nebī vü mürsel **ü** mehdi vü hāşir
Şehīd **ü** şāḫid **ü** muḫtar u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 20). [ü, ]*
Nebī vü mürsel ü mehdi vü hāşir
Şehīd ü şāḫid ü muḫtar **u** nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 20). [u, ]*
Raḳīb **ü** āmir **ü** nāhī vü ʿālim
Muḥāllil māhī vü dāʿī muḥārrim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 21). [ü, ]*
Raḳīb **ü** āmir **ü** nāhī vü ʿālim
Muḥāllil māhī vü dāʿī muḥārrim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 21). [ü, ]*
Hāris **ü** ʿādil **ü** hādī vü ḫātim
Cevād u hem ġanī fettāḥ u kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 23). [ü, ]*
Hāris **ü** ʿādil **ü** hādī vü ḫātim
Cevād u hem ġanī fettāḥ u kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 23). [ü, ]*
Hāris ü ʿādil ü hādī vü ḫātim
Cevād **u** hem ġanī fettāḥ **u** kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 24). [u, ]*
Hāris ü ʿādil ü hādī vü ḫātim
Cevād **u** hem ġanī fettāḥ **u** kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 24). [u, ]*
Mübīn **ü** nūr imām ümmī vü ḥafıẓ
Muṭīʿ muḳteşīd meẕkūr u vaʿiẓ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 27). [ü, ]*
Mübīn ü nūr imām ümmī vü ḥafıẓ
Muṭīʿ muḳteşīd meẕkūr **u** vaʿiẓ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 28). [u, ]*
Mutavassıṭ **u** Ḥaḳḳ **u** hem sābıḳ oldur
Muṣāddaḳ mühtedī vu ṣādık oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 29). [u, ]*
Mutavassıṭ **u** Ḥaḳḳ **u** hem sābıḳ oldur

Muṣāddaḳ mühtedī vu ṣādık oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 29). [u, ]*
Sabur **u** hem şekūr **u** ṣākir oldur
Daḫi müzzemmil ü müddeṩṩir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 31). [u, ]*
Sabur **u** hem şekūr **u** ṣākir oldur
Daḫi müzzemmil ü müddeṩṩir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 31). [u, ]*
Sabur u hem şekūr u ṣākir oldur
Daḫi müzzemmil **ü** müddeṩṩir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 32). [ü, ]*
Reşīd **ü** ṭāḫir oldur hem muṭahḫār
Faṣih u nāṭıḳ oldur hem muẓaffer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 33). [ü, ]*
Reşīd ü ṭāḫir oldur hem muṭahḫār
Faṣih **u** nāṭıḳ oldur hem muẓaffer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 34). [u, ]*
Ey muʿīn **ü** ẓāhir olan Allāh
ʿĀcize dest-gīr olan Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 1). [ü, ]*
Sen muʿīn **ü** zahīrüm ol yā Rab
ʿĀcizüm dest-gīrüm ol yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 3). [ü, ]*
Ṣeref-i Ḥażret-i muḥammed içün
Ṣaḥb **u** evlād **u** āl-i Aḥmed içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 6). [u, ]*
Ṣeref-i Ḥażret-i muḥammed içün
Ṣaḥb **u** evlād **u** āl-i Aḥmed içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 6). [u, ]*
O ḥabībüñ cemāli ḥürmetine
Saña ḳurb **ü** viṣāli ḥürmetine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 8). [ü, ]*
Ḥaṣan ile Ḥüseyn ḥürmetine
Veled **ü** vālideyn ḥürmetine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 12). [ü, ]*
Baña luṭf it murād **u** maḳṣūdum
Ey Kerīm ü Rāḥīm maʿbudum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 13). [u, ]*
Beni böyle ġarīb **ü** āvāre
Ḳomasun firḳatiyle bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 25). [ü, ]*
Naẓarumda felek degüldi kelek
ʿAynuma gelmez idi ḥūr **ü** melek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 52). [ü, ]*
Ġamden olmışdı cān ü dil ʿārī
Germ idi ẕevḳi **u** şevḳ bāzārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 56). [u, ]*
Pür-neşāṭ idi meclis-i ṭarabum
ʿİyd **ü** Ḳadr olmış idi rūz **ü** şebüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 58). [ü, ]*
Pür-neşāṭ idi meclis-i ṭarabum
ʿİyd **ü** Ḳadr olmış idi rūz **ü** şebüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 58). [ü, ]*
ʿİyş **ü** ʿişretde şād u ḫurrem iken
Bezm-i ʿālemde böyle bī-ġam iken *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 63). [ü, ]*
Mülk-i cān **u** dil oldı pür-teşvīr
Fitne-i ʿaşḳ itdi şūr-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 73). [u, ]*
Zülfi sünbül ḫaṭı benefşe-i ter
Lāle-ḥad gül-ʿiẕār **u** nesrīn-ber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 100). [u, ]*
Ebrūvānı keşide iki kemān
Nāvek-i çeşmine hedef dil **ü** cān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 106). [ü, ]*
Pīşesi nāz **ü** ʿişve -endīşe
Hem cefākār u hem vefā-pīşe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 117). [ü, ]*
Pīşesi nāz ü ʿişve -endīşe
Hem cefākār **u** hem vefā-pīşe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 118). [u, ]*
Gerçi maḥbūb-ı şūḫ **u** şengüldür
Āşināsı hezār bir güldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 119). [u, ]*
Yir içerken anuñla şām **u** seḥer
Baña dirken peder ben aña püser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 137). [u, ]*
Sebeb oldı firāḳ -ı cānāne
Dil **ü** cānumda dāġ-ı hicrāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 140). [ü, ]*
Nice günler ġarīb **ü** āvāre
Bi-dil **ü** bī-ḳarār u bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 161). [ü, ]*
Nice günler ġarīb **ü** āvāre
Bi-dil **ü** bī-ḳarār u bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 162). [ü, ]*
Nice günler ġarīb ü āvāre
Bi-dil ü bī-ḳarār **u** bī-çāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 162). [u, ]*
Māḥrem-i rāz **u** yār-i ġārum idi
Kūşe-i ġamde ġam-güsārum idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 167). [u, ]*
Cān **u** dilden muḥibb ü ṣādıḳdur
Maẓhar-ı luṭfuñ olsa lāyıḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 173). [u, ]*
Cān u dilden muḥibb **ü** ṣādıḳdur
Maẓhar-ı luṭfuñ olsa lāyıḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 173). [ü, ]*
Gāh nāz **u** gehī niyāz olmış

Arada çoḳ niyāz **u** nāz olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 187). [u, ]*
Gāh nāz **u** gehī niyāz olmış
Arada çoḳ niyāz **u** nāz olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 188). [u, ]*
Cüst **ü** cū eyleyüp anı buldum
Nerede olduġın māḥālle-i yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 223). [ü, ]*
Ḳadd-i Ṭūbā-ḳıyām **u** Sidre-ḫıram
Ey cinān-ı cemāle ḥūr-ı sirişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 233). [u, ]*
Nice bir zār **u** bī-ḳarār olayum
Beni ḳıldı niẕār o mūy miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 257). [u, ]*
Baġrumuñ başına nigāh eyle
Cān **u** dilden Naẕīm-i ʿāṣıḳuñam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 264). [u, ]*
Seni sevdiyse kāfir olmadı dil
Ehl-i buġż **u** ġarażda dīn olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 282). [u, ]*
Ḳalb-i müʾminde kibr **ü** kīn olmaz
Nola ʿafv eyleseñ benüm günehüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 283). [ü, ]*
Deşṭ **ü** dāmānūña yüzüm sürdüm
Bulmış idi kemāl-ı ẕevḳ-ı viṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 297). [ü, ]*
Ṣıdḳ **u** kiẕbüm bilindi şād oldum
Oldılar rū-siyāh ehl-i nifāḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 309). [u, ]*
Zülf-i zencīresīne bend **ü** giriftār olalı
Ḥüsn-i ḫulḳıyla görüp ʿāṣıḳ-ı dīdār olalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 9). [ü, ]*
Fikr-i zülfi dili āşüfte-i sevdā itdi
ʿAḳlumı ʿaşḳ ile pür-şûriş **ü** ġavġa itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 14). [ü, ]*
Mihr-i ruḫşār **u** meh-i rūyına ḳurbān olayum
ʿIyd-i aḍḥā-yı ser-i kūyına ḳurbān olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 21). [u, ]*
Nola olsam dil **ü** cān ile ḳulı ḳurbānı
Dil **ü** cāhdan severüm ben o şeh-i ḫūbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 33). [ü, ]*
Nola olsam dil **ü** cān ile ḳulı ḳurbānı
Dil **ü** cāhdan severüm ben o şeh-i ḫūbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 34). [ü, ]*
Ey zīr-i nigīn-i daʿveti mūr **ü** melaḫ
ʿAfv **ü** keremle maʿṣiyet-i mihrle yaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 1). [ü, ]*
Ey zīr-i nigīn-i daʿveti mūr **ü** melaḫ
ʿAfv **ü** keremle maʿṣiyet-i mihrle yaḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 2). [ü, ]*
Ey nām-ı şerifi sübḥa-pīrā-yı dürūd
Hem Aḥmed **ü** hem Muḥammed **ü** hem Māḥmūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 2). [ü, ]*
Ey nām-ı şerifi sübḥa-pīrā-yı dürūd
Hem Aḥmed **ü** hem Muḥammed **ü** hem Māḥmūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 2). [ü, ]*
Ey ḳurb-ı serīr **ü** lī müce'llā-maḳam
Levlāk lema ḥālāktü'l-eñak-efser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 1). [ü, ]*
Hayru'l-beşer **ü** ḫulāṣa-i mevcūdāt
Sulṭān-ı rüsül şeh-i nübüvvet- kişver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 10, Mısra 3). [ü, ]*
Ey ṣubḥ-ı cebīni maşrıḳ-ı neyyir-i rāz
Ḥūrşīd **ü** ḳamer ġam ile pür-sūz **ü** güdāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 2). [ü, ]*
Ey ṣubḥ-ı cebīni maşrıḳ-ı neyyir-i rāz
Ḥūrşīd **ü** ḳamer ġam ile pür-sūz **ü** güdāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 2). [ü, ]*
Olmış perr **ü** bāl-i ḳudsiyān-ı melekūt
Şeh-rāh-ı muḥabbetinde çārūb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 11, Mısra 3). [ü, ]*
Ey şems **ü** ḳamer ḳaṭar-ı mihrinde ceres
Sīmurġ ser-i simāt-ı ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 1). [ü, ]*
Redd itme derüñde bir gedādur şāḫum
Bī-çāre Naẕīm nā-murād **u** bī-kes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 12, Mısra 4). [u, ]*
Ey pādişeh-i serīr-i Baṭḥā vü Ḳureyş
Dīdār-ı şefīḳ **u** dāver-i ümmet-i ceyş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 13, Mısra 2). [u, ]*
Ey cennet-i bāġ-ı kūyu Firdevs-i riyāż
Tesnīm **ü** ṭuḥūr o cennete āb-ı ḥıyāż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 2). [ü, ]*
Ey nūr-ı şūḫūda Maẕḫār **u** müstaġraḳ

Mirʾāt daḫi secencel-i ruʾyet-i Ḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 1). [u, ]*
İḳrār-ı nübüvvetiyle der-ṣubḥ **u** mesā
Zīb-i leb-i kāʿināt ṣaddaḳ ṣaddaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 3). [u, ]*
Ey ṣaf-zede-i muḥabbeti ins **ü** melek
Çevgān-ı ġamında kūy-ı ser-geşte felek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 22, Mısra 1). [ü, ]*
Ey Sidre-mekān **u** Kürsī-i ʿArş- mekīn
Vey taḫt-ı revānı Refref-i ḳurb- maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 3). [u, ]*
Ebû Bekr **ü** ʿÖmer cenāb-ı ʿOṯmān u ʿAlī
Eyvān-ı refiʿ-ı serāyına çār erkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 25, Mısra 3). [ü, ]*
Ey harman-ı ʿaşḳına felek dāne-i cev
Horşīd **ü** ḳamer tennūr-ı mihrinde ʿalev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 2). [ü, ]*
Leb-teşne zülāl-i nuṭḳına Ḫıżr **u** Mesiḥ
Ḥayrān-ı tecellī-i cemāli Mūsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 3). [u, ]*
Ben ḫvār **u** ẕelīli kām-yāb it yā Rab
Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 1). [u, ]*
Geldüm ḳapuña fakır **ü** muḥtac ẕelīl
Fażl u keremüñle feṯḥ-i bāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 3). [ü, ]*
Geldüm ḳapuña fakır ü muḥtac ẕelīl
Fażl **u** keremüñle feṯḥ-i bāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 4). [u, ]*
Tā Ḥaşr niṣār-ı ravża-i pāki ola
Hemvāre ṭabaḳ ṭabaḳ taḥiyyāt **u** ṣalāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 4). [u, ]*
Ṣal farḳ-ı Naẓīme sāye-i merḥametüñ
Pür-tāb **ü** tef-i ḳıyāmet olduḳda ʿusāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 4). [ü, ]*
Ey vaṣf-ı ṣıfātı Ḳul hüva’llāhu aḥad
Rāḥman **u** Rāḥim ü Ḥayy ü Ḳayyum ü Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 2). [u, ]*
Ey vaṣf-ı ṣıfātı Ḳul hüva’llāhu aḥad
Rāḥman u Rāḥim **ü** Ḥayy **ü** Ḳayyum **ü** Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 2). [ü, ]*
Ey vaṣf-ı ṣıfātı Ḳul hüva’llāhu aḥad
Rāḥman u Rāḥim **ü** Ḥayy **ü** Ḳayyum **ü** Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 2). [ü, ]*
Maʿmūre-i kibriyāsınuñ ʿarżı ezel
Mülk-i ḳudüm **ü** beḳāsınuñ ṭūli ebed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 4). [ü, ]*
Muhyī vü Mümīt lem-yelid daʾim **ü** ferd
Lem yūled lem yekūn lehu küfüven aḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 3). [ü, ]*
Zīb-i şeref Maḳām-ı Māḥmūd Naẓīm
Maḥbūb-ı Hudā Muḥammed **ü** Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 4). [ü, ]*
Ey şems **ü** ḳamer tennūr-ı mihrinde ḳābes
Sīmurġ simāṭ-ı derd-i ʿaşḳında meges *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 1). [ü, ]*
Sīrāb-ı zülāl-i keremi Ḫıżr **ü** Mesīḥ
Mihmān-ı simāṭ-ı niʿamı rūḫ-ı Ḥālil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 49, Mısra 3). [ü, ]*
Ey dil nice bir düruġ **u** lāf eyleyelüm
Gel vaʿdemüze yitir ḫilāf eyleyelim. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 1). [u, ]*
Faḫr-i dü-ciḫāne ʿarż-ı efsūs idelüm
ʿAşḳ ile dili çerāġ **u** fānūs idelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 54, Mısra 2). [u, ]*
Şerm-i cürm ile mefḫār-i rüsülüñ
ʿAfv **ü** luṭfından olmazuz meʾyus *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 2). [ü, ]*
Bir bī-kes **ü** bir ġarībüñüm eyle ḳabūl
Ben bī-kesi ben ġarībüñi redd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 3). [ü, ]*
Luṭf **ü** keremüñden beni maḥrūm itme
Luṭf **ü** keremüñ ḥürmetine yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 3). [ü, ]*
Luṭf **ü** keremüñden beni maḥrūm itme
Luṭf **ü** keremüñ ḥürmetine yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 4). [ü, ]*
Bir neşve-i müyesser eyle kim bilmeyeyüm
Ne mebdeʾ **ü** ne meʿâdımı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 4). [ü, ]*
Ey ins **ü** melek muṭavvaḳ-ı fermānı

Vey kūy-ı zemīn rübūde-i çevgānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 1). [ü, ]*
Naʿl-i zer **ü** mıh-ı sīm-rāḫşı çarḫūñ
Şems **ü** ḳamer **ü** kevākib-i rāḫşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 3). [ü, ]*
Naʿl-i zer **ü** mıh-ı sīm-rāḫşı çarḫūñ
Şems **ü** ḳamer **ü** kevākib-i rāḫşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 4). [ü, ]*
Naʿl-i zer **ü** mıh-ı sīm-rāḫşı çarḫūñ
Şems **ü** ḳamer **ü** kevākib-i rāḫşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 4). [ü, ]*
Redd itme ġarīb **ü** bī-kesüm eyle ḳabūl
Ey taḫṭgeh-i saʿādetüñ ṣulṭānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 3). [ü, ]*
Ḥāle göre söyle ḳālüñi olma ḥaẕer
Mānend-i mināre kec-dil **ü** rāst-nümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 4). [ü, ]*
Serdār o ḫıdīv-i Ḳahramān-ferdür kim
Seylī-ḫūr-i rezmi Rüstem **ü** Gīv **ü** Güşāsb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 4). [ü, ]*
Serdār o ḫıdīv-i Ḳahramān-ferdür kim
Seylī-ḫūr-i rezmi Rüstem **ü** Gīv **ü** Güşāsb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 4). [ü, ]*
Ey kāküli şām-ı Ḳadr **ü** ʿarıżı ʿıyd
Vey ṣubḥ-ı cemāli rūz-ı nevrūz-ı saʿīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 1). [ü, ]*
Havf ile recāda eyleme ser-gerdān
Ey hicr **ü** viṣāli ʿāşıka yeʾs **ü** ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 4). [ü, ]*
Havf ile recāda eyleme ser-gerdān
Ey hicr **ü** viṣāli ʿāşıka yeʾs **ü** ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 4). [ü, ]*
Cān **u** dili kākülüñ ki teslḫire çeker
Her bir ḫamı dūd-ı āhı zencīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 1). [u, ]*
Naḳd-i dil **ü** cāna derd-i ʿaşḳ erzāndür
Amma ki Naẕīm bir ḫārīdār ister *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 87, Mısra 3). [ü, ]*
ʿĀşıḳ mıdur ol ki ḫidmet-i cānānda
Miskīn **ü** żaʿif iken tenû-mend olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 4). [ü, ]*
Hursend-i ḫayāl-i yār olan ḥayrānuñ
Pāy-ı naẕarında āmed **ü** reft olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 97, Mısra 4). [ü, ]*
Mestāne çekince ġamzesi ḫançer-i tīz
Eyler nigehi füsūn **ü** nāz ile sitīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 2). [ü, ]*
Ey zülf-i siyāhı pūşiş-i Kaʿbe-i nāz
Cān **u** dile ebrūvānı miḥrāb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 2). [u, ]*
Ey eblaḳ-ı luṭf **ü** cūdı pür-cünbüş-i nefʿ
Bī-tābī-i pāy-ı rāḥatum olmadı defʿ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 107, Mısra 1). [ü, ]*
Ey seyyid **ü** saʿd ḫāk-būs-ı ḳademüñ
Vey çeşm-i füḥūle sürme gerd-i ḥaremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 1). [ü, ]*
Ey şems-i şeref-maṭlaʿ **u** bercīs-maḳām
Naḳış ḳuluñum māh-ṣıfāt ṣubḥla şām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 114, Mısra 1). [u, ]*
Her ṣubḥ mesāda kārumuz ġañet **ü** nevm
Baḳşān bize benzemez ciḫānda bir ḳavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 1). [ü, ]*
Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz
Ne ḥac ne ẕekāt **u** ne ṣalāt ile na ṣavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 4). [u, ]*
Haṭ gülmese ṣabr iderdüm iḳrāruña līk
El virse eġer o ʿahd **ü** peymāne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 4). [ü, ]*
Yārüñ ki ḫayāli çeşm-i terden geçdi
Ceyhūn-ı sirişk deşt **ü** dereden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 2). [ü, ]*
İder endūh **u** ġam encāma āġāz
Olur rāmişger-i şādī ṭarab-sâz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 13). [u, ]*
Ḳahramān-ı pür-hüner ṣāḥib-kırān-ı baḥr **u** ber
Şuḳḳa-pīrā-yı ẓafer şāḫenşeh-i nuṣret-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 1). [u, ]*
Kelle-i aʿdāyı ġalṭān itdi pāy-ı rāḫşına
Güy **ü** çevgān oynadı ṣaḥn-ı veġāda gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 10). [ü, ]*
Nemçe ṭaburın bozup ḳırdı geçürdi tīġdan
Güş idince müjde-i fetḥin idüp ḫamd **ü** ṡenā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 1, Mısra 12). [ü, ]*
Pādişāḫ-ı baḥr **ü** her Hān Muṣṭafā-yı

kāmrān
Kim derinde ḫāk-rūb olsa revā bāl-i hümā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 1).*
*[ü, ]*
Ṭuʿme-ḫvār-ı sofra-i inʿāmı derviş **ü** ġanī
Kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı iḥsānı şulṭān u gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 7).*
*[ü, ]*
Ṭuʿme-ḫvār-ı sofra-i inʿāmı derviş ü ġanī
Kāse-şūy-ı maṭbaḫ-ı iḥsānı şulṭān **u** gedā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 8).*
*[u, ]*
Şermsār-ı ḫākrāh-ı dergehi müşg **ü** ʿabīr
Münfaʿil gerd-i ḥarīm-i ʿizzetinden kīmyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 9).*
*[ü, ]*
Halḳa-bāb-ı refiʿ-i devleti ḫurşīd **ü** māh
Bārgāh-ı ʿizzetinde bir gedā çarḫ-ı dü-tā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 13).*
*[ü, ]*
Bunca ṣuyı bunca demlerdür anuñ dergāhına
Dīdesinden āb-ı ḥasret-rīz idi ṣubḥ **u** mesā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 6).*
*[u, ]*
Ḫıżr-ı fermānıyla aḳdı lūle-i māʾü’l-ḥayāt
Yapdı böyle çeşme-i cān-baḫş **u** ʿāyn-ı dil-küşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 10). [u, ]*
Bu zülāl-i ṣāfa bu āb-ı leṭāfet-pervere
Kūze-i zerrīn **ü** sīmīn olsa mihr **ü** meh sezā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 12).*
*[ü, ]*
Bu zülāl-i ṣāfa bu āb-ı leṭāfet-pervere
Kūze-i zerrīn **ü** sīmīn olsa mihr **ü** meh sezā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 12).*
*[ü, ]*
Ṣāḥib-i tıġ **u** ḳalem rāfiʿ-i rāyāt-ı himem
Rāfiʿ-i ẓulm ü sitem dād-penāh-ı żuʿafā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 11).*
*[u, ]*
Ṣāḥib-i tıġ u ḳalem rāfiʿ-i rāyāt-ı himem
Rāfiʿ-i ẓulm **ü** sitem dād-penāh-ı żuʿafā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 12).*
*[ü, ]*
Hamī-i dīn **ü** düvel māḥī-i her mekr **ü** ḥiyel
Nāẓır-ı mülk **ü** milel kehf-i emān-ı fuḳarā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 13).*
*[ü, ]*
Hamī-i dīn **ü** düvel māḥī-i her mekr **ü** ḥiyel
Nāẓır-ı mülk **ü** milel kehf-i emān-ı fuḳarā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 13).*
*[ü, ]*
Hamī-i dīn **ü** düvel māḥī-i her mekr **ü** ḥiyel
Nāẓır-ı mülk **ü** milel kehf-i emān-ı fuḳarā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 14).*
*[ü, ]*
Āṣaf-ı dehr **ü** ʿÖmer-ʿadl **ü** Ebū Bekr-şiyem
Ḥasenü’l-ḫulḳ u ʿAlī-sīret **ü** ʿOṡmān-ḥayā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 19).*
*[ü, ]*
Āṣaf-ı dehr **ü** ʿÖmer-ʿadl **ü** Ebū Bekr-şiyem
Ḥasenü’l-ḫulḳ u ʿAlī-sīret **ü** ʿOṡmān-ḥayā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 19).*
*[ü, ]*
Āṣaf-ı dehr ü ʿÖmer-ʿadl ü Ebū Bekr-şiyem
Ḥasenü’l-ḫulḳ **u** ʿAlī-sīret ü ʿOṡmān-ḥayā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 20).*
*[u, ]*
Āṣaf-ı dehr **ü** ʿÖmer-ʿadl **ü** Ebū Bekr-şiyem
Ḥasenü’l-ḫulḳ u ʿAlī-sīret **ü** ʿOṡmān-ḥayā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 20).*
*[ü, ]*
Māh-dīdār **u** ʿUṭārid-ḳalem ü Zühre-cebīn
Müşterī-rāy **u** sitāre-sipeh ü mihr-livā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 21).*
*[u, ]*
Māh-dīdār u ʿUṭārid-ḳalem **ü** Zühre-cebīn
Müşterī-rāy u sitāre-sipeh **ü** mihr-livā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 21).*
*[ü, ]*
Māh-dīdār **u** ʿUṭārid-ḳalem ü Zühre-cebīn
Müşterī-rāy **u** sitāre-sipeh ü mihr-livā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 22).*
*[u, ]*
Māh-dīdār u ʿUṭārid-ḳalem **ü** Zühre-cebīn
Müşterī-rāy u sitāre-sipeh **ü** mihr-livā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 22).*
*[ü, ]*
Cūd **ü** iḥsān **ü** mürüvvetde ḫudāvend-i cevād
Daniş **ü** ʿakl u kiyāsetde ḫıdīv-i dānā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 23).*
*[ü, ]*
Cūd **ü** iḥsān **ü** mürüvvetde ḫudāvend-i cevād

Daniş **ü** ʿakl u kiyāsetde ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 23). [ü, ]*
Cūd **ü** iḥsān **ü** mürüvvetde ḫudāvend-i cevād
Daniş **ü** ʿakl u kiyāsetde ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 24). [ü, ]*
Cūd ü iḥsān ü mürüvvetde ḫudāvend-i cevād
Daniş ü ʿakl **u** kiyāsetde ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 24). [u, ]*
Ḥıżr-maḳdem o Sikender-ḥaşem **ü** ʿünvānuñ
Görse dārātını der-bānı olurdı Dārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 27). [ü, ]*
Şeb-i rezminde o encüm-sipeh-i dehre olur
Māh-ı nev tīġ **u** kemer-bend-i muraṣṣaʿ cevzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 34). [u, ]*
Hıżr **u** īlyās olup rehberi baḥr **u** berde
Dest-gīri ola her ḥālde ʿavn-i Mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 47). [u, ]*
Hıżr **u** īlyās olup rehberi baḥr **u** berde
Dest-gīri ola her ḥālde ʿavn-i Mevlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 47). [u, ]*
Ḳande kim ʿatf-ı ʿinān itse refīḳi tevfīḳ
Reh-nümā ʿavn **ü** ẓafer leşker-i nuṣret be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 50). [ü, ]*
Eyvān-ı ser-bülendin seyr eyleyüp ʿaceb mi
Geçse yire ḥayādan ṭāḳ **u** revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 10). [u, ]*
Ferīdü'd-dehr Dāmād Efendi-zāde kim oldur
ʿArûs-ı dāniş **ü** ʿirfāna ṭabʿıyla tütuḳ-pîrâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 2). [ü, ]*
ʿAdāletle Stanbūla geçüp mesned-nişīn oldı
Eḥibbā şād **u** ḫurremdür mükedder ḫāṭır-ı aʿdā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 4). [u, ]*
Vaḥīdü'l-ʿasr o kim ẕāt-ı şerīf-i ercümendidür
Kemālat **u** hünerle ʿālem-ārā fażıl-ı yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 6). [u, ]*
Edīb-i ẕû-fünûn niḥrîr-i kāmil kim odur şimdi
Efāżıl içre ʿilm **ü** fażl ile ʿallāme-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 8). [ü, ]*
Yitişdi berg **ü** bārı şāḫsār-ı ʿadl **ü** inṣāfuñ
Niḥāl-i maʿdeletden mīve-çīn oldı yine dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 9). [ü, ]*
Yitişdi berg **ü** bārı şāḫsār-ı ʿadl **ü** inṣāfuñ
Niḥāl-i maʿdeletden mīve-çīn oldı yine dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 9). [ü, ]*
Bir Ḥasan-nām Ḥüseyn-aḫlāḳuñ
Rūḫına liḥye virüp ḥüsn **ü** baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 2). [ü, ]*
Fażıl-ı pür-hüner İsḥāḳ Efendi ki odur
Diḳḳat **ü** dāniş ile seyyid-i saʿd-isti dād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 2). [ü, ]*
Kātib-i çarḫ sunar destine levḥ **ü** ḳalemi
Şiʿr **ü** inşāda idince ḳalemi ṭarḥ-ı sevād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 3). [ü, ]*
Kātib-i çarḫ sunar destine levḥ **ü** ḳalemi
Şiʿr **ü** inşāda idince ḳalemi ṭarḥ-ı sevād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 4). [ü, ]*
Āsitānında Züḫāl bir ḥabeşī ḫādimdür
Dergeh-i ʿişmetine ḫidmet ile ḫurrem **u** şād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 14). [u, ]*
Mihr bir cāriyedür māh ġulām-ı dolāb
Encüm-i ṣābit **ü** seyyār muṭīʿ **ü** münḳād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 16). [ü, ]*
Mihr bir cāriyedür māh ġulām-ı dolāb
Encüm-i ṣābit **ü** seyyār muṭīʿ **ü** münḳād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 16). [ü, ]*
Mīhmān sūr-ı sürurında meḫādīm **ü** kirām
Ḥalka-i şemʿ-i şebistānı kibār u emcād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 19). [ü, ]*
Mīhmān sūr-ı sürurında meḫādīm ü kirām
Ḥalka-i şemʿ-i şebistānı kibār **u** emcād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 20). [u, ]*
Didi şād şevḳ **u** sürür ile Naẓīm-i dāʿī

Müftī-i dād-ger-i İsḥaḳ Efendi Dāmād (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 23). [u, ]*
Çekildi menzil-i ʿuḳbāya el-vedāʿ diyüp
Naẓīm eyledi aḥbābı bı-şekīb **ü** ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 8). [ü, ]*
Ferzend-i ṣulṭān-ı ciḫān Hān Aḥmed-i devr **ü** zamān
Ola rikābıñda revān ṣad Erdivān u Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 5). [ü, ]*
Ferzend-i ṣulṭān-ı ciḫān Hān Aḥmed-i devr ü zamān
Ola rikābıñda revān ṣad Erdivān **u** Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 6). [u, ]*
Gūş eyledükde mevlidin ins **ü** melek sūr eyledi
Oldı sürūr-ı surına maẓḫār ṣaġır ile kebīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 11). [ü, ]*
İtdükce gāhī ḫvāb-ı nāz ola meges-rān-ı niyāz
Bāl-i hümāyūn-ı hümā bā-cān **u** dil ber-leb ṣaġīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 24). [u, ]*
ʿİzz **ü** celāle ber-devām ʿömr **ü** kemāli müstedām
Devlet saʿadet hem licām iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 27). [ü, ]*
ʿİzz **ü** celāle ber-devām ʿömr **ü** kemāli müstedām
Devlet saʿadet hem licām iḳbāl-i yār-ı dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 27). [ü, ]*
Ḥażret-i Hān Aḥmed-i Ṯāliṯ o ṣulṭān-ı ciḫān
İtdi mühr ile anı hem müsteşār **u** hem müşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 10). [u, ]*
Rüstem-i iḳbālinüñ Sām **u** Nerīmān ʿācizi
Nīrem-i iclāli dutmaz Ḳahramānı pençe-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 17). [u, ]*
ʿAḳl **u** Ferhengiyle ṣādr-ı maʿdeletde bī-ʿadīl
Rāy-ı tedbīriyle emr-i meşveretde bī-naẓīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 19). [u, ]*
Ṭūl-i ʿömr ile olup mesned-nişīn-i dāveri
Düşmenān-ı cāh-ı iclāli ola ḫvār **u** faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 22). [u, ]*
Sārbān-ı şütür-i ʿizzet **ü** iḳbāli felek
Māḥmil-i cāh-ı celālinde ceres şems **ü** ḳamer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 7). [ü, ]*
Sārbān-ı şütür-i ʿizzet **ü** iḳbāli felek
Māḥmil-i cāh-ı celālinde ceres şems **ü** ḳamer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 8). [ü, ]*
Mesned-i nāz **ü** naʿīm üzre olup ʿömri füzūn
Dest-gīri ola Ḥaḳ rāh-beri Peyġamber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 13). [ü, ]*
Müşīr **ü** müʾtemen düstūr-ı rūşen-rāy u ʿālī-cāh
Niẓāmü'l-mülk-i devlet müsteşār-ı dīn **ü** dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 3). [ü, ]*
Müşīr ü müʾtemen düstūr-ı rūşen-rāy **u** ʿālī-cāh
Niẓāmü'l-mülk-i devlet müsteşār-ı dīn ü dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 3). [u, ]*
Sikender-şevḳet **ü** Dārā-ḥaşem dādār-ı devrān kim
Maḳām-ı maʿdeletde mekrümetle kār-fermādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 5). [ü, ]*
Nola refʿ eylese rūy-ı ciḫāndan ẓulmet-i ẓulmi
Füruġ-ı ʿadl **ü** dādı şeb-çerāġ-ı ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 16). [ü, ]*
Hıred hemvāre vaṣf-ı cevher-i ẕāt **u** ṣıfātında
Nola iẓḫār-ı ʿacz itse taṣavvurdan müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 17). [u, ]*
Olur tedbīri taḳdīre muvāfıḳ her işe ḳādir
Ẓāhir **ü** dest-gīri bir ḳuluñ kim Ḥaḳ Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 2). [ü, ]*
Felāṭūn-ı ḥikem-pīşe Arisṭo-rüşd **ü** endīşe
Kemālātıyla ḥālā ṭaʿne-dād-ı İbn-i Sīnādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 5).*

*[ü, ]*
Ẕekāda eẕkiyā-yı dehrden mümtaz **ü** müsteṯnā
Sehāda eshiyā-yı ʿaṣrdan bī-miṯl **ü** yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 7). [ü, ]*
Ẕekāda eẕkiyā-yı dehrden mümtaz **ü** müsteṯnā
Sehāda eshiyā-yı ʿaṣrdan bī-miṯl **ü** yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 8). [ü, ]*
Hudāvend-i kerem-güster ḫıdīv-i cūd-perverdür
Müşīr-i mülk **ü** millet müşteşār-ı dīn **ü** dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 12). [ü, ]*
Hudāvend-i kerem-güster ḫıdīv-i cūd-perverdür
Müşīr-i mülk **ü** millet müşteşār-ı dīn **ü** dünyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 12). [ü, ]*
Hem ḳāmet-i ʿirfānına dāniş ḳabā-yı bī-bahā
Hem ḫalvet-i taḳvāsına zühd **ü** veraʿ seccādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 8). [ü, ]*
Ḥaḳ üzre ʿadl **ü** dād ile icrā-yı emr-i şerʿ idüp
Bürḫān-ı ḥükm-i ṣāʾibi ḫaṭṭ-ı ḫaṭādan sādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 13). [ü, ]*
Sūḳ-ı sipāhiyān yapılup oldı üstüvār
Ārāyiş **ü** metānet ile buldı zīb **ü** fer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 2). [ü, ]*
Ṭarḥ-ı güzīn biñā-yı metīn ey revāc-geh
Sūḳ-ı bülend **ü** çār-sū-yı nev-kemer kemer (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 12). [ü, ]*
Dirīġā Naḳşī İbrāhim Efendi göçdi dünyādan
İlāhī ol ʿazīze cennet **ü** Kevṯerle kıl iʿzāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 2). [ü, ]*
Luṭf-ı dest **ü** ṭabʿına nisbetle şāyāndur disem
Baḥr u ber cerrār-ı sāʾil kān-ı pür-mümsik ḥasīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 11). [ü, ]*
Çeşme-i iḥsānına iki kedüdür mihr **ü** māh
Sofra-i inʿāmına çarḫ-ı dü-tā bir kāse-līs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 13). [ü, ]*
Dīde rūşen ey ġarībān-ı şeb-i tārīk-i ġam
Ẓulmet-i cevr **ü** sitem ʿālemden oldı ber-ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 4). [ü, ]*
Genc-i luṭf **ü** mekrümet Sulṭān Aḥmed kim anuñ
Dergehinde şeb-çerāġ ile berāberdür ḫaẕef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 9). [ü, ]*
Rüstemāne çekmeden şemşīr-i bürrānın olur
Bīm-i tīġından dil-i aʿdāda şād şūr **u** şeġaf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 14). [u, ]*
ʿÖmr **ü** iḳbālin ide efzūn Hudā-yı zü'l-minen
Düşmen-i cāhı ola zindānī-i çāh-ı esef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 15). [ü, ]*
Müjde Sulṭān Aḥmed itdi dehre gün gibi cülūs
İtdi bu tārīḫ-i ṯāni ḫāsidi pür-tāb **ü** tef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 22). [ü, ]*
Mekteb-i faẕl **u** kemālinde kemāl ü faẕl ile Müşkİlāt-ı Seyyīd ü seydā iderdi gelse ḥāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 7). [u, ]*
Mekteb-i faẕl u kemālinde kemāl **ü** faẕl ile Müşkİlāt-ı Seyyīd **ü** seydā iderdi gelse ḥāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 7). [ü, ]*
Mekteb-i faẕl u kemālinde kemāl **ü** faẕl ile Müşkİlāt-ı Seyyīd **ü** seydā iderdi gelse ḥāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 8). [ü, ]*
ʿĀyn-ı ḥikmet menbaʿ-ı taḳva vücūd-ı kāmili
Münderic ẕātında hem ʿirfān **u** hem ʿilm ü ʿāmel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 10). [u, ]*
ʿĀyn-ı ḥikmet menbaʿ-ı taḳva vücūd-ı kāmili
Münderic ẕātında hem ʿirfān u hem ʿilm **ü** ʿāmel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 10). [ü, ]*
Faẕl **u** dānişde nola olsa ferid-i rūzgār
Eylemiş bī-miṯl ü hemtā anı Hallāḳ-ı Ezel

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 11). [u, ]*
Faẕl u dānişde nola olsa ferid-i rūzgār
Eylemiş bī-miṯl **ü** hemtā anı Hallāḳ-ı Ezel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 12). [ü, ]*
Manṣıb-ı ḳadr **ü** kemāli müstedām-ı bī-mizāc
Kişver-i ʿizz **ü** celāli ber-devām u bī-ḫalel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 15). [ü, ]*
Manṣıb-ı ḳadr **ü** kemāli müstedām-ı bī-mizāc
Kişver-i ʿizz **ü** celāli ber-devām u bī-ḫalel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 16). [ü, ]*
Manṣıb-ı ḳadr ü kemāli müstedām-ı bī-mizāc
Kişver-i ʿizz ü celāli ber-devām **u** bī-ḫalel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 16). [u, ]*
Rūy-ı ḫandānıyla ḥüsn **ü** ḫulḳla her vechle
Ẕātına şāyestedür dirsem güẕellerden güzel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 21). [ü, ]*
Keyf-i maʿcūn-ı ṣenāsı şevḳ-baḫş-ı ġam kesel
Neşve-i ṣaḥbā-yı vaṣfı dāfiʿ-i ḥüzn **ü** kesel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 24). [ü, ]*
Ḥükmini taḳvīm-i şerʿüñ eyledi icrā yine
Vefḳ-ı ʿadli oldı ḥırz-ı bāzū-yı dīn **ü** düvel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 26). [ü, ]*
Devr-i ḥıfẓında cihān ḳayd-ı eşirrādan emīn
Sāye-i ʿadlinde der-zīr-i emān mülk **ü** milel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 28). [ü, ]*
ʿİzzet **ü** iḳbāl ile bulduḳca ḳadr **ü** ihtiram
Hāṣid-i cāhı ola çāhī-i idbār u ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 33). [ü, ]*
ʿİzzet **ü** iḳbāl ile bulduḳca ḳadr **ü** ihtiram
Hāṣid-i cāhı ola çāhī-i idbār u ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 33). [ü, ]*
ʿİzzet ü iḳbāl ile bulduḳca ḳadr ü ihtiram
Hāṣid-i cāhı ola çāhī-i idbār **u** ʿilel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 34). [u, ]*
Ey müzeyyen çār-sū ey bī-bedel sūk-ı metīn
Çār-sū-yı-muḥkem **ü** sūḳ-ı metīn u bī-bedel (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 12). [ü, ]*
Ey müzeyyen çār-sū ey bī-bedel sūk-ı metīn
Çār-sū-yı-muḥkem ü sūḳ-ı metīn **u** bī-bedel (1114) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 12). [u, ]*
Gülzār-ı ḫulḳından olup ol pādişāḫuñ feyż-yāb
Bād-ı nesīmi olmada müşgīn-dem **ü** ʿanber-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 8). [ü, ]*
Her cāmı bir āyīne-i ʿibret-nümādur ġösterür
Aʿdāyı giryān **u** ḥazīn aḥbābı ḫandān **u** besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 10). [u, ]*
Her cāmı bir āyīne-i ʿibret-nümādur ġösterür
Aʿdāyı giryān **u** ḥazīn aḥbābı ḫandān **u** besīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 10). [u, ]*
Ezḫār-ı bī-ḫār **u** ḫazān bir ravża-i nüzhet-ʿıyān
Şāyestedür aña disem mānend-i gülzār-ı naʿīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 11). [u, ]*
Fāżıl-ı niḥrīr-i devrān zū-fünūn-ı rūzgār
Ḳulzüm-i esrār **u** ʿirfān baḥr-ı zehḫār-ı ʿulūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 4). [u, ]*
Āsitān-ı ḳadrine rūmāl içün bir birini
Devlet **ü** ʿizzet teʿāḳub eyleyüp eyler hücūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 8). [ü, ]*
Dāyesi Şīrīn **ü** lāla Hüsrev-i Pervīzdür
Hidmet-i gehvāresinde Leylī dāmen-der-miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 5). [ü, ]*
Mesned-i ʿizz **ü** saʿādetde olup ʿömri füzūn
Ṭāliʿ-i ferḫunde yāri yāveri baḫt-ı civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 7). [ü, ]*
ʿAvn-i Ḥaḳ olsun ẓāhir **ü** dest-gīri ol şehüñ
Ṣalṭanatla ömrin efzūn ide Ḥayy Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 3). [ü, ]*
Nīzesi cevşen-güẕār **u** ḫançeri Zühre-şikāf
Nevk-i tīri sīne-sūz **u** tīġ-ı tīzi cān-sitān

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 11). [u, ]*
Nîzesi cevşen-güz̲ār **u** ḫançeri Zühre-şikāf
Nevk-i tīri sīne-sūz **u** tīġ-ı tīzi cān-sitān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 12). [u, ]*
Mekrümet-pīşe s̲evāb-endīşe ṣāḥib-ḫayr **u** cūd
ʿĀṭıfet-güster s̲ehā-perver kerīm ü kāmrān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 1). [u, ]*
Mekrümet-pīşe s̲evāb-endīşe ṣāḥib-ḫayr u cūd
ʿĀṭıfet-güster s̲ehā-perver kerīm **ü** kāmrān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 2). [ü, ]*
Āb-ı ṣāfı ḫoş-güvār **u** rūḥ-baḫş **u** dil-güşā
Ḥavż-ı mālālālinüñ leb-teşnesi pīr ü civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 7). [u, ]*
Āb-ı ṣāfı ḫoş-güvār **u** rūḥ-baḫş **u** dil-güşā
Ḥavż-ı mālālālinüñ leb-teşnesi pīr ü civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 7). [u, ]*
Āb-ı ṣāfı ḫoş-güvār u rūḥ-baḫş u dil-güşā
Ḥavż-ı mālālālinüñ leb-teşnesi pīr **ü** civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 8). [ü, ]*
Gitdiler āḫirete rūḫları şād olsun
Geçdiler ġuṣṣa-i imrūz **u** ġam-ı ferdādan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 4). [u, ]*
Şiʿr-i cān-baḫş **u** dil-efrūzla vālā-ter idi
Pāyesi her birinüñ mertebe-i şiʿrādan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 5). [u, ]*
Dīde rūşen ey ṭalebkārān-ı eyyām-ı neşāṭ
Geldi devir-i rāḥat-ı endūh-sūz **u** ġuṣṣagāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 6). [u, ]*
Müjde ey ḫalḳ-ı ciḫān nüh ḳubbe-i eflākden
Ṣanmanuz tābān olan ṣubḥ **u** mesāda mihr ü māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 12). [u, ]*
Müjde ey ḫalḳ-ı ciḫān nüh ḳubbe-i eflākden
Ṣanmanuz tābān olan ṣubḥ u mesāda mihr **ü** māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 12). [ü, ]*
Ḳayṣer-i Kisrā-eṣer Kisrā-yı dehr **ü** tāc-ver
Dāver-i daru'ẕ-ẓafer Dārā-yı İskender-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 17). [ü, ]*
Āsmān-ḳadr **ü** ḳader-ḳudret ki rūz-ı rezm olur
Mihribān-ı saṭveti reh-bend-i ṣād Hūşeng ṣāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 27). [ü, ]*
Minber-i ʿirfān **u** taḳvāda ḫaṭīb-i bī-miṣāl
Cāmiʿ-i zühde imām-ı ʿārif-i bā-intibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 37). [u, ]*
Bezm-i iḳbālinde iclāl **ü** saʿādet hem-nişīn
Meclis-i ḳadrinde ʿizz **ü** şān nedīm-i ḫayr-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 39). [ü, ]*
Bezm-i iḳbālinde iclāl **ü** saʿādet hem-nişīn
Meclis-i ḳadrinde ʿizz **ü** şān nedīm-i ḫayr-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 40). [ü, ]*
Dôstān-ı ḳadrinüñ leyl **ü** neḫārı Ḳaḍr **ü** ʿıyd
Düşmenān-ı cāhınuñ cāy-ı ḳarārı ḳaʿr-ı çāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 43). [ü, ]*
Dôstān-ı ḳadrinüñ leyl **ü** neḫārı Ḳaḍr **ü** ʿıyd
Düşmenān-ı cāhınuñ cāy-ı ḳarārı ḳaʿr-ı çāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 43). [ü, ]*
Mihr **ü** māhı kāse cerr idüp olmış ṣubḥ u şām
Āsitān-ı rifʿatinde bir gedā çarḫ-ı dü-tāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 47). [ü, ]*
Mihr ü māhı kāse cerr idüp olmış ṣubḥ **u** şām
Āsitān-ı rifʿatinde bir gedā çarḫ-ı dü-tāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 47). [u, ]*
Baḥr **u** berde düşmen-i nā-pāydārı her ḳadem
İntiẓām ile olur rāyet-güşā-yı āh **u** vāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 57). [u, ]*
Müşīr-i kār-fermā müsteşār-ı ʿālem-ārā kim
Ciḫāna virdi ʿadl **ü** dād u inṣāf ile pīrāye
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 4).*

*[ü, ]*
Müşīr-i kār-fermā müsteşār-ı ʿālem-ārā kim
Ciḫāna virdi ʿadl ü dād **u** inṣāf ile pīrāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 4). [u, ]*
Melek-sīret felek-rifʿat ḳamer-dīdār **u** mihr-āsār
Hudāvend-i hümā-sāye ḫıdīv-i āsmān-pāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 5). [u, ]*
Felāṭūn-ı hikem-pīşe Sikender ʿaḳl **ü** endīşe
Ki virdi kesr-i şān dārāt-ı cizz **ü** şānı Darāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 7). [ü, ]*
Felāṭūn-ı hikem-pīşe Sikender ʿaḳl **ü** endīşe
Ki virdi kesr-i şān dārāt-ı cizz **ü** şānı Darāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 8). [ü, ]*
Ne meşḳūdür ne Ḳaṣr-ı Ḳayser **ü** ne Ṭāḳ-ı Kisrādur
Bulınmaz ḥaḳ bu kim ṯānī bu bünyād-ı muʿallāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 25). [ü, ]*
Olup tā rūz-ı ferda ḫāṣılı maʿmūr **u** ābādān
Demādem ṣāḥibi maẓhar ola elṭāf-ı Mevlāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 27). [u, ]*
Göçdi ʿuḳbāya cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuḫ
Yaʿnī Sīvāsī Efendi-zāde ṣād feryād **u** āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 2). [u, ]*
Firḳatinde ol ʿazīz-i kamilüñ ṣanma ṣafaḳ
Rūz **ü** şeb ḳan aġlamakda dīde-i ḫurşīd **ü** māh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 8). [ü, ]*
Nīk **ü** bed eyledüġi ẓāḫir olur
Herkesüñ bārgeh-i Mevlāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 15). [ü, ]*
ʿİlm **ü** ʿirfān ile bir ẕāt-ı ḥikem-perver idi
Şeyḫ-i murtāż idi ḥattā veraʿ u taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 7). [ü, ]*
ʿİlm ü ʿirfān ile bir ẕāt-ı ḥikem-perver idi
Şeyḫ-i murtāż idi ḥattā veraʿ **u** taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 8). [u, ]*
Didi tārīḫ-i vefātın ġam **u** ḥüzn ile Naẓīm
Hū diyüp gitdi meded Himmet Efendi-zāde (1122) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 9). [u, ]*
Seyyid ʿAlī Efendi ṣadr-ı efāżıl ol kim
Dem-beste-i kemāli cān **u** dil-i Hocendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 2). [u, ]*
ʿAllāme-i zemāne-niḥrīr-i kāmil-i dehr
Kim Saʿd **ü** Seyyid anuñ şāgird-i müstemendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 4). [ü, ]*
Tārīḫ-i ʿizz **ü** cāhın didi Naẓīm-i dāʿī
Ṣadr-ı Fuḥūl ʿaṣra Seyyid ʿAlī Efendi (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 15). [ü, ]*
Seyyid ʿAlī Efendi ṯānī-i Bū Ḥanīfe
Ḥālā fuḥūlüñ oldur mümtāz **u** ser-bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 2). [u, ]*
Leb-teşne-i nevāli eşrāf ile ahāli
Dem-beste-i kemāli cān **u** dil-i Hocendī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 4). [u, ]*
Rūḫsār-ı māh **u** ḫurşīd ferş-i reh-i celāli
Kuḥl-i cilā-yı nāhīd gerd-i süm-i semendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 5). [u, ]*
ʿÖmr **ü** kemāli bī-ḥad ḳadr **ü** celāli mümted
Dāʾim ola müʾeyyed cāh-ı felek-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 11). [ü, ]*
ʿÖmr **ü** kemāli bī-ḥad ḳadr **ü** celāli mümted
Dāʾim ola müʾeyyed cāh-ı felek-pesendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 11). [ü, ]*
Dil-beste-i kemāli rūḫ-ı revān-ı Cāmi
Şermende-i maḳāli cān **u** dil-i ʿIrāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 6). [u, ]*
ʿAllāme-i devrān ki ola Saʿd ile Seyyid
Pūyān **u** devrān ġāşiye-berduş-ı semendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 4). [u, ]*
Meġer ki bāġ-ı cemālüñ idişdi nevrūzı
ʿAceb mi olsa berāber henūz rūz **ü** şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 6). [ü, ]*
Pister-i zer-tārı mihr **ü** bāliş-i zer-kārı māh

Sebʿa-i seyyāre ser-gerdān-ı ḥüsn-i behceti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 5). [ü, ]*
Ey dil Ramażān Efendi ol ʿālī-ḳadr
Meşḥūr-ı ciḫān **u** bī-bedeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 2). [u, ]*
Meftūn idi ḥüsn **ü** ḫulḳına ins **ü** perī
Aḫlāḳ-ı ḥüsnde bir güzeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 3). [ü, ]*
Meftūn idi ḥüsn **ü** ḫulḳına ins **ü** perī
Aḫlāḳ-ı ḥüsnde bir güzeldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 3). [ü, ]*
Beni ġarīb ḳodı bu serāy-ı fānide
Beḳāda Kevşer **ü** ḥūr-ı cinān olup ṭalebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 4). [ü, ]*
Baña ḥayātı ile Ḳadr **ü** ʿıyd idi şeb **ü** rūz
Dilüñ cemāli idi mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 5). [ü, ]*
Baña ḥayātı ile Ḳadr **ü** ʿıyd idi şeb **ü** rūz
Dilüñ cemāli idi mihr-i rūzı māh-ı şebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 5). [ü, ]*
Ciḫānda kimseyi āzürde-ḫāṭır eylemedi
Dem-i tehevvür anuñ ḥilm **ü** rıfḳ idi ġażabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 8). [ü, ]*
Nice yanup cigerüm cāna düşmesün āteş
Ḥārāretiyle olup dil-fiġār **u** ḫuşk lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 12). [u, ]*
Devā-yı şerbet **ü** maʿcūnla o merḥūmuñ
İzāle olmadı feryād u ḥayf tāb u tebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 13). [ü, ]*
Devā-yı şerbet ü maʿcūnla o merḥūmuñ
İzāle olmadı feryād **u** ḥayf tāb **u** tebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 14). [u, ]*
Devā-yı şerbet ü maʿcūnla o merḥūmuñ
İzāle olmadı feryād **u** ḥayf tāb **u** tebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 14). [u, ]*
Meded Sulṭān Meḥemmed Hān-ı Ġāzī
O evc-i ʿadl **ü** dāduñ şāhbāzı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 2). [ü, ]*
ʿAẕrā-ʿiẕār Leylī-i devr **ü** zamānumı
Şekker-maḳāl Hüsrev **ü** Şīrīn-zebānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [ü, ]*
ʿAẕrā-ʿiẕār Leylī-i devr **ü** zamānumı
Şekker-maḳāl Hüsrev **ü** Şīrīn-zebānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [ü, ]*
Dāmān **u** āstīnümi pür-ḫūn-ı eşk ider
Sildükce her dü-çeşmümi pergāle-i ciğer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [u, ]*
Ey burc-ı ḥüsne ṭalʿati şems **ü** rūḫı ḳamer
Meh-ṭalʿaṭān u zühre-cebīnān-ı ʿişve-ger *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 7). [ü, ]*
Ey burc-ı ḥüsne ṭalʿati şems ü rūḫı ḳamer
Meh-ṭalʿaṭān **u** zühre-cebīnān-ı ʿişve-ger *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [u, ]*
Ey būstān-ı kūyı baña gülşen-i İrem
Vey serv-i sidre-ḳāmet **ü** gül-rūy **ü** ġonce-fem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [ü, ]*
Ey būstān-ı kūyı baña gülşen-i İrem
Vey serv-i sidre-ḳāmet **ü** gül-rūy **ü** ġonce-fem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [ü, ]*
Gīsūsı şaçlı sünbül-i āşüfte-veş beher
Zülf-i nigār o perçem-i pür-çīn **ü** ḫam-be-ḫam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [ü, ]*
Hāl-i ʿizārı muşg-ı ter-i ahū-yı ḥarem
Lāle-ḫad **ü** benefşe-ḫaṭṭ-ı ʿānberīn-raḳam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [ü, ]*
Şekl-i beşerde ḥūr-sirişt **ü** melek-şiyem
Bu vech ile baña kimi gördüñ diseñ disem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [ü, ]*
Gülbün- ṭırāz-ı ravża-i ḥüsn **ü** vefā-nesīm
Gülşen-serā-yı kūyı riyāż-ı īrem-ḥarīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [ü, ]*
Çeşm **ü** dilümde ʿaks-i rūḫuñdur Hudā ʿAlīm
Ey dürr-i şāḫvar hem itdüñ beni yetim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [ü, ]*
Meclis-i ḳurb **ü** şeb-i īsrāda
Nūr-ı mişkāt daḫi şemʿ-i celī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [ü, ]*
Şemʿ mihrāb aña Bū Bekr **ü** ʿÖmer

Māḥfil **ü** minberi ʿOs̱mān u ʿAlī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [ü, ]*
Şemʿ mihrāb aña Bū Bekr ü ʿÖmer
Māḥfil ü minberi ʿOs̱mān **u** ʿAlī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [u, ]*
Encüm-i s̱ābit **ü** seyyār anuñ
Rakam-ı cūdınuñ ednā cümeli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 13). [ü, ]*
Muḳtedā olālı ol ḳıble-i dīn
Mescid oldı ümeme deyr **ü** künişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [ü, ]*
Dās-ı ʿafv **ü** keremiyle biçilür
Toḫm-ı cürm ile olan ḥāṣıl-ı kişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 7). [ü, ]*
Luṭfı meşşāṭasınuñ muḥtācı
ʿAmel-i nīk **ü** bed-i ḫūyla zişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [ü, ]*
Kān-ı ʿirfān **u** kemālüñ güheri
Enbiyā vü rüsülüñ tāc-ı seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 15). [u, ]*
Enbiyā vü rüsülüñ sālārı
Rehber-i ḳāfile-i fevz **ü** necāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 4). [ü, ]*
İki ʿālemde olur ḫurrem **ü** şād
Oḳūyan ders-i ġamından bir ḥarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 19). [ü, ]*
ʿAfvine nisbet ile cürm **ü** ḫaṭā
Tāb-ı ḫurşīd ile mānende-i berf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 21). [ü, ]*
Emrine ins **ü** melek fermān-ber
Oldı māḥkūmı ciḫān ṭarf be-ṭarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 23). [ü, ]*

**uç-:** *Uçmak, havalanmak .*
Ḳatı yüksekde **uçar** murġ-ı dil-i āvāre
Heves-i lāne-i zülfiyle hevālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 7). [uçar, ]*
Pervāz idince ʿAdne didi Naẓīm tārīḫ
Cān-ı ʿazīz-i Mıṣrī bir ḳumrı gibi **uçdı** (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 6). [uçdı, -dı ]*

**üç:** *Sayı sıfatı, üç.*
İçinde çar ʿunṣurdan **üçü** var
Yidi gencüñ türāb ü āb ile nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 9). [üçü, -ü ]*

**üç:** *"Üç" sayı sıfatı.*
Geyürdi ḫalḳ-ı İstanbūla üç kat ḫilʿat-i ʿadli
Üçünci defʿadūr ḳāʾim-maḳām-ı dād-pīrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 22). [üçünci, -ü, -nci ]*

**üç:** *Bir nesneni baş ve son noktası, kenarı.*
Dil-i mecrūhumuz mānend-i şāne çāk çāk oldı
Ser-i zülf-i perīşānı **ucından** ol perī-şānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 4). [ucından, -ından ]*

**üç:** *"Üç" sayı sıfatı (ay).*
Ne ḳadar olsa da ḳavī-endām
ʿÖmri olur Naẓīm **üç** ayda temām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 14). [üç, ]*

**üç:** *"Üç" sayı sıfatı. (masa, okul masası, okul sırası).*
Taḫta geçdükde ḥużūr-ı ʿizzetinde eyledi
Nev-be-nev ṭabʿum bu **üç** tārīḫ ile ʿarż-ı tuhef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 18). [üç, ]*

**üç:** *"Üç" sayı sıfatı (sene).*
Geyürdi ḫalḳ-ı İstanbūla **üç** kat ḫilʿat-i ʿadli
Üçünci defʿadūr ḳāʾim-maḳām-ı dād-pīrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 21). [üç, ]*

**üftāde:** *Düşkün, zavallı .*
Pāymāl itdi beni bir şehsüvār-ı mülk-i nāz
Dest-gīr ol ʿāciz ü **üftādeyüm** yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 6). [üftādeyüm, -y, -üm ]*

**üftāde:** *Düşkün.*
Ol yekketāz-ı dānişüñ ehl-i kemāl ü

maʿrifet
Pāy-ı semend-i fażlına yüz sürmeġe
**üftādedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 4). [üftādedür, -dür ]*

**üftāde:** *Âşık, tutkun, düşkün.*
Üftādesine muḥāl imiş rāh-ı necāt
Ḳanlı kūyudur meġer ki çāh-ı zeḳanuñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 111, Mısra 3). [üftādesine, -si, -n, -e ]*

**üftāde:** *Âşık, düşkün, meftun.*
Eyler Eflāṭūnı **üftāde** ḫam-ı nīrengine
Görmedüm rengiyle ṣāḳī āle māʿil gül gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 179, Mısra 5). [üftāde, ]*
Olmayan sāye-veş **üftāde** nihāl-i ḳadüñe
Sāye gibi ola senden iki ʿālemde cüdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 295). [üftāde, ]*
Ey ḥālāyıḳ yoluna **üftāde**
Çākeri bende ile āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 1). [üftāde, ]*

**üftāde-i çāh:** *Kuyuya düşmek.*
Meyl-i zeḳanı āb-ı rūḫuñ ḫāke dökerken
Delv-i dili **üftāde-i çāh** itmeġe değmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 6). [üftāde-i çāh, ]*
Resen-i minnete bağlanma ṣaḳın
Olma peyzen gibi **üftāde-i çāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 48). [üftāde-i çāh, ]*

**üftāde-i zencīr-i habl:** *Urgan ipinin zincirine bağlı.*
Eyle ol divāneyi ḳayd-ı maʿāsīden ḫalāṣ
Olmasın üftāde-i zencīr-i hablün min mesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 52). [üftāde-i zencīr-i habl, -ün ]*

**üıtāde-i çāh-ı ʿadem:** *Yokluk çukuruna düşmüş.*
Laġziş-i ġaflet ider **üıtāde-i çāh-ı ʿadem**
Sen gerek Rüstem gibi çāpük-süvār-ı ebreş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 9). [üıtāde-i çāh-ı ʿadem, ]*

**ülfet:** *Yakınlık, dostluk.*
Hūblar ṭālib idi **ülfetüme**
Dilberān rāġıb idi ṣoḥbetüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 35). [ülfetüme, -üm, -e ]*

**ülfet:** *Dostluk, muhabbet, ahbaplık.*
Çeşmi olmaz ġamzesinden ġamze çeşminden cüdā
Āhū-yı vaḥşī ʿacebdür **ülfet** itmek şîrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 14). [ülfet, ]*
Nola muḥāl ise maġrur dūn ile **ülfet**
Olur vücūdı gibi ṣoḥbet-i leʾīm ṣakil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 29). [ülfet, ]*

**ülfet ide:** *Konuşmak, görüşmek, ahbaplık etmek, dostluk kurmak.*
Zīr-i ḥimāyetinde ḫaṭı ol dü-kākülüñ
Ülfet ide ġarīb degül mi o mār o mūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 6). [ülfet ide, ]*

**ülker:** *Gökyüzünün kuzey yarım küresindeki Boğa burcunda yer alan ve yedi yıldızdan oluşan bir yıldız takımı, Süreyya, Pervin.*
Nīm-ten çıḳmaz ḥaḳīr-i dergeh-i iḥsānına
Aṭlas-ı çarḫuñ nümāyāndur ḥuṣūṣā **Ülkeri**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 168). [ülkeri, -i ]*

**ümem:** *Ümmetler.*
Zevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla olup dilşād **ümem**
Haşm ola her dem hezīmetle melūl ü sūgvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 185). [ümem, ]*

**ümem:** *Ümmetler; toplum, halk.*
Muḳtedā olālı ol ḳıble-i dīn
Mescid oldı **ümeme** deyr ü künişt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [ümeme, -e ]*

**ümem-i sipāh-ı şāha:** *Şahın ordusunun halkı.*
Şeh-i ʿuṣāt-penāha **ümem-i sipāh-ı şāha**
Eyā saʿādet ile rehnümā-yı ehl-i sebīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 111). [ümem-i sipāh-ı şāha, -a ]*

**ümīd:** *Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimâlinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut.*
Hāvce-i kevn ü mekān maḥkeme-i vaṣfında
Dinleye budur **ümīdüm** o ḫıdīv-i dānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 82). [ümīdüm, -ü, -m ]*
Budur **ümīdüm** ola midḥatüñle vaḳt-i pesīn
Zebān-ı cān ü dilüm pür-terāne-i tehlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 133). [ümīdüm, -ü, -m ]*
Dest-i miʿmār-ı ḥıfẓ ı itmededür
Yeʾsi vīrān **ümīdi** ābādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 76). [ümīdi, -i ]*
Yüz sürdüm āsitān-ı mürüvvet-penāhuña
Sedd olmaya **ümīdüm** odur ḥācib-i ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 30). [ümīdüm, -ü, -m ]*
Havf ile recāda eyleme ser-gerdān
Ey hicr ü viṣāli ʿāşıka yeʾs ü **ümīd** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 4). [ümīd, ]*

**ümīd:** *Arzu edilen bir iyiliği bekleme, umma, umut.*
Naẓmumı gūş idüp **ümīdüm** odur
Diyesiñ āferīn getür ḳaftan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 199). [ümīdüm, -ü, -m ]*

**ümīd:** *Arzu edilen bir iyiliği bekleme, umma, ümit.*
Ümīd oldur ola cāy-ı penāhı köhne ʿişyāndan
Biñā-yı vaṣf-ı z̲ātuñda bu bir ṭarḥ-ı müceddeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 75). [ümīd, ]*

**ümīd:** *Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimâlinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut.*
Demādem sāye-i luṭfuñda ḫoş geçmek **ümidiyle**
ʿAceb mi serv-i nāzum pāyüñe yüz sürsem āb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 3). [ümidiyle, -i, -y, -le ]*

**ümīd odur ki:** *Ümit edilen/umulan odur ki.*
Ümīd odur ki idem gūne gūne evṣāfuñ
Eğer icazetüñ olursa baş u cān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 99). [ümīd odur ki, ]*

**ümīd-i luṭfu:** *Lütuf, ihsan umma, bekleme.*
Bīm-i ḫışm ü **ümīd-i luṭfu** ile
Şīr-i ner kürbe kürbe żīġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 83). [ümīd-i luṭfu, -u ]*

**ümıd-i vuṣlat:** *Kavuşma ümidi.*
Şām-ı hicrüñde ümıd-i vuṣlatuñdur şemʿ-veş
Ṣubḥ olınca gāh giryān gāh nālān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 5). [ümıd-i vuṣlat, -uñ, -dur ]*

**ümm:** *Anne.*
O gün olur mı diyem kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña ḳurbān ola **ümmī** vü ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 58). [ümmī, -i ]*

**ümm:** *Anne, ana.*
Bī-hidāyet evvelidür bī-nihāyet āḫiri
Bī-şerīk ü bī- naẓīr ü bī-eb ü **ümm** ü veled *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 6). [ümm, ]*

**ümmet:** *Hz. Muhammed'e inanan topluluk.*
Ravża-i pākine envāʿ-ı dürūd ü teslīm
Hayr ola **ümmetimin** kāli bi-ḥaḳḳ-ı Yasīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 124). [ümmetimin, -imin ]*

**ümmet:** *Tayfa, kavim.*
Enbıyāsı gibidür ḳavm-ı Kelīmu'llāhuñ
Didi ol faḫr-ı ciḫān **ümmetüm** içre ʿulemā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 180). [ümmetüm, -üm ]*
Ümmeti pür-sūr-ı iḳbāl ü ẓafer idbār ile
Düşmeni pür-şār-ı matem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 67). [ümmeti, -ī ]*
Her żaʿif **ümmeti** aʿdāya unutdurmışdur
Ḥamle-i Seyyid Baṭṭal ile ḍarb-ı kürebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra*

*41). [ümmeti, -ī ]*
Ümmeti dergeh-i vālāsına olduḳça revān
Ṣalavāt ile taḥiyyāt ola sāz u selebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 69). [ümmeti, -ī ]*

**ümmet:** *Bir peygambere inanan topluluk.*
Ey iden **ümmetini** nāʾil-i elṭāf-ı ʿamīm
Umarum ey güher-i kān-ı kerem luṭfuñdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 113). [ümmetini, -i, -n, -i ]*

**ümmet:** *Bir peygambere inanan topluluk.*
Peder ü māderinden **ümmetine**
Müşfiḳ ü mihribān u erḥamdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 75). [ümmetine, -i, -n, -e ]*
imām-ı rüsülüñ **ümmetine**
Vech-i arż olsa nola seccāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 5). [ümmetine, -i, -n, -e ]*

**ümmet:** *Bir peygambere îman edenlerin, onun getirdiklerine inanıp tâbi olanların meydana getirdiği topluluk . Hz. Muhammed'in ümmeti.*
Ümmeti olduḳça gül-çīn-i sürür-ı bāġ-ı sūr
Düşmeni olsun figār-ı ḫārzār-ı ḫārḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 183). [ümmeti, -ī ]*
Nā-tüvān **ümmetinüñ** ġam-ḫvārı
Müşfiḳ-i ḥāl-i dil-i zār-ı ʿusāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 5). [ümmetinüñ, -i, -nüñ ]*

**ümmet:** *Bir peygambere îman edenlerin, onun getirdiklerine inanıp tâbi olanların meydana getirdiği topluluk.*
Ṣalavāt u dürūd u teslīmi
Ümmete tā ki semt-i eslemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 132). [ümmete, -e ]*
Bu ḫırḳa vü bu külāh-ı müşgīn-būdur
Bu **ümmete** yādigār-ı Veysü'l-Ḳaranī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 4). [ümmete, -e ]*

**ümmeti cennet-i aʿlāda:** *Hz.peygambere inanıp, en yüksek cennette gidecek olanlar.*
Ḳalmıya heftesine ḫaşmı bi-sırr-ı Ḥā Mim
**Ümmeti cennet-i aʿlāda** maḳām itdükce *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 126). [ümmeti cennet-i aʿlāda, -da ]*

**ümmet-i pāk-i ḥabīb-i ekremdür:** *Saf ümmetin sevgilisi Hz . Muhammed*
Ol ki vird-i zebān-ı her femdür
**Ümmet-i pāk-i ḥabīb-i ekrem**dür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 2). [ümmet-i pāk-i ḥabīb-i ekremdür, -dür ]*
Ol ki vird-i zebān-ı her femdür
**Ümmet-i pāk-i ḥabīb-i ekrem**dür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 2). [ümmet-i pāk-i ḥabīb-i ekremdür, -dür ]*

**ümmet-sipāh:** *Ümmetini gözeten , koruyan.*
**Ümmet-sipāh** pādişeh-i aṣfiyā-ṣufūf
Ṣāḥib-ḳırān-ı merkez-i meydān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 9). [ümmet-sipāh, ]*

**ümmī:** *Anasından nasıl doğmuş ise öyle kalıp okuma yazma öğrenmemiş (kimse).*
Mübīn ü nūr imām **ümmī** vü ḥafıẓ
Muṭīʿ muḳteşīd meẕkūr u vaʿiẓ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 27). [ümmī, ]*

**ümmīd:** *Arzu edilen bir iyiliği bekleme, umma.*
Ḳurbı **ümmidiyle** şādum bīm-i buʿdiyle melūl
Şemʿ-i sūzān gibi kārum gāh ḫande girye gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 61). [ümmidiyle, -i, -y, -le ]*

**ümmīd:** *Arzu edilen bir iyiliği bekleme, umma, ümit.*
Kesmez **ümmīdini** ey hāce-i dīn ü dünyā
Eyleme dest- küşa dāde-i ġayra şāḫum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 315). [ümmīdini, -i, -n, -i ]*
Keremüñden budur **ümmīd** ki bī-çāre Naẓīm
İki ʿālemde daḫi çekmeye renc ü taʿabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 61). [ümmīd, ]*
Ümmīd odur tezelzül-i āfāt-ı rūzgār
Bir ṭaḳına ḳıyāmete dek virmeye żarar

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 5). [ümmīd, ]*

**ümmīd:** *Olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut.*
Budur **ümmidüm** ki olan dāḫil -i silk-i şunār
Gerçi evṣāfı gibi vaṣṣāf-ı ẕātı lā-yuʿad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 41). [ümmidüm, -üm ]*

**ümmid-i beḳā:** *Baki kalmaktan ümitli.*
Bu bezm-i gîrûdârda olṣaydı **ümmīd-i beḳā**
Ṣunmazdı sāḳī-i fenā peymāne-i sem sāmına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 139, Mısra 7). [ümmīd-i beḳā, ]*

**ümmid-i beḳā:** *Sonsuzluk , ölümsüzlük ümidi.*
**Ümmid-i beḳā** idendedür ẕevḳ-i fenā
Zīrā ki bilür fenādadur ʿāyn-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 1). [ümmid-i beḳā, ]*

**ümmīd-i viṣāl:** *Kavuşma ümidi.*
Göz yaşı dökmeden **ümmīd-i viṣāl** oldı hemān
Müflisüñ ḫvābda ḳaṭʿ eyledügi pāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 9). [ümmīd-i viṣāl, ]*

**ümmīd-vār:** *Ümitli.*
ʿAṣiyān-ı ḥaşre henġām-ı şefāʿat ben daḫi
ʿAfvüñe **ümmīd-vārum** luṭfuña ümmïd-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 166). [ümmīd-vārum, -um ]*

**ümmīd-vār:** *Ümitli.*
ʿAṣiyān-ı ḥaşre henġām-ı şefāʿat ben daḫi
ʿAfvüñe ümmīd-vārum luṭfuña **ümmïd-vār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 166). [ümmïd-vār, ]*

**ümmī-i nā-ḫvānde:** *Okuma yazama bilmeyenlere öğreten.*
**Ümmī-i nā-ḫvānde** ammā hvāce-i müşkil-küşā
Müddeʿī baḫş ile mülzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 39). [ümmī-i nā-ḫvānde, -de ]*

**ümmī-laḳab:** *Bilgisi okuma yazmaya dayanmayan, bütün bildiklerini vahiy yoluyla Allah'tan alan" anlamında Hz. Muhammed'in sıfatı.*
Nā-ḫvānde ḫvāce-i sebaḳ-āmūz-ı maʿrifet
**Ümmī-laḳab** debīr-i debistān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 18). [ümmī-laḳab, ]*

**ün:** *Ses.*
Ḳābe ḳavseyn mi ol maẓḫār-ı ev ednānuñ
Sūre-i nūn **undur** ya o ḳalem gibi ḳaşı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 6). [undur, -dür ]*

**ünmet:** *Ümmet.*
Tā ola **ünmetinüñ** ḥabl-i metīn-i şerʿi
Zīver-i gerden-i teslīmi şenā zīb-i lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 65). [ünmetinüñ, -i, -nüñ ]*

**ünsiyyet:** *Alışkanlık, ahbaplık, arkadaşlık.*
**Ünsiyyet** iden nigāh-ı ḫūn-rīzüñ ile
Āhū ise de ṭabʿīʿat-ı şīre çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 3). [ünsiyyet, ]*

**üş-:** *Çokça toplanmak, üşüşmek.*
Ṣaçını añasınuñ yolar **üşüp** on duḫter
Ne ḳadar yolsalar ammā yine ol demde biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 9). [üşüp, -(ü)p ]*

**üslūb:** *Yol, tarz, usûl.*
Nedür ol vefḳ-ı müşelleş **üslūb**
Bī-ʿaded ḫānesi var cümlesi ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 1). [üslūb, ]*

**üst:** *Bedenin üzeri, vücut, beden.*
Dāġ dāġ **üstine** yaḳmış o perī sāʿidine
Gül içinde gül açılmış yine bir dāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 3). [üstine, -i, -ne ]*

**üst:** *Beden, vücut, bir kimsenin kendi şahsı.*
Laʿlinde ḫāl o micmere-gerdān-ı ʿişvenüñ
Döndi o aḫkere ola **üstinde** ʿānberi *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 10). [üstinde, -i, -n, -de ]*

**üst:** *Bir şeyin görülen yanı, yüzü, taraf.*
Gül gibi tenümde zeyn olup dāġ-ı ġamuñ
Ṭaġ **üsti** bu sīne çakiñe olsun bāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 4). [üsti, -i ]*

**üst:** *"e doğru,"üzeri, karşı.*
Rāḥat olsun mı seven cānan cānan **üstine**
Bir vilāyet görmedim ṣulṭān ṣulṭān **üstine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 1). [üstine, -i, -(n), -e ]*
Baña virildi manṣıb-ı vaṣfı berātla
Haṭ çekse **üstine** nola ol sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 12). [üstine, -i, -(n), -e ]*

**üst:** *(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.*
Gice meclisde nūr inse maḥaldür **üstine** ḥaḳḳā
Muḥabbet küştesidür şemʿ-i kāfūrı kefenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 7). [üstine, --i ,-(n) ,-e ]*

**üst:** *"e doğru, o tarafa doğru"anlamlarına gelen ifade.*
Yārün hümā-yı zülfi ṣalar sāye **üstine**
Bir ʿaṣıḳuñ ki baḫt-ı siyāhı küṣādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 11). [üstine, -i, -n, -e ]*

**üst:** *(Âşığın) bedeni, vücudu.*
Māʾil oldum o sehī bālāya
Rāḥm idüp **üstüme** ṣaldı sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 14). [üstüme, -(ü)m, -e ]*

**üstād:** *1. Öğretici, muallim. 2. Mahir, vukûf-ı tâm sahibi.*
Ustādına bu ṭarḥ-ı muʿallānuñ āferīn
Kim görmemiş naẓīrin anuñ dīde-i beşer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 3). [ustādına, -ı, -n, -a ]*

**üstād:** *Öğretici, usta, hoca.*
Bu ser-āmed çar-sūnuñ āferīn **üstādına**
Kim aña endāze-i himmetle ṭutdurmış temel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 1). [üstādına, -ı, -n, -a ]*

**üstād:** *Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi olan, üstün bir yeri, tam vukūfu bulunan kimse.*
Ṭarḥ-ı süḫanıñ ġayre ḳıyās itme Naẓīmüñ
Fenninde kişi ḥaḳ bu kim **üstād** gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 16). [üstād, ]*
Birisini aṣarsa ol bīdād
Dişlerini ḳırar anuñ **üstād** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 8). [üstād, ]*

**üstād:** *Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi olan, üstün bir yeri, tam vukufu bulunan kimse; hoca, öğretmen.*
Üstādına raḥmet diyerek şiʿr-i Naẓīmi
Ḥālā götürür māḥrem ü bīgāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 13). [üstādına, -ı, -na ]*

**üstād-ı ezel:** *Allah.*
Bu kemāl ile Naẓīmā bu ḫiāl-i ḥüsni
Aña **üstād-ı ezel** var ise taḳdīr itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 10). [üstād-ı ezel, ]*

**üstād-ı kār:** *Kazanç üstadı.*
Aḥkām-ı derdi añla taḳvīm-i ʿaṣḳdur bu
Ṭômārını bu fennüñ **üstād-ı kār** çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 12). [üstād-ı kār, ]*

**üstinde:** *Bir şey veya bir iş üstünde olmak, bir şeye meyletmek.*
Zāhid-i sālūs kim bir būriyā **üstindedür**
Ḳuṭb ise seccāde-i zerḳ-i deryā **üstindedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 1). [üstindedür, -dür ]*
Zāhid-i sālūs kim bir būriyā **üstindedür**
Ḳuṭb ise seccāde-i zerḳ-i deryā **üstindedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 2). [üstindedür, -dür ]*
Rūy-ı zībāñı görenler ol ser-āmed ḳaddile
Ṣandılar bir cevheri muṣḥaf livā **üstindedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 6). [üstindedür, -dür ]*
Sure-i ṣād üzre gūyā saṭr-ı Bismi'llāhdur

Medd-i ebrū kim o çeşm-i dil-rübā
**üstindedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 8). [üstindedür, -dür ]*
Zülf-i müşgīnüñ dökülmüş ṣafḥa-i rūḫsāruña
Sūre-i ve'l-leyi dür kim Ve'ḍ-ḍuḥā
**üstindedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 10). [üstindedür, -dür ]*
Merdüm-i çeşm-i ḳanāʿatdir süveydā-yı derūn
Ġuyiyā bir noḳṭadur ol kim ġınā
**üstindedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 12). [üstindedür, -dür ]*

**üstinde:** *Bir durumun varlığını sürdürmesinin bağlı olduğu husus.*
Dāldur ālām-ı derdüñden ḫam olmış dillere
Ey elif-ḳad lām-ı zülfün kim liḳā
**üstindedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 4). [üstindedür, -dür ]*

**üstine:** *"a/-e."*
Rāḥat olsun mı seven cānan cānan **üstine**
Bir vilāyet görmedim ṣulṭān ṣulṭān **üstine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 2). [üstine, ]*
Çeşmüme ḫvābı ḫārām itdüm ḫayāl-i yār ile
Gelmedi şeb-tā-seḥer müjgān müjgān **üstine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 4). [üstine, ]*
Dembedem olsa nola cānlar fedā-yı kūy-ı yār
Tekyedür ey dil gelür ḳurbān ḳurbān **üstine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 6). [üstine, ]*
Bî-teźelźüldür esāsı ṣarṣar-ı āsībden
ʿAşḳ bir maʿmüredür eyvān eyvān **üstine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 8). [üstine, ]*
Hân-ı dîdâra idelden ol şeh-i ḥüsn eṣ-ṣalā
Keşret-i neẕẕāreden mihmān mihmān **üstine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 10). [üstine, ]*
Teşne-i dīdār iken oldı ḫaṭ-āver dil-rübā
Olmasın mı ʿāşıḳa hicrān hicrān **üstine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 12). [üstine, ]*
Cism-i pür-dāġa yine yaḳdum serāpā tāze dāġ
ʿAşḳ giydürdi baña ḳaftan ḳaftan **üstine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 14). [üstine, ]*
Görmeden dildārı öpdi ḳocdı dirler ey Naẕīm
ʿĀşıḳ-ı zāre olur bühtān bühtān **üstine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 16). [üstine, ]*

**üstine:** *"de/-da."*
Nedür ol şahs-ı laġar u cerrār
Bir ayaġ **üstine** ider reftār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 2). [üstine, ]*

**üstüḫān:** *Kemik.*
**Üstüḫān** her ne kadar olsa gülū-gīr ü remīm
Devr-i ḥıfẓında ser-i mūyı daḫi olmaya ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 65). [üstüḫān, ]*
**Üstüḫān**ında niḫāndur eşeri eyliyeli
Leẕẕet-i şehd-i ġamı çāk-i derūn-ı ruṭabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 39). [üstüḫānında, -ın, -da ]*

**üstüḫān:** *Kemik. (Âşığın kemikleri bağlamında).*
Ṭarḥ itdi **üstüḫânum** metn-i cünūna mıṣtar
Ẓann itme anı ancaḳ Ḳays-ı nizār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 5). [üstüḫânum, -um ]*

**üstühvān:** *Kemik.*
Şevḳ-ı dīdār ile cismümde degüldür **üstüḫvān**
Mevc urur deryā gibi cūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 9). [üstüḫvān, ]*
Bu hāksārı şerefyāb-ı iltifāt eyle
Hümā tenezzül ider dirler **üstüḫvan** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 102). [üstüḫvan, ]*
Şekli bir pīr-i żaʿīfe beñzer
Üstüḫvānı görinür ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 6). [üstüḫvānı, --ı ]*
Yimez içmez **üstüḫvānı** görinür
Başını açup vücūdın bürinür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 3). [üstüḫvānı, --ı ]*

**üstühvān:** *Kemik.*

Emvāc-ı baḥr-ı ʿaşḳ idi sīnemde **üstüḫvān**
Deryā-yı ḥüsn eylemeden āşikār mevc
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 11). [üstüḫvān, ]*
Mānend-i Rüstem-i Zāl ḳıldı ʿadūyı pāmāl
Ḳaddin ḫam itdi kūpāl ḥūrd oldı **üstüḫvan**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 76). [üstüḫvan, ]*

**üstühvān-ı gāv-ı zemīnden:** *Yerin öküzünün kemiğinden.*
Şevr-i sipihre gürzi doḳınsa ḳażāyla
Çāk **üstüḫvān-ı gāv-ı zemīnden** fiġān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 30). [üstüḫvān-ı gāv-ı zemīnden, ]*

**üstühvān-ı gāv-ı zemīnden:** *Yerin öküzünün kemiğinden.*
Şevr-i sipihre gürzi doḳınsa ḳażāyla
Çāk **üstüḫvān-ı gāv-ı zemīnden** fiġān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 30). [üstüḫvān-ı gāv-ı zemīnden, ]*

**üstühvān-ı raḳīḳ:** *İnce kemikli.*
O **üstüḫvān-ı raḳīḳ** ü o sīne-i berrāḳ
Düşürdi mevcleri birbirine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 3). [üstüḫvān-ı raḳīḳ, ]*

**üstühvān-ı tenüm:** *Bedenimin kemikleri.*
Gösterdi **üstüḫvān-ı tenüm** tündbād-ı āh
İtdüm ḫurūş mevc-i demādemle yem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 5). [üstüḫvān-ı tenüm, ]*

**üstünde:** *Üstünde, üzerinde.*
Münḳalibdür āsiyāb-ı ḥāl-i gerdūn ey Naẓīm
Devr-i çarḫ-ı süst-bünyād ise mā **üstündedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 14). [üstündedür, -dür ]*

**üstüne:** *"den sonra"anlamındadır.*
Rast-gū olsañ ġalat-fehmān-ı bezm-i iʿtīrāż
**Üstüñe** eyler ḥavāle bir muʿārıż kāfiri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 44). [üstüñe, -ü, -(n)e ]*

**üstüne döndi:** *Her şeyin kişinin istekleri doğrultusunda gerçekleşmesi, dilediğinin olması.*
Ḳuṭb-ı devrāne mürīd olsañ saña itse naẓār
Her görendir **üstüne döndi** görünce bir ḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 78). [üstüne döndi, -di ]*

**üştür-i çarḫ-ı berīn:** *Bütün feleklerin devesi.*
Pāre pāre kef nişār oldı deḫānından yire
Berfdür şanma eserdi **üştür-i çarḫ-ı berīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 24). [üştür-i çarḫ-ı berīn, ]*

**üstüvār oldı:** *Kuvvetli, dayanıklı, sağlam olmak; güçlü ve sağlam bir bedene sahip olmak.*
Sūḳ-ı sipāhiyān yapılup **oldı üstüvār**
Ārāyiş ü metānet ile buldı zīb ü fer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 1). [üstüvār oldı, -dı ]*

**üzre:** *Üzere.*
Gah māḫmūr-ı keder gāh ḳadeḥ-nūş-ı neşāṭ
Bezm-i ʿālemde degüldür kişi bir ḥāl **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 10). [üzre, ]*
Tā ḥükm-i şerʿ ile ola ol seyyidü'l-beşer
Ṣadr-ı risālet **üzre** ḳalemrān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 58). [üzre, ]*
Bu hāksārı şerefyāb-ı iltifāt eyle
Hümā tenezzül ider dirler üstüḫvan **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 102). [üzre, ]*

**üzre:** *Üzerine.*
Hudāyegān-ı felek-āsitān ki rāciḥdür
Şükūh-ı şevḳeti dārāt-ı ḫüsrevān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 12). [üzre, ]*
Hıdīv-i maʿdelet-eyvān ki ʿadli ġālibdür
Vücūh-ı tām ile kesrī-i kāmrān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 14). [üzre, ]*
Kemān-bedūş-ı ḫıred kim per-i işābetle
Hadeng-i reʾyi varur muttaşıl nişān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 16). [üzre, ]*
Ferīd-i dehr ki her bir nefesde oldı ehemm
Edā-yı meḥmedeti āferīdegān **üzre** *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 18). [üzre, ]*
Vezīr-i ʿādil Ġazī Ḥüseyn Pāşā kim
Şenāsı olmada hemvāre her lisān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 22). [üzre, ]*
O nūr-ı dīde-i devrān ki oldı ḫâk-efşān
Ġubār-ı rehgüẕeri kuḥl-i İṣfaḫān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 24). [üzre, ]*
O deñli buldı şeref-rīze seng-i dergāhı
Ki ṭaʿne ṭaşın atar Farḳ-ı Ferḳadān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 28). [üzre, ]*
Revācgah-ı celāli ciḫānda germ olālı
Metāʿ-ı devlet ü iḳbāl-i rāyegān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 30). [üzre, ]*
Revādur olsa deri busegāh-ı ʿālemiyān
Ki çarḫ nāsiye-şadur o āsitān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 32). [üzre, ]*
Zihī saʿādet-i ʿuẕmā ki sūḳ-ı luṭfında
Ġarīḳ-ı sūd eḥibbā ʿadū Żiyān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 34). [üzre, ]*
Ciḫānı eyledi memnūn ḫan-ı mekrümeti
Degül nevāle-i iḥsānı imtinān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 36). [üzre, ]*
Kef-i kerīmi ile ṭabʿ-ı mekrümet-kārı
Düşürdi baḥre ḫacālet ḥicāb-ı kān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 38). [üzre, ]*
Kemīne baḫşiş-i hemyān-ı cūdı ḫande ider
ʿUlüvv-i himmet ile genc-i şāyegān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 40). [üzre, ]*
Şükūfesi ola yāḳūt ü laʿl eġer olsa
Nesīm-i luṭfı revān naḫl-i erġavān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 42). [üzre, ]*
Ḥadīka-i emeli sebz ü ḥurrem aĥibbânıñ
Riyāż-ı kām-ı ʿadū dembedem ḫazān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 48). [üzre, ]*
İderdi ḳubbe-i gerdūnı bāz-güne-nümā
Düşeydi sāye-i temkīni āsmān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 50). [üzre, ]*
Sipihri kevkebe-i ḳadr ü şānı başdurdı
Tehemten itdi sefer şanki heft-ḫvan **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 52). [üzre, ]*
Eġer ʿadāvet-i eżdādı ʿadli menʿ itse
Nigeh-bān olan şīr āhū-yı zamān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 54). [üzre, ]*
Ocaġına su ḳodı dūd-ı āha yoḳ imkān
Yasaġı seyl-i revān olālı düḫān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 56). [üzre, ]*
Zemīn tezelzül-i āşūbdan emin oİdi
Zamān maʿdeletüñde ciḫān emān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 58). [üzre, ]*
Anuñ ki oldı zamānında bir dilim nānı
Olur ḳıyamete dek ʿāyş-ı cāvidān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 60). [üzre, ]*
Olurdı hem-ser-i şehbāz evc-i ḥıfẓında
Ḥimāyet eylese güncişk-i nātüvān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 62). [üzre, ]*
Goreydi rūz-ı veġā Rüstemāne peykārın
Olurdı teng ciḫān Sām u Ḳahramān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 64). [üzre, ]*
ʿAdūyı çignedüp oldı keşān keşān Saḳızı
Ġazā-yı ekber idüp baḥr-ı bī-kerān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 66). [üzre, ]*
Temām zelzele-nāk itdi kāfiristānı
Hücūm ı tefriḳa-dād oldı düşmenān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 68). [üzre, ]*
Vücūd-ı düşmeni şemşīri itdi ḫūn-ālūd
Ser-i bürīde-i ḫaşmı diküp sinān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 70). [üzre, ]*
Seferden eyledi ʿavdet süm-i semendi nola
Başarsa aṭlas u zer-beft ü perniyân **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 74). [üzre, ]*
Ḳudumi virdi şeref yümn ile Stanbula
O şaḥbaz gelüp ḳondı āşiyān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 76). [üzre, ]*
Ṣalāḥ-ı ṣulḥ ile ıslāh-ı beyn idüp oldı
Ṭaraf ṭaraf yine ilçiler armaġan **üzre**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 78). [üzre, ]*
Ne söylesem yāraşur gūne gūne vaṣfında
Seza ne dirse o desṭūr-ı nüktedān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 80). [üzre, ]*
Yegāne fāris-i devrān ki ṣubḥgāh-ı şikār
Süvār olınca semend-i sebük-ʿinān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 82). [üzre, ]*
Ciḫānı ṭayy ide vaḳt-i ṭuluʿ ḫurşīdüñ
Żiyāsı düşmeden ol eblāḳ-ı ciḫān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 84). [üzre, ]*
Kemāl-i nāzla raḳṣān u cilve-rīz olsa
Hıram-ı ʿişve ḫāram ola dilberān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 86). [üzre, ]*
Varurdı maġribe maşrıkdan evvelīn ḳademe
Şitāb ü sürʿatini olsañ imtiḥān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 88). [üzre, ]*
ʿAleʿs-ṣabāḥ ṭuluʿ itdi āftāb ṣanūr
Gören o dāveri o eşheb-i revān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 90). [üzre, ]*
Vezīr-i dād-penāhā sipihr-dergāhā
Eyā ḳudūmi şeref-baḫş her mekān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 92). [üzre, ]*
Ferişte-ẕāt o memdūḥ-ı ins ü cānsın kim
Sitāyişüñ eġer emr olsa ṣāʿirān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 94). [üzre, ]*
Sevād-ı naẓmum ola tūtiyā-yı çeşm-i ḳabūl
Nigāh-ı lütfuñ olursa bu dāstān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 98). [üzre, ]*
Ḳapuñda rütbeler iḥrāz eyleyem giderek
Ḳadem ḳadem çıḳılur çünki nerdübān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 104). [üzre, ]*
Riyāż-ı vaṣf-ı cemīlüñde bülbül-i nuṭḳum
Bu şiʿri itdi beyān şu gibi ʿıyān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 106). [üzre, ]*
Ḳabā-yı nāz münāsib o dilsitān **üzre**
Ki naz ḥüsn-i digerdür o ḥüsn ü ān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 107). [üzre, ]*
Ḳabā-yı nāz münāsib o dilsitān **üzre**
Ki naz ḥüsn-i digerdür o ḥüsn ü ān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 108). [üzre, ]*

**üzre:** *Üzerinde.*
Ser-i hezāra ola tās-ı āteşīn gül-i āl
Semūm-ı ḳahrı vezān olsa gülsitān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 44). [üzre, ]*
Sipihre eyledi āvīze tıġını gūyā
Ḳuruldı bir pül-i nev cūy-ı kehkeşān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 72). [üzre, ]*
Kifāyet eylemiye levḥ-i zer-nigār-ı felek
ʿUṭārid itse raḳam defter-i beyān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 96). [üzre, ]*
Ḳızārdı rūḫları ṣahbān dalı al oldı
ʿAceb mi eylese mestāne ḳanı ḳan **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 110). [üzre, ]*

**üzre:** *Üzere,üzerine.*
Ruhında ḫaṭṭ-ı müşgīn **üzre** düşmiş ṣanma kāküldür
Gül-i terle benefşe **üzre** gūyā ṣaçlı sünbüldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 1). [üzre, ]*
Evreng-i nübüvvet **üzre** ṣulṭān-ı rüsül
Levlāk libāçe vü leʿamruk iklīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 3). [üzre, ]*

**üzre:** *Üzerinde.*
Haṭṭ-ı reyḥān mıdur ol ʿārıż-ı pür-ḥāl **üzre**
Sūre-i Nūr mıdur berg-i gül-i āl **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 2). [üzre, ]*
Ḳatı çoḳ baġrı delik ʿāşıḳı var gerçi Naẓīm
Līk sensin gelen ammā yine ġırbāl **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 14). [üzre, ]*

**üzre:** *Üst, üstünde, üzerinde.*
ʿAks-i āh-ı dilidür fikr-i ḳadd ü çeşmi ile
Elif ü dāg u gül-i sīne-i abdāl **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 6). [üzre, ]*

**üzre:** *Üzerinde.*
Ne sāye sāye-i bāl-i hümā-yı ṣulḥ u ṣalāḥ
Ki sāyebān-ı hidāyetdür ins ü cān **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 6). [üzre, ]*

**üzre:** *Üzerinde, üstünde.*
Dāġ dāġ üstine yaḳmış o perī sāʿidine
Gül içinde gül açılmış yine bir dāl **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 4). [üzre, ]*

**üzre:** *Üzerine, üzerinde.*
Olmaz ol ḥüsn gibi bāfte şeffāf ḳumāş
Mihr ü meh tār ile pūd olsa bu minvāl **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 8). [üzre, ]*

**üzre:** *Gereğince, doğrultusunda.*
Lā-büd güẕerān **üzredür** ey dil ġam şādī
ʿĀrif ne ġam-ālūd ne dil-şād gerekdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 11). [üzredür, -dür ]*

**üzre:** *Amaç, koşul, zamanda yakınlık, gibilik" anlamları katan üzere edatı.Metinde doğrultusunda"anlamı katmıştır.*
Çarḫ-ı saʿādet **üzre** yektā meh-i ciḫān-tāb
Burc-ı şerefde rāḫşān ḥūrşīd-i ʿālem-ārā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 3). [üzre, ]*

**üzre:** *Amaç, koşul, zamanda yakınlık, gibilik" anlamları katan üzere edatı.*
Ḥaşre dek levḥ-i şüḥūr ile sinīne terḳīm
Ḥamdüli'llāh ḳalemüm rıḳḳ-ı beyān **üzre** yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 92). [üzre, ]*
Seḥāb-ı emri ki tevʾemdür ebr-i nehyi ile
Ḥavale eyleyeli yaḫşı vü yaman **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 46). [üzre, ]*

**üzre:** *Üzere,üzerine.*
Ḥaḳ **üzre** ʿadl ü dād ile icrā-yı emr-i şerʿ idüp
Bürḫān-ı ḥükm-i ṣāʾibi ḫaṭṭ-ı ḫaṭādan sādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 13). [üzre, ]*

**üzre:** *Üstüne, üzerine.*
Olup nāz-ı girişme ġamze ʿişve ittifāḳ **üzre**
Yine ḳaṣd itdiler cān u dil-i pür-iştiyāḳ **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 1). [üzre, ]*

**üzre:** *(olmak) üzere.*
Olup nāz-ı girişme ġamze ʿişve ittifāḳ **üzre**
Yine ḳaṣd itdiler cān u dil-i pür-iştiyāḳ **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 2). [üzre, ]*

**üzre:** *Amaç, koşul, zamanda yakınlık, gibilik" anlamları katan üzere"edatı.*
Haşm-ı denı dögünsün şemʿ-i murādı sönsün
Maḳṣūdı **üzre** dönsün dolāb-ı devr-i fānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 184). [üzre, ]*

**üzre:** *Üst, üstünde, üzerinde.*
Haṭṭ-ı reyḥān mıdur ol ʿārıż-ı pür-ḫāl **üzre**
Sūre-i Nūr mıdur berg-i gül-i āl **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 1). [üzre, ]*

**üzre:** *Doğrultusunda"anlamında üzere" edatı.*
Tekellüf ḳaydı lā-büd telḫ ider güftār-ı şīrīni
Şeker-pāş-ı maḳāl ol güne güne her meẕāḳ **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 10). [üzre, ]*
Ciḫāniyān olālar sāyebān-ı ʿadlüñde
āṣafuñ şeb ü rūz emn ile emān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 126). [üzre, ]*
İdrār-ı ḳıllet **üzre** efkār-ı keşret **üzre**
Geçdi bu ḥālet **üzre** evkāt-ı zindeganī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 155). [üzre, ]*
Aḳ ḫisar **üzre** cemʿ olup leşker
Leşkere hep o sīm ü zer ḫarcar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 5). [üzre, ]*
Ḳonup murġ-ı revānı şāḫsār-ı naḫl-i Ṭūbāya
Ḳadīmī lānesi **üzre** süzüldi gūyiyā şehbāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 6). [üzre, ]*

**üzre:** *Üstüne, üzerine.*
Lā-beḳā olduġın itmez mi taṣavvur bilmem
Bir iki gün dem uran mesned-i iḳbāl **üzre**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 12). [üzre, ]*

**üzre:** *"Amaç, koşul" anlamları katan "üzere" edatı.*
Sure-i ṣād **üzre** gūyā saṭr-ı Bismi'llāhdur
Medd-i ebrū kim o çeşm-i dil-rübā
üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 7). [üzre, ]*

**üzre:** *"Gereğince, doğrultusunda" anlamları katan "üzere" edatı.*
Devrān murādum **üzre** döndi didüm
Naẓīmā
Müftī güzīde-i dehr Seyyid ʿAlī Efendi
(1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 42, Mısra 13). [üzre, ]*
Burc-ı melāḥat **üzre** meh-i mihribānumı
Ol gülbün-i letāfet o ġonce-dehānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 5). [üzre, ]*

**üzre:** *"Üzerinde" anlamı veren kelime.*
Nola devr-i ḥayātı her ḥabābuñ zūd-sīr olsa
Biñā-yı ʿömri āb **üzre** ḳurulmış āsiyāb-āsā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 10). [üzre, ]*
Naẓīmā rāḥatü'l-ervāḥ-ı naẓm-ı dil-keşüñ ḥaḳkā
Ḥüseynīye çıḳup düşdi Ṣıfāḫān u ʿIraḳ **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 14). [üzre, ]*
Tā ki maʿmūr olmaya vīran-serāy-ı ḫāṭırum
Görmeyeni bünyād-ı dehrüñ ṭaşı **üzre** ṭaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 12). [üzre, ]*
Sirişk-i germ odur kim düşünce aḫker ola
Kemīne ḳaṭresi her dāġ-ı ḫūn-feşān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 118). [üzre, ]*
Bir ayaġ **üzre** ʿarż idüp hünerin
Ṭutamaz kimseler ciḫānda yerin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 7). [üzre, ]*
Başı **üzre** yürür olduḳça māşī
Başı ayaġıdur ayaġı başı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 11). [üzre, ]*
Didi Naẓīm hāṭif tarīḫīni bu ṭarḥuñ
Baḥr **üzre** ṭarz-ı zībā cāy-ı Ḥüseyn Pāşā (1111) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 14). [üzre, ]*

**üzre:** *"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.*
Ne sāye ẓıll-ı ẓalīl-i ʿināyet-i Ṣamedī
Ki oldı çetr-i cenāb-ı ḫudâygân **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 10). [üzre, ]*

**üzre:** *"–den çok, –den fazla" anlamına gelir.*
Teşne-i Zemzem olan hindūlar
Lebi **üzre** görinen ḫāl-i siyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 12). [üzre, ]*
Ne sāye sāye-i şehper-i ṭāʾir-i tevfīḳ
Ki düşdi farḳ-ı ser-i pīr ü nev-cüvān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 4). [üzre, ]*
Vaḥīd-i ʿasr ki vaṣf-ı ṣıfātı elzemdür
Hemīşe yirde beşer gökde ḳudsiyān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 20). [üzre, ]*
Mesned-i nāz ü naʿīm **üzre** olup ʿömri füzūn
Dest-gīri ola Ḥaḳ rāh-beri Peyġamber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 13). [üzre, ]*

**üzre:** *"de/-da."*
Ḥaẕer ṣad el-ḥaẕer gūy itdigüñ esrārı ifşādan
Yiter Ferḥād-ı ʿibret kūh-veş olmaz nifāḳ **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 6). [üzre, ]*
Ḳumaş-ı Naẓm-ı kāmilde bulınmaz tār u pūd-ı ḥaşv
Olur hemvāre minvāl-i ḫayāli bir siyāḳ **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 12). [üzre, ]*
Döküldi berg-i gül **üzre** benefşe sandı gören
Rūḫında sebze-i ḫaṭla o gülşen-i edebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 3). [üzre, ]*
Nola olsa başı **üzre** Ṭūbā
Hidmet-i dergehine āmāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 9). [üzre, ]*

**üzre:** *Üstünde / üzerinde.*
Olur ḫurşīd-i enver şemse-i eyvān-ı tecrīdi
İden mānend-i ʿĪsā cilvegāhın çār-ṭāḳ **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 8). [üzre, ]*

**üzre:** *"Üstüne"anlamında kullanılan zarf.*
Kimseler saña gözüñ **üzre** ḳaşuñ vardur dimez
Kimsenün vardur dimezseñ gözi **üzre** ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 14). [üzre, ]*
Rūḫsāruñ **üzre** kākülüñi eyle ḫam-be-ḫam
Cānā ġazāl-i mihre daḫi ṣal kemendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 3). [üzre, ]*
Ṣalsa bir bī-kesi girdāb-ı fenā **üzre** Kelīm
Cemʿ-i aṣḥāba olup şemʿ-i hidāyet lemeʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 67). [üzre, ]*
Hemīşe tā ki açup bāl ü per saʿādet ile
Hümā-yı ṣulḥ ṣala sāyesin ciḫān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 124). [üzre, ]*
Dü-çeşmine gele mīl-i ʿadem ilāhī rast
O kim ide naẓār-ı kec o ḫānedān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 130). [üzre, ]*
Ulüvv-i ḳadr ile olduḳça ḫurrem ü ḫandān
Ḥasūd-ı cāhı ola dembedem fiġān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 132). [üzre, ]*
Döndi dolāb-ı felek vefḳ-ı murād **üzre** henüz
Müjde ey dil yine ʿıyd eyledi ḫalḳ-ı dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 1). [üzre, ]*

**üzre:** *Üstüne, üstünde, üzerinde.*
Kemān-ı ḳaṣdınuñ olsun ḫadeng-i dil-dūzı
Ḥālīde dīde-i ʿadā-yı bed-gümān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 134). [üzre, ]*

**üzre:** *"de/da," doğrultusunda, yönünde, üzere II yolunda.*
Bu minvāl **üzre** nessāç-ı süḫan elfāẓ u maʿnāya
Naẓīmā ḥaḳ budur kim tār u pūd imtiyāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 19). [üzre, ]*
Sīnem **üzre** yollar itse eşk-i ḫūnīnüm nola
Seyl ider lā-büd zemīni yāre yāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 9). [üzre, ]*
O zülf ü ḫāl o ʿiẓār **üzre** gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı dile dām ü çīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 5). [üzre, ]*
Açılmış şāḫda katmer gül-i zībā ḳıyās itdüm
Görüp daġ içre tāze daġını ol sīm-sāḳ **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 4). [üzre, ]*
İntiẓār **üzre** iken maḳdemine ḥasret ile
Oldı bir demde yiri mescid-i hāş-ı Aḳṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 231). [üzre, ]*
Gelen seferden o şāḫenşeh-i muẓafferdür
Ki rāḫşı aṭlas-ı çarḫ **üzre** cilve-güsterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 2). [üzre, ]*
Lālezār-ı dīn çerāġānı ḳıyās eyler gören
Her menār **üzre** ṣaf-ı ḳandil kim sūzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 18). [üzre, ]*
Hamdülillāh vefḳ-ı maḳṣūd **üzre** devr itdi felek
Geldi açıldı yine baḫt-ı civān-ı çarḫ-ı pīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 1). [üzre, ]*

**üzre:** *"Üzerine, doğrultusunda."anlammı katan kelmedir.*
Kimseler saña gözüñ **üzre** ḳaşuñ vardur dimez
Kimsenün vardur dimezseñ gözi **üzre** ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 13). [üzre, ]*
Eşk-i ter mūy-ı sepīd **üzre** dökülsün ey Naẓīm
Olsa bārān ṣubḥ-dem olur duʿālar müstecāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 19). [üzre, ]*
Yine düşürdi hümā sāyesin ciḫān **üzre**
İlāhī ola hümāyun ciḫāniyān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 1). [üzre, ]*
Egerçi ṣūreta ber-vefḳ-ı ẓāḫir

Yidi gencine **üzre** ḥükmi nāẕır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 4). [üzre, ]*

**üzre:** *Üstünde, üzerinde . || İçinde.*
Kilk-i bercīs levḥ-i māh **üzre**
Böyle yazmış şenāsına ʿünvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 7). [üzre, ]*

**üzre:** *Üzere; üstüne, üstünde, üzerine, üzerinde.*
Ruhında ḫaṭṭ-ı müşgīn **üzre** düşmiş şanma kāküldür
Gül-i terle benefşe **üzre** gūyā şaçlı sünbüldür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 12, Mısra 2). [üzre, ]*

**üzre:** *Üzerine, doğrultusunda"anlamımı katan kelimedir.*
İdrār-ı ḳıllet **üzre** efkār-ı keşret **üzre**
Geçdi bu ḥālet **üzre** evkāt-ı zindeganī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 155). [üzre, ]*
İdrār-ı ḳıllet **üzre** efkār-ı keşret **üzre**
Geçdi bu ḥālet **üzre** evkāt-ı zindeganī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 156). [üzre, ]*

**üzre:** *"Üstüne, üzerine" anlamında kullanılan kelime.*
Kemer gibi nice mümkindür almak āġūşa
Ḳılı bir rükn o ḫançer o mū-miyān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 112). [üzre, ]*
O ġonce-leb rūḫ-ı zerdüm görüp tebessüm ider
Belī meşeldür olur ḫande zaʿferān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 114). [üzre, ]*
Şekīb ü ṣabrumı yaġmaladı ṣaf-ı müjgān
Dirīġ itdi ḫārāmī o kārvān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 116). [üzre, ]*
Naẕīm ḥaḳ bu ki cānbaz-ı kilk-i çūbīn-pā
Hünerler eyledi icrā bu rīsmān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 120). [üzre, ]*
Duʿāya başla ḫulūṣ **üzre** ḫatm idüp süḫanı
Sükūt mührini ur vaḳtidür deḫān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 122). [üzre, ]*
Ola ḳıyamete dek ḫānedānı ābādan
Hudā muʿāmmer ide ṣādr-ı ʿizz ü şān **üzre** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 128). [üzre, ]*

**vabeste:** *Bağlı.*
Kilk-i siḥr-işārına **vābeste** inşā-yı laṭīf
Hāṭır-ı feyyāżına şāyeste eşʿār-ı selis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 7). [vābeste, ]*

**vābeste-i miyānı:** *Ortasına bağlı.*
Virdi ʿadūya şiven ḳaṭʿ oldı ʿırḳ-ı düşmen
Tīġ-i sitīz olaldan **vābeste-i miyānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 84). [vābeste-i miyānı, -ı ]*

**vācib:** *Farz kadar kesin olmamakla birlikte İslamiyette Allah'ın emrettiği ve Müslümanların da muhakkak yapmakla mükellef oldukları buyruk.*

Dergehūñde ideyüm ḳudretüm olduḳça edā
Deyn olan **vācib** ü farż u sünen ü müstehabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 60). [vācib, ]*

**vaʿde:** *Söz, vaat, süre.*
Ey dil nice bir düruġ u lāf eyleyelüm
Gel **vaʿdemüze** yitir ḫilāf eyleyelim.
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 2). [vaʿdemüze, -müz, -e ]*

**vaʿde-i ferdā:** *Gelecek için verilen vaat.*
Niyāz-ı vaṣl ile nev-devletān-ı mesned-i nāzuñ
Ġam-ı imrūz-ı ʿāṣıḳ vaʿde-i ferdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 14). [vaʿde-i ferdā, -lar, -un, -dan, -dır ]*
Dili bir ʿahd-şiken yāre düşürdüm ki Naẓīm
Beni hep **vaʿde-i ferdā** ile memnūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 14). [vaʿde-i ferdā, ]*

**vaʿde-i ferdāya:** *Gelecek için verilen vaat.*
Bir būseyi biñ **vaʿde-i ferdāya** ṣalarduñ
Dil-sūḫte sersem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 13). [vaʿde-i ferdāya, -y, -a ]*

**vādī:** *Alan, saha.*
Feyż-i Ḥaḳ rehber iken ṭabʿuma her **vādīde**
Tengdür cilvesine sāḥa-ı şiʿr ü inşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 29). [vādīde, -de ]*

**vādī:** *Alan, saha, meydan.*
Nola peyrevlük itse bu zemīn-i dilkeşe ṭabʿı
Naẓīm-i pür-hüner zīrā ki her **vādīde** fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 14). [vādīde, -de ]*

**vaʿd-i viṣālle:** *Kavuşma sözü.*
Ẓann eylerüm naṣibi gelür ġaybdan o kim
**Vaʿd-i viṣālle** o dehenden peyām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 12). [vaʿd-i viṣālle, -le ]*

**vādī-i bī-sütūn-ı dil:** *Gönlün Direksiz Dağı'nın vadisi.*
Cān-ı şīrīne itdürür feryād
**Vādī-i bī-sütūn-ı dil**dür bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 10). [vādī-i bī-sütūn-ı dil, -dür ]*

**vādī-i midḥatinde:** *Yaratılışı /karakteri övme sahası.*
**Vādī-i midḥatinde** ḳıvır rāḫş-ı ḫāmeni
Çāpük-semend-i ṭabʿı öñünde piyāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 19). [vādī-i midḥatinde, -in, -de ]*

**vādī-i naḫcīr:** *Ayrılık vadisi.*
Bir şeh-i ḥüsnüñ olup bend-i ser-i fitrāki
Ṣayd-gāh oldı yine **vādī-i naḫcīr** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 12). [vādī-i naḫcīr, ]*

**vādī-i naḫcīrinden:** *Ayrılık vadisi.*
Āhū-yı Çīn ü Hıṭā vü Hoteni eyleye mest
Nefḫa-rīz olsa ṣabā **vādī-i naḫcīrinden** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 6). [vādī-i naḫcīrinden, -in, -den ]*

**vā-esefā:** *Ah vâh ederek, üzüntüyle.*
Ḳaldı hem-rāhı daḫi anda miṣāl-i bülbül
Gül-i rūyından olup dūr didi **va-esefā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 260). [va-esefā, ]*

**vah:** *"Âh, vah, heyhat, yazık!."*
Ḳaldı anda nāle vü feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi ṣad āh u **vāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 36). [vāh, ]*

**vā-ḥayfā:** *Eyvah, yazık!.*
Aña imdād-res olmazsañ eğer **vā-ḥayfā**
Keremüñden dü-ciḫānda ne ḳadar müẕnib ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 313). [vā-ḥayfā, ]*

**vaḥīd-i ʿasr:** *Yaşanılan zamanın eşsiz ve benzersiz kişisi. II Şairin kendisi, âşık.*
**Vaḥīd-i ʿasr** ki vaṣf-ı ṣıfātı elzemdür
Hemīşe yirde beş̱er gökde ḳudsiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 19). [vaḥīd-i ʿasr, ]*

**vaḥīdü'l-ʿaṣr:** *Zamanında tek.*
Vaḥīdü'l-ʿasr o kim ẕāt-ı şerīf-i ercümendidür
Kemālat u hünerle ʿālem-ārā fażıl-ı yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 5). [vaḥīdü'l-ʿasr, ]*

**vaḥş:** *Ehli olmayan, yabani. II Yabani hayvan.*
Remīde itdi **vaḥş** u ṭayrı ṣıyt-ı heybet-i cengi
Dilīrāne neberdin ḥaḳ budur kim ins ü cān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 69). [vaḥş, ]*

**vaḥşī:** *Alışkın olunmayan, yabancı.*
Rām eyleyen o **vaḥşī** ġazāl-ı remīdeyi
Dām-ı füsūnı ḫalḳa-i teshīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 7). [vaḥşī, ]*

**vāʿiz:** *İbâdethânelerde kalpleri yumuşatacak, sevâba, tâata, güzel ahlâka, iyiliğe, nefsi ıslâha sevk edecek, kötülüklerden tövbe ettirecek şekilde dînî konuşma yapan, nasîhat veren kimse.*
Vāʿiẓ olsañ daḫi iderler cemʿ olup ehl-i hevā
Diñlemezler nehyi maʿruf ile emr-i münkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 79). [vāʿiẓ, ]*
Mübīn ü nūr imām ümmī vü ḥafıẓ
Muṭīʿ muḳteşīd meẕkūr u **vaʿiẓ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 28). [vaʿiẓ, ]*

**vāʿiz-i şehrüñ:** *Şehrin vaizi.*
Fehm eyler iken ḫayr u şeri ʿāḳıl ü mecnūn
Ya **vāʿiz-i şehrüñ** ḳurı ġavġa ne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 12). [vāʿiz-i şehrüñ, ]*

**vaḳar:** *Ağırbaşlılık, temkinlilik.*
Rūy-ı zemīn taḥammül ider mi **vaḳārına**
Vezn olsa ḥilmi arż u semādan girān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 57). [vaḳārına, -ı, -n, -a ]*

**vakar:** *Ağırbaşlılık.*
Mühmel-i ḳadr ü **vaḳarında** taḥammülden ḳalup
Çekmiye heft-üştür-i eflâk eġer olsa ḳaṭār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 87). [vaḳarında, -ın, -da ]*

**vaḳārından:** *Ağırbaşlılık, temkinlilik.*
Sāye-i ḥilm ü **vaḳārından** olup ḫam-geşte çarḫ
Şevr-i gerdūn mużṭarib gāv-ı zemīn lerzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 45). [vaḳārından, ]*

**vaḳf:** *Adama, vakfetme.*
Seyr-i ḥüsn-i yār içün cismüm serāser çeşm idüp
Dīdesin **vaḳf** eylemiş dīdāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 4). [vaḳf, ]*

**vaḳf:** *Üzerinden mülkiyet hakkı kaldırılmış olan mal.*
Derġeh-i Ḥaḳkı ḳoyup lāyıḳ mı
Der-i ġayrı idesiñ **vaḳfa** cibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 4). [vaḳfa, -a ]*

**vaḳf:** *Adamak.*
Çeken o ḳaşları yānuñ muḥabbeti çilesin
Ḳad-i ḫamīdesini **vaḳf** ider kepāzelüġe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 12). [vaḳf, ]*

**vaḳf-ı ıżṭırāb:** *Acı çekme durağı.*
Hoy-kerde rūḫuñ ki bī-niḳāb eylersüñ
Sīmābı da **vaḳf-ı ıżṭırāb** eylersüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 112, Mısra 2). [vaḳf-ı ıżṭırāb, ]*

**vaḳf-ı sebū-yı mey-i ḥasret:** *Hasret şarabının destisini hayır eylemek.*
ʿĀkıbet meygede-i vuṣlat olur ḫvāb-gehi
Eyleyen **vaḳf-ı sebū-yı mey-i ḥasret** dūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 8). [vaḳf-ı sebū-yı mey-i ḥasret, ]*

**vaḳf-ı telāş:** *Acele durağı.*
Bir dilber-i ser-tırāşe oldum ki tīrāş
Mirʾāt-ı rūḫında naḳd-i cān **vaḳf-ı telāş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 105, Mısra 2). [vaḳf-ı telāş, ]*

**vaḳʿı yoḳ dergehinde:** *Yok dergahındaki yüksek yer.*
**Vaḳʿı yoḳ dergehinde** çıḳsa eger
Felek-i heftümīne bir Keyvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 191). [vaḳʿı yoḳ dergehinde, ]*

**vāḳıf:** *Bilen, anlayan.*
Haṭ-āver olmaduḳca **vāḳıf** olmaz ḥāl-i ʿuşşāḳa
Ser-germ-i ġurūrı ṣabr-ı ʿāşıḳ dil-nüvāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 11). [vāḳıf, ]*
Nā-güfte her maḳālüñ o ḳuṭb idi **vāḳıfı** Esrār-ı nāşīdenüñ olmışdı kāşifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 1). [vāḳıfı, -ı ]*

**vāḳıf:** *Bilen, anlayan; idrak eden, kavrayan.*
Rāz-ı deḫān-ı dilbere **vāḳıfdur** ekşeri
ʿUşşāḳ-ı zāre dinse nola ġayb erenleri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 39, Mısra 1). [vāḳıfdur, -dur ]*

**vāḳıf-ı derd:** *Derdin bilinmesi.*
Nabż-gīr olduḳda dermānum ide
Ben ṭabībi **vāḳıf-ı derd** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 42, Mısra 2). [vāḳıf-ı derd, ]*

**vākıf-ı esrār-ı halvet-hāne -i ʿāyneʿl-yaḳīn:** *Müşahade makamının yalnızlık evinin sırlar vakfı.*
Nüktedān-ı li-maʿallāh māḥrem-i bezm-i şūḫūd
**Vāḳıf-ı esrār-ı ḫalvet-ḫāne -i ʿāyneʿl-yaḳīn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 48). [vāḳıf-ı esrār-ı ḫalvet-ḫāne -i ʿāyneʿl-yaḳīn, ]*

**vāḳıf-ı ḥāl:** *Halden anlayan.*
Ol mest-i nāza derd-i derūnı açıl Naẕīm
Başla niyāza **vāḳıf-ı ḥāl** it efendüñi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 14). [vāḳıf-ı ḥāl, ]*

**vāḳıf-ı ḥāl-i rumūz-ı nüktedānān:** *Nüktecilerin sırlı sözlerinin anlamını bilen.*
Naẕīmā **vāḳıf-ı ḥāl-i rumūz-ı nüktedānān** ol
Güvāh-ı ḥālidür zīrā rumūz nüktedānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 9). [vāḳıf-ı ḥāl-i rumūz-ı nüktedānān, ]*

**vāḳıf-ı māhiyyeti:** *Içerik vakfı.*
Mihr-i gerdūn-ı ledün māh-ı sipihr-i ʿirfān
Ki degül **vāḳıf-ı māhiyyeti** ehl-i tencim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 4). [vāḳıf-ı māhiyyeti, ]*

**vaḳit:** *Belirlenmiş zaman, belirli zaman.*
**Vakt**idür dergeh-i Ḥaḳḳa açıla dest-i duʿa
Tā ki vaṣf-ı şeh-i kevneyn ile her şām ü seḥer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 333). [vaktidür, -i, -dür ]*
**Vaḳt**idür nergis gibi ol gül-ʿiẕāre nāẕır ol
Aġla ḥālüñ ey dü-çeşm-i ḫūn-feşānum ḥāżır ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 18, Mısra 1). [vaḳtidür, -i, -dür ]*

**vaḳiyye:** *Dört yüz dirheme müsavi olan tartı.*
Ol nedür kim yüz **vaḳiyye** ḳuvveti
Kendi gelmez yüz direm yinmez eti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 1). [vaḳiyye, ]*

**vaḳt:** *Belirlenmiş zaman, belirli zaman.*
Söz temām oldı ḫuluṣ-ı tam ile gel ey Naẕīm
El açup başla niyāze **vaḳtidür** şimden geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 222). [vaḳtidür, -i, -dür ]*
Cān u dil pervāne şemʿ-i cemālüñdür senüñ
**Vaḳtidür** bezm-i viṣāle bulsa bāl-efşān vusul *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 14). [vaḳtidür, -i, -dür ]*
**Vakt**idür başla duʿāya itme ṭaṭvīl-i kelām
Her sözüñ bir ʿömr-i Nūḥ olsa aña pāyān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 91). [vaktidür, -i, -dür ]*
Duʿāya başla ḫulūṣ üzre ḫatm idüp süḫanı
Sükūt mührini ur **vaḳtidür** deḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 122). [vaḳtidür, -i, -dür ]*

**vakt:** *İçinde bulunulan an, zaman.*

İḳrār-ı viṣāl idersüñ ammā ne zamān
Cāna o kerem ne **vaḳt** olur ya ne zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 2). [vaḳt, ]*

**vakt:** *Zaman.*
Dem-i şādī ferāḥumdan beni giryān itdüñ
Ġussa **vaḳtinde** hem ol mertebe ḫandān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 6). [vaḳtinde, -i, -n, -de ]*

**vakt-i ʿaṭā:** *Bağış zamanı.*
Ey vücuh-ı nāmile vālā-ter u bālā-terīn
Sen o ṣulṭān-ı dü-ʿālemsin ki itseñ iltifāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 95). [vaḳt-i ʿaṭā, ]*

**vaḳt-i duʿā:** *Dua vakti.*
Geldi **vaḳt-i duʿā** ḳaṣīde Naẓīm
Bula demdür duʿā ile pāyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 229). [vaḳt-i duʿā, ]*

**vaḳt-i ḥaṣād:** *Hasat zamanı.*
Hārmen-i cūd ü nevālinde olur **vaḳt-i ḥaṣād**
Dāne-i cūd tūde-i ġabrā felekler Berḳ-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 51). [vaḳt-i ḥaṣād, ]*

**vaḳt-i īsār:** *Ikram zamanı.*
Beẕl-i cūd ü mekrümetde **vaḳt-i īsār** u nigār
Desti deryā-bār-ı luṭf u ṭabʿ-ı pāki kān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 39). [vaḳt-i īsār, ]*

**vaḳt-i kār-zār:** *Savaş zamanı.*
Ḍarb-ı kūpāl-ı kader zūr-ı ḳazā-peygarıdur
Kār-ı ḫaṣmı zār iden hemvāre **vaḳt-i kār-zār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 44). [vaḳt-i kār-zār, ]*

**vaḳt-i pesīn:** *Peşin vakit.*
Budur ümīdüm ola midḥatüñle **vaḳt-i pesīn**
Zebān-ı cān ü dilüm pür-terāne-i tehlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 133). [vaḳt-i pesīn, ]*

**vaḳt-i seḥer:** *Seher vakti.*
Muy-ı sefīd ʿārifi şeb-zindedār ider
Bīdāre feyż ü ḥāleti **vaḳt-i seḥer** virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 4). [vaḳt-i seḥer, ]*

**vaḳt-i ṭuluʿ:** *Doğuş vakti.*
Ciḫānı ṭayy ide **vaḳt-i ṭuluʿ** ḫurşīdüñ
Żiyāsı düşmeden ol eblāḳ-ı ciḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 83). [vaḳt-i ṭuluʿ, ]*

**vālā:** *Far. Yüksek, bülent, bâlâ: Şân-ı vâlâ.*
Ey ḳadr ile rütbe-i rüsülden bālā
Vey Rifʿat-i cātı enbiyādan **vālā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 2). [vālā, ]*

**vālā:** *Yüksek, âli.*
ʿĀlī Biñā-yı zībā kāşāne-i zer-endūd
**Vālā** maḳām-ı dil-keş bünyād-ı rūḥ-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 12). [vālā, ]*

**vālā:** *Yüksek, ulu, yüce.*
Ḳaṣr-ı celāli ḥaḳkā olmış refiʿ u **vālā**
Anuñ sipihr-i mīnā nüh pāye nerdübānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 45). [vālā, ]*

**vālā-ter:** *Çok yüksek, çok yüce.*
Ey vücuh-ı nāmile **vālā-ter** u bālā-terīn
Sen o ṣulṭān-ı dü-ʿālemsin ki itseñ iltifāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 95). [vālā-ter, ]*
Şiʿr-i cān-baḫş u dil-efrūzla **vālā-ter** idi
Pāyesi her birinüñ mertebe-i şiʿrādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 5). [vālā-ter, ]*

**vālide:** *Anne.*
Didi tārīḫ-i vefātın el açup Ḥaḳḳā Naẓīm
Rūḫına **vālidemüñ** eyle ilāhī raḥmet
(1115) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 8, Mısra 6). [vālidemüñ, -m, -üñ ]*

**valideyn:** *Anne ve baba.*
Ḥaṣan ile Ḥüseyn ḥürmetine
Veled ü **vālideyn** ḥürmetine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 12). [vālideyn, ]*

**vālih:** *(veleh "şaşırmak"tan vālih) Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış (kimse).*
Ḥüsnüñe āyine bilmem nice tāb-āver olur
ʿAksini **vālih** iden dilber-i raʿnāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 4). [vālih, ]*

**vālih-i āyīne-i ṭalʿatüñ:** *Yüz güzelliğinin aynası şaşırmış.*
Vālih-i āyīne-i ṭalʿatüñ Ibni Mesʿūd
ʿĀşıḳ-ı derd ü ġamuñ cān ü dil-i Bū Derdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 299). [vālih-i āyīne-i ṭalʿatüñ, -üñ ]*

**vālih-i çeşm:** *Gözü keder ve hüzünle, şaşırmış.*
Ey **vālih-i çeşmi** tūtiyā-yı mā zāġ
Ḥāḳ-i ser-i kūyı laḫlaḫa-sāy-ı dimāġ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 1). [vālih-i çeşm, ]*

**vālih-i naẓm-ı terüm:** *Yeni şiirimin keder ve hüzünle aklı gitmiş, şaşırmış.*
**Vālih-i naẓm-ı terüm** cān-ı Lebīd ü Ḥassān
Mest-i cām-ı süḫanum rūḫ-ı Cerīr ü Aʿşā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 49). [vālih-i naẓm-ı terüm, -üm ]*

**vālih-i nuṭḳ-ı kelīm:** *(Allah ile) konuşanın can bağışlayan sözünün şaşırmışı.*
ʿĀşık-ı dīdār-ı Yūsuf **vālih-i nuṭḳ-ı Kelīm**
Ḥüsn-i ḫulḳıyla müsellem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 21). [vālih-i nuṭḳ-ı kelīm, ]*

**vālih-i şīftedür:** *Meftun şaşırmış.*
Ṭabʿ-ı derrâkime bir ḫāṣṣadur istiʿdād
**Vālih-i şīftedür** fıṭratuma fehm ü ẕekā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 66). [vālih-i şīftedür, -dür ]*

**var-:** *Gitmek.*
Ġamden āzād olun Naẓīm-āsā
**Var**ıñuz hep şerāb-ı nāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 20). [varıñuz, -ıñuz ]*

**var-:** *Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.*
ʿĀdetüñ olsa tevāzuʿ ehl-i kibr ü naḫvetüñ
Besmine **varsañ** olursuñ her naẓārda aḥḳarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 16). [varsañ, -sa, -ñ ]*
Bī-kes olsañ redd idüp ḫālüñden itmezler su'āl
Mālik olsa dirler ammā ḳande **varsañ** gel beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 26). [varsañ, -sa, -ñ ]*
Bāġa **varsañ** derd-mendāne olur her lāle dāġ
Şekl-i ṭās-ı āteşīndür saña verd-i aḥmeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 31). [varsañ, -sa, -ñ ]*
Ḳande **varsan** ideler istiṣḳal
Ṣıḳletüñden olma istikrāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 7). [varsan, -sa, -ñ ]*

**var-:** *(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.*
Ḳıyama gelse ḳuʿūd ü rükūʿa **varsa** sücūd
Dem-i ṣalāt ne erkān bilür ne ḫod taʿdīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 53). [varsa, -sa ]*
Āṣaf-ı devrān ki fermān ile itse ʿazm-i rāḥ
Ḳande **varsa** ḥācib-i dergāhına tevḳīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 24). [varsa, -sa ]*

**var-:** *(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.*
Baġa **varsam** ey kemān-ebrū baña senden cüdā
Ṣāḫ-ı gül mānend-i tīr ġoncesi peykān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 81). [varsam, -sa, -m ]*

**var-:** *(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.*
Ẕevḳ eyle **varup** ṣoḥbetine ehl-i meẕāḳuñ
Gel bāri nebāt olmaz isen çūb-ı nebāt ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 3). [varup, -up ]*
Ḥuṣūl-i maṭlab içün ḳadr-i ẕātuñı itmez
Der-i leʿīme **varup** ʿarż-ı ḥācet ile reẕīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 16). [varup, -up ]*
Menzile **varup** yine eylerdi bir demde rucūʿ
Menzilinden ḳopmadan esb-i ciḫān-gird-i nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 9). [varup, -up ]*

Saʿy ile **varup** o kaʿbe-i cān ḥaremin
Iḥrām-ı niyāzla ṭavāf eyleyelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 3). [varup, -up ]*
Tevfīḳa olup refīḳ cān ile Naẓīm
Hāk-der-i ḥażrete **varup** yüz sürelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 4). [varup, -up ]*

**var-:** *(Belli bir duruma veya sayıya) Ulaşmak, erişmek, vasıl olmak II düşmek.*
Dilberi görmege **varma** derine ölmeğe var
Oldı māhrūm-ı şehādet sefere kāra giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 3). [varma, -ma ]*

**var:** *Elde bulunan her şey, zenginlik, servet.*
ʿİllet-i maʿmūre-i kevn ü mekān kim olmada
Ḳaṣr-ı dīn erkān-i şerʿiyle metīn ü **üstüvār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 68). [üstüvār, ]*

**var:** *Gitmek.*
Eyleyen ʿāyn-ı ḥaḳiḳatle temāşā-yı cemāl
Ḳaldı ancaḳ şimdi **vāre** vāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 8). [vāre, ]*
Eyleyen ʿāyn-ı ḥaḳiḳatle temāşā-yı cemāl
Ḳaldı ancaḳ şimdi **vāre** vāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 8). [vāre, ]*

**var-:** *Gitmek, ulaşmak.*
Baġa **varsam** aḫker-i sūzān olur her şebnemi
Her gül-i ter dāġ-ı cān teʾsīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 5). [varsam, -sa, -m ]*

**var-:** *...e varıncaya kadar, ne varsa, her şey, herkes.*
Bir āsitān ki çarḫ gibi cebhe-sāy olan
Yirden göge **varınca** ider rifʿat iktisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 4). [varınca, -ınca ]*

**var:** *Var, mevcut.*
Ṣubḥgāh-ı ḥaşre dek tābān olursa vechi **var**
Bir çerāġı pertev-i himmetle kim tenvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 57). [var, ]*

**var:** *Var, yokun karşıtı.*
Ġam-ı ʿālem ezelden **var** ise ādemle tevʾemdür
Anuñçün meclis-i ʿālemde ādem ġamla tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 1). [var, ]*

**var:** *Var, mevcut.*
Nuş-ı dārū-yı leb-i dilber ʿaceb terkīb olur
Cevher-i cāndur meġer **var** ise cüzʾ-i aʿẓam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 16). [var, ]*
Bir deġirmi ridāsı **var** el-ḥaḳ
Dişleri **var** ridāsına mülḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 5). [var, ]*

**var:** *Bulunur.*
Dili yoḳ aġzı **var** amma ki her gāh
Hemān söyler yürür şām u seḥergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [var, ]*

**var:** *Belli bir yere ulaşmak, erişmek.*
Zihī kemānkeş-i diḳḳat ki şād işābetle
Nişāne tīri **varur** çıḳmadan kemānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 26). [varur, -ur ]*

**var:** *Varlığı, mevcudiyeti , servet, mal, varlık.*
Bilmiş iken o şūḫ-ı mekkārı
Cānumuñ cānı ʿömrümün **varı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 132). [varı, -ı ]*

**var:** *Sahip olmak.*
Hurşīd olursa itmeyeyüm ẕerrece naẓar
Var ise bir daḫi göricek gözlerüm eġer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [var, ]*

**var:** *Bir yere ulaşmak, erişmek; gitmek.*
Varurdı maġribe maşrıkdan evvelīn ḳademe
Şitāb ü sürʿatini olsañ imtiḥān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 87). [varurdı, -+(u)r, -+dı ]*

**var:** *Bulunmak, mevcut olmak.*
Yāre āyīnesini ṣundı dil-i zār yine
Varise ol şeh-i ḫūbāna gedālanmışdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 14). [varise, -ise ]*

**var:** *Bir yere ulaşmak.*
Ey dil yüri durma Ḫızr-ı tevfiḳa yitiş
Var ḫidmet-i çār yār Ṣıddīḳa yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 2). [var, ]*

**var:** *Bulunma durumu.*
Gözlerüm **var** imiş seni görecek
Şükrülillāh cemālüñi gördüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 295). [var, ]*

**var:** *Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak.*
Ne vechle **varurūz** ey Naẓīm o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda şeyḫ u şāḫ ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 9). [varurūz, -uruz ]*
Ne vechle **varurūz** bâr-gâh-ı Ḫaḳḳā Naẓīm
Miṯāl-i nāme-i aʿmāl rū-siyāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 17). [varurūz, -uruz ]*
Kemān-bedūş-ı ḫıred kim per-i işābetle
Hadeng-i reʾyi **varur** muttaṣıl nişān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 16). [varur, -ur ]*

**var:** *Bazı özellikleri kendinde bulundurmak, sahip olmak.*
Ol kim miṯāl-i hāle meh-i mihribānı **var**
On dört yaşında sīnede bir nev-civānı **var**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 2). [var, ]*

**var:** *Bulunma, mevcut olma.*
Dem mi **var** tāʿat-ı ʿaşḳuñda idüp ḫūn-girye
Eşkīmüñ ḳaṭreleri sübḥa-i mercān olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 11). [var, ]*

**var:** *Var olma durumu.*
Gūş eyleyüp vefātını nāgāh didiler
Kim **var** ise o demde ṣıġār u kibārdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 6). [var, ]*

**var:** *Bulunma durumu, mevcut.*
Mānend-i berḳ göz yumup açıncadır beḳā
Ey dil gerekse geşt ü güẕār it ciḫānı **var**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 12). [var, ]*
Bender-gâh-ı maʿnīde bu minvāl süḫanle
Var ise Naẓīm az bulınūr böyle per-endāz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 10). [var, ]*
Başumda **var** iken sevdā-yı zülfi
Ciḫānuñ neylerüm ẓıll-ı hümāsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 3). [var, ]*
Zencīr-i bend-i zülfine düş bir perī-veşüñ
Başunda ʿaḳluñ ey dil-i dīvāne **var** ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 4). [var, ]*
Kimseler saña gözüñ üzre ḳaşuñ **vardur** dimez
Kimsenün **vardur** dimezseñ gözi üzre ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 13). [vardur, -dur ]*
Kimseler saña gözüñ üzre ḳaşuñ **vardur** dimez
Kimsenün **vardur** dimezseñ gözi üzre ḳaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 14). [vardur, -dur ]*

**var:** *Bulunma durumu, mevcut.*
Ṣād reşk o dīvāneye ol ṭıfla ḥased kim
Ne ġuṣṣādan agāh u ne ġamden ḫaberi **var**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 8). [var, ]*

**var:** *Bulunma, mevcut.*
Ḳatı çoḳ baġrı delik ʿāşıḳı **var** gerçi Naẓīm
Līk sensin gelen ammā yine ġırbāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 13). [var, ]*
O şāḫsüvār-ı reh-i ʿaşḳum ki piyāde
Mecnūn gibi niñ şifte **var** leşkerüm içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 10). [var, ]*

**var:** *Bulunma; mevcut.*
Maḥbūb-ı Hudā ki mihri her ẕerrede **var**
Oldı dil o mihre ẕerre-i bī-mikdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 1). [var, ]*

**var:** *Bulunma, mevcut olma hali.*
İnceden ince mū miyānuñdur
İsmi **var** cismi yoḳ dehānuñdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 15, Mısra 2). [var, ]*

**var:** *Birinin yanına varmak, gitmek.*
Varup aḥvālümi dimiş yāre
cefā-cūya ol sitem-kāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 169). [varup, -up ]*

**var:** *Bulunma durumu, mevcut*
Yār ile olsun ʿişretüñ **var** iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 5). [var, ]*
Ol kim miṯāl-i hāle meh-i mihribānı **var**
On dört yaşında sīnede bir nev-civānı **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 1). [var, ]*
Yārün hümā-yı kākülinüñ sāyesindedür
Bir bī-dilüñ başında ki devlet nişānı **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 4). [var, ]*
Hûnîn-terāne bülbül-i gülzâr-ı şevḳdir
Gül gibi ol ki cām-ı mey-i erġuvānı **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 6). [var, ]*
Cānlar bağışlar ol şānemüñ zülf-i dil-keşi
Ḥāşā ki beñzeye büt-i deyrüñ ne cānı **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 8). [var, ]*
Hoş geçse sāyesinde nola cūy-bār-veş
Ol kim zemīn-i sīnede serv-i revānı **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 10). [var, ]*
Yārün baña her vechle ḥüsn-i naẓārı **var**
Ḳalbiñde yer itsem nola ḳalbümde yeri **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 1). [var, ]*
Yārün baña her vechle ḥüsn-i naẓārı **var**
Ḳalbiñde yer itsem nola ḳalbümde yeri **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 2). [var, ]*
Kālā-yı viṣālin nola ol ḫvace-i ḥüsnüñ
Naḳd-i dil ü cān ile alursam diġeri **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 4). [var, ]*
Bāzār-ı ciḫānda işin altun ider ol kim
Bir sīm-beden sīm-ten ü sīm-beri **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 6). [var, ]*
Ey ṣākī-i tersā-beçe ṣun sāġar-ı vaṣluñ
Cām-ı mey-i hicrüñle dilüñ derd-i seri **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 10). [var, ]*
Dāġ-ı dil-i sūzānını seyr eyle Naẓīmüñ
Bir baġrı yanıḳ lāle-i ḫūnin ciġeri **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 14). [var, ]*
Peyām-ı ṣoḥbet-i yāri kime suʾāl ideyüm
Ḥarīm-i kūyına kim **varsa** nā-şekīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 14). [varsa, -sa ]*
Naẓīm āyīne-i ʿālem-nümādur **var** ise ṭabʿuñ
Ki anda güne güne cilvegehdür şāḫid-i maẓmūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 13). [var, ]*
İkidür gerçi ayaġı amma
Bir ayaġında aġzı **var** ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 4). [var, ]*
İçinde çar ʿunṣurdan üçü **var**
Yidi gencüñ türāb ü āb ile nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 9). [var, ]*
On kızı **var** bir añanuñ nedür ol ṭurfe lüġaz
Onu da olmadadur māderine cāndan eʿazz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 1). [var, ]*

**var:** *Bulunan, olan.*
Elbetde olur ḫātime-i muṣḥaf-ı ümmīd
İḫlāṣ ki **var** Fātiḥa-i niyyetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 8). [var, ]*
Çözdi bes vefḳ-ı müşelleş pergār
LĪk her ḫānesinüñ ṣāḥibi **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 4). [var, ]*

**var:** *Bulunma, mevcut olma durumu.*
Ṣuyınca **varsa** eğer rūzgār-ı nā-hemvār
Bu deñli olmaz idi mevc-i kine deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 13). [varsa, -sa ]*

**var:** *Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.*
Bir sīne mi **var** ki çāk çāk itmez ʿaşḳ
Bir dil bulınūr mı derd-nāk itmez ʿaşḳ

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 1). [var, ]*

**var:** *Bilgi sahibi olmak.*
Beni ferdāya ṣalup şimdi kimüñle ṣalınūr
Haberüñ **var** mı ṣabā serv-i ḫırāmānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 4). [var, ]*

**var:** *Bulunma durumu, mevcut, var ise.*
Aġzı **var** yoḳ dili gerçi çoḳdur
Dili **var** yārümüñ aġzı yoḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 9, Mısra 2). [var, ]*

**var:** *Bulunma, mevcut olma durumu.*
Zūr-ı bāzusına anuñ taḥsīn
Bir ḳolı **var** ḳolında beş şāhīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 10). [var, ]*

**var:** *Bulunma , mevcut olma.*
Duḫter-i rez ḫacle-dār olduḳca kendin gösterür
Sāḳiyā **var** ise sāġar ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 8). [var, ]*
Zülfüñ nice bir eyleye rūḫsāruñı mestur
Ey mihr-i melāḥat şebüñ āḫir seḥeri **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 12). [var, ]*
Dem-i suʾāl şehādet iderse her ʿużvuñ
Naẓīm itdüğüñe **var** mıdur cevāb senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 16). [var, ]*
Şād buldum kūşe-i ġamda dil-i zārı Naẓīm
Meclis-i cānānede **var** ise yād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 16). [var, ]*

**var:** *Bulunma durumu, mevcut olma.*
Ṭabʿumda Naẓīmā eṣer-i feyż-i Hudādur
Bu āb-ı ṣafaḳ-baḫş ki **var** gevherüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 14). [var, ]*

**var:** *Bulunma durumu , mevcut olma.*
Aġzı **vardur** başı ayaġı yoḳ
Giceler ḳarnı aç gündüz ṭoḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 3). [vardur, -dur ]*

**var:** *Bulunan, mevcut olan.*
ʿĀşıḳa ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat yoḳ mu
Bilmem ey çarḫ ne **var** mihr ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 12). [var, ]*
Ceẕb ider zerdī-i rūyuñ dil-i ḫūbānı Naẓīm
Ḥālet-i seng-i riyā **var** gibi kāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 14). [var, ]*
ʿAḳlunuz **var** ise şerabā virüñ
Ẕerreyi nūr-ı āftāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 1). [var, ]*
Āşinā oldun rāḳibe sırruñı fāş eyledi
Kim didi cānā saña **var** ḫāneñe bīgāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 12). [var, ]*
Āh-ı derūnum almāyasın bir nefes mi **var**
Gelsen ʿaceb mi sīneme bād-ı hevā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 11). [var, ]*
Ḥüsnüme Yūsuf gibi yoḳdur melāḥatde naẓīr
Var ise āyīnede ʿaks ü misālimdir benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 20). [var, ]*
Ẕevḳ-i imrūzı ḳoyup ġussa-i ferdā çekenüñ
Baña dīvāne gelür ʿaḳlı anuñ **var** diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 10). [var, ]*
Teʾsīr iderdi yāre ciger-sūz sözleri
Var ise yaḳdı nāme-i derdüm kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 2). [var, ]*
Var ise miṣli āyīnede ʿaksidür yine
Şekl-i beşerde ġayret-i ḥūr olmış ol perī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 7). [var, ]*
Ḳudret-i ẕātıyla yoḳdan ʿālemi **var** eyledi
Bānī-i ṣunʿı ezel bī-çend ü çūn muʿtemed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 9). [var, ]*
Noḳṭa-i kilk-i siyūhumda ʿaceb ḥālet **var**
Ṣūreta ḳaṭre vü maʿnīde yem-ı ṭūfān-zā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 59). [var, ]*
İbni Sīnā gibi her kūşede biñ ḫastesi **var**
Yazmamış ʿillet-i bīmārını Ḳānūn-ı şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 167). [var, ]*
Kemāl-i maġfiretle miṣli yoḳ dirlerse gerçekdür

Şecāʿatde naẓīri **var** diyen kimse yalan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 26). [var, ]*
Bir sözüñ **var** mı o dīvānda beni
Olıcaḳ naʾib ü ḳâđî Allâh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 9). [var, ]*
Biñ **var** ise günāhum ʿafvuñ yiter penāhum
Eyle ḳabūl şāḫum bu tāze armağanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 159). [var, ]*
Bu kemāl ile Naẓīmā bu ḫiāl-i ḥüsni
Aña üstād-ı ezel **var** ise taḳdīr itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 39, Mısra 10). [var, ]*
Nedür ol vefḳ-ı müşelleş üslūb
Bī-ʿaded ḫānesi **var** cümlesi ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 2). [var, ]*

**var:** *Bir şeyin veya herhangi bir durumun var olmasında kullanılan ifade, bulunma durumu, mevcut sahip olmak.*
Lā-büd olur biter yitişür mīve-i murād
Ṣabr eyle ey Naẓīm bilürseñ zamānı **var** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 14). [var, ]*

**var:** *'Git''anlamında emir bildiren söz.*
Ser-menzil-i murāda yüri himmet ile **var**
Eyler şuḥūr her ne ise nīk ü bed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 11). [var, ]*
ʿAyşuñı telḫ itmesün dirseñ eğer fikr-i vaṭan
Bir muvāfıḳ yār ile **var** leẕẕet-i ġurbet-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 12). [var, ]*
Dilberi görmege varma derine ölmeğe **var**
Oldı māhrūm-ı şehādet sefere kāra giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 3). [var, ]*
ʿAks-i rūḫı lebrīz-i cünūn itdi derūnum
Kim **var** göre mirʾāt-ı ṣafā-güsterüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 6). [var, ]*
ʿÖmrüñ olınca dergeh-i Ḥaḳda ḫulūsla
Cāh u celāl-i devletine **var** duʿāda ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 16). [var, ]*
İki başı iki ağzı **var** müdām
İki ağzında birer dāne licām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 5). [var, ]*

**var:** *Bulunma durumu, sahip olma.*
Aġzı **var** yoḳ dili gerçi çoḳdur
Dili **var** yārümüñ aġzı yoḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 9, Mısra 1). [var, ]*

**var:** *Bulunan,mevcut olan.*
Dembedem ġarḳa-be-ḫūn olsa dil ü dīde nola
Hicr-i laʿlüñle senüñ kūşe mi **var** ḳan olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 16). [var, ]*
Gehī miyānuñı ḳocdur gehī lebüñ emdür
Vebāli **var** ise cāna benüm şevābı senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 6). [var, ]*
Ne ẕevḳi **var** ʿArabīden ne Fürsden māhẕuẕ
Hemīşe bir naẓārında ʿimāme vü mendīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 39). [var, ]*

**var:** *Bulunma, var olma.*
Var idi bir ḫabīr-i aḥvālüm
Aña maʿlūm idi benüm ḥālüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 165). [var, ]*

**var:** *Bulunma, mevcut oma.*
Var mı bir rūḫsār kākülsüz ḫaṭ-ı jengārsız
Mārsız gencīne olmaz gül bulınmaz ḫārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 1). [var, ]*
Çeşm-i ḫâb-âlûdın açmaz mest-i nāzum **var** ise
Pür-şikest olmış ḫumār-ı bāde-i dūşīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 5). [var, ]*

**var:** *Mevcut olma.*
Bir deġirmi ridāsı **var** el-ḥaḳ
Dişleri **var** ridāsına mülḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 6). [var, ]*

**var:** *Var mevcut olan.*
Beyāż-ı defter-i ḥüsni sevād ile doldı
Haṭ-āver olduġınuñ vechi **var** budur sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 8). [var, ]*

**var:** *Bulunma durumu, mevcut olma.*
Hāṣiyyet-i kelām-ı revān-baḫşıdur ki hep
Bir pīr **varsa** meclisine nev-civān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 44). [varsa, -sa ]*

**var iken:** *Varken.*
Cāndan **var iken** ramaḳ baḳī
Bāde-i vuṣlatuñla mest eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 241). [var iken, ]*

**var mı:** *Mevcut.*
Ser sūzen-i Mesīḥ ile olmaz rüfū-peẕīr
Bir yāre **var mı** zaḫm-ı sinān zebān ḳadar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 14). [var mı, ]*
Ḳatı bir ḫāṭır-ı mecmuʿ perīşān olmaz
Var mı bir şemʿ ki ḫandān ola giryān olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 2). [var mı, ]*
Dest-i ġamzeñden ḫalāṣ olsa girībān-ı şekīb
Pençe-i müjgānuñ eyler **var mı** çāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 8). [var mı, ]*

**var olsa:** *Var olsa.*
Ġıll ü ġışdan ḳalb-i ʿāşıḳ gibi levḥ-i sādedür
Vechi **var olsa** ziḥām-ı şāfı mirʾātü'ṣ-ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 6). [var olsa, ]*

**varaḳ:** *Yaprak.*
Gül-zāre ṣubḥ-dem gelicek ḳāṣıd-ı ṣabā
Eşcāruñ oldı her **varaḳı** dest-i merḥabā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 3, Mısra 2). [varaḳı, -ı ]*

**varak:** *Tek yaprak, kâğıt.*
Devāt mihr **varaḳ** meh ḳalem-tırāş hilāl
Şehāb-ı ḫāme ḳalemdān-ı zer-nişānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 21). [varaḳ, ]*

**varakçe -i teng-i derūna:** *Kalbin en dar yerindeki yaprakçıklar.*
Ṣiġar **varaḳçe -i teng-i derūna** ṣıġmaz iken
Ḳonulsa ṣafḥa-i eyyāma noḳṭa-i ġam-ı dil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 13). [varaḳçe -i teng-i derūna, --a ]*

**varaḳ-ı ḥaşmet:** *Gösterişli yapraklar.*
Ey dü-ʿālem **varaḳ-ı ḥaşmet**ine ḥalḳa-i mīm
Āferīneş raḳam-ı cūdına bir noḳṭa-i cīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 1). [varaḳ-ı ḥaşmet, -in, -e ]*

**varan:** *Erişen, ulaşan, vâsıl olan.*
Şevḳ-ı laʿliyle **varan** kūyına şūrīde gelür
Mest-i medḥuş döner ḫāne-i ḫammāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 5). [varan, ]*
Ḥurremdür ol zemīn ki ḳudūmıyla dembedem
Aña hezār ġamla **varan** şādmān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 4). [varan, ]*

**varidat:** *Gönle gelen manalar.*
Ḫan-ı maʿnī-nevāl-i ṭabʿumda
Dembedem **vāridātdur** mihmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 226). [vāridātdur, ]*
İtdükce medḥ-i ẕātuñ yoḳ ḥaddi **vāridātuñ**
Kilk-i terüm nikātun çoḳ dilli tercümānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 163). [vāridātuñ, -uñ ]*

**varidat:** *Kalbe gelen ilhamlar.*
Bezm-i beyān u meclis-i maʿnīde **vāridāt**
Peymāne-i taṣavvurınuñ āy-ı sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 41). [vāridāt, ]*

**varidat:** *Gelirler.*
**Vāridāt**ıyla ṭolu genc-i güherdür dehenüm
Aña şemşīr-i zebānum yitişür ejderhā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 43). [vāridātıyla, -ı, -y, -la ]*

**vāridāt-ı nuʿūtı mülhemdür:** *Naatlerin feyizlerinin ilhamı.*
Ṭabʿumı eyleyüp lebāleb feyż
**Vāridāt**-ı nuʿūtı mülhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 116). [vāridāt-ı nuʿūtı mülhemdür, -dür ]*

**varuñı bulsa:** *Varlığını bulursa.*
Saḳī-i meclis virince bir ayaġı destüñe
**Varuñı bulsa** alur ʿaḳluñ gibi ayaḳ deri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 74). [varuñı bulsa, -sa ]*

**varuñı bulsa:** *Varlığını bulursa.*
Saḳī-i meclis virince bir ayaġı destüñe
**Varuñı bulsa** alur ʿaḳluñ gibi ayaḳ deri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 74). [varuñı bulsa, -sa ]*

**vārūş:** *Varış.*
Ne ḫıred ḳaldı ne ṣabr u ne sükūn u ārām
Aldı bir şāḫ-ı ḥüsn burc-ı beden **vārūşın**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 12). [vārūşın, --ın ]*

**vaṣf:** *Nitelik, özellik, ayrıcalık.*
Naẓīm **vaṣfūñu** kāḍir degül Niẓāmī-veş
İder mi kārını Baḥrüñ temevvüc eylese Nīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 123). [vaṣfūñu, -ūñ, -u ]*

**vaṣf:** *Nitelik, özellik.*
Baḳ ṭabʿ-ı pür-kemāle ḥāli getürdi ḳāle
Bu ṣāḫid-i maḳāle **vaṣfunla** virdi anı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 162). [vaṣfunla, ]*

**vaṣf:** *(Ar.) Hâl, hususiyet, özellik.*
**Vaṣf** idendür bilen ol dilberi kātib ne bilür
Māḥrem añlar ḥaremüñ ḥālini ḥācib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 1). [vaṣf, ]*
Dükenmeye ḳadinüñ **vaṣfı** tā ḳıyāmete dek
Bir āyetinden eġer söylesem nihāyete dek
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 1). [vaṣfı, -ı ]*
Dehenüm çeşme-i cāndur dehenüñ **vaṣfında**
Süḫanum rūḥ-ı revāndur süḫanuñ **vaṣfında**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 1). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
Dehenüm çeşme-i cāndur dehenüñ **vaṣfında**
Süḫanum rūḥ-ı revāndur süḫanuñ **vaṣfında**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 2). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
Tenüme lerze düşer fikr-i der-āġuşuñ ile
Dilümi raʿşe ṭutar pīrehenüñ **vaṣfında**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 4). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
Ḳılmış endīşesin āġuş-güşā ṭabʿ-ı Naẓīm
Mū-miyānuñla o sīmīn-bedenüñ **vaṣfında**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 14). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
Ol dīde-i mükaḥḥāli **vaṣf** idenüñ sezā
Nūr-ı siyeh mürekkebiñüñ olsa dūdesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 3). [vaṣf, ]*
İki ʿālenıde lāl ü ebkem ola
ki **vaṣfında** lāl ü ebkemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 128). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
Ciḫānda **vaṣfı** olmaz ʿaḳl ile idrāk ile maḥṣur
Ezel āġāzdur aña ebed encām-ı serḥaddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 67). [vaṣfı, -ı ]*
O şeh ki muṣḥaf-ı ẕāt u ṣıfātı **vaṣfında**
Ḥālāyıḳ itseler āyāt-ı naʿtını tertīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 87). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
Seni ḫalḳ itmiş iken mühr-i nübüvvetle vesīm
Gevher-i ẕātuñı **vaṣf** eyleyemez cevher-i küll *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 100). [vaṣf, ]*
Cins-i evṣāfıyla envāʿ-ı ḫalāyıḳ leb-küşā
Her lisānda **vaṣfı** elzem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 36). [vaṣfı, -ı ]*
ʿAcz ile nāmūs-ı ekber midḥat-i ẕātında lāl
ʿAḳl-ı küll **vaṣfında** ebkem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 60). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
Āsitānında Zuḫal olmasa ʿabd-i ḥabeşi
Benzemez ḫame-i ġayra ḳalemüm **vaṣfında**
Bir midür parmaġuñ engüşt-i şeḥādetle beşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 11). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
Ne söylesem yāraşur güne güne **vaṣfında**
Seza ne dirse o desṭūr-ı nüktedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 79). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
Hān-ı kerem-şiʿār ki ḥüsn-i beyān ile
**Vaṣf**ında şiʿrümi oḳuyup ḫilʿat isterüm

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 26). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
**Vaṣf**ın bu sāḳ-ı bī-bedelüñ eyleyüp edā
Naḳş eylesün s̱aḥīfe-i devrāne kilk-i ter
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 7). [vaṣfın, -ı, -n ]*

**vaṣf:** *Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik.*
Nola şerḥ eyledükce **vaṣfuñı** ceẕb-i ḳulūb itsem
Şenüñ bīmāruñ olmışken ṭabībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 17). [vaṣfuñı, -uñ, -ı ]*

**vaṣf:** *Sevgilinin niteliklerini, güzelliklerini anlatmak, betimlemek.*
Naẕīm o pençe-i ḫurşīdi **vaṣf** idüp oldı
Bu penç beyt ile merdāne pençe-der-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 9). [vaṣf, ]*

**vaṣf:** *Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik.*
Olsa nola neẕāregeh-i Hān Selīm Girāy
**Vaṣf**ında oldı bu ġazelüm bāġçe-serāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 2). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*

**vaṣf:** *Bir şey veya kimsenin durumunu, sıfatlarını ve niteliklerini sayarak tarif etmek, övmek.*
**Vaṣf**ınuñ iltizāmı lāzımdur
İns ü cānla s̱enāsı elzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 109). [vaṣfınuñ, -ı, -nuñ ]*
Yā nebiyya'llāh ne ḥidemdür s̱enā-yı ḥāżretüñ
Ola **vaṣfuñda** Süleymān nūrdan bī-iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 138). [vaṣfuñda, -uñ, -da ]*
Ölünce **vaṣfuña** ṣarf itsem nola ʿömrüm
Hudā ki ḫulḳumı ḫalḳ itdi eylemez tebdil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 117). [vaṣfuña, -uñ, -a ]*
Baġ-ı beyānda ḫurrem ol bülbülüm ki bir dem
**Vaṣf**uñ terāne itsem māhsūs olur maʿānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 168). [vaṣfuñ, -uñ ]*

**vaṣf:** *Anlatma, övgü.*
Dildārı görüp laʿlini **vaṣf** eyle Naẕīma
Mirʾāte baḳup ṭuṭī-i şīrīn-kelīmāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 11). [vaṣf, ]*

**vaṣf:** *(Ar.) Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik.*
Düşmen-i cāhı ola māḥzūn ü nā-şād ü ġamīn
Ehl-i diller **vaṣfın** itdükce disünler ol şehüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 138). [vaṣfın, -ı, -ñ ]*

**vaṣf:** *(Bir şey veya kimsenin) durumunu, sıfatlarını ve niteliklerini sayarak târif etme; övme; nitelik, özellik.*
İtdi Ṭūbāyı nigūnsār-ı ḥicāb süḫanum
Sidre-sāye ḳad-i şūriş-fikenüñ **vaṣfında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 8). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
Sebze-i ḫaṭṭuñ añup Hıżr ile dem-sāz oldum
Bāġ-ı rūyuñda yitişmiş çemenüñ **vaṣfında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 10). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*
Laġziş-i şīftegī ʿaḳl-ı Felāṭūnı bile
Düşürür ḥayrete çāh-ı zeḳanuñ **vaṣfında** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 12). [vaṣfında, -ı, -n, -da ]*

**vaṣf:** *Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik.*
Ḳālıb-ı ḥüsn-i beyāna **vaṣfuñ** ferāḳ idenüñ
Ṭıynet-i endīşesi ilḫām ile taḫmīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 65). [vaṣfuñ, -uñ ]*

**vaṣf eyle:** *Övmek ‖ güzelliğini dile getirmek.*
**Vaṣf eyle** ḫaṭ-ı sebzini būs it leb-i laʿlin
Ḥıżra buluşup hem-ḳadeḥ-i āb-ı ḥayāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 5). [vaṣf eyle, ]*

**vaṣf idemez:** *Vasf etmek.*
Şerḥ idemez kemālin **vaṣf idemez** cemālin
Derk idemez celālin ʿallāme-i Revânî *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra*

*41). [vaṣf idemez, ]*

**vaṣf olurken:** *Nitelikleri belirtilmek, vasf edilmek.*
Olsa lāyıḳdur ʿUṭarid ṣebt içün evṣāfını
**Vaṣf olurken** ol sipihr-i ʿizzetüñ ṣād aḫteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 128). [vaṣf olurken, -ur, -ken ]*

**vaṣfı:** *1. nitelik, özellik 2. övgü, övme ‖ güzelliğini dile getirme.*
Āhū-yı Çīni düşürdüm yine dām-ı reşke
Nāfe-i ṭurre-i ʿānber-şikenüñ **vaṣfında**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 6). [vaṣfında, -n, -da ]*

**vaṣf-ı cevāhir-i ṣıfāt:** *Sıfatının cevherlerinin özelliği.*
**Vaṣf-ı cevāḫir-i ṣıfāt**ıdur ṭabaḳ ṭabaḳ
Nuṭḳ-ı güher-niṣār u dür-efşān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 49). [vaṣf-ı cevāḫir-i ṣıfāt, --ı, -dur ]*

**vaṣf-ı cevher-i zāt:** *Kendi varlığındaki elmasın özellikleri.*
Hıred hemvāre **vaṣf-ı cevher-i ẕāt** u ṣıfātında
Nola iẓḫār-ı ʿacz itse taṣavvurdan müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 17). [vaṣf-ı cevher-i ẕāt, ]*

**vaṣf-ı dendān:** *Dişlerinin özelliği.*
**Vaṣf-ı dendān**ı niẓāmından müsellemdür Naẓīm
Rişte-i naẓm-ı dürer-bāruñ odur gevherkeşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 13). [vaṣf-ı dendān, --ı ]*

**vaṣf-ı dendānında:** *Sevgilinin inci tanesi gibi olan dişlerini övmek.*
**Vaṣf-ı dendānında** bu silk-i leʾālī ey Naẓīm
Gūş-ı yāre dürr-i mengūş eyledüm mehtābda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 13). [vaṣf-ı dendānında, ]*

**vaṣf-ı dīdārı:** *Yüzün niteliği.*
Dil ü cānumda **vaṣf-ı dīdārı**
Dil ü cānum ile musammemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 125). [vaṣf-ı dīdārı, -ı ]*

**vaṣf-ı dürr-i dendān:** *Dişlerin inci güzelliği.*
Rişte-i naẓma çeküp **vaṣf-ı dürr-i dendānı**n
Silk-i tārīḫini hep eylediler pür-cevher
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 19). [vaṣf-ı dürr-i dendān, -ın ]*

**vaṣf-ı gīsuvānuñda:** *Sevgilinin saçlarının özellikleri.*
Oldı **vaṣf-ı gīsuvānuñda** sevād-ı şiʿrümüñ
Rişte-i müşgīn-i zülf-i ḥūr tār-ı maṣṭarı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 199). [vaṣf-ı gīsuvānuñda, -uñ, -da ]*

**vaṣf-ı ḥāl:** *İçinde bulunulan durumun özelliği, niteliği.*
Oldı Naẓīm **vaṣf-ı ḥāl** ü ḫatıyla yārüñ
Naẓmum ʿabīr-i ḫoş-bū bu ḫoş maḳāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 11). [vaṣf-ı ḥāl, ]*

**vaṣf-ı ḥāl-i sürme-gūnında:** *Rengarenk sürmesinin durumunun özelliği.*
**Vaṣf-ı ḥāl-i sürme-gūnında** o māhuñ ey Naẓīm
Hayli demlerdür ney-i ḫāmem gelür efşürdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 9). [vaṣf-ı ḥāl-i sürme-gūnında, --da ]*

**vaṣf-ı ḳadem:** *Adım özelliği.*
Ḥaḳḳā ki Naẓīmüñ oldı hep nūr-ı siyāh
**Vaṣf-ı ḳadem**üñde her midād ḳalemi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 74, Mısra 4). [vaṣf-ı ḳadem, -üñ, -de ]*

**vaṣf-ı ḳadüñde:** *Sevgilinin boyunun güzelliği.*
Görüp reftāruñı **vaṣf-ı ḳadüñde** itdiler īrād
Kenār-ı cūdā her serv-i sehī bir mışraʿ-ı mevzūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 7). [vaṣf-ı ḳadüñde, -üñ, -de ]*

**vaṣf-ı kemālātuñ:** *Olgunluk nitelikleri.*
ʿAcz ile noḳṣan ile bir ẕerre-i nāçīz iken
Gün gibi **vaṣf-ı kemālātuñ** da buldum iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9,*

*Mısra 112). [vaṣf-ı kemālātuñ, -uñ ]*

**vaṣf-ı kūyuñda:** *Sevgilinin bulunduğu köyün özellikleri.*
Vaṣf-ı kūyuñda yine bir nev ġazel ṭarḥ eyleyüp
Şāḫum itdüm ʿarż-ı ḥāl-i dergeh-i devlet-medār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 149). [vaṣf-ı kūyuñda, -uñ, --uñ, -da ]*

**vaṣf-ı laʿl-i dildārı:** *Sevgilinin kırmızı dudakları sıfatı olup.*
Naẓīme minnet idüp **vaṣf-ı laʿl-i dildārı**
Cevāhiri oluruz güne güne kānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 13). [vaṣf-ı laʿl-i dildārı, --ı-ı ]*

**vaṣf-ı leb-i yārla:** *Sevgilinin dudağının vasıfları.*
Bāġ-ı süḫande **vaṣf-ı leb-i yārla** Naẓīm
Olsa ʿaceb mi mīve-i güftārum āb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 17). [vaṣf-ı leb-i yārla, -la ]*

**vaṣf-ı lebüñde:** *Dudağın niteliği.*
Sāḳiyā **vaṣf-ı lebüñde** bir ġazel ṭarḥ itdi kim
Ḳavline her kim Naẓīmüñ olsa kāʾil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 13). [vaṣf-ı lebüñde, -de ]*

**vaṣf-ı şānuñ:** *Şöhretinin özelliği.*
Buldurdı **vaṣf-ı şānuñ** nāgeh yolın beyānuñ
Oldum hünerverānuñ sālār-ı kārvānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 173). [vaṣf-ı şānuñ, ]*

**vaṣf-ı şeh-i kevneyn:** *Dünya ahiret padişahının özelliği.*
Baġlaña māhmil-i kālā-yı nuʿut-ı şuʿarā
Ḳāfile ḳāfile envāʿ-ı taḥiyyāt u ṣalāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 336). [vaṣf-ı şeh-i kevneyn, ]*

**vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın:** *Korkusuz , pervasız kılıcın özelliği.*
ʿAceb mi ʿālem itse **vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın**
Hemān ben söylemem peykārını ḫalḳ-ı ciḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 41). [vaṣf-ı şemşīr-i ser-endāzın, ]*

**vaṣf-ı ṣıfāt:** *Yüzünün , şeklinin özelliği.*
**Vaṣf-ı ṣıfāt**uñ vaẓīfe olmışdur aña
Demdür ki ala vaẓīfesin ʿabd -i ḳadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 3). [vaṣf-ı ṣıfāt, ]*

**vaṣf-ı ṣıfāt:** *Allah'ın insanlarca tanınabilmesi için zatına nispet edilen mana ve mefhumların özelliği.*
Ey **vaṣf-ı ṣıfāt**ı Ḳul hüva'llāhu aḥad
Rāḥman u Rāḥim ü Ḥayy ü Ḳayyum ü Ṣamed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 40, Mısra 1). [vaṣf-ı ṣıfāt, ]*

**vaṣf-ı ṣıfātı:** *Sıfatın, yüzün özellikleri.*
Vaḥīd-i ʿasr ki **vaṣf-ı ṣıfātı** elzemdür
Hemīşe yirde beşer gökde ḳudsiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 19). [vaṣf-ı ṣıfātı, -ı ]*

**vaṣf-ı şifāt-ı seyyid-i kevneyn:** *İki cihanın liderinin vasfı sıfatı.*
**Vaṣf-ı şifāt-ı Seyyid-i Kevneyn** ile Naẓīm
Hāk-i derinde peyrev-i Ḥassān olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 13). [vaṣf-ı şifāt-ı seyyid-i kevneyn, ]*

**vaṣf-ı ṣıfāt-ı zātını:** *Şahsının sıfatının özelliği.*
**Vaṣf-ı ṣıfāt-ı z̲ātını** şebk idene olur
Meh-rīz-i meşḳ-ı levḥa-i zer-kārı āftāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 21). [vaṣf-ı ṣıfāt-ı z̲ātını, -i, -nı-ı, -n, -ı ]*

**vaṣf-ı ṣıfātuñda:** *Sıfatın, yüzün özellikleri.*
Cürmümi taḥrīrden ḳaldı Kirāmen Kātibīn
Şerr-i şūrından rehā bulmaḳ müyesser olmadı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 117). [vaṣf-ı ṣıfātuñda, -uñ, -da ]*

**vaṣf-ı z̲āt:** *Allah'ın özellikleri, vasıfları.*
**Vaṣf-ı z̲āt** u ṣıfātında iki dilli olanuñ
Çāk ola kilk-i siyeh-rū gibi ceyb-i ḳasabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 53). [vaṣf-ı z̲āt, ]*

**vaṣf-ı ẕātı:** *Kişilik özellikleri, vasıfları.*
Meḥmedet-ḫvān-ı ṣıfāt-ı pāki ḥālā her zebān
**Vaṣf-ı ẕātı** zīb-i her fem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 92). [vaṣf-ı ẕātı, -ı ]*

**vaṣf-ı ẕātında:** *Kişilik özellikleri, vasıfları.*
Gūne gūne **vaṣf-ı ẕātında** terennüm-rīz olup
Bezm-i naẓmuñ böyle āğāz eylesun rāmiş-geri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 99). [vaṣf-ı ẕātında, -ın, -da ]*

**vaṣf-ı ẕātıyla:** *Allah'ın özellikleri, vasıfları.*
**Vaṣf-ı ẕātıyla** geçen her dem ḥayāt-ı cāvidān
Naʿt-ı pākiyle olan her bir nefes ʿömr-i dübār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 57). [vaṣf-ı ẕātıyla, -ı, -y, -la ]*

**vaṣf-ı ẕātuñda:** *Allah'ın özellikleri, vasıfları.*
**Vaṣf-ı ẕātuñda** yiter bir noḳṭasın itseñ ḳabūl
Ṣāḫid-i güftāruma lā-büd ola ḫāl-i ʿiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 129). [vaṣf-ı ẕātuñda, -uñ, -da ]*
**Vaṣf-ı ẕātuñda** ḳabūl itmem libās-ı müsteʿar
Sādedür naẓmum velī medḥüñle istiḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 73). [vaṣf-ı ẕātuñda, -uñ, -da ]*

**vaṣf-ı ẕātuñla:** *Allah'ın özellikleri, vasıfları.*
Her oḳunduḳda virür bir güne ẕevḳi-ı çāşni
**Vaṣf-ı ẕātuñla** süḫan güyā şekerle şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 68). [vaṣf-ı ẕātuñla, -uñ, -la ]*

**vaṣfın itdükce:** *Tarif etmek.*
Güş idüp gül ġonce-veş çāk-ı girībān eyleye
Bülbül-i dil **vaṣfın itdükce** neġam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 20). [vaṣfın itdükce, -dükçe ]*

**vāṣīʿ:** *Ar. Geniş.*
Bārīk o ḳadar miyānı kim **vāsiʿdür**
Aña kemer olsa ḫalḳa-i mīm miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 3). [vāsiʿdür, -dür ]*

**vāṣıl:** *Erişen kavuşan.*
Lā-büd giderek **vāṣıl** olur menzile sālik
Elbette kenāre çekilür ḳāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 3). [vāṣıl, ]*
Ṣaliki evvel ḳademde **vāṣıl** eyler ey Naẓīm
Pīr-i himmet kim delīl-i menzil-i maḳṣūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 13). [vāṣıl, ]*

**vāṣıl-ı bezm-i aṣl:** *Ermiş asıl ruhlar meclisi.*
**Vāṣıl-ı bezm-i aṣl** hādī-i ḳurb-ı lem-yezel
Ḳāfile-sālār-ı mürsel enbiyānuñ rehberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 109). [vāṣıl-ı bezm-i aṣl, ]*

**vāṣıl-ı cānān olur:** *Sevgiliye kavuşan.*
Derd-nūşān-ı fenādur mest-i ṣaḥbā-yı beḳā
Cān viren lā-büd Naẓīmā **vāṣıl-ı cānān olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 90). [vāṣıl-ı cānān olur, -ur ]*

**vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld:** *Cennet dergahına kavuşan.*
Kemterīne baḫşişi maḥṣūl-i ṣād genc ü defīn
**Vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld** eyvānınuñ teşbīḥidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 88). [vāṣıl-ı dergāh-ı ḫuld, ]*

**vasıl-ı ḫan-ı nevāl-i ḫān-ı ʿālī-şān:** *Şanı yüce Hükümdarın bağışına kavuşmak.*
Böyle şebde ḳadre irmek istese bir rūze-dār
**Vasıl-ı ḫan-ı nevāl-i ḫān-ı ʿālī-şān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 24). [vasıl-ı ḫan-ı nevāl-i ḫān-ı ʿālī-şān, ]*

**vāṣıl-ı reh-bürdedür:** *Kavuşma yolundadır.*
Sālik-i semt-i mecāza ṭaʿn idermiş müddeʿī
Menzil-i taḥḳīḳe güyā **vāṣıl-ı reh-bürdedür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 4). [vāṣıl-ı reh-bürdedür, -de, -dür ]*

**vāsıṭa-i çeşme-i ḥayvān:** *Hayat suyunun vasıta olması.*
Haṭṭ-ı sebzüñ nola sīrāb-ı lebüñ olsa henüz
Ḥızır içün **vāsıṭa-i çeşme-i ḥayvān** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 20). [vāsıṭa-i çeşme-i ḥayvān, ]*

**vaşl:** *Kavuşma.*
Dimiş ol ġuṣṣamendi şād ideyüm
Yine **vaşlumda** ber-murād ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 192). [vaşlumda, -um, -da ]*

**vaşl:** *Sevgiliye kavuşma, ulaşma.*
Hicrāna taḥammül iderek **vaşluña** irdüm
Bu rütbe baña ṣabr u s̱ebātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 3). [vaşluña, -uñ, -a ]*

**vaşl:** *Sevgiliye kavuşma, ulaşma.*
Naḳd-i cānı suʾāl idüp **vaşlın**
dehenden çıḳan cevāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 9). [vaşlın, -(ı)n ]*

**vaṣṣāf-ı zāt:** *Kendisi Vassaf olan.*
Budur ümmidüm ki olan dāḫil -i silk-i şunār
Gerçi evṣāfı gibi vaṣṣāf-ı ẕātı lā-yuʿad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 42). [vaṣṣāf-ı ẕāt, --ı ]*

**vaṣṣâle-dâr:** *Tamir yeri.*
Hadd-i gülgūnını ṣandum görüp bir āl kāġıdla
Kenār-ı ṣafḥa-i rūḫsāresi **vaṣṣâle-dâr** olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 4). [vaṣṣâle-dâr, ]*

**vatan:** *Vatan, memleket, yurt.*
O dil ki ol meh-i ṣaḥra-neverd-i ʿālem-i ʿaşḳ
Ölürse de **vaṭanında** baña ġarīb gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 51, Mısra 12). [vaṭanında, -ı, -n, -da ]*
Şimdi şaha benüm Naz̤īm-āsā
Vaṭanında ġarīb olan elʾān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 182). [vaṭanında, -ı, -n, -da ]*

**vāveylā:** *Çığlık, feryat, yaygara.*
Güş idicek bu muṣībet ḫaberin
Ḳodı aḥbābınıı **vāveylāde** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 20). [vāveylāde, -de ]*

**vāveylā:** *Çığlık, feryat, yaygara.*
İtdi āvāre hevā-yı maʿṣiyet cān ü dilüm
Ṣāḫbāz-ı ʿafvüñe olmazsa **vāveylā** dūçār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 170). [vāveylā, ]*

**vażʿ:.** *Belirleme, tâyin etme, tespit etme.*
Cürmümi ʿafv idüp benüm olma
Na-seza **vażʿ** u ṭavruma nigerān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 150). [vażʿ, ]*

**vaż -ı küstāḫānesi:** *Küstahça davranışlardan vaz geçmek.*
Mestī-i ṣaḥbā-yı vaṣfıyla nola küstāḫ isem
ʿAfv olur elbetde mestüñ **vaż -ı küstāḫānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 30). [vaż -ı küstāḫānesi, -si ]*

**vażʿ-ı ġarīb:** *Garip veya garipsenen vaziyet, durum.*
O ḥüsn-i havṣala-sūzı ṭutuşdı gördükde
Çenāre ḫaḳ bu ki **vażʿ-ı ġarīb** el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 6). [vażʿ-ı ġarīb, ]*

**vażʿ-ı nā-hemvārumı:** *Düzgün, uygun olmayan vaziyet II öne sürülen uygunsuz fikir.*
Ey şefāʿat kānı ʿafv it **vażʿ-ı nā-hemvārumı**
Midḥat-i z̤ātuñda oldum gerçi küstaḫ u fużūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 9). [vażʿ-ı nā-hemvārumı, -um, -ı ]*

**vażʿ-ı nā-sāz-ı vekīlinden:** *Allah'ın edepsiz kişilere vaazından.*
Hidmetümde bendeñi itme vekīle iḫtiyār
**Vażʿ-ı nā-sāz-ı vekīlinden** kişi tekdīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 80). [vażʿ-ı nā-sāz-ı vekīlinden, ]*

**vaẕīfe:** *Ödev, görev. Bir kimsenin yapmak zorunda bulunduğu iş.*

Vaṣf-ı ṣıfātuñ vaẓīfe olmışdur aña
Demdür ki ala **vaẓīfesin** ʿabd -i ḳadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 4). [vaẓīfesin, -si, -n ]*

**vaẓīfe:** *Ar. Bir kimsenin yapmak zorunda bulunduğu iş, görev.*
Vaṣf-ı ṣıfātuñ **vaẓīfe** olmışdur aña
Demdür ki ala vaẓīfesin ʿabd -i ḳadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 3). [vaẓīfe, ]*

**vaẓife-i ḥüsnin:** *Güzelliğinin görevi.*
Ebrūsınuñ hilālini dil ayda bir görüp
Ol meh-veşüñ **vaẓife-i ḥüsnin** temām alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 10). [vaẓife-i ḥüsnin, -in ]*

**vāṣıl:** *Erişen.*
Māḥrem-i rāz olmayan sālikdedür bu hāy u hūy
Bezm-i ḫāṣu'l-ḫāṣa ol kim oldı **vāṣıl** mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 4). [vāṣıl, ]*

**ve:** *Ve' bağlacı.*
Görinür ṣūreti ẓāhirde sāḳin
Dili birdür iki yüzli **ve** lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [ve, ]*
Görinür ṣūreti ẓāhirde sāḳin
Dili birdür iki yüzli **ve** lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 8). [ve, ]*

**ve:** *Ayrıca' anlamında bağlaç.*
Ṭuġra-yi dü-ebrūvānı Ḳābe ḳavseyn
Menşur-ı nübüvveti **ve** mā erselnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 1, Mısra 4). [ve, ]*

**vebāl:** *Günah.*
Gehī miyānuñı ḳocdur gehī lebüñ emdür
Vebāli var ise cāna benüm ṣevābı senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 6). [vebāli, ]*

**vech:** *Yüz, çehre ; tarz, biçim, yol*
Ġıll ü ġışdan ḳalb-i ʿāşıḳ gibi levḥ-i sādedür
Vechi var olsa ziḥām-ı ṣāfı mirʾātü'ṣ-ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 6). [vechi, -i ]*

Olmış ser-i kuyı Beyt-i Maʿmūr gibi
Biñ **vech** ile cebhezār-ı ervāḥ-ı kirām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 50, Mısra 4). [vech, ]*
Beyāż-ı defter-i ḥüsni sevād ile doldı
Haṭ-āver olduġınuñ **vechi** var budur sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 8). [vechi, -i ]*
Şekl-i beşerde ḥūr-sirişt ü melek-şiyem
Bu **vech** ile baña kimi gördüñ diseñ disem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [vech, ]*

**vech:** *Açı, yön, durum.*
Her **vech** ile baḳṣāñ görinür şāḫid-i maʿnā
Ḥaḳkā ki Naẓīm āyine-i ṣūretümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 13). [vech, ]*

**vech:** *Biçim, yol, yöntem.*
Ne **vechle** varurūz ey Naẓīm o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl vire anda şeyḫ u şāḫ ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 9). [vechle, -le ]*
Yārün baña her **vechle** ḥüsn-i naẓārı var
Ḳalbiñde yer itsem nola ḳalbümde yeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 1). [vechle, -le ]*
Ne **vechle** varurūz bâr-gâh-ı Ḥaḳḳā Naẓīm
Miṣāl-i nāme-i aʿmāl rū-siyāhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 17). [vechle, -le ]*
Heves itmez ḥarem-i vuṣlatına yār diyen
İstemez cenneti her **vechle** dīdār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 2). [vechle, -le ]*
Bir **vechle** ḥüsn-i zindegânî ḳıl kim
Gülgûn-'iẕâr-ı i'tiẕâr olmaya şerm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 117, Mısra 3). [vechle, -le ]*
Rūy-ı ḫandānıyla ḥüsn ü ḫulḳla her **vechle**
Ẕātına şāyestedür dirsem güẕellerden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 21). [vechle, -le ]*

**vech:** *(Ar.) Yüz, çehre.*
Ne **vech** ile ide iṣbat-ı müddeʿā ḫāṣid
Ki ṣafḥa-i süḫanı ḥüccet-i müzevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 183). [vech, ]*

Her **vech** ile rūy-ı dil görüp cānāndan
Tekrār nola muḥabbet itsem cāndan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 1). [vech, ]*

**vechi:** *Çehre, yüz.*
Ṣubḥgāh-ı ḥaşre dek tābān olursa **vechi** var
Bir çerāġı pertev-i himmetle kim tenvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 57). [vechi, ]*

**vech-i arż:** *Toprağın yüzü.*
imām-ı rüsülüñ ümmetine
**Vech-i arż** olsa nola seccāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 6). [vech-i arż, ]*

**vech-i ḥaḳḳa:** *Allah'ın yüzü.*
Ey ḥarīm-i ḫāṣ-ı bezm-i ruʾyet-i perverdigār
**Vech-i Ḥaḳḳa** ẕātı hem āyine hem āyīnedār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 2). [vech-i ḥaḳḳa, -a ]*

**vech-i münīr:** *Işık saçan yüz.*
**Vech-i münīr** olmasa yārüñ niḳāb-dār
Nūr-ı nigāhı māḥv ider ol rūy-ı tāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 1). [vech-i münīr, ]*

**vech-i pāki:** *Temiz, saf, kusursuz yüz (sevgili için).*
Cān-ber-leb olmadan göreyüm bir nefes seni
Ey **vech-i pāki** āyine-i bî-nemed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 10). [vech-i pāki, -i ]*

**vech-i pür-envārı:** *Nurla ışıkla dolu yüz.*
Ol devā bir ü iki bismi'llāh ḫaṭṭ-ı reyḥān ile
**Vech-i pür-envārı** bir muṣḥafdur āyet ber-kenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 50). [vech-i pür-envārı, ]*

**vech-i ṣabīḥ:** *Gök yüzünde yüzen yıldızların altında.*
Seyr idüp **vech-i ṣabīḥ**in ḥācetüm oldı revā
Ḥaḳ bu kim maḳbūl olur lā-büd duʿā-yı ṣubḥgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 55). [vech-i ṣabīḥ, ]*

**vech-i ṣabīḥini:** *Hz. Muhammed'in hoş sureti.*
**Vech-i ṣabīḥ**ini görüp eyle ṣenā Naẓīm
Zīrā ṣabāḥa ḳarşu duʿā müsteʿāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 41). [vech-i ṣabīḥini, --i, -n, -i ]*

**vech-i ṣāḥiḥine:** *Hz. Muhammed'in hoş sureti.*
**Vech-i ṣāḥiḥ**ine nażar it gör leṭāfeti
Seyr eyle çeşm-i cānla rūḥ-ı muṣavveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 53). [vech-i ṣāḥiḥine, -in, -e ]*

**ve'ḍ-ḍuḥā:** *Duha suresi. Kur'an-ı Kerim'in 93. suresidir. 11 ayetten oluşur.*
Zülf-i müşgīnüñ dökülmüş ṣafḥa-i rūḥsāruña
Sūre-i ve'l-leyi dür kim **Ve'ḍ-ḍuḥā** üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 10). [ve'ḍ-ḍuḥā, ]*

**vefā:** *Ar. bağlılık, sadakat.*
Beẕl-i cūd itseñ gedā-yı kāse-ber-kef ol ḳadar
Kim **vefā** itmez virirseñ kīse-i sīm ü zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 20). [vefā, ]*

**vefā:** *1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme. 2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.*
Yoḳdur **vefā** bu ʿālem-i gānīde ibret al
Şeyḫu'ş-şüyūḫ o mürşid-i ʿālī-veḳārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 3). [vefā, ]*

**vefādār-ı ḳadīm:** *Başlangıcı olmayacak kadar eski vefalı.*
Çar-yār oldı o cemʿ içre **vefādār-ı ḳadīm**
O çeḫāruñ biridür Ḥażret-i Ṣıddīk-ı ʿatīḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 69). [vefādār-ı ḳadīm, ]*

**vefā-nesīm:** . *Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat rüzgarı.*

Gülbün- ṭırāz-ı ravża-i ḥüsn ü **vefā-nesīm**
Gülşen-serā-yı kūyı riyāż-ı īrem-ḥarīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [vefā-nesīm, ]*

**vefā-pīşe:** *Vefalı.*
Pīşesi nāz ü ʿişve -endīşe
Hem cefākār u hem **vefā-pīşe** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 118). [vefā-pīşe, ]*

**vefāt:** *Ölüm.*
Gūş eyleyüp **vefātını** nāgāh didiler
Kim var ise o demde ṣıġār u kibārdan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 5). [vefātını, -ı, -n, -ı ]*

**vefāt:** *Ölüm.*
Ḥācī Selīm Girāy **vefāt** eyledi dirīġ
Lebrīz-i nūr-ı raḥmet ide ḳabrini ilāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 34, Mısra 1). [vefāt, ]*

**vefḳ:** *Uygun olma, uygunluk.*
Nedür **vefḳ** olur o kim şekl-i müseddes
Yidi ḫāne ṣayār ammā ki herkes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 1). [vefḳ, ]*

**vefḳ-ı ʿadli:** *Adalete uygun.*
Ḥükmini taḳvīm-i şerʿüñ eyledi icrā yine
Vefḳ-ı ʿadli oldı ḥırz-ı bāzū-yı dīn ü düvel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 26). [vefḳ-ı ʿadli, ]*

**vefḳ-ı cemāl:** *Yüzünün uyumu.*
Vefḳ-ı cemāli ol ḫaṭṭ-ı pergār-vār çizdi
Devr-i rûḫında fitne-i āḫir kenār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 1). [vefḳ-ı cemāl, --i ]*

**vefḳ-ı maḳṣūd:** *Amaca, maksada uygun.*
Hamdülillāh **vefḳ-ı maḳṣūd** üzre devr itdi felek
Geldi açıldı yine baḫt-ı civān-ı çarḫ-ı pīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 1). [vefḳ-ı maḳṣūd, ]*

**vefḳ-ı murād:** *Dileğe uyan.*
Döndi dolāb-ı felek **vefḳ-ı murād** üzre henüz
Müjde ey dil yine ʿıyd eyledi ḫalḳ-ı dünyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 1). [vefḳ-ı murād, ]*

**vefḳ-ı müselles:** *Üçken biçiminde uygunluk.*
Nedür ol **vefḳ-ı müṣelleṣ** üslūb
Bī-ʿaded ḫānesi var cümlesi ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 1). [vefḳ-ı müṣelleṣ, ]*

**vefḳ-ı müselles:** *Üçken biçiminde uygunluk.*
Çözdi bes **vefḳ-ı müṣelleṣ** pergār
LĪk her ḫānesinüñ ṣāḥibi var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 3). [vefḳ-ı müṣelleṣ, ]*

**veġā:** *Savaş.*
Ḳażā-tüvān ü ḳader-zūr ṣaf-der-i devrān
**Veġā**da Ḥamza-neberd ü ġazāda
Ḥayderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 34). [veġāda, -da ]*

**vekār:** *(Ar. veḳār) Ağırbaşlılık, haysiyetli ve şerefli olma, temkin.*
Baḥr-ı ʿummān-ı celālinde **veḳārı** fülkünüñ
Ḥilmi olmış bād-bān temkīn-i ẕātı lengeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 157). [veḳārı, -ı ]*

**vekīle:** *Allah'a.*
Hidmetümde bendeñi itme **vekīle** iḫtiyār
Vażʿ-ı nā-sāz-ı vekīlinden kişi tekdīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 79). [vekīle, ]*

**velāyet:** *Kulun Hakk'a yakınlığı ve Hakk'ın kulu, kulun Hakk'ı dost edinmesi durumu, velî olma, velîlik, ermişlik.*
ʿĀlem bilürdi ẓāḫir u bāṭın **velāyetin**
Mülk-i kemāle ṣūret ü maʿnīde şāḫ idi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 5). [velāyetin, -in ]*

**veled:** *Çocuk.*
Bī-hidāyet evvelidür bī-nihāyet āḫiri
Bī-şerīk ü bī- naẓīr ü bī-eb ü ümm ü **veled**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 6).*

*[veled, ]*
Ḥaṣan ile Ḥüseyn ḥürmetine
Veled ü vālideyn ḥürmetine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 12). [veled, ]*

**velī:** *Ancak, fakat, ama, lâkin.*
Lebāleb itdi dili şevḳ-ı būse-i laʿli
Velī ne fāʾīde olmış defīne deryāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 8). [velī, ]*

**velī:** *Allah dostu.*
Egerçi ḫāk-i niyāzuz o naḫl-i nâza **velî**
Raḳīb ile yine tīġ u kefenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 7). [velî, ]*

**velī:** *Allah dostu; Hz. Ali.*
Gāh mest ü gāh hüşyārum Naẓīm-āsā **velī**
Luṭfuña her ḥālle āmādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 9). [velī, ]*

**velī:** *1-"Ama, fakat, lakin, şöyle ki" anlamlarına gelen Farsça bir bağlaç. 2-Cenâb-ı Hakk'a yakınlık mertebesini kazanmış olan seçkin kul, Allah'ın dostu ve sevgili kulu .*
Vezn olursa keffe-i ʿafv ü şefāʿatle **velī**
Şıḳlet-i bār-ı günāhumdan girāndur berk-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 65). [velī, ]*

**velī:** *"Ama, fakat, lakin"anlamlarına gelen bir bağlaç.*
Eşk-i ālüm dökülür şimdi **velī** rūḫlarına
Ṣoñra gülgüne-zen-i şerm ü ḥayādur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 7). [velī, ]*

**velī:** *"Ama, fakat"anlamında bağlaç.*
Velī pervāne-i pür-sūz iden ṣaḥbā ḳıyās itme
Miyān-ı meclis-i ṣaḥbāda bir şemʿ-i şeb-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 15). [velī, ]*
Yāre bīgāne göñül nāmı **velī** maḥrem-i rāz
Gürg-i Yūsuf ne-derîde dehen ālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 9). [velī, ]*
Mecāz-ı ḥāline itme naẓār ḥaḳikate baḳ
Gedā-yı ʿaşḳ **velī** dehre pādişāḫuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 8). [velī, ]*
Pīş-i naẓār-ı ʿārif-i dânâda sebük-rūḥ
Nādaña **velī** kūh-ı girān gibi metīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 10). [velī, ]*
ʿAded yoḳ cürmine ʿaṣī ḳulundur ya Resūlaʾllāh
Velī ʿafvüñ senüñ luṭf-ı ilāhī gibi bī-ʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 78). [velī, ]*
O gencüñ her biri bir māra mesken
Velī gerdenlerinde ṭavḳ-ı āhen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 6). [velī, ]*
Dilinde daʾimā tefsir ü Ḳurʾān
Derūnında **velī** zünnār pinḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 4). [velī, ]*

**velī:** *"Ama, fakat"anlamında bağlaç.*
Debistān-ı ḥaḳikatde olup şākird-i nā-kābil
Velī fenn-i mecazīde edībüm yā Resūlaʾllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 10). [velī, ]*
Sen ʿazīz-i Mıṣr-ı iḳbālüñ **velī** her bendesi
Her ne deñlü mücrim olsa başına ṣulṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 63). [velī, ]*
Vaṣf-ı ẕātuñda ḳabūl itmem libās-ı müsteʿar
Sādedür naẓmum **velī** medḥüñle istiḥsān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 74). [velī, ]*
Naḳş it ṣahīfe-i dil ü cāna ṣenāsını
Sayruñ sitāyişinde **velī** levḥ-i sāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 18). [velī, ]*
Ḳaṣd-ı cevr ile çoḳ kelām itmiş
Āḫirinde **velī** selām itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 190). [velī, ]*
Ḥüccet ile anı ḳatl eylediler
Çoḳ nizāʿ oldı **velī** fetvāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 8). [velī, ]*
Gerçi oḳını atdı yāyını yaṣdı **velī**
Peykān-ı firāḳı cānı deldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 5). [velī, ]*

**veliyy-i niʿmeti:** *Sahip ( Allah)'in kullarına verdiği her şey.*
Dehrüñ **veliyy-i niʿmeti** ḫān-ı kerīm kim

Yaġmā-yı ḫān-ı cūdına yaḫşı yaman gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 19). [veliyy-i niʿmeti, -i ]*

**velīk:** *Ama, fakat, lakin, şöyle ki, çünkü.*
Gerçi dāʾim dilinde ẕikr-i Hudā
Yüzi aḳdur **velīk** ḳalbi ḳara *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 6). [velīk, ]*

**ve'l-ḳalem:** *Nûn ve'l-kalemi vemâ yesturûn"ayetinden iktibas.*
Ey sūre-i Nūn **ve'l-ḳalem** ebrūsı
Ve'l-leyl sevād-ı ʿānberīn gīsūsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 1). [ve'l-ḳalem, ]*

**ve'l-leyl:** *Gece. , Kur'an-ı Ke-rim'in 92. sûresi, Leyi sûresi.*
Ey sūre-i Nūn ve'l-ḳalem ebrūsı
**Ve'l-leyl** sevād-ı ʿānberīn gīsūsı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 29, Mısra 2). [ve'l-leyl, ]*

**veraʿ:** *Allah'tan korkup haramdan, günahtan, kötülüklerden sakınma, dînî buyrukları titizlikle yerine getirme, takvâ.*
Hem ḳāmet-i ʿirfānına dāniş ḳabā-yı bī-bahā
Hem ḫalvet-i taḳvāsına zühd ü **veraʿ** seccādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 8). [veraʿ, ]*
ʿİlm ü ʿirfān ile bir ẕāt-ı ḥikem-perver idi
Şeyḫ-i murtāż idi ḥattā **veraʿ** u taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 8). [veraʿ, ]*

**verā-yı perde:** *Perdenin arkası.*
Hayāl-bāz-ı ecel çeşm-i cāna gösterdi
**Verā-yı perde**den āḫir bu şekl-i bü'l-ʿacebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 10). [verā-yı perde, -den ]*

**verd-i aḥmeri:** *Kırmızı gül.*
Bāġa varsañ derd-mendāne olur her lāle dāġ
Şekl-i ṭās-ı āteşīndür saña **verd-i aḥmeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 32). [verd-i aḥmeri, -i ]*

**verd-i bī-hazānumdur:** *Sonbaharsız gül.*
Lebi Kevşer-nümūn-ı bāġ-ı behişt
Rūḫlaruñ **verd-i bī-ḫazānumdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 236). [verd-i bī-ḫazānumdur, -um, -dur ]*

**verd-i gülşen-i islām:** *İslamın gül bahçesinin gülü.*
Bī-ḫazān **verd-i gülşen-i İslām**
Gül-i bī-ḫār-ı gülbün-i īmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 17). [verd-i gülşen-i islām, ]*

**verd-i ḫandān:** *Gülen gül.*
Didüm ki nedür nāmuñ eyā gülbün-i cān
Didi gülerek Yūsuf o **verd-i ḫandān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 2). [verd-i ḫandān, ]*

**verd-i raʿnā:** *Güzel , hoş gül.*
Nuṭḳ-ı şīrīnine ṭūṭī gibi dil-teşne hezār
Lebiñe ġonce-i ter rūyine **verd-i raʿnā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 158). [verd-i raʿnā, ]*

**verd-i ṭarī:** *Taze gül.*
Beng ü būy-ı ʿārıżından lālede dāġ-ı neşāṭ
Şebnem-i bāġ-ı rūḫından sebz-ter **verd-i ṭarī** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 136). [verd-i ṭarī, ]*

**vesīle:** *Bahane, sebep.*
Būs ü kenār-ı dilbere bezm-i viṣālde
Olmaz **vesile** cām-ı mey erġuvān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 8). [vesile, ]*

**vesīm:** *Damgalanmış, damgalı.*
Seni ḫalḳ itmiş iken mühr-i nübüvvetle **vesīm**
Gevher-i ẕātuñı vaṣf eyleyemez cevher-i küll *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 99). [vesīm, ]*

**vesmedār:** *Damgalı damgalanmış.*
Siyāh kuḥl ile bir sürme-dān ḳıyās itdüm
Gözümdedür daḫi ey dil o **vesmedār** ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 6). [vesmedār, ]*

**vey:** *Ve ey, seslenme edatı.*

Ey penāh-ı gürūḫ-ı ehl-i kemāl
**Vey** muʿīn ü ẓahīr-i nükte-verān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 148). [vey, ]*

**vey:** *Ve ey!'yerinde ey'karşılığı olarak şiirde kullanılır.*
Ey nev-baḫār-ı ʿizzet **vey** gülbün-i saʿadet
Bulmaz mı ḥadd ü ġāyet bāġ-ı ġamuñ ḫazānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 151). [vey, ]*
Ey dāver-i zemāne ḫıdīv-i murād-baḫş
Vey bī-kesāna bārgehi merciʿ u meʾāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 26). [vey, ]*
Ey serv-i çemān-ı ġülistān-ı melekūt
Vey naḫl-i revān-ı būstān-ı ceberūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 3, Mısra 2). [vey, ]*
Ey ẕāt-ı şerifi gülbün-i gülşen-i rūḥ
Vey naşş-ı kerīmle ṣıfātı memdūḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 2). [vey, ]*
Ey dürr-i cūdı lī maʿa ʾllāh-i ṣādef
Vey gevher-i ẕātı zīver-i kān-ı şeref *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 2). [vey, ]*
Ey Sidre-mekān u Kürsī-i ʿArş- mekīn
Vey taḫt-ı revānı Refref-i ḳurb- maḳām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 24, Mısra 4). [vey, ]*
Ey mefḫār-ı kāʾināt faḫr-ı dü-ciḫān
Vey ẕāt-ı kerīmi raḥmet-i ʿālemiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 25, Mısra 2). [vey, ]*
Ey ḳadr ile rütbe-i rüsülden bālā
Vey Rifʿat-i cātı enbiyādan vālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 28, Mısra 2). [vey, ]*
Ey cilvegāh-ı cemāli āyine-i ẕāt
Vey nām-ı şerifi zīver-i her ṣalavāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 2). [vey, ]*
Ey merḫameti ʿuṣatına cāy-ı gürīz
Vey şefḳati Baḥri lücce-i ʿafv-engīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 2). [vey, ]*
Ey pādişāḫ-ı ḳalemrev-i ruʾyet-i Ḥaḳ
Vey kişver-i cāhına dü-ʿālem mülḥaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 2). [vey, ]*
Ey mefḫār-ı kāʾināt **vey** faḫr-ı rüsül
Vey bedraḳa-i ʿuṣāt hādī-i sübül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 1). [vey, ]*
Ey mefḫār-ı kāʾināt vey faḫr-ı rüsül
Vey bedraḳa-i ʿuṣāt hādī-i sübül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 48, Mısra 2). [vey, ]*
Ey ins ü melek muṭavvaḳ-ı fermānı
Vey kūy-ı zemīn rübūde-i çevgānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 67, Mısra 2). [vey, ]*
Ey ḥāl-i tebāh-ı ümmetinün ġam-ḫvārı
Vey ʿāyb-ı ʿuṣāt-ı māḥşerüñ settārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 71, Mısra 2). [vey, ]*
Ey mihr-i sipihr-i ʿālem māḥbūbı
Vey māh mışr-ı cemālinüñ māḥcūbı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 73, Mısra 2). [vey, ]*
Ey kāküli şām-ı Ḳadr ü ʿarızı ʿıyd
Vey ṣubḥ-ı cemāli rūz-ı nevrūz-ı saʿīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 2). [vey, ]*
Ey seyyid ü saʿd ḫāk-būs-ı ḳademüñ
Vey çeşm-i füḥūle sürme gerd-i ḥaremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 2). [vey, ]*
Ey farḳ-ı ümīd tācdār-ı himemüñ
Vey pāy-ı ṭaleb devân- ḫān-ı niʿamıñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 110, Mısra 2). [vey, ]*
Ey ehl-i niyāz bārgāhumda muḳīm
Vey rātibe--ḥâr-ı dergehüñ cān-ı Naẕīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 115, Mısra 2). [vey, ]*
Ey būstān-ı kūyı baña gülşen-i İrem
Vey serv-i sidre-ḳāmet ü gül-rūy ü ġonce-fem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [vey, ]*
Ey bāġ-ı behcete lebi gül-ġonce-i besīm
Vey zülfi sünbül-i siyeh-i ʿānberīn-şemīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [vey, ]*

**v'ey:** *Ve'bağlacı ile ey'nida ünleminin kısaltılmış şekli.*
Ey felek-kevkeb ü sitāre-sipāh
**V'ey** ḳader ḳudret ü ḳażā-fermān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 6). [v'ey, ]*

**vezān:** *Esen.*
Ser-i hezāra ola tās-ı āteşīn gül-i āl
Semūm-ı ḳahrı **vezān** olsa gülsitān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 44). [vezān, ]*
Nesīm-i şurṭa-i luṭfuñ **vezān** olursa eger
Sefīne-i dil-i ser-geşte ṭayy ider anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 5). [vezān, ]*

**vezīr-i ʿādil:** *Adaletli vezir.*
**Vezīr-i ʿādil** Ġazī Ḥüseyn Pāşā kim
Şenāsı olmada hemvāre her lisān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 21). [vezīr-i ʿādil, ]*

**vezīr-i aʿzam:** *Büyük Vezir.*
Ġazī Ḥüseyn Pāşā yaʿnī **vezīr-i aʿzam**
Dādār-ı dād-güster düstūr-ı kār-fermā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 1). [vezīr-i aʿzam, ]*

**vezīr-i dād-güster:** *Adaleti yayan vezir.*
Ey **vezīr-i dād-güster** kim hemān ẓālim degül
Devr-i ʿadlüñde senüñ bīdād ider zencīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 61). [vezīr-i dād-güster, ]*
Vezīr-i dād-güster Ḥażret-i ʿOs̱mān Paşā kim
Hıdīv-i nükte-perver pür-hüner düstūr-ı dānādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 1). [vezīr-i dād-güster, ]*

**vezīr-i dād-güster:** *Adalet dağıtan vezir.*
**Vezīr-ı dād-güster** Ḥażret-i ʿOs̱mān Pāşā kim
Muʿallā dergehi kehf-i emāndur ḫalḳ-ı dünyāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 1). [vezīr-ı dād-güster, ]*

**vezīr-i dād-penāhā:** *Adaletin koruyucusu vezir.*
**Vezīr-i dād-penāhā** sipihr-dergāhā
Eyā ḳudūmi şeref-baḫş her mekān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 91). [vezīr-i dād-penāhā, ]*

**vezīr-i kār-fermā:** *Hükümdarın veziri.*
Ḳapūdān eyledi devletle Sulṭān Aḥmed-i Ṣāliṣ
Yegāne āṣaf-ı ṣānī **vezīr-i kār-fermā**dur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 10). [vezīr-i kār-fermā, -dur ]*

**vezīr-i pāk-gevher:** *Temiz cevherli vezir.*
**Vezīr-i pāk-gevher** kim ġulāman-ı der-i cūdı
Miṣāl-i sübḥa-i lüʾlüʾ biri birinden aʿlādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 11). [vezīr-i pāk-gevher, ]*

**vezīr-i ṣāf-meşreb:** *Saf temiz yaradılışlı Vezir.*
Mesned-ārā-yı ʿadālet oldı ḳadr ü şān ile
Bir **vezīr-i ṣāf-meşreb** āṣaf-ı rūşen-żamīr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 8). [vezīr-i ṣāf-meşreb, ]*

**vezīr-i yektā:** *Tek, eşsiz, benzersiz Vezir.*
Yaʿnī hem-nām-ı şehinşāh-ı rüsül faḫr-i kirām
Kerem-endīşe seḫā-pīşe **vezīr-i yektā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 18). [vezīr-i yektā, ]*

**vezn:** *Ar. Tartma, terazi ile bir şeyin ağırlığını tahkik etme.*
**Vezn** olursa keffe-i ʿafv ü şefāʿatle velī
Ṣıḳlet-i bār-ı günāhumdan girāndur berk-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 65). [vezn, ]*
Rūy-ı zemīn taḥammül ider mi vaḳārına
**Vezn** olsa ḥilmi arż u semādan girān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 58). [vezn, ]*

**vezn:** *Ölçmek, tartmak.*
Bedliġin ʿafv eyle āb-ı rūy-ı nikān ḥürmeti
**Vezn** olunduḳda terāzū-yi cezāda nīk ü bed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 48). [vezn, ]*

**vezn:** *Ar. Tartma, terazi ile bir şeyin ağırlığını tahkik etme ; şiir ölçüsü.*
Kişt̠zār-ı ʿarṣa-i cūdında **vezn** olsa gelür
Dāne-i her ḫūşe-i iḥsānı hem-seng-i cebel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 17). [vezn, ]*

**vezn-i cürme:** *Günah tartısı.*
Şehr-i rahmet māh-ı ümmet kim seḥergāh-ı ḥisāb
**Vezn-i cürme** ṣubḥ u şāmı keffe-i mīzān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 6). [vezn-i cürme, -e ]*

**vilāyet:** *Diyar, ülke, memleket.*
ʿAṣḳ-ı mülk-i dili aldı yüri ey ṣabr u şekīb
Bir **vilāyetde** bilürsin iki ṣulṭān olmaz

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 10). [vilāyetde, -de ]*

**vilāyet:** *Ar. Ülke; şehir, memleket.*
Rāḥat olsun mı seven cānan cānan üstine
Bir **vilāyet** görmedim ṣulṭān ṣulṭān üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 2). [vilāyet, ]*
Mirʾāt-ı dilde cilve-nümā sensin ey perī
Olmaz **vilāyet** içre şeh-i ḳāmrān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 10). [vilāyet, ]*

**vir:** *Vermek.*
**Virmiş**di z̲ātı savmaʿa-i ʿāleme şeref
Maʿlūm idi o ʿārif içün sırr-ı men ʿaref *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 1). [virmişdi, -miş, -di ]*

**vir-:** *Vermek.*
Divāne dil çekilmez o zencīr-i ṭurradan
Manṣūr-veş suʾāline **virse** cevāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 14). [virse, -se ]*
Bileydi **virdügi** derd-i ser-i ḫumārı eger
İderdi şīre-i engūr tevbe bādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 9). [virdügi, -dü, -gi ]*
Gūş-ı niyāzuma güher-āvīz-i nuṭḳ olup
Virseñ nola suʾālüme ṣad luṭf ile cevāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 36). [virseñ, -eñ ]*

**vir-:** *Bağışlamak, ihsan etmek.*
Ḥükmin **virürse** ḥāl-i lebi yaḫşi añlamam
Ola Naẕīm ḥāl-i Süheyl-i Yemen yemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 9). [virürse, -ür, -se ]*
Tenezzül eylemeye zinde-pūş-ı istiġnā
Virirse aṭlas-ı gerdūnı çarḫ sādelūge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 8). [virirse, -ir, -se ]*
Beẕl-i cūd itseñ gedā-yı kāse-ber-kef ol ḳadar
Kim vefā itmez **virirseñ** kīse-i sīm ü zeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 20). [virirseñ, -ir, -sen ]*

**vir-:** *Bahşetmek, kazandırmak.*
Bir kerre āmān **virmedüñ** ey bād-ı muḥālif
Besdür bu ḳadar keşmekeş-i nāfile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 7). [virmedüñ, -me, -dü, -ñ ]*

**vir-:** *Feda etmek, bağışlamak, vermek.*
Virmedüm cānumı bādī-i naẕārda yāre
Hidmet-i rüʾyet-i cānānede taḳṣir itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 9). [virmedüm, -me, -düm ]*

**vir-:** *Vermek.*
Reng-i ṣafaḳla **virmededür** çarḫ dembedem
Yāl-i semend ü rifʿate sürḫī-i ḫiżāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 19). [virmededür, -me, -de, -dür ]*

**vir-:** *Vermek , sunmak.*
Virmeġe sübḥa-i evṣāf-ı cemīlinde niẕām
ʿlkd-ı lüʾlüʾ-veş olup bir yire cemʿ ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 17). [virmeġe, -meg, -e ]*

**vir-:** *Hâkim kılmak, hasıl etmek.*
Neşʾesi tevbe **virür** derd-i ḫumār-ı hicre
ki ṣaḥbā-yı leb-i yār ile mestāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 13). [virür, -ü, -r ]*
Anı cemālüñ ile **virürdi** ḫayālüñe
Cānā olaydı ʿāşıḳ-ı şeydāda cān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 3). [virürdi, -ü, -r, -di ]*

**vir-:** *Vermek.*
Neyyir-i künh-i kemālinden nice **virsün** ḫaber
Z̲erre-i nāçīz iken noḳṣan ü ʿacziyle ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 17). [virsün, -sün ]*

**vir-:** *(Bir şeyi bir kimseye) İletmek, eriştirmek.*
Gevher-i mihrine şāyeste degüldür **virse**
Cevher-i cānını ḫalḳ-ı dü-ciḫān müjde-behā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 143). [virse, -se ]*

**vir-:** *Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek, iletmek.*
ʿAḳlunuz var ise şerabā **virüñ**

Ẕerreyi nūr-ı āftāba **virüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 1). [virüñ, -üñ ]*
Hūn-ı dildür şerāb-ı ġamze-i yār
Cigerüm çāk idüp kebāba **virüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 12). [virüñ, -üñ ]*
Hvāb-ı rāḥat olursa māye-i rūḫ
Leb-i deryāda māhtāba **virüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 18). [virüñ, -üñ ]*

**vir:** *Vermek"|| Bahşetmek, bağışlamak.*
Ḥayāda reng-i rūḫından gelün niḳāba ḥicāb
Virür o ġonce-i bāġ-ı edeb ḥicāba ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 2). [virür, -ür ]*
Virmez ṣafā-yı ḥüsni ḫaṭṭ-ı laʿli ẕevḳini
Biñ kerre olsa lüccede gevher-niṣār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 7). [virmez, -mez ]*
Meşām-ı cān u dile **virdi** būy-ı bī-hūşı
Turunc-ı ġabġab-ı dilber ʿaceb şemāme olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 46, Mısra 9). [virdi, -di ]*
Virmez dil-i ḫamūle keder ṭaʿn-ı müddeʿī
Muḥkem olan Biñā ḳatı müşkil ḫārāb dlur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 11). [virmez, -mez ]*
Tārāce **virdi** ḳāfile-i ṣabr u hūşumı
Düzdīde ġamzeler o ḥarāmī neẕāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 9). [virdi, -di ]*
Naḫl-i bülend-i ʿaşḳ-ı baḫārı mecāzdur
Feyż-i kemāli gör ki ḥaḳīkat ṣemer **virür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 12). [virür, -ür ]*
Yārüñ ḫayāl-i ḫāline çün merdüm-i dü-çeşm
ʿĀşıḳ Naẕīm dīde-i cānında yer **virür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 18). [virür, -ür ]*
Virür Naẕīm gibi silk-i dürr-i naẓma niẓām
Elinde böyle o kim bir dizi leʾāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 13). [virür, -ür ]*
Ḥaẕer ki çoḳ şeb-i ferzāne tavr-ı naṭʿ-ı ġurur
Hezār ʿacz ile **virdi** rıżā piyādelüge *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 4). [virdi, -di ]*
Ṣundı bir zerrīn ḳadeḥ bezm-i çemende gül güle
Her ḳadeḥ bir neşve-i ġaybiyye **virdi** bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 2). [virdi, -di ]*
Ḥaẕer kim küşte-gîr-i dehre Rüstemler ḥārīf olmaz
Nice Sührâb'a hem meydān-ı furṣat **virdi** hem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 16). [virdi, -di ]*
Yine bir nev-niḥāl-i bāġ-ı ʿişve **virdi** şeftālū
Yitişdi mīve-i naḫl-i viṣāl nev-resān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 3). [virdi, -di ]*
Meclisde bükā **virdi** Naẕīm ol şeh-i ḥüsne
Bu şiʿr ile rāz-ı dil-i ġam-perverin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 9). [virdi, -di ]*
Ṣunʿını iẕḫār idüp eżdāde **virdi** imtizāc
İtdiler āmīzeş ab ü āteş ü bād ü türāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 3). [virdi, -di ]*
Ser-fürū-bürde olup maḥkeme-i ʿadlinde
Ḥükmine **virdi** rıżā gebr ü yehūd u tersā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 166). [virdi, -di ]*
Oldılar cān ile fermān-ı ḫudāya teslīm
Her biri ḥükm-i ḳażā vü ḳadere **virdi** rıżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 222). [virdi, -di ]*
Oldı gülgūn-ı ṣafaḳ tās-ı felekde ḥāżır
Virdi yāl ü dem-i pākīzesine reng-i ḥınā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 242). [virdi, -di ]*
Anı da geçdi olup taḫṭ-ı revānı Refref
ʿĀlem-i nūra żiyā **virdi** o ḫurşīd-liḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 264). [virdi, -di ]*
Ne murād itdi ise **virdi** iki ʿālemde
Ḳıldı her ḥācetini Ḥażret-i Allāh revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 267). [virdi, -di ]*
Cevāb **virmez** iken ṭıñ-ı ebcede eyler
O ḳavm-i echel ü dūn saʿd ü seyyidi techīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 41). [virmez, -mez ]*
Ey ġubār-ı dergehüñ tāc-ı şeref-baḫş-ı yemīn
Feyż-i naʿtuñ **virdi** ṣād-güne ḥalāvet

naẓmuma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 106). [virdi, -di ]*
Maḳdemiyle **virdi** pīrāye ser-efrāz eyledi
Sidreye geldikde ol şāḫenşeh-i ḳudsī-sipāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 33). [virdi, -di ]*
Virdi ʿadūya şiven ḳaṭʿ oldı ʿırḳ-ı düşmen
Tīġ-i sitīz olaldan vābeste-i miyānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 83). [virdi, -di ]*
Baḳ ṭabʿ-ı pür-kemāle ḥāli getürdi ḳāle
Bu şāḫid-i maḳāle vaṣfunla **virdi** anı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 162). [virdi, -di ]*
Sezādur revnaḳ-ı ordū-yı Sulṭān Muṣṭafā olsa
Ciḫāna **virdi** ḥaḳḳā zīb ü fer tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 16). [virdi, -di ]*
Dimiş aña tecāhülāne o dem
Baña ne **virdi** ālümüz bilsem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 182). [virdi, -di ]*
Na-kāmlaruñ viren murādın sensin
Sen **vir** baña da murādumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 4). [vir, ]*
Mesned-i ʿadle yine **virdi** saʿādetle şeref
Bir felek-mertebe düstūr-ı sadāret-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 9). [virdi, -di ]*
Bir Ḥasan-nām Ḥüseyn-aḫlāḳuñ
Rūḫına liḥye **virüp** ḥüsn ü baḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 7, Mısra 2). [virüp, -üp ]*
Şeyḫü'l-islāmuñ alup duḫter-i saʿd-aḫterini
Burc-ı iḳbāle şeref **virdi** iki necm-i murād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 10). [virdi, -di ]*
Virdi şeref bir ẕū-fünūn ṣadr-ı Stanbūla yine
Ḥālā efāżıl şevḳ ile tebrīkine āmādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 1). [virdi, -di ]*
Ṣadr-ı fetvāya yine pīrāye **virdi** maḳdemi
Ṭūl-i ömr ile muʿammer ide Ḥayy-ı lem-yezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 31). [virdi, -di ]*
Müşīr-i kār-fermā müsteşār-ı ʿālem-ārā kim
Ciḫāna **virdi** ʿadl ü dād u inṣāf ile pīrāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 4). [virdi, -di ]*

**vir-:** *"Vermek," bahşetmek, ihsan etmek.*
Virmiş raḥīḳ-ı şiʿri mestān-ı naẓma ḥālet
Ṣunmış aña ezelde ṣahbā-yı feyżi ṣāḳī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 9). [virmiş, -miş ]*

**vir-:** *"Vermek" bağışlamak, Allah'ın kullarına ihsanda ve lütufta vulunması.*
Ne vechle varurūz ey Naẓīm o dergāha
Ki sūʾ-i ḥāl **vire** anda şeyḫ u şāḫ ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 10). [vire, -e ]*
Naẓīmā derdī-i alāyiş-i dünyā keder **virmez**
Zücāc-ı dil ḥabāb-āsā küdūretden müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 17). [virmez, -mez ]*
Virmez dil-i ḥamûle keder ḥarf-i ʿāyb-cū
Ḥaşa ki ṣanma baḥr-ı muḥīṭ żarar virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 9). [virmez, -mez ]*
Murġ-ı niyāze nale ki bāl-i eşer **virür**
Elbette āb ü dānesini eşk-i ter **virür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 1). [virür, -ür ]*
Murġ-ı niyāze nale ki bāl-i eşer **virür**
Elbette āb ü dānesini eşk-i ter **virür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 2). [virür, -ür ]*
Muy-ı sefīd ʿārifi şeb-zindedār ider
Bīdāre feyż ü ḥāleti vaḳt-i seḥer **virür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 4). [virür, -ür ]*
Bulsa ʿaceb mi zīb ser-engüşt-i her müjem
Reng-i ḫayāli hep aña ḫūn-ı ciġer **virür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 6). [virür, -ür ]*
Demsāz olur ṣādāña ḳıyās itme kūhsār
Güş eyle ʿibret al saña senden ḫaber **virür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 8). [virür, -ür ]*
Virmez dil-i ḥamûle keder ḥarf-i ʿāyb-cū
Ḥaşa ki ṣanma baḥr-ı muḥīṭ żarar **virür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 10). [virür, -ür ]*
ʿUşşāka ḥüsni deñli ider cevri dilberān
Elbette bāde keyfi ḳadar derd-i ser **virür**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 14). [virür, -ür ]*
Feyż-i hevā-yı baġçe-i küy-ı dilīrān
Tasvīr-i murġa ḫāṣṣa-i bāl ü per **virür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 16). [virür, -ür ]*
Nīreng-i mey-i āl **virür** reng-i ḫacālet
Derd-i seni fikr olsa günāh itmeġe değmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 9). [virür, -ür ]*
Rind-i Cem-meşreb nedür bilmez ḫumār-ı ṣubḥ-dem
Derd-i ser **virmez** olınca bāde-i dūşīne ṣāf
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 6). [virmez, -mez ]*
Dildāre Göñül derd-i derūn defterin açdı
Destān-ı ġamuñ girye **virür** bir yerin açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 2). [virür, -ür ]*
Bī-bahā eyler ʿaṭā Mevlā baḫāneyle **virür**
Bir baḫāneyle baḫāṣız nāʾil olmaḳda ṣaded
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 31). [virür, -ür ]*
Vire kālāsına pīrāye o zībā tamġa
Besdür ey ḫāme yiter eyleme taṭvīl-i kelām
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 329). [vire, -e ]*
Derūn-ı şebde **virür** şuʿle şeb-çerāġ gibi
Füruġ-ı mehce-i her tūġı günden aẓherdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 99). [virür, -ür ]*
Her oḳunduḳda **virür** bir güne ẕevḳi-ı çāşni
Vaṣf-ı ẕātuñla süḫan güyā şekerle şīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 67). [virür, -ür ]*
Keyfiyyeti ḫumāre **vire** tevbe-i naṣūḥ
bī-sāġar u şarāb ola bir ḥālet isterüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 15). [vire, -e ]*
Āl-i vālā-yı şafaḳ aña olup perde-i şerm
Zīnet-i ḫacle-i sūrı **vire** ḫurşīde küşād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 18). [vire, -e ]*
Tekyede bu kār-ı ḫayrı itdi icrā ecrini
İki ʿālemde **vire** aña Hudā-yı Müsteʿān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 6). [vire, -e ]*

**vir-:** *"Vermek," bağışlamak, bahşetmek ,*
*Allah'ın kullarına lütuf ve keremi.*
Eyle Naẓīm-i zārı düʿālemde ber-murād
Şensin **viren** murādumuz ey Rabb-i müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 22). [viren, -en ]*
Na-kāmlaruñ **viren** murādın sensin
Sen vir baña da murādumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 3). [viren, -en ]*

**vir-:** *Vermek*
Biter her nā-murāduñ ḥāceti ednā işāretle
Eġer rūḫṣat **virürse** kūşe-i ebrūsı īmāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 12). [virürse, -ür, -se ]*

**vir-:** *İletmek, eriştirmek, vermek.*
Kenān-ı ṣabrumı **virdi** fenāya berḳ-ı cemāl
Göründi ṭurreden ol rūḫ şeb içre māh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 3). [virdi, -di ]*

**vir:** *"Vermek," bağışlamak, bahşetmek.*
Bugün ṭıfl-ı dili **virdüm** yine bir ḫvāce-i ḥüsne
Naẓīm-āsa ʿaceb mi olmasam mehcūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 13). [virdüm, -dü, -m ]*
Biñ taḥiyyāt u selām olsun revān-ı pākine
**Vir**düm olduḳça demādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 96). [virdüm, -dü, -m ]*
Elem çekme senüñ de maṭlabuñ ey dil olur ḥāṣıl
Murāduñ neyse **virdüm** dir o şāḫ-ı kāmrān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 80). [virdüm, -dü, -m ]*

**vir-:** *"Vermek", bahşetmek, bağışlamak.*
**Virdi** bir bezme şeref ol güher-i tāc-ı rüsül
Ki Naẓīm anda olur cevher-i kül bīgāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 9). [virdi, -di ]*
Sevādī ḫaṭṭuñ baña berātla **virildi**
Zülfüñ hevesi ḳayd-ı ḥayātla **virildi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 1). [virildi, -il, -di ]*
Sevādī ḫaṭṭuñ baña berātla **virildi**
Zülfüñ hevesi ḳayd-ı ḥayātla **virildi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 2).*

*[virildi, -il, -di ]*
Hicrāna taḥammül iderek vaṣluña irdüm
Bu rütbe baña ṣabr u s̱ebātla **virildi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 4).*
*[virildi, -il, -di ]*
Ṭıfl-ı dilümüñ ġuşına gülbāng-i muḥabbet
Ḥaḳḳā ki eẕāndur ṣalavātla **virildi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 6).*
*[virildi, -il, -di ]*
Hoy-kerde görüp laʿlini būs itdüm o şūẖuñ
Baña o ʿaraḳ ḳand-i nebātla **virildi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 8).*
*[virildi, -il, -di ]*
Hāre ile dükenmez zer-i endīşe Naz̤īmā
Saña o ẖazīne berekātla **virildi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 10).*
*[virildi, -il, -di ]*

**vir-:** *Vermek; sunmak.*
Ciẖānı şeyle **virür** ʿālemi yaḳup kül ider
Sirişk-i dembedem ü nāle-i demādem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 11). [virür, -ür ]*

**vir-:** *Sunmak.*
İtdiler kişt-i ḥayātın ber-bād
Virdiler ẖārmen-i ʿömrin bāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 10).*
*[virdiler, -di, -ler ]*

**vir-:** *Bağışlamak, ihsan etmek.*
Virmedi müftī-i devrān fetvā
Kimse rāżī mı olur bī-dāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 5). [virmedi, -me, -di ]*

**vir-:** *"Vermek," bağışlamak, bahşetmek.* Bir büse luṭfına ḳasem itmişdi **virmedi**
Olsun hele ẖaṭṭ-āver o şūẖı yemīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 11).*
*[virmedi, -me, -di ]*

**vir-:** *"Vermek", bahşetmek, bağışlamak; Allah'ın lütfu ve keremi.*
Şebnem-i luṭfı nis̱ār olsa zemīn-i yeʾse
Gül-i ümmīdi **vire** her ser-i ẖār u ẖasa bîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 36). [vire, -e ]*

**vir-:** *"Vermek", bahşetmek, bağışlamak.*
Sevdāñ ile **vir** murādumı yā Allāh
DĪvāne-i ʿaşḳ it adumı yā Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 1). [vir, ]*

**vir-:** *"Vermek," bahşetmek, bağışlamak.*
Ḳudumi **virdi** şeref yümn ile Stanbula
O şaḥbaz gelüp ḳondı āşiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 75).*
*[virdi, -di ]*
Felāṭūn-ı hikem-pīşe Sikender ʿaḳl ü endīşe
Ki **virdi** kesr-i şān dārāt-ı cizz ü şānı
Darāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 8). [virdi, -di ]*
Müjgānı tīr-i ʿışve kemān-ebrūvānı ben
Virsem peyām-ı laʿline naḳd-i revānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [virsem, -se, -m ]*

**vir-:** *Allah'ın bağışlaması, ihsan etmesi.*
Saña inṣāf **virsün** Allāhum
Garażuñ cevr ise yiter şāhum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 177).*
*[virsün, -sün ]*

**vir-:** *Bir şeyi bir kimseye iletmek, eriştirmek.*
ʿAḳlunuz var ise şerabā **virüñ**
Z̤erreyi nūr-ı āftāba **virüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 2). [virüñ, -üñ ]*
Çarẖı bir āh ile ẖāraba **virüñ**
Āteşi köhne āsiyāba **virüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 3). [virüñ, -üñ ]*
Çarẖı bir āh ile ẖāraba **virüñ**
Āteşi köhne āsiyāba **virüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 4). [virüñ, -üñ ]*
Girye-i dembedemle mestāne
Baht-ı ṣabr u şekībi āba **virüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 6). [virüñ, -üñ ]*
Bülbüle gūşe-i gülistānı
Künc-i vīrāneyi ġurūba **virüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 8). [virüñ, -üñ ]*
Gül-i şād berg jāledār ise de
Cām-ı lebrīz-i pür-ḥabāba **virüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 16).*
*[virüñ, -üñ ]*
Ġamden āzād olun Naz̤īm-āsā
Varıñuz hep şerāb-ı nāba **virüñ** *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 20). [virüñ, -üñ ]*

**vir-:** *Vermek; verdiği zaman.*
Saḳī-i meclis **virince** bir ayaġı destüñe
Varuñı bulsa alur ʿaḳluñ gibi ayaḳ deri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 73). [virince, -ince ]*

**vīrān:** *Far. yıkık, harabe, üzgün.*
Ḳıyāmet ḳopsa **vīrān** olsa ʿālem māḥfil-i şerʿi
Tezelzülden müberrā beyt-i maʿmūr-ı müşeyyeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 61). [vīrān, ]*
Ḥasretiyle o genc-i pinḫānuñ
Oldı maʿmure-i dilüm **vīrān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 168). [vīrān, ]*

**vīrān:** *(Hazine, define gibi değerli şeylerin saklı olduğuna inanılan) Yıkık, yıkılmış, harap yer.*
Bīm-i hecr ü cevr-i yār ü taʿn-ı bed-gūdan Naẕīm
Kārum efġān ṣabr nālān ḫāṭırum **vīrān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 14). [vīrān, ]*
Teʿşir-i ʿaşḳ kisve-i ʿaḳlı yaḳar yıḳar
Maʿmūre-i vücūduñı **vīrān** ider ʿadem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 4). [vīrān, ]*
Tek ilāhī güher-i ʿaşḳuñı pinḫān eyle
Beyt-i maʿmūr ise de ḳalbümi **vīrān** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 2). [vīrān, ]*
Dest-i miʿmār-ı ḥıfẓ ı itmededür
Yeʾsi **vīrān** ümīdi ābādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 76). [vīrān, ]*
Vīrān idi tezelzül-i cūd ile yāb yāb
Miʿmār tekyesinde yapıldı dil-i ḫārab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 4, Mısra 1). [vīrān, ]*

**vīrān:** *Dertli, kederli.*
Pādişāḫ-ı ʿaşḳ teşrif itmeyeliden ey Naẕīm
Ḳaldı **vīrān** tahtgāh-ı şehr-i dil miʿmārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 14). [vīrān, ]*

**vīrān:** *Far. Yıkık, dökük harap.*
Ṭabʿum güherle el-ʿan gevher-feşān-ı ʿirfān
Ẓāhirde gerçi **vīrān** gencīnedür niḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 176). [vīrān, ]*

**vīrān ider:** *Yıkmak.*
Şūrīş-i derd-i derūnı ʿālemi **vīrān ider**
Bir dil-i māḥzūn ki bīdād ile pür-teşvīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 11). [vīrān ider, -er ]*

**vīrāne:** *(Harap, perişan, dertli, meftun olan aşığın) Gönül.*
Genc-i maʿmure-i ʿirfān olanuñ bāṭında
Ẓāhiri ḫāṭır-ı ʿāşıḳ gibi **vīrāne** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 4). [vīrāne, ]*

**vīrāne-i ʿaşḳuñ:** *Aşk viranesi , gönül.*
Gözüm peymāne-i ʿaşḳuñ göñül meyḫāne-i ʿaşḳuñ
Tenüm **vīrāne-i ʿaşḳuñ** gel ey genc-i niḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 4). [vīrāne-i ʿaşḳuñ, -un ]*

**vīrāne-i ẓāhirde:** *Görünen viranede.*
**Vīrāne-i ẓāhirde** olan bāṭını maʿmūr
Bu deyr-i ḫārābātda ābād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 13). [vīrāne-i ẓāhirde, --de-de ]*

**vīran-serāy-ı ḫāṭır:** *Hatrın virane sarayı.*
Tā ki maʿmūr olmaya **vīran-serāy-ı ḫāṭır**um
Görmeyeni bünyād-ı dehrüñ ṭaşı üzre ṭaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 11). [vīran-serāy-ı ḫāṭır, -um ]*

**vīrān-serā-yı sīne:** *Göğsümüzdeki harap gönlümüz.*
**Vīrān-serā-yı sīne**de genc-i niḫānumı
Maʿmūre-i dilümde şeh-i kāmrānumı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 9). [vīrān-serā-yı sīne, -de ]*

**vīrān-serāy-ı sīnede:** *Gönlün yıkık sarayı.*
Muḫtefīdür genc-i dil **vīrān-serāy-ı sīnede**
Gevher-i ʿaşḳ-ı ilāhī genc-i vīrānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 11).*

*[vīrān-serāy-ı sīnede, -de-ı ]*

**vird:** *Dua, zikir.*
Ol ki **vird-i** zebān-ı her femdür
Ümmet-i pāk-i ḥabīb-i ekremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 1). [vird-i, ]*

**vird-i zebānumla:** *Tekrar tekrar söylemek, dilinden düşürmemek.*
Henūz **vird-i zebānumla** ḥırz-ı cānumdur
Ṣenā-yı ẕāt-ı cemīl ḥabīb-i Rabb-i celīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 63). [vird-i zebānumla, -um, -la ]*

**viremez:** *Veremez.*
Takınsa ḫançer-i mirrīḫi ḥükmini **viremez**
Ḥasūd olursa Zuḫal-pāye naḫs-ı ekberdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 181). [viremez, ]*

**viril-:** *Bağışlanmak, ihsan edilmek.*
Baña **virildi** manṣıb-ı vaṣfı berātla
Haṭ çekse üstine nola ol sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 11). [virildi, -di ]*

**virir mi:** *Verir mi.*
Virir mi ḥükmini safrā-yı kibr-i nahvistân
Sikencübīn-i mücāẕāt olmaṣaydı mezīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 31). [virir mi, ]*

**virme-:** *Vermemek.*
Āha rūḫṣat **virmeyelden** hāṭırum āsūdedür
Bād taḥrīk itmese yemde sükūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 3). [virmeyelden, ]*

**virün:** *Bahşetmek, vermek.*
Bādī-i ʿişveyi mey-i nāzı
iki çeşm-i nīm- ḫvāba **virüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 14). [virüñ, ]*

**virün:** *Bağışlamak, ihsan etmek. (Evlenmeye rıza göstermek anlamında).*
Naḳd-i cānı suʾāl idüp vaṣlın
dehenden çıḳan cevāba **virüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 10). [virüñ, ]*

**virür:** *Vermek.*
Neyyir-i burc-ı ezel Aḥmed-i Mürsel ki anuñ
Mihrinüñ lerze **virür** ẕerreye şūr u şaġabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 24). [virür, ]*

**viṣāl:** *Ulaşmak, kavuşmak.*
Cān naḳdinedür **viṣālinüñ** bāzārı
Cānānla ey dil eyle cān bāzārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 3). [viṣālinüñ, -i, -nüñ ]*

**viṣāl:** *Sevdiğine kavuşma, vuslat.*
Cinān-ı kūyine cānānuñ itdi cānı revān
İrem **viṣāle** diyen gitdi bāġ-ı cennete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 4). [viṣāle, -e ]*
Viṣāle naḳd-i cān isterse cānān bende cān anuñ
Hemān cān istesün cānāne ey dil bende cānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 1). [viṣāle, -e ]*

**visāli:** *Ulaşma, kavuşma, vuslat.*
O ḥabībüñ cemāli ḥürmetine
Saña ḳurb ü **viṣāli** ḥürmetine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 8). [viṣāli, -i ]*

**visāli:** *Sevdiğine kavuşma,vuslata erme.*
Maḥbūblaruñ tevʾem imiş hicr ü **viṣāli**
Añsam nola geh derdini dārūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 11). [viṣāli, -i ]*
Havf ile recāda eyleme ser-gerdān
Ey hicr ü **viṣāli** ʿāṣıka yeʾs ü ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 4). [viṣāli, -i ]*

**viṣāl-i aḥmedüme:** *Hz. Muhammed'e kavuşmak.*
Maʾil eyle **viṣāl-i Aḥmedüme**
Serv-i āzāduma sehī-ḳadüme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 19). [viṣāl-i aḥmedüme, -üm, -e ]*

**viṣāl-i yār:** *Sevgiliye kavuşma.*
Viṣāl-i yār bir efsānedür ki gūş ideli
Miṣāl-i baḫt-ı siyeh mübtelā-yı ḫvāb oldum

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 13). [viṣāl-i yār, ]*

**vü:** *"Ve"bağlacı.*
Her ṭarḥına ḳażā **vü** ḳader tār u pūd olur
Nessāc-ı kārgāh-ı fenā kim zemānedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 19). [vü, ]*
Ne dāne **vü** ne dām ü ne ṣayyād gerekdür
Murġ-ı dile bir ḳāmet-i şimşād gerekdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 29, Mısra 1). [vü, ]*
Ola meşşāṭa degül ġāliye **vü** ġāze ḫacil
Reng-i ṣahbā o rūḫ-ı āli ki gül-gūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 5). [vü, ]*
Kebūter-i dili ne hile **vü** ne āl ṭutar
dām-ı zülfle o dāne dāne ḫāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 1). [vü, ]*
Cism-i dilber o ḳadar tāze **vü** terdür ki Naẓīm
Aña terlükde ḳıyās olmaya pālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 15). [vü, ]*
Feżā **vü** kuha düşürdükçe reh-güẕārumuzı
Revān-ı Ḳays u dil-i Kūh-kenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 5). [vü, ]*
Açılmış lāle **vü** güller semenler sebze-zār olmış
Yitişmiş otları gülşende bülbülller hezār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 1). [vü, ]*
Muttaṣıl ṭāvūs-ı ḥüsnüm evc-i istiġnādadur
ʿİşve **vü** nāz u girişme perr ü bālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 6). [vü, ]*
Pür itdi ʿuḳde-i efkār rūzgārını
Hevāda ābile **vü** ābda ḥabāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 8). [vü, ]*
Āhū-yı Çīn ü Hıṭā **vü** Hoteni eyleye mest
Nefḫa-rīz olsa ṣabā vādī-i naḫcīrinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 5). [vü, ]*
Ṭarab-gāh-ı ciḫānda köhne rind-i bāde-āşāmız
Bize sāḳī-i meclis tāze **vü** ṣahbā ʿatīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 8). [vü, ]*
Ṣıġmaz bu ḳażāya sipeh-i pādişeh-i ʿaşḳ
Kevneyni ṭutar leşkeri bī-ḫayme **vü** ḫārgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 10). [vü, ]*
Noḳṭa-i kilk-i siyūhumda ʿaceb ḥālet var
Ṣūreta ḳaṭre **vü** maʿnīde yem-ı ṭūfān-zā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 60). [vü, ]*
Nuʿūt-ı enbiyā **vü** mürselīn tesbīḥ-i lüʾlüʾ-vār
Demādem tā ki efvāh-ı ḫalāyıḳda zebān-zeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 87). [vü, ]*
Ne ẕevḳi var ʿArabīden ne Fürsden māhẕuẕ
Hemīşe bir naẓārında ʿimāme **vü** mendīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 40). [vü, ]*
Ḳalaydı yanına cürmi esāfil-i dehruñ
Olaydı ẕevḳi u ṣafāsında her denī **vü** baḫīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 58). [vü, ]*
Bisāṭ-ı rifʿati ḫuddamı enbiyā **vü** rusül
Simāṭ-ı ʿizzet-i mihmānı rūḫ-ı pāk-i Ḥālīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 95). [vü, ]*
Çarḫ-ı mīnā Sidre **vü** Ṭūbā ile kürsī-i ʿArş
Ḳaṣr-ı miʿrācında süllem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 27). [vü, ]*
Ḳaldı anda nāle **vü** feryād ile Ruḥu'l-Emīn
Eyledi gülden cüdā bülbül gibi ṣad āh u vāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 35). [vü, ]*
O gün olur mı diyem kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña ḳurbān ola ümmī **vü** ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 58). [vü, ]*
Şemʿüñe cem olsa lāyıḳ enbiyā **vü** mürselin
Hem ḥabīb-i kibriyāsın hem Nebīsin hem resūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 11). [vü, ]*
Seḥāb-ı emri ki tevʾemdür ebr-i nehyi ile
Ḥavale eyleyeli yaḫşı **vü** yaman üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 46). [vü, ]*
Nebī **vü** mürsel ü mehdi **vü** hāşir
Şehīd ü şāḫid ü muḫtar u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 19). [vü, ]*
Hāris ü ʿādil ü hādī **vü** ḫātim

Cevād u hem ġanī fettāḥ u kāʾim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 23). [vü, ]*
Mübīn ü nūr imām ümmī **vü** ḥafıẕ
Muṭīʿ muḳteşīd meẕkūr u vaʿiẕ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 27). [vü, ]*
Mutavassıṭ u Ḥaḳḳ u hem sābıḳ oldur
Muṣāddaḳ mühtedī **vu** ṣādık oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 30). [vu, ]*
Böyle söyle dimiş o hem-rāze
Başlamış nice şive **vü** nāze *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 186). [vü, ]*
Evreng-i nübüvvet üzre ṣulṭān-ı rüsül
Levlāk libāçe **vü** leʿamruk iklīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 23, Mısra 4). [vü, ]*
Muhyī **vü** Mümīt lem-yelid daʾim ü ferd
Lem yūled lem yekūn lehu küfüven aḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 41, Mısra 3). [vü, ]*
Olmış o ḫıdīv-i enbiyā **vü** rüsülüñ
Kevneyn ḳaṭār-ı kibriyāsında ceres *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 46, Mısra 3). [vü, ]*
Bu ḫırḳa **vü** bu külāh-ı müşgīn-būdur
Bu ümmete yādigār-ı Veysü'l-Ḳaranī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 3). [vü, ]*
Ādem aña dirler ki miṣāl-i minşār
Hem ġayre **vü** hem kendüye nefʿi doḳınūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 83, Mısra 4). [vü, ]*
İẕḥār-ı tebessümde düşnām-ı ḫafī
Maẕlum-nümā **vü** bī-amānsın ẓālim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 118, Mısra 4). [vü, ]*
Hāl-i aġyār tebāh oldı yine
Kārı hep nāle **vü** āh oldı yine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 6). [vü, ]*
Banī-i ṭabʿ-ı hümāyūn-ı kerāmet-güsteri
Eyledi bir çeşme **vü** bir cāmiʿ-i zībā bina *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 18). [vü, ]*
Böyle ṭarḥ-ı dil-güşā **vü** cān-fezānuñ Ḥaḳ budur
Çeşm-i devrān miṣlini görmiş deġüldür mā-ḥaṣal *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 5). [vü, ]*
Ġazī **vü** Ḥācī Hān Selīm ol ḫüsrev-i dervīş-ḫū
Kim māder-i dehri Hudā itmiş naẕīrinde ʿakīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 1). [vü, ]*
Kān-ı ʿirfān u kemālüñ güheri
Enbiyā **vü** rüsülüñ tāc-ı seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 16). [vü, ]*

**vü:** *"Ve"bağlacı.*
Bāġ-ı dehri tāze **vü** reyyān ider feyż-i nemi
Bir kef-i nāçīz iken baḫr-i nevālinde seḥāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 5). [vü, ]*
Yirde gökde kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins ü melek cinn ü peri **vü** dīv ü ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 22). [vü, ]*
Enbiyā **vü** rüsül içre aña yoḳdur ṣānī
Ki nübüvvetle risāletle odur müsteṣnā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 109). [vü, ]*
Mīhmān-ı ser-i ḫvānı keremi rūḫ-ı Ḥālil
Enbiyā **vü** rüsül ol ḫvāna ṭıfıl olsa sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 174). [vü, ]*
Oldılar cān ile fermān-ı ḫudāya teslīm
Her biri ḥükm-i ḳażā **vü** ḳadere virdi rıżā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 222). [vü, ]*
Enbiyā **vü** rüsüle idüp imāmet anda
Oldı devletle feres-rān-ı maḳām-ı vālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 233). [vü, ]*
Gerçi āḫirde geldi bu bezme
Enbiyā **vü** rüsülden aḳdemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 8). [vü, ]*
Maḳām-ı sidre **vü** refref ḳudumiyle müşerrefdür
Muḳīm-i kürsī-yi ʿArş-ı mecīd ol ḥabīb-ı emceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 25). [vü, ]*
Nola dil-bestesi hep enbiyā **vü** mürselīn olsa
ʿİḳāl-i ʿaḳl-ı Rūḫu'l-Ḳuds o gīsū-yı mücaʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 49). [vü, ]*
Sensin ol nūr-ı hidāyet pertev-i bezm-i yaḳīn
Cemʿ-i şemʿüñ enbiyā **vu** mürselīn pervāne-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 108). [vu, ]*
Enbiyā **vü** rusüle ol şeref-i mevcūdāt
Kevne āḫirde gelüp ẕātı olındı taḳdīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra*

*25). [vü, ]*
Pertev-i nūr-ı Hudā kim oldılar pervāne-vār
Cemʿ-i şemʿ-i bezm-i mihri enbiyā **vü** mürselīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 46). [vü, ]*
Pādişāḫ-ı ʿarş-mesned kim muṭīʿ-i şerʿidür
Enbiyā **vü** mürselīn ü evliyā-yı kümmelīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 50). [vü, ]*
Tā ki geh ġālib gehī maġlūb olup ṣayf u şitā
Olalar germā **vü** sermā īn berān ü ān berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 132). [vü, ]*
İḳtidā itdi ṣufūf-ı enbiyā **vü** mürselīn
Mescid-ï Aḳṣāya geldikde imām oldı o şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 11). [vü, ]*
Kürsī **vü** ʿarşı ḳudūmiyle müşerref eyledi
Ol Hudāvend-i leʿamruk-mesned ü levlak-cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 37). [vü, ]*
Ẓahr-ı pākinde yiter ol mühr işbāt-ı vücūd
Enbiyā **vü** mürselīn daʿvāsına besdür güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 50). [vü, ]*
Ẕevḳi-ı fikr-i bārgāhı cān-fezā **vü** dil-küşā
Şevḳ-ı ḳurb-i āsitānı ġam-güdāz ü ġuṣṣa-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 57). [vü, ]*
Ey ledün mektebiñüñ hvāce-i ümmī-laḳabı
Enbiyā **vü** rüsülüñ zīver ü teşbiḥ-i lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 2). [vü, ]*
Sidre **vü** Ṭūbā **vü** Refref aña süllem pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 11). [vü, ]*
Sidre **vü** Ṭūbā **vü** Refref aña süllem pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 11). [vü, ]*
Enbiyā **vü** murselīnüñ eşrefe hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 19). [vü, ]*
Sidre **vü** Ṭūbā **vü** Refref aña süllem pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 11). [vü, ]*
Sidre **vü** Ṭūbā **vü** Refref aña süllem pāyedür
Tahtgāh-ı ḳurb-ı Ḥaḳdur mesned-i şāḫānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 11). [vü, ]*
Enbiyā **vü** murselīnüñ eşrefe hem efḍalı
ʿĀlem-i hejdeh-hezāruñ bī-bedel cānānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 19). [vü, ]*
Çemen çemen gül-i her-dem baḫār güftārı
Nesīm-i feyż-i ilāhiyle tāze **vü** terdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 166). [vü, ]*
Naẓīm buldı nihāyet ḳaṣīde **vü** ġazelüñ
Duʿāya başla duʿā ʿādet-i süḫanverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 201). [vü, ]*
Hem seḫā **vü** keremde bī-enbāz
Hem ʿaṭā **vü** himemde bī-aḳrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 39). [vü, ]*
Hem seḫā **vü** keremde bī-enbāz
Hem ʿaṭā **vü** himemde bī-aḳrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 40). [vü, ]*
Be-ġubār-ı ʿabīr-i ravża-i pāk
Be-hevā-yı Medīne **vü** sükkān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 122). [vü, ]*
Be-reh-i Mekke **vü** be-pāy-ı ṭaleb
Be-ḫulūs-ı derūn-ı pāk-dilān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 123). [vü, ]*
Be-maḳāmāt-ı vaḳfe **vü** ʿarafāt
Be-sirişk-i revān be-pāy-ı devān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 133). [vü, ]*
Be-der-i Kaʿbe **vü** seng-i siyāh
Be-leb-i būs-ı ārzūmendān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 141). [vü, ]*
ʿOṯmān ḥayā **vü** ḥilm ki māḫṣūṣ-ı ẕātıdur
ʿİlm ü feżīlet ile kemālāt-ı Ḥayderī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 29). [vü, ]*
Sıddīk-ı ṣıdḳ dāver-i Farūk-menḳābet
ʿOṯmān-ḥayā **vü** hilm ʿAlī-sīret ü cenāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 10). [vü, ]*
Śafâ Ṭâhā **vü** Yāsîn mürteżâ hem
Müzekkī hem muʿallā müctebā hem

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 17). [vü, ]*
Nebī **vü** mürsel ü mehdi **vü** hāşir
Şehīd ü şāḫid ü muḫtar u nāşir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 19). [vü, ]*
Raḳīb ü āmir ü nāhī **vü** ʿālim
Muḥāllil māhī **vü** dāʿī muḥārrim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 21). [vü, ]*
Raḳīb ü āmir ü nāhī **vü** ʿālim
Muḥāllil māhī **vü** dāʿī muḥārrim *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 22). [vü, ]*
Ey ḳıble-i kūyı secde-fermā-yı cibāh
Miḥrāb-ı derinde secde bir bende **vü** şah *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 62, Mısra 2). [vü, ]*
Ey faḫr-i ciḫān ciḫāniyānuñ sebebi
Mekkī Medinī **vü** Hāşimī hem Arabī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 69, Mısra 2). [vü, ]*
ʿİsī-i çarḫ-ı maʿānī **vü** beyān kim dembedem
Feyż-i enfāsıyla iḥyā olmada şiʿr-i nefīs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 20, Mısra 5). [vü, ]*
Hvāce-i dānā-yı ʿālem müftı-i dünyā **vü** dīn
Ḥażret-i Ṣādıḳ Efendi ol ḫudāvend-i ecel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 1). [vü, ]*
Enbiyā **vü** rüsülüñ sālārı
Rehber-i ḳāfile-i fevz ü necāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 3). [vü, ]*

**vücūd:** *Beden.*
**Vücūdın** dāġlarla rāḫnedār itmiş dil-i şeydā
Leb-i şîrîni yādıyla o şūḫuñ Kūh-kenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 5). [vücūdın, -ın ]*
Ḥaḳ risāletle nübüvvetle **vücūdın** itmiş
Hādī-i cem-ʿi rüsül rāh-ber-i fevc-i nebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 11). [vücūdın, -ın ]*
Haṭalardan emīn itsün **vücūdın** Ḥażret-i Mevlā
Benüm gibi duʿā-yı devletin pīr ü civān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 81). [vücūdın, -ın ]*
Ṭutarken her biri bir pād-ı zehri
Vücūdın eyler ifnā zehr-i ḳahrı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 8). [vücūdın, -ın ]*
Yimez içmez üstüḫvānı görinür
Başını açup **vücūdın** bürinür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 4). [vücūdın, -ın ]*
Ġırbāl olsun **vücūdı** baḳmazsa saña
Biñ çeşme-i ḥaḳiḳat ile bir ehl-i mecāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 3). [vücūdı, -ı ]*

**vücūd:** *Beden gövde.*
Muʿcizātuñla ciḫān bağına ser-sebz itdüñ
Ey **vücūdı** çemen-ārā-yı gülistān-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 284). [vücūdı, -ı ]*
Nola muḥāl ise maġrur dün ile ülfet
Olur **vücūdı** gibi ṣoḥbet-i leʾīm ṣakil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 30). [vücūdı, -ı ]*

**vücūd:** *Bina gövdesi.*
**Vücūdı** ṣafḥasını Ḥafızuñ müʾezzin ile
Ayırdı çünki ḳażā birbirinden itdi dü-post *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 34, Mısra 3). [vücūdı, -ı ]*

**vücūd:** *Allah'ın varlığı.*
Olmış **vücūdı** ḫilʿat-i levlāk ile ezel
Sulṭān-ı çār bāliş-i dīvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 25). [vücūdı, -ı ]*
Ḳurratü'l-ʿāyn-ı rüsül nūr-ı dü-çeşm-i enbiyā
Mefḫar-ı ʿālem **vücūdı** kāʾināta iftiḫār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 64). [vücūdı, -ı ]*
Ey ḫilḳat-i ʿāleme **vücūdı** bāʿiṣ
Baḫşāyiş-i kāʾināta cūdı bāʿis *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 4, Mısra 1). [vücūdı, -ı ]*

**vücūd:** *Âşığın bedeni, cismi.*
Kül itdi yaḳup ʿaşḳ **vücūdum** dil-i sūzān
Bir aḫkere dönse nola ḫākisterüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 7). [vücūdum, -(u)m ]*

**vücūd:** *Ar. Beden , benlik, varlık.*
Gelüp uçurulmadan mevce-i fenā didiler

Ḳapatdı fülk **vücūduñ** Serenci-zāde meded (1106) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 10). [vücūduñ, -ı, -n ]*

**vücūd-ı bī-naẓīri:** *Eşi benzeri olmayan beden.*
O deryā-yı nevālüñ ol yem-i iḳbāl ü iclālüñ
Ṣadef-keşţī **vücūd-ı bī-naẓīri** dürr-i yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 14). [vücūd-ı bī-naẓīri, ]*

**vücūd-ı düşmene:** *Düşmanın vücudu, bedeni.*
Henüz ḍarb-ı ʿamūdıyla pür-şikest olalı
**Vücūd-ı düşmene** ḫāk-i helāk-pisterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 136). [vücūd-ı düşmene, -e ]*

**vücūd-ı düşmeni:** *Düşman vücudu.*
**Vücūd-ı düşmeni** şemşīri itdi ḫūn-ālūd
Ser-i bürīde-i ḫaşmı diküp sinān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 69). [vücūd-ı düşmeni, -i ]*

**vücūd-ı enbiyā:** *Peygamberlerin varlığı.*
**Vücūd-ı enbiyā** tesbīḥ-i dürr gibi ser-āmeddür
O tesbīḥe imāme gevher-i ẕāt-ı Muḫammeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 1). [vücūd-ı enbiyā, ]*

**vücūd-ı ḫaşm-ı girān-cānı:** *Ağır canlı düşmanın vücudu.*
Dil-i muḫālifi mecrūḥ ü dāġ daġ-ı verem
**Vücūd-ı ḫaşm-ı girān-cānı** derd-perver-i seyl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 108). [vücūd-ı ḫaşm-ı girān-cānı, ]*

**vücūd-ı kāmili:** *Olgun insan.*
ʿĀyn-ı ḥikmet menbaʿ-ı taḳva **vücūd-ı kāmili**
Münderic ẕātında hem ʿirfān u hem ʿilm ü ʿāmel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 9). [vücūd-ı kāmili, --i ]*

**vücūd-ı kāmilin:** *Kemâle ermiş, olgunlaşmış varlık,.*
Ḥaḳ **vücūd-ı kāmilin** itmiş daḫi maʿdūm iken
Cism-i ʿālem cān-ı ādem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 7). [vücūd-ı kāmilin, -in ]*

**vücūd-ı pākini:** *Temiz varlık.*
O faḫr-i ʿālem u ādem ki naṣṣ ile mevlā
**Vücūd-ı pāk**ini itmiş sitāyiş ü tebcīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 86). [vücūd-ı pākini, -in, -i ]*

**vücūdum:** *İnsan gövdesi, ten, cisim, beden*
Meded meded pederüm rihlet itdi dünyādan
Ḥayāt-ı cismüme bādı **vücūdumuñ** sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 2). [vücūdumuñ, -uñ ]*

**vücūh:** *(Kur'ân-ı Kerîm'in) Ayetlerin çeşitli okunuş şekilleri, Kur'an'ın okunuşundaki farklar.*
Zihī şeref rūsül ü enbiyāya kim ẕātı
Olındı rūz-ı ezelde **vücūh** ile tafḍîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 94). [vücūh, ]*

**vücuh-ı nāmile:** *Şan şöhret yolları.*
Ey **vücuh-ı nāmile** vālā-ter u bālā-terīn
Sen o ṣulṭān-ı dü-ʿālemsin ki itseñ iltifāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 95). [vücuh-ı nāmile, ]*

**vücūh-ı tām:** *Tam , noksansız biçimler.*
Āferīneşden **vücūh-ı tām** ile mümtāz olup
ʿİlm ü ʿirfān ile aʿlem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 43). [vücūh-ı tām, ]*

**vücūh-ı tām:** *Eksiksiz tarzlar.*
Hıdīv-i maʿdelet-eyvān ki ʿadli ġālibdür
**Vücūh-ı tām** ile kesrī-i kāmrān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 14). [vücūh-ı tām, ]*

**vüsʿat:** *(وسعت) i. Genişlik, bolluk.*
Bildürür ḥaddün saña teng eyleyüp ḥaddad-ı çarḫ
**Vüsʿat** istersen feżā-yı ʿālem-i pehnāveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 22). [vüsʿat, ]*

**vuşlat:** *Sevdiğine kavuşma.*

Bulmadum görmiş işitmiş dārugīr-i ʿaşḳda
Hicr ile **vuṣlat** gibi ʿāşıḳ-keş ü dilberḳeşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 12). [vuṣlat, ]*
Geldi o mest-i nāz ile ṣoḥbet zamānları
Būs ü kenār demleri **vuṣlat** zamānları
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 2). [vuṣlat, ]*

**vuṣlat:** *Kavuşma, ulaşma.*
Bilmemiş ẕevḳ-ı viṣālüñ ġam-ı hicrān idügin
**Vuṣlat**a ṣubḥ-ı ṭarab hecre şeb-i tār diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 6). [vuṣlata, -a ]*

**vuṣlat-ı dilber:** *Sevgiliye kavuşmak.*
**Vuṣlat-ı dilber** içün nāle-i şeb-gīr idelüm
Dest-i teʾsirini der-ḳabża-i şemşīr idelüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 19, Mısra 1). [vuṣlat-ı dilber, ]*

**vuṣlat-ı şāhid-i maḳṣūd:** *Amacı güzellere kavuşmak.*
Hvābda Yūsuf-ı ümmīdümi taṣvīr itdüm
**Vuṣlat-ı şāḫid**-i maḳṣūd ile taʿbīr itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 2). [vuṣlat-ı şāḫid-i maḳṣūd, ]*

**vuṣlat-ı yāre:** *Sevgiliye kavuşma.*
**Vuṣlat-ı yāre** ere çare Naẓīm
Böylece olsa saña dārū-yı ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 69, Mısra 13). [vuṣlat-ı yāre, -e ]*

**vuṣūl:** *Kavuşma.*
Cān u dil pervāne şemʿ-i cemālüñdür senüñ
Vaḳtidür bezm-i viṣāle bulsa bāl-efşān
**vusul** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 14). [vusul, ]*

**vużūʿ:** *Abdest .*
Lebiñde ḥāl-i müşgīni ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḥüsne
O hindûdur **vużūʿ** eyler gelüp Zemzem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 4). [vużūʿ, ]*

**yā:** *Peki ya?.*

Hūn-ı dil-i mecrūḫ mı çeşm-i terüm içre
**Ya** bāde-i gül-reng midür sāġarum içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 2). [ya, ]*

**yā:** *Artık.*
Fehm eyler iken ḫayr u şeri ʿāḳıl ü mecnūn
**Ya** vāʿiz-i şehrüñ ḳurı ġavġa ne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 12). [ya, ]*

**yā:** *ʺe, da"anlamını katan bağlaç.*
İḳrār-ı viṣāl idersüñ ammā ne zamān
Cāna o kerem ne vaḳt olur **ya** ne zamān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 2). [ya, ]*

**yā:** *Ya ... ya ... Birinden birinin olacağı sanılan iki iş için kullanılan bir söz.*
Bulamayan feyż-i ġamından o feyyāzuñ naṣīb
Ya mürīd-i muʿteḳid olmış **ya** pīr-i muʿteḳad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 34). [ya, ]*

**yā:** *Veya, veyahut.*
Bir kilīmi bir Kelīm-i rūzgāre çoḳ görüp
Aña kibr ü kīn ile Firʿavn **ya** Hāmān olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 68). [ya, ]*

**yā:** *'Ya ... ya ...'bağlacı; ya da.*
O ḳaşlar iki yüzlü iki dilli ẕū'l-fiḳār ancaḳ
**Yâ** şemşīr- i zebānumla yaḫud ḫāmemle
tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 10). [ya, ]*

**yā:** *Yay, (Sevgilinin kaşı bağlamında).*
Çeken o ḳaşları **yānuñ** muḥabbeti çilesin
Ḳad-i ḫamīdesini vaḳf ider kepāzelüġe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 11). [yānuñ, -nuñ ]*

**yā:** *Ya (bu).*
Ḥıżr tevfīḳ-ı refīḳi olan īskendersin
Şübhe yoḳdur **yâ** bu dārāt ile Darāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 24). [ya, ]*

**yā:** *Ya, acaba, veyahut, ya da.*
Māḥfil-i vaṣfuñda istiḥsān idersen **yā** beni
Ṭabʿuma dinse revā Ḥassān-ı devr-i rūzgār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 127). [yā, ]*

**yā:** *'Ya'bağlacı.*
Zaḫm-ı peykānı sayılmaz tende ḥālā bir midür
Çekdügüm ol ḳaşları yādın benüm **yā** bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 2). [yā, ]*

**yā:** *Evet!.*
Yâ bir gencīnedür olmış be-dīdār
Muṭavvaḳ sīnesinde bir siyeh mār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 5). [ya, ]*

**yā:** *'Ey! 'anlamında bir seslenme sözü.*
Yār ser-keş ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm **yā** Rab meded
Ne esīrüm belli ne āzādeyüm **yā** Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 1). [yā, ]*
Yār ser-keş ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm **yā** Rab meded
Ne esīrüm belli ne āzādeyüm **yā** Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 2). [yā, ]*
Pāymāl itdi beni bir şehsüvār-ı mülk-i nāz
Dest-gīr ol ʿāciz ü üftādeyüm **yā** Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 6). [yā, ]*
Cebhe-i cān āşinā-yı ḫāk-ı kūy-ı yārdur
Dembedem bīgāne-i seccādeyüm **yā** Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 8). [yā, ]*
Gāh mest ü gāh hüşyārum Naẓīm-āsā velī
Luṭfuña her ḥālle āmādeyüm **yā** Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 10). [yā, ]*

**yā:** *'Veyahut, veya, yoksa'bağlacı.*
Ḳābe ḳavseyn mi ol maẓḫār-ı ev ednānuñ
Sūre-i nūn undur **ya** o ḳalem gibi ḳaşı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 6). [ya, ]*

**yā:** *'Ey! 'anlamında bir seslenme sözü ( Hüseyn-i Kerbelâ ).*
Pür-sevād-ı zülf ü ḫaṭṭ u ḫāldür levḥ-i dilüm
Ġayrdan gerçi derūnı sādeyüm **yā** Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 4). [yā, ]*
Gerdūn yiter cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl ü **yā** necef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 14). [yā, ]*

**yā:** *'Ey! 'anlamında bir seslenme sözü.*
Ġusāya düşmeyenler nergis-i bīmārı derdinden
Gözi yaşma nīlūfer gibi **yā** Rab ġarīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 6). [yā, ]*
Ġarībāne idince ʿazm-i rāh-ı menzil-i maḳṣūd
Naẓīm-i zāre **yā** Rab Ḥıżr-ı tevfīḳuñ refīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 14). [yā, ]*
Göreydi kākül-i şeb-gūnuñı ey sebz-i tih gül-gūn
Beyābānlarda **yā** Leylī dimezdi bir daḫi Mecnūn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 126, Mısra 4). [yā, ]*
Yedi dūzeḫ daḫi sūzān idemez bir mūyin
Ḳulına gülşen ider āteşi **yā** nār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 4). [yā, ]*
Kime işāret ider şimdi kūşe-i çeşmi

Kime dūçār ola **yā** Rab bugün o çār ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 8). [yā, ]*
Ferhād ü Ḳays gibi neler eyledi ẓuḥūr
Ya Rab ne ṭurfe dūde olur ʿaşḳ dûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 16). [ya, ]*
Bulamayan feyż-i ġamından o feyyāzuñ naṣīb
Ya mürīd-i muʿteḳid olmış **ya** pīr-i muʿteḳad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 34). [ya, ]*
Yüz sürüp dergāhuña geldi ḳabūl it ḥācetin
Eyleme ḥırmān ile **yā** Rab Naẓīm-i zārı red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 46). [yā, ]*
Eyle ḳandīl-i fürūzān nūr-ı īmānı aña
Pisteri olduḳda **yā** Rab künc-i tārīk-i lahd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 56). [yā, ]*
Yā Rab be-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül ḫatm-i enbiyâ
Kim ẕāt-ı pākidür sebeb-i ḫilḳat-i ciḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 9). [yā, ]*
Yā Rab be-ḥaḳk-ı ʿismeṭ-i zevcāt-ı ṭāḫirat
Ya Rab be-sahb ü āl-i Beṭūl ü be-ḫanedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 11). [yā, ]*
Yā Rab be-ḥaḳk-ı ʿismeṭ-i zevcāt-ı ṭāḫirat
Ya Rab be-sahb ü āl-i Beṭūl ü be-ḫanedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 12). [ya, ]*
Yā Rab be-ṣıdḳ-ı ḥażret-i ṣıddīk-ı yār-i ġār
Yā Rab bi-ʿadd-i ḥażret-i farūḳ-ı mihribān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 13). [yā, ]*
Yā Rab be-ṣıdḳ-ı ḥażret-i ṣıddīk-ı yār-i ġār
Yā Rab bi-ʿadd-i ḥażret-i farūḳ-ı mihribān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 14). [yā, ]*
Yā Rab be-ḥilm ü şefḳat-i ʿOs̱mān şeh-i ḥalīm
Ya Rab be-ʿilm ü faẕ̇l-ı ʿAlī ṣāḫ-ı nüktedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 15). [yā, ]*
Yā Rab be-ḥilm ü şefḳat-i ʿOs̱mān şeh-i ḥalīm
Ya Rab be-ʿilm ü faẕ̇l-ı ʿAlī ṣāḫ-ı nüktedān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 16). [ya, ]*
Yā Rab be-nūr-ı dīde-i Zehrā Ḥasan Ḥüseyn
Şehzâdegân-ı ekrem ü zīşān ü kāmrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 17). [yā, ]*
Yā Rab be-cāh-ı ḳadr-i imām-ı düvāz-deh
Kim oldı ḫāk-i derleri mihrāb-ı âsitân *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 19). [yā, ]*
Çeşm-i giryānumı deryā-yı şuhūd it **yā** Rab
Dil-i vīrānumı gencīne-i ʿirfān eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 3). [yā, ]*
Yā Rab bi-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül tā ki zindedür
Cān-ı Naẓīmi eyle s̱enā-ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 61). [yā, ]*
ʿAded yoḳ cürmine ʿaşī ḳulundur **ya** Resūla'llāh
Velī ʿafvüñ senüñ luṭf-ı ilāhī gibi bī-ʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 77). [ya, ]*
Yā nebiyya'llāh ne ḥidemdür s̱enā-yı ḥāżretüñ
Ola vaṣfuñda Süleymān nūrdan bī-iʿtibār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 137). [yā, ]*
Yā resūla'llāh meded pest itdi ḳadrüm bī-kesi
Gerçi dirler gevhere gerd-i yetīmi der-ḫiṣār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 141). [yā, ]*
Yā nebi eyle beni şāyeste-i engüşterīn
Pīr ü bernā ḫāk-i pāk-i ravżañı sevgend ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 103). [yā, ]*
Sāʾilüm eyle simāṭ-ı şefḳatüñden rīze-çīn
Yā resūla'llāh Naẓīm-i bī-kesi eyle ḳabūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 114). [yā, ]*
O gün olur mı diyem kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī yoluña ḳurbān ola ümmī vü ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 58). [yā, ]*
Ḥaşre dek ṭayy itmeye peyk-i ḫıred bir sāḥasın
Mülk-i vaṣfuñ **yā** Nebī itmez ḳabūl-i ʿarż u ṭūl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 4). [yā, ]*
Ya resūla'llāh ḳabūl eyle Naẓīmüñ ḥācetin

Bir ġedā-yı dergehüñdür itme redd ile melül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 19, Mısra 21). [ya, ]*
Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u şekībüm **yā** Resūla'llāh
Seni her kim sever ben raḳībüm **yā** Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 1). [yā, ]*
Reh-i ʿaşḳuñda bī-ṣabr u şekībüm **yā** Resūla'llāh
Seni her kim sever ben raḳībüm **yā** Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 2). [yā, ]*
Ḳabūl eyle civar-ı ʿizzetünde çekmeyem ġurbet
Bilürsün kendi şehrümde ġarībüm **yā** Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 4). [yā, ]*
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i şevḳ-ı cemalüñ farz-ı ʿaynumdur
Nisāb-ı ḥasretüñden bā-naṣībüm **yā** Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 6). [yā, ]*
Gözüm eşk ile mālāmāl göñlüm ʿaşḳ ile memlū
Baʿīdüm ṣūreta maʿnen karībüm **yā** Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 8). [yā, ]*
Debistān-ı ḥaḳikatde olup şākird-i nā-kābil
Velī fenn-i mecazīde edībüm **yā** Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 10). [yā, ]*
Rıżāda zühd ü taḳvāda hemān levḥ-i derūn sāde
Haṭāda ṣafḥa-i pür-naḳş u zībüm **yā** Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 12). [yā, ]*
Karīn eyle gül-i gūş-ı ḳabūle nāle-i şevḳum
Riyāż-ı midḥatüñde ʿāndelībüm **yā** Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 14). [yā, ]*
Revādur ṭāliʿümde devlet-i evṣāfuñ el virse
Felekde maẕẖār-ı keffü'l-haẕībüm **yā** Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 16). [yā, ]*
Nola şerḥ eyledükce vaṣfuñı ceẕb-i ḳulūb itsem
Şenüñ bīmāruñ olmışken ṭabībüm **yā** Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 18). [yā, ]*
Naẓīm-āsā olup şīrīn-meẕāḳ-ı leẕẕet-i naʿtüñ
Zebānum māʾil-i şehd u zebībüm **yā** Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 20). [yā, ]*
Derdimüñ çāresini bulmadı ne mīr ü ne şāh
Luṭfuña ḳaldı kerem senden olur **yā** Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 26, Mısra 2). [yā, ]*
Temennāsın temām itdükde ẖāme
Geze elden ele **ya** Rab bu nāme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 6). [ya, ]*
Ben ẖvār u ẕelīli kām-yāb it **yā** Rab
Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb it **yā** Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 2). [yā, ]*
Geldüm ḳapuña fakır ü muḥtac ẕelīl
Faẓl u keremüñle feṭḥ-i bāb it **yā** Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 4). [yā, ]*
Ġark eyleyüp envār-ı niʿama **yā** Rab
Yaḳma tenümi nār-ı caḥīme **yā** Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 1). [yā, ]*
Ḥāl-i diline iki ciẖānda rāḥm it
Raḥmet dine cān-ı Naẓīme **yā** Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 4). [yā, ]*
Hāmem çemen-i feyże nihāl it **yā** Rab
Naẓm-ı terümi reşk-i zülāl it **yā** Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 1). [yā, ]*
Hāmem çemen-i feyże nihāl it **yā** Rab
Naẓm-ı terümi reşk-i zülāl it **yā** Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 2). [yā, ]*
Ṭabʿum ṣuver-i ednā-yı maʿānī kılduñ
Zîver-dih-i erjeng-i kemāl it **yā** Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 4). [yā, ]*
Yā Rab dü-ciẖānda ʿizzetüñ ḥaḳkı içün
Hvār itme Naẓīmi luṭf idüp eyle ʿazīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 44, Mısra 3). [yā, ]*
Lā-büd ḳulına efendisi raḥm eyler
Ya Rab ḳul kim benüm efendüm sensin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 56, Mısra 4). [ya, ]*
Yā Rab beni bī-naṣībden ʿadd itme
Bāb-ı keremüñ bu sāʾile sedd itme *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 59, Mısra 1). [yā, ]*
Luṭf ü keremüñden beni maḥrūm itme
Luṭf ü keremüñ ḥürmetine **yā** Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 60, Mısra 4). [yā, ]*

Çün kim ola vāhibü'l-ʿatā **yā** Allāh
Eyler beni şādkām inşāʾ Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 1). [yā, ]*
Feryādın ider resîde-i şemʿ-i ḳabūl
Bir kerre ḫulūṣ ile diyen **yā** Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 63, Mısra 4). [yā, ]*
Şād it dil-i nā-küşādumı **yā** Allāh
Ḳıl beste der-i kesâdımı **yā** Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 1). [yā, ]*
Şād it dil-i nā-küşādumı **yā** Allāh
Ḳıl beste der-i kesâdımı **yā** Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 2). [yā, ]*
Na-kāmlaruñ viren murādın sensin
Sen vir baña da murādumı **yā** Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 64, Mısra 4). [yā, ]*
Sevdāñ ile vir murādumı **yā** Allāh
DÎvāne-i ʿaşḳ it adumı **yā** Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 1). [yā, ]*
Sevdāñ ile vir murādumı **yā** Allāh
DÎvāne-i ʿaşḳ it adumı **yā** Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 2). [yā, ]*
Bir neşve-i müyesser eyle kim bilmeyeyüm
Ne mebdeʾ ü ne meʿâdımı **yā** Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 65, Mısra 4). [yā, ]*
Yā Rab derdiñ ile sīne-çāk eyle beni
Şehrāh-ı muḥabbetüñde ḫāk eyle beni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 75, Mısra 1). [yā, ]*
Ol ḳaşları **yā** ki reh-güẕerden geçdi
Peykān-ı nigāhı çāk-ı ciġerden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 1). [yā, ]*
Cismi ālūde-i ġubār oldı
Pisteri **yā** Rab ola istebraḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 4). [yā, ]*
Hümā-yı rūḥ-ı pāki itdi pervāz
Ola Ṭūbāda **yā** Rab āşiyān-sāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 50, Mısra 4). [yā, ]*

**yā:** *"Ey! "anlamında bir seslenme sözü ( Ḥażret-i ʿAbdurraḥmān ).*
Ben ḫvār u ẕelīli kām-yāb it **yā** Rab
Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb it **yā** Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 1). [yā, ]*
Ġark eyleyüp envār-ı niʿama **yā** Rab
Yaḳma tenümi nār-ı caḥīme **yā** Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 2). [yā, ]*

**yā rab:** *Ey rabbim.*
Hārmen-i minneti yaḳsun **yā Rab**
Eşer-i sūz-ı dil ü āteş-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 51). [yā rab, ]*
Ṣaff-i niʿal ider yirini saʿd ü seyyidüñ
Yā Rab o ẕū-fünün neʿālī cenāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 32). [yā rab, ]*
Göñlüm ne deñli olsa perīşān-ı rūzgār
Yā Rab hezār mertebe cemʿiyyet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 14). [yā rab, ]*
Sen muʿīn ü zahīrüm ol **yā Rab**
ʿĀcizüm dest-gīrüm ol **yā Rab** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 3). [yā rab, ]*
Sen muʿīn ü zahīrüm ol **yā Rab**
ʿĀcizüm dest-gīrüm ol **yā Rab** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 4). [yā rab, ]*
Yoldadur çeşm-i ḥasretüm **yā Rab**
Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum **yā Rab** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 27). [yā rab, ]*
Yoldadur çeşm-i ḥasretüm **yā Rab**
Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum **yā Rab** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 28). [yā rab, ]*

**ya …..ya:** *Cümlede eş görevli öğeler arasında kullanılır.*
Çıḳarur naḳd-i niyāzuñ ḳarnın
Minnetüñ **ya** çil ola **ya** pencāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 44). [ya ya, ]*

**yāb yāb:** *Onara onara , yapa yapa.*
Vīrān idi tezelzül-i cūd ile **yāb yāb**
Miʿmār tekyesinde yapıldı dil-i ḫārab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 4, Mısra 1). [yāb yāb, ]*

**yābāne gider:** *Çöllere düşmek .*
Naḳd-i hemyānçe-i endīşeni ḫārc eyle Naẕîmî
Şānma **yābāne gider** naẕm-ı dürer-bāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 14). [yābāne gider, -er ]*

**yābis:** *Kuru, sert, haşin.*
Raṭb ü **yābis** kelīmātıyla yiter olma zaʿīm
Geldi henġām-ı duʿā başla niyāza demidür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 117). [yābis, ]*

**yād:** *Hatırlama,anma.*
Dembedem ḳand-i lebüñ **yādın** mükerrer eyleyüp
Birbirine eylerüm āġuşte şīr ü şekkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 203). [yādın, -ın ]*

**yād:** *Yabancı, hasım kimse.*
Zaḫm-ı peykānı sayılmaz tende ḥālā bir midür
Çekdügüm ol ḳaşları **yādın** benüm yā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 2). [yādın, -ın ]*

**yād:** *Akına gelme, hatırlama, anma.*
Hayr eyle demdür **yād** ola her bir ḳadeḥde şād ola
Ervāh-ı rindān-ı selef hem ʿiyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 11). [yād, ]*
O şemʿ-i ḥüsni **yād** itdükce ednā şuʿle-i āhum
Dil-i pervāneye taʿlīm-i şād sūz ü güdāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 13). [yād, ]*
Vücūdın dāġlarla rāḫnedār itmiş dil-i şeydā
Leb-i şîrîni **yādıyla** o şūḫuñ Kūh-kenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 6). [yādıyla, -ıy, -la ]*
Gül-i ruḫsārına **yād** el doḳunmış ḥayf ellenmiş
Miyānın ḳocdurup bāġ-ı viṣāl-i yār bellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 1). [yād, ]*
Ḥasret-keş olup kāküline çeşmine müştaḳ
Geh **yād** iderüm nāfesin āhūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 4). [yād, ]*
Şād buldum kūşe-i ġamda dil-i zārı Naẕīm
Meclis-i cānānede var ise **yād** olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 16). [yād, ]*
Bezm-i meyde nāgeḫān bir hāy u hū ḳopdı yine
Lebleri **yādıyla** sāḳinüñ fesād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 14). [yādıyla, -ıy, -la ]*
İtmesün ʿāşıḳum diyü beni **yād**
Ḳulum olursa eyledüm āzād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 183). [yād, ]*
Yād it kerem-i müsebbibü'l-esbābı
Bāb-ı dile yaz müfettihu'l-ebvābı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 66, Mısra 1). [yād, ]*

**yād:** *Akla gelme, anma.*
ʿAzm-i gülzār-ı beḳā eyledi bir ẕāt-ı şerif
Nāmı **yād** olmadadur şimdi fenā dünyāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 2). [yād, ]*

**yād eyler:** *Hatırlamak, anmak.*
Āh-ı şeb-gīrüñi **yād eyler** yār Naẕīm
Seni mumlar yaḳup ol māh-veş araya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 13). [yād eyler, ]*

**yād eylese:** *Hatırlamak, anmak.*
Nuṭfe iken rāḥm-ı māderde daḫi ṭıñ-ı żaʿīf
Hışmını **yād eylese** reng-i rūḫı Ṭaġyīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 50). [yād eylese, -se ]*

**yād eyleyüp:** *Zikretmek, söylemek.*
Ḳarār itmez lebüñ **yād eyleyüp** cām-ı şerāb-āsā
Dil-i āvāre sāḳi bir hevāyīdür ḥabāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 1). [yād eyleyüp, -(y)üp-y, -üp ]*

**yād itsem:** *Hatırlamak, anmak, bahsetmek.*
Yāri **yād itsem** nola düşdüm diyār-ı gurbete
Āşinānuñ ḳadrini bilmes yine illā ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 3). [yād itsem, -se, -m ]*

**yād-ı ġamzenle:** *Gamzenin avcısı.*
Yād-ı ġamzenle çemende sehvle itsem nigāh
Sūsenüñ her bergi bir şemşīrdür sensiz baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 2, Mısra 7). [yād-ı ġamzenle, -n, -le ]*

**yād-ı ḳadd:** *Sevgilinin endamını yad etme, anma.*
Yād-ı ḳadd ü ḫaṭṭıyla aḳıt rūd-ı sirişküñ
Ey dīde leb-i cūyda serv ü semeni gör

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 9). [yād-ı ḳadd, ]*

**yād-ı lebiyle:** *Dudağın yadı (düşüncesi, hatırlanması).*
Yād-ı lebiyle oldı göñül mest-i ser-girān
Rāz-ı derūnı ḫavfüm odur āşikāreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 11). [yād-ı lebiyle, -i, -yle ]*

**yād-ı lebiyle:** *Dudağının hatırası ‖ hayali.*
Her ṭamlası birer dizi yāḳūt-ı nāb olur
Yād-ı lebiyle dīde-i terden ki ḳan gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 94). [yād-ı lebiyle, -i, -y, -le ]*

**yādigār:** *1. armağan, hediye 2. hatıra.*
Nola ḫadeng-i nigāhuñla çāk çāk olsa .
Dil-i figāruma geldükce **yādigarı** ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 4). [yādigarı, -ı ]*
Ehl-i beyāna gevher-i gūş-ı ḳabūldür
Naẓmuñ Naẓīm ancaḳ olur **yādigār** ise
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 16). [yādigār, ]*

**yādigār-ı veysü'l-ḳaranī:** *Veysü'l-Ḳaranī hatırası.*
Bu ḫırḳa vü bu külāh-ı müşgīn-būdur
Bu ümmete **yādigār-ı Veysü'l-Ḳaranī**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 4). [yādigār-ı veysü'l-ḳaranī, ]*

**yaġ:** *Yürek yağı.*
Baġrı **yaġı** erimezdi eşer-i tābından
Nūr-ı ḥıfẓından eger şuʿle-i şemʿ alsa żiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 187). [yaġı, -ı ]*

**yağ-:** *Gökten yere düşmek.*
Tā ki mālāmāl idüp dehri zemistān berf ile
Başına **yaġa** tekerek ġussa ḫaşm-ı şerʿinüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 134). [yaġa, -a ]*

**yağdır-:** *Yağdırmak.*
Ḥaşre-dek ebr-i feżā **yaġdıra** bārān-ı belā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 341). [yaġdıra, -a ]*

**yagma:** *Bir malı zor kullanarak ele geçirmek, talan etmek.*
Şekīb ü ṣabrumı **yaġmaladı** ṣaf-ı müjgān
Dirig itdi ḫārāmī o kārvān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 115). [yaġmaladı, --la, --dı, - ]*
**Yaġmāladı** ʿAḳlumı o düzdīde nigāh
Lāl itdi beni o çeşm-i bī-sürme-siyāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 1). [yaġmāladı, --la, --dı, - ]*

**yaġmā-yı hān-ı cūdına:** *Cömertlik hükümdarının yağması.*
Dehrüñ veliyy-i niʿmeti ḫān-ı kerīm kim
Yaġmā-yı ḫān-ı cūdına yaḫşı yaman gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 20). [yaġmā-yı ḫān-ı cūdına, ]*

**yaḫ:** *Buz.*
Āsmana eyledi teʾşīr bād-ı mihr-i cān
İtdi **yaḫ**dan manḳal-ı mihri sipihr-i çār-mīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 18). [yaḫdan, -dan ]*

**yah:** *Yak.*
Ey zīr-i nigīn-i daʿveti mūr ü melaḫ
ʿAfv ü keremle maʿṣiyet-i mihrle **yaḫ**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 2). [yaḫ, ]*

**yaḫ-beste:** *Buz bağlamış, buz tutmuş.*
Ṭoñdurup eşcār-ı bagı serdī-i bād-ı ḥārīf
Bir perīdür şīşede **yaḫ-beste** her naḫl-i güzīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 34). [yaḫ-beste, ]*

**yah-pāre:** *Buz parçası.*
Māh-ı nev ẓann eyleme āvīḫte **yaḫ-pāredür**
Zīr-i bāmından nümāyān itdi bu nüh şehnişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 7). [yaḫ-pāredür, -dür ]*

**yah-pāre:** *Buz parçası.*
Yir yir āvīze olan **yaḫ-pāre** ṣanma çekdiler
Haşmına ṣulṭān-ı dīnüñ cünd-i sermā tīg-ı kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 43). [yaḫ-pāre, ]*

**yahşı:** *Güzel, iyi.*

Dôsta dôst düşmene düşmen
Yaḫşiye **yaḫşidür** yaman a yaman *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 218). [yaḫşidür, -dür ]*
Dôsta dôst düşmene düşmen
Yaḫşiye yaḫşidür yaman a yaman *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 218). [yaḫşiye, -ye ]*

**yaḫşı:** *Güzel, iyi.*
Ḥükmin virürse ḥāl-i lebi **yaḫşi** añlamam
Ola Naẓīm ḥāl-i Süheyl-i Yemen yemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 9). [yaḫşi, ]*
Dehrüñ veliyy-i niʿmeti ḫān-ı kerīm kim
Yaġmā-yı ḫān-ı cūdına **yaḫşı** yaman gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 20). [yaḫşı, ]*

**yaḫşı:** *Güzel, iyi, hoş.*
Ehl-i firāre yer yer Tātār Hanı gönder
Görsün o ḳavm-i ebter **yaḫşı** ile yamanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 142). [yaḫşı, ]*

**yaḫşı:** *Güzel.*
Nola şehr-i dile āşūb ṣalsa ol gözi tatar
Semend-i nāz ile bilmez nedür **yaḫşi** yaman ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 10). [yaḫşi, ]*

**yaḫşı:** *Güzel, hoş.*
Seḥāb-ı emri ki tevʾemdür ebr-i nehyi ile
Ḥavale eyleyeli **yaḫşı** vü yaman üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 46). [yaḫşı, ]*

**yaḫşı:** *(Kişi için) İyi.*
İder şehr-i dil-i ʿuşşākı ṣanma her biri ġāret
Gözi tatarlarda **yaḫşı** mūnisdür yaman serkeş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 8). [yaḫşı, ]*
Aḳın ṣalup ṣu gibi her ṭarafdan leşker-i Tātār
O şāḫuñ ḫaşmına **yaḫşı** dimez lā-büd yaman söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 66). [yaḫşı, ]*

**yāhūd:** *Veya bağlacı.*
O ḳaşlar iki yüzlü iki dilli ẕū'l-fiḳār ancaḳ
Ya şemşīr- i zebānumla **yaḫud** ḫāmemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 10). [yaḫud, ]*

**yak-:** *Ateşe vermek, tutuşturmak.*
Ġark eyleyüp envār-ı niʿama yā Rab
Yaḳma tenümi nār-ı caḥīme yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 33, Mısra 2). [yaḳma, -ma ]*

**yak-:** *Acı çektirmek, eziyet etmek.*
Āteş-i ʿaşḳı dil-i şād-çāküm itsün şuʿle-zār
Lālenüñ **yaḳsın** derūn-ı sīnesin dāġ-ı ḥased *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 40). [yaḳsın, -sın ]*

**yak-:** *Acı vermek, ıstırap çektirmek.*
Kül itdi **yaḳup** ʿaşḳ vücūdum dil-i sūzān
Bir aḫkere dönse nola ḫākisterüm içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 157, Mısra 7). [yaḳup, -up ]*

**yak-:** *Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.*
Şuʿle māh encüm şerār aña şihāb oldı ʿalev
Faṣl-ı deydür **yaḳdı** āteş-dānını çarḫ-ı metīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 6). [yaḳdı, -dı ]*

**yak-:** *Ateşe vermek, acıtmak.*
Cism-i pür-dāġa yine **yaḳdum** serāpā tāze dāġ
ʿAşḳ giydürdi baña ḳaftan ḳaftan üstine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 13). [yaḳdum, -dum ]*
Hārmen-i minneti **yaḳsun** yā Rab
Eşer-i sūz-ı dil ü āteş-i āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 51). [yaḳsun, -sun ]*

**yak-:** *Ateşe vermek, tutuşturmak.*
Ehl-i sūḳ olsañ dimişler ehl-i sūḳa ehl-i nār
Geh yañar gāhī **yaḳarsuñ** gelmez olur müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 58). [yaḳarsuñ, -ar, -sun ]*

**yak-:** *Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.*
**Yaḳṣā** nola füruġı süveydā-yı ḳalbümi
Hüsni ile dil ki mihrle billûrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 15).*

*[yaḳṣā, -sa ]*
Ciḫānı şeyle virür ʿālemi **yaḳup** kül ider
Sirişk-i dembedem ü nāle-i demādem-i dil
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 11). [yaḳup, -up ]*
**Yaḳdı** yıḳdı mülk-i ʿaḳlı leşker-i tesḫīrle
Ḥüsn-i ʿālem-sūz-ı dilber ʿaşḳ-ı ʿālem-gīrle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 1). [yaḳdı, -dı ]*
Āh-ı şeb-gīrüñi yād eyler yār Naẓīm
Seni mumlar **yaḳup** ol māh-veş araya gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 14). [yaḳup, -up ]*
**Yaḳ** fitīl-i ser-i her dāġ-ı nümāyı Naẓīm
Maʿzeret lāle-sitānında çerāġān eyle
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 17). [yaḳ, ]*
Derdüñi yañsañ yine dirler ḳabāḥat sendedür
Dāġlar **yaḳsa** enāruñ kendüdendür aḫkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 42). [yaḳsa, -sa ]*
Buḫūr-ı āhı nola **yaḳsa** ey peri-sīmā
Derūn-ı sūḫte kim daʿvetüñde micmerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 195). [yaḳsa, -sa ]*

**yaḳ:** *Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.*
Ney gibi oldı nāle işüm şām ile seḥer
**Yaḳdum** derūna āteş-i firḳatle dağlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [yaḳdum, -du, -m ]*

**yaḳ-:** *(aşk ateşiyle) yakmak.*
Cānuma geçdi firḳat-ı cānān
Bağrumı **yaḳdı** āteş-i hicrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 148). [yaḳdı, -dı ]*
Cigerüm **yaḳdı** āteş-i dūrı
Firḳatüñ cānı derd-nāk itdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 249). [yaḳdı, -dı ]*

**yaḳ-:** *Ateş içinde bırakmak, ateşe vermek.*
İltihāb-ı ġażabı nā'ire-i ḳahrı ile
Yaḳdı ezcā-yı vücūdun kül idüp bū Lehebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 52). [yaḳdı, -dı ]*

**yaḳa:** *Elbise boynu, elbisenin boyun geçecek ve boynu örtecek yeri.*
Ne ḳadar rind olur ol cādū-fen
Gördügüni geçürmede **yaḳadan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 12). [yaḳadan, -dan ]*
Ḥāle-veş sīneye çekdüm o ḳamer-rūḫsārı
Pīrehen gibi geçürdüm **yaḳadan** dildārı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 30, Mısra 2). [yaḳadan, -dan ]*

**yaḳar:** *Ateşin tesir etmesi.*
Teʿsir-i ʿaşḳ kisve-i ʿaḳlı **yaḳar** yıḳar
Maʿmūre-i vücūduñı vīrān ider ʿadem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 3). [yaḳar, ]*
Berḳ-ı cemāli nūr-ı nigāhı **yaḳar** baña
Ḥūrşīde gālib olduġı günden ʿıyān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 89). [yaḳar, ]*
Yaḳar eczā-yı dü-kevni kül ider
Şuʿle-i minnet o berḳ-ı cāngāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 49). [yaḳar, ]*

**yaḳılmaz:** *Yanmak, sızlanmak, şikayet etmek.*
Berḳ-ı cān-teʾsīr-i derd-i ʿaşḳı sārī olmasa
Sūz-ı dil izḫār idüp yanmaz **yaḳılmazdı** çenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 54). [yaḳılmazdı, -dı ]*

**yaḳīn:** *(İyice) yaklaşmak, yanına gelmek.*
Hicrānuñ olur buʿdı sebeb ḳurb-ı viṣāle
Yāre ne ḳadar dur iseñ o deñli **yaḳīn** ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 16). [yaḳīn, ]*

**yaḳīnūr:** *Vücudun herhangi bir yerine sürmek, koymak.*
Güşında o kim fitil-bendüm çıḳara
Cisminde hezār dāġ-ı ḥasret **yaḳīnūr**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 91, Mısra 4). [yaḳīnūr, ]*

**yaḳmak:** *(Aşığın gönlünü) yakmak.*
İhrāḳ-ı āh şehri idüp deşt-i āteşīn
**Yaḳdı** ḥaşīr başına yer yer mināreler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 4). [yaḳdı, -dı ]*

Derūn-ı sīnemi **yaḳdı** firāḳ-ı laʿl-i lebüñ
Ciġer kebabı benüm sāḳiyā şarāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 99, Mısra 3). [yaḳdı, -dı ]*
Teʾs̱īr iderdi yāre ciger-sūz sözleri
Var ise **yaḳdı** nāme-i derdüm kebūteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 2). [yaḳdı, -dı ]*

**yakmış:** *Aşk ateşiyle yanmasına sebebiyet vermek, etkisi altına almak.*
ʿAzīmetüñ nereden böyle bī-niḳāb senüñ
Ki māhtāb-ı rūḫun **yaḳmış** āftāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 2). [yaḳmış, -mış ]*
Dāġ dāġ üstine **yaḳmış** o perī sāʿidine
Gül içinde gül açılmış yine bir dāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 3). [yaḳmış, -mış ]*

**Yaʿḳub:** *Hz. İbrahim'in torunu, Hz. Yusuf'un babası ve İsrailoğulları'nın atası olan peygamber.*
Beytü'l-ḥazen it ḫāne-i āyīne-i çeşmüñ
**Yaʿḳūb** gibi Yūsuf-ı gül-pīreheni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 4). [yaʿḳūb, ]*

**Yaʿḳūb-ı dil:** *Gönlü yakup.*
O Yūsuf-ı ḥüsnüñ yitişür fikr-i cemāli
**Yaʿḳūb**-ı dile kūşe-i Beytü'l-ḥazen içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 10). [yaʿḳūb-ı dil, --e ]*

**yāḳūt:** *Yakut, değerli taş.*
Dürr ü **yāḳutuñı** ey dīde ey dil beẕl ü ṣarf eyle
Sirişk-i terle ḫūnāb-ı ciġerle baḥr olup kān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 5). [yāḳutuñı, -u, -ni ]*

**yāḳūt:** *değerli bir süs taşı.*
Bī-ḫodāne eşk-i ḫūn-ālūd ḫoşdur ey Naẕīm
Dürr ü **yāḳūt** ile mālāmāl olan gencīneden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 14). [yāḳūt, ]*
Şükūfesi ola **yāḳūt** ü laʿl eġer olsa
Nesīm-i luṭfı revān naḫl-i erġavān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 41). [yāḳūt, ]*

**yāḳūt-ı ferāḥ-zādur:** *Ferahlık veren yakut.*
Bilür cevher-şināsān-ı ṭarab ḳīrāṭ ile ḳadrin
Meyüñ her ḳaṭresi bir ṭamla **yāḳūt-ı ferāḥ-zādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 4). [yāḳūt-ı ferāḥ-zādur, --dur-dür ]*

**yāḳūt-ı laʿl:** *Kırmızı yakut.*
Ol māh-ı zühre-ṭalʿat-ı burc-ı melāḥatüñ
**Yāḳūt-ı laʿl**i gökde ider mihri müşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 6). [yāḳūt-ı laʿl, --i ]*

**yāḳūt-ı laʿl:** *Kırmızı yakut.*
Bir mehüñ oldum ki mühr-i mihrinüñ fermān-beri
Gökde ḫurşīdi ider yāḳūt-ı laʿli müşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 31, Mısra 2). [yāḳūt-ı laʿl, --i ]*

**yāḳūt-ı mihre:** *Güneşin, sevgilinin değerli taşı.*
Mālik-i mülk-i Süleymāndur gedā-yı kūyı kim
Ṭaʿn ider **yāḳūt-ı mihre** gevher-i engüşteri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 162). [yāḳūt-ı mihre, -e ]*

**yāḳut-ı müferrih:** *Ferahlık veren yakut.*
**Yāḳut-ı müferrih** lebi dendān-ı laṭīfi
Şān bir dizi lüʾlüʾdür o dürc-i dehen içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 3). [yāḳut-ı müferrih, ]*

**yāḳūt-ı nāb:** *Saf, katıksız yakut (şarap).*
Laʿlindeki o renge **yāḳūt-ı nāb** uymaz
Rūyındaki o zülfe olmaz miş̱āl ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 7). [yāḳūt-ı nāb, ]*
Her ṭamlası birer dizi **yāḳūt-ı nāb** olur
Yād-ı lebiyle dīde-i terden ki ḳan gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 93). [yāḳūt-ı nāb, ]*

**yāḳūt-ı nāb:** *Halis Yakut.*
ʿAllāme Laʿlī-zāde Muḥammed Efendi kim
Ḥūrşīd mihr-i ḳadrine **yākut-ı nāb** olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra*

*26). [yākut-ı nāb, ]*

**yāl:** *Kuvvet , güç.*
Oldı gülgūn-ı ṣafaḳ tās-ı felekde ḥāżır
Virdi **yāl** ü dem-i pākīzesine reng-i ḥınā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 242). [yāl, ]*

**yalan:** *Aldatıcı / sahte / samimi olmayan kimse.*
Kemāl-i maġfiretle miṣli yoḳ dirlerse gerçekdür
Şecāʿatde naẓīri var diyen kimse **yalan** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 26). [yalan, ]*
Fenn-i süḫande ḥüsn-i edāda yegānedür
Gerçek sözi egerçi ḥasūde **yalan** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 70). [yalan, ]*

**yāl-i semend:** *At yelesi.*
Reng-i ṣafaḳla virmededür çarḫ dembedem
**Yāl-i semend** ü rifʿate sürḫī-i ḫiżāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 20). [yāl-i semend, ]*

**yalıñ:** *Çıplak, kınından çıkmış .*
Dembedem nāle-künān **yalın** ayaḳ başı ḳabā
Eylesün gülşen-i ḳūyuñda sürūr ü neġamāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 321). [yalın, ]*

**yalıñ:** *Açık, aydınlık; halis bir güzelliği ve sâfiyeti olan.*
Naẓīmā dillerde söylenür nāmı
**Yalıñ y**üzlü deli ḳanlu ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 14). [yalıñ, ]*
Naẓīmā dillerde söylenür nāmı
**Yalıñ** yüzlü deli ḳanlu ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 14). [yalıñ, ]*

**yalın ayaḳ:** *Yalın ayak; çıplak ayak (Burada su, başı açık ve ayağı çıplak bir divaneye benzetilir.).*
Bāde-i ʿaşḳ ile memlūdur ḫum-ı nüh-āsām
Mihr ü mehdür baş açıḳ **yalın ayaḳ** mestānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 22). [yalın ayaḳ, ]*

**yalınız:** *Sadece.*
Ḳomaz beni **yalıñız** ol perī görünmese de
Naẓīm çeşm-i terümde ḫayāli bāri ḳalur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 9). [yalıñız, ]*

**yaman:** *Fena ve kötü olan.*
Ehl-i firāre yer yer Tātār Hanı gönder
Görsün o ḳavm-i ebter yaḫşı ile **yamanı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 142). [yamanı, -ı ]*

**yaman:** *Çetin, zor.*
Nola şehr-i dile āşūb ṣalsa ol gözi tatar
Semend-i nāz ile bilmez nedür yaḫşı **yaman** ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 10). [yaman, ]*
Aḳın ṣalup ṣu gibi her ṭarafdan leşker-i Tātār
O şāḫuñ ḫaşmına yaḫşı dimez lā-büd **yaman** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 66). [yaman, ]*
Dehrüñ veliyy-i niʿmeti ḫān-ı kerīm kim
Yaġmā-yı ḫān-ı cūdına yaḫşı **yaman** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 20). [yaman, ]*
Dôsta dôst düşmene düşmen
Yaḫşiye yaḫşidür **yaman** a **yaman** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 218). [yaman, ]*
Dôsta dôst düşmene düşmen
Yaḫşiye yaḫşidür **yaman** a **yaman** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 218). [yaman, ]*
Seḫāb-ı emri ki tevʾemdür ebr-i nehyi ile
Ḥavale eyleyeli yaḫşı vü **yaman** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 46). [yaman, ]*

**yaman serkeş:** *Gözü kara, inatçı.*
İder şehr-i dil-i ʿuşşākı ṣanma her biri ġāret
Gözi tatarlarda yaḫşı mūnisdür **yaman serkeş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 83, Mısra 8). [yaman serkeş, ]*

**yan:** *Yan. Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü.*
Sāyesin evvel dirīġ eylerdi ol nev-naḫl-i

nāz
Şimdi ammā ḳande olsam sāye-veş
**yanımdadır** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 10). [yanımdadır, --ım-da-dır ]*

**yan:** *(Fazla ısıya maruz kalmaktan dolayı) Hasar görmek, kömürleşmek, kavrulmak.*
O şemʿ-i nāza aḥvālin ʿaceb mi **yansa** ser-tā-ser
Göñül pervāne-i pür-sūz-ı bī-pervālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 5). [yansa, -sa ]*

**yan:** *Bakış, nazar .*
Pest olurdı **yanumda** ḳadr-i Zuḫal
Bendeñe eyleseñ yirin iḥsān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 193). [yanumda, -u, -m, -da ]*

**yan-:** *Acı, keder çeken, aşk ateşiyle harap olan.*
Pāk-rū ol muttaṣıl Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına
Māḥfil-i vaṣluñda **yansun** tünd-bād-ı hecrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 216). [yansun, -sun ]*

**yan-:** *Alev almak, tutuşmak.*
**Yansun** mı bu rūzgārda şemʿ-i murād
Fānūs-veş olmaduḳca serden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 140, Mısra 3). [yansun, -sun ]*

**yan:** *(birinin) yanı, yakını.*
Münkirüñ **yanında** nāmuñ mülḥid ü zındīḳdur
Hālḳa-i ẕikr içre olsañ feyż-i Ḥaḳkuñ maẓḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 81). [yanında, -ın, -da ]*
Bī-rāḥm o ḳadar harâmî-i ġamzesi kim
Ḳan dökmek ile **yanında** bir ʿafv-ı günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 133, Mısra 4). [yanında, -ın, -da ]*

**yan:** *(Birinin) Yanı, yakını.*
Düşürmiş ʿarʿar u şimşādı kühsāre ṣanevber-veş
Göñül düş **yanına** cülar gibi ol serv-i reftāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 6). [yanına, -ı, -n, -a ]*

Bir ḥüsn-i Yūsuf ile ḳuluñ olmayan senüñ
Māliki olursa Mışra **yanumda** gedā degül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 108, Mısra 6). [yanumda, -umda ]*

**yan:** *Kat, nezd, huzur.*
Ḳalaydı **yanına** cürmi esāfil-i dehruñ
Olaydı ẕevḳi u ṣafāsında her denī vü baḫīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 57). [yanına, -ı, -n, -a ]*

**yan-:** *Yanmak, tutuşmak.*
Şemʿ-i cemāli şevḳıne bezm-i viṣālde
Pervāne-i dilüñ ṭutuşup **yandı** şeḫ-peri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 6). [yandı, -dı ]*
Gitdükce eyleyüp ʿalev-i nār-ı ʿaşḳ eşer
Darü'l-emān-ı dil tutuşup **yandı** ser-be-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [yandı, -dı ]*

**yan:** *"Yanında, huzurunda" anlamına gelir.*
Ḳulzüm-i ʿummān-ı ʿirfān kim **yanında** ḳaṭredür
Baḥr-ı bī-ḳaʿr-ı ʿulūm-ı evvelīn ü āḫirīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 51). [yanında, -ı, -n, -da ]*

**yan-:** *Yanmak.*
Sönsün Naẓīmüñ āteşi āb-ı viṣālle
Yansun dil-i raḳībde nār-ı ḥased yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 14). [yansun, -sun ]*
Miṣāl-i bülbül pervane dāʾim aġlasun **yansun**
Ciḫānda nīk- ḫvahuñ olmayan aʿdā-yı bed-gevher *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 38, Mısra 5). [yansun, -sun ]*
Nice **yanup** cigerüm cāna düşmesün āteş
Ḥāraretiyle olup dil-fiġār u ḫuşk lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 49, Mısra 11). [yanup, -up ]*

**yan-:** *(Aşkla) Yanmak, tutuşmak.*
Sīne-i pür-dāġumuzda cāy-ı aḫker ḳalmadı
Biz bu deştüñ baġrı **yanmış** lāle-i dil-ḫūnıyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 10). [yanmış, -mış ]*
Subḥa-dek **yandı** ḳanādīl-i nücūm-ı rāḫşān
Eyledi yümn-i ḳudūmiyle felek donanma

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 239). [yandı, -dı ]*

**yan-:** *Tutuşmak, yanmak yakılmak.*
Gerçi pervāne-i muḥabbeti
Yanmadan şemʿ eylemez sūzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 164). [yanmadan, -ma, -dan ]*

**yana:** *Âşk ateşiyle yanmak.*
Ehl-i sūḳ olsañ dimişler ehl-i sūḳa ehl-i nār
Geh **yañar** gāhī yaḳarsuñ gelmez olur müşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 58). [yañar, -r ]*

**yanar:** *Alev almak, yanmak, tutuşmak.*
Yañarsa dil nola daġ üzre dāġ-ı derdüñle
Gül-i şüküfte-i gülzār ʿaşḳ-ı ḳatmerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 199). [yañarsa, -sa ]*

**yāʿni:** *"Demek oluyor ki"anlamında bir bağlaç.*
Nāzenīn-i ḥarem-i ruʾyet-i Rabb-i ʿizzet
Yaʿni maḥbūb-ı Hudā seyyidina mevlānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 92). [yaʿni, ]*
Yaʿni bī-tenhā-nişīn-i ġār-ı ʿişyānum henüz
Ben ġaribe ʿafvüni yār it bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ġār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 163). [yaʿni, ]*
Yaʿnī hem-nām-ı şehinşāh-ı rüsül faḫr-i kirām
Kerem-endīşe seḫā-pīşe vezīr-i yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 17). [yaʿnī, ]*
Ġazī Ḥüseyn Pāşā **yaʿnī** vezīr-i aʿzam
Dādār-ı dād-güster düstūr-ı kār-fermā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 1). [yaʿnī, ]*
Yaʿnī şehzāde Süleymān-ı Süleymān-fer kim
ʿĀlemi zīr-i nigīn itse revā ser-tā-ser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 11). [yaʿnī, ]*
Yaʿnī aġa-yı Meḥemmed-nām memduhu'l-ḫışāl
Sābıḳā gencūr-ı şādr-ı aʿẓam-ı devr-i zamān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 31, Mısra 3). [yaʿnī, ]*
Göçdi ʿuḳbāya cenāb-ı ḥażret-i şeyḫu'ş-şüyuḫ
Yaʿnī Sīvāsī Efendi-zāde şād feryād u āh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 37, Mısra 2). [yaʿnī, ]*
Āyā kimüñledür kime oldı ʿaceb nedīm
Yaʿnī kimi sever dir iseñ şimdi ʿan-şamīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 10). [yaʿnī, ]*

**yanık:** *Üzüntülü, dertli.*
Dāġ-ı dil-i sūzānını seyr eyle Naẓīmüñ
Bir baġrı **yanıḳ** lāle-i ḫūnin ciġeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 14). [yanıḳ, ]*

**yanık:** *Aşk ateşine tutulmuş kişi, âşık.*
Dilbere sūz-ı derūnı nice teʾsīr eyler
Olmayan lāle-ṣıfāt sīnesi **yanıḳlardan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 4). [yanıḳlardan, -lar, -dan ]*

**yanında:** *"Ona göre, onun yanında" anlamlarına gelen bir kıyaslama sözü.*
Biñ Pāre olsa zerre degül ol deḫān ḳadar
Yanında cüzʾ-i lā-yetecezzī ciḫān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 2). [yanında, ]*

**yanında:** *"uñ/üñ yanında katında, nezdinde, huzurunda"anlamına gelir.*
Aña ʿāşık dimem kim seyr-i bağ u gülşen itdükce
Yanında bir sehī serv-i ser-efrāzı şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 4). [yanında, ]*
Haṭṭ-ı rūḫın iderse nola ġamzesi tırāş
Yārüñ öñinde āyine **yānında** berberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 4). [yānında, ]*
Ġınā-yı ʿaşḳ ile birdür **yanında** būd ü nebūd
Olur hemîşe müsāvi aña keşir ü ḳalīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 9). [yanında, ]*
Cuşa geldükce o deryā-yı şeref
Nem degül cūdı **yanında** yem-i Jerf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 18). [yanında, ]*

**yanmaz:** *Ateşin yanması.*
Berḳ-ı cān-teʾsīr-i derd-i ʿaşḳı sārī olmasa
Sūz-ı dil iẓẖār idüp **yanmaz** yaḳılmazdı çenār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 54). [yanmaz, ]*

**yansan:** *Sızlanarak, sıkıntısını belli etmek, şikâyet etmek.*
Derdüñi **yañsañ** yine dirler ḳabāḥat sendedür
Dāġlar yaḳsa enāruñ kendüdendür aẖkeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 41). [yañsañ, ]*

**yanum:** *(Bir durum veya olayda) Birisine eşlik etmek.*
Çarẖ **yanumda** berg-i tere idi
Gözüme āftāb zerre idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 49). [yanumda, -da ]*

**yap-:** *Bina etme.*
Ḫıżr-ı fermānıyla aḳdı lūle-i māʾü'l-ḥayāt
Yapdı böyle çeşme-i cān-baẖş u ʿāyn-ı dil-küşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 10). [yapdı, -dı ]*
Sūḳ-ı sipāhiyān **yapılup** oldı üstüvār
Ārāyiş ü metānet ile buldı zīb ü fer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 1). [yapılup, -ılup ]*

**yap-:** *Etmek, yapmak.*
Miʿmar-ı ṭabʿ-ı pākī deryāya ḳarşu **yapdı**
Bir böyle ḫürrem-ābād meʾvā-yı ḥālet-efzā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 5). [yapdı, -dı ]*

**yapıl-:** *İnşa edilmek, kurulmak.*
Vīrān idi tezelzül-i cūd ile yāb yāb
Miʿmār tekyesinde **yapıldı** dil-i ẖārab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 4, Mısra 2). [yapıldı, -dı ]*

**yapma:** *Yapmak, etmek.*
Bir dil-ẖarābı **yapmada** saʿy eyleyen kişi
Olsun ṣafāda beyt-i muʿallā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 7). [yapmada, -da ]*

**yār:** *Ağızda biriken su.*
Yārüñ esīr-i kākülidür boynı bağlu dil
Ṣayyāddur kemendini naẖcīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 3). [yārüñ, -uñ ]*

**yār:** .
Ḥasret-i çeşm-i teri **yāre** yine şerḥ idemem
Her müjem olsa da bir ẖāme-i taḥrīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 7). [yāre, -e ]*

**yār:** *Dost, arkadaş.*
Cebhe-i cān āşinā-yı ẖāk-ı kūy-ı **yārdur**
Dembedem bīgāne-i seccādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 7). [yārdur, -dur ]*

**yār:** *Sevgili.*
Yārüñ dehānı cān gibi gözden niẖān imiş
Cān-ı ciẖān u merkez-i cān ol deẖān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 1). [yārüñ, -uñ ]*
Yārden ʿāḳıbet cüdā düşdüm
Derd-i hicrāne mübtelā düşdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 145). [yārden, -den ]*

**yār:** *Dost, arkadaş; sevgili.*
Bāġ-ı kūyından cüdā seyr-i gülistān eylesem
Her gül-i ṣād berg olur bir dāġ-ı ḥasret **yārsız** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 8). [yārsız, -sız ]*
Yārsız alsa ele muṭrib-i bezm ey dil-i zār
Görinür terkeş-i pür-tīr baña mūsīḳār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 40, Mısra 1). [yārsız, -sız ]*

**yār:** *Sevgili:.*
Ki saña ʿāşıḳum diye **yāre**
Ey büt-i deyr-i ʿişve el-ḥāṣıl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 279). [yāre, -e ]*
Kühsâr-ı muḥabbet içre başla feryāde
Her demde Naẓīm **yār** dir **yār** işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 4). [yār, ]*
Kühsâr-ı muḥabbet içre başla feryāde
Her demde Naẓīm **yār** dir **yār** işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 4). [yār, ]*

**yār:** *Arkadaş, dost , sevgili.*
Yārüñ bu leṭafetle teni pīrehen içre
Gūyā ki hemān rūḥ-ı revāndur beden içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 1). [yārüñ, -uñ ]*

**yār:** *Arkadaş, dost, sevgili.*
Yār gitdi sīneden ḳaldı tek ü tenhā ġarīb
Oldı gūyā kendü şehrinde dil-i şeydā ġarīb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 1). [yār, ]*

**yār:** *Dost, sevgili.*
Gül-i rūyı olup ḫūy-gerde **yārün** jāledār olmış
Leb-i rengīni tāb-ı bādeden tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 85, Mısra 1). [yārün, -uñ ]*

**yār:** *Dost, sevgili.*
Bāġ-ı ʿālemde bulınmaz gül-i bī-ḫār Naẓīm
Yārsız ḳalsa nola olmasa aġyār diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 14). [yārsız, -sız ]*

**yār:** *Sevgili , dost.*
Aldı ʿaḳlum **yār** laʿl-i nābı şāḳī Aḥmedüñ
Rūyumı zerd itdi fikr-i sīm-sāḳı Aḥmedüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 1). [yār, ]*
Peymān idüp benümle bünyād-ı ittihāda
Rüstem biñā-yı ʿāhdi çoḳ bozdı **yār** çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 8). [yār, ]*

**yār:** *(Fars.) Sevgili , dost.*
Yāri yād itsem nola düşdüm diyār-ı gurbete
Āşinānuñ ḳadrini bilmes yine illā ġarīb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 3). [yāri, -i ]*
Yāri görüp kenārda dīdār seyrine
Başdı biri birini olup bī-ḳarār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 3). [yāri, -i ]*
Saʿy idüp Kaʿbe-i kūyında maḳām eyledi dil
Zemzem-i laʿl-i leb-i **yāri** şafālanmışdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 4). [yāri, -i ]*
Īddiʿā-yı ḥüsn iderken seyr idüp **yāri** Naẓīm
Şermden her dilber-i āzāde olmış al-reng
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 9). [yāri, -i ]*
Ruḳabā **yāri** iderʿāşıḳına düşmen-i cān
Meded Allāha şıġınduḳ o münāfiḳlardan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 5). [yāri, -i ]*
Çeküp **yāri** kenāreʿālem-i vuṣlatda kām aldı
Olur cānānuñ ey dil başḳa bir ʿālem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 11). [yāri, -i ]*
Ṣubḥa dek **yāri** der-āġuş eyledüm mehtābda
Mihnet-i hicri ferāmūş eyledüm mehtābda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 148, Mısra 1). [yāri, -i ]*
O resūlüñ ciḫār **yāri** içün
Bezm-i ḫāşında yār-ı ġārı içün *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 9). [yāri, -i ]*
ʿAksine kāʾil oldum āb içre
Yāri görseydim nola ḫvāb içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 154). [yāri, -i ]*
Mesned-i ʿizz ü saʿādetde olup ʿömri füzūn
Ṭāliʿ-i ferḫunde **yāri** yāveri baḫt-ı civān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 8). [yāri, -i ]*

**yār:** *Sevgili , dost.*
Nice mümkin taḥammül imtinān-ı luṭf-ı dūnāna
O **yāriñ** kūh-ı āhen māḥv olur ḳardaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 6). [yāriñ, -iñ ]*

**yār:** *Sevgili , dost.*
Hvābe başdurdı yıḳup mestān-ı bezmi zūr-ı mey
Didesi bīdār olan bir **yāre** bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 10). [yāre, -e ]*
Yāre āyīnesini şundı dil-i zār yine
Varise ol şeh-i ḫūbāna gedālanmışdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 13). [yāre, -e ]*

Demâġ aşüfte geldi gülşene sünbül ḳoḳunmışdur
Nesīm-i nev-baḫārı kākül-i **yāre** doḳunmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 30, Mısra 2). [yāre, -e ]*
Ser sūzen-i Mesīḥ ile olmaz rüfū-peẕīr
Bir **yāre** var mı zaḫm-ı sinān zebān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 14). [yāre, -e ]*
Şāyed niyāz-ı nāmene rāḥm eyleye görüp
Yāre ḥamāme-i dil-i şeydā o çār o cūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 4). [yāre, -e ]*
Dili bir ʿahd-şiken **yāre** düşürdüm ki Naẕīm
Beni hep vaʿde-i ferdā ile memnūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 13). [yāre, -e ]*
Yāre bīgāne göñül nāmı velī maḥrem-i rāz
Gürg-i Yūsuf ne-derîde dehen ālūde henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 9). [yāre, -e ]*
Ġamzeñ itsün sīnemi urduḳca **yāre** çāk çāk
Baġrum olsun şerḥa şerḥa pāre pāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 1). [yāre, -e ]*
Hicrānuñ olur buʿdı sebeb ḳurb-ı viṣāle
Yāre ne ḳadar dur iseñ o deñli yaḳīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 16). [yāre, -e ]*
Virmedüm cānumı bādī-i naẕārda **yāre**
Hidmet-i rüʾyet-i cānānede taḳṣir itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 9). [yāre, -e ]*
Gelmedi bir ḫaber-i müjde ile **yāre** giden
Ḳaldı göñlüm gibi ḫavfüm bu ki dildāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 1). [yāre, -e ]*
ʿAdū ʿāşıḳ geçüp **yāre** benümle imtiḥān olmaz
Ne inşāfa gelür ḫaşm dil-i şeydā ne meydāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 3). [yāre, -e ]*
Teʾsīr iderdi **yāre** ciger-sūz sözleri
Var ise yaḳdı nāme-i derdüm kebūteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 1). [yāre, -e ]*
Ẓāhirde **yāre** kendüyi bigāne gösteren
Baḳṣāñ niḫānī her nigehinden selām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 3). [yāre, -e ]*
Varup aḥvālümi dimiş **yāre**
cefā-cūya ol sitem-kāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 169). [yāre, -e ]*

**yār:** *Sevgili , dost.*
Yārden dūr itmek istermiş beni ḫāṣid Naẕīm
Bilmemiş cānān ile ben cümleten cān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 13). [yārden, -den ]*

**yār:** *Sevgili , dost , bildik, tanıdık.*
Yārün hümā-yı zülfi ṣalar sāye üstine
Bir ʿaşıḳuñ ki baḫt-ı siyāhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 11). [yārün, -uñ ]*
Yārün hümā-yı kākülinüñ sāyesindedür
Bir bī-dilüñ başında ki devlet nişānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 3). [yārün, -uñ ]*
Yārün baña her vechle ḥüsn-i naẕārı var
Ḳalbiñde yer itsem nola ḳalbümde yeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 1). [yārün, -uñ ]*
Vech-i münīr olmasa **yārüñ** niḳāb-dār
Nūr-ı nigāhı māḥv ider ol rūy-ı tāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 1). [yārüñ, -uñ ]*
Dürr-i dendānın leb-i laʿlin idüp **yārüñ** ḫayāl
Çeşm-i ʿāşıḳda demādem eşk-i ḫūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 11). [yārüñ, -uñ ]*
Yārüñ ḫayāl-i ḫāline çün merdüm-i dü-çeşm
ʿĀşıḳ Naẕīm dīde-i cānında yer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 17). [yārüñ, -uñ ]*
Yārüñ ki çeşmi ḫışmla şemşīr kīn ṭutar
Āşûb-gāh-ı fitneyi āh u enīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 1). [yārüñ, -uñ ]*
Oldı Naẕīm vaṣf-ı ḥāl ü ḫatıyla **yārüñ** Naẕmum ʿabīr-i ḫoş-bū bu ḫoş maḳāl ʿanber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 11). [yārüñ, -uñ ]*
Daḫi çāh-ı zenaḫdānından āzād olmadım **yārüñ**
Yüri ey Yūsuf-ı dil ḳurṭulursañ Mışra

ṣulṭān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 9). [yārüñ, -uñ ]*
Görüp **yārüñ** o zer ḫālḫāl ile dürr-i biñā-gūşın
Hilālüñ düşdi ḫālḫāl çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 1). [yārüñ, -uñ ]*
Nola mektubına ḳat ḳat muḥabbet eylesem **yārüñ**
Derūn-ı nāmede nāmum añılmış hem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 9). [yārüñ, -uñ ]*
İşiġi ṭaşı **yārüñ** olmaduḳca başlar altında
İlāhī isterüm ḳalsun o başlar ṭaşlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 1). [yārüñ, -uñ ]*
Naẓīmā seng-i rāh-ı kūh-ı miḥnet iden aʿlādur
İşigi ṭaşı **yārüñ** olmaduḳca başlar altında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 10). [yārüñ, -uñ ]*
Kayd-ı bend-i ʿaşḳa gerden-beste-i teslīm olup
Dil ḫam-ı zülfinde **yārüñ** şīrdür zencīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 10). [yārüñ, -uñ ]*
Her ḳaṭresi bir şebnem-i ḫurşīd-rübādur
Ol girye ki rāḥm eyleye **yārüñ** dil-i saḫtı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 160, Mısra 6). [yārüñ, -uñ ]*
Naḳş oldı ebrūvānı levḥ-i dilümde **yārüñ**
Ressam-ı ʿaşḳ gūyā bir Ẕū'l-fiḳār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 3). [yārüñ, -uñ ]*
Haṭṭ-ı rūḫın iderse nola ġamzesi tırāş
Yārüñ öñinde āyine yānında berberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 4). [yārüñ, -uñ ]*
Kār-dih-i müjgandan oldur nigāh-ı serkeşi
İş görür **yārüñ** muḳaddem tīr-i rūy-ı terkeşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 2). [yārüñ, -uñ ]*
Reftāre gelse nāz ile ʿālem ḫārāb olur
**Yārüñ** sipāh-ı fitnede ḳaddi ʿalem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 4). [yārüñ, -uñ ]*
**Yārüñ** ṣafā-yı būs-ı kenarı yiter baña
Ne cām-ı Cem ne nuḳl-i mey-i işret isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 5). [yārüñ, -uñ ]*
Dü beyt-i dilkeş-i müjgānı **yārüñ** bir rubāʿīdür
Dü-mıṣraʿ-ı ḫaṭ-ı laʿli bu silkde bir semāʿīdär *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 6, Mısra 1). [yārüñ, -uñ ]*
**Yārüñ** ki deḫān-ı tengidür merkez-i cān
Cān gibi ʿaceb mi dīdeden olsa niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 129, Mısra 1). [yārüñ, -uñ ]*
**Yārüñ** ki ḫayāli çeşm-i terden geçdi
Ceyhūn-ı sirişk deşt ü dereden geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 139, Mısra 1). [yārüñ, -uñ ]*

**yār:** *(Ezel) Bildik / tanıdık / âşinâ.*
Aġyār olursa ḫalḳ-ı ciḫān **yār** yār olur
Tāliʿ felekde yāver ise baḫt **yār** ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 14). [yār, ]*
Çekilür **yār** içün ġam-ı aġyār
Hārsız gül bulınmaz ey dil-i zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 121). [yār, ]*

**yār:** *Sevgili; dost.*
Yār eşk ü āhıma rāḥm eylemezdi ey Naẓīm
Olmasa germābe-i sīnemde bu āb u hevā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 13). [yār, ]*
Seyr-i ḥüsn-i **yār** içün cismüm serāser çeşm idüp
Dīdesin vaḳf eylemiş dīdāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 3). [yār, ]*
Yār ser-keş ʿāşıḳ-ı dīdāreyüm yā Rab meded
Ne esīrüm belli ne āzādeyüm yā Rab meded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 11, Mısra 1). [yār, ]*
Yār ile olsun ʿişretüñ var iken elde furṣatuñ
Evkātuñı itme telef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 5). [yār, ]*
Girmez nevā-yı nāle gül-i gūşuña Naẓīm
Bülbül gibi fiġānı ḳo zinḫār o **yār** uyur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 10). [yār, ]*
Baġ-ı rūḫında zülfin idüp deste deste **yār**
Bir nice ṣaçlı sünbüli bir yire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 9).*

*[yār, ]*
ʿAyşuñı telḫ itmesün dirseñ eġer fikr-i vaṭan
Bir muvāfıḳ **yār** ile var leẕẕet-i ġurbet-keş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 12). [yār, ]*
Heves itmez ḥarem-i vuṣlatına **yār** diyen
İstemez cenneti her vechle dīdār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 1). [yār, ]*
Āġūşda **yār** olmayıcak pīreheninde
Bir mürdeye beñzer ten-i ʿāşıḳ kefen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 7). [yār, ]*
Çengāl-ı ser-i zülf-i siyāhıyla bulur **yār**
Delv-i dil-i üftādemi çāh-ı ẕeḳan içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 11). [yār, ]*
Ne **yār** geldi ne ḫaber-i müjde-i viṣāl
Hayretde geçdi cān u dile intiẕār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 11). [yār, ]*
Āh-ı şeb-gīrüñi yād eyler **yār** Naẓīm
Seni mumlar yaḳup ol māh-veş araya gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 13). [yār, ]*
Yaʿni bī-tenhā-nişīn-i ġār-ı ʿışyānum henüz
Ben ġaribe ʿafvüni **yār** it bi-ḥaḳḳ-ı yār-ı ġār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 164). [yār, ]*
Geldükce **yār** ḫāneme teklīfsüz gelür
Ben böyle ol perī-veşi bī-daʿvet isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 7). [yār, ]*
Çarḫ-ı kec-rev deġüldi nā-hemvār
Ṭāliʿüm yāver idi baḫtum **yār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 62). [yār, ]*
Ḳalbüñde o **yār** yir ider ʿāşık iseñ
Ḳān-ı güher olmaz olmayan gevher-i ḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 3). [yār, ]*

**yār:** *Sevgili , dost.*
Hayāl-i laʿli ile dāġ-ı derdidür **yārüñ**
Hemīşe hemdem-i dīde hemīşe māḥrem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 7). [yārüñ, --üñ ]*

**yār:** *Dost, arkadaş; sevgili.*
Oldum ḳoluma alup Süleymān-ı zemān
Yārüm benüm ey Naẓīm ʿānḳā-beçedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 84, Mısra 4). [yārüm, -um ]*

**yār:** *Bölmek, parçalara ayırmak.*
Aġyār olursa ḫalḳ-ı ciḫān **yār** yār olur
Tāliʿ felekde yāver ise baḫt **yār** ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 13). [yār, ]*
Aġyār olursa ḫalḳ-ı ciḫān **yār** yār olur
Tāliʿ felekde yāver ise baḫt **yār** ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 13). [yār, ]*

**yār ü yāverdür:** *Yar ve yardımcı olmak.*
Huceste-maḳdem ferḫunde-fer hümāyun-baḫt
Küşāde-tāliʿ ü iḳbāl **yār ü yāverdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 58). [yār ü yāverdür, -dür ]*

**yara:** *Bir şey yararlı olmak, yarar sağlamak.*
Bezm-ı çemende ṣoḥbete **yārar** ʿıyş u ʿişrete
Bir cām-ı cemdür her ḫaẕef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 15). [yārar, -r ]*

**yārān:** *Dostlar.*
Maẓhar-ı iltifātuñ olduġumı
Düşeler reşke seyr iden **yārān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 198). [yārān, ]*

**yārāne mārāne:** *Dosta mosta . sevgiliye mevgiliye.*
Sözüñ zehrâbe-nûşân-ı ġama tiryāḳ-ı şevḳ eyle
Zebānuñ nīş-i āzār eyleme **yārāne mārāne** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 6). [yārāne mārāne, --e ]*

**yārān-ı ʿaşruñ:** *Zamanın dostlarını.*
Ṭabʿ-ı Naẓīm itdi yine **yārān-ı ʿaşruñ** bezmine
Naẓm-ı dürer-bārın tuḥaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 19). [yārān-ı ʿaşruñ, ]*

**yārān-ı devlet ḫānesi:** *Devlet hanesinin dostları.*
Māḥremān-ı ṣurre-ı cān-ı velāı-ı ṣaḥb u āl
Çār-yār-ı muḥterem **yārān-ı devlet ḫānesi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 16). [yārān-ı devlet ḫānesi, -s, -i-si ]*

**yārān-ı istanbuladur:** *İstanbullu dostlar.*
Tāze ṭarhıyla nola maḳbūle geçse ey Naẓīm
Tuḥfe-i naẓm-ı terüm **yārān-ı İstanbuladur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 10). [yārān-ı istanbuladur, --a, --dur ]*

**yaraş-:** *Yakışmak, uygun düşmek.*
**Yāraşmış** levḥ-i ḥüsninde o zībā ebrū-yı zer-fām
Berāt-ı behcete tuġrā-yı ġarrādur ki ḥāllenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 5). [yāraşmış, -mış ]*

**yaraşur:** *Layık, uygun, değer.*
Ne söylesem **yāraşur** güne güne vaṣfında
Seza ne dirse o desṭūr-ı nüktedān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 79). [yāraşur, ]*

**yāre yāre:** *Yara yara.*
Sīnem üzre yollar itse eşk-i ḫūnīnüm nola
Seyl ider lā-büd zemīni **yāre yāre** çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 10). [yāre yāre, ]*

**yarele:** *Acı vermek, yaralamak ( Sevgiliden ayrı olma bağlamında).*
Çāk-ı derūnı ḥaşre dek olmaz rüfū-peẕīr
Tīġ-ı zebān ki bir dil-i mecrūḫı **yāreler** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 6). [yāreler, -r ]*

**yarele:** *Yaralamak.*
Delik delik dili ġamzeñ ḫadengi **yāreledi**
Ḳılıç çeküp nigehüñ pāre pāre pāreledi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 1). [yāreledi, -di ]*

**yār-ı:** *Dost, arkadaş, muhip. Sevgili, mahbup ve mahbube, maşuk, maşuka. bildik, tanıdık, aşina.*
Kenāre gelmiş iken **yār-ı** çār deh ṣāle
Ḥikāyet-i ġam-ı deh sālenüñ zamānı mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 7). [yār-ı, ]*

**yarı:** *Bir bütünün ayrıldığı iki eşit parçadan her biri, bir bütünün yarısı.*
Hicrān-ı yāri yolda ḫaber aldum ey Naẓīm
Rāh-ı viṣālde **yārı** yoldan dönem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 14). [yārı, ]*

**yār-ı ġamze-kār:** *Süzgün bakışlı gamzeli sevgili.*
Derūnı tīr-i kemāndār-ı ʿaşḳa oldı nişān Naẓīme ʿarż ideli **yār-ı ġamze-kār** ebrū *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 134, Mısra 14). [yār-ı ġamze-kār, ]*

**yār-ı ġārı:** *Vefalı dost , mağara dostu (Hicret sırasında mağarada peygamber ile bulunan Hz. Ebubekir hakkında).*
Yār-ı ġārı olup eylerdi o şāḫı taʿzīm
Biri de Ḥażret-i Fārūk-ı ʿadālet-güster *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 71). [yār-ı ġārı, ]*
O resūlüñ ciḫār yāri içün
Bezm-i ḫāşında **yār-ı ġārı** için *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 10). [yār-ı ġārı, ]*

**yār-i ġārum:** *Mağara dostu, Hz. Ebubekir.*
Māḥrem-i rāz u **yār-i ġārum** idi
Kūşe-i ġamde ġam-güsārum idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 167). [yār-i ġārum, -um ]*

**yār-ı muvāfıḳlardan:** *Uygun dost olmak.*
Gevr ider oldı felek devr-i muḫālifle Naẓīm
Dur düşdüñ ḳatı çoḳ **yār-ı muvāfıḳlardan** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 123, Mısra 14). [yār-ı muvāfıḳlardan, -lar, -dan ]*

**yār-ı nev-civān:** *Genç sevgili.*
Ġam-ḫāneme **yār-ı nev-civānum** geldi
Gūyā yirine Naẓīm cānum geldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 1). [yār-ı nev-civān, -um ]*

**yār-i perīşān:** *Perişan sevgili.*
Söz geçmedi sen **yār-i perīşāne** daḫi
Raḥm eylemedün ḥāl-i perīşāne daḫi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 1). [yār-i perīşān, --e ]*

**yār-ı ṣādıḳ:** *Sadık arkadaş.*
Ne bir hem-dem ne bir māḥrem ne bir **yār-ı ṣādıḳ** olsun
Benüm ey dil o māh-ı mihribānum tek şefiḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 1). [yār-ı ṣādıḳ, ]*

**yār-ı şeker-güftārsız:** *Tatlı sözlü sevgili.*
Seyr idüp āyīne-i rūḫsārını gūyā olur
Ṭūṭī-i dil söylemez **yār-ı şeker-güftārsız** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 6). [yār-ı şeker-güftārsız, -sız ]*

**yarın:** *Bugünden sonra gelecek ilk gün; gelecek, ilerideki zaman.*
Seng-i cevr ile ḫārāb evleme burc-ı bedenüm
Baña bugün **yārın** elbette sañadur Aḥmed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 12, Mısra 10). [yārın, ]*

**yarın:** *Bugünden sonra gelecek ilk gün, ertesi gün. II Ahiret günü.*
Dil-i zār itmesün ferdā ḫayālin
Bugün **yārın** görür lā-büd cemālin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 6). [yārın, ]*

**yārumuñ:** *Sevgili, yâr.*
Aġzı var yoḳ dili gerçi çoḳdur
Dili var **yārümüñ** aġzı yoḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 9, Mısra 2). [yārümüñ, -um, -uñ ]*

**yārüñ dehānı:** *Sevgilinin ağzı.*
Noḳṭadur ammā ḳabūl itmez tecezzī ey ḥaḳim
Noḳṭa-i mevhūmeden **yārüñ deḫānı** ḫurdedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 6). [yārüñ deḫānı, ]*

**yārüñ ḫayāli:** *Sevgilinin hayali.*
**Yārüñ** ḫayāli dīdede sevdāsı dildedür
Lā-büd olur ʿıyān ʿıyān u niḫān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 7). [yārüñ ḫayāli, -i-uñ ]*

**yārüñ rūḫında:** *Sevgilinin yanağı.*
ʿAnberīn zülf-i dü-tā **yārüñ rūḫında** gūyiyā
Ṣaçlı sünbüller açıldı ḫam-be-ḫam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 11). [yārüñ rūḫında, -ın , -da-uñ ]*

**yār-zār:** *Yar, sevgili, maşuk.*
Nerrād-baḫt aña düşeş atdırur Naẕīm
Bir pulluḳ ola ḫaşm kime olsa **yār-zār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 10). [yār-zār, ]*

**yaş:** *Yayın kirişini gevşetmek; yassıltmak, düz hâle getirmek , kırmak.*
Māverāsından anuñ bulmadılar nām ü nişān
Oḳını atdı o dem yayını **yaşdı** ʿuḳalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 270). [yaşdı, ]*

**yaş:** *Hayat, ömür.*
Nergis-i bīmār-veş rāḥm eylemezler **yaşuña**
Olsa cūy-ı giryenüñ iki gözüñ nīlūferi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 29). [yaşuña, -u, -ñ, -a ]*

**yaş-:** *Yasmak , yayın kirişini gevşetmek ; yassıltmak, düz hale getirmek.*
Ḥażret-i şehzāde Sulṭān Aḥmed-i ṣāḥib-hüner
Dikdi menzil ṭaşını tīrin atup **yaşdı** kemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 2). [yaşdı, -dı ]*
Gerçi oḳını atdı yāyını **yaşdı** velī
Peykān-ı firāḳı cānı deldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 5). [yaşdı, -dı ]*

**yaş:** *Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, gözyaşı.*
Gözlerüm **yaşını** sil Aḥmed Muḥammed ʿaşḳına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 206). [yaşını, -ı, -n, -ı ]*

**yaş:** *Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile*

*ölçülen zaman, sin.*
Ṣaymaz oldum dāġ-ı hicrān ile baġrum başını
Giryeden çeşmüm aġardı bir bilür yoḳ **yaşını** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 2). [yaşını, -ı, -n, -ı ]*

**yaş:** *Gözyaşı.*
ʿAceba li'l-muḥibbi keyfe yenām
Gözümüñ **yaşına** nigāh eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 262). [yaşına, -ı, -n, -a ]*

**yaş:** *Gözyaşı.*
Ḥasretiyle gözüm döker ḳan **yaş**
Görmeyeydüm bu demleri ey kāş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 151). [yaş, ]*

**yaş:** *Gözyaşı.*
Rūḫsāruña ḳarşu gözümüñ **yaşı** aḳarken
Ḥūrşīd ile şebnem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 7). [yaşı, -ı ]*

**yaş:** *Gözyaşı.*
Bu deñli göz **yaşın** aldı ṭaḳıldı ġayre yine
Gülüñ ḫacāleti şimdi berāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 7). [yaşın, -ı, -n ]*

**yaş:** *Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman.*
Ol kim miṣāl-i hāle meh-i mihribānı var
On dört **yaşında** sīnede bir nev-civānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 2). [yaşında, -ı, -n, -da ]*

**yasağ:** *Bir işin yapılmasına karşı olan yasal veya yasa dışı engel.*
Ocaġına su ḳodı dūd-ı āha yoḳ imkān
Yasaġı seyl-i revān olālı düḫān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 56). [yasaġı, -ı ]*

**yāsemīn:** *Beyaz ve küçük çiçekler açan, sarmaşık cinsinden, çok uzayan bir ağaç; bu ağacın beyaz renkli çiçeği.*
Gīsū-yı ʿanberīnin idüp deste deste bend
İki elinde iki demed **yāsemin** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 6). [yāsemin, ]*

**yāsin:** *Kur'an surelerinden biri.*
Li-maʿallāh-gulsitān **Yāsīn** ü Ṭāhā-būstān
Ey nihāl-i bāġ-ı levlāk ü leʿamruk şāḫsār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 105). [yāsīn, ]*

**yāsin:** *Kur'an-ı Kerim'in 36. suresinin adı ve ilk kelimesidir. Hz. Muhammed'in adlarındandır.*
Śafâ Ṭâhā vü **Yāsîn** mürteżâ hem
Müzekkī hem muʿallā müctebā hem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 17). [yāsîn, ]*

**yatak:** *Yatak.*
O gencüñ her biri gevher **yaṭaġı**
Naẓīmā feṭḥ idüp ol şeb-çerāġı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 13). [yaṭaġı, -ı ]*

**yâver:** *Yardımcı.*
Aġyār olursa ḫalḳ-ı ciḫān yār yār olur
Tāliʿ felekde **yāver** ise baḫt yār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 14). [yāver, ]*
Ḥaḳ **yāver** ü muʿīnüñ hemvâre heşt-çīnüñ
Olsun mehīn-i dīnüñ mühr-i leb ü deḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 139). [yāver, ]*
Mesned-i ʿizz ü saʿādetde olup ʿömri füzūn
Ṭāliʿ-i ferḫunde yāri **yāveri** baḫt-ı civān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 8). [yāveri, -i ]*

**yāver idi:** *Yardımcı.*
Çarḫ-ı kec-rev deġüldi nā-hemvār
Ṭāliʿüm **yāver idi** baḫtum yār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 62). [yāver idi, -i ]*

**yāverī:** *Yardım,meded.*
Bī-nevā merd-i ġarīb olsan bulınmaz āşinā
Olmaduḳca baḫt bir merd-i ġarībüñ **yāveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 24). [yāveri, ]*

**yay:** *İki ucu arasında bir kiriş gerili olan,*

*eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.*
Māverāsından anuñ bulmadılar nām ü nişān
Oḳını atdı o dem **yayını** yaṣdı ʿuḳalā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 270). [yayını, -ı, -n, -ı ]*
Gerçi oḳını atdı **yāyını** yaṣdı velī
Peykān-ı firāḳı cānı deldi geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 5). [yāyını, -ı, -n, -ı ]*

**yay:** *Yay, sevgilinin kaşı.*
Bīhūde ḳaşuñ **yāyını** ey māh ḳurarsın
Bu ḥüsn ile sen pençe-i ḫurşīdi burarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 1). [yāyını, -ı, -n, -ı ]*

**yaz-:** *Kaleme almak , yazmak.*
Āb-ı ṣāf-ı ʿāyn cārī ṭarḥ-ı Sulṭān Muṣṭafā
**Yaz**dı tārīḫ-i esāsın ḫāme-i şīrīn-edā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 14). [yazdı, -dı ]*

**yaz-:** *Kaleme almak, yazı haline getirmek.*
**Yaz**ınca saṭr-ı ḫaṭ-ı laʿlin ol debīr-i cemāl
Ṣaḥife-i rūḫını ḳıl ḳalemle karaladı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 168, Mısra 5). [yazınca, -ınca ]*

**yaz:** *(Allah) Kader olarak belirlemek.*
Tâ midâd-ı ışṭıfā kim sunʿ-ı ḫakkāk-i ezel
Aña **yazmış** naḳş-ı ḫātem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 6). [yazmış, -mış ]*
Kilk-i bercīs levḥ-i māh üzre
Böyle **yazmış** ṣenāsına ʿünvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 8). [yazmış, -mış ]*

**yaz-:** *Bir söz veya düşünceyi belli işâret ve harflerle bir yere geçirmek II yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak, nakşetmek.*
Naẓīmā bu lügaz medtıe sezādur
Anı **yazup** oḳuyana ṣalādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 14). [yazup, -up ]*

**yaz-:** *Kaleme almak.*
İbni Sînā gibi her kūşede biñ ḫastesi var
**Yazmamış** ʿillet-i bīmārını Ḳānūn-ı şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 168). [yazmamış, -ma, -mış ]*

**yaz-:** *İşlemek.*
**Yazmış** kenār-ı nüsha-i ḥüsne ḫaṭṭı nola
Ol ḫvāce-i melāḥate olsa kitāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 11). [yazmış, -mış ]*

**yaz-:** *(Bir söz veya düşünceyi) Belli işâret ve harflerle bir yere geçirmek // Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.*
Yād it kerem-i müsebbibü'l-esbābı
Bāb-ı dile **yaz** müfettihu'l-ebvābı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 66, Mısra 2). [yaz, ]*

**yaz-:** *(Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek, kaleme almak.*
Evṣāf-ı sürın **yazmaġa** alup ele levḥ u ḳalem
Şāyeste olsa cān ile aña ʿUṭārid bir debīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 15). [yazmaġa, -maġ, -a ]*

**yaz-:** *Atamak, o şekilde vasfetmek.*
**Yaz**dılar ʿünvānını ʿizzet-ḳarīn devlet-rehīn Ḥāşe-li'llāh dāḫil-i dāru'l-emān-ı ḥıfẓına *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 91). [yazdılar, -dı, -lar ]*

**yaz-:** *Bir söz veya düşünceyi belli işâret ve harflerle bir yere geçirmek.*
**Yazup** sitayişini levḥ-i mihre katib-i çarḫ
Yine bu maṭlaʿ-ı ṣanī ile ṣena-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 13). [yazup, -up ]*

**yazil-:** *Yazma işi yapılmak.*
**Yazildi** nāme şeh-i ʿaşḳ ey Naẓīm nola
İderse mühr-i Süleymāna ṭaʿne ḫātem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 19). [yazildi, -di ]*

**yazıl-:** *Alın yazısı bağlamında hakkında karar verilmek.*
ʿUṣṣāḳını mecmūʿasına ḳayd idüp ol şūḫ
Ḥaḳḳā ki **yazılmış** dil-i dīvāne başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 10). [yazılmış, -mış ]*

**y’azmaġa:** *Yazmak.*
O şehüñ **y’azmaġa** ṭuġrā-yı berāt-ı naʿtin
Katib-i çarḫuñ olursa nola efzūn ṭalebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 29). [y’azmaġa, ]*

**yazmamış:** *Yazmak fiilinin olumsuzu.*
Māder-i dehri Hudā şibh ü naẓīrüñde ʿaḳīm
**Yazmamışdı** rüsülüñ nāmını ḫaḳḳāk-i ezel
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 98). [yazmamışdı, ]*

**yeʾcūc:** *Kur'an'da adı geçen, zulüm ve fitne çıkaran kavimlerden biri; Ye'cuc ve Me'cuc.*
Ḥıżr ü İskender delīl olsa bulınmazdı necāt
Çekmese **Yeʾcūc** ʿişyāna eġer ġufrını sed
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 16). [yeʾcūc, ]*

**yeʾcūc:** *Kur'an'da adı geçen, zulüm ve fitne çıkaran kavimlerden biri; Ye'cuc ve Me'cuc.*
Penāh itse nola cān ü dil-i maẓlūm-ı ġam-dīde
Ḥişār-ı ḥıfẓı kim ẓulm ü sitem **Yeʾcūcına** seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 64). [yeʾcūcına, -ı, -n, -a ]*

**yeʾcūc-i ġam:** *Gam Yecüc'ü.*
Yeʾcūc-i ġam ṣafā-yı viṣālüñle defʿolur
Mā-beynümüzde hicr ile çekdürme sed yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 7). [yeʾcūc-i ġam, ]*

**yed:** *El.*
Ola dergāhuña her demde ṣād silk-i dürūd ihdā
Miṯāl-i sübḥa-i dürr sübḥa tā kim zīb-i her **yeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 90). [yeddür, -dür ]*

**yedi:** *Yedi'sayı sıfatı .*
**Yedi** dūzeḫ daḫi sūzān idemez bir mūyin
Ḳulına gülşen ider āteşi yā nār diyen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 3). [yedi, ]*

**yed-i pākdeki:** *Temiz eli.*
Eṯer-i muʿcize-i bāḥiresiyle o şehüñ
Oldı gūyā **yed-i pākdeki** seng-i ḫārā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 162). [yed-i pākdeki, -i, -de, -ki ]*

**yed-i şunʿ-ı ezelī:** *Baştan beri yaratmanın gücü.*
O şehüñ bendesiyüz kim **yed-i şunʿ-ı ezelī**
Püşt-i ser-nāme-i ikrāmına ḫātem-zededür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 11). [yed-i şunʿ-ı ezelī, -i ]*

**yegān:** *Birer birer, ayrı ayrı, tek tek.*
Cāy-ı iḳāmet olmadıġından **yegān** yegān
Kim ḳonsa bu ribāṭ peşīmān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 5). [yegān, ]*
Cāy-ı iḳāmet olmadıġından **yegān** yegān
Kim ḳonsa bu ribāṭ peşīmān olup gider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 5). [yegān, ]*
Hezār ceyb-i dil ü cānı pāre pāre ider
Yegān yegān o dü-müjgan ṣunınca her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 4). [yegān, ]*
Hezār ceyb-i dil ü cānı pāre pāre ider
Yegān **yegān** o dü-müjgan ṣunınca her pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 4). [yegān, ]*

**yegâne:** *Biricik, tek, eşsiz.*
Fenn-i süḫande ḥüsn-i edāda **yegānedür**
Gerçek sözi egerçi ḥasūde yalan gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 69). [yegānedür, -dür ]*

**yegâne:** *Biricik, eşsiz'anlamında sıfat.*
**Yegāne** fāris-i eblaḳ-süvār-ı māḥbūbı
Ki oldı ġāşiyedārı cenāb-ı Cebrāʾīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 65). [yegāne, ]*
**Yegāne** ḫvāce-i dānā-yı mekteb-i maʿnā
ʿUṭārid ola ḫacil ḫāme-i beyānından
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 17). [yegāne, ]*

**yegâne:** *Biricik, eşsiz'anlamında sıfat .*
Yegāne fāris-i devrān ki ṣubḥgāh-ı şikār
Süvār olınca semend-i sebük-ʿinān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 81). [yegāne, ]*

Olmış o **yegāne** gülber-i ḳurb-ı şādef
Hem baḥr-ı tecellī-i Hudā hem ġavvāṣ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 14, Mısra 3). [yegāne, ]*
Ḳapūdān eyledi devletle Sulṭān Aḥmed-i Ṣāliṣ
Yegāne āṣaf-ı ṣānī vezīr-i kār-fermādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 10). [yegāne, ]*

**yehūd:** *Hz. Yakub'un oğlu Yahuda'nın soyundan gelenlere verilen isim, İsrailoğulları.*
Ser-fürū-bürde olup maḥkeme-i ʿadlinde Ḥükmine virdi rıżā gebr ü **yehūd** u tersā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 166). [yehūd, ]*

**yek:** *(Fars.) Tek, bir.*
Gökde yirde yiri **yeḳ** ḳaṭre-i sīmāb gibi
Düşmen-i şerʿini Ḥaḳ itmiş ezel bī-ser ü pā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 147). [yeḳ, ]*
Ḳalmaz teleñe ḫāli naḳdīne-i kemāli
Yek baḫşiş-i nevāli şād genc-i şāyegānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 30). [yek, ]*

**yek-dāne:** *Bir tane, eşi benzeri olmayan, eşsiz.*
Gevher-i genc-i ʿulūm-ı evvelin ü āḫirīn
Lücce-i taḥḳīḳde **yek-dāne** dürr-i şāḫvār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 30). [yek-dāne, ]*

**yekke-süvār-ı rüşdüñ:** *Olgun tek başına at süren.*
Eşheb-i fikrine ol **yekke-süvār-ı rüşdüñ**
Olmaya Edhem-i ṣad ʿaḳl-ı Arisṭo hem-pā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 29). [yekke-süvār-ı rüşdüñ, ]*

**yekketāz:** *Düşmana yalnız başına hücum etme.*
Ol şehsüvār-ı ġāzī dehrüñ o **yekketāzı**
İtdükce nīze-bāzī ḳanlar döker sinānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 59). [yekketāzı, ]*

**yekke-tāzān-ı sühanle:** *Şiirle düşmana tek başına saldıran yiğit.*
Merd-i meydān-ı hünerseñ esb-i ṭabʿuñla Naẕīm
**Yekke-tāzān-ı süḫanle** semt-i maʿnāda eş ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 14). [yekke-tāzān-ı süḫanle, ]*

**yekketāz-ı dāniş:** *Alimlerin tek başına yeteni.*
Ol yekketāz-ı dānişüñ ehl-i kemāl ü maʿrifet
Pāy-ı semend-i fażlına yüz sürmeġe üftādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 3). [yekketāz-ı dāniş, -üñ ]*

**yek-rengī-i muḥabbetle:** *Sevginin tek rengi.*
Bu ittiḥād u bu **yek-rengī-i muḥabbetle**
ʿAceb mi merdümek-i dīde olsa tevʾem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 15). [yek-rengī-i muḥabbetle, --le-le ]*

**yeksān:** *Aynı seviyede, düz; bir, eşit, aynı; sürekli.*
Rind-i dürd-aşām derdt-i ʿaşḳa **yeksāndur** müdām
Bezm-i nūşānūş-ı ʿişret meclis-i taşvīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 7). [yeksāndur, -dur ]*
Reşk o dervişe ki **yeksāndur** aña
Dergeh-i mīr ü serāperde-i şāḫ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 59). [yeksāndur, -dur ]*

**yeksān:** *Aynı seviyede olmak.*
Cem-i devrān ile **yeksān** ider bir kāse-i ser-şār
Eġer ednādan ednādur eġer aʿlādan aʿlādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 5). [yeksān, ]*
**Yeksān** naẕār it mertebe-i evc ü ḥażīże
Ne ʿizzet şād ne zilletle ile ḥazīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 5). [yeksān, ]*
Kākülüñ sevdāsıdur zencīre-cünbān olduġum
Ḳāmetüñ ġavġāsıdur ḫāk ile **yeksān** olduġum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 2). [yeksān, ]*

**yeksān:** *Aynı düzeyde olmak, neredeyse bir bütün olmak.*
İtme naḫl-i keremüñden beni bir laḥẓa cüdā
Sāye-veş ister iseñ ḫāk ile **yeksān** eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 4, Mısra 8). [yeksān, ]*
Şām-ı iftārı meşerret-baḫş-ı cān-ı rūze-dār
Ṣubḥ-ı imsāḳinde hep ins ü melek **yeksān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 4). [yeksān, ]*

**yeksān olur:** *Bir, eşit, aynı seviyede olmak.*
**Yeksān olur** ḥużūr-ı İlāhīde ʿāḳıbet
İster gedā-yı dehr ü gerek şāḫ-zāde ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 7). [yeksān olur, -ur ]*

**yektā:** *Tek, eşsiz, benzersiz.*
Ġam-ı muḥabbet-i cānāne tende **yektādur**
Māḥāll-i şübhe degül cān bedende yektādun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 1). [yektādur, -dur ]*
Duyurmasa nola zaḫm-ı ḫadeng-i dil-dūzın ebrūvān-ı kemān-keş o fende **yektādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 4). [yektādur, -dur ]*
Niḥāl-i ḳaddini Ṭūbāya eylemem teşbīh
Egerçi dirler o naḫl-i bülende **yektādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 6). [yektādur, -dur ]*
Henüz dīde-i eyyām görmedi miṣlin
Cenāb-ı Veys-i Ḳaren kim Yemende **yektādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 8). [yektādur, -dur ]*
Şeb-i viṣāl bir olsaḳ ʿaceb midür ikimuz
O sīm-ten niçe bir pīrehende **yektādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 10). [yektādur, -dur ]*
Naẓīri ʿaksidür āyīne-i tekellümde
Zebān-ı ṭūṭī-i ṭabʿum süḫande **yektādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 12). [yektādur, -dur ]*
Nücūm içinde döner māh-ı ʿālem-efrūza
Naẓīm ḥaḳ bu ki her encümende **yektādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 14). [yektādur, -dur ]*
Ẕekāda eẕkiyā-yı dehrden mümtaz ü müsteṣnā
Sehāda eshiyā-yı ʿaṣrdan bī-miṣl ü **yektādur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 8). [yektādur, -dur ]*

**yektā:** *Tek, eşsiz, benzersiz.*
Ġam-ı muḥabbet-i cānāne tende yektādur
Māḥāll-i şübhe degül cān bedende **yektādun** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 1). [yektādun, -du, -n ]*

**yektā:** *Tek.*
Biri ṣıdḳ ile biri ʿadl ile bī-hemtādur
Biri ḥilm ile biri ʿilm ile ferd ü **yektā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 214). [yektā, ]*
Çarḫ-ı saʿādet üzre **yektā** meh-i ciḫān-tāb
Burc-ı şerefde rāḫşān ḥūrşīd-i ʿālem-ārā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 3). [yektā, ]*

**yektā:** *Tek, bir tane, eşi ve benzeri olmayan.*
O **yektā** ʿālem-ārā şeh-süvār-ı mülk-i lāhūtuñ
Felek çevgān-ı fermānında bir gūy-ı zeberceddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 15). [yektā, ]*
Tārīḫi düşdi **yektā** ẕātı gibi Naẓīma
Rum ili mesnedinde ʿĀrif Efendi bāḳī (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 13). [yektā, ]*

**yekūn:** *Bütün, hep, toplam.*
Dem-i muḥāsebe kilk-i şefāʿat ü ʿafvüñ
Yekūn muḥālli meġer cürmüm eyleye tenzīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 132). [yekūn, ]*

**yekūn olmaz:** *Toplanmak.*
Şaḥne olsañ düzd ü medyūnı ḳalursuñ farḳdan
Düzd ü medyūnuñ **yekūn olmaz** huşūş-ı defteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 86). [yekūn olmaz, -maz ]*

**yel:** *Bir işin, bir şeyin, birinin peşinde koşmak, koşturmak.*
Hevā-yı ʿaşḳa düşüp ʿaḳlum oldı āvāre
Hayāl-i yāre **yeler** ḳāṣıd-ı nigāh gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 12). [yeler, -er ]*

**yelken:** *Açmak ile birlikte yelken açmak: hazırlanıp yola çıkmak, hareket etmek.*
Sāgar-ı meyde ḳıyās itme görüp şekl-i ḥabāb
**Yelkeni** zevraḳ-ı cām-ı ṭarabıñ ṣuda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 4). [yelkeni, -i ]*

**yem:** *Deniz.*
Naẕīm ol sīm-ten māḥbūbı deryā māliki ṣandum
Dağıtmış kākülin ʿüryān görince **yem** kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 14). [yem, ]*
Ṭab'-ı gencīne-i mürüvvet u cūd
Keff-i dest-i mekārimi **yemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 66). [yemdür, -dür ]*
Dil-i deryā-niṣārı mekrümetde **yemden** eṣhā-ter
Kef-ī gencīne-baḫşı ʿāṭıfetde kāndan ecveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 37). [yemden, -den ]*
Zer-niṣān-ı mekrümet gevher-feşān-ı ʿāṭıfet
Ṭabʿ-ı desti kān ile **yem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 50). [yem, ]*
Cūybār-ı ʿizzetinden heft **yem** kem-ḳaṭre āb
Sebzezār-ı rifʿatinden çarḫ-ı aḫżar berg-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 33). [yem, ]*

**yem:** *Deniz.*
Āha rūḫṣat virmeyelden hāṭırum āsūdedür
Bād taḥrīk itmese **yemde** sükūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 4). [yemde, -de ]*
Baḳup dendānına ḥayretde ḳaldı dīde-i giryān
Ṣādef dürr-i yetime açdı gūyā **yemde** āġuşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 6). [yemde, -de ]*

**yem:** *Deniz.*
Gösterdi üstüḫvān-ı tenüm tündbād-ı āh
İtdüm ḫurūş mevc-i demādemle **yem** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 6). [yem, ]*

**yemān:** *Yaman, kötü, fena.*
Ḥükmin virürse ḥāl-i lebi yaḫşi añlamam
Ola Naẕīm ḥāl-i Süheyl-i Yemen **yemān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 10). [yemān, ]*

**yemen:** *Arap yarımadasının güneybatısındaki ülkenin adı.*
Henüz dīde-i eyyām görmedi miṣlin
Cenāb-ı Veys-i Ḳaren kim **Yemende** yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 8). [yemende, -de ]*

**yem-i cūduñ:** *Cömertlik denizi.*
Cān-ı ʿaṭşāna ol **yem-i cūduñ**
Lūle-i her benānı maḳsemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 41). [yem-i cūduñ, -uñ ]*

**yem-i dil:** *Gönül denizi.*
Nesīm-i şevḳ ile cūş u ḫurūş idüp **yem-i dil**
Kemine ḳaṭre iken lücce-rīz olur nem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 3). [yem-i dil, ]*

**yem-i ḥüsn-i yār:** *Sevgilinin güzellik denizi.*
Gösterdi fülk-i hūşe **yem-i ḥüsn-i yār** mevc
Ebrūlarıyla ḫaṭṭ-ı lebi oldı çār-mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 1). [yem-i ḥüsn-i yār, ]*

**yem-i ḥüsninde:** *Güzellik denizinde.*
Göñül görüp **yem-i ḥüsninde** mevc-i çīn-i cebīn
ebrūvānı nigūnsār iki sefīne gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 13). [yem-i ḥüsninde, -in, -de ]*

**yem-i iḳbāl ü iclāl:** *Büyüklük ve talih denizi.*
O deryā-yı nevālüñ ol yem-i iḳbāl ü iclālüñ
Ṣadef-keştī vücūd-ı bī-naẕīri dürr-i yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 13). [yem-i iḳbāl ü iclāl, -üñ ]*

**yem-i ʿirfān-niṣār:** *Irfan saçan deniz.*
ʿĀlim-i ʿilm ü ḥikem kevn ü mekān-ı

maġfiret
Ḳulzüm-i zehḫār-ı esrarı u **yem-i ʿirfān-niṣār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 32). [yem-i ʿirfān-niṣār, ]*

**yem-i jerf:** *Derin deniz.*
Cuşa geldükce o deryā-yı şeref
Nem degül cūdı yanında **yem-i Jerf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 18). [yem-i jerf, ]*

**yem-i luṭf:** *Lütuf denizi.*
Muḥīt-i cūd **yem-i luṭf** u ḳulzüm-i iḥsān
Eyā keremle iden ġarḳ-ı şerm ʿummānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 1). [yem-i luṭf, ]*

**yem-i pür-cūş iken:** *Deniz gibi coşkulu iken.*
Nageḫān bir belāya dūş oldum
**Yem-i pür-cūş iken** ḫamūş oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 66). [yem-i pür-cūş iken, ]*

**yem-i siyāh:** *Siyah yem gibi.*
Düşince ʿārıża zülfi çīn çīn oldı
Döküldi Baḥr-ı Sefîde **Yem-i Siyāh** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 10). [yem-i siyāh, ]*

**yem-ı ṭūfān-zā:** *Tufan doğuran deniz.*
Noḳṭa-i kilk-i siyūhumda ʿaceb ḥālet var
Ṣūreta ḳaṭre vü maʿnīde **yem-ı ṭūfān-zā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 60). [yem-ı ṭūfān-zā, ]*

**yem-i ʿummān:** *Engin deniz. büyük deniz.*
Cūy-ı sirişk-i dīde firāvān olup gider
Cūş u ḫurūşla **yem-i ʿummān** olup gider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 24, Mısra 2). [yem-i ʿummān, ]*

**yemīn:** *Yemin etmek, and içmek.*
Bir būse luṭfına ḳasem itmişdi virmedi
Olsun hele ḫaṭṭ-āver o şūḫı **yemīn** ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 12). [yemīn, ]*

**yemīn:** *Sağ taraf.*
Yemīninde yesārında müretteb leşker-i īslām
Nola olsa ġuẕāta rāh-ber tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 5). [yemīninde, -i, -n, -de ]*

**yemm:** *Deniz.*
Tünd-bād-ı ʿaşḳ-ı ʿālem-gīrinün teʾsīridür
Ḥāḳde bīm-i tezelzül **yemmde** mevc-i ıżṭırāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 8). [yemmde, --de ]*
Dil-i ṣāfı güher-i cūd ile kāndan ecved
Dest-i pāki kerem ü luṭf ile **yemmden** eşhā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 132). [yemmden, -den ]*

**yemm-i maʿnā:** *Mana Denizi.*
Tertībiñ süṭūr-ı ṣafḥasın seyr eyle
Emvāc-ı beyān ile **yemm-i maʿnā**dur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 93, Mısra 4). [yemm-i maʿnā, -dur ]*

**yem-zede:** *Yeme bağımlı.*
Mevce-i şūr ü şeġaf itse nola ser-geşte
Sāḳin-i zevraḳ-ı deryā-yı cünün **yem-zededür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 10). [yem-zededür, --dür ]*

**yenā:** *Yenmek, alt etmek.*
ʿAceba li'l-muḥibbi keyfe **yenām**
Gözümüñ yaşına nigāh eyle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 261). [yenām, -m ]*

**yenābīʿ-i kemāl:** *Olgunluk çeşmesi.*
ʿAynü'l-hikem-i dilden **yenābīʿ-i kemāl**
Ser-çeşme-i feyż-i lā-yezāl-i Feyyāż *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 15, Mısra 3). [yenābīʿ-i kemāl, ]*

**yer:** *Durum, konum, vaziyet.*
Yoḳ **yerlere** ʿömrüm oldı eyvāh telef
Ey dil ḳo beni baña ki derdüm yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 3). [yerlere, -ler, -e ]*

**yer:** *Alan, bölge.*
O serv-i nāzı büyütdüm zemīn-i sīnemde
ʿAceb midür **yerini** sevse bir nihāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 4). [yerini, -i, -n, -i ]*

**yer:** *Bulunulan alan , mekan.*
Dildāre Göñül derd-i derūn defterin açdı
Destān-ı ġamuñ girye virür bir **yerin** açdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 2). [yerin, -i, -n ]*

**yer:** *Mekan; durum; değer, kıymet.*
Yārün baña her vechle ḥüsn-i naẕārı var
Ḳalbiñde yer itsem nola ḳalbümde **yeri** var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 2). [yeri, -i ]*

**yer:** *Bulunduğu yer, alan.*
ʿAllāme-i zemāne ki ṣaff-ı niʿāl olur
Gelse ḥużur-ı dānişine Bū ʿAlī **yeri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 32). [yeri, -i ]*
Itmişdi ʿadū zamānla çoḳ **yeri** ġaṣb
Oldı yine rāyet ẓafer-i ʿavnle naṣib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 1). [yeri, -i ]*

**yer:** *Bir kimsenin bulunduğu makam, mevki.*
Bir ayaġ üzre ʿarż idüp hünerin
Ṭutamaz kimseler ciḫānda **yerin** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 8). [yerin, -i, -n ]*

**yer:** *Bulunulan yer, mekan.*
Yārüñ ḫayāl-i ḫāline çün merdüm-i düçeşm
ʿĀṣıḳ Naẕīm dīde-i cānında **yer** virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 18). [yer, ]*
Āteş-i dilden yine bir **yer** çerāġān eyledüm
Lālezār itdi tenüm dāġ-ı firāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 3). [yer, ]*

**yer:** *Mevki, mekan, mahal. Önem, değer.*
Yārün baña her vechle ḥüsn-i naẕārı var
Ḳalbiñde **yer** itsem nola ḳalbümde yeri var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 2). [yer, ]*

**yer:** *Bulunulan mahal, yer, mekân, mevki.*
Yüzüm sürüp yiridür ben de ber-murād olsam
bārgāh benüm de ḳul olduġum **yerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 148). [yerdür, -dür ]*

**yer yer:** *Zaman zaman.*
Dil-i pür-ʿuḳdedür ālām-ı devr-i rūzgārından
Ḥabāb-ı mey ki **yer yer** sāġar-ı mīnāda peydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 10). [yer yer, ]*
Olmaz nigāh kesret-i neẕẕāreden saña
Yer yer hücūm-ı dīde-i çālāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 12). [yer yer, ]*
İhrāḳ-ı āh şehri idüp deşt-i āteşīn
Yaḳdı ḥaşīr başına **yer yer** mināreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 4). [yer yer, ]*
Teʾsīr-i sūz-ı ʿaşḳla ẓann itme eşk-i germ
Yer yer döküldi dīde-i terden şerāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 14). [yer yer, ]*
Degül **yer yer** ḥabāb-ı āb ey dil sūz-ı ṭabʿından
Leb-i cū heybet -i dīdār ile tebḫāledār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 13). [yer yer, ]*
Bir ḥamlede o saf-der çarḫ-ı felekde eyler
Rūzı şikeste **yer yer** zencīr-i kehkeşānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 62). [yer yer, ]*
Zerrin rikābı **yer yer** fülk-i ẓaferde lenger
Her bir livā-yı pür-zer bir gūne bād-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 121). [yer yer, ]*
Ehl-i firāre **yer yer** Tātār Hanı gönder
Görsün o ḳavm-i ebter yaḫşı ile yamanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 141). [yer yer, ]*

**yeʾs:** *Ümitsizlik, fütûr, kunût.*
Dest-i miʿmār-ı ḥıfẓ ı itmededür
Yeʾsi vīrān ümīdi ābādān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 76). [yeʾsi, -i ]*
Havf ile recāda eyleme ser-gerdān
Ey hicr ü viṣāli ʿāşıka **yeʾs** ü ümīd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 82, Mısra 4). [yeʾs, ]*

**yesār:** *Sol taraf.*
Yemīninde **yesārında** müretteb leşker-i

īslām
Nola olsa ġuẕāta rāh-ber tūġ-ı şehenşāḫī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 5). [yesārında, -ı , -n, -da ]*

**yesār u der-yemīn:** *Sol tarafı sağ tarafa katmak/atmak.*
Cismini rūḫ-ı muṣavver eylemiş cān-āferīn
Ravża-i cennet-ḥarīm-i cāhına ferrāş olup
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 69). [yesār u der-yemīn, -in ]*

**yeter:** *Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak.*
Dembedem cūy-ı fenādan güẕerān eylemeġe
Pīl-i şemşīri **yeter** münhal-i cān-ı aʿdā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 198). [yeter, ]*

**yeter:** *"Artık kâfî , son bulsun!"*
Mihr-i feyżinden **yeter** bir kerre iki ʿāleme
Aña tālib ẕerre gibi gerçi bī-pāyān u ḥad
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 35). [yeter, ]*

**yetim:** *Öksüz, anasız, babasız kalmış sabi.*
Hayli demlerdür ki ḳan aġlar ḫayālüñden cüdā
Ḥasret-i ḥālüñle düşdi ṭıfl-ı eşk-i ter **yetīm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 4). [yetīm, ]*
Ḳaṭre-i nīsān ṣādefde dürr-i nā-yāb olsa da
Bilmez āġūş-ı pederle dāmen-i māder **yetīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 6). [yetīm, ]*
Mihr ü meh gibi felekde kevkebi saʿd olsa da
Yıldızı düşkün olur ister ġarīb ister **yetīm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 10). [yetīm, ]*

**yetim:** *Anası veya babası ölmüş.*
Muʿteberdür pīş-i erbāb-ı naẕārda her **yetīm**
Hākde ḳalmaz ne deñli alsa da gevher **yetīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 1). [yetīm, ]*
Muʿteberdür pīş-i erbāb-ı naẕārda her **yetīm**
Hākde ḳalmaz ne deñli alsa da gevher **yetīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 2). [yetīm, ]*
Berḳ-ı cān-teʿsīrdür sūz-ı derūnından ḥaẕer
Kül ider eczā-yı kevni nāle itse ger **yetīm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 8). [yetīm, ]*
Eşk-i çeşminden ṣaḳın rāḥm eyle rūy-ı zerdine
Ġarḳ-ı āb-ı dīdedür mānend-i nīlüfer **yetīm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 12). [yetīm, ]*
Böyle ṭutmazdı el üzre anı pīr-i mey-furūş
Olmasaydı Cem zamānından beri sāġar **yetīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 14). [yetīm, ]*
Zāde-i ṭabʿ-ı Naẕīmi açdı zer-beft-i süḫan
Buldı ḥaḳḳā câme-i zībā giyüp zīver **yetīm**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 16). [yetīm, ]*
Çeşm ü dilümde ʿaks-i rūḫuñdur Hudā ʿAlīm
Ey dürr-i şāḫvar hem itdüñ beni **yetim**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [yetim, ]*

**yetiş-:** *Ulaşmak, ermek, varmak, vasıl olmak.*
Ser-menzil-i ḳabūle **yetişmezdi** olmasa
Her demde tāżiyāne-i teʾşīr-i medd-i āh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 3). [yetişmezdi, -mez, -di, - ]*

**yetiş-:** *Ulaşmak, erişmek.*
Ey gül-ʿiẕār u ġonce-fem ü lāle-ḫad **yetiş**
Oldum zebūn-ı pister-i hicrüñ meded **yetiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 1). [yetiş, ]*

**yetiş-:** *Yardım dilemek.*
Ey gül-ʿiẕār u ġonce-fem ü lāle-ḫad **yetiş**
Oldum zebūn-ı pister-i hicrüñ meded **yetiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 2). [yetiş, ]*
Feryādı çıḳmadan göge pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ
Reftār-ı naz ile **yetiş** ey serv-ḳad **yetiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 4). [yetiş, ]*
Feryādı çıḳmadan göge pāmāl-i ʿaşḳ uñuñ
Reftār-ı naz ile **yetiş** ey serv-ḳad **yetiş**

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 4). [yetiş, ]*
Ḳaldı miyān-ı redd ü ḳabūlüñde fülk-i dil
Girdāba çekmeden anı bu cezr ü med **yetiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 6). [yetiş, ]*
Yeʾcūc-i ġam ṣafā-yı viṣālüñle defʿolur
Mā-beynümüzde hicr ile çekdürme sed **yetiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 8). [yetiş, ]*
Cān-ber-leb olmadan göreyüm bir nefes seni
Ey vech-i pāki āyine-i bî-nemed **yetiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 10). [yetiş, ]*
Ser-menzil-i murāda yüri himmet ile var
Eyler şuḥūr her ne ise nīk ü bed **yetiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 12). [yetiş, ]*
Sönsün Naẓīmüñ āteşi āb-ı viṣālle
Yansun dil-i raḳībde nār-ı ḥased **yetiş**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 14). [yetiş, ]*

**yi-:** *Ağızda çiğneyerek yutmak .*

**Yimez** içmez üstüḫvānı görinür
Başını açup vücūdın bürinür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 3). [yimez, -mez ]*

**yi-:** *Ağızda çiğneyerek yutmak, yemek.*
Yir içerken anuñla şām u seḥer
Baña dirken peder ben aña püser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 137). [yir, -r ]*

**yidi:** *Yedi'sayı sıfatı.*
Nedür vefḳ olur o kim şekl-i müseddes
**Yidi** ḫāne ṣayār ammā ki herkes *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 2). [yidi, ]*
Egerçi ṣūreta ber-vefḳ-ı ẓāḫir
**Yidi** gencine üzre ḥükmi nāẓır *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 4). [yidi, ]*
İçinde çar ʿunṣurdan üçü var
**Yidi** gencüñ türāb ü āb ile nār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 10). [yidi, ]*

**yidi iḳlīme:** *Yedi iklim , bütün dünya.*
Nola ẓıll-ı ẓalīlinde ciḫān āsūde-ḥāl olsa
**Yidi iḳlīme** ṣalmış sāye her tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 20). [yidi iḳlīme, -e ]*

**yidügin:** *Yediğini.*
Nedür ol ejdehā-yı merdüm-ḫvār
**Yidügin** cümle ḳayy ider tekrār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 2). [yidügin, ]*

**yıḳ-:** *Bozmak, tahrip etmek.*
Hvābe başdurdı **yıḳup** mestān-ı bezmi zūr-ı mey
Didesi bīdār olan bir yāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 9). [yıḳup, -up ]*
Mülk-i dil-i Naẓīmi nola **yıḳsa** cevr-i yār
Sulṭānı şehrüñ olmasa ʿādil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 13). [yıḳsa, -sa ]*

**yıḳ-:** *Bozmak, dağıtmak, viran etmek.*
Yaḳdı **yıḳdı** mülk-i ʿaḳlı leşker-i teshīrle
Ḥüsn-i ʿālem-sūz-ı dilber ʿaşḳ-ı ʿālem-gīrle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 1). [yıḳdı, -dı ]*
ʿIrż-ı ʿadūyı **yıḳdı** zūr-ı neberdi şıḳdı
Çarḫ-ı berīne çıkdı feryād-ı el-amānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 95). [yıḳdı, -dı ]*
Ṣādme-i āhı ʿālemi **yıḳdı**
Nālesi çāk feleklere çıḳdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 175). [yıḳdı, -dı ]*

**yıḳ-:** *Bozmak, tahrip etmek , yıkımına yol açmak, mahvına sebep olmak, harap etmek, perişan etmek.*
**Yıḳdı** ber-i niḥāl-i bād-ı ecel
İtdi ḫāk-i fenāya müsṬaġraḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 1). [yıḳdı, -dı ]*

**yıḳ-:** *Bozmak, tahrip etmek.*
Anuñ ki dest-i sitemle zemāne-i bīdād
Binā-yı ḫāṭırını **yıḳdı** ben ḫārāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 6). [yıḳdı, -dı ]*

**yıḳ-:** *Bozmak , dağıtma.*
Keyf-i lebi ciḫānı **yıḳar** gelmedi daḫi
Meyḫāne-i melāḥate böyle şarāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 3).*

*[yıḳar, -ar ]*
Teʿşir-i ʿaşḳ kisve-i ʿaḳlı yaḳar **yıḳar**
Maʿmūre-i vücūduñı vīrān ider ʿadem
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 3). [yıḳar, -ar ]*

**yıḳıl-:** *Bir sebepten ötürü çökmek, viran olmak; perişan olmak, mahvolmak.*
**Yıḳılmaz** deġme şūḫ-ı bī-vefānuñ seng-i cevriyle
Zemīn-i dilde bünyād-ı vefā muḥkem temellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 3). [yıḳılmaz, -maz ]*

**yıḳıl-:** *Devrilmek, çökmek, dağılmak.*
Ābād olur Naẓīm ḫārābāta ʿazm iden
Ālem **yıḳılsa** mey-gede maʿmūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 26). [yıḳılsa, -sa ]*

**yıḳıl-:** *(Kişi için) direnme ve dayanma gücünü yitirmek; devrilmek; yığılmak.*
ʿĀlem oldı **yıḳılup** mey-gede āsūde henüz
Yine mestānelerüñ serleri zānūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 1). [yıḳılup, -up ]*

**yılda:** *Her yıl.*
Bir ḫande ider **yılda** diyü şāḫid-i gül
Dāʾim aña feryād idüp aġlar bülbül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 113, Mısra 1). [yılda, ]*

**yıldız:** *Baht, şans, talih.*
Mihr ü meh gibi felekde kevkebi saʿd olsa da
**Yıldız**ı düşkün olur ister ġarīb ister yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 10). [yıldızı, -ı ]*

**yıldızı:** *Yıldız gibi parlak damla.*
Nola māh-ı nev olsa aña ḳarīn
Dāʾimā oldı **yıldızı** Pervīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 10). [yıldızı, ]*

**yıldızı düşmiş:** *Gözden düşmek.*
Şerḥ-i vaṣfında lüġat-ı medḥine ḥayrān olup
Beste-dem bir **yıldızı düşmiş** gedādur Aḫterī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 154). [yıldızı düşmiş, -miş ]*

**yin-:** *Yemeğe elverişli olmak .*
Ol nedür kim yüz vaḳiyye ḳuvveti
Kendi gelmez yüz direm **yinmez** eti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 2). [yinmez, -mez ]*

**yine:** *Ancak.*
Nola Cem-meşrebān-ı bezm-i ʿişret kec-külāh olsa
**Yine** cām-ı meyüñ sāḳī-i meclis aldı ser-pūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 10). [yine, ]*

**yine:** *Buna rağmen.*
Ne ḳadar bezl ü niṣār itse **yine** eksilmez
ʿĀşıka eşk-i dü-çeşm-i teri sermāye gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 7). [yine, ]*

**yine:** *Bir daha, tekrar"anlamlarında zarf.*
Rūzgār **yine** düşürmiş bād-bānı ber-hevā
Fülk-i cismin ḳullanūr hemvāre bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 5). [yine, ]*
Rūyında āhum eyledi pür-piç o kāküli
Deryāda ẓāḫir itdi **yine** rūzgār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 6). [yine, ]*
ʿAlem **yine** buldı şeref hem ʿıyd ü hem nevrūzdur
Dehr oldı pür-şūr-ı şeġaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 1). [yine, ]*
Deyr-i muḥabbetüñ **yine** rāhi küşādedür
Gāhī ḳapansa mey-gede gāhī küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 1). [yine, ]*
Bu deñli göz yaşın aldı ṭaḳıldı ġayre **yine**
Gülüñ ḫacāleti şimdi berāy-ı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 7). [yine, ]*
Haṭ-ber-āverde görüp dilberi mātem-zededür
ʿĀşıḳuñ baḫt-ı siyāhı **yine** berhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 2). [yine, ]*
Muʿaṭṭar eyledi bād-ı nesīm-i şubḥ-ı viṣāl
Meşām-ı cān **yine** lebrīz-i būy-ı Aḥmeddür

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 4). [yine, ]*
Serümde suziş-i ʿaşḳı dilümde ṣad teşvir
Ṭaraf ṭaraf **yine** hep hāy u hūy-ı Aḥmeddür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 12). [yine, ]*
Perī-peykeri aldum **yine** aġūşa bu şeb
Götürüp dāʾire-i daʿvete teshīr itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 17). [yine, ]*
Cism-i pür-dāġa **yine** yaḳdum serāpā tāze dāġ
ʿAşḳ giydürdi baña ḳaftan ḳaftan üstine
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 144, Mısra 13). [yine, ]*
Dāġ dāġ üstine yaḳmış o perī sāʿidine
Gül içinde gül açılmış **yine** bir dāl üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 4). [yine, ]*
Olup nāz-ı girişme ġamze ʿişve ittifāḳ üzre
Yine ḳaṣd itdiler cān u dil-i pür-iştiyāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 2). [yine, ]*
İhyā-yı maʿānīde Naẓīmā **yine** sensin
Feyż-i dem-i cān-baḫş ile ehl-i süẖen içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 13). [yine, ]*
Ḥasret-i muy miyānuñla raḳīb-i bed-gū
Yine ʿuşşāḳa doḳınmış sözi ortaya gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 4). [yine, ]*
Yine geldi yirine bir bedene rūẖ gibi
Müjde-i raḥmet ile oldı meserret-baẖşā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 275). [yine, ]*
Hamdü li'llāh ẖvān-ı vaṣfından naṣīb aldum **yine**
Hāmemün hemvāre oldur secde-i şükrānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 35). [yine, ]*
Yazup sitayişini levḥ-i mihre katib-i çarẖ
Yine bu maṭlaʿ-ı sanī ile sena-gerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 14). [yine, ]*
Düşdi naẓārum cemāline ʿOsmānuñ
Açdum **yine** fāl muṣḥaf-ı ʿOsmāndan
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 121, Mısra 4). [yine, ]*
Dulunınca o māh-ı mihr-efrūz
Yine ḳan aġladı felekde şafaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 6). [yine, ]*

**yine:** *Bir daha, tekrar, her zaman olduğu gibi"anlamına gelen zarf.*
Yāre āyīnesini şundı dil-i zār **yine**
Varise ol şeh-i ẖūbāna gedālanmışdur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 13). [yine, ]*
Yine bir nev-niḥāl-i bāġ-ı ʿişve virdi şeftālū
Yitişdi mīve-i naẖl-i viṣāl nev-resān ḳopdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 3). [yine, ]*

**yine:** *Ayrıca, bundan başka"anlamlarında kullanılan zarf.*
Ḥasret-i çeşm-i teri yāre **yine** şerḥ idemem
Her müjem olsa da bir ẖāme-i taḥrīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 7). [yine, ]*
Lücce-meşrebdür bulınmaz ʿārif-i rûşen-derûn
Ḥarf-i ṭaʿn-ı ʿāyb-cu tekdīr iderken **yine** ṣāf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 90, Mısra 8). [yine, ]*
Āteş-i dilden **yine** bir yer çerāġān eyledüm
Lālezār itdi tenüm dāġ-ı firāḳı Aḥmedüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 3). [yine, ]*
Tuḥfe-i naẓmın **yine** ol şaha ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 39). [yine, ]*

**yine:** *Bir daha, tekrar"anlamlarında kullanılan zarf.*
Yine bir Leylī-i devrānuñ olup Mecnūnı
Oldı zencīr-i cünün zülf-i girih-ġīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 3). [yine, ]*
Bir şeh-i ḥüsnüñ olup bend-i ser-i fitrāki
Ṣayd-gāh oldı **yine** vādī-i naẖcīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 12). [yine, ]*
Yāri yād itsem nola düşdüm diyār-ı gurbete
Āşinānuñ ḳadrini bilmes **yine** illā ġarīb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 4). [yine, ]*

Derūn-ı ġonce ki feyż-āşinā-yı şebnemdür
Şükūfeler **yine** ġarḳ-ı ʿaṭā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 34, Mısra 2). [yine, ]*
Bisāṭ-ı sīnede bir mühre-bāzdur dil-i zār
ʿAceb mi mühresini ġayb iderse **yine** bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 20). [yine, ]*
Memlū **yine** cevāḫiri dehre niṣār iken
Ṭabʿum ʿaceb ḫazīneye gencūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 17). [yine, ]*
Egerçi ḫāk-i niyāzuz o naḫl-i nâza velî
Raḳīb ile **yine** tīġ u kefenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 8). [yine, ]*
Görüp ḥālüm suʿāl eyle sezāvār-ı viṣāl eyle gel
Yine arż-ı cemāl eyle ey şūḫ-ı ciḫānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 12). [yine, ]*
Būse-i laʿl-i leb-i cānāndur
Yine ʿıyd oldı Naẓīme dil-ḫvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 137, Mısra 14). [yine, ]*
Yine o çeşm-i kebūda taḥammül itmeye dil
Ṭutarsa gökde melekler eġer beşer pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 5). [yine, ]*
Ḳatı çoḳ baġrı delik ʿāşıḳı var gerçi Naẓīm
Līk sensin gelen ammā **yine** ġırbāl üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 149, Mısra 14). [yine, ]*
Var ise mişli āyīnede ʿaksidür **yine**
Şekl-i beşerde ġayret-i ḥūr olmış ol perī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 7). [yine, ]*
Bezm-i meyde nāgeḫān bir hāy u hū ḳopdı **yine**
Lebleri yādıyla sāḳinüñ fesād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 13). [yine, ]*
Tā hilāl-i rūze bedr iken **yine** olup hilāl
Rūze-dār anuñ gözinden zāʾil ü pinḫān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 93). [yine, ]*
Itmişdi ʿadū zamānla çoḳ yeri ġaṣb
Oldı **yine** rāyet ẓafer-i ʿavnle naṣib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 2). [yine, ]*
Ḥasret-keş iken firāḳla dīde-i cān
ʿArż itdi **yine** ʿiẕār-ı pākin cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 128, Mısra 2). [yine, ]*
Ṣad şükr-i Hudā ki çāre-sāz oldı **yine**
Dārū-yı nevāziş-i veliyyü'n-niʿamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 3). [yine, ]*
Naẓīm-āsā didüm tārīḫ-i cāh-ı ʿizz ü iclālin
Yine Rāmī Efendi müjdeler hālā reʾīs oldı (1109) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 10). [yine, ]*

**yine:** *Bir daha, tekrar"anlamlarında zarf.*
Cebīn-i gül ki leṭāfet-nümā-yı şebnemdür
Şükūfeler **yine** hep cebhe-sā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 2). [yine, ]*
Āhū-yı Çīni düşürdüm **yine** dām-ı reşke
Nāfe-i ṭurre-i ʿānber-şikenüñ vaṣfında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 5). [yine, ]*

**yine:** *Bir daha , tekrar.*
**Yine** ṣaḥbā-yı vuṣlat nūş iderler
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 1). [yine, ]*

**yine:** *Buna rağmen"anlamında kullanılan zarf.*
Nedür ol sīm-ten maḥbūb-ı maṣlūb
**Yine** maṣlūb iken reftār ider ḫūb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 2). [yine, ]*

**yine:** *Bir daha, tekrar, gene"anlamlarında kullanılan zarf.*
Ẓuḥūr itmiş kühen meyḫānelerde tāze şākīler
**Yine** kūy-ı ḫarābāt ey dil-i vīrāne şenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 10). [yine, ]*

**yine:** *Ayrıca, aynı zamanda"anlamına gelir.*
Ṭabʿ-ı Naẓīm itdi **yine** yārān-ı ʿaṣruñ bezmine
Naẓm-ı dürer-bārın tuḥaf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 19). [yine, ]*
Sebeb ṣahbā iken būs-ı leb-i gül-fāmuña ṣākī
**Yine** keyfiyyetin inkār iden cām-ı Cemüñ

kimdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 20, Mısra 12). [yine, ]*
Cilvegehdür **yine** her tārı bir āşūbe Naẕīm
Ne ḳadar olsa da zülf-i siyehi dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 9). [yine, ]*
Oldı her saṭrı birer mevc bu raʿnā ġazelün
Lücce-i ṭabʿ-ı Naẕīmüñ **yine** seyr it cūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 18). [yine, ]*
Şuġl-i lemeʿāt-ı ġam iden ṭālib-i derdüñ
Destārı meh ü mihr gibi **yine** başında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 6). [yine, ]*
Benümle ʿahd -i vefāya ḥabīb el virdi
**Yine** ḥasedle telāş-ı raḳīb el virdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 165, Mısra 2). [yine, ]*
Ḥaşre dek levḥ-i ṣüḥūr ile sinīne terḳīm
Ḥamdüli'llāh ḳalemüm rıḳḳ-ı beyān üzre **yine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 92). [yine, ]*
Şāḫlar ṣalsa nola ḫayl-i çemenzār-ı süḫan
Baġ-ı medḥinde **yine** urdum ḳalem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 22). [yine, ]*
Dimiş ol ġuṣṣamendi şād ideyüm
**Yine** vaṣlumda ber-murād ideyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 192). [yine, ]*
Bu haberle o dilber-i ṭannāz
Eylemiş bendesin **yine** mümtāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 200). [yine, ]*
**Yine** mānend-i süveydā-yı derūn
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 1). [yine, ]*
Hāl-i aġyār tebāh oldı **yine**
Kārı hep nāle vü āh oldı **yine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 5). [yine, ]*
Hāl-i aġyār tebāh oldı **yine**
Kārı hep nāle vü āh oldı **yine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 6). [yine, ]*
Maẕhar-ı nūr-ı siyāh oldı **yine**
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 7). [yine, ]*
Dīde rūşen müjdeler āyīne-i devran **yine**
ʿĀleme ʿarż eyledi bir tāze şekl-i dil-peẕīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 5). [yine, ]*

**yine:** *Yeniden, bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.*
ʿAfv ü luṭfuñdur ʿusāt-ı ümmete ḥışn-ı ḥaşīn
Gülşen-i vaṣf-ı şıfātuñda **yine** cūşān olup *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 100). [yine, ]*

**yine:** *Bir daha, tekrar"anlamlarında kullanılan zarf.*
Aḥsente **yine** ṭabʿ-ı güher-bār-ı Naẕīme
Baḳ naẕmına bu sübḥa-i dürr-i ʿAdeni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 13). [yine, ]*
Mansūr-ı dār-ı zülfi geçer dil **yine** baʿīd
Meydān-ı ḥüsn-i yārda hāżır o dār u dūr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 7). [yine, ]*
ʿĀlem oldı yıḳılup mey-gede āsūde henüz
**Yine** mestānelerüñ serleri zānūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 2). [yine, ]*
Dergeh-i pīr-i muġān ḫāk ile yeksān oldı
**Yine** mey-ḫāreler ol ḫāke cebīn sūda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 6). [yine, ]*
Caña seni tenhā bulamam būs ü kenāre
Dünyā dükenirse **yine** ḥussād dükenmez *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 80, Mısra 6). [yine, ]*
Gülāb-efşān olup şebnem **yine** rūḫsār-ı ezḫārı
Uyanmış her şükūfe ḫābdan ṣubḥ-ı baḫār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 3). [yine, ]*
Leb-i cūda görüp ẓann eyledüm serv-i ser-āzādı
Yine bir ʿāşıḳ-ı dīdāre dilber der-kenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 6). [yine, ]*
Ṣabā ṣākī sebū ġonce müretteb meclis-i gülşen
**Yine** her gül birer zerrīn ḳadeḥle ʿāşīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 16). [yine, ]*
**Yine** bir iş çıḳarmış sūzen-i müjgānı Mecnūnuñ
Meġer ṣaḥrāda pāy-ı nāfe-i Leylī dikenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel*

*87, Mısra 3). [yine, ]*
Şerer-i āteş-i dil itdi eşer dildāre
Tīġ-ı āhı **yine** bir cevher-i teʾşīr itdüm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 12). [yine, ]*
**Yine** bir fitneyi tahrike ʿalāmet ancaḳ
ʿĀlem-i ḳaddini ẓann itme tehī dāmen-çīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 5). [yine, ]*
Ġamzesi tīġ-ı nigāhından emīn olmaz **yine**
İtse de ʿaks-i rūḫı dāru'l-emān āyīneyi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 3). [yine, ]*
Vaṣf-ı kūyuñda **yine** bir nev ġazel ṭarḥ eyleyüp
Şāḫum itdüm ʿarż-ı ḥāl-i dergeh-i devlet-medār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 149). [yine, ]*
Kalur sitāyişinüñ defteri **yine** mücmel
Olursa maḥşere dek saṭr-ı evveli tafṣīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 89). [yine, ]*
ʿĀlemi sırça-sarāy itdi **yine** şāḫ-ı şitā
Çekdi mīnādan başīṭ-i ḫāke bir naṭʿ-ı güzīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 3). [yine, ]*
Penbe-rīz oldı kemāninden **yine** ḥallācı dehr
Berf śundı ditredi cism-i yetīmān-ı ḫazīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 13). [yine, ]*
Menzile varup **yine** eylerdi bir demde rucūʿ
Menzilinden ḳopmadan esb-i ciḫān-gird-i nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 9). [yine, ]*
Şefḳatinden nā-ümīd olmam **yine** rūz-ı cezā
Gerçi kim sūʾ-i ʿamel ḥāl-i dilüm itdi tebāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 63). [yine, ]*
Sāʾili āzār iderler anı bilmezler mi kim
Her dil-āzāruñ **yine** āzār-ı dildür keyferi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 28). [yine, ]*
Derdüñi yañsañ **yine** dirler ḳabāḥat sendedür
Dāġlar yaḳsa enāruñ kendüdendür aḫkeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 41). [yine, ]*
Hamdü li'llāh ḫvān-ı vaṣfından naṣīb aldum **yine**
Hāmemün hemvāre oldur secde-i şükrānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 35). [yine, ]*
Tuḥfe-i naẓmın **yine** ol şaha ʿarż itdi Naẓīm
Nā-sezādur gerçi berk-i sebz-i dervişānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 39). [yine, ]*
Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde **yine**
Naʿt-ı vaṣfında o şāḫuñ at süren ferzānesi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 18, Mısra 27). [yine, ]*
Ḳırup geçürdi ʿadū-yı ʿānūdı şemşīri
**Yine** bu müjde-i nev-nuṣret-i mükerrerdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 10). [yine, ]*
Temām-ı ḍarbet-i kūpāli itdi ḫurd ü şikest
Sınuḳ ḳırıḳ **yine** ḥāl-i ʿadū mükedderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 126). [yine, ]*
Gerçi arż-ı kemāl ider evvel
**Yine** ammā ṣoñundadur seyrān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 210). [yine, ]*
**Yine** düşürdi hümā sāyesin ciḫān üzre
İlāhī ola hümāyun ciḫāniyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 1). [yine, ]*
Ṣalāḥ-ı ṣulḥ ile ıslāh-ı beyn idüp oldı
Ṭaraf ṭaraf **yine** ilçiler armaġan üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 78). [yine, ]*
Āhum ġam-ı zülfünle şerer-ḫīz-i düḫāndur
Bir toz ḳoparursa ötesi **yine** dumandur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 11, Mısra 2). [yine, ]*
**Yine** bir kār-ı ḫayra itdi niyyet
Temāmında diye bi'l-ḫayr temmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 3). [yine, ]*
ʿArż itdi **yine** ʿiẓār-ı pākin cānan
ʿAks eyleyeli cemāli ʿayniyle Naẓīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 227). [yine, ]*
Ah itmeġe ḳorḳarum ki aġyār işidür
Ancaḳ **yine** nālemi o dildār işidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 86, Mısra 2). [yine, ]*
Ḥażret-i Hān Muṣṭafā-yı dād-ger kim

eyledi
Bānī-i emri **yine** bir ʿāyn-ı rūḥ-efzā biñā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 2). [yine, ]*
Ṣaldı pertev **yine** bir mihr-i ciḫān-tāb-ı nevāl
Müjde ey kūşe-nişīnān şeb-i tārīk-i cānā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 5). [yine, ]*
Geçdi ṣadra **yine** bir dāver-i devrān-ı kemāl
Āsmān-pāye hümā-sāye hümāyun-sīmā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 7). [yine, ]*
Yitişdi berg ü bārı şāḫsār-ı ʿadl ü inṣāfuñ
Niḥāl-i maʿdeletden mīve-çīn oldı **yine** dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 10). [yine, ]*
Burc-ı şerefden eyledi bir neyyir-i rāḫşān ṭulūʿ
Āyīne-i devrān **yine** gösterdi şekl-i müstedir *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 4). [yine, ]*
Dürr-i dendānı olup ḥoḳḳa deḫānında bedīd
Gūş-vār oldı **yine** ʿāleme bu tāze ḫaber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 16). [yine, ]*
Virdi şeref bir ẕū-fünūn ṣadr-ı Stanbūla **yine**
Ḥālā efāżıl şevḳ ile tebrīkine āmādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 1). [yine, ]*
Ḥükmini taḳvīm-i şerʿüñ eyledi icrā **yine**
Vefḳ-ı ʿadli oldı ḥırz-ı bāzū-yı dīn ü düvel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 25). [yine, ]*
Meşhed-i fetvāda tekrar eyledi ʿarż-ı kemāl
Āftāba cilve-gāh oldı **yine** burc-ı ḥamel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 30). [yine, ]*
Ṣadr-ı fetvāya **yine** pīrāye virdi maḳdemi
Ṭūl-i ömr ile muʿammer ide Ḥayy-ı lem-yezel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 31). [yine, ]*
Miʿmār-ı ṭabʿ-ı kāmili ḥālā **yine** ṭarḥ eyledi
Çeşm-i beşer görmiş degül bir böyle bünyād-ı ʿaẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 3). [yine, ]*
Bānī-i ṭabʿ-ı kāmili bünyād idüp **yine**
Bir dil-güşā maḳām-ı laṭīf-i İrem-ḥarīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 11). [yine, ]*
**Yine** miʿmār-ı ṭabʿı eyledi bir nev-biñā ṭarḥın
Ki çarḫ-ı aṭlasa bām-ı refiʿinden düşer sāye *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 13). [yine, ]*
Yine teşrīf idince ṣādrınn ol māhdūm-ı ʿālī-ḳadr
Lebāleb şevḳ olup diller feraḥla sīneler doldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 47, Mısra 3). [yine, ]*

**yine:** *Ayrıca, aynı zamanda.*
Ehl-i niyāze gelmez açılmaz o ġonçe-leb
Sermest-i nāz iken **yine** mestūrdur henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 14). [yine, ]*
Göñlüm alduñ benüm efsun -ı dü-çeşmünle diyü
cefakārı Naẓīmā **yine** dil-gīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 20). [yine, ]*
Zinḫār Naẓīm itme naẓār ʿāybına ġayruñ
Sensin **yine** āyīnede zīrā ki naẓār-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 14). [yine, ]*
Ṣaçını añasınuñ yolar üşüp on duḫter
Ne ḳadar yolsalar ammā **yine** ol demde biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 10). [yine, ]*
Müşeffiʿ ṣāfiʿ evvel āḫir oldur
Odur bāṭın **yine** hem ẓāhir oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 36). [yine, ]*

**yine:** *Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.*
Bugün ṭıfl-ı dili virdüm **yine** bir ḫvāce-i ḥüsne
Naẓīm-āsa ʿaceb mi olmasam mehcūr mektebden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 130, Mısra 13). [yine, ]*
Rütbe-i ḳadrüni ancaḳ **yine** Āllah ʿĀlīm
Cāmiʿ-i şerʿüñe ey ḳıble-i ḥācāt-ı ümem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 101). [yine, ]*
Pençe-i Behmen ḳabā-yı sebz-i eşcārı **yine**
Pāre pāre itdi ne dāmen ḳodı ne āstīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra*

*37). [yine, ]*
ʿAndelīb-i ḫoş-neva oldı **yine** ṭabʿ-ı Naẓīm
Dinlesü ñ ol gül-ʿiẕār u ġonce-fem nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 13). [yine, ]*
Döndi dolāb-ı felek vefḳ-ı murād üzre henüz
Müjde ey dil **yine** ʿıyd eyledi ḫalḳ-ı dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 2). [yine, ]*
Oldı cārī **yine** mīzāb-ı çemenzār-ı neşāṭ
Müjde ey teşne-lebān-ı leben-i ʿıyş u ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 3). [yine, ]*
Mesned-i ʿadle **yine** virdi saʿādetle şeref
Bir felek-mertebe düstūr-ı sadāret-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 9). [yine, ]*
Gūş idüp teşrīfini tārīḫini didüm Naẓīm
Meclis-i fetvā **yine** Ṣādıḳ Efendiye maḥal (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 36). [yine, ]*
Geldi yirine cānı ḳużātuñ **yine** şimdi
Teşrīf idicek Ṣādr-ı Anaṭolıyı kendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 9). [yine, ]*
Görsem o gül-ʿiẕārı o ġonce-deḫānı ben
Peykān-ı çeşminüñ **yine** olsam nişānı ben *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 6). [yine, ]*

**yine:** *Ayrıca, aynı zamanda"anlamında zarf.*
Māt ola mansūbe-i leclāc-ı ḥayretde **yine**
Naʿt-ı vaṣfında o şāḫuñ at süren ferzānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 27). [yine, ]*
Yine bir kez cemālini göreyüm
Yüzümi ḫāk-i pāyine süreyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 21). [yine, ]*
Hamdülillāh vefḳ-ı maḳṣūd üzre devr itdi felek
Geldi açıldı **yine** baḫt-ı civān-ı çarḫ-ı pīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 13, Mısra 2). [yine, ]*

**yingi:** *Yenilmek*
Hande itseñ **yingidür** dirler gülerler aġlasañ
Sāḳit olsan ẕikr iderler saña bir ṣūretgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 39). [yingidür, -dür ]*

**yir:** *Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin.*
Saña īmān ile iḳrār ideli arż u semā
**Yir**de gökde didiler ins ü melek āmennā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 290). [yirde, -de ]*

**yir:** *Yer.*
Ḳalbüñde o yār **yir** ider ʿāşık iseñ
Ḳān-ı güher olmaz olmayan gevher-i ḳān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 124, Mısra 3). [yir, ]*

**yir:** *Yer, yurt, diyar.*
Cemʿ olup bir **yire** erbāb-ı süḫen tārīḫin
Eyledi her biri bir güne bu sūruñ īrād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 21). [yire, -e ]*

**yir:** *Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin, toprak.*
**Yir**den göge dek olsa Naẓīmā nola farḳı
Mâh-ı neviñ ebrūsı hilāliyle Ḥüseynüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 95, Mısra 13). [yirden, -den ]*
Bir āsitān ki çarḫ gibi cebhe-sāy olan
**Yirden** göge varınca ider rifʿat iktisāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 4). [yirden, -den ]*
Gerçi **yirden** çıḳar çiçek ammā
Hāke defn oldı ol çiçek ancaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 22, Mısra 7). [yirden, -den ]*

**yir:** *Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin; yeryüzü; dünya.*
Ṣaff-i niʿal ider **yirini** saʿd ü seyyidüñ
Yā Rab o ẕū-fünün ne ʿālī cenāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 31). [yirini, -i, -n, -i ]*
Bu hāk-dānden idüp ʿazm-i evc-i ʿilliyyīn
Hümā-yı rūḫi göge çıḳdı ḳalmadı **yirde** cesed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 10, Mısra 4). [yirde, -de ]*

**yir:** *Yer.*
Der-beste endūh u miḥen geçdi **yire**

beytü'l-ḥazen
Ġam sīnelerden ber- ṭaraf hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 3). [yire, -e ]*
**Yire** geçsün dilerüm bender-i kālā-yı vişāl
Māl-ı Ḳārūn elüne geçse de medyūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 11). [yire, -e ]*
Baġ-ı rūḫında zülfin idüp deste deste yār
Bir nice ṣaçlı sünbüli bir **yire** baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 10). [yire, -e ]*
Şerm-i cād u keremiyle **yire** geçdi Ḳārūn
Cüst ü cuy-ı ḥaremiyle göge çıḳdı ʿĪsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 183). [yire, -e ]*
Bir **yire** gelse iderler icrā
Ṣanʿatın biri birinden aʿlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 2, Mısra 7). [yire, -e ]*
Virmeġe sübḥa-i evṣāf-ı cemīlinde niẓām ʿlkd-ı lüʾlüʾ-veş olup bir **yire** cemʿ ehl-i hüner *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 18). [yire, -e ]*

**yir:** *Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin, toprak II Mekanı, varacağı yer.*
Gökde yirde **yiri** yeḳ ḳaṭre-i sīmāb gibi
Düşmen-i şerʿini Ḥaḳ itmiş ezel bī-ser ü pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 147). [yiri, -i ]*
İntiẓār üzre iken maḳdemine ḥasret ile
Oldı bir demde **yiri** mescid-i hāṣ-ı Aḳṣā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 232). [yiri, -i ]*
Ḳābe-ḳavseyne gelüp menzil-i ḳurb oldı **yiri**
Kelīmāt itdi bilā-vāsıṭa bī-ḥarf ü ṣadā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 265). [yiri, -i ]*

**yiri:** *Yerine*
Ġam-ḫāneme yār-ı nev-civānum geldi
Gūyā **yirine** Naẓīm cānum geldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 142, Mısra 2). [yirine, -+i, -+n, -+e ]*

**yir:** *Ayak basılan zemin.*
**Yirde** gökde kūy-veş ser-der-ḫam-ı çevgānıdur
Ḥükminüñ ins ü melek cinn ü peri vü dīv ü ded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 21). [yirde, -de ]*
Gökde **yirde** yiri yeḳ ḳaṭre-i sīmāb gibi
Düşmen-i şerʿini Ḥaḳ itmiş ezel bī-ser ü pā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 147). [yirde, -de ]*
Gökde sevr-i felek olup mużtarr
**Yirde** gāv-ı zemīn ola lerzān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 98). [yirde, -de ]*

**yir:** *Bulunulan mahal, yer, mekân, mevki.*
İtse āmāc-ı icābetde nola **yir** ey Naẓīm
Eyledüm tīr-i duʿā-yı devletin ben de revān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 15). [yir, ]*

**yir:** *Yer, makam.*
Geldi **yirine** cānı ḳużātuñ yine şimdi
Teşrīf idicek Ṣādr-ı Anaṭolıyı kendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 9). [yirine, -i, -n, -e ]*

**yir:** *Bir şeyin yapılabilmesi için uygun olan yer veya zaman.*
Olursa maẓẖār-ı ʿayn-ı ʿināyetüñ **yiridür**
Edā-yı midḥat-i ẕātuñda dilli defterdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 157). [yiridür, -i, -dür ]*

**yir:** *Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin.*
Haṭṭ-ı sebziyle leb-i cān -baḫşla ol māh-rū
**Yirde** gökde Ḫıżr u ʿİsā gibi āyā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 4). [yirde, -de ]*
Nāmını tesbīh idüp gökde melek **yirde** beşer
İtdiler evrādına żamm raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 93). [yirde, -de ]*
**Yirde** gökde o şeh-i bī-bedelüñ yoḳdur eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 9). [yirde, -de ]*
Vaḫīd-i ʿasr ki vaṣf-ı ṣıfātı elzemdür
Hemīşe **yirde** beşer gökde ḳudsiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra*

*20). [yirde, -de ]*

**yir:** *Yer, mesken.*
Nice şalınduġı Manşūr-ı ser-endāz-ı hüner
Ḳatı meydān-ı muḥabbetde **yirüm** dār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 8). [yirüm, -(ü)m ]*

**yir:** *Toprak, yer.*
Bağlansa zülfine o büt-i deyr-i ʿişretüñ
Zünnār nāmın anmaz idi **yir** hemen hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 6). [yir, ]*

**yir :** *Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin.*
Dirhem-i berḳ u nücūmuñ destine ġırbal olup
Ḥūrdesin dökdi **yire** ṣarraf-ı çarḫ-ı ḫurde-bīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 12). [yire, -e ]*
Pāre pāre kef niṣār oldı deḫānından **yire**
Berfdür ṣanma eṣerdi üştür-i çarḫ-ı berīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 23). [yire, -e ]*
Ṭop u tüfeng atıldı serler alup ṣatıldı
Gökler **yire** ḳatıldı ḥaşr oldı nāgeḫānī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 100). [yire, -e ]*
Eyvān-ı ser-bülendin seyr eyleyüp ʿaceb mi
Geçse **yire** ḥayādan ṭāḳ u revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 5, Mısra 10). [yire, -e ]*

**yir yir:** *Yer yer, taraf taraf.*
Olup **yir yir** çiçek zaḫmı nümāyān
Çiçeklendi ḳumāş-ı ḥüsn-i cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 21, Mısra 1). [yir yir, ]*

**yir yir:** *Yer yer, ara ara.*
**Yir yir** āvīze olan yaḫ-pāre ṣanma çekdiler
Haşmına ṣulṭān-ı dīnüñ cünd-i sermā tīġ-ı kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 43). [yir yir, ]*

**yirde gökde ḳalmadı:** *Yerde, gökte; hiç bir yerde olmama durumu.*
Ṣariʿ-i yektā ki ḥālā **yirde gökde ḳalmadı**
Olmaya ins ü melekde bende-i fermān-beri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 95). [yirde gökde ḳalmadı, -ma, -dı ]*

**yire geçdi:** *Yerle bir oldu , yere geçti.*
Ṣadme-i ḳahrı ile Hind ü ʿAcemde o şehüñ
Müminātıyla **yire geçdi** revāḳ-ı Kisrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 204). [yire geçdi, ]*

**yiridür:** *"Layıktır, uygundur, münasiptir" anlamında kullanılan bir söz.*
Dil-i pür-şūr senüñ ḳalbüñe girse **yiridür**
Kim ki kān-ı güher olmaz güher-i kān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 17). [yiridür, ]*
Yiridür cilvegeh-i ʿaks-i rūḫ-ı yār olsa
Çeşm-i cān ḫāne-i āyīne-i cānāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 9). [yiridür, ]*
Ol reşk-i peri dāʾire-i ʿavdetümüzde
Micmer gibi dönse **yiridür** ṣoḥbetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 4). [yiridür, ]*
Gülşen-i naʿt-ı şerifüñde bu şiʿr-i ter ile
Bülbül olsa **yiridür** cān-ı Naẓīm-i şeydā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 288). [yiridür, ]*
Yüzüm sürüp **yiridür** ben de ber-murād olsam
bārgāh benüm de ḳul olduġum yerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 147). [yiridür, ]*
ʿAks-i cemāline **yiridür** olsa cilvegāh
Ṭutdı maḳām şīşe-i çeşmümde ol peri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 11). [yiridür, ]*
Yiridür başma dīdeme ḳademüñ
Cilve-i nāzuña kumāş-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 301). [yiridür, ]*
Ol ḫvāce-i kāʾinātuñ olsa **yiridür**
Bazār-ı muḥabbetde cān-naḳdi kerev *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 26, Mısra 3). [yiridür, ]*
Olsa **yiridür** şehper-i ṭāvūs-ı saʿādet
Çārūbkeş-i bārgeh-i ḳadr-i bülendi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 44, Mısra 7). [yiridür, ]*

**yiridür:** *"Uygundur, münasiptir"anlamında bir söz.*
Olsam **yiridür** mülāzim-i hāk-derüñ
Lazım baña iltizām-ı bāb-ı keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 109, Mısra 3). [yiridür, ]*

**yirin:** *Bir şeyin veya bir kimsenin yerini almak üzere.*
Pest olurdı yanumda ḳadr-i Zuḫal
Bendeñe eyleseñ **yirin** iḥsān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 194). [yirin, ]*
Ḥaḳḳā bilür o derde **yirin** kürsī-i felek
Bir ehl-i dilde kim şeref-i intisāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 21). [yirin, ]*

**yirin-:** *Kederlenmek, üzülmek, mahzun olmak, tasalanmak.*
Şīrīnüm olursañ saña Ferhād **yirine**
Bir dāġ deleyim kim baña Ferhād **yirine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 2). [yirine, --e ]*

**yirine:** *Yerine.*
Ṭayy idüp ʿālemi bir demde gelür hem **yirine**
Murġ-ı fikrüm ki açar bāl ü perin bī-pervā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 53). [yirine, ]*

**yirine:** *Yerine.*
Gelsün āġūş-ı cāna cānānum
Yirine ʿavdet eylesün cānum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 24). [yirine, ]*

**yirine:** *Karşılığında, onun yerine.*
Şīrīnüm olursañ saña Ferhād **yirine**
Bir dāġ deleyim kim baña Ferhād **yirine** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 29, Mısra 1). [yirine, --i, --(n)e ]*

**yirine:** *Yerine.*
Ṣadrı teşrif idüp ol rūḥ-ı revān-ı ʿālem
Geldi cānı **yirine** ʿālemiyānuñ ḥaḳḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 52). [yirine, ]*

**yirine:** *Bulunduğu konuma.*
Yine geldi **yirine** bir bedene rūḫ gibi
Müjde-i raḥmet ile oldı meşerret-baḫşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 275). [yirine, ]*

**yit-:** *Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfî olmak.*
Güherin ḳadrin ider gerd-i yetīmi efzūn
Hāk-i meydān-ı tevāżuʿ **yiter** iksīr baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 16). [yiter, -(e)r ]*

**yit-:** *Yetişmek, gelmek.*
Ey dil nice bir düruġ u lāf eyleyelüm
Gel vaʿdemüze **yitir** ḫilāf eyleyelim. *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 52, Mısra 2). [yitir, -ĭr ]*

**yit-:** *Daha fazlasına gerek olmamak , kâfi gelmek.*
Nāz u ʿişve ḥüsn-i ʿālem-gīrine zīnet **yiter**
Ḳande ʿazm eylerse dilber ḫāne-i āyīnedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 3). [yiter, -er ]*

**yiter:** *Yeterli, kâfi.*
Bū ʿAlī gelse ider müşkilini luṭfen ʿarż
Nüsḫa-i cūdı **yiter** ʿāleme Kānun-ı Şifā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 38). [yiter, ]*

**yiter:** *Gereken kadar, ihtiyacı karşılayacak kadar olan, kafi.*
Humār-ālüd-ı hicrāne leb-i dilber **yiter** maʿcūn
Ne mey-ḫāne ne cām-ı Cem ne ṣaḥbā-yı raḥīḳ olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 125, Mısra 11). [yiter, ]*

**yiter:** *Artık tamam , kâfi.*
Yārüñ ṣafā-yı būs-ı kenarı **yiter** baña
Ne cām-ı Cem ne nuḳl-i mey-i işret isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 5). [yiter, ]*

**yiter:** *"Kâfi, artık dur, yeter artık!"*
Dīvānesiyüz **yiter** bize ṭavḳ-ı cünūn
Saḳīnüñ o sīm sāḳınuñ ḥālḫāli *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 141, Mısra 3). [yiter, ]*

**yiter:** *Kâfi.*
Vaṣf-ı ẕātuñda **yiter** bir noḳṭasın itseñ ḳabūl
Ṣāḫid-i güftāruma lā-büd ola ḫāl-i ʿiẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 129). [yiter, ]*
Biñ var ise günāhum ʿafvuñ **yiter** penāhum
Eyle ḳabūl ṣāḫum bu tāze armağanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 159). [yiter, ]*

**yiter:** *"Artık tamam, haydi!"*
Aġyāre **yiter** rūḫṣat-ı güftār didükce
Esrāruma māḥrem dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 5). [yiter, ]*
Tiġ ber-kef kec-küleh dāmānı naḫvet-der-miyān
Ceyb-i ṣabr-ı ʿāşıḳ-ı zārı **yiter** mestāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 16). [yiter, ]*
Ḥaẕer ṣad el-ḥaẕer gūy itdigüñ esrārı ifşādan
Yiter Ferḥād-ı ʿibret kūh-veş olmaz nifāḳ üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 150, Mısra 6). [yiter, ]*
Ṭurfa maʿcūndur bu naḳş-ı bed-sirişt ü bed-ʿacīn
Besdür ey ḫāme **yiter** ṭarḥ-ı maḳāl-i germ ü serd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 126). [yiter, ]*
Saña inṣāf virsün Allāhum
Garażuñ cevr ise **yiter** ṣāhum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 178). [yiter, ]*
Saña ẓālim dine baña maẓlūm
Yiter Aḥmed bu cevrle ḫārekāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 292). [yiter, ]*
Āh alma ki **yiter** rūy-ı terkeş gibidür
Teʾsīrde bed-duʿādan evvel yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 3). [yiter, ]*

**yiter:** *"Yeter artık!"*
Cevāhir-i süḫanum ey dil eyle zīver-i güş
**Yite**r bu ḳıṭʿa-i yāḳūt ehl iseñ temsīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 46). [yiter, ]*

**yiter:** *"Kâfi, artık dur, yeter artık!"*
Gerdūn **yiter** cevr eylesün sākī ḳadeḥ devr eylesün
Olmış sifāl ü yā necef hem ʿıyd ü hem nevrūzdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 13, Mısra 13). [yiter, --e, --r ]*
İksīr-i baḫtiyārī **yiter** kīmyā baña
Teʿsīri ne nüḫās ü ne zībaḳdan isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 3). [yiter, --e, --r ]*
Gül-i taḥḳīḳ pür itdi çemen-i sāmiʿamı
Dem-i cān-baḫşum o gülşende **yiter** bād-ı ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 74). [yiter, --e, --r ]*
Vire kālāsına pīrāye o zībā tamġa
Besdür ey ḫāme **yiter** eyleme taṭvīl-i kelām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 330). [yiter, --e, --r ]*
Besdür ey ḫāme **yiter** ṭaṭvīl-i güftār eyledüñ
Muḫtaṣar eyle kelāmuñ oldı maṭlūb iḫtişār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 175). [yiter, --e, --r ]*
Raṭb ü yābis kelīmātıyla **yiter** olma zaʿīm
Geldi henġām-ı duʿā başla niyāza demidür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 117). [yiter, --e, --r ]*
Ẓahr-ı pākinde **yiter** ol mühr işbāt-ı vücūd
Enbiyā vü mürselīn daʿvāsına besdür güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 49). [yiter, --e, --r ]*
Söz temām oldı **yiter** ey ḫāme taṭvīl-i kelām
Mūcib-i ṭaşdīʿdür güftār kim teksir olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 85). [yiter, --e, --r ]*
Mihrāb-ı şefāʿatüñ **yiter** ḳıble bize
Ey dergeh-i luṭfı kaʿbe-i ehl-i niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 45, Mısra 3). [yiter, --e, --r ]*

**yitir-:** *Kaybetmek.*
**Yitirmişdüm** dili dāġ-ı ġamuñ taʿyīn idüp buldum
Kişi güm-kerdesin elbette bulsa bir nişān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 11). [yitirmişdüm, -miş, -düm ]*

**yitiş-:** *Ulaşmak, erişmek.*
Geldi **yitişdi** ey dil-i şeydā o ṭıfl-ı nev

Serv-i çemān-ı nāz olacaḳ gel yitiş budur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 5). [yitişdi, -di ]*

**yitiş-:** *Gelişip büyümek, olmak.*
Lā-büd olur biter **yitişür** mīve-i murād
Ṣabr eyle ey Naẓīm bilürseñ zamānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 13). [yitişür, -ür ]*

**yitiş-:** *Ulaşmak, ermek.*
Çiġnetme bu pāymālüñi gel **yitişür**
Dāmānuña rūzgārdur el **yitişür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 2). [yitişür, -ür ]*

**yitiş-:** *Ulaşmak, erişmek.*
**Yitişdi** ḫaṭṭ-ı rūḫi āyine olup eline
ʿAceb gelür mi o mest-i mey-i ʿitābe ḥicāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 8, Mısra 5). [yitişdi, -di ]*
Geldi yitişdi ey dil-i şeydā o ṭıfl-ı nev
Serv-i çemān-ı nāz olacaḳ gel **yitiş** budur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 23, Mısra 6). [yitiş, ]*
Āfet **yitişdi** ḫaṭṭ-ı rūḫi şimdi dilberüñ
Gülşenserāy-ı ḥüsn ü bahā çldı ḫār-zār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 7). [yitişdi, -di ]*
Hevāsını düşürüp sāḥil-i murāda **yitiş**
Bu lüccede ne sefīne ne rūzgār ḳalur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 54, Mısra 7). [yitiş, ]*
Menzil-i maḳṣūda aḳrānuñdan evvel sen **yitiş**
Pīş-revlikde miṣāl-i tīr rūy-ı terkeş ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 104, Mısra 3). [yitiş, ]*
Gel ey Naẓīm kendüñe tā ki bu bī-ḫodī
Geldi **yitişdi** nevbet-i ṣaḥbā-yı intibāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 136, Mısra 14). [yitişdi, -di ]*
O Yūsuf-ı ḥüsnüñ **yitişür** fikr-i cemāli
Yaʿḳūb-ı dile kūşe-i Beytü'l-ḥazen içre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 9). [yitişür, -ür ]*
Vāridātıyla ṭolu genc-i güherdür dehenüm
Aña şemşīr-i zebānum **yitişür** ejderhā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 44). [yitişür, -ür ]*
Gördükde zūr-ı bāzūşındı ʿadū-yı bed-ḫū
Geldi **yitişdi** her sū elṭāf-ı müsteʿānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 88). [yitişdi, -di ]*
Haṭṭ-ı sebzüñ **yitişüp** Ḫıżr-ı dil-i şeydādur
Leb-i cān-baḫş ile ammā ki Mesīḫāşın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 5). [yitişüp, -üp ]*
Āh alma ki yiter rūy-ı terkeş gibidür
Teʾsīrde bed-duʿādan evvel **yitişür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 4). [yitişür, -ür ]*
Ey dil yüri durma Ḫıżr-ı tevfiḳa **yitiş**
Var ḫidmet-i çār yār Ṣıddīḳa **yitiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 1). [yitiş, ]*
Ey dil yüri durma Ḫıżr-ı tevfiḳa **yitiş**
Var ḫidmet-i çār yār Ṣıddīḳa **yitiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 2). [yitiş, ]*
Ḳāmillere peyrev ol bilüp noḳṣānın
Taḳlīdde ey Naẓīm taḥḳīḳe **yitiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 4). [yitiş, ]*
Yitişdi berg ü bārı şāḫsār-ı ʿadl ü inṣāfuñ
Niḥāl-i maʿdeletden mīve-çīn oldı yine dünyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 9). [yitişdi, -di ]*
Riyāż-ı ḥüsnini zeyn itdi bir nigū-kāruñ
Yitişdi sebze-i ḫaṭṭ-ı rūḫıyla ḫaṭṭ-ı lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 2). [yitişdi, -di ]*

**yitiş-:** *Olmak, kemale ermek , büyümek , olgunlaşmak .*
Açılmış lāle vü güller semenler sebze-zār olmış
**Yitişmiş** otları gülşende bülbülller hezār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 2). [yitişmiş, -miş ]*
Sebze-i ḫaṭṭuñ añup Hıżr ile dem-sāz oldum
Bāġ-ı rūyuñda **yitişmiş** çemenüñ vaṣfında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 153, Mısra 10). [yitişmiş, -miş ]*

**yitiş-:** *Yetişmek.*
Haste-i ʿaşḳa devā laʿl-i leb-i dildār imiş
**Yitişinceydi** eġer olsa bu tedbīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 6).*

*[yitişinceydi, -ince, -y, -di ]*

**yitiş-:** *Bitmek, yeşermek.*
Hande-i gül **yitişür** nāle-i zencīr baña
Bāl-i bülbül görinür terkeş-i pür-tīr baña
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 1). [yitişür, -ür ]*
ʿİbret **yitişür** ṭūṭī-i şīrīn-süḫanı gör
Āyīnede baḳ söyleyene söyledeni gör
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 1). [yitişür, -ür ]*

**yitiş-:** *Kafi gelmek, yetmek.*
Sāḳī **yitişür** devlet o mestāne başında
Būs ide lebüñ her ṭolu peymāne başında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 151, Mısra 1). [yitişür, -ür ]*
Yitişür arż-ı maḳāl eyledüñ ey ṭab-ı selīm
Tā ki naʿt-ı şeh-i kevneyni edāya şeb ü rūz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 119). [yitişür, -ür ]*
Yitişür bu ḳaṣīde-i ġarrā
İddiʿā-yı kemālüme burḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 213). [yitişür, -ür ]*
Bülbül gibi her güli ṣordum **yitişür**
Her ġonce deḫāna meyi ider dem **yitişür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 1). [yitişür, -ür ]*
Bülbül gibi her güli ṣordum **yitişür**
Her ġonce deḫāna meyi ider dem **yitişür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 2). [yitişür, -ür ]*
Yoḳ yerlere ʿömrüm oldı eyvāh telef
Ey dil ḳo beni baña ki derdüm **yitişür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 4). [yitişür, -ür ]*
Çiġnetme bu pāymālüñi gel **yitişür**
Dāmānuña rūzgārdur el **yitişür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 89, Mısra 1). [yitişür, -ür ]*

**yitiş-:** *Yetişmek, büyümek, olgunluğa erişmek.*
Yine bir nev-niḥāl-i bāġ-ı ʿişve virdi şeftālū
**Yitişdi** mīve-i naḫl-i viṣāl nev-resān ḳopdı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 4). [yitişdi, -di ]*

**yitiş:** *Yardım et! Yetiş!.*
Ey ḫaṭṭ-ı sebzi Hıżr-ı melāḥat **yitiş** meded
Gel intizārda ḳoma ben derd-mendüñi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 177, Mısra 11). [yitiş, ]*

**yitiştir:** *Yetiştirmek, büyütmek.*
**Yitişdirdi** ḫaṭṭ-ı sebz-i riyāż-ı ḥüsn-i cānānı
Meġer kim Ḫıżr o gülzāruñ çemen-pīrālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 7). [yitişdirdi, -di ]*

**yoġ:** *Bulunmama durumu, mevcut değil.*
Laʿl-i lebüñle teşne olan ḫaste-i ʿaşḳa
Haṭṭuñ **yoġ** iken em dir idüñ şimdi ne dirsüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 92, Mısra 4). [yoġ, ]*
Ruḳebā hayf ittifāḳ itmiş
Haberüm **yoġ** iken nifāḳ itmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 134). [yoġ, ]*
İçlerinde o demde bir bī-dīn
Yoġ iken beynümüzde kibr ile kīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 136). [yoġ, ]*

**yoġ idi:** *Yoktu.*
Yoġ idi bende ḳudret-i güftār
Baġlamışdı dilüm o mūy-miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 159). [yoġ idi, ]*
Pāy-ı ʿaḳlumda **yoġ idi** ḳaydum
Ṣāḫbazān-ı nāz idi ṣaydum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 31). [yoġ idi, ]*

**yoḳ:** *(Sevgilinin) Ağzının küçüklüğü bağlamında, yok.*
Hilāle ġürre-i ebrūsı dâl- ḫançer olur
Ġurur-ı ḥüşn ile **yoḳdur** o kec-külāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 8). [yoḳdur, -dur ]*

**yoḳ:** *(kimse) yok.*
**Yoḳdur** bu ḳaṣra ṭāḳ-ı ḫāvernaḳ gibi naẓīr
Olmış miṣāli kāḫ-ı Muḳarnas gibi ʿadīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 26, Mısra 19). [yoḳdur, -dur ]*

**yoḳ:** *Yoktur, bulunmaz.*

Deheni çeşmesār-ı ʿālem-i ġayb
Mū miyānında ḳıl ḳadar **yoḳ** ʿayb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 98). [yoḳ, ]*

**yok:** *Boş.*
**Yoḳ** yerlere ʿömrüm oldı eyvāh telef
Ey dil ḳo beni bāña ki derdüm yitişür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 88, Mısra 3). [yoḳ, ]*

**yok:** *(kimse) yok.*
Görmemiş **yoḳ** ciḫānda āletini
Bilmemiş **yoḳ** henüz leẕẕetini *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 3). [yoḳ, ]*

**yok:** *Bulunmama, mevcut olmama.*
Aġzı vardur başı ayaġı **yoḳ**
Giceler ḳarnı aç gündüz ṭoḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 3, Mısra 3). [yoḳ, ]*

**yok:** *Bulunmama durumu, mevcut değil.*
İnceden ince mū miyānuñdur
İsmi var cismi **yoḳ** dehānuñdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 15, Mısra 2). [yoḳ, ]*

**yok:** *Yok*
Ḥüsnüme Yūsuf gibi **yoḳdur** melāḥatde naẓīr
Var ise āyīnede ʿaks ü misālimdir benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 19). [yoḳdur, -dur ]*
Olmış ezelī feyż-i muḥabbetle mūsāffā
**Yoḳ** gerd-i keder āyine-i ṭıynetümüzde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 146, Mısra 12). [yoḳ, ]*
Ṣaymaz oldum dāġ-ı hicrān ile baġrum başını
Giryeden çeşmüm aġardı bir bilür **yoḳ** yaşını *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 176, Mısra 2). [yoḳ, ]*
Ḳaṭresi kevn ü mekānı ġarḳ ider **yoḳdur** henüz
Raḥmeti deryāsına kaʿr u kenār u cezr ü med *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 13). [yoḳdur, -dur ]*
ʿAfvi ʿişyāndan füzūndur ol cevād-ı muṭlaḳuñ
Maʿẕeretden ġayri **yoḳdur** destümüzde bir sened *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 30). [yoḳdur, -dur ]*
ʿAded **yoḳ** cürmine ʿaṣī ḳulundur ya Resūla'llāh
Velī ʿafvüñ senüñ luṭf-ı ilāhī gibi bī-ʿaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 77). [yoḳ, ]*
Kemāl-i maġfiretle miṣli **yoḳ** dirlerse gerçekdür
Şecāʿatde naẓīri var diyen kimse yalan söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 25). [yoḳ, ]*
**Yoḳdur** firāk-ı yāre ilāhı taḥammülüm
Bār-ı girān-i ḥasretine ṭāḳat isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 43, Mısra 11). [yoḳdur, -dur ]*

**yok:** *Bulunmama durumu, mevcut olmama.*
Aġzı var **yoḳ** dili gerçi çoḳdur
Dili var yārümüñ aġzı yoḳdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 9, Mısra 1). [yoḳ, ]*

**yok:** *Bulunmama, mevcut olmama durumu.*
Ḳudret-i ẕātıyla **yoḳdan** ʿālemi var eyledi
Bānī-i ṣunʿı ezel bī-çend ü çūn muʿtemed *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 9). [yoḳdan, -dan ]*

**yok:** *Mevcut olmamak.*
Dili **yoḳ** aġzı var amma ki her gāh
Hemān söyler yürür şām u seḥergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [yoḳ, ]*

**yok:** *Bulunmama durumu.*
Görmemiş **yoḳ** ciḫānda āletini
Bilmemiş **yoḳ** henüz leẕẕetini *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 4). [yoḳ, ]*

**yok:** *Yok.*
Naẓīm-i pür-hüner dem **yoḳ** ki gūş-ı bikr-i maʿnâda
Bu güne bir kirāmı gevher-i rāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 13). [yoḳ, ]*

**yok:** *Kimse yok.*
Ham-ı fitrāk-i nāzında o ṣayyād-ı kemān-ebrū
Māḥāl **yoḳdur** ki bir nahcīr-i mümtāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 8). [yoḳdur, -dur ]*

Enbiyā vü rüsül içre aña **yoḳdur** s̱ānī
Ki nübüvvetle risāletle odur müsteş̱nā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 109). [yoḳdur, -dur ]*
Yirde gökde o şeh-i bī-bedelüñ **yoḳdur** eşi
Böyle olmazdı celī pertev-i ʿālī-kevkeb
Şerbeti şefḳatine ḳaldı derūnum ʿaṭaşı Ola teslīm-i dürūd ile taḥiyyāt-ı Naẓīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 9). [yoḳdur, -dur ]*

**yoḳ:** *1. Bulunmayan, mevcut olmayan şey.*
Açılmada gül-i dāġ-ı derūn-ı sīne Naẓīm
Nesīme minneti **yoḳ** bī-recā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 18). [yoḳ, ]*
Hulāṣa çāre **yoḳ** bend-i girih-gīr-i muḥabbetden
Dil-i māh̲mūrı der-zencīr-i gīsū-yı Ayāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 9). [yoḳ, ]*
Yoḳdur vefā bu ʿālem-i gānīde ibret al
Şeyḫu'ş-şüyūḫ o mürşid-i ʿālī-veḳārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 3). [yoḳdur, -dur ]*

**yoḳ:** *Bulunmama durumu, mevcut olmama, 'var'karşıtı.*
Aġzı var yoḳ dili gerçi çoḳdur
Dili var yārümüñ aġzı **yoḳdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 9, Mısra 2). [yoḳdur, -dur ]*

**yoḳ:** *'Hayır'anlamında kullanılan bir söz.*
İtdükce medḥ-i z̲ātuñ **yoḳ** ḥaddi vāridātuñ
Kilk-i terüm nikātun çoḳ dilli tercümānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 163). [yoḳ, ]*

**yoḳ:** *'Yok mu ? 'soru ifadesi.*
ʿĀşıḳa ṣubḥ u mesā pertev-i rāḥat **yoḳ** mu
Bilmem ey çarḫ ne var mihr ile māhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 11). [yoḳ, ]*

**yol:** *Amaç, erek.*
Elbette mecāzuñ **yoludur** semt-i ḥaḳīkat
Mādām ola ḳanṭara-i ʿaşḳ güz̲ergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 7). [yoludur, -u, -dur ]*

**yol:** *Uğruna,uğrunda , amaç, maksat.*
Yoldadur çeşm-i ḥasretüm yā Rab
Ḳalmadı ṣabra ṭāḳatum yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 27). [yoldadur, -da, -dur ]*

**yol:** *Âşk ve sevgili için takip edilen seyir.*
Tīġ-ı müjeñ keş̱er **yolını** Ḳahramānlaruñ
Rüstemlere o ġamze-i bī-bāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 5). [yolını, -ını ]*

**yol-:** *Saçını yolmak.*
Ṣaçını añasınuñ **yolar** üşüp on duḫter
Ne ḳadar yolsalar ammā yine ol demde biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 9). [yolar, -ar ]*

**yol:** *(doğru) yol, istikamet.*
ʿAḳl ü şekībe **yol** görinür sū-be-sū ḳaçan
Sulṭān-ı ʿaşḳ şehr-i vücūda nüzūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 11). [yol, ]*
Sīnem üzre **yollar** itse eşk-i ḫūnīnüm nola
Seyl ider lā-büd zemīni yāre yāre çāk çāk *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 9). [yollar, -lar ]*
Hicrān-ı yāri yolda ḫaber aldum ey Naẓīm
Rāh-ı viṣālde yārı **yoldan** dönem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 14). [yoldan, -dan ]*
Keş̱ret-i berf ol ḳadar kim **yolda** eylerdi ḫaẓa
Çıḳsa ṣaḥrāya künāmından eġer āhū-yı Çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 21). [yolda, -da ]*
Gitmeyen **yoluna** ʿüryān u faḳīr olsun hep
Çār me z̲hebde ḫāram ola z̲ihāb u z̲ehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 55). [yoluna, -uña ]*

**yol:** *Gaye, uğur, maksat, için.*
O gün olur mı diyem kūyine rūmāl-künan
Yā Nebī **yoluña** ḳurbān ola ümmī vü ebī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 58). [yoluña, -u, -ñ, -a ]*

**yol:** *Bir yerden bir yere gitmek amacıyla içinden veya üzerinden geçilen yer, tarik,*

*rah.*
Gelür ol şehsüvārum pāymāl eyler diyü bir gün
Naẕīmā gözlerüm **yollarda** ḳalmışdur rikāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 16). [yollarda, -lar, -da ]*

**yol:** *Amaç, maksat, uğur.*
Buldurdı vaṣf-ı şānuñ nāgeh **yolın** beyānuñ
Oldum hünerverānuñ sālār-ı kārvānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 173). [yolın, -ı(n) ]*

**yol:** *(Sevgilinin geçeceği) yol, güzergah , uğur, amaç, maksat.*
Ey ḥālāyıḳ **yoluna** üftāde
Çākeri bende ile āzāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 1). [yoluna, -uñ, -a ]*

**yol:** *Aşk ve sevgili için takip edilen seyir , amaç,maksat, uğur.*
**Yolında** olmadadur bir semen-i berḳ īs̱ār
Bu eşk-i dide ki ḥayret-fezā-yı şebnemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 11). [yolında, -ı, -(n)da ]*
**Yoluñda** pāymāl oldum gel ey serv-i revānum gel
Ġam-ı hicrüñle lāl oldum gel ey serv-i revānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 1). [yoluñda, --(u)ñ, --da ]*
Biñ şehsüvāruñ oldı ki göñlüm rubudesi
Olmış **yolında** hep ser-i ʿuşşāḳ tūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 2). [yolında, -ı, -(n)da ]*
Hicrān-ı yāri **yolda** ḫaber aldum ey Naẕīm
Rāh-ı viṣālde yārı yoldan dönem gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 13). [yolda, -da ]*
Hāḳ-i dergāhını rū-māle gelüp şerminden
Düşüre nāfesini **yolda** ġazālān-ı Hıṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 208). [yolda, -da ]*
Gedā-yı mihr ü muḥabbet odur ki bī-ser ü pā
Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ ola z̤elīl ü sefil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 4). [yolında, -ı, -(n)da ]*
Medennî Baṭḥî Mekkīdür ol şāḫ
Feda cān-ı ümem **yolında** her gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 38). [yolında, -ı, -(n)da ]*
Kāş cismümde biñ olsa cānum
Yolına her birini itsem ṣarf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 30). [yolına, -ıña ]*

**yol:** *Sevgilinin yoluna, yârin uğruna, sevgili için.*
Nice istersem öyle gösterdi
**Yolına** geldi uġradı āha *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 318). [yolına, -ı, -n, -a ]*

**yol:** *(Dost) Uğruna, uğrunda.*
Seyr-i baġ itsem **yolunda** cünbüş-i reftārınuñ
Serv ü şimşād ü ṣanevber pāymālümdür benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 7). [yolunda, -un, -da ]*

**yol:** *Amaç, uğur, maksat.*
Rast-gū olmazsa **yolında** ʿadū-yı kec-revi
Tīri mecrūḥ eyleyüp şemşīri eyler bī-zebān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 13). [yolında, -ı, -n, -da ]*

**yolda ḳaldı:** *Yolda kaldı.*
Bir işaret ola ḳurb-ı āsitānuñdan diyü
**Yolda ḳaldı** ḥālḳa-i der gibi çeşm-i intiẓār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 158). [yolda ḳaldı, ]*

**yolsalar:** *Yolsalar.*
Ṣaçını añasınuñ yolar üşüp on duḫter
Ne ḳadar **yolsalar** ammā yine ol demde biter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 9, Mısra 10). [yolsalar, ]*

**yoluña:** *(Sevgilinin) uğruna, uğrunda.*
Ey cān-ı Naẕīm-i ḫastenüñ dermānı
Olsun **yoluña** feda Naẕīmüñ cānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 70, Mısra 2). [yoluña, ]*

**yoncā:** *Yonca.*
Yoncānuñ ṣuyın aḳıtdı dergeh-i vālāsına
İtdi icrā çeşme-i māʾü'l-ḥayātı gūyiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 23). [yoncānuñ, ]*

**yönel:** *Doğrulmak, bir tarafa meyletmek.*
Bu cisr-i fenāda görmeyüp resm-i beḳā
Sū-yı Ḥaḳḳā cān ile **yöneldi** geçdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 48, Mısra 8). [yöneldi, -di ]*

**yor:** *Yorulmak.*
Şeb-dîz ḫatuñla giderek ey rūḥi gülgûn
Çoḳ ḫüsrev ü Şīrīni melāḥatle **yorarsın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 4). [yorarsın, -ar, -sın ]*
Ruʾyāda seni ḫayr ola āġūşume aldum
Taʿbīrini ey Yūsuf-ı ḥüsnüm ne **yorarsın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 8). [yorarsın, -ar, -sın ]*

**yüksek:** *Altı ile üstü arasındaki uzaklık çok olan, alçak karşıtı.*
Ḳatı **yüksekde** uçar murġ-ı dil-i āvāre
Heves-i lāne-i zülfiyle hevālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 7). [yüksekde, -de ]*

**yum-:** *Kapamak, yummak.*
Mānend-i berḳ göz **yumup** açıncadır beḳā
Ey dil gerekse geşt ü güẕār it ciḫānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 11). [yumup, -up ]*

**yümn:** *Uğur, bereket.*
Ḳudumi virdi şeref **yümn** ile Stanbula
O ṣaḥbaz gelüp ḳondı āşiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 75). [yümn, ]*
Müctehid ʿallāme İsmāʿīl Efendi kim odur
Ṣādr-ı Rūma **yümn** ile ḥālā şeref-baḫş-ı kudüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 2). [yümn, ]*

**yümn:** *Meymenet, uğurluluk ve bereket.*
Didi teşrīf idince **yümn** ile bu ṣādr-ı vālāyı
Stanbūla eḥaḳk Dāmād Efendi-zādedür ḥālā (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 21). [yümn, ]*
Eyledi **yümn** ile iclāl ile Aḥmed Hān cülūs
Oldı bu tārīḫ-i müsteşnā dür-i maʿnā-ṣadef *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 19). [yümn, ]*

**yümn ile:** *Uğurluluk ve bereket ile.*
Dergāh-ı luṭf-ı dāver-i ʿādil ki **yümn ile**
Her boynı baġlu bendesi mālik-rikāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 23). [yümn ile, ]*
Bu mevlid-i pākīzenüñ tārīḫini didüm Naẓīm
Şeh-zāde ʿAbdü'l-māliki Bārī ide **yümn ile** pīr (1121) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 30). [yümn ile, ]*

**yümn-i ḳudūmı:** *Gelişin bereketi , Hayırlı birinin (Burada Hz. Muhammed sav) varlığından kaynaklanan bereket.*
Eylemiş **yümn-i ḳudūmı** leyletüʿl-miʿrācda
Ḳāmet-i eflâki pūr-ḫam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 53). [yümn-i ḳudūmı, -ı ]*

**yümn-i ḳudūmiyle:** *Ayak basmanın uğuru.*
Subḥa-dek yandı ḳanādīl-i nücūm-ı rāḫşān
Eyledi **yümn-i ḳudūmiyle** felek donanma *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 240). [yümn-i ḳudūmiyle, -i, -y, -le ]*

**yüri:** *Bir yöne doğru yer değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek , hücum etmek, saldırmak.*
Ayaḳ çeküp **yüridi** bu meclis-i fenādan
Cennetde Kevşer içdi ḥūr-ı cinānı ḳoçdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 40, Mısra 3). [yüridi, -di ]*

**yüri:** *Çabuk, haydi"anlamlarında teşvik sözü.*
Daḫi çāh-ı zenaḫdānından āzād olmadım yārüñ
Yüri ey Yūsuf-ı dil ḳurṭulursañ Mışra ṣulṭān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 10). [yüri, ]*

**yüri:** *devam et, git"anlamında kullanılan bir söz.*
Yüri ey bād-ı seher şemmesini ʿarż eyle
O perî-şânıma aḥvāl-i perīşānumdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 5). [yüri, ]*

**yüri:** *Çabuk, ilerle!"*

ʿAşḳ-ı mülk-i dili aldı **yüri** ey ṣabr u şekīb
Bir vilāyetde bilürsin iki ṣulṭān olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 9). [yüri, ]*
Ser-menzil-i murāda **yüri** himmet ile var
Eyler ṣuḥūr her ne ise nīk ü bed yetiş
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 11). [yüri, ]*
Ey dil **yüri** durma Ḫıżr-ı tevfīḳa yitiş
Var ḫidmet-i çār yār Ṣıddīḳa yitiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 103, Mısra 1). [yüri, ]*

**yürü-:** *Adım atarak ilerlemek.*
Dili yoḳ aġzı var amma ki her gāh
Hemān söyler **yürür** şām u seḥergāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [yürür, -r ]*

**yürü:** *(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek.*
Başı üzre **yürür** olduḳça māşī
Başı ayaġıdur ayaġı başı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 11). [yürür, -r ]*

**yürü:** *(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek II gezmek, dolaşmak.*
Bir ayaġıyla **yürür** çūb-ı zerūñ ḥükmini gör
Sāḳiyā pīr-i ḫārābāt ʿaṣālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 15). [yürür, -r ]*

**yūsuf:** *Hz. Yusuf.*
İtdiler dūr mekr ile ḥussād
**Yūsufı çā**ha ṣaldılar iḫvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 172). [yūsufı, ]*

**yūsuf:** *Güzelliğiyle meşhur Hz. Yusuf.*
Ḥüsnüme **Yūsuf** gibi yoḳdur melāḥatde naẓīr
Var ise āyīnede ʿaks ü misālimdir benüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 112, Mısra 19). [yūsuf, ]*

**yūsuf:** *Hz. Yusuf , güzelliğiyle meşhur Yusuf Peygamber.*
Olsa Belḳīs Züleyḫā mehd-cünbānı sezā
Mehdidür taḫt-ı Süleymān ḥüsni **Yūsufdan** nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 4). [yūsufdan, -dan ]*

**yūsuf:** *Güzelliğiyle ünlü peygamber, Hz. Yusuf.*
Bizi de ḳulluġına ʿafv idüp itmez mi ḳabūl
Eyleyen dergehine **Yūsufı** bāzāre giden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 128, Mısra 12). [yūsufı, -ı ]*

**yūsuf:** *Güzelliğiyle meşhur Hz. Yusuf (a.s.).*
Didüm ki nedür nāmuñ eyā gülbün-i cān
Didi gülerek **Yūsuf** o verd-i ḫandān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 2). [yūsuf, ]*
Didüm ẕeḳanuñ mışr-ı cemālüñde nedür
Yūsuf ḳūyusı didi o Māh-ı Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 4). [yūsuf, ]*

**yūsuf:** *Güzelliğiyle meşhur Hz. Yusuf.*
Beytü'l-ḥazen it ḫāne-i āyīne-i çeşmüñ
Yaʿḳūb gibi **Yūsuf-ı** gül-pīreheni gör *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 55, Mısra 4). [yūsuf-ı, ]*

**yūsuf:** *Özel isim.*
Nola her mālik-i dinar ʿazīz olmaz ise
Nāmı her **Yusuf** olan Yusuf-ı Kenʿān olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 6). [yusuf, ]*

**yūsuf-ḥüsn:** *Yusuf gibi güzel Sevgili.*
Ṭalib olanuñ o **Yūsuf-ḥüsne** Naẓīm
Elbette çıḳarmış ipliġi bāzāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 3). [yūsuf-ḥüsne, --e ]*

**yūsuf-ı dil:** *Yusuf' un gönlü.*
Daḫi çāh-ı zenaḫdānından āzād olmadım yārüñ
Yüri ey **Yūsuf-ı dil** ḳurṭulursañ Mışra ṣulṭān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 10). [yūsuf-ı dil, ]*

**yusuf-ı gül-çehre:** *Gül yüzlü Yusuf.*
Çoḳdan ey **Yusuf-ı gül-çehre** ḫarīzāruñdur
Naḳd-i cānın dil-i kem-māye saña saya

gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 183, Mısra 5). [yusuf-ı gül-çehre, ]*

**yusuf-ı gül-pīrehenle:** *Gülden gömlekli Yûsuf (gibi olan) , gül (kokulu) gömleği olan Yusuf(gibi olan).*
Girerse dāmen-i nāzı kef-i niyāz-ı dile
Naẓīm o **Yusuf-ı gül-pīrehenle** söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 14). [yusuf-ı gül-pīrehenle, -le ]*

**yūsuf-ı ḥüsn:** *Güzelliğin Yusuf'u.*
O Yūsuf-ı ḥüsnüñ yitişür fikr-i cemāli
Yaʿḳūb-ı dile kūşe-i Beytü'l-ḥazen içre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 156, Mısra 9). [yūsuf-ı ḥüsn, ]*

**yūsuf-ı ḥüsnüm:** *Güzellik Yûsuf'u.*
Ruʾyāda seni ḫayr ola āġūşume aldum
Taʿbīrini ey **Yūsuf-ı ḥüsnüm** ne yorarsın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 129, Mısra 8). [yūsuf-ı ḥüsnüm, -üm ]*

**yusuf-ı kenʿān:** *Kenan ilinde bulunan ve güzelliğiyle meşhur olan peygamber, Hz. Yusuf.*
Nola her mālik-i dinar ʿazīz olmaz ise
Nāmı her Yusuf olan **Yusuf-ı Kenʿān** olmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 75, Mısra 6). [yusuf-ı kenʿān, ]*

**yūsuf-ı ümmīdümi:** *Ümidin Yusuf'u.*
Hvābda **Yūsuf-ı ümmīdümi** taṣvīr itdüm
Vuṣlat-ı şāḫid-i maḳṣūd ile taʿbīr itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 1). [yūsuf-ı ümmīdümi, -üm, -i ]*

**yūsuf-şān:** *Hz. Yusuf'un güzelliği.*
Eyle sencīde terāzū-yı naẓārda her birin
Ṭartılurlarsa saña **Yūsuf-şān** mīzāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 6). [yūsuf-şān, ]*

**yuvalan-:** *Yuvarlanmak.*
**Yuvalanmazdı** başı murġzār-ı ʿaşḳ-ı Leylāda
Ser-i pür-şūrına Mecnūn eğer cemʿ eylese hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 7). [yuvalanmazdı, --maz-, --dı ]*

**yuvalan-:** *Yuva kurmak, yerleşmek.*
Ḳondı murġān-ı cünūn deşt-i muḥabbetde Naẓīm
Ser-i sevdā-zede bildüm ki **yuvalanmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 18). [yuvalanmışdur, -miş , -dur ]*

**yuvalan:** *Kendi üzerinde dönerek hareket etmek.*
Başı **yuvalansa** neʿaceb derd ile Ḳaysuñ Ferhādı görüp tīşe-i ʿaşḳa serin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 7). [yuvalansa, -sa ]*

**yüz:** *Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar, ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*
Āferīneş **yüzinüñ** şuyına ḫalḳ olmışdur
Raḥmet-iʿālemiyāndur o dü- ālem sebebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 13). [yüzinüñ, -i, -nüñ ]*

**yüz:** *Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar, ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*
Oldı alnum açıḳ benüm **yüzüm** aḳ
Hāl-i haşm-ı denī tebāh oldı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 311). [yüzüm, -üm ]*

**yüz:** *Yüz, suret, çehre.*
Ṣafāsından ider saʿy ü ṭavāf-ı Kaʿbe-i maḳṣud
Girüp iḥrām-ı şevḳe **yüz** ṭutan Hannāne Mennāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 12). [yüz, ]*
Şehper-i şerm ü edeble **yüzini** fers iderek
Olsa çārūb-ı keş-i ḫāk-i deri bāl-i hümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 149). [yüzini, -i, -(n)i ]*
Gerçi dāʾim dilinde ẕikr-i Hudā
**Yüz**i aḳdur velīk ḳalbi ḳara *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 6). [yüzi, -i ]*
**Yüz** sürüp i iʿtiẕār ile iderüz
Dāmen-i ḫırḳa-i şerīfini būs *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 55, Mısra 3). [yüz, ]*

**yüz:** *Yüz.*
Deşt ü dāmānūña **yüzüm** sürdüm

Bulmış idi kemāl-ı ẕevḳ-ı viṣāl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 297). [yüzüm, -(ü)m ]*

**yüz:** *Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar, ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre. Bir şeyin veya kimsenin görünmeyen yüzü.*
**Yüzin** dergāhuña sürdükde envāʿ-ı taḥiyyātla
Murādı ḥażretünden müjde-i ḥarf-i ḫoş-āmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 79). [yüzin, -i, -n ]*

**yüz:** *Yüz'sayı sıfatı.*
Āyīne-i yekreng-nümâ gibi Naẓīmā
Bir cilvede **yüz** ṣūret ile sîretimizde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 14). [yüz, ]*
Ol nedür kim **yüz** vaḳiyye ḳuvveti
Kendi gelmez **yüz** direm yinmez eti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 1). [yüz, ]*
Ol nedür kim **yüz** vaḳiyye ḳuvveti
Kendi gelmez **yüz** direm yinmez eti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 8, Mısra 2). [yüz, ]*

**yüz:** *Yüz, çehre, surat.*
**Yüz** sürüp dergāhuña geldi ḳabūl it ḥācetin
Eyleme ḥırmān ile yā Rab Naẓīm-i zārı red *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 45). [yüz, ]*
Tevfīḳa olup refīḳ cān ile Naẓīm
Hāk-der-i ḥażrete varup **yüz** sürelüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 53, Mısra 4). [yüz, ]*

**yüz:** *Sima, surat, çehre.*
Görinür ṣūreti ẓāhirde sāḳin
Dili birdür iki **yüzli** ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 8). [yüzli, -li ]*
Görinür ṣūreti ẓāhirde sāḳin
Dili birdür iki **yüzli** ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 8). [yüzli, -li ]*

**yüz:** *Sima, surat, çehre.*
Yine bir kez cemālini göreyüm
**Yüzümi** ḫāk-i pāyine süreyüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 22). [yüzümi, -üm, -i ]*

**yüz:** *Çehre, suret.*
Naẓīmā dillerde söylenür nāmı
Yalıñ **yüzlü** deli ḳanlu ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 14). [yüzlü, -lü ]*

**yüz:** *Yüz , surat .*
Baḳmaz oldun bu bendenüñ **yüzine**
Ṣoḥbetüñden senüñ olam maḥrūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 289). [yüzine, -i, -n, -e ]*

**yüz sür-:** *Baş eğmek, huzurunda yere kapanmak, ayaklara kapanmak .*
Ey ḫırḳa-i bī miṣāl ṣāḫ-ı medenī
Dāmānına Ḥaḳ muʿāf ider yüz süreni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 72, Mısra 2). [yüz sür-, -en, --i, - ]*

**yüz sürdüm:** *Baş eğmek, yere kapanmak, ayaklara kapanmak .*
Yüz sürdüm āsitān-ı mürüvvet-penāhuña
Sedd olmaya ümīdüm odur ḥācib-i ḥicāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 29). [yüz sürdüm, -dü, -m ]*

**yüz sürenler:** *Baş eğmek, yere kapanmak, ayaklara kapanmak , saygı göstermek.*
Yüz sürenler pāyına ḥaḳḳā işin altun ider
Bûs idenler ḫāḳ-i rāhın mālik-i iksīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 33). [yüz sürenler, -ler ]*

**yüz sürmeġe:** *Yüz sürmeye.*
Ol yekketāz-ı dānişüñ ehl-i kemāl ü maʿrifet
Pāy-ı semend-i fażlına **yüz sürmeġe** üftādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 4). [yüz sürmeġe, ]*

**yüzlü:** *iki yüzlü*
O ḳaşlar iki **yüzlü** iki dilli ẕū'l-fiḳār ancaḳ
Ya şemşīr- i zebānumla yaḫud ḫāmemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 9). [yüzlü, ]*

**yüzlü:** *Görünümlü; yüz, surat, çehre.*
Naẓīmā dillerde söylenür nāmı
Yalıñ **yüzlü** deli ḳanlu ḥarāmī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 14).*

*[yüzlü, ]*

**yüzüm sürüp:** *Kutsal veya saygın birinin huzuruna çıkarken ayağına doğru eğilmek, saygı göstermek.*
**Yüzüm sürüp** yiridür ben de ber-murād olsam
bārgāh benüm de ḳul olduġum yerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 147). [yüzüm sürüp, -üp ]*

**yüzüm sürüp:** *Hürmet, saygı ve temenni bulunmak için eğilmek.*
**Yüzüm sürüp** yiridür ben de ber-murād olsam
bārgāh benüm de ḳul olduġum yerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 147). [yüzüm sürüp, -üp ]*

**yüzüñi sür:** *Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.(ADS).*
Aġla ḥālüñ **yüzüñi sür** şeb ü rūz
Eylemez sāʾili redd-i dergāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 13). [yüzüñi sür, -i ]*

**żabṭ eyleyemez:** *Zapt etmek, tutmak.*
Müjgān-ı terüm menʿ idemez seyl-i sirişki
Cūş-ı yemi **żabṭ eyleyemez** silsile-i mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 9, Mısra 6). [żabṭ eyleyemez, -y, -e, -mez ]*

**żabt iden:** *Ele geçirmek, kontrolü altında tutmak.*
Encüm-sipāh şāḫā gerdūn-bārgāhā
Sulṭān-ı dīn-penāhā ey **żabt iden** ciḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 136). [żabt iden, -en ]*

**zāde-i ṭabʿ-ı naẓīmi:** *Nazimi'nin aydınlık çocuğu.*
**Zāde-i ṭabʿ-ı Naẓīmi** açdı zer-beft-i süḫan
Buldı ḥaḳḳā cāme-i zībā giyüp zīver yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 15). [zāde-i ṭabʿ-ı naẓīmi, ]*

**żaʿf:** *Arıklık, zayıflık, dermansızlık, kuvvetsizlik.*
Pīrānuñ olsa ḳaddi nola **żaʿf** ile dü-tā
Bir ḫāne-peste kim ola māʾil ḫārāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 49, Mısra 7). [żaʿf, ]*
Bār-ı ġam-ı ʿaşḳla nizār oldı tenüm
**Żaʿf** ile henūz nāye döndi bedenüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 119, Mısra 2). [żaʿf, ]*

**ẓafer:** *Zafer, galibiyet.*
Seyf-i meslūl-i Ḥaḳ ki ʿavn ü **ẓafer**
Ḳabża-i ḳudretinde ġamġamdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 89). [ẓafer, ]*
Bārgāh-ı ʿazmine naṣrun min'Allāh sāyebān
Sāyebān-ı rezmine feṭḥ u **ẓafer** naḳş ü nigār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 36). [ẓafer, ]*
Ümmeti pür-sūr-ı iḳbāl ü **ẓafer** idbār ile
Düşmeni pür-şār-ı matem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 67). [ẓafer, ]*
O şehsüvār ki feṭḥ u **ẓafer** rikābında
Berīd-i ġaşiye-ber-dūş iki birāderdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 17). [ẓafer, ]*
Ne semte olsa revān reh-nümunı nuṣretdür
Ne cānibe sefer itse **ẓafer** muḳarrerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 118). [ẓafer, ]*
ʿAvn-i Hudā penāhı feṭḥ ü **ẓafer** sipāhı
Nuṣret refīḳ-ı rāhı tevfīḳ sāyebānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 23). [ẓafer, ]*
Ḳande kim ʿatf-ı ʿinān itse refīḳi tevfīḳ
Reh-nümā ʿavn ü **ẓafer** leşker-i nuṣret be-ḳafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 50). [ẓafer, ]*

**zaʿferān:** *Safran gibi, safran sarısı.*
Beñzi sarardı gūyā ayvaya döndi ḥālā
Reng-i şikest-i aʿdā güldürdi **zaʿferānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 86). [zaʿferānı, -ı ]*

**zaʿferān:** *Safran renginde yüz , Üzüntüden*

*sararıp solan yüz.*
O ġonce-leb rūḫ-ı zerdüm görüp tebessüm ider
Belī meṣeldür olur ḫande **zaʿferān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 114). [zaʿferān, ]*

**ẓafer-ḫayl:** *Zafer kazanmış grup.*
Ṣenāsın ol şeh-i manṣur-rayet ü **ẓafer-ḫaylüñ**
Ne deñli olsa da ʿāciz Naẓīm-i nā-tüvān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 73). [ẓafer-ḫaylüñ, -ün ]*

**ẓafer-i ʿavn:** *Yardım zaferi.*
Itmişdi ʿadū zamānla çoḳ yeri ġaṣb
Oldı yine rāyet **ẓafer-i ʿavnle** naṣib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 2). [ẓafer-i ʿavn, --le ]*

**ẓafer-sipehā:** *Zafer askerleri.*
Şāḫenşehā **ẓafer-sipehā** rezm-gāhuña
Daman-ı Fetḥi nuṣret idüp der-miyān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 65). [ẓafer-sipehā, ]*

**żaʿf-ı ġam:** *Gam kederin zayıflığı.*
Teb-lerze-i ʿaṣḳla olup bīçāre
Ten döndi temām **żaʿf-ı ġam**den tāre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 134, Mısra 2). [żaʿf-ı ġam, --den ]*

**zāġ:** *Karga.*
Rāyet-i manṣūrınuñ innā fetaḥnā şuḳḳāsı
Tiġınuñ **zāġı** ẓafer naṣrun mina'llāh cevheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 178). [zāġı, -ı ]*

**zāġ-ı pür-teʿsīr:** *Çok kuvvetli karga.*
Seng-i ḫārā-yı derūn-ı yāre kār itsün Naẓīm
Tīġ-i āteştāb-ı āha **zāġ-ı pür-teʿsīrle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 18). [zāġ-ı pür-teʿsīr, --le ]*

**zāhid:** *Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar,kimse .*
Fikr-i laʿli **zāhide** ol deñli ḳan aġlatdı kim
Gūşe-i mihrābda seccāde olmış al-reng *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 100, Mısra 5). [zāhide, -e ]*

**zāhid:** *Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, kimse .*
Ṣıḳlet-i zerk u riyādan ḫıffet isterseñ eġer
Fāriġ ol **zāhid** ridādan tācdan peşmīneden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 132, Mısra 8). [zāhid, ]*

**zāhid-i sālūs:** *Iki yüzlü zahid.*
**Zāhid-i sālūs** kim bir būriyā üstindedür
Ḳuṭb ise seccāde-i zerḳ-i deryā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 1). [zāhid-i sālūs, ]*

**ẓāhir:** *Arka çıkan, yardımcı.*
Sen muʿīn ü **zahīrüm** ol yā Rab
ʿĀcizüm dest-gīrüm ol yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 3). [zahīrüm, ]*

**ẓāhir:** *Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan şey.*
Rūyında āhum eyledi pür-piç o kāküli
Deryāda **ẓāḫir** itdi yine rūzgār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 6). [ẓāḫir, ]*
Saña dil oldı bāṭın u **ẓāhirde** cilve-gāh
Āyīnedür ki ṣūret ü maʿnā içindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 25, Mısra 3). [ẓāhirde, -de ]*
Ḳıyām-ı nāz ile tā kim o nev-ḫaṭ dil-sitān ḳopdı
Ḳıyāmet **ẓāhir** oldı fitne-i āḫir zamān ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 2). [ẓāhir, ]*
Dergeh-i ḫüsrev-i kemālümde
İki ḥācib **Ẓāhir** ile Selmān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 228). [ẓāhir, ]*
Ṭabʿum güherle el-ʿan gevher-feşān-ı ʿirfān
Ẓāhirde gerçi vīrān gencīnedür niḫānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 176). [ẓāhirde, -de ]*
Ẓāhirde yāre kendüyi bigāne gösteren
Baḳşāñ niḫānī her nigehinden selām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 3). [ẓāhirde, -de ]*

ʿĀlem bilürdi **ẓāḫir** u bāṭın velāyetin
Mülk-i kemāle ṣūret ü maʿnīde şāḫ idi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 51, Mısra 5). [ẓāḫir, ]*
Nedür ol sīne-çāk u rāst-ḳāmet
Ki **ẓāhir** ḳāmetinden istiḳāmet *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 2). [ẓāhir, ]*
Müşeffiʿ şāfiʿ evvel āḫir oldur
Odur bāṭın yine hem **ẓāhir** oldur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 36). [ẓāhir, ]*
ʿAvn-i Ḥaḳ olsun **ẓāhir** ü dest-gīri ol şehüñ
Ṣalṭanatla ömrin efzūn ide Ḥayy Müsteʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 3). [ẓāhir, ]*

**ẓāhir:** *Açık, aşikâr, görünen.*
Görinür ṣūreti **ẓāhirde** sāḳin
Dili birdür iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 7). [ẓāhirde, -de ]*
Görinür ṣūreti **ẓāhirde** sāḳin
Dili birdür iki yüzli ve lākin *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 12, Mısra 7). [ẓāhirde, -de ]*

**ẓāhir:** *Açık, aşina.*
Genc-i maʿmure-i ʿirfān olanuñ bāṭında
**Ẓāhiri** ḫāṭır-ı ʿāşıḳ gibi vīrāne imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 81, Mısra 4). [ẓāhiri, --i ]*

**ẓāhir:** *Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan (şey).*
Nola **ẓāhirde** ger muʾaḫḫar ise
Haberi ẕātınuñ muḳaddemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 9). [ẓāhirde, -de ]*

**ẓāhir:** *Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan (şey).*
Sende naẓarı **ẓāhir** u bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā ki seni gördi hemān gözlerin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 5). [ẓāhir, ]*
Mevlā muʿāmmer eyleye şehzādesin iclāl ile
Tevfīḳ-ı Ḥaḳḳ aña **ẓāhir** ʿavn-i ilāhī dest-gīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 10). [ẓāhir, ]*
Olur tedbīri taḳdīre muvāfiḳ her işe ḳādir
Ẓāhir ü dest-gīri bir ḳuluñ kim Ḥaḳ Teʿālādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 2). [ẓāhir, ]*

**ẓahīr ol:** *Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.*
Nīk ü bed eyledüġi **ẓāḫir** olur
Herkesüñ bārgeh-i Mevlāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 38, Mısra 15). [ẓāḫir, ]*

**ẓāhir olan:** *Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.*
Ey muʿīn ü **ẓāhir olan** Allāh
ʿĀcize dest-gīr olan Allāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 1). [ẓāhir olan, -an ]*

**ẓāhir u bāṭın:** *Görünen ve görünmeyen.*
**Ẓāhir u bāṭın** eyledüm tevbe
Her ne itdümse āşikār u niḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 187). [ẓāhir u bāṭın, ]*

**ẓāhiri:** *Açık, aşikar, kuşkusuz, şüphesiz.*
Ey **ẓāḫiri** hūb bāṭını zişt liḳā
Ṣūretde işi ṣavāb maʿnīde ḫaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 1). [ẓāḫiri, ]*

**ẓahīr-i nükte-verān:** *Nükteli söz söyleyenlerin ortaya çıkması.*
Ey penāh-ı gürūḫ-ı ehl-i kemāl
Vey muʿīn ü **ẓahīr-i nükte-verān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 148). [ẓahīr-i nükte-verān, ]*

**ẓaḫm:** *Yara, ceriha.*
**Ẓaḫm** peykān ġonce çāk sīne güldür lāle dāġ
Baġ-ı ʿaşḳuñ maẓḫār-ı ezḫār-ı gūnâgûnuyuz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 76, Mısra 7). [ẓaḫm, ]*
Maẓhar-ı luṭf-ı ʿitāb-āmūzıyuz kim bir şehüñ
Merheminde **ẓaḫmı** zaḫmında niḫāndur merhemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 12). [ẓaḫmı, -ı ]*
Maẓhar-ı luṭf-ı ʿitāb-āmūzıyuz kim bir şehüñ
Merheminde zaḫmı **ẓaḫmında** niḫāndur merhemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174,*

*Mısra 12). [zaḫmında, -ın, -da ]*
Olup yir yir çiçek **zaḫmı** nümāyān
Çiçeklendi ḳumāş-ı ḥüsn-i cānān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 21, Mısra 1). [zaḫmı, -ı ]*

**zaḫm:** *Yara.*
Ḥoḳḳa-i laʿl-i leBiñden o ṭabīb-i dil ü cān
Tāzeler **zaḫmın.** o mecrūḥa ki merhem-zededür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 37, Mısra 4). [zaḫmın., ]*

**zaḫm-ı bārını:** *Zahmet yükü.*
ʿAceb mi bir gül içün **zaḫm-ı bārını** çekseñ
Zamān ola bu çemende dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 3). [zaḫm-ı bārını, -ın, -ı ]*

**zaḫm-ı bārını:** *Zahmet yükü.*
ʿAceb mi bir gül içün **zaḫm-ı bārını** çekseñ
Zamān ola bu çemende dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 3). [zaḫm-ı bārını, -ın, -ı ]*

**zaḫm-ı dil:** *Gönü yarası.*
Daḫi nā-ceste iken nāvek-i nāgeh-eṣeri
**Zaḫm-ı dil** tāzelenür sürʿat-i teʾsirinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 119, Mısra 10). [zaḫm-ı dil, ]*

**zaḫm-ı ḥadeng-i dil-dūzın:** *Gönül delenin okunun yarası.*
Duyurmasa nola **zaḫm-ı ḥadeng-i dil-dūzın**
ebrūvān-ı kemān-keş o fende yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 3). [zaḫm-ı ḥadeng-i dil-dūzın, --ın ]*

**zaḫm-ı hār:** *Diken yarası.*
Kimdür fiġān iden gül içün **zaḫm-ı ḫārdan**
Kim aldı būy-ı kām meġer rūzgārdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 50, Mısra 1). [zaḫm-ı ḫār, --dan ]*

**zaḫm-ı nāze:** *Yaralı cilve.*
Bir **zaḫm-ı nāze** minnet iderdüm nigāhuña
Havfüm budur ki sīnede her çāk sedd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 45, Mısra 3). [zaḫm-ı nāze, -e ]*

**zaḫm-ı peykānı:** *Temren yarası.*
**Zaḫm-ı peykānı** sayılmaz tende ḥālā bir midür
Çekdügüm ol ḳaşları yādın benüm yā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 1). [zaḫm-ı peykānı, -ı ]*

**zaḫm-ı peykānın:** *Temren yarası*
Şaşt-ı şāfındandur ebrū-yı kemāndāruñ henüz
Zaḫm-ı peykānın duyurmaz murġ-ı bismil mest olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 44, Mısra 12). [zaḫm-ı peykānın, -ın ]*

**zaḫm-ı sinān:** *Ok yarası.*
Ser sūzen-i Mesīḥ ile olmaz rüfū-peẕīr
Bir yāre var mı **zaḫm-ı sinān** zebān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 14). [zaḫm-ı sinān, ]*

**zaḫm-ı sinān:** *Mızrak yarası.*
Bitmez dil-i figārde tā ḥaşr o āfetüñ
**Zaḫm-ı sinān** her müje-i müşg-sūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 14). [zaḫm-ı sinān, ]*

**zaḫm-ı sīne:** *Gönül yarası.*
Figār-ı ġamzesi cism-i niẕār-ı ʿāşıḳ iken
Nigāh iden ne ḫadeng ü ne **zaḫm-ı sīne** bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 12). [zaḫm-ı sīne, ]*

**zaḫm-ı tīri:** *Ok yarası.*
Figār-ı ġamzesidür bir kemānkeş-i nāzuñ
Ki **zaḫm-ı tīri** olur ḫande-riz-i merhem-i dil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 109, Mısra 10). [zaḫm-ı tīri, ]*

**ẓahr-ı pākinde:** *Temiz sırt.*
**Ẓahr-ı pākinde** yiter ol mühr iṣbāt-ı vücūd
Enbiyā vü mürselīn daʿvāsına besdür güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 49). [ẓahr-ı pākinde, -in, -de ]*

**zʿaīf:** *Zayıf, güçsüz ‖ âşık.*
Bir **zʿaīfe** taḳviyet-baḫş olsa rāḥm ü şefḳati
Gelmeye seng-i felaḥatle zücāce inkisār

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 99). [zʿaīfe, -e ]*

**żaʿīf:** *Za'f ile muttasıf, kuvvetsiz, zebûn, arık, nizâr.*
Her **żaʿif** ümmeti aʿdāya unutdurmışdur
Ḥamle-i Seyyid Baṭṭal ile ḍarb-ı kürebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 41). [żaʿif, ]*

**żaʿīf:** *A. Zayıf, güçsüz; zavallı.*
Bir **żaʿife** taḳviyet-baḫş olsa henġām-ı neberd
Eyliye Behrām u Keyvānı hirāsān ḫançeri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 179). [żaʿife, -+e ]*
Bir **żaʿīfe** eylese himmet ḥuṣūl-i kām içün
Ṭavḳ-ı mīm-i maḳṣād aña ḫalḳa-i teshīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 35). [żaʿīfe, -+e ]*
Himmet eyle ben **żaʿīfe** ey ḫıdīv-i kām-baḫş
Himmet-i merdān ile bir gürbe zīrā şīr olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 71). [żaʿīfe, -+e ]*

**żaʿīf:** *Zayıf, güçsüz.*
ʿĀşıḳ mıdur ol ki ḫidmet-i cānānda
Miskīn ü **żaʿif** iken tenû-mend olmaz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 95, Mısra 4). [żaʿif, ]*

**zāʾika-baḫş-ı ilhām:** *İlham tadını bahşeden.*
Ṭabʿuma feyż-i Hudā **zāʾika-baḫş-ı ilhām**
Ḳand-i maʿnā leb-i endīşeme hāżır ḥelvā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 15). [zāʾika-baḫş-ı ilhām, ]*

**zāʾiḳa-baḫş-ı ümīd:** *Ümidin tadını tatmak.*
Mesmūm-ı yeʾse **zāʾiḳa-baḫş-ı ümīd** olan
Tiryāḳ-ı luṭf-ı ḥarf-i leb-i nūş-ḫandidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 17). [zāʾiḳa-baḫş-ı ümīd, ]*

**zā'il:** *Baki ve daim olmayan. devamı olmayan. geçici. yok olan.*
Dil-i bīmār-ı ʿuşātuñ o ṭabib-i cānuñ
Şerbet-i ʿafvi ile **zā'il** olur ṭābʿ-ı tebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 46). [zā'il, ]*

**zāʾil:** *Yok olan, daim olmayan.*
Tā hilāl-i rūze bedr iken yine olup hilāl
Rūze-dār anuñ gözinden **zāʾil** ü pinḫān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 94). [zāʾil, ]*

**zāʾil:** *Devamlı olmayan, zeval bulan, fani.*
Dīdeden naḳş-ı rūḫı eşk ile olmaz **zāʾil**
Aks-i ab eyleyemez āyīnede sūde henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 11). [zāʾil, ]*

**zaʿīm:** *Zeâmet sâhibi kimse mal mülk sahibi, zengin.*
Raṭb ü yābis kelīmātıyla yiter olma **zaʿīm**
Geldi henġām-ı duʿā başla niyāza demidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 117). [zaʿīm, ]*

**zāʾir:** *Ziyaret eden, görmeye, hayır sormaya giden.*
Kaʿbe-i dergehinüñ **zāʾiri** beyt-i maʿmūr
Ḥarem-i ravżasınuñ ʿākifi ʿarş-ı aʿlā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 115). [zāʾiri, ]*
Ẕāt-ı şerifi Kaʿbe-i esrār **zāʾiri**
Beytü'l-Ḥarem-i maʿrifetüñ merd-i ʿākifi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 5). [zāʾiri, ]*

**zaʾir-i beyt-i hudā:** *Allah'ın evinin ziyaretçisi.*
Çeşm-i cāna ḳademüñ ḫāki nola kuḥl olsa
**Zaʾir-i Beyt-i Hudā** Kaʿbe-i ʿulyāsın sen
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 44, Mısra 30). [zaʾir-i beyt-i hudā, ]*

**zâkkum:** *Gösterişi güzel, çiçekli ve zehirli meyvesi olan yasemine benzeyen bir bitki ismi. Beyitte mal ve mülkün zakkum gibi gösterişli ama zehirli, zararlı olduğu vurgulanmıştır.*
Geçmişdi Naẓīm cāna dehrüñ sitemi
Telḫ itmiş idi me **zâḳkumu** zehr-i ġamı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 2). [zâḳkumu, --u ]*

**zāl-ı dehre:** *Dünya ihtiyarı.*
Gūşe-i tecrīd ey dil bī-keder peyġüledür
**Zāl-ı dehre** baḳma kim çoḳ kimseden mahlūledür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 14, Mısra 2). [zāl-ı dehre, ]*

**zāl-i sipihrūñ:** *Feleğin Zâl'i (Zal: Rüstem'in babasının adı).*
Ṭaliʿ-i yārūñ ile fikr-i kenār itseñ eger
Duḫter-i baḫtuñ olur **Zāl-i sipihrūñ** ḫaheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 34). [zāl-i sipihrūñ, -üñ ]*

**zālim:** *Acımasız davranan, zulüm eden sevgili .*
Ey vezīr-i dād-güster kim hemān **ẓālim** degül
Devr-i ʿadlüñde senüñ bīdād ider zencīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 61). [ẓālim, ]*
Saña **ẓālim** dine baña maẓlūm
Yiter Aḥmed bu cevrle ḫārekāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 291). [ẓālim, ]*
Āvareyüm ey perī cemālüm sensiz
Dīvāneye döndüm āh **ẓālim** sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 2). [ẓālim, ]*

**zālim:** *Acımasız davranan, zulüm eden.*
Berhem-zen-i ḫānümān-ı cānsın **ẓālim**
Berḳ-efgen-i ḫırmen-i ciḫānsın **ẓālim** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 118, Mısra 1). [ẓālim, ]*
Berhem-zen-i ḫānümān-ı cānsın **ẓālim**
Berḳ-efgen-i ḫırmen-i ciḫānsın **ẓālim** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 118, Mısra 2). [ẓālim, ]*
İẓḥār-ı tebessümde düşnām-ı ḫafī
Maẓlum-nümā vü bī-amānsın **ẓālim** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 118, Mısra 4). [ẓālim, ]*

**zālim-i bī-amān:** *Amansız zalim.*
Bir **ẓālim-i bī-amāna** düş oldum kim
Ne ṭāḳat-ı dest-bürd ne cāy-ı gürīz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 98, Mısra 3). [ẓālim-i bī-amān, -a ]*

**żam:** *Bağrına basmak, toplamak, kaçmak: göğsüne zammetti.*
Minber-ārā-yı risālet muḳtedā-yı enbiyā
Huṭbe-i vaṣfında mun **żam** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 34). [żam, ]*

**zamān:** *Devir.*
Böyle ṭutmazdı el üzre anı pīr-i mey-furūş
Olmasaydı Cem **zamānından** beri sāġar yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 14). [zamānından, -ı, -n, -dan ]*

**zamān:** *Olmuş ve olacak hâdiselerin birbiri ardınca cereyan edişinin düşüncemizde meydana getirdiği başı ve sonu belli olmayan soyut kavram, vakit.*
İḳrār-ı nübüvvetüñde olmış ezelī
Her mū bedenümde bir **zamān** ṣadaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 47, Mısra 4). [zamān, ]*

**zamān:** *Vakit, çağ.*
Dem-i viṣāl Göñül nālenüñ **zamānı** mıdur
Kenār-ı dīdede pergālenüñ **zamānı** mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 1). [zamānı, -ı ]*
Dem-i viṣāl Göñül nālenüñ **zamānı** mıdur
Kenār-ı dīdede pergālenüñ **zamānı** mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 2). [zamānı, -ı ]*
Açıldı germī-i meyden rūḫ-ı ʿaraḳ-nāki
Gören didi gül-i pür-jālenüñ **zamānı** mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 4). [zamānı, -ı ]*
Temām düşdi çerâġâna meyl-i ḫüsrev-i ʿaşḳ
Donandı dāġ-ı derūn lālenüñ **zamānı** mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 6). [zamānı, -ı ]*
Kenāre gelmiş iken yār-ı çār deh ṣāle
Ḥikāyet-i ġam-ı deh sālenüñ **zamānı** mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 8). [zamānı, -ı ]*
Sirişk-i germe neden böyle rūḫṣat-ı cereyān
Naẓīm o āteş-i seyyālenüñ **zamānı** mıdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 36, Mısra 10). [zamānı, -ı ]*
Lā-büd olur biter yitişür mīve-i murād
Ṣabr eyle ey Naẓīm bilürseñ **zamānı** var

*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 14). [zamānı, -ı ]*
Çeküp kenāre o sermest-i nāzı kām alagör
Maḥall-i furṣatı fevt itme kim **zamānı** geçer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 56, Mısra 12). [zamānı, -ı ]*
Nesīm-i āh-ı pür-tâbım **zamān** olmaz ki dildāruñ
Dü-rūḫsārında ol zülf-i füsūn-sāzı ṣalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 5). [zamān, ]*
ʿAceb mi bir gül içün zaḫm-ı bārını çekseñ
Zamān ola bu çemende dikenle söyleşirüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 77, Mısra 4). [zamān, ]*
Ol ẕevḳler o cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey dil o da bir **zamān** imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 12). [zamān, ]*
Başmaz egerçi dāʾireme ṣūretā ḳadem
Ammā gelür o reşk-i perī her **zamān** nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 6). [zamān, ]*
Ḳıyām-ı nāz ile tā kim o nev-ḫaṭ dil-sitān ḳopdı
Ḳıyāmet ẓāhir oldı fitne-i āḫir **zamān** ḳopdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 162, Mısra 2). [zamān, ]*
ʿAksüñle olsun āyīnede her **zamān** iki
Aḥvel baḳan görür seni ey nev-civān iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 1). [zamān, ]*
Görmez raḳīb diyü o perī-veş niḫān gelür
Daʿvet-seray-ı daʾireme her **zamān** gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 84). [zamān, ]*
Zemīn tezelzül-i āşūbdan emin oİdi
Zamān maʿdeletüñde ciḫān emān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 58). [zamān, ]*
Anuñ ki oldı **zamānında** bir dilim nānı
Olur ḳıyamete dek ʿāyş-ı cāvidān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 59). [zamānında, -ın, -da ]*
Manṣūr olup sipāhı mesrūr kıl o şāḫı
Tā rūz-ı ḥaşr İlāhī mümtedd ola **zamānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 188). [zamānı, -ı ]*
İḳrār-ı viṣāl idersüñ ammā ne **zamān**
Cāna o kerem ne vaḳt olur ya ne **zamān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 1). [zamān, ]*
İḳrār-ı viṣāl idersüñ ammā ne **zamān**
Cāna o kerem ne vaḳt olur ya ne **zamān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 2). [zamān, ]*
Haṭ gülmese ṣabr iderdüm iḳrāruña līk
El virse eġer o ʿahd ü peymāne **zamān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 125, Mısra 4). [zamān, ]*
Ferzend-i ṣulṭān-ı ciḫān Hān Aḥmed-i devr ü **zamān**
Ola rikābıñda revān ṣad Erdivān u Erdeşīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 5). [zamān, ]*

**zamān:** *zaman.*
Gitdi o **zamān** kim şeb-i vuṣlatda alurdum
Āġūşa miyānın gehī pehlūsını gāhī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 170, Mısra 9). [zamān, ]*

**zamān:** *Vakit.*
Geldi o mest-i nāz ile ṣoḥbet **zamānları**
Būs ü kenār demleri vuṣlat **zamānları** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 2). [zamānları, -lar, -ı ]*

**zamān-ı devlet-i pā-der-hevā-yı şebnemdür:** *Çiğ tanesinin heves ayağıyla mutluluk zamanıdır.*
Kemāl-i ʿāyn-ı zeval ü beḳāsı māhż-ı fenā
**Zamān-ı devlet-i pā-der-hevā-yı şebnemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 35, Mısra 10). [zamān-ı devlet-i pā-der-hevā-yı şebnemdür, --dür ]*

**zamān-ı ḥaşr:** *Kıyamette dirilip toplanma zamanı.*
Ol ḳadar bulmış metānet kim **zamān-ı ḥaşre** dek
Ṣarṣar-ı āsībden bir ṭāḳına gelmez ḫalel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 24, Mısra 3). [zamān-ı ḥaşr, -e ]*

**zamān-ı ḥaşre dek:** *Kıyamet zamanına, gününe dek.*
Feyż-i naʿtiyle mezārumda **zamān-ı ḥaşre dek**
Midḥatinde bir dil ola her biten sebzin

giyāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 67). [zamān-ı ḥaşre dek, ]*

**zamān-ı ḳābilden:** *Kabil zamanından beri .*
Dem-i ḳıyamete dek tā **zamān-ı Ḳābilden**
Daḫi alınmaz idi ḫūn-ı nā-ḥaḳ-ı Hābīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 59). [zamān-ı ḳābilden, -den ]*

**zāmān-ı mekrümetinde:** *Cömertlik zamanı.*
Ciḫān-ı maʿdeletinde ḫalāyıḳ āsūde
**Zāmān-ı mekrümetinde** gedā tüvān-gerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 62). [zāmān-ı mekrümetinde, -in, -de ]*

**zamān-ı raḥīl:** *Göç zamanı.*
Dirīġ ḥālüme bu hāḳdān-ı ġañetden
Tehī gidersem eġer menzile **zamān-ı raḥīl**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 130). [zamān-ı raḥīl, ]*

**zamān-ı ṣalṭanatuñda:** *Meydana gelmek, vukū bulmak, var olmak.*
**Zamān-ı ṣalṭanatuñda** hüner-veran içre
Ser-āmed-i ṣuʿarādur süḫande eṣʿardur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 153). [zamān-ı ṣalṭanatuñda, -uñ, -da ]*

**zamanla:** *Aradan süre geçtikçe, giderek.*
Itmişdi ʿadū **zamānla** çoḳ yeri ġaṣb
Oldı yine rāyet ẓafer-i ʿavnle naṣib *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 80, Mısra 1). [zamānla, ]*

**zamānumı:** *Zaman, vakit.*
ʿAẕrā-ʿiẕār Leylī-i devr ü **zamānumı**
Şekker-maḳāl Hüsrev ü Şīrīn-zebānumı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 3). [zamānumı, ]*

**zamān:** *Zaman, mühlet, bir iş için verilen süre; zamanları, mühletleri.*
Geldi o mest-i nāz ile ṣoḥbet **zamānları**
Būs ü kenār demleri vuṣlat **zamānları**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 35, Mısra 1). [zamānları, -ları ]*

**żamīr:** *Ar. 1. Kalp, derun, vicdan. 2. Gönülde gizli olan sır. 3. İsmin yerini tutan kelime ki mütekellim yahut muhatap veya gaibe delâlet eder.*
Noḳṭa dögüp **żamīrüm** bildi o ḫāl ü ḫaṭla
Reml-i dili Naẕīmā bir gül-ʿiẕār çizdi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 13). [żamīrüm, -ü, -m ]*

**żamīr:** *Gönül, kalp.*
Ḥasret-i ḫāk-i deri mużmer **żamīrümde** müdām
Ey ġamı cānumda müdġam raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 89). [żamīrümde, -üm, -de ]*

**żamīr-i enverinde:** *Nur dolu gönül.*
Bilür keyfiyyet-i aḥvālümi taḳrīre ḥācet yoḳ
**Żamīr-i enverinde** rāz-ı pinḫānum hüveydādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 26). [żamīr-i enverinde, -in, -de ]*

**żamm:** *Artırma, fazlalaştırma.*
Nola evṣāfını evrādına **żamm** eyleseler
Şimdi buldı daḫi memdūḥını ḥālā ṣuʿarā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 43). [żamm, ]*

**żamm:** *Ötre o, ö, u, ü, diye okunan harfin harekesi.*
Nāmını tesbīh idüp gökde melek yirde beşer
İtdiler evrādına **żamm** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 94). [żamm, ]*

**żamm:** *Üzerine bir şey ekleme, katma.?.*
Farḳ-ı cān-ı ḥasūd-ı bī-sūda
Nīzesi fetḥa şeşperi **żammdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 106). [żammdur, -dur ]*

**zanbaḳ:** *Maaruf çiçek, zambak.*
Ol fem o rūḫ o bīnī-i mevzūnuñı görüp
Ol ġonçeden o gülden ü **zanbaḳdan** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 10). [zanbaḳdan, -dan ]*

**zann:** *Sanma, sanı, sezme.*
Dem-serdī-i hilāfla bostān-ı ḫâhişiñ
Ẓann eylemem ki berg-i giyāhı küşādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 28, Mısra 6). [ẓann, ]*
Ẓann eyledüm ki kisve-i beytü'l-ḥarāmdur
Devr-i rūḫında kākül-i müşgīn-i tābdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 15). [ẓann, ]*
Teʾsīr-i sūz-ı ʿaşḳla **ẓann** itme eşk-i germ
Yer yer döküldi dīde-i terden şerāreler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 59, Mısra 13). [ẓann, ]*
Bu rūzgārda **ẓann** itme ḫâk-râhız biz
Sevād-ı bāṣıra-i āftāb u māhuz biz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 78, Mısra 1). [ẓann, ]*
Leb-i cūda görüp **ẓann** eyledüm serv-i serāzādı
Yine bir ʿāşıḳ-ı dīdāre dilber der-kenār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 5). [ẓann, ]*
Yine bir fitneyi tahrike ʿalāmet ancaḳ
ʿĀlem-i ḳaddini **ẓann** itme tehī dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 6). [ẓann, ]*
Māh-ı nev **ẓann** eyleme āvīḫte yaḫ-pāredür
Zīr-i bāmından nümāyān itdi bu nüh şehnişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 7). [ẓann, ]*
Gūş eyleyince ġulġule-i riḥletin Naẓīm
Ẓann eyleme ki ḳopdı ḳıyāmet Hudā ʿAlīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 54, Mısra 2). [ẓann, ]*

**ẓann eylerüm:** *Sanmak.*
Ẓann eylerüm naṣibi gelür ġaybdan o kim
Vaʿd-i viṣālle o dehenden peyām alur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 11). [ẓann eylerüm, -üm ]*

**ẓann itme:** *Zannetme.*
Ṭarḥ itdi üstüḫânum metn-i cünūna mıṣṭar
Ẓann itme anı ancaḳ Ḳays-ı nizār çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 6). [ẓann itme, ]*

**zānū:** *Diz.*
ʿĀlem oldı yıḳılup mey-gede āsūde henüz
Yine mestānelerüñ serleri **zānūda** henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 2). [zānūda, --da ]*

**zār:** *Ağlayan, inleyen.*
Gūş itdi meġer hezār cānuñ **zārın**
Gösterdi o ġonce-leb gül-i rūḫsārın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 130, Mısra 1). [zārın, -ın ]*

**zār:** *Ağlayan, inleyen.*
ʿUşşākı dilber aġladur elbette **zār** zār
Olsaʿaceb mi bir gül içün ṣād hezār **zār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 2). [zār, ]*
Dôstān-ı ḳadr ü iḳbāli ʿazīz ü ser-bülend
Düşmenān-ı ʿizz ü iclāli ẕelīl ü ḫvār u **zār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 12). [zār, ]*
Ḍarb-ı kūpāl-ı kader zūr-ı ḳazā-peygarıdur
Kār-ı ḫaşmı **zār** iden hemvāre vaḳt-i kārzār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 44). [zār, ]*
Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki **zār** ü ẕelīl
Dilinde dāġ ola sūzān ne aḫker ü ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 1). [zār, ]*
Ḳavuşur ādem ādem cānā
Nice bir firḳatüñle **zār** olayum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 256). [zār, ]*
Nice bir **zār** u bī-ḳarār olayum
Beni ḳıldı niẕār o mūy miyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 257). [zār, ]*

**zār:** *Ağlayan, inleyen.*
Ṣāf-meşreb ṣāf-dil ṣāfī-naẓār ṣāfī-derun
Kim olur dirsen Naẓīm-i **zāre** bir ben bir ḥabāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 14). [zāre, -e ]*

**zār:** *(Ayrılıktan sebep) Ağlama, inleme.*
Ḳomaz sāḳī Naẓīm-i **zārı** māḫmūr
Humār-ı cām-ı firḳat böyle ḳalmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 1, Mısra 19). [zārı, -ı ]*

**zār zār:** *Ağlayıp inlemek.*
ʿUşşākı dilber aġladur elbette **zār zār**
Olsaʿaceb mi bir gül içün ṣād hezār zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 42, Mısra 1).*

*[zār zār, ]*

**zār zūr:** *İnleye inleye ve takatsiz bir halde hükme dayanmak gerekir anlamında kalıp ifade.*
Dil tāb-ı ḥüsn-i yāre döyer mi o nār o nūr
Derd-i muḥabbeti nice çeksün o **zār o zūr**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 2). [zār zūr, ]*

**żarar:** *Zarar, ziyan.*
Virmez dil-i ḥamûle keder ḥarf-i ʿāyb-cū
Ḥaşa ki ṣanma baḥr-ı muḥīṭ **żarar** virür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 10). [żarar, ]*

**żarar virmeye:** *Yıpratmak, harap etmek.*
Ümmīd odur tezelzül-i āfāt-ı rūzgār
Bir ṭaḳına ḳıyāmete dek virmeye żarar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 6). [żarar virmeye, -y, -e ]*

**zarf:** *Ar. Kap: fincan zarfı, mektup zarfı, zarf-ı zarîf*
Tengdür ʿaşḳına mülk-i dü-ciha̲n
Baḥr-ı ʿummān ḳabūl itmez **zārf** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 26). [zārf, ]*

**zārıyāt:** *Ağlama, inleme.*
Biñde bir olmaz edā-yı şükri tā rūz-ı ḥisāb
Her nefesde neml ü reml ü **zāriyāt** olsa ʿaded *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 20). [zāriyāt, ]*

**ẕāt:** *Kendi, bizzat kendi.*
Virmişdi **ẕātı** savmaʿa-i ʿāleme şeref
Maʿlūm idi o ʿārif içün sırr-ı men ʿaref
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 52, Mısra 1). [ẕātı, -ı ]*
Ẕātuñda bul güher gibi tāb u ṭarāveti
Gül gibi alma şebnem-i terden leṭāfeti
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 38, Mısra 1). [ẕātuñda, -uñda ]*

**ẕāt:** *Allah'ın varlığı.*
Ḥaḳ **ẕātuñ** eylemiş niʿam-ı cūd u luṭf ile
Sālār-ı bī-niyāz-ı ser-i ḫvān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 31). [ẕātuñ, -un ]*
Ey ḥarīm-i ḫāṣ-ı bezm-i ruʾyet-i perverdigār
Vech-i Ḥaḳḳa **ẕātı** hem āyine hem āyīnedār
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 2). [ẕātı, -ı ]*

**ẕāt:** *Kendi,l kişilik.*
Gencīnedür nikātum mālīk o gence **ẕātum**
Olsa nola devātum bir ḫum-ı ḫüsrevānī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 177). [ẕātum, -um ]*

**ẕāt:** *Bir şeyin ta kendisi, maddî varlığı, maddî varlığının özü, öz varlık.*
Böyle gūnāgun ṣudūr itmezdi eşyā ġaybdan
Olmaṣaydı **ẕātuñ** ey ṣādr-ı dü-ʿālem maṣdarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 188). [ẕātuñ, -uñ ]*

**ẕāt:** *Kendi, bizzat kendi*
ʿĀyn-ı ḥikmet menbaʿ-ı taḳva vücūd-ı kāmili
Münderic **ẕātında** hem ʿirfān u hem ʿilm ü ʿāmel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 10). [ẕātında, -ı, -n, -da ]*

**ẕāt:** *Kimse, kişi, şahıs, özellikle saygıdeğer kimse.*
Nola olsa o tesbīḥe imāme ol dür-i yektā
Ki mecmuʿ-ı rüsülden enbiyādan **ẕātı** müfreddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 4). [ẕātı, -ı ]*
Muḥamned-i ʿArabī Ḥażret-i Ḥabību'llah
Ki **ẕātı** ẕāt-ı Hudā gibi bī-şebīh ü ʿadīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 82). [ẕātı, -ı ]*
Zihī şeref rūsül ü enbiyāya kim **ẕātı**
Olındı rūz-ı ezelde vücūh ile tafḍîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 93). [ẕātı, -ı ]*
Sen ol çerāġ-ı hedāsın ki kimse bulmaz idi
Ṭarīḳ-ı Ḥaḳḳı eger **ẕātuñ** olmaṣaydı delīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 114). [ẕātuñ, -uñ ]*
Enbiyā vü rusüle ol şeref-i mevcūdāt
Kevne āḫirde gelüp **ẕātı** olındı taḳdīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 26). [ẕātı, -ı ]*
Ne ʿāleme Naẓīm ḳuluñ gibi pür-hüner

Ẕātuñ gibi ne dehre şeh-i nüktedān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 68). [ẕātuñ, -uñ ]*
Tārīḫi düşdi yektā **ẕātı** gibi Naẓīma Rum ili mesnedinde ʿĀrif Efendi bāḳī (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 43, Mısra 13). [ẕātı, -ı ]*

**zāt:** *Kimse, kişi, şahıs, özellikle saygıdeğer kimse.*
Ṣıdḳ u ʿadl ü ḥilm ü ʿilm-i **ẕātına** itmiş güvāh
Ḥaḳk Ebū Bekr ü ʿÖmer ʿOsmān ʿAlī-i Ḥayderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 97). [ẕātına, -ıñ, -a ]*
Rūy-ı ḫandānıyla ḥüsn ü ḫulḳla her vechle **Ẕāt**ına şāyestedür dirsem güẕellerden güzel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 22). [ẕātına, -ıñ, -a ]*

**zāt:** *Kimse, kişi, şahıs, özellikle saygıdeğer kimse.*
**Ẕātım** iḳrār iden mışr-ı dü-ʿālemde ʿazīz
Ḳadrini inkār iden iki ciḫānda ḫāk-sār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 45). [ẕātım, -im ]*

**zāt-ı efāżıl-pesend:** *Faziletlerin koruyucu kişisi.*
Seyyid Şerīf ṣadr-ı feżāʾil cenābıdur
Saʿd-ı zemāne **ẕāt-ı efāżıl-pesendidür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 14). [ẕāt-ı efāżıl-pesend, -dür ]*

**zāt-ı ḥaṣan ḥüseyn:** *Hasan Hüseyin saygıdeğer kişiler.*
**Ẕāt-ı Ḥaṣan Ḥüseyn** ile oldı iki hümā
Biz sāyesindeyüz raḍıya'llāhu ʿānhümā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 1, Mısra 1). [ẕāt-ı ḥaṣan ḥüseyn, ]*

**zāt-ı ḥikem-perver:** *Hikmetleri sever bir kişi.*
ʿİlm ü ʿirfān ile bir **ẕāt-ı ḥikem-perver** idi
Şeyḫ-i murtāż idi ḥattā veraʿ u taḳvāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 7). [ẕāt-ı ḥikem-perver, ]*

**zāt-ı hudā:** *Allah, Hudâ.*
Muḥamned-i ʿArabī Ḥażret-i Ḥabību'llah Ki ẕātı **ẕāt-ı Hudā** gibi bī-şebīh ü ʿadīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 82). [ẕāt-ı hudā, ]*

**zāt-ı hümāyūnı:** *Mübarek, kutlu zat.*
İder ẕelīli ser-efrāz sāye-i keremi
Huceste **ẕāt-ı hümāyūnı** bir hümā-ferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 74). [ẕāt-ı hümāyūnı, -ı ]*

**zāt-ı kerīm:** *Cömertlik sahibi kişi.*
Ey mefḫār-ı kāʾināt faḫr-ı dü-ciḫān
Vey **ẕāt-ı kerīmi** raḥmet-i ʿālemiyān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 25, Mısra 2). [ẕāt-ı kerīm, ]*

**zāt-ı pāki:** *Temiz yaratılışlı zat.*
**Ẕāt-ı pāki** miyān-ı leşkerde
Māh-ı bedr ile encüm-i rāḫşān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 77). [ẕāt-ı pāki, ]*

**zāt-ı pāki:** *Temiz saf şahsı.*
Yā Rab be-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül ḫatm-i enbiyâ
Kim **ẕāt-ı pāki**dür sebeb-i ḫilḳat-i ciḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 10). [ẕāt-ı pāki, -dür ]*

**zāt-ı pākidür:** *Temiz yaratılışlı zat.*
Rāmī Efendi hażreti kim **ẕāt-ı pākidür**
Ḥālā reʾīs-i pādişeh-i mālikü'r-riḳāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 11). [ẕāt-ı pākidür, -dür ]*

**zāt-ı şerif:** *Kutsal kişi.*
**Ẕāt-ı şerifi** Kaʿbe-i esrār zāʾiri
Beytü'l-Ḥarem-i maʿrifetüñ merd-i ʿākifi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 53, Mısra 5). [ẕāt-ı şerif, --i ]*

**zāt-ı şerif:** *Şerefli kişi.*
**Ey ẕāt-ı şerifi** gülbün-i gülşen-i rūḫ
Vey naṣṣ-ı kerīmle ṣıfātı memdūḥ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 6, Mısra 1). [ẕāt-ı şerif, --i ]*

**zāt-ı şerif:** *Şerefli, mübarek, kutsal, yüce kişi.*
Ey **ẕāt-ı şerifi** eşref-i māḫlūḳat

İcād-ı vücūdı bāʿis-i mevcūdāt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 37, Mısra 1). [ẕāt-ı şerif, ]*

**ẕāt-ı şerif:** *Şerefli Kişi.*
ʿAzm-i gülzār-ı beḳā eyledi bir **ẕāt-ı şerif**
Nāmı yād olmadadur şimdi fenā dünyāde *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 39, Mısra 1). [ẕāt-ı şerif, ]*

**ẕāt-ı şerīf-i ercümendi:** *İtibarlı şerefli şahıs.*
Vaḥīdü'l-ʿasr o kim **ẕāt-ı şerīf-i ercümendi**dür
Kemālat u hünerle ʿālem-ārā faẕıl-ı yektā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 6, Mısra 5). [ẕāt-ı şerīf-i ercümendi, ]*

**ẕāt-ı şerifüñ:** *Şerefli kişi, soylu kimse.*
Meddāḥıyuz o **ẕāt-ı şerīfüñ** ki tā be-ḥaşr
Olmaz eda ṣenā-yı ṣıfāt-ı sütūdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 5). [ẕāt-ı şerīfüñ, -ün ]*

**ẕāt-ı şerifüñ:** *Şerefli kişiliğin.*
Medhüñi Ḥażret-i Ḥaḳ itmiş iken māhlūḳat
Nice taʿrīf ideler **ẕāt-ı şerifüñ** ḥāşā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 306). [ẕāt-ı şerifüñ, ]*

**ẕāt-ı şerīgidür:** *Güçlü şahsı.*
Ḥallāl-ı müşkilāt ki **ẕāt-ı şerīgidür**
Ṣadr-ı şerīʿatüñ şeref ü zīb ü zīveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 19). [ẕāt-ı şerīgidür, -i, -dür ]*

**ẕāt-ı vālā-gevher:** *Cevheri yüce olan kişi.*
Seyf-i meslūl-i Hudā kim *ẕāt-ı vālā-gevheri*
Olmaz iṯbāt-ı cihāngīrīde muḥtāc-ı güvāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 29). [ẕāt-ı vālā-gevher, --i ]*

**żāyiʿ:** *Bilinmez, kayıp.*
**Żayi**ʿ oldı bīhūde bunca şüḥūr ile sīnin
Oldı cüzʾ-i aʾžam-ı terkībi ʿışyān ü fesād *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 123). [żayiʿ, ]*

**zebān:** *Dil , güzel konuşma.*
Ol ki vird-i **zebān-ı** her femdür
Ümmet-i pāk-i ḥabīb-i ekremdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 1). [zebān-ı, -ı ]*

**zebān:** *Dil.*
Ser sūzen-i Mesīḥ ile olmaz rüfū-peẕīr
Bir yāre var mı zaḫm-ı sinān **zebān** ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 14). [zebān, ]*

**zebān:** *Ağız.*
Sözüñ zehrâbe-nûşân-ı ġama tiryāḳ-ı şevḳ eyle
**Zebānuñ** nīş-i āzār eyleme yārāne mārāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 6). [zebānuñ, -uñ ]*
Meḥmedet-ḫvān-ı ṣıfāt-ı pāki ḥālā her **zebān**
Vaṣf-ı ẕātı zīb-i her fem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 91). [zebān, ]*
Nola düşnām-ı telḫ-ı zaḫmına ṭāḳat getürmezse
Zebān-ı rumḥ-ı rezmi düşmene ṭaʿna **zebān** söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 68). [zebān, ]*
Süḫeni tercümān-ı rūḥ-ı revān
Cān bağışlar ne söylese o **zebān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 96). [zebān, ]*

**zebān:** *Dil, ağız.*
Şaḳḳ itseler dilüñ ḥaẕer ifşā-yı rāzdan
Olsa ḳalem gibi dehenüñde **zebān** iki *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 172, Mısra 14). [zebān, ]*

**zebān:** *Dil , lisan, konuşma.*
Ḥaşre dek şerḥ idemez ẕevḳi-i viṣāli ey dil
Bir **zebān** olsa da her sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 8). [zebān, ]*
Lebrīz-i şerbet-i şekker şükri her dehen
Mīzāb-ı cūy-ı bāġçe-i ḥamdi her **zebān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 8). [zebān, ]*
Naẓīm-āsā olup şīrīn-meẕāḳ-ı leẕẕet-i naʿtüñ
Zebānum māʾil-i şehd u zebībüm yā

Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 20). [zebānum, -u, -m ]*

**zebān:** *Dil , konuşma, söylem.*
Gül-i bāġ-ı leṭāfetdür deḫānı
Gül içre bülbül-i gūyā **zebānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 4). [zebānı, -ı ]*
Lāledür aña **zebānum** dehenümdür inbiḳ
Nola taḳṭir-i gulāb-ı süḫan itsem ḥālā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 11). [zebānum, -u, -m ]*
Deḫānı sırr-ı ʿademden ḫaber virür her dem
Rumūz-ı ġayb sebaḳ-ḫvān olur **zebānından** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 8). [zebānından, -ı, -n, -dan ]*
Olur her bir lisānın tercümānı
Serin ḳaṭʿ itseler söyler **zebānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 6). [zebānı, -ı ]*

**zebān:** *Dil.*
Açup ḳara ḫaberlerle dehānın
O dem bir mū gelüp bağlar **zebānın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 8). [zebānın, -ın ]*
Mecmūʿa degül bu nüsḫa-i kübrādur
Her ṣafḥası bir **zebān** ile gūyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 94, Mısra 2). [zebān, ]*
Gülzār-ı melāḥatüñ gülidür o deḫān
Bostān-ı cemāl bülbülüdür o **zebān** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 126, Mısra 2). [zebān, ]*

**zebān-ı bend-i:** *Dilini bağlamak, bir kimseyi herhangi bir sebeple söz söyleyemez duruma getirmek, susmak zorunda bırakmak.*
Ṭutuldı nuṭḳı ḫayāl-ı füsūn-ı zülfiyle
**Zebān-ı bend**-i dilüm tār-ı mūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 10). [zebān-ı bend-i, -i ]*

**zebān-ı cān:** *Gönül dili.*
Budur ümīdüm ola midḥatüñle vaḳt-i pesīn
**Zebān-ı cān** ü dilüm pür-terāne-i tehlīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 134). [zebān-ı cān, ]*

**zebān-ı ḥāl:** *Hal dili.*
**Zebān-ı ḥāl** ider tefsir iderse āyet-i ʿaşḳı
Ne gūş-ı huş olur māḫrem ne bir ḥarfin lisān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 19). [zebān-ı ḥāl, ]*

**zebān-ı ḫāl:** *Vaziyet dili.*
Lūlesi bu çeşmenüñ gūyā **zebān-ı ḫāldür**
Nūş-ı cān olsun diyü ʿaṭşān içün eyler nidā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 2, Mısra 25). [zebān-ı ḫāl, --dür ]*

**zebān-ı lāl:** *Dili tutulmak.*
Dili çıḳsa ḳafāsından maḥalsiz eylemez güftār
Görenler sūsen-i bāġuñ **zebān-ı lāl** ü ḫamūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 12). [zebān-ı lāl, ]*

**zebān-ı rumḥ-ı rezmi:** *Savaş mızrağının ağzı.*
Nola düşnām-ı telḫ-ı zaḫmına ṭāḳat getürmezse
**Zebān-ı rumḥ-ı rezmi düşmene** ṭaʿna zebān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 68). [zebān-ı rumḥ-ı rezmi, -i ]*

**zebān-ı şād-niyāz:** *Yüz duanın dilinde olması.*
Deḫān-ı yārden ol kim recā-yı ḥarf-i nāz eyler
Teninde her ser-i mūyın **zebān-ı şād-niyāz** eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 2). [zebān-ı şād-niyāz, ]*
Her ser-i mūyum olurdı bir **zebān-ı şad-niyāz**
Alsam āġuşa miyānuñ ittifaḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 5). [zebān-ı şad-niyāz, ]*

**zebān-ı tīġ-ı bürrānı:** *Keskinleştirilmiş kılıcın ağzı.*
Zebūn-ı ḍarb-ı kūpāli ḳaderle baḫş ider gūyā
**Zebān-ı tīġ-ı bürrānı** feżā-yı nāgeḫān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 54). [zebān-ı tīġ-ı bürrānı, -ı ]*

**zebān-ı ṭūṭī-i ṭabʿum:** *Parlak*

*papağanımın dili.*
Naẓīri ʿaksidür āyīne-i tekellümde
Zebān-ı ṭūṭī-i ṭabʿum süẖande yektādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 31, Mısra 12). [zebān-ı ṭūṭī-i ṭabʿum, --um ]*

**zebān-zed:** *Herkesçe bilinen, yaygınlaşmış.*
Nuʿūt-ı enbiyā vü mürselīn tesbīḥ-i lüʾlüʾ-vār
Demādem tā ki efvāh-ı ẖalāyıḳda **zebān-zeddür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 88). [zebān-zeddür, -dür ]*

**zebīb:** *Kuru üzüm , kuru incir.*
Naẓīm-āsā olup şīrīn-meẕāḳ-ı leẕẕet-i naʿtüñ
Zebānum māʾil-i şehd u **zebībüm** yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 20). [zebībüm, -üm ]*

**zebūn:** *Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz.*
Destān-ı rūzgāra zinẖār sīne germe
Sührāb iseñ olursun āẖir **zebūn** elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 6). [zebūn, ]*

**zebūn-ı ḍarb-ı kūpāli:** *Demir gürzün darbesinin acizi.*
**Zebūn-ı ḍarb-ı kūpāli ḳaderle** baḫş ider gūyā
Zebān-ı tīġ-ı bürrānı feżā-yı nāgeẖān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 53). [zebūn-ı ḍarb-ı kūpāli, ]*

**zebūn-ı dil:** *Gönlü zayıf.*
Göñlüñe uyma ey Naẓīm şaḳın
Dimesünler **zebūn-ı dildür** bu *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 135, Mısra 14). [zebūn-ı dil, -dür ]*

**zebūn-ı pister-i hicrüñ:** *Ayrılık yastığına düşmek, baş koymak .*
Ey gül-ʿiẕār u ġonce-fem ü lāle-ẖad yetiş
Oldum **zebūn-ı pister-i hicrüñ** meded yetiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 84, Mısra 2). [zebūn-ı pister-i hicrüñ, -üñ ]*

**zebūr:** *Ar. Hazret-i Davud Aleyhisselâm'a nazil olan kitab-ı semavî.*
Cenāb-ı ṣāḥib-i furḳān ki ḥükmin eyledi neşh
Eġer **Zebur** ile Tevrātdur eġer İncil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 76). [zebur, ]*

**zede:** *Far. Vurulmuş, çarpılmış: sevda-zede, musîbet-zede.*
Dergāh-ı ʿizzetüñde nola olsa dembedem
Hep ẖıdmet ile bir **zede** dāmān-ı enbiyā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 40). [zede, ]*

**żehebī:** *Altın gibi.*
Gitmeyen yoluna ʿüryān u faḳīr olsun hep
Çār meẕhebde ẖāram ola ẕihāb u **ẕehebi**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 56). [ẕehebi, ]*

**zehrāb:** *Zehirli su.*
Emri nehy itse ṣiḳāḳ-ı beyn-i eżdādı eġer
Kām-ı cāna eyleye **zehrābı** āb-ı ẖoş-güvar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 92). [zehrābı, -ı ]*

**zehrâbe-nûşân-ı ġam:** *Gamın zehirli suyunu içen.*
Sözüñ **zehrâbe-nûşân-ı ġama** tiryāḳ-ı şevḳ eyle
Zebānuñ nīş-i āzār eyleme yārāne mārāne
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 141, Mısra 5). [zehrâbe-nûşân-ı ġam, -a ]*

**zehr-âb-ı ġuṣṣa:** *Gamın kederin zehirli suyu.*
Olmaz melūl ʿāḳıbet-endīş-i bezm-i dehr
**Zehr-âb-ı ġuṣṣa** çekse de mesrūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 20). [zehr-âb-ı ġuṣṣa, ]*

**zehr-i ġam:** *Gam zehri.*
Geçmişdi Naẓīm cāna dehrüñ sitemi
Telẖ itmiş idi me ẕâḳkumu **zehr-i ġamı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 135, Mısra 2). [zehr-i ġam, ]*

**zehr-i ḳahrı:** *Gazabın zehri.*
Ṭutarken her biri bir pād-ı zehri
Vücūdın eyler ifnā **zehr-i ḳahrı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 4, Mısra 8). [zehr-i*

*ḳahrı, ]*

**zehr-i ḳahrıdur:** *Üzüntü, keder zehri/kahır zehri.*
Ṣerbet-i ümmīd ü bīm-i luṭf ü **zehr-i ḳahrıdur**
Hūşyārı eyleyen mestāne mesti hūşyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 93). [zehr-i ḳahrıdur, -ı, -dur ]*

**zekā:** *Akıl, zekâ.*
Ṭabʿ-ı derrâkime bir ḫāṣṣadur istiʿdād
Vālih-i şīftedür fıṭratuma fehm ü **ẕekā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 66). [ẕekā, ]*
Ẕekāda eẕkiyā-yı dehrden mümtaz ü müsteṯnā
Sehāda eshiyā-yı ʿaṣrdan bī-miṯl ü yektādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 16, Mısra 7). [ẕekāda, -da ]*

**zekan:** *Çene çukuru.*
Ẕeḳanı gūyiyā çeh-i Zemzem
Kisve zülfi cemāli Beyt-i Ḥarem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 103). [zeḳanı, -ı ]*
Didüm **ẕeḳanuñ** mıṣr-ı cemālüñde nedür
Yūsuf ḳūyusı didi o Māh-ı Kenʿān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 127, Mısra 3). [zeḳanuñ, -uñ ]*

**zeḳāt:** *İslâm dininin beş şartından biri olarak, sâhip olunan ve belli bir miktarı aşan mal ve paranın yoksullara dağıtılması gereken kırkta biri ve bunun yoksullara dağıtılması işi.*
Hep ḳaʾil-i Lā ilahe illā'llāhuz
Ne ḥac ne **ẕekāt** u ne ṣalāt ile na ṣavm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 116, Mısra 4). [ẕekāt, ]*

**zel:** *Zel ( ذ), Arap alfabesinin dokuzuncu harfi.*
Bādī-i mihr ü muḥabbetle göñül ḳan **zel** iken
Almamışdı daḫi Cem cām-ı meyüñ serpūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 5). [zel, ]*

**zelīl:** *Hor, hakir, muhakkar.*
Ben ḫvār u **ẕelīli** kām-yāb it yā Rab
Kim ẕerre-i ḥaḳīrüm āftāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 1). [ẕelīli, -i ]*

**zelīl:** *Alçak, hor, hakir.*
Dôstānı ʿaziz ü ḫurrem ü şād
Düşmenānı **ẕelīl** ü sersemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 68). [ẕelīl, ]*
Dôstān-ı ḳadr ü iḳbāli ʿazīz ü ser-bülend
Düşmenān-ı ʿizz ü iclāli **ẕelīl** ü ḫvār u zār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 12). [ẕelīl, ]*
Ciḫānda sūḫte-i ʿaşḳ odur ki zār ü **ẕelīl**
Dilinde dāġ ola sūzān ne aḫker ü ne fitīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 1). [ẕelīl, ]*
Gedā-yı mihr ü muḥabbet odur ki bī-ser ü pā
Yolında bir şeh-i ḥüsnüñ ola **ẕelīl** ü sefil *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 4). [ẕelīl, ]*
Hemīşe dāġ-ı muḥabbetle tā ki bir ʿāşık
Miṯāl-i lāle olur dil-figār u ḫvār u **ẕelīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 138). [ẕelīl, ]*
Geldüm ḳapuña fakır ü muḥtac **ẕelīl**
Faẓl u keremüñle feṯḥ-i bāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 3). [ẕelīl, ]*

**zelīli ser-efrāz:** *Hor, burnu havada, hakir.*
İder **ẕelīli ser-efrāz** sāye-i keremi
Huceste ẕāt-ı hümāyūnı bir hümā-ferdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 73). [ẕelīli ser-efrāz, ]*

**zelzele-nāk itdi:** *Sarsmak, titretmek.*
Temām **zelzele-nāk itdi** kāfiristānı
Hücūm ı tefriḳa-dād oldı düşmenān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 67). [zelzele-nāk itdi, -di ]*

**zem:** *(ذمّ) (ẕemm) Kötülüğünü söyleme, yerme, çekiştirme.*
O şehüñ medḥ-i ẕātınun ġayrı
Şiʿr-i siḥr-i ḥelāl ise **ẕemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 50). [ẕemdür, -dür ]*

Zemīn baṣīṭ-i celālinde tūde-i kem-ter
Sipihr-i orduy-ı cāhında köhne çāderdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 89). [zemīn, -i, -n ]*
Ḥurremdür ol **zemīn** ki ḳudūmıyla dembedem
Aña hezār ġamla varan şādmān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 3). [zemīn, -i, -n ]*

**zemāne:** *(Küçümseme ve alay yollu) şimdiki zaman; baht, talih*
Her ṭarḥına ḳażā vü ḳader tār u pūd olur
Nessāc-ı kārgāh-ı fenā kim **zemānedür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 20). [zemānedür, -dür ]*

**zemāne-i bīdād:** *Zulüm feleği.*
Anuñ ki dest-i sitemle **zemāne-i bīdād**
Binā-yı ḫāṭırını yıḳdı ben ḫārāb oldum
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 5). [zemāne-i bīdād, ]*

**zemīn:** *Dünya, alem, yeryüzü.*
O kim ins ü melek-kerden be- ṭavḳ-ı ḥükmidür ḥālā
Zemīn ü āsmānda emri fermān-ı müʾekkeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 20). [zemīn, ]*
Reh-i cāh-ı celālinde **zemīn** bir tūde-i kemter
Güẕergāh-ı kemālinde felek bir köhne künbeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 29). [zemīn, ]*
Şiddet-i deyden olup efsürde sertāser **zemīn**
Hāne-i āyīnede sermā çıḳardı erbaʿīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 1). [zemīn, ]*
Zemin ü āsmānı ṭutdı şıyt-ı kūs-ı iclāli
Beşer rūy-ı zemīnde āsmānda ḳudsiyān söyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 23, Mısra 35). [zemin, ]*

**zemīn:** *Dünya, alem, yeryüzü.*
Zemīn tezelzül-i āşūbdan emin oİdi
Zamān maʿdeletüñde ciḫān emān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 57). [zemīn, ]*

**zemīn:** *Yer.*
Sīnem üzre yollar itse eşk-i ḫūnīnüm nola
Seyl ider lā-büd **zemīni** yāre yāre çāk çāk
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 101, Mısra 10). [zemīni, -i ]*

**zemīn:** *Satıh, zemin.*
Naẓīm ṭabʿum olup āşinā-yı baḥr-ı süḫan
Muvaffaḳ oldı bu tāze **zemīne** deryāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 16). [zemīne, -e ]*

**zemīn:** *Yeryüzü; dünya.*
**Zemīn**e ẓıllı düşmez nūrdan ḫalḳ eylemiş Allāh
Riyāż-ı Yeşrib ü Baṭḥāda bir serv-i sehī-ḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 45). [zemīne, -e ]*

**zemīn-i dergeh:** *Dergahın altı.*
Hādīman-ı ravża-i cennet **zemīn-i dergehi**
Ḥūr u ġılmān ile tevʾem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 63). [zemīn-i dergeh, -i ]*

**zemīn-i dilde:** *Gönül yeri.*
Yıḳılmaz deġme şūḫ-ı bī-vefānuñ seng-i cevriyle
Zemīn-i dilde bünyād-ı vefā muḥkem temellenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 4). [zemīn-i dilde, -de ]*

**zemīn-i dilkeşe:** *Cazibeli dünya.*
Nola peyrevlük itse bu **zemīn-i dilkeşe** ṭabʿı
Naẓīm-i pür-hüner zīrā ki her vādīde fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 13). [zemīn-i dilkeşe, --e ]*

**zemīn-i sīnede:** *Göğsün üstü.*
Hoş geçse sāyesinde nola cūy-bār-veş
Ol kim **zemīn-i sīnede** serv-i revānı var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 10). [zemīn-i sīnede, -de ]*

**zemīn-i sīnemde:** *Göğsün üstü.*
O serv-i nāzı büyütdüm **zemīn-i sīnemde**
ʿAceb midür yerini sevse bir nihāl ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 66, Mısra 3). [zemīn-i sīnemde, -de ]*

**zemīn-i şūrenüñ:** *Çorak, verimsiz toprak II dünya.*
Būy-ı ḫulḳ u feyż-i cūdıyla **zemīn-i şūrenüñ**
Ḥaḳi müşg ü rīze sengi gevher-i ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 47). [zemīn-i şūrenüñ, -nüñ ]*

**zemīn-i yeʾse:** *Keder yeryüzü (zemini).*
Şebnem-i luṭfı niṣār olsa **zemīn-i yeʾse**
Gül-i ümmīdi vire her ser-i ḫār u ḫasa bîm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 35). [zemīn-i yeʾse, -e ]*

**zemistān:** *Kış mevsimi.*
Tā ki mālāmāl idüp dehri **zemistān** berf ile
Başına yaġa tekerek ġussa ḫaşm-ı şerʿinüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 133). [zemistān, ]*

**zemzem:** *Kâ'be-i Muazzama kurbundaki maruf ve mübarek kuyunun suyu.*
Hāl-i rūḫsāresi zülāl-i lebi
Ḥacerü'l-esved ile **zemzemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 26). [zemzemdür, -dür ]*

**zemzem:** *Kâbe yanındaki meşhur kuyudan çıkan kutsal su.*
Lebiñde ḥāl-i müşgīni ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḥüsne
O hindûdur vużūʿ eyler gelüp **Zemzem** kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 4). [zemzem, ]*

**zemzeme:** *Âşığın nSesi, nağmesi*
Göñül ki ṭūṭī-i mirʾāt-ı rūy-ı Aḥmeddür
Hemīşe **zemzemesi** güft ü gūy-ı Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 38, Mısra 2). [zemzemesi, -si ]*

**zemzeme-sāz:** *Ezgili , nağmeli ses çıkaran , yapan.*
Ḥilye-i naʿtüñi bir güne daḫi oldı resīm
Gülşen-i vaṣf-ı cemālüñde olup **zemzeme-sāz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 94). [zemzeme-sāz, ]*

**zemzem-i laʿl-i leb-i:** *Zemzem suyu akıtan lal dudak II sevgilinin dudağı.*
Saʿy idüp Kaʿbe-i kūyında maḳām eyledi dil
**Zemzem-i laʿl-i leb-i** yāri ṣafālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 4). [zemzem-i laʿl-i leb-i, -i ]*

**zen:** *Kadın.*
Mühre encüm aña şihāb-ı fişeng
Kīse māh-ı münīr **zene** hilā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 40, Mısra 4). [zene, -e ]*

**zenbīl:** *Sepet, torba.*
Ne iʿtibārına ne nāmına dinür Keyvān
Felekden. inse Züḫāl olsa māh-ı nev **zenbīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 50). [zenbīl, ]*

**zenbūr-ı hicr:** *Ayrılık acısının iğneleri.*
Naẓīm-āsā cefā-yı ḫārına baḳmaz olur gül-çīn
Bilen **zenbūr-ı hicr** ü şehd-i vaṣluñ nīş ile nūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 16). [zenbūr-ı hicr, ]*

**zencīr:** *Zincir.*
Göñlin o kim o zülf-i girih-gīre baġlamış
Şīr-i jeyānı ḫaḳ bu ki **zencīre** baġlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 2). [zencīre, ]*

**zencīr:** *Birbirine geçmiş mâdenî halkalardan meydana gelen bağ.*
Kayd-ı bend-i ʿaşḳa gerden-beste-i teslīm olup
Dil ḫam-ı zülfinde yārüñ şīrdür **zencīrle** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 155, Mısra 10). [zencīrle, -le ]*

**zencīr:** *Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir.*
Dil-i dīvānemüñ **zencīre** cünbān oldugı böyle
Ṣaçı Leylālaruñ kākülleri sevdālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 17, Mısra 9). [zencīre, -e ]*
Cān u dili kākülüñ ki teshire çeker
Her bir ḫamı dūd-ı āhı **zencīre** çeker *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 85, Mısra 2). [zencīre, -e ]*

**zencīr:** *Birbirine geçmiş halkalardan müteşekkil demir ip veya bağ.*
Bağladum pāy-ı ḫayālin o sehī-reftāruñ
Aḳıdup eşk-i ter-i çeşmümi **zencīr** itdüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 113, Mısra 14). [zencīr, ]*

**zencīr olur:** *-Zincir olmak, zincirle bağlamak.*
Ey vezīr-i dād-güster kim hemān ẓālim degül
Devr-i ʿadlüñde senüñ bīdād ider **zencīr olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 62). [zencīr olur, -ur ]*

**zencīre-cünbān:** *Sallanan zincir.*
Kākülüñ sevdāsıdur **zencīre-cünbān** olduġum
Ḳāmetüñ ġavġāsıdur ḫāk ile yeksān olduġum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 1). [zencīre-cünbān, ]*

**zencīr-i bend-i zülf:** *Saçının bağının zinciri.*
**Zencīr-i bend-i zülf**ine düş bir perī-veşüñ
Başunda ʿaḳluñ ey dil-i dīvāne var ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 3). [zencīr-i bend-i zülf, --i, --n-, --e ]*

**zencīr-i cünūn:** *Delilik zinciri. (DİPNOT).*
Yine bir Leylī-i devrānuñ olup Mecnūnı
Oldı **zencīr-i cünūn** zülf-i girih-ġīr bana *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 4). [zencīr-i cünūn, -i, -ūn ]*

**zencīr-i emvācıyla:** *Dalgalar zincir, dalgalar oluşturarak.*
Gezer **zencīr-i emvācıyla** düşmiş kūh-ı ṣaḥrāya
Benüm dīvāne göñlüm gibi cūlar bī-ḳarār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 9). [zencīr-i emvācıyla, -yla ]*

**zencīr-i kehkeşānı:** *Samanyolunun zinciri.*
Bir ḥamlede o saf-der çarḫ-ı felekde eyler
Rūzı şikeste yer yer **zencīr-i kehkeşānı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 62). [zencīr-i kehkeşānı, -ı ]*

**zencīr-i süṭūr-ı süḫanum:** *Söz satırlarımın zinciri.*
Görse **zencīr-i süṭūr-ı süḫanum** şevḳinden
Ola Mecnūn gibi dil-bestesi cān-ı Leylā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 19). [zencīr-i süṭūr-ı süḫanum, -um ]*

**zencīr-i ṭurradan:** *Saçının zinciri.*
Divāne dil çekilmez o **zencīr-i ṭurradan**
Manṣūr-veş suʾāline virse cevāb-dār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 41, Mısra 13). [zencīr-i ṭurradan, --dan ]*

**zenehdān-ı dürcidür:** *İçine altın ve inci konulan çene çukuru.*
Kān-ı melāḥat ol ki **zenehdān-ı dürcidür**
Hvān-ı muḥabbetinde nemekdān-ı Enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 43). [zenehdān-ı dürcidür, -dür ]*

**zengī:** *Zenci.*
Şāḫ-ı sipihr-eyvān şāḫenşeh-i ciḫān-bān
Hāḳ-i derinde Keyvān bir **zengi** pāsbānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 8). [zengi, ]*

**zengiyān:** *Zenciler .*
Ḥāllerle ʿārıż-ı yāre naẓār kıl ey Naẓīm
Der-miyān itmiş ʿaceb dür **zengiyân** ayīneyi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 169, Mısra 14). [zengiyân, ]*

**zer:** *Altın.*
Görüp yārüñ o **zer** ḫālḫāl ile dürr-i biñā-gūşın
Hilālüñ düşdi ḫālḫāl çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 121, Mısra 1). [zer, ]*
Mihr ü meh-felek nücūm evtād **zer** Cevzā ṭınāb
Erdebī iclālinüñ çarḫ-ı felek bir pāderi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 173). [zer, ]*
Celāli naʾline ṭās-ı sīm ü **zer** meh ü mihr
Sitāre cām ü felek ḳubbe-i müdevverdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 45). [zer, ]*
Aḳ ḥisar üzre cemʿ olup leşker
Leşkere hep o sīm ü **zer** ḫarcar *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Lugaz 1, Mısra 6). [zer, ]*
Kendi ʿüryān gezer anuñ ekşer
ʿAvreti giydügi **zer** ü zīver *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 8). [zer, ]*
Zer ü sīm ile pür-zīver şeb ü rūz
Serāser cāmesi zer-beft ü zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 3). [zer, ]*

**zer gül gibi:** *Altından gül gibi.*
Bāde-nūş olsañ elüñde olmasa **zer gül gibi**
Mey-fürūşuñ dāġ-ı ḥasretdür saña her saġārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 71). [zer gül gibi, ]*

**zer-beft:** *Sırma ile dokunmuş, üstûfe.*
Zer ü sīm ile pür-zīver şeb ü rūz
Serāser cāmesi **zer-beft** ü zer-dūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 4). [zer-beft, ]*

**zer-beft:** *Sırma ile dokunmuş kumaş.*
Seferden eyledi ʿavdet süm-i semendi nola
Başarsa aṭlas u **zer-beft** ü perniyân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 74). [zer-beft, ]*

**zer-beft-i süḫan:** *Sözlerinin altın işlemeyle dokunmuş olanlarını.*
Zāde-i ṭabʿ-ı Naẓīmi açdı **zer-beft-i süḫan**
Buldı ḥaḳḳā cāme-i zībā giyüp zīver yetīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 15). [zer-beft-i süḫan, ]*

**zerd:** *Sarı renk.*
Aldı ʿaḳlum yār laʿl-i nābı ṣāḳī Aḥmedüñ
Rūyumı **zerd** itdi fikr-i sīm-sāḳı Aḥmedüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 94, Mısra 2). [zerd, ]*

**zerd ü niẕār:** *Zayıf ve solgun beden.*
Tenüm **zerd ü niẕār** itdüñ dil-i zārum figār itdüñ
Raḳībi iḫtiyār itdüñ gel ey tāze civānum gel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 110, Mısra 5). [zerd ü niẕār, ]*

**zerd ü nizār ola:** *Solgun ve zayıf olmak.*
Bir dil ki derd-i ʿaşḳ ile **zerd ü niẕār ola**
Bezm-i şeh muḥabbete tār u rebāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 9). [zerd ü niẕār ola, -a ]*

**zerdī-i rūyuñ:** *Sararmış, solmuş yüz .*
Ceẕb ider **zerdī-i rūyuñ** dil-i ḫūbānı Naẓīm
Ḥālet-i seng-i riyā var gibi kāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 13). [zerdī-i rūyuñ, -uñ ]*

**zer-dūz:** *Altın tel ve sırma ile işlenmiş.*
Zer ü sīm ile pür-zīver şeb ü rūz
Serāser cāmesi zer-beft ü **zer-dūz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 11, Mısra 4). [zer-dūz, ]*

**zer-ger-i ḫüsn:** *Güzellik kuyumcusu.*
Leb-i laʿli olup tebḫâle-dâr ol **zer-ger-i ḫüsnüñ**
Ḳıyās itdüm görüp dīvānedür ḫātem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 7). [zer-ger-i ḫüsn, -üñ ]*

**zerger-i meh-ṭalʿatuñ:** *Ay yüzlü kuyumcu.*
ʿĀrıżında ṣanma ḫaṭ ol **zerger-i meh-ṭalʿatuñ**
Levḥ-i sīme kilk-i ḳudretle sevād olmış gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 181, Mısra 5). [zerger-i meh-ṭalʿatuñ, --uñ ]*

**zer-i dergehi:** *Dergahın altını.*
Kürsi-yi sīm **zer-i dergehi** māh u ḫurşīd
Rīzesinüñ ḥarem-i bārgehi necm-i şehā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 129). [zer-i dergehi, -i ]*

**zer-i endīşe:** *Düşünce altını.*
Hāre ile dükenmez **zer-i endīşe** Naẓīmā
Saña o ḫazīne berekātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 9). [zer-i endīşe, ]*

**zer-kāse-i mihr:** *Güneşin altın kasesi.*
**Zer-kāse-i mihr** elinde olmuş o şehüñ
Dīrīne gedā-yı dergehi çarḫ-ı dü-tâ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 27, Mısra 3). [zer-kāse-i mihr, ]*

**zer-mühr:** *Altın mühür.*
**Zer-mühre** ḳamer sipihr levḥ-i zer-kār
Encüm raḳam-ı şenāsına sīm nuḳaṭ *(Yahya*

*Nazîm Dîvânı, Rübai 16, Mısra 3). [zer-mühre, --e ]*

**zer-nişān-ı mekrümet:** *Cömertliğin altın nişanı.*
**Zer-niṣān-ı mekrümet** gevher-feşān-ı ʿāṭıfet
Ṭabʿ-ı desti kān ile yem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 49). [zer-niṣān-ı mekrümet, ]*

**zerr:** *Altın.*
ʿĀr ider nūş itmeġe **zer** kāse-i ḫurşīdden
**Bezm-i ʿaşḳuñ bir gedā mey-ḫāne-i sāġarḳeşi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 7). [zer, ]*
Görüp pāyında **zer** ḫalḫāl ile dürr-i biñāğūşın
Hilālüñ düşdi ḫalḫālı çıḳardı māh mengūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 42, Mısra 1). [zer, ]*

**zerr:** *Altın.*
Ṣabā ṣāḳī sebū ġonce müretteb meclis-i gülşen
Yine her gül birer **zerrīn** ḳadeḥle ʿāşīḳār olmış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 86, Mısra 16). [zerrīn, -in ]*
Elden ḳoma ʿaṣāya düşince bu bāġda
Zerrīn ḳadeḥle nergis ü gül gibi sāġarı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 173, Mısra 12). [zerrīn, -in ]*
Hāmem bu semti buldı feyż-i süḫanle doldı
Beyt-i kemālüñ oldı **zerrīn** nāvedānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 172). [zerrīn, -in ]*
Kāh-ı bülend cāhına şāyestedür felek
Zerrin kemer iderse eğer ḫaṭṭ-ı mihveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 60). [zerrin, -in ]*

**zerrāt:** *Yaratılan en küçük şeyler.*
Ey ḥüsn-i ebed fürūġı āyīne-i ẕāt
Ḥūrşīd-i cemāline dü-ʿālem **zerrāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 39, Mısra 2). [ẕerrāt, ]*

**zerre:** *Bir arpanın yüzde bir cüz'ü, pek ufak parça, şey.*
Nūr-ı ḫurşīd-i cemāl-i bā-kemālüñ ʿaşḳına Eyleme ben **ẕerreni** bī-tāliʿ ü nā-baḫtiyār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 146). [ẕerreni, -ni ]*
Ẕerresi ṭalʿatinüñ mihr ile māh
Ḥüsninüñ sūḫtesi nūr-ı nigāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 9). [ẕerresi, -si ]*

**zerre:** *Çok az, az bir miktar.*
Maḥbūb-ı Hudā ki mihri her **ẕerrede** var
Oldı dil o mihre ẕerre-i bī-mikdār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 1). [ẕerrede, -de ]*

**zerre:** *Zerre, çok küçük bir parça.*
Kuḥl eyleye her **ẕerresini** dīde-i ḫurşīd
Pāmāl-i ser-i kūyuña olsañ naẓār-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 3). [ẕerresini, -si, -n, -i ]*

**zerre:** *Çok küçük parçacık, zerre.*
Her lāle olup nīze-i yāḳūt be-düş
Elmās **zerre** giydi semen sertāser *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 4). [ẕerre, ]*

**zerre:** *Az bir miktar, çok az miktarda.*
Hilm ü temkīn-i ẕātına nisbet
Ẕerreden de ḫafīf kūh-ı girān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 64). [ẕerreden, -den ]*
Ẕerreden de ḥaḳir iken dil-i zār
Ṭaġlarca henüz ġussası var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 71). [ẕerreden, -den ]*

**zerre:** *Az miktarda,çok küçük.*
ʿAḳlunuz var ise şerabā virüñ
Ẕerreyi nūr-ı āftāba virüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 102, Mısra 2). [ẕerreyi, -y, -i ]*
Neyyir-i burc-ı ezel Aḥmed-i Mürsel ki anuñ
Mihrinüñ lerze virür **ẕerreye** şūr u şaġabı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 24). [ẕerreye, -ye ]*

**zerre:** *Çok küçük parçacık.*
Hurşīd olursa itmeyeyüm **ẕerrece** naẓar
Var ise bir daḫi göricek gözlerüm eğer *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra*

*9). [ẕerrece, -ce ]*

**ẕerre:** *Çok küçük parçacık.*
O mihr-i burc-ı melāḥatle ittihād ideli
Felekde **ẕerre** iken reşk-i āftāb oldum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 115, Mısra 10). [ẕerre, ]*
Ḳurṣ-ı ḫurşīde nigāh eylemedi **ẕerre** ḳadar
İtdi ol ḍayf-ı Hudā anı Mesīḥe iʿṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 249). [ẕerre, ]*
Ṭabʿ-ı feyż-āṣārına bir **ẕerre** ḫurşīd-i münīr
Dest-i gevher-bārına bir ḳaṭre emvāc-ı biḥār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 19). [ẕerre, ]*

**ẕerre:** *Çok küçük parçacık .*
Biñ Pāre olsa **ẕerre** degül ol deḫān ḳadar
Yanında cüzʾ-i lā-yetecezzī ciḫān ḳadar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 57, Mısra 1). [ẕerre, ]*
Mihr-i feyżinden yeter bir kerre iki ʿāleme
Aña tālib **ẕerre** gibi gerçi bī-pāyān u ḥad *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 36). [ẕerre, ]*

**ẕerre idi:** *Çok ufak hale getirmek.*
Çarḫ yanumda berg-i tere idi
Gözüme āftāb **ẕerre idi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 50). [ẕerre idi, -i ]*

**ẕerre-i bī-mikdār:** *Çok çok küçük bir parça.*
Maḥbūb-ı Hudā ki mihri her ẕerrede var
Oldı dil o mihre **ẕerre-i bī-mikdār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 42, Mısra 2). [ẕerre-i bī-mikdār, ]*

**ẕerre-i ḥaḳīr:** *Değersiz , itibarsız en küçük zerrem.*
Ben ḫvār u ẕelīli kām-yāb it yā Rab
Kim **ẕerre-i ḥaḳīr**üm āftāb it yā Rab *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 31, Mısra 2). [ẕerre-i ḥaḳīr, -üm ]*

**ẕerre-i nāçīz:** *Küçücük zerre , değersiz ve itibarsız şeyler.*
Neyyir-i künh-i kemālinden nice virsün ḫaber
**Ẕerre-i nāçīz** iken noḳṣan üʿacziyle ḫıred *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 18). [ẕerre-i nāçīz, ]*
O ḫurşīd-i kemāle **ẕerre-i nāçīz** olan nāḳıṣ
Ḳamerden ṭāliʿi saʿd āftāb-ı baḫtı esveddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 21). [ẕerre-i nāçīz, ]*
ʿAcz ile noḳṣan ile bir **ẕerre-i nāçīz** iken
Gün gibi vaṣf-ı kemālātuñ da buldum iştihār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 111). [ẕerre-i nāçīz, ]*

**ẕerre-i nāçīz:** *Küçücük zerre, değersiz ve itibarsız şey.*
Şāḫ-ı ʿaşḳa dil oldı dest-āvīz
Mihre-gūyā ki **ẕerre-i naçiz** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 70). [ẕerre-i naçiz, ]*

**ẕerre-i şems-i cemāl-i āftāb:** *Güzel yüzlü güneşin zerresi.*
İḳtibaṣ-ı nūr ider andan meh-i enver henüz
Olmamışken **ẕerre-i şems-i cemāl-i āftāb** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 1, Mısra 10). [ẕerre-i şems-i cemāl-i āftāb, ]*

**ẕerre-veş:** *Az bir miktar, çok az miktarda.*
Ẕerre-veş mihr-i ciḫān-efrūzı noḳṣān eyleye
Ceẕbe-i dīdār kim ḫurşīd-i rāḫşānumdadur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 21, Mısra 5). [ẕerre-veş, ]*

**zerrīn:** *Altından yapılmış veya altın gibi sarı ve parlak olan.*
Müdām gül gibi **zerrīn** ḳadeḥle ʿişret ider
derd-nūş ki destinde bir sifāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 3). [zerrīn, ]*
Şundı bir **zerrīn** ḳadeḥ bezm-i çemende gül güle
Her ḳadeḥ bir neşve-i ġaybiyye virdi bülbüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 1). [zerrīn, ]*
Miyān-ı ʿazmine **zerrīn** kemer ki Cevzādur
Hilāl-i çarḫ o **zerrīn** kemerde ḫançerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 42). [zerrīn, ]*
Şeb dūde çarḫ-ı Ḥaḳḳā meh-i nev ḳalem-

tīrāş
Sīmīn -nüḳāt nücum aña **zerrīn** ḳalem-şehāb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 33, Mısra 24). [zerrīn, ]*
Mükerrer cām-ı mey ṣākī miyāh-ı bezm-i ṣahbāda
Bir iki dāneli **zerrīn** ḳadeḥdür devr-i mīnāda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 28, Mısra 2). [zerrīn, ]*
Ḥarem-i rifʿatine mihr ile māh
Biri **zerrīn** biri sīmīn ḫışt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 14). [zerrīn, ]*

**zerrīn kemer:** *Altın kemer.*
Miyān-ı ʿazmine **zerrīn kemer** ki Cevzādur
Hilāl-i çarḫ o zerrīn kemerde ḫançerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 41). [zerrīn kemer, ]*

**zerrin rikābı:** *Altın üzengi.*
**Zerrin rikābı** yer yer fülk-i ẓaferde lenger
Her bir livā-yı pür-zer bir güne bād-bānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 121). [zerrin rikābı, -ı ]*

**zerrīn-külāh:** *Altın külah, taç.*
Kīmyā-yı ḫāk-i pāy-ı cūdınuñ teʾşīridür
Eyleyen ṣulṭān-ı mülk-i ḫāveri **zerrīn-külah** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 24). [zerrīn-külah, ]*

**zerrīn-şemse:** *Altın işlemeli şemse (güneş şeklinde süsleme motifi).*
Beşāret-şemse **zerrīn-şemsedür** ṭāḳ-ı bülendinde
Kenār-ı saḳfına āvīzedür müjde Şüreyyāya *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 21). [zerrīn-şemse, -dür ]*

**zerrīn-zin:** *Altın eyer.*
Māh-ı nev sīmīn-rikāb ü mihr aña **zerrīn-zīn**
Ḳande kim ʿaṭf-ı cinān itse livā-yı ʿazmine *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 79). [zerrīn-zīn, ]*

**zer-şemse:** *Altından yapılan motif .*
Mehce meh-i münevver gülmīḫ-ı çetri aḫter ,
**Zer-şemse** şems-i enver her lemʿa rīsmānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 22). [zer-şemse, ]*

**zer-şemse-i eyvānı:** *Eyvanı altın suyuyla bezenmiş.*
Āvīze-i bāmı ḳamer **zer-şemse-i eyvānı** şems
Pīr-i felek olsa revā bāb-ı refīʿinde muḳīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 5). [zer-şemse-i eyvānı, ]*

**zevāl:** *Sona erme, tükenme.*
**Zevali** olduġını her kemālüñ ehl-i naẓār
Haṭṭ-ı ʿiẕārın o meh-ṭalʿatuñ ḳarīne bulur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 52, Mısra 15). [zevali, -i ]*

**zevāl:** *Dert, sıkıntı, felaket; ölüm.*
Ġam-ı hicrāne de irişdi **zevāl**
Beni refʿ itdi ḫākden keremüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 299). [zevāl, ]*

**żevḳ:** *Eğlence, eğlenti, cünbüş.*
Ol **ẕevḳler** o cilveler ol hāy u hūylar
Hep geldi geçdi ey dil o da bir zamān imiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 82, Mısra 11). [ẕevḳler, -ler ]*
Ne bilür **ẕevḳını** mestān raḫīḳ-ı ʿaşḳuñ
Çekmeyen bezm-i ġamuñ sāġar-ı nūşānūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 13). [ẕevḳını, -ı, -n, -ı ]*
Kendü **ẕevḳinde** olan naḫvetiyān
Ḥāl-i dilden nice olsun āgāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 33). [ẕevḳinde, -i, -n, -de ]*

**żevḳ:** *Zevk, beğeni; Tatma.*
Ne **ẕevḳi** var ʿArabīden ne Fürsden māḥẓuẓ
Hemīşe bir naẓārında ʿimāme vü mendīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 39). [ẕevḳi, -i ]*
Ġamden olmışdı cān ü dil ʿārī
Germ idi **ẕevḳi** u şevḳ bāzārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 56). [ẕevḳi, -i ]*
Dil-ḫaste-i ʿaşḳı **ẕevḳi** ider derdinden
Elbette ʿalīl olur devādan māḥẓūz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 17, Mısra 1). [ẕevḳi, -*

*i ]*

**żevḳ:** *Hoşa giden bir şeyden duyulan beğenme duygusu.*
Benefşe ḫaṭ o fem gül-ġonce sünbül zülf-i ʿānber-bu
Açıl ey bülbül-i dil **ẕevḳin** eyle bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 4). [ẕevḳin, -in ]*
Ẕevḳ eyle varup ṣoḥbetine ehl-i meẕāḳuñ
Gel bāri nebāt olmaz isen çūb-ı nebāt ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 105, Mısra 3). [ẕevḳ, ]*
Münkir-i ehl-i ṭarīḳ olsañ eğer **ẕevḳ** u riyā ʿĀlemüñ eyler seni sālūs u dūn u ebteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 83). [ẕevḳ, ]*

**żevḳ:** *Coşku , eğlence, keyif, haz.*
Ḳalaydı yanına cürmi esāfil-i dehruñ
Olaydı ẕevḳi u ṣafāsında her denī vü baḫīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 58). [ẕevḳi, -i ]*

**żevḳ:** *Hoşa giden bir şeyden duyulan beğenme duygusu II. Hoşa giden veya eğlendiren şey.*
Virmez ṣafā-yı ḥüsni ḫaṭṭ-ı laʿli **ẕevḳini**
Biñ kerre olsa lüccede gevher-niṣār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 7). [ẕevḳini, -i, -ni ]*

**ẕevḳ-i fenā:** *Yok olma zevki , yok olmayı istemek.*
Ümmid-i beḳā idendedür **ẕevḳ-i fenā**
Zīrā ki bilür fenādadur ʿāyn-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 1). [ẕevḳ-i fenā, ]*

**ẕevḳ-i imrūz:** *Bugünün eğlencesi.*
**Ẕevḳ-i imrūzı** ḳoyup ġussa-i ferdā çekenüñ
Baña dīvāne gelür ʿaḳlı anuñ var diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 9). [ẕevḳ-i imrūz, --ı-ı ]*

**ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla:** *Intikam şöleninin zevki.*
**Ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla** olup dilşād ümem
Haşm ola her dem hezīmetle melūl ü sūgvār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 185). [ẕevḳ-ı sūr-ı intiḳāmıyla, -ı, -y, -la ]*

**ẕevḳ-ı viṣālüñ:** *Kavuşma zevki.*
Bilmemiş **ẕevḳ-ı viṣālüñ** ġam-ı hicrān idügin
Vuṣlata ṣubḥ-ı ṭarab hecre şeb-i tār diyen *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 127, Mısra 5). [ẕevḳ-ı viṣālüñ, -üñ ]*

**ẕevḳ-ı vuṣlatı:** *Kavuşmanın zevki.*
Gāh şevḳ-ı būs-ı laʿli gāh **ẕevḳ-ı vuṣlatı**
Ārzu-yı ḫātır-ı ʿuṣṣāḳ-i şeydā bir midür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 15, Mısra 5). [ẕevḳ-ı vuṣlatı, ]*

**ẕevḳi-baḥṣ-ı cān-ı pür-ġam:** *Dert dolu cana zevk veren.*
Neşve-i cām-ı sürūr-encām-ı bezm-i şefḳati
**Ẕevḳi-baḫṣ-ı cān-ı pür-ġam** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 76). [ẕevḳi-baḫṣ-ı cān-ı pür-ġam, ]*

**ẕevḳi-baḥṣ-ı rūḥ-ı ʿīsādur:** *İsa'nın zevk bahşeden ruhu.*
**Ẕevḳi-baḫṣ-ı rūḥ-ı ʿĪsādur** o nuṭḳ-ı sükkerīn
Rīzesinüñ rehgüẕār-ı rezmi farḳ-ı ferḳadāñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 73). [ẕevḳi-baḫṣ-ı rūḥ-ı ʿīsādur, -dur ]*

**ẕevḳi-ı çāşni:** *Lezzetin zevki.*
Her oḳunduḳda virür bir güne **ẕevḳi-ı çāşni**
Vaṣf-ı ẕātuñla süḫan gūyā şekerle şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 67). [ẕevḳi-ı çāşni, -i ]*

**ẕevḳi-ı fikr-i bārgāhı:** *Yüksek divanın düşüncesinin zevki.*
Ẕevḳi-ı fikr-i bārgāhı cān-fezā vü dil-küşā
Şevḳ-ı ḳurb-i āsitānı ġam-güdāz ü ġuṣṣa-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 57). [ẕevḳi-ı fikr-i bārgāhı, -ı ]*

**ẕevḳi-i viṣāli:** *Kavuşma zevki.*

Ḥaşre dek şerḥ idemez **ẕevḳi-i viṣāli** ey dil
Bir zebān olsa da her sebz-i giyāhuñda senüñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 97, Mısra 7). [ẕevḳi-i viṣāli, -i ]*

**ẕevḳ-yāb:** *Lezzet alan. zevklenen. zevk bulan.*
Rūḫ-ı ʿĪsā **ẕevḳ-yāb** olsa nola bād-ı baḫār
Göklere neşr eyledi būy-ı beḫûr-ı Meryemi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 9). [ẕevḳ-yāb, ]*

**zevraḳ:** *Kadeh , sandal.*
Emdür baña işāret-i ebrīñ ile lebim
Ben sāḳiyā o bādeyi **zevraḳdan** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 8). [zevraḳdan, -dan ]*

**zevraḳ:** *Ar. Kayık.*
Dil düşdi baḥr-ı ʿaşḳa görinmez kenār ise
Zevraḳ şikeste durmaz eṣer rūzgār ise *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 158, Mısra 2). [zevraḳ, ]*

**zevrak-ı cām-ı ṭarabıñ:** *Neşe kadehinin kayığı.*
Sāgar-ı meyde ḳıyās itme görüp şekl-i ḥabāb
Yelkeni **zevraḳ-ı cām-ı ṭarabıñ** şuda henüz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 72, Mısra 4). [zevraḳ-ı cām-ı ṭarabıñ, --ıñ ]*

**zevrak-ı nuṣretde:** *Zafer kayığı.*
O felek-rān-ı muḥīṭ-i ġazā ki ṣubḥ u mesā
Rikābı **zevraḳ-ı nuṣretde** iki lengerdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 26). [zevraḳ-ı nuṣretde, -de ]*

**zevraḳ-ı ümmīd:** *Ümit kayığı.*
Ne idi baḥr-ı temennāda bād-bān açmaḳ
Olaydı zevraḳ-ı ümmīdümiñ ḳapūdanı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 49, Mısra 4). [zevraḳ-ı ümmīd, -üm, -iñ ]*

**zeyl:** *Etek, örtü.*
Beyān-ı ḥāl-i edānīde nuṭḳ-ı ḳāṣırdur
O dostānuñ olur söyledikce **ẕeyli** ṭavīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 38). [ẕeyli, -i ]*

**zeyl-i bāġ -ı dehre:** *Dünya bahçesinin eki.*
Berḳ ṣatma **ẕeyl-i bāġ -ı dehre** bād-ı ṣunʿ ile
Ṭārem-ı ʿulviden niṣār oldı berg-i yāsemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 9). [ẕeyl-i bāġ -ı dehre, -ı ]*

**zeyl-i meṯinde:** *Övgünün eteği.*
Ẕeyl-i meṯinde sezā ḥāl-i dili Şerḥ eylesem
Diñlenür lābüd nedīm-i meclisüñ efsānesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 17, Mısra 31). [ẕeyl-i meṯinde, -i, -n, -de ]*

**ẕeyl-i zer-efşān ḫurşīd:** *Güneşin altın saçan ilavesi.*
Rāyet-i ʿizzetine **ẕeyl-i zer-efşān ḫurşīd** ʿĀlem-i rifʿatine cirm-i ḳamer mehce-i sīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 43). [ẕeyl-i zer-efşān ḫurşīd, ]*

**zeyn:** *Bezemek, süslemek.*
Gül gibi tenümde **zeyn** olup dāġ-ı ġamuñ
Ṭaġ üsti bu sīne çakiñe olsun bāġ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 19, Mısra 3). [zeyn, ]*
Riyāż-ı ḥüsnini **zeyn** itdi bir nigū-kāruñ
Yitişdi sebze-i ḫaṭṭ-ı rūḫıyla ḫaṭṭ-ı lebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 45, Mısra 1). [zeyn, ]*

**zīb:** *Ziynet.*
Bulsa ʿaceb mi **zīb** ser-engüşt-i her müjem
Reng-i ḫayāli hep aña ḫūn-ı ciġer virür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 64, Mısra 5). [zīb, ]*

**zīb:** *Süs, güzellik.*
Hādim derinde Cemşīd çengī-i bezmi nāhīd
Ṣad **zīb** ü ferle ḫurşīd ṭāvūs-ı gülsitānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 16). [zīb, ]*
Ḥallāl-ı müşkilāt ki ẕāt-ı şerīgidür
Ṣadr-ı şerīʿatüñ şeref ü **zīb** ü zīveri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 20). [zīb, ]*

**zīb:** *Süslü, gösterişli, ziynet.*
Rıżāda zühd ü taḳvāda hemān levḥ-i derūn sāde

Haṭāda ṣafḥa-i pür-naḳş u **zībüm** yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 12). [zībüm, ]*

**zīb ü fer:** *Süs ve gösteriş.*
Sūḳ-ı sipāhiyān yapılup oldı üstüvār
Ārāyiş ü metānet ile buldı **zīb ü fer** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 18, Mısra 2). [zīb ü fer, ]*

**zīb ü fer:** *Süs ve parlaklık.*
Sezādur revnaḳ-ı ordū-yı Sulṭān Muṣṭafā olsa
Ciḫāna virdi ḥaḳḳā **zīb ü fer** tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 16). [zīb ü fer, ]*

**zībā:** *Güzel ‖ renkli ‖ yaraşıklı; bkz. 'ṣūret-i zībā', 'ḳāmet-i zībā', 'ruḫ-ı zībā' md.*
Yāraşmış levḥ-i ḥüsninde o **zībā** ebrū-yı zer-fām
Berāt-ı behcete tuġrā-yı ġarrādur ki ḥāllenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 5). [zībā, ]*

**zībā:** *Gösterişli.*
Vire kālāsına pīrāye o **zībā** tamġa
Besdür ey ḫāme yiter eyleme taṭvīl-i kelām *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 329). [zībā, ]*

**zībā:** *Süslü, güzel.*
Haṭṭ-ı reyḥān o **zībā** laʿl ü dilkeş fem kenārında
Haṭṭ-ı Yāḳutdur gūyā ki cām-ı Cem kenārında *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 142, Mısra 1). [zībā, ]*
Seyr eyleyüp tārīḫini taḥşīn ile didüm Naẓīm
Zībā mülūkī-menzil-i bālā-yı Ḥācī Hān Selīm (1110) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 25, Mısra 14). [zībā, ]*

**zībaḳ:** *Civa, sîmâb.*
İksīr-i baḫtiyārī yiter kīmyā baña
Teʿsīri ne nüḫās ü ne **zībaḳdan** isterüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 111, Mısra 4). [zībaḳdan, --dan ]*

**zīb-bahş-ı maḳdemdür:** *Zīb-baḫş-ı maḳdem.*
Aṭlas-ı çarḫa eblāḳ-ı ʿazmi şehün **zīb-baḫş-ı maḳdemdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 40). [zīb-baḫş-ı maḳdemdür, -dür ]*

**zīb-i ceyb:** *Yaka süsü.*
Çemen-pīrā-yı ʿaşḳ u bāġbān-ı şevḳ u bîhûşı
Gül-i taḥḳīḳi **zīb-i ceyb** ü destār-ı mecāz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 8). [zīb-i ceyb, ]*

**zīb-i destār-ı kabūl:** *Kabul sarığının süsü.*
**Zīb-i destār-ı ḳabūl** it lūṭf idüp redd eyleme
Eyledüm dergāhuña bu berḳ-i sebzi ber-güẕār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 135). [zīb-i destār-ı ḳabūl, ]*

**zīb-i her:** *Bütün süsler.*
Ola dergāhuña her demde ṣād silk-i dürūd ihdā
Miṣāl-i sübḥa-i dürr sübḥa tā kim **zīb-i her** yeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 90). [zīb-i her, ]*

**zīb-i her fem:** *Bütün ağızların süsü.*
Meḥmedet-ḫvān-ı ṣıfāt-ı pāki ḥālā her zebān
Vaṣf-ı ẕātı **zīb-i her fem** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 92). [zīb-i her fem, ]*

**zîb-i her nāme-siyāh:** *Her kara (kötü) sözleri ziynet.*
Ey ḫātem-i ʿafvi **zîb-i her nāme-siyāh**
Imżā-yı ḳabūli zīver-i levḥ-i günāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 1). [zîb-i her nāme-siyāh, ]*

**zīb-i lebi:** *Dudağının süsü.*
Tā ola ünmetinüñ ḥabl-i metīn-i şerʿi
Zīver-i gerden-i teslīmi şenā **zīb-i lebi** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 66). [zīb-i lebi, -i ]*

**zīb-i leb-i kāʿināt:** *Kainatın dudağının süsü.*
İḳrār-ı nübüvvetiyle der-ṣubḥ u mesā

**Zīb-i leb-i kāʿināt** ṣaddaḳ ṣaddaḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 21, Mısra 4). [zīb-i leb-i kāʿināt, ]*

**zīb-i mekteb-i ʿirfān olur:** *Irfan mektebinin süsü olur.*
Dıde-i raġbetle eylerseñ nigāh-ı iltifāt
Şiʿrümüñ her beyti **zīb-i mekteb-i ʿirfān olur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 26, Mısra 72). [zīb-i mekteb-i ʿirfān olur, ]*

**zīb-i rūy-ı cānān:** *Sevgilinin yanağının süsüdür.*
Medār-ı ḫāme-i ḳudretle **zīb-i rūy-ı cānāndur**
Süveydā-yı derūn-ı dil-i sevdā dīde-i cāndur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 7, Mısra 1). [zīb-i rūy-ı cānān, -dur ]*

**zīb-i ṣadr-ı ʿarş-ı aʿẓam:** *Büyük ulu gökyüzü makamının süsü.*
Hüsrev-i kürsī-nişīn ṣāḫenşeh-i Refref-mekīn
**Zīb-i ṣadr-ı ʿArş-ı aʿẓam** raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 16). [zīb-i ṣadr-ı ʿarş-ı aʿẓam, ]*

**zīb-i şeref:** *Şeref ziyneti.*
**Zīb-i şeref** Maḳām-ı Māḥmūd Naẓīm
Maḥbūb-ı Hudā Muḥammed ü Aḥmeddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 43, Mısra 3). [zīb-i şeref, ]*

**zīb-i şifāh:** *Dudakların süsü.*
Müşteri kālā-yı luṭfından olınca sūd-mend
Eyledi būs-ı süm-i yek-rānını **zīb-i şifāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 28). [zīb-i şifāh, ]*

**zīb-i yed:** *Elinin süsü yapmak.*
Umarum bu sübḥa-i lülü-i tevḥīdüm ola
Ḥaşredek taʿzīm ile ṣubḥ u mesāda **zīb-i yed** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 2, Mısra 44). [zīb-i yed, ]*

**żīġam:** *Gamdan.*
Bīm-i ḫışm ü ümīd-i luṭfu ile
Şīr-i ner kürbe kürbe **żīġamdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 84). [żīġamdur, -dur ]*

**zihāb:** *Zihnen bir yola gitmek ki zâhib olmak tabir olunur.*
Çār meẕhebde ḫāram ola **ẕihāb** u ẕehebi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 56). [ẕihāb, ]*

**ziḥām-ı şāfı:** *Hepsi kalabalık.*
Ġıll ü ġışdan ḳalb-i ʿāşıḳ gibi levḥ-i sādedür
Vechi var olsa **ziḥām-ı şāfı** mirʾātü'ṣ-ṣafā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 6). [ziḥām-ı ṣāfı, ]*

**zih-gīr:** *Ok atanların parmaklarına geçirdikleri halka, yüzük.*
Eyler elbette işābet nāvek-i şaṣt-ı niyāz
Bir kemāndār-ı ġamuñ kim ḳāmeti **zih-gīr** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 16). [zih-gīr, ]*

**zihī:** *Ne iyi, ne güzel!.*
**Zıhī** o ṭāḳ-ı muʿalla-revāḳ-ı zer-kārī
Ki mehcesi ʿālem-i āftāba hem-serdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 95). [zıhī, ]*

**zihī:** *'Acıma, hayıflanma''anlamı katmıştır.*
Dil-i żaʿīfümi şimdi esīr-i zülfi iden
**Zihī** şikar ki murġı şikeste-bāl ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 65, Mısra 12). [zihī, ]*
**Zihī** peyāmber-i ümmī-laḳab ki nā-ḫvānde ʿUlūm-i evveli vü āḫiri ide tekmīl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 91). [zihī, ]*
**Zihī** saʿādet-i ʿuẓmā ki sūḳ-ı luṭfında Ġarīḳ-ı sūd eḥibbā ʿadū Żiyān üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 33). [zihī, ]*
**Zihī** kemānkeş-i diḳḳat ki şād işābetle
Nişāne tīri varur çıḳmadan kemānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 25). [zihī, ]*
Benüm gibi nice dil-mürde-i bīdād ʿahdinde
**Zihī** ʿİsā-nefes kim nuṭḳ-ı cān-baḫşıyla iḥyādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 24). [zihī, ]*

**zihī:** *'Ne acayip, ne kadar garip''manasında*

*şaşkınlık bildirir.*
Bu ḳaṣr-ı bī-ḳuṣūruñ beyt-i tārīḫin Naẓīm-āsā
Didi hāṭif **zihī** meʾvā-serā ʿOs̱mān Pāşāya (1118) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 30). [zihī, ]*

**zihī şeref:** *Ne güzel şeref, ne iyi mutluluk.*
**Zihī şeref** rūsül ü enbiyāya kim z̤ātı
Olındı rūz-ı ezelde vücūh ile tafḍîl *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 93). [zihī şeref, ]*

**zikr:** *Anma, söyleme, sözünü etme.*
Hande itseñ yingidür dirler gülerler aġlasañ
Sāḳit olsan **z̤ikr** iderler saña bir ṣūretgeri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 40). [z̤ikr, ]*

**zikr:** *Allah'ın isimlerini söylemek , tekrar etmek.*
Nefḥa-i sūr ola ol demdeki gülbank-i derā
Dem-i āḫirde ola mūnis-i cānı **z̤ikrüñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 326). [z̤ikrüñ, -üñ ]*

**zikr-i esmā-yı ʿiẓām:** *Yüce isimlerini zikretmek.*
Ola bu nāmenüñ mühr-i ḫitāmı
Resūlüñ **z̤ikr-i esmā-yı ʿiẓāmı** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 1, Mısra 8). [z̤ikr-i esmā-yı ʿiẓām, --ı ]*

**zikr-i hudā:** *Allah'ı söylemek.*
Gerçi dāʾim dilinde **z̤ikr-i Hudā**
Yüzi aḳdur velīk ḳalbi ḳara *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 5). [z̤ikr-i hudā, ]*

**zıll:** *Gölge.*
Zemīne **ẓıllı** düşmez nūrdan ḫalḳ eylemiş Allāh
Riyāż-ı Yes̱rib ü Baṭḥāda bir serv-i sehī-ḳaddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 45). [ẓıllı, -ı ]*
Cilvegāhı ʿĀrş-ı aʿlā oldı kām-ı evvelin
Ẓıllı ol nūr-ı Hudānuñ düşmese ḫāke nola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 68). [ẓıllı, -ı ]*

**zıllet:** *Hakirlik, alçaklık.*
Nola tenezzül-i baḫtıyla **ẓıllet** ü idbār ʿAdūlaruñ ola āvāre ḫānümānından *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 45, Mısra 33). [ẓıllet, ]*

**zıllet:** *Aşağılanmak.*
Umūrın ol ki tefvīż-i Cenāb-ı Kār-sāz eyler
Ne **z̤ılletden** ne miḥnetden ne ġamdan iḫtīraz eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 61, Mısra 4). [z̤ılletden, -den ]*

**zıllet:** *Aşağı olma, hakirlik, horluk.*
Yeksān naẓār it mertebe-i evc ü ḥażīże
Ne ʿizzet şād ne **z̤illetle** ile ḥazīn ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 6). [z̤illetle, -le ]*

**zıllet:** *Aşağı olma, hakirlik, horluk.*
Taḳdire rabṭ-ı ḳalb iden āzāde-hāṭrırı
İzzet ne şād-kām ne **ẓillet** melūl ider *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 14). [ẓillet, ]*

**ẓıll-ı ʿadlindedur:** *Adalet gölgesi.*
**Ẓıll-ı ʿadlindedur** Naẓīm o şehüñ
Rāḥat-ı ümmet ü refāh-ı rüsül *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 20, Mısra 29). [ẓıll-ı ʿadlindedur, -de, -dur ]*

**ẓıll-ı hümā:** *Hüma'nın gölgesi.*
Ḥaḳḳā ki aña **ẓıll-ı hümā** bār-ı girāndur
Bir bī-dile kim zülfüñ ola sāya-ber-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 5). [ẓıll-ı hümā, ]*

**ẓıll-ı hümāsın:** *Hüma'nın gölgesi.*
Başumda var iken sevdā-yı zülfi
Ciḫānuñ neylerüm **ẓıll-ı hümāsın** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 124, Mısra 4). [ẓıll-ı hümāsın, -sın ]*

**ẓıll-ı ilāh:** *Alah'ın gölgesi (Allah'ın yeryüzündeki temsilcisi, halife, padişah bağlamında).*
Hüsrev-i bālā-nīşīn şāhenşeh-i vālā-nişān
Mehdī-i rūy-ı zemīn ṣāḥib-zamān **ẓıll-ı ilāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 22). [ẓıll-ı ilāh, ]*

**ẓıll-ı saʿādeti:** *Mutluluk gölgesi; mutluluk*

*himayesi.*
Dur olmasun mufārıḳ-ı ehl-i kemālden
**Ẓıll-ı saʿādeti** ki odur sāye-i ḫudāy *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 48, Mısra 24). [ẓıll-ı saʿādeti, -i ]*

**zıll-ı şerʿ:** *Şeriatin kuralları.*
**Ẓıll-ı şer**ʿinde ḥużūr itmededür mevcūdāt
Nola Ḥaḳ sāyesini miṣli gibi itse ʿadīm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 49). [ẓıll-ı şerʿ, -in, -de ]*

**ẓıll-ı ẓalīl:** *Koyu gölgeli.*
Ne bāk-i tāb-ı ciġer-sūz mihr-i māḫşerden
ʿUsāta rāyet-i ʿafvüñ ṣalar **ẓıll-ı ẓalīl** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 116). [ẓıll-ı ẓalīl, ]*

**ẓıll-ı ẓalīl:** *Gölgenin gölgesinde Koyu gölge.*
Merḥabā ey ṭāʾir-i himmet hezāren āfferīn
Eyledüñ **ẓıll-ı ẓalīl**üñde beni fārigˇ-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 22, Mısra 2). [ẓıll-ı ẓalīl, ]*

**ẓıll-ı ẓalīl-i ʿināyet-i ṣamedī:** *Allah'ın lütfunun koyu gölgesinin gölgesi.*
Ne sāye **ẓıll-ı ẓalīl-i ʿināyet-i Ṣamedī**
Ki oldı çetr-i cenāb-ı ḫudâygân üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 9). [ẓıll-ı ẓalīl-i ʿināyet-i ṣamedī, ]*

**ẓıll-ı ẓalīlinde:** *Koyu gölge. II Himaye.*
Nola **ẓıll-ı ẓalīlinde** ciḫān āsūde-ḥāl olsa
Yidi iḳlīme ṣalmış sāye her tūġ-ı şehenşāḫī *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 47, Mısra 19). [ẓıll-ı ẓalīlinde, -in, -de ]*

**zindān:** *Acılar mekanı, Karanlık, hapishane, karanlık mahal, Çok karanlık, sıkıntılı yer; kara yer.*
Ruʾyeti tercih ider ʿāṣıḳ ṣafā-yı vuṣlata
Cennet ey dil ādeme **zindān** olur dīdārsız *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 79, Mısra 4). [zindān, ]*
Düzd-i dil zülfine bend oldı çıḳup sīnemden
Ṭutulup dāra çekilse nola **zindān** deldi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 4). [zindān, ]*
Hüdhüd-i nuṭḳumı bāġ-ı süḫanumda görse
Ola **zindān** dil-i Belḳısa çemenzār-ı Ṣabā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 62). [zindān, ]*

**zindān:** *Çok karanlık, sıkıntılı yer.*
Serv-ḳāmet gül-ʿiẕār u sebz-ḫaṭṭ dildārsız
Cüy giryān murġ nālān u çemen **zindān** olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 12). [zindān, ]*

**zindānī-i çāh-ı esef:** *Hüzün makamının zindanı.*
ʿÖmr ü iḳbālin ide efzūn Hudā-yı zūʾl-minen
Düşmen-i cāhı ola **zindānī-i çāh-ı esef** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 16). [zindānī-i çāh-ı esef, ]*

**zinde:** *Canlı / diri. [tas.] Nefsi ölü; kalbi diri olan.*
Yā Rab bi-ḥaḳk-ı faḫr-i rüsül tā ki **zindedür**
Cān-ı Naẓīmi eyle şenā-ḫvān-ı enbiyā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 5, Mısra 61). [zindedür, -dür ]*

**zinde:** *Canlı , diri.*
Āzāde olur dü-ʿālemüñ ḳaydından
Ol **zinde** cesed ki dīvāne ola *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 132, Mısra 4). [zinde, ]*

**zinde:** *Canlı, diri.*
Ne mürde ne **zinde** ḫaste-i hicrānum
Cānā ḳati müşkil oldı ḥālüm sensiz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 102, Mısra 3). [zinde, ]*

**zindedārān:** *Geceleri işle meşgul olanlar, geceleri uyumayanlar.*
Ciḫān maḥkûm-ı baḫt-ı zinde-i şeb-zinde-dârândır
Sikender sīr olurdı olsa baḫtı **zindedārānuñ** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 8). [zindedārānuñ, --uñ ]*

**zinde-dil-i istiġnā:** *Tok gözlünün gönül dinçliği.*
Merḥabā **zinde-dil-i istiġnā**
Ki añılsa diyeler ṭāle beḳāh *(Yahya Nazîm*

*Dîvânı, Kaside 29, Mısra 57). [zinde-dil-i istiġnā, ]*

**zinde-diller:** *Uyanıkların.*
Ḥıżr u Mesīḥ-meşreb olan **zinde-dilleriñ**
Cān gibi nuṭḳı mürde-dilāna ḥulūl ider
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 63, Mısra 3). [zinde-dilleriñ, -iñ ]*

**zinde-i ʿaşḳ:** *Aşk hayatı.*
**Zinde-i ʿaşḳ** olmayan ṣôfī gibi dil-mürdedür
Gūyiyā bī-rūḫ ḳalmış ḳālıb-ı efsündedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 27, Mısra 1). [zinde-i ʿaşḳ, ]*

**zinde-i ʿaşḳı:** *Aşkın dirisi.*
Ḥıżr u İlyās **zinde-i ʿaşḳı**
Dil-i Eyyābe derdi merhemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 15). [zinde-i ʿaşḳı, -i ]*

**zinde-i nuṭḳ-ı revān-bahşı:** *Cana can katan sözün zindeliği.*
**Zinde-i nuṭḳ-ı revān-baḫşı** dil-i Ḥıżr-ı Nebī
Rūh-ı ʿĪsā cān-ı Meryem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 23). [zinde-i nuṭḳ-ı revān-baḫşı, -ı ]*

**zinde-pūş-ı istiġnā:** *Gönül tokluğunun güçlü örtüsü.*
Tenezzül eylemeye **zinde-pūş-ı istiġnā**
Virirse aṭlas-ı gerdūnı çarḫ sādelūġe
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 154, Mısra 7). [zinde-pūş-ı istiġnā, ]*

**zındīḳ:** *Allah'a ve ahirete inanmayan kimse.*
Münkirüñ yanında nāmuñ mülḥid ü **zındīḳdur**
Hālḳa-i ẕikr içre olsañ feyż-i Ḥaḳkuñ maẓḫārı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 81). [zındīḳdur, -dur ]*

**zīnet:** *Süs.*
Nāz u ʿişve ḥüsn-i ʿālem-gīrine **zīnet** yiter
Ḳande ʿazm eylerse dilber ḫāne-i āyīnedür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 18, Mısra 3). [zīnet, ]*

Güş idince mevlid-i tārīḫini didüm Naẓīm
Oldı Ṣadre'd-dīn Muḥammed mehd-i dünya **zīneti** (1123) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 14). [zīneti, -i ]*

**zīnet-i ḥacle-i sūr:** *Düğünün utanma ziyneti.*
Āl-i vālā-yı şafaḳ aña olup perde-i şerm
**Zīnet-i ḫacle-i sūrı** vire ḫurşīde küşād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 18). [zīnet-i ḫacle-i sūr, --ı ]*

**zinhār:** *Aman ha!'anlamında bir söz.*
Girmez nevā-yı nāle gül-i güşuña Naẓīm
Bülbül gibi fiġānı ḳo **zinḫār** o yār uyur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 10). [zinḫār, ]*
Zūr-ı ṣahbāya başılma destüñe peymāne al
Āline aldanma **zinḫār** ayaġın merdāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 2). [zinḫār, ]*
Zinḫār Naẓīm itme naẓār ʿāybına ġayruñ
Sensin yine āyīnede zīrā ki naẓār-gāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 13). [zinḫār, ]*

**zinhār:** *Aman ha!"*
Destān-ı rūzgāra **zinḫār** sīne germe
Sührāb iseñ olursun āḫir zebūn elinden
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 5). [zinḫār, ]*
Bir murā daḫi benüm diyü itme cefā
Zinḫār ġurūrı kendüñe görme revā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 78, Mısra 2). [zinḫār, ]*

**zinhār-ḫvāh:** *Aman isteyen.*
Rüstem-i destān kemān-ı saḫtınuñ ḫam-geştesi
Pençe-i pür-zūrınuñ **zinḫār-ḫvāhı**
Ḳahramān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 10). [zinḫār-ḫvāhı, --ı ]*

**zi'n-nūreyn:** *İki nur sahibi; Hz. Osman.*
Ki anuñ sāyesine uġrayamaz dīv-i racīm
Biri de cāmiʿ-i Ḳurʾān-ı Mübīn **Ẕī'n-nūreyn** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 74). [ẕī'n-nūreyn, ]*

**zīr:** *Alt, aşağı.*

**Zīr** ü bālāsında imżā ḥüccet-i evṣāfınuñ
Hem muʾaḫḫār hem muḳaddem raḥmeten li'l-ʿālemīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 12, Mısra 3). [zīr, ]*

**zīr ü bālā:** *Yer ve gök.*
Görmiye çeşm-i ḫıred bulmıya seyyāḥ -ı ḫayāl
Arasa ʿālem-i endīşemi **zīr ü bālā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 68). [zīr ü bālā, ]*

**zīrā:** *Çünkü, şu sebepten, bundan dolayı" anlamlarına gelen bağlaç.*
Ṣādıḳum dirse inanma ol meh-i nā-mihribān
Ṣıdḳ-ı daʿva ṣubḥ-ı kaẕibde olur **zīrā** ġarīb *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 6, Mısra 6). [zīrā, ]*
Gülgūn-i eşk-i demdür olursa sebük-ʿinān
Zīrā ki her müjem aña bir tâziyânedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 19, Mısra 4). [zīrā, ]*
Dil-ḫārāb-ı ʿaşḳa itmez bend-i peyderpey eşer
Māḥmilüñ pest olsa **zīra** reh-nümūn efzūn olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 6). [zīra, ]*
Nola peyrevlük itse bu zemīn-i dilkeşe ṭabʿı
Naẓīm-i pür-hüner **zīrā** ki her vādīde fenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 14). [zīrā, ]*
Naẓīmā vāḳıf-ı ḥāl-i rumūz-ı nüktedānān ol
Güvāh-ı ḥālidür **zīrā** rumūz nüktedānānuñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 96, Mısra 10). [zīrā, ]*
Cān gibi gözden olsa nola ol dehān nihān
Zīrā ki dīdeden olur elbette cān nihān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 117, Mısra 2). [zīrā, ]*
Zinḫār Naẓīm itme naẓār ʿāybına ġayruñ
Sensin yine āyīnede **zīrā** ki naẓār-gāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 138, Mısra 14). [zīrā, ]*
Sende naẓarı ẓāhir u bāṭın dil-i zāruñ
Zīrā ki seni gördi hemān gözlerin açdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 166, Mısra 6). [zīrā, ]*

**zīrā:** *Çünkü, şu sebepten, şundan dolayı" anlamlarına gelen bağlaç.*
Dilde nice rāz-ı ʿaşḳı pinḫān olsun
Zīra ḳodılar o āteşīn micmere ʿūd *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 8, Mısra 4). [zīra, ]*

**zīrā:** *Çünkü, şundan dolayı"anlamlarında bağlaç.*
O peri-zādı görüp seyre götürdüm tenhā
Bir gören bir götüren ḍarb-ı meṣeldür **zīrā** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 2, Mısra 2). [zīrā, ]*

**zīrā:** *Çünkü, şu sebepten, bundan dolayı" anlamlarına gelen bağlaç.*
Ser-keşāna berḳ-ı sūzāndur külāh-ı serveri
Şu ʿledür **zīrā** ki şemʿ-i meclisin tāc-ı seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 2). [zīrā, ]*
Berḳ-ı cān-teʿsīrdür maġrūra tāc-ı serveri
Şuʿledür **zīrā** ki şemʿ-i bezmüñ iklīl-i seri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 4). [zīrā, ]*
Şāḫā bağışla cürmini ʿafv it günāhını
Zīrā kerīme ʿafv ü güneh tevʾemān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 72). [zīrā, ]*
Taṣdīʿi ḳo duʿāya şüruʿ eyle ey ḳalem
Zīrā duʿāyla süḫane ḳadr ü şān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 104). [zīrā, ]*
Himmet eyle ben żaʿīfe ey ḫıdīv-i kām-baḫş
Himmet-i merdān ile bir gürbe **zīrā** şīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 72). [zīrā, ]*
Vech-i ṣabīḥini görüp eyle ṣenā Naẓīm
Zīrā ṣabāḥa ḳarşu duʿā müsteʿāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 42). [zīrā, ]*
Ümmid-i beḳā idendedür ẕevḳ-i fenā
Zīrā ki bilür fenādadur ʿāyn-ı beḳā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 77, Mısra 2). [zīrā, ]*
Dildārı ṣaḳınsa dīdeden dil ne ʿaceb
Zīrā ki ḳabūl-i iştīrak itmez ʿaşḳ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 108, Mısra 4). [zīrā, ]*

**zīr-i bāl:** *Endamının altından.*
Şikār-ı murġ-ı **cāna zīr-i bāl**inden nigāh

eyler
İki şehbāzdur gūyā o gözler ḳaşlar altında
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 143, Mısra 3). [zīr-i bāl, -in, -den ]*

**zīr-i bām:** *Çatının altı.*
Māh-ı nev ẓann eyleme āvīḫte yaḫ-pāredür
**Zīr-i bāmından** nümāyān itdi bu nüh şeh-nişīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 8). [zīr-i bām, -ın, -dan ]*

**zīr-i ḥimāyetinde:** *Koruma altı.*
**Zīr-i ḥimāyetinde** ḫaṭı ol dü-kākülüñ
Ülfet ide ġarīb degül mi o mār o mūr
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 58, Mısra 5). [zīr-i ḥimāyetinde, --in-, --de-in, -de ]*

**zīr-i külāhda:** *Külahın içi.*
Zīr-i külāhda ḥaẕer ey dil o ṭurreden
Sulṭān-ı ḥüsn leşkerini der-kemīn ṭutar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 9). [zīr-i külāhda, -da ]*

**zīr-i livā-yı ḥaşmetine:** *Ihtişamlı sancağın altı.*
**Zīr-i livā-yı ḥaşmetine** eylese aḳın
Deryā gibi aḳup sipeh-i bī-kerān gelür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 59). [zīr-i livā-yı ḥaşmetine, -i, -n, -e ]*

**zīr-ı meşḳ:** *Yazının alt kısmı.*
**Zīr-ı meşḳ** oldı ḳamer levḥ-i zer-efşān ḫurşid
O şehüñ medḥin itdi ʿUṭārid imlā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 245). [zīr-ı meşḳ, ]*

**zīr-i nigīn:** *Emrine itaat ettirme.*
Ḥaşre dek furṣat bula iġvāya iblīs-i laʿīn
Pādişāḫā ḳurb-cāhā ʿarş-dergāhā şehā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 94). [zīr-i nigīn, ]*

**zīr-i nigīn:** *Yüzüğün iç kısmı.*
Oldı ḫurşīd gibi **zīr-i nigīni** ʿālem
Olıcak mesned-i iḳbālde fermān-fermā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 41). [zīr-i nigīn, -i ]*

**zīr-i nigīn:** *Mühürden aşşağı.*
Yaʿnī şehzāde Süleymān-ı Süleymān-fer kim
ʿĀlemi **zīr-i nigīn** itse revā ser-tā-ser
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 14, Mısra 12). [zīr-i nigīn, ]*

**zīr-i nigīn-i daʿvet:** *Davet yüzüğünün altı.*
Ey zīr-i nigīn-i daʿveti mūr ü melaḫ
ʿAfv ü keremle maʿṣiyet-i mihrle yaḫ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 7, Mısra 1). [zīr-i nigīn-i daʿvet, --i ]*

**zīr-i nigīn-i hükm:** *Hüküm yüzüğünün altı.*
Müjde ey dil bir Süleymān-ṣalṭanat itdi cülūs
Kim **ciḫān zīr-i nigīn-i hükmidür** bī-iştibāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 35, Mısra 4). [zīr-i nigīn-i hükm, -i, -dür ]*

**zīr-i nigīn-i ḥükmi süleymān:**
*Süleyman'ın hüküm yüzüğünün altında.*
Māḥkūm-ı ṭavḳ-ı emri ḫalāyıḳ büzürg ḫıred
**Zīr-i nigīn-i ḥükmi Süleymān** u ins ü cān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 6). [zīr-i nigīn-i ḥükmi süleymān, ]*

**zīr-i per-i himmet:** *Yardım kanatlarının altı.*
Bir ṭāʾir-i evc-i şerefiz sāye gedādur
Sımurġ u hümā zīr-i per-i himmetimizde
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 145, Mısra 10). [zīr-i per-i himmet, --imiz, --de ]*

**zīr-i rānı:** *Hükmü altına almak.*
ʿAhdinde ḫalḳ ḫoş-ḥāl daʾim müyesser āmāl
Rehvār-ı ʿizz ü iḳbāl her demde **zīr-i rānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 36). [zīr-i rānı, -ı ]*

**zīr-i rānında:** *Hükmü altına almak.*
Oldılar ammā Süleymānlar aña zīr-i nigīn
Her kemīne bende-i fermānınuñ vaḳt-i ʿaṭā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 85). [zīr-i rānında, -ın, -da ]*

**zīr-i ser-i zülfinde:** *Saçının ucundaki ince tel.*
**Zīr-i ser-i zülfinde** o rūḫsārı görenler

Gūyā şeb-i Ḳadr içre doġan nūr şanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 9). [zīr-i ser-i zülfinde, -in, -de ]*

**zīr-i ṭāḳ-ı ebrû-ı pür-tābda:** *Parlak gökyüzündeki bulutlu kubbenin altında.*
Çeşm-i mesti **zīr-i ṭāḳ-ı ebrû-ı pür-tābda**
Hvāb-ı nāz itseʿaceb mi arkası miḥrābda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 41, Mısra 1). [zīr-i ṭāḳ-ı ebrû-ı pür-tābda, ]*

**zīr-i yaḫda:** *Buzun altı.*
Serdī-i dey baḥr-ı mevvācı müsaṭṭaḥ gösterüp
Ḳaldı **zīr-i yaḫda** deryāda olan çīn-i cebīn
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 13, Mısra 26). [zīr-i yaḫda, -da ]*

**zīr-i zemīn:** *Zemin, yer altı.*
Elbette olur **zīr-i zemīn** cāy-ı ḳarāruñ
İsterseñ eġer pādişeh-i rūy-ı zemīn ol
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 106, Mısra 11). [zīr-i zemīn, ]*

**zīr-i zemīnde:** *Zemin, yer altı.*
Sīr olmayan nevāl-i Süleymān ile teni
**Zīr-i zemīnde** mā-hażarı nūrdur henüz
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 71, Mısra 24). [zīr-i zemīnde, -de ]*

**zīr-i zemīnden:** *Zemin, yer altı.*
Heftümīn **zīr-i zemīnden** dündur
İmtinān ile olan rütbe-i cāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 23). [zīr-i zemīnden, -den ]*

**zīr-meşḳ:** *Eskiden kâtiplerin, hattatların yazı yazarken kâğıdın altına koydukları kalın mukavva:.*
Şihāb altun ḳalem laʿli şafaḳdur māh **zīr-meşḳ**
Berāt-ı cāhına ḫurşīd-i ʿālem-tāb tuġrādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 13). [zīr-meşḳ, ]*

**zīşān:** *Şanlı.*
Yā Rab be-nūr-ı dīde-i Zehrā Ḥasan Ḥüseyn
Şehzâdegân-ı ekrem ü **zīşān** ü kāmrān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 3, Mısra 18). [zīşān, ]*

**zī-şān:** *Şanlı, şerefli.*
Naẓīmā cevheri ḥarf ile tārīḫin o **zī-şānuñ**
Didüm kāʾim-maḳām-ı nām-ver ʿOsmān Pāşādur (1112) *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 27). [zī-şānuñ, ]*

**zī-şān-ı mükerrem:** *Saygıdeğer şanlı.*
Ṭırāz-ı mesned-i iḳbāl o **zī-şān-ı mükerrem** kim
Ġubār-ı āsitānı çeşm-i cāna kuḥl-i zībādur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 7). [zī-şān-ı mükerrem, -ki ]*

**zişt:** *Çirkin, kötü.*
Ey ẓāḫiri hūb bāṭını **zişt** liḳā
Ṣūretde işi ṣavāb maʿnīde ḫaṭā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 76, Mısra 1). [zişt, ]*

**zişt:** *Çirkinlik, kötülük, fenâlık.*
Luṭfı meşşāṭasınuñ muḥtācı
ʿAmel-i nīk ü bed-i ḫūyla **zişt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terkib-bend 1, Mısra 10). [zişt, ]*

**zīver:** *Süs. bezek. zinet.*
Ḥallāl-ı müşkilāt ki ẕāt-ı şerīgidür
Ṣadr-ı şerīʿatüñ şeref ü zīb ü **zīveri** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 20). [zīveri, -i ]*

**zīver:** *Süs, bezek.*
Kendi ʿüryān gezer anuñ ekṣer
ʿAvreti giydügi zer ü **zīver** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 10, Mısra 8). [zīver, ]*

**zīver:** *Aydınlık, ferah, süslü ve güzel.*
Zāde-i ṭabʿ-ı Naẓīmi açdı zer-beft-i süḫan
Buldı ḥaḳḳā cāme-i zībā giyüp **zīver** yetīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 114, Mısra 16). [zīver, ]*
Hūb-sīret eylemez ārāyiş-i ṣūret ḳābul
Ḥüsn ile **zīver** bulan neyler ḳabā-yı zerkeşi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 175, Mısra 6). [zīver, ]*
Ey ledün mektebiñüñ hvāce-i ümmī-laḳabı
Enbiyā vü rüsülüñ **zīver** ü teşbiḥ-i lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 2). [zīver, ]*

**zîver-dih-i erjeng-i kemāl:** *Meşhur Erjeng( Mani dininin kurucusu Mani'nin yaptığı resimleri topladığı kitap ) in süsleyicisi.*
Ṭabʿum ṣuver-i ednā-yı maʿānī kılduñ
**Zîver-dih-i erjeng-i kemāl** it yā Rab
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 34, Mısra 4). [zîver-dih-i erjeng-i kemāl, ]*

**zīverdür:** *Süs. bezek. zinet.*
Sitāyişünde ʿalā-raġm-ı müddeʿī bu ġazel
Bu silk-i naẓm-ı leʿalī niẓama **zīverdür**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 186). [zīverdür, -dür ]*

**zīver-i gerden-i teslīmi:** *Teslim boynunun süsü.*
Tā ola ünmetinüñ ḥabl-i metīn-i şerʿi
**Zīver-i gerden-i teslīmi** şenā zīb-i lebi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 66). [zīver-i gerden-i teslīmi, -i ]*

**zīver-i gülgūn-ı ḥayā:** *Hayanın gül renkli süsü.*
Bî-gâliyedür **zīver-i gülgūn**-ı ḥayādan
Rūḫsāre-i ḫūbāna nigāh itmeġe değmez
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 73, Mısra 3). [zīver-i gülgūn-ı ḥayā, --dan-dan ]*

**zīver-i gūş:** *Kulak verme süsü.*
Cevāhir-i süḫanum ey dil eyle **zīver-i gūş**
Yiter bu ḳıṭʿa-i yāḳūt ehl iseñ temşīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 45). [zīver-i gūş, ]*

**zīver-i her ṣalavāt:** *Her duanın süsü.*
Ey cilvegāh-ı cemāli āyine-i ẕāt
Vey nām-ı şerifi **zīver-i her ṣalavāt** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 38, Mısra 2). [zīver-i her ṣalavāt, ]*

**zīver-i kān-ı şeref:** *Şeref madeninin süsü.*
Ey dürr-i cūdı lī maʿa ’llāh-i ṣādef
Vey gevher-i ẕātı **zīver-i kān-ı şeref**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 20, Mısra 2). [zīver-i kān-ı şeref, ]*

**zīver-i levḥ-i günāh:** *Günah sayfasının süsü.*
Ey ḫātem-i ʿafvi zîb-i her nāme-siyāh
Imżā-yı ḳabūli **zīver-i levḥ-i günāh** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 61, Mısra 2). [zīver-i levḥ-i günāh, ]*

**zīver-i silki:** *İnci, boncuk vb. dizilen ipliğin süsü.*
**Zīver-i silki** ḳabūl it güş-ı cāna ḳudsiyān
Eylesün medḥüñde bu dürr-i Naẓīmi güş-vār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 173). [zīver-i silki, -i ]*

**żiyā:** *Parlaklık, aydınlık.*
Ciḫānı ṭayy ide vaḳt-i ṭuluʿ ḫurşīdüñ
**Żiyāsı** düşmeden ol eblāḳ-ı ciḫān üzre
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 84). [żiyāsı, -sı ]*
Sūḳ-ı saʿādetüñde bāzār-ı devletüñde
Olsun ḥimayetüñde sūda bedel **żiyānı**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 146). [żiyānı, -n, -ı ]*
Müṣāffā her bilūrīn cām-ı tāb-endāzı ġālibdür
Żiyāda āftāba nūrda māh-ı şeb-ārāya
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 36, Mısra 18). [żiyāda, -da ]*

**żiyā:** *Parlaklık, aydınlık.*
Baġrı yaġı erimezdi eşer-i tābından
Nūr-ı ḥıfẓından eġer şuʿle-i şemʿ alsa **żiyā**
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 188). [żiyā, ]*
Anı da geçdi olup taḥṭ-ı revānı Refref
ʿĀlem-i nūra **żiyā** virdi o ḫurşīd-liḳā
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 264). [żiyā, ]*

**ziyād:** *Artma, fazlalık, ziyâdelik.*
Ḳulaḳdan itdi o ḫūnīn terānelerini mest
Demiñ **żiyād** ola ey kāse-i rebāb senüñ
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 98, Mısra 6). [żiyād, ]*

**ziyād:** *Artma, fazlalık, ziyadelik.*
ʿÖmri nākış ġamı **żiyād** olsun
İki ʿālemde nā-murād olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 143). [żiyād, ]*

**ziyāde:** *Fazla, çok.*
Bulduḳça temām naḳd-i ʿömrüm noḳṣan

Dilde o ḳadar **żiyāde** meyl-i ḫūbān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 123, Mısra 2). [żiyāde, ]*

**żiyāde ol:** *Fazla olmak.*
Hemvāre luṭf u cūdı teraḳḳīdedür saña
Sen ḫidmet-i niyāzda dāʿim **żiyāde ol** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 41, Mısra 14). [żiyāde ol, ]*

**żiyāfet-ḫāne-i dāru'n-naʿīme:** *Cennetin ziyarehanesi.*
**Żiyāfet-ḫāne-i dāru'n-naʿīme** rū-be-rāh oldı
Ola aña nesīm-i maġfiretle bāb-ı cennet bāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 19, Mısra 11). [żiyāfet-ḫāne-i dāru'n-naʿīme, -e ]*

**żiyālan:** *Aydınlanmak.*
O mehüñ āyine-i ḥüsni cilālanmışdur
Pertev-i mihr-i melāḥatle **żiyālanmışdur** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 2). [żiyālanmışdur, -miş, -dır ]*

**ziyān:** *Zarar.*
Eyleyüp cānānla hemvāre cān bāzārını
Hvācegān-ı bender-i ʿaşḳuñ **żiyānı** sūd olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 43, Mısra 10). [żiyānı, -ı ]*
Zihī saʿādet-i ʿuẓmā ki sūḳ-ı luṭfında
Ġarīḳ-ı sūd eḥibbā ʿadū **Żiyān** üzre *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 30, Mısra 34). [żiyān, ]*

**ziyāret:** *Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme.*
Ḥacī Selīm Girāy-ı Süleymān-şükūh kim
Dergāhınım **Żiyāretine** ins ü cān gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 25, Mısra 14). [żiyāretine, -i, -n, -e ]*

**zücāce:** *Sırça, cam, şişe.*
Bir zʿaīfe taḳviyet-baḫş olsa rāḥm ü şefḳati
Gelmeye seng-i felaḥatle **zücāce** inkisār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 100). [zücāce, -ün ]*

**zücācī:** *Sırça, cam şişe.*
Şikest itdi **zücācī** tevbemi bir āteşīn-mey kim
Naṣūḥ ol bādenüñ rind-i ḳadeḥ-peymālarındandur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 16, Mısra 5). [zücācī, ]*

**zücāc-ı dil:** *Gönül camı, şişesi.*
Naẓīmā derdī-i alāyiş-i dünyā keder virmez
**Zücāc-ı dil** ḥabāb-āsā küdüretden müberrādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 32, Mısra 18). [zücāc-ı dil, ]*

**zūd:** *Hemen, çabuk, tez.*
Nola devr-i ḥayātı her ḥabābuñ **zūd-sīr** olsa
Biñā-yı ʿömri āb üzre ḳurulmış āsiyāb-āsā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 1, Mısra 9). [zūd-sīr, --sīr ]*
Ber-murād eyler seni lā-büd efendüñ ey Nāẓīm
Sen umūruñ Ḥaḳḳā tefvīż eyle **zūd** ü dīr olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 27, Mısra 84). [zūd, ]*

**zū-fünūn:** *Bilgili, hünerli kişi.*
Envāʿını cünūnuñ fehm iden ehl-i ḥālüñ
Olsa ʿaceb mi ʿaciz her **ẕū-fünūn** elinden *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 118, Mısra 8). [ẕū-fünūn, ]*

**zū-fünūn:** *Bilgili kişi.*
Zu-fünūn niḥrīr-i kāmil kim anuñ teslīmidür
Diḳḳat-i taḥrīrine ḥālā efāżıl bī-cedel *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 23, Mısra 5). [zu-fünūn, ]*

**zū-fünūn:** *Bilgili.*
Ṣaff-i niʿal ider yirini saʿd ü seyyidüñ
Yā Rab o **ẕū-fünūn** ne ʿālī cenāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 32). [ẕū-fünūn, ]*
Virdi şeref bir **ẕū-fünūn** ṣadr-ı Stanbūla yine
Ḥālā efāżıl şevḳ ile tebrīkine āmādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 1). [ẕū-fünūn, ]*

**zū-fünūn-ı dehr:** *Dünyanın ilimler sahibi olmak, dünyanın ilimlerine vakıf olmak.*
Mesned-nişīn-i faẓl ü hüner **zü-fünūn-ı dehr**

Kim ībn-i Ḥacib olsa revā ḥācib-i deri
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 33). [zü-fünūn-ı dehr, ]*
Şeh-bender-i ʿulūm ki bāb-ı kemālinüñ
Her **zū-fünūn-ı dehr** gedā müstemendidür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 12, Mısra 8). [zū-fünūn-ı dehr, ]*

**zū-fünūn-ı pür-hüner:** *Hüner Dolu bilgili kişi.*
**Ẕū-fünūn-ı pür-hüner** Fetvā Emīni-zādenüñ
Geldi bir ferzendi kevne ʿālem oldı şādmān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 1). [ẕū-fünūn-ı pür-hüner, ]*

**zū-fünūn-ı rūzgār:** *Dünyanın (zamanın ) bilgilisi.*
Fāżıl-ı niḥrīr-i devrān **zū-fünūn-ı rūzgār**
Ḳulzüm-i esrār u ʿirfān baḥr-ı zehḫār-ı ʿulūm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 27, Mısra 3). [zū-fünūn-ı rūzgār, ]*

**zū-fünūn-ı yektā:** *Tek bilgili hünerli kişi.*
Hep Fārisān-ı ʿilmün ol **ẕū-fünūn-ı yektā**
Esb-i hünerle olmış her fende şeh-levendi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 41, Mısra 11). [ẕū-fünūn-ı yektā, ]*

**zuḫal:** *Satürn gezegeni olup yedinci felekte yer alır.*
Oldı naḳd-ı cān-be-kef ol māh-ı bedrüñ mührine
Gökde Mirrīḫ u **Zuḫal** Zühre ʿUṭarid Muşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 132). [zuḫal, ]*

**zuḫal:** *Eskilerin inancına göre âlemin bir devir müddeti vardı ve bu müddetin her biri 49. 000 sene sürüyordu. 49. bin yıllık müddet yedi devre ayrılıyordu. Bu yedi devrenin her bir devir müddeti Seba-ı seyyare denilen gökteki en önemli yıldızlar olan Satürn, Jüpiter, Mars, Güneş, Venüs, Merkür ve Ay (o devirlerdeki isimleriyle Zuhal, Müşteri, Mirrih, Şems, Zühre, Utarid ve Kamer) tarafından idare ediliyordu. Bir devre 49. 000 yıl sürüyor, bu süre yedli yıldızın devirlerine bölünüyor, her yıldızın devri 7.000 sene devam ediyordu. " Her yıldız için süren 7. 000 yıllık her bir devrenin ilk bin yılını yedi seyyareden biri müstakil olarak idare ediyor, diğer altı bin seneyi ise diğer seyyarelerle birlikte müşterekidare ediyordu. Eskilerin inancına göre birinci devrin ilk bin yılı Zühal ile başlamıştı ve bu yüzden ilk devre Devr-i Zühal denmiş, Hz Âdem bu devre de dünyaya geldiği için bu devre Devr-i Âdem de denilmiştir.*
Karaḳullukçu idi bāb-ı celālinde **Zuḫal**
Pāsbān itdi sipihre ol şeh-i ʿālem-penāh
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 14, Mısra 29). [zuḫal, ]*
Bu ḳadar kevkebe-i rifʿat-i cāh ile **Zuḫāl**
Ḳulle-i mihrinüñ ednā Ḥabeşi bir ʿArabī
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 15, Mısra 37). [zuḫāl, ]*
Āsitānında **Zuḫal** olmasa ʿabd-i ḥabeşi
Benzemez ḫame-i ġayra ḳalemüm vaṣfında
Bir midür parmaġuñ engüşt-i şeḥādetle beşi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 22, Mısra 12). [zuḫal, ]*
Āsitānında **Züḫāl** bir ḥabeşī ḫādimdür
Dergeh-i ʿişmetine ḫidmet ile ḫurrem u şād
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 9, Mısra 13). [züḫāl, ]*

**zuḫal:** *Satürn gezegeni. Nahs-ı ekber (en büyük uğursuzluk) sayılır. Bu yıldızın tesiri altındaki burçlarda doğanlar ahmak, cahil, pinti, yalancı vs. kötü huylu olurlar.*
Ne iʿtibārına ne nāmına dinür Keyvān Felekden. inse **Züḫāl** olsa māh-ı nev zenbīl
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 10, Mısra 50). [züḫāl, ]*

**zuḫal:** *Satürn gezegeni (Zuhal: Yunan ve Roma mitlerindeki Satürn, yakın doğu astrolojisindeki Zuhal yıldızının karşılığıdır. Zuhal doğu medeniyeti ve Divan edebiyatında, keyvân, pâsbân-ı felek, pâsbân-ı târûm, el-mukātil, sekendiz adları ile de anılır. Divan edebiyatında Zuhal ( Keyvan – Skendiz) yedinci felekte bulunun bir yıldızdır. Zuhal'in rengi siyaha doğru kayan koyu yeşil olarak bildirilmektedir. Zuhal yıldızı; Nahs-ı ekber, yani büyük uğursuz sayılmış olduğundan "Gam ve keder verici, ona*

*bakanların kederlendiği" uğur getirmeyen bir yıldızdır. Yedinci feleği emri altına almış olan Zuhal yıldızın hâkim olduğu senelerde kışların çok sert geçeceği; büyük felaketlerin ve uğursuzlukların yaşanacağı inancı hâkimdir. Ayrıca feleğin hazinedârı olarak bilinen "bu yıldızın tesiri altındaki burçlarda doğan insanların ahmak, hasis, korkak, yalancı ve kötü huylu olacağına inanılmıştır.).*
Behrām o sūra tīġ-bāz cānbāz-ı hindūdur
**Zuḫal**
Çarḫ-ı felek ol ʿarṣada luʿbet-nümā pīr-i
faḳīr *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 11, Mısra 19). [zuḫal, ]*
Pāsbān-ı mehdi Behrām aña bir ḫādim
**Zuḫal**
Āl-i dībā-yı şafaḳ gehvāre-pūş-ı rifʿati
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 7). [zuḫal, ]*

**zuhal:** *Satürn gezegeni. Ahmaklık, cahillik, pintilik vs. özellikler ile anılır.*
Felekde bir meh-i nā-mihribāna Müşterī olmış
Raḳīb-i rū-siyāhuñ kevkeb-i baḫtı
**Züḫallenmiş** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 88, Mısra 12). [züḫallenmiş, --len-, --miş ]*

**zuhal-pāye:** *Satürn rütbeli.*
Takınsa ḫançer-i mirrīḫi ḥükmini viremez
Ḥasūd olursa **Zuḫal-pāye** naḫs-ı ekberdür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 182). [zuḫal-pāye, ]*

**zühd:** *Dünyâya rağbet etmeyip kendini ibâdete verme, nefsini her türlü zevkten alıkoyup ibâdet yolunu seçme, perhizkârlık, takvâ.*
Rıżāda **zühd** ü taḳvāda hemān levḥ-i derūn sāde
Haṭāda ṣafḥa-i pür-naḳş u zībüm yā Resūla'llāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 21, Mısra 11). [zühd, ]*
Hem ḳāmet-i ʿirfānına dāniş ḳabā-yı bī-bahā
Hem ḫalvet-i taḳvāsına **zühd** ü veraʿ seccādedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 17, Mısra 8). [zühd, ]*

**zühre:** *Üçüncü kat göğe hâkim olduğu söylenilen Çoban Yıldızı, Venüs olarak da bilinen çok parlak bir yıldız.*
Ḳademin būs idicek oldı hemān raḳṣ-künān Zühre merġūle-i naʿt ile terennüm-pīrā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 6, Mısra 248). [zühre, ]*
Gevher-i āvīze-i gehvāresi ʿıkd-ı perin Mehd-cünbān Müşterī **Zühre** kenīz-i ḫidmeti *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 46, Mısra 4). [zühre, ]*

**zühre:** *3. kat göğe hakim olduğu söylenilen Çoban yıldızı, Venüs olarak da bilinen çok parlak bir yıldız;.*
Oldı naḳd-ı cān-be-kef ol māh-ı bedrüñ mührine
Gökde Mirrīḫ u Zuḫal **Zühre** ʿUṭarid Muşteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 132). [zühre, ]*
Maṣraf-nüvīs-i maṭbaḫ-ı cāhı debīr-i çarḫ Zühre ḥarīm-i rifʿatinüñ çengi duḫteri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 32, Mısra 36). [zühre, ]*

**zühre-cebīn:** *Parlak alınlı sevgili.*
Mihr-ṭalʿat māh-rū **zühre-cebīn** dellākler Müşterīnüñ câme-i ṣabrın ṣoyārlar dāʾimā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 5, Mısra 7). [zühre-cebīn, ]*
Müjde-i vuṣlatına dīde be-râhım şeb ü rūz Māh-ru **zühre-cebīn** mihr-i dıraḫşânımdan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 131, Mısra 12). [zühre-cebīn, ]*

**zühre-cebīn:** *Zühre yıldızı gibi parlak alınlı .*
Māh-dīdār u ʿUṭārid-ḳalem ü **Zühre-cebīn** Müşterī-rāy u sitāre-sipeh ü mihr-livā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 4, Mısra 21). [zühre-cebīn, ]*

**zühre-cebīnān-ı ʿişve-ger:** *İşveli , nazlı sevgilini zöhre yıldızı gibi parlak alnı.*
Ey burc-ı ḥüsne ṭalʿati şems ü rūḫı ḳamer Meh-ṭalʿaṭān u **zühre-cebīnān-ı ʿişve-ger** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 8). [zühre-cebīnān-ı ʿişve-ger, ]*

**zühre-i zehrā:** *Parlak Zühre yıldızı.*

Pertev-i şemʿ-i rūḫuñ pervānesi şems ü ḳamer
**Zühre-i zehrā** o şemsüñ ġarḳ-ı nūr-ı ezheri *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 192). [zühre-i zehrā, ]*

**zühre-şikāf:** *Öd patlatan, korkunç.*
Nīzesi cevşen-güẕār u ḫançeri **Zühre-şikāf**
Nevk-i tīri sīne-sūz u tīġ-ı tīzi cān-sitān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 30, Mısra 11). [zühre-şikāf, ]*

**ẕuhūr:** *Zâhir olmak, meydana çıkmak, belli olmak.*
Ẕuḥūr itmiş kühen meyḫānelerde tāze şākīler
Yine kūy-ı ḫarābāt ey dil-i vīrāne şenlenmiş *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 87, Mısra 9). [ẕuḥūr, ]*
Ferhād ü Ḳays gibi neler eyledi **ẕuḥūr**
Ya Rab ne ṭurfe dūde olur ʿaşḳ dûdesi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 171, Mısra 15). [ẕuḥūr, ]*

**zuḥūr ider:** *Ortaya çıkmak, görünmek.*
Dud-ı siyāh-ı āh ki dilden **ẕuḥūr ider**
Tā ḥaşr kuḥl-i bāṣıra-i āftāb olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 37, Mısra 3). [ẕuḥūr ider, -er ]*

**zuḥūr-ı maḳdem:** *Ayak bastığında ortaya çıkan.*
Nāsūt **ẕuḥūr-ı maḳdemiy**le ḫurrem
Ferḫunde ḳudüm-i ʿizzetiyle lāhūt *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 3, Mısra 3). [ẕuḥūr-ı maḳdem, -i, -yl, -e ]*

**zül:** *Horluk, hakirlik, alçalma.*
Bulamaz mertebe-i evc-i ʿalā hāk-i hażīż
Ki olur dāʾire-i ʿizzete **zül** bīgāne *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 152, Mısra 6). [zül, ]*

**zülāl-i kevşerdür:** *Cennetteki içimi hoş tatlı su, nehir.*
Cinān-ı maʿrifete ābyārdur ḳalemi
Behişt-i dānişe naẕmı **zülāl-i Kevşerdür** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 24, Mısra 168). [zülāl-i kevşerdür, ]*

**zülāl-i lebi:** *Dudağın saflığı, parlaklığı.*
Hāl-i rūḫsāresi **zülāl-i lebi**
Ḥacerü'l-esved ile zemzemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 7, Mısra 25). [zülāl-i lebi, -i ]*

**zülāl-i şāfa:** *Gönül şenliği veren soğuk su.*
Bu **zülāl-i şāfa** bu āb-ı leṭāfet-pervere
Kūze-i zerrīn ü sīmīn olsa mihr ü meh sezā *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 3, Mısra 11). [zülāl-i şāfa, ]*

**zülāl-i tesnīm:** *Cennet ırmağının suyu.*
Cennet-ābād-ı rūḫı bāġ-ı naʿīm
Şerbet-i laʿli **zülāl-i Tesnīm** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 18). [zülāl-i tesnīm, ]*

**zülāl-i vaṣlı:** *Sevgilinin dudağına kavuşmak.*
Şerāb-ı şādmānī būs-ı laʿli
**Zülāl-i vaṣlı** āb-ı zindegāni *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 178, Mısra 6). [zülāl-i vaṣlı, ]*

**zülāl-i zindegānī-nūş:** *İçildiğinde dirilik canlılık veren soğuk su.*
**Zülāl-i zindegānī-nūşıdur** bir meclisüñ dil kim
Ne İskender anı gördi ne aña pāy-ı Cem başdı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 161, Mısra 7). [zülāl-i zindegānī-nūş, --dur ]*

**züleyḫā:** *Bkz. Yusuf u Züleyhâ.*
Olsa Belḳīs **Züleyḫā** mehd-cünbānı sezā
Mehdidür taḫt-ı Süleymān ḥüsni Yūsufdan nişān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 29, Mısra 3). [züleyḫā, ]*

**zülf:** *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.*
Dil seyr-i ḥüsn iderken esir oldı **zülfine**
Ġarḳābesin muḳaddem iderdi kenār mevc *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 10, Mısra 9). [zülfine, -i, -n, -e ]*
Ḳays-veş **zülfiyle** ḥālin fikr iden āvārenüñ
Cismi ʿüryān ḳaddi çevgān gūy-ı ser ġalṭān olur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 47, Mısra 5). [zülfiyle, -i, -y, -le ]*
Bağ-ı rūḫında **zülfin** idüp deste deste yār
Bir nice şaçlı sünbüli bir yire bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 9).*

*[zülfin, -i, -n ]*
Zülfiyle seyr-i ḥüsnini setr eylemez baña
Cānan Naẕīm şām u seḥerde duʿam alur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 36, Mısra 15). [zülfiyle, -i, -y, -le ]*

**zülf:** *(Sevgilinin) saçı.*
Zülfi zünnār-perest itdi dili bir şānemüñ
Anı büt-ḫāne-i ṣūretdeki rāhib ne bilür
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 7). [zülfi, ]*
Cādū-yı çeşmi ḳomaz derdümi taḳrire mecāl
Zülfi baġlar dilümi ġamzesi efsūn eyler
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 10). [zülfi, ]*
Fāş eyleyüp esrārını miʿrācını buldı
Zülfüñde dili dārda Manṣūr ṣanurlar
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 62, Mısra 18). [zülfüñde, -üñ, -de ]*
Laʿlindeki o renge yāḳūt-ı nāb uymaz
Rūyındaki o **zülfe** olmaz miḫāl ʿanber
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 68, Mısra 8). [zülfe, -e ]*
Her girih **zülfüñde** olsun bend-i zencīr-i cünūn
Bezm-i meyde bir nigehle biñ dil-i dīvāne al *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 7). [zülfüñde, -üñ, -de ]*
Manṣūr gibi ol şeh-i ḥüsn ü melāḥatüñ
Bu dār-ı ʿaşḳına ola **zülfi** resen-resān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 8). [zülfi, ]*
Zülfi rūḫında perde-i Beytü'l-ḥarem gibi
Ol iki ebrūvān ise Nūn ve'l-ḳalem gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 1). [zülfi, ]*
Dağıtdı kendüsini **zülfi** dūd-ı āh gibi
Döküldi gerdenine ḫūn-ı bī-günāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 1). [zülfi, ]*
Düşince ʿārıża **zülfi** çīn çīn oldı
Döküldi Baḥr-ı Sefîde Yem-i Siyāh gibi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 184, Mısra 9). [zülfi, ]*
Āhum ġam-ı **zülfünle** şerer-ḫīz-i düḫāndur
Bir toz ḳoparursa ötesi yine dumandur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Matla 11, Mısra 1). [zülfünle, -ü, -ñ, -le ]*
Zülfi sünbül ḫaṭı benefşe-i ter
Lāle-ḥad gül-ʿiẕār u nesrīn-ber *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 99). [zülfi, ]*
Ẕeḳanı gūyiyā çeh-i Zemzem
Kisve **zülfi** cemāli Beyt-i Ḥarem *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 104). [zülfi, ]*
Ḳāmeti serv-i ser-efrāz olsun
ʿÖmri **zülfi** gibi dırāz olsun *(Yahya Nazîm Dîvânı, Mesnevi 2, Mısra 202). [zülfi, ]*
Dīvāne-i sümenāt dīdārı olup
İtdi dili bend **zülfi** zünnār-perest *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 4). [zülfi, ]*
Ey bāġ-ı behcete lebi gül-ġonce-i besīm
Vey **zülfi** sünbül-i siyeh-i ʿānberīn-şemīm
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 2). [zülfi, ]*

**zülf:** *(sevgilinin) saçı.*
**Zülfinüñ** her tārr bir bend-i zebāndur ʿāşıḳa
Çeşmi cādūlarda mekr ile füsūn efzūn olur
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 48, Mısra 9). [zülfinüñ, -i, -nüñ ]*
Bağlansa **zülfine** o büt-i deyr-i ʿişretüñ
Zünnār nāmın anmaz idi yir hemen hemān
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 5). [zülfine, -i, -n, -e ]*
Düzd-i dil **zülfine** bend oldı çıḳup sīnemden
Ṭutulup dāra çekilse nola zindān deldi
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 167, Mısra 3). [zülfine, -i, -n, -e ]*

**zülf:** *(sevgilinin) saçı.*
Nāfe-i ḫūnin ulur kām-ı niyāz-ı cān u dil
Her şemīm-i nāz kim ol **zülf** ü kākülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 6). [zülf, ]*
O **zülf** ü ḫāl o ʿiẕār üzre gūyiyā oldı
Şikār-ı murġ-ı dile dām ü çīne deryāda
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 147, Mısra 5). [zülf, ]*

**zülf:** *Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.*
Zülfüñ nice bir eyleye rūḫsāruñı mestur
Ey mihr-i melāḥat şebüñ āḫir seḥeri var
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 40, Mısra 11). [zülfüñ, -üñ ]*

Sen de inṣāf eyle ey reşk-i perī **zülfüñ** gibi
Şānuña lāyıḳ mıdur böyle perişān olduğum *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 116, Mısra 11). [zülfüñ, -üñ ]*

**zülf:** *(Sevgilinin) saçının kıvrımı.*
**Zülfi** uġratdı beni sevdāya
Bir siyeh-çerdeye düşdi göñlüm *(Yahya Nazîm Dîvânı, Şarkı 2, Mısra 15). [zülfi, -i ]*

**zülf-i ʿānber-bu:** *Amber kokulu saç.*
Benefşe ḫaṭ o fem gül-ġonce sünbül **zülf-i ʿānber-bu**
Açıl ey bülbül-i dil ẕevḳin eyle bāġ-i ruḫsāruñ *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 93, Mısra 3). [zülf-i ʿānber-bu, ]*

**zülf-i bütānı:** *Put gibi güzellerin saçları.*
Bāġ-ı dehre çeşm-i ʿibretle nigāh itsem nola
Añdurur **zülf-i bütānı** her biten süñbül baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 4, Mısra 8). [zülf-i bütānı, -ı ]*

**zülf-i dil-āvīz:** *Gönüller asan zülüf.*
Çoḳ dillidür o **zülf-i dil-āvīzi** görüp
Tel ḳırmasın ey reşk-i perīşāne daḫi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 136, Mısra 3). [zülf-i dil-āvīz, --i ]*

**zülf-i dilber:** *Sevgilinin saç sopası.*
**Zülf-i dilber** gibi her demde perīşān-dil olur
Ol ki cemʿ eylemeye başına ʿaḳl u hūşın *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 122, Mısra 9). [zülf-i dilber, ]*

**zülf-i dilbere:** *Sevgilinin saçı.*
Perīşāndur dil-i mecmuʿumuz bend-i kemendinde
Doḳun ey şāne **zülf-i dilbere** dest-i girībān ol *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 103, Mısra 12). [zülf-i dilbere, -e ]*

**zülf-i dil-keşi:** *Gönül cezbedici (sevgilinin) saçı.*
Cānlar bağışlar ol şānemüñ **zülf-i dil-keşi**
Ḥāşā ki beñzeye büt-i deyrüñ ne cānı var *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 39, Mısra 7). [zülf-i dil-keşi, -i ]*

**zülf-i dü-tā:** *Iki büklüm olmuş, kıvrılmış saç.*
ʿAnberīn **zülf-i dü-tā** yārüñ rūḫında gūyiyā
Şaçlı sünbüller açıldı ḫam-be-ḫam nevrūzda *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 46, Mısra 11). [zülf-i dü-tā, ]*

**zülf-i füsūn-sāzı:** *Büyüleyici saçlar.*
Nesīm-i āh-ı pür-tâbım zamān olmaz ki dildāruñ
Dü-rūḫsārında ol **zülf-i füsūn-sāzı** şalındırmaz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 74, Mısra 6). [zülf-i füsūn-sāzı, --ı-ı ]*

**zülf-i girih-beste-i yār:** *Bağlı, düğümlenmiş saç.*
Sürh-gūn olsa nola **zülf-i girih-beste-i yār**
Reng-i gülgūn-ı ṭarāvetle ḥınālanmışdur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 22, Mısra 11). [zülf-i girih-beste-i yār, ]*

**zülf-i girih-ġīr:** *(Sevgilinin) dolaşık ve düğümlü saçı.*
Yine bir Leylī-i devrānuñ olup Mecnūnı
Oldı zencīr-i cünūn **zülf-i girih-ġīr** baña *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 3, Mısra 4). [zülf-i girih-ġīr, ]*

**zülf-i girih-gīre:** *Düğümlenmiş saç.*
Göñlin o kim o **zülf-i girih-gīre** bağlamış
Şīr-i jeyānı ḫaḳ bu ki zencīre bağlamış *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 89, Mısra 1). [zülf-i girih-gīre, ]*

**zülf-i ḫam-der-ḫamı:** *Kıvrım kıvrım saç.*
Nuṭḳa gelse leb-i Şīrīnler olur Ferhādı
**Zülf-i ḫam-der-ḫamı** Leylāları Mecḫūn eyler *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 60, Mısra 4). [zülf-i ḫam-der-ḫamı, -ı ]*

**zülf-i müşg:** *Siyah renkli ve misk kokulu saç.*
**Zülf-i müşgīn** tārınuñ cān u dil-i āvāreye
Dāne dāne ḫāl ile dām-ı cünündur her ḫamı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 174, Mısra 13). [zülf-i müşg, --in ]*

**zülf-i müşgīnüñ:** *Sevgilinin misk kokulu*

*saçı.*
**Zülf-i müşgīnüñ** dökülmüş ṣafḥa-i rūḫsāruña
Sūre-i ve'l-leyi dür kim Ve'ḍ-ḍuḥā üstindedür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 26, Mısra 9). [zülf-i müşgīnüñ, -üñ ]*

**zülf-i nigār:** *Resim gibi saçlar.*
Gīsūsı ṣaçlı sünbül-i āşüfte-veş beher
**Zülf-i nigār** o perçem-i pür-çīn ü ḫam-be-ḫam *(Yahya Nazîm Dîvânı, Terci-bend 1, Mısra 4). [zülf-i nigār, ]*

**zülf-i pür-şiken-i ḫam-be-ḫam:** *Büklüm büklüm alnın iki yanına düşen saçlar.*
Rüsvā-yı ʿaşḳa silsile-i ṣaḫne-i cünūn
Olmaz o **zülf-i pür-şiken-i ḫam-be-ḫam** gibi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 182, Mısra 10). [zülf-i pür-şiken-i ḫam-be-ḫam, ]*

**zülf-i siyāh:** *Sevgilinin siyah saçı.*
Ey **zülf-i siyāhı** pūşiş-i Kaʿbe-i nāz
Cān u dile ebrūvānı miḥrāb-ı niyāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 101, Mısra 1). [zülf-i siyāh, ]*

**zülf-i siyāhı:** *Siyah saç.*
Setr eyleyüp rūḫın o büt-i deyr-i behcetüñ
**Zülf-i siyāhı** kāfir iken gizli dīn ṭutar *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 67, Mısra 8). [zülf-i siyāhı, ]*

**zülf-i siyehi:** *Siyah zülüflü.*
Cilvegehdür yine her tārı bir āşūbe Naẓīm
Ne ḳadar olsa da **zülf-i siyehi** dāmen-çīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 120, Mısra 10). [zülf-i siyehi, --i ]*

**zülf-i zencīre:** *Sevgilinin , Lüle lüle , büklüm büklüm olmuş saçlarının zülfü.*
**Zülf-i zencīre**sīne bend ü giriftār olalı
Ḥüsn-i ḫulḳıyla görüp ʿāşıḳ-ı dīdār olalı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Müseddes 1, Mısra 9). [zülf-i zencīre, -sī, --n-, --e ]*

**zü'l-fikār:** *Kılıç. (Hz. Ali'nin kılıcının adı.).*
Ḥayder-i Kerrārıdur naẓmuñ Naẓīm-i pür-hüner
Ẕū'l-fiḳāra tīġ-ı kilki çekdi ṭabʿı düldüle *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 159, Mısra 14). [ẕū'l-fiḳāra, -a ]*
**Ẕū'l-fiḳārın** daḫi aldıḳça olur ḫaşmı dünīm
Bā-ḫuşūş o iki şeh-zāde Ḥaşan ile Ḥüseyn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 11, Mısra 77). [ẕū'l-fiḳārın, -ın ]*

**zü'l-fikār:** *HZ. Ali'nin meşhur kılıcı.*
Ḥayder-i Kerrār naẓmum **Ẕū'l-fiḳārum** kilk-i ter
Düldül-i endīşemüñ ḥüsn-i edādur Ḳanberi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 16, Mısra 209). [ẕū'l-fiḳārum, -um ]*

**zü'l-fikār:** *Hz. Ali'nin meşhur kılıcı.*
O ḳaşlar iki yüzlü iki dilli **ẕū'l-fiḳār** ancaḳ
Ya şemşīr- i zebānumla yaḫud ḫāmemle tevʾemdür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 33, Mısra 9). [ẕū'l-fiḳār, ]*
Kilk-l tīġ u eblāḳ-ı ṭabʿıyla Ḥayderdür Naẓīm
Bu hüner bir **Ẕū'l-fikār** u bir de Düldülden gelür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 50, Mısra 10). [ẕū'l-fikār, ]*
Naḳş oldı ebrūvānı levḥ-i dilümde yārüñ
Ressam-ı ʿaşḳ gūyā bir **Ẕū'l-fiḳār** çizdi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 163, Mısra 4). [ẕū'l-fiḳār, ]*
Ḥayder-i Kerrār-ı meydān-ı ṣenā-yı ẕātuñum
Esb-i ṭabʿum düldül-i çālāk ḫāmem **ẕū'l-fikār** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 126). [ẕū'l-fikār, ]*

**zülfüñ:** *(Sevgilinin) saç teli.*
Ḥaḳḳā ki aña ẓıll-ı hümā bār-ı girāndur
Bir bī-dile kim **zülfüñ** ola sāya-ber-endāz *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 70, Mısra 6). [zülfüñ, --ün ]*

**zülfüñ hevesi:** *Saçın arzusu, saça kavuşma isteği.*
Sevādī ḫaṭṭuñ baña berātla virildi
**Zülfüñ hevesi** ḳayd-ı ḥayātla virildi *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 164, Mısra 2). [zülfüñ hevesi, -i ]*

**zulm:** *Eziyet, kötülük, fenalık.*

Tīr ger **ẓulmle** çıḳdı gözden
Dīde-i ġayrı çıḳardı cüllāh *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 29, Mısra 39). [ẓulmle, -le ]*

**zulm:** *Zulüm, eziyet.*
Penāh itse nola cān ü dil-i maẓlūm-ı ġam-dīde
Ḥişār-ı ḥıfẓı kim **ẓulm** ü sitem Yeʾcūcına seddür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 8, Mısra 64). [ẓulm, ]*

**zulmet:** *Karanlık.*
Düşdi āḫir miyān-ı aġyāre
Ḳaldı **ẓulmetde** çeşme-i ḥayvān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 28, Mısra 170). [ẓulmetde, --de ]*

**zulmet-i cevr:** *Keder ve eziyet karanlığı.*
Dīde rūşen ey ġarībān-ı şeb-i tārīk-i ġam
Ẓulmet-i cevr ü sitem ʿālemden oldı ber-ṭaraf *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 21, Mısra 4). [ẓulmet-i cevr, ]*

**zulmet-i sevdā-yı kākülinde:** *Zülfünün siyahlığındaki karalık.*
Ḳalurdı **ẓulmet-i sevdā-yı kākülinde** göñül
Çıḳardı Ḫıżr-ı ḫaṭı serḥad -i selāmete dek *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 91, Mısra 5). [ẓulmet-i sevdā-yı kākülinde, --i-, --n-, --de-in, -de ]*

**zulmet-i ẓulmi:** *Zulmün karanlığı.*
Nola refʿ eylese rūy-ı ciḫāndan **ẓulmet-i ẓulmi**
Füruġ-ı ʿadl ü dādı şeb-çerāġ-ı ʿālem-ārādur *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 15, Mısra 15). [ẓulmet-i ẓulmi, -i ]*

**zümre-i ehl-i beyān:** *Şiir ehli grup ( Şairler).*
Haber-i mūḥiş ile mużṭaribü'l-ḥāl oldı
**Zümre-i ehl-i beyān** ḫavf ile bu maʿnādan *(Yahya Nazîm Dîvânı, Tarih 32, Mısra 8). [zümre-i ehl-i beyān, ]*

**zümürrüd:** *Zümrüt.*
Sūsen ele alınca **zümürrüd** ḫançer
Laʿlīn siperin sīneye çekdi gül-i ter *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 92, Mısra 1). [zümürrüd, ]*

**zünnār:** *papazların bellerine bağladıkları kuşak.*
Bağlansa zülfine o büt-i deyr-i ʿişretüñ
Zünnār nāmın anmaz idi yir hemen hemān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 133, Mısra 6). [zünnār, ]*
Dilinde daʾimā tefsir ü Ḳurʾān
Derūnında velī **zünnār** pinḫān *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 7, Mısra 4). [zünnār, ]*

**zünnār-perest:** *Keşiş kuşağını sevenler halkasının dahili. || Zünnar sevenlerden biri.*
Zülfi **zünnār-perest** itdi dili bir şānemüñ
Anı büt-ḫāne-i ṣūretdeki rāhib ne bilür *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 53, Mısra 7). [zünnār-perest, ]*
Dīvāne-i sūmenāt dīdārı olup
İtdi dili bend zülfi **zünnār-perest** *(Yahya Nazîm Dîvânı, Rübai 81, Mısra 4). [zünnār-perest, ]*

**zūr-ı bāzu:** *Pazu gücü.*
**Zūr-ı bāzus**ına anuñ taḥsīn
Bir ḳolı var ḳolında beş şāhīn *(Yahya Nazîm Dîvânı, Lugaz 5, Mısra 9). [zūr-ı bāzu, --sı, --n, --a ]*

**zūr-ı bāzūşındı:** *Kol gücünde.*
Gördükde **zūr-ı bāzūşındı** ʿadū-yı bed-ḫū
Geldi yitişdi her sū elṭāf-ı müsteʿānı *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 87). [zūr-ı bāzūşındı, ]*

**zūr-ı ḥüsn:** *Güzelliğin gücü.*
Bu **zūr-ı ḥüsn** ile ṭutsa o māh eğer pençe
İderdi pençe-i mihri şikest-i ser-pençe *(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 140, Mısra 1). [zūr-ı ḥüsn, ]*

**zūr-ı ḳazā-peygarıdur:** *Kaza savaşının gücü.*
Ḍarb-ı kūpāl-ı kader **zūr-ı ḳazā-peygarıdur**
Kār-ı ḫaşmı zār iden hemvāre vaḳt-i kārzār *(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 9, Mısra 43). [zūr-ı ḳazā-peygarıdur, ]*

**zūr-ı mey:** *Şarabın gücü.*
Hvābe başdurdı yıḳup mestān-ı bezmi **zūr-ı mey**
Didesi bīdār olan bir yāre bir ben bir ḥabāb
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 7, Mısra 9). [zūr-ı mey, ]*

**zūr-ı neberdi:** *Savaşın zorluğu.*
ʿIrż-ı ʿadūyı yıḳdı **zūr-ı neberdi** ṣıḳdı
Çarḫ-ı berīne çıkdı feryād-ı el-amānı
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Kaside 31, Mısra 95). [zūr-ı neberdi, ]*

**zūr-ı şahbāya:** *Kadehin gücü.*
**Zūr-ı şahbāya** başılma destüñe peymāne al
Āline aldanma zinḫār ayaġın merdāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 1). [zūr-ı şahbāya, --y-, --a-y, -a ]*

**zūr-ı zār-ı kâmranıyla:** *Arzusuna erenin iniltisinin gücüyle.*
Şeşder-i ġurbetde ey dil nâ-güşâde tā-bekey
**Zūr-ı zār-ı kâmranıyla** ḳapu aç ḫāne al
*(Yahya Nazîm Dîvânı, Gazel 107, Mısra 4). [zūr-ı zār-ı kâmranıyla, --ı-, --y-, --la-y, -le ]*

## SONUÇ

Divan edebiyatının büyük bir kısmını oluşturan şiir (manzum) şeklindeki metinler için TEBDİZ projesi kapsamında eser üzerinde bağlamsal ve işlevsel dizin sözlüğü çalışması yapılmıştır. Bu çalışma yapılırken kaynaklar kaynakça kısmında yer verilmiştir. Edebiyatımızın geldiği noktayı bilmek, metinleri anlamlandırmak için önemli bir çalışmadır. Klasik Türk Edebiyatı'nın söz varlığı, bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmalarının yapıldığı TEBDİZ (Türk edebiyatının bağlamlı dizinleri ve işlevsel sözlüğü) projesiyle Klasik Edebiyatın kelime hazinesini hem bir bütün halinde sunmakta hem de bağlamsal yolla edebiyatı anlamlandırma noktasında yol göstermiştir.

2015 yılında Gazi Üniversitesi'nin adımı ile hazırlanan bu proje metinlerdeki sözcüklerin anlamlandırılıp bir bütün halinde ortaya koymak amacıyla oluşturmuştur. Bu sistemde eser sisteme yüklendikten sonra kelimeler kendi içerisinde ve bağlamsal bir şekilde ek-kök ayrımı yapılarak atasözü, deyim, kalıp ifade başlıkları ile anlamlandırılmıştır. Üzerine tıklanılan kelime, anlamı ve geçtiği bağlam şeklinde gözükmektedir. Yahya Nazîm Dîvânı I (İnceleme-Metin bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük) adlı bu çalışma ile 17. Yüzyılın sonu 18. yüzyılın başında yaşamış şairin, Yahya Nazîm'in Dîvânı'nda bulunan söz varlığı belirlenerek, alfabetik bir sıra doğrultusunda ortaya konmaya çalışılmıştır.

Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Yahya Nazîm'in hayatı, sanatı, edebi kişiliği, eserleri ve bestekarlığı hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ise, divanın bağlamsal dizin ve işlevsel sözlüğü ortaya konulmuştur. Sözlük çalışmasında ekler kökler tamlamalar yardımcı fiiller ve kalıp ifadeler dikkat edilerek ele alınmıştır. Kelimelere anlam verilirken kelimenin sadece anlamı değil şairin edebi kişiliği dönem özellikleri dikkat edilmiştir. Bu proje kapsamında XVIII. yy. Divan şairi Yahya Nazîm'in Dîvân-ı Belâgat-'unvân-ı Nazîm adlı külliyatının I. Divanı incelenerek Klasik Türk Edebiyatının tür zenginliğine, kelime hazinesine bir katkı sağlanılmasına çalışılmıştır.

## KAYNAKÇA


Akalın, Ş. H.; Toparlı, R.; Aksu, B. (2009). **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü**. Ankara: TDK. Yay.

Akay, H. (1995). **İslamî terimler sözlüğü**. (2.b). İstanbul: İşaret Yayınları.

Akbayar, N. (2001). **Osmanlı Yer Adları Sözlüğü**. İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yay.

Aksoy, Ö. A. (1981) **Deyimler Sözlüğü**. Ankara: TDY. Yay.

Aksoyak, İ. H. (2009). XVII. Yüzyıldan Tescilli Bir Köçek: Behzat, Milli Folklor Y.21. S.84

Aksoyak, İsmail Hakkı; "Divan Şiirinde Okçuluk Terimleri". **Türklük Bilimi Araştırmaları**. S.1. Sivas, 1995., s. 81-94.

Cebecioğlu, E. (2005). **Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü**, İstanbul: Anka Yayınları.

Çakır, M. S. (2018). Yahyâ Nazîm divanı (İnceleme-tenkitli metin).

Çatıkkaş, M. A. (2009). **Şiirimizin Beyitler ve Mısralar Sözlüğü**, (3 cilt). İstanbul: Sütun Yayınları.

Çeltik, H. (2013). **Rumeli Şâirlerinin Şiir Dünyası**, Kurgan Edebiyat Yay. Ankara.

Devellioğlu, F. (2006). **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, (23. Baskı). Ankara: Aydın Kitabevi Yay.

Edirneli Ahmed Bâdî Efendi (2004) **Armağan: Divan Şiirinde Atasözleri ve Deyimler**. (Haz. Beyzadeoğlu, S. A; Gürgendereli, M; Günay, F.) Harvard University.

Gölpınarlı, (1977). Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Sözler. İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevler.

Gölpınarlı, A. (2004). **Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri**. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Güzelyüz, A. (2012). **Ömer Hayyam: Rubailer**. Şark Klasikleri: Fars Edebiyatı. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Gümüş, Nevin (1992). **Yahya Nazım Divanı I, inceleme-metin**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kanar, M. (2010). **Farsça-Türkçe Sözlük**. (2. Baskı), Ankara: Say Yayınları.

Koçu, R. E.(1969) **Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü**. Ankara: Sümerbank Yay.

Kolçak, Ö. (2014). **"Cümle Palankaları Küffâr Aldı : Osmanlı-Habsburg savaşında dezenformasyon, propaganda ve siyasî İktidar**. Osmanlı Araştırmaları / The Journal of Ottoman Studies. XLIII. 165-192.

**Kuran-ı Kerim** http://www.kuranmeali.org. (Diyanet İşleri meali esas alınmıştır.)

**Lügat-i Nâci** Muallim Nâci (2009) **Lügat-i Nâci,** (Haz. Kartal, A.). Ankara: TDK. Yay.

Mermer, A. (1991). **Mezâkî: hayatı, edebî kişiliği ve divanının tenkidli metni**. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu.

Mermer, A., Keskin N. K. (2011). **Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü**, (2. Baskı). Ankara: Akçağ Yay.

Mütercim Âsım (2000). **Burhân-ı Kâtı‘ Tercümesi**. (Haz.: Öztürk, M.; Örs, D.). Ankara: TDK Yay.

Nazillili Muhammed Hakkı (1990). **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**. Ankara: TDV Yayınları. S.452.

Onay, A. T. (2009**) Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü**. **Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı**. (Haz. Kurnaz, C.) Ankara. H Yay.

Öbek, (1999), Büyük Türk Lügati'nde Divan Edebiyatı Unsurları (doktora tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Örs, D.; Kırlangıç, H.; Eryüksel, A. (2006**) Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**. (3. Baskı). Ankara: Gün Yay.

Özer, F.(2018) **Eski Metinlerin Dijital Yolla Transkribe Edilmesi ve Dâstân-ı Ahmed Harâmî Örneği**. (Yüksek Lisans Tezi).Gazi üniversitesi.

Pala, İ. (2004). **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**. İstanbul: Kapı Yay.

Parlatır, İ. (2008) **Deyimle**r, Ankara. Yargı. Yayınevi.

Redhouse, J. W. (1861**) A Lexicon** (English and Turkish), London.

Somel, S. A. (2014). **Osmanlı İmparatorluğu Ansiklopedisi**. (Çev. Nurettin Elhüseyni), İstanbul: Alfa Tarih.

Şemseddin Sami (2004**) Kâmûs-ı Türkî**. İstanbul: Çağrı Yay.

Şenödeyici, Ö.(2017). **Üslûp Araştırmaları Açısından Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük Çalışmaları**: Nâilî Örneği. Journal of Turkish Language and Literature Volume:3. (282-306)

Şentürk, A. A. (1999) **Osmanlı şiiri antolojisi**. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Şişman, B., Kuzubaş, M. (2012). **Şehnâme'nin Türk Kültür ve Edebiyatına Etkileri**. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Şükun, Ziya (1967). **Farsça-Türkçe Lugat: Gencine-i Güftar Ferhengi Ziya**. İstanbul: MEB Yay.

Tanyeri, M. A. (1999). **Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimle**r. Ankara: Akçağ Yay.

**Tarama Sözlüğü** (1963-1977). Ankara: TDK. Yay.

TDK, **Derleme Sözlüğü** (Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü)/Güncel Türkçe Sözlük, www.tdk.gov.tr

Tökel, D. A. (2000). **Divân Şiirinde Mitolojik Unsurlar Şahıslar Mitolojisi**. Ankara: Akçağ Yay.

**Türk Dünyası Edebiyat Kavramları ve Terimleri Ansiklopedik Sözlüğü**. C.3, Ankara: AYK. Atatürk Kültür Merkez Yay.

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. Ankara: http://www.islamansiklopedisi.info/

Uludağ, S. (2005). **Tasavvuf Terimleri Sözlüğü**. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Yekbaş, H. (2014). Vecdî, Abdülbâkî, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.** http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com

Yıldırım, N. (2008). **Fars Mitolojisi Sözlüğü**. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Yılmaz, M.(1992). Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler [Ansiklopedik Sözlük]. Enderun Kitabevi. İstanbul.

Yiğit,A. (2018). Nâbî divani sözlüğü (doktora tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zavotçu, G. (2006). **Divan Edebiyatı: Kişiler-Kişilikler Sözlüğü**. Ankara: Aydın Kitabevi.

Zavotçu, G. (2013). **Klasik Türk Edebiyatı Sözlüğü**. İstanbul. Kesit Yay.

www.vajehyab.com. 05.06.2022.

https://acikerisim.cumhuriyet.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12418/12151/10198630.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 05.06.2022.

https://islamansiklopedisi.org.tr/nazim--divan-sairi. 05.06.2022.

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi. 05.06.2022.

https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/234928. 05.06.2022.

https://dergipark.org.tr/tr/pub/estad/issue/60461/857871. 05.06.2022.

https://9lib.net/document/7q06133q-yahya-nazim-divani.html. 05.06.2022.

https://dedekorkutdergisi.com/Makaleler/1596439927_YILDIRIM,%20%c4%b0smail.pdf. 05.06.2022.

https://www.eksd.org.tr/yahya-nazim-celebi/. 05.06.2022.

https://www.academia.edu/42681859/Yahy%C3%A2_Naz%C3%AEm_Divan%C4%B1. 05.06.2022.

https://www.salihbora.com/sanatcilarimiz/sairlerimiz/yahya-nazim-efendi/. 05.06.2022.

http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/41130.pdf. 05.06.2022.

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi. 07.07.2022